

Bible: Bible for 1 Corinthians, 1 John, 1 Kings, 1 Peter, 1 Samuel, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 Chronicles, 2 Corinthians, 2 John, 2 Kings, 2 Peter, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Acts, Amos, Colossians, Daniel, Deuteronomy, Ecclesiastes, Ephesians, Esther, Exodus, Ezekiel, Ezra, Galatians, Genesis, Habakkuk, Haggai, Hebrews, Hosea, Isaiah, James, Jeremiah, Job, Joel, John, Jonah, Joshua, Jude, Judges, Lamentations, Luke, Malachi, Mark, Matthew, Micah, Nahum, Nehemiah, Numbers, Obadiah, Philemon, Philippians, Proverbs, Psalms, Revelation, Romans, Ruth, Song of Solomon, Titus, Zechariah, Zephaniah

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Genesis

Chapter 1

¹Ni kundunna, Kulli gil bakuli ni ngunjah. ²ngunjah ye nyha ni gila gubung nga le nga pumpurom. pinnah nga muri limmah. Bongho magerenteng le Kulli nga ki ginya muri muru. ³Kulli nah, "Ih ib poshibang pagha," le poshibang nga nghan. ⁴Kulli shin poshibang nghe, ih bonna. le koriyi poshibang ri pinnah. ⁵Kulli gor poshibang nghe "kara," le gor pinnah ye "duh." Le kapolla nga nghan le beri nga nghan, kara ma kundunna. ⁶Kulli nah, "Ih bi nongho muru bi pagha, le ih bi koriyi muru ri muru." ⁷Kulli gil nongho muru le koriyi muru mama njahli ya ni muru mama bikuli ya ri nongho le yang. Bonna. ⁸Kulli gor nongho egh "bikuli." Le kapolla nga nghan ni beri nga nghan, kara ma bahri. ⁹Kulli nah, "Ih bi muru ni digha binje le bikuli ya ih bi kpabba bin mona, le ih ngunjah ma yunnah bii digha." pagna nina. ¹⁰Kulli gor ngunjahli ma yumna egh "ngunjah" le kpabba le muru agh gori "salang magula" Shin ne ih bonna. ¹¹Kulli nah, "Ih bi ngunjah pushi lusung: alusung ni ki bil njih ni ngung ni ki bil njih yang nga, mama kwa agh ari jah yang." Bonna. ¹²

¹³Le kapola nga nghan ni beri nga nghan, kara ma tahro. ¹⁴Kulli nah, "Ih poshibang bi digha a kuli ate koriyi bakara ri duh, ih bi a dum, kunbang, akara ni abogho. ¹⁵Ih bi a digha aposhibang ni a kuli ki poshibang a ngunjah agh." Bonna. ¹⁶Kulli gil aposhibang magulina bahri, poshibang magula egh ih bi pag tumo ni ba kara, le poshibang makena ih pag tumo ni duh. Gil la amuna nshienri deshili. ¹⁷Kulli tig yang a kuli ih bi a pah poshibang ri ngunjah, ¹⁸ih bi a digha muri kara ni duh, le ih bi a koriyi poshibang ni pinna. Kulli shinna bona. ¹⁹Le kapolla nga nghan ni beri, kara ma ihne. ²⁰Kulli nah, "Ih amuru bi dungso ni agi usulo dudug, le aminyah ih gangla a nongho bakuli." ²¹kulli gilla ayam gula magulina ni a salang magula agh, deshili ni agi usulo ni kwa agh a ngura yang, agi usulo ni ki ginya nga dungshi ba muru ba kwa agh, le aminyah ni kwa agh ni jah yang. Kulli shinna Bonna. ²²Kulli moshiyang, ki nah, "Nmosso ni nyashibang, le ndunshi amuru ni salang magula agh. Ih aminyah a dungshi nugunjah." ²³Le kapolla nga nghan ni beri, kara ma tongno egh. ²⁴Kulli nah, "Ih bi nguñ njeh ih pussa agi usulo, mama kwa agh ari jah yang, agiluwo,aga ki kungni ya ni ayam lusung, mama kwa agh ari jah yang." Bonna. ²⁵Kulli gil ayam lusung ri jah yang, agi luwo ri jah yang, le ni ga kwa ki kungno a njahli ya a jah yang. Shinna ih bonna. ²⁶Kulli nah, "Le ih bi shi gil bwa a minlim sung, ki pur sung. Ih bi a kum digha muri a njih ni salang, ni muri aminyah bakuli, muri agiloh, ni muri aga kwa ki demmah njahli a ngunjah agh." ²⁷Kulli gil bwa a minlimmi. A minlimmi ni gil li. Babura ni bamah ni gilla. ²⁸Kulli moshi yang le nah yi yang, "Nmosso, nburro. Nfungshi ngunjah, nn'ganni. ndigha muri anjih salang, mura aminyah bakuli, ni muri gi usulo ni kwa ki ginya a ngunjah agh." ²⁹Kulli nah, "Shina, mpah ne yong lusung ni kwa a ngunjah ni ki bil njih ya, ni ngung ni kwa ni njihngung nga. Aka dig gilih le yong. ³⁰Nyاملusung ni ngunjah kwa agh, minyah ni kwa a kuli ya, ni ga kwa ki demmah njahli ya, ni ga kwa a gila ni usulo ri ya, ni lusung ni kwa agh ih bi dig gilihna." Pagna nina. ³¹Kulli shin ga kwa gil agh. "Shinni, Bonna. Le kapolla nga nghan berri nga nghan, Kara ma topurmoh.

Chapter 2

¹Le gil bakuli ni ngunjah mahla le a d'ungshi yang ni agi usulo kwa. ²A kahra ma tombahri Kulli meshili atumo le ni pag agh kwa, le usulo ari atumo le kwa a kahra ma tompur bahri. ³Kulli moshi kahra ma tompur bahri le tighi gerenteng, ate a kahra egh ni Kulli usuli ni ari atumo ma gilli ngunjah. ⁴Ga ni pag pagha ni a gilli bakuli ni ngunjah, a kahra ni Yahweh Kulli gil li ngunjah ni abakuli ya. ⁵A balusung nyha a njunjah sang ngha, a lusung nyha sang puro a babang ngha, ate Kulli ni sang tigha ih bi muru ih nyah a ngunjah agh, le bwa nyha ka dig diya agh. ⁶Keminiya tirimah nagha ki sobboh ki lib njahli kwa ⁷Yahweh Kulli gil bwa ni tubbu ni njahli ya, le fug yi usulo a luhli, le bwa dig bayong ma shinshim. ⁸Yahweh Kulli gil kwahgoh a nji nanjeh, a Aidan, Le a beh ni tig bwa ni gil agh nhang. ⁹A nguñ njahli Yahweh Kulli gil ngung ni kwa bor shina ni maonna ate gilihna agh a gulo. Ga bolli ngung ma usulo ni a ntiri ba kwahgoh agh ni ngung ma yeri gi maonna ni mashihra. ¹⁰Salang puro a Aidan ate pih ba kwahgoh egh muru, Le koriya beh dig asalang ihne. ¹¹Luhli makunduna ih Fishon. Ini pag mama billa ntiri njeh Hawila kwa agh, bah ni Azurfa agh. ¹²Azurfa ni njeh ya maonna ni. Atahli Onis ngha nhang deshili. ¹³Luhli salang ma bahri ni Gihon. Mama billa ntiri njeh Kush wa. ¹⁴Luhli salang ma tahro ni Tigris, le ini billa nji nanjeh le Asshur. Salang ma ihne ni Yuferites ¹⁵Yahweh Kulli tol beh le tighi a kwahgoh Aidan ih bi gilliyi. ¹⁶Yahweh Kulli lag beh, ki nah, "A logle a lih nji ngung ni kwa a kwahgoh agh nieh. ¹⁷Keminiya digna ni awo lih nji ngung ma yeri gi maonna ni mashihra. Ni njiteng aka wuh." ¹⁸Le Yahweh Kulli nah, "Ni botto ke bwa dig ni muri ya. Le ih bi gil yi ba angni ni pyerra ri ya. ¹⁹A nguñnjahli Yahweh Kulli gil giluwu ni kwa a lusung ngha ni minya ni a kuli ya. Le zuni yang bin beh ih bi pah yang luhlung. Luhlung ni kwa beh gori gigillani ni usulo agh, digna nina. ²⁰Beh pih agiluwo kwa luhlung, ni aminya ni a kulli ya, ni ni nyam lusung kwa. Keminiya beh ni kum ba aangna ni pyerra ri ya. ²¹Yahweh Kulli tig ngih njitullo bol beh., le nongtullo. Yahweh Kulli pushi muhnikari mwoh le gir ba pushi muhnikari nhang ngha. ²²Ni muhnikari beh ni pushi ya, gil bamah le zuni bin beh. ²³Beh nah, "A kunbang ni ya, mama ni pag muh le muh lang, ni nyama le myammam. A gori 'bamah' ate pushi ri babura." ²⁴Nina agh, babura ka dag tehri ni ngih, ka kpañni mahmi, le aka dig ngirung mwoh. ²⁵A yangha kwa ni tehsalang, babura egh mni mahmi, keminiya ni a og ihribiyina agh.

Chapter 3

¹Niḃeniya yuoh ngha ni nahli bang ni wor anshile ayam lusung ni kwa yaweh kulli gil agh, nah yi ḃamah egh, Kulli nah, "Ni njiteng ni dīgna ni nga lih njih ngung a ḃa bang ni ya?". ²Bamah egh nahyi yuoh "Njih ngung ni kwa ba ḃarang ni ya salih. ³Keminiya ga bolli njih ngung mama a ntiri ḃabang ngh Kulli nah ni sa lih, ko dōghiya ate mama sa wuh." ⁴Yuoh nahyi ḃameh, Ni njiteng ni ni nga wuh agh. ⁵Ate kulli yeri na kareh ni ih nlih ni ya, njih yong ka ḃwa agh le nga dīg ninga Kulli, nga yeri gima ḃonna ni mashihra. ⁶Ngha bamah egh shinni ngung nghe ka ḃor lih, le ye ḃor na shinna a njiung ngha, dēshili ate tig ḃayong yeriteng ngha. tuh njih ngung nghe lih, le tuh pih buri ni a yangha nini ya, le osso lih. ⁷Le njihyang kwa ḃwa agh le a yerre ih a yangha ni tessalang, nina le a al nbuh gorih a tah a vulliyi ni ḃung yang. ⁸A og kara Yaweh Kulli ki ginya a ḃabang nghe a pollo le kara, le ḃeh ni mahmi vulla ri Yaweh Kulli a ntiri a ngung ni a ḃabang nghe ya. ⁹Yaweh Kulli gor ḃeh le nah yi. "Awo ngha yebang?" ¹⁰Beh nah, N'ogno a ḃang, le ngobong wollang ngha vullo ate myang ni tessalang". ¹¹Kulli nah, "yang wobbo awo ngha ni tessalang? Ko a lih na nji ngung ni ntigha ke ih ḃi lih ya agh?" ¹²Beh nah. "Bamah ni a peng ngha ih dīg ni meng ngha ini peng nji ngung nghe ke nlih." ¹³Yaweh Kulli nah yi ḃamah egh, "Mang a pag pagha ni?" Bameh nah "yuoh ni soriyi nghanh ke nlih yi" ¹⁴Yaweh Kulli nah yi yuoh, "Ate a pag na ga agh, nyommoni ni weh a ntiri ni muro a ntiri a giluwu ni a yamlusung. Muri tehyoh ni aka gingni le kikkiri ni ka pag gilihna lo ha kara ni kwa a dīgni ni usulo agh. ¹⁵Nga tig shibi murum ntiri yong ni ḃamah, le a ntiri amuno ni amuni. ih wam muro le a doghi kushi." ¹⁶Ari ḃameh nah, "Nga ḃuhriyo konno bilmuna, a konno egh ni aka ḃil li amuna, ga awo al kwa agh ate buroni, keminiya ih ka dīgha muro." ¹⁷Ari Adamu agh nah, "Ate a ogna ngih mahmo, le a lihna njih ngung mama nlagha ngi nah ke ih ḃin nlih ya agh; nyommoni ni njahli ate muro, ni gana ri tumo ni aka lihni ha kara usulo lo kwa. ¹⁸Njahli ka pushi ajweh ni awolgweh le aka lih aga a dīgha a bang ngha. ¹⁹Ni lihnggha kundumo ni aka lih ni burodi, ha a nyer ni nguḃnjahli bah a pur nghanh ngha. Ate awoni kikkiri le ḃa kikkiri ni a nyer nghanh." ²⁰Beh gor luhli mahmi ih Hauwawu ate ini ih pag ngih abayong abayong kwa. ²¹Yahweh Kulli gil yi Adamu ni mahmi gikurra nguḃbu le mel yi yang. ²²Yahweh Kulli nah, "Niḃeniya ḃwa dīgna ninga mwoh a ntiri sung, ki yeri gi nabonna ni mashihra. Niḃeniya ke ih ḃi shi daghi ih ḃi keni bih dog njih ngung ma usulo, le tuhyi lih, le dīgha ha ke kene agh." ²³Nina agh, Yahweh Kulli piriya a bang Adani, ih woro ih ke jug njahli ni a pushi ngha nghanh. ²⁴Kulli pushi ḃeh a bang Adani, le tigha a Kerubobi a njih na njehle ḃabang Eden, lni garabwo ma tēḃna ki piliya njih ba kwa agh. Ate ih ḃi a lel njere ni kikh ri ngung usulo agh.

Chapter 4

¹Beh yeri mahmi Hauwawu le muna kpah yeh le bil Kayinu. Nah, "Bil la babura ni angna le Yahweh." ²Le bil muna ngih Habila. Nibeniya Habila digna ba lella anjung, Keminiya Kayinu ba dig diya. ³Le pagha ni kunbang Kayinu zuni babu ntiri njihngung ni dig ga gipahna bin Yahweh. ⁴Abel te ya, zuni babu le aminbala le agiluwo le ni ama lishina babu. Yahweh agna Habila ni gipahna, ⁵keminiya Kayinu ni gipahna le ya ni agha. Nina agh Kayina pag yahlula, le bundumi. ⁶Yahweh nah yi Kayinu, "Pallang ke a pag yahlula ni bundumo?" ⁷Ngha a pagna ga yarata agh, ni a agho a? Keminiya ngha ni a pag ga yarata a agh, gimashihra gungha kunkangna lo le alla ka nuh muro, keminiya digna aka digha muri, ⁸Kainu wabteng ri munangih Habila. Gire pagha ngha a yangha a babang ngha, Kainu loghi munangih Habila le wol nlue. ⁹Le Yahweh nah yi Kainu, "Muna ngwoh nghe?" Kainu nah, "Ni nyeri ya. Mini ngi pag balel munangyang?" ¹⁰Yahweh nah, "Mang a pagha? Nkilla le muna ngwoh logna njahli ki bua ni lullo a binang. ¹¹Nibeniya nyommoni ni weh pura a njeh, ni logshi kuni ag nkilla le munagwoh a boh agh. ¹²Logni nibeniya a dig njahli le ni ih pushiyo gissoro ni massa le ya. A dig ba gangla al bin digna a ngunjah. ¹³Kainu nah yi Yahweh, "Fungso lang uwora ga nlogle ntol agh. ¹⁴A pagha agh, a piriya nang a njehni, le nga vulla ri kundumo. Nga dig ba gangla al bin digna a ngunjah, le beni kwa kumang ngha ka wol nluyang." ¹⁵Yahweh nah yi, "Ngha bua wolnluo Kainu, a ihlih tangma nluo muri mbende tonbahri." Le Yahweh tig nyonglo a kundum Kainu, nina agh ate beni kwa kumi ya, beh ni ki wolnlue ya. ¹⁶Nina agh Kainu puro dag kundum Yahweh le ke digha a njeh Nod, nji manjeh le Eden. ¹⁷Kainu yeri mahmi le kum muna yahli. Le bil Enok. Bag lahmagula le gori ni lulli muni Enok. ¹⁸A vil yi Enok Irad. Irad ni dig teh Mehujayel, Mahujayel big teh Methushayel. Methushayel dig teh Lameh. ¹⁹Lameh bolla amenah bahri. Lulli mwah ih Adah, le lulli mamona ih Zillah. ²⁰Ada bil Jabal. Ini pag teh abeni digha a agungri abeni ni agiluwo agh. ²¹Lulli munangih ih Jubal. Imi ih pag teh abeni ki dalli ngwangntah ni agi tongna agh. ²²Zilla te ya billa Tubal-Kainu, mantuh le bronz, ni andolong. Lulli mingali Tubal-Kainu ih Naamah. ²³Lameh nah yi amahmi, "Ada ni Zillah, nteshikiri yong ri gih lang; a yong amaleh Lameh, nteshikiri yong ri atenana lang. Ate nwolla nluo bua ate tigna nghan pinye, basadeng ate nyimnang. ²⁴Ngha a nwah ihlimurung le Kainu mbende tonbahri ya, le ihlimurung le Lameh ka pag mbende woro tahro purlum." ²⁵Adamu yeri mahmi deshili, le bil munabuna. Gor lulli ih Seth le nah, "Kulli ye pah nang munabuna mabi a tuhkushi Habila, ate Kainu wolla nlue." ²⁶A bil yi Seth munabuna le gor lulli ih Enosh. A kunbang ngho agh abayong ingni na a gor lulli Yahweh.

Chapter 5

¹Ga ni pag gi nyonglina muri aminkah Adamu. A kare ni kulli gilli bayong agh, gil yang ninga ini. ²Babura ni bamah ni gilla. Moshi yang le gor yang bayong nga gilli yang nga. ³Ngha Adamu pagni bogho woro topurmwoh pur lum agh, bil muna ninga ini ki puri, a minlim le, gor lulli ih Seth. ⁴Nzum billa le Seth agh, Adamu pagna bogho woro tongno tompur tahro. Ye billa amuna buna ni amuna ngalang. ⁵Adamu pag bogho woro tongno tompur ihne pura muri wuramwoh pur lum, le wuh. ⁶Ngha Seth pagni bogho woro tongno pura muri tongno agh, bil Enosh. ⁷Nzum billa le Enosh agh digna bogho woro tongno tompur tahro pura muri tombahri le billa amuna buna ni auna ngalang. ⁸Seth pag bogho woro tongno tompur ihne pura muri lum pur bahri. le wuh. ⁹Ngha Enosh pagni bogho woro tongno tompur ihne ya, dig teh Kenan. ¹⁰Nzum billa le Kenan agh, Enosh pag bogho woro woro tongno lum tompur tahro pura muri lum pur tongno. Le billa amuna buna ni amuna ngalang. ¹¹Enosh pag bogho woro tongno lum tompur ihne pura muri tongno. ¹²Ngha Kenan pagni bogho woro tompur bbahri ya, bil Mahalalel. ¹³Nzum billa le Mahalalel agh, Kenan digna bogho woro tongno lum tompur tahro pura muri woro bahri. Ye billa amuna buna ni amuna ngalang. ¹⁴Kenan pag bogho woro tongno lum tompur ihne pura muri lum, le wuh. ¹⁵Ngha Mahalalel pagni bogho woro tahro pura muri tongno agh, bil Jared. ¹⁶Nzum bil Jared agh pag bogho woro tongno tompur tahro pura muri woromwoh pur lum, le billa amuna buna ni amuna ngalang. ¹⁷Mahalalel pag bogho woro tongno tompur tahro pura muri woro ihne pure lum pur tongno, le wuh. ¹⁸Ngha Jared pagni bogho woro tongno pura muri woro tahro pure bahri ya, bil Enoch. ¹⁹Nzum billa le Enoch agh, Jared pagna bogho woro tongno tompur tahro. Le bil amuna buna ni amuna ngalang. ²⁰Jared pag bogho woro tongno tompur ihne pura muri woro tahro pura muri bahri, le wuh. ²¹Ngha Enoch pagni bogho woro tongno topur mwoh agh, bil Methuselah. ²²Enoch gingna ni Kulli bogho woro tongno tahro nzum billa le Methuselah. Le billa amuna buna ni amuna ngalang. ²³Enoch pag bogho 365. ²⁴Enoch gingna ni Kulli in paghi ke Kulli tolli. ²⁵Ngha Methuselah pagni bogho 187, bil Lamech. ²⁶Nzum billa le Lamech agh, Methuselah pagna bogho 782. Billa amuna buna ni amuna ngalang. ²⁷Methuselah pag bogho 969. Le wuh. ²⁸Ngha Lamech pagni bogho 182, bil muna buna. ²⁹Pih lullung Nuhu, ih nah, "Mama ka pahsung usulo ri tumo lesung ni ri konno le tumo le bihsung, mama digna sa pagha ate Yahweh wara nyom njahli ya." ³⁰Lamech pagna bogho tongno tongno pura muri woro ihne pure lum pur tongno agh le bil Nuhu. Billa amuna buna ni amuna ngalang. ³¹Lamech pag bogho woro tongno tombahri pura muri woro tahro pura muri lum pure tombahri. Le wuh. ³²Nzumo ni Nuhu pagni bogho woro tongno tongno agh, le bil Shem, Ham, ni Yafet.

Chapter 6

¹Zu na kunbang ni abayong logshi buhro a ngung njahli ni billiya amunagallang, ²nga amunabuna le Kulli shinni amunagallang le abayong agh a tol njiyang. Le tol yi muyang a mehna, beni kwa agh tariyi muyang nga.

³Yahweh nah, "bongho lang ni ki digha bin a bwagha ha kikene agh, ate a girung ni. Aka dig bogho worotogno pur wora mwoh."⁴A ri akara wogha a Nephilim nga ngungnjah, ni nga kikene. Nga paggiri nga amunabuna le Kulli tigni amunagallang le abayong lah nga, abilla amuna ni yang. Mamani pagha abairritenna ni beriya, abuna ni ayeri agh.

⁵Yahweh shin gimashihra le abayong gongna a ngungnjah, nga kwa kpanni denshele yahliyang gimashihra ni tollo kenne. ⁶Yahweh nah keyerina le ke ni pushi abayong a ngungnjah agh, gire pih yahlula a kunyahli'Nina agh Yahweh nah, "Nga gangha abayong ni pusa a muri ngung njah -abayong na agilu, a gah noni muyayang nga, amiya ni akuli ya, ate keyerina le ke ni pushi yang nga. ⁸Keminiya Nuhu kumna borro a nji Yahweh. Mamani dig bibilla le Nuhu. Nuhu bayong mabonna ni, a ntira abayong beh ya nya ni gimashihra. Nuhu gin ni Kulli. ¹⁰Nuhu digha ter a munabuna tahro: Shem, Ham, and Japheth. ¹¹Ke ngung njah biyina a nji Kulli, nye dugshi ni gimashihra. ¹²Kulli shin ngung njah; Nshinna, nye biyina, ate girung kwa biyina agipagna le yang ngung njah. ¹³Kulli nahyi Nuhu, "Nshinna kunbang nga zu ni mala le agirung, ate ngung njah dungshi na na gimashihra ari yang. Ininina, nga biyi yang ni ngung njah egh. ¹⁴Ih gilyi muyong doroshi ni ngung cypress. Gil a kangna a ye doroshi ye, le vulliyi ni myang dong a njibaye ni jummi. ¹⁵Ini nga gilli ninga; Ke nonno le doroshi ih ken worotogno tahro; ke bayeh ih pag worabahri pur lum, ni sabale ihbi ken woramwoh bahri. ¹⁶Pag yi doroshi ye muri, a meshili girikari a muri bogrong. tig kunkangna anji bayeh doroshi ni gil bayeh ma njeh, ni bayeh ma bahri, ni bayeh ma tahro. ¹⁷Teshikiro, tolla digha bunomuru a muri ngung njah, ate biyi a girung in kwa a ngung njah bin nje bakuli ni usulo ri ya. Ga kwa ngung njah agh ga wuh. ¹⁸Keminiya nga tig ogrung lang ni yong. Nga ingna a yeh doroshi, yong, na munabuna le yong, na mahmo, na mahla amuna yong ni yong. ¹⁹Ga kwa puso ni usulo ri ya ni girung, jah mamah kwa agh bahri aka zu ni yang a yeh doroshi, ate a dig njah ni yong mabuna ni magallang. ²⁰Jah amiya a ngurayang, anyamma a ngurayang, aga gikuna njali agh a ngurayang, makwa agh bahri ka zu abino ate a dig njah. ²¹Kpaɓɓi muro a nja gilih ni kwa agh a lih agh ih gibbe, Ata ihbi yong gilih na yang." ²²Le Nuhu pag nga. Amuri a gah kwa Kulli tighi ya, ih ni pagha.

Chapter 7

¹Yahweh nah yi Nuhu, "Nzu, ni afa liyo kwa n'ingna a gissasa, ate nshinna nyongni afa njiteng a njah ni. ²Jah giluwo ma kunwar ni kwa agh aka zuni a mabunna tonbahri ni ama ngalang tonbahri. Ari agiluwo mama nyha kunwar a agh, zuni yang babura ni mahmi. ³Deshiliya aminya ma bakuli, zuni abuna tonbahri ni ama ngalang tonbahri, ate a tig jah yang a ngunjah. ⁴Ate a yeh kara nga tig muru ka nyah a ngunjah ma bakara woro bahri ni duh woro bahri. Nag bihiyi ga kwa ni usulo a nguɓnjahli mini ngilli ya." ⁵Nuhu pag ga kwa Yahweh tighi ih bi pag ga. ⁶Nuhu nga ni bogho woro tongno topurmwoh nga wamma muru zuni ngunjah. ⁷Nuhu, mahmi, amuni, ni amahle amuni kwa ingna a gissasa mure ate amuru ni ki wambang nga. ⁸Agiluwo ma kunwar ni a mama nyha kunwar agh, aminyah, ni aga kwa ki sungha njeh ya, ⁹bahri bahri, ma bunna ni ma ngalang, zu a bin Nuhu, le ingna a gissasa, ninga mama Yahweh lagni Nuhu agh. ¹⁰Dig nina a zum akara tonbahri ye ya, amuru wambang zu a ngunjah kwa. ¹¹A yeh bogho woro tongno topurmwoh le Nuhu agh, a yeh shienri ma bahri, a yeh kara ma lum pure tonbahri le shienri ye, a kara mwoh, le anjimuru maguliyina ni njahli ya sahgha, le bakuli logshi kuni. ¹²Muru logshi nyah a ngunjah ha bakara woro bahri ni duh woro bahri. ¹³A kare ni mw,oh agh Nuhu ni amuni, Shem, Ham, ni Yafet, ni mahle Nuhu, ni amahle amuni tahri ni yang, ingna a gissasa. ¹⁴A ingna ni ayam shihra ni kwa agh ni jahyang, ni ajah agiluwo ni kwa agh a ngurre yang, ama sunghina ni kwa a ngunjah agh ari jahyang, ajah aminyah ni kwa agh a ngurre yang. Jah gi usulina ni kwa ni kwetire ya. ¹⁵Bahri le ga kwa nga ni ngirung ni usulo ri ya zu nz bin Nuhu le ingna a gissasa. ¹⁶Agiluwo ni kwa agh ingna ma bunna ni ma ngalang; a ingna ninga Kulli lagni Nuhu ih bi pag ga. Le Yahweh gir kunjere mur yang. ¹⁷Le wamma muru zu a ngunjah kwa ha akara woro bahri, le muru egh woro buhro le logshi gissasa a bikuli le ngunjah. ¹⁸Amuru egh vulliyi ngunjah kwa, le gissasa ye nongha muri muru. ¹⁹Amuru egh logho gogho ha ngonno ma sabna ni kwa a ngunjah agh muru boshina mur yang. ²⁰Amuru egh boshi muri ankonno ma safi na ye ni kusung lum pur tongno. ²¹Agi usulo ni kwa a ngunjah agh wuh-aminyah, agiluwo, ayam lusung, agi usulo ni gogho leyang kwa ni a ngunjah agh, abayong kwa. ²²Agi usulo ni kwa a njahli ni usulo ri yang nga, wuhna. ²³Nina agh gi usulo ni kwa a nguɓ njahli ya juhrina, bayong, agiluwo, agi sungha njahli ni aminyah bakuli. A yangha kwa a juhrina a ngunjah. Nuhu ni mwoh ni abeni nini a gissasa agh ni uwo. ²⁴A muru egh nongha ngunjah ha akara woro tonbahri pur lum.

Chapter 8

¹Kulli dēnsi ni Nuhu, na anyam balusung, na agiluo ni niyang a gisassa agh. Kulli tig gugh bwa a ngungnjah, le muru tang songso. ²Ke anjimuru ma limna na agbele bakuli gira kpya, muru dagte nya. ³Ke a muru ni gi bangha tang ingna ngungnjah, ni njummo agh ari mallale akara worotomgno worobahri pru lum a mure ma songshi na. ⁴Ke gisassa zu digha a muri nkonno Ararat, akara ma lumpure tombahri, a shieri ma tombahri. ⁵Ke amuru ma dig songso ha ari shieri ma lum. A muri kara ma kunduna ma shieri agh, amuri ankonno dung muyang. ⁶Digha njum kara woro bahri le Nuhu logshi gbende gisassa mamah gil agh. ⁷Tashi gahla ke logho woro galla ha amuru ke songshi ni a ngungnjah. ⁸Le ye ke tashi kuhla ih ke shin songso le muru angungnjah, ⁹Keminiya kuhla ni kum bin usuli kushi ya, le nyere bini a gisassa, ate muru nga wa oh amuri ngungnjahli. non bih njibang, le ke tol nyensaa ye gisassa a bini. ¹⁰Ye lebbang kara tombahri deshili le ye pushi kuhla a ye gisassa tasha. ¹¹Ke kuhla nyen ni kapola. Shinna! ni mbur ngung zaitun masona a kuni. Nina agh Nuhu yerina ih le amuru burina songshi ngung njahli. ¹²Ye lebbang kara tombahri, deshili le ye pushi kuhla a ye gisassa tasha. Le ni ye nyera bini ya. ¹³Digha a amur worotomgno topurmwoh ni bogho ma kunduna, a kara ma kunduna a shieri ma kunduna, nga amuru yumni a ngung njahli agh. Nuhu pushi gbende kun gisassa, nshin bang, shinna agowo, Nshinna, ngung njahli yumna. ¹⁴A shieri ma bahri, a kara woramwoh pure tombahri, ngung njahli yumna. ¹⁵Kulli nahyi Nuhu, ¹⁶"Mpura a gisassa, yong, amah yong, amuna yong, na amah le amuna yong ni yong. ¹⁷Ntolla nyamma makwa ni usulo a bih yong-amiyah, aguluo, na ga demma ni kwa ki demma ngung njahli agh-ate a nyashibang mashi a ngung njahli, ate a bilbilla le buhro a ngung njahli." ¹⁸Le Nuhu puro na amuni, mah mi, na amah le amuni ni ma. ¹⁹Gah kwa ni usulo ri agh, gah gi demma, na aminya, gah kwa ki gyah a ngung njahli agh, ari abilbilla le yang, dag bah gisassa. ²⁰Nuhu bagyi Yahweh deshile darah, Tolla agiluo ma gerenteng babah, na aminya ma gerenteng, na gipahna ma pingsa amuri deshile darah. ²¹Yahweh og boro sunsunang nah njibaye, "Ni wa yom njahli ate muri bayong mapinna, ate ma adenshele ayahli yang agh ma mashihra amunaleyang. ke nye nga juri gah kwa agh gi usuli ya, ninga mamah pag gah. ²²Ngha miniya ngung njahli wa o'agh, kunbang janggiri ni tolgisoro, tahbi ni binpiena, kunpiena ni kuntahbi, la kara ni duh ni gi kashiya."

Chapter 9

¹Let Kulli moshi Nuhu na amuni le nahyi yang "Mbilla nyanshibang ndunshi ngujah. ²Ngobong ni njilayong ki kariyi gakwa ni usulo a ngunjah agh, amuri aminya ni a Kulli kwa, amuri gakwa ki ginya nje agh, ni amuri anji ni a muru agh kwa a panayongni a biyong. ³Gakwa ki ginninju agh ki dig gilli leyong ningha ma npani yong anbugi mansona agh. ni beni agh npana yong gakwa. ⁴Keminiya ke bi nli nyama ni njungha ini, ninkillale riya ⁵Keminiya ate, nkillala lo agh usulo nga ye nga ili muri. A bi nyama ni kwa agh nga ili muri. A bi bayong ini abi beni wol nlue, muna ngiya nga il usulo le abini. ⁶Beni kwa sob nkillala le bwah ko agh bwa ni ki sob nkillala le ko ate pubbbang le kulli ni pagni. ⁷Yong te agh in billa riyong njashibang in meshiye a ngunjah kwa njishibang a muri". ⁸Le Kulli nateng ri Nuhu na amuni ki nayi yang. ⁹"Mem teya inteshi kiriyong ngi bol ogrung lang niyong na amin kayong a nzuyong. ¹⁰Ni agalayong nikwa ni, njungh, na amiya na agiluwoh ni ga kwa ni usulo pag mamiyong a ngunjah agh, logha ri aga kwa pura gisasa ni ga te kwa ni usulo ri a ngunjah agh. ¹¹miya ngi teshi ogrung lang niyong ih ni wa pag agh a bishili bayong kwa ni muru agh. Na wa bishili njunjah ni muru agh" ¹²Kulli na "ga ni gidunna ogrung ni ngi pagha ntirang ni yongha na agilayong ni kwa ni usulo agh ni nza ni ki zu kwa agh ¹³Ntigna ngangri lang a nlaggiri ih ka dig gi dunna ogrung ntirang ni ngunjah. ¹⁴Ih dig agh kumbang nzuni ni nlagiri ngunjah le nshin ngangiri a lagiri agh, ¹⁵Le nga denshi ni ogrun ni ntirang ni yong nga ni gha kwa ni usulo agh. Muru ni wa dunso gir jabangha. ¹⁶Nganri ki pura anlagiri nga shina, ate ih ndenshe ni ogrun ma niki mal agh agh a tiri Kulli ni agha ni usulo ni nyama a ngunja kwa agh" ¹⁷Le Kulli wabi Nuhu, gha ni ki dun ogrun ni nteshe a tiran ni aga kwa ni usulo a ngunjah agh. ¹⁸A muna Nuhu ni pura a gibasa agh ini Shem, Ham, ni Japhet. Ham ni pag teh Kan'ana. ¹⁹Abeni taro ni agh ini pag amuna Nuhu abayo kwa pura jibiyang ke dunshi ngunjah. ²⁰Nuhu ni digdiya ni duna pana agun inabi. ²¹Nu muru inabi bara nongni ninang ni vuliyi riya a gumrile ²²Le Ham teh Kan'ana shin teselang le teri, le wabi amunagi ni bari a njibang gha. ²³Ini Shem ni Yafet- toli dagra magula buagh goriyang ginna njuyang ke vulini tesalang le teyang. Kundunyang pilla digsa ini na shinni tesalang le teyang nga. ²⁴Ngha Nuhu logni nba tuna njiya, le yeri ga muni makena pagya. ²⁵Ini nani "Kan'ana ih juro. Ih bi dig denlale a denlala amunangi". ²⁶Ye na deshi "Ihbi Yaweh Kulli le shem, moshi le Kan'anana ih bi dig benlale. ²⁷Ihbi Kulli buri njiye le Yafet ih pag liye a gumri le Shem, ih Kan'ana dig denlale". ²⁸Njum muru agh Nuhu pag bogho wuro tongno taro pura muri wuro bari pulum. ²⁹Akale Nuhu kwa agh bogho wuro tongno tomburi ine pura muri wuro bari pulum le wu.

Chapter 10

¹Abayongni ni pag bibilla le amuna Nuhu, a yangni, Shem, Ham, ni Japhet. Amuna ni a billa njum wambang le muru agh.²Amuna Japhet ni Goma, Mago, Madai, Java, Tubal, Meshech ni Tiras. ³Amuna Goma ni Ashkenaz, Riphath, ni Togarmah. ⁴Amuna Java te ya ayangni Elishah, Tarshis, ba Kittite ni Dodanim. ⁵Ari yang ni aba kunsalang koriyi nghan le worra njeh le yang, beni kwa agh ni kunbille, ni ri kunvarre le yang, ari aba layang. ⁶Amuna Ham ni kush, Masar, Fut, ni Kan'ana. ⁷Amuna Kush ni Seba, Hawila, Sabta, Ra'ama, ni Sabteka. Amuna Ra'ama ni Sheba ni Dedan. ⁸Kush ni dig ter Nimrod, beni pag ngih gara babura mwoh a ngunjah ni ya. ⁹Ba ahlah magula ni a dum Yahweh. Ih ni paghi ke a nah "Ninga Nimrod, ba ahlah magula a dum Yahweh." ¹⁰A ntiri alah magulina makunduna le ya ni Babila, Erek, ni Akkad, ni Kelnah, ni njeh shinar agh. ¹¹Njehwo dagha worra Assuriya ki bag Nineba ni Rehobot, Ir, ni Kala, ¹²ni Resen mama ntiring le Nineba ni Kala agh. ¹³Masar ni dig ter aba Lud, Anam, Naftu, ¹⁴Faturus, Kaslu (ntira abeni aba Filistiya pur nghan nghan), ni aba Kirit. ¹⁵Kan'ana ni dig ter a Sidon, minbilla ni Het, ¹⁶deshili ni a Yebusiya, Amoriya, Girgashiya, ¹⁷Hiwiya, Arkiya, Siniya, ¹⁸Arwadiya, Zemariya, ni a Hamitiya. Nzumo ni kunvarre le ba Kan'ana meshiyi ni. ¹⁹Kasa njeh le aba Kan'ana logha Sidon, ni Gerar kari Gaza le worra ni Sodom, Gomora, Adma, ni Ziboyim, logha Lasha. ²⁰Amuna Ham ninga, bolla ri kunvarre le yang, ni ri kunbiri le yang, a njahli le yang, ni a njeh le yang. ²¹Amuna ni a bil yi Shem, nyem Yafet agh. Shem deshili ya kahyi aba Eber ni. ²²Amuna Shem agh Elam, Asshur, Arfakshad, Lud, ni Aram. ²³Amuna Aram agh Uz, Hul, Geter, ni mash. ²⁴Arfakshad ni dig teh Shela, le Shela d teh Eber. ²⁵Eber nghan ni amuna bahri. Luhli mwoh Peleg, ate a njah le ni a gabni ngunjah. Luhli muna ngih ih Yoktan. ²⁶Yoktan dig teh Almodad, Shelef, Hazarmawet, Yera, ²⁷Hadoram, Uzal, Dikla, ²⁸Obal, Abimayel, Sheba, ²⁹Ofir, Hawila, ni Yobab. ayangha kwa agh amuna Yoktan ni. ³⁰Kasa njeh le yang logha mesha, kene ha Sefar, a nkonno ni ni nanjah ya. ³¹Amuna Shem ninga, a kunvarre le yang ni kunbilla yang, a njahli le yang, ari a njeh le yang. ³²Akunvarre le amuna Nuhu ninga, ari bibilla le yang, ri a njeh le yang. Aba ni anjah koriyi wo ke meshiye a ngunjah a njum wamma muru.

Chapter 11

¹Nibeniya ngunjah kwa ki pag tumo ni kunburi mwoh le atenana le yang mwoh. ²Ngha a logni ginya nji nakuli ya, a zu a kum njeh Shinar nga nongho le digha beh. ³anah yi ari yang, "Nzu, shi yog sobong le shi tonni yarata." A yog sobong a tukushi tahli ni myang. ⁴Anah, "Nzu, le shi baghi musung lah magula ni tong ma sabna ni ka dog bakuli ya, le ate ih bi shi pag lullung. Ngha ni shi paghi ya le sa meshiya ngunjah kwa." ⁵Nina agh Yahweh zu shin lah magula ni tonghi ni aminkah Adamu bag ga. ⁶Yahweh nah, "Shinna abayong mwoh ni ni kunburi mwoh, le a tolla pag ga agh! Ni ih sashibang nga ga kwa a tolo a pag ga ni ki gan yang nga. ⁷Nzu, shi suhlo le shi juhri kunburi leyang, le nina agh ni a ogha ari yang nga." ⁸Nina agh Yahweh meshiyi yang kwa a ngunjah le a dagte lah magula ye. ⁹Ngha nina agh, a gor beh ih Babel, ate a beh ni Yahweh juhri akunburi ni ngunjah agh kwa nghan le a beh ni Yahweh meshiyi abayong nghan kwa a ngunjah. ¹⁰Aminkah Shem ni ga. Shem kena bogho woro tongno, le bil Arfakshad bogho bahri a nzum wamma muru. ¹¹Shem digna bogho woro tongno tongno a nzumi ni billi Arfakshad agh. Ye billa amuna buna mabi ni amuna ngalang. ¹²Ngha Arfakshad pagni bogho woro mwoh pur lum pura muri tongno agh, bil Shelah. ¹³Arfakshad pag bogho 403 a nzum billa le Shelah. Le ye billa amuna buna ni amuna ngalang mabi. ¹⁴Ngha Shelah pagni bogho woro mwoh pur lum agh, bil Eber. ¹⁵Shelah pag bogho 403 a nzum billa le Eber. Le ye billa amuna buna ni amuna ngalang mabi. ¹⁶Ngha Eber pagni bogho woro bahri pur ihne agh, bil Peleg. ¹⁷Eber pag bogho 430 a nzum billa le Peleg. Le ye billa amuna buna ni amuna ngalang mabi. ¹⁸Ngha Peleg pagni bogho woro mwoh pur lum agh, bil Reu. ¹⁹Peleg pag bogho 209 a nzum billa le Reu. Le ye billa amuna buna ni amuna ngalang mabi. ²⁰Ngha Reu pagni bogho woro mwoh pura muri lum pur bahri ya, bil Serug. ²¹Reu pag bogho 207 a nzum billa le Serug. Le ye billa amuna buna ni amuna ngalang mabi. ²²Ngha Serug pagni bogho woro mwoh pur lum agh, bil Nahor. ²³Serug pagna bogho woro tongno bahri a nzum billa le Nahor. Le ye billa amuna buna ni amuna ngalang mabi. ²⁴Ngha Nahor pagni bogho woro mwoh pura muri tonpur ihne agh, bil Terah. ²⁵Nahor pagna bogho 119 a nzum billa le Terah. Le ye billa amuna buna ni amuna ngalang mabi. ²⁶Ngha Terah pagni bogho woro tahro pur lum agh, bil Abram, Nahor, ni Haran. ²⁷Nibeniya aminkah Terah ni ga. Terah bil Ibram, Nahor, ni Haran, le Haran bil Lot. ²⁸Haran wuh a dum tehri Terah a njeh ni a billi nghan nga, a Ur ni a Kaldiya agh. ²⁹Ibram ni Nahor bol mah. lulli mahle Ibram Saraya le lulli mahle Nahor ih Milka, muna Haran, beni pag teh Milka ni Iskah. ³⁰Nibeniya Saraya agh nkoobi ni; ih nyha ni muna agh. ³¹Terah tol Ibram muni, Lot muna muni Haran, ni Saraya nkilli, mahle muni Ibram, le a dag njeh Ur ni Kaldiya agh, a woro a ke digha njeh Kan'ana. Keminiya a zu a Haran a zu dig nghan. ³²Terah pagna bogho 205 le wuh a Haran.

Chapter 12

¹Niḃeniya Yahweh nah yi Ibrahim, "Puro ḃag njeḃlo, ni aḃwahlo ni ḃa leh tehro, a wora njeḃni nga ḃum mo agh. ²Nga tigho a ḃig njeḃ magula, le nga mosso, le nga tig lullo ka gullo, le aka ḃig mosso. ³Nga moshi ḃeni mosso agh, keminiya ḃeni kwa shibi gusso agh nga nyommi. Njibino ni aḃayong ni kwa ngunjah agh ka kumni mosso." ⁴Le Ibrahim woro ninga mama Yahweh waḃi ya, le Lotu wor nini. Ibrahim nga ni mbogho woro tahro pur lum nga ḃagni njeḃ Haran nga. ⁵Ibram tol mahmi Saratu, ni Lot muna munangih, ni agi kumna leyang kwa a kpaḃ ḃa, ni aḃayong ni kwa a tolla Haran agh. A logho a worra njeḃ Kan'ana, le a zu a njeḃ Kan'ana ⁶Ibram ḃura ntiri njeḃ ye ha Shechem a bin ngung Oak ni More ya. A kunbang nghe ya aḃa Kan'ana nga ḃigha njeḃ ye. ⁷Yahweh ḃum muri bin Ibram, le nah, "A bin aminkahwo ni nga pah njeḃ ni nghanḃ." Nina a beh ya Ibram ḃaghi Yahweh deshile ḃahra nghanḃ, ḃeni ḃum muri bini ya. ⁸Logha beh ya worra dingli ni nji makuli le Bethel, bah ke gil tahra le nghanḃ agh, Bethel nji manjeḃ, le Ai nga nji makuli. A beh ya ḃag deshile ḃahra nghanḃ le gor lulli Yahweh. ⁹Le Ibram log ginya, worra nji Negev ¹⁰Yahlo nga nghanḃ njeḃ ye, Le Ibram worra njeḃ Masar ke ḃig nghanḃ, ate yahlo magula ni. ¹¹Nga tolli ḃigni gyaḃ ni Masar agh, nah yi mahmi, "Niḃeniya shina, nyerina ni awo ni ḃamah ma ḃonsahri. ¹²Aḃa Masar shino le anah, 'Mahmi ninga,' le a wol nluyang keminiya a tigho ni usulo. ¹³Nah awo ni mingalang, nina ni aka ḃag nghanḃ le nga aḃ ḃa ate muro." ¹⁴ḃigha na nga Ibram ingni ni Masar agh, Aḃa Masar shin Saratu ḃonna nsahri, ¹⁵Amuna murung shin ne, le ḃongshi a bin Fir'auna, le a tol Saratu a wori a leh Fir'auna. ¹⁶Fir'auna paghi Ibram gimabonna ate muri Saratu, le pih njung, ndah, anbuljeng, aguro mangalang, ni aloggaḃ ¹⁷Le Yahweh tighi Fir'auna ni ḃa leh binkonna magula ate muri Saratu, mahle Ibram. ¹⁸Fir'auna tigha ih Ibram ḃi, le nah, "Mang ga a panghang ni ya? Pallang ke ni a waḃ ḃang ih mahmo ni ya? ¹⁹Pllang ke a nah, 'Mingalang ni,' ate ih ḃi ntolli ih ḃig mahmang? Niḃeni nina agh, mahmo nga, tolli le a worro.' ²⁰Le Fir'auna lagha aḃa leh a muri Ibram, le tighi ih wor ni mahmi ni gikunna le kwa.

Chapter 13

¹Abram logha masar wara nji na Kulli, ni mahmi ni aga abin agh kwa. Lot wor ni yang. ²Abram ngh ni gi kunna ma gillo na agi funna dudug. ³Ye tol ginya a nji na Kulli kene Bethel, har bangunro le ma kuduna pag nga ngha, a ntitin Bethel- ni Ai. ⁴Wara ba kana bag denshile ma denshini Kulli 'a. Beh ni jimma ni lulli Yaweh. ⁵Lot ni wor ni Abram agh, yanga ni a loh zuh, a dah ni a gunri d'uddug. ⁶Njeh ni lole periyang a digha ba mwoh agh, ate agi kunna leyang gonna d'uddug, na a lole a digha bi monno, ngha. ⁷Deshiliya, sashinung nga ngha a ntirin a bah lel gi lloh le Abram ni a bah lel gi lloh Lot. A kunben ya, a bah kan'aniyawu ni bah Perriziyawa nga digha a njeh agh. ⁸Le Abram nahyi Lot, "ke bih mannono loga ntirinsung, ni ntirin a bah lel gillo le ni abah meng nga, su sungha a lah mwoh. ⁹Ne ngun njeh ni ga kwa dunmo le? Kene a gab ro ni meng. A woro nji ma katang le, ngi woro nji ma lih. Ko a wor te nji ma lih, nga woro nji ma katang." ¹⁰Nina Lot shiniyi bang le shin nongho njeh Urdu ni muru ni kwa nonghang ha Zowar, ninga babang Eden, ninga njeh Masar. Ga nga kedebang Yahweh juri Sodom ni Gomora. ¹¹Nina le Lot tol yi kanangiri nongho njeh urdu le wora nji nakuli, le abwalung nghe koriyo. ¹²Ibram digha njeh Kan'ana, le Lot digha a ntiri alah magula ni nongho njeh ya. Gilla agungri ha Sodom. ¹³Nibeniya ba Sodom agh aba paghi Yahweh gimashihra ni. ¹⁴Yahweh nah yi Ibram nga Lot d'agni bini ya, "Shina logha bah a tanghang nga wora nji ebbe, gangra, nakuli ni nanjeh. ¹⁵Njehni kwa a shin shinna ni ya, nga pohne ni aminkahwo ha ke kene. ¹⁶Nga tigha aminkahwo ka gog ninga kikiri, Ate mama bwa nga nghan ka bang kikiri njahli le, a logle a bangha aminkahwo. ¹⁷Logho, a ginya ntiri nonno ni sabba le njeh egh, ate nga pohne." ¹⁸Le Ibram pon gungri le, zu digha kahri Oak ni Mamre, a Hebron, le baghi Yahweh deshile dahra beh.

Chapter 14

¹Le digha a njah le Amrafel murung Shinar, Ariyok, murung Ellasar, Kedorlayomaer, murung Elam, ni murung Tidal ma Goyim, ²ih a pag luwa ni Bera, murung Sodom, Birsha murung Gomora, Shinab, murung Adma, murung Shemeber ma Zeboyim, ni murung Bela (ni a gori Zowar) agh. ³Amurung ma zumo ni tongno ni ya kpaɓa bin mona a njonglong ni Siddim agh (ma a gor deshili ih Salang Muah). ⁴Amurung ni pagne murung Kedorlayomi tumo guro ma bogho lumpur ɓahri, keminiya a bogho ma lumpur tahro agh a logshi murung. ⁵Le amurung nghe a bogho ma lumpur ihne ya , murung Kedorlyomer ni amurung ni pahmurung bini ya loghi Refayawa ni luwa a Ashterot Karnayim, aɓa Zuza a Ham, ni Emawa ni a bang Kiriyaṭayim, ⁶ni aɓa Horiya ni a nji dingli njeh Seyir, ha kena Elfaran, ni a kari ɓalusung nga. ⁷Le a nyerre a zu a Enmishfat (ni deshili a gori Kadesh agh), le a gankun anjeh le aɓa Amaleka, ni ih mi aɓa Amoriya aɓeni digha a Hazazon Tamar agh deshili. ⁸Le murung Sodom, murung Gomora, murung Adma, murung Zeboyim, ni murung bela(ni deshili a goriZowar agh) puro ki gil riyang ate luwa a jonglong Siddim ⁹ni murung Elam, Kedorlayomeɾ Tidal, murung Goyim, Amrafel, murung Shinar, Ariyok, murung Elasar; amurung ihne a luwa muri tongno. ¹⁰Niɓeniya ɓa njonglong Siddim nga dungso ni tuhli miyang, le nga amurung Sodom ni Gomora ki bangni ya, kpah a yeh.Aɓeni a ɗag ga ɓangha wora nkonno. ¹¹Nina agh amurung nghe ponna agile ɓa Sodom ni Gomora, ni agi lihna leyang kwa wor woro leyang, ¹²Ngha a wori ya, a ye tol Lot muna munangih Ibram ni digha a Sodom agh, kpaɓni ni agikunna le kwa. ¹³Beni ɓang nga zu wabi Ibram ɓa Ibraniya, Yang nga digha kari ngung Oak ni Mamre agh, aɓa Amoriya, ɓeni amuna ngih Eshkol ni Abner agh, aɓih Ibram ni. ¹⁴Niɓeniya nga Ibram ogni ih aɓa shiɓi muri bolla ɓwale ya, wor ni aɓwa 318 aɓeni a ɓilla a leh ya, le a alliyi ne yang tah luwa agh, le pirta yang ha Dan. ¹⁵Gaɓ ɓa abuna a muri aɓeh ni duh, le ini ni aguro le pirrah aɓayong ngho ha Hobah, ni nji gangra le Damashku. ¹⁶Le nyer ni agikunna ye kwa, le zu ni ɓwale, Lot ni agikuna le, deshili ni amenah ni aɓayong ɓaɓa. ¹⁷Nzum nyerre le Ibram ni ki ganni kun Kedorlayomer ni amurungni nini ya, murung Sodom puro ka kumu a njonglong Shavah (bni deshili a gori ɓa njonglong le murung nga). ¹⁸Murung Salem, Melkizedek pushi brodi ni muru njingung. Ini ih pag malah le Kulli magula kwa. ¹⁹Moshi ih nah, "Mosso ni ni Ibram njibin Kulli Murung magula kwa, ɓeni gil ɓakuli ni njahli ya. ²⁰Mosso ni ni Kulli Murung Magula kwa, ɓeni poh aɓwo ɓa shiɓi muro a bwo agh. ²¹Murung asodom nah yi Ibram, "Peng aɓayong, le a tol yi kanangiro agikunna ye." ²²Ibram nah yi murung Sodom, "Nlogshina beng bin Yahweh, Kulli Murung Magula kwa, ɓeni gil ɓakuli ni njahli ya, ²³ni ngi tol njinguri, nguri kurra, ko guɓung mammo agh, ate ni awo nah, 'Ntigna Ibram ɗig ɓakumo.' ²⁴Ni ngi tol guɓung nga se ga abuna ni woro lih ya ni mama a pih abuna ni wor ni meng nga. Le ih ɓi Aner, eshkol, ni Mamre a tol bang leyang,"

Chapter 15

¹A jum aga agh, tenana le Yahweh zu a bin Ibram a njiloro ki nah, "Ibrahim ka bang ngobong ngha! Mini ntongho lo ni gosse lo magula." ²Ibram nah, "Murungkulli Yahweh, mang ga aka peng ngha ka pag nghan, ngha te ya nyha ni muna agh, le ba tol gibere liyang ngha Eliyezer ba Dimashku ni ya?" ³Ibram nah, "Kikara agh ni a peng muna agh, shina, beni a billa a liyang ngha ka dig ba tol gibere!" ⁴Le, shinna, tenana le Yahweh zu yi, ki nah, "Ko fitong beni ni ka pag ba tol gibere lo agh; keminiya se beni ka pura ngiro agh ini ka pag ba tol gibere lo." ⁵Le pushi dabeng, nah yi, "Logshi njioh bikuli a bangha a muna shienri, a gan bang yang le." Le nah yi, "Ini aminkahwo ka gogha nina." ⁶Ibram pahna njiteng ri Yahweh, le banghi ne ninga njiteng. ⁷Le Yahweh nah yi, "Mini Yahweh beni pusso a njeh Ur agh le aba Kaldiya, poh njeh ih bi dig gibere lo." ⁸Nah yi, "Murungkulli Yahweh, ni yellang ni nga yerini ih nga tollo gibere." ⁹Le Yahweh nah yi, "Zuni nghan nsahri ndah ni bogho le tahro agh, ni nsahri mbul ni bogho le tahro agh, ni gan njuhni ni bogho tahro agh, ni kullalah ni muna kullalah." ¹⁰Ibram zuni aga kwa, le gabyang ntiring, tigha kanda mamona ki shin bih, keminiya ni gab aminya agh. ¹¹Ngha aminyani ki lih nyamma agh sullini a muri ayamme ya, Ibram piriya yang. ¹²Le ngha kara ki kpahni ya, ngih njintulo tol Ibram, le shinna ngih pinna ma limna vulliyi. ¹³Le Yahweh nah yi Ibram, "Yere ih aminkahwo ka digha abiri a njehni mami yangni ya agh, a ishiyang a guro le a par yang ma bogho woro tongno ihne." ¹⁴Nga wabbi njehni pahyang ganni ya njuo, le nzumi ya aka puri gikunna dudug. ¹⁵Keminiya aka wora bin akahwo a ololo, le aka lingsho a bogho maonna ma yahghalo. ¹⁶Njah ma ihne ka zu a bah deshili. Ate gimashihra le aba Amoriya ni sang dungshi ya." ¹⁷Ngha kara ingnini ki bol pinna agh, shina, nlelle a nkori gishe ni leshi gishe puro le billa ntiring le ayam agiluwo egh ni a tangshiya. ¹⁸A kare ya, "Yahweh ogrung ni Ibram ki nah, "A bin aminkahwo pahna njehni, logha ri salang Nilu kena ri ngih salang Yufiretis- ¹⁹ma Keniya, aba Keniya, aba Kadmoniya, ²⁰aba Hittiya, aba Periziya, aba Refaya, ²¹aba Amoriya, aba Kan'aniya, aba Girgashiya, ni aba Jebushiya."

Chapter 16

¹Ni beniya Saraya mahle Ibrahim, ni bil yimuna agha keminiya yangha ni nsari lah muna masar lulli ih Hajaratu agh. ²Le saraya nayi abraham shina Yaweh ni peng muna agha njimno ingna bini nsari lah lang, gotole nga kum muna a nji bini. Abram ogna ghi mahmih saraya. ³Tola kena bogho lum nga Abraham digni njeh kan'ana agha ini sarayamahle Abraham pahni buri, Hagar nsari lah le muna masar le ibi dig mahmi. ⁴Ingna bini Hajaratu muna kpah a yeh. (kun muna). Nga shinni muna pangnah yeh ya le injen in gih lah le. ⁵Le sarah nahyi Abraham "Biha ni ki kukang niya nga ate muro npahno guro nsari lah lang bin ntulla lang, Le nga shinna kunna muna agha inpilla gi jenneg a nji ih Yaweh b7i wabi sung njuo . ⁶Keminiya Abraham nahyi saraya "shina nsari lah loh nga a boh paghi a shina pag ma'bona agh" Nina le saraya pih gani ma tenna, le bangha ri. ⁷Malaika le Yaweh Kulli kuma a ba lusung, a kunmura ni ki saghi ya. Kun bagha muruh ni a njere shuragha. Nahyi, "Hajaratu nsari lah le saraya, njebbang ni a pur nghan a woh kayeh? Le nah "Ngii bangha ri ngh lah lang saraya." ⁸Malaika le Yaweh nahyi , "Nyerah bin ngih lah loh a pah muro ri gullo le." ⁹Malaika le yaweh nahyi, nga moshin aminkahwo le aka gogho mama ni a bang. ¹⁰Malaika Yaweh ye nah yi yang " nga nibeniya muna nga a yoh, le aka bil muna buna, aka gor lulli ih Ishmai'la ate mama Yaweh ogna buah gonna lo." ¹¹Ih ka dig ninga mbuljeng ma shira le bwata, Ih ka funo a ri beni kwa agha, le beni kwa agh ka funa ri le ih ka dig kukwo ri amuna tehri kwa" ¹²Le pih Yaweh beni nah tengri ya, lullung ni, "A woni a pag Kulli ni shinang nga." A te ma nah, "Nyah uwa na shinbang a njung shina ni shinnang nga le." ¹³Nga nina agh a gor tuh muru yeh biya lahari royi, nga tagha ntiring kadesh ni Bered. ¹⁴Hajaratu bilyi Abram muna, le Abram tighi mun ni Hajaratu bil yi ya lullung ih ishmail. ¹⁵Abram nga ni bogho woro ih pure toppurammwoh nga Hajaratu bill li ishmaila agha. "shima a kumna muna a yoh le aka billi, aka gor lulli ih ishmaila, ateh Yaweh ogna agh lo.

Chapter 17

¹Ngha Ibram keni bogho woro ihne pure tompur ihne ya.Yahweh dum muri bin Ibram la nah yi, "Mini Kulli magula kwa. Ginya dumang , a dig gerenteng. ²Le nga tangha muri ogrung ni ntiri sung ngha, le nga mosso ni buhro."³Ibram gungho jul kundumi njeh le Kulli nahteng nini, ki nah, ⁴"Mameng ngha, shina, ogrung lang ngha ni weh. Aka dig teh anjeh dudug. ⁵Ni awa goro ih Ibram agh, keminiya a goro ih Ibrahim- ate ntollo ih bi a dig teh abayong dudug. ⁶Nga buri mosso, le nga pussa anjeh aro, le amurung ka pura bino⁷Nga tig ogrung lang ni weh ni bibilla lo ni nzumo agh, a njah leyang kwa ate ogrung ma ha ke kene ni, ih bi ndig Kulli bino ni aminkahwo ni nzumo agh. ⁸Nga poh ni aminkahwo ni nzumo agh, njeh ni nndig nghan abiri ya. Njeh Kan'ana kwa, ate ih dig gikunna leyang ma ha ke kene, Nga dig Kulli leyang."⁹Le Kulli nah yi Ibrahim, "Weh te ya, digna aka bil ogrung lang, aweh ni aminkahwo ni nzumo agh a njah leyang kwa. ¹⁰Ga ni pag ogrung lang, ngha digha aka bil agh, a ntiri weh ni meng , ni aminkahwo ni nzumo agh: Muna buna ni kwa ntiri yong ngha digna a jabbi. ¹¹A kashi shua nguflu, le ika dig ogrung ni ntiri sung ngha.¹²Muna buna ni kwa a billa ni kara tompur tahro agh digna aka jabbi, a njah le abwalo kwa.Ga bolla beni a billa a liyo agh, ni bayong masa ni akur ni bollo nyha a bibilla a agh. ¹³Beni a billa a liyo agh, ni beni a kur ni bollo lo agh digna aka jab yang. Nina ni ogrung lang ka digha a ngiro ate ogrung ma ha ke kena ni. ¹⁴Babura ni kwa ni a jab bi ri kashi shua nguflu le ya agh, a pushi ntiri aba leh. Le bunna ogrung lang."¹⁵Kulli nah yi Ibrahim, "Mami Sarai mahmo te ya, ke aya gori Sarai agh. Nina agh le, lulli ka dig Saratu, ¹⁶nga moshi, le nga poh muna a nji bini. Nga moshi, le ih ka dig ngih anjeh, Amurung le abayong ka pura nji bini."¹⁷Le Ibrahim gungho ni kundumi njahli, le ollo, le waba a yahli, "Ih pagha muna ka bil ri bin beni ni bogho woro tongno agh le? Ni yellang ni Saratu, beni ni bogho woro ihne pura muri lum agh, ka kumni muna?"¹⁸Ibrahim nah yi Kulli, "Oh ih Ismaila ni ka digha dumo!"¹⁹Kulli nah, "Nyha nina agh, keminiya Saratu ka bil yo muna, le a tighi lullung Ishaku. Nga bol ogrung lang nini ha ke kene ni aminkahyi ni nzumi ya. ²⁰Mami Ismaila te ya, n'ogno. Shinna nwara moshi le nga buri nbende dudug. Ih ka dig teh amuna murung lumpur bahri, le nga tigha ih dig njeh magula. ²¹Keminiya ogrung lang ngha nga tighi ni Ishaku, beni saratu ka bil yo bogho ni ki zu agh bang ninga agh."²²Ngah malli nahteng nini ya, Kulli woro dag Ibrahim. ²³Le Ibrahim tol muni Isuwa, abeni kwa a billa a leh ya, ni abeni kwa kur ni bollo le ya, abuna ni kwa a leh Ibrahim agh, a jabna shua nguflu leyang a kare, ninga mama Kulli wab bi ya.²⁴Ibrahim ngha ni bogho woro ihne pure tombi ihne ngha a jabni ya. ²⁵Ismaila muni ngha ni bogho woromwoh pur lum ngha a jabni ya. ²⁶A jab Ibrahim ni Ismaila a kare wo ni mwoh agh. ²⁷Abuna ni kwa a leh a jab yang kwa nini, bolla abeni a bil yi ya, ni a mama kur ni bollo agh.

Chapter 18

¹Yahweh dum muri bin Ibrahim gyaß ni ngung Oak ni Mamre, nga digni a kun gungri le ni ntiri ba kara agh.

²Logshi njih le shin abayong tahro nga tangha dumi. Nga shinni yang nga, bangha ik kene ke kum yang le gungha njahli.³Nah, "Magula lang, nkumna borolo le kukushi ka dur denglahlo agh. ⁴Le ih bi a zuni muru, nlag kushi yong le n'usulo a tinah ngung. ⁵Ih bi a zuni yong gilihna, nlih mbolli riyong. Le nzumi ya nwooro ate nzuna bin denglah leyang." A pil yi, "Pag ninga mama a waß ba." ⁶Le Ibrahim kara ingna a gungri a bin Saratu le nah, "Kara a tol muh maßonna kunkoro tahro a yogho, le a ton burodi." ⁷Ibrahim bangha kene a luwo le bol nsahri ma lihshina, pih adenglah le, a kara a giliyi. ⁸Le tol kira ma nongna ni mapiyo, ni ndah ni a lam ma, tig gilihne a dung yang, le tangha tinna ngung nghe ni yang nga a lihni gilihna ya. ⁹Anah yi, "Mahmo Saratu nga njebbang?" Pilla, "Yangha a gungri" ¹⁰Beh nah, "Njtiengni ga, nyerra bah ni kuntahbi le, shinna, Saratu ka kum muna." Saratu te ya yangha tangha nzum yang a kun gungri ki ogyang. ¹¹Nibeniya Saratu ni Ibrahim yahyina, a pagna boho dudug, le Saratu wora dur boghoni bamah logle bil li muna agh. ¹²Saratu olloh, nah yi kanangiri, "Nga nwara yahyi ya le, telelah lang ma agh yahyina, ini nibeni nga kum yahlung poshina ni?" ¹³Yahweh nah yi Ibrahim, "Mang paghi ke Saratu olloh? Le nah, "Ih ka pagni njiteng nga bil muna, nga nwara yahyina agh le?" ¹⁴Gubung nga nhang gankun Kulli le? A kumbangni ntig ga, a kuntahbi nga nyerra bino a ntiri kumbang ninga mama bogho ni ki zu agh, Saratu ka kum muna." ¹⁵Le Saratu ni agha nah, "Ni n'ol agh ate bang nga ngobong. Le pil yi, "Oh oh a ollah." ¹⁶Le abeh logho woro le jen Sodom. Ibrahim worni yang ke tig yang a njinjere. ¹⁷Keminiya Yahweh nah, "Ih bi songri murang bin Ibrahim muri ga nga paghi ya. ¹⁸Kikara agh Ibrahim nga ka dig njeh magula, le anjeh ni kwa ngunjah agh ka kum mosso ate muri ya? ¹⁹Ate ntolle ih ka wabi amuni ni aba leh ih bi a bol tenana le Yahweh ni dum njere njiteng ni gerenteng. Ate Yahweh ka zuni a muri Ibrahim ga waß bi ya." ²⁰Le Yahweh nah, "A buah agh ni muri Sodom ni Gomorah agh gogna, le gimashihra leyang dura. ²¹Nibeniya nga sullo le nga shin buah ni a muri ya ko kena tekushi ga zu a binang nga, ih bi nyerre." ²²Le abune pilla beh wora nji Sodom. Keminiya Ibrahim ni dag tangha dum Yahweh ya. ²³Le Ibrahim shissa zu le nah, "Aka wolla aba njiteng ni aba gimashihra?" ²⁴Keminiya nga aba njiteng nga nhang woro-bahri pur lum a njeh ya aka wol yang kwa, ni awo dag yang ate aba njiteng ni beh woro-bahri pur lum agh? ²⁵Ih bi dig kukwo ni weh ke a pag jah ga. A wolla aba gimashihra ni aba njiteng, Nina le a paghi aba njiteng ni aba gimashihra giri mwoh. Ih bi dig kukwo ni weh, ih ba wabi ngunjah njuo ni ki wab njuo ga njiteng nga. ²⁶Yahweh nah, "Nga nga kum ma abayong woro-bahri aba njiteng a Sodom, le nga tol yi yang gimashihra leyang nga dag yang ate muri aba njiteng nghe. ²⁷Ibrahim pilla le nah, "Shina nibeni agna muyong nga nahteng ri Murungkulli lang, ²⁸Ko ke mini kikiri ni tubu! ke nga tongno nyha a ntiri woro-bahri pur lum le aba pah njiteng nga, aka wol yang a njeh kwa ate muri tongno ni nyha agh," Le nah, "Ni ngi wol yang nga, nga nga kum woro-bahri pur tongno agh. ²⁹Ye nahteng deshili, ih ke digha aka kum woro-bahri beh ya? Pil yi, "Ni ngi wol yang nga ate muri abeni woro-bahri ya. ³⁰Nah "Kukushi ke ih bi yahlo bi lul agh, Murungkulli lang ate nga nahteng. Ke digha aka kum woro-mwoh pur lum agh. Pilla nah, "Ni ngi paghi ya nga nga kum woro-mwoh pur lum beh ya. ³¹Nah, "Shina nibeni ntol le murang nga nahteng ri Murungkulli lang, "Ke digha a kum woro-mwoh a beh ya." Pilla "Ate muri woro-mwoh egh ya, le ni ngi wol yang nga." ³²Nah, "Kukushi ke ih bi yahlo lul agh Murungkulli lang, nga waß ga mwoh ni nzumo, ke digha aka kum lum a njeh ya." Le nah, "Ate muri lum egh ya ni ngi wol yang nga." ³³Yahweh ma woro nga malli wab tenana ni ri Ibrahim agh. Le Ibrahim nyerra lah.

Chapter 19

¹Amaleka ni bahri ya zu a Sodom ni kapolla, nga Lot nga uwa digha kunjere Sodom agh. Lot shin yang, logho ke kum yang le gungho jul kundumi njahli. ²Nah, "Nshinna nibeni, amagula lang, kukushi nkenghe nzu a leh guro leyong, le nlag kushi yong, n'nongho. Le nga kashi bang nga wor woro leyong." A pil yi, "Oh oh, sa nongha bin kpaBa ni ntiri lah agh." ³Keminiya jim yang tebi, nina agh le a wor nini, le a ingna a leh. Lahmi yang gilih ni ton brodi ni njibongho nyha ri ya agh, le a lih. ⁴Keminiya kedebang a nongha njahli ya, abuna ni a lah Sodom agh, kangni, kpaBni abasa adenna, aBa gula, abuna ni nji bah kwa a njeh ya. ⁵A gor Lot, le anah yi, "Abuna ni ingna bino bah agh ayang nghe? Zuni yang binsung, ate sa yeri yang." ⁶Nina agh Lot puro le gir kunjere le zu a binyang. ⁷Nah, "Njimna yong, amuna tehrang, ke ih bi mpag gimashihra agh. ⁸Nshinna nibeni, myang ni amuna ngalang bahri ni ni yeri babura a agh. Kukushi le ih bi zuni yang binyong, le mpag yi yang ga kwa bor yi yong nga. Ko gubung mwoh ke ih bi mpaghi abwa ni ya, ate a zuna a minlim kangna lang." ⁹Anah, "Nyenni nzumo!" Anah deshili, "Beni zu digha bah biri, le nibeniya pilla ba waBnjuo! Nibeniya sa pagho gimashihra ka wor mami yang." Le a tutti Lot, le a zu gyab ha a bunni kun kangna. ¹⁰Keminiya abiri ye keni bih yang non Lot nyenni a lah le gir kunjere. ¹¹Le abiri le Lot wol abune ni kwa a dabeng nga ni njiung nwaghina, kpaBni ma kyena ni magula kwa, nina agh a al kunjere puro ha iri yang malla. ¹²Le abiri le Lot nah yi, "A wongha ni bung sa a bah? nkillo ma buna, amuno ni amuna ngalang lo, ko beni kwa a wongha ni a njeh ni ya, pushi yang a bah. ¹³Ate shi sung nga sa juhri njeh ni, ate a tigteng ni muri ya kena dum Yahweh ke tashi sung ih bi shi zu pingshi." ¹⁴Lot puro ke wabi a nkilli ma buna, abuna ni a ogna riyang ka tigha amuna ngalang le lah agh, nah, "Ni kara, mpura bah, ate Yahweh nga ka pingshi njeh ni." Keminiya ankilli ki shin ninga ih dal agh. ¹⁵Ngha durubang pag ni ya, amaleka jim Lot, ki nah, "Nlog woro, tol mahmo ni amuna ngalang lo bahri ya. Ate ke ih a kpaB yang kwa a lah ye a juhri ya." ¹⁶Keminiya ih suhriyo. Nina agh, le abune bol bih, ni bih mahmi, ni bih amuna ngalang le, ate Yahweh shinna gi enna le. A pushi yang a njeh, le a ke tig yang kukwo a nzum lah. ¹⁷Ngha a pushini yang nga, mwoh a ntiri abune nah, "Mbanga ate usulo leyong! Ke ih bi mpil njih yong nzumo agh, ko a beng nga. Mbanga nwora nkonno ate ke ih bi pon yong nga." ¹⁸Lot nah yi yang, "Oh oh, kukushi magula lang! ¹⁹Nshinna nibeni, guro lo kumna boru a bino, le a dumna nghan borolo ri ashi usulo lang, keminiya ni ngi gan banga bilbang nkonno agh, ate gimashihra ye ka kum mang, le nga wuh. ²⁰Nshinna nibeni, lahwo dumma makyena ni. Kukushi, le ih bi mbanga nwora beh- ih makyena ni ya?-le usulo lang ka abba." ²¹Nah, "Agna, mpahno njere deshili, le ni ngi juhri lah ni a gor agh. ²²Kara! banga woro beh, ate ni ngi gan pag gubung nga sete a bilbang beh." Ngha nina agh a gor lulli leh Zowar. ²³Kara pura nga Lot billi bang a Zowar agh. ²⁴Le Yahweh soB muru gishe a muri Sodom ni Gomora. ²⁵Pingshi alah, ababang, ni abwa ni kwa alah ye ya, ni aga kwa ki gulla nguBnjeh ya. ²⁶Keminiya mahle Lot ni nzumi ya, pil njih nzumo, le pil gihgeng muah. ²⁷Ibrahim log niberi sup le woro bah tang nghan dum Yahweh ya. ²⁸Shin nji Sodom ni Gomora nji alah ni nongha beng nga. Shin bang le shinna, nlelleh gishe ni ki logho ninga nlelleh muru gishe. ²⁹Nina agh kulli pingshi alah ni nongha beng nga, kulli dengshi ni Ibrahim. Pushi Lot a ntiri alah ni juhro bah Lot dig nghan nga. ³⁰Keminiya Lot bang ngobong digha Zowar, le logho wora nkono ni amuna ngalang le bahri a ke dig nghan. Nina agh ke digha a gunang, ni amuna ngalang le bahri. ³¹Muna magula nah yi ma kyenna, "Tehsung yahyina, le babura nyha ka nongni sung ninga njinere ni pagni a ngunjah kwa agh. ³²Zu, ih bi shi tig teh Sung ih nuh muru inabi, le sa nongni ni mo, ate tig lulli bibilla lesung nji bin teh Sung." ³³Nina agh le a tig teh yang nuh muru inabi ni duh egh. Le muna magula ingna nong ni tehri; tehri ni yeri kunbang ni nongni, ko nga logni ya. ³⁴Bang kor agh muna magula nah yi ma kyena, "Teshikiro, duh ni dur agh bah ni nong nghan ni tehrang. Le ih bi shi tighi ih nuh muru inabi deshili, le a woro a ke nong ni mo, ate sa tig lulli bibilla lesung nji bin teh Sung." ³⁵Nina agh le tig teh yang nuh muru inabi deshili, le ma kyena ingna ke nong nini. Teh yang ni yeri kunbang ni nongni, ko nga logni ya. ³⁶Nina agh amuna ngalang nghe kwa kum muna yeh yang a nji bin teh yang. ³⁷Muna magula bil muna buna le gor lulli muni ih Mowab. Ini dig kah aba Mowab ha ni kyari. ³⁸Ma ngalang ma kyena te ya, osso bil muna buna, le gor lulli ih Ben-Ammi. Ini dig kah aba Ammona ha ni kyari.

Chapter 20

¹Ibrahim logho ginya wora nji njuh Negev, le digha ntiri Kadesh ni Shur. Digna biri a njuh Gerah. ²Ibrahim waštele mahmi, ih "Mingalang ni." Le Abimelek murung Gerar tashi bang a tol Saratu. ³Keminiya Kulli zu a bin Abimelek a njiloro ni duh le nah yi, "Shina, awo ni nluo ate muri bahma ni a toltollo ni ya, ate mahle bwa ni." ⁴Nibeniya Abimelek ni zu a kari ya le nah, "MurungKulli, aka juri njuh ma njiteng?" ⁵Ini kanangiri ni wašna nghanh ih, 'Mingalang ni ya?' Bahma ma kanangiriya wašna, ih 'Minburang ni.' Mpag ga ni yahlung kunwar ni njiteng a beng. ⁶Le Kulli nah yi a njiloro egh, "Ini nina, dešhiliya nyerina a yahlung kunwar ni a pagni ga, le n'osso ntabno a pag nghanh gimashihra. Ngha nina agh, ni ndagho a doghi ya. ⁷Ngha nina le, nyer ni mahle beh, ate ini ba agkuntumo bin Kulli. Ih ka jimmah, le ni awo wuh agh. Keminiya ni a nyer ne agh le, yere aweh ni abwa lo kwa njiteng ni nga wuh ⁸Abimelek logni niberi suš le gora aguro le kwa bini. Wabi yang aga kwa. Le ngobong bolla abeh. ⁹Le Abimelek gor Ibrahim le nah, "Mang a pag yi sung ni? Ni yellang ni mpagno gimashihra, ke a zuni nghanh ni njuh lang gimashihra magula? A pagna nghanh ni botto ke pag ri ya agh." ¹⁰Abimelek nah yi Ibrahim, "Mang sorro ke a pag ga?" ¹¹Ibrahim nah, "Ate ndengshine, 'A njiteng ngha bang Kulli nyha a bah agh, le aka wol nluo yang ate mahmang.' ¹²Ko nyha nina ma agh le, ni njiteng mingalang ni, muna tehrang, keminiya muna ngih yang ni ya; ke dig mahmang. ¹³Ngha Kulli tig nghanh ndag ba leh tehrang le nginya bang ni bang ngha, nah yi, 'Aka dum mang njiteng ni a digna lo mahmang. Bah kwa shi ken nghanh ngha waš ba a murang ih, 'Minburang ni'" ¹⁴Le Abimelek tol njuh ni ndah, ni aguro mabuna ni amangalang le pih Ibrahim. Le nyer ni Saratu, mahle Ibrahim bini. ¹⁵Abimelek nah, "Shina, njuh lang ngha dum yong ngha. Nnong lah bah kwa for yi yang ngha." ¹⁶Ari Saratu agh nah, "Shina, mpehne minburo azurfa woro tongno lum. Ih bi vulliyi gimashihra ni kwa mpagho a njih beni kwa awo ngha nini ya, le a dum beni kwa agh, awo ngha yarata." ¹⁷Le Ibrahim jim Kulli, le kulli pih Abimelek iritenna, ni mahmi, ni aguro mangalang le ate ih bi a šilla amuna. ¹⁸Ate Yahweh wara gir ba yahli aba leh Abimelek ate Saratu, mahle Ibrahim.

Chapter 21

¹Yahweh teshikiri ri Saratu ninga mama waß ba, le Yahweh paghi Saratu ninga mama tollo ih pag ga. ²Saratu kum muna bil yi Ibrahim a yaghale pyerra ri kunbang ni Yahweh wabi yang nga. ³Ibrahim gor lulli muna mama Saratu bil yi ya Ishaku. ⁴Ibrahim jaß muni Ishaku nga pagni kara tompur bahri ninga mama Yahweh tighi ih pag ga. ⁵Ibrahim nga ni bogho woro tongno nga a bil li yi Ishaku agh. ⁶Saratu nah, "Yahweh tignang onloh, le beni kwa oghi ya ka olni meng" ⁷Ye nah, yang boh ka nah yi Ibrahim ih Saratu ka bil amuna, le ngho te ya mbille muna a yahgha le!. ⁸Mune gullo a tuh yi kunkira, le Ibrahim gor njibuno magula kareni a tuhni Ishaku kunkira agh. ⁹Sarah shin muna Hajajratu ma Masar ni bil yi Ibrahim agh, nga ki dankun muni. ¹⁰Nina le nah yi Ibrahim, "Piriya guro bamahni ni muni, ate muni ni ki tol gibere ni munang Ishaku agh. ¹¹Ga kon Ibrahim dudug ate muni ni. ¹²Keminiya Kulli nah yi Ibrahim, "Ke ih bi konno ate muri mune ko nsari lahlo agh, Og atenana le Saratu ni ih waß bo kwa a muri teng ni ya. Ate nji biin Ishaku ni aminkahwo kwa ka kumni lullung. ¹³Nye nga tig muna mahguronni ih ka dig abayong ate muna billalo ni. ¹⁴Ibrahim logni beri kpi-kpi, tol burodi ni duh muru, le pih Hajaratu, tighine gogreh, tol muni pih le tig yang a woro. Woro ke gangla a lusung Biya-sheba. ¹⁵Ngha muru ni a duh muru agh malli ya. Dag mune a tinna wahli. ¹⁶Le woro ke dig ningho jag ntiri yang kehna tah ntah, ate nah, "Ke ih bi nshin wuhle munang nga." Ngha yangha digni ih shin ni ya, logshi gih buah. ¹⁷Kulli og buah le muna. le malaika le Kulli a kuli gor Hajaratu nah yi, "Mang gangso, Hajaratu? Ka bang ngobong nga ate Kulli ogha buah le muno a bah dig nghanh nga. ¹⁸Logho a tol mune, le tengshi yahli; ate nga logshi ih dig ngeh magula." ¹⁹Le Kulli logshi nji le shin tuuhmuru, woro ke dungshi duhmuru, le pih muni ih bi nuh. ²⁰Kulli lel mune, gullo digha lusung le pil ba tahgiri. ²¹Digha a lusung Haran, le ngih kummi bamah a ngeh Masar. ²²Le digha a kunbangni Abimalek ni Fikol magula le aba kurung le wabi Ibrahim ki nah, "Kulli nga ni weh ari gipagna lo kwa. ²³Nibeniya kaniya nghanh giri ni Kullilo, ih ni awo bungshi murang, ko ihmi amunang nga ko ni aminkah nghanh nga. Dummang ni ngehni nga dig nghanh nga ogrung ma njiteng ni ndumo agh. ²⁴Ibrahim nah, kaniya na giri. ²⁵Ibrahim ye buah yi nah Abimalek, "Ate muri muru ni adenglah le Abimalek agha bih ya. ²⁶Abimalek nah, "Ni nyeri beni pag gire ya,; ni a waß bang kikara agh, ni n'oghi ya se ni kyari. ²⁷Le Ibrahim tol njuh ni ndah le pih Abimalek, le abayongni bahrini ya ogri yang. ²⁸Le Ibrahim tigha ansari njuh tompur bahri a luwo sa. ²⁹Abimalek nah yi Ibrahim, "Mang pag tekushi ansari njuhni tompur bahri ni a tig sa a ntira anshile ni ya?" ³⁰Pil yi, "Aka agha ansari njuh ni tompur bahri ni ya ih bi dig wabkun murang ih mini tum tuhmuru ni

³¹Le gor beh ih Biya-sheba ate digna behni a yangha kwa agh a kaniya giri nghanh. ³²A ogrung a Biya-sheba le Abimalek ni Fikol magula le aba kurung nyere woro a ngeh le aba Filistiya. ³³Ibrahim pang ngung nyeh a Biya-sheba a beh le gor lulli Kulli magula kwa nghanh. ³⁴Ibrahim dig ninga biri a ngeh Filistiya kara dudug.

Chapter 22

¹Le a nzum aga Kulli mom Ibrahim. Nah yi, "Ibrahim!" Ibrahim nah, "Miyang." ²Le Kulli nah, "Tol muna bunalo, muno ma kunkolong, beni yahlo tol agh, Ishaku, le a wori njeh Moriya, peh gipahna pingshina a muri nkonno beh, mama nga wabbo agh." ³Nina le Ibrahim logni beri sup, eb nbuljeng, le wor ni abisadeng bahri, ni muni Ishaku. Al warra ate gipahna pingshina, le bol njere bah kulli wabbi ya. ⁴A kara ma tahro agh, Ibrahim logshi nji le shin beh kukowo. ⁵Ibrahim nah yi abisa adegnah le, "Ntangha bah ni nbuljeng, le mem ni bisadeng ni sa wora bogho. Sa gushi Kulli le sa nyer deshili binyong. ⁶Le Ibrahim tol wara ni ate gipahna pingshina agh tighi muni Ishaku muri. Tol gishe bih ni njibwoh; le a ongso a woro. ⁷Ishaku nah teng ri Tehri le nah, "Tehrang" le Ibrahim nah, Miyang, munang." Ishaku nah, "Shina, gishe ngha ni wara, keminiya njung ma gipahna pingsa nghe?" ⁸Ibrahim nah, "Kulli kanangiri ka pahsung njung gipahna pingshina, munang." Le a woro, a ongso. ⁹nga a bilibang bah Kulli wabi ya, Ibrahim gil bin dahra beh le nongshi wara muri. Le bol Ishaku kuriyo, le bughi muri bin dahra egh, a muri wara. ¹⁰Ibrahim keni bih le tol njibwo ka tuhmi muni bwo. ¹¹Le malaika le Yahweh a kuli gori le nah, "Ibrayim, Ibrayim!" Le nah, "Myang nga." ¹²nah yi, "Ka tig boh ri basadeng nghe ya, ko a tig yi pinye gubung nga, ate nibeniya nyerina ih awo nga awo bang Kulli, shinani ih ni a bol muno a agh, muno mwoh lo, ni pura binang nga." ¹³Ibrayim logshi muri le shina, gamnjuh nga njeme le kpangha a waragiri a nzumi. Ibrayim woro ke bolli, tummihbwoh le pah dahra pingsa ni a tuhkushi muni. ¹⁴Nina agh Ibrayim pih be lullung ih, "Yahweh ka pahsung," le ini a wabi nina zuni ni kyari, "A muri nkonno le Yahweh aka peh." ¹⁵Malaika le Yahweh a kuli ye gor Ibrayim kushi ma bahri ¹⁶le nah- ga agh waba le Yahweh ni a nji binang, ih kaniyi na giri ih ate a pagna ga agh, le ni a dag muno, ma kunkolong nga agh, ¹⁷a njiteng nga nga mosso le nga buhro dudug aminkah wo ninga amunashienri ma bakuli, le ninga njisalalng kunsalang magula; le aminkah wo ka ag kunjere le aba shibi muyang. ¹⁸A nji bin abibilla lo ni abayong kwa ni a ngunjah agh ka digni ni mosso, ate mama a ogna gih yang." ¹⁹Nina agh Ibrayim nyera bin basa adenah le, a dag be a wora kushimona kwa a Beyasheba, le a dig nghan. ²⁰Gire pagha a nzum aga agh a wabih Ibrayim ih, "Milka billa amuna, deshili, a bin munangwoh Nahor." ²¹A yangni Uz minballa, Buz munangih, Kemuyel teh Aram, ²²Kesed, Hazo, fildash, Jidlaf, ni Betuwel. ²³Bethuwel ni dig te Rebeka. Alulli amuna ni tonbahri Milkah bil yi Nahor munangih Ibrayim agh ni ga. ²⁴Ansahri lah le, beni lulli ih Rumah agh, billa Tebah, Gaham, Tahash, ni Maaka.

Chapter 23

¹Bogho le Saratu woro tongno pura muri woro mwoh pure tompurbahri. Ini pag abogho ni Saratu pagha a digna le ya. ²Saratu wuh a Kiriya-arba ini ki pag Hebron, ni njuh Kan'ana. Ibrahim bwa nluo Sarah. ⁴Ibrahim logho dag nluo mahmi ye, ke wabbi amuna Hittiya, ih nah, ³Mini bwa masa ni biri a ntiri yong. N'angna nghan ni nkiliya a ntiri yong, ate nga lingshi nluo lang. ⁵Amuna Hittiya pil yi Ibrahim, ki nah, ⁶Teshi kiro risung, magula lang. A woni muna murung le Kulli a ntiri sung. Lingshi nluo lo a nkiliya lesung ni yahlo tol agh. Bwa nyha a ntiri sung ka shibi yo nkiliya le, ate lingshi nluo lo agh. ⁷Ibrahim logho le gungha dung aba njuh ni amuna Hittiya egh. ⁸Nah teng ri yang, ih nah "N'agna ih bi lingshi nluo lang le, ih n'og nghan le njim mang Efron muna Zohar. ⁹Njimi ih bi mag nghan gunghang Makfela, mami ni a babang le ya. Ate kurre te ya ih bi wabbi a ogho le bayong kwa ate beh ih dig nkiliya." ¹⁰Nibeniya Efron nga digha ntiri amuna Hittiya, le Efron ba Hittiya pil yi Ibrahim a ogho le amuna Hittiya, ni abeni kwa zu a kun njere leh ya, ih nah, ¹¹"O'oh, magula lang, og nghan. Mpahno babang nghe, ni gunghang ni a yeh agh. Mpahno ne a dung amuna aba lyang. Mpahno ne ih bi a lingshi nluo lo." ¹²Le Ibrahim gungha dung abayong ni njahli ye agh. ¹³Nah teng ri Efron a ogho le abeni njahli ye agh, ih nah, "Keminiya aka ag le, jimno oghan. Nga nwah babang nghe. Ag bollo beng, le nga lingshi nluo lang beh." ¹⁴Efron pil yi Ibrahim, ki nah, ¹⁵"Njimno, magula lang, teshi kiro rang. Babang nga ki kur ri woro tongno ihne ma gipyeshi azurfa, ke mang ntiri sung ni weh? Lingshi nluo lo." ¹⁶Ibrahim teshi kiri ri Efron le pyeshi dungro le azurfa ni Efron wabba a ogho le amuna Hittiya, woro tongno ma gipyeshi azurfa, ari gipyeshina le aba mag giri. ¹⁷Le babang le Efron ni a Makfela, kahri Mamre agh, ini pag babang nghe ni gunang yeh, ni angung kwa yeh kangni njang nga, ¹⁸a bin Ibrahim nga kur babang nghe kundung amuna Hattiya, ni abeni kwa zu a kunjere lah magula le ye. ¹⁹A njum ga agh, Ibrahim lingshi Saratu mahmi a gunang ni a babang ni Makfela, nga kahri Mamre, ni Hebron, a njuh Kan'ana agh. ²⁰Nina ni babang ni gunang nghe pil li mami Ibrahim ate dig nkiliya le amuna Hattiya.

Chapter 24

¹Nibeniya Ibrahim yahyina dudug le Yahweh moshine a ga kwa agh. ²Ibrahim nah yi magula le agur ni a leh ya, beni muri agi kuna le ya, "Ishi bwo a bapehrang ³le nga tigho a kaniyi giri ni Yahweh, Kulli ma bakulli ni Kulli ma ngunjah, ih ni awo tol yi muna buna lang bamah a ntiri amuna ngalang ni Kan'ana agh, ntiri abeni ngil liyang nghanh nga. ⁴Keminiya aka wora njeh lang, a bin abwa lang, le tol yi munang Ishaku bamah." ⁵Guro egh nah yi, "Mang ka pag giri nga bamah shibi kuratyang zu a njeh ni ya? Digna nga tol muno nga nyen ni a njeh ni a pur nghanh nga?" ⁶Ibrahim nah yi, "Yerre ih ni a tol munang a nyen ni beh ya! ⁷Yahweh, Kulli ma bakuli, beni pusang a ba leh tehrang ni ntiri abwa lang, beni ogrung kaniyi giri ki nah, "A bih aminkahwo ni nga pah njeh ni; ih tutti amaleka le a dum yong, le aka kum bamah ate muri munang a beh. ⁸Keminiya nga bamah ni agha ka kuraty a agh, le a pushi muro ri kaniyi giri lang. Sete giri mwoh ni awo tol munang a wo nyen ni njeh ya." ⁹Nina agh guro egh ishi bih a bapehri Ibrahim telelah le, le kaniyi giri a muri tenana ye. ¹⁰Guro egh tolla aloggha lum mami telelah le, le woro. Le ye tolla bin telelah le jah gibiri maonna ni kwa agh. Wora ni Aram Naharaim, a lah Nahor. ¹¹Tigha aloggha nongha njeh a nzum lah kari tuhmuru. Ni kapolla ni, kunbang ni amenah ki zu a tog muru. ¹²Le nah, "Yahweh, Kulli le telelah lang Ibrahim, peng dumposhina ni kyari le dumang ogrung njiteng ti telelah lang Ibrahim. ¹³Shina, myang tangha kari tuhmuru, le amuna ngalang le abayong nga ki zu a tog muru. ¹⁴Le ih bi pag ninga. Nghanh nah yi muna ngalang, 'Kukushi ishi bangmuru le a peng ih bi nuh muru,' le nah nghanh, 'Nuh, le nga pih aloggha le deshili,' le ih bi dig beni mwoh a tollo ate guro lo Ishaku. Nji ri ga ni nga yeri ni ih a dumna ogrung njiteng ri telelah lang." ¹⁵Le gire pagha kedebang ih mal nahteng le, shin Rebeka puro ni minbang a gogre zu a tog muru. Betuwel muna Milka, mahle Nahor muna teh Ibrahim ni bil Rebeka. ¹⁶Muna ngalang nghe bor nsahri le ni deshili yeri babura agh. Wora tuh muru, dungshi minbang le ih nyere. ¹⁷Le guro egh bangha ke kumi le nah, "Kukushi nyer nghanh muru ma nuh a minbang lo." ¹⁸Nah, "Nuh telelah lang," le kari suhli minbang le, le pih muru ih nuh. ¹⁹Ngha malli pih muru ma nuh, nah, "Nga nyer muru ate aloggha lo deshili, sete a nuh a malla." ²⁰Nina agh kara ke sof muru a gi nuhmuru le agiluwo, le ye bang deshili kena tuhmuru, le togho ate aloggha kwa. ²¹Beh bol ngung fahshi ka shina ko yahweh poshina dumi ko oh oh. ²²Ngha ih malli pahni aloggha muru agh, beh pushimuna nyeh lullung ma zinariya mama kena kanda shekel, ni anyeh bung mama kena shekel lum agh, ²³le ihli, "Awo ni muna yang? Kukushi wabbang ni, kangna nongho nghanh a leh tehro?" ²⁴Nah yi, "Mini muna Betuwel muna Milka, beni bil yi Nahor agh." ²⁵Deshiliya nah yi, "Shi sung nga ni lusung ni food, ni kangna nongho." ²⁶Le beh gungha njeh le gushi Yahweh. ²⁷Nah, "Mossoni ni Yahweh, Kulli le telelah lang Ibrahim, beni ni dag ogrung njiteng le ni agha le ri telelah lang. Ate meng te ya, Yahweh billa ni meng ha ba leh abwale telelah lang." ²⁸Le muna ngalang nghe bangha woro a ba leh ngih ke wabi yang ga kwa agh. ²⁹Nibeniya Rebeka nga ni minbura ni a gori Laban agh. Laban bangha wora bin beh a tuhmuru a gatanjere. ³⁰Ngha shinni nyeh lullung ni ma bung a bin mingali ni tenana ni ye ogha bin mingali ya, "Ga ni beh wabbang," wora bin beh le shinni yang nga tangha tuhmuru kari aloggha. ³¹Le Laban nah, "Zu, ma moshina le Yahweh. Mang pag yi ke a tangha nijbang? Ngilla kangna, ni bang ate aloggha." ³²Nina agh beh zu a lah le suhli aga a muri aloggha agh. A pih aloggha gilih, le a tighi muru lag kusung ni akushi abeni zu nini ya. ³³Le a tighi gilih dumi ih lih, keminiya nah, "Ni ngi lih gilihna sang nga sete nwaß ga myang ne nga wabba." Nina agh Laban nah, "Wabbi." ³⁴Nah, "Mini guro le Ibrahim, ³⁵Yahweh moshi na telelah lang dudug, pahne anjuh ni andah, azurfa ni zinariya, aguro ma buna ni ama ngalang, ni aloggha ni a mbulnjeng. ³⁶Saraya, mahle telelah lang, bil yi muna buna a yahga le, le pahne gikunna le kwa a bih. ³⁷Telelah lang tig nang kaniyi giri, ki nah, "Digna ni awo tol yi munang bamah a ntiri amuna ngalang le aba Kan'ana, a njeh ni ndg nghanh nga. ³⁸Nina agh, digna aka wora ntiri ba leh tehrang, ni a bin abwa lang, le a kum bamah ate munang." ³⁹Nah yi telelah lang, 'Golle bamah ni ki kuratyang nga.' ⁴⁰Keminiya nah nghanh, 'Yahweh, beni ngi ginya dumi ya, ka tutti malaika le ni weh le ih poh dumposhina a njere, nina agh aka tol yi munang bamah a ntiri abwa lang ni ba leh tehrang. ⁴¹Keminiya aka kum muro ari kaniyi giri lo nga a kena bin abwa lang le ni a poh ne ya agh. Le a kum muro ri kaniyi giri lang. ⁴²Nina agh mbilbang a bah ni kyari a tuhmuru, le n'nah, 'O Yahweh, Kulli le telelah lang Ibrahim, nga aka tig ginya lang ka dig ni dumposhina le- ⁴³myang, tangha tuhmuru agh-le ih bi muna ngalang ni zu a tog muru, bamah ni nah, "Kukushi nyer nghanh muru fitong a minbang muru lo ih bi nuh," ⁴⁴bamah ni nah nghanh, "Nuh, le nga nyerreh ate aloggha lo-le ih bi dig bamah beni weh, Yahweh, tol yi muna telelah lang nga." ⁴⁵Kedebang ngi mal wab tenana a yahlang, shina le Rebeka nga zu ni minbang muru a gogre le wora ke tog muru. Nina agh nah yi, 'Kukushi peng muru ma nuh nghanh.' ⁴⁶Suhli minbang muru ni gogre ya ni kara le nah, 'Nuh, le nga pih aloggha lo deshili.' Nina agh n'nuh, le pih aloggha deshili. ⁴⁷N'ihli le nah, "A wo ni muna yang?" Nah, 'Muna Bethuel, muna Nahor, mama Milka bil yi ya.' Le n'ishiyi muna nyeh a lulli ni bih. ⁴⁸Le ngungha njahli ngushi Yahweh, Kulli le telelah lang Ibrahim, beni billi meng a njere ma bonna ih bi nkum muna ngalang a ntiri abwale ate muri muni ya. ⁴⁹Ngha

nina niḅeni le, a agna aka dum agnjiung ni njiteng bin telelah lang le, waḅḅang. Keminiya nyha nina agh le, waḅḅang, ate nga nyerra nji ma kattang ko ma lih maḅonna."⁵⁰Le Laban ni Bethuwel pilla nah, "Gire pura bin Yahweh; ni sa gan waḅteng ko ḅonna ko ni ḅotiya agh."⁵¹Shinna, Rebeka ngha dumo. Tolli le a woro, ate ih ka ḁig mahle muna telelah lo, ninga mama Yahweh waḅ ḅa."⁵²Ngha guro le Ibrahim ogna atenana ni ya, gungha njahli a dum yahweh.⁵³Guro egh pushiyi agi azurfa, agi zinariya, adagra, le pih Rebeka. Ye pih minbure ni ngih agipahna maḅonna⁵⁴Le ini ni abuna aḅeni nini ya lih ni nuh. A nongho duh egh, le ngha a logni niberi ya, nah, "Nḁag nghanh ih ḅi nwora bin telelah lang."⁵⁵Le minbura Rebeka ni ngih nah, "Le ih ḅi ḁig ni sung ma kara lum. Nzumi ya ih gan woro."⁵⁶Keminiya nah yi yang, "Ke ih ḅi ngittang ngha, Yahweh wara peng dumposhina a njere. Nḁag nghanh ate ih ḅi nwora bin telelah lang."⁵⁷Anah, "Sa gor muna ngalang nghe le sa ihli."⁵⁸Nina agh a gor Rebeka le a ihli, "Aka wor ni ḅeni?" pilla, "Nga woro."⁵⁹Nina agh a tutti mingali yang Rebeka, ni aguro ma ngalang, a woro ni guro le Ibrahim ni aḅih.⁶⁰A moshi Rebeka le anah, "Mingali sung, ih ḅi a ḁig ngih aworo tongno lul le aworo tongno lum, le ih ḅi aminkahwo ag kunjere le aḅa shiḅi muyang."⁶¹Le Rebeka logho, ini ni amuna ngalang aguro le, le a eḅḅa aloggah, le a kuratye ḅeh. Nina gah guro egh tol Rebeka, le wor woro le.⁶²Niḅeniya Ishaku ngha ḁigha a Negev, le nyerre le ni a Beyer Lahai Royi.⁶³Ishaku woro ke ki usulo a bang ni kapolla. Ngha logshi ni njih shingbang, shina, aloggah ngha ki zu!⁶⁴Rebeka shingbang, le ngha shinni Ishaku agh, suhla muri loggah.⁶⁵Nah yi aguro, "Yang ḅabura wo ki ginya a ḅabang ki zu a binsung ngha?" Aguro egh nah, "Telelah lesung ni." Nina agh tol giḅug ga ngiri, le vulliyi ni muri.⁶⁶Guro egh banghi Ishaku aga kwa pag ga.⁶⁷Le Ishaku zuni mo a gungri le ngih Saraya le tol Rebeka, le ḁig mahmi, agna njih. Nina agh Ishaku kum pashi yahlung nzum wuh le ngih.

Chapter 25

¹Ibrahim tol bamah mabi; lulli ih Ketura. ²Bil yi Zimran, Yokshan, Medan, Midiyan, Ishbak, ni Shuhu. ³Yokshan ni pag teh Sheba ni Dedan. Aminkah Dedan ni pag aba Asshuriya, aba Letushiya, ni aba Le'ummiya. ⁴Amuna Midiyan ni pag Efa, Efer, Hanok, Abida, ni Elda'a. A yangha kwa ni ya aminkahyi Ketura niD⁵Ibrahim pih Ishaku gikunna le kwa. ⁶Ningo kwa agh, nga yangha wa usulini ya, pahne amuna amenah makena le tutti yang njeh njinakuli, dunna ni muni, Ishaku. ⁷Akara ni Ibrahim pagha a yeh abogho ni digni ni usulo agh, bogho 175. ⁸Ibrahim non usulo ma nzumo le wuh a yahgha le, bagula ni dungshi ni digna maBonna agh⁹Ishaku ni Ishma'il, amuni, lingshi a gunung Makfela, a babang le Efron muna Zohar ba Hitti, ni kari Mamre ya. ¹⁰Babang ni Ibrahim kura bih amuna Hittiya agh. A lingshi Ibrahim beh ni mahmi Saraya. ¹¹Nzum wuh le Ibrahim agh, Kulli moshi muni Ishaku, le Ishaku digha a Beyer Lahai Royi. ¹²Nibeniya aminkah Ishma'il maun Ibrahim agh ni ga, amuna Ibrahim, mama Hagar ma Masar, nsari lah le Saratu, bil yi Ibrahim agh. ¹³Lulli amuna buna le Ishma'il, ri billa leyang nga ni ga; Nebaiyot-minbala le Ishma'il, Kedar, Adibeyel, Mibsam, ¹⁴Mishma, Dumah, Massa, ¹⁵Hadad, Tema, Yetur, Nafish, ni Kedema. ¹⁶Amuna Ishma'il in ga, ni alulli yang, ari aminlah yang, ni nji ri kpaB digna leyang; amuna murung lumpur bahri air kunvarre leyang¹⁷Abogho le Ishma'il ni digni ya ni ga, bogho 137. Non usulo ma nzumo le wuh, le kpaBi ni abwale. ¹⁸A digha logha Havilah ha Shur, mama kari Masar agh, ninga bwa ki ka nji Aassuriya agh. A digha a mohno ni ari yang. ¹⁹Gi bangna muri Ishaku muna Ibrahim ni ga, Ibrahim dig teh Ishaku. ²⁰Ishaku nga bogho woro bahri nga tolli mahmi Rebeka, muna ngalang le Betuwel ba Aram ni Faddan Aram, mingali Laban ba Aram²¹Ishaku jim Yahweh ate mahmi ate mam nkoBbi ni, le Yahweh og jimma le, le mahmi kum muna yeh. ²²Amune sagshiri yang a yeh, le nah, "Mang pag yi ke ga ki pag nghan?" Woro ke ihli Yahweh a muri. ²³Yahweh nah yi, "Anjeh bahri ni a yoh, abwa bahri ka koriya ro. Mwoh ka dig ni iritenna wor mamona, le magula ka paghi ma kyena tumo."²⁴Ngha kunbang filmuna le pag ni ya, shinna, le apassa ni a yeh. ²⁵Makunduna puro bangha ni nyong ngiri. A gor lulli ih Isuwa. ²⁶Nzumi ya, muna ngih puro. Bih bol kushi Isuwa. A gor lulli ih Yakubu. Ishaku nga ni bogho woro tahro nga mahmi billi amune ya. ²⁷Amuna bune gulo, le Isuwa dig ba yeri tahgiri, ba balusung; keminiya Yakubu agh ba nahteng ni ya, kunbang ni kwa agh yangha a gungri. ²⁸Nibeniya Ishaku agna nji Isuwa ate yang nga ih zuni yi yamma ih kummo a galah agh, ih lih, keminiya Rebeka agna nji Yakubu. ²⁹Yakubu lam muru songho. Isuwa nyerra a ganglah, le yahlo ki wolli dudug. ³⁰Isuwa nah yi Yakubu, "Peng ngilih ni muru songho. Kukushi, irang malla!" Ini paghi ke a gori ih Edom. ³¹Yakubu nah, "Nikunduna agh mag nghan gulo lo." ³²Isuwa nah, "Shina, Myang nga wuh. Mang pag boro le gulo a binang?" ³³Yakubu nah, "Nikunduna sang nga kaniyi nghan giri," Nina agh Isuwa kaniyi giri le a njinjere nini Isuwa magni yi Yakubu gulo le. ³⁴Yakubu pih Isuwa brodi ni muru songho. Lih, nuh, le logho wor woro le. Pagha nini Isuwa keshi ni gulo le.

Chapter 26

¹Nibeniya yahlo pangna njeh, jinjum mamah pagha ari njah le Abraham nga. Isaac kenna bin Abimelek, murung la Philistine a Gerar.²Nibeniya Yahweh dunmuri a bini le nah, "Ke kenna Masar ya; digha njeh ni nawo a digha nghanh nga. ³Digha ngunjuh ni, nga digh ni yong nga mosshi yong; ate yong na minkah yong, nga pah yong a njeh ni, le nga dungshi kanna ni kanniyi Abraham teh yong nga. ⁴Ngah buhri aminkah yong ngah a muna shieri ni a kuli, ye nga pih aminkah yong a njeh -ni kwa. jibin a minkah yong a alh ni kwa ngunje ni aghka mosso. ⁵Ngah pag gire a te Abraham onang tenena lang ni keang te muri telang ang, gi gilang. ⁶Isaac diya Gerar. Kara ni a buna jiye a illi te muri mami a, na "mi galang ni" bang na ngobong wabba i mamin ni" ya ang, ⁷shina a ba jeh ye ka woleyang a te a ka tol Rebecah a te wani bon sari" ini na nina. ⁸Ni jumo ni Isaac diya biye to kunbang ah, bimele murung le a phistines shin bang a teso. Shina Isaac na yi gisorina yah mamoni palang ke a na " migale ni"? Isaac ang ki nu kung Rebekah, mami. ⁹Abimeleke go Isaac na yi gisorina yah mamoni palang ke a na " migalo ni"? Isaac na yi ngitolo buwa ka walang ka tolo". ¹⁰Abimelek nayi, mang a payi sungi? ke bung ka nong ni momo ke a june sung monso ni dana musung. Nibeniya. ¹¹Abimele nayi a muwa kwa na " Beni kwa dou babbura ni n, mami a walluye". ¹²Isaac jan giri bowo ye kun gi soro dudug woro tongo pu lum. ¹³A te Yahweh mosi ne ba bura ye di ba kung giri, gikunale buri moso kenimo bin magula. ¹⁴A phislintines pangna kiki a muri. ¹⁵Niben a tumuro ni a guro le teri Abraham lum a, a philistines linshi ni jisalang. ¹⁶Abimelek nayi gulo woro da sung, a wara sung ni gulo. ¹⁷Isaac mang muri ke diya a tali Gerar, biye ni di ang, Isaac yere ke bushi tu murule teri ang a kana a bushi a. ¹⁸A philisttian teshi na tumoyr junjun uru le Abraham. Isaac go tumuru ye ni lulun ni teri Abraham go ri ya ya. ¹⁹Ngah a gurole Isaac tunni minu ye a, a kuna muru ni ma a misungni " Isaac tiyi tu muru njimuru- ma gula . ²⁰A le giri ni a Gerar worinarung na le gile Isaac, a na " muro ni a ma misungni "Isaac tiyi tu muru ye lulung misungni" Isaac tiyi tu muru ye lulung "ESEK" a te a usorina rung ni mo. ²²Ke miniya a tun muru mabi. a ye a worinarung temuri dechi ye titiyi lungang " stinah". ²¹mangmuri biye ke kun muro ma bi, ne a ya worung muri a ke gori Rehoboth, ke na " Nibeniya Yahweh gilesung kangna, sa buro a njeye"²³Isaac lowo lung kenan Beersheba. ²⁴Yahweh dummuri a bini ni du ye, nayi "mini Kulli le Abraham tero ka bang Ngobong ang, miyaniyong nga buri yong, ngah moshi a ballyo, a temuri Abraham ". ²⁵Isaac ba bin dara go luli Yahweh biyeni mang tara le gurole tun muru biye. ²⁶Le Abimelek kena bini angh lungni Gerar, ni Abuzzath, biyini ni phicol magular le soja. ²⁷Isaac nayiyang "palang ke a wo zuwa binang ngah a yang a wo ke a wo zuwa binan ngah a yang a wo udi tellang ang a purinang bino. ²⁸Ke a nahma "shishine gerente Yahweh ang muru, shi na keminiya le shi ina lah gula, iyeh a tirinsung, iyeh a trinsung ni weh. ²⁹lang shi pa wab-kusung ni weh, nima na woh payisung girna nanga a, niga mahma ni shi pawoh girna nangna ah, shi bolo yarata nishi shibi muro ah, shina a kene yarat. Yahweh monshi no". ³⁰Isaac payi yang gilina ni gi nuhna, a liyi a nuhna, a liyi a nuh. ³¹A lowo a kashibang ke a wah kunyang na munateyang Isaac tutiyang ke a mang muyang a pyem³²Karaye a denlah le Isaac ju wabbi telle muru ni a tuum ah A nah, " shi kuna muru". ³³Loyi muru yeh lulung i shbah, a te luli jyeh ye beer sheba tolo ju ni keyari. ³⁴Angh Esau ang ni bowoh wuramwoh puh bari a ti na mah lah, luli i Judith muna Beeri Bah Hittite, ni Basemath muna Elon bah Hittite. ³⁵A juniyi Isaac ganshirung ni Rebekah.

Chapter 27

¹Ngha Ishaku yayi ni le njih bolpinna ha ih nyha ih ga shinsang nga ogh, gor "Isuwa munabunna magulla le, le nahyi, "munabuna lang." Isuwa nahyi, "Miyang ba," ²le Ishaku nah, "Shinna nibeniya, ih nyayina, Ni nyeri kara nluoh lang nga. ³Innina le tol agibura lo, bamah lo ni ntah lo, le a woro a lusung a ki bang nghanh alla. ⁴Pag nghanh gilina maonna, jah mamah yalang ki tol agh, le a zu ni nghanh ni ate nlh le mosso kedebang ih wuh." ⁵Nibiyeni ya Rabekah ogna nga Ishaku nahni teng ri Esau munakunna le agh. Isuwa woro alusung ka alla nyamma ka nyer ni ka zu ni. ⁶Rebekah nahteng ri Yakubu munabuna le nah, "Shinna, n'orgna terro nahyi Isuwa munaterro. Ih nah, ⁷Zun peng nyam alla le a pag nghanh gilihna maonna ate nga lih le mosso a njih Yahweh kedebang nwuh." ⁸Nibeniya te ya, munabuna lang, bil gih lang nga nlag wo agh. ⁹Woro abin a nzuh, le a zu ni nghanh amuna njuh maonna bahri, le nga yi terro gilina maonna ni yang, ninga mamah yahli ki tol agh. ¹⁰A ka tolli a kahni yi terro, ate ih lih, ate ih mosso kedebang ih wuh." ¹¹Yakubu nahyi ngih, Rebekah, "Shinna, munaterang Isuwa agh ba nyong ngirung ni, meng te ya nyong nyha ngirang nga. ¹²Golle terrang ka dog nghanh, le nga dig yi basoribang. Mosso ni ya nyomo ni nga zu ni murrang." ¹³Ngih nahyi, "Munabuna lang, le nyomo ni kwa agh ih nyere a murrang. Mamah agh bil tenana lang, woro, zu ni nghanh ni." ¹⁴Le Yakubu woro ke bol amunambul le zu ni yi ngih, le ngih pag gilina maonna, ninga mama yahli terri tol agh. ¹⁵Rebekah tol gikuhra le Isuwa mama boro orr bang kwa agh, munbuna le magulla, mamah bin ni a lah agh, le ishi yi Yakubu ni, munabuna makyena le. ¹⁶Le tig nguubu le amunambul egh ri abih ni melli pag bubu nghanh agh. ¹⁷Tig gilihna maonna ni brodi ni pag agha bih munabuna le Yakubu. ¹⁸cYakubu woro abin terri le nah, "ter rang," Terri nah, "Miynag ba; awoni yang, munabuna lang?" ¹⁹Yakubu nahyi terri, "mini Isuwa munabuna magulla lo. Mpagni ninga mamah a wab bang agh. Nieniya logho digha njahli a lih nyamma alla lang, ate a mossang." ²⁰Ishaku nahyi munabuna le, "pag niyellang ke ama kum mi ni kahra ninga, munabuna lang?" nah, "Ate Yahweh Kulli lo ni zu ni nghanh ni." ²¹Ishaku nahyi Yakubu, "Zua kahrang, ate ndog wo, munabuna lang, nyere ko awoni munabuna lang, Isuwa manjiteng ko awoni ya le." ²²Yakubu sissa kenne abin terri; le Ishaku dog yi le nah, "Gih egh agh gih le Yakubu ni, keminiya abung egh agh abih Ishaku ni." ²³Njih Ishaku ni tuh ari ya, ate abih nga ni nyongho, ninga abih munatrrri Isuwa, le Ishaku pih mosso. ²⁴Nah, "Awoni mbang munabuna lang Isuwa?" pillah, "Mini" ²⁵Ishaku nah, zu ni nghanh gilihna egh, le nga lih nyamma alla lo, ate nga mosso." Yakubu zu ni gilihna egh abin ni. Ishaku lih, le Yakubu zu niyi nimba njingung, le nuh. ²⁶Le terri Ishaku nahyi, "zu gya mini nibeniya a kpa rang, munabuna lang." ²⁷Yakubu zu gya zu kpa ari terri, le dungshi dummo le agikuhra le, le moshi nah, "Shinna, dungso le munabuna lang nga ninga dungso le babang ni Yahweh pih mosso agh. ²⁸In Kulli ih puh koriya le tirma bakuli, koriyo le nenne le ngungjah, ninjigiri keminang ni mba-njingung mapiyo. ²⁹In bayong dudung paghi yong tummo ni anjeh gungha dum yong. Dig magulla muri amunaterro, Le amunabuna le nguwo gungha dummo. Le beni kwa ki nyommo agh oh digha a nyommo; le beni te kwa ki mosso agh ih diga a mosso." ³⁰Ke Ishaku malli pih Yakubu mosso agh, Yakubu ki pur ninga abin terri le, Isuwa munaterri nyere a alla le. ³¹Oso pag gilihna maonna le zu ni yi terri. Nah yi terri, "Dah, logho a lih gi alla le muno, ate a peng mosso. ³²Terri Ishaku nahyi, "A worni yang?" Nah, "Mini munabuna lo, muna ma kunduna lo, Isuwa." ³³Ishaku koshiyo kikir le nah, "Yang alla ke zu ni nghanh? Nlih ne kwa kedebang a zu, mpah ne mosso. Ini ni na, ih ka mosso." ³⁴Ngha Isuwa ogni tenana le terri ya, Ishi kunni jollo ni bwah, le nahyi terri, "peng mosso lang te, terrang." ³⁵Ishaku nah, "Munaterro zu a ba a njinjere soriyi bang nga tol mosso lo wori." ³⁶Isuwa nah, "Ni ah gorri ih Yakubu ni njiteng agh? Ate vungri nang mbende ni bahri ni ya. tol ngosobilla lang, ni, shinna, nibeniya ya tolla mosso lang wori." Le nah, "Ni a dog nghanh nshille mosso agh?" ³⁷Ishaku pil le nah yi Isuwa, "Shinna, ntigne dig magulla lo, mpah ne amunaterri kwa ah dig ba pag yi tummo, mpah ne njigiri ni mba-njingung mapiyo. Mang wa uwo nlogle mpag wo, muinabuna lang?" ³⁸Iauwa nah yi terri, 'A nyha nghanh ni mosso ko mwoh agh, terrang?" Peng mosso, terrang." Isuwa bwah bororo. ³⁹Ishaku terri pil le nah yi, "Shinna, ba a digha agh ka sabba ari kummo le ngunjah, ari tirima le bakulli ni kuli ya. ⁴⁰Ni garabuo lo ni aka diig ni, aka pag yi munaterro tummo. Keminiya a velle, aka bun dungro le ni mello agh." ⁴¹Isuwa bol Yakubu a yahli ate mosso ni terri pih ya. Isuwa nah a yahli, "Kara gon nluoh ate terrang nga gya; njummi ya nga wol nluoh munaterrang Yakubu." ⁴²Ah wabbi Rebekah tenana le Isuwa munabuna magulla le. Le tashibang ah gor yi Yakubu munabuna makyena le, le nahyi, "Shinna, munaterro Isuwa nga ki pashi yahli a muro ni pyere ih wolnluoh. ⁴³Nibeniya te ya, munabuna lang, og tenana lang a bangha a woro abin Laban, minburang, a Haran. ⁴⁴Digha abin ni sang, sete funno le munaterro sullo, ⁴⁵Sete yahlung lulla le munaterro nyha wa owa aro agh, ha jangshina ga a pag yi ya. Le nga tashibang ah nyer sobiye ah zu ni. Ate mang ke nga bor yong kwa bahri a kara mwoh?" ⁴⁶Rebekah nahyi Ishaku, "Yalang jenna digna ngunjah ate muri amunagallang le Heth. Ngha Yakubu tig mwoh le amunagallang le Heth a lah agh, ninga amena ni, le amunagallang njeh ni, Mang ka pag boro digna lang binnang?"

Chapter 28

¹Ishaku gor yakubu moshi, le nah yi , "Tol yi muro bahma a ntiri ama Kana'ana. ²Logho, a wora Paddan Aram, a leh Bethuwel ter ngwo, tol bamah beh, a ntiri amuna ngalang le Laban, minburah ngwo. ³Ih bi Murungkulli mosso, ih bi nyasso ni buro, ate aka pad digna le bayong dudug. ⁴Ih bi poh mosso le Ibrahim, awe, ni aminkahwo ni ka zu agh, ate a tol giberreh njahli ni awo dig bihri nghanh nga, Ngha Kulli pih Ibrahim agh." ⁵Le Ishaku dag Yakubu ih bi woro. Yakubu wora Fadan Aram, bin Laban muna Betuwel ba Arami, minbura Rifkatu, ngih Yakubu ni Isuwa. ⁶Nibeniya Isuwa shina Ishaku moshina Yakubu le tutti ih wora Fadam Aram, ih bi tol bamah beh. Ye osso shin na ih Ishaku moshine le laghi, Ih nah, "Digna ni awo tol bamah a ntiri amah Kan'ana." ⁷Isuwa ye shinna ih Yakubu ogna tehri ni ngih, le wora Fadan Aram. ⁸Isuwa shinna ni amenah le ba kan'ana ni poshiyahli tehri Ishaku agh. ⁹Le wora bin Ishma'il, ke tol yi mahmi biyongmah, Mahalth muna Ishma'il, muna Ibrahim mingali Nebaiyot, ih bi dig mahmi ¹⁰Yakubu dag Beyersheba le wora nji Haran. ¹¹Bilbang bangbung le nonghang ate kara wara ingna. Tol tahli mwoh a beh, nongshini muri, le nongha a beh lellah a njung. ¹²Loro le shin gi-ef kuli logha njahli ha bakuli, le shina amalaika le Kulli ki sullo ni ebbe. ¹³Shinna, Yahweh nga tangha amuri le nah, "Mini Yahweh, Kulli le Ibrahim Teh yong, ni kulli le Ishaku. Njahli ni a nonghang ni ya, nga poh ne ni aminkawo. ¹⁴Aminkawo ka dig ninga kikkiri, le a nongho a wora njimakuli, njinankeh, njiebbe ni njigangrah. Nji bino ni aminkawo ni abayong ni kwa ngunjah agh ka kum mosso. ¹⁵Shinna, myang ni weh, le nga lello ba kwa a kah nghanh nga. nga yer ni weh a njahli ni deshili; Ate ni ngi dagho agh. Nga pag ga kwa ogni rang ni ya. ¹⁶Yakubu logha njintullo, le nah, "Njiteng ni Yahweh nga ba, ni nyeri ya." ¹⁷Bangna ngobong le nah, "Ni yellang ni karriyi bang le ba! Ba ni ye dig gubung wor leh Kulli. Ba ni pag kunjere bakuli." ¹⁸Yakubu logni beri le tol tahli ni nongshini muri ya. Tighi ih bi dig gbingrah le dahri ni muru. ¹⁹Gor luhli beh ih Bethel, keminiya luhli lahmagula egh kikkara agh ni Luz. ²⁰Yakubu kaniyi giri, ki nah, "Ngha Kulli ka ging ni meng, ka lellang a njere ni ngi gingham ni ya, ka peng burodi ih nlh, ni dagrah ih bi melle, ²¹ate nga nyer kukoturo a leh tehlang, le Yahweh ni ka dig Kulli lang. ²²Le tahli ni ntigha dig gbingrah ni ya ka digni tekushi. A ntiri ga kwa a peng nga, nga nyenni yo ma lum le ni njiteng.

Chapter 29

¹Yakubu tang ginya ha njeh le abayong ni njima Kuliya ²shinbang le shin dumiya a lusun gah tumuruni mama nogha a ba mogha na tahli a aye. ³Ni kunbangni a gilowo kpanibeya aba leh gilowa a shishi fali ni a kum mureya a numuru a male ye fuli a beye. ⁴Yakubu nayiyang ma, "Amiyammang in pura yabangole? A pila nah ma, shi pura Haran" ⁵Nayiyang bonna? ye iliyang nima, in yerina Laban muna Nahor? Anama, shi yerine? ⁶pila nayang ma yangha ku kotiro? A pila nayi ma yangh kukotiro, shishina biye. Rahila ni muniya gha ki juni a jun. ⁷Yakubu nama inshini, antiri ba karani ni boto ke agilowo kpaba a bamohgha, Yakubu nama kara warabang in payang muru ayea ka nonghaje. ⁸A nah na payan ku murugha, sai a gilowo kpa kwa ke ban ka shishi tali a kun murugha ka shisha. Ka a pih a gilowo muru. ⁹Ke Rachael juna a gilowole tarigya. ¹⁰Ku bangni Yakubu shini Rachael muni ki juna a gilowa. Yakubu nu kuni ari Rahila ni ji merun a ji. Yakubu nayi Rahila in tari a biye malanyang ngha Laban owni teneneya amori Yakubu ni muna mingaliya, ¹¹Jekob kpahri Rashel ni bua bororo. ¹²Jekob nah yi Rashel ini bwale tehri, le ini muna Ribeka. Le bangha kene hi wabi tehri. ¹³ban mere ke kuni ki kuni boli kuri jun a ley Yakubu nayima Laban gha kwaniya. Ke Laban pila nayina a woni pa usulolan ni kila ni girangha, biyeni Yakubu dingha har senri mwah, ¹⁴Laban nayi Yakubu adiyabimang ate awoni apag baliyan? wabang man ngha wamogha? ¹⁵Le Laban nah yi Yakubu, "Aka pag nghan tumo ningho nieh ate awo ni bwalang ngha? Wabang, mang ka dig ngosse lo?" ¹⁶Nibeniya ngha ni amuna ngalang bahri. Lulli magula ih Lai'atu, le lulli ma kenna ih Rahila. ¹⁷Lai'atu ngha ni njiung ma bor shina, keminiya Rahila bor nsahri puro le bamah. ¹⁸Yakubu agnji Rahila, nina agh le nah, "Nga pag wo tumo bogho tonbahri ate Rahila, muna ngalang lo ma kyenna." ¹⁹Laban nah, "Bor na ke ih mponne, a muri ih bimpah babura ma sa ne. Digni meng." ²⁰Nina agh Yakubu pag tumo bogho tonbahri ate Rahila; le a dig ninga akara fittong ni bini ya, ate agnjiung ni yang ne ate muri ya. ²¹Le Yakubu nah yi Laban, "Peng mahmang, ate akara lang dungshina-ate mama nga wora bini!" ²²Nina agh Laban kpaba abuna ni kwa a beh ya le pag njibuno. ²³Ni kapolla agh, Laban tol Lai'atu muni ma ngalang le zuni bin Yakubu, beni ingna bini ya. ²⁴Laban pih Lai'atu Zilfaguro ma ngalang, ih bi pag yi tumo. ²⁵Niberi ya, shinna, Lai'atu ni! Yakubu nah yi Laban, "Mang ga a pag nghan ni ya? Ni pag wo tumo a temuri Rahila agh? Mang pag yi ke a soriyi nghan?" ²⁶Laban nah, "Nyha a gipagna lesung ih bi shi pah minyem kedebang minballa agh. ²⁷Meshili akahra tonbahri mami manjuwula, le sa poh mamu na deshili ih ngha a ye pag tumo bogho tonbahri mabi." ²⁸Yakubu pag nina, le meshili kara tonbahri le Lai'atu. Le Laban pih Rahila muna ngalang le ih bi dig mahmi deshili. ²⁹Laban osso pih Rahila muna ngalang le Bilha ih bi dig guro le. ³⁰Nina agh Yakubu ingna bin Rahila, keminiya agnji Rahila uwor Lai'atu. Nina agh Yakubu pag yi Laban tumo ma bogho tonbahri. ³¹Yahweh shinna ih ni a agnji Lai'atu agh, nina agh logshi ba yeh, keminiya Rahila nkoobi. ³²Lai'atu kum muna yeh le bil muna buna, le gor lulli ih Ruben. Ate nah, "Ate Yahweh shinna bin konna lang; ni njiteng nibeniya burang ka agnjiang." ³³Le ye kum muna le bil muna buna. Nah, "Ate Yahweh ogna ih ni a agnjiang ngha, nina agh pah nang muna buna deshili," Le gor lulli ih Simeyon. ³⁴Le ye kum muna deshili le bil muna buna. Nah, "Kunbang ni nibeniya burang ka kpangha rang, ate mbille amuna buna tahro." Nina agh lulli ih Lawi. ³⁵Ye kum muna deshili le bil muna buna. Nah, "Kunbang ni ya nga bongshi Yahweh." Ngha nina agh gor lulli ih Judah; le dag te bil muna.

Chapter 30

¹Ngha Rahila shinni ni bil yi Yakubu muna a agh, Rahila pag kiki ri muna ngih. Nah yi Yakubu, "Peng amuna, ko nga wuh." ²Yakubu pag yehlulla ni Rahila dudug. Nah, "Mini a bang le Kulli le, beni tigho ke ni a kum mosso le yong nga agh?" ³Nah, "Shinna, Bilha guro lang ngho. Kena bini, nina agh ih bil amuna a muri kusang, le nga kuma amuna nji bini." ⁴Nina agh pih Yakubu Bilha guro le ih dig mahmi, le Yakubu ingna bini. ⁵Bilha kum muna le bil yi Yakubu muna buna. ⁶Le Rahila nah, "Kulli pushinang, le ogna giyang le peng muna." Ate ga agh gor lulli ih Dan. ⁷Bilha guro le Rahila ye kum muna deshili le bil yi Yakubu muna buna. ⁸Rahila nah, "Wara magula ni nwara ni beng mingalo le ganne." Gor lulli ih Naftali. ⁹Ngha Lai'atu shinni ih dagna te bil muna agh, tol Zilfa, guro le pih Yakubu ih dig mahmi. ¹⁰Zilfa guro le Lai'atu, bil yi Yakubu muna buna. ¹¹Lai'atu nah, "Kumboro ni ga! Nina agh gor lulli ih Gad. ¹²Le Zilfa guro le Lai'atu, bil yi Yakubu muna buna ma bahri. ¹³Lai'atu nah, "Myang ni binmurubang! Ate amuna ngalang ka gorang ih binmurubang." Nina agh gor lulli ih Asher. ¹⁴Ruben wora a babang kikaya a kunbang pongisoro le kum ngung Mandrake. Zu pih Lai'atu ngih ne. Le Rahila nah yi Lai'atu, "Peng fittong le ngung Mandrake ni muno zuni wo agh." ¹⁵Lai'atu nah yi, "Gima kyena ni bino, ih a agna babura beng? Nibeniya awo ala aka ag Mandrakes le muna, muri?" Rahila nah, "Le ih ka nongni weh ni duh ni, ate ariyi ni mMandrake le muno." ¹⁶Yakubu nyerra a babang ni kapolla. Lai'atu puro zu kumo le nah, "Digna aka zu a binang, ate mama nwara nkuro ni Mandrake le munang." Nina agh Yakubu nongni Lai'atu ni duh egh. ¹⁷Kulli og Lai'atu, le kum muna le bil yi Yakubu muna buna ma tongno. ¹⁸Lai'atu nah, "Kulli nwah na nghan ngosse, ate pahna bamah guro lang bin burang." Gor lulli ih Issakar. ¹⁹Lai'atu ye kum muna le bil yi Yakubu muna buna ma topurmwoh. ²⁰Lai'atu nah, "Kulli pah nghan gipahna mabonna. Nibeniya burang ka gussang, ate mbiile amuna buna topurmwoh." Gor lulli ih Zebulun. ²¹Ni nzumo agh bil muna ngalang le gor lulli ih Dina. ²²Kulli dengshini Rahila le oghi. Tighi kum muna. ²³kum muna yeh le bil muna buna. Nah, "Kulli tolla iribiyina lang." ²⁴Gor lulli ih Yusufu, ih nah, "Yahweh buhrina nghan muna buna mabi." ²⁵Nzumo ni Rahila billi Yusufu agh, Yakubu nah yi Laban, "Tuttang ih nworo, ate nga wora liyang ni a njeh lang. ²⁶Peng amahmang ni amunang aheni pagho tumo ate muyang nga, le ih bi nworo, ate a yerina tumo ni pagho agh." ²⁷Laban nah yi, "Nibeniya nga kumna boro a bino le, tangsang njeh, ate n'aliyina njer dum gipagna ni Yahweh moshinang ate muro agh." ²⁸Le nah, "Wab ngosse lo, le nga nwoh." ²⁹Yakubu nah yi, "A yerina mpagno tumo, ni pagha ni agiluwo lo kumni lissa agh. ³⁰Ate awo nga ni fittong kedebang nzu, le a buhrina dudug. Yahweh moshino njiba kwa mpag tumo nghan nga. Nibeniya ni kunbang ma nyeni nga alli ma ba liyang deshili?" ³¹Nina agh Laban nah, "Mang nga nwah?" Yakubu nah, "Ni awo peng gubung nga. Ngha aka pag ga ate murang nga, nga lishi agiluwo deshili. ³²Le ih bi ngalah a ntiri agiluwo lo ni kyari, ih mpushi a mama gahyi riyang, ni mapinna ni kwa a ntiri anjuh agh, le ni ama gahyi riyang a ntiri ambul agh. A yangni a dig ngosse lang. ³³Dum njiteng lang ka wabkun kara, nga a zu shina ngosse mameng nga. Mama kwa mwoh a ntiri ambul ngiri ni gahyi ya, le mapinna ni ya a ntiri anjuh a agh, nga a kumo a binang nga, le a shinni n'ibb ni ibba." ³⁴Laban nah, "N'agna. Ih bi dig ninga mama a wabba." ³⁵A kare ya Laban pushi aboro mbul ni gahyi riyang nga, ni ama ngalang kwa ni gahyi riyang, ni ama ma kwa gahyi ri ni ma poshina agh, ni ama pinna ni kwa a ntiri anjuh agh, le pih amuni ne a bihyang. ³⁶Laban ye tig kara tahro ma ginya a ntiri yang ni Yakubu. Nina agh Yakubu tangha a lel agiluwo le Laban. ³⁷Yakubu tol abih ngung ngwendah, ni almon, ni ngung armon, le fahyi dag bin ma poshina ni a yeh agh. ³⁸Le tig agare ni fahyi ya a bin gi nuh muru le agiluwo, ba a zu nuh nuh nghan nga. Le a zu nuh muru le, a lehle. ³⁹Agiluwo lehle a dum abatagiri egh; le agiluwo egh billa amuna ma ngiri gahyi na, ni ma pinna. ⁴⁰Yakubu koriyi anjuh, keminiya tigha anshile a shin nji ba ama ngiri gahyina, ni ama pinna ni kwa aluwo le Laban nga. Le koriyi anjuh le kanangiri le shibi kpaß yang ni agiluwo le Laban. ⁴¹Kunbang ni kwa agiluwo maguliyi na ni a luwa agh ki lehli ya, Yakubu ka nongshi batagiri egh a yeh gi nuh muru a dum agiluwo, nina agh ate a tol muna a batagiri egh. ⁴²Keminiya nga agiluwoni ni dimma a agh zu le, ih nyha ih bug gare a dum yang. Nina agh ama ma ni dim ma agh ama mi Laban ni, le ama ma dimma mama Yakubu ni. ⁴³Beh dig ba kumo, digni aluwo magula, aguro ma ngalang ni aguro ma buna, ni aloggah ni ambulnjeng.

Chapter 31

¹Niḃeniya Yakubu oḡna teng ni muna Laban waḃḃa, ih anah, "Yakubu tolla aga kwa mami tehrang nḡha, le a ntiri agi kunna le tehrang ni kunni agi kunna le kwa, le a ntiri gikunna le tehrang ni ḃiḡ ni ḃakumo." ²Yakubu shinna ariya le kundum Laban. Le gipagna le Laban ariyina a bini. ³Le Yahweh nah yi Yakubu, "Nyerra njeh le atehro ni bin aḃwalo, le nḡa ḡiḡni weh." ⁴Yakubu tahshibang a ḡor Rahila ni Lai'atu a zu a bah ni agiluwo ⁵le ya le nah yi yang, "Nshinna ḡpiagna le tehyong ariyi na a rang, keminiya Kulli le tehrang nḡha ni meng. ⁶N'nyerina ni masso ngirang kwa ini mpagni tehyong tumo. ⁷Tehyong soriyi nang le ariyi nḡhan ngosse lang mbende lum, keminiya Kulli ni ḃaḡhi kummang nḡha. ⁸Nḡha nah, 'Agiluwo ma ngiri ḡahyina ni pag ngosse lo le, 'luwo kwa ḃilla amuna ma ngiri ḡahyina. Nḡha nah, 'Ama ngiri yonglina ni pag ngosse lo, 'le agiluwo kwa ḃilla ama ngiri yonglina. ⁹A njinjere nini Kulli tolli agiluwo le tehyong peng. ¹⁰Mbende mwoh a kunbang lehle leyang le, nshinna a loro ih boro mbul ni ki leh agiluwo aḡh. Boro mbul ye aḡh ma ngirung yonglina, ḡahyina, ni tongtong. ¹¹Malaika le Kulli nah nḡhang a loro, 'Yakubu.' Nah, 'Myang. ¹²Nah, 'Logshi njioh le a shin aboro mbul ni kwa ki lehle a luwo kwa aḡh. Ama ngiri yonglina, ama ḡahyina, ni ama tontong, ate shinna ḡa kwa Laban ki pag wo aḡh. ¹³Mini Kulli le Bethel, bah a ḃahro ḡbingrah aḡh, bah a tig wo a kaniyi nḡhang giri ya. Niḃeniya logho a ḃaḡ njeh ni le a nyerra njeh ḃilla lo. ¹⁴"Rahila pilla nah yi, "Baḃa nḡha nḡhang ko ḡibere ate musung a leh tehsung? ¹⁵Ni pag yi sung ninga aḃayong ma sa aḡh. Ate magna sung le lihna bollo lesung kwa. ¹⁶Ate mama agikunna ni kwa Kulli tolla bin tehsung nḡha pilla mami sung, ni amuna sung. Le niḃeniya, ḡa kwa Kulli waḃḃo aḡh, pag yi. ¹⁷Le Yakubu logho le tigha amuni ni amahmi a muri alogḡah. ¹⁸Le pussa agiluwo le kwa tutto a dumi, kpaḃni agi kunna le kwa, ye kpaḃni agiluwo ni kuma a Faddan Aram. Le ḡilla ri puro ih wora bin tehri Ishaku a njeh Kan'ana. ¹⁹Nḡha Laban wara a kashiya yong anjuh. Rahila iḃ kuli ma ḃa leh tehri. ²⁰Yakubu ḃeshiliya soriyina Laban ḃa Aram, ate ni wabi ih yang nḡha ih ḃangha. ²¹Nina aḡh ḃang ni gikunna le kwa le ni kara a ḃur salang, le tig muyang nḡi alah ni dingli Gileyad aḡh. ²²A kara ma tahro le a waḃḃi Laban ih Yakubu ḃangna. ²³Nina aḡh ponna aḃwale nini le a pir tayang ha ḡinya kara tonḃahri. Kummi a alah dingli Gileyad. ²⁴Niḃeniya Kulli zu a bin Laban ḃa Aram a njiloro ni duh le nah yi, "Lel muro ri ḡa a waḃḃi Yakubu aḡh, ko ma ḃonna ko mashihra." ²⁵Laban ḃur Yakubu. Niḃeniya tigna tahra le dingli njeh eḡh. Laban ni aḃa leh osso kpaḃa a dingli njeh Gileyad. ²⁶Laban nah yi Yakubu, "Mang a pagha? ke a soriyi nḡhang le a ponna amuna nḡalang lang ninga aguro luwa? ²⁷Mang paghi ke a ḃangha rang yengreng, le a soriyi nang le ni a waḃḃang nḡha? Ke ntuttino ni njibuno, ni nḡya, ni a yinyang. ²⁸Ni a ḃaḡ nḡhang ih ḃi mkpahri aminkah nḡhang nḡha le mag yi amuna nḡalang lang shikahra aḡh. Niḃeniya a pagna ḡi ḃahngḡa. ²⁹Nḡha a ḡulo lang ih mpag wo ḡimashihra, keminiya Kulli le tehro nahteng duh ni ḃur aḡh le nah, 'Lel muro ri ḡa a wabi Yakubu aḡh ko maḃonna ko mashihra.' ³⁰Niḃeniya a wara ate awo nḡha a koshiyi nyerra a leh tehro. Keminiya mang pag yi ke a iḃ kuli lang?" ³¹Yakubu pilla nah yi Laban, "Ate ngoḃong wol lang le ḃengshina ih aka aḡha amuna nḡalang lo a tenne, ini nwor yengreng. ³²Beni kwa iḃ kuli lo aḡh ḃeh ni ki ḃiḡni usulo. A ntiri aḃwa lang nḡha, ḃum ḡa kwa ḃiḡ mammo a binang nḡha le a tolli." Ate Yakubu ni yeri ni Rahila iḃna yang nḡha. ³³Laban ingna a ḡungri le Yakubu, ingna a ḡungri le Lai'atu, le ingna a ḡungri le aguro ma nḡalang ni ḃahri ya, keminiya ni kum yang nḡha. Pura a ḡungri le Lai'atu le ingna a ḡungri le Rahila. ³⁴Niḃeniya Rahila tolla kuli ma ḃa lah, tig yang muri logḡah, le ḃiḡha muyang. Labang alliyina ḃang kwa a ḡungri eḡh, keminiya ni kum yang nḡha. ³⁵Nah yi tehri, "Ka pag yehlulla aḡh, telelah lang, ni nḡi ḡan tangha dumo aḡh, ate miyang nḡi ḃil shienri." Nina aḡh alliyi ḃang keminiya ni kum kuli ma ḃa leh ya. ³⁶Yakubu pag yehlulla le sagshiri ri Laban. Nah yi, "Mang pagha ni ḃottiya? Mang pag ḡimashihra lang, ke pir tyang ni funno ninga? ³⁷Ate a alliyina ḃa yeh agikunna lang kwa. Mang a kum mang mama ḃiḡ ḡima ḃa liyo aḡh? Tig yang a dum aḃwa lang ba, nina aḡh a waḃ njuoh a ntiri sung. ³⁸Ate miyang niweh bogho woro mwoh. Njuh ma nḡalang lo ni nsahri mbul lo ni pa sohyi muna, ko mbol njuh a luwo lo nwollo nlih ya. ³⁹Ga nyamlusung bol aḡh ni nzuni bino aḡh. Ntolla bosso eḡh. A alla nwah a beng, ko iḃḃa ni ḃa kara ko ni duh. ⁴⁰Myang ḃeh; ni ḃa kara, kara pingsang, le tirihma ni duh; nḡi ḃiḡha nongtulo nyha. ⁴¹Abogho ni woro mwoh ni ya myang a loh. Mpagno tumo bogho lum pur ihne ate muri amuna nḡalang lo ḃahri, le bogho topurmwoh ate muri agiluwo lo. A ariyina ngosse lang mbende lum. ⁴²Se nḡha Kulli le tehrang, Kulli le Ibrahim, ni mama Ishaku ḃangha, ḃilla ni meng, ni njiteng nḡha ke a piriya nḡhang beng ni ḃongri. Kulli shinna bin konna ni ḡanna lang, le saghoa duh ni ḃar aḡh. ⁴³Laban pilla le nah yi Yakubu, "Amuna nḡalang nḡha amuna nḡalang lang ni, Aminkahwung nḡha aminkah nḡhang ni, le aluwo eḡh ya aluwo lang ni. ḡa kwa a shin nḡha ama meng ni. Keminiya ke mang nḡa paghi amuna nḡalang lang, bin amuna yang ni a ḃil la ni kyari? ⁴⁴Nina niḃeniya, Le ih ḃi shi ogri sung, a weh ni meng, le ih ḃi ḃiḡha waḃkun ni a ntiri sung, ⁴⁵Nina aḡh Yakubu tol tahli le tig yi ih ḃi ḃiḡ ḡbingra. ⁴⁶Yakubu nah yi aḃwale, "Mkpaba atahli." Nina aḡh a tolla atahli le a tangshi yang. Le a lih ḡilih ḃeh ḡyaḃ. ⁴⁷Laban ḡori ih Yegar Sahaduta, keminiya Yakubu ḡori Galeyed. ⁴⁸Laban nah, "Damatahli ni ya ini pag waḃkun ntiri sung ni kyari." Nḡha nina aḡh a ḡor lulli ih Galeyed. ⁴⁹A ḡori ḃeshili ih Mizfa, ate Laban nah, "Ih ḃi Yahweh

shin ntiri sung, nga shi dag bah le shin risung nyha nghan agh. ⁵⁰Ngha a paghi amuna ngalang lang ga ni botiya agh, ko nga a tol bamah mabi sa agh, ko ke bwa nyha a bah mwoh nisung nga agh, shinna, Kulli ni ka wabkun ntiri meng ni weh. ⁵¹Laban nah yi Yakubu, "Shinna a tangsa tahli ni, le shin gbingra ni, mama ntigha ntiri sung ni weh ya. ⁵²Atangsa tahlini ni pag wabkun, le gbingra ni ya wabna kun, ih ni ngi dur atangsa tahli ni ya le ni gbingra ni bini, nga pag gimashihra agh. ⁵³Le ih bi Kulli le Ibrahim, ni kuli le Nahor, akuli le atehyang, ih wabisung njuoh." Yakubu kaniyi giri ni lulli tehri Ishaku ma pah ngo bong. ⁵⁴Yakubu Pah dahra a muri nkono le gorra abwa le a zu lih gilih. A lih le nongho a nkono egh. ⁵⁵Niberi sup Laban logho, kpahri aminkahyi muna buna ni ama ngalang le moshi yang. Le Laban dag beh nyera lah.

Chapter 32

¹Yakubu wor woro le, le Malaika le Kulli kumi. ²Ngha Yakubu shini yang, nah, "Bin kpaɓa mami Kulli ni ga," Nina agh gor lulli beh ih Mahanayim. ³Yakubu tutti aɓa kuntumo ni duna a bin muna tehri Isuwa a njeh Seyir, a nji njeh Edom. ⁴Lag yang, ih nah, "Ga ni nga nah yi telelah lang Isuwa; Ga ni pag ga guro lo Yakubu waɓɓa; ' Myang ndigni Laban, le tenghina bang ni nyerre lang se niɓeni. ⁵Myang ni andah ni ambulnjeng, ni anjuh, aguro ma buna ni aguro ma ngalang. Ntahshina bang ni kuntumo ni a bin telelah lang, nina agh ate ih ɓi kum ɓoro a bino." ⁶Aɓa kuntumo nyerra bin Yakubu le nah, "Shi kenna bin muna tehro Isuwa. Yang ngha ih zu ih lung qri ni weh, le aɓwa woro tongno ihne ngha nini." ⁷Le Yakubu ɓang ngobong ni pag yehlulla. Nina agh gaɓɓa aɓeni nini ya bin kpaɓna ɓahri, deɓhiliya anjuh, andah, ni aloggah. ⁸Nah, "Ngha Isuwa zu amuri kpaɓa mwoh ni luwa le, kpaɓa mamona ka aɓɓa." ⁹Yakubu nah, "Kulli le tehreng Ibrahim, ni Kulli le tehreng Ishaku, Yahweh, ɓeni nah nghan, "Nyerra njeh lo ni bin aɓwalo, nga ɓuhro," ¹⁰Ni pyerari agi pagnalo kwa ma ogrung njiteng ni ma tangna njiteng lo ni paghi guro lo agh. Ate ni gara lang ni mwoh nduri Urdu, le niɓeniya ndigna bin kpaɓa ɓahri" ¹¹Kukushi assang a bih muna tehreng, a bih Isuwa, ate nɓang na ngobong le, ih zu nghan ni, ni angihyongni amuna ni luwa. ¹²Keminiya a nah, 'Nga tigho a ɓuhro. Nga tig aminkahwo ka gog ninga njisalang salang, mama ni a logle a bang yang ngha agh." ¹³Yakubu nong nghan duh egh. Tolla ɓaɓa le ga ih ka ;pih Isuwa muna tehri ya a bih; ¹⁴ansahri mbul woro tongno ɓahri ni aboro mbul woro mwoh, ansahri njuh wor tongno ɓahri ni aganjeh woro mwoh, ¹⁵aloggah ma ngalang woro mwoh pur lum ni amuna yang, andah woro ɓahri ni ansahri ndah woro ɓahri ni ademndah lum, ni ambulnjeng ma ngalang woro mwoh ni ama buna lum. ¹⁶Aga ni pih aguro le a biyang, aluwo ni kwa agh a ngura yang. Nah yi aguro le, "Nwor ni duna sang le ngaɓ yang a njiyang." ¹⁷Lag guro ma kunduna, ih nah, "Ngha nlungri ni Isuwa muna tehreng, le ihli yong, ih nah, 'Nyong ni a mami yang? Nji yebbang ni nga ka nghan? Agiluwo le yang ga a dum yong ni ya?' ¹⁸Le nga nah yi, 'A mami Yakubu guro lo ni. Agipahna ni bin Isuwa telelah lesung. Shina, yang ngha ih zu a nzum sung." ¹⁹Yakubu ye lagha a ngura aguro le ma ɓahri, ma tahro, le anshile abuna kuratye agiluwo. "Nga waɓi Isuwa ga mwoh agh ngha nlungri ya. ²⁰Digna nga nah, 'Guro lo Yakubu ngha ki zu a nzum sung.'" Ate dengshina, "Nga pashi yahli ni agipahna ni ngi tutti ni ya, Le ni nzumo le, ngha nga shini ya, golle, ih ag nghan." ²¹Nina agh a wori agipahna egh ni duna. Ini kanangiri ya, nongha a ba kpaɓ nghan ngha. ²²Yakubu log ni duh, le tol amahmi ɓahri, aguro amenah ɓahri, ni amuna buna le lumpur mwoh. Tutti yang a ɗur ɓangha muru Jabbok. ²³A njinjere ninitutti ni yang ni agi kunna le kwa a ɗur ɓangha muru. ²⁴A ɗag Yakubu ni muri, le ɓwa warwara nini ha durbang pagha. ²⁵Ngha ɓeh shina ni ih ganni ya agh, yim Yakubu ɓuni, nina agh ɓuni tihɓah ngha a wari wara nini ya. ²⁶Beh nah , "Le ih ɓi nwor, ate bang ngha ki tuh." Yakubu nah, "ni ngi ɗagwo awo wor agh sete a mossang." ²⁷Beh nah yi, "Mang pag lullo?" Yakubu nah, "Yakubu." ²⁸Beh nah, "Lullo ni wa ɗig Yakubu agh, keminiya Israila. Ate a warawara ni Kulli ni aɓayong, le a gana yang." ²⁹Yakubu ihli, "Kukushi waɓɓang lullo" Nah, "Pallang ke awo ihli lullang?" le moshi beh. ³⁰Yakubu gor lulli beh ih Feniyel ate nah, "Nshinna Kulli njiung ni njiung, le usulo lang aɓna." ³¹Kara puro kum Yakubu ni sang ɗur Feniyel ya. Yang ngha ih suhriyo ate ɓuni. ³²Ini paghi ke ha ni kyari aɓa Israila nyha ki lih nkibi ɓung mama a dohyi ɓung ngha, ate ɓeh nauni na ankibi ye ngha ih tihɓini ɓung Yakubu agh.

Chapter 33

¹Yakubu logshi nji le shin Isuwa ki zu, ni abuna woro tongno ihne. Yakubu gaba amuni a ntiri Lai'atu, Rahila, ni aguro ma ngalang bahri. ²Le tigha aguro ma ngalang nghe ni amuna yang dum, Lai'atu ni amuni kurata yang, le Rahila kpah nghan, le Yusufu gir nzumo kwa. ³Ini kanangiri ag duna. Gungha njahli mbende tonbahri, ha bilbang kari muna tehri⁴Isuwa bangha ke lungri nimo, kuhri melli, kpahri. Le a bua. ⁵Ngha Isuwa logshi ni nji ya le shin amenah ni amuna. Nah, "A yang ga ni nweh ni ya?" Yakubu nah, "Amuna mama Kulli ari nieh le pih guro lo agh ni."⁶le aguro ma ngalang pura dum ni amuna yang, le a gungha njeh. ⁷Le Lai'atu ni amuni kpah nghan, pura dum le gungha njeh. Malle ya, Yusufu ni Rahila pura dum le gungha njeh. ⁸Isuwa nah, "Mang pag tekushi ni abayong ni kwa nlungri ni yang ni ya?" Yakubu nah, "Sa alboro a bino telelah lang."⁹Isuwa nah, "Myang ne pyerrang, muna tehreng. Tighi kanangiro ga kwa a wo ngha ne ya." ¹⁰Yakubu nah, "Oh oh, kukushi, ngha kumna boro a bino le, ag gipahna ni a beng, ate a njteng ngha, nshinna kundumo, le ngha ninga shin kundum Kulli, le a ag nang. ¹¹Kukushi ag gipahna ni a zuni wo agh, ate Kulli dumna ngha dumposhina, le myang ne pyerrang." Nina agh Yakubu jimmi, le Isuwa aghi.¹²Le Isuwa nah, "Ih bi shi bol njere. Ngo wora dum yong." ¹³Yakubu nah yi, "Telelah lang yerre ih amuna makenina ni ga, le anjuh ni andah ngha ni amuna yang. ngha a pir yang ni kara agh, ko a kara mwah kwa agiluwo egh ka wuh. ¹⁴Kukushi, le ih bi telelah lang ih wor sang dum aguro le. Sa ginya ni tolliyi kushi sung pyera ri ginya le agiluwo ni dum sung ngha, le ari ginya le amuna, ha nga zu a ba telelah lang pag nghan a Seyir agh."¹⁵Isuwa nah, "Le ih bi ndag wo baba le abunani ni meng ngha." Keminiya Yakubu, "Pallang ke ih pag nina? Le ih bi nkum boro a bin magula lang." ¹⁶Nina agh a kara egh Isuwa bol njere le nyerra Seyir. ¹⁷Yakubu wora Sukkot, baghi kanangiri lah a be, le gil yi agiluwo luwo. Ngha nina agh a gor lulli be ih Sukkot¹⁸Ngha Yakubu puri Faddan Aram agh, bilbang a njeh shechem mama a njeh le aba Kan'ana agh dwah, Nongha kari leh egh. ¹⁹Le zuni min shihsalang ma ba gil gungri le ngha puri bin amuna Hamor, teh Shchem, kuri azurfa woro tongno. ²⁰beh ni gil deshile dahra nghan le gori ih El Elohe Israila.

Chapter 34

¹NiBeniya Dinatu muna Liyatu, mama bil yi Yakubu agh, puro ka kum nsahri a njeh ye. ²Shechem muna Hamor ba Hittiya, muna murung njeh shinni, le tolli ke nongni mo le pih iribiyina. ³Yahli tolla Dinatu muna Yakubu. Agnanji muna ngalang le nahteng ri dikiki⁴Shechem nahteng ri tehri Hamor, ki nah, "Kum mang muna ngalang ni ih bi dig mahmang." ⁵NiBeniya Yakubu ogna ih biyina muni Dinatu. Amuna buna le nga ki lella agiluwo, nina agh Yakubu dig jehyi ha a nyerra lah. ⁶Hamor teh Shechem wora bin Yakubu ka nahteng ri. ⁷Amuna Yakubu nyer ni a lusung zu ogni tenana egh ya. Yahli yang lullo ate pahne Israila iribiyina ni nongni muna Yakubu, ate jah gire ni botto ke pag ga. ⁸Hamor nahtenr ri yang, ih nah, "Munang Shechem agnanji muno. Kukushi mpoh ni ih bi dig mahmi. ⁹Shi tigha ari sung lah. mpah sung amuna ngalang leyang ih bi shi tigha lah le n'osso ntolla a mami sung ate mur yong. ¹⁰Nga digni sung, le njeh egh digne yong bin magha ni kuro, le ntigha agikunna." ¹¹Shechem nah yi Yakubu ni amuni, "Kumna boro binyong le, ga kwa nwaɓ ɓang nga nga pah yong ni. ¹²N'ihlang te gimagula gipahna tah, ga kwa nwaɓ ɓang nga nga peh, keminiya mpeng muna ngalang ni mahmang. ¹³Amuna Yakubu pil yi Shechem ni muni Hamor ni yiri, ate Shechem bihyina mingali yang Dinatu. ¹⁴Anah yi yang, "Ni sa pag ga agh, ih shi pah mingali sung bin beni ni jaɓ a agh; ate ih dig gi iribiyina bin sung. ¹⁵Njereni ni mwoh sa ogni ri sung ni yong; Nga nga jaɓɓa ninga sung nga, le muna buna ni kwa ntiri yong nga ka jaɓɓa. ¹⁶Le ini sa pahni mingali sung binyong, le sa tolla amuna ngalang leyang a dig mamsung, le sa digni yong sa pil abayong mwoh. ¹⁷Keminiya ni n'og tenana lesung jaɓ ɓa, le sa tol mingali sung sa woro." ¹⁸Tenana leyang poshi yahli Hamor ni muni Shechem. ¹⁹Muna buna ye ni tenghibang ri ga a wabi ya, ate yahli poshina ri muna Ishaku, le ate ini bayong ma gushina a leh tehri kwa. ²⁰Hamor ni Shechem muni wora a kunjere njeh ki waɓteng ri abuna, ki nah, ²¹"Abayong ni nga ni digna ololo ni sung, shi dag yang ih bi a digha njehni le ih a magha ni kuro. njieng nga njeh egh gula ka pyeri yang. Shi tolla amuna ngalang leyang a dig amahsung, le shi osso shi pah yang amuna ngalang lesung. ²²Ga ni mwoh pag njere ni abayong ni agni a dig ni sung, shi abayong mwoh: Nga amuna buna lesung ka jaɓ ɓa ninga mama a jaɓni ya. ²³Agiluwo leyang ni agikunna leyang kwa ka dig mamsung nga. Shi agni ga le a digni sung." ²⁴Beni kwa puro kenna kunjere njeh ya ogna Hamor ni Shechem, muni. A jaɓɓa abuna kwa, abeni kwa puro kenna kunjere njeh ya. ²⁵A kara ma tahro agh, nga awa uwo a konno mpinye jaɓɓa agh, amuna Yakubu bahri (Simeyon ni Lawi, aminbura Dinatu), tol garabwo le wol nluo abuna ni kwa a njeh ye ni a lel yarata agh. ²⁶A wol nluo Hamor ni Shechem ni kun garabwo. A tol Dinatu a leh Shechem le a woro. ²⁷Anshile amuna Yakubu zu a bin a nluo ye le ponna agiri a njehye, ate aɓeh bih yina mingali yang. ²⁸A ponna anjung, ambul, ambuljeng leyang, ni ga kwa a njehye ya ni ababang ni kangni yang nga. ²⁹Abolla amuna yang, amah yang, ni agikunna leyang kwa. Ha ni aga kwa alah agh a ponne³⁰Yakubu nah yi Simeyon ni Lawi, "Nzu na ni nghan gi gangshina, ate aɓa digha njehni ka shiɓang, aɓa kan'ana ni aɓa Feriziya. Myang fitong a gogho. Nga a kpaɓ muyang le log nghan nga, a wol nluyang ni aɓa liyang." ³¹Keminiya Simeyon ni Lawi nah, "Ke nga a pagne mingali sung ninga mah njah agh?"

Chapter 35

¹Kulli nah yi Yakubu, "Logho, a wora Betuwel ake dīg nghan. Baghi Kulli bin dāhra nghan, Kulli ni dūm muri ro nghan a bangni ri Isuwa muna ngwo agh. ²Le Yakubu nah yi aba leh ni abeni kwa nini ya, "Mpushi akulli masa ni a ntiri yong nghan, nlag muyong, le n'ariyi dagra leyang. ³Le shi dag ba shi wora Bethel. Nga gil yi Kulli bin dāhra nghan, Ini agnang a kara gangshina lang, le yang nghan ni meng ba kwa ken nghan nghan. ⁴hLe a pih Yakubu akulli masa leyang kwa ni biyang nghan, ni a nyeh kirung leyang. Yakubu lingshi yang a tina ngung nkahn ni kari Shekem. ⁵Ngha a wori ya, Kulli sulli gi pah ngobong a muri alah magula ni kangniyang nghan. Nina le abeh ni pir tye amuna jacob agh. ⁶Nggha Yakubu bil li bang a Luz (ini ki pag Bethel), ni a njeh Kan'ana, yangha ni abayong ni kwa nini ya. ⁷Bag bin dāhra le gor beh El Bethel, ate behni Kulli dūm muri nghan binni, nghan ih bangni ri muna ngih ya. ⁸Deborah ba pih Rebekah buhri wuh. Le a lingshi a tinnah ngung nkahn, nina le a gor beh Allon Bakuth. ⁹Ngha Yakubu zuni a Paddan Aram, Kulli dūm muri a bin Yakubu deshili le moshi. ¹⁰Kulli nah yi, "Lullo ih Yakubu, Keminiya ni awa gor lullo ih Yakubu. Lullo ka dīg Israila." Le Kulli gor lulli ih Israila. ¹¹Kulli nah yi, "Mini Kulli magula kwa. Mbilliya ni nyashibang. A njeh ni kpaḅḅa le anjeh ka pura bino, le amurung ka logho a ntiri aminkahwo. ¹²Njeh ni nghan pih Ibrahim ni Yakubu agh, nghan poh ne. A bin aminkahwo ni nzumo agh, nga pah yang ne." ¹³Kulli wora ba a nah teng nghan nini ya. ¹⁴Yakubu tig gbingrah a bah kulli nah teng nghan ri ya, gbingrah ma tahli. Le Yakubu soḅ ginuhna muri le ye soḅ murun muri. ¹⁵Yakubu gor luhli ba Kulli nah teng ri nghan nghan, Bethel. ¹⁶A logha Bethel ni ginya. Nghan a sashini bang 2fitong ni Efrata agh. Le kunbang bilmuna le Rahila pagha, kono billa ma tenna bolli. ¹⁷Nghan Rahila wa uwoni a kono bilmuna, ba agmuna nah yi, "Ka bang ngobong nghan, ate nib.eniya aka kum muna buna mafi." ¹⁸Nghan ih wuhni ya, ni usulo wuhle ni pahni lullung-tighi lullung Benoni, Keminiya tehri gohri ih Benyamin. ¹⁹Rahila wuh le a lingshi a njere ni kika Efrata (ini pag, Betelehem). ²⁰Yakubu tig gbingrah a muri nkiliya ye, Ini dīg giduna zu a karani ni kariya in nkiliya le Rahila ni ²¹²²Israila ginya le nong gungri le ha njung bi tangha shinmuri agiluwo. Nghan Israila dīgi njeh ya, Ruben nongna ni Bilha nsahri lah le tehri, le Israila ogna tefi. Nibeniya Yakubu nghan ni amuna buna lumpur bahri. ²³Amuna buna le ni Leya agh, ayangni Ruben, minbilla le Yakubu, ni Simeyon, Lawi, Yahuda, Isshaka, ni Zebulun. ²⁴Amuni ni Rahila agh ayangni, Yusufu ni Benyamin. ²⁵Amuna Bilha nsari lah le Rahila agh ayangni, Dan ni Naftali. ²⁶Amuna buna le Zilfa, nsari lah le Leya agh, ayangni Gad ni Asher. Amuna buna ni kwa ni ya a bil yi Yakubu ne a Faddan Aram. ²⁷Yakubu zu a bin tehri Ishaku, a Mamre ni Kiriyaṭ Arba (lullung mwohni ni Hebron), ba Ibrahim ni Ishaku dīg nghan nghan. ²⁸Ishaku pagna bogho 180. ²⁹Ishaku non usulo le ma nzumo le wuh, a kpaḅḅi ni akahyi. Bagula dīgna ni akahra dudug. Isuwa ni Yakubu amuna buna lingshi.

Chapter 36

¹A mama ni pag bibilla le Isuwa ni a gori Edom agh. ²Isuwa tol mahmi ma Kan'ana. A mahmi ni ga: Adah muna Elon ba Hittiya; Oholibamah muna Anah, minkah Zibeyon ba Hiwiya; ³ni Basemat muna Ismailu, mingali Neboyot. ⁴Adah bil yi Isuwa Elifaz, ni Basemat bil Reyuwel. ⁵Oholibamah bil Yewush, Yalam ni Kora. A mama ni pag amuna Isuwa ni a bil yi a njeh Kan'ana agh. ⁶Isuwa tol amahmi, amuna buna le, amuna ngalang le, ni aba leh kwa, agiluwo le kwa, ni agikunna le kwa ni kumo a njeh Kan'ana agh, le wora a njeh ma sa ni mami muna tehri Yakubu. ⁷Pag ga ate agiluwo leyang gogna a digha bin mona. Njeh ni a dig nghan abiri ya ni ki peri yang ngha ate agiluwo leyang. ⁸Nina Isuwa ni a gori edom agh, ki nonglah a dingli Seyir. ⁹A mama ni pag bibilla le Isuwa, kahyi aba Edom ni ni digha dingli Seyir. ¹⁰Lulli amuna Isuwa ni ga: Elifaz muna Adah, mahle Isuwa; Reyuwel muna Basemat, mahle Isuwa. ¹¹Amuna Elifaz ayangni Teman, Omar, Zefo, Gatam, ni Kenaz. ¹²Timna nsahri lah le Elifaz, muna Isuwa, bil yi Amalek. Aminkah Adah, mahle Isuwa. ¹³Amuna Reyuwel agh ni ga: Nahat, Zera, Shamma, ni Mizza. Aminkahyi Basemat, mahle Isuwa ni ga. ¹⁴Amuna Oholibamah, mahle Isuwa, beni muna Anah ni ya, minkahyi Zibeyon. Bil yi Isuwa Yewush, Yalam, ni Kora. ¹⁵A mama ni pag a kunvarre ni a ntiri aminkah Isuwa agh: aminkah Elifaz, minbala le Isuwa: Teman, Omar, Zeho, Kenaz, ¹⁶Korah, Gatam, ni Amalek. Akunvarre ni pura bin Elifaz a njeh Edom agh. A yangni a pag aminkahyi Adah. ¹⁷Akunvarre ni pura bin Reyuwel, muna Isuwa agh ni ga: Nahat, Zera, Shammah, Mizzah. Akunvarre ni pura ri Reyuwel a njeh Edom agh ni ga, A yangni aminkah Basemat, mahle Isuwa. ¹⁸Akunvarre le Oholibamah, mahle Isuwa agh ni ga: Yewush, Yalam, Kora. Akunvarre ni ya a pura bin Oholibamah, mahle Isuwa, muna Anah. ¹⁹Amuna Isuwa (beni a gori Edom agh), ni ga, le a yangni amurung. ²⁰Amuna Seyir, ba Hori, abeni njeh ya: Lotan, Shobal, Zibeyon, Anah, ²¹Dishon, Ezer, ni Dishan, akunvarre le aba Hori ni ga, abeni digha njeh Seyir ni Edom agh. ²²Amuna Lotan agh, a yangni Hori ni Haman, le Timna agh mingali lotan ni. ²³Amuna Shobal ni ga: Alvan, Manahat, Ebal, Shefo, ni Onam. ²⁴Amuna Zebiyon ni ga: Aiya ni Anah. Anah ni ga beni kum muru ma pihna ni ki sagha njeh a lusung ngha. Ngha ih lelli anbuljeng le Zebiyon tehri ya. ²⁵Amuna Anah ni ga: Dishon ni Oholibamah, muna Anah. ²⁶Amuna Dishon ni ga: Hemdan, Eshba, Itran, ni Keran. ²⁷Amuna Ezer ni ga: Bilhan, Zaavan, ni Akan. ²⁸Amuna Dishan ni ga: Uz ni Aran. ²⁹Akunvarre le aba Hori ni ga: Lotan, Shobal, Zibeyon, ni Anah, ³⁰Dishon, ezer, Dishan: Akunvarre le aba Hori ni ga, ari bangha leyang ni njeh Seyir agh. ³¹Abeni ni pagha amurung ni nongmurung a njeh Edom agh kedebang murung ni kwa agh nongmurung muri amuna Israila: ³²Bela muna Beyor, nongna murung a Edom, le lulli lahmagula le ih Dinhabah. ³³Ngha Bela wuhni ya le Jobab muna Zerah le Bozrah, nongmurung a tuhkushi. ³⁴Ngha Jobab wuhni ya, Husham beni pura njeh le aba Teman ngha, nongna murung a tuhkushi. ³⁵Ngha Husham wuhni ya, Hadad muna Bedad beni lihluwa muri aba Midiya agh a njeh le Mowab agh, nongna murung a tuhkushi. Lulli lahmagula le ih Avith. ³⁶Ngha Hadad wuhni ya, le Samlah le Masrekah nongna murung a tuhkushi. ³⁷Ngha Samlah wuhni ya, le Shual le Rehobot ni kahri banghamuru agh nongmurung a tuhkushi. ³⁸Ngha Shaul wuhni ya, le Baal Hanan muna Akbor nongmurung a tuhkushi. ³⁹Ngha Baal Hanan muna Akbor wuhni ya, le Hadar nongmurung a tuhkushi. Lulli lahmagula le ih Fau. Lulli mahmi ih Mehetabel, muna mangalang le Matired, minkah Me-Zahab. ⁴⁰Alulli amagula le akunvarre ni pura ri aminkah Isau agh ni ga, billa ri akunvarre leyang ni akasanjeh, anji ri alulli yang: Timna Alvat, Jetet, ⁴¹Oholibamah, Elah, Pinon, ⁴²Kenaz, Teman, Mibzar, ⁴³Magdiyel, ni Iram. Lulli amuri abalah le Edom, anji ri digha leyang a njeh ni pag mami yang ngha. Isau ni ga, teh aba Edom.

Chapter 37

¹Yakubu digha njeh ni tehri dig nghanh biri ya, a njeh Kan'ana. ²Gi wabna muri Yakubu ni ga. Yusufu, beni basadeng ni bogho le lum pure tonbahri ya, nga ki lella anjuh ni amuna tehri. Yang ni amuna Bilha ni amuna Zilfa, amahle tehri. Yusufu zuni kuntumoni ni bor ti ya agh a muyang a bin tehyang. ³Nibeniya Israila agnji Yusufu wor anshile amuni ate mama muni ni billa a yahgha le agh ni. Sohriyi adagro ma yonglina na bonna. ⁴Amuna tehri shinna ih tehyang agnji wor anshile amuna tehri kwa. A shibi muri le a nyha a nahteng ri ololo agh⁵Yusufu loro le wabi amuna tehri loro egh, A buri shibi muri. ⁶Nah yi yang, "Kukushi nteshi kiri yong ri loro ni nlori ni ya. ⁷Shinna, shi sung nga sa kur kungli gweh a billi le shinna, kungli gweh lang logho tang suwap, akuro gweh mami yong zu le gungha dum mameng." ⁸Amuna tehri nah yi, "Njiteng a nongmurung musung le? Nina ni a nongmurung musung?" A buri shibi ate loro le ni atenana le. ⁹Lori deshili le wabi amuna tehri ne. Nah, Nshina, nlori loro mabi: Kara ni shienri ni amuna shienri lum pure mwoh gungha dummang." ¹⁰Wabi tehri ne ninga mama wabi amuna tehri ya, le tehra sahghi. Nah yi, "Mang ki pag loroni a lori loro ni ya? Ih ngwo ni meng ni amuna tehro ka zu za gungha njahli a dumo?" ¹¹Amuna tehri pag kiki ni mo, keminiya tehri bol tenana egh a yahli. ¹²Amuna tehri woro a lella anjuh a Shechem. ¹³Israila nah yi Yusufu, "Amuna tehro nyha ki lella anjuh a Shechem agh ale? Zu, le nga tahso a binyang." Yusufu nah, "Ngilla rang." ¹⁴Nah yi, "Wor nibeni, ke shina a yangha kukuturo ni agiluwo kukuturo, le a zuni nga kuntumo." Nina agh Yakubu tashi dag ba njonglong Hebron, le Yusufu wora Sheghem. ¹⁵Bwa nga kum Yusufu. Shinna, Yusufu nga ki gallah. Beh ihli, "Mang awo alla?" ¹⁶Yusufu nah, "Myang ngi alla amuna tehreng. Wabbang, kukushi, nji yebbang ni a lella anjuh nghanh." ¹⁷Beh nah, "A dag na bah, ate n'ogna yang anah, 'Le ih bi shi wora Dotan.'" Yusufu pir tye amuna tehri le kum yang a Dotan. ¹⁸A shini kukuwo, le kedebang ih zu gyaab ba, a kpaabna kunyang a wol nlue. ¹⁹Amuna tehri nah yi ari yang, "Nshinna, tele loro nga ki zu. ²⁰Nzu nibeni, nga nina agh, le ih bi shi wol nlue le shi bughi a yeh mwoh ntiri atuhli ni. Sa nah, 'Nyam lusung bolle.' Le sa shin mang ka dig aloro le." ²¹Ruben oghe le ashi a biyang. Nah, "Ke ih bi tol usulo le ya." ²²Ruben nah yi yang, "Ke ih ndog nkilli ni bihyong nga. Mbughi a tuhli ni a lusung ni ya, keminiya ke ntig bihyong ri ya"- ate ih ashi a bihyang le ih zuni mo bin tehri. ²³Le digha nga Yusufu billi bang bin amuna tehri ya, a pushiyi dagra mabonna ma yonglina le. ²⁴A tolli a ke bugha a tuhli. Ba tuhli ye ya muru nyha nghanh nga. ²⁵A digha njahli a lih brodi. A logshi njih yang a shinsang, le, shiinna, tangsa le aba Ishma'il nga pura Gilead, ni alogga leyang tol amiyang, a ma bishina, ni a murun ma susunang. A ginbiri a kani Masar. ²⁶Yahuda nah yi amuna tehri, "Burro mang sa kummang nga shi wol nlue muna tehsung le shi vulliyi nkilli le ya?" ²⁷Nzu, le shi mag yi aba Ishma'il ne le ke ih shi tig bihsung muri ya. Ate ini muna tehsung, ngirisung." Amuna tehri ogna tenana le. ²⁸Aba Midiya bamag giri duro. Amuna tehri non Yusufu le tolli pushi a tuhli ye. A mag Yusufu bin aba Ishma'il azurfa woro mwoh. Aba Ishma'il wori Yusufu a Masar. ²⁹Ruben nyerra bin tuhli ye, le, shinna, Yusufu nyha a tuhli ye agh. San dagra le. ³⁰Nyerra bin amuna tehri le nah, "Mune nyha a beh ya! Le Meng nga, nji yebbang ni nga ka nghanh" ³¹A wol mbul le a tol dagra le Yusufu a issa a nkilli ye. ³²Le a zuni dagra mabonna ma yonglina egh a bin tehyang le a nah, "Shi kum ga. Kukushi shini ko dagra le muno ni ko ini ya." ³³Yakubu yerine le nah, "Dagra le munang ni. Nyam lusung bolle ya. Yusufu agh a meshiyi ne lulushi ya." ³⁴Yakubu sanniyi dagra le ishi teshili giri a bunni. Dig lgonno temuri muni akara dudug. ³⁵Amuna buna le ni amuna ngalang le kwa logho ki gimmi, keminiya ni agha gimyahli ya. Nah, "Ni njiteng nga wora nlue ngi gonna te munang." Tehri buah ate muri. ³⁶Aba Midiya mag yi a Masar a bin Fotifa, magula bakurrung, le Fir'auna.

Chapter 38

¹kara ngha nghan Judah dagni amunateri ki digh ni ba Adulla nghan ah gori Hirah agh ke. ²Kum munangallang ba canaan ngha ah gori Shau agh. Bolli, kalla kpab ,yang. ³Bil muna buna. Ah gori ih Er. Ye bil Muna buna deshili. pih lullang ih onan. ⁴Ye kum munabuna deshili le pih lullang ih shelah. A ⁵kezib ni billi nghan. ⁶Judah kum mi, Er, muni ma kundana, bamah. Lulli bamah egh ih Tamar? Er, munabuna makunduna le Judah agh ba pag gimashira ni a shinna le Yaweh. ⁷Yaweh wol nlue. ⁸Judah nah yi onan, "kenne abin mah le muatero. Pagh yi gipagna le ah minyem burah, le a kum mi munatero muna". ⁹Onan yerina ih muna egh ni ki pag mami ah. Kara ni kwa ingni yi mah le munateri egh muna agh. ¹⁰Ga pag agh gimashira ni a kundum Yahweh. Yah osso wol nlue. ¹¹Le Judah na yi Tamar, -Mah le muni, "ke dig Mahbere a liye tero sete munang, shelah gullo" Ate bangngobong ih, " Golle osso" wuh ninga mami a miunateri". Tamar woro keh digha liye teri. ¹²Njum kunbang dudug agh, Munangallang le Sha, mah le Judah wuh. A ppashi yali Judah le woro abin abakashiya nyong anjuh le a Timnah, angeshi ni bi, Hirah, ba Adulla. ¹³Ahwabi Tamar, Shinna, teh buro ngha ki kah Timmah ate kashiya nyong anjuh le". ¹⁴Pangshi kukura mabbere niri ya, le vulliyi ngiri kwa. Dinga a kunlah Enaim, ngha njinjere ni ki kah Timmah agh. Ate yeri ih shelah gulla keminiya ni ah pih ne ih pag buri ya. ¹⁵Ngha Judah shinna ya, tollo ih mahnjah ni ate vulliyina kundum mi. ¹⁶Kenghe abin ni a gata njere le nah, 'zu, le kalla kpab sung" - ke ni nyere ih mah le muni ya agh- le mah le mini egh nah, " mang aka peng ate kalla ih kpab sung? ¹⁷Nah, "Nga tashi yo bang ni mbul a ntiri agiluo lang" mah le muni egh nah" Aka peng gitolyalung kedebang a tashibang ni?" ¹⁸Nah, " Gidum dighamuribang ni nguri kura bung lo, ni garo ni buwo ni ya". Pih agiri egh le kalla kpah yang, le tolyi muna. ¹⁹Mah le muni egh logho woro, ke pushiyi ga vulliyi ni kundumi ya le ishi kukura le. ²⁰Judah tashibang bih ba Adulla ni munambul egh ate ih ag agitolyalung le bi bamah egh, keminiya ni kummi ya. ²¹Le aba Adullam ihli abuna egh ate be, "Ba mahnjah ma pag gillang beni a Enayim a kahri njinjere agh?" A nah "Mahnjah ba pag gillang nyha nghan a ba agh" ²²Nyera bin Judah le nah, Ni nkumi ya. Deshiliya, abuna ni be ya nah, 'Mahnjah ba pag gillang nyha nghan ba agh.'" ²³Judah nah, "Ih bi bolla agiri egh, ate ke ih bi shi nuh iribihyina agh. A pagha agh, ntuttina muna mbul ni, keminiya ni nkumi ya." ²⁴Gire pagha a nzum anshienri tahro agh a wabih Judah, "Tamar nkillo mangalang pah njah, le a pagha agh, kumna muna nji ri paghe." Judah nah, "Nzuni mo ba le aka pingshi." ²⁵Ngha a pushini njibang ngha, tuttih nkili mabuna kuntumo, "A nji bin beni ga mami ni ya myang ni muna a yang." Nah, "Kukushi dumo ga agh mami yang, gitigbung, nguri ni gara." ²⁶Judah yeri yang le nah, "Yangha ni dum njiteng uworang, ate ngha ni pih Shelah ni mahmi ya, munang. Ni yeri deshiliya. ²⁷Kunbang zu mama ih billi muna agh, shina, ih apassa ni a yahli. ²⁸Le ngha ih billi muna agh, mwoh pushi bih, le ma agmuna tol gimabangha kur yi a bih le nah, "Mama ni pur ni kunduna." ²⁹Keminiya le nyeni bih, le shina, munangih ni pur ni kunduna. Ma agmuna nah, "Ni yellang ni a bunni njere lo a puro." Nina agh a gori ih Ferez. ³⁰Le bih passa beni ni kandagiri a kura bih ya puro, le a pih lullung ih Zerah.

Chapter 39

¹A zuni Yusufu masar, Fotifa ba masar, ba pagtumo le Fir'auna, magula le aba lel lah kuri bih aba Ishmaila, ni zuni mo beh ya. ²Yahweh nga ni Yusufu le dig ba moshina. Digha a leh telelah ba Masar. ³Telelah le Yusufu shinna Yaweh nga nini le ga kwa pag ga Yaweh nga ki moshi. ⁴Yusufu kumna agha bin telelah le, pagne Fotifa tumo le bongho tighi muri leh, ni gikunna le kwa. ⁵Dig nina, logha ri kunbang telelah le tigni muri leh ni agikunna le kwa agh, le Yahweh mashi leh ba masar egh ate Yusufu. Mossos le Yahweh nga muri ga kwa Yahweh nghe ne a lah ni babang nga. ⁶Fotifa tig gile kwa bih Yusufu. Ih nyha ih wa dengse te gubung se ga ih lih ya. Nibeniya, Yusufu bor deng ni ernjiung. ⁷Dig nina, njum aga agh, mahle telelah le tig njih wri Yusufu le nah, "Nong ni meng." ⁸Keminiya shiba, le nah yi mahle telelah le, "shina, telelah lang nga ki tig njih ri ga kwa ngi pagha a lahani ya, le tigna ga kwa mami ya a beng?" ⁹Bwa nyha gulo a lahani worang nga. Gubung nyha ni danghang nga age, keminiya se weh, ate awo ni mahmi. Ni yellang ni nga pagni gima nangna ni gimashihra ni dum kulli. ¹⁰Karani kwa agh, yangha ih nahteng ri Yusufu ih bi nong ni mo ko ih dig nini. ¹¹Le digha kara mwoh, woro a leh ih ka pag tumo le. Bwa mwoh, nyha a ntiri abeni a leh ya, nga lah agh. ¹²Mahle telelah le bol dagra le, le nah, "Nong ni meng" dag dagra le a bih, bangha, pura njibang. ¹³Le digha nga shina dagne dagra le a bih le bangha pura njibang nga. ¹⁴Le gor ra abuna ni a leh ya wabbayang, "shina, Fotifa zuni ni ba ibrani ni bah ih bi dankunsung. zu a binang bah ih nong ni meng, le nmagjollo. ¹⁵Digha nga ogni nmagjollo agh, dag dagra le beng, bangha wora njibang." ¹⁶Tig dagra egh kari ha telelah le nyerra lah. ¹⁷Banghi ga ninga, "Guro ibrani ni a zuni sung nga, zu ka dangkunang. ¹⁸Le digha nga magni jollo agh, dag dagra binang, bangha wora njibang." ¹⁹Le digha nga telelah le ogni tenana ni mahmi banghi ni ya. Go ni pag ga gurolo pagna hang nga, "le yahli lullo. ²⁰Telelah le Yusufu tolli ke bughi bin kurbang, Bah abeni murung kur agh a tig yang nga. yangha beh a bin kuro. ²¹Keminiya Yaweh nga ni Yusufu le nga ki dumi ogrung njiteng le. Kumna agha abin aba lella abeni a kur agh. ²²Aba lella abeni a kur agh, pih Yusufu abih abeni a kur kwa abin kuro agh. Ga kwa a pagha beh ya, Yusufun ni muri. ²³Aba lel abeni a kur aghni gangshi ri yang muri gubung ga a bih ya, ate Yahweh nga nini. Ga kwa pag ga, Yaweh nga ki moshi.

Chapter 40

¹Le digha a njum aga agh, ba bol korobang le murung Masar ni ba kangiri le murung paghi telelah leyang murung Masar ga ni bottiya agh. ²Fir'auna pag yahlulla ri aba pagtumo ni bahri ya, magula ba bol korobang ni magula ba kangiri. ³Bug yang bin kuro a leh magula le aba lel lah abin kuro ni mwoh ni bah tig yusufu nghan gha. ⁴Magula le aba lellah tutti yusufu bin yang le ih bi paghi yang tumo. A digha bin kuro egh, ma kunbang. ⁵Ayangha kwa a lorro ba bol korobang ni ba kangiri le murung masar abeni a tigha bin kuro agh. A duh ni mwoh agh beni kwa agh lorrying, Le lorro ni kwa agh ni tekushi. ⁶Yusufu zu a biyang ni beri le shin yang a yahlung lulla. ⁷Ihli aba pag tumo le Fir'aunani yangha niyang abin kuro a leh tellelah le ya, ih nah, "mang ki lushi yahliyong ni kyari?". ⁸A nah yi "shishung nga kwa shi lorri na le bwa nga ka wab tekushi ya" Yusufu nah yi yang, "Dum tekushi ya mami Kulli ni ya? jimna yong nwabang ne". ⁹Magula ba bol korobang wabi Yusufu lorro le, nah yi "A lorro lang nshina ngung a dum mang. ¹⁰A bih ngung nghe tahro, nga ih shuwa ni ya, lyenghe bweh le bil njih ngung. ¹¹Minkoro le Fir'auna nga a beng, le ntol anjih ngung nghe ngamma a korobang le Fir'auna le ntighi a bih. ¹²Yusufu nah yi, "Ga ni pag tekushi. Abih ngung tahra dumna a kahra tahro. ¹³Fir'auna ka gusso le ka nyan, weh abin tumo lo. Aka tighi Fir'auna korobang a bih, ninga manla kana awo pag ga. ¹⁴Keminiya dengshini meng nga ga kwa agh ginya yarata agh, le jimno, shin gienna lang, gor lullang bin Fir'auna le a pursang abin kuro ni. ¹⁵Ate a njiteng nga a ibbang a njeh le aba ibraniya, ba deshiliya ni mpang gubang ke a bunghang a tuhli ni ya. ¹⁶Ngha magula le aba kangiri shinni tekushi bonna agh, nah yi Yusufu, Nmeng ma agh osso nlorri na, le nshina agwo burodi tahro a murung. ¹⁷Gwo mama bikuli nga dungshi ni a jah gikangna ni kwa agh mami Fir'auna, keminiya, aminya li yang kwa a gwo ni murang nga." ¹⁸Yusufu pilla le nah, "Tekushi nga" Gwo tahro dumna kara tahro, ¹⁹A kara tahro, Fir'auna ka logso le ka gerroh ngung. Le aminlah ka lih yamnioh beh! ²⁰Digha nga kara tahro zuni ya, le kara billa le Fir'auna ni, paghi njibuno ate aguro le kwa, le logshi magula le aba bolyi korobang ni magula le aba kangiri a ntiri aguro le. ²¹Nyenni magula le aba bol korobang bin tumo, le tig korobang a bih Fir'auna deshili. ²²Keminiya ger magula le aba kangiri ninga mama Yusufu wabni yang tekushiya. ²³Nina kwa agh, magula ba bol korobang ni denshi ni Yusufu agh. Keminiya jangshina a te muri.

Chapter 41

¹Le digha a malla le dungso bogho bahri ya, Fir'auna loro. Shinna, yangha tangha kunsalang Nilu. ²Shinna, andah tonbahri pura a salang Nilu, ma bor shina ni nenneh, le lelle a kagli. ³Shinna, andah mabi tonbahri pura nzum yang a salang Nilu, a yonno le ni bor shina agh. A tangha kari andah mama a kunsalang nghe⁴Le andah ma yonnani ni botti shina a agh mella a mama nenneh bor shina agh. Fir'auna logha njintullo. ⁵Le ye nontullo deshili kunbang ma bahri. Shinna, angung gweh tonbahri puro ri ngweh mwoh, dungso ni bor shina. ⁶Shina angung gweh mabi tonbahri, ma syal le gung nji nakuli sahniyi ne ya, sahga nzum yang. ⁷A muri ngung gweh ma syal mella a muri gweh ma dungshina. Fir'auna logha njintullo, le, shinna, loro ni. ⁸Le digha nga niberi ya yahli ganni. Tahshibang le a gor aba bangnah ni aba yeriteng ni kwa a Masar agh. Fir'auna wab loro le. keminiya bwa mwoh nyha gan pil yi Fir'auna tekushi loro ye agh⁹Le magula babol minkoro nah yi Fir'auna, "Ndengshina gimashihra lang ni kyari. ¹⁰Fir'auna pag yehlulla ni guro le, le bughi bin kuro a leh magula le aba lelli, magula ba kangiri ni meng. ¹¹Shi loro a duh mwoh, ini ni meng. Shi loro beni kwa agh ari tekushi loro le. ¹²Basadeng ba Ibrani nga nhang ni sung, guro le magula le aba lel bang. Shi wabi le pil yi sung tekushi loro lesung. Pil yi sung tekushi beni kwa ari loro le. ¹³Le digha nga wabni sung tekushi ya. Pag nina. Fir'auna nyessang bin tumo lang, keminiya beni mwoh agh panghi. ¹⁴Le Fir'auna tashibang a gor Yusufu. A kara a pushi Yusufu bin kuro. Nwah muri, ariyi dagra le, le zu a bin Fir'auna. ¹⁵Fir'auna nah yi Yusufu, "Nlorina, keminiya ba pil tekushi nyha. Keminiya ogna teng a muro, ih nga a og loro le a gan pil tekushi." ¹⁶Yusufu pil yi Fir'auna, ki nah, "Ih nyha a binang. Kulli a boro le ka og Fir'auna ¹⁷Fir'auna wab tenana ri Yusufu, "A loro lang nga, shinna, myang tangha kunsalang Nilu. ¹⁸Shinna, andah tonbahri pura a salang Nilu, ma bor shina ni nenneh, le lelle a kagli. ¹⁹Shinna, andah mabi tonbahri pura nzum yang a salang Nilu, a yonno le ni bor shina agh. Ni pa nshin jah yonno egh a njeh Masar. ²⁰Le andah ma yonnani ni botti shina a agh mella a mama nenneh bor shina agh. ²¹Nga a melli yang nga, ni a logle a yerre ih a mella, ate a yangha a uwo a yonno leyang. Le nlogha njitullo. ²²Nshinna a loro lang, le, nshinna, angung gweh tonbahri puro ri ngweh mwoh, dungso ni bor shina. ²³Shina angung gweh mabi tonbahri, ma- nyinlina, syal le gung nji nakuli sahniyi ne ya- sahga- nzum yang. ²⁴A muri ngung gweh ma syal mella a ngung gweh tonbahri ma dungshina. Wabna aloro lang a bin a babangna, keminiya bwa nyha ka bang nhang tekushi ya. ²⁵Yusufu nah yi Fir'auna, "Aloro le Fir'auna nga mwoh. Ga Kulli nga muri ka pag ga, wabi Fir'auna. ²⁶Andah mabonna tonbahri ya abogho tonbahri ni, le angung gweh mabonna tonbahri ya abogho tonbahri. Aloro egh mwoh. ²⁷Angung gweh ma selenteng ni andahni ni boti shin nga agh nga zu a nzum bogho tonbahri ya, le deshili ya angung gweh ma selenteng ni gung njimakuli sahniyi ya ka dig abogho tonbahri ma yallo. ²⁸Ga ni pag ga nwabi Fir'auna agh. Ga Kulli nga muri ka pag ga, ini dumi Fir'auna. ²⁹Shinna, abogho tonbahri ma gogwo gilihna ka zu a njeh Masar kwa ³⁰Abogho tonbahri ma yallo ka zu a nzumi, le aka zanshi ni agogwo gilihna a njeh Masar kwa, le yallo egh ka bihi njeh kwa. ³¹Ni a dengshi ni gogwo gilihna deshili a njeh ya ate yallo ni ka kuratye ya, ate ih ka konno. ³²Loro egh ni a bishili Fir'auna ih teng nghe ya Kulli wara tighi, le Kulli ka paghi nyha ni sashibang nga. ³³Nibeniya ih bi Fir'auna ih shibang te bwa ba yerigiri ni yeriteng, le ih tighi muri njeh Masar. ³⁴Ih bi Fir'auna bi tol ba pagtumo ih tigha muri njeh Masar, le ih bi a tol tongno le agisoro ni Masar a bogho tonbahri ma gogwo gilihna. ³⁵Ih bi a kpaba agilih kwa a yeh abogho mabonna ni ki zu agh le a tigha anjigiri ye a dighamuribang le Fir'auna, ate a pagtumo ni a njeh egh. A tig yang. ³⁶A pah a gilihna egh a njeh ye ate abogho tonbahri ma yallo ni ka pagha a njeh Masar kwa agh. Njinjere nini njeh ni ni ki juhrini ni yallo agh ³⁷Tenana ni bor yi Fir'auna ni aguro le kwa. ³⁸Fir'auna nah yi aguro le, "Sa gan kum bwa ninga, beni bongho le Kulli nga ri ya?" ³⁹Nina agh Fir'auna nah yi Yusufu, "Ate Kulli dumno aga kwa agh, bwa nyha mwoh ni yerigiri ni yeriteng ninga weh ya. ⁴⁰Aka digha muri lyang, le njibin tenana lo ni a nongni murung muri abwa lang kwa. Le a muri ngunmurung murung lang ni mwoh gulo uworo." ⁴¹Fir'auna nah yi Yusufu, "Shinna, ntigno muri njeh Masar kwa." ⁴²Fir'auna pushi muna nyeh a bih le ishiyi Yusufu a bih. Mel yi dagra ma linen mabonna, le bughi njilang ma zinariya a melli. ⁴³Tighi a nyeh gwo piri ma bahri mami. Abwa kanna a dumi, "Mpah njere, ngungo ni kungni yong." Nina ni Fir'auna tigni muri njeh Masar. ⁴⁴Fir'auna nah yi Yusufu, "Mini Fir'auna, awo ni ya le, bwa nyha logle logshi kushi ko bih a njeh Masar kwa agh, sete a agha. ⁴⁵Fir'auna gor lulli Yusufu ih "Zafeyat Faneya." Pih Asenath, muna ngalang le Fotifera malah lahgula On. Yusufu digna magula a muri njeh Masar. ⁴⁶Yusufu nga ni bogho woro mwoh pur lum nga tangni a dum Fir'auna, murung Masar agh. Yusufu dag dum Fir'auna, le woro ganglah a njeh Masar kwa. ⁴⁷A yeh abogho tonbahri ma gogwo gilih ya, njahli pushi gilih dudug. ⁴⁸Kpabba agilihna ni kwa a njeh Masar a bogho tonbahri ma gogwo gilih a njeh masar agh le tig gilih ye a njeh egh. Tigha agilih ni a ponna a babang ni kangni a lah maguliyina ni kwa agh. ⁴⁹Yusufu dam njigiri ninga njisalang salang, dudug ha a dagte banghi, ate ganna yang a bangha. ⁵⁰Yusufu nga ni amuna buna bahri kedebang bogho yallo zu, mama Asenath, muna ngalang le Fotifera, malah lahgula On, bil yi ya. ⁵¹Yusufu gor lulli minballa le Manasse, ate nah,

"Kulli tig nang njangshini ganna lang kwa ni aba leh tehrang." ⁵²Gor lulli muni ma bahri ih Ifraimu, ate nah, "Kulli buhri nang a njeh ma ganna lang." ⁵³Abogho tonbahri ma gogwo gilihna bni a njeh Masar agh zu malla. ⁵⁴A ingna a yeh abogho tonbahri ma yallo, ninga mama Yusufu waɓɓa. Yallo ngha nghang ayeh anjeh kwa, keminiya a njeh Masar kwa agh Gilihna ngha nghang. ⁵⁵Ngha yallo ingni a njeh Masar agh, abayong buah yi Fir'auna ate gilihna. Fir'auna nah yi aba Masar kwa, "Nwora bin Yusufu le mpag ga kwa wabi yong ngha." ⁵⁶Yallo egh dumna a kundum abayogn kwa. Yusufu logshi akunbah njigiri kwa le mag yi aba Masar. Yallo egh gogna a njeh Masar. ⁵⁷Ngunjah kwa ngha ki zu a Masar ki kur gilihna a bin Yusufu, ate yallo gogna ngunjah kwa.

Chapter 42

¹Niḃeniya Yakubu ogna ih gilihna ngaha a Masar. Nah yi amuna, "Mang pag yi ke nga shinna a riyong le?" ²Nah, "Nshina ogna ih gilihna ngaha Masar, nwora beh nke nkur yi sung gilihna ate ih bi shi abba." ³Amuna teh Yusufu lum wora kur gilihna a njeh Masar. ⁴Keminiya Yakubu ni tashiyang ni Banyamin muna ngih Yusufu agh ate nah, "Bangna ngoḃong gubung ka kummi." ⁵Amuna Israila zu a kur gilihna a ntiri yang ngaha, ate yahlo ngaha nghan a njeh Kan'ana. ⁶Niḃeniya Yusufu ni ki pag magula muri njeh ye. Ini ih pag ba mag yi bayong kwa gilihna. Amuna tehri zu ji pih gulo gungha dumi njeh. ⁷Yusufu shinna amuna tehri yeri yang kwa, keminya shibi dum muri binyang le nahteng ri yang ni funno. Nah yi yang, "Mpura nji yebbang?" Anah, "Shi pura njeh Kan'ana shi zu a kur njigiri." ⁸Yusufu yerina amuna tehri kwa keminya ni a yeri ya. ⁹Le Yusufu dengshi ni loro ni lorini a mur yang ngaha, le nah yi yang, "Nyongni aba ibba shin gipagna njeh! Nzuna a shin binsunghina njeh lesung." ¹⁰Anah yi, "Oh o, telelah lang. Aguro lo zu a kur gilihna." ¹¹Shi sungni amuna bwa mwoh kwa. Gimashihra nyha a yahli sung ngaha, aguro lo agh aba ibba shin gipagna njeh ni ya." ¹²Nah yi yang, "Nyha nina agh, nzu ngi za shin bin sunghina lesung a njehni." ¹³Anah, "Shi sung ngaha lumpur bahri amuna tehri, amuna bwa mwoh a njeh Kan'ana. Shinna, makenna kwa ngaha bin tehsung niḃeni, le mamona nyha wa uwo a njah agh." ¹⁴Yusufu nah yi yang, "Ini pag yi ke nwaḃ bi yong; Nyongni aba ibba shin gipagna njeh." ¹⁵Ari ga ni momni yong. Ni usulo le Fir'auna kwa ni nga dag njeh ni ya, sete minyem yong zu a bah. ¹⁶Ntashi mwoh ih ke zuni minyem yong. Nga digha bin kuro ate sa mom tenana leyong ko njitengni, nyha nina agh le. Ko nyha nina agh le, ni usulo le Fir'auna kwa nyongni aba ibba shin gipagna njeh. ¹⁷Tig yaqng kwa bin kuro ma kara tahro. ¹⁸Yusufu nah yi yang, "Mpag ga- le, nga digha ate mini ba bang Kulli, ¹⁹Nyongni aba njiteng le, ndag bwa mwoh ih bi digha bin kuro, keminiya le nworo, ntol njigiri ate yahlo ni lah agh. ²⁰Nzuni nghan minyem yong makenna kwa ate sa yeri njiteng leyong, le ni nga wuh agh." Le a paghi nina. ²¹Anah yi ari yang, shin pagna gimashihra a muri yahlung konna ni muna tehsung ngaha a yeh ya, ngaha jimni sung ke ni shi oghe ya agh. Nina agh yahlung konna egh sulli na a mur sung. ²²Ruben pil yi yang, "Ni nwaḃi yong ke ih bi pag yi muna tehyong gimashihra, keminiya nshibi og nghan ngaha? Niḃeniya, nshinna, a alla nkila le mur sung." ²³Ni a yere ih Yusufu ngaha ki og yang ngaha, ate ba pil tenana ngaha nghan ntiri yang. ²⁴Yusufu pil nzumi ri yang bua le nyer re nahteng ri yang. Yusufu bol Simeyon a ntiri yang girrah. ²⁵Yusufu tigha a dungshi alugru leyang ni njigiri, le ishiyi beni kwa agh bollo le a lugru le, le pahyang agiri shisa ate ginya leyang. A pagne yang nina. ²⁶Amuna tehri nghe kurra agi leyang muri anbuljeng le dag beh. ²⁷Le ngaha mwoh leyang logshini kun lugru le ka pih nbuljeng gilih ya, le ki shin bollo le a kun lugru. ²⁸Nah yi amuna tehri, "A tigna nghan bollo lang a lugru lang, nshini ngaha." Yahliyang yangla riyang le a koshiyi ari yang, anah, "Mang ga Kulli pag yi sung ni ya?" ²⁹Awora bin tehyang Yakubu a njeh Kan'ana le a wabi ga kwa pag yang ngaha. Anah, ³⁰"Beh, magula njeh ye, funna ri sung ih tollo agh, shi sung ni aba ibba shin gipagna njeh. ³¹Shi nah yi, 'Shi sung ni aba ibba shin gipagna njeh ya, shi sungni aba njiteng, ³²shi sung ngaha lumpur bahri amuna tehsung, mwoh nyha wa uwo agh, le makenna lesung ngaha bin tehsung a njeh Kan'ana." ³³"Beh, magula njeh ye, nah yi sung; 'Ndag muna tehyong mwoh binang, nina ni nga yerini, nyong ni aba njiteng, ntol njigiri ate yalloh ni lah yong, nworro. ³⁴Nzuni nghan minyem yong makenna, le nga yerre ih nyongni aba ibba shin gipagna njeh ya, keminiya aba njiteng. Le nga mag yi muna tehyong buh le nga woro zu magha ni kurro a njeh ni." ³⁵Le ngaha a sobni njigiri ya, le a shina, kukuya azurfa le beni kwa agh ngaha a lugru le. Ngaha ayangha ni tehyang a shin ni kukuya azurfa ye agh, ngoḃong wol yang. ³⁶Tehyang Yakubu nah yi yang, "Ntig ngaha a konno ate muri amunang. Yusufu nyha wa uwo agh, Simeyon wara, le nga tol Banyamin deshili. Ni n'agni aga kwa agh." ³⁷Ruben waḃteng ri tehyang ki nah, "Ni nyer ni wo Banyamin agh le, wol nluo amunang kwa bahri, tig bngang ni a beng, nga nyer ni wo ni deshili. ³⁸Yakubu nah munang ni ki wor ni weh ya. Ate muna ngih wuhna le ini uwo mwoh. Nga woro gubung kumi a njere le, le aka zuni mbu yahgha lang konno ha nluo."

Chapter 43

¹Yahlo nga a njeh egh kikir. ²Nga a lihni nji giri ni kwa a zuni a Masar agh, teh yang nah yi yang, "Nwor дешили; nkur yi sung gilihna." ³Judah waß bi, "Beh lagna sung, 'ni awo shinnang nga sete muna tehyong zu ni yong' ⁴A tutti muna tehsung ni sung le, sa woro shi ka kurwo gilihna. ⁵Keminiya ni a tutti ni sung nga le, ni sa kah agh,. Ate beh nahne sung, 'Ni awo shinnang nga sete muna tehyong zu ni yong.' ⁶Issraila nah, "Mang ngho ke mpag nghan ga ni botiya agh ni wabi beh rih nyong nga ni muna tehrung mabi?" ⁷Anah, "Beh ihli agiri a musung ni aba lah sung. Nah, 'Tehyong nga njah? Nyong nga ni muna tehrung mabi?' Shi pil yi atenana billa ri a'ihli bang ni. Ni yellangni sa yerrini ih ka nah, 'Nzu ni muna tehyong bah?' ⁸Judah nah yi Israila, tehri, "Tutti muna egh ni meng. Sa logho sa woro ate shi abba, ke ih shi wuh, weh ni amuna sung kwa. ⁹Dag nghan ni a beng. Bollang nga gubung paghi ya. Ni nyer ne nzu teshi a kundumo agh le, tig nghan teng ha ke kene. ¹⁰Ate ni bo shi tenghibang nga le, njiteng ni ke shi nyer na bah mbende bahri. ¹¹Israila, teh yang, "Dig nina le, ni beniya mpag ga, Ntol agi mabonna ni njeh ni ya a lugru leyong. Nken ni beh agipahna-amurung bishina ni nyih, achi ni myrr, nji fistashiyon ni almon. ¹²Ntol bollo bih yong mbende bahri. Bollo ni a nyer shi yong a kun alugru leyong, ntolla bihyong дешили. Gor le boriyo ni. ¹³Ntol muna tehyong дешили, Nlogho nwor ra bin beh. ¹⁴Ih bi Kulli murungkulli shin gi'enna le a kundum beh. Ate ih mag yi munateh yong mamona ni Banyami buh. Ngi pag gonnluo ate muri amunang le, myang ngi pag gonnlu." ¹⁵Amuna bagulla egh tol agi pahna ni. le a tol a bihyang дешили, a tol bollo mbende bahri, kpabni Banyami. A logho a wor ra Masar aka tangha kundum Yusufu ¹⁶Nga Yusufu shin ni Banyamin ni yang nga, nah yi aba pagtumo a leh, "Zu ni abayong ni a lah, tummi giluwu buo a gilliyi, ate abayong ni ka lih gilihna bakara ni meng." ¹⁷Ba pagtumo egh pag ninga mama Yusufu waß ba. Zu ni abeh a leh Yusufu. ¹⁸Ngobong kpahri abuna egh ate a zuna ni yang leh Yusufu. A nah, "A zu ni sung bah ate bollo ni a nyeshi sung a luru lesung nga. Ate ika kum njere a mur sung. Golle ih bol sung le tig sung ninga aguro; ih tol mbulnjeng lesung." ¹⁹A shisa a kena kahri ba pagtumo a leh Yusufu egh, le a nahteng ri a kunkalla. ²⁰A nah, "Magula lang shi zu kana bah ni kunduna ate kur gilihna" ²¹Le digha, nga shi billibang bin nongho le abiri ya, le shi logshi a lugru lesung, le, shinna, bollo le beni kwa agh nga kun lugru le, bollo lesung ni gogho le kwa. Shi nyer na nshile a bihsung. ²²Nshile bollo agh shi zuna ni a bihsung ate kur gilihna. Ni shi yeri beni ishi bollo egh a lugru lesung nga." ²³Ba pagtumo egh nah, "Ndig ololo, ke bang ngobong nga. Golle Kulli leyong ni Kulli le tehyong ni ishi bollo leyong a lugru leyong. N'angna bollo leyong." ²⁴Le ba pagtumo egh pushi Simeyon zu ni binyang ²⁵Ba pagtumo egh tol yang keni a leh Yusufu. Pahyang muru, le a lag kushi yang. Pih anbulnjeng leyang gilihna. ²⁶A gil agipahna ate zu le Yusufu ni bakara. Ate a ogna ih aka- lih gilihna a beh ya. ²⁷Nga Yusufu zu ni lah agh, a zu ni agipahna ni a bihyang a leh ya. le a gungha nzali a dumi. ²⁸Ihli yang ate digna leyang, le nah, "Tehyong nga kukoturo? Bagula ni nwaß tele ya. Yangha wa uwa njah?" ²⁹A nah, "Guro lo tehsung nga kukoturo. Yangha wa uwo a njah." ³⁰Le a gungha dumi a pih gushi. ³¹Nga logshi ni njih kuli ya le shin Banyamin minyemi, muna buna le ngih, le nah, "Muna tehyong makenna ni nwaß bang tebi ya ni nga?" ³²Le nah, "Le Kulli ih bi poh nieh le, munang." ³³Yusufu pura a kangna egh ni kahra, ate yahli ganne ate muri muna tehri. Al bang sa bua nghan. ³⁴Lag kundumi le pura dabeng. Bol ri, le nah, "Mpah gilihna egh." ³⁵Aba pagtumo egh pih Yusufu gilihna ni muri le amuna tehri ni mur yang. Aba Masar ni beh ya ya osso lih gilihna ni mur yang ate aba Masar ni logle lih burodi ni aba Ibraniya agh, ate gima nangna ni a bin aba Masar. ³⁶Amuna tehri ye digha a dummi, logha ri makunduna billa ri billa leyang kena ri makenna. Gire gangshi yang. ³⁷Yusufu tutti yang gilihna baba ni dumi ya. Keminiya mami Banyami- gogho ken mbende tongno le mami amuna tehri kwa. A nuhyi giri ni yahlung sagli le a pag binmurubang.

Chapter 44

¹Yusufu tigha adenglah le, ki nah, "Ndungshi a abukku le bayong ni gi lih, dudug ninga mama beni kwa agh ka gan tol agh, le n'ishi beni kwa agh bollo le a gitolla le. ²N'ishi minkoro ma azurfa lang a bukku le makyenna, ni bollo njigiri le deshili." Adengleh pag ninga mama Yusufu wab ba. ³Ni durubang, le a tutti abeh a woro ni abulnjeng le yang. ⁴Ngha a dagni lah magula egh ya keminiya nisang a wora duna agh, Yusufu nah yi adenglah le, "Nlogho, sowatye abayong ngho, nkum yang le, ih nah yi yang, 'Mang pag yi ke nnwah gi mashihra ate gi mabonna? ⁵Minkoro ni ya ma nuh muru le telelah lang ni ya, le minkoroni ni ih pagni tumo le Kulli ya? Mpagna gimashihra, ga mpag pagha ni ya." ⁶Adenglah egh pir tayang kum yang le Wabi yang ga. ⁷Anah yi, "Mang paghi ke telelah wab jah atenana ni? Ih bi dig kukwo ni adenglah lo ke a pag jah ga. ⁸Shina, bollo ni shi kuma a bukku lesung, shi pura njeh Kan'ana deshili shi zuni yo. Pallang ke sa ibba a ntiri azurfa ni zinariya le telelah lo? ⁹Gurolo ngha nghan a kumne le, ih bi wuh le deshili sa digha aguro le telelah lesung. ¹⁰Denglah ye nah, "Nibeniya le ih bi digha ninga mama nwab ba. Beni a kum minkoro egh bini ya ka dig guro lang, le a nshile yong pushina muyang." ¹¹Le ben kwa agh kahri suhli bukku le njahli, le logshi. ¹²Denglah egh ingna a alliyi bang logha ri magula kenna ri makenna, a kum minkore a bukku le Bilyaminu. ¹³Le a saniyi adagra leyang. Beni kwa agh ponna agille muri nbuljeng le nyerra lah magula egh. ¹⁴Yahuza ni amuna ngih zu a leh Yusufu. Yang ngha wa uwo a beh, le a gungaha njahli a dumi. ¹⁵Yusufu nah yi yang, "Mang ga mpag pagha ni ya? Ni nyerri ni bwa ninga meng ngha ba bangkulli ni ya?" ¹⁶Yahuza nah, "Mang sa nah yi telelah lang? Mang sa wabba? ko sa lag musung ni yellang? Kulli bolla gimashihra le guro le yong. Shina, shisung ni a guro le telelah lesung, sung ni beni a kum minkoro egh bih ya. ¹⁷Yusufu nah, "Ih bi dig kukwoni meng ke mpag ga. Beni a kum minkoro ni bih ya, beni ka dig guro lang, keminiya anshile yong te ya nwor ra bin tehyong ni ololo." ¹⁸Le Yahuza zu a kahri le nah, "Magula lang, njimno le ih bi guro lo ih yahliyo teng, le ka dag yahlulla lo ih zu a muri guro agh, ate mama awo ngha ninga Fir'auna. ¹⁹Magula lang ihli guro le, ki nah, 'A wongha ni tehrung ko muna ngih yong?' ²⁰Shi nah yi magula, 'Shi sungaha ni tehrung, bagula, ni muna a yahgha le, muna makenna. Keminiya muna ngih wuhna, le ini mwoh uwa bih ngih le tehri ngha ki agnjih.' ²¹Le a nah yi guro lo, "Zuni mo binang bah ate nga shini." ²²Nzumi ya, shi nah yi Magula lang, 'Muna egh ni logle dag tehri ya. ate ih ka dag tehri le, tehri ka wuh. ²³Le a nah yi aguro lo, 'Se te Minyem yong zu a bah, ni nga shin kundumang deshiliya.' ²⁴Le digha ngha shi worri bin gurolo tehreng ngha shi wabne ye atenana le telelah lang. ²⁵Tehsung nah, 'Nworo deshili, nke kuryi sung Gilih.' ²⁶Le shi nah, 'Ni sa wor agh. Ngha minyesung makenna ka wor ni sung, le sa worro, ate ni sa kum shin kundum beh ya se te minyesung makenna ngha ni sung. ²⁷Gurolo tehreng nah yi sung, 'Nyerina ni mahmang billa amuna bunna bahri. ²⁸Mwoh leyang dag nghan le nah, "Ni njiteng a nyamlusung bolle, le ni nye nshini deshili ya." ²⁹Nibeniya, ngha ih nye ntol mama binang, le gubung kumi le, nga zuni yi yahga langni nluo. ³⁰Nibeni, nina agh, ngha zu a bin gurolo tehreng, le basadeng ni nyha ni sung a agh, te ya digha le ngha ate muri mune, ³¹Ih ka digha, ngha ni shin mune ni sung ngha agh, ih wuh. Le agurolo tigna yahga le tehyang gurolo a nluo. ³²Ate gurolo digha gitigna ate muri muna ni a bin tehreng le nah, 'nga digni gimashihra ha ke kenne a bin tehreng ngha ni zuni yi muna ni ya agh. ³³Nibeni nina agh, jimno ih bi gurolo digha temuri munani ninga guro le telelah lang, le ih mune ih bi wor ni amuna tehri. ³⁴Ate ni yellang ni nga kani bin tehreng ngha muna ni nyha ngha agh? Myang ngi bang ngobong shin gimashihra ni zu yi tehreng ngha."

Chapter 45

¹Le Yusufu ni gan gitikunyahli a dum aguro abeni kwa ni tangni ni ya. Bororo nah, "Beni kwa agh ih dag bah." Nina guro nyha wa uwo agh le dum muri bin amuna tehri. ²Bua bororo, ha aba Masar ni ba leh Fir'auna oghe. ³Yusufu nah yi amuna tehri, "Mini Yusufu. Tehrang nga wa uwo le? Amuna tehri ni gan pil yi ya, ate gire magne .yang tahbi⁴Le Yusufu nah yi amuna tehri, jimna yong, "Nzu a karang." a zu gya. nah, "Mini Yusufu muna tehyong, beni nmagha a Masar agh. ⁵Ke ih bi gangshi ri yong ko mpag yahlula ni kanangiri yong ate nmagnang bah agh, keminiya ate Kulli tuttang bah a dum yong ate nga tig usulo leyong. ⁶Ate a bogho ni bahri ni ya yahlo nga nghan, le nshile bogho tongno nga wa uwo mama digdiya nyha ke pongisorro ka pag nghan nga. ⁷Kulli tuttang dum yong ate nga tig yong ninga a nshile bayong ni uwo a ngunjah agh, le a nji bin ngih assale ih tig yong ni usulo. ⁸Nina nibeniya nyongni ntuttang bah agh keminiya Kulli ni, le tig nghan ih ndig teh Fir'auna, telelah le ba leh kwa, ni ba digha muri njeh Masar kwa. ⁹Nkara le nworra bin tehrang le nah yi, 'Ga ni muno Yusufu nah, "Kulli tignang telelah le Masar kwa. Zu a binang, ka tenghibang nga. ¹⁰Aka digha njeh Goshen, le awo nga kahrang, ni amuno ni amuna amuno, ni agiluwo lo, ni ga kwa mamoni ya. ¹¹Nga tig ga kwa agh a beh temuro, ate mama nshile bogho tongno ma yahlo nga wa uwo, nina le ih bi ingna a enna agh, ni ba loh ni ga kwa mamoni ya." ¹²Shina, njoh nga ki shinna, ni njih muna tehrang Banyami, ih mini ni kunang ngi nahteng ri yong. ¹³Nga wabbi tehrang ate muri gusso lang kwa a njeh Masar, ni ga kwa ih nshin nga. Nga karra le nzuni tehrang bah." ¹⁴Kur Banyami mehli le buah, le Banyami osso buah. ¹⁵Kurrah amuna tehri kwa le buah. Njumi ya amuna tehri nahteng ri¹⁶Tenana ye agh a wabne a leh Fir'auna: "Amuna ,teh Yusufu zuna." Gire poshi yahli Fir'auna ni aguro le kwa dudug. ¹⁷Fir'auna nah yi Yusufu, "Wabbi amuna tehro, 'Mpag ga; Mpona agi luwa leyong le nworra njeh Kan'ana. ¹⁸Ntol teh yong ni aba lah yong kwa ih nzu a binang. Nga pah yong njeh mabonna le Masar, le nga lih ma lihshina le njeh ye." ¹⁹Nibeniya a tigna yong, 'Mpag ga, ntol nyehgwo piri ate amuna yong ni a mahyong, Ntol teh yong le nzu. ²⁰Ke ih bi ngangsh iri yong ate gikunna leyong, ate gimabonna ni kwa Masar agh mami yong ni. ²¹Amuna Israila pag nina. Yusufu pah yang anyehgwo piri, ninga mama Fir'auna tig ga, le pah yang gilih ate ginya leyang. ²²Pahne beni kwa agh dagra ih b.i a ariya, keminiya Banyami ya pih azurfa woro tongno tahro ni adagra ate ariya tongno. ²³Ate tehri ya, tahshiyi bang ni: anbuljeng lum tolla agimabonna ni Masar agh; ni anbuljeng mamgalang lum tolla a njigiri, burodi, ni agi baba temuri tehri ate nginya leyang. ²⁴Nina agh tutti amuna tehri a worro le a dag beh. Nah yi yang, "Nshina ke ih bi a mohna njere ya." ²⁵A dag Masar le a zu a njeh Kan'ana, a bin tehyang Ishaku. ²⁶A wabi yi anah "Yusufu nga wa uwo ni usulo, le ini ih pag ba digha muri njeh Masar kwa." Yahli koshiyo, ate ni pah njiteng ni ga a wabi ya agh²⁷A wabi yi atenana le Yusufu ni nah yi yang nga. Nga Yakubu shin ni anyehgwo piri ni Yusufu tahsa aka tolli ya, minlim Yakubu tehyang nyerrari. ²⁸Israila nah, "Pyerina. Yusufu munang nga wa uwo ni usulo. Nga worro nga shini kedebang nwuh."

Chapter 46

¹Israila ginya le wora Beersheba ni ga kwa yang ngha ni ya. A beh ni dahri yi Kulli le tehri Ishaku. ²Kulli wafteng ri Israila a njiloro ni duh , ki nah, "Yakubu, Yakubu." nah, "Myang." ³Kulli nah, "Mini Kulli, Kulli le tehro, ka bang ngobong wora Masar agh, ate a beh ni nga tigho a dig nje magula. ⁴Nga wor ni weh a Masar, le ni njiteng nga pusso deshili, le Yusufu ka gunghi njioh ni bih." ⁵Yakubu logha Beersheba. Amuna Israila ni tol Yakubu tehyang, amuna yang, amahyang, a nyeh gwoh piri ni Fir'auna tutto ih bi tolli ya. ⁶A tolla agiluwo leyang, ni agikunna leyang kwa ni ia pkumma a nje Kan'ana agh. A zu a Masar, Yakubu ni aminkahyi kwa. ⁷Zuni amuni, ni amuna amuni, amuna ngalang, ni amuna ngalang le amuni, ni aminkahyi kwa. ⁸Lulli amuna Israila ni ga abeni zu a Masar agh; Yakubu ni aminkahyi, Ruben minballa le; ⁹amuna Ruben, Hanok, Pallu, Hezron, ni Karmi; ¹⁰Amuna Simeyon, Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zohar, ni Shaul, amuna mah Kan'ana; ¹¹ni amuna Lawi, Gershon, Kohat, ni Merari. ¹²Amuna Yahuza ni ga, Er, Onan, shelah, Perez, ni Zerah (keminiya Er ni Onan wuh a nje Kan'ana). Amuna Feresa agh Hesruna ni Hamul. ¹³Amuna Isakka agh, Tola, Fuwa, Yashub, ni Shimron. ¹⁴Amuna Zabaluna agh Sered, Elon, ni Yaleyel. ¹⁵Amuna Liatu ni ga mama bil yi Yakubu a Fadan-aram, kpaɓni muna ngalang le Dinatu. Amuna buna ni amuna ngalang le kwa kena woromwoh pura muri lumupr tahro. ¹⁶Amuna Gad agh Zifiyon, Haggi, Shuni, Ezbon, Eri, Arodi, ni Areli. ¹⁷Amuna Ashiru agh Yimnah, Yishuwa, Yishwi, ni Beriya, ni Sera mingaliyang. Amuna Beriya te ya Eber ni Malkiyel. ¹⁸Amuna Zilfa ni ga, abeni Laban pih Liatu muni ya. Amuna ni kwa bil yi Yakubu agh kwa lum pure topurmwoh. ¹⁹Amuna Rahila mahle Yakubu agh Yusufu ni ni Banyamin. ²⁰A Masar ni Asenath muna Fotifera, malah a On bil yi Yakubu Mannasa ni Afarimu nghang. ²¹Amuna Banyamin ni Bela, Beker, Ashbel, Gera, Na'aman, Ehi, Rosh, Muffim, Huffim, ni Adar. ²²Amuna Rahila ni ga, abeni bil yi Yakubu kwa aghlumpur ihne. ²³Muna Dan agh Hushim ni. ²⁴Amuna Naftali ni Yazeyel, Guni, Yezer, ni Shillem. ²⁵Amuna Yakubu ni ga mama Bilha bil yi, beni Laban pih muni Rahila agh-ayngaha tompur bahri. ²⁶Abeni kwa wor ni Yakubu a Masar agh, aminkahyi ma ngiri, ni a bangha amahle amuni ya, A yangha kwa woro tahro pura muri topurmwoh. ²⁷Kpaɓni amuna Yusufu ni bahri a bil yi a Masar agh, Afa leh Yakubu ni kwa wora Masar agh woro tahro pur lum. ²⁸Yahuza ni Yakubu tassa dum yang bin Yusufu ih bi dumi njere ni kika Goshen, le a zu a nje Goshen. ²⁹Yusufu gil nyeh gwo piri le wora kum Israila tehri a Goshen. Shini, kuri melli bua ma kunbang dudug. ³⁰Israila nah yi Yusufu, "Nibeniya le ih bi nwuh, ate mama nshin na kundumo a wo ngha a wa uwo agh." ³¹Yusufu nah yi amuna tehri ni ba leh tehri ya, "Nga ka nga wabi Fir'auna, nga nah, 'Amuna tehrang ni ba leh tehrang ni, abeni a nje Kan'ana agh, zu na binang. ³²Abeh ya alelgiri ni, ate aba tig agiluwo ni. A zu na ni aluwo mbul ni anjuh leyang, ni aga kwa a kum ma, ³³Le ih digha ngha Fir'auna gor yong, ihli yong, 'Mang dig gipagna leyang?' ³⁴nga nah yi, 'Aguro lo agh aba lella agiluwo ni ke logho lang basadeng ha ni kyari, shi sung ngha ni akahsung,' Mpag ga ate nga digha nje Goshen, ate ba lelgiri ni kwa agh gi jenna ni a bin aba Masar."

Chapter 47

¹Yusufu ingna ke wabi Fir'auna, "Tehrang ni amuna ngihyang, aluwo leyang, andah leyanng, ni agikunna leyang kwa, a pura njuh Kan'ana a zu. Shina, a yang naha njuh Goshen." ²Tolla amuna tehri tongno le dum yang a bin Fir'auna. ³Fir'auna nah yi amuna tehri egh, "Mang ki pag tumo leyang?" Anah yi Fir'auna, "Aguro lo agh alelgirri ni, nunga akahsung." ⁴Le anah yi Fir'auna, "Shi zu a digha njuh ni ma kunbang fittong. Gilih le agiluwo le aguro lo nyha, ate yahlo mashihra ni a njuh Kan'ana agh. Nina nibeniya, kukushi dagha aguro lo ih bi a digha njuh Goshen." ⁵Le Fir'auna wafteng ri Yusufu, ki nah, "Tehro ni amuna ngwoh zuna bino. ⁶Njuh Masar naha dumo. Suhli tehro ni amuna ngwoh a nji bin ma'bonna, a njuh Goshen. A yerina abuna ba tengkurung a ntiri yang le, tig yang ih bi a lel agiluwo lang." ⁷Le Yusufu zuni tehri Yakubu le dumi bin Fir'auna. Yakubu moshi Fir'auna. ⁸Fir'auna nah yi Yakubu, "Ha kunbang ma yeni nga dighi?" ⁹Yakubu nah yi Fir'auna, "Abogho ma digha biri lang naha 130 ni. Abogho ma digha usulo lang ni fittong naha, ma konna ni. Ni tol kunbang ma sabna nunga akahra digha le akah agh." ¹⁰Le Yakubu moshi Fir'auna le dag bini. ¹¹Le Yusufu suhli tehri ni amuna ngih. Pahyang gikunna a njuh Masar, njuh ma'bonna wor bang, a njuh Rameses, nunga mama Fir'auna lagni ya. ¹²Yusufu al yi tehri gilihna, amuna ngih, ni abeni kwa a baleh tehri, ari gogho le amakenyina leyang. ¹³Nibeniya gilihna nyha a njuh kwa agh; ate yahlo egh shihrina. Njuh Masar ni njuh Kan'ana juhro ate ma yahlo. ¹⁴Yusufu kpa'a abollo ni kwa anjuh Masar ni a mama njuh Kan'ana agh, ari mahgyi aba digha njuh gilihna. Le zuni bollo egh a lah murung le Fir'auna. ¹⁵Naha bollo ni njuh Masar ni mama njuh Kan'ana kwa malli ya, A'a Masar kwa zu a bin Yusufu ki nah, "Pahsung gilihna! Ni yellang ni sa wuhni a dumo ate bollo lesung malla?" ¹⁶Yusufu nah, "Naha bollo leyang malla agh, nzuni agiluwo leyang le ih bi n'ariyi yongni ni gilihna." ¹⁷Nina agh a zuni agiluwo leyang bin Yusufu. Yusufu ariyi yang apirri, anjuh, andah, ambuljeng ni gilihna. Lihni yang ni brodi ni ariya ni agiluwo leyang kwa agh a bogho egh. ¹⁸Naha bogho egh malli ya, a zu a bini a bogho mama kpah nhang naha le anah, "Ni sa songri magula lesung ih a bollo lesung malla agh, le aluwo andah agh mami magula lesung ni. Gubung nyha wa uwo a shina le magula lesung naha, se ngiri sung ni njuh lesung. ¹⁹Ni yelling ni sa wuhni a njioh, sung ni njuh lesung kwa? Kur sung ni njuh lesung a ariyi ni gilihna, le sung ni njuh lesung sa dig aguro le Fir'auna. Pahsung njigiri ate sa digha le ni sa wuh agh, le njuh lesung ni ki digha abwa nyha nhang naha." ²⁰Nina agh Yusufu zuni yi Fir'auna njuh Masar kwa. Ate ba Masar ni kwa agh mahgna njahli le ate yahlo mashihra. A njinjere nini njuh egh pilli mami Fir'auna. ²¹Ate muri abayong te ya, tig yang aguro logha ri malla le njang Masar kehna ri njang mamona. ²²Se njuh le amalaha ni mwoh Yusufu ni kur agh, ate a yangha a nwah amalaha egh bollo. Le a lih a ntiri ga Fir'auna kip ah yang naha. Naha nina agh ni a mahg njahli leyang naha. ²³Le Yusufu nah abayong, "Nshinna, nkurra yong ni njahli leyang ni kyari mami Fir'auna. Nibeniya njigiri naha ate muyong, le nga jam njahli egh." ²⁴A nzum pongisoro agh, nga pah tongno le bin Fir'auna, le nshile ihne agh mami yong ni, ate njijama ni ate gilih le aba lahyong ni amakenyina leyang." ²⁵Anah, "A ashina usulo lesung. Ih bi shi kum boro a bino. Sa digha aguro le Fir'auna." ²⁶Nina agh Yusufu bag gi tigna ni wa uwo a njuh Masar ha ni kyari ya, ih mwoh le tongno agh mami Fir'auna ni. Njahli le amalaha ni mwoh ni pil mami Fir'auna agh. ²⁷Nina agh Israila digha njuh Masar, a njuh Goshen. Abwale kum gikunna nhang. A buhro ni nyassa dudug. ²⁸Yakubu digha njuh Masar bogho lum pure tonbahri. Nina agh abogho le Yakubu naha woro tongno pura muri woro bahri pure tonbahri. ²⁹Naha kunbang pagni Israila ka wuhni ya, gor muni Yusufu le nah yi, "Naha nibeni kumna boro a bino agh, ishi boh a bapehrang, le a dum mang njiteng ni agha. Kukushi ka lingsang a njuh masar agh. ³⁰Naha nongho nwuh agh, tolling a pusa njuh Masar le a lingsang a nkiliya le akah nhang." Yusufu nah, "Nga pag nunga mama a wab ba." ³¹Israila nah, "Kaniyi nhang giri," le Yusufu kaniyi giri. Le Israila nyenni muri a muri alah le.

Chapter 48

¹Le digha anzum aga, bung nah yi Yusufu, "Shinna, tehro nga ki non nkonno." Nina agh tolla amuni bahri, Manasse ni Ifraimu. ²Ngha a wabni Yakubu, "Shinna, muno Yusufu zuna za shino," Israila momo logho digha njuh³Yakubu nah yi Yusufu, "Kulli Magula kwa pura rang a Luz ni a njuh Kan'ana agh. Mossang ⁴le nah nghan, "Shina, nga nyasso, le a buro. Nga tigho kpaɓa le anjeh. Nga pih aminkahwo njuh ni ih dīg gikunna leyang ha malla le nyha." ⁵Niɓeniya amuna buna lo ni bahri a bil yo a njuh Masar kedebang njuh agh, a mameng ni, Ifraimu ni Manasse ke dīg mameng, ninga mama Ruben ni Simeyon dīg ni mameng nga. ⁶Aminyem ni a billa a nzum yang nga a mamō ni; a tig lulli yang ntiri amuna tehyang a gibere leyang. ⁷Keminiya nmeng te ya mmpura Paddan, ri yahlung dungrina ih Rahila wuhna a njuh Kan'ana a njere, nga a uwo ni kukuwo a ka Efrata agh. Lingshi beh a njer Efrata" (ini ki pag Baithalami). ⁸Ngha Israila shinni Yusufu muni ya, nah, "Amami yangha?" ⁹Yusufu nah yi tehri, "Amunang ni, mama Kulli moshinang bah agh." Israila nah, "Zuni yang bah, ih bi nmoshi yang." ¹⁰Niɓeniya njih Israila nyha ki shinbang yarata agh ate bogho le. Nina agh ni gan shinbang nga. Yusufu zuni yang gyaɓ, le kpahri yang, kur yang. ¹¹Israila nah yi Yusufu, "Ni tig yang nga shin kundumo deshiliya, keminiya Yahweh dag nang ih bi nshina amuno." ¹²Yusufu pushi yang a nkungni Israila, le gungho kundumi njahli. ¹³Yusufu tol yang kwa, Ifraimu a nji kattang ki shin nji lih le Israila, le Manasse nji ma kattang le ki shin nji buh ma lih le Israila, le zuni yang kari. ¹⁴Israila zuni bih ma lih le tigha muri Ifraimu, beni pag ma kyenna, le bih ma kattang a muri Manasse. Ariyi abih, ate Manasse ni pag minballa. ¹⁵Israila moshi Yusufu ki nah, "Kulli beni atehrang Ibrahim ni Ishaku ginya dumi ya, Kulli ni konna te murang ha ni kyari ya, ¹⁶malaika beni lel urang ari gimashihra ni kwa agh, ih bi moshi amuna ni. Ih bi a gor lullang ri yang, ni lulli atehrang Ibrahim ni Ishaku. Ih bi a gulo a gogho a ngunjah." ¹⁷Ngha Yusufu shinni tehri tigna bih ma lih muri Ifraimu agh, bang ni bor yi ya. Tol bih tehri a muri Ifraimu nyeshi a muri Manasse. ¹⁸Yusufu nah yi tehri, "Nyha nina agh dah; ate minballa ni ga. Tig bwo ma lih a muri." ¹⁹Tehri shiba le nah, "Nyerina, munang, nyerina. Ih osso ih ka dīg abayong, le deshiliya magula. Nina kwa agh minyemi ka uwori ni gulo, le aminkahyi ka dīg gogho le anjeh." ²⁰Israila moshi yang kare ni atenana ni, "Aba Israila ka waɓ mosso ni lulli yong ki nah, 'Ih Kulli ih tig yong ndīg ninga Ifraimu ni manasse'." ²¹Israila nah yi Yusufu, "Shina, myang nga wuh, keminiya Kulli ka billi weh, le ka nyer ni weh a njuh le atehro. ²²Abino, ninga mwoh ni a muri amuna tehri ya, mpahno nji suhlo le ni agha bih aba Amoriya ni garabwo ni ntah lang nga."

Chapter 49

¹Le Yakubu gorra amuni, le nah, "Nkpaß mur yong kwa binmona , le nga wabi yong ga ka pag giri a dum ma.

²Kpaba binmona le nteshi kiri yong, amuna Yakubu. Nteshi kiri yong ri Israila, Tehyong.³Ruben, awo ni a pag minbala lang, masso ngirang ma kunduna, dungso ni gusso ni gulo. ⁴Ninga muru ni ki bangha gubung nyha ki tahbi ya agh, ni awo kum dumposhina agh, ate a ebna muri bin nongo lang. Le a bihi ne⁵Simeyon ni Lawi ya amuna ngihyong ni. Agi bura ma mononi ni garabwo leyang. ⁶Ke minlimang ih bi ingna bin kpaba leyang; ke ih bi gusso lang ih kpaß ni yang ngha, kunyahlang ngha ni gusso dudug muri agire. Ate a yahlulla leyang a wol nluo abwa. Ate poshina le yahli yang ni a wolla ademndah.⁷Ih bi a nyom yehlulla leyang, ate funna le ngih funno egh gogna. Nga gab yang bin Yakubu le nga meshiyi yang a Israila.⁸A bongshi muna tehtong, Yahuda. Bwo ka digha mel aba shibi muro. Amuna tehro ka gungha dumo.⁹Yahuda agh muna yim ni. Munang, a gungho le a meshiyi yang ninga yim, ninga yim ma ngalang. Yang ni yong ka mom logso?¹⁰Gara murung ni ki dag Yahuda agh, ke gara le murung ka pura ntiri akushi ya, sete Shiloh zu. Anjeh ka oghi bang.¹¹Ih kuriyi ambulnjeng ri ngung Inabi, le amuna mbulnjeng le ngung ri inabi maßonna, lagna dagra le ni muru njingung inabi, le dagra masabna le a bangha le njingung nghe. ¹²Njih ka pinna ninga muru njingung inabi ye, le milli ka posso ninga kirra.¹³Zebulun ka digha kunsalang. Ih dig ba agi sassamuru ka tanghang ngha, le njang le ka bilbang ha Sidon¹⁴Issakar agh mbuljeng ma tenna ni, ki nongha ntiri agi tolla. ¹⁵Shin bin usulo, ni njahli maßonna. Ih nengmelli ri gitolla le ih dig gure le tumo gana.¹⁶Dan ka wabi abwale njuo ninga mwoh a ntiri akunvarre le Israila. ¹⁷Dan ka dig yuoh gatah njere, yuoh ma tunang a njinjere mama ka num piri ate bakog yi ih kpah no kori. ¹⁸Nga lel assa lo, Yahweh.¹⁹Gad-aba ibgiri ka logho. Keminiya ih numyang a kushi yang. ²⁰Asher ka kum gissoro dudug, le ka pah agilih shisa ma lahmurung. ²¹Naftali te ya njah ni a dag ga ni; le ih billa amuna ma ßonna.²²Yusufu agh bih ngung magula ni, bih ngung magula ni kari muru agh ni, mama abih ki pah nji dudug a duna agh. ²³Aba tahgiri ka loghi le ka tahyi shin gi enna nyha.²⁴Keminiya ntahlo ka tang yarata, le bwo ka tehbe ate bih Magula kwa Mwoh le Yakubu, ate lulli lelgi, Tahli le Israila²⁵Kulli le tehro ka angno le Kulli Magula kwa ka mosso ni mosso ma bikuli, mosso ma limna ni nongha tina njahli ya, ni mosso ma kira ni yong.²⁶Amosso le tehro gulla uwor amosso le akonno mayahyina ko gima ßonna le adingli. Le ih a digha muri Yusufu, deshili a muri ßeni dig muna murung le amuna tehri ya. ²⁷Banyamin agh nkushe mafunna ni. Ih lih ga bol agh ni shira, le ni kapolla agh ih ga kwa pon ngha."²⁸Akunvarre le Israila ni lum pur bahri ya ni ga. Ga ni pag ga tehyang wabi yang ngha ih moshi ni yang ngha. Beni kwa agh moshi pyerra ri. ²⁹Le lagyang nah, "Myang nga wora bin abwa lang. Nlingsang ni akah nang a gunang ni a bang Efron ßa Hitti, ³⁰a gunang ni a bang Makfela, ni kari Mamre a njeh Kan'ana, ßabang ni Ibrahim kuro bi Efron ßa Hitti ate ih bi dig nkilliya agh.³¹Beh ni a lingshi Ibrahim ni Hauwawu mahmi nghan; a beh ni a lingshi Ishaku ni mahmi Rebeka nghan; le beh ni lingshi Leya nghan. ³²Babang ni gunang ni yeh ya a kuri bih aba Hittiya."³³Ngha Yakubu malli lagha amuni ya, logshi kushi bugha muri kalla, le non usulo le ma nzumo wuh, le wora bin abwale.

Chapter 50

¹Le Yusufu nga ni dum kpahna ha kpah ri tehri, bua te muri, le kpahri. ²Yusufu lagha aguro le aba pah buhri ih bi a gil nluo tehri a tigha. Nina ni aba pahbuhri gilla tig Israila. ³A tol akahra woro bahri ate ini pag dungso kahra ma tig nluo. Aba Masar bua ate muri akahra woro tahro pura muri lum⁴Ngha akahra bua nluo egh duri ya, Yusufu nah teng ri aba leh Fir'auna, ih nah, "Ngha nkunna agha binyong le, njimna n'nahteng ri Fir'auna, nah yi, ⁵Tehrang tig- nghan a kaniyi gir.i, ki nah, "Shina, myang nga wuh. Lingsang a nkiliya ni tummoh ate murang a njeh Kan'ana agh. Beh ni aka lingsang nga." ⁶Fir'auna pilla, "Woro ke lingshi tehro ninga mama tigno a kaniyi ni girir ya." ⁷Yusufu wora lingshi tehri. Aguro le Fir'auna kwa worni ni-aba gula ni a leh ya, ni amagulina bin tumo njeh Masar kwa, ⁸ni aba leh Yusufu kwa ni amuna tehri, ni aba leh tehri. Keminiya amuna yang, agi luwo leyang, ni alel giri leyang nga a dag yang njeh Goshen. ⁹Nyehgwo piri ni aba kogpiri worni ni. Kpaabba le bayong dudug ni. ¹⁰Ngha a zuni bin sahri- giri ma Atad agh ni nji gini Urdu, a bue beh ni yong dungrina. Beh ni Yusufu bua nlue tehri ma kahra tompur bahri. ¹¹Ngha aba Kan'ana ni njeh ya, shin ni bua nlue a bin sahri giri ni Atad agh, a nah, "Ga agh gi lushi yahlung ni a bin aba Masar." Ini pag yi ke a gor lulli beh Abel Mizraim, mama njum Urdu agh. ¹²Nina ni amuna Yakubu paghi ninga mama wabi yang nga. ¹³Amuni tolli wori njeh Kan'ana, ke lingshi a gunang ni a babang Makfella ni, kari mamre agh. Ibrahim kura gunang nghe ni a ba bang nga ate ih bi dig nkiliya. Kuri bih Effron ba Hittiya. ¹⁴Yusufu nyerra Masar nga malli lingshi tehri ya, ni a muna tehri, ni abeni kwa ki tighi a lingshi nluo tehri ya. ¹⁵Ngha amuna teh Yusufu shina ih tehyang wuh na agh, a nah, "Mang ka pag giri nga Yusufu wa pag yahlula ni sung le ka alla ka nwah sung ngosso gimashihra ni shi paghi ya. ¹⁶Nina agh a tigha ih Yususu bi zu, a nah "Tehro lagbang ih kedebang agh, ih nah, ¹⁷Nwabbi Yusufu ga, "Tol yi amuna tehro gimashihra ni a pagho agh." Nibeniya tol gimashihra le aguro le Kulli le tehro." Yusufu bua nga a wabni teng ri ya ¹⁸Amuna osso woro ke gungha dumi. a nah, "Shina, shisung ni aguro lo." ¹⁹Keminiya Yusufu pil yi yang, "Ke ih bang ngobong nga. Mini bin digna le Kulli? ²⁰Yong te ya, ni ntol gimashihra murang nga, keminiya Kulli ni paghi ate gima bonna, ate ih tig usulo le abayong dudug ninga mama nshin ni kyari ya. ²¹Nina nibeniya ke ih bi bang ngobong nga. Nga konna te muyong ni amuna makennina leyang." Pashi yahli yang ni ga, le wahteng ri ayahli yang ololo. ²²Yusufu digha njeh Masar, ni aba leh tehri. Digna bogho woro tongno pur lum. ²³Yusufu shinna amuna Ifraimu ha njah ma tahro. Ye osso shin na amuna Makir muna Manasse, abeni gulla dumi ya. ²⁴Yusufu nah yi amuna tehri, "Myang nga wuh; keminiya Kulli ka zu a binyong le ka pushi yong a njeh ni, ih kanni yong a njeh ni kaniyi giri ih pih Ibrahim, ni Ishaku, ni Yakubu agh." ²⁵Le Yusufu tigha amuna Israila kaniyi giri. Nah, "Ni njiteng Kulli ka zu a binyong. A kunbang nghe ya digna nga tol muhlang." ²⁶Nina agh Yusufu wuh, bogho 110. A gil nlue le a tigha a titol nluo a Masar.

Exodus

Chapter 1

¹Mamah ni pagha alula amuna Israila nga zu a Masar ni Yakub, beni kwa agh ni lieh: ²Reuben, Simeon, Levi, ni Judah, ³Issachar, Zebulun, ni Benjamin, ⁴Dan, Naphtali, Gad ni Asher. ⁵Abeyong ni kwa agh bihbilla le Yakub woro tahro pur lum a gowoh. Yusufu nga Masar kikara. ⁶Le Yusufu, amuna tehri kwa, bihbille wuh kwa. ⁷Keminiya aba-Israila wor billa amuna, buroh ni gowoh, ji gullo, ni iritenna; njeh dunshi ni yang. ⁸Nibeniya le murung mapihyo digha muri Masar, beni ni yeri Yusufu agh. ⁹Nahyi abah lah yang, 'Nshina, abah-Israila gona mashing ni iritenna wor sung. ¹⁰Nzu, shi dumiyang gani a yeriteng, nyhanina le a woro gullo ni gowoh, ate luah logh le, a kpaab muyang ri abeni ni agnjisung nghan nga, a wolrung ni sung, la dagh njeh ni." ¹¹"Ninale a tigha abah-tigtumo amuyang a pahyang tumo makonna. Ke abah-Israila baghi Firauna a lah ma bin tigha a giri: Pithom ni Rameses. ¹²Keminiya abah-Masar buhri dumiyang gani, abah-Israila wor buhri gowoh ni meshiye. Ninale abah Masar logshi wollah abah-Isarila. ¹³Abah-Masar buhri tigha abah-Israila a tumo. ¹⁴A buhri pahyang yahli lulla ni tumo gana ni tayi sobong ni kassa, na ashille atuma bahbang. A tumo le yang agh kwa ni gana. ¹⁵Le murung Masar nahteng ari amah agh bilmuna la Hebrew; Lulli mwoh agh ih Shiphrah, mamwoh ih Puah. ¹⁶Ke nah, "Nga agni amenah le abah Hebrew abin bil muna le, ih tig njiyong nga bil muna agh. Digha munabuna ni le, Le ih wol nlueh; keminiya digha munagalla ni le, le daghi ni njung." ¹⁷Keminiya amah agh bilmuna bang Kulli ni pag ga Murung Masar tig yang nga; keminiya, a dagha a munabune njah. ¹⁸Ke murung Masar gora amah agh bilmuna nahyi yang, "Palang ke pag gah, ih dagha amunabuna a njah?" ¹⁹Ke amah agh bilmuna aghyi Firauna, "Amah

Hebrew nya nigha amah Masar agh. A yangha ni iritenna ri bilmuna kedebang shi bilbang le a malla bilmuna."²⁰Kulli tabbā amah agh bilmuna. abayong buhro ni gowoh ni iritenna. ²¹Ate amah agh bilmuna bang Kulli, pah yang alah. ²²Firauna tigha abah lieh kwa, "dīghna nga bughā amunabuna na billa a muru, keminiya munagalla ni kwa agh ih daghi njah.

Chapter 2

¹Niḃeniya ḃwa ngha a kunvarre le Lawi tig mah Lawi lah. ²Bameh kum muna yeh le ḃil muna buna. Ngha shinni muna ma ḃor deng ni ya, songi ma shienri tahro. ³Keminiya ngha shinni ni ye ih gan songri ya agh, tah gwoh njisong le ḃangshi nzumi ni miyang. Le ḃug mune a yeh le tighi a kagli ni kunsalang ngha. ⁴Mingali mune tangha dunna ka shin ga ka pag yi ya. ⁵Muna mangalang le Fir'auna zu a sussa salang, le aḃa pag yi tumo ginya a kunsalang. Shin gwo a yeh kagli le tashibang a tol yi ni. ⁶Ngha logshi ni ya shin mune. Shinah, mune ngha ki ḃua. shin gienna le, le nah, "Ni njiteng muna ḃa Ibrani ni ga." ⁷Le mingali mune nah yi muna ngalang le Fir'auna, "Ih ḃi nworō ih ngi kumo mah Ibrani ni ka yuhli wo mune ya?" ⁸Muna ngalang le Fir'auna nah, "Wor." Nina agh muna ngalang nghe woro ke kum ngih mune. ⁹Muna ngalang le Fir'auna nah yi ngih mune, "Tol muna ni le yuhli nghan ni, le nga nwoh ngosse." Nina agh ḃameh tol mune le yuhli. ¹⁰Ngha mune gulli ya, zuni mo bin muna ngalang le Fir'auna, le ḃig muni. Pih lullung ih Musa le nah, "Ate ntolli a muru.." ¹¹Ngha Musa gulli ya, puro wora bin aḃa leh le shin tumo gani leyang. Shin ḃa Masar ngha ki wol ḃa Ibrani, one le aḃwale. ¹²Shinbang nji ba ni nji bogho ḃung nyha a beh ya agh, Wol nluo ḃa Masar egh le lingshi a njisalang. ¹³Bang kor agh, ye puro, le shina aḃa Ibrani ḃahri ki wolrung. Nah yi ḃeni nyha ni njiteng ngha agh, "Palang ke a wol ḃwo?" ¹⁴Keminiya ḃeh nah, "Yang tigho magula mur sung ke a wabi sung njuo? Awo alla a wol nluo yang ninga mama a wollo nluo ḃa masar agh?" Le ngobong wol Musa le nah, "Ni njitengngha ga pag ga aḃwa yeri ne." ¹⁵Niḃeniya ngha Fir'auna ogni tebi ya, alla ih wol nluo Musa. Keminiya ḃangha ri Fir'auna le ke ḃigha njeḃ Midiya. Digha kun tuhmuru a beh. ¹⁶Niḃeniya malah ma midiya ngha ni amuna ngalang tompurḃahri. A zu a togmuru, a pih anjuh leyang. ¹⁷Alelgiri zu le alla ka piriya yang, keminiya musa woro ke agni yang. Le pih agiluwo leyang muru. ¹⁸Ngha amuna galang nghe wori a Reyuwel teyang ngha, nah, "Palang ke nyerra lah ni kyari ni kara?" ¹⁹A nah, "Ba Masar ni ashi sung a bih alelgiri. Ini tog yi sung muru le pih agiluwo lesung." ²⁰Nah yi amuna ngalang le, "Nina agh yangha njeḃang? palang ke ndag ḃeh? Ngori ate iika lih gilih ni sung," ²¹Musa agna ka ḃgni ḃeh, ḃeni ye pig muna ngalang le Zippora ih tigha lah agh. ²²"Bil yi muna buna, le Musa gor lulli ih Gershom; nah, "Ndigna biri a njeḃ ma sa." ²³Nzum kunbang ma saḃna agh, murung Masar wuh. Aḃa Israila ihma ate tumo guro ye. A ḃua ate angna, le ḃua leyang kena bin Kulli ate ogrung leyang. ²⁴Ngha Kulli ogni ihma leyang ngha, Kulli dengshi ni ogrung le ni Ibrahim, ni Ishaku, ni ni Yakubu. ²⁵Kulli shina aḃa Israila, le yerina ga kum yang ngha.

Chapter 3

¹Niḃeniya Musa ngha wa lel agiluwo le nkilli Jethro. Malah midiya. Musa lella agiluwo woro a lusung kukwo ha bilbang Horeb, nkonno le Kulli. ²Beh ni malaika le Yahweh purari nghan a leshi gishe a minlusung. Musa shinbang, le shina gishe ngha ki lih lusung, keminiya nyha ki pihn ya. ³Musa nah, "Nga ka kari le nga shin gi pah ngoḃong ni, palang ke ih nyha ih lih ya." ⁴Ngha Yahweh shin ni ih shishina kari ih shini ya, Kulli gori a ntiri gishe ye le nah, "Musa, Musa," Musa nah, "Myang," ⁵Kulli nah, "Ke a ye ḃuhri zu a kari ya! Pushi kura ni a kusso agh, ate bah a tang nghan ngha njahli ye ngha te murang." ⁶Ye ḃuhro ih, "Mini Kulli le atehro, Kulli le Ibrahim, Kulli le Ishaku, ni Kulli le Yakubu," Le Musa jul kundumi njeh, ate ḃangna ngoḃong shin kulli. ⁷Yahweh nah, "Ni njiteng ngha nshinna gana le ḃwa lang ḃeni a njeh Masar agh. N'ogna bua leyang muri ḃa tigyang a tumo, ate neyrina gana leyang. ⁸Nsullina nga pushi yang bih gulo le ḃa Masar le nag zuni yang a njeh maḃona, njeh ma gogna, njeh ni ki pushi kirah ni nyih ya, nji bih a Kan'aniya, a Hittiya, a Amoriya, a Perriziya, a Hiviya, a Jebusiya. ⁹Niḃeniya bua agh le ḃa Israila zuna binang. Ngho kwa agh nshinna pagha ni ḃa Masar ki parrini yang ngha. ¹⁰Niḃeniya le nga tasso bin Fir'auna, ate oaka pushi ḃwa lang, ḃa Israila, a njeh Masar." ¹¹Musa nah yi Kulli, "Mini yang, ke nga kah bin Fir'auna le nga pushi ḃa Israila a Masar?" ¹²Kulli pil yi, "Ni njiteng nga gingni weh. Ga ni ka ḃum mo ih ntashi no. Ngha a pushini ḃeh a Masar agh, nga za gussang a muri nkonno ni." ¹³Musa nah yi Kulli, "Ngha nkenna bin ḃa Israila le nwabi yang, 'Kulli le akahyong tashinang biyong,' ke nga a nah nghan, 'Mang pag lulli?' Mang nga nah yi yang?" ¹⁴Kulli nah yi Musa, "MINI BENI MINI YA." Kulli nah, "ḃigna aka wabi ḃa Israila, ih, 'MINI' tashinang bin yong." ¹⁵Kulli nah yi Musa ḃeshili, "ḃigna aka wabi ḃa Israila, 'Yahweh, Kulli le akahyang, Kulli le Ibrahim, Kulli le Ishaku ni Kulli le Yakubu, tashinang biyong. Ga ni pag lullang ha ke kene, le ninga nga tigni a yahlung ate anjah ni kwa ka zu agh." ¹⁶Woro ke kwaba ḃa Israila binmona, Nah yi yang, 'Yahweh, Kulli le akahyong, Kulli le Ibrahim, Kulli le Ishaku, ni Kulli le Yakubu, ḃumna muri binang le nah, "Ni njiteng ngha nshinna yong, le nshin na ga a paghi yong a Masar agh. ¹⁷Ntolla nga pushi yong a ntiri gani leyang a Masar, nga zu ni yong a njeh le ḃa Kan'ana, ḃa Hittiya, ḃa Amoriya, ḃa perizziya, ḃa hiwiya, ni ḃa jebusiya, njeh ni kirah ni nyih ki ḃang nghan ngha." ¹⁸Aka teshi kiriyang ro, le ḃigna aweh ni ḃa gula le ḃa Israila nga wora bin murung Masar, le ḃigna nga wabi, 'Yahweh, Kulli le ḃa Ibraniya, lungrina ni sung. Niḃeni nina agh, ḃag sung sa ginya ma kara tahro a lusung, ate sa ḃahri yi Yahweh, kulli lesung." ¹⁹Keminiya nyerina ni murung Masar ni ki ḃag yong ih ḃi nwor agh sete ni buh ma dungrina. ²⁰Nga kani beng le nga loghi ḃa Masar ni agi magtahḃi ni kwa nga pagha ntiri yang ngha, a nzumi ya, ika ḃag yong ih ḃi nworo. ²¹Nga pih ḃayong ni dumposhina ḃin ḃa Masar, ate ni nga wor ni bung nignang ngha, ngha nga ḃag beh ya. ²²Bamah ni kwa agh ka jim azurfa, ni anjilang ma zinariya, ni agikura ḃin mah Masar ḃihḃa murikah, ni ḃin ḃamah ni kwa ki ḃigha a leh ḃihyang ḃa murikala agh. Nga ḃughi amuna buna ni amuna ngalang leyang ni a mel yang. njinjere nini nga ponni gikunna le ḃa Masar.

Chapter 4

¹Musa pilla, "Keminiya palang nga ni apah njiteng ko og nghanh nga keminiya nina agh, 'Yahweh ni dum muri ro a agh?'" ²Yahweh nah yi, "Mang a boh?" Musa nah, "Gahra ni" ³Yahweh nah "Bughi njahli." Musa bughi njahli, le gahra pil yuoh. Musa shishi ni njumi. ⁴Le Yahweh nah yi Musa, "Keni boh a tolli ngile" Le Musa keni bih bol ngila yuoh egh. Le pil gahra a bih. ⁵"Ga nga nina ate a pah njiteng ih Yahweh, Kulli le akahyang, Kulli le Ibrahim, ni Ishaku ni Yakubu, dumna ri a binno." ⁶Yahweh nah yi deshili, "NiBeniya ishi boh a dagra lo." Le Musa ishi bih a dagra le. Ngha pushini ya, shina. bih pil la irishihra pupwat ninga tubu. ⁷Yahweh nah, "Ishi boh a dagra lo." Le Musa ishi bih a dagra le, nga pushini ya, le shina bih kumna iritenna deshili ninga nshile ngiri. ⁸Yahweh nah, "Ngha ni apah njiteng-ko tig kiriyang ari gidunna ma gulo lang nga ko pah njiteng ri ya agh, le a pah njiteng ri ma bahri ⁹kemijniya nga ni apah njiteng ari agi dunna ni bahri ma gulo lang nga le, le a nyer muru ni a salang nga a sobbah njahli ma yumna. Le muru egh ka pil nkilli a nguñ njahli ma yumna" ¹⁰Ke Musa nah yi yahweh, "Murung kulli mini ba nahteng nga ko log kikara ko ri kunbang ni a nah ni teng ri guro lo agh. Mini ba kari nahteng nga le lessang dungrina." ¹¹Yahweh nah yi, "Yang ki pag beni gil kun bwa agh, yang gil ba lessung tabna, ni ma kirungiriyi na, ba shingbang? ni manjungwaghina?. Mini ya, Yahweh. ¹²NiBeniya worro, nga bil li kunno ni aliya yo ga aka wabba." ¹³Keminiya Musa nah, "Murungkulli- jimna tahshi bung sa, beni a tollo a tahshi ya." ¹⁴Le Yahweh pag yahlung lulla ri Musa. nah, "Mang pag Haruna, muna ngwoh, ba Lawi? nyerine yangha ih nah teng yarata. Buro ya, yangha ih zu nga lungro, shino le ih pag binmurubang a yahli. ¹⁵Aka nahteng ri, a wabi ga kwa agh ih wab ba. ¹⁶Ini ih dig ninga kun a binno le a dig ninga Kulli binni, le nga bil li ni kun yahlo kwa, ih ka nahteng ri abayong. ¹⁷A tol gara lo bwah mama a pag ni gidunna agh." ¹⁸Le Musa nyerre wabi nkilli ih bi daghi ih nyerra njeh Massar a bin aba leh, ih ka shingbang ko awa uwo ni usulo. Jethro nah yi Musa "Woro ololo" ¹⁹Yahweh nah yi Musa a Midiya "Woro, a nyerra njeh Masar, ate abeni ki alla ka wol nluo agh wuhna." ²⁰Musa tol mahmi ni amunih tigha muri nbuljeng le dag Mididya wor ra njeh Masar. Le tol gara le Kulli ah bih ²¹Yahweh nah yi Musa ih bilbang Masar le, ih yere pagna agi pah ngoñong ni bih ya a dung Firiauna. Keminiya nga dungri kunyahli Firiauna le ni ih dagha abayong ki wor agh. ²²Aka nah yi Firiauna, 'Ga ni pag ga Yahweh ki nah: Israila agh munang ni, minballa, ²³le ngi nah wo, dag munang ih worro ih ki gussang. Keminiya a shibi na agh nga wol nluo muno minballa lo" ²⁴keminiya ashibi, na agh nga wol nluo minballa. Ngha duh kunni yang a muri njere wor agh le a nongho, le Yaweh lungri ni Musa le pagha ka wol nlue. ²⁵ke Zipporah tol njihbwo kashini nguñ ngiri nah, Ni njiteng nga awo ni burang njiri nkilli." ²⁶le Yahweh dag musa woro, Zipporah na "Awoni buramah ri nkilli" ate Jabba. ²⁷Yahweh nah yi Haruna "Wora alusung aka lungri ni Musa le Haruna woro le lungri ni Musa a nkonno le kulli le magyi kun Kpahiri. ²⁸le musa banghi atenana le yaweh kwa ni agi pah tahbi ni tighi ih bi pag ga. ²⁹Le Musa ni Haruna woro ke kpaña abatenna le Israila kwa binmona. ³⁰Haruna waba atenana ni kwa Yahweh woro wabih Musa agh. Deshiliya ye pagha agiduna gullo le Yahweh a njiih abayong kwa. ³¹Abayong pah njiteng. Ngha a ogni ih Yahweh shinna aba Israila, le ye shina binkonna leyang, le a gungha njahli a gushi.

Chapter 5

¹Njum aga pangha, Moses ni Aaron wora bin Pharaoh ki nah, "Ga ni pag ga Yahwe, Kulli le Israel, wabba: 'dey abayong lang aworo, ate aka pagha bunno ate meng abalusung.'" ²Pharoah nah, "Yang ki pag Yahweh? Atemang ke nga teshiki rang ari gih ni dag Israel Nin yeri Yahweh egh ya; teya, Nin ma ngi dag Israel ih wor'agh." ³Le anah, "Kulli le aba-Hebrew lugrina ni sung, Dey ih shi gingbiri kara tahro shi ingna balusung te dahri Yahweh Kulli le sung ate ke ihbi wolsung ni agikonna alle ni garabuwo agh." ⁴Keminiya murung Egypt nah yi yang, "Moses ni Aaron, atema ke awo tolla abwa akuntumo le yang? Nyere ih nwara atumo," ⁵Pharaoh ye nah, "nibeniya abwa nga dudung anjeh le sung, le nyong nga nga tigyang adag atumo." ⁶Amuri kara wo agh, Pharaoh lagha abatigtumo ri abwa ni abashibang. Ih nah, ⁷Nyha ninga mapa'agh, nin wa pih abwa lusungmba te bag asobbong nga. Dey ihbi aka ali lusungmba ni muryang. ⁸Teya, nye nga alla aba bag asobbong ma gowona ninga mapa'agh. ke ihbi ag ga shinriya, atema ayang nga nin ndogwo. Ihni pag yi ke goriyi abang anah ni, 'Dag sung shi woro le shi dahri Kulli lesung.' ⁹Buhri abune gowo tumo egh ate atig muryang ri adagte teshikiri yang ateng soriyi bang." ¹⁰Nina'agh abatigtumo ri abwa ni abashibang woro ke wabbi abwa. a nah, "Mama ni Pharaoh wabba: 'Nin wa pah yong lusungmba agh. ¹¹Digna yong ni mur yong nga woro nga al lusungmba bah kwa nga kum mi ya nghan, keminiya gowo tumo le yong ni ki ashi ya.'" ¹²Nina'agh abwa meshiye anjeh Egypt kwa ate kpaaba aharshi ate lusungmba. ¹³Ke abatigtumo woro tig yang ni nah, "Mal tumo le yong, ninga mama apah ni yang lusungmba agh." ¹⁴Abatigtumo le Pharaoh wolla abashinbang, abeni aba-Israel ni agh, abeni atigha ashinna atumo agh. Ke abatigtumo woro iliyang, "atemang ke ni ih bag asobbong ninga mama ah al agh, alle kara wo kana'agh ni ni kyari, ninga ma pagha durwa?" ¹⁵Nina'agh abashinbang, abeni aba Israel ni ya, zu abin Pharaoh ni buwa abin ni. Anah, "Atemang ke apagha sung agurolo anjinjere ni ninga? ¹⁶A nyha apah sung agurolo lusung mbah deshiya, keminiya ayangha awa nah yi sung, 'mbag sobbong!' Sung, aguro lo, nga awol sung nibeniya, keminiya pagha le abwa lo ni." ¹⁷Keminiya Pharaoh nah, "nyong ni ambodo! nyong ni ambodo! Ih nah, a dag yong nga woro apag dahra te Yahweh." ¹⁸Nina'agh nibeniya nyere wora atumo. Lusungmbah nyha awa pah yong nga, keminiya digna se te ih bag sobbong ma gowo na ninga ma pah agh." ¹⁹Ke abashinbang, abeni aba-Israel ni ya, shinna ayangha agani nga anah yi yang, "digna nga pag bag sobbong dudung." ²⁰Akum Moses ni Aaron, nga tagha a dabeng liyemurung agh, nga dagni bin Pharaoh agh. ²¹A nah yi Moses ni Aaron, "dey ih Yahweh shin yong ihbi pah yong fugshi yong, atema ih tig na sung shin dig abagimashihra abin Pharaoh ni adena le. Ih tigna garabuwo abih yang a wolli nlueh sung." ²²Moses nyera bin yahweh ni nah, "Murungkulli, atemang ke alogshi gani ari abwa ni? Atemang ke tassang ni kundunna abeh? ²³Zu lang abin Pharaoh te nahteng ri a lullo agh, tigna gani ari abwa ni, ni digna ke tig abwa lo sagli ya."

Chapter 6

¹Le Yahweh nah yi Musa, "Nibeniya aka shin ga nga pag yi Fir'auna agh. Aka shin ga, ate ih dag yang ih bi a woro ate beng my dungrina. Ih piriya yang a njeh le ate beng my dungrina."²Kulli waftenana ri Musa le nah yi, "Mini Yahweh. ³Ndumna murang bin Ibrahim, bin Ishaku, ni bin Yakubu a digna lang Kulli Magula kwa; keminiya ni lullang, Yahweh, ni a yer rang nga. ⁴Deshiliya nkurra ogrung lang ni yang, ate mpah yang njeh Kan'ana, njeh ni a dig biri nghan nga. ⁵Buhro muri ya, ogna bua le aba Israila abeni aba Masar issa a guro agh, le ndengshina ni ogrung lang. ⁶Nina agh, nah yi aba Israila, 'Mini Yahweh. Nga pushi yong ari tumo gana le aba Masar, le nga pushi yong ri gulo leyang. Nga ashi yong ri dum gulo lang, ni agi magulina le njuo. ⁷Nga tol yong kanangi rang abwa lang, le nga dig Kulli leyang. Nga yerre ih Mini Yahweh Kulli leyang, beni pushi yong ri tumo gana- le aba Masar agh. ⁸Nga zuni yong a njeh ni kaniya giri nga pih Ibrahim, Ishaku, ni Yakubu agh. Nga pah yong ne gibere. Mini Yahweh." ⁹Ngha Musa wabni aba Israila agh, ni a teshi kiri yang ri ya ate wol ngirung ni a muri tumo gana mashihra leyang. ¹⁰Le Yahweh wabi Musa, ki nah, ¹¹"Woro ke wabi Fir'auna, murung Masar, ih bi ih bi dagha aba Israila ih bi a pura njeh le." ¹²Musa nah yi Yahweh, "Ke nga aba Israila ni teshi kiri yang rang nga agh, ni yellang ni Fir'auna ka teshini kiri rang, nga te ya ni ngan wahteng yarata agh?" ¹³Yahweh wahteng ri Musa ni ri Haruna. Pah yang lagha ate aba Israila ni ate Fir'auna, murung Masar, ih pushi aba Israila a njeh Masar. ¹⁴Aba tenna ni muri leh atehyang nga ninga: Amuna Ruuben, minbala le Israila, a yangni Hanok, Pallu, Hezron, ni Karmi. Abeni ni pag kunvarre bibilla le Ruben. ¹⁵Amuna Simeyon agh, a yangni Jemuyel, Jamin, ohad, Jakiin, Zohar, ni Shaul- amuna mah Kan'aniya. Abeni ni pag kunvarre bibilla le Simeyon. ¹⁶Lulli amuna Lawi ni ga ari bibilla leyang. A yangni Gershon, Kohath, Merari. Lawi pagnaa ha bogho woro tombahri pura muri tombahri. ¹⁷Amuna Gershon agh a yangni Libni ni Shimei, ari kunvarre leyang. ¹⁸Amuna Kohath ni Amram, Izhar, Hebron, ni Uzziel. Kohath pagna bogho woro tombahri pura muri tahro. ¹⁹Amuna Merari ya Mahli ni Mushi, Abeni ni digha akahyi ab.a Lawiya, kpaɓni aminkahyang ²⁰Amram tig Jochebed lah, mingali tehri. Le bil yi Haruna ni Musa. Amram pag bogho woro tombahri pura muri tombahri le wuh. ²¹Amuna Izhar ni Korah, Nepheg, ni Zikri. ²²Amuna Uzziel ni Mishael, Elzaphan, ni Sithri. ²³Haruna tig Elisheba lah, muna Amminadab, mingali Nahshon. Bil yi Nadab ni Abihu, Eleazar ni Ithamar. ²⁴Amuna Korah ni Assir, Elkanah, ni Abiasaph. Bibilla le akahya aba Kora n ga. ²⁵Muna Haruna Eleazar tig muna Putiel lah. Bil yi Phinehas. Amagula ba leh atehyang a ntiri a Lawiya agh ni ga. Ari bibilla leyang. ²⁶Abeni ni Pag Musa ni Haruna ni Yahweh nah yi yang, "Mpussa aba Israila a njeh Masar, ari bibilla leyang." ²⁷Haruna ni Musa waftenana ri Fir'auna, murung Masar, ih bi dagha aba Israila a pura njeh Masaragh. Musa ni Haruna ye ni ga. ²⁸Ngha Yahweh wabni tenana ari Musa a njeh Masar agh, ²⁹nah yi, "Mini Yahweh. Wabbi Fir'auna ga kwa nga wabbi agh." ³⁰Keminiya Musa nah yi Yahweh, "Ni ngan waftenana yarata agh, nina agh ni yellang ni Fir'auna ka teshini kiri rang?"

Chapter 7

¹Yahweh nayi musa, " shina wara tigo niga man-jali bin Farauna. Haruna mona toro ka digoh ba kun-tasa. Nga wabbi ga kwa waro lagyong bin wabba. ²Haruna muna toro ka nateng ri Firauna te bi daga ba leh Israila ba pora nje le. ³Kele ga tenshi ye Firauna, le nga peshi gi sangiri ma garilaang a njali Masar". ⁴Kele Firauna ka shibi tashi kiri, le ga prir bem muri Msar ga oushi a ba leng, a ba Israila nin je Masar ni gi maduirina ni ga peshiyang gha. ⁵Keba Masar ka yere mini Yahweh yake ni Pirinibeng keru moni ba Msar ken ga poshi a ba' Israila nbiyang gha. ⁶Musa ni Haruna ke pagi nina; ni ga mama Yahweh wuro layyan gha. ⁷Musa ngha ni bogho wuro-ine, Huran tega ga ni bogwo wuro-ine pu taro yake ni a naniteng ri firauna gha. ⁸Yahweh nayi Musa ni Haruna, " Yake ni Firauna ka nayong, "Bin dun billa; le aka nayi Haruna, bi tol munagale e Pogi dun Firauna, te bi pil Yoh. ⁹" Ke Musa ni Huran ken bin Firauna, le a oso a Pagah Yahweh woro dumiyangha. ¹⁰Huran ma bo mona gale dun Firauna, na min gurale, le ma pil Yoh. ¹¹" Ke Firauna oso gpora ba yeri tena na ba banah le' ni Masargha. ¹²A oso a dun loilla le yang ninga mi a bogu. ¹³Beni kwa ntiriyang ba muna garale n je, le gare Pil yoo. Kemmi garale Haruna mila yoo leyang kwa. ¹⁴Firauna wara tenshi ye, ma shibi Ogyang, niga ma Yahweh wuro wabba. ¹⁵Yahweh nayi Musa, Firauna kdunri na kun ye, n'ga mashibi daga ba leng la wuro. ¹⁶Nahyi, " Yahweh, Kulli le ba ibriniya, tashinan bino bi nawo, "daga ba leng ba wuro, te ba ke gusang a ba waragiri. ¹⁷Ni sang a ya ogang ha." Yahweh wabna ga: Ni ga ni a ka Yerini mini min. Yahweh miya a wol muru ni bagamuru Nile ni gara ni bengha, le banmure ka pil nkila . ¹⁸A nji banmure ka woou, le banmure ka dumo. A ba masar ni lole nu muru ni banmuregha" ¹⁹Ke yahweh nayi Musa, nayi Haruna, tol muna gara a piri bo muri le ba ma sari, ni muri ba n i gugauri ni ba kwa ki dunshini muru gha, te mam mure bi pil Nkila. Pakga tebi nkikla ma mile nja Msar, ni ma ma ka diga a foo ngu ni ba tansa gha," ²⁰Musa ni Haruna pag ni nga ma Yahweh wuro wabbiyan nga. ²¹Haruna loshi gara ma wol muri muru ni babnga muru gha, a nji Firauna na mingurule. A muru ni a ban muru kwa ma pil nkila. A njih ni a muru agh ma whuh, le bangmurung ki dumo. ²²A ba masar ni ye gan; inu muru bangamurugha, te nkila ni mal je masar gha. Le a ba banga ni masar ya paga ni gi wonje leyang. ba ye Firauna wara tene, ma shibiu Ogah Musa Huran ni ga Yahweh waru na ka pa giriya. ²³Ke Firauna bili murigha ma ina ba leh. Ni ma Ye shiu kiri yia gha. ²⁴A ba Masar gaggla ki ali bang kun ban muru ba aka bushi muru ni aka nugah, ke ni mini a kuma nu mure. ²⁵Toyang saba kara tombri- bari ni ga Yahweh wuro dariyan kunmurungha.

Chapter 8

¹Le Yahweh nahyi Musa, “Kena bin Firaunah le a wabih, ‘Ga ni Yahweh wabba: Dag aba liyang ate aka gusang.
²Ashibi dag yang a wor le, nga juri nje lo kw ani adolong. ³Salang ka dungshi ni adolong. Aka puro a ingna a loh, kagna ntulo lo, ni bin ntulo lo.. Aka ingna a leh adenglah lo. Aka ingna bin aba loh, a bin kungirilo, ni akoro gilina lo. ⁴A tolong ka tumaro ni a loh, ni adenglah lo kwa”⁵Yahweh wabi Musa, “Nahyi Haruna logshi gar ani buwo agh a muri muru, aguguri ni atulmuru a pusha adolong a njali Masar” ⁶Haruna logshi bi amuri amuru nia Masar agh, le adolong puro dungshi Njali Masar. ⁷Kemiya abawolnje pag nina, ni gi wol nje le yang; a pushi adolong mal njali Masar. ⁸Le Fir’auna gor Musa ni Haruna le nah, “Njimmang Yahweh ihbi pusha adolong ni a binang ni abaliyang. Le nga dagha abayong ihbi a woro, ate aka deriyi” ⁹Musa nahyi Fir’auna, “Aghangni wabba lo. Ni yebang, n inga jimni ate muro, ni a denglah lo, ni aba liyo ate aka pusha adolong a dag wo, ni aba lahyong se bamuru ni mwohin aka dignghang?” ¹⁰Fir’auna nah, “Kaberi”. Musa nah, “Ihbi dig nina waba le, ate aka fwa nyah ninga Yahweh, Kulli le sung nga. ¹¹Adolong ka dagwo, ni abalayong, adenglah lo, ni aba liyo. Bamuru ni aka dig nggang” ¹²Musa ni Haruna puro dag Fir’auna. Le Musa jim Yahweh ate adolong juniyi Fir’auna agh. ¹³Yahweh pag ninga mama Musa jimagh. Adolong wuh a alahyang, ni atulminjah ni adahbeng. ¹⁴Abayong kpayang a bin mona, le jali dumo. ¹⁵Keminiya Fir’auna shinni kuna gung agha, dungri kunyahli le ni ye teshi kiri ri Musa ni Haruna agh, nga te ninga mama Kulli woro wabba ihka pag agh. ¹⁶Yahweh nahyi Musa “Nahyi Haruna, “Logshi gara lo le a wol kikiri ni njali ya, ate ika pil agyadulum a njali Masar kwa. ¹⁷A pag nina. Nga Haruna logshi bi ni gara le wolli kikiri njaliya, agyadulum pura ri abayong ni agiloh. A kikiri ni kwa an njali yap il agyadulum a nje Masar kwa. ¹⁸A wonje pagha ni giwol nje le yong ka pushi agyadulum, keminiya nag an pagye ya. . nina agh agyadulumnga ri abayong ni agiloh. ¹⁹Le abawolnje nahyi Fir’auna “Gipangna le Kulli ninga.” Keminiya kunyali Fir’auna dungrina, le shibi teshikiri ri yang. Nga ninga mama Yahweh woro wabba Fir’auna ka pag agh. ²⁰Yahweh nahyi Musa, “Logho ni kun beri ake kum Fir’auna nga puro ihka salang nga. Nahyi, “Ga ni” Yahweh nah: “Dagha abaliyang ihbi a woro ate gushing. ²¹Keminiya ni a dagha abaliyang wor agh, nga tuti wo abune anaih, ni a dengloh lo, ni abaliyoh, ni alahyong Liye abamasar ka dungshi nib uno angih, ni njali a tangha nga ka dungshi ni ngih. ²²Keminiya karawo ngh nga pushi njali Goshen ni muri, njali ni abaliyang digngnga nga, ate angih nyha ka digngnga nga. Ga ka pagha ate nga yere mini Yahweh a ngunjah. ²³Nga ganshi ntiriyong ni abaliyang ni abaliyoh. Ana ma guloliyang ni ka pag kaberi. ²⁴Yahweh pag gire, le buno gi zu aliye Fir’auna ni baliye adenglah le. Njali Masar kwa, njahli ye juro ate buno ngih. ²⁵Fir’auna gor Musa ni Haruna le nah, “Nworo n’darih Kulli le yong a njali lang.” ²⁶Musa nahyi, “Ni boto ke ship ag nina agh, ate dahra nishi Yahweh, Kulli le sunga ni ihbotiyi aba Masar agh shi dahra a buyi sung nga? ²⁷Owo, gingbiri kena a lusung ma kara taro ni diya, sap ag agh ni, ate sa dahri Yahweh Kulli le sung, ninga ma lagni sung nga. ²⁸Fir’auna nah, “Nga dag yong ih nke dariyi Yahweh Kulli le yong a lusung,. Giri mwoh ni ga wor kukwo aah, N’jimmang Kulli.” ²⁹Musa nah, Ngama npuro dawo le, nga jim Yahweh ate buno ngih ni dag wo, Fir’auna ni adenglah le ni aba liyo kaberi. Kemipi yak e a juni sorbang deshilini shibi dagha aba lahsung woro ke dahriyi Yahweh ya.”³⁰Musa puro dag Fir’auna ke jim Yahweh. ³¹Yahweh pag ninga mana Musa jim agh; le pusah buno ngih abin Fir’auna, adenglah le, ni aba liye. Mwoh nyha oh agh. ³²Keminiya Fir’auna ye dungri kunyali a kunbang ni le ni dagha abayong wor agh.

Chapter 9

¹Le Yahweh nah yi Musa, "Wora bin Fir'auna le a wabi, ' Yahweh, Kulli le aba Ibrani, nah, "Dagha abwalang a woro ate aka gussang." ²Keminiya bgha a shibi dag yang a wor agh, a tig yang dshili, ³le bih Yahweh ka zuni ngih binkonna muri agiluwo ni a bang-apiri, ambuljeng, aloggah, andah, ni anjuh. ⁴Keminiya Yahweh ka tigha agiluwo le aba Israila sa ni ma Masar. Nina agh le giluwo mwoh le aba Israila ka wuh agh. ⁵Yahweh tigna kuunbang; nah, "Ih kaberi ni nga pagni ga a njeh ni." ⁶Bang kor agh Yahweh paghi nina; andah le aba Masar kwa wuh, keminiya ko mwoh le giluwo le aba Israila nyha wuh agh. ⁷Fir'auna ihli bang, le shina, ko giluwo mwoh le aba Israila nyha wuh agh. Keminiya tenna murung a yahli. Nina agh shibi dagha abeh a woro. ⁸le Yahweh nah yi Musa ni Haruna, "Dungshi bwo ni tubuj kangna tulgiri. A weh Musa, digna aka meshi tubu egh gung Fir'auna nga ki shinna. ⁹Ih ka pil kikiri a njeh Masar kwa. Ika tig wahgha ni morriyo ri bayong kwa ni agiluwo kwa ni njeh Masar agh." ¹⁰Musa ni Haruna pag nina pon tubu bin tulgiri le tangha dum Fir'auna. Le Musa meshi tubu ye gung. Tubu ye tig wahgha ni moriyo ngiri bayong ni agiluwo ¹¹Aba buhri ni gan tangha agh ate wahgha ni moriyo egh ni ngiri yang nga, ni anshile aba Masar kwa. ¹²Yahweh dungri kunyahli Fir'auna, le Fir'auna ni teshi kiri ri Musa ni Haruna agh. Ninga mama Yahweh woro nah yi Musa ga Fir'auna ka pag ga. ¹³Le Yahweh nah yi Musa, "Logni beri sup, a tangha dum Fir'auna, le a nah yi, 'Yahweh, Kulli le aba Ibrani, nah' "Dagha abwalang a woro a ke gussang. ¹⁴Ate a kunbang ni ya nga tutta abinkonna kwa a muro kanangiro, muri aguro lo ni abwalo kwa. Nga pag ga nina ate a yerre ih bwa nyha ninga meng a ngunjah agh. ¹⁵Ke nibeni ya nwara logsh beng le nwoollo ni abwalo ni binkonna, le ke a nyha awa uwo a ngunjah agh. ¹⁶Keminiya ate ga ni paghi ke ndagho a digha; ate mama nga dumo gulo lang, le lullang ka wabri a ngunjah kwa. ¹⁷A wo nga awa logshi muro a muri abwalang ni shibi dag yang a woro. ¹⁸Teshi kiro! kaberi bang ninga agh nga zuni muru njitahli magula, mama ni pa a shin jah mabe ya logha ri kara ni a tigni tinna Masar agh zuni ha nibeni. ¹⁹Le nibeniya, tutta abuna a ke kpaaba agiluwo lo ni agilo ni kwa a lusung nga a tig yang ba a abba nghanh nga. Beni kwa wa uwo a lusung ni agiluwo ni yera lah a agh-muru njitahli ye zu le, a wuh" ²⁰Le adenglah le Fir'auna bang ngobong kuntumo le Yahweh ya kara wora a lusung ke zuni aguro ni agiluwo leyang lah. ²¹Keminiya abeni tol kuntumo le Yahweh ni dalla agh dagha aguro ni agiluwo leyang a lusung. ²²Le Yahweh nah yi Musa, "Logshi bwo a nji bakuli ate mama muru njitahli ka suhla njeh Masar kwa. a muri abayong ni agiluwo, ni alusung ni kwa a njeh Masar agh." ²³Musa logshi gara le a kuli, le Yahweh tutti sahgha muru, muru njitahli, ni nyibba le muru a njeh. Le muru njitahli suhla muri njeh Masar. ²⁴Nina agh ngih muru, ni nyibba kpaabni njitahli ma tenna, mama ni pa pagri ya agh logha ri gila le njeh Masar. ²⁵A njeh Masar kwa, muru njitahli ye wolla ga kwa a lusung nga, ga bolli abayong ni agiluwo agh, ye wolla alusung kwa, le buhni yi angung. ²⁶Se njeh Goshen ni mwoh ba aba Israila dig nghanh nga, ni muru njitahli nyha nghanh nga. ²⁷Le Fir'auna abuna a zuni Musa ni Haruna. nah yi yang, "A kunbang ni ya mpagna gimashihra. Yahweh ya njiteng ni, le meng ni abwalang abayong mashihra. ²⁸Njim Yahweh, ate ate sahgha muru ni muru njitahli gogna. Nga dag yang a woro, le ni nwa digha ba dshili ya. ²⁹Musa nah yi, "Ngi dag lah ni ninga le, nga logshi beng bin Yahweh. sahgha muru ka tangha njeh, le muru njihli nyha wa uwo agh. A njinjere nini a yerini ih ngunjah agh mami Yahweh ni. ³⁰Keminiya a weh ni adenglah lo agh, nyerina ih nyha nga gushi Yahweh kulli ya. ³¹Nibeniya rama ni sha'ir wara bihya, ate sha'ir wara billa, le rama wara pushi posse. ³²Keminiya alkama ni alkama ma balusung ni bihiya ate agisoro ma nzumo ni. ³³Ngha Musa dagni Fir'auna ni leh ya, logshi bih bin Yahweh; sahgha mure ni muru njitahli ye tangha njeh, le muru dag te nyah. ³⁴Ngha Fir'auna shinni mure, muru njitahli, ni sahgha muru kashina agh, ye pag gimashihra dshili ni dungri kunyahli, kpaabni adenglah le. ³⁵Fir'auna dungrina kunyahli, le ni dagha aba Israila a wor agh, ninga mama Yahweh woro wabba nji bin Musa agh

Chapter 10

¹Yahweh nah yi Musa, "Wora bin Fir'auna, ate ndungri na kunyahli ni kunyahli aguro le. Mpagna ga ate nga dum gidumna le gulo lang a ntiri yang. ²Deshiliya nye pagna ga ate nga wabbi amuna yong ni aminkah yong ga mpaga, gimashihra ni mpaghi Masar agh, le ni pagha ni mpahni agi ma dumna le gulo lang a ntiri yang nga. A njinere nini nga yereni ih Mini Yahweh." ³Le Musa ni Haruna wora bin Fir'auna le nah yi. "Yahweh, Kulli le aba Ibrani, nah, "Ha ni yebbang ni a shibini nongshi muro njuh a binang? 'Dagha abwalang ih bi a woro a ke gussang. ⁴Keminiya a shibi na dag ga abwalang ih bi a woro, teshi kiro, nga zuni akukoro a muri njuh ni kaberi. ⁵Aka vulliyi ngubnjahli ni pagha ni bwa nyha logle shin njuh ya agh. A lih ga kwa abba a bih murunjitali ya. A lih angung leyong deshili ni a babang nga. ⁶A dungshi alah yong, ni mami aguro leyong, ni mami aba Masar kwa- ga ko ateh yong ni akahyi yong ni shin pa a agh, nyha ke logha ri kare ni a pagha ngunjah agh ha ni kyari." Le Musa pura bin Fir'auna le woro. ⁷Aguro le Fir'auna nah yi, "Ha ni yebbang beni ka tamni sung? 'Dagha aba Israila ih bi a woro ate aka gushi Yahweh Kulli leyong. Ni a yereni Masar juhrina agh?" ⁸A ye zuni Musa ni Haruna deshili a bin Fir'auna, beni nah yi yang, "Nworo nke gushi Yahweh kulli leyong. Keminiya a yang ka woro?" ⁹Musa nah, "Sa wor ni makenina, ni aba gula, amuna buna lesung, amuna ngalang lesung. Sa wor ni aluwo njuh ni andah, ate sa pag njibuno beh ate Yahweh." ¹⁰Fir'auna nah yi yang, "Yahweh ih bi billi yong ni njiteng, nga nye dag yong ih bi nworo, le ama kenina leyong woro. Nshinna, nyong nga gimashihra a yahli yong. ¹¹Oh oh! abuna ni ntiri yong nga ih bi a woro, le a ke gushi Yahweh, ate ga ni nga alah." Le a pushi Musa ni Haruna a dum Fir'auna. ¹²Le Yahweh nah yi Musa, "Logshi bwo a muri Masar bin akukoro, ate a loghi njuh Masar le a lih ga kwa agh, ni mama kwa murunjitali dag ga." ¹³Musa logshi gara le muri Masar le Yahweh zuni gung pura njimakuli a muri njuh Masar kara ni duh kwa. Nga beri pag ni ya, gung njimakuli ye zuni akukoro. ¹⁴Akukoro egh ingna ba kwa agh a njuh Masar le bihi giri. Mama ke logni kikara agh ni a pa a kum bung le akukoro a mjuh ye nina agh, le gubung nyha nina ka zu a nzumi ya. ¹⁵A vulliyi njahli kwa ha bol pinna. A lih gissoro kwa ni njingung ni kwa murunjitali dag ga. A njuh Masar kwa gubung nyha ye uwo gi muru langsa agh, Ko ngung ni a bang nga. ¹⁶Le Fir'auna gor Musa ni Haruna ni kara le nah, "Mpagne Yahweh Kulli leyong ni yong gimashihra. ¹⁷Le nibeniya, tol nghan gimashihra lang a kunbang ni, le njim Yahweh Kulli leyong ih bi tol yi sung nluo ni a bin sung." ¹⁸Nina agh Musa puro woro le ke jim Yahweh. ¹⁹Yahweh zuni ngih gung pura ni nanjah zu ponna akukoro egh wori a kagli kun salang; le kukoro nyha uwo mwoh a kasa njuh Masar agh. ²⁰Keminiya Yahweh dungri kunyahli Fir'auna, le Fir'auna shibi dagha aba Israila a woro. ²¹Le Yahweh nah yi Musa, "Logshi bwo a ni bakuli, ate mama pina ka bolla njuh Masar kwa, pinna ni a logle a mom ma." ²²Musa logshi bih ni bakuli, le ngih pina suhla muri njuh Masar kwa ma kara tahro. ²³Bwa nyha ki gan shin bih deshiliya; bwa nyha dag ley ya ha kara tahro. Ngho te ya aba Israila nga ni poshibang ba dig nghan nga. ²⁴Fir'auna gor Musa le nah, "Nworo nke gushi Yahweh. Ko a makenina leyong kwa logle wor ni yong, keminiya digna aluwo njuh ni andah leyong ka dig ga." ²⁵Keminiya Musa nah, "Dag sung ih shi ka dahra ni pingshi gipahna ate sa peh a bin Yahweh Kulli lesung. ²⁶Digna andah lesung ka osso ka wor ni sung; gubung nyha sa dagha nzumo agh, ate sa tol yang shi ka gushini Yahweh Kulli lesung. Ni shi yere ni mang shi ka gushini Yahweh ya sete shi bilbang be," ²⁷Keminiya Yahweh ye dungri kunyahli Fir'auna, le ni dag yang a wor agh. ²⁸Fir'auna nah yi Musa, "Dag binang! Lel muro a muri giri mwoh, ih ke a ye shinang deshiliya, ate kare ni a ye shinni kundumang nga, aka wuh." ²⁹Musa nah, "Weh kanangiro agh a wabne. Ih ni ngi shin kundumo deshiliya."

Chapter 11

¹Le Yahweh nah yi Musa "Binkonna mwoh' mabi ngha wa uwo nga zuni muri Firiauna ni Masar. Nzumi ya Firiauna ka dag yong ih bi nwor. Ngha a malle ya dag yong ih nwor le ih ka piriya yong kwa. ²Lag beni kwa agh babura ni bamah ih bi jim bi-bamurikala ih pih gifugna. ³Nibiyeni ya Yahweh tigha aba Masar ih a pag ga ka boyi aba Israila. buro ma agh Musa kunna agha a bin adenglah le Firiauna ni aba Masar kwa. ⁴Musa nah: Yahweh ki wab ga 'Ni ntiri duh, nga billa ntiri Masar kwa, ⁵Aminbala mabuna le aba Masar kwa, logha muri Firiauna ni digha muri ngunmurung murung le ya kena muri nsari ni ki goghiri muri tahli ya ka wuh, kpabni aminbala le agihluwo kwa. ⁶Le bwa ka pagha jah mama ni pah pagri a agh le ke ye ka pag deshili ya. ⁷Keminiya ko muna nlarah ni ki jol ba Israila bung ngha. Ko bwa ko gihluwo. Nina nga yerini ih ntigna jang ntiri aba Masar ni aba Israila. ⁸Aguro lo ni kwa ni ya, ka sullo ka gungha dummang ka nah 'Wor ro, aweh ni abwa lo ni ki kuratyo agh. Njum ga agh nga puro. Le musa dag leh Firiauna ni ngi yahli lulla ⁹Yahweh nah yi Musa, Firiauna ni ki oghe bang ngha. Ngha nina ate nga pagha agi pah ngobong dudug a njeh Masar, ¹⁰Musa ni Haruna pagha agi pah ngobongni kwa a dum Firiauna. Keminiya, Kulli tengshi kunyahli- Firiauna, le Firiauna ni agha aba Israila ih dag njeh le ya.

Chapter 12

¹Yahweh nah yi Musa ni Haruna a nje Masar. Nah, ²Abin no agh, shienri ni ka pag toltinna ashienri, shienri mamwoh le bogho abin no.³Nahyi kpaɓɓa le ɓa Israila, 'A kara malum le shienri ni ya Digna ɓeni kwa agh ih bol yi muri munanzu ko munambul, lah ni kwa agh ih pag nina, munanzu mwoh amuri lah ni kwa agh. ⁴Munanzuh gogne agh lah le, ɓaburah ni ɓih ɓamurikalla ih tol nyama le munanzu ko munambul ni ka pyeri gogho le abayong ni a liye agh. Ih pyeri lih le ɓeni kwa ogh, ini paghi digna ke ah tol nyam ani ka pyeri lih leyang kwa agh. ⁵Munanzuh ko munambul lo agh ih digha gubung nyha gag yi ya, mabunna ni bogho le mwoh agh. A log le a tol mwoh le anzu ko ambul. ⁶Digna a tighi a lemuri ha kara malumpu ihne le jongho egh. Le digna ih kpaɓɓa le Israila kwai h wol agiluwo egh a tuh le bang. ⁷Digna nga tol ankila egh le mbishi ari bu makatang nib u ma lih le kunkangna ni makulli le kunkangna le lah n inga lih nyama aegh nghanh ah. ⁸Digna nga lih nyama egh a duh egh, ngha nton ni sang a giche agh. Nlih ni brodi ni ni ah pagni njibongho agh ah, kpaɓ ni ambugiri malulla. ⁹Ke nlih ni masonna agh ko ah lammi a muru agh, keminiya nton ni a giche kpaɓ ni muri, a kushi, ni aga a yeh agh. ¹⁰Digna ke ndag nshile ha bang tuh yi ya. Digna mpinshi tekoro ga kwa wa uwo agh ni-beri. ¹¹Digna nga lih ninga: a kuhra nguri'enna lo, kuhra lo ngha a kusso, ni munagara lo bu wo. Digna aka lih nikahra. Njibunno-duro le Yahweh ni. ¹²Yahweh waɓ ga: Nga ingna ntiri lah Masar a duh egh le nga wolliya amakundunna le a bayong ni agilusung kw ani je Masar agh. Nga pag gi pagna Wabinjuo amuri akulli le Masar kwa. Mini Yahweh. ¹³Nkilla egh ka dig gidumna le Zu lang bin yong. Nshin nkilla le, nga dur yong ngha nga wolli nje Masar agh. Giyalung konniyina ni ni ki zu ari yong ki girjam yong ngha. ¹⁴Kara ni ka dighi yong kara ma denshe, mama digna ng abilla ninga njibunno le Yahweh; ari abibilla leyang-gigilla ni digna ng abilla ninga njibunno ha ki kenne. ¹⁵Nga lih burodi ni njibongho nyha ari ya agh a kara tombahri. A kara ma mwoh makundunna agh nga pushi njibongho a lah yong. Beni kwa lih burodi ma-njibongho logho ari kara mamwoh ha kenni ma-tongno agh, ɓwa egh agh ah pushi nje Israila. ¹⁶Kara mamwoh agh kpaɓɓa le bayong ngha nghanh ah tig nghanh, kara matombahri ya jah kpaɓɓa egh ngha nghanh. Tummo nya ka pag ria kara ni ya, Lamgiri mama bayong ka lih agh ni mwoh. Digna ini pag tummo ni mwoh ni nlogle mpag agh. ¹⁷Nga woro bil njibunno brodi mama njibongho nyah ari ya agh ni ate a kara ni ni mpushi ni bunno ɓa lah yong a nje Masar. Ini paghi ke Digna nga woro bil kara ari abibilla le ɓa lah yong kwa ninga gibilla ha ke kenne. ¹⁸Digna nga lih brodi mama njibongho nyah ari ya agh a kapolla le kara ma lumpu ihne le jongho mamwoh le bogho ha kenne a ka polla le kara mawuramwoh pur mwoh le jongho egh. ¹⁹A kara ni tombahri ni ya, digna ke ah kun njibongho a lah yong ngha. Beni kwa lih brodi ni ni njibongho ari ya ah pushi a ntiri a ɓilla a nje leyang agh. ²⁰Digna ke nlih ga kwa ah pag ni njibongho agh. Ba kwa ndig nghanh agh, digna ih le nlih brodi ni ah pagha njibongha nyha ari ya agh. ²¹Le Musa gor abatenna le Israila le nah yi yang, "Nke mbol amunanzu ko anunagiri mama yali yong tol agh, mama ka pyeri aɓeni a lah yong agh le nwol nzu njibunno-duro. ²²Le ntol kasa-kandagiri n'issa a nkilla ni a koro agh. Mbishi nkilla ni a koro agh a bu malih ni bu makatang ni makuli le akunkangna le yong. Ke ɓung ntiri yong ih puro a kunkangna liye agh ha tuh le bang. ²³Ate Yahweh ka billiya ate ke wol aɓa Masar. Shin nkilla ni makulli le kunkangna agh ni mama bu malih ni bu makatang le kunkangna agh le, ih ka dur kunkangna lo ni ih ag yi ɓa giijabang ih ingna a lah yong ih zu wol yong ngha. ²⁴Digna nga bil gipagna ni. Ga ka dighi yong ni abibilla leyang gigilla kumbang ni kwa agh. ²⁵N'ingna a nje ni Yahweh ka pah yong agh le, ninga mama nah ih pag agh digna nga bil gipagna ma ɓangkulli ni?" ²⁶Amuna yong illi yong, 'Mang pag te kushi gipagna ma ɓangkulli ni?' ²⁷Le digna nga nah, "Dahra ma njibunno-duro le Yahweh ni, ate Yaheeh dura aliye aɓa Iraila a Masar nga wulli aɓa Masar agh. Tig aɓa lah sung aɓɓa," le abayong gungha nje pih Yahweh gullo. ²⁸Aɓa Israila woro ki pag te ninga mama Yahweh lag ni Musa ni Haruna agh. ²⁹Pag ni ntiri-duh ngha Yahweh wolli amuna Makundunna ni nje Masar agh, logho ari muna makunduna le Firauna, ɓeni ki nongmurung agh, kenne ari muna makunduna le ɓeni a kurro ah tigha bin-kurbang agh, ni amuna makundunna le agiluwo. ³⁰Firauna te ya log ni duh-ini aɓa pag yi tummo kwa, ni aɓa Masar kwa. Bwah ni jollo ngha Masar, ate lah nyah nghanh mwoh mama ɓwa nyha wuh nghanh agh. ³¹Firauna tashibang ah zu ni Musa ni Haruna ni duh le nah, "Nlogho, mpuro a ntiri aɓa Masar. Nworo, ngushi Yahweh, ninga mama a waɓa ih yalo tolla aka pag agh. ³²Ntol anzu leyang ni andah leyang, ninga mama a waɓ ɓa, le nworo, ni osso peng kumboro." ³³Aɓa Masar nga a kahra ka tutti tekori yang ah dag nje egh, ate ah nah, "Sa wuh kwa." ³⁴Ke bayong told ere brodi ni sang ah sobi njibongho ari ya. Ah koro goggiri leyang ah kuhri a kandagiri leyang ni mel yang agh. ³⁵Nibiyeni ya aɓa Israila pag ninga ma Musa waɓi yang agh. Ah illi aɓa Masar ate agi gilrung ma gifungna ma poshina, agi gilrung ma gold, ni kandagiri. ³⁶Yahweh tig aɓa Masar ah koshiyirung angni aɓa Israila. Ini paghi ke aɓa Masar pah yang ga kwa ah illi yang tebi ya. A njinjere ni ni, aɓa Israila ponni gikumna le aɓa Masar. ³⁷Aɓa Israila ginya logho a Rameses kenne a Sukkoth. Gogho leyang kehna abuna ni ki gingiri kushi yang agh 600,000, kpaɓ ni amuna makehna. ³⁸Abayong ni jal agh osso wo rni yang, kpaɓ ni abuna anzu ni andah, agiluwo ma gogna duduk. ³⁹Ah pag

burodi ni njibongho nyha ari ya agh ni dere burodi ah zu ni a Masar agh. Njibongho nyha ri ya ate ah pushi yang a nje Masa rni ah tenghibang ih ah lam gilina agh. ⁴⁰Aba Israila digna a Masar ha bogho 430. ⁴¹A malla le bogho 430 agh, a kara agh, ah koriyo le bayong le Yahweh ni kur ri yang agh puro dig nje Masar. ⁴²Duh ni as dig ni ni njiung agh ni, ate ih Yahweh ih pushi yang ah dag nje Masar. Duh le Yahweh ni ah aba Israila logho ari bibilla kenne ari bibilla ka tig njiung ari y ani. ⁴³Yahweh nah yi Musa ni Haruna, “Gibilla le njibuno- duro nga: Biri nyha ka ingna a lih ye agh. ⁴⁴Ngha te kwa agh, guro le ba Israila ni kwa, ah kur ni bolo agh, logle lih nga mmal jabi ya. ⁴⁵Abiri ni aba pag tummo ni ah tol ni tollo agh digna ke ah lih gilina egh agh. ⁴⁶Digna ah lih gilina egh a lah mwah. Digna n inga tol nyama egh npurri a lah egh agh, ni digna ni nga wam muh ni kwa ngiri ya. ⁴⁷Digna aba Israila kwa ka woro bil njibunno egh. ⁴⁸Biri dig te yong le yali tol bil njibunno- duro le Yahweh, digna ah jab abwale mabunha kwa. Le logle zu billi. Ih ka pil ninga abeni ah billa a nje egh agh. Ngha te kwa agh, beni ni ah jab ba agh nyha logle lih gilina egh agh. ⁴⁹Gibilla ni ka pilla muri abeni ah billa nje ni y ani abiri ni digha a ntiri yong agh.” ⁵⁰Ke aba Israila pag te pyere ari ga Yahweh lag ni Musa ni Haruna agh. ⁵¹Gire pag giri kara egh ni Yahweh pushi ni Israila ah dag nje Masar ari koriyo le abayong ni kur ri yang agh.

Chapter 13

¹Le Yahweh nahteng ri Moses, ki nah, ²Tigha munabuna makundunna ni kwa'agh sa, makundunna billa ma yong ni kwa'agh antira aba-Israel, alle bwa ko giluwo. Ihni mameng. ³Mose nah yi abwa, "Ndengshi ni akara ni, a kara ni ih puri a Egypt ya, alah guro, ate irritenna gih Yahweh ni pusso abeh. brodi nyha ni yeast ke aka lih ya. ⁴Yong nga nga pura Egypt a kara ni, ashienri ma Aviv. ⁵Ngha Yahweh zu ni nni yong anjeh aba-Canaan, aba-Hittite, aba-Amorite, aba-Hivite, ni aba-Jebusite, njeh ni kaniyi akah yong ihka pah yang, njeh ni ki subni kiera ni nyih-le digna nga shin agipagna ma guso a shienri ni. ⁶Digna ni nga lih brodi ni ni njibongho ri ya ha akara tonbahri; le a kara ma tonbahri ya nga pag njibunno ate gushi Yahweh. ⁷Brodi ni njibongho nyha ri ya agh ini nga lih a yeh akara tonbahri ye kwa; ke ih bi a shin brodi ni njibongho nga a ntiri yong nga. Ke a ye shin njibongho a njeh leyong nga. ⁸A kara wo wgh nga nah yi amuna yong, 'Ga nga a temuri ga Yahweh pag nghanh nga mpuri a Egypt agh.' ⁹Ga ka dig gi dengshina a bihyong, ni a kundum yong. Ga nga nina ate gigilla le Yahweh ka digha kunyong, ih le ni bung ma tenna ni mpushini yong a Egypt. ¹⁰Ngha nina agh digna nga bol gigilla lang a kunbang le logha ri bogho kena ri bogho. ¹¹Ngha Yahweh zuni ni yong a njeh le aba Canaan agh, kaniyi na giri a binyong ni bin akahyong ih paghi nga pahni njeh a binyong nga, ¹²digna nga tigma makunduna muna le yong ni kwa agh. Aminballa amabuna le agiluwo leyong kwa, ka dig mami Yahweh. ¹³Digna aka ashi minballa le mbuljeng ni njuh, nga ni ih nye nkuri ya agh, le digna nga bun melli. Keminiya aminballa amuna yong nga digna nga ashi yang. ¹⁴Ngha muno ihlo ni nzumo, 'Mang ga ki dumo?' le aka wabih, 'Bung ma tenna le Yahweh ni pushi sung a Egypt, a lah guro. ¹⁵Ngha Pharoah a tengmurung le shibini dagsung ih bi shi wor agh, Yahweh wolla nlue minballa ni kwa a Egypt agh, kpañni minballa le bayong ni minballa le agiluwo. Ini pag yi ke ngi dahri Yahweh amakuduna ga kwa a bil agh, keminiya aminballa lang kwa n'ashina yang.' ¹⁶Ga ka dig gi dengshina a bihyong, ni gi dengshina a kundum yong, ate nji ri bung ma tenna ni Yahweh pushini sung a Egypt. ¹⁷Ngha Pharoah dagni abayong wor agh, Kulli ni billi yang a nji ri njinjere a bin aba philistine nga, ko ke njeh nga gyañ. Ate Kuli nah, "Gor le abayong ka ariyi yahli yang nga a mom luwa agh le a nyera a Egypt." ¹⁸Nina agh Kulli kangnina ni abayong nghe a nji balusung bin Salangmagula le Kagli. Aña Israel dag njeh Egypt kur ri yang te luwa. ¹⁹Musa tolla amuh le Joseph a bih, ninga mama Joseph wara tigha amuna Israel a kaniyi ni giri ya ni nah, "Kulli ka asso ni njiteng, le digna nga tol amuh lang a bih yong." ²⁰Aña Israel logha Sukkoth le damma a kun balusung a Etham. ²¹Yahweh wora dumyang ni bakara a gbingrah le nlagiri a muri njinjere. Le nji ri duh agh ih wora a gbingra le gishe ate pah yang poshibang. A njinjere ni ya a logle a ginya ni bakara ni duh kwa. ²²Yahweh ni gitti abayong nga gbingra le nlagiri ni bakara ko gbingra le gishe ni kunbang duh agh.

Chapter 14

¹Le Yahweh wabtenana ri Musa, ki nah, ²"Nah yi abayong le Israel ih bi a nyere le a damma a Pi Hahiroth, ntiring le Migdol ni salangmagula, kedebang Baal Zephon. Nga damma a kun salangmagula ki shin Pi Hahiroth. ³Pharoah ka nah a muri aba Israel, 'A yangha a gindilla a gangla njeh egh. 'Balusung girra a muyang. ⁴Nga tengshi yahli Pharoah le ih ka pir yong. Nga kum gusso a temuri Pharoah ni aba tahlua le. Aba Egypt ka yere ih mini Yahweh." Nina agh aba Israel damma ninga mama a lagni yang nga. ⁵Nga a wabni murung le Egypt ih aba Israel bangna agh, ayahli Pharoah ni aba pagtumo le pilla ari abayong nghe. Ah nah, "Mang shi pagh? Shi magne Israel bung a ri pag yi sung tumo. ⁶Le Pharoah gila anye-gwo piri le ni tolla aba tahlua. ⁷Tolla anye-gwo piri ma tariyina worotongno topurmwoh ni anshile anye- gwo piri ni a Egypt kwa, ni aba pagtumo a muyang. ⁸Yahweh tengshina yahli Pharoah murung le Egypt, le pirtye aba Israel. Nibeniya Israel wara woro a toltiyong. ⁹Keminiya aba Egypt pira yang, kpaɓni apiri le, ni anye-gwo piri, aba logpiri, ni aba tahlua le. A kumma aba Israel ki damma a kun salangmagula kahri Pi Hahiroth, kedebang Baal Zephon. ¹⁰Nga Pharoah zuni gyab agh, aba Israel shinbang le gire gangshi yang, aba Egypt nga ki kurata yang, le ngobong wol yang. Aba Israel bua yi Yahweh. ¹¹Ah nah yi Musa, "Ih ate ankilliya nyha a Egypt agh ke a pushi sung ih bi shi wuh a balusung? Pallang ke pag yi sung ninga, a pushi sung a njeh Egypt? ¹²Ga ni shi waboh a Egypt agh, Shi nahna wo, 'bag sung ate sa pag yi aba Egypt tumo. 'Ih ka bor yisung ih bi shi pag yi yang tumo a muri wuh a balusung." ¹³Musa nah yi abayong, "Ke mbang ngobong nga. Ntang jehyi le nshin assa ni Yahweh ka pagha ate muyong ni kyari ya. Ate ni nye nga shina aba Egypt ni nga shinni ni kyari ni ya. ¹⁴Yahweh ka pagluwa temuyong, le giri mwoh nga tang jehyi. ¹⁵Le Yahweh nah yi Musa, "Mang pag yi ke a weh Musa, a tang gorrang? Wabih aba Israel ih bi a wora dum. ¹⁶Logshi gara lo a kehni boh a muri salangmagula le gabi bahri, nina agh ate aba Israel ka duro a muri njeh ma nyumna. ¹⁷Nyerini nga tengshi yahli aba Egypt ate aka pir tahyang. A te nga kum gusso a temuri Pharoah ni aba tahlua le, anye-gwo piri le, ni aba kogpiri le. ¹⁸Le aba Egypt ka yere ih Mini Yahweh nga nkum gusso a temuri Pharoah, anye-gwo piri le, ni aba kogpiri le. ¹⁹Malaika le Kulli, beni ki ginya a dum damma le aba Israel agh, shisa nyera nzum yang. Gbingra le nlagiri dag dum yang le tangha a nzum yang. ²⁰Nlagiri ye a ntiring le damma le Egypt ni damma le Israel. Nlagire ya ma pinna ni nji bin aba Egypt, keminiya ih tuhbang ni duh a bin aba Israel, nina agh duh egh kwa agh, mwoh ni zu a nji bin mamona agh. ²¹Moses logshi bih a muri salangmagule. Yahweh nyeni salangmagule be ni gung matenna nji tehang ni duh ye kwa ni pil salangmagule njeh ma nyumna. A njinjere nini muru egh gabni bahri. ²²Abayong le Israel duro a ntiring a muri njahli ma nyumna. Amuru egh tig garrung ate muyang a nji malih leyang ni a njih ma kattang leyang. ²³Aba Egypt piryang. Wora tahyang a ntiring le salangmagula- apiri le Pharoah kwa, anye-gwo piri, ni aba kogpiri. ²⁴Keminiya ni tuh le bang, Yahweh shina aba tahlua le Egypt nji ri gbingra le gishe ni nlagiri. Le juhri muri aba Egypt. ²⁵Akushi anye-gwo piri leyang kpangha, ni aba kogpiri ki kog yi a gana. Nina agh aba Egypt nah, "Shi bangha ri Israel ate Yahweh nga ki wolrung ni sung ate muyang. ²⁶Yahweh nah yi Moses, "Logshi boh a muri salangmagula nina agh amure ka gumma a muri aba Egypt, ni anye-gwo piri leyang, ni aba kogpiri leyang." ²⁷Nina agh Moses logshi bih a muri salangmagula ye. ²⁸Le muru ye nyera bin billa le nga bang ki tuhni ya. Aba Egypt ingna a yeh salangmagula ye, le Yahweh wori yang muru a ntiring le salangmagula egh. Muru ye nyera be le mel anye-gwo piri le Pharoah, aba kogpiri, ni aba tahlua le kwa ni pirtye anye-gwo piri ya kwa a salangmagula. Bwa mwoh nyha abba. ²⁹Ningo te kwa agh, aba Israila ginya a ntiring salangmagula a muri njahli ma nyumna. Amuru ye vang garrung a temuyang a nji malih ni kahtang. ³⁰Nina agh Yahweh ashna Israel a kare a bih aba Egypt. Aba Israel shinna anluo aba Egypt a kunsalang magula. ³¹Nga aba Israel shinni ngih gullo ni Yahweh dumo a muri aba Egypt agh, abayong bang ngobong le Yahweh, le pah njiteng ri Yahweh ni Moses guro le.

Chapter 15

¹Le Musa ni aba Israila tuh yi Yahweh nya. Anah, "Nga tuh yi Yahweh nya, ate kumna dumposhina ganluwa; tutti na piri ni ba kog yi a salang magula.²Yah ni pag masso lang ni nya, digna assalang. Kulli lang ni ga, le nga bongshi, Kulli le tehrang, nga gushi.³Yahweh ya garaluwa ni; Yahweh ya lullang ni.⁴Sobna anyeh gwopiri le Fir'auna ni aba kurrung luwa a salang magula. Muru ba kagli ponna ama tahriyina tumo le Fir'auna.⁵Limma salng vulla yang; a bullo a limma egh ninga tahli.⁶Bwo ma lih, Yahweh, gula ni gusso; bwo ma lih Yahweh, meshiyina ba shibi murung.⁷A ngih gusso lo ni a piriya ni abeni shibo agh. A dumna yehlulla lo; le pingshi yang ninga lusung nbah.⁸A fuga salang le muru logho vangha kuli; bangha muru logho tangha kuli; limma le muru ye gbingla a yeh salang.⁹Aba shibi murung nah, 'Nga pirra, nga wollo, nga gab giponna; yahlang ka parra; nga pushi garabwo lang; beng ka wol nluo yang.'¹⁰Keminiya a fuga yang ni gung lo, le salang magula mel yang; a bullo muru ninga gindolong.¹¹Yang ninga weh, Yahweh, a ntriri akuli? Yang ninga weh, gulo gerenteng lo sa, guso a bongso, pag gi mag tahbi?¹²A kena ni bwo ma lih, le njahli mel yang.¹³A ogrung njiteng lo agh a billa ni abayong ni a ashi ya. Ari masso lo a billa ni yang ha bin ma gerenteng bah awo dig nghanh nga.¹⁴Abayong ka oghe, le aka koshiyo; ngobong ka bol aba digna Filisti.¹⁵Le amurung Edom ka bang ngobong; aba tahluwa le Mowab ka jigra; aba digna Kan'ana ka yangli kwa.¹⁶Ngih ngobong ni kariya ka bol yang. Ate gulo le bwo, a yumma bin mona ninga tahli sete ndur yang, Yahweh- ha sete abayong ni nn'ashi ya dur yang.¹⁷Nga zuni yang le nga pan yang amuri nkonno ma gibere leyong, bah, Yahweh, tigha ih bi ndig nghanh nga, bin ma gerenteng, mama bwo bag ga MurungKulli.¹⁸Yahweh ka nong murung ha ke kene."¹⁹Ate apiri le Fir'auna wor ni anyeh gwo piri ni aba kogpiri a salang magula, Yahweh nyer ni muru a muyang. Keminiya aba Israila ginya a muri njahli ma yumna a ntiri salang magula.²⁰Miriyam mingali Haruna, ma agkuntumo bin Kulli ni anshile amenah kwa puro tol nyinyam, tah ngwang.²¹Miriyam tuh yi yang nya: "Tuh yi Yahweh, ate kumna dumposhina ganluwa muri ba shibi; tutti na piri ni ba kog yi a salang magula."²²Le Musa billi aba Israila a salang ma kagli ye. A worra ba lusung ni Shur agh. A ginya a ba lusung kahra tahro ni a kum muru agh.²³Le a zu a Marah, keminiya ni a gan nuh muru ni beh ya ate lulla. Nina agh a gor lulli beh ih Marah²⁴Nina agh abayong nyashi Musa teng le nah, "Mang sa nuh?"²⁵Musa jim Yahweh le Yahweh dumi ngung. Musa bunno bugha a muru egh, le muru egh bor nuh. A beh ni Yahweh pahni yang gigilla ma tenna, le a beh ni mom yang nga.²⁶Nah, "Nga nteshi kiri yong yarata a ri Yahweh Kulli leyong, le mpag gima bonna a dumi, le nteshi kiriyong ari alagha le, le mbilla agigilla le kwa agh- Ni ngi tighi yong mwoh a ntiri akonno ni ntighi aba Masar agh, ate mini Yahweh beni pah yong irritenna agh."²⁷Le abeh zu a bin Elim, bah atuhmuru lum pur bahri ni angung kahn woro tahro pur lum pag nghanh nga. A kpaaba bin muru ye.

Chapter 16

¹A log biri a Elim, le ngongso abah-Israila kwa nga alusung Sin, ni nongha a ntiri Elim ni Sinai, akarah lumpur tongno le shieri ma bahri ni a dagni Masar agh. ²Ke buno ngongso abah-Israila nyashi teng a muri Musa ni Haruna a lusung nghe. ³Ke Abah-Israila nahyi yang, "Ate ke shi wuhna na a bih Yahweh a njeh Masar nga shi digni tiye ankori nyamma shi woro sheng ni brodi yarata agh. Ate apushinang sung a zuni a lusung ni ya a gah wol nluoh buno ngongso ni yahlo." ⁴Le Yahweh nahyi Musa, "nga yshi brodi ate muyong a kuli. Ke abayong ki puro ka pon gha a lih karah agh ni kyari kwa agh ate ngi mom yang ngi shina le aka giya a gigilla lang ko a nyha. ⁵Ih ka digh karah ma topurmwoh zu le, a pon gha pa apona a karah nga bahri le ah lam nga zuni lah agh." ⁶Le Musa ni Haruna nahyi abah-Israila kwa, "ni kapolla le nga yere ni Yahweh ni pushi yong a nje Masar. 'Ni beri le nga shin gullo le Yahweh, ate ogna vuriteng leyong a muri. Shi sungni a yang biye ke nga vuri sung teng?" ⁸Musa ye nah deshi, "Nga nyeri ka kunbang ni Yahweh pah ni yong nyamma ni kapolla ni brodi ni beri duddug agh-ate ogna nyashiteng ningi nyashi yi agh. yang pag Haruna ni mem? Nyashiteng le yong ni bola musung nga; nga a muri Yahweh." ⁹Musa nahyi Haruna, "wabbi ngongso buno abah-Israila kwa, Nzu agh kundung Yahweh gyab, ate ogna nyashiteng le yong." ¹⁰Dighna nga Haruna wabbi ngongso buno abah-Israila kwa aght, ini a shin bang nji balusung, la, nshinna, gullo le Yahweh purah a nlagiri. ¹¹Ini Yahweh nah ni teng ri Musa, ke wabbi, ¹²"N'orgna nyashteng le abah-Israila, wabteng ri yang le nah, 'Ni kapolla le nga sheng nyammat, ni beri le nga dim ni ."brodi. Le nga yere ni mini Yahweh Kulli le yong." ¹³Digna ni kapolla le a nkwar zu dunshi bin kpaɓɓina leyang. Ni beri le tirma kpa kangni bin kpaɓɓina leyang. ¹⁴Nga tirma maliya, a ngunjuh balusung nghe ya amingiri dagha njahli shirititi ningha muru njitahli. ¹⁵Nga abah-Israila shin ni agh, a ili a riyang "mangho le" Na yeri gire agh. Musa nahyi yang, "Brodi ni Yahweh pah yong ihbi nlih agh ni." ¹⁶Langbang ni Yahweh pah yong nga: "Digna nga pon gah ih lih lagh, beni kwa agh minkoro pyerigiri (omer) agh, mamah ki pyeri gowoh le yang. Nga ponni ningha ma: Pon ga ka pyeri lih beni kwa digha a gunri lo agh., ¹⁷Ngongso abah Israila pagha nina. Babba pon duddug, Babba pon fitog. ¹⁸Nga a pyerini ni minkoro pyerigiri (omer) agh, abeni te pon duddug agh nshille ni dig ya, abeni te pon fitog agh ni shinri yang nga. Beni kwa agh ponna ga ka pyeri yang nga. ¹⁹Le Musa nahyi yang, "ke bwah mwoh ihbi dag shille ih kenna behri agh." ²⁰Ningo agh, na tenshi kiri yang ri Musa agh. Ngongso le yang dag shille kenna behri, keminiya bil ngosso ma dumo. Le yahli Musa lulla ri yang. ²¹A pon gire beri ni beri. yang kwa le pon ga ka pyeri a karak agh. Karah ganna ma tenle, nyanla. ²²Digha karah ma topurmwoh le beni kwa agh pon brodi nbende bahri, ni minkoro (omer) bahri. Abakunduna le abayong zu wabbi Musa gah. ²³Nahyi yang, "Gah ni Yahweh wabba: Kahberi kara usulo ma pangshi yong ni Sabbath magerenteng gushi Yahweh ni. Nkang ga nga kang agh, ni lam gah nga lamma agh. Nshille gah kwa digha, ntigyi muyong kenna a beri." ²⁴Le a tigyi kenna beri, ninga mamah Musa tigya a pag agh. Ni dumma, ni deshi bil ngosso agh. ²⁵Musa nah, "nlih gilihne ni kari, ate ni kariya kara Sabbath ma konatebi te gushi Yahweh ni. Ni kariya ni ngi kumgire a lusung nga. ²⁶Ngini poni kara topurmwoh, keminiya kara ma tombahri ya Sabbath ni. Ari kara Sabbath agh manna nyha." ²⁷Digna kara ma tombahri ya ngongso abayong wora a pon manna, keminiya na kumma. ²⁸Le Yahweh nahyi Musa, Niyelang ni nga shibbi bol atigha na gibilla lang? ²⁹Sihnna, Yahweh pahne yong Sabbath. Ninani ih pah ni yong brodi nde bahri a kara ma topurmwoh. Yang kwa le yong ihbi digha bin dingna le; bwa nyha ka puro ka woro a ri kara ma tombahri ya." ³⁰Le abayong usulo a ri kara ma tombahri. ³¹A bah-Israila gor gilihne "MANNA" pushi ni nga nji Coriander, le borole ningha nuh nyi. ³²Musa nah, "Nga ni gah Yahweh tigni bang: 'a dag minkoro manna mwoh (omer) a gibbiye a ate ma njah la minkahyi yong a kumo a shin brodi ni nlih ni yong a lusung nga, jum puso ni pushini yong a njeh Masar agh." ³³musa nahyi Haruna, "tol ankori a sob minkoro manna mwoh (omer) egh. Gibbiye a dug Yahweh ate a konatibi ari anjah bilbilla duddug. ³⁴Ninga mamah Yahweh tigna Musa, Haruna gibbiye a kari ogrung gibilla ni a doroshi. ³⁵Abah Israila lih manna abogho worobahri kedebang a zu kun digna a njeh egh. ³⁶Nibeniya minkoro (omer) lum le Ephah

Chapter 17

¹Abah-Israila kwa gin biri a lusung Sin, bil tennana le Yahweh. A kpaɓɓina a Rephidim, keminya muru nyha aboyong ka nuh agh. ²Ninale abayong bunshimuri Musa pagha le yang a nah, "Pah sung muru ih nuh." Musa nah, "ate mang ke nga bungshi murang? ate mang ke nga mom Yahweh?" ³Abayong ki ogh njem muru, le nyashiteng a ri Musa. A nah, "ate mang ka pushi sung a Masar? Te wol nluoh sung na muna sung na agiloh lesung ni njem muru?" ⁴Le Musa buwa yi Yahweh, "mang gire ihɓi pag yi abayong ni? a tolla aka buh nga tahli. ⁵Yahweh nahyi Musa, tariya a ngongso abagulla Israila, a wora dung, tol gara mamah a wolli baghamuru agh, la woro. ⁶Ngha tagha dummo a muri tahli a Horeb, la aka wol tahli. Muru ka pura ri abayong a nuh. "Le Musa pan nina aji abagulla la Israila. ⁷Ke pih beh lulung Massah ni Meriba ake abah Israila ngah ngi mono ake a pyerina MurumgKulli a nah, Ih Yahweh nga ntiri sung ko nyha." ⁸Le abah abakurung le abah-Amelek zu yi abah-Israila ni luah a Rephidim. ⁹Le Musa nahyi- Joshua ihɓi tariya abuna a wori. wolrung ri agh abah-Amelek, Kaberi le nga tangha muri digli ni gara le Kulli a beng." ¹⁰Le Joshua tah luah ni Amelek nigha mamah Musa Waɓɓa, Musa teya ni Haruna ni Hur epɓah digli. ¹¹Bih Musa gih logshi ni bih kuli agh, aba-Israila ni ki lih luah; dag bih ih usulo le, Amelek ni ki lih yang ni luah. ¹²Ngha bih Musa wuhyini ya, Hurana ni Hur tol tahli tig yi njahli ihɓi digha muri. A kunbang egh agh, Haruna ni Hur bol bih tangni, mwoh girikari, mamwoh agh a nji girikari. Ninani bih Musa digni yarata ha kara ke ingni ni. ¹³Ninani Joshua wol luoh aba Amalek na abwah le ni garabwoh. ¹⁴Yahweh nahyi Musa, yongli gah a gibomteng abilli ihɓi Joshua woro og yi, ake nga bishili aba Amalek ka ya denshini yang a njah agh." ¹⁵Le Musa ma bag deshile darah le gori "Yahweh banner le sung." ¹⁶Le nah, "ate a logshi na bung ri ngumurung le Yah - ih Yahweh tig na luah ri Amalek ha ri aminkahwung ni aminkahwung."

Chapter 18

¹Jethro mallah ma median, Nkih Moses Mabuna. Ognag gi paghana ni kwa Kulli Yahwah pagha ateh Muri bayongle'a, Moses Israilawa onna murung Kulli, Yahweh pushina Israila anje ghani. ²Jethro Nkigh Moses Mabuna, ke tol Zipporah Mabeh Moses, In angh Tushini Lahgha ³na muni mariya, Lulli muna ni Mhowa Gershon, Moses nah, Npillah Biri anje biri ⁴Lulli muna mama mho'a Eliezer, Moses ye nah " Kullile Kah-angh ni bah anghnai Nni ashang abih garabuwo le Pharaoh"⁵Nkili Moses Jethro Juni Moses a muna bunah le ni mariya ni mahmi, a lusung ni a yan'ansh ni a yan'ansh ni dinahgha gha a Nkonno le Kulli ⁶Nahyi Moses Mini Nkihlo Mah-buna Jethro, Miyan ghi luwa bino ni mammo, ni a muni ni mariya. ⁷Moses Logho puro ki jiye Nkihli ghinwo dumi kwari le a ille riyah ateh Lamoh gorriyah leaNNnah ye Nuguuri.. ⁸Moses whane nkili mah-buna gha kwa Kulli, Yaweh pahghi Pharoah ni masarwa atch muri a Israila, ateh gahnini annuwa jinjeraya, ni noni Kulli Yahweh, a shiniyang angh. Jethro pahgha atch muri Israila gha. ⁹Jethro pah bin murubang ni gi mah bonah ni kulli Yahweh pahgha atch muri Israila gha, ni asha ni ashiniyang a bi a masarawa gha. ¹⁰Jethro nah Kulli, ya ghi bonshinani, Nni beni ashiyong a bi masarawa ni bah bi Pharoah, ni anji matons a bi masarawa. ¹¹ni beniya nyara kullin Yahweh uwarah a shnle a Kulli ni golo, Nni pah beni ashiyong a bi a masarawa ni ki tigh yan gahnaya, Kulli Yaweh ni a shinong a biyang. Jethro nkih Moses mah-buna, Zuni Kulli ni Dahra mah pinna Aaron na bagulina mah Israila a zu ateh a za lil gilina ni Nkih Moses a kundung Kulli. ¹³Ni tule bang angh Moses logo dighade ka wabih bayong Njoh yang angh ni Kushiya tun ni kungberi kena kuppola. ¹⁴Kih Nkih Moses mah-buna shini ga mpeggi bayong kwa gha, nahyi, Shang mangha dgighade ni muro, bayong angh teh tang ni kushiya ni kung bere nmow keni kuppola?"¹⁵Moses nayi Nkihli mah- buna, a bayong miya a zuwo binna ateh bin dunmiyang Jijele Kulli. ¹⁶Kalire ni kah teh a zuni binnah ni ganshina gha miyang gi Nnah tiri bwa ni bah muri kaltai a oriyang, miyang gi alliya alliya gi gillah le kulli gi billale. ¹⁷Nkin Moses mah-buna pila nayi, gha a who pagha bwo niya ni bih botiya. whe ni bayong ni kharo miya ngah rafki. ¹⁸gha a who in pagha niya ora magsolo. whe ni murogha na who waypa. ¹⁹Ni beh niya teshi kiro ari gi walinala, ni gi wahnalala, ni gi billalahni ga powa, le Kulli kah ginna mah, a kah digh bah keni gi ganshina le bayong abin Kulli, ²⁰A kah allighi yang gi billah le Kulli ni Gillah le, a akh dummiyan binjele Kulli ni tumoh ni ka phagha. ²¹Le atolla a bah tenna ma yeriten a bah otele Kulli, a bah wanjiten, a bayong ni ke jen aghile bayong angh a tighyang a bah lehlah mwa dubu dabu ni a bah dari dari ni abah hamsin ni a abh goma goma., ²²A kah diggha a bah wa bi bayong njoh kara ni kagha, njoh mah gulla gha mbih a zuni bino, mama pali ma kena gha a bih a wabih, ni gha ni akali ashino gi tolal le bayong ni bino niya. ²³N'angh pagh nin gha gha Kulli bill, ma nina gha, le a ka wahyi tol gi dunrina le bayong le bayong kah digha dina ku katoro. ²⁴Moses ya onnah gi wanale nkili mah-buna, pagha kwa wabiya. ²⁵Moses tolla a bah tennah ma yeriten antiri Israilawa, tighyang a bah lebang dubu dubuni a bali dari dari ni a bah hamsin hamsin ni a bali goma goma., ²⁶A digda a bali wabi bayong Njoh kara ni kaligha,- Njoh ma gulla gha a bih zuni bino, mamani tenanang angh a bi a wabi ni muyang. ²⁷Ini Moses dagh ni nkilli mah buna Jethro, yenni wori a jenle.

Chapter 19

¹Ngha bah Isra'ila puri nje Masar agh chleri ma taro kurate agh a zua lusungni a gori sinai agh. ²Ngha adangni Rephidim a zuni Sinai a lusungha, a diya alusungbe a kushi nkosh. ³Musa warabin Kulli. Kulli goh Musa muri nkono nayi, "akah dumi bahle Jacob ni bah Isra'ila a teneh; ⁴Nshinna ga npagi bah Masar ah ni toloni ntonliyang a kabang nzuni kangrangha. ⁵Ni beniyha nnonshi muyongje nogtenalang na gigilla langle, nga digdamameng ntiri bayong duduk, ga kwa kungjaniya mamenni. ⁶Nga diga mala ma gerenteng mameng. Gani paga tenenani aga wabi bah Isra'ila teneyha. ⁷Ke Musa zu kpaba bagulale bayong kwa; wabiyang tenenani Kulli tiggi i wabiyangha, kwa. ⁸Bayong kwa agana; sapagg gate kwa Kullina ihbshipaggah," Le Musa kuntumo tena'ale bayong a bin Kulli. ⁹Kulli nayi Musa, "nga zuwa bino a nlagiri ni bopinaah, ate bayong bi oh tenenani nga wabarowa ihpajiteng ke kene". Le Musa yeni tenale bayong bin Kulli. ¹⁰Kulli nayi Musa, "kenabin bayong. Ni kiyari ni kaberiya bah dari muyang a lag gi isaleyang. ¹¹"Ngitriyong nle karama taro, karama taro egh agh Yahweh nga sula nkono Sinai. ¹²Tiggi bayong njeng a teneh a kangnini nkono egh nayi yang, nlemuyong ri egnkononi ko ken ndog njangle egh beni kwa dong nkono agh, aka wol nluo egh. ¹³Bi beni kwa dogyha aka buyi ko ati egh ni muni. Bila muri bayong ni gilou kwa na abbah. Kung bangni kwa a tongni njeme gola egh bayong kpaba kushi nkono". ¹⁴Le Musa sula muri nkono kena bin a bayong ke dara bayong kundung Yahweh, a logga isaleyang. ¹⁵Nayi bayong kara ma taro agh, "nbol muyong ken kenna a mayongha". ¹⁶Karama taro ni beriya ini nyhibibang ni sagga ni nlagiri bol pina ah muri nkono. A ogh buwale njeme gula, bung ngobong ri bayon be kwa. ¹⁷Musa kpa bayong tangni kushi nkono ba Kulli ka natengri agh. ¹⁸Nkono Sinai vulina ni nleleh ate Kulli sulina muri ni gishe ni nlele. Nlele egh loga Kulli ninga ga gogo a kpaba a tig gishe riya vulieh muri nkono bin shine nya. ¹⁹Ngha njeme ma gula agni bwa tebi tebi agh, Musa nateng Kulli ogtenanale. ²⁰Yahweh sula nkono eghba bi kulile, ghon Musa bini a mura nkono egh le Musa eghbe. ²¹Yahweh nayi Musa, "sulo a nong kiri bayong lagbayong ate akateng kirun anah leh baja shing Kulli, ke dindug ntiriyang wu agh. ²²A priest nima ki zuwa kangri Kulli agh ihba dari muyang a gilriyang, ate ken nkashi njoh muyangha". ²³Musa nayi Yahweh, "Ni boro ke bayong engh nkono Sinai egh ate aminanah bi shi sanghi njang shi gil duri kesa dpaggiya". ²⁴Le Yahweh nayi, "solo ake zuni Haruna, ka aghte ihbi Priest na bayong kura tio zuwa bin Yahweh agh. ate ih fungshiyong." ²⁵Le Musa sola bin bayong wabiyang.

Chapter 20

¹Kulli naten a mun tenanaah Kulah ²Mini gi pagh Killilo Yaweh mini pusor a Egpt lah Guroh. ³Wegha na wa kun Kulli ni oranaga. ⁴Wegha na yeshimuroh a gugilah ma taliyinjunga gah kwagha a Kulli ni gha a jaliyah ni ga binjele jalinya ni gha a muru gha. ⁵Wehgha nawa ya gugah dunyang gushiyangamini gi funshi a beni pusa tebangha gimashira ka juni funshibang intoloh a muri giri taro ni giri enea jah nebriyah abeni shibi teleya. ⁶Nibeniya gi dumih tagha tenshirung ni agjung na beni ka bill wabahlangha.ka bul luli murukulli a temanana gha ga fushi a beni boll lulan muru kulli a temanana gha. ⁸Denshi kara asabar gilyang gushiyang. ⁹aka pagh gi pahgnalo kwah a tiri kara topurumoh. a kara ma tommbari gilih zibin Murukulli Yaweh ¹⁰a kara ma tombiri nawa pah tumohgha kana giroh na muno na bwaLo na giloloh na brihlo ni indiq niyagha. ¹¹atiri kara topurumoh murukulli gil njali ni bakulli ni tekun na agha ayegha kwah a tiri kara ma tombari usulor Murukulli gushikara asaba ngili. ¹²gushi teroh ni ngho a kun dimjah a jali ni Murukulli yaweh kullilo ka pogha. ¹³Kah whon lohgha. ¹⁴Kah pagdengha ¹⁵Kah egirigha. ¹⁶Kah biyi luli kulli a temanana gha. ¹⁷Kah poh kikel teh boh muro kalagha kah pah kikel male boh muri kalagha na pah kikel yiyagha a beley a buna na mameh na bikile na brinjele na a gha kwah ding mamiyah. ¹⁸amuwah kwah org emalile muruh ni bwahle njemeb ni jolohle a shin nyibahle muruhle nkonoh ki pang lelehle gobo boyang girinyang ki tahgwah atang kukwoh. ¹⁹a nayi musua naten risun sa orgoh ke kulli naten risungha atemah sa whogah. ²⁰Musa nayi a bayong ken binbangobogha Kulli ni juh ki phacyong ngoboh atemah in bin gushi. ²¹abeyong tang kukwoh musa gha tang giyah jibin jigraph ma pinah jibin Kulli. ²²Murukulli yaweh nayi Musa akawabi abah israila yong ni muyongha in orgnah nanten niyong zi bin Kulli. ²³Miniyale kennah gha gil ni jinariya gha. ²⁴Ngah gilgha bin bonsang ma sabong ghapen darah ma pinsa ni ma dunposhina na njuh na dah a jibah kwah a tiyagha ga deshiniyang ni lulli ngha juabiyong gah payon dumposhinang. ²⁵Ghagigha bin bonsang ni talile kebin gili ni tali mama a sheriyyah ni gi sheri tali dogile ni purkwargha. ²⁶Ken in bin gilgha bin bosang gima saniya ateh mana in gil ni gima sani logha Kulli le in giebe a ka.

Chapter 21

¹NiBeniya aga ni pag agibilla ni digha nga tigha dum yang nga.²Ngha a kur ba Ibrani guro agh, ih ka pag wo tumo ma bogho topur mwoh, le a bogho ma tonbahri ya ih wor nieh, nwah gubung nyha. ³Ngha ini zu ni kanangiri, ih ka wor ni kanangiri nieh; nga pagna njuwula agh, le mahmi ka wor nini nieh. ⁴Ngha telelah le pih bamah, le bil yi amuna buna ni amuna ngalang, bamah ni amuni ka dig mami telelah le, le digna ih ka wor ni muri. ⁵Keminiya nga guro egh ni wabi a beng, "Myang ngi agnji telelah lang, mahmang, ni amunang," ⁶le telelah le ka zuni mo bin Kulli, le digna telelah le ka zuni mo a kun kangna, le digna telelah le ka kag kiri ni gi kagkirung. le guro egh ka pag yi tumo ha malla usulo le. ⁷Ngha babura mag muni ma ngalang guro agh, digna ni ih wor nieh ninga mama guro ma buna ka pag ga. ⁸Ngha ni pashi yahli telelah le ya agh, beni tolli kanangiri ya, le digna aka ashi. Ih nyha ni dighamuribang ni ih ka magni a bin abayong ma sa agh. Ih nyha ni dighamuribang nghe nyha, ate nga wara pagne yiri ya. ⁹Ngha telelah le tolli ih dig mahle muni ya, ih ka billi mo ninga muni ma ngalang ni ya. ¹⁰Ngha tol yi muri bamah mabi kanangiri ya, digna ni ih ashiyi gilih le, dagra le, ko kummurung le njuwala agh. ¹¹Keminiya nga ni pih aga tahro ni ya agh, le ih ka wor nieh, nwah bollo nyha. ¹²Beni kwa nyim bwa ate ih beh wuh agh, ni njiteng nga beh ya a wol nlue. ¹³Ngha beh ni nonghi te bi ya agh, keminiya Kulli dag gire pagha, le nga dumi yong ba beh ka bangha ka wor nghanh nga. ¹⁴Ngha bwa a tolmurung le wol beni kahri ya, le wol nlue a yerre le, le digna nga tolli, ko nga ma yangha a bin deshile dahra le Kulli, nina agh nga wol nlue. ¹⁵Beni kwa wol tehri ko ngih ya digna ni njieteng a wol nlue. ¹⁶Beni kwa ib bwa agh-ko ba ibbang mag yi ya, ko beh ya a kumi a bih ya- ba ibbang nghe ya a wol nlue. ¹⁷Beni kwa nyom tehri ko ngih ya, digna ni njiteng a wol nlue. ¹⁸Ngha abuna wolrung le mwoh nyim mamona ni tahli ko ni bih, le beh ni wuh agh, keminiya beh nong kono; ¹⁹le nga kum irritenna le ha gan ginya ni gara le, beni nyimbang nga a tig yi ih nwah kunbang le bogho boshi ya; digna deshili se te shina 'bogho kumna irritenna kwa yarata. Keminiya beh nyha ni tenshihra wol nluo agh. ²⁰Ngha bwa nyim guro mabuna le ko guro ma ngalang le ni gara agh, le nggha guro egh wuh ate sogho egh ya, le digna ni njiteng beh ya a fungshi. ²¹Ngho te kwa agh, nga guro egh digha ma kahra mwoh ko bahri, le ihli tangma egh nyha. Ate mama ke ini ika ogni bosso le tumo le guro egh. ²²Ngha abuna wolrung le nyim bamahni ni muna yeh ya, nina agh mune soho, keminiya pinye nyha deshili ari ya, le ba tenshihra agh digna a tig yi a tenne ih nwah bihiyi giri ninga mama bura bamah ka alla bini ya, le ih nwah ninga mama njuoh tigni ya. ²³Keminiya pinye magula nga nghanh le, digna a pih usulo ate usulo, ²⁴njiung ate njiung, mihlung ate mihlung, bung ate bung, kusung ate kusung, ²⁵pinga ate pinga, nji pinye ate nji pinye, ko gogroh ate gogroh. ²⁶Ngha bwa nyim njih gurole ma buna ko gurole ma ngalang le bihiyi ya, le digna ih dag guro egh ih bi wor nieh ate nwah le njih. ²⁷Ngha bun milih gurole ma buna ko gurole ma ngalang nguro nga, digna ih ka dag guro egh ih bi wor nieh ate nwah le milih. ²⁸Ngha ndah nyim ba bura ko bamah ni njemele ha wuh, digna ndah egh ya a bug yi ni tahli, le nyammah le ya ni a lih ya, keminiya le batele ndah egh nyha ni tenshihra agh. ²⁹Keminiya nga ndah egh nga gipagna nyimbang pa agh, le a lagna tele keminiya ni kuri ya, le ndah egh wol nluo ba bura ko bamah. ndah egh ya digna a bug yi ni tahli, le tele deshiliya a wol nlue. ³⁰Ngha nwah nga nghanh a alla ate usulole le, digna ih ka nwah ate usulo le ga kwa a alla ih nwah agh. ³¹Ngha ndah muna buna ko muna ngalang le bwa, batele ndah egh a pag ga giilla waba ih pag ga. ³²Ngha ndah egh nyim guro mabuna ko ma ngalang, batele ndah egh ka nwah shekel ma azurfa woro mwoh pur lum, le digna a bug yi ndah egh ni tahli. ³³Ngha bwa logshi kun tuhli, ko tum tuhli le ni vul kuni ya, le ndah ko mbuljeng kpah a yeh, ³⁴digna batele tuhli ka nwah ga bor agh. Digna batele tuhli ka nwah bollo, le nluo giluwu egh ka pil mami. ³⁵Ngha ndah le bwa shuwa mami bih, nina agh ha wuh, le digna a mag ndah mama ni usulo agh le a gab bolle, le digna deshili a gabnluo ndah egh. ³⁶Keminiya nga a yerina ih ndeh nga ni gipahna shuwa abih pa agh, le batele ni kuri ya, digna ih nwah ndah ate ndah, le nluo ndeh ka dig mami.

Chapter 22

¹In ngha bwa ibb ndah agle njung tumi buwo angle mayi le, ika nwa nda tongno ni njung inhe ah muri mwoh ni ibbah. ²ngah a kum mayibi ki ibbi giri, ke a woli a wol nluwe le, inkilla nluwo le inya muri bung ngha. ³Ingha kara wamma keri bang ibb girri le, in killah nluwo le ingha muri benni kwa woi nluwe ya. ⁴Ngha a kum ga ibbah ni usulo ahri ahle ndahi mburje angle njungni i ka nwa iih aramuri. Ingha bwa lel gilowo ah bangle bwa ke giloye ke biyi gi sorole ya ah billi ya, igh ka nwa ni gi sorole ni kumo ah bang le ya. ⁶In ngha bwa mag gishe ke gishe ye li bol gi sorole bwa a biliya benni mag gishe ya ka nwa ga gishe pinshiya. ⁷Ingha bwa pi bi ba muri kala mbolo ahgle gi kumnale ibi gilyi beye ke a ibba riya ah leye ya ingha a kum mayibi yeya, mayibi ya ka nwa ka ara muri. ⁸Keminiyo ingha a bol manyibi yele bah telle lah ye kakka abin ba waanjo ah shini aghle bi ngha ya gi nyibiye . ⁹Ingha bwa pag gimashira ahgle ndah gi bwara ni mama bwa nah eh mamemniya in beye kena bin bawabnjo beni njoh bol gha ih bi beye ih nwa in aramuri. ¹⁰Ngha bwa pi biyi bah muri kala mburje, ndah, njung ahgle giluwoni ibi tiyi bini, ke giluwu ye wu aghle kum kuni ahghle a ibi ni ibah bung nya shiniya. ¹¹Ah yangha kwa bari ah kakan yahweh ke bi digha bwatolla gile bi bah muri kala gha. bah telle girika ahg giwbna ni le bogho ni ki nwa gha. ¹²Keminiya ingha a ibi ni ibah ah biniya, beye ka nwa bah telle ga ah ibbah. Ngha gilowoyeya ingha a ibi ni ibah ah biniya, beye ka nwa bah telle ga ah ibbah. ¹³Ngha gilowoyeya a saniyi lulushigha, ibi bogho ih zune in jung shini. Ni ih nwa gilowona saniya. ¹⁴Ngha bwa jim giluwu a bi bah muri kala ke giluwu ye kum kuni ahgle wu nya bin teleya, beni giluwu ye biniya ka nwa. ¹⁵Keminiya ingha bah telle giluwu ye ngha biye, bogho ni ki nwa gha mbololele. ¹⁶Ngha bwa sor kung muna ngalang ni bung nya pag buriya, ke nong ni ni ya, in ka pag buri a tenne ih ka nwa mbolo ni kwa a bugiya. ¹⁷Ngha a teri shibi mabuna gha, ih kanwa mbolo ni ki tig muna ngalang leye bura gha. ¹⁸Kebi in dagg bal vuliyi nju ah tiring yong gha. ¹⁹Beni kwa agh mang giluwu gha ah wol nluwe ²⁰Ah gir ja beni kwa dariya gilang gha sei Yahweh ni mwo aka dariya. ²¹Ke bin peyi biri ga ni botiyya gha ahgle in dumi nji tenna ah muri giriya, ma mamiyoma in yongna biri kana a nje masar. ²²Ka payi bama ahgle mbawari gani botiya gha. ²³Ah ganshi yang le a bwa ah gorangle ngha oh bwa le yang. ²⁴Ya lulla lang ka pinso le ngha wolnluwo ni gara buwo. Mamo ka kadigka bah bura nya ah muno ka diya ah mbawari. ²⁵Ah pi baliyang tagma mbolo ni ngba a ba pa tagma ke bah nweyo ni buro ah muriya. ²⁶A tol dagra le bwo bah muri kala le a nyeshiyi ne, keri bang kara igna. ²⁷Ini ki pag gi vuliyirung le, ini ki pag dagra le mag ih ye nogha ye? ingha gorang ngha, inga oh yi, ah teh mini agh muri. ²⁸Na ah wo biyi luli Kulli ya ahgle ah sagha ah murung le yong ngha. ²⁹Na ahwo dag dag te pah bung ni ga a kuma ah bang lowa a pem ah mimalalo. ³⁰Aka Pagnina ari a deg ndana njung kara tong bari ni aka pag na nina ari a dseg nadan njung karatong bari ni aka pag na ngiyang keminiya kara ma tongbittaro ni aka panagni. ³¹Nga digha a balinyang ni ngha seg yama ni gilunsung bolga a lusung ngha, ngha ninanle a piyi ah minara ne. manyibi ka nyeni ga ibbah in nya giri ya le, iah ka mayi at te ini manyibi.

Chapter 23

¹Ke ibbi pagyiriya, ken kwab kunyong ne aba gima shira gha, ate nga diggaha aba pagyiri mashira . ²Ke ibbin paggimashira gha, ate ammwa dukduk gha ki pagyiyah. d'eshiya ken nkurte yiri a kadung nzugha, ate nga poshiye ammwa gha, ate ngatigha aka kenngi gimammwan. ³Keh ibbi dumi ba ennah erishibine a kudung nzugha ate inyani ba mmurighagha. ⁴Akenne, ake kum, ndah le bannoh lo ko bulhjengle bwarale a nyeshine. ⁵Beni kwa kene kekung nbulnjeng le babannahle, gitollah pareh njeh ibbi annih longshe. ⁶Keh ibbinshibi pagghi ba ennah gimammwang akudung nzogha. ⁷Imbang kwatenana, ken nwoolluo banjitenggha ni bayyong ma mwangha ma menggha nigi agtale bayyong mashirah gha. ⁸Ken aglih kung gha ate linkung gha yagha iwangin njung, ni tol dengshe mamwang a kun yallung. ⁹Ken ndumih brih ganih'ya mamiyong magha inyara paghale brih ingha beriya inyongni abri anjeh Masar¹⁰Ngha ding babangleyong bowoh toppurummoh nyongha ga tolgi sorohni, abbangleyonggha. ¹¹Mbwong ma tombrubariyegha indag gisoreh ibbia ussullo ni gah tol gumung ntringeh gha. ate ashi leylong ni, nyani grigha ibbi alli nshille, ayam balussung ma ibbi alli, ninah deshiliya inni nga pagyi babang innabi ni mah zaitun ninah. ¹²Antiring karama toppurummoh ni nga pagnitummoh leylong. mama ki pagma tombrubariya nga ussullo, ate andahleyong nnah bulnjengleyong ibbi ussullo. Niagguroleyong, nia brihleyong ibbi a magriyang. ¹³In magkiryong rih giwanalang. Keh ibbi ogkunyong inyongha, nga jim ngumu abi a gillang le yanggha. ¹⁴Njibbunoh taroh nih nga paggha a bowoh ate murung. ¹⁵Dingneyong, nmuhme nga lanmgilinani nyaki mmur gha gha nigha mama wabiyong gha. Ngali gilinnah ni njaki murgha gha kara tomburubari, kumbangni atiggha ashierini aggori eh abib gha , aye shienriyeni a pushiniyong anjeh, Masar ke ibbi nzwa binang ni babiyong nyegho. ¹⁶Npag njibunohle gissoroh makundunah ni. Billa abbang leylongha ni kuntabbih. Deshiliyah nye nye nga pagnibunoh mamal tolgissoro arimalla'le mbwong ¹⁷Nde tahroni a bwang abbunna ka nduni muyang akandung murungKulli. ¹⁸Ken kwab nkillahlang ni gih mushigrih kempahgha. Deshiliya ken, nting, mmurung gilluo, ni awollah karah njibunolang, gha ibbi nnong gha. ¹⁹Dingneyeng, mu'hmel, nga zunni, gissoroh ma kundunnaleyong ni, billah a banghleyong gha a leh mmurungkullileyong, Deshiliya, ken nlam munna mbul, ni a pussaye gih, gha. ²⁰Mini mmuh, nga tashi denglah, lang ni agorih mallaika gha. Adungyong ikalelyong, antring ngiyaleyong ikakaniyong abbah, ntighatemmuyong gha. ²¹Nphigullole, nmmagkriyongrih, tannanale, ken nloyigha ate mahni toyiyong tamashirah leylong gha inni pagbeni nzua temmurang gha. ²²Nmagkriyong rih tennana le, npagah kwa nwabbale, nga, ding bannahle abba bannahleyong ni bassoriyibangle, bassoroyibangle yong. ²³Ndenlahle Kulli, kah agddunna ika billiyong abba abbeni agori, Amoriyawa, ni a Hittiyawa, ni a Ferizziyawa ni a Kan'aniyawa, ni a Hiwiya, ni a Yebusiya nyenga wulluoyang kwa. ²⁴Ni nga gunghadung a gillangleyang gha, keh yeng nga pagyang gipagannah gha, ken pagnigah mama a yongha apangha, nwoolluo agillangleyang kwa. ²⁵Ngha pigtia Kullileyong, mamentea nga goushi gilinnale yong, ni muruh ma nuhleyong, nyengha toyiyon nkonohle yong. ²⁶Njehleyong gha, bammah, ni wa soyimmunagha, na dehshi akun, nkobi bammah, anjeh gha. ²⁷Ngha pahyong ussullo massannah. Ngha tingyi abenni nga, lunriniyang'gha ngobongriyang. Ngha tiggha abeni ki shibiyong gha, aka pil nzunyang ni mereh. ²⁸Ngha tignkwang ma tahbang adungyong ibbi pigyong a Hiwiya, ni a Kan'aniya a Hittiya. ²⁹Ntring buwo moh ni nga piriyong yang gha, ate ke ibbi njeh ibbi ding bambulah gha ate a yam ballussung, ka agbeh. ³⁰Fittong nifittong ni, gha prigniyonyang keh gowolleyong ka pehqrah njeh. ³¹Ngha tigyong nzang, a kummuru magullale. Aba maliya, kenna kunmmuru magullale Filistiya, ye logwo allussun kenne kunbaghamurule Yufiretis. Ngha pah abbayongni njeh gha a biyong nga piyang addungyong. ³²Ken nkurtenanahniyang gha ni aggilang le yang kwa. ³³Keh ibbi adigha njehleyong gha pah akatinyong nga paggha gimashira, nyengha pihitia'agillangleyang ate gireh ka digiyong gibbolbang.

Chapter 24

¹Le Yahweh nah yi Musa, "Zu a binang-weh, Haruna, abihu, ni aba tenna le Israila woro tahro pur lum, le ke ngussang a dunna. ²Musani ni muri ka gan zu a karang. Anshile ni ki zu a karang, ko ke a zu nini ya." ³Musa woro ke wabbi abayong kwa atenana le Yahweh ni agilla le. Abayong kwa ag ni kunyang mwoh le nah, "Sa pagha aga kwa Yahweh wabba." ⁴Le Musa nyongli atenana le Yahweh kwa. Ni beri sup, musa gil deshile dahra a kushi nkonno le tangshi atahli gbingra lumpur bahri. Ate atahli ye ka tangha tukushi akunvarre le ba Israila lumpur bahri. ⁵Tashi adennah a ntiri aba israila a ke pah gipahna pingsa ni dahri gipahna ololo ndah a bin Yahweh. ⁶Musa tol nshile nkilli ye a mingiri; meshiyi nshile a muri deshile dahra egh. ⁷Tol gobomteng le ogrung le banghi bororo a oghe le aba Israila. Anah, "Sa pag ga kwa Yahweh wab ba. Sa og yi bang." ⁸Le Musa tol nkilli le meshiyi abayong ni. Nah, "Ga ni pag nkilli le ogrung ni Yahweh tig ni yong a nji ri pah yong atenana ma ogrung ni kwa ni ya." ⁹Le Musa, Haruna, nadab, Abihu, ni aba tenna le aba Israila woro tahro pur lum wora muri nkonno. ¹⁰A shina Kulli le Israila. A ba kushiya ngha ni ba a gogro ni tahli ma safire agh, kunwar ninga bakuli. ¹¹Kulli ni tig bih a muri amagula le aba Israila agh. A shinna Kulli, le a lihna a nuhna. ¹²Yahweh nah yi Musa, "Zu a binang ba a muri nkonno ni a dig nghan. Nga poh atahli sherah, ni gigilla ni alagbang, ni nyongla muri ya, nina agh aka aliya yang," ¹³Nina agh Musa log ginya ni Joshua ba angni le a wora muri nkonno le Kulli. ¹⁴Musa nah yi aba tenna, "Ndigha ba nlel sung ha se te shi nyere bin yong. Haruna ni Hur ngha a bin yong. Bwa ngha nghan ni mohno le, ih bi kehna bin yang. ¹⁵Nina agh Musa wora muri nkonno, le nlagiri vulliyi. ¹⁶Gusso le Yahweh suhla muri nkonno Sinai, le nlagiri vulliyi ha akara topur mwoh. A kara ma tonbahri ya gor lulli Musa a yeh nlagiri ye. ¹⁷Puro le gusso le Yahweh ngha ninga gishe ni a muri nkonno ki lih ini a nji aba Israila nina. ¹⁸Musa ingna a nlagiri ye le wora muri nkonno. Yangha a muri nkonno egh ha akara woro bahri ni aduh woro bahri.

Chapter 25

¹Yahweh wabteng ri Musa, ²Wabbi aba Isralia ih a aghang pahbung abin beni agha a yahli ya. Dingna aka aghang apahbung ni. ³Apahbung ni ni digha aka agha a biyang: zinariya, ajurfa, ni tagulla; ⁴Ni ulu ma yinyeng ma muru nki ngubu ni ma yinyiling; ma-bonna; a nyong-mbul; ⁵Agub-nju ni a bangshi ni gi ma bangna agh ni leda ma ngubu; ni ngung-nkalang; ⁶Murum ate a kashidah bin bang Kulli; agi sunasuna ate murum dahra ni agi ma sunsunana ma pinsa ⁷Ni onis ni atali ni akpang b ani a gera a kiki ya aka tigbiye kwar ate muran, ate ih ndig ni yang. ⁸Deh agil ngha lah ma gerenteng ate ih digha a ntiring yang. ⁹Nga paghi ninga mama nga dumi yong rinpagha ni nah a gilli tara bin-dahra ni agi-gille. ¹⁰Nga gil doroshi ni ngung nkalang; nono le ka di nono-bung bari ni nshile; wagha le bung mwoh ni nshile ni saba le bung mwoh, ni nshile. ¹¹Dingna nga fuiyi ba-yeh, ni niumi ni zinari ya ma bonna; le nga boangshi bikuli le kangni ni kara zinariya. ¹²Nga baghi nyeh zinariya, le nga, tig yang ari kushi doroshi ni ihne ya, ni nyeh bari a nji kahri; ni nyeh bari a nji kahri nyeh bari a nji kahri; ni nyeh bari a nji kahri ma bi. ¹³Nga gilagh agbali ngung nkalang, na vuliyi yang ni zinariya. ¹⁴Nga isha agbali nkalang a nyeh ni kari doroshi ya; ate tol tara bin dahra. ¹⁵A gbagli-ngung nghe ka digha ri anyeh doroshi; ke a shishi yang a kari ya. ¹⁶Digna nga tigha agi lagbang ogrung ni ga pahyong ngha a yeh doroshi. ¹⁷Digna nga gi vul kum akuwati ni zinariya ma bonna. saba le ih pag kusung mwoh ni nshile. ¹⁸Nga gillah apaturung bari ni gi tulgiri ma zinariya a kum gi-vulgi ogrung. ¹⁹Nail keru mwoh a nji kun gi vul gi ogrung, ni mabih a nji kun mamona. Nga gil yang ninga mwoh ni ari gi vul gil-ogrun ngha. ²⁰Apatari a keruh nghe ih a dig suwab abikuli ate pih murfi nghe milim, a digha dung ariyang, a nji ntiring gi vul kun gi ogrung nghe. ²¹Dingna nga tig gi-vul kung gi ogrung nghe a muri doroshi, le nga tigha alangbang ma ogrung ni ngi pahyang ngha a yeh doshi ye. ²²Ini pag doroshi n inga kun-yong ni ya nga nahteng ni yong aba ntanghand a bi kuli le gi vul agi putirung nghe ya. Ih ka dig ari ntirina a lagbang ogrung n inga wabiyong giri a muri alagbang n inga puwo ate aba Israila agh. ²³Nga gil deshile ma ngun-kalang. Logho le ka dig bung bari; wagha le ka dig bung mwoh, sabale ka dig bung mwoh ni nshile. ²⁴Aka gir kuni ni zinariya – kwar le a bangshi muri ni kangni zinariya. ²⁵A ka gil ga aka kangni ni wagha le ninga babung ngha, ni a kangni ni bangshi ni zinariya. ²⁶Nga gilyi nyeh zinariya ih ne le a tigha a nyeh a gbingra ihne, a ba akusung ihne nghanh ngha agh. ²⁷Anyeh ka bama ri ga a kangni ate dag ba agara-ngun, ate tol deshile ye. ²⁸Nga gillah agara-ngun nghe ari ngun nkalang ni vuliyi yang ni zinariya ate aka tol deshile ye ni yang. ²⁹Nga gil akoro-fungna, ni ajipete, agi-tuntuli, ni aduh ni a pangni a tumo ate pah gi-nuna pahbung ngha. Aka gilyang ni zinariya ma kwar. ³⁰Kunbang ni kwa agh, n'woro tig nghanh burodi a muri deshile a dumang. ³¹Nga gil gi tig kashinda ma a tul ni zinariya ma kwar agh. Gi tig kashinda nghe ya a gilli ni tipe, ni ngiri. Akuni ni aga a kpani ya posah agiri aka kpa byang a gilyang ba mwoh agh. ³²Apashe tomurmwoh ka puro ka geriya ngiri -apashe taro ka digha njiba mwoh agh, le apashe ma tig kashinda ni taro agh ka digha njibi mamona. ³³Pashe ma kunduna agh ka kum cups taro ni a gilininga fure blossom, ni tina ninga mbugiri ni posse, ni cup taro ni agillah ninga fure blossoms a njiri pashe mamani, ni tina mbugiri ni posse giri ya. Ika pag ninga a nshile ni kwa lopurmwoh pu rari gi tig kashinda agh. ³⁴A muri gi tig kashinda kana ngiri ya ntiri shaft agh, a cup ihne a gil ninga tu almond blossom ni nbuyang ni bin kpabe ni posse. ³⁵A tina pashe mama kundun na ni bari ya-agilli ninga mwoh ni ri ya-ni tina pashe ma bari ya – agilli deshili ninga mwoh ni a ri ya. Nina n inga pagni tina mbuye ma taro a a bun bari, a binje le pashe ma taro, nga gilli ninga mwoh ni ya. Ika dig ninga anshile a pashe ni topurmwoh logha ri gi-tig kashinda agh. ³⁶Tina ambuyang ni apashe ka dig kwa mwoh ri, zinariya ni mwoh a wala gishe ya. ³⁷Nga gil gi tig kashinda ni kashinda le tompurbahri ya, le ngoti gishe ri kashinda ate a tuhbang. ³⁸Agi pon giri nit ol giri ya n'gilyang ni zinariya ma kwar. Agi pon giri nit ol giri ya n'gilyang ni zinariya ma kwar. ³⁹Npagtumo ni talent zinariya ma kwar ate gil gi-tig kashinda na anshile a agi pag tumo, ⁴⁰mpagyang ninga ja pagha ni ndumo a ngonno agh.

Chapter 26

¹Digna nga gil tahra bin dahra ni kanda gi gwarbang lum mama a gilli linen maɓonna ni zargina, nleghe, ni njinguri ma bangna a giliyi ni cherubim. Ga ka dig tumo le ɓa yeri tumobung. ²Digna nonno le kanda gi gwarbang ni kwa agh ih bol bung woromwoh pure tonpur tahro. Digna akanda gi gwarbang ye kwa agh ka pyere. ³Digna akanda gi gwarbang tongno ka dogha ari yang, le ashile a mamona ni tongno ka dogha ari yang. ⁴Digna nga kag yi ni ma zargina mama meshili kun anji njibang ari kanda gi gwarbang ni meshili ngonshe makunduna agh. Nji njere ninga billa, Digna nga gil jamme ari mamah meshili kun ari kanda gi gwarbang ni meshili ngonshe ma ɓahri ya. ⁵Digna nga ah kagyi woroɓahri pur lum ri kanda gi gwarbang makunduna, digna inga kag tuhli woro ɓahri purlum ri kanda gi gwarbang ni meshili ngonshe maɓahri ya. Pag ga ate atuhli ye ka shina a ri yang. ⁶Digna nga pag gi bamgiri ma gifungna nyinyiling woro ɓahri pur lum le a kpabi ni akanda gi gwarbang binmona ni yang ate mama ih kpaɓ tahra bin dahra. ⁷Digna nga gil akanda gi gwerbang ni nyong mbul avulli tahra bin dahra ni a nguri. Digna nga gilla akanda gi gwarbang lumpur mwoh. ⁸Nonno le kanda gi gwerbang ni kwa agh ka nonno bung woro mwoh pur lum, le dara le kanda gi gwerbang ni kwa agh ka nonno bung ihne. Agi gwerbang ni kwa lumpur ɓahri ya ka pyerre. ⁹Digna aka kpaɓ akanda gi gwerbang tongno ri ari yang le anshile topur mwoh agh a kpaɓyang ari yang. Digna aka bam akanda gi gwerbang topur mwoh a kundum gungri. ¹⁰Digna aka tig ankoɓe woro ɓahri pur lum a kun malla le kanda gi gwerbang ama kunduna, ni ankoɓe woro ɓahri pur lum a kun malla le kanda gi gwerbang ni dog yi ama ɓahri ya. ¹¹Digna aka gil agi bamgiri ma azurfa woro ɓahri pur lum le a ishi yang a ankoɓe egh. Le a dog yi gungri egh binmona ate ih dig giri mwoh. ¹²Anshile kanda gi gwerbang ni uwo, mama ki gyerre uwo ari kanda gi gwerbang ma gungri ya, digna aka gyerra nzum tahra. ¹³Digna kanda gi gwerbang nonno bung mwoh nga nghan mwoh a nji gini mwoh le mabi nga nghan a nji gini mamona- mama a ɗagha sabah le ninga akanda gi gwerbang ma gungri agh digna ih ka gyerre a nji bin tahra a nji bang mwoh le ni nji mamona ate vulliyi. ¹⁴Digna nga gil gi vulliyi tahra ni nyom njuh ni a bangshi ya, ni gi vulliyi mabi ma ngubu maɓonna ih bi vulliyi mur mamu wo. ¹⁵Digna nga gilla agbagle ma suwap ni ngung kpangrang ate tahra. ¹⁶Sabah le gbagle ni kwa agh ka dig nonno bung lum, le dahra le ka dig nonno bung mwoh ni nshile. ¹⁷Digna angung pangha nga nghan ɓahri mama kwa agh ri gbagle ate dogho le ari yang. Nga gilla agbagle le tahre a njinjere ni. ¹⁸Nga ngilla agbagle ate tahra agh, digna nga gilla agbagle woromwoh ate nji gangrah le. ¹⁹Digna nga gilla akushi yang ma azurfa woro ɓahri ih bi woro tinna agbagle ni woro mwoh agh. Digna akushia ɓahri a tinna gbagle makunduna ih bi ɗigha agi bolli ɓahri, ɗeshiliya akushi yang ɓahri ka wora tinna gbagle ni kwa agh ate ih ɗi agi bolli ɓahri. ²⁰A nji gini ma ɓahri le tahra, a nji eɓɓe ya, digna nga gilla agbagle woro mwoh. ²¹ni akushi yang woro ɓahri ma azurfa. Digna akushia ɓahri a tinna gbagle makunduna, akushi ɓahri ari gbagle mama kpah nghan nga, nina wori. ²²Ate nji nzumo le tahra a nji makuli ya, digna nga gilla agbagle topur mwoh. ²³Digna nga gilla agbagle ɓahri ate gbinnah le tahra egh nzumo. ²⁴Digna agbagle egh ka koriyo a tinne keminiya a dog wo a bikuli bin kpaɓe. Ih ɗigha a pag yi ninga ari agbinna le nzumo kwa. ²⁵Digna agbagle nga nghan tonpur tahro, kpaɓni akushi yang ma azurfa. Digna gogwo le akushi yang kwa agh lum pure topur mwoh, akushi ɓahri a tinna gbagle makunduna, akushi ɓahri a tinna mama kpah nghan nga, le nina ri anshile. ²⁶Digna nga tig ngung gangrah tongno ni kpangrang ate agbagle le tahra egh a nji bang mwoh, ²⁷angung gangrah tongno ate agbagle le tahra a nji bang mamona, le angung gangrah tongno ate agbagle le tahra a nji nzumo nji makuli. ²⁸Ngung gangrah ni ntiring le agbagle ya, ini ka dig nshile wora bikuli, digna ih logha malla kehna a malla le. ²⁹Digna nga vulliyi agbagle egh ni zinariya. Digna nga gilla anyeh leyang ma zinariya, ate ih bi dig gi bolla angung gangrah, le digna a vulliyang ni zinariya, ³⁰Digna nga gil tahra egh ari bil gi wabna ni a ɗuma muri ngonno agh. ³¹Digna nga gil akanda gi gwerbang ma jargina, ma lenghe, ni ma njinguri ma bangna, ni ma linen maɓonna, ni ni nyonglo le cherubim, tumo le ɓa yeritumo bung. ³²Nga gerri a muri agbingrah ihne ma ngung kpangrang le a vulliyi ni zinariya. Agbingrah ni ya digna aka apagni bin gyergiri ma zinariya ni a tigha muri atinne ni ihne ma azurfa agh. ³³Le digna nga gyer kanda gi gwerbang binjeh le gi bamgiri, le nga zuni doroshi le ogrung gigilla. Akanda gi gwerbang ka koriyi bin ma gerenteng ri bin ma gerenteng mama uwor bang nga. ³⁴Digna nga tig gi nwah a muri doroshi le gigilla ogrung, mama a bin ma gerenteng ni uwor bang nga. ³⁵Digna nga tig deshile a nzum kanda gi gwerbang. Digna nga tig bin tig kashindah ki shin deshile a nji gangrah le tahra. Le deshile ka ɗigha nji eɓɓe. ³⁶Digna nga gil givul kun gungri. Digna nga gilli ni ma jargina, ma lenghe, ni gima bangna ni linen maɓonna ma ɓalina, tumo le tahgiri. ³⁷A muri givul kun gungri te ya, digna nga gil agbingrah tongno ma ngung kpangrang le a vulliyi ni zinariya, le nga sobboh akushi ma tagulla tongno ate muyang.

Chapter 27

¹A yaka gil bindarah ni ngung acacia, sabale kusung tongno, baye kusung tongno. Deshile ya ih pyeri kwa, le sabale a bikuli kusung taro. ²A yaka buri a girbang le inne niga njemele deng ndah. A njemele agh a giliyang mwo ni deshile, le aka vuliyi yang ni gifungna ma poshina. ³A yaka gilya nkori ate deshile agh: ankori ma pon tubu, ni gi pon giri, na koro li giri, ni gi eshi nyama, ni kandakye pon gishe. A yak agila agi lam gire ni gifungna ma poshina. ⁴A yaka al ga a vuliyi ni deshile egh agh, ni gifungna ma poshina kwa. Gil muna nyegh gifungna ma poshina ari girbang inne. ⁵A yaka tig gi pon tubu atiye deshile, giyap ni girbang inne agh. ⁶A yak agila amunagara atiye deshile, amunagara ngung dingni, a yaka vuliyi yang ni gifungna ma poshina. ⁷Aka ishiyi a munagara agh a muna nyegh, le a munagara agh ka digha a girbang bahri le deshile agh mama a tolli agh. ⁸A yaka gil deshile agh ni tulli, ngung mama asher agh. Aka paghi n inga mama adumo amuri nkono agh. ⁹A yaka gil bing Digna ate tabernacle. A tigha gigeriyina a nji south le bing digha agh, gigeriyina ma mwa ma linen ni ashore agh, sabale kusung woro tongno. ¹⁰Agi geriyina agh ni njung ntagha wuramuwo, ni tinna gifungna ma poshina. Aka tigha a ngalung ari a ngung tagha, ni gifungna ma digdele. ¹¹Niga njere ni muwo agh, nji bing north, a tigha gigeriyina sabale kusung woro tongno, ni ngung tagha wuramuwo, ni tinna gifungna ma poshina wuramuwo, a ngalung ri a ngung agh, ni gifungna ma digdele. ¹²A nji bin Digna agh ki nyera a nji west aka tig kanda giri sabale woro bahri purl um. Ihka digha a ngung tagha lum ni tine lum. ¹³A bin Digna agh agh aji ba kara ki wamang agh sabale kanda giri kusung woro inne purl um. ¹⁴A gigeriyina nji bin igna ka digha sabale kusung lum pur tongno. Aka dighni ngung tahro ni tine tahro. ¹⁵Kung kangna Digna agh akum gi gbara agh sabale kusung wuramuwo. A gil gi gbara nleghe blue, purple, scarlet materials ni kanda giri na sori agh, tumo le ba soriyi giri. Ihka Digna ngung tagha inne ni tine inne. ¹⁶A gung tagha bin Digna agh kwa, ke kum gara gifungna ma poshina, ni ngalung gifungna ma poshina, ni tina gifungna ma poshina. ¹⁷Sabale angung lah kwa agh ih dighni agara gifungna-poshina, gifungna-poshina agalun na gifungna bangna tinne. Ke sabale kasa bahlah ka digh kusung woro tongno, gwoh yale kusung woro bahri purl um, logho le bikuli kusung tongno ni kanda giri ma mwa ma soriyina geriya ri kw ani a tina gifungna ma poshina. ¹⁸Aga kwa aka paghni tumo a tabernacle agh, ni ngung tagha le agunri ma tabernacle ni bin Digna agh a gili ni gifungna ma bagna kwa. ¹⁹Aka wabi aba yahuda kwa a zuni murun Olive, ma gamna yarata, ate kikaya ih possibang atebi. ²⁰A gah tigha abah-Israila a zu ni murung darah, apur gereteng, a ke kanshida ate ih woro pini. ²¹A ye gungri kpaaba, a njung ma gidenna nga kundung leh Kulli ih nga kpaaba gara ogrung agigilla, Haruna na muni ka tig kashida ih woro poshibang a kundung Yahweh, ni kupolla zu a beri. A gipagna ni ihbi digha gigilla ari anjah abah Israila.

Chapter 28

¹Gor muro, Haruna ni amuni-Nadab, Abihu, Eliyazar, ni Ithamar- a ntiri aba Israila ate a digha amalah lang.

²Digna aka sor yi Haruna muna ngwo dagra mama ih pagna nghan tumo agh. Dagra ni ya ka digha ate gusso ni bor shina le. ³Digna aka nahteng ari abayong kwa, abeni ni yeriteng a yahli yang ngha, abeni ndungshina yang ni bongho ma yeriteng ngha, ate mama a sor dagra le Haruna ate a tighi gerenteng ih pag nghan tumo le malah.

⁴Digna dagra ni a sor agh ka pagni kukuya muri Efod, dagra ma sabna, gibugna mel, gibum murung, ni nguri bung. Digna aka sor dagra ni a tigha ate murang ngha. A tighi ate muna tehro Haruna ni amuni ate a pag nghan tumo le malah. ⁵Aba tahgiri ka pagtumo ni njinguri maonna ma zinariya, ma bulla, ma nlenghe, ni ma bangna.

⁶A gil efod ma zinariya, ma bulla, ma lenghe, ma njinguri ma bangna, ni ma tahna njinguri maonna. Ih bi dig tumo le aba yeri tahgiri. ⁷Digna a sor yi minkanda giri a gogre kwa bahri. ⁸Nguri kurbung ka dig gitahna maonna ninga efod; ih dig kandagiri mwoh ni efod, ma tahna ni njiguri maonna ma zinariya, bulla, lenghe, ni ma bangna. ⁹Digna aka tol njitahli onyz bahri le a nyongli lulli amuna Israila a muri. ¹⁰Alullung topurmwoh a muri tahli mwoh le nshile topurmwoh a muri mamona tahli, ari billa leyang. ¹¹Ninga yonglo le gi tigbuh ini a yonglo muri tahli ye ka dig nina, digna a yongli lulli amuna israila a muri tahli ye. Digna a tigha atahli ye a digna le zinariya. ¹²Digna a tig atahli ye bahri a murikandagi efod ni gogrungha, atahli ye ate ih dengshi ni amuna israila. Haruna ka tol alulli nghe a gogre kwa bahri ka kani dum Yahweh ate ih bi dengshini yang. ¹³Digna gilli ni zinariya ¹⁴ni njilang mel ma bahlina ni a gil ni zinariya ninga nguri ni dogyi giri ya, le digna a dogyi njilang nghe ri tigha ¹⁵Digna a gil luhwa egh ate gi wabna, tumo le aba gigil la ni, a gilli ninga efod. Ngilli ma zinariya, ma bulla, ma lenghe, ni ma njinguri ma bangna ni njinguri maonna. ¹⁶Digna nga kar aluhwa mbende bahri. Mwoh ka sabah le mamona ka nonno. ¹⁷Digna nga tangshi atahli ye a bang ihne. Tangsa ma kunduna agh digna ih pag ni karneliyan, ni tofas, ni zumrrudu. ¹⁸Tangsa ma bahri dig ni kirisolat, ni saffaya, ni daimon. ¹⁹Tangsa ma tahro ka dig ni yasin, agat, ni ametis. ²⁰Tangsa ma ihne ka dig ni beril, ni onis, ni yasfa. A tig yang muri gilla le zinariya. ²¹Digna a tangshi atahli ye a ri alulli amuna Israila. Digna yonglo egh pag ninga mama muri muna nyeh ya, lullung ni kwa mwoh agh ih bi tangha tukushi mwoh le akunvarre lumpur bahri ye. ²²Nga gilla muri luhwa egh njilang ninga ga ki dogyi agiri ya, le tumo bahlle bi dig ni zinariya. ²³Digna nga gil muna nyeh bahri ma zinariya le nga tighi kun aluhwa ye. ²⁴Digna nga dogyi anjilang ma zinariya ni bahri ya ari kun aluhwe bahri. ²⁵Digna a kpaab kun anyeh ma bahlina ni bahri ya ari a gilla ye. Le a sor yang ri kanda gi gogrungha le efod a nji dumi. ²⁶Digna a gil amuna nyeh ma zinariya bahri le tig yang a kun aluhwa ni bahri ya, a kuni a kari kunni ma njiba yeh le efod ²⁷Digna nga gil muna nyeh ma zinariya bahri, le nga sohri a tinna kanda giri ni gogre bahri ya, a nji dum efod, a bikuli gi kur bung. Digna a kuri ri luhwa nji ri muna nyeh le ni a kura rimuna nyeh le efod. ²⁸A kur nguri muru jargina ri muna nyeh le luhwa le a dog yi ni muna nyeh le efod, ate mama ih digha bikuli gitahna nguri bung ma efod. Ih pag ninga ate ih bi luhwa dog yi ni efod. ²⁹Ngha Haruna ka ingna bin ma gerenteng ngha, ih tol alulli amuna Israila a kikili ngha a kukuya le ate gi wabna, ³⁰ate ih dig gi dengshina a dum Yahweh. Nga tig Urim ni Thummim ari luhwa ate gi wabna, ate ih digha kunyahli Haruna ngha ingna dum Yahweh ya. Nina agh Haruna ka tolli nina kare ni kwa agh ate gi wabna a dum Yahweh ate aba Israila ³¹Aka sor dagra ma sabna ma efod mama njinguri ni a tahni ya ma jargina ni. ³²A tig melli ntiring ate issa. A tah njinguri a kangni ni melli ye ate ke ih bi san ngha. Ga agh ih dig tumo le aba tahgirii. ³³A bin njeh le dagre ya. Digna a sor njinguri muru jargina ki pur njingun rumman, ma lenghe, ni ma bangna kwa kangni. A tig gitulla buana zinariya a ntiri yang kwa kangni. ³⁴A tangshi ninga gitulla buana le njigun rumman, gitulla buana le njigun rumman- nina ke woro- kwa kangni kushi dagra ma sabne. ³⁵Haruna ka mel dagra ma sabna ye ngha kwa ih pagni tumo agh, ate a woro og bua le ngha ih ingna bin ma gerenteng ngha dum Yahweh ya ni kunbang ni dagni beh ya. Ngha nina ate ke ih wuh agh. ³⁶Digna a gil yi gima penlang ma zinariya le nyonla muri, ninga nyongli giri ni muri gi tigbuh agh, "Gerenteng bin Kulli." ³⁷A tig nguri ma jargina a ri gima penlang nghe le kpaabi ri gi bom murung. ³⁸Ih digha kundum Haruna; ih ka tol gimashihra ni kwa ka digha ri gipahna ni gerenteng aba Israila tigha bin Yahweh. Bom murung nghe ka digha muri ate Yahweh ka ag gipahna leyang. ³⁹Aka sor yi min dagra ni njinguri maonna ma linen, le a gil yi gibom murung ni njinguri maonna ma linen. a sor yi min nvulle le malah, tumo le ba sogri maonna. ⁴⁰Ate boro ni gushi amuna Harunaagh, a sor yi yang dagra ni ni sab a agh, ni gikur bung, ni min nvulle. ⁴¹Aka mel yi Harunamun gwo ni amuni dagra. Aka dahri yang, a ishi yang, le a tig yang gerenteng binang, ate a pag bghabg tumo le amalah. ⁴²Nga sor yi yang dagra ma mella nji ba yeh ih bi vulliyi tessalang, ih vulliyi bung yang zu a bel yang. ⁴³Haruna ni amuna ka mel dagra ni ngha a ingna a gungri kpaaba ko ngha a zuni kari deshile dahra a za pag tumo a bin ma gerenteng ngha. A pag ga ate ni a pag gimashihra agh nko nyha nina agh le a wuh. Ga ni ka pag ga gigillani ni ki a ri ya agh a bin Haruna ni aminkahyi ni ka zu a zumi ya.

Chapter 29

¹Nibeniya a gah ni ngha pagha ngha tigha ya sah ate muranfg atema aba pagha tumo le amalah. Tol dendah mwoh a ntira agiluoh ni a njuh bahri nyha ni pyeh nghanh ngha, ²Brodi ni njibogho nyha ri agh, ni agikagna ni nji-bogho nyha ri agh a jaliyi ni murun. Deshiliya tol brodi ni njibogho nyha ri agh a jaliyi ni murun ngha. Pag brodi ni muh mabonna. ³Digna inga tig yang a guwo mwoh, zuni yang a guwo, pah yang ni dendah ni anjuh bahri. ⁴Digna a ka dumma Haruna ni amunabuna le a kunjere ingna a gungri kpaaba. Digna ngha lagha Haruna ni amunabuna le ni muru. ⁵Digna ngha tol dagra inga ishiyi Haruna ni mindagra, dagra magula ni mindagra, le mindagra, ni njibba-kikil, kuri ni nguri bung ni layi ya ri mindagra egh ya. ⁶Digna inga tighi vulle ni a mariya amuri le tig jeghe magereteng ari vulle. ⁷Le tol murundarah ih sobbi amuri, njinjere ni ndahri ni. ⁸Digna ngha zuni amunabuna le ngha bughi yang larah. ⁹Digna ngha ishiyi Haruna ni amunabuna le gi bol kunkangna le tig gikur murung ariyang. Le tumo le amalah digna miyang gigila ma kikene. Njinjere ni inga dahrini Haruna ni amunabuna le ih paghi tumo. ¹⁰Digna ngha zuni dendah a kundung gungri ma kpaaba. Haruna ni amunabuna le ka tig bih yang amuri. ¹¹Digna inga wol dendeh a kudung Yahweh a kunjere ingna gungri kpaaba. ¹²Digna nga tol nshille nkila ngha sobba anjeme deshile bin darah ni munabung, le digna ngha sob nshille nkile kushi deshile dareh. ¹³Digna inga tol murun nyamma ni vulliyi nji bah yeh ngha, nina agh ngha tol ngha vulliyi kunyeh ni njigbere ni bahri aghminduh murun ni a yeh agh; pinshi kwa a muri deshile. ¹⁴Keminiya nyam dendah te agh, a ngubeh ni atibeh, digna ngha pinshi yang a nzum kpaadigna. Ih dig gipahna ma gimashihra. ¹⁵Digna nga tol njuh mwoh, Haruna ni amunabuna le ka tig bih yang a muri. ¹⁶Digna nga wol njuh egh, le ih tol nkila ih meshiyi kwa a girikari deshile. ¹⁷Digna nga kashi lulushi nga lang bayeh ni akushi, le digna ngha tigha a bumme, ni a mamah akashi ya ni muri binmona, ¹⁸A muri deshile. Le mpinshi njuh egh kwa. Ih dig gipahna ma pinshina a bin Yahweh, dummo mabonna, gipahna ni paghi Yahweh ari gishe agh. ¹⁹Digna le nga tol njuh mamona, Haruna ni amunabuna le ka tig bih yang a muri. ²⁰Le digna nga wol njuh nga tol nshille nkile. Ih dog kiri Haruna malih, ni kiri amunabuna le malih, akun muna bih yang magula malih, ni kun muna kushi yang magula malih. Le nga meshiyi nkila ari deshile a nji ba kwa agh. ²¹Digna nga tol nshille nkila ni amuri deshile agh ni nshille murun dahra, le meshiyi kwa amuri Haruna ni amunabuna le ni agi ishina le ni gi ishina le amunabuna le. Haruna ki dig gerenteng ate meng, ni a gi ishina le, amunabuna le ni gi ishina le amunabuna le ni ni. ²²Digna nga tol murun njuh, ni ngile, ni murun ni vulliyi bumme agh, ni mama vulliyi kunyeh, ni amindu bahri ni murn ri yang ngha. ²³Tol ngoshe brodi mwoh, ni brodi ma kagna ni murun ngha mwoh, ni kunli gikagna mwoh agwoh ni a tigha abrodi ma nji bogho nyha ri agh a kundum Yahweh. ²⁴Digna nga tig gah abih Haruna ni bih amunabuna le alogshi a kundum mang ate ih dig gipahna ma logso kundum Yahweh. ²⁵Digna le nga tol n'nu a bih yang le a pinshi a muri deshile ni gipahna ma pinshina. Le ih pag mabonna ma sunsunang ate meng; ih dig gipahna ni a peh nji ri pinsa agh. ²⁶Digna nga tol kikil njuh le Haruna mama atig gerenteng agh le a logshi ih dig gipahna ma logso a kundum Yahweh, le ih pag ngoso mi yong. ²⁷Digna nga tigma mameng kikil ate gipahna ma logshina inga logso ni belli ni kpaabi bih amalah. Akikili ni a logshi ya ni abelli ni a kpaaba ate Haruna ni amunabuna le-ari njuh ni a tigma agh. ²⁸Ari a kunbang ni kwa nga ni ga dig ngoso mi Haruna ni amunabuna le. Ih ni nga dig gikpaaba ni aba Israila nga pih Yahweh ari agipahna ma ollolo. ²⁹Le dagra ma gerenteng Haruna ni mi amunabuna le a gibbe ate muri aminkahyi ni nzumi agh. A sob murun dahra ari le atolli te murang. ³⁰Le amalah mama ka tol tumo egh azum yang a ntiri amunabuna le, ngha zu a gungri kpaaba ka pagha tumo a bin ma gerenteng, le ih mella adagra ha kahra tong pur bahri. ³¹Digna ih ka tol njuh ma tig gerenteng agh ihka lam nyamme a bin ma gerenteng. ³²Digna le Haruna ni amunabuna le ka lih nyam njuh egh ni brodi ni agwoh a kun kagna ingna gungri kpaaba agh. ³³Digna inga lih nyamma ni brodi mama a pah te nwah ate muyang ni a tighsa ate murang ngha. Bwa nyha deshili ka lih gilih egh ya; digna a tighi gerenteng. ³⁴Ngha nyamma kwa a tigha te gipahna, ko brodi ni kwa agh, nonho kena a beri agh, le a pinshi. Digna ninga lih ya, ate a tigne sa ate murang. ³⁵Inga nina ni, inga billa a gah kwa nlag yong ih pag ngha, inga paghi Haruna ni amunabuna le. Digna inga gilyang ha kahra tong pur bahri. ³⁶Digna kahra ni kwa agh nga pah dendah gipahna ma gimashihra. Digna ngha tig deshile gerenteng telle nweh, le inga dahra ate ih dig te murang. ³⁷Digna nga nwah ha kahra tongpur bahri ate deshile le a tighi sa te Yahweh. Le deshile ka digha a tig ne sa te meng. Yang kwa dog deshile egh le ih ka digsa te Yahweh. ³⁸Digna kahra ni kwa agh pah a muri deshile kahra bahri ni kwa agh anjuh bahri ma pag bogho agh. ³⁹Digna beri ni kwa agh a pah njuh mwoh, le njuh mamona a peh ni kupola. ⁴⁰Ni njuh ma kunduna agh, pah ephah lum ma muh mama a zaliya ni ma ihne murun mama a gama ri zaitun ngha, ni ma ihne muru njingung ih pah ginuhna ma gipahna. ⁴¹Digna nga pah njuh ma bahri a ingna le kahra. Digna nga pah njigiri nina gipahna ni beri, le gipahna ma ginuhna. Ate ih pag gima dumna ma sunsunang ate meng; ih dig gipahna ni pinsha ni gishe agh. ⁴²Ih dig gipahna ma kahra ni kwa agh ari akunbang egh kwa, ari kunjere ingna a gungri kpaaba a kundung Yahweh, bah shi lugri ngha ni weh

nga nahteng ro agh.⁴³Behni nga kuma aba Israila nga; le gungri ye agh a tighi sa ate murang ate gulo lang. ⁴⁴A tig gungri kpaɓɓa egh ni deshile ate a gah ihbi pag mameng kunkolong.Nye nga tig Haruna ni amunabuna le sa ate tumo le amalah.⁴⁵Ngha digha a ntiri aba Israila nga dig Kulli le yang. ⁴⁶A gha yere ih mini pag Yahweh, Kulli le Yang, beni pushiyang a njeh Masar agh ate nga digha ni yong. Mini Yahweh, Kulli le yang.

Chapter 30

¹Digna aka gil deshile dahra ih dig bin pingshi murun. Digna aka gilli ni ngung kpangrang. ²Sabbah le ka ken kusung mwoh, le nonnoh le kusung mwoh. Ih dig gbinnah ihne, le sabbah bikuli kusung bahri. Gbinnah ni kwa agh ka kdig ni dogro ninga njeme. ³Digna aka vul murun dahra egh ni zinariya a nji muri, ni giri kahri, ni anjeme le. Digna aka kangni kuni ni zinariya. ⁴Digna a gil amuna nyeh ma zinariya bahri le a tigha a kuni a tittyte ki shina ari yang. Anyeh egh ni ka bol agara ngung ma tol deshile dahra. ⁵Digna aka gilla angung ma tenna, le a vulliyi yang ni zinariya. ⁶Digna a tig murun dahra a kushi kandagiri ni kahri doroshi ma ogrung gigilla. Ika digha dum gi vul kun doroshi ma ogrung gigilla, bah nga lungri weh nghanh nga. ⁷Digna Haruna ka pingshi murun berini kwa agh. Digna ih ka pingshi nga ih giliyi ni akashindah agh, ⁸le Haruna ka moshi- gishe deshili kapolla ni kwa agh nina ni a pingshi ni murun a dum Yahweh kara ni kwa agh, a njah ni kwa agh. ⁹Keminiya digna ni awo dahri murun a muri deshile dahra agh, ko gipahna pingsa ko njigiri gipahna. Digna ni awo sob gipahna nuhna a muri ya. ¹⁰Digna Haruna ka dahra nwah a muri njeme bogho ni kwa agh. Ni nkilli ma gipahna lag gimashihra ni ih ka nwah dahra ate muri mbende mwoh a bogho a yeh anjah leyang kwa. Ngha kwa agh a tighi te Yahweh. ¹¹Le Yahweh waftenana ri Musa, ki nah, ¹²"Ngha a bangha aba Israila agh, le digna beni kwa agh ka pah gi ashina usulo le a bin Yahweh. Aka pag ga a nzumo ni a bangna yang nga, ate bin konna nyha a ntiring yang nga awo bang ni yang nga. ¹³Beni kwa a bang nga ka nwah kunkoro ma azurfa, pyerari ga a pyeshini giri a bin ma gerenteng nga. Azurfa ni ya gipahna bin Yahweh ni. ¹⁴Beni kwa a bang nga, logha ri bogho wor mwoh wora bikuli, digna a pah gipahna ni binang. ¹⁵Ngha abayong pah gipahna ni binang ate nwah te usulo leyang, aba kumo ka pah uwor kunkoro ma zinariya, le aba enna ni ki pah fittong nga. ¹⁶Digna aka ag bollo nwahni a bin aba Israila le aka tighi ate tumo tahra bin kpaba. Ih ka dig gi dengshina a bin aba Israila a dummang, a nwah ate usulo leyang. ¹⁷Le Yahweh wabi Musa, ki nah, ¹⁸"Digna aka gil koro magula ma tagulla ni akushi ma tagulla, koro egh ate lag giri. Digna aka tighi a ntiri le gungri bin kpaba ni deshile dahra, le digna aka sob muru a yeh. ¹⁹Haruna ni amuni ka lag abihyang ni akushi yang ni muru ye. ²⁰Ngha a ingna gungri bin kpaba ko nga a kenna kahri deshile dahra a pingshi gipahna agh, a lag ni muru egh ate ke ih bi a wuh agh. ²¹A lag abihyang ni akushi yang ate ke ih bi a wuh agh. Ga digna gigilla ha ke kene ate Haruna ni aminkahyi a njah leyang ni kwa agh. ²²Le Yahweh wabi Musa, ki nah, ²³"Tolla agi shih mabonna ni: murun mur ni kenna shekel woro tongno tongno agh, ni gi logshi nlelleh shekel 250 ma sinamon, ni shekel 250 ma kahduna, ²⁴woro tongno togno ma kassiya, a pyeshi dungro le shekel ni a bin ma gerenteng nga, ni duh ihne ma murun zaitun. ²⁵Digna aka kpaß murun dahra ma gerenteng ni agi ma susunang ni agi shih ni, tumo le aba kpaß murun. ih ka dig murun dahra ma gerenteng, ate murang. ²⁶Digna aka dahri gungri bin kpaba ni murun, ni doroshi ma ogrung gigilla, ²⁷deshile ni aga kwa muri ya, kashindah ni aga kwa kpaßni ya, murun deshile dahra, ²⁸deshile dahra ate gipahna pingshina ni aga kwa a muri ya ni koro ni akushi. ²⁹Digna aka tig yang kunwar ate mama a digha gerenteng. Ga kwa dog yang nga ka osso ka dig gerenteng. ³⁰Digna aka dahri Haruna ni amuni le aka tig yang ate mama a pag nghanh tumo le amalah. ³¹Digna aka wabi aba Israila, 'Ga ni ka pag murun dahra ni Yahweh tigha bin ate njah le abayong kwa agh. ³²Digna ni a gogri a nguß ngirung nga, ko a gil mabi ki puri ni aga a kpaßni ya, ate mama Yahweh wara tighi kanangiri. Digna nga tolli a njinjere ni nina. ³³Beni kwa gil murun susunang niga ini ko beni kwa sobbih ri bwa agh, beh ya aka pushi a ntiri abwale. ³⁴"Hahweh nah yi Musa, "Tolla agi shih- sitakte, onika ni galbanum- agi shih ma susunang kpaßni murun lubban, aka pyeshi yang a gogho a pyerre. ³⁵Kpaß yang a dig murun, gilla le ba kpaß murun, kpaßni muwa, ih tighi kunwar ate murang. ³⁶A pon fittong a sogho ih pil muh. Kungni muh egh a dum ogrung gigilla, ni a gungri kpaba agh, bah nga lungri nghanh ni yong nga. Nga tolli gima gerenteng ni a binang. ³⁷A muri murun ni aka kpaß ba. abayong ni ki kpaß mabi ninga mama ate muyang nga. Digna a tighi gerenteng. ³⁸Beni kwa kpaß gubung ninga murun susunang ni ya, digna a pushi a ntiri abwale."

Chapter 31

¹Le Yaweh natenngari Musa le nah. ²Shina ngwara lulang Bazela muna Uri Muna Hur anji bin abba Yahuda. ³Bazelel ni bagholang ate nga pi yeriteng mamagereteng ni yeri giri ate mura agigilla kwa, agh. ⁴Ndarina Bezelel ni bogholang ate nya pi yeriteng- magerenteng ni yeriteng ni yerigiri. ⁵Ate muru ga a gillah ate abbayoni agori abba- gill gi funnaagh. ngha kwaagh aka kashi tahle ni shere agu ate abbayoni agori abba gill gi funna agh. ngha kwaagh aka kashi tahle ni shereagu ate agka pahgtumole abba gilgiri. ⁶Ye buri neah Ohollab muna Ahisamak anji biye agh dan in pane yang nijjerere yerigiri a kun yaliyang ate ahkayeri ga kwaagh nwabba aka pakagh ga ah kpabni. ⁷Kanah bin dinna gisasa mami kulli ni gi billa atalili ngah aye gi sahsah bani agi din kwa ah kanaaaghe. ⁸Deshili na agi nyong giri gil monshigishe ni aga agh a pani tumono agh abin dara. ⁹Desgile mama bin dara agh ni agh tumole ni koro magulla abiyebinghagh kwa. ¹⁰kpami kadayin ma gulla kandagiri mama a dariya ah ate muri Haruwa aba paktumo a kangna ban kulli. ¹¹Ni shinde a Momilbi tiyang ate aka paktumole aba bilgilla Nghoteyaaghika kpabi ni Muru daribang ni ma dunna abin ma genanteng Abba giligiziah agilayang kwaaglinida mama a wabba, agh. ¹²Yaweh nayi Musa le nah agh. ¹³Wabbi abba Israila digna agh nga gil kara ni agori Sabba day kara ma tombanya agh le Yaywehika dikan gi pannah a tiriyong ni yong na Mikayi youn ate ga aghi yene ini Yahweh beni pushiyoung ibi a mami agh. ¹⁴Ate ahga gill kara mi ibbbi diyaagh abayong ni kara ma gerenteng diyaagh te muri. Boni mi gushi kara agh aka pushi a atiri bayong. ¹⁵Tumo ka payshi atiri kara topurumoh ate kara ma to in bariya agh kara ma usulo ni kwa'agh kara ma usulo agh digna kara ma garenteng abin Yahweh, beni kwa bagh paktumo agh ari kara mi agh a gori Sabbath day aka walluyeh. ¹⁶Nigowaagh a ba Israila ka gushi kareagh aka bill karah zuwa mura ammukayiyang oksum mimalaagh . ¹⁷Kara ni a gori Sabath kah digigipannah a turi aba Israila ni Yahweh ate kara ma tompurumo ni Yahweh gilli makulli ni nzali ate kara to mbasu agh kara usulo ni mi bwagino. Niga agh Kulli malni natang asi Musa agh a konasinai agh le pideshili bari ma Oglu a gilli mi talili Nyoligoli a Musa ni bie.

Chapter 32

¹Ngha abayong shin ni ih Musa tenghina bang a suhla nkonno agh, a kpaɓa bin Haruna le anah yi, "Zu, a gil yi sung gilang ni ka wora dumsung ngha. Ate muri Musa te ya, ɓeni pushi sung a njeh Masar agh, ni shi yeri ga kumi ya. ²Haruna nah yi yang, "Mpushi ayerri ma zinariya ni a kiri amah nyong, ni amuna buna na muna ngalang leyong ngha, le nzu ni binang,"³Abayong kwa pussa ayerri ma zinariya ni kiri yang ngha le zuni yi Haruna. ⁴Agha azinariya ni a biyang ngha gilli ni gishere, le tullih pushi guɓung ninga muna ndah. Le anah, "Akuli leyong ngha, Israila, ɓeni pushi yong a njeh Masar agh."⁵Ngha Haruna shin ni ga agh, ɓag deshile ɗahra a dum muna ndah ye le waɓ ɓa, nah, "Kaberi le njibuno gushi Yahweh ni." ⁶Abayong logni beri suɓ le pah gipahna pingshina le zuni gipahna kpaɓmurung. Le a ɗigha njahli a lih a nuh, le a logho a dalla.⁷Le Yahweh waɓteng ri Musa, "Wor ni kara, ate aɓwa lo ni a pussa njeh Masar agh, ɓihyina mur yang. ⁸A karina a ɗag njere ni tighi yang ngha. A gil la gitulla ki pur muna ndah, le a gushi ni ɗahri yi. Anah na, "Akulli leyong ni ga, Israila, ɓeni pushi yong a njeh Masar agh"⁹le Yahweh nah yi Musa, "Nshin na abayong ni. Shina, aɓa tenmurung ni. ¹⁰Niɓeniya le, ka ala a teshiyang njeh ya. Yehlula lang ngha pihn a mur yang, nina agh nga juri yang. Le nga gil njeh magula nji bino." ¹¹Keminiya Musa alla pashi yahli Yahweh Kulli le. Nah, "Yahweh, mang paghi ke yehlulla lo ki pihn a muri aɓwa lo, aɓeni a pussa a njeh Masar ni ngih gullo le ni bung magula lo agh?"¹²Mang aɓa Masar ka waɓa, 'Ih pushina yang ni dengshe mashihra, ih wol nluo yang a nkonno le ih juri yang a dum ngunjah kwa?' Suhli yehlulla lo, le a ɗag tele fungshi aɓwa lo. ¹³A dengshi ni ibrahim, ni Ishaku, ni Yakubu, aguro lo, aɓeni a kaniyi yang giri ni muro le a nah yi yang, 'Nga tigha aminkah yong ka gogho ninga amuna shienri ni a kuli ya, nga pih aminkah yong njeh ni kwa nwaɓa ng pah yang ngha. A tolli gibere ha ke kene..' "¹⁴Le Yahweh ɗag tele fungso ni nah ika sulla muri aɓwale ya.¹⁵Le Musa pilla suhla nkonno, ni gigilla ogrung a bih. A nyongli na giri a njidum ni njinzumo le tahli ye. ¹⁶Kulli ni gil atahli ye, le nyonglo ni muri tahli ye agh, nyongli giri le Kulli ni. ¹⁷Ngha Joshua ogni jollo le abayong ni a mag ga, nah yi Musa. "Jollo ngha nghan a bin ɗigna." ¹⁸Keminiya Musa nah, "Gih ye agh, jollo ma ganluwa ni ya, le gih ma ɓua le aɓeni a gana luwa agh ni ya, keminiya gih tuh ngya ni oghe."¹⁹Ngha Musa zuni gyaɓ ni bin ɗigna, shin muna ndah gitulla le abayong ki tah ngwan. Yehlulla paghi. Soɓ ɓa atahli ni a bih ya koh a tinnah nkonno a wam ma. ²⁰Tol gitulla muna ndah egh, pingshi, gog yi ɗig muh, le soɓ ɓi a muru. Le tigha abayong nuh yi.²¹Le Musa nah yi Haruna, "Mang abayong ni pag go ke a zuni yi yang gimashihra magula a mur yang ninga?" ²²Haruna nah, "ke ih ɓi a ɗag yehlulla lo vel agh, telelah lang. A yerina abayong ni, pagha ni a gil li ri yang ate pag gimshihra agh. ²³Anah nghan, 'Gil yi sung kuli ni ka gingni sung ngha. Ate Musa, ɓeni pushi sung a njeh Masar agh, ni shi yeri ga kumi ya.' ²⁴Nina ke nah yi yang, 'Beni kwa ni zinariya agh, ih ɓi pushi.' A peng a zinariya egh le soɓ yang gishe, le puro gitulla muna ndah ni."²⁵Musa shinna ni ih abayong nghe ngha ɓoro (ate Haruna ɗagna yang ɓolrung nyha, le a ɗig gi ollo abin aɓih yang ɓa shiɓi mur yang). ²⁶Le Musa tangha kunjere bindama le nah, "Beni kwa njibin Yahweh ya, ih ɓi zu a binang," Aɓa Lawiya kwa kpaɓa bini. ²⁷Nah yi yang, "Yahweh, Kulli le Israila, nah: Le ih ɓi ɓeni kwa agh ih kur garabwo le kari le ih kena kunjere bindama ih nyere, ih wol nluo muna ngih, bih, ɓih ɓamurikala."²⁸A aɓa Lawi pag ga Musa tigha a pag ga. A kare ya abayong woro tongno lum tahri wuh. ²⁹Musa nah yi aɓa Lawi, "A tigna yong a tumo le Yahweh ni kyari, ate ɓeni kwa agh pagna giri a muri muni, ni muna tehri. Nina agh Yahweh ka moshi yong ni kyari."³⁰Bang kor agh Musa nah yi abayong, "Mpagna gimashihra magula dudug. Niɓeniya nga ka bin Yahweh. Gol le nga kum lag gimashihra leyong." ³¹Musa nyer ra bin Yahweh le nah, "Nyerina! Abayong ni pagna gih gimashihra magula le gil le kanangiri yang gillang ma zinariya. ³²Kemini niɓeniya, kukushi laghi yang gimashihra leyang; nyha nina agh le, ɓishili lullang a gibomteng ni nyong li ya."³³Yahweh nah yi Musa, "Beni kwa pag nghan gimashira agh, ɓeni nga ɓishili lulli a gibomteng lang. ³⁴Niɓeni nina agh woro, billi abayong ni a keni bah nwaɓɓo agh. Shina, malaika lang ka wora dum yong. Keminiya a kara ni nga fungshini yang ngha, nga fungshi yang ate gimashihra leyang." ³⁵Yahweh tutti abayong nkonno ate a gil la muna ndah ma zinariya, mama Haruna gil agh.

Chapter 33

¹Le Yahweh wabtenana ri Musa, “Ndag ba, a weh ni abayong abeni a pussa njeh Masar agh. Nwora njeh a ba kaniyi Ibrahim, Ishaku, ni Yakubu giri, nga nah ni, ‘Nga pih aminkah yong ni.’”²Nga tutti malaika lang a dum yong, le nga piriya aba Kan’ana, aba Amoriya, aba Hittiya, aba Ferriziya, aba Hiwiya, ni aba Yebushiya. ³Nwora njeh wo, mama ki pushi kira ni nyih ya, keminiya ni ngi worn ni yong nga, ate nyongni abayong ma tenmurung. Nga juhri yong a njere.”⁴Nga abayong ogni atenana ganshina ni ya, a gonno, le bwa nyha mwoh bug njilang nga. ⁵Yahweh nah yi Musa, “Nah yi aba Israila, ‘A yong abayong ma tenmurung. Nga nkehna a ntiri yong ko ma kunbang mwoh le, nga juhri yong. Nibeniya nina agh, mpushi anyeh kedebang ntol ga nga pag ni yong nga.’”⁶Nina agh aba Israila ni ye bug nyeh deshiliya ke a logni nkonno Horeb agh. ⁷Musa tol gungri kpabi a nzum bin damma, nonnah ni bin damma. Gori ih gungri bin kpaba. Beni kwa ni ga ka ihli ni Yahweh ya, ka wora nzum bin damma a gungri bin kpaba. ⁸Nga Musa ka kah a gungri ya, abayong kw aka pura ka tangha kun gungri leyang ka shin tekori Musa ha se te ingna a yeh. ⁹Kunbang ni kwa Musa ingnini a gungri egh ya, gbingrah nlagiri ka suhlo ka tangha a kun gungri egh, le Yahweh ka nahteng ni Musa. ¹⁰Kunbang ni kwa abayong shinni gbingrah nlagiri a kun gungri ya, le aka logho a gushi, beni kwa agh a kun gungri le. ¹¹Yahweh ka nahteng ri Musa kundum ni kundum, ninga mama bwa ka nahni teng ri bih ya. Le Musa ka nyerra bin damma, keminiya Joshua muna Nun guro le ka digha a gungri ye. ¹²Musa nah yi Yahweh, Shina, awo nga awo nah nghan, ‘Wor ni abayong ni a muri ginya leyang,’ keminiya ni a dag nghan ih bi nyerri beni aka tutta binang nga. A nah na, ‘Nyerino ni lullo, le a kumna boro a binang.’”¹³Nibeniya nga kumna boro a bino agh, dum mang njinjere lo ate nga yerro le nga tang al boro a bino. Dengshini abayong ni ya abwalo ni.”¹⁴Yahweh pil yi, “Kundum mang ki gingni weh, le nga poh usulo.”¹⁵Musa nah yi, “nga kundumo ni ki gingni sung nghan nga, ka tol logha ba agh. ¹⁶Ate nyha nina agh, ni yelling ni aka yerini ih nkumna boro a dumo, a meng ni abwalo? Ni ih digha nga a wor ni sung ke meng ni abwalo ka pur sa ni anshile abayong ni a ngunjah agh?”¹⁷Yahweh nah yi Musa, “Deshiliya nga pag ga a jim jimma ni ya, ate aka kum dumposhina a binang, le nyerino ni lulling.”¹⁸Musa nah, “Kukushi dum mang gusso lo.”¹⁹Yahweh nah, “Nga tigha agi mabonna lang kwa ih bi a dura dumo, le nga wab lullang ‘Yahweh’ a dumo. Nga dum boro lang bin beni nga dumi boro lang nga, le nga dum shin gienna lang bin beni nga shin gienna le ya.”²⁰Keminiya Yahweh nah, “Digna ni awo shin kundumang nga, ate bwa nyha ka shin kundumang le ka ab ba.”²¹Yahweh nah, “Shinna, ba ni pag ba a kahrang nga; aka tangha muri tahli ni. ²²Nga gusso lang ka dur agh, nga tigho a tuh tahli le nga vulliyo ni beng ha se te nduro. ²³Le nga logshi beng, le a shin nzumang, keminiya kundumang nga ni a shini ya.”

Chapter 34

¹Yahweh nahyi Musa, kashi tahli nyongli giri bahri ninga mama ni kunduna agh. nga nyongla amuri gi nyongli giri a tenana ni nyongla amur gi nyongli giri ma kunduna, gi nyongli giri a wamma. ²Giro ni beri le ebbe a muri Nkonno Sinai, le dum muro a kundumang a abinang beh a bi kuli le Nkonno³Bwa nyha ka z ni weh agh, Ka dag bwa sa a shina a muri nkonno agh. a njuh nyha ko andah ka lelle a kundum nkonno agh." ⁴Nina agh Musa kashi tahli nyongli giri bahri ninga mama ni kunduna agh, le log ni beri sup le eb Nkonno Sinai, ninga mama Yahweh langni nya. Musa tolla a tahli nyongli giri a bih.⁵Yahweh sulla njeh a yeh lahgi zu tagni Musa a beh, le ih gor "Yahweh." ⁶Yahweh dura a kundum mi le nah, "Yahweh, Yahweh, ba gi'enna Kulli ma nieh, nyha ki kari Yahlula agh, dushi tolla ni njiteng, ⁷Tigha tagha tolla agh agweh, tolyi bayong gimashihra, adurnjang, ni agimashihra. Keminiya nyha ni agh ih lagha aba gimashihra. Ih ka zuni funso ate gimashihra le a terrung a muri amuna ni muri amuna amuna, ha kena akunbang ma tahro ni ma ihne.⁸Musa gugha njahli nikahra le gushi. ⁹Le nah, "Nga nibeniya nkuna borro a njoh, Magula lang, Kukushi wora a ntiri sung, ate abayong ni agh bateng murung ni. Ponghi sung tubu a tol yi sung gimashihra lesung kwa, le a tol sung ni agibere lo."¹⁰Yahweh nah. "Shinna, Miynag nga gil ogrung. Akundum abayong kwa, nga pag agi ngobong ninga ni pag pa agh a ngungnjah kwa ko akunburi. Abayong ni kwa ntiri yong nga ki shin agipagna lo, ate gi mag ngobong ni ngi paghi yong. ¹¹Tig kiro ri a gah langno ni kahri agh. Miynag nga piriya a Amoriyawa, Kananiyawa, Hittiyawa, Periziyawa, Hiviyawa ni a Jebusiyawa a kundum yong.⁸⁰

¹²Ih dig liem ke ih ogrung ni a beni ni abayong ni digha a njeh ni nga ka nghan nga, alle a adig a gi tam bang a ntiri yong. ¹³Nyanina le, digna nga wamma a deshile, pariya atahli gbinra le yang, le nkoriya a ngung Asherah le yang njahli. ¹⁴Ate digna ninga gushi kulli mabi ya, ate Yahweh, nga lulli ih Kikil agh, ih ni Kulli ma kikil.¹⁵Nina le dig liem ke ih ogrung in abayong ni nongha njeh agh, ate pagna nja ri akulli le yang, Ire a dahri a kulli le yang. Le mamona le yang gor yong le nga lih gilih ma dahra. ¹⁶le ih inga tolla amunangallang ate amunabuna le yong, le amunangallang le yang nga pag nja ri akulli le yang, le aka tigha amunabuna le yong pag nja ri akulli le yang. ¹⁷Ke gil muryong akulli ma gi tulla agh.¹⁸Digna nga bolla nji-bunno Brodi ma nji bogho nyha ri agh. ninga mama lagni yong nga, digna nga lih brodi ni yeast nyha ria agh kahra tong pur bahri ari kunbang ni a tigha a shienri ma Aviv, ate ma a shienri ma Aviv ni ih puri Masar.¹⁹Le muna billa a kunduna ih menni, ko minbala mabuna le giluoh, alle ntiri andah na anjuh. ²⁰Digna nga nwah minbala le mburijeng ni muna njuh, keminiya, ate na nyere a kurriya le, digna aka bum melli. Digna nga nwah aminbala amunabuna kwa. Bwa nyha pura kundum mang ni bongri bih ya.²¹Digna nga pag tumo kahra tong pur mwoh, keminiya ma kahra tong pur bahri agh nga usulo. Alle kunbang jungiri ni ni tolgisoro, nga usulo. ²²Digna nga pag njibunno akahra ni njingung ma kunduna ma tolgisoro kikaya, le digna nga pag njibunno ma kpaaba agiri a malla le bogho.²³Digna ndeh tahro a bogho abuna kwa ki pura kundum Magula Yahweh, Kulli le Israila. ²⁴Ate nga pira abayong a kundum yong nga buhri yong njang. Bwa nyha nga ki tig yahli ri njeh ih mami ni agh nga woro ih ki pura kundum Yahweh Kulli le yong ndeh tahro a bogho agh.²⁵Digna ninga pah nkila ma dahra ni yeast agh, alle na dag nyamma dahra ma nji-bunno duhro ki nongho ki ka a beri ya. ²⁶Digna nga zuni anjingung mabonna ma kunduna ari ngung njahli le yong a liyang. Digna ninga lam min mbul a kihra le ngih agh."²⁷Yahweh nah yi Musa, "nyongli atenana ni, ate ari atenana ni ni nga pag ogrung ni weh ni aba Israila." ²⁸Musa nga beh ni Yahweh akahra ni aduh woro bahri; ni lih gilih agh alle ih nuh muru agh. Nyongli giri amuri ginyongli giri atenana ma ogrung, Alagbang Lum.²⁹Nga Musa sullini a muri Nkonno Sinai ni gi nyonligiri bahri ni ma ogrung gibila a bih agh, ni yere ih ngubu kundummi nga ki poshibang agh nga ih nah niteng ni Kulli agh. ³⁰Nga Haruna ni aba Israila shini Musa agh, le ngubu ni kundummi ya nga ki poshibangm le ngobong kpa ri yang a zu gyab nini. ³¹Keminiya Musa gor yang, le Haruna ni aba agkunduna le abayong zu a bini. Le Musa nah teng ri yang.³²Nzum nga agh, aba Israila kwa zu abin Musa, le wabbi yang langha ni kwa Yahweh pih ya amuri Nkonno Sinai. ³³Nga Musa malli nahteng ri yang agh, le vulliyi kundummi ni gi gbarbang.³⁴Kahra ni kwa Musa wori kundum Yahweh ka nahten ni niya, le ih ka pushi gi vulliyi kundummi, ha kena puro le, pur le ihka wabbi aba Israila gah a langhi ih wabba. ³⁵Nga aba Israila shin kundum Musa le yangha ih poshibang, le nga ,yeni gi vulliyi kundum a kundummi deshili ha nga yeni a nahten ni Yahweh.

Chapter 35

¹Musa kpaɓa aɓa Israila kwa le nah yi yang, "Aga ni Yahweh tigha ih ɓin mpagha. ²A kara ma topurmwoh nga gan pagtuma, keminiya ate yong ngha, kara ma tompurbahri ya nga tighi kara ma gerenteng, Sabbath kara ma usulo kwa, gerenteng bin Yahweh. Beni kwa pag tumo a kare ya dɓina aka wol nlue. ³A kara Sabbath agh ni nga fug gishe ko jah mayeni a lah yong ngha." ⁴Musa waɓteng ari aɓa Israila kwa ki nah, "Ga ni pag ga Yahweh lagha muri ya. ⁵Ntol gipahna ate Yahweh, yong ngha kwa ɓeni tolla a yahli ya. Nzuni gipahna bin Yahweh- zinariya, azurfa, tagulla, ⁶zargina, nleghe ni zinguri ma bangna linen maɓonna; njonh mbul, ⁷nguɓ njuh ma nyomna ma bangna ni angubu maɓonna; ngung nkpanrangl ⁸Murun ate kashinda a kangna ɓang Kulli, gisunsunang ate murun ɗahra ni gi pag lelle, ⁹tahli ma kinkele ni nshile atahli maɓonna a tighi ate ephod ni ma kikilung, ¹⁰Beni kwa ni tumoh bung ngha ih ɓi zu le ih gil ga kwa Yahweh waɓ ɓa- ¹¹tahra- bin ɗahra ni gungri le, vulliyo le, a gare ni ki bolli ya, ni akushi; ¹²ɗeshiliya doroshi ni agara le, givulkuni, ni kanda giri kunkangna. ¹³A zuni deshile ni akushi, aga ayeh agh, ni burodi ma tigna; ¹⁴gi tig kashindah ate poshibang, ni aga ayeh ya; kashindah, ni murun leyang; ¹⁵deshile ɗahra mapingshina, ni akushi, murun ma susunnang mama a tig ga, ni ma pingshina, ni kandagiri kun binɓangkulli; ¹⁶deshile ate gipahna pingsa ni ngure ma tagulla, ni akushi ni aga ayeh ya; ni koro magula ni kara le. ¹⁷A zuni a kandagiri ma ɓa gungri ni akushi, ni kandagiri ma kunjere ingna bin ɓangkulli; ¹⁸ni angung gungri ate tahra bin ɗahra ni kpaɓɓa, kpaɓni a nguri leyang. ¹⁹A zuni adagra maɓonna ma tahna ate pagni tumo bin magerenteng, adagra magerenteng ate Haruna malah ni amuni, ate a pag tumo le amalah." ²⁰Le kpaɓa le aɓa Israila kwa ɗag kundum Musa le woro. ²¹Beni kwa yahli lul agh ni ɓeni bongho agha zuna ni gipahna bin Yahweh ate gil tahra bin ɗahra, ni agi pagtumo ni kwa a yeh ya, ni ate dagra magerenteng. ²²A zu abuna ni amenah, aɓeni tolla a yahli yang ngha. A zuni anyeh bung, ayerri, nyeh munabung, ni atahli maɓonna, ni ajah anjilang ma zinariya ni kwa agh. A yangha kwa a pahna azinariya ninga gipahna bin Yahweh ²³Beni kwa ni muru bula, ma lenghe, ni ma bangna, ni ma njihnguri maɓonna, nyong mbul, nguɓnjuh ma togrina bang ngha, ko nguɓu maɓonna n'nzuni. ²⁴Beni kwa agh ni gipahna ma azurfa ko tagulla zuna ne gipahna bin Yahweh, le ni aɓeni kwa ni a ngung ma suwap ate tumo ni kwa agh zuna ne. ²⁵Bamah, ni kwa ki gan ɓahli njinguri ni bih ya le zuni ga ɓahli ya-ma bula, ma lenghe, ko njinguri ma bangna, ko ma njinguri maɓonna. ²⁶Amenah ni kwa yahli yang yar na muru le ka gan ɓahli nyong mbul agh. ²⁷Amagula le abayong zuni atahli Onis ni atahli maɓonna ate tigha ri dagra le malah ni a ma tigha kikilung; ²⁸a zuni agi mashi ni murun gi pingshina. ²⁹Aɓa Israila zuni yi Yahweh agipahna yahlung agna; ɓabura ni ɓamah ni kwa yahli tolla agh zunz ni gi pagtumo ninga mama Yahweh lagni nji bin Musa ih ɓi a pag ga. ³⁰Musa nah yi aɓa Israila, "Nshinnah, Yahweh tolla bang ɓa lullung Bezalel muni Uri muna Hur, a ntiri kunvarre le Judah. ³¹Dungshina Bezalel ni bongho le, pahne yeriteng, yerigiri, ni yere, ate jah gitulla ni kwa agh, ³²ih gil gigil la ni pagtumo ni zinariya, azurfa, ni tagulla; ³³ɗeshili ih kassa ni tig tahli, ni sher ngung ate gil jah gigil la ma bung ni kwa agh. ³⁴Tigne a yahli ih alliyi, ini ni Oholiyab muna Ahisamak ni kunvarre le Dan agh. ³⁵Dungshina yang gan gilgiri jah mama kwa ma tumo agh, a pagtumo le aɓa gigilliyi na, gi tahna, gi nyonglo ma muru bula, ma lenghe, ni ma bangna, ni ma njihnguri maɓonna, ni ɓa tahgiri. Aɓa gigil la bungni ma jah tumo ni kwa agh, le aɓa nyongli nyonglo ni.

Chapter 36

¹Nina agh Bezalel ni Oholiyah ni jah aba giliyi giri ni kwa Yahweh pahyang yereteng ni gan yeri pagtumo ma gil bin ma gerenteng nga ka pagtumo ni billa ri paghe ni Yahweh tig ga.²Musa gor Bezalel, Oholiyah, ni ba yeri gilgiri beni kwa yerina ih Yahweh pahne yeri gilgiri ya, le yahli tolla ih zu le ih pagtumo agh.³A agha agipahna kwa a bih Musa mama abayong zuni ate gil bin ma gerenteng nga. Abayong nga uwo a zuni gipahna yahlungtolla a bin Musa ni beri ni kwa agh.⁴Nina agh aba giliyi giri ni kwa ki giliyi bin ma gerenteng nga pura ri tumo leyang ni a pag ga a zu.⁵Aba giliyi giri ye wabi Musa, "Abayong nga ki zuni dudug gowo pyerre te pagtumo ni Yahweh tigsung ih bi shi pag ga."⁶Nina agh Musa tigha ih ke ih bi fwa ye zuni gipahna deshili ate gil bin ma gerenteng nga. Le abayong dag te zuni agi pahbuh.⁷A kumna dudug ha wor agitumo mama a pagha atumo kwa agh.⁸Nina agh aba tumo buh ni ntiri yang nga gil tara ni agi gwerbang ni a tah ni njinguri linen mabonna ni ma jargina, lenghe, ni njinguri ma bangnani ni gahya le Cherubim agh. Ga ni pag tumo le Bezalel, ba yeri tumo buh.⁹Nonno le kandagiri gwerbang ni kwa agh kenna kusung woro mwoh pure tonpur tahro, dahra leyang kusung ihne. ga kwa le akandagiri gwerbang nga pyerre.¹⁰Bezalel dog yi akandagiri gwerbang ri ari yang, le anshile akandagiri gwerbang ni tongno agh aog yi yang ari yang.¹¹Tig nkoba muru jargina a muri gbinna njibang le kandagiri gwerbang mama meshili kun ama kunduna agh, le pag nina a muri gbinna njibang le kandagiri gwerbang ma meshili kun le ama bahri.¹²Tigha ankobe woro bahri pur lum a muri kandagiri gwerbang ma kunduna ni ankobe mabi woro bahri pur lum a muri gbinna le kandagiri ma meshili kun le ama bahri egh., Nina agh ankobe egh ki shina ari yang.¹³Gil anbangso woro bahri pur lum le dog yi akandagiri egh bin mona ni yang ate ih tahra egh ih bi dig mwoh.¹⁴Bezalel gil gil kanda gi gwerbang ma nyong mbul ate gungri a muri tahra; gil akanda gi gwerbang nghe lumpur mwoh.¹⁵Mama kwa agh nonno le kenna kusung woro mwoh pur lum le dahra le mama kwa agh kenna kusung ihne. Ga kwa le akandagiri gwerbang ni lumpur mwoh agh a pyerre.¹⁶Dog yi akandagiri gwerbang tongno ri ari yang, le anshile topur mwoh dog yi yang ari yang.¹⁷Tigha ankobe woro bahri pur lum ari gbinna le kandagiri gwerbang ma meshili kun le ama kunduna, le agosso mabi woro tongno pur lum a muri gbinna le kandagiri ma meshili kun ni dog yi ama ma ki kpah nhang nga.¹⁸Bezalel gil agi bangiri ma tagula woro bahri pur lum ate dog yi gungri egh ate ih bi dig giri mwoh.¹⁹Gil nguñ njuh ma bangshina ma bangna ate vulliyi muri tahra, nguñu ma bonna mabi ni a bugha muri mamogho agh.²⁰Bezalel gil agbagle ngung tunnah le tahra ni kpangrang.²¹N'nonno le gbagle ni kwa agh kehna pyeshe le bung lum, le darra le gbagle ni kwa agh nga pyeshe le bung mwoh ni nshile.²²Gbagle ni kwa agh nga ni ngung tuhnggho ni ki dog yi agbagle binmona agh. Pag ga ari agbagle le tahra egh kwa.²³Gil agbagle ri tahra egh a ni njere ni: agbagle woro mwoh a ni nakuli.²⁴Bezalel gilla atinneh ma azurfa woro bahri ih bi a wora atinna agbagle woro mwoh. Atinneh bahri nga nhang a kushi gbagle mwoh ate dog yi agbagle bin mona, deshiliya le atinneh bahri nhab ri akushi anshile agbagle ate kpañyang bin mona.²⁵Ate muri ni ebbé le tahra bin ma bahri ya, gil agbagle woro mwoh²⁶ni atinnah yang ma azurfa woro bahri. Atinneh nga nhang bahri a kushi gbagle ma kunduna, atinneh bahri a kushi gbagle mama kpah nhang nga, le ini nina ri anshile.²⁷Bezalel gilla agbagle topur mwoh, a ni nakuli nzum tahra egh.²⁸Gil agbagle bahri ate gbinnah ni nzum le tahra egh.²⁹Agbagle tahro shisa a tinne, keminiya a dog yi ni nyeh mwoh a muri. Gil yang bahri nina ari agbinna egh.³⁰Agbagle nga nhang tonpur tahro, kpañni atinna yang ma azurfa. Atinna yang nga ngghag kwa lum pure topur mwoh, atinne bahri nga ri gbaglah ma kunduna, atinne bahri tinnah gbagle mama kpah nhang nga, le ini nina a tangsa.³¹Bezalel gil ngung gangrah ma kpangrang tongno ate agbagle a njibang mwoh le tahra egh,³²angung gangrah tongno ate agbagle a ni njum tahra egh a ni nakuli.³³Gil angung gangrah a ntiring le agbagla egh, ini, teshi njere, ih bilbang malla le kehna wri malla le.³⁴Vulliyi agbagle egh ni zinariya, Gilla nyeh ma zinariya, ate ih bi a dig gi bolla angung gangrah, le vulliyi agangrah ngung nghe ni zinariya.³⁵Bezalel gil kanda gi gwerbang ni njinguri ma muru jargina, ma lenghe, ni ma bangna, ni ma linen ma bonna, ni nyonglo le cherubim, tumo le ba yeri pagtumo bung.³⁶Ih gil yi akanda gi gwerbang agbingrah ihne ma ngung kpangrang, le ih vulli yang ni zinariya. Dehiliya ih gilla agi gergiri ma zinariya ari gbingrah, le ih sobi yang akusung ma azurfa ihne.³⁷Gil givul kun gungri. A gilli ni njinguri ma muru jargina, lenghe, ni ma bangna, a gilli ni linen ma bonna, tumo le ba otah njinguri.³⁸Deshiliya ih gilla agbingrah tongno ka gerra ri agi gergiri. Ih vulliyi ba muri ni agahra yang ni zinariya. Ankohri leyang nga a gilli ni Tagulla.

Chapter 37

¹1. Bwa nghanh ngha a Ramathaim ni Zuphite, ni njeh nkonno ni Ephraim; lulli ih Elkanah muna Jeroham muna Elihu muna Tohu muna Zuph, ba Ephraimu Yangha na amehna bahri; lulli ma mwoh agh Hannah, ²le lulli ma bahri agh Peninnah. Peninnah yangha na amuna, keminiya Hannah nyha ni ya. Bogho ni kwa agh babuni ka dag leh ke bogshi ni darih Yahweh babolbang a Shiloh. ³Amuna Eli bahri, Hophni ni Phinehas, amallah le Yahweh, ngha beh. ⁴lulli ma mwoh agh Hannah, le lulli ma bahri agh Peninnah. ⁵Peninnah yangha na amuna, keminiya Hannah nyha ni ni kwa agh babuni ka dag leh ke bogshi ni darih Yahweh babolbang a Shiloh. Amuna Eli bahri, ⁶Hophni ni Phinehas, amallah le Yahweh, ngha beh. ⁷Hannah nyha ni Bogho ni kwa agh babuni ka dag leh ke bogshi ni darih Yahweh babolbang a Shiloh. Amuna Eli ⁸bahri, Hophni ni Phinehas, amallah le Yahweh, ngha nghanh ngha a Ramathaim ni ⁹Zuphite, ni njeh nkonno ni Ephraim; lulli ih Elkanah muna Jeroham muna Elihu muna Tohu muna Zuph, ba Ephraimu Peninnah. ¹⁰Bwa nghanh ngha aAte bogho ri bogho, ngha kenna leh Yahweh nil eh agh, bimah ka wor lushi yahli. ¹¹Nina agh le ingha buwa ni lih gumu agh. Elkanah buri woro nahyi, Hannah, mang pagyi te a buwa? Mang pagyi te na lih gilih agh? Mang pagyi yahlo ki lulo? ¹²Ni worwo amunabuna lum agh?"A ri mamona le abuno egh agh, Hannah logho ingha a malli lihgi ni nuh giri a Shiloh agh. ¹³Nibeniya Eli mallah ngha digha muri ngunmurung le a girikari ni ki ingna kangna le Yahweh agh. ¹⁴Bwa nghanh ngha aAte bogho ri bogho, ngha kenna leh Yahweh nil eh agh, bimah ka wor lushi yahli. Nina agh le ingha buwa ni lih gumu agh. Elkanah buri woro nahyi, ¹⁵Hannah, mang pagyi te a buwa? Mang pagyi te na lih gilih agh? Mang pagyi yahlo ki lulo? ¹⁶Ni worwo amunabuna lum agh?"A ri mamona le abuno egh agh, Hannah logho ingha a malli lihgi ni nuh giri a Shiloh agh. ¹⁷Ramathaim ni Zuphite, ni njeh nkonno ni Ephraim; lulli ih Elkanah muna Jeroham muna Elihu muna Tohu muna Zuph, ba ¹⁸Ephraimu amehna bahri; lulli ma mwoh agh Hannah, le lulli ma bahri agh Peninnah. Peninnah yangha nyamma dudung, ate mah kun yahli le ni, nina agh ¹⁹Yahweh girah nguri billah le. Bimah ki lushi yahli mashin ate ihbi gangshi, ake Yahweh girah nguri billah le. ²⁰Ngha kara zuni ate Elkanah ih darah ma bogho, woro pih Peninnah mahmi nyamma, ni amunabuna na amunagallang kwa. Keminiya ih woro pih Hannah ²¹kasa Bwa nghanh ngha aAte bogho ri bogho, ngha kenna leh Yahweh nil eh agh, bimah ka wor lushi yahli. Nina agh le ingha buwa ni lih gumu agh. ²²Elkanah buri woro nahyi, Hannah, mang pagyi te a buwa? ²³Mang pagyi te na lih gilih agh? Mang pagyi yahlo ki lulo? Ni worwo amunabuna lum agh?"A ri mamona le abuno egh agh, ²⁴Hannah logho ingha a malli lihgi ni nuh giri a Shiloh agh. ²⁵Bezalel gil gi logshi nlelleh. Gilli ni ngung akasiya. Sabah le nonnobung mwoh, Gbinna le ihne, le logho le kuli nonnobung bahri. Njeme le ya a gilli ni kande mwoh. ²⁶Vulliyi deshile logshi nlelleh ni zinariya maabonna- muri, giri kahri, ni njeme le. Deshiliya gil kuni kangna ni zinariya. ²⁷Mang pagyi te na lih gilih agh? ²⁸Mang pagyi yahlo ki lulo? Ni worwo amunabuna lum agh?"A ri mamona le abuno egh agh, ²⁹Hannah logho ingha a malli lihgi ni nuh giri a Shiloh agh

Chapter 38

¹Bezalel gil deshille ate pinshi gipahna ni ngung nkpanrang. Nonno le bung tongno ni darra le bung tongno-ni gbine'ihne- le sabba bung tahro. ²Le gil buhri agbina ihne dig ninga njemme ndah. Le anjemme agh a gilli in ngoshe mwoh ni deshile, le a vulliyi ni tagula. ³Le gilla agi pag tumo ri deshile-ankohri te atubu, agipongiri, akoro, burugah, ni agikagiri. Le gilla agi pag tumo egh ni tagula. ⁴Le gil gigogri giri ate deshile, a kpaaba le atagula a tigha a binje le ba nlog ngi ka nje. ⁵Le gilla anyeh ihne ate gbihra ni ihne ari gi gogri giri ma tagula, ate gibolla agara. ⁶Bezalel gil agara ni ngung nkpanrang le a vulliyi ni tagula. ⁷Ih isa agara ari anyeh a girikari deshile agh, ate atolli. Ye gilla a min tuhli deshile, ari ngung ma penlang. ⁸Bezalel gil taso tagula ma yerere ni bin tangha ma tagula. Le gil taso ari agishinbang le amehna ni ki pag tumo ari kunjere ni igna a gungri kpaaba agh. ⁹Le ye gil balah. Ke agi gergiri a nji-ebbe le balah ni linen maonna.sabba le abung woro tongno. ¹⁰Le agi gergiri nga ni agarai woro mwoh, ni tagula tukushi woro mwoh. Beh ya agibolgiri nga kpani ni agara, ni a gara ma zinariya. ¹¹Ih ni te , a nji-gangra, agi gergiri nga beh sabba le abung woro mwoh ni a gara woro mwoh, atagula tukushi woro mwoh, agibolgiri ni akpani ni agara, ni a gara ma zinariya. ¹²Agi gergiri ni nji-nakuli agh sabba le bung worobahri pur lum, ni agar alum ni a tukushi. Le agibolgiri ni agara le ngung a zinariya ni. ¹³Le sabba le balah kena bung worobahri pur lum a nji tebang. ¹⁴Le agi gergiri a nji bin mona njere sabba egh ih bol bung lum pur tongno. nga ni gara tahro ni atukushi. ¹⁵A nji giribang mamona ma njijere ni ki ingna a balah nga ni agi gergiri sabba le abung lum pur tongno, ni a gara tahro ni a tukushi tahro. ¹⁶Agi gergiri ni kwa kagni balah agil yang ni linen maonna. ¹⁷Ke tukushi agara a gil yang ni tagula. Le agi bolgiri ni agara ya a gil yang ni azurfa, le vulliyi le muri akushi ya a gil yang ni azurfa. Akushi ni kangni baleh ya nga ni gi mara ma azurfa a muyang. ¹⁸Gi vullo ni a kunjere baleh ya, nonno le kehna nonno bung woro mwoh. A gilli ni gi langsa muru, ma lenghe, ni linen ma bangna, ni linen maonna ma balina, le nonno le kehna nonno bung woro mwoh, le sabah le kehna nonno bung woro mwoh, le logho le kuli kehna nonno bung tongno, ninga akanda gi gwerbang ma baleh. ¹⁹Agbingrah leyang ihne ni akushiyang nga tagulla ni, le agi gyergiri ya ma azurfa. Avulliyi le bikuli leyang ni agara ya a gil yang ni azurfa. ²⁰Angung gungri, ni ma tahra ni ma baleh ya a gil yang ni tagulla. ²¹Alulli aga a tahra agh ni ga, tahra le gigilla ogrung, ninga mama a tolli billa ri lagbang le Musa agh. Tumo le aba Lawi ari tenana le Ithamar, muna Haruna malah. ²²Bezalel muna Uri muna Hur, ni pura kunvarre le Yahuda agh, in gilliyi aga kwa Yahweh lagni Musa agh. ²³Oholiyah muna Ahisamak, pura kunvarre le Dan pag tumo ni Bezalel ba nyonglo, ninga ba yeri tumo bung, le ninga ba tah njinguri ma jargina, ni mabangna, njinguri maonna ma linen. ²⁵Azinariya ni kwa a pag ni atumo egh ya, a tumo ni kwa kpaabi bin ma gerenteng- zinariya ma gipahna logso-nga atalent woro mwoh pure tonpur ihne ni alshekel 730, billa ri pyeshe le shekel a bin ma gerenteng nga. ²⁶Azurfa ni abayong pah agh dungro le kehna atalent woro tongno ni ashekel 1,775, ari pyeshe le shekel bin ma gerenteng, ²⁴ko beka mwoh ate bwa mwoh, ini ki pag nshile shekel, a pyeshe le shekel a bin ma gerenteng. Ga agh a kumi a bih abeni kehna bogho woro mwoh ko uwori a bangha a bangbang nga, abeni kehna bogho woro mwoh ko uwori ya, a yangha-603,550 abuna kwa. ²⁷Talents ma azurfa wor tongno ni a bagni tukushi bin ma tig gerenteng ni tukushi agi gwarbang-tukushi woro tongno, tukushi ni kwa mwoh agh talents. ²⁸Ni a nshile 1,775 shekels ma zinariya, Bezalel gil agibolgiri ate agara, vulliyi bikuli le agara ye, le gil agi kpaab yang. ²⁹Le tagula ate gipahna logso dungro kena talents woro tahro pur lum ni 2,400 shekels. ³⁰Ni gah ni gilli tukushi bin ingna a gungri kpaaba, ni deshile ma tagula, kunjere ma tagula le agh, ni agi payi tumo a deshile kwa, ³¹ke tukushi balah, ni tukushi njinjere ingna a balah, a nkoho tara bin dahra kwa, ni a nkoho ma balah kwa.

Chapter 39

¹Ni gi ma zargina, nleghe, ni zinguri ma bangna, le atah dagra ni njigidenna maBonna ate tumo a bin ma gerenteng. Atah dagra le Haruna ate bin ma gerenteng, ninga mama Yahweh langni Musa agh.²Bezalel gil ephod vma zinariya, ma zargina, nleghe, ni njiguri ma bagna, ni linen mama a bagla yerata. ³Le a woliyi kande zinariya le akashiyi ninga njinguri ma siyal ke atah ni njinguri te gilli linen maBonna ni ma zargina, nleghe, ni gi'ishina ma bagna, tumo le a pag tumobung⁴Le a pag mel ephod egh ngoshe, ate a kpabi bang bahri bikuli agirikari

⁵Njinguri maBonna ma kura bung nga ninga ephod; mama gi gile mwoh ni mama a gil ephod agh, agilni linen maBonna ma zinariya, zargina, nleghe, gi ma bagnaninga mama Yahweh langni musa agh.⁶Le a sher atahli onyx, a gilgiri ni zinariya atighi a yeh, le anyongla alula amunabuna le Israila lum pur bahri ari atahli ye. ⁷Bezalel tig yang a ngoso mel ephod ihbi dig tahli denshina amunabuna le Israila, ninga mama Yahweh langni Musa agh.⁸Le gil kanda gi gbar kikilung, ni pag tumo bung ari ya, a sorri ninga ephod. A giliyi ni a zinariya, ma zargina, nleghe, ni ma njinguri bagna, ni linen maBonna. ⁹Ya nga ni gbina ihne. Le gbiniyi kanda gi gbar kikilung bahri. Sabba le bung mwoh dahra le bung mwoh¹⁰Le tangsa atahli maborina ihne. Tangna makunduna agh, atig rub ma bagna, topaz ma murutori ni garnet ma bagna. ¹¹inga ri tangsa ma bahri agh, atig emerald ma langsa muru, sapphire ma zargina, diamond ma poshina. ¹²Nga ri tangsa ma tahro agh, atig jacinth ma bagna, agate ma poshina, amethyst ma nleghe. ¹³Nga ri tangsa ma ihne agh, atig beryl ma murutori, carnelian ma bagna, jasper ma langsa muru. Le tigha amin zinariya a kagnini atahli ni kwa agh. ¹⁴Beh ya atahli lum pur bahri ni, mwoh ni kwa agh tol lulung munabuna le Israila mwoh, mama kwa agh ih dum kunvarre mwoh a ntiri lum pur bahri. ¹⁵Ari gi gbar kikilung egh ya a pag na tumo tahna njinguri ma zinariya ni ki pur sarka. ¹⁶A ya tangshina zinariya bahri ni nyeh ma zinariya bahri te aka kpaB nyeh ni bahri agh ri kunini meshili kun a nji makuli agh bahri le gi gbar kikilung¹⁷A kpaB kun nyeh zinariya ni kwa agh ari amuna nyeh mama a bagla ninga sarka ari gbinna le kanda gi gbar kikilung. ¹⁸Le kpaB kun mamona a meshili kun le gah a bagla ninga sarka ari tangsa bahri agh. Le a tighi nji dum ephod ari ngoso melli.¹⁹Le gilla anyeh bahri ma zinariya le atighi ri a tangsa ni bahri agh a meshili gbinna le kanda gi gbar kikilung, a kun ni gyab ni nji bah yeh meshile kun ephod. ²⁰Le abuhri gil nyeh ma zinariya bahri le kpabi bin nje le mel ngoso melli ni bahri kundum ephod, gyab ni bah a kpabi nga bikuli ngunri kurra bung ni abagla yerita ma ephod agh.²¹Le kurri kanda gi gbar kikilung ari anyeh le ni anyeh mama ri ephod ni nguri ma zargina, ate a kpabi abikuli le nguri baglina makura bung. Ate ya kanda gi gbar kikilung ni ki pagsha ri ephod. A pagha ninga mama Yahweh lagni Musa agh. ²²Bezalel gil nguri ephod kwa ni lusung nguri ma zargina, tumo le ba bagli nguri. ²³Dagra nga ni kunni anji muri a ntiri. Kunni egh ya atah nji nguri kunni a kagnini ate ke ih sangha. ²⁴A kundagre njahli ya, a gilla agibagna ma zargina, nleghe, ni ma bagna ni linen maBonna. ²⁵Le agil ankyang ni zinariya maBonna, le a tig nkyang egh a ntira agi gibangna a kagnini binjeh kun dagra, antira agi gibangna-²⁶nkyang le gi gibangna, nkyang le gi gibangna-a kun dagra le Haruna ih pag tumo ni. Nga ni pagha nga Yahweh langni Musa agh. ²⁷Le agil min gi'ishna ma nji bah yeh ni linen maBonna ate Haruna ni amunabuna le. ²⁸Le a gil nvulle ni linen maBonna, ni kanda gi kurra murung ma line maBonna, le line ma mindagra ma ba yeh ni linen maBonna, ²⁹le a gbiniya linen maBonna ma zargina, nleghe, ni nji nguri ma bagna, mama apag tumo tah njinguri ria agh. Nga ni pag nga Yahweh langni Musa. ³⁰A gil koro jenghe ma gerenteng ni zinariya, ni nyonglo ari, ninga gi nyonglina tangna, "Gerenteng bin Yahweh." ³¹A bolli ri gi mahri murung ni nguri muru jargina a bikuli le gi mahri murung nghe. A pag yi ninga mama Yahweh lagni Musa agh. ³²Nina agh tumo tahra, ma gungri bin kpaba a malla yang. Aba Israila ni pag ga kwa agh. A billa gi wabna le Yahweh ni pih Musa agh. ³³A zuni tahra egh bin Musa-gungri egh ni agi tumo le kwa, gi bamgiri, agbagle, angung gangrah, akushi ni atinnah yang; ³⁴vulleni ni ngubnjeh ma bangshina, vulleni ni ngubu maBonna agh, ni vulliyo ate songri ³⁵doroshi le gigilla ogrung, deshiliya ni angung tolo egh ni gi vul kuni. ³⁶A zuna ni deshile, agi tumo le kwa, ni brodi ma dumna; ³⁷gi tig kashindah ma zinariya ni akashindah tangsa, ni agi tumo le ni amurun kashindah; ³⁸deshile dahra ma zinariya, murun ni a dahri ni ya ni murun logshi nlleleh; kanda gi gwerbang le kun tarra; ³⁹bin dahra ma tagulla ni gi vanghi ni agahre ni gi tumo, ni koro bagbung magula ni kushi⁴⁰A zuna ni agi gerrah ma balah ni akushi ni atinne, ni gi gwer bin ingna balah; angurre ni akushi gungri; ni aga kwa gi pagtumo ni a tahra, ni gungri bin kpaba. ⁴¹A zunani adagrah maBonna ma tahna ate tumo bin ma gerenteng, dagrah ma gerenteng ate muri Haruna malah ni amuni, ate ih bi a pag tumo le amalah.⁴²Nina agh aba Israila pagha atumo egh kwa ninga mama Yahweh lagni Musa agh. ⁴³Musa fashi atumo egh kwa, le shina, a pagne. Ninga mama Yahweh lagni ya, a njinjere ni pagni. Le Musa moshi yang.

Chapter 40

¹Le Yahweh wab tenana ri Musa, ki nah, ²"A kara ma kunduna le shienri ma kunduna le bogho ma piyoh, digna aka gil tahra gura, gungri bin kpabba. ³Digna aka tig doroshi ma ogrung gigilla a yeh le a vuliyi ndah egh ni kandagiri. ⁴Digna aka zuni deshile le a tigha aga pagha ke digha muri ya. Le digna aka zuni bin tig kashindah le a tig akashindah egh muri. ⁵Digna aka tig deshile dahra ma zinariya a dum doroshi le gigilla ogrung, le digna a tig kanda gi gwerbang a kun tahra egh. ⁶Digna aka tig deshile dahra ate gipahna pingsa a dum kun tahra, gungri egh. ⁷Digna aka tig ngih koro magula a ntiring gungri bin kpaba ni dshile dahra egh, le digna aka sof muru a yeh. ⁸Digna a gil balah a kangni, le digna aka gyer kanda gi gwerbang a kunjere balah egh. ⁹Digna aka tol murun dahra le a dahri tahra egh ni ga kwa a yeh agh. Digna aka tig yi sa ni agi ghiliyina le ni a yeh agh a binang; le ih ka dig gerenteng. ¹⁰Digna aka dahri deshile dahra ate gipahna pingsa ni agi tumo le kwa. Digna aka tig deshile dahra egh sa a binang, le ih ka dig gerenteng yarata a binang. ¹¹Digna aka dahri koro ma tagulla ni akushi le aka tig yi sa a binang. ¹²Aka zuni Haruna ni amuni a kun gungri bin kpaba le aka lag yang ni muru. ¹³Aka mel yi Haruna dagra ni a tigma ate murang ngha, dahri le a tig yi sa ate mama ih pag nhang tumo le malah. ¹⁴Aka zuni amun buna le, le aka mel yi yang dafra gullo. ¹⁵Aka dahri yang ninga pagha ni a dahrini tehyang ngha ate aka pag nhang atuno le amalah. Dahra leyang ni ka tig yang a kumni dig amalah ha ke kenne a njah le abayong ni kwa agh." ¹⁶Ga ni Musa pagha, billa aga kwa Yahweh lagni ya. Pagha aga kwa ni ya. ¹⁷Nina agh a gilla Tahra egh a kahra makunduna le shienri makunduna a bogho ma bahri ye. ¹⁸Musa gil tahra, tig ya akushi, tig ya agbagle, kpabi ni angung gangrah, tig ya agbingrah ni angung tumna. ¹⁹Sahri gi vulliyi muri tahra egh le gil gungri a muri, ninga mama Yahweh lagni ya. ²⁰Tolla agigilla ogrung le tigha a yeh doroshi. Deshiliya ye tig ngung a muri doroshi egh, le tig gi vul kunni a muri. ²¹Zuni doroshi egh a tahra. Gyerriyi akanda gi gwerbang ate ih bi gwer doroshi le ogrung gigilla, ninga mama Yahweh lagni ya. ²²Tig deshile a gungri bin kpaba, a nji ebbe le tahra, a nzum kanda gi gwerbang. ²³Tangshi abrodi a muri deshile a dum Yahweh, ninga mama Yahweh lagni ya. ²⁴Gil bin tig kashindah a gungri bin kpaba, a nji gangrah le tahra ki shin deshile. ²⁵Moshi gishe ari kashindah a dum Yahweh, ninga mama Yahweh lagni ya. ²⁶Tig deshile dahra ma zinariya ate pingshi murun a dum kanda gi gwerbang a gungri bin kpaba. ²⁷Pingshi murum ma susunan a muri, ninga mama Yahweh lagni ya. ²⁸Gyer gi vulliyi kun tahra. ²⁹Tig deshile dahra ate gipahna pingsa a kun tahra, gungri bin kpaba. Pahna gipahna pingsa ni gipahna nji giri, ninga mama Yahweh woro lagni ya. ³⁰Tig koro a ntiring le gungri bin kpaba ni deshile dahra, le sof a yeh ate lagha. ³¹Musa, Haruna, ni amuni lag bihyang ni kushiyang ni muru egh ³²a kunbang ni kwa a ingni ni a gungri bin kpaba ni kunbang ni kwa a kahni bin deshile dahra agh. A lag giri yang ninga mama Yahweh lagni Musa agh. ³³Musa gil balah kangni ni tahra ni deshile dahra. Tig gi vulliyi giri a kun balah egh. A njinjere nini, Musa malli tumo egh. ³⁴Le nlagiri vulliyi gungri bin kpaba, le gusso le Yahweh dungshi ba tahra. ³⁵Musa ni gan ingna a gungri bin kpaba ate nlagiri egh suhlina a muri, ni ate gusso le Yahweh dungshina ba tahra egh. ³⁶kunbang ni kwa nlagiri logni bikuli a muri tahre agh, aba Israila ka log ginya. ³⁷Keminiya ngha nlagiri egh ni dag ba muri tahre agh le, le abayong ni ki log ginya agh. A digha se kahre ni log ni ya. ³⁸A nlagiri le Yahweh ngha a muri tahra ni ba kara, le gishe ni a muri ni duh, a shinna yarata le aba Israila kwa a kunbang ma ginya leyang kwa.

Numbers

Chapter 1

¹Yahweh wabtenana ri Musa a gungri kpaba a ba lusung Sinai. Ga pagha a kara ma kunduna le shienri ma bahri a bogho ma bahri nzum puro le aba Israila a njeh Masar. Yahweh nah, ²"Bang muri kpaba le bayong abuna le aba Israila ari kunvarre leyang, nji bin akahyang ma ba lah. Bang yang ari lullung. ³Bangha abuna kwa nji bin abuna, beni kwa kena bogho woro mwoh ko uwori ya. Bang abeni kwa ka gan wolrung a luwa ate Israila agh. Digna aweh ni Haruna nga nyongli gogwo le abuna ba luwa a ngura yang ngha. ⁴Bwa mwoh a kunburi kwa agh, magula a kunvarre, ka pag tumo ni yong ninga magula ma kunburi le. Magula ni kwa agh ka billi abuna abeni ka wolrung ate ba leh akahyi ya. ⁵Mama ni pag alulli amagula abeni ka tang ni yong a luwa agh: Logha ri kunvarre le Ruben, Elizur muna Shedeyur, ⁶pura kunvarre le Simeyon,, Shelumiyel muna Zurishaddai; ⁷pura kunvarre le Yahuda agh, Nahshon muna Amminadab; ⁸pura kunvarre le Issaka agh, Netanel muna Zuwar; ⁹pura kunvarre le Zebulun, Eliyab muna Helon; ¹⁰pura kunvarre le Iffraimu muna Yusufu, Elishama muna Ammihud' pura kunvarre le Manasse, Gamaliyel muna Pedazur; ¹¹pura kunvarre le Banyamin, Abidan muna Gideyoni; ¹²pura kunvarre le

Dan, Ahiyazer muna Amishadai; ¹³pura kunvarre le Asher, Pagiel muna Okran; ¹⁴pura kunvarre le Gad, Eliyasaf muna Duwel; ¹⁵le pura kunvarre le Naftali, Ahira muna enan, ¹⁶Abuna nini a tolla ntiri abayong. A billi akunvarre le akahyang, A yang ni a pagha amagula le akunvarre le aba Israila. ¹⁷Musa ni Haruna tolla abuna ni, abeni a nyongli lulli yang ngha, ¹⁸le a kpaɓa abayong kwa binmona a kara ma kunduna le shienri ma ɓahri. Abune ni bogho woro mwoh ko uwori ya nyongli na muyang nji bin akahyang, a nji bin kunvarre leyang, nji bin ɓa leh akahyang. A bang yang ɓabura nji bin ɓabura. ¹⁹Le Musa nyongli gogwo leyang a ɓalusung Sinai, ninga mama Yahweh tig yi ih ɓi pag ga. ²⁰Logha ri aminkah Ruben, minɓalla le Israila, ari nyonglo, nji bin kunvarre leyang, nji bin ɓa leh kahyang, lulli abuna ni kwa kena bogho woro mwoh ko uwori, ka gan kena luwa, a bang yang ɓabura ni ɓabura. ²¹A bang abuna 46,500 pura kunvarre le Ruben. ²²Logha ri aminkah Simeyon, ari nyonglo, nji bin kunvarre leyang, a nji bin ɓa leh kahyang, lulli abuna ni kwa kena bogho woro mwoh, ka gan kena luwa, a bangna yang ɓabura ni ɓabura. ²³A bang yang kwa abuna ni pura kunvarre le Simeyon ngha 59,300. ²⁴Logha ri aminkah Gad, ari nyonglo, nji bin kunvarre leyang, a nji bin ɓa leh kahyang, lulli abuna ni kwa kena bogho woro mwoh, ka gan kena luwa, a bangna yang ɓabura ni ɓabura. ²⁵A bang yang kwa abuna ni pura kunvarre le Gad agh 45,650. ²⁶Logha ri aminkah Yahuda, ari nyonglo, nji bin kunvarre leyang, a nji bin ɓa leh kahyang, lulli abuna ni kwa kena bogho woro mwoh, ka gan kena luwa, a bangna yang ɓabura ni ɓabura. ²⁷A bang yang kwa abuna ni pura kunvarre le Yahuda agh 74,600. ²⁸Logha ri aminkah Issaka, ari nyonglo, nji bin kunvarre leyang, a nji bin ɓa leh kahyang, lulli abuna ni kwa kena bogho woro mwoh, ka gan kena luwa, a bangna yang ɓabura ni ɓabura. ²⁹A bang yang kwa abuna ni pura kunvarre le Issaka agh 54,400. ³⁰Logha ri aminkah Zebulun, ari nyonglo, nji bin kunvarre leyang, a nji bin ɓa leh kahyang, lulli abuna ni kwa kena bogho woro mwoh, ka gan kena luwa, a bangna yang ɓabura ni ɓabura. ³¹A bang yang kwa abuna ni pura kunvarre le Zebulun agh 57,400. ³²Logha ri aminkah Ifraimu, ari nyonglo, nji bin kunvarre leyang, a nji bin ɓa leh kahyang, lulli abuna ni kwa kena bogho woro mwoh, ka gan kena luwa, a bangna yang ɓabura ni ɓabura. ³³A bang yang kwa abuna ni pura kunvarre le Ifraimu agh 40,500. ³⁴Logha ri aminkah Manasse, ari nyonglo, nji bin kunvarre leyang, a nji bin ɓa leh kahyang, lulli abuna ni kwa kena bogho woro mwoh, ka gan kena luwa, a bangna yang ɓabura ni ɓabura. ³⁵A bang yang kwa abuna ni pura kunvarre le Manasse agh 32,200. ³⁶Logha ri aminkah Banyamin, ari nyonglo, nji bin kunvarre leyang, a nji bin ɓa leh kahyang, lulli abuna ni kwa kena bogho woro mwoh, ka gan kena luwa, a bangna yang ɓabura ni ɓabura. ³⁷A bang yang kwa abuna ni pura kunvarre le Banyamin agh 35,400. ³⁸Logha ri aminkah Dan, ari nyonglo, nji bin kunvarre leyang, a nji bin ɓa leh kahyang, lulli abuna ni kwa kena bogho woro mwoh, ka gan kena luwa, a bangna yang ɓabura ni ɓabura. ³⁹A bang yang kwa abuna ni pura kunvarre le Dan agh 62,700. ⁴⁰Logha ri aminkah Asher, ari nyonglo, nji bin kunvarre leyang, a nji bin ɓa leh kahyang, lulli abuna ni kwa kena bogho woro mwoh, ka gan kena luwa, a bangna yang ɓabura ni ɓabura. ⁴¹A bang yang kwa abuna ni pura kunvarre le Asher agh 41,500. ⁴²Logha ri aminkah Naftali, ari nyonglo, nji bin kunvarre leyang, a nji bin ɓa leh kahyang, lulli abuna ni kwa kena bogho woro mwoh, ka gan kena luwa, a bangna yang ɓabura ni ɓabura. ⁴³A bang yang kwa abuna ni pura kunvarre le Naftali agh 53,400. ⁴⁴Musa ni Haruna bangha abuna ni kwa, kpaɓni abuna lumpur ɓahri ni ki billi Israila agh, ɓeni kwa agh pura ri ɓa leh kahyi. ⁴⁵Nina agh abuna aba Israila ni kwa kena bogho woro mwoh ko uwori ya, ngha kwa ka gan wolrung, a bangna yang ɓeni kwa nji bin ɓa leh kahyang. ⁴⁶A bang yang kwa 603,550 abuna. ⁴⁷Keminiya ni a bang aba Lawiya agh a nji bin kunvarre le akahyang ngha ⁴⁸ate mama Yahweh waɓne Musa, ⁴⁹"Digna ni awo bang kunvarre le aba Lawi ya ko kpaɓ yang kwa a ntiri gowo le aba Israila agh. ⁵⁰Nina agh, tig aba Lawiya ih ɓi a lel bin ma gerenteng le ogrung gigilla, le ih ɓi a giliyi bin ma gerenteng, ni ga kwa a yeh ya. Digna aba Lawiya ni ka tol bin ma gerenteng, le digna a ye tol agi giliyi ɓa yeh. A konna temuri bin ma gerenteng nghe le nongho a kangni. ⁵¹Ngha aka shishi bin ma gerenteng nghe kena bin ma sa agh, aba Lawiya ka suhli njahli. Ngha a logshi bin ma gerenteng nghe ya, aba Lawiya ni ka logshi kuli. Bayong ma sa ni kwa zu a kahri bin ma gerenteng nghe ya digna a wol nlue. ⁵²Ngha aba Israila ka gilla agungri le yang ngha, ɓeni kwa agh ka gilli kahri nguri ma ngurayang luwa. ⁵³Ngho kwa agh, digna aba Lawiya ka gil gungri leyang ka kangni bin ma gerenteng le ogrung gigilla ate ke ih ɓi yehlulla lang ih ɓi suhla muri Israila agh. Aba Lawiya ka pagtumo leyang a bin ma gerenteng le ogrung gigilla." ⁵⁴Aba Israila pagha aga kwa ni ya. A pag ga kwa Yahweh lagni a nji bin Musa agh.

Chapter 2

¹Murung kulli natung ari Musa ni Haruna nah, ²Amuna Israila apan tuta leyan, deshiliyabeni kwaga ibi dig giyah nitutale, ni aba pah njitang alie teyen, akundung kwahka pilla kashin tent ma kwaba, ³Abeni ka kpad dina a njinanje njiba kara ki pur gha ghani wyanni a njibin tutaleyahwela bisa ⁴Abuno beyon leyan, magullale amuna yahuda ayh Nashion ni. Muna aminadab Abumo beyan leyan ni abeni, abngha abwaw 74,600. ⁵Aba pana deshimiya se bi billale issachar; magullale amuna issachar agu Nathanel ni muna Zuar. ⁶Abuna- beyonle ni abeni abangha abwah 54,400. ⁷Deshiliya se bi billale Zebulun magullale amuna Zebulun agw Eliab ni Muna Helon, ⁸Abuno beyonle ni abeni abangha abwah 57,400. ⁹Abeni kwah abangh ajibin Yahuda agh abwah 186,400. abuna beyonleyangni ka aatiri woro agh. ¹⁰a nji gangra agh a pan tutale Reuben Bisa ¹¹abunabeyon leyan magullale amuna Reuben agh Ekizer ni Muna shedeur, abuno beyonleyan ni abin abanga abwah 46,500. ¹²deshiliya se be billale Semean Magulalle a muna. Semeon agh Shelumiel ni Muna zurishaddai ¹³a bunobeyanle ni abeni abangh abwah 59,300 ¹⁴Deshiliya se bi billale Gad: Magullale amuna Gad agh Eliasaph ne muna Ruel ¹⁵Abuna beyonleyan ni abeni abangha abwah 45,650 ¹⁶Abeni, kwah abangha a njibin Reuben agh abwah 154,450, ayangm mabari ah woro. ¹⁷Nibiniya Tent ma Kpaba gha adung a leviyawa ninga maima apanniya deshiliya a ibi diga bin tutale. ¹⁸a nji nanje agh aka pan tutale Ifraimu bisa abuno beyon leyan magullale amuna Ifraimu Elshama ni mua Ammihud ¹⁹Abuno beyon leyan ne abeni abangha abwah 40,500. ²⁰Deshiliya se bibillale Manasseh. Magullale amuna Manasseh agh Gamaliel ni Muna Pedahzur. ²¹Abuno beyon leyan ni abeni abangha abwah 32,200. ²²Deshiliya se bi billale Benjamin. Magullale amuna Benjamin agh Abidan Muna Gideon. ²³abuna beyon leyan ne abeni abangha abwah 35,400. ²⁴abeni kwah abangha ah njibin Ifraimu agh abwah 108,100. bisa abuna beyan leyan ayangni ma taro ne ka log woro agh. ²⁵a nji ebe agh aka pan tutale Dan bisa abuna beyon leyan. Magullale amuna Dab agh Ahiezer ni muna Ammishaddai ²⁶abuna beyan leyan ni abeni abangha abwah 62,700. ²⁷abeni ka Kpad dina leyan ma, ma ka Piti agh ²⁸se billale Asher. Magullale amuna Asher agh, Pagiel ni muna Ocharam, abuna beyon leyan ne abeni abangha abwah 41,500 ²⁹deshiliya bi billale Naphtali, magullale amuna Naphtali agh Ahira ni, muna Enan: ³⁰abuno beyon leyan ni abeni abangha abwah 53,400 abeni kwah abangha a njibin dan agh abwah 157,600. ayabghi aka log woro ni nujmo abin tutaleyan ³²buno beyongni ayongio amuna Israila aliye teyangha abwa 603,550 ³³keminiya ni abangha a Leviyawa a ntira Israila agh ninga ma, ma murung kulli Wabbi Musa agh ³⁴ini amuna israila pag nina ninga ma, ma murung Kulli wabbi musa agh beni kwa agh ibi diya tie tutale. Deshiliya beni kwa agh ibi ginya bi billale teyan

Chapter 3

¹NiBeniya ga ni pag gi waḥna muri aminkah Haruna ni Musa nga Yahweh waḥni tenana ri Musa a muri nkonno Sinai agh. ²Alulli amuna Haruna agh Nadab minballa, ni Abihu, Eliyazar, ni Itamar. ³Lulli amuna Haruna ni ga, malah beni a tollo le a tighi ih bi pagtumo le malah agh. ⁴Keminiya Nadab ni abihu kpah wuh a dum Yahweh nga a pahni ḍahrani ni agne ya a ḥalusung Sinai agh. Nadab ni Abihu nyha ni amuna agh, ninga mama Eliyazar ni itamah pagni tumo malah ni Haruna tehyang nga. ⁵Yahweh nah yi Musa. Nah, ⁶"Zuni kunvarre le Lawi le a pih Haruna malah ni ate ih bi a angni. ⁷Aka pagha atumo ni a mburkushi Haruna ni abayong kwa a dum gungri bin kpaba. Digna aka pagtumo a bin ma gerenteng. ⁸Aka giliyi aga kwa a yeh gungri bin kpaba agh, le aka angni akunvarre le Israila pagha atumo ni a bin ma gerenteng nga. ⁹Digna aka pah aba Lawiya a bin Haruna ni amuni. A pahyang kwa ate angni nghan pag yi aba Israila tumo. ¹⁰Digna aka pih Haruna ni amuni amalah, keminiya bayong ma sa ni kwa zu a kahri yang nga aka wol nlue. ¹¹Yahweh waḥtenana ri Musa. Nah, ¹²"Shina, ntolla aba Lawiya a ntiri aba Israila. Mpag na ga temuri tol minballa ni kwa agh, beni logshi ba yong, a ntiri aba Israila agh. Aba Lawiya agh mameng ni, ¹³ate aminballa kwa agh mameng ni. A kara ni nwoili aminballa a njeh Masar agh, ntigna ate murang aminballa le aba Israila, kpabni bayong ni agiluwo. Ama meng ni. Mini Yahweh. ¹⁴Yahweh waḥtenana ri Musa a ḥalusung Sinai, Nah, ¹⁵"Bangha aminkah Lawi ni a lah ni kwa agh, a kunvarre leyang. Bang muna buna ni kwa kena shienri mwoh ko uwori ya." ¹⁶Musa bang yang, billa ri tenana le Yahweh, ninga mama a tigni ih pag ga. ¹⁷A lulli amuna Lawi ya Gershon, Kohat, ni Merari. ¹⁸Lulli amuna Gershon ni ga, ari kunvarre leyang: Libni ni Shimei. ¹⁹Amuna Kohat, ari kunvarre leyang: Amram, Izhar, Hebron, Uzziel. ²⁰Amuna Merari, ari kunvarre leyang: mahli ni Mushi. Mama ni pag kunvarre le aba Lawi, goro leyang kunvarre kunvarre. ²¹A kunvarre le Gershon ni aba Libni ni Shimeyi pur nghan. Akunvarre le aba Gershon ni ga. ²²Abuna kwa logha ri shienri mwoh wora bikuli ya a bang na yang, kwa ayangha 7,500. ²³Digna aba Gershon nongha ni ma njeh le bin ma gerenteng. ²⁴Digna Eliyasaf muna Layel ni ka billi kunvarre ni aminkah Gershon. ²⁵Aba leh Gershon ni ka konna te gungri ma kpaba kpabni bin ma gerenteng. Aka konna te muri gungri, vulliyo muri, ni kanda giri kunjere ingna a gunri ma kpaba agh. ²⁶Digna aka konna te gikurra mama kangni gungri ni mama kuni ya- bah kangni bin ma gerenteng ni deshile ḍahra. Digna aka konna te nguri kuriyi gungri ma kpaba, ni ga kwa a yeh agh. ²⁷Akunvarre ni pura ri Kohat: kunvarre le aba Aram, kunvarre le aba Izhar, kunvarre le aba Hebron, ni kunvarre le aba Uzziel. Ayang nga kwa agh akunvarre le aba Kohat ni. ²⁸Abuna ni a bangha logha ri shienri mwoh wora bikuli ya 8,600 ih bi a pag tumo ni bin ma gerenteng nga. ²⁹Digna kunvarre le Kohat ka kpaba a ni gangrah le bin ma gerenteng. ³⁰Elizafan muna Uzziel ka billi ba leh kahyi aba Kohat. ³¹Digna aka konna te doroshi, deshile, gi tig kashindah, deshile ḍahra, agima gerenteng ni a pagni tumo agh, kandah giri ni a tumo ni kangni ya. ³²Digna Eliyazar muna Haruna malah ka billi abwa abeni ki billi aba Lawiya agh. Digna ih tig njih muri tumo ni abeh ki pagha ni ma gerenteng nga. ³³Akunvarre bahri ni pura ri Merari: kunvarre le aba Maliya, ni mami aba Mushiya. Akunvarre ni pura ri Merari ya. ³⁴Abuna 6,200 ni a bangha logha ri abeni ni shienri mwoh wora bikuli ya. ³⁵Zuriyel muna Abihail ni ka ḍig magula ma ba leh kahyi Merari. Digna aka kpaba ni ebbe le bin ma gerenteng. ³⁶Aminkah Merari ni ka konna te gil kushi kunjere bin ma gerenteng, ma gangrina, ma girikahri, makushi njahli, ni anshile agi baba ni kpabni ya, ³⁷agbingrah ni akushi kunjere le bah kangni bin ma gerenteng ni ankoḥe, akushi gungri ni anguri. ³⁸Musa ni Haruna ni amuni ka kpaba ni nanjeh le bin ma gerenteng, a dum gungri bin kpaba, ni bin puro le kara. a yangni ni tumo mama a pagha a bin ma gerenteng ni tumo le aba Israila. Bayong ma sa ni kwa zu a kahri bin ma gerenteng ni ya, ḍigna a wol nlue. ³⁹Musa ni Haruna bangha abuna ni kwa a kunvarre le Lawi abeni kena shienri mwoh wora bikuli ya, ninga mama Yahweh lagni ya. A bangha abuna 22,000. ⁴⁰Yahweh nah yi Musa, "Bangha aminballa abuna le aba Israila kwa abeni kena shienri wora bikuli ya. Nyongli alulli yang. ⁴¹Digna aka tolla aba Lawiya ate murang- Mini Yahweh a tuhkushi aminballa le aba Israila kwa, ni agiluwo le aba Lawiya a tuhkushi minballa le agiluwo le aminkah Israila." ⁴²Musa bangha aminballa le aba Israila kwa ninga mama Yahweh tighi ih bi pag ga. ⁴³Bang yang abuna aminballa ni lulli yang, beni kwa kena shienri wora bikuli ya. Bang yang abuna 22,273. ⁴⁴Deshiliya, Yahweh waḥi Musa. Nah, ⁴⁵"Tolla aba Lawiya a tuhkushi aminballa le aba Israila, le a tol agiluwo le aba Lawiya a tuhkushi agiluwo le abayong. Aba Lawiya agh mameng ni- Mini Yahweh. ⁴⁶Ate ashi aminballa le aba Israila 273 mama uwora aba Lawiya ni gog wo agh ⁴⁷ḍigna aka ag azurfa tongno a bin beni kwa agh. Digna aka pyeshi dungro le azurfa ni a ag ga ni mama a bin ma gerenteng nga. Pilla gi pyeshi gi leyogn. ⁴⁸Digna aka pih Haruna ni amuni abollo ashibang ni a ag ga. ⁴⁹Nina agh Musa agha abollo ashibang a bih abeni ḍur gogwo le abeni aba Lawiya ka ashi ya. ⁵⁰Musa ag bollo a bih aminballa le aba Israila. Agna azurfa 1,365 mama dungro kena mama bin ma gerenteng nga. ⁵¹Musa pih Haruna ni amuni bollo ashibang nghe. Musa pag ga kwa tenana le Yahweh waḥbi ih bi pag ga, ninga mama Yahweh lag ni ya.

Chapter 4

¹Yahweh nateng ri Musa ri Haruna. ²Nah. nga bangha a bayong a buhna le ba Kohath a ntiri ba Levis nga bin kumbware le kayiyang. ³Nga bangha a buhna ni kwa pag boho woro mwoh-pu-lum kenna woro bari pu-lum nga. Abuhna ni ka Ennah ka pag tumo ate tarah pkwabba. ⁴Ke a pkwabba. ⁵Ngha akpwanni awori agh. Haruna ni amunni ka Ennah a tarah pkwabba a fayi curtain ni koriyi bin ma gerenteng ni bin bang Kulli a vuliyi ark ma testimony. ⁶Aka vuliyi ark ni lahra ma tenna aka buh yi gi kuhra ma muru nlagiri amuri. Aka ishi muna gara ngiri nga a tolliya. ⁷Aka tig gi kuhra ma muru nlagiri a muri ngun murung ma lohna ni a tiyi muriya ni gi lihnna a ka vuliyi gi lihye a tig koro ma lih giri ni npetel ma lih giri ni koro lagh buhng ni min duh ma nuh muru gipanna. Gi lih ka wo diga muri ngun murung ma logna. ⁸Aka tig gi kuhra ma bangna a vuliyi ni, ni lahra ma tenna. Aka ishi gara ngun ate tol ngun murung ma logna eh. ⁹Aka log gi kuhra ma muru nlagiri a vuliyini kushi gishe kwa. Ni duh murn le gishe agh. ¹⁰Aka tig ngun gishe ni a gah akpwabba ri agh, a yiye lahra ma bwang aka tiyi a ngun ma tog giri. ¹¹Aka tig gikuhra ma muru nlagiri a muri gold bin ma gerenteng. Aka vuliyi ni lahra ma bwang aye ka ishiyi gara ngun ni a tolliya. ¹²Aka tog a gi pag tumo ate tumo le Kulli mama a bangni Kulli ya boho duh duh a vuliyi ni gikura ma muru nlagiri aka songri ni lahra ma bwang, le atig a gi pag tumeh a ngun tog giri. ¹³Aka goriyi muwah murun a muri bin ma gerenteng, le a tig gi kuhra ma muru purple a muri bin gerenteng le Kulli. ¹⁴Aka tig ngun tog giri a tolli ni agah kwa a pag ni tumo bin ma gerenteng. A tiya gishe ni gi shisi giri gishe ni gi tungiri ni koro lahg bung kwani agi pag tumo a bin ma gerenteng le Kulli. Aka vuliyi bin ma gerenteng ni lahra ma bwang a songri desiliya a ishi ngun tog giri ri. ¹⁵Ngha Haruna ni a muni wuro vuliyi ni bin ma gerenteng le Kulli kpwanni a gah apag ni tumo biye agh. A pkwabba a loshi giyang ke a min kayi Kohath ka zuhka tog gima gerenteng te Kulli. Biyang ni ki dog a gi pag tumo agh. Adoyi le aka wuh, Gah ni pag tumo le a min kayi Kohath ate tog gi ngun murung ni a tarah pkwabba agh. ¹⁶Eleaze muna Haruna malah mama ki shing murun ni a gi pag ghishe ni aga a dog gishe ri augha, ke nleleh le yang ki duhng yata agh. Kwanni ni gisoro gipanna ni murun ma bisa ma gerenteng Eni ika bolli kwanni bin bang Kulli ma gerenteng ni agah agiliyi agh. ¹⁷Yahweh nateng ri Musa ni Haruna nah. ¹⁸Ka daga ba Kohathite ni kumbware le yang ni pura bin ba Levis agh. ¹⁹Pag gah ate muyang ate ka wuh agh. nga a kennah bin na gerenteng nga. Haruna ni amuni ka Ennah ka anni a bayong ni tumo kpwanni gi panna kwa. ²⁰Ke miniya ba Kohathite ni ki bil bin ma gerenteng nga. Nah shin biye agh, aka wuh. ²¹Yahweh nah desili a ri Musa eh. ²²Aka bangha a min kayi Gershon ni bin a kah lahyang kpwanni kumbware le yang. ²³Bangha a beni pag boho woro mwoh-pu-lum kenna woro bari-pu-lum nga. Bang a beni ka Enna ka pangha tumo a tarah pkwabba agh. ²⁴Ga ni pag tumo le ba kumbware le Gerson. ²⁵Aka tog gi kuhra le bin bang Kulli ma a tarah kwabba agh. Mama a vuliyi ma bwang ninga lahra ma tengna pkwani gi kuhra mama a tiga kun jere le tarah pkwabba agh. ²⁶Aka tog gi kuhra ma lah njiho ni gi kuhra ma. Kung kahna lah njiho nga ni bin bang Kulli ki shin ni bin ma gerenteng agh, ni a nguri ni a kuriyi agh kpwanni a gi tumo ni a pag ni tumo agh Gah kwa a pag a pag ni yang nga a payi. ²⁷Haruna ni a muni ka dummi a min kayi Gersho, gah kwa aka pag agh. Aka tig yang muri kun tumo le yang. ²⁸Gani pag tumo le ba kunbware le a min Kahyi Gershon a tarah pkwabba. Ithamar muna Haruna mahlah ka tig yang muri tumo le yang. ²⁹Aka bangha a min kahyi merari ni kumbware le yang a tig yang ni kahyi yang. ³⁰Loga boho woro mwoh pu-lum kenna woro bari pu-lum. Bang beni kwa Enna ate pag tumo a tarah pkwabba agh. ³¹Gani pag tumo le yang a tarah pkwabba. Aka wu shin a ngung ni bin bang Kulli agh. Ni a ngung ni bin bang Kulli agh. ³²Ni a ngung ma a ishiyi gi kuhra ma lah njiho mama kenna bin bang Kulli agh. Ngun ni a kpwani tali njang ni a nguri ni agima tanneh mama a goriyi ni luliyang nga aka tolli. ³³Gani pag tumo le amin kahyi Merari, gah ni a pagha a tarah pkwabba. Ithamer muna Haruna mahlah ka tig yang muri tumo. ³⁴Musa ni Haruna kpwani a maguliyina le kunbware le ba Kohathite aka bangh yang ni kunbware le a kayi yang. ³⁵Aka bangh yang abeni pag boho woro mwoh-pu-lum (30) kennah beni kwa ka Enna ate pag tumo a tarah pkwabba. ³⁶A baugh a buhna woro tongno bari ni woro tahro-pu-lum-pu tongno (2,750) ni kumbware le yang. ³⁷Enni pa ni bangha ni a kumma kunbware ba Kohathite ni ki pag tumo a tara pkwabba agh. Musa ni Haruna bangh yang ni nga mama Yahweh laghni Musa agh. ³⁸A min kahyi Gershon nga aka bangh yang ni kunbware le a kahyi yang kwa. ³⁹Gah log boho woro mwoh-pu-lum kenna woro bari pu-lum nga. Beni kwa ka Enna a pangha tumo a tarah pkwabba. ⁴⁰A buhna kwa a bangh yang ni kunbware le yang. ke ni bangha ka pag woro tongno lum-bari ni woro tongno tahro woro mwoh pu lum (2,630) ⁴¹Musa ni Haruna bangha a kahyi Gersho ni ka pag tumo a tara pkwabba agh a wo denshi ga Yahweh lagni Musa a pagha. ⁴²A min kayi merari a aya ka bangh yang kunbware le a kahyi yang. ⁴³Loga boho woro mwoh-pu-lum kenna woro bari-pu-lum(30-50) aka inna ri ba pag tumo a tarah pkwabba. ⁴⁴Abuhna kwa. A bangha yang ni kunbware le kahyi yang ni bangh ka pag woro tongno lum tahro ni woro tongno bari (3,200). ⁴⁵Enni pa ni bangha le kunbware le amin kahyi merari beni Musa ni Haruna bangh agh mama Yahweh loghni gah zuhwa ni bin Musa agh. ⁴⁶Ke Musa ni Haruna kpaani a ma guliyina

le ba Israila bangha ba Levis nji kinbware le kahyi yang.⁴⁷ Logha bogho woro mwoh pur lum kenna woro bahri pur lum. A bangha abeni kwa ka pag tumo a tahra agh ni abeni ka tollo ni lel agi tumo a gungri bin kpaba.⁴⁸ A bang yang abuna 8,580.⁴⁹ Ninga mama Yahweh lagni ya Musa bang bayong, tang bangha beni kwa agh ari jah tumo ni a pih ih bi pag ga. Bang beni kwa agh ari jah tumo ni ih gan tol agh. A pag ga agh a billa lagha le Yahweh a bin yang nji bin Musa agh.

Chapter 5

¹Yahweh nah yi Musa, ²"Tigha aba Israila, ih bi a pushi aba irishira, ni a beni ntulo ki pura riyang, ni jah agi ma bahr ani kwa ate dag nluo agh. ³Ko babura ni ka banshi ni a pushiyang ate ka bashi bin digna kabba agh. Ate myang beh. ⁴Aba Israila pagha na pushiyang kwa ninga mama Kulli tigna Musa iti bi a pag agh. Aba Israila agna tenanale Yahweh. ⁵Deshile ya Yahweh nah yi Musa, ⁶Nah teng ri aba Israila, beni kwa paghi bih gimashira ninga mama bayong ki paghi ariyang pah agh. ⁷Le digna beh ka wabkun ni a binang le ih nwah ngosso gimashira le kwa. Ih ka zuni yi makah ne ni buhro mwoh le tongno le a pih beni paghi gimashira agh ni. ⁸Keminiya nga beh nyha ni bwalung ni ka agngosso gimashira ye agh le, aka nweh binang a nsibin malah, le beh ka kpaabi ni njung ate lag gimasira le. ⁹Gi danghina ni kwa agh, ni gi pahna ni aba Israila tig agh ba kwa bwa zuniyi malah gipahna agh, ih ka dig mami malah, le ga zu a bin malah mami ni. ¹⁰Ke agipahna le beni ih pag mami mallah; ate beni kwa agh pah gah kwa agh bin mallah le ih dig mami. ¹¹Nahteng ari aba Israila nah yi yang, nga bamah pil zuni le dum njiteng ri buri ya, ¹²Le babura nongni mo nyha a yerre le buri ya. Le ni te a gan yeri dahbi le ya ko ke yeri n ani bihiya na muri keminiya ba wabkun nyha ate ni a kumi a paghe ya. ¹³Ningho te ya, bongho ma kiki ka dumi babura a bihiyina mahmi, denschiliya bongho, ma kiki logle dumi bwa ih a bihiyina mahmi keminiya nyha nina agh. ¹⁴Pagni na le, bwa ka kahni mahmi bin malah, le ka tol gipahna ga kwa a nwah agh temuri mahmi, ih zuni muh sha ir ni na sobbi murun ko gi sunsunang nga agh, ate gipahna kiki ni, mama nga te dengshi gimashira nip ag agh ni. ¹⁵Nga ninale, digna babura ka zu ni mahmi a bin mallah. Ke babura zu ni gipahna ate muri mahmi, ma lum le ephan kasumu kikaya. Ni sobmurun ri agh frankicense nyha sobba ri agh, ate njigiri gipahna ma yahlulla, njigiri gipahna ate denshini, ih denshiyo ni gimashihra. ¹⁶Malah ka tol duh muru ma gerenteng le ka pon kikkiri baturah ka sobbo a mure. ¹⁷Malah ki tig bameh dung Yahweh le ka pangshi njimuri bameh le ka tighi a bih njigiri gipahna ma kiki ni ate dengshe. Malah ka bolla bih muru ma lull ani ka zuni yommoh. ¹⁸Malah ka tig bameh a kundung Yahweh le ih ka pagshi njimurung ni muri baneh agh. Ih ka tog bih bameg a mur njigiri gipahna ma dengshe, ihni pag gipahna ma yahlulla. Ke mallah ka bolli bih ke muru ma lulla ka zu ni nyommo agh. ¹⁹Ke mallah ka tig bameh ih kaniyi giri ih nahyi, " In nga bwa ya nghan nga non ni weh agh, la na kengh a pag njah, le magnowo bung ri muru ma lulla in nga ki zu ni nyommo agh. ²⁰Keminiya a kengna le a pagna njah, a nongiri babura mabi sa a bihiyi giro ko kea wo nga ni babura muro. ²¹Le malah ka tig bameh ih kaniyi giri ni ka zuni nyon moh agh, le ke iti ka tang wabbiyi bameh ne. Yahweh ka zuni wo nyommo ni ka duma bin a bwalo ih ini nina. Ga ka pagha nga Yahweh tig belloh sheb ba ni bunno ye mor agh. ²²Muruni ki zuni nyonmoh niya ingna a yahlo le tig bunno moro le belloh shebe. Ke bameh ka agha' ibidiyana, ibidiyana. ²³Malah ka nyohgli nyonmo agh a gibomteng le ka laghi a muru ma lulla. ²⁴Malah ka tig bameh ih nuh muru ma lulla egh. Muru ni ki zuni nyommo. Ke muru ni ka zu ni nyommo agh ka ingna a yeh le ka lullo. ²⁵Malah ka ag njigiri gipahna ma kiki ni bib bameh ya, ih ka bolli bih kuli ih ka zuni a bin dahra a dun Yahweh. ²⁶Malah ka tol njigiri gipahna dungshi bih ih bi digha temuri nshile gipahna, le ih pingshi abin dahra. Le digna ih ka pih bameh muru ma lulla ih nuh. ²⁷Nga pah ni bameh mure ih nuh agh, pagna njah bihiyi ngiri paghi buri gimashira le, muru ni zuni nyommoh ka ingna a yeh le ka tighi ih lullo. Babunni ka morro le belli ka shebe. Ke bameh ka digni nyommo a ntira a bwale. ²⁸Keminiya bameh ni bihiyi ri ya, yangha Kunwar le ih kum muri le ih ka bil muna. ²⁹Ga ni pag gibilla muri kiki, gigilla egh agh muri bamah ni dag buri ki bihiyi ngiri ya. ³⁰Gigilla ni nga ate babura ni ni bongho ma kiki, ki pag kiki muri mahmi ya. Digna ih ka zuni bameh dung Yahweh, le malah ka bil ga kwa gigilla muri kiki dum ma. ³¹Bwa ka kum muri ri gimashira ate zunani mahmi a bin malah bameh ka tol gimashira ni kwa yangha ne ya."

Chapter 6

¹Yahweh waftenana ri Musa. Nah, ²"Waftenana ari aba Israila. Nah yi yang, 'Ngha babura ko bamah tig muri ate Yahweh ni kaniyi giri le ba Naziri ya, ³digna ih dag mbah ko gi nuhna ma tenna. Digna ni ih nuh mbah muru njingung inabi, ko lih njingung inabi ko ma angshina le ya. ⁴A yeh akara ni kwa a tig ni ya, digna ni ih lih gubung ni purari njingung inabi ya, bolla ri njingung nghe kena ri ngotte. ⁵A yeh kunbang ni kwa ma kaniyi giri tigha le ya, gi nwah murung nyha a pagni tumo a muri ya sete akara ma tigha le te Yahweh dungso. Digna a tig yi sa te Yahweh. Digna ih dag njimuru ka logho a muri. ⁶A yeh kunbang ni kwa tigni muri sa te Yahweh ya, digna ni ih zu a kahri nluo agh. ⁷Digna ni ih tig muri nyha kunwar a agh ko ate tehri, ngih, muna ngih, ko mingalang, ngha a wuh agh. Ga pag yi ya ate a tigne sa te Kulli, ninga mama beni kwa agh ka shina ari sahgha le njimuri. ⁸A yeh kunbang ma tig ya le sa agh yang ngha gerenteng, tigma te yahweh. Ngha bwa a kahri ma wuh ni kara agh le bihiyi muri ya, digna ih ka nwah muri a kara ma tonbahri- a kara ma tigmuri gerenteng. ¹⁰A kara ma tonbahri ya, digna ih ka zuni apolla bahri ni amuna guhgwu bahri a bin malah a bin ingna a gungri bin kpaaba. ¹¹Digna malah ka pah minyah mwoh gipahna lag gimashihra le mamu agh gipahna pingsa. Aga ka nwah ate muri ate mama pagna gimashihra ni kum muri kahri nluo. Digna ih ka tig muri sa deshili a kara egh. ¹²Digna ih ka tig kanangiri sa ate Yahweh ha akara woro bahri ma tigha le sa. Digna ih ka zuni muna njuh mabunani ni bogho mwoh agh gipahna tengshira. Digna ni a bangha akara pagha kedebang bihiyi muri ya, ate tigha le sa bihiyi na. ¹³Ga ni pag gigilla a muri ba Naziri ate ngha kunbang tigha le sa mal agh. Digna aka zuni mo a bin ingna a gungri bin kpaaba. ¹⁴Digna ih ka kahni gipahna le bin Yahweh. Digna ih ka pah gipahna pingsa ni njuh ma bunani ni bogho mwoh le pinye nyha ri ya agh. Digna ih ka zuni gipahna lag gimashihra ni njuh ma ngalangni ni bogho mwoh le pinye nyha ri ya agh. Digna ih ka zuni gamnjuh ni pinye nyha ri ya agh ninga gipahna kpaamurung. ¹⁵Digna ih ka zuni gwo brodi ni njibongho nyha ri ya agh, a kunle ma muh maonna ni a jalliya ni murun ngha, gi kangna ni a bishi murun ngha kpaabi a njigiri pahna ni gi nuhna gipahna. ¹⁶Digna malah ka zuni mo a dum Yahweh. Digna ih ka gipahna lag gimashihra ni gipahna pingsa. ¹⁷Ni brodi ni njibongho nyha ri ya agh, digna ih ka zuni njuh ate dahra, gipahna ma kpaamurung a bin Yahweh. Digna malah ka osso ka zuni gipahna njigiri ni gipahna nuhna. ¹⁸Digna ba Naziri ka nwah muri ni tigha a bin ingna a tahra bin kpaaba. Digna ih tol njimuri ni nwah agh le ih soffi a gisheni binjeh le dahra ma gipahna kpaamurung. ¹⁹Digna malah ka tol kika bi njuh ni lammah, nkunli brodini njibongho nyha ri ya agh mwoh a gwo, ni ni gikangna ni njibongho nyha ri ya agh mwoh. Digna ih ka tig yi ba Naziri a bih ni nzumo ni wahnini njimuri ni tig ya. ²⁰Digna malah ka logshi ninga gipahna bin Yahweh, bima gerenteng ate malah, kpaabi kikili ni logshi ya ni belli ini pag angna ate malah. Nzumi ya, ba Naziri ka gan nuh mbah. ²¹Ga ni pag gigilla ate ba Naziri beni kaninyi giri pah gipahna le bin Yahweh ate tigha le sa agh. Ga te kwa sa ih pah agh, digna ih ka bol kaniyi giri le woro tol agh, ih tig ga gigilla waba a muri tigha le sa agh." ²²Deshiliya Yahweh waftenana ri Musa. Nah, ²³"Waftenana ri Haruna ni amuni. Nah "Digna nga moshi aba Israila a njinjere ni. Digna nga wabi yang, ²⁴"Ih bi Yahweh moshi yong le ih tig yong. ²⁵Ih bi kundum Yahweh tuh ari yong le ih pah yong nieh le. ²⁶Ih bi Yahweh shin yong ni boro le ih pah yong ololo le." ²⁷Digna a njinjere nini aka pahni lullang bin aba Israila. Le nga moshi yang."

Chapter 7

¹A kara ni Musa malli gil tahra agh, dahri le tighisah ate Yahweh, kpaɓni agi gilliyina ni kwa a yeh ya. Pag yi deshili nina ri deshile dahra ni agotumo le. Dahri yang le tighi sa ate Yahweh. ²A kare ya, amagula le Israila, amuri aleh akah, pah dahra. Aɓeni ni ki billi akunvarre, A tigna njiyang muri bangha le abayong. ³A zuni gipahna leyang dum Yahweh. A zuni nyehgwoh piri tupurmwoh ni a vul agh ni ademndah lumpurbahri. A zuni nyeh gwoh piri mwoh ate abwa bahra, le magula ni kwa agh zuna ni demndah mwoh. A zu peh kwa a dum tahra. ⁴Le Yahweh waɓtenana ri Musa. Nah, ⁵"Ag agipahna ni a bihyang le a pagtumo ni gipahna egh ate tumo ni a gungri bin kpaɓa agh. Pih aba Lawiya agipahna egh, pih ɓeni kwa agh ninga mama tumo le al agh." ⁶Musa tol nyeh gwoh piri ni ademndah egh, le a pih aba Lawiya ne. ⁷Pah anyeh gwoh piri bahri ni ademndah ihne bin aminkah Geershon, ate ini pag ga tumo leyang al agh. ⁸Pah anyeh gwoh piri ihne ni ademndah topur tahro a bin aminkah merari, a lelle le Ithamar muna Haruna malah. Pag ga nina ate ga tumo leyang al agh. ⁹Keminiya ni pah ko mwohle agire a bin aminkah Kohat, ate mami yang ka diɓ tumo ni bol aga pag mami Yahweh ni a tolla a mel yang nga. ¹⁰Amagula pah agikuna leyang a tigha ate deshile dahra a kara ni Musa dahrini deshile dahra. Amagula pah adahra leyang a dum deshile dahra egh. ¹¹Yahweh nah yi Musa, "Digna magula ni kwa agh ka pah a kara le dahra le ate tigsah le deshile dahra." ¹²A kara makunduna agh, Nahshon muna Amminadab, a kunvarre le Yahuda agh, pah gi dahrina le. ¹³Gi dahrina le ya koro mwoh ma azurfa mama dungro le kena shekel 130, ni koro magula mwoh ma shekel ni dungro le kena woro tahro pur lum agh, ari pyeshe le shekel a bin ma gerenteng nga. Aga kwa ni ya dungso ni muh maɓonna ni a kpaɓni murun ate gipahna njigiri ya. ¹⁴Pah koro zinariya mwoh ni dungro le kena shekel lum agh, dungshi ni gi logshi nlelle. ¹⁵Pah demndah mwoh gipahna pingsa, ni gamnjuh mwoh, ni muna njuhni ni bogho mwoh agh. ¹⁶Pah borombul mwoh gipahna lag gimashihra. ¹⁷Pah andah bahri, agamnjuh tongno, aborombul tongno, ni anjuh mangalangni ni bogho mwoh agh tongno, a diɓ agipahna kpaɓmurung. Aga ni pagha agi dahra le Nahshon muna Amminadab. ¹⁸A kara ma bahri ya, Nethanel muna Zuwar, magula a Issakar, pah dahra le. ¹⁹Pah gi dahrina le ya koro mwoh ma azurfa mama dungro le kena shekel 130, ni koro magula mwoh ma shekel ni dungro le kena woro tahro pur lum agh, ari pyeshe le shekel a bin ma gerenteng nga. Aga kwa ni ya dungso ni muh maɓonna ni a kpaɓni murun ate gipahna njigiri ya. ²⁰Pah koro zinariya mwoh ni dungro le kena shekel lum agh, dungshi ni gi logshi nlelle. ²¹Pah demndah mwoh gipahna pingsa, ni gamnjuh mwoh, ni muna njuhni ni bogho mwoh agh. ²²Pah borombul mwoh gipahna lag gimashihra. ²³Pah andah bahri, agamnjuh tongno, aborombul tongno, ni anjuh mabunani ni bogho mwoh agh tongno, a diɓ dhara kpaɓmurung. Aga ni pagha agi dahra le Nethanel muna Zuwar. ²⁴A kara ma tahro agh, Eliyab muna Helon, magula le aminkah Zebulun, pah dahra le. ²⁵Pah gi dahrina le koro mwoh ma azurfa mama dungro le kena shekel 130, ni koro magula mwoh ma shekel ni dungro le kena woro tahro pur lum agh, ari pyeshe le shekel a bin ma gerenteng nga. Aga kwa ni ya dungso ni muh maɓonna ni a kpaɓni murun ate gipahna njigiri ya. ²⁶Pah koro zinariya mwoh ni dungro le kena shekel lum agh, dungshi ni gi logshi nlelle. ²⁷21Pah demndah mwoh gipahna pingsa, ni gamnjuh mwoh, ni muna njuhni ni bogho mwoh agh. ²⁸Pah borombul mwoh gipahna lag gimashihra. ²⁹Pah andah bahri, agamnjuh tongno, aborombul tongno, ni anjuh mabunani ni bogho mwoh agh tongno, a diɓ dhara kpaɓmurung. Aga ni pagha agi dahra le Eliyab muna Helon. ³⁰A kara ma ihne agh, Elizur muna Shedewur, magula le aminkah Ruben, pah dahra le. ³¹Pah gi dahrina le koro mwoh ma azurfa mama dungro le kena shekel 130, ni koro magula mwoh ma shekel ni dungro le kena woro tahro pur lum agh, ari pyeshe le shekel a bin ma gerenteng nga. Aga kwa ni ya dungso ni muh maɓonna ni a kpaɓni murun ate gipahna njigiri ya. ³²Pah koro zinariya mwoh ni dungro le kena shekel lum agh, dungshi ni gi logshi nlelle. ³³21Pah demndah mwoh gipahna pingsa, ni gamnjuh mwoh, ni muna njuhni ni bogho mwoh agh. ³⁴Pah borombul mwoh gipahna lag gimashihra. ³⁵Pah andah bahri, agamnjuh tongno, aborombul tongno, ni anjuh mabunani ni bogho mwoh agh tongno, a diɓ dhara kpaɓmurung. Aga ni pagha agi dahra le Elizur muna Shedewur. ³⁶A kara ma tongno agh, Shelumiyel muna Zurishaddai, magula le aminkah Simeyon, pah dahra le. ³⁷Pah gi dahrina le koro mwoh ma azurfa mama dungro le kena shekel 130, ni koro magula mwoh ma shekel ni dungro le kena woro tahro pur lum agh, ari pyeshe le shekel a bin ma gerenteng nga. Aga kwa ni ya dungso ni muh maɓonna ni a kpaɓni murun ate gipahna njigiri ya. ³⁸Pah koro zinariya mwoh ni dungro le kena shekel lum agh, dungshi ni gi logshi nlelle. ³⁹Pah demndah mwoh gipahna pingsa, ni gamnjuh mwoh, ni muna njuhni ni bogho mwoh agh. ⁴⁰Pah borombul mwoh gipahna lag gimashihra. ⁴¹Pah andah bahri, agamnjuh tongno, aborombul tongno, ni anjuh mabunani ni bogho mwoh agh tongno, a diɓ dhara kpaɓmurung. Aga ni pagha agi dahra le Shelumiyel muna Zurishaddai. ⁴²A kara ma topur mwoh agh, Eliyasaf- muna Dewul, magula le aminkah Gad, pah dahra le. ⁴³Pah gi dahrina le koro mwoh ma azurfa mama dungro le kena shekel 130, ni koro magula mwoh ma shekel ni dungro le kena woro tahro pur lum agh, ari pyeshe le shekel a bin ma gerenteng nga. Aga kwa ni ya dungso ni muh maɓonna ni a kpaɓni murun ate

gipahna njigiri ya. ⁴⁴Pah koro zinariya mwoh ni dungro le kena shekel lum agh, dungshi ni gi logshi nlelle. ⁴⁵Pah demndah mwoh gipahna pingsa, ni gamnjuh mwoh, ni muna njuhni ni bogho mwoh agh. ⁴⁶Pah borombul mwoh gipahna lag gimashihra. ⁴⁷Pah andah bahri, agamnjuh tongno, aborombul tongno, ni anjuh mabunani ni bogho mwoh agh tongno, a dig dhara kpaɓmurung. Aga ni pagha agi dahra le Eliyasaf muna Dewul. ⁴⁸A kara ma tonbahri ya, Elishama muna Ammihud, magula le aminkah Ifraimu, pah dahra le. ⁴⁹Pah gi dahrina le koro mwoh ma azurfa mama dungro le kena shekel 130, ni koro magula mwoh ma shekel ni dungro le kena woro tahro pur lum agh, ari pyeshe le shekel a bin ma gerenteng nga. Aga kwa ni ya dungso ni muh maɓonna ni a kpaɓni murun ate gipahna njigiri ya. ⁵⁰Pah koro zinariya mwoh ni dungro le kena shekel lum agh, dungshi ni gi logshi nlelle. ⁵¹Pah demndah mwoh gipahna pingsa, ni gamnjuh mwoh, ni muna njuhni ni bogho mwoh agh. ⁵²Pah borombul mwoh gipahna lag gimashihra. ⁵³Pah andah bahri, agamnjuh tongno, aborombul tongno, ni anjuh mabunani ni bogho mwoh agh tongno, a dig dhara kpaɓmurung. Aga ni pagha agi dahra le Elishama muna Ammihud. ⁵⁴A kara ma topur tahro agh, Gamaliyel muna Pedahzur, magula le aminkah Manasse, pah dahra le. ⁵⁵Pah gi dahrina le koro mwoh ma azurfa mama dungro le kena shekel 130, ni koro magula mwoh ma shekel ni dungro le kena woro tahro pur lum agh, ari pyeshe le shekel a bin ma gerenteng nga. Aga kwa ni ya dungso ni muh maɓonna ni a kpaɓni murun ate gipahna njigiri ya. ⁵⁶Pah koro zinariya mwoh ni dungro le kena shekel lum agh, dungshi ni gi logshi nlelle. ⁵⁷Pah demndah mwoh gipahna pingsa, ni gamnjuh mwoh, ni muna njuhni ni bogho mwoh agh. ⁵⁸Pah borombul mwoh gipahna lag gimashihra. ⁵⁹Pah andah bahri, agamnjuh tongno, aborombul tongno, ni anjuh mabunani ni bogho mwoh agh tongno, a dig dhara kpaɓmurung. Aga ni pagha agi dahra le Gamaliyel muna Pedahzur. ⁶⁰A kara ma tonpur ihne ya, Abidan muna Gideyoni, magula le aiminkah Banyamin, pah dahra le. ⁶¹Pah gi dahrina le koro mwoh ma azurfa mama dungro le kena shekel 130, ni koro magula mwoh ma shekel ni dungro le kena woro tahro pur lum agh, ari pyeshe le shekel a bin ma gerenteng nga. Aga kwa ni ya dungso ni muh maɓonna ni a kpaɓni murun ate gipahna njigiri ya. ⁶²Pah koro zinariya mwoh ni dungro le kena shekel lum agh, dungshi ni gi logshi nlelle. ⁶³Pah demndah mwoh gipahna pingsa, ni gamnjuh mwoh, ni muna njuhni ni bogho mwoh agh. ⁶⁴Pah borombul mwoh gipahna lag gimashihra. ⁶⁵Pah andah bahri, agamnjuh tongno, aborombul tongno, ni anjuh mabunani ni bogho mwoh agh tongno, a dig dhara kpaɓmurung. Aga ni pagha agi dahra le Abidan muna Gideyoni. ⁶⁶A kara ma lum agh, Ahiyezar muna Ammishaddai, magula le aminkah Dan, pah dahra le. ⁶⁷Pah gi dahrina le koro mwoh ma azurfa mama dungro le kena shekel 130, ni koro magula mwoh ma shekel ni dungro le kena woro tahro pur lum agh, ari pyeshe le shekel a bin ma gerenteng nga. Aga kwa ni ya dungso ni muh maɓonna ni a kpaɓni murun ate gipahna njigiri ya. ⁶⁸Pah koro zinariya mwoh ni dungro le kena shekel lum agh, dungshi ni gi logshi nlelle. ⁶⁹Pah demndah mwoh gipahna pingsa, ni gamnjuh mwoh, ni muna njuhni ni bogho mwoh agh. ⁷⁰Pah borombul mwoh gipahna lag gimashihra. ⁷¹Pah andah bahri, agamnjuh tongno, aborombul tongno, ni anjuh mabunani ni bogho mwoh agh tongno, a dig dhara kpaɓmurung. Aga ni pagha agi dahra le Ahiyezer muna Ammishaddai. ⁷²A kara ma lum mwoh agh, Pagiyele muna Okran, magula le aminkah Assher, pah dahra le. ⁷³Pah gi dahrina le koro mwoh ma azurfa mama dungro le kena shekel 130, ni koro magula mwoh ma shekel ni dungro le kena woro tahro pur lum agh, ari pyeshe le shekel a bin ma gerenteng nga. Aga kwa ni ya dungso ni muh maɓonna ni a kpaɓni murun ate gipahna njigiri ya. ⁷⁴Pah koro zinariya mwoh ni dungro le kena shekel lum agh, dungshi ni gi logshi nlelle. ⁷⁵Pah demndah mwoh gipahna pingsa, ni gamnjuh mwoh, ni muna njuhni ni bogho mwoh agh. ⁷⁶Pah borombul mwoh gipahna lag gimashihra. ⁷⁷Pah andah bahri, agamnjuh tongno, aborombul tongno, ni anjuh mabunani ni bogho mwoh agh tongno, a dig dhara kpaɓmurung. Aga ni pagha agi dahra le Pagiyele muna Okran. ⁷⁸A kara ma lumpur bahri ya, Ahira muna Enan, magula le aminkah Naftali, pah dahra le. ⁷⁹Pah gi dahrina le koro mwoh ma azurfa mama dungro le kena shekel 130, ni koro magula mwoh ma shekel ni dungro le kena woro tahro pur lum agh, ari pyeshe le shekel a bin ma gerenteng nga. Aga kwa ni ya dungso ni muh maɓonna ni a kpaɓni murun ate gipahna njigiri ya. ⁸⁰Pah koro zinariya mwoh ni dungro le kena shekel lum agh, dungshi ni gi logshi nlelle. ⁸¹Pah demndah mwoh gipahna pingsa, ni gamnjuh mwoh, ni muna njuhni ni bogho mwoh agh. ⁸²Pah borombul mwoh gipahna lag gimashihra. ⁸³Pah andah bahri, agamnjuh tongno, aborombul tongno, ni anjuh mabunani ni bogho mwoh agh tongno, a dig dhara kpaɓmurung. Aga ni pagha agi dahra le Ahira muna Enan. ⁸⁴Agipahna ni a tigha ate deshile dahra a kare ni a dahri ni ya: amagula le aba Israila tigsah akoro ma azurfa ni lumpur bahri ya, akoro magula lumpur bahri ma azurfa, ni akoro ma zinariya lumpur bahri. ⁸⁵Koro ma azurfa ni kwa agh dungro le kena shekel 130, ni koro magula ni kwa agh ma shekel agh dungro le kena woro tahro pur lum. Dungro le agi ponna azurfa kwa agh kena shekel 2,400, ari pyeshe le shekel a bin ma gerenteng nga. ⁸⁶Akoro ma zinariya ni kwa lumpur bahri, dungshi gi nlelle ni dungro le kena shekel lum ari pyeshe shekel bin ma gerenteng. Akoro zinariya kwa kena shekel 120. ⁸⁷A tigsah agiluwo egh kwa ate gipahna pingsa, ademndah lumpur bahri, aganjuh lumpur bahri, ni anjuh mabuna ma yahyina lumpur bahri. A pah agipahna njigiri. A pah ambul lumpur bahri ma gipahna lag gimashihra. ⁸⁸Loghari andah kwa, a pah ademndah woro bahri pura muri ihne, aganjuh woro tahro, aboro mbul woro tahro, ni

anjuh woro tahro mama ni bogho leyang mwoh agh, agipahna ma dahra kpaɓmurung. Aga agh a tigyang sa a nzum dahra le deshile dahra.⁸⁹ Ngha Musa keni a gungri bin kpaba ka waɓtenana ni Yahweh, og gih ki nahteng ri, Yahweh waɓ tenana ri a muri kun nwah muri doroshi le waɓkun, pura ntiring a cherubim ɓahri, waɓtenana ri.

Chapter 8

¹Yahweh nahteng ri Moses. Ih nah, ²“Nahteng ri Aaron. Nah yi, ‘Akashinda ni tonbahri yadigna ihka pah tubang adum bintigkashinda nga a boshiya.””³Aaron pag ga. Logshi akashinda amuri bintigkashinda te pah tubang njiri dum mi, ninga mama Yahweh lagni Moses agh. ⁴Ke bintigkashinda agilli ri njinjere egh le Yahweh dummi Moses njamme. Aka tulli ni gifugna manyinyiling atinne kenna amuri, tullo aminkoro ninga aposse.⁵Deshiya, Yahweh nahteng ri Moses. Ki nah, ⁶“Tolla aba-Levi antira abwa ni Israel agh le dagli yang.⁷Pag yi yang ga te dagli yang: Meshiyi muru ma gilrung amur yang. Tig yang a nwa ngiri yang kwa, lag agi’ishina le yang, le dagli muryang. ⁸Le tig yang atoll muna denndah ninjigiri gipahna kusumuh maborna ni njaliyi ni murun agh. Dey aba tol muna ndah mabih ninga gipahna lag gimashihra.⁹Aka zu ni aba-Levi kundum gugnri bin kpamurung kpaaba le abayong ma Israel kwa. ¹⁰Ngha ah zu ni aba-Levi a dum Yahweh ya, digna aba ni Israel ka parbih yang amura aba-Levi. ¹¹Aaron ka pah aba-Levi dum Yahweh, ninga gipahna ma gung abin aba Israel nina’agh aka pag tumo le Yahweh.¹²Ke aba-Levi digna ka parbih yang amura adenndah. Digna aka pah denndah mwoh ate gipahna ma gimashihra le mamona ate gipahna mapinshina te meng, te gilrung le aba-Levi. ¹³Dumma aba-Levi dum Aaron ni dum amunabuna le, le alogshi yang ninga gipahna magung te meng. ¹⁴Ari njinjere nini aka koriyi ni aba-Levi antira aba-Israel. Ke aba-Levi ka dig mameng. ¹⁵Ni njume ya, aba-Levi ka dig te pag tumo a gunri binkpamurung. Digna aka dagli yang. Digna aka pah yang ninga gipahna magung.¹⁶Pag ga, atema a yangha kwa’agh mamenni antira aba-Israel. Aka tol bintagha le minballa, makunna ni ma bah yong, ni aminkah Israel kwa. Ntolla aba-Levi ate murang. ¹⁷Aminballa ni kwa antira aba-Israel a mamenni, bwa ni giluwo kwa. Amuri kara wo’agh nga tol a’usulo le aminballa ni kwa anjeh Egypt agh. Nga tig yang sa ate murang. ¹⁸Ntolla aba-Levi antira aba-Israel atemuri aminballa kwa. ¹⁹Mpahna aba-Levi gipahna abin Aaron ni amunabuna le. Ntolla yang antira aba-Israel te pag tumo le aba-Israel ah gunri bin kpamurung. Mpahna yang te gilrung ate aba-Israel nina’agh gikonna nyha ki tighi abwa piye agh nga azu gyab ni bin magerenteng agh,”²⁰Moses, Aaron, ni abayong aba-Israel kwa pag ga ni aba-Levi. A pag aga kwa Yahweh lagni Moses gabolli aba-Levi ya. Ke aba-Israel pag ga ni yang agh. ²¹Ke aba-Levi dagli muryang nil agha agi’ishina le yang le Aaron dum yang ninga gipahna magung abin Yahweh le pag gilrung ate lag yang”²²Ke aba-Levi wora abi tumo le yang a gunri binkpamurung adum Aaron ni dum amunabuna le Aaron. Ga ninga mama Yahweh lagni Moses amuri aba-Levi ya. A pag yi aba-Levi kwa ninna.²³Yahweh nahteng ri Moses. Ih nah, ²⁴“Aga kwa ni nya ate aba-Levi ken bogho woramwoh-purtongno wora kuliya ni. Digna aka pagha ngura aba pag tumo a gunri bin kpamurung.²⁵Aka dag te pag tumo ye ninna a bogho woro-bahri purlum. A bogho ye ya digna ni awa pag tumo deshili ya. ²⁶Aka agni amunater yang abeni ki woro pag tumo a gunri binkpamurung agh, te pag tumo le yang, keminiya digna na wa pag tumo deshili ya. Ninga ni aka pagni ni ni aba-Levi aboltumo le yang kwa

Chapter 9

¹Yahweh nahteng ri Moses a balusung Sinai, ashienri ma kundunna bogho ma bahri njum ni apuri njeh Egypt ya. Ih nah, ²Ih aba-Israel pag bunno duhro ari kunbang ni atigha a bogho agh ³Amuri kara malum-pur-ihne ma shienri ni, ni kapolla, digna aka pag bunnoduhro ari kunbang ni atigha a bogho agh. Digna nga pag yi, billa agigilla kwa, ni teshikiri ri awabba ni pyera ri ya.”⁴Nina’agh Moses wabbi aba-Israel le aka pag Bunno ma Duhro.

⁵Nina’agh a pag bunnoduhro a shienri ma kundunna, amuri kara malum-pur-ihne ma shienri ye, ni kapolla abalusung ma Sinai. Ke aba-Israel teshikiri yang ri aga kwa Yahweh lagni Moses ihbi pagha.⁶A njah abwa nga nghan abeni shi nyha kunwar agh njiri ngiri beni wuh agh. A pag bunnoduhro amuri kara egh ya. A wora dum Moses ni Aaron akara ye. ⁷Abuna wo nah yi Moses. “Shi nyha kunwar agh atema luoh beni wuh agh. Ate mang ke tig sung ke ihbi shi pag dahra te Yahweh ari kunbang ni atigha a bogho antira aba-Israel agh?” ⁸Moses nah yi yang, “Ih lellang ih og ga Yahweh wabba amur yong nga”⁹Yahweh nahteng ri Moses. Ih nah, ¹⁰“Nah teng ri aba-Israel, Nah, ‘Nga mamona le yong alle aminka yong ni dig kunwar agh atema luoh bwa, alle ayangha muri ginya, le logle pag bunnoduhro te Yahweh.”¹¹Amuri shienri mabahri akara ma lumpur-ihne ni kapolla, alih gilih Bunnoduhro. Digna aka lih bunnoduhro njung ni brodi ni njibogho nyha ri ya agh ni ambugiri malulla. ¹²Digna ni adag nshille ki ka aberi ya, alle a bug amuh le ya. Digna aka billa agibilla ni kwa amuri Bunnoduhro agh. ¹³Keminiya beni kwa kunwar agh le nyha amuri ginbiri nyha agh, keminiya beni shibbi pag Bunnoduhro agh, digna beh ya aka pushi antira abwa atema ni zuni gipahna ni Yahweh alla ari kunbang a bogho agh. Digna beh ka tol gimashihra le ¹⁴Nga biri digha ntiri yong le pag Bunnoduhro te Yahweh ya, ihbi paghi ninga mama awabba ma Bunnoduhro agibilla dumma. Digna ninga pagni awabba mwoh ate abiri ni mwoh ate muri abeni abilla anjeh ya.”¹⁵Amuri kara wo ni amag tahrabindahra, ke nlagiri vulliyi tahrabindahra, ni gunri ma awabba ogrung. Ni kapolla le nlagiri ye nga amuri tahra. Pur ninga giche ha kenna behri. ¹⁶Ihni woro pagha nina. Nlagiri ye vulliyi tahrabindahra le pil ninga giche ni duh ¹⁷Kunbang ni kwa nlagiri ye dagni bamuri gunri ya, aba-Israel ka tol ginbiri. Kunbang ni kwa nlagiri ye tangni nzali ya, abwa ka nong gura. ¹⁸Ari lagha le Yahweh, aba-Israel ka log biri, le aril agha le, aka tig gura. Ke nga nlagiri yetangha amuri tahrabindahra le, aka digha agura. ¹⁹Nga nlagiri woro digha amuri tahra ma kara dudung agh, le aba-Israel ka teshikiri yang ri agibilla le Yahweh ni alog biri ya. ²⁰Kunbang babba le nlagiri digha amuri tahrabindahra ma kunabng fitong. Ninanle, aka teshiliri yan ri lagha le Yahweh-aka tig gura le aka log biri ari lagha le deshili. ²¹Kunbang babba le nlagiri ye ka digha a gura ye logha ri kapolla ye kenna aberi. Nga nlagiri ye log ni beri le, le a log biri. Nga yang nghanhang akara le ni duh agh, nga te kwa nlagiri ye logni ya le a log biri. ²²Le ko nlagiri ye digha amuri tahrabindahra kara bahri, shienri, alle bogho, kunbang kw ate digni ya, aba-Israel adigha agura ni ki log biri ya. Keminiya kunbang ni nlagiri logni ya, aka log ginbiri le yang. ²³Aka nong gura aril agha le Yahweh, aka log biri aril agha le. A teshikiri yang ri lagha le Yahweh ni pih Moses agh.

Chapter 10

¹Yahweh waftenana ri Musa, nah, ²"Gil anjegula bahri ma azurfa, tuh azurfa a gilli yang. Digna aka pag tumo ni anjegula egh ate gorra abayong kwa binmona, le ate dumi abayong ih a wora bin digna leyang.³Digna malah ka tong nje gula egh ate gora abayong kwa a kpa ba dumo a kun gungri bin kpa ba. ⁴Ngha malah tonghi mwoh agh, le digna amagula a muri akunvarre le Israila, ini ka Kpa ba. ⁵Ngha tonghi ni jollo agh ih dumo, kunvarre ni digha nji tebbang ngha ka log ginya leyang. ⁶Ngha ye tong giduna egh ni jollo mbende ma bahri ya, le akunvarre ni digha nji gangrah agh ka log ginya leyang. ⁷Ngha abayong kpa ba binmona agh, a tonghi, keminiya nyha bororo agh. ⁸Digna amuna Haruna, malah ni ka tong nje gula egh. Ga ni ka pga gi billa leyang kare ni kwa agh a bin abwale yong a njah ni kwa agh. ⁹Ngha n'wora luwa a njeh leyang a muri aba shibi muyong ni ki pahyong ganni ya. Le digna nga tonghi hammi bayong. Meng, Yahweh, Kulli leyang ka dengshi ni yong le ka ashiyong a bih ba shibi muyong¹⁰Deshiliya, a kunbang ma binmurubang mama bolli njibuno ni nga pag ga, ni ma akara makunduna le ashienri mapiyo, digna nga tong nje gula a muri gipahna pingsa leyang ni a muri dahra leyang ma gipahna kpa bmurung. Aga ni ka pag gi dengshina te muyong a binang, Kulli leyang. Mini Yahweh Kulli leyang."¹¹A bogho ma bahri, a kara ma woro mwoh le shienri ya, nlagiri nlagiri logho dag ba muri tahra ogrung gigilla. ¹²Le aba Israila pur ginya logha ri nkonno Sinai. Nlagiri egh tangha a balusung Faran. ¹³A log ginya leyang makunduna, a bil lagbang le Yahweh ni pah nji bin Musa agh. ¹⁴Damah- le aminkah Yahuda wor sang ni duna, a pur ni aba tahlua leyang. Nahshon muna Amminadab ni billi aba tahlua le Yahuda. ¹⁵Nathaniyel muna Zuwar ni billi aba tahlua le kunvarre le aminkah Issakar. ¹⁶Eliyab muna Hellon ni billi aba tahlua le kunvarre le aminkah Zebulun. ¹⁷Aminkah Gershon ko Merari, abeni lel tahra agh ka suhli njahli, le ka tolli a ginya leyang. ¹⁸Mama ka kpa h nghanh ngha, aba tahlua le kunvarre le Ruben. Le aminkah Ruben ka kuratah yang ngurayang, ngurayang. Elizur muna Shedeyur ni ka billi aminkah Ruben. ¹⁹Shelumiyel muna Zurishaddai ka billi aba tahlua le kunvarre le aminkah Simeyon. ²⁰Eliyasaf muna Reyuwel ni ka billi aba tahlua le kunvarre le aminkah Gad. ²¹Aba Kohatiya log woro. a tol agi ma gerenteng ni a tigha a tahra agh. Anshile ka gil tahra kedebang aba Kohatiya ki bilbang bin kpa ba mama a dum agh. ²²Aba tahlua le kunvarre le amuna Ifraimu ka kpa h nghanh. Elishama muna Ammihud ni ka billi aba tahlua le Ifraimu. ²³Gamaliyel muna Fedezur billa ni aba tahlua le kunvarre le aminkah Manasse. ²⁴Abidan muna Gideyoni billa ni aba tahlua le kunvarre le aminkah Banyamin. ²⁵Aba tahlua ni kpa ba nji bin kunvarre le aminkah Dan agh ni log woro ni nzumo. Ahiyezer muna Ammishaddai ni billi aba tahlua le Dan. ²⁶Pagiyel muna Okran ni billi aba tahlua le kunvarre le aminkah Asher. ²⁷Ahira muna Ahira muna Enan ni billi aba tahlua le kunvarre le aminkah Naftali. ²⁸Njinjere nini aba tahlua le aba Israila puri ginya leyang. ²⁹Musa wahteng ri Hobab muna Ruyel ba Midiyan, Ruwel ni pag teh mahle musa, Musa wahteng ri Hobab le nah, "Shi sung ngha sa ka bah Yahweh pyeshi ya. Yahweh nah, "Nga pahyong ni. Zu nisung le sa pag yi yong gima bonna. ³⁰Keminiya Hobab nah yi Musa, " Ni ngi wor ni weh ya. Nga wora njeh lang ni bin abwa lang."³¹Le Musa pil yi, "Kukushi ka dag sung ngha. Ate a yerina bah pagha sa kpa b nghanh ngha a balusung. Digna aka dig njih sung a beh. ³²Ngha a wor ni sung ngha, sa pag wo gima bonna ni kwa Yahweh pag yi sung ngha."³³A logha nkonno le Yahweh a ginya kara tahro. Doroshi ogrung le Yahweh wara dum yang ni kara tahro ate al bah aka usuli nghanh ngha. ³⁴Nlagiri le Yahweh ngha ki vulliyang ngha a gingni ni bakara agh. ³⁵Kunbang ni kwa doroshi logni woro agh, Musa ka nah, "Logho Yahweh, meshiyi aba shibi muro. Tigha abeni ki shibo agh a bangha." ³⁶Kunbang ni kwa doroshi tangni njeh ya, Musa ka nah, "Nyerre, Yahweh a bin aworo lum le aworo lum dudug le Israila."

Chapter 11

¹NiBeniya abayong vungriteng a muri agi gangshina leyang nga Yahweh ki teshini kiri ri yang nga. Yahweh ogha abayong le pag yehlulla. Gishe pura bin Yahweh pingshi ababa ntiri yang le lih kun damah baba. ²Le abayong bua yi Musa, nina agh Musa jim Yahweh, le gishe egh tangha njeh. ³A gor lulli beh ih Taberah, ate Yahweh pingshina baba leyang. ⁴Abayong ma sa ingna a damah ni aminkah Israila. A al gilih ma bona a lih. Le aba Israila bua ki nah, "Yang ka pahsung nyamah ih bi shi lih?" ⁵Shi dengshi ni anjih ni sa lih nieh a njeh Masar agh, akatagweh, ajigrih, amatunshe, amatunshe ma funna. ⁶NiBeniya yolle lesung malla, ate ga kwa sa gan shin nga Manna nini. ⁷"Manna nga ninga njih gubidoh. Ih pur miyang. ⁸Abayong ki ginya le ponno. A goghi a tahli, a soghi a kingni, a lammi a nkori, le a baghi nkunle. Mommo le pur mami brodi ni sobi murun nga. ⁹Ngha tirma sobni duh a bin damah agh, le manna osso sob. ¹⁰Musa ogha abayong ki bua a lah yang, le babura ni kwa agh tangha kun gungri le. Yahweh pag yehlulla dudug, le a bin Musa agh vungriteng nghe ni botti ya. ¹¹Musa nah yi Yahweh, "Mang pag yi ke nga paghi guro lang ga ni boti ya agh? Mang pag yi ke yahli yong ni possa rang nga? Mini ntolla agitolla le abayong ni kwa ni ya. ¹²Mini ntolla abayong ni kwa ni ya a yang nga? Ni mbil yang nga ate nga nah nghan, 'Tol yang a kikillo ninga mama tehrung ki tolli muna ma kyena agh? Ih bi ntol yang nkeni njeh ni a kaniyi akahyang giri a pah yang nga?' ¹³Nji yebbang ni nga kum nyamah nghan nga pih abayong ni kwa ni ya? A yangha a bua a dum mang le anah, 'Pahsung nyamah sa lih.' ¹⁴Ni ngi gan tolla abayong ni kwa ni ya ni murang nga. A gogna nghan. ¹⁵Ngha ini a pag nghan nina le, wol nluyang niBeni- nga kumna boro a bino agh- ka dag nghan ih bi nshin gi ganna lang ni ya." ¹⁶Yahweh nah yi Musa, "Zuni nghan aba tenna le aba Israila woro tahro pur lum. Yere ih aba tennani ni amagula le abayong. Zuni yang a gungri bin kpaba ih bi a tang ni weh. ¹⁷Nga suhlo le nga nahteng ro a beh. Nga tol Bongho lo baba ni ro agh le nga sobi yang. A tol dungro le abayong ni ni weh. Ate ke ih bi digha awo ni ni muro agh ¹⁸Nah yi abayong ni, 'Ih bi gil riyang, ate kaberi ya a njiteng nga a lih nyamah, ate a bua na le Yahweh ogno. A nah, 'Yang ka pahsung nyamah ih bi shi lih? Bor ne sung a njeh Masar.'" Ngha nina agh Yahweh ka pahyong nyamah, le nga lih yi. ¹⁹Ni nga lih nyamah ma kara mwoh, kara bahri, kara tongno, kara lum ko kara woro mwoh agh, ²⁰keminiya nga lih nyamah ha shienri mwoh se te pura a lulli yong. Nga jenni ate nshibi na Yahweh, Beni a ntiri yong nga. Mbua na a dum mang. N'nah, "Mang pag yi ke ndag Masar?" ²¹Le Musa nah, "Abayong ni myang ni yang 600,000 ba kusung, le a nah na, 'Nga pahyang nyamah ih bi a lih ha ma shienri mwoh kwa.' ²²Ih bi shi wolla andah ni anjuh ate ih bi peri yang? ih bi shi bolla anjih ni kwa a salang nga ate ih bi peri yang?" ²³Yahweh nah yi Musa, "Beng shingri na le? NiBeniya aka shina ko tenana lang nga njiteng ni ya." ²⁴Musa puro ke wabi abayong atenana le Yahweh. Kpaba aba tenna woro tahro pur lum le tig yang kangni gungri. ²⁵Yahweh suhla a nlagiri le wabtenana ri Musa. Yahweh tol Bongho baba ni ri Musa agh le sobi ri aba tenna ni woro tahro pur lum agh. Ngha Bongho egh suhli ni a muyang nga, a wabkuntumo le Kulli, keminiya a kare ni mwoh ni ye bug tye ya. ²⁶Abuna bahri ni uwo a damah egh, lulli yang Eldad ni Medad. Bongho ye suhla muyang deshili. Alulli yang nga a nyonglo a ntiri a lullung nghe. Keminiya ni a puro a kena a gungri egh ya, nina kwa, a wabna kuntumo le Kulli a bin damah. ²⁷Basadeng a bin damah egh bangha ke wabi Musa, "Eldad ni Medad nga ki wabkuntumo le Kulli a bin damah." ²⁸Joshua muna Nun, ba angni Musa, mwoh a ntiri ama tariyina le, nah yi Musa, "Telelah lang Musa, teshiyang njeh." ²⁹Musa nah yi, "Awo pag kiki ate murang le? Agha lang ni le ke abwa le Kulli kwa agh aba agkuntumo bin Kulli ni le ih ka tig Bongho le a muyang kwa!" ³⁰Le Musa ni aba tenna nyere wor bin damah. ³¹Le gung pura bin Yahweh le pushiyi aminya a salang. A sob gyaß ni bin damah, ih tol ginya kara mwoh nji gini mwoh ni ginya kara mwoh nji gini mamona. Aminya egh nongho tim ha pyeshe le buh bahri kangni bin kpaba. ³²Abayong tang ponna aminya egh kara kwa, ni duh kwa, ha bang ye koro. Bwa nyha pon binjah le abang lum pur bahri le aminya agh. A gabba aminya egh a abin damah kwa. ³³Ngha nyamah egh wa uwo a kunyang awa sheghi ya, Yehlulla le Yahweh logha a muyang. Loghi abayong ni ngih konno. ³⁴A gor lulli beh Kibrot Hata'awa, ate beh ni dig nkilliya le abeni bua te nyamah agh. ³⁵Abayong nghe logha a Kibrot Hata'awa ginya ha Hazerot, bah aka dig nghan nga.

Chapter 12

¹Le Miriyam ni Haruna waftenana a muri Musa ate mah Kushiya ni tigha lah agh. ²Anah, "Th Yahweh wabna tenana ri Musa ni muri le?" Nibeniya Yahweh ogna tenana ni a wab ba. ³Nibeniya Musa agh ba nongshi murung njeh ni, ba nongshi murung njrh uwor beni kwa a ngunjah agh. ⁴A beh ni Yahweh waftenana ri Musa, Haruna, ni Miriyam: "Mpuro nzu, yongha tahro, nzu a gungri ma kpaBa." Nina agh ayangha tahro egh ya a puro a woro. ⁵Le Yahweh suhlo a gbingrah nlagiri. Tangha kun gungri egh le gor Haruna ni Miriyam. A zu a dum. ⁶Yahweh nah, "Nibeniya nteshi kiri yong ri atenana lang. Ngha ba agkuntumo lang ngha bin yong, nga dum murang bini a njiloro, ni nahteng ri a loro. ⁷Guro lang Musa nyha nina agh. Yangha ni njiteng kwa a lyang. ⁸Ngi nahteng ri Musa huwar, nyha a njiloro ko a ngulli tenana agh. Shinna gilla lang. Nina agh mang pag yi ke n'nyha nga bang ngobong nahteng ari guro lang ngha, a muri Musa?" ⁹Yehlulla le Yahweh logho a muyang, le dag yang woro. ¹⁰Nlagire logho a muri gungri ye, le ni sashibang ngha, le irishihra bol Miriyam- posso pupwat. Ngha Haruna pilli njih bin Miriyam agh, le shini ni irishihra. ¹¹haruna nah yi Musa, "Oh, telelah lang, kukushi ka bol gimashihra ni a mur sung ngha. Shi wabna kun bahngaha, ni pag gimashihra. ¹²Kukushi ka daghi ih bi ninga nluo minbangna nshile ngubngiri wara bihya ngha puri a yeh ngih ya." ¹³Nina agh Musa jim Yahweh. Nah, "Kukushi pih iritenna, Kulli kukushi." ¹⁴Yahweh nah yi Musa, "Ngha tehri ni tahyi tahra kundumi le, ih ka digni iribiyina kara tonbahri. Pushi nzum bin digna ha kara tonbahri. Nzumi ya a nyer nimo a ntiri bayong deshili." ¹⁵Nina agh pushi Miriyam nzum bin digna ha akara tonbahri. Abayong ni ye ginbiri ya ha se kare ni nyer ni a bin digna agh. ¹⁶A nzum gire ya, abayong ginbiri a logha a Hazerot a kena Faran, a balusung bah aka dig nghanh ngha.

Chapter 13

¹Ke Yahweh nahteng ri Musa nah. ²Tashi abuhna aka shin njeh Ca'ana nga npi ba Israila agh. Tashi a buhna a ntiri kumbware le akahyi yang. Beni kwa ka kah inni pag ma gula le ba lah yang. ³Musa tashi yang nga a yangha a'ohni a lusung le ba paran nga, ate a pag niga mama Yahweh laghni agh. ⁴A beni kwa paga a mugulihna le ba Israila agh. A beni a tashi agh ni luli ntiri kumbware Ruben agh ni shammur mune Zakkur; ⁵Ntiri kumbware le Simeon nga ini Shapat muna Hori. ⁶Ntiri kumbware le Judah agha ini Caleb muna Jephunneh. ⁷Ntiri kumbware le Issachar nga Igal muna Yusufu. ⁸Ntiri kumbware le Ephraim nga ini Hoshea muna nun ⁹Ntiri kumbware le Benjamin nga ini Palti muna Raphu. ¹⁰Ntiri kumbware le Zebulun nga ini Gaddiel muna Sodi. ¹¹Ntiri kumbware le Yusufu nga (eni a nah, yangha kumbware le Mansseh) Gaddi numi susi. ¹²Ntiri kumbware le Dan nga ini Ammiel muna Macheal ¹³Ntiri kumbware le Asher, nga ini Sethur muna Macheal ¹⁴Ntiri kumbware Naphtali nga ini nahbi muna Rospshi. ¹⁵Ntiri kumbware le Gad nga ini Gevel muna Maki. ¹⁶A bayong ni, ni musa tasha a ka shin njeh, Musa go Hoshea muna nun ni luli Joshua. ¹⁷Musa tahshi yang aka shin njeh Kan'ana. Nah yi yang, "Mbilla nji Negeb le ingna nji a dingli njeh egh. ¹⁸Mfashin njeh egh nshina mang ih puro. Mfashi abayong ni digha beh ya, ko a yangha ni masso ko abobbo, le ko a yang nga fittong ko a gogna. ¹⁹Nshin njeh leyang nga ninga mang, bonna ko ni bottiya? Alah magula ma yeni a beh? Ayang nga ninga bin dammah ko lah ni a kangni ya ni? ²⁰Nshini njeh nga ninga mang, ko boro ate dig diya ko no bottiya, ni ko angung nga nhang ko nyha. Nten kurrung le nzuni jah a digha njeh ya." Nibeniya kunbang nghe ya ma billa le njingung ma kunduna ni. ²¹Nina agh aabuna egh woro le fashi njeh egh logha ri balusung Zin kenna Rehob, kahri Lebo Hamat. ²²A logha Negeb le a bilbang Hebron. Ahiman, Sheshai, ni Talmai, aminkah Anak, nga beh. Nibeniya a wara a bag Hebron ni abogho tonbahri kedebang a Zowan ni Masar agh. ²³Ngha a billibang ba njonglong Eshlol agh, a korriyi abih ngung ni njingung gog nhang nga. A gerrih ri ngung le abwa bahri tollo melyang. A ye zuni rumman ni gorih deshili. ²⁴A gor beh ih ba njonglong Eshkol, ate mama beh ni a kor bih ngung ni a njingung gogha ri ya. ²⁵Nzum akara woro bahri ya, a nyerra a shin njeh egh. ²⁶A zu a bin Musa, Haruna, ni kpaba le aba Israila ni kwa a balusung Faran, a Kadesh agh. A nyer ni yang kuntumo ate abayong kwa, le a dum mi yang agisorro ni njeh ya. ²⁷A wabih Musa, "Shi billibang njeh ni a tahshi sung nhang agh. Njiteng ni yang nga ni kihra ni nyih. Agisorro baba nga. ²⁸Ngho kwa agh, abayong ni bag njeh leyang nga aba masso. Njeh egh gulla le a kangni ne. Deshiliya shi shinna aminkah Anak a beh. ²⁹Aba Amaleka nga digha Negeb. Aha Hittiya, aba Yebushiya, ni aba Ammoriya nga ni alah yang a dingli njeh egh. Aha Kan'ana nga digha kahri sahlang magula le a kun sahlang Urdu. ³⁰Le Caleb tig ya abayong ni a dum musa agh ih bi a pollo le nah, "Ih bi woro shi kah ag njeh egh gikunna, ate a njiteng nga sa ganni." ³¹Keminiya anshile abuna abeni a kenI yang nga nah, "Ni sa gan luwa ni abeh ya, ate ayangha ni masso uwor sung." ³²Nina a meshiyi kuntumo ma wol ngirung a bin aba Israila a muri njeh aka shin nga, le anah, "Njeh ni shi ka shin nga, njeh ni ki lih abeni ki digha a yeh agh ni. Abayong ni kwa shi shing nga abayong ma sahyina ni. ³³Beh ni shi shin Nefilim, aminkah Anak, abayong ni pura bin agara abuna agh. A shina lesung nga shi sung nga ninga akuhkoro nga a pyeshi ni yang nga, le ini te shi sung nga nina a njiyang."

Chapter 14

¹Ni duh egh ya abayong kwa buah bororo. ²Aba Israila kwa nyahshiteng muri Musa ni Haruna. Abayong kwa nah yi yang, "Agha lesung ni le ih shi wuh a njeh Masar, ko a bah a balusung ni! ³Mang pag yi ke Yahweh zuni sung njeh ni ih bi wuh ari garabwoh? Amahsung ni amuna sungni ka kum kunyang. Ni boro ke shi nyerra njeh Masar agh?" ⁴Anah yi ari yang, "Le ih bi shi tol magula mafi, le ih shi nyerra Masar." ⁵Le Musa ni Haruna jul muyang njahli a dum kpaba le abayong aba Israila kwa. ⁶Joshua muna Nun ni Caleb muna Yefunne, ayang nga a ntiri abeni a tahsa aka fashi njeh egh ya, sahnayi dagra leyang. ⁷A waftenana ri abayong le aba Israila. Anah, "Njehni shi duro le shi fashiya mafonna ni yarata. ⁸Ngha bor ne Yahweh ri sung le, ih ka kahni sung a njeh ni le ih pahsung ni. Njeh egh ki pushi kira ni nyih. ⁹Keminiya ke ih bi ntol muyong ari Yahweh ya, le ke ih bi nbang ngobong le abayong ni njeh egh ya, ate ayang ni brodi a bin sung. Ga ki gveryang nga aka shishi kahri yang, ate Yahweh nga ni sung. Ke mbang ngobong leyang nga. ¹⁰Le kpaba le bayong nah aka bug yi yang ni atahli. Keminiya Yahweh dum gusso le a bin aba Israila kwa a gungri bin kpaba. ¹¹Yahweh nah yi Musa, "Digna ha ni yebbang ni abayong ni ka keshi nang? Digna ha ni yebbang ni aka shibini agni ni meng, muri agi duna le gulo lang ni kwa pagha a ntiri yang nga? ¹²Nga tuhti yang binkonna, nga gittiyang gibere lang, le nga pussa ntiri kunvarre lo abayong ni ka gullo ni masso uwor yang nga." ¹³Musa nah yi Yahweh, "Ngha a pag ga agh, le aba Masar ka og tebi, ate a ashi na abayong ni a bihyang ni gullo lo. ¹⁴Aka wabi aba digna njeh ni ne. Ih a ogna ih weh, Yahweh, nga bin abayong ni, ate a shinno njiung ni njiung. Nlagiri lo tangha a muri abayong ni. A wora dum yang a gbingra nlagiri ni bakara le a gbingra gishe ni duh. ¹⁵Nibeniya nga a wol nluo abayong ninga bwa mwoh, le abayong ni og kuntumo ni a muro agh ka nah, ¹⁶Ate mama Yahweh ni gan kehni abayong ni a njeh ni kaniyi giri ih pah yang nga, wolla nluo yang a balusung. ¹⁷Nibeniya njimno, ih gulo le MurungKulli lang ih bi digha. Ate a wabna, ¹⁸Yahweh nyha ki kahri pag yehlulla agh le yang nga ih tangha muri anjiung le. Yangha ih tol yi bayong gimashihra. Njinjere nyha ih ka bishilini gimashihra nga zuni fungso muri gimashihra le atehrung a muri aminkah yang, kena a njah ma tahro ni ma ihne. ¹⁹Njim no, kukushi, tol yi abayong gimshihra leyang ate ogrung njiteng lo, ninga mama pa le awo tol yi yang gimashihra le abayong logha ri kunbang ni a yangha Iyip zuni nibeniya. ²⁰Yahweh nah yi Musa, "Ponne yang tubu ninga mama a jimma, ²¹keminiya ni njiteng ninga mama digni ya, ni ninga mama ngunjah dungshini ni gusso lang nga, ²²abayong ngho kwa shin gusso lang ni agi dunna gulo ni mpagha a njeh Masar ni balusung- deshili a ye mommang mbende lum ni le ni teshi kiri yang ri ngih yang nga. ²³Nina agh nah, a njiteng nga ni a shin njeh ni n'uworo kaniyi giri bin akahyang nga. Ko bwa mwoh nyah a ntiri abeni kessang nga ka shini ya, ²⁴se Caleb guro lang, ate mama yangha ni bongho ma sa le yangha ih bil tenana lang ni Yahli kwa. Nga zuni mo a njeh ni kehngang nga, le amuni ka ag njeh egh gikunna leyang. ²⁵(Nibeniya aba Amalika ni aba Kan'aniya ni digha a njonglong nghe.) Kaberi le ngbinna le nwora balusung a nji njinjere Salang magula le Kagli. ²⁶Yahweh waftenana ri Musa ni Haruna. Nah, ²⁷"Digna ha ni yebbang ni nga teshini kirang ari abayong mashihra ni ki sagshi ri yang rang ni ya? N'ogna nyashiteng le aba Israila a murang. ²⁸Nah yi yang, 'Ni digna lang kwa- gi wabna le Yahweh ni ga- ninga mama nwa'ni a ogbo lang, nga pag yi yong ga: ²⁹Nyongni abeni nyashiteng murang nga, nga wuh kwa a balusung, a yong abeni a bangha a bangbang nga, abayong ni kwa logha ri bogho woro mwoh wora kuli ya. ³⁰Ni njiteng nga ni nga ingna a njeh ni ntollo ka dig lah yong nga, se Caleb muna Yefunne ni Joshua muna Nun. ³¹Keminiya ama kyenina leyang ni n'nah ka kum kunyang nga, nga kahni yang a njeh egh. A yangni aka mom njeh egh n'nshibi ya! ³²Ate yong te ya, nga wuh a balusung. ³³Amuna yong ka lellah a balusung ma abogho woro bahri. Aka ganna ri fungso a muri gipagna tolmurung leyang ha malla le wuh leyang a balusung. ³⁴Ari bangha le akahra ni nga pagha a fashi njeh egh ya, akahra woro bahri, nga kum fungso ate agi mashihra leyang ma abogho woro bahri, bogho mwoh ate kahra mwoh ni kwa agh, le nga yeri shibi murung lang. ³⁵Meng, Yahweh, wabna. A njiteng nga pag ga kwa ri abayong mashihra ni kpaba tolmurung rang nga. A yangha kwa a wuh a balusung ni." ³⁶Nina agh abuna Musa tutto a ka ibba a shin njeh egh ya, abeni nyere zu tig abayong a nyashiteng a muri Musa ari kuntumo mashihra ni a zu ni a muri njeh egh ya- ³⁷abuna ni zuni kuntumo mashihra a muri njeh egh ya wuh, a wuh a binkonna a dum Yahweh. ³⁸A ntiri abuna ni kehne a ibba fashi njeh egh ya, Joshua muna Nun ni mwoh ni Caleb muna Yefunne ni uwo ni usulo. ³⁹Ngha Musa wabni kuntumo atenana ni a bin aba Israila kwa agh, a gon dudug. ⁴⁰A logni niberi kpikpi le a wora muri nkonno le anah, "Shina, shisung nga, le sa wora bah Yahweh ogri muri ya, ate shi pagna gimashihra. ⁴¹Keminiya Musa nah, "Ni yellang ni nga kengshi yi lagbang le Yahweh? Ni nga kum boro agh. ⁴²Ke ih bi nwor agh, ate Yahweh nyha ni yong ke ka tigha aba shibi muyong ni ki gankun yong nga. ⁴³Aba Amelika ni aba Kan'ana nga beh, le nga wuh njiri garabwo ate mpilla nzum yong ri bill tenana le Yahweh. Nina agh ni ih billi yong nga." ⁴⁴Keminiya a tolmurung leyang ni a wori a njeh dingli, keminiya ko Musa ke doroshi ogrung le

Yahweh dag bin damma agh. ⁴⁵Le aba Amalek, ni aba Kan'ana ni digha a dingli njeh egh ya. A kehni Israila luwa ni gankun yang a muri njere Homa.

Chapter 15

¹Ke Yahweh nateng ni Musa. nah, ²wabbi ba Israila a inna njeh eh, be ni aka dingha ba Yahweh payong nga. ³Nga pag gi panna pinsa bin Yahweh, nya ninah a le ma dahra ate pag gipanna mang njikara, nye nga pah gipanna njibuhno ate nloshi nga nleleh ba fwang ni Yahweh. ⁴Nga payi Yahweh gi panna pinsa ni ma gisoro ate gipanna ma lum le epah ni kashimu manla a kpwanni murun ma inna le (lin). ⁵Yengha pah gipanna pinsa, nya ni nah agh le nga dahra. Dahra ma mwoh le ehne le muru wine ma gipanna nuh a muri njoh. ⁶deshile agh Keminiya abumme na akushi ihka lag yang ni muru. Le ke mallah ka pinshi gah kwa a muri deshile ate ⁷gipahna ma pinsa. Atema ihbi dummo ma shushunang abin nang ⁸Nga zuhni ndah ma gipanna ni ma dahra ate nga pagi kung kanigiri ni nkangha te payi Yahweh gipanna. ⁹Ngha pah den ndah ni gisoro gipanna ma tahro le lum le ephah ma kashimuh mama a kpwanni murun (hin). ¹⁰Nga pa gyale le murun (hin) ate gipanna ma nuh le wine ate gipanna ni gishe pinsi agh. ni duhmo ma fwang bin Yahweh. ¹¹Inni nga payi ninah ri den ndah ni min muna njung ni muna nbul. ¹²Dahra ni kwa nga pangha nga nbi pageh ni npaga. ¹³Abeni kwa zuhni gipanna mama a pinsi duhmo ye ki boyi Yahweh agh. ¹⁴A beni zuh ji binyong nga ni abeni pa diga binyongha kwa ni abayong ni kahiyang pah gipanna mama gishe pinshi agh, duhme eh bohra bin Yahweh agh. Aka payi ningha ma miyong. ¹⁵Nga gil gillaye mwoh ni ba hahyong ni a biri ni diga ntiriyongha. Dingna ninah ika muri a min kahiyong ni a beni gin biri zuh diga agh Aka pag ningha mama npayi Yahweh agh. ¹⁶Gi gilla ni mamma a gha dingna bin yong ni a biri le yong kwa. ¹⁷Deshiliya Yahweh ye nehteng ri Musa nah. ¹⁸Wabbi ba Israila nayiyang nga inna njeh ni nga ka nga nga. ¹⁹Nlih a gah njeh a le, nga pa gi kpwanna le yong bin Yahweh. ²⁰Ntiri ntongso gi soro le yong nga nga loshi Kuli ini pag gi kpwanna le mama a fuyi agh. Ngha loshi Kuli. ²¹Nga pahgi kpwanna binnang. Nyongha kwa ni a min kahiyong ntiri ntongso le gi soro le yong. ²²Bin babala le nga pag gima shira ni nyeri agh ni a gi gilla ni nwabbi Musa agh. ²³Gah kwa lagni yong nji bin Musa a kara ni loshi ni lagni yong. Ken nah muri a min kahiyong. ²⁴Mama boh njoh ma a paga ni gah ntiri yere lo agh bayong ni yeri agh, abayong kwa ka pah min ndah ma kenna ate gi panna pinsa mama ka pag nlele ma duhmo ma fwang bin Yahweh. A gah kwa agh ni gipanna nah giri ningha mama laghni yong nga nyen wabi yong ate min boro nbul mwoh a ka pah ate gi panna gima shira. ²⁵Ma lah ka pung tubuh ate muri bayong ni ba Israila. Aka lahyong gima shira le yang ate na yere ni gima shira ni agh. ²⁶Le bayong kwa ni Israila aka lahyang gima shira le yang kpwani a biri ni diga bin nga. Ate bayong kwa pagna gima shira ni yeria. ²⁷Bwa mwoh pa gima shira le nga nya ntiri yere le agh le. Ika pah min nshara buhl mama pag boho mwoh age ate gipanna gima shira. ²⁸Ma leh ka pung tubuh bin Yahweh ate muri biye pagna gima shira nyang ntiri yere le agh. A ka lagh gima shira eh nga panna gi pung tubuh agh. ²⁹Nga bol gi gila ni ate beni kwa pag gima shira nyang ntiri yere le agh gi gille eh ka mwoh ni beni kwa a billa Israila ni a biri ni bin yang nga. ³⁰Beni pag giri ntiri yere le agh. Amuna lah pwanini abiri nga pagah gah dongha nga. Biye agh a pushi ntiri bayong. ³¹Ate a shibina tenana lang. Biye parra a gilla ni nti agh. Biye agh aka piriya. Gima shira le ka diga muri. ³²Ngha ba Israila nga oh wa a lusung nga ni a kunni bwa nga ki kwabba a ngung a kara pag gima gerenteng le kuli. ³³A beni kummi agh a zuhni moh bin Musa ni Haruna kpwani bayong. ³⁴A tiyi bin yang ate nisang a wab gah a payi agh. ³⁵Ke Yahweh nayi Musa ni beni agh. A wung nluhye. A bayong kwa ka buhyi ni tali a dahbeng le bin kwaba. ³⁶Bayong kwa zuhni biye dahbeng le bin kpwaba a buhyi ni tali wuh. ningha mama Yahweh laghni Musa agh. ³⁷Ke Yahweh ye nateng ri Musa nah. ³⁸Wabbi a ba Israila laghyang ate a peyi muyang nguru a kura ri gah a isha ngiri yang nga a geri nji kun garabang. Ma muru nlagiri cord. Aka payi kwani a min kahiyang. ³⁹Nga wo denshi nga wo shini, bayong ka toli ka shin kung yahyang ni ba njiyang ni ba kuli tiyi nga nga. ⁴⁰Nga pa gah ate nga denshi yang ni billa a gi gilla ate nga pag gerenteng te murang Kulli le yong. ⁴¹Mimi Yahweh Kulli le yong ni pushi yong lah Masar ate ndig Kulli le yong mini Yahweh Kulli le yong.

Chapter 16

¹Nibeniya Korah muna Izhar muna Kohat muna Lawi, kpaɓni Dathan ni Abiram amuna Eliyab, ni On muna Peleth, bibilla le Ruben kpaɓɓa abuna. ²A loghi Musa, a kpaɓni abuna ɓaɓa a ntiri aɓa Israila, kpaɓni aɓa gingni ɓayong 250 ni abayong ki ogyang nga. ³A kpaɓ ɓa bin mona a pur yi Musa ni Haruna. Anah yi yang, "Nwara kukwo dudug! Abayong kwa a tigna yang gerenteng, ɓeni kwa a ntiri yang nga, le Yahweh nga ntiri yang. Mang pag yi ke nga logshi mur yong Kulli wor nshile abayong le Yahweh?"⁴Ngha Musa ogni ga agh, vul kundumi njeh. ⁵Waɓtenana ri Korah ni abih, "Ni beri le Yahweh ka dum mo yang pag mami, le ni ɓeni tig gerenteng bini ya. Ia zuni ɓeh kari gyaɓ bini. Beni tol agh ika zuni mo bini gyaɓ. ⁶Korah pag ga, ni aɓa pir tiyo. Tol kandagiri ⁷kaberi a soɓ nkallagishe le logshi nlelle a dum Yahweh. Beni Yahweh tol agh, ɓeni ka dig ma gerenteng bin Yahweh. Nwara dunna kukwo aminkah Lawi." ⁸Deshiliya, Musa nah yi Korah, "Nteshi kiri yong nibeni, aminkahyi Lawi: ⁹ih gima kenna ni binyong ih ate Kulli pushina yong sa a ntiri Israila, zuni yong kari gyaɓ, ih ɓi mpaghi tumo bin digna le, le ih ɓi tangha a dum abayong mpaghi yang tumo agh? ¹⁰Zuna ni yong gyaɓ, ni a ɓwale yong kwa, aminkah Lawi, ni yong, ngho kwa agh, yong nga nga al dig malah deshili! ¹¹Nina agh aweh ni aɓa pir tiyo kpaɓna muri Yahweh. Yang ki pag Haruna nga vungri teng?" ¹²Le Musa gor Dathan ni Abiram, amuna Eliyab, Keminiya anah, "Ni sa zu agh. ¹³Ih gima kenna ni ih a pushi sung a njeh ni ki pushi kira ni nyih ya, a wol nlue sung a lusung? Nibeniya awo ala a nongmurung a mur sung! ¹⁴Buhre ya, ni a zuni sung a njeh ni ki pushi kira ni nyih, ko pah sung aɓabang ni ɓabang njigung gibere. Nibeniya a ala a vulliyi ni sung ni yiri? Ni sa zu a bino agh." ¹⁵Musa pag yehlulla le nah yi Yahweh, "Nyong nga nga gushi gipahna leyang. Ni ntol ko mbuljeng mwoh a biyang nga, le ni mpaghi bung ntiri yang gikonna agh." ¹⁶Le Musa nah yi Korah, "Kaberi le digna awen ni aɓa pir tiyo kwa nga ka dum Yahweh-aweh ni yang, ni Haruna. ¹⁷Nyong nga kwa nga tol kandagiri ni soɓ nkallangishe a yeh. Le ɓeni kwa agh ka zuni a dum Yahweh kandagiri, akandagiri 250. A weh ni Haruna, deshili, digna a zuni kandagiri leyang." ¹⁸Nina ɓeni kwa agh ih tolla kandagiri le, soɓ nkallang ni murun, le tangha a kun gungri bin kpaba ni Musa ni Haruna. ¹⁹Korah kpaba abayong a muri Musa ni Haruna a kunjere gungri bin kpaba, le gusso le Yahweh purari abayong kwa. ²⁰Le Yahweh waɓtenana ri Musa ni Haruna: ²¹"Mpushi mur yong a ntiri kpaba le ɓayong ate myang nga wol nluo yang nibeni ni. ²²Musa ni Haruna jul kundum yang njahli le nah, "Kulli, Kulli le abongho le aɓwa kwa, nga ɓwa mwoh pag gimashihra agh, digna a pag yehlulla ni abayong kwa?" ²³Yahweh pil yi Musa. Nah, ²⁴Waɓteng ri abayong. Nah, "Mbanga ri gungri le korah, Dathan, ni Abiram." ²⁵Le Musa logho wora bin Dathan ni Abiram; aɓa tenna le israila pir tiye. ²⁶Waɓteng ri abayong le nah, "Nɗag gungri le ɓayong mashihra ni le ke ih bi ndog guɓung leyang nga, ko gimashihra leyang ka lih yong." ²⁷Nina agh le abayong ni ni ri gungri le Korah, Dathan ni Abiram agh ɗag yang. Dathan ni Abiram puro zu tangha kun gungri leyang, ni amah yang, amuna yang, ni amakeni na leyang. ²⁸Le Musa nah, "Ari ga ni nga yerini ih Yahweh tashi-nang mpagha atumo ni kwa, ate ni mpag yang ni murang nga. ²⁹nga abayong ni wuh wuhni pag le ɓayong ki wuhni ya, le Yahweh ni tahsang nga. ³⁰Keminiya nga Yahweh pushi guɓung mapiyo, nguɓnjeh logshi kuni le mel yang, kpaɓni ga kwa a bihyang nga, le a wora njahli ni usulo leyang a nluo, le digna nga yerini abayong keshina Kulli. ³¹Musa nga ki mal waba atenana ni ninga le, njahli logshi kuni a kushi abayong ngho. ³²Nguɓ njeh logshi kuni mel yang, aɓwa leyang, ni aɓeni kwa pag a mami Korah agh, deshili ni agikunna leyang. ³³Le ayang ni agikunna leyang wor ni usulo ri yang a nluo. Nguɓ njeh girra a mur yang, le a juro kwa a ntiri abayong nghe. ³⁴Israila kwa ɓangha a ri jollo leyang, anah "Ke nguɓ njahli ih osso mel sung nga! ³⁵Le gishe pura bin Yahweh le pingshi abayong 250 aɓeni pah murun pingshina agh. ³⁶Yahweh ye waɓteng ri Musa dehili le nah, ³⁷Waɓteng ri Eliyazar muna Haruna malah ih ɓi pushi kandagire a gishe, ate mama tigne ate murang. Le ih soɓnkallang gishe ye kukwo. ³⁸Tol kandagiri le aɓeni wuh ate gimashira leyang nga, a tuhli a gilli gi vul kun deshile ɗahra. Abayong ngho peh a dumang, Nina agh le a tigna yong ate murang. Aka dig gidunna lang a ntiri aɓa Israila. ³⁹Eliyazar malah tol kandagiri tagulla ni aɓeni gishe pingshi ya pagni tumo agh, a tullih a gilli gi vul kun deshile ɗahra, ⁴⁰ih dig gi ɗengshina a bin aɓa Israila. Ih ɓung nyha ka pur sa za pingshi Yahweh nlelle ya, se ɓeni bibilla le Haruna agh. Ate ke ih ɓi a dig ninga Korah ni aɓa pir tiye-ninga mama Yahweh lagni ni bin Musa agh. ⁴¹Keminiya bangkor niberi ya, aɓa Israila kwa kpaba zu a bin Musa zu nyashiteng a muri ni Haruna. Anah, "A wolla nluo aɓwa le Yahweh." ⁴²Le gire pag giri, nga abayong kwa kpaɓni a muri Musa ni Haruna agh, a shinbang ni bin gungri bin kpaba le, shin nlagiri nga ki vulliyi. gusso le Yahweh pura, ⁴³le Musa ni Haruna zu a dum gungri bin kpaba. ⁴⁴Le Yahweh waɓtenana ri Musa. Nah, ⁴⁵"Shisa a dum abayong ni ate myang nga jurih yang nibeni ni." Le Musa ni Haruna nongha njeh vul kundum njahli. ⁴⁶Musa nah yi Haruna, "Tol kandagiri, le a tol gishe bin ɗahra, soɓ murun, le a tolli a wor ri bin abayong, a ki lagha ate mur yang, ate yehlulla nga pura bin Yahweh. Bin konna logna." ⁴⁷Haruna pag ninga mama Musa tashini ya. Bangha ingna a ntiri abayong. Binkonna ye wara meshiya ntiri ɓayong ni kara. Nina le soɓ murun pingshina le lagha ate muri ɓayong. ⁴⁸Haruna tangha ntiring nluo ni usulo; a

njinjere nini binkonna egh dāgni tebi.⁴⁹ Aḅeni wuh a ri binkonna ni ya a kena 14700, sa ni aḅeni wuh a ri gile Korah agh. ⁵⁰Haruna nyer ra bin Musa a kun gungri bin kpaba, le binkonna ye tangha njeh.

Chapter 17

¹Yahweh waftenana ari Musa. Nah, ²"Wafstenana ari aba Israila ih bi a zuni wo agara, kunvarre le akah ni kwa ka zuni mwoh, agara lumpur bahri. Nyobgli lulli beni kwa agh a muri gara le. ³Digna aka yongli lulli Haruna a ri garah le Lawi. Digna aka tig garah mwoh ate magula ni pura kunvarre le akah agh. ⁴Digna aka tig agarah a gungri bin kpaba a dum ogrung gigilla, bah nkummo nghanh nga. ⁵Ih digha garah le beni ntol agh ka lengheh. Le nga tig nyahshiteng le aba Israila ka malla, mama a wabba a muro agh." ⁶Nina agh Musa wafteng ri aba Israila. Amagula le akunvarre kwa pih agara, gara mwoh pura bin magula ni kwa a tollo a kunvarre le akah agh, agarah egh kwa nghanh lumpur bahri. Garah le Haruna nghanh a ntiri yang. ⁷Le Musa tigha agarah egh a dum Yahweh a gungri ni ni ogrung gigilla agh. ⁸Bang kor agh Musa wora a gungrini ni ogrung gigilla agh le, shina, garah le Haruna beni pura kunvarre le Lawi ya lenghina. Lengheh gulliyo le pushi mbweh le fil almon! ⁹Musa pushi agarah ni a dum Yahweh ya zuni bin aba Israila, le beni kwa agh tol garah le. ¹⁰Yahweh nah yi Musa, "Tig garah le Haruna a dum ogrung gigilla. Tig yi ih bi dig gidunna le gimashihra ni muri abayong abeni ki tolmurung nghanh ate mama nyahshiteng ni a murang nghanh ka malla, ko a wuh." ¹¹Musa pag ninga mama Yahweh lagni ih bi pag ga. ¹²Aba Israila waftenana ri Musa le nah, "Sa wuh a bah. Sa juri kwa! ¹³Beni kwa zu agh, beni zu a kahri tahra le Yahweh ya, ka wuh. Digna sa juri kwa?"

Chapter 18

¹Yahweh wabbi Haruna, a weh ni amuno ni kumbware le akahwo, nga tol gani gima shira ni a paga ri abono ni wogha, weh ni a muno ni, nigani le gi mashira ni kwa a ma lah paga. ²A ba kumbware le ba Levis kumbware a Kahwoh aka zuhni yang ate aka Enna aghno. Weh ni amuno ki pag tumo a tara a nateng. ³Aka pag tumo lo ni tumo ni kwa a tara agh ke mini yang nah awo kenna bin balah ma gerenteng agh mana a kpwanni (alter) agh. A kengha le wuh. ⁴Aka enna a ahnno ate pag tumo a tara kwabba ni tumo ni kwa ri tumo ba tara agh. A biri ni ki zuhwa bin yong agh. ⁵Aka pag tumo lo a bin ma gerenteng ni bin (alter) ate yalung lulah ni ki zuhwa muri ba Israila agh. ⁶Shina, miyang ni murang ken ntollo ni aba Levis ntiri a min kahyi ba Israila. Npag no yang ate pag tumo boh tara kpwaabba. ⁷Ke miniyang weh ni a mungno ni ka pag tumo malah mama a paga (Alter) ni gah kwa a yiye curtain. Weh ni muro aka pag tumo lo miyang ngi puho tumo ma lah Enna pa gi panna ni tumo lo, beni kwa kenna biye agh ka wah. ⁸Biye ni Yahweh wabbi Haruna nayi shina npanno tumo ma bol nbollo. Nbollo ma gi panna ma gerenteng, nga ba Israila ka peng nga. Npanno gi pannaye ate gi kunna lo ni amuno, kunbang ni kwa agh. ⁹Gah ni ka pag mamoh a ntiri a gima gerenteng ni a tiga gishe agh. A ntiri gi panna gi soro ni gi panna gima shira ni apanna lr ba pag gima shira atu njoh, kpwa yang kwa ate muro ni amunno. ¹⁰A gi panna ni agh, a mama gerenteng nga ba buhra ni kwa agh ka lih. Ate nga gerenteng a binno. ¹¹Agani pag gi kpwanna ni mwoh nga a tiga ntiri gi panna le ba Israila. Npanno yang, nyongho ni a muno ni a muna ngalang kwa beni kumbware kwa nga kpwaabba nga lih gah kwa pag gi panna. ¹²A murun ma bwang ni a muru wine ni nji gi soro ni nji ngung mama pag ni duhna nga a bayong ka pen yang. A gah kwa ni agh npanno yang. ¹³Gisoro ni bil ni duhna agh a nje in agh. Nga zuhni binnang nga wo ni beni kwa ka inna ntiri ba lihof agh ka lih a gire. ¹⁴Gah kwa pagi panna le ba Israila agh aka poh ni. ¹⁵A beni kwa agh iboh min balla le bayong ni mami gi luho i pani gipanna bin Yahweh A bayong kwa ni a guluho a pong yang. Ni paye kwa a bayong ka pah a mni balla le yang ni min balla le guluho ma (sis etc) ¹⁶A gah kwa a paga aka piye, nga boho le yang pag mwoh agh. A bayong ka pah a gire ate kun shekel le silver tongno nga a peri ni shekel boho ni boho agh. Nga a pah (gerahs) woro mwoh agh. ¹⁷A min balla le ndah in min balla le njuh kwani min balla le nbuh aka piye kwa le agi luwuh ye agh a ka tiyi te muran. Aka meshiyi nkilah le yang a muri bin ma gerenteng (alter) le aka pinshi murun ni ri yangha ate gipanna gishe, nleleh ya nga ibongha. ¹⁸Nyangma le yang nga mamo ni. Kihra ni behyang a loshi Kuli ate gipanna. ¹⁹Agi panna ni kwa ba Israila pi Yahweh agh, npanno yang nyongha ni a muno ma buhna ni a ma ngalang ate gi kunna loni. Eni pag gah niki magha niga gigila le mwah le dolong. Gi gila ni na wa dag paye agh. Nji bin Yahweh ate muro ni a min kahwo. ²⁰Yahweh natentri Haruna, nah nawa ye kum gi behre bin bayong nga ga pa ngu njeh ni ni gikunna ntiri abayong nga mini pag gi behre lo ni gi kunna lo ntiri ba Israila. ²¹Mami amin kahyi Levi agh shina, npah gipanna mama a pah ntiri mwoh le lum nga a njeh Israila agh, ate gi behre le yang tumo ni a paga a tara kpwaabba agh. ²²Longni beni ke dohra duhng b Israila niki zuhwa a tara kpwaabba agh a zuh le aka tol gima shira aka wuh. ²³²⁴Ba Levis ka pag tumo ni kwa a tara kpwaabba agh. Aka tol gi gilla ni ka diga muri bayong kwa ni amin kahwung. A ntiri ba Israila gi behre le yeng te muyang nga. Gi pannah le ma mwoh le lum ni nji bin ba Israila ni apah ate Yahweh agh. Enipah ate muri ba Levis in ba lih gi behre. Eni peyi ken nayi yang nawa lih gi behre bin ba lih gi behre le ba Israila. ²⁵Yahweh nateng ri Musa nah. ²⁶Aka nateng ri ba Levis aka nayiyang nji kung giri bin ba Israila le ma lum ni npayong nji biyang nga, nga piye bin Yahweh ate lum le ma mwoh le lum. ²⁷Gi pkwanna le yong nga, nga nji bin yong nga gah pah lum le gipanna gi soro ni pura ri gah a shari agh ni mama a fuyiya. ²⁸Aka tol gi kpwanna eh, a keni bin Yahweh a ntiri gah ba Israila pah yong ate gipanna ma mwoh le lum nga. Beyeni aka pani kwanna bin Haruna ma lah. ²⁹A ntiri gah a kuma a tol gi kwaba a keni bin Yahweh. Aka pahnghe a gah ntiri gima gerenteng ni a kummah. ³⁰³¹³²Pah ni leh aka pah yang. Nga a zuhni a ma bwang le yang nga. A pi ba Levis ni ini ka pag gah a kuma ntiri gima fuyina ni gama shahrinna nga. Na wa pah gima shira ri lih giri ni nuh giri agh, nga a zuhni yang bin Yahweh agh, agima bwang ni a kumah nah wo teng kurung ri gima gerenteng gi panna le ba Israila, a piye le a wuh.

Chapter 19

¹Yahweh nateng ari Musa ni Haruna nayi. ²Gi gilah ma bwa nga Yahweh ki wabe ag. nayi aba Israila aka juni ngda ma bangna mama ni gashiriyah ko ki ni nonko ngno nga. ³Nda a pyi malah Eleazar. ika juni a dabeng ba a bayong kwabangha, ya nga biya a ka tumibo. ⁴Eleazar malah ka dong inkila ni muna biye ka meshiye inde tumbu-bari (7) a kun dung lah bing kwaba. ⁵Aka peshi inda yeh ni nyong-nghe ni ngiri har ni kile ni tibile. ah deshi kwah. ⁶Malah ka tol ngun nbulgiri ni ngun shini ika so yang kwah ah tiri bing peshe ndaye. ⁷Ke i lang ji-dumashe le i suso ah muru. Le ika ka abing kwaBa bin adeya be nya gerenteng nga sai ni kupola. ⁸Beni peshi nda yeya ika lang ji-dumashe le ah muru ika suso ah muru. Ideya be nya gerenteng nga sai ni kupola. ⁹Bani gerenteng nga ni ka kwab tubu le nda ye ika tighi a ji-bang ah bing kwaBa abin ma gereteng aka tig tubu ye ateh muri aba Israila. aka kwab tubu ni muru ateh pong tubule aba gima shira ateh tubuye aba pag gima shira pahni. ¹⁰beni dama tubu le inda ye ya ikah lang di-dumashe le, iyah gerenteng nga sai ni kupola. Ika dik gilah le aba Israila na bayong masa ni dingya biya nga. ¹¹beni kwah dog ngiri nlowa mami bani kwa'ah iyah gerenteng nga har kara tumbu-bari. ¹²beya ika pon tubu le a kara ma taro ni kara ma tumbu-bari. Ke ika dig gerenteng. ni teh pon tubu leya le a kara ma tahro le, le ni dig bayong ma gerenteng nga a kara tumbu-bari ye. ¹³bani kwah dog nlowa, ngiri beni kwa wu'ah ke ni pon tubu le muriya ngyah be beyina bing kwaBa le Yahweh. beya ika pushi a Israila ateh muru ma gerenteng ni soba re. iya oh gerenteng nga. Iya gerenteng le ya ka diya na ah muri. ¹⁴Ini pag gila nga buwa wu'ah abin jinKulli ya beni kwa kenai abin bangKulli nya ni bani kwa nga bin bang-Kulli ya nya gerenteng nga har kara tumbu bari. ¹⁵Koro ni kwah na vul kuni nga nya gerenteng nga. ¹⁶Ini na beni kwah dabe-nga abin kwaBa ni dog beni ah wol ni garabo-ah, agle ngiri beni kwa wu'ah ko mule bayong ko a nkiliya beya nya gerenteng nga har kara tumbi-bari. ¹⁷¹⁸¹⁹Paye beni nya gerenteng tol tubu gi peshina ma pesha le kwabi yang ah duwu ni muru ma bwah. beni gerenteng nga ika tol gi suso, i ishe ah muru, le ah wayi a bin din-ngna, ah ye a koro ni aye bin din- ngna-har, beni kwa beya ah wol-ah, beni wu'ah ko nkiliya. A kara ma taro ni kara ma tumbi-bari, bayong ma gerenteng ni ki sushi beni nya gerenteng nga beni oh nya gerenteng nga, beni kwah shibi pon tubuwa beya aka pushi a kun nbure nye ateh biyena dig nga le Yahweh muru poshibang na sushi niya, nya wa oh gerenteng nga. ²⁰²¹²²Gi gilah ki billah a gima mamah ni nga beni kwah sobi ba pong tubu muruwa ika lag ji-dumashe le beni kwah dong muru mashira'a nya gerenteng nga har kana ah kupola. beni kwah nya gerenteng nga beni kwah dog yiya nya gerenteng nga. beni kwah dog nya ika diya nya gerenteng nga ikah a kupola.

Chapter 21

¹Ngha ba Kan'ana murung Arad, beni digha a Negev agh, ogni ih aba Israila ngha bol njere ki kah Atharim agh, Pag luwa ni aba Israila le tolla ababa guro. ²Israila kaniyi Yahweh giri le nah, "Ngha a pahsung lihlua a muri abayong ni le, sa wahnghi alah magula leyang kwa." ³Yahweh tehshi kiri ri gih Israila le pahyang lihlua muri aba Kan'ana. A wol yang ni wahnghi alah yang kwa. A gor lulli beh ih Hormah. ⁴A logha a nkonno Hor a bil njinjere ni ki kah salang magula ma kagli, a billa njeh Edom. Ngiri abayong wuh a njere. ⁵A bayong nyashiteng a muri Yahweh ni Musa: "Palang ke mpushi sung a njeh Masar ih bi shi zu wuh a balusung? Brodi nyha, muru nyha, le shi shibi na n'nuh ma dunna ni." ⁶Le Yahweh tutti ayuoh ma tunang a ntiri abayong. Ayuoh egh nuhma abayong; aba Israila dudug wuh. ⁷Abayong zu a bin Musa le nah, "Shi pagna gimashihra ate shi nyashina teng a muri Yahweh ni a muro. Jim Yahweh ih bi tol yi sung ayuoh ni." Nina agh Musa jimmah ate muri abayong. ⁸Yahweh nah yi Musa, "Gil yuoh le a gerri ri ngung. Ih digha beni kwa youh nuhmo le logshi ni shini ya, ka abba." ⁹Nina agh Musa gil youh ma tagulla le gerri ri ngung. Ngha yuoh nuhm bwa agh, le logshina ni shin yuoh ma tagulla agh, abna. ¹⁰Aba Israila ginya le dammah a Oboth. ¹¹A logha Oboth le a dammah a Iye Abarim a balusung ni ki shin Mowab a ni nanjeh. ¹²A logha beh a ginya le a dammah a njonglong Zered. ¹³A logha beh a ginya le aka dammah a ni gini salang Armon, ni a balusung ni nongho kenna njang le aba Ammoriya agh. Salang Arnon ni dig njang le Mowab, a ntiri Mowab ni Ammoriya. ¹⁴Ini pag yi ke a wabbi a gibomteng luwa le Yahweh, "...Waheb a Sufa, ni a ba bongrong Arnon agh, ¹⁵njonglong le bongrong ni kehna ni lah Ar, le nongha a kun njang le Mowab." ¹⁶A logha beh a kehna Beyer, a tuhmuru ni Yahweh wabi musa, "Kpaba abayong kwa binmona ate nga pah yang muru." ¹⁷Le aba Israila tuh nya ni: "Tuhmuru, pah muru! tuh nya muri, ¹⁸a muri tuhmuru ni amagula lesung tummah, tuhmuru ni aba gushina le bayong tummoh, ni gara murung ni agara leyang." ¹⁹Le aba Israila tuh nya ni: Logha Mattanah a ginya ha Nahaliyel, le a logha Nahaliyel a kehna Bamoth, ²⁰le a logha Bamoth a kehna a bongrong a njeh Mowab. Bah ni ba muri nkonno Pishgah ki shin njeh balusung. ²¹Le Israila tahshi aba kuntumo bin Sihon murung le aba Ammoriya ki nah, ²²"Le ih bi shi dura njeh lo. Ni sa kengha bang leyang ko babang njingun leyang ngha. Ni sa nuh muru ni a tuhmuru leyang ngha. Sa billa njere gula le murung ha se te shi dur njang leyang." ²³Keminiya murung Sihon ni dagha aba Israila ih bi a dura a njang le ya. Nina agh, murung Sihon kpaba aba tahluwa le kwa bin mona le wora balusung ih pag luwa ni aba Israila. Zu a bin Yahaz, bah pag luwa nghan ni aba Israila agh. ²⁴Israila kpar aba tahluwa le Sihon ni garabwo le ag njeh leyang logha Arnon ha salang Yabbok, woro ha njeh le aba Ammona. Nibeniya njang le aba Ammona agh a vangne. ²⁵Israila agna anjeh le aba Amoriya kwa le digha a yeh yang kwa, kpaani Heshbon ni aminleh kwa. ²⁶Heshbon ni pag lah magula le murung Sihon ma Ammoriya, beni pag luwa ni murung ma yahyina le Mowab agh. Sihon agna kasa njeh le kwa ha kenna salang Arnon. ²⁷Ini pag yi ke abeni ki wab nguliteng ngha nah, "Zu a Heshbon. Le ih bi lah magula le Sihon bi bagri le ih tang deshili. ²⁸Gishe logho a Heshbon, nlelleh puro a lah magula Sihon mama lih Ar ni a Mowab agh, ni aba tele a bin bang kuli le Arnon. ²⁹Gi enna lo, Mowab! A jurina, aba Chemosh. Tigna amuni pilla ba banghi luwa le amuna ngalang le pilla guro le murung Sihon le aba Amoriya. ³⁰Keminiya shi lih Sihon. Heshbon bih yi na ha Dibon. Shi ganna kun yang kwa ha Nofa, mama kehna ha Medeba agh." ³¹Nina agh Israila ingna a digha njeh le aba Amoriya. ³²Le Musa tutta abuna a ke shin Yazer. A bol aminlah le le a piriya aba

Amoriya ni digha beh ya.

³³A nyerre a billa njinjere Bashan. Og murung Bashan pura ka pag luwa ni yang, ini ni aba tahluwa le, ih ka wolrung ni yang a Edrei. ³⁴Le Yahweh nah yi Musa, "Ka bang ngojong le ya, ate nwara mpoh lihlua a muri, aba tahluwa le kwa, ni njeh le. Pag yi ninga mama a pag yi Sihon murung le aba Amoriya, beni digha a Heshbon agh." ³⁵Nina agh a wol nlue, ni muni, ni aba tahluwa le kwa, ha bwa nyha mwow uwo ni usulo agh. Le a ag njeh le.

Chapter 22

¹Aba Israila ginya ha zu dammah a beng le Mowab kahri Yariko, a nji gini salang Urdu pura a lah magula egh.

²Balak muna Zippor shina ga kwa israila pag yi aba Ammoriya agh. ³Mowab nga ki bang ngo bong le abayong nghe ate a gogna, le Mowab nga a koshiyo ate aba Israila. ⁴Murung Mowab nah yi aba tenna le aba Midiya, “Ngih bunno bayong ni ka lih ga kwa kangni sung nga ninga mama ndah ki lih lusung aba bang nga.” Nibeniya Balak muna Zippor nip ag murung Mowab a kunbang nghe. ⁵Tahshi aba kuntumo bin Balaam muna Beyor, a Feter ni kahri salang Yuferet, a njeh le ni abwale. Gorri le nah, “Shinna, abayong nga pura Masar zu a bah, a dungshina ngunjah kwa, le nibeniya a yangha kahrang bah gya. ⁶Kukushi zu nibeni le a yommang yang, ate a tenna uworang. Gole nga mwongho nga kahni yang luwa le nga piriryi yang a njeh egh. Nyerina ni abeni a moshi ya ka kum mosso, le abeni a yommah ka kum yommoh.” Nina agh aba tenna le Mowab ni aba tenna le Midiya ag nwah te fi angna leyang le woro. A zu a bin Balaam le a wabbi atenana le Balak. ⁸Balaam nah yi yang, “Nnong ni duh ni. Nga zu ni yong ga Yahweh wabbang nga.” Nina agh amagula le aba Mowab nongha bin Balaam ni duh egh. ⁹Kulli zu a bin Balaam le nah, “Ayang ga zu a bino ni ya?” ¹⁰Balaam pil yi Kulli, “Balak muna Zippor, murung Mowab, tahshina yang binang, Nah, ¹¹Shinna, abayong ni pura Masar zu dungshi ngubnjeh lang nga. Nibeniya zu le a yommang ne. Gole nga mwongho nga wolrung ni ya le nga piriya yang.” ¹²Kulli pil yi Balaam, “Digna ni awo wor ni abayong ngho agh. Digna ni awo yom aba Israila agh ate a yangha ni mosso.” ¹³Balaam log niberi le nah yi amagula le Balak, “Nyere nwora njeh leyang ate Yahweh ni ag nghanh ih bi nwor ni yong nga.” ¹⁴Nina agh amagula le aba Mowab nyere wora bin Balak. Anah, “Balaam shibina zu ni sung.” ¹⁵Balak ye tahshi buhro amagula abeni ni gusso wor ma kunduna agh. ¹⁶A zu a bin Balaam le anah yi, “Balak muna Zippor nah, “Kukushi ke ih gubung bi tesso ni a zu a binang nga, ¹⁷ate mama nga nwoh yarata ni poh guso magula, le nga pag ga kwa a wabbang ih bi mpag ga. Nina agh kukushi zu le a yom mang abayong ni.” ¹⁸Balaam pilla le nah yi aguro le Balak, “Ko ke Balak ka peng lahmurung le dungso ni azurfa ni zinariya, ni ngi gan dur tenana le Yahweh, Kulli lang nga, le bi mpag fittong ko dudug uwor mama wabbang nga. ¹⁹Le nibeniya, kukushi n’ong deshili ni duh ni, nina agh nga og buhro ga kwa Yahweh ka wabbang nga.” ²⁰Kulli zu a bin Balaam ni duh le nah yi, “Ngan digha abunani zu a goro agh, logho a wor ni yang. Keminiya pag ga mwoh wabbo ih bi a pag ga.” ²¹Balaam log niberi, ebb mbuljeng le, worn i amagula le Mowab. ²²Keminiya ate wara agh, yehlulla le Yahweh logho. Malaika le Yahweh zu tangha njere ninga ba shibi muri Balaam ni ki kog mbuljeng le ya. Aguro le Balaam bahri n’nga nini. ²³Mbuljeng shin malaika le Yahweh ni tangha muri njinjere ni garabwo bih. Mbuljeng dag muri njinjere kengha a bang. Balaam wol mbuljeng ih bi nyerra a njinjere. ²⁴Le malaika le Yahweh tangha a min njinjere ma bongrong ni ntiri a babang njingung, ni vangha a nji buh malih ni vangha mabi a nji kahtang. ²⁵Mbuljeng ye shin malaika le Yahweh deshili. Woro ke gogri kushi Balaam a ri vangha. Balaam wolli deshili. ²⁶Malaika le Kulli ye wora dum ke tangha a njinjere ma bongrong bah njere mabi nyha ko pilla agh. ²⁷Mbuljeng shina malaika le Kulli le nyera njahli ni Balaam a muri. Balaam pag yehlulla, le wolli ni garah le. ²⁸Le Yahweh logshi kun mbuljeng nghe ate ih nahteng. Nah yi Balaam, “Mang mpag wo ke tigho a wollang ha mbende tahro?” ²⁹Balaam pil yi mbuljeng nghe, “Ate a pagna gima nangna ni meng. Ih borbo ke garabwo nga beng. N’nga nghanh le, ke nibeniya nwolla nluo.” ³⁰Mbuljeng nghe nah yi Balaam, “Mini mbuljeng lo mama awo kog kikarah a digna lo kwa ha ke zuni a kara ni ya? Mpagno jah gi pagna ni pah?” Balaam nah, “Oh oh” ³¹Le Yahweh logshi njih Balaam, le ih shin malaika le Yahweh nga tangha a njinjere ni garabwo a bih. Balaam gungha njahli ni kundumi njeh. ³²Malaika le Yahweh nah yi, “Palang ke a wol mbuljeng lo mbende tahro? Shina, zuna bino ninga ba shibi muro ate agi pagna lo a dummang nga mashihra ni. ³³Mbuljeng shinnang le kenghang ha mbende tahro. Nga ke ni kenghang nga le, a njiteng nga ke nwolla nluo le ndag yi.” ³⁴Balaam nah yi malaika le Yahweh, “Mpagna gimashihra. Ni yeri ni a tangna ba shibi murang a njinjere ya. Nibenini nina agh, nga ni bottiyo agh le, nga nyere nga woro.” ³⁵Keminiya malaika le Yahweh nah yi Balaam, “Wor ni abune. Keminiya digna aka wabtenana no wabbo agh.” Nina agh Balaam wor ni amagula le Balak. ³⁶Nga Balak ogni ih Balaam zuna agh, Logho ke kumi a lah magula a Mowab, nji ri Arnon ni a njang leyang. ³⁷Balak nah yi Balaam, “Ni tahshi abwa ih bi aka goro agh? Mang pag yi ken i a zu agh? Ni logle ngusso agh?” ³⁸Le Balaam pil yi Balak, “Shina, zuna bino. Nibeniya myang nga gan wab gubung? Nga gan wab tenana ni Kulli tigha a kunang nga.” ³⁹Balaam wor ni Balak, le a bilbang a Kiriyat Huzot. ⁴⁰Le Balak dahri ni ndah ni njuh le pih Balaam ni amgulani nini ya nyamah babu. ⁴¹Ni beri ya Balak tol Balaam kenhni bin gushi Baal. Logha beh ya Balaam gan shin bi babu le dammah le aba Israila.

Chapter 23

¹Balaam nahyi Balak, “Mbanghang a deshile dara tombahri ba le a giliya a deng ndah tombahri ni a ganjung tombari.” ²Balak pagh niga mama Balaam jim agh. Le Balak ni Balaam giliyi deng ndah ni ganjung a muri deshile darah ni kwa agh. ³Ke Balaam nahyi Balak, “Tagha abin dara ni le nga woro. Ninyeri agh le Yahweh za’a kumang agh. Ga kwa dumang nga nga wabo ni.” Ke woro a muri digli ba a ngung nyha nghanh nga. ⁴Ke Kulli kum Balaam nahyi, “Mbaghna a deshile dara tombahri, nga ndahri mama kw ani deng ndah ni ganjung.” ⁵Yahweh tig tenana a kung Balaam le nah.” Nyera bing Balak le a nahteng ri.” ⁶Ke Balaam nyera bing Balak, nga tagha ri a gi dara ma bishina le, ni magulla le aba Moab lewa. ⁷Ke Balaam logshi wabba a ngulli tenana le nah. Balak zuni meng a Aram, murung la Moab a biya nkonno nji tehbang. “zu, “yomma Jacob, nahyi. Zu, biyi nga Israila.” ⁸pagni yellang ke yomma aben Kulli ni yomma? Niyelang nigha biyini a beni Yahweh no biyiya agh? Nshingne a muri a tali; a muri mbura ini nshini nghanh. Nshina , a bayong nga nghanh dig ni muyang. Ni shing muyang niga a nya ni njali agh. ¹⁰Yang logle bang kikiri le Yakub, ke ka bangha mowh le inne le aba Yahuda? Leng ihbi nwuh, wuh le ba njiteng, le ih mala usulo lang dig niga mami!” ¹¹Balak nahyi Balaam, “Mang a pagha ni? Nzu nima a yahma a beni nya ki anjang nga agh, keminiya shina, a mosi nayang. ¹²Balaam agha le nah, “Ke ihbi bolrang nga ih wab gah Yahweh tighang a kunang nga agh?” ¹³ke Balak nahyi, “ Njimno shika abang mabi ba aka shinyang nga agh. Aka shina abeni giyp agh, abeni kw ani agh. Biyeni aka yommang yang. ¹⁴Ke ye tol Balaam keni Zophim, a muri ukono Pisgah, le ye bagha a deshile dara tombari. Ye dahri deng ndah ni ganjung a muri deshile ni kwa agh. ¹⁵1.Ke Balaam nahyi Balak, “Tangha aba a kari dahra binsa loni, ndeng ihke kum Yahweh a bogho. ¹⁶“Ke Yahweh kum Balaam le tighi tenana a kuni. “ Nyera bin Balak le pih tenana lang ni. ¹⁷Balaam nyera bini le shinbang, ya nga tangha kari dahra ma Pinsa le, a magulla le aba Moab nga nini. Ke Balak nahyi, “ Mang Yahweh nah?” ¹⁸Balaam logshi wab shinduna. nah le, logho, Balak, a og. Magkiro rang, aweh muna Zippor. ¹⁹Kulli agh bwa ni agh, ke ka pagh yiri agh, bayong, ke ka ariyi yi’eh agh. Nah na ih ka pagh giri ke ni paghi agh? Nana ihka pagh giri ke pagh gire agh? ²⁰Shina, a nah nghanh ih mossi bang. Kulli pana mossi bang, ni ngi nyene agh. ²¹Ni shing gimashira ari Yakub agh, ni te shing gi yalung umna a Yahuda agh. Yahweh Kulli le yang nga ni yang. njol murung nga ntiring yang. ²²Kulli pushi yang a njali Masar ni iritenna ni nga deng ndah ba lusung. ²³Gimashira nyah ki bol nga Yakub agh, ke gi kariyibang ka pagha aba Yahuda agh. Nibeniya aka wabbi amuri Yakub na aba Yahuda, ‘Shin ga Kulli pagh agh!’ ²⁴Shina, abiye log niga ngiyim, niga mama yim ki logni ki bol giri agh. Nya ih ga bol agh le sete lih ga bol agh le nuh nkilale ga bol agh ²⁵ke Balak nahyi Balaam, “Aka yom yang nga ko mossi yang kwa agh.” ²⁶Keminiya Balaam agha le nahyi Balak,” Ning wabbo n inga wab ga kwa Yahweh wabang ih wab agh? ²⁷Ke Balak pilyi Balaam, “ zu nibeni nga kani ma agi bang sa. Ihka boiyi Kulli a bino a yomang yang a biye.” ²⁸Ke Balak keni Balaam a muri nkono Peor, nga nyera nji majali balusung. ²⁹Balaam nahyi Balak, “ Banghang deshile dahra tombahri ba le a gilya a deng nda tombahri ni a ganjung tombahri.” ³⁰Ke Balak pagh n inga mama Balaam nahyi agh; ke dahri deng ndah ni ganjung a muri deshile dahra ni kwa agh.

Chapter 24

¹Ngha Balaam shinni poshina yahli Yahweh ke moshi Israila agh, ni woro ninga ma kunbang mamo agh, ih pagtumo ni bangna. Ninga agh, shin nji ba lusung.²Balaam logshi njih le shin Israila ngha nongho, a Beni kwa agh a kunvarre leyang, le bongho le Kulli suhli. ³Agkuntumo ni le nah, "Wabkuntumo le Balaam muna Beyor ni ga, wabkuntumo le Beni a logshi njih ya,⁴wabkuntumo le Beni og tenana le Kulli ya, Beni shin njiloro ni pura bin Magula kwa agh, Beni gungha njeh ni nji a logso agh. ⁵Bor shina le agungri leyang ni yellang, Yakubu, ba a dig nghanh ngha, Israila!⁶Ninga a banjonglong ni nongho wor agh, ninga a babang njingung ni kun salang ngha, ninga angung Alos ni Yahweh pang ngha, ninga a ngung Seda ni kari muru agh.⁷Muru ka pura a bang leyang, le anjigiri leyang ka kum muru dudug. Murung leyang ka gulo ka wor Agag, njeh leyang ka kum gusso.⁸Kulli ka pushi a njeh Masar. Ih dig ni msso ngirung ninga demndah. Ih ka lih anjehni ki mohna ri ya. Ih bunniyi amuh leyang lushi lushi. Ih tahyang ni munni le.⁹Ih duwa njeh ninga yim, ninga yim mangalang. Yang ka mommo ka gangshi? Le ih bi Beni kwa moshi ya ih bi kum mosso; le ih bi Beni kwa nyommi ya ih kum nyommo."¹⁰Yahlulla le Balak logha muri Balaam le wol bih a bih ni yehlulla. Balak nah yi Balaam, "Ngoro ih bi a zu nyomma aba shibi murung, keminiya shina, a moshina yang mbende tahro. ¹¹Bangha a wora lah ni Beni. Nah nga nwoh dudug, keminiya Yahweh pagne ke ih bi a kum ngosse ya.¹²le Balaam pil yi Balak, "Wabne aba kuntasa ih a tashinang,¹³Ko nga Balak ka peng murung le dungshi ni azurf ni zinariya, ni ngi gan dur tenana le Yahweh le gimashira ko mabonna, ko ga kwa te ntolla nga pag ga. Nga gan wab ga Yahweh nah nghanh ih nwabba. 'Ni nwabi yang ga agh? ¹⁴Nina ni Beniya, shina, nga wora bin abwa lang. Keminiya niduna agh, le ih bi ndummo giri a muri ga abayong ni ka paghi abwa lo a yeh akara ni ki zu agh."¹⁵Balaam ingna a wabkuntumo. Nah, "Wabkuntumo le Balaam muna Beyor ni ga, wabkuntumo le Beni a logshi njih ya,¹⁶Wabkuntumo le Beni og tenana bin Kulli ya, Beni kum yerigiri ni pura bin Murung Magula kwa agh, Beni shin njiloro ni pura bin Murung Magula kwa agh, Beni gungha njeh ni nji a logso agh.¹⁷Nshinne, keminiya ih nyha a bah ni Beniya. Nshinni, keminiya ih nyha gya ba. Muna shienri ka pura Yakubu, le gara murung ka logho a Israila. Ih ka meshiyi amagulina le Mowab le ih juhri aminkah Seth kwa.¹⁸Le Edom ka dig gikuna le Israila, le Seyir ye ka dig gikunna leyang, ba shibi muri Israila, Beni israila ka gankuni a tenne ya. ¹⁹Murung ka pura Yakubu, Beni ka digha mur yang, le ih wolla anshile a Beni uwo a leh ya."²⁰Le Balaam shin Amalek le ingna a wabkuntumo le. Nah, "Amalek a kunbang ni wor agh, digna maugla le anjeh, keminiya malla le ya juhro ma ha ke kenne ni."²¹Le Balaam shin nji Keniya le ingna a wabkuntumo. Nah, "Ba ndig nghanh ngha bin ma tenna ni, le andah leyang ngha a tahli. ²²Ngho te kwa agh, a lih wo ni gishe ngha Asiriya zu pon yong aguro agh,"²³Le Balaam meshili wabkuntumo le. Nah, "Gi enna! Yang beh ka abb ngha Kulli pag ga agh? ²⁴Agi sassamuru ka pura Sayifurus ka zu, a ingni Asiriya ni luwa, le a gankun Eber, keminiya ayang te ya, a malla a juhro."²⁵Le Balaam logho dag beh, le nyerra lah, Le Balak osso woro.

Chapter 25

¹Israila dīgha a Shittim, le abuna ingna a pag njah ni amah Mowab, ²ate aba Mowab gora abayong ih bi a zu a bin dāhri akuli leyang nga. Nina agh abayong lih le gunghi kuli le ba Mowab. ³Abuna ba Israila kpaḥna muyang ki gushi Baal ni Feyor agh, le yehlulla le Yahweh logho a muri Israila. ⁴Yahweh nah yi Musa, "Wol nluo amagula le abayong kwa le a geryang a dummang a ntiri ḥakara, nina ni nga tolli ngih yehlulla lang muri Israila." ⁵Nina agh Musa nah yi aba waḥ njuoh le Israila, "Digna ḥeni kwa a ntiri yong nga ka wol nlue ḥwale ni kpaḥ muru ri gushi Baal ni Feyor agh." ⁶Le ḥabura mwoh muna Israila ke zuni a ntiri aba leh mah Midiyan. Ga pag giri a njih Musa ni ḥamah le aba Israila kwa, nga a yangha a bua ni a kun gungri bin kpaḥa agh. ⁷Ngha Finehas muna Eliyazar muna Haruna malah, shinni gire ya, logho ntiri abayong le tol kunwo a bih. ⁸Kuratye ḥa Israila egh a gungri le shuwah yang ni kunwo kwa, kpaḥ ḥa Israila egh ni ḥamah ye. Nina agh binkonna ni Yahweh tuttiyi aba Israila agh. ⁹Abeni wuh ari binkonna egh ya woro tongho lul lum pura muri woro tongno lum ḥahri. ¹⁰Yahweh waḥtenana ri Musa le nah, ¹¹"Finehas muna Eliyazar muna Haruna malah, pilla funno yehlulla lang ari aba Israila ate yangha ni yong ma kiki lang a ntiri yang. Nina agh ni juhri aba Israila ni yehlulla lang nga." ¹²Nina agh nah, 'Yahweh nah, "Nshina, myang ngi pah yong Finehas ogrung lang ma ololo. ¹³Ate muri ni aminkahyi ni ki zu a zumi ya, ih ka dīg ogrung le tumo malah ni nyha ki mal a agh ate yangha ni kiki ate murang, Kulli le. Nwah na ate muri aba Israila." ¹⁴Niḥeniya lulli ḥa Israila ḥeni a wol nlue ni mah Midiyan agh Zimri muna Salu, magula le aminkah ḥaleh Simeyon, ¹⁵Lulli mah Midiyan ḥeni a wol nlue ya Kobzi muna Zur, ḥeni magula le kunvarre ni ḥa leh akah a Midiyan. ¹⁶Nina agh Yahweh waḥtenana ri Musa le nah, ¹⁷"Mpag yi aba Midiya ninga aba shiḥi murung le nloghi yang ni luwa, ¹⁸ate a pag ne yong ninga aba shiḥi murung ni yiri leyang. A nonna yong a issa a gimashihra ga pagha a Feyor agh ni tele mingaliyang Kobzi, muna ngalang le magula le Midiyan, ḥeni a wol nlue a kara ma binkonna ga pagha a Feyor agh."

Chapter 26

¹Le dīgha a nzum binkonna ni Yahweh wabi Musa ni Eliyazar muna Haruna malah agh. Nah, ²"Bangha abayong le Israila, logha ri bogho woro mwoh wora kuli, ari ba leh akahyang, abeni kwa ka gan kehna luwa ate muri Israila agh. ³Nina agh Musa ni Eliyazar wabi yang a beng Moab a kahri Urdu a Jericho le nah, ⁴"Bangha abayong, logha ri bogho woro mwoh wora kuli, ninga mama Yahweh lagni Musa ni aba Israila, abeni pura njeh Masar agh." ⁵Ruben ni pag minballa le Israila. Nji bin muni Hanok ni aba Hanokiya pur nghan. Nji bin Fallu ni aba Falluya pur nghan. ⁶Nji bin Hezron ni aba Kezroni pur nghan. Nji bin Karmi ni aba Karmiya pur nghan. ⁷Kunvarre

le Ruben ni ga kwa, gogwo leyang abuna 43,730..

⁸Eliyab ni pag muna Fallu. ⁹Amuna Eliyab ni Nemuyel, Dathan, ni Abiram. Dathan mama ni pag beni a ntriri abeni kpaḅkun ni Korah tol muyang ri Musa ni ri Yahweh ya. ¹⁰Nguḅnjahli logshi le mel yang kpaḅni Korah ni abeni kwa nini ya wuh. A kunbang nghe ya gishe pingshi abwa 250 mama dīg gi duna lehri bang. ¹¹Keminiya bibilla leyang ni wuh kwa agh. ¹²Akunvarre le amuna Simeyon agh: Nji bin Nemuyel, kunvarre le Nemuyel nji bin Jamin, kunvarre le aba Jaminiya, nji bin Jakin, kunvarre le aba Jakiniya, ¹³nji bin Zerah, kunvarre le aba Zerahiya, nji bin kunvarre le Shawul, kunvarre le aba Shawul. ¹⁴Akunvarre le aminkah Simeyon agh, abuna ni gogho leyang 22,200. ¹⁵Akunvarre le aminkah Gad agh a yangni ni ga: A nji bin Zefon ni, kunvarre le aba Zefoniya pur nghan, nji bin Haggi ni, aba Haggitiya pur nghan, nji bin Shuni ni, aba Shuniya pur nghan, ¹⁶a nji bin Ozni ni, kunvarre le, kunvarre le aba Ozniya pur nghan, nji bin kunvarre le Eri ni, kunvarre le aba Eritiya pur nghan, ¹⁷nji bin Arod ni, kunvarre le aba Arodiya pur nghan, nji bin Areli ni, kunvarre le aba Areliya pur nghan. ¹⁸Akunvarre le aminkah Gad ninga, gogho abuna leyang 40,500. ¹⁹Amuna Yahuda agh Er ni Onan ni, keminiya abuna ni wuh a njeh a njeh Kan'ana. ²⁰Kunvarre le aminkah Yahuda mamona ni ga: nji bin Shelah ni, kunvarre le aba Shelaniya, nji bin Ferez ni, kunvarre le aba Fereziya, ni nji bin Zerah ni, kunvarre le aba Zerahiya. ²¹Aminkah Ferez ni ga: Nji bin Hezron ni, aba Hezroniya pur nghan, nji bin Hamul ni, kunvarre le aba Hamuliya pur nghan. ²²Akunvarre le aminkah Yahuda ni ga, abeni gogho abuna leyang nga 76,500. ²³Akunvarre le aminkah Issakar ni ga: Nji bin Tola ni, kunvarre le aba Tolaiya, nji bin Puyah ni, kunvarre le aba Putiyah pur nghan, ²⁴nji bin Yashub ni, kunvarre le aba Yashubiya pur nghan, nji bin Shimron ni, kunvarre le aba Shimroniya pur nghan. ²⁵Akunvarre le Issakar ni ga, abeni gogho le abuna leyang nga 64,300. ²⁶Kunvarre le aminkah Zebulun ni ga: Nji bin Sered ni, kunvarre le aba Serediya pur nghan, nji bin Elon ni, aba Eloniya pur nghan, nji bin Yahleel ni, aba Yahliyak pur nghan. ²⁷Akunvarre le aba Zebuluniya ni ga, gogho le abuna 60,500. ²⁸Akunvarre le Yusufu agh Manasse ni Efraimu. ²⁹Aminkah Manasse ni ga: nji bin Makir ni, kunvarre le aba Makiroya (Makir ni pag teh Gilejad), nji bin Gilejad ni, kunvarre le aba Gilejad. ³⁰Aminkah Gilejad ni ga: Nji bin Lezer ni, kunvarre le aba Lezeriya, nji bin Helek ni, kunvarre le aba Helekiya, ³¹nji bin Asriyel ni, kunvarre le aba Asriyel, nji bin Shechem ni, kunvarre le aba Shechemiya, ³²nji bin Shemida ni, kunvarre le aba Shemidaiya, nji bin Hefer ni, kunvarre le aba Heferiya. ³³Zelofehad muna Hefer nyha ni muna buna agh, keminiya se amuna ngalang. Lulli amuna ngalang nghe ih Mahlah, Nowa, Hogleh, Milkah, ni Tirzar. ³⁴Akunvarre le Manasseh ni ga, gogho le abuna 52,700. ³⁵Akunvarre le aminkah Ifraimu ni ga: Nji bin Shuthelah ni, kunvarre le aba Shetulahiya, nji bin Beker ni, kunvarre le aba Bekeriya, nji bin Tahan ni, kunvarre le aba Tahaniya. ³⁶Aminkah Shetulah agh, nji bin Eran ni, kunvarre le aba Eraniya. ³⁷Akunvarre le aminkah Ifraimu ni ga, gogho le abuna leyang 32,500. Aminkah Yusufu ni ga, nga a bangha ri kunvarre ni kwa agh. ³⁸Akunvarre le Banyamin ni ga: Nji bin Bela ni, kunvarre le aba Belaitiya, nji bin Ashbel ni, kunvarre le aba Ashbeliya, nji bin Ahiram ni, kunvarre le aba Ahiramiya, ³⁹nji bin Shefufam ni, kunvarre le aba Shufamiya, nji bin Hufam ni, kunvarre le aba Hufamiya. ⁴⁰Aminkah Bela ni a Ard ni Naaman. Nji bin Ard ni aba Ardiya pur nghan, le nji bin Naaman ni kunvarre le aba Naamiya pur nghan.

⁴¹Akunvarre le aminkah Banyamin ni ga.

Gogho le abuna 445,600.

⁴²Akunvarre le aminkah Dan ni ga, nji bin Shuham ni, kunvarre le aba Shuhamiya pur nghan. ⁴³Akunvarre le aminkah Dan ni ga. Akunvarre le aba Shuhamiya kwa gogho leyang 64,400. ⁴⁴Akunvarre le aminkah Asher ni ga: Nji bin Imnah ni, kunvarre le aba Imnatiya pur nghan, nji bin Ishvi ni, kunvarre le aba Ishviya pur nghan, nji bin Beriyah ni, kunvarre le aba Beriyah pur nghan. ⁴⁵Aminkah Beriya ni ga: Nji bin Heber ni, kunvarre le Heberiya, nji bin Malkiyel ni, kunvarre le aba Malkiyel pur nghan. ⁴⁶Lulli muna ngalang le Asher ni ih Serah. ⁴⁷Akunvarre le aminkah Asher agh, gogho le abuna leyang 53,400. ⁴⁸Akunvarre le Naftali ni ga: Nji bin Yahzeel ni, kunvarre le aba Yahzeeliya, nji bin Guni ni, kunvarre le aba Guniya, ⁴⁹nji bin Yezer ni, kunvarre le aba Yezeriya,

Nji binShillem ni, kunvarre le aba Shillemiya. ⁵⁰Akunvarre le aminkah Naftali ni ga, gogho le abuna leyang 45,400. ⁵¹Bangha le abuna le Israila ni ga kwa: 601,730. ⁵²Yahweh waftenana ri Musa le nah, ⁵³"Digna aka gab njeh ni amuri abuna ni ih bi gibere leyang nji ri gogho le alulli yang. ⁵⁴A bin kunvarre ma gogna agh digna aka pah yang gibere ma gogna, le a bin kunvarre makyena te ya, digna aka pah fittong. A bin lah ni kwa agh, digna aka pah yang gibere pyera ri gogho le abuna ni a bangha. ⁵⁵Ngho te ya, digna aka gab gibere egh ri tahriya. Digna aka tol gibere ni njeh nji lulli kunvarre le akah yang. ⁵⁶Digna a gab gibere leyang a ntiri a kunvarre maguliyina ni ama kyenina, gabe egh ri tahri ya." ⁵⁷Kunvarre le aba Lawiya, a bangha kunvarre ni kunvarre, a yang ni: Nji bin Gershon ni, kunvarre le aba Gashoni, nji bin Kohat ni, kunvarre le aba Kohattiya, nji bin Merari ni kunvarre le aba Merari. ⁵⁸Kunvarre le Lawi ni ga: kunvarre le aba Libniya, kunvarre le aba Hebron, kunvarre le aba Mahlitiya, kunvarre le aba Mushitiya, ni kunvarre le aba Koratiya. ⁵⁹Lulli mahle Amram ni ih Yochebed, minkah Lawi ni a billa a njeh Masar agh. Bil muna yang Amram, abeni Haruna, Musa ni Miriyam mingali yang ni ya. ⁶⁰A bil yi Haruna Nadab ni Abihu, Eliyaza ni Ithamar. ⁶¹Nadab ni Abihu wuh nga ni a pah ni gipahna ni Yahweh shibi ya. ⁶²Abuna ni a bangha a ntiri yang nga, gogho leyang 23,000, abuna ni kwa kyena bogho wora kuli ya. Keminya ni a bangha a ntiri aminkayi Israila agh ate a nyha ni gibere ni a pah a ntiri aba Israila agh. ⁶³Amama Musa ni Eliyazar malah bangha ni ga. A bangha aba Israila a beng le Mowab kahri Urdu a Jericho. ⁶⁴Keminiya babura nyha uwo mwoh beni Musa ni Haruna malah bangha nga a yang nga a balusung Sinai ya. ⁶⁵Ate Yahweh wafne ih a njiteng nga abayong ngho kwa agh ka wuh a balusung. Babura nyha uwo a ntiri yang nga, se Caleb muna Yefunneh ni Joshua muna Nun

Chapter 27

¹Le amuna ngalang le Zelofehad muna Hefer muna Gileyad muna Makir muna Manasseh, ma kunvarre le Manasseh muna Yusufu zu a bin Musa. Alulli amuna ngalang nghe ni ga: Mahlah, Noah, Hoglah, Milkah, ni Tirzah.²A tangha dum Musa, Eliyazar malah, aba gula, ni dum abayong kwa a kun gungri bin kpaɓa. Anah,³"Tehsung wuh a ɓalusung. Ih nyha ntiri aɓeni kpaɓ muyang bin mona ate tolmurung ri Yahweh ya. Ni kurtye Korah agh. Wuh ate gimashihra le, le ih nyha ni amuna buna agh."⁴Ni yellang ni a pushi ni lulli tehsung a ntiri aɓwale ate mama ih nyha ni muna buna agh? Pahsung gikunna a ntiri aɓwale tehsung."⁵Nina agh Musa zuni tele yang a bin Yahweh.⁶Yahweh waɓtenana ri Musa le nah,⁷"Amuna ngalang le Zelofehad waɓne yarata. Digna ni njiteng aka pahyang gikunna ih ɓi ɗig giberre a ntiri aɓwale tehyang, le ɗigna a tangha ate giberre le tehyang nga a pahna yang ni."⁸Digna aka waɓi aba Israila le aka nah, "Nga ɓwa wuh le nyha ni muna buna a agh, le ɗigna aka tigha a pih muni ma ngalang giberre."⁹Nga ih nyha ni muna ngalang nga le, ɗigna a pih amuna ngih giberre le."¹⁰Nga ih nyha ni amuna ngihyong nga le, ɗigna a pih amuna ngih tehri."¹¹Nga tehri nyha ni amuna ngihyong nga let, ɗigna a pih aɓwale ma giri kahri ni a kunvarre le ya. le ih ka tolli mami. Ga ni ka pag gigilla ni tigha ri waɓa ate aba Israila, ninga mama Yahweh laghi ni ya."¹²Yahweh nah yi Musa, "Wora muri nkonno Abiram le a shin njeh ni mpih aba Israila agh."¹³Nzumo ni a shin ni ya, weh te ya, ɗigna aka kpaɓa aɓwalo, ninga mama muna tehro, Haruna."¹⁴Ga ka pagha ate nyong nga ɓahri ya n'ntolla muyong ari lagha lang a ɓalusung Zin, nga abayong kwa tolli muyang rang nga. Nga muru puri a beh ari tahli ya, a yehlulla lo a shibi gussang ninga ma gerenteng a dum abayong kwa." Aga ni pagha amuru ma Meribah ni kahri Kadesh a ɓalusung Zin agh."¹⁵Le Musa waɓtenana ri Yahweh le nah,¹⁶"Ih weh Yahweh, Kulli le abongho le abayong kwa, ɓi tol ɓwa a muri abayong kwa,¹⁷a ɓeni ka woro ni nyere a dum yang le ka billi yang a puro le ka nyer ni yang nga, nina agh abayong lo nyha ninga anjuh ni nyha ni lelgiri ya."¹⁸Yahweh nah yi Musa, "Tol Joshua muna Nun, ɓeni bongho lang nga ɗig nini ya, par bwo a muri."¹⁹Tig yi a dum Eliyazar malah ni a dum abayong kwa, le a laghi a dum yangih ɓi billi yang."²⁰Digna aka pih ɗighamuribang lo, nina agh abayong le aba Israila kwa ka og yi bang."²¹Ih ka kah dum Eliyazar malah ate al ɗengshe lang ari tenana le Urim. Ih ka ɗigha ari lagha le ni abayong ka puri ni nyerle, ini ni aba Israila kwa nini, kpaɓa le ɓayong kwa,"²²Nina agh Musa pag yi ninga mama Yahweh lagni ya. Tol Joshua le tig yi a dum Eliyazar malah ni a dum abayong kwa."²³Musa par bih muri le laghi ih ɓi billi bayong, ninga mama Yahweh lagni ih ɓi pag ga.

Chapter 28

¹Yahweh wabtenana ri Musa le nah, ²"Lagha aba Israila le a nah yi yang, "Digna nga dahri nghan a kunbang ni a tol agh le, gilih ma gipahna lang nghan gilla le gishe ih bi pushi dumo ma susunang ate murang." ³Digna aka wabi yang deshili, 'Ga ni pag gi dahrina ni gishe gilla ate nga pih Yahweh ya-njuh mabuna mwoh ni bogho le mwoh, le pinye nyha ri ya agh, bahri kareni kwa agh ninga gipahna pinsa ni pa agh. ⁴Digna nga dahri mwoh ni beri le mamona agh digna nga peh ni kapolla. ⁵Digna nga pah lum le efah ma muh mabonna ih dig gipahna njiiri, a kpaɓni mwoh le ihne le murun ma kangna. ⁶Ga ni pag gipahna pingsa ni a lagni a muri ngonno Sinai ate ih bi pushi dumo ma susunang, gipahna- ni gishe gilla ki kah bin Yahweh ya. ⁷Digna gipahna pingsa egh ka dig mwoh le ihne le kusung ma nzumo le njuh mwoh. Digna aka dahri gipahna nuhna ni gi nuhna ma tenna a bin ma gerenteng ate Yahweh. ⁸Digna aka pah njuh mamona ni kapolla kpaɓni gipahna njigiri mabi ninga mama a pah ni beri ya. Digna aka kpaɓi ni gipahna nuhna deshili, gipahna ni gishe gil agh, ate ih bi pushi dumo ma susunang a bin Yahweh. ⁹A kara usulo le aba Yahuda agh digna nga pah anjuh mabuna bahri, mama ni bogho mwoh pinye nyha ri ya agh, ni bahri le lum le efah ma muh mabonna ih dig gipahna njigiri, kpaɓni murung, le kpaɓni gipahna nuhna le. ¹⁰Ga ni ka dig gipahna pingsa a kara usulo le aba Yahuda ni kwa agh, buhro a muri gipahna pingsa ma kareni kwa agh, ni gipahna nuhna ri. ¹¹A kunduna le shienri ni kwa agh, digna nga pah dahra pingsa bin Yahweh. Digna nga pah amin demndah bahri, gamnjuh mwoh, ni anjuh mabunani ni bogho mwoh agh tonbahri mama nyha ni pinye ya agh. ¹²Digna nga pah deshili tahro le lum le efah ma muh mabonna ih dig gipahna njigiri ni a kpaɓni murun nghan ate ademndah ni kwa agh, ni bahri le lum le muh mabonna ni a kpaɓni murun nghan ate gamnjuh ni mwoh agh. ¹³Digna nga pah lum le efah ma muh mabonna ni a kpaɓni murun nghan ninga gipahna njigiri ate njuh ni kwa agh.- Ga ni ka pag gipahna pingsa ni ka pushi dumo susunang, dahra ni gishe gilla ki kah bin Yahweh ya. ¹⁴Afahra gi nuhna le abayong ka dig teyeh korobang le muru njingung ate demndah, dungso le te ate gamnjuh, le mwoh le ihne dungso le ta ate njuh. Ga ni ka dig dahra pingsa ate shienri ni kwa a yeh bogho agh. ¹⁵Boro mbul mwoh gipahna lag gimashihra bin Yahweh ni a peh nghan. Ga ka dig buhro ri dahra pingsa ni ma nuhna le ni karenin kwa agh. ¹⁶A yeh shienri ma kunduna agh, a kara ma lumpur ihne le shienri ye agh, ka zu duro le Yahweh. ¹⁷A kara ma lumpur tongno le shienri ye agh njibuno ka pag ri, Ha akara tonbahri, le brodi ni njibongho nyha ri ya agh ni a lih. ¹⁸A kara makunduna agh, digna a kum kpaba ma gerenteng ate gushi Yahweh. Digna a kare ya ni nga pagha atumo leyong pa agh. ¹⁹Ngho te kwa agh, digna nga dahri ni gipahna ni gishe gil agh, gipahna pingsa a bin Yahweh. Digna nga pah amin demndah bahri, gam njuh mwoh, ni anjuh mabuna ni bogho le yang mwoh agh tonbahri mama nyha ni pinye ya agh. ²⁰Kpaɓni demndah, digna nga mpah gipahna njigiri ma tahro le lum le efah ma muh mabonna ni a kpaɓni murun nghan ni gamnjuh, bahri le lum. ²¹Kpaɓni anjuh tonbahri, mama kwa agh nga pah lum le efah ma muh mabonna ni a kpaɓni murun nghan, ²²ni boro mbul mwoh gipahna lag gimashihra ate nwah muyong kanangiri yong. ²³Digna nga pah aga buhro ri gipahna pingsa ni kareni kwa agh a pah ni beri ya. ²⁴Ninga mama a pyerini ba agh, digna nga dahra kareni kwa agh, ha akara tonbahri ma duro, gilih le gipahne ni gishe gilla, gi dumna susunang a bin Yahweh. Digna a dahri buhro ri gipahna pingsa ni gipahna nuhna le ni kareni kwa agh. ²⁵A kara ma tonbahri ya digna nga kum kpaba ma gerenteng ate gushi Yahweh, le digna ni nga pagtumo ma kareni kwa agh. ²⁶Deshiliya a kara le njingung ma kunduna agh, nghan ndahri ni gipahna njigiri mapiyo bin Yahweh a njibuno ma akara tonbahri, digna nga kum kpaba ma gerenteng ate gushi Yahweh, digna ni nga pagha atumo ma kareni kwa agh. ²⁷Digna nga dahri ni gipahna pingsa ih bi pushi dumo mabonna a bin Yahweh. Digna nga pah min demndah bahri, njuh mwoh, ni anjuh mabuna ni bogho le yang mwoh agh tonbahri. ²⁸Deshiliya mpah gipahna njigiri nini: muh mabonna ni a kpaɓni murun nghan, tahro le lum le efah ma muh mabonna ni a kpaɓni murun ate demndah ni kwa agh ni bahri le lum ate gamnjuh. ²⁹Mpah lum le efah ma muh mabonna ni a kpaɓni murun nghan ate beni kwa agh le anjuh tonbahri, ³⁰ni boro mbul mwoh ate nwah muyong kanangiri yong. ³¹Ngha mpah agiluwo wo nyha ni pinye ya agh, kpaɓni gipahna nuhna leyang, digna ga agh buhro ri gipahna pingsa ma kareni kwa agh ni gipahna njigiri le.

Chapter 29

¹A kara ma kunduna le shienri ma tonbahri ya, digna nga pag ni kpaba ma gerenteng ate gushi Yahweh. Digna ni nga pag tumo ma karenia kwa agh a kahra ye agh. Ih ka dig kara ,ni nga tongni njemgula agh.²Digna nga dahri ni gipahna pingsa ih bi pushi duma maonna a bin Yahweh. Digna nga pah min demndah mwoh, njuh mwoh, ni anjuh mabuna ni bogho le yang mwoh agh tonbahri, amama pinye nyha ri yang nga agh.³Digna nga pah ni yang gipahna njigiri, muh maonna ni a kpaɓni murun nga, tahro le lum le efah ate demndah, bahri le lum ate agamnjuh, ⁴ni mwoh le lum ate mama kwa agh le anjuh ni tonbahri ya. ⁵Digna nga pah boro mbul mwoh ate gipahna lag gimashihra ate nwah muyong.⁶Mpah agipahna ni a shienri ma tonbahri ni buhro agipahna ni kwa nga pah ni kunduna le shienri ni kwa agh: a kpaɓ yang ni gipahna pingsa ni gipahna njigiri ma sa. Digna ga dig buhro muri gipahna pingsa ni pa agh, gipahna njigiri, ni gipahna nuhna le. Nga nga pahni agipahna ni ya, nga bil ga a woro a waba ka pushi duma maonna agh, gipahna ni a gil ni gishe ki kah bin Yahweh ya.⁷A kara ma lum le shienri ma tonbahri ya, digna nga tigha abayong gerenteng ate gushi Yahweh. Digna nga nongshi muyong njeh le nga pagtumo ni. ⁸Digna nga dahri gipahna pingsa ni ka pushi duma maonna agh bin Yahweh ya. Digna nga dahri ni muna demndahni, gamnjuh mwoh, ni anjuh mabuna tonbahri mama ni bogho mwoh agh. Ih digna mama kwa a ntiri yang nyha ni pinye ya.⁹Digna nga peh ni gipahna njigiri, muh maonna ni a kpaɓni murun nga, tahro le lum le efah ate demndah, bahri le lum ate agamnjuh, ¹⁰ni lum le efah ate mama kwa agh le anjuh ni tonbahri ya. ¹¹Digna ga ka dig buhro muri gipahna lag gimashihra ate nwah murung, gipahna pingsa ni pa agh, gipahna njigiri le, ni gipahna nuhna leyang.¹²A kara ma lum pur tongno le shienri ma tonbahri ya, digna kpaba le abayong ka dig gerenteng ate gushi Yahweh. Digna ni nga pag tumo ma karenia kwa agh a kahra ye agh, le digna nga, le nga pag njibuno ate muri akara tonbahri. ¹³Digna nga pah gipahna pingsa, dahra ni a gil ni gishe ki pushi duma maonna bin Yahweh ya. Digna nga pah amin demndah lumpur tahro, agamnjuh bahri, ni anjuh mabunna lumpur ihne amama ni bogho mwoh agh. Mama kwa agh pinye nyha ri ya.¹⁴Digna nga pah ni yang gipahna njigiri, muh maonna ni a kpaɓni murun nga, tahro ¹⁵le lum le efah ate ademndah ni lumpur tahro agh, bahri le lum ate agamnjuh ni bahri ya, ni lum le efah ate mama kwa agh le anjuh ni lumpur ihne agh. ¹⁶Digna nga pah boro mbul mwoh ate gipahna lag gimashihra ni buhro gipahna pingsa ni pa agh. ni gipahna njigiri, kpaɓni gipahna gi nuhna.¹⁷A kahra ma bahri ma kpaba agh, digna nga pah ademndah lumpur bahri, agamnjuh bahri, ni anjuh mama ni bogho mwoh lumpur bahri, amama pinye nyha ri yang nga agh. ¹⁸Digna nga kpaɓni yang gipahna njigiri ni gipahna nuhna ate ademndah, agamnjuh, ni ate anjuh, ini ka kpaba agipahna dudug ninga mama a lagni y a. ¹⁹Digna nga pah boro mbul mwoh gipahna lag gimashihra buhro muri agipahna pingsa ni karenia kwa agh, gipahna njigiri ni agipahna nuhna leyang.²⁰A kara ma tahro le kpaba agh, digna nga pah ademndah lumpur mwoh, anjuh bahri, ni anjuh mama ni bogho mwoh lumpur ihne, amama pinye nyha ri yang nga agh. ²¹Digna nga kpaɓni yang gipahna njigiri ni gipahna nuhna ate ademndah, agamnjuh, ni ate anjuh, ini ka kpaba agipahna dudug ninga mama a lagni y a.

²²Digna nga pah boro mbul mwoh gipahna lag gimashihra buhro ari agipahna pingsa ni karenia kwa agh, gipahna njigiri ni agipahna nuhna leyang.²³A kara ma ihne le kpaba. digna nga pah ademndah lum, anjuh bahri, ni anjuh mama ni bogho mwoh lumpur ihne, amama pinye nyha ri yang nga agh. ²⁴Digna nga kpaɓni yang gipahna njigiri ni gipahna nuhna ate ademndah, agamnjuh, ni ate anjuh, ini ka kpaba agipahna dudug ninga mama a lagni y a. ²⁵Digna nga pah boro mbul mwoh gipahna lag gimashihra buhro muri agipahna pingsa ni karenia kwa agh, gipahna njigiri ni agipahna nuhna leyang.²⁶A kara ma tongno le kpaba agh, digna nga pah ademndah tonpur ihne, anjuh bahri, ni anjuh mama ni bogho mwoh agh lumpur ihne, amama pinye nyha ri yang nga agh. ²⁷Digna nga kpaɓni yang gipahna njigiri ni gipahna nuhna ate ademndah, agamnjuh, ni ate anjuh, ini ka kpaba agipahna dudug ninga mama a lagni y a. ²⁸Digna nga pah boro mbul mwoh gipahna lag gimashihra buhro muri agipahna pingsa ni karenia kwa agh, gipahna njigiri ni agipahna nuhna leyang.²⁹A kara ma topur mwoh le kpaba agh, digna nga pah ademndah tonpur tahro, anjuh bahri, ni anjuh mabunna mama ni bogho mwoh lumpur ihne, amama pinye nyha ri yang nga agh. ³⁰Digna nga kpaɓni yang gipahna njigiri ni gipahna nuhna ate ademndah, agamnjuh, ni ate anjuh, ini ka kpaba agipahna dudug ninga mama a lagni ya. ³¹Digna nga pah boro mbul mwoh gipahna lag gimashihra buhro muri agipahna pingsa ni karenia kwa agh, gipahna njigiri ni agipahna nuhna leyang.³²A kara ma tonbahri le kpaba agh, digna nga pah ademndah tonbahri, agamnjuh bahri, ni anjuh mabunna mama ni bogho mwoh lumpur ihne, amama pinye nyha ri yang nga agh. ³³Digna nga kpaɓni yang gipahna njigiri ni gipahna nuhna ate ademndah, agamnjuh, ni ate anjuh, ini ka kpaba agipahna dudug ninga mama a lagni ya. ³⁴Digna nga pah boro mbul mwoh gipahna lag gimashihra buhro muri agipahna pingsa ni karenia kwa agh, gipahna njigiri ni agipahna nuhna leyang.³⁵A kara ma tonpur tahro agh digna nga kum kpaba ma

njiteng. Digna ni nga pagha atumo ma karen i kwa agh. ³⁶Digna nga pah gipahna pingsa, gipahna a gilla nji bin gishe ki pushi dūmo ma susunang ate Yahweh. Digna nga pah demndah mwōh, njuh mwōh, ni anjuh mabuna tonbahri mama ni bogho mwōh agh, le pinye nyha ri yang ngha agh. ³⁷Digna nga pah gipahna njigiri leyang ni gipahna nuhna leyang ate demndah egh, gamnjuh egh, ni ate anjuh egh, pah agipahna dudug ninga mama a lagni ya. ³⁸Digna nga pah boro mbul mwōh ih bi di gipahna lag gimashihra buhro muri gipahna ni karen i kwa agh, gipahna njigiri le, ni agipahna nuhna leyang. ³⁹Aga ni aga nga pah a bin Yahweh a kunbang anjibuno leyang ni a tig ga. Aga agh a buhri yang a muri akaniyi giri leyang ni agipahna tolla yahlung leyang, agipahna nuhna, ni agipahna kpaḃurung.'" ⁴⁰Musa wabi aba Israila ga kwa Yahweh lagni wabba.

Chapter 30

¹Musa wabi amagula le akunvarre le aba Israila. Nah, "Ga ni pag ga Yahweh lagni bang nga. ²Ngha bwa kaniyi Yahweh giri ko kaniyi giri ni kaniyi ya kuhre ri ogrung le ya, digna ni ih bun teng le ya. Digna ih bol ogrung ri pag ga kwa pura kuni wabba. ³Ngha bamah muna ngalang ni digha a leh tehri ya kaniyi Yahweh giri le kur muri ni ogrung le, nga uwo ni a ba leh tehri, ⁴nga tehri og kaniyi gir ni ogrung ni mama kuhri muri ya, le nga ni wabte gubung ariyi ni ya agh, le akaniyi giri le kwa ka dig nina, le ga kwa waba kuhri muri kanangiri ya ka tangha. ⁵Keminiya nga tehri og teng ni wabba le wabteng pahri tenana le muni ma ngalang, le kaniyi giri le muna ngalang nghe ko ogrung le nyha mwoh ka tang nga; Yahweh ka ponghi tubu ate teh mune ni aghi ya. ⁶njinjere ingna a gungri kpaaba agh. Le ihka buwah gipahna ma pinsa egh le ihka kashiyi ngoshe Le amunabuna le Haruna mallah ka boshi giche a muri deshile le ka ⁷tangsa a warra ari giche ege amunabuna le Haruna, amallah, ka tigha a ngoshe nyamme, kpanni muri ni murun, amura ngung giche ni muri deshile agh. ⁸njinjere ingna a gungri kpaaba agh. Le ihka buwah gipahna ma pinsa egh le ihka kashiyi ngoshe Le amunabuna le Haruna mallah ka boshi giche a muri deshile le ka tangsa a warra ari giche ege amunabuna le Haruna, amallah, ka tigha a ngoshe nyamme, kpanni muri ni murun, amura ngung giche ni muri deshile agh. ⁹njinjere ingna a gungri kpaaba agh. Le ihka buwah gipahna ma pinsa egh le ihka kashiyi ngoshe Le amunabuna le Haruna mallah ka boshi giche a muri ¹⁰deshile le ka tangsa a warra ari giche ege amunabuna le Haruna, amallah, ka tigha a ngoshe nyamme, kpanni muri ni ¹¹murun, amura ngung giche ni muri deshile agh. ¹²njinjere ingna a gungri kpaaba agh. Le ihka buwah gipahna ma pinsa egh le ihka kashiyi ngoshe Le amunabuna le Haruna mallah ka boshi giche a muri deshile le ka tangsa a warra ari giche ege amunabuna le Haruna, amallah, ka tigha a ngoshe nyamme, kpanni muri ni murun, amura ngung giche ni muri deshile agh. ¹³njinjere ingna a gungri kpaaba agh. Le ihka buwah gipahna ma pinsa egh le ihka kashiyi ngoshe Le amunabuna le Haruna mallah ka boshi giche a muri ¹⁴deshile le ka tangsa a warra ari giche ege amunabuna le Haruna, amallah, ka tigha a ngoshe nyamme, kpanni muri ni murun, amura ngung giche ni muri deshile agh. ¹⁵njinjere ingna a gungri kpaaba agh. Le ihka buwah gipahna ma pinsa egh le ihka kashiyi ngoshe Le amunabuna le Haruna mallah ka boshi giche a muri ¹⁶deshile le ka tangsa a warra ari giche ege amunabuna le Haruna, amallah, ka tigha a ngoshe nyamme, kpanni muri ni murun, amura ngung giche ni muri deshile agh.

Chapter 31

¹Yahweh waɓteng ri Musa nah, ²“Nwah aɓa Midian ate ga a paghi aɓa Israila agh. Ni nzum ni pag ni ga agh, a ka wuh a ka kumma aɓa lah yong.” ³Nina le Musa nahteng ri abayong. Ih nah, “abuna ɓaɓa a tol giri a pur luah ri aɓa Midian a ka nwah Yahweh ni. “Kunvarre ni kwa a njeh Israila agh a tutah a ɓwah abataluah gweh akunluah.”

⁵Nina agh a yeh Israila agweh abuna, gweh mwoh pura kunvarre mama a pussa a Israila agh, abuna gweh lum pur ɓahri pur luah. ⁶Le Musa tashi yang a kun luah, gweh pura kunvarre ni kwa agh, kpaɓna Phinehas muna Eleazar malah, le agiri ni tolla abin ma gerenteng ni njemme abih te tugho. ⁷Le a wolrung ari a Midian, ninga mama Yahweh langni Musa agh. le wollueh abuna kwa. ⁸A wol lueh amurung Midian ni a nshile a luoh leyang: Evi, Rekem, Zur, Hur, Reba, amurung ni tongno a Midian agh, Le a ya wol luoh Balaam muna Beor, ni garbwoh. ⁹Le abataluah le aɓa Israila ponna a mehna Midian, ni a muna yang, ni a giluwu le ya ni anjuh, ni agile yang kwa. A ponni ga akumma aluah agh. ¹⁰A pinsha anjeh le yang aɓa a ɗigha ngha ni abin kpaɓɗina ¹¹Le pon giluoah ni aguro luoa, ni ɓeh yong ni agiluwu. ¹²Le a zuni aguro luah, agiluah, apih Musa, ni Eleazar malah ni abayong aɓa Israila. A zuni ni gire bin kpaɓɗina ni a beng ni Mowab, ari Jordan ni kari Jericho. ¹³Musa, Eleazar malah, ni aɓa tenna le abayong woro ke kum yang a nzum bin kpaɓɗina. ¹⁴Keminiya yeh Musa lulla ri amagula tahluah ni ri agweh agh, ni aɓa agkunduna ni ri aworo tongno agh, nga nyere a pag luah agh. ¹⁵Musa nahyi yang, “Nɓɗagna amehna kwa ɗignjah? ¹⁶Nshina, amehna tigha aɓa Israila, anji bin gi waɓna le Balaam, ate pag gah ni botiya ari Yahweh atenana le Peor, ngha gikonna meshiye amura abayong le Yahweh. ¹⁷Nibiniya le, wol lueh amunabuna kwa a ntiri yang ngha, le wol lueh bamah ni kwa yeri ɓabura agh. ¹⁸Keminiya nɗagha munagallang ni nyeri ɓabura agh a njah ate muryong. ¹⁹Nyong ni kwa ih wol luoh agh alle ih dog ɓeni a wol lueh agh ɗigna inga ɗigha nzum bin kpaɓɗina kahra tong pur ɓahri. A muri kahra ma tahro ni ma tong pur ɓahri agh ngha ɗig gerenteng ni abayong ni ih bolla kunluah agh. ²⁰Ngha tigha adagra le yong gerenteng le nga kwa agilli ni nguɓ giluwu ni nyong mbul agh, le ni nga kwa a gil ni ngung agh. ²¹Le Eleazar malah nahyi a aɓa tahluah ni pura luah agh, “Ngha ni pag awaɓteng nga Yahweh lagni Musa agh: ²²Le zinariya, azurfa, ni tagula, ndolong, min nkori, givulgiri, ²³Le ni nga kwa gishe ni ki pinshi ya agh, ɗigna nga isha a gishe. Le ih ga ɗig gerenteng. Digna le nga ɗig agire gerenteng ni muru ma tig gerenteng. Ngha kwa ni ki ingna a gishe ya agh le ɗigna ih ɗig gerenteng ni muru. ²⁴Digna nga lag agi’ishina amuri kahra ma tong pur ɓahri, le nga ɗig gerenteng. Logha ɓeh le nga ingna a bin kpaɓɗina le aɓa Israila.” ²⁵Le Yahweh nahteng ri Musa ki nah, ²⁶“Weh ni Eleazar malah ni abatenna le aɓa kunvarre nga bangha agah mponna a luah agh, abayong ni agiluwu kwa. ²⁷Le ngaba agah mponna luah agh ɓahri. ngabi a muri aɓa tahluah ni wora kunluah agh ni a nshile abayong. ²⁸Le a tig daka ni aɓa tahluah nikenna kunluah ki peng. Digna mwoh a muri woro tongno togno ni kwa agh ni ki pag daka, alle abayong, andah, amburijeng, anjuh, alle ambul. ²⁹Ntol a nshile daka a pih Eleazar malah ate gikpanna te Yahweh. ³⁰Deshiliya, antiri aɓa Israila nshile, ɗigna ngha tol mwoh ari woro ɓahri purl um ni kwa agh-nga bolli abayong, andah, amburijeng, anjuh, ari agiluwu kwa. Pih aɓa-Levi ni ki pag tumo a tara bin ɗahra.” ³¹Nina le Musa ni Eleazar malah pag ninga mama Yahweh lagni Musa agh. ³²Nibeniya agah aponna aluah nshile ni ɗigha ga abuna ma tahluah nga 675,000 anjuh, ³³Andah 72,000, ³⁴Amburijeng 61,000, ³⁵Le amehna 32,000 aɓeni ni yeri abuna agh. ³⁶Anshile anjuh ni a tigha ate muri aɓa tahlua agh, anjuh 337,000, ³⁷le dagha ate Yahweh a ntiri anjuh egh ya 675. ³⁸Andah ni 36,000, a ntiri mama a pushi dagha ate Yahweh ya ngha woro tahro pure lum pur ɓahri. ³⁹A ntiri ambuljeng 30,500 agh, mama a nwah dagha muri ate Yahweh ya woro tahro pure mwoh. ⁴⁰Aɓeh ya amenah ni 16,000, a ntiri mama a nwah dagha ate Yahweh ya woro mwoh pure lum pur ɓahri. ⁴¹Musa tol dagha ni a kpaɓa a pih Yahweh ya. Pih Eliyazar malah ne, ninga mama Yahweh lagni Musa agh. ⁴²Temuri anshile le aɓa Israila ni Musa tolo a ntiri aɓa tahlua aɓeni wora tahlua- ⁴³anshile abayong kumma anjuh 337,500, ⁴⁴andah 36,000, ⁴⁵ambulnjeng 30,500, ⁴⁶ni amenah 16,000. ⁴⁷A nshile a ntiri aɓa Israila, Musa tol mwoh a ntiri woro ɓahri pr lum ni kwa agh, kpaɓni abayong ni agiluwu. Pih aɓa Lawiya aɓeni ki pag tumo a tahra le Yahweh ya, ninga mama Yahweh lagni ih ɓi pag ga. ⁴⁸Le amagula le aɓa kurrung, amagula tahlua ni muri angweh woro lum ni amagula makunduna ni muri aworo tongno agh zu a bin Musa. ⁴⁹Anah yi Musa, “Aguro lo bangna aɓa tahlua ni a bihsung ngha, mwoh nyha ki ɓor agh. ⁵⁰Shi zuna ni gipahna le Yahweh, ga ɓeni kwa agh kumo, agi zinariya, anyeh garabung ni anyeh bung, amuna nyeh, ayerri, ni anjilang mel, ate sa nwah kanangiri sung a bin Yahweh.” ⁵¹Musa ni Eliyazar malah agha a zinariya egh a bih yang- agitula tumo le ɓa yeri giliyi giri. ⁵²A zinariya ni kwa a kpaɓa a pih Yahweh- gipahna ni pura bin amagula tahlua le aworo tongno lum ni mama pura bin amagula makunduna agh, aworo tongno- dungro le shekel 16,750. ⁵³Ba tahlua ni kwa agh ponna ga ih ponghi muri ya. ⁵⁴Musa ni Eliyazar malah agna zinariya a bih amagula tahlua aworo tongno lum ni amagula makunduna aworo tongno. A tolli a kehni a gungri bin Kpaɓa ih ɓi ɗig gi dengshina bin aɓa Israila ate Yahweh.

Chapter 32

¹Niḇeniya aminkah Ruben ni a mami Gad nga ni agiluwo dudug. Nga a shinni njeh Yazer ni Gileyad agh, beh agh bin maḇonna ni ate agiluwo. ²Nina agh aminkah Gad ni Ruben zu le waḇtenana ri Musa, ri Eliyazar malah, ni amagula le aḇa kwa. Anah, ³"Lulli a bah shi shini ya ni ga: Ataroth, Dibon, Yazer, Nimrah, Heshbon, Eliyaleh, Sebam, Nebo, ni Beyon. ⁴Anjeh ni Yahweh log yi yang a dum aḇayong ḇa Israila, le abang maḇonna ni ate agiluwo. Asung, aguro lo, nga ni agiluwo dudug." ⁵Anah, "Nga shi kunna dum poshina a bino le, ih ḇi a pah sung njehni, aguro lo ih ḇi ḇig gikunna. Ka tig sung ih shi ḇur gini Urdu agh." ⁶Musa pil yi aminkah Gad ni Ruben, "Amuna tehyong ka wora luwa le nyongha ḇigha bah le? ⁷Mang pag yi ke nga wol ngiri aḇa Israila ari woro a njeh ni Yahweh pah yang nga? ⁸Atehyong pagna nina nga ntashini yang a logha Kadesh Barnya a ke shin njeh ya. ⁹A wora bongrong ma Eshkol. Aka shin njeh egh le a wol ngiri aḇa Israila nina gah le a shibi ingna njeh ni Yahweh woro pah yang nga. ¹⁰Yehlulla le Yahweh logho a kahra egh. Kaniyi giri le nah, ¹¹A njiteng nga ḇabura nyha aḇeni pura Masar agh, logha ri bogho woro mwoh wora bikuli ka shin njeh mama kaniyi Ibrahim giri, ni Ishaku, ni Yakubu, ate ni a kurra tyang kwa agh, ¹²se Caleb muna Yefunneh ḇa Kenniziya, ni Joshua muna Nun. Caleb ni Joshua ni mwoh bil tenana lang kwa. ¹³Nina agh yehlulla le Yahweh logho a muri Israila. Tig yang a ganglah a ḇalusung ha abogho woro ḇahri ha a njah ni pag gimashihra a njih ya wuh kwa. ¹⁴Nshinna, nlogshina muyong a tukushi ateh yong, ninga abuna ma ḇuhri pag gimashihra, nga ḇuhri Yahweh yehlulla le ri Israila. ¹⁵Nga mpil nzum yong ri pir tye le, ḇeshiliya ih ḇag Israila a ḇalusung le njurina aḇayong ni kwa ni ya. ¹⁶Nina agh a zu a kahri Musa le anah, "Dagsung ih ḇi shi gil garrun bah ate agiluwo lesung ni alah magula ate amahsung ni amuna sung. ¹⁷Ningo kwa agh sa gil risung le sa wora luwa ni aḇa tahlua le Israila ha bah pag bang leyang nga. Keminiya amahsung ni amuna sung ka ḇigha lah ni a kangniya ate aḇayong ḇaba ka ḇigha njeh egh, aḇeni wa uwo agh. ¹⁸Ni sa nyerre a lahsung gha se te ḇa Israila ni kwa agh kumna gibere le. ¹⁹Ni sa tol gibere njeh egh ni aḇeni a gini Urdu agh, ate gibere lesung nga bah a nji nanjeh le Urdu." ²⁰Musa pil yi yang, "Nga mpag ga nwaḇ ḇa, nga ngil riyong le nwora luwa a dum Yahweh ya, ²¹le ḇa luwa leyang ni kwa agh ih ḇi ḇur Urdu a dum Yahweh, se te piriya aḇa shibi muri ni kwa a dumi ya, le a bolla njeh egh a dummi. ²²Le ni nzumi ya nga gan nyera lah. Ni nga ḇig ni tengshira a bin Yahweh ni Israila agh. Njahli ni ka ḇig gikunna leyang a dum Yahweh. ²³Keminiya ni mpag nina agh le, nshinna, nga pag yi Yahweh gimashihra. Nyerini gimashihra leyang ka bil yong. ²⁴Mḇag alah magula ate amahyong ni amuna yong, ni luwo ate anjuh leyang; le mpag ga nwaḇḇa. ²⁵Aminkah Gad ni Ruben waḇ teng ri Musa le nah, "Aguro lo ka pag ninga mama, magula lesung, lagni ya. ²⁶Ama kyerina lesung, amahsung, andah lesung, ni agiluwo lesung kwa ka ḇigha a lah magula le Gileyad. ²⁷Ningo kwa agh, shi sung aguro lo, ḇa bura ni kwa gilri ate luwa agh, ka ḇura dum Yahweh ka ka luwa, ninga mama magula lesung waḇ ḇa. ²⁸Nina agh Musa pah gi billa muyang a bin Eliyazar malah, Joshua muna Nun, ni a bin amagula le akunvarre le akah le aḇa Israila. ²⁹Musa nah yi yang,, "Nga aminkah Gad ni Ruben ḇur Urdu ni yong nga, ḇabura ni kwa gil ri ate luwa a dum Yahweh ya, le nga nganluwe ya, le nga pah yang njeh Gileyad ih ḇi ḇig gikunna. ³⁰Keminiya nga ni a gil riyang a ḇur ni yong nga agh, le a kum gikunna leyang a ntiri tong a njeh Kan'ana. ³¹Nina agh aminkah Gad ni Ruben pillā le nah, "Ninga mama Yahweh waḇni sung aguro lo agh, ini pag ga sa pag ga. ³²Sa gil ri sung ḇur Urdu a dum Yahweh, sa ingna njeh Kan'ana, Keminiya gikunna gibere lesung nga ka ḇi ni sung a gini Urdu ni." ³³Nina agh Musa pih aminkah Gad ni Ruben, ḇeshili ni nshile kunvarre le Manasseh muna Yusufu, njeh Sihon, murung le aḇa Amoriya, ni Og, murung Bashan. Pah yang njeh egh, le gabi yang ni alah magula kwa ni anjahng leyang, alah magula le njeh ni kangni yang nga. ³⁴Aminkah Gad ye ḇag Dibon, Atarot, Aroyar, ³⁵Atrot Shopan, Yazer, Yogbehah, ³⁶Bet Nimrah, ni Ben Haran lah magula ni a kangni ya, ni aluwo njuh ni. ³⁷Aminkah Ruben ye ḇag Heshbon, Eleyaleh, Kirathaim, ³⁸Nebo, Baal Meyon- alulli yang nga a ariyi na yang ni nzumo, ni Sibmah. A pah alullung ri a nshile alahni a ye ḇag ga. ³⁹Aminkah Makir muna Manasseh wora Gileyad le ke ag yi a bih aḇa Amoriya, aḇeni ḇigha a yeh ya. ⁴⁰Le Musa pah Gileyad a bih aḇa Makiriti, aminkah Manasseh, le aḇwale ḇigha beh. ⁴¹Yayir, minkah Manasseh, woro ke bolli ni alah magula le gor lulli ih Havvot Yayir. ⁴²Nobah woro ke bol Kenat ni aminlah le, le gor lulli ih Nobah, lulli kanangiri.

Chapter 33

¹Aga ni pag aginya le aBa Israila nzum dag njuh Masar leyang njiri ngura aBa tahlua leyang ari billa ni Musa ni Haruna billi ni yang nga. ²Musa yongli lulli abeh, logha bri bah a dag ga kena ri bah a awwor nhang nga, ninga mama Yahweh lag ni ya. Aga ni pag aginya leyang, ari dagbang nzum woro leyang. ³A logha a Rameses a yeh shienri makunduna. Logha a kara ma lumpur tongno le shienri makunduna. Niberi a nzum duro, aBa Israila dag mjuh a beng, a shina le aBa Masar kwa. ⁴Ga ni pag giri nga aBa Masar ki lingshini aminbilla leyang abeni Yahweh wol nluo yang nga. Ate tuhna njuo a muri akuli leyang. ⁵Aba Israila logha Rameses le dammah a Sukkot. ⁶A logha Sukkot le dammah a Etham a kun balusung. ⁷A logha Etham le a nyerra Pi-hahiot, mama ki shin Baal Zefon agh, bah a dammah ki shin Migdol agh. ⁸Le a logha bah ki shin Pi-Hahiot agh le durra a ntiring salang a ingna balusung. A ginya ma kara tahro a balusung Etham le a dammah a Mara. ⁹A dag Mara le a bilbang a Elim. A Elim bah muru ma sagna lumpur bahri ni angung kahn woro tahro pur lum pag nhang nga. Beh ni a dammah. ¹⁰A logha a Elim le a dammah a kahri Salang magula vma nji kagli. ¹¹A logha salng magula ma kagli le a dammah a balusung Sin. ¹²A logho a balusung Sin le a dammah a Dofkah. ¹³A logha Dofkah le a dammah a Alush. ¹⁴A logha a Alush le a dammah a Refidim, bah ni a kum muru nhang ate nuh le bayong nga. ¹⁵A logha a Refidim le a dammah a balusung Sinai. ¹⁶A logha a balusung Sinai le a dammah a Kibiot Hattaba. ¹⁷A logha a Kibiot Hattaba le a dammah a Hazerot. ¹⁸A logha a Hazerot le a dammah a Ritmah. ¹⁹A logha a Ritmah le a dammah a Rimmon Ferez. ²⁰A logha a Rimmon Ferez le a dammah a Libna. ²¹A logha a Libna le a dammah a Rissah. ²²A logha a Rissah le a dammah a Kehelathah. ²³A logha a Kehelathah le a dammah a nkonno Shefer. ²⁴A logho a nkonno Shefer le a dammah a Haradah. ²⁵A logho a Haradah le a dammah a Makhelot. ²⁶A logho a Makhelot le a dammah a Tahat. ²⁷A logho a Tahat le a dammah a Terah. ²⁸A logho a Terah le a dammah a Mitkah. ²⁹A logho a Mitkah le a dammah a Hashmona. ³⁰A logho a Hashmona le a dammah a Moserot. ³¹A logha a Moserat le aka dammah a Bene Jaakan. ³²A logho a Bene Jaakan le aka dammah a Haggidad. ³³A logha a Haggidad le aka dammah a Jotbathan. ³⁴A logho a Jotbathan le aka dammah a Abironah. ³⁵A logho a Abironah le aka dammah a Eziyon Geber. ³⁶A logho a Eziyon Geber le aka dammah a balusung Zin ni Kadesh agh. ³⁷A logho a Kadesh le aka dammah a nkonno Hor, a kun njuh Edom. ³⁸Haruna malah wora muri nkonno Hor ari lagha le Yahweh le wuh a beh a bogho ma woro bahri nzum puro le aBa Israila a njuh Masar, a shienri ma tongno, a kara ma kunduna le shienri egh. ³⁹Haruna nga abogho 123 nga wuhni a muri nkonno Hor agh. ⁴⁰Ba Kan'ana, murung Arad, beni digha a nji balusung gangra ni a njuh Kan'ana, og tele zu le aBa Israila agh. ⁴¹A logho a nkonno Hor le a dammah a Zalmonah. ⁴²A logho a Zalmonah le a dammah a Funon. ⁴³A logho a Punon le a dammah a Obot. ⁴⁴A logho a Obot le aka dammah at Iye Abarim, a njang le Mowab. ⁴⁵A logho a Iye Abarim le aka dammah a Dibon Gad. ⁴⁶A logho a Dibon Gad le aka dammah a Almon Diblatayim. ⁴⁷A logho a Almon Diblatayim le aka dammah a nkonno Abarim, ki shin Nebo. ⁴⁸A logho a nkonno Abarim le a dammah a ba katti Mowab kahri Urdu a Yeriko. ⁴⁹A dammah a kahri Urdu logha ri Bet Yeshimot kenna Abel Shittim ni a ba katti Mowab agh. ⁵⁰Yahweh waftenana ri Musa a ba Katti Mowab ni kahri Urdu a Yeriko agh le nah, ⁵¹Waftenana ri aBa Israila le a nah yi yang, 'Nga ndur Urdu n'ingna a njuh Kan'ana agh, ⁵²le digna nga piriya aBa digna ni kwa a beh ya kedebang yong nga. Digna nga wahngi aminlim gishera leyang kwa. Digna nga wahngi aminlim ma muru ndolong leyang kwa le wahngi a bin gushi gillang leyang. ⁵³Digna nga ag njuh egh nga dig nhang ate mpahne yong njuh egh ih bi dig gikunna leyang. ⁵⁴Digna nga tol gibere ni njuh egh ri gabbi, ari kunvarre ni kwa agh. Bin kunvarre magula agh nga pih bin magula le njuh egh, le a bin kunvarre ma kyena agh digna nga pah yang bin ma kyena le njuh egh. Bah kwa tollo kpah nhang muri kunvarre agh, njuh egh ka dig mami. Digna nga tol gibere ni njuh billa ri kunvarre le akahwung. ⁵⁵Keminiya ni mpiririyi aBa digna njuh egh ni dum yong nga agh le, le abayong ni ndag ga ka dig yi yong ninga mingatta giri a njih yong le ninga jweh a ngiri yong. A tig digna leyang a ganni a njuh ni nga dig nhang nga. ⁵⁶Le ih ka digha ga ntollo nga pag yi abayong ngho agh, nga pag yi yong ni deshili."

Chapter 34

¹Yahweh waftenana ri Musa le nah, ²"Lagha aba Israila le a nah yi yang, 'Ngha n'ingna a njeh Kan'ana agh, njeh egh ni ka dig mami yong ngha, njeh Kan'ana ni a njang le, ³njang a nji gangrang leyong ka logha ri balusung Zin a kun njang le Edom. Malla le nji nanjeh le njang ka tangha bin malla le nji gangra le Salang muah. ⁴Njang leyong ka pilla nji gangra logha ri dingli Akrabbinm le ih dura ntiri balusung Zin. Logha beh ya, ih wora nji gangra le Kadesh Barniya le duro ha Hazar Addar le a dum ha Azmon. ⁵Logha beh ya, njang nghe ka pilla ri Azmon ka shin nji bawallo Masar le ih billi ha salang magula. ⁶Njang nji nanje ka dig kun ngih salang magula. Ga ni ka pag njang leyong ma nji nanje. ⁷Njang ma nji ebbe leyong ka nonno a muri sanna ni nga tigha logha ri ngih salang magula kenna ro nkonno Hor, ⁸le logho a ri nkonno Hor kenna Lebo Hamat, le ha kenna Zedad. ⁹Le njang nghe ka kenna ha Zifon le ih malla a Hazar Enan. Ga ni ka dig njang ma nji ebbe leyong. ¹⁰Le digna nga tig njang ma nji makuli leyong logho a Hazar Enan nji gangra kenna Shefam. ¹¹Le njang ma nji makuli ka suhlo logha Shefam kenna Riblah, a nji makuli le Ayin. Njang nghe ka nongho a muri nji makuli Salang magula le Kinneret. ¹²Le njang nghe la bil nji gangra a kun salang Urdu kenna ri Salang magula ma Muah le le ih suhlo a njang nji makuli le Salang magula ma Muah. Ga ni ka dig njeh leyong, billa ri njang le kangni kwa." ¹³Le Musa lagha aba Israila le nah, "Ga ni pag njeh ni nga agha gikunna leyong, mama Yahweh lagha ih bi a pih akunvarre tonpur ihne agh ni mami kanda kunvarre ya. ¹⁴Kunvarre le aminkah Ruben, billa ri pahyang gikunna bin kunvarre le akahyang, le kunvarre le aminkah Gad, billa ri pahyang gikunna bin kunvarre le akahyang, ni kanda kunvarre le Manasseh kumna njeh leyang. ¹⁵Akunvarre bahri ye ni kanda kunvarre kumna gikunna leyang a nzum Urdu a Yariko nji makuli, ki shin puro le kara." ¹⁶Yahweh waftenana ri Musa le nah, ¹⁷"Lulli abuna nini abeni ka gabi yong njeh egh gikunna agh: Eliyazar malah ni Joshua muna Nun. ¹⁸Dig aka tol magula mwoh ari kunvarre ni kwa agh ih bi gab njahli egh gikunna leyang. ¹⁹Lulli abuna egh ninga: Logha ri kunvarre le Yahuda agh, Caleb muna Yefunneh. ²⁰Logha ri kunvarre le aminkah Simeyon agh, Samuel muna Ammihud. ²¹Logha ri kunvarre le Banyamin agh, Elidad muna Kislon. ²²Logha ri kunvarre le aminkah Dan agh, Bukki muna Yogli. ²³Logha ri kunvarre le Yusufu, ma kunvarre le aminkah Manasseh agh, magula agh Hanniyel muna Efod. ²⁴Logha kunvarre le aminkah Ifraimu agh, magula agh, Kemuyel muna Shiftan. ²⁵Magula ni pura kunvarre le aminkah Zebulun agh, Elizafan muna Farnak. ²⁶Magula ni pura kunvarre le aminkah Isshakar agh, Faltiyel muna Azzan ni. ²⁷Magula ni pura kunvarre le aminkah Asher agh, Ahihud muna Shelomi ni. ²⁸Magula ni pura kunvarre le aminkah Naftali ya, Fedahel muna Ammihud ni." ²⁹Yahweh lagha ih bi abayong a gab njeh Kan'ana le a pih akunvarre le Israila kwa gikunna leyang.

Chapter 35

¹Yahweh waftenana ri Musa a bahkati Mowab ni ri Urdu a Jericho le nah, ²"Lagha aba Israila ih bi a pih a Lawiya baba a ntiri gibere leyang. Digna aka pah yang alah a dig nghan, ni bin lella agiluwo kangni alah ye. ³A Lawiya ka pagni alah ni a dig nghan nga. Bin lella agiluwo egh ka digha ate andah leyang, anjuh leyang, ni anshile agiluwo leyang. ⁴Bin lella agiluwo ni nga pih a Lawiya agh ika logha ri ngiri alah ha kusung woro tongno lum a njiba kwa agh. ⁵Digna aka bang kusung woro tongno lum bahri logha dabeng le lah a ni nanjeh, ini deshili a banghi nina a ni makuli, ni gangrah, ni ni ebbé kwa. Ini ka dig njahli bin lella agiluwo leyang a njih yang. Alah ni ya aka digha ntiring. ⁶Topurmwoh a ntiri alah ni nga pih a Lawiya agh, a digha alah bin vullo. Ih dig ninga bah beni kwa wol nluo bwa agh ka bangha ka wor nghan. Deshili, tigha alah mabi woro bahri pura muri bahri. ⁷Alah ni nga pih a Lawiya agh ka log kwa woro bahri pura muri tompurtahro. Digna nga pih lah ni kwa agh ni bin lella agiluwo le. ⁸Ate alah ni aka pah a ntiri agikunna le amuna Israila agh, logha ri kunvarre mama gog ga, a tol dudug, le a bin kunvarre makena agh a ka tol fitong. Kunvarre ni kwa agh ari giberre le ni a pahni a Lawiya alah baba. ⁹Le Yahweh wafteng ri Musa nah, ¹⁰"Waftenana ri aba Israila le a nah yi yang, "Ngha n'ndur Urdu n'ingna njuh Kan'ana, ¹¹le digna nga tariyi mur yong alah ni ka alah bin vullo, bah bwa beni wol nluo nyha a yere le ya ka bangha ka wor nghan. ¹²Alah ni ka dig bin vullo leyang ri ba nwah tagma nluo, ate ba wol nluo ni ki wuh ningho na wabi njuo sang a dum bayong nga. ¹³Digna nga tariyi alah topurmwoh a dig alah bin vullo. ¹⁴Digna aka tigha alah tahro a zum Urdu le tahro a njuh Kan'ana. Aka digha alah bin vullo. ¹⁵Ate muri aba Israila, ate muri bayong masa, ni ate muri biri. Alah ni topurmwoh ni ya ka dig bin vullo mama beni kwa wol nluo nyha a tollo le ya agh, ka bangha ka dig nghan. ¹⁶Keminiya nga beni a tighi teng nga wol bang ni ndolong, le beni a wol agh wuh, le beni a tighi teng nga digna ba wol nluo ni njiteng. Digna a wol nlue. ¹⁷Ngha beni a tighi teng nga yim bih ni tahli ni a bih mama logle wol nluo agh, le nga beni a yim ma wuh agh, le beni a tighi teng nga digna ba wol nluo ni njiteng. Digna a wol nlue. ¹⁸Ngha beni a tighi teng nga yim bih ni gibura ngung mama logle wol nluo agh, le nga beni a yim ma wuh agh, le beni a tighi teng nga digna ba wol nluo ni njiteng. Digna a wol nlue. ¹⁹Ba nwah tangma nluo ka wol nlue ba wol nluo. Ngha ba nwah tangma nluo egh kummi le ka wol nlue. ²⁰Ngha ye wol bung ate yang nga ih shibi ko bug yi ni gubung, nga ih nong yi ya, nina le beh wuh, ²¹ko nga wolli bukko ni bung ate shibine le beh wuh. le beni a tighi teng nga wolli ya, ni njiteng digna a wol nlue. Ini ba wol nluo. Ngha ba nwah tangma nluo egh kummi ya ka wol nlue. ²²Keminiya nga beni a tighi teng nga yim bwa nyha ate shibi ya, ko bug giri ke yim beni wuh agh, ni nonghi ni nongho agh, ²³ko bug tahli ni logle wol nluo agh ni shin beh ya, le beni a tighi teng nga ba shibi muri beni wol agh ni ya;Ih nyha ih ala wolli ya. Keminiya ga ni ka pag giri nga beni a yim ma wuh agh. ²⁴Pag nina le, abayong ka wabnjuo ntiri beni a tighi teng nga ni ba nwah tangma nluo billa ri gigilla. ²⁵Abayong ka ashi ba wol nluo a bih ba nwah tangma nluo. Abayong ka nyer ni beni a tighi teng nga a lah bin vullo bah yang nga nghan kikara agh. Ih digha beh ha wuh le magula malah ni a kunbang nghe ya, beni a dahra ni murun ma gerenteng nga. ²⁶Keminiya a kunbang ni kwa ba wol nlue egh dur njang lah bin vullo, ²⁷le ba nwah tangma nluo kumi a zum njang le lah bin vullo wol nlue, le nkilli wol nluo nyha a muri ba nwah tangma nlue ya. ²⁸Ate digna beni a tighi teng nga ni ki dag lah bin vullo agh sete magula malah wuh. Nzum wuhle magula malahagh, ba wol nluo logle nyerra njuh ni gikunna le pag nghan nga. ²⁹Agigilla ni ya a digna ate mur yong ni njah le aba lah yong kwa bah a dig nghan nga. ³⁰Beni kwa wol nluo agh, a wol nlue, ih bi tangha ari tenana le aba wabkun. Keminiya wabkun le bwa mwoh ni ki tigha a wol nlu bwa agh. ³¹Deshiliya ke ih bi ag bollo ate usulo le ba wol nluo, beni pag gimashihra wol nluo agh. Digna ni njiteng a wol nlue. ³²Digna ni nga ag bollo a bih beni bangha wora lah bin vullo agh. Digna ni nga daghi ih digha bah gikunna le pag nghan nga sete magula malah wuh. ³³Ke ih bi mbihiy njezni ndig nghan nga a njinjere ni ya, ate nkilli le ba wol nluo nga ki bihiy njuh. Gi lagha nyha a lagni nkilli ni a sobba njuh ya, sete ni nkilli le beni sob nkilli ye agh. ³⁴Nina agh ke ih bi mbihiy njuh ni ndig nghan nga ate Myang digha yeh. Mini, Yahweh, ngi digha ntiri aba Israila."

Chapter 36

¹Keh'ammagulla le ammuna benni agorih Gilleyad, munna makir gha ammikayi manassa, muna beni a gori eh Yusufu gha a kwaBa a zu'a nateng rih Musa na a shille ammagulla. ²Annayi, murungKulli nah, eh figabi aba isra'aila gibbere manjeh ajibing bugkuria, mmurungKulli nah eh bi a pih ammuna maggallang le beni agori eh, Zelofehad, mmunagisung Gibbereh. ³Keminiya imbangwulla abing ashille akunvareh leh aba Isra'ilale, aka ponggibereh le yang antringgiberele akayisung, aka burini gibbereh le, abenni a bangwulla abing yang gha, le ashinoa ponnah gibbere lesung kenan. ⁴Ngha bowoh worobari purlum pangniya a ba isra'ila ka kpangni bingmurung gha aka kpwab, gibberehleyang, ni mami abeni atiggalah gha ninah ni aka ponni gibberehle yang antring gibberehle abaleh akayisung. ⁵Benni agori eh, Musa ga nayi abba Isra'ila, nigah wobale mmurunKulli. Nayiyang gah abaliye a munna Yusufu wapgha inni ninah. ⁶Gah mmurungKulli tigha amuri ammunangallang le beni agori eh le, zelofehad ningha. Ibbi adanyang, ibbi Bangwulla abbing beni kwa yalliyang tolgha kemuniya a dunshi baleh, abaleh akayiyansang. ⁷Nyiya wa tol gibbereh le abba Isra'ila, akunvareh masahniki akunvare mah sah niyah, Benikwa antring abba Isra'ila gha ika bolgibbereh le akah kawung leh. ⁸Mmuna mangullang nikwa lih gibbereh antring gibberehle abba Isra'ila nikwa gha ibbi tol gibbereh le akayiyah. ⁹Kpagye ninah gha, na tol gibbereh akunvareh masah ni akani kunvareh masahnika. Kemmiya kunvareh nikwa a Isra'ila gha lka bol gibbereh leh. ¹⁰Amuna mangallangle beni agori eh Zelofehad gha. Mala, ni Tirza, ni Hogla, ni Milka, ni Nowa appagnigah mama mmurungKulli wabi beni agovi eh Musa gha. ¹¹A bangwullah abbing ammunatehyang. ¹²A bangwullah abing ammuna munnakeyangni, agori eh Manassa muna Yusufu gha. Gibbereh leyang ni purah antring gibbereh le abaliye akayiyang gha. ¹³A giwannale mmurungKulli, ni a gipagnale ni keneh, abing abba Isra'ila gha ni gha a nji bingbeni agori eh Musa gha, anjeh le abba, mowab kene ba agori eh, Urdun ke bibbang abah agori eh Yeriko gha.

Deuteronomy

Chapter 1

¹Mama ni pag atenana ni Moses wabbi aba-Israel nzum Jordan a balusung, ni a beng ni a bongrong bangha muru Jordan amuri Suph, ntiri Paran, Tophel, Laban, Hazeroth, ni Dizahab. ²Logha Horeb ya ginya kara lum pur mwoh ari njinjere Nkonno Seir kena Kadesh Barnea. ³Gire pagha a bogho ma lum pur ihne, a shieri ma lum pur mwoh, a kara mamwoh ma shieri, nga Moses wabbi aba-Israel, nahyi yang kwa nga Yahweh lagni amuryang. ⁴Ngha jum ni Yahweh wolli Sihon murung le aba-Amorite, nga digha a Heshbon, ni Og murung Bashan, nga digha a Astaroth a Edrei. ⁵A nzum Jordan, a nje Moab, Moses logshi wabba agibilla, nahyi, "Yahweh Kulli le sung nateng ri sung a Horeb, nahyi, 'A digha njah dudung a lah ni dingli. ⁷Pilla a tol ginya loh, a wora a lah dingli le aba-Amorite ni aba kwa girikari beng ni bongrong bangha muru Jordan, ni a lah dingli, a lah ni binje agh, ni Negev, ni njiri kung bangha muru-ni nje aba-Canaan, ni Lebanon ha tollo kena bangha muru magula, ni Euphrate. ⁸Nshinna, ih tigna nje a dum yong; ih ingna ke tol nje ni Yahweh kaniya a akah yong- bi Abraham, bi Isaac, ni bi Jacob-nga pah yang ni aminkah yang ni jum yang nga. ⁹Nahteng riyong a kunbang ogh, nahyi, 'Meng nga ni loghle tolyong ni murang nga. ¹⁰Yahweh Kulli le yong moshi ne yong, ni, shinna, nyongni ni kyari ninga gowoh le amuna shieri ni akuli ya. ¹¹Deh Yahweh, Kulli le akah yong, pag yong gweh deh gowoh le yong ni, ni moshi yong, ninga mama ogri ni yong nga! ¹²Keminiya ih pag niyelang ke nga tolyong gitolla leyang ni murang, gitola leyang, ni amwono leyang? ¹³Tola aba yeriteng, aba tenkirung ni abayong maonna ni a kunvarre ni kwa agh, le nga tigh yang adigha amuryong. ¹⁴Mpil nga ih nah, 'a gah a wabba bone sung ih shi paghi. ¹⁵Nina agh ntolla abeni digha amuri akunvarre agh, aba yeriteng, ni abeni ni lulung maonna agh, ih tigh yang adigha amuryong, aba-agkundum le agweh, aba-agkundum le aworo tongno, aba agkundum le aworo bahri purl um, aba agkundum le alum, ni amagula-luah, kunvarre ri kunvarre. ¹⁶Ih lagha abakashi-njuoh akunbang egh, nahyi, 'og amwono ni ntiri amuna ngih yong, ni bakashi-njuoh ma gerenteng a ntiri bwa ni munatering, ni biri nga niyong nga. ¹⁷Ni nga digha agmuri bang nga zu ari mwono agh; nga ogha a makena ni a magulina kwa mwoh. Ninga bang ngobong njih bwa agh, ate Kulli ni pag bakasha-njuoh. Ke mwono ni gang kun yong nga, ih zuni abinang, nga oggi. ¹⁸Ih nlagna yong ari kunbang amura a gah kwa nga pag nga. ¹⁹Shi logna ginbiri a Hored shi wora njiri agi magulina ni gani abalusung kwa nshin nga, a muri njere lesung zu ari lah dingli le aba-Amorite, ninga Yahweh kulli le sung lagni sung nga; le shi zu a Kadesh Barnea. ²⁰Nahyi yong, 'ih zuna a lah dingli le aba-Amorite, mama Yahweh Kulli

le sung gi pag sung nga. ²¹Nshina, Yahweh Kulli le yong tigna njeh dum yong; ih woro, ntol mamiyong, ninga Yahweh, Kulli le akah yong, nah nahteng riyong; ke ih bang ngobong nga, alle irriyong ih wuh agh. ²²Beni kwa agh ih zu a binang ni nah, 'deh shi tasa a bwa adum sung, ate ma ake leghe a shin ngi sung njeh egh, ni zuni yi sung tenana amuri njijere ni shi bollo shi wolli yang nga, ni amuri alah ni shi zu nga agh. ²³'Atewafna loh bonagha yarata; ntolla abwa lum pur bahri, bwa mwoh ari akunvarre. ²⁴A pilla awora ri alah ni dingli agh, zu ari bongrong ma Eshkol, a alliyi bang. ²⁵Le atolla agilih babbah ni njeh ya azuni sung abih yang. Le a ya zuni sung tenana anah, 'ih njeh ma'bonna ni Yahweh Kulli lesung ki pah sung. ²⁶Deshiliya ih shibi wolli yang, keminiya nlowari ri lagha le Yahweh Kulli le yong. ²⁷Nyashiteng agungri leyong ngi nah, ate ma Yahweh ni aghnjih sung nga ke pushi sung anjeh Egypt, ate ih biyi sung abih aba-Amorite a girjah sung. ²⁸Ke jebang shi kangha nibeni? A muna ngih sung tigna yahli sung ki yangla, nahni, 'a bayong nga aguliyo asagha a wor sung; alah yang gowoh ni kangni ni ngarung har ba lahgi; deshiliya, ye shi shinna amuna Anakim a beh.' ²⁹Le ih nahyi yong, 'Ke ih bang ngobong nga, alle nga bang yang nga. ³⁰Yahweh Kulli le yong, nga wora dum yong nga, ih wolrung te muryong, ninga agah pagha yong nga a njih yong Egypt agh, ³¹Ni balusung, bah nshin pagha ni Yahweh Kulli leyong tolli yong nga, ninga mama bwa ki tolli muni agh, bah kwa nwor nga nhang ke nzuni a bah agh. ³²Keminiya a ri atenana ni aghni Yahweh Kulli leyong nga, ³³nga wora a dum yong a njinjere alli yong bin kpadina, a gishe njiri duh ni a lahgi nji kara. ³⁴Yahweh og tenana le pag yahlulla; le kaniyi giri le nah, ³⁵Njiteng mwoh nyha a ntira aba kunbang mashihra ka shin njeh ma'bonna ni kaniyi giri nga pih akah yong ngh, ³⁶Se Caleb muna Jephunneh. Ih ka shinni ih nga pihni ni aminkahyi njeh ni par agh. Atema kurate Yahweh ni ri kwa. ³⁷Deshiliya yeh Yahweh lulla rang ate muryong, nahyi, yong nga ninga ka beh agh; ³⁸Joshua muna Nun, nga tagha kundum yong nga, ihka wora abeh; ntenshi ri, ate ih nga billa Israel aka tol gibere. ³⁹Deshiliya, amuna makena le yong, amama n'nah ka dig giri loghe kumma, abeni ni kyari nyha ni yeri gima bonna alle mashihra agh-aka ingna beh. Ayang ni nga pah yang ni, le ih dig mamiyang. ⁴⁰Keminiya ate muro agh, pilaa atoll biri kika balusung amuri njinjere ni kika a Sallang Reeds. ⁴¹Le agha ih nah nga, 'Shin pagna gimashihra ri Yahweh; shi woro shika pag luah, le shi bil gah kwa Yahweh Kulli le sung lagni ni sung ih pag nga,' Babura ni kwa a ntiri yong ih kurri ni gibura luah, le nyongha ngil riyong wolli alah ni dingli ya. ⁴²Yahweh nah nga, 'nahyi yang, "ke nwoollo ke ih pag luah, ate Ningi pag ni yong nga, le aba-shibi yong ka gankun yong." ⁴³Ih nahteng ri yong a njinjere ni, keminiya ni teshi kiri yong nga. Nlowari agi lagna ni Yahweh; nyha nga ogbang nga ni wolla alah ni a dingli agh. ⁴⁴Keminiya aba-Amorite, ni digha alah ni dingli ya, pura riyang pir yang ninga anyih, wanghi yong a Seir, a kena a Hormah. ⁴⁵Nyere nji buwa agh dum Yahweh; keminiya Yahweh ni ogha a agih yong nga, alle ke ihka teshi kiri riyong nga. ⁴⁶Nina agh ndigha aKadesh kara dudung, a ntira akara ni kwa ndigni beh agh.

Chapter 2

¹Shi pilla shi tol njinere balusung ni billa kika sallang mabangna, ninga mama Yahweh wabniteng arang nga; shi ginya shi lungri nkonno Seir a kara dudung. ²Yahweh nahteng a rang, nah, ³nging na nlungri nkonno ni kikara ye deyong; mpilla nji-gangra. ⁴Lagha abayong, ki nah, “Mbola a njang le a muna gih yong; aminkah Isuwa, ni nongha Seir agh; aka bang ngobong le yong. Ngha ninala ngin lem. ⁵ate ke ihbi worung ni yang nga, nga pagyi yang ni ngi pah yong ngunjuh le yang nga, ko mama nga par ni bakusung; ate wara mpih Isuwa nkonno Seir ihbi dig mami. ⁶Nga kur gilihna ni nga lih ya biyang ni mbollo, deshiliya muru ni nga nuh agh, nga kurri a biyang ni mbollo. ⁷Ate Yahweh, Kulli le yong kwa; yerina gahla lo a lusung. A ntiri abogho woro-bahri niya, Kulli le yong gingna niyong, deshiliya gubung nyha shinro agh. ⁸Le shi billa a njibin amuna ngih sung, aminka Isuwa ni nongha a Seir, kukwo logho a njinjere Araba. Logho Elat ni logho Ezion Geber agh. Ke shi pilla shi dag njinjere balusung ma Mowab. ⁹Yahweh nah nhang, ‘ke ihbi loghi aba-Mowab agh, deshiliya ke ihbi woru ni yang a luah agh. Ate ni ngi pah yong njeh ni ihbi dig mami yong nga, ate ma nwale mpih aminkah Lot njeh Ar, ihbi dig mami yang. ¹⁰(Aba Emawa nongha abiye kikara, abayong magulina, agowo, asahghi ninga aba- Anakim; ¹¹A yang nga deshili atol yang ninga aba Rephaim, ninga Anakim; keminiya aba Mowab gor yang aba Ema. ¹²Deshiliya aba Hori nongha a Seir kikara, keminiya aminkah Isuwa ni zu nongha biye a njum yang. A gir jah yang a nji yang kedebang ah digha bang leyang, ninga mama Israel pagni a njeh giberre ne ni Yahweh pah yang nga.) ¹³Nibeniya nlogho ndur guguri Zered.’ Ke shi dur guguri Zered. ¹⁴Nibeniya logha ri akahra ni shi dagni Kedesh- Barnea keni ri kunbang ni shi duri guguri Zered agh, bogho woro mwoh pur lum ni pure tonpur ihne ni. Kunbang ni kwa ni nyha abayong ni tenne, peri kenna kun luah agh wuh a lusung kwa ninga mama Yahweh kaniyi yang giri a muri agh. ¹⁵Deshiliya, Yahweh pag kil ari logho le yang ate ih ka gir jah yang a nji bin abayong kedebang ha aka malli. ¹⁶Nina le pagha, nga kwa abwa ni pyeri pag luah woro wuh a ntira abayong, ¹⁷Nga Yahweh wab ni teng rang nga, ki nah, ¹⁸Nikahri ya nga dur Ar, njang le ba Mowab. ¹⁹Nga ih zuni gyab ni girikari Ammon le, ke ihbi gangshi yang ko mwono ari yang nga; ate ni ngi pah yong ngun njeh le ba Ammon ihbi digha a muri agh; ate nwara mpih aminkah Lot ih dig mami yang.” ²⁰(Gire deshiliya a tolli ninga njeh le aba Rphaim. Aba- Rephaim digha biye Kikara – keminiya aba Ammon gor yang ih abba Zamzummim- ²¹Abayong magulina, agowo, asahghi ninga aba- Anakim; keminiya Yahweh gir jah yang a dum aba Ammon, le nongha biye apag telle. ²²Yahweh ni deshiliya ye paghi aba Isuwa, ni nongha Seir agh. Ngha giri jah aba Hori a kundum yang, le aminkah Isuwa nongha biye pag telle ke tollo zuni ni kahri. ²³Ke ih mi agh aba Avvi ni nongha amin-alahni tollo kika Gaza, aba Kaftori, ni pura a Kaftori, gir jah yang le nongha a mbu laying.) ²⁴“Nibeniya nlogho, ih tol giya le yong, deshiliya ndur njonglong le ba Arnon, nshinna, mpahne yong ba Ammon Murung Heshbon, ni ngun njrh le. Nloghshi ag biye, deshiliya nworung ih pag luah ri yang. ²⁵Nikahri ya nga tig ngobong ni karriya le yong ari abayong ni ngun njah kwa agh; aka og gipagna le yong aka koshiyo ni nuh gani ate muro. ²⁶Ntashi aba kuntumo a lusung Kedemoth ihbi a kenna bin Sihon, murung Heshbon, ni kuntumo ma ollolo nahyi, ²⁷Deh ihbi nsagsah a ngun njeh lo; nga billa a njinjere magula, ni ngi kenghe abung malih ko makatang nga, ²⁸Aka mag nhang gilih ma kun mbollo lang, ate ma nga lih, peg muru a kun mbollo lang ate nga nuh; giri mwoh, dang nga ihbi mbil ni kusang ihbi nworo; ²⁹Ninga mama aminkah Isuwa ni nongha a Seir ni mama aba Mowab ni nongha a Ar, pagha nhang; Ke nduri Jordan ih zuni a njeh ni Yahweh Kulli lesung ki pasung agh. ³⁰Keminiya, Sihon, murung Heshbon ni aghi ihbi shi billa shi wor agh; ate Yahweh Kulli le yong wara tenshi kun yahli deshiliya ye dungri kun yahli ate ihka lih ni luah a nji ri tenkurung le yong ninga mama pag nikariya. ³¹Yahweh nah nga, ‘nshinna. Ntolla pah yong Sihon ni njeh le ni dum yong; logshi aghi, ate ihbi ag njeh ih dig mami yong; ³²Ke Sihon loghi sung, ihni ni aba lieh, ni luah a Jahaz. ³³Yahweh Kulli le sung pah sung yang ke shi lih yang ni luah, ni amuni ni a liea lieh kwa. ³⁴Nshi agyi alah yang kwa a kunbang egh le shi gir jah alah yang kwa, -abuna ni amehna ni amuna makenina; ni shi dag bung abba. ³⁵Sete agiluwo ni shi tol yi mur sung kunkolo, ni agima gire ni alieh agh ni shi ponyi mur sung. ³⁶Logha Arower, nga ari malale bongrong le Arnon, ni logha a lah ni a bongrong agh, ke biliyi kwa kenni a Gilead, lah nyha wa tang nhang nga. Yahweh Kulli le sung pahna yang a bih sung. ³⁷Ngun njeh le aminkahyi Ammon ni pag ba ni keg nhang nga, ni a nji kun Murun Jabbok, ni alah ni a nkonno- ba kwa Yahweh Kulli le sung ngayi sung bang ke ken nhang nga.

Chapter 3

¹Le shi pilla shi nyere ari njinjere kikh Basha. Og, murung le Afa-Bashan, puro zu wol sung, ihni ni abayong, azu wolrung a Edrei. ²Yahweh nah nga, 'ke ba ngobong le agh; atema pah neyong lihluah amuri ni tigha abayong ni njeh kwa abih yong.' Ngha paghi ninga mama ih paghi Sihon, murung le afa-Amorite, ni nongha a Heshbon nga. ³Nina agh Yahweh Kulli le sung ossopah sung lihluah amuri Og murung Bashan, ni abayong kwa tig neyang a bih sung. Shi wolli yang shi sokkoh mwoh nyha abba dighi ya. ⁴Shi ponna aleh kwa akunbang egh. A ntira alah worotahro agh mabi nyha ni shi agha a bih yang nga agh-ni akasa njeh Argob kwa, njemurung le Og ni Bashan agh. ⁵A lah ni kwa a kangni ni angarung ma logna, akakunjere, ni alahmbah; nyha ma aminlah ni kangni ya agh. ⁶Shi girjah yang kwa, ninga mama shi paghi Sihon murung ma Heshbon, girjah a leh kwa-abuna ni amenah ni amuna ma kenina. ⁷Keminiya agiluwo kwa ni aga aponno alah egh ya, aponghi muryang agikumna. ⁸A kunbang egh ya shi pon njeh abih a murung le afa-Amorite ni bahri ya, ni a dum Jordan, logha ri bongrong Arnon kena ri Nkonno Hermon. ⁹(Nkonno Hermon ni afa-Sidon ki gori Sirion, afa-Amorite gori ih Senir). ¹⁰Ni alh ni kwa a beng nga, Gilead kwa, ni Bashan kwa, ni njinjere ni kwa kikh Salekah ni Edrei, alah njemurung le Og Bashan. ¹¹(Ate a nshile afa Rephaim, murung Og ma Bashan ni wa oh kunkolong. Nshina! Alah le ya alah ma ndolong ni. Ih nyha a Rabbah, bah aminkahyi Ammon nongha nga? Nonno le bung tongbi Ihne ni dahra le bung ihne, njinjere ni abayong ki pyeri nigiri agh.) ¹²“A njeh ni shi ponghi mur sung a kunbang egh ya- logha Aroer, nga njiri bongrong ma Arnon, ni gyali alah dingli ma Gilead, ni a leh-ih pih afa-Reuben ni afa-Gad. ¹³Ke nshile Gilead ni Bashan kwa, njemurung le Og, ih pih a gyali kunvarre ma Manasseh. (a kasa njeh ni kwa a Argob ni Bashan a gori ih njeh Rephaim. ¹⁴Jair, minkahyi Manasseh, tol kasa njeh Argob keni njang le afa-Geshur ni afa-Maakath. Le gor kasa njeh ye, kpañni Bashan, ni lulli, Havvoth Jair, ha kyari.) ¹⁵Mpah ni Makir Gilead. ¹⁶Kikh bin afa- Reuben ni afa-Gadmpah nje logha Gilead kikh ri bongrong ma Aenon- ke ntiri bongrong ni ki pag njang – ke kena ri banghamuru Jabbok, mama ki pag njang ni aminkahyi Ammon. ¹⁷Njang mamona agh ihni deshili beng mabongrong banghamuru Jordan, logha ri Kinnereth kena Shallang ma Arabah (mama ni, pag Sallang Mwatolong) kena ri banjonglong ma Nkonno Pisgah nji tebang. ¹⁸A kunbang egh ya lagna yong, nahni, 'Yahweh Kulli leyong pahne yong njeh ih dig mamiyong; yong, afa luah kwa, ka duro ni gibura kedebang amuna ngih yong, afa Israel. ¹⁹Keminiya amah yong, ni amuna kenina le yong, ni agiluwo le yong (nyerina nyong nga ni agiluwo dudung), nga digha a lah ningi pah yong nga, ²⁰Kedebang Yahweh ki pih amuna ngih yong usulo, nga mama pah yong nga, kedebang a ossa aponna a lah ni Yahweh Kulli le yong ngi pah yong dum Jordan; le nga yere, beni kwa agh, ari agikumna le ni ngi pah yong nga. ²¹Nlangna Joshua ari kunbang egh, nahyi ' njoh shina agah kwa Yahweh Kulli le yong paghi a murung ni bahri ya; Yahweh ye ka pag jamme ari njemurung ni kwa ngi ka nga nghan. ²²Ninga bang ngobong le yang nga, ate Yahweh Kulli le yong ih ni mwoh ki wolrung te muryong. ²³Min nga ngi jim Yahweh a kunbang egh ya, nahni, ²⁴Eh Magula Yahweh, a logshi na dummi gurolo agi magulina ni maso buh ogh; ate kulli yang a kuli alle a ngungnjah ka pagha agiri ninga mama apagha, ni azah irritena agiri? ²⁵Le ih nwora beh, jim noh, ni shina njeh maonna ni dum Jordan nga, a lah maonna ni dingli ya, ni Lebanon deshili. ²⁶Keminiya yeh Yahweh lulla ra rang ate muryong; ni ye teshi kiri rang nga. Yhaweh nah nga, 'Deh nga ih peri yong-ke ye nahteng rang amuri ga agh: ²⁷Wora kuli muri Pisgah le a logshi njoh nji-nakuli, nji-gangra, nji-tebang, ni nji-tebang; Shin ni njoh, ake na wor dur Jordan aka beh ya. ²⁸Keminiya, alliyo Joshua ih tenkirung ni tenshi ri, ate ih ka wora a dum abayong, le ih ka tigh yang a tol bere ni njeh ninga shin nga.' ²⁹Nina agh shi nongha abongrong njikari Beth Peor.

Chapter 4

¹Nibeniya, aba-Israel ih mag kiriyong ari agigilla ni awabba ni ngi alliyi yong ih paghi; ate nga dfig njah, le nworu ih ke ag njeh mama Yahweh Kulli le ateriyong ki pah yong nga. ²Ninga buri tenana mama ngi lagni yong alle ntol gubung nga; Ate ihbi mbol alagha le Yahweh Kulli le yong mama ngi lagni yong nga. ³Nji yong shinna gah Yahweh pagha a Ba'al-pe'or, ate Yahweh Kulli girjah yang a ntira abayong ni kwa kuratye Ba'al ma Peyor; ⁴Keminiya abeni kpaghari Yahweh Kulli le yong nga kwa njah zuni ni kyari. ⁵Nshinna, ih alliyi ne yang agigilla ni awabba agh, ninga mama Yahweh Kulli le yong lagna nga, atema nga pagha a gah a njeh ni ngi ingna nga ponni mami yong nga. ⁶Ninale mbol yang mpag yang; ate ih ni ih pag yeriteng ni tenjung a nji agh abayong, yang nga kwa ogha awabba, ki nah, 'njiteng ni abayong magulina niya abayong ba yeriteng ni tenjungni. ⁷Ate abayong magulina ma nyeni ninga ni Kulli gyab ni yang, ninga Yahweh Kulli le sung abin sung kyari kwa shi gori ya? ⁸Ni abayong manyeni beh, ni agigilla ni awabba ma gerenteng ni agigilla kwa mama tigha a dum yong a kara ni? ⁹Ih teshi kiriyong kunkolong ni lelmuryong ndfig lyem, ate ke ihbi nzashi ni agah njiyong shin nga, ate ma ke dag yahli yong ha kara usulo le yong kwa. ndummi a muna yong ni amuna muna yong. ¹⁰A kara ni a tagni dum Yahweh Kulli le yong a Horeb, nga Yahweh nah nga, " nkpa bang abayong, nga tigh yang a og tenana lang, ate a alliyi bangha akara ni kwa a gah pagha ngung njah agh, ate a alliyi amuna yang ni. ¹¹Nzu nji tang gyab ni kushi nkonno. Gishe agha a nkonno ha kena yeh ba-kuli; ni pinna, nlagiri, ni pinna mashihra. ¹²Yahweh wabba teng riyong a ntiri ba-gishe; ih ogna ngih ni tenana, keminiya ni nshin gubung agh; ngih ni ih ogno kunkolong. ¹³Ke wabbi yong ogrung le ni lagni yong ihbi pagha, lagha ni lum nga. Ke yongli yang a deshile tahli bahri. ¹⁴A kunbang egh ya Yahweh lagha ihbi alliyi yong awabba ni agibilla, ate nga pag yang a njeh ni nga duro nga pon nga. ¹⁵Nina agh, ih lemur yong yarata-ate nshina a jah agah a kara ni Yahweh wabbi yong a Horeb a ntiri gishe- ¹⁶Ate ke ih biyi muryong ni sher giri ninga giri, ni ki pur babura alle bamah agh. ¹⁷Ki pur nyamma a ngung njah, ki pur nga ni kpatirung ngi logha kuli ya, ¹⁸Ki pur nga ngi kuhna a njahli ya alle ki pur njih ni a muru agh a pya njahli ya. ¹⁹Ninga logshi nji yong a abikuli nga shin kara, ke shieri all eke amuna shieri agh-ni atele kuli kwa-nga puso nga jimma yang ni pah yang gulo-agho wo mama Yahweh Kulli gabi abayong kwa ngung njah agh. ²⁰Keminya, Yahweh tolla yong pushi yong ayeh gishe ndolong, a Egypt, adighi abayong gibere le, nga nyongha ni kyari. ²¹Yeh Yahweh lulla rang ate muryong; nga kaniyi yang giri ih ningi dur Jordan nga, ih ningi ingna njeh maonna nga Yahweh Kulli le yong kip ah yong gibere agh. ²²Keminiya, digna nga wuh a njeh ni; digna ningi dur Jordan agh. Keminiya nga duro nga pon njeh maonna. ²³Ih teshi kiri yong ri ariyong, nina agh ninga zanshi ni ogrung le Yahweh Kulli le yong nga, mama pag ni yong nga, ih nga giyi muryong gi sherna ki pur alle mang ga Yahweh Kulli le yong gang yong bang ke pagha agh. ²⁴Ate Yahweh Kulli le yong nga gishe ma gi lih ya ni, Kulli ma kil. ²⁵Nga ih billa amuna ni amuna amuna yongha, nga ih nji tol kunbang a digha njeh ni ya, ke in nji biyi muryong ni agi sherna ma gire agh, ni pag gimashihra a kundum Yahweh Kulli le yong, ih tighi pag yahlulla- ²⁶Ngor kuli ni njahli ihbi shin yong ni kyari ake fitong le nga wuh kwa a njeh ni nga duro Jordan nga pon nga; ninga tig kara le yong gi nonno a yeh, keminiya jah yong ki gir kwa. ²⁷Yahweh ka meshiyi yong antiri abayong, le dag yong fitong agowoh le yong a ntira abayong, bah Yahweh ki pushi nga nhang. ²⁸Beh ya nga akulli gulo, tumo bung le abayong, ngung ni tahli, mama ke shinna, ogno, lih, alle ki dungshi giri agh. ²⁹Keminya abeh ya nga al Yahweh Kulli le yong, le nga kummi, nga shing te muri ni yahli yong kwa ni ususlo le yong kwa. ³⁰Nga nyong a gani agh, nga agah kwa niya ka zuni amuryong nga, le a kara wo agh nga yere ri Yahweh Kulli leyong ni og teshi kiriyong ri ngih. ³¹Ate Yahweh Kulli le yong nga Kulli ba gienna ni; ni ih magshi yong nga alle girjah yong, alle ih zangshi ni ogrung le akah nga kaniyi yang nga. ³²Nibeniya illibang amura akara wor agh, nga ri ke zu a kunbang le yong nga, le a kara ni Kulli gilli bwa a ngung njah, alli bang logha ri tina bah kuli ke pura ri mamona, alle gubung nga nhang ye gulo ninga mama, alle ih gubung ninga a og tebi? ³³Ye pagna pa ih abayong ogna ngih Kulli ki nahteng a ntiri gishe, ninga mama ih og agh, ni dignjah? ³⁴Alghe ih Kulli nye monna ki woro ka tolyi muri abayong a ntiri abayong babah, njiri amomoh, njiri agidunna, ni njiri anjiworoshi, ni nji ri luah, ni njiri gulo bih, ni njiri non bung, ni njiri agi pah ngobong, ninga nga kwa Yahweh Kulli le yong paghi yong a Egypt a njiyong nga? ³⁵Nyong ni adummi yong a gah kwa ni ya, nina agh nga yere ih Yahweh agh Kulli ni, ni nga mama te nyha ninga ihni nyha. ³⁶A ye bah kuli tig yong ih og ngih, ate ih nga lag yong; a ngung njah tig yong ih nshinna gishe magula le; ih ogna tenana a yeh gishe. ³⁷Atema tolla a akh yong, ke tariya a minkah yang ni jum yang nga, ke pushi yong a Egypt ni dinna le, ni dighamuribang magula; ³⁸ate ihbi piriya abayong guliyo ni irritenna wor yong nga, ate ihbi zuni yong yeh, ih pah yong njeh le yang ih dfig gibere, ninga ni kyari. ³⁹Nina agh yere ni kyari, a nonshi a yahlo, ih Yahweh ni Kulli ni abidong kuli ya ni ngung njah ni pebbe ya; nyha deshiliya. ⁴⁰Nga tigha agibilla ni lagbang le ni ih lagni yong ni kyari ya, ate ih dfig ni yong olollo ni amuna yong jum yong nga, ate ihbi kara le yong nnonno a njeh Yahweh Kulli le yong ngi pah yong ma kikene." ⁴¹Le Moses tariya alah magulina tahro

a nji-tebang le Jordan, ⁴²atema beni kwa agh logh le bangha kena ri mamona leyang nga wol luoh minbih nyha a yere le ya agh, alle ba-shibi ni kikara agh. Njiri bangha ke ri mamona lah magulina egh le, logh le iḡbah. ⁴³A yang ni: Bezer ni abalusung nga, njeh ni beng agh, ate aba-Reuben; Ramoth ni Gilead agh, ate aba-Gad; ni Golan ni Bashan, ate aba-Manasseh. ⁴⁴Ngha pag gigilla ni Moses tigha a dum aba-Israel agh. ⁴⁵Agah ni pag awaḡḡa ogrung, gigilla, ni agibilla nga waḡteng ri aba-Israila nga a puri a Egypt. ⁴⁶Ngha a yagha a nji-tebang le Jordan, a bongrong girikari Beth Peor, ni njeh le Sihon, murung le aba-Ammon, nga nongha a Heshbon, beni Moses ni aba-Israel tolita yang nga a puri Egypt agh. ⁴⁷A ag njeh ni dḡg mamiyang, ni njeh murung Og ma Bashan-nga, amurung le aba-Ammon ni bahri ya nga dum Jordan kikari nji-tebang. ⁴⁸A nje logha Aroer, ha ke kene kun bongrong ma Arnon, kena Nkonno Siyon (alle Nkonno Hermon), ⁴⁹Ni kpaḡ ni abeng ni kwa abongrong kun murung Jordan, njiri nji-tebang dum Jordan, kikari Sallang Arabah, kika ri bajonglong ma Nkonno Pisgah.

Chapter 5

¹Moses gor aba-Israel kwa nah yi yang, "N'og, Israel, agibilla ni awabba lang Myang ngi nahteng akiriyong nikyari, ate nga aliya yang le nga bol yang. ²Yahweh Kulli le yong tig ogrung ni yong a Horeb. ³Yahweh ni pag ogrung ni akah yong, keminiya ni yong, shi sung nga kwa a njiung a bah nikyari ya. ⁴Yahweh nahteng ro kundum ni kundum amuri ngonno a ntiri giche ⁵(Ari kunabng ye ya ntangha ntiri yong ni Yahweh, te dummi yong ateng ni; ate nyongha ngi bang ngobong le giche, le ni kenna kahri ngonno agh). Yahweh nah, ⁶Mini Yanhweh Kulli le yong, beni pushi yong ah njeh Egypt, ah lah guro agh ⁷Ni awo pagni akulli mabih ya kedebang mem agh. ⁸Ni awo giya muro gishera agh aghle gah ki pur giri ni akuli, ko gah ngunnjah binjah ya, ko gah a muru tinne ya. ⁹Nin nga gungi yang nzali ya ko pag yi yang tumo agh, ate Mini, Yahweh Kulli le yong, min Kulli ma kikki. Mini fugsu temashihra le akah yong njiri zuni fugsu amuri amuna, kenna ri njah matahro ni maihne mami abeni shib bang nga, ¹⁰ni dumagnjiung ma kekenne ri agweh, ri abeni agnjiang agh ni bol lagbang lang agh. ¹¹Ni gor lulli Yahweh Kulli lo ni ngho agh, ate Yahweh ni ki bolli ni gimashihra te gor lulli ni ngho agh. ¹²Tignjiuh ri Kara Usulo ni ate a bolli gerenteng, ninga mama Yahweh Kulli le yong lagni yong agh. ¹³Ate akara topurmwoh nga pagtumo ni pagha atumo le yong kwa; ¹⁴keminiya kara matombahri ya Kara Usulo ni te Yahweh Kulli le yong. Amuri ya ninga pagtumo agh-amini nyha, aghle munabuna lo, aghle munangallang lo, aghle guro mabuna lo, aghle guro mangallang lo, aghle dendah lo, aghle mburijeng lo, aghle agiluwo lo, aghle abiri ni kunkala lo agh. Gah ni nina ate guro mabuna lo ni guro mangallang lo ka kum usulo ni weh. ¹⁵Nga dengshe a yahli yong nyong ni aguro anje Egypt, le Yahweh Kulli le yong pushi ni bih irritenna ni njiri nonno bih. Teya Yahweh Kulli le lo lagna lo te bol kara Usulo. ¹⁶Gushi tero ni nguoh, ninga mam Yahweh Kulli le yong lagni yong ihb.i pag agh, ate nga dignjah kunbang dudung a njeh ni yahweh Kulli lo ki poh agh, le ate gah kwa'agh ka woro yarata ni weh ¹⁷Ni awo wolnuoh agh. ¹⁸Ni awo pagnjah agh. ¹⁹Ni awo ifgiri ya, ²⁰Ni awo wabkun yiri amuri minboh agh. ²¹Ni awo tinjiuh ari mahle minboh agh, ni awo tignjiuh a liye monboh agh, babang le, aghle guromabuna le, aghle guromangallang le, aghle dendah le, aghle mburijeng le, aghle gah te kwa pag mami minboh agh ²²Yahweh wabba ateng ni jollo te kpaaba le abayong kwa amuri ngonno a ntiri giche, ma nlelle, ni pinna jig; ni buhriateng mabih ya. Le yongli yang amuri akasatahli bahri le peng yang. ²³Zu pagha nga ih ogni gieh a ntiri pinna, nga ngonno ki pihni agh, ke ih zu a kahrang -atenna le tong kwa ni mura akunbiri. ²⁴ih nah, 'Nshinna, Yahweh Kulli le sung dumne sung gusso le ni gullo le, le shi ogna gieh a ntiri giche; shi shinna nikyari nga Kulli ni nahteng ri abwa agh, aka dignjah. ²⁵Keminiya mag pag yi ke shi wuh? ate giche magulla le ka lih sung; nga shi digha ah og gieh le Yahweh Kulli le sung agh, shi wuh. ²⁶Ate ninga sung antira abayong abeni og gieh le Kulli ma usulo ki nahteng antiri giche le dignjah, ninga mama shi pagha? ²⁷Ate weh, weh kenne ki og agah kwa'agh Yahweh Kulli le sung wabba; le ah zu bishiliyi sung gah Yahweh Kulli le sung wabba agh; shi ogyi ni teshikiri sung ri. ²⁸Yahweh ogna ateng le yong nga ngi nah ni teng rang agh. Le nah nhang, 'Ih og ateng le abwa, gah a wabba agh. Nga a wabba borna. ²⁹Oh, ke aka pagni jah kunyahlung egh ari yang, ate aka gussang le abol alagbang lang nikyari kwa'agh, ate ih woro yarata ni yang ni amuna yang ha kekenne! ³⁰Woro ke wabbi yang, "Nyera a gunri le yong. ³¹Keminiya weh ya, tangha girikarang bah, le Nga wabba a lagbang ni kwa, agibilla ni awabba ni aka aliya yang agh, ate a ba bolli a njeh ni Ngih pah yang ihbi dig mami yang agh. ³²Nga bolli, teya, Yahweh Kulli le lo lag no; ni awo pilla nji bung malih ko makatang agh. ³³Nga ginya anjinjere ni kwa Yahweh Kulli lo lag no agh, ate a dignjah, le agah kwa'agh a woro ni weh yarata, le ate ma a non akara lo a njeh ka dig mamo agh.

Chapter 6

¹NiBeniya agah ni pagha agigilla, agibilla, ni awabba ni Yahweh Kulli le yong lagni meng ihbi alliyi yong, ate inga bolli yang a njuh nga wor ngi duro Jordan inga pongha; ²Ate ma nga gushi Yahweh Kulli le yong, ate ma inga tolla agibilla ni agigilla ni ingi lagni yong- yong, amuna yong, amuna amuna yong, ni akara ususlo loh kwa, ate ma a kara loh ka nonno. ³Ninia agh ih mag kiri yong, Israel, ni mbol yang, ate ma ihka wori weh kukoturo, ate ma inga buri gowoh, a njuh ni ki sogli kyira ni nyih agh, ninga ma Yahweh, Kulli le akah yong ogri ih ka pagha. ⁴Nmag kiri yong, Israel: Yahweh Kulli le yong, ihni Yahweh mwoh. ⁵Nnga tol Yahweh Kulli leyong ni yahli yong kwa, ni ususlo le yong kwa, ni irritenna le yong kwa. ⁶Tenana ni ngi lagni yong ni kyari ya ih digha ayahli yong ⁷Le aka alliyi amuna yong kikir; nga wahteng amuri nga digha njahli a lah yong nga, nga nga ginya anjinjere ya, nga ih nongha njahli ya, nga ih logha njahli ya. ⁸Nga kur yang ninga agidumna a bih yong, aga dig ninga gi kura kumurung antiri le a njih yong. ⁹Nnga yongli yang ri akun kangna lah yong ni ri akakunjere le yong. ¹⁰Nnga Yahweh Kulli le yong zuni ni yong a njuh kaniyi akah yong, bin Abraham, bin Isaac, ni bin Jacob, ih nga pah yang. ni a lah magonna ni maonna ni bagha agh, ¹¹Ni a lah ni dushi ni a njah gimabonna ni nin gil ya agh, ni atuhmuru ni nin tuma agh, ni babang njingung ni ngung olive ni nin pan nhang nga, nga lih nga dimma- ¹²le ih diglyem ate ma ke ihbi janshi Yahweh, beni pushi yong njuh Egypt, a lah gana agh. ¹³Nnga pih Yahweh Kulli le yong gulo; ihni nga guso, le nga kaniyi giri ni lulli. ¹⁴Ate ninga kuratye a kulli mabiya, a kulli le abayong ni kangni yong kwa agh- ¹⁵ate Yahweh Kulli le yong ni ntiri yong nga Kulli ma kikil ni-ih paghi le, yahlula le Yahweh Kulli le yong agha a mur yong le ihka girnjah yong a ngung njahli. ¹⁶Ninga pyeri Tahweh Kulli le yong ninga mama ih pyeri a Massah agh. ¹⁷Nnga bol alagha le Yahweh Kulli le yong kikir, lagha ma njiteng le, ni agibilla nga lagni yong nga. ¹⁸Nnga pagha gerenteng ni maonna a njih Yahweh agh, ate gah kwa ihbi dig yarata ni yong, atema inga ingna nga ponnjuh maonna ni Yahweh kaniyi akah yong nga. ¹⁹Ihka piriya aba-shibi yong a kundum yong, ninga wabba le Yahweh ²⁰Nnga amuna yong illi yongari kunbang ni zu agh, nahni, 'Mang ngi pagha awabba ogrung, agibilla, ni awabba babba ni Yahweh Kulli le yong langni yong nga?' ²¹Le nga nahyi amuna yong, 'Susuni agurole Pharaoh ma Egypt; Yahweh pushi yong a Egypt ni bung irritenna. ²²Le pusa agidumna ni agi njiworoshi, guliyo nina, amuri Egypt, muri Pharaoh, ni mura lah kwa, a nji yong; ²³Le pushi sung abeh, atema ihka zuni sung bah, ate pah sung njuh ni kaniyi akah sung nga. ²⁴Yahweh lagna sung karani kwa agh ih shi bolla agibilla, bang ngobong Yahweh Kulli le sung ate binmurbang le sung, ate ma ihka dag sung njah, ninga ma ni kyari ya. ²⁵Ingha shit olla a algha ni kwa a kundum Yahweh Kulli le sung, ninga mama langni sung nga, gahni ga pag gerenteng le sung.'

Chapter 7

¹Ngha Yahweh Kulli le yong zuni ni yong anjeh ni ih ke dfig mami yong agh, piriya abayong dudung dum yong-aba-Hittite, aba-Girgashite, aba-Amorite, aba-Canaanite, aba-Perizzite, aba-Hivite, ni aba-Jebusite- ajeh magilina tombahri ni irritenna orr yong.²Yahweh ni Kulli le yong ni pah yong yang ngha ih gani kunyang agh, le dfiga ngha girnjah yang kwa. Ninga tig ogrung ni yang agh, ni shin gi'enna le yang agh. ³Aghle nga pag njiwula ni yang agh. Ni nga pah amunangallang le yong te amunabuna le yang agh, ni nga tolla amunangallang le yang ate amunabuna le yong agh.⁴Ate aka pilla amunabuna le yong a kuratyang, ate aka gussa akulli ma sa. Ke Yahlulla le Yahweh ka agha amur yong, le ihka girnjah yong sussy. ⁵Ini nga pag yang ni na: Nga wanghi adeshile le yang nzali, ih meshiya jouri tahli le yang kikipasha, kashi angung Asherah le yang nzali, le ih pinshi allah le yang ni a bagha.⁶Ate ih nyong ni bayong atigsa te Yahweh Kulli le yong agh. Ini tol yong ihbi dfig abwa ate ih pag le yong, orra a nshille abwa ni kwa amuri ngunnjeh agh.⁷Yahweh ni tig agnjiung le amur yong ko tol yong atema gogwo ih orra anshille abwa agh-ate le ih nyong ma fitong antira abwa-⁸keminiya atema agnanjih yong, ni tolla ihka bol gah kaniyi ater yong agh. Gah ni pah yi ke Yahweh pushi yong bung irritenna ni ashi yong a lah gani, abih Pharaoh, murung Egypt.⁹Teya ih yere ih Yahweh Kulli le yong- Ihni Kulli. Kulli mapahnjiteng, beni ki bol ogrung ni pahnjiteng ate gwesh anjah ni abeni ih agnjih yang ni bol lagbang agh, ¹⁰keminiyaih nwah abeni jenni a kundum mi ya, te girnjah yang; ni ih ashiyi beni kwa jenni ya; ihka nwah yi ni a kundum mi. ¹¹Yong teya nga bolla alagbang, agibilla, ni awabba ni Ngi lagni yong nikyari ya, ate ngha pag yang.¹²Ngha ih teshikiri yong ri awabba, ni bollo ni pag yang agh, ihka pagha le Yahweh Kulli le yong ka bollo ni ogrung ni pahnjiteng ni kaniyi ater yong agh. ¹³Ihka agnjiung, moshi weh, ni buhri weh. Ihka moshi gi billa lo, a njingung ni njeh lo agh-anjigir lo, murunjingung lo, amurun lo,-a munadeh ni ni ri andah lo agh ni amuna anjuh lo ni a njeh ni kaniyi atr yong ihka pah yang agh.¹⁴Aka dfigni mosso orra anshille abwa kwa; babura nyha ni ki pag ni muna agh ah ko mangallang ki dfig nkobi a ntiri yong ko ntira agiluwo lo. ¹⁵Yahweh ka tol abinkonna le yong kwa; konno mashihra ni Egypt ih nyeri ya nyha ka pagha ri yong agh, keminiya ihka tighi amuri abeni kwa shibbi muryong agh¹⁶Nga lih abwa ni kwa Yahweh Kulli le yong ka pah yong agh, le njih yong ni ki shin gi'enna le yang agh. Ni nga gushi akulli le yang agh, ate ihka tam yong.¹⁷Ngha ih wabba a yahli yong, 'abayong gogwo na orrang agh; niyellang ni nga ponni le?'- ¹⁸ka bang yang ngha; aka dengshe a yahlo agah Yahweh Kulli le yong pag yi Pharaoh ni Egypt kwa'agh; ¹⁹Agana magulina ni anjih yong shin agh, agidumna, agi njiworshi, bung irritenna, ni nonno bung mama Yahweh Kulli le yong pushi ni yong agh. YahwehKulli le yong ka pag jamme ari abwa ni kwa nga bangha.²⁰Buhre ya,Yahweh Kulli le yong ka tutti aminkwa nuyibang antiri yang, ha kedebang abeni a dag agh ni abeni songri mur yang ari juhro a dum mo. ²¹Ni nga bang ngobbong le yang agh,Kulli magulla ma pah ngobbong. ²²Fitong ni fitong Yahweh Kulli le yong ka piriya abayong ni dum yong agh. Ni ma nga gankunyang a kushi mona agh, ko ayamshihra ka gogwa ri yong.²³Keminiya Yahweh Kulli le yong ka pah ganmurung amur yang ngha ih nlungri ni yang a luah agh; ihka piliyi muryang ha nga girnjah yang. ²⁴Ihka tigha amurung le yang aka digha a kushi dighamuribang le yong, ni tig lulli yang ihbi biya abinjah le bakuli.Mamona nyha ka gan tagha a dum yong agh, ha ka girnjah yang.²⁵Nga pinsa amgbali ga a sherre akulli le yang agh-ka agnjih danna ko gifugna ma yinyilling ni vulli yang ni tol yang te muro, atema ngha apg yi ya, aka digha a tamma le yang-ate gi jenna ni abin Yahweh Kulli le yong. ²⁶Ni awo zuni gi jenna a liyo ni log gushi ya. Aka shibbi ni jenne mashihra, ate atig ne sa ate girjah ya.

Chapter 8

¹Digna inga bolla alagha ni kwa ngi pah yong ni kyari ya, atema ih dig njah ih buro, ih woro ke pon njeh ni Yahweh kaniyi a kah yong nga. ²Nga deshi anjinjere ni kwa Yahweh Kulli le yong billi yong a bogho ni woro bahri a balusung nga, ih tigha ihbi nongshi muryong, ate ma ih pyeri ih yeri gah ayahli yong nga, alle ko inga bol alagha le ko nyha. ³Nongshi muryong njeh, tighi yong yahlo, le lihni yong ni manna, mama nin yeriya agh ni mama akah yong ni yeriya agh. Pagha ate ihbi dummi yong nyere ni brodi ni kunkolong ki tigha abayong njah agh; keminiya, njiri nga kwa pura njikun Yahweh abayong digni njah. ⁴Akanda gile yong ni saniya sokkoh agh, kushi yong ni moriyo ari abogho woro. ⁵Nga amuri ayahli yong, atema alle nga tol alagha, niyelang, ninga mama bwa ni pagni muni ya, ihni Yahweh Kulli le yong ngi pagni yong. ⁶Nga bolla alagha ni Yahweh Kulli le yong, atema nga ginya a njinjrer le nga gushi. ⁷Ate Yahweh Kulli le yong zuni yong a njeh mabonna, njeh ni aguguri muru, ma tuh njimuru, ki sulla abongrong a ntira adingli; ⁸A njeh ma kikaya, njingung, angung gori, ni agibangna; njeh ma a ngung olive ni nyih. ⁹Njah ni ninga cheng brodi a enna agh ni gubung nyha nga pag enne ya; njeh ni atahli le agh gil yang ni ndolong, a yeh adingli egh ya nga tuhma copper. ¹⁰Nga lih nga dimma, nga mosshi Yahweh Kulli le yang ate njeh mabonna nip ah yong nga. ¹¹Ndiglyem ke ih nzangsi Yahweh Kulli le yong, njiri shibi bol alagha le ni agigilla ni agibilla ni ngi lagni yong ni kyari agh. ¹²Nyha nina agh le, nga lih nga dimma, le nga bangha a lah maborina ih digha a yeh yang, yahli yong nga logha kuli. ¹³Ndiglyem nga andah anjuh gowoh agh ni a azurfa ni azinariya le yong buriya, ni agah kwa nyongha niya gowoh agh. ¹⁴Le ke loghshi yahli yong ni nzangshi Yahweh Kulli le yong, beni pushi yong a njeh Egypt, a lah ma gani. ¹⁵Ke nzangshi beni billi yong njiri agima gulina ni agima pah ngobong a balusung, ni nyuoh ma mag ngobong ni agiyeh ni njahli ma koturo bah muru nyha nghan nga, beni pah yong muru ari tahliya bungshiling. ¹⁶Lih ni yong a balusung ni manna nga akah yong ni logh yeriya agh, atema ih nyeshi muryang ni pyeri yang, ih paghi yong gi mabonna a meshile le. ¹⁷Keminiya nga nah a yahli yong, 'dighamuribang la ni irritenna le beng ih kwaaba agikumna ni kwa.' ¹⁸Keminiya nga gorang a yahli yong Yahweh Kulli le yong, atema ihni beni pah yong dighamuribang te kum agikumna, atema ihbi teshi ogrung le ni kaniyi akah yi yong, ninga manma ni kyari ya. ¹⁹Ihka pag ninga, ate ih nzangshi Yahweh Kulli le yong ih ginya a titiye a kulli, bonshi yang ni gushi yang, ngi wabkum amur yong ni kyari le nga juri ni njiteng. ²⁰Ninga abayong ni Yahweh tigha a juri agh a kundum, ih nga juri nina, atema ninga ngi teshi kiriyong ri gih le Yahweh Kulli le yong.

Chapter 9

¹Og, Israel; nyong nga nga dur Jordan ni kyari, nga ingna nga meshiyi abayong magulina ni irritenna wor yong, ni a lah guliyo ni ngarung logh a kuli. ²A bayong guliyo ni sagha, amuna Anakim, abeni ih nyeriya, ni abeni ih ogha abayong nah, 'nyang ka tagha dum a muna Anak?' ³Ngha nina agh nyere ni kyari Yahweh Kulli le yong ihni beni ih wora dum yong ninga gishe ni lih ya; ih girjah yang, ih ka ganku yang a dum yong; nina agh ni nga piri yang le tig yang a juro ni kahra, ninga mama Yahweh nahyi yong nga. ⁴Ke ih wabba a yahli yong, nijummo ni Yahweh Kulli le yong pushi ne yang a dum yong, atele gerenteng lang nga Yahweh pushi meng ih su za pon njeh ni, 'ake ate gimashihra le abayong ni Yahweh ki piri yang a dum yong nga. ⁵Ake nyha atema gerenteng le yong nga alle gimabonna le yahli yong ni nga ponni njeh ni ya, keminiya atele gimashihra le abayong ni Kulli le yong ki piriya a dum yong, nina agh nga tigha ih dig njiteng tenani kaniyi akah yong, ri Abraham, Isaac, ni Jacob. ⁶Ngha nina agh nyere, ni Yahweh Kulli le yong ni pah yong njeh mabonna ni ponno ate gerenteng le yong, atema nyong ni aba ogbang nga. ⁷Ndenshe ke ih zangshi ni yeh Yahweh ni ih lushiya a njeh Egypt ya kedebangih zu a bah, nyong ni aba lowari Yahweh. ⁸Nina agh a Horeb lushi yeh Yahweh ih pih yahlula, le Yahweh yeh lulla dudung ari yong ih girjah yong. ⁹Ngha wori a ngonno ih ke ngi agh, kanda tahli, kanda tahli ma ogrung nga Yahweh pag ni yong nga, Digha muri ngonno kara woro bahri ni duh woror bahri; nite lih brodi ko muru ma nuh. ¹⁰Yahweh pag nang kanda tahli bahri yongli ni muna bih; amuri ya a nyonli agah kwa a tenana Yahweh wabbi yong a muri ngonno a yeh ntiri gishe a yeh kara kpaba. ¹¹Ate pagha amala le kara woro bahri ni duh woro nga Yahweh pah nang a kanda tahli bahri, ni kanda ogrung. ¹²Yahweh nah ngang, 'Logho, sullo nikara, ate mura abwalohbdeni a pusa a Egypt agh, a zurina muryang. A karina apua njinjere ni lagni yang nga. A gil le muryang giri. ¹³Ngha nina agh, Yahweh wab bang nah, 'nshina abayong; ayangha ni tolkirung. ¹⁴Dag nghan ni murang, ate ma nga girjah yang nga tah lululi yang a angung njeh le nga tigho abayong ba irritenna ni guliyo wor yong. ¹⁵Ate le pilla sulla a ngonno, le ngonno ni ki pinni gishe. Le kanda tahli ma ogrung nga a bih. ¹⁶Le shinna, le nshinna, mpagna gimashihra ri Yahweh Kulli le yong. Ngille muryong muna ndah. Mpilla ni kahra ndag njinjere ni Yahweh lagni ni yong nga. ¹⁷Ntol kanda tahli ni bukkoh beng nga. Nwagiyang a ni yong; ¹⁸Deshiliya nkpah njahli a kundum Yahweh akara woro bahri ni duh woro bahri; ni ye lih brodi ke nga nuh muru nga, atema gimashihra le yong ni mpagha, ate pagha temashihra anji Yahweh, ate ih logshi yahlula. ¹⁹Atema miyang bang nbogong yahlula ni bang ni botiya ni mama Yahweh paag yahlula dudung ari yong ni girjah yong. Keminiya Yahweh teshikiri rang akunbang egh deshili. ²⁰Yahweh nga ki pag yahluli ri Aaron ha ki girjah meh; Njimmi Aaron Kulli akunbang egh. ²¹Ntol gimashihra le yong, muna ndah ni ngil agh, mpinsa, nwolliyo, nwaghi, ngogwo lulushi, ha ke ngi pag bubbu ninga tubu, te ngi sob muye a banghamuru ni sulla ngonno agh. ²²A Taberah, a Massah, ni a Kibroth Hattaavah, ih lushi yeh Yahweh ni yahlula. ²³Ngha Kadesh Bernea Yahweh tashi yong nah, 'nworu nke ponna anjeh ni mpah yong nga, 'le nlowari alagaha le Yahweh Kulli le yong, nip ah njiteng nga alle nga teshi kiri yong ri gih ya. ²⁴Ndigna a lowari Yahweh ari kunbang ni nyeri ni yong nga. ²⁵25. Nong ni kundumang a dum Yahweh akara woro bahri ni woro bahri, ate nah na ih ka girjah yong. ²⁶Ih jim Yahweh ni nah, 'O magula Yahweh, ka girjah abayong alle aba bere ni a nwah njiri gulo loh, mama a pushi ni yang a Egypt ni bung tenna loh. ²⁷Ndenshi ni gurolo Abraham, Isaac, ni Jacob; ke a shin tolkirung le abayong ni agh, alle yahlushihra, alle agimashihra le yang, ²⁸atema a njeh ni pushi yang nghan nga ka nah, "atema Yahweh ni gan zuni yang a njeh ni tolli yang, atema shibi na yang, zuni yang balusung ate wol lueh yang." ²⁹Keminiya abayong loh ni ni aba bere loh, abeni a puso ni gulo irritenna loh ni ate dum dighamurubang loh.'

Chapter 10

¹Ari kunbang ni Yahweh nah nga, 'sher giyongli giri ma tahli bahri ninga ma kunduna, le ebbe a zu a binang a muri nkonno, le ih gil doroshi ni ngung. ²nga yongli giri a muri agiyongli gire atenana ni a muri giyongli giri ma kunduna ni a wamma, le a ka tighi a yeh doroshi. ³Nina ni ih gilli doroshi ma ngung nkparang, le sherri tahli ma yongli giri bahri ninga mama ni kunduna agh, le eb nkonno, ni gi yongli giri bahri beng. ⁴Le nyongli giri amuri gi yongli giri, ninga ma kunduna, a gigilla lum ma Yahweh wabba a muri nkonno a yeh gishe agh a kahra kpaaba; le Yahweh peh yang. ⁵Mpilla le nsula amuri nkonno, le tig gi yongline a yeh doroshi ni gil agh; ben ni a woni nga, ninga ma Yahweh langna nga. ⁶(Aba Israila ye log ginya a Beeroth Bene Jaakan wori Moserah. Beni Haruna wuh nga, le beni a lingshi nga; Eleazer, ni munabuna le, pag tumo le malah a beh. ⁷Logho le yang ni ben nga a kenni Gudgodah, nga Gudgodah ni akeni Jotbathah, a njeh amin guguri. ⁸A kunbang nghe ya Yahweh tolla aba kunvarre le a Levi a tol doroshi ma ogrung le Yahweh, a tagha kundum Yahweh a pagyi tumo, le mossa abayong a lulli, ni kahri. ⁹Deshiliya aba Levi nyha ni bang, ko gibere, ninga mama Yahweh Kulli le yong wabba yi agh. ¹⁰Ndigha muri nkonno ninga ma ni kunduna agh, Kahra woro bahri ni duh woro bahri. Kunbang egh ya Yahweh orgha deshili; Yahweh ni log girjah yang nga. ¹¹Yahweh nah nga, 'Logho, wora kundung a abayong a agkunduna ari ginbiri; a woro a ka agha pag njeh ni nkaniyi akah yang giri ngi pah yang nga. ¹²Nibeniya, Israila, mang Yahweh Kulli ki alla biyong, ih bang Yahweh Kulli le yong kunkolo, nginya anjinjere le, ih tolli, le ih gushi Yahweh Kulli le yong ni kunyahli yong kwa ni usulo le yong kwa, ¹³ih bolla agigilla le Yahweh, ni awabba le, mama ngi langni yong ni kahri ate boro le yong ¹⁴Nshinna, Yahweh Kulli le yong yangha a kuli ni kuli le akuli, le ngungnjah, ni nga kwa a yeh agh, ¹⁵Yahweh ni yahli posso ri ater yong kunkolo nina ni tolli yang, ih ni tar yang, aminkah yon, ni nzum yong agh, ye wora a nshile abayong, ninga mama pag ni kahri agh. ¹⁶Nina 'agh njaab nguubur kunyahli yong, ke nye tenshi amel yong nga. ¹⁷Ate Yahweh Kulli le yong, ih ni Kulli le akulli ni Magula le amagula, le Kulli Magula, Ma irritena ni mwoh ni Beni mwoh nyha ni ngobong nga, beni ni agnji bwa mwoh nhang nga ni ye agh lihbung nga. ¹⁸Beni ngi wabnjuoh ate muri aminbawori ni aboro agh, le ki dumma tolla abiri ate pah yang gilih ni gi ishina. ¹⁹Nina agh tolla biri; ate ma ih yong abiri a njrh Masar. ²⁰Ih nga bang Yahweh Kulli le yong; ih ni nga guso. Ih ni nga kpagha ri, nji bin luli ni nga kaniyi ni. ²¹Ih ni nga bonso, ih ni pag Kulli le yong, beni paghi yong agah gima guliya, na gi mag ngobong, mama nji yong woro shin nga. ²²Atehyong woro Masar abayong woro tahro purlum; nibeniya Yahweh Kulli leyong tigna yong ngogho ninga amuna shienri ni a bakuli ya.

Chapter 11

¹Nina agh le nga tol Yahweh Kulli le yong ni bol agibilla, agigilla, awabba, ni alagbang le kara ni kwa.²Nyere nyah gi nahteng ri amuna yong nga, abeni ni yeriya agh ko shinna again ni Yahweh Kullie leyong paghi yong nga, gulo le, tenne le bih, ni nonno le bih,³Agiduna ni agipagna ni pagha antiri Egypt ni Pharaoh, murung Egypt, ni ajeh le kwa.⁴Nite a shin gah paghi aba-tah-luah Egypt, ri apiri le yang, ko ri nyegwoh le yong, nip agha ni paghi Sallang ma Reeds lih ni yang nga a pirri yong nga, ni pagha ni Yahweh girjah yang nga kezuni kyari,⁵aghe mang paghi yong a balusung kezuni ih zuni a bah.⁶Ni a ya shin gah Yahweh pagha a Dathan ni Abiram agh, ke Amuna Eliab muna Reben, nga ngung njahli megh ni kuni le mella yang, alah yang kwa, agungri le yang, ni gi usulo ni kwa pir tayang nga, a ntira Israel kwa.⁷Keminiya anjih yong shinna atumo magulina ni kwa Yahweh pag nga.⁸Nina agh le, ih bol alagha lang ni kwa ngi lagni yong ni kyari agh, ate ma irrung yong tenne, le woro nga pon njeh ninga ka nga nga pon nga,⁹Le ye nonna njeh akara le yong ni Yahweh kaniyi akah yong giri ihka pah yang ni aminkah yang, njeh ni ki suɓ ni kira ni nyih agh.¹⁰Ate njeh, bah nga woro nga pon nga, ih nyha ninga njeh Egypt, bah ih pur nghanh nga, bah ih jamma anji jamma leyong le ih suɓ muru ri ni kushi yong, ninga babang mbugiri;¹¹Keminya njeh, bah ngi wor a pon nga, ih anjeh dingli ni abongrong, le nuh muru kuli ma bakuli,¹²nje ni Yahweh Kulli le yong kona tebiya, ke njih Yahweh Kulli le yong nga kyari kwa amuryong. Logha ri bogho kenna malale bogho.¹³Ih nga pagha, nga teshi kiri yong yerata ari alagha ni ngi lagni yong ni kyari agh, ih tol Yahweh Kulli leyong le ih mboyi tumo in yahli yong kwa ni usulo le yong kwa,¹⁴nga ka pag yong murukuli a njeh ari kunbang le, muru kuli ma kunduna ni muru kuli ma meshili kun, atema nga kpaɓɓa anjigiri le yong, mbah mapiyo, ni murun le yong.¹⁵Ngha pah lusung abang le yong atele andah le yong, le nga lih nga dimma.¹⁶Ih teshi kiri yong ri ariyong ate ma ke asor yahli yong nga, le ih pilli le ngushi akulli baɓɓa le ngungha dum yang;¹⁷Ate le ke yahlulla le Yahweh ihbi sulla amuryong; ate ke ihbi gir bakuli ate ke murukuli ihbi nyah agh, le njeh ni gi biishi anji-ngung, ate le nga juri ni kahraari anjeh maɓonna ni Yahweh ki pag yong nga.¹⁸Nina agh le bol atenana lang ni a yahlo ni usulo lo, kuryang a boh ninga gidumna, deh a dig ninga kura kun murung a ntiri a njung.¹⁹Ngha alliyi amuna yong ni le waɓteng amuri nga ih digha anjahli lah agh, nga nga gniya amuri njinjere ya, nga ih nongha njeh ni nlogha njeh ya.²⁰Ngha nyongli ari akun kalah lah yong ni kun njere lah magula le yong,²¹Ate akara le yong ni akara le amuna yong buro ajehni Yahweh Kulli le yong kaniyi akah yong giri ihka pah yang kikara nga bakuli nga abikuli le ngungnjah.²²Ate ih diglyem nib olla alagha ningi lagni yong, ate ihbi paghi,ih tol Yahweh Kulli le yong, nginya anjinjere le kwa, le nkpa nga ri,²³Le Yahweh piriya abayong ni kwa nongh kedebang yong, le nga pira aayong magulina nini irrung tenna wor yong nga.²⁴Bah kwa bah kushi yong ka pargha ih dig mami yong; logha abalusung kenna Lebanon, logha a banghamuru, bangha muru Euphrates, kenna nji-nakuli le Sallang ka dig njang le yong.²⁵Bwa nyha loghle tagha adum yong nga. Yahweh Kulli leyong ka maghi yang ngobong le ngobong le yong ka kpri njeh ni kwa ih par kushi yong nghanh nga, ninga mama te waɓɓi yong nga.²⁶Nshinna, teshina adum yong ni kyari mosso alle nyommo:²⁷ih mosso, nga ih mbil alagha ni Yahweh Kulli le yong lagni yong ni kyari ya,²⁸ke nyommo, nga ih shibi bil alagha ni Yahweh Kulli le yong ki lagni yong ni kyari ya, keminiya ih keghe a ri njinjere ni ngi lagni yong ni kyari ya, ate kuratye akuli baɓɓah ni nin yeriya agh.²⁹Ihka pagha , nga Yahweh Kulli leyong zuni yong a njeh gi woro nga pon nga, le nga teshi mosso a muri Nkonno Gerizim, le nyommo a muri Nkonno Ebal.³⁰A nyha adum Jordan nga, nji-nakuli le anjinere ni nji-nakuli ya, anjeh le aba-Canaan ni nongha a Arabah agh, deshī ya anji Gilgal, girikari Oaks ni Mareh agh?³¹Atema nyong nga nga dur Jordan nga woro nga pon njeh ni Yahweh Kulli le yong kip ah yong nga, le nga ponni nga nongha beh.³²Ngha bolla agigilla ni awabba ni kwa ntesa adum yong ni kyari ya.

Chapter 12

¹Agah ni ki pagha agibilla ni awabba ni aka bollo anjeh ni Yahweh. Kulli e tero, ki puoh a ih pag mammo agh, ari akara ni kwa aka pag ngunnjah agh. ²Ni njiteng agh a girjah abah kwa abayong ni ih piri ya ki gussa akulli le yang agh, amuri ankonno ma logna, amuri adigli, ni tina angung mabuburu. ³aka wanghi a deshile le yang, meshi yang jouri tahlil le yang kikipasha, pinsa angung Asherah le yang. Digna ka kashi amgbali ga a sherre te akulli le yang agh ni girjah lulli yang abeh. ⁴Ni nga gushi Yahweh Kulli le yong nina agh. ⁵Keminiya abah Yahweh Kulli le yong tollo antiri akunbiri te teshi luli ya, behni ka pag ih digha agh, le beh ni nga ka ngha. ⁶Behni nga zu ni agipahna ma pinshna, agipahna le yong, mwoha ntiri lum le yong, ni agipahna ni kwa nga pah ni bih yong agh, agipahna ma kangiri, agipahna ma yahlusagli, ni billamakunduna le andah ni anjuh. ⁷A behni nga lih nga a dum Yahweh Kulli le yong ni binmurubang amuri agah kwa a tig buoh amuri ya, weh ni aliyo, bah Yahweh Kulli lo mosso nga agh. ⁸Ni awo pagha agah kwa shi pagha bah nikyari ya; nibeni ya beni kwa'agh ki pagha yarata a njih ya; ⁹ate nin sangzu abinusulo agh, abin gibere ni Yahweh Kulli le yong ki pah yong agh. ¹⁰Keminiya nga ih dur Jordan ni digha a njeh ni Yahweh Kulli le yong ki tig yong ih tol gibere ye ya, ihka pah yong usulo ari abashibbi mur yong ni kagni yong ate nga digha ah olollo. ¹¹Le abah Yahweh Kulli le yong ki tigha ate ihbi lulli ih digha agh-behni nga zuni agah kwa lagni yong agh, agipahna le yong ma pinshna, agipahna mwoh antiri lum le yong, ni agipahna ni kwa nga pah ni bih yong agh, ni agipahna ni kwa ih tol ate ma kangiri ni a kaniyi yahweh ya. ¹²Aka pag binmurubang a dum Yahweh Kulli le yong-weh, amunabuna lo, amunangallang lo, aguro mabuna lo, aguro mangallang lo, aba-Levi ni ah kunkala lo agh. atema ih nyha ni bang ko gibere antiri yong agh. ¹³Teshikiro ri muro ate ni a pah gipahna ma pinshina lo abah kwa a shina; ¹⁴keminiya abah Yahweh ka tig agh antiri mwoh le akunbiri le yong agh ke nga pah gipahna ma oinshina, le behni nga pag agah kwa lagni yong agh. ¹⁵Teya, a logle a wollo ni lih anyamma a kunkala lo, ninga mama a tol agh, ag mosso le Yahweh Kulli le yong ate agah kwa pah yong agh; abeni kpanana ni mama nyha kpanana aghlogle lih, anyamma ninga mbama ni nja. ¹⁶Keminiya ni wo lih nkila agh; aka subbi koh a nzali ninga muru. ¹⁷Ni awo lih a kunkala lo ari zakka ma njigir lo, murunjingung lo, murun lo ko billamakunduna le andah ko anjuh lo; le digna ni awo lih a dahri ni ni muro ni gah kwa akanigiri ni a pag agh, aghle gipahna ma yahlungsagli, aghle gipahna ni pah ni buoh agh. ¹⁸Tekushi ya, ihka lih a dum Yahweh Kulli le yong abah Yahweh Kulli le yong tigha-weh, munabuna lo, munangallang lo, guro mabuna lo, guro mangallang lo, ni aba-Levi ni a kunkala lo agh; aka pag binmurubang a dum Yahweh Kulli le yong amuri agah kwa a tig buoh muri ya. ¹⁹Teshikiro ri muro ate ni dag aba-Levi a digna lo kwa njeh lo agh. ²⁰Ngha Yahweh Kulli le yong buhri njang le yong, ninga mama ogrung ni yong agh, lw weh a nah, 'Nga lih nyamma,' atema a tolla a lih nyamma, a logle alih nyamma ninga mama yahlo tol agh. ²¹Ngha bah Yahweh Kulli le yong tol ka tig lulli ya sanna wo agh, le aka wol ndah babbah lo ni anjuh lo nga Yahweh puoh agh, ninga mama lag no agh; a logle alih ah kunkala lo, ninga mama yahlo tol agh. ²²Ninga mama awo lihni mbama ni jah agh, aka lih ari; abeni kpanana ni abeni nyha kpanana agh logle lih ye nga kwa. ²³Ma yere ni lih nkila ye ay, ate nkila agh usulo ni; ni awo lih usulo ni nyamma agh. ²⁴Ni awo lih ya; aka subbi koh nzali ninga muru. ²⁵Ni awo lih ya, ate gah kwa ka woro ni weh yarata, ni amuno ni nzumo agh, nga a pagna ga yarata agh a njih Yahweh ya. ²⁶Keminiya agah mami Yahweh te awo nga ni ya ni gipahna ma kaniyigiri-aka tolla agah aka ka bah Yahweh tigha. ²⁷Behni aka pah gipahna ma pinshina, nyamma ni nkila, amuri deshile le Yahweh Kulli le yong; ke asu nkila dahra ye amuri deshile le Yahweh Kulli lo, le aka cheng nyamma egh. ²⁸Tignjiuh ni teshikiro ari ateng ni Ngi lag no agh, ate ihka woro yarata bi weh ni amuno ha kekenne, nga pag gah boro ni yarata anjih Yahweh Kulli lo agh. ²⁹Ngha Yahweh Kulli lo kashi abayong a dum yong agh, nga a woro te piri yang agh, le ah piriya yang, le digha njeh le yang agh, ³⁰teshikiro ri muro ate ni a ingna a tamma te kurata yang agh, a njummo ni a girajah yang a dummo agh-ingna tamma te biliyakulli le yang, ni ilibang, 'Niyellang ni abayong ni ki gushi ni akulli le yang? Nga pag jamme.' ³¹Digna ninga gushi Yahweh Kulli le yong ari njere ya, ate gah kwa gi jenna na ni abin Yahweh, agah shibbi ya-a pagna gah ni akulli le yang; aya pinsa amunabuna le yang ni amunangallang le yang a gicheate akulli le yang. ³²Agah kwa lag no agh tignjih ri. Ka buhri ko atolla ntire ya.

Chapter 13

¹Ngha logha antiri yong bawabkunduna ko balori loro, le ngha pah yong gidumna ko gi njiworoshi, ²le ngha gidumna ye ko gi njiworoshi ye nji pagha, ari agah wabbi yong ni nah, 'Dey ihbi shi wora tye akulli mabih, mama nin yeri ya agh, le dey shi gushi yang,' ³ka teshikiro ri ateng le bawabkunduna ye ya, ko ri balori loro ye ya; ate Yahweh Kulli le yong ki mom yong te yere ko ih agnanjih Yahweh Kulli le yong ni kunyahli yong kwa usulo yong le. ⁴Aka ginya anjum Yahweh Kulli le yong Gushi, bolla alagbang le, ni teshikirung wri gieh, le gushi ni dagasa ri. ⁵a wol nlueh bawabkunduna ko balori loro, atema wabna gi velle ari Yahweh Kulli le yong, beni pushi yong a njeh Egypt, ni ashi yong alah gani agh. bawabkunduna ki ala te non yong koh ari lagbang ni Yahweh Kulli le yong ihbi gingni ya. Nina'agh ih pushi temashihra a ntiri yong kwa. ⁶Ko ke munatero, munabuna le nguoh, ko munabuna lo, ko munangallang lo, ko bamah kunyahlo, ko buoh ni abinno ninga usulo agh, songri ri le soroni nah, Dey ihbi shika gushi akulli mabih mama ni a yeri ya agh, aghle weh ko akah wo ah agh- ⁷akulli le abwa ni kwa kag no agh, a gyaab ni weh ko kukuwo ni weh, logha meshile le ngunnjah kenna mamona meshile le ngunnjah. ⁸Digna ka agyi ya ko teshikiri ri ya, digna ni awo dag njiuh te shin gi'enna le ya, digna ni awo dag yi ko a songri ya. ⁹Tekushiya, njiteng agh aka wol nlueh, buoh ni ka pag makunduna ri te wol nlueh, ni njuma agh bih abwa kwa. ¹⁰Nga buyi ni tahli ih wuh, atema ala aka non koh abin Yahweh Kulli le yong, beni pushi yong a njeh Egypt ya, a lah gani ya. ¹¹Aba-Israel kwa ka og le ka bang ngobong, le ni ki woro pag jah temashihra ni antiri yong agh. ¹²Ngha a og bwa wabba amuri alahmagulla le yong mwoh, ngha Yahweh Kulli le yong ki pah yong ih digha ayeh agh; ¹³Bwa mashihra dagna ntiri yong ni nonna abeni nongha alahmagula ni nah, 'Dey ih shi woro a gushi akulli mabih ni ni yeri ya agh.' ¹⁴Le nga shiniyi njiteng egh, ih ali, ni biliyi yarata. ngha ke kummo ih njiteng nina'agh ih jah gi jenna wo apag ne antiri yong agh, le ih pag giri. ¹⁵Njiteng ni aka kehni luwa ri aba digha lahmagula wo ni garabwoh, girjah me kwa kpaabni abayong ni a yeh ya, kpaabni agiluwo kwa, a wol yang. ¹⁶Nga kpaaba agiponna kwa a ntiring le gatanjere ni pingshi lahmagula, kpaabni aga a yeh ya kwa, ninga gipahna pingsa a bin Yahweh Kulli le yong. Lahmagula egh ka dig damma le dahbi ha ke kene, ni ih uwa ye bagri ya deshili. ¹⁷Gubung nyha mwoh a ntiri aga a tigha ate juhro agh ka dog bih yong ngha. Ga ni ka paghi, nina agh ate Yahweh ka dag yehlulla le ni shin gi-enna le, konna temuro, ni tig wo a buhri gogwo ninga mama kaniyini giri ya. ¹⁸Ih ka pag ga ate awo ngha a teshikiro ri gih Yahweh Kulli lo, ni bol alagbang le kwa ni nlagno ni kyari ya, ate pag ga yarata agh a kundum Yahweh Kulli lo.

Chapter 14

¹Nyonni gi pah abanyonle Kulli Yahweh Kulli leyong ke nbi ntong yonglo a giri yongangh ke nbi pah sanko a kundug yongha atele nlow. ²Ate nyong ni abayong ndig ga ai Kulli Yahweh Kulli yongha Kulli Yahweh tolla yong ni dig abayong le ma gerenten ni orah abayong ni kwa ngunnjah agh. ³Ni gi lih gi gashinkunyongha. ⁴Agilow ni nga lighha, ndah ni jung ni buw. ⁵Ni mariri, ni barewa, ni maraya, ni mazo, ni kaji, ni bauna, ni njung bahlusung. ⁶Nga ligh agilow ni legh kushiyan koryah ni abeni ni legh kusung bariya. ⁷Nina agh, ni nga lih agiluwo ni ki tahshi giri ko ni nleg kusung nga, ngolba ni song, ni rema ateh ayanni keminiya anyani nlegkusung nga yangha amashira ni a bayong. ⁸Ni aladeh mima mashira ni abiyong ate yangha ni legh kusungha keminiya nyani chew the cud gi jennah ni a biyong ke nbi nlig yan aladeya ke nbi ndoh nloyangha. ⁹Aga amuruti ni mini ga ligga angh ga kwa fins ans scales gha nga lig. ¹⁰Keminiya ga kwa yanni fins and scales nigi lighi ya ate a gimashira ni abiyong. ¹¹Amiya ni kwa gerentengya nga ligh. ¹²Keminiya amiya ni mini nga ligha angh, mikiya ni gaggafa ni ungulun kwakwa. ¹³Ni duki ni buga zabi ninizaga kwa ni shirwa. ¹⁴Ni ngi ligh zaga kwa agori hankaka gha. ¹⁵Ni jimina ni kururu ni bubukuwa, ni shafo ni azanyan kwa. ¹⁶Mujiya, ni magula mujiya ni duskwi. ¹⁷Ni kwasa kwasa, ni ungulun ni damilmilo. ¹⁸Ni zalbe, ni jinjimi, ni azanyan, ni katutu ni yaburbura. ¹⁹A ga kwa ki kunnogha ni mali kikahbungha, gi mashira ni a biyong, ni gi lighi yah. ²⁰Amiyah ma gerenteng kwa ga nga ligh. ²¹Dinna ni gi ligh ga kwa wuh ni murigha keminiya npih abiri ni ndiga kungkala na yan a ligh, palan'anghle nmegi a biri ni weh ni abayong ni ndiga ami Kulli Yahweh murung Kullilo ningi lang muna nbuw ni ki wa nakara teyeh giyah. ²²Dinne ga kwa nzama abihleyongha nga zuni zakka atirin gi kunnah leyong bogho ni kwagah. ²³Abah Kulli Yahweh murung Kulli tolo iluli dinghagha beni nga ligh zakka ma gishoro ma piyah leyongha ni nbang jigun leyongha ni murun ni a muna ndah ma kungdunah ni a jung leyong. ningah ni nga allihni bang Kulli Yahweh murung Kullilo. ²⁴Ngha bang shanogha, bni aka waghi tol gilo kenya ate shabahle bang ba Kulli Yahweh murung kullileyong tolo mbi digh bin digga le lulligha, nga Kulli Yahweh ka mosso nga nga. ²⁵Nga magh zaka egh ngo pilli shede nga kuh shede egh nga tola biyong nga wori abah Kulli Yahweh murung Kullileyong tolgha. ²⁶A bohgo ni nga boshigi shede ngh amuri ga kwa bohgi yongha ko ndah ko njung ko nbah jigun ko gi muna ma tuhna. ga kwa yayong boga nga ligh beh a kundung Kulli murung Kullileyong ni binmurunbang weh ni liyo kwa. ²⁷Kemini njashi Levite beni ndiga kun kala mwoghga. ate miya nyani gi berre ko gikumoh abinyongha. ²⁸A malale bogho ma taroh kwaga nga zuni zakka gishoro ni kwa nkuma nga tigga kungkuleyong. ²⁹Ni Levite ate nyani gedag nyani gi bere abiyong ni biri ni bahwari ni gwamruwa abayong ni ki diga kung kalloh agh a ka juh a ja ligh akah dima pag gha le Kulli Yahweh murung Kullileyong ka mosso na gi bungloh kwa ni wo a pag gha.

Chapter 15

¹A malla le bogho ma tombahri ya, digna nga dag tagma. ²Njinjere nini nga dagni: Tele tagma ni kwa ka dag ga te kwa pih minbih; ni wa agyi bih ya ko muna teri atema Yahweh dagne yong atagma mama wabba. ³A bih biri ya a logle a agyi; keminiya ga kwa dig ih mo abih munatero agh aka dag yi. ⁴Keminiya, ke a kum ba'enna antiri yong agh (ate njiteng agh Yahweh ka moshi yong a njeh ih pah yong ih dig gibere a tol agh), ⁵nga nga diglyem ni teshikiri yong ri gieh Yahweh Kulli le yong, te bolla alagha ni kwa Ngi lang ni yong niyari ya. ⁶Ate Yahweh Kulli le yong ka moshi yong, ninga mama ognirung ri yong agh; nga pih abayong tagma, keminiya ninga jimma; nga nongmurung amuri abayong dudung, keminiyani a nongmurung a muryong agh. ⁷Ngha ba'enna nga nhang antiri yong, mwoh a ntiri amunater yong, ari akunkangna le yong anjeh ni Yahweh Kulli le yong ki pah yong agh, digna ninga tenshi kunyahli yong aghle bih yong ari aba'enna amunater yong agh; ⁸Keminiya digna njiteng nga logshi bih yong ri yang le nga pah yang tagma ga kw ah ala agh. ⁹Ih diglyem ate ke mbol temashihra akunyahli yong, ngi nah, 'Ke bogho matombahri, a bogho ma dagha, nga gyaß, nina'agh ke ih dig abayibah ari aba'enna amunater yong le ni pah yang gumu agh; ih ka bwah yi Yahweh amur yong, le ihka dig gimashihra amur yong. ¹⁰Digna nga pah yang ni njiteng, le yahli yong ni ki nah mang pag yi ke mpih ya, atema tekushi gah Yahweh le Kulli yong ka moshi yong ari atumo bung le yong kwa ni agah kwa ih tig bih yong muri ya. ¹¹Ate aba'enna ni ki kasa anjeh ya; nina'agh le Myang ngi lag yong ni nah, 'digna nga logshi abih yong te amunater yong, te aba ala, ni aba'enna a bih yong. ¹²Ngha munate ro, ba-Jew, ko mah-Jew, a mag wo ke pag wo tumo bogho topurmwoh, le a bogho matombahri digna aka dag yi ihbi wor sagli. ¹³Kunbang ni a dagni wori sagli ya, le ni awo dag yi ih woro ni bogri-bih ya. ¹⁴Digna aka pih antira agiluwo lo, ari anjigiri lo, ni a muru njingung lo, Ninag mama Yahweh Kulli lo moshi no agh, digna aka pih. ¹⁵Digna nga dengshe nyong ni a guro a njeh Egypt, le Yahweh Kulli le yong ashi yong; nina'agh Myang ngi lag yong nikyari ih pag gah. ¹⁶Ihka pagha nga wabba aagh, 'Nin ngi dag binno agh,' atema agnanjiuh yo ni liyo, atema bang borne ye ro, ¹⁷le digna aka tol njimuni a suwa kiri a kunkangna, le ihka dig guro lo ha kekenne. Digna aka njamme ari guro lo mangallang. ¹⁸Ke ih dag yi woro bi pag gimagulla abinno agh, atema pagna wo tumo bogho topurmwoh le pih ngoso ngoshe bahri mami beni a tol agh. Yahweh Kulli le yong ka mosso ari agah kwa awo pag agh. ¹⁹Agiluwo makundunna billa amabuna ni a luwo lo agh digna aka tigma te Yahweh Kulli lo. Ni awo pagtumo ni agiluwo makundunna billa agh, aghle a nwa nyong giluwo billa makundunna lo agh. ²⁰Digna aka lih makundunna billa a kundum Yahweh Kulli le lo bogho ni bogho a bah Yahweh tol agh, weh ni liyo. ²¹Ngha gumu biyina ri ya-anah, nghakushi funna ko njih wanna, ko gumu nga nhang gangsa-digna ni awo dahri ni nyha abin Yahweh Kulli lo agh. ²²Aka lih ah kunkala loh; digna abeni kpanana ni abeni nyha agh kwa ka lih, ninga mama nga lihni mbama ko nja agh. ²³Digna ninga lih nkila le ya; digna ninga suß nkila le

Chapter 16

¹Ih tignjiyong ri shienri ma Aviv, le mbol Njibunno ma Duhro te Yahweh Kulli le yong, ate shienri ma Aviv ya Yahweh Kulli le yong pushi ni yong a Egypt ni duh. ²nga pag dahra ri Njibubbo Duhro te Yahweh Kulli le yong ni anjuh ni andah a bah Yahweh ka tollo ihb pag bin digha le lulli ya. ³Ninga lih brodi ni yeast agh; kara tombahri nga lih brodi ni yeast nyha ria ya agh, brodi ma agikonina; ate ih pura njeh Egypt a jenne. Ih pag gah akara usulo le yong kwa ate ihbi dengshi ni kara ni mpuri a njeh Egypt ya. ⁴Ke ihba kun yeast a ntiri yong ni ah njang le yong ari akara tombahri ni; aghle digna nyamma ni kwa ih dahri ni ni kapolla a kra ma kundunna ka kdigha ha kenna aberi. ⁵Digna nga dahra ma Njibunno Duhro ari akun lah yong nga Yahweh Kulli le yong ki pah yong nga. ⁶Ininina le, dahra a abh Yahweh Kulli le yong tigha nga pag bin digna le lulli ya. Nga pag dahra ma Njibunno Duhro ni kapolla a ingna le kara, ari kunbang ni mpuri Egypt ya. ⁷Digna nga tonno ni lih yi a bah Yahweh Kulli le yong tol agh; ni beri nga nyere nga wora agunri le yong. ⁸Ate kara topurmwoh nga lih bridi ni yeast nyha ri ya agh; amuri kara ma tombahri ya nga pag kpabba ma sa ate Yahweh Kulli le yong; digna a kara wo agh ninga pag tumo agh. ⁹Nga bag karamaggiri tombahri temur yong; logha ri kuinbang ni ih tigni shigri ri njigiri ni tangni kushi ya digna nga log bagna karmaggiri tombahri. ¹⁰Digna nga bol njibunno ma akaramaggiri ate Yahweh Kulli le yong ni gipah ma gipahna ogrung nga peh ni bih yong, pyerari Yahweh Kulli le yong moshi ni yong agh. ¹¹Nga pag binmurubang a kundum Yahweh Kulli le yong-weh, amunabuna lo, amunangallang lo, adenlah lo, ansarilah lo, aba-Levi ni ah akunjere lahmagulla le yong agh, ni abiri, abeni nyha ni terung agh nga, ni mahbere nga a ntiri yong agh, a bah Yahweh Kulli le yong tigha nga pag bin digna le lulli ya. ¹²Nga dengshe a yahli yong nyong ni a guro a Egypt; digna nga tignjiyong ni pagha wabba ni. ¹³Digna nga bol njibunno ma Minlim ma kara tombahri njummo ih kpabni gisoro le yong a tangsa ni amuru njingung a le yong agh. ¹⁴Nga pag binmurubang ari njibunno le yong-weh, amunabuna lo, amunangallang lo, adenlah lo, ansarilah lo, aba-Levi, ni abiri, abeni nyha ni terung agh nga, ni mahbere nga lahmagulla le yong agh, a ntiri yong agh, ¹⁵Ate akara tombahri digna nga tignjiyong ri njibunno ate Yahweh Kulli le yong abah Yahweh ka tig agh, atema Yahweh Kulli le yong ka mosso ari agisoro lo kwa ni agi tumo bouh kwa, le digna aka dungshi ni binmurubang. ¹⁶Kunbang mbende tahro abuna le yong ka zu a kundum Yahweh Kulli le yonga bah ih tigha: a bin Njibunno ma Brodi ni Yeast nyha ri ya agh, a bin Njibunno ma akaramaggiri, ni abin Njibunno ma Minlin. Bwa nyha ka zu a kundum Yahweh ni bogri-bih ya. ¹⁷Ko le, beni kwa'agh ka zuni gipah mama logle pah agh, te nga yeri mosso ni Yahweh Kulli le yong pah yong agh. ¹⁸Digna nga pagni abakashinjuoh ni amagulina a ntiring kunjere lahmagulla le yong; aka tol yang antiri akunburi le yong ni kwa'agh, le digna aka pagha abawabi abwa njuoh ni njiteng. ¹⁹Digna ninga pushi njiteng koh atenne ya; ninga dum shinnjiung aghle ag lihkun, ate lihkun nga ki wanghi njiung aba yeriteng ni ariyi ateng maborna. ²⁰Digna nga bil njiteng, njum njiteng kunkolong, nina'agh le nga dignjah, ni tol gibere a njeh ni Yahweh Kulli le yong ki pah yong agh. ²¹Digna ninga teshi mur yong Asherah, jah ngung agh, ye orr deshile le Yahweh Kulli le yong ni nga pag yi mur yong agh. ²²Aghle digna ke nga teshi mur yong jouri tahli ma sa agh, mama Yahweh Kulli le yong jen agh.

Chapter 17

¹Digna ninga dahri Yahweh Kulli le yong dendah alle njuh mama nyha nip ye alle gah nibotiya agh, ate ni dig jenne abin Yahweh Kulli le yong.²Ate bah akumma antiri, a ntiri kunnjere lah magula le yong nga Yahweh Kulli le yong ih pah yong nga, babura ni kwa agh alle bamah ni pag gimashihra a njih Yahweh Kulli le yong nye dur ogrung le, ³beni kwa ke gushi akulli mabi ya ni gungha dum yang, alle kara, , ke shieri, alle agah a kuliya-gah ni tigha agh- ⁴ni ate a wabbo tebi, alle ate a oghi tebi, le ndilyem ih tughitebi. Ate ih njiteng ni le nyerina a pagna gi jenne a Israel, nga pagha agah nga pag agh.⁵Digna nga zuni babure ni bameh, nga pag gimashihra agh, akun njere lah magula, babure alle bameh ya, le nga buyi beh ni tahli ihbi wuh.

⁶A kun aba wabkun bahri, alle aba wabkun tahro, ke digna beni ka wuh a bah wol nlueh; keminiya akun bah ba wabkun mwoh kunkolong le na wol nlueh ya. ⁷Digna bih ba wabkun ni ka wol nlueh ni kunduna, le kedebang bih abayong kwa; le nga pushi gimashihra a ntiri yong.⁸Ate tenana logha mama dungri yo a yere agh- alle illi mwoh ma sub nkilli alle mabih, ate njuoh magire alle mabih, alle mwoh mm pyeh alle mabih-atenana ma mwonoh a ntiri njinjere lah magula le yong-le digna nga wora bah Yahweh Kulli le yong tar agh. ⁹Digna nga wora bin amalah, aminkah Levi, le abin bayeri-njuoh beni ni tumo a kunbang egh ya; nga algila, le a kasha yong njuoh.¹⁰Le nga pagha a tighi yong ihbi pagha, abah Yahweh ka tar agh, ihbi diglyem mpagha agah kwa alliyong nga.¹¹Mbilla agigilla ni alli yoh agh, le mpagha agah a poh nga. Ke ihbi keghe ari agah a wabbo agh, a njimalih alle nji-makatan.¹²Beni pag giri nyha a yere le ya, teshikiro alle ari malah nit agha ki pag tumo a kundum Yahweh Kulli leyong alle ari bakashi-njuoh-beh ya ihka wuh; le nga pushi a gimashihra kwa a Israel. ¹³Digna abayong kwa nga og ka bang ngobong, na pag giri nyha yere le yang nga.¹⁴Ngha ih ingna anjeh ni Yahweh Kulli leyong gi pah yong, le nga ih pon beh ya, te alogshi nongha ayeh, le anah, 'sa tig murung amur sung, ninga mami anshila abayong ni kwa kagni sung lugri ya,' ¹⁵Le digna nga tig murung a muryong beni Yahweh kulli le yong tar agh. Digna nga tig murung a muryong bwa a ntira amuna ngih yong. Digna ninga tig biri, beni muna ngih yong ni ya, murung amuryong agh.¹⁶Keminiya digna nite ih kpabi muri apiri ya, alle tigha abayong anyera Egypt atema ih nga kpaba apiri ya, ate Yahweh nah ne yong, 'Ninga nyera a njinjere deshili ya.' ¹⁷Ni ih tolghi muri amenna dudung agh, ate ma ke yahli ihbi nyera riyang nga. Ni kpabi muri azurfa ni azinariya ma gowoh na agh.¹⁸Ngha digha muri ngungmurung ,a njemurung nga, digna ihka nyongli muri agigilla agi bomteng, ari a agigilla ni a kundum amalah, abeni aba-Levi ni agh. ¹⁹Ke gi bomteng ka dig nini, le digna ni kyari kwa agh ihka billi ya nga njah agh, ate ma ihka alliyi gushi Yahweh Kulli le, atema ih bol atenana agigilla ni agibilla, ihbi tig njih ri kwa.²⁰Digna ihka pagha atema ke yahli ihbi logho amura amuna ngih, atema ke ihbi keghe njere ri alagha, nji bung malih alle bung makatang, atema a kara ihbi nonno a njemurung lo, Ini ni aminkahyi antiri Israel.

Chapter 18

¹Amalah, abeni aba-Levi ni agh, ni aba kunvarre le Levi kwa, a nyha ni bang alle gibere ni Israel; digna aga lih agi dahra le Yahweh mama apag njiri gishe agh ninga gibere. ²Digna a nyha gibere a ntira amuna ngih yang nga; Yahweh ni pag gibere le yang, ninga mama nah ih yang nga. ³Mamani pag ngoso mami amalah, a pah yang ari agah abayong gi pah ate dahra, kepag ndah alle njuh; kikabih, tekiah ni bahri ya, ni abumeh. ⁴Billa makunduna le yong, ma inabi mapiyo, le ni murun le yong, le ni makuduna anjuh lelle le yong, digna nga pah yang. ⁵Ate Yahweh Kulli le yong tar le a ntira akunvarre kwa atagha apag tumo a yeh lulli Yahweh, ini ni amunabuna le ha kikenne. ⁶Ate aba-Levi pura a ri alah ni kwa a Israel bah ih dig nghanh nga ni tolo ni yeh kwa ih zu abah Yahweh tar ih ya, ⁷Le ih ka pag tumo a yeh lulli Yahweh Kulli le ninga mama amuna ngih aba-Levi kwa ngi pagha, beni tagha akundum Yahweh ya. ⁸Digna a jah ga mwoh agh ni a lih, ketig gah pura a gibere bibilla le yang ni mangha. ⁹Ngha ih zuni a njeh ni Yahweh Kulli le yong gi pah yong nga, digna ninga alliyi pagha agi jenna le abayong nga. ¹⁰Digna ka bah kuma a ntiri yong beni ka dahra ni munabuna alle munagallang le a gishe ya, alle beni kwa akum ni wolnjeh, aghle ih shinbang alle gan wab gipagna, alle babangna ¹¹aghle beni ki maggiri alle babangna alle ba pagtumo nyamuru, alle beni ki nahteng ri anluoh agh ni. ¹²Ate beni kwa pag jah gah agh gi jenna ni bin Yahweh; ate agi jenne ni ninga agh ni paghi ke Yahweh Kulli le yong ki piriya abayong a dum yong. ¹³Ke bah akum yong dum Yahweh Kulli le yong ni tenmahihra agh, ¹⁴Atema abayong ni ga piriya ateshina kiri yang ri aba pag bangna ni wolnjeh; keminya ih miyong nga, Yahweh Kulli le yong ni aghi yong ih pagha agire agh. ¹⁵Yahweh Kulli le yong logshi yong ba agkuntumo le Kulli a ntiri yong, mwoh a ntira amuna ngih yong, ninga meng. Digna nga oghi. ¹⁶Nga ih alla abin Yahweh Kulli le yong a Horeb a kara kpaaba, nahn, 'ke ye shi og gih Yahweh Kulli le sung deshili ya, alle shi shin gulo gishe ninga agh, alle shi wuh.' ¹⁷Yahweh nah nga, nga a wabba mabonna ni. ¹⁸Ngha logshi ba agkuntumo le Kulli a ntira amuna ngih yong ninga yong, nga tig tenana lang a kun ni, le ihka wabbi yang agah kwa lagni ya. ¹⁹Ihka pagha nga beni kwa ni og tenana lang ni ih wabba a lullang, nga alli abin ni ²⁰Keminiya ba agkuntumo ni ka wab tenana ni gulomurung ni lullang, tenana ni ni tighi ih wabba agh, alle beni ki wabteng alulli akulli ma sa, ba agkuntumo agh ih wuh.' ²¹Nga ni pagha inga wabba ayahli yong: 'Niyellang ni shi yerini kuntumo ni Yahweh ni wabba agh?' ²²Ngha yeri kuntumo ni Yahweh wabba nga ba agkuntumo wabteng a yeh lulli Yahweh. Ngha te agah ni puro alle pagha, le gah nip agha Yahweh ni wabba agh ke ba agkuntumo egh wabnateng gulomurung, le ninga bang ngobong le ya.

Chapter 19

¹Ngha Yahweh Kulli le yong kashi abayong, abeni njuh le yang ni Yahweh Kulli le yong ki pah yong agh, le ih zu a njum yang nji digha alahmagulla ni alah yang, ²Digna nga tolla alahmagullina tahro ah ntiring a njuh ni Yahweh Kulli le yong ki pah yong ih pag tele ya. ³Digna ih nga gil njere ni ka koriyi njang le yong ngoshe tahro agh, njuh ni Yahweh Kulli le yong ki tig yong ihbi tolli gibere ya, ate beni kwa wol nlueh mamona agh logle bangha wora beh. ⁴Gah ni ki pag agibilla ni kon beni wol nlueh minbih ke bangha wora beh ate ihbi ashi usulo le ya-beni wol nlueh minbih ate ih shibbi ari kunbang ni gire pag ni ya. ⁵Ah nah, nga bwa ingna a lusung ni minbih te koriyi ngung, le korgiri ni nkuogiri te kor ngung ih kpah, le nji nkuogiri purari muri le ki wol minbih le wol nlueh-le digna beh ya ihka bangha ih wora a mamona le alahmagulla ate ashi usulo le. ⁶Nyha nina'agh le abanwangoso murung ka kuratye beni tol usulo agh, le a pih le yahlulla le ke kummi, nga nonno ye gogna agh, wolli wol nlueh ko ke beni ni pag ga ihka wuh ni ya, ate ni shibbi minbih ya kikara agh. ⁷Te ya Ih langna yong ihbi tariya alahmagulla tahro ate mur yong. ⁸Ngha Yahweh kulli le yong buhri njang le yong agh, -ninga mama kaniyi ni akah yong ihka pag agh, ni pah yong anjuh ni kwa ognirung ni akah yong agh; ⁹Ngha ih bolla alagbang kwa ih pag yang agh, mama Ngi lagni yong nikyari ya-lagbang ma agnih Yahweh Kulli le yong ni ginya a njinjere le, le diogna nga buhri amur yong alahmagulla, amuri a tahro ni. ¹⁰Ih pag gah atema ni a sub nkila le bakunwar a ntiri njuh ni Yahweh Kulli le yong ki pah yong ninga gibere ya, ate nkila temashihra ni ki pagha antiri yong agh. ¹¹Keminiya nga beni shibbi minbih ya, digha ih nong yi, logha ri, le ke tighi pye ha ke wuh ni, le nga bangha woro a mamona le alahmagulla wo- ¹²le abatenna ni a lahmagulla digna ihka tashi bang a zuni ni a beh, le ih peh abih aba nwah ngoso nkili, ate ihka wuh. ¹³Ah njih yong ni ki shin gi'enna; tekushiya, digna nga pushi temashihra nkila a Israel ate ihka dig yarata ni ni. ¹⁴Digna ninga pushi njang le minbuoh ni a tigha abang kunbang kikara ni wor agh, ari a gibere ni aka kumma, a njuh ni Yahweh Kulli le yong ki pah yong ni pag mami yong agh. ¹⁵Bwa mwah ni ki tangha a wabkun amuri temashihra le bwa agh, ko ate gimashihra le agh, ari atenana pagni gimashihra agh, ah akun awabkun bahri, ko akun awabkun tahro, digna tenana tangna. ¹⁶Teya beni ni botiya ih tangha abawabkun amuri bwa te wabkun amuri gimanangna ni pag agh. ¹⁷Le abuna ye kwa, abeni njuh ingna ntiri yang nga, ka tangha kundum Yahweh, a dum amallah ni bawabnjuoh ni ki pagtumo a kare ya. ¹⁸Ke bawabnjuoh ka billiyi atenana ne yarata; shinna, nga bawabkun ba wabkun yiri ni le wabna kun yiri amuri munateri, ¹⁹le digna nga pah yi ,ninga ga tollo ihka pag yi munateri; le nga pushi temashihra a ntiri yong. ²⁰Le abe owa ka og le ka bang ngobbong, le na wa pag jah gimashihra ye a ntiri yong agh. ²¹Njih ni ki shin gi'enna le ya; usulo ka nwah usulo, njiung ate njiung, millung ate millung, bung ate bung, kusung ate kusung.

Chapter 20

¹Ngha nginya kwa a luah ri aba shibi yong agh, nshinna apiri, anyegwoh, ni abayong gowoh wor yong, digna ninga bang ngobong le yang ngha; ate Yahweh Kulli le yong yangha ni yong, beni pushi yong a njeh Egypt agh. ²Ngha ih tollo nga ingna a luah, le digna malah ka puro ka nahteng ri abayong. ³Digna le aka wabba yang, 'Nshinna, Israel, nyong ngha nga ingna a luah ri abayong ni ki shibi. Ke ihbi dum yong ih kpa gha. Ke ih bang ngobong alle ih koshiya. Ke ih bang ngobong leyang ngha. ⁴Ate Yahweh Kulli leyong ni ki wori yong ini pag beni ka wori yong a wolrung te muryong ate ih ashi yong ari a bah shibi yong. ⁵Le a magula ka nahteng ri abayong a nah, 'Yang beh pag beni bang lah mapiyo le ni sang ingna lieh agh? Deh ihbi nyere ih wora lah, ate ma ke ihbi wuh a luah le bwa sah ihbi ingni ya. ⁶Bwa nghanh ngha pag babang njingung ni sang og bore nji ngung egh ya? Ley ihbi wora lah, nina'agh ni ih wuh a luah le bwa sa ka ogbore njih ngung le. ⁷Yang beh serr bamah keminiya ni sang tighi lah agh? Deh ihbi nyera lah atema ke ihbi wuh a luah ih bwa ma sa ihbi tighi lah agh. ⁸Le digna magula ka nahteng ri abayong ngi nah, 'Yang beh ki bang ngobong alle dummi kpa? Deh ihbi nyere ih wora lah, atema ke ihbi dum min bih ih kpa agh ninga mi agh. ⁹Ngha magula mal nahteng ri abayong, le digna nga tigha aba- agkununa le aba-tah-luah muryang. ¹⁰Ngha puro ngi ka a wol lah magula agh, mom yang ni digna ma olollo. ¹¹Ngha a ag olollo a logshi yong a kunkalieh yang le, abayong ni kwa a kumma le digna a paghi yong tumo gani le a ya paghi yong tumo. ¹²Keminiya na ag digna ma olollo ni yong, le a pag luah ri yong, le digna nga ingni yang ni luah, ¹³Le ngha Yahweh Kulli le yongpah yong ih lihluah le ndiya a muryang, le nga wol lueh babura ni kwa a lieh ya ni kun garabwoh. ¹⁴Keminiya a menah, amuna ma kenina, a giluwu, ni a gah kwa alah magule ya, agiponna ni kwa agh, nga ponghi muryong ni. Ngha lih a giponna le aba shibi yong, nga Yahweh Kulli le yong pah yong ngha. ¹⁵Digna ini nga pagha na ari alah magula ni kukuwo ri yong ngha, alah magula ni le abayong nini ya agh. ¹⁶Alah magula le abayong ni Yahweh Kulli le yong gi pah yong gibere agh, Digna ninga dag gah kwa gi usuli ya njah agh. ¹⁷Ngha girjah yang kwa: aba Hitti, ni aba Amor, aba Canaan, aba Periz, aba Hivit, ni aba Jebus, ninga mama Yahweh Kulli le yong lagni yong ngha. ¹⁸Mpag gah atema ke abah alliyi yong bil njinjere ma agi jenna le yang ngha, ninga mama a pagni yi akulli le yang nga. Ate mpaghi le, mpagna gimashihra ri Yahweh Kulli le yong ¹⁹Ngha ihka tolyi yong kunbang ke nga pon lah agh, nga ih tigna luah ngi aghi ya, le digna ninga tutiyi angung ni dendah nga girjah yang ngha. Atema nga lih yang, nina agh le ninga koriyang njahli ya. Ate angung ni a bang le beni nga pon nga? ²⁰Se angung ni ih yere ih ngung ma lih niya agh, nlogle ih nkoriyang ngirjah yang: le nga nong pon lah magula ni pur luah ri yong ngha, ha sete kpah.

Chapter 21

¹Ngha ih kum bwa ni a wol nlueh ni njeh ni Yahweh Kulli le yong kip ah yong ngha, nongha a abang, le a yeri beni wolli ya; ²Le a batenna ni abayeri njuoh ka puro, le aka pyeri nonno le alah ni kagni beni a wol nlueh ya. ³Le digna abatenna ni lah ni gyaß ni nluoh beni a wol agh ka bol heifer munandah ari luwo, mama ni sang pag tumo ngha agh, ni sang tol sorro ngha agh. ⁴Le digna aka bolli muannadah egh a wori a bongrong ni muru ki bang ngha nghanh, a bongrong nipa adingya alle a jamma agh, le a bung mel muna ndeh a bongrong beh. ⁵Le amalah, aminkah Levi, digna ka pura dum, ate Yahweh Kulli le yong tolle yang a paghi tumo a paghi yang mosso a lulli Yahweh ni ingna a ntiri abeni ni ogriyang ngha nghanh ni aba monno ari atenana le yang. ⁶Abatenna ni a lah magula ni gyaß ni bah a wol nlueh beh ya ka lag abih yang a muri munandah ni bung melli a bongrong; ⁷Le digna aka agha ri tenana ka nah, 'abih sung ni sub nkillah agh, alle nji sung shin ne ya. ⁸Yahweh pon yi yang tubu, aba-Israel lo, abeni a assi ya, le ke atighi sung tenmashihra ate nkillah ma kwar a ntira abayong loh Israel, Le nkillah ni asuba ka ponghi yang tubu. ⁹Njinjere ninga ni nga pushi ni nkillah ma kwar a ntiri yong, ngha ih pag gi mabonna anji Yahweh ya. ¹⁰Mpuro nga pag luwa ni aba shibi mur yong le Yahweh Kulli leyong pah yong lihluwa a mur yang le tigh yang a gbara leyong, le mpon yang ninga abeni ah bol agh, ¹¹Nshin bamah ma bonsari a ntiri abeni mbol agh, le yalo tolli ih pag mah mo, ¹²Le a ka wori a liyo; ih ka nwamuri, iti ka kashiyi kagla bi. ¹³Le ih ka pushi kukura ni kuro ngha ah bolli ya, le ih digha a liyo ih gonnluo teri ni ngih ha shienri a njumi ya, kalla logle kpaß yong a dig buri, ih ka dig mamoh. ¹⁴Keminiya yalo ni tolli ya le, a logle a dag yi ih woro a ba yali tol agh. Keminiya ke a mag yi a ag bollo agh, digna ni te a wo pilli ninga gurro agh, are a pah ne iribina. ¹⁵Bwa ngha ni amena bari, le mamona agh a agnji mama te mwoh agh yali tolli ya, kwa bari egh teya billa yi amuna – kwa bari bamah mama ah agnji y ani mama yali nit ol agh ah-munabuna makunduna agh muna bamah ni yali nit ol agh ah ni, ¹⁶Le kara ni bwa egh ka gaß ni; amunabunna le gibere agh, le ke ih tig munabunna le mah mi mama ih agnji ya ih dig munaabunna makunduna amuri munabunna le mah mi mama yali nit ol agh ah, munabunna ni ini ki pag makunduna ni njiteng agh. ¹⁷Boro egh ya, digna ih agni muna bunna makunduna, munabunna le bamah ni yali nit ol agh ah, ni pih mbende bari le agikunna le. Tangha a munabunna makunduna agh mami ni. ¹⁸Bwa ngha ni munabunna ni ki tenkirung ye ki al mwono, nyha ki og tenana terri ko tenana le ngih ya, beni ko ke ah gilli le, ni ki og yang ngha agh; ¹⁹Le digna terri ni ngih ih bolli ih zuni abin abatenna ma lah-magulla a kun-lah ma lah-magulla le. ²⁰Le digna abuna ni kwa a lah-magulla le ya ka bug' yi ni tahli ha sete wuh; le nga pushi gimashira egh ntiri yong. Israila kwa ka og tenana egh ngoßong ka kpa ari yang. ²¹Le digna abuna ni kwa a lah-magulla le ya ka bug' yi ni tahli ha sete wuh; le nga pushi gimashira egh ntiri yong. Israila kwa ka og tenana egh ngoßong ka kpa ari yang. ²²Bwa pag gimashira ni pyere a wolnlue agh le ah wolnlue, le nkurmelli ngeri kuli, ²³Le ke ndag nlue kuli ih bang ih tuh yi ya. Nlingshi kara egh; ate beni kwa ah kur melli ah gere a kuli ya Kulli nyom ne. Digna ke njuhri nje ni Yahweh Kulli leyong ki pah yong ninga gibere agh.

Chapter 22

¹Digna ni awo tol njiuh ari dendah ko njuh minboh ba-Israel ki boro adag agh; digna aka zu ni yi tele ni. ²Ngha boh ba-Israel gyaß ni weh ya agh, ko ni a yeri ya agh, le digna aka zuni agiluwo ye a lah binno, le ihka digha binno kedebang tele ali, le digna aka nyeshi yang. ³Digna aka pag ni na ni mburijeng le; Digna aka pag ni na ni gi'ishina le; Digna aka pag ni na ni gah kwa boro le a kumma; Digna ni a wo songri ya temuro agh. ⁴Digna in awo shin mburijeng kodendah kpah nzali amuri njinjere le awo tol njiuh ari yang agh; Digna aka angni ni yang logse deshili. ⁵Digna bamah ni ki ishi ga ki pag mami babura agh, aghle babura ki ishi ga ki gi'ishina le a mehna agh; ate beni kwa pag ga agh jenna ni abin Yahweh Kulli le yong. ⁶Ngha pagha a kum ndah minya a dummo a muri njinjere, ari ngung ni kwa'agh ko a nzali, ni amuna ko ankih, digna ni awo tol ngihyong a kpaßni amuna agh. ⁷Digna aka dag ngihyong ihbi woro, keminiya alogle aponna amuna temuro. Nteshikiri yong ri lagbang ni ate gah kwa'agh ka wor olollo ni weh, le aka nonna akara lo. ⁸Kunbang ni a bangh ni lah agh, le digna aka pag giri a kun muri kangna lo ate ni a zuni nkila amuri liyo agh nga bwa kpah beh ya. ⁹Digna aka pag babang njingung ni njagiri bahri ya, ate ni ah ag gisoro kwa a njibin ma gerenteng agh, jigiri ni jamma ni babang njingung. ¹⁰Digna ni awo kpaß dendah ni mburijeng kushimona a digni diya agh. ¹¹Digna ni awo mel gi'ishina a pagni nyong ni linen kushimona agh. ¹²Digna aka pag yi muro nguri ari gbira ihne kun dagra mama awo ishi ya. ¹³Ke ih nga babura to bamah, le kenna abin ni, le ye zu shißbi. ¹⁴le tighiteng ma pag giyiribina le biyilulli, le nah, Ih ntol bamah ni, keminiya nga zuni kahri ya, Ni gumu dum ih ini nsari ya. ¹⁵Le digna teri ni ngih munangallang ye tol gah ka dummo ih nsari ni ya ka kenni abin abatenna ni a kunkala lahmagulla. ¹⁶Digna ter munangallang ye ka nah yi abatenna, 'Mini pah munangallang lang abin babura ni bamah, le ke shißbi. ¹⁷Shinna, tigne teng giyiribina le nah, "Ni kum gumu ki dummo ih munangallang lo agh nsari ni ya." Keminiya ga dummo ih munangallang lang nsari ya nga.' Le aka meshiyi kandagire a dum abatenna ma lahmagulla. ¹⁸Digna abatenna ma lahmagulla ka bol babura ye ka fugshi; ¹⁹le digna aka tig ni tenne ihb.i nwah giri ashekel ma danna woro-tongno, le a pih ter munangallang, atema babura ye biyina lulli nsari a Israel. Digna ihka digni mahmi; le ni logle piriya akara kwa. ²⁰Keminiya nga ga agh njiteng ni ya, le na kun ga kadummo ih nsari ni ya agh, ²¹le digna aka zu ni munangallang ye a kunkala leh teri, le abuna ni a lahmagulla le ya ka buyi ni atahli ha ihka wuh ni, atema pagna gi yiribina a Israel, te pag te njah a liye ter; le nga pushi temashihra antiri yong. ²²Ngha akun babura ki nongni bamah nga bagwula abin babura mabih ya, le digna kwa le yang aka wuh, babura ni ki nongni bamah ye ni bamah ye ni muri; le nga pushi gimashihra a Israel. ²³Ngha munangallang nga nsari ni ya, babura purari, le babura mabih kummi a kunlah magulla le nongni ni agh, ²⁴tol yang kwa bahri a kenni kunlah magulla, le a buyiyang ni tahli ha a wuh. Digna aka buyi munangallang ye ni tahli, atema ni magjolo agh, ko ke yang nga ntiri lahmagulla. Digna nga buyi babure bi tahli, atema biyina mahle bih; le nga pushi gimashihra ye antiri yong. ²⁵Keminiya nga babura kun munangallang ni a purari ya a lusung, le ke bolli le nongni, le babura ni nongni agh ni kukolong ka wuh. ²⁶Keminiya digna te munangallang ni a pag yi gumu agh; gimashihra nyha pyeri kenni a nluoh agh. Ate njuoh ye ninga kunbang ni babura kpari binbih le wol nlueh ya. ²⁷Ate kummi a lusung; munangallang ni apurari ya magjollo, keminiya bwa nyha ka ashi ya. ²⁸Ngha babura kum munangallang ni nsari ni ya keminiya beni bwa nyha purari ya, le nga ke bolli le nongni, le nga aka yeri tebi ya, ²⁹le digna babura ni nongni ni agh ka pah ashekel ma danna woro-bahri-pur-lum abin ter munangallang, le rihka dig mahmi, atema biyine. Le ni logle magyi bung agh ari akara le kwa. ³⁰Digna bwa ni ki tol mahle ter ih pag mami ya; digna ni ih tol gah pag ma njuwula le teri ya

Chapter 23

¹Bwa nyha a dengri ko a kashi tahlkari ka ingna a kpaba le Yaweh agh. ²Muna ba nguri kunbueh nyha ka digna a kpaba le Yaweh; ha kehni a babilla malum le aminkah yi. ³Ba Ammoriya ko ba Moaba ni ki digna a kpaba le Yaweh agh; ha kehni a bibilla malum le a aminkah yi, nyha mwoh a ntiri yang ka digna a kpaba le Yaweh agh. ⁴Ga paghi ya ate ni a kum yong njere ni burodi ni muru agh nga mpuri nje Masar agh, ni ate a nwahna Balaam muna Beor ni Pethor a nje Aram Naharaim ate a nyom yong. ⁵Keminiya Yaweh Kulli le yong ni og nyommo le Balaam agh; le Yaweh Kulli le yong pil nyommo egh dig kumboro le yong, ate yahli Yaweh Kulli leyong tolla yong. ⁶Ke nye al digna alolo ni yang ko kumo le yang nga a ntiri digna le yong kwa agh. ⁷Ke njen n'agh ba Edom nga ate muna teyong ni, ke n'agh ba Masar a ntiri yong nga ate ndigna abiri a nje leyang. ⁸Aminkah ma bibilla matahro ni a bil yang nga ka ingna a kpaba le Yaweh. ⁹Mpur yi aba shibi muyong lua le n'bang ishi muyong a gimashihra ni kwa agh. ¹⁰Bwa nga ntiri yong nyha gerengteng nga ate gubung ni paggiri ni duh agh le puro a ntiri bin kpaba le aba tahlua, ke ye nyere a bin kpaba egh ah. ¹¹Kapolla pag le ih susso, kara ingni le logle nyere abin kpaba le aba tah lua egh. ¹²Ndigi ni bang sa ni bin kpaba le aba tah lua nga aka kah nhang nga; ¹³Nga pag ni agi pag tumo ni nga tum ni tulli ya; nduwanje nga pag tua le, ntum tuli le n'lingshi tua leyong. ¹⁴Ate Yaweh Kulli le yong nga ki ginya a ntiri bin kpaba le aba tahlua leyong ate pah yong lihlua ni pah yong gnakun abeni ki shibi muyong nga. Ini paghi ke bin kpaba le aba tahlua leyong ih dig gerenteng ate ih shin gitibiyakun a ntiri yong le pil njumi ri yong nga. ¹⁵Ke nyere mpeh telelah guro le ni bangha bih ya. ¹⁶Le ih dig ni yong a lah ni kwa yali tol agh. Ke npeh gani ya. ¹⁷Ke mpag ni mahnjah ni ki pag gilang nga a ntiri a munangalang le Israila agh, ko mahnjah ma pag gilang a ntiri a munobunna le Israila agh. ¹⁸Ke nzuni ngosotumo le mahnjah ko ngosotumo le minlara a liye Yaweh Kulli leyong ate ga atollo a pah agh; ate ah ga kwa bari ni ya a ga Kulli shibi ya ni. ¹⁹Ka pih buwo ba Israila tagma ate buro agh buro amuri bolo, buro amuri gilina, ko buro amuri ga a pah tangma ate buro a muri ya. ²⁰A logle a pih biri tangma ni buro amuri, keminiya ka peh buwo ba Israila tangma ni buro amuri ya ate ih Yaweh Kulli leyong ka pah yong kumboro amuri ga kwa ntigha yaliyong nga pag agh a nje ni nga ingni nhang ka dig mamiyong nga. ²¹Nkanigiya Yaweh Kulli lo giri le, ka tyenghi bang ni dungshi ya, ate yaweh Kulli lo ka alli abinno; pag gimashihra ni nga ni a dungshi ya agh. ²²Keminiya a pushi muro te a kaniyigiri ma gipahna le ni ih digh gimashihra binno agh. ²³Ga kwa puro a kunno agh digna a billi a paghi; ninga mama a kaniyi ni Yaweh Kulli lo giri ya, ka kwa a waba ni kunuo ni yalung mwoh agh. ²⁴A ingna a babang njinyung a logle a lih bongshina ninga mama yalo tol agh, keminiya ke a sof baba a guwo lo agh. ²⁵A kenne a babang le bwo ba murikalla ni billa agh le, a logle a hariyi kiri gwheh ni buwo, keminiya ka tig nshingring ri njigiri le bwo ba muri kalla ni billa agh.

Chapter 24

¹Ngha bwa tol bamah le tighi lah, le ni kum dumposhina a bini ya ate ogha gi iribihyina a muri ya, digha ih nyongli gibomteng tuhnjuwala, ih pih a bih ni pushi a leh. ²Ngha pura a leh ya, logle bangwula bin babura mabi. ³Ngha buri ma bahri shibi le nyongli gibomteng tuhnjuwala, tighi a bih ni pushi a leh: ko ngha buri ma bahri ye wuh agh, ⁴le buri ni tighi lah ni duna ke piriya ni kunduna agh, ni wa ye tolli ih dig mahmi ya, ate wara digha ih nyha kunwar agh: ate ih ka dig gi shibina bin Yahweh. Digna ni nga tig njeh ki kum tehgula, njeh ni Yahweh Kulli leyong ki pah yong giberre. ⁵Ngha bwa tol bamah mapiyo agh, ni ih ka a luwa ni aba tahlwula agh, ke a tighi ih wora tumo a tenne agh: a daghi ih digha lah ma bogho mwah, le ih zuni mahmi ni tigha lah agh binmurubang. ⁶Bwa nyha ka ag tahli goggiri ko muna tahli goggiri a temuri tangma agh, ate ih dig ninga tol usulo le bwa a temuri tangma. ⁷Ngha a kum bwa ni ib muna ngih a ntiri aba Israel, pag yi giri ninga guro ko maghi ya, digha a wolnluo manyibih ye, le nga pushi gimashihra a ntiri yong. ⁸Nlelmuyong ri binkonna le irishihra, nina agh ate nga shini yarata ni bil gigilla ni a pahyong mama malah, ba Levi ka aliyi yong, ninga mama nlaghi yang ngha, nina ni nga paghi. ⁹Ndengshi ni ga Yahweh Kulli leyong pag yi Miriam ngha nga puri a Egypt agh. ¹⁰Ngha a pih bwah badigha jah tangma ni kwa agh, digha ni awo ingna a leh ate ag gi kaniya agh. ¹¹Aka tangha dahbeng le beni a pih tangma agh ka zuni yo gi kaniya giri a dahbeng. ¹²Ngha ini ba-enna agh, digha ni awo bol gi kaniya giri le ih nong ngha. ¹³Digna aka nyenni ni gi kaniya giri le ni kunbang ni kara ki ingnini ya, nina agh ate ih nongni dagrah le, le ih mosso: ih ka dig gimaabonna a temuro a dum Yahweh Kulli lo. ¹⁴Digna ni awo par ba-enna ni ba al angna ni a tollo a tumo agh, ko ini bwah ba Israel ko abiri abeni a njeh leyong a yeh alahmagula leyong. ¹⁵Kyari kwa agh aka nweh ngosse, ke ih bi kara ingna ni nmeshili teng nghe ya, ate ini ba-enna le yangha ih tig njih ri. Paghi nina ate ke ih bua a bin Yahweh a muro agh, le ih dig gimashihra ni a woro a pag agh. ¹⁶Digna ni a wolnluo ababil bayong a temuri amuna yang ngha, ke a wolnluo amuna a temuri ababil yang ngha. Nina agh beni kwa agh a wolnluo a temuri gimashihra le. ¹⁷Digna ni awo ariya dum njiteng ni dig mami biri ko minbawori ya, ke aka ag gi bughrung le mahberre a muri tangma agh. ¹⁸Ndengshi ih nyong ni aguro a Egypt, le ih Yahweh Kulli lo ashina yong a be. Ngha nina agh nlaghi yong ih bi mbil lagha ni. ¹⁹Ngha mpon gissoro ni a babang, le nga njangshi ni omer le njigiri a babang ngha, digha ni nga nyere ate tolli ya; ih ka digha a temuri abiri, a temuri aminbawori, ko a temuri amahberre, nina agh ate Yahweh ka moshi yong a ri tumo le abih yong. ²⁰Ngha nwol njingung olive ri ngung olive agh, digha ni nga bishili a bih ngung ngha; ih ka digha a temuri abiri, a temuri aminbawori, ko a temuri amahberre. ²¹Ngha kpaba anjingung le babang njingung leyong ngha, digha ni nga bil mburkusung deshiliya. Ga kwa uwo agh ka digha a temuri abiri, a temuri aminbawori, ni a temuri amahberre. ²²Digna nga dengshi ih nyongni aguro a njeh Egypt; ngha nina agh nlaghi yong mbil lagbang ni.

Chapter 25

¹Ngha mwonno ngha nghan a ntiri abuna le a wora bin wabnjuo, le bawabnjuo wabi yang njuo, le aka dag beni pag gimabonna agh ni mashi bayong mashihra. ²Le ngha tengshihra le beni nyha ni njiteng ngha agh kehna ih bi a wolli ya, ba wabnjuo ka tig yi ih nongha njahli le a wolli a dumi ni gogwo le batagiri ni perari gimashihra le ya. ³Ba wabnjuo ka wolli batagiri woro bahri, keminiya ni logle uwor gogwo agh, keminiya ngha ih ka uwori ya, ni buhri wollo ni bih yong ba Israel ka ogni iribihyina a nji yong ngha. ⁴Ka shibih ndahdigdiya lih gweh ngha ih digdiya agh. ⁵Ngha amuna ngyong digha binmona le mwoh leyang wuh nyha n muna agh, le aka pah mahle beni wuh agh a bin beni sa nyha a leh ya agh ih tighi lah. Ngho nyha nina agh le ih muna ngih ih ke kuri ih dig mahmi, ni pag tumo le munangih a bin bamah. ⁶Ga ngha nina ate minballa le ka gullo ni lulli munangih ni wuh agh, ate ke lulli ih bi borra a Israel agh. ⁷Keminiya ngha bwa ni tollo yahli ih ka tol mahle muna ngih a temuri ya, le mahle muna ngih ka kah a kunjere bin aba tenna ni nah, 'Muna ngih burang shibina tighi muna ngih lullung a Israel: shibina pagtumo le muna ngih a binang.' ⁸Le digna aba tenna ma lahmagula le ka gori ni nahteng ri. Keminiya ngha shiba ni nah, 'Ni n'alla nga tollo ya.' ⁹Le malah muna ngih ka zu a bini a dum aba tenna, ka pushi kuhra le a kushi, ni tabtahra a kundumi. Digna ih ka pil yi ni nah, 'Ga ni a pag yi bwa ni ni agni bag leh muna ngih ya.' ¹⁰Lulli ya aka gori a Israel, 'Leh beni kuhra le ni a pusso a kushi ya.' ¹¹Ngha abuna wolrung a ri yang, le mahle mwoh zu za ag buri a bih beni wolli bugha njahli ya, le ngha ishi bih dumi ni tollo ya, ¹²le digna nga kashi bih: njih yong ni ki shin gi-enna agh. ¹³Digna ni nga tol adungro shisa a kukwa leyang, makyena ni magula agh. ¹⁴Digna ni nga tigha a lah yong agipyeshi giri shisa agh, makyena ni magula agh. ¹⁵Gi dungrina mabonna ni pag yarata agh ni nga kumo: gi pyeshigiri mabonna ni pag yarata agh ni nga kumo, nina agh ate akara leyang ka nonno a njeh ni Yahweh Kulli leyang ki pah yong ngha. ¹⁶Ate abeni kwa ki pag jah ga agh, abeni kwa ki pag ga ni bottiya agh, agi shibina bin Yahweh Kulli leyang. ¹⁷Ndengshini ga aba Amalek pag yi yong a njere ngha mpuri Egypt agh, ¹⁸pagha ni a kumni yong muri njere ni wolnluo abeni a nzumo agh, abeni kwa nyah ni iritenna a nji nzumo a agh, ngha irih yong malli nga wuhni danah agh: ni gushi Kulli ya. ¹⁹Ngha nina agh, ngha Yahweh Kulli leyang pahni yong usulo ri aba shibi muyong kwa kangni yong, a njeh ni Yahweh Kulli leyang ki pah yong ih dig giberre ya, digna ih nga pushi dengse le Amalek a tinna bakuli.

Chapter 26

¹Ngha ih nzuna a njuh ni Yahweh Kulli lo ki pahyong ih dig giberre, le ngha n'agne ni digha a yeh ya, ²le digna nga tol makunduna le gissoro njuh mama kumma nga zunih Yahweh Kulli leyong beni ki pah yong ngha. Digna nga tighi a gwoh le nga wora ba Yahweh Kulli leyong ka tollo ka tigha bin digna le lulli ya. ³Digna nga ka bin malah beni ki pagtumo a yeh akara wo agh ni nah yi, 'N'agna ni kyari bin Yahweh Kulli lo ih nzuna njuh ni Yahweh kaniyi akah nghanh giri ih pahsung ngha.' ⁴"Digna maleh ka ag gwoh egh a boh ni tighi njahli a dum deshile dahra le Yahweh Kulli lo. ⁵Digna nga wabah a dum Yahweh Kulli leyong, 'Akah ngang ngha aba Aram ma ganglah ni. Wora Egypt le dig nghanh, ni abayong le fittong. A be ni gul nghanh, ni masso ni gogho bayong. ⁶Aba Egypt pagne sung ga ni bottiya agh ni tig yi sung binkonna. Ah tigna sung a tumo a tenne. ⁷Shi buana bin Yahweh, Kulli le atehsung, le ogna gih sung ni shin binkonna lesung, tumo lesung, ni pariya ya lesung. ⁸Yahweh pushina sung a Egypt, ni bung ma dungrina, ni nonno dumbung, ni agi pah ngobong, ni agi dumna, ni agi magtahbi: ⁹le zuna ni sung ba ni pahsung njuh ni, njuh ni kira ni nyih ki bangha njuh ya. ¹⁰Nibeniya shina, nwara mpushi ma kunduna le gissoro le njuh ni a weh, Yahweh, woro peng ngha.' Digna aka tighi njuh a dum Yahweh Kulli lo ni gusso a dumi: ¹¹le digna a pag binmurubang a gimabonna ni Yahweh Kulli lo woro pag wo agh, ate ba liyo- a weh, ni aba Levi, ni abiri abeni a ntiri yong ngha. ¹²Ngha nmalla pah amwoh -le lum leyong a muri ga kwa nponno gissoro a bogho ma tahro agh, ini, bogho ma pah mwoh-le lum, digna nga peh bin aba Levi, bin abiri, bin aminbaworih, ni bin mahberre, nina agh ate aka lih ni dimma a kunjere le alahmagula leyong. ¹³Digna nga waba a bin Yahweh Kulli leyong, 'Nwara mpushih aga kwa a lyang pag mami Yahweh ya, ni pah yang a bin aba Levi, bin abiri, bin aminbaworih, bin amahberre, billa ri alagbang lo ni kwa a woro a peng ngha. Ni ndur mwoh le agigilla lo agh, ke nga jangshini yang ngha. ¹⁴Ni nlih ko mwoh le a bua'agh lang ke nga tighi bangbung sa ngha nyha gerenteng ngha, ko ke mpahne a gusso le anluo. Nwara nteshikirang ri gih le Yahweh Kulli lang. Nwara mbil ga kwa a lagnang ih bi mpag agh. ¹⁵Shinbang njuh a bin ma gerenteng lo, ba a dig nghanh a bakuli ya, ni moshi abayong lo Israel, ni njuh ni a pahsung ninga mama a kaniyi ni giri bin atehsung, njuh ni kira ni nyih ki bang nghanh ngha. ¹⁶Ni kyari ya Yahweh ngha ki lag yong ih bi mbil agibilla ni agigilla ni: ngha nina agh nga bol yang ni pag yang ni yahli yong ni minlim yong kwa. ¹⁷Nwara nwabi ih ni kyari ih Yahweh ya Kulli lryong ni, le nga ginya a njinjere le ni bol agibilla le, alagbang le ni agigilla le, le nga teshikiri yong ri gih. ¹⁸Ni kyari ya Yahweh wafna ih nyong ni abayong abeni dig gikunna le ya, ninga mama woro ogni ri, ih nga bol alagbang le kwa, ¹⁹le ih ka tig yong a muri anshile abayong ni kwa gil agh, le nga kum bongso, yere, ni gusso. Nga digha abayong ni a tigma a bin Yahweh Kulli leyong, ninga mama waf agh."

Chapter 27

¹Musa ni Abagulale aba Israila a nahyi yang abah ihbi, mbilla atenna langni wabiyong nga ni kyari ya. ²A kara ni nga duri muru ni a gori Jordan nga a njeh ni Murung Kulli leyong ki pahyong nga, digna nga tigha a tahli maguliyina nga shegri. ³digna nga nyolla muri a tennana gigilla ni kwa nga ih dur agh, a ke nga ingna a njeh ni Yahwe Kulli le yong gi pahypng nga, njeh gi pushi kira ni murun nyie nigha mamah yahweh Kulli le akayiyong, woro nahyi yong nga. ⁴Ngha ka ih dur Jordan, ih tesha a tahli ni ki tighni yong ni kariya, a muri Nkonno Ebal, ihbi nshengri bibolak ⁵Beh nga nga bang bin darah le Yahweh Kulli le yong, bin darah ma tahli: keminiya nigha giliyi tahli ye ni agitulla agh. ⁶digna nga bayi Yahweh Kulli leyong bin darah ni tahli mamah na giliya gha; nga pigshi gipahna a muri bin Yahweh Kulli leyong, ⁷nga darah a gipahna ma ogrung nga lih gi leyong biye; nga pag binmurbang a kundung Yahweh Kulli leyong. ⁸Ngha nyonla amura tahli a tenana gigilla kwa. Nyonli yang gerenteng. ⁹Musa na amallah, ke Lebiyawa, nah teng ri ab Israila kwa ki nah, "Ih mang kiriyong ih ogh, Israila: ni kariya in digna abuwa le Yahweh Kulli leyong. ¹⁰Ninale nga ogh gih Yahweh Kulli leyong nga pah muyong ri tegigilla ni ngi tighi yong ni kariya. ¹¹Musa tigha abayong kare nah, ¹²"Akunvare nyha aka tagha muri Nkonno Gerizim ke a mossa abayong nghan kara ih dur Jordan agh: Seon, Levi, Judah, Issachar, Joseph, na Benjamin. ¹³A mamani- pagha akunvare ni ka tagha muri nkonno Ebal ka wab yombang nga: Reuben, Gad, Asher, Zebulun, Dan, na Naphtali. ¹⁴Ke aba Levi ki agha gih gulla ki nahyi a aba Israila kwa: ¹⁵Ihbi beh digha juhro beni ser giri ni tul giri, gi jene ni bin Yahweh, tumo gi bung le basergiri, na beni vullo ke longshi teshi agh," Le abayong kwa ki angha ki nah, 'Ihbidighana.' ¹⁶'Le beni kwa ni pih tehri ni ngi gulo agh nga ihbi yommo,' Ke abuwa kwa a nah, 'ihbidighana.' ¹⁷'Le beni kwa shishi tahli njang agh ihbi yommo.' Ke abuwa kwa a nah, 'ihbidighana.' ¹⁸'Le beni kwa ni dumi manjiwayina njere ma bwah nghan nga ihbi yommo.' Ke abuwa kwa a nah, 'ihbidighana.' ¹⁹'Le beni kwa dug iritenna aghni gille biri, mbawari, ni mahbere ihbi yommo.' Ke abuwa kwa a nah, 'ihbidighana.' ²⁰'Le beni kwa nongni mah le tehri, ate ma ini tol gibere le tehri agh ihbi yommo.' Ke abuwa kwa a nah, 'ihbidighana.' ²¹'Le beni kwa nongni giloh agh ihbi yommo.' Ke abuwa kwa a nah, 'ihbidighana.' ²²'Ih nyommoh b digha muri beni nongni mingali, muna ma ngalang le tahri, ko muna mahle tehri.' Le digna abayong kwa ka nah, 'Ihbidighana.' ²³'Ih bi nyommoh ih digha muri beni nongni nkilli ma ngalang nga.' Le digna abayong ka nah, 'Ihbidighana.' ²⁴'Le beni kwa wol lueh bi bamurikala agh ihbi yommo.' Ke abuwa kwa a nah, 'ihbidighana.' ²⁵'Le beni kwa agh pabung ate ih wol lueh ba njiteng agh ihbi yommo.' Ke abuwa kwa a nah, 'ihbidighana.' ²⁶'Le beni kwa ni tol bil tennana ni a gigilla niagh, ni pih gulo nghan nga ihbi yommo.' Ke abuwa kwa a nah, 'ihbidighana.'

Chapter 28

¹Ngha ih teshikiri yong ri gieh le Yahweh Kulli le yong ni bol alagbang le ni kwa Ngi lagni yong nikyari ya le , Yahweh Kulli le yong ka teshi yong amuri abayong ni ngunnjah agh kwa. ²Amosso ni kwa ni ya ka zu amuro. ngha a teshikiro te gieh le Yahweh Kulli lo agh. ³Mosso ni aka digni alahmagulla ni mosso ka digni babang lo. ⁴Mosso ka digni billa bahyoh, njingung njeh lo, ni abilla agiluwo lo, ni buhro le andah ni amunanjuh ma luwonjuh lo. ⁵Mosso ka digni guwo ni koro lo. ⁶Mosso ka digni weh ngha a ingni ya, ni mosso ka digni weh ngha puro awor agh. ⁷Yahweh ka tigha abashibbo ni ki logha ro te awoll yang njen a kundummo; aka zu amuro a njinjere mwoh keminiya aka bangha ro anjinjere tombahri. ⁸Yahweh ka tig mosso le ihbi sulla amuro aba lo ni agah kwa atig buoh ri ya; ihka mosso a njeh ni ih pah yong agh. ⁹Yahweh ka tesso ninga abeni a tigma temuri ya, ninga mama kaniyi ni yong giri ya ngha ih bol alagbang le Yahweh Kulli le yong, ni ginya anjinjere le ya. ¹⁰Abwa ni kwa ngunnjah agh ka shinna ayangha a goro ni lulli Yahweh, le aka bang ngobong lo. ¹¹Yahweh ka gogshi yong a njikiri billa ma yang, ri billa le agiluwo le yong, ni anjingung ni nzali a njeh ni kaniyi ater yong ihka pah yang agh. ¹²Yahweh ka logshi yong kunkangna gilbingiri ni akuliya ihka pah yong murukuli amuri anzali le yong ari a kunbang yarata, ni te moshi atumo bung lo; aka pih abayong tagma, keminiya ni awo al tagma agh. ¹³Yahweh ka tigho a pag murung, ni awo pag ngile ya; aka pagha bikuli kunkolong, ni awo pagha a tinne ya, ngha a teshikiro ri alagbang le Yahweh Kulli le yong ni ih lag no nikyari ya, ate atignjuh ni pag yang, ¹⁴ni ngha ni ih mpilla ri ateng le ni ih lagni yong nikyari ya, nji malih ko nji makatang, ate pirtye akulli mabih te pagyi yang tunmo agh. ¹⁵Keminikya ngha ni a teshikiro ri gieh Yahweh Kulli lo agh, ate a bolla alagbang le kwa ni agibilla le ni ih lag no nikyari ya, le a nyommo ki kwa ni ya ka sulla amuro ka kum mo. ¹⁶Nyommo ni aka digni alahmagulla, ni nyommo aka digni abilli. ¹⁷Nyommo ka digha ri guwo lo ni koro lo. ¹⁸Nyommo ni ka digha ri billa yahlo, ni ri anjingung ni nzali, ni amunandah ni aluwo lo agh, ni amunanjuh a luwonjih lo agh. ¹⁹Nyommo aka digna ngha a ingna ayeh ya, ni nyommo aka digni ngha puro awor agh. ²⁰Yahweh ka tashi yo bang ni nyommo, piliyimurung, ni saghoari agah kwa atig bung ri ya, ha ke a girjah mo, ha ke a juhro sussy atema apagha temashihra lo njiri mama aka dag no agh. ²¹Yahweh ka pagha agikonina a bagha ro ha ka girjah mo a njeh ni ngi ka dig mami yong agh. ²²Yahweh ka wol yong ni konno ma pagbang, ni irripihna, ni amoriyo, ni taghamuru, ni garabuwo, ni agung mapihna, ni tubu. Agah ka digha tayong ha se ke juhro. ²³Bakuli ni abikuli a muryong agh ka dig gifugna mabangna, le ngunnzali ni a kushi yong agh ka dig ndollo. ²⁴Yahweh ka tig murukuli njeh le yong ih pil kikiri ni tubu; akuli ni ihka sulli ni nzali amur yong, ha sete jah yong ke gira. ²⁵Yahweh ka tog yong ihbi tangha nzali a dum abashibbi mur yong; aka puro anjinjere mwoh ari yang keminiya aka bangha dum yang anjinjere tombahri. Aka tutto dung ni njummo antira anjehmurung ni kwa ngunnjah agh. ²⁶Nluoh ngiro ka dig gilihna le aminya ni akuliya ni anyamshihra ni ngunnjah ya; bwa nyha ka pah yang ngobong agh. ²⁷Yahweh ka wol yong ni amoriyo ma Egypt ni njipye yahlung, a pyengirung , ni wagha, mama ninga kum irritenna agh. ²⁸Yahweh ka wol yong ni bangha, ni njiung wanghina, ni murung pilina. ²⁹Ni nga shinbang antiring bakara ninga amnjiung wanghina ki boliyi bang apinna, ninga buhro anjere le yong agh; nkyari kwa'agh aparti yong ni ibbi yong giri, ni bwa nyha ashi yong agh. ³⁰Aka sher bamah, keminiya babura mabih zu agyi buoh aka nong ni atenne. aka bag lah keminiya ni awo nongha ayeh agh; aka pan b.abang njingung keminiya ni awo ogbore njingung ye ya. ³¹Aka wol nlueh ndendah lo a njiuh, keminiya ni awo lih nyamme ya; aka ponna mburijeng lo atenne a kundum mo ni a nyeni ya. Anjuh lo agh aka pih abashibbi muro, le bwa nyha ka asso agh. ³²Aka pah Amunabuna lo ni amunangallang abin abwa ma sa; aka al yang ni njiuh a kara kwa, keminiya aka woro dengshi tele yang. Irritenna nyha a buoh agh. ³³Ke agibilla nzali lo ni atumo bung lo kwa-abayong ni na ayeri ya agh ka lih kwa; aka pariyo ni gogro nikyari kwa'agh, ³⁴ha aka tol bangha ari agah aka shinna ki pagha. ³⁵Yahweh ka wolli yi nkuno ni kusso ni amoriyo mama nin logle ih kum irritenna ri ya agh logha kusung nzali kenna akuli amro. ³⁶Yahweh ka tol yong ni murung ni nga tigha amuryong ka wori njeh ni nin nyeri ya agh, aghle yong ko akah yong; beh ya nga gushi akulli ma sa ma ngung ni tahli. ³⁷Nga dig tukushi gingobong ni, ngulliteng, ni jollo, antiring abwa kwa Yahweh ka kenni yang agh. ³⁸Aka tol njijamma dudung awo abilli, keminiya aka kpaß njigiri fitong a nyeni, ate akukoro ka lih. ³⁹Aka paniyi babang njingung ni giliyi yang, keminiyani awo nuh muru njingung ye ya aghle a kpaßba anjingung, ate angoso ka li yang. ⁴⁰Nga kum ngung Olive a ntiri anjang njeh leyong, keminiya ni nga bishi murun nghe ya, ate anjingung olive leyong ka sobbah anjih yang koh, ⁴¹Nga kuma amuna buna ni amuna ngalang , keminiya ni ah dig mami yong ngha, ate a wora njeh guro. ⁴²Akukoro ka lih angung leyong ni agi digna leyong ni njahli ya. ⁴³Biri ni ntiri yong ngha ka logshi muri bikuli ni bikuli; yong kanangiri yong ka nyera njahli binjeh ni binjeh. ⁴⁴Ih ka pah yong tangma, keminiya ni nga pih tangma agh, ih ka dig murung, le nga dig ngilla. ⁴⁵Anyommoh ni kwa ka zu a muyong le ih pir yong ni dur yong sete juhri yong. Ga ka pag giri ate ni nteshikiri ri gih Yahweh Kulli leyong, nina agh ate bol alagbang le ni agibilla ni lagni yong ngha. ⁴⁶Anyommoh ni ka digha muyong ninga gidumna ni gi magtahbi, ni a muri aminkah

yong ka ke kene.⁴⁷ Ate ni ngushi Yahweh Kulli leyong ni binmurubang ni yahlung bonna nga nyongha a yeh kumbuhro agh,⁴⁸ nga nin agh nga gushi aba shibi muyong ni Yahweh ka tutti yong nga; nga pag yi yang tumo ni yalo, a njimuru, a tehsalalng, ni a enna. Ih ka tig gitolla ma ndolong a melyong ate ih njuhro.⁴⁹ Yahweh ka zuni abayong kukwo a muyong, logha ri tinna ngunjah ninga mama ngbang ki suhlini muri ga ih bol agh,⁵⁰ abayong abeni kunburi leyang nga ni nyere ya agh; abayong ni ni kundum ma funna agh le nyha ki shin bogho ni dum agmurung bi abuna ma kyenina a agh.⁵¹ Ah ka lih makyenina le agiluwo leyong ni gidigna njeh leyong sete girjah yong. Ni ah daghi yong njigiri, muru njingung mapiyo, ko amuna ndah ma baluwo leyong, ko anjuh leyong, sete a tigna yong njuhro.⁵² Ah ka bol yong a kunjere le alahmagula leyong kwa, sete alah ma kangnina ni agarrung ma logna kuli kwa wangha njahli a ba kwa agh a njeh leyong. Ah ka bol yong a kunjere le alahmagula leyong kwa a yeh njeh leyong ni Yahweh Kulli leyong pah yong nga.⁵³ Nga lih njingung le ngiri yong, nguɓngiri amuna buna leyong ni amuna ngalang leyong, abeni Yahweh Kulli leyong woro pah yong nga, a bollo ye ni a gigangshina mama aba shibi muyong ka parini yong nga.⁵⁴ Beni ni ngobong le ni tengkurung a ntiri yong nga- ka pag kiki ni muna ngih ni mahmi makunyahlung le, ni a ri jah amuna ni kwa dag agh.⁵⁵ Nina agh ni ih pah mwoh leyang ngirung le amuni ih ika lih ya, a te ni ih uwo ni ga ih ka lih kanangiri a bollo ye ni a gigangshina mama aba shibi muyong ka parini yong nga.⁵⁶ Bamah mama ni tengkurung le nga belele a ntiri yong nga, beni ni ki ingna a tig kushi njahli ya ate ni tengkurung nga ni belele le- ih ka pag kiki ri buri makunyahlung le, ni ri muni, ni ri muna ngalang le,⁵⁷ ni ri muni ni billi piyo mama puro a ntiring le akushi ya, le a ri amuna ni ih bol agh. Ih vulo ih lih yang ate guɓung nyha sa ih lih ya, a kunbang bollo ye ni a gigangshina mama aba shibi muyong ka parini yong a yeh akunjere le alahmagula leyong nga.⁵⁸ Nga ni mbolla atenana le gigilla ni kwa mama a nyongla a gibomteng ni ya, nina agh ate gushi gigushina ni lullung ma pah ngobong le Yahweh Kulli leyong,⁵⁹ le Yahweh ka tig binkonna leyong ih shigra, nin mami aminkah yong; ah kum binkonna magula, mama ka tol kunbang ma sabna agh, ni akonno mashihra, ma tol kunbang dudug.⁶⁰ Ih ye ka zuni a muyong deshili abinkonna le Egypt ni mbangna ngobong le ya; ah kpahngha ri yong.⁶¹ Deshiliya anongkonno kwa ni abinkonna ni kwa ni a nyongli a gibomteng le gigilla ni ya agh, amamo wo deshiliya Yahweh ka zuni a muyong ha sete njuhrina kwa.⁶² Fittong leyong ni ka uwo, ko ke nyong nga ninga amuna shienri ma bakuli a gogho, ate ni nteshikiri yong ri gih Yahweh Kulli leyong nga.⁶³ Ninga mama pa le Yahweh ki pagni binmurubang a paghi yong gimaɓonna ni buhri yong nga, nina agh ih ka pag binmurubang a tig yong mɓihya ni juhro. Ah pushi yong a njeh ni nga ingna nga kum ma.⁶⁴ Yahweh ka meshiyi yong kwa a ntiri abayong logha ri tinna ngunjah mwoh kena tinna ngunjah mamona; a be ni nga gushi akuli ni ni nyeri ya agh, ko yong ko akah yong. akuli le ngung ni tahli.⁶⁵ A ntiri abayong ni ya ni nga kumi ololo agh, le usulo nyha ate abakushi yong nga; Yahweh ka pah yong be ni yahlung koshiyina, njiung ma wuhyina, ni minlim ma abua agh.⁶⁶ Usulo yong ka digha a pilliya a dum yong; duh ni bakara nga bang ngobong, le ni nga yeri tuhtangha le usulo leyong nga.⁶⁷ Nga ni beri ya nga nah, 'Ih ɓoro a nah kapolla ni!' le nga ni kapolla ni ya nga nah, 'Ih ɓoro ke berini!' Ate ngobong ni a yahli yong ni aga njih yong ka shin nga.⁶⁸ Yahweh ka zuni yong Egypt deshili a nji ri gissasamuru, nji ri njere mama nworo nwaɓi yong, 'Ni nga shin Egypt deshiliya.' A be ya nga pah kananagiri yong gi magna bin aba shibi muyong ninga aguro abuna ni aguro amenah, keminiya ɓwa nyha ka kur yong nga."

Chapter 29

¹Ah tehnana ni, ni Yahweh tig Musa eh bi wabi ah muna Israi'la ah nje Mowab, ah tenang ni bura muri ogrung ni payi yong nga a Horeb.²Musa gora a ba Israila kwa nah yi yang innshima ga Kulli pagha ah njiyong nga ah nje Masar abin Fir'auna na denale ni nje yeya kwa .³Gani ma guliya ni njung shin gha na ga ka pag gha ni pa ngobong kwa.⁴Ha ni kyari Kulli ni payong yalung yere gha ijung teh shin bang ahgle kirung te og bang.⁵Nbilla ni yong a lusung bogho woro bari a dagra le yong ni yayi ya a ngiri yong nga a kara le yong ni yagha a kushi yong nga.⁶Nin nti dungshi gha ni in nna muna njikung nga, ahgle mba ni ka bari yongha, a teh igh in yere mini Yahweh Kulli le yong.⁷Ingha in zuni a sihor murung Hesbon ni og murung Bashan, a puro a pag luwa ni yong nji bol yong.⁸Shi agh inje le yang shi pi ah ba Reuben, ni Gadawa, ni nshile ah ba Manasa.⁹Ingha ninale in gil ah tenana ogrung in pag yang ateh kumo le yong bura intiri gipagna le yong¹⁰In yongha in tang ni kiyari kwa ah dum Yaweh Kulli le yong ni muruna le yong ni kun vare le yong na a ba tenna le yong na beni ki bol yong nga na buna Isra'ila kwa.¹¹A muna ma kenina le yong na mam yong, na biri ni diya ntiri yong nga ah bin digna le yong ni beni ki leyi yong ngung ni beni ki tog muru gha.¹²In yongha ba teh ingha igna a ogrung le Kulli ni kaniya Yaweh Kulli le yong ni payi yong ni kyariya,¹³Mama ika nyeshiyong aba leye, le ika dig Kulli le yong, ni nga mouna wabi yong nga, ni nga mama kaniya ah ka yong Ibrahim, ni Ishaku, ni Yakubu.¹⁴In yongni ni muyong ngi payi yong ogrung ni ni kaniya niya.¹⁵Ni beni kwa tag ni yong ba ni kiyari a dum Yaweh Kulli le sung, ahgle na beni nya ba ni sung nga ni kyari ya gha.¹⁶In yere eh dina shi digni nje Masar ni puro ni shipuri ntiring a bwagha.¹⁷¹⁸In shina ah gilang le yang shisa mama a gil ni ngung ni tali na gi fugna ma yinyiling ni ma damang, ni ah ntiri yang nga in yere a ntiri yong nga ba bura, ba mah, kunbware ahgle kan buri mama kunye pura ri Yaweh Kulli le sung, mama ka gugha kundum gilang le ah bayong ghogha in yere miligung ma tunag mama ka bil nji gung na ngosongung.¹⁹Igha biye og yombang niya igh ka bongshiri igh ka na a yali, yang nongna njiye aghle ingigna ah tol kirung. Ga ka biyi gi ma sona ni ma nyunna.²⁰Yaweh ni ki lang, beye gimashira leya. yalulale Yahweh ka sula muri beye deshiya wabkung ni a nyolo a bomteg niya ka bila muri biye Yahweh ka bishili luli a kati.²¹Yaweh ka pushi ah teh dumi dumo atiri a kunburi Isra'ila kwa, ateh gil wabkung kwa ma ogrung mama ah nyoliya a bomteg ma gigilla niya.²²Ah minkawu ni uwa nzumo gha, a muna yong ni ka loga njum yong nga ni biri ni ka zuwa nje ma sonna aka wab teg nga shin mongso ah muri njeni ni abin konna ni Yahweh tiyi njeje ya.²³Ngha a fa shini. Ngu nje kwa pilla bol gishe ni muwatolo nga, ba na jam giri gam aghle ngung ki tol njiya gubung nya ki sagha njeje ya, nigha mama a pinshi ni nje Sodom ni Gomarrata Admah ni Zeboyim mama Yahweh oshimurung a yalula ni kara.²⁴Aka na na abwa, mang payi ke Yahweh payi nje ni ninga? mang pag tekushi kara yalula ni niga.²⁵Le abwa ka na ga peyi ya bungna ogrung le yang na Yahweh Kulli le a kayiyang mama pag niya a kunbang ni pushi ni yang nje Masar gha,²⁶Ate ah wara aka gungha dum gilang a pi gulo, Kulli mama na yeriya gha mama nin payang ghaga.²⁷In peyi yalula ke Yahweh sula muri njeje, ini zuni wabkung na nyolo ah bomtegniya.²⁸Yahweh ubyang a njeje yang a yalula ni kara ni yalu ma pina, ke tig yang a nje ma sa ni kiyari niya.²⁹Yeri a gi wabna mama a sogriya mami Yahweh Kulli lesungni ni muri keminiya agha bayo yeriya mamisungni ha kara loghole ngungja sun na minkasung, ate igh shi pagha a gi wanna na gi gilla.

Chapter 30

¹Nigha aga kwa ni ya kpani muyon nigha, moso ni juro ngah tigha a dunyong, le ngah ndensi yang a kum bangni nyongah atiri. Abayong ni ni yeri Kulliya, aba tesung kulli le yong piri yong nigha, nigha. ²Yere abin Yahweh Kulli le yong og ban ni tenana le yong agh ga pak ga kwa nayi yong ihbi npagha n kiyari-yong na aunayong ni kunyaliyong kwa ³Le Yahweh Kulli kah pushiyong an je guro le singiena leyong le ye kap yang a tiri abayong mama ni yeri Kulliya nigha Kulli mesini yong nigha. ⁴Ngha abayong le yong ni a piriya a yanga bin jeh le Bakuli nigha nigha be ya Yahweh Kullile yong, le logha beh ya ih ka jim yong. ⁵Yahweh Kulli le yong ka zuni yong a njeh ni a kahyong dig mghamg mgha; ih pag yi yong gimabonna ni buhri yong uwor mama pag yi akahyong nigha ⁶Yahweh Kulli le yong ka jab kun yaliyong. Jabba ma kun yong, ate ihbi anji Yahweh Kulli le yong ni usulole yong, ate nkung abba. ⁷Yahweh Kullile yong ka ti juro muri a bayong ni ki sibi yong nigha kw ana a benni ika sibi yang nigha, abayong ni ki tigyong ganiya. ⁸Nga pilla, ngah okbang ni Yahweh, le nga pagh ga kw ani tenanani ngi wabbo ni kiyariya. ⁹Yahweh Kulli leyong ka goshi gikunna tumoh bunle yong na amuna ma ngun giriyong, ni muna ndahle yong, na gi soro leyong, ate gikunna; le Yahweh ye ka pa mumurubang a muri ih ka pa yong gikunna ninga mama panni mumuribang ma teyong nigha. ¹⁰Npagh ga nigha nongbang nitenanale Yahweh Kulli leyong nigha, nigha gil tenanale a gi pannale ni a nyonlo a gibonten le ma igale ni yah, nigha pilla bin Yahweh Kulli leyong ni kunyali yong ni usulole yong kwa. ¹¹Ate tenanani gi paying nikariya ni ganyong nigha ni ye kene dunrole ka ganyong nigha. ¹²Nyah a Kuliya, ke gah nah, 'Yabe ka kah a Kuli ate musung ate ka bulisung tengeh ihbi gan ogeh?' ¹³Ngha teya nyah te a malale a muruwa, ke ga nah, yan ka durah muruni ate musung ka zunisung ni ke ka tiksung sa oghi, ke sa paghi nina? ¹⁴Keminiya tenane nigha giyab ni we, a kunno ni kunyalo, ate a paghi nina. ¹⁵Shina, ni kiyari mami a dunyong usuloni gimabwa, ni nluo ni gimashira. ¹⁶Ngha ogbang ni a gigillale Yahweh Kullile yong nigha a mama gi wabbiyong ni kiyari ya naggi Yahweh Kullile yong ngiya a jibini, le yen ngil tenanale na gigilale, ga abba gikunna leyong ka gog le Yahweh Kullile yong ka paying dun poshina anjeni nigha enni nigha nigha ate ihbi ndiyamuri. Keminiya nigha kun yaliyong pilla, ni okbang nigha ni nale man pilla ngu-nigha ngusa agilan. ¹⁷Keminiya digha Yahli yong pilla sah, ni ye ogh ni dagha na gughu dung a kulli ma sah nigha gushi ya, ¹⁸Le wafne yong ni kari le dighne yong nigha juro; nigha non dighjah a njeh ni ngah dur Jordan nga ka a yeh ngah pag telle agh. ¹⁹Ngwara bakuli ni njahli ihbi digh wabkun a muyong ni kari nigha gi tigha dun yong usulo ni luoh, amosso na ayommo; ninale tol usulo ate ih digh njah, yong na minkahyi yong. ²⁰Mpag gah ate tol Yahweh Kulli le yong, ye bil tennane ni kpagha ari. Ate ini pag usulo le yong ni nonno digh njah le yong; mpag gah ate noono digh njah a ngunjeh Yahweh kaniyi a kahyi yong, te Abraham, Isaac, ni Jacob, ih pah yang."

Chapter 31

¹Musa woro ki waɓ atenana ni abin aɓa Israila kwa. ²Nah yi yang “Niɓiyeni ya myang ni bogho worotongno pura-muri wuramwhoh; Ni ngi gan puro a njibang ni nyere a lah agh; Yahweh nahna nghan , ‘Ni a ɗur Jordan ni ya! ³Yahweh Kulli leyong ihka woro a dum yong; ihka girjah anje ni a dum yong, nga ag yi bi yang. Joshua ka woro a dum yong ninga mama Yahweh waɓ ɓa. ⁴Yahweh ka ‘Paghi yang ninga mama paghi sihon ye paghi og, a murung le aɓa Amor, ni nje leyang, nghan gir ni jahyang agh. ⁵Yahweh ka pa yong yang, le nga paghi yang ninga lagha ni kwa nlag ni yong agh. ⁶Ntengshiri yong le ntengshi yaliyong, ke nɓangngobong agh, ke nɓang yang nghan; ate Yahweh Kulli leyong, ini ih ging ni yong; ni ih sogli yong ko ih ɗag yong agh.” ⁷Musa gor Joshua le nah yi a dum aɓa Israila kwa, “Tengshi ro le a tengshi yalo, ate aka wor ni abayong ni a nje ni Yahweh kaniyi yi akah yang ihka pah yang agh; aka pag yang ah tol giberi ni. ⁸Yahweh, ini ihka woro a dum mo; ihka gingni weh; ni ih sog lo ko ih ɗag wo agh; ka ɓangngobong nghan, ke ngiro ih wuh agh” ⁹Musa nyongli gibilla ni le pih amalaha ni, amuna Levi, abeni tol dorashi gi’ogrunge le Yahweh agh; ye osso pih abatenna le aɓa Israila kwa ginyonglina egh. ¹⁰Musa lag yang le nah, “A njum bogho tombari ni kwa agh, a kara ni ah tigha ma tol yi ɓayong tangma le yang agh, nghan ah pag ni njibunno abinnongho agh. ¹¹Nghan aɓa Israila kwa zuna a kundum Yahweh Kulli leyong a ba ihka tollo ih bin ɗigna le ni ya, aka bil gibilla ni oghe le aɓa Israila kwa. ¹²Mkpaɓ ɓa abayong, abuna, amehna, ni amakenina, ni a biri leyong ni a akuunlah leyong agh, ate ah oghe ah aliya, ate ah gushi Yahweh Kulli leyong ah bil atenana le gibilla ni. ¹³Pag ga ate amuna yang ni ni yeri ya agh, ka oghe le ka aliya gushi Yahweh Kulli leyong, ha kenne karo ɗigna leyong ni kwa agh a nje ni inga ɗur Jordan nga ag agh.” ¹⁴Yahweh nah yi Musa, “Shinna, kara nghan ki zu nghan ɗigna aka wuh ni ya; gor Joshua nzu dum mur yong a gungri bin kpaɓɓa ate nga pih lagbang.” Musa ni Joshua woro ki dum mur yang a gungri bin kpaɓɓa. ¹⁵Yahweh puro ari yang a gungri egh a luturu le nlagiri; luturu le nlagiri egh tangha a kun gungri egh. ¹⁶Yahweh nah yi Musa, “Shinna aka nongho a nje ni aterro; a ɓayong ka logho ka pag gipagna ninga mahnjah ni ki pirtiye abiri kuli ni a ntiri yang a nje ni ah kah nghan agh. Aka puro a telling le ah ɓun ogrung ni mpag ni yang agh. ¹⁷Le, a kara egh, yallula lang ka logho ari yang le nga ɗag yang. Nga songri kundum man gari yang le ah girjah yang. Agikonyalung ni agi ganshina duduk ka kum yang ha aka nah a kara egh, ‘Agikonya lung ni ni sulla ri sung ate Kulli lesung nyha ni sung agh?” ¹⁸Ini ni na, nga songri kundum man gari yang a kara egh ate agimashira ni kwa ah wora ah pag agh, ate le ah wara ah pil dum yang nji bin a kulli ɓaba. ¹⁹Niɓiyeni te ya nyongli yi Mur yong nya ni le a aliya aɓa Israila ni. Tighi kun yang, ate nya ni ih ɗig waɓkun nan gari aɓa Israila. ²⁰Ate nghan nwara nzu ni yang anje ni nkaniyina giri nga pih akah yang agh, nje ni kihra ni muru-nyih ki ɓanghang agh, ngba ah lih ni giri ah ɗim ni le ah ɗigha aɓa kumo agh, le ah ka pilla ri akulli ɓaba ah pah yang gullo le ah ka jen nang le ah ka ɓun gi’ogrunge lang. ²¹Nghan agimashira ni agigangshina duduk sulli ni a muri abayong ni ya, nya ni ka waɓkun a dum gang ninga ɓawaɓkun (ate ni ɓorro a kun aminkah yang agh). Ate nyerina agikuriyina ni ah kuriyi ni kyari ya , kedebang ma nga zuni ni yang a nje ni nkanniyi yang giri a muri ya.” ²²Ke Musa nyongli nya ni a kara egh aliya aɓa Israila ni. ²³Yahweh pih Joshua muna Nun lagbang le nah, “Tengshi ro a tengshi yalo; ate aka zu ni aɓa Israila a nje ni nkaniyi yang giri a muri ya, ng aging ni weh.” ²⁴Nghan Musa malli nyongli ni atenana le gibilla ni a gibomteng agh, ²⁵Lag a Levite ni ki tol doroshi ma gi’ogrunge le Yahweh agh le nah. ²⁶“Tol gibomteng ma gibilla ni a tighi kahri doroshi ma gi’ogrunge le Yahweh Kulli le yong, ate ih ɗigha biye ninga giwaɓkun a mur yong. ²⁷Ate nyerine velle le yong ni mel tenna le yong; shinna nghan nwa uwo a njah ni yong ko nikyari, nveliyina ri Yahweh; ke nwuh le ih pag niyellang?” ²⁸Kpaɓ ɓang abatenna le akunburi le yong kwa, ni amagulla le abakuhung le yong, ate nga waɓ atenana ni a kiri yang le ngor ɓakuli ni ngunjah a waɓkun a mur yang. ²⁹Ate nyerna ih njum wuh lang agh nga juhri mur yong kikir nga keng yi njere ni nlag yi yongagh; agikonyalung ka sulli yong a akara ni ka billa njum mi ya. Ga ka pag giri ate nga pag gimashira a dum Yahweh, ate nga aldangkun ni ih pag yalung-lulla ari agipagna bi yong.” ³⁰Musa bil atenana le nya ni a kiri kpaɓɓa le aɓa Israila kwa ha kenne a malla le.

Chapter 32

¹Mpeng kiri yong, nyong ni abakuli, le nahtengle ngunjah ih og atenana ni kunang agh. ²Le aliyigiri lang ih nyha ninga muru Kuli, le ga ngi wabba ih ingnaring ninga tinna, ninga muru mawawa ari kusung ma belele, ninga muru kuli deshil ari ambugiri. ³Ate nga wab tenana lulli Yahweh bororo, nga tig gullo ari Kulli lesung. ⁴Tahli, tummo le nga gerenteng; ate a nje kusung te kwa nga ni nji teng. Ini Kulli m pah njiteng, mama nyha ni gimashihra agh. ⁵Ba njiteng ni pag gi njiteng ni. ⁶Ah pagna gitibiyakun ari. Amuri ni ya. Giiribina leyang ni. aba njah ma pag nja ni agimanangna ni. ⁷Nga nwab Yahweh ninga, yong 'abayong managna ni ni yeriteng nga agh? Ter yong ni ya, beni gil tong nga? Pag yong le tig yong. ⁸Mbil yahli yong ri akunbang le akah ni wor agh. Nda

⁸Ngha Murung Kulli pih anje agibere yang ah nga koriyi ni abayong machinching ah, tig anjang le abayong pyere ari gogho le amuna Israila. ⁹Ate kassa mami Yahweh abayong le ni; Yakubu agh kassa ma gibere te ni.

¹⁰Kummi a nje bakatti, a ntiri balusung ma wuhna ma kpatira; gbari, le gangshiri ri gipagna le, le lelmuri ninga makun yahlung le. ¹¹Ninga mama ngbang ki lelli muri ndah le ya ki billiya a kuli amuri amuri ya, Yahweh meshiyi kpatire le pon yong, le tol yang a njummi. ¹²Yahweh ni mwoh billi ni; Kulli le abayong masa ni nyha ni ni agh. ¹³Tig yi ebbe a kuli amuri abang sissa le nje egh, lihni nini anjingung ma babang egh, lihni nini nji batahli, ni murung ni riflenty crag. ¹⁴Lih murung kihra ndah le nuh kihra nzuh, ni murung le amuna nzuh, anzuh ma Bashan ni ambul, ni kikaya mama boro orbang kwa agh – ni a nnu mba-njingung ni ah luwo ninkila le anab agh. ¹⁵Keminiya Jeshurun gullo nenne woro toh kushi – a gullo a nenne, a nenni kikir, a pangna murun - puro a tele Kulli ni gilli ya, le shibbi tahli abba le. ¹⁶Ah tig Yahweh pag kiki ate abiri kuli leyang; ni agitiyankun ni ah lushini yali. ¹⁷Ah dahri yi agimatenna ni Kulli ni ya agh-a Kulli nini a yere agh ah, a Kulli ni puro ari yang a kunbang ni ya, a Kulli ni ate yong ni bang nga ah. ¹⁸Nmeshiyina ndag tahli, nga dig ter yong ah, ni njangshina Kulli ni bil yong ah.

¹⁹Yahweh shina ga le shibi yang ate amunabuna le ni amunangallang le lushina yali ni na. ²⁰“Nga songri yang kundum mang,” nah, “le nga shin mang malla leyang ka digha; ate ayong ni aba njah manangna, amuna nip ah njiteng nyha ri yang nga ah. ²¹Ah tig nang ngi pag kiki ri ga Kulli ni ya ah ni lushi yalang ni agi manangna leyang. Nga tig yang ah pilnjiung ari ab w ani abayong ni ya ah; ni nje mama ni yeri gubung nga agh n inga tig yali yang ih lullo. ²²Ate yalung lulla lang nga ki goshi giche ki lih ha bin Makena le sheol; nga ih lih ngunjah ni agisoro ni yali ya; agha ih mag yi atinna ankonno giche. ²³Nga dami yang agikumkun; nga tah yi amuni lang kwa ari yang;

²⁴Ah juhro abi yahlo, binpinyina ka gan kun yang ni jirjabang ma yalung lulla; nga tutti yi yang amihli anyamlusung, ni tunang le aga ki kungno a tubu agh. ²⁵Nyha ma ni garabuoh agh, ah gonnluoh, a akangnantullo gikonyalang ka pag ni na. Ih ka girjah basadeng kpañni munangallang ni ni yeri babura agh ah, muna ni ki nuh kihra agh, ni bagulla ni mbu muri ya. ²⁶Nnah nga meshiyi yang kukwoh, ate nga tig dengse leyang ih boro abin bayong machin chin. ²⁷Ni mbo mbang aldangkun le bashibi murung nga le, ih le abashibi mur yang ka bor yeri ga paggiri ya ih le ah ka nah, ‘Ah gushina bi sung,’ ke mpagna ah ga kwa. ²⁸Ate Israila agh nje ni nyha nil agha agh ni, ni yeriteng nyha ri yang nga. ²⁹Oh, ih le ah tenna njiung, ih le ah yerina ga, ih le ah ka shin ga ki zu yi yang ah! ³⁰Bwa mwoh ka pir worotongnolum niyellang, le bari tig worotongnolum lum amwono, sete Tahli leyang magna yang, ni Yahweh pahna yang? ³¹Ate tahli le abeni ki shibimursung ah nyha ninga Tahli lesung nga, ninga mama ma abashimur sung woro wab agh. ³²Ate murunjingung puro ari murunjingung Sodom, ni puro ari ababang ma Gomorrah; anjingung-bongshina leyang agh anjingung-bongshina ma tunang ni; kpaña leyang lullo-lullo. ³³Mba-njingung leyang agh tunang le agbafung ni, tunang mafunna le yuo nfwam. ³⁴Gah ah kur kuro ni ya mini nsongri ntig agh, ntig beng muri a ntiri agi kumna lang agh? ³⁵Nwah gipagna manangna agh mameng ni ih mpah, ni ngoshe gipagna, a kunbang ni kushi yang ki shengri ni ya; kara gikonyalang leyang digna gyap, ni aga ka zu a muryang agh ka kahri paggiri. ³⁶Ate Yahweh ka pih abwale wabñjuo ma njiteng, ni ih ka shin gi’enna le aba pag yi tummo. Ih ka shin ih gullo leyang wahra, mwoh nyha wa uwo agh, ko aguro ko abeni ah mag yi yang bu agh. ³⁷Le ih ka nah, “Yebang ni a Kulli leyang pag nhang, tahli ni ah bangha ah vullo ari yi, ³⁸A Kulli ni lih agi dahra ma nenniyina leyang agh, ni nuh mba-njingung ma adahra ginuhna leyang agh? Le ah logho ah agno; le ah dig gi borro. ³⁹Shin nibeniya ih meng, meng ma, mini Kulli, ni ih Kulli mabi sa nyha deshili ya; myang ngi wul nloh, meyang ngi pag usulo; ngi tig pye, nye ngi tig pye billa, ni bung nyha ka asso a bi ngirungtenna lang nga.

⁴⁰Ate nloshi beng kuli le nnah, ‘Ha nwa uwo ni usulo ki kenne, nga pagha. ⁴¹Ngha nkoglikun garabuo ma kinkebeng lang agh, ni ngba beng ki toltinna zuni wabñjuo ma njiteng agh, nga nwah gipagna manangna amuri aba shibimur rang, le nga nwah abeni nyha ki agnjiang nga agh. ⁴²Nga pag amuni lang ah bahra ni nkilli, ni garabuo lang ka saniyi nyam-ngnung ni nkilli le abeni ah bol agh, ni logho aria muri a mahulla le ba-shibimurung. ⁴³Mpag binmuribang, yong anje, ni abwale Kulli, ate ih nwah ankilli le aba pag yi tummo; ih ka nwah gipagna manangna amuri aba-shibimuri, ni ih nwah ngoso nje le, ate abwale. ⁴⁴Musa zu le bil-bororo ate nana le ngyah ni kwa a kirri

abayong, ini, ni Joshua muna Nun. ⁴⁵Le Musa mal bil-bororo a tenana kwa abin aba Israila ⁴⁶Nahyi yang, “Ntig yali yon gari atenana ni kwa nwabi yong ni kyari ya, ate nga lag amuna yong ah billi, atenana le gibilla ni kwa. ⁴⁷Ate teng manangna ni ga biyong nga, ate usulo leyong ni, ni ari ga n inga non ni bogho leyong a nje n inga dur Jordan nga agha ka dig mamiyong nga.” ⁴⁸Yahweh nahteng ari Musa a kara egh le nah, ⁴⁹“Ebbe a-tangsa le ankonno Abarim ni, Kulli le nkonno nevo, nga a nje Moab, ki shin Jericho agh. Aka shin nje Canaan, nga ngi pih aba Israila ih dig mamiyang nga ⁵⁰Aka wuh a muri nkonno ni aka ebb agh, le aka kpaɓ ɓa abin aba lah yong, ninga mama Haruna buwo ɓa Israila wuh ni a Nkonno Hur, ah kpaɓ bi abin aba liye agh. ⁵¹Ga ka pagha ate ni a pahnjiteng rang nga a kundum aba Israila a kun muru Meribah ni Kadesh agh, nga a Katti bumbom ma Zin agh; ate ni a billang ni guso nip ah gullo a kundum aba Israila agh. ⁵²Ate aka shin nje agh a dum mo, keminiya ni a ka nghan nga, a nje ni ngi pih aba Israila agh.”

Chapter 33

¹Mosso ni Musa bwale Kulli pih aba Israila ke debang wuh agh ni ga. ²Nah: Yahweh zu a Sinai le logho a seir a mur yang. Poshibang dabeng a nkono paran, zu ni a worotongnolum lum le aba gerengteng. A bi ma lih ya le anyiba ni. ³Ini nina, yali tolla abayong abayong magerenteng le nga kwa bu wo, ah kpa kuso; ah ag tenana lo. ⁴Musa lag sung ni gibilla gibere ate kpaß ba le Yakubu. ⁵A kubang egh agh murung nga nhang a Jeshurun, nga amagulla le a bayong kpaßna agh, ah kunburi ma Israila kwa binmona. ⁶Le Reuben ih digha ke ih wuh agh, keminiya le abunna le dig fitong. ⁷Ga ni ki pag kumboro le Yahuda, Musa nah; Og, Yahweh, gih le Yahuda, le a zuni abin abayong le eshili. Wolrung temuri; dig angna a muri ba shibi muri. ⁸A muri Levi ya, Musa nah: Thumin lo ni Urim lo agh mami ba njiteng lo ni, beni mwoh a mommo a Massah agh, ni beni a nohnoyiro ri a kunmuru Meribah agh, ⁹beni nah a muri tehri ni ngih ih, “Ni nshin yang nga.” Ko dumo yerina amuna ngih ya, ko ih ka dingshe ni amuni ya. Ate lella muri tenana lo, le billa ogrung lo. ¹⁰Aliyi Yakubu agibilla lo ni Israila gigilla lo. Ih ka tig gi susunang a dum mo, ni gipahna pingsa kwa a muri deshile dahra lo. ¹¹Pah boro, Yahweh, agikumna le, le a ag tummo bi. Buniyi a le abeni logho ari ya, ni mami abeni yaliyang ni tolle ya agh, ate ni ah log deshili ya. ¹²Amuri Benjamin agh, Musa nah: Beni yali Yahweh tol agh digha a lelmuning a kahri: Yahweh gbari a kara agh kwa, le digha a bakabi Yahweh. ¹³A muri Yusufu agh, Musa nah: Le Yahweh ih pih nje le Kumboro ni agima bonna ma bakuli, ni tirma, ni limma ni nzali ya. ¹⁴Le nje le ih kumboro ni agima bonna le agi babang le ashienri, ¹⁵Ni agima bonna le ankonno le akah, ni agima bonna le adingling ni ha ki kenne agh. ¹⁶Le nje le ih Kumboro ni agima bonna le ngunjah ni agidudug le, ni lulling ma bonna le beni a lusung agh. Le kumboro ih zu a muri Yusufu, ni amuri muri beni digna munamurung mabunna amuri amunabunna le terri ya. ¹⁷Mamalla le dengndah, ini murang, ni anjemme le agh anjemme le dengndah lusung ni. Ni yang ni ihka tutti ni abayong, yang kwa, ha kenne ari malla le ngunjah. Ah Afraimu worotongnolum-lum ni ga; aworotongnolum le Manassa ni ga. ¹⁸Amuri Zebulun agh, Musa nah: pag binmuribang, Zebulun, a pura beng lo, ni weh Issachar, a agungri lo. ¹⁹Ah ka gor abayong a ankonno. Biye ni ah ka pah agi dahra ma pahnjiteng nhang. Ate ahka nuh agi dudug le asallang magulla, ni ari anjisallang ni kunmuru sallang magulla agh. ²⁰A muri Gad agh, Musa nah: Mossoni ni beni buhri Gad agh. Ih ka digha biye ninga yim mangallang, ihka saniyi kika bung ko muning. ²¹Pih muri mabonna ni orrbang kwa agh, ate koriyo nje le magulla nga nhang ah tigha. Zu ni amuri abayong. Pag wabnjuo le Yahweh ni agibilla le ni Israila. ²²A muri Dan agh, Musa nah: Dan agh muna yim ni nga tah puro a Bashan agh. ²³A muri Naphtali agh, Musa nah: Naphtali, dungso ni dumposhina, ni dungso ni kumboro le Yahweh, ag nje ni njima nje ni njimalih agh ih dig mamoh. ²⁴Amuri Asher agh, Musa nah: Ih Asher ih kumboro orr anshille amunabunna; le amunabunna le terri i hag yi, le ih par kushi a murung olive. ²⁵Le angunglah leyong ih dig gifungna ma ndolong ni bronze; ha digna lo ngunjah, ini lel muro ka non ni na. ²⁶Bwa nyha ninga Kulli le Jeshurun agh, beni ki suhlo a kuli ate ih ka asso agh, beni suhlo a kuli ni gusso le ya. ²⁷Kullini mala le nyha nhang agh ini pag bin digna lo, bihni mala le nyha nhang agh ini ki angno. Yangha ih piriya wo aba shibi muro, nah, “Gir jahyang!” ²⁸Israila digni ololo. Bibilla le Yakubu nga digni muri a nje ma njigiri ni muru inabi; ba tirrima pura a kuli ki kpa nhang nga. ²⁹Akumboro lo gog na, Israila! Yang ninga weh, bayong ni Yahweh ashi ya, tongho angna lo, ni garabuo ma murung lo? A ba shibimuro ka zu abin no ki koshiyo; aka pariya abin magulla le yang a nje.

Chapter 34

¹Musa pura a njeh Mowab kehna nkonno Nebo, a bikuli le Pisgah, mama ki shin Yeriko agh. A be ni Yahweh dumi njeh Gileyad kwa ha Dan, ²ni Naftali kwa, ni njeh Ifraimu ni Manasseh, ni njeh Yahuda kwa, kehna nji gangrah le ngih salang magula, ³ni Negev, ni nongho le bongrong le Yeriko, lah magula le akahn, ha Zoyar. ⁴Yahweh nah yi, "Njehni ni nkaniyi Ibrahim, Ishaku, ni Yakubu giri, ngi nah, 'Nga pih aminkah yong ni' Ndagno ih bi a shini ni njioh, keminiya ni awo ingna a yeh agh." ⁵Nina agh Musa guro le Yahweh, wuh a beh a njeh Mowab, ninga mama tenana le Yahweh wabni ya. ⁶Yahweh lingshi a bongrong njeh Mowab a Bet Peyor, keminiya bwa nyha yeri ba nkiliya le pag nghanh nga ha ni kyari. ⁷Musa nga ni bogho woro topur mwoh nga wuh ni ya; njih ni wuhyi ya, ko masso le ashi ya. ⁸Aba Israila gonno buah nluo Musa a bongrong Mowab ha akara woro mwoh pur lum, le nga akara gonno muri nluo le Musa malli ya. ⁹Joshua muna Nun nga dungshina ni bongho ma yeriteng, ate mama Musa wara par bih a muri ya. Aba Israila oghi le pag ga Yahweh lagni Musa ih bi a pag ga. ¹⁰Ba agkuntumo bin Kulli nyha logha njeh Israila ninga Musa agh, beni Yahweh yeri kundum ni kundum agh. ¹¹Ba agkuntumo bin Kulli nyha deshili ninga ini a gidunna ni ma mag tahbi ni Yahweh tutti pagha a Masar agh, bin Fir'auna, ni aguro le kwa, ni a muri njeh le kwa. ¹²Ba agkuntumo bin Kulli nyha deshili ninga ini ya a gima gulla, agi pah ngobong ni Musa pagha a dum aba Israila kwa agh.

Joshua

Chapter 1

¹NiBeniya gire zu a nzum wuh le Musa guro le Yahweh, ke Yahweh nahteng ri Joshua muna Nun, magula ba angni Musa, ki nah, ²"Musa guro lang wuhna. NiBeni nina agh, logho a dur Urdu ni, a weh ni abayong ni kwa, n'ingna njeh ni ngi pahyang- bin abayong le Israila agh. ³Nwara mpah yong ba kwa kushi yong ka par agh. Nwara mpah yong ni, ninga mama ognirung ni Musa agh. ⁴Logha balusung ni Lebanon, ha kukuwo ha ngih salang magula, ma Euphrates, anjeh le aba Hittiya kwa, ni ha kena Ngih salang magula, ba kara ki ingni nghanh nga, ka dig njeh leyong. ⁵Bung nyha ka gan tangha dummo a yeh akara ma usulo lo kwa agh. Nga billi weh ninga mama mbilli ni Musa agh. Ni ngi pura telo ko dagho agh. ⁶Tengshi ro ni tengnjiung. Aka tigha abayong ni a tol gibere ni njeh ni kaniyi akah yang giri nga pah yang nga. ⁷Tengshi ro ni tengnjiung yarata. Tig njioh a bil agigilla ni kwa guro lang Musa lagni ya. Ka kengha ri nji kahtang ko nji lih ya, nina agh ate aka kum buhro ba kwa a kahngnag nga. ⁸Digna gibomteng ni ni ki dag kuno agh. Digna aka dengsa muri duh ni kara kwa nina agh ate aka tig njioh ri ga kwa a nyonglo a yeh agh. Le aka kum mosso ni buhro. ⁹Ni nworu lagho agh? Tengshi ro ni tengnjiung! Ka bang ngobong nga. Ke uih bi ngiro wuh agh. Yahweh Kulli lo nga ni weh ba kwa a ken nghanh nga." ¹⁰Le Joshua lagha amagula le aiku.ayong, ¹¹"N'ingna a ntiri damma le n'lagha abayong. 'N'alla agi lih ate muyong. A yeh akara tahro nga dur Urdu le nga ingna nga kum njehni Yahweh Kulli leyong ki pah yong gikunna agh." ¹²A bin aba Ruben, aba Gad ni kanda kunvarre le Manasseh agh, Joshua nah, ¹³"Dengshi ni tenana le musa guro le Yahweh, nga lagno nah, 'Yahweh Kulli lo nga ki poh usulo, le yangha ih poh njeh ni.' ¹⁴Amah yong, ama kyeninna leyong, ni agi luwo leyong ka digha a njehni Musa pah yong a nzum Urdu agh. Keminiya agara ba luwa leyong ka wor ni amuna ngihyong ka angni yang ¹⁵se te Yahweh pih amuna ngih yong usulo ninga mama pah yong nga. Deshiliya le aka bol njeh egh ni Yahweh Kulli leyong pah yong nga. Le nga nyerre a njeh leyong nga bollo, njehni Musa guro le Yahweh pah yong a nzum Urdu, ba kara ki log nghanh nga." ¹⁶Le a pil yi Joshua, ki nah, "Ga kwa a lagni sung nga sa paghi, le ba kwa a tahshi sung nghanh nga sa kah. ¹⁷Sa bil tenana lo ninga mama shi billi Musa agh. Ih bi Yahweh mwoh Kulli lo ih gingni weh, ninga mama gingni ni Musa agh. ¹⁸Beni kwa pil nzumi ri lagha led shifi bil tenana ni a lagni ya a wol nluo yang. Giri mwoh tengshi ro ni tengnjiung."

Chapter 2

¹Le Joshua muna Nuntahshi abwa bahri a songro aba ibshingipagna a pura Shittim. Nah yi yang, "Nworo, nken mfashi lah Jerocho." A woro le a kenna a leh manjah, beni lulli ih Rahab agh, a suhli nghan. ²A wabne murung le Jericho, "Shina, abuna le Israel zuna ate ibshingipagna njeh." ³Murung le Jerocho tahshibang ni kuntumo bin Rahab le nah, "Pushi abuna ni zu a bino, abeni ingna a loh agh, ate a zu ate ibshingipagna le njeh kwa." ⁴Keminiya bamah ye tol la buna ni bahri ya songro. ke pilla, ih egh abuna zu na binang, keminiya ni yeri bah a pur nghan. ⁵A dangna bah kikara, ari kunbang ni agiri kunjere, ya. Ni yeri ba a wor nghan. Nogle ih kunyang ingha kara ih songha tayang nghan. ⁶Keminiya bol layang songro amuri kangna piya gara vaglah na dama a muri kangna agh. ⁷Ke abakuru songha tayang a njere ni kika a logle a duri Jordan. nghan aba piritiyand puri ya ama gir kunjere. ⁸A beh ni sang nongha njali ni duh agh, ke bama ye zu amuri kangna biyang. ⁹nahyi yang, "nyerina ni Kulli wale payong njeh ni ngobong leyang kpana ri bayang. Abayong ni kwa digha a njeh nyha ka kariya a dung yong." ¹⁰Shi wara shi ogh pag nghan ni Kulli yungshi ni muru Sallang ma Bangna agh a te muying nghan in puri a Masar agh. Ye shi ogna nga ih paghi a murung bahri le abah Amoriya a nji ginna Jordan-Sihon ni Og-mama ih biyi kikassa. ¹¹Ingha shi ogni tenghe ninga nghan, kunyahli sung pura risung na iritenna pura ri beni kwa agh-ake Murung Kulli leyang, inni Kulli a bi kuli ni ngunjah bin njeh. ¹²Nibeniya, miyang gi jim yong ih kannigiri ni Kulli, nigha mama pagni yong nieh ya, nghan pag nghan ni leh terang kwa. Dumang ga ka dumo ¹³ngha dag terang, nya, aminburang, aminyemang na abalahyang kwa njag agh, nghan ashii ussulo ri wuh." ¹⁴Abune nahyi, "ussulo le sung ate mamoh, ha kikani a nluoh! digha na wab telesung, le, nghan Kulli pasung njeh ya shi tolgho gani ni ariya aro agh." ¹⁵Le sulyang njali a nji mbede ni guri. Lah ni digha aye nghan agili ri bagha lah njeh egh. ¹⁶Wabbi yang, "in wora nkonno ike nullo ate ke aba alyong a kunyong nghan. Ih vulla a beh kara tahro se te aba alyong nyere, A wor woro leyang." ¹⁷Ke abune nahyi, sa pushi musung a ri kaniyigiri a tigsung shi kaniyi ya nghan na pag gha nghan nghan. ¹⁸Shi zu a njeh la, a ka kur teshiligiri ma bangna ari mbede susuli nghan nghan, aka kwabba a tehro, na ngwo, aminburo na minyemo na aba leh atehro kwa. ¹⁹Beni kwa pura a loh wora njibang a muri njere nghan nkilli leyang nyera a muyang ni digha bisung nghan a ye nghan. Keminiya bung digha ri beni kiwa a lah bino agh nkilli le ih yera a muri. ²⁰Keminiya digha a wab telesung, shi pushi na musung ri kaniyigiri ni shi kaniyi ya." ²¹Rahab pil yiyang, "Deyi nghan wabba ihbidighana." Ke dangyang a woro. Le kur nguri ma bangna ri mbede. ²²Ke dangni a wora nkonno a ke digha beh kara tahro ha aba alyang nyere. Ke aba alyang shiniyi bang kwa anjinjere na shin gumungha. ²³A bunne bahri ya nyere nduro zu a bin Joshua muna Nun, a wabbi ga kwa pag yangha. ²⁴A nahyi Joshua, "njitengni Kulli pahna njeh a bishung. Abuwa ni kwa a njeh agh kikariya a te musung."

Chapter 3

¹Joshua logni durubang, le ah dag Shettim . A zu a Jordan, ini ni aba Israel, le a dammah be kedebang a duro.²A nzum akara tahra agh, amagula wora ntiring le dammah; ³ah lagha abayong, "Ngha nshin doroshi ogrung le Yahweh Kulli leyang, ni amalah ni ntiri aba Levi ya ki tolli ya, digna nga dag ba le ni kuratye. ⁴Digna ntiri yong nini ka nonno ken nonnobung worotongno lum. Ke ih nzu a kahri gyaß agh, nina agh ate nga shina njinjere mayenni nga billa, ngandiya ni pa nkeni ba agh."⁵Joshua nah yi abayong, "Ngil muyong kunwar kaberi, ate Yahweh ka pag agi magtahbi a ntiri yong." ⁶Le Joshua nah yi amalah, "Ntol doroshi le ogrung nghe, le nwora dum abayong."Yahweh nah yi Joshua, "Ni kyari ya nga tigho bayong magula a ni Israel kwa. Aka yere ih Mini ni Musa, Mini nga dig ni weh. ⁸Aka lagha amalah abeni tol doroshi le ogrung nga,, 'Ngha a zu a gerebang le muru Urdu agh, digna aka tangha binmona a Banghamuru Urdu.'" ⁹Le Joshua nah yi aba Israel, "Nzu a ba, ni teshikiri yong a ri atenana le Yahweh Kulli leyang." ¹⁰Le Joshua nah, "A ni ri ga ni nga yerini ih Kullini ni usulo nga ntiri yong, le ih pussa a dum yong aba Canaan, aba Hitti, aba Hivi, ni aba Perizzi, aba Girgash, aba Amori, ni aba Jebush. ¹¹Nshina! Doroshi le ogrung le MurungKulli le ngunjah kwa dura a dumpyong a Urdu. ¹²Nibeniya tariyi abuna lumpur bahri pura ri akunburi le Israel, mwoh pura ri mama kwa agh. ¹³Ngha bakushi amalah ni tol doroshi le Yahweh, MurungKulli le ngunjah kwa, dog amuru le Urdu agh, amuru le Urdu ka kasa, ni amuru mama ki suhlo a ni makuli le banghamuru agh ka dag te bangha le ih tangha a damma mwoh." ¹⁴Nina agh nga abayong puri a gungri leyang a dur Jordan agh, amalah abeni tol doroshi le ogrung nga woro a dum abayong. ¹⁵Ni sashibang nga abeni ki doroshi ya zuni bin muru Jordan, le akushi amalah ni tol doroshi ye ishini akushi yang a muru agh-nibeniya Jordan wamna a kuni kwa a yeh kunbang le pongissoro kwa- ¹⁶amuru ni pura makuli ki bang nga tangha damma binmona. Mure dagte vangha logha kukwo. Amure dagte bangha logha ri Adam, lahmagula ni kahri Zarethan nga,billa suhla a ngihsalang magula le Arabah, Salangmagula le Muah. Abayong duro gyaß ni Jerocho. ¹⁷Amalah abeni tol doroshi le ogrung le Yahweh tangha a muri njahli ma nyumna a ntiring le Jordan ha sete abayong le Israila kwa dura a muri njeh ma yumna.

Chapter 4

¹Ngha aba Israila duri Urdu kwa agh, Yahweh nah yi Joshua, ²"Tahriyi muri abuna lum pur bahri a ntiri abayong, mwoh ka pura kunvarre ni kwa agh. ³Ga ni aka lagni yang, 'Ntolla atahli lum pur bahri a ntiring Urdu a bah amalah tang nhang a njeh ma yunna agh, nzuni yang le nongshi yang ba nga nong nhang ni duh ni ya.'" ⁴Le Joshua gorra abuna ni lum pur bahri abeni tahriya a ntiri akunvarre le Israila, bwa mwoh pura kunvarre mwoh. ⁵Joshua nah yi yang. "Nwora dum doroshi le Yahweh Kulli leyong a ntiring Urdu. Beni kwa a ntiri yong nnga ka tol tahli mwoh a melli, pyerra ri gogho le akunvarre le aba Israila. ⁶Ga ni ka dig gidumna a ntiri yong ate nnga amuna yong ihli yong a yeh akara ni ki zu agh, 'Mang pag tekushi atahli ni a a bin yong?' ⁷Le nga nah yi yang, 'Muru Urdu kassa a dum doroshi ma ogrung le Yahweh. Nnga ih duri Urdu agh, muru Urdu egh kassa. Nina agh atahli ye ih dig gi dengshina a bin aba Israila ha malla le nyha.'" ⁸Aba Israila pag nnga mama Joshua lagni yang nnga, le a tolla atahli lum pur bahri a ntiring Urdu, nnga mama Yahweh nah yi Joshua agh. A tangshi atahliye billa ri gogho le akunvarre le aba Israila. A tol atahli ye bih yang ba kwa aka dam nhang nnga le an tangshi yang be. ⁹Le Joshua tangshi atahli egh lum pur bahri a ntiring Salang Urdu, a ba akushi amalah ni tol doroshi ma ogrung tang nhang nnga. Gi dengshina egh nnga uwa be ha zu ni kyari. ¹⁰Amalah ni tol doroshi agh tangha a ntiring Urdu ha se ga kwa Yahweh tig Joshua ih wabih pagri, nnga mama kwa musa tigni Joshua agh. Abayong kahra le duro. ¹¹Ngha abayong kwa woro duri ya, doroshi le Yahweh ni amalah osso duro a shine bayong kwa. ¹²Kunvarre le Ruben, kunvarre le Gad, ni nshiule kunvarre le Manasseh dura dum aba Israila le kpa ba dig ba tahlua, nnga mama Musa wabih yang nnga. ¹³A kah abuna woro tongno lum lum ihne ni kur ri yang ate luwa dura dum Yahweh, ate pag luwa a bakati Jeriko. ¹⁴A kare ya Yahweh tig Joshua gulo a nji Israila kwa. Agushi-ninga mama a gushini Musa agh-a yeh akara le kwa. ¹⁵Le Yahweh wabtenana ri Joshua, ¹⁶"Tigha amalah abeni tol doroshi le ogrung ih bi a pura muru Urdu." ¹⁷Nina agh Joshua tigha amalah, "Puro a muru Urdu." ¹⁸Ngha amalah ni tol doroshi ma ogrung le Yahweh puri a ntiring muru Urdu agh, nnga a logshini ba kushi yang a pahri a muri njahli ma yunna, le muru Urdu nyera be le bunno kun salang, nnga mama woni ni a kara ihne ni dur agh. ¹⁹Abayong nge dur Urdu a kara ma lum le shienri ma kunduna. A damma a Gilgal nji manjeh le Jeriko. ²⁰Atahli lum pur bahri ni a tolla a Urdu agh, Joshua tangshi yang a Gilgal. ²¹Nah yi aba Israila, "Nga aminkah yong ihli akahyang a kunbang leyang ni ki zu wa, 'Mang ki pag atahli ni?' ²²nwabih amuna yong, 'Ba ni Israila dur Urdu a muri njeh ma yunna nnga.'" ²³Yahweh Kulli leyong yumshi muru Urdu ate muyong, ha nduri nji gini, nnga mama Yahweh Kulli leyong pagni ni Salang Kaglih ya, mama yunso ate muyong ha duri ya, ²⁴nina agh ate aayong ni kwa a ngunjah agh ka yere ih bih Yahweh ya ma dungrina ni, le nga gushi Yahweh Kulli leyong ha ke kene."

Chapter 5

¹Kara ni amurung le Amoriya a nji-nakuli a Jordan agh, na amurung la aba Kanaana, nigha a kun Sallang Magula agh, ogni ih Kulli yunshina muru Jordan ha ke aba Israila dur agh, yahliyang ma uboh ngobong ma kpa riyang bogho pura riyang ate mura aba Israila.²A kunbang egh nigha Kulli nahyi Joshua, "Tul anjibuwo ma tenna ihbi jabba a muna bunale aba Israila."³Joshua tul yi muri anjibuwo ma tenna jabba amuna bunale aba Israila kwa a Gibeath Haaraloth.⁴Ga ni paghi ke Joshua Jab yang: Amuna buna ni kwa pura njeh Masar agh.⁵A ke abunna ni kwa pura a Masar agh Jabna, nibeniya, nigha a dangni Masar agh amuna `bunna ni kwa abilla a lusung na kumo a jab yangha⁶A aba Israila gangla lusung bogho woro bahri ha ke abayong, a ke, abunna ma luwa leyang kwa ni dang Masar agh, wuh, ate nah teshi kiriyang a ogh tenana le Kulli ya. Kulli kaniyang giri buwa ya nigha tayang ka ingna njeh ni wabba ih pah yang ate mura a kayang nigha, njeh ni ki sungli kira ni nyi ang.⁷A munayang ni Kulli loghshi a tukushi yang ke Joshua Jabba, ate mama na jab yang a njere ya.⁸Ngha a jab niyang kwa agh, a digha ba suli nghan nigha ha ke njjpye leyang billi.⁹Le Kulli wabbi Joshua "a ntiri kara nyha mpushina iribiyina Masar riyong." Te, ke a gor beh Gilgal ha tollo zu ni nikari.¹⁰Aba Israila digha a Gilgal. A pag Njibunno duro a muri kara lupur inne a nsheri egh, ni kupulla, a njollo ma Jericho.¹¹Kara pitte Njibunno duro agh, a kara egh, alih gi soro njeh, brodi ni logha and njigiri ma tonna.¹²Le manna tagha a karah ni a lih ni gilih njeh ya. Manna nyha wa oyi a aba Israila nigha, keminiya abogho egh ya a lih agilih ma njeh Kanaana.¹³Ngha Joshua tollo digni gyaab ni Jericho agh, ke mag nji ih shin la, shinna, buwa nigha tangha dummi; pushi garaboh a bih. Joshua kenna binni ke nah, "A wongha te musung ko ate murah aba shibinji sung?"¹⁴Le nah, nyanah, te mini magula la abakurung le Yahweh. Nibeniya nzuna. "Ke Joshua kpah dumi njahli gushi le nahyi, "mang magulla lang ki wabbi gurole?"¹⁵Magula la abakurung le Yahweh nahyi Joshua, "Pushi kurah lo a kuso, ake bin ma gerenteng a tangha." ini pag gah Joshua pag nigha.

Chapter 6

¹Niḃeniya a griyina akunjere ingna Jeriko kwa ate aḃa luwa Israila. Bwa nyha ka ingna ni puro agh. ²Yahweh nah yi Joshua, “Shina, nwara mpoh Jeriko a boh, ni murung le, ni agara luwa le.” ³Digna nga kangni lah magula egh, abuna ḃa luwa kw aka kangni lah magula egh kusung mwoh Digna nga pag ga ma kara topurmwoh. ⁴Digna amalah tonḃahri ka tol anjeme njuh tonḃahri a dum doroshi. A kara ma tonḃahri ya, digna nga kangni lah magula egh kusung tonḃahri, le amalah ka tong njemgula. ⁵Digna aka tong ngih gula le njeme njuh, le nga n’og buah le njemgula agh aḃayong kwa ka mag ngih jollo, le ngarung lah magula egh ka sogla njeh. Digna aḃa tahlua ka logni luwa, ḃeni kwa ka ingna sagli.” ⁶Le Joshua muna Nun gor amalah le nah yi yang, “Ntol doroshi ma ogrung, le Ih ḃi amalah tonḃahri tol anjemgula njuh tonḃahri a dum doroshi le Yahweh. ⁷Nah yi aḃayong, “Nginya nkangni lah magula egh, le aḃa kurrung tahlua ka ag yi doroshi le Yahweh dunna.” ⁸Ninga mama Joshua woro wabi ḃayong nga, amalah tonḃahri ka tolla anjemgula tonḃahri ma njeme njuh a dum Yahweh. Nga a tollo a digni gyaḃ ḃa, a tong njemgula. Doroshi le Yahweh nga kpah tahyang. ⁹Aḃa kurrung luwa nga a dum amalah, le a yangha a tong njemgula, keminiya aḃa lelḃang nzumo ki ginya nzum doroshi, le amalah ki tang tong njeme leyang teḃi. ¹⁰Keminiya Joshua lagha aḃayong, ki nah, “Kei h ḃi nmag jollo, ke ih ngiyong ḃi pura dabeng nga ha se karani nwabni yong nmag jollo. Le kunḃang nghe ni nga mag ni jollo. ¹¹Nina agh le tigha ih doroshi le Yahweh ih kangni lah magula egh kusung mwoh kare. Le a nyera bin ḃamma leyang a nong nghan ni duh egh. ¹²Joshua log niberi le amalah tol doroshi le Yahweh. ¹³Amalah tonḃahri, aḃeni tol njemgula ni tonḃahri nga dum doroshi le Yahweh, a ging jeyi jeyi a tong njemgula. Aḃa kurrung tahlua nga dum yang. Keminiya nga aḃa lel nzumo ginya a nzum doroshi le Yahweh ya, le njemgula tangna buah. ¹⁴A ginya a kangni lah magula egh kusung mwoh a kara ma ḃahri le a nyera bin ḃamma leyang. A pag nina ha akara topurmwoh. ¹⁵A kara ma tonḃahri ni a logni ni beri kpikpi, ni durubang, le a ginya a kangni lah magula egh ninga mama pag le a pag ga, kunḃang ni ya kusung tonḃahri. ¹⁶Nga a kara ma tonḃahri ni, amalah tongni anjemgula, ini Joshua lagni aḃayong, “Nmagjollo! Ate Yahweh pahne yong lah magula egh. ¹⁷Lah magula egh ni kwa a yeh ya a tighi sa ate Yahweh ate juhro. Rahab manjah wo ni ka ḃig mwoh-ini ni aḃeni kwa a leh ya-ate songriuna aḃa kuntumo ni a tahshi ya. ¹⁸Keminiya ate muyong nga, nlel muyong a muri tol ga a tigma ate juhro agh, ate mama nzum tighi yang nyonglo ate juhro agh, le n’ni nyere ntol mwoh a ntiriyang nga. Mpag ga nina le, nga tig ḃamma le Israila ga ḃigha aka juhro le nga zuni gana a muri. ¹⁹A azurfa, zinariya, ni aga a gil ni tagula ni ndolong nga a tig yang sa ate Yahweh. Digna a kane a bin tig gikunna le Yahweh.” ²⁰Nina agh aḃayong magjollo, le a tong njemgula. Niḃeniya nga aḃeh ogni buah le njemgula agh, a mag ngih jollo, ngarung sogla njeh, le ḃeni kwa agh ingna huwar le a ag njeh egh. ²¹A juhri ga kwa a lah magula egh ya kukpasha ni kun garabwo-ḃabura ni ḃamah, makyena ni magula, andah, anjuh ni ambuljeng” ²²Le Joshua nah yi abuna ni ḃahri zu iḃḃa shin njeh egh ya, “N’ingna a leh manjah. Mpushi nzuni ni aḃeni kwa nini ya, ninga mama nkaniyi ni giri ya.” ²³Nina agh abuna ni ḃahri ye agh ingna le pushi Rahab. A pushi tehri, ngih, aamuna ngih, ni aḃwale kwani nini ya. A zuni yang a bang nzum ḃamma le Israila. ²⁴A pingshi lah magula egh ni aga kwa a yeh ya. Se azurfa, zinariya, ni agi tol tagula ni ndolong nga a subyang a bin tig gikunna a leh Yahweh. ²⁵Keminiya Joshua ḃag Rahab manjah, ni aḃa leh tehri, ni aga kwa a leh ya ih ḃi a ḃigha. Yangha ḃigha Israila ha zu ni kyari ate songrina aḃa iḃḃa shin njehni Joshua tutto a Jeriko agh. ²⁶Le Joshua lagyang a kunḃang nghe ni kaniyi giri, le nah, “Nyommoni a dum Yahweh ni ḃeni kwa ye ka ḃag lah magula Jeriko ni ya. Ih ka lih yi muni minḃala, ini ih tigni tinne, le ih lih yi muni ma nzumo a tig kunjere lah ye.” ²⁷Nina agh Yahweh nga ni Joshua, le lulli meshiya njeh kwa.

Chapter 7

¹Keminiya aba-Israel ni pahnjiteng ari agah ah tigma aka girnjah yang nga. Achan muna Karmi muna Zabdi muna Zerah, ba-kunbiri ma Judah, tolla agibabba ni ah tigma te girnjah yang nga, le yahlulla le Yahweh sulla amuri aba-Israel.²Joshua tutta abuna Jericho ah kenna Ai, mama kahri Beth Aven, njitebang le Bethel. Ih nah yi yang, "Nworo ih ke leghe ih shiniyi njeh ye." Nina'agh abuna ye woro ke leggheshiniyi Ai. ³Ngha a nyeni bin Joshua agh, a nah yi, "Ka tutta abwa Ai kwa'agh. Tutti woro-tongno-lum bahri aghjle woro-tongno-lum tahro aka purluah ri Ai. Ka tigma abwa kwa kenna luah, ate gowo le yang fittong."⁴Nian'agh ni abuna woro-tongno-lum tahro wori antira abatahluah, keminiya a bangha dum abuna Ai. ⁵Ke abuna Ai wol nlueh abuna woro-pur-lum-pure-topurmwoh nga a piri yang kunjere ha akenni atuhtum tahli, aworo wol nlueh yang nga te a sulli dingli ya, Ke kunyahli abwa wollo ha ke pil ninga muru⁶Le Joshua saniyi adagra le. Ihni ni abatenna ma Israel sub tubu a mur yang le nongha nzali ni kundung yang a kundum doroshi le Yahweh, woninibeh ha kenna kapolla. ⁷Le Joshua nah, "Ai, Yahweh Murungkulli, atemang ke dursa abwa ni Jordan tebi le? Te aka pah sung abih aba-Amorite te ah girnjah? Ke shi ogna risung ri tema sa shi digha anjih kanda Jordan!"⁸Murungkulli, mang ye nga wabba, ah njummo ni aba Israel njum yang ri abashibbi muryang nga? ⁹Ate aba-Canaan ni abwa ni kwa nongha a njeh ya og tebi le. Aka kangni yang le aka tigma abwa ni kwa ngunnah agh ka jangshi lulli sung. Mang aka pagha ate lullo magulla?"¹⁰Yahweh nah yi Joshua, "Logho! Aremang ke nong ni nzali ni kundummo le?" ¹¹Israel pagna gimashihra. A tuhna ogrung lang ni lagni yang nga. A ibna agiri ni atig sa agh. A ibna giri le aya sogrina gimashihra le yang ate a ishinna ga atol agh antira agile yang. ¹²Ate ngoshe ni, ke aba-Israel ni logle tangha dum abashibbi muryang nga. A pil njum yang ari abashibbi muryang atema atigna muryang sa te juhro. Nin ngi dig ni yong deshaya se te ih girnjah agah pagha ke a girnjah yang nga, keminiya yang nga uwo a ntiri yong.¹³Logho! tigma abwa sa te murang le a nah yi yang, 'Ih tig mur yong sa te kaberi. Ate Yahweh, Kulli le aba-Israel nah, "Agiri nghan nga atig sa aka girnjah yang wa uwo antiri yong, Israel. Ninga gan rtangha dum abashibbi muryang se te ih pushi agah kwa atig sa te girnjah yang nga antiri yong."¹⁴Ni behri, digna nga dum muryong ah kunvarre le yong. Ke kunbiri ni yahweh tol agh ka zu gyaab njiri akunvarre. Ke kunvarre ni Yahweh tol agh digna ni klwa'agh aka zu gyaab. Ke lah ni yahweh tol ka zu gyaab mwoh mwoh. ¹⁵Ih ka pagha beni mwoh a tol agh le beni ni agah atig sa te girnjah yang nga ni, aka pinshi, ini ni agah kwa mamini ya, atema tuhna ogrung le Yahweh le ate pagna gima yiribina a Israel."¹⁶Nina'agh, Joshua logho ni beri sup le zu aba-Israel gyaab, kunbiri ri kunbiri le a tol kunbiri ma Judah. ¹⁷Joshua zu akunvarre ma Judah gyaab, le a tol kunvarre le aba-Zerah. Zuni kunvarre le aba-Zerah gyaab bwa ni bwa, le a tol Zabdi. ¹⁸Le a zuni liye Zabdi gyaab, bwa ni bwa, le tol Achan muna Karmi, muna zabdi, muna Zera, ah kunbiri le Judah, ¹⁹Le Joshua nah yi Achan, "Munang, pih Yahweh gullo, Kulli le Israel, le ah bongshi. Kukushi wabbi sung ga apag nga. Ah songri rang nga." ²⁰Achan aghi Joshua. "Njiteng, mpagna gimashihra ari Yahweh, Kulli le Israel. Mama ni pag ga pagha: ²¹Ngha nshinni dagra antira agimaorna aponna a Babylon agh, Ashekel woro-tongno bahri ma danna, ni nkuli gifugna nyiyiling ni dugro woro-bahri-lum ma Ashekel. Yahlangtolla yang ke mpon yang. Nga songra a nzali antiring gunri lang, ni danna abinjah le."²²Joshua tuhti abakuntumo, abeni bangha kenna agunri le agire nga beh. Ngha ashinni bang agh, akum yang a songro a gunri le, ni danna abinjah le. ²³Ah ponna agire a ntiri gunri le ah zuni abin Joshua ni aba-Israel kwa. Ah subbi a kundum Yahweh.²⁴Le Joshua, ni aba-Israel kwa ni ni, bol Achan muna Zerah, ni ah danna, dagra, ni nkuli gifugna nyiyiling, amunabuna ni amunangallang le, andah le, amburijeng, anjuh, gunri le ni agah kwa yangha nini ya, le zuni a banjollong ma Achor.²⁵Le Joshua nah, "Atemang ke a zuni sung gani? Yahweh ka poh gani ni nkyari." Abo-Israel kwa bug yi ni ayahli. Le abug yi anshille ni atahli le apinshi yang ni giche. ²⁶A damma atahli dudung amuri wa uwa beh ha ni nkyari. Yahweh nyenshi yahlulla le ni ki pih ya. Nina'aghle a gor lulli beh ih banjollong ma Achor ha tol zuni nkyari.

Chapter 8

¹Yahweh nahyi Joshua, "ka bang ngobong nga; ke giro wuh agh. Mponna aba tahlua kwa. Wora a Ai. Shinna, mpanna murung Ai, na aba Ai, ni leh, ni njea a buwo. ²A ka paghi Ai ni murung le gah a pagha a Jericho ni murung le agh, se te ingha aka mponyi muyong a ga ih kumaluah na agiloh. Ihbi nongyang a njinjug lah. ³Joshua Mponna aba tahlua wori Ai. Le Joshua tariyi jeghe agarabuna gueh wora mwoh pur lum-ke tuti yang ni duh. ⁴Ke lagha yang, "nshinna nga nongyang a njinjug lah. Ke digh jak ni leh ya, keminiya ngil riyong kwa. ⁵Meng na nshilla abunna nga sa tollo shi zu gyaß ni leh la puro dighi sung le, shi bangha nigha mamah kikara agh. ⁶A ka pirsung ha se te a dag lah. Le aka nah, a yangha a bangha nigha mamag ni kunduna agh; le shi bangha riyang. ⁷Le nyongha ngi mpuriya bin vulliyo leyang le ih lih leh. Yahweh Kulli leyang ka mpah a biyang. ⁸Ngha mbol lahmagula agh le mpingshi. Nga pag ga nga mbil lagha ni a tenana le Yahweh ya, Nshina nagna yong." ⁹Joshua tutti yang, le a wora bin nongbang, le a vulliyo ntiring le Bethel ni Ai a nji gangra le Ai. Joshua nongna a ntiring abayong ni duh egh. ¹⁰Joshua logni beri suß kpaßa aba tahlua le, Joshua ni abatenna a kehni aba Ai luwa. ¹¹Aba tahlua abeni kwa nini ya kehna kahri lahmagula egh. A damma nji ebbe le Ai nga a kehni kahri lahmagula ye ya. Le banjolong nga nhang a ntiri yang ni Ai. ¹²Tolla abuna ni kena worotongno lum tongno le tig yang a nongbang a nji makuli le lahmagula egh a ntiring le Bethel ni Ai. ¹³A tigna aba tahlua kwa, magogna leyang a nji ebbe le lahmagule, le aba girzumo lelbang nga a nji gangrah le lahmagula. Duh ye kwa agh Joshua paghi a njolong nghe. ¹⁴Le nga murung le Ai shinni ya, le ini ni aba tahlua le logni beri ni kahra ate kehni Israel luwa a ba ki shin ba njonglong le Banghamuru Jordan agh. Ni yerini a nongna a kparyang a nji nzum lahmagula agh. ¹⁵Joshua ni Israel kwa pagna ninga a gannakun yang nga, le ah bangha a wora nji balusung. ¹⁶Abayong ni kwa a lahmagula egh ya a gora yang binmona ate pir tahyang, le a pirtye Joshua, a pura kwa a lahmagula egh. ¹⁷Bwa nyha a dagha a Ai ni Bethel ni puro ate pir Israel agh. A dag lahmagule wang fwa nyha nga a piri Israel agh. ¹⁸Yahweh nah yi Joshua, "Logshi nkwoh ni a boh agh nji Ai, ate nga pah Ai a boh." Joshua logshina nkwohni a bih ya ih shin lahmagula. ¹⁹Aba tahlua ni vulliyo ki nongbang nga halla a ba awo ni nhang nga, nga ih logshini bih ya. Ah bangha a ingna ntiri lahmagule le a bolli. Ah kahri tig ri lahmagula ye. ²⁰Abuna le Ai pilla ki shin nzum yang. Ah shin nlelle ni ki logha a lahmagula a kuli, le ni a logle abba nji ba ko nji bog wo agh. Ate aba tahlua le Israel abeni bangha woro a lusung nga nyenna nibeni ka lungri ni abayong ni ki pir yang nga. ²¹Ngha Joshua ni Israel shina ih nongbang nghe bolla lahmagula ye, nlelle ki logha kuli ya, ah pilla ah wol nluo abuna le Ai. ²²Anshile pura ntiri lahmagule a ri yang, nina agh a yang nga a ntiring le Israel, ababa nji ba le ababa nji bog wo. Israel wolnluo abuna le Ai; mwoh nyha uwo a ntiri abeni abba ko bang nga. ²³Ah tigna murung le Ai, beni a bolli ni njiung nga, le a zuni mo bin Joshua. ²⁴Le nga Israel malli wolli nluo aba digna Ai a bang ni gyaß ni balusung ba a pir yang nhang nga, ah wuhna kwa kena ri ma nzumo leyang nji ri garabwoh nga a logni yang nga. Israel kwa nyera a Ai. ²⁵Abayong ni wuh a kara wo agh abuna kpaßni amenah, worotongno lum lum pura muri bahri, aba Ai ni kwa. ²⁶Joshua ni suhli bih ni bolli nkwoh logshi ya, ha sete a girajah aba Ai kwa. ²⁷Israel tolla agiluwo ni agiponna a lahmagule ate kanangiri yang, ninga mama Yahweh woro lagni Joshua agh. ²⁸Joshua pingshina Ai ni pilli damma le dahbi ha ke kene. Bin ma juhrina ni ha zuni ni kyari. ²⁹Gyera murung le Ai a muri ngung kena kapolla. Ngha kara ki ingnini ya, Joshua tigha ih bi suhli ngiri murung a muri ngung le a ke bug yi a kunjere lahmagula ye. Le a dam atahli dudug a muri mama nga uwo ha ni kyari ya. ³⁰Le Joshua bag deshile dahra ate Yahweh, Kulli le Israel a muri Nkonno Ebal, ³¹ninga mama Moses guro le Yahweh woro lagni aba Israel, ninga mama a nyonglini a gibomteng le gigilla le Moses agh: "Deshile dahra ri atahli ni ni sher a agh, muri mama mwoh ni gogri gitummo ndolong nhang nga." Pahna gipahna pingsa a bin Yahweh a muri deshile dahra egh, ni pah gipahna ma dahra ololo. ³²A be a dum abayong le Israila kwa, nyonglina a muri atahli puro le gigilla le Moses. ³³Israel kwa, abatenna leyang, amagulatumo, ni aba wabnjuo leyang tangha anji girikahri doroshi a dum amalah ni aba Levi abeni tol doroshi ogrung le Yahweh ya- abiri kpaßni amunahlah- kanda leyang tangha a dum Nkonno Gerizim le kanda mamona osso tangha a dum Nkonno Ebal. Ah mosshi aba Israel, ninga mama Moses guro le Yahweh woro lagni ni kunduna agh. ³⁴A nzumi ya Joshua billa atenana le gigilla ye kwa, amosso ni anyommo, ninga mama a nyonglini a gibomteng le gigilla agh. ³⁵Tenana nyha nhang mwoh a ntiri aga kwa Moses lagni ya ke Joshua ni billi a dum Kpaßa le Israel agh, kpaßni amenah, amuna makyenina ni abiri ni digha ntiri yang nga.

Chapter 9

¹Le amurung ni kwa digha nzum Urdu a dingli njeh ye ya, ni anji manjeh ni nongha kunsalang le Ngih Salang Magula ni kika njih Lebanon-aba Hittiya, aba Amoriya, aba Kan'ana, aba Feriziya, aba Hiwiya, ni aba Yebushiya-
²kpaß muyang bin mona ni lagbang mwoh, ate pag ni Joshua ni Israila.³Ngha aba digha Gibeyon ogni ga Joshua pag yi Jeriko ni Ai agh, a pag giri ni yiri, ⁴a ken ninga aba kuntumo. A tol adagra ma yahyina le a sahra muri mbuljeng leyang. Deshiliya a tol aduh mba ma yahyina ma wanghina ni a sohriyi ya. A tol- agilih bihyang ate ginya leyang. ⁵A isih akura ma yahyina ni a tahki ya a kushi yang, le a mel adagra ma yahyina, ma sahninyina.. Abrodi ma gilihna leyang kwa agh yumna ni kpaß kukuh.⁶Le a wora bin Joshua a bin damma a Gilgal le a nah yi ni abuna le Israila, "Shi logha njeh ma sabna, nibeni nina agh shi ogri sung." ⁷Abuna le Israila nah yi aba Hiwiya, "Gor le bohmi nyong ngha digha kahri sung ba gyaß. Ni yellang ni sa ogni ri sung ni yong?" ⁸Anah yi Joshua, "Shisung aguro lo." Joshua nah yi yang, "Nyongni a yang? Njih yebbang ni mpur nghan?" ⁹Anah yi, "Aguro lo pura njeh ma sabna kukuwo, ate shi ogna tele gusso le Yahweh Kulli leyang. Shi ogna kuntumo a muri ni a muri ga kwa pagha a Masar- ¹⁰ni ga pag yi amurung ni bahri ma Amoriya nji gini Urdu- a Sihon murung Heshbon, ni Og murung Bashan abeni a Ashteroth agh." ¹¹Aba tenna lesung ni aba digha a njeh lesung kwa nah yi sung, 'Ntol gilih bihyong ate ginya leyang. Nke nlungri ni yang le n'nah yi yang, "Shi sungni aguro leyang. N'ogri yong ni sung."
¹²Brodi lesung ni ga, ngha uwo ni npihle ngha shi tolli a lah a kara ni shi logni sa zu bin yong ngha. Kemini nibeniya, nshini, nyumna ni kpaß kukuh. ¹³Aduh mba lesung ngha amapiyo ngha shi dungshini yang ngha, nshina, nibeniya a yangha a suro. Adagra lesung ni akura lesung sahninyina kwa a ginya ma sabna."¹⁴Nina agh aba Israila agha agilih leyang babä, keminiya ni a al billibang le Yahweh ya. ¹⁵Joshua ag digha ololo ni yang le ogrung ni yang, ate dagyang ih bi a digha. Amagula le abayong osso kaniyi yang giri.¹⁶Kara tahro nzumo ni Israila woro ogni ri ni yang le, ki yere ih abihyang ba murikalah ni gyaß a kari yang. ¹⁷Le aba Israila puro zu a alah magula leyang a kara ma Tahro. Alah magula ye ya ni Gibeyon, Kefirah, Beerot, ni Kiriam Jearim.¹⁸Aba Israila ni keni yang luwa agh ate amagula wara kaniyi giri a muyang a dum Yahweh, Kulli le Israila. Aba kwa nyashiteng a muri amagula leyang. ¹⁹Keminiya amagula le abayong kwa nah yi abayong kwa, "Shi wara shi kaniyi yang giri ni Yahweh, Kulli le Israila, le nibeniya ni sa gan pag yi yang gubung ngha."²⁰Ga ni sa pag yi yang: Ate banghi fungso ni ka zu a musung ate ga shi kaniyi yang ngha, sa dag yang a digha."²¹Amagula le abayong nah yi abwa leyang, "Ndag yang a digha." Nina ni aba Gibeyon digha aba kor wara ni aba togmuru ate aba Israila kwa, ninga mama amagula leyang wabni a muyang ngha.²²Joshua gor yang le nah, "Mang pag yi ke nsoriyi sung ngha n'nah ni, 'Shi pura bin ma sabna', ngha nyong ngha ndigha ba a ntiri sung ngha?" ²³Nibeniya ate ga agh, a yomna yong le babä leyang ka d'igha aguro a kunbang ni kwa agh, abeni ka kur wara ni togmuru ate leh Kulli lang ngha."²⁴A pil yi Joshua a nah, "Ate mama a wabne aguro lo ni ih Yahweh Kulli leyang tigna guro le Musa ih bi pah yong anjeh kwa, le ih bi nwol nluo aba digha anjeh egh ni dum yong kwa agh- nina agh shi bangne usulo lesung ngobong leyang. Ini nga pag yi ke shi pag ga agh. ²⁵Nibeniya, shina, mbolla sung ni gulo leyang. Ga kwa nshina pag yarata le ye bonna agh mpag yi sung ngha, mpag yi sung ni."²⁶Nina agh Joshua pag ga ate muyang: Ashi yang a bih aba Israila, ate mama ke ih bi aba Israila ih bi wol nluo yang ngha. ²⁷A kare ya Joshua tigha aba Gibeyon ba kor yi yang wara ni togmuru ate abayong kwa, ni ate deshile dahra le Yahweh, ha zu ni kyari, a ba Yahweh tol agh.

Chapter 10

¹Ngha niŋbeni Adoni-Zedek murung ma Jerusalem ogni ih Joshua bolla Ai ye girnjamme kwa'agh (ninga mama paghi Jericho ni murung le ya), ye ogna aba-Gibeon tigna digna-olollo ni aba-Israel le yangha anongha antiri yang nga. ²Ke ngobɔɔng kap ri aba-Jerusalem atema Gibeon agh lahmagulla, ninga lahmagulla lahmurung. Gowor wor Ai, abuna le kwa agara abuna ni. ³Nina'agh Adoni-Zedek murung Jerusalem tashi bakuntumo ri Hoham murung Hebron, Piram murung Jarmuth, Japhia murung Lachish, ni ri Debir murung Eglon: ⁴Ih bangha rang ih ag nang. Dey ihbi shi purari Gibeon atema atigna digna-olollo ni Joshua ni aba-Israel. ⁵Ke amurung ni togno le aba-Amorite-ke murung Jerusalem, murung Hebron, murung Jarmuth, murung Lachish, ni murung Eglon- bangha ri, in abatahluah le yang kwa. Ah zu a nong tangsa kahri Gibeon, le a purluah. ⁶Ke aba-Gibeon tashi 'bang ni kuntumo ri Joshua ni abatahluah ma Gilgal. Ah nah; "Ih kahra! ke pushi bih yong ri agurole yong nga. Mbanga ri sung ni kahra ih zu ashi sung. Ih agni sung, ate amurung le aba-Amorite ni nong kwa ah nkonno agh kpaɓna bimona te purluah ri sung." ⁷Joshua dag Gilgal woro, ini ni abuna ma tahluah nini, ni agara abuna kwa. ⁸Yahweh nah yi Joshua, "Ka bang ngobɔɔng le yang nga. Ih pahna yang abuoh. Mamona le yang nyha logle gan purluah lo agh." ⁹Joshua dag Gilgal ginya dukuduku ma purari yang susu. ¹⁰Yahweh piliyimura abashibbi murung a dum aba-Israel, le aba-Israel wol nluoh yang tuhyi yang buwo dudung a Gibeon le pir yang ah gatanjere ni ki kah Beth Horon agh, a wol nluoh yang amuri njinjere ni ki kah Azekah ni Makkedah. ¹¹Nga ah bang ni ri aba-Israel, a sulli ni a dingli Brth Horon agh, Yahweh bugha atahli magulina ahkuli sulla amur yang kwa anjinjere Azekah, le a wuh. Dudung ni wuh ari muru njitahli wora aɓeni aaba-Israel wol nluoh yang a njiri garabuwo agh. ¹²Le Joshua nahteng ri Yahweh ah kara ye ya Yahweh pih aba-Israel toltie aba-Amorite. Ga ni Joshua waɓbi Yahweh a dum aba-Israel. "Kara, Tangha jeyi amuri Gibeon le shienri, a banjollong ma Aijalon." ¹³Ke kara tang jeyi, le shienri dagte sissa ha kedebang bayong tol ngosomurung amuri abashibbi mur yang. Ni a nyongli ga ah gibomtebg le Jashar agh? Ke kara tangha ntiri bakuli; ni ingni ya akar ye kwa. ¹⁴Teya kara mabi nyha nina kedebang aghle a njumi ya, nga Yahwehteshinikiri ari gih bayong mashinshin agh. Ate Yahweh nga ki pag luah a temuri aba-Israel. ¹⁵Joshua ni aba-Israel nini ya kwa nyera bin nong tangsa a Gilgal. ¹⁶Niŋbeniya amurung ni tongno ni bangna vulliyo ah tuhgunang ni Makkedah. ¹⁷A nah ne Joshua, "Ih kumna yang!- amurung nghe tongno avulla ah tuhgunang ni Makkedah!" ¹⁸Joshua nah, "Ih digri ngih tahli ih pari kun tuggunang egh le ih tigha abatahluah beh ah lel yang. ¹⁹Ke ntangha beh ni mur yong nga. Mpira abashibbi muryong le ih woro wol yang anji njummo. Ke ihbi dag yang ah ingna lahmagulla le yang nga. atema Yahweh Kulli le yong pahne yong yang abih yong." ²⁰Joshua ni amuna aba-Israel malla tugyi yang buwo ni tugbuwo magulla, ha atolla aka girnjah yang kwa; fitong ni kumo abɓah bangha bilbang ari alahmagulla ngarung. ²¹Le abatahluah nyera bin Joshua kwa piem abin nong tangsa ni Makkedah agh. Bwa nyha logle wabteng ari aba-Israel ni kwa agh. ²²Le Joshua nah, "N'logshi kun tuhgunang egh le a tuhgunang egh ya nzuni nga amurung ni tongno agh." ²³Ah pag ga waɓba. Ah zuni yi ni ni amurung ni tongno a tuhgunang agh-murung Jerusalem, murung Hebron, murung Jarmuth, murung Lachish, ni murung Eglon. ²⁴Nga a zuni ni amurung abin Joshua agh, le kapabba aba-Israel ni kwa'agh. Ih nah yi abalagha abatahluah ni wora ah luah nini agh, 'Ntig kushi yong ah melyang." nina'agh a zu atig kushi yang a mel yang. ²⁵Le Joshua nah yi yang, "ke bang ngobɔɔng nga le ke nkoshi ya. Ih tenshiriyong ni tenkirung. Ga ni Yahweh ka pag yi abashibbi muryong ni nga wolrung ni yang nga." ²⁶Le Joshua wolla amurung nghe. Le ger yang ari angung tongno. A gere ari a ngung ye ha kapolla. ²⁷Nga kara ingni ni ya, Joshua tigha, le a sulli ari angung egh a nzali bug yang ah tuhgunang ni a vul nga nhang. A tig tahli magulla kun tuhgunanag egh. atahli wo agh wa uwo abeh ha ni kyari. ²⁸Ninanani, Joshua bolli Makkedah ah kara ye le wol nlueh beni kwa ni garabuwo. kapɓni murung. Girnjah beni kwa ayeh ya. Ni dag bwa mwoh abɓah. Pag yi murung Makkedah ninga mama te pag yi murung ma Jerichi agh. ²⁹Le Joshua ni aba-Israel kwa durra Makkedah kenna Libnah. Ingna ah luah ri Libnah. ³⁰Yahweh ye pahne abih aaba-Israel-kpaɓni murung le yang. Joshua wolli ni kun garabuwo ni abwa ni kwa ayeh agh, Ni dag bwa mwoh abɓah ayeh ya. Pag yi murung ninga mama pag yi murung Jericho agh. ³¹Le Joshua ni aba-Israel kwa durra Libnah kenna Lachish. Nong tangsa ah kahri le pag luah ri. ³²Yahweh pahna Lachish abih aaba-Israel. Joshua bolli ah kara mabahri wolli ni kun garabuwo, ni abwa ni kwa ayeh agh, ninga mama pag yi Libnah agh. ³³Le Horam, murung Gezer, zu ah agni Lachish. Joshua purari ni abatahluah le ha mamona le yang nyha mwoh abɓah wor agh. ³⁴Le Joshua ni aba-Israel kwa durra Lachish kenna Eglon. A nong tangsa ah kahri le ah purluah ari. ³⁵A bolli akara egh. A wolli ni kun garabuwo le girnjah beni kwa ayeh ya. ninga mama Joshua pag yi Lachish agh. ³⁶Le Joshua ni aba-Israel kwa durra Eglon kenna Hebron. A pag luah ri. ³⁷A bolli a wolli ni kun garabuwo, kpaɓni murung ni aminlah, ni abwa ni kwa ayeh agh. Ni a dag bung abɓah. Ninga mama apag yi Eglon, ama girnjamme kwa ni aɓeni ayeh ya. ³⁸Le Joshua pilla, le abatahluah ma Israel nini, le wor Debir a pag luah ari. ³⁹A bolbeh, murung le ni aminlah ni kwa kahri ya. A wol yang ni kun garabuwo le girnaji yang beni

kwa'agh ayeh ya. Ni a dag bung aḅbah. A pag yi Debir ni murung le ninga mama apag yi Labnah ni murung le ni Hebron.⁴⁰ Joshua ponna a njeh kwa, alah dingli, Negev, njeh nisulla nzali ya, ni akushi adingli, Antira anurung egh kwa nyha dag mwoh aḅbah. Girnjah agah kwa ki usuliya, ninga mama Yahweh Kulli le aba-Israel, lagha. ⁴¹Joshua wolyang logha Kadesh Narnea kenna Gaza, ni anjeh ni kwa Goshen ha Gbeon. ⁴²Joshua bolla amurung nghe kwa ni njeh ah kunbang mwoh atema Yahweh, Kulli le aḅa-Israel, wolrung ate Israel. ⁴³Le Joshua, ni aḅa-Israel kwa nini nyera ah tangsa ni Gilgal agh.

Chapter 11

¹Ngha Jabi, murung Hazor, ogni ya, tashi a abakuntumo ari Jobab, murung Madon, ri murung Shimron, ni murung akshaph. ²Nye tashi kuntumo ari amurung ni nji-makuliya njuh digli agh, a njoglo Kumuru Jordan nji-manjuh ni Kinnereth, ni njuh-njali na Napoth Dor a nji-nanjuh agh. ³Nye tashi kuntumo ari Abah-canaan a nji-tebang ni nji-nanjuh, ke abah Amon, ke abah-Hittit, ke abah-perize, ke abah-Jebus in a njuh-digli agh, na abah-Havite ri nkonno Hermon in ke njuh mizpah agh. ⁴Abah kurung pur kwa ni yang, abah kurung ma gogna, a gogho le yang nigha njisallang baghamuru. a yangha ni apiri ma gohna and gwoh piri. ⁵Amurung nghe kwa agh akunbang na a tigya le adama ari amuru Merom a tig luah ri abah Israila. ⁶Yahweh nahyi Joshua, ka bang ngobong puro leyang nigha, atema kunbang nigha kaberi nga pih abah Israila nigha a luoh bayong kwa. Ika dag apiri leyang a nguri ih nigha pinshi a gwohpiri. ⁷Joshua na abuna kwa pur luah. le bilbang ari amuru Merom, awol abah shibbi njiyang. ⁸Yahweh pah abah shibbi njiyang abah Israila, awol yang apir yang ha Shidon, Misrephoth Maim, ni banjonlo Mizpah ha nji-tebang. A wol lueh yang kwa bwa mwoh ya a dangha abbah ⁹Joshua pah yiyang nigha mamah Yahweh wabbi ya. dag apiri na pinshi a gwohpiri. ¹⁰Joshua pin jummi ye a Hazor. koriyi murung ni garbuwo (Hazor ni gi pag magulla le amurung ghe kwa.) ¹¹Ga kwa ki usulo agh abeh ya akorina yang ni garabuwo, pushi yang ate pinsha, ninale gi usulo nyha dig njah agh. Le ke pinshi Hazor. ¹²Joshua ponna a leh amurung ghe kwa, bolla amurung kwa wol ynah ni garabuwo. ke biyi yang kikipasha ni garabuwo, nigha mamah Musa gurolle Yahweh tigha. ¹³Abah Israila ni pinshi ko lah mwoh a bagha agh, se Hazor. Ini kunkolo Joshua pinsha. ¹⁴Ke abakurung ma Israila pon yi munyang a ga kwa a leh agh kpanna agiluo. a wolla abayong kwa ni garabuwo ha a wuhni. Na dag gi usulo mwoh ni njung nigha. ¹⁵Nigha mamah Yahweh tighi gurolle Musa agh, nji njere ni, Musa tighi Joshua, le Joshua pag nina. Ni dag gumu ga Yahweh tigha ih Musa pag gha. ¹⁶Joshua ponna njuh kwa: alah ni dingli, ni Negev kwa, na anjuh Goshen kwa, ke kushi adigli, ke banjonlo Kunmuru Jordan, Lah Israila ni digli na njuh njali. ¹⁷Ga nkonno Halak gyab ni Edom, ni wora Nji-makuli ha tollo keni Baal Gad ni banjonlo gyab ni Lebanon binjele nkonno Hermon, bolla amurung le yang kwa wol luoh yang. ¹⁸Kunbang kikara Joshua tigna luah ri amurung egh kwa. ¹⁹Lah mwoh nyha al dig olollo na abakuru la Israila agh se aba havite ingha digha a Gibeon agh. Israila ponna ashilla alah kwa a luah. ²⁰Ate ma Yahweh tegshina yahliyang ate a tig luah ri aba Israila, ninale a digh gi aka meshiye shin gani nyha nghan nigha, nigha mamah a tigni Musa agh. ²¹Le kunbang egh nigha Joshua zu ke meshiyini Anakim. Pag gah a lah ni digli agh, a Hebron, Debir, Anab, na alah ni digli njuh Judah agh, na a lah ni digli njuh Israila. Joshua meshiyi yang na leh kikasha. ²²Ba Anakim nyha a dagha a njuh Israila se a Gaza, Gath ni Ashdod. ²³Ninale Joshua pon njuh kwa, nigha mamah Yahweh wabbi Musa agh. Joshua peh ih digh mami a Israila, a gabi a muri ya kunvare. Le njuh usuli ni aluah.

Chapter 12

¹Niḇeniya amurung le njeh egh ni Joshua lihluwa muyang ngha ni ga. Aḇa Israel bolla njeh a nji matehbang le Jordan ba kara ki pur nghanḡ ngha, logha ri ḇa Njonglong le Banghamuru Arnon kena Nkonno Hermon, ni Arabah kwa kena nji tehbang. ²Sihon murung le aḇa Amorite, ḡigna a Heshbon. Nongmurung logha Aroer, mama a kun Gorge le Arnon logha ntiri le ḇa njonglong ni kanda Gilead suhlo kena Banghamuru Jabbok a njang le aḇa Ammon. ³Deshiliya Sihon nongna murung muri Arabah kena Salangmagula le Kinnereth, a nji tehbang, kena Salangmagula le Arabah (Salangmagula le Muah) nji tehbang, nongho kena Beth Jeshimoth ni Nji gangrah, ki kah kushi njonglong le Nkonno Pisgah. ⁴Murung Og le Bashan, mwoh ni uwo ntiri anshile le Rephaim agh, ḡigna a Ashtaroth ni Edrei. ⁵Nongna murung muri Nkonno Hermon, Salekah, ni Bashan kwa, kena njang le Geshur ni Maakath, ni kanda Gilead, ki kah njang le Sihon, murung le Heshbon. ⁶Musa guro le Yahweh, ni aḇa Israila lihna yang ni luwa, le Musa guro le Yahweh, pah njeh ye gikunna bin aḇa Reuben, aḇa Gad, ni bin kanda kunburi le Manasseh. ⁷Lulli amurung le njeh ye ni Joshua ni aḇa Israel lihluwa muyang a nji gangrah le Jordan, logha ri Baal Gad a njonglong gyaḇ ni Lebanon kena Nkonno Halak ni gyaḇ ni Edom ngha. Joshua pahna njeh bin akunburi le Israel ih ḇi a bollo. ⁸Pahna dingli njeh, njimanjeh, Arabah, agiri kahri ankonno, ḇalusung, ni Negev- njeh le a Hittite, Amorite, Canaan, Perizite, Hivite, ni Jebusite. ¹⁰Amurung nghe kpaḇna ni murung le Jericho, murung le Ai mama kahri Bethel agh, ⁹murung le Jerusalem, murung le Hebron, ¹¹murung le Jarmuth, murung le Lachish, ¹²murung le Eglon, murung le Gezar, ¹³murung le Debir, murung le Geder, ¹⁴murung le Hormah, murung le Arad, ¹⁵murung le Libnah, murung le Adullam, ¹⁶murung le Makkedah, murung le Bethel, ¹⁷murung le Tappuah, murung le Hepher, ¹⁸murung le Aphek, murung le Lasharon, ¹⁹murung le Madon, murung le Hazor, ²⁰murung le Shimron Moren, murung le Akshaph, ²¹murung le Taanach, murung le Megiddo, ²²murung le Kedesh, murung le Jokneam a Carmel, ²³murung le Dor a Naphoth Dor, murung le Goyim a Gilgal, ²⁴ni murung le Tirzah. Amurung nghe kwa ngha woromwoh pure lumpuremwoh.

Chapter 13

¹NiBeniya Joshua yahyina nga Yahweh wabniyi, "A yahyina, keminiya nshile anjeh nga wa uwo dudug a agha. ²Anshile anjehni uwo agh ni ga: Anjih njehle aba Filistiya, ni amami aba Gershur, ³logha Shihoh mama ni manjeh le Masar ni nji ebbe le njang le Ekron, mama a shina mami aba Kan'na ni ya; amurung le aba Filistiya tongno ma Gaza, Ashdod, Ashkelon, Gath, ni Ekron; kasa njeh le aba Avvitiya⁴ a nji gangrah agh; anjehle aba Kan'ana kwa, logha Arah mami aba Sidoniya, kukuwo ha Afek mama a njang le aba Amoriya; ⁵njehle Byblos, nji manjeh le Lebanon kwa², logha Baal Gad kushi Nkonno Hernon kena Lebo Hamath. ⁶Deshiliya, aba digna dingli njeh egh logha Lebanon ha Misrefot Maim, kpaɓni aba Sidon- nga piriya yang kwa a dum aba tahlua le Israila. Nyere mpahne Israila njehni giberre, ninga mama nlagi yong nga. ⁷Nga njehni giberre a ntiri akunvarre tonpur ihne ni kanda kunvarre le Manasseh. ⁸Ni nshile kanda kunvarre le Manasseh, aba Ruben ni Gad agh a kumna giberre leyang ni Musa Musa, guro le Yahweh, pah yang a nji manjeh le Urdu agh, ⁹logha ri Aroya, mama a kun bangha muru bongrong Arnon (kpaɓni alah magula ni a ntiring bongrong nghe ya), ni ankonno ma Medeba wora kukuwo ha Dibon; ¹⁰alah magula le Sihon kwa, murung le aba Amoriya beni ki nongmurung a Hebron, kena njang le aba Ammoniya; ¹¹Gileyad, ni kasa njeh le aba Gershur ni aba Maakathi, ankonno ma Hermon kwa, Bashan kwa kena Salekah; ¹²abin nongmurung le Og ma Bashan kwa, beni ki nongmurung a Ashtaroth ni Edrei agh- aga ni pag anshile ga uwo yi Rephaim- Musa wolla yang le piriya yang. ¹³Keminiya aba Israila ni piriya aba Geshur ko aba Maakat agh, le nina agh Geshur ni Maakar digha antiring Israila ha zu ni kyari. ¹⁴A bin kunvarre le Lawi ni muri Musa ni pah yang giberre ya. Agipahna le Yahweh, Kulli le Israila agh, a gilli ni gishe, ini pag giberre leyang, ninga mama Yahweh wabih Musa agh. ¹⁵Musa pahna giberre bin kunburi le Ruben, a kunvarre kunvarre. ¹⁶Njang nghe logha Aroer, a kun bongrong le bangha muru Arnon, ni lah magula ni a ntiring bongrong nghe ya, ni ankonno ni kwa kari Medeba agh. ¹⁷Ruben ye osso ag Heshbon ni aleh ni kwa a nkonno agh, Dibon, ni Bamoth Baal, ni Beth Baal Meyon, ¹⁸ni Jahaz, ni Kedemot, ni Mephaat, ¹⁹ni Kiriathaim, ni Sibnah, ni Zereth Shahar a dingli le bongrong nghe. ²⁰Ruben ye agna Beth Peyor, b a njonglong le Pisgah, Beth Jeshimot, ²¹alah magula ni kwa a nkonno egh ya, ni njehle murung Sihon ma Amoriya kwa, beni ki nongmurung a Heshbon kwa agh, beni Musa gan yang kpaɓ ni amagula le Midiyan, Evi, Rekem, Zur, Hur ni Reba, amuna murung Sihon, abeni digha njeh egh ya. ²²Aba Israila deshili ye wol nlue Baalam babangna muna Boya ni garabwoh, a ntiri anshile ni a wol nlue yang nga. ²³Njang le kunvarre le Ruben nga bangha muru Urdu ni; ba ni pag njang leyang. Ga ni pag giberre le kunburi le Ruben, a pahne kunvarre leyang kwa agh, ni alah magula ni aminlah leyang. ²⁴Ga ni Musa pih kunburi le Gad, a kunvarre kunvarre: ²⁵Njang leyang nga Jazer ni, alah magula le Gileyad kwa ni kanda njehle aba Ammon, kena Aroer, mama nji manjeh le Rabah agh, ²⁶logha Heshbon kena Ramath Mizpah ni Betonim, logha Mahanaim kena njang le Debir. ²⁷A bongrong nga, Musa pahne yang Beth Haram, Beth Nimrah, Sukkoth, ni Zafon, anshile njeh le murung Sihon ma Heshbon, ni Urdu dig njang, suhla nji binjeh le salang Kinnereth, nji manjeh te nga nzum Urdu. ²⁸Ga ni pag giberre le kunburi le Gad, a kunvarre kunvarre, ni alah magula ni aminlah yang. ²⁹Musa pahna giberre bin kanda kunvarre le manasseh. A peh ate kanda kunburi le aminkah Manasseh, a kunvarre kunvarre. ³⁰Njang leyang logha Mahanaim, bashan kwa, anjeh nongmurung le og ma Bashan kwa, ni alah ni a Jair, mama Bashan agh, alah magula woro tahro; ³¹kanda Gileyad, ni Ashtarot ni Edrei (alah magula ma nongmurung le Og ma Bashan ni). A pih aminkah Makir muna manasseh ni- a nshile a va makir ni, kunvarre kunvarre. ³²Ga ni pag giberre ni Musa gabih yang a ba katti Mowab, nzum Urdu a nji manjeh le Jericho agh. ³³Musa ni pah giberre bin kunvarre le Lawi ya. Yahweh, kulli le Israila ini pag giberre leyang, ninga mama wabih yang nga.

Chapter 14

¹Aba ni pagha anjehni aba Israila agha dig giberre leyang a njeh Kan'ana agh, mama Eliyazar malah, Joshua muna Nun, ni amagula le akunvarre le Israila pahyang nga.²Giberre leyang a tolli nji ri tariyi ya ate akunvarre ni tonbi ihne ni mwohle le kanda akunvarre, ninga mama Yahweh lagni nji bih Musa agh. ³Ate Musa wara pah giberre le bahri ni mwohle-kanda akunvarre a nzum Urdu, Keminiya ni pih a ba Lawiya giberre agh. ⁴Kunvarre le Yusuf agh akunvarre bahri ni, Manasseh ni Ifraimu. Aba Lawiya agh ni a pah yang ba dig giberre leyang a njeh ya, keminiya alah magula bsaba nga nghan a dig nghan. Ni anjeh leyang ate agiluwo ni agi pag yi tumo leyang. ⁵Aba Israila pag ninga mama Yahweh lagni Musa agh, nina agh a gab njeh egh.⁶Le kunvarre le Judah zu a bin Joshua a Gilgal. Caleb muna Jefunneh ba Keniziya, nah yi, "A yerina ga Yahweh nah yi Musa bwale Kulli a muro ni meng a Kadesh Barniya agh. ⁷Myang ni abogho woro bahri nga Musa guro le Yahweh tahshi nang nlogha Kadesh Barnea nke ibba shin njeh ye ya. Nzu niyi ni kuntumo deshili ninga mama a yahlang nga wa b ba. ⁸Keminiya amuna ngyang ni shi wor ni yang wab ga tig yeh abayong yangla ate ngobong nga. Mameng te ya pir tye Yahweh Kulli lang. ⁹Musa kaniyi giri a kare, ki nah, 'Ni njiteng njehni kwa bakuso para a ginya muri ya ih ka dig giberre lo ni amuno ha malla le nyha, ate pirra tye Yahweh Kulli lang nga."¹⁰Nibeniya, shina! Yahweh dag nang ni usulo a yeh abogho ni woro bahri pur tongno ni ya, ninga mama waba- logha ri kunbang ni Yahweh wa bni tenana ri Musa agh, nga Israila gingni a balusung nga. ¹¹Nibeniya, shina! zu ni kyari ya , myang ni abogho woro ihne pur tongno. Myang wa uwo kukuturo ninga mama a kare ni Musa tahshi nang nga. Masso lang nibeni nga ninga masso ni kana agh, a wora luwa ni nyere.¹²Nina nibeniya peng dingli njehni, mama Yahweh ogniri a kare wo agh. Ate a ogne a kare wo ih Anakim ni digha be le a vangna lah magula leyang ni ngarung sabba. Ih ka digha ih Yahweh ka gingni meng le nga pirriyi yang a be, ninga mama Yahweh wab ba."¹³Le Joshua moshi Caleb muna Jefunneh le pih Hebron giberre. ¹⁴Nina agh Hebron dig giberre le Caleb muna Jefunneh ba Keniziya ha ni kyari, ate pirra tye Yahweh, Kulli le Israila ni yahli kwa. ¹⁵Nibeniya lulli Hebron kikara agh Kiriath Arba ni. (Arba ni pag bayong magula a ntiri aba Anakim.) Le njeh egh usulo a ri luwa.

Chapter 15

¹Ke gabba njuh amuri a kunvare le abah-Yahuda, ri kunkala ni kunkala, nonna nji-nanjuh keni njang ah Edom, ke ni alusung Zin ba pag bin masanna a nji-nanjuh. ²Njang leyang nji nji-nanjuh tolo kenni kun Sallang Mwatolo, nlogha ri bihsallang gi shin nji nji-nanjuh agh. ³Njang leyang mabih wora nji nanjuh ri digli ma Akrabbim ma duro kenna Zin, woro kenni nji-nanjuh ah Kadesh Barnea, woro ri Hezron, ha ri Addar, behni pil nga kenni Karka. ⁴Ke duri Azmon, wora ri guguri a Masar, ke ke malla ri Sallang. Mamah ni pa njang leyang nji-nanjuh. ⁵Njang leyang nji-tehbang nga Sallang Mwatolo ni, a kun Jordan. Njang nji-ebba logha billa kun sallang a kun Jordan. ⁶Ye wora Beth Hoglah dura nji-makuli le Beth Arabah. Le wora ri Tahli le Bohan muna Reuben. ⁷Le njang leyang wora ha Debir logha ri Banjonlo Achor, a nji-makuli ye, pilla shuwa Gilgal, nga gili digli Adummim, nga nji-nanjuh girikari banjonlo. Le njang dura ri njimuru En Shemesh wora En Rogel. ⁸Le njang wora ri banjonlo Ben Hinnom a nji-nanjuh girikari leh a Jebusite (ini Jerusalem). Le wora muri digli mamah nogha njonlo Hinnom, nji-manjuh, nga a nji-makuli kun banjonlo Rephaim. ⁹Njang leyang nye logha a muri digli kenna ri njimuru Naphtoah ye woro pura beh wora nje lah nkonno Ephron. Le njang leyang ye pilla a nji Baalah (mwoh ni mamah Kiriath Jearim). ¹⁰Ke njang leyang ye kangni nji nji-manjuh kenna nkonno Seir, nye dura ri girikari nkonno Jearim a nji-makuli (mwoh ni mamah Kesalon), sula nji Beth Shemash, ye duro a nji Timnah. ¹¹Njang leyang ye woro kenna kari nji-makuli a digli Ekron, ke ye pilla nji Shikkeron woro a nji nkonno Baalah, pura beh woro Jabneel. Njang nyera mala ri Sallang. ¹²Njang nji-manjuh agh Sallang Magulla na kunsallang. Mamah ni pag njang ari agh kunvare ni Judah, kunkala ri kunkala. ¹³Ningha mamah Joshua bolli tigha ni Yahweh, Joshua pih Caleb muna Jephunneh njuh ni gabba a kunvare ma Judah, Kiriath Arba, ih ni ga, Hebron (Arba ni teh Anak). ¹⁴Caleb piriya amuna Anak tahro: Sheshai, Ahiman, ni Talma; abaleh Anak. ¹⁵Nye pura beh logho ari abah digha Debir (Debir ini pag Kiriath Sephar). ¹⁶Caleb nah, "beni tagha wolla abah Kiriath Sepher ni lihyang, nga pih Aksah munagallang lang ih dig mami." ¹⁷Ngha Othniel muna Kenaz, munateh Caleb, lih ni beh ni luah agh, Caleb pih Aksah munagallang le ih dig mami. ¹⁸Nisashibang nga ni jumo agh, Aksah zu agh bin Othniel tagha ri ih ilibang te bang le tehri. Ngha logho ni buriyeng le, Caleb nahyi, "mang a alla?" ¹⁹Aksah pilla, pagha nieh, nigha mamah a wara peg njahli Negev agh: Osso peg bang ri anjimuru." Le Caleb pih njimuru- ma kuli ni njimuru ma binjuh. ²⁰Agha ni pag gibere le akunvare la Judah, kunkala ri kunkala. ²¹A lahni ni pag mami kunvare la Judah nji-nanjuh duna, zu ari njang la Edom, bah Kabzeel, Eder, Jagur, ²²Kinah, Dimonah, Adadah, ²³Kadesh, Hazor, Ithnan, ²⁴Ziph, Telem, Bealoth. ²⁵Hazor Hadattah, Keriath Hezron (deshiliya a yeri ni Hazor), ²⁶Aman, Shema, Moladah, ²⁷Hazar Gaddah, Heshmon, Beth Pelet, ²⁸Hazar Shual, Beersheba, Biziothiah. ²⁹Baalah, Iyim, Ezem, ³⁰Eltolad, Kesil, Hormah, ³¹Ziklag, Madmannah, Sansannah, ³²Lebaoth, Shilhim, Ain, ni Rimmon. Mamah ni pagha alah wuramwoh pur-tombi-inne kwa, kpanna min-alah. ³³A njuh ni sula njahli kpanna Eshtaol, Zorah, Ashnah, ³⁴Zanoah, En Gannim, Tappuah, Enam, ³⁵Jarmuth, Adullam, Sokoh, Azekah, ³⁶Shaaraim, Adithaim, na Gederah (ini pag, Gederothaim). Mamah ni pagha alah lum-pur-inne a gowoh, kpanna min-alah. ³⁷Zenan, Hadashah, Migdal Gad, ³⁸Dilean, Mizpah, Joktheel, ³⁹Lachish, Bozkath, Eglon. ⁴⁰Kabbon, Lahmas, Kitlish, ⁴¹Gederoth, Beth Dagon, Naamah, Makkedah. Mamah ni pagha alah lum pure-topurmwoh a gowoh, kpanna min-alah. ⁴²Labnah, Ether, Ashan, ⁴³Iphtah, Ashnah, Nezib, ⁴⁴Leilah, Akzib, Mareshan. Mamah ni pagha alah tombi inne, kpanna min-alah. ⁴⁵Ekron, na alah na min-alah ni kagni ya; ⁴⁶logha Ekron kenna Sallang Magulla, alah ni kwa kari ashdod, kpanna min-alah. ⁴⁷Ashdod, na alah na min-alah ni kagni ya; Gaza, na alah kpanna min-alah ni kagni ya; kenna guguri ni Masar, wori Sallang Magulla na kunsallang egh. ⁴⁸Alah ni adigli agh, Shamir, Jattir, Sokoh, ⁴⁹Dannah, Kiriath Sannah (ini, Debir), ⁵⁰Anab, Eshtemoh, Anim, ⁵¹Goshen, Holon, ni Giloh. Mamah ni pagha alah lumpurmwoh, kpanna min-alah. ⁵²Arab, Dumah, Eshan, ⁵³Janim, Beth Tappuah, Aphekah, ⁵⁴Humtah, Kiriath Arba (ini, Hebron), ni Zior. Mamah ni pagha alah tombi-inne, kpanna min-alah. ⁵⁵Maon, Carmel, Ziph, Juttah, ⁵⁶Jzreel, Jokdeam, Zanoah, ⁵⁷Kain, Gibeah, ni Timnah. Mamah ni pagha alah lum, kpanna min-alah. ⁵⁸Halhul, Beth Zur, Gedor, ⁵⁹Maarath, Beth Anoth, ni Eltekon. Mamah ni pagha alah topurmwoh, kpanna min-alah. ⁶⁰Kiriath Baal (ini Kiriath Jearim), ni Rabbah. Mamah ni pagha alah bahri, kpanna na min-alah. ⁶¹A lusung, yangha ni Beth Arabah, Middin, Sekakah, ⁶²Nibshan, a Lah Mwatolo, ni En gedi. Mamah ni pagha alah topurmwoh, kpanna min-alah. ⁶³Keminiya mami agh abah-Jebusite, abeni digha Jerusalem, kunvare la Judah ni kumoh piriya nga, nina nga abah-Jebusite wa digha biye na kunvare Judah ha ni kari

Chapter 16

¹Pah njeh ate kunvarre le Yusufu agh nongho logha ri Urdu a Jericho, nji tehbang le muru ma sagna le Jericho, woro a balusung, logha Jerocho billa njeh dingli Bethel. ²Le logha Bethel kena Luz le duro kena Ataroth, njang le aba Arkiti. ³Le suhla njeh njih makuli kena njang le aba Jafletiya, wor kukuwo ha njang le binjeh Beth Horon, le woro a Gezer, le ki malla a salang magula. ⁴A njinjere nini akunvarre le Yusufu, Manasseh ni Ifraimu kumni giberre leyang. ⁵Njang le kunburi le Ifraimu, a kunvarre kunvarre agh: Njang le giberre leyang a nji manjeh agh wora Ataroth Addar kukuwo ha Beth Horon makuli, ⁶le logha be ha salang magula. Logha mikmethath a nji ebbe ya pilla nji manjeh nji Taanath Shiloh le dura nzum Janoah a nji manjeh. ⁷Le logha Janoah suhla Ataroth wora Naarah, le bilbang Jericho, meshile a Urdu. ⁸Logha Taffua agh njang nghe a nji makuli wora bafiyang ma Kanah le mashile a salang magula. Ga ni pag giberre le kunburi le Ifraimu, a kunvarre kunvarre, ⁹kpaɓni alah magula mama a tariyi ya ate kunvare le Ifraimu a ntiring giberre le kunvarre le Manassehagh- alah magula kwa, kpaɓni aminlah. ¹⁰Ni a piriya aba Kan'ana ni digha Gezer agh, nina agh aba Kan'ana egh digha a ntiring Ifraimu ha ni kyari, keminiya a tigna abayongni ih bi a pag tumo a tenne.

Chapter 17

¹Ga ni pag njehni a pah ate kunvarre le Manasseh (beni dig minbala le Yusufu)-ih ate Makir, beni pag minbala le Manasseh le ini kanangiri ya ini pag ter Gilejad. A pahne aminkah Makir njeh Gilayad ni Bashan, ate Makir agh ba tahluya ini. ²A pahna nshile njeh a bih anshile kunburi le Manasseh, a bin akunvarre leyang- Abiezer, Helek, Asriel, Schechem, Hepher, ni Shemida. Abeni ni pag abuna aminkah Manasseh muna Yusufu, a billa ri akunvarre leyang nga. ³Ni beniya Zelofahad muna Hepher muna Gilejad muna Makir, muna Manasseh nyha ni amuna buna, keminiya sai amuna ngalang. Lulli amuna mangalang le ya Mahlah, Noah, Hoggah, Milkah, ni Tirzah. ⁴A kum Eliyazar malah, Joshuwa muna Nun, ni amagula, le anah, "Yahweh tigna Musa ih pahsung giberre kpañni aminburaung." Nina agh, billa ri lagbang le Yahweh ya, pahne amenah wo giberre a ntiri giberre le tehyang a ntiri aminbura yang. ⁵Akasa njahli lumni a pih Manasseh a Gilejad ni Bashan, mama a nji gini mamona le Urdu agh, ⁶ate amuna mangalang le Manasseh agna giberre a ntiri amuni mabuna. Njeh Gilejad agh a pahne bin anshile aminkah Manasseh. ⁷Kasa njeh le Manasseh logha ri Asher kena Mikmethat, mama nji manjeh le Shechem agh. Le njang nghe wora nji gangrah bin abeni digha kahri tuhmuru ma sagna ni Tapuwa agh. ⁸(Njeh Tapuwa agh mami Manasseh ni, keminiya dogro gbingrah ni a njang nga le Manasseh agh mami aba Ifraimu ni.) ⁹Njang nghe suhlo kena a fyang ma Kanah. Alah magula ni nji gangrah le ba fyang nga, a ntiri alah le Manasseh agh mami Ifraimu ni. Njang le Manasseh nga a nji ebbe le ba fyang, le malla a salang magula. ¹⁰Njehni nji gangrah agh mami Ifraimu ni, le njehni nji ebbe ya mami Manasseh; sallng magula ni pag njang. A nji ebbe ya billa bang a Asher, le a nji manjeh ya, Issakar. ¹¹Deshiliya a Issakar ni Ifraimu agh, Manasseh nga ni Beth Shan ni aminlah le, aba digna a Dor ni aminlah le, aba digna a Endor ni aminlah le, aba digna a Taanak ni aminlah le, ni aba digna a Megiddo ni aminlah le (ni lah magula ma tahro- agh Nafet ni). ¹²Ningo kwa agh, Manasseh ni gan ag alah magula wo agh, ate aba Kan'ana nga wa digha a njeh egh. ¹³Ngha aba Israila gulli ni masso agh, a tigha aba Kan'ana a tumo a tenne, keminiya ni a pushi yang kwa a njeh ye ya. ¹⁴Le aminkah Yusufu wañtenana ri Joshuwa, ki nah, "Pallang ke a pahsung kasa njahli mwoh le mwoh ate giberre, ke nga shi sungni a gih bayong ma gogna agh, le kikara agh Yahweh wara moshi sung?" ¹⁵Joshuwa nah yi yang, "Ngha nyongni ni bayongni ni gih gogho agh, nken a bangung kanangiri yong le ngilliyi bang be ate muyong a njeh le aba Feriziya ni mami aba Refayim. Mpag ga, nga njeh dingli Ifraimu pagne yong fittong nga." ¹⁶Aminkah Yusufu nah, "Dingli njeh ye ni pyeri sung nga. Keminiya aba Kan'ana abeni ni kwa digha a ba bongrong nga a yang nga ni anyeh gwoh pirri ma ndolong, kpañni abeni a Beth Shan ni aminlah le, ni abeni a ba bongrong le Jezrel agh." ¹⁷Le Joshuwa nah yi ba leh Yusufu-ri Ifraimu ni Manasseh, "Nyongni abayong ma gogna a bangha, le nyong nga ni gulo masso. Digna ni a pah yong kasa njahli mwoh agh. ¹⁸Njeh ni dingli ya ka dig mami yong deshili. Ngha te ya ba ngungni, nga gilliyi nga bolli gikunna leyang ha njangle ma sabna. Nga pirriyi aba Kan'ana, nga te ya a yangha ni anyeh gwoh pirri ma ndolong, le a yangha ni masso."

Chapter 18

¹Le kpaɓa le aɓa Israila kwa kpaɓa bin mona a Shiloh. A gil gungri bin kpaɓa a be le a lihluwa muri njehni dum yang nga. ²Akunburi tonɓahri mami aɓa Israila ni uwo aɓeni ni a pah yang giberre ya agh. ³Joshuwa nah yi aɓa Israila, "Ni yellang ni nga shibi ingna a njeh ni Yahweh, Kulli le akahyong, woro pah yong nga? ⁴Ntol yi muyong abayong tahro tahro a ntiri kunvarre ni kwa agh, le nga tahshi yang. A woro aka fashi nej egh bikuli ni binjeh. Aka nyonglo a pyeshi minlim agiberre leyang, le aka nyere a binang. ⁵Aka gaɓi gibang tonɓahri. Judah ka diɓha a kasa njehle a nji gangrah, le ca leh Yusufu ka diɓha kasa njeh a nji eɓɓe. ⁶Nga pyeshi njeh egh a gibang tonɓahri le nga zuni pyesheh ba a binang. Nga tahriya ni tollo ate muyong a dum Yahweh kulli leyang. ⁷Aɓa Lawiya nyha ni bang a ntiri yong nga, ate tumo malah le Yahweh ni pag giberre leyang. Gad, Ruben, ni kanda kunburi le Manasseh wara kum giberre leyang, a nzum Urdu. Ga ni pag giberre ni Musa guro le Yahweh pah yang nga. ⁸"Nina agh abune logho woro. Joshuwa tigha aɓeni wora a nyongli pyeshe le njeh egh, ki nah, "Nwora bikuli ni binjeh le njeh egh le mpyeshi nyongli le nyerra binang. Nga tahriyi ate muyong a dum Yahweh a Shiloh." ⁹Abune ɗag be le woro a njeh egh a nji makuli ni binjeh le a nyongli pyeshe le a gibomteng ari alah magula a bang tonɓahri, a bangha alah magula egh nji ba kwa agh. Le a nyerra bin Joshuwa a bin ɗamma a Shiloh. ¹⁰Le Joshuwa tahriya ate muyang a Shiloh a dum Yahweh. A be ni Joshuwa pih aɓa Israila njeh ye nghan, le ɓeni kwa agh a pahne bang a njeh egh ¹¹Pah njeh egh ate kunburi le Banyamin pagri kunvarre kunvarre. Kasa njehni a pah agh nga ntiring le aminkah Judah ni aminkah Yusufu. ¹²A nji eɓɓe ya, njang leyang logha Urdu. Njang nghe woro a ɓa terehni nji eɓɓe le Jeriko agh, le wora a ntiri njeh dingli a nji makuli. logha be bilbang a ɓalusung ma Beth Avan. ¹³Njang nghe logha be ɗur nji gangrah nga ki shin nji Luz (ba a gorih Bethel agh). Le njang nghe woro kena Atarot Addar, a nji ri nkonno ni nongha nji gangrah le Beth Horon. ¹⁴Njang nghe wora nji bi ma sa: A nji makuli ya njang nghe pilla a nji gangrah, ki ka nji nkonno ni a nzum Beth Horon nga. njang ni malla a Kiriyaat Baal (ini Kiriyaat Jearim), lah magula ye ya mami kunburi le Judah ni. Ga ni kpaɓ njang nghe a nji makuli. ¹⁵Nji gangrah le logha a nzum Kiriyaat Jearim. Njang nghe woro ha Efron, kena tuh muru ma sagna ma Neftowa. ¹⁶Le njang nghe suhlo wora njang ni nkonno mama ki shin ɓa ɓongrong ma Ben Hinnom, mama malale nji eɓɓe nga a ɓa ɓongrong le Refayim. Le suhlo wora nji ɓa ɓongrong ma Hinnom, gangrah le ɓa njonglong le aɓa Jebushiya, le nongho suhlo kena En Rogel. ¹⁷Gbinnah nji eɓɓe, wora nji En Shemesh, logha be ya wora a Gelilot, mama ki shin dingli Adummin. Le suhlo wora a tahli ma Bohan muna Ruben. ¹⁸Dura nji eɓɓe le giri kari Beth Arabah le suhlo kena Arabah. ¹⁹Njang nghe ɗuro a nji giri eɓɓe le beth Hoglah. Le malla a nji eɓɓe le kun Salang Muah, a nji gangrah agh malla a Urdu. Ga ni pag njang le a nji gangrah. ²⁰Urdu ni ɗig njang le a nji manjeh. Ga ni pag giberre le kunburi le Banyamin, le peh a kunvarre kunvarre, njang a nzum njang, kwa kangna. ²¹Niɓeniya alah magula le kunburi le Banyamin agh, a kunvarre kunvarre, ya a yangni Jeriko, Beth Hoglah, Emek Keziz, ²²Beth Arabah, Zemarayim, Bethel. ²³Avvim, Parah, Ophrah, ²⁴Kephar Ammoni, Ophni, ni Geba. Alah magula lumpur ɓahri, kpaɓni aminlah leyang. ²⁵Deshiliya alah magula ɓaɓa le Gibeyon, Ramah, Beerot, ²⁶Mizpah, Kephira, Mozah, ²⁷Rekem, Irpeel, Taralah, ²⁸Zelah Haelaph, Jebus (mwohni ni Urushalima), Gibeyah, ni Kiriyaat. Alah magula lumpur ihne ni, kpaɓni aminlah yang. Ga ni pag giberre le Banyamin ate akunvarre le.

Chapter 19

¹Tahriya ma bahri kpah muri Simeyon, a kunvarre kunvarre. Giberre leyang ngha a ntiring le agiberre ni dig mami kunburi le Judah. ²A kumna Beyersheba dig giberre, leyang, Sheba, Moladah, ³Hazar, Shual, Balah, Ezem, ⁴Eltolad, Bethul, ni Hormah. ⁵Simeyon ye kumna Ziklag, Beth Markaboth, Hazar, Susah, ⁶Beth Leboath, ni Sharuhem. Aba ni pag alah magula lumpur tahro, kpaɓni aminlah leyang. ⁷Simeyon deshiliya kumna Ain, Rimmon, Ether, ni Ashan. Alah magula ni ihne, kpaɓni aminlah leyang. ⁸Aga kwa kpaɓa, ni aminlah leyang ni kangni alah magula ni kena ha Baalat Beer (mwohni ni Ramah ni Negev agh). Ga ni pag giberre le kunburi le le Simeyon, a kunvarre kunvarre. ⁹Giberre le kunburi le Simeyon Kpaɓna digha a kasa njeh le kunburi le Judah. Ate njeh ni a kasa a pih kunburi le Judah agh gogna dudug ate muyang, kunburi le Simeyon kumna giberre leyang a ntiring gikunna leyang. ¹⁰Tahriya ma tahro kpah a muri kunburi le Zebulun, a kunvarre kunvarre. Njang le giberre leyang logha Sarid. ¹¹Njang leyang wora ni makuli kika Maralah le dog Dabbeshet; le nonno kena bafyang ni ki shin Jokneam. ¹²Logha Sarid agh njang nghe gbinnah ni manjeh ki shin kara le wora njang le Kislot Tabor. Logha be ya wora Dabarat le duro kena Jafiya. ¹³Logha be dura ni manjeh kena Gath, Hephher, le kena a Eth Kazin; duro wora Rimmon le gbinnah a ni Neya. ¹⁴Njang nghe gbinnah ni eɓɓe kena Hannaton le malla a ɓabongrong ma Iftah El. ¹⁵Kasa njeh egh kpaɓna alah magula le Kattat, Nahalal, Shimron, Idalah, ni Baitalami. Alah magule lumpur bahri ni, kpaɓni aminlah leyang. ¹⁶Ga ni pag giberre le kunburi le Zebulun, a kunvarre kunvarre, kpaɓni alah magula ni, kpaɓni aminlah leyang. ¹⁷Tahriya ma ihnen kpah a muri Issakar, a kunvarre kunvarre. ¹⁸Kasa njeh leyang bolla Jezreel, Chesullot, Shunem, ¹⁹Hafirayim, Shiyon, ni Anaharat. ²⁰Deshiliya bolla Rabbit, Kishion, Ebez, ²¹Remeth, En Gannim, En Haddah, ni Beth Pazzaz. ²²Njang leyang ye dogna Tabor, Shahazumah, ni Beth Shemesh, le malla a Urdu. Alah magula lum pure topurmwoh ni, kpaɓni aminlah leyang. ²³Ga ni pag giberre le kunburi le Issakar, ari kunvarre kunvarre- alah magula, kpaɓni aminlah leyang. ²⁴Tahriya ma tongno kpah muri kunburi le Asher, a kunvarre kunvarre. ²⁵Kasa njeh leyang bolla Helkat, Hali, Beten, Akshaf, ²⁶Allammelek, Amad, ni Mishall. A ni makuli ya njang nghe nonnah kena Carmel ni Shihor Libnah. ²⁷Le gbinnah ni manjeh kena Beth Dagon le woro ha- Zebulun, le kena ɓa ɓongrong ma Iftah El, ni eɓɓe kena Beth Emek ni Neiel. Le duro kena Kabul a ni eɓɓe. ²⁸Le wora a Abdon, Rehob, Hammon, ni Kanah, kukwo ha ngih lah Magula Sidon. ²⁹Jang nghe gbinnah nyera Ramah, le kena lah magula ngarung le Tyre. Le njang nghe gbinnah kena Hosah le malla a salang magula, a ni njeh Akzib, ³⁰Ummah, Aphek, ni Rehob. Alah magula woro mwoh pura muri bahri, kpaɓni aminlah leyang. ³¹Ga ni pag giberre le kunburi le Asher, a kunvarre kunvarre- alah magula, kpaɓni aminlah leyang. ³²Tahriya ma topurmwoh kpah a muri kunburi le Naftali, a kunvarre kunvarre. ³³Njang leyang nongho logha Heleph, logha ri ngung oak ni a Zaanannim, kena Adami Nekeb ni Jabneel, kukwo ha Lakkum; malla a Urdu. ³⁴Njang nghe gbinnah ni makuli kena Aznot Tabor le woro a Hukkok; dog Zebulun a ni gangrah, le bilbang a Asher a ni makuli ni Urdu a ni manjeh a Kunmuru Urdu. ³⁵Alah magulani ni ngarung ngha a yangni Ziddim, Zer, Hammath, Rakkat, Kinneret, ³⁶Adamah, Ramah, Hazor, ³⁷Kedesh, Edrei, ni En Hazor. ³⁸Deshiliya Iron, Migdal El, Beth Anath, ni Beth Shemesh ngha nghan. Alah magula lumpur tahro ni, kpaɓni aminlah leyang. ³⁹Ga ni pag giberre le kunburi le Naftali, a kunvarre kunvarre- alah magula, kpaɓni aminlah leyang. ⁴⁰Tahriya ya ma tonbahri kpah a muri kunburi le Dan, a kunvarre kunvarre. ⁴¹Kasa njeh le giberre leyang bolla Zorah, Eshtawol, ir Shemesh, ⁴²Shaalabbin, Aijalon, ni Ithlah. ⁴³Deshiliya bolla Elon, Timnah, Ekron, ⁴⁴Eltekeh, Gibbethon, Baalath, ⁴⁵Jehud, Bene, Berak, Gath Rimmon, ⁴⁶Me Jarkon, ni Rakkon a ri kasa njeh ni logha Joppa dur agh. ⁴⁷Ngha kunburi le Dan ɓoshni kasa njeh le ya, Dan kehni luwa le ag Leshem. A gan be ni garabwo, a aghi a dig nghan. A gor ih Leshem Dan, ni lulli kahyang Dan. ⁴⁸Ga ni pag giberre le kunburi le Dan, a kunvarre kunvarre- alah magula, kpani aminlah leyang. ⁴⁹Ngha a malli pahni njeh giberre agh, aba Israila pih Joshuwa muna Nun giberre a ntiri mami yang. ⁵⁰Ari lagha le Yahweh ya a pih lah magula ni ihli bang tebi ya, Timnah Serah a dingli njeh Ifraimu. Ye ɓag lah magula egh le digha be. ⁵¹Ga ni pag agiberre ni Eliyazar malah, Hoshuwa muna Nun, ni amagula le akunvarre kunburi le Israila ni ri tahriya ya a Shiloh, a dum Yahweh, a kunjere ingna a gungri bin kpaɓa. Nina agh a mal gaɓ njeh egh.

Chapter 20

¹Le yahweh nah yi Joshua, ²"Wabi aba Israila, nah, 'Ntahriyi alah magula bin vulo mama nwabih yong a nji bin Musa agh. ³Mpag ga ate beni wol nluo nyha a tollo ko yere le ye agh ka wora be. Alah magula ni ka dig bin ri ba nwah nkilli. ⁴Th bangha ih wora mwoh a ntiri alah magula egh le ih ka tangha kunjere ingna lah magula egh. Le aka bolli a ingnini a lah magula egh le a pih bang ate ih bi digha a ntiri yang. ⁵Ngha ba nwah nkilli pirtye be ya, le abayong ni a lah magula egh ya ni ki dag beni wol nluo agh a bolli a wori bin aba bol njeh ya. Digna ni a pag nina agh ate wolla nluo bih ba digna nyha a yere ya, le ni pa shibi muri ya a nji nzumo agh. ⁶Digna ih ka digha lah magula egh se te tangha dum kpaba ate tuhnjuo. se te beni ki pagtumo malah a bogho ye ya wuh. Le beni wol nluo bwa nyha a tollo le ya agh ka gan nyera a njehle ni ni ba leh, ni lah ni bangha dag ga." ⁷Nina agh aba Israila tol Kedesh a Galilee a njeh dingli le Naftali, Shechem a dingli njeh Iffaimu, ni Kiriya Arba (a Hebron deshili) a dingli njeh Judah. ⁸A nzum Urdu nji manjeh le Jeriko agh, a tolla Bezer ni a balusung ni a nkonno pura kunvarre le Ruben; Ramot Gilead, pura kunvarre le Gad; ni Golan a Bashan, pura kunvarre le Manasseh. ⁹Aba ni pag alah magula ni a tollo ate aba Israila kwa ni abayong ma sa ni digha ntiri yang ngha, nina agh ate beni kwa wol nluo nyha a tollo le ya agh ka bangha ka wora be ate abba. Beni ya ni ih wuh a bih ba nwah nkilli agh, se te beni a tighiteng ngha tang sang a dum abayong.

Chapter 21

¹Le amagula kunburi le afa Lawiya zu a bin Eliyazar malah, Joshuwa muna Nun, ni bin amagula ma fa leh akahyang a ntiring afa Israila. ²Anah yi yang a Shiloh ni njeh Kan'ana agh, "Yahweh lagno a nji bin Musa ih bi a pahsung lah magula ih shi dig nghan, ni njeh gilih le agiluwo lesung." ³Nina agh ari lagbang le Yahweh afa Israila pah a ntiri giberre leyang alah magula ni, kpaɓni njeh lella agiluwo, a bin afa Lawiya. ⁴Tahriyi ya le njeh ate kunvarre le afa Kohatiya ni zuni ga: Amalah-aminkah Haruna aɓeni pura kunvarre le Lawi ya- agna alah magula lumpur tahro ni a pahyang a ntiri kunburi le Judah agh, logha ri kunburi le Simeyon, ni logha ri kunburi le Banyamin. ⁵Anshile aminkah Kohat agna ri tahriyi ya alah magula lum a ntiri kunvarre le kunburi le Ifraimu, Dan, ni a ntiri kanda kunburi le Manasseh. ⁶Le abayong ni pura bibilla le Gershon nga a pahne yang, a nji bin tahriya egh, alah magula lumpur tahro a ntiri akunburi le Issakar, Asher, Naftali, ni kanda kunburi le manasseh a Bashan. ⁷Abayongni pag aminkah Merari, a kunvarre kunvarre ya, agna alah magula lum pur bahri a ntiri kunburi le Ruben, Gad, ni Zebulun. ⁸Nina agh afa Israila tahriyi ya pah alah magula (kpaɓni njeh lella agiluwo) a bin afa Lawiya, ninga mama Yahweh lagni a nji bin Musa agh. ⁹Logha ri kunburi le Judah ni Simeyon, A pahna alah magula ni, a bang yang ba ni lulli yang. ¹⁰Alah magula ni ya a pahne aminkah Haruna ni, aɓeni a ntiri akunvarre le afa Kohatiya, aɓeni pilla dig kunvarre le Lawi ya. Mama ni dig makunduna ni tahriyiya kpahni a muyang. ¹¹Afa Israila pah yang Kiriyat Arba (Arba ni pag teh Anak), bang mwohni ni Hebron, a dingli njeh Judah, ni anjeh lella agiluwo kangni. ¹²Keminiya ababang le lah magula egh, kpaɓna ni amin lah leyang, a wara a pih Caleb muna Jefunneh ne, dig gikunna le. ¹³A pahne aminkah Haruna malah Hebron kpaɓni bin lella agiluwo le- ini pag lah magula bin vulo ate ɓeni kwa wol nluo nyha a tollo le ya agh- Libnah ni a bin lella agiluwo le, ¹⁴Jattir ni a bin lella agiluwo le, ni Eshtamowa ni a bin lella agiluwo le. ¹⁵Deshiliya a pahna Holon ni a bin lella agiluwo le, Debir ni a bin lella agiluwo le, ¹⁶Ain ni a bin lella agiluwo le, Juttah ni a bin lella agiluwo le, ni Beth Shemesh ni a bin lella agiluwo le. Alah magula tonbi ihne ni a pah a ntiri akunburi ni bahri ya. ¹⁷A ntiri kunburi le Banyamin agh a pahna Gibeyon ni abin lella agiluwo le, Geba ni abin lella agiluwo le, ¹⁸Anathot ni abin lella agiluwo le, ni Almon ni abin lella agiluwo le- alah magula ihne. ¹⁹Alah magula ni a pih amalah, aminkah Haruna agh, a yangha lumpur tahro kwa, kpaɓni abin lella agiluwo leyang. ²⁰Temuri anshile afa Kohatiya aɓeni a kunvarre le afa Lawi- a pahna yang alah magula a ntiri kunburi le Ifraimu ari tahriyi ya. ²¹A bin yang ni a pah Shechem nghan ni anjeh lella agiluwo le a dingli njeh Ifraimu- lah magula bin vulo ate ɓeni kwa wol nluo ɓwa nyha a tollo le ya- Gezer ni anjeh lella agiluwo le. ²²Kibzaim ni anjeh lella agiluwo le, ni Beth Horon ni anjeh lella agiluwo le- alah magula ihne kwa. ²³A ntiri kunburi le Dan agh, kunvarre le Kohat kumna Eltekeh ni anjeh lella agiluwo le, Gibbethon ni anjeh lella agiluwo le, ²⁴Aijalon ni anjeh lella agiluwo le, ni Gath Rimmon ni anjeh lella agiluwo le- alah magula ihne kwa. ²⁵A ntiri kanda kunburi le Manasseh, kunvarre le Kohat kumna Taanach ni anjeh lella agiluwo le ni Gath Rimmon ni anjeh lella agiluwo le- alah magula bahri. ²⁶Alah magula lum ni kwa ate muri akunvarre le afa Kohati, kpaɓni anjeh lella agiluwo leyang. ²⁷A ntiri kanda kunburi le Manasseh agh, kunvarre le Gershon, akunvarre le afa Lawi ɓaba ni, le a kumna Golan a Bashan ni anjeh lella agiluwo le- lah magula bin vulo ate ɓeni kwa wol nluo ɓwa nyha a tollo le ya, kpaɓni Be Eshterah ni anjeh lella agiluwo le- alah magula ni kwa bahri. ²⁸Deshiliya a bin kunvarre le Gershon agh a pahna yang Kishion a ntiri kunburi le Issakar kpaɓni anjeh lella agiluwo le, Daberath ni anjeh lella agiluwo le, ²⁹Jarmuth ni anjeh lella agiluwo le, ni En Gannim ni anjeh lella agiluwo le- alah magula ihne. ³⁰A ntiri kunburi le Asher agh, a pahna Mishal ni anjeh lella agiluwo le, Abdon ni anjeh lella agiluwo le, ³¹Helkath ni anjeh lella agiluwo le, ni Rehob ni anjeh lella agiluwo le- kwa alah magula ihne ni. ³²A ntiri kunburi le Naftali ya, a pahne kunvarre le Gershon Kadesh a Galilee ni anjeh lella agiluwo le- lah magula bin vulo ate ɓeni kwa wol nluo ɓwa nyha a tollo le ya; Hammoth Dor ni anjeh lella agiluwo le, ni Kartan ni anjeh lella agiluwo le- alah magula kwa tahro. ³³Alah magula kwa lumpur tahro, ini a pih Gershon, kpaɓni anjeh lella agiluwo leyang. ³⁴A bin anshile afa Lawi- akunvarre le Merari- a pahne yang a ntiri kunburi le Zebulun: Jokneyam ni anjeh lella agiluwo le, Kartah ni anjeh lella agiluwo le, ³⁵Dimnah ni anjeh lella agiluwo le- alah magula egh kwa ihne. ³⁶A pahne kunvarre le Merari a ntiri kunburi le Ruben: Bezer ni anjeh lella agiluwo le, Jahaz ni anjeh lella agiluwo le, ³⁷Kedemoth ni anjeh lella agiluwo le, ni Mephaath ni anjeh lella agiluwo le- alah magula egh kwa ihne. ³⁸A ntiri kunburi le Gad agh a pahne yang Ramoth a Gilead ni anjeh lella agiluwo le- lah magula bin vulo ate ɓeni kwa wol nluo ɓwa nyha a tollo le ya- ni Mahanayim ni anjeh lella agiluwo le. ³⁹Deshiliya a pahne akunvarre le Merari Heshbon ni anjeh lella agiluwo le, ni Jazer ni anjeh lella agiluwo le. Alah magula ni kwa ihne. ⁴⁰Alah magula ni kwa ni ya ni pag ga akunvarre le Merari shisa, aɓeni pura kunburi le Lawi ya- alah magula kwa lumpur bahri ni a pah yang nji ri tahriyi ya. ⁴¹Alah magula le afa Lawi nga ntiri njehni afa israila kum ma, a yangha kwa alah magula woro bahri pure tonbi tahro, kpaɓni anjeh binlella agiluwo leyang. ⁴²Anjehni ya mama kwa agh nga njeh lella agiluwo ni a vangne ya. Ini ninga ari alah magula ni kwa. ⁴³Nina agh Yahweh

pahne ava Israila njehni kwa kaniyi akah yang giri ih pah yang ngha. Afa Israila agna yang digha be. ⁴⁴Le Yahweh pah yang usulo a nji ba kwa agh, ninga mama kaniyi akah yang giri ya. Afa shibi muyang nyha mwoh gan yang a luwa agh. Yahweh pahna afa shibi muyang kwa a bih yang. ⁴⁵Giri mwoh nyha a ntiri agima bonna ogrung ni Yahweh wabih fa leh Israila ni dig njiteng ngha agh. Ga kwa agh zu digna nina.

Chapter 22

¹A Kunbang egh ya Joshua gora abah-Reuben, ni abah-Gad ni shile abah kunvare la abah-Manasseh. ²Nahyi yang, "ih pagna gha Musa gurolle Yahweh tighi yong nga. Ih ogna tenana lang ni kwa tighi yong nga. ³Ni dagha amunatehyong ari akara nyha, ha zu agh a ntiri karani, ih pagna atumo ni yahweh Kulli le yong tigha. ⁴Nibeniya Yahweh Kulli le yong pahne amunatehyong usulo, nigha mama wabbi yong nga. Ninale ih mpilla nwaru agunri njeh leyong, mama Musa gurolle Yahweh pah yong ah nji ginna Jordan nga. ⁵Ndigh lyem ri bil atigha na gigillani Musa gurolle Yahweh tighi yong nga. Ntol Yahweh kulli le yong, mbil njinjere le, mbol atigha, ni kpagha nga ri mbogshi ni yahliyong ni usulo leyong kwa." ⁶Ninale Joshua mossi yang nye tuti yang, le a nyere agunri le yang. ⁷Nibeniya ari ashille kunvare la aba-Manasseh Musa Pah yang giberre a Basha, nga Joshua pih shille yang na yeyong gib ere a jima Kulile yang a ji Jordan. Joshua tashi yang a layong nga mossi yang. ⁸Ih yara nje leyong in bolo ni na adah ni ni na a damrrah ma gonna in gaba agi kunna le yong a balayong. ⁹Ninale kunvare la abah-Reuben, ni kunvare la abah-Gad, na ashille kunvare la abah-Manasseh nyere lah, dagha aba-Israel a Shiloh, nga njeh Canaan. Le a dagbeh a wora nji Gilead, a njeh le yang, nga dig mamiyang nga, ate bil gigilla le Yahweh, a nji bih Musa. ¹⁰Ngah a zuni Jordan nga a njeh Kanaan, abah-Reuben na abah-Gad na shille kunvare la abah-Manasseh bag bindarah girikari Jordan, bindarah mafwah magulla. ¹¹Ke abah-Israila ogh gire le nah, "nshinna! abah-Reuben, Gad, na ashille kunvare la abah-Manasseh bagna bindarah a kundung njeh Canaan, a Geliloth, a nji kahri Jordan, a njiba pag mami a abah-Israila." ¹²Ngah abah-Israila ogni ya, abah-Israila kwa kpaɓ muyang dama bamwoh agh a Shiloh aka pag luah riyang. ¹³Le abah-Israila tashi abah-kuntumo ari abah-Reuben, na Gad na shille kunvare la abah-Manasseh a njeh Gilead. Aya tashi Phineas muna Eleazar, malah deshili, ¹⁴na abatenna lum, a tol mwoh-mwoh ntiri akunvare le abah-Israila, beni kwa agh telelah ni a ntiri kunvare ni Israila agh. ¹⁵Le a zu abi abah-Reuben, Gad na ashille kunvare la aba-Manasseh ni njeh Gilead, la nahteng riyang: ¹⁶Ke abuwa le Yahweh kpaɓ kwa, a nah le, 'mang pagiri ke nipag njiteng nye pag ga ni botiya ari Kulli le abah-Israila, ke pilla ari ntiri karani ate pihte Yahweh te baghi muyong bindarah a kara ni nga logshi muyong ri Yahweh?' ¹⁷Gimashihra le Poer ni pyeri sung nga? ni sang ma shi lang musung nibeniya. Ga ni botiyah agh kpama riya amuna Yahweh ate le gimashihra. ¹⁸ke ninale nga pil jumyong ri pihte Yahweh ni kari le? ninale digna nga shibbi tehle Yahweh ni kari le, kahberi le ih pag yahlula ni abah-Israila kwa. ¹⁹Ke digha njeh leyong ngi biyi le, le nga duru nga ingna njeh mamah bindigna le Yahweh pag nghan nga la ih bohyi muyong bang a ntiri sung. Ke nshibbi Yahweh, ko nshibbi sung ike baghi muyong bindarah sa bindarah le Yahweh Kulli leyong nga. ²⁰Ake Achan muna Zerah shibbi pah njiteng ari agah a daghi Kulli? Yahlula le Kulli ni sulah murah abah-Israila kwa agh? bogho agh ni njuri ni muriya ate gimashihra le. ²¹Le ke abah Reuben na Gad na shille kunvare le abah-Manasseh pilla nah ya amagulla kunvare abah-Israila: ²²ke Magulla mwoh, Kulli, Yahweh! Ke Magulla mwoh, Kulli, Yahweh!- Yerina, la dey Israila ni muri ih yehre! digha shibba ko agni teng le Yahweh, ka biyi sung a karani ya ²³Ate bag bindarah nga pil muyong ri Yahweh. Digha ih bagna bindarah ate nga pagni darah ma pinshina, ni jigiri darah ko darah ma dig olollo, ke dey Yahweh ih pag sung nshin wah. ²⁴Nyha! ninale shi paghi ate ngobong kunbang ni ki zu agh amuna yong nlogle nahyi amuna sung, "mang nga pagni Yahweh, Kulli le a Israila?" ²⁵Ate Yahweh tig Jordan ihbi dig njang a ntiri yong ni sung. Nyong na abah-Reuben na abah-Gad, nyha nigha nga pagni Yahweh ya. Ninale amuna yong nlogle pih amuna sung gug a gushi Yahweh. ²⁶Ninale shi nah, 'nibeniya dey shi bag bindarah, nyha te pinshi gipahna ko adarah makwa nga, ²⁷keminya ihbi tagha ntiri sung ni yong, ni ntiri a beni a billa a njusung a gah pag tumo le Yahweh ni dumiya, na gipinshina na darah ni darah ma dig olollo, ninale amuna yong ni logle nahyi amuna sung ari kunbang ni ki zu agh, "nyha ni gig ganna abin Yahweh nga. ²⁸Ninale shi nah, digha aka wabbi sung ko abibilla ma kunbang ni ki zu agh, shi nah, "Nshinna d' aminkayi sung kara babba. Nshinna bang kushi bin darah le Yahweh, nga amanjahli pagha ate pinshi gikunna, ko pushi bangha, ate mpagha shidagha ntiri sung niyong. ²⁹Ih gil riyong wara dunna ke mpag nigha shi shibbi Yahweh ya. Ni kariya ke nye pilli zun yong ate gah bagha ma pinshi gikunna ni ma pinshi njigiri leyong ni ma pushi muru nga, nga bin darah le Yahweh Kulli le a Canaan nga. ³⁰Ngah Malah Phineas na magulliyina le abayong, nima, a magulla kunvare le aba-Israila nga niniya, ogni tenanna ni abah-Reuben ni abah-Gad na abah-Manasseh nah, le bonne yong. ³¹Phineas muna Eleazer Malah nahyi abah-Reuben, Gad ni Manasseh, Ni kariya shi yerina Yahweh gha ntiri sung, ate le ni pahmuyong gi shibbi pah njiteng ri agh. Nibeniya ih ashina abah-Israila a bih Yahweh. ³²Ke Phineas muna Eleazer Malah na amagulla nyere abah-Reuben na abah-Gad ni a njeh Gilead, a nyere a njeh Canaan abin abah-Israila, a zu niyang tenanna. ³³Kuntumo mafwani abin abah-Israila. Ke abah-Israila mossi Kulli ni nyha wab tele pag luah ri abah-Reuben na abah-Gad, ate a biyi njeh leyang na digha nga. ³⁴Ke abah-Reuben na abah-Gad gor bindarah ye ih "tagha," ate a nah, "ini ih pag tagha ntiri sung ih Yahweh ni pag Kulli."

Chapter 23

¹A nzum akara dudug nga Yahweh pahni Israila usulo ri aba shibi muyang ni kangniy yang kwa agh, le Joshuwa yahyina ni abogho dudug. ²Joshuwa gor Israila kwa-aba tenna leyang, amagula leyang, aba wabnjuo leyang, ni aba pagtumo- le nah yi yang, "Nyahyina ni abogho dudug. ³Nshina ga kwa Yahweh Kulli leyang woro paghi anjehni kwa ate muyong, ate Yahweh Kulli leyang ni beni pag luwa ate muyong. ⁴Nshina! Nwara tahriyi yong anjeh ni uwo nga lih ni luwa ninga giberre le akunburi leyang, kpaɓni anjehni nworo juhri ya, logha Urdu kena ngih salang magula a nji gangrah. ⁵Yahweh Kulli leyang ka pushi yang kwa. Ih tutti yang ih pussa a ntiri yong. Ih ka ag nje leyang le nga ag nje leyang ih pil gikunna leyang, ninga mama Yahweh Kulli leyang woro ogni ri ni yong nga. ⁶Nina agh tang ngingang, ate nga bil aga kwa a nyonlo a gibomteng le gigilla le Musa, nkengha ri nji bung mahli ko kahtang, ⁷nina agh ke ih njalli ni anjehni uwo a ntiri yong nga ko, ngor lulli akuli leyang, kaniyi giri ni yang nga, gushi yang nga, ko gungha nje dum yang nga. ⁸A tuhkushi ya, dɔgna nga kpangha ri Yahweh Kulli leyang ninga mama mpagha ha zu ni kyari ya. ⁹Ate Yahweh wara pushih anjeh ma gogna ni ama tenna a dum yong. Ate yong nga, bwa nyha gan tangha dum yong ha karen ni kyari ya. ¹⁰Bwa mwoh a ntiri gogho leyang ni ka gan tig woro tongno lum a ɓangha, ate Yahweh Kulli leyang, ini pag beni ni ki wolrung te muyong nga, ninga mama woro ogni ri ya. ¹¹Ntेशi kiri yong yarata, nina agh ate nga agni Yahweh Kulli leyang. ¹²Keminiya nga mpil nzm yong le kpangha ri nshile anjeh aɓeni uwo a ntiri yong, ko n'ariyi njuwula ni yang, ko nzu kpaɓni yang binmona ko a yangni a zu kpaɓni yong, ¹³le n'nyeri ni njiteng ih Yahweh Kulli leyang ni wa pushi anjeh a ntiri yong nga. A tuhkushi ya, a dɔg gitahma le a tahm yong, abata giri a nzm yong ni ajweh a njih yong, sete njuhro a nje maɓonna ni Yahweh Kulli leyang woro pah yong ni ya. ¹⁴Niɓeniya myang ngi wora njijere le ngunjah kwa, le nyerina ni yahli yong ni minlim yong kwa ih tenana nyha mwoh ni dɔg njiteng a muri agi maɓonna ni kwa Yahweh Kulli leyang ogni ri a muyong nga. Aga kwa ni ya pagna nina ate muyong. Mwoh nyha a ntiri yang ni pag a agh. ¹⁵Keminiya ninga mama kwa tenana ni Yahweh Kulli leyang ogni ri ya dɔngshina, Nina agh Yahweh ka zuni agi mashihra kwa a muyong sete juhrih yong ri nje maɓonna ni Yahweh Kulli leyang woro pah yong nga. ¹⁶Ih ka pag ga nga mɓung ogrung le Yahweh Kulli leyang, mama lagni yong ih ɓi mbol agh. Nga nke ngushi akuli mabi le ngungha dum yang nga, le yehlula le Yahweh ka logha muyong, le nga juhro ni kahra a nje maɓonna ni woro pah yong nga.

Chapter 24

¹Le Joshua kpabba akunvare la Israila a Shechem ke gora abah-tenna la Israila, na abah-kunduna leyang, na abah-wabjuoh leyang, na amagulla leyang, la adug muyang akundung Kulli. ²Joshua nahyi abayong kwa. gah pag gah Yahweh, Kulli le a Israila, wabba, "akayi yong digh kikara aginni muru Euphrate-Terah, teh Abraham ni Nahor-la gusha akulli ma sa. ³Keminiya ntol ter yong Abraham a dug Euphrate ke billi ni a njeh Canaan le mpoh aminkahwung dudung a jibing muna Issac. ⁴Le Ishaku mpoh Yakubu ni Isuwa. Ke pih isuwa lah nkonno ma Seir ih dig mami, keminiya Jacob ni a muni ya a sulla a wora Masar. ⁵Ntashi Musa ni Haruna, ntiyi njeh aba-Masar giyahlungkoniya, ni njummo agh le mpushi yong ah yeh. ⁶Nye pushi a the yong a njeh Masar, ha nkene a kunsallang. ke aba-Masar pittah a tah yang ni anyegwohpiri na abakogpiri lha kenni kun Sallang bagna. ⁷Ngha akahyi yong gor Yahweh, tig pinna ntiri yong na aba-Masar. Le nyeshi Sallang amuri yang ji vul yang. Ih shina gah pagha a Masar agh. Le ih digha a lusung kunbang dudung. ⁸Nzu ni yong a njeh la aba Amoriya, nga digha girikari Jordan; a pag luah niyang. Keminiya mpah yong yang abil yong, njuri yang a kundung yong, mpong gikuna leyang ni a njeh agh. Mpag luah ni yang, ntang nah te muyong ih nahyi yong ni luah. mbiyi gileyang. ⁹Ngha njeh leyang Balak muna Zippor, murung Moab giliri ga pag luah ni abah Israila. Tashi bang ri Balaam muna Beor, ihbbi zu juriyong. ¹⁰Keminiya ni tig Balaam kirang agh. Ninale, mossi yong, le aghshi yong a bih murung Balak. ¹¹Nduro nworu Jordan, la nzu agh Jericho. Ke abakunduna Jericho pag luah ari yong, a tya aba Amoriya, abah periziya, abah canaan, abah Hitiya, abah Girgashi, abah Hivitiya, ni abah Jebusiya. Le mpag ih lih luah amuyang nye tig yong amuyang. ¹²Ntashi aba wolbang a dung yong, nga piri yong a biyong nga, ha na murung bahri le abah-Amoriya, keminiya ni garabuo ko ntah niya. ¹³Mpah yong njeh ni ni pag tumme ni alah ni bagha agh. nibeniya ih yong gha ih digha a nye.yongha lih a njingung mamah a diy agh na murun mamah vagkuniya ni diya. ¹⁴Nibeniya bang Yahweh ni ngushi ni njiteng kwa ni tigyahlung; ih sobba a kulli le a teryong gusso a ginni Euphrate nga a Masar, ngushi Yahweh. ¹⁵Ate nshine manangna ni ah njiyong a yong te gushi Yahweh, ntol yi muyong ni kyari beni nga pagyin tummo agh, ko akulli manangna ni a kahyi yong gusso a ginni Euphrate, ko akulli manangna le aba Amorite, a njeh le yang ni ih digha nga. keminiya mameng ni liyang nga shi gushi Yahweh. ¹⁶Ke abwa agha nah, "ih ni shi wa dag Yahweh shi pag yi akulli manangna tummo aagh, ¹⁷Ate Yahweh Kulli lesung, ini pushisung ni a kahyi sung a njeh Masar, lah ganni, ini pagha agidungna maguliyina a nji sung, ye ashi sung a nji njere ni kwa shi bol agh ni a nye anjeh shi wor agh. ¹⁸Le Yahweh piriyang abwa kwa a nji sung, kpanni aba Amoriya nga digha a njeh ya. ninale shi gushi Yahweh, ate ini pag Kulli lesung. ¹⁹Le Joshua nahyi abwa, ni ih logh le ih gushi Murung Kulli agh; ate Murung Kulli ma gerenteng; ini Kulli ma kikil; ni ih toyiyong gimashihra ²⁰Nzashi ni Murung Kulli, ih gushi a kulli manangna abiri, le ih pilla, ih pahyomg ganni ni juriyong, nga wara pag yong gimabonna agh. ²¹Keminiya Abayong nahyi Joshua, "Owoho, ahi gushi Yahweh." ²²Le Joshua nahyi abayong, Yong nga nga dig abawabkun ari muyong le ntol muyong Yahweh, ih gushi. "Le a nah, "A dig wabkun." ²³Nibeniya, nsuabba akulli manangna ni a ntiriyong nga koh, ntih yahliyong abin Yahweh, Kulli le aba Israila. ²⁴Ke Abayong nahyi Joshua Yahweh Kulli lesung ni shi gusso. Shi tig kirisung ri gih." ²⁵Le Joshua ogrung ni abayong a kare. Ye tigyang agibilla ni a Shechem. ²⁶Le Joshua yongli a tenana ni a yeh gibong gibilla le Kulli, le tol tahli Magulla tigha bin njehle sung dag ni nga abin ma gerenteng le Yahweh agh. ²⁷Joshua nahyi a abayong kwa, ih tahli ni ya ini ndigh gi wabkung arisung, ate ogna atenana kwa Yahweh wabbi sungha, ninale digna 'wabkun ari yong, ninga loge shibbi Kulli le yong." ²⁸Joshua meshiyang beni kwa agh woro ri gibere le. ²⁹Ngha njung ga kwa Joshua muna Nun, dengla le Yahweh wuh, ya nga ni bogho wuro tongno pura muri lum ³⁰A linshi a njang bere le ni a Timnath- Serah, nga a nkonno Ephraim a nji-makuli le nkonno Gaash. ³¹Abu Israila gushi Yahweh anjah le Joshua, ni njah le abahgulla ni digha ke Joshua agh, nga woro yerina a tummo le Yahweh agh, a ya paghi ate muri abu Israila. ³²A muh giri Joshua, nga amuna abah Israila ponno a njeh le abah Masar agh, a linshi a Shechem, a gung njeh ni Jacob kura abin a muna Homor, the Shechem ni gifunna wuro tongno, ma digha gibliyi ne le a muna Joseph. ³³Eleazar muna Huruna asso wuhna, a lingshi a nkonno bih Kulli le muni Phineas nga apih a nkonno Ephraim agh.

Judges

Chapter 1

¹A nzum nluo le Joshua agh, afa Israila jim Yahweh, ki nah, "Yang ka log yi afa Kan'ana ni kunduna ate musung, ka log yi yang ni wolrung?" ²Yahweh nah, "Yahuda ka log yi yang ni luwa. Nshinna, mpah-ne yang digha muri njahli ni." ³Abuna fa Yahuda nah yi abuna fa Simeyon, amuna tehyang, "Nzu ni sung a kahsa njeh ni a pahsung nga ate ih shi kpafa shi pag luwa ni afa Kan'ana. Le sa osso sa kah a angni yong a luwa muri kahsa njeh ni a pah yong nga." Nina kunvarre le afa Simeyon wor ni yang. ⁴Abuna fa Yahuda logshi luwa, le Yahweh pah yang lihluwa a muri afa Kan'ana, ni afa Perizziya. A wol nluo woro tongno lum lum a Bezek. ⁵A kum Adoni- Bezek a Bezek, le wolrung nini le a ganna afa Kan'ana ni afa Perizziya. ⁶Keminiya Adoni- Bezek bangha, le a pirri a bolli, le a kashi muna bih magula ni amuna kushiyang magula. ⁷Adoni-Bezek nah, "Amurung woro tahro pur lumni abeni a kashi amuna bihyang magula ni amuna kushiyang mugula agh, a ponna agilih ni dum yang nga. Ninga mama mpag ga, ini nina Kulli pag nhang." A zuni mo a Urushalima, le wuh a beh. ⁸Abuna fa Yahuda log yi Urushalima lah magula ni luwa le ag yi. A log yi ni kun garabwoh le a mag gishe ri lah magula egh. ⁹Nzum gire ya, abuna fa Yahuda woro a pag luwa ni afa Kan'ana ni digha nji dingli Negeb, ni fa njonglong nga. ¹⁰Yahuda logluwa a muri afa Kan'anani digha a Hebron agh (Lullung ma yahyina le Hebron ni ki pag Kiriath Arba), le a gankun Sheshai, Ahiman, ni Talmai. ¹¹Logho le abuna fa Yahuda beh ya, a suhla muri afa digna a Debir (a gor Debir kikara ih Kiriath Sefer). ¹²Caleb nah, "Beni log yi Kiriath Seffer le agyi agh, nga pih Asah, munang ma ngalang, ih bi dig mahmi." ¹³Othniyel, muna Kenaz (minyem Caleb) ag Debir, nina agh Caleb pih Aksah, muni ma ngalang, ih bi dig mahmi. ¹⁴Ni sashibang nga Aksah zu a bin Othniyel, le zu jimmi ih bi ihli tehri Caleb ih pih muni Askah babang. Nga ih suhlini a muri mbuljeng nga, Caleb ihli, "Mang nga pagha ate muro?" ¹⁵Nah yi, "Mossang. Ke nga a pahnang njeh Negev agh, peng tuhmuru ma sahnga deshili." Nina agh Caleb pih njimakuli ni njima njeh le tuhmuru ma sahga. ¹⁶Aminkah nkil Musa afa Keniya pura lah kahn ni afa Yahuda, a wora balusung Yahuda, ni a Negev agh, aka digni afa Yahuda a kahri Arad. ¹⁷Abuna fa Yahuda wor ni abuna fa Simeyon amuna tehyang le a ke pag luwa ni afa Kan'ana abeni digha a Zefat agh, le aka bihyi beh kwa. A gor lulli lah magula egh ih Hormah. ¹⁸Afa Yahuda deshili ye ag Gaza ni alah ni kangni ya, Ashkelon ni alah ni kangni ya, le Ekron ni alah ni kangni ya. ¹⁹Yahweh nga ni afa Yahuda le a ag njeh ni nji dingli ya, kemiiniya ni a gan pirriyi afa digna fa njolong nga ate a yangha ni anyeh gwo piri ma tulla. ²⁰A pih Caleb Hebron (ninga mama Musa woro waaba), le a pirriyi amuna Anak ni tahro a beh ya. ²¹Keminiya afa Banyamin ni pirriyi afa Yebushiya afa digna a Urushalima agh. Nina agh afa Yebushiya digni afa Banyamin a Urushalima ha ni kyari. ²²Afa leh Yusufu gil riyang ka kahni Bethel luwa, le Yahweh nga ni yang. ²³A tutti abuna aka lenghe a shin gipagna Bethel (lah magula ni lullung ma yahyina le ih Luz). ²⁴Aka lenghe le a shin babura nga ki pura ntiri leh egh le anah yi, "Kukushi, dumi sung, pagha ni sa ingni ni a ntiring lah agh, le sa poh boro." ²⁵Dummi yang njere ingna lah magula egh, le nina agh, a log yi lah magula egh ni luwa ni kun garabwo, kemiiniya a dag beh ni afa leh woro. ²⁶Le beh wora njeh le afa Hittiya, ki dag lah magula le gori ih Luz, ini pag lulli ha ni kyari. ²⁷Afa Manasse ni pirriyi abayong ni digha a lah Bet shan ni a minleh ko Taanak ni a minleh ko abeni digha Dor ni a min leh ya, ko abeni digha Ibleyam ni a minleh ya, ko abeni digha Meggido ni aminleh ya, ate afa Kan'aniya tolla ka digha njeh egh. ²⁸Nga Israila kummi masso agh, a tigha afa Kan'ana a tenne ih bi a pag yi yang atumo ma dungrina, kemiiniya ni a pirriyi yang kwa a njeh ya. ²⁹Ifraimu ni pirriyi afa Kan'ana abeni digha Gezer agh, nina agh afa Kan'ana tangha digha ntiri yang a Gezer. ³⁰Zebulun ni pirriyi abayong ni digha Kitiron agh, ko abayong digha a Nahalo agh, le nina Afa tang digha ntir yang, kemiiniya Zebulun tigha afa Kan'ana a tenne ih bi a pag yi yang atumo ma dungrina. ³¹Asher ni pirriyi abayong ni digha a Akko, ko abayong ni digha Sidon agh, ko abeni ki digha a Ahlab, Akzib, Helbah, Afek, ko Rehob. ³²Nina agh kunvarre le Asher digha a ntiri afa Kan'ana (abeni digha a ntiri yang nga), ate ni a pirriyi yang nga. ³³Kunvarre le Naftali ni pirriyi abeni ki digha a Beth Shemesh, ko abeni digha a Beth Anat agh. Nina agh kunvarre le Naftali digha ntiri afa Kan'ana (abeni ki digha njeh egh ya). Ngho te ya, a tigna afa digna a Beth Shemesh ni Bet Anat ih bi a pag yi Naftali tumo a tenne. ³⁴Afa Ammoriya pirriyi kunvarre le Dan a nji dingli njeh egh, ni a dag yang ih bi a suhlo a njonglong nga. ³⁵Nina agh afa Ammoriya digha a ngonno Heres, ni Aijalon agh ni mama a Shaalbim agh, kemiiniya afa tahlua masso kunvarre le Yusufu lih yang ni luwa, le tig yang a tenne ih bi a pag yi yang atumo ma dungrina. ³⁶Njang le afa Ammoriya agh nongho logha ri dingli Akkrabbim ni a Sela agh ha kena nji njeh ni dingli ya.

Chapter 2

¹Malaika le Yahweh dag Gilgal wora Bokim, le nah, "Mpushina yong a Masar, le zuni yong a njeh ni kaniyi giri nga pih atehyong nga. Nah, 'Ni ngi bun ogrung lang ni yong nga. ²Digna ni nga ogri yong ni abeni digha a njeh ye agh. Digna nga wanghi a adeshile dahra leyang.' Keminiya ni nteshikiri yong ri gihyang. Mang ga ih mpag pagha ni ya?³Nina nibeniya nah, 'Ni ngi pushi aba Kan'ana ni dum yong nga, keminiya aka digha ajweh a kari yong,, le akuli leyang ka dighi yong gi tahma." ⁴Ngha malaika le Yahweh wabni atenana ni ri aba israila kwa agh, abeh magjollo le buah. ⁵A gor lulli beh ih Bokim. A pih Yahweh dahra. ⁶Nibeniya nga tutti ni abayong ih a wor agh, aba Israila woro, beni kwa ri gikunna le, ka bol njeh mami. ⁷Abayong gushi yahweh a kunbang usulo le Joshua ni mami aba tenna abeni zu a nzumi ya, abeni kwa shinna atumo maguliyina ni Yahweh pag ga ate muri aba Israila agh. ⁸Joshua muna Nun guro le Yahweh, wuh a bogho 110. ⁹A lingshi a muri njang le gikunna le a Timnat Heres, a dingli njeh Ifraimu, nji gangrah le nkonno Ga'ash. ¹⁰Abeni kwa njah ye ya wuh. Le njah mapiyo logho abeni ni yeri Yahweh ya ko agi pagna ni pagha ate Israila agh. ¹¹Aba Israila pag gimashihra a dum Yahweh le a gushi Ba'al. ¹²A tuh muyang ri Yahweh, kulli le atehyang, beni pushiyang a njeh Masar agh. A wora tye akuli baba, akuli mama abayong ni a kari yang nga, le a gungha dum yang. A lushi yeh Yahweh ate ¹³a tuhna muyang ri Yahweh le a gushi Ba'al ni Ashtoret ¹⁴Yahlulla le Yahweh logha muri Israila, le pah yang a bih aba zu ibgiri abeni ibbi yang gikunna leyang nga. Mag yang a guro abeni a bollo ni iritenna le aba shibi muyang ni kangni yang nga, nina agh ni a ye gan tangha pag luwa ni aba shibi muyang nga. ¹⁵Kunbang ni kwa aba Israila puri kun luwa agh, Yahweh logshi bih a muyang le a ganyang a luwa, ninga mama kaniyi ni yang giri ya, le a yangha a gi gangshina magula. ¹⁶le Yahweh logshi ba wabnjuoh, beni ashi yang a bih aba ibbi yang gikunna leyang nga. ¹⁷Ningo te ya a nyha a ogha aba wabnjuoh le yang nga. A nyha ni njiteng bin Yahweh ya le a pahna muyang ninga manjah bin akuli le a gushi yang. Ni kara le a pil nzm yang ari njere ni atehyang digni ya- abeni bil alagbang le Yahweh ya- keminiya yang kanangiri yang nga ni a pag nina agh. ¹⁸Ngha Yahweh logshini aba wabnjuoh ate muyang nga, Yahweh angni aba wabnjuoh le ashi yang a bih aba shibi muyang a yeh akara ni kwa aba wabnjuoh digni ya. Yahweh shin gi enna leyang nga a ihmni ate ganna ni binkonna leyang, ¹⁹Keminiya aba wabnjuoh wuh le, a pil nzum yang le pagha a gima bihyi bang ni uwor mami atehyang ni a pag ga. A wora teh akuli baba le a bang yang ni gushi yang. A shibi pushi yahli yang ri agipagna mashihra leyang ko njinjere ma tenmurung leyang. ²⁰Yehlulla le Yahweh buhra muri Israila' nah, "Ate abayong ni bunna agi wabna ogrung lang ni ntigha ate atehyang nga - ate ni a og gihyang nga agh- ²¹log nibeni ya, ni ngi, pusha dum yang anjeh ni Joshua dagha nga wuh ni ya. ²²Nga pag ga nina ate nga mom Israila, ko a tig njere le Yahweh le a billi, ninga mama atehyang pag ga, ko ni a paghi nina agh." ²³Ini paghi ke Yahweh dagha anjeh wo le ni pushi yang ni kara agh le pah yang a bih Joshua

Chapter 3

¹Niḇeniya Yahweh ḏagha anjeh ni ih ḇi a mom Israila, bolli ḇeni kwa a njeh Israila ni pa mom aluwa ni kwa pagri anjeh Kan'ana a agh. ²(pag ga ih alliyi njah mapiyo le aḇa Israila aḇeni ni yeri pa a agh.) ³Anjeh ni tongno agh ni ga:amurung le aḇa Filistiya, aḇa Kan'ana kwa, aḇa Sidoniya, ni aḇa Hiviya aḇeni ḏigha a nkonno Lebanon, logha ri nkonno Baal Hermon kena Lebo Hamat. ⁴A ḏagha anjeh ni ate nji binyang ni Yahweh ka momni Israila, ih shina ko aka bil alagbang ni pih akahyang nji bin Musa agh. ⁵Nina agh aḇa Israila ḏigha ntiri aḇa Kan'aniya, aḇa Hittiya, aḇa Amoriya, aḇa Ferizziya, aḇa Hiwiya, ni aḇa Yebusiya. ⁶A tolla amuna ngalang leyang ih ḇi ḏigha amahyang, le amuna ngalang leyang ngha a pih amuna buna le anjeh egh, le a gushi akuli leyang. ⁷Aḇa Israila pag gimshihra a dum Yahweh le a jangshina Yahweh Kulli leyang. A gushi Baal ni Ashtoret. ⁸Ngha nina agh Kulli tig yehlulla le muri gishe ate muyang, le mag yang a bih murung Kushan-Rishatayim ma Mesofotamiya. Aḇa Israila paghi murung Kushan-Rishatayim tumo bogho tonbitahro. ⁹Ngha aḇa Israila gori Yahweh ya, Yahweh logshi ḇeni ki zu a angni aḇa Israila, le ḇeni ki zu a ashiyang ngha: Otniyel muna Kenaz (minyem Kaleb). ¹⁰Bongho le Yahweh gushi, le wabiyi Israila njuoh ni pura luwa. Yahweh pahne lihlua muri Kushan Rishatayim murung Mesofotamiya. Bih Otniyel ni gankun Kushan Rishatayim. ¹¹Njeh egh ḏigni ololo ha bogho woro ḇahri. Le Otniyel muna Kenaz wuh. ¹²A nzumi ya, aḇa Israila ye pag gimashihra a dum Yahweh ḏeshili, le pahyang a bih Eglon murung Mowab ih ḇi ganna aḇa Israila. ¹³Eglon kpaḇmuri ni aḇa Ammona ni aḇa Amaleka le a woro a ke gankun Israila, le a ag njeh akkah. ¹⁴Aḇa Israila paghi Eglon murung tumo guro bogho lum pure tonbi tahro. ¹⁵Ngha aḇa Israila gori Yahweh ya, Yahweh logshi ḇi ashi yang a bih Mowab, Ehud muna Gera, kattang, ḇa Banyamin. Aḇa Israila tashi, ni bollo magkun, a bin Eglon murung Mowab. ¹⁶Ehud gil garabwo mama kunni ḇahri ya, sabah le kenna kusung mwoh ni nshile; kuri a belli ma lih vulliyi na dagra le. ¹⁷Ke pah bollo magkun nghe a bin Eglon murung Mowab. (Niḇeniya Eglon agh ḇayong ma nennah ni.) ¹⁸A nzumi ni Ehud pahni bollo magkun nghe ya, ḏag beh ni aḇeni tol bollo ye ya. ¹⁹Nina kwa agh ngha Ehud billi bang bah a kag tahli nghan a kahri Gilgal, gbinnah le nyerra bin murung, le nah, "Myang ni kuntumo songrina ate muro, murung lang." Eglon nah, "Mpollo!" Nina agh aḇeni kwa ki paghi tumo ḏag ḇa kangna egh. ²⁰Ehud zu a bini. Murung nghe ngha ḏig ḏigna le ni muri a kangna ni bikuli ya. Ehud nah, "Myang ni kuntumo le Kulli te muro." Murung nghe logha a ngung murung le. ²¹Ehud kenni bih ma kattang le pushi garabwo le ni a belli ma lih ya, le shuwa murung nghe ni. ²²Garabwo egh ingni ni muri kwa. Kun gaarabwo ossho pura nji nzumi keminiya murun vulliyi ne. Ehud ni pushi garabwo egh a yeh agh. ²³Le Ehud pura nji minkangna ma kyenna le giriya akun kangna egh kuriya yang. ²⁴Ngha Ehud wori ya le adengla le ingna; le a shina a kuriyina akun kangna ni bikuli ya, Nina a tollo, "Ni njiteng yang ngha ih usulo ni buah ngung a minkagna bikuli." ²⁵Gire gangshi yang ngha tolli kunbang ngha ha a shin ninga ni a pagtumo leyang ngha agh, ngha ha niḇeni murung ni sang logshi kunjere minkangna bikuli ya agh. Nina agh a tol gi logshi kunkangna le a logshi, le a shin telelah leyang ngha nongha njahli, wuhna. ²⁶Ngha adengleh lelle, ki ḏengshi mang a pag ga, Ehud songnari ha ḇangha ḏur bah a wanghi atahli a gilli agillang nghan ngha. Nina ni ḇangni wora Seyira. ²⁷Ngha billi bang alah ni dingli njeh Ifaimu agh, tong njemnuh. Le aḇa Israila pura alah ni dingli ye agh, wor nini, le ini agduna billi yang. ²⁸Nah yi yang, "Nkura tyang, ate Yahweh ngha ka gankun ḇa shiḇi muyong, aḇa mowab." A kura tye le a agha alah nji bah aḇa Mowab ki ḏur salang Urdu nghan ngha, le ni a ḏag ḇung ḏur salng nghe ya. ²⁹A kunbang nghe a wol nluo aḇa Mowab woro tongno lum lum, kwa agh abuna ni tenna ni masso ri yang ngha ni. Bwa mwoh nyha aḇḇa. ³⁰Nina agh a kara egh Israila ganna kun Mowab ni masso le, le njeh egh kunna usulo ma bogho woro ihne. ³¹Nzum Ehud agh, ḇa waḇnjuoh ni kpah nghan ngha Shamgar muna Anat ḇeni wol nluo aḇa Filisti 600 ni gara lel ndah. Ashina aḇa Israila ari agi mashihra.

Chapter 4

¹Ngha Ehud wuh ni yah, abah Israila yeh pag gah ni botiya agh a kundum Yahweh. ²Yahweh mag yang a bih murung Jabin nin lah Canaan ngha nong murung a Hazor agh. Ke lagha le bakurung le ni lulli Sisera, ni digha a Harosheth Haggoyim. ³Ke abah Israila gor Yahweh ihbi agni yang, Ate Sisera ngha ni nyeh gwopiri wuro tongno inne pur lum le yangha ih pih abah Israila ganni bogho wura mwoh. ⁴Nibeniya Deborah, a mah-agkuntumo bin Kulli (Mah le Lappidoth), ni ki agduna abin wabjuoh a Israila nga ri kunbang egh ya. ⁵I pag teh digha tina ngun divino le Deborah antiri Ramah ni Bethel a ri gingli nje Ephraim, ke abah Israila zu a bini ate ih ingna ntiriyang. ⁶Tassi bang ari Barak muna Abinoam gha Kedesh ni Naphtali. Nahyi, "Yahweh, Kulli la Israila, saggi yong, 'Nwora nkonno Tabor, tol abuna gweh lum a Naphtali ni Zebulun. ⁷Ngah pushi Sisera dah beng, bah saghi abakurung le Jabin, ihbi ah lungra a baghamuru Kishon, ni a nyeh gwopiri na abakurung, le ngha pahyong lih luah amuyang.'" ⁸Barak nahyi bamah, "ah agha a wori meng le, ngi agh woro, keminiya na wo wori meng ngha le, ni ngi wor agh" ⁹Bamah egh nah, "Ngha wori ri weh. Nini agh, njinjere ni wo bol agh ni kenna weh a gulo agh, ate Yahweh nga mang Sisera a bih bamah." Le Deborah logho wori Barak a Kedesh. ¹⁰Barak gora abuna ni Zebulun ni Naphtali ihbi a kpaaba a Kedesh. Gweh lum followed, ni Deborah wori ni. ¹¹Nibeniya Heber (ke kenite) koriyi na muri ri a Kenites-le aminkahyi Hobab (nkil Musa mabuna)-le tig gungri anji bin oak niZaanannim kari Kedesh. ¹²Ngha wab niyi Sisera ih Barak muna Abinoam wara a nkonno Tabor, ¹³Sisera gora a nyeh gwopiri, worotongno lum nyeh gwopiri ma gitulla, na abakurung ngha nini agh kwa, a Harosheth Haggoyim kenna banghamuru Kishon. ¹⁴Deborah nahyi Barak, "Woro! Ate nikarini mamah Yahweh pahno Sisera a buwo.Yahweh ni ki ag duna ni weh agh?" Ninah agh Barak sulah nje nkonno Tabor ni agh abuna gweh lum kura tiye. ¹⁵Yahweh boshi Sisera ni anyeh gwopiri le kwa ni abakurung le kwa ni lessi garabuo. La Sisera sula nje a muri nyeh gwopiri bang ni kushi. ¹⁶Keminiya Barak pir nyeh gwopiri na abakurung kenni Harosheth haggoyim, Abakurung le Sisera kwa a wol lueh yang ni lessi garabuo, bung yah abbah. ¹⁷Keminiya Sisera bang ni kushi wora a gungri Jael, mahle Heber ba Kenite, ogrung digha ngha ha ntiri lah Heber ba Kenite. ¹⁸Jael puro dahbeng ke kum Sisera nahyi, "Pilla kirikari, magula lang, pilla njibah njibinang kabang ngobbong ngha, le pilla nji bin bamah zu a ngugri, le bamah egh givulirung vulliyi ni. ¹⁹Le nahyi bamah egh, 'Njimno peh min muru gha ngi nuh, myang ngi og nje muru." Le logshi kun luru kirah pih ihbi nuh, yeh vulliyi deshili. ²⁰Nahyi bamah, Tangha bin logsole ngungri. Ate bwa sah ka zu nja ilo, "Bwa ngha bah?", nahyi nyha'." ²¹Le Jael (mahle Heber) tol mkoho ngungri ni gi bohyigiri a bih le ken jeyijeyi a bini, ate njitulo wale ponni, ke boghi nyeh ni mkoho a nji giri muri kedebang ke ingna njahli, le wuh. ²²Ngha Barak ke pirri Sisera agh, Jael pura ke kumi la nahyi, "Zu, ngha dumo beni awo agha." Ninani wori nini, le Sisera ngha wuh nongha njeh, ni mkoho ngungri a giri muri. ²³Ah kara oh gha Kulli ganikun Jabin, murung ma Canaan, kedebang aba Israila. ²⁴Ke iritenna le aba Israila logho gulo ye tenne ari Jabin murung canaan, ha ke meshiyi.

Chapter 5

¹A kare ya Debora ni Barak muna Abinowam tuh nya ni: ²Nagha amagula ag duna a Israila, nga abayong pah muyang-bongshi Yahweh! ³Teshikiro, a yong amurung! Mpah muyong, a yong amurung! Mini, Nga tuhyi Yahweh ngyah; nga tuhyi Yahweh, Kulli le Israel ngyah bongso. ⁴Yahweh nga a puri a Seir ya, Nga a logni ginya a Edom agh ngunjah jigrina, le abakuli koshiyi yo; le anlagiri sobmuru njahli. ⁵Ankonno jigrina a kundum Yahweh; ko Nkonno Sinai jigra a dum Yahweh, Kulli le Israel. ⁶A yeh akara le Shamgar (muna Anath), a yeh akara le Jael ya, a dagna anjergula, le abeni ki ginya ki bil anjere ma gbinihna. ⁷Abayong fittong ni aminlah le Israel, ha sete, Meng Deborah logho ninga ngyong a Israel! ⁸Ngha a tolli akuli mapiyo agh, wolrung nga nghan a kunjere lahmagula le ngho kwa agh antongho nyha ko akunwoh a shina a ntiri worotongno lum-lum ihne a Israel agh. ⁹Yahlang wara bin amagula luwa le Israel, kpaɓni abayong ni agha pah muyang nga- shi moshina Yahweh ate muyang! ¹⁰Nyongni abeni ki kog apiri maposhina agh- ndengsa muri ga, digna muri gidigna maɓonna, ni a yong aba ginya muri njere ya. ¹¹N'og agih abeni ki tuhngyah a ba amuru pag nghan nga. A be ya a waɓtele atumo magerenteng le Yahweh, ni agipagna magerenteng le agaraluwa le a Israel. Le Abayong le Yahweh wora a kunjere lahmagula. ¹²Logho, logho, Deborah! Logho, logho, tuh nya! Logni kusso, Barak, le a bol abeni a tigha akuro agh, a weh muna Abinoam. ¹³Le abeni abba zuna bin aba gushina; abayong le Yahweh zuna binang ni agaraluwa. ¹⁴A pura Ephraim, abeni tuhkushi yang nga a Amalek agh; abayong le Benjamin kura tyo. Amagula luwa pura Makir zu, le abeni ki tol gara le magula agh pura Zebulun. ¹⁵Amuna murung ni a Issachar agh nga ni Deborah; le Issachar nga ni Barak ki bangha tye a njonglong a ri lagha le. A ntiri akunvarre le Reuben nga aba alliyi yahlung magula ni. ¹⁶Pallang ke a digha a ntiring a bin gishe, ki og alelgiri ki dalli agitongna ate agiluwo leyang? A temuri akunvarre le Reuben nga aba alliyi yahlung magula ni. ¹⁷Gilead digna a nji gini Jordan; ni Dan, pallang ke ih gangla a muri gissasamuru? Asher nga uwo a kunsalang ni digha kunsalang le. ¹⁸Zebulun nga abayong jen usulo leyang, ni Naphtali dɛshili, a kunluwa. ¹⁹Murung zuna ah wolrung; amurung canaan wolrung a Taanach a nji bin amuru Megiddo. Keminiya ni a wori ko silva ih gi ponna agh. ²⁰A ɓakuli amuna shienri wolna rung, logha ri anjinjere leyang ni duro a ɓakuli ya a wolna rung ni Sisera. ²¹Banghamuru Kishon ponna yang wori, banghamuru ma yahyina wo. Gingna muri minlimang, ndigni masso! ²²Le kushi piri ki zu- a pariyiya le kushi piri, pariyi ya le amaguliyina. ²³Malaika le Yahweh nah, 'Nyom Meroz!' Njiteng nga nyomohni ni a ɓa digha a yeh!- ate ni ah zu a angni Yahweh- angni Yahweh a luwa ni agaraluwa agh. ²⁴Jael nga ni mosso uwor anshile amenah, Jael (mahle Heber ɓa Ken), yangha ni ɓuhro mosso uwor amenah a ɓeni digha a yeh ah gungri ya. ²⁵Beh ihlibnag te muru, le pahne kirra; zune ni murun a koro mama perina ate amunamurung nga. ²⁶Tigna bih ri ngung tuhngho le gungri, ni bih malih ri munaɓungnoh le ɓa pagtumo; ni munaɓungno ni nyimni Sisera, waghini muri. Wanghi koromuri kikipasha nga shuwa ni giri muri oshiya. ²⁷Kpah kushi wuh, kpahna nongha be, a dumi kushi ni suhriyo kpah nghan. A ba kpah nghan nga ini a wolli nghan a tenne a wolnlue. ²⁸Shina bang a teshokangna- ngih Sisera shina bang ri pehɓa magilla le gorbang a yehlulla, 'Pallang ke tol kunbang dudug nyeh gwoh piri le ni zu agh? Pallang ke ginya kushi apiri ni ki non nye-gwuh agh tenghibang?' ²⁹Munamurung mangalang ma yeriteng pil yi, le pih kanangiri pilla ni mwoh agh: ³⁰'Ni a kumo ni gaɓ giponna agh- yong, ayong ɓahri ate ɓeni kwa agh; agiponna le agikurra ma bangshina ate Sisera, agiponna gikurra ma nyonglina ma bangshina, agikurra ma nyonglina ma bangshina ɓahri ate abeni ponni ya?' ³¹Nina agh ih ɓi aba shibimuro kwa juhro, Yahweh! Keminiya aɓoh ka pag ninga kara nga logni masso le ya." le njeh kumna ololo ma abogho woro ɓahri.

Chapter 6

¹Ke aba-Israel pag gimashihra a kundum Yahweh, a mag yang abih aba-Midian abongho tombahri. ²Ke dighamuribang le Midian pariya Israel. Atema Midian, aba Israel gil bindigna a tugunang ni a dingli ya, a tugunang, ni bindugrina. ³Le pagha a kunbang ni aba-Israel ki jamni anjigiri ya, ke aba-Midian ni Aba-Amalek ni abwa ni a njitebang aghpurari aba-Israel. ⁴A tig tangsa le yang anzali le a girnjah anjigiri, a njijere ni kwa a Gaza agh. Ni adag gilihna a Israel agh, aghle anjuh ko andah ko amburijeng. ⁵Bah kwa yang ni agiluwo ni agunri zu agh, aka zu ninga akukokro, ni a gan bangha abwa ko aloggah le yang agh. Awamnjuh bururu ate a juhri. ⁶Aba-Midian mag yi aba-Israel tabih dudung ke aba-Israel gor Yahweh. ⁷Ngha aba-Israel gorri Yahweh ate aba-Midian agh, ⁸Yahweh tashi ba'agkuntumo le Kulli abin aba-Israel. Ke ba'agkuntumo le Kulli nah yi yang, "Gah ni Yahweh, Kulli ma Israel, wabba, "Mini pushi yong a Egypt; Mini mpushi yong alahguro. ⁹Mini ashi yong abih aba-Egypt, ni abih a beni kwa ki pariya yong ngha. Mini piriya yang adum yong, le Mini pah yong njeh le yang. ¹⁰Mini nah yi yong, "Mini Yahweh Kulli le yong; "Mini lag yong ki ihbi gussa akulli le aba-Amorite, abeni ndigha anjah le yang ngha." Keminiya nin teshikiri yong ari gih lang ngha, ¹¹Nibeniya maleka le Yahweh zu nji digha a titye oak a Ophrah, mami Joash (ba-Abiezrite, le Gideon, muna Joash, ngha ki wol kikaya a teshi muru njingung-te songri ari aba-Midian. ¹²Ke maleka le Yahweh pura ri le nah yi, "Yahweh nga ni weh, weh garababura irritenna!" ¹³Gideon nah yi, "Wo, magulla lang, ngha Yahweh nga ni sung agh, atemang ke agah ki pag sung? Agipagna njiworoshi le ni ater sung wabbi sung tebi ya, 'Ko Yahweh ni pushi sung a Egypt?' Keminiya nibeni teya Yahweh dagna sung le biyina sung abih aba-Midian." ¹⁴Yahweh shinni le nah yi, "Woro a irritenna ni awo ngha ni ya. Ashi Israel abih aba-Midian. Ni taso agh?" ¹⁵Gideon nah yi, "Kukushi, Murungkulli, Niyellang ni Nga ashi ni Israel? Shinna, kunvarre lang ni nyha ni mbodo a Manasseh, le Mini makyena a liye terrang." ¹⁶Yahweh nah yi, "Mini nga billi weh, le aka gana abatahluah le aba-Midian kwa ninga bwa mwoh." ¹⁷Gideon nah yi, "Ngha borwo rang ngha, le peng gidumna le awoni awo nahteng rang ngha. ¹⁸Kukushi, ka dagha ah agh, kedbang Nzuni yo gipahna ni ngha tigha adum mo agh." Yahweh nah, "Nga lelle kedebang a nyere." ¹⁹Gideon woro ke gilliyi muna mbul ni ephah ma kasumuh le pag brodi ni yeast nyha ri ya agh. Tig nyamme a gwoh, le mure a nkori le zu ni abin ni a tye ngung oak, le pih ni. ²⁰Ke maleka le Kulli nah yi, "Tol nymme ni brodi ni yeast nyha ri ya agh a tighi amuri tahli, le asub mure amuri." Ga ni Gideon pagha. ²¹Le ke maleka le Yahweh non kungara ni bih ya. Le ke dogni nyamme ni brodi ni yeast nyha ri ya agh; giche logha ri tahli le pinshi nymme ni brodi ni yeast nyha ri ya agh. Le ke maleka le Yahweh wor woro le le Gideon nyha wa shinni nyha. ²²Gideon yerina ih maleka le Yahweh ni. Gideon nah, "Oh, Murungkulli Yahweh! Ate n'shinna maleka le Yahweh njiuh ni njiuh!" ²³Yahweh nah yi, "Digna-olollo ngha ni weh! ka bang ngobbong agh, Ni awo wuh agh." ²⁴Nina'agh Gideon bang deshile bin dahra ate Yahweh a beh. le ngori, "Olollo ni ni Yahweh." Mikyari ya yangha wa tagha beh a Ophrah ma kunvarre le Abiezer. ²⁵Ni duh ye Yahweh nah yi, "Tol dendah le ter ro, ni ndendah mabahri ni ni bogho tombahri ya, sanniyi deshile dahra le Baal mami ter ro, le akoriya Asherah ni girikahri ya nzali. ²⁶Bangh deshile dahra le Yahweh Kulli le yong amuri bin vullo, le ah bangh yarata. Pah ndendah mabahri ninga gipahna ma pinshina, pagyumo ni ngung Asherah ni a koriya nzali ya." ²⁷Nina'agh Gideon tolla adenna le lum le pag gah Yahweh wabbi ya. Keminiya yangha ih bang abaliye ter ri ni abuna ma liye ke pag yi ni duh, ni pag yi ni bakara agh. ²⁸Ngha abuna ni leh logni niberi ya, deshile dahra wanghina njahli, ni ngung Asherah ni kahri ya bunna, demndah ma bahri ni a pah a muri ya a bagne. ²⁹Abuna ni lahmagula ye nah yi ari yang, "Yang pag ga?" Ngha a wabni teng ari yang ni al yeri pag giri ya, ah nah, "Gideon muna Joash ni pag ga." ³⁰Le abuna ni alh ye ya nah yi Joash, "Pushi sung munbuna lo ate ihbi shi wol nlueh, atema wanghi na deshile ma Baal, le ye koriyina Asherah ni girikahri ya nzali." ³¹Joash nah yi abeni kwa ni agh yi ya agh, "Nga tangha te njuoh le Baal? Nga ashi? Beni kwa ngi tangha ate njuoh le ya, dey abah wolnlueh nga san beri ni ya. Ngha Baal borna agh, dey ihbi tanghi muri ngha bwa wam deshile dahra le nzali ya." ³²Ah kara wo agh agor Gideon "Jeru-Baal," atema ih nah, "Dey Baal tangha temuri ni muri," atema Gideon wanghi deshile dahra le Baal nzali. ³³Nibeni ya aba-Midian kwa, aba-Amalek, ni abwa njitebang agh kpaabi binmona. A dur Jordan le nong tangsa a Banjollong ma Jezreel ³⁴Keminiya Bongho le Yahweh vul Gideon. Gideon tog njemme, gori aba kunvarre le Abiezer, ate abah kuratye. ³⁵Le tashi abaknutumo a njeh Manasseh kwa, le yang teya, a gor yang a kuratye. Ye tashi abakuntumo a Asher, Zebulun, no Naphtali, le woro a ke kum mi. ³⁶Gideon nah yi kulli, "Ngha a tolla aka pagtunmo ni meng aka ashi Israel, ninga mama anah ni ya- ³⁷Nshinna, Mini ngi tig ngubu a tangsa wolgiri. Ngha tirima pagha ri, le nzali nyummo kwa le, le Nga yere akak pagtumo ni meng te ashi Israel, ninga mama awabba, ³⁸Gah ni pagha- Gideon nlog ni kashi bang sup a beri ma kpa nga nhang, le hammi ngubu gamma binmona, le tirima purari ngubu ye muru, dudung ka dugshi koro. ³⁹Le Gideon nah yi Kulli, ' Ka pag yahlulla ni meng ngha, Nye nga nah kun nang mwoh. Kukushi dagha pyeshe mwoh ari ngubu. Ari kunbang ni tig ngubu ihbi nyummo le nzali ihbi pagni tirima kangni kwa." ⁴⁰Kulli pag ga wabba ni duh egh. Ke ngubu nyummo, le tirima nga kwa nzali kangni.

Chapter 7

¹Le Jeru-Baal (ih, Gideon) log niberi suɓ, ni aɓeni yangha nini ya, a kpaba kari tuhmuru le Harod. Kpabba le aɓa Midiyan nga nji gangrah leyang a njonglong kari dingli More.²Yahweh nah yi Joshua, "Aɓa luwa gogna dudug ari mpahyong lihluwa muri aɓa Midiyan, nina agh ate Israila ni ki wol kikili, ki nah, 'Ni gulo lesung ni shi ashi ni musung.' ³Ngha nina nibeniya waba a kiri abayong le nah, 'Beni kwa ki bang ngobong nga, beni kwa ngiri ki koshiyi ya, le ih bi dag nkonno Gileyad le nyerra lah.'" Nina agh abayong woro tongno lum bahri woro, le woro tongno lum ni uwo.⁴Yahweh nah yi Gideyon, "Ha nibeni abayong gogna. Tol yang kenni bin muru, le nga ashiyo gogho leyang a beh. nga nah wo, 'Mama ka wor ni weh,' le ih wor ni weh; keminiya nga nah, 'Mama ni ki wor ni weh ya,' le ni ih wor agh."⁵Nina agh Gideyon zuni abayong a bin muru le Yahweh nah yi, "Koriyi beni kwa gungho nuhmuru, ninga minlahra agh, ari aɓeni gungho le nyer muru ni bihyang nuh agh."⁶Woro tongno tahro ni nuh ni bihyang. Anshile abayong gungha njeh ke nuh muru.⁷Yahweh nah yi Gideyon, Ni abuna woro tongno tahro ni nuh ni bihyang nga, nga ashi yong le nga lihluwa muri aɓa Midiyan. Le ih bi anshile kwa wora a lah."⁸Nina agh aɓeni a tahriyi ya tolla agi agiluwa leyang ni anjeme gula. Gideyon tutta abuna le Israila, beni kwa agh a gungri le, keminiya tigha abuna woro tongno tahro egh. Nibeniya bin kpaba le ɓa Midiyan nga binjeh le a njonglong nghe.⁹Ni duh egh ya Yahweh nah yi, "Logho! Loghi yang a bin kpaba, ate myang nga poh lihluwa muyang."¹⁰Keminiya a bang ngobong suhli le, suhla bin kpaɓe ni Fura guro lo, ¹¹le teshi kiro ri ga a wabba, le aka kum tengshirung logluwa muri kpaba leyang." Nina agh Gideyon wor ni Pura guro le, a bin ɓa tangha lel bin kpaba.¹²Aɓa Midiyan, aɓa Ameleka, ni aɓa nji makuli ni kwa nongha a njonglong, a vulliyi bang ninga buno amangkwarung. Aloggha leyang gog wo uwor mama a gan bang nga; a gog wo a uwor anj tahlia kun salang nga.¹³Ngha Gideyon billi bang nga, ɓwa nga ki wabi bih loro le. Beh nah, "Shinna! nlori na, le nshin kunli brodi kpaɓa a bin kpaba le aɓa Midiyan, zu a tahra, le yimmi a tenne ha kpaɓa velliye, nina agh meshiya njeh."¹⁴Bayong mamona nah, "Ga agh gubung nyha uwor garabwo le Gideyon muna Yowash, ɓa Israila. Kulli pahne lihluwa muri Midiyan ni aɓa luwa le kwa."¹⁵Ngha Gideyon ogni ɓal loroni ni tekushi ya, gungha njeh gushi Kulli. Nyerra bin kpaba le aɓa Israila le nah, Nlogho! Yahweh pahne sung lihluwa muri aɓa tahlua le Midiyan."¹⁶Gaɓ ɓa abuna ni woro tongno tahro a ngure tahro, le pahyang njeme le gamnjuɓ kwa ni minduh ni gubung nyha a yeh a agh, ni kashindah a yeh duh ni kwa agh.¹⁷Nah yi yang, "Nshin nang le mpag ga pag agh. Ntig njih yong! Ngha zu a kun bin kpaba agh, ɗigna nga pag ninga mama mpag ga."¹⁸Ngha ntong njemnjuɓ a nji bah kwa le bin kpaba le n'mag jollo, 'Ate Yahweh le ate Gidiyon!'"¹⁹Nina agh Gidiyon ni abuna ni bini wor tongno tahro agh zu a kun bin kpaba, pyerari ntiri duh, nga aɓa tangha lelbang le aɓa Midiyan ki ariyi ni ari yang nga. A tong njemnjuɓ le a wamma aduh ni a bih yang nga.²⁰Angure yang ni tahro agh tongha anjemnjuɓ le wamma aduh ni biyang nga. A bol akashindah a bihyang ma kattang le anjemnjuɓ a bihyang ma lih a tong yang. A magjollo, "Garabwo le Yahweh le mami Gidiyon."²¹Beni kwa agh ni bin tangha le a kangni bin kpaba ye le aɓa tahlua le Midiyan kwa ɓangha. A magjollo a ɓangha a woro.²²Ngha abuna ni woro tongno tahro ni tongni anjemnjuɓ agh, Yahweh tig garabwo le ɓa Midiyan ni kwa agh ari bih le ari aɓa tahlua leyang. Aɓa kurung luwa ɓangha ha Bet Shitta nji Zerera, ha njang le Abel Mehola, a kahri Tabbat.²³Abuna aɓa Israila ni a Naftali, Asher, ni Manasse ya a gor yang, le a puro a pir tye a Midiyan.²⁴Gidiyon tutti aɓa kuntumo a adingli njeh Ifraimu kwa, ki nah, 'Nsuhla a muri aɓa Midiyan le nn'ag salang Urdu, ha Bet Bara, nteshi yang." Nina agh a gora abuna ma Ifraimu le a agha amuru, ha Bet Bara ni salang Urdu.²⁵A bolla amuna murung bahri ma Midiyan, Oreɓ, ni Ziyib. A wol nlue Oreɓ a nkonno Oreɓ, le a wol nlue Ziyib a bang njingung ni Ziyib agh. A pir tye aɓa Midiyan, le a zuni muri Oreɓ ni Ziyib a bin Gidiyon, beni a nji gini salang Urdu agh

Chapter 8

¹Abuna ni Ifraimu agh nah yi Gidiyon, "Mang ga a pag yi sung ni ya? Ni a gor sung nga aka wol ni rung ni Midiyan agh." Le sagshi rigang ri dudug.²Nah yi yang, "Mang mpag ni ben i pyera ri mami yong? Bil nburkusung babang njingun le Ifraimu ni uwor tuh njingun le Abiyezer agh?"³Kulli pahne yong lihlwua muri muna murung Midiyan- Oreb ni Ziyib! Mang pagha pyere ri yong?" Yehlulla leyang nongha njeh nga wabni ga agh⁴Gidiyon zu a Urdu le duri, ini ni abune ni woro tongno tahro ni nini ya. Iriyang mahla ngho te ya a yangha a uwo a pir yang.⁵Nah yi abuna ma Sukkot, "Kukushi mpah abayong ni ki pir tyang ni ya akunli brodi ate iriyang mahla, le myang ngi pir Zeba ni Zalmuna, amurung Midiyan."⁶Le amagula Sukkot nah, "Abih Zeba ni Zalmuna nga a bwo ni ben i? Mang pag yi ke sa pih aba tah luwa lo brodi?"⁷Gidiyon nah, "Nga Yahweh pahsung lihlwua muri Zeba ni Zalmuna, nga sanniyi ngiri yong ni zuweh balusung."⁸Wora Peniel le ke wabi abayong ni beh ya ga mwoh agh, keminiya abuna ma Peniel pil yi ninga mama abuna Sukkot pil yi ya. ⁹Ye wabi abuna Peniel deshili le nah, "Nga nyerre a ololo agh le, nga wam tong lah ni."¹⁰Ni ben iya Zeba ni Zalmuna nga aKarkor ni aba luwa leyang, ni kenna woro tongno lum lumpur tongno abuna, abeni kwa uwo a ntiri aba tahlwua le abayong ni njimakuli kwa agh, ate mama 120,000 uwara wuh nga a pushini agarabwo agh.¹¹Gidiyon bil njinjere ni aba mag giri ki bil agh, dur Noba ni Yogbeha. Lih ba tahlwua le aba shibi murung, ate ni a tig yahli yang ih luwa ka zu yi yang nga.¹²Zeba ni Zalmuna bangha, le Gidiyon pri yang, bolla amurung nghe bahri- Zeba ni Zalmuna- le tigha aba luwa leyang kwa a ngobong.¹³Gidiyon muna Yowash, nyerra luwa billa ntiri Heres.¹⁴Bol basadeng ba Sukkot le ihli. Basadeng nghe yongli alulli amagula ni aba tenna le Sukkot woro tahro pura muri tonbahri.¹⁵Gidiyon zu a bin abuna ba Sukkot le nah, "Nshin Zeba ni Zalmuna, abeni n'wab bang kunsheghe muyang nga le nah, 'Nganna Zeba ni Zalmuna pa? Ni shi yerini sa pih aba tahlwua lo brodi ya.'" ¹⁶Gidiyon tolla aba tenna ni njeh ya, le fungshi abuna ba Sukkot ni zuweh ba lusung.¹⁷Le wam tong lah ma Peniel ni wol nlue abuna ni a njeh ya.¹⁸le Gidiyon nah yi Zeba ni Zalmuna, "Jah abayong mang a wol nluoyang a Tabor?" A pil yi, "Ninga a weh, a yang nga nina. Beni kwa a ntiri yang nga, nga ninga muna murung."¹⁹Gidiyon nah, "Amuna teh rang ni, amuna ngihyang. Ni digna le Yahweh kwa, nga ke n'ashina yang ni usulo le, ni ngi wol nluo yong nga."²⁰Nah yi Yeter minballa le. "Logho le a wol nluo yang!" Keminiya muna buna ye ni ub garabwo le ya ate yang nga ih bang ngobong, aye muna ma kenna ni. ²¹Le Zeba ni Zalmuna nah, "Logho kanangiro le a wol nlue sung! Ate ri pagha le bwa agh, nina ni masso ngiri."Gidiyon logho wol nlue Zeba ni Zalmuna. Tolla agima bonna ni a bugha muri alogga leyang nga²²Le abuna le Israila nah yi Gidiyon, "Nong murung musung- weh, amuno, ni aminkahwo- ate a ashina sung a bih aba Midiyan."²³Gidiyon nah yi yang, "Ni ngi nong murung muyong, ko munang ka nongmurung muyong nga. Yahweh ka nong murung muyong."²⁴Gidiyon nah yi yang, "Le ih bi n'ihli gubung binyong, ih ben i kwa agh bi peng yehri ntiri ga pon nga," (Aba Midiyan nga ni aye hri ma zinariya ate a yang ni aba Ishma'il.) ²⁵A pilla, "Shi pagna binmurubang ni poh yang." A sahri gikura njahli le ben i kwa agh bug yehri a ntriri ga pon ng'ha.²⁶Dungro le aye hri ma zinariya ihli te bi ya nga 1,700 Shekel zinariya. Buhro a muri aga a ponno ma bonna, adagra murung ma lenghe mama amurung Midiyan ki mel agh, le abuhro anyeh mama mel alogga agh nga nghan g.²⁷Gidiyon gil dagra gillang ni aye hri ye le tigha a njeh le, a Ofra, le Israila kwa kanangiri yang pag njah ari gushi gillang nghe. Dighi Gidiyon ni aba leh gi tamma.²⁸Nina ni pagha ni aba Israila ganni kun aba Midiyan agh le ni a ye logshi muyang deshili ya. Nina agh njeh egh kum digna ololo a yeh abogho woro bahri le Gidiyon digni ba wabnjuoh agh.²⁹Yeru-Baal, muna Yowash woro ke digha a leh kanangiri. ³⁰Gidiyon nga ni amuna woro tahro pur lum abeni bibilla le ni ya, ate yang ni amenah dudug. ³¹Minmahmi, ben i a Shechem agh, bil yi muna buna deshili, le Gidiyon pih lullung ih Abimelek.³²Gidiyon, muna Yowash, wuh a bogho yahgha ma bonna le a lingshi a nkilliya le Yowash tehri, a Ofra ni kunvarre le Abiyezer. ³³Digha nga Gidiyon wuhni ninga agh, aba Israila pilla deshili le pag njah ari gushi Baal. A pil Baal Berit dig kuli leyang.³⁴Aba Israila ni dengshe ka gushi Yahweh, Kulli leyang, ben i ashi yang a bin aba shibi muyang nji ba kwa agh. ³⁵Ni a bol ogrung leyang ni ba leh Yeru-Baal (Gidiyon) agh, muri agima bonna ni kwa pagha a Israila agh.

Chapter 9

¹Abimelek muna Jerub-Baal wora bin abaliye ngih a shechem le na yi yang ni aba kunvarre le aba liye ngih,
²"Kukushi waß ga, nina'agh abakundunna ni kwa Shechem a og, 'Ma nyeni orr yi yong, le amunabuna Jerub-Baal ni kwa woro-tahro-pur-lum ki nongmurung a mur yong, ko mwoh ni ka nongmurung a mur yong?' Ih dengshe Mini muh ni ngiri yong."³Abaliye ngih waßteng le ari abakundunna ni Shechem ya, le agha apir tye Abimelek, ate a nah, "Ini muna ter sung."⁴A pih danna woro-tahro-pur-lum aliye Baal-Berith, ni Abimelek pagtumo ni danna ke kuhra abuna manangna ni ma'alteng, nga ki gingbiri nini agh.⁵Abimelek nyera liye teri ni Ophrah agh, le ke wolnluh amunateri amunabuna le Jerub-Baal ni woro-tahro-pur-lum a muri tahli mwoh. jotham ni kunkolong uwo, muna makyena le Jerub Baal, ate songri na muri.⁶Ke Abakundunna ni kwa Shechem ni Beth Millo zu abinmona le aka tig Abimelek murung, a girikari oak gyaß ni jouri ni Shechem agh.⁷Ngha a waniyi Jotham gah agh, le wora ki tangha amuri nkonno Gerizim. ni jollo ih nah yi yang, "nteshikiri yong rang, yong abakundunna ni Shechem, ate Kulli og yong."⁸Ke angung logho ka dahri murung amur yang. Ate a nah yi ngung miyilon, 'Nongmurung a mursung.'⁹Keminiya ngung miyilon nah yi yang, 'Ih ndagte pag keminang lang, njiri akulli ni abuna ki gushini, le nyeni njum mi ari angung babbah?'¹⁰Ke angung nah yi ngung gorri, 'Zu nongmurung a mursung.'¹¹Keminiya ngung gorri nah yi yang, 'Ih ndagte pag piem ni borro njih yang, ate ihbi nyeni njum mi ari angung babbah?'¹²Ke angung nah yi ngurigiri, 'Zu nongmurung a mursung.'¹³Ke ngurigiri nah yi yang, 'Ih ndagte ngurigiri mapiyo, mama ni ki pagha akulli ni poshiyahli abayong mashinshin le ihbi nyeni njum mang ari angung babbah?'¹⁴Le angung kwa nah yi juye, 'Zu nongmurung a mursung.'¹⁵Ke ngung juye nah yi angung, 'Ngha ih ntolla nga dahrang murung ni njiteng a mur yong, le zu digha a minlim lang. Ngha nyha, le dey giche ihbi pura ah juye le ki pinshi acedar ma Lebanon.'¹⁶Nibeniya, ngha ih pagna ah njiteng yarata, ngha ih tigni Abimelek murung, le ngha ih pagna gah yarata ari Jeru-Baal ni liye, le angung kwa nah yi juye, 'Zu ngha ih fugshi ne ninga mama ih ala-¹⁷le te dengshi ih terang wolrung te mur yong, tol tegulla, le ashi yong abih aba-Midian-¹⁸Keminya nikyari ya ih lognari liye ter rang ni wol nluh amunabuna le, abwa woro-tharo-pur-lum amuri tahli mwoh. Le ih tigna Abimelek, munabuna le nsarilah, murung amuri abakundunna ma Shechem, atema ih ni ngiri yong ni.
¹⁹Ngha ih pagna gi pahnjteng ni yarata ni Jeru-Baal ni liye, le ih pag binmurubang ni Abimelek, le dey ih mi ma agh bi pag binmurubang ni yong.²⁰Kwminya nyha na le, ley giche ihbi pura ri Abimelek le pinshi abuna vma Shechem ni Beth Millo. Ley giche ihbi pura ar abuna ma Shechem ni Beth Millo, te pinshi Abimelek."²¹Jotham bangha woro , le kenna a Beer. Ke digha abeh atema sanna ri Abimelek, muna ter ri.²²Abimelek nongmurung amuri Israel abogho tahro.²³Kulli tig bongho mashihra antiri Abimelek ni abakundunna ma Shechem. Ke abakundunna fiyi pahnjiteng ni ri Abimelek agh.²⁴Kulli pag gah ate mwonno a pagha ri amunabuna woro-tahro-pur-lum le Jeru-Baal agh ka ilimurung ni nkilla le yang ihbi yera muri Abimelek muna ter yang, ni abuna ni Shechem agh abol yang atema ah agni na ba wol nluoh amuna ter ri.²⁵Niana'agh abakundunna ma Shechem tigha abuna anongho a lelle amuri adingli ate ahbah nonghi, le ibbah abeni kwa ki dug yang a njinjere ya. Le awabbi Abimelek gire.²⁶Gaal muna Ebed zu ni abaliye le wora a Shechem. Ke abakundunna ma Shechem tigyahli yang ri.
²⁷A wora babang le kpaßa anjihngung ari abangngurigiri, le apariyi yang. A pag bunno a liye akulli le yang, behni a lih ah nuh, le anyom abimelek.²⁸Gaal muna Ebed, nah, "Yang ki pag Abimelek, le yang ki pag Shechem, ke shi pag yi tumo? Ih ni muna Jerub-Baal agh? Ko Zebul ni ki pag ba pag yi tumo? Pag yi aba Hamor tumo, ter Shechem! Atemang ke shi pag yi Abimelek tumo?"²⁹Ke a nah boh le abwa ni nya a yangha a beng! Le ngha pushi Abimelek. Nga nah yi Abimelek, 'kpaßa abatahluah lo.'³⁰Yahlulla le Zebul, magulla lahmagulla ye logho, ngha ogni atenana le Gaal muna Ebed.³¹Le tashi abakuntumo ari Abimelek ate ihbi soriyi nah yi, "Shinna, Gaal muna Ebed ni abaliye ngha ki zu a Shechem, ni logshi salalla amuri lahmagulla ye.³²Nibeniya, log ni duh , weh ni abatahluah lo, le ih ngil ri yong ih nong yi ahbabang.³³Le ni beri, a puro le kara, log ni beri sup le purnluah ari lahmagula. Ngha ih ni ni abwa le pura ro le, pag ga kwa aka gan pag yi yang ngha."³⁴Nina'agh Abimelek log ni duh , ih ni ni abuna ni kwa ni ni agh, le aka nong bang ari Shechem-akoriyo mbende ihne.³⁵Gaal muna Ebed puro ke tangha a kunjere ingna lahmagulla . Abimelek ni abuna le ni a yangha ni nya pura abin vullo le yang.³⁶Ngha Gaal shinni abuna agh, le nah yi Zebul, "Shinna, abuna ngha ki sulla amuri dingli!" Zebul nah yi, "Awo ngha awo shinnna aminlim amur dingli ninga abuna."³⁷Gaal waßteng amurang ni nah, "Shinna, abuna ngha ki zu a nzali, le mbende mwoh ki zu anjiri oak aba wolnjeh."³⁸Le Zebul nah yi, "Atenana gullomurung lo ghe nibeni, weh ni ah nah, "Yang ki pag Abimelek ke aka pag yi tumo?" Abuna ni awo jen ngha ni ya le? Nibeniya puro ke wolrung ari yang."³⁹Gaal puro agduna ni abuna Shechem tye, le wolrung ni Abimelek.⁴⁰Abimelek piri, le Gaal bangha ri. Dudung kpah ni apiye ma nluoh kedebang aka ingna a kunjere kahmagulla ye.⁴¹Abimelek digha aArumah. Zebul atenne pushi Gaal ni abaliye a Shechem.⁴²Amur kara ni kpah ngha nghan abwa- Shechem puro wora babang, le a waßbi Abimelek.⁴³Puna abwa le, kori yang mbende tahro, le nong bang ababang. Le tignjih shinna abwa ki zu ari

lahmagulla ni purari ni wolnluoh.⁴⁴⁴⁵ Abimelek ni ambende ni ni ya purari ni gbar njinjere ingna lahmagulla egh. Ke ambende ni bahri ya purari abeni kwa abili ya le wolnlueh yang. Abimelek wolrung ari lahmagulle kwa a kare. Le bol lahmagulla ye, le wolnueh abwa ni kwa ayeh agh. le waghi angarung lahmagulla ni meshiyi mwatolong nga.⁴⁶ Ngha abakundunna ma mboroh ni Shechem ogh tebi, ah ingna bindugrina ma liye El-Berith.⁴⁷ Ke awabbi Abimelek abakundunna kwa kpaana binmona a mboroh ma Shechem.⁴⁸ Abimelek wora muri nkonno Zalmon, ini ni abuna kwa ni ni ya. Abimelek tol nkogiri le kora abinngung. le geri melli le tigha abuna ni ni ya, "Mang awo shinnang ngi pagha, kahra a pagha ngi pag nga."⁴⁹ Nona'agh beni kwa koriya abihngung le kuratye Abimelek. Le adammi ri ngarung ma mboroh, le ishiyi bindugrina giche, nina'agh abwa ni kwa a mboroh ma Shechem wuh deshili, abuna ni amehna kenna gwah.⁵⁰ Le Abimelek wora a Thebez, le nong tangsa ari Thebez le abolli.⁵¹ Keminiya mboroh matenna nga alahmagulla, le abuna ni amehna ni abakundunna ma lahmagulla bangha wora ri ke girkun yang ayeh. Le a wora ah kangna mboroh ye.⁵² Abimelek zu ari mboroh ye ni wolrung ari, le zu gyab ni kunkangna ma mboroh te pinshi.⁵³ Keminiya tutti tahli goggiri amuri Abimelek le wam koromuri.⁵⁴ Le gor munadenna mama ki tolyi ntongho agh ni kahra, le nah yi, "Pushi garabuwo lo a wol nluyang, nina'agh bwa nyha ka wabteng amurang, 'Ih bamah wolla nluyang nga.'" Nina'agh mandenna suwe yeh, le wuh.⁵⁵ Ngha abuna ma Israel shinni Abimelek wuhna agh, awo ra lah.⁵⁶ Nina'agh Kulli nwahna gimashihra le Abimelek ni pag yi amuna terri ni wolli nlueh amuna terri ni woro-tahro-pur-lum agh.⁵⁷ Kulli tigha agimashihra ni kwa a Shechem nyera amur yang le nyommo le Jotham muna Jeru-Baal zu a muryang.

Chapter 10

¹Nzum Abimelek agh, Tola muna Fuwa minkahyi Dodo, beni pura kunvarre le Issakar beni digha a Shamir, ni a dingli Ifrayim agh, logho ka ashi Israila. ²Wabna njuo Israila bogho woro mwoh pura muri tahro. wuh le a lingshi a Shamir. ³Yayir ba Gileyad ni kpah tye Tola. Wabna njuo Israila bogho woromwoh pura muri bahri. ⁴Yangha ni amuna buna woromwoh pur lum abeni ki kog ambulnjeng woromwoh pur lum, le a yangha ni alah maguliyi na wormwoh pur lum a njeh Gileyad agh, a mama a gori Yayir ha ni kyari ya. ⁵Yayir wuh le a lingshi a Kamon. ⁶Aba Israila buhri agimashihra leyang a dum Yahweh ni gushi Ba'al, Ashterot, akulli le aba Suriya, akulli le Sidon, akulli le Mowab, akulli le aba Ammona, ni akulli le aba Filistiya. A pil nzum yang ri Yahweh le ni a gushi ya. ⁷Yahweh dungshi ni yehlulla ri Israila, le magyang a bih aba filistiya ni ba bih ba Ammona. ⁸A wolla aba Israila boghe, le a pariya na aba Israila abeni nzum Urdu a njeh le aba Amoriya, ni Gileyad agh ha ma bogho lum pure tompur tahro. ⁹Le aba Ammona dur Urdu ki pag luwa muri Yahuda, ni muri Banyamin, ni muri ba leh Ifrayim. Nina agh aba Israila nuhna ngih ganna. ¹⁰le aba Israila gor Yahweh, ki nah, "Shi pagno gimashihra, ate shi dagno Kulli lesung, le shi gushi Ba'al." ¹¹Yahweh nah yi aba Israila, "Mini ashi yong a bih aba Masar, aba Ammoriya, aba Ammona, aba Filistiya, ¹²deshili a bih aba Sidoniya agh? Aba Amaleka ni aba Mowab ni gbeng yong nga; mbua nghan, le ashi yong a ri gulo leyang nga. ¹³Ngho te kwa agh ndag nang le ngushi akulli baba. Ngha nina agh, ni nwa ye buhri ashi yong nga. ¹⁴Nworo nke ngorra akulli ni nga gushiya. Ih bi ashi yong nga nkum muyong a gana agh." ¹⁵Aba Israila nah yi Yahweh, "Shi pagno gimashihra. Paghi sung ga kwa a shinna bor wo agh. Kukushi ashi sung a karani." ¹⁶A pushi akulli ma sa ni ntiri yang nga le a gushi Yahweh. Le Yahweh ni gan shin gimashihra leyang deshili ya. ¹⁷Le aba Ammoniya gorbang le kpaaba a Gileyad. Aba Israila kpaaba bin mona a Mizfa. ¹⁸Amagula le aba Gileyad wabi ari yang, "Yang ka pag beni ka logshi mono ri aba Ammona? Ih dig magula le abeni kwa wa digha a Gileyad agh."

Chapter 11

¹Niḇeniya Jephthah ḅa-Gilead agh gara ḅaluwa ni, keminiya muna mah njah ni. Gilead ni pag tehri. ²Mahle Gilead ḅilla amuna maḇi deḥili. Ngha amuna Gilead gullini ya, a tig Yefta ih ḇi ḇag ḅa leh tehYang le anah yi, "Ni awo tol gibere guḇung a leh tehḥung ngha. Awo ni muna ḅamah maḇi sa." ³Nina agh Yefta ḅangha ri amuna tehri le ke ḇigha njeh Tob, le aḇayong ma nangna kpaḅḅa bin Yefta le a wor nini. ⁴Kara ḅaba zu, le aḅa Ammona zu pag luwa ni aḅa Israila. ⁵Ngha aḅa Ammona pagni luwa ni aḅa Israila agh, aḅa tenna woro ke tol Yefta a njeh le aḅa Tob. ⁶Anah yi Yefta, "Zu ḇig magula leḥung ate sa pag luwa ni aḅa Ammona." ⁷Yefta nah yi aḅa tenna le aḅa Gilead, "N'nshibina murang le tig nghanh ih ḇi ḇag ḅa leh tehYang. Mang paghi ke nzu a binang niḇeni ni ynog ngha ni gi gangshina agh?" ⁸Aḅa tenna le aḅa Gilead nah yi Yefta, "Ini paghi ke shi nyere shi zu a bino niḇeni; zu nisung shi pag luwa ni aḅa Ammona, le aka ḇig magula muri aḅa Gilead kwa." ⁹Yefta nah yi aḅa tenna le aḅa Gilead, "Nzuni meng lah deḥili nzu pag luwa ni aḅa Ammona, le Yahweh tig sung shi gan kunyang le, nga tig nghanh magula leYong." ¹⁰Aḅa tenna le aḅa Israila nah yi Yefta, "Ih Yahweh ih ḇi ḇig ḅa waḅkun ntiri sung ni weh ngha ni shi paghi ninga mama shi waḅ a agh!" ¹¹Nina agh Yefta wor ni aḅa tenna le aḅa Gilead, le aḇayong tighi ḇig magula ni magula ḅa luwa. Ngha yangha dum Yahweh a Mizfa agh, Yefta biḥili ogrung pag ga. ¹²Le Yefta tashi aḅa kuntumo bin murung le aḅa Ammona, ki nah, "Mang pag mono ni ntiri sung ngha? Mang paghi ke a zu a ja ag njeh leḥung a tenneh?" ¹³Murung le aḅa Ammona pil yi aḅa kuntumo le Yefta, "Ate ngha aḅa Israila puri a njeh Masar agh, a agna njeh lang logha Arnon ha Jabbok, duro kena Urdu. Niḇeniya mpah anjeh wo a ololo." ¹⁴Deshiliya Yefta tashi aḅa kuntumo bin murung le aḅa Ammona, ¹⁵le nah, "Ga ni Yefta waḅḅa: Israila ni ag njeh Mowab ni njeh le aḅa Ammona agh, ¹⁶keminiya a pura Masar, le Israila ḇilla nji ḅalusung kenna salang ma Kagli, le kena Kadesh. ¹⁷Ngha Israila tashini bang bin murung Edom, ki nah, "Kukushi ḇag sung ih shi ḇura njeh lo; murung Edom teshi kiri ya. Deshiliya a tashi aḅa kuntumo bin murung Mowab, keminiya shiḅa. nina agh Israila ḇigha Kadesh. ¹⁸A kangna a nji lusung le a ḇag njeh Mowab ni njeh Edom, le a ḇilla nji nakuli le Mowab le a ke kpaḅa nji gini Arnon. Keminiya ni a ingna kasa njeh le le Mowab agh, ate Arnon ni pag njang le Mowab" ¹⁹Israila tashi aḅa kuntumo bin murung Amoriya, ḇeni ki nong murung a Heshbon agh; Israila nah yi, "Kukushi, le ih ḇi shi ḇura njeh lo shi kena mama pag mami sung ngha." ²⁰Keminiya Sihon ni agni Israila ih ḇi ḇura njang le ya. Le nina agh kpaḅa aḅa kurung luwa le kwa le a ke kpaḅḅa a Yahaz, le a beh ni wolrung ni Israila nghanh. ²¹le Yahweh, Kulli le Israila pah Sihon a bih aḅa Israila le a gankun yang. Nina agh Israila tol njeh le aḅa Ammoriya aḇeni ḇigha kasa njeh ya. ²²A ḇigha muri ga kwa a kasa njeh le aḅa Ammoriya agh, logha Arnon kena Yabbok, le logha a ḅalusung kena Urdu. ²³Le nina agh Yahweh, Kulli le Israila, piriya na aḅa Ammoriya a dum aḅa Israila, le niḇeniya aka ag njeh leYang? ²⁴Ni a wo ag njeh ni Kemosh, kulli leYong pah yong ngha? Nina agh njeh ni kwa Yahweh Kulli leḥung pahḥung ngha, sa aghi. ²⁵Niḇeniya a uwara Balak muna Ziffor, murung Mowab? Momna sagshiri ri Israila? Momna pag luwa ni Israila pa? ²⁶Ngha Israila ḇigni bogho woro tongno tahro a Heshbon ni aminleḅh ya, ni a Arower ni aminleḅh, a alah magula ni kwa kun salang Arnon-mang paghi ke ni a agha aḇeh kikara agh? ²⁷Ni mpagho ga botiya agh, keminiya a myang awo pag nghanh ga ni botiya agh ari log nghanh ni luwa. Yahweh, ḅa waḅnjuo, ka waḇi ni kyari ntiri aḅa Israila ni aḅa Ammon." ²⁸Keminiya murung le aḅa Ammon shiḇi lagha ni Yefta tashini bang ngha. ²⁹Le bongho le Yahweh suhla muri Yefta le tariya aḅa luwa ngha ih ḇilla ntiri Gilead, ni Manasseh, ni ntiri Mizfa ni Gilead agh le logha Mizfa ni gilead ḇilla ha bin aḅa Ammon. ³⁰Yefta kaniya Yahweh giri le nah, "Ngha aka pahḥung ganluwa muri aḅa Ammon, ³¹le ga kwa puro a liyang ni kunduna lungri ni meng ngha nyerre a luwa ni aḅa Ammon ololo agh ka ḇig mami Yahweh, le nga peḅ gipahna pinga." ³²Nina agh Yefta ḇura ntiri aḅa Ammon ni luwa, le Yahweh pih ganluwa. ³³Loghi yang, wol nluo yang logha Arower ha Minnit- alah magula woro mwoh- le ha Abel Keramim. Nina agh aḅa Ammon ganna a bih aḅa Israila. ³⁴Yefta zu a leh a Mizfa, le muna ngalang le puro zu ki gingshi ni ngwang. Muni ma kunkolong, le ih nyha ni muna buna ko muna ngalang ngha. ³⁵Ke logshi ni njih shinni ya, sanniya dagra le le nah, "Oh! Munang mangalang! A tigna nghanh yahlung konna, a ḇigna ḇeni zuni nghanh gani ya! Ate nwara kaniya Yahweh giri, le ni ngi nyer ni nzumang muri ogrung lang ngha." ³⁶Nah yi, "TehYang, a kaniya ne Yahweh giri, pag nghanh ga kwa a ogro muri ya. Ate yahweh nwahno wo ngosse le aḅa shiḇi muro, aḅa Ammoriya." ³⁷Nah yi tehri, "le ih ḇi ogrung ni ih dungsa murang. ḇag nghanh ma shienri ḅahri, ate nga ḇag ḅa nga wora nkonno ni aḇeng nga ḅua agh ate ni sang yeri ḅabura a agh." ³⁸Nah, "Woro." Tutti ih ḇi woro ma shienri ḅahri. le woro muri nkonno, ini ni aḇih, le a ke ḅua agh muri ni yeri ḅabura agh. ³⁹A malla le shienri ḅahri ye agh nyera bin tehri, le Tehri paghi ninga mama ogni ri ngha kaniya ni giri ya. Niḇeniya ni yeri ḅabura agh, le gire ḇig gipagna a Israila ⁴⁰ih amuna ngalang le Israila a bogho ni kwa agh, ma kara ihne, ka ḅal telle muna ngalang le Yefta ḅa Gilead.

Chapter 12

¹Gorbang wora bin Mem le Ephraim; ah dura ntiri Zaphon ni nah yi Jephthah, “Pallang ke duro ate ki pag luwa ni aba Ammon le ni a gorsung ih bi shi worni weh ya? Sa pingshi liyo a muro.” ²Jephthah nah yi yang, “A meng ni abayong lang nga ni mohno magula ni aba Ammon. Nga ngorih yong nga, ni n’assang a bih yang nga.” ³Nga shinni ni assang a bih yang nhang nga, ntig usulo lang a beng le nduro wora pag luwa ni aba Ammon, le Yahweh pah nang lihluwa. Pallang ke nzu te wolrung ni sung ni kyari?” ⁴Jephthah kpaba abuna le Gilead binmona le wolrung ni Ephraim. Abuna le Gilead kehni abuna le Ephraim luwa ate ah nah na, “A yong aba Gilead ya nyongni aba bang luwa ni a Ephraim- a Ephraim ni Manasseh.” ⁵Aba Gilead boll aba a dur Jordan nga ki kah Ephraim agh. Beni kwa abba a Ephraim le nah, “Le ih bi ndur banghamuru ye,” abuna le Gilead ka nah yi, “A woni ba Ephraim?” Nga nah, “oh o,” ⁶le ah ka nah yi, “Nah: Shibboleth,” le nga nah “Sibboleth” (ate ni gang or lulling nghe yarata agh), aba Gilead ka bolli be ka wolnlue a bin dur Jordan nghe. Aba Ephraim worotongno lum-lum ihne ni a wolnlue yang a kunbang ngho. ⁷Jephthah digna ba wabnjuu muri Israel ma bogho topurmwoh. Le Jephthah ba Gilead wuh a lingshi ntiri mwah le alahmagula le Gilead. ⁸A nzumi ya, Ibsan muna Bethlehem digna ba wabnjuu muri Israel. ⁹Yangha ni amuna buna woromwoh purlum. Pahna amuna ngalang woromwoh purlum a njiwulla ni zuni amuna ngalang le abayong woromwoh purlum a temuri amuna buna le. Wabna njuo a Israel ma abogho tonbahri. ¹⁰Ibsan wuh a lingshi a Bethlehem. ¹¹A nzumi ya Elon ba Zebulun digna ba wabnjuu a muri Israel ma abogho lum. ¹²Elon ba Zebulun wuh a lingshi a Aijalon a njeh Zebulun. ¹³Abdon muna Hillel ba Pirathon ni dig ba wabnjuu muri Israel a nzumi. ¹⁴Yangha ni amuna buna woro bahri ni aminkahwung woromwoh purlum. Ah kogha ambuljeng woro tahro purlum, le wabna njuo a Israel ma abogho topurtahro. ¹⁵Abdon muna Hillel ba Pirathon wuh a lingshi a Pirathon a njeh Ephraim a dingli le aba Amalek.

Chapter 13

¹Aba Israila ye pag gimshihra d'eshili a dum Yahweh, le pah yang a bih aba Filistiya ha abogho woro bahri. ²Bwa nga nghan a Zorah, ba kunvarre le Dan, beni lulli ih Manowar agh, mahmi ya nko'bbi ni, le n pa muna agh. ³Malaika le Yahweh pura ri bameh le nah yi, "Ni'beniya shinna, awo ni nko'bbi, le ni a bil muna agh, keminiya aka kum muna a yahlo, le a abil muna buna. ⁴Ni'beniya lel muro ka nuh mbah ko gi nuhna ma tenna agh, le ka lih ga nyha kunwar a agh. ⁵Shinna, aka kum muna yahlo le aka bil muna buna, Gi nwah murung nyha a tigha a muri ya, ate muna egh ka dig ba Nazeret beni a tigha te Kulli logha ri kpah le yong, le ih ka ingna a ashi aba Israila a bih aba Filistiya." ⁶Le bameh zu wabi yi buri, "Bwa le Kulli zuna binang, le puro le nga ninga malaika le Kulli, gi ngobong, ni ihli nji yebbang ni pur nghan nga, le ni wab'bang lulli ya. ⁷Nah nghan, 'Shinna! aka kum muna yahlo, le aka bil muna buna. Kedebang nina agh, ka nuh mbah ko gi nuhna ma tenna, le ka lih gilih ni gigilla wabna ih nyha kunwar a agh, ate muna egh ka dig ba Nazeret, a tig yi te Kulli logha ri kunbang ni kpah yong nga ha kare ni ih ka wuh ni ya." ⁸Le Manowar jim Kulli le nah, "Oh, MurungKulli, kukushi le ih bi bwa le Kulli ni a tahshi ya ye zu d'eshili binsung ate ih alliyi sung ga sa paghaate muna egh beni aka billa bah gya'ba." ⁹Kulli teshi kiri ri gih Manowar, le malaika le Kulli egh ye zu d'eshili a bin bamah egh nga digni njahli a bang nga. Keminiya buri Manowar nyha nini ya. ¹⁰Nina agh bameh bang merre ke wab'bi buri, "Shinna! Beh pura binang-beni kahna zu a binang nga!" ¹¹Manowar logho pirtye mahmi. Nga zuni bin beh ya, nah, "Awo ni beni nahteng ri mahmang nga?" veh nah, "Mini." ¹²Nina agh nah, "Ni'beniya ih bi tenana lo ih bi dig njiteng. Mang ka dig gigilla ate muna egh, le mang ka pag tumo le?" ¹³Malaika le Yahweh nah yi Manowar, ¹⁴"Digna ih ka lel muri ari aga kwa nwa'bi ya. Ni ih lih ga akwa pura ri ngung nga, le ka dag yi ih bi nuh muru njingung ko gi nuhna ma tenna ko lih gubung ni nyha kunwar a agh. Digna ih ka bil ga kwa langni ih bi pag ga." ¹⁵Manowar nah yi Malaika le Yahweh, "Kukushi digni sung ma kunbang fittong, ih shi kum minkunbang ih bi shi gilli yo muna mbul." ¹⁶Malaika le Yahweh nah yi Manowar, "Ko nga nig ga, ni ngi lih gilih lo agh. Keminiya nga aka pah dahra pingsa le, peh bin Yahweh." (Manowar ni yerre ih malaika le Yahweh ni ya.) ¹⁷Manowar nah yi Malaika le Yahweh, "Mang ki pag lullo, nina agh ate sa gusso nga atenana lo dig njiteng nga?" ¹⁸Malaika le Yahweh nah yi, "Palang ke a ihli lullang? Gi magtahbi!" ¹⁹Nina agh Manowar tol muna mbul njigiri gipahna, le dahrine a muri tahli le Yahweh. Pag gi magtahbi nga Manowar ni mahmi ki shinni ya. ²⁰Nga nlelle logni muri deshile dahri wori nji bakuli ya, malaika le Yahweh wora a nlelle ni logha muri deshile dahra agh. Manowar ni mahmi shinna ga, le vul kundum yang njahli. ²¹Malaika le Yahweh ni ye pura ri Manowar ko mahmi d'eshili ya. Le Manowar yerre ih malaika le Yahweh ni. ²²Manowar nah yi mahmi, "Njiteng ni sa wuh, ate shi shnna Kulli!" ²³Keminiya mahmi nah yi, "Nga Yahweh ka wol nluo sung nga, ke ni ag gipahna pingsa ni njigiri gipahna ni shi ya. Ke ni ih dumi sung aga kwa ni ya, ko a kunbang dag sung ih bi shi ogha aga kwa ni ya." ²⁴Nzumi ya bamah egh bil muna buna, le gor lulli ih Samson. Muna egh gullo le Yahweh moshi. ²⁵Bongho le Yahweh ingna piliyi muna egh a Mahaneh, Dan, ntiri Zorah ni Eshtawol.

Chapter 14

¹Samson Owora a Timna, le shin bamah beh, mauna ngalang mah Filistiya. ²Ngha nyer ni, wabi tehri ni ngih, "Nshinna bamah a Timnah, muna ngalang mah Filistiya. Nibeniya nkummang ni ih bi dig mahmang." ³Tehri ni ngih nah yi, "Bamah nyha a ntiri amuna ngalang le abwalo ko a ntiri aba lahsung ngha? A ka tol bamah a bin aba Filistiya, aba shuwa ngu?bu?" Samson nah yi tehri, "Nkummang ni, ate nga nshinni ya, yangha ih pashi kunyahlang." ⁴Keminiya a tehri ni ngih ni yere ih teng ni ya ih pura bin Yahweh ya, ate ih alla ih tig mono ntiri yang ni aba Filistiya (ate a kunbang nghe ya aba Filistiya nga ki nong murung muri aba Israila). ⁵Le Samson wora Timna ni tehri ni ngih, le a kena a babang njih ngung ma Timna. A shinbang, le a beh ya muna yihm logho zu le ki aggishi ri. ⁶Bongho le Yahweh zu a muri ni kara, le san yihm egh ntiring ganna nyha ninga mama ih sanni muna mbul ntiring nga, nga te ngubung nyha a bih ya. Keminiya ni wabi yi tehri ni ngih ga woro pag ga. ⁷Woro ke nahteng ri bameh egh, le nga shinni ya, pashina kunyahli Samson. ⁸Nzum akara fittong nga nyer ni in zu a pag njuwula agh, le kenghe giri bang ke shin nluo yihm egh. le shinni, le shin nyih nga balla ni mamure a yeh hattili yihm egh. ⁹Pon nyih mamurung nghe a bih le woro, ih lih a njere. Ngha zuni bin tehri ni ngih ya, pah yang baba, le a lih. Keminiya ni wabi yang ih ba hattili yihm ni kumi nghanh nga. ¹⁰Teh Samson wora bah bamah egh pag nghanh nga, le Samson kpañ njibuno beh, ate ga ni dig gipagna le abasa deng. ¹¹Ke aba leh mahmi ki shini ninga agh, a zuni yi abihyang woro mwoh pur lum ih bi a dig nini. ¹²Samson nah yi yang, "Le ih bi nwabi yong ngulliteng. Le nga beni ntiri yong ka gan al tekushi le ka wabbang a kara tonbahri ma njibuno agh, nga pih adagra ma linen woro mwoh pur lum." ¹³Keminiya nga ni ih gan wabbang tekushi ya le, le nga peng adagra ma linen woro mwoh pur lum." Anah yi, "Wabbi sung ngulliteng lo, nina agh ih bi sho oghi." ¹⁴Nah yi yang, "A yeh ba lih ya gubung pur nghanh a lih; le a yeh masso gubung pyem pur nghanh." Keminiya abiri le ni gan kum tekushi a kara tahro agh. ¹⁵A kara ma ihne agh anah yi mahle Samson, "Nongha ri buro ate ih wabbo tekushi ngulliteng nghe, ko sa 'pingso ni ba leh ktehro kwa. Ngorsung bah ate nga tigsung aba enna le?" ¹⁶Mahle Samson ingna a buwa a dumi; nah, "Ga awo pag ga ni shibi murang! Ni a agnjiang nga. A wabbi a ba lyang ngulliteng, keminiya ni a wabbang tekushi ya." Samson nah yi, "Shinna n'nga, nga ni wabi tehreng ne ni ngih yang nghanh agh, ih bi nwaabbo?" ¹⁷Bua a yeh akara tonbahri ma njibuno le yang. A kara ma tonbahri ya Samson wabi yi ne ate kangne dudug. Wabbi abih abwale ne. ¹⁸Kedebang kara ki ingna a kara ma tonbahri ye agh, abuna ni a lah magule egh ya nah yi, "Mang pyem uwor muru nyih? Mang ni masso uwor yihm? Samson nah yi yang, "Ngha ni ndig diya ni ndalng nga le, ke ni nga kum tekushi ngulliteng lang nga." ¹⁹Le bongho le Yahweh suhla a muri Samson ni gulo, Samson logho ingna Ashekelon le wol nluo abwa woro mwoh pur lum. Ponna agi leyang, le pih abeni wabi tekushi ngulliteng nghe ya adagra. Wora leh tehri, dungso ni yehlulla. ²⁰Malah Samson agh a pih bih ne.

Chapter 15

¹Nzum akara agh, a kunbang ma pon gisoro le kikaya, Samson tol muna mbul le woro a shin mahmi. Kanangiri nah, "Nga wora bin mahmang." Keminiya nkili mabuna ni dag yi ih bi ingni ya. ²Nkili nah, "Ni njiteng nga ntollo ni a agnji ya, nina agh mpahne bwo ne. Minyehmi uware ni bor nsahri. Ni bor nsahri? Tolli a tuhkushi." ³Samson nah yi, "A kunbang ni ya nga dig kunwar ri aba Filistiya nga nga konni yang nga." ⁴Samson woro ke bol ankushe woro tongno lumpur tongno le kur yang bahri bahri, ngille ri ngille. Le tol kashindah le kura ntiring le agille yang. ⁵Ngha tigni gishe ri akashindah ye agh, dagha ankushe egh ingna a babang gweh ni tangni kushi yang mami aba Filistiya, le a mag gishe ri ababang angun gweh ni agara gweh ni babang njingung ni ma zaitun. ⁶Aba Filistiya ihli bang, "Yang ga?" A wabi yang, "Samson, nkil ba Timna ni pag ga ate ba Timna tolla mahle Samson pih bih." Le aba Filistiya woro 9ke wol nlue ba Timna ni muni ma ngalang. ⁷Samson nah yi yang, Ngha ga ni mpag ga, nga nweh a mur yong, le nzumo ni pagni ya, le yahlang la pahra." ⁸Le log yi aba Filistiya ni yehlulla wol nluo yang dudug. Le woro ke digha a gungri ni a dingli Etam agh. ⁹Le aba Filistiya zu kpaba a Yahuda le meshiye ha Lehi. ¹⁰Abuna ni Yahuda agh nah, "Mang pag yi ke nzu mkpaba a mur sung?" Anah, "Shi zuna ate zu bol Samson, le pag yi ninga mama pag yi sung nga." ¹¹Le abuna ni Yahuda agh wora a gunang ni dingli Etam agh, le nah yi Samson, "A yerina ni aba Filistiya ni ki nonmurung mur sung? mang ga a pag yi sung ni ya?" Samson nah yi yang, "A pagna nghan, le nina agh pagne yang." ¹²Anah yi Samson, "Shi zuna a kuro le sa pih aba Filistiya a bih yang." Samson nah yi yang, "Nkaniyi nghan giri ih ni nga wol nluyang kanangiri yong nga." ¹³Anah yi, "Oh oh, sa kuhro ni nguri le sa pah yang. Shi ogha risung ni sa wol nluo agh." Le a kuhri ni anguri mapiyo le a pushi bin tahli ye. ¹⁴Ngha a zuni a Lehi ya, aba Filistiya zu ki magjollo nga a kumni ya. Le bongho le Yahweh suhla muri Samson ni gulo. Nguri a bih pil ninga myang ni a pingshi ya, le sobko a bih. ¹⁵Samson kum muh tehnikih mbulnjeng, le tollo, wol nluo abuna woro tongno lum ne. ¹⁶Samson nah, "Ni muh tehnikih mbulnjeng, damni muri dahma, ni muh tehnikih mbuljeng ni nwolli nluo abuna woro tongno lum." ¹⁷Ngha samson malli wafteng nga, bug muh tehnikih mbuljeng nghe ko, le gor lulli beh ih Ramat Lehi. ¹⁸Samson og yol njimuru le gor Yahweh le nah, "A pahne guro lo ganluwa magula ni. Kemini nibeniya nga wuh ni yol njimuru le bga kpah a bih aba shuwa ngubu wo?" ¹⁹Kulli logshi tuhli a njahli a Lehi le muru sag nghan. Ngha nuhni, pyeri le masso ngiri nyerra ri ya. Nina agh gor lulli beh ih En Hakkore, le nga uwo a Lehi ha ni kyari. ²⁰Samson dig ba waɓnjuoh a Israila a yeh akara le aba Filistiya ha bogho woro mwoh/

Chapter 16

¹Samson wora Gaza le shin ma njah beh, le ingna bini. ²A wabne aba Gaza, "Samson zuna bah." Afa Gaza zu kangni beh yengreng, a lelli a kunjere lah magula egh duh kwa. A bol gung duh egh kwa. Anah na, "Le ih bi shi lelli ha bang ih tuh, le ih bi shi wol nlue."³Samson nongha alla ha ntiring duh. Ni ntiring duh agh logho le bol kunjere lah magula egh ni akushi ni bahri ya. Ubbi njahli, ma gangrina anshile kwa, tolyang gogreh, le a bihkuli le nkonno, a dum Hebron.⁴A nzum ga agh, Samson agnjih bamah beni digha a njonglong Sorek. Lulli ih Delilah.

⁵Aba bol njeh Filistiya zu a bini, le nah yi, "Nongha ri Samson le a yeri bah masso le pag nghanh nga, le njinjere ma yeni a ganni kuni, ate sa kuri le sa pih iribiyina. Pag ga, le beni kwa a ntiri sung nga ka poh azurfa 1,100."⁶Le Delilah nah yi Samson, "Kukushi, wabang ni yellang ni a pagni ni masso ni, le ni yellang ni bwa ka kuhro, le ka gankunno?"⁷Samson nah yi, "Nga a kurrang ni anguri ntah mapiyo, mama ni nyum ma agh tonbahri, le ngirang ka wuh, le nga dig ninga beni kwa agh."⁸Le aba bol njeh Filistiya zuni yi Delilah anguri ntah mapiyo mama ni nyum ma agh tonbahri, le kur Samson ni. ⁹Nibeniya songrina abuna a kangna ntiring le yengreng, a dig bnghang. Nah yi Samson, "Aba Filistiya nga a muro Samson!" Keminiya tuh angur ntah egh ninga nguri bahlina ni nga gishe pingshi ya. Nina agh ni yeri ga ki pih masso agh.¹⁰Delilah nah yi Samson, "Paghani ni soriyi nghanh le a pag nghanh yiri. Kukushi, wabang ni yellang ni aka ganni kunno."¹¹Nah yi, "Nga a kurrang ni anguri mapiyoni ni sang pah a pagtumo ne ya agh, ngirang ka wuh le nga dig ninga anshile abayong."¹²Nina agh Delilah tol anguri mapiyo, kuri, le nah, "Aba Filistiya nga a muro, Samson!" Abunna ni nong lelli ya nga a kangna ntiring. Keminiya Samson tuhyi anguri ni bih ya ninga anjinguri.¹³Delilah nah yi Samson, "Ha nibeni a soriyi nang le a pag nghanh yiri. Wabang ni yellang ni akak ganni kunno." Samson nah yi, "Nga a balla- le a goshi njimurang tonbahri ri njiguri, ke a kura ri nkponggho, le ga dig ninga anshile abayong."¹⁴Nga ih nongni ntulo agh, Delilah balli yi njimuri gosso ni njiguri tonbahri le kura ri nkponggho, le nah yi, "Aba Filistiya nga a muro, Samson!" Logha njintulo le ub anjinguri ye ni kura ri nkponggho agh.¹⁵Nah yi, "Pallang ke a nah, 'A agna jiang,' nga a wabang gi songrina lo agh? A jollang mbende tahro le ni wabang ni yellang ni awo kumni masso lo magula ni."¹⁶Kareni kwa yangha woro gbenghi a tenne ni tenana le, le gangshine dudug ha tollo ih bi wuh.¹⁷Nina agh Samson wabi ga kwa agh le nah yi, "Gi nwah murung ni pa kashiyi njimuru ni murang nga, ate mini ba Nazaret bin Kulli logha ri kara ni a billang nga. A nwah murang le, masso lang ka dag nghanh, le nga dig ninga beni kwa agh."¹⁸Nga Delilah shina ih wabne njiteng ni a muri ya, tahshibang a gor aba bol njeh le aba Filistiya, ih nah, "Nzu deshili, ate wabna nghanh ga kwa agh." Le aba bol njeh le aba Filistiya kena bini, zuni yi ni azurfa a bih yang.¹⁹Tigne nongtulo a belli. Gor bwa ih bi zu nwah yi kuro njimuri ni tonbahri ya, le ingna a ganni, ate masso le dag ne.²⁰Nah, "Aba Filistiya nga a muro, Samson!" Logha njintulo le nah, "Nga logni ninga mama pa agh le nga jigri ngirang." keminiya ni yerini ih Yahweh dagne ya.²¹Aba Filistiya bolli le pushiyi njih. A zuni mo a Gaza le ka kuri ni nguri nyeh ma tahgulla. A tig yi ih pil ngih tahlhi goggiri kareni kwa agh a bin kuro.²²Keminiya njimurung ni a muri ya logna ki puro deshili a nzumo ni nwah ni ya.²³Aba bol njeh Filistiya kpaaba binmona ka pih kuli leyang Dagon ngih dahra ni binmurubang. Anah, "Kuli lesung ganna kun Samson, ba shibi mur sung, le tigne a bihsung."²⁴Nga abayong shinni ya, a bongshi kuli leyang, ate anah, "Kuli lesung ganna kun ba shibi mur sung, le pahne sung ni- ba bihiy njeh lesung, beni wol nluo dudug lesung nga."²⁵Nga a yangha a pagni njibuno agh, anah, "Ngor Samson ate ih tig sung bi shi ollo." A pushi Samson bin kuro le tig yang a ollo. A tighi tangha a ntiri agbingrah.²⁶Samson nah yi muna ni bol bih ya, "Dag nghanh ih bi ndog agbingrah mama bol kangna ye ya, ate nga egngha ri yang."²⁷Nibeniya bah leh dungshina ni abuna ni amenah. Afa bol njeh le aba Filistiya kwa nga beh. Abayong ni kpaaba a kangna egh ya abuna ni amenah kena woro tongno lum tahro, abeni ki shin ki shibang nga Samson ki pahni yang gi te ollo agh.²⁸Samson gor Yahweh le nah, "MurungKulli Yahweh, dengshi ni meng! Kukushi peng masso a kunbang ni, ate ih bi nwah aba Filistiya mbende mwoh ate pushiyi anjiang." ²⁹Samson bolla agbingrah ni bahri a ntiring bol kangna egh ya, le nongha ri yang, bol gbingrah mwoh ni bih mahli, le mamona ni kahtang.³⁰Samson nah, "Le ih bi nwuh ni aba Filistiya ni!" Tuhti a agbingrah egh ni masso le, le kangna egh kpaah a muri aba bol njeh ni anshile abeni kwa a yeh ya. Nina agh anluo ni wollo nga ih wuh ni ya uwora a mama wol kwa logha ri filla le ya.³¹Le amuna tehri ni abeni kwa a leh tehri ya zu. A tolli, anyer ni le a lingshi ntiri Zorah ni Eshtawol a bah a lingshi tehri, Manowa nghanh agh. Samson wabnjuoh a Israila ma abogho woro mwoh.

Chapter 17

¹Bwa nga nghan a dingli njeh Ifraimu, le lulli ih Mika. ²Nah yi ngih, "A azurfa ni 1,100 a agha bwo, mama a waŋte nyommoh, le n'ogna- shini nga! azurfa egh nga binang. N'ibne." Ngih nah, "Munang, ih bi Yahweh mosso!"³Nyenna ni azurfa ni 1,100 bin ngih le ngih nah, "Ntigna azurfa ni a bin Yahweh, ate munang sharah ngung le soŋ minlim ndollong. Niŋeni nina agh, nyenno ne." ⁴Nga nyenni ngih bolle ya, ngih tol azurfa woro tongno ŋahri le pih ŋa tulgiri ŋeni sherih gilli minlim le soŋŋih muru ndollong, le a tig yang a leh Mika.⁵Micah nga ni kangna le akuli le sor gi gerrah mel le malah ni akuli ma ŋa lah, le tol muni mwoh ih bi diŋ malah. ⁶A yeh akara wo agh murung nyha a njeh Israila agh, le ŋeni kwa agh pag ga shina ŋor yi ya.⁷Niŋeniya basadeng nga nghan ŋa Betelehem ni a Yahuda agh, ŋa kunvarre le Yahuda, ŋa Lawi. Digha beh ih meshili tumo le. ⁸Beh diŋ Betelehem ni Yahuda agh woro ke kum bang diŋ nghan. Nga gingni ya, zu a leh Mika ni a dingli njeh Ifraimu agh. ⁹Micah nah yi, "Nji yebbang ni pur nghan?" Beh nah yi, "Mini ŋa Lawiya ni a Betelehem ni Yahuda agh, le myang ngi ganglah ngi al bang ŋa diŋ nghan nga."¹⁰Mika nah yi, "Dig ni meng, le a diŋ tehrung binang ni malah. Nga poh azurfa lum a bogho, adagra maŋonna, ni gilihna lo." Nina agh ŋa Lawiya wora leh. ¹¹Bang ŋor ne ŋa Lawiya a diŋna le ni beh, le muna buna egh pil ninga muna Mika¹²Mika tig ŋa Lawiya egh ate atumo ma gerenteng, le basadeng nghe pil malah, le yang nga a leh Mika. ¹³Le Mika nah, "Niŋeniya nyerina ih Yahweh ka pag gi maŋonna te murang, ate ŋa Lawiya ni diŋna malah lang,"

Chapter 18

¹A yeh akara wo agh murung nyha a Israila agh. Kunvarre le aminkah Dan nga ki al kahsa njeh ni aka dig nghanh nga, ate ha a kara ye ni a kum gibbere a ntiri akunvarre le Israila agh. ²Aba Dan tahshi abwa a ntiri gogwo le kunvarre leyang, abuna egh abeni a tahshi ya agara luwa ni pura zorah, ni Eshtawol agh bni, aka kah ni kushiyang a shinbang te njeh, a fahshi yarata. Anah yi yang, "Nworo le nshi njeh egh." A zu a nji dingli njeh Ifraimu, a leh Micah, le a nong nghan ni duh egh. ³Ngha a yangha kahri leh Micah agh, a yeri nahteng basadeng ba Lawi. Nina agh a tangha njahli le ihli, "Yang zuni weh bah? Mang awo pagha a bah? Mang pag yi ke awo nga bah?" ⁴Nah yi yang, "Ga ni Micah pag nghanh: Tollang ih nwihiyang ih bi ndig malah." ⁵Anah yi, "Kukushi al gi wabna le Yahweh, ate sa yere ko ginya ni sa gingni ni ya ka bor yi sung." ⁶Malah nah yi yang, "Nwor ololo. Yahweh ka billi yong a njinjere ni nga gingni ya." ⁷Le abuna ni tongno agh woro le zu a Layish, le a shina abayong nga ki dig digna ololo, ninga njinjere mama aba Sidoniya, gangsa nyha se pollo bang. Bwa nyha lihyang ni luwa ko gangshi yang a njinjere ni kwa agh a njeh ya. A digha kukwo ni aba Sidoniya le a nyha ni gipagna ni kpaß yang nga. ⁸A nyerra bin kunvarre leyang a Zorah ni Eshtawol. Abwa leyang ihli yang, "Mang ki pag kuntumo leyang?" ⁹Anah, "Nzu! shi log yi yang ni luwa! Shi shinna njeh egh mabonna ni. Nyha nga pag gubung nga? Ke ih bi ntenghi bang ri log yi yang ni luwa le n'ag njeh egh." ¹⁰Ngha nwor agh, nga bilbang bin abayong ni dig ololo agh, le njeh egh gulla! Kulli pahne yong ni -njeh ni gubung nyha a nyha ne ya agh." ¹¹Abuna ma kunvarre le Dan woro tongno topur mwoh, kur riyang ni agi tahlua, pura Zorah ni Eshtawol. ¹²A woro le aka kpaß a Kiriyat Jearim, a Yahuda. Ini ga pag yi ke abayong gor lulli beh ih Mahaneh Dan ha zu ni kyari; nga nji manjeh le Kiriyat Jearim. ¹³A dag beh a woro le a zu a nji dingli njeh Ifraimu, le a zu a leh Micah. ¹⁴Le abuna egh ni tongno abeni woro ke shin njeh Layish ya nah yi abwa leyang, "Nyerina ni a lah ni ya efot nga nghanh, kuli ma balah, gi sherah minlim, ni muru ndolong gitulla? N'agni nibeni mang nga pagha." ¹⁵Nina agh a kenghe le a zu a leh basadeng, ba Lawiya egh, a balah Micah, le a mag yi kun. ¹⁶Nibeniya aba Dan ni woro tongno topur mwoh, kur riyang ni agi luwa agh, tangha a kunjere ingna leh egh. nghe ¹⁷Abuna ni tongno nga ki shin njeh ye ya wora beh le tol gitulla minlim egh, ni efot, ni akuli ma balah, ni muru ndolong gitulla minlim, nga malah tangni kunjere ya ni abuna ni woro tongno topur mwoh ni kur riyang ni agi tahlua agh. ¹⁸Ngha a ingni ni a leh Micah le a tol gi sherah minlim egh, ni efot, ni akuli ma balah, ni muru ndolong gitulla minlim, malah egh ihli yang, "Mang nga pagha?" ¹⁹Anah yi, "Bol gung! Tig bwoh a kunno le a zu ni sung, le a dig tehrung ni malah a binsung. Bor na uwor mama aka digni malah le bwa mwoh agh, ko dig malah le kunburi ni kunvarre a Israila agh?" ²⁰Yahli malah egh posso. Le tol gi sherah minlim egh, ni efot, ni akuli ma balah, ni muru ndolong gitulla minlim, le wor ni abayong nghe. ²¹Nina agh a pilla le a wor woro leyang, a tigha amuna ma kennina, ni agiluwo leyang ni agikunna leyang maguliyi na a dum yang. ²²Ngha a wori duna kukwo agh ni leh Micah agh, a gorra abuna abeni a kahri leh Micah agh bin mona, le a bangha a kumma aba Dan. ²³A mag yi aba Dan jollo, le a pilla anah yi Micah, "Mang pag giri ke a gor yong a kpaß yong bin mona?" ²⁴Nah, "N'ibna akuli ni gil agh, ntolla malah lang, le yong nga nga woro. Mang deshili uwo ndag nghanh? Ni yellang ni nga ihli nang, 'Mang ki gangso?'" ²⁵Aba Dan nah yi, "Ka dagsung ih bi shi ogho a wab te gubung nga, ko abuna ba yehlulla ka kahwo ni luwa, le weh ni aba liyo kwa a wol nluo yang." ²⁶Le aba Dan wor woro leyang. Ngha Micah shinni a uware ni masso agh, pilla le wora leh. ²⁷Aba Micah tol ga Micah gil agh, deshili ni malah le, le a zu a Layish, a bin abayongni dig ololo nyha ni gangsa a agh, le a wol nluo yang ni garabwoh le pingshi lah magula egh. ²⁸Bwa nyha ka ashi yang nga ate Sidon sabna ni yang, le a nyha ni gipagna ni kpaß yang ni bung nga. Beh nagh kahri Beth Rehob. Aba Dan ye bag lah magula egh le digha beh. ²⁹A gor lulli lah magula egh ih Dan, lulli kahyi yang Dan, beni mwoh ni a ntiri amuna Israila agh. Keminiya lulli lah magula egh ya a gori pa ih Layish. ³⁰Aba Dan tig yi muyang gi sherah minlim, Jonathan muna Gerhom, muna Musa, ini ni amuni ni digha amalal le kunvarre le aba Dan ha kare ni a bolli yang guro agh. ³¹Nina agh a gushi gi sherah minlim le Micah ni gil agh ni kunbang ni kwa tollo leh Kulli nga a Shiloh agh.

Chapter 19

¹A kunbang ngho aba Israila nyha ni murung ngha, le bwa ba Lawiya ngha nghan, digha minlah a ngeh Ifraimu. Tol yi muri bamah ni minmah guro a Betelehem ni Yahuda agh. ²Keminiya minmah gure pagh yi giri ninga mah njah; daghi le wor gile a leh tehri a Betelehem ni Yahuda agh. Digha beh shienri ihne. ³Le buhri logho le pir tye ate ka nuh muri ih bi nyerre. A wor ni guro le, ni anbuljeng bahri. zuni mo a leh tehri. Ngha teh muna ngalang nghe shinni ya, pag binmurubang lungri nini. ⁴Nkilli, teh muna ngalang nghe nuh muri ih bi dig ni yang ma kara tahro. A lih ni nuh, le a nongho. ⁵A kara ma ihne ya log niberi gil ri ih ka woro, keminiya teh muna ngalang nghe nah yi nkilli, "Lih brodi sang fittong kedebang a woro." ⁶Nina agh a yangha kwa bahri ya a digha ngeh a lih ni nuh. Le teh muna ngalang nghe nah, "Kukushi agha a nong deshili a kum kunbang ma bonna." ⁷Ngha ba Lawiya egh logni ka wori ya, teh muna ngalang nghe jimmi ih digha, nina agh ariyi yahli le nongha beh deshili. ⁸Kara ma tongno agh, log niberi ih woro, keminiya teh muna ngalang nghe nah, "Lih brodi, le a lel ba kara." zNina agh a yangha bahri ya a lih gilihna. ⁹Ngha ba Lawiya ni minmah guro le ni guro le logho ka wori ya, nkilli teh muna ngalang nghe nah yi, "Shina nibeni, kara ngha ki duro ki kah a kapolla. Kukushi ye nongho, le a kum junbang mabonna. A gan log niberi kpikpi kaberi le a wora lah." ¹⁰Keminiya ba Lawiya egh ni agni tele nongho agh. Logho le woro. Wora nji Jebus (ini pag Urushalima). Yangha ni anbuljeng bahri- le a wor ni minmah guro le. ¹¹Ngha a billi bang kaahri Yebus agh, kara wara woro, le guro nah yi telelah le, "Zu, shi kengha a leh aba Yebusiya le shi nongghang." ¹²Telelah nah yi, "Ni sa kengha a ngeh le abayong ma sa ni aba Israila ni ya agh. Sa wora Gibiya." ¹³Ba Lawiya egh nah basadeng nghe, "Zu, le ih ingna mwoh le abogho, le shi nongha a gibiya ko Ramah." ¹⁴Nina agh a woro, le a zu gyañ ni Gibiya, a kasa ngeh Banyamin pyerari ingna le kara. ¹⁵A kenghe le a nongha Gibiya. A woro aka digha njahli a bin kpaba, keminiya bwa nyha tol yang kehni leh a nong nghan ngha. ¹⁶Keminiya bagula ngha pura a bin tumo le a bang ni kapolla ye. Ini ba ngeh Ifraimu, le yang ngha ih digha a Gibiya ma kunbang fittong. Keminiya abayong ni ki diigha beh ya aba Banyamin ni. ¹⁷Logshi nji le shina aba gingbiri a bin kpaba. Bagula egh nah, "Nga kah nji yebbang? Nji yebbang ni pur nghan?" ¹⁸Ba Lawiya nah yi, "Shi sung ngha njere shi pura Betelehem ni Yahuda agh sa kah minlah ni a ngeh Ifraimu agh, mama beh ni pur nghan. Nwora Betelehem ni a Yahuda agh, le myang ngi kah a leh Yahweh, keminiya bwa nyha mwoh ka tollang ka kahni leh ya. ¹⁹Shi sung ngha ni lusung ate mbuljeng lesung, le brodi ni mur inabi ngha nghan temurang ni guro lo mangalang, ni basadeng guro lo ni. Gubung nyha sa alla agh." ²⁰Bagula ye mag yi yang kun, "Ololo ih bi digni yong! Nga tol dungro leyong kwa. Giri mwoh ke ih bi n'ongha bin kpaba ni ya." ²¹Nina agh beh zuni ba Lawiya a leh le pih ambulnjeng gilih. A lag kushiyang le a lih ni nuh. ²²Ngha yahli yang ki pag ni binmurubang ngha, abuna ngha nghan a ngeh ye, abayong ma nangna, zu kangni leh, wol kunkangna. A wabteng ri baguleh, telelah ye, ki nah, "Zuni sung abuna ni zu a liyoh agh, ate sa yeri yang." ²³Beh, telelah ye, puro zu a bin yang le nah yi yang, "Oh oh, amuna tehrang, kukushi, ke ih bi mpag gimashihra ni ya! Behni ya biri ni liyang, ke ih bi mpag gi irribiyina ma nangna ni ya!" ²⁴Nshinna, muna ngalang lang ngha ni yeri babura agh, ni minmah guro ngha. Le ih bi nzuni yang dabeng nibeni. Mpag ga yahli yong tol agh ni ya, le mbihiy yang. Keminiya ke ih bi mpag jah gi irribiyina ma nangna ri beni ya!" ²⁵Keminiya abeh ni teshi kiriyang ri ya, nina agh beh bol minmah guro le zuni bin yang. A nongni ni mo a tenne ni bihiy ni duh ye kwa, le ni duhdur bang ngha a dag yi ih woro. ²⁶Ni duhrubang ngha bameh zu le zu kpah a kun kahla le beh, bah telelah le pag nghan ngha, le nongha beh ha kahra puro. ²⁷Telelah le log niberi le logshi kunjere lah ye, le puro woro. Ni gan shin minmah guro le ni nongha kunjere ya, ni bih a muri kunkangna. ²⁸Ba Lawiya egh nah yi, "Logho. Ih bi shi woro." Keminiya ni pil yi ya. Tolli tigha muri mbuljeng, le beh wora lah. ²⁹Ngha ba Lawiya egh zuni lah agh, tol njibwo, le bol minmah guro le kashiyi nkunle lumpur bahri, le tashibang ne ba kwa agh a ngeh Israila. ³⁰Beni kwa shin gire ya nah, "Jah ga ni pah pag ri ko a shina logha ri kahra ni aba Israila puri a ngeh Masar agh zuni ni kyari. Ndengsa muri! Nwabi sung ga sa pag ga!"

Chapter 20

¹Le aba-Israel- logha Dan kenna Beersheba, kpaɓni njeh Gilead ye- zu abeng, le kpaɓmurung le abwa kpaɓɓa binmona ninga bwa mwoh a kundum Yahweh a Mizpah. ²Ke amagulina le abwa kwa, akunbiri ma Israel kwa, tol bin tangha le yang a kpaɓɓa abwa le Kulli-400,000 ab.a kusung ni garabuwo gilriyang te wolrung agh.³Nibeniya aba-Benjamin ogna ih aba-Israel wara a Mizpah. Ke aba Israel nah, "Waɓɓi sung niyellang ni temashihra ni pagni ." ⁴"Ke aba-Levi, bura bamah ni a wol nlueh ya, agha, " Nzu aGibeah anjeh la aba Benjamin, Mini ni bamahmakyena, te nongha beh.⁵Ni duh agh, abakundunna ma Gibeah pura rang, kangni lah, atollo aka wol nlueh. A nong ni bamahmakyena ah tenne, le wuh. ⁶Ih tol bamahmakyena le nkashiya ngiri lulushi, le ntashi bang ni gusha ah kasa njeh ni kwa'agh gibere le Israel ni ya, atema a pagna temashihra ninga gipagna giyibina manangna a Israel. ⁷Nibeniya, yong kwa aba-Israel, ihɓi waɓteng ni Nahteng amuri."⁸Abwa kwa logho kushimona ninga bwa mwoh, le ah nah, Manona le sung nyha ka wora a gunri le ya, le manona le sung nyha ka nyera aliye ya! ⁹Keminiya nibeniya gah ni mwoh shi pag yi Gibeah: Shi pura ri yang ninga mama nyabi dum mi sung agh. ¹⁰Shintolla abuna lum le ma woro-tongno ari akunbiri ma Israel kwa, ni woro-tongo le gweh mwoh, ni gweh mwoh le gweh lum, te kum agilihna ate abwa ni,nina'agh le aka zu a Gibeah ni Benjamin agh, aka fugshi yangate giyiribina manangna ni apgha a Israel agh." ¹¹Nina'agh abuna ni kwa a Israelkpaɓɓa amuri lahmagulla, kpaɓɓa ninga bwa mwoh. ¹²Ke akunbiri le Israel tashi abuna ari a kunbiri ma Benjamin., ki nah, "Temashihra mang pagha a ntiri yong ngho? ¹³Nina'agh, ih pah sung abayong mashihra ma Gibeah, nina'agh shi wol nluoh yang, le shi pushi agimashihra ni kwa a Israel." Keminiya aba-Benjamin ni teshikiri ari teng le amuna ter yang, aba Israel. ¹⁴Le amuna Benjamin pura kushimona alahmagulla kenna Gibeah te gil rung wol rung ari amuna Israel. ¹⁵Ke aba-Benjamin pura binmona alahmagulla te wolrung a kare gweh woro-ɓahri pure topurmwoh abatahluah nga a alliyi wolrung ni garabuwo agh. Deshiya, atarina abuna gweh tombahri abeni digha a Gibeah. ¹⁶Ah ntira abatahluah ni gweh tombahri ya ah kattang ni. Beni kwa'agh loghle bug ntangso ari nyongmurung ni ki kpaɓ koh agh. ¹⁷Ni a bangha abeni pura a Benjamin agh, gowo le abuna ni aba-Israel n i ya nga 400,000, abeni alliyi wolrung ni garabuwo agh. Kwa le yang abatahluah ni. ¹⁸Ke aba-Israel logho wora a Bethel, le ke illi Kulli. A illi bang, "Yang mwoh ka purari aba-Benjamin ni kundunna ate mur sung?" Yahweh nah, "Judah ka purari yang ni kundunna."¹⁹Ke amuna Israel kashibang sup le ke nrong tangsa kahri Gibeah. ²⁰Ke abuna ma Israel pur wol rung ri aba-Benjamin. A tig tangshi luah le yang ari yang a Gibeah. ²¹Ke aba-Benjamin pura Gibeah, le wol nlueh abuna gweh woro-ɓahri pur ɓahri a ntira aba-Israel a kare. ²²Keminiya abuna ni Israel agh tengsh riyang le a kpaɓ njang luah abah tangshi nga ni kundunna agh. ²³Le aba-Israel woro ke ɓwah a kundum Yahweh ha kapolla., le ah ag njere abin Yahweh. Ah nah, Ih shi wora awol rung ari amuna ter, aba-Benjamin?" Yahweh nah, 'Ih purari yang!"²⁴Nina'agh aba-Israel woro ari abatahluah ma Benjamin a kara ma ɓahri. ²⁵Amuri kara ma ɓahri ya, aba-Benjamin puro a Gibeah le wolla abuna abea-Israel gweh-lum-pure-tombitahro. Abune kwa'agh alliyi na wolrung ni garabuwo²⁶Le aba-Israel kwa, abwa kwa, wora a Bethel le ɓwah, le digha a kundum Yahweh a gonno a kare ha kenna kapolla le apah gipahna ma pinshina ni gipahna ma olollo a dum Yahweh²⁷Ke aba-Israel illi Yahweh-ate doroshi ma ogrung le Kulli nga beh ɓeri, ²⁸le Phinehas, muna Eleazar muna Aaron, nga ki pagtumo dum doroshi a kara wo-"Ih shi wora a wolrung ɗeshili ari aba-Benjamin, amuna ter sung, ko shi ɗagtebi yi?" Yahweh nah, "Purari yang, ate kaberi ya Nga agni yong nga gani yang,"²⁹Nina'agh Israel tashi abuna abin ma songrina anjeh Gibeah. ³⁰Ke aba-Israel wolrung ari ab ah kara ma tahro, le atig njanh tahlua ari Gibeah ninga mama pah a pag nga. ³¹Le aba-Benjamin pur wolrung ari abwa, le ah piriya yang ari alahmagulla. A logshi wolnlueh ɓaɓɓah le yang. A kenna abuna ma Israel woro pur lum nga wuh ababang ni muri njinjere ɓaɓɓah wora Gibeah³²Le aba-Benjami nah, "A gana yang a yangha abangha ri sung, ninga mama ni kundunna agh." Keminya aba-Israel nah, "ɗey ihɓi shi yere shi ɓangha le shi non yang aɗag lahmagulla a zu ah njere." ³³Abuna ma Israel logho tig njah luah a Baal Tamar. Le aba-Israel ni vulliya abang nga puriya ni myere a bang le yang a Maareh Gibeah. ³⁴Abuna ma Israel ni gweh lum ni kwa atariya purari Gibeah, le wolrung ke gullo, keminiya aba-Benjamin ni yeri agikonina nga gyaɓ ni yang nga. ³⁵Yahweh gana aba-Benjamin a dum Israel. A kara wo agh, aba-Israel girnjah abuna ma Benjamin 25,100. Abeni alliyi wolrung ni garabuwo ni kwa wuh. ³⁶Ke aba-Benjamin suinna a gana yang nga. Ke abuna ma Israel sishi aba-Benjamin, ate ayngaha ashina ri vulliya gibang a njum Gibeah agh. ³⁷Le abuna ni vulliya lgoho ni kahra, le kahra ingna Gibeah, le a wol lahmagulla ye kwa ni kun garabuwo. ³⁸Ke tig gidumna antiri abuna ma Israel ni abuna ni vulliya ma ngih lelle nlagiri ka logho ah lahmagulla. ³⁹Nga aɗum gidumne abuna ma Israel ka pilla a luah. Nibeniya aba-Benjamin logshi wolyang le wolnluoh abuna ma Israel ni ki ka woro mwoh pur lum agh le a nah, "Njiteng ni a yangha a gan yang a kundum sung, ninga mama a luah ma kundunna agh."⁴⁰Keminiya nga jouri lelle ki logni kuli a lahmagulla agh, ke aba-Benjamin pilla ki shin lelle ni ki logho akuli a yeh lahmagulla ye kwa agh. ⁴¹Le abuna ma Israel pilla a mur yang. Ke abuna ma Benjamin koshiyo,

ate ashinna gikonina zu na mur yang.⁴² Nina'agh a ñangha ri abuna ma Israel, ñangha ki ka njijere ñalusung. Keminiya wolrung nge ke wor mur yang. Ke abuna ma Israel puro alahmagulla le girnjah yang abah a ntangha nga.⁴³ A kangni aba-Benjamin, apir yang ni pariya ha kenni yang a Nohah, a njinjere ni kwa kika njitebang le Gibeah agh. ⁴⁴Logha kunbiri le Benjamin, gweh lum pure tombiharo ni wuh, abuna kwa yeri pag luah agh ni.⁴⁵ A pilla ñangha nji ñalusung ni ki ka ri tahli Rimmon agh. Ke aba-Israel wol nlueh gweh tongno magowona le yang a muri njinjere. A woro pir yang , a tayang gyaß a njere ni kwa ki ka Gidom agh, le wolnluoh gweh ñahri a beh. ⁴⁶Abatahluah ma Benjamin ni kpah a kare ya nga gweh wura-pur tongno-abuna ni yeri wolrung ni garabuwo agh; kwa le yang aba yeri nluah ni. ⁴⁷Keminya abuna woro tongno topurmwoh pilla le ñangha nji ñalusung, njiri tahli ma Rimmon. Ha shienri oihne ayangha a ñigha a tahli Rimmon ye. ⁴⁸Le abuna ma Israel pilla nyera ri aminkahyi aba Benjamin ni wolnluoh yang kun garabuwo a nje kwa. agiluwo ni agah kwa akumma. A pinshi a alh ni kwa anjinjere le yang nga.

Chapter 21

¹NiBeniya abuna ba Israila kaniyi na giri a Mizfa, "Bwa nyha a ntiri sung ka pah muna ngalang ih bang wula a bin ba Banyamin agh." ²Le abeh wora Bethel ke dig nghan a dum Yahweh, buah ni ngih yang bororo ha kapolla. ³A gor bang, "Mang pag yi, Yahweh, Kulli le Israila ke ga pag giri bin Israila, ih ke kunvarre lesung nwoh ki bor ni kyari?" ⁴Bang kor agh abayong logni niberi le bag deshile dahra le dahri gipahna pingsa ni gipahna ololo. ⁵Aba Israila nah, "Kunvarre le Israila mayeni ni zu a kpaba bin Yahweh ya?" Ate a kaniyi na giri maBonna a muri beni kwa ni kpaba a bin Yahweh a Mizfa a agh. Anah, "A njiteng ngha a wol nlue." ⁶Aba Israila shin gienna le muna ngih yang Banyamin. Anah, "Ni kyari ya a pushina sung a ntiri Israila. ⁷Yang ka pih abayong ni uwo agh amenah, ate mama shi wara shi kaniyi Yahweh giri ih ni sa dag mwoh leyang ki tig mun a ngalang lesung lah agh." ⁸Anah, "Kunvarre le Israila ma yenni ni kehna bin Yahweh a Mizfa agh?" A yerre ih bwa nyha pura ntiri abayong ni a Jabesh Gilead agh. ⁹Ate ngha abayong logni bi digna leyang ngha, bwa nyha a shina ba digna a Jabesh Gilead a beh ya. ¹⁰Kpaba le bayong tutti aba yeri luwa 12,000 ni lagha ih bi a kah wolla aba digna a Jebesh Gilead ni garabwoh, kpaBni amenah ni amuna. ¹¹"Mpag ga: Babura ni bamah ni kwa yerina ih nongna ni bwa agh a tig yang ate juhro." ¹²Abuna egh kummo a ntiri abeni digha Jabesh Gilead amuna ngalangni ni yeri abuna a nji ri nongni yang ngha agh woro tongno ihne, le a tol yang a kehni a Shiloh ni Kan'ana agh. ¹³Kpaba le bayong kwa tahshi kuntumo le wabbi aba Banyamin abayong ni ngha a nkonno Rimmon ih a yang ngha a pahyang ololo. ¹⁴Aba Banyamin nyerle a kunbang nghe le a pahyang amah Jabesh Gilead abeni a dag ni usulo agh, keminiya amenah egh ni poyerra muyang kwa agh. ¹⁵Abayong nghe shin gienna le aba Banyamin, ate Yahweh tigna koriyo a ntiri akunvarre le Israila. ¹⁶Le aba tenna le kpaba bayong nah, "Ni yellang ni nga kumni yi aba Banyamin abeni a dag ga, a ate mama a wara wolla amh yang ngha?" ¹⁷Anah, "Gibere ngha nghan ka digha ate muri aba Banyamin abba uwo agh, nina agh kunburi egh ni juhro a Israila agh. ¹⁸Ni sa gan pahyang amenah a ntiri amuna ngalang lesung ngha, ate aba Israila kaniyi na giri, ki nah, 'Juhroni ni beni kwa pih ba Banyamin bamah agh.'" ¹⁹Nina agh anah, "Nyerina ni njibuno le Yahweh ngha nghan bogho ni kwa agh Shiloh (mama a nji ebbe le Bethel, nji tehbang le njere ni pura Bethel ki kah Shechem agh, le nji gangra le Lebanon agh)." ²⁰A lagha abuna le aba Banyamin, anah, "Nworo le nvullo nsongro le nlel bang a babang njingung. ²¹Nlel kunbang ni amuna ngalang ma Shiloh ka puri ate tahnwang ngha, le mpuro a bang njingung ni kahra le beni kwa agh ih bi bol yi muri bamah a ntir amuna ngalang ma Shiloh, le nyerle nwora njeh Banyamin. ²²Ngha atehyang ko amuna ngihyang zu a dumisung shiba agh, sa nah yi yang, 'Ndumisung! Le ih bi a digha ate ni shi kumi beni kwa agh bamah a kunbang luwa agh. Awo ngha kpanana, ate mama ni a pah yang amuna ngalang lo agh.'" ²³Aba Banyamin pa nina. A tolla amenah ni yahli yang tol agh a ntiri amuna ngalang ni tang ngwang ngha, le a tol yang amah yang. aA woro le a nyerra bah pag gibere leyang ngha. A ye bagha alah egh le a digha a yeh. ²⁴Le aba Israila dag beh le nyerra lah, benikwa agh a bin kunburi ni kunvarre le, le beni kwa agh a bin gibere le ²⁵A karawo agh murung nyha a Israila agh. Beni kwa agh pag ga shina bor yi ya.

Ruth

Chapter 1

¹Gire pagha akara ni nja le abawaBjuoh nga yahlo kpana njeh, le bwa nghan ngha a Bethlehem ma Judah woro ke dig biri a nje Moab ni mahmi na munabuna le bahri. ²Ke lulli babure Elimelek, ni lulli mahmi ih Naomi. Ke lulli a muni bahri ih Mahlon ni Kilion, aba Ephrath ma Bethlehem ma Judah. A bilbang a nje la Moab la a digha biye. ³Le Elimelek, bura Naomi. wuh, danghi na munabuna le bahri. ⁴Ngho amunabune ke tigha a mah a ntiri a mehna le a moab; ke luli mwoh ih Orpah le lulli mamona ih Ruth. Adigha biye bogho lum. ⁵Le Mahlon ni Kilion wuh kwa, Adaghi ni muri amunabuna nhya babura nhya ⁶Le logho na aminkili la anyere a dag nje Moab atema ih ogha a nje Moab ih Yahweh pagne abaliye pah yang gilihna. ⁷Nina agh dag ba kana woni nghan ngha na aminkili bahri, le a giya njinjere nyera nje Judah. ⁸Naomi nahyi aminkili ni bahri ya, "Woro, nyere, beni kwa, a liye ngih. Deh Yahweh ih dumiyong tolo, ninga mamah ih dumna ngha tolo ri luoh ni meng ngha. ⁹Deh Yahweh pah yong usulo, beni kwa, a liye babura maBbi." Le kpa ra riyang, ni loghshi gih yang a buwa, ¹⁰Le nahyi, 'Owo! Nyeni ni weh a bin a baliyo.'" ¹¹Keminiya Naomi nah, "Mpil njum yong, amunang! Mang paghi te nga wori meng? Nwa oh na amunabuna a yang te muyong, ate adigha abura yong? ¹²"Mpil njum yong, amunang! nwor woro le yong, ate nyayina mashin ma kum babura. Ake nah, 'Ih nga kum babura ni duh,' la nye billa amunabuna, ¹³nina

agh lel yang sete a gulliyo? Ngha digha ninga bangwula na babura agh? Owo, amunang! Gire gi konnang ate muyong ate bih Yahweh pura rang."¹⁴Le aminkili logshi agih yang buwa deshili. Orpah kpari nkili magallang magyi chikara, keminiya Ruth kpagha ri. ¹⁵Naomi nah, "Shinna, bwomah nyena woro bin abaliye na akulli le. Nyenni bwomah."¹⁶Keminiya Ruth nah, "Ka tagha rang ih dagho agh, ate mpil njumang ri piltiyo agh. ate ba kwa a wor nghanh nga, Nga woro; ba kwa adigha nga, Nga digha; abaliyo ka digha abaliyang, Kulli lo ka dig Kulli lang. ¹⁷Ba a wuh nghanh nga, nga wuh, beni aka lingsang nghanh. Deh Yahweh peg gani, dudung, ate gumuya keminiya luoh ni ka koriyi sung."¹⁸Ngha Naomi shin Ruth tolla ih ga wori moh nga, Dangte sangshiri ari¹⁹Nina agh a gya bahri kedebang a zu bilbang ri lah Bethlehem. Gire pagha nga a zu billi bang a Bethlehem agh, binmurbang ma tol lah ye kwa. Ke amehna nah, "Naomi ni gah?" ²⁰Keminiya nahyi yang, "keg ngorang Naomi agh. ih ngorang lullo, ate Bairitennakwa pagnani meng ni lullo mashin. ²¹Nworo adungso, keminiya Yahweh nye nyeshinang deshili ni mbonri. Nina agh kepala ke nga gorang Naomi, shiniya Yahweh wabnakung a murang ni Bairitennakwa magna nga giri rang?"²²Nina agh Naomi ni Ruth mah Moab, minkili, nyeni nje Moab. Le a zu a Bethlehem zu pyera ri tol gisoro kikaya agh

Chapter 2

¹Niḃeniya Naomi nga nna ḃwalung njibin buri, ḃah gikunna ni a kunvare la Elimelech, lulli ih Boaz. ²Ruth, mah moab, nahyi Naomi, "Niḃeniya ḃagha ih woro ike altekoro a shile akiri njigiri aḃagha aḃabang agh. Nga pir teh ḃeni kwa ag njang nga," Nina agh Naomi nahyi, "woro, munang."³Ruth kenne altekoro ga aḃagha aḃabang agh. Le pagha zu a ba ḃabang le Boaz, ḃeni a kunvare la Elimelek. ⁴Nshinna, Boaz zu a Bethlehem le nahyi aḃa pag tumo, "Deh Yahweh ih ḃig ni yong." Le aghi yang, "Deh Yahweh ih mosso,"⁵Le Boaz nah ḃengla le ni ki tignjiri aḃa pag tumo, "Nyang pag bura min ḃamah ni?" ⁶Ke ḃengla le ni ki tignjiri aḃa pag tumo agh nah, Min ḃamah ni nyeni Naomi a nje Moab. ⁷Nah nga, 'kukushi ḃagha ih altekoro a korogiri a njum aḃa pag tumo.' Nina agh ke zu a bah pagha ga logni ḃeri zuni niḃeniya, usulo a lah fitog."⁸Le Boaz nahyi Ruth, "Aya wo ogha nga munagallang lang? Ka ye ki altekoro abi ma sa'a; ka ḃag ḃabang lang nga. Keminiya, tagha bah apag tuma na min amehna lang ni ki pag tumo agh. ⁹Tig njoh ḃabang na aḃuna ki pag tumo egh nga la bil burkushi a shille amehna. Ni waḃḃi a aḃune ka ḃogho wo? Ba kwa awo og njemuru agh, a logle a wora ri bang muru a ki nuh muru mamah amunabuna togha."¹⁰Le kpah kushi Boaz ni kundumi ni gugha njahli. Le nahyi, "Mang paghi ke kum ḃorro a njoh ninga ka gangshi muro rang, biri?" ¹¹Boaz aghile nahyi, "A waḃ nagh, ga kwa a pagha logha ri luoh le buro agh. A ḃagha a terro, gowoh, ni nje billa lo asowate nkilo magallang a zu nje la aḃayong ni na yeriya agh. ¹²Deh Yahweh ih woh na gi pagna lo. Deh a kum wah kwa a bin Yahweh, Kulli a Israila, ḃeni akum vullo a mbur le ya."¹³Le nah, "Le ihḃi kum ḃorro a njoh, magula lang, ate a ginnang, a nah nateng rang yerata, ke minibote mamuna le a tsarilah lo agh"¹⁴Ari kunbang lih gilih Boaz nahyi Ruth, "zu a bah lih shille brodi, a inshi mintana lo muru mba hagna ni, "ḃigha girikari apag tumo, le nonghi njigiri matonna. Ke lih ḃimma ni ḃashile."¹⁵Nga logni ih ga altekoro agh, Boaz tigha aminabuna, nahyi, "ndanghi ih altekoro mamah amuri koro agh, ke paghi ga ni ḃotiya agh. Deshiliya ih pushiyi a kiri njigiri ari mamah a kur agh, indagyi ih altekoro ye ke saghi ya."¹⁷Nina agh altekoro abang egh ha kapola. Le wol akiri njigiri ni aliya ya, ke nji kikaye kehna gwoh. ¹⁸Tolli ingnini a ntiri lah. Le nkili magallang gi shin tekoro ni aliya. Ruth nye pushi nshille nji gah aton nga ma gilih le pih."¹⁹Le nkili magallang nahyi, Njebang ni a altekoro nghan nga ni kari le? Njebang ni a ke pag tumo nga? Deh ḃabura ni agh njoh agh ihḃi mosso," Le Ruth waḃḃi nkili magallang tenanale ḃabura ni pag tele ḃabang ni pag tumo nghan nga. N'nah, "Lulli ḃabura ni pag tele ḃabang ni pag tumo nga ni kari ya ih Boaz."²⁰Naomi nahyi minkili, "Deh ihḃi Yahweh moshi, ḃeni ni ḃag kurte aḃa usulo na luoh agh," Naomi nahyi, "Mḃoh agh aḃa lah sung gyaḃ, mamuna le a ḃwalung-ḃerre le sung ni."²¹Ruth mah Moab nah, "Ininina, waḃ nah nga ni, 'Ih woro ḃig gyaḃ na aḃa pag tumo lang ha zu a malla le tolgisoro kwa.'" ²²Naomi nahyi Ruth minkili, "Mḃonna, munagallang lang, nga wora tsarilah le ni ki paghi tumo agh, ate ka pagho gah ni ḃotiya nga abang ma sa'a"²³Nina agh ḃigha gyaḃ ni amehna ni paghi tuno agh ate ih altekoro ha kenne a malla le tolgisoro ni tolgisoro kikaya. Digni nkili magallang.

Chapter 3

¹Naomi, nkili magallang, nahyi, "munagallang lang, ke ih awo bin usulo, ate a giri ihbi yerata ni weh agh?

²Niḃeniya Boaz, ḃeni atsari lah pag tumo le awo nga ni yang nga, aba lah ḃwala sung ni agh? Nshinna, ih ka woro sari kikaya ni duh atagsa sarigiri.³Nina agh, susso, aḃishi murun, ishi gimaḃonna lo, wora atagsa sarigiri. Keminiya ka ḃum muro ih yero agh sete mal lih giri ni nuh giri. ⁴Keminiya ke nogha njeh, tig njoh ri bin nogho le ni njummo le a kenna bini, fayi kushi, la anogha beh. Le ih ka waḃḃo gah aka pagha." ⁵Ruth nahyi Naomi, "nga pag ga kwa a waḃḃa."⁶Nina agh wora a tagsa sarigiri, le bil aga nkili mangallang tighi ri a. ⁷Ngha Boaz lih ni nuh bang gi ḃoghi nya, woro ke nongha njeh kun ba a ḃang njigiri nghan nga. Le zu jeyijeyi, fayi kushi, le nongha njeh⁸Zu a ntiring duh ih halla. Ih pil le, ḃamah nga nongha kushi! ⁹Le nah, "Awoni yang?" le aghi, "Mini ruth, tsarilah lo. Meshiyi kukura amuri tsarilah lo, ate awoni gyaḃ na ḃwalung."¹⁰Boaz nah, "munagallang, ḃeh Yahweh ihḃi mosso. Tollo mamah aḃung mang ḃeni niya wara ma kunduna, ate na pirte amunadenah, ko ḃa enna or ḃa kumo agh. ¹¹Niḃeniya, munagallang lang, ka ḃang gobbong agh! Ngha pagho gah kwa waḃḃa, ate njeh la aba lah sung kwa nyerina awoni ḃamah maḃonna.¹²Njiteng ni mini ḃwalung, Keminiya ḃwalung nhya nye worang agh. ¹³Digha ba ni duh ni, la ni berri le, Te ni pagho gah tumo le ḃwalung ni agh, ḃonna, ḃaghi ih pag tumo le ḃwalung. Keminiya ni pagho tumo le ḃwalung, le nga paghi, a usulo le Yahweh. Nongho zu a berri¹⁴Ninani nongni kushi ke bang koro. Keminiya kashibang logho ni berri sup ke aḃwa ki nyeri ariyang. Ate Boaz nahna, "Ke a aba nyere ih ḃamah zu na a tagsa sarigiri agh." ¹⁵Le Boaz nah, "Zuni nkommo la megyi a bolli." Ngha pagni ni agh, le pyeri nji kikaya koro magula topurmwoh a yeh le tighi muri. Le wora ntiri lah.¹⁶Ngha Ruth zunni binnkili mangallang agh, nah, "Apane ni nyella, munagallang lang?" Le Ruth waḃḃi nga kwa ḃabure paghi ya. ¹⁷Nah, "Kikaya koro topurmwoh ni agh ih ni pehni, ate nah, A wori ḃogri buh abin nkilo mangallang nga." ¹⁸Le Naomi nah, "ḃigha ba, munagallang lang, ate ḃabure ni ki ushili ya ha sete mal gah ni kari."

Chapter 4

¹Niḃeniya Boaz kenna ke digha kunkala njeh. Fitong, le ḃwalung ma gyaḃ inga Boaz waḃ tele ya ki zu. Boaz nahyi, "Biyang, woro zu digha bah." Le ḃeh zu digha njahli." ²Le Boaz tolla abatenna ni nje ya lum la nah, Ndigha njeh." Ninani a dighni njeh. ³Boaz nahyi a ḃwalum ma gyaḃ, "Naomi, ni nyere nji nje a Moab agh, nga gi mag kassa ngung njeh mamah munater sung Elimelek. ⁴Nshinna ḃonna ke waḃḃi, kiri yong ih og, 'Kurri a nji abayong ni digha ḃagha, ni nji abatenna lang.' Ate ḃeni ka kurri ya, ih kurri, Keminiya na og te kurri ya le, le waḃḃa, ninale nga yere, ake ḃwa nhya ka kurri ya, se weh, la miyang njummo," Le ḃowo nah, "Nga kurri." ⁵Le Boaz nah, "A kara ni akurri bang egh a bin Naomi agh, digna a bol Ruth mah Moab, mah berre ni buri wuh agh, atema a logshi lulli ḃeni wuh a muri giberre le." ⁶Le ḃwalung ma gyaḃ nah, "Ni logle kur yi murang ni nga ni ḃiyi giberre lang nghanh nga. Weh ya tagha tuh kusang a kur yi muro ni, ate mengha ni logle kurri ya." ⁷Niḃeniya gipagna la aba Israila ni ari akunbang nga kpanna kurro ni ariyi agiri agh. Ate yerina agiri kwa, ḃabura pushi kuhra ka pih ḃamurikala le; ri njijere nini a tigni ogrung a Israila. ⁸Ninani ke ḃwalung ma gyaḃ nahyi Boaz, "Kur yi muro ni," la pushi kuhra le. ⁹Le Boaz nahy abatenna abḃayong kwa, "Ndigna ḃa waḃkun ni kari nga kurra aga kwa Elimelek na aga kwa Kilion ni mahlon a bih Naomi. ¹⁰Ninani Ruth mah Moab, mahle Mahlon, Ih agne ihḃi dig mahmag, ate nga logshi lulli ḃabura ni wuh agh a muri giberre le, ninani lulli ni ki kassa a ntiri amunaterri agh logha ri kunkala ni bah agh. Nikari ya yong ḃa waḃkun!" ¹¹Abayong ni kwa kunkala na abatenna nah. "susuni aba waḃkun. Deh Yahweh ih pag ḃamah ni ki zu a lah bino agh ih dig ninga rachel ni Leah, ḃahri ni ḃag lah Israila; ni deh a ḃuhro a Ephrathah a yero a Bethlehem. ¹²Deh liyo pag ninga liye Perez, mah Tamar ḃil yi Judah, njira aminkahwun nga Yahweh ka mpuh ni min ḃamah ni agh." ¹³Ninani Boaz tol Ruth, le dig mahmi. Ingna bini, la Yahweh agni tolmuna la ḃil munabuna. ¹⁴Ke amehna nahyi Naomi, "Deh Yahweh ihḃi mosso, ḃeni ni dagwo ni kari a nhya ni ḃwalung ma gyaḃ, muna ni. Deh aba yeri lulli a Israila. ¹⁵Deh ihḃi dig ḃa nyenshi usulo ni ḃa bollo a nyagha lo, ate minkilo, nga a tol agh, nga orwo amuna tomḃahri, abil yi agh." ¹⁶Naomi tol mune, ḃugha kikili, yuhli. ¹⁷Ke amehna ḃa murikala pih lullu, nahni, "A ḃille Naomi Muna." le pih lullu ih Obed. Le pag ter Jesse, ḃeni pag ter Dauda agh. ¹⁸Niḃeniya a ḃeni ni ki pagha aminkahyi Perez: Perez dig ter Hezron, ¹⁹Hezron dig ter Ram, Ram dig ter Amminadab, ²⁰Amminadab dig ter Nahshon, Nahshon dig ter Salmon, ²¹Salmon dig ter Boaz, Boaz dig ter Obed, ²²Obed dig ter Jesse, ni Jesse dig ter David.

1 Samuel

Chapter 1

¹Bwa nghanh nga a Ramathaim ni Zuphite, ni njeh nkonno ni Ephraim; lulli ih Elkanah muna Jeroham muna Elihu muna Tohu muna Zuph, ḃa Ephraimu. ²Yangha na amehna ḃahri; lulli ma mwoh agh Hannah, le lulli ma ḃahri agh Peninnah. Peninnah yangha na amuna, keminiya Hannah nyha ni ya. ³Bogho ni kwa agh ḃabuni ka dag leh ke ḃogshi ni darih Yahweh ḃabolbang a Shiloh. Amuna Eli ḃahri, Hophni ni Phinehas, amallah le Yahweh, nga beh. ⁴Nga kara zuni ate Elkanah ih darah ma bogho, woro pih Peninnah mahmi nyamma, ni amunabuna na amunagallang kwa. ⁵Keminiya ih woro pih Hannah kasa nyamma dudung, ate mah kun yahli le ni, nina agh Yahweh girah nguri ḃillah le. ⁶Bimah ki lushi yahli mashin ate ihḃi gangshi, ake Yahweh girah nguri ḃillah le. ⁷Ate bogho ri bogho, nga kenna leh Yahweh nil eh agh, bimah ka wor lushi yahli. Nina agh le ingha ḃuwa ni lih gumu agh. ⁸Elkanah buri woro nahyi, Hannah, mang pagyi te a ḃuwa? Mang pagyi te na lih gilih agh? Mang pagyi yahlo ki lulo? Ni worwo amunabuna lum agh?" ⁹A ri mamona le abuno egh agh, Hannah logho ingha a malli lihgiri ni nuh giri a Shiloh agh. Niḃeniya Eli mallah nga digha muri ngunmurung le a girikari ni ki ingna kangna le Yahweh agh. ¹⁰Yangha te ih gangshi ri; njim Yahweh woro ḃuwa mashin. ¹¹Nye ke kur'ogrunh nah, "Yahweh ḃabolbang ate agha shin ganni le gurolo ate a ka gor minlimang rang, ke a jangshi gurolo agh, keminiya pih gurolo munabuna, le mune agh nga poh Yahweh ha akara usulo le kwa, le nkomo ni gi digha a muriya." ¹²Nga ḃamah egh oh a kundum Yahweh ki jimmi agh, Eli shin kuni. ¹³Hannah ki nahteng a nye. Le ngotokuni ki jigra, keminiya a nyha og gih agh. Nina agh Eli tollo ih ḃarina. ¹⁴Eli nahyi ḃamah egh, "Niyelang ni aka wor ḃarini? Pura nji mbah lo." ¹⁵Hannah agh, "oho, magula lang, mini ḃamah mamah bongho ki lullo agh. Nin ḃariya nite nuh gima lulla agh, keminiya miyang gi soḃ yahlang a kundum Yahweh. ¹⁶Ka tollo iih gurolo ni ḃamah ma nangna agh; ngi nahteng a muri a gha ki gangsang nga." ¹⁷Le Eli agha nah, "Woro a olollo; deh Kulli la aba Israila ihḃi nwaoh njimma nga a illini agh." ¹⁸Bamah egh nah, "deh gurolo ihḃi kum ḃorro a njoh," Le ḃamah wor woror le ke lih

gilih; kundumi nhya wa kur agh.¹⁹ Le alogni duhdurbang a kundum Yahweh a bongshi, le a nyera lah yang Ramah deshili. Elkanah yeri mahmi Hannah le Yahweh denshini moh.²⁰ Ngha kunbang pag ni ya, Hannah tolmuna le 6l munabuna. Le gor lulli Samuel, nahn, "atemah illi bang tebi abin Yahweh."²¹ Deshiliya, Elkanah ni aba leh kwa woro a pah gipahna bn Yahweh, dahra ma bogho ni kwa agh ni dungshi kaniyi giri le.²² Keminiya Hannah ni keng nga; nah yi buri, "Ni ngi kah agh sete ntuh mune; le nga zuni mo, ate ih ka zu a dum Yahweh ni dig nghan ha ke kene."²³ Elkanah buri nah yi, "Pag ga a shina bonno agh. Lelli sang ha sete a tuhyi kunkira; ih pagha nina ni Yahweh ka tangni muri tenana le." Nina agh bameh digha yuhli muni ha kunbang ni tuhni kunkira agh.²⁴ Ngha tuhni ya, ih tolle kpaɓni mindemndah ni bogho le tahro agh, ephah mwoh te gilihna, ni duh murunjingung, le zuni mo a leh Yahweh a Shiloh. Nibeniya muna nga uwo fittong dudug.²⁵ Ah tuhmi demndeh bwoh, le a zuni mune bin Eli.²⁶ Nah, "Oh telelah lang! Ni digna lo kwa, telelah lang, mini bahma ni tangha kahro ki jim Yahweh ya.²⁷ Ate muri muna ni ni njimni, le Yahweh pah nang ga mbua njimma a bini ya? ²⁸ Mpahne Yahweh ni, ni nono le kunbang ni kwa ih dig ni ya, a pahne Yahweh ni." Le ih gushi Yahweh a be.

Chapter 2

¹Hannah jim nah, “yahlang pag binmurbang ri Yahweh. Njeme loghna ri Yahweh. Kunang logho amuri aba-shibbi njang, atemah pagna binmurbang ri abba lang.²Nbogh nyha gerenteng ninga Yahweh agh, ate bung nyha ninga ini nyha; tahli nyha ninga Kulli agh.³Ka ye wol kikilo ni gushimurung nga; ke ih bi gi gushimurung pura kuno agh. Ate Yahweh ya Kulli ma yerigiri ni; a pyeshi agipagna a nji bini. ⁴Ntah le agara abuna buhniyina, keminiya abeni engkushi yang nga ka kur ri yang ni massa.⁵A bayong ni dimmah pah muyang te brodi; abayong ni gi go yallo bayong ni dagna te og yallo. Ko abeni tagkobi ya a bilmuna tombahri, keminiya bamah ni amuna dudung agh ka sugho.⁶Yahweh wolluoh ni yah usulo. Nye zuni njimajeh ni loghsa bikuli. ⁷Yahweh pagha abayong babba baenna babba bakumo. Ih nongshi murung, keminiya ih loghshi kuli.⁸Ih loghsa a baenna a tubu. Ih loghsa nyha niya agh a kidding tubu ih pag yang a dagna amunamurung ni tol giberre bin dinna mabwa. Ate ngungtanga le ngungnjah agh Yahweh ni nye tighna ngungnjah amuyong.⁹Ih ka lel kushi yong abayong kunyarita, keminiya abayong mashihra kunyang ka gira apinna, ate bwa nya loghle tagha te muyang ni iritenna agh.¹⁰Abayong tenmurung ri Yahweh agh ka buniyo lulushi; ih ga sangha ri yang a kuli. Yahweh ka wabjuoh mala le ngungnjah; ih ka pih murung iritenna ni loghsa njeme la beni darih ya.”¹¹Le Elkanah wora a Ramah, a liye. Ke mune pagyi Yahweh tumo a kundum Eli mallah.¹²Nibeniya amuna Eli abayong manangna. Na yeri Yahweh agh. ¹³Ke tumo le mallah abayong nga azah pah gipahna darah, denlah le mallah ka zuni njipache-gifungna ma kun tahro a bih, nga nyamma wa baghi ya. ¹⁴Le ihka ishi a nye nkori kangri, ko nkori pinshi muru, ko nkori magula, ko nkori. Gah kwa njipache-gifungna ma kun tahro pushi ya mami mallah ni. Le a pagyi gire a Shiloh ari aba Israila kwa zu a beh agh.¹⁵Ma nangne agh, kedebang aka pinshi bin nyamma ma murun, denlah le mallah ka zu, le nahyi beni ki darih ya, “Mpah nyamma ma tonna ate mallah; ate ni agh ma lannah agh a boh agh, keminiya ma masona kukolo.”¹⁶Ba beh nahyi, “Deh ihbi pinshi bin a nyamma ma murun sang, le a tol mamah kwa yahlo bol nga.” Le ihka nah, “Oho, aka penni nibeni, nyha nina agh le, nga tol iritenna.”¹⁷Gimashihra le amuna bune gogna a kundum Yahweh, ate a jennah gipahna le Yahweh.¹⁸Keminiya Samuel paghi Yahweh tumo ni muna ishi dagrah na njigidenah ma tahna. ¹⁹Bogho ni kwa agh gih soghi min dagrah ka zuni yi, nga zuni buri a pah gipahna darah ma bogho.²⁰Eli ka mossi Elkanah ni mahmi ka nah, “Deh Yahweh pah yong amuna ari bahma ni ate jimma ni jim ni Yahweh agh.” Le a nyera lah yang. ²¹Yahweh nye aghni Hannah, le ye muna pagha a yeh. Ke billah amunabuna tahro ni amunagallang bahri. Niminagh, Samuel wo gullo a kundum Yahweh.²²Nibeniya Eli yahyina dudug; ogna te aga kwa amuni ki paghi Israel kwa agh, ni pagha ni ah nongni na amehna abeni ki paga kun gungri bin kpaaba agh. ²³Nah yi yang, “Mang pag yi ke nga pag jah aga? Ate ogna te gipagna mashihra lo a ntir abayong ni kwa.”²⁴Oh o, amunang; ate kuntumo ni ngi ogha ni bottiya. Ih ntigna abayong le Yahweh shibina ogbang.²⁵Ngha bwa mwoh paghi bih gimashihra agh, Kulli ka wabbi njuoh; keminiya bwa paghi Yahweh gimashihra agh, yang ka wabteng a temuri?” Keminiya ni a og tenana le tehyang nga, ate Yahweh tola ka wolnluo yang. ²⁶Ke muna Samuel gullo, ni buhro abin Yahweh ni bin abayong. ²⁷Nibeniya bwa le Kulli zu bin Eli nahyi, “Yahweh nah, ‘Ni ndum murang ri la ter yong nga ayang nga Masar a gani a leh Friauna?’²⁸Ntariyi weh a ntiri a kunvare ma Israila a dig mallah, ate a tagha ri deshile darah, le ih pinshi gipagnelle, ate ishi dagrah na njigidenah a tangha kundum mang. Pih a liye terro agipahna mi aba Israila pag ni giche.”²⁹Atemang, ke, nga jollang darah lang ni agipahna, mamah tighi yong abah digha nga? Mang pagyi ke awo gussa amunabuna worang te pag muyong ngi nenne na agipahna mabonna aba Israila?”³⁰Nini agh, Yahweh, Kulli le a Israila, nah, ‘N’tolla ih liyoh agh nil eh a terro ka ginya a kundumang ha kikenne.’Keminiya nibeniya Yahweh nah, ‘Ihbi dig jack ni meng ih pag njah gah, ate gussa abeni gussang nga, keminiya abeni jennang nga aka gussang.’³¹Nshinna, a kahra nga ngi zu nga kashi irtenna le yong ni iritenna liye a teryong, ninani na nya kum bagulla a lah yong nga. ³²Nye nga shin gani aba digha nga. Kiminiya a pih aIsraila borro, na logle a kum bagula a liyoh agh. ³³Mamuna le yong ni ni kassa ri deshile darah lang nhang nga, nga tig njuh ihbi ganso, le nga pah yang gi yahlulla a nye yang, le a buhro ni kwa a lah yong nga nga wuh inga abuna niya.³⁴Mamah ni ka dig gidunna ka zu a muri amunabuna lo ni bahri ya, Hphni ni Phinehas: Aka wuh kwa kahra mwoh. ³⁵Ngha loghshi murang mallah mabwa mamah nga pag gah yahlang ni usulo lang tol agh. Ngha gilyi lah mamah ka tagha agh; le ihka ginya kundum murung ni darih ya ha kikenne.³⁶Beni kwa abba a liyoh agh ih zu agh gungha abin ni, illibang te kanda gifugna-maposhina ni nkulli brodi, le ihka nah, “Kukushi tigha ri mamuna tumo le amallah ate ih kumo ih lih a kanda brodi.””

Chapter 3

¹Ke muna Samuel paghi Yahweh tumo a dum Eli. Tenana le Yahweh ni gogwo a ria kahra wo ake shinduna nyha ninga mashin agh. ²Inga kunbang egh ya, Eli, beni nji logna ganshi nyha ishin bang yarata agh, nyangha ih nongha njeh a nye alla le. ³Ke kashinda le Kulli nisang lim nga, ke Samuel nga nongha a kangna le Yahweh, ba a tig doroshi le Kulli nghan nga. ⁴Yahweh gor Samuel, le nah, “Mi yang.” ⁵Samuel bagha kenna bin Eli le nah, “Mi yang, ate a gor rang. Eli nah, “Ni gorro agh; nongha njeh deshili,” Ninani Samuel nyeni ke nongha njeh. ⁶Yahweh gor bang deshili, “Samuel.” Deshiliya Samuel logho kenna bin Eli ke nah, “Mi yang, ate a gor rang,” Eli pilli, “Ni gorro agh, munabuna lang; nongha njeh deshili.” ⁷Ni beniya Samuel nisang yeri gipagna le Yahweh agh, ko kum kuntumo bin Yahweh a wabbi ya. ⁸Yahwe gor Samuel deshili ma tahr. Deshiliya Samuellogho kenna bin Eli ke nah, “Mi yang, ate a gor rang.” Le Eli ki nyere ih Yahweh ni ki gor munabune. ⁹Le Eli nahyi Samuel, “Worro ke nongha njeh deshili; ate nye gorro deshili le, le anah, ‘Nahteng, Yahweh, ate gurolo nga ogh.’” Ninani Samuel nyeni ke nongha njeh abin nongho le deshili. ¹⁰Yahweh zu nji tagha; nye gor bang ninga mamah bo agh, “Samuel, Samuel.” Le Samuel nah, “nahteng, ate gurolo nga ngi ogh.” ¹¹Yahweh nahyi Samuel, “Nshinna, Mi yang muri pag giri Israila mamah kiri beni kwa ogh agh ka wayi. ¹²A ntiring kahra wo agh pag ga kwa nwabba a muri leh ya, logha ri tinne kenna mala le. ¹³Ih wabne nga zuni wabjuoh nde mwoh ari liye ate gimashihra ni nyeri tebiya, Ate amunabuna le njuma ni yommo amuyang ni teshi yang nga. ¹⁴Ate nwale kaniyigiri inliye Eli ke gimashihra le liye agh aloghle atoyini ni darah ko gipahna agh.” ¹⁵Samuel nongha njeh ke bang kwari; le logshi akunkangna liye Yahweh. Keminiya Samuel nhga gi bang gobbong wabbi Eli shinduna egh. ¹⁶Le Eli gor Samuel le nah, “Samuel, munabuna lang.” Samuel nah, “Mi yang.” ¹⁷Le nah, “Mang ngi pag tenanani wabbo agh? Kukushi ka songri nga niya. Deh Kulli pagho ni, dudung, ate a songri ngumung ari atenana ni kwa wabbo agh.” ¹⁸Samuel wabbi nga kwa agh, ni songri ngumung agh. Eli nah, ‘Yahweh ni. Ihbi pagha kwa bogyi ya.’ ¹⁹Samuel gullo, Yahweh nga ni moh, ni dag tenana shinduna kpa njahli agh. ²⁰A Israila kwa logha Dan kenna Bersheba nyerina ih Yahweh tolla Samuel ih dig fashinduna le. ²¹Yahweh nye purrari deshili a Shiloh, ate dum muri ri Samuel a Shiloh ri tenana le.

Chapter 5

¹Niḇeniya a Philistine ware agh doroshi le Kulli, le adag Ebenezer a zuni Ashdod. ²Ke Philistine tol doroshi le Kulli a zu a tigha leh Dagon, a teshi girikari Dagon. ³Ngha aḇa Ashdod logni ni ḇeriya, shins, Dagon kpahna ni kundūmi njahli a kundūm doroshi le Yahweh. Ninani logshi ni Dagon a tessa bin tagha le dēshili. ⁴Keminiya ngha a logni ni ḇehri sussuḇ agh, shinni, Dagon kpahna ni kundūmi njahli a kundūm doroshi le Yahweh. Ke muri Dagon kpanna abih ḇuniyina nongha a kun kangna. Njeme le Dagon ni kunkolo wa oh ari. ⁵Ini pagyi, ha ni kahri, amallah le Dagon ni Ashdod ni ḇeni kwa zu a lah Dagon ni ki par kushi a kun kangna le Dagon no Ashdod. ⁶Bih Yahweh ndurina a mura aḇa Ashdod. Le meshi yang subḇi yang ngiluoh, Ashdod ni kangna le kwa. ⁷Ngha nji abuna ma Ashdod tuhni ri ga pagha, le anah, “Doroshi le Kulli la Israila ni ki dīgha abin sung ngha, ate bih ndurina amusung ni ri Dagon kulli le sung.” ⁸Ninani atashi kuntumo a kpaḇḇa amurung a Philistine kwa; le nahyi yang, “Mang sa pagni doroshi le Kulli la Israila?” Le agha, “Deh doroshi le Kulli la Israila ihḇi a zuni a Gath.” Ninani a tollo doroshi le Kulli la Israila a beh. ⁹Keminiya nijumo ni a zuni ni agh, le bih Yahweh ngha ri leh, tighi yang ngiluoh maguliyina. Le tighi abuna nil eh agh, amakenina na maguliyina; ngiluoh ma kpa riyang. ¹⁰Ninani le a tashi bang ni doroshi le Kulli a Ekron. Keminiya bilbang doroshi le Kulli ni a Ekron, ke aḇah Ekron mag jollo, nahni, “A zune ni sung doroshi le Kulli le Israila ihḇi wol wuh sung na aḇah lah sung.” ¹¹Ninani atashi bang a kpaḇḇa amurung la aḇah Philistine; a nahyi yang, “Ih tuhti doroshi le Kulli le a Israila, ihḇi nyera njeh le, ate ke ihḇi wol wuh sung ni aḇah lah sung ngha.” Ate ngiluoh malla njeh kwa; bih Kulli ndurina a beh. ¹²Ke abuna ni wuh agh ngiluoh ngha ri yang, le ḇuwa njeh wora kuli.

Chapter 6

¹Niḇeniya doroshi le Yahweh nga a nje la Philistine shieri tombahri. ²Le abah Philistine gora amallah, ni abah wolnjeh; a nahyi yang, “Mang shi pagni doroshi le Yahweh? Ih wabbi sung njere nis hi nyeni nini ya a njeh le.”³Ke amallah ni abah wolnjeh nah, “Ake nga tuhti doroshi le Kulli a Israila le, ninga nyeshi ni mbogre agh; mang kwa nga pag le ih tuhti ni gipahna ma tol gimashihra. Le nga kum iritenna, ke inga yere mang paghi ke bih ni tolla riyong nga sete nibiyeni.” ⁴Le a nah, “Mang nga pag gipahna ma tol gimashihra nga shi nyeni yangha?” Le pilla, “Gifugna ma gimoara togno, gifugna ma gwafara togno, togno egh ihbi billa ri gowoh le amurung ni togno la abah Philistine. Ate jah agah kpa riyong nga ini kpa ri amurung.”⁵Ninani nga gilli nga pur gimoara agh, niga pur gwafara ni jurri njeh agh, le ngushi Kulli ma Israila. Ko ihka logshi bih ari yong, ari akulli, ni ri nje le yong. ⁶Mang paghi te nga tengshi akunyahli yong, ninga mamah abah-Masar ni Firauna tengshi akunyahli yang agh? Ninga ni Kulli le Israila wollu yang mashin; ke abah Masar ni magyi abayong bung, adag beh?⁷Niḇeniya le, ih gil nyegwoh ni anghih ndah bahri mamah nisang tol soro nghanh nga. Nkura andah bahri egh a ri nyegwoh, keminiya mponna amuna andah adag biye a wori ri lah. ⁸Ntol doroshi le Yahweh ih tigha ayeh nyegwoh, ni agi gifugna, mamah nga nyeni ni ninga gipahna ma tol gimashihra, ayeh akwati a kirkari. Ih tuhti yang a wor woro le yang, ⁹Keminiya nshin bang. Ate a ma shua njere nje ni kika Beth Shemesh, le Yahweh ni tighi sung mpeh magulla. Keminiya ate nhya, le shi nyere nle bih ni wol sung; le gire ma nji pyerari ni pyere.”¹⁰Ke abune pag ninga mamah a wabbi yang nga a bolla anghih ndah bahri, a kurra ri nyegwoh, le a sogra amun ndah a lah. ¹¹Le tig doroshi le Yahweh a yeh nyegwoh, a kpaḇbi ni akwati ni atigha agifugna gwafara ni mo gimoara. ¹²Ke andah wor sir ma shua nji Beth Shemesh. Le a bol njeregulla mwoh, a woro fuwayini na ken nga a nji malih ko makatag. Ke amurung le a Philistine sogha tayang ha njang le Beth Shemesh.¹³Niḇeniya abayong ni Beth Shemesh nga gi tolgisoro ma kikaya le yang a njonlong. Nga a logshi ni niyang nghanh la ashin doroshi, le pag binmurbang.¹⁴Ke nyegwoh bilbang a bang le Joshua alah Beth Shemesh le zu tagha biye. Tahli magulla nga beh, le a waghi ngung nyegwoh ye, le pah gipahna ma pinshina ni andah egh abin Yahweh. ¹⁵Le abah Levi tol doroshi le Yahweh ni akwati ni kariya, ni agi gifugna a tigha amuri tahli magulla. Ke abuna ni Beth Shemesh pah gipahna ma pinshina ni darih Yahweh a kahre.¹⁶Nga amurung tongno le a Philistine shinni gah agh a nyen kahre a Ekron.¹⁷A nga ni pagha agifugna ma gimoara ma mah a Philistine nyeni ate gipahna ma tol gimashihra ih mi Yahweh-mwoh ate Ashdod, mwoh ate Gaza, mwoh ate Ashkelon, mwoh ate Gath, mwoh ate Ekron. ¹⁸Gowoh la gifugna ma gwafara nghanh ninga gowoh la alah yang kwa a Philistine ari amurung le yang tongno, kwa agh alah ni aminlah a kangnine ni garun. Ke tahli magulla, ni girikari bah a sulli doroshi le Yahweh, dig wabkun a kahre a bang le Joshua ba-Bethshemesh.¹⁹Yahweh wolla a nshilla aabuna ma Beth Shemesh ate a shinna bayeh doroshi le Yahweh. Wol wuh abuna gweh lum tongno ni worotongno tombahri. Abayong fuwa luoh, ate Yahweh yimma abayong mashin. ²⁰Ke abuna ni Beth Shemesh nah, “Yang logle tagh kundum Yahweh, Kulli magerenteng ni? Yang doroshi ka woro abini?”²¹Ke a tashi kuntumo ari abah Kiriath Jearim, nahn, “A Philistine nyena ni doroshi le Yahweh; nzu nji tolli bih yong.”

Chapter 7

¹Aba Kiriath Jearim zu tolla doroshi le Yahweh, le zuni a leh Abinadab ni muri dingli ya. Ah tig Eleazar muni sa ih bol doroshi le Yahweh. ²Logha ri kara ni doroshi uwoni a Kiriath Jearim, kunbang dudug duro, abogho woromwoh. Baleh Israel kwa bua'agh ni alla ka nyera bin Yahweh. ³Samuel wabih baleh Israel kwa, "ngha nyera bin Yahweh ni yahli yong kwa agh, mpushi akuli masa ni Ashtoreth a ntiri yong, nyeni yahli yong bin Yahweh, le ngushi ni muri le ih ka ashi yong a bih aba Philistine." ⁴Le aba Israel pushiyi Baal ni Ashtoreth, le gushi Yahweh ni muri. ⁵Le Samuel nah, "Nzuni Israel kwa binmona a Mizpah, le nga jim Yahweh ate muyong." ⁶Ah kpaaba a Mizpah, a nyer muru le a sobah njahli a dum Yahweh. Ah gonno a kare ni nah, "Shi pagne Yahweh gimashihra." A be ni Samuel wabnjuo a ntiri aba Israel nghan ni billi abayong nghe. ⁷Nibeniya ngha aba Philistine ogni ih aba Israel kpaaba a Mizpah agh, amurung le aba Philistine kehni Israel ni luwa. Ngha aba Israel ogni ya, ngo bong wolla yang ri aba Philistine. ⁸Le aba Israel nah yi Samuel, "Ka dag te gor Yahweh Kulli lesung ate musung ngha, nina agh ih ka ashi sung a bih aba Philistine." ⁹Samuel tol muna njuh ma lishina le peh dahra ma pingshina kwa a bin Yahweh. Le Samuel gor Yahweh a temuri Israel, le Yahweh pil yi ne. ¹⁰Ngha Samuel ki pahni dahra pingsa agh, aba Philistine zuna gyaab ate kpar Israel ni luwa. Keminiya Yahweh sahgha ni gih bororo a kare a ri aba Philistine le tig yang a gindilla, le aba Israel lihlua muyang. ¹¹Aba Israel pura mizpah, ni pirra aba Philistine wolnuo yang ha kahri Beth kar. ¹²Le Samuel tol atahli le tigha a ntiring le Mizpah ni Shen. Gor lulli be ih Ebenezer, ki nah, "Ih kikara Yahweh angnina sung." ¹³Nina agh a gannakun aba Philistine le ni ah ye a ingna njang le Israel agh. Yahweh logshina bih a muri aba Philistine a yeh akara le Samuel kwa. ¹⁴Alah ni aba Philistine agha bih Israel agh, Israel agna yang be, logha Ekron kena gath; Israel agna akasa anjeh le a bih aba Philistine. Le digna ololo ngha nghan a ntiri Israel ni Amorit. ¹⁵Samuel wabna njuo a Israel a yeh akara usulo le kwa. ¹⁶Bogho ni kwa agh ih ginya ih kangna logha Bethel, kena Gilgal, le ih kah Mizpah. Ih tuh njuo ate Israel a ba kwa ni ya. ¹⁷Le ih ka nyera Ramah, ate leh ngha be; le a be deshiliya ih tuhnjuo nghan ate Israel. Deshiliya bagna deshile dahra nghan ate Yahweh.

Chapter 8

¹Ngha Samuel yahyini ya, tigha amuni aba wabnjuo muri Israel. ²Lulli minballa ni hi Joel, le lulli ma bahri ya Abijah. Ah yangni a pagha aba wabnjuo a Beersheba. ³Amuni ni ginya njinjere le ya, keminiya a bangha tye buhri ni nyha a njiteng ngha agh. Ah agna lihkun ni kenghi dum njiteng. ⁴Le aba tenna le Israel kpaba binmona le zu a bin Samuel a Ramah. ⁵Ah nah yi, "Shina, a yahyina, le amuno nyha ki ginya a njijere lo agh. Tol yi sung murung ih bi wabisung njuo ninga anshile abayong kwa." ⁶Keminiya bang ni bor yi Samuel ngha ah wabnih, "Pahsung murung ih wabi sung njuo." Nina agh Samuel jimna Yahweh. ⁷Yahweh nah yi Samuel, "Bil gih abayong nghe ri ga kwa ah waboh agh; ate a woni ah shibi ya, keminiya mini ah shiba a dig murung a muyang." ⁸Gipagna mwoh ni ah pagha ke logha ri kara ni mpushini yang a Egypt agh-a dag nang ni gushi akuli ma sa- nibeniya ah yangha a pagwo ne nina deshili. ⁹Nibeniya teshikiro ri yang; keminiya lagyang yarata le ih bi a yere ih ni ri gibilla ma yenih murung nghe ka nongni murung muyang." ¹⁰Nina agh Samuel wab atenana le Yahweh bin abayong ni ki ihlibang te murung ngha. ¹¹Nah, "Aga ni ka pag agibilla le murung beni ka nongmurung muyong ngha. Ih ka tolla amuna yong ni tig yang ri anyeh- gwoh piri le ni aba kogpiri, ni aba bangha dum anyeh- gwo piri le. ¹²Ih ka tol yi muri amagula luwa le aworotongno lum ni amagula luwa le aworo bahri purlum. Ih tigha ababa ka jughi njahli, ababa ka pongissoro, ni ababa ka tul yi giburra luwa ni agi tumo ate anyeh gwo piri le. ¹³Deshiliya ih ka tolla amunangalang leyong ka dig aba kpabih murun ma susunang, aba langgilih, ni aba tongiri. ¹⁴Ih ka agha ababang leyong mabonna, ababang njingung leyong, ni ababang njingung olive leyong, le ih peh a bin aba pag yi tumo. ¹⁵Ih ka ag lum le anjigiri leyong ni ma ababang njingung leyong le ih pih amagula tumo le ni aba pag yi tumo. ¹⁶Ih ka agha adenglah leyong mabuna ni ansahri lah leyong ni andah ma nennina leyong, ni ambuljeng leyong; ih ka tig yang kwa ah pagtumo ate muri. ¹⁷Ih ka tol lum le agiluwo leyong, le nga digha aguro ¹⁸le. Le a kare ya nga bua ate murung leyong beni ntollo ate muyang nga; keminiya Yahweh ni ki pil yi yong a kara wo agh." ¹⁹Keminiya abayong shibi teshikiri yang ri Samuel; Ah nah, "Oh o! Digna murung ka pagha a musung ²⁰nina agh ate sa dig ninga anshile abayong kwa, le ate murunglesung ka wabi sung njuo ni wora dum sung a wolrung kunluwa." ²¹Ngha Samuel ogni atenana le abayong kwa agh bishili yang a kiri Yahweh. ²²Yahweh nah yi Samuel, "Bil gih yang le a tigyi yang murung ih nongmurung muyang." Nina agh Samuel nah yi abuna le Israel, "Beni kwa agh ih bi wora lahmagula le."

Chapter 9

¹Bwah nga nghanh pura Benjamin, Bah ki kunna ni dugug. Luhli Kish muhna Abiel muna Zeror muna Bekorath muna Aphiah, ²Yahni muna ni luhli Saul, Bisaden mah bohgha. Bung nyah ah tiein ah bah Israel behni wohri ni bohden gha. Loghar kgogreh wora kuli sabna uwo beni kwa agh. ³Nbehniyah ah bull jen le Kish, Teh Saul, buhwara, Ngha Kish nahyi Saul muhni, ih tol Denlah muwoh ni yohgh, lohwoh ah kah cinbang teh ah bull jen eh. ⁴NiBeniyah Saul duhra tirin nkohnon nje Ephraim yeh wohra tirin gun jeh Shalisa, nah kunyan behgha. Le yah duhrow wohra gunje le bah Benjamites, Nah yan kunyanha. ⁵Ngha ah juhni ah nje le Zuph agh, Saul nah yi denglah le ni ni ni yah, "zu, shi nyere,ko tehrang ka dag te gangshi yahli muri ambuljeng, le ka gangshi ri temusung." ⁶keminiya denglah ye nah yi, "Shina nibeni, bwa le Kulli nga nghanh a lahmagula ni. Bwa ni ah gushiya ni; ga kwa wabbah nga ki dig njiteng. Ih bi shi kah bini, gor le ih ka wabi sung njinjere ni sa wori ya." ⁷Le Saul nahyi denglahle, Ngha shi kenha yehre mang ka junni beh? brocli ni ah luhwah wahrah guhmuyah ah dum ni sa junni ah bin buhwale Kulliyah. Mang buhnsun? ⁸Denla ahkah nahyi Saul, "Myangni muwoh tirin ihneh leh shekel leh silver mahma gah pi buwahle Kulli ya, duhnisu nji jerehni nja. ⁹Ngha kahna ah Israela, ah, Ngha buwah ki al yeritengle Kulli ah, Nah, "Juh, lehsu wohro bin sinbang. "Ihni pahyi ke ni kyahri Ah bah agkuntumo bin Kulli nga kanah ah gohyan ah bah cinbang. ¹⁰Le Saul nahyi denlahle, "Wabbah lo mah buwahni juh, suh wohro; Nihgi ah ah wohrah ntirin lah barah buwah Kulli nyah hangha. ¹¹Ni gah mama ah wohri bi Kulli le nkohnon, Ah kuhma bata nmuhnan ngallant ka nounng muhru, Saul ni denglahle ah nahyi yan, "ba sinbang agha bah le?" ¹²Ah agha, ahnah, "Yongho, cihni, yanghah dunyon. ih kahra, Ate yongha juh ah tirin lah ni kyahri, Ate ah buhwah ah ni gipannele yan ni kyahri ah bin dihna bi kuhli. ¹³Nihbehni, Nihbehni ih ingna ntirin lah nga kuhni ate ih wohrownkuhli bah ih lihgi nga. Ah buwah ni ki liah sete juh, ate ih moshi gi pahna, Nih njumoh ah behni ah gohha ka lih. Nibbehniyah ih wohro, Gah kuhni nibeni, nibehni. " ¹⁴Nibehni ah ah wohra tihri lah, nga ingni ni tiri lah ah, Ah sin Samuel puhra ki juwah ah ipinhg tirin lah, ah samuel puhra ki juwah nji piyah ih ehbeh bin mah Kulli buwah. ¹⁵Nibehni ah kahrani ke Saul luhni ah, Yahweh pangshi na gah nga ha ah bin Samuel. ¹⁶Kahbehri kyan bengni gah ga tashi buwah ah njehle Benjamin, leh gah bissih muhrung ih bi dig murung a muhri ah bahyen Israela. Ih ashi ah bahyon lan ah bi bah Philistines. Ih wahra sinsin ah bahyonlan ni njun ehna ate buwahle yan mah ashibang juhna bihngah. ¹⁷Ngha Samuel shini Saul agh, Yahweh wabih, "Beni nwafo ate muri ya nga! ini ih pag beni ka nongmurung muri abayong lang nga." ¹⁸Le Saul zu gya ni Samuel ah kunkahla, Nah, "Wabban leh eh bah sin bannghe?" ¹⁹Samuel aghi Saul Nahyi, "Mihni bah sinbang wohrow bah woh ke meng ah bi Kulli mah buwah, Ni kyahri ya ah lih giri ni meng. Nibehri gah dau woh ah wohro, leh ga wabboh ga kuwa kun yio-ah. ²⁰Ni gah bull jenlohni buhrow kahra tahro ni woh, ah, ka ganshi row teh yangha. ah wahra ah kun yang. Le ah muhri yan gih al, lahle ah Israela kwah digha? Nyahni behni ah row ni leha tohrow ah.? ²¹Saul agha ni nahyi, "Mihni bag Benjamite, leh mamah puhrow in kunbuhri makehna ah Israela? Kunbuhwahre angni pagh mah kehna ni ah kunbuhwahre kunbuhri ah Benjamin? Mang pahgiri ka oh nahteng ahrang ah jah dignahni le? ²²Ngha Samuel tol Saul ni denlahle, Juhni yan ah kahna mah guhla, digni yan piye ah bi Kulli le ah behni ah gohro bah juh, ah, ah behni kehna wuhra muwoh puh lum. ²³Samuel nahyi bah langgiri, "zuhni nji bah npoh, ah, mamah nahwoh, ah tig sa." ²⁴Leh bah langhgiri tolli bi Kulli belg mangha ah muhri ah gila ke Saul. Le Samuel nah, "Shin ga ah woro a tigha ah dumo agh. Lih yi, ate a tigne a temuro ha sete kunbang ni a tigha tebi ya, logha ri kunbang ni nwabah ih, 'Ngora abayong nghe.'" Nina agh Saul lih gilih ni Saamuel a kare. ²⁵Ngha ah suhlini bin ma gushina a ingna a ntiri lah agh, Samuel wabtenana ri Saul a murikangna. ²⁶Le a tuh le bang nga Samuel gor Saul a murikangna le nah, "Logho ate nga tutto ih bi a woro." Nina agh Saul logho, ini ni Samuel ah wora gatanjere ²⁷Ngha ah yangha ah puri a nzum lahmagula agh, Samuel nah yi Saul, "Wabih denglah lo ih b wora dum sung"- le wora dum- keminiya aka tangha ba munkunbang fittong, ate nga ham kuntumo le Kulli a ro."

Chapter 10

¹Le Samuel tol mindu murun, soḅḅi Saul muri le kpah ri. Nah, "Yahweh ni dahro ih fi a nongmurung a muri gibere le ya?" ²Ngha a dag nghan ni kari ya, aka kumma abwa bahri a kahri nkiliya le Rahila, a Zelzah ni kasa ngeh Banyami ya. Aka nah wo, "Ambuljeng ni awo al agh a kum na yang. Nibeniya tehro dagna te konna ate ambuljeng nghe le yangha ih gangsa ate muro, ki nah, "Mang nga pagha ate muri munang?" ³Le aka wora dum ni be, le aka bilbang bin ngung oak ma Tabor. Aka lungro ni abuna tahro a be ki kah bin Kulli a Bethel, one bolla ambul tahro, mabi tolla akunli brodi tahro le mabi tolla duh muru inabi. ⁴Aka mag wo kun le a poh akunli brodi bahri, mama aka agha bih yang ngha. ⁵Nzumi ya, aka zu a nkonno le Kulli, a ba aba tahlawa le Filistiya dam mang ngha. Ngha a bilbang lah magula egh ya, aka lunggri ni kpaba le aba agkuntumo bin Kulli pura bin dahra ki zu ni garaya, ngwang ntah, ndundwara, ni molo a dum yang; a woro wab kuntumo. ⁶Bongho le Yahweh ka suhlo a muro, le aka wabkuntumo le Kulli ni yang, le a ariyi ya a pil bayong ma sa. ⁷Nibeniya, ngha agi dunna ni zo wo agh, pag ga kwa boh kumo ka pag ga, ate Kulli ngha ni weh. ⁸Woro a Gilgal a dumang. Le nga zu a bino ate pah dahra pingsa ni gipahna dahra ma ololo. Digha be akara tonbahri sete nzu a bino le ndum ga digha a pag ga. ⁹Ngha Saul pilli nzumi ka dag Samaila agh, Kulli pih yahlung ma sa. Le agi dunna ni kwa ni ya dungso a kare. ¹⁰Ngha a zuni dingli ya, kpaba le aba agkuntumo bin Kulli lungri ni mo, le bongho le Kulli suhlo a muri le wabkuntumo le Kulli ni yang. ¹¹Ngha beni kwa yeriya kikara shinni ih wabkuntumo ni aba agkuntumo bin Kulli ya, abayong nah yi ari yang, "Mang kum muna Kish? Ih Saul agh mwohni a ntiri aba agkuntumo bin Kulli nibeni?" ¹²Bwa beni pura ba mwoh nini ya pilla, "Le yang ki pag tehyang?" Ate ga agh, digna gi wabna, "Ih Saul deshiliya mwohni a ntiri aba agkuntumo bin Kulli?" ¹³Ngha malli wabkuntumo agh, zu a bin dahri a dingli. ¹⁴Le majahle Saul nah yi ni guro le, "Nji yebang ni a wor nghan?" pilla, "A alla ambuljeng. Ngha shi shinni ih ni sa gan kum yang ngha agh, shi wora bin Samaila." ¹⁵Majahle Saul nah, "Kukushi wabang ga Samaila waboh agh." ¹⁶Saul pil yi Majahle, "Wabi sung ni a beng ih a kumna ambuljeng nghe." Keminiya ni wabih a muri dighamuribang, mama Samaila wabih ya. ¹⁷Nibeniya Samaila gorra abayong bin mona a dum Yahweh a Mizpah. ¹⁸Nah yi aba Israila, "Ga ni Yahweh, Kulli le Israila wabba: 'Mpushi Israila a Masar, le n'ashina yong a bih aba Masar, ni a bih adighamuribang ni parriyi yong ngha.' ¹⁹Kemini ni kyari ya nshibina Kulli leyon, beni ashi yong ari agimashihra leyon ni agi ganshina leyon; le n'nah yi, 'Tig murung a musung.' Nibeniya ndum muyong a dum Yahweh nji ri akunburi leyon ni nji ri Akunvarre leyon." ²⁰Nina agh Samaila zuni akunburi le Israila kwa gyaḅ, le kunburi le Banyamin ni a tollo. ²¹Le zuni kunburi le Banyamin gyaḅ nji ri akunvarre leyon; le kunvarre le Matiri ni a tollo; le Saul muna Kish ni a tollo. Keminiya ngha a kehni a alli ya, ni gan kum ri ya. ²²Le abayong buri ihli Kulli, "Ih bwa mabi ngha nghan ka zu?" Yahweh pilla, "Songrina ri a ntiri aga a dam ma." ²³Le a bangha aka pushi be. Ngha tangni a ntiri abayong ngha, sabah uwor abayong kwa logha gogre wora kuli. ²⁴Le Samaila nah yi abayong, "Nshinna beni Yahweh woro tol agh? Bwa nyha ninga ini ya a ntiri abayong kwa!" Abayong kwa magjollo, "Ih bi murung dig njah!" ²⁵Le Samaila wabih abayong agipagna ni agi billa nongmurung, nyongli yang a gibomtang, le tighi a dum Yahweh. Le Samaila daga abayong a woro, beni kwa agh a leh. ²⁶Deshiliya Saul wora leh a Gibeya, ni abuna aba masso, abeni Kulli dogna kunyahli yang ngha. ²⁷Keminiya abayong ma nangna nah, "Ni yelang ni beni ka ashini sung?" Abayongni jeng Saul le ni a zunih gipahna agh. Keminiya Saul bol ngung.

Chapter 11

¹Le Nahash la Aba monawa kagni yabesh Gilead ni luwa, A buna la Jabesh nayi Nahash kpa muro ni bung le ba bagno. ²Nahash la Monawa nayiyang nga pushi jiyoh a li, ate zilal gi yeribeena a biya ba Israila. ³Ke aba gula le aba Jabesh tayi, tayi Daksung ni musung kara tombari, le ba tashi le nga bwa moh ya ka gingnisung gha le sa dag ga kwa'a a bino. ⁴Le ba kuntumo zwa Gibeah, aba Saul dighangha, ke nayi abayong mag ki pag giri ke aba ya bwa ni jolo. ⁵Ke Saul ki jere na da'a digdya, Saul nayang mag pa a bayong ke a so jimerung ke a wabi Saul ga abeni Jabesh wabiyang gha. ⁶Ngha Saul ogni gah a wabba, le bogho le Kulli bagha muri ke pag yalula mashing. ⁷Ke ba denda, kashiya shisa ke tutiyan kwa a kasa nje la ba Israila ni bakuntumo, nayiyang gakwa ni gi juwa a bin Saul ni bin Samaila, gani ka paga a muri denda le, le aba nje le Yahweh ka payi abayong le a puri a kpabah bin mona mwoh. ⁸Ngha kpaniyang a Bezek gha, a bayong ni a Israila a yagha woro togno tahro ni abunani a Judah ayagha woro tahro. ⁹Le anayi ba kuntumo ni zuwa, aka nayi a buna ni a Jabesh Gilead ya kabari ni bah kpikpi a pagshiyong ke bakuntumo woro ke wabi a buna ni a Jabesh ya, nga a pag binmurubang. ¹⁰Le a buna ni Jabesh ya nayi Nasash kabari sa dawo ga kwa'a le aka peyisung ga a shino bo'owa. ¹¹Ngha bang koriya Saul tiya a beyong bende tahro, ke zuwa intring babeda ni beri kpikpi, ke nga atagha a lela a Ammonite nga a woyong tlere ke abeni abbah meshiye. ate bug ya bahri leyang ya ohwa binmama gha. ¹²Le a beyong nayi Samaila yagho, yangka nah Saul niga diya musung gha? le sa won layang. ¹³Ke Saul na bwa mwo ya ka wu'u ni kyari ya, ate nikyari ya Yahweh junanisung ka ashisung a Israila. ¹⁴Le Samaila nayi a beyong inju shika a inje Gilgal ate shi ariyi murung ni byeya. ¹⁵Ke abeyong wura a Gilgal nga pi Saul murung, a kundun Yahweh a Gilgal. nga byeya a dara ma dig ololo a dung Yahweh, ke Saul na abayong ni Israila pa binmurubang meshing,

Chapter 12

¹Samuel nah yi Israel, "Nwara nteshikirang ri aga kwa nwaba rang ngha, nwara ntig murung ih nongmurung muyong. ²Nibeniya murung ngha ki ginya dum yong ngha; le nyahyina ni mbuh, amuna buna lang ngha ni yong. Ngingna a dum yong ke logho lang basadeng ha zuni ni kyari. ³Miyang Mini ya; ih wabkun yong a murang a dum Yahweh ni dum beni daghi ya. Ndah le yang ntollo? Mburijeng le yang ntollo? Yang mpaghi kuro-manangna? Yang mparra? Ke bih yang ag lihkun ate ih gir njang? Nwabkun, a murang le nga nyenni yong ni." ⁴Ah nah, "Ni a vursung, pariya sung, ko ibgiri gubung a bih bwa agh." ⁵Nah yi yang, "Yahweh ni wabkun a muro, ni ma danglina le mwoh ini wabkun ni kyari, ih ni a kum gubung beng ngha." Ah pilla, "Yahweh ni wabkun." ⁶Samuel nah yi abayong, "Yahweh ni tol Moses ni Aaron, ni beni pushi akahyong a njeh Egypt. ⁷Le nibeniya, ndum muyong, nina agh ate nga jim ni yong a dum yahweh a muri agi mabonna le Yahweh mama paghi yong kwa ni atehyong ngha. ⁸Ngha Jacob zuni a Egypt, le akahyong buayi Yahweh, le Yahweh tahshi Moses ni Aaron, abeni pushi yang a Egypt le a zu digha ba agh. ⁹Keminiya a jangshi Yahweh Kulli leyang; magna yang a bih Sisera, magula tahlua le Hazor, ni a bih aba Philistine, ni a bih murung le Moab; ah yangha kwa ni ya ah pagna luwa ni akahyong. ¹⁰Ah bua yi Yahweh ni nah, 'Shi pagnoh gimashihra, ate shi dagna Yahweh le shi gushina Baala ni Ashtoreths. Keminiya nibeniya ashi sung a bih aba shibi musung, le sa gusso.' ¹¹Nina agh Yahweh tutti Jerub-Baal, Bedan, Jephthah, ni Samuel, le a pahna yang lihlua muri aba shibi muyang kwa ni kangni yong ngha, nina agh ate nga digha a lololo. ¹²Ngha nshinni ih Nahash murung le aba Ammon zuni ne yong ni luwa agh, n'nah nhang, 'Oh o, digha murung ka nongmurung a musung'- ko ke Yahweh Kulli leyang ni murung leyang. ¹³Nibeniya murung ngha beni nworu ntollo, beni ih n'ihli bang tebi ya le Yahweh wara pah yong murung a muyong. ¹⁴Ngha nbang Yahweh, ngushi, n'og gih, le ni ntolmurung ri alagha le Yahweh ya, le a yong ni amurung leyang ni ka nongmurung muyong ngha ka kuratye Yahweh kulli leyang. ¹⁵Ngha ni n'og gih Yahweh ya, keminiya ntolmurung ri alagha le Yahweh, Le Yahweh ka pushi bih ri yong, ninga mama ri akahyong ngha. ¹⁶Ko nibeni ndum muyong le nga shin gi magula mama Yahweh ka pagha a nji yong ngha. ¹⁷Ih pongissoro kikaya ni ni kyari ya? Nga gor Yahweh, ih zuni sahgha le muru ni murukuli. Le nga yere ni shini ih gimashihra leyang gula, mama nworu mpagha a dum Yahweh ya, ni ihli bang te murung ate kanangiri yong. ¹⁸Nina agh Samuel gor Yahweh, a kare Yahweh tutti na murikuli ni sahgha le muru. Le abayong kwa bang Yahweh ni Samueul. ¹⁹Le abayong kwa nah yi Samuel, "jimma ate aguro o a bin Yahweh Kulli lo, nina agh ke ih bi shi wuh agh. Ate shi buhrina muri agimashihra lesung gimashihra ni, a ri ihlibang ate murung te kanangiri sung." ²⁰Samuel pilla, "Ke mbang ngobong ngha, mpagna agimashihra ni kwa, keminiya ke ih bi mpil nzum yong ri Yahweh ya, keminiya ngushi Yahweh ni yahli yong kwa. ²¹Ke ih bi mpilla ri agi manangna ni ni ki buhri yong ko ashi yong ngha agh, ate ah gi manangna ni. ²²A temuri gulo le lullo, Yahweh ni ki shibi abayong le ya, ate poshina yahli Yahweh ih gil yong abayong ate kanangiri. ²³A temurang ngha, ih bi dig kukwo ni meng, ih bi mpag yi Yahweh gimashihra nji ri shibi jimma ate muyong. Nga alliyi yong njere ni boru ni pag yarata agh. ²⁴Ngobong le Yahweh ni nga bang mwoh ni gushi a njiteng ni yahli yong kwa. Nshina agi maguliyina ni pag yi yong. ²⁵Keminiya ngha nteshi yahli yong a pag gimashihra agh, a yong ni amurung lyong ka juhri kwa."

Chapter 13

¹Saul nga ni bogho woromwoh purlum nga ingnini a nongmurung nga; nga nongni murung a muri Israel Israel ma bogho woro bahri ya, ²tariyi abuna le Israel worotongno lum tahro. Worotongno lum bahri nga a Mikmash ni a dingli njeh Bethel, le worotongno lum nga bin Jonathan a Gibeah le Benjamin. Tuttina anshile aba tahlua ye lah, beni kwa agh a gungri le. ³Jonathan ganakun angure abaluwa le Philistine ni a Geba agh, le aba Philistine ogna tebi. Le Saul tong njemnjuh a njeh ye kwa ki nah, "Ih bi aba Hebrew oghe." ⁴Israel kwa ogna ih Saul gannakun angure le aba Philistine, deshiliya Israel pilla gi dumna a bin aba Philistine. Le ah gora aba luwa a kpaaba binmona a bin Saul a Gilgal. ⁵Aba Philistine kpaaba binmona ate pagluwa ni Israel, ni anyeh-gwoh piri worotongno lum tahro, abuna worotongno lum topurmwoh a kog anyeh- gwoh piri, ni ah gingni kusung ni gogho leyang ninga njisalang kunsalangmagula. Ah zu le a dammah a mikmash, nji tehbang le Beth Aven. ⁶Nga aba Israel shinni ih ah yangha a gana- ate abayong nga a gigangshina le vulliyi yo a gunang, a minwara giri, a tahli, ah tuhmuru, ni atuhli. ⁷Aba Hebrew baba dura Jordan kena njeh Gad ni Gilead. Keminiya Saul nga a gilgal, le abayong kwa kuratye ki koshiyo. ⁸Lella bang ma akara tonbahri, kunbang ni Samuel tig agh. Keminiya Samuel ni zu a gilgal agh, le abayong nga ki meshiya ri Saul. ⁹Saul nah, "Nzuni nhang gipahna pingsa ni gipahna ololo." Le pah dahra pingsa. ¹⁰Ih mal pah dahra pingsa ye ninga le Samuel ki bilbang. Saul kene ka lungri ni mo ni gingshi. ¹¹Le Samuel nah, "Mang a paggha?" Saul Pilla. "Nga nshinni ih abayong nga ki dag nhang nga, ni a zu a kunbang ni a tig agh, le aba Philistine wara kpaaba a Mikmash, ¹²Nnah, 'Nibeniya aba philistine ka zu yi sung a gilgal, le ni al dumposhina le Yahweh ya.' Nina agh ntigna murang a tenne mpah gipahna pingsa ye." ¹³Le Samuel nah yi Saul, "A pagna gi manangna. Ni a bol lagbang le Yahweh Kulli lo ni lagno agh. Ke Yahweh ka tig nongmurung lo a muri Israel ha ke kene. ¹⁴Kemini nibeniya nongmurung lo ni ki tang nga. Yahweh wara tol beni ka bil dengse le ya, le Yahweh tolla dig munamurung a muri abayong le ate ni a bil ga lagno agh." ¹⁵Le Samuel logho dag Gilgal wora Gibeah ma Benjamin. ¹⁶Saul, muni Jonathan, ni abayong ni yang nga, digha a Geba ma Benjamin. Keminiya Philistine kpaabina a Mikmash. ¹⁷Aba kpar-luah logha bin kpaabina le a Philistine pura riyang njinjere tahro. Abeni mwoh agh pilla nji Ophrah, kika njeh Shual. ¹⁸Ababah nga te oso pilla nji Beth Horon, le a mamona pilla ki ka nji njang ni ki shin bogrong Zeboyim ki zu a nji balusung. ¹⁹Bahntu nyha a ka kumo a nje Israel kwa agh, ate a Philistine nah, "nyanina agh le ke aba-Hebrew gileye muryang agarabwoh ni akuoh." ²⁰Keminiya abuna le aba-Israila logh kwa le awara bin a Philistine, beni kwa agh ki wolkung soro le, gituyibang le, kwogiri le, ni nshinring le. ²¹Ga a nwah agh pagna bahri le tahro le shekel ate akun soro, ni gituyibang, ke mwoh le tahro le shekel ate kolli kung kwogiri ni teshi gare. ²²Nina a kara luwa agh, agara bwoh ni ankwoh nyha wa uwo a bih aba tahlua abeni ni Saul ni Jonathan; Saul ni mwoh ni muni Jonathan nga ni. ²³Kpaaba le ba tahlua le Filistiya woro dur Mikmash.

Chapter 14

¹Kara mwoh, Jonathan muna Saul nah yi basa deng beni ki bol yi gilua agh, "Zu, le ih bi shi wora bin digna le ba tahlua le Filistiya a nji gini mamu wo." Keminiya ni wabih tehri ya.²Saul nga digha nzum lah Gibeya a tinna ngung rumman ni a Migron agh. Abuna kehna woro tongno topurmwoh nga nini, ³kpaɓni Ahijah muna Ahitub (muna ngih Ikabod) muna Finehas muna Eli, malah le Yahweh a Shiloh, beni mella Efod agh. Abayong ni yere ih Jonathan wara agh.⁴Nji ba Jonathan tollo ka ɗur nghan ate kumo bilbang bin digna le aba tahlua le Filistiya agh, dingli nkonno nji bang mwoh le dingli nkonno nga nji bang mamona, a gor lulli dingli nkonno mwoh ih Bozez le dingli nkonno mamomna agh lulli ih Seneh.⁵Dingli nkonno mwoh tangha nji ebbe i dum Mikmash, le mamona nga a nji gangrah a dum Geba.⁶Jonathan nah yi basa deng ba bol yi agi tahlua le, "Nzu, shi ɗuro shi kah a bin digna le ba tahlua le ashuwa ngubu abeni. Ih digha Yahweh ka pagtumo te musung, ate gubung nyha ka teshi Yahweh ri ashibang ni abayong dudug ko abayong fitong." ⁷Ba bol yi gi luwa le pil yi, "Pag ga kwa a yahlo agh. Buhri woro, shina, myang ni weh, nga billa alagbang lo kwa."⁸Le Jonathan nah, "Sa ɗuro sa kah bin abune, le sa dum musung bin yang." ⁹Nga anah yi sung, 'Ntanga bogho sete shi zu a bin yong'- le sa tangha bang lesung ni sa ɗura bin yang nga. ¹⁰Keminiya nga a pilla, 'Nzu a bin sung,' le sa ɗuro; ate Yahweh pahna yang a bih sung. Ga ni ka ɗig gidunna bin sung."¹¹Nina agh a dum muyang kwa a bin digna le aba tahlua le aba Filistiya. Aba Filistiya nah, "Nshina, aba Ibrani nga ki puro a tuhli ba a vulih nghan nga ki zu" ¹²Le abuna ni bin digna egh ya gor Jonathan ni ba bol yi gi luwa, le nah, "Nzu a bin sung, le sa dumi yong giri." Jonathan nah yi ba bol yi gi luwa, "Kuratyang, ate Yahweh pahna yang a bih Israila."¹³Jonathan eb ni bih ni kushi, le ba bol yi gi luwa kuratye nzumi. Jonathan wol nluo aba Filistiya a dumi, le ba bol yi gi luwa wol nluo a ɓaba nzumi. ¹⁴Keni luwa vma kunduna ni Jonathan ni ba bol yi gi luwa pag ga, wol nluo abuna ni kena woro mwoh a min ba bang. ¹⁵Ngobong kpah a bin damma, ni a bang, ni a ntiri abayong. Ni bin digna le ba tahlua ni ama nyibih, njeh egh jigra, le ngobong magula kpah.¹⁶Le aba lel Saul a Gibeya ni Banyamin nga shinbang; buno le aba tahlua le Filistiya ki meshiye, a wora nji ba kwa agh. ¹⁷Le Saul nah yi abayong ni nini ya, "Bangha nshina beni ki ɓoro a ntiri sung nga." Nga a bang ni ya, Jonathan ni ba bol yi gi luwa ni nyha.¹⁸Saul nah yi Abijah, "Zuni doroshi le Kulli ba," ate a kunbang nghe ya nga bin aba Israila. ¹⁹Nga Saul ki nah ni teng ni malah agh, ngobong ni a bin damma le aba Filistiya agh nga wa uwo ni buhr. Le Saul nah yi malah, "Pushi boh."²⁰Saul ni abayong ni kwa nini ya kpaɓa le wora yeh luwa. Garabwoh le ba Filistiya ni kwa agh pilla wora ri bih, le gindila magula nga nghan. ²¹Nibeniya aba Ibrani abeni kana nga bin aba Filistiya, le wora bin yang ki dam ni yang a luwa agh. nyere kpaɓ muyang ni Israila abeni ni Saul ni Jonathan nga. ²²Nga abuna le Israila abeni woro vulo a nkonno ni kari Ifraimu ogni ih aba Filistiya nga ki bang nga, yang ma agh a pirra aba Filistiya a luwa. ²³Nina agh Yahweh ashina Israila a kare, le luwa egh ɗur Beth Aven.²⁴Kare ya abuna le Israila ganna ate Saul wara tig abayong a kaniyi giri le nah, "Nyommoni ni bwa ni kwa lih gubung nga sete kapolla le nwah aba shibi murang nga." Nina agh ba tahlua nyha mom gilihna agh. ²⁵Le abayong kwa ingna a ngung a ba ni nyih a njahli ya. ²⁶Nga abayong ingni ni a ngung nga, nyih sobboh, keminiya bwa nyha ishi bih a kuni ya ate abayong bangna nyommo egh.²⁷Keminiya Jonathan ni oghe ih tehri kura abayong ni kaniyi giri ya. Kehni kun gara ni a bih ya le issa a muru nyih ye. Logshi bih kehni kuni, le og iritenna. ²⁸Le bwa mwoh a ntiri abayong, pilla, "Tehro tigna abayong a kaniyi gir ma tenna, ari nah, 'Nyommoni ni beni lih gilihna ni kyari ya,' nga te ya ngiri abayong wuhna ari yalo."²⁹Le Jonathan nah, "Tehrang tigna njehni a gana. shin pagha ni nkumni iritenna ari mom muru nyih ni fitong ni ya. ³⁰Ih buhri pag ni yellang nga abayong lihne ni kyari pyeri yang a ntiri gi ponna mami aba shibi muyang ni a kum ma? Nibeniya ate wol nluo egh ya ni gogho dudug a ntiri aba Filistiya."³¹A loghi aba Filistiya ni luwa a kare logha Mikmash kena Aijalon. Iri abayong malla. ³²Abayong pilpira shir giponna le tolla anjuh, andah, ni amuna ndah, a tuhmi yan bwoh. Abayong lih yamme ni nkila ri. ³³Le a wabih saul, "Shina, abayong nga ki pag hi Yahweh gimashihra ri lih gilih ni nkila ri." Saul nah, "Mpagna ga ɓottiya agh. Nibeniya, ndigri ngih tahli ih zu a binang." ³⁴Saul nah, "Nwora a ntiri abayong, nwabi h yang, 'Ih bi beni kwa agh ih zuni ndahle ni njuhle, ih zu tuhmi yang bwoh ba le ih lih. Ke ih bi mpaghi Yahweh gimashihra ri lih nyamma ni nkila agh'" Nina agh beni kwa agh zuni ndah le bih ni duh egh le tuhmi bwoh be. ³⁵Saul ɓag deshile ɗahra ate Yahweh, mam ini pag deshile ɗahra ma kunduna ni a ɓagha te Yahweh ya. ³⁶Le Saul nah, "Le ih bi shi pirra aba Filistiya ni duh le shi pon agi leyang ha tuh le bang; ke ih bi shi ɗag mwoh leyang ni usulo agh." A pil yi, "Pag ga kwa a shina ɓonna bino agh." Keminiya malah nah, "Le ih bi shi ihli Yahweh ri ga." ³⁷Saul ihli Kulli, "Ih bi mpirra aba Filistiya? Aka pah yang a bih Israila?" Keminiya Kulli ni pil yi a kare ya. ³⁸Le Saul nah, "Nzu a ba, yong amagula le abayong; n' aliya bang nshina ni yellang ni gimashihra pagni ri ni kyari. ³⁹Ate, ni digna le Yahweh, beni ashi Israila agh, ko nga a kumi ri Jonathan munangnga, ni njiteng ih ka wuh." Keminiya bwa nyha a ntiri abayong kwa pil yi gubung nga. ⁴⁰Le nah yi Israila kwa, "Digna nga tangha a bang mwoh, le meng ni Jonathan munang sa tangha bang mamona." Abayong nah yi Saul, "Pag ga ɓonna bino

agh." ⁴¹Saul nah, "Yahweh, kulli le Israila! Ngha gimashihra ni ya mini paghi ko munang Jonathan, le, Yahweh, kulli le Israila, pah Urim. Keminiya ngha gimashihra ni ya abwalo aba Israila ni paghi ya, pah Thummim." Le a sob nlahyi muri Saul ni jonathan, keminiya ni a ishi aba tahlua yeh ya. ⁴²Le Saul nah, "Nsof nlahyi ntiri meng ni Jonathan munang," Le nlahyi ye bol Jonathan. x⁴³Le Saul nah yi Jonathan, "Wabang ga a pag ga." Jonathan wabih ne, "Nmomna nyih ni ndog ni tinna gara ni a beng ngha. Myang; Nga wuh." ⁴⁴Saul nah, "Kulli bi pag wo nina le ni buhro deshili a binang, ngha a wuh a agh, Jonathan." ⁴⁵Le abayong nah yi Saul, "Jonathan ka wuh, ini beni tig ashibang magula ate Israila? Ih bi dig kukwo! Ni digna le Yahweh kwa, nyong muri nyha more ka kpah njeh, ate gingna ni kulli ni kyari." Nina ni abayong ashini Jonathan ke ni wuh agh. ⁴⁶Le Saul dag te pirra c, le aba Filistiya wora lah. ⁴⁷Ngha Saul agni nongmurung a Israila agh, pag luwa ni aba shibi muri nji ba kwa agh. Pag luwa ni Mowab, aba Ammona, Edom, murung Zobah, ni aba Filistiya. Ba kwa pil nghanh ngha, sob fungso muyang. ⁴⁸Pag giri ni tengshirung le gankun aba Amalek. Ashina Israila a bih abeni ki ponghi yang agile yang ngha. ⁴⁹Amuna Saul agh a yangni Jonathan, Ishvi, ni Malki-Shua. Lulli amuna ma ngalang lke ni Moreb, minbala, ni Michal, minyem. ⁵⁰Lulli mahle Saul ni Ahinoam: ini muna ma ngalang le Ahimaaz. Lulli magula le aba tahlua le ya Abner muna Ner, majahle Saul. ⁵¹Kish ni pag teh Saul; ni Ner, teh Abner, ini pag muna Abiyel. ⁵²Luwa ma tenna a ri aba Filistiya a yeh akara le Saul kwa. Ngha Saul shi ngih gara bwa, ko gara luwa le, kpaβmuri nini.

Chapter 15

¹Samaila nayi Saul,"Yahweh tashinang ihbi njin dahro ihha apag murun amuri abayong le aba Israila. Nibiyeniya og gah Yahweh wabba. ²Gahni Yahweh ni agbang gha wabba, 'Ihg shina pagha ni aba Amalek tangni ki gih njin jere ri abah Israila apuri adag ni nje Masar gha. ³Nibiyeni gha nyere ni luwa le ihg ken gihnja aba Amalek ni gihkumo le yang kwa, keng ihg ashiyang gha, nwolinloyang ni bahbura ni bahma, muna ni mimbangha, ndah ni nju, loggah ni mbirinje" ⁴Saul gor abayong le abangyang a lah magula Teliam a bahworung ni amuri kusung gha ayang woro tongno lum ngunghe woro tongno lum ngunghe lum kene lum. ⁵Le Saul log ni luwa dam lahmagulla le aba Amalek le aka nnong luwa a njonglong. ⁶Le Saul nayi aba Kenite,"nworo, nmangmuyong, npuro! ntiring aba Amalek, ate keng ngiyanyang nkpana ni yong gha. Ate ndunne aba Israila yong mabonna nga apuri anje Masar ajuni gha. Le aba Kenite puro shisa dagha aba Amalek. ⁷Le Saul log ni luwa ari ab Amelek logha nje Havilah wora kukwo nje shur, ni njimanje le nje Masar gha. ⁸Le bol Agag ni ki pag murung le aba Amalak gha ninjung, girnja ashile abayong ghe kwa ni kungarabwo. ⁹Le Saul ni abayong ashi Agag, aya ashi anju ni andah mama boniyogha, andah mama alisa agillo gha, ni amuna nju. Gah kwa ki pag gih mabona gha, na gihjame gha. Gih mama ni bolli gha ni mama gubung nya apangni gha akpabi agihjame. ¹⁰Le tenana le Kulli zu a bin Samuel ki nah, ¹¹"Pagha nin npangni Saul ke dig ni murung gha biye nga ki konang, hake pila njumi dag teh soghatyang le nya ih bil tigha lang gha". Yeh Sumuila lulla! ke bwa ni jolo ni dukuduku ari Yahweh. ¹²Samuel logho kashi bang ni beri ka kum Saul Anayi Samuel "Saul juna nje camel le ji tig ga adenshini atemuri gha, le pila wara anjinje lah-Gilgal". ¹³Le Samuel zu ji kum Saul le Saul nayi, Awogha ni mosso le Yahweh! ihg pangna tigha le Yahweh". ¹⁴Samuel nah yi, "Manga mini ngi ogho bwa le arju ni krang gha, ni bwa le andah nin ngih og gha? ¹⁵Saul pila nayi,"shi zuniyang antiri amami aba Amalek. Abayong lang ashi aju na andah mabinina, ate apagni Yahweh Kulli lo dahra ni. Ashile gha shi girajanyang" ¹⁶Le Samuel nah yi Saul,"Tangha nje, le ihg waboh ga Yahweh wabang ni du ni gha "Saul nah yi,"Nahteng" ¹⁷Samuel na,"Nga teh ashina logha awongha fitong gha, ni atigho amuri akumburi le aba Israila gha le? Le Yahweh ni dahro murung amuri aba Israila gha, ¹⁸Le Yahweh taso ajinjere lo na gho,"woro le ake jirnja le abapagihmara gha, aba Amalek, a tahluna ni ya a girjanyang ghale? ¹⁹Palang ke na bil wabba le Yahweh gha? Mang paghi ke ama akara abiyibang le apag gah ni boto ashina le Yahweh gha?" ²⁰Zo le Saul nah yi Samuel,"ihg billa gah teh Yahweh wab gha, nga teh ntol njere ningah mama Yahweh tashinang gha. Ihg bolla Agag, murung le Amalek, nga teh njiranja aba Amalek. ²¹Ke abayong pong giri antiri gah a lih aluwa gha anju! ni andah, mabbona antiri gah ana ihba girjeme gha ate paghi Yahweh dahra a nje Gilgal. ²²Samuel pila nah yi,"Yahweh oso og boro gih pahna ma pisa ni dahra ye wor ihbi abi tenana le Yahweh le? pag tumo ni teng ni awabo gha wara dahra lo, og teng wara agen-nju manenina. ²³Hake velaribang gha ninga pag gihmashirari Kulli, le giriya kurung ri bang gha ninga yalungmashira ni bila agilang. Ate ashibina tenana le Yahweh, oso shibino apag murung" ²⁴Le Saul nah yi Samuel,"ihg pagna gihmashira, hake ihg bunna tigha le Yahweh, ni tenana lo, ate nbangna ngobong le abayong njog tele yang. ²⁵Nibiyeni gha, kukushi lang hang gimashira lang, ayenni meng ate ihg pih Yahweh gulo". ²⁶Samuel nah yi Saul, "Ninghi nyenni weh gha, hake ashibina tenana le Yahweh, Yahweh teh gha shibino pag murung le aba Israila" ²⁷Nga Samuel pili ka warigha, Saul bol kun dara le, le goh sana. ²⁸Samuel nayi"Yahweh sana nje magula le aba Israila abwo nikyari nyene pih bwo bahmuri kala, bwani woro gha. ²⁹Deshi gha, beni ki pag maso le abah Israila gha ni ih pag yiri ni teh ih ariyi gah tol gha, hake ini bwa gha, ke ihka ariyi gah tol gha," ³⁰Le Saul nayi,"ihg pagna gimashira. Kukushi dumang ni gulo nibiyeni a bagula le aba iyang ni aba Israila. Pila ni meng deshi, ate ihg pih Yahweh Kulli lo gulo" ³¹LeSamuel ye pil deshi ajung Saul, le Saul gushi Yahweh. ³²Le Samuel na,"ihg njuni Agag murung le aba Amalek abiyang"Agag juwa bini adagna kushi ni sarka le nayi"Ni njiteng nluwo lulla! Samuel pila nayi,"Ninga garabwo lo pagni amena adigha amuna nya gha, digna ini teh ngwo ka digni muna nya antiri amena. Le Samuel koriyi Agag mesiyi ngiri adum Yahweh a nje Gilgal. ³³Samuel wara nje Ramah, le Saul wara leh ni aje Gabeah le Saul gha. ³⁴Samuel ne ye shing saul gha longho kena kara nlo le, hake ih bwa nlo le Saul. ³⁵Samuel ni ye shin Saul agh ha kara nluo le, ate bua na a temuri Saul. Yahweh waba aye ih yerina le ke ni pag Saul dig murung le aba Israila gha.

Chapter 16

¹Yahweh nah yi Samuel, "Ha ni yebbang ni aka buayi ni ate muri Saul, nga nwara nshibi a d'ig murung muri aba Israel? Dungshi njeme lo ni murun le a woro. Nga tahso bin Jesse a Bethlehem, ate nwara ntol bwa murung ate murang a ntiri amuna buna le."²Samuel nah, "Ni yellang ni nga wori? Ngha Saul oghi ya, ih ka wolnluayang." Yahweh nah, "Tol ndah mangalang boh ni nah, 'Nzuna ate dahri Yahweh.'" ³Gor Jesse a bin dahre, le nga d'umo ga aka pag ga. Aka dangli nghan mwoh beni nga d'umo agh."⁴Samuel pag ninga mama Yahweh wabah le wora Bethlehem. Ah batenna ni lahmagula ye ya zu a bini ki koshiyi yo le nah, "A zuna ololo?" ⁵Nah, "A ololo; nzuna a dahri Yahweh. Ngil muyong ntigsa le ih nzu ni meng bin dahra." Le tig Jesse sa ni amuna buna le ni gor yang bin dahre.⁶Ngha ah zuni ya, shin Eliab le nah kanangiri ih beni Yahweh dangli ya ni ga tangha dumang ni ya a njiteng. ⁷Keminiya Yahweh nah yi Samuel, "Ka shin puro le, ko sabah le ya; ate nwara nshibih. Ate Yahweh nyha ki shinbang shina le bayong nga; bwa ki shin puro le kundum, keminiya Yahweh ki shin kunyahlung."⁸Le Jesse gor Abinadab ni tighi ih dura dum Samuel. Le Samuel nah, "Yahweh ni tol beni ya." ⁹Jesse tigna Shammah duro, keminiya Samuel nah, "Yahweh ni tol beni ya." ¹⁰Jesse tigna amuna buna le kwa tonbahri dura dum Samuel. Le Samuel nah yi Jesse, "Yahweh ni tol mwoh a ntiri amama agh."¹¹Le Samuel nah yi Jesse, "Malle amuna buna lo ni ga?" Pil yi, "Makyena kwa nga uwo, keminiya yangha ih lel njuh." Samuel nah yi Jesse, "Tahshibang a gori, ate ni sa d'igha njahli ya sete zu a ba." ¹²Jesse tahshibang a zuni mo. Nibeniya muna ni ya bordeng ni anjiung ma bornsahri, le yangha borshina. Yahweh nah, "Logho, dagli, ate ini."¹³Le Samuel tol njeme le murun le dagli a ntiri amuna ngih. Bongho le Yahweh suhla muri Dauda ni kahra logni a kare wor agh. Le Samuel logho wora Ramah.¹⁴Nibeniya Bongho le Yahweh dag Saul, le bongho mashihra pura bin Yahweh gangshi tebi. ¹⁵Aguro le Saul nah yi, "Shina nibeni, bongho mashihra ni pura bin Yahweh gi gangshi. ¹⁶Ih bi telelah lesung ih tigha aguro le a Beni dumi ya ah al bwa beni yeri wol ngwangntah agh. Le nga bongho mashihra ni pura bin Kulli ya suhla muri ya, ih ka wolli le aka kum iritenna."¹⁷Saul nah yi aguro le, "Nkumang bwa ni yeri wolle ya nzuni binang."¹⁸Le mwoh a ntiri ah basadeng pilla le nah, "Nshina muna Jesse ba Bethlehem, beni yeri wol ngwangntah agh, ba masso, ba tengkurrung, ba luwa, ba yeri nahteng, bwa ba bordeng, le Yahweh nga nini." ¹⁹Nina agh Saul tutti aba kuntumo bin Jesse le nah, "Tutti nghan muno Dauda, ba lel agiluwo."²⁰Jesse tig mbuljeng tol brodi, duh murunjingung, muna mbul, le tutti yang ni Dauda a bin Saul. ²¹Le Dauda zu a bin Saul, le ingna a pagtumo le. Saul agna nji le pilli d'ig ba bol yi giluwa.²²Saul tahshibang bin Jesse ki nah, "Ih bi Dauda tangha dumang, ate kumna dumposhina a njiang." ²³Kunbang ni kwa bongho mashihra ni pura bin Kulli zuni muri ya, Dauda ka tol ngwngntah le ka wollo. Nina agh Saul ka nyere a iritenna le yarata, le bongho mashihra ye ka pura ri.

Chapter 17

¹Niḇeniya aḇa Filistiya kpaḇna aḇa- tahlua leyang ate luwa. A kpaḇa a Sokoh, mama a Judah agh, A ḁamma a Efis Dammim, a ntring le Sokoh ni Azekah.²Saul ni abuna le Israila kpaḇa le ḁamma a ḇa njonglong le Elah, san njang luwa leyang ka lungri ni aḇa Filistiya.³Aḇa Filistiya tangha muri nkonno ni bang mwoh, le Israila a muri nkonno a ni bang mamona ni ḇa ḇongrong nghe a ntiri yang.⁴Bwa ḇa masso puro a ntiri ḁamma le aḇa Filistiya, ḇeni a gorih Goliyat ma Gat agh, ḇeni sabah le kena nonno bung topurmwoh ni ḇuhro agh.⁵Yangha ni gi vula murung ma tagulla a muri, le mel ntongho gitulla ma tagulla ni dungro le kena shekel woro tongno lum tongno.⁶Yangha ni tongno ma tagulla a kushi ni nkwoh ma tagulla a gogreh.⁷Gara nkwoh le guloh, ni nguri ni a mara ri ate tuhmi yarata. Dungro le ni nkwoh le kena woro tongno topurmwoh le shekel le ndolong. Ba bol yi tongho nga dumi.⁸Tangha le magjollo ri tangsa le Israila, "Palang ke nzu ntangsa ate luwa? Mini ḇa Filistiya agh, le nyongni aguro le Saul agh? Tol ḇwa a ntiri yong, le ih ḇi zu a binang ba."⁹Ngha gan wol rung ni meng le wol nluyang nga, le sa ḁig aguro leyong. Keminiya ganni le nwol nlue, le nga ḁigha aguro lesung ni paghi sung tumo."¹⁰Deshiliya ḇa Filistiya egh nah, "Njennah tangsa le Israila ni nikyari. "Mpeng ḇwa nina agh ate sa wol rung nini."¹¹Ngha Saul ni Israila kwa ogni ga ḇa Filistiya waḇ ḇa, ngiri yang wuh le ngobong bol yang dudug.¹²Niḇeniya Dauda agh muna ḇa Ifraimu a Baitalami ni Judah agh, ḇeni lulli ih Jesse ya. Yangha ni amuna buna tonpur tahro. Jesse ya ḇagulani a yeh akara le Saul, ma yahyina a ntiri abuna.¹³Amuna buna le Jesse amagula tahro agh kuratyē Saul kena luwa. Lulli amuna le ni tahro aḇeni kena luwa agh, a yangni Eliyab minḇalla, Aminadab ma ḇahri, ni Shammah ma tahro.¹⁴Dauda ni pag makyena kwa. Amagula tahro kuratyē Saul.¹⁵Niḇeniya Dauda kene nyere a ntiri ḇa tahlua le Saul ni agiluwo le tehri a Baitalami, ate ih pah yang gilih.¹⁶Ate ha akara woro ḇahri ḇa masso le Filistiya puro ki zu gyaḇ beri ni kapolla ate pag luwa.¹⁷Le Jesse nah yi muni Dauda, "Tol ephah le ni giri ma tonnani ni akunli brodi lum, kehni amuna ngwoh ne a bin ḁamma leyang ni kahra."¹⁸Deshiliya bol murun boh a kehni magula ḁamma leyang. Shin pagha le amuna ngwoh le a zuni nghan ga ka ḁumo a yangha kukotro agh.¹⁹Amuna ngwoh nga ni Saul ni anshile abuna le Israila a ḇa ḇongrong ma Elah, ki wol rung ni aḇa Filistiya."²⁰Dauda logni beri kpikpi le ḁagha anjeh a bih lelgiri.Tolla agilih ye le woro, ninga mama Jesse lagni ya. Zu a bin ḁamma nga aḇa tahlua puri ki kahni luwa ni kana luwa agh.²¹Le Israila ni aḇa Filistiya tangsa ate luwa. Aḇa tahlua ni aḇa tahlua.²²Dauda ḁagha agitolla le bin ḇa bol agiluwa, ḇangha kena bin aḇa tahlua, le mag yi amuna ngih kun.²³Ngha ih waḇni teng ri yang nga, ḇa masso, ḇa Filistiya ma Gat, ni lullung ih Goliyat. ih pura ntiri tangsa le aḇa Filistiya, le ih waḇ jah teng ni mwoh agh, le Dauda og yang.²⁴Ngha abuna ḇa Israila shin be ya, a ḇangha le ngobong wol yang.²⁵Abuna le Israila nah, "A shinna ḇeni zu ni ya? Zuna ih za jen Israila. Murung ka pah gikunna dudug bin ḇeni gan wol nlue ya, le ih pih muni ma ngalang ih ḇbi tigha lah, le ih pushi ḇa leh tehri a pah daggah a Israila."²⁶Dauda nah yi abuna aḇeni tang nini ya, "Mang a pagha ate ḇeni wol nluo ḇa Filistiya ni le tol yi Israila iribiyina agh? Yang ga shuwa nguḇu ḇa Filistiya ke ka jen aḇa tahlua le Kulli ma usulo?"²⁷Le abayong buhri waḇ te ga awo waḇ ḇa le banghi ni, "Nina agh ini a paghi ḇeni wol nlue ya."²⁸Eliyab yemmih magula kwa ogna nga ih waḇni teng ri abune ya. Eliyab pag yehlula ri Dauda, le nah, "Palang ke a zu a ba? Bin yang ni a ḁagha anjuh wo fitong ngho wa a ḇalusung? Nyerina gushi murung lo, ni gima nangna ni a yahlo agh; a zuna ba ate a kumo a shin luwa."²⁹Dauda nah, "Mang pag niḇieni? Ihli bang ma ḇonna ni ya?"³⁰Pilla ni bang mabi, le ye waḇtenna ni mwoh agh. Aḇwa pil yi ninga mama ni duna agh.³¹Ngha a ogni atenana ni Dauda waḇ ḇa, aḇa kurrung bishilih Saul ni, le tahshi bang te Dauda.³²Le Dauda nah yi Saul, "Ke ih ḇi yahli ḇwa mwoh ḇi gangsa ate ḇa Filistiya ni ya; guro lo ka woro ka wol rung ni ḇa Filistiya ni."³³Saul nah yi Dauda, "Ni awo gan kene ki wol rung ni ḇa Filistiya ni ya; ate awo ni basa- deng sang, le ini ḇwa ma luwa logho le basa deng nga."³⁴Keminiya Dauda nah yi Saul, "Guro lo agh lelgiri le anjuh le tehri ni. Ngha yim ko minburi zu tol muna njuh a ntiri anjuh le,³⁵mpirrih le nwolli le n'ashi a kuni. Ngha log nghan nga, mbol kuni le nwolli wuh."³⁶Guro lo wolla yim ni minburi kwa. Shuwa nguḇu ḇa Filistiya ni ka ḁig ninga mwoh leyang, ke gire bolla yangha ih jen aḇa tahlua le Kulli ma usulo agh."³⁷Dauda nah, "Yahweh ashinang ari kaglah kushi yim ni ari kaglah kushi minburi. Ih assang a bih ḇa Filistiya ni."³⁸Le Saul nah yi Dauda, "Woro, le ih ḇi Yahweh billi weh. Saul mel yi Dauda tongho le. Vul yi muri ni vulle ma tagulla, ni dagrah magula ni gil ni gitulla ndolong nga."³⁹Dauda gyer garabwoh a muri agiluwa. Keminiya ni gan gingne ya, ate ni alliyi pagtumo ne ya. Le Dauda nah yi Saul, "Ni ngi gan kene a wol rung ni ga agh, ate ni a alliyi nghan pagtumo ni yang nga." Nina agh Dauda pushi yang kwa.⁴⁰Tol gara a bih ni atahli maḇonna tongno a minḇangha muru; soḇ yang a luwah lelgiri le. Ntangso le nga a bih nga ih zuni bin ḇa Filistiya agh.⁴¹Ba Filistiya zu le ki kah bin Dauda, ni ḇa bol yi tongho a dumi.⁴²Ngha ḇa Filistiya shinini bang nga le shin Dauda, kyeshine ate muna ni fitong, ḇihya le ḇor deng shina.⁴³Le ḇa Filistiya nah yi Dauda, "Mini minlara, ke awo zu a binang ni gara?" le ḇa Filistiya egh yom Dauda ni akuli le.⁴⁴Ba Filistiya egh nah yi Dauda, "Zu a binang, le nga pih aminyah ḇakuli ni ayam shihra ḇalusung nguḇu ngiro."⁴⁵Dauda pil yi ḇa Filistiya egh, "A zu a

binang ni garabwoh, nkwoh. Keminiya zuna bino ni lulli Yahweh magula kwa, Kulli le aba tahluwa le Israila, beni a jen nga.⁴⁶ Ni kyari ya Yahweh ka peng lihluwa muro, nga wol nlue, le nga kashi muro ri ngiro. Ni kyari ya nga pah angiri aba Filistiya bin aminya bakuli ni ayamshihra ma ngunjah, nina agh ate ngunjah ka yere ih Kulli nga nghan a Israila,⁴⁷ le kpaɓ a ni kwa ni ya ka yere ih Yahweh nyha ki ashi bang ni garabwoh ni nkwoh agh. Ate luwa le Yahweh ni, le ih ka peng weh a beng."⁴⁸ Ngha ɓa Filistiya logni ki zu a bin Dauda agh, le Dauda ɓangha ni kahra ki kah nji bin aba tahluwa le ɓa shibi murung.⁴⁹ Dauda ishi bih a luwah, tol tahli a yeh, wuhli le ɓug ɓa Filistiya a kundumi, Tahli ye ɓullo a kundum ɓa Filistiya, le kpah ni dumi njahli.⁵⁰ Dauda gankun ɓa Filistiya ni tangso ni tahli. Bug ɓa Filistiya ne le wol nlue. Garabwoh nyha a bih Dauda agh.⁵¹ Le Dauda ɓangha ke tangha muri ɓa Filistiya, tol garabwoh le uɓɓih a ndagle, wol nlue, le kashi muri ni. Ngha aba Filistiya shinni garaluwa leyang wuhna agh, a ɓangha.⁵² Le abuna le Israila ni Judah logni jollo, le pirrah aba Filistiya kukwo ha ɓba ɓongrong ni kunjere le Ekron. Anluo aba Filistiya nongha gatanjere ha Sharayim, a njere kwa ha Gat ni Ekron.⁵³ Aɓa Israila nyere a pirra aba Filistiya, le ponna agiri bin damma le yang.⁵⁴ Dauda tol muri ɓa Filistiya le zuni a Urushalima, keminiya tig agiluwa le a gungri.⁵⁵ Ngha Saul shinih Dauda puri ka wol rung ni ɓa Filistiya agh, nah yi Abner, magula le aba tahluwa, "Abner, muna yang ga basa deng ni?" Abner nah, "Ni dɓigna le murung kwa, ni nyeri ya."⁵⁶ Murung nah, "Ihli aɓeni ka yeri ya, muna yang ni."⁵⁷ Ngha Dauda nyerni a wol nlue ɓa Filistiya agh, Abner tolli, zuni dum Saul ni muri ɓa Filistiya a bih.⁵⁸ Saul nah yi, "Awo ni muna yang?" Dauda pil yi, "Mini muna guro lo Jesse ɓa Baitalami."

Chapter 18

¹Ngha mahli nahtengri Saul ah, densele Jonathan juh muwoh ni densele David, ni Jonathan agnji nigah usulole. ²Saul toll David ahtirin gi pahnale kahre, Ni aghi ih yehrale tehri ah. ³Le Jonathan ni David tig onhru le bihyon ate Jonathan agnji ni gah usulole. ⁴Jonathan toll nguhi ni ih gehrari ah pih David nah buhrale, kpahni gahra bohle, Ntah, ni gi kuhbung. ⁵David wohra dabeng ba kuwa Saul tasi haha, ih own kung wohteh. Saul tasi muhri ah buhna ni wohra luwah ah. Gahni boh hi ah nji ah buwah ni nji ah denlale Saul. ⁶Ih ha ah yehni lah a ah gangni ah Philistiyawa, ah mehna puhra ah lah Israela, Tuh ngiya, ni Tahgwang, juh kunni murung Saul, nah gahlang, nah bin muhruwang, ni ah gi tuhgiya. ⁷Ah mehna tuh ngiya ari yang kpangni dahla. Ahtuh ngiyeh! "Saul wolla aworotongno alum, le Dauda wolla aworotongno alum lum." ⁸Saul ngha ki pag yahlula, ngiyeni yeh bohtiha. Nah, "Ah bongshi David ni woura touno lum, lum. Ah bongshi David ni wouro touno lum ah rang. Mang ohwihi kehni noungmurung ah?" ⁹Saul shin David ni tighi njiung logho a kare wori ya. ¹⁰Ngha bang kwahri ah bongho mashihra pura bin Kulli kahra suhlo ah muhri Saul, le wabkuntumo a ntirin baleh. David tol gi wohlih gwangle woh wohli oh ni gah mama paha. Saul ngha ni kwoh ah bi. ¹¹Saul tum kwoh, ih tollo, "Ih tollo ih bam David ahri gihri kahna." ¹²Keminiya David abbah kundung Saul ndeh bahri ah nji njere. ¹³Saul bangna ngobongle David, Ate Yahweh ha ni moh. Keminiya ih yahwa ohwo ni Saul ah. ¹⁴Le Saul pushi ah kundumi ni tighi mahgulale ah wouro touno lum, Ah njijere ah David wohra dabeng yehre ka buhwa. ¹⁵David ha woh buhro ah njijehle kuwah, ate Yahweh ha ni moh. ¹⁶Ngha Saul singni David ngha ki buhriah, niye tangha sing buhroleha. ¹⁷Keminiya ah Israela kuwa nah Judah ag nji David, ate wohra dabeng yehre ke yang. ¹⁸Le Saul nahyi David, "Muhna ngahlang langha mahgula Merab. Gah puhnoni ih dig mamoh teh guh nuniya dig dig gahra buhra ma wohrung Yahweh." ¹⁹Saul ha ki dense, "Ke bi ih digha ah muriah ih bi ah Philistiyawa digha muhri. ²⁰David nahyi Saul, "Mihni yanwoho, ni yan pagha abah liyan, nyahle kungfwarele Tehran ah Israela, ni gah digni muhna nki ah bin murungha?" ²¹Keminiya ngha kunbangwoh Merab, muhnah gahlangle Saul ni ah bi David, Ah pahne Adriel bah Meholathite ih bi dig mamih. ²²Keminiya Michal, muhnah ngalangle Saul agnji David, Ah wahne Saul, gihre bohiih. ²³Le Saul dense, "Gah pihni, ate ih dig bin bollih, ni bi ah Philistiyawa puhri," ²⁴Gah Saul wabbi David ah kunbang mah bahriah, Ah dig muhnang kihlan. ²⁵Saul lagha ah denglahle, "Ih nahtengri David ni yahliteng, ni nah, sinah, murung tolla bin muhruwang ni weh, Ah denglale kuwa ngha ki agjiwoh, Nibehniya leh, ah digna muhna nki ah bihni. ²⁶Ah denlale Saul wadtehnani ahri David, le David nahyang, "Gihma kena ni ke ga dig muhnang nki, Ngha mihni bah enahni behni na ah yehri ah?" ²⁷Ah denglale Saul wohro ke wabbi ga kuwa David wabbah. ²⁸Le Saul nahyi, wab gahri David, murung ni al gi cehre le bahmah bi ni ah ga ih juhni ah, kun njusuahle ah buhnale abah Philistiyawa wouro touno, ate ntol gah ah pahyi murung ah." ²⁹Densele Saul ih David kpah ah bi ah Philistiyawa. ³⁰Ngha ah denglale wanni tenaniah bohiih David ih dig muhna nki. ³¹Ke karah ka woha, David wohri ah buhnale ni wohla Philistiyawa wouro tonno bahri. David juhni kunjuhuah ni gah ah wabbah, ate ih dig nki murung. ³²Le Saul pih Michal muhna gahlanle dig manih. ³³Ngha Saul sinniah, yahra Yahweh ni David, ni Michal muhna ahgalangle Saul, ag nji. ³⁴Saul buhri bang ngobongle David, Saul muhri sihbii agnji David. ³⁵Le ah murungle ah bah Philistiyawa puhro juwah kunluwa, ni gah mama ah puhri, David wordung, yehrele ah dung ah denglale Saul ate luhli buhri tollo. "Saul wohla wouro tonno lum ni Davud wouro touno lum, lum."

Chapter 19

¹Saul nah yi Jonathan muni ni aguro le kwa ih ah wolnluo Dauda. Keminiya Jonathan muna Saul, tolla poshi yahlung ri Dauda. ²Nina agh Jonathan wabih Dauda, "Saul, tehrang ngha ki alla ka wol nluo. Ngha nina agh lelmuro ni beri ni vullo a bin ma songrina. ³Nga woro nga tangha kahri tehrang a babang ba a won nhang ngha, le nga waftenana ri tehrang a muro. Ngha n'og gubung ngha nga wabboh." ⁴Jonathan waftenana maonna ri tehri a muri Dauda ni nah, "Ke ih bi murung pag gimashihra a muri Dauda guro le ya. Ate ni pagho gimashihra agh, le agipagna le zuni noh gimaonna. ⁵Ate tigna usulo le a bih ni wolnluo ba Philistine. Yahweh zunine yi Israel kwa ashibang magula. A shinne ni pag binmurubang. Pallang ke a pag gimashihra a muri nkilli beni tengshihra nyha ri ya nji ri wolnluo Dauda tekushi nyha?" ⁶Saul teshikiri ri Jonathan. Saul kaniyi giri, "Ni digna le Yahweh kwa, ni ih wolnlue ya." ⁷Le Jonathan gor Dauda, le Jonathan wabih aga kwa. Jonathan zuni Dauda bin Saul, le yangha a dumi ninga mama pa agh. ⁸Luwa ngha nhang deshili, le Dauda woro ke wolrung ni aba Philistine ni gankun yang ni wol yang dudug. Ah bangha a dumi. ⁹Bongho mashihra pura bin Yahweh zu a muri Saul ngha digna a leh ni nkwoh a bih ya, le ngha Dauda ki wolli ngwangntah le ya. ¹⁰Saul alla ka shuwa Dauda ri kangna ni nkwoh, keminiya lenghe ni bangha dum Saul, le Dauda pushi nkwoh ye ri kangna. Nina agh Dauda bangha dag be ni duh ye. ¹¹Saul tutti aba kuntumo a leh Dauda a lelli, ate ih ka wolnlue ni beri. Michal maleh Dauda wabih, "Ih ni a ashi usulo lo ni duh ni ya agh, kaberi ya a wolnluo." ¹²Nina agh Michal pushi Dauda a nji tehshoh kangna. Bangha woro, ni abbah. ¹³Michal tol gillang ma balah ni nongshi muri alla. Le tig gi nongshimurung le nyom mbul a muri, le vulliyi ni adagrah. ¹⁴Ngha Saul tahshini bang a bol Dauda agh, nah, "Yangha ih nongkono." ¹⁵Le Saul tahshi aba kuntumo a ke shin Dauda; nah, "Nzuni nhang ni a muri alla, ate nga wolnlue." ¹⁶Ngha aba kuntumo ingni ni ya, ah shina, gillang ma balah ni a muri alla ni gi nongshimurung ma nyom mbul a muri. ¹⁷Saul nah yi Michal, "Pallang ke a soriyi nhang ni dag ba shibi murang woro, nina agh ate ih bangha? Michal pil yi Saul, "Nah nhang, 'Dag nhang ih bi nworu. Mang pag yi ke nga wol nluwo." ¹⁸Nibeniya Dauda bangha, abbah, le wora bin Samuel a Ramah le wabih ga kwa Saul woro pag yi ya. Le ini ni Samuel woro ke digha a Naioth. ¹⁹A wabne Saul ki nah, "Shina, Dauda ngha Naioth a Ramah." ²⁰Le Saul tahshi aba kuntumo ate bol Dauda. Ngha a shinni bunno le aba agkuntumo le Kulli ki wabkun tumo, ni Samuel tangha ninga magula leyang ngha, Bongho le Kulli suhla muri aba kuntumo le Saul, le ah osso a wabkun tumo. ²¹Ngha a wabni Saula ga agh, tahshi aba kuntumo mabi, le ah osso a wabkun tumo. Nina agh Saul ye tahshi aba kuntumo deshili ma tahro, le yang ma agh ah wabna kuntumo. ²²Deshiliya ah wora Ramah le ah zu a tuhmuru ma limna ni a Seku agh. Nah, "Samuel ni David nghe?" Bwa nah, "Shina, ah yangha a Naioth a Ramah." ²³Saul wora Naioth a Ramah. le bongho le Kulli suhla muri, le ngha ih wori ya wabna kuntumo ha sete bilbang a Naioth a Ramah. ²⁴Pushiyi adagrah le, le osso wabkun tumo a dum Samuel. nongni tehsalang duh egh ni bakara kwa. Ini nga pag yi ke a h ihli bang , "Ih Saul ngha ntiri aba agkungtumo?"

Chapter 20

¹Le Dauda bangha a Naioth a Ramah le zu a bin Jonathan, "Mang pagha? Mang pag gimashihra? Mang pag gimashihra lang a dum tehro, ke ih alla ih tol usulo?" ²Jonathan nah yi Dauda, "Th dig kukwo,; ni awo wuh agh. Tehrang nyha ki pag gir magula ko makenna ke nyha ki wabang nga agh. Palang ke tehreng ka songri ga rang? Nyha nina agh. ³Ngho kwa agh Dauda kaniyi giri deshili le nah, Tehro yerina ni kumna boro a bino. Nah, 'Ke ih bi Jonathan yeri ga agh ko gire ka konni.' Kemini ni njiteng ni digna le Yahweh kwa, le ni digna lo kwa, n'nga nghanh keminiya tollo kusung ni ntiri sung ni nluo." ⁴Le Jonathan nah yi Dauda, "Ga kwa a wab ba, nga paghi ate muro." ⁵Dauda nah yi Jonathan, "Kaberi ya shienri mapiyo ni, le a paghale nga digha nga lih gilih ni murung. Keminiya dag nghanh ih n'woro, ate mama nga gan vulo a babang ha se te kapolla ma kara tahro. ⁶Ngha tehro bor shing nga, le nah, 'Dauda jimna njere ni njiteng ih bangha ih ka Baitalami lah magula le; ate dahra ma bogho nga nghanh be ate kunvarre leyang kwa.' ⁷Nah ih le, 'Ga kwa agh nga yarata,' Guro lo ka kum ololo. Keminiya nga pag yehlula agh, le yere ih yahli tolla a muri gi mashihra. ⁸Ngha nina agh dumi guro lo boro lo. Ate a zuna ni guro lo a ogrung le Yahweh ni weh. Keminiya gimashihra nga nghanh rang le, wol nluyang kanangiro; ate ni yellang ni aka zuni nimeng a bin tehro?" ⁹Jonathan nah, "Ih bi dig kukwo ni weh! Ngha nyerina ni tehreng tolla ka wollo agh, ni ngi wab bo agh?" ¹⁰Le Dauda nah yi Jonathan, "Yang ka wabang ni nga njere kum ri tehro agho pil wo a gung nga?" ¹¹Jonathan nah yi Dauda, "Zu, le ih bi shi ka a babang." Nina agh a yangha kwa a wora a babang. ¹²Jonathan nah yi Dauda, "Ih Yahweh, Kulli le Israila, ih dig ba wabkun lang. Ngha ihli tehreng ni kunbang ninga keberi, ko a kara ma tahro agh, shina, nga gimabonna nga nghanh muri Dauda le, ni nga tahshiyo bang le ih digha a yere lo agh? ¹³Ngha ih pashi yahli tehreng ih wol nluo le, ih bi Yahweh paghi Jonathan ni buhro deshili nga ni tighi a yere lo le ntutto a wor a agh, nina agh a woro a ololo. Ih bi Yahweh billi weh, ninga mama billi ni tehreng nga. ¹⁴Ngha myang nwa uwo ni usulo agh, ni awo dumang ogrung ma njiteng le Yahweh, ate ke ih bi nwuh agh? ¹⁵Ka tuh ogrung njiteng lo ni lyang nga ha ke kene- nyha ko nga ma Yahweh ka pushi abeni kwa shibi muri Dauda a ngunjah kwa agh." ¹⁶Nina agh Jonathan ogri ni ba leh Dauda le nah, "Ih bi Yahweh al gipagna kwa a bih aba shibi muri Dauda." ¹⁷Jonathan ye kaniyi Dauda giri deshili ate agnjiung le ni yangha ne ate muri ya. ¹⁸Le Jonathan nah yi, "Kaberi ya shienri mapiyo ni. Aka bor ate gi digna ka dig nieh. ¹⁹Ngha a digha kara tahro agh, wor ni kara a kena ba a vul nghanh nga tengni logni ya, le digha kari tahli Ezel" ²⁰Nga tah amunih tahro a nji be, ninga ngi tah gubung. ²¹Le nga tahshi basa deng le nga nah yi, 'Woro ki al amunih ye.' Ngha nah muna bune, 'Shina, amunih egh nga nji bino; al yang.' Le zu; ate bang ka pollo ate muro le ni a wollo agh, ni digna le Yahweh kwa. ²²Keminiya nga nah yi basa deng nghe, 'Shina, amunih ye duro,' le wor woro lo, ate Yahweh tutti no ih bi a woro. ²³Temuri ogrung mama a weh ni meng shi woro shi wab ba,shini, Yahweh ni a ntiri sung ha ke kene." ²⁴Nina agh Dauda vulo a babang. Ngha shienri mapiyo puri ya, murung digha njeh ka lih gilih. ²⁵Murung digha muri ngungmurung, ninga mama pa agh, ngungmurung nji bngiri kangna. Jonathan tangni kushi, le Abner digha kari Saul. Keminiya bang le Dauda nga nieh. ²⁶Ngho kwa agh Saul ni wabte gubung a kare ya, ate ih dengse, "Gubung kumne. Ih nyha gerenteng nga; njiteng nga ih nyha gerenteng nga." ²⁷Keminiya a kara ma bahri ya, kara ni nzum shienri mapiyo agh, bangle Dauda nga nieh. Saul nah yi Jonathan muni, "Palang ke muna Jesse ni zu a lih gilih nyinoh ko ni kyari ya?" ²⁸Jonathan pil yi Saul, "A njiteng nga Dauda jimna njere a binang wora Baitalami. ²⁹Nah, 'Kukushi dag nghanh ih bi n'woro. Ate balasung nga ni dahra a lah magula, le muna ngyang tignang ih bi nkene. Nibeniya nga nkumna borolo le, kukushi dag nghanh ih bi n'woro ngi shin amuna ngyang.' Ate ga ni paghi ke ni zu a bin lih gilih le murung nga." ³⁰Le Saul pag yehlula ri Jonathan, le nah yi, "A weh muna bamah mashihra, ma tolmurung! "Ni nyere ih a tolla muna Jesse ate zunih muro iribiyina, le iribiyina ri tehsalang le ngwoh agh? ³¹Ate a kunbang ni kwa muna Jesse digni ngunjah ni ya, ko weh ko dighamuribang lo ka tangha. Nibeniya, tahshi bang a zuni mo ba, digna ni njiteng a wol nlue." ³²Jonathan pil yi tehri Saul, "A tekushi mang ni a wolli nlue? mang pagha?" ³³Le Saul tum nkwoh ih wol nlue. Nina agh Jonathan yere ih tehri tolla ka wol nlue Dauda. ³⁴Jonathan logho muri deshile ni ngih yehlula le ni lih gubung nga a kara ma bahri le shienri ye, ate yangha ni yahlung gana muri Dauda, ate tehri ni gushi ya. ³⁵Ni beri ya, Jonathan woro a babang te pih Dauda kuntumo, le basa deng nga nghanh nini. ³⁶Nah yi basa deng nghe, "Bangha ke al muni ni ntah agh." Ngha basa deng nghe bangni ya, tah muni duri. ³⁷Ngha basa deng nghe keni ba muni ni Jonathan tah agh kpah nghnag nga, Jonathan gor basa deng nghe, le nah, "Ih muni ye ni duro agh?" ³⁸Le Jonathan gor basa deng nghe, "Karah,, pag ginya, ka tang nga" Nina agh basa deng nghe kpaba amunih ye le zu a bin telelah le. ³⁹Keminiya basadeng nghe ni yeri gubung nghe ni yeri gubung nga. Jonathan ni ni Dauda ni yeri teng nghe. ⁴⁰Jonathan pih basa deng nghe giburah le nah yi, "Tol yang a wori lah magula." ⁴¹Basa deng nghe wor ninga le, Dauda ki pura nzum aga a dam ma, vul kundumi njahli, le gungho mbende tahro. A kpahri ari yang le a buah kushimona, Dauda buah uwor bang. ⁴²Jonathan nah yi Dauda. "Wor ololo, ate shi wara shi kaniyi giri ni lulli Yahweh ni nah, "Ih bi Yahweh digha

ntiri weh ni meng, le a ntiri aminkah nghan ni aminkah wo, ha ke kene." Le Dauda logho woro, le Jonathan nera a lah magula.

Chapter 21

¹Le Dauda kena bi Ahimelek malah a Nob. Ahimelek puro zu a lungri ni Dauda ki koshiyo le nah yi, "Mang pag yi ke awo nga ni muro le a nyha ni bung nga?" ²Dauda nah yi Ahimelek malah, "Murung tahshi nang ni kuntumo le nah nghan, 'Ke ih bi ndag bung yeri giri a muri tenana ni ya myang ngi tahso, le ga lagno.' Nwara ntutti abasa adenah a bang." ³Le ni beniya mang a boh? Peng akunli brodi tongno, ko ga kwa a ba agh." ⁴Malah pil yi Dauda le nah, "Brogi jah mama pa agh nyha a bung nga, keminiya brodi ma gerenteng- nga abasa adeneh tigna muyang ni nongni amenah a agh." ⁵Dauda pil yi malah, "Njiteng nga ni shi kena kahri amenah agh a yeh akara tahro ni dur agh, ninga mama pa agh nga gil ri yang a pur agh. Ga kwa bol mami abasa adenah ni ya a tigne sa ko ari kuntumo ma kyari kwa agh. ⁶Ni yellang ni buhro mama ni kyari pagha ni a tigni yang sa agh!" Nina agh malah pah yang brodi ni a tig sa agh. Ate mama brodi nyha se brodi ni a zuni dum Yahweh, ma be ni a tolla dum Yahweh, ate ih ari yi ih tig brodi ma pihna be a kare ni a tolle ya." ⁷Ni beniya guro le Saul nga nghan be mwoh a kare, a tigha dum Yahweh ya. Lulli ih Doef ba Edom, murung le aligiri le Saul ni." ⁸Dauda nah yi Ahimelek, "Ni beniya garabwo nyha ba ko nji bwo agh? Ate nga te ya ni zuni garabwo ko gibura a beng nga, ate kuntumo le murung zuna ni kara." ⁹"Malah nah, "Garabwo le Goliat ba Filistiya, veni a wol nlue a ba bongrong le Elah agh, nga ba a mahrine ni gikurra a nzum efod. Nga a agna agh, tolle, ate gibura mabi nyha a ba agh." Dauda nah, "Garabwo mabi nyha ba ninga mabe ya: peng ni." ¹⁰Dauda logha le bangha ri Saul a kare le wora bin Achish, murung Gath. ¹¹Aguro le Achish nah yi, "Dauda ni ga, murung njeh agh? Ni a tuhyi ari yang nya a ngwang a muri ya, 'Saul wolla woro lum, le Dauda woro tongno lum le alum agh'" ¹²Dauda bolla atenana a yahli le ngobong wolle ri Achish, murung Gath. ¹³Ari yi gipagna le a dum yang le pil muri ninga bangha a bih yang; nyongli agiri ri kun kangna le dag tahra kunni ki bangha ri nyomkunni." ¹⁴Le Achish nah yi aguro le, "Nshinnah, nshina beni ya bangha ni. Mang pag yi ke zuni mo binang?" ¹⁵Nyha ni abangha agh le, nina agh nzuni beni a dumang ih bi pag giri ninga mwoh? Beni ya ih zu bang a lyang njiteng?"

Chapter 22

¹Le David dag biye le bangha wora a gunnang ma Adullam. Kunbang ni a munateri ni a liye teri ogni kwa'agh, le a wora bin ni. ²Beni kwa ki hagshi ya ni abeni kwa ni ah tagma agh, ni abeni kwa bang ni botiyang nghanh nga-a kpaɓɓa binmona abin ni. David dig ɓa'agkundunna le yang. Abuna ni kwa nini ya a yang nghanh woro tongno ihne. ³Le David dag biye wora Mizpah ni Moab agh. Ke waɓɓi murung Moab, "Kukushi dey terang ni a gih yang a wori weh ha kedebang nyere gah Kulli ka pag ni mem agh." ⁴Dag yang ni murung Moab. Teri ni ngih dig nini ari a kunbang ni kwa David nga a vullo a bindugrina le. ⁵Le ɓakuntumo le Kulli Gad nah yi David, "Ka digha bin vullo lo agh. Dagbah le wora a njeh Judah." Le David dag yang le wora bangung Hereth. ⁶Saul og ih le David a kumna David, ni abuna ni ni agh. Nibeni ya Saul nghanh digha a Gibeah a tinna ngung ngiye amuri digli, ni kuoh le abih le adenna le kwa ni ni nghanh tangha kagni. ⁷Saul nah yi adenna le tangha kagni ya, "Ntेशikiri yong nibeni, aba-Benjamin! Ih munabuna le Jesse ka pah yong ɓabang ni aɓabangnjingung? Ih ka tig yong aba'agkunduna amuri agweh ni aba'agkundunna amuri woro-tongno, ⁸te ariya kpaɓ mur yong nini amurang? Mamona le yong nyha waɓɓang agh nghanh munabuna lang tigni ogrung ni munabuna le Jesse agh. Mamona le yong nyha gimmang agh. Mamona le yong nyha waɓɓang ih munabuna lang kpaɓna kunni ni guro lang David amurang agh. Nikyari ya ih vullo ih lellang ate ihka wol lang." ⁹Le Doeg ɓa-Edom, beni tagha njiri ademlah le Saul agh, agha, "N'shina munabuna le Jesse zu a Nob, te Ahimelek munabuna le Ahitub. ¹⁰Ih jim Yahweh ate ihɓi angni ni, le pih agiri ni garabuwo le Goliath ɓa Philistine." ¹¹Le murung tashi ɓwa ate ihɓi gor mallah Ahimelek munabuna le Ahitub ni liye teri kwa, amallah ni nga Nob agh. A yang kwa a zu abin murung. ¹²Saul nah, "tेशikiro nibeni, munabuna le Ahitub." Ih agha, "Miyang, magulla lang." ¹³Saul nah yi, "Atemang ke akurikun amurang, weh ni munabuna le Jesse, nghanh kwa'agh apah ne brodi, ni garabuwo, - le aya jimmi Kulli ate ihɓi angni, ate ih logha rang , te vullo, ninga mama pagni kyari ya?" ¹⁴Le Ahimelek agha yi murung ni nah, "Yang antira a denlah lo ni pah niteng ninga David, beni ki pag nkil murung ni amuri a ɓaleɓang, le ni gullo a liyo? ¹⁵Nikyari ni ngi jim ni Kulli ihɓi angni? Ke ihɓi pagha ni mem agh! Ka dag murung pag yi guro le ko aliye terang kwa giri ya. Ate guro lo ni yeri gumu ari tenana ni nya." ¹⁶Ke murung pilla, "Njiteng agh aka wuh. Ahimelek, weh ni liye tero kwa." ¹⁷Ke murung nah ɓaleɓang ni tangha kagni ya, "Pilla le wolnluh Amallah le Yahweh. Atema bih yang nghanh ni David, le atema a yerina ih ɓangha, keminiya ni awaɓɓang nghanh." Keminiya ke denlah le murung ni agte tig bih yang te wolnluh amallah le Yahweh agh. ¹⁸Le ke murung nah yi Doeg, "Pilla le a wolnluh amallah." Nina'agh ni Doeg ɓa-Edom pilli le wolla amallah; wol nluoh aɓwa ishi linen mindagra ma kuttang agh a kare woro-ihne -pur-tongno. ¹⁹Deshiliya ye wol lueh Nob, lahmagulla le amallah, abuna ni amehna kwa, amuna ni aminbangna, nni andah, amburijeng ni njuh, le wol yang ni garabuwo. ²⁰Keminiya munabuna mwoh le Ahimelek munabuna le Ahitub, lulli Abiathar, aɓɓah ni ɓangha wora bin David. ²¹Abiathar waɓɓi David ih Saul wolla nluh amallah le Yahweh. ²²David nah yi Abiathar, "Yerina a kara wo, kunbang ni Doeg ɓa-Edom nghanh beh ya, njiteng nghanh ihka waɓɓi Saul. Mini pag yi ke beni kwa;agh wuh a liye tero! ²³Dig ni mem ka ɓang ngoɓɓong agh. Ate beni ki al usulo lo agh ki al mameng te. A aɓna ni mem."

Chapter 23

¹A wabih Dauda, "Shina, aba Filistiya nga ki wol rung ni Keilah le ki ag bin sahrigiri." ²Nina agh Dauda jim Yahweh ate angna le ihli, "Ih bi nkeni aba Filistiya ni luwa?" Yahweh nah yi Dauda, "Woro le a kehni aba Filistiya luwa ate a ashi Keilah." ³Abuna le Dauda nah yi, "Shina, shi sung nga ni ngobong ba a Judah. Ih buhro ni yellang nga shi wora Keilah a pag luwa ni aba tahlua le aba Filistiya?" ⁴Le Dauda ye jim Yahweh dëshili. Yahweh pil yi, "Logho, wora Keilah. Ate nga poh ganluwa a muri aba Filistiya." ⁵Dauda ni abuna le wora Keilah ke pag luwa ni aba Filistiya. Pona andah leyang le wolla aba Filistiya dudug. Nina ni Dauda ashini aba dïgna a Keilah. ⁶Ngha Abiathar muna Ahimelek bangni kena bin Dauda a Keilah agh, suhlo ni efod a bih. ⁷A wabne Saul ih Dauda wara Keilah, Saul nah, "Kulli pahne a beng. Ate girra muri ate ingnina a lah magulani ni kunjere ni angung nga." ⁸Saul gora aba luwa le kwa ate luwa, aka wora Keilah, a kangni le a bol Dauda ni abuna le. ⁹Dauda yerina ih Saul nga ki gil ri ka wolli. Nah yi Abiather malah, "Zuni efod egh ba." ¹⁰Le Dauda nah, "Yahweh, Kulli le Israila, a njiteng nga guro lo ogna ih Saul nga ki alla ka zu a Keilah, ih zu a juhri lah magula egh ate murang." ¹¹Aba Keilah ka bollang ka pih a bih? Saul ka zu ninga mama guro lo ogni ya? Yahweh, Kulli le Israila, Jimno, kukushi wabih guro lo. "Yahweh nah, "Ih ka zu." ¹²Le Dauda nah, "Abuna ba Keilah ka bollang ni abuna lang ka pih Saul a bih?" Yahweh nah, "A bollo a pah." ¹³La Dauda ni abuna le ni kena woro tongno topurmwoh agh, logho dag Keilah woro, le wora abang shisa. A wabih Saul ih Dauda bangna dag Keilah, le dag te pire. ¹⁴Dauda dïgha a bin vulo a balusung, a njuh dingli ni a balusung Zif agh. Saul alli kareni kwa agh, keminiya Kulli ni pah Dauda a bih ya. ¹⁵Dauda shinna ih Saul pura ki al usulo le; ni beniya Dauda nga a balusung ma Zif a Horesh. ¹⁶Le Jonathan, muna Saul, logho wora bin Dauda a Horesh, le tengshiyi ri ih pah njiteng ri Kulli. ¹⁷Nah yi, "Ka bang ngobong nga. Ate mama bih tehlang Saul ni ki kumo agh. A dïg murung muri Israila, le nga dïgha kahro. Tehlang Saul dëshiliya yerina ga." ¹⁸A ogri yang a dum Yahweh. Dauda dïgha a Horesh, le Jonathan wora lah. ¹⁹Le aba Zif zu a bin Saul a Gibeya le nah, "Ih Dauda ni songro a ntiri sung a bin vulo a Horesh agh, a muri dingli Hakilah, mama nji gangrah le Jeshimon agh?" ²⁰Ni beniya zu, Murung! Ari tolla yahlung lo, zu! Mamisunbg nga ih shi bolli shi pih murung a bih." ²¹Saul nah, "Ih bi Yahweh mosso. Ate a wara a shin gienna lang." ²²Woro, a yere. Alli le a kum ba bin vulo le pag nhang nga ni beni shinne be ya. A wabna nhang ih yangha ni nahlibang dudug. ²³Nina agh shina, yeri aba kwa ih vul nhang kanangiri ya. Nyera binang ni kuntumo mabonna, le sa nyer ni weh a be. Nhang yangha a njuh egh ya, nga alli a ntiri aba Judah ni kwa woro tongno alum agh." ²⁴Le a logho a wora Zif a dum Saul. Ni beniya Dauda ni abuna le nga a balusung Mayon, a Arabah nji gangrah le Jeshimon. ²⁵Saul ni abuna le wora alli. Keminiya a wabi Dauda tebi, nina agh woro a tahli ngonno le dïgha a balusung Mayon. Nhang Saul ogni tebi ya, pir Dauda a balusung Mayon. ²⁶Saul wora nji giri ngonno, le Dauda ni abuna le nga ki wora nji gini mamona le ngonno egh. Dauda ni abuna le kahra bangha ri Saul. Nhang Saul ni abuna le ki kangni ni Dauda ni abuna le ka bol yang nga, ²⁷ba kuntumo zu a bin Saul le nah, "Kahra a zu, ate aba Filistiya wara zu yi njuh ni luwa." ²⁸Nina agh Saul nyere a pir Dauda le wora muri aba Filistiya. Nhang nina agh be ya a gorih Sela Hammahlekot. ²⁹Dauda dag be woro ke dïgha bin vulo ni En Gedi ya.

Chapter 24

¹Ngha Saul nyer ni a pira afa Filistiya agh, a wabih, "Dauda ngha a balusung En Gedi." ²Le saul tolla abuna ma tahriyina a ntiri Israila kwa le wora al Dauda ni abuna le a muri Ankonno le Ambul Balusung. ³Zu a luwo le anjuh a njere, gunung ngha nghan be. Saul ingna a yeh ki usulo. Nibeniya Dauda ni abuna le ngha digha a yeh gunung nghe kukwo. ⁴Abune la Dauda nah yi, "Ni kyari ni pag kara ni Yahweh waba ngha nah wo, 'Nga pah bwoh ba shibi muro a bwoh, ate aka pag yi ninga mama yahlo tol agh.'" Le Dauda logho yengreng le ke kashi kun dagra le Saul. ⁵Ni nzumo agh yahli Dauda gani ate kashina kun dagra le Saul. ⁶Nah yi abuna, "Ke ih bi Yahweh dag nghan ih bi mpag yi telelah lang ga, ini ma dahrina le Yahweh." ⁷Nina agh Dauda sahghi abuna le ni atenana ni, le ni dag yang ih bi a loghi Saul ni luwa. Saul logho tangha, dag ba gunung, le wor woro le. ⁸Nzumi ya, Dauda osso logho, dag ba gunung, le gor tekori Saul: "Tellelah lang murung." Ngha Saul pilli njih ya, Dauda gungho ni kundumi njeh le pih gulo. ⁹Dauda nah yi Saul, "Palang ke a tehshi kiro ri abuna aveni nah, 'Shina, Dauda ngha ki alla ka wollo?'" ¹⁰Ni kyari ya njioh shinna pagha ni Yahweh tigno a beng ngha shi sung ngha a gunung ngha. A baba wabang ih bi nwol nluo, keminiya ndagno, Nah, 'Ni ngi tig beng ri telelah lang ngha, ate ini ma dahrina le Yahweh.' ¹¹Shina, terang, shin kun dagra lo a beng. Nkashina kun dagra lo le ni nwol nluo agh, ate a yere ih nyha ni gimashihra a beng ngha, le ni mpagho gimashihra agh, ko ke a gan al usulo lang ni tolle. ¹²Ih bi Yahweh wab bang njuo ni weh, le ih Yahweh nwah a muro, keminiya digna beng ni ki digha a muro agh. ¹³Ninga mama kunburiteng le akah nah, 'A bin bayong mashihra ni gimaghihira ki pur nghan.' Keminiya beng ni ki digha a muro agh. ¹⁴Yang murung Israila ki pirra? Yang awo pirra? Nzum nluo minlara! Nzum ngi! ¹⁵Ih bi Yahweh dig ba wab njuo le ih wabang njuo ni weh, le ih shini, ih bi agni bwa lang, le ih bi assang a bwoh." ¹⁶Ngha Dauda malli wabba atenana ni ri Saul agh, Saul nah, "Gih yo ni, munang Dauda?" Saul logshi gih le buah. ¹⁷Nah yi Dauda, awo ni bayong ma bonna uwor rang. Ate a nwah nang ni goma bonna, a ba bwoh ni gimashihra nghan agh. ¹⁸A wabne ni kyari pagha ni a dumna lghan gimabonna agh, ate ni a wol nluyang ngha Yahweh pah nang a boh agh. ¹⁹Ate ngha bwa kum ba shici muri le, ih daghi ih vi wor ololo? Le ih bi Yahweh bwoh ni gimabonna ate ga a pag nghan ni kyari ya. ²⁰Nibeniya, nyerina ih ni njiteng aka dig murung le dighamuribang le Israila ka tangha a boh. ²¹Kaniyi nghan giri ni Yahweh ih ni awo girjah aminkah nghan a nzumang ngha, li ni awo bihiy lullang a ntiri ba leh tehrang ngha. ²²Nina agh Dauda kaniyi Saul giri. Le Saul wora lah, keminiya Dauda ni abuna le wora bin vulo leyang.

Chapter 25

¹Niḃeniya Samuel wuhna. Aḃa-Israel kpaḃna kwa ki gohni, a linshi a liye ni Ramah agh, Le David kahra wora njeh ḃalusung ni Paran agh. ²Babura ngha nghan a Moan, ḃeni gikumna le ngha Camel. Biye nga ni ḃakumo. Yang ngha ni a njuh woro tongno lum tahro ni ambul woro tongno mwoh. Yang ngha ih nwa nyong njuh a Camel. ³Lulli ḃiye Nabal, Lulli mahmi Abigail. Bavmeh yerigiri ni ḃonsari apurole. keminiya ḃiye ngha ni kunshihra ni gimashihra agipagna le. Minkah liye Caleb ni. ⁴David ogha aḃalusung ih Nabal ngha ki nwa nyong a njuh le. ⁵Le David tashi amuna denna lum. David nah yi amuna denna ye, 'Nwora Camel, kenna bin Nabal, le magyi kun ni lullang. ⁶ANgi nah yi, "Digha agikumna. olollo ngha ni weh ni olollo ni liyo, ni olollo ih ḃig ni agah kwa awo ngha ni ya. ⁷Ih ogna a yang ngha a nwa nyong anjuh lo. Abalella anjuh lo nga ni sung, ni shi pag yi yang gumu agh, le gumu nyha te ḃora bih yang ari ḃigna le yang a Camel agh. ⁸Ili aminadenna lo, a waḃḃo. Niḃeni ya ḃey amuna denna lang a kumboro a njuh, ate shi zu na a kunbang njibunno. Kukushi peng ga kwa a bolla buoh agh te adenlah lo ni amunabuna lo David." ⁹Kunbang ni amuna denna le David billi bang agh, awaḃḃa agah kwa abin Nabal a lulli David le a lelle. ¹⁰Nabal agyi adenna le David, "Yang ki pag David, ni yang ki pag munabuna le Jesse? A denlah niḃeni dudung ngha ki koriyi ni a telelah le yang. ¹¹Ih tol brodi lang ni muru lang ni nyamma ni wol agh ate aba nwa nyong anjuh lang agh, le abuna ni ni yeri bah a pur ngha a nghan?" ¹²Le adenna le David pilla le nyera a zu, a waḃḃi ga kwa waḃḃa. ¹³David nah yi adenna le, "Beni kwa'agh Le ḃeni kwa'agh ger garabuwo le. David osso ger garabuwo le. A buna kenna woro-tongno ihne kuratye David, le woro-tongno ḃahri ḃigha ri agiritolla. ¹⁴Keminiya mwoh antira amuna denna waḃḃi Abigail, Mahle Nabal; ih nah, "David tashi kuntumo aḃalusung te a magyi telelah le sung kun, le magtyi jollo. ¹⁵Nigowo teya abuna ngha ni sung yarata. Gumu ni pag sung agh ni te shi ḃor gumu agh a ḃigna le sung ni yang a ḃalusung. ¹⁶Duh ni kara a ḃigna ngarung ri sung kwa, sung ngha ni yang te shi lella anjuh. ¹⁷Nina'agh yeri gah le a pag gumu a muri, ate gimashihra ngha amuri telelah, le amuri liye kwa. Bwa mashihra ni na alogle apag giri ni ni agh." ¹⁸Le Abigail kahra ke tol ngoshe brodi woro-tongno-ḃahri, aduh murunnjigung ḃahri, anjuh togno ni awara agiliyi ya, koro kpyerigiri tongno ni a ton'agh, gilogshigiri nkole woro-tongno, gori ni kag aghworo-tongno-ḃahri, le tig yang amuri amburijeng. ¹⁹Le anh yi amuna denna le, "Nworo a temurang, le Nga pir tayong." Keminiya ni waḃḃi Nabal buri ya. ²⁰Nga eḃni mburijeng agh le sulla nzali njiri nkonno agh, David ni abuna le zu bin ni, le lugri ni yang. ²¹Niḃeni ya David wara nah, "njiteng agh temanangna ni shi pagha a lel gah ḃabura ngha ni ya ḃalusung agh, le gumu nyha mami ḃor agh, le ih nwah nang gimaḃorna ni gimashihra. ²²Ihḃi Kulli lang pag yi aḃashiḃḃi muri David agh, le ḃuhri ḃeshili, ngha ni beri le Nga ḃag ko munabuna mwoh a ntiri agah kwa yang ngha ni ya." ²³Kunbang ni Abigail shinna David agh, kahra sulla muri mburijeng le ke nongha kushi David ni kundummi a nzali. ²⁴Nongha kushi nzali le nah, "A murang kukolong, telahlang, temashihra ye ihḃi ḃigha. Kukushi ḃey nsarilah lo ih ḃi nahteng ro, le a teshikiro ri atenana le nsarilah lo. ²⁵Ke telelah lang ihḃi tol ḃayong manangna wo ninga gumu agh, Nabal, ate ninga mama lulli pagni ya, yangha ni na. Lulli ih Nabal, niḃotiya. Keminiya Mem nsarilah lo ni shina amuna denna ni telelah lang, aḃeni a tashi ya. ²⁶Niḃeni ya, telelah lang, ninga mama Yahweh ḃigni ya, le ninga mama a ḃigni ya, te ya Yahweh ashino a suḃnkila agh, niḃeni ya ḃey aḃashiḃḃi muro, ni aḃeni ki alo telelah lang ni gimashihra, a pag ninga Nabal. ²⁷Niḃeni ya ḃey ihḃi agah nsarilah lo zu ni yi telelah lang a pih amuna denna ni ki pir tye telah lang ²⁸Kukushi ponnatuḃu te agimashihra le nsari lah lo, ate Yahweh ka tig telelah lang ih pag ḃa lah, atema telelah lang ngha ki wolrung luah le Yahweh; ni te a kum temashihra aro agh a ḃigna lo kwa a njah. ²⁹Ko ke abuna logho ki piro te tol usulo lo, keminiya telelah lang ka ḃigna a ntira a usulo njiri Yahweh Kulli lo; le ihka wol nlueh usulo le aḃashiḃḃi muro, ninga a ḃayeh tangso. ³⁰Yahweh ka pag yi telelah lang gah kwa ogrung ri ya, le ye tig no Magulla amuri Israel. ³¹Gah ni ki ḃiye ko ganshi kunyahli telela lang agh-ate ke a suḃna nkila ma kunwar, ko atema telelah lang tola ka ashi telelah muri. Ate kunbang Yahweh ka pag ni gi amḃorna ate muri telelah lang angha, ḃeshini nsarilah lo." ³²David nah yi Abigail, "Dey Yahweh, Kulli le Israel, ḃi mosso, ḃeni taso arang ni kyari ya. ³³Yeritent lo agh mosso ni, le awo mosso, atema a ashinang a suḃ nkila nikyari ni nwa ngomurang ni beng! ³⁴Ate a njiteng ngha, ni ḃigna le Yahweh, Kulli le Israel, ḃeni ni ag nghan ih ḃi mpag wo gubung ngha agh, ha ke a kahra a zu kumang, njiteng agh ke ni ḃag yi Nabal ko munabuna mwoh ni ya kara kaberi ya." ³⁵Nina;agh David agha aga zuni bih, aga zu ni ya; le nah yi, "Wora liyo ntiri olollo; shinna, nteshina kirang ri gih yo le n'agno." ³⁶Abigail nyera bin Nabal; Nshinna, yang ngha pag njibunno a liye, ninga njibunno le murung; le kunyahli Nabal nga ki pag binmurubang ari, ate wale mḃarina. Nina'agh le ni waḃḃi gumu agh ha se te ḃankoro. ³⁷Le zu ah ḃeri, kunbang ni mḃara ye puri ri Nabal agh, ke mahmi waḃḃi agah; kunyahli wuh a yeh, le ke ḃig ninga tahli. ³⁸Le zu amur akara ma lum ke Yahweh wol Nabal le wuh. ³⁹Kunbang ni David ogni ih Nabal wuhna agh, ih nah, "Dey Yahweh ḃi mosso, ḃeni nwa ngoso sangha ni kuma abih Nabal ni ashi guro le a pag ga ni ḃotiya agh, Ke pilla temashihra le Nabal amuri." Le David tashi bang ni nahteng ri Abigail, te tol ihḃi zu ḃig ninga mahmi. ⁴⁰Kunbang

ni denlah le David zu ni bin Abigail a Camel, a nahteng ni nah, "David tashina sung abin no shi tolo a kenni bin nia dig mahmi."⁴¹Le logho, gungha nzali ni kundumi, le nah, "Shinna, nsarilah lo guro ni ka woro lag kushi adenna le telelah lang ni."⁴²Abigail log susu, le eb mburijeng ni nsarilah le tongno kuratye; le pirtye adenna le David le zu dig mahmi.⁴³Nibeniya David deshiliya tola Ahinoam ma Jezreel ni bamah; kwa le yang dig amahmi.⁴⁴Deshili ya, Saul wale pah munangallang le Michal, mahle David, abin Paltiel munabuna le Laish, beni a Gallim agh.

Chapter 26

¹Aba-Ziph zu abin Saul a Gibeah a nah, “Neh David ninga vulla a dingli Hakilah, mama dum Jeshimon agh?” ²Le Saul logho wora a balusung Ziph, ni aba-Israel ni a tariya woro tongno tongno gweh tahro nini, ate aka al David a balusung ziph. ³Saul zu kpaɓɓina a dingli Hakilah, nga dumJeshimon, njiri njere. Kemoiniya David nga gi diya lusung, le ih shinna Saul nga ki zu a jummi abalusung. ⁴Le David tutta aba-leghe le a yere ih Saul zuna ni njiteng. ⁵Le David logho wora bah Saul kpaɓɓina nghanh nga; ke shin bah Saul nong nghanh nga, ni Abner muna Ner, magula tah-luah le; Saul nongha a bin kpaɓɓina, le abayong nga abin kpaɓɓina nongho kangni, a nong tullo kwa. ⁶Le David nahyi Ahimelek ba-Hitte, ni Abishai muna Zeruiah, munangih Joab, “Yang sa wori ni ni abin kpaɓɓina le Saul?” Abishai nah, “Meng! Meng agh nga wori weh.” ⁷Le David ni Abishai wora abin aba-tah-luah ni duh. Saul nga beh ki nong tullo a bin kpaɓɓina tun kuoh le anjahli nji muri. Abner ni aba-tah-luah le nga nongho kangni. ⁸Le Abishai nahyi David, “ni kyari ya Kulli pahno ba-shibo a boh. Nibeniya kukushi deh ihbi shuwe shuwa mwoh ni kuoh ih kpaɓi ni njahli. Ni ye ngi shuwe mabahri ya.” ⁹David nahyi Abishai, “ka girjame ya; ate yang ka logshi bih ri beni Yahweh woro dahri ya ka dig kwar?” ¹⁰David nah, “Ni Yahweh njah, Yahweh ka wol nlueh, alle kara le ki zu ihka wuh, alle ihka wora kun luah ihka wuh.” ¹¹Ihbi Yahweh igitang ke nga logshi beng ari beni a dahri ya; keminiya nibeniya, ih jimmo, tol kuoh ni nji muri yani duh muru le, ihbi shi woro.” ¹²Nina agh David tol kuoh ni duh muru anji muri Saul, le wor woro le yang. Bung nyha alle yeri tebi ya, alle bung halla agh, ate ma ayangha kwa anong tuhlo, ate Yahweh magne yang nji tuhlo matenna. ¹³Le David wora nji gini mamona ke tangha a muri nkonno kukuwo; ntiri yang nonna dudung. ¹⁴David maghi abayong jollo ni Abner muna Ner; ih nah, “Na wo agha le, Abner?” Le Abner agha nah, “A woni yang ke awo maghi murung jollo?” ¹⁵David nahyi Abner. “Awonu ba tenkirung agh? Yang ninga weh a Israel? Mang peghi ken i lel muri telelah murung loh agh? Ate bwa zu jah girjah murung telelah lo. ¹⁶Ga a pag gha ni fotiya, Yahweh nga nghanh le, a kena ke a wuh ate ni a lel telelah loh, beni Yahweh dahri ya. Nibeniya shin bah kuoh le murung loh pag nghanh nga ni duh muru le nga nji muri ya!” ¹⁷Saul ki yeri gih David le nah, “giho ninga, David munang?” David nah, “Ngih yangni, telelah lang, murung. ¹⁸Le nah, “Ke palang telelah lang ki al guro le? Mang pagha? Gimashihra mayenni a beng?” ¹⁹Nibeniya nga nina agh, ih njimmo, deh telelah lang murung ihbi teshi kiri ri tenana le guro le. Ate Yahweh ni ma tigho rang le, deh ihbi og borole gipahna; keminiya ate bwa ni le, abah yommo a nji Yahweh, ate ni kyari ya a pirang a bugha koh, ate ke ihbi kum gibere le Yahweh; a nah na nga, woro ke bangha a gillang babbah. ²⁰Nibeniya nina agh, ka dag nkillah lang ihbi sobbah njahli duna ni kundum Yahweh agh; ate murung la Israel pura ki al beni bangha ninga flea nga beni ki nongho ninga minya bah nkonno.” ²¹Le Saul nah, “mpagna gimashihra. Nyere, David, munang; ate ninwa pagho gubung agh, atema usulo lang ernjoh ni kyari. Shinna, mpagna gi bangha nye pagha ni fotiya agh.” ²²David agha nah, “Shinna, kuoh loh nga, murung! Tashi basadeng loh mwoh ihbi zu aghi ih ke poh. ²³Ihbi Yahweh nwoh beni kwa agh ate gima njiteng ni aghari; atema Yahweh wara peng weh a beng ni kyari, keminiya ni ngi wol beni adahri ya. ²⁴Shinna, ninga mama usulo loh agh ernjang ni kyari, nina agh ih usulo lang ihbi dig gi ernjung abin Yahweh ate ihbi pusang a ye gigangshina. ²⁵Le Saul nahyi David, “ihbia mosso, David munang! digna aka pagha agi magulina ni kun lihdung amuryang.” Nina agh David wor woro le,

Chapter 27

¹Dauda nah a yahli, "Nibeniya nga wuh kara mwoh a bih Saul; gubung nyha ka bor nghan ka uwor ih bi nsongrang nwora njeh le aba Filistiya; Saul ka pura tele allang a yeh anjang le Israila; a njinjere nini nga songni rang a bih Saul."²Dauda logho duro, ini ni abuna woro tongno topurmwoh a Beni nini ya, a bin Achish muna Mowak, murung Gath. ³Dauda vigni Achish a Gath, ini ni abuna le, Beni kwa agh ni aba leh, le Dauda ni amahmi bahri, Ahinoam mah Jezreel, ni Abigail mah Carmel, mahle Nabal. ⁴A wabne Saul ih Dauda bangna wora Gath, nina agh ni ye alli d'eshiliya. ⁵Dauda nah yi Achish, "Nga kumna bor yahlung lo le, le ih bi a peng bang a yeh mwoh a ntiri alah magula a njehni, ate nga dig nghan. Ni yellang ni guro lo ka digna a lah magula ma murung?" ⁶Nina agh a kare Achish pih Ziklag; ini pag yi ke Ziklag dig mami amurung le Judah ha zu ni kyari. ⁷Gogho le akara ni Dauda digni a njeh le aba Filistiya agh, bogho mwoh ni ashienri ihne. ⁸Dauda ni abuna le kehni abang dudug luwa, a ibgiri bin aba Geshur, aba Girzi, ni aba aba Amalek; ate abayong ngho ni pag aba digna njeh egh, nga a kah nji Shur agh, kukwo ha njeh Masar. A yangha a digha njeh kikara logha njah le akah. ⁹Dauda keni luwa a njeh egh ya ni dag babura ko bamah ab ba. Ponnah anjuh ni andah, ambuljeng, aloggha, ni agikura. Le nyera wora Achish. ¹⁰Achish ka ihli, "A bin yang a ibgiri nghan ni kyari?" Dauda ka pilli, "A bin nji gangrah le Judah," ko "A bin nji gangrah le Jerahmeel," ko "A bin nji gangrah le aba Ken."¹¹Dauda ni ki dag babura ko bamah ni usulo ate zuni yang Gath agh, ki nah, "Ate mama ke ih a wab gubung a musung nga, 'Dauda pagna agiri shisa.' Ga ni pagha nga digni a njeh le aba Filistiya agh. ¹²Achish pahna njiteng ni Dauda, ki nah, "Pagna ga ka tigha abwale Israila ka shibini muri ya; nga nina agh ih ka dig guro lang ha ke kene.

Chapter 28

¹Zu a kara wo afa Filistiya kpaaba afa tahlawa bin mona ate pag luwa ni Israila. Achish nah yi Dauda, "Yeri ni njiteng ih aka kah ni meng a ntiri afa tahlawa, a weh ni abuna lo." ²Dauda nah yi Achish, "Ih dig nina le, a yere ih guro lo ka pag yi." Achish nah yi Dauda, "Le pillo ba lel lang a yeh akara lo kwa." ³NiBeniya Samuel wuhna, Israila buah nlue le lingshi a Ramah, a lah magula le. Deshiliya, Saul piriya afa wol njuh ni afa pagtumo ni bongho a njuh egh. ⁴Le afa Filistiya kpaaba bin mona le zu damma a Shunem; le Saul kpaab Israila bin mona, le a damma a Gilbowa. ⁵Ngha Saul shinni afa tahlawa le afa Filistiya agh, ngobong woli, yahli ubboh. ⁶Saul jim Yahweh ih angni, keminiya Yahweh ni ogi ya- ko nji ri loro, ko ri Urim, ko nji bin ba agkuntumo bin Kulli ya. ⁷Le Saul nah yi aguro le, "N'al nghan bamah beni ba wol njuh ni ya, ate nga ka a ihli ga ih wab ba." Aguro le nah yi, "Shina, bamah nga nghan a Endor beni a wol njuh ni ya." ⁸Saul songri muri, mel dagrah ma sa le woro, ini ni abuna bahri nini. A wora bin bamah ni duh. Nah, "Wol nghan njuh a zuni nghan bongho le beni nga gor lulli ya." ⁹Bamah nah yi, "Shina, a yerina ga Saul pag ga, pagha ni piriya ni afa wol njuh ni afa pagtumo ni bongho a njuh egh. Nina agh palang ke awo tammang, a tig nghan ih nwuh?" ¹⁰Saul kaniya giri ni Yahweh le nah, "Ni dig na le Yahweh kwa, fungso nyha ka kumo ate ga agh." ¹¹Le bamen nah, "Yang nga zuni wo?" Saul nah, "Zuni nghan Samaila." ¹²Ngha bamah shinni Samaila agh, logshi gih ni jollo le wabtenana ri Saul, ki nah, "Palang ke sohriya nghan? Ate awo ni Saul." ¹³Murung nghe nah yi, "Ka bang ngobong nga. Mang a shina?" Bamah nah yi Saul, "Nshinna kuli ki puro a njahli." ¹⁴Nah yi, "Mang ih puro?" Nah, "Bagula ni pura njuh; mel dagrah ma sabna." Le Saul yere ih Samaila ni, le gungho ni kundumi njahli le pih gulo. ¹⁵Samuel nah yi Saul, "Palang ke a gangsang ri pur sang?" Saul pilla, "Myang ni gangsa, ate afa Filistiya nga ka pag luwa meng, le Kulli dag nang le ni ye og nghan deshiliya, ko nji bin afa agkuntumo, ko nji ri aloro. Ngha nina agh ngoro, ate a shin nghan ga nga pag ga." ¹⁶Samel nah, "Ke mang a ihli nang, nga Yahweh wara dag wo, le pilla ba shibi muro agh?" ¹⁷Yahweh pagno ga nah ih pag ga. Yahweh wara ag njuh egh a boh le pahne bwa sa ne- a bin Dauda. ¹⁸Ate ni a og gih Yahweh ya le ni suhli yehlula le a muri Amalek agh, nga nina agh pagno ga ni kyari. ¹⁹Yahweh ka kpaab weh ni Israila ka pih afa Filistiya a bung, le kaberi ya a weh ni amuno nga dig ni meng. Yahweh ye ka pah afa tahlawa le Israila a bih afa Filistiya. ²⁰Le Saul kpaah sahra njahli le ngobong wolle dudug ate atenana le Samuel. Masso nyha uwo a ri ya, ate ni lih gilih a yeh kara ye ya, ko ni duh egh ya. ²¹Bamah zu a bin Saul le shina yangha a gansa dudug, nah yi, "Shina, guro lo ma ngalang ogna gih yo; ntigna usulo lang a beng le nteshina kirang ri atenana ni a wabarang nga." ²²Ngha nina niBeniya, njimno, teshi kiro ri gih guro lo ma ngalang, le ih bi ntig wo gilihna fitong a dumo. lih ate aka kum masso ro nga aka wor woro lo agh." ²³Keminiya Saul shiba le nah, "Ni ngi lih ya." Keminiya aguro le kpaabni bamah, tighi a tenne, le teshi kiri ri gih yang. Nina agh logho a njahli le digha muri alla. ²⁴Bamah nga muna ndah ma lishina a leh; kara tummi bwo; tol muh, yoghi, le ton brodi ni njibongho ni. ²⁵Zuni a dum Saul ni aguro le, le a lih. Le a logho le a wor ni duh egh.

Chapter 29

¹Niḃeniya aḃa Filistiya kpaḃ kwa binmona aḃa tahlua a Afek, le Israila damma a kari muru ma sahḡna ni Jezreel aḡh. ²Amuna murung le Filistiya ki ḡuro ri awo ro tongno ni ri awo ro tongno lum le alum; Dauda ni abuna le ḡuro a nzum yang ni Achish. ³Le amuna murung le Filistiya nah, "Mang aḃa Ibrani ni ki pagha ba?" Achish nah yi anshile amuna murung le Filistiya, "Dauda ni ga aḡh, guro le Saul, murung le Israila, ḃeni nḡha ni meng akara ni kwa ni ya, ko aboḡho ni, le ni kumi ni gi mashihra aḡh logha ri zu le binang zuni ni kyari ya?" "Keminiya amuna murung le Filistiya pag yehlula ni mo le nah, "Tutti ḃeh ih ḃi nyera ba a pih ya. Ni ih wor ni sung a luwa aḡh, ate ih pil ḃa shiḃi musung a kunbang wol rung. Ate ni yellang sa ih kumni aḡha bin telelah le nḡha nyha ni ri wol nluo aḃa tahlua lesung ni ya aḡh?" ⁵Dauda ni ga ḃeni a tuh yi nḡya ni tah ngwang, ki nah, 'Saul wolla nluo awo ro tongno lum, le Dauda wolla awo ro tongno le alum lum?' ⁶Le Achish gor Dauda le nah yi, "Ni ḡigna le Yahweh kwa, a woni ḃayong maḃonna, le a shina lang nḡha woro lo ni nyere lo ni meng a ntiri aḃa tahlua aḡh ḃonna; ate ni kum gimashihra ro aḡh logha ri karen i a zuni binang zu a kara ni kyari ya. Nḡho te kwa aḡh amuna murung ni ag muro aḡh. ⁷Nina aḡh nyere a woro a ololo, ate ka lushi yeh amuna murung le Filistiya aḡh." ⁸Dauda nah yi Achish, "Keminiya mang pagha? Mang a kuma ri guro lo ke logni ha zuni ni kyari ya, ke ni nḡi kah a luwa le wol rung ni aḃa shiḃi muri telelah lang murung nḡha?" ⁹Achish pilla le nah yi Dauda, "Nyerina ni awo nḡha gerenteng a njiang ninga malaika le Kulli; nḡho te kwa aḡh, amuna murung le Filistiya nah, "ḡigna ni ih kah luwa ni sung nḡha." ¹⁰Niḃeni nina aḡh log niberi ni aguro le telelah lo aḃeni zu ni weh ya; nlog niberi nḡha nkum poshibang nḡha le nworo." ¹¹Nina aḡh Dauda log niberi, ini ni abuna le le a nyera njehni aḃa Filistiya ḡig nḡhang nḡha. Keminiya aḃa Filistiya woro a Jezreel.

Chapter 30

¹Gire pagha nga David ni abuna zuna Ziglag a kara ma tahro agh, aba Amalek wara zu ponna agiri a Negev ni a Ziglag. Ah kpar Ziglag le a pingshi, ²ni bolla amenah ni beni kwa a yeh, amakyena kpaɓni amagula kwa. Ni a wolnluo ɓng nga, keminiya ah pon yang a wori. ³Ngha David ni abuna le zuni a lahmagula agh, ah pingshine, amah yang, amuna buna leyang, ni amuna ngalang leyang nga ah ponna yang guro. ⁴Le David ni abayong ni nini ya logshi gih yang ɓua ha masso ɓua nyha uwo agh. ⁵Amaleh David ɓahri ya ah ponna yang aguro, Ahinoam ma Jezreel, ni Abigail maleh Nabal ɓa Carmel. ⁶David nga ni giganshina dudug, ate abayong nga ki waɓtele ɓuhyi ni tahli, ate abayong pagna yehlulla a bongho, veni kwa agh ate amuna buna le ni amuna ngalang; keminiya David tengshi yahli ri Yahweh, Kulli le. ⁷David nah yi Abiathar muna Ahimalek, malah, "Njimno, zuni nghan ephod a ba." Abiathar zuni yi David ephod. ⁸David jimma bin Yahweh ate njere ki nah, "Nga mpirah bunu amanyibih ni ya, ni bol yang?" Yahweh pil yi, "Pir yang, ate ni njiteng nga aka bol yang, le aka kuma aga kwa agh." ⁹Nina agh David woro, ini ni abuna worotongno lum topurmwoh aɓeni nini ya; ah zu a bin minɓangha muru Besor, ba aɓeni a ɗagha nzumo agh vig nghan nga. ¹⁰Keminiya David tang pir yang, ini ni abuna worotongno ihne; ate worotongno ɓahri tangna nzumo. Aɓeni ni tengkurrung ni gan ɗura nji gini minɓangha muru Besor. ¹¹Ah kumna ɓa Egypt a ɓabang le a zuni mo bin David; Ah pih brodi- lih, ah pih muru- nuh; ¹²le ah pih min kunli kek le gorih ni min hagrah raisin. nga wara lih gilih kum masso agh, ga pag yi ya ni lih gilhna ke ih nuh muru agh ha akara tahro ni aduh tahro. ¹³David nah yi, "A woni mami yang? Nji yebbang ni pur nghan?" Nah, "Mini basadeng le Egypt, guro le ɓa Amalek; telelah lang ɗag nghan ate akara tahro ni ɗur agh nongna konno. ¹⁴Sa iɓgiri a Negev le Kereth ni ga pag mami Judah agh, ni a Negev le Caleb, ni pingshi Ziglag." ¹⁵David nah yi, "Aka zuni meng a bin njibunno le aba iɓgiri ni? Ba Egypt ye nah, "Kaniyi nghan giri ni Kulli ih ni awo wolnlu yang ko ɓungshi murang bin telelah lang nga, nga zuni weh ha bin njibunno le amanyibih ye." ¹⁶Ngha ɓa Egypt zuni ni David be ya, amanyibih ye nongna njeh kwa ki lih ni nuh ni pag njibunno ate agiponna ni ah ponna njeh le aba Philistine ni njeh Judah agh. ¹⁷David kpar yang ni luwa ni kapolla le kara ni kpah nghan nga. Bwa mwoh nyha aɓɓah, se abuna worotongno ihne, aɓeni muri logghah agh ɓangha. ¹⁸David agna aga kwa aba Amalek pon nga; le David ashina amahmi ɓahri. ¹⁹Gubung nyha ɓor agh, ko makyena ko magula, ko muna buna ko muna ngalang, ko agiponna, ko gubung ni amahyibih tollo a temuyang nga. David nyenna ni ga kwa agh. ²⁰David tolla anjuh kwa ni andah, mama abune pira wori a dum anshile agiluwa agh. Ah nah, "Agiponna le David ni ga." ²¹David zuna bin abuna ni worotongno ɓahri, aɓeni ni tengkurung a kuratye ya agh, anshile aɓeni tigha a ɗigha aminɓangha muru Besor agh. Abayong ni wora dum abuna ate lungri ni David ni abayong ni nini ya. Nghan David zuni bin abayong ni ya magh yang kun. ²²Le abayong mashihra kwa ni abayong manangna a ntiri aɓeni worni David agh nah, "Ate aɓeni ni wor ni sung, nina agh ni sa pah yang gubung a ntiri aga shi pon nga. Ningo te ya, ɓeni kwa agh logle billi mahmi ni amuni wori." ²³Le David nah, "Digna ni nga pag giri ninga agh, amuna ngyang, ni ga kwa Yahweh pahsung nga. Tigna sung ni ni pah amanyibih aɓeni zu yi sung nga a bih sung. ²⁴Yang ka teshikiri ro a muri tenana ni? Ate gi gaɓna nga a temuri aɓeni kehna luwa agh, nina ɗeshiliya gabe ka pag nina a bin ɓeni kwa lelɓang a ri gilwa agh; Ah gaɓih le a gaɓi mwoh." ²⁵Digna nina logha ri kara wo zun ni kyari, ate David tigne ɗig gigilla ni gibilla a Israel. ²⁶Ngha David zuni a Ziglag agh, tahshibang ni giponna ɓaba bin aba tenna le Judah, bin aɓih, ki nah, "Nshina, gipahna ate muyong a ntiri gi ponna bin aba shibi muri Yahweh." ²⁷Deshiliya tahshibang ni aɓaba bin aba tenna aɓeni a Bethel agh, ni a bin aɓeni a Ramoth nji gangraha agh, ni a bin aɓeni a Jattir agh, ²⁸ni a bin aɓeni a Aroer agh, ni bin aɓeni a Siphmoth, ni a bin Eshtemoa. ²⁹Deshiliya tahshibang ni ɓaba a bin aɓeni a Rakal agh, ni bin aɓeni a lahmagula aba Jerhmeel, ni a bin aɓeni a lahmagula le aba Ken agh, ³⁰ni bin aɓeni a Hormoh agh, ni bin aɓeni a Bor Ashan agh, ni a bin aɓeni a Athak, ³¹ni a bin aɓeni a Hebron nga, ni abang ni kwa Dauda kanangiri ni abuna pagle ki kah nghan nga.

Chapter 31

¹Nibeniya aba Filistiya pag luwa ni Israila. Abuna le Israila bangha ke kpah njahli wuh a nkonno Gilboa. ²Aba Filistiya pir Saul ni amuni. Aba Filistiya wol nluo Jonathan, Abinadab, ni Malki-Shua, amuni. ³Luwa egh dungri Saul, le ba tah muni kumi. Yangha abin konna dudug ate muyang. ⁴Le Saul nah yi ba bol yi tongngho, "Uf garabwo lo le a shuang ni. Nyha nina agh le ashuangubuh ka zu le ka bih nghan." Keminiya ba bol yi tongngho ni pag nina agh, ate yang nga ih bang ngobong. Nina agh Saul tol garabwo le kanangiri shua muri. ⁵Ngha ba bol yi tongngho shinni ih Saul wuhna agh, shua muri a njinjere mwoh agh wuh nini. ⁶Nina agh Saul wuhna, amuna buna le tahro, ni ba bol yi tongngho- abuna ni kwa ni ya wuh a kara wo mwoh. ⁷Ngha abuna le Israila abeni nji gini mamona le ba bongrong, ni abeni a nzum Urdu shinni ih abuna le Israila bangna agh, le ih Saul ni amuni wuhna agh, a dag alah magula leyang a bangha, le aba Filistiya zu digha be. ⁸Le zu nga bang kohri, aba Filistiya zu a pon gilua le abeni wuh agh, a kummo Saul ni amuna buna le tahro wuhna a muri Nkonno Gilboa. ⁹A kashi muri ni pushiyi agiluwa le, le a tutti aba kuntumo a njeh Filistiya kwa ni kuntumo a bin bang akuli leyang ni abayong kwa. ¹⁰A tigha agiluwa a bin gushi Ashterot, le a gyer giri a ri ngarung le lah magula le Beth Shan. ¹¹Ngha aba digna a Jabesh Gilead ogni ga aba Filistiya pagni Saul agh, ¹²abuna ba tahlua kwa logho le wor ni duh ke tol ngiri Saul ni mami amuni ni a gyera Beth Shan agh. A wora a ke pingshi yang a Jabesh. ¹³A tol amuh leyang le lingsa a tinna ngung tamarisk a Jabesh, le gonno ma akara tonbahri.

1 Kings

Chapter 1

¹Ngha Dauda yahyina le pagna abogho dudug, a vulliyi ni givulliyi rung, keminiya tahbi nga wa ganni. ²Nina agh aguro le nah yi, "Ih bi shi al yi telelah lesung murung bata nsari. Ih bi paghi murung tumo ni konna temuri. Ih bi nongha girikahri ate ih tig telelah lesung murung ni ki og tahbi ya." ³Nina agh le a al muna ngalang ma bor nsari a yeh anjang le Israila kwa. A kum Abishag ma Shunam le a zuni bin murung. ⁴Muna ngalang nghe bor nsari dudug. Paghi murung tumo le konna temuri, keminiya murung ni yeri ya. ⁵A kunbang nghe ya, Adonijah muna Haggith logshina muri, ki nah, "Nga dig murung." Nina agh gilliyi muri anyeh gwoh piri ni aba kogpiti ni abuna woro bahri pur lum ni ka wora dumi ya. ⁶Tehri ni pa sahghi, ki nah, "Palang ke a pag ga ko go wo agh?" ⁷Deshiliya Adonijah bayong ma bor deng ni, a filla kpah teh Absalom agh. ⁸Pahne Jowab muna Zeruiya ni Abiathar malah. A kuratye le a angni. ⁹Keminiya Zadok malah, Benaiya muna Jehoiyada, Nathan ba agkuntumo bin Kulli, Shimei, Rei, gara abuna abeni mami ni ya ni kuratye Adonijah agh. ¹⁰Adonijah dahri njuh, ndah, ni muna ndah ma lishina a bin tahli Zohelath, mama kahri En Rogel agh. Gorra amuna tehri kwa, amuna murung, ni abuna le Judah kwa, aguro le murung. ¹¹Keminiya ni gor Nathan malah, Benaiya, gara abuna, ko muna tehri Solomon agh. ¹²Le Nathan nahteng ri Batsheba ngih Solomon, ki nah, "Ni a oghe ih Adonijah muna Haggith digna murung nga, le Dauda telelah lesung ni yeri tebi ya agh?" ¹³Ngha nina nibeniya ih bi nwaboh gipagna, nina agh le sa ashi usulo lo ni usulo le muno ma buna Solomon. ¹⁴Ingna bin murung David; a nah yi, "Telelah lang murung, ni a woro a kaniyi guro lo giri, "A njiteng Solomon muno ni ka nongmurung a nzumo agh, le ih digha muri ngungmurung lang nga?" Le palang ke Adonijah ki nongmurung?" ¹⁵Ngha awo nga be awo wabih ni murung nga, Nga ingna a nzumo nga dumo atenana lo nga nina. ¹⁶Nina agh Batsheba ingna a kangna le murung. Murung nghe yahyina dudug, le Abishag ma Shunam nga ki paghi tumo. ¹⁷Batsheba gungho le dum gusso dum murung. Le murung nah, "Mang awo alla?" ¹⁸Batsheba nah yi, "Telelah lang, a kaniyi ne guro lo ni Yahweh kulli lo, ki nah. "Ni njiteng Solomon muno ka nongmurung a nzumoh, le ih digha muri ngungmurung murung lang." ¹⁹Nibieniya, shina, Adonijah ni murung, le weh, telelah lang murung, ni yeri tebi ya. ²⁰Dahrina ni andah dudug, amuna ndah malishina, ni anjuh, le gorah amuna murung kwa, Abiathar malah, ni Jowab magula le aba tahlua, keminiya ni gor Solomon guro lo agh. ²¹Temuro te ya, telelah lang murung, njih Israila nga kwa a ro, ki lalle ate a wabih yang beni ka digha muri ngungmurung murung a nzumo, telelah lang. ²²Nyha nina agh le ih ka pagha, nga telelah lang murung nongni akahyi agh, ih le meng ni munang Solomon ka dig ninga aba gimashihra. ²³Ngha yangha wa wabi ni murung nga, Nathan ba agkuntumo bin Kulli ingna. ²⁴Guro egh wabih murung, "Nathan ba agkuntumo bin Kulli nga ba." Ngha iingnini dum murung nga, gungha dum murung ni kundumi njahli. ²⁵Nathan nah, "Telelah lang murung, a wabna, 'Adonijah ka nongmurung a nzumo, le ih ka digha muri ngungmurung nongmurung lang?" ²⁶Ate wara ni kyari le pahna dahra ni andah ma gogna, amuna ndah ma lishina, ni anjuh. Gorah amuna murung

kwa, magula le aba tahlwa, ni Abiathar malah. A yangha a lih ni nuh a dumi, le ki nah, 'Th bi murung dig njah!'²⁶ Keminiya ate meng, guro lo, Zadok malah, Benaiya muna Jehiyada, ni guro lo Solomon, ni gor sung nga.²⁷ 'Th telelah lang murung pagna aga kwa ni ya ni wabih sung nga le, aguro lo, beni ka digha muri ngungmurung murung a nzumi ya?'²⁸ Le murung Dauda pilla le nah, "Gor Batsheba ih nyera binang." Zu a kundum murung le tangha a dum murung.²⁹ Murung kaniyi giri le nah, "Ni digha le Yahweh, beni ashi- minlimang kwa a yeh agana kwa agh,³⁰ nga ngi kaniyi no giri ni Yahweh, Kulli le Israila, ki nah, 'Solomon muno ka nongmurung a nzumang, le ih digha muri ngungmurung murung a tukusang,' Nga pag ga ni kyari." ³¹Le Batsheba gungho le vul kundumi a njahli le dum gusso bin murung le nah, "Th bi telelah lang murung Dauda ih digha ha ke kene!"³² Murung Dauda nah, "Gor nghan Zadok malah, Nathan ba agkuntumo bin Kulli, ni Benaiya muna Jehoiyada." Nina agh a zu a dum murung.³³ Murung nah yi yang, "Ntol ni yong aguro le telelah leyong, le tig Solomon munang muri piri lang, le ntolli nkeni a Gihon." ³⁴Ih Zadok malah ni Nathan ba agkuntumo bin Kulli ih dahri murung muri Israila, ntong njem njuh le n'nah, 'Th murung Solomon bi dig njah!'³⁵ Le nga kuratye nzumo, le ih ka zu ih za digha muri ngungmurung murung lang; ate ih dig murung a tukusang. Ntolle ih dig murung muri Israila ni Judah." ³⁶Benaiya muna Jehoiyada pil yi murung, le nah, "Th bi digha nina! Ih Yahweh, Kulli le telelah lang murung, ih tighi nina."³⁷ Ninga mama Yahweh nga ni telellah lang murung nga, nina agh ih bi dighi Solomon nina, le ih tig ngungmurung murung ih gulo ih uwor mami ngungmurung murung le telelah lang Dauda."³⁸ Nina agh Zadok malah, Nathan ba agkuntumo bin Kulli, Benaiya muna Jehoiyada, ni aba Kerethi ni aba Pelethi woro ke tig Solomon a muru piri le murung Dauda, a zuni mo a Gihon.³⁹ Zadok malah tol njeme murung agungri le dahri Solomon. Le a tong njem njuh, le abayong kwa nah, "Th bi murung Solomon dig njah!" ⁴⁰Le abayong kwa kuratye, le a dal ni ndundwara ni binmurubang magula, nina agh ngunjah jigra ni gih.⁴¹ Adonijah ni abiri ni kwa a bini ya oghi nga a malli lih gilih ya. Nga Jowab ogni gih njem njuh agh, nah, "Palang ninga salala nga nghan a ntiri lah magula agh?" ⁴²Nga yangha wa nahteng nga, Jonathan muna Abiathar malah zu. Adonijah nah, "Ingna zu, ate awo ni ma yarata le zuni kuntumo ma bonna."⁴³ Jonathan pilla le nah yi Adonijah, "Telelah lesung murung Dauda tigna Solomon murung, ⁴⁴le murung tuttina nini Zadok malah, Benaiya muna Jehoiyada, ni aba Kerethi ni aba Pelethi. A tigna Solomon kog piri le murung." ⁴⁵Zadok malah ni Nathan ba agkuntumo bin Kulli dahrine murung a Gihon, le a pura be ni binmurubang, nina agh lah magula nga a yeh salala. Ga ni pag jollo ni a og ga.⁴⁶ Deshili ya, Solomon nga ki digha muri ngungmurung murung le dighamuribang, ⁴⁷Buhro muri ya, aguro le murung zu za moshi telelah lesung murung Dauda, ki nah, 'Th Kulli lo tig lulli Solomon boro uwor lullo, le ih tig ngungmurung murung le ih gulo ih uwor mamo.' Le murung gungho a muri alla. ⁴⁸Murung nah deshili, ' Mossoni ni Yahweh, Kulli le Israila, beni pahna bwa ih digha muri ngungmurung murung a kara ni ya, le ih ngyang shinne.'" ⁴⁹Le ngobong bolla abiri le Adonijah kwa. A logho a tangha le beni kwa agh wor woro le. ⁵⁰Adonijah bangna ngobong le Solomon le logho, woro ke tol njeme ni bin deshile dahra agh. ⁵¹Le a wabih Solomon, ki nah, "Shinna, Adonijah nga ki bang ngobong le murung Solomon ate ke tol njeme ni bin deshile dahra agh, ki nah, 'Th bi murung Solomon kaniyi nghan giri ni kunduna sang ih ni wol nlue guro le ni garabwoh agh.'" ⁵²Solomon nah, "Nga ih ka dum muri pyerina bayong ma bonna agh, nyongmuri nyha mwoh ka kpah njahli ya, keminiya a kum gimashihra ri le, ih ka wuh." ⁵³Nina agh murung tutti abuna, abeni pushi Adonijah a bin deshile dahra. Zu le gungha njeh dum murung Solomon, le Solomon nah yi, "Wora liyo."

Chapter 2

¹Ngha kara nluo le Dauda tollo digni ya, lag muni Solomon, ki nah, ²"Myang ngi woro a njinjere le ngunjah kwa. Tengshi ro, ngha nina agh, le a dum muro babura. ³Bol alagbang le Yahweh Kulli lo ate aka ginya njinjere le, bil gigilla le, alagbang le, agi wabna le, ni ogrung gigilla, awo tig njioh ri ga a nyonglo a gigilla le Musa agh, nina agh kum mosso a yeh ga kwa awo pag ga, ba kwa a wor nghanh ngha, ⁴ate Yahweh ka dungshi tenana le mama waba murang ngha, ki nah, 'Ngha aminkahwo tig njih yang shin gipagna leyang, ari ginya dum mang ni njiteng ni yahli yang kwa ni minlim yang kwa, ni awo dag te kum bwa muri ngunmurung murung le Israila agh. ⁵Nyerina ga deshili Jowab muna Zeruya pag nghanh ngha, ni ga paghi amagula luwa le Israila bahri ya, Abner muna Ner, ni Amasa muna Jether, abeni wol nluo yang ngha, sobna nkillu luwa a kunbang ma ololo le tigna nkillu luwa ari nguri bung le ni ari kuhra ni a kushi ya. ⁶Mpag nimo ri yeriteng leyang ni n'alliya, keminiya ke ih bi ndag mbuh nyongmuru ih bi wora a nluo ololo agh. ⁷Nina kwa agh, ndum shin gi-enna ri amuna Barzillai ba Gilead, le ndag yang a ntiri abeni ka digha bin lih gilihna leyang ngha, ate a zuna binang ngha bangni ri Absalom muna teh yong ngha. ⁸Nshina, yangha ni yong Shimei muna Gera, ba Banyamin ni Bahurim agh, beni tang nyom mang a kare ni ngi kahni Mahanyim agh. Shimei zu ka lungri ni meng a Jordan, le kaniyi giri ni Yahweh, ki nah, "Ni ngi wol nluo ni garabwoh agh. ⁹Ngha nina nibeniya, ke ih bi ndaghi woro ni mfungshiya agh. Nyongni abuna buna ba yeriteng, le nga yeri ga pagha mpaghi ya. Nga zuni mbuh nyongmuri a nluo ni nkillu. ¹⁰"Le Dauda nongho ni akahyi le a lingshi lah magula le Dauda. ¹¹Akara ni Dauda nongni murung muri Israila agh ngha woro bahri. Nongmurung bogho tonbahri a Hebron le ma bogho woro mwoh pure lum pur tahro a Jerusalem. ¹²Le Solomon digha muri ngunmurung murung le tehri Dauda, le nongmurung tang ngingang. ¹³Le Adonijah muna Haggith zu a bin Batsheba ngih Solonon. Batsheba nah, "A zuna ololo?" Pilla, "Ololo." ¹⁴Adonijah nah, "Myang ni ga nga waboh agh." Nina agh nah, "Waba." ¹⁵Adonijah nah, "A yerina ni dighamuribang nghe ya mameng ni, le Israila kwa tigna njih yang rang nga dig murung. Keminiya agiri ariyina, le dighamuribang nghe ya a pahne muna teh rang ni, ate mama ni pura bin Yahweh. ¹⁶Nibeniya myang ni jimma mwoh a bino, le ka pil nghanh kundumo agh." Batsheba nah, "Waba." ¹⁷Adonijah nah. "Kukushi nahteng ri Solomon murung, ate ni ih pil nzumi a kundumo agh, nina agh ate ih peng Abishag ma Shunam ih dig mahmang." ¹⁸Batsheba nah, "Yarata, nga nahteng ri murung." ¹⁹Ngha nina agh Batsheba wora bin murung Solomon ate wab tele Adonijah. Murung logho kumi le gungha dumi. Le digha njeh muri ngunmurung murung le tigha a zuni ngunmurung murung ate ngih murung. Batsheba digha a bih malih. ²⁰Le nah, "Myang ngi alla nga jim mingiri bino, ate ni awo pil nzumo a dum mang ngha." Murung pil yi, "Ihla, ngyang, ate ni ngi pil nzumang a kundumo agh." ²¹Ngih nah, "Ih a pih Adonijah muna tehro Abishag ma Shunam ih bi tagha lah mahmi." ²²Murung Solomon pilla le nah yi ngih, "Palang ke a jim Abishag ma Shunam ate Adonijah? Palang ke ni a jim dighamuribang temuri deshili ya, ate ini nyemmang- ate muri, ate Abiathar malah, ni Jowab muna Zeruya?" ²³Murung kaniyi giri ni Yahweh, ki nah, "Ih Kulli paghi nina a binang, ni buhro deshili, ngha Adonijah ni wab ga a muri usulo lang kanangirang ngha agh. ²⁴Ngha nina nibeniya ni digna le Yahweh kwa, beni bollang tigha muri ngunmurung murung le teh rang Dauda ngingang ngha, le beni gil nghanh lah ninga mama ogni rung ngha." ²⁵Nina agh murung Solomon tahshi Banaiyah muna Jehoiyada, le Benaiya kum Adonijah le wol nlue. ²⁶Le ri Abiathar malah agh murung nah, "Wora Anathot, a babang lo, A pyerina ke a wuh, keminiya a kunbangni ya ni ngi wol nluo agh, ate a tola doroshi le Yahweh Murung Kulli a dum teh rang Dauda le a ganna a njinjere ni kwa teh rang ganni ya." ²⁷Nina agh Solomon piriya Abiathar a dig malah le Yahweh, ate mama ih dungshi tenana le Yahweh, mama woro wabah kon ba leh Eil a Shiloh agh. ²⁸Kuntumo egh zu a bin Jowab, ate Jowab kurratye Adonijah, ngho te ya ni kurtye Absalom agh. Nina agh Jowab bangha kena a tent le Yahweh le ke tol anjeme bin dahra agh. ²⁹A wabih murung Solomon ih Jowab bangna kena a tent le Yahweh le yangha a kahri deshile dahra. Le Solomon tahshi Benaiya muna Jehoiyada, ki nah, "Woro, a wol nlue." ³⁰Nina agh Benaiya zu a gungri le Yahweh le nah yi, "Murung nah, 'Pura nji bang.'" Jowab nah, "Oh o, nga wuh a ba." Nina agh Benaiyah nyerra bin murung, ki nah, "Jowab nah al la ih wuh a bin deshile dahra." ³¹Murung nah yi, "Pag ninga mama wab ba. Wol nlue a lingsa ate aka tol nghanh ni ba leh teh rang nkillu ni soboh tekushi nyha nghanh agh. ³²Ih bi Yahweh nyer ni nkillu le a muri. ate mama nyha a yere le teh rang Dauda wolla abuna bahri mabonna ni njiteng lkanangiri ya le wol nluo yang ni garabwoh, Abner muna Ner, magula le aba tahluwa le Israila, ni Amasa muna Jether magula le aba tahluwa le Judah. ³³Nina ih bi nkillu leyang ih nyerra a muri Jowab ni a muri aminkahyi ha ke kene. Keminiya bin Dauda ni aminkahyi, ni ba leh ni ngunmurung murung le, ih bi ololo pura bin Yahweh ha ke kene." ³⁴Le Benaiya muna Jehoiyada wor ke wol nluo Jowab. Lingshi a leh a balusung. ³⁵Murung tig Benaiya muna Jehoiyada muri aba tahluwa a tukushi, le tig Zadok malah a tukushi Abiathar. ³⁶Le murung tahshibang a gor Shimei, le nah, "Baghi muro lah a Urushelima le a digha be, le ka woro woni bang mabi sa agh. ³⁷Ate karenia a puri, a dur bongrong Kidron agh, yeri ni njiteng ih aka wuh. Nkillu lo ka

digha a muro." Nina agh Shimei nah yi murung, "Ga a wab ba bonna. Ninga mama telelah lang murung wab ba, guro lo ka paghi nina." ³⁸Nina agh Shimei digha Urushelima akara dudug.³⁹Keminiya a malla le abogho tahro agh, aguro le Shimei bangha wora bin Achish muna Maakah, murung Gath. A wabih Shimei, ki nah, "Shinna, aguro lo ngha a Gath." ⁴⁰Le Shimei logho, ebba muri mbuljeng le wora bin Achish a Gath ka al aguro le. Woro ke pushi aguro a Gath nyerni.⁴¹Ngha a wabni Solomon ih Shimei pura Urushelima kena Gath le nyer agh, ⁴²murung tahshibang a gor Shimei le nah yi, "Ni ntigho a kaniyi giri ni Yahweh ni wabkuno, ki nah, 'Yeri ni njiteng ih a karen i a puri le a wora bang ma sa agh, ni njiteng aka wuh agh'? Le a nah nghan g, 'Ga n'og ga bonna.'⁴³Palang ke ni a tangha muri kaniyi giri lo bin Yahweh ni lagha ni mpoh agh?" ⁴⁴Murung ye nah yi Shimei deshili, "A yerina a yahlo agimashihra ni kwa a paghi tehrang Dauda agh. Ngha nina agh Yahweh ka nyenni gimashihra egh a muro. ⁴⁵Keminiya murung Solomon ka mosso le ngunmurung murung le Dauda ka tangha a dum Yahweh ha ke kene." ⁴⁶Le murung tig Benaiya muna Jehoiyada. Puro ke wol nluo Shimei. Nina agh dighamuribang nghe tangha a bih Solomon.

Chapter 3

¹Solomon kpaɓ muri ni Fir'auna murung Masar a nji bin njuwula. Tol muna Fir'auna le zuni mo a lah magula le Dauda ha malli ɓag lah ma kanangiri, leh Yahweh, ni garung kangni Urushelima. ²Abayong ki pah dahra a bin ɓangKulli, ate lah nyha sang a ɓagha ate lulli Yahweh ya. ³Solomon dum agnjiung le ate Yahweh ari ginya a lagha le Dauda tehri, keminiya ih pah dahra ni pingshi murun ma sunsunang a bin ɓangKulli. ⁴Murung wora Gibeyon ka dahra be, ate ini pag bin ɓangKulli magula a be. Solomon pahna adahra pingshina woro tongno lum a muri deshile dahra. ⁵Yahweh pura ri Solomon a Gibeyon ni duh a loro; nah, "Ihla! Mang nga poh?" ⁶Nina agh Solomon nah, "A dumna ogrung ma njiteng magula bin guro lo, Dauda tehreng, ate gingna dumo a njere maɓonna, a njiteng, ni a yahlung kpanana. A tigna ate muri ogrung njiteng magula ni le a pahne muna ih digha a muri ngungmurung murung le ni kyari. ⁷Niɓeniya Yahweh Kulli lang, a tigna guro lo murung a tukushi Dauda tehreng, keminiya mini muna makehna. Ni nyeri pagha ni nga puri ko nyere ya. ⁸Guro lo nga a ntiring aɓeni a tol agh, abayong magula, gogho dudug gan ɓangha agh. ⁹Nina agh pih guro lo yahlung yeri giri ih ɓi wabih abayong lo njuoh, nina agh ih nga gaɓ ntiring maɓonna ni mashihra. Ate yang ka gan wabih gogho ngi abayong lo ni njuoh?" ¹⁰Jimmah le Solomon ni poshina MurungKulli. ¹¹Nina agh Kulli nah yi, 'Ate a jimna ga agh le ni a jim dig njah temuro ko gikunna ko usulo le aɓa shibi muro agh, keminiya a jimna ate muro yeri giri bin dum njiteng. ¹²Shina, niɓeniya nga pag ga kwa a ihli nang nga a jim nang nga. Nga poh yahlung yeriteng ni yerigiri, mama le ɓwa nghan nyha pa ninga weh ya, le ɓwa nyha nghan mwoh ka logha nzumo ninga weh ya. ¹³Nye nwara mpoh ga ni a jim ma agh, gusso kpaɓni gikunna, nina agh ih ɓwa nyha a ntiri amurung ninga weh ya a yeh akara lo kwa. ¹⁴Nga aka bil njinjere lang ri tigha alagha lang ni alagbang lang, ninga mama tehro Dauda gingni ya, le nga nonna akara lo." ¹⁵Le Solomon logho, le shina, ih loro ni. Zu a Urushelima le tangha a dum doroshi le ogrung le MurungKulli. Pah dahra pingsa ni dahra ololo, le pag njibuno ate aguro le kwa. ¹⁶Le amenah ɓahri aɓeni amah njah ni ya zu a bin murung le tangha dumi. ¹⁷Bamah mwoh nah, "Oh, telelah lang, ɓamahni ni meng digha a lah mwoh, le mɓil muna shi sung nga nini a leh. ¹⁸Gire pagha a kara ma tahro nzumo ni mɓilli muna agh, ɓamah ni osso bil muna. Shi sung nga bin mona. Bwa nyha sa ni sung a leh ya, keminiya shi sung ni ɓahri kunkolong a leh. ¹⁹Le muna ɓamah ni wuh ni duh, ate nongna muri. ²⁰Nina agh logni ntiring duh le tol munang a giri karang, nga guro lo nongni ntullo agh, le nongshi a kikili, le nongshi nluo muni a kun kirang. ²¹Nga nlogni ni beri nga uhli munang nga, wuhna. Keminiya nga nfastini yarata ni beri ya, munang ni ya, ɓeni mɓil agh." ²²Le ɓamah ma mona nah, "Oh o, mama ni usulo agh ni pag munang, le mama wuh agh ini pag muno." 'Bamah ma kundune nah, "Oh o, mama wuh agh ni pag muno, le mama ki usuli ya munang ni." Ninga ni a waɓni tenana a dum murung. ²³Le murung nah, "Mwoh le yong nah, 'Munang ninga ɓeni ki usuli ya, le muno wuhna,' le mamona nah, 'Oh o, muno ni pag mama wuh agh, le munang ni pag mama ki usuli ya.'" ²⁴Murung nah, "Nzuni nghan garabwoh." Nina agh a zuni garabwoh a dum murung. ²⁵Le murung nah, "Ngaɓ muna mama ni usulo agh a ntiring, le mpih ɓamah ni kande le mpah kande bin mamona." ²⁶Le ɓameh ni muni uwo ni usulo agh waɓtenana ri murung, ate yahli dūngshina ni gi-enna ate muni, le nah, "Oh, telelah lang, mpih muneh ni ki usuli ya, le ke ih ɓi a wol nluo mune ya." Keminiya ɓamah mamona nah, "Ni ih dig mamu ko mameng nga. Gafi." ²⁷Le murung pilla le nah, "Pih ɓamah ma kunduna muna ma usulo egh, le ke ih ɓi nwol nlue ya. Ngih ni." ²⁸Nga Israila kwa ogni tuhnjuoh ni murung pah agh, a ɓang ngoɓong le murung, ate a shinna ih yeriteng le Kulli nga ri ate tuhna njuoh.

Chapter 4

¹Ngha Solomon ni murung muri Israila agh. ⁴Le aḇeni ni pag amuna murung le; Azariya muna Zadok malah. ³Elihoref ni Ahijah, amuna Seraiya, aḇa nyongli giri; Yehoshafat muna Ahilud ḇa pong gi waḇna. ²Le Benaiya muna Yehoyada ini pag magula le aḇa tahlua. Le Zadok ni Abiyata ni pag amalah. ⁵Azariya muna Nathan ni ḁigha muri amagula; Zabud muna Nathan ni pag malah, ini ḁeshili ḇih murung ni ḇa waḇih gipagna. ⁶Ahisher ni pag ḇa shinmuri agi pagna ma ḇa lah; le Adoniram muna Abda ni a tigha muri aḇa pagtumo a tenne. ⁷Solomon ngha ni aḇayong lumpur ḇahri ḁigha muri aḇa Israila kwa, aḇeni ka zuni yi murung gilih ni ḇa lamurung kwa agh. Eni kwa agh ngha ni shienri ni ih zuni ni gilih a bogho agh. ⁸Le alulli yang ni ga: Ben-Hur, a nkonno Ifraimu: ⁹Ben-Dekar, a Makaz, ni a Shalim, Beth-Shemesh ni Elon Beth hanan agh: ¹⁰Ben-Hesed a Aruboth (binini ni Soko ni nshile njeh Hephher); ¹¹Aminadab –ni Naphoth Dor (Ini tig Taphath muna Solomon a lah); ¹²Baana muna Ahilud, a bini ni Taanach ni Megiddo, ni Beth Shan kwa, mama a giri kahri Zahtanah ni a binjeh le Jezreel, logha Bethshean kena Abelmeholah, ha sanna a ba a nzum Yokmeyami. ¹³Ben-Geber, ni Ramoth Gilayad agh, (nji aleh amuna Jair amuna Manasseh ni Gilead agh mami ni), mami ni ḁeshili ga bolli njih Argob ni Bashan agh, alah magula woro tahro ni a kangni ni ngaru ni kunkangna ma tagula agh. ¹⁴Ahinadab muna Iddo ni a Mahanaim agh; ¹⁵Ahimawaz ngha a Naphtali; ini osso tol Basmath muna Solomon tigha lah: ¹⁶Baana muna Hushai, ini ni njeh Ashiru ni Benyalot, ¹⁷Jehoshafat muna Faruwa, ni a Issaka agh; ¹⁸Shimai muna Ela, ngha a Banyamin: ¹⁹Geber muna Uri, ini a njeh Gilead, a njeh le murung Sihon le aḇa Ammoriya, ni murung Og ma Bashan; le ini ih pag makushi ni mwoh a njeh egh ya. ²⁰Yahuda ni Israila gogho ninga njisalang kunsalang magula, a lih, a nuh a pag binmurubang. ²¹Le Solomon nong murung a muri anjeh egh logha ri salang ha njeh le aḇa Filistiya, ni njang ma Masar. A zuni agipahna, ni pag yi Solomon tumo a yeh akara usulo le kwa. ²²Gikuna gilih le Solomon ma kara mwoh agh muh maḇonna ma pyeshina woromwoh pur lum, ni agi lih ni a bangha shisa woro tahro agh, ²³muri andah ma lishina lum, ademndah woromwoh mama a tolla bin lelle ya, ni anjuh woro tongno, ḁeshili ni ambamma, anjah, ambamma mabuna, ni angubu ma lishana. ²⁴Ate yangha ni ḁigha muribang muri kasa njeh egh kwa a nji gini salang, logha ri Tifsah ha kena Gaza agh, a muri amurung ni kwa nji gini salang ngha: le kumna ḁigna ololo nib a kwa kangni ya. ²⁵Yahuda ni Israila ḁigna ololo, le ḇeni kwa agh ḁigna magri a tinna ngung le ni tinna ngung gorih le, logha Dan ha kena Biyersheba, a yeh akara le Solomon kwa. ²⁶Solomon ngha ni apihri ma nyeh gwoh le woro tongno lum lum ihne ni aḇa kogpihri woro tongno lum lum pure ḇahri. ²⁷Le amagula wo kwa agh ka zunih Solomon gilihna, ni ate aḇeni ki zu a bin lih gilih le Solomon agh, ḇeni kwa agh ni shienri le; ni a ḁag guḇung ki shingri ya. ²⁸A ye zuni bahley ni alusung maḇonna ate apihri, ḇeni kwa agh zuni ga ika gan agh. ²⁹Le Kulli pahne Solomon yeriteng ni yerigiri uwor bang, ni yahlung ma limna, ha ninga njisalang ni a kun salang ngha. ³⁰Yerteng le Solomon uwor yeriteng le aḇayong ni kwa nji tehbang ni yeriteng le Masar kwa. ³¹Yangha ni yeriteng uwor aḇayong kwa-uwor Ethan ḇa Ezra, Heman, Kalkol, ni Darda, amuna Mahol-le yere le kena bin anjeh ni kwa kangni ya. ³²Waḇna anguliteng woro tongno lum tahro ni angyah le ngha 1,005 a bangha. ³³Pyeshina lusung, logha ri cedar ni Lebanon kena ri hyssop ni ki gula ri ngarung ngha. ḁeshiliya waḇna giri a muri agiluwo, aminyah, agi sunghina njahli, ni njih. ³⁴Aḇayong pura anjeh masa zu ate og yeriteng le Solomon. A pura bin amurung ma ngunja kwa, aḇeni te yeriteng le ya

Chapter 5

¹Hiram murung Taya tahshi aguro le bin Solomon ate mama ogna ih a dāhrine murung a tukushi tehri ya; ate kunbang ni kwa agh Hiram nga ki agnji Dauda. ²Solomon tahshi kuntumo bin Hiram, ki nah, ³“A yerina ni Dauda tehreng ni gan bag kangna ate lulli Yahweh Kulli le ya ate aluwo ni kangni ya, a kunbang usulo le ya Yahweh Kulli le nga ki tigha abih ba shibi muri a tinna bakushi. ⁴Kemini nibeniya, Yahweh Kulli lang pah nang usulo ni ba kwa agh. Afa shibi murung ko gi juhri bang nyha. ⁵Nina agh ntolla nga bag bin bangkulli ate lulli Yahweh Kulli lang, ninga mama Yahweh wabnih Dauda tehreng, ki nah, ‘Muno, beni nga tigha muri ngungmurung murung lo a tuhkusso agh, ka bag bin bangkulli ate lullang.’ ⁶Ngha nina nibeniya ntigna ih bi a kor angung cedar a Lebanon ate murang. Aguro lang ka kpañni aguro, le nga nwoh ate aguro lo ate nwah ga kwa pag yarata muri ga kwa a tollo a nwah ni ya. Ate mama a yerina ih fwa nyha a ntiri sung yeri pagha ni a korhri ngung kangna ninga aba Sidoni ya.” ⁷Ngha Hiram ogni atenana le Solomon nga, pag binmurubang dududg le nah, “Ih bi Yahweh kum gusso ni kyari, beni pih Dauda muna ma yeriteng a muri abayong ma gogna ni.” ⁸Hiram tutti tenana bin Solomon, ki nah, “Nwara og kuntumo mama a woro a tutti nghan nga. Nga poh angung cedar ni cypress ni kwa yahlo tol agh. ⁹Aguro lang ka zuni angung kwa a Lebanon a kun sallang, le a giliyi yang ninga angung trih kangna le a billi yang ni salang magula ken aba akaa wab bang nga. Le nga tigha a suhli yang a be, le aka ponying a wori. Aka pag ga yahlang tol agh ni rip ah gilih ate ba lyang.” ¹⁰Nina agh Hiram pih Solomon angung kang ma cedar ni fir ni al kwa agh. ¹¹Solomon pih Hiram kikaya ate gilih akoro woro tongno lum lum bahri ni aduh murun maonna woro tongno lum lum bahri ate ba leh. Solomon ingna a pag ga bogho ni kwa agh. ¹²Yahweh pahne Solomon yeriteng, ninga mama ogniri nini ya. Digna ololo nga nghan ntiri Solomon ni Hiram, le a yangha bahri ye agh a ogri yang. ¹³Murung Solomon tig pagtumo a tenne a Isaila kwa. Gogho le aba pagtumo a tenne kena abuna woro tongno lum lum tahro. ¹⁴Tutti yang Lebanon, woro tongno lum lum le a woro ariyi ari yang shienri ni kwa agh. Shienri mwah a yangha Lebanon le shienri bahri ya a yangha lah. Adoniram ni a tigha muri abeni ki pagtumo a tenne ya. ¹⁵Solomon nga ni aba pagtumo woro tongno lum lum tonbahri le woro tongno lum lum tonpur tahro agh aba kasha tahli ni a ngonno, ¹⁶sa ni amurung amagula 3,300 abeni Solomon tigha ki shina aba pagtumo agh. ¹⁷Ari lagha le murung nga a wanghina atahli maonna mama a tigni tuhli kangna babgkulli ya. ¹⁸Nina agh aba bagiri le Solomon ni mami Hiram, ni abuna ni pura Byblos ni ki kasha tahli ni gil angung kangna ni abagni bin bangkulli ya.

Chapter 6

¹Nina agh Solomon ingna a bag bin gushi Yahweh. Ga pag giri a yeh bogho ma 480 a nzum puro le aba Israila a nje Masar, a yeh bogho ma ihne ni Solomon nongni murung a muri Israila agh, a yeh shienri ma Ziv, mama ini pag shienri ma bahri ya. ²Bin bangKulli ni murung Solomon bagha ate Yahweh ya nonno le nga bang bung woro tahro, dahra le bang bung woro mwoh, logho le kuli bang bung woro mwoh pur lum. ³Tahra ni a kun ba kangna magula bangKulli ya nga bang bung woro mwoh nonno le, pyerini dahra bin bangKulli, le bangbung lum limma le a kun bin bangkulli. ⁴Ate kangna egh ya gilla atihsho ni agare ni tig yang bongrong a nji dabeng uwor paghale a nji ba yeh. ⁵Ari ngiri kangni bin digna magula agh bagha akangna kangni, kangni kangna ma njibang ni kangna ma nji bayeh. ⁶Lah ma binjeh nga ni dahra bangbung tongno, ma ntiring nga ni dahra le bangbung topurmwoh, le ma tahro nga ni dahra le bangbung tonbahri. Ate nji nzumi ye ya gilla bang ri ngiri leh kangni nina agh ate angung gangreh ya a ishih yang a ri ngiri lah ye. ⁷Leh ya a baghi ni tahli ni wanghi ya. munabungno nyha, gi kog giri, ko gi tumo ndollong nyha a og gih a leh nga a bagni ya. ⁸A nji gangrah le bin bangKulli ye agh, njere ingna nga nhang a nje, le bwa ebba lah ma ntiring, le logha ri lah ma ntiring nghe le ih kah a ma tahro. ⁹Nina agh Solomon bag bin bangKulli ye malla; kangni ni angung gangrah ni ama penlang ma ceda. ¹⁰Bagha akangna a ngiri kangna damma ma ntiring le bin bangKulli, nji ba kwa agh logho le kuli le kehna bangbung tongno; a doghih na yang ri leh ni angung ceda. ¹¹Tenana le Yahweh zu a bin Solomon, ki nah, ¹²A muri bin bangKulli ni awo bag ga, nga a ginya a yeh agigilla lang le a dum njiteng, bolla alagbang lang kwa le a ginya a yeh yang, le nga dungshi ogrung ni nworo ntig ni tehro Dauda agh. ¹³Nga digha a ntiri aba Israila le ni ngi puro a tele yang nga. ¹⁴Nina agh Solomon bag leh le malli. ¹⁵Le bag ngiri kangne a nji ba yeh angung ceda. Logha njahli kehne ha mel kangna, vulliyi a nji ba yeh ni angung, le vulliyi njahli la ba kangna egh ni angung cypres. ¹⁶Bag bangbung woro mwoh ari leh egh a nji nzumo ni angung cedar logha njahli kehna mel mel kangna. Bag kangna ni ih bi dig kangna ntiring, bin ma gerenteng ni uwor bang nga. ¹⁷Bin kpaaba magula agh, ini pag, bin ma gerenteng mama a dum bin ma gerenteng no uwor bang nga, nonno le nga bangbung woro bahri. ¹⁸Angung cedar nga nhang a leh mama a serreh ki pur anji ngung ni aposso giri. A cedar ni kwa a yeh ya. Tumo tahli nyha bwa ka shinna a yeh ya. ¹⁹Solomon gillih yi ba yeh kangna ntiring ni a leh ya ate ih tig doroshi ogrung le Yahweh a be. ²⁰Bangbung nonno le ba kangna ntiring nga woro mwoh ni, darra le bangbung woro mwoh, le logho le kuli ya bangbung woro mwoh. Solomon shengri ngiri kangna egh ni zinariya ma bonna, le vulliyi deshili dahra ni ngung cedar. ²¹Solomon shengri ba yeh bin bangKulli ni zinariya ma bonna ni tig nyeh ma zinariya gangrah a kun kangna ntiring, le shengri dumi ni zinariya. ²²Shengri nji ba yeh kwa ni zinariya ha bin bangKulli ye kwa malla. Desliya shengri deshile dahre kwa mama a kangna ntiring nga ni zinariya. ²³Solomon gil a cherubim bahir ma ngung zaitun, mama kwa agh nga ni bangbung lum logho le kuli, tigha a ba kangna ntiring. ²⁴Kpatiri cherubim ma kunduna agh nonno le pagna bangbung tongno, le kpatiri mamona deshiliya bangbung tongno. Nina agh logha ri kun kpatire mwoh kena ri mamona agh sabah egh kena bangnung lum. ²⁵Cherubim mamona deshiliya yangha ni sabah kpatire bangbung lum. A cherubim egh kwa pyere. ²⁶Logho le a cherubim egh kwa kuli ya bangbung lum ni. ²⁷Solomon tigna cherubim a kangna ntiring. A nonna kpatiri cherubim ate mama kpatire mwog ih dog ngiri kangna le kpatiri cherubim mamona osso ngiri kangna a nji bang mamona. Akpatiri yang dogna ari yang a ntiring le bin ma gerenteng ni uwor bang nga. ²⁸Solomon shengri ngiri cherubim ni zinariya. ²⁹Dangshina ngiri leh kwa kangna ni aminlim le cherubim, angung kahn, ni aposso giri, akangna ni njibang ni ama ntiring. ³⁰Solomon shengri njahli le baleh ni zinariya, kpaabni akangna ni njibang ni akangna ntiring. ³¹Solomon gilla akun kangna ma ngung zaitun ate akun kangna ingna a kangna ntiring. Muri kun kangna ni akushi kunkangne nga ni sahniya tongno. ³²Nina agh gil akunkangna bahri ma ngung zaitun, le gilliyi ni nyonglo le cherubim, angung kahn, ni aposso giri. Shengri ngiri yang ni zinariya le meshiyi zinariya muri cherubim ni angung kahn. ³³A njinjere nini, Solomon ye gilla akushi akunkangna ingna bin bangKulli ni angung zaitun ni nyonglo ihne ri le akun kangna bahri ma ngung cypres. ³⁴A gil akunkangna bahri ma kahra ni ngung cypres le a kpaab yang ri agbagla kun kangna. ³⁵Akunkangna egh deshiliya a nyonglina yang ni angung ni a sherre minlim cherubim, angung kahn, ni aposso giri, le a shengri yang ni zinariya. ³⁶Bag baleh a nji ba yeh bin ebbe tahro ni atahli ma sherra ni a tangsah ngung cedar. ³⁷Leh Yahweh ya a tig tinne a yeh bogho ihne, a yeh shienri ma Ziv. ³⁸A yeh bogho ma lumpur mwoh, a shienri ma Bul, mama ini pag shienri ma tonbi tahro agh, a mal la giliyi aga kwa a leh ya le a shinni ih billa ri gi nyonglina. Solomon tola abogho tonbahri ari bag bin bangKulli.

Chapter 7

¹Solomon tolla abogho lumpur tahro ri bag lahmurung le. ²Bag lahmurung ni a ba ngung Lebanon agh. Nonno le nga bangbung woro tongno, dahra le nga bangbung woro bahri pur lum, le logho le kuli nga bangbung woro mwoh pur lum. Lahmurung nghe ya a baghi agbingrah ihne ma ceda tangsa ni angung ceda mama a gangrah a muri agbingrah agh. ³A wol muri leh ni ceda ma penlang ni a doghi ni angung gangrah. Agbingrah egh tengshina angung gangreh. ⁴Angung gangreh nga woro bahri pur tongno, tangsa lum pur tongno. Angung gangrah nga lum pur tongno a tangsa, le tehsho kangna ni kwa agh nga ki shin ma bi tehsho a ngure yang tahro. ⁵Akun kangna ni agbagle yang nga a tangshi yarata ni angung gangrah, le tehsho ni kwa agh ki shin tehsho mabi a tangsa le yang tahro. ⁶Kangna ma sabna nga nhang a bagha ni agbingrah ri nonno le nga woro bahri pur lum, le dahra le nga woro mwoh pur lum, ni tahra kun kangna magula, ni agbingrah ni muri kangna. ⁷Solomon bag kangna kpaba le nongmurung murung le ba ih wabnjuo, kangna kpaba le njiteng. A vulliyi ni ni ceda logha njahli kehna mel kangnba. ⁸Leh Solomon ni ih ka dig nhang nga, a balah ma bi a mintiring lahmurung, nyongle mwoh ni anshile. Deshiliya gilla lah ninga ate muna ma ngalang le Fir'auna, beni tollo mami ya. ⁹Akangna ni ya a gilliyina yang ni atahli mabonna, mama a pyeshe yarata a kassa ni gi sagshih ngung le a gogrih nji ba kwa agh. A pagtumo ni logha ri magtinne kenna ri tahli ma meshile a bikuli, a nji nzumi deshiliya kenna ri balah magula. ¹⁰Maghatinne ya a baghi ni atahli magula, mabonna ni nonno leyang nga tonpur tahro ni lum nga. ¹¹A bikuli ya atahli mabonna ni a pyeshe a kassa pyere ari yang nga, ni angung gangrah ma ceda. ¹²Ngih balah ni kangni lahmurung nga ni atahli ma kashina ni atangsa agh tahro ni angung gangrah ma ceda tangsa ninga mama a balah le bin gushi Yahweh ni tahra kun bin bangKulli. ¹³Murung tahshi bang ri Hiram, le zu pura Taya. ¹⁴Hiram agh muna mabere ni a kunburi le Naftali; tehri ya ba Taya, ba yeri giliyi tagulla ni. Hiram dungshina ni yeriteng ni yerigiri le yangha ih atumo magula ni tagula. Zu a bin murung Solomon a pagtumo ni tagulla ate murung. ¹⁵Hiram gilla agbingrah bahri ma tagulla, mama kwa agh logho le kuli kehna bangbung lumpure tonpur tahro ni nenne le kangna bangbung lumpur bahri. ¹⁶Gilla amur yang ni shengrini tagulla ate tigha a muri agbingrah. Logha bikuli le muri mama kwa agh kehna nonnobung tongno. ¹⁷Gil anyeh gitulla doghi yang ninga nyonglo dagrah le murung le tigha mui agbingrah egh, tonbahri a ri muri gbingrah ni kwa agh. ¹⁸Nina agh Hiram gilla arumman bahri tangsa kangni muri gbingrah mama kwa agh ate nyonglo le muyang. ¹⁹Amuyang a bikuli le agbingra le tahra kunkangna agh a gillih na yang ni posso giri, nonnobung ihne a loghole bikuli. ²⁰Amuri agbingrah bahri ni deshiliya kpabna gya a bikuli leyang, aposso giri woro tongno bahri tangsa kangni yang kwa. ²¹Logshina agbingrah egh kuli a bin tahra kunkangna. Gor gbingrah ni nji ma lih ya ih Jakin, le gbingrah nji ma kahtang te ya gori ih Boaz. ²²A nyonglina ba muri agbingrah egh ninga aposso giri. Gilliya le agbingreh ya a paghi njinjere ni. ²³Hiram gil muri ni muru ndollong ni a sof ba, nonnobung lum logha melli kehna melli. Logho le bikuli nga nonnobung tongno, le muri nga nonnobung woromwoh pur lum a nenneh. ²⁴A tinna melli kangnih muri ya aminlim angotto anjingung ni, nonnobung le mama kwa agh lum, a sof mwoh ni kwa agh ni muri ni minduh ni pyerre ari yang nga. ²⁵"Ngih koro egh" tangha a muri ademndah lumpur bahri, tahro ki shin nji ebbe, tahro ki shin nji makuli, tahro ki shin nji gangrah, ni tahro ki shin nji manjeh. A tig ngih koro egh a muyang, le akushi yang ma nji nzumo nga a nji ba yeh. ²⁶Nenne le ngih koro egh nga ninga dahra le bung, le a bagna melli ninga mel korobang, ninga posso giri ni tah agh. Ngih koro egh ka tol abangmuru woro tongno lum bahri le muru. ²⁷Hiram gil akusung ma tagulla lum. Kusung nghe ni kwa nga nonnobung ihne nonno, le dahra le nonnobung ihne, ni logho le bikuli nga nonnobung tahro. ²⁸Tumo le akusung nghe nga ninga. A yangha ni anjang ni tangha ntiring agbaglah agh, ²⁹le a muri anjang ni a muri agbagle ya ayim, andah, ni a sherubim. A muri ni binjeh le ayim egh ya anyonglo posso giri ni ma tumo bung. ³⁰Kushi ni kwa agh nga ni kushi ma pilliyi na ma tagulla ihne ni ga ih pilliya ri ya, le agbinna leyang ihne nga gitahba a tinne koro egh. Gitahbe ya a sobih ni aposso giri a nji bin mama kwa agh. ³¹Kunyang nga killilu ninga gitahba, dahra le nga nonnobung mwoh ni nshile, le nga ni ninga jenghe ni logna bikuli nonnobung mwoh agh. A kunni ye ya anyonglo, ni agbaglah leyang nga ni kundum ihne, nyha killilu agh. ³²Akusung ginya ihne egh nga a tinna agbagleh, le ga ki bolla akushi ye ni alah yang nga a kusung ma tangna egh. Logho le kusung nghe bikuli nga nonnobung mwoh ni nshile. ³³Akushiye agh a bag yang ninga akushi nyweh gwoh piri. Alah yang, kushi ma pilliyina, agare, ni aga ki bolli ya ndolong ni gilli yang. ³⁴Abih nga nhang ihne a nji ba kwa agh le kusung tanghe, a kpabi ri kusung tanghe. ³⁵A muri kusung tangna ye agh nguri nga nhang kangni kanda nonno bung ni a limma le, a bamuri kusung tanghe ya gi tahbi ni agbagle ya a doghina yang. ³⁶A nji bang le gitahbe ni a muri agbagle ya Huramsahn nyonglo le cherubim, ayim, ni angung kahn ni vulliyi minbang ni kwa agh kumri ya, le a kangni yang aposso giri. ³⁷Gilla akusung tangha lum a njinjere ni mwoh agh. A yangha kwa a bag yang a pyerre, sahna ni nyognlo leyang mwoh kwa, ni nenne leyang kwa mwoh. ³⁸Hiram gilla akoro lum ma tagulla. Koro mwoh logle tol abang tongmuru woro

bahri. Koro ni kwa agh dahra le nonno bung ihne le koro nghan nghan mwoh a bin kusung tangna ni kwa agh.
³⁹Gilla akusung ma tangha tongno a nji gangrah- ki shin bin bangKulli ni tongno a nji ebbe le bin bangkulli. Tigna "Ngi koro" a nji manjeh, ki shin nji gangrah le bin bangKulli.⁴⁰Huram gilla akoro ni agi pongiri, ni koro wahyi muru. Mal atumo ni kwa paghi Solomon a bin gushi Yahweh ya; ⁴¹agbinrah bahri, ni amuryang ni ki pur akoro agh a muri agbingrah ni bahri, ni agure yang bahri le anyonglo adamboh gitulla ate vulliyi amuri ye ni ki pur akoro agh, mama a bikulli le agbingrah agh.⁴²Gilla anyonglo le rumman woro tongno ihne ate nyonglo ndamboh gitulla ni a ngure yang bahri ya (tangsa bahri le rumman ate ngure le nyonglo ndamboh gitulla ate vul kun amuyang ni bahri ki pur muri ni muri agbingrah agh); ⁴³Akusung tangna ni lum ma, ni akoro ni lum digha muri akusung nghe lum ma.⁴⁴Gilla angih koro magula gori ih "Ngi koro" ni ademndah le lumpur bahri a tinne;
⁴⁵deshiliya ankori, agipongiri, akoro, ni anshile agi tumo. Huram gil yang ni tagulla ni a gogri ya, ate murung Solomon, ni ate bin gushi Yahweh ya.⁴⁶Murung sobna yang a kahti le Urdu, a nje puporo ntiring Skkoth ni Zarethan.⁴⁷Solomon ni pyeshi agi tumo ye agh ate a gogna a pyeshe, ate dungro le tagulla ye agh ni a logle a pyeshi ya.⁴⁸Solomon gilliyi agi gilla ni kwa a bin gushi Yahweh ni zinariya: deshile dahra ma zinariya ni deshile mama brodi ma dum kundum ka dig nghan nga; ⁴⁹agi gyer kashindah, tongno a bung ma lih ni tongno a ma kahtang, a dum kangna ntiring nga, zinariya ni kwa, ni aposso giri, akashindah, ni anbanso agh ma zinariya.
⁵⁰Deshiliya Solomon gilla akorobang, agi gyer kashindah, akoro, njifete, ni gipingshi agi susunang, amama kwa a gil yang ni zinariya mabonna agh; yangha ni kunkangna ma labba a bih le kangna ntiring (mama ini pag bin ma gerenteng uwor bang), ni ate akunkangna magula le bin bangKulli.⁵¹A njinjere nini, atumo ni kwa murung Solomon tigha a pagha ate leh Yahweh ya a malla yang. Nini agh Solomon zuni a yah aga Dauda, tehri, tigha agh, ni azurfa a zinariya, ni agi giliyi na, le tig yang a kangna tig giri ni a leh Yahweh ya.

Chapter 8

¹Le Solomon kpaba aba tenna le Israila, abeni a muri akunburi ya, ni amagula le abaleh aba Israila kwa, a dumi a Urushelima, ate zuni doroshi ma ogrung le Yahweh logha a lah magula le Dauda, ni a Sihiyona agh. ²Abuna le Israila kwa kpaba a dum murung Solomon a njibuno egh, a yeh shienri ma Ethanim, mama a shienri ma tonbahri ya. ³Aba tenna le Israila kwa zu, le amalah tol doroshi ye. ⁴A zuni doroshi le Yahweh, a gungri bin kpaba, ni agi ma gerenteng ni kwa a gungri ye agh. Amalah ni aba Lawi ni zuni aga kwa. ⁵Murung Solomon ni kpaba le aba Israila zu a bin mona a dum doroshi, ki dahri ni anjuh ni andahni ni a gan bang yang ngha agh. ⁶Amalah zuni doroshi ma ogrung le Yahweh a bang le, a yeh kangna ntiring le lah ye, a bin ma gerenteng ni uwor bang ngha, a tinna kpatiri cherubim. ⁷Ate cherubim sahrina akpatire yang kehna bin doroshi, le a vulla doroshi ni gare nji ri mama a tolli ya. ⁸Agare sabba ha a shini a bin ma gerenteng ni a kun kangna ntiring ngha, keminiya ni a shin yang a njibang ngha. A yangha be ha zuni ni kyari. ⁹Gubung nyha a doroshi ye ya se atahli ni bahri Musa tigha a yeh a Horeb agh, ngha Yahweh ogni ri ni aba Israila ngha a puri a njeh Masar agh. ¹⁰Gire pagha ih ngha amalah puri a bin ma gerenteng ngha, nlagiri zu dungshi bin gushi Yahweh magula. ¹¹Amalah ni gan tangha pag tumo agh ate nlagiri, ate gusso le Yahweh dungshina ba leh. ¹²Le Solomon nah, "Yahweh wara nah ih digha a pinna ma tenna, ¹³Keminiya mbagno bin digna ma bonna, bang ate muro a dig nhang ha ke kene." ¹⁴Le murung pilla le moshi kpaba le aba Israila kwa, ngha kpaba le aba Israila kwa n'nga a tangni njeh ya. ¹⁵Nah, "Ih Yahweh, Kulli le Israila kum bongso, beni wahtenana ri Dauda tehlang ngha, le dungshine ni bih, ki nah, ¹⁶Logha ri kara ni mpushini abwalang Israila a njeh Masar, ni ntol lah magula a ntiri akunburi le Israila kwa a ba a bag lah nhang ngha, ate mama lullang bi digha be. Ningo te ya, ntolla Dauda ih bi nongmurung muri abwalang Israila." ¹⁷Nibeniya digna a yahli Dauda tehlang ih bag lah ate lulli Yahweh, Kulli le Israila. ¹⁸Keminiya Yahweh nah yi Dauda tehlang, 'Ih n'nga a yahlo ate bag lah ate lullang, a pagne yarata ate ih bi digha a uahlo. ¹⁹Ningo te kwa agh ni awo bag lah agh; ngha nina agh, muno, mwoh beni a billa pura ro agh, ka bag lah ate lullang." ²⁰Yahweh wara dungshi tenana ni woro waf ba, ate nwara nlogh a tuhkushi Dauda tehlang, le ndigna a muri ngungmurung murung le Israila, ninga mama Yahweh ogni ri ya. Mbagna lah ate lulli Yahweh, Kulli le Israila. ²¹Ngilla bang ate doroshi a be, ba ogrung le Yahweh pag nhang ngha, mama tig ni atehlang ngha pushih ni yang a njeh Masar agh. ²²Solomon tangha dum deshile dahra le Yahweh, a dum kpaba le Israila, le logshi bih nji bakuli. ²³Nah, "Yahweh, Kulli le Israila, Kulli nyha ninga weh a kuli bikuli ko a ngunjah binjeh, beni bol ogrung njiteng ni aguro lo abeni ginya a dumo ni yahli yang kwa agh; ²⁴a weh beni ye tigna ni guro lo Dauda tehlang, ga a ogni ro nini ya. Eh, a wabne ni kuno le a dungshine ni boh, ninga pagni ni kyari ya." ²⁵Le nibeniyah, Yahweh, Kulli le Israila, pag ga a ogni ro ri guro Dauda tehlang ngha a nah ni, 'Ni awo shingri kum fwa a dumma ni ka digha muri ngungmurung murung le Israila agh, ngha aminkah wo lel muyang ari ginya a dummang, ninga mama a gingni a dummang.' ²⁶Le nibeniyah, Kulli le Israila, ih tenana lo bi tangha, mama a woro a wabah ri Guro lo Dauda tehlang ngha. ²⁷Keminiya ih Kulli ka agh ka digha ngunjah a njiteng? Shina, bikuli kwa ni bakuli kanangiri ya ni gan pyero agh-ni yellang ni buhro egh ni bin bangKulli ni mbag ga! ²⁸Ngho te ya kukushi og jimmah le guro lo ni jimmah nongshi murung le, Yahweh Kulli lang; teshi kiro ri buah ni jimmah ni guro zuni dumo ni kyari ya. ²⁹Ih bi njioh logshi ri nji bin bangKulli ni duh ni kara, a ba a muri ni a woro a nah, "Lullang ni kundumang ka digha be'-ate teshi kiro ri ajimmah ni aguro lo ka jimni a nji ba agh. ³⁰Nina agh teshi kiro ri jimmah nongshi murung le guro lo ni mami abwalo Israila ngha a jimmo a nji ba agh. Eh, a ba a dig nhang ngha teshi kiro , a kuli; le ngha a teshi kiro agh, tol imashihra. ³¹Ngha bwa paghi bih ba digna gimashihra le a al la ih bi kaniyi giri, le ngha zu le kaniyi giri a dum deshile dahra lo ni a lah ni ya. ³²Teshi kiro a kuli le logho. Tuhyi aguro lo njuo, juhri ba gimashihra le a zunih ga pag ga a muri kanangiri. Dumo ih ba njiteng nyha ni gimashihra agh, le a pih pyerari gi njiteng le. ³³Ngha aba shibi murung gankun abwalo Israila ate a pagnoh gimashihra agh, ngha a nyerra bino, wabkun yang ni lullo, jimma, le al nieh lo a bin bangKulli ni- ³⁴le kukushi teshi kiro a bakuli le a tol gimashihra le abwalo Israila; nyenni yang a njehni a woro a pih akahyang ngha. ³⁵Ngha a girah bakuli ya le murukuli nyha nhang ngha ate abayong pagnoh gimashihra- ngha a jimmah a nji ba, a wabkun yang ni lullo, le a pil nzum yang ri agimashihra leyang ngha a tigne yang binkonna agh- ³⁶le teshi kiro a bakuli le a tol gimashihra le aguro lo ni mami abwalo Israila. Ngha a alliyi ni yang njinjere mama aka bil agh. Tutti muru kuli a muri njahli, mama a woro a pih abwalo gibere ya. ³⁷A tol lo ih yahlo ngha nhang a njeh egh, ko a tol lo ih konna ngha nhang, ki yinlih le gissoro, ko bihya akukoro, ko angosso; ko a tol lo ih ba shibi murung zu wanghi kunjere le lah magula leyang, ko ih binkonna ngha nhang ko konno- ³⁸le ih pagha ih jimmah ni nongshimurung jimmah ngha nhang bwa pagha ko awalo kwa a Israila- beni kwa agh yerina binkonna a yahli ngha ih logshi ni bih a nji bin bangKulli ni ya. ³⁹Le teshi kiro a kuli, ba awo dig nhang ngha, tol gimashihra le logho, le nwah beni kwa agh ate ga kwa pag ga; a yerina yahli, ate weh, ni muro mwoh ni yeri ayahli abayong mashinshin kwa. ⁴⁰Pag ga nina ate a bangho a yeh akara leyang kwa

ni a digni a njehni a woro a pih akahyang nga.⁴¹ A buhro agh, ga konna abayong ma sa abeni nyha a ntiri abwalo Israila a agh; When pura a njeh ma sabna zu ate lullo-⁴² ate a ogtele lullo magula, ni boh ma dungrina, ni boh ma logshina- nga zu jimmah a nji bin bangKulli ni ya,⁴³ le kukushi teshi kiro a kuli, ba awo dig nhang nga, le a pag ga kwa bayong ma sa egh ihla bino agh. Pag ga nina ate abayong kwa ni ngunjah ka yeri lullo, le ka bag ngho, ninga mama bin abwalo Israila agh. Pag ga ate a yere ih lah ni mbag bagha ni ya a gorih ni lullo⁴⁴ A tol lo ih abwalo woro a pag luwa ni ba shibi murung, a nji njinjere ni kwa aka tutti ni yang nga, le a tol lo ih a jimno, Yahweh, a nji bin lah magula ni a woro a tol agh, ni a nji ri leh ni mbagha ate lullo agh.⁴⁵ Teshi kiro a kuli ari ajimmah ni a'ihla leyang, le angni yang a ga a al agh.⁴⁶ A tol lo a pagnoh gimashihra, ke nga bwa nyha nhang mwoh nyha ni gimashihra a agh,, le a tol lo ih a pagna yehlulla ri yang le a pah yang a bih aba shibi murung, nina agh ate aba shibi murung tol yang aguro luwa wori a njeh leyang, a kukwo ko gyaß.⁴⁷ Le a tol lo ih a yere ih a yangha a njeh ni a pon yang a worih nhang agh, le a tol lo ih a ponna tubu le a al nieh ni pura bino pura bin njeh le abeni bol yang nga. A tol lo ih anah, 'Shi kengna agipagna lesung ni pag gimashihra. Gipagna lesung nga mashihra ni.'⁴⁸ A tol lo ih a nyenna bino ni yahli yang kwa ni minlim yang kwa a njeh le aba shibi muyang ni pon yang nga, le a tol lo ih a jimno a shin nji njeh leyang, mama a pih akahyang nga, le ki shin nji lah magula ni a tol agh, le ki shin nji lah ni mbagha ate lullo agh.⁴⁹ Le a kuli, ba dig nhang nga, tehshi kiro ri jimmah leyang ni ga a alla a angni ni yang, le a tig ga kwa agh yarata ate muyang.⁵⁰ Tol gimashihra le abwalo ni a pagh agh, le agimashihra ni a woro a pagho kwa agh, le a tigna yang gi shin gi-enna a dum abeni pon yang wori ya, le ni tigha abeni pon yang wori ih bi dum shin gi-enna a muyang.⁵¹ A yangni abwalo ni agibere lo, abeni a assa a njeh Masar ninga a ntiring ba nkallang gishe ba a tullih andolong nga.⁵² Ih bi njioh logha ri nongshimurung jimmah le guro lo, ni a ri jimmah le abwalo Israila, ate teshi kirung ri yang kunbang ni kwa buah ni ro agh.⁵³ Ate a koriyi na yang a ntiri abayong kwa ni a ngunjah ni pagha a mammo agh le a agna a'ogrunge lo, yarata ninga mama Musa guro bang nga, nga a pushini a tehsung a Masar agh, MurungKulli Yahweh."⁵⁴ Ini nina nga Solomon malli jimni ajimmah ni kwa ni al nieh le Yahweh ya, logho a dum deshile dahra le Yahweh, a gungha njahli muri nkungnih ni abih ni logsa nji bakuli ya.⁵⁵ Tangha le moshi kpaba le aba Israila kwa ni gih bororo, ki nah,⁵⁶ Ih bi Yahweh kum bongso, beni pahna usulo a bin abwale Israila agh, bolla a'ogrunge le kwa,, Mwoh le tenana le nyha kpah a ntiri a'ogrunge mabonna le Yahweh kwa ni woro tigni Musa guro le ya.⁵⁷ Ih bi Yahweh Kulli ih gingni sung, ninga mama bil li ni akahsung nga. Ke ih bi dag sung ko pura a tele sung,⁵⁸ ate ih pil yahli sung a bini, bi digha njinjere le kwa ni bol alagbang le ni agi billa ni agigilla le, mama tighi akah sung nga.⁵⁹ Ih bi atenana ni nwaß ba, ari mama n'alli nieh le Yahweh ya, dig gyaß Yahweh Kulli lesung duh ni kara, Nina agh ate ih ka angni gi al la le aguro le ni gi al la le abwalo Israila, ninga mama a al li kyari kwa agh;⁶⁰ ih abayong ni kwa a ngunjah ka yere ih Yahweh, ini Kulli, le Kulli mabi nyha nhang nga!⁶¹ Nga nina agh le ih bi yahli yong dig ni njiteng bin Yahweh Kulli lesung, n'nginya a gigilla le ni bol alagbang, ninga mama ni kyari ya.⁶² Nina agh murung ni aba Israila kwa pah dahra a bin Yahweh.⁶³ Solomon pahna dahra ma dahra kpaßmurung bin Yahweh: andah woro tongno lum lumpur bahri ni anjuh 120,000. Nina agh murung ni aba Israila kwa tigna leh Yahweh sa.⁶⁴ Murung tigna ntiring balah ni a dum bin bangKulli ya sa a kareni mwoh agh, a be ya pahna gipahna pingsa, gipahna njigiri, ni ma lihshina le agipahna kpaßmurung, ate deshile dahra mama a dum Yahweh ya pagna fittong a tol gipahna pingsa, gipahna njigiri, ni ma lihshina le agipahna kpaßmurung.⁶⁵ Nina agh Solomon gil njibuno a kunbang nghe, ni Israila kwa nini, kpaba magula, logha Lebo Hamath kehna bawallo Masar, a dum Yahweh Kulli lesung ma akara tonbahri le deshiliya akara tonbahri mabi, kwa akara lumpur ihne.⁶⁶ A yeh kara ma tonbi tahro agh dagha abayong kwa a woro, le a moshi murung le a woro agungri leyang ni binmurubang ni boro a yahlung ate agima bonna ni kwa Yahweh woro dumih Dauda, guro le, ni bin Israila, abwale

Chapter 9

¹Ni nzumo Solomon mal bāgni leh Yahweh nil ah murung nga, le nga malli pag ga yahli tollo ih ka pag ga. ²Yahweh pura bin Solomon puro ma bāhri, ninga mama puri ri a Gibeyon nga. ³Le Yahweh nah yi, “Nwara og jimma lo ni ga awo alla a dumang nga. Nwara tig lahani sa, mama a woro a bagha ate tig Lulang ha ke kene. Njiang ni yahlang ka dīgha beh karani kwa agh. ⁴Le nga aka ginya dumang ninga mama tehro Dauda gingni dumang ni yahlung ma kunwar ni njiteng nga, ate pag ga billa ri aga ka nworo lagni ya, le aka bil agigilla lang nit uh njoh lang. ⁵Le nga gushi lahmurung lo a Israila ha ke kene, ninga mama nworo wabni Dauda tehro nga nah ni, ‘Ni awo shingri kum bwa ni ka dīgha ngunmurung murung a muri Israila agh.’ ⁶“Keminiya nga a weh ko aminkah wo dag nghan le shibi bil alagbang lang ni agigilla, le nga a woro le agushi akuli bāba agh le a gunghi yang, ⁷le nga pushi Israila a njahlini nworo mpahyang nga ni shibi bin bangkulli ni nworo ntigha ate lullang nga. Nga piriya Israila a kundumang le ih ka dīg gi jolla ni olla a ntiri abayong kwa. ⁸Le nga bin bangkulli ni beniya bihyina agh, abeni kwa ki dūr agh ka jehni ni songshi giri. Ka nah. ‘Mang pag yi ke Yahweh pag yi njehni ni bin bangkulli ni jah ga?’ ⁹Bāba ka pillā, ‘Ate a dāgna Yahweh Kulli leyang, beni pushi akah yang a njeh Masar agh, le a pahna muyang bin akuli le a gungho a gushina yang. Ini pag yi ke Yahweh zunih yang gimashihra ni.’ ¹⁰Le dīgha nga a malla le bogho woro mwōh ni Solomon malli giliya akangna ni bāhri ya, kangna bangkulli mami Yahweh nil ah murung. ¹¹Ni beniya Hiraam, murung Taya pahne Solomon angung cedar ni cypress, ni zinariya-aga kwa Solomon al agh-nina agh Solomon pih Hiram alah magula woro mwōh a njeh Galilee. ¹²Hiram logha Taya zu a shin alah magula ni Solomon pih ya, keminiya beh ni bōr yi ya. ¹³Nina agh Hiram nah, ‘Alah magula mang ga a peng pah ni ya, muna ngyang?’ Hiram gor yang ih njeh Kabul, mama ini a gorrih yang zuni ni kyari ya. ¹⁴Hiram wara tahshih murung bang ni zinariya. ¹⁵20. ¹⁵Ga ni pag bangiri ma tumo a tenne ni Solomon tigha nga a bāgni kangna le Yahweh ni bā lah murung le ya, logho le ngarung ma Urushalima, ni Hazor, ni Megddo, ni Gezer. ¹⁶Fir’auna murung Masar wara ag Gezer. Pingshi beh le wol nluo a bā Kan’ana ni a lah magula egh ya. Le Fir’auna pih muni ma ngalang maleh Solomon lah magula egh nieh a kara njuwula le. ¹⁷Solomon ye bag Gezer ni Beth Horon a nji njeh. ¹⁸Baalath ni Tamar ni a bā lusung a njeh Yahuda, ¹⁹ni alah magula bin tig agikunna le, nil ah magula ate anyeh gwōh pirri le ni lah magula ate a bā kogpirri le, ni ga kwa tollo ih bagha ka poshi yahli a Urushalima, a Lebanon, ni a yeh anjeh ni kwa a dīghamuribang le ya. ²⁰Ate abeni te kwa wa uwo a ntiri a bā Amoriya, a bā Hittiya, a bā Feriza, a bā Hiwiya, ni a bā Yebushiya, abayong ni nyha a ntiri Israila a agh, ²¹anshile abibilla leyang ni a dāgha a njeh egh ya, abeni a bā Israila ni gan gir jah yang nga agh- Solomon tigna yang a tumo le Israila a tenne ha zu ni kyari, ²²A yangni a bā tahlūwa le, aguro le, a bā tumo le, amagula muri tumo le, ni amagula luwa muri anyeh gwōh pirri ni a bā kogpirri le. ²³Abeni ni pag amurung magula ni ki lel a bā tig njiung ri abeni muri tumo le Solomon nga, 550 ni ki tig njiyang ri abeni pagtumo egh ya. ²⁴Muna Fir’auna gor lulli lah magula le Dauda a lah ni Solomon bagha te muri ya. Ni nzumo agh Solomon bagha kuntahra. ²⁵Mbende tahro a bogho ni Solomon ki pahni gipahna pingsa ni agipahna ololo a muri deshile dāhra ni baghi Yahweh agh, pingshi murung susunang ni yang a muri deshile dāhra egh ni a dum Yahweh ya. Nina agh meshili bag kangna bangkulli le yangha pagtumo ni. ²⁶Solomon ye bagha agisassa muru dudug a Ezion Geber, ni kari Elath ni Edom a kun Salang magula ma Bangna, ni a njeh Edom agh. ²⁷Hiram tahshi a guro le bin Solomon, tutti a bā bilmuru ni yeri salang nga, kpa bni aguro le Solomon. ²⁸A wora a Ofir ni aguro le Solomon. A beh ya a nyer ni talent 420 ma zinariya ate muri murung Solomon.

Chapter 10

¹Ngha ma murung ma Sheba ogni kuntumo a muri Solomon muri lulli Yahweh ya, zu a mohmi ni a'ihlibang ma tenna. ²Zu a Urushelima ni abuno aba sowatye, ni aloggah tolla agi ma shih, zinariya dudug, atahli ma'bonna. Ngha billibang ngha, ihli Solomon muri aga kwa a yahli ya. ³Solomon pil yi a'ihlibang le kwa. Gubung nyha ihlini bang ke murung ni pil yi ni ye agh. ⁴Ngha ma murung ma Sheba shinni ayeriteng le Solomon agh, lahmurung ni bag ga, ⁵agilih ni muri deshile le ya, digna le aguro le, tumo le aguro le ni adagra le yang, deshiliya ba bol minkoro nuh muru, ni pagha ni ih pahni dahra pingsa a leh Yahweh ya, gi wabna nyha uwo yi ya. ⁶Nah yi murung, "Njiteng ni, kuntumo egh ni n'ogho a njeh lang a muri atenana ni yeriteng lo agh. ⁷Ni mpah njiteng ne ya ha nzu a ba, le nibeniya njiyang shinne. ko kun kande ni a wabang ni ya! A yeriteng ni gikunna agh a uwora kuntumo ni n'og ga. ⁸Ni yellang ni mosso le amahmo, le ni yellang ni mosso le aguro lo abeni ki tangha dumo tebi tebi ya, ate a og yeriteng lo. ⁹Ih Yahweh Kulli lo bi kum bongso, beni kumna poshi yahlung ro agh, beni tigho muri ngungmurung murung le Israila. Ate Yahweh agna nji Israila ha ke kene, tigno murung, ate aka dum njiteng ni ma gerenteng!" ¹⁰Pih murung atalent ma zinariya 120 ni agi ms shih dudug ni atahli ma'bonna. Gogho agi ma shih nyha a pih murung Solomon ye uwor ma ma murung ma Sheba pih ya. ¹¹Agisassa muru le Hiram, mama ponna azinariya a Ophir zuni ni angung Almug dudug, ni atahli ma'bonna. ¹²Murung pagtrumo ni angung almug egh gil agbingrah ma bin gushi Yahweh le ni gil lahmurung, ni molo ni garaya date aba tahgwang. Jah gogho angung almug wo agh ni ye zu ko a shin deshiliya ha ni kyari. ¹³Murung Solomon pih aga kwa ma murung ma Sheba al agh, ga kwa ihlibang tebi ya, buhro muri ga Solomon pih a ntiri agukunna ba lahmurung ngha. Nina agh nyera njeh le ni aguro le. ¹⁴Nibeniya dunro le zinariya ni zu a bin Solomon a bogho mwoh agh 666 talent le zinariya, ¹⁵sa ni zinariya mama aba magha ni kuro zuni ya. Amurung ma Arabiya ni aba bol njeh kwa ni a njeh ya le deshili ya a zuni Solomon zinariya ni azurfa. ¹⁶Murung Solomon tul antongho ma zinariya woro tongno woro tongno bahri. A pag tumo ni shekel ma zinariya woro tongno a ri gil mama kwa mwoh agh. ¹⁷Deshiliya ye tul atongho ma zinariya woro tongno tahro. Fam ma zinariya tahro ni a gilli tongho mwoh; murung tig yang a lahmurung ma balusung Lebanon. ¹⁸Le murung tul ngungmurung murung magula ni millih njumglusung le mahri ni zinariya ma'bonna. ¹⁹Bin para ebbe topur mwoh ni ki kah bin digna ngungmurung murung, le nji nzumi a muri ngha kilillu. Abin nongshi bung ngha nghan nji ba kwa agh, le ayim bahri ngha tangha kahri abin nongshi bung nghe. ²⁰Ayim lumpur bahri ngha tangha ari abin para eb bin digna ngungmurung murung, mwoh tangha nji ba kwa agh le bin ebbe. Ngungmurung murung nyha mwoh ninga ini a njeh mafi sa agh. ²¹Aminkoro nuhmuru le murung Solomon kwa agh ama zinariya ni, ni aminkoro nuhmuru ni a lahmurung ni a balusung Lebanon agh ama zinariya ma'bonna ni. Nyha mwoh ma azurfa agh, ate ni a shin azurfa ninga gi egnjiung a yeh akara le Solomon agh. ²²Murung ngha ni agisassa muru ma Tarshish a kun salang magula, a kahri amami Hiram. Mbende mwoh a yeh bogho tahro a tangsa leyang ngha ki zuni azinariya, azurfa, ni milih njuhra, deshili ni atyah ni ambaturu. ²³Nina agh murung Solomon uwora amurung ni kwa a ngunjah agh ni agikunna ni yeriteng, ²⁴Ngunjah kwa alla ka zu a dum Solomon, ate a og yeriteng le, mama Kulli tigha a yahli ya. ²⁵Abiri abeni ki zu zuni dagga, akoro ma azurfa, ma zinariya, ni agikura, agiluwa, ni agima shih, deshili ni apiri, ni ambuljeng, bogho nzum bogho, ²⁶Solomon kpa'ba binmona anyeh gwoh piri ni aba kogpiri. Yangha anyeh gwoh piri 1,400 ni aba kogpiri woro tongno lum lumpur bahri ni tigha a lah magula ma nyeh gwoh piri le ni ini kanangiri a Urushelima. ²⁷Murung ngha ni azurfa a Urushelima, gogho ninga atahli ni njahli ya. Tigha angung sida gog dudug ninga angung gorih ni a ba bongrong ngha. ²⁸Apiri mami Solomon agh a kur yang a Masar, ni Kue le aba magha ni kuro kur yang a bih Kue. ²⁹A kurra anyeh gwoh piri ye mwoh ni kwa agh shekel ma azurfa woro tongno tupur mwoh a Masar, le piri ni kwa agh a kurri shekel 150. Dudug le aga agh a mag yang kwa bin amurung le aba Hittiya ni Aram.

Chapter 11

¹NiBeniya murung Solomon agna nji amenah ma njeh sa kpaBni muna ma ngalang le Fir'auna- amenah le Mowab, Ammon, Edom, Sidon, ni Hittiya. ²A yangha ntiri anjeh mama Yahweh nah yi aBa Israila, "Ni nga kah ntiri yang ate tig yang lah, ko yang a zu a ntiri yong nga, ate a njiteng nga aka pil yahli yong a tigha ri akuli leyang." Ni lagha ni kwa ni ya, njih Solomon kpaBna ri amenah ni, a agnji yang. ³Solomon nga ni amenah woro tongno tonBahri, amuna ma murung, ni ansari lah woro tongno tahro. Amahmi pilla yahli. ⁴Ate nga Solomon yahyini ya, amahmi pilla yahli tigha ri akuli ma sa; ni pah yahli kwa bin Yahweh Kulli le ya, ninga yahli tehri Dauda agh. ⁵Ate Solomon gushina Asherot, kuli ma ngalang le Ba Sidoniya, ye gushina Molek, agillang ma kon yong le Ba Ammon. ⁶Solomon pagna ga gimashihra ni a kundum Yahweh ya; ni gushi Yahweh kwa ni yahli ninga mama Dauda tehri Pag ga. ⁷Le Solomon BaB bin gushi Chemosh, gillang ma kon yong le Mowab, a dingli nji manjeh le Urushelima, deshili ya BaBne Molek, gillang ma kon yong le Ba Ammon. ⁸Deshiliya BaBna a bin BaB gillang ate amahmi ma njeh sa, aBeni ki pingshi agi susunang ni pih akuli leyang nghe dahra agh. ⁹Yahweh pagna yehlula ni Solomon, ate yahli pilla BaB Kulli le Israila, ko nga kwa puri ri mBende Bahri ya, ¹⁰le laghi a muri ga mwoh ni ya, ih ke Bi gussa akuli ma sa agh. Keminiya Solomon ni og tenana ni Yahweh lagni ya. ¹¹Ngha nina agh Yahweh nah yi Solomon, "Ate a pagna ga agh le ni a bol ogrung ni agigilla lang ni nworu nlagno agh, a njiteng nga nga ga BaB njeh egh logha ro le nga pih guro ni. ¹²Ngho te kwa agh ate muri Dauda tehro, ni ngi paghi a kunbang usulo lo agh, keminiya nga BaBbi a bih muno. ¹³Ningo kwa agh ni ngi ag njeh egh kwa; nga pah kunburi mwoh bin muno ate muri guro lang Dauda, ni ate muri Urushelima, mama nworu ntol agh." ¹⁴Le Yahweh logshi h Solomon aBa shiBi murung, Hadad Ba Edom. Pura a ntiri Ba lahmurung le Edom. ¹⁵Ngha Dauda nga Edom agh, Jowab magula le Ba tahluwa wori a lingshi anlwo, aBeni kwa a wol nlwo yang a edom agh. ¹⁶Jowab ni Israila kwa BaBha Edom ha shienri topurmwoh sete wolla nlwo BaBura ni kwa a Edom agh. ¹⁷Keminiya Hadad BaBha wora Masar ni anshile Ba Edom, aguro le tehri, nga Hadad wa uwoni muna makyena agh. ¹⁸A BaB Midiya le a zu a Paran, Ba a tolla abuna ni yang a wori Masar agh, a bin Fir'auna murung Masar, Beni pih lah ni njeh ni gilihna. ¹⁹Hadad kumna ngiBoro magula a kundum Fir'auna, nina agh Fir'auna pih BaBmah, muna ngih mahmi kanangiri, muna gih Tahpenes ma murung. ²⁰Muna ngih Tahpenes BiB yi Hadad muna buna. A pih lullung Genubat. Tahpenes gushi a lahmurung le Fir'auna. Nina agh Genubat BaBha a lah murung le Fir'auna a ntiring amuna Fir'auna. ²¹Ngha Hadad uwoni Masar agh, ogho ih Dauda wuhna nong ni akahyi le Jowab magula le Ba tahluwa wuhna. Hadad nah yi Fir'auna, "Le ih Bi nworu, ate mama nga wora njeh lang." ²²Le Fir'auna nah yi, "Keminiya mang ni a kuma binang nga, ke niBeniya awo alla a wora njeh lo?" Hadad pilla, "Gubung nyha. Kukushi BaBhang ih bi nworu." ²³Kulli ye logshi Ba shiBi muri Solomon deshili, Rezon muna Eliyada, Beni BaBha ri telelah le Hadadezer murung Zobah agh. ²⁴Rezon kpaBa abuna bini le BaB magula muri amanyibih nga Dauda wolli nlwo abuna le Zobah agh. Abuna le Rezon woro a Damaska le BaBha be, le Rezon nongmurung a Dimaska. ²⁵Ini Ba shiBi muri Israila a yeh akara le Solomon kwa, kpaBni gi gangshina ni Hadad logshiya. Rezon shiBi Israila le nongmurung muri Aram. ²⁶Le Yerobowam muna nebat, Ba Ifraimu ni a Zeredah, guro le Solomon, Beni ngih ya lulli ih Zeruyah, mabere, deshiliya logshina muri ri murung. ²⁷Logshi muri ri murung ate Solomon BaBna Bangni a Millo agh, le ye gil la atuhsho ni ri garung le lah magula le Dauda tehri ya. ²⁸Yerobowam agh BaBong ma gushina ni. Solomon shinna ih basa deng nghe ya Ba pagtumo ni, nina agh tighi muri atumo ni kwa a BaBle Yusufu agh. ²⁹A kunbang ngho, nga Yerobowam puri a Urushelima agh, malah Ahijah Ba Shiloni kumi a muri njinjere. NiBeniya Ahijah mella dagrah mapiyo ni abuna Bahri nini a BaBang. ³⁰Le Ahijah bol dagrah mapiyo ni mel agh le saBniyi kushikushi lumpur Bahri. ³¹Nah yi Yerobowam, "Tol akande lum, ate Yahweh, Kulli le Israila, nah, 'Shina nga BaB njehni a bih Solomon le nga pah akunburi lum a bino" ³²(keminiya Solomon ka kum kunburi mwoh a temuri Dauda guro lang ni a temuri Urushelima lah magula ni nworu ntollo a ntiri Israila kwa agh), ³³ate mama a BaBhang le a gushina ashtoret kuli ma ngalang le Ba Sidoniya, Chemosh kuli le Mowab, ni Molek kuli le aBa Ammon. Ni a ginya a njinjere lang nga, ari pag ga yarata a dumang nga, ni ari bolla agigilla lang ni agi waBna lang, ninga mama Dauda tehri pag ga. ³⁴Ni ngi ag njeh egh kwa a bih Solomon nga. Nwara ntighi murung a yeh akara ma usulo le kwa, ate guro lang Dauda, Beni nworu ntol agh, Beni bolla alagBang lang ni agigilla lang. ³⁵Keminiya nga ag njeh egh a bih muni le nga poh ni, akunburi lum. ³⁶Nga pih muna Solomon kunburi mwoh, nina agh Dauda guro lang ka kum poshibang a dumang a kunbang ni kwa agh a Urushelima, lah magula mama nworu ntollo nga tigni lullang nga. ³⁷Nga tollo, le a nongmurung te BaBngshi ga yahlang tol agh, le a BaBhang murung muri Israila. ³⁸Ngha a teshi kiro ari aga nlagni ya, le nga a ginya anjnjere lang nga le a pag ga yarata a dumang nga. bol agigilla lang ni alagBang lang, ninga mama Dauda guro lang pag ni ya, le nga gingni weh, nga gil Ba liyo, ninga mama mBaBni ate Dauda agh, le nga poh Israila. ³⁹Nga fungshi aminkah Dauda, keminiya ha ke kene ni ya." ⁴⁰Nina agh Solomon alla ka wol nlwo Yerobowam. Keminiya Yerobowam logho BaBha wora Masar, a bin

Shishak murung Masar, le digha a Masar ha wuhle Solomon.⁴¹ A temuri atenana ma sa ni kon Solomon agh, aga kwa pagha ni ayeriteng le ya, ni a nyongli yang a gibomteng le agipagna le Solomonnga? ⁴²Solomon nongmurung a Urushelima a muri Israila kwa ma abogho woro bahri. ⁴³Wuh nongni akahyi le a lingshi a lah magula le Dauda tehri. Rehobowam muni nongmurung a tuhkushi.

Chapter 12

¹Rehobowam wor Shechem, ate Israila kwa nga ki kah Shechem a tighi murung. ²Gire pagha nga Yerobowam muna Nebat ogni ga agh (ate yangha sang uwo a Masar, ba bangha dig nghan ate ngobong le murung Solomon), ate Yerobowam wara kum digna a Masar. ³Nina agh a tahshibang a gori, le Yerobowam ni kpaɓa le Israila kwa zu le nah yi Rehobowam, ⁴"Tehro tigne sung gitolla ma dungrina. Nibeniya ashiyi sung tumo ma tenna le tehro ni tighih sung nga, le a tighi gitolla ma honglong, le sa pagho tumo." ⁵Rehobowam nah yi yang, "Nworo ma akara tahro, le nyera binang." ⁶Le abayong woro. ⁷Murung Rehobowam ihli aba gula abeni tangha dum Solomon tehri nga uwoni ni usulo agh, le nah, "Ni yellang ni nga waɓni ih bi a pil yi abayong ni?" ⁸A waɓtenana ri le a nah, "Nga aka dig guro le abayongni ni kyari le a paghi yang tumo agh, pil yi ni tenana ma bonna, le kunbang ni kwa agh a digha aguro lo. ⁹Keminiya Rehobowam pura tele gi waɓna le aba gula a bini le ihli basa adenah, abeni ki logha ih bi a tangha dumi. ¹⁰Nah yi yang, "Mang nga waɓang ih bi pil yi abayong ni waɓtenana rang le nah, 'Ashih sung gitolla ni tehro tigha musung nga'?" ¹¹A basa adenah abeni gul ni Rehobowam agh waɓih, ki nah, "Waɓtenana ri abayongni waɓoh ih tehro Solomontigne yang gitolla ma dungrina keminiya a ashiyi ya. Aka nah yi yang, 'Muna beng ma kyena nennah uwor bung tehrang. ¹²Nina nibeniya, ko ke tigne yong gitolla ma dungrina le, nga buhri yong gitolla egh, tehrang fungshi yong ni batagiri, keminiya nga fungshi yong fungshi yong ni agihye." ¹³Nina agh Yerobowam ni abayong kwa zu a bin Rehobowam a yeh kara ma tahro, ninga mama murung woro tigni yang nga nah, "N'nyera binang a yeh kara ma tahro." ¹⁴Murung aghi abayong a gung le pura tele gi waɓna le aba gula ni a waɓih ya. ¹⁵Waɓtenana ri yang a nzum og gi waɓna le bisa adenah; nah, "Tehrang ganna yong ni gitolla ma dungrina, keminiya nga buhrih yong gitolla. Tehrang fungshi yong ni batagiri, keminiya nga fungshi yong ni aginyeh." ¹⁶Nina agh murung ni og tenana le abayong nga, ate ariyi ya le agipagna ni Yahweh zunih, ate mama ih dungshi tenana le ni waba a nji bin Ahijah ɓa Shiloni ri Yerobowam muna Nebat agh. ¹⁷Nga aba Israila shinnih ih murung ni teshi kiri ri yang nga agh, abayong pil yi le nah, "Mang ki pag gikunna lesung ri Dauda? Shi nyha ni giberre a ri muna Jesse agh! Nworo a gungri leyong, Israila. Nibeniya shinari ɓa liyo, Dauda." ¹⁸Nina agh aba Israila wora a gungri leyang. ¹⁹Keminiya aba Israila abeni digha a alah magula le Judah agh, Rehobowam dig murung muyang. ²⁰Le murung Rehobowam tahshi Adoniram, beni a muri aba tumo a tenne agh, keminiya Israila kwa buhyi wol nlue ni tahli. Murung Rehobowam ɓang ni nyeh gwoh piri le wora Urushelima. ²¹Nina agh Israila woro tol muyang ri ɓa leh Dauda zuni ni kyari. ²²Gire pagha nga Israila kwa ogni ih Yerobowam nyenna agh, a tahshibang a gorih bin kpaɓa le tighi murung muri Israila kwa. Bwa nyha nghan mwoh kuratye ɓaleh Dauda agh, se kunburi le Judah mwoh. ²³Nga Rehobowam billibang a Urushelima agh, kpaɓa aba leh Judah kwa ni kunburi le Banyamin; a yangha 180,000 ɓa tahlua abuna ma tahriyina, ih bi a wolrung ni ɓa leh Israila, ate a nyenni dighamuribang bin Rehobowam muna Solomon. ²⁴Keminiya tenana le Kulli zu a bin Shemaiah, ɓwale Kulli; nah, ²⁵"Waɓtenana ri Rehobowam muna Solomon, murung Judah, bin ɓa leh Judah kwa ni Banyamin, ni anshile abayong kwa; nah, ²⁶Yahweh nah: Ka kehni luwa ko wolrung ni muna tehro aba Israila agh. Beni kwa agh ih bi nyerra leh, ate ga agh tigne ih pagha nji binang," ²⁷Nina agh a teshi kiri yang ri tenana le Yahweh le a pil nzum yang a wor woro leyang, le a oga tenana le. ²⁸Le Yerobowam ɓag Shechem a dingli njeh Ifraimu, digha be. Logha be ke ɓag Peniyel. ²⁹Yerobowam dengsa a yahli, "Nibeniya njeh egh ka nyerra a leh Dauda. ³⁰Nga abayong ni woro ke pah dahra a kangna ɓangKulli magula le Yahweh a Urushelima, le yahli abayong ni ka pilli ri telelah leyang deshili, a bin Rehobowam murung Judah. A wol nluyang le a nyenni Rehobowam murung Judah." ³¹Nina agh murung Yerobowam al gi waɓna le gil andah ma zinariya ɓahri; nah yi abayong, "Saɓne yong a kehna Urushelima. Nshinna, akuli leyong nga, Israila, beni pushi yong a njeh Masar agh." ³²Tig mwoh a Bethel le mamona a Dan. ³³Nina agh gipagna ni digna gimashihra. Abayong wora ri mwoh ko mamona, ha ki ka a Dan. ³⁴Yerobowam gilla alah a bin amagula le ye tigha amalaha ntiri abayong kwa, abeni nyha a ntiri amuna Lawi ya agh. ³⁵Yerobowam tig njibuno a shienri ma tonbi tahro, a yeh kara ma lumpur tongno le shienri ye, ni njibuno mama a Judah agh, le wora a bin deshile dahra. Pag nina a Bethel, dahrih andah ni gil agh, le tigha amalaha abin magula ni ɓagha a Bethel agh. ³⁶Yerobowam wora bin deshile dahra ni woro gilla a Bethel agh a kara ma lumpur tongno a shienri ma tonpur tahro, a yeh shienri ni tola a yahli ya; tig njibuno ate aba Israila kwa le woro a bin deshile dahra ih ka pingshi agi susunang.

Chapter 13

¹Bwale le Kulli pura a Judah ari tenana le Yahweh kenna bin Bethel. Yerobowam nga tangha kahri deshile dahra ka pingshi agima susunang. ²Mag jollo a muri deshile dahra ni tenana le Yahweh; "Deshile dahra, deshile dahra! Ga ni Yahweh nah, 'Shina, a bil muna a leh Dauda lulli ih Josiya, le a muro ni ih dahri malah le bin ma gushina, beni nibeni ki pingshi agi ma susunang a muro agh. A pingshi muh bayong a muro." ³Le bwale Kulli pah gidunna a kare, ki nah, "Ga ni pag gidunna ih Yahweh wabna tenana: 'Nshina, deshile dahra ka koriyi bahri, le tubu ni muri ka sobkoh.'" ⁴Ngha murung ogni ga bwale Kulli wab ba, ih magna jollo a muri deshile dahra a Bethel agh, Yerobowam tah bih, ki nah, "Mbolli." Le bih ni tahyi beh ya myummo, nina agh ni gan nyer ne ngiri ya. ⁵(Deshile dahra ye koriyi wo deshili le tubu ni muri ya sobkoh, ninga mama bwale Kulli pyeshini gidunna nji bin tenana le Yahweh ya.) ⁶Murung Yerobowam pilla le nah yi bwale Kulli, "Kukushi jim Yahweh Kulli lo ate murang, nina agh le ih beng ih nyera rang," Nina agh bwale Kulli jim Yahweh, le bih murung nyera be deshili, le il ninga mama pa kikara. ⁷Murung nah yi bwale Kulli, "Zu a lah ni meng le a usulih muro, le nga nwoh." ⁸Bwale Kulli nah yi murung, "Ke bolla aka peng kanda gikunna lo le, ni ngi kah ni weh, ko nga lih gillih ko nuh muru a ba agh, ⁹ate Yahweh lagnang nji bin tenana le, 'Ni awo lih brodi ko muru ma nuh, ko nyere billa a nji njinjere ni a kehni ya.'" ¹⁰Nina agh bwale Yahweh bil njinjere ma sa le ni nyera leh a nji njinjere ni kehni Bethel agh. ¹¹Nibeniya ba agkuntumo le Kulli ma yahyina nga nhang ki digha a Bethel, le amuni zu wabih ga kwa bwale Kulli zu pagha a Bethel a kare ya. Amuni ya wabih deshili atenana le bwale Kulli ni wabih murung nga. ¹²Tehyang ihli yang, "Njinjere ma yenni billa?" Nibeniya amuni shinna njinjere ni bwale Kulli ni pura Judah agh wor nhang nga. ¹³Nina agh le nah yi amuni, "Ntig nhang gi dignaa muri mbulnjeng." Nina agh a tighi gi digna muri mbulnjeng kogho woro. ¹⁴Ba agkuntumo le Kulli ma yahyina pir tye bwale Kulli le kumi yangha digha tinna ngung owak; le nah yi, "A woni bwale Kulli ni pura Judah agh?" Pilla, "Mini." ¹⁵Le ba agkuntumo le Kulli ma yahyina nah yi, "Zu a lyang le a lih gilih." ¹⁶Bwale Kulli pilla, "Ni logle nyer ni weh ko wor ni weh, ke nga lih gilih ko nuh muru ni weh a ba agh, ¹⁷ate a lagnang ne a nji bin tenana le Yahweh, 'Ni awo lih gilih ko nuh muru be, ko nyera a nji njinjere ni zuni ya.'" ¹⁸Nina agh ba agkuntumo le Kulli ma yahyina nah yi, "Meng ma agh mini ba agkuntumo le kulli ninga weh, le malaika wabna teng rang a nji bin tenana le Yahweh, ki nah, 'Nyeni mo a zuni a liyo, ate ih lih gilih ni nuh muru.'" Keminiya ih paghi bwale Kulli yiri. ¹⁹Nina agh bwale Kulli nyere ni ba agkuntumo ma yahyina le lih gilih ni nuh muru a leh. ²⁰Ngha a digni bin lih gilih ya, tenana le Yahweh zu a bin ba agkuntumo ni ke nyer ni mo agh, ²¹le maghi bwale Kulli beni pura Judah jollo, ki nah, Yahweh nah, "Yahweh nah, Ate a shibina og tenana le Yahweh le ni a bil lagha le Yahweh Kulli lo poh agh, ²²keminiya a nyerna le a lih gilih ni nuh muru a ba a muri ga Yahweh wabboh ih ni awo lih gilih ko nuh muru a agh, ngiro agh ni a lingshi a nkiliya le akahwo agh. ²³Nzumo ni lihni gilih ni nuh agh, ba agkuntumo le Kulli tig gi digna muri mbulnjeng le bwale Kulli, beni woro nyer nini ya. ²⁴Ngha bwale Kulli wori ya, a lungri ni yim a njere le wol nlue, a dag niri nongha gata njere, le yim me deshiliya osso tangha kari, ²⁵Ngha abayong ki duri ya a shin giri nga a dagha gata njere, le yim nga tangha kari ngiri ye, a zu le a wab tebi a lah magula ba agkuntumo ma yahyina dig nhang nga. ²⁶Ngha ba agkuntumo beni ke nyer nimo a njere ya ogni ya, nah, "Ih bwale Kulli ni shibi og tenana le Yahweh. Ngha nina agh Yahweh tuttihi yim, mama sannih lushilushi wol nlue ya, ninga mama tenana le Yahweh lagni ya." ²⁷Nina agh ba agkuntumo le Kulli ma yahyina wabtenana ri amuni, ki nah, "Nti gi digna muri mbulnjeng lang." Le a tighi gi digna. ²⁸Woro le kum ngire nga a dagha a gata njere, le mbulnjeng ni yim nga tangha kari ngire. Yim egh ni lih ngire ya, ko bol mbulnjeng nga, ²⁹Ba agkuntumo le Kulli logshi ngiri bwale Kulli, nongssa muri mbulnjeng, le nyer ni. Zu a lah magula le, ih bueh le ih lingshi. ³⁰Nongshi ngire a nkiliya le, a buah nlue, ki nah, "Gi ennah, muna tehrang!" ³¹Le nga a woro a lingshini ya, ba agkuntumo le Kulli ma yahyina wabtenana ri amuni, ki nah, "Ngha wuh agh, nlingsang a nkiliya mama a lingshi bwale Kulli nhang nga. N'ongshi amuh lang a kahri amuh le. ³²Ate kuntumo ni wabba nji bin tenana le Yahweh, a muri deshile dahra a Bethel ni a muri alah ni kwa a bin ma gushina ni lah magula le Samariya agh, a njiteng nga ka pagri." ³³A nzum ga agh Yerobowam ni dag njer gimashihra le ya, keminiya tangha a tolla jah kunvarre ni kwa agh ih tig yang amalah ate a bin magushina. Beni kwa ka pag ga tigne sa malah. ³⁴Te ga dig gimashihra a leh Yerobowam le tig ba leh juhro le a gogri yang a dum ngunjah.

Chapter 14

¹A kunbang ngho Abijah muna Yerobowam nongkono. ²Yerobowam nah yi mahmi, "Kukushi logho le a songri ro, nina agh ate ke ih bi a yero awo ni mahmang nga, le a wora Shiloh, ate Ahijah ba agkuntumo bin kulli nga be; ini pag beni mwoh wahteng a murang nga, ki nah ih nga dig murung muri abayong ni. ³Tolla bwoh akunli brodi lum, ni kek, ni duh nyih, le a kena bin Ahijah. Ih ka wabboh mang ka kum muna ni." ⁴Mahle Yerobowam pag nina; wora Shiloh le kena a leh Ahijah. Nibeniya Ahijah ni gan shinbang nga; njih wanghina ate yahgha. ⁵Yahweh nah yi Ahijah, "Shina, mahle Yerobowam zuna za og gi wabna lo muri muni, ate yangha ih nongkono. Wabih jah ga ni ga, ate n'nga zu wa, ih pag giri ninga bamah ma sa ni ya." ⁶Ngha Ahijah ogni gih kushi kun kangna nga ih ingni ni ya, nah, "Ingna mahle Yerobowam. Palang ke a pil muro ninga bamah ma sa? A tahshinang ni kuntumo ma tenna. ⁷Woro, a wabih Yerobowam ih Yahweh, Kulli le Israila, nah, 'Nlogshino a ntiri abayong ntigho magula a muri abwalang Israila. ⁸Nkoriya na dighamuribang mpussa a ba leh Dauda le mpoh ni, ngho kwa agh ni a agnji Dauda guro lang nga, beni billa alagbang lang le kuratyang ni yahli kwa, ate pag ga mwoh borra binang nga. ⁹Ngho kwa agh, a pagna gimashihra, uwor mami abeni kwa a dumo agh. A gilla akuli ma sa, le a tulla minlim ma ndolong a logshina nghan yehlula, le a shuwa nang a ba nzumang. ¹⁰Ngha nina agh, shina, nga zuni juhro a leh Yerobowam; nga tig muna ma buna lo ni kwa agh ka wuh, guro ko ba kum murung, nga pushi leh Yerobowam kwa ninga beni pingshi tibi ha mal agh. ¹¹Beni kwa pag mami Yerobowam wuh a lah magula agh aminlara ki lih, le beni kwa wuh a babang nga aminya bakuli ni lih, ate Mini, Yahweh, nwaabne. ¹²Nina agh logho, mahle Yerobowam, le a wora liyo; nga a ingna lah magula agh mune ka wuh. ¹³Israila kwa ka buah nlue le a lingshi. Ini ih pag bwa mwoh a leh Yerobowam beni a linga nkiliya agh, ate ini mwoh, a ntiri ba leh Yerobowam beni pag gima bonna ni pashi yahli Yahweh, Kulli le Israila. ¹⁴Deshiliya, Yahweh ka logshi murung le Israila beni ka kashi ba leh Israila a kara wo agh. Ni kyari ni pag kara wo, nibeni ni. ¹⁵Yahweh ka loghi Israila ninga kaglih ni ki jigraph a muru agh, le ih pushi Israila a njeh maonna ni pih akahyang nga. Ih meshiyi yang a nzum banghamuru Yufiretis, a gilla ngung gillang leyang ma Ashera le a tigna Yahweh a pag yehlula. ¹⁶Ih pura tele Israila ate agimashihra le Yerobowam, agimashihra ni pag ga, le a ri mama tigni Israila pag gimashihra agh." ¹⁷Nina agh mahle Yerobowam logho woro, le zu a Tirzah. Ngha ih billibang a kunjere leh ninga agh, mune wuh. ¹⁸Israila kwa lingshi le bueh, ninga pagha ni a wabni yang nji bin tenana le Yahweh mama Ahijah ba agkuntumo guro le wab ba. ¹⁹A muri tenana mamona ni te a muri Yerobowam agh, pagha ni tahni luwa ni pagha ni nongnimurung nga, shini, a nyongline a gibomteng agipagna le amurung le Israila. ²⁰Yerobowam nongmurung abogho woro mwoh pur bahri le a nongshi ni akahyi, le Nadab muni nongmurung a tuhkushi. ²¹Nibeniya Rehobowam muna Solomon nga ki nongmurung a Judah. Rehobowam nga ni abogho woro bahri digni murung nga, le nongna murung abogho lum pure tonbahri a Urushelima, lah magula ni Yahweh woro tollo a ntiri akunburi le Israilaba ih tig lulli nghan nga. Lulli ngih ih Naamah ma Ammon. ²²Judah pagna gimashihra a kundum Yahweh; a tighi a pag yehlula ni agimashihra ni a pag ga, uwor ga kwa atehyang woro pag ga. ²³Ate deshili a bagne muyang a bin ma logna, agbingrah tahli, ni angung Asherah a dingli ni kwa agh ni a tinna ngung ma liyenghina kwa. ²⁴Deshiliya a yangni ba pagnjah bol gillang ni a njeh egh. A pag gire nina gi konyahlung ninga anjehni Yahweh woro piriya a dum aba Israila agh. ²⁵Pag giri a bogho ma tongno le murung Rehobowam nga Shishak murung Masar zuniyi Urushelima luwa agh. ²⁶Ponna a bin tig gikunna ni a leh Yahweh, ni a bin tig gikunna ni a leh murung nga. Ponna kwa agh, ye ponna atongho ma zinariya ni kwa Solomon woro gil agh. ²⁷Murung Rehobowam tul atongho ma tagulla a tuhkushi yang le pye a bih magula luwa le ba kurrung, abeni ki lel akun kangna ba leh murung nga. ²⁸Pag ri ih kunbang ni kwa murung ingni ni a leh Yahweh, aba kurrung nghe ka tol yang; le ye ka nyer ni yang a leh aba lel lah. ²⁹A muri ateng baba ni kon Rehobowam agh, ni aga kwa pag ga, ni a nyongli yang a gibomteng muri agipagna le amurung Judah agh? ³⁰Luwa nga nghan tebi tebi a ntiri Rehobowam ni Yerobowam. ³¹Nina agh Rehobowam wuh nongni akahyi le a lingshi a lah magula le Dauda Lulli ngih ih Naamah ma Ammon. Abijah munih nongmurung a tuhkushi.

Chapter 15

¹A yeh bogho ma lum pure tonpur tahro le murung Yerobowam muna Nebat, Abijah ingna a nongmurung a Judah. ²Nongmurung ma bogho tahro a Urushelima. Lulli ngih ih Maakah. Muna ma ngalang le Abshalom. ³Ginya a njinjere gimashihra le tehri ni kwa pagha a kunbang le ya; ni pah yahli bin Yahweh Kulli le ninga yahli Dauda, kahyi, woro pag ga. ⁴Ningo te kwa agh, ate muri Dauda agh, Yahweh Kulli le pahne poshibang a Urushelima ari logshi munih a nzumi ate ih bi tengshi Urushelima. ⁵Kulli pag ga ate mama Dauda pagna ga yarata agh a dumi; a yeh akara usulo le kwa, ni pil nzumi ri ga kwa a lagni ya, se mwoh a muri tele mahle Uriya ba Hittiya. ⁶Nibeniya luwa nga nghan a ntiri Rehobowam ni Yerobowam a yeh akara usulo le Abijah kwa. ⁷A muri ateng ma sa le Abijah, aga kwa pag ga, ni a nyongli yang a gibomtenana le agipagna le amurung Judah agh? Luwa nga nghan a ntiri Abijah ni Yerobowam. ⁸Abijah wuh nongni akahyi, le a lingshi a lah magula le Dauda. Asa munih dig murung a tuhkushi. ⁹A yeh bogho ma woro mwoh le Yerobowam murung Israila agh, Asa ingna a nongmurung a Judah. ¹⁰Nongmurung woro bahri pura muri mwoh a Urushelima. Kahyi ma ngalang ni pag Maakah, muna Abishalom. ¹¹Asa pagna gi mabonna a kundum Yahweh, ninga mama Dauda kahyi pag ga. ¹²Pushiyi aba pag njah ri agillang ni njeh egh ya le pushiyi agillang le akahyi ni a gil kwaa agh. ¹³Deshiliya pushi Maakah, kahyi a dig mamurung, ate gil la minlim ma lushi yong ni ngung Asherah. Asa wanghih minlim gi lushi yong nghe le pingshi a njonglong Kidron. ¹⁴Keminiya a bin magula agh ni wanghih yang nga, ningo te kwa agh, Asa tigna yahli kwa bin Yahweh a yeh akara le kwa. ¹⁵Zunih aga tehri tigma agh a leh Yahweh, ni amami ni osso tigma aga a gilla ni azurfa ni zinariya, ni agi tolgiri. ¹⁶Luwa nga nga ng a ntiri Asa ni Baasha murung Israila, a yeh akara leyang kwa. ¹⁷Baasha murung Israila, pag giri ni funno ari Judah le bag Ramah, nina agh ate ni ih dag bwa ih bi dag be ko ih ingna a njeh le murung Asa le Judah agh. ¹⁸Le Asatol a azurfa ni azinariya ni a dagha a kangna tig giri ni a leh Yahweh, ni mama a kangna tig giri ni a lahmurung nga. Tighi a bih aguro le, tahshi bang ne bin Ben-Hadad muna Tabrimmon muna Hezion, murung Aram, beni ki digha Dimaska agh. Nah, ¹⁹"Ih bi ogrung digha a ntiri meng ni weh, ninga mama digni a ntiri teh rang ni tehro agh. Shina, ntashinoh agipahna azurfa ni zinariya. Tuh ogrung lo ni Baasha murung Israila, ate mama ika dig ni muri. ²⁰Ben-Hadad teshikiri ri murung Asa le tutti amagula le aba tahlua le, le a kehni Israila luwa. A kehni Ijon, Dan, Abel Beth Maakah, ni a kinneret kwa luwa, kpaɓni ni njeh Naftali kwa. ²¹Le pagha nga Bashan ogni ga agh, dagte bag Ramah le nyere wora a Tirzah. ²²Le murung Asa wabbah a Judah kwa. Bwa nyha a dag ga. A ponna atahli ni angung mama Bashan pagni tumo ari bag Ramah agh. Le murung Asa pagtumo ni agi bag giri ye ari bag Geba le Banyamin ni Mizfah. ²³A temuri ateng ma sa le Asa agh, aba tahlua le kwa, aga kwa pag ga, alah magula ni bag ga, ni a nyongli yang a gibom teng le gipagna le amurung Judah agh. Keminiya a kunbang yahgha le ya konno bolla kushi. ²⁴Le Asa wuh nongni akahyi le a lingshi ni yang a lah magula le Dauda tehri. Yehoshafat muni dig murung a tuhkushi. ²⁵Nadab muna Yerobowam ingna a nongmurung a Israila a yeh bogho ma bahri le murung Asa murung Judah. ²⁶Pagna gimashihra a kundum Yahweh le ginya a njinjere le tehri, ni a yeh a gimashihra le, nji ri kehni Israila a pag gimashihra. ²⁷Baasha muna Ahijah, ma ba leh Issaakar, kpaɓ muyang muri Nadab; Baasha wol nlue a Gibbethon, mama nga bin aba Filistiya agh, ate Nadab ni Israila kwa nga nongho kangni Gibbethon. ²⁸A yeh bogho ma tahro le Asa murung Judah, Baasha wol nluo Nadab le dig murung a tuhkushi. ²⁹Ni sashibang ni dig murung nga, Baasha wol nluo aba leh Yerobowam. Ni dag mwoh a ntiri aminkah Yerobowan ni usulo agh; a njinjere nini juhri njer nongmurung, ninga mama Yahweh woro waba a nji bin guro le Ahijah ba Shiloni, ³⁰ate agimashihra le Yerobowan ni pag ga, le a nji ri ga tig Israila pagni gimashihra agh, a yehlula mama tigni Yahweh, Kulli le Israila. ³¹A temuri ateng ma sa ni kon Nadab, ni aga kwa pag ga, ni a nyongli yang a gibom teng agipagna le amurung Israila agh? ³²Luwa nga nghan a ntiri Asa ni Baasha murung Israila a yeh akara le kwa. ³³A yeh bogho ma tahro le Asa murung Judah, Baasha muna Ahijah ingna a nongmurung a muri Israila kwa a Tirzah le nongmurung bogho woro mwoh pur ihne. ³⁴Pagna gimashihra a kundum Yahweh le ginya a njere le Yerebowan ni gimashihra le mama kehni ni Israila a pag gimashihra agh.

Chapter 16

¹Tenana le Yahweh zu a bin Jehu muna Hanani a muri Baasha, ki nah, ²"Ko ke nlogshino a tubu le ntigho magula a muri abwalang Israila, a gingna a njinjere le Yerobowam le a tigna abwalang Israila a pag gimashihra, nina agh le a tignang a pag yehlula ni gimashihra leyang.³Shinna, nga juhri Baasha ni aba leh le nga tig aba liyo ninga aba leh Yerobowam muna Nebat. ⁴Aminlara ni lih beni kwa pag mami Baashan wuh a lah magula, le aminyah ba kuli ka lih beni kwa wuh a ba bang ngha."⁵A temuri ateng ma sa ni kon Baasha, aga pag ga, ni aba tahlua le, ni a nyongli yang a gibomteng le agipagna le amurung le Israila agh? ⁶Baasha wuh nongni akahyi le a lingshi a Tirzah, le Elah muni dig murung a tuhkushi. ⁷Nina agh a nji bin ba agkuntumo bin Kulli Jehu muna Hanani tenana le Yahweh zuni a muri Baasha ni aba leh, ate agimshihra ni kwa pag ga a kundum Yahweh, nina agh ate logshih yehlula ni aga pag ga, ninga mama aba leh Yerobowam, ni deshili ate wolla nlua aba leh Yerobowam kwa. ⁸A yeh bogho ma woro mwoh pure topur mwoh le Asa murung Judah, Elah muna Baasha ingna a nongmurung a Israila a Tirzah; nongmurung bogho woro mwoh. ⁹Zimri guro le, magula le aba tahlua, kur kunyang muri. Nibeniya Elah nga a Tirzah, ki nuh ni bahra a leh Arza, veni a muri ba lah Tirzah agh. ¹⁰Zimri ingna kpari, le wol nlue a yeh bogho ma woro mwoh pure tonbahri le Asa murung Judah le dig murung a tuhkushi. ¹¹Ngha Zimri ingni ni a nongmurung le digni muri ngunmurung murung nga, wol nlua aba leh Baashan kwa. Ni dag muna buna mwoh a ntiri abwale Baashan ni abih ni usulo agh. ¹²Nina agh Zimri wol nlua aba leh Baashan kwa, a nji ri tenana le Yahweh mama wabab a nji bin Jehu ba agkuntumo bin Kulli a muri Baashan agh, ¹³ate agimashihra le Baashan kwa, ni agimashihra le muni Elah ni kwa a pag ga, a nji ri mama a tigni Israila pag gimashihra agh, nina agh a tig Yahweh, Kulli le Israila a pag yehlula, ni agillang leyang. ¹⁴A temuri ateng ma sa ni kon Elah agh, aga kwa pag ga, ni a nyongli yang a gibomteng le agipagna le amurung le Israila agh? ¹⁵A yeh bogho ma woro mwoh pure tonbahri le Asa murung Judah, Zimri nongmurung ma kara tonbahri a Tirzah. Nibeniya aba tahlua damma a kahri Gibbeton, mami aba Filistiya. ¹⁶Aba tahlua ni be ya ogho ih, "Zimri kurakun le wolla nlua murung." Le a kare ya a bin damme, a Israila kwa wabab ih Omri, magula ba luwa ni, murung muri Israila. ¹⁷Omri wora Gibbeton ni Israila kwa nini, le aka kangni Tirzah. ¹⁸Nina agh nga Zimri shinni ih a agna lah magula egh ya, woro a ba lahmurung le bug gishe muri; a njinjere nini wuh nhang a gishe. ¹⁹Ga nga ate agimashihra ni pagha nga ih pagni gimashihra a kundum Yahweh, a ri ginya a njinjere le Yerobowam ni a yeh agimashihra ni pagha, nina le kehni Israila a pag ga. ²⁰A temuri agi ma sa ni kon Zimri ya, ni agi tolmurung ni pag ga, ni a nyongli yang a gibomteng le agipagna le amurung le Israila agh? ²¹Le aba Israila koriyo bang bahri, kanda le aba Israila kuratye Tibni muna Ginath, ka tighi murung, le kanda babu kuratye Omri. ²²Keminiya abeni kuratye Omri nga ni masso uwor abayong ni kuratye Tibni muna Ginath agh. Nina agh Tibni wuh, le Omri dig murung. ²³Omri ingna a nongmurung a muri Israila a bogho ma woro mwoh pure lum pur mwoh le Asa murung Judah, le nongna murung bogho lum pur bahri. Nongmurung a Tirzah ma bogho topur mwoh. ²⁴Kur dingli Samariya talent woro mwoh le azurfa a bin Shemer. Bag lah magula a muri dingli egh le gor lulli ih Samariya, ni lulli Shemer, tele dingli ye ni dur agh. ²⁵Omri pagna gimashihra a dum Yahweh le gipagna le ya mashihra ni uwor mami abeni kwa dig murung kedebang ini ya. ²⁶Ate gingna a njinjere le Yerobowam muna Nebat kwa ni a gimashihra le ni tigni Israila a pag gimashihra agh, ate lushi yahli Yahweh, Kulli le Israila, bi pag yehlula ni agillang leyang ma nangna. ²⁷A temuri agi ma sa ni kon Omri mama pagha, masso le aba tahlua le ni dum ma, ni a nyongli yang a gibomteng le agipagna le amurung le Israila agh? ²⁸Nina agh Omri wuh nongni akahyi le a lingshi a Samariya, le Ahab muni dig murung a tuhkushi. ²⁹A yeh bogho ma woro mwoh pur lum pure tonpur tahro le Asa murung Judah, Ahab muna Omri ingna nongmurung a muri Israila. Ahab muna Omri nongmurung a muri Israila a Samariya bogho woro mwoh pur bahri. ³⁰Ahab muna Omri pagna gimashihra a kundum Yahweh, uwor mami abeni nongmurung a dumi ya. ³¹A bin Ahab agh gima kyanani a ginya a gimashihra le Yerobowam muna Nebat, nina agh tol mahmi Jezebel muna ma ngalang le Ethbaal, murung le aba Sidon; woro ke gushi Baal le gungha dumi. ³²Bag deshile dahra ate Baal a leh Baal, mama bagha a Samariya agh. ³³Ahab bag ngung Asherah. Ahab pagna ga buhri lushi yahli Yahweh, Kulli le Israila, tighi yehlula ni uwor mami amurung le Israila ni kwa kedebang ini ya. ³⁴A kunbang murung le Ahab ni, Hiyel ma Bethel ye bag ni, Jeriko. Hiyel tig tinna lah magula egh lih yi usulo le Abiram, minballa le; le Segub, munih ma nzumi foshi usulo le nga ih bagni kunjere lah magula egh ya, ate dungshi tenana le Yahweh ni wabab a nji bin Joshuwa muna Nun agh.

Chapter 17

¹Iliya ba Tishbe, pura Tishbe ni a Gileyad agh, nah yi Ahab, "Ni digha le Yahweh, Kulli le Israila kwa, dum beni ntanghang nga, ni a kum tirma ko murukuli a yeh abogho ni ya sete waɓ ɓa."²Tenana le Yahweh zu a bin Iliya, ki nah, ³"Dag ba a wora nji tehsang; a vulo a bin ɓangha muru ɓongrong le Kerit, nji tehsang le Urdu. ⁴Th pagha le aka nuh muru ni a min ɓangha muru ɓongrong, le tig nganglah ih poh gilih be.⁵Nina agh Iliya woro ke pag ninga mama tenana le Yahweh lagni ya. Woro ke digha kahri min ɓangha muru ɓongrong, a nji tehsang le Urdu. ⁶Nganglah zunih brodi ni nyamma ni beri le brodi ni nyamma ni kapolla, le ih nuhmuru a min ɓangha muru ɓongrong. ⁷Keminiya a nzum min kunbang fittong nga, min ɓangha muru ɓongrong egh nyummo ate murukuli nyha a njeh egh ya.⁸Tenana le Yahweh zu a bini, ki nah, ⁹"Logho, a wora Zarefet, mama mami Sidon ni ya, le a digha beh. Shina, nwara tig mahbere be ka poh gilih." ¹⁰Nina agh logho le wora Zarefet, le nga billibang a kunjere lah magulah ye ya, mahbere nga ki alliyi munangung. Nina agh gorih le nah, "Kukushi zuni nghan min muru a duh ate nga nuh."¹¹Ngha ɓameh ki kahni a zuni muru agh gorih, le nah, "Kukushi, zuni nghan minkunli brodi a bwoh." ¹²Pilla, "Ni digha le Yahweh Kulli lo kwa, nyha ni brodi ya, keminiya min muh ni a bung uwo ate gilihna ni min muru a duh. Shina, myang ngi al muna ngung ate nga lammi temurang ni munang, ate sa lih, le sa wuh." ¹³Iliya nah yi, "Ka ɓang ngobong nga. Woro a pag ninga mama a waɓ ɓa, keminiya pag nghan min brodi fittong ni kunduna sang le a zuni nghan, le ni nzumo agh a paghi kanangiro ni muno." ¹⁴Ate Yahweh Kulli le Israila, nah, 'A minbang muh ni ki dig ningoh bihɓoti, ke mindu muru ka nyum ma, ha karenɩ Yahweh ka tutti ni murukuli a ngunjah agh. ¹⁵Nina agh paghi ninga mama Iliya wabih ya. Ini ni Iliya, kpaɓni aɓa leh, lih ma akara dudug. ¹⁶Minbang muh egh ni dig bihɓoti, ke duhmuru ka nyum ma, ninga mama tenana le Yahweh woro waɓ ɓa, mama wabah nji bin Iliya agh. ¹⁷A nzum aga agh, muna ɓameh, ɓamah telelah egh, nong kono. Kono egh disha ha usulo pura ri. ¹⁸Nina agh ngih nah yi Iliya, "Mang gangso rang, ɓwa le Kulli? A zuna binang ate dumang agimashihra lang le a wol nluo munanag?" ¹⁹Iliya pil yi, "Peng muno." Ag mune a kikilli tolli worih a kangna le bikuli ba ih dig nghan nga, Nongshi muna buna egh a muri alla le. ²⁰Jim Yahweh le nah, "Yahweh Kulli lang, a zuna ni juhro deshili a muri mahbere ni ngi dig nini ni ya, nji bin tol usulo le muni?" ²¹Le Iliya nongho sahra muri mune mbende tahro; Jim Yahweh le nah, "Yahweh Kulli lang, njimno, kukushi ih usulo le muna ni bi nyerra ri." ²²Yahweh teshikiri ri gih Iliya; usulo le mune nyera ri, le logho. ²³Iliya tol muna egh pushi a kangna le, zuni a njeh a lah, le pih ngih mune le nah, "Shina, muno nga ni usulo." ²⁴ɓameh nah yi Iliya, "Niɓeniya nyerina ni awo ni ɓwa le Kulli, le tenana le Yahweh a kunno agh njiteng ni."

Chapter 18

¹Nina a nzum akara dudug agh tenana le Yahweh zu a bin Iliya, a yeh bogho ma tahro le tangha le muru, ki nah, "Woro ke dum muro bin Ahab nga tutti muru kuli a muri njahli." ²Iliya woro a dum muri bin Ahab; Nibeniya, yahlo egh shigrina a Samariya. ³Ahab gor Obadiya, beni a tigha muri balah murung nga. Nibeniya Obadiya gushina Yahweh dudug, ⁴ate nga Jezebel ki wolli nluo aba agkuntumo le Yahweh ya, Obadiya tolla aba agkuntumo le Kulli woro tongno le songri yang woro tongno bahri pur lum ni woro tongno pur lum a gunung le lihni yang ni brodi ni muru. ⁵Ahab nah yi Obadiya, "Ganglah a njeh egh a bin atuh muru ni aba fyang. Gor le aka kum lusung le a ashini apiri ni amuna piri ni usulo, nina agh ni sa boshi agiluwo lesung kwa." ⁶Nina agh a gab njeh egh ni a ging nghanh nga a ntiri yang le a al muru. Ahab wora nji bang mwoh kanangiri le Obadiya wora nji bang mamona. ⁷Ngha Obadiya nga muru njinjere ya, tig yong nyha Iliya lungri nini. Obadiya yere le gungho vul kundumi njahli. Nah, "A mini, telelah lang Iliya?" ⁸Iliya pil yi, "Mini. woro ke wabih telelah lo, 'Shina, Iliya nga ba.'" ⁹Obadiya pila, "Ni yellang ni mpagni gimashihra, ke a pah guro lo a bih Ahab, ate ih bi wol nluyang?" ¹⁰Ni digna le Yahweh Kulli lo, njeh nyha nghanh ko dighamuribang ba telelah lang ni tahsang ih bi n'nshinbang temuro agh. Kunbang ni kwa agh njeh ko dighamuribang ki nah, 'Iliya nyha a ba agh,' Ahab tig yang kankun kaniyi giri ih ni a gan kumo agh. ¹¹Ngho kwa agh nibeniya a nah, 'Woro, a wabih telelah lo ih Iliya nga ba.' ¹²Ndag bino ni nibeni ninga le, bongho le Yahweh ka tolo ka wori bin ma sa mama ni nyeri ya agh. Le nga nworu le nwaabih Ahab, le ni gan kumo a agh, ih wol nluyang. Ngho te ya meng guro lo, gushina Yahweh logho lang basa deng. ¹³Telelah lang ni a waboh, ga mpagha nga Jezebel wolli nluo aba agkuntumo le Yahweh, pagha ni songri ni yang aba agkuntumo le Yahweh woro tongno a gunung a woro bahri pur lum woro bahri pur lum le lihni yang ni brodi ni muru agh? ¹⁴Nibeniya a nah nghanh, 'Woro ke wabih telelah lo ih Iliya nga ba,' ate ih wol nluyang." ¹⁵Le Iliya pila, "Ni digna le Yahweh magula kwa, dum beni ntang nghanh nga, ni njiteng nga dum murang bin Ahab ni kyari." ¹⁶Nina agh Obadiya woro ka kum Ahab, le ih wabih ga Iliya nah agh. Le murung woro a lungri ni Iliya. ¹⁷Ngha Ahab shinni Iliya agh, nah yi, "A mini? A weh beni zuni gana bin Israila agh!" ¹⁸Iliya nah, "Ni nzuni gana a muri Israila, keminiya a woni ni baleh tehro ni pag abeni zuni gana a nji ri dag alagbang le Yahweh le a gushi Baal. ¹⁹Le nibeniya, tutti kuntumo le a Kpaba aba Israila kwa a nkonno Carmel, kpabni aba agkuntumo le Baal 450 ni aba agkuntumo le Asherah woro tongno ihne, abeni ki lih bin mona ni Jezebel." ²⁰Nina agh Ahab tutti kuntumo bin aba Israila kwa ni kpaba aba agkuntumo le bin mona a nkonno Carmel. ²¹Iliya zu gyaab ni aba Israila kwa le nah, "Ha ni yebbang ni nga tangni a ariyi ni yahli yong? Ngha Yahweh ni pag Kulli ya, ngushih. Keminiya nga Baal ni pag Kulli ya, le ngushi." Ngho te ya abayong ni pil yi ni tenana agh. yang ²²Le Iliya nah yi abayong, "Mini, mwoh, n'uwor ba agkuntumo le Yahweh, keminiya aba agkuntumo le Baal nga 450 abuna. ²³Nina agh ih bi a pahsung ademndah bahri. Ih bi a tol demndah mwoh ate muyang le a kahshiyi kushikushi le a sobba muri wara, keminiya ntig gishe ri ya. Le nga ndah mamona le nga nongshi muri wara, le ni ngi tig gishe tinne ya. ²⁴Le nga gor lulli kuli leyong, le nga gor lulli Yahweh, Kulli beni ka agha nji bin gishe ya, ih bi digha ini kulli." Nina agh abayong agha le nah, "Ga bonna." ²⁵Nina agh Iliya nah yi aba agkuntumo le Baal, "Ntol ndah mwoh kanangiri yong le ngiliyi ni kunduna, ate nyong ni abayong ma gogna. Le ngor lulli kuli leyong, keminiya ke ih bi ntig gishe tina ndeh ya." ²⁶A tol ndeh ni a pah yang nga le a gilliyi, le a gor lulli Baal log ni beri ha ba kara, ki nah, "Baal, og sung." Keminiya gih nyha ko bwa nyha pil agh, A tah ngwang a kangni deshile dahra ni a woro a gil agh. ²⁷Ni ba kara agh Iliya jol yang le nah, "Nmag jollo bororo! Ini kuli! Gor le yangha ih dengse, ko yangha ih usulih muri, ko yangha muri gingbiri, ko gor le yangha ih nongtulo le digna a logshi." ²⁸Nina agh a magjollo bororo, le a sahniiyi ngiri yang, ninga mama pag le a pagha, ni agarabwoh ni ankwoh, ha nkilli ki bangha ngiri yang. ²⁹Ntiring ba kara duro, a yangha a uwo a sahniiyi ngiri yang ha kunbang pah gipahna pagha ma dahra kapolla, keminiya gih yong nyha ko bwa ka pil agh; bwa nyha teshi kiri ri jimah leyang nga. ³⁰Le Iliya nah yi abayong kwa, "Nzu gyaab a binang." le abayong kwa zu gyaab a bini. Le ye gil deshile dahra le Yahweh ni meshiyi na agh. ³¹Iliya tolla atahli lumpur bahri, tahli ni kwa mwoh agh ki tangha tuhkushi mwoh le akunburi le amuna Yakubu- bin Yakubu ni beni tenana le Yahweh zu, ki nah, "Lullo ni ih Israila." ³²Ni atahli ye ni bagni deshile dahra ni lulli Yahweh le tum tuhli magula kangni deshile dahre mama ka tol muru ni ki ka bang mwoh agh. ³³Tangshi awara te fug gishe, kushiyi ndeh lushilushi, le sob nyam ndeh a muri wara. Nah, "Nfungshi abang togmuru le nsobi a muri gipahna pingsa ni muri wara agh." ³⁴Le nah, "Mbug tah yong deshili mbende bahri," le a paghi ma bahri. Mbuhri kusung mwoh, "Mpaghi ma tahro," Le a paghi ma kusung tahro. ³⁵Muru egh nongho dpungshi tuhli ye. ³⁶Le gire pagha a kunbang pah gipahna ma dahra kapolla, Iliya ba agkuntumo le Kulli zu gyaab le nah, "Yahweh, Kulli le Ibrahim, mami Ishaku, ni Kulli le Israila, ih bi ga yeri ri ni kyari ih a woni Kulli a Israila, le mini guro lo, le ih mpagna aga kwa ni ya ari tenana lo. ³⁷Og nghanh, Yahweh, og nghanh, ate abayong ni ka yere ih a woni, Yahweh, Kulli, le ih a pilla yahli yang nyera bino kanangiro deshili." ³⁸Le gishe le Yahweh suhlo a kuli le pingshi gipahna pingsa, deshili

ni awara, atahli, ni kikkiri, le songshi muru ni a tuhli ya.³⁹ Ngha abayong kwa shinni ga agh, a nongha nje a vul kundum yang njahli le nah, "Yahweh, ini Kulli! Yahweh, ini Kulli!"⁴⁰ Nina agh Iliya nah yi yang, "Mbolla aba agkuntumo le Baal. Ke ih bi mwoh leyang bang nga." Nina agh a bol yang, le Iliya zuni aba agkuntumo le Baal a salang Kishon le wol nluo yang be.⁴¹ Iliya nah yi Ahab, "Logho, le a lih gilih ni nuh, ate gih muru kuli nga nghan,"⁴² Nina agh Ahab woro ke lih gilih ni nuh. Le Iliya woro a muri ngonno Carmel, gungha njahli le tig kundumi a pebbah ankungni.⁴³ Nah yi guro le, "Wor nibeni, shimbang nji salang magula." Guro le woro ke shimbang le nah, "Gubung nyha," Nina agh mbende tonbahri Iliya nah, "Wor deshili."⁴⁴ A mbende ma tonbahri ya gureo egh nah, "Shina, nlagiri nga nghan ki puro a salang magula, ninga min muna bih bwa." Iliya pila, "Woro le a wabih Ahab, 'Th gil nyeh gwoh piri lo a woro kedebang muru kasso.'"⁴⁵ Gire pagha a min kunbang fittong nga bakuli bolli pinna ni nlagiri ni gung, le muru magula nyah. Ahab kog piri wora Jezreel,⁴⁶ keminiya bih Yahweh nga muri Iliya. Bol bunni kuro le bangha dur Ahab ingna Jezreel.

Chapter 19

¹Ahab wabih Jezebel ga kwa Iliya pag ga ni pagha ni wolli anluo aba agkuntumo ni garabwoh. ²Le Jezebel tahshi aba kuntumo bin Iliya, ki nah, "Nina agh ih bi akuli ih pag nghan nina, ni buhro d'eshili, nghan kaberi kunbang ninga n'ni tig usulo lo ninga mami mwoh le anluo aba agkuntumo wo agh." ³Ngha Iliya ogni gire ya, logho bang ate usulo le le kena Beyasheba mami Judah, le dag guro le be. ⁴Keminiya ini kanangiri ya buhro ginya kara mwoh kena balusung, zu d'igha a tinna ngun ngabang. Jimmah ate ini kanangiri ih bi wuh, le nah, "Nibeniya, pyerina, Yahweh; tol usulo lang, ate ni n'uwor anluo akah nghan nghan." ⁵Nina agh nongha njahli nongtulo a tinna ngung ngabang. Ni sashibang nghan le malaika doghi le nah, "Logho a lihgilih." ⁶Iliya shingbang, le shin brodi a nji muri mama a tonno a muri nkalang gishe ya ni duh muru. Nina agh lih nuh le nongha njahli d'eshili. ⁷Malaika le Yahweh ye zu d'eshili kunbang ma bahri le doghi nah, "Logho a lihgilih, ate ginya egh ka sabaa ro." ⁸Nina agh logho lih ni nuh, le ginya ni masso ni kumma ri gilih egh ya ha akara woro bahri ni aduh woro bahri kena Horeb, nkonno le Kulli. ⁹Woro a gunang be le gilbang ih, ate a dig nghan ni duh egh. Le tenana le Yahweh zu a bini le nah, "Mang awo pagha ba, Iliya?" ¹⁰Iliya pilla, "Mpagna kiki ate Yahweh, Kulli magula kwa, ate aba Israila d'agna ogrung lo, bihyina a bin dahra lo, le wol nluo aba agkuntumo lo ni garabwoh. Nibeniya, mini mwoh, n'uwu le a yangha a alla a wol nluyang." ¹¹Yahweh pil yi, "Woro ke tangha muri nkonno a dummang." Le Yahweh duro, le ngi gung ma tenna nyim nkonno egh le wanghi tahli ye lushilushi a dum Yahweh, keminiya Yahweh nyha a gung nghe ya. Le a nzum gung nghan, jigra njeh pagha, keminiya Yahweh nyha a yeh jigra njeh egh ya. ¹²Le a nzum jigra njeh egh ya, gishe zu, keminiya Yahweh nyha a yeh gishe egh ya. Le a nzum gishe egh ya, min gih zu. ¹³Ngha Iliya ogni gih ya, vulliyi kundumi ni dagrah le, puro, tangha a kun gunang. Le gih zu a bini mama nah, "Mang awo pagha ba, Iliya?" ¹⁴Iliya pilla, "Mpagna kiki dudug temuri Yahweh, Kulli magula ni kwa agh, ate aba Israila d'agna ogrung lo, bihyina bin dahra lo, le wol nluo aba agkuntumo lo ni garabwoh. Meng nibeniya, mini, mwoh n'uwu le a yangha a alla a wol nluyang." ¹⁵Le Yahweh nah yi, "Woro, nyere tol njere lo a kena balusung Damaska, nghan a bilbang nghan dahri Hazayel ih bi dig murung a Aram, ¹⁶le aka dahri Jehu muna Nimshi ih bi dig murung muri Israila, le aka dahri Elisha muna Shafat le Abel Meholah ih bi dig ba agkuntumo a tukusso. ¹⁷Ih pag ri ih Jehu ka wol nluo beni kwa garabwoh le Hazayel ni kum ma agh, le Elisha ka wol nluo beni kwa abba ri garabwoh le Jehu. ¹⁸Keminiya nga daghi kanangirang abayong woro tongno lum tonbahri a Israila. Abeni ni gungho ni nkungni yang a bin Baal a agh, le abeni kun- yang ni kpahri ya agh." ¹⁹Nina agh Iliya dag be le kum Elisha muna Shafat, beni ki digdiya ni andah digdiya lumpur bahri bini ya, le ini kanangiri ya ki digdiya ni ma lumpur bahri ya. Iliya ginya kena bin Elisha le mel yi dagrah le. ²⁰Le Elisha dag ndah digdiya le bangha pir tye Iliya; nah, "Kukushi le ih bi m'kpahri tehrang ni ri ngyang, le nga kuratyo." Le Iliya nah yi, "Woro, keminiya dengsa a muri ga mpag wo agh." ²¹Nina agh Elisha dag bi Iliya le tol ndah digdiya mwoh, tuhmi bwoh, le lam nyamma egh ni wara, le pih abayong ni a lih. Le logho, wora tye Iliya le paghi tumo.

Chapter 20

¹Ben-Hadad murung aram kpaba aba tahlua kwa bin mona. Amurung ma kyenina nga nghan woro mwoh pure lum pur bahri nini, ni apiri ni anyeh gwoh piri. Woro, ke kangni Samariya le pag luwa ni. ²Tahshi aba kuntumo a ntiri lah magula a bin Ahab murung Israila, le n'nah yi, "Ben-Hadad wabna ga; ³Zinariya lo ni azurfa lo agh mameng ni. Deshiliya amahmo ni amuno, ama bonna agh, amameng ni." ⁴Murung le Israila pilla le nah, "Ini ninga mama a wab ba, telelah lang, murung. meng ni ga kwa mameng nga amamo ni." ⁵Aba kuntumo zu deshili le nah, "Ga ni Ben-hadad waba; 'Ntuttina tenana bino ki nah ih digna aka peng azurfa lo, zinariya lo, amahmo, ni amuno. ⁶Keminiya nga tahshi aguro lang kaberi kunbang ninga, le aka aliyibang a ba liyo, ni ba leh aguro. Aka aghi ni bih yang le a tol ga kwa ki poshi yahlo agh." ⁷Le murung le Israila gorrah aba tenna ni njeh egh ya kwa a binmona le nah, "Kukushi ntig njih yong le nshinpagha ni beni ki dangni kun nga. Tutti kuntumo binang ate mama ih tolla amahmang, amunang, azurfa ni zinariya, le ni ngi shibih ya." ⁸Abayong kwa ni aba tenna kwa nah yi Ahab, "Ka teshi kiro ko agni ga ih al agh." ⁹Nina agh Ahab nah aba kuntumo le Ben-Hadad, "Wabih telelah lang murung, N'agna ni ga kwa a tahshini aguro ih bi a pagha ma kunduna agh, keminiya ni ngi agni gi al la ma bahri ni ya." Nina agh aba kuntumo dag be woro ni gi wabna ni a bin Ben-Hadad. ¹⁰Le Ben-Hadad pil yi Ahab ni kuntumo le nah, "Ih bi akuli a pag nina ni meng le ni buhro deshili, nga ko tubu le Samariya ka pyeri abayong ni kwa ka kura tyang nga beni kwa agh ka dungshi bih ya." ¹¹Murung le Israila pila le nah, "Nwabih Ben-Hadad, 'Bwa nyha mwoh ganluwa kedebang wolrung nga, nina agh ka wol kiki lo ninga a wara ganluwa agh." ¹²Ben-Hadad og kuntumo ni nga ih nuh ni muru agh, ini ni amurung ni a kushi abeni a gungri leyang nga. Ben-Hadad tigha aguro, "Ntangshi muyong a bin tangha ate pag luwa," Nina agh le a gil ri yang a bin tangha a kpar lah magula ni luwa. ¹³Le shina, ba agkuntumo le Kulli zu a bin Ahab murung Israila le nah, "Yahweh nah, 'A shinna gih gogho aba tahlua ni? Shina, nga tig yang a boh ni kyari, le a yere ih mini Yahweh." ¹⁴Ahab pila, "Nji bin yang?" Yahweh pila le nah, "Nji bin basa deng beni ki paghi ba lol kasa njeh tumo agh," Le Ahab nah, "Yang ka logshi luwa egh?" Yahweh pila, "Weh." ¹⁵Le Ahab kpaba amagula abeni ki paghi amagula bol kasa njeh egh. A bang yang 232. A nzum yang nga kpaba aba tahlua kwa, aba luwa le Israila kwa; woro tongno lum tonbahri a gogho. ¹⁶A pur ni ba kara. Ben-Hadad nga ki nuh yi muri ni bahra a gungri le. ini ni amurung ma kyena woro mwoh pure lum pur bahri abeni ki kur tye ya. ¹⁷Basa adenah abeni ki paghi amagula bol kasa njeh ya wor ni kunduna. Le aba tangha lel njere wabih Ben-Hadad ih tutti na, "Abuna nga ki pura Samariya ki zu." ¹⁸Ben-Hadad nah, "Ko a zu ate ololo ko luwa, bol yang ni usulo." ¹⁹Basa adenah abeni ki paghi amagula bol kasa njeh ya dag lah magula egh le aba luwa kura tahyang. ²⁰Beni kwa agh ih wol nluo ba shibi, Afa Aramiya bangha le Israila pir yang. Ben-Hadad murung le Aram songri bangha muri piri ni aba kogpiri baba. ²¹Le murung le Israila puro kehni apiri ni anyeh gwoh piri, le wol nluo aba Aramiya dudug. ²²Nina agh ba agkuntumo bin Kulli zu a bin murung le nah yi, "Woro, tengshi ro kanangiro, yere le a gil ro ri ga awo pag ga, ate a pila le bogho mwoh agh murung Aram ka zu wo ni luwa deshili." ²³Aguro le murung Aram nah yi, "kuli leyang nga kuli ma ba ngonno ni. Ini nga paghi a yangha ni masso a uwor mama shi sung nga ni ya. Kemini nibeniya le ih bi shi pag luwa muyang a kahti, le ni njiteng sa pag ni masso uwor mama a yangha ni ya." ²⁴Nina agh digna nga pag ga: Nuhli amurung kwa a muri dighamuribang leyang le ntigha amagula ba luwa a tuhkushi yang. ²⁵Logshi ba luwa ninga mama a boshi ya- apiri ate apiri ni anyeh gwoh piri ate anyeh gwoh piri-nina agh sa gan pag luwa a ba kahti. Le ni njiteng nga sa pag ni buhro masso uwor mama a woni ni ya." Ben-Hadad teshi kiri ri gi wabna leyang le pag ga a waboih ya. ²⁶A nzum kunduna le bogho mapiyo agh, Ben-Hadad kpaba aba Aramiya le woro a Afek ka wol rung ni Israila. ²⁷A kpabna aba Israila le a zuni ate wol rung ni yang. Afa Israila damma a dum yang ninga amin luwo mbul bahri, keminiya aba Aramiya dungshi njeh egh kwa. ²⁸Le bwale Kulli zu gya le wabtenana ri murung Israila le nah, "Yahweh nah, 'Ate aba Aramiya wara wabah ih Yahweh ya kuli ma ba ngonno ni, keminiya ini kuli ma ba bongrong. Nga tig a ngih gogho ba luwa ni a boh, le aka yere ih mini Yahweh." ²⁹Nina agh aba luwa damma ki shin ari yang ha akara tonbahri. le a yeh kara ma tonbahri ya a logshi luwa. Afa Israila wol nluo aba Aramiya abuna ba gingni kusung 100,000. ³⁰Anshile bangha wora Afek, a lah magula, le garung kpah muri woro tongno lum woro mwoh pura muri tonbahri abeni uwo agh. Ben-Hadad bangha le wora ntiri lah magula, a yeh kangna ntiring. ³¹Aguro le Ben-Hadad nah yi, "Nibeniya shina, shi ogna ih amurung le leh Israila agh aba shin gi-enna ni. Kukushi le ih bi shi mel tehshili giri a bung sung ni kur nguri a musung, shi kehna bin murung Israila. Gor le ika dag sung ni usulo." ³²Nina agh a kur bung yang ni tehshili giri ni nguri a muyang le a wora bin murung le Israila le a nah, "Guro lo Ben-Hadad nah, 'Kukushi dag nghan ih bi ndigha," Ahab nah, "Yangha uwo ni usulo? Ini muna tehrang." ³³Nibeniya abune nga ki teshi kiri yang ri gi duna ni ka pura bin Ahab agh, nina agh a kahra pil yi, "Eh, muna ngwoh Ben-Hadad nga ni usulo." Le Ahab nah, "Nke nzuni mo." Le Ben-Hadad zu a bini, le Ahab tigha a zunih mo a myeh gwoh piri le. ³⁴Ben-Hadad nah yi Ahab, "Nga nyenni wo alah magula ni tehrang agha bin tehero

agh, le aka gan pag magha ni kuhro kanangiro a Damaska, ninga mama tehrang pagni a Samariya agh. Ahab pila, "Nga dag wo a woro ari ogrung ni." Nina agh ahab tig ogrung nini le daghi woro.³⁵ Bwa nga nghan, mwoh a ntiri amuna ba agkuntumo bin Kulli, nah yi mwoh a ntiri abih nji bin tenana le Yahweh, "Kukushi nyim mang." Keminiya beh shibi nyimmi.³⁶ Le ba agkuntumo le Kulli nah yi bih ba agkuntumo le Kulli, "Ate ni a og gih le Yahweh ya, ni sashibang nga a dag nghan le, yim ka bollo." Nga beh dagni ninga agh, yim loghi le wol nlue.³⁷ Le ba agkuntumo bin Kulli kum bwa ma bi le nah, "Kukushi nyimmang." Nina agh beh nyimmi le tighi pinye.³⁸ Le ba agkuntumo le Kulli woro ke lel murung a gata njere; songri muri le mari njih.³⁹ Nga murung ki duri ya, ba agkuntumo magjollo ri murung le nah, "Guro lo woro a ntiring ba luwa, le ba tahlua tessang le zuni binang le nah, 'Lel beni, gubung pag giri ha bor le, a pah usulo lo a tuhkushi usulo le, ko digna aka pah talent le azurfa.'⁴⁰ Keminiya ate guro lo nga ki kah ni nyere ya, beh bangna." Le murung le Israila nah yi, "Ga ni ka dig gi funshina lo kanangiro wara tolli."⁴¹ Le ba agkuntumo le Kulli kahri pangshi ga kura njih ya, le murung le Israila yere ih mwoh ni a ntiri aba agkuntumo le Kulli.⁴² Ba agkuntumo le Kulli nah yi murung, "Yahweh nah, 'Ate a dagna beni ntig sa ate juhro a boh agh woro, usulo lo ka tol tuhkushi usulo le, le abaying lo a tuhkushi abayong le.'" ⁴³ Nina agh murung le Israila wora lah ngiri wuh ni yehlula, le bilbang a Samariya.

Chapter 21

¹Niḇeni ni kunḇang ḇaḇa ni nḇumo agh, Nabot ḇa Jezreel nga ni ḇabang njingung inabi a Jezreel, gyaḇ ni lahmurung le Ahab, murung Samariya. ²Ahab waḇtenana ri Nabot, ki nah, "Peng ḇabang njingung inabi lo, nina ate nga pilli ḇabang agi songho, ate mama yang nga gyaḇ ni lyang nga. Ari ariyi ya, nga poh ḇabamg njingung maḇonna, ko ih ḇor wo te le, nga poh bollo pyerari." ³Nabot pil yi Ahab, "Ih yahweh shiḇih nghanh ih ḇi ntol gibere le akah nghanh mpoh." ⁴Nina Ahab woro a lahmurung le dumi kpah ni yehlula ate pilla ni Nabot ḇa Jezreel pil yi nga nah ni, "Ni ngi poh gibere le akah nghanh nga." Nongha muri ala, pil kundumi, ni shiḇi lih gilihna gubung. ⁵Jezebel mahmi zu a bini le nah yi, "Palang ke yahlo ki lullo, nina agh ke ni a lih gilihna agh?" ⁶Pil yi, "Nwaḇ tenana ri Nabot ḇa Jezreel le n'nah yi, 'Peng ḇabang njingung inabi lo a muri bollo, ko nga ih poshi yahlo agh, nga poh ḇabang njingung maḇi ḇi mammo.' Le pil nghanh, 'Ni ngi poh ḇabang njingung inabi lang nga.'" ⁷Nina agh Jezebel mahmi pil yi, "A woni a wa nongmurung a njeh Israila agh? Logho a lih gilihna; ih ḇi yahlo pag binmurubang. Nga ag ḇabang njingung inabi le Nabot ḇa Jezreel egh ate muro." ⁸Nina agh Jezebel nyongli kuntumo ni lulli Ahab, wol tig bung muri, le tutti bin aḇa tenna ni aḇayong magula ni ki ḇig nini a kpaḇa agh, ni aḇeni ki ḇigha kahri Nabot agh. ⁹Nyonglo a kuntumo egh, ki nah, "Waḇ ḇa a gonna le a tighih Nabot giḇigna a bin amagula. ¹⁰Deshiliya tigha aḇayong ma nangna ḇahri a kahri le ih ḇi a waḇkun a muri, ki nah, 'A nyomna Kulli ni murung.'" Le a pushi sa le a ḇughi a wol nlue. ¹¹Nina agh aḇuna ni lah magula ni ya, aḇa tenna ni aḇa gushina ḇeni ḇigha lah magula le Nabot agh, pag ninga mama a pyeshi yang nga, ninga pagha ni a nyonglini yang nga. ¹²A waḇḇa a gonno le a tig Nabot a bin aḇa gushina. ¹³Aḇuna ḇahri ḇa yiri zu le ḇigha a dumi; A waḇkun a muri Nabot a dum aḇayong, ki nah, "Nabot nyomna Kulli kpaḇni murung." Le a bolli a puri nḇum lah magula le a ḇughi ni tahli ha wuh. ¹⁴Le aḇa tenna tutti kuntumo bin Jezebel, ki nah, "A ḇughih na Nabot ni tahli le wuhna." ¹⁵Nina agh nga Jezebel ogni ih a ḇughihna Nabot le wuhna agh, nah yi Ahab, "Logho a ag ḇabang njingung inabi le Nabot ḇa Jezreel, mama shiḇi poh ate bollo agh, ate Nabot nyha ni uslo agh, keminiya wuhna," ¹⁶Nga Ahab ogni ih Nabot wuhna agh, logho ih woro a ḇabang njingung inabi le Nabot ḇa Jezreel le ih ka aghi. ¹⁷Le tenana le Yahweh zu a bin Iliya ḇa Tishbiya, ki nah, ¹⁸"Logho le a kum Ahab murung Israila, ḇeni ki ḇigha Samariya agh. Yangha a ḇabang njingung le Nabot, ḇa kene ih ka ag ga. ¹⁹Digna aka waḇih le a nah ih Yahweh nah, 'A wolla nluo le a agna gikunna egh?' Le aka waḇih ih Yahweh nah, 'A ḇa a minlara langshi nkillale le Nabot nghanh nga, aminlare ka langshi nkillale lo, eh nkillale lo.'" ²⁰Ahab nah yi Iliya, "A kum nang, ḇa shiḇi murang?" Iliya pil yi, "Nwara kum mo, ate a pahna muro a pag gimashihra a kundum Yahweh. ²¹Yahweh waḇnoh ga; 'Shina, nga zuni juhro a muro le nga wol nluo le nga kahsihi ga pura ri Ahab muna buna ni kwa agh, ni guro ni ḇa kum murung ni a Israila agh. ²²Nga tig ḇa liyo ninga ḇa leh Yerobowam muna Nenat, le ninga ḇa leh Baasha muna Ahijah, ate a logshina nga yehlula le a tig Israila a pag gimashihra. ²³Deshiliya Yahweh ye waḇna ga kon Jezebel agh, ki nah, 'Aminlara ka lih nyam Jezebel a girikahri garung la Jezreel.' ²⁴Beni kwa ḇig mami Ahab le wuh a lah magula agh, aminlara ni ka lih nyamme; le aminya ḇakuli ni lih ḇeni kwa wuh a ḇabang nga." ²⁵Bwa nyha nghanh ninga Ahab, ḇeni Jezebel mahmi sohri a pag gimashihra, le pah muri ri pag gimashihra a kundum Yahweh, ²⁶Ahab pag gi kom yahlung a nji ri gushi agillang, ninga mama aḇa Ammoriya kwa pag ga, aḇayong ni Yahweh woro pussa dum aḇa Isrsila agh. ²⁷Nga Ahab ogni atenana ni ya, san dagrah le le mel teshili giri a ngiri le gonno, nongha a teshili giri le pah yehlula. ²⁸Le tenana le Yahweh zu a bin Iliya ḇa Tishbi, ki nah, ²⁹"A shinna pagha ni Ahab nongshini muri njahli a dumang nga? Ate nongshina myri njahli a dumang nga, ni ngi zuni juhro a yeh akara le ya; a yeh akara le muni ni nga zuni ni juhro a muri aḇa leh."

Chapter 22

¹Abogho tahro duro luwa nyha a ntiri Aram ni Israila agh. ²Le gire zu a yeh bogho ma tahro ye agh, Jehoshafat murung Judah wora bin murung Israila. ³Nibeniya murung Israila wara wabih aguro le, "N'nyerina ni Ranoth Gileyad agh mami sung ni, keminiya shi nyha sa gubung ate ye aghi a bih murung Aram?" ⁴Nina agh nah yi Jehoshafat, "Aka angni nghan pag luwa a Ramoth Gileyad?" Jehoshafat pil yi murung Israila, "Myang ninga weh, abwa lang lang nga ninga abwa lo, le apiri lang nga ninga apiri lo." ⁵Jehoshafat nah yi murung le Israila, "Kukushi al njinjere ari tenana le Yahweh ate mang a pag sang ni kunduna." ⁶Le murung Israila kpaba aba agkntumo le Kulli bin mona, abuna woro ihne, le nah yi yang, "Ih bi kena Ramoth Gileyad ni luwa, ko ke ih nken nga?" Anah, "Kehni luwa, ate Murung Kulli ka peh a bih murung." ⁷Keminiya Jehoshafat nah, "Ngho te ya ba agkuntumo le Yahweh mabi bin beni ye sa al gi wabna agh?" ⁸Murung Israila nah yi Jehoshafat, "Mabi nga nghan mwoh uwo nji bin beni sa al gi wabna pura Yahweh ka angni ya, Mikaya mina Imlah, keminiya nshibina muri ate ih nyha wab kuntumo gima bonna murang nga, keminiya se gana." Keminiya Jehoshafat nah, "Ke ih bi murung wab nina agh." ⁹Le murung Israila gor ba tumo le laghi. "Zuni Mikaya muna Imlah, nibeni ni." ¹⁰Nibeniya Ahab murung Israila ni Jehoshafat murung Judah nga digha beni kwa agh a muri ngunmurung murung, Mella dagrah murung, a beng a kunjere ingna Samariya, le aba agkuntumo kwa nga ki wabkuntumo a dum yang. ¹¹Zedekiya muna Kenaanah gilleh muri njeme ma ndollong le nah, "Yahweh wabna ga; 'Ni ga ni aka pihri aba Aram ha a wol yang kwa.'" ¹²Le aba agkuntumo le Kulli kwa wab giri mwoh kwa nina, ki nah, "Kehni luwa a Ramot Gileyad le a gani, ate Yahweh wara peh a boh murung." ¹³Aba kuntumo ni woro a gor Mikaya agh wabteng ri, ki nah, "Nibeniya shina, aba agkuntumo wabna kuntumo ma bonna ri murung le kun yang mwoh muri tenana. Kukushi ih bi tenana lo ih dig ninga mwoh a ntiri yang le wab agima bonna." ¹⁴Mikaya pilla, "Ni digna le Yahweh kwa, ga Yahweh wabang nga ini nga wab ba." ¹⁵Ngha zuni bin murung nga, murung nah yi, "Mikaya, ih shi kenna Ramot Gileyad ni luwa, ko ke ih shi ken nga?" Mikaya pil yi, "Kehni luwa le a gani. Yahweh ka poh ni a boh murung." ¹⁶Le murung nah yi, "Mbende shiyang digni nga allo a kaniyi giri a wabang gubung sa agh keminiya njiteng a ntiri lulli Yahweh?" ¹⁷Nina agh Mikaya nah, "Nshinna aba Israila kwa meshiye a muri ankonno, ninga anjuh ni nyha ni lelgiri ya agh, le Yahweh nah, 'Abayong ni nyha ni telelah agh. Ih bi beni kwa agh bi nyerra leh a ololo.'" ¹⁸Nina agh murung Israila nah yi Jehoshafat, "Ni nwaboh ih ni ih wabkuntumo ma bonna murang nga, keminiya mashihra ni mwoh agh?" ¹⁹Le Mikaya nah, "Ngha nina agh og tenana le Yahweh: Nshinna Yahweh digha muri ngungmurung murung le, le aba luwa bakuli mgha tangha a kahri a nji bih malih ni nji ma kahtang. ²⁰Yahweh nah, 'Yang ka sor Ahab, nina agh ate ih kahy le ih kpah a Ramot Gileyad?' Mwoh leyang wab ga le mabi wab go wo. ²¹Le bongho pura dum, tangha a kundum Yahweh, le nah, 'Nga sohri.' Yahweh nah yi, 'Ni yellang?' ²²Bongho pilla, 'Nga woro le nga dig bongho ma yiri a kun aba agkuntumo le kwa.' Yahweh pilla, 'Aka sohri, le aka ganni. Wor nibeni le a pag nina.'" ²³Nibeniya shina, Yahweh tigna bongho ma yiri a kun aba agkuntumo lo ni kwa, le Yahweh wabna juhro ate muro. ²⁴Le Zedekaya muna Kenaanah, puro, zu wol Mikaya a tenkih, le nah, "Njinjere ma yenni bongho le Yahweh bollo puri rang ke wabni tenana ro?" ²⁵Mikaya nah, "Shina, aka shini a kara wo nga aka woro a vulli a kangna ntiring nga." ²⁶Murung le Israila nah yi guro le, "Bol Mikaya le a tolli a wori bin Amon, magula bol lah magula, ni a bin Joash, munang. ²⁷Nah yi, 'Murung nah, Ntig beni a bin kuro, le mpah brodi ni muru binkonna sete nyere kukotro.'" ²⁸Le Mikaya nah, "Ngha a nyere kukotro le, Yahweh ni wabtenana a nji binang nga, Le buhro ih, 'Nteshi kiri yong ri ga, a yong abayong kwa.'" ²⁹Nina agh Ahab, ni Jehoshafat, murung Judah, woro a Ramot Gileyad. ³⁰Murung Israila nah yi Jehoshafat, "Nga songri rang le nga ka kun luwa, keminiya mel dagrah murung lo." Nina agh murung Israila songri muri le woro a kun luwa. ³¹Nibeniya murung Aram wara tigha amagula le anyeh gwoh piri le woro mwoh pur lum pura muri bahri, ki nah, "Ke ih bi nwolrung ni bwa makyena ko magula agh. Nga wolrung ni murung Israila ini mwoh. ³²"Gire pagha nga amagula le anyeh gwoh piri shinni Jehoshafat agh anah, "Ni njiteng murung Israila ni." A pilla a wolli, nina agh Jehoshafat magjollo. ³³Gire pagha nga amagula le anyeh gwoh piri shinni ih murung Israila ni ya agh, a nyere a pirri. ³⁴Keminiya bwa nga nghan tah ntah a gung le tah murung Israila a mintiring le tongho le. Le Ahab nah yi ba kog nyeh gwoh piri le, "Gbinna le a tolla a puri a kun luwa, ate kumna pinye mashihra." ³⁵Luwa egh gulo shihra a kare le murung nga a angna digha a nyeh gwoh piri ki shin aba Aram. Wuh ni kapolla. Nkilla le sobboh a yeh nyeh gwoh piri. ³⁶Le nga kunbang pagni kara ki ingni ni ya, jollo buah a ntiri ba luwa kwa, ki nah, "Beni kwa agh ih bi wora lah; le beni kwa agh ih bi nyere wora nji kasa njeh le" ³⁷Nina agh murung Ahab wuh le a zuni samariya, a lingshi a Samariya. ³⁸A lag nyeh gwoh piri ye a guguri ma Samariya, le aminlara langshi nkilla le (be ni pag ba amanjah ki sushi nghan nga), ninga mama tenana le Yahweh woro wab ba. ³⁹A muri agima sa ni kon Ahab agh, aga kwa pag ga, lahmurung ni bag ni mililh njung lusung nga, ni alah magula ni bag kwa agh, ni a nyongli yang a gibomteng le gipagna le amurung Israila agh? ⁴⁰Nina agh Ahab wuh nongni akahyi, le Ahaziya

muni nongmurung a tuhkushi.⁴¹ Le Jehoshafat muna Asa ingna a nongmurung a muri Judah a yeh bogho ma ihne le Ahab murung Israila.⁴² Jehoshafat nga ni bogho woro mwoh pure lum pur tongno nga ingni ni a nongmurung nga, le nongmurung a Urushelima-bogho tongno. Lulli ngih ih Azubah, muna ma ngalang le Shilhi.⁴³ Ginya a njinjere le Asa, tehri; ni pil bzumi ri yang nga; pagna gi maonna a kundum Yahweh. Ngho te ya ni pushiyi a bin ma gushina agh. Abayong nga wa uwo ki dahra ni pingshi gi susunang bin agillang.⁴⁴ Jehoshafat tig ololo ntiri yang ni murung Israila.⁴⁵ A temuri agi ma sa ni kon Jehoshafat agh, ni massa ni massa baluwa le ni dum ma, ni pagha le a kehni luwa agh, ni a nyongli yang a gibomteng le gipagna le amurung Judah?⁴⁶ Pushiyi na a njeh kwa aba pag njah ri agillang ni kwa uwo a yeh akara le tehri Asa agh.⁴⁷ Murung nyha nghan a Edom agh, keminiya makushi ni bol be.⁴⁸ Jehoshafat gilla agi sassa muru le Tarshish; a woro a pon zinariya a Ophir, keminiya ni a ken nga nyha ate wamma le gisassa muru leyang a Ezion Geber.⁴⁹ Le Ahaziah muna Ahab nah yi Jehoshafat, "Le ih bi aguro lang a bilmuru ni aguro lo a gisassa muru." Keminiya Jehoshafat ni ag ga.⁵⁰ Jehoshafat wuh nongni a akahyi le a lingshi ni yang a lah magula le Dauda, kahyi; Jehoram muni dig murung a tuhkushi.⁵¹ Ahaziya muna Ahab ingna a nongmurung a muri Israila a Samariya a yeh bogho ma lum pure tonbahri le Jehoshafat murung Judah, le nongmurung bogho bahri a muri Israila.⁵² Pagna ga gimashihra ni ya a dum Yahweh le ginya a njinjere le tehri, ni njinjere le ngih, ni a njinjere le Yerobowam muna Nebat a nji bin kehni ni Israila a pag gimashihra.⁵³ Pagne Baal tumo ni gushi le nina agh lushina yahli Yahweh, Kulli le Israila, lushi yahli ninga mama tehri woro pag ga.

2 Kings

Chapter 1

¹Mowab tolmurung ri Israila a nzum nluo le Ahab. ²Le Ahaziya kpa a ba tahra kun kangna le lah bikuli ni Samariya agh, le kum pinye. Nina agh tahshi aba kuntumo le nah yi yang, "Nworo, n'ihli Baal-Zebub, kuli le Ekron, ko nga gan kum iritenna ri pinye lang."³ Keminiya malaika le Yahweh nah yi Iliya ba Tishbi, "Logho, woro ke lungri ni aba kuntumo le murung Samariya, le a ihli yang, 'Ih n'nga ate Kulli nyha a Israila agh ke nga ka a ihli Baal-Zebub, kuli le Ekron?'⁴ Ngha nina agh Yahweh nah, 'Ni a wo suhlo a muri alla ni a wo nong nghan nga; ngho te ya a njiteng nga aka wuh.'" Le Iliya woro.⁵ Ngha aba kuntumo nyenni bin Ahaziya agh, nah yti yang, "Palang ke nyere?"⁶ Anah yi, "Bwa zu a bin sung beni nah yi sung, 'Nyerra bin murung beni tahshi yong nga, le n'nah yi, 'Yahweh nah: 'Ih ate Kulli nyha a Israila ke a tahshi abuna ni ih bi a ihli Baal-Zebub, kuli le Ekron? Ngha nina agh ni awo suhlo a muri alla ni a nong nghan nga; ngho te ya a njiteng nga aka wuh.'" ⁷Amaziya nah yi aba kuntumo le, "Jah bwa mang, a beni zu lungri ni yong le wab ba atenana ni ri yong nga?"⁸ A pil yi, "Mel dagrah ma sabna ni a gil ni nyong ni nguri ma ngubu ni kura buhni ya." Nina agh murung pilla, "Iliya ba Tishbi ni."⁹ Le murung tutti magula luwa ni aba tahlua woro bahri pur lum bin Iliya. Magula luwa egh wora bin Iliya a ba ih dig nghan a muri dingli ya. Magula luwa wab tenana ri, "A weh, bwa le Kulli, murung nah, 'Suhlo.'" ¹⁰Iliya pilla le nah yi magula luwa, "Ngha mini bwa le Kulli ya, ih bi gishe puo a bakuli le ih pingso ni abuna lo ni woro bahri pur lum agh." Le gishe puro a bakuli le pingshi ni abuna le ni woro bahri pur lum agh.¹¹ Deshiliya murung Ahaziya tutta bin Iliya magula tahlua ni aba tahlua mabi woro bahri pur lum. Magula luwa egh nah yi Iliya, "A weh, bwa le Kulli, murung nah, 'Suhlo ni kara.'" ¹²Iliya pilla le nah yi yang, "Ngha mini bwa le Kulli ya, ih bi gishe puro a bakuli le ih pingso ni abuna lo ni woro bahri pur lum agh." Deshiliya gishe le Kulli puro a bakuli le pingshi ni abuna le ni woro bahri pur lum agh.¹³ Kwa deshiliya murung tutti ngure ma tahro arahluwa woro bahri pur lum. Magula luwa ni woro, gungha njahli a dum Iliya, le jim nieh le, le nah yi, "A weh, bwa le Kulli, njimno, ih bi usulo lang ni usulo lo le aguro lo ni woro bahri pur lum bi dig gimabonna a njioh."¹⁴ Njiteng ni, gishe pura a kuli le pingshi amagula luwa ma kunduna ni bahri ya ni abuna leyang, kemini nibeniya ih bi usulo lang dig gimabonna a njioh."¹⁵ Malaika le Yahweh nah yi Iliya, "Wor nini. Ka bang ngobong nga," Nina agh Iliya logho le wor nini bin murung bin murung.¹⁶ Kunbang fitong nga Iliya nah yi Ahaziya, "Ga ni Yahweh waba, 'A tutti aba kuntumo a ke ihli Baal-Zebub, kuli le Ekron. Ih ate Kulli nyah a Israila agh bin beni aka ihla ate gi wabna agh? Nina nibeniya, ni awo suhlo a muri alla ba a nong nghan nga; a wuh a njiteng.'" ¹⁷Nina agh murung Ahaziya ari tenana le yahweh ni Iliya woro wab ba. Joram ingna a nongmurung a tuhkushi, a yeh abogho ma bahri le Jehoram muna Jehoshafat murung Judah, ate Ahaziya nyha ni muna buna agh.¹⁸ A temuri agi ma sa ni kon Ahaziya agh, ni a nyongli yang a gibomteng le agipagna le amurung Israila agh.

Chapter 2

¹Gire pagha, nga Yahweh ka tolili Iliya ka wori a kuli ya a nji ri gungnyamuru agh, ²Te Iliya ni Elisha dag Gilgal. Iliya nah yi Elisha, "Digha ba, kukushi, ate Yahweh tahshi nang a Bethel." Elisha pillar, "Ni digna le Yahweh kwa, le ninga mama a digni ya, ni ngi dagho agh." Nina agh le a wora Bethel. ³Amuna amalah abeni a Bethel zu a bin Elisha le nah yi, "A yerina ih Yahweh ka tol telelah lo a bino ni kyari?" Elisha pillar, "Eh, nyerina, keminiya ke ih bi nwaß teng muri ya." ⁴Iliya nah yi, "Elisha, lellang ba, kukushi, ate Yahweh tahshinang a Jeriko." Le Elisha pillar, "Ni digna le Yahweh ni digna lo kwa, ni ngi dagho agh. Nina agh a wora Jeriko. ⁵Le amuna amalah abeni a Jeriko agh zu a bin Elisha le nah yi, "A yerina ih Yahweh ka tol telelah lo a bino ni kyari?" Elisha pillar, "Eh, nyerina, keminiya ke ih bi nwaß teng muri ya." ⁶Le Iliya nah yi, "Elisha, lellang ba, kukushi, ate Yahweh tahshinang a Urdu." Le Elisha pillar, "Ni digna le Yahweh ni digna lo kwa, ni ngi dagho agh. Nina agh a yangha bahri ya a wora. ⁷Kunbang fitong nga, woro bahri pur lum le amuna amalah tangha kukwo ki shin yang nga a yangha bahri ye tangni a Urdu agh. ⁸Iliya tol gi bugharung le, karrih, le wol muru ne. Bangha muru koriyo a nji bang bahri, nina agh a yangha bahri ya a dura muri njeh ma yunna. ⁹Gire pagha, ni nzumo ni duri ya, le Iliya nah yi Elisha, "Ihlang mang nga pagho kedebang a ntollang a bino." Elisha pillar, "Kukushi ih bi nkum buhro bongho lo bahri a rang." ¹⁰Iliya pillar, "A ihlina te gima dungrina. Ningo te kwa agh, nga a shinang a tollang bino, le ga ka pagha ro, keminiya nyha nina agh le, ni ih pag ri ya." ¹¹Ngha a wo woro ni awo nahteng nga, shinna, nyeh gwoh piri ma gishe ni apiri ma gishe puro, mama koriyi abuna egh ri yang, le Iliya woro a kuli a yeh gungnyamuru. ¹²Elisha shinne le magjollo, "Tehrang, tehreng, anyeh gwoh piri le Israila ni aba kogpiri leyang!" Ni ye buhri shin Iliya, le bol dagrah le kanangiri le sahani akande bahri. ¹³Tol gi- bugharung le Iliya mama kpah ko agh, le woro ke tangha a kun bangha muru Urdu. ¹⁴Nyim muru egh ni gi bugharung le Iliya mama kpah ko agh le nah, "Yahweh nghe, Kulli le Iliya?" Ngha nyimni muru agh, koriyo a nji gibang bahri le Elisha duro. ¹⁵Ngha amuna amalah abeni pura Jeriko shinni duri a bin yang nga, anah, "Bongho le Iliya suhlina a muri Elisha!" Nina agh a zu a lungri nini, le a gungha njahli a dumi kanangiri yang. ¹⁶Anah yi, "Shina nißeni, a ntiri aguro leyang abuna ba masso nga nghan woro bahri pur lum. Ih bi a woro, sa ihla, le a shinsbang te telelah lo, gor le Bongho le Yahweh tolle le buhyi ko a yeh ankonno ko a bongrong." Elisha pillar, "Oh o, ke ih bi ntahshi yang nga." ¹⁷Keminiya a tang jimni Elisha ha iribiyina bolli, nah, "Ntahshi yang." Le a tahshi abuna woro bahri pur lum, le a ke albang ma akara tahro, keminiya ni a kumi ya. ¹⁸A nyera bin Elisha, nga yangha uwo a digni a Jeriko agh, le nah yi yang, "Ni nah yii yong, 'Ke ih bi nken nga?'" ¹⁹Abuna ni a lah magula egh ya nah yi Elisha, "Shina nißeni, gipagna a lah magula ni ya ma poshi yahlung ni, ninga mama telelah lang ki shin nga, keminiya muri ni bottiya le njahli nyha ki pushi gissoro agh." ²⁰Elisha pillar, "Nzuni nghan koro mapiyo le nsoß muahdolong yeh," Nina agh a zunih a bini. ²¹Elisha woro a tuhmuru ma sagna le soß muahdolong nghe a yeh, le nah, "Yahweh waßna ga, 'Mpahne muru egh irritenna. Logha ri kunbang ni woro, nluo nyha wa uwo agh ko njahli ma wuhna agh.'" ²²Nina agh muru egh ya pillar yarata ha zuni ni kyari, ari tenana mama Elisha waß ba. ²³Le Elisha dag be wora Bethel. Ngha yangha njinjere ih wori ya, amuna buna pura lah magula egh le jolli, anah yi, "Wora bogho, a weh ba muri gangna! Wora bogho, a weh ba muri gangna!" ²⁴Elisha pil nzumi le shin yang; le nyom yang ni lulli Yahweh. Le angih nlahra ma ngalang bahri puro a ngung sahaniyi amune ni woro bahri pura muri bahri. ²⁵Le Elisha dag be wora a muri nkonno Carmel, le a be ya nyerra a Samariya.

Chapter 3

¹NiBeniya a yeh bogho ma lum pure tonpur tahro le Jehoshafat murung Judah, Joram muna Ahab ingna a nongmurung a muri Israila a Samairya; Nongna murung bogho lum pur bahri. ²Pagna gimashihra a dum Yahweh, keminiya nyha nonga tehri ni ngih ya. ate pushina agbinrah tahli ni a tigma ate Baal mama tehri woro gil agh. ³Ngha nina kwa agh billa ri agimashihra ni Yerobowam muna Nebat, beni tig Israila a pag gimashihra agh; ni pil nzumi ri yang ngha. ⁴NiBeniya Mesha murung Mowab lella anjuh. Bolla ih ka pih murung Israila anjuh 100,000 ni njinguri le agamnjuh 100,000. ⁵Keminiya a nzum nluo le Ahab agh, murung Mowab tolmuri ri murung le Israila. ⁶Nina agh murung Joram dag Samariya a kunbang nghe ate kpaßmuri Israila kwa ate pag luwa. ⁷Tutti kuntumo bin Jehoshafat murung le Judah, ki nah, "Murung le Mowab tolla muri rang. Aka kah ni meng a pag luwa ni Mowab?" Jehoshafat pilla, "Nga ka. Myang ninga weh, abwalang ninga abwalo, apiri lang ninga apiri." ⁸Le nah, "A nji njinjere ma yeni sa kanih yang luwa?" Jehoshafat pilla, "A nji ri njinjere ma balusung le Edom." ⁹Nina agh murung Israila wor ni murung Judah ni murung Edom. A gangla a kangna ma akara tonbahri, le ngha muru ni aba tahlua ka nuh agh nyha ko ate agiluwo ni wor ni yang ngha. ¹⁰Nina agh murung Israila nah, "Mang ga? Yahweh gorra amurung ni tahro ni ya ate ka pah yang a bih Mowab?" ¹¹Keminiya Jehoshafat nah, "Ih ba agkuntumo le Yahweh nyha, ate saihli Yahweh a nji bini ya?" Mwoh a ntiri aguro le murung Israila pilla le nah, "Elisha muna Shafat ngha ba, beni soß muru a bih Iliya agh." ¹²Jehoshafat nah, "Tenana le Yahweh ngha bini." Nina agh murung Israila, Jehoshafat, ni murung le Edom woro a bini. ¹³Elisha nah yi murung Israila, "Mang nga pag ni weh? Wora bin aba agkuntumo le Kulli le tehro ni ngwoh." Nina agh murung Israila nah yi, "Oh o, ate Yahweh wara gorra amurung ni tahro ni ya bin mona ate ka pah yang a bih Mowab." ¹⁴Elisha pilla, "Ni digha le Yahweh magula muri ga kwa agh, dum beni ntang nhang ngha, ngha ni ngushi kundum Jehoshafat murung agh le, ke ni ngi teshi kirang ro agh, ko shino ma agh." ¹⁵Kemini niBeniya zuni nhang ba tuh nya." Le digha ngha ba ngwang ntah wollih ya, bih Yahweh suhlo a muri Elisha. ¹⁶Nah, "Yahweh wabna ga, 'Ntum atuhli ndungshi ba banghamuru ma yumna ni. ¹⁷Ate Yahweh wabna ga, 'Ni nga shin gung, ko nga shin murukuli ya, keminiya atuhmuru ni ka dunso ni muru, le nga nuh, a yong, ni agiluwo leyong kwa." ¹⁸Gi ma kyenna ninga a nji Yahweh. Deshiliya ih pah yong lihluwa muri aba Mowab. ¹⁹Nga kanni luwa ri lah magula ni alah magula ma bonna, nkoriyi angung mabonna ni kwa agh, ngirra atuhmuru kwa, ni mbihiy njahli mabonna ni kwa agh ni atahli." ²⁰Nina agh ni beri ni kunbang ma pah dahra agh, amuru pura a nji Edom, le njeh egh dungso ni muru. ²¹NiBeniya ngha aba Mowab kwa ogni ih amurung zuna a pag luwa ni yang ngha, a gorra abeni kwa gullo yarata ken kur gibura buhni ya, ni abeni uwor yang ngha, le a tangha a kun njang. ²²A logni beri kpikpi ya le kara ni ki tol njih yang muri muru. Ngha aba Mowab shinni muru ni nongho ki shin yang ngha, a shini bangha ninga nkilla. ²³Anah, "Nkilla ni ga! Amurung nghe a njiteng ngha juhrina, le a wolla nluo ari yang! NiBeni nina agh Mowab, ih bi shi ka ponna agiri leyang!" ²⁴Ngha a zuni bin damma le Israila agh, Israila logho le wolla aba Mowab, abeni bangha a dum yang ngha. Aba tahlua le Israila pirih yi yang dur njeh egh, wolli yi nluo yang. ²⁵A bihiy alah magula leyang, ni njahli mabonna leyang beni kwa agh buhiy atahli ha vulliyi njahli ye. A girri yi atuhmuru ni kwa agh ni koriyi angung mabonna ni kwa agh. Kir Hareseth ni mwoh a dagha ni atahli le a bin tangha leyang. Keminiya aba luwa kur ri yang ni antangso a kangni le a pag luwa. ²⁶Ngha murung Mesha le Mowab shinni ih luwa lihna yang ngha, tolla abuna ba garabwoh woro tongno tonbahri ih ka bunno ika bin murung Edom, keminiya ni ganni ya. ²⁷Le tol muni magula kwa, beni bor le ka nongmurung a tuhkushi ya, le peh gipahna dahra pingsa a muri garrung. Nina agh yehlula magula logho ri Israila, le aba tahlua le Israila dag murung Mesha le nyerra a njeh leyang.

Chapter 4

¹Nibeniya malle moh antiri amuna abakuntumo bin Kulli ju ni bwa abin Elisha, ki na ih ma, "Deng loni ki pag burang gha wuhna, ke nga teh anyerina ih dengla lo nga ki bang Yahweh. Nibeniya bapahtangma juna ka pona amunang bari aka digha a guro le. ²Ke Elisha nayi bamah ghe, "Mang nga wawi pagho le? Wabang mang awogha ni alah le? "Bamah ghe na, "Nsari lah lo nyani gubang alah gha, nkori murung ni tan." ³Le Elisha na, "Puro woro ake ag ingwari ankori abih a bwo ma murikala, akonri, mama gubung nya a yeyang gha. Ag ingwari ninga mama kwa aka wawi kum gha. ⁴Le a ingna aye, Le a gir kunkangna anjumo weh na amuno mubuna, Le a so murung aye ankori ghe, a pushi mama dungshi gha atig sa." ⁵Ke bamah ghe dag Elisha le ke gir kunkangna amuri, ihni na amuni mabuna. Ajuni ankori ghe a bing bamah ghe, le dungshi yang ni murung. ⁶Bang pagha ankori ghe dungshi na, bamah ghe nayi muni mabuna juni nghan nkori ma bi." Keminiya muni ma buna nayi bamah ghe, "Ankori nya wa o gha." Ngha murung ni ki pur gha tangha nje. ⁷Ngha bamah ghe ju le wabi bah bura le Kulli. bahbura ghe na, "Woro, mag murung ghe; nwa tangma ni muro gha, le nshile gah wa o gha dingne na amuno mabuna." ⁸Kara moh le Elisha gya wora nje-shunem ba bamah magula dingham gha; bamah ghe nayi ihbi lih nnu ni ni. Ke ju digha kara ni kwa Elisha ju ki wori nji byeh gha, ih ka tangha ih lih nnu byeh. ⁹Bamah ghe wabi buri, "Nibeniya shina, njin yerina in beni gha bahbura ma gerenteng le Kulli ninga ju ki wora ba tebi-tebi gha. ¹⁰Deh ih shi gihyi Elisha minkang na amuri kangna le sung ni, le deh ishi bug kala a ye, deshile, ngun murung, ni gih pa poshibang. Le bang pag kwa jwa bisung le, ihka diya byeh" ¹¹Le kara ye pila ju deshi Elisha tangha byeh, sulo akangna ghe le uslo byeh. ¹²Elisha nayi dengla le Gehazi, "Gor mashunamen ni! Ngha babubira ghe gori bamah ghe gha, bamah ghe tangha dumi. ¹³Elisha nayi babura ghe, "Nayi bamah ni apag na gani ni ate apaghi sung boro. Mang apagho le ? Ih shi wateng mabona amuro abing murung ko magula le abatah luwale?" Bamah pila na, "Ndigha antiri abalyang." ¹⁴Le Elisha na, "Ke, mang sa paghi bomah ni?" Gehazi pila na, Fakat, bamah ghe nya ni muna gha, nga te buri yayina." ¹⁵Le Elisha pila na, "Gor bamah ghe." Ngha gori bamah ghe gha, bamah ghe tengha akun kangna. ¹⁶Elisha na, "Bang ma bogho ninga, a bogho moh ni le, akayuli muna buna." Bamah ghe na, "o o, beni ki pag telang ni pag buhbura le Kulli gha, ke paghi nsarila lo yeri gha." ¹⁷Keminiya muna kpa ayeh bamah ghe le bil muna buna abang ninga ma bye abogho ni kpatye gha, ninga mama Elisha wabbi bamah ghe gha. ¹⁸Ngha muna ghe gulli gha, kara moh le puro ju abing teri, beni ni aba tolgisoro gha. ¹⁹Muna buna ghe nayi teri, "Murang, murang." Teri nayi dengla le, "Tol muna buna ni wori bing ngi." ²⁰Ngha dengla ghe, tolli muna bunaghe le ajuni abing ngi gha, muna ghe diya bel bamah ghe kenna akara nga murung le nga wuh. ²¹Le bamah ghe logho le ke nongshi muna buna ghe akala le bahbura le Kulli, gir kunkangna, le wara aji bang. ²²Bamah ghe gor buri, le na, "Kukushi tashi nghan dengla lo moh ni mburje moh ate ihbing kara ihg kena bing bahbura le Kulli le ihg nyere." ²³Bura bamah ghe na, "Temang ke aka bini nikyari le? Sheri ni sag gha nga teh kara uslo Sabbath le abaYahuda ni gha." Bamah ghe pila na "Ih ka dig kukotro." ²⁴Ngha bug gih digna amuri mburje le nayi dengla, "Nonghi ni kara, ke a ashi kara ate murang gha shete nwafo ni na." ²⁵Le bamah ghe woro le ju kum bahbura le Kulli a nkono nje-Carmel. ²⁶Kukushi nangha ake kum bamah ghe le a nayi, 'Gah kwa gha nga yaratah le? "Bamah ghe pila na, "Ngha kwa yarata." ²⁷Ngha juni abing bahbura le Kulli a nkono gha, bamah ghe bol kushi bahbura ghe. Gehazi ju gya ka tuti bamah ghe tiko, keminiya bahbura le Kulli na, "Daghi ni muri, ate giri ni gangshi duduk, ke Yahweh songri na ga gangshi gha arang, le ni wabang teh gubung nga." ²⁸Ngha bamah ghe na, "beni pag telang nga, ihg illino ate muna buna le ? Ning na ma, "Ke ihba sorang gha le ?" ²⁹Ngha Elisha nayi Gehazi, "Kuro le atol gara langni. Wora lye bamah ni. Nlongno ni bwa le, ke amaghi kun nga, le nga bwa magho kun le, ke apil gha. Ke nnoghi gara langni a kundum deng ghe." ³⁰Keminiya ngi deng ghe na, "Ninga mama Yahweh nga ni ngung gha, le ninga, mama awogha ni njung gha, ningi dagho gha." Le Elisha logho le sogha tye. ³¹Gehazi kara adung yang le ke nongshi gara akung, dum deng ghe keminiya deng ghe ni nateng ko og bang gha. Le nga Gehazi nyere ju kum Elisha le wabbi ki na, "deng ghe ni log gha." ³²Ngha Elisha billi bang alah ghe gha, deng ghe wuh na le nga wa nnogha amuri kala. ³³Le Elisha igna aye le gir kunkang na amuyang ayanga bari le jim Yahweh. ³⁴Le wora biKulli le nnogha amuri muna ghe; tig kuni ari kung muna buna ghe, anji arianji muna buna ghe, ni abih amuri abih muna buna ghe. Nnogho dara amuri muna buna ghe, le ngiri muna buna ghe woh pih. ³⁵Ngha Elisha logho le gya kangni bah kangna le ye bugtye le nnogo dara amuni muna ghe. Muna ghe teshe kuni tombari le loshi anji! ³⁶Le Elisha gor Gehazi le nayi, "Gor mashunamen! "Le gor bamah ghe, le nga bamah ghe juni aye kangna gha, Elisha na, "Tol muna mabuna." ³⁷Le bamah ghe nongho ni kundumi nje adum bahbura ghe, le tol muni mabuna le pura nji bang. ³⁸Ngha Elisha ju deshi anje-Gilgal. Yalo kpana anje ghe, le amuna abakuntumo bing Kulli nga diya adumi gha. Nayi dengla le, "Tig nkori magula amuri gishe le alami amuna abakuntumo bang Kulli deresongho." ³⁹Moh le yang puro waro alusung ke tuyi mbusongho. Kum mingara songho mama lusung gha le kpabi ambugiri ni ka pere ka dungshi dahra magula leh! Kar gha. Akashiyi agre kwa le asoba ari geresongho ghe, keminiya na ayeri

aza agire gha.⁴⁰Le a sob deresogho ghe abwa ihba lih. Adumi, ngha ayanga alih ni gha, amag jolo,"bahbura le Kulli, nlo ngha ankori ni ! "Le adag tele lih gireh. ⁴¹Elisha na, "Ihg juni kasumu." So kasumu ghe a nkori ghe le na, "Ihg sobi abwa ni ate alih. Le gubung nya ankori ghe mama ka pag tunang gha. ⁴²Bahbura pura nje -Baal shalishah ju abing bahbura le Kulli le juni brodi wura moh mama apag ni nji alkama gha a lugru le ninga dahra ma njigiri mama pongisoro ni duna gha. Le na,"Ihg pih abwa gah ihbi alih. ⁴³dengla le na, "Mang nga pih abwa ni worotongno gha le ?"Keminiya Elisha na,"Pih abwa gah,ate alih, hake Yahweh ki na, Aka lih le aka dag nshile.""
⁴⁴Le dengla le tighi adung yang, alih, ngha adag nshile ninga mama teh Yahweh wabi yang ka pag gha.

Chapter 5

¹Niḃeniya Naaman, magula ḃaluwa le aḃa tahlwa le murung Aram, ḃwa magula ni ma gushina ni a shina le telelah le, ate nji bini ni Yahweh ke pahni Aram lihluwa. Ini deshili garaluwa, keminiya ini ḃa irrishihra. ²Aḃa Aram wara a kpaba iḃgiri le a bol muna ngalang ma kyenna a njeh Israila. Ih paghi mahmi tumo. ³Muna ngalang nghe nah yi ngi lah le, "Agha lang ni ke telelah lah kehna a shin ḃa agkuntumo le Kulli veni a Samariya agh! Le ih pih telelah lang irritenna ari irrishihra le." ⁴Nina agh Naaman ingna bin muirung le wabih ga muna ngalang nghe ni a tollo a Israila agh waḃ ḃa. ⁵Nina agh murung Aram nah, "Wor niḃeni, le nga tutti kuntumo bin murung Israila." Naaman woro le tol talent lum ma azurfa, woro tongno lum topur mwoh le Zinariya, ni adagrah lum ma ariyi na. ⁶Deshiliya tolla gi nyonglina kuntumo kehni a bin murung Israila ki nah, "Niḃeniya nga kuntumo ni bilbang bino agh, aka shini ih ntutti na Naaman guro lang a bino, nina agh ate aka pih irritenna ari irrishihra le." ⁷Ngha murung le Israila billi kuntumoe ya, sahn dagrahe le nah, "Mini Kulli, ke nga gan wol nluo ko tig ni usulo, ke ḃeni ki alla ih ḃi mpih ḃeni irritenna ri irrishihra le? Nshini ninga yangha ih al logshi sagshirung ni meng nga." ⁸Nina agh nga Elisha ogni ih murung le Israila sahna dagrah le ya, tutti kuntumo bin murung ki nah, "Pallang ke a sahn dafrah lo? Ih ḃi zu a binang niḃeni, le ih ka yere ih ḃa agkuntumo le Yahweh nga a Israila." ⁹Nina agh Naaman zu ni apiri le ni anyeh gwoh piri le, le tangha kunjere leh Elisha. ¹⁰Elisha tahshi ḃa kuntumo le bini, ki nah, "Woro ke ḃullo kanangiro a Urdu mbende tonḃahri, le nguḃ ngiro ka nyerra be; a ḃig kunwar." ¹¹Keminiya Naaman pag yehlula le woro le nah, "Nshina, ntollo ih ka puro ih zu a binang ba le ih tangha ih gor lulli Yahweh Kulli le. le ih gogri bih be le ih peng irritenna ri irrishihra lang." ¹²Ih Abanah ni Pharpap, aḃangha muru ma Damaska, ni uwor amuru ni kwa a Israila agh? Ni logle nsuhso a yeh yang le nkum irritenna agh?" Nina agh pilla le woro ni yehlula. ¹³Le aguro le Naaman zu gyaḃ le waḃtenana ri, "Tehrang, nga ḃa agkuntumo le Kulli tigho ih ḃi a pag dungrina agh, ni awo paghi ya? Ni yellang ni ḃuhro egh, nga nah wo, "Bullo a muru kanangiro le aka kum irritenna?" ¹⁴Le woro ke ḃullo kanangiri mbende tahro a Urdu, bil gi waḃna le ḃwale kulli. Nguḃ ngiri nyerra be deshili ninga nguḃ ngiri minbangna, le kumna irritenna. ¹⁵Naaman nyerra bin ḃwale Kulli, ini ni aḃa ginya le, zu le tangha a dumi. Nah, "Shina niḃeni, nyerina ih Kulli nyha a ngunjah kwa agh se a Israila. Nga nina agh, kukushi agha agipahna ni bih guro lo ni ya. ¹⁶Keminiya Elisha pilla, "Ni ḃigna le Yahweh, dum ḃeni ntangha nghan, ni ngi ag guḃung nga." Naaman jim Elisha ih ḃi ag gipahna, keminiya shiḃḃa. ¹⁷Nina agh Naaman nah, "Nga nyha nina a agh, le jimna ih ḃi a pih guro lo gitolla le ambuljeng ḃahri, ate log niḃeniya, guro lo ni wa ye pah ḃahra pingsa ko ḃahrih kuli ma ḃi sa agh keminya Yahweh. ¹⁸Ari ga mwoh ni ya, ih Yahweh tol yi guro lo gimashihra le, ini, nga telelah lang ingna a leh Rimmon ka gushi a be, le ih engha rang le nga gungho kanangirang a leh Rimmon, nga gungha njeh kanangirang nga a leh Rimmon agh, ih ḃi Yahweh tol gimashihra le guro lo a muri tega." ¹⁹Elisha nah yi, "Woro ololo." Nina agh Naaman woro. ²⁰Ginya ni sang wora duna agh, nga Gehazi guro le Elisha ḃwale Kulli wabih kanangiri, "Shina, telelah lang ḃagna Naaman ḃa Aram ari ni ag gipahna ni a bih zuni ya. Ni ḃigna le Yahweh, nga ḃangha tye le nga ag giri a bini." ²¹Nina agh Gehazi kuratye Naaman. Nga Naaman shinni ḃwa ki ḃangha tye ya, suhlo a nyeh gwoh piri le lungri nini, nah, "Ga kwa agh yarata?" ²²Gehazi nah, "Ga kwa agh nga yarata. Telelah lang tahshinang, ki nah, "Shina, niḃeniya basa adenah ḃahri abuna amuna aḃa agkuntumo le Kulli zuna binang a pura a dingli njeh Ifraimu. Kukushi pah yang talent le azurfa ni adagrah ḃahri." ²³Naaman pilla, "Mpagna bin murubang ri poh talent ḃahri." Naaman jim Gehazi le kur aluwa le talent ma azurfa ḃahri, ni adagrah ḃahri le tighi aguro le ni ḃahri a muyang, aḃeni tolla aluwa ma azurfa dum Gehazi ya. ²⁴Ngha Gehazi zuni a dingli ya, agha aluwa ma azurfa ye a bih yang le songri yang a lah; tutti abune, le a woro. ²⁵Ngha Gehazi ingni ni ke tangha a dum telelal le ya, Elisha nah yi, "Nji yebbang ni a pur nghan Gehazi?" Pilla, "Guro lo ni kena bang bung nga." ²⁶Elisha nah yi Gehazi, "Ih bongho lang nyha ni weh nga ḃeh pilli ni nyeh gwoh piri le ate ka lungri ni weh ya? Ih kunbang ninga ma ag bollo ni adagrah, a zaitun, ni inabi, anjuh ni andah, ni aguro ma buna ni aguro ma ngalang?" ²⁷Nina agh irrishihra le Naaman ka nyerra muro ni aminkahwo ha ke kene." Nina agh Gehazi ḃag kundumi, ḃa irrishihra pupwat ninga nji nguri.

Chapter 6

¹Amuna aba agkuntumo le Kulli nah yi Eilsha, "Nibeniya shina, ba sa dig nhang nga pagne sung fittong kwa. ²Kukushi ih bi wora a Urdu, le beni kwa agh ih kor ngung be, le ih bi shi gil ba sa dig nhang nga. Elisha pilla, "Nga gan woro." ³Mwoh leyang nah, "Kukushi wor ni aguro lo." Elisha pilla, "Nga ka." ⁴Nina agh wor ni yang, le nga a zuni a Urdu agh, a ingna a kur angung njahli. ⁵Keminiya nga mwoh ki korih ngung nga, ni gi kog giri kpah a muru; Magjollo le nah, "Oh o nyha nina, telelah lang, a jimmi ni jimma!" ⁶Nina agh le bwale Kulli nah, "Yebbang ni kpah nhang?" "Beh dumi Elisha be. Kashih mingara ngung, bughi a mure, le tig ni kog giri logha muri muru. ⁷Elisha nah, "Tolli." Le beh kehni bih le tolli. ⁸Nibeniya murung Aram nga ki pag luwa ni Israila. Ihli aguro le, ki nah, "Bin damma lang ka pagha a jah ba ni jah bogho." ⁹Nina agh bwale Kulli tahshi murung Israila bang, ki nah, "Nlel muyong ke ih bi ndura bogho agh, ate murung Aram nga ki ka be." ¹⁰Murung Israila tutti kuntumo a muri ba bwale Kulli woro wab ba le lagni ya. Buhro mbende mwoh ko bahri, Nga murung wori be ya, yangha ni aba lelmuri. ¹¹Murung Aram pag yehlula a muri alagbang ni kwa ni ya, le gora adenglah le, le nah yi yang, "Ni nga wab bang yang a ntiri yong beni nga a tye murung Israila agh. ¹²Nina agh le mwoh le aguro le nah, "Oh o, telelah lang, murung, ate Elisha ba agkuntumo le Kullo ni Israila agh wabne murung Israila atenana ni a wo waba a kangna nongho lo agh!" ¹³Murung pilla, "Nworo le shin ba Elisha pag nhang nga nina agh nga tutti abuna le a bolli." A wabne ni, "Shina, yangha a Dothan." ¹⁴Nina agh murung tutta a Dothan apiri, anyeh gwoh piri, ni aba luwa dudug. A zu ni duh le a kangni lah magula egh. ¹⁵Nga guro bwale Kulli kashini bang puri dabeng nga, shina, gogho le aba luwa ni apiri ni anyeh gwoh piri kangni na lah magula ye. Guro le nah yi, "Oh, Telelah lang! Mang sa pagha?" ¹⁶Elisha pilla, "Ka bang ngobong nga, ate abeni nga ni sung nga a uwora abeni nga ni yang nga." ¹⁷Elisha jim Kulli le nah, "Yahweh, jimno ih a logshi ni ate ih shin bang." Le Yahweh logshi njih guro ye, le shini. Shina, nkonno dungso ni apiri ni anyeh gwoh piri ma gishe kangni Elisha! ¹⁸Nga aba Aram zu ni a bini ya, Elisha jim Yahweh le nah, "Wolla abayong ni ni njiung wanghina, jim no." Nina agh Yahweh tig yang ama njiung waghina, ninga mama Elisha ihli ya. ¹⁹Le Elisha wabih aba Aram, "Ba ni pag njinjere ya, ko ba ni pag lah magula egh ya. Nkura tyang, nga zuni yong bin beni nga shinbang te muri ya." Le billi yang kehni Samariya. ²⁰Gire pagha nga a ingni ni a ntiri Samariya agh, Elisha nah, "Yahweh, logshi anji abuna ni ih bi a shinbang." Yahweh logshi ni yang le a shina, le shina, a yangha a ntiring lah magula Samariya. ²¹Murung Israila nah yi Elisha, nga shin ni yang nga, "Tehrang, ih bi nwol nluo yang? Ih bi nwol nluo yang?" ²²Elisha pilla, "Digna ni awo wol nluo yang. Aka wol nluo abeni a bollo guroluwa ni garabwoh ni ntah agh? Pah yang brodi ni muru, ate a lih ni nuh, le a wora bin telelah leyang." ²³Nina agh murung gil gilihna dudug ate muyang, le nga a lihna ni nuh perih ya, tutti yang a woro, le nga a nyen ni bin telelah leyang nga. Aba luwa le Aram ni ye nyerre a njeh Israila agh ha tol kunbang ma sabna. ²⁴Ni nzumo le ga agh Ben-Hadad murung Aram kpaba aba luwa kwa le a kehni Samariya luwa le a kangni. ²⁵Nina agh yahlo mashihra nga nhang a Samariya. Shina, a kangnih ha muri mbuljeng nga a maghi woro ihne le azurfa, le minkoro le tibih le kuhla lah a maghi azurfa tongno. ²⁶Nga murung le Israila ki gingni a kahri garrung nga, bamah buah yi, ki nah, "Angnang, telelah lang, murung." ²⁷Nah, "Nga Yahweh ni angno a agh, ni yelang ni nga angni no? Gubung nga nhang ki pura bin dam gissoro ko a bin gan njingung?" ²⁸Murung buhri nah, "Mang ki gangso?" Pilla, "Bamah ni nah nhang, 'Pah muno ate sa lih ni kyari, le sa lih munang kaberi.'" ²⁹Nina agh shi lamna munang le shi lih, le nga bang koriya n'nah yi, "Pah muno ate sa lih, keminiya songri na muni." ³⁰Nina agh nga murung ogni atenana le bameh ya, sahn dagrah le (nibeniya nga ih duri ya ari garrung nga), le abayong shina ih yangha ni tehshili dagrah ri a ni ba yeh, gwer ngubngiri. ³¹Le nah, "Ih bi Kulli pag nhang nina, ni buhro deshili, nga muri Elisha muna Shaphat uwo a ngiri ni kyari ya." ³²Keminiya Elisha nga digha a leh, le aba tenna nga dig nini. Murung tahshi bwa ni a dumi ya, keminiya nga ba kuntumo egh zuni bin Elisha agh, nah yi aba tenna egh, "Shin pagha ni muna ba wol nluo ni tahshina ih bi a tuh murang? Shina, nga ba kuntumo egh zu agh, ngir kun kangna, le mbol kun kangna egh ke ih ingni ya. ih kushi telelah le ni a nzumi ya?" ³³Nga yang nga uwo a nahteng ri yang nga, shina, ba kuntumo zuna bini. Murung nah, "Shina, gi gangshina ni pura bin Yahweh. Pallang ke nye nga buhri lel Yahweh?"

Chapter 7

¹Elisha nah, "N'og tenana le Yahweh. Ga ni pag ga Yahweh ki wab̄ ba ; 'Kaβeri pyere ari kunbang ni ya, aka mag tasso-pyerigin mwoh ma kasumu maβonna shekel mwoh, ni tasso-pyerigiri βari ma barley i shekel mwoh." ²Le magulla ni murung angha βi ya pil yi βwa le Kulli egh, le nah, "Shinna, ko ke tig akiri kanana a Kulli, ga ka gan pagha?" Elisha pil yi, "Shinna aka shin ga ka paggiri ni njiung woh, keminiya ni awoh mommi ya." ³Niβeniya abuna ngha nghanh ihne ni irrishihra a dabeng le kunjere lah magula. Anah yi ari yang, "Pallang ke sa digha ba sete shi wuh? ⁴Ngha shi nah ih βi shi ingna a ntiri lah magula le, yahlo ngha nghanh a ntiri lah magula egh, le sa wuh a be. Keminiya ngha shi uwo a digha ba agh, deshiliya sa wuh. Niβeni nina agh, nzu, shi woro a bin aβa luwa le aβa Aram. A dag sung ni usulo le, sa digha, le ngha a wol nluo sung ngha, sa wuh." ⁵Nina agh le a logho ni kapola duh a ingna a bin damma le aβa Aram; ngha a billibang kun bin damme ya, βwa mwoh nyha nghanh ngha. ⁶Ate MurungKulli wara tigha aβa luwa le βa Aram og akushi anyeh gwoh piri, ni akushi apiri- akusung mabi mami βa tahlua, le anah yi ari yang, "Murung Israila tolla amurung le aβa Hittiya ni aβa Masar a zu pag luwa ni sung." ⁷Ke aβa-tahlua egh logho kashibang bangha: ah dag agungri leyang, apiri le yang, ambulnjjeng le yang, ni binkpaba egh katak, le ah bangbangha nluo. ⁸Ngha abunna ni ni konno ngih nluo zu ni a njinjum binkpaba egh mama dunna agh, ah ingna a gungri mwoh le ah lih ah nuh, le ah pon ah gifugna ma kinkeβeng ni ma nlenghe ni akandagiri, le ah woro ah pon gimaba ah dagni βiye deshili, le ah woro ah songri. ⁹Le anah yi ari yang, "Shi nyha sa pag gi maβonna agh. Ni kyari ni pag kara ma kuntumo maβonna, keminiya shi sung ngha sa bol gung a muri. Ngha sa lelle ha poshibang le beri le, fungso [ka goghih sung. Niβeni niana agh, nzu, ih βi shi ka le shi wabih a βaleh murung." ¹⁰Nina agh a woro ake gor aβa lel kunjere lah magula egh. A wabih yang, ki nah, "Shi kehna bin damma le aβa Aram, keminiya βwa nyha a be ya, ko kara βwa mwoh agh, keminiya- apiri ngha a kuro, ni ambuljeng a kuro, le agungri ngha ninga mama a gil li yang ngha." ¹¹Le aβa lel kunjere magjollo kuntumo maβonne, le a wabih a βaleh murung. ¹²Le murung log ni duh egh le nah yi aguro le, "Nga wabih yong ga aβa Aram paghi sung ngha. A yerina ni shi sung ngha ni yahlo, nina agh a dagna bin damma a wora a vullo a βabang. A yang ngha anah, 'Ngha a puro a lah magula agh, sa bol yang ni usulo, le sa ingna a lah magula e.'" ¹³Mwoh a ntiri aguro le murung pilla le nah, "Njimno, ih βi abuna βaba tolla apiri tongno ni uwo agh, mama a dagha a lah magula agh. A yangha ninga anshile gogho le Israila abani uwo agh- dudug niβeniya wara wuh; ih βi shi tutti yang le shi shina." ¹⁴Nina agh a tol anyeh gwoh piri βahri ni apiri, le murung tutti yang a tye aβa luwa le aβa Aram, ki nah, "Nworonke shinbang." ¹⁵A woro tahyang ha Urdu, le anjere kwa dungso ni adagrah ni agilri le βa luwa le aβa Aram ni a sobkoh ate kara agh. Nina agh aβa kuntumo nyerre le zu wabih murung. ¹⁶Abayong woro le ponna aga a bin damma le aβa Aram agh. Nina agh pyeshe muh maβonna agh a maghi shekel mwoh, le koro pyeshina le Kikaya agh ate shekel, ninga mama tenana le Yahweh woro wab̄ ba. ¹⁷Murung wara tig βa pagtumo ni ki lelli ya, ih βi digmuri kunjere, le abayong pahri yi njahli ngha a duri kunjere ye. Wuh ninga mama βwale Kulli woro waba, ngha murung zuini bini ya. ¹⁸Nina agh pagha ngha βwale Kulli woro nah yi murung, ki nah, "Kunbang bang ninga ka beri, pyeshe muh maβonna agh a maghi shekel mwoh, le koro pyeshina le Kikaya agh ate shekel, a kunjere Samariya." ¹⁹Ba pagtumoh ni ki lel murung pil yi βwale Kulli, le nah, "Shina, ko Yahweh ka gilla atisho a kuli, ga logle pagha?" Elisha wara nah, "Shina, aka shinni ni njioh ih pagha, keminiya ni awo lih a ntire ya." ²⁰Ini gire paghih nina yarata, ate abayong pahriyi ni kusung a kunjere, le wuh.

Chapter 8

¹Niḇeniya Elisha wara waḇ tenana ri ḇamah ḇeni nyenni muni usulo le ya. Nah yi, "Logh, le a wori aḇa liyo, le a digha a ba kwa a gan ngha a njeḇ maḇi, ate Yahweh ka tigha yahlo ka zu a njeḇni ha ma abogho tonḇahri." ²Nina ḇameh logho le og tenana le ḇwale Kulli. Wor ni aḇa leh ki digha a njeḇ le aḇa Filistiya ha ma abogho tonḇahri. ³Gire pagh a malla le bogho ma tonḇahri ya le ḇameh ḇag njeḇ le aḇa Filistiya nyere, le wora bin murung ih ka a ḇah yi ate leh ni ate njahli le. ⁴Niḇeniya murung ngha ki nahteng ri Gehazi guro le ḇwale Kulli, ki nah, "Kukushi waḇang agipagna magula ni Elisha woro pag ga." ⁵Le ngha yangha ih banghi murung pagha ni Elisha nyenni ni usulo le muna ḇeni woro wuh agh, ḇameh ḇeni muni ni a nyenni usulo ri ya zuna ki ḇuah yi murung ate leh ni ate njahli le. Gehazi nah, "Telellah lang, murung, ḇameh ni ga, le munih ye ni ga, ḇeni Elisha nyenni usulo ri ya." ⁶Ngha murung ihli ni ḇameh ate muri muni ya, banghi ne kwa. Nina agh le murung kpabi ni ḇa pagtumo, ki nah, "A nyen ni ga kwa mami ya, ni apongissoro ma ḇabang le kwa logha ri kara ḇagni njeḇ ni ha zu ni niḇeniya." ⁷Le Elisha zu a Dimaska ba Ben-Hadad murung Aram ki nongkonnno nghanh ngha. A waḇne murung, "ḇwale Kulli zuna ba." ⁸Murung nah yi Hazayel, "Tol gipahna boh le a ki lungri ni ḇwale Kulli, le ihli Kulli a nji bini, ki nah, "Nga kum irritenna ri bin konna ni?" ⁹Nina agh Hazayel woro a lungri mi ḇwale Kulli le bol gipahna jah maḇonna ni kwa a Dimaska agh, tol yang muri aloggah woro ḇahri. Nina agh Hazayel zu tangha a dum Elisha le nah, "Muno Ben-Hadad murung Aram tahshinang a bino, ki nah, 'Nga kum irritenna ari bin konna ni?'" ¹⁰Elisha nah yi, "Woro, nah yi Ben-Hadad, 'Njiteng aka kum irritenna,' keminiya Yahweh ḇumna nghanh a wuh ni njiteng." ¹¹Le Elisha tig njih ri Hazayel ha iribihyina bolli, le ḇwale Kulli ḇuah. ¹²Hazayel nah, "Pallang ke awo ḇuah, telelah lang?" Pilla, "Ate nyerina gimashihra ni aka paghi aḇa Israila agh. Aka maghi atuhlah magula leyang gishe, le aka wol basa adenah leyang ni garabwoh, a jahngih ama kyena lushilushi, le aka ḇwah amenah ni ni muna yahli yang." ¹³Hazayel pilla, "Guro lo ni yang, ke ka pag ngih ga? Minlara ni mwoh." Elisha pilla, "Yahweh ḇumna nghanh aka ḇig murung muri Aram." ¹⁴Le Hazayel ḇag Elisha le nyerra a bin telelah le, ḇeni nah yi, "Mang Elisha waḇ ḇo?" Pilla, "Waḇ ḇang ih a njiteng aka kum irritenna." ¹⁵Le bang kor agh Hazayel tol gi vulliyi rung le ishi a muru, le vulliyi kundum Ben-Hadad ni ate ih wuh. Le Hazayel ḇig murung a tuhkushi. ¹⁶A yeh bogho ma tongno le Joram muna Ahab, murung Israila, Jehoram ingna a nongmurung. Ini muna Jehoshafat murung Judah. Ingna a nongmurung ngha Jehoshafat ni pag murung le Judah agh. ¹⁷Jehoram ngha ni bogho woro mwoh pure lum pur ḇahri ngha ingni ni a nongmurung ngha, le nongmurung ma abogho tonpur tahro a Urushelima. ¹⁸Jehoram gingna a njinjere le amurung Israila, ninga mama ḇa leh Ahab ki pag ga; ate yangha ni mahmi muna Ahab, le pagna gimashihra a kundum Yahweh. ¹⁹Ngho te ya, ate muri guro le Dauda, Yahweh ni agni juhri Judah agh, ga paghi ya wara waḇih Dauda ih a kunbang ni kwa ih ka pih poshibang ate aminhyi. ²⁰A yeh akara le Jehoram agh, Edom tolmuyang bin Judah, le a tighi muyang murung. ²¹Le Jehoram ḇuro kena Zayir ni anyeh gwoh piri le kwa. Ngha aḇa Edom kangni ni Jehoram ngha, amagula nyeh gwoh piri le logho le pag luwa ni yang ni duh egh; keminiya aḇa luwa Jehoram ḇangha le woro a gungri leyang. ²²Nina agh Edom ḇigna a tolmuyang ri nongmurung le Judah ha zuni ni kyari. Libnah deshiliya osso tolmuyang a kunbang ni mwoh agh. ²³A temuri a gi ma sa ni kon Jehoram agh, aga kwa pag ga, ni a nyongli yang a giḇomteng le agipagna le amurung le Judah agh? ²⁴Jehoram wuh nongni atehri le a lingshi a lah magula le Dauda. Le Ahaziya muni ḇig murung a tuhkushi. ²⁵A yeh bogho ma lum pur ḇahri le Joram muna Ahab, murun Israila agh, Ahaziya muna Jehoram, murung Judah ingna a nongmurung. ²⁶Ahaziya ngha ni bogho woro mwoh pure lum pur ḇahri ngha ingni ni a nongmurung ngha. Nongmurung bogho mwoh a Urushelima. Lulli ngih ih Athaliya; muna ma ngalang le Omri, murung Israila. ²⁷Ahaziya gingna a njinjere le aḇeni a leh Ahab agh; Pagna gimashihra a kundum Yahweh, ninga mama ḇaleh Ahab ki pag ga, Ate Ahaziya agh nkil ni a ḇaleh Ahab. ²⁸Ahaziya wora bin Joram muna Ahab, ka wolrung ni Hazayel, murung Aram, a Ramot Gilead. Aḇa Aram tighi pingye. ²⁹Murung Joram nyerra a Jezreel ate kum irritenna ri pinye ni aḇa Aram tighi a Ramah, ngha wol ni rung ni Hazayel murung le Aram agh. Nina agh Ahaziya muna Jehoram, murung Judah, wora Jezreel bin Joram muna Ahab ka shini, ate a tigne Joram pinye.

Chapter 9

¹Elisha ba agkuntumo gor mwoh a ntiri amuna aba agkuntumo le nah, "Kur bunno, le a tol munduh murun a boh le a wora Ramath Gilead. ²Ngha a bilbang ngha, al leh Jehu muna Jehoshaphat muna Nimshi, le a ingna ni tighi ih bi logho a ntiri abih, le a keni mo a balah ma ntiring. ³Le a tol duhmurung nghe a sobih a muri ni nah, 'Yahweh nah, " Nwara ndahro murung muri Israel.'" Le logshi kunjere le a bangha; ka tang ngha." ⁴Nina agh basadeng, ba agkuntume wora a Ramoth Gilead. ⁵Ngha billi bang ngha, shina, magula le aba kurrung ngha digha njahli, Nina agh basadeng ba agkuntumo nah, "Nzuna ni tahsa a bino, magula le aba kurrung." Jehu pil yi, bin yang a ntiri sung? Basadeng ba agkuntumo ye pil yi, "A bino magula le aba kurrung." ⁶Nina agh Jehu logho woro a lah, ba agkuntumo le Kulli sobih murun a muri le nah yi Jehu, "Yahweh, Kulli le Israel wabna ga: 'Nwara ndahro murung a muri abayong le Yahweh, a muri Israel.' Digna a wol nluo aba leh Ahab nina agh ate aka nwah ngoso nkillla aguro lang, aba agkuntumo, ni nkillla le aguro le Yahweh ni kwa a wolnluo yang a nji bih Jezebel agh. ⁸Ate baleh Ahab kwa ka juhro, le nga pushi muna buna ni kwa pura ri Ahab a Israel agh, ko guro ni ko ba kummurung ni. ⁹Nga tig baleh Ahab ninga baleh Jeroboam muna Nebat, le ninga baleh Bashan muna Ahijah. ¹⁰Aminlahra ka lih nyam Jezebel a Jezreel, le bwa nyha ka lingshi ya.'" Le ba agkuntumo le Kulli logshi kunjere bangha. ¹¹Le Jehu puro zu a bin aguro le telelah le, le mwoh nah yi, "Ga kwa agh ngha yarata, Pallang ke banhngaha bwa ni zu a bino?" Jehu pil yi yang, "Nyerina beh ni jah gile ni ih wabah." ¹²Ah nah, "Ih yiri ni, wabi sung." Jehu pilla, "Wabna ga ni go wo a rang, le deshiliya nah, 'Ga ni Yahweh wabah: Nwara dahro murung muri Israel.'" ¹³Le beni kwa agh kahri pushi dagrah mama muri bih ya ni tigha ih bi Jehu billa muri. Ah tong njemnuh ni nah, "Jehu ni murung." ¹⁴Paghani ni Jehu muna Jehoshaphat muna Nimshi Kpaß kunyang a muri Joram. Ngha te ya Joram ngha ki tangha temuri Ramoth Gilead, ini ni Israel kwa a temuri Hazael murung le Aram, ¹⁵keminiya murung Joram nyenna bin Jezreel ate kum iritenna ri pinye ni aba Aram tighi ya, ngha pagni luwa ni Hazael murung Aram agh. Jehu nah yi aguro le Aram, "Ngha ga ni pag dengse leyong ngha, ke ih bi ndag bwa mwoh ih abba ni pura ntiri lahmagula ni ate ih ka wab kuntumo a Jezreel agh." ¹⁶Ninaagh Jezreel kog nyeh-gwoh piri kena Jezreel; ate Joram ngha ki usula be. Nibeniya Ahaziah murung le Judah zuna a shin Joram. ¹⁷Ba tanghashin bang ngha tangha a muri dogroh gbingrah a Jezreel. Le shina aba kuratyeh Jehu kukwo; nah, "Nshina ngure abayong ki zu." Joram nah, "Tol ba kogpiri le a tutti ih bi lungri ni yang; wabih ih nah, 'Nga zu a ololo?'" ¹⁸Nina agh bwa ngha a tahsa muri piri; ih nah, "Murung nah na: 'Nyongha nga zu a ololo?'" Nina agh Jehu nah, "Mang aka pagni ololo? Pilla a nyera tahsung." Le ba tanghashin bang wabih murung, "Ba kuntumo egh lungrina ni yang, keminiya ih nyha ih nyer agh." ¹⁹Le tahshi bayong ma bahri a muripiri, beni zu a bin yang le nah, "Murung nah na, 'Nyongha nga zu a ololo?'" Jehu pilla, "Mang nga pag ni ololo? Nyere a kura tahsung." ²⁰Deshiliya Da tanghashin bang wabkuntumo, "Lungrina ni yang keminiya ih nyha ih nyer ya. Jah pagha ni a kogni nyeh-gwoh piri wo agh jah pagha ni Jehu muna Nimshi ki kogni ni ya; ih koghi ni njuo. ²¹Nina agh joram nah, "Gil nyeh-gwoh piri lang." Ah gil nyeh-gwoh piri le, le Joram murung le Israel ni Ahaziah murung le Judah kogho, beni kwa agh a yeh nyeh-gwoh piri le, ate lungri ni Jehu. Ah kumi a bin leh Naboth ba Jezreel. ²²Ngha Joram shinni Jehu agh nah, A wo zu a ololo, Jehu?" Pilla, "Ololo mang a be, ngha gipagna njah ri agillang ni lihbang le ngwoh Jezebel ngha dudug agh?" ²³Nina agh Joram pil nyeh-gwoh piri le bangha ni nah yi Ahaziah, "Soriyi bang ngha nghanh Ahaziah." ²⁴Le Jehu non ntangso ni masso le kwa le tah Joram a gogreh; munih ye ingna ha kunyahli le kpah a yeh nyeh-gwoh piri wuh. ²⁵Le Jehu nah yi Bidkar ba pagtumo le, "Ntolli le nke mbughi a babang le Naboth ba Jezreel. Dengshini pagha ni a weh ni meng ki kogni a nzum tehri Ahab agh, Yahweh tigna dungso le waba kuntumo ni a muri: ²⁶Ngha noh agh nshina nkillla le Naboth ni mami amuni- ga ni Yahweh wabah- le a njiteng nga tigho a nwah tebi a babang ni-ga ni Yahweh wabah. Nibeniya le, ntolli le mbughi a babang ni, a nji ri tenana le Yahweh." ²⁷Ke ngha Ahaziah murung njeJudah shini gah gha, bangha eba njinjere njeBeth Haggan. Keminiya Jehu shogha fye, le na, "Ihg woinluwe aroyeh gwopiri, "Le atye a dingling njeGur, mama agiri kari nje Ibleam gha. Ahaziah bangha wora nje Megiddo ngha ka wuh abyeh. ²⁸A denglah le tol nluwe a nyeh gwopiri juni nje Urshalima le ju lingshi a nkiliya le teri alah magula le Dauda. ²⁹Nibyeniya ngha a bugho ma lum puri moh ni Joram muna Ahab ngha Ahaziah fudi nnong ni murung amuri njeJudah gha. ³⁰Ngha Jehu juni a njeJezreel gha, Jezebel ogha tebi, Le beshi nshimi angongho nji, giliyi njimuri, le lenghe shimbang atesho kangna. ³¹Ngha Jehu ingni ni kunjere gha, bahma ghe nayi, "Awo ju a ololo le, weh zimri, ba wolnlo telelah leh? ³²Jehu shimbang atesho kangna le na, "Yang ajibinang le? Yang? "Ngha a denglah ni azashi aba bari le taro ni lenghe shimbang njiibang. ³³Ngha Jehu na, "Ihg bughi nje." Ngha abug Jezebel nje, le nkila le babu meshe ari kangna ni apiri, le Jehu pariyi anje. ³⁴Ngha Jehu ingni ni alah murung gha, lih giri ni nuh giri. Le na, "Nibyeniya ntol-bamah ni ayonyomo ni gha le ihg lingshi, ate ihni muna murung." ³⁵Ah woro a lingshi, le a ke kum koromurung, akusung, ni abih gubung nyha nghanh deshiliya. ³⁶Nina agh a nyere le a wabih Jehu. Nah, "Ga agh tenana le Yahweh ni mama wabah a nji bin guro le Elijah ba Tishbi, ki nah, 'A nje Jezreel agh

aminlahra ka lih nyam Jezebel, ³⁷le ngiri Jezebel ka pil ninga tiŋgiri ni a njahli njeh Jezreel agh, nina agh bwa nyha ka gan nah, "Jezebel ni ga.""

Chapter 10

¹Nibeniya Ahab nga ni aminkahwung woro tahro pur lum a Samariya. Jehu nyongli kuntumo le tutta bin yang a Samariya, bin amurung le Jezreel, kpaɓni aba tenna ni aba lel aminka Ahab agh, ki nah, ²"Nyongni abeni aminkah Ahab nga bin yong nga, le deshiliya nyong nga ni anyeh gwoh piri ni apiri ni tuhlah magulani ni garrung, ni agi luwa agh. Nina le, kunbang ni kuntumo ni ki billi bang bin yong ninga agh, ³ntariyi amabonna ni amama pagha a ntiri aminkah telelah yong le ntighi muri ngungmurung murung le tehyong, le wol rung ate lulli nongmurung le telelah leyong." "Keminiya ngobong bolla yang le a nah yi ari yang, "Nshina, amurung bahri ni logle tangha dum Jehu agh. Nina agh ni yellang ni sa tangni?" ⁵Le bwa beni a muri lahmurung nga, le ni bwa beni a muri lah magula agh, ni aba tenna deshili, ni a yang abeni gushi amuna ye ya, tutti kuntumo a nyenni bin Jehu, ki nah, "Shi sungni aguro lo. Sa pag ga kwa a lagni sung nga. Ni sa tig bwa murung mgha. Pag ga a shina bonna a bino agh." ⁶Le Jehu ye nyongli kuntumo ri yang ma bahri, ki nah, "Nga nyong nga a nji binang bngha, le nga nga teshi kiri yong ri gih lang nga le, digna nga tol amagula le abuna le aminkah telelah leyong, le nzu a binang a Jezreel kaberi bang ninga." Nibeniya aminkah murung, gogho leyang nga woro tahro pur lum, a yangha ni abayong ma gushina ni a lah magula ye ya, abeni ki konna te muyang nga. ⁷Nina agh kuntumo egh kehni bin yang nga, a tolla amuna buna le murung, a wol nluo yang, abayong woro tahro pur lum, a tuh muyang a tigha gwoh, le a tahshih- Jehu bang ni a Jezreel. ⁸Ba kuntumo zu a bin Jehu, ki nah, "A zuna ni amuri amuna murung." Nina agh nah, "Dam yang bang bahri a kunjere ingna se ni beri." ⁹Ni beri ya Jehu woro ke tangha, le nah yi abayong kwa, "Tigteng nyha a muyong nga. Nshina, nkurkun muri telellah lang le nwol nlue, keminiya yang wol nluo amama?" ¹⁰Nibeniya nyerine ni njiteng ih tenana le Yahweh nyha tenana ni wabah a muri baleh Ahab agh, ka kpaɓa a tubu, ate Yahweh pagna ga waɓteng a muri a nji bin guro le Iliya agh." ¹¹Nina agh Jehu wol nluo abeni kwa uwo a baleh Ahab a Jezreel agh, ni abayong ama gushina le, abih ma gyaɓ, amalalah le, ha bwa nyha mwoh uwo mami ya. ¹²Le Jehu logho le wora Samariya. Nga ih billibang a Beth Eked le Ielgiri ya, ¹³lungri muna ngih Ahaziya murung Judah. Jehu nah yi yang, "Awo ni yang?" A pilla, "Shi sungni amuna ngih Ahaziya, le shi sung nga sa ka a maghi amuna murung ni amuna mahmurung Jezebel." ¹⁴Jehu nah yi abuna le, "Mbol yang ni usulo le nwol nluo yang a tuhmuru ma Beth Eked, abuna woro bahri pura muri bahri. Ni dag mwoh a ntiri yang ni uslo agh." ¹⁵Nga Jehu dagni be ya, lungri ni Jehonadab muna Rekab ki zu a kum mi. Jehu maghi kun le nah, "Yahlo nga binang, ninga pagha ni mameng nga ni mam agh?" Jehonadab, "Nga nghan." Jehu nah, "Nga ini nina agh, peng boh." Nina agh le pih Jehu bih, le Jehu tol Jehonadab a yeh nyeh gwoh piri. ¹⁶Jehu nah, "Zu ni meng le shin kiki lang ate Yahweh." Nina agh Jehonadab dig nini a nyeh gwoh piri le. ¹⁷Nga zuni Samariya agh, Jehu wol nluo abeni kwa uwo aminkahyi Ahab a Samariya agh, ha ini giri jah lulli nongmurung le Ahab, ninga mama a wabi yang kikara a nji bin tenana le Yahweh, mama wabih Iliya agh. ¹⁸Le Jehu kpaɓa abayong kwa binmona le nah yi yang, "Ahab gushina Baal fitong, keminiya Jehu ka gushi dudug. ¹⁹Nga nina nibeniyah ngor nghan abah agkuntumo le Baal kwa, abah gushi Baal kwa, ni kamalah le kwa. Ke ih bi a dag bwa mwoh agh, ate myang ni gipahna magula ni nga dahrih Baal agh. Beni kwa ni zu a agh ni ki dig ga." Keminiya Jehu pag ga ni yiri, ni dengse ih wolla abah gushi Baal. Jehu ²⁰nah, "N'hammah ih kpaɓa nga nghan ate Baal." Nina agh le a hammah. ²¹Le Jehu tahshi bang a ntiring Israila kwa le abah gushi Baal zu, nina agh bwa mwoh nyha a dagha beni ni zu a agh. A zu a bin gushi Baal, le be dungso ha bin ishi kusung nyha. ²²Jehu nah yi beni ki konna te bin tig dagrah le amalalah agh, "Zuni adagrah ate abah gushi Baal kwa." nina agh beh pushiyi adagrah kwa zunih yang. ²³Nina agh Jehu wor ni Jehonadab muna Rekab a leh Baal, le nah yi abah gushi Baal, "Nshinih bang le nyere ih bwa nga nghan ba ni yong a ntiri aguro le Yahweh, keminiya abah gushi Baal ni ni muyang." ²⁴Le a ingna a pah adahra ni adahra pingsa. Nibeniyah Jehu wara tahriyi abuna woro ihne abeni nga tangha a dahbeng nga, le nah yi yang, "Nga bwa mwoh bangha a ntiri abeni mpah yong a bih yong nga, le beni kwa dag beh bangha, usulo le ni a tollo ate usulo le beni mwoh bangha." ²⁵Nina agh le nga Jehu malli pah dahra pingsa agh, nah yi abah lelli ni abah pagtumo, "N'ingna le nwol nluo yang. Ke ih bi mwoh bi pur agh." Nina agh le a wol nluo yang ni garabwoh, le abah lelbang ni abah pagtumo pushi yang le ingna a kangna ntiring le leh Baal. ²⁶A pushiyi agbingrah tahli ni a leh Baal agh, le a pingshih yang. ²⁷Le a wanghi agbingrah le Baal, le a bihi baleh Baal le a pilli bin duboh, mama ini ha ni kyari ya. ²⁸Pagha nini Jehu juhrini gushi Baal a Israila. ²⁹Keminiya Jehu ni dag agimashihra le Yerobowam muna Nebat agh, nji ri ga tigni Israila pag gimashihra agh- ini ga, gusho le muna ndah ma zinariya a Bethel ni Dan. ³⁰Nina agh Yahweh nah yi Jehu, "Ate a pagna ga bor agh, ga bonna a kundum mang nga, le a pagne baleh Ahab pyerra ri ga a yahlang nga, aminkahwo ka digha a ngungmurung murung le Israila ha njah ma ihne." ³¹Keminiya Jehu ni gangshi ri a billa gigilla le Yahweh, Kulli le Israila agh, ni yahli kwa agh. Ni pil nzumi ri agimashihra le Yerobowam agh, nji ri mama tigni Israila pagni gimashihra agh. ³²A yeh akara wo agh Yahweh ingna a pushi akasa njeh ari Israila, le Hazayel gankun abah Israila a njang le Israila, ³³logha Urdu nji tehsang, njeh

Gilead kwa, aba Gad, ni Ruben, ni Manasse, logha ri Aroya, mama a nji ri bongrong le Arnon, billa ntiring Gilead kena Bashan agh. ³⁴A temuri agi ma sa ni kon Jehu agh, ni aga kwa pag ga, ni agulo le kwa, ni a nyongli yang a gibomteng le agipagna le amurung Israila agh? ³⁵Jehu wuh nongni akahyi, le a lingshi a Samamriya. Le Jehoyahaz muni dig murung a tuhkushi. ³⁶Kunbang ni Jehu nongni murung a muri Israila a Samariya agh abogho woro mwoh pure tonpur tahro ni.

Chapter 11

¹NiBeniya nga Athaliah ngih Ahaziah shinni ih muni wuhna agh, Logho le wol nluo amuna ni lahmurung nga kwa. ²Keminiya Jehosheba, muna ma ngalang le Murung Jehoram ni mingali Ahaziah, tol Joash muna Ahaziah, le songri sa ni amuna murung ni a wol nluo yang nga, a kpaBi ni yuhlo le Beni songri a kangna ntullo le. Ah songri ri Athaliah ate ke ih Bi kumi wol nlue ya. ³Digna a leh ma abogho topurmwoh, ih vullo a leh Yahweh, nga Athaliah ki nongni murung njeh ya. ⁴A yeh bogho ma tonbahri ya, Jehoiada tahshi kuntumo ni zuni amagula le abaluwa le aworotongno ni aba lelbang le aba Carit, zuni yang kanangiri a bin gushi Yahweh. Ingna a ogrung ni yang, ni kaniyi giri a leh Yahweh. Le dumi yang muna murung. ⁵Lag yang ki nah, "Ga ni digha nga pagha. Mwoh le tahro leyong ni zu a sabbath agh, ka tang lelmuri leh murung, ⁶ni mwoh le tahro mabi ka lel Kunjere Sur, le ma tahro ka tangha nzum leh aba lelbang. Nga lel leh aba lelbang le bin gushi Yahweh." ⁷Ah nshile angure yang ni bahri ya nyha ni tumo kara sabbath agh, digna nga lel leh Yahweh a temuri murung. ⁸Digna nga kangni murung, Beni kwa agh ni gibura a bih. Beni kwa ingna ntiri tangha leyong nga nwolnlue. Nga digni murung nga ih puro ni nyere ya. ⁹Nina agh amagula luwa billa ga kwa Jehoiada malah lagni ya. Beni kwa agh tolla abuna le, aBeni zu ate pag tumo a sabbath agh, ni aBeni ka teshi tumo njeh a kara sabbath agh; le ah zu a bin Jehoiada malah. ¹⁰Le Jehoiada malah pih amagula le abaluwa le aworotongno kunwoh ni atongho ni pag mami Murung Dauda ni a leh Yahweh ya. ¹¹Nina agh aba lelbang tangha, Beni kwa agh bol giburra le a bih, logha nji malih le bin gushi Yahweh kena nji ma kahtang, ah kangni murung. ¹²Le Jehoiada pushi Joash muna murung, tig yi jenghe muri, ni pih ogrung gigilla. Le ah tighi murung ni danglih. Ah wol bih yang ni nah, "Dig njah murung!" ¹³Nga Athaliah Athaliah ogni gih aba lelbang ni abayong nga, zu a bin abayong a leh Yahweh. ¹⁴Ih shinbang le shin murung nga tangha ri agbingrah, ninga mama gipagne bigni ya, le amagula luwa ni aba tong njemgula nga kahri murung. Abayong ni kwa njeh egh ya nga ki pag binmurubang ni tong anjemgula. Le Athaliah sahniyi dagrah le ni mag jollo, "Bungshmurung! Bungshmurung!" ¹⁵Jehoiada malah tigha amagula le aba tahlua le aworotongno aBeni muri aba tahlua agh, ki nah, "Mpushih a ntiri abih. Beni kwa ki kura tye ya, nwolnlue ni garabwoh." Ate malah wara nah, "Ke ih Bi ndagh a wolnlue a leh Yahweh ya." ¹⁶Nina agh ah bolli nga billibang bin piri a kunjere leh murung, le ah wolnlue. ¹⁷Le Jehoiada tig ogrung ntiri yang ni Kulli ni murung ni abayong, ih ate aka digha abayong le Yahweh, deshili a ntiri murung ni abayong. ¹⁸Nina agh abayong ni kwa anjeh ye ya woro a leh Baal ke wanghi njeh. Ah nyanghi adeshile dahra le Baal ni aminlim le agillang le lushilushi, ni wolnluo Mattan, Malah le Baal, a dum adeshile dahra wo. Le Jehoiada malah tigha aba lel bin gushi Yahweh. ¹⁹Jehoida tol nini amagula le abaluwa le aworotongno, aba Carit, aba lelbayong, ni abayong ni kwa njeh ya, le ah kpaBa binmona ah pushi murung a leh Yahweh, le ah wora leh murung, ah ingna nji kunnjere le aba lelbang. Joash tolla bin digna le a muri ngunmurung le ma murung. ²⁰Nina agh abayong ni kwa njeh ya pagna binmurubang, le bang pollo a lahmagula ye ni nzumo ni a wolli nluo Athaliah ni garabwoh a leh murung nga. ²¹Joash nga bogho ihne nga ingnini a nongmurung nga.

Chapter 12

¹A yeh bogho ma tonbahri le Jehu, Joash ingna a nonngmurung, nonghi ma abogho woro bahri a Urushelima. Lulli ngih ih Zibiya, ma Beyasheba. ²Joash pagna gi maonna a dum Yahweh a kunbang kwa, ate Jeoyada malah nga ki wabih. ³Keminiya a bin gushi agillang nga ni a wanghi yang nga. Abayong uwo a dahra ni pingshi gi susunang a bin agillang nghe. ⁴Joash nah yi amalah, "Abollo ni kwa a zuni ih gipahna tigha sa a leh Yahweh, bollo ni ari ni yerini beni kwa- ko bollo egh ni a agha a bangbang, or bollo egh ya a aghi ri akahniyi giri le abwa, ko bollo egh ya abeni Yahweh dog kunyahli yang nga ni peh- ⁵amalah ka ag bollo a bih mwoh le aba bol bollo leyang le a gil ga kwa a shina bihya a bin bangKulli magula agh. ⁶Kemiiniya ari bogho ma woro mwoh pur tahro le Joash agh, amalah ni gil gubung a bin bangKulli magula agh. ⁷Le murung gor Jehoyada malah ni anshile amalah; nah yi yang, "Palang ke ni ngi gubung a bin bangKulli ya? Nibeniya ke ih bi nye ag daggah a bin aba nwah daggah agh, ntol ga nworo ag ga ngillih bin bangKulli le mpah abeni yeri gil agiri ya." ⁸Nina agh amalah agha ih ni a uwa ye ag buhro bollo a bin abayong nga le ni a gil bin bangKulli kanangiri yang nga. ⁹Le Jehoyade malah doroshi egh le kag tuhli ari kuni, le tighi girikari deshile dahra, a nji malih nga bwa ki zu a leh Yahweh ya. Amalah abeni ki lel njer ingna a bin bangKulli ya sof abollo ni kwa a zuni a leh ya. ¹⁰Kubang ni kwa a shinna ninga bollo gogna a doroshi ye agh, ba nyongli giri le murung ni magula magula ka zu le ka sof bolle a kukwa le ka banghi, bollo ni a kumah bin gushi Yahweh ya. ¹¹A pah bollo egh ni pyeshe agh a bih abuna abeni ki kona te bin gushi Yahweh ya. Le a pih aba shera angung ni aba bag giri abeni a bin gushi Yahweh ya, ¹²le a ye pah a bin aba yeri gili yi tahli ni aba kasse, ate kur angung ni kashih tahli ate ye gil bin gushi Yahweh, ni ate ga kwa a alla a nwah ate tumo gil giri ya. ¹³Keminiya bollo ni a zuni a baleh Yahweh ni perre nwah ate gil aminkoro ma azurfa, akoro, agi gyer kashindah, anjemegula, ko gi zinariya ko azurfa ma gilla. ¹⁴A pah bollo ni a bih aba pagtumo ate ye giliyi leh Yahweh. ¹⁵Buhro deshiliya, ni a alla ih abuna ni a pah yang bollo ate nwah aba pagtumo ye gil giri ya a dum pagha ni a wolli ya, ate abuna pagne a njiteng. ¹⁶Keminiya bollo ni ate gipahna tengshihra ni bollo ni ate gipahna lag gimashihra agh ni a zuni a bin gushi Yahweh ya, ate mami amalah ni. ¹⁷Le Hazayel murung Aram kehni luwa le wol rung ni Gath, le aghi. Le Hazayel turned ka kehni Urushelima luwa. ¹⁸Joash murung Judah ponna aga kwa Jehoshafat ni Jehoram ni Ahaziya, atehri, amurung le Judah, woro tigma agh, ni ga osso tigma agh, ni a zinariya ni a kumo a kangna tigha agiri ni a leh Yahweh ni amami murung nga le tutti yang a bin Hazayel murung Aram. Le Hazayel dag Urushelima woro. ¹⁹A temuri agiri ma sa ni kon Joash agh, aga kwa pga ga, ni a nyongli yang a gibomteng le agipagna le amurung Judah agh? ²⁰Aguro le logho le kur kun yang mwoh, a kpahr Joash a Beth Millo, a njere ni kika a Silla agh. ²¹Jozabad muna Shimeyat, le Jehozabad muna Shomer, guro le, kpahr wolli, le wuh. A lingshi Joash ni akahyi a lah magula le Dauda, ni Amaziah, muni, dig murung a tuhkushi.

Chapter 13

¹A yeh bogho ma woromwoh pur tahro le Yowash muna Ahaziah, murung Yahuda, Jehoahaz muna Jehu ingna a nongmurung a Israila a Samariya. ²Pagna gimashihra a dum Yahweh le bil agimashihra le Jeroboam muna Nebat, beni tig Israila a pag gimashihra agh; le Jehoahaz ni pil nzumi ri gimashihra ye agh. ³Yehlula le Yahweh logha a muri Israila, le pah yang a bih Hazael murung Aram tebi tebi, ni a bih Ben-Hadad muna Hazael. ⁴Nina agh Jehoahaz jim Yahweh, le Yahweh teshi kiri ri ate shinna gana le Israila, pagha ni murung Aram ki parriyi ni yang ngha. ⁵Nina agh Yahweh pih Israila ba ashibang, le a abba a bih aba Aramiya, le aba Israila ingna a digha a tahra ninga mama pagle a pag ga. ⁶Ningo te kwa agh, ni a dag gimashihra ni a leh Jeroboam beni tig aba Israila a pag gimashihra agh, le a tangha a paghi tebi tebi; le ngung le Asherah ngha wa uwo a Samariya. ⁷Aba Aramiya dag Jehoahaz ni aba kogpirri woro bahr pur lum, anyeh gwoh pirri lum, ni abuna ba gingni kusung woro tongno lum lum, ate murung Aram juhrina yang le pil yang ninga nkwahgiri a kunbang sahra. ⁸A muri anshile agiri muri Jeroboam agh, ni amama pagha, ni gullo le ya, ni a nyongli yang a gibomteng le agipagna le amurung Israila agh. ⁹Nina agh Jeroboam wuh wora bin akahyi, le a lingshi a Samariya. Jehoash munio nongmurung a tuhkushi. ¹⁰A yeh bogho ma woromwoh pur lum pure tonpur bahri le murung Joash ma Yahuda, Jehoash muna Jehoahaz ingna a nongmurung a Israila a Samariya; nongmurung bogho lum pure topurmwoh. ¹¹Pagna gimashihra a dum Yahweh. Ni dag agimashihra le Jeroboam muna Nebat nzumo, mama tigni Israila a pag gimashihra agh. Keminiya ginya a yeh yang. ¹²A muri gi baba a muri Jehoash, ni aga kwa pag ga, ni masso le ni wolni rung ni Amaziah murung Yahuda agh, ni a nyongli a gibomteng gipagna le amurung Israila agh. ¹³Jehoash wuh a linghi ni akahyi, le Jeroboam digha muri ngungmurung murungle. A lingshi Jehoash a Samariya ni amurung le Israila. ¹⁴Nibeniya Elisha ingna a nong kono, kono egh ni kenimo a nluo. Nina agh Jehoash murung Israila zu a bini zu buah a muri. Nah, "Tehrang, tehreng anyeh gwoh pirri le Israila, ni aba kogpirri tollo wori" ¹⁵Elisha nah yi "Tol ntaah ni amuni," nina agh Jehoash tol ntaah ni amuni. ¹⁶Elisha nah yi murung Israila, "Tig boh a muri ntaah," nina agh tig bih muri. Le Elisha bug bih muri mami murung. ¹⁷Elisha nah. "Logshi Tehsho kangna a nji tehbang" Nina agh logshi. Le Elisha nah, "Tah giri" le tye, Elisha nah, "Ga ni pag muni ganluwa le Yahweh, muni ganluwa a muri aba Aram, ate nga log yi aba Aramiya ni Afek agh ni luwa sete ningir lihyang. ¹⁸Le Elisha nah "Tol amuni, Nina agh Joash tol yang. Nah yi murung Israila, "Shuwa yang a njahli" le shuwa yang njahli mbende tahro, le dag tebi ¹⁹keminiya bwale Kulli pag yehlula ni mo le nah, ke a shuwa njahli bo mbende tongno ko topur mwoh. Le ke aka loghi Aram ni luwa ha a juhri yang, Kemini nibeniya, aka loghi Aram ni luwa mbende tahro. ²⁰Le Elisha wuh a lingsha. Nibeniya ama nyibih ba Mowab ngha ingna njeh logha kunduna le bogho egh. ²¹Ngha yangha a lingshi ni bwa agh, a shin buno le amanyibih ba Mowab, nina agh a bug ngire a nkiliya le Elisha. Ngha ngiri beh dogni muh Elisha agh usulo nyera ri, logho tang ni kushi. ²²Hazael murung Aram pariya na Israila a yeh a karale Jehohaz. ²³Keminiya nieh le Yahweh ngha bin Israila, Le shina gienna leyang, le konna te muyang ate ogrung le ni Ibrahim, Ishaku ni Yakubu. Nina agh, Yahweh ni juhri yang ngha, le denshiliya ni piriya yang a dumi ya. ²⁴Hazael murung Aram wuh, le muni Ben hadad dig murung a tuhkushi. ²⁵Jehoash muna Jehoahaz agha alah magula a bin Ben hadad mama a agha bih tehri Jehoash a luwa agh. Jehoash kehni ni luwa mbende tahro, le agha alah magula le Israila.

Chapter 14

¹A bogho ma bahri le Jehoash muna Jehoahaz, murung Israila, Amaziah muna Joash, murung Judah ingna a nong murung. ²Yangha ni bogho woro mwoh pur tongno nga ingnini a nong murung nga; Nongna murung ma bogho woro mwoh pure tonpur ihne a Urushalima. Lulli ngih ih Jehoaddan ma Urushalima. ³Pagna gimabonna a dum Yahweh. Ngo te ya nyha ninga tehri Dauda, pagna ga kwa tehri Joash pag ga. ⁴Keminiya ni wanghi a bin pag gillang nga. Abayong nga uwo wa dahra ni pingshi murung ma susunang a bin pag gillang. ⁵Ni sashibang nga, le gire pagha nga nongmurung le tangni ya, wol nluo aguro ni wol nluo tehri, murung nga. ⁶Ningo kwa agh ni wol nluo amuna abeni wol nluo agh, ninga ga a nyonglo a gigilla le Musa agh, ninga mama Yahweh lagni, ki nah, “Digna ni a wol nljo atehrung ate muri amuna yang nga ko ke a wwol nluo amuna ate muri atehyang nga. Keminiya digna beni kwa agh ka wuh ate gimashihra le.” ⁷Wol nluo aba tahluwa le Edom woro tongno lum lum a bongrong ma muah, deshili ya agna Sela a luwa le gor lulli beh ih Joktheel, mama ini pag gorro egh ha zu ni kyari ya. ⁸Le Amaziah tashi aba kuntumo bin Joash muna Jehoahaz, muna Jehu murung Israila, ki nah, “Zu ih bi shi lungro a luwa dum ni dum.” ⁹Keminiya Jehoash murung Israila tashi aba kuntumo bin Amaziah, murung Judah, ki nah, “Ngung jweh nga nghan a Lebanon tashi kuntumo bin ngung cedar a Lebanon, ki nah, “Pih muna mabuna lang muno mangalang ih dig mahmi; keminiya nyam shihra ni a Lebanon agh woro ke parriyi jweh njeh. ¹⁰Ni njiteng a lihna Edom ni luwa, le yahlo logshino kuli. A gushina muro ari ganluwa lo, keminiya digha lah, ate mang ke aka ag yi muro gana ni kpah, a weh kpañni Judah kwa?” ¹¹Keminiya Amaziah ni ogbang nga. Nina agh Jehoash murung Israila log yi ni luwa le a ihni ni Amaziah murung Judah lungri ni ari yang kundum ni kundum a Beth Shemesh, mami Judah. ¹²Israila lih Judah ni luwa, le beni kwa agh bangha wora gungri le. ¹³Jehoash murung Israila bol Amaziah, murung Judah muna Jehoash muna Ahaziah, a Beth Shemesh. Zu a Urushalima zu wanghi garung ma Urushalima a njahli logha ri kunjere le Ifraimu kena ri kunjere ma gbinnah mama kehna pyeshe kusung woro tongno ihne ya. ¹⁴Ponnah zinariya, azurfa, ni agi tumo ni kumma a kangna le Yahweh ya kwa, ni agi mabonna ni a lah murung nga, ni aguro luwa deshili, le nyera Samariya. ¹⁵Le a muri teng mama kon Jehoash agh, ga kwa pag ga, gulo le, nip agha ni wolni rung ni Amaziah murung Judah agh, ni a nyongli yang a gibomteng le agipagna le amurung Israila agh? ¹⁶Le Jehoash wora bin akahyi a lingshi a Samariya ni amurung ma Israila, le Jeroboam, muni, nong murung a tuhkushi. ¹⁷Amaziah muna Joash, murung Judah, digha bogho lumpur tongno a nzum nluo le Jehoash muna Jehoahaz, murung Israila. ¹⁸A muri aga kon Amaziah te ya, ni a nyongli yang a gibomteng le agipagna le amurung Judah agh. ¹⁹A kurkun yang a muri Amaziah a Urushalima, le bangha wora Lakish, keminiya a tutti abwa a tye a Lakish aka wol nlue beh. ²⁰Azuni mo muri pirri, le a lingshi ni akahyi a Urushalima, a lah magula le Dauda. ²¹Aba Judah kwa tol Azariah, beni ni bogho lum pure topurmwoh agh, le a tighi murung a tuhkushi tehri Amaziah. ²²Azariah ni ye bag Elath le nyenne a Judah, a nzum wuh le Amaziah. ²³A yeh bogho ma lumpur tongno le Amaziah muna Joash murung Judah, Jeroboam muna Jehoash murung Israila ingna a nong murung a Samariya; nong murung bogho woro bahri pure mwoh. ²⁴Pagna gimashihra a dum Yahweh. Ni dag mwoh a ntiri agimashihra le Jeroboam muna Nebat, beni tig Israila a pag gimashihra agh. ²⁵Nyenna ni njang le Israila logha ri Lebo Hamath kena Salaang magula ma Arabah, billa ri lagha le tenana le Yahweh, Kulli le Israila, mama waba nji bin guro le Jonah muna Amittai, ba agkuntumo bin Kulli, beni pura Gath Hopher. ²⁶Ate Yahweh shinna ganaa le Israila, ih gima kon yong ni a bin beni kwa agh, kpañni guro ni beni ni kum murung nga, le ba ashi Israila nyha. ²⁷Keminiya Yahweh ni nah ih ka bihshili lulli Israila a ngunjah agh, nina agh ashi nji bin Jeroboam muna Jehoash. ²⁸A muri agi baba ni kon Jeroboam agh, ga kwa pag ga, gulo le, pagha ni lih ni luwa ag Damaska ni Hamath ate Israila, mama mami Judah ni pa agh, ni a nyongli yang a gibomteng le agipagna le amurung le Israila agh? ²⁹Jeroboam wuh nongni a akahyi, ni amurung Israila, le Zekariya nong murung a tuhkushi.

Chapter 15

¹A yeh bogho ma woro mwoh pure tonbahri le Yerobowam murung Israila, Azariya muna Amaziya murung Judah ingna a nongmurung. ²Azariya nga ni bogho lum pure topur mwoh nga ingni ni a nong murung nga, le nongmurung ma abogho woro bahri pure lum pur bahri a Urushelima. Lulli ngih ih Jekoliya, le ini ma Urushelima. ³Pagna ga bor agh a kundum Yahweh, ninga mama tehri Amaziya woro pag ga. ⁴Nghe te kwa agh, ni a wanghi a bin gushi agillang nga. Abayong nga uwo a dahra ni pingshi agi susunang a bin gushi agillang. ⁵Yahweh tighi murung bin konna ma irrishira ha a kara ni wuh ni ya le digha a lah ma sa. Jotham, muna murung, nga a muri aga a baleh murung le nongmurung muri abayong ni a njeh egh ya. ⁶A temuri agi ma sa ni kon Azariya agh, aga kwa pag ga, ni a nyongli yang agibomteng le agipagna le amurung Judah agh? ⁷Nina agh Azariya wuh nongni akahyi; a lingshi ni akahyi a lah magula le Dauda. Jotham, muni, nongmurung a tuhkushi. ⁸A yeh bogho ma woro mwoh pur lum pure tonpur tahro le Azariya, murung Judah agh, Zakariya muna Yerobowam nongna murung a muri Israila a Samariya ma shienri topur mwoh. ⁹Pagna gimashihra a dum Yahweh, ninga mama tehri woro pag ga. Ni dag njinjere gimashira le Yerobowam muna Nebat, beni tig Israila a pag gimashihra agh. ¹⁰Shallum muna Jabesh kurkun muri Zekariya, a logho a wolli a Ibleyam, a wol nlue. Le dig murung a tuhkushi. ¹¹A temuri agi ma sa ni kon Zekariya agh, ni a nyongli yang a gibomteng le agipagna le amurung le Israila agh. ¹²Ga ni pag tenana le Yahweh mama wabah ri Jehu, ki nah, "Aminkah wo ka digha a ngungmurung murung le Israila a ha a njah ma ihne." Ga ni pag giri. ¹³Shallum muna Jabesh ingna a nongmurung a yeh bogho ma woro mwoh pur lum pure tonpur ihne le Uzziah murung Judah, le nongmurung ma shienri mwoh a Samariya. ¹⁴Menahem muna Gadi pura Tirzah kehna Samariya. A be ni loghi Shallum muna Jabesh nghan, a Samariya. Wol nlue le dig murung a tuhkushi. ¹⁵A temuri agi ma sa ni kon Shallum ni kurkun ni kpaß, a nyonglina yang a gibomteng le agipagna le amurung le Israila. ¹⁶Le Menahem loghi Tifsah ni abeni kwa a be ya, ni a mama a njang ni kangni Tirzah agh, ate ni a aghi a lah magula agh. Nina agh kehni yang luwa, bwah amenah ni ni muna yahli yang a minleh ya. ¹⁷A yeh bogho ma woro mwoh pur lum pure tonpur ihne le Azariya murung Judah agh, Menahem muna Gadi ingna a nongmurung muri Israila; nongmurung bogho lum a Samariya. ¹⁸Pagna gimashihra a dum Yahweh. A kunbang usulo le kwa agh, ni dag njere gimashihra le Yerobowam muna Nebat agh, beni tig Israila a pag gimashihra agh. ¹⁹Le Pul muna murung Assiriya zuni yang ni luwa a njeh, le Menahem pih Pul a talent ma azurfa woro tongno lum. Nina agh ate Pul ka kur tye ih bi tengshih dighamuribang le a Israila. ²⁰Mehanem ag bollo ni bin Israila nji ri al ba kumo ni kwa agh, abuna ma gushihna ka nwah shekel woro bahri pur lum le azurfa bini le ih pih murung Assiriya. Nina agh murung Assiriya pilla nyerre woro ni digha be a njeh ya. ²¹A temuri agi ma sa ni kon Menahem, ni aga kwa pag ga, ni a nyongli yang a gibomteng le agipagna le amurung le Israila agh? ²²Nina agh Menahem wuh nongni akahyi, le Pekahiya muni dig murung a tuhkushi. ²³A yeh bogho ma woro bahri pur lum le Azariya murung murung Judah, Pekahiya muna Menahem ingna a nongmurung a muri Israila a Samariya; Nongmurung bogho bahri. ²⁴Pagna gimashihra a kundum Yahweh. Ni dag gimashihra le Yerobowam muna Nebat a nzumo agh, nji ri ga tigni Israila a pag gimashihra agh. ²⁵Pekahiya nga ni ba pagtumo ni a gori Pekah muna Remaliya, beni kurkun muri ya. kpaßni abuna le Gileyad woro bahri pur lum, Pekah wol nlue Pekahiya deshili ni Argob ni Ariyeh a Samariya, a ba a lella a lahmurung. Pekah wol nlue Pekahiya le dig murung a tuhkushi. ²⁶A temuri agi ma sa ni kom Pekahiya, aga kwa pag ga, a nyonglina yang a gibomteng le agipagna le amurung le Israila. ²⁷A yeh bogho ma woro bahri pur lum pura muri bahri le Azariya murung Judah agh, Pekah muna Remaliya ingna a nongmurung a muri Israila a Samariya; nongmurung abogho woro mwoh. ²⁸Pagna gimashihra a dum Yahweh. Ni dag njere gimashihra le Yerobowam muna Nebat, beni tig Israila a pag gimashihra agh. ²⁹A yeh akara le Pekah murung Israila agh, Tiglath- Pileser murung Assiriya zu le bol Ijon, Abel Beth Maakah, Janoah, Kedes, Hazor, Gileyad, Galilee, njeh Nafthali kwa. Ponnah abayong wori a Assiriya. ³⁰Nina agh Hosheya muna Elah kpaß kurkun a muri Pekah muna Remaliya. Loghi le wol nlue. Le nongmurung a tuhkushi, a yeh bogho ma woro mwoh le Jotham muna Uzziah. ³¹A temuri agi ma sa ni kon Pekah agh, aga kwa pag ga, a nyonglina yang a gibomteng le agipagna le amurung le Israila. ³²A yeh bogho ma bahri le Pekah muna Remaliya, murung Israila, Jotham muna Uzziah, murung Judah ingna a nongmurung. ³³Yangha ni bogho woro mwoh pur tongno nga ingni ni a nongmurung nga; nongmurung abogho lum pure topur mwoh a Urushelima. Lulli ngih ih Jerushah; ini muna ngalang le Zadok. ³⁴Jotham pagna ga nga yarata a kundum Yahweh ya, ninga mama tehri Uzziah woro pag ga. ³⁵Nghe te kwa agh, ni a wanghi a bin gushi agillang nga. Abayong uwo a dahra ni pingshi agi susunang a bin gushi agillang nghe. Jotham bagna kunjere ma bikuli le leh Yahweh. ³⁶A temuri agi ma sa ni kon Jotham agh, ni aga kwa pag ga, ni a nyongli yang a yeh gibomteng le agipagna le amurung le Judah agh? ³⁷A yeh akara wo agh Yahweh tang tutti Judah Rezim murung Aram, ni Pekah muna

Remaliya. ³⁸Jotham wuh nongni akahyi le a lingshi bin akahyi a lah magula le Dauda, kahyi. Le Ahaz, muni, dig murung a tuhkushi.

Chapter 16

¹Ntiri boho woro tahro pu-lum le pekah muna Remaliah, Ahaz muna Jothan murung le ba Judah nong murung.

²Ahaz nga ni boho woro mwoh ke nong murung nongnah murung boho woro tahro a Jerusalem, ke ni pag gah pa mabwah agh nga eh nji Yahweh Kulli le ningha mama David kahyi pag agh. ³Nho minian ke eh ging gyale a murung le ba Israila. Ye tig muni duhra agani ginishe. Billa a gha Yahweh na ka ah paga agh a njeh Israila.

⁴Pannah gi panna pinsa a bima garenteng a hilltos ni tengun ma lansha muru. ⁵Ke Rezin murung le ba Aram ni pekeh muna Remaliah murung le ba Israila kwaba a Jerusalem ka pag luwa. A panah Ahaz nimini lie muri ni luwa agh. ⁶Kunbang ni Rezin murung le Aram kumo boli Elath ate Aram nga, phushi ba Jews njeh Elath. Ke ba Arameans zuwah Elath ba a dingha nga zuhni kiyari. ⁷Ke Ahaz tuti aba kung tashina wurah Tiglath -Pileser murung le ba Assyria nayi mini guro lo ni muno zuh ji ashang a bi murung Aram ni ba bi murung le ba Israila, nga ki pangha luwa agh. ⁸Ke Ahaz toh silver ni gold ni a kuma a liye Yahweh a tiring gikunna le murung le ba Assyria. ⁹Ke murung le ba Assyria ohyike murung le Assyria wurah luwa a Damascus ke liyi luwa punah a bayang ni guro luwa wuri kir. ye wonliye Rezin murung le ba Aram. ¹⁰Murung Ahaz wura Damascus ka sing Tiglath-pileser murung le ba Assyria a Damascus sing bing ma gerenteng ke Tutiya Uriah malah le bing ma gerenteng ni paga aghni nji yonglo age ate gi pana ni apanni. ¹¹Ke Uriah malah bag bin ma gerenteng ninga mama murung Ahaz tuti agh a njeh Damascus agh. Ke ma tumo agh kwa a kunbani murung Ahaz yenni njeh Damascus agh.

¹²Nga murung yenni Damascus agh ke shini bing magerenteng agh murung kennah bing magerenteng ke pah gi panna biye. ¹³Ke pahgi panna pinsha ma gi soro ye pah gipanna nuhna mashiya nkila gipanna a muri bin ma gerenteng. ¹⁴Ke bing magerenteng le bronze ni bin Yahweh agh. Toli zuhni kundung bin hang Kulli a ntiri bin magerenteng in bin bang Kulli Yahweh ke tiyi nji le bin magerenteng. ¹⁵Biye ni murung Ahaz lagni Uriah malah nayi. A muri bin magerenteng ma ku kurah nga ma pag gipanna gi soro agh mami murung ni dig gi pana pinshi gisoro ni gi panna pinsa a bayong kwa agh. nigi panna nuhna tewa. mashiya nkilli le gipanna ni nkilli dahra. Ma dig bronze bin magerenteng nga aka dangha ni nga pagani a pani agh. ¹⁶Uriah malah pag ni nga mama murung Ahaz laghi agh. ¹⁷Ke murung Ahaz pushi (panel ni basin) nga tangha nje agh ye tol nji kundung bronze - na ndah ni bin njehle agh tiga murin tahli pavement.. ¹⁸Ke ye phushi gah a voliyi agh ate kahra ma gerenteng ni a бага agh a bin bang Kulli kwa bin innah le murung bin bang Yahweh. Ate muri murung le Assyria. ¹⁹A tenana ni dig Ahaz ni ga paga agh. Na nyoli a nbuh boteng ma gi panna le a murung lebahudah agh le? ²⁰Zo Ahaz wuh wura bin a kahyi ke a linshi ni a kahyi lah magula le David. Hezekiah mani dig murung a te muri.

Chapter 17

¹A tiring boho ma lum-pu bahri le Ahaz murung le ba Judah nga Hoshea muna Elah loni nong murung agh Anjeh Samaria a muri bah Israila boho tong bi-ehne. ²Panna gah mashira nji bin Yahweh agh nya ningha mi a murung le ba Israila ni bini agh. ³Shalmaneser murung le ba Assyria puyi luwa ke Hoshea ma dig guro le zuhni magkung. ⁴Ke murung le ba Assyria yerini ni Hoshea nga paga ka payi ma shira agh. Hoshea tashibang bin murung le ba masar ye he mayi murung Assyria kung nigha mama ipaga boho ni boho agh. Ke murung le ba Assyria boli isha lah guro. ⁵Murung Assyria puro pag luwa a njuh kwar payi ba Samaria ni ba besieged luwa ye panna tahro. ⁶A ntiri boho tongbi inne le Hoshea murung le ba Israila wuro Assyria tiyang a njuh Halah a murule ba Habor le ba Gozan, ni lah magula le ba Medes. ⁷Bolo ni boli yangha te muri ba Israila panna gima shira bi Yahweh Kulli le yang, Beni pushi yang njuh le ba Masar a bi Pharaoh murung le ba Masar. A bayong ma boli bonshi a gi lang. ⁸Ke ama boh gini tumo gi lang le aba njuh ni Yahweh phira a nji ba Israila ni tumo le a murung le ba Israila. ⁹A ba Israila vullah pag gimashira bin Yahweh Kulli le yang a gah ni botiya agh. A bahyi muyang a lah ma buliyina a njuh ma yuliyina le yang. ¹⁰A tiga a tahl ri ngiri lah ni Ashera ngun a ngiri buhra ma tongna in giri ngun ma muru lansamuri. ¹¹Beye ni a pinshi a gima duhna ma bwang bi ma guyina niga mama njuh paga agh njereni Yahweh toli a pani a ba Israila payi gima shira ate a shini yalung gi pannale Yahweh. ¹²A pi gilang gulo a Yahweh nah ke bi apaga agh ni. ¹³Nhoh boteya Yahweh duhneyang ni Israila ni Judah aji bin a ba shinduna in aba sin gipanna nah nphila ndag gima shira le yong ntol gi gilla ni tiga duhnyong agh ni billeh npag gah lagni a tehyong nga ni gah ntuti yong njibin aba shin duhna agh. ¹⁴Ke nah ohgha nga, Ama shiba a tol gi pa nne le a teyang ni shibi tig Yahweh kun yaliyang Kulli le yang ginghang agh. ¹⁵Ashibi pag gipanna ni teng kaniah ni a tiyiyang agh. Ke Ama pila a bayang gima nangha. A bila aba pag gilang ni kahri angha. A bayong Yahweh wuro lagnyang ate kah pagiri ni yang agh. ¹⁶A purah a tele gi gilang le Yahweh Kulli le yang. A gi gilang ni Nbolo bahri ningha nadah a phi gulo. A gi Asherah pole abol bonshi beni a Kulli ni Ba'al. ¹⁷A a muna abuhna ni a muna ngalang le ya duhra a gishe apag tumo ni yeri teng le Kulli A magh kunyaliyan bin ba gima shira nji bin Yahweh a duhne yalung ma shira. ¹⁸Ke beni yali Yahweh lulah ri ba Israila ke pushi yang kun duhmi buhng, nyan dag agh, ba kunbule Judah ni mwoh. ¹⁹A ba Judah nima bil gilang le Yahweh Kulli le yang nga ke a bil gipanna le ba Israila. ²⁰Ke Yahweh shibi a min kahyi ba Israila kwa. Tiya yang gani pungyang pi a bayoni ka pung gi kuna leyang ka. ²¹Ke pushi ba Israila ntiri a nuna murung le David ke a tig Jeroboam muna Nabat dig murung. Jeroboam nong murung le ba Israila tig yang a para tele Yahweh a pag gima shira. ²²A ba Israila bil gima shira le Jeroboam ni shibi dayi agh. ²³Yahweh pushi Israila kun duhmi ningha mama wabah ni bi a guro le ni ki paga aba shinduhna agh. Ke ba Israila pura a njuh le yang wurah Assyria njere ni bil zuh ni ntiri kahra. ²⁴Ke murung Assyria zuhni a bayong nji Babylon ni Kuthah ni Avva ni lah magula le ba Samaria ate mura a Israila. A diga Samaria a lah maguliyi na. ²⁵Gire pana bin digna le yang ate na bonshi Yahweh. Ke yahweh titu a bayong ningha a yihni ntiri wuligi a baba. ²⁶Ke a nahteng ri murung Assyria anayi A njuh ni a tigah samaria agh na yeri pi gi lang gulo a njuh ni agh. ke ye tuti abayong ningha yihma ntiri yang ke woliyi a bayong ate na yeri gipanna ni a pani gilang gulo agh a njuh. ²⁷Beni murung Assyria lagh bayong nah, Toh malah mowh nga a zuhni njuh ike biye iduhmi yang gi panna ni gilang tol agh. ²⁸Ke malah mowh nga a punah njuh Samaria zuh ji diga Bethel. Ke Aliyiyang paga ni a bonshi ni Yahweh agh. ²⁹Kunbware ni kwa agh. Panna gilang le yang tigah bin ma guliyina ni ba Samaria paga agh akumbware ni kwa agh a dig nga nga. ³⁰Ke ba Babylon gi Sukkoth Benoth ba Kuthah gi Nergal ba Hamath gi Ashima. ³¹Ke ba Avvi gi Nibhaz ni Tartak. Ba Sepharrite phinshi a munayang ni ghishe bin Adammelek ni Anammalekgilah le ba Sepharrites. ³²Ke aya pih Yahweh gulo A tig ababa ntiri yang dig a malah a bin ma gulliyina abeni pag gi panna dahra ate muyang a bin bang Kulli agh. ³³A pi Yahweh gulo a ye a pi gilang le yang gulo. A ntiri nil gi panna le bayong ni pung yang nga. ³⁴Kena a kahra ni malah le yang a ntiri gi panna gilang leyang. A yan pi Yahweh gulo agh, A ya abi gigilah ni gi panna njoh le gigilah ni Yahweh pi a min kahyi Jacob ben a gori Israila agh. ³⁵Ngha Yahweh tigni yang a kahni agh. Ningha pi gilang gulo ningha guhnga duhn yang nga ke nga boshi yang nga ko nga dahri yang nga. ³⁶Ke Yahweh ni pushiyong njuh masar agh shari bih a muyang ni agima tengna ni paga agh. Ini nghe pi gulo ini nga guhnga duhmi ini nga payi dahra. ³⁷A gi panna ni kahnia ni a gilang ni nyoliyong nga ini nga tiga kun yaliyong ningha bang a gilang agh. ³⁸Ke kahna ni inkahn agh ningha janshi agh ke pi gilang gulo agh. ³⁹Ke Yahweh Kulli le yong ini nga pi gulo. Ika Ashiyong a bi aba shibiyong. ⁴⁰Nawa ohgha ate a shibina a diga gima shira le yang. ⁴¹Ke a njuh bang Yahweh a yangha a ya pi gilang leyang gulo ni a muna ye panna niga miya kwani a min kah a min kahiyang. A ya nga a ginna gah a kahiyang paga zuh ni kahri.

Chapter 18

¹A ntiri boho ma tahro le Hoshea muna Elah murung le ba Israila, ni Hezekiah muna Ahaz murung le ba Judah a nong murung. ²Yangha ni boho lum-pu bahri nga nongni murung agh. Nong murung boho woro mowh pu-re tongbi inne a Jerusalem. Luli ngih ni A bijah muna magalang le Zachariah. ³Pana gha gerenteng a kundahra Yahweh ningha mami David kahyi pagha agh. ⁴Pushi bing guliying ye wanyi tali ni a bag agh ye koriyi ngun Asherah wanyi bronze serphent ni Musa paga a kahra wo agh a yangha phinshi incense a Israila nga a gori Nehushtan. ⁵Hezekiah tig Yahweh Kulli le ba Israila kung yali ate bwa nya aka kun ningha ini agh atirin a murung le ba Judah nya nga a murung ni nong murung ke ini agh. ⁶Bolah Yahweh ni dag te pi tiye agh ye tinna gigilah le ni Yahweh laghni Musa agh. ⁷Ke Yahweh ginni ke Hezekiah ba kwa kengha nga wabteng suani murung Assyria ni ye phitiye agh. ⁸Peyi a ba Philistines ni Gaza ni a beni a kungere bang ni a lah maguliyina luwa. ⁹A ntiring boho ma inne le murung te Hoshea muna ba Elah murung le ba Israila, Shalmaneser murung le ba Assyria zuhni luwa bin ba Samaria ni besieged. ¹⁰Ngha boho ma tahro maliya a tohli a boho ma tohpurumwoh le murung Hezekiah nga dig boho ma tongbienne le murung Hoshea le ba Israila nga njijere ni Samaria ni a bohyang. ¹¹Ke murung Assyria punna a ba Israila wori Assyria ke tigyang a Halah, a njih kumurule Habor in Gozan ni ntiri lah le medes. ¹²Ke paga kwa ate ni a oh gah Yahweh Kulli le yang ba agh. A duhra gi gillah ni musa denlah le Yahweh lagni yang nga. A shibi ohoi ni pahgeh. ¹³Ke boho ma lum-pu-tongno le murung Hezekiah, Sennacherib murung le ba Assyria pag luwa ni a lah ma guyna le ba Judah boyang kwa. ¹⁴Ke Hezekiah murung le ba Judah tuti kung buhri bin murung le ba Assyria beni pag Lachish agh, nayi. Npahnho gima shira pushang. Gah kwa a nah npagah nga payi. Ke murung le Assyria nayi Hezekiah murung le ba Judah iwang talents ma silver woro tongno tahro, ni talents ma gold woro mwow pu lum. ¹⁵Hezekiah pong silver in kwa a liye Yahweh ni bin tig gi kunna le a murung a lah murung. ¹⁶Ke Hezekiah koriyi gold in kun kangna le bin ma gerenteng le Yahweh in mami ngiri ngung ni boh lah agh ke kwaba a gold pi murung le ba, Assyria. ¹⁷Ke murung le ba Assyria kwaba a ba tah luwama shira le tuta ztartan ni Rabsaris ni magula le ba tah luwa ni Lachish wori bin murang Hezekiah a Jerusalem. A gin biri a sulah dahbeng le ba Jerusalem. A billa nje bin susoh mama nje guleh agh ni bin lahyi agi ishiyine a taugha a biye. ¹⁸Ngha a gwari murung Hezekiah ni Eliakim muna Hilkiah beni a murah abeni ni lah agh, ni shebina ba nyongli ni Joah muna Asaph ba pong gi pangna puro a kungyang. ¹⁹Ke magula le ba tah luwa nayiyang nwabbi Hezekiah gah murung magula murung le Assyria wabba agh. Mang pa yiri tengna lo le? ²⁰A miyang a wo wabteng ma nangna eh, amiya ni yiri tengna ni mahsong ma tah luwa. ke ni beni yang a tig yiyo ri le? ke a ka lah luwa ni meng. ²¹Shina a tig yiyo ri ba Masar ayangha nigha gara giyang le crushed reed. Bwa aliya giri it ika kpwangha a bung gha ni pharaoh murung ba Masar ki payi beni kwa agh. nga gi yalong ri agh. ²²Ke aye onah agh, Npana njiteng ni Yahweh Kulli le yong ini pag beni bin ma gerenteng ni Hezekiah tolo wori ke wabbi Judah ni ba Jerusalem. Ngha bonshi a bin ma gerenteng in Jerusalem agh. ²³To nibeni agh. Ngha paho gi gima bwang ni magula lang murung le Assyria pengha. Npoh a piri woro tongno tum -bahri nga aka kun aba kohg piri ehagh. ²⁴A pande ka aka gan kun magula luwa le murung lang magula lang nga a tini yiyo ri ba Masar ate a nye guwo piri ni ba koh piri le yan. ²⁵A miyan a wo shin nigha ngi biri zuhwa shi yan ni Yahweh sa tah luwa bah sa biyi agh le? Yahweh nah gha in pah luwa njeh ni in biyi. ²⁶Ke Elkiakim muna Hilkiah ni shebnah ni Joah nahyi magula lah luwa sangha sa jimo nah tengri a tenglah lo ni kung Aramaic shi yerina ni beni ka nahteng ri sung in kun Judah agh. ²⁷Ke magula le bah lah luwa nayi yang. Magula lah tutana biyong a bin magula le yong a inwabteng le? Ni tutang bin a bayong ni diga muri gahrung agh. nga ka liyi tibi le yang ye ka nah sansah le yang niyong agh. ²⁸Ke magula le ba tah luwa tangha mag jahlo ni kun Judah na n oh bang kumbule murung magula murung le Assyria. ²⁹Murung nah, keng dig Hezekiah soriyi yong nga ni ashiyong a beng nga. ³⁰Ken dag Hezekiah payong ntig yayong in Yahweh. Yahweh ka ashisung. Njeh ni, ni ki digah bi murung Assyria agh. ³¹Ken oh Hezekiah agh. Gah ni murung le ba Assyria wabbah. Nbo kun yaliyong nzuwaha binna beni kwa binyong nga ka liyi ka nuhwa ntiri (vine) fig tree nga nah muru a binnang. ³²Ngha kumma agah nghan punyong wuri njeh in ningha miyong nga. Njeh nji gisoro ni wine ma phiyo. Njeh burodi ni vineyard njeh ngun olive ni muru nyih ate nga digha nga wuh nga. Ken oh Hezekiah iphiyong inayi eh Yahweh ka ashiyong nga. ³³Abwang nga nga gilang le yang asha a bi murung le ba Assyria agh le? ³⁴Ke a gilang le Hamath ni Arpad nyeh le? A ashina Samaria a beng le? ³⁵A ntiri a gilangni ni njen ni agh gilang nga nga ashi muri binna le? Ke Yahweh ka ashi Jerusalem ni yalang le? a binna. ³⁶Ke abayong ma taugha bang polo bung nyah loshi kuni ri ma gulah le ba tah luwa agh. Ken piteh agh. ³⁷Ke Eliakim muna Hilkiah ni a muri tele lah agh, ni shebna ba nyonli giri ni Joah muna Asaph ba pung gi panna zuhwa bi Hezekiah in gi ishina ma saniyina zuh wabbi a kumbule le ma gula le ba tah luwa egh.

Chapter 19

¹Gire pagha nga murung Hezekiya ogni kuntumo leyang nga, sahn dagrah le, vulliyi ngiri ni tehshili giri, le woro a leh Yahweh. ²Tahshi Eliyakim, beni ini muri baleh, ni Shebna ba nyongli giri, aba tenna le amalah, kwa mel atehshili giri, a bin Ishaya muna Amoz, ba agkuntumo le Yahweh. ³Anah yi, "Kezekiya nah, 'Karani ni pag kara ma gi gangshina, sahgha, ni irribiyina, ate kunbang ma billa le amuna zuna, keminiya masso nyha a billi yang nga. ⁴Ih digha Yahweh kulli leyang ka og atenana le murung le amagula luwa, beni murung Assiriya telelah le tahsa ih bi kyeshi Kulli ma usulo, le ka sahghi atenana mama Yahweh woro og ga. Nibeniya nlogshi jimmah leyang ate anshile ni uwo a ba agh. ⁵Nina agh aguro le murung Hezekiya zu a bin Ishaya, ⁶le Ishaya nah yi yang, "Nah yi telelah leyang; 'Yahweh nah, "Ka bang ngobong le atenana ni a og ga, mama aguro le murung Assiriya sang nang nga. ⁷Shina, Nga tighi bongho ri, le ih ka og kuntumo mabi le ih woro a njeh le. Nga tighi ih wuh a nji ri garabwoh a njeh le. ⁸Le murung magula luwa nyerre zu le kum murung Assiriya ki wol rung ri Libnah, ate ogna ih murung dagna Laschish. ⁹Le Sennacherib oggho ih Tirhakah murung Kush ni Masar gilla ri yang ka wol rung nini, le tahshi aba kuntumo deshili a bin Hezekiya ni kuntumo: ¹⁰"Nah yi Hezekiya murung Judah, 'ke ih bi a agha kulli beni awo tig yahlo ri ya bi sohro agh, ki nah, "Urushelima agh ni a peh a bih murung le Assiriya a agh. ¹¹Shina, a ogna ga murung le assiriya wor paghi juhri yang kwa agh. anjeh kwa a nji ri. Nina agh aka asso? ¹²Akuli le anjeh ashina yang le, anjeh ni tehrah juhri ya: Gozan, Haran, Rezaph, ni aba Eden a Tel Assar agh? ¹³A ba murung le Hamath, murung le Arpad, murung le alah magula le Sefavayim, le Hena, ni Ivvah? ¹⁴Hezekiya ag kuntumo nyonglina egh a bin aba kuntumo le billi. le woro a leh Yahweh le sahri njahli a dumi. ¹⁵Le Hezekiya jim Yahweh le nah, "Yahweh magula kwa, kulli le Israila, a weh beni digha bikuli le cherubim, awo ni Kulli mwoh muri adighamuribang kwa ni ngunjah agh. A gilla bakuli ni njahli. ¹⁶Tehshi kiro, Yahweh, le tehshi kiro. logshi njioh, Yahweh, la a shina, ni og atenana le Sennacherib, mama tahsa ih jollo Kulli ma usulo agh. ¹⁷Njiteng nga, Yahweh, amurung le Assiriya juhrina a njeh ni anjahli. ¹⁸A pingshina akuli leyang, ate akuli ni ya keminiya tumo bung le abayong ni, angung ni atahli ni mwoh. Nina agh aba Assiriya juhrina yang. ¹⁹Le nibeniya, Yahweh Kulli lesung, ashi sung, njim no, ari gulo lo, nina agh ate anjah ni kwa a ngunjah agh ka yere ih awo ni, Yahweh, ni Kulli mwoh. ²⁰Le Ishaya muna Amoz tahshi kuntumo bin Hezekiya, ki nah, "Yahweh, Kulli le Israila nah, 'Ate a jim nang temuri Sennacherib murung le assiriya, nwara n'ogho. ²¹Ga ni pag atenana ni Yahweh woro wabah a muri: "Muna ngalang bata nsahri le Sihiyona keshino le ye jol lo. Muna ma ngalang le Urushelima wulli na muri a ro. ²²Beni a jenne ni jol agh? A ri beni a logshi giho ni logshi njioh a gusso murung nga? A ri ma gerenteng le Israila? ²³A nji ri kuntumo lo agh a jen na MurungKulli le a nah, 'Ni ngih gogho le anyeh gwoh piri lang nga nkenna a muri ankonno ma sabna, a bin ma logna kuli le Lebanon. Nga koriyi angung ceda ma sabna njahli ni angung cypres ma tahriyi na a be. nga ingna a bin ma sabna a be, a bin anjingung balusung. ²⁴Ntumna atuhmuru le nuhna muru le anjeh ma sa. Nyumshina abangha muru le Masar kwa ni ba kusang. ²⁵Ni a oggho ih ntolle yahlang kikara agh, le mpagne a njah le akah agh? Nibeniya myang ngi zunih a dungso. Awo nga ba ate a ashi alah magula ni ni a gan lihyi ni luwa agh a pilli bin sof dahbi. ²⁶Aba digna a yeh yang ma masso fittong, a meshiyyi na yang ni pih iribiyina. A yangni agissoro babang, lusung ma langsamuru, lusung ni a muri kangna ko a babang, a pingsa kedebang a gu agh. ²⁷Keminiya nyerina digna lo njahli, puro lo, nyere lo, ni yehlula lo a rang. ²⁸Ate awo nga a pag yehlula rang, ate mama gushimurung lo kehna a kirang, nga ishih ngalung lang a lulloh, le njilang lang a kunnoh; nga nyer niweh ni ba a pur nghanh nga. ²⁹Ga ni ka dig gidunna ate muro: Bogho ni ya aka lih ga gulo ni tunngang nga, le bogho ma bahri ya aka lih ga gulo a ri ya. Keminiya a yeh bogho ma tahro agh digna aka digha le a pongissoro, pan babang njingung inabi le a lih njiyang. ³⁰Anshile baleh Judah ni ab ba ka tig millung le ka bil njih. ³¹Ate a ri Urushelima ni anshile ka pur nghanh, a ri Nkonno Sihiyona ni anshile ni bang nga ka zu nghanh. Kiki ate Yahweh magula ni kwa agh ni ka pag ga. ³²Nga nina agh Yahweh wabna ga a muri murung Assiriya: "Ni ih zu a njeh ni ya ke ih tah munih a ba agh. Ko ih zu a dumi ni ntongho ko ih bagha ih kangni ni ya. ³³A njinjere ni billa ke zuni ya njinjereh ni mwoh agh ni nyere ih wori; ni ih ingna lah magula ni ya- Ga agh gi wabna le Yahweh ni." ³⁴Nga tangha nga gwer lah magula ni le ashi, ate murang kanangirang ni ate muri Dauda guro lang. ³⁵Gire pagha ni duh ye malaika le yahweh puro le wolla aba Assiriya a bin damma leyang, anluo aba luwa ken 185, 000. Nga abune logni ni beri ya, anluo ni nongha ba kwa agh. ³⁶Nina agh Sennacherib murung Assiriya dag Israila wora lah le digha a Ninevah. ³⁷Zu fittong, nga ingni ni a leh Nisrok ih gushini ih kuli le ya, muni Adrammalek ni Sharezer wol nlue ni garabwoh. Le a bangha a wora njeh Ararat. Le Esarhaddon muni dig murung a tuhkushi.

Chapter 20

¹A yeh akara wo Hezekiya nga ki nong konno ha ninga ih wuh agh. Nina agh Ishaya muna Amoz, va agkumntumo le Kulli zu a bini, le nah yi, "Yahweh nah, 'Gil ba liyo yarata, ate aka wuh, ni awo dig ga.'" ²Le Hezekiya pil kundumi mji ri kangna, le jim Yahweh, ki nah, ³"Kukushi, Yahweh, njim no, dengshi ni pagha ni gingni a dumo a njiteng ni yahlang kwa agh, ni pagha ni mpagni ga bor agh a dumo agh." Le Hezekiya bbuah bororo. ⁴Kedebang Ishaya puro ka bilbang a ntiring le balah le, tenana le Yahweh zu a bini, ki nah, ⁵"Pilla, le a nah yi Hezekiya magula le abwalang, 'Ga ni Yahweh, Kulli le Dauda kahwo, nah, 'N'ogna jimma lo, le nwara shin njimerung lo. Myang nga poh irritenna a yeh kara ma tahro, le aka woro a leh Yahweh. ⁶Nga buhri wo abogho lumpur tongno ri usulo lo, le nga asso ni lah magula a bih murung Assiriya, le nga lel lah magula ni ate murang ni ate muri Dauda guro lang.'" ⁷Nina agh Ishaya nah, "Tol ngweh gorih." A pag nina le tighi muri mohri, le billa. ⁸Hezekiya nah yi Ishaya, "Mang ka dumo ih Yahweh ka peng iritenna, le nga wora bin gushi Yahweh a yeh kara ma tahro?" ⁹Ishaya pilla, "Ga ka dig gidunna ni pura bin Yahweh ya, ih Yahweh ka pag ga woro wab ba. Ih minlim ka wora dum nonnokusung lum, ko ka nyenni nzumo nonnokusung lum le?" ¹⁰Hezekiya pilla, "Gima fittong ni ih minlim wora dum nonnokusung lum. Oh o, le ih bi nyerra nzumo nonnokusung lum." ¹¹Nina agh Ishaya ba agkuntumo le Kulli buah yi Yahweh, le zuni minlim egh nonnokusung lum nzumo, logha ri ba woro dagha a njere ebba a kangna bikuli le Ahaz. ¹²A kunbang ngho agh Marduk-Baladan muna Baladan murung Babilon tahshi akuntumo ni gipahna bin Hezekiya, ate ogha ih Hezekiya nga ki nong konno. ¹³Hezekiya tehshi kiri ri agi nyonglina wo le dumi aba kuntumo lahmurung kwa ni agi maonna, a azurfa, a zinariya, agi shih ni muru ma onna, ni kangna tigha agiluwa, ni aga kwa a kum mo a kangna tig giri ni a leh ya. Gubung nyha a leh, ko a njeh le kwa, ke Hezekiya ni dumi ya. ¹⁴Le Ishaya ba agkuntumo le Kulli zu a bin murung Hezekiya le ihli, "Mang abuna ni wab boh? Nji yebbang ni pur nghan?" Hezekiya nah, "A pura bin ma sabna njeh Babilon." ¹⁵Ishaya ihli bang, "Mang a shina a liyo?" Hezekiya pilla, "A shinna ga kwa a lyang nga. Gubung nyha a ntiri agi maonna lang ke ni ndumi yang nga." ¹⁶Nina agh Ishaya nah yi Hezekiya, "Tehshi kiro ri tenana le Yahweh: ¹⁷'Shina, akara nga ki zu nga ga kwa a lahmurung lo agh, aga akahwo tigha ha ke zuni ni kyari ya, a pon yang a wori Babilon. Gubung nyha aka vag ga, Yahweh nah. ¹⁸Aminkahwo baba abeni a dig tehyang nga a pon yang a bino, le aka digha aba pagtumo a lahmurung ni wam kari yang a Babilon nga.'" ¹⁹Le Hezekiya nah yi Ishaya, "Tenana le Yahweh ni a wab ba onna." Ate tolla, "Ih digna ololo ni ogrung nyha a yeh akara lang nga?" ²⁰A temuri agi ma sa ni kon Hezekiya agh, amasso le kwa, ni pagha ni bagni guguri ni njer le muru, ni pagha ni zuni ni muru a ntiri lah magula- ni a nyongli yang a gibomteng le agipagna le amurung Judah agh? ²¹Hezekiya uh nongni akahyi, le Manasseh muni dig murung a tuhkushi.

Chapter 21

¹Manasseh nga bogho lum pur bahri nga ingni ni a nongmurung nga; nongmurung bogho woro bahri pure lum pur tongno a Urushelima. Lulli ngih ih Hefzibah. ²Pagna gimashihra a dum Yahweh, ninga agi konyong le anjeh abeni Yahweh piriya a dum aba Israila agh. ³Ate ye bagna bin gushi agillang ni Hezekiya tehri woro wanghi ya, le bag adeshile dahra ate Baal, gilla ngung Asherah, ninga mama Ahab murung le Israila pag ga, le gunghi na njahli bin agulo ma bakuli gushi yang. ⁴Manasseh bagna deshile dahra a leh Yahweh, ko ke Yahweh wara lagha, "A Urushelima ni lullang ka dig nghan ha ke kene." ⁵Bagna adeshile dahra bahri a balah le leh Yahweh ate agulo ni a ba kuli ya. ⁶Tig muni a billa ntiri ba gishe. Pagna bangna ni wol njeh ni ihli babangna ni aba pagtumo ni abongho. Pagna gimashihra magula a dum Yahweh, Ih tighi a pag yehlulla. ⁷Sherrah minlim le Asherah ni woro gil agh, tighi a leh Yahweh. Ate muri lah nini ke Yahweh wabi Dauda ni Solomon muni; wara nah: "A ba lah nini ni a Urushelima ni, mama ntollo a ntiri akunburi le Israila kwa, ih nga tig lullang nghan ha ke kene." ⁸Ni ngi tig akushi aba Israila ye ki buhri puro ganglah dag njehni nworu mpih akahyang nga, nga aka lel muyang ri bil aga kwa nworu nlagi yang nga, le a billa agigilla lang ni guro lang Musa lagni yang nga. ⁹Keminiya abayng nghe nyha ki tehshi kiri yang nga, le Manasseh billa ni yang a pag gimashihra buhro uwor mama anjehni Yahweh woro juhro a dum aba Israila agh. ¹⁰Nina agh Yahweh wab tenana a nji bin guro ba agkuntumo, ki nah, ¹¹"Ate mama Manasseh murung Judah pagna aga ki konyahlung ni ya, ni pag gimashihra ni uwor mami aba Amoriya kwa abeni nga dum yang nga, le deshiliya tigna Judah a gimashihra ni agillang le, ¹²nga nina agh Yahweh, Kulli le Israila wabna ga: Shina, Myang muri nga zuni jah gimashihra a muri Urushelima ni Judah ate beni kwa og tebi ya, akiri kwa ka girih ya. ¹³Nga wabih Urushelima njuo ni fungshe yang le ni pyeshe ni a pagni muri Samariya, le ni nguri pyeshi giri ni a pagni tumo muri baleh Ahab agh; nga gang Urushelima yarata, ninga mama bwa ki lagni koro agh, ih gogri ni pilliyi bikuli ni njahli. ¹⁴Nga bug anshile giberre lang koh ni pahyang a bih aba shibi muyang. A digha abeni kum kunyang le a pil gi ponna le aba shibi muyang, ¹⁵ate a pagna gimashihra a kundum mang, le a tig nang a pag yehlulla, logha ri kara ni akahyang puri Masar, ke zuni a kara ni ya." ¹⁶Buhro muri ya, Manasseh sofna nkilla le abeni nyha ni tengshira a agh, ha dungshi Urushelima logho a malla le kene a malla le ni nluo. Ga agh buhro ni ri gimashihra mama tigni Judah a gimshihra, nga a pagni gimashihra a kundum Yahweh ya. ¹⁷A temuri agi ma sa ni kon Manasseh agh, aga kwa pag ga, ni agimashihra ni pag ga, ni a nyongli yang a yeh gibomteng le agipagna le amurung Judah agh? ¹⁸Manasseh wuh nongni akahyi le a lingshi a babang le, a babang njingung le Uzza. Amon muni dig murung a tuhkushi. ¹⁹Amon nga ni bogho woro mwoh pur bahri nga ingni ni a nongmurung nga; nongmurung bogho bahri a Urushelima. Lulli ngih ih Meshullemet; muna ma ngalang le Huz ma Jotbah. ²⁰Pagna ga gimashihra ni ya a dum Yahweh, ninga mama Manasseh tehri pag ga. ²¹Amon kura tye tehri a njinjere ni kwa agh ginya a yeh ya ni gushi agillang mama tehri gusso ni gungha dum yang nga. ²²Pura a tele Yahweh, Kulli le akahyi, le ni ginya a njinjere le Yahweh. ²³Aguro le Amon kur lunyang a muri ni wol nluo murung a leh ma kanangiri. ²⁴Keminiya abayong ni njeh egh ya wol nluo abeni kwa kur kunyang muri murung Amon agh, le a tig Josiya munih murung a tuhkushi. ²⁵A temuri agi ma sa ni kon Amon pag ga, ni a nyongli yang a yeh gibomteng le agipagna le amurung Judah agh? ²⁶Abayong lingshi a nkiliya le ni a babang njingung le Uzza agh, le Josiya muni dig murung a tuhkushi.

Chapter 22

¹Josiya nga ni tonpur tahro nga ingni ni a nongmurung nga; nongmurung bogho woro mwoh pure lum pur mwoh a Urushelima. Lulli ngih ih Jedidah (ini muna ma ngalang le Adayah ma Bozkat). ²Pagna ga nga yarata agh a dum Yahweh. Billa a anjijere le Dauda kahyi, le ni pilli a nji malih ko ma kahtang nga. ³Gire pagha a yeh bogho ma lum pure tonpur tahro le murung Josiya agh, tahshi Shafan muna Azaliya muna Meshullum, ba nyongligiri, a baleh Yahweh, ki nah, ⁴"Wora bin Hilkiya malah magula le a wabih ih bi bang bollo ni a woro a zuni a leh Yahweh ya, mama aba lel bin bangKulli kpaba a bin abayong nga. ⁵Le ih bi a pih aba pagtumo ni abeni a leh Yahweh ya, ate a ye gilli aga bihya a bin bangKulli ya⁶Le ih bi a pih aba tumo ngung kangna, aba bag giri, ni aba giliyi ngiri kangna, le deshiliya a kura angung ni kashi atahli ate ye gil bin bangKulli." ⁷Keminiya bang gipagna nyha a alla ate bollo ni a pah yang nga, ate a bolle ni njiteng. ⁸Hilkiya malah magula nah yi Shafan ba nyongli giri, "Nkumna gibomteng le gigilla a leh Yahweh." Nina agh Hilkiya pih Shafan gibomteng nghe, le billi. ⁹Shafan tol gibomteng nghe le worih bin murung, le ye wabih, ki nah, "Aguro lo pagna tumo ni abollo ni a kumo a bin bangKulli ya le a pahne a bih aba pagtumo ni ki shinmuri konna temuri baleh Yahweh ya." ¹⁰Le shafan ba nyongli giri nah yi murung, "Hilkiya malah magula pah nang gibomtenana." Le Shafan bil yi murung ni. ¹¹Gire pagha nga murung ogni atenana le gibomteng le gigilla agh, sahnih dagrah le. ¹²Murung tig Hilkiya malah, Ahikam muna Shafan, Akbor muna Mikaya, Shafan ba nyongli giri, ni Asaiya, guro le kanangiri, ki nah, ¹³"Nworro nke ihli nghan Yahweh, ni ate abayong, ni ate Judah kwa, a temuri atenana le gibomteng ni a woro kum ma. Ate yehlulla magula le Yahweh ni logho a musung a temuri akahyi sungni ni tehshi kiri yang ri atenanana le gibomteng ni ate mama a bil ga kwa a nyonglo a yeh a te musung nga. ¹⁴Nina agh Hilkiya malah, Ahikam, Akbor, Shafan, ni Asaiya wora bin Hulda ma wabkuntumo le Kulli, maleh Shallum muna Tikvah muna Harhas, ba konna te bin tig adagrah (digha a Urushelima a nji bin mapiyo ni a bag ga), le a wab tenana ri. ¹⁵Nah yi yang, "Ga ni Yahweh, Kulli le Israila, nah: 'Nwabih beni tahshi yong binang nga, ¹⁶"Ga ni Yahweh nah: 'Shina, nga zuni juhro a ba le aba digha a yeh, a nji ri ga a nyonglo a gibomteng ni murung Judah woro bil agh. ¹⁷Ate mama a pura a tellang le a pingshina agi susunang bin akuli ma sa, nina agh ate a tig nghan ih bi mpag yehlulla ni agipagna leyang ni kwa a pag ga- nga nina agh a logshina yehlulla lang a muri ba, le ni a logle a lingshi ya.'" ¹⁸Keminiya a bin murung Judah, beni tahshi yong ih bi n'ihli ga Yahweh tol agh, ga ni nga nah yi: "Yahweh, Kulli le Israila wabna ga: 'A muri atenana ni a og ga, ¹⁹ate mama a nongshina kunyahlo njahli, ni ate mama a nongshina muro njahli a dum Yahweh ya, nga a ogni ga a waba a muri ba agh ni a muri abeni ki digha a yeh agh, le ih ka digha bwa nyha a yeh agh le ni nyommoh, le ate mama a sahna dagrah lo le a buah a dum mang nga, myang n'osso ntehshi kirang ro- ga ni pag gi wabna le Yahweh. ²⁰Shina, nga kpaß bo ni akahwo, le aka issah a nkiliya lo a ololo. Njioh ni ki shin juhro ni kwa nga zuni a muri ba agh.'" Nina agh abune tol kuntumo egh nyenni bin murung.

Chapter 23

¹Nina agh murung tutti afa kuntumo abeni kpaɓih afa tenna ni kwa a Judah ni ama Urushelima agh. ²Le murung woro a leh Yahweh, ni abuna le Judah kwa ni afa dɔgna a Urushelima kwa nini, le amalah, afa agkuntumo le Kulli, ni abayong kwa, logha ri makyena kehna ri magula. Le billi a ogho leyang atenana ni kwa a gibomteng le ogrung ni a kum ma leh Yahweh ya. ³Murung tangha ri gbingrah le tig ogrung a dum Yahweh, a kuratye Yahweh ni bol alagbang, agibilla le, ni agigilla le, ni yahli kwa ni minlimi kwa, ate dɔmo ih atenana le ogrung ni a nyonglo a gibonteng ni ya. Nina agh abayong kwa agha ka tangha muri ogrung nghe. ⁴Murung tigna Hilkiya malah magula, malah ni a kushi ya, ni afa lel kunjere ih ɓi a pushi akoro ni kwa a gilla te Baal ni Asherah a bin gushi Yahweh, le ni amama ate agulo ni a ɓakuli ya kwa. Pingshi yang a nzum Urushelima a bang ni bongrong ma Kidron agh le tol tubuh egh kehni Bethel. ⁵Pushi amalah ɓa bil gillang kwa mama amurung le Judah tariyi ya ate pingshi agi susunang a bin gushi gillang ni a lah magula agh le Judah ni abang mama kangni Urushelima agh- abeni pingshi gi susunang bin Baal, bin kara ni shienri ya, ni bin angunjah mafi, ni bin agulo ma ɓakuli. ⁶Pushih angung Asherah a bin gushi Yahweh, kehni nzum Urushelima a bongrong le Kidron le pingshi yang be. Wanghi yang ɓururu le soɓ tubuh egh a yeh nkiliya le afa enna. ⁷Wangha njahli aleh ɓa pag njah ri gillang ni a bin gushi Yahweh ya, ɓa ɓamah mel dagrah ma tahna ate Asherah agh. ⁸Josiya pushi amalah kwa a nzum lah magula le Judah le ɓihyi a bin gushi agillang ɓa amalah egh pingshi gi susunang nghanh nga, logha Geba kena Beyasheba. Wanghi a bin gushi agillang nghe ni a bin ingna bin kunjere le Joshuwa (magula bol lah magula), a nji ma kahtang le kunjere lah magula. ⁹Ko ke amalah le a bin gushi agillang ni a dag yang ih ɓi a pagtumo a bin deshile dahra le Yahweh a Urushelima agh, A lih brodi ni njibongho nyha ri ya agh a ntiri amuna tehyang. ¹⁰Josiya ɓihyi Tofet, mama a bongrong le Ben Hinnom, nina agh ɓwa nyha ka tig muna buna ko muna ngalang le ih ɓi duro a gishe ninga dahra a bin Molek. ¹¹Ponnah apiri ni amurung Judah woro pih kara agh. A yang nghanh nghanh a bangbung a bin ingna bin gushi Yahweh, gyaɓ ni kangna le Nathan-Melek, ɓa pag tumo. Josiya pingshi anyeh gwoh piri le kara. ¹²Murung Josiya ɓihyi adeshile dahra ni a muri kangna ma bikuli le Ahaz agh, mama amurung le Judah woro gil agh, ni adeshile dahri ni Manasseh woro gilla a ɓa lah le bin gushi Yahweh ya. Josiya wanghi yang lushilushi le soɓ yang koh a bongrong le Kidron. ¹³Murung ɓihyi a bin ma gushi agillang ni nji nanje le Urushelima agh, nji gangrah le nkonno le ɓihyina ni Solomon murung Israila woro ɓagha ate Asherah, gi konyong agillang le ɓa Sidon; ate Chemosh, gillang gi kon yong le Mowab; ni ate Molek, gillang gi kon yong le afa Ammon. ¹⁴Wanghi agbingrah tahli ye lushilushi le koriyi njahli angung le Asherah le dɔngshi be ni amuh le abayong ma shinshin. ¹⁵Josiya ɓihyi deshile dahra kwa ni a Bethel agh ni a bin gushi agillang ni Yerobowam muna Nebat (ɓeni tig Israila a pag gimashihra) woro gil agh. Deshiliya pinshina deshile dahra ni a bin gushi agillang le wanghi pil tubu. Pingshina angung le Asherah. ¹⁶Ngha Josiya shini bang be ya, yere ih ankiliya ni a muri dingli ye agh. Tahshi abuna ih a pushiyi amuh ni a yeh ankilaya ye ya; le pingshi yang a muri deshile dahra, mama ɓihyi ya. Ga nghanh a nji ri tenana le Yahweh mama ɓwale Kulli woro waɓ ɓa, ɓwa ɓeni waɓɓa aga kedebang a pag ga. ¹⁷Le nah, "Nkiliya mang ngi shina?" Abuna ni a lah magula egh ya nah, "Nkiliya le ɓwale Kulli ɓeni zu waɓteng a muri aga a pagha a muri deshile dahra a Bethel agh ni goh." ¹⁸Nina agh Josiya nah, "Ndaghi ih digha. Ke ih ɓi ɓwa shishi muh le ya." Nina agh a dagha amuh le, kpaɓ ni amuh le afa agkuntumo le Kulli abeni puro a Samariya agh. ¹⁹Le Josiya meshiyi alah ni kwa a bin gushi agillang ni a lah magula le Samariya, mama amurung le Israila woro gilla, le logshini yehlulla la Yahweh ya. Paghi yang ni yarata pyerra ri ga woro pagha a Bethel agh. ²⁰Tuhngih amalah le bin gushi agillang bwoh kwa a muri deshile dahra le pingshi amuh le bayong a muri. Le nyerre a Urushelima. ²¹Le murung lagha abayong kwa, ki nah, "Mbɔl njibuno duro bin Yahweh Kulli leyang, ninga mama a nyongli ni a gibomteng le ogrung nga." ²²Jah njibuno duro ni pa pagri ya logha ri akara le afa waɓnjuɔ abeni nongmurung a Israila agh, ko a yeh akara le amurung le Israila ni Judah agh kwa. ²³Keminiya a yeh bogho ma lum pure tonpur tahro le murung Josiya agh, njibuno duro ni ya a pagne a Urushelima. ²⁴Deshiliya Josiya pushihna afa ɓangha ni afa pagtumo ni bongho kwa. Deshiliya pushihna agillang, afa pah njiteng ni abongho yiri, ni agi kon yong ni kwa a shina a njeh Judah ni a Urushelima agh, nina agh ate a dɔngshi atenana le gigilla mama a nyonglo a gibomteng ni Hilkiya malah kumo a leh Yahweh ya. ²⁵Kedebang Josiya agh, murung nyha a kum ninga ini ya, ɓeni nyerra bin Yahweh ni yahli kwa, minlimi kwa, ni masso le kwa, ɓeni bil agigilla le Musa kwa agh. Ko murung mafi logho a nzumi ninga ini ya. ²⁶Ningo te kwa agh, Yahweh ni pil nzumi ri yehlulla le ni ki pihn ya, mama ki pihn a muri Judah ate aga kwa Manasseh woro pagha logshih ni yehlulla agh. ²⁷Nina agh Yahweh nah, "Deshiliya nga pushi Judah a kundum mang, ninga mama mpushini Israila agh, le nga ɓug lah magula ni nworɔ ntol agh koh, Urushelima, ni lah mama n'nah, 'Lullang ka digha be.'" ²⁸A temuri agi ma sa ni kon Josiya agh, aga kwa pag ga, ni a nyongli yang a yeh gibomteng le agipagna le amurung Judah agh? ²⁹A yeh akara le ya, Fir'auna Neko, murung Masar woro a pag luwa ni murung le Assiriya a ɓanghamuru Yufiretis. Murung Josiya kehne a

lungri ni Neko a luwa, le Neko wol nlue a Meggido. ³⁰Aguro le Josiya tolli wuhna a yeh nyeh gwoh piri logha Meggido a zuni a Urushelima, le a lingshi a nkiliya le. Le abayong ni njeh egh ya tol Jehoahaz muna Josiya, a dangli, le tighi murung a tuhkushi tehri. ³¹Jehoahaz nga ni bogho woro mwoh pur tahro nga ingni ni a nongmurung nga, le nongmurung shienri tahro a Urushelima. Lulli ngih ih Hamutal; ini muna ma ngalang le Jeremiya ba Libnah. ³²Jehoahaz pagna gimashihra a kundum Yahaweh, ninga ga kwa akahyi woro pag ga. ³³Fir'auna Neko kuri ni nguri tullah a Riblah ni a njeh Hamath, nina agh ate ni ih nongmurung a Urushelima agh. Le Neko tig daggah muri Judah ma talent le azurfa woro tongno ni talent le zinariya mwoh. ³⁴Fir'auna Neko tig Eliyakim muna Josiya a tuhkushi Josiya tehri, le ariyi lullung zu a Jehoiyakim. Keminiya tol Jehoahaz wori a Masar, le Jehoahaz wuh a be. ³⁵Jehoiyakim pih Fir'auna azurfa ni zinariya. Ate ih pag ga Fir'auna ki al agh, Jehoiyakim ag daggah njahli le tigha abuna a pagtumo a tenne a ntiri abayong ni njeh ih bi a pih azurfa ni zinariya billa ri pyeshe ni paghi yang nga. ³⁶Johoyakim nga ni bogho woromwoh pur tongno nga ingni ni a nongmurung nga, le nongna murung bogho lum pur mwoh a Urushelima. Lulli ngih ih Zebidah; ini muna ma ngalang le Pedaiya ma Rumah. ³⁷Jehoiyakim pagna gimashihra a kundum Yahweh, ninga mama akahyi woro pag ga.

Chapter 24

¹A yeh akara le Jehoiyakim agh, Nebukadnezhah kehni Judah luwa; Jehoiyakim pil guro le ha bogho tahro. Le Jehoiyakim pil nzumi le tolmuri ri Nebokadnezhah. ²Yahweh tuttihi yi Jehoiyakim ngure afa ibgiri le afa Babilon, afa Aramiya, afa Mowab, ni afa Ammon; tuttihi yang a muri Judah ate a ke bihi. Ga nga ate dungshi tenana le Yahweh ni woro wabab a nji bin aguro le afa agkuntumo le Kulli. ³Ni njiteng ni a kun Yahweh ni ga pur nghan a muri Judah, a pushi a kundumi, ate agimashihra le Manasseh, ni kwa pag ga, ⁴le deshiliya ni tele nkilli le kunwah ni sovko agh, ate dungshina Urushelima ni nkilli le afa kunwar. Yahweh ni agha ka ponghi tubuh muri ya. ⁵A temuri agi ma sa ni kon Jehoiyakim agh, ni aga kwa pag ga, ni a nyongli yang a yeh gibomteng le agipagna le amurung Judah agh? ⁶Jehoiyakim nongna njahli ni akahi, le Jehoiyashin muni dig murung a tuhkushi. ⁷Murung Masar ni ye kehni yang luwa deshili a nzum njeh le ya, ate murung Babilon wara agha anjeh ni kwa murung Masar ki bol pa agh, logha ri ba fyang le Masar kene ha bangha muru Yuferitis. ⁸Jehoiyashin nga ni bogho lum pure tnpur tahro nga nongni murung nga, nongmurung a Urushelima ma shienri tahro. Lulli ngih ih Nahushta; ini muna ma ngalang le Elnathan ma Urushelima. ⁹Pagna gimashihra a dum Yahweh; Pagna ga kwa tehri pag ga. ¹⁰A kunbang ni aguro le Nebokadnezhah murung Babilon kehni ni Urushelima luwa le kangni lah magula egh ya. ¹¹Nebokadnezhah murung babilon zu a lah magule nga aguro ki kangni ni ya, ¹²le Jehoiyashin murung Judah puro wora bin murung Babilon, ini, ngih, aguro le, amuna murungle, ni afa pagtumo le. Murung Babilon bolli a yeh bogho ma tonpur tahro ma nongmurung le. ¹³Nebokadnezhah tollo a ntiri be agi maonna ni kwa a leh Yahweh ya, ni amama a balahmurung nga. koriyi agi zinariya ni kwa Solomon murung Israil gilla a bin gushi Yahweh lushilushi, ninga pagha ni Yahweh wabab ih pag ni ya. ¹⁴Bol Urushelima kwa wori, amagula le, ni agara luwa le kwa, aguro luwa woro tongno lum lum, ni afa yeri tumo bung ni afa tulgiri kwa. Bwa nyha mwoh dag ga se afa enna ni njeh egh ya. ¹⁵Nebokadnezhah bol Jehoiyashin wori a Babilon, deshili kpabni ngih murung a mahmi, afa pagtumo, ni aheni a gusso a njeh egh ya. Bol yang a Urushelima le pushi yang wori Babilon. ¹⁶Abuna ba luwa, woro tongno lum tonbahri a gogho, ni woro tongno lum le afa yeri tumo bung ni afa tulgiri, a yangha kwa ni masso le a pyerina tahlua- murung Babilon bolla abuna ni zuni a Babilon. ¹⁷Murung Babilon tig Mattaniya, muna ngih teh Jehoiyashin, murung a tuhkushi, le ariyih lulli gori Zedekiya. ¹⁸Zedekiya nga ni bogho woro mwoh pure mwoh nga ingni ni a nongmurung nga; nongna murung bogho lum pur mwoh a Urushelima. Lulli ngih ih Hamutal; ini muna ma ngalang le Jeremia ba Libnah. ¹⁹Pagna ga gimashihra ni ya a dum Yahweh; pagna aga kwa Jehoiyakim pag ga. ²⁰A ri yehlula le Yahweh ni, agipagna ni kwa ni ya pagha a Urushelima ni Judah, ha kunbang ni pushini yang a kundumi ya. Le Zedekiya tolmuri ri murung Babilon.

Chapter 25

¹Gire pagha a yeh bogho ma tonpur ihne le nongmurung le murung Hezekiya, a shienri ma lum, le a yeh kara ma lum, Nebokadnezh murung Babilon zu ni aba tahlua le kwa a muri Urushelima. A damma ki shin Urushelima le kangni kwa a lungro. ²Nina agh a kangnina lah magula egh ha a yeh bogho ma lumpur bahri ma nongmurung le Zedekiya. ³A yeh kara ma tonpur ihne le shienri ma ihne le boghe ya, yahlo mashihra kpah a lah magula egh ate gilih nyha temuri abeni njeh ya. ⁴Le a wam lah magula ye a ingna, le abuna ba wolrung kwa bang ni duh a nji ri njere le kunjere ni ntiring agarrung bahri, nji bin babang nji ngung le murung, ko ke aba Babilon nga kangni lah magula ye. Murung wora nji Arabah. ⁵Keminiya aba luwa le Babilon pir murung Zedekiya le kumi aba kahti le bangha muru Urdu gyaß ni Jeriko. Aba luwa le kwa meshiya ri. ⁶A bol murung le a zuni mo a bin murung Babilon a Riblah, ba a tuhyi njuo nluo agh. A temuri amuna Zedekiya agh, ⁷A tumne yang bwoh a nji. Le a pushih nji, a kuri nguri gitulla tagulla, le a zu nimo a Babilon. ⁸Nibeniya a shienri ma tongno agh, a yeh kara ma tonbahri, mama a yeh bogho ma lum pure tonpur ihne le nongmurung le Nebokadnezh murung Babilon, Nebuzaradan, guro le murung Babilon ni magula le aba lel murung, zu a Urushelima. ⁹Pingshi leh Yahweh, lahmurung le murung, ni alah ni kwa a Urushelima agh; deshiliya alah maßonna ni kwa a lah magula ye ya pingshina yang. ¹⁰A temuri agarrung ni kangni Urushelima agh, aba luwa le Babilon ni kwa a bih magula ba luwa agh juhrina yang. ¹¹A temuri anshile abayong abeni a dagha a lah magula agh, abeni woro pah muyang bin murung Babilon nga ni, ni anshile ni uwo abayong- Nebuzaraden, magula le aba lelmurung, bol yang wori. ¹²Keminiya magula le aba lelmurung dagna aba enna baba a njeh egh ih bi a pagtumo ababang njingung ni ababilli. ¹³A temuri agbingrah ma tagulla ni a lah Yahweh ya, akusung tangha le ni amuri ma tagulla ni a leh Yahweh ya, Aba Babilon wanghina yang kwa njahli bururu le tolla atagulla egh nyenni a Babilon. ¹⁴Ankohri, gipongiri, a bin gyer kashinda, njifete, ni agi pagtumo ma tagulla mama malah ki pagni tumo a bin bangKulli ya- aba Babilon ponna yang wori. ¹⁵Agi pongishe ni akoro mama a gil ni zinariya ni amama a gil ni azurfa agh- magula le aba lel murung ponna yang deshili. ¹⁶Agbingrah bahri ma tagulla, ni a gori ih sallang nga, ni akushi mama Solomon gilla ate baleh Yahweh ni a loge a pyeshi ya agh. ¹⁷Logha bikuli le gbingrah makunduna agh nonnobung lum pure tonpur tahro le ni muri ma tagulla. Logha bikuli le mure ya nonnobung tahro ni, mure nga anyonglo ni bangsa ki pur ndamboh njih ni a gil nyeh gitulla ni kpaß anji rumman nga. Gbingrah mamona agh ini a nyongli ni bangshi ninga makunduna egh. ¹⁸Amagula le aba lel murung tol Seraiya, murung malah, kpaßni Zephaniya, malah ma bahri, ni aba lel kunjere tahro. ¹⁹A ntiri lah magula agh tol ba pagtumo beni tigha muri aba tahlua, ni abuna tongno abeni ki wabih murung gipagna agh, abeni wa uwo a lah magule ya. Deshiliya tolla abeni bin kuro beni ni tumo ma tolla abuna a tumo le ba tahlua, kpaßni abuna abayong ma gushina woro tahro a njeh egh abeni a lah magule ya. ²⁰Le Nebuzaradan, magula le aba lelmurung, tol yang le zuni yang a bin murung Babilon a Riblah. ²¹Murung Babilon wol nluo yang a Riblah ni a njeh Hamath agh. A njinjere nini, Judah dagni njeh le wora njeh guro. ²²Ninga abayong ni wa uwo a njeh Judah agh, abeni Nebukadnezh murung Babilon dag ga, tig Gedaliya muna Ahikam, muna Shafan, a muyang. ²³Nibeniya nga amagula le aba tahlua kwa, a yang ni abuna leyang, ogni ih murung Babilon wara tig Gedaliya magula bol njeh, a wora bin Gedaliya a mizpa. Abuna ni ya a yangni Ishmaila muna Nethaniya, johanen muna Kareyah, Seraiyah muna Tanhumeth ba Netofathi, ni Jaazaniyah muna aba Maakathi- a yang ni abuna leyang. ²⁴Gedaliya kaniyi yang giri ni abuna leyang, le nah yi yang, "Ke ih bi nßang ngobong le aba pagtumo le Babilon nga. Nvigha njeh egh le mpaghi murung Babilon tumo, le ga kwa agh ka gingni yang yarata." ²⁵Keminiya pagha ih nga a yeh shienri ma tonbahri ya, Ishmaila muna Nethaniya muna Elishamani pura a lahmurung nga, zu ni abuna lum le kpar Gedaliya. gedaliya wuh, kpaßni aba Ibrani ni aba Babilon abeni nini a Mizpah agh. ²⁶Le abayong kwa, logha ri ma kyenna kehna ri magula, ni amagula ba luwa le aba tahlua, a logho a woro a masar, ate a bangna ngobong le aba babilon. ²⁷Gire pag giri a nzum kunbang fittong a yeh bogho ma woro mwoh pure lum pure tonbahri mama a bolli Jehoiyashin murung Judah, a shienri ma lum pur bahri, a yeh kara ma woro mwoh pure tonbahri le shienri ye, ini awel-Marduk murung Babilon pushini Jehoiyashin a bin kuro. Ga pag giri a bogho ni Awel-Marduk ingni ni a nongmurung nga. ²⁸Wabna kun maßonna ri ni pih ngungmurung ma gushina ni uwor mami anshile amurung abeni nini a Babilon nga. ²⁹Awel-Marduk pushi dagrah digna bin kuro le Jehoiyashin, le Jehoiyashin lih gilih ni murung bin baba ha nshile usulo le. ³⁰Bollo gilih nga murung ki pih kyari kwa agh ha anshile akara usulo le.

2 Chronicles

Chapter 1

¹Nongmurung le Solomon muna Dauda gulla, le Yahweh Kulli le nga nini, le tighi gulo dudug.²Solomon waftenana ri Israila kwa, a ri amagula le baluwa woro tongno lum ni woro tongno, ni aba wabnjuo, ni amuna murung ni kwa a Israila agh, nah magula leh akawun.³Nina agh Solomon ni kpaba le bayong kwa woro a bin bang Kulli ni a Gibeyon nga, ate gungri bin kpaba le Kulli nga biye, mama Musa guro le Yahweh, gilla a balusung nga.⁴Keminiya Dauda pushi doroshi le Kulli aKiryat Jarim zuni a ba a giya ate gille gungri a Urushalima.⁵A buhro agh, deshile dahra ma gifugna ni Bezalel muna Uri muna Hur gil agh nga biye a dum tahra le Yahweh; Solomon ni kpaba le bayong wora biye.⁶Solomon woro a bin deshile dahra ma gifugna a dum Yahweh, mama a gungri bin kpaba, le pah dahra pingsa woro tongno lum a muri.⁷Kulli pura ri Solomon ni duh egh le nah yi, "Jima! Mang bin puoh?"⁸Solomon nah yi Kulli, "A dumna ogrung ma njiteng magula lo ri Dauda tehrang, ni a tig nang ndig murung a tuhkushi.⁹Nibeniya, Yahweh Kulli, le ih bi ogrung lo ri Dauda tehrang ih pag ri, ate a wara tig nhang murung a muri abayong ni gogho leyong ninga kikkiri le nje agh.¹⁰Nibeniya peng yeriteng ni yerigiri, nina agh ate nga billa abayong ni, ate yang ka tuhyi abayong lo njuo, nga gogho dudug niya?"¹¹Kulli nah yi Solomon, "Ate mama ni a yahlo agh, ate na jim agikunna, kumo, ko gusso, ko ate usulo le abayong ki shibi muro agh, ko usulo ma dig njah ate kanangiro agh, keminiya a wara jim yeriteng ni yerigiri ate muro, ate a gan nongmurung muri abayong lang, muri abeni nwara ntigho murung muyang agh, ini pag ga nga pag agh.¹²Nibeniya nga poh yeriteng ni yerigiri. Deshiya nga poh gikunna, kumo, ni gusso, mama amurung nya a dumo kum ma agh, le nya deshili a nzumo ka kum ma."¹³Nina agh Solomon nyera Urushalima abin bang Kulli ni a Gibeyon agh, a dum tahra bin kpaba; ke nong murung muri Israila.¹⁴Solomon kpaba anyeh gwoh piri ni abuna ba kogpiri, le yang nga ni anyeh gwoh piri 1,400 ni abuna ba kogpiri woro tongno lum lumpur bahri ni tigha alah magula le anyehgwoh piri, ni kanangiri, murung a Urushalima agh.¹⁵Murung tig dana ni gifugna gi ma nangna a Urushalima niga atali, le tig angung ceda gima nangna ninga ngung minyilon ni a njonglong nga.¹⁶A temuri zuni apiri ma Masar ni Kuwe ate Solomon nga, aba mag giri le murung kur yang a Kuwe a ngoshe.¹⁷A kura nyeh gwoh piri a Masar a muri shekel wor tongno topur mwoh ni piri a muri a shekel wor tongno pura muri wor bahri pur lum. Deshiya a ye maghi yang a murung le amurung le aba Hitti ni aba Suriya.

Chapter 2

¹Nibeniya Solomon tigha a bag lah ate luli Yahweh ni bagh lah murung ate dighamuribang le. ²Solomon tigha abuna wor tongno lum lum tonbahri ih bi a tol gitolla, ni abuna wor tongno lum tonbur bahri atol gitola ni abuna wor tongno lum wor ine niga aba kashiyi tali a nkono, wor tongno lum tahro pura muri wor tahro a woro shinyang. ³Solomon tahshi kuntumo ri Hiram, murung Taya, ki nah, "Ninga mama a pagni ni Dauda tehreng nga, a wo tutti a gbagli ngung ceda ih bag lah ih bi digha a yeh, pag nina ni meng. ⁴Shina, myang nga bah lah ate lulli Yahweh Kulli lang, nga tighi ne sa ate muri, te pingshi agima susunang a dumi, ni tig brodi ma dum kundum, ni ate adahra pingsa ma beri ni kapolla, akara usulo le aba Yahuda ni sagha le ashienri, ni a njibunno ni a tollo ate Yahweh Kulli lesung nga. Ngha ke kene, ate Israila. ⁵Lah ni nga bag ga ka dig yiyyag, ate Kulli lesung gulla wor anshile akuli kwa. ⁶Keminiya yang ka gan baghi Kulli lah, ke nga gunja kwa ni bakuli kwa ni ki pyeri ya? Mini yang ke nga baghi lah, sete pingshi dahra a dumi ya? ⁷Nina tuttang bwa beni gan yeri tumo ni gifugna, dana, ndollong, ni gitulla, ni gih mabangna, ni ma shenene ni wulu ma pinna, ni beni yeri sher jah ngung ni kwa agh. Ihka kpaba abuna ba yeri tumo bung abeni ni meng a Yahuda ni Urushalima agh, beni Dauda tehreng zuni ya. ⁸Deshiya tutti nhang ceda, cypres, ni angung algum ma Lebanon, ate nyerina adengla lo yerina koriyi angung a Lebanon. Shina, adengla lang ka dig ni adengla lo, ⁹ate a giliyi nhang angung dudug, ate lah mama myang a muri nga bag agh ka gulo ni magtahbi. ¹⁰Shina, nga pih adengla lo, abuna abeni ka korra angung nga, muh kikaya wor tongno lum wura mwoh le muh bahli, wor tongno lum wura mwoh le bang muru inabi wor tongno lum wura mwoh ni duu murun wor tongno lum wura mwoh." ¹¹Le Hiram, murung Taya, pilla yonglo, tutti Solomon: "Ate Yahweh agna nji abaliye, tigno murung a muyang." ¹²A buhro ye ya, Hiram nah, "Mossoni ni Yahweh, Kulli le aba Israila, beni gil bakuli ni nje, beni pih muna Dauda murung ba yeriteng nga, ni gipahna yeriteng ni yerigiri ya, beni ka baghi Yahweh lah agh ni lahmurung kanangiri ya. ¹³Nibeniya nwara ntutti ba yeri tumo, Hiram-Abi, beni ni gipahna yerigiri ya. ¹⁴Ini muna bamah ni a ntiri amuna ma ngalang le Dan. Tehri ya ba Taya ni. Yerina pag tumo ni gifugna, dana, gifugna ndolong, gitulla, tali ni angung, ni gima bangna, nlenghe ni wulu ma bangna ni linin mabona. Deshiliya yerina giliyi jah ga kwa ma nyonglo ni a giliyi jah gi pagna ni kwa agh. Le ih Kumi bang a ntiri aba yeri tumo gi bung leyong, ni a abeni bin telelah lang Dauda, tehro agh. ¹⁵Le nibeniya, kikaya ni bahli, murun, ni muru njingung, mama telelah lang waftenana muri ya, le ih bi tahshih adenglale bang ni agire. ¹⁶Sa kashiyi angung a Lebanon, angung dudug ninga mama yahlo tol agh. Sa kuriyia sa billi muru sa keniya ni Joppa, le aka poni a kani Urushalima." ¹⁷Solomon bangna abayong ma sa ni kwa a Israila agh, billa ri njinjere ni Dauda, tehri, bangni yang nga. A kum yang a yangha wor tongno lum wor tongno pura muri wor bahri pulum pur tahro ni wor tongno topur mwoh. ¹⁸Tigna wor tongno lum lum tonbahri leyang ihbi a tol agitolla, wor tongno lum lum tonpur tahro ihba kashiyi atahli ankonno, ni wor tongno lum lum tahro ni wor tongno topur mwoh. A dig aba shin tumo ate tig abayong a pagtumo.

Chapter 3

¹Le Solomon logshi ßag leh Yahweh a Urushalima a muri Nkonno Moriya, ba Yahweh pur nghanh ri Dauda tehri agh. Gilliyi ba Dauda woro tigha tebi ya, aßen tangsa wol nji gissoro le Ornan ßa Yebushiya. ²Logshi ßag giri a kara ma ßahri le shienri ma ßahri, a bogho ma ihne ma nongmurung le. ³Nißeniya aga ni pag magte gibagna ngha Solomon pyere ate leh Kulli ya. Ih pag tumo ni jah pyeshi giri ma yahyina ma bung, sabale bun woro tahro, le dahra le bung wura mwoh. ⁴Nonno le kunkangna ni a dung leh ya ngha bung wura mwoh, pyeri ni dahra kangne. logho le bikuli ya bung wura mwoh, le Solomon shengri nji ßa yeh ni gifugna ma ßonna. ⁵Gilliyi ßaye muri kangna bin kpaba ni ngung ma sagshina, mama shengri muri ni gifugna, ni mama shere ari a ngung kha ni anyeh. ⁶Giliyi ngiri leh egh ni atahli maßonna; gifugna ye agh gifugna ma Parvayim ni. ⁷Deshiya shengri ngiri angungangrah, bin wol agissoro, a ngiri kangna, ni akunkangna ni gifugna; sher cherubim a ri ngiri kangna. ⁸ßagna bin ma gerenteng ma wor bang kwa. Nonno le pyerre ni dahra le leh, bung wura mwoh, le dahra le deshiya bung wura mwoh ni. Shengri ngiri ni gifugna maßonna, mama kure kena talen wor tongno topur mwoh. ⁹Dungro gi buhyi giri ngha shekel gifugna wor ßahri pur lum. Shengri logho le bikuli ni gifugna. ¹⁰Gilliyi cheribin ßahri a bin ma gerenteng ni wor bang agh; abuna ma yeri tumo shengri yang ni gifugna. ¹¹Akpatiri cheribin ngha bung wura mwoh a sabah leyang kwa; kpatiri cherib mwoh agh sabah le agh bung tongno ni, dongna ngiri kangne egh, le kpatiri mamona ngha bung tongno, dongna kpatiri cherib mamona. ¹²Kpatiri cherib mamona agh, bung tongno ni, dongna ngiri kangne egh; kpatiri mamona te agh bung tongno ni, ke dog kpatiri cherib ma kunduna. ¹³Akpatiri cheribin agh dahre kena bung wura mwoh. A cheribin egh tangni kushi yang, ni kundum yang ki shin kangna kpaba magula. ¹⁴Sor gikura kung kangna ni gima pinna, gima bangna ni wulu ma bangna, ni linin maßonna, nyongli cheribin amuri. ¹⁵Solomon deshiya gil gibol kangna ßahri, ßeni kwa logho bung wura mwoh pur lum pur tongno, a kundung leh; nboro ni amuri kangne agh logho leyang bung tongno. ¹⁶Gilla anyeh ari gibol kangna le tigyang a muyang; deshiya gilla arumman wor tongno le doyi yang ri anyeh. ¹⁷Tigha a gibol kangna akundung bin ßang Kulli magula le aßa Yahuda, mwoh abung mali, le mamuna bung ma kahtang; gor gibol kangna mali Jakin, ni gibol kangna ma kahtang Boaz.

Chapter 4

¹Buhro muri ya gil deshile dahra ma gifugna; nono le agh bung wura mwoh, dahra le agh bung wura mwoh. Logho le kuli nga bung lum. ²Deshiya gil tuli gitulla ma killulu, bung lum logha kun dingli kena kung dingli. Logho le bikuli ya bung tongno, kangniya bung wura mwoh pur lum. ³Andah nga nhang kangni tule, lum ari bung mwoh, a tigha ari kanda bung mwoh ari tuli akunbang ni a gilli tuli ya. ⁴Ngih nkori magula ni a gori "Salang magula agh" a tighi amuri andah lum pur bahri, tahro ki shin ni ebbeh, tahro ki shin ni makuli, tahro ki shin ni gangrah, le tahro ki shin ni tebang. A tigna "Salang magula" egh a muyang, le ni bung yang kwa nga a ni ba yeh. ⁵"Salang magula" dungro le ninga dahra le bung, le kuni agha a kari, ninga kung minkoro ninga posso giri. "Salang magula" egh nga ki tol muru abang togmuru wur tongno lum tahro. ⁶Deshiya ye gilla abang ate lagha agiri; tig tongno a ni gangrah, tongno a ni ebbeh; aga a pagni tumo dahra pingsa agh ni a lagha a biye. Ngih nkori magula ni a yeri ni "Salang magula agh" amalah ni ki pag tumo ni ate lag giri. ⁷Gilla bin tig kashindah ma gifugna lum nga a gilla billa ri gi wabna ni ate gillih yang nga; tig yang a bin bangKulli magula le aba Yahuda, tongno a bung malih, le tongno a ni kahtang. ⁸Gilla adeshile lum le tigha a bin bangKulli magula le aba Yahuda, tongno a ni malih, ni tongno a ma kahtang. Gilla akoro tumo ma gifugna wur tongno lum. ⁹Buhro muri ya gilla balah le amalah, ni ngih balah magula ni akunkangna ate baleh le shenri angiri kunkangna egh ni gifugna. ¹⁰Tigna abang ni a gorih "Salang magula" agh a ni tebang le bin bangKulli magula le aba Yahuda. ki shin ni gangrah. ¹¹Huram gilla ankori, ni agi pongiri, ni akoro meshiyi muru. Nina agh Huram mal tumo ni pagha ate murung Solomon a leh Kulli ya: ¹²Agilbol kangna bahri, ni a mboro muyang ninga koro nga amuri gibol kangna bahriya, na agivariyina ka vulliyi amboro bahri ninga aminkoro ni amuri a gibol kangna agh. ¹³Gilla arumman wur tongno ihne ate agivariyina bahri: tangsa agung rumman bahri ate agivariyina ka vulliyi amin koro mboro bahri nga muri gibol kangna agh. ¹⁴Deshiya gilla akusung ni akoro tumo ma a tigha muri akusung nghe ya; ¹⁵salang mwoh ni andah lum pur bahri ate yali, ¹⁶deshiya ankori, agi pongiri, agi shuwa nyama, ni anshile agi tumo ni Huram-Abi gilla ashengri ni gifugna ate murung Solomon, ni ate leh Yahweh. ¹⁷Murung wara sob yang a beng le Urdu, a njeh sobbong ni ntiring Sukkot ni Zaretan nga. ¹⁸Nina agh Solomon gilla agi pagtumo gogho; a njiteng nga, ni a gan pyeshi dungri le gifugna agh. ¹⁹Solomon gilliyi na agi gilliya kwa ni a leh Kulli ya, ni deshile dahra gifugna, ni adeshile mama muri ni a tig brodi dahra nhang nga; ²⁰a bin tig akashindah ni akashindah leyang, mama a gilla a tigha a pingsa kun kangna mama tebang nga- a gil yang ni gifugna mabonna; ²¹ni aposso giri, akashindah, ambangso, ma gifugna mabonna. ²²Deshiya agi tig murun kashindah, akoro, shifete, ni gipingshi gima sungsunang kwa agh agilli ni gifugna mabonna. A temuri kunjere ingna a leh ya, akunkangna mayali ni ki ka abin bongho ma gerenteng niwobangha ni a kungkana lah, nga, bin bangkulli magula le aba Yahuda, kwa a gilli ni gifugna.

Chapter 5

¹Kungbang ni Solomon malli gilli leh Yahweh ya, Solomon zunih aga Dauda, tehri, woro tigma ate muri ga agh, kpaɓni gifugna, ni dana, ni agi gilliyina kwa- tig yang a bin tig gikunna ni a leh Kulli ya.²Le Solomon kpaɓa aɓa tenna le aɓa Israila, ni amagula kunvarre, ni amagula kungkala le aɓayong le aɓa Israila, ni Urushalima, aka zuni doroshi ogrung le Yahweh ni a lah magula le Dauda agh, ini pag, Sihiyona.³Abuna le aɓa Israila kwa kpaɓa a dum murung a bin njibuno, mama a shienri ma tombur ɓahri.⁴Aɓa tenna le aɓa Israila kwa zu, le aɓa Lawi tol doroshi ye.⁵A zuni doroshi egh, gungri bin kpaɓa, ni agi ma gerenteng ni a gungri ya. Amalah bibila le Lawi inni zuni agire.⁶Murung Solomon ni kpaɓa le aɓa Israila kwa zu a binmona a dum doroshi, ki ɗahri ni anjuh ni andah ni a logle a bang yang ngha agh.⁷Amalah ishi doroshi ma ogrung le Yahweh a bin ɗigna le, a kangna ma duna le leh, a bin ma gerenteng ni wor bang kwa agh, a tiyali akpatiri cheribin.⁸Ate cheribin egh sahrina akpatiri yang a muri ba doroshi ɗig nghang ngha, le a vulliyi doroshi ni agare ni a tolli ya.⁹Agare ni a toli doroshi ya saba le agh ngha shing kuni a bin ma gerenteng a dum kangna mayali, keminiya ni a shini a dahbeng ngha. A yangha biye zuni ni kyari.¹⁰Gubung nyha a doroshiya se akangda tahli ɓahri ni Musa sobɓah ayali a Horeb agh, kungbangni Yahweh ogrung ni aɓa Israila agh, ngha a puri a njeh Masar agh.¹¹Gire pagha ih ngha amalah puri a bin ma gerenteng ngha. Amalah kwa aɓeni be ya tigna muyang a bin Yahweh, ni a gangshi ri yang a muri koriyo leyang ngha.¹²Deshiya aɓa Levi aɓeni aɓa tuhngya ni ya, a yang ngha kwa, kpaɓni Asaph, Heman, Jeduthun, ni amuna yang, ni amuna ngihyang, mella adagrah ma linen mabonna a woliyi ɗelengkong, ndundwara, ni ngwangntah, le ah tangha a nji tebang le deshile ɗahra. A bihyang ngha amalah ngha nghang 120 ki tong ajemegula¹³Gire pagha ih aɓa tong njemegula ni aɓa tuh ngyah kpaɓ ngyah binmona, ki paghi ni ghi mwoh a og ate ɓongso ni paghi Yahweh makampa. A logshi aghiyang a njemegula ni ɗelengkong, ni nshile agi tuh ngyah, le a ɓongshi Yahweh. A tuh ngyah, "Ate ɓonna, ate ɓol ogrung ha ke kene." Le leh egh, ɓaleh Yahweh, ɗungshi ni nlahgiri.¹⁴Amalah ni gan tangha ate a paghi tumo agh ate nlahgiri, ate gusso le Yahweh ɗungshina ɓaleh.

Chapter 6

¹Le Solomon nah, "Yahweh nah ih digha a ngih pinna, ²keminiya mbagnoh lah ma bonna, ba a digha nghan ha ke kene ya." ³Le murung pilla le moshi kpaba le aba Israila, nghan kpaba le aba Israila kwa tangni ni kushiyang. ⁴Nah, "Ih bongso Yahweh, Kulli le aba Israila, beni nateng ri tehrang Dauda agh, le dungshi ni abih, ki nah, ⁵"Logha ri kara ni mpushini abwalang a njeh Masar agh, ni ntol lah magula a ntiring bibila le aba Israila kwa ba a bag lah nghan nghan, ate ba lullang ka digha nghan be agh. Ken nga tol bwa ka digha munamurung a muri abwalang Israila agh. ⁶Ngho te kwa agh, ntolla Urushalima, ate ih lullang digha be, le ntola Dauda ih bi digha amuri abwa lang Israila. ⁷Nibeniya nghan yahli tehrang Dauda, ih bag lah ate lulli Yahweh, Kulli le aba Israila. ⁸Keminiya Yahweh nahyi Dauda tehrang, 'Ate a tola ayahlo a bag lah ate lullang, a pagne yarata ate deshe a yahlo. ⁹Ngho te kwa agh, a woni a bag nghan leh ya; tukushiya, muno ni, beni mwoh ka pura ngiro agh, ini ka bag leh ate lullang. ¹⁰Yahweh wara dungshi tenana ni woro wab ba, ate nlogna a tukushi tehrang Dauda, ni ndigna muri ngungmurung murung le aba Israila, ninga mama Yahweh tol agh. Mbangna lah ate lulli Yahweh, Kulli le aba Israila. ¹¹Ntigna doroshi egh a be, mama ogrung le Yahweh nghan a yahli agh, nghan pagni abwale aba Israila agh. ¹²Solomon tangha a dum deshile dahra le Yahweh a kundum kpaba le aba Israila kwa, le logshi abih kuli. ¹³Ate gilla bin tangha ma gifugna, nono le bung tongno, dahra le bung tongno, logho le bung tahro. Tighi a ntiring le balah. Tangha muri le gungho njahli a dum kpaba le aba Israila kwa, le logshi abih kuli. ¹⁴Nah, "Yahweh, Kulli le aba Israila, Kulli nyha ninga weh agh akuli agh ko ngunyah agh, beni bol ogrung ni agnjiung ma bonna na denglalo abeni ginya a dumo ni yahlung kwa agh; ¹⁵a weh beni a bol wabba ni Dauda tehrang nghan. Eh, a wabne ni kuno le a dungshine ni buoh, ni kyari ya. ¹⁶Nibeniya, Yahweh, Kulli le aba Israila, pag wabba lo bin tehrang Dauda agh, nghan a nah ni, 'Ni awo shingri kum bwa a njiang ka digha muri ngungmurung murung le aba Israila agh, nghan aminkahwo lel muyang ri ginya a gigilla lang, ninga mama agingni a dumang nghan.' ¹⁷Le nibeniyah, Yahweh, Kulli le aba Israila, de ih tenana lo bi dungso, mama a woro a wabbih denglahlo Dauda agh. ¹⁸Keminiya agiteng agh Kulli logle digni bayong a ngunyah ni? Shina, ngunja kwa ni bakuli kanangiri ya ni gan pyero agh- ni yellang ni ma kangna bangKulli le aba Yahuda ni nworo mbag agh! ¹⁹Ngho kwa agh kukushi gushi jimma le denglahlo ni buah le, Yahweh Kulli lang; tehshi kiro ri buah ni jimma ni denglahlo jimni a dumo agh. ²⁰Ih bi njioh logho ari kangna bangKulli le aba Yahuda ni duh ni bakara, ba a wabba aka tig lullo nghan nghan. Deyi bi a tehshi kiro ri jimma le denglahlo ni jimni ki shin ni ba agh. ²¹Nina agh tehshi kiro ri buah le denglahlo ni mami abwalo aba Israila nghan shi jimma ki shin ni ba agh. Eh, tehshi kiro a ba a digha nghan nghan, abakuliya; le kungbang ni a tehshini kiro agh, tol gimashihra. ²²Ngha bwa paghi bih ba murikala gimashihra agh le a tighi ihbi kaniyigiriya, le nghan zu kaniyi giri a dum deshile dahra lo ni a lah ni ya, ²³tehshi kiro a kuli le a pag giri. Tuhyi adenglahlo njuo, kuhriyi aba gimashihra le a zuni ga pag ga a muri. Dumi ba njiteng njiteng le ni pih pyerra ri gimabonna le. ²⁴Kungbangni abwalo aba Israila aba shibi muyang liniyang ni luwa agh ate a pagnoh gimashihra agh, nghan a nyera bino, wabkun ni lullo, a jimma, le a al nieh a dumo a bin bangKulli le aba Yahudaniya- ²⁵le kukushi teshi kiro a kuli le a tol yi abwalo aba Israila gimashihra leyang; nyen ni yang a njeh ni a pah yang ni a akahyang nghan. ²⁶Ngha bakuli gir agh le murukuli nyha agh ate abayong pagnoh gimashihra- nghan a jimma ki shin ni ba agh, a wabkun ni lullo, le a dag gimashihra leyang nghan a tigni yang ganniya- ²⁷le tehshi kiro akuli le a tol gimashihra le denglahlo ni abwalo aba Israila, nghan a dumi yang njinjere mabonna ni aka bol agh. Tashibang ni muru amuri njehlo nghan a pih abwalo ninga giberreya. ²⁸Tolo yahlo nghan nghan a njeh, ko atolo bin konna nghan nghan, mandiriya ko kukku, akukoro ko angossoh; ko ahnah ih aba shibi muyang wanghina kunjere lah magula leyang, ko ganni nghan nghan ko bin konna- ²⁹le ahnah ih jimma ni buah nghan nghan a ni bin bwa ko a ni bin abwalo aba Israila- beni kwa agh yerina konno egh ni ganni a yahli nghan ih logshini bih ki shin ni bin bangKulli le aba Yahuda ni agh. ³⁰Le tehshi kiro akuli, aba a dignghang agh; tol gimashihra, le a nwah beni kwa agh ari njinjere le; a yerina yahli, ate weh ni weh ni mwoh ni yeri yahli bayong kwa. ³¹Pag ga ate ihbi bangho, ate ihbi a ginya a njinjere lo a akara ni kwa a digni njahli ni a woro a pih akahyang nghan. ³²A temuri abayong masa abeni nyha a ntiri abwalo aba Israila agh, keminiya beni- ate gollo lullo agh, buoh ma dungrina, ni nongbuoh - zu le jimma ki shin lah ni, ³³le kukushi tehshi kiro a kuli, aba a digha nghan nghan, le a pag ga kwa bwa masa ihlu tefi ya, nina agh ate abayong ni kwa a ngunyah agh ka yeri lullo le ka bang ngho, ninga mama abwalo aba Israila pag agh, le ate mama a yere ih lah ni nworo bagh agh a gori ni lullo. ³⁴Golile abwalo kika aluwa ni aba shibi muyang, a ri njinjere mama kwa aka tashi ni yang nghan, le golile a jimmo ki shin ni lah magula ni nghan a woro a tol agh, le ki shin ni lah ni mbagha ate lullo agh. ³⁵Le atehshi kiro akuli a ri jimma leyang, ni bwah leyang, le angni yang riga a al agh. ³⁶Golile a pagho gimashihra-ate bwa nyha nghan ni pag gimashihra agh- golile yahlo ka lulla ri yang le a pah yang a bih aba shibi muyang, nina agh aba shibi muyang pon yang wori le bol yang aguro luwa wori njeh leyang ko bin ma sabna ko gya. ³⁷Le golile yahliyang kashi njere ih a yang nghan njeh ni a pon yang a

wori nga agh, le golile a pontubu ni al nieh abino a njeh guro leyang. golile anah le a wabba, 'Shi pagna gima nangna ni gimashihra. Gipagna lesung shihrina.' ³⁸Golile a nyerra bino ni yahli yang kwa ni bongho leyang kwa a njeh guro leyang, ba akeniyang niga aguro agh, le golile a jimma a shin bang ni njeh leyang, nga a pih akahyang nga, ni ni lah magula ni a woro a tol agh, ni ni lah ni nwara mbagha ate lullo agh. ³⁹Le tehshi kiro akuli, ba a dig nhang nga, ari jimma ni buah leyang, le angniyang ri gi pagha leyang. Toyi abwalo, nga pagho gimashihra agh. ⁴⁰Nibeniya, Kulli lang, njim no, le ihbi njioh ih logho, le a tehshi kiro ri jimmah ni apagha a ba agh. ⁴¹Nibeniya logho, Yahweh Kulli, zu abin usulo lo, weh ni doroshi ma masso ngirung lo. Dagha amalah lo, Yahweh Kulli, a vulliyi ni ashibang lo, le ihbi aba njiteng lo bi pag binmurubang ari borolo. ⁴²Yahweh Kulli, ka pil kundumo ari abeni adahriya a bino agh. Bol kunyahlo agipagna ma ogrung pahmurung ate Dauda, denglahlo."

Chapter 7

¹Niḃeniya nḡha Solomon malli jimmah aḡh, gishe suhlo a kuli zu pingshi agipahna pingsa ni adahra, le gusso le Yahweh ḃungshi ḃa leh. ²Amalah ni gan ingna a leh Yahweh aḡh, ate gusso le ḃungshina ḃaleh. ³Nḡha aḃa Israila kwa shinni gishe suhlo nḡh ni gusso le Yahweh a muri leh ya, le ajuḃ ni kungdumyang njahli ni vul kundum yang njahli a atahli le a gushi ni paghi Yahweh makampah. Anah, "Ate ḃonna, ate ogrung pahmurung le ya nḡha ke kene."⁴Nina aḡh murung ni abayong kwa pah ḃahra bin Yahweh. ⁵Murung Solomon pahna ḃahra ni andah wur tongno lum wura mwoh pur ḃahri ni anjuḃ ni ambul wur tongno lum pura muri wur tongno wura mwoh. Nina aḡh murung ni abayong kwa logshi leh Kulli. ⁶Malah tangha, ḃeni kwa aḡh tangha abin tumo aḃa Lawi ḃeshiya ni aḡi ngwang tuhngiya le Yahweh, mama murung Dauda gilla ate paghi Yahweh makampa a ngyah, "Ate ogrung njiteng le nḡha ke kene." Amalah kwa tohng njeme gula- a dum yang, le Israila kwa tang ni kushiyang.⁷Solomon tigna ntiri ḃalah ni kundum leh Yahweh ya sa. A be ya pahna ḃahra pingsa, ni murun nyama ate gipahna kpaḃmurung, ate deshile ḃahra gifugna ni gil aḡh ni gan tol agipahna pingsa, gipahna njigiri, ni ma murun nyama.⁸Nina aḡh Solomon pag njibuno a kunbang nḡhe ma kara tonḃur ḃahri, ni aḃa Israila kwa, ni bunno kpaḃa magula logha Lebo Hamath kena ḃanghamuru Masar. ⁹A kara ma tonḃur tahro aḡh a pag kpaḃa gushi Kulli, ate logshi deshile ḃahra akara tonḃur ḃahri, ni njibuno ma kara tonḃur ḃahri. ¹⁰A yeh kara ma wura mwoh pur tahro le shinyeri ma tonḃur ḃahri, Solomon maghi abayong shikara a woro a gungri leyang ni binmurubang ni yahlung poshina ate gima ḃonna ni Yahweh woro ḃumi Dauda, Solomon, ni aḃa Israila, aḃwale.¹¹Nina ni Solomon malli leh Yahweh ni leh murung. Ga kwa zu a yahli Solomon ate gil leh Yahweh aḡh ni ḃa leh aḡh, pag nayang kwa Yarata. ¹²Yahweh purari Solomon ni duḡ le nah yi, "N'ogna jimmah lo, ni ntolla ḃa ate murang ningha lah ma ḃahra."¹³Golile ngir ḃakuli nina aḡh murukuli ni nyha aḡh, ko ntigha akukoro ali ḃabang, ko ntashibang ni binkonna a ntiri aḃwalang, ¹⁴le nḡha aḃwalang, aḃeni a gor ni lullang nḡha, ka nongshi muyang, jimmah, al kundumang, le ḃag anjinjere mashihra leyang, nga ogḡo a kuli, nḡha tol gimashihra leyang, ni pih njahli leyang iritenna. ¹⁵Niḃeniya nḡa logshi njiang ni tehshi kirang a ri ajimmah ni azuni aḃa aḡh. ¹⁶Ate niḃeniya ntolla lah ni ntig sa ate lullang ka ḃigha be ke kene. Njiang ni yahlang ka ḃigha be kyari kwa aḡh. ¹⁷A weh te ya, nḡha a ginya a dumamng ninga mama Dauda tehro gingni ya, a wo bil ga kwa nlagno aḡh ni bol agipagna lang ni awaḃḃa lang, ¹⁸le nḡa tig nongmurunglo ni ḃighamuribang lo, ninga mama nwaḃḃa a ogrung lang ni Dauda tehro aḡh, nḡha nah ni, 'Abiḃilalo ni ki shingri nonmurung a Israila aḡh.'¹⁹Keminiya nḡha a pil nzumo aḡh, le a puro a tele gipagna lang ni alagbang lang ni tigha a dumo aḡh, ni nḡha a woro pag giliang ni awo guhwo ḃumyang ²⁰le nḡa uḃ yang a njahli ni nwoḃo pah yang nḡha. Lahni ntigsa ate lullang ni ya, nga pushi nga ḃugko adumang, le nḡa tighi gi waḃ ngulliteng ni gi ollo a ntiri abayong kwa.²¹Ko ke bin ḃangKulli magula le aḃa Yahuda ni ḃor shina niḃeni ni ya, ḃeni kwa ki bola kahri ya, gire ka mag tahḃi le a songshi giri. A ihli bang, 'Pallang ke Yahweh paghi njahli ni lah ni ga?' ²²Anshile ka pillah, 'Ate a pura a tele Yahweh, Kulli leyang, ḃeni pushoi akahyang a nḡh Masar aḡh, le a bolla agiliang ḃaḃa ni gungha dum yang le gushi yang. Ini paghi ke Yahweh zuni juhro ni a muyang.

Chapter 8

¹Zuna kunbang a malla le abogho wura mwoh, a yeh kunbang ni Solomon bagna leh Yahweh ni leh kanangiri ya, ²nga Solomon ye bagna alah ni Hiram woro pih ya, le tigha aba Israila a yeh yang agh. ³Solomon keni luwa Hamath Zobah le lih yang. ⁴Bagna Tadmor a lusung, ni alah magula bin tigha agiri, mama bagha a Hamath agh. ⁵Deshiliya bagna Beth Horon ma bikuli ni Beth Horon ma binjeh, lah magula ni a kangni ni ngahrung, akunjere ni agangrah ngung. ⁶Solomon bagna Baalath ni alah magula bin tigha agile, ni alah magula ate anyeh gwoh ni alah magula ate aba kogpiri le, ni ga kwa dengse ih bagha ka pashi yahli a Urushalima agh, a Lebanon, ni anjeh ni kwa digha muyang agh. ⁷A temuri anshile abayong abeni a dagha a ntiri aba Hittiya, aba Amoriya, aba Perriziya, aba Hiwiya, ni aba Yebushiya, abeni nya a Israila agh, ⁸abibila leyang abeni a dagha a nzumo a njeh agh, abeni aba Israila ni wol nluo yang nga agh- Solomon tig yang aba pag tumo a tenne, mama a yang nga zuni ni kyari ya. ⁹Ningo kwa agh, Solomon ni pilla aba Israila aguro a ari tumo le agh, nina agh, a yangni aba tahlua, amagula luwa le amagula luwa ni amagula nyeh gwoh piri ni aba kogpiri. ¹⁰Abeni ni deshili ini pag murung le amagula ni ki lel aba shintumo abeni digha a mami murung Solomon, wur tongno bahri pura muri wur bahri pur lum leyang ni, abeni digha amuri abayong ni pag tumo agh. ¹¹Solomon pushi muna ma ngalang le Fir'auna a lah magula le Dauda zuni a lah ni bagha ate muri ya, ate nah na, "Digna mahmang ni ki digha a leh Dauda murung Israila agh, ate ba kwa doroshi le Yahweh zu nghan nga, nga gerenteng." ¹²Le Solomon pah dahra pingsa bin Yahweh a muri deshile dahra le ni woro bagha a dum tahra kunkangna agh. ¹³Pahna dahra ninga mama gi nyonglo alla ihbi a pagha kyari kwa agh; pagna yang, billa ri paghe ni a dumo a lagbang le Musa agh, akara usulo le aba Israila, asagha le shinyeri, ni anjibuno ni atigsa nde tahro a bogho ni kwa agh: njibuno brodi ni njibongho nyhariya, njibuno ma akara tonbur bahri tonbur bahri, ni njibuno ma bin digha. ¹⁴Ni bol agi wafna le tehri Dauda agh, Solomon tolla gaba le amalaha ri bin tumo leyang, ni aba Lawi a bin tangha leyang, ate ihbi a bongshi Kulli ni pag tumo a dum amalaha, ninga mama gipagne alli a pagha kyari kwa agh. Deshiya tolla aba lel kunjere ri koriyoh leyang ri kunjere ni kwa agh, ate Dauda, fwa le Kulli, osso lagna ga. ¹⁵Abayongni ni kenghe ri lagha le murung ri amalaha ni aba Lawi a muri ateng ni ya, ko ari a kangna tigha agiri. ¹⁶Atumo ni Solomon tig agh a malla yang kwa, logha ri kara ni a tigni tinna leh Yahweh agh ha kena a malla le. Leh Yahweh ya a mal le. ¹⁷Le Solomon wora Ezion Geber le kena Elath a kunsalang magula, a njeh Edom. ¹⁸Hiram tashihbang ni agissasa muru mama aba pagtumo le ki lamma kanangiri yang, abuna abeni yeri salang magula agh, ni denglahle Solomon a wora Ophir le a tolla be talent 450 le gold le a zuni bin Murung Solomon.

Chapter 9

¹kungbang ni mahmurung Sheba ogni agipagna a muri Solomon nga, zu a Urushalima ate ih mommi ni ihli bang ma konna. Zu ni atangsa le amakushi ni alogha dudug ni gitolla masungsunang, ni agifugna dudug ni atahli maonna. Kungbangni zuni bin Solomon nga, wabih ga kwa yangha ni a yahli ya. ²Solomon piliyi a ihlibang le kwa; gubung nyha konghi Solomon a pilla agh; ihli bang nyha ni pil agh. ³Kungbang ni mahmurung Sheba shinni yeriteng le Solomon ni lahmurung ni bag agh, ⁴ni agilih ni a muri deshile le ya, digna le adenglahle, tumo le a denglahle ni agikura leyang, deshiya na aba pih ginuna ni agikura leyang, ni agipahna pingsa ni pag agh a leh Yahweh ya, ha usulo gittiya. ⁵Nah yi murung, "Njiteng ni, agipagna lo ni n'ogho a njeh lang a muri atenana lo ni njitenna lo. ⁶Ni mpah njiteng ri ga n'og agh sete nzu aba, nibeniya njiang shin ne. Ko kande na awabang a muri gulo le njitenna lo ni kumo lo! A wara agibangna ni n'og agh. ⁷Mosso ni abuna lo ni adenglahlo abeni ki tangha kundumo kungbangni kwa, ate a yangha a og njitennalo. ⁸Mossoni ni Yahweh Kulli lo, beni yahli poshina ro agh, beni tigho a digha murubang le agh, a dig murung ate Yahweh Kulli lo. Ate Kulli lo agna nji aba Israila, ate ihka tig yang ke kene, wara tigho murung a muyang, ate a dum njiteng ma onna!" ⁹Pih murung atalen ma gifugna wur tongno pura muri wura mwoh ni agima sunsunang dudug ni atahli maboriyina. Nisa kum agima sunsunang ninga mama mahmurung Sheba pih Murung Solomon nga. ¹⁰A denglahle Hiram ni adenglahle Solomon, abeni puri gifugna a Ofir agh, deshiya zuni angung algum ni atahli maboriyina. ¹¹Ni angung algum ni, murung gilli a bin ebbeh ma leh Yahweh ni leh, deshiya ni ngwangtah ni njindwara ate aba tuhngya. Nisa ashin ngung niga mama a njeh Yahuda agh. ¹²Murung Solomon pih mahmurung Sheba ga kwa yahli tol agh ni ga kwa ihli bang tebi ya; pahne ga wor mama zuni abin murung nga. Nina agh dag biye nyera a njeh le, ni adenglahle. ¹³Nibeniya dungro agifugna ni zu a bin Solomon a bogho mwoh agh nga talen ma gifugna nga wur togno topur mwoh pura muri wur tahro pure topur mwoh, ¹⁴sa ni gifugna ni aba mag gire ni aba zuni gimagna zuniya. Amurung le aba Arabiya ni amagula bol njahli ni njeh egh zuni ya, deshiya zuni gifugna ni dana abin Solomon. ¹⁵Murung Solomon gil atongho maguliyina wur tongno bahri ma gifugna matulla. Shekel gifugna wur tongno topur mwoh ini wura gil tongho mwoh. ¹⁶Deshiya gilla atongho wur tongno tahro ma gifugna ma tulla. Minas gifugna tahro ini wora tongho mwoh; murung tig yang a lah ni a kobong ma Lebanon agh. ¹⁷Le murung gil ngih ngungmurung murung ma millih njuhra ne a shengri ngiri ni gifugna maonna. ¹⁸Abin ebbe nga nhang topur mwoh ini kika bin ngungmurung murung, ni bin tigkusung ma gifugna ini akpaba ni ngungmurung murung nghe. A nji bi ngungmurung murung nghe bin tig bung nga nhang ni ayim bahri tangha nji ba kwa agh. ¹⁹Ayim lum pur bahri ni tangha ari bin ebbeh, mwoh ajikanda bin ebbeh topur mwoh ngungmurung murung nya nigaleh anjeh murung mabi agh. ²⁰Ga murung Solomon ki nuni giri kwa agh ma gifugna ni, ni agi nugiri ni a lah ni akobong Lebanon agh ma gifugna maonna ni. Nyha mwoh ma dana agh ate dana agh na tolli ni erjung a njah le Solomon agh. ²¹Murung nga ni agissasa muru dudug a salang magula a Tarshish, ni denglahle Hiram. Nde mwoh a bogho tahro agissasa ma Tarshish zuni gifugna, dana, millih njuhra, kpañni atihya ni batturu. ²²Nina agh Murung Solomon uworra amurung ni kwa a ngunjah agh ni agikunna ni njitenna. ²³Amurung ni kwa a ngunjah agh alla kundum Solomon ate a og njitenna le, mama Kulli tigha a yahli ya. ²⁴Abiri ni zu a bini agh zuni dahgha, akoro ma dana ni ma gifugna, agikura, agi luwa, ni agi ma sunsunanag, ni a piri ni apiri nbujeng, bogho ni bogho. ²⁵Solomon nga ni bin tigha apiri ni anyeh gwoh piri wur tongno lum ihne ni aba kogpiri wur tongno lum lum pur bahri, mama tigha alah magula nyeh gwoh piri ya, ni ma kanangiri a Urushalima. ²⁶Nongmurung muri amurung logha banghamuru Yufiretis kenna njeh le aba Filistiya, ni njang Masar. ²⁷Murung nga ni dana a Urushalima, gogho ninga atahli ni njahli ya. Tigna ngung cedar gogho ninga angung gorih a njonlong. ²⁸A zuniyi Solomon apiri a Masar ni anjeh kwa. ²⁹A muri atebaba le Solomon nga, kunduna ni malla le, ni a nyongli yang a Gipagna Nyongile Nathan ba aghkuntumo bin Kulli, a yeh Wabkuntumo le Ahijah ba Shiloni, ni a yeh Njiloro le Iddo ba Shinduna (mama deshili nga ni agi wabna a muri Yerobowam muna Nebat agh)? ³⁰Solomon nong murung a Urushalima a muri aba Israila kwa ma abogho wur bahri. ³¹Wuh nongha njeh ni akahyi le abayong lingshi a lah magula le Dauda tehri. Rehobowam, muni, dig murung a tuhkushi,

Chapter 10

¹Rehobowam wora Shechem, ate Israila kwa ngha ki ka be ate tighi murung. ²Ngha Yerobowam muna Nebat ogni ga agh (ate yangha a Masar, ba bangha vul ri Murung Solomon ngha agh), d' ag Masar nyere. ³Le a tahshibang a gorih, ni Yerobowam ni Israila kwa zu; a nahteng ri Rehobowam le a nah, ⁴"Tehro tigna gitolla lesung dungro. Ngha nina niBeniya, tig tumo ma tenna le tehro ke ih bi kon ngha, le a tig gitolla ma dungrina ni tigha musung ngha ih bi dig honglong, le sa pagho tumo." ⁵Rehobowam nah yi yang, "N'nyera binang a nzum akara tahro." Nina agh abayong woro. ⁶Murung Rehobowam ihli aba gula abeni tangna dum dum Solomon tehri ngha wa uwoni ni uasulo agh; nah, "Ni yellang ni nga wabna nghanh ih bi mpil yi abayong ni?" ⁷A wab tenana ri le nah, "Ngha a dum boro bin abayongni ni poshi yahli yang, le a wabi yang atenana mabonna, le a kunbang ni kwa agh aka digha aguro lo." ⁸Keminiya Rehobowam pura tele gi wabna le aba gula ni a pih ya, le ihli basa adenah abeni gulo leyang mwoh nini ya, abeni tangha dumi ya. ⁹Nah yi yang, "Gi wabna mang nga peng, nina agh ate ih bi pil yi abayong abeni wabtenana rang le nah, 'Ashih sung gitolla ni tehro tigha a musung ngha?'" ¹⁰Basa Adenah ni ki log mwoh ni Rehobowam agh wabih, ki nah, "Pagha ni aka nah ni teng ri abayong abeni waboh ih tehro tigna gitolla leyang dungri ya, keminiya digha a tighi honglong. Ga ni aka wabi yang, 'Muna beng ma kyena nennah uwor bun tehreng. ¹¹NiBeni nina agh, ke tehreng tigne yong gitolla ma dungrina agh, nga buhri gitolla leyang. Tehreng fungshih yong ni batagiri, keminiya nga fungshi yong ni aginyeh.'" ¹²Nina agh Yerobowam ni abayong kwa zu a bin Rehobowam a yeh kara ma tahro, ninga pagha ni murung wabni ya, "N'nyera binang a yeh kara ma tahro." ¹³Murung Rehobowam wab kun mashihra ri yang, pura tele gi wabna le aba gula. ¹⁴Wabna tenana ri yang billa ri gi wabna le basa adenah, ki nah, "Tehreng tigne yong gitolla ma dungrina, keminiya nga buhri. Tehreng fungshi yong ni batagiri, keminiya nga fungshi yong ni aginyeh." ¹⁵Nina agh murung ni teshi kiri ri aayong ngha, ate pilla le gipagna ni Kulli zuni ya ni, ih Yahweh ka dungshi tenana le ni Ahijah ba Shiloniya woro wabah ri Yerobowam muna Nebat. ¹⁶Ngha Israila kwa shinni ih murung ni teshi kiri ri yang ngha agh, abayong pilla le nah, "Gikunna mang shi sung ni a ri Dauda? Shi nyha ni giberre a ri muna Jesse ye! Beni kwa a ntiri yong ngha ih bi woro a gungri le, Israila. NiBeniya shin liyo kanangiro, Dauda." Nina agh Israila kwa nyera a gungri leyang. ¹⁷Keminiya ate aba Israila abeni digha a yeh alah magula le Judah agh, Rehobowam nongna murung muyang. ¹⁸Le Murung Rehobowam tahshi Adoniram, beni a muri aba pagtumo ni a tigha a tenne ya, keminiya aba Israila bug yi ha wuh. Murung Rehobowam bangha ni nyeh gwoh piri wora Urushelima. ¹⁹Nina agh Israila ingna a tol muyang ri leh Dauda ha zuni ni kyari.

Chapter 11

¹Ngha Rehobowam billi bang a Urushelima agh, kpaɓna leh Judah ni Banyamin, 180,000 abuna ni a tahriya abeni aɓa tahluwani, ka wol rung ni Israila , ate nyenni dighamuribang bin Rehobowam. ²Keminiya tenana le Yahweh zu a bin Shemaiah ɓwa le Kulli, ki nah, ³"Nah yi Rehobowam muna Solomon, murung Judah, ni bin Israila kwa ni a Judah ni Banyamin agh, "Yahweh waɓna ga, "Digna ni nga kahni luwa ko pag luwa ri amuna tehyong ngha. Digna ɓeni kwa agh ih ɓi nyera leh, ate ntigna ga ih ɓi pagha.""" Nina agh a ogna tenana le Yahweh le nyere a kenni Yerobowam luwa. ⁵Rehobowam digha a Urushelima le ɓagha alah magula a Judah ate lelmurung. ⁶Bagna Baitalami, Etam, Tekowa, ⁷Beth Zur, Soko, Adullam, ⁸Gath, Mareshah, Ziph, ⁹Adorayim, Lachish, Azekah, ¹⁰Zorah, Aijalon, ni Hebron. Alah magula ma kangnina ni a Judah ni Banyamin agh ni ga. ¹¹Bag giri kangni alah magula le tigha amagula ɓaluwa a yeh yang, ni aba gilihna, murun, ni njingung. ¹²Tigna antongho ni akunwoh a yeh alah magula ye, le tigna yang ni masso. Nina agh Judah ni Banyamin agh mami ni. ¹³Analalah ni aɓa Lawi abeni a Israila kwa wora bini pura kasa njeh leyang kwa. ¹⁴Ate aɓa Lawi dagna anjeh lelgiluwo leyang ni agikunna ate a zu a bin Judah ni Urushelima, ate Yerobowan ni amuni wara piriya yang, nina agh ate ni a wa ye pag ninga amalalah le Yahweh ya. ¹⁵Yerobowam tolle muri amalalah ate abin gushi gillang le ni mbul ni muna ndah gillang ni gil agh. ¹⁶Abayong ni kwa pura akunburi le Israila agh pir kuratah yang, abeni tigna yahli yang ri al Yahweh, Kulli le Israila; a zu a Urushelima ate dāhri Yahweh, Kulli le akah yang. ¹⁷Nina agh a tengshina dighamuribang le Judah le a tig Rehobowam muna Solomon ni masso a yeh abogho tahro, le a ginya a njinjere le Dauda ni Solomon ma abogho tahro. ¹⁸Rehobowam tol yi muri ɓamah: Mahalath, muna ma ngalang le Jerimoth, muna Dauda, ni Abihail, muna ma ngalang le Eliyab, muna Jesse. ¹⁹Bil yi amuna buna: Jewush, Shemariyah, ni Zaham. ²⁰Nzum Mahalath agh, Rehobowam tol Maakah, muna ma ngalang le Absolom, ɓil yi Abijah, Attai, Ziza, ni Shelomit. ²¹Rehobowam agna nji Maakah, muna ma ngalang le Absolom, uwor anshile amahmi kwa ni ansahri lah le (Tolla amenah lum pure tonpur tahro ni ansahri lah woro tahro, le dīg teh amuna buna woromwoh pure tonpur tahro ni amuna ma ngalang woro tahro). ²²Rehobowam tolla Abijah muna ma buna le Maakah ih ɓi dīg murung, magula a ntiri amuna tehri; dengshina ih tighi murung. ²³Rehobowam nongna murung ni yeriteng; meshihyi amuna buna le kwa alah magula ni kangni ya a njeh Judah ni Banyamin agh kwa. Deshiliya pahne yang gilihna dudug ni tighi yang amenah lah dudug.

Chapter 12

¹Le gire pagha, nga nongmurung le Rehobowam tangni ya le yang nga ni masso agh, le pura tele gigilla le Yahweh- ni Israila kwa nini.²Pagna nga a yeh bogho ma tongno le Murung Rehobowam nga, ih Shishak, murung Masar, zu yi Urushelima ni luwa, ate abayong nghe nyha ni njiteng bin Yahweh ya.³Zu ni anyeh gwoh piri woro topur mwoh ni aba kogpiri woro tahro. Aba tahlua ni na a bang yang nga agh pura Masar zu nini: aba Libya, aba Suk, ni aba Kush.⁴Bolla alah magula ni a kangna mami Judah agh le zu a Urushelima.⁵NiBeniya Shemaiyah ba agkuntumo le Kulli zu a bin Rehobowam ni a bin amagula le Judah abeni kpaBa bin mona kena Urushelima ate Shishak agh. Shemaiyah nah yi yang, "Ga ni Yahweh waba: Mpura a tellang, nina agh mpahna yong a bih Shishak."⁶Le amuna murung le Israila ni murung nongshi muyang njahli le nah, "Yahweh nga ni dum njiteng."⁷Ngha Yahweh shinni a nongshina muyang njahli kanangiri yang nga, tenana le Yahweh zu a bin Shemaiyah, ki nah, "A nongshina muyang njahli kanangiri yang. Ni ngi juhri yang nga; nga ashi yang a bin baba, le yehlula lang ni ki suhlo a muri Urushelima agh a nji bih Shishak agh."⁸Nina te kwa agh, aka digha aguro le, ate aka yere ga bollo ih bi a pag nghan tumo ni ri paghi amurung ma njuh ma sa tumo."⁹Nina Shishak, murung Masar zu yi Urushelima ni luwa le pon agikunna ni a leh Yahweh ya, ni agikunna ni a leh murung nga. Pon ga kwa agh wori; deshiliya tolla antongho ma zinariya ni Solomon woro gil agh.¹⁰Murung Rehobowam gilla antongho ma tagulla a tuhkushi yang le pah yang a bih amagula le ba lelbang, abeni ki lel kunjere leh murung nga.¹¹Pag giri ih kunbang ni kwa murung ingni ni a leh Yahweh ya, aba lel kunjere egh ka pon yang; le aka nyen ni yang a kangna le aba lel kunjere.¹²Ngha Rehobowam nongshini muri njahli ya, yehlula le Yahweh shissa muri, nina agh nyha ate juhri kwa agh; ngho te ye gi mabonna baba nga nghan a kumo a Judah.¹³Nina agh Rehobowam tigna nongmurung le kum massa a Urushelima, le nina agh nongna murung. Rehobowam nga ni bogho woro bahri pure mwoh nga ingni ni a nongmurung nga, le nongna murung abogho lum pure tonpur bahri a Urushelima, lah magula ni Yahweh tolo a ntiri akunburi le Israila kwa ate mama ih tig lulli be ya. Lulli ngih ih Naamah ma Ammon.¹⁴Pagna ga gimashihra ni ya, ate ni tig yahli ri al Yahweh ya.¹⁵A temuri a gi ma sa ni kon Rehobowam agh, kunduna ni malle, ni a nyongli yang a nyongli giri le Shemaiyah ba agkuntumo le Kulli ni mami Iddo ba shiduna agh, mama nga deshili ni gi nyonglina le bibilla ni kang pag luwa ntiri Rehobowam ni Yerobowam agh?¹⁶Rehobowam wuh nongni akahyi le a lingshi a lah magula le Dauda; Abijah muni nongmurung a tuhkushi.

Chapter 13

¹A yeh bogho ma lum pure tonpurtahro le Murung Jeroboam agh, Abijah ingna a nongmurung muri Judah.

²Nongna murung bogho tahro a jerusalem; lulli ngih ih Macaiah, muna mangalang le Uriel ma Gibeah. Luwa nga nghan a ntiri Abijah ni Jeroboam. ³Abijah ingna a pag luwa ni aba tahlua ma masso, garaluwa ma tengkurung, 400,000 abuna ma tahriyina. Jeroboam san njang luwa muri ni agara luwa ma tahriyina 800,000.

⁴Abijah tangha a muri Nkonno Zemaraim, mama a dingli njeh Ifraimu agh, le nah, "Nteshi kiri yong rang, Yerobowam ni Israila kwa! ⁵Nyerina ni ih Yahweh Kulli le Israila pahna dighamuribang muri Israila a bin Dauda ni aminkah yi ha ke kene a ari ogrung ma muah dolong? ⁶Ningo kwa agh Yerobowam muna Nebat, guro le Solomon muna Dauda, logho ni tolmuri ri telelah le. ⁷Abuna ma nangna, aeni nyha ni bin tangha a agh, kpaɓ nini. A loghi Rehobowam muna Solomon, nga Rehobowam nga uwoni basa deng ni ngobong a yahli ya, le a tenna ni masso a uwor ri. ⁸Niɓeni nina agh ngilla ri yong nga shibi agni

njeh le Yahwehni a ntiring bih aminkah Dauda agh, ate a wo nga ni aba tahlua ma gogna, ni amuna ndah ma zinariya ni Yerobowam gill ih bi dɔg akuli lo.

⁹Keminiya ni a pushiyi amalah le Yahweh, aminkah Haruna, ni aba Lawi, le a tig amalah ma kanangiro a njinjere ni mwoh ninga mama abayong ma anjeh ma sa ki pag ga? Beni kwa zu a pagtumo le malah, ki dahri demndah ni anjuh tonɓahri, dɔgna malah le aga akuli ni ya agh. ¹⁰Keminiya a te musung nga, Yahweh ni pag Kulli lesung, le ni shi daghi ya. Shi sung nga ni amalah, aminkah Haruna, ki paghi Yahweh tumo, ni aba Lawi, aɓeni a bin tumo leyang nga. ¹¹Beri ni kapolla ni kwa agh a yangha a pingshi gi pahna ni logshi nlelle ma sunsanang a bin Yahweh. Deshiliya a yangha a tangshi brodi ma dum kundum a muri deshile; deshiliya a yangha a gilliyi gi tig kashindah ma zinariya ni kashindah le, ate ih bi a lihni gishe kapolla ni kwa agh, Shi bolla alagbang le Yahweh, Kulli lesung, keminiya ndag ne. ¹²Shina, Kulli nga bin sung, magula lesung, le amalah le nga ni anjemegula a tonghi a muyong. Amuna buna le Israila, ke ih bi mpag luwa ni Yahweh, Kulli le akah yong nga, ate ni nga kum dumposhina agh. ¹³Keminiya Jerobowam gilla ri ka kpar yang a nji nzumo; aba luwa le nga a dum Judah, le kpar bang nghe nga a nzum yang. ¹⁴Nga Judah shinni nzum yang nga, shina, wol rung nghe kpaɓ dum yang ni nzum yang. A buah yi Yahweh, le amalah tong njemegula. ¹⁵Le abuna le Judah mag jollo, le gire pagha Kulli wol Yerobowam ni Israila kwa a dum Abijah ni Judah. ¹⁶Aba Israila ɓangha a dum Judah, le Kulli pahna yang a bih Judah. ¹⁷Abijah ni aba tahlua tuhngi yang bwoh dudug, abuna ma tahriyina le Israila 500,000 ni wuh. ¹⁸A njinjere nini, a gan ni kun aba Israila a kunbang ngho; aba Judah lihna luwa ate a tigna yahli yang ri Yahweh, Kulli le akah yang. ¹⁹Abijah pirra Yerobowam; agna alah magula a bih, Bethel ni aminlah, Jeshanah ni aminleh, ni Efron ni aminleh. ²⁰Yerobowam ni ye kum gulo a yeh akara le Abijah agh; Yahweh wolli le wuh. ²¹Keminiya Abijah buhri ni gulo; tol yi muri amenah lum pur ihne le dɔg teh amuna buna woro mwoh pura muri ɓahri ni amuna ma ngalang lum pure tonɓahri. ²²Nshile aga Abijah pag ga ni paghale, ni atenana le a nyonglina yang a gibomteng nyonglina le Iddo ɓa agkuntwumo le Kulli.

Chapter 14

¹Abijah wujh nongni akahyi, le a lingshi a lah magula le Dauda. Asa, muni ma buna, ig murung a tukushi. A yeh akara le ya bang polla njeh egh ma abogho lum. ²Asa pagna ga gimaonna agh a kundum Yahweh Kulli le, ³ate pushihna a bin adahra ma njeh sa ni a bin gushi gillang. Nyanghina agbingrah tahli ni wanghih angung Asherah. ⁴Lagna Judah ih bi a al Yahweh, Kulli le akahyang, le ih bi a bol gigilla ni alagbang. ⁵Ye tol abin magula ni giloshi nlelle a njali Judah kwa . Njali egh kuna usulo a kubung le. ⁶Bagha a lah a Judah, ate njali egh ololo, nya ni luwa a ntiri a bogho agh, ate Yahweh pane digha dyem. ⁷Ate Asa nahyi Judah, "Le ih bi shi bagha a lah shi kangni yang kwa, na ma shayina, a kun kangna, ni bin usolo; njali egh agh momisungni ate shi nyena bin Yahweh Kulli le sung. Shi alle, nga pasung ololo a njiba kwa agh."Ke bagha ni li dum. ⁸Asa nga na aba kurung ni ki bol togho, ni akunwoh; nga Judah yang nga ni, abuna 300,000, le pura bin Banyamin nga abuna 280,000 abeni tolla atongho ni non antah. Nga kwa ni ya agara aba luwa ni. ⁹Zerah ba kusha loghi yang ni ba kurung 1,000,000 aba luwa, ni nyehgwopiri woro tongno taro, zua a Mareshah. ¹⁰Ke Asa puro ke kumi, ke tig njang luwa yarata a njolong Zephathah a Mareshah. ¹¹Asa bu'ayi Yahweh, Kulli le, le nah, "Yahweh, buwa nya ni galo ka aghni buwa ni nya ni iritena nga tigha a buwa dumi dudug agh. Agni sung, Yahweh Kulli le sung, ate shi tig nji sung aro, ni luloni shi zuni abin abayong ni dudug ni agh. Yahweh, amini Kulli le sung, aka agha ih buwa gangkuno agh. B D d¹²Nina agh Yahweh wol nluo aba Kush a dum Asa ni Judah; aba Kush bangha. ¹³Asa ni aba tahlua nini pir yang ha Gerar. Nina agh aba Kush dudug kpah ha ni ye gan kum masso, ate a juhri na yang kwa a kundum Yahweh ni aba luwa le. Aba luwa ponna agiri dudug wori. ¹⁴Aba luwa girjah aminlah ni kwa kangni Gerar, ate ngo bong le Yahweh zuna a muri aba digna njeh. Aba luwa ponna agiri le aminlah kwa. le giponnna nga bin yang dudug. ¹⁵Deshiliya aba luwa wanghi agungri le abeni ni aguluwo agh; a ponna anjuh ma gogna, ni aloggah, le a nyerra a Urushelima.

Chapter 15

¹Bongho le Kulli zu a bin Azariyah muna Oded. ²Puro ke lungri ni Asa le nah yi, "Teshi kiro rang, Asa, ni Judah ni Banyamin kwa: Yahweh nga bin yong, nga n'nyong nga nini ya. Nga ih n'alli ya, nga kumi; keminiya nga ndaghi ya, ih ka dag yong." ³NiBeniya a kunbang ma nonna, Israila nyha ni Kulli ma njiteng, nyha ni malah ba aliya bayong giri ya, le nyha ni gigilla agh. ⁴Keminiya nga a yeh gana leyang nga a nyera bin Yahweh, Kulli le Israila, le a alli, a kumi. ⁵A yeh akunbang ngho agh ololo nyha ate muri beni puro ko beni ingni ya, ate gangsa nga nghanng dudug a muri aba bigna anjeh egh. ⁶A buhnyi na yang lushlushi, njeh a muri njeh, le lah magula a muri lah magula, ate Kulli gangshina yang ni ajah agana ni kwa agh. ⁷Keminiya tengshirung, le ke n'agha abih yong wuhyi ya, ate tumo leyang nga aka nweh. ⁸Nga Asa ogni atenana ni ya, wabkuntumo le Oded ba agkuntumo le Kulli, tengkurung le pushiyi aminlim gi kon yong a yeh anjeh le Judah ni Banyamin kwa, ni a ntiri alah magula ni a bollo a ntiri dingli njeh Ifraimu agh, le ye bag deshile dahra le Yahweh, mama nga a dum tahrakunjere le leh Yahweh ya. ⁹Kpabna Judah ni Banyamin kwa, ni abeni digni yang nga- abeni pura Ifraimu ni Manassaeh agh, le ye pura Simeyon nga. Ate a pura Israila a zu a bini dudug, nga a shini ih Yahweh Kulli le nga nini ya. ¹⁰Nina agh a kpaba binmona a Urushelima a yeh shienri ma tahro, a yeh bogho ma lumpur tongno ma nongmurung le Asa. ¹¹A dahri Yahweh a kara wo baba le agi ponna ni a zu ni ya: andah woro tongno tonbahri ni anjuh ni ambul woro tongno lum tonbahri. ¹²A ingna a ogrung a al Yahweh, Kulli le akah yang, ni yahli yang kwa ni minlim yang kwa. ¹³A agna ih beni kwa shibi al Yahweh, Kulli le Israila agh, ih bi a wol nlue, ko ke bayong magula ni ko ma kyena, ko babura ko bamah. ¹⁴A kaniyi giri bin Yahweh ni gih yong bororo, ni jollo, le ni aperipinye ni anjeme njuh. ¹⁵Judah kwa pag binmurubang ri kaniyi giri ye, ate a kaniyina giri ni yahli yang kwa, le a alla Kulli ni dengse leyang kwa, le a kumne. Yahweh pahne yang digna ololo kwa kangni yang. ¹⁶Murung Asa ye pushi Maakah, kahyi ma ngalang a digna ngih mahmurung ate gilla minlim gi kon yong, wanghi lushilushi pil kikiri, le pingshi yang a njonglong Kidron Brook. ¹⁷Keminiya a bingushi agillang nga ni a pushi yang a Israila. Ningo te kwa agh, Asa pahna muri kwa a yeh akara le. ¹⁸Zuni a leh Kulli gipahna ma gerenteng le tehri ni gipahna mami ma gerenteng, azurfa ni zinariya ni agi tumo. ¹⁹Luwa nyha wa uwo agh ha abogho woro mwoh pur lum pur tongno le nongmurung le Asa.

Chapter 16

¹A yeh bogho ma woro mwoh pur lum pure topur mwoh le nongmurung le Asa agh, Baasha, murung Israila, pag giri ni mohno ri Judah le bag Ramah, nina agh ate ni ih dag bung ki dagha ko ingna a njeh le Asa, murung le Judah.²Le Asa pushi zinariya ni azurfa ni a kangna tigha agiri a leh Yahweh ya le ni ma leh murung, le tutti bin Ben-Hadad murung Aram, beni digha a Damaska. Nah, ³Le ih vi oggrung digha ntiring meng ni weh, ninga mama ngha nghang a ntiring tehrang ni tehro agh. Shina, ntahshina a bino azurfa ni zinariya. Bun ogrung lo ni Baasha, murung le Judah, nina agh ate ih ka dag nghang."⁴Ben-Hadad teshi kiri ri Murung Asa le tashibang ni amagula le aba luwa le a muri alah magula le Israila. A kenni Ijon, Dan, Abel Maim, ni alah magula le Naftali bin tigh agiri luwa. ⁵Le digha ngha Baasha ogni ga agh, dag te bag Ramah le dag tumo le kasa. ⁶Le Asa murung nghe tol Judah kwa nini. A ponna atahli ni angung ni kwa Baasha bagni Ramah lah magula egh ya. Le murung Asa pagtumo ni agi pagtumo egh bag Geba ni Mizpah.⁷A kunbang nghe ya Hanani ba shinduna wora bin Asa, murung Judah, le nah ya, "Ate a tigna muru ri murung le Aram, le ni tig muru bin Yahweh Kulli lo agh, aba luwa le murung le Aram bangna a boh. ⁸Ih aba Kush ni aba Libiya nyha ni aba luwa dudug agh, ni anye-gwoh piri dudug ni aba kogpiri ya? Ngho te kwa agh, ate a tigna muru bin Yahweh, pahno lih luwa a muyang.⁹Ate njih Yahweh ngha ki shin ba kwa agh a ngunjah kwa, nina agh ate ih dum masso le a temuri abeni yahli yang kwa ngha a tigha ri ya. Keminiya a pagna gima nangna a tenana ni. Logni nibeni wor agh, nga kum luwa." ¹⁰Le Asa pag yehlulla ri ba shindune; bughi bin kuro, ate bungshina ni yehlulla a muri tenana ni. A kunbang ni mwoh agh, Asa gangshina abayong baba.¹¹Shina, agipagna le Asa, logha ri ma kunduna kena ri ma nzumo, shina, a nyonglina yang a gibomteng le amurung le Judah ni Israila. ¹²A yeh bogho ma woro mwoh pur lum pure tonpur ihne le nongmurung le ya, Asa bolla ni bin konna a kushi, ko ke binkonna le ya mashihra ni, ni al angna a bin Yahweh ya, keminiya a bin aba pah iritenna.¹³Nina agh Asa wuh nongni akahyi, wuh a yeh bogho ma woro bahri puri muri mwoh le nongmurung le. ¹⁴A lingshine a nkilliya le, mama tummo ate kanangiri a lah magula le Dauda agh. A nongshi muri deshile ni a sobih murun ki dum susunang ni ajah agi shih shisa ni aba yeri kpaß murun ma susunang gil agh. Le a gil ngih gishe ate gushi.

Chapter 17

¹Jehoshaphat muna Asa nongna murung a tuhkushi tehri. Jehoshaphat tengshina kanangiri a muri Israel. ²Tigna aba tahlwa a yeh alahmagula le judah kwa, ni tig ngure aba tahlwa a njeh Judah ni alahmagula le Ephraim, mama tehri Asa woro bol agh. ³Yahweh nga ni Jehoshaphat ate gingna a anjere ma kunduna le tehri David, ni al Baal agh. ⁴Nghoteya, tigna yahli ri Kulli le tehri, ni ginya a ri alagbang le, nyha nji ri agipagna le Israel agh. ⁵Nina agh Yahweh tigna nongmurung a bih; Judah kwa zunih yi Jehoshaphat gusso. Kumna kumo ni gusso dudug. ⁶Pahna yahli a njere le Yahweh. ⁷Deshiliya wanghina a bin gushi agillang ni angung Asherah a Judah. ⁸A yeh bogho ma tahro le nongmurung le ya, tutti amagula le- Ben Hail, Obadiah, Zechariah, Nethanel, ni Micaiah, ih bi ah alliyi bayong giri a ah lahmagula le Judah, ⁹ni yang nga aba Levi: Shemaiah, Nethaniah, Zebadiah, Asahel, Shemiramoth, Jehonathan, Adonijah, Tobijah, ni Tob-Adonijah; ni yang nga amalah - Elishama ni Jehoram. ¹⁰Ah alliyi bayong giri a Judah, ate ah yangha ni gibomteng le gigilla le Yahweh bih yang. Ah ginya antiri alah magula le Judah kwa ni alliyi giri a ntiri abayong. ¹¹Ngo bong le Yahweh kpah muri adighamuribang le anjeh ni kangni Judah agh, nina agh ni ah pag luwa ni jehoshaphat agh. ¹²Aba Philistine baba zuni yi Jehoshaphat pahbung, ni silva ate gushi. Aba Arab osso zunani agiluwo, anjuh 7,700, ni ambul 7,700. ¹³Jehoshaphat pilla digni gullo dudug. Bagna alahmagula ma kangnina ni alahmagula ma tigha agiri a Judah, ¹⁴Pahna agitumo dudug a yeh alah magula le Judah, ni agara aba tahlwa- a Jerusalem. ¹⁵Akoriyo yo nga nhang a bangha a nji ri lulli leh atehyang: Logha Judah, amagula luwa le aworotongno lum; Adnah magula luwa, agara luwa ni nini ya 300,000; ¹⁶ki kpah tye ya Jehohanan magula luwa nga ni abuna 280,000; ¹⁷kpah nhang tye ya Amasiah muna Zikri, beni pahmuri ka pag yi Yahweh tumo agh; le nini ya agara luwa 200,000. ¹⁸logha Benjamin agh: Eliada gara baluwa, le nini ya abeni ponna antah ni antongho agh 200,000; ¹⁹ki kpah nhang tye ya Jehozabad, le nini ya abeni gilla ri yang te luwa agh 180,000. ²⁰Abeni ni pag yi murung tumo, sa ni abeni murung ttigha a ntiri alah magula ma kangnina a judah kwa agh.

Chapter 18

¹Niḃeniya Jehoshaphat nga ni gi kumo magula ni gusso; kpaḃ muri ri Ahab a nji tig ḃwa a ḃaleh ih tig muna Ahab lah. ²A nzum abogho dudug agh, wora bin Ahab a Samariya. Ahab wolla anjuh ni andah dudug a temuri ni abayong ni nini ya. Ahab nuhna muri ih ḃi angni kehni luwa a Ramoth Gilead. ³Ahab murung le Israel nah yi Jehoshaphat, murung le Judah, "Aka kah ni meng a Ramoth Gilead?" Jehoshaphat pil yi, "Myang ni nga weh, le abayong lang nga ah yangha ninga abayong lo. Sa kah ni weh a luwa." ⁴Jehoshaphat nah yi murung le Israel, "Al agha le Yahweh a muri gi alla lo." ⁵Le murung Israel kpaḃa aḃa waḃkun tumo kwa binmona, worotongno ihne, le nah yi yang, "Ih ḃi shi kenna Ramoth Gilead ni luwa, ko oh o?" Ah nah, "Kehni luwa, ate Kulli ka peh a bih murung." ⁶Keminiya Jehoshaphat nah, "Ih ḃa agkuntumo le Yahweh nyha nghanḃa deshili a ba agh, ḃeni sa ihli gi waḃna agh?" ⁷Murung le Israel nah yi Jehoshaphat, "Bwa nga nghanḃa uwo mwoh ḃeni sa ihli gi waḃna le Yahweh ya, Micaiah muna Imlah, keminiya nshibine ate ih nyha pa ih waḃkuntumo maḃonna a rang nga, keminiya kunbang ni kwa agh gimashihra." Jehoshaphat nah, "Ke ih ḃi murung waḃ ga agh." ⁸Le murung Israel gor ḃa pagtumo le nah, "Kahra a zuni Micaiah muna Imlah." ⁹Niḃeniya Ahab murung le Israel ni Jehoshaphat murung le Judah nga ḃigha muri ngungmurung murung, mella adagrah murung leyang, a tangsa a kunjere ingna a Samaria, ni aḃa waḃkutumo ki waḃkuntumo a dum yang. ¹⁰Zedekiah muna Kenaanah gil yi muri njeme ma ndolong le nah, "Yahweh waḃna ga: Ni aga ni aka piriya ni aḃa Aram ha sete a wol nluo yang kwa." ¹¹Aḃa agkuntumo egh waḃna kuntumo mwoh ki nah, "Kehni luwa Ramoth Gilead le a lih, ate yahweh wara peh a bih murung." ¹²Ba kuntumo ye ni wora gor Micaiah agh nah yi, "Shina, atenana le aḃa agkuntumo nga mwoh a pah dumposhina bi murung. Ih ḃi tenana lo wor mwoh ni mami yang, ni waḃteng ma dumposhina." ¹³Micaiah pilla, "Ni ḃigna le Yahweh kwa, ga Kulli waḃah ini nga waḃah." ¹⁴Ngha zuni bin murung nga, murung nah yi, "Micaiah, ih ḃi shi kenna Ramoth Gilead ni luwa, ko oh o?" Micaiah pil yi, "Kehni luwa le a lih! Ate aka lih luwa magula." ¹⁵Le murung nah yi, "Kusung shyang ni nga alla ih ḃi a kaniya nghanḃa giri ni a wo waḃang guḃung nga keminiya njiteng ni lulli yahweh?" ¹⁶Nina agh Micaiah nah, "Nshinna Israel kwa meshiya muri ankonno, ninga anjuh ni nyha ni lelgiri ya agh, le Yahweh nah, 'Amama agh ah nyha ni lelgiri ya. Ih ḃi ḃeni kwa agh ih wora leh a ololo.'" ¹⁷Nina agh murung le Israel nah yi Jehoshaphat, "Ni nwaḃoh ih ni ih waḃkuntumo maḃonna a murang, keminiya se tehgula agh?" ¹⁸Le Micaiah nah, "Ngha nina agh ḃeni kwa a ntiri yong nga ih ḃi og tenana le Yahweh: Nshina Yahweh ḃigha muri ngungmurung-murung le, ni aḃa luwa ma ḃakuli nga ki tangha bih malih ni ma kahtang." ¹⁹Yahweh nah, "Yang ka sor Ahab, murung le Israel, nina agh ate ih ka woro le ih wuh a Ramoth Gilead?" Mwoh nah mama ni mamona nah mamomo wo. ²⁰Le bongho pura dum ni tangha dum Yahweh le nah, 'Nga sorri.' Yahweh ihli ih ni yellang?' ²¹Bonghe pilla, 'Nga woro le nga pil bongho ma yiri a kun aḃa agkuntumo le kwa.' Yahweh pily yi, 'Aka sorri ni nuh muri. Woro le a pag nina.' ²²Niḃeniya shina, Yahweh tigna bongho ma yiri a kun aḃa agkuntumo lo, le Yahweh waḃna tehgulla a muro." ²³Le Zedekiah muna Kenaanah, logho wol Micaiah a kiri le nah, "Njere ma yeni Bongho le Yahweh bollo ḃag nang ke waḃtenana ro?" ²⁴Micaiah nah, "Nshina, nga yere a karawo, nga mḃangha n'ingna a kangna ntiri ate vullo agh." ²⁵Murung le Israel nah yi ḃaḃa le adenglah le, "ḃigna nga bol Micaiah ni tolli kehni Amon, magula bol lah magule, ni bin Joash, munang." ²⁶Nga nah yi, 'Murung nah: Ntig ḃeni a kurro ni pih brodi ni muru fitong, sete nyere kukotro.'" ²⁷Le Micaiah nah, "Ngha a nyere kukotro agh, le Yahweh ni waḃtenana a rang nga." le ḃuhri nah, "Ntेशikiri yong ri ga, a yong abayong kwa." ²⁸Nina agh Ahab, murung le Israel, ni Jehoshaphat, murung Judah wora luwa ni Ramoth Gilead. ²⁹Murung le Israel nah yi Jehoshaphat, "Nga songri muri kanangirang ni woro kun luwa, keminiya mel dagrah murung lo." Nina agh ate murung le Israel ka songri muri ni woro a kunluwa. ³⁰Niḃeniya murung le Aram wara tigha amagula luwa le anyeh- gwoh piri, ki nah, "Ke ih ḃi nwolrung ni makyena ko magula agh, keminiya ni murung le Israel mwoh." ³¹Gire pag giri nga amagula le aḃa nyeh gwoh piri shinni Jehoshaphat agh ah nah, "Murung le Israel ni ga." Ah nyere a wolnluo, keminiya Jehoshaphat mag jollo, le Yahweh angni ne. Kulli pil yang a woro. ³²Gire pag giri ih nga amagula le aḃa nyeh gwoh piri shinni ih murung le Israel ni ya agh, a ḃag te piri. ³³Keminiya ḃwa nga nontah le, ni tah murung le Israel a ntiring le adoggho gibura le. Le Ahab nah yi ḃa kog nyeh- gwoh piri le, "Pilla le a tollang a pussang a kun luwa, ate a tigna nghanḃa pinye mashihra." ³⁴Luwa ye tenna kare, le a enghina murung le Israel a nyeh gwoh piri le ki shin aḃa Aram ha kapolla. A kunbang ni kara ki ingni ni ya, wuh.

Chapter 19

¹Jehoshaphat murung le Judah nyera leh a Jerusalem kukotro. ²Le Jehu muna Hanani, ba shinduna, puro ki lungri ni mo le nah yi Murung Jehoshaphat, "Aka digha angni abayong mashira le? Aka woro agnji abeni ki shibi Yahweh ya? Ate gipagnani ni, yehlulla le Yahweh ka suhlo a muro. ³Ningoh te ya, agi maonna nga nghan a kuma ro, nina agh a pushina angung Asherah a njeh ye, ni tig yahlo ri al Kulli." ⁴Jehoshaphat digha a Jerusalem; ye wor d'eshili abin aba Beersheba zu a dinglih lah le Ephraim ni nyeshiyang a bin Yahweh, Kulli le atehyang. ⁵Tigna aba wabnjuoh a njeh alah magula Judah, lah magula ni lahmagula. ⁶Nayi aba wabzo indenshi ga nga paka agh, ate bwani nga wabbi nzowa, Yahweh ni; yangha abinno akunbani a wabninzowa. ⁷Ngho a le, ibi ngobong le Yahweh ibi d'gha ari yong. Ih bi nlel muyong nga nga wabnjuoh agh, ate gimashihra nyha ari Yahweh Kulli lesung, ko agnjiung nyha ko ag pahbung nga." ⁸Buhro muri ya, Yehoshafat tola aba Lawi baba ni amalah tigha a Urushelima, le ababa le amagula le aba lah le Israila, ate pagtumo tuhnjuo le Yahweh, ni a tekushi mohno. A digha a Urushelima. ⁹Lag yang, ki nah, "Digna nga gushi Yahweh ni ngobong, ni njiteng, ni yahli yong kwa. ¹⁰Kunbang ni kwa mohno puri bin amuna tehyong abeni digha alah magula agh zuni bin yong nga, ko nga a muri sobnkilli, a muri gigilla ni lagbang ko gibilla, digna nga lagyang, nina agh ke a digni tengshihra a dum Yahweh, ko yehlulla ih zu a nji bin yong ni nji bin amuna ngih yong. Ngha mpag ga agh, ni nga dig ni tengshira agh. ¹¹Shina, Amariyah murung malah nga muyong a yeh atenana le Yahweh kwa. Zebadiyah muna Ishmail, magula le baleh Judah, ini a muri aga kwa kon murung nga. D'eshiliya, aba Lawi ni pagha aba paghi yong tumo. Ntengshi ri yong ni bil agi wabna, le ih Yahweh ih bi bil li abayong ma bonna."

Chapter 20

¹Gire pagha a nzum ga, ih aba Mowab ni Ammon, ni ababa le aba Meyun zu a muri Jehoshafat ni luwa. ²Le ababa ni zu agh wabih Jehoshafat, ki nah, "Ngih gogho buno ni pura nzum Nluo Sallang magula, ni Edom agh nga ki zu wo ni luwa. Shina, a yangha a Hazezon Tamar," mama a, En Gedi. ³Ngobong bol Jehoshaphat le tig muri ih ka jim Yahweh. Waba a njeh Judah kwa a gonno. ⁴Judah kpaaba bin mona te jim Yahweh; a pura alah magula le Judah kwa a zu ate a jim Yahweh. ⁵Jehoshaphat tangha a kpaaba le Judah ni Urushelima, a leh Yahweh, a dum balah mapiyo. ⁶Nah, "Yahweh, Kulli le akahsung, awo ni Kulli ni a kuli ya? Awo ni murung muri adighamuribang le anjeh ya? Gulo ni masso nga a boh, nina agh bwa nyha gan tangha dumo agh. ⁷Kulli lesung, ni a piriya aba digna a njehni a dum abayong lo Israila, le a peh ha ke kene bin aminkah Ibrahim agh? ⁸A digna a yeh le a bagnoh bin ma gerenteng a yeh ate lullo, ki nah, ⁹Ngha gimashihra zu a musung- garabwoh, tuhnjuo, binkonna, ko yahlo- sa tangha a dum lah ni, ni a dumo (ate lullo nga a lah ni), le sa bua wo a gana lesung, le aka ogsung le a ashi sung nga. ¹⁰Shina nibeni, aba Ammon nga, Mowab, ni Nkonno Seyir mama ni a dag Israila ingna nga a puri njeh Masar agh; nina agh, Israila pilla dag yang le ni wol yang nga. ¹¹Shin pagha ni a nwahni sung nga; a yangha a zu a piriya sung a njeh lo ni a pahsung gibere ya. ¹²Kulli lesung, ni awo wabi yang njuo agh? Ate shi nyha ni gulo ni sa tangni ni aba luwa magula ni ki zu a musung ni ya. Ni shi yeri ga sa pag ga, keminiya njih sung nga a ro." ¹³Judah kwa tangha a dum Yahweh, ni ama kyenina, amenah, ni amunah. ¹⁴Le a ntiring kpaaba agh bongho le Yahweh suhlo a muri Jahaziyel, muna Zechariya, muna Beniyah, muna Jeiyel, Muna Mattaniyah, ba Lawi ni minkah Asaph. ¹⁵Jahaziyel nah, "Ntेशi kiri yong, Judah kwa ni aba digna a Urushelima, ni Murung Jehoshafat. Ga ni Yahweh ki wabih yong, 'Ke nbang ngobong; ke ih bi ngiri yong wuh ate gogho le ba luwa ni ya, ate luwa egh ya mami yong ni ya keminiya mami Kulli. ¹⁶Digna nga pur luwa a muyang kaberi. Nshina, a yangha a zu a nji njinjere ba njonglong le Ziz. Nga kum yang a malla le ba njonglong nghe, kedebang balusung le Jeruyel. ¹⁷Ni nga wolrung a luwa ni ya. Ntanga bin tangha leyang, ntang shik, le nga shin assa le Yahweh muyong, Judah ni Urushelima. Ke ih bi nbang ngobong ko ngiri yong wuh agh. Mpur yi yang kaberi, ate Yahweh nga bi yong." ¹⁸Jehoshafat gungha njahli muri ni kundumi a njahli. Judah kwa ni aba digna Urushelima gungha njahli a dum Yahweh, gushi. ¹⁹Aba Lawi, abeni aminkah Kohatiya ni aba Kora, logho tangha bongshi Yahweh, Kulli le Israila, ni gih yong bororo. ²⁰Niberiya a logho le a woro a balusung le Tekowa. Nga a wori ya, Jehoshafat tangha le nah, "Ntेशi kiri yong rang, Judah, ni aba digna a Urushelima! Ntig yahli yong bin Yahweh Kulli leyang, le nga kum angna. Ntig yahli yong aba agkuntumo le, le nga gani." ²¹Nzumo ni nahni teng ri abayong nga, tariya abeni ka tuhyi Yahweh nyah ni bongshi ate agi magula maonna le nga a yang nga a a dum aba tahlua ye ya, ki nah, "Mpag makampa bin Yahweh, ate ogrung ma njiteng le ya digna ha ke kene." ²²Ngha a ingni ni a tuhngyah ni a bongso agh, Yahweh tigha abuna a lusung ih bi a nong aba Ammon, Mowab, ni Nkonno Seyir, abeni ki zu yi Judah agh. A ganna yang ni luwa. ²³Ate aba Ammon ni Mowab logna ka pag luwa ni aba digna a Nkonno Seyir, ate a wol nluo yang kwa ni juhri yang. Nga a malli ni aba digha Nkonno Seyir ya, a yangha kwa a angna a ri wolla a ri yang. ²⁴Ngha Judah zuni ba ki shin balusung nga, a shingbang ate aba luwa. Shina, a wuhna, a nongha njahli; mwoh nyha ab ba. ²⁵Ngha Jehoshafat ni abayong le zuni a tol gi ponna a bin yang nga, a zu kumo agiri dudug, agi mella, ni agi tumo maonna, mama a ponghih kanangiri yang nga, uwor ga a gan tol agh. Tolla yang akara tahro a tolla agi ponna, ate dudug leyang nga nhang. ²⁶A kara ma ihne ya a kpaaba a ba njonglong le Berakah. A bongshi Yahweh a be, nina agh lulli be ih "Ba njonglong Berakah" ha zu ni kyari. ²⁷Le a nyerre, ba Judah ni kwa agh ni Urushelima, le Jehoshafat agna duna, ka wor deshili a Urushelima ni binmurubang, ate Yahweh tigna yang a pag binmurubang muri aba shibi muyang. ²⁸A zu a Urushelima ni a ba leh Yahweh ni amolo ni ngwangtah ni anjeme gula. ²⁹Ngobong le Yahweh nga a muri adighamuribang le njeh ye nga a ogni ih Yahweh pagna luwa ni aba shibi muri Israila agh. ³⁰Nina agh bang polo a njeh le Jehoshafat, ate Kulli le pahne ololo kwa kangni. ³¹Jehoshafat nongna murung muri Judah: Yangha ni bogho woromwoh pur lum pur tongno nga ingni ni a nongmurung nga, le nongna murung a Urushelima ma abogho woromwoh pur tongno. Lulli ngih ih Azubah, muna ma ngalang le Shilhi. ³²Gingna a njinjere le Asa, tehri; ni ken nga ri yang nga; pagna ga gimabonna ni ya a kundum Yahweh. ³³Ningo te kwa agh, ni a pqushiya a bin gushi gillang nga. Abayong ni pah yahli yang a bin Kulli le akahyang nga. ³⁴A temuri agi ma sa ni kon Jehoshafat agh, ma kunduna ni ma malla le, shina, a nyonglina yang a gipagna dura le Jehu muna Hanani, mama a nyonglo a gibomteng le amurung le Israila agh. ³⁵A nzum ga agh Jehoshafat, murung le Judah kpaabmuri ni Ahaziyah, murung le Israila, beni pagna gimashihra dudug agh. ³⁶Kpaabmuri nini ate bagha agisassa muru ni ka kah a Tarshish agh. A bagha agisassa muru egh a Eziyon Geber. ³⁷Le Eliyazah muna Dodavahu le Maeshah, pahkuntumo le Kulli a muri Jehoshafat; nah, "Ate a kpaabna muro ni Ahaziyah, Yahweh bihiyina atumo lo." Agisassa muru ye wangha nina agh ni a gan kena Tarshish agh.

Chapter 21

¹Jehoshafat wuh nongni akahyi le a lingshi ni yang a lah magula le Dauda; Jehoram, muni, dig murung a tuhkushi. ²Jehoram nga ni amuna tehrung, amuna Jehoshafat: Azariyah, Jehiyal, Zechariya, Azariyahu, Mikail, ni Shepatiyah. Abeni kwa ni ya amuna buna le Jehoshafat, murung le Israila ni. ³Tehyang pahne yang agipahna dudug ma azurfa, zinariyah, ni agi baba maonna, beshiliya kangnina alah magula a Judah, keminiya pah njeh egh a bin Jehoram. ⁴Nibeniya nga Jehoram logni muri njeh le tehri ya le tigna a tenne ini murung nga, wol nluo amuna ngih kwa ni garabwoh, dshili ni anshile amagula le Israila shisa. ⁵Jehoram nga ni bogho woromwoh pure lum pur bahri nga ingni ni a nongmurung nga, nongna murung bogho tonpur tahro a Urushelima. ⁶Gingna a anjinjere le amurung le Israila, ninga mama baleh Ahab ki pag ga, ate mahmi nga nhang muna ma ngalang le Ahab, le pagna gimashihra a kundum Yahweh. ⁷Ngho te kwa agh, Yahweh ni tollo ih ka juhri baleh Dauda agh, ate ogrung ni woro tigha ni Dauda agh; wara ogri ih a kunbang ni kwa agh ih pah poshibang a bini ni aminkah yi. ⁸A yeh akara le Jehoram agh, Edom tolmuri ri bollo le Judah, le tig murung a muyang kanangiri yang. ⁹Le Jehoram duro ni amagula le ba luwa ni anyegwoh piri le kwa. Ni duh ni logni le pag luwa ni aba Edom abeni kangni ini ni amagula nyegwoh piri. ¹⁰Nina agh digna a tolmurung ri bollo le Judah ha zuni ni kyari. Libnah dshiliya a kunbang ni mwoh agh osso tolmuri ri bollo le, ate Jehoram dagna Yahweh, Kulli le akahyang. ¹¹A buhro agh, Jehoram bagna a bin gushi agillang dsgili a yeh ankonno le Judah le tigha aba digna Urushelima dig ninga aba pag njah, le billa ni Judah boshi. ¹²Kuntumo nyonglina pura bin ba agkuntumo Elijah zu a bin Jehoram, ki nah, "Ga ni Yahweh wabah, Kulli le Dauda, kah wo, nah: Ate ni a gingna a njinjere le Jehoshafat, tehro, ko a njinjere Asa, murung le Judah- agh, ¹³keminiya a gingna a anjinjere le amurung le Israila, le a tigna Judah ni aba digna Urushelima pag giri ninga ba pag njah, ninga mama baleh Ahab pag ga- le dshiliya ate a wolla nluo amuna tehro a leh tehro, abuna abeni uwaro agh kanangiro agh- ¹⁴shina, Yahweh ka wol nluo abwalo, amuno, amahmo, le agikunna lo kwa agh ni nyima ma tenna. ¹⁵Weh kanangiro agh ka kum binkonna mashihra ni konno a bummo, ha konno egh ka tig bummo ka puro, le gire ka pagha tebi tebi kara nzum kara." ¹⁶Yahweh logshi bongho le aba Filistiya ni mami aba Arabiya a muri Jehoram abeni nga kahri aba Kush agh. ¹⁷A keni Judah luwa, a ingnih, le a ponna agikunna ni a kumo a leh murung nga a wori. Dshiliya a ponna amuni ni amahmi a wori. Muna mwoh nyha a daghi ya se Jehoyahaz, muni ma kyena kwa. ¹⁸A nzum aga kwa ni ya, Yahweh nyimmi a bumme ni njipinye ni nyha ki bil ya agh. ¹⁹Gire pagha a pyere le kunbang nga, a malla le bogho ma bahri ya, le abumme puro sofko ate binkonna, le wuh a ri konno mashihra. Abwale ni fug gishe ate bongshi ya ninga mama a paghi akahyi ya. ²⁰Ingnina a nongmurung nga yang nga ni bogho woromwoh pur lumpur bahri; nongna murung a Urushelima ma bogho tonpur tahro, le nga wuhni ya bwa nyha buah nlue ya. A lingshi a lah magula le Dauda, keminiya nyha a nkiliya le amurung nga.

Chapter 22

¹Ke Aḅeni nongha a Jerusalem tigna Ahaziah, muna Jehoram ma kyena, murung a tuhkushi, ate aḅa iḅgiri ni zu ni aḅa Arabiya a bin ḁamma agh wolla nluo amuna buna magula. Nina agh Ahaziyah muna Jehoram, murung Judah, ḁigna murung. ²Ahaziyah nga ni bogho woromwoh pur ḅahri nga ingni ni a nongmurung nga; nongna murung ma bogho mwoh a Jerusalem. Lulli ngih ih Athaliyah; ini muna ma ngalang le Omri. ³Billa a njinjere le ḅaleh Ahab ḁeshili ate ngih ya ḅa pih gi waḅna ni a ri pag agimashihra. ⁴Ahaziyah pagna ga mashihra ni ya a kundum Yahweh, ninga mama ḅaleh Ahab ki pag ga, ate a yangni a pag aḅa pih gi waḅna a nzum nluo le tehri, kena a juhro le. ⁵ḁeshili billa gi waḅna leyang; wor ni muna Joram muna Ahab, murung le Israila, a wol rung ni Hazayel, murung le Aram, a Ramoth Gilejad. Aḅa Aram tigne Joram pinye. ⁶Joram nyera a Jezreel ate a ḅishi njipinye ni a tighi a Ramah agh, nga wol ni rung ri Hazayel, murung Aram. Nina agh Ahaziyah muna Jehoram, murung Judah, woro a Jezreel ate shin Joram muna Ahab, ate a tigne Joram pinye. ⁷Niḅeniya juhro le Ahaziyah agh Kulli zuna ni a nji bin kene le Ahaziyah a bin Joram. Nga billi bang nga, a wor ni Joram a keni luwa muri Jehu muna Nimshi, ḅeni Yahweh wara dangla te juhri ḅaleh Ahab agh. ⁸Gire pagha, nga Jehu ki pagni tumo tuhnjuo le Kulli a muri ḅaleh Ahab agh, le kum amagula le Judah ni amuna muna ngih Ahaziyah ki paghi Ahaziyah tumo. Jehu wol nluo yang. ⁹Jehu shinbang te Ahaziyah; a bolli ih vulo a Samariya, a zu nimo bin Jehu, le a wol nlue. Le a lingshi, ate a nahna, "Ini muna Jehoshafat, ḅeni al Yahweh ni kunyahli kwa agh." Nina agh ḅaleh Ahaziyah nyha ni gulo ma nongmurung a njeh ya. ¹⁰Niḅeniya nga Athaliyah, ngih Ahaziyah, shinni ih muni wuhna agh, logho le wol nluo amuna murung ni a ḅaleh Judah agh. ¹¹Keminiya Jehosheba, muna ma ngalang le murung, songro tol Joyash muna Ahaziyah a ntiri amuna murung aḅeni aka wol nluo yang nga. Tighi ni ḅa yuhli a kangnantullo. Nina agh Jehosheba, muna ma ngalang le Jehoram, maleh Jehoiyadah malah (ate ini mingali Ahaziyah), songri ri Athaliyah, nina agh Athaliyah ni wol nlue ya. ¹²Yangha ni yang, a songri a leh Kulli ma abogho topurmwoh, nga Athaliyah nongni murung a muri njeh ya.

Chapter 23

¹A yeh bogho ma tonbahri ya, Jehoiyada dūmna masso le ingna a ogrung ni amagula luwa le aworo tongno, Azariyah muna Jeroham, Ishmail muna Jehohanan, Azariyah muna Obed, Maaseiyah muna Adaiyah, ni Elishafat muna Zikri. ²A woro a gangla a Judah le a kpaɓa aɓa Lawi ni kwa a njeh Judah agh, kpaɓni dɛshili ni amuri aɓalah le israila, le a zu a Urushelima. ³Kpaɓa le aɓayong kwa ingna a ogrung ni murung a leh Kulli. Jehoiyadah nah yi yang, "Nshina, muna murung ka nongmurung, ninga mama Yahweh wabah a muri aminkah Dauda agh. ⁴Ga ni pag ga digha nga pag ga: Ih mwoh le tahro le yong amalah ni aɓa Lawi aɓeni zu a pag tumo a kara Usulo agh ka digha aɓa lelunjere. ⁵Atahro mabi ka pagtumo a leh murung, le atahro mamona agh ka digha a Kunjere ma Tinne. Aɓayong kwa ka pagha a ɓaleh Yahweh. ⁶Ke ih ɓi ndag ɓwa ih ɓi ingna a leh yahweh, se ate amalah ni aɓa Lawi ni ki pagtumo agh. A gan ingna ate a tigna yang sa. Keminiya anshile aɓayong kwa agh ka bil alagbang le Yahweh. ⁷Digna aɓa Lawi ka kangni murung a nji ba kwa agh, ɓabura ni kwa agh ni gibura a bih. Beni kwa zu a lah agh, ih vi a wol nlue. Nɗig ni murung nga ingna a yeh ni nga pur agh." ⁸Nina agh aɓa Lawi ni Judah kwa pagtumo a njinjere ni kwa agh pagha ni Jehoiyadah malah lagni ya. Beni kwa agh tolla abuna le, aɓeni ka zu ate pagtumo kara Usulo agh, ni aɓeni ka dag bin tumo a kara Usulo agh, ate Jehoiyadah malah ni mag yi angure leyang bung nga. ⁹Le Jehoiyadah malah zunih amagula luwa akunwoh ni antongho magula ni a makyenna ni pag mami Murung Dauda ni a leh Kulli ya. ¹⁰Jehoiyadah tigha aɓa kurrung kwa, ɓabura ni kwa agh ni gibura le a bih, logha nji ma lih le bin ɓangKulli, logho a nji dɛshile dāhra ni bin ɓangKulli, a kangni murung. ¹¹Le a pushi muna murung, a vulyi jenghe muri, le a pih ogrung gibilla. Le a tihi murung, le Jehoiyadah ni amuni dangli. Le a nah, "Ih murung dīg njah." ¹²Nga Athaliyah ogni jollo le aɓayong ki ɓang mere ni ɓongshi murung nga, zu a bin aɓayongni a leh Yahweh ya, ¹³le shiɓang, le shina, murung nga digha nji ri gbingrah a bin ingna, le amagula luwa ni aɓa tong njemegula nga kahri murung. Aɓayong ni kwa a njeh egh ya nga ki pag binmurubang ni tong njemegula, le aɓa tuhngyah nga wolla agi ngwang le agduna ki tuhngyah ɓongshibang. Le Athaliyah sahnii dagrah le magjollo, "Magnjeh! Magnjeh!" ¹⁴Le Jehoiyadah malah pussa amagula le aworotongno aɓeni a muri aɓa luwa agh le nah yi yang, "Mpushi a ntiring aɓayong; ɓeni kwa kuratye ya, ih ɓi a wol nlue ni garabwoh." Ate malah nah na, "Ke ih ɓi nwol nlue a leh Yahweh ya." ¹⁵Nina agh a bolli nga ih wori a bin ingna ma Kunjere le Apiri leh murung nga, le a wol nlue. ¹⁶Le Jehoiyadah tig ogrung a ntiri kanangiri, aɓayong kwa, ni murung, ih aka dīg aɓayong le Yahweh. ¹⁷Nina agh aɓayong wor kwa a leh Baal le wanghih njahli. A yanghih adeshile dāhra le Baal ni aminlimi ɓururu, ni wol nluo Mattan, malah le Baal, a dum adeshile dāhra wo. ¹⁸Jehoiyadah tolla aɓa pagtumo ate leh Yahweh a nji bih amalah, aɓeni aɓa Lawi ni ya, amama Dauda woro tigha a leh Yahweh, ih ɓi a pah dāhra pingsa bin Yahweh ya, ninga mama a nyonglini a gigilla le Musa agh, kpaɓni binmurubang ni tuhngyah, ninga pagha ni Dauda dūm ma. ¹⁹Jehoiyadah tigha aɓa lelɓang a akunjere le leh Yahweh, nina agh ate nga ɓwa nyha gerenteng nga ni ih ingni ya. ²⁰Jehoiyadah tolla amagula luwa le aworotongno nini, aɓa gushina, amagula le aɓayong, ni aɓayong ni kwa njeh egh ya. Suhli murung pushi a leh Yahweh; aɓayong puro billa nji Kunjere ma Bikuli kenna leh murung le tighi murung a muri ngungmurung murung le njeh egh. ²¹Nina agh aɓayong ni njeh egh ya pag binmurubang, le lah magula egh pollo. A temuri Athaliya te ya, a wolla nlue ni garabwoh le.

Chapter 24

¹Joyash nga ni bogho tonpur bahri ngha ingni ni a nongmurung nga; le nongna murung abogho woro b bahri a Urushelima. Lulli ngih ih Zibiyah, ma Beyersheba. ²Joyash pagna gima bonna a kundum Yahweh a yeh akara le Jehoiyadah, malah. ³Jehoiyadah tol yi amenah bahri, le dig teh amuna buna ni amuna ngalang. ⁴Gire zu a nzum ga, ih Joyash tolla ye bag leh Yahweh. ⁵Kpaba binmona amalah ni a Lawi, le nah yi yang, “Nworo a bogho ni kwa a yeh alah magula le Judah le mkpaba a Israila kwa bollo ate ye bag leh Kulli leyang. Nyerini n’ntolla tinne nibeni.” Afa Lawi ni pag gubung ni kunduna agh. ⁶Nina agh murung gor Jehoiyadah malah magula le nah yi, “Pallang ni a alla afa Lawi ih bi a zuni dagga ni pura Judah ni Urushelima ni a tigha a nji bin Musa guro le Yahweh ni nji bin kpaba le Israila ate gungri le ogrung gibilla agh.” ⁷Ate amuna Athaliyah, bamah mashihra wo, wanghina leh Kulli le pahna agi ma gerenteng le leh Yahweh a bin Baal. ⁸Nina agh murung lagha, le a gil doroshi a tigha a bin ingna a leh Yahweh. ⁹Le a waba a Judah kwa ni Urushelima, ate abayong ih zunih Yahweh a dagga ni Musa guro le Kulli tigha muri Israila a balusung nga. ¹⁰Amagula kwa ni abayong kwa pag binmurubang le zuni bollo sobba a doroshi ha a dungshi a malla. ¹¹Pagha ih kunbang ni kwa afa Lawi zuni ni doroshi ye ni bih yang a bin afa pagtumo le murung nga, le kunbang ni kwa a shina bollo nga nhang dudug a yeh ya, ba nyongli giri le murung ni afa paghi malah tumo ka zu, ka ponni kwa le ka nyenni bin digna le. A pag ga kara nzum kara, a kpañni ngih bollo dudug. ¹²Murung ni Jehoidayah pah bollo egh a bin abeni ki pagtumo a leh Yahweh ya. Abunani tolla afa shertahli, ni afa gilgiri ni ngung a ye gill eh Yahweh, deshili ni abeni ki pagtumo ndolong ni tagulla agh. ¹³Nina agh afa pagtumo paghi, le tumo ye gilla ye wora duna a bih yang; Nina agh a gilla leh Kulli be ninga mama ni kunduna agh ni tenne le. ¹⁴Ngha a malli ya, a zuni nsile bollo bin murung ni Jehoiyadah. Bollo ni ya a pagna tumo ni ri gilliyi leh Yahweh, agi tumo mama a pagni tumo ni agipahna agh-aminpeshe ni agitumo ma zinariya ni azurfa. A pahna dahra pingsa a leh Yahweh tebi tebi a yeh akara le Jehoiyadah kwa. ¹⁵Jehoiyadah yahgha ni dungso ni akara dudug le wuh; yang nga ni bogho 130 nga wuhni ya. ¹⁶A lingshi a lah magula le Dauda a ntiri amurung, ate pagna gimabona a Israila, bin Kulli, ni baleh Kulli. ¹⁷Nibeniya a nzum nluo le Jehoiyadah agh, amagula le Judah zu le pah gusso bin murung. Murung teshi kiri ri yang. ¹⁸A pura a tele leh Yahweh, Kulli le akah yang, le a gushi akuli le Asherah ni agillang. Yehlulla le Kulli zu a muri Judah ni Urushelima ate tengshihra leyang. ¹⁹Ngho kwa agh tahshi yang bang ni afa agkuntumo ate nyenni yang a bini, Yahweh; afa agkuntumo wabkun abayong, keminiya ni a teshi kiri yang nga. ²⁰Bongho le Kulli nga ri Zachariya muna Jehoiyadah, malah; Zechariyah logho tangha a muri bayong le nah yi yang, “Kulli wabna ga: pallang ke nga par alagbang le Yahweh, ate ni nga buhri ya? Ke nga ndagna Yahweh ya, osso dagna yong.” ²¹Keminiya a kurkun a muri; a ri lagha le murung, a bughi ni atahli a balah le leh Yahweh. ²²Joyash murung ni ye dengshini bor yahlung le Jehoiyadah, the Zechariya, pag yi ya, le nini agh wol nluo muna Jehoiyadah. Ngha Zechariya ki wuhni ya, nah, “Ih bi Yahweh shin ga le ih bol yong tebi.” ²³Gire pagha a malla le bogho ye ya, ih afa lura le Aram zuni luwa muri Joyash. A zu a Judah ni Urushelima; a wol nluo amagula le abayong kwa le a tashi gi ponna leyang a bin murung Damaskus. ²⁴Ko ke afa luwa le Aram zuna ni afa tahlua fittong, Yahweh pahne yang lihlua muri ngih afa tahlua magula, ate Judah dagna Yahweh, Kulli le akahyang. A njinjere nini afa Aram zuni nit uh njuo a muri Joyash. ²⁵A ri kunbang ni afa Aram wara wor agh, Joyash kumna pinye magula. Aguro le kanangiri yang kurku yang ate nkilli le amuna Jehoiyadah, malah. A wol nlue a muri ala; a lingshi a lah magula le Dauda, keminiya nyha a nkilliya le amurung nga. ²⁶Abeni ni kurkun a muri: Zabad muna Shimeyat, mah Ammon; Jehozabad muna Shimrit, mah Mowab. ²⁷Nibeniya agipagna muri amuni, awabkun tumo le Kulli mabonna ni a waba a muri ya, ni ye bag leh Kulli, shina, a nyonglina yang a gi wabna a muri gibomteng le amurung. Amaziyah muni dig murung a tuhkushi.

Chapter 25

¹Amaziah nga ni bogho wura-mwoh purtongno nga nonghi murung nga; nong murung bogho wura-mwoh pure tombi-ine a Urushalima, luli agh Jehoddin ma Urushalima. ²Pagna gima bwagh a shina le Yahweh. Keminiya nya ni ye kwa agh. ³Dingna nga kumbang murungle digni yarata agh wol nluo aguro ni wol nluo tere, murung nga. ⁴Keminiya ni woliyi nluo a munayang nga, ningha mama a yanglo a gigilla agh, nga a gibomteng le Musa agh ini Yahweh tigha a gibomteng le Musa agh ini Yahweh tigha na. "Ate aterun agh ka wol nluo yang atemuri amunayang agh, ni amuna te agh ka a wol nluoyang atemuri ateyang nga. Keminiya beni kwa ka wo ate gimashira le." ⁵Deshiya, Amaziah kpaba aba Yahuda abinmona, le a yongli yang a lah kawun leyang. Abih amagulina lua ma wur tongno lum-lum, ni amagulina lua ma, Awurtongno aba Yahuda ni ababiyaminu ni kwa. Banyang logha bogho wuramwoh wara bikuli le kuma abwagh 300,000 abuna ni piyeri kena alua agh, abeni logle pag tumo ni kuogh ni tongho agh. ⁶Tola agara abuna lua (100,000) wurtongnongunye lum (lum-lum) Nin ngoshe a Israila amuri talents gi fugna wuro tongho. ⁷Keminiya bwahle Kulli zuwa bini le wabi "Murung ka agha nwo ro ni aba lua le aba Israila agh, ate Yahweh nya na aba Israila agh- ko mwoh le aba Afraimu agh. ⁸Keminiya ko nwo ro le npag mabuna ni tenkurung alua, Kulli ka sobyong. Nje a dung abiyong balua, ate Kulli nga ni diyamuribang ma agnibang ni diyamuribang ma sobang nje. ⁹Amaziah wabi bwale Kulli "Keminiya magire sapagha amuri talent wurotongno ni npi abatalua le aba Israila agh?" Bwale Kulli agha na "Yahweh log le puwoh ga woriya duddu" (kukwoh). ¹⁰Le Amaziah koriya abathlua le aba Afraimu ni zuwa biniya; nyeshiyang lah deshi. Le yalula ganyang ari aba Yahuda, le a nyera lah ni yalula gbiring. ¹¹Amaziah pagyong nona abaliye keni a nzonglong mwatolong; Beni gana abuna le aba seir wurtongnongunye lum-lum. (Ngunyelum). ¹²Aba talua le aba Yahuda ye pona abwagh ninjung wurtongnongunye lum. A woriyang amuri borong bang le atuti a soba nje abiye le a buniyi kwa lulushi. ¹³Keminiya abuna batalua ni Amaziah nyeshiya ih ka karatiye a lua agh agh kenghi alah magulina le ba Yahuda ni lua logha Samaria kena Beth Horon. A wol abwagh wur tongno lum taro le apona agha kuma a lua duduk. ¹⁴Ke zuni nibeniya azon nyere le Amaziah abi woliyi nluo aba Edom agh, ini zuni na agilang le aba seir, zu tigyang ini ki pag gilang le guahg dunyang le loshiyang nlele (Dariyang). ¹⁵Le ye Yahweh gani ari Amaziah. Tashi bakuntumole abini, wabi "palang ke ayerari gilang le abwagh ni ni ashi abatele a buwoh agh?" ¹⁶A yangha nghan bakutumo le Kulli nga muri nateng ri le, murung wabi "shi tig no ba anni murung wateng?(Makushi murung) Tanghaje! atenmang ka awo?" Let ba agkuntumo le Kulli tang jiye le na" Nyara ni Kulli tola ih ka walo ate a pagna ga na og lagbang nangha (Ate na teshikiro rongha). ¹⁷Le Amaziah murung le abaYahuda nateng na amakushi le tashi abakuntumo ri Jehoash muna Jehoahaz muna Jehu murung Israila, ki wabi "zu shi lunro ni wai alua dung ni dung," ¹⁸Keminiya Jehoash murung Israila tashi abakuntumo a nyere abin Amaziah murung Yahuda, a wabi ngung juye nga nghan a Lebanon tashi bakuntumo ri ngung Cedar a Lebanon, nayi pi munabuna lang muna mangalang lo ih pa mami; keminiya nyam balusung nga nghan a Lebanon ginya zu pariye juyeh nje. ¹⁹A nanah, shina nwolla aba Edom nje, le kunyalo loshi muro. Ngushi ro ate aganna kunbang, keminiya diyala atemang ke aka nonghi muro ganni le akpa kpani abaYahuda ni bino agh kwa le ? B b D ²⁰Keminiya Amaziah ni teshi kiriya, ate gipagna ninya logh agh bin Kulli, ate ih ka tig abaYahuda abi aba-Shibimuyang ate a ai ogrung ni agilang le aba-Edom. ²¹Le Jehoash, murung Israila zuni lua yangha ni murung Yahuda a lunri dum ariya a Beth Shemesh a nje Yahuda. ²²Aba-Israila soba abaYahuda ko le babura ni kwa agh bangha wora a gungri le ²³Jehoash, murung Israila bol Amaziah muna Yedash muna Ahaziah murung Yahuda a Beth Shemesh. Zune a Urushalima nje logha kunjere Afraima zuwa kunjere bin gbina sabale kena bung wurtongnongunye lum-lum. ²⁴Pona agifuna mabangna ni maposhina ni aga kwa a kuma a liye Kulli agh ni Obed-Edom ni a gimabwagh ni aliye murung agh, ni aguro deshi le nyera Samariya. ²⁵Amaziah muna Jehoash murung Yahuda pag bogho lum pur tongno njum wu le Jehoash muna Jehoash murung Israila. ²⁶A muri agipagna le Amaziah makunduna ni ma nzumo agh nshina, ni ayongli a gibonteng le amurung Yahuda ni Israila agh le ? ²⁷Nibeniya ga logha kunbang ni Amaziah pilli dak kurate Kulli agh, duddu ni kpakuyang ki shibi muri a Urushalima. Bangha wara Lachish, keminiya a tashi abuna tiye a Lachish le a wol lueh abiye. ²⁸A nyeshi a muri apiri a linshi a kiliya la akayi a lamagula maYahuda.

Chapter 26

¹Abayong le Judah kwa tol Uzziyah, beni nga ni bogho lum pure topurmwoh, le tighi murung a tuhkushi tehri Amaziyah. ²Ini ih pag beni ye bag Elath le nyenni Judah ni. A nzum goh agh wuh nongni akahyi. ³Uzziyah nga ni bogho lum pure topurmwoh nga ingni ni a nongmurung nga. Nongna murung abogho woro bahri pur lum pur bahri a Urushelima. Lulli ngih ih Jekoliyah; pura a Urushelima. ⁴Pagna ga gimaonna ni ya a kundum Yahweh, ninga mama tehri Amaziyah woro pag ga. ⁵Tigna muri ri al Kulli a yeh akara le Zechariyah, beni aliyih ih bi gushi Kulli ya. Kunbang ni kwa tollo ri al Yahweh ya, Kulli tigne kum buhro. ⁶Uzziyah puro ke wolrung ni aba Filistiya. Wanghina njahli agarrung le lah magula Gath, Jabneh, ni Ashdod; bagna alah magula a Ashdod ni a ntiri aba Filistiya. ⁷Kulli angnine a muri aba Filistiya, a muri aba Arabiyah abieni digha a Gurbaal agh, ni a muri aba Meyun. ⁸Aba Ammon pah gulo bin Uzziyah, le yere le meshihye, ha bin ingna Masar, ate yangha ih buhri kum gulo. ⁹Buhro muri ya, Uzziyah bagna agbingra a Urushelima a Kunjere Gbinna, a Kunjere Ba njonglong, le a ri gbinna le garrung, le kangni ya. ¹⁰Bagna agbingra tangha shinbang a balusung ni tum atuhmuru dudug, ate mama yangha ni agiluwo dudug a ba njonglong ni ababang. Yang nga aba dig diya ni aba gililyi babang njingung a dingli njeh egh ni ababang ma bishigiri, ate agna nji njahli. ¹¹Buhro muri ya, Uzziyah nga ni abuna ba pag luwa abeni wora luwa a ngure ngure mama a kpaba ri gogho leyang ni Jeiyel ba nyongligiri, ni Maaseiyah, ba pagtumo, a ri dighamuribang le Hananiyah, mwoh a ntiri amagula luwa le murung bang nga. ¹²Gogho le amagula kwa mami abalah abeni billi agaraluwa agh nga 2,600. ¹³A bihyang nga aba tahlua ni 307,500 abuna ni pag luwa ni ngih gulo ate angni murung a muri aba shibi muri. ¹⁴Uzziyah gil ri ate muyang- ate aba luwa kwa- antongho, ankwoh, anvulle koro, agiluwa mella rung, antah, ni atahli ate bugho. ¹⁵A Urushelima agh bagna agikogna ni abuna ba yeri gilgiri gilla ate tigha muri agbingrah ni a agbinna garrung ate tah amunih ni atahli. Te gulo meshiya ha anjeh ma sabna kwa, ate a angni ne dudug, le digna ni ngih gulo. ¹⁶Keminiya nga Uzziyah digni ni gulo agh, yahli tighi a logshi murung ni tighi a bihya agh, pagna ga ih nyha ni njiteng nga a ri Yahweh, Kulli le, ate mama ingni na a bin gushi Yahweh te pingshi gi susunang a muri deshile le gi susunang. ¹⁷Azariyah, malah, pirra tye, ni amalal le Yahweh woro ihne, abuna ba tengkurung. ¹⁸A kum Uzziyah murung nghe, le a nah yi, "Pingshi gi susunang bin Yahweh ya, mamo ni ya, keminiya amalal, aminkah Haruna, abeni a tigna yang ate pingshi gi susunang nga. Puro a bin magerenteng, ate a nyha ni njiteng nga le Yahweh Kulli ni ki gusso agh"¹⁹Le Uzziyah pag yehlulla. Yangha ih bol kinyeh a bih ate pingshi gi susunang. Nga pagni yehlulla ri malah agh, irishihra pura kundumi a dum malah a leh Yahweh, kahri deshile pingshi gi susunang. ²⁰Azariyah malah magula ni anshile amalal shinih, le shina, digna ba irishihra a kundumi. A piriya a be noi kahra, nina agh, kahrina pura be, ate Yahweh wara wolle ni irishihra. ²¹Uzziyah, murung nghe ya, ba irishihra ni ha kena ri nluo le, le kara digha a lah ma sa ate ini ba irishihra, le a pushine a leh Yahweh. Jotham, muni, ini a muri baleh murung le nongna murung muri abayong ni njeh egh ya. ²²A temuri agi ma sa ni kon Uzziyah agh, logha ma kunduna kena ri malla le, ba agkuntumo Ishaya muna Amoz nyonglina yang. ²³Nina agh Uzziyah wuh nongni akahyi; le a lingshi ni akahyi a nkiliya ni mami amurung ni ya, ate a nah, "Ini ba irishihra." Jotham, muni, dig murung a tuhkushi .

Chapter 27

¹Jotham nga bogho woromwoh pur tongno nga ingni ni a nongmurung nga; nongna murung bogho lum pure topurmwah a Urushelima. Lulli ngih ih Jerushah; ini muna ma ngalang le Zadok. ²Le pagna ga gima bonna ni ya a kundum Yahweh, ninga mama tehri Uzziyah pag ga. Ni ingna a bin gushi Yahweh ya. Keminiya abayong nga ki pag gi bihi bang. ³Bagna Kunjere ma Bikuli le leh Yahweh, le a muri garrung le Ophel agh bagne gulo. ⁴Buhro muri ya bagna alah magula a dingli njeh Judah, le a balusung nga bagna alah kagnnina ni agbingrah. ⁵Deshiliya pagna luwa ni murung le aba Ammon le gan yang. A yeh bogho ni mwah agh,aba Ammon pih talent le azurfa woro tongno, pyeshe kikaya woro tongno lum lum, barli woro tongno lum lum. Aba Ammon ye pahne a bogho ma bahri ni ma tahro. ⁶Nina agh Jotham digna ni gulo dudug ate tenna kurung a ginya le dum Yahweh Kulli le. ⁷A temuri agi ma sa ni kon Jotham agh, aluwa le kwa, ni anjinjere le. Shina, a nyonglina yang a gibomteng le amurung Judah ni Israila. ⁸Yang nga ni bogho woromwoh pur tongno nga ingni ni a nongmurung nga; nongna murung bogho lum pure topurmwah a Urushelima. ⁹Jotham wuh nongni akahyi, le a lingshi a lah magula le Dauda, Ahaz muni, nongmurung a tuhkushi.

Chapter 28

¹Ahaz nga ni bogho worotongno nga ingnini a nongmurung nga, le nongna murung bogho lum pure topurmwoh a Urushelima. Ni pag ga maßonna ni ya a dum Yahweh, ninga mama Dauda kahyi woro pag ga. ²Nina agh, ginya anjinjere le amurung le Israila; ðeshiliya gilla minlim ma ndolong ate Baal. ³Buhro muri ya, logshina nlelle ma susunang a Njonglong le Ben Hinnom ni tigha amuni ih bi ah ður gishe, a nji ri agipagna le gillang le abayong ni tig Yahweh ke pushi yang a njeh leyang a dum aba Israel. ⁴Dahrina ni pingshi murun ma susunang bin agillang ni a muri adingli ni tinna ngung ni kwa agh. ⁵Ngha nina agh Yahweh Kulli le Ahaz pahne a bih murung le Aram. Aba Aram ganna kunyang ni ponna aguro dudug a ntiri yang a wori, zuni yang a Damascus. ðeshiliya a pahna Ahaz a bih murung le Israel beni gannakuni ri wolla abayong dudug. ⁶Ate Pekah muna Remaliah a kara mwoh wolla nluo aba tahlua 120,000 a Judah, ðeshiliya agara abuna, ate ah ðagna Yahweh Kulli le akahyang. ⁷Zikri, beni pura Ephraim agh wolla nluo Maaseiah muna murung, Azrikam magula ðaleh murung ni Elkanah, beni ini kahri murung nga. ⁸Aba tahlua le Israel tolla aguro a ntiri abwa leyang, amenah, amuna, ni amuna ngalang 200,000. ðeshiliya a ponna agiponna dudug, mama ah ponno a nyenni a Samaria agh. ⁹Keminiya ða agkuntumo le Yahweh nga nhang, lulli ih Oded. Purro ih ka lungri ni aba tahlua ni ki zu a Samaria ya agh. Nah yi yang, "Ate Yahweh, Kulli le akahyang, pagna yehlulla ri Judah, pahna yang a boh. Keminiya a wolla nluo yang a yehlulla ni kene ha a kuli ya. ¹⁰Le nibeniya a yong aba Judah ni Jerusalem, ntolla nga pil yang aguro mangalang ni aguro mabuna. Keminiya a nyha ni tehgula le gimashihtra ni a paghi Yahweh Kulli lo agh? ¹¹Nibeniya, teshikiro rang: Nyenni aguro, abeni a bolla ntiri amuna tehro, ate Yahweh ðungshina ni yehlulla a muro." ¹²Le amagula le abayong le Ephraim- Azariah muna Jehohanan, Berekiah muna Meshillemoth, Jehizkiah muna Shallum, ni Amasa muna Hadlai, tangha ki mohani ni abeni nyera luwa agh. ¹³Ah nah yi yang, "Digna ni nga zuni guro ni yong nga, ntolla ga ka zuni a musung gimashihtra a muri Yahweh, ate buhro a muri gimashihtra lesung, ate agimashihtra lesung gula, le yehlulla logna a muri Yahweh. ¹⁴Nina agh aba kurrung luwa ðagha aguri ni agiponna luwa a dum amagula ni kpaba kwa. ¹⁵Abuna ni a tig yang nji ri lulli yang nga logho le ponna agure , ni mel yi abeni ni tehsalang a ntiri yang ni giponna agh dagrah. Ah mel yi yang dagrah ni ishiyang kuhra. Ah pahne yang gilihna a lih ni muru ih bi a nuh. Ah ðishi yang murun ni tigha abeni ni tengkurung nhang nga a muri ambuljeng. Ah tol yang a nyenni bin aba lahyang a Jerocho, (Lahmagula le ngung Kahn, ini a gori.) Le ah nyera Samaria. ¹⁶A kunbang ngho agh Murung Ahaz tahshi aba kuntumo bin murung le Assyria ate jimmi ih angni. ¹⁷ðeshiliya aba Edom zuna ni luwa le ponbang wori guro. ¹⁸Aba Philistine ðeshiliya ingni na a lahmagula le anjonglong ni amami Negev le Judah. Ah tolla Beth Shemesh, Aijalon, Gederoth, Soko ni aminlah le, Timnah ni aminlah le, ðeshiliya Gimzo ni aminlah le. Ah woro a ke ðigha a be. ¹⁹Ate Yahweh suhlina Judah njeh a temuri Ahaz, murung le Israel; ate pagna gimashihtra a Judah ni dum shingri njiteng a bin Yahweh. ²⁰Tiglath-Pileser, murung le Assyria zuna bini le gangshi a tuhkushi tengshih ri. ²¹Ate Ahaz ponna gi leh Yahweh ni leh murung ni amagula, ate pah agi ma engnjiung bin murung le Assyria. Keminiya pag gire ni buhri gubung nga. ²²A murung Ahaz ni te ðig ni pah njteng amuri Yahweh ar kunabng gani le ya. ²³Ate ih ðahri yi akulli ma Damascus, akulli ni gankun ni ya. Ih nah, "Atema akulli le amurung Aram angni na yang, Nga ðahru yang, ate ko aka angngang, " Keminiya a juhri ri ni aba-Israel kwa. ²⁴Ahaz kpaßa binmona agidigna ma a liye Kulli ya le kashi yang lulushi. Le gira akunkangna liye Yahweh le gilyi muri adeshile ah agbira ni kwa Jerusalem agh. ²⁵Ah alahmagulla ni kwa Judah logshi abin ma logna ate pinsa adahra te akulli mabih. Pih Yahweh Yahlulla, Kulli le akah yi, tighi lushi yeh. ²⁶Nibeniya anshille agipagna , ni anjinjere le kwa, mamwoh kenna meshile, shinna, a nyongli na yang a yeh gibomteng le amurung ma Judah ni Israel. ²⁷Ahaz nongha nzali ni akah yi, keminiya ni a zuni a nkiliya le amurung ma Israel agh. Hezekiah, munabuna le, ðig murung a mburikushi.

Chapter 29

¹Hezekiah bol nongmurung yang ngha ni bogho wuramwoh-pur-tongno; nongmurung bogho wuramwoh-pur-mwoh a Jerusalem. Lulli ngih ih Abijah; ih ni munangallang le Zakariah. ²Pagna gimab?orna anjih Yahweh, ninga mama David teri woro pagha. ³A bogho ma kundunna ma nongmurung le, a shienri ma kundunna, Hezekiah logshi akunjere liye Yahweh le giliyi yang. ⁴Le zuni amallah ni aba-Levi, le kpaɓɓa yang bin monana a ɓalah ni nji-ɛɓɓe ya. ⁵Nay yi yang, nteshikiri yong rang,nyong aba-Levi! Ih tig muryong sa, le ih tig liye Yahweh sa, Kulli le a kah yong, le ih pusa agimanangna agima gerebnteng. ⁶Ate akah sung ni pahnjiteng ngha a ya pag gimashihra anjih Yahweh Kulli le sung; a dag yi, a pil njih yang ri bah yahweh digha agh, le a pil njum yang ari. ⁷Deshiliya a girkunjere ma mboroh le a lingshi agiche; ni aya pinshi gima sunsunang ko pah gipahna ,a pinshina abin ma gereneteng le Kulli le Israel. ⁸Nina'agh le yahlula le Yahweh sulla amuri Judah ni Jerusalem, le tig yang a dig gi pah ngobɓong, ni gi ngobɓong, ni gi sangha, ninga mama ih shin ni njih yong agh. ⁹Ih ni pag yi ke a ter sung kpah njiri garabuwo, ni amunabuna le sung, amunangallang le sung, le amah sung a njeguro tebi. ¹⁰Nibeniya nga a kunyahlang ihɓi tig ogrung ni Yahweh, Kulli le Israel, ate pih le yahlulla le ka pilla ka dag sung. ¹¹Amunabuna lang, ke pag gi ɓangha agh nibeniya, ate Yahweh tarina yong ihɓi ntangha kundummi, te gushi, le ihka digha nga pagtumo ni logshi nlele¹²Le aba-Levi logho, Mahath munabuna le Amasai, ni Joel munabuna le Azariah, aba kohathites, le aba Merari, kish mmunabuna le Abdi, ni Azariah munabuna le Zimmah, ni Eden munabuna le Joah; ¹³ma aminkah yi Elizaphan, Shimri ni Jeuel; le ni aminkah yi Asaph, Zechariah ni Mattaniah; ¹⁴ma aminkah yi Heman, Jehuel ni Shimei; le ni aminkah yi Jeduthun, Shemaiah ni Uzziel. ¹⁵A kpaɓaɓa amuna teryang, a tig mur yang sa, le awora aye, ninga mama murung lah agh, ih sowatye atennale Yahweh, te lag liye Yahweh. ¹⁶Ke amallah wora antiri ɓayeh liye Yahweh te lag yi; a pushi agah kwa a kuma abinɓangkulli Yahweh bariya a ɓalah le liye. Ke aba-Levi tollo ihka ponyang ha Baboli Kidron. ¹⁷Nibeniya a logshi tig muryang sa a kara ma kundunna ma shienri ma kundunna. Amuri kara ma tombitahro le aka bilbang a mboroh le Yahweh. Le akara mabih tombitahro a tig muryang sa aliye Yahweh. Amuri kara lum-pure-topurmwoh ma shienri ma kundunna le a malla. ¹⁸Le a wora bin Hezekiah, murungm a lahmurung a nah, "Shi lagna ɓa liye Yahweh kwa, deshile pinshi gipahna ni agipagtumo, deshile ma tig brodi, ni agipagtumo kwa. ¹⁹Ye shi gilina le ye shi tigma agipagtumo ni Murung Ahaz pushi ya ngha ni pag ga njiteng nyha ari kunbang ni ih nongmurung. Shinna, A yangha a kun deshile le Yahweh."²⁰Le Hezekiah murung logbi beri sup le kpaɓɓa abatenna ma lahmagulla; a wora liye Yahweh. ²¹A zuni andendah tombahri, aganjuh tombahri, amuna njuh tombahri, ni aboro mbul tombahri ninga gipahna ma agimashihra ate njemurung, ate akangna, ni ate Judah. Le lagha amallah, aminkah yi Aaron, te a pah yang amuri deshile le Yahweh. ²²Nina'agh a wolla andendah, le amallah ag nkila le meshiye amuri deshile. Le a wol;a aganjuh le a meshiyi nkile amuri deshile; le aya wolla amunanjuh le a meshiyi nkila le yang amuri deshile. ²³A zuni borombul ate gipahna ma gimashihra a kundum murung ni kpaɓɓa le abayong; a tig abih yang amur yang. ²⁴Ke amallah wol yang, le a pag gipahna ma gimashihra ni nkile yang amuri deshile ate nwah muri a Israel kwa, ate murung lagna ihɓi a pinshi gipahna ni a pag gipahna ma gimashihra ate muri Israel kwa²⁵Hezekiah tigha aba-Levi aliye Yahweh ni acymbal, aduduware ni agwang ntah, tangshi ya ri lagha le David, Kulli, murung, ɓashinbang, ni Nathan, ɓa'wabkunduna, ate lagha ye logha bin Yahweh anjibin aba'wabkunduna. ²⁶Ke ɓa-Levi atangha ni agigwang le David, le amalah ni ajemme. ²⁷Hezekiah lag yang a pah gipahna ma pinshina amuri deshile. Kunbang a logshini gipahna ma pinshina, le angya le Yahweh log deshili, ni ajemme, kushimona ni agigwang le David, murung ma Israel. ²⁸Kpaɓɓa le abayong pah gullo, aba-tuhngya tuhngya, ni aba-njemme tog myang; agire kwa woro pagha ha gipahna ma pinshina ke malla. ²⁹Kunbang ni a malli gipahne ya, murung ni abeni kwa gungha nzali ni gusso. ³⁰Deshili ya, Hezekiah, murung, ni abatenna lagha aba-Levi a tuhngya ɓongso te Yahweh a tenana le David ni Asaph, ɓashinduna. A tuhngya ni yahluposhina, le agungha nzali ni gusso. ³¹L Hezekiah nah, "Nibeniya ih tig mur yong sa te Yahweh. Nzu abah ni dahra gipahna ma pag makampah aliye Yahweh." Ke kpaɓɓa le abayong dahra ni gipahna ma makampah2, ni abeni kwa yahli yang tollo ka zuni gipahna ma pinshina agh. ³²Gogwo lw agipahna ma pinshina ni kpaɓɓa le abayong zu ni ya adendah woro-tahro -pur-lum, aganjuh woro-tongno, amunanjuh woro-tongno-ɓahri. Agah kwa ni nyha ate gipahna ma pinshina te Yahweh. ³³A gipahna ni atigma agh ngha adendah woro-tongno-topurmwoh ni anjuh gweh woro-tongno-tahro. ³⁴Keminiya amallah ngha fitong te buwa agipahna ma pinshina kwa, nina'agh amunater yang, aba-Levi, angni yang ha ke tumo ye kumo malla, le ha ke amalah ka tig muryang sa, ate aba-Levi a diglyem te tig muryang sa orra amallah. ³⁵Abuhro'agh, agipahna ma pinshina gogwona dudung; a pagtumo ye ni gipahna ma nuha a njum gipahna ma pinshina ni kwa'agh. Ninani ateshini pagtumo ma liye Yahweh. ³⁶Hezekiah pag binmurubang, ni abwa kwa, atema ga Yahweh pagha atemuri abwa agh, ate tumo pag ri ni susu.

Chapter 30

¹Hezekiyah tahshi aba kunrumo a Israila kwa ni Judah, le ye nyongli tutta Efraimu ni Manasseh, ih bi a zu a leh Yahweh a Urushelima, ate pag njibuno duro bin Yahweh, Kulli le Israila. ²Ate murung, amagula le, ni kpaɓa ni kwa a Urushelima agh ihlina ari yang, le agna ka pag njibuno a yeh shienri ma bahri. ³Ni a gan pag njibuno egh a kunbang ni pa agh, ate amalah ni tig muyang sa agh ate pag njibuno egh ya ni gogho le abayong ni kpaɓa binmona a Urushelima agh. ⁴Dengshe ni ya pura gima bonna a nji murung ni kpaɓeh kwa. ⁵Nina agh a ogri yang a waba njeh Israila kwa, logha Beyersheba kena Dan, ih bi bayong puro a zu pag njibuno bin Yahweh, Kulli le Israila, a Urushelima. Ate ni pa a paghi ni gogho le bayong nga ninga mama a nyonglini ya. ⁶Aba kuntumo woro a Israila kwa ni akuntumo ni pura bin murung ni amagula le a Israila kwa ni Judah agh, ari lagha le murung. A nah, "Yong aba Israila, nyera bin Yahweh, Kulli le Ibrahim, Ishaku, ni Israila, nina agh ate ih nyera bin anshile yong abeni abba a bih amurung le Assiriya agh. ⁷Ke ih ndig ninga akah yong ko amuna tehyong nga, abeni nyha ni pahnjiteng muri Yahweh, Kulli le akahyang, nina agh tigna yang gi ngobong shina, ninga pagha ni nshin nga. ⁸Nibeniya ke ih bi ntengshi mel mel yong ninga mama akah yong pag ga; tebi ya, mpah muyong bin Yahweh le nzu a bin ma gerenteng, mama tigma ha ke kene ya, le ngushi Yahweh Kulli lehyong, nina agh ate yehlulla le ni ki pihn ya ka dag yong. ⁹Ate nga nyera bin Yahweh ya, amuna tehyong ni amuna yong ka kum shin gi-enna a bin abeni pon yong aguro agh, le aka nyere a njeh ni. Ate Yahweh Kulli lehyong, nga ni nieh ni shin gi-enna, le ni ih pil kundumi ri yong nga, nga nyera bini ya." ¹⁰Nina agh aba kuntumo wora lah magula ni lah magula a nji kasanjeh Ifraimu ni Manasseh kwa, ha kena Zebulun, keminiya abayong ol yang ni jol yang. ¹¹Nina te kwa agh, abuna le Asher baba ni Manasseh ni ma Zebulun nongshi muyang njahli le zu a Urushelima. ¹²Bih Kulli ye suhlo a muri Judah, ate pah yang yahlung mwoh, a pag lagbang le murung ni amagula a nji ri tenana le Yahweh ya. ¹³Abayong dudug, ngih kpaɓa magula, kpaɓa a Urushelima ate pag Njibuno le Brodi ni Njibongho nyha ri ya agh a shienri ma bahri. ¹⁴A logho le a tolla adeshile dahra ni a Urushelima agh, ni adeshile pingshi gi susunang; a sof yang ko a Njonglong Kidron. ¹⁵Le a tummi anjuh ma duro bwoh a kara ma lum pur ihne le shienri ma bahri. Iribihyina bolla amalah ni aba Lawi, nina agha tig muyang sa le a pingshi agi pahna a leh Yahweh. ¹⁶A tangha a nji bang leyang a nji ri akoriyo, billa ri agibilla ni a gigilla le Musa, bwa le Kulli ya. Amalah sof nkilla ni a agha a bih aba Lawi. ¹⁷Ate abayong nga nhang dudug a kpaɓa ye abeni ni tig muyang sa a agh. Nga nina agh aba Lawi tummi anjuh ma Duro bwoh ate beni kwa ni tig muri gerenteng, le ni gan tig adahra leyang sa a bin Yahweh ya agh. ¹⁸Ate a ngih gogho le bayong, dudug leyang ni pura Ifraimu ni Manasseh, Isshakar ni Zebulun nga, ni tig muyang gerenteng nga, ngoh kwa agh a lihna gi lih Duro, nyha ri gi billa nyonglina agh. Ate Hezekiyah jimna ate muyang, ki nah, "Ih bi Yahweh maɓonna ponghi beni kwa agh tubu, ¹⁹beni tig yahli ri al Kulli, Yahweh, Kulli le akahyi ya, ko ke ni tig muri gerenteng a nji ri njere tig gerenteng le bin ma gerenteng." ²⁰Nina agh Yahweh teshi kiri ri Hezekiyah le pih bayong iritenna. ²¹Aba Israila abeni nga a Urushelima agh pagna Njibuno ma Brodi ni Njibongho nyha ri ya agh ha akara tonbahri ni binmurubang magula. Aba Lawi ni amalah bongshi Yahweh kara nzum kara, ki tuh ngyah agi ngiwang bin Yahweh. ²²Hezekiyah waf tenana ma tengshung ri aba Lawi kwa abeni yeri tumo le Yahweh ya. Nina agh a lihna gilih a yeh akara njibuno egh kwa tonbahri, a pah adahra agipahna kpaɓmurung, ni waf gimashihra leyang bin Yahweh, Kulli le akahyang. ²³Kpaɓa le bayong kwa tolla ka pag njibuno mabi ma akara tonbahri, le a pag nina ni binmurubang. ²⁴Ate Hezekiyah murung le Judah pahne kpaɓa andah woro tongno lum ni anjuh woro tongno lum tonbahri agipahna; le amagula pahne kpaɓa andah woro tongno lum ni anjuh ni ambul woro tongno lum lum. Gogho le malah dudug tigna muyang sa. ²⁵Kpaɓa le bayong le Judah kwa, ni amalah ni aba Lawi, ni abayong abeni kwa zu a binmona pura Israila agh, deshili ni abayong ma sa abeni pura njeh Israila ni abeni digha Judah agh- a yang kwa agh a pagna binmurubang. Nina agh binmurubang magula nga a Urushelima. ²⁶Nina agh binmurubang magula nga a Urushelima, ate logha ri kunbang le Solomon muna Dauda, murung le Israila agh, guɓung nyha deshili nina a Urushelima agh. ²⁷Le amalah, aba Lawi, logho le moshi abayong. A ogna giyang, ni jimma leyang wara a kuli, bin ma gerenteng ba Kulli dig nhang nga.

Chapter 31

¹Niḇeniya nḡha aga kwa malli ya, aḇa Israila kwa aḇeni a beh ya puro a lah magula le Judah le a wanghih agbingrah tahli ni korra angung le Asherah, ni ye wanghih abin gushi gillang ni adeshile ḁahra ni a Judah agh kwa ni Banyamin, ni Ifraimu ni Manasseh, ha a bihiy yang kwa. Le aḇa Israila kwa nyere, ḇeni kwa agh a ri gikunna le ni a lah magula le.²Hezekiyah tigna agaba le amalah ni aḇa Lawi gilla a nji ri agaba leyang, ḇabura ni kwa agh a tigne ri tumo le, bolla amalah ni aḇa Lawi kwa. Tigna yang ih ḇi a pah ḁahra pingsa ni ḁahra kpaḇmurung, te pag tumo, te pag makampa, ni ḇongso a kunjere leh Yahweh.³Deshiliya tigna bang le murung ate ḁahra pingsa a ntiri agikunna le, ini, ate ḁahra ma beri ni kapolla, ni ḁahra pingsa ate akara Usulo, shienri mapiyo, anjibuno ni a tig ga, ninga mama a nyonglini a gigilla le Yahweh ya.⁴Buhro muri ya, lagha abayong aḇeni ḁigha a Urushelima ate pah bang ate amalah ni aḇa Lawi, nina agh ate tigmuyang ri bil gigilla le Yahweh.⁵Ngha a tutti ni kuntumo ni ninga agh, aḇa Israila pah- ni yahlung mwoh anjingiri ma kunduna, muru njingung mapiyo, nyih, ni a ri agiponna ma ḇabilli leyang. A zuni mwoh le lum le ga kwa agh, mama gogna dudug agh.⁶Aḇa Israila ni aḇa Judah aḇeni ḁigha alah magula le Judah agh zuni mwoh le lum le andah ni anjuh, ni mwoh le lum le agi ma gerenteng ni a tigma bin Yahweh Kulli leyang nḡha, le a ḁam yang tangha.⁷Ngha a yeh shienri ma tahro nḡha a ingnini a ḁam gi kpaḇa tangha, le a malli a shienri ma tonḇahri.⁸Ngha Hezekiyah ni amagula zu le shin ḁammeh ya, a moshi Yahweh ni aḇa Israila.⁹Le Hezekiyah ihli amalah ni aḇa Lawi a muri ḁammeh.¹⁰Azariyah, murung le amalah, ma ḇaleh Zadok, pil yi le nah, "Logha ri kunbang ni abayong ingnini a zuni ni gipahna a leh Yahweh ya, shi lihna le pyerina, le shi sung nḡha ni dudug uwo, ate Yahweh moshina ḇayong le. Ga uwo agh ini ga gog gogho ni ya."¹¹Le Hezekiyah tigha a gilliyi akangna tigha agiri a leh Yahweh, le a gilli yi yang.¹²Le a njiteng nḡha a zuni agipahna, amwoh le lum ni aga ḁig mami Yahweh ya. Konaniyah ḇa Lawi ni pag magula a mur yang kwa, ni muna ngih Shimei ni ki kpaḇ tye.¹³Jehiyel, Azariyah, Nahath, Asahel, Jerimoth, Jozabad, Eliyel, Ismakiyah, Mahath, ni Benaiyah ni pag aḇa shintumo ni a kushi Konaniyah ni Shimei muna ngih, a ri tollo le Hezekiyah, murung, ni Azariyah, magula muri ḇa leh Kulli.¹⁴Kore muna Imnah ḇa Lawi, ḇa lel kunjere ni a kunjere nji manjeh ya, ni a muri gipahna tola yahlung bin Kulli, ini magula muri gaḇ agipahna bin Yahweh, ni ma agipahna gerenteng uwor bang kwa.¹⁵A bini ni Eden, Miniyamin, Jeshuwa, Shemaiyah, Amariyah, ni Shekaniyah, a yeh alah magula le amalah. A ḁungshi na ni agha, ate a pah agipahna bin amuna tehyang a ngurayang ngurayang, bin ma kyena ni magula kwa.¹⁶Deshiliya a pahne abuna aḇeni ni bogho tahro wora kuli ya, aḇeni a nyonglo a biḇilla le akahyang aḇeni ingna a leh Yahweh, ninga mama a alla ih ḇi a billi kyari kwa agh, ate pag tumo ni a bin pagtumo leyang ni akoriyo leyang.¹⁷A gaḇi amalah aḇeni a nyonglo a ri biḇilla le akahyang, ni ga mwoh agh a bin aḇa Lawi ni ni bogho woro mwoh le uwori ya, a ri a bin tumo leyang ni akoriyo leyang.¹⁸A nyonglina yang a biḇilla leyang ni ama kyenina leyang kwa, amahyang, amuna buna leyang, ni amuna ngalang leyang, a ḁigna leyang kwa, ate a pagna njiteng a tig muyang gerenteng.¹⁹Ate amalah, aminkah Haruna, aḇeni a ḇabang le aminlah mami alah magula leyang, ko ko a lah magula ni kwa agh, abuna nḡha nḡhang a tigha nji ri lulli yang a pah aḇabang a bin amuna buna ni a ntiri amalah, ni bin aḇeni kwa a nyonglo a biḇilla le akahyang ninga mama a ntiri aḇa awi ya.²⁰Hezekiyah pagna ga a Judah kwa. Malla ga kwa gi maḇonna, yarata, ni njiteng a dum Yahweh, Kulli le.²¹A yeh tumo ni kwa tol tine a tumo ḇaleh Kulli ya, gigilla, ni alagbang, ate al Kulli, pagne kwa ni yahli mwoh, le kumna dumposhina kwa.

Chapter 32

¹A nzum aga ni agi pagna dum njiteng ni ya, Sennacherib, murung le Assiriya, zu le ingna a Judah. A damma ate keni alah magula ma kangnina mama tollo ih ka bollo ate kanangiri ya.²Ngha Hezekiyah shini ih Sennacherib zuna le tolla ka pag luwa muri Urushelima agh, ³ihli amagula le ni agara abuna ih bi a teshi muru ma sagna ni a nzum lah magula egh ya; a angni a pag nina. ⁴Nina agh abayong dudug kpaBa binmona le teshi amuru tuhmuru ma sagna kwa ni amin banghamuru ni billa a ntiring njeh egh ya. A nah, "Pallang ke amurung le Assiriya zu le kum muru dudug?"⁵Hezekiyah tengshina ri le bag agarrung ni kwa wanghi ya. Ye bagha agbingrah egh logha bikuli, ni agarrung baba deshili a nzumi. Deshiliya tengshina Milo a lah magula le Dauda, ni gilla agiluwa ma gogna ni atongho.⁶Tigna angula luwa a muri abayong. KpaBna yang binmona a bini a bang ma dahra a kunjere lah magula ni nahteng ri ayahli yang. Nah, ⁷"Ndigni masso le ntengshi rung yarata. Ke ih bi bang ngobong nga ko ngiri yong wuh agh ate murung le Assiriya ni aba luwa ni kwa nini ya, ate bwa nga nghan ni sung gulo uwor beni nini ya. ⁸Nini ya ya dumbung ngirung mwohni, keminiya ni sung nga Yahweh ni, Kulli lesung, ate angni sung, ni ate pag aluwa te musung." Le abayong pashi yahli yang ni atenana le Hezekiyah, Murung Judah.⁹A nzum ga agh, Sennacherib, murung le Assiriya, tahshi aguro le a Urushelima (nibeniya yang nga a dum Lachish, ni aba tahlua le kwa nini), a bin Hezekiyah, murung le Judah, ni amami Judah kwa abeni a Urushelima agh. Nah, ¹⁰"Ga ni Sennacherib, murung le Assiriya, waba: Mang nga agni ke nina agh nga gan tanghi kangna le Urushelima?"¹¹Hezekiyah nyha ki boshi yong, ate ih ka pah yong ih bi nwuh ni yahlo ni njimuru, nga wabni yong, "Yahweh Kulli lesung ka ashi sung a bih murung le Assiriya?"¹²Hezekiyah ni mwoh ni ya ni tolla a bin gushi agillang le ni adeshile dahra le, le tig Judah ni Urushelima, "Digna a muri deshile A muri dahra mwoh ni nga gushi nghan, ni a muri ni digha nga pah dahra leyong nga."¹³Ni nyeri ga meng ni akah nghan paghi abayong ni kwa a nshile anjeh ya? Akuli le abayong le anjeh ni kangni ya gan ashi anjeh leyang a ri gulo lang?"¹⁴A ntiri akuli le anjeh wo ni akah nghan juhri yang kwa agh, kuli ma bi nga nghan ka gan ashi abayong le a beng? Ni yallang ni Kulli leyong ka gan ashi ni yong ari gulo lang?"¹⁵Nibeniya ke ih bi ndag Hezekiyah sorih yi yong ko nuh muyong a njinjere ni ya. Ke ih bi mpah njiteng ri ya, ate kuli le njeh nyha ko dighamuribang gan ashi abayong le a beng nga, ko a bih akah nghan nga. Buhre ni yallang ni Kulli leyong ka ashini yong a beng?"¹⁶Aguro le Sennacherib buhri wafteng a muri Yahweh Kulli ni a muri guro le Hezekiyah. ¹⁷Sennacherib deshiliya nyongli kuntumo ate jol Yahweh, Kulli le Israila, ni waftenana a muri. Naht, "Ninga paghani akuli le anjeh ni ashi abayong leyang a beng nghan nga, Nina agh Kulli le Hezekiyah ni ki ashi abayong le a beng nga."¹⁸A mag jollo ni kunburi le aba Yahuda ri abayong le Urushelima abeni a muri garrung nga, ate pah yang ngobong ni gangshi yang, nina agh ate aka ag lah magule. ¹⁹A waftete Kulli le Urushelima ninga mama a waftete akuli le anshile abayong ni ngunjah agh, amama tumo abih abayong ni ya.²⁰Hezekiyah, murung nghe, ni Ishaya muna Amoz, ba agkuntumo le Kulli, jimma ate tenana ni le buah yi bakuli. ²¹Yahweh tutti Malaika, beni wol nluo angh agaraluwa, amagula le baluwa, ni amagula tumo le murung Assiriya ni a bin damma agh. Nina agh Sennacherib nyera njehle ni iribihyina a njih. Nga ingni ni a leh kuli le ya, amuni baba wol nlue be ni garabwoh. ²²A njinjere nini, Yahweh ashini Hezekiyah ni aba digna a Urushelima a bih Sennacherib, murung le Assiriya, ni a bih anshile kwa, le pah yang usulo a nji ba kwa agh. ²³Dudug nga ki zuni agipahna a bin Yahweh a Urushelima, agipahna maBonna a bin Hezekiyah murung le Judah, nina agh a logshine anjih abayong kwa logha ri kunbang ngho woro. ²⁴A yeh akara wo agh, Hezekiyah nongkonno ha a kun nluo. Jim Yahweh, beni waftenana ri ni pih giduna ih ika pih iritenna. ²⁵Keminiya Hezekiyah ni nwah Yahweh ate angna ni pih ya, ate logshina muri. Nina agh yehlulla zu a muri, ni a muri Judah ni Urushelima. ²⁶Ningo te kwa agh, ni nzumo agh Hezekiyah nongshina muri njahli ate gusso murung le, kpaBni ini ni aba digna Urushelima, nina agh yehlulla le Yahweh ni ye zu a muyang a yeh akara le Hezekiyah agh. ²⁷Hezekiyah nga ni gikunna dudug ni gusso magula. Gil yi muri akangna tigha azurfa, zinariya, atahli maBonna, ni ate agi shih, deshili ni ate atongho ni ajah agitumo maBonna ni kwa agh. ²⁸Deshiliya yang nga ni alah tigha anjihgiri, muru njingun mapiyo, ni murun, ni abin tigha agiluwo shisa, Deshiliya yang nga ni aluwo njuh ni mbul. ²⁹Buhro agh, gille muri alah magula ni agikunna agiluwo ni andah dudug, ate Kulli pahne gikumna dudug. ³⁰Hezekiah ni muwohni ni teshi./ kashi muhru bangha a Gilhoni yeshi muhru ye juhni Nji chambar rih liyeh David. Hezekiah kumna gah ih paghari tumoh le kwah ³¹Ngani yahlan, ah Njibin abehni dig Njunle a murung garahni Babylon, Nga tashibin illiban ah behni, yehri ahku dun ah gipah gouhobongha ahgunjeha, kulli dag mahbeh tehmuhi, ate ipeshi, ni yehri ga kuniyieha. ³²A temuri agi ma sa ni kon Hezekiyah agh, kpaBni agipagna ogrung nongshimurung le, a shin yang ih a nyonglina yang a njiloro le ba agkuntumo Ishaya muna Amoz, ni a gibomteng le amurung le Judah ni Israila. ³³Hezekiyah wuh nongni akahyi, le a lingshi a muri dingli le ankiliya le aminkah Dauda. Judah kwa ni aba digna a Urushelima gushi a nluo le. Manasseh muni dig murung a tuhkushi.

Chapter 33

¹Manasseh nga ni bogho lumpur bahri nga ingni ni a nongmurung; nongna murung bogho woro bahri pur lum pur tongno a Urushelima. ²Pagna gimashihra a dum Yahweh, ninga agima lushi yong le anjeh ni Yahweh piriya a dum aba Israila agh, ³Ate ye bagna a bin gushi agillang ni tehri Hezekiyah woro wangha njahli ya, le bag adeshile dahra ate Baal, ye gil ngung Asherah, le ye gungha njeh a dum agulo ni kwa a kuli ya ni gushi yang. ⁴Manasseh bag deshile dahra a leh Yahweh, ko ke Yahweh wara lagha, “A Urushelima ni lullang ka dig nghan ha ke kene.” ⁵Bagna adeshile dahra ate agulo ni kwa a kuli a yeh abalah ni bahri a leh Yahweh ya. ⁶Tigha amuni dur gishe a ba njonglong le Beth Hinnon. Pagna tumo ni bangna, wol njeh ni bil shinduna, ni ihli aba bangna ni aba pag tumo ni bongho. Manasseh pagna gimashihra magula a kundum Yahweh, ni tighi a pag yehlulla. ⁷Sherah minlim ni gil agh, tighi a leh Kulli. Ate muri lah nini Kulli wabni tenana ri Dauda ni Solomon muni; wara nah, “Nga a lahni ni Urushelima ni, mama ini ntollo a ntiri akuburi le Israila, ini nga tig lullang nga ha ke kene. ⁸Ni n’uwa ye buhri shishi aba Israila a njeh ni mpih akahyang nga, nga aka lelmuyang ri bolla aga nworu lagni yang nga, bil agigilla, ni agibilla mama mpah yang a nji bin Musa agh.” ⁹Manasseh kenna ni Judah ni aba digna a Urushelima a buhri pag gimashihra uwor anjehni Yahweh woro juhro a dum aba Israila agh. ¹⁰Yahweh nahteng ri Manasseh, ni a ri abayong, keminiya ni a teshi kiri yang nga. ¹¹Nina agh Yahweh zuni amagula le ba luwa le murung Assiriya a muyang, abeni tol Manasseh a kuro ni nguri gitulla a nkungni, le wori a Babilon. ¹²Nga Manasseh nga a gana agh, jim Yahweh, Kulli le, ni nongshimuri dudug a dum Kulli le akahyi. ¹³Jimma a bini; le nyingha nji ri jimma egh, le Kulli og jimma nongshi murung, le nyen ni mo a Urushelima, a murung le. Le Manasseh yere ih Yahweh ya ini Kulli. ¹⁴A nzum ga agh, Manasseh bagna garrung ma njibang ri lah magula le Dauda, a nji makuli le Gihon, a bongrong, ki kah bin ingna ni a Kunjere le Njih. Kangnina dingli le Ofel le logshi garrung nghe a bikuli dudug. Tigha amagula luwa ma tengkurung a yeh alah le Judah ma kangnina. ¹⁵Pushiyina akuli ma sa, agillang ni a leh Yahweh ya, ni adeshile dahra ni woro bagha a muri tahl le leh Yahweh ni a Urushelima agh, le sof yang koh a nzum lah magula egh. ¹⁶Bagna deshile dahra le Yahweh ni pah dahra ma kpaɓmurung a muri ni gipahna ma makampa; lagna Judah ih bi a gushi Yahweh, Kulli le Israila. ¹⁷Ningo te kwa agh abayong uwo a dahra a bin ma gushina, keminiya a bin Yahweh, Kulli leyang mwoh. ¹⁸A temuri agi ma sa ni kon Manasseh ya, jimma le bin Kulli, ni atenana le ba shinduna beni waɓtenana ri ni lulli Yahweh, Kulli le Israila agh, shina, a nyonglina yang a ntiri agipagna le amurung le Israila. ¹⁹A yeh gi nyonglina ye agh gipagna ni dur agh ma jimma le ya, ni paghani Kulli nyinghini nji ri jimma le ya. Deshiliya gi nyonglina le agimashihra le ni atengshihra le, ni aba bagha a bin ma gushina le tig angung Asherah ni minlim ma sherra nghan nga, kedebang nongshimuri njahli ya- a nyonglina yang a muri a yeh Agipagna dura le aba shinduna. ²⁰Nina agh Manasseh wuh nongni akahyi, le a lingshi a leh. Amon, muni, dig murung a tuhkushi. ²¹Amon nga ni bogho woro mwoh pur bahri nga ingni ni a nongmurung nga; nongmurung bogho bahri a Urushelima. ²²Pagna gimashihra a dum Yahweh, ninga mama Manasseh tehri, woro pag ga. Amon dahrina a bin aminlim ma sherra ni Manasseh tehri gil agh, le gushi yang. ²³Ni nongshimuri njahli a dum Yahweh, ninga mama Manasseh tehri woro pag ga. Nina te kwa agh, Amon buhri pag tengshihra. ²⁴Aguro le kurkun yang muri le wol nlue a leh. ²⁵Keminiya abayong ni njeh ya wol nluo abeni kukun yang a muri Murung Amon, le a tig Josiyah, muni, murung a tuhkushi.

Chapter 34

¹Josiah nongmurung yang ngha ni bogho Tombitahro; nongmurung bogho woro-pur-lum a Jerusalem. ²Pag gi maborna anjih Yahweh, Ginya a njinjere le kahyi David, ni te keghe aghle a malih ko makatang agh. ³Ate a bogho ma tombitahro nongmurung le ya, yangha wa uwo muna deshili, le log al Kulli le David, kahyi. A bogho ma lumpurbahri, logshi tig Judah ni Jerusalem kpanana logha abin ma logna, Angung Asherah, ni ngbaligiri ma shengra agh ni angbaligiri ni a bag agh. ⁴Ke abwa nwanyi adeshile le Baal ni dummi; le gagshi deshile ma logshi nlelle mama amur yang ngha bahri. Abuniyi angung Asherah ni a ngbaligiri ma sher'agh. A wagyi angbaligiri ni abag agh bururu le a meshiyi muye amuri akiliya le abeni ki dahri yang agh. ⁵A pinshi amuh le amallah le yang amuri adeshile ye. Njinjere nini, tig Judah ni Jerusalem kpanana. ⁶Pag njamme a lahmagulla ni Manasseh, Ephraim, ni Simeon agh ha kenna Naphtali kwa, ni abambu ni kwa kagni yang agh. ⁷Wagyi deshile nzali, buniyi angung Asherah ni angbaligiri pil tubu, le koriyi adeshile ma logshi lelle a njeh Israel kwa. Le nyera a Jerusalem. ⁸Niben ya abogho ma lum-pure tombitahro ma nongmurung le ni njummo ni Josiah wale lag njeh ni binbangkulli kpanana agh, le tig Shaphan munabuna le Azaliah, Maaseiah, babolnjeh lahmagulla, ni Joah nunabuna le Joahaz banyongligiri, te giliyi liye Yahweh Kulli le. ⁹A wora bin Hilkiah, magulla mallah, le aka tig bolo ni a zuni a liye Kulli ya, nga aba-Levi, abalel akunkangna, ni kpaaba logha a Manasseh ni Ephraim, ni anshile aba-Israel, ni Judah kwa ni Benjamin, ni bin abeni nongha a Jerusalem agh. ¹⁰A tig bolo ye abin abuna ni ki shiniyi tumo ni abinbangkulli Yahweh ya. Abuna ni nwah abeni pagtumo giliyi ni nyeshi binbangkulli ya. ¹¹A nwah abawokangna ni ababagkangna te kura atahli ni a kashi ya ni angung gangra ni wolla ri kangna ni amurung Judah dagha juhri ya. ¹²Ke abuna ye pagtuno ye ni njiteng. Abashiniyi bang le yang Jahath ni Obadiah, ba-levi, amunabuna le Merari; ni Zechariah ni Meshullam, logha ri amunabuna le Kahathites. Abba le aba-Levi ya, abeni kwa aba tuhngya maborna, shiniyi na aba-pagtumo. ¹³Aba-Levi shiniyi abeni ki gingni tumo zuni agi bagyigiri ya ni abeni kwa ki pagtumo a njere ya. Deshili ya aba-levi baabba ni ki nyongligiri, amagulakuntumo, ni lel kunkangna. ¹⁴Kunbang ni a pushi bolo ni a zuni a liye Yahweh ya, Hilkiah mallah kum gibomteng gigilla le Yahweh ni a pah njibin Moses ya. ¹⁵Hilkiah nah yi Shaphan banyongligiri, "Nkumna gibomteng ma gigilla a liye Yahweh." Hilkiah zuni gibomteng abin Shaphan. ¹⁶Shaphan tol gibomteng ye kenni bin murung, le ye wabbi deshili, ki nah, "A denna lo ngha ki pagtumo ninga mama pah yang ngha." ¹⁷A pushina bolo ni kwa akumma aliye Yahweh ya le a peh a bih abashiniyi bapagtumo." ¹⁸Shaphan banyongligiri nah yi murung, "Hilkiah mallah pah nang gibomteng." Le Shaphan billiyi murung ni. ¹⁹Gire pagha a kunbang ni murung ogni ateng ma gigilla agh, saniyi adagra le. ²⁰K murung lag Hilkiah, Ahikam munabuna le Shaphan, Abdon munabuna le Micah, Shaphan banyongligiri, ni Asaiah, denlah l, ki nah, ²¹"Woro ki ili Yahweh dengshe le a murang, ni abeni wa uwo a Israel ni Judah agh, atema ateng ma a gibomteng ni a kumma. Ate gima gulla ni, yahlulla le Yahweh subna a mur sung. gugllo, atema akah sung ni teshikiri yang ri ateng ni a gibomteng ate a billi agah kwa a nyongla ayeh agh." ²²Nina'agh Hilkiah, ni abeni murung lagha, wora bin Huldah mahwabkunduna, mahle Shallum munabuna le Tokhath munabuna Hasrah, babol bin tig agi'ishina (Ih digha a Jerusalem a kasanjeh mabahri), le a nahteng ri amuri agire. ²⁴Nah yi yang, "gah bi Yahweh, Kulli ma Israel, wabba: Nah yi beni tashi yong abin nag agh, ²³Gah ni Yahweh wabba: Shinna, Myang amuri zuni gikonina abah ni muri abeni nongha ayeh agh, anyommo ni kwa anyongla ayeh gib'omteng ni a billa a kundum murung Judah agh. ²⁵Agire ka paghaatema a dag nang ni logshi nlelle ari akulli baabba, ate a tig nang a yahlulla ari atumo bih yang. Nina'agh le, yahlulla lang ka subba abah, le ni limma agh." ²⁶Keminiya murung Judah, beni tashi yong ih ili Yahweh ya ga ihka pag agh, ini pag gah nga wabbi ya, "Yahweh, Kulli le Israel wabba gah: Amuri ateng ni a og agh, ²⁷atema kunyahlo ngha fitong, le anongshina muro a kundum Kulli kunbang ni ogni ateng amuri bah agh ni abeni nongha bah agh, le atema a nignshina muro a dummang ni saniyi dagra lo ni bwah a dummang, Meng teya nteshina kirang ro-gah ni Yahweh wabba-²⁸shinna, Myang ngi kpaaba aminkah yong. Nga kpaaba a nkiliya a olollo, le anjioh ni ki shinna agikonina ni nga zuni amuri bah ni abeni nongha ayeh ya." Ke abuna ni tol kuntumo ye yeni bin murung. ²⁹Le murung tashi abakuntumo a kpaaba binmona abatenna ma Judah ni Jerusalem. ³⁰Le murung wora aliye Yahweh, ni abuna ni kwa Judah ni abeni nongha a Jerusalem agh, ni amallah, aba-Levi, ni abwa kwa, logha muri amagulla kenna muri amakya. Le billi a oghe le yang ateng ni gibomteng ma ogrung ni kumma a liye Yahweh ya. ³¹Ke murung tangha abah ni tig ogrung a kundum Yahweh, te ginya njum Yahweh, ni bol alagha le, agibilla le, awabba le, ni kunyahli kwa ni usulo le, shi teshikiri sung ari ateng ma ogrung ni nyonglo a gibomteng agh. ³²Tigha abeni kwa akuma a Jerusalem ni Benjamin a tangha te ogrung. Ke abeni nongha a Jerusalem agh teshiri yang ri ogrung le Kulli, Kulli le akah yang. ³³Josiah pushi agi jenna ni kwa a njeh mami aba Israel agh. Tig beni kwa a Israel ya gushi ih Yahweh, Kulli le yang. Ate akara le kwa, ni keghe a dag kuratye Yahweh ya, Kulli le akah yang.

Chapter 35

¹Josiah bol pag Njibunno Duhro te Yahweh a Jerusalem, le wolla amunanjuh Njibunno Duhro a kara ma lum-pur-ihne a shienri ma kunduna. ²Le tigha amallah ni tengshi yang riyang ri pagtumo aliye Yahweh. ³Le nah yi aba-Levi ni li aliye aba-Israel kwa abeni a tigma te Yahweh ya, "Ntig doroshi ma gerenteng a lah ni Solomon munabuna le David, murung ma Israel bagha. Ni wa dig gitolla a melyong deshili ya. Nibeni ya ngushi Yahweh Kulli le yong, le pagyi tumo aba-Israel le. ⁴Nkpaß muryong njiri akunvare le yong ni koriyo le yong, mbil anyonglo gibilla ni David, murung ma Israel, ni amama Solomon, munabuna le. ⁵Stangha bin ma gerenteng, ntol bin tagha le yong ni koriyo le yong ah akunvare le amunater yong, aminkah abwa, le ntol bang le yong a koriyo le yong a ntiri akunvare le aba-Levi. ⁶Nwol munanjuh ma Njibunno Duhro, tig mur yong sa, ih giliyi munanjuh ate amunater yong, ih pag pyerari teng le Yahweh nga pah a njibin Moses agh. ⁷Josiah pah munanjuh gwehwor-bahri pur-lum ni amunambul aluwo ate gipahna ma Njibunno Duhro te abwa ni kwa beh ya, le ye pah andah gweh woro-bahri pur lum-agah kwa ni ya antiri agile murung ni. ⁸Aba'agkunduna le pah nieh gipahna te abwa, amallah, ni aba-Levi. Hilkiah, Zechariah, ni Jehiel, amagulina ni amuri liye Kulli ya, pih amallah 2,600 agipahna ma Njibunno Duhro ni andah woro-tongno-pur-lum. ⁹Deshili ya Konaniah, ni Shemaiah ni Nethanel, munateri, ni Hashabiah, Jeiel, ni Jozabad, murung le aba-Levi, pah gipahna ma Njibunno Duhro te aba-Levi ni andah woro-tongno-bahri-pur-lum. ¹⁰Le a giliyi pagtumo, le amallah tangha bin tahgha le yang, ni aba-Levi njir koriyo le yang, ari agha ri lagha le murung. ¹¹A wolla munanjuh Njibunno Duhro, le amallah meshiyi nkila ni a agha bih aba-Levi ya, le aba-Levi buwa amunanjuh. ¹²A pushi gipahna ma pinshina, ate agabbi ari koriyo le akunvare le abwa, te pah yang te Yahweh, ninga mama anyongli a gibomteng le Moses. A pag njamme ari andah. ¹³A ton amunanjuh ni giche billa ri agibilla. Ate le gipahna ni a tigma, a lammi yang a nkori,- aminkori ni agi kaggiri, le a tolli yang ni kahari a kenni abin abwa. ¹⁴Le aya giliyi gipahna te muryang ni te amallah, atema amallah, aminkah yi Aaron, tumo pah gipahna ma pinshina ni murun ponna yang ha duhsungho, le aba-Levi giliyi gipahna ate muryang ni te muri amallah, aminkah yi Aaron. ¹⁵Ke abatuhngya, aminkah yi Asaph, ngha tangha bang le yang, pyerari lagha le David, Asaph, Heman, ni Jeduthun bashinduna le murung, le abalel bang ngha kunjere ni kwa'agh. Ni alogle a dag tumo atema amunater yang aba-Levi giliyigiri ate muryang. ¹⁶Nina'agh, ari kunbang ni pagtumo le Yahweh ngha ki pag ri ayeh binmurubang ma Njibunno Duhro te pah gipahna ma pinshina amuri deshile dahra le Yahweh, ninga mama Murung Josiah lagha. ¹⁷Aba-Israel ni beh ya bol Njibunno Duhro ari kunbang ye, le Njibunno Brodi ni Yeast nhya ri ya agh kara tombahri. ¹⁸Ni aya pag binmurubang Njibunno Duhro a Israel ninga mama agh logha ri kunbang le bawabkundunna Samuel, aghle mamona le amurung ma Israel pag Njibunno Duhro ninga buhro mama Josiah pagha, kpaßna ni amallah, aba-Levi, ni abwa ni kwa Judah ni Israel n beh ya, ni abeni nongha a Jerusalem agh. ¹⁹Njibunno Duhro a pag yi abogho ma lum-pure-tombitahro ma nong murung le Josiah. ²⁰A njum agah kwa ni ya, ngha Josiah wale tigni Binbangkulli yarata agh, Necho, murung Egypt, woro a wolrung ni Carchemish a kumuru Euphrates agh, le Josiah wora awolrung ni ari. ²¹Keminiya Necho tashi amangulina ri, ki nah, "Mang gire nga pag ni weh, murung Judah? Nyha ngi zu a ro agh nikyari ya, keminiya amuri lah ni ngi pag luahe ri agh. Kulli wale lagha ihbi kahra, nina'agh pura tele ingna tele Kulli, beni nga ni mem ngha, ko ihka girnjah mo. ²²Keminiya, Josiah shibbi nyere dag yi. Le boshi mburikushi ate ih wolrung ri. Ni teshikiri ari ateng le Necho ni pura a kun Kulli; le woro a wolrung a bajonglong ma Megiddo. ²³Abantah tah Murung Josiah, le murung na yi denlah le, "Pusang bah, ate atigna ngah pye dudung." ²⁴Nina'agh denlah le pushi a ye nyeh-guwo-piri, le tighi a muri nyeh-guwo-piri mabih. Le wori Jerusalem, beh ni ki wuh ngha. A lingshi ankiliya le akah yi. Judah ni Jerusalem kwa gon Josiah. ²⁵Jeremiah gon Josiah; abatuhngya abuna ni amehna gon Josiah ha nikyari. Ke angya ni ke digha a Israel; nshinna, le a nyongli yang ari angya goniyo. ²⁶Ate ke agipagna mama kon Josiah agh, ni agimaborna le ni pag yarata agh ihni pag gah anyongla agigilla le Yahweh agh- ²⁷apagha le, logha kundunna kena malla le, a nyongli na yang a gibomteng le amurung Judah ni Israel.

Chapter 36

¹Le abeni nje agh tol Yehowahaz muna Yosiya pi murung a Urishalima a tukushi teri. ²Yehowahaz nga ni bogho wuramwoh pur taro ni billa nga kunbangni apani murung nga, nong murung shinyeri taro a Urshalima. ³Murung Masar pushi a murung a Urshalima le tighi atene ih nwa ginje ma talenti dana wurongno ni gifughna mabangna mwoh. ⁴Murung Masar pi Eliyakem muna ngi Yehowahaz murung a muri Yahuda ni Urishalima (Le ariyi luli Eliakim zuwa Yehoyakim) Le Necho tol Eliyakim munangi Yehowahaz zuni a Masar. ⁵Yehoyakim nga ni bogho wura mwoh pur tongno nibilla nga nongni murung nga. Le nong murung bogho lum purmwoh a Urishalima pag ga nibotiya agh ashina le Yahweh. ⁶Le Nebukanezzar, murung Babila zu kumi ni lua le kuri ni ngurinye nono wori a Babila. ⁷Nebukanezzar teya pona agiri babah ni a liye Yahweh wori Babila le ka tighi a lah murung le Babila. ⁸Ashile agibabah le Yehoyakim ni agibiyene akum ni agh ni agipagna mama ni botiya shini a nyongline yang a gibomtenana le amurung Yahuda ni Israila. Le muni Yekoniya nong murung a tukushi. ⁹Yekoniya nga ni bogho tombitaro kunbangni kumni murung nga; nong murung shinyeri taro ni kara lum a Urishalima. Pag ga nibotiya agh ashina le Yahweh. ¹⁰Ni kuntabiya murung Nebukanezzar tashi abuna a zu a boli a zuni Babila, ni agimabugha ni a liye Yahweh agh, le a pi muna ngi Zadakiya murung a muri Yahuda ni Urishalima. ¹¹Zadakiya nga ni bogho wuramwoh purmwoh kunbangni nongni murung agh, pag bogho lum purmwoh a murung a Urishalima. ¹²Pag ganibotiya agh ashina le Yahweh Kulli le. Ni nonshi muri adum Irmiya ba aguntumo le Kulli ya, beni wabteng ni pura kum Yahweh agh. ¹³Zadakiya dashiya tol uri ri murung Nebukanezzar, beni tighi kanigira ni Kulli ih guhshi agh. Kemiya Zadakiya tengshi murit, tenshi kunye woro pilnzumiri Yahweh Kulli le aba Israila. ¹⁴Deshiya amagula le amala kwa na abwagh agi agha ninya, ni yangha a pag ginbene le abani niyeri Kulli a nje agh, A bashi na baliye Yahweh ni tigma a Urushalima agh. ¹⁵Yahweh Kulli le aka yang tashi bang ni tenana ajibin abakuntumo le amuri amuri ate yangha nishin gienna amuri abaliya ni muri ba dig nghan nga. ¹⁶Keminiya a jol aba kuntumo le Kulli a ten tenana le abunshi muri abakuntumo le Kulli, ha yelula le Yahweh logha muri abaliye ha gubung nya ka pashi agh. ¹⁷Le Kulli zu eh yang ni murung le AbaKaldiya beni wol luo amuna abuna leyang ni gara buwo a bin Abba, na shin gienna le amuna abuna ko amunangallang, abagula ko aba nyong murung maposhina agh, Kulli payang kwa abih. ¹⁸Agah a gilliyini liye Kulli agh kwa, magula ni makena, agikumna ni a liye Yahweh ni agikumna ni a liye murung agh ni ama kushiya woriyang kwa a Babila. ¹⁹A pishi liye Kulli, a nyaghi gibagna ni kangni Urrushalima, a pishi alamurung a piyi agimabungha ni yeh agh kwa. ²⁰Murung pon abeni abbi garabilo agh kwa wori Babila. A pilla a gurole ni amuni ha kunbang murung le aba Farisa. ²¹Ga pag giri ate waba le Yahweh a kum Irmiya, ha sete nje mah ogboro usulo asaba le. Ogboro usulo asaba le a kumbang ni kwa a juriniya sete bogho wuramwoh purlum mala nina. ²²Ni beniya a bogho makunduna le Sairus murung Farisa ate waba le Yahweh a kum Irmiya a pagri, Yahweh tengsh bongho le Sairus murung Farisa ha Hamma a nje le kwa, deshiya ye nyongli na. ²³Gahni Sairus murung Farisa waba Yahweh Kulli ni akuliya pah nang murung a muri ngungja kwa. Tignang ih ken baghi lah a Urushalima ni a Yahuda agh. Beni kwa a tiri yong ba liye ni agh. Ih bi Yahweh Kulli layong ih dig niyong ih bi wori nje".

Ezra

Chapter 1

¹A yeh bogho ma kunduna le Cyrus, murung Persiya agh, Yahweh dungshi tenana le ni pura kun Irmiya agh. Logshi bongho le Cyrus, le gih Cyrus woro a ba kwa agh a njeh le. Ga ni pag ga a nyonglo ni wab ba; ²Cyrus, murung Persiya, nah; Yahweh, Kulli le bakuli, pah nang anjeh ni kwa a ngunjah agh, le tol lang ih bi mbaghi lah a Urushelima ni Judah agh. ³Beni kwa a ntiri abwale (Ih bi Kulli le dig nini) ih bi wora Urushelima, mama a Judah agh, lke bag lah ate Yahweh, Kulli le Israila, Kulli ni a Urushelima agh. ⁴Abayong ni a kwa njeh egh abba ki digha a njeh ni a pih abayong ma sa agh ka zuni azurfa ni zinariya, ni agi tumo ni agi luwo, deshili ni gipahna vor yahlung ate leh Kulli a Urushelima, ⁵Le amagula le kunvarre le akahwung ma Judah ni Banyamin, amalah ni aba Lawi, ni beni kwa bongho le Kulli doghi le woro a bag leh Yahweh, mama a Urushelima agh, a logho. ⁶Abeni kahri yang nga angnina tumo leyang ni azurfa, agi zinariya, agi mabonna agiluwo, agi egjniung, ni agipahna bor yahlung. ⁷Cyrus murung Persiya deshiliya pahna agitumo ni mami leh Yahweh ni Nebukadnezar ponno a Urushelima le tigha a leh akuli le ya. ⁸Cyrus, murung Persiya, tig yang a bih Mithredat ba bol gikunna, beni bang yang le pih Sheshbazar, munamurung Judah. ⁹Ga ni pag gogho leyang: akoro ma zinariya woro mwoh pur lum,

akoro ma azurfa woro tongno lum, ¹⁰akoro magula ma zinariya woro mwoh pur lum, aminkoro ma azurfa 410, ni agitumo baba woro tongno lum. ¹¹A yangha kwa 5,400 agi zinariya ni azurfa kwa. Sheshbazar zuni yang kwa ngha abeni wora a digna guro a Babilon ngha nyenni a Urushelima.

Chapter 2

¹Abayong nini a kasa njeh ni a ponno wora guro le murung Nebokadnezar agh, aheni bollo wori Babilon ngha, abayong aheni nyerre billa ri lag magula le Urushelima ni a Judah agh. ²A zu ni Zerubbabel, Joshuwa, Nehemiya, Seraiya, Relaiya, Mordekai, Bilshan, Mispar, Bigvai, Rehun, Baanah. Ga ni pag ga a nyonglo abuna le aba Israila. ³Aminkah Parosh agh: 2,172. ⁴Aminkah Shefatiyah agh: 372. ⁵Aminkah Arah agh: 775. ⁶Aminkah Pahath-Mowab agh, nji bin Jeshuwa ni Jowab agh: 2,812. ⁷Aminkah Elam agh: 1,254. ⁸Aminkah Zattu agh: 945. ⁹Aminkah Zakkai ya: 760. ¹⁰Aminkah Bani ya: 642. ¹¹Aminkah Bebai: 623. ¹²Aminkah Azgad agh: 1,222. ¹³Aminkah Adonikam: 666. ¹⁴Aminkah Bigvai ya: 2,056. ¹⁵Aminkah Adin agh: 454. ¹⁶Abuna le Ater, nji bin Hezekiya: woro ihne pur lum pure tonpur tahro. ¹⁷Aminkah Bezai ya: 323. ¹⁸Aminkah Jorah: 112. ¹⁹Abuna le Hashum agh: 223. ²⁰Abuna le Gibbar agh: woro ihne pure lum pur tongno. ²¹Abuna le Baitalami ya: 123. ²²Abuna le Netofah agh: woro bahri pur lum pure topur mwoh. ²³Abuna le Anathot agh: 128. ²⁴Abuna le Azmaveth agh: woro bahri pura muri bahri. ²⁵Abuna le Kiriyaht Arim agh, Kefirah, ni Beyerot agh: 743. ²⁶Abuna le Ramah ni Geba agh: 621. ²⁷Abuna le Mikmash agh: 122. ²⁸Abuna le Bethel ni Ai ya: 223. ²⁹Abuna le Nebo agh: woro bahri pur lum pura muri bahri. ³⁰Abuna le Magbish agh: 156. ³¹Abuna le Elam mamona agh: 1,254. ³²Abuna le Harim agh: 320. ³³Abuna le Lod, Hadid, ni Ono agh: 725. ³⁴Abuna le Jeriko agh: 345. ³⁵Abuna le Senayah: 3,630. ³⁶Amalah: aminkah Jedaiyah ma baleh Jeshuwa agh: 973. ³⁷Aminkah Immer agh: 1,052. ³⁸Aminkah Pashhur agh: 1,247. ³⁹Aminkah Harim agh: 1,017. ⁴⁰Aba Lawi ya: aminkah Jeshuwa ni Kadmiel, aminkah Hodeviya agh: woro tahro pur lum pur ihne. ⁴¹Aba tuh ngyah a bin bangKulli, aminkah Asaph: 128. ⁴²Aminkah aba lelkunjere: aminkah Shallum, Ater, Talmon, Akkub, Hatita, ni Shobai: kpaß kwa 139. ⁴³Aheni a tigha a pagtumo a bin bangKulli ya: aminkah Ziha, Hashufa, Tabbahot, ⁴⁴Keros, Siaha, Padon, ⁴⁵Lebanah, Hagabah, Akkub, ⁴⁶Hagab, Shalmi, ni Hanan. ⁴⁷Aminkah Giddel agh: Gahar, Reayah, ⁴⁸Rezin, Nekoda, Gazzam, ⁴⁹Uzza, Paseyah, Besai, ⁵⁰Asnah, Mewunim, ni Nefusim. ⁵¹Aminkah Bakbuk: Hakufa, Harhur, ⁵²Bazlut, Mehida, Harsha, ⁵³Barkos, Sisera, Temah, ⁵⁴Neziyah, ni Hatifa. ⁵⁵Aminkah aguro le Solomon: aminkah Sotai, Hassoferet, peruda, ⁵⁶Jaala, Darkon, Giddel, ⁵⁷Shefatia, Hattil, Pokeret- Hazzebayim, ni Ami. ⁵⁸A yangha a kpaß kwa 392 aminkah aheni a tigha bi pagtumo a bin bangKulli ni aminkah aguro le Solomon. ⁵⁹Aheni dag Tel Melah, Tel Harsha, Kerub, Addon, ni Immer- keminiya ni a gan dum bibilla leyang pura ri Israila agh- ⁶⁰kpaßni aminkah Delaiya, Tobiyah, ni Nekoda agh 652. ⁶¹Deshiliya, a ntiri aminkah malah agh: aminkah Hobaiya, Hakkoz, ni Barzillai (beni tol hamah a ntiri amuna ngalang le Barzillai ma Gilead le a gori nji ri lulli yang). ⁶²A alla gi nyonglina bibilla leyang, keminiya ni a kum yang ngha, nina agh a pushina yang a ntiri amalah ih a nyha gerenteng ngha. ⁶³Nina agh magula bol njahli wabi yang ih digna ni a lih dahra ma gerenteng gubung ngha sete malahni ni Urim ni Thummim ngha agha. ⁶⁴Ngura yang kwa ngha 42,360, ⁶⁵ni a kpaßa aguro leyang ni ansahri lah leyang ngha (amama ngha 7,337) ni abuna ni amenah ba tuhngyah a bin bangKulli (woro tongno bahri). ⁶⁶Apiri leyang ngha: 736. Amuna piri leyang ngha: 245. ⁶⁷Alogah leyang ngha: 435. Ambuljeng leyang ngha: 6,720. ⁶⁸Ngha a kehni a leh Yahweh a Urushelima agh, amagula le akunvarre pah agipahna for yahlung ate bag leh Kulli, ate nyenne a tuhle. ⁶⁹A pah ari pagha ni a gan ngha ate tumo egh: zinariya a pyeshe koro woro tongno lum lum topur mwoh pura muri woro tongno lum, azurfa ni a pyeshe koro woro tongno lum tongno, ni adagrah le malah woro tongno. ⁷⁰Nina agh amalah ni aba Lawi, abayong, aba tuhngyah bin bangKulli ni aba lelkunjere, ni aheni a tigha ki pagtumo bin bangKulli ya digha a lah magula leyang. Abayong le Israila kwa ngha a alah magula leyang.

Chapter 3

¹Shienri ma tonbahri a nzumo ni aminkah Israila nyenni a lah magula leyang, nga bayong kpañni ninga bwa mwoh a Urushelima. ²Jeshuwa muna Jozadak ni amuna ngih amalah, ni Zerubbabel muna Sheltiya ni amuna ngih logho le bag deshile dahra le Kulli le Israila ate pah dahra pingsa ninga mam a nyonglini a gigilla le Musa bwale le Kulli ya. ³Le a tehshi deshile dahre a muri kushi, ate a yang nga a bang ngoñong le abayong ni a njeh egh ya. A pah dahra pingsa bin Yahweh ni durubang ni kapolla. ⁴Deshiliya a billa njibuno ma bindigna ninga mama a nyongli ya le a pah dahra pingsa kyari kwa agh a nji ri gigilla, tumo ma kara ni kwa agh n'nga a muri kara egh. ⁵Bil le nina agh, adahra pingsa kyari kwa agh nga nhang, gipahna ate anshienri mapiyo, agipahna ate anjibuno ni Yahweh tig ga le a woro a tigma agh, kpañni agipahna bor yahlung ni pura bin abeni peh bin Yahweh ya. ⁶A ingna a pah dahra pingsa bin Yahweh a kara ma kunduna le shienri ma tonbahri, ni pagha ni kwa ni sang a ye bag bin bangKulli ya. ⁷Nina agh a pahna azurfa a bin aba kashi atahli ni aba yeri tumo giliyi giri, le a pah gilihna, gi nuhna, ni murun bin aba Sidon ni Taya, nina agh ate aka zuni angung cedar a nji salang magula logha Lebanon kehna Joppa, ninga mama Cyrus, murung Persiya tigni a pag ga. ⁸Le a yeh shienri ma bahri le bogho ma bahri ni nzum zu leyang a leh Kulli a Urushelima agh, Zerubbabel muna Sheltiya, Jeshuwa muna Jozadak, anshile amuna ngih yang amalah ni aba Lawi, ni abeni nerre a digna guro zu a Urushelima agh ingna a pag tumo. A tigha aba Lawi abeni ni bogho woro mwoh woro bikuli ya ih bi a shin tumo ni a leh Yahweh ya. ⁹Jeshuwa ni amuni ni amuna tehri, ni Kadmiyel ni amuni (abeni aminkah Hodaviya ni ya), ni amuna Henadad ni amuna yang ni amuna tehyang- kwa leyang nga aba Lawi ni- kpañni binmuna ate shin tumo ni a leh Kulli ya. ¹⁰Aba bag giri tig tinna kangna bin gushi Yahweh. Ga ka angni amalah ih bi a tangha a yeh dagrah ma sabna leyang ni njemegula, ni aba Lawi, amuna Asaph, ate bongshi Yahweh ni nyinyang, ninga mama Dauda, murung woro lagni ya. ¹¹A tuhngyah bongsho ni pag makampa bin Yahweh, "Ini fa bor yahlung! Ogrung njiteng le ri Israila digna ha ke kene." Abayong kwa logshi ghiyang ni ngih jollo ki bongshi Yahweh ate a tigna tinna bin bangKulli ye. ¹²Keminiya dudug le amalah, aba Lawi, ni amagula le akunvarre, abayong ma yahyina le shinna lah ma kunduna, nga a tigni tinna leh a njih yang nga, buah bororo. Keminiya abayong dudug magjollo pag binmurubang ate bang bor ne yang. ¹³Ate ga agh abayong ni gan yeri gih jollo binmurubang ni gih buah le abayong, ate abayong nga ki buah ate pag binmurubang magula, ni gih ye ni a ogho a kukwo agh.

Chapter 4

¹Niḇeniya aḇa shiḇi muri Judah ni Banyamin ḇaḇa ogni ih aḇayong ni wora guro agh nga niḇeni ki ḇag bin gushi Yahweh, Kulli le Israila. ²Nina agh a kum Zerubbabel ni amagula le akunvarre leyang. Anah yi yang, "Le ih ḇi shi ḇaghi ni yong, ate, ninga yong, Kulli leyang ni sa billa le sa ḇahri logha ri akara nga Esarhadon, murung Persiya, zuni ni sung a ba agh." ³Keminiya Zerubbabel, Jeshuwa, ni anshile amagula le akunvarre le akahyang nah, "Nyong ni ya, keminiya shi sung ni ḇigha ka ḇag leh Kulli lesung, ate shi sung shi ḇaghi ate Yahweh, Kulli le Israila, ninga mama murung Cyrus woro lagni ya." ⁴Nina agh aḇayong ni njeh egh ya wolli ngiri aḇa Judah; a tigha aḇa Judiya ḇang ngobong ḇag giri. ⁵Deshiliya a pih aḇa waḇ gipagna pahbung ate a juhri muri tumo egh. A pag ga a kunbang le Cyrus ni a yeh nongmurung le Dariyus murung Persiya. ⁶Le a toltinna nongmurung le Artazekzes, a nyongli atigteng a muri aḇa ḇigna Judah ni Urushelima. ⁷A yeh akara le Artazekzes ni Bishlam, Mitredat, Tabeyel, ni abihyang nyonglih murung Artazekzes ma Persiya. A nyongli kuntumo egh ni kun Aram le a pilli. ⁸Rehun magula ḇaluwa ni shimshai ḇa nyongli giri nyongli njinjere ni kehna bin murung Artazekzes a muri Urushelima. ⁹Le Rehun magula le ḇa luwa, Shimshai ḇa nyongli giri, ni abihyang, abieni ki tuh njuo agh ni aḇa pagtumo le gwannati, aḇa Persiya, abuna ni pura Uruk agh ni Babilon, ni abuna ni pura Susa (ini, aḇa Elam)- a nyongli kuntumo egh- ¹⁰le a kpaḇ yang ni aḇeni magula ni magushina Ashurbanipal ponno guro le tigha a tenne a ḇigha Samariya agh, kpaḇni anshile aḇeni a kasa njeh ni nzum ḇanghamuru agh. ¹¹Nyonglo kuntumo ni a tutti ya ni ga, "Bin Artazekzes, aguro lo, abuna ni Kasa Njeh ni Nzum ḇanghamuru agh, nyongli ga: ¹²Ih ḇi murung yere ih aḇa Yahuda ni pura bino agh zuna a musung a Urushelima ka ḇag lah magula ma tolmurung. A malla tumo garrung nghe le a ye gilla atuhtinne. ¹³Niḇeniya ih ḇi murung yere ih nga a ḇag lah magula ni ya le a mal garrung nghe ya, ni a uwa ye pah gullo, adaggah ko agi ḇanghina, le gire ka tig pinye ri bin tig gikunna le amurung. ¹⁴Njiteng nga ate shi lihna muah ḇolong ma lahmurung, ni ih ḇor yi sung ih shin bihya ri murung nga. Ate muri ga ni ini paghi ke sa tutti ga ate ih shi waḇih murung ¹⁵ate a al agiḇomterng nyonglina le tehro le a yeri ih lah magula ma tolmurung ni mama ka tighi murung pinye ni akasa njehle. gire zuna ni agi gangshina bin amurung ni akasa njeh. Logho kikara agh ḇigna tuh tolmurung. Ate ga ni paghi ke a juhri lah magula egh. ¹⁶Shi sung nga sa waḇih murung ih nga lah magulani ni garrung le gil ri nga, le guḇung nyha ye ka uwo ate muro a Kasa Njeh ni Nzum ḇanghamuru agh." ¹⁷Nina agh murung tahshi gipilla ri Rehum magula le ḇaluwa ni Shimshai ḇa nyongli giri ni abihyang a Samariya ni anshile aḇeni a Kasa Njeh ni Nzum ḇanghamuru agh: "Ih ḇi ololo ḇig ni yong. ¹⁸Kuntumo ni ntahshi nghan nga a pille le a billa nghan ni. ¹⁹Nina agh nwarw mpah gi billa le a al le a kumi kikara ih lah magula logshina muri ri amurung, le tolmuri ni logshinjuo pagna a yeh. ²⁰Murung magula kwa nongna murung muri Urushelima le yang nga ni ḇighamuribang a Kasa Njeh ni a Nzum ḇanghamuru agh. Pah gullo, adaggah, ni agi ḇanghina agh a pahne yang ni. ²¹Niḇeniya, pahna gibilla ate abuna ni a ḇag tumo le ḇag lah magula nyha sete mpah gibilla. ²²Nlel muyong ke ih ḇi njangshi ga agh. Pallang ke ndag tolmurung ni gullo le tig kpah ari ga lahmurung ka kum ma? ²³Ngha a billi gi waḇna billa le murung Artazekzes a dum Rehum, Shimshai ḇa nyongli giri, ni abihyang nga, a wor ni kara a Urushelima le a tigha a tenne aḇa Yahuda ḇag te ḇag giri. ²⁴Nina agh tumo ni a leh Kulli a Urushelima agh tangha njeh ha a yeh bogho ma ḇahri le nongmurung le Dariyus murung Persiya.

Chapter 5

¹Le Haggai ba agkuntumo ni Zekariya ba agkuntumo, aminkah Iddo, wabkuntumo a ntiri lulli Kulli le Israila a bin aba Yahuda a Judah ni Urushelima. ²Zerbbabel muna Sheltiya ni Jeshuwa muna Jozadak logho le ingna a bag leh Kulli a Urushelima ni aba agkuntumo ni kurta yang nga. ³Le Tattenai magula bol njahli le Kasanjeh ni Nzum Banghamuru agh, Shethar-Bozenai, ni abih zu le nah yi yang, "Yang pah yong gibilla ni ih bi mbag lahani ni meshili agarrung?" ⁴Deshiliya anah, "Mang pag lulli abuna ni ki bag giri ni ya?" ⁵Keminiya njih Kulli nga a muri aba tenna le aba Yahuda le ba shibi muyang ni gan tehshi yang njahli ya. A yang nga a lel kuntumo ih bi a tahsa bin Dariyus le ate le a nyenni ni yang a muri ga. ⁶Ga ni pag nyonglo kuntumo le Tattenai, magula bol njahli ni a Kasanjeh ni Nzum Banghamuru, ni Shethar-Bozenai ni abihni Kasanjeh ni Nzum Banghamuru agh, mama a tahsa bin Dariyus murung nga. ⁷A tahshi kuntumo, nyongli ga kehna bin murung Dariyus, "Ih ololo kwa bi dig mamu. ⁸Ih bi murung yere ih shi kehna njinjah Judah a leh Kulli magula. A wara a baghi ni atahli magula ni angung a tigha a garrung le. Tumo ni ya a wara a paghi yarata le yang nga ih kum wora dum a bihyang. ⁹Shi ihli aba tenna, "Yang pah yang gibilla ih bi a bag lahani ni agarrung ni?" ¹⁰Deshiliya shi ihlina yang alulli yang ate sa tighi a yere; nina agh alulli abuna abeni a muri tumo egh ya a nyonglina yang. ¹¹Ninga ni a pillih sung; anah, 'Shi sung ni aguro le mwoh beni ini Kulli le bakuli ni ngunjah agh, le shi sung nga ye sa bag lahani a woro a bagha abogho dudug ni dur nga murung magula le Israila bagni le meshili ya. ¹²Ngho te kwa agh, nga akahsung tigni Kulli ma bakuli yehlula agh, pah yang a bih Nebokadnezhah murung Babilon, ba Kaldiya, beni bihyi lahani le ponna abayong wori Babilon nga. ¹³Nina te kwa agh, a bogho ma kunduna nga Cyrus ni murung Babilon nga, Cyrus pahne sung gibilla ih ye shi bag leh Kulli. ¹⁴Murung Cyrus ye nyenni agi zinariya ni azurfa mama mami leh Kulli ni Nebokadnezhah pussa bin bangKulli a Urushelima zuni a bin bangkuli a Babilon. Nyenna ni yang bin fwa ni a gori Sheshbazah, beni tigha magula bol njahli ya. ¹⁵Nah yi, "Ponna agi tumo ni. Woro ke tig yang a bin bangKulli a Urushelima. Ih bi leh Kulli bi bag ri be." ¹⁶Le Sheshbazar zuni le tig tuhtinne ate leh Kulli a Urushelima; le a bahne, keminiya ni sang a meshiliya. ¹⁷Nibeniya poshina yahli murung le, ih bi a alli a lah bin tigha agi ma yahyina ni a Babilon ko gibilla ni pura bin Cyrus a pah ate bag leh Kulli a Urushelima. Le ih bi murung ih tahshi sung bang ni gi wabna.

Chapter 6

¹Nina agh murung Dariyus pah gibilla, le a alliyi bang a lah bin tig agi ma yahyina, ba a tigha agikunna nghanh nga, a be a Babilon nga. ²A lah magula le Ekbatana ni nji kasanjeh Mediya agh a kum gibomteng; ga ni pag gi nyonglina: ³A yeh bogho ma kunduna le murung Cyrus, Cyrus pahna gibilla a muri leh Kulli a Urushelima: Ih bi a ye bag leh be ate dahra, ih bi a tig tuhtinne, ih bi logho le bikuli be dig nonnobung woro tahro, le dahra le woro tahro, ⁴ni tangsa le atahli magula tahro ni tangsa le angung mapiyo, le ih bi baleh n'wah. ⁵Nibeniya nyenni agi zinariya ni azurfa mama mami baleh Kulli ni ya, mama Nebokadnezar ponna a bin bangKulli a Urushelima zuni Babilon nga nyen ni yang a bin bangKulli a Urushelima. Nga tig yang a baleh Kulli. ⁶Nibeniya Tattenai, magula bol Njinjeh nzum 'Banghamuru, Shethar- Bozenai, ni abihyang abeni Njinjeh nzum 'Banghamuru, a pushi bihyang a be! ⁷Ndag tumo leh Kulli ni muri. Magula bolnjeh ni aba tenna le ba Yahuda ka bag leh Kullini a be. ⁸Myang ngi pah gibilla ih digna nga pag ga ate aba tenna le ba Yahuda abeni ki bag leh Kulli ni ya: bollo a ntiri agi danghina le murung ni nzum 'Banghamuru a nwahni abuna ni ate ni a dag te pag tumo leyang nga agh. ⁹Ga kwa a al gamuna ndah, anjuh, ko muna njuh ate dahra gipingsa bin Kulli ni a kuli ya, nji giri, muah dolong, muru njingung, ko murun ari lagha le amalaha Urushelima- mpah aga- abinyang shiba nyha. ¹⁰Mpag ga ate a zuni dahra poshi yahlung bin Kulli ni a kuli ya ni jimmi ate usulo le murung ni amuni. ¹¹Nwara mpah gibilla ih beni kwa par gibilla ni ya, digna a suhli ngung gangrah ni leh ya le a shuwe a gyerri ri. Le digna a pil leh kiding ate ga. ¹²Ih bi Kulli beni tig lulli ih bi digha be ya, bi tig murung ko abayong abeni logshi bihyang ate shibi pag tumo ni gibilla ni ya, ko te bihyi leh Kulli ni a Urushelima agh. Mini, Dariyus, pahna gibilla ni. Ih bi a billi ni paghi yarata! ¹³Le ate gibilla ni Dariyus murung tahshinih, Tattenai, magula bolnjeh ni Njinjeh Nzum 'Banghamuru agh, Shethar- Bozenai, ni abihyang, pagna ga kwa murung Dariyus tighi yang nga. ¹⁴Nina agh aba tenna le aba Yahuda bag giri ni kunbuhro a nji ri wabkuntumo le Haggai ba agkuntumo ni Zekariya minkah iddo. A meshilina bag giri leyang pyerari gibilla le Kulli le Israila ni a nji ri gibilla le Cyrus, Dariyus, ni Artazekzes murung Persiya. ¹⁵A meshilina leh a yeh kara ma tahro le Adar, a yeh bogho ma topur mwoh ma nongmurung le Dariyus. ¹⁶Abayong le aba Israila, amalaha, aba Lawi, ni anshile aguro pag binmurubang ni tigma ni a tigni leh Kulli ya. ¹⁷A pahna andah woro tongno, agamnjuh woro tongno, amuna njuh woro tongno ihne ate tig leh Kulli sa. Aboro mbul lumpur bahri ni a pah ate gipahna lag gimasihra ate Israila kwa, mwohni kwa agh ate muri kunburi le Israila. ¹⁸Deshiliya a tigha amalaha ni aba Lawi ih bi a pagtumo angnai ari yang ate tumo le Kulli a Urushelima, ni nga mama a nyonglini a gibomtenana le Musa agh. ¹⁹Nina agh abeni wora guro agh pag binmurubang a yeh kara ma lumpur ihne le shienri ma kunduna. ²⁰Amalaha ni aba Lawi lagna ri yang. A yangha kwa gerenteng. Le a tuhngih agi pahna duhro bwoh ate muri abeni kwa a wori tumo guro agh, kpañni muyang. ²¹Aba Israila baba abeni lih nyamah duhro agh a yangni a nyerra a tumo guro le koriyina muyang a ri agi ma dahbi le abayong ni a njeh egh ya le a al Yahweh, Kulli le Israila. ²²Ni binmurubang ni a pagni Njibuno le Brodi ni njibongho nyha ri ya agh ma akara tonpur bahri, ate Yahweh zuni ni yang ni binmurubang ni pil yahli murung Assiriya ate tengshi abung ri tumo a leh, leh Kulli le Israila.

Chapter 7

¹Niḇeni a nzum ga agh, a kunbang nongmurung le Artazekzes murung Persiya agh, Ezra pura Babilon. Akahyi Ezra ni Sereiyah, Azariya, Hilkiya, ²Shallum, Zadok, Ahitub, ³Amariya, Azariya, Meraiyot, ⁴Zerahiya, Uzzi, Bukki, ⁵Abishuwa, Finehas, Eliyazar, ḇeni muna Haruna malah magula agh. ⁶Ezra pura Babilon le ini ḇa yeri nyongli giri ni a gigilla le Musa ni Yahweh, Kulli le Israila, woro pah agh. Murung pahne ga kwa ihlibang teḇi ya ate bih Yahweh nga nini. ⁷Baḇa le aminkah Israila ni amalah, aḇa Lawi, aḇa tuhngyah ma bin ḇangKulli aḇa lelkunjere, ni aḇeni a tigha a pagtumo a bin ḇangKulli ya wora Urushelima a yeh bogho ma tonḇahri le murung Artazekzes. ⁸Bil bang Urushelima a shienri ma tongno, le bogho ma tonḇahri le murung nghe. ⁹Dag Babilon a kara ma kunduna le shienri ma kunduna. A kara ma kunduna le shienri ma tongno ni billi bang a Urushelima, logha ri kunbang ni bih Kulli nga nini ya. ¹⁰Ezra tigna yahli te alliyi gigilla le Yahweh, le paghi ni alliyih gigilla ni gibilla a Israila. ¹¹Ga ni pag kuntumo gi nyonglina ni murung Artazekzes pih Ezra malah, ḇa nyongligiri, ḇa nyongligiri atenana le alagbang le Yahweh, ni agigilla ate Israila. ¹²Murung Artazekzes, kehna bin Ezra malah, ḇa nyongli gigilla le Kulli ni a ḇakuli ya: ¹³Myang ngi pah gibilla ih ḇeni kwa a ntiri aḇa Israila a njeh lang- kpaḇni amalah leyang ni aḇa Lawi- aḇeni alla ka wora Urushelima agh ih ḇi a wor ni weh. ¹⁴Meng, murung, ni aḇa peng gi waḇna muri agiri, tahshina yong kwa ate al bang a muri ga kon Urushelima ni Judah billa ri gigilla le Kulli leyang, mama ini a bihyong nga. ¹⁵Nga zuni azurfa ni zinariya ni murung ni aḇa pih muri gi waḇna pah nieh bin Kulli le Israila, ḇeni bin ḇigna le nga a Urushelima agh. ¹⁶Mpah azinariya ni azurfa ni mkum mo a kasanjeh Babilon nga, kpaḇni gipahna ḇor yahlung ni abayong ni amalah pah nieh ate ḇaleh Kulli a Urushelima agh. ¹⁷Nina agh mpag tumo ni bollo egh nkura andah, agamnjuh ni amuna njuh, ni gipahna njigiri, agipahna nuhna. Nḇahri ni yang a muri deshile ḇahra ni a leh Kulli leyang a Urushelima agh. ¹⁸Mpag ni anshile azurfa ni zinariya ga kwa nshina ḇonna bin yong ni amuna tehyong, ate poshi yahli Kulli leyang. ¹⁹Ntigha agi tumo ni a pahyong nieh a dumi ate tumo ma ḇaleh Kulli a Urushelima. ²⁰Ga te kwa ḇeshili a alla ate ḇaleh Kulli nga al agh, nweh a ntiri bin tigbollo ma lahmurung. ²¹Meng, Artazekzes, pahna lagbang a bin aḇa tigbollo ni a Kasanjeh ni Nzum Banghamuru, ih ga kwa Ezra malah, ḇa nyongli giri le gigilla le Kulli ni a kuli ya, ihli bang a bin yong a pihne kwa, ²²ha kehna woro tongno azurfa ma talents, ni muh njingiri akoro woro tongno, muru njingun aduh woro tongno, ni aduh murung woro tongno, deshili ni muah ḇohlong ni logle a pyeshi ya agh. ²³Ga kwa pura ri gigilla le Kulli ni a kuli ya, mpaghi ni pahmurung ate leh. Ate palang ke yehlulla le ka zu a muri njeh le murung ni amuni? ²⁴Shi sung nga sa waḇih yang ih ḇighamuribang nyha ka tigha a pahgulo, ko adaggah ko gidanghina a muri malah, ḇa Lawi, ḇa tuhngyah, ḇa lelkunjere, ko a muri abayong ni a tigh ki pagtumo a bin ḇangKulli ni aguro ni a leh Kulli ni ya. ²⁵Ezra, ni yeriteng ni Kulli woro poh agh, aka tahriyi aḇa waḇnjuoh ni ava tuhnjuoh ate waḇih abayong ni kwa a Kasanjeh ni Nzum Banghamuru agh, ni ari paghi aḇeni kwa yeri agigilla le Kulli leyang nga tumo agh. Digna ḇeshili nga aliyih aḇeni ni yeri gigilla leyang nga agh. ²⁶A temuri ḇeni kwa ki shibi bil gigilla le Kulli leyang ni gigilla le murung nga- ih ḇi a tuh njuoh a muri ni kara, gor le ma nluo ko piriya a njeh ko agha agikunna le ko ḇigna kuro. ²⁷Mossoni ni Yaheh, Kulli le akahsung, ḇeni tigha aga kwa a yahli murung ate gushi leh Yahweh a Urushelima agh, ²⁸ni ḇeni ḇumna ogrung njitengle a binang a dum murung nga, aḇa pih gi waḇna, ni amagula aḇa pagtumo. Bih Yahweh Kulli lang, tengshi nang, le mkpaḇna abayong ma gushina a ntiri Israila ih ḇi a wor ni meng.

Chapter 8

¹Abeni ni pag amagula le ba leh akahyang, le ga ni pag bibilla le abeni dag Babilon ni meng a kunbang murung le Artazekzes. ²A ri aminkah Finehas agh, Gershom. A ri aminkah Ithamar agh, Daniyel. A ri bidilla le Dauda agh, Hattush. ³A ri bibilla le Shekaniya, beni pura ntiri aminkah Parosh agh, Zechariya, nini ya abuna ni a bangha a bibilla le ya 150. ⁴A ri aminkah Pahat-Mowab agh, Eliyehonai muna Zerahiya le nini abuna woro tongno bahri. ⁵A ri aminkah Zattu agh, Ben Jahaziyel le nini ya abuna woro tongno tahro. ⁶A ri aminkah Adin agh, Ebed muna Jonathan nini ya a bangna abuna woro bahri pur lum. ⁷A ri aminkah Elam agh, Jeshaiya muna Athaliya le a nini ya a bangna abuna woro tongno tahro pur lum. ⁸A ri aminkah Shephatiah agh, Zebadiya muna Micheal ni abunani nini ya woro ihne. ⁹A ri aminkah Jowab agh, Obadiya muna Jehiyel ni abunani nini ya a bang yang 218. ¹⁰A ri aminkah Bani ya, Shelomit muna Josifiya ni abunani nini a bang nga 160. ¹¹A ri aminkah Bebai ya, Zekariya muna Bebai ni abunani nini a bang nga woro mwoh pure topur tahro. ¹²A ri aminkah Azgad agh, Johanan muna Hakkatan ni abunani nini a bang nga 110. ¹³Abeni aminkah Adonikam ni ya zu ni nzumo. Alulli yang ni ga: Elifalet, Jewul, ni Shemaiya ni abuna ni zu ni yang worotahro agh. ¹⁴A ri aminkah Bigvai agh, Uthai ni Zakkur ni abunani nini a bangha woro tahro pur lum agh. ¹⁵Mkpaabna aba gingbiri bil muru ni ki kah Ahava, le shi damma be ma kara tahro. Mbilla abayong nghe ni amalah, keminiya a be ya ni ngan nkum beni ba Lawi ni ya. ¹⁶Nina agh ntahshi Eliyazar, Ariyel, Shemaiya, Elnathan, Jarib, ni Elnathan ni Nathan, Zechariya, ni Meshullum-abeni amagula ni ya- le Joiyarib ni Elnathan- abeni aba aliya bayong giri ni ya. ¹⁷Mama kpaah nghanh nga ntahshi yang bin Iddo, magula ni Kasifiya agh. Nwabne yang ga nwabih Iddo agh ni abwale ya, aba pagtumo ni a bin bangKulli ni ki digha a Kasifiya agh, ini, ate tahshi sung bang ni aguro ate leh Kulli. ¹⁸Nina agh a nji bih Kulli mabonna agh, a tahshine sung bang ni bwa lulli ih Sherebiyah, bayong ma yeriteng. Ini minkah mahli muna Levi le Israila. Zu ni amuna buna ni amuna tehri lum pure tonbi tahro. ¹⁹Hashabiya zuna nini. Deshiliya Jeshaiyah nga nghanh, mwoh a ntiri aminkah Merari, ni amuna tehri ni amuna yang, a yangha kwa abuna woro mwoh. ²⁰A ntiri abayongni a tigha ka pagtumo a bin bangKulli, abeni Dauda ni amagula aba pagtumo le pah ih bi a paghi aba Lawi tumo agh: 220, beni kwa agh a goti ni lulli. ²¹Le nwabah ih bi a gonno a Banghanuru Ahava ate shi nongshi musung a njeh a kundum Kulli, ih shi al njere ma huwar ni pura bini ya a bin sung, ama kyenina lesung, ni agikunna lesung kwa. ²²Mpagna iribiyina ri ihli murung ate aba luwa ko aba kogpiri ih bi a lel sung ri aba shibi murung ni sa kum kwa agh a njere agh, nga shi wara shi wabih murung, 'Bih Kulli lesung nga muri beni kwa alli ate gi mabonna agh, keminiya masso le yehlulla le nga muri beni kwa jangshi ya.' ²³Nina agh shi gonna ni al Kulli a muri ga, le ogna jimma lesung. ²⁴Mama kpaah nghanh nga ntariyina abuna lumpur bahri a ntiri aba tumo malah: Sherebiyah, Hashabiyah, ni amuna tehyang lum. ²⁵Mpyeshina ate muyang azurfa, zinariya, ni agitumo ni agi pahna ate leh Kulli ni murung, aba pih gi wabna ni aba tumo, ni israila kwa woro pah nieh ya. ²⁶Nina agh mpyeshine yang talent ma azurfa 650, agi tumo ma azurfa talent woro tongno, woro tongno talent ma zinariya, ²⁷akoro woro mwoh ma zinariya mama a kpaab yang kwa le egnjiung le kehna kilo tonpur tahro ni nshile ya, ni aminkoro ma tagulla ma gogrina ninga zinariya ma konna. ²⁸Le nah yi yang, "A tigna yong sa bin Yahweh, ni agi tumoni deshili, le a zinariya ni azurfa agipahna yahlung poshina ni bin Yahweh, Kulli le akahyang. ²⁹Nlel yang ni tig yang ha sete mpyeshi yang a dum aba tumo malah, aba Lawi, ni amagula le akunvarre le akah le Israila a Urushelima a kangna ni a leh Kulli ya." ³⁰Amalah ni aba Lawi agha le pyeshi azurfa, zinariya, ni agi tumo ate pon yang kehni Urushelima, a leh Kulli lesung. ³¹Shi dag Banghamuru Ahava a kara ma lumpur bahri le shienri ma kunduna ate wora Urushelima. Bih Kulli lesung nga musung; lella sung a ri aba shibi murung ni abeni tolla ka nongsung a njinjere ya. ³²Nina agh shi ingnina Urushelima le shi dig nghanh akara tahro. ³³Le a yeh kara ma ihne ya azurfa, zinariya, ni agi tumo agh a pyeshi yang a leh Kulli lesung, a bih Meremoth muna Uraya malah. Nini ya Eliyazar muna Finehas, Jozabad muna Jeshuwa, ni Noadiya muna Binnui ba Lawi. ³⁴Dungro ni gogho le ga kwa agh a yerine. Dungro egh kwa agh a nyongline a kunbang nghe. ³⁵Abeni dag tumo guro nyer agh, abayong ni a ponno a wori guro agh, pah dahra gipingsa bin Kulli le Israila; ademdah lum pur bahri ate Israila kwa, agamnjuh woro ihne pur lum pure topur mwoh, amuna njuh woro tahro pur lum pure tonbahri, ni aboro mbul lum pur bahri ate dahra lag gimashihra. ³⁶Le a pah gibilla le murung a bin amagula ba tumo le murung ni amagula bolnjeh ni a Kasanjeh ni Nzum Banghamuru agh, le a angni abayong ni leh Kulli.

Chapter 9

¹Ngha aga malli pag ri yang ngha, aba tumo zu kum mang le nah, "Aba Israila, amalah, ni aba Lawi ni koriyi muyang ri abayong ni anjeh ni agima nangna: aba Ka'anan, aba Hittiya, aba Feriziya, aba Yebushiya, aba Ammon, aba Mowab, aba Masar, ni Amoriya. ²Ate a tolla amuna ngalang ni amuna buna leyang, le a jallah abayong ma gerenteng ni abayong ni anjeh egh ya, le amagula ni aba tumo ni dum a gi shingri njiteng ni." ³Ngha n'ogni ga agh, sahn dagrah lang ni dagrah magula lang, n'ubiyi nyommurang ni bnyom kunang, ni digha njeh, irhrung bihyina. ⁴Abeni kwa koshiyo a ri atenana le Kulli le Israila a muri gi shingri njiteng le abeni a pon ngha kpaba binang ngha ndigni a iribihyina ha dahra ma kapolla agh. ⁵Keminiya a kunbang ma dahra ma kapolla agh nlogho a bin digna nongshi murung a dagrah ma sahnina lang, le ngungha njahli nlogshi beng bin Yahweh Kulli lang. ⁶N'nah, "Kulli lang, Mpagna iribihyina a logshi kundum mang bino, ate agimashihra lesung ni buhro a murang ni tengshihra lesung ni gulo kehna kuli ya. ⁷Logha ri akara le akahsung ha zuni nibeniya shi digna a ngih tengshihra. A yeh gimashihra lesung ni, a pahni amurung lesung, ni amalah lesung a bih amurung le ngunjahni, a bin garabwoh, bin digna guro, ni a bin ponno ni akundum iribihyina, ninga mama shi sung nghani ni kyari ya. ⁸Nghe kwa agh a munkunbang fittong ngha, shin gi-enna le Yahweh Kulli lesung zuna a dagsung anshile abba le ni pahsung kusung tangha a bin ma gerenteng le. Ga ngha ate ih Kulli lesung ih tuh njihung ate pahsung usulo fittong a ri tumo guro lesung. ⁹Ate shi sung ni aguro, keminiya Kulli lesung ni njangshi ni sung a tumo guro lesung ngha. Nina agh dumna ogrung njiteng le a bin sung a dum murung Persiya. Pahne sung masso mapiyo ate bag leh Kulli lesung ni logshi ba bihyi ya, le wara pahsung garrung ma digna ololo a Judah ni Urushelima. ¹⁰Kemini nibeniya, Kulli lesung, mang sa wabba a nzum ga? Shi jangshina alagbang lo, ¹¹alagha ni a woro a pih aguro lo aba agkuntumo, ngha a nah ni, "Njehni nga ingana nga ag ga njeh ma gerenteng ni ya. Bihiyina ri a nji bin abayong ni a yeh ya ni agipagna ma nangna leyang. A dungshine logha kuni kehna ri mamona ni agi ma bara leyang. ¹²Nina nibeniya, ka pah amuna ngalang a bin amuna buna leyang; ke ih bi ntol amuna ngalang ate amuna buna leyang, le ke ih bi n'al ololo leyang ni gi angna agh, nina agh ate nga dig ni masso ni lih gimabonna ni njeh egh ya, nina agh ate nga tigha amuna yong ka kumi a kunbang ni kwa agh." ¹³Nghe kwa agh a nzum ga kwa zu a musung ate agipagna gimashihra lesung ni ngih tengshihra lesung- logho ngha a weh, kulli lesung bolla ga ka pyeri ni gimashihra lesung ni dagsung shi digha anshile ni abba- ¹⁴deshiliya sa bun alagbang lo ni jallayi anjuwula ni aba gima nangna ni? Ni awo pag yehlulla ni piriya sung nina agh le anshile nyha, mwah nyha ka abba? ¹⁵Yahweh, Kulli le Israila, awo ni njiteng, ate shi uwona abeni abba ha zuni ni kyari. Shina! Shi sung ngha a dumo a tengshihra lesung, ate mama bwa nyha ka tangha dumo ate muri ga agh.

Chapter 10

¹Ngha Ezra jimni ni wabkun ngha, kpah njahli a dum leh Kulli le buah. Ngih buno kpaba le abuna le aba Israila, amenah, ni amuna kpaba bini, ate avayong ngha ki buah dudug. ²Shekaniya muna Jehiyel le aminkah Elam nah yi Ezra, "Ni shi dum njiteng bin Kulli lesung ngha le shi tigna amah njuh ma sa lah a ntiri abayong ni njuh egh ya. Kemini ningo te kwa agh, nshile tig yahlung ngha nghan te Israila. ³Nina ni beniya ih bi shi tig ogrung ntiri sung ni Kulli lesung ate piriya amenah kwa ni amuna yang a nji ri gi wabna le MurungKulli ni agi wabna le abeni ki koshiyo ate alagbang le Kulli lesung, le ih bi a paghi nji ri gigilla. ⁴Logho, ate ga ngha te muro ate pagha, le shi sung ngha ni weh. Tengshi ro le a pag ga." ⁵Nina agh Ezra logho le tigha aba pagtumo malah, aba Lawi, ni Israila kwa ogrung ka pag tumo a njinjere ni. Nina agh a yangha kwa agh a tolla kaniya giri. ⁶Le Ezra logho a leh Kulli le woro a kangna le Jehohanan muna Eliyashib. Ni lih brodi gubung ko nuh muru gubung ngha, ate yangha ih gonno a muri shingri njiteng le abeni woro a tumo guro agh. ⁷Nina agh a tahshi kuntumo a Judah ni Urushelima a bin abayong ni kwa nyerra a tumo guro agh ih bi a kpaba a Urushelima. ⁸Beni kwa ni zu a ntiri akara tahro pyerari gi wabna ni pura bin aba pagtumo ni aba tenna a agh- ih dag agikunna le kwa, ni pushi a ntiri ngih kpaba le abayong abeni nyerra a tumo guro agh. ⁹Nina agh abuna le Judah ni Banyamin kpaba a Urushelima a yeh kara tahro. Ngha a yeh shienri ma topur ihne ni a yeh kara ma woro mwoh le shienri ye. Abayong kwa digha a dum minjah a leh Kulli, ki koshiyo ate tenana ni ni ate amurukuli. ¹⁰Ezra malah logho le nah, "A yong kanangiri yong ngha mpagna gi magshi njuh leyong. N'ndigna ni amenah ma sa nina agh ate nga buhri tengshira le Israila. ¹¹Kemini ni beniya nwabkun yong bin Yahweh, Kulli le akahyong, le mbil dengse le. Nkoriya muyong ri abayong ni njuh ya ni a ri amenah kun ma sa." ¹²Kpaba leyang kwa agha ni gihyong bororo, "Sa pag ninga mama a wab ba. ¹³Ngho te kwa agh, abayong ngha nghan dudug, le kunbang nyah le murukuli ni. Shi nyha ni masso tangha a nji bang ngha, le ga agh tumo ma kara mwoh ko bahri ni ya, ate shi pagna ngih gimashihra a teng ni. ¹⁴Nina agh le ih bi aba tumo lesung tangha tuhkushi kpabe kwa. Le ih bi abuna abeni tigha amenah ma kun sa a yeh alah magula lesung ngha a zu a ri kunbang ni aba tenna le alah magula ni aba wabnjuoh le alah magula ka pah yang ha sete ngih yehllulla le Kulli lesung ka dagni sung ngha." ¹⁵Jonathan muna Asahel ni Jahzeyah muna Tikvah ni kurtye ga agh, ni Meshullam ni Shabbathai ba Lawi kuratye ga. ¹⁶Nina agh abayong abeni nyerra a tumo guro agh pagna ga. Ezra malah tariya abuna, amagula a lah ni kunvarre le akahyang ngha- a yangha kwa ri lulli yang, le a bil tuhkushi teng ngha a yeh kara ma kunduna le shienri ma lum. ¹⁷A ri kara ma kunduna le shienri ma kunduna agh a malla yeri abuna ni dighi amenah kun ma sa agh. ¹⁸A ntiri aminkah amalah abeni dig ni amenah abayong ma sa agh. A ntir aminkah Jeshuwa muna Jozadak ni amuna tehri aba Maaseiyah, Eliyazar, Jarib, ni Gedaliya. ¹⁹Nina agh a tolla a piriya amah yang ih bi a woro. Ate a yangha ni tengshira agh, a pahna njuh a ntiri baluwo leyang ate tengshihra leyang. ²⁰A ntiri aminkah Immer agh: Hanani ni Zebadiya. ²¹A ntiri aminkah Harim agh: Maaseiyah, Iliya, Shemaiah, Jehiyel, ni Uzziyah. ²²A ntiri aminkah Pashhur agh: Eliyonai, Maaseiyah, Ishmail, Nethanal, Jozabad, ni elash. ²³A ntiri aminkah aba Lawi ya: Jozabad, Shimei, Kelaiah- ini, Kelita, Pethahiyah, Judah, ni Eliyazar. ²⁴A ntiri aba tuhngyah agh: Eliyashib. A ntiri aba lelkunjere ya: Shallum, Telem, ni Uri. ²⁵A ntiri anshile aba Israila agh- a ntiri aminkah Parosh agh: Ramiyah, Izziyah, Malkijah, Mijamin, Eleyazar, Malkijah, ni Benaiyah. ²⁶A ntiri aminkah Elam agh: Mattaniyah, Zechariyah, Jehiyel, Abdi, Jeremoth, ni Iliya. ²⁷A ntiri aminkah Zattu agh: Eliyonai, Eliyashib, Mattaniyah, Jeremoth, Zabad, ni Aziza. ²⁸A ntiri aminkah Bebai ya: Jehohanan, Hananiyah, Zabbai, ni Athlai. ²⁹A ntiri aminkah Bani ya, Meshullam, Malluk, Adaiyah, Jashub, Sheyal, ni Jeremoth. ³⁰Antiri aminkah Pahath- Mowab agh: Adna, Kelal, Benaiyah, Maaseiyah, Mattaniyah, Bezelel, Binnui ni Manasseh. ³¹A ntiri aminkah Harim agh: Eliyezer, Ishijah, Malkijah, Shemaiah, Simeyon, ³²Banyamin, Malluk, ni Shemariyah. ³³A ntiri aminkah Hashum agh: Mattenai, Mattattah, Zabad, Elifelet, Jeremai, Manasseh, ni Shimei. ³⁴A ntiri aminkah Bani ya: Maadai, Amram, Uyel, ³⁵Benaiyah, Bedeiyah, Keluhi, ³⁶Vaniyah, Meremoth, Eliyashib, ³⁷Mattaniyah, Mattenai, ni Jaasu. ³⁸A ntiri aminkah Binnui ya: Shimei, ³⁹Shelemiyah, Nathan, Adaiyah, ⁴⁰Maknadebai, Shashei, Sharai, ⁴¹Azarel, Shelemiyah, Shemariyah, ⁴²Shallum, Amariyah, ni Yusufu. ⁴³A ntiri aminkah Nebo agh: Jeyel, Mettithiya, Zabad, Zebina, Jaddai, Joyel, ni Benaiyah. ⁴⁴A yangha kwa ni ya a tolla amenah ma kun sa le a kumna amuna ni ababa leyang.

Nehemiah

Chapter 1

¹Atenana le Nehemiya muna Hakaliya: Nibeniya gire pag giri a yeh shienri le Kislev, a yeh bogho ma woro mwoh, ngha myang a lah magula le Susa agh, ²ih mwoh a ntiri amuna tehrang, Hanani, ni abuna baba ni pura Judah agh zu, le n'ihli yang ate muri aba Yahuda, anshile ni abbah, abeni abba ri tumo guro agh, ni temuri Urushelima. ³Anah nghan, "Abeni a kasa njeh abeni abba uwor a ri tumo guro agh ngha a gani magula ni iribihyina ate garrung le Urushelima a wamne a sokkoh, le akunjere le ya a tigna gishe ri yang." ⁴A kunbang nghe ni n'ogni atenana ni ya, ndigha njahli mbuah, le ha ma akara dudug yahlang tang gan nang le ngonno ni jimmah bin Kulli bakuli. ⁵Le n'nah, "Kukushi, njimno, Yahweh, Kulli le bakuli, Kulli beni gulo ni borro, beni ki tig ogrung ni tang anjiung le ri abeni ih agnih yang ni bol alagbang le. ⁶Ih bi njioh logshi ri le ih bi a tehshi kiro nina ate aka og jimmah le guro lo ni ngi jimni duh ni bakara a dumo ate aba Israila aguro lo. Myang ngi wab gimashihra le aba Israila mama shi pag wo agh. Kpabni meng ni leh tehrang pagna gimashihra. ⁷Shi pagna ga mashihra ni ya a ro, le ni shi bol alagbang, agigilla, ni agi billa ninga mama a lagni guro lo Musa agh. ⁸Kukushi dengshi tenana ni a lagni guro lo Musa agh, 'Ngha ni pag ga njiteng ni ya agh, nga meshiyi yong a ntiri abayong, ⁹keminiya ngha n'nyerra binang le mbilla alagbang lang ni pag yang ngha, ko ke abwale yong ngha a meshiyina yang anjeh kukwo, nga kpaß yang be le nga zuni yang bogho a ba nworu ntollo nga tig lullang ka uwo nghan ngha. ¹⁰Nibeniya a yangni aguro lo ni abwalo, abeni a assa ni ngih gulo lo ni bwoh ma dungrina. ¹¹Kukushi, njimno, MurungKulli, ih bi a tehshi kiro ri jimmah le guro lo ni a ri jimmah le aguro lo abeni pashi yahli yang ri gushi lulo agh. Nibeniya pah dumposhina bin guro lo ni kyari, le a pih shin gi-enna a njih beni." Myang ngi pagtumo le ba bolkorobang bin Murung.

Chapter 2

¹A yeh shienri ma Nisan, a yeh bogho ma woro mwoh le Artazekzes murung, tahriyi amuru njihngung, le ntol murunjih ngung nghe le mpìh murung. Nibeniya ni mpa pagni yehlula a dumi ya. ²Keminiya murung nah nghan, "Pallang ke kundumo ki ðum yehlula? Ni a pur ða konno agh. Ga ka ðig gikonna a yahlung. Le ngoðong wollang dudug. ³Nah yi murung, "Ih ði murung ðig njah ha ke kene! Ni yellang ni ke kundumang ni ki ðum yehlula agh? Lah magula, ba ni nkiliya le tehrang nga, nongna bihya, le akunjere le ya gishe lih ne. ⁴Le murung nah nghan, "Mang awo alla ih ði mpag ga?" Nina agh jimmah bin Kulli le ðakuli. ⁵Mpil yi murung, "Nga murung shinne ðor yi ya, le nga guro lo pagna gima ðonna a njioh agh, a gan tuttang a Judah, a lah magula le nkiliya le tehrang, ate mðaghi." ⁶Murung pil nghan (ni mahmurung nga osso ðigha kahri), "Ha ni yebbang ni aka ðigni be le ni yebbang ni aka nyenni?" Murung pagna binmurubang ni tuttang nga pahni kunbang ni ntol agh. ⁷Le nah yi murung, "Nga pashina yahli murung le, ih ði a peng kuntumo ate amagula bolnje ni a Kasanje ni Nzum Banghamuru agh nina agh ate aka ndura kasnje leyang nga ngi ka Judah agh. ⁸Ih ði kuntumo ðigha ate Asaph ða lel ðalusung le murung, ate mama ih ka peng angung ngilli angung gangrah le akunjere le lah magula gyað ni bin ðangKulli, ni ate garrung le lah magula egh, ni ate lah mama nga ðig nghan nga." Nina agh ate bung maðonna le Kulli ni a murang nga, murung pah nang aga n'al agh kwa. ⁹Nzu a bin amagula bolnje ni a Kasanje ni Nzum Banghamuru agh le mpah yang kuntumo le murung. Nibeniya murung tuttina ni meng amagula le ðaluwa ni aba kogpiri. ¹⁰Nga Sanballat ða Horoni ni Tobiyah guro le ða Ammon ogni ga agh, bang ni botti yang ih ðwa zuna ðeni ki alla ka angni aba Israila agh. ¹¹Nina agh nzu a Urushelima le myang be akara tahro. ¹²Nlogni duh, meng ni abuna fittong ni meng. Ni nwabih ðung ga kulli lang tigha a yahlang ih ði mpagha ate Urushelima agh, Giluwo nyha nghan a beng sa, uwor mama mwoh ngi kog ga. ¹³Mpur ni duh a nji ri Kunjere Bongrong, ki shin Tuhmur le Agugbah ni a bin Kunjere Kidding, le mfashi garrung le Urushelima, mama waghina njahli ya, ni akunjere ma angung ni gishe pingshiya. ¹⁴Le nwora ri Kunjere Le Sahghamuru ni ri Guguri le Murung. Bin ma bongrong bin giluwu ni kog wo ngi ðuri ya. ¹⁵Nina agh wor ni duh egh a nji bongrong le mfashi garrung nghe, le nyerre zu ingna nji ri Kunjere Bongrong. ¹⁶Nina agh nyenna. Amurung ni yeri ba wor nghannga ko ga mpag ga, leni sang te nwabih aba Yahuda ni ye, ko amalah, ko aba gushina, ko amurung, ko anshile abayong ni pag tumo ye ya. ¹⁷Nah yi yang, "Nshinna gigangshina ni shi sung nga a yeh ya, pagha ni Urushelima nongni juhri ya le akunjere le ya a pingshina yang ni gishe. Nzu, ih ði ye shi ðag garrung le Urushelima, nina agh ni shi uwa ye kum iriðihyina agh." ¹⁸Nwabne yang ih bung maðonna le Kulli lang nga murang le ðeshiliya a muri atenana le murung ni woro wað ðang nga. Anah, "Le ih ði logho ni ðagha." Nina agh a tengshi abih ari yang ate tumo ma ðonna egh. ¹⁹Keminiya nga Sanballat ða Horoni, ni Tobiyah guro le ða Ammon, ni Geshem ða Arabiya ogni teði ya, a jolla sung ni jen sung, le anah, "Mang nga pagha? Nga tol muyong ri murung le? ²⁰Le mpil yi yang, "Kulli le ðakuli ka pahsung dumposhina. Shi sung ni aguro le, le sa logho sa ðaghi. Keminiya nga nyha ni gikunna a yeh ya, kummurung nyha, le gi bolla bibilla nyha a Urushelima agh."

Chapter 3

¹Le Eliyashib malah magula logho ni amuna tehri amalah, le a bag Kunjere le Anjuh. A tighi sa ni tigha akunjere a bin tangha leyang. A tighi sa ha ninga Gbibgrah le Woro tongno le ninga Gbingrah le Hananel. ²A kahri ya abuna le Jeriko pagna tumo, le a kahri yang nga Zakkur muna Imri ni pag tumo. ³Amuna Hassenaah bagna Kunjere le Njih. A gil yi angung gangrah, ni tighi akunkangna le, gi kuro le, ni angung gangrah le. ⁴Meremoth ye gilla nji kande ni kpah nghanh nga. Ini muna Uraya muna Hakkoz. Meshullam ni kpah nghanh nga gille. Ini muna Berekiyah muna Meshezabel. Kpah nghanh kahri yang Zadok ni gilli. Ini muna Baana. ⁵Kpah nghanh kahri yang nga aba Tekoit gille, keminiya aba gushina leyang shibi pagtumo egh ninga mama aba shin tumo tigha a pag ga. ⁶Joiyada muna Paseyah ni Meshulum muna Besodeiyah gilla Kunjere ma Yahyina. A gilla angungangrah temuri, ni tigha akunkangna le, agi kurri, ni agangrah le. ⁷Kpah nghanh kahri yang nga abuna le Gibeyon ni Mizpah-Melatiyah ba Gibeyon ni Jadon ba Meronothi- ngungmurung murung le ba bol Kasanjeh ni Nzum 'Banghamuru agh. ⁸Kpah nghanh kahri yang nga Uzziyel muna Harhaiyah, mwoh le ba tulzinariya, ye gille, le kpah nghanh kahri ya Hananiyah, ba gil murun ma susunang ni. A bagna Urushelima ha kehna Garrung Magula. ⁹Kpah nghanh kahri yang nga Rafaiyah muna Hur ni gilli. Ini ih pag magula tumo muri kanda nguñ njuh le Urushelima. ¹⁰Kpah nghanh kahri yang nga Jedidaiyah muna Harumaf gilla kahri leh. Kpah nghanh kahri ya Hattush muna Hashabneiyah gille. ¹¹Malkijah muna Harim ni Hasshub muna Pahath- Mowab gilla kanda mamona ni billa ri Gbingrah ma Pihna. ¹²Kpah nghanh kahri yang nga Shallum muna Hallohesh, magula tumo ni muri anda nguñ njuh le Urushelima, a gille, a kpañni amuna ma ngalang le. ¹³Hanun ni aba digna a Zanoyah gille Kunjere Bongrong, A gille ni akunkangna le, gi kurri ni agangrah le. A gill nonnobung woro tongno lum ha kehna Kunjere Tibgiluwo. ¹⁴Malkijah muna Rekab, magula tumo ni muri nguñ njuh le Beth Hakkerem, gilla Kunjere le Tibgiri. Bagne ni tighi akunkangna le, gi kurre, ni agangrah le. ¹⁵Shallun muna Kol-Hozeh, magula tumo ni muri nguñ njuh Mizpah agh, ye bagna Kunjere tuhmuru sahna. Bagne, tig givulo muri ni akunkangna le, gi kurre, ni agangrah le. Deshiliya ye bagna garrung le Guguri le Shiloam ni kari babang njungung le murung, ha ni njer suhlo ni pura lah magula le Dauda agh. ¹⁶Nehemiya muna Azbuk, magula tumo muri kanda nguñ njuh le Beth Zur, ye gilla ba logha ri nkiliya le Dauda, kehna ri guguri-gilla le fwa, le ha kehna leh agara abuna. ¹⁷A nzumi ya aba Lawi gilla, kpañni Rehum muna Bani le kpag nghanh kahri ya, Hashabiyah, magula tumo ni muri kanda nguñ njuh le Keilah, nguñ njuh mami. ¹⁸A nzumi ya amuna tehri gilla, kpañni Binnui muna Henadad, magula muri kanda nguñ njuh le Keilah. ¹⁹Kpah nghanh kahri ya, Ezeer muna Jeshuwa, magula tumo muri Mizpah, gilla nji bin mabi ni ki shin bin tig giluwa a gbinna le garrung. ²⁰A nzumi ya Baruk muna Zabai ni kiki gilla bang mabi, logha ri gbinna le garrung kehna ri kunkangna leh Eliyashib malah magula. ²¹A nzumi ya Meremoth muna Uriya muna Hakkoz gilla bang mabi, logha ri kunkangna leh Eliyashib kehna ri malla le leh Eliyashib. ²²Kpah nghanh kahri ya amalah ni, abuna ni a aba kangni Urushelima agh, gille. ²³A nzum yang nga Banyamin ni Hasshub gilla ba ki shin lah yang nga. A nzum yang nga Azariyah muna Maaseiyah muna Ananiyah gilla gyañ ni leh. ²⁴Nzumi ya Binnui muna Henadad gilla bang mabi, logha ri leh Azariyah kehna ri gbinna le garrung. ²⁵Palal muna Uzai gilla ba garrung gbin nghanh nga ni gbingrah ni logha kuli ri lah bikuli le murung a baleh balel murung. A nzumi ya Pedyah muna Parosh gille. ²⁶Niñeniya aba pagtumo ni ki digna Ophel gille ha a ba ki shin Kunjere muru agh a nji manjah ni gbingrah ni a shin muri ya. ²⁷A nzumi ya aba Tekoiti gilla bang mabi mama ki shin gbingrah magula ni a shin muri ha garrung ma Ophel agh. ²⁸Amalah gilla bikuli le Kunjere le Piri, mama kwa agh ki shin leh. ²⁹A nzum yang nga Zadok muna Immer gilla nji bang ni ki shin leh ya. Le a nzumi ya Shemaiyah muna Shekaniyah, balel kunjere ma nji manjah, gille. ³⁰A nzumi ya Hananiyah muna Shelemiyah, ni Hanun- muna ma topur mwoh le Zalaph, gilla bang mabi. A nzumi ya, Meshullam muna Berekiyah gilla ba ki shin kangna magula bin digna. ³¹A nzumi ya Malkijah, mwoh a ntiri aba gil zinariya gille kehna ri leh aba pagtumo bin bangKulli ni aba mag girini ki shin Kunjere Tolla agh ni kangna digna ni bikuli ari gbinna agh. ³²Aba tulzinariya ni aba mag giri gilla ntiring le kangna digna ni bikuli ya ni Kunjere le Anjuh.

Chapter 4

¹Niḇeniya ngaḥa Sanballat ogni shisung ngaḥa sa ḇag garrung, ḇungshini yehlulla, funno ni yehlulla, ni jolla aḇa Yahuda. ²A kundum amuna tehri ni aḇa tahlua le Samariya, nah, "Mang sungho aḇa Yahuda ni ki pagha? A nyenni lah magula egh be ate muyang? A pah ḇahra? A mal tumo egh a kara mwoh? A nyenni atahli usulo mama a ḇamma ni adaḇi ni nzumo ni a pingshina yang ngaḥa? ³Tobiyah ḇa Ammon ngaḥa nini, le nah, "Ngaḥa nkushe ni ma mwoh billa muri ga a ḇag ga, ka wanghi garrung tahli leyang njahli ya!"⁴Ogho, Kulli lesung, ate a jenna sung. Nyenni kun mashihra leyang a muyang le pah yang a pon yang a wori njeh guro. ⁵Ka vulliyi gima nangna leyang ngaḥa le ke ih ḇi a ḇishili gimashihra leyang a muyang ngaḥa, ate a tigna aḇa ḇag giri a pag yehlulla. ⁶Nina agh shi ḇagna garrung le garrung nghe ya a doghine binmona kena kanda logho le bikuli, ate abayong tolla a pagtumo. ⁷Keminiya ngaḥa Sanballat, Tobiyah, aḇa Arabiya, aḇa Ammon, ni aḇa Ashidot ogni ih tumo ye ḇag garrung ma Urushelima ngaḥa ki wora dum ma, le ih aḇa kahga a ri garrung nghe ya a girrihna yang, ngih yehlulla logho a yahli yang. ⁸A kpaḇkun binmona, le a zu a pag luwa muri Urushelima ni ate a tig juhro le. ⁹Keminiya shi jimma a bin Kulli lesung ni tig ḇa lelmurung ate leyang duh ni kara ate dangkun leyang. ¹⁰Le aḇa Judah nah, "Masso le aḇeni tol gitolle ya ngaḥa ki kpaḇ. Dahḇi ngaḥa nghanḇa dudug, le ni shi ye gan ḇag garrung nghe ya. ¹¹"Aḇa shiḇi musung nah, "Ni a yeri ko shini ya sete shi zu a ntiri yang ni wol nluo yang, le shi tehshi tumo ye njeh."¹²A kunbang ngho agh aḇa Yahuda aḇeni ḇigha kahri yang ngaḥa pura nji ba kwa agh zu le waḇtenana ri sung mbende lum, ki lagsung a muri kurkun ni kpaḇa a musung ngaḥa. ¹³Nina agh ntigha abayong a nji bang binjeh le garrung nji ba masso nyha nghanḇa agh. Ntigna ḇalah ni kwa agh ni agarabwoh leyang, akunwohni antah. ¹⁴Le nshingbang, nlogho tangha, le nah yi aḇa gushina, ni amurung, ni anshile abayong, "Ke ih ḇi mḇang ngoḇong leyang ngaḥa. Ndengshini MurungKulli, ḇeni magula ni gusso ni ya. Mpag luwa ate abalah yong, amuna buna leyang, amuna ngalang leyang, amah yong, ni alah yong."¹⁵Gire pagha ngaḥa aḇa shiḇi ogni ih shi ogna tele gil ri yang ngaḥa, Kulli juhriḇa agil rung leyang, le shi nyera ri garrung, ḇeni kwa agh ri tumo le. ¹⁶Nina agh logha ri kunbang nghe anshile ḇaḇa le aguro lang pagtumo ri ye ḇag garrung, le anshile aḇaḇa leyang tol akunwo, atongho, antah, ni mel agiluwa, ngaḥa amagula tangni a nzum aḇa Judah kwa¹⁷ni abayong ni ḇag giri. Aḇeni tol gi ma dungrina tol gitolla leyang a njinjere ni a bol giluwa leyang ni bung mwoh le bung mamona ni ki pagtumo. ¹⁸Ba pagtumo ni kwa agh gyer garabwoh le a girikahri, le ni ga ni a pagni tumo. Beni ki tong njeme njuh agh tangha kahrang.¹⁹Nah yi aḇa gushina ni a bin aḇa pagtumo ni a bin anshile abayong kwa, "Tumo egh gulo ni dahra le kshi gaḇna ari sung ri garrung nghe, kukwo ri ari yang. ²⁰Digna aka kahri kenna ba a og gih njemenjuh ngaḥa nghanḇa le mkpaḇa be. Kulli lesung ka pag luwa te musung."²¹Nina agh shi sung ngaḥa sa pagtumo egh. Anshile aḇaḇa leyang ngaḥa ki bol akunwo logni ni durubang ha kenna ri puro le amuna shienri. ²²Deshiliya nye nah yi abayong a kunbang nghe, "Ih ḇi ḇeni kwa agh ni guro le ḇi nongha a Urushelima ni duh, nina ate aka ḇighi sung aḇa lelmurung ni duh le ḇa pagtumo ni ḇa kara."²³Nina agh ko meng, ko amuna tehreng, ko aguro lang, ko abuna ni ki lelmuri bang aḇeni kura tyang, mwoh nyha a ntir sung ariyi dagrah le ya, le ḇeni kwa a ntiri sung ngaḥa tol gibura, ko ngaḥa ih ka a nuhmuru agh.

Chapter 5

¹Le abayong ni amah yang logshi ngih jollo buah a muri abih yang aba Yahuda. ²Ate ababa nga nghan abeni nah, "Kpabni amuna buna lesung ni amuna ngalang lesung nga shi gogna. Nina agh le ih bi shi kum njigiri ate sa lih le sa digni usulo." ³Deshiliya ababa nga nghan abeni nah, "Shi sung nga sa pah ababili lesung, ababang njingung lesung, ni alahsung ate kum njigiri a kunbang yahlo." ⁴Ababa oso nah, "Shi agna tagmah bollo ate nwah daggah le murung a muri ababili lesung ni aba bang njingung lesung. ⁵Ngho te nibeniya nyamsung ni nkilla lesung nga mwoh ni mami amunah tehsung, le amuina yang nga ninga amuna sung. A tigna sung a tenne shi magha amuna buna lesung ni amuna ngalang lesung te dig aguro. Amuna ngalang lesung baba agh a wara a ishina yang a guro. Keminiya shi nyha ni massa ni angni ni ya ate abuna baba ni nibeni pag tele ababang lesung ni ababang njingung lesung. ⁶Mpagna yehlulla dudug nga ogni buah agh leyang ni atenana ni ya. ⁷Le ndengsa a muri, le a njiteng nga njimma aba gushina ni aba pagtumo. Nah yi yang, "Beni kwa agh nga ki agh buhro, a bin muna tehri." Ngor ngih kpaba magula a muyang le ⁸n'nah yi yang, "A te musung nga, shi sung nga ni pyera ri ga shi gan agh, kura amuna tehsung ba Yahuda ni a aguro agh, abeni a maghi anjeh ya, keminiya yong nga m'magha amuna tehyong ate a ye maghi sung ni! A bol ngung le ni a kum tenana ni a wab ba. ⁹Deshiliya n'nah, "Ga nga pag ga ni bottiya. Ni nga ginya a bang Kulli lesung ate bang sangha bin anjeh aba shibi musung nga? ¹⁰Meng ni amuna tehlang ni aguro lang nga ki pah yang tangma bollo ni njigiri. Keminiya digna sa dag te ag buhro a muri atangma ni. ¹¹Nyen ni yang ababang leyang ni kyari, ababang njingung leyang, kwago zaitun leyang, ni alah yang, ni buhro le bollo, njigiri, muru njingung mapiyo, ni murun ni n'agha bin yang nga. ¹²Le anah, "Sa nyen ni yang ga shi agh bin yang nga, le ni sa al gubung bin yang nga. Sa pag ninga mama a wab ba." Le ngora amalah, le ntig yang a kaniyi giri ninga mama a ogni ri yang nga. ¹³Nkabna kara le dagrah lang le n'nah, "Nina agh ih bi Kulli kab lah ni gikunna le abuna beni kwa ni tig ogrung ni ya agh. Nina agh a kabi le ih dig bihbotti." Kpaba le bayong kwa nah, "Ihbidighana," le a bongshi Yahweh le abayong pag ninga mama a ogni ri yang nga. ¹⁴Nina agh logha ri kunbang ngho agh a tollang ih bi ndig magula bolnjeh Judah, logha ri bogho ma woro mwoh ha kenna ri bogho ma woro mwoh pur lum pur bahri le Artazekzes murung, bogho lum pur bahri ko meng ko amuna tehlang lihna gilih ni tigha ate magula bolnjah ya. ¹⁵Keminiya amagula bolnjeh ni a dumang nga tigna gitolla madungrina a muri abayong, le agha bihyang shekels woro bahri ma azurfa ate gilih ni nuh leyang ma kyari kwa agh. Ko aguro leyang nga atelelah a muri abayong. Keminiya n'ni mpaghi nina agh ate ngobong le Kulli. ¹⁶Deshiliya ntangna muri pagtumo ri garrung, le ni shi kur njahli mabi ya, ni aguro lang kwa kpaba be ate tumo. ¹⁷A ri deshile lang nga aba Yahuda ni aba pagtumo, abuna 150, ni kpabni abeni pura anjeh ma sa zu a bin sung nga. ¹⁸Nibeniya ga a gila gilih kyari kwa agh ndah mwoh ni, anjuh ma tahriyina topur mwoh, ni aminyah deshili, le akara lum ni kwa agh ajah ambah ni kwa agh dudug, ngho te ya ate aga kwa agh ni n'al bollo gilihna le magula bolnjeh ya, ate mama tumo egh dungrina a muri abayong ni. ¹⁹Dengshi, Kulli lang, ate gi maonna ni, mpagnih abayong ni ya aga kwa.

Chapter 6

¹Niḇeniya nḡha Sanballat, Tobiyah, ni Gershem ḇa Arabiyah ni anshile aḇa shibi musung ogni ih nḇagna garrung le anshile nji bangbung nyha kahḡha wa uwo, ko ke ni sang ishi akunkangna a kunjere ya, ²Sanballat ni Gesheḡm tahshibang binang ki nah, "Zu, ih ḇi shi lungro a yeh mwoh ntiri aminlah a katti le Ono." Keminiya a tolla yahli yang a wol luyang. ³Ntahshi aḇa kuntumo bin yang, ki nah, "Myang ngi pagtumo magula, le ni nlogle ken nḡha. Pallang ke tumo ka tangha njeh nḡha ndaghi le nzu a bin yong nḡha?" ⁴A tutti nḡhang kuntumo ni mwoh mbende ihne, le mpil yi yang a njinjere mwoh a kunbang ni kwa aḡh. ⁵Sanballat tahshi aguro le binang a njinjere ni mwoh aḡh mbende ma tongno, ni kuntumo nyonglina ni a logshiya a bih. ⁶A yeh ya a nyonglina, "A waḇne a ntiri anjeh, le Gesheḡm waḇne ḡeshili, ih yong ni aḇa Yahuda nḡha ki gil ri yong ka tolmurung, ate ini paghi ke nye nḡa ḇag garrung ye. A ri ga kuntumo ni ḡum ma, awo nḡha a muri aka ḡig murung leyang." ⁷ḡeshiliya a tolla amalāh ih ḇi a waḇ ga a muro a Urushelima, ki nah, 'Murung nḡha nḡhang a Judah!' Yere a njiteng ih murung ka og akuntumo ni. Nḡha nina aḡh zu, ih ḇi shi waḇtenana a muri ga a ri sung. ⁸Le ntutti tenana bini ki nah, "Ḡubung nyha pur ga a waḇ ḇa, ate yahlo aḡh a yerina awo ni kpeh. ⁹"Ate ga kwa a al aḡh ih ḇi shi ḇang ngoḇong, ni ḡengse, "Bih yang ka kpah a ri tumo eḡh, le tumo eḡh ni ki pagri ya." Kemini niḇeniya, Kulli, kukushi tengshi abeng. ¹⁰Nken ne a leh Shemaiyah muna Delaiyah muna Mehetabel, ḇeni a tigha ḡigna a lah aḡh. Nah, "Le ih ḇi shi kpaḇa a leh Kulli, a yeh bin gushi Kulli, le ih ḇi shi girriyi akunkangna bin gushi Kulli, ate a yangha a zu te wol nluwo. A yangha a zu awol nluwo ni duh." ¹¹Mpilla, "Bwa ninga meng ka ḇang le? Bwa ninga meng ka wora bin gushi Kulli ate nina aḡh ate ashi usulo le? Ni ngi ka aḡh!" ¹²Nyere ih Kulli ni tahshi ya, keminiya ih waḇna kuntumo a murang. Tobiyah ni Sanballat tolle nweh. ¹³A tolli ate a tig nḡhang ih ḇi ḇang ngoḇong, nina aḡh ate nḡa pag ga waḇ ḇa ni pag gimashihra, nina aḡh ate aka peng lullung ma nangna ate ih n'og iriḇihyina. ¹⁴ḡengshini Tobiyah ni Sanballat, Kulli lang pyera ri agi pagna leyang. ḡeshiliya ḡengshini ni mah agkuntumo Naodiyah ni anshile aḇa agkuntumo aḇeni ala ki tig nḡhang mḇang ngoḇong nḡha. ¹⁵Nina a mal tumo garrung a yeh kara ma woro mwoh pur tongno le shienri le Elul, nzum akara woro ḇahri pur lum pur ḇahri. ¹⁶Nḡha aḇa shibi musung kwa ogni ya, ni anjeh ni kwa kangni sung nḡha, ngoḇong wol yang ni iriḇihyina magula ni kpah a nji yang. Ate a yerina ih tumo eḡh ya pagri ni angna le Kulli. ¹⁷A kunbang ni ya aḇa gushina le Judah tahshi akuntumo nyonglina dudug bin Tobiyah, le akuntumo nyonglina le Tobiyah zu a bin yang. ¹⁸Ate a gogna a Judah a yang aḇeni kaniyi giri le nḡha muyang nḡha, ate ini nkil Shekaniyah muna Arah. Muni ma buna tolla muna ma ngalang le Meshullam muna Berekiyah ḡig mahmi. ¹⁹ḡeshiliya a waḇna tenana rang a muri agi maḇonna le, ni nyenni kuntumo atenana lang bini. Akuntumo nyonglina pura bin Tobiyah zu a binang ate peng ngoḇong.

Chapter 7

¹Ngha a malli bagni garrung le nworu tigha akunkangna le, le a wara a tolla aba lelkunjere ni aba tuhngyah ni aba Lawi ya, ²ntig Hanani muna tehrang magula a muri Urushelima, kpaɓni Hananiyah, bi tignjih ri garrung, ate ini bayong ma njiteng ni bang Kulli uwor abayongfɔ dudug.³Nah yi yang, "Ka logshi akunjere Urushelima agh sete kara ki tah. Ngha aba lelkunjere ngha ki lelli ya, nga girra akunjere ni tigha angung gangra. Tolla aba lelkunjere a ntiri abeni digha Urushelima agh, ababa a ba bin tumo leyang ni ya, le ababa a akunkala leyang." ⁴Niɓeniya lah magula ye gula ni darra, keminiya abayong fittong ni a yeh, le alah nyha sang a ye a bag ga.⁵Kulli lang tigha a yahlang ih bi kpaɓa binmona aba gushina, aba pagtumo, ni abayong ih a bangyang nji ri ɓalah. Nkumna gibomteng ma bibilla le abeni nyer ni kunduna agh le kum ma alullung ni a nyonglo a yeh.⁶Abayongni ni ma kasanjeh abeni wora tumo guro le abeni wor agh mama Nebukadnezza murung Babilon ponno wori tumoguro agh. A nyera a Urushelima ni Judah, ɓeni kwa agh a lah magula le. ⁷A zu ni Zerubbabel, Jeshuwa, Nehemiyah, Azariyah, Raamiyah, Nahamani, Modekai, Bilshan, Misfereth, Bigvai, Nehum, ni Baanah. Gogho le abuna le aba Israila agh billa ninga.⁸Aminkah Parosh, 2,172. ⁹Aminkah Shefatiyah, 372. ¹⁰Aminkah Arah, 652. ¹¹Aminkah Pahath-Mowab, nji ri aminkah Jeshuwa ni Jowab, 2,818. ¹²Aminkah Elam, 1,254. ¹³Aminkah Zattu, 845. ¹⁴Aminkah Zakkai, 760. ¹⁵Aminkah Binnui, 648. ¹⁶Aminkah Bebai, 628. ¹⁷Aminkah Azgad, 2,322. ¹⁸Aminkah Adonikam, 667. ¹⁹Aminkah Bigvai, 2,067. ²⁰Aminkah Adin, 655. ²¹Aminkah Ater, le Hezekiyah, 98. ²²Aminlah Hashum, 328. ²³Aminkah Bezai, 324. ²⁴Aminkah Harif, 112. ²⁵Aminkah Gibeyon, 95. ²⁶Abuna ni pura Baithalami ni Nepofah, 188. ²⁷Abuna ni pura a Anathot, 128. ²⁸Abuna le Beth Azmavet, 42. ²⁹Abuna le Kiriyaht Jearim, Kefirah, Beyerot, 743. ³⁰Abuna le Ramah ni Geba, 621. ³¹Abuna le Mikmash agh, 122. ³²Abuna le Bethel ni Ai ya, 123. ³³Abuna le nshile Nebo agh, 52. ³⁴Abayong le nshile Elam agh, 1,254. ³⁵Abuna le Harim agh, 320. ³⁶Abuna le Jerko agh, 345. ³⁷Abuna le Lod, Hadid, ni Ono agh, 721. ³⁸Abuna le Senayah, 3,930. ³⁹Amalah:Aminkah Jedaiyah (ma ɓaleh Jeshuwa) agh,973. ⁴⁰Aminkah Immer agh, 1,052. ⁴¹Aminkah Pashhur agh, 1,247. ⁴²Aminkah Harim agh, 1,017. ⁴³Aba Lawi: Aminkah Jeshuwa, nji bin aminkah Kadmiel a nji bibilla le Hodaviah agh, 74. ⁴⁴Aba tuhngyah: Aminkah Asaf, 148. ⁴⁵Aba lelkunjere le aminkahyi Shallum, aminkah Ater, aminkah Talmon, aminkah Akkub, aminkah Hatita, aminkah Shobai, 138. ⁴⁶Aguro bin gushi Kullii: Aminkah Ziha agh, aminkah Hashufa, aminkah Tabbayot, ⁴⁷aminkah Keros, aminkah Siya, aminkah Padon, ⁴⁸aminkah Lebana, aminkah Hagaba, aminkah Shalmi, ⁴⁹aminkah Hanan, aminkah giddel, aminkah Gahar agh. ⁵⁰Aminkah Reaiyah, aminkah Rezin, aminkah Nekoda, ⁵¹aminkah Gazzam, aminkah Uzza, aminkah Paseyah, ⁵²aminkah Besai, aminkah Meyunim, aminkah Nefusim. ⁵³Aminka Bakbuk, aminkah Hakufa, aminkah Harhur, ⁵⁴aminkah Bazluth, aminkah Mehida, aminkah Harsha, ⁵⁵aminkah Barkos, aminkah Sisera, aminkah Temah, ⁵⁶aminkah Neziyah, aminkah Hatifa. ⁵⁷Aminkah aguro le Solomon: aminkah Sotai, aminkah Soferet, aminkah Perida, ⁵⁸aminkah Jaala, aminkah Darkon, aminkah Giddel, ⁵⁹aminkah Shefatiyah, aminkah Hattil, aminkah Pokeret- Hazzebayim, aminkah Amon. ⁶⁰Aminkah aguro le bin gushi Kulli, ni aminkah aguro le Solomon, a yangha 392. ⁶¹Abayong ni ni pag abeni pura Tel Melah, Tel Harsha, Kerub, Addon, ni Immer. Keminiya ni a gan dūmo ih yang ko abaleh akah yang ngha aminkah yang pura Israila: ⁶²aminkah Delaiyah, aminkah Tobiyah, ni aminkah Nekoda, 642. ⁶³Abayong ngho abeni pura ntiri amalah agh: aminkah Habaiyah,, Hakkok, ni Barzillai (ɓeni tol ɓamah a ntiri amuna ngalang le Barzillai ma Gilejad

le a gor yang nji ri lulli yang).

⁶⁴A al la ate nyonglo leyang a ntiri abeni a nyonglo a nji bin aba lahyang, keminiya ni agan kum ma, nina agh a pushi muyang ri tumo le amalah ate a nyha gerenteng ngha. ⁶⁵Le magula bolnjeh nah yi yang ih ke ih bi a aghi yang a lih gilih le malah ni pura ri adahra sete malah logho ni Urim ni Thummim. ⁶⁶Kpaɓa le bayong kwa a binmona agh ngha 42,360, ⁶⁷sa ni aguro mabuna ni aguro ma ngalang leyang, abeni ngha 7,337. A kumna aba tuhngyah abuna ni amenah 245. ⁶⁸Apiri leyang ngha 736 a gogho, amuna piri leyang 245, ⁶⁹alogga leyang, 435, ni ambuljeng leyang, 6,720. ⁷⁰Baba a ntiri amagula le ɓaleh akah pah agipahna ate tumo ye. Magula bolnjeh pah a bin tigbollo azinariya woro tongno lum, akoro 50, adagrah le amalah 530. ⁷¹Baba le amagula le ɓaleh akah pahna a bin tigbollo ate tumo azinariya woro tongno lum woro mwoh, ni amina le zinariya 2,200. ⁷²Anshile abayong pahna azinariya woro tongno lum woro mwoh, ni amina le azurfa woro tongno lum ɓahri, ni adagrah le amalah woro tahro pura muri tonɓahri. ⁷³Nina agh amalah, aba Lawi, aba lelkunjere, aba tuhngyah, abayong ɓaba, aguro bin gushi Kulli, ni Israila kwa digha a alah magula leyang. A ri shienri ma tonɓahri ya aba Israila digha alah magula leyang."

Chapter 8

¹Abayong kwa kpaɓa binmona ninga ɓwa mwoh a beng a dum Kunjere Muru. A nah yi Ezra ɓa nyongli giri ih ɓi zuni giɓomteng le gigilla le Musa, mama Yahweh woro lagni Israila agh. ²A kara ma kunduna le shienri ma tonɓahri, Ezra malah ngung zuni gigilla a dum kpaɓa le abayong, kpaɓni abuna ni amenah, ni abeni kwa gan ogho ni yere ya. ³Tangha ih shin beng ni a dum Kunjere Muru agh, le bil gi ngonglina logni ni beri ha ntiri ɓakara, a dum abuna ni amenah, ni ɓeni kwa gan yeri ya, le abayong kwa teshi kiri yang yarata ri giɓomteng le gigilla. ⁴Lie Ezra ɓa nyonglina a muri ngung ni a gilla logna bikuli mama abayong gilla ate ga agh. Abeni tangha kahri ya ni Mattithiya, Shema, Anaiyah, Uraiya, Hilkiyah, ni Maaseiyah, a nji ma lih le ya; Pedaiyah, Mishayel, Malkijah, Hashum, Hashbaddanah, Zechariya, ni Meshullam nga tangha nji ma kahtang le. ⁵Ezra logshi giɓomteng a njih abayong kwa, le nga logshini ya abayong logho tangni njeh. ⁶Ezra moshi Yahweh, Kulli magula, le abayong logshi bih yang bikuli le pilla, "Ihɓidighana! Ihɓidighana!" Le a gungha njahli le a gushi Yahweh ni kundum yang vulla njahli. ⁷Deshiliya Jeshuwa, Bani, Sherebiyah, Jamin, Akkub Shabbethai, Hodiya, Maaseiyah, Kelita, Azariya, Jozabad, Hanan, Pelaiyah- ɓa Lawi- Abngni abayong a yeri gigilla, nga abayong uwo ni bin tangha leyang nga. ⁸A billa a yeh giɓomteng nghe, A Gigilla ye mami Kulli, a tighi pur yarata ri pille ni dum tekushi nina agh abayong yeri bille. ⁹Nehemiyah magula bolnjeh, ni Ezra malah ni nyongli giri, ni aba Lawi abeni ki pilli bin abayong nga nah yi abayong kwa, "Kara ni ya nga gerenteng bin Yahweh Kulli leyang. Ke ih ɓi ngonno ko ɓuah agh." Ate abayong kwa ɓuahna nga a ogni atenana le gigillah agh. ¹⁰Le Nehemiyah nah ,yi yang, "Nworo, nlih ma nennah ni gi nuhna ma pinyem, le ntutti ɓaba bin ɓeni nyha ni guɓung ka gil a agh, ate karani ni kyari ya nga gerenteng bin MurungKulli. Ke ih ɓi ngangshi yahli yong nga, ate binmurubang le Yahweh ni pag masso lesung." ¹¹Nina agh aba Lawi tigha abayong ih ɓi a bol gung, ki nah, "Hush! ate karani ya nga gerenteng. Ke ih ɓi ngangshi ri yong nga." ¹²Le abayong kwa wor woro leyang ka lih ni nuh ni gaɓ gilih ni pag binmurubang magula ate a yerina atenana a tigha a yere leyang nga. ¹³A yeh kara ma ɓahri ya amagula le abaleh akah le abayong kwa, amalah ni aba Lawi, zu a binmona bin Ezra ɓa nyongli giri ate kum yerigiri ri tenana le gigilla. ¹⁴A kumo a nyonglina a gigilla pagha ni Yahweh lagni a nji bin Musa ih aba Israila ih ɓi a digha minlim a kunbang ma njibuno le shienri tonɓahri. ¹⁵Aka waɓih a yeh alah magula leyang kwa, ni a Urushelima, ki nah, "Mpuro nwora a njeh dingli, ni zuni abih ngung zaitun ni bngung zaitun ɓalusung, le a ri ngung murtil, ni ngung kahn, ni angung ma mbweh, ate gil minling. ¹⁶Nina agh abayong puro le zuni ambuh ngung le gil yi kanangiri yang aminling, ɓeni kwa a muri kangna le, a ɓalah yang, a ɓalah le leh Kulli, a beng ni a dum Kunjere Muru agh, ni a bin kpaɓa a kunjere le Ifraimu agh. ¹⁷Kpaɓa le abayong ni kwa nyere a tumoguro agh gil minling le dɓi nghan. Ate logha ri akara le Joshuwa muna Nun zu a kara wo, aba Israila ni pag njibuno ni ya, nina agh binmurubang leyang gulla dudug. ¹⁸Deshiliya kara kara, logha ri kara ma kunduna kenna ri ma meshile, Ezra billa a ntiri giɓomteng le gigilla le Kulli. A pag njibuno egh ma akara tonɓahi le a yeh kara ma tonpur tahro agh kpaɓa ɓangKulli, ri pahmurungbin gibilla.

Chapter 9

¹Niḃeniya a yeh kara ma woro mwoh pur ihne le shienri ni mwoh agh aḃa Israila kpaḃa le ki gonnoy, le a yangha a mel adagrah sahnihna, le a soḃ tuḃu a muyang. ²Aminkah Israila koriyi ri yang kwa ri abayong ma sa. A tangha le a waḃ gimashihra leyang kanangiri yang ni agi ma nangna le akah yang. ³A tangha a bang leyang, le a mwoh le ihne le kara ye a bil giḃomteng le gigilla le Yahweh Kulli leyang. Ate ma ihne maḃi le kara ye a yangha a waḃ gimashihra leyang le a yangha a gungha njahli a dum Yahweh Kulli leyang. ⁴Aḃa Lawi ya, Jeshuwa, Bani, Kadmiyel, Shebaniyah, Bunni, Sherebiyah, Bani, ni Kenani, tangha a muri kangna le a nahteng ni gyong ḃororo bin Yahweh Kulli leyang. ⁵Le aḃa Lawi ya, Jeshuwa, ni Kadmiyel, Bani, Hashabneiyah, Sherebiyah, Hodiyaḃ, Shebaniyah, ni Pethahiyah nah, "Nlogho ntangha le mḃongshi Yahweh Kulli leyang ha ke kene." "Ih ḃi a moshi lullung ma gushina lo, le ḃi a gushi a muri moshibang ni ḃongso ni kwa agh. ⁶A woni Yahweh. A woni ni muro mwoh. A gilla ḃakuli, ni ḃakuli mama dumi ya, kpaḃni aga kwa a yehyang nga, ni ngunjah ni ga kwa a yeh ya, ni asalang magula ni aga kwa a yehyang nga. A pahna yang kwa usulo, le amalaika kwa ki gusso. ⁷A woni Yahweh, Kulli ḃeni tol Ibram agh, ni pushi a njeh Ur le aḃa Kaldiya agh, le pih lullung ni ih Ibrahim agh. ⁸A kumna yahli nga ni njiteng a dumo, le tigna nini ogrung ih a pih aminkahyi njeh le aḃa Kan'anan, aḃa Hittiya, aḃa Amoriya, aḃa Perizziya, aḃa Yebushiya, ni aḃa Girgashiya. A bolla ogrung lo ate a woni dum njiteng. ⁹A shina ḃinkonna le akahsung a Masar le a ogna ḃuah leyang a giri Salangmagula le Kagli. ¹⁰A pahna gidunna ni agi ngobong a muri Fir'auna, ni aguro le kwa, ni abayong ni kwa a njeh le ya, ate a yerina ih aḃa Masar pagna giri ni gushimurung aro. Keminiya a tigna lullung ate kanangiro mama tangha ha zu ni kyari ya. ¹¹Le a gaḃna salang magula a dum yang, nina ate aka billa a ntiring salang magila a muri njahli ma yumna; le a sobna aḃeni ki pir yang nga a limma muru, ninga atahli a muru ma limna. ¹²A billa ni yang ni gbingrah le nlagiri a kunbang ma ḃakara, le ni gbingrah le gishe ni kunbang ma duh ate poshibang a njere te muyang a billa. ¹³A muri Nkonno Sinai ya a suhla njeh le a nahteng ri yang a ḃakuli le a pahna gibilla dum njiteng ni gigilla njiteng, ni alagbang maḃonna. ¹⁴A tigna yang a yeri kara usulo lo ma gereteng, ni pah yang alagbang ni agigilla lo a nji bin Musa guro lo. ¹⁵A pahna yang brodi ni puro a kuli ya ate yalo leyang, nu muru ni pura ri tahli ya ate njimuru leyang, le a nah yi yang ih ḃi a woro a ke ag njeh ni a kaniyi giri a pah yang nga. ¹⁶Keminiya a yang ni akahsung pag giri ni gushimurung, le a tengshi muyang ni shiḃi teshi kiri yang ri alagbang lo. ¹⁷A shiḃina teshi kiri yang, le ni a dengsa muri agi pah ngobong ni a pagha a ntiri yang nga, keminiya a tengshi muyang, le a tol murung leyang a tol yi muyang magula ate a nyera a tumoguro leyang. Keminiya a woni Kulli ḃeni ḃungshi ni tol gimshihra, nieh ni shin gi-enna, tenghibang a pag yehlulla, ni digna a agnjiung magula. Ni a puro a tele yang nga. ¹⁸Ko nga a tul li muna ndahni ndolong ni nah, 'Ga ni pag Kulli leyang ḃeni pushi yong a njeh Masar agh,' le a pagna ḃihyilullung magula, ¹⁹a weh, a shin gi-enna lo, ni dag yang a ḃalusung nga. Gbingrah le nlahgiri ate ih bil li yang a njere ya ni dag yang ni kunbang ma ḃakara agh, ke gbingrah le gisheni ni duh agh te poshibang njere ate a woro. ²⁰Bongho lo maḃonna pahne yang gipagna, le manna lo ni dag kunyang nga, le muru a pahyang ate njemuru leyang. ²¹Ma abogho woro ḃahri ni a pahni ate muyang a ḃalusung, le ni a shingra a gubung nga. Adagrah leyang ni sahniiya le akushi yang ni morih ya. ²²A pahne yang anjeh ni abayong, a pah yang gbinah le njeh ni kwa agh. Le a agna njeh le Sihon murung Heshbon ni njeh le Og murung Bashan. ²³A tigna amuna yang gogho ninga amuna shienri ḃakuli, le a zuna ni yang a njeh ni a wabiḃ akahyang a ingna a ag ga. ²⁴Nina agh abayong nghe woro le ag njeh egh le a ganna aḃa digna njeh egh a dum yang, aḃa Kan'anan. A pahna yang a bih yang, kpaḃni amurung leyang ni abayong ni a njeh egh ya, ate mama Israila ka paghi yang ninga mama yahli yang tol agh. ²⁵A bolla alah magula ma garrung ni njahli maḃonna, ni agha alah ni ḃungshi ni agi maḃonna agh, atuhmururu ni a woro a tumma, aḃabang njingung ni akwaggo ma zaitun, angung ma tol njiyang dudug. Nina agh a lih ni ḃimma le a nenneh le bang ḃor yi yang a yeh agi magula maḃonna lo. ²⁶Le a digha ni ogbang nga ni tolmuyang ro. A ḃug gigilla lo a nzum yang. A wol nluo aḃa agkuntumo lo aḃeni lag yang ih ḃi a nyera bino agh, le a pagna ḃihyilullung magula. ²⁷Nina agh a pahna yang a bih abihyang ḃa shiḃi muyang, aḃeni tig yang a gan nga. A kunbang ma gana leyang nga, a ḃuah a bino, le a ogyang a kuli, le ate shin gi-enna magula lo agh a tutti yang ḃa ashibang ḃeni ashi yang a bih aḃa shiḃi muyang nga. ²⁸Keminiya a nzum usulo leyang nga, a pag gimashihra ḃeshili a dumo, le a dagna yang a bih aḃa shiḃi muyang, nina agh aḃa shiḃi muyang nongmurung a muyang. Ngoh te ya nga a nyere ni ḃuah a bino, a ogna yang a kuli, le a kunbang dudug ate shin gi-enna lo a ashina yang. ²⁹A lagna yang ate a nyera ri gigilla lo. Ngoh te ya a pagna giri ni tolmurung le ni a teshi kiri yang alagha lo agh. A pagna gimashihra a ri gibilla lo mama ki pah bin ḃeni kwa oghe yang bang nga. A pahna tenne murung leyang ni shiḃi teshi kirung. ³⁰Abogho dudug a gimna yahlo ri yang ni lag yang ni bongho lo a nji bin aḃa agkuntumo lo. Ngoh te ya ni a teshi kiri yang nga. Nina agh apahna yang a bih abayong ni a yeh anjeh egh ya. ³¹Keminiya a shin gi-enna lo magula agh ni a juhri yang kwa ko dag yang nga, ate a woni Kulli ḃa pa nieh ni shin gi-enna. ³²Nga nina niḃeniya, Kulli lesung, a gulla, a woni

magula kwa, ni Kulli mabonna beni tig ogrung le ni agnjiung njiteng- ka dag gana ni zu a musung, muri amurung lesung, muri amagula lesung, ni amalah lesung, ni aba agkuntumo, ni akahsung, ni abwalo kwa logha ri akara le murung le Assiriya zuni ni kyari kwa agh bi dig fittong bino agh. ³³A pagna yarata ari ga kwa zu a musung nga, ate a pagna ni sung a njiteng, keminiya shi pagna ga gimashihra agh. ³⁴Amurung lesung, amagula lesung, amalah lesung, ni akahsung ni bol gigilla lo, ko tig muyang bin alagbang lo ko gigilla lo nji ri mama a lagni sung nga. ³⁵Ko a yeh njeh leyang, nga a ogni boro gima bonna magula lo a bin yang nga, a gogho ni njahli mabonna ni a tigha dum yang nga, ni a gusso ko pilla dag agipagna gimashihra leyang nga. ³⁶Nibeniya shi syng ni aguro a njehni a pih akahsung a ogboro le anjih ni agipahna mabonna le, le shina, shi sung ni aguro a yeh! ³⁷Agissoro kumna le njahli lesung wara bin amurung ni a tigha a musung ate agimashihra lesung. A nongmurung a muri ngiri sung ni muri agiluwo lesung ninga mama yahli yang tol agh. Shi sung nga a ngih gana magula. ³⁸A temuri aga kwa ni ya, shi tigna ogrung ma tenna a nyonglo. A muri gibomteng tig bung nga alulli amagula lesung, aba Lawi, ni amalah."

Chapter 10

¹A muri gi nyonglina ni a tigbung muri ya a, Nehemiya, magula bol njeh, muna Hakaliyah ni Zedekiyah, ²Seraiyah, Azariya, Jeremiya, ³Pashhur, Amariyah, Malkijah, ⁴Hattush, Shebaniyah, Malluk, ⁵Harim, Merimoth,, Oadiyah, ⁶Daniyel, Ginnethon, Baruk, ⁷Meshullam, Abijah, Mijamin, ⁸Maaziyah, Bilgai, Shemaiyah. Abeni ni pag amalah. ⁹Aba Lawi ni: Jeshuwa muna Azaniyah, Binnui ma baleh Henadad, Kadmiyel, ¹⁰ni abihyang aba Lawi, Shebaniyah, Hodiya, Kelita, Pelaiyah, Hanan, ¹¹Mika, Rehob, Hashabiyah, ¹²Zakkur, Sherebiyah, Shebaniyah, ¹³Hodiyah, Bani, ni Beninu. ¹⁴Amagula le abayong ngha ni: Parosh, Pahath-Mowab, Elam, Zattu, Bani. ¹⁵Bunni, Azgad, Bebai, ¹⁶Adonijah, Bigvai, Adin, ¹⁷Ater, Hezekiya, Azzur, ¹⁸Hodiyah, Hashum, Bezai, ¹⁹Harif, Anathoth, Nebai, ²⁰Magpiyash, Meshullam, Hezir, ²¹Meshezabel, Zadok, Jadduwa, ²²Paletiyah, Hanan, Anaiyah, ²³Hosheya, Hananiyah, Hasshub, ²⁴Hallohesh, Pilha, Shobek, ²⁵Rehum. Hashabnah, Maseiyah, ²⁶Ahiyah, Hanan, Anan, ²⁷Malluk Harim, ni Baanah. ²⁸A temuri anshile abayong, abeni amalah, aba Lawi, aba lelkunjere, aba pagtumo bin gushi Kulli, ni abeni kwa koriyi ri yang a ri anshile abayong ni njeh le pahna muyang bin gigilla le Kulli, kpaɓni amahyang, amuna yang, ni amuna ngalang leyang, abeni kwa ngha ni yerigir ni yeriteng ngha, ²⁹a kpaɓa binmona ni amuna tehyang, aba gushina, ni kur muyang ni nyommoh ni kaniyi giri a ginya a gigilla le Kulli, mama Musa guro le Kulli pah agh, le a bol ni billa alagbang le Yahweh MurungKulli lesung kwa, ni agibilla ni agi tangna le. ³⁰Shi ogna ri sung ih ni sa pah amuna ngalang lesung a bin a bin abayong ni njeh ya ko tolla amuna ngalang leyang ate amuna buna lesung ngha. ³¹Deshiliya shi ogna ri sung ih ngha abayong ni njeh ya zuni agiri ko ko njigiri ate magha a kara ma usulo, ni sa kura bin yang a kara usulo agh ko a yeh kara ma gerenteng mabi ya. Abogho tonbahri ni kwa agh sa dag ababang lesung ih bi a usulo, le sa tol atangma ni kwa agh. ³²Shi agna alagbang ate pah shekel ma tahro a bogho ni kwa agh ate tumo le lah le Kulli lesung, ³³te zuni brodi ma kundum, ni ate njigiri gipahna ni pa agh, dahra pingsa a kara usulo, njibuno shienri mapiyo ni anjibuno ma tolla, ni ate gipahna ma gerenteng, ni ate dahra lag gimashihra a nwah ate muri Israila, ni deshili ate atumo ni kwa a leh Kulli lesung ngha. ³⁴Shi sung- amalah, aba Lawi, ni abayong- sof nasumbuh ate dahra wara. Nasumbuh egh ka tol balah mama ka zuni wara a leh Kulli lesung a kunbang ni a tigha a yeh bogho ni kwa agh, ate pingsa muri deshile dahra le Yahweh Kulli lesung ngha, ninga mama a nyongli ni a gigilla agh. ³⁵Shi ogna ri sung sa zuni a leh Yahweh njingung kunduna ni a njahli lesung ngha, le bogho ni kwa njingung ma kunduna pura ri ngung ni kwa agh. ³⁶Aminbala le amuna buna lesung, ni mami andah lesung-billa ri ga a nyonglo agigilla agh- ni aminbala le anjuh lesung ni ambul lesung sa zuni a leh Kulli lesung, bin amalah abeni ki pagtumo a leh Kulli lesung ngha. ³⁷Sa zuni ma kunduna le gi yogna lesung ni gipahna njigiri lesung, ni nji ngung ni kwa agh ni muru njingung mapiyo ni murun, bin amalah, a kangna tigha agiri le leh Kulli lesung. Sa zuni bin aba Lawi mwoh le lum a muri njahli lesung ate aba Lawi ki ag mwoh le lum a yeh alah kwa ba shi pagtumo nghanh ngha. ³⁸Malah, minkah Haruna, ka digni aba Lawi ngha a agni mwoh le lum ye ya. Digna aba Lawi ka zuni lum le gipahna a leh Kulli lesung a kangna ni bin tigha agiri ni ya. ³⁹Ate aba Israila ni aminkah Lawi ka zuni njigiri danghina, muru njingun mapiyo, ni murun a kangna tigha agiri ba agi ma batahra agh atigna yang le a ba amalah abeni ki pagtumo, ni aba lelkunjere, ni aba tuhngyah dig nghanh ngha. Ni sa jangshini leh Kulli lesung ngha.

Chapter 11

¹Amagula le abayong digha a Urushelima, le anshile abayong sof nasumbuh ate zuni mwoh le lum ih digha a Urushelima, lah magula magerenteng, le anshile tonpur ihne uwo a anshile alah. ²Le abayong mossi abeni kwa pahmuyang ka digha a Urushelima agh. ³Aga ni pag amagula kasanjeh abeni digha a Urushelima. Ningo te ya, a yeh alah le Judah agh beni kwa agh digha ri gikunna le, kpaɓni aba Israila ɓaba, amalah, aba Lawi, aguro bin ɓangKulli, ni aminkahyi aguro le Solomon. ⁴Aɓaɓa le aminkahyi Judah ni aɓaɓa le aminkahyi Banyamin ni digha a Urushelima. Abayong ni pura a Judah agh bolla: Athaiyah muna Uzziyah muna Zekariya muna Amariyah muna Shefatiyah muna Mahalalel, aminkah Perez. ⁵Maaseiyah muna Baruch muna Kol- Hozeh muna Hazaiyah muna Adaiyah muna Joiarib muna Zekariya nga nghan, aminkahyi Shelah. ⁶Aminkah Perez kwa abeni digha Urushelima agh nga 468. Abayong ɓa tengkurung ni yeri luwa ni. ⁷Abeni ni pag aminkahyi Banyamin: Sallu muna Meshullam muna Joyed, muna Pedaiyah muna Kolaiyah muna Maaseiya muna Ithiyel muna Jeshaiyah, ⁸ni abeni kuratye ya, Gabbai ni Sallai, abuna, 928. ⁹Joyel muna Zikrini pag magula leyang, ni Judah muna Hassenuyah ni pag magula ni kpah nghan nga a muri lah magula egh. ¹⁰Logha ri amalah: Jedaiyah muna Joiyarib, Jakin, ¹¹Seraiyah muna Hilkiyah muna Meshullum muna Zadok muna Merairoth, muna Ahitub, magula tumo ma ɓaleh Kulli, ¹²ni abihyang ni pagtumo leh ya, abuna 822 ni, kpaɓni Adaiyah muna Jeroham muna Pelaiyah muna Amzi muna Zekariya muna Pashhur muna Malkijah. ¹³Amuna tehri ni pag amuri akunvarre, abuna 242; ni Amashsai muna Azarel muna Ahzai muna Meshillemot muna Immer, ¹⁴ni amuna tehyang, agara luwa 128; magula leyang ni pag Zabdiyel muna Haggadolim. ¹⁵Logha ri aba Lawi: Shemaiyah muna Hasshub muna Azrikam muna Hashabiyah muna Bunni, ¹⁶ni Shabbethai ni Jozabad, abeni pura ntiri amagula le aba Lawi le a yangni a muri tumo ni a njibang le leh Kulli ya. ¹⁷Mattaniyah muna Mika muna Zabdi nga nghan, minkah Asaph, beni ki pag magula ni toltinna pag makampah a jimma agh, ni Bakbukiyah, ma ɓahri a ntiri amuna tehri, ni Abda muna Shammuwa muna Galal muna Jeduthun. ¹⁸Aba Lawi ni kwa a lah magula agh a bangha 284. ¹⁹Aba lel kunjere ya: Akkub, Talmon, ni amuna tehyang, abeni ki lel akunjere ya, abuna 172 ni. ²⁰Anshile Israila ni mami amalah ni aba Lawi nga a yeh alah le Judah kwa. Beni kwa agh digha muri gikunna giberre le. ²¹Aba pagtumo bin ɓangKulli digha a Ofel, le Ziha ni Gishpa ni pag amagula leyang. ²²Magula tumo kwa a muri aba Lawi ni Urushelima agh Uzzi ni muna Bani muna Hashabiyah muna Mattaniyah muna Mika, mami aminkahyi Asaph, aba tuhngyah ni muri tumo a leh Kulli ya. ²³A digha ri alagha ni pura bin murung nga le lagha ma tenna nga a pah ate aba tuhngyah ninga mama digha a pagha kyari kwa agh. ²⁴Le Pethahiyah muna Meshezabel, minkah Zerah muna Judah, nga giri kari murung a muri atenana ni kwa konna abayong nga. ²⁵A temuri aminlah ni ababang leyang nga, ɓaba le aba Judah digha a Kiriyat Arba ni aminlah le, le a Dibon ni aminlah le, ni a Jekabzeyel ni aminlah le, ²⁶ni a Jeshuwa, Moladah, Beth Pelet, ²⁷Hazar Shawul, ni Beyersheba ni aminlah le. ²⁸Aba Judah ɓaba digha a Ziglag, Mekonah ni aminlah le, ²⁹En rimmon, Zorah, Jarmut, ³⁰Zanowah, Addullam ni aminlah le, ni a Lachish ababang le ni Azekah ni aminlah le. Nina agh a damma logha Beyersheba kehna a njonglong le Hinnom. ³¹Aminkah Banyamin digha a Geba, Mikmash, Aija, Bethel ni aminlah le, ³²Anathoth, Nob, Ananiyah, ³³Hazor, Ramah, Gittayim, ³⁴Hadid, Zeboyim, Neballat, ³⁵Lod, Ono, ni Ge Harashim. ³⁶Aba Lawi ɓaba abeni digha a Judah agh a pahna yang bin aba Banyamin.

Chapter 12

¹Amalah ni aba Lawi ni ga abeni damma ni Zerubbabel muna Sheltiya le ni Jeshuwa: Seraiyah, Jeremiyah, Ezra, ³Amariyah, Malluk, Hattush, ²Shekaniyah, Rehum, Meremoth. ⁴A yangni, Iddo, Ginnethon, Abijah, ⁵Mijamin, Moadiyah, Bilgah, ⁶Shemaiyah, ni Joiyarib, Jedaiyah, ⁷Sallu, Amonk, Hilkiyah, ni Jedaiyah. Abeni ni pagha amagula le amalah ni abihyang a yeh akara le Jeshuwa. ⁸Aba Lawi ni Jeshuwa, Binnui, Kadmiyel, Sherebiyah, Judah, ni Mattaniyah, beni pag magula ma ngyah ma makampah agh, kpaɓni abih. ⁹Bakbukiyah ni Unni, abihyang, tangha nji ba ki shin yang ngha a kunbang gushi Kulli. ¹⁰Jeshuwa ni pag teh Joiyakim, Joiyakim ni pag teh Eliyashib, Eliyashib ni pag teh Joiyada, ¹¹Joiyada ni pag teh Jonathan, le Jonathan ni pag teh Jadduwa. ¹²A yeh akara le Joiyakim agh abayongni ni pag amalah, amagula le abalah agh: Meraiyah ni pag magula Seraiyah, Hananiyah ni pag magula le Jeremiyah, ¹³Meshulla ni pag magula le Ezra, Jehohanan ni pag magula le Amariyah, ¹⁴Jonathan ni pag magula le Malluk, le Yusufu ni pag magula le Shebaniyah. ¹⁵Adna ni pag magula le Harim, Helkai magula le Meremoth, ¹⁶Zechariya ni pag magula le Iddo, Meshullam ni pag magula le Ginnethony, le ¹⁷Zikri ni pag magula le Abijah; ¹⁸Shammuwa ni pag magula le Bilgah, Jehonathan ni pag magula le Shemaiyah, ¹⁹Mattenai ni pag magula le Joiyarib, Uzzi ni pag magula le Jedaiyah, ²⁰Kallai ni pag magula le Sallu, Eber ni pag magula le Amok, ²¹Hashabiyah ni pag magula le Hilkiyah, le Nethanel ni pag magula le Jedaiyah. ²²A yeh akara le Eliyashib, aba Lawi Eliyashib, Joiyadah, Johanan, ni Jadduwa ni a nyonglo digha a muri abalah, le amalah ni a nyonglo a kunbang nongmurung le Dariyus ba Persiya. ²³Aminkah Lawi, amuri abalah ni a nyonglo a gibomteng le agipaghina ni dur agh ha zu a yeh akara le Johanan muna Eliyashib agh. ²⁴Amagula le aba Lawi ya a yangni Hashabiyah, Sherebiyah, ni Jeshuwa muna Kadmiyel, kpaɓni abihyang, abeni tangha nji ba ki shinyang ngha ate pag makampah ni bongso, ki agha ngure ni ngure, billa ri pahmurung lagha le Dauda, bwa le Kulli. ²⁵Mattaniyah, Bakbukiyah, Obadiyah, Meshullam, Talmon, ni Akkub ni pag aba lelkunjere ni ki lel kangna tigha agiri ni kahri kunjere ya. ²⁶A pagna tumo a yeh akara le Joiyakim muna Jeshuwa muna Jozadak, a yeh akara le Nehemiyah magula bolnjeh ni Ezra malah ni ba nyongli giri. ²⁷A kara ni a tigni garrung le Urshelima sa agh, abayong alla aba Lawi a ba kwa a dig nghanh ngha, ate zuni yang a Urushelima a pag njibuno le tigma egh ni binmurubang, ni pag makampah ni tuhngyah ni anyimyang, mollo, ngwangtah. ²⁸Kpabmurung le ba yuhngyah kpaɓa binmona puro a alah ni kangni Urushelima agh ni amama pura aminlah le Netofatiya agh. ²⁹Deshiliya a ye pura a Beth gilgal ni ababang le Geba ni Azmaveth, ate aba tuhngyah bagne muyang aminlah kangni Urushelima. ³⁰Amalah ni aba Lawi tigna muyang gerentengle a ye tigha abayong gerenteng, akunjere egh, ni garrung. ³¹Le ntig amagula le Judah ebba bikuli le garrung, le tigha aba tuhngyah ma gogna bahri abeni pag makampa agh. Mwoh wora nji ma lih a muri garrung a nji Kunjere Tibgiri. ³²Hoshaiyah ni anshile kanda amagula le Judah kurata yang, ³³le a nzum yang ngha Azariyah, Ezra, Meshullam wor nghanh, ³⁴Judah, Banyamin, Shemaiyah, Jeremiyah, ³⁵ni amuna amalah baba ni njemegula, le Zekariya muna Jonathan muna Shemaiyah muna Mattaniyah muna Mikaiyah muna Zakkur muna Asaph. ³⁶Deshiliya abwa le Zekariya ngha nghanh, Shemaiyah, Azarel, Milalai, Gilalai, Maai, Nethanel, Judah, Hanani, ni agi tuhngyah le Dauda bwa le Kulli. Ezra ba nyongli giri ngha a dum yang. ³⁷A kahri Kunjere muru ma Sagna agh a wor huwah a muri balah bikuli le lah magula le Dauda, a nji ri bin garrung bikuli le lahmurung le Dauda, kena Kunjere Muru a nji manje. ³⁸Aba tuhngyah mamona abeni pag makampa agh wora nji bang mamona. Nkurat yang a muri garrung egh ni anshile abayong, bikuli le Gbingrah le Oven, ki ka ri Dahra Garrung, ³⁹le a bikuli le Kunjere le Ifraimu, ni a nji ri Kunjere Mayahyina, le a nji bin Kunjere njih ni Gbingrah le Hananel ni Gbingrah le Worotongno, ki ka Kunjere le Njuh, le a tangha njeh a Kunjere le Babelbnag. ⁴⁰Nina agh aba tuhngyah abeni ki pag makampa agh tol bang leyang a leh Kulli, le n'osso tangha bang lang ni anshile aba pagtumo baba ni meng. ⁴¹Le amalah tol bang leyang: Eliyakim, Maasiyah, Miniamin, Mikaiyah, Eliyonai, Zekariya, ni Hananiyah, ni aperipinye, ⁴²le deshiliya Maaseiyah, Shemaiyah, Eliyahzar, Uzzi, Jehohanan, Malkijah, Elam, ni Ezer, le aba tuhngyah tigha a ogyang le Jezrahiyah ni pag magula leyang. ⁴³A pahna dahra magula a kara wo, ni pag binmurubang, ate Kulli tigna yang a pag binmurubang magula. Deshiliya amenah ni amuna pagna binmurubang. Nina agh binmurubang le Urushelima agh a ogne a duna kukwo. ⁴⁴A yeh kara wo agh a tolla abuna ih bi a digha muri akangna tigha agiri ater agi dahngghina, njingung makunduna, amwoh le lum, ih bi a kpaɓa a yeh kasa mama gigilla alla a pah ate amalah agh ni mama ate aba Lawi ya. Beni kwa a tigne ih pagtumo babilli ni kahri alah agh. Ate Judah pagna binmurubang ni amalah ni aba Lawi abeni ki tangha dum yang ngha. ⁴⁵A pagna tumo le Kulli leyang, ni tumo tigha gerenteng, le ini aba tuhngyah ni pag nina le aba lelkunjere, a ri bil lagha le Dauda ni muni Solomon. ⁴⁶Ate kunbang dudug ni dur agh, a yeh akara le Dauda ni Asaph, a yangni amgula le aba tuhngyah, le a angyah ma bongso ngha nghanh ni ma paghi Kulli makampa. ⁴⁷A yeh akara le Zerubbabel ni a yeh akara le Nehemiyah, Israila kwa pahna bang kyari kwa agh bin aba tuhngyah ni aba lelkunjere. A tigna abang nghe sa ni gerenteng mama ate aba Lawi ya, le aba Lawi tigna bang sa ate aminkah Haruna.

Chapter 13

¹A yeh kara wo agh a bil Giḃomteng le Musa a oghole ḃayong kwa. A kumo a nyonglina a yeh ih ḃa Ammon ko Mowab nyha ka zu a bin kpaḃa le Kulli ya, ha ke kene. ²Ga nga ate ni a zu a bin aḃa Israila ni brodi ni muru agh, keminiya a tol Balaam ate ih ḃi nyom Israila. Ngho te ya, Kulli lesung pil nyommo egh diḡ mosso. ³A kunbang ni a ogni gigilla ninga agh, a koriyi muyang ri Israila ḃayong ma sa ni kwa agh. ⁴Niḃeniya kedebang a tol Eliyashib ni malah a muri akangna tigha agiri a leh Kulli lesung nga. Bwale Tobiyah ni. ⁵Eliyashib gil yi Tobiyah kangna tigha agiri magula, ba kikara a tigha njingiri gipahna, agi susunang, agi tumo, ni amwoh le lum le njigiri, muru njingung mapiyo, ni murun, nghanḡ nga, mama a lagha ka ḃagha ate aḃa Lawi, aḃa tuhngyah, aḃa lelḡunjere, ni agi dahngghina ate amalāh. ⁶Keminiya a yeh akunbang ni kwa ni ya n'nyha a Urushelima agh. Ate a bogho ma woro mwoh pure lum pur ḃahri le Artazekzes murung Babila agh nworā bin murung. Nzum kunbang nga n'ihli murung ate njere, ⁷ate nga nyera a Urushelima. Nyerina gimashihra ni Eliyashib pagha nji ri pih Tobiyah kangna tigha agiri a ḃalah le Kulli ya. ⁸Ga agh gi lushi yong ni a binang le mpushi agi tumo ḃaleh Tobiyah a kangna tigha agiri. ⁹Nlagha ih ḃi a tig kangna tigha agiri ye gerenteng, le nyenni agi tumo ḃaleh Kulli a be, agipahna njigiri, ni agi susunang. ¹⁰N'ogna ih abang le aḃa Lawi ya ni a pah yang ni ya, le a ḃangna a woro, ḃeni kwa agh a bang le, aḃa Lawi ni aḃa tuhngyah aḃeni pag tumo egh ya. ¹¹Nina agh nkuma aḃa pagtumo le n'nah, "Palla ng ke a ḡag ḃaleh kulli?" Mkpaḃ yang binmona le ntig yang a bin tumo leyang. ¹²Le Judah kwa zuni mwoh le lum le njigiri, muru njingung mapiyo, ni murun a kangna tigha agiri. ¹³Ntol ḃa bol gikunna a muri kangna tigha agiri ye Shelemiyah malah ni Zadok ḃa nyongli giri, le a ntiri aḃa Lawi ya, Pedaiyah. Gyaḃ kahri yang nga Hanan muna Zakkur muna Mattaniyah ni, ate a bangna yang ḃa njiteng. Atumo leyang nga ini pag gaḃ ga zuni ya bin abihyang. ¹⁴Dengse, Kulli lang, muri ga, le ka ḃishili agi maḃonna ni mpagha ate lah agh Kulli lang ni tumo ni a paghi ya. ¹⁵A yeh akara wo agh nshina a Judah abayong ki gam muru njingung a kara usulo le zu ni ḡamma le njigiri le a pon yang a muri ambulnjeng, ḡeshili ni muru njingung, njingung inabi, agorih, ni ajah agitolla ma dungrina ni kwa, mama a zuni a Urushelima a kara Usulo agh. Nlagna yang a muri mag gilih a kara wo. ¹⁶Abuna ni pura Taya ki ḡigha a Urushelima agh zuna ni njih ni jah aga kwa agh, le a mag yang a kara Usulo a bin aḃa Judah ni a lah magula! ¹⁷Le nkuma aḃa gushina le Judah, "Gimashihra mag ga nga pag pagha ni ya, ḃihyi kara Usulo? ¹⁸Ateh yong ni pag ga agh? Kulli lesung ni zuni agimashihra a musung ni a muri lah magula ni ya? Niḃeniya nyong nga nga zuni ḃuhro yehlulla muri Israila a ri ḃihyi kara Usulo." ¹⁹A kunbang ni pinna ki bolli ya akunjere le Urushelima kedebang kara Usulo agh, ntigha ih ḃi agira akunkangna le ke ih a logshi ya se nzum kara Usulo. Ntigha aguro lang ḃaḃa a akunjere nina agh gitolla nyha aka ingni ni a kara Usulo agh. ²⁰Aḃa mag giri ki ḡamma a nzum Urushelima mbende mwoh ko ḃahri ni ajah gi magna ni kwa agh. ²¹Keminiya nlagna yang, "Pallang ke nga ḡamma a nzum garrung? Ngha nye mpag nina le, nga mag beng ri yong!" Logha ri kunbang ngho agh ni a yeh zu a kara Usulo agh. ²²Le nlagha aḃa Lawi ih ḃi a tim muyang gerenteng, le a zu a lel akunjere, ate tig kara Usulo gerenteng. Dengshini meng ate ga ḡeshili, Kulli lang, le shin gi-enna lang ate bol ogrung lo ni awo nga ni a rang nga. ²³A yeh akara wo agh shina aḃa Yahuda ni tigha amah Ashdod, Ammon, ni Mowab agh lah. ²⁴Anshile kande le amuna yang nga a waḃ kun ashdod. Mwoh nyha nghanḡ a ntiri yang yeri waḃ kun Judah agh, keminiya se kunburi le abayong mamō wo ni mwoh. ²⁵Nkumna yang, le nyom yang, ni nyimma aḃaḃa leyang ni uḃ nyongmuyang. Ntigna yang a kaniyi giri ni Kulli, ki nah, "Ni nga pah amuna ngalang leyang a bin amuna yang nga, ko tolla amuna ngalang leyang ate muri amuna yong, ko ate kanangiri yong nga. ²⁶Solomon murung le Israila ni pag gimashihra a muri tenana le amenah ni ya? A ntiri anjeh ya murung nyha ninga ini ya, le Kulli le agna nji, le Kulli le tigne murung muri Israila. Ngha ningo te kwa agh, amahmi aḃa kun ma sa agh tigne a pag gimashihra. ²⁷Sa tehshi kiri sung ri yong le pag ngih gimashihra ni kwa ni ya, ni pag njiteng nyha ri ya agh a ri Kulli lesung a nji bin tigha amenah aḃa kun sa?" ²⁸Mwōh le amuna buna le Joiyada muna Eliyashib malah magula ni pag nkil bin Sanballat ḃa Horoni. Ngha nina agh ntighi ḃangha a dumang. ²⁹Dengshi ni yang, Kulli lang, ate a ḃihyi na tumo malah, ni ogrung ma malah ni aḃa Lawi. ³⁰Nina agh nlagna yang ri ga kwa ma njeh ma sa agh, ni tigha atumo le amalāh ni mami aḃa Lawi, ḃeni kwa agh a ri tumo le. ³¹Ntigha ate gipahna wara a akunbang ni a tig ga ni ate a njingung ma kunduna. Dengshi ni meng, Kulli lang, ate maḃonna.

Esther

Chapter 1

¹A yeh akara le Artazekzes (Artazekzes nini beni nongmurung logha Indiya kenna kukwo ha Kush, a muri akasa njeh 127), ²a yeh akara wo agh Murung Artazekzes digna a ngungmurung murung le a lah magula Susa. ³A yeh bogho ma tahro ma nongmurung le ya, gil njibuno ate aba pagtumo ni aguro le. Afa luwa le Persiya ni Mediya, aba gushina, ni amagula bol akasa njehni a dumi ya. ⁴Dumna kumo le foro le dighamuribang le ni gusso le ngihgulo le ma akara dudug, ha akara 180. ⁵Ngha akara egh malli ya, murung gil njibuno ma akara tonbahri. Ngha ate abayong ni kwa digha a Susa lah ni a kangni ya, logha ri ngih magula kenna ri ma kyena. A paghi a balah le babang njingung le lahmurung. ⁶Balah le babang njingung nghe ya a gilliyi ne ni akanda gi gwerigiri ma njinguri ma poshina ni ma bangna, ni nguri ma linen mabonna ni lenghe, a gyerra ri anyeh ma azurfa logha ri gbingrah ma tahli ma sherrah. Angungmurung nga nghan ma zinariya ni azurfa a muri bin digna ni gil ni atahli ma sherra mabonna shisa agh. ⁷A pahna gi nuhna a minkoro ma zinariya. Minkoro ni kwa agh gilla le sa ni mbah le murung nga nghan dudug ate bor foro le murung. ⁸A pahna gi nuhna egh ate bol gi billa. "Tigha a tenne nyha," ate a njinjere nini murung tigni aba pagtumo a lahmurung le ih bi a pag ga ari ga beni kwa agh ki al agh. ⁹Deshiliya, Mahmurung Vashiti gil njibuno ate amenah ni a lahmurung le Murung Artazekzes agh. ¹⁰A yeh kara ma tonbahri nga bang nga ki bor yi murung ate murung njingung, wabih Mehuman, Biztha, Harbona, Bigtha, Abagtha, Zethar, ni Karkas (aba pagtumo tonbahri ni ki pagtumo a kunsdumi ya), ¹¹a zuni mahmurung Vashiti a dumi ni jenghe murung le. Al la ih dumi abayong ni aba pagtumo bor nsahri le, ate gipagna bor nsahri le. ¹²Keminiya mahmurung Vashiti shibi zu ari tenana le murung mama aba pagtumo zunih ya. Le murung pag yehlulla; yahli velliye a yeh. ¹³Nina agh murung waftenana ni abuna abeni a yerina yang ni yeriteng, abeni yeri kunbang nghe (ate njer gipagna le murung ni ga ri abeni yeri gigilla ni tuhnjuo agh). ¹⁴Nibeniya abeni a kahri gyab agh ni Karshena, Shethar, Admatha, Tarshish, Meres, Marsena, ni Memukan, amuna murung Persiya ni Mediya. A yangha a kum ingna bin murung, le a yangha a bol a bin atumo magula a njeh egh. ¹⁵A billa ri gigilla, mang aka pahi Mahmurung Vashiti ate mama ni og lagha le Murung Artazekzes, mama aba pagtumo zunih ya?" ¹⁶Memukan nah a kundum murung ni aba pagtumo, "Murung ni muri mwohni Mahmurung Vashiti paghi ga ni boti

¹⁷Ate tenana le mahmurung amenah ka yeri kwa. Ih ka tig yang a bihya ri abura yang. Aka nah, 'Murung Artazekzes tigha ih bi a zunih Vashiti mahmurung, keminiya shibba.' ¹⁸Kedebang malla le kara ye agh amenah ma gushina le Persiya ni Mediya abeni og tenana gipagna le mahmurung nga ka wab ga mwoh agh ari aba pagtumo le murung. Bihya ni yehlulla ka pag nghan. ¹⁹Ngha poshina yahli murung nga, ih murung tahshi gibilla ni pura bini ya, le ih bi a nyongli a gigilla le Persiya ni Mediya, mama ni ariyi ya agh, ih Vashiti ni logle zu a kundum murung nga. Ih bi murung pah bangle ma mahmurung bin bwa sa beni uwori ya. ²⁰Ngha a wabni gibilla le murung a gullo njeh le kwa agh, amenah kwa ka gushi abura yang, logha ri magula kenna ri makyena. ²¹Murung ni amuna murung le poshina yahli yang ri gi wabna ni, le murung pag ninga mama Memukan pyerini ya. ²²Tahshi bang ni kuntumo nyonglina a bin akasa njeh le murung, kasa njeh ni kwa ari jah nyongli gire leyang, le a bin abayong ni kwa agh a kunburi leyang. Tigna ih babura ni kwa agh ih bi dig telelah le a baleh. Gibilla ni ya a peh a kunburi le abayong ni kwa a njeh egh ya.

Chapter 2

¹A nzum aga agh, ngha yeh;ulla le murung suhlini ya, d'engshe a muri Vashiti ni ga woro pag ga. Deshiliya Dengshe a muri gibilla ni woro waba a muri ya. ²Le basa adenah le murung ni ki paghi tumo agh nah, "Le ih bi alliyi murung bang ate bata nsahri ma bonna. ³Le ih bi murung tol aba tignjiung a yeh akasa njeh le dighamuribang le, a kpaaba binmona amuna ma ngalang bata ansahra ma bonna a ba a tig amenah nghanh ngha a lah magula Shusha. Ih bi a tig yang a lelle le Hegai, ba pagtumo le murung, beni a tigha ri amenah agh, le ih bi pah yang agi bihshina leyang. ⁴Le ih bi muna ma ngalang ni poshi yahli murung ngha bi dig mahmurung a tuhkushi Vashiti." Gi waana ni poshina yahli murung, le pagne nina. ⁵Ba Yahuda ngha nghanh a lah magula le Shusha, beni lulli ih Modekai muna Jayir muna Shimei muna Kish, beni ba Banyamin ni ya. ⁶A bolle a Urushelina a wori ni anshile a beni a bollo nini a wori ya Jehoiyashin, murung le Judah, beni Nebokadnezzah murung Babilon ponno wori a guro agh. ⁷Yangha ih konna temuri Hadassah, ini pag Esther, muna ma ngalang le majahle, ate mama ih nyha ni tehruung ko ngihyong ngha. Muna ngalang nghe ngha ni gilla ma bor nsahri le bonna a puro le. Ngha a tehri ni ngih wuhni ya, Modekai tolli ninga muna, ma ngiri ni ya. ⁸Ngha murung tigni a pahni gibilla agh, amuna ngalang dudug ni a pusso a lah magula Shusha a zuni. A tig yang a lelmurung le Hegai. Esther te ya a tolle a kenni a lahmurung le a tighi a lelmurung le Hegai, ba shinmuri amenah ye. ⁹Muna ngalang nghe poshina yahli, le kumna boro a bini. Ni sashibang ngha ma pih agi bihsa ni gilih le. Pih aguro ma ngalang tonbahri a lahmurung nghe, le pushi ni aguro ma ngalang nghe tonbahri a be keni bin mabonna ni a leh amena agh. ¹⁰Esther ni wabih bung beni abwale ni ya ko abayong le, ate Modekai lagne ke ih bi wab ba. ¹¹Kyari kwa agh Modekai ngha ki ka ni nyere a kun baleh ni dabeng lah amenah agh, ate ih yeri gipagna le Esther, ni ga aka paghi ya. ¹²Ngha kunbang zuni mama muna ngalang ki kwa agh ka ingna bin Murung Artazekzes- ngha wori ogni agibilla le amenah ma anshienri lumpur bahri ya, ate ini kunbang digna gilliyi bor nsahri leyang nina: shienri topur mwoh ni murun mir ni topur ma murun susunang ni agi bihshina- ¹³nga muna ngalang ingna bin murung ngha, ga kwa al agh a pihne a leh amenah, ate ih bi kehni a lahmurung. ¹⁴Ni kapolla agh ih ka ingna, le ni beri ya ih ka nyerra a lah ma bahri le amenah, le a lelmurung le Shaashgaz, ba pagtumo le murung, beni a muri ansahri lah agh. Ni ye uwa ye nyerra bin murung ngha sete ngha kumna poshi yahlung magula ri ya le gori ni lulli ya. ¹⁵Nibeniya ngha kunbang zuni ate Esther (muna ma ngalang le Abihail, mahjalle Modekai, beni tolli ninga muna ma ngiri ya) ka ingna a bin murung ngha, ni ihlibang te gubung ngha keminiya ga Hegai ba tumo le murung, beni muri amenah agh wabih ya. Nibeniya Esther kumna boro le a beni kwa shini ya. ¹⁶A kehna ni Esther a bin Murung Artazekzes a yeh lah nongmurung a shienri ma lum, mama ini pag shienri ma Tebeth, a yeh bogho ma tonbahri ma nongmurung le. ¹⁷Murung agna nji Esther uwor anshile amenah kwa, le kumna dumposhina ni bor yahlung le. Nina agh tig jenghe nongmurung a muri le tigne mahmurung a tuhkushi Vashiti. ¹⁸Murung gil nghi njibuno ate aba pagtumo le kwa ni aguro le, Njibuno le Esther," ni tol yi yang nwah daggah a kasa njeh egh. Deshiliya pahna yang nieh ma bor yahlung nongmurung. ¹⁹Nibeniya ngha a ye kpaabni bata ansahri mbende ma bahri ya, Modekai ngha digha kunjere le murung. ²⁰Esther ni sang wabih bung ate muri abwale ni abayong le ya, ninga mama Modekai lagni ya. Tang bil gi wabna le Modekai, ninga mama woro pagha ngha gulli a bin bogho agh. ²¹A yeh akara wo agh ngha Modekai ngha ki digni kunjere le murung ngha, aba pagtumo le murung bahri, Bigthana ni Teresh, beni ki lel kunkangna agh, pag yehlulla le alla ka wol Murung Artazekzes. ²²Ngha a wabni tenana egh a bin Modekai ya, wabih Mahmurung Esther, le Esther wabih murung ni lulli Modekai. ²³A bil kushi kuntumo egh ni kum njiteng le, le abuna egh kwa agh a gyer yang ngung. Gipagna egh ya a nyongline, a kundum murung, a gibomteng le agipagna le nongmurung le.

Chapter 3

¹A nzum aga agh, Murung Artazekzes bñhri Haman muna Hammedatha bñ Agag, le tighi ngungmurung ma dighamuribang a muri aña pagtumo ni kwa nini ya. ²Aguro le murung kwa añeni a kunjere le murung nga ki soñ nkungni yang le gungha dum Haman, ninga mama murung woro tig yang a pag ga. Keminiya Modekai ni soñ nkunni njahli ko gungha dumi ya. ³Le aguro le murung ni a kunjere le murung nah yi Modekai, "Pallang ke a shibi bil lagha le murung?" ⁴A wañtenana ri kara a nzum kara, keminiya shibi pahmuri ri ga a al agh. Nina agh a wañteng ri Haman a shina nga teng a muri Modekai ya ka digh nina, ate mama wañne yang ih ini bñ Yahuda. ⁵Ngha Haman shinni ih Modekai ni soñ nkunni njahli ni pih gulo a agh, Haman ðungshi ni yehlulla. ⁶Ni agni teng ma wol nluo Modekai ni muri ya, ate aguro le murung wañne a yang pagha abayong le Modekai. Haman alla ka girjah aña Yahuda kwa, aña le Modekai, añeni a njeh le Artazekzes kwa agh. ⁷A yeh shienri ma kunduna (mama ini pag shienri ma Nisan agh), a yeh bogho ma lumpur bñhri le Murung Artazekzes, Pur- ini pag nasumbuh- a sobi a dum Haman, ate tol kara ni shienri. A soñ nasumbuh a ye ðugtah yang ha ke kpah a shienri ma lumpur bñhri (mama ini pag shienri ma Adar agh). ⁸Le Haman nah yi Murung Artazekzes, "Abayong bñba nga nhang meshiye a ntiri akasanjeh ni a dighamuribang lo agh. Agigilla leyang nga sa ni amami a nshile abayong, le a nyha a bol gigilla le murung nga, nina agh ni ðotto ke murung ðag yang ih a digha. ⁹Poshina yahli murung le lagha ih a wol nluo yang, le nga pyeshi talent ma azurfa woro tongno lum lum nga pah a bih añeni a tigha muri agipagna le murung nga, ate a tighi a bin tig gikunna le murung." ¹⁰Le murung tol muna nyeh murung ni bih ya le pih Haman muna Hammedatha bñ Agag, bñ shibi muri aña Yahuda. ¹¹Murung nah yi Haman, "Nga shinni ih bollo egh nyenna boh ni aña lo. A pag ga yahlo tol agh ni." ¹²Le a gora aña nyongli giri le murung a yeh kara ma lumpur tahro le shienri ma kunduna, le gibilla ni bol ga kwa Haman woro lagni ya a nyongline ki ka bin amagula bol kasanjeh le murung, abayong ni kwa a yeh akasanjeh, a bin amagula le abayong shisa, a bin kasanjeh ni kwa agh a jah nyongli giri leyang, le a bin abayong ni kwa a kunburi leyang. A nyongli ni lulli Murung Artazekzes le a par kunni muna nyeh le. ¹³Akuntumo nyonglina egh ya a peh a nji bih aña tol kuntumo a kenni a akasanjeh le murung kwa, ate meshiye, wol nluo, ni juhri aña Yahuda kwa, logha ri ma kyenna kenna ri magula, amuna ni amenah, a kara mwoh (mama ini pag shienri ma Adar)- le a ponna agikunnaleyang kwa. ¹⁴Kuntumo gi nyonglina egh ya a pille gigilla a kasanjeh ni kwa agh. A tigne abayong kwa ih bi a yeri ate a gil riyang ate kara ni. ¹⁵Aña tol kuntumo woro le gañ yang ni kahra gi lagha le murung ni. Gibilla egh eshiliya a gañne a ntiri lah magula le Shusha. Murung ni Haman digha njahli ka nuh giri, keminiya lah magula nga ðunglang.

Chapter 4

¹Ngha Modekai ogni tele ga kwa a pag ga, san dagrah le mel gima sahnina ni sof tuhbu. Puro wora ntiring le lah magula, le buah bororo dudug. ²Kene le kukwo agh kunjere le murung ni, ate mama bwa a aghi ih bi dur kunjere egh ni agima sahnina agh. ³A kasanjeh ni kwa agh, ba kwa lagbang ni gibilla le murung bilbang nghanh nga, buah magula nghanh nga ntiri aba Yahuda, ni gonno, buah, ni danna. Dudug leyang nongha a gima sahnina ni tuhbu. ⁴Ngha amuna ngalang le Esther ni aguro le zuni le wabih ya, mahmurung nghanh a gani magula. Tahshibang ni dagrah ma sabna a mel yi Modekai (ate mama ih pushi dagrah ma sahnina le), keminiya ni ag yang nghanh. ⁵Le Esther gor Hathak, mwoh le aba pagtumo le murung beni a tigha ki paghi tumo agh. Tighi ih bi kenna bin Modekai ih yeri ga pag giri ya ni ga pag tekushi ya. ⁶Nina agh Hathak wora bin Modekai a bin damma ntiri lah a dum kunjere le murung. ⁷Modekai wabih ga kwa paghi ya, ni gogho azurfa ni Haman ogni ri a pyeshe le ih tigha a bin tig gikunna le murung ate ih bi a wol nluo aba Yahuda agh. ⁸Deshiliya pahne gibilla ni a nyonglo a kuntumo a pah a Shusha ate wol nluo aba Yahuda agh. Pagna ga nina agh ate Hathak ka dumi Esther ni, le ate ih tighi ih bi yere ni pih lagha ma tenna ih bi kena bin murung le ih jim dumposhina, le ih ye jimma a temuri abayong le. ⁹Nina agh Hathak woro ke wabi Esther ga Modekai nah yi ya. ¹⁰Le Esther waftenana ri Hathak le tigh ih bi nyera bin Modekai. ¹¹Nah, "Aguro le murung kwa ni abayong ni a kasanjeh le ya yerina ih nghanh babura ko bamah ingna bin murung a balah mama a yeh ni a gori ya le, gigilla nghanh nghanh mwoh: Ih digna a wol nlue- sete ate bwa beni murung logshi gara ma zinariya zu a dumi, nina agh le ih ka digha. Ni a gor rang ih bi nzu a bin murung akara woromwoh pur lum ni ya." ¹²Nina agh Hathak waf kuntumo le Esther bin Modekai. ¹³Modekai ye tahshi kuntumo bin Esther: "Digna ka dengshi ninga ih a lahmurung nghanh, aka aba uwora anshile aba Yahuda kwa agh. ¹⁴A bol gung a kunbang ni le, abba ni assa ka logho a bin ma sa ate aba Yahuda, keminiya a weh ni baleh tehro ka wuh. Yang yere ko a zuna lahmurung ni ate kunbang ni niga agh?" ¹⁵Le Esther tahshi kuntumo bin Modekai, ¹⁶"Woro, kpaba aba Yahuda abeni digha Shusha agh kwa bin mona, le ngonno a temurang. Ke ih bi nlih ko n'nuh agh ma akara tahro, duh ni kara. Amuna ngalang ma kyena lang ni meng ka gonno a njinjere ni mwoh agh. Le nga ka bin murung, ko ke gigilla ni agne ya, le nga wuh le, ih bi nwuh." ¹⁷Modekai woro ke pag ga kwa Esther tighi ih bi pag ga.

Chapter 5

¹A nzum akara tahro agh, Esther mel dagrah murung le woro ke tangha a balah le lahmurung, a kundum leh murung. Murung nga digha muri ngungmurung murung le a lahmurung, ki shin njere ingna a leh. ²Ngha murung shinni mahmurung Esther tangha a balah agh, kum dumposhina a njih murung. Logshi gara zinariya ni a bih ya. Nina agh Esther zu le dog titye gara egh. ³Le murung nah yi, "Mang awo alla, Mahmurung Esther? Mang ki pag jimma lo? Ko kanda njeh lang ni, a poh ni." ⁴Esther nah, "Poshina yahli murung le, ih bi murung ni Haman zu ni kyari a bin lih gilih ni nga gilla ni kyari ate muri ya." ⁵Le murung nah, "Nzuni Haman ni kahra, ih pag ga Esther nah agh." Nina agh murung ni Haman woro a lih gilih ni Esther gil agh. ⁶Ngha a pahni muru njingung a bin lih gilih ya, murung nah yi Esther, "Mang pag gi wabna lo? Aka poh ni. Mang ki pag jimma lo? Ko kanda njeh lang ni, a poh ne." ⁷Esther pilla, "Gi wabna lang ni jimma lang nga ini ga, ⁸nga kumna dumposhina a njih murung nga le nga poshina yahli murung ih peng gi wabna lang ni gushi jimma lang, ih murung ni Haman zu a lih gilih ni nga gilla te muyang kaberi ya le nga pil ihla le murung." ⁹Haman pur kare bang bor ni pag binmurubang a yahli. Keminiya nga Haman shinni Modekai a kunjere le murung nga, ih Modekai ni logho ko koshiya dumi ate ngobong nga. Dungshi ni yehlulla ri Modekai. ¹⁰Ningo te kwa agh, Haman bol muri le wora leh. Tahshibang ri abih le a kpaba bin mona, ni Zeresh mahmi. ¹¹Haman banghi yang ngih gula kumo le, dudug le gogho le amuna buna le, buhri gulo mama murung gushini ya, ni pagha wori bikuli aba pagtumo kwa ni aguro le murung nga. ¹²Haman nah, "Mahmurung Esther ni gor bwa sa agh keminiya se meng ih bi nzu lih gilih ni gil agh ni murung. Ko kaberi ma deshiliya ye gor rang ni murung. ¹³Keminiya ga kwa ni ya gubung ni binang ha nga shin Modekai ba Yahuda ni ki digha a kunjere le murung nga." ¹⁴Le Zeresh mahmi nah yi Haman ni abih kwa, "Ih bi a gil bin gyerbang mama logho le bikuli nonnobung woro bahri pur lum nga. Ni beri ih waftenana ri murung ate ih bi a gyer Modekai ri. Le wor ni murung ni binmurubang a lih gilih." Ga poshi yahli Haman le tigha a gil bin gyer bang nghe.

Chapter 6

¹Duh wo agh mrurung ni gan nongtullo agh. Tigha aguro le ih bi a zuni gibomteng nyonglina le agipagna le nongmurung le, a billi bororo a bin murung. ²A kumo a nyongla be ih Modekai wabne Bigthana ni Teresh, bahri a ntiri aba pagtumo le murung abeni ki lelnjere ingna agh, ngha pagha ka wol nluo Murung Artazekzes. ³Murung ihli bang, "Gusso magula mang a pih Modekai ate pagna ga?" Le basadeng beni paghi murung tumo agh nah, "Gubung nyha a paghi ya." ⁴Murung nah, "Yang a balah wo?" Nibeniya Haman wara ingna a balah ma njibang le leh murung ate wabih a muri gyer Modekai a ri ngung gyerbang ni woro gil agh. ⁵Guro le murung nah yi, "Haman ngha tangha a balah." Murung nah, "Ih bi ingna." ⁶Ngha Haman ingni ni ya, murung nah yi, "Mang aka paghi bwa beni yahli murung possa ri gushi ya?" Nibeniya Haman nah a yahli, "Yang yahli murung ki piossa ri gushi uwor rang?" ⁷Haman nah yi murung, "Ate bwa beni yahli murung possa ri gushi ya, ⁸ih bi a zuni dagrah murung, dagrah murung mama murung wara mel agh, ni piri ni murung wara ebbah ni mama a kurre giduna nongmurung a muri ya. ⁹Le ih bi dagrah murung ni piri ye agh a pih mwoh a ntiri aba pagtumo le murung beni a gushi ya. Ih bi a mel yi bwa beni yahli murung poshina a gushiya, le ih bi agduna a muri piri a billa anjere ni a lah magula. Ih bi a wabah, 'Ga ni pag ga a paghi beni mwoh yahli murung possa ri gushi ya!' ¹⁰Le murung nah yi Haman, "Kahra, tol dagrah murung ni piri, ninga mama a wab ba, a pag ga ate Modekai ba Yahuda beni ki digha a kunjere le murung ngha. Ka kpah ko a tenana mwoh ri ga a wab ba." ¹¹Le Haman tol dagrah murung ni piri. Mel yi Modekai dagrah le billi mo ka muri piri a ntiri anjere ni lah magula egh ya. Wabbah a dumi, "Ga ni aka paghi bwa beni yahli murung possa ri pih gulo agh" ¹²Modekai nyerra a kunjere le murung. Keminiya Haman kahra wora leh, ki gonno, ni vulliyi muri. ¹³Haman wabih Zeresh mahmi ni abih kwa ga kwa kumi ya. Le abuna le abeni a yerina yang ni yeriteng leyang, ni Zeresh mahmi, nah yi, "Ngha Modekai, dum beni a kpah nghanh ngha, ba Yahuda ni, ni awo gan kuni ya, keminiya ni njiteng aka kpah a dumi." ¹⁴Ngha a yangha a uwo a nahteng nini ya, aba pagtumo le murung bilbang. A kahra ate zuni Haman a lih gilih ni Esther gil agh.

Chapter 7

¹Nina agh murung ni Haman woro a lih gilih ni Mahmurung Esther. ²A yeh kara ma bahri, a kunbang ni a damma a nuhni muru njingung ngha, murung nah yi Esther, "Mang pag gi wabna lo, Mahmurung Esther? Aka poh ne. Mang pag jimma lo? Ha ko kanda njeh lang ni aka poh ne." ³Le Mahmurung Esther pilla, "Ngha kumna dumposhina a njioh agh, murung, le ngha poshina yahlo agh, le ih bi a nyen ni nghang usulo lang be-ga ni pag gi wabna lang, le njimna ga deshili ate abwa lang. ⁴Ate a magna sung, meng ni abwa lang, a juhri sung, a wol nluosung, ni meshiyi sung. Ngha a magna sung mwoh a tumo guro, aguro abuna ni aguro amenah, ke nga bol gung, ate ke gi gangshina nyha ate ga ni ka dum gangshi murung." ⁵Le Murung Artazekzes nah yi Esther Mahmurung, "Yang beh? Yebbang ni a kum beh nghang beni dungshi yahli ni jah ga agh?" ⁶Esther nah, "Ba shibi murung, Haman ni ni bayong mashihra!" Le Haman koshiya dum murung ni mahmurung te ngobong. ⁷Murung logho a nuh muru njingung ni yehlulla a bin lih gilih le wora babang angung ma lahmurung, keminiya Haman digha ka jimma ate usulo le a bin Mahmurung Esther. Wara shin juhro ni murung woro tollo a muri ya. ⁸Le murung dag babang angung ma lahmurung nyera a ba a damma a nuh muru njingung nghang ngha. Haman wara kpah a muri bin dina ba Esther pag nghang ngha. Murung nah, "Aka wol mahmurung a kundumang a lyang le?" Ngha murung pushini gi wabna ni kuni wab ninga agh, aguro ma vulliyi kundum Haman. ⁹Le Harbona, mwoh le abeni ki paghi murung tumo agh, nah, "Bin gyebang ngha kahri leh Haman logho le bikuli ya nonnobung woro bahri pur lum ni. Gil li ate Modekai, beni wabteng ate ashi murung ngha." Murung nah, "Ngyeri ri." ¹⁰Nina agh a gyer Haman ngha a ba gilla ate Modekai ya. Le yehlulla le murung nongha njahli.

Chapter 8

¹A yeh kare Murung Artazekzes pih Mahmurung Esther agikunna le Haman, ba shibi muri aba Yahuda, le Modekai ingna a pagtumo a kundum murung, ate mama Esther waŋne murung ŋwalung ni ntiri yang ni Modekai ya. ²Murung pushi muna nyeh murung le, mama agha a bih Haman nga, pih Modekai. Esther tolla Modekai ih bi digha alah le Haman. ³Le Esther waŋtenana deŋhili ri murung. Nongho vul kundumi njahli le buah nga ih jimni ih bi teshi gimashihra le Haman ba Agag ni kur agh a njeh, a njinjere ni woro kuriyo a muri aba Yahuda agh. ⁴Le murung loghshi gara murung bin Esther, logho le tangha dum murung. ⁵Nah, "Nga poshina yahli murung nga, le nga kumna dumposhina a nji ya, nga murung shini gire pagna a dumi, le nga bonna a nji le, ih bi a nyongli gibilla te ariyi kuntumo gi nyonglina le Haman muna Hammedatha ba Agag, kuntumo ni nyonglo ih juhri aba Yahuda ni kwa a kasanjeh le murung nga. ⁶Ate ni yellang ni nga gan shinni juhro ka kpah muri abwa lang? Ni yellang ni nga gimni yahlang shina abwalang ka juhro?" ⁷Murung Artazekzes nah yi Mahmurung Esther ni Modekai ba Yahuda, "Shina, mpahne Esther leh Haman, le a gyerra Haman ri ngung gyebang, ate yangha ih ka wol nluo aba Yahuda. ⁸Nyongli gibilla mabi ate aba Yahuda ni lulli murung le a tig bung ni muna nyeh le murung. Ate gibilla ni a woro ka nyonglo ni lulli murung le a tigna bung ni muna nyeh le murung ni logle a ariyi ya." ⁹Le a gora aba nyongli giri le murung a kunbang ngho, a yeh shienri ma tahro, mama a yeh shienri ma Sivan nga, a kara ma woro mwoh pur tahro le shienri ye. A nyonglina gibilla ni bol ga kwa Modekai ki lagni konna aba Yahuda agh. A nyongli kena bin amagula bol akasa njeh, amagula bol njeh ni aba pagtumo ni a kasanjeh ni a kumo logha Indiya kena Kush agh, akasanjeh¹²⁷, bin kasanjeh ni kwa agh a nyongli a jah nyonglo leyang, le a bin abayong ni kwa agh a yeh kunburi leyang, ni a bin aba Yahuda a jah nyongli giri leyang ni kunburi leyang. ¹⁰Modekai nyonglo ni lulli Murung Artazekzes ni par muna nyeh le murung muri. Tahshi aba kuntumo ni ki kogpiri ya ni kuntumo nyonglina egh, apiriluwa mama a pagni tumo le murung nga, ma lishina uwor bang a lahmurung. ¹¹Murung pahne aba Yahuda abeni a lah magula ni kwa agh njere ih bi a kpaba bin mona le a tangha ate ashi usulo leyang: A meshiyi, a wol nluo, ni juhri aba luwa ni kwa pura bin abayong ko a kasanjeh zu yi yang ni luwa agh, amuna ni amenah kpaŋ kwa, ko ate pon agikunna leyang. ¹²Ga agh ih ka pag tumo a yeh akasanjeh le Artazekzes kwa, a yeh kara ma lumpur tahro le shienri ma lumpur bahri, mama ini pag shienri ma Adar agh. ¹³Nyonglo le gibilla egh ya a pahne ninga gigilla a kasanjeh ni kwa agh le a dumi abayong ni kwa. Aba Yahuda ka gil ri yang a kara wo ate nwah tangma muri aba shibi muyang. ¹⁴Nina agh aba kuntumo kog apiri lahmurung ni ate pagtumo le murung nga. A wor ni kahra tenghibang nyha. Gibilla le murung deŋhiliya a pahne pura lahmurung a Shusha. ¹⁵Le Modekai dag kundum murung a dagrah murung ma jargina ni ma poshina, ni ngih jenghe ma zinariya ni dagrah magula ma lenghe le linen maŋonna, le lah magula Shusha magjollo ni pag binmurubang. ¹⁶Aba Yahuda kumna poshibang, ni ŋoro le bang, ni binmurubang ni gusso. ¹⁷A kasanjeh ni lah magula ni kwa agh, ba kwa tenana le murung ni gibilla le bilbang nga nghang, ŋoro bang ni binmurubang nga nghang a ntiri aba Yahuda, njibuno ni kara usulo. Dudug a ntiri abayong shisa ni a njeh egh ya pilla aba Yahuda, ate mama ngoŋong le aba Yahuda kpahna ri yang.

Chapter 9

¹Nibeniya a yeh shienri ma lumpur bahri, mama ini pag shienri Adar agh, a yeh kara ma lumpur tahro, nga a pagni gigilla ni gibilla le murung nga, a yeh kara ni aba shibi muri aba Yahuda tig yahli yang ka kumni gulo muyang nga, a ariyi ne. ²Aba Yahuda kumna gulo a muri abeni shibi muyang nga. Aba Yahuda kpaba a alah magula leyang a kasanjeh le Artazekzes kwa, ate a mag bihyang muri abeni alla ka zuni juhro a muyang nga. Bwa nyha mwoh gan tangha dum yang nga, ate ngobong leyang kpahna muri abayong kwa. ³Aba pagtumo ni kwa a akasanjeh ya, amagula bol akasanjeh, amagula bolnjeh, aba gingni tumo le murung, angni aba Yahuda ate ngobong le Modekai kpah ri yang. ⁴Ate Modekai ya magula ni a leh murung, le yeri meshiyina a yeh akasanjeh kwa, ate bwani ih Modekai ya nga ki kum gulo. ⁵Aba Yahuda kpar aba shibi muyang ni garabwoh, ki wol nluo ni juhri yang, le a paghi ninga mama poshini yahli yang nga a bin abeni shibi muyang nga. ⁶A lah garrung magula le Shusha ni muri ya aba Yahuda wolla nluo ni juhri abuna woro tongno tongno. ⁷A wolla nluo Farshandatha, Dalfon, Asfatha, ⁸Foratha, Adaliya, Aridatha, ⁹Farmashta, Arisayi, Aridaiyi, Vaizatha; ¹⁰a wolla mluo amuna buna le Haman muna Hammedatha, ba shibi muri aba Yahudda. Keminiya ni a tol giponna agh. ¹¹A karawo agh gogho le abeni a wol nluo yang a lah ma garrung le Shusha agh, a wabna kuntumo bin murung. ¹²Murung nah yi Mahmurung Esther, "Aba Yahuda wolla nluo abuna woro tongno tongno a lah garrung le Shusha, kpañni amuna buna le Haman lum. Le mang a pagha a nshile akasanjeh le murung? Nibeniya mang pag giwabna lo? A poh ni. Mang pag jimma lo? A poh ni." ¹³Esther nah, "Nga ih poshi yahli murung nga, le ih bi a pih aba Yahuda ni Shusha agh njere ih bi a pag gibilla ni kaberi beshili, le ih bi a gyer ngiri amuna buna le Haman a ri angung gyerbang." ¹⁴Nina agh murung lagha ih ga agh ih bi pagri. A pah gibilla a Shusha, le a gyer amuna buna le Haman lum. ¹⁵Aba Yahuda abeni a Shusha agh kpaba bin mona a kara ma lumpur ihne le shienri ma Adar, le a fuhri wol nluo abuna woro tongno tahro a Shusha, keminiya ni a tig bihyang ri giponna agh. ¹⁶Anshile aba Yahuda abeni a yeh akasanjeh le murung nga kpañ muyang binmona tangha ate ashi usulo leyang, le a kumna abba a bih abeni shibi muyang nga ni wol nluo abeni shibi muyang nga woro tongno lum lum tonbahri pura muri woro tongno lum tongno, keminiya ni a tig bihyang muri agi mabonna le abeni a wol nluo yang nga. ¹⁷Ga pagri a kara ma lumpur tahro le shienri ma Adar. A yeh kara ma lumpur ihne agh a usulo ni tighi kara njibuno ni binmurubang. ¹⁸Keminiya aba Yahuda abeni a Shusha agh kpaba binmona a yeh kara ma lumpur tahro ni ma lumpur ihne. A yeh kara ma lumpur tongno agh a usulo ni tighi kara njibuno ni binmurubang. ¹⁹Ini nga paghi ke abeni aminlah agh, abeni gilla alah yang a aminlah agh, tigna kara ma lumpur ihne le shienri ma Adar agh kara ma binmurubang ni njibuno, le kare ni pag mama a tahshini ari yang gilihna ma nieh ya. ²⁰Modekai nyonli aga le tahshi kuntumo nyonglina bin aba Yahuda kwa abeni ki digha a yeh akasanjeh le Murung Artazekzes kwa agh, gyañ ni kukwo, ²¹ih tig yang ih bi a bol kara ma lumpur ihne ni ma lumpur tahro le shienri ma Adar le bogho ni kwa agh. ²²Aga ni pag akara nga aba Yahuda kumni abba a bih aba shibi muyang nga, le shienri ye ni gani leyang pilli binmurubang, le gonno pilli kara njibuno. Aka pil yang akara lih gilih ni binmurubang, ni ma tutti agipahna ma gilih bin ari yang, ni agipahna bin aba enna. ²³Nina agh aba Yahuda tang pag ga a ingna a pag ga, ga Modekai nyongli yang nga. ²⁴A kunbang ngho agh Haman muna Hammedatha ba Agag, ba shibi muri aba Yahuda kwa agh, wara kurkun a muri aba Yahuda ate ih juhri yang, le bug Pur (ini pag, soñ nasunbuh), ate gangsa ni juhri yang. ²⁵Keminiya nga teng nghe zuni dum murung nga, pahna lagha nji ri kuntump nyonglina ih gilrung mashihra ni Haman kpaba a muri aba Yahuda agh ih bi nyera a muri kanangiri, le a ini ni amuni ya a gyer yang ri ngung gyer bang. ²⁶Nga nina agh a gora akara ni Purim, a nzum lulli Pur. Ate muri ga kwa a nyonglo a kuntumo nyinglina ni ya, ni ga kwa a woro a shina le ye kum yang nga, ²⁷aba Yahuda agna gipagna mapiyo ni tumo. Gipagna ni ka digha te muyang, aminkah yang, ni beni kwa kpañmuri ni yang nga, Ih ka digha ih a pag binmurubang akara ni bahri ni ya a bogho ni kwa agh. A pag binmurubang njibuno a njinjere mabi le a kunbang ni mwoh agh bogho ni kwa agh. ²⁸Akara ni ya aka dengshi yang ni pag njibuno egh a njah ni kwa agh, balah ni kwa agh, kasanjeh ni kwa agh, ni lah magula ni kwa agh. Akara ma Purim ni ki kpah a ntiri aba Yahuda agh, le adengshe leyang ke ih bi mal agh ate aminkah yang. ²⁹Mahmurung Esther muna ma ngalang le Abihail ni Modekai ba Yahuda nyonglo ni dighamuribang kwa le dumna kuntumo nyonglina ma bahri ni a muri Purim. ³⁰A tuttina akuntumo bin aba Yahuda ni kwa a yeh akasanjeh 127 ni a dighanuribang le Artazekzes agh, jimmih aba Yahuda digna ololo ni njiteng. ³¹A kuntumo nyongkina ni ya duma akara le Purim a yeh akunbang leyang, ninga mama Modekai ni Mahmurung Esther tigni aba Yahuda agh. Aba Yahuda agna gi tigna ni ate muyang ni aminkah yang, ninga mama a agni akunbang ma gonno ni buayi ya. ³²Lagha le Esther dumna agibilla nga ri Purim, le a nyongline a gifomteng nghe.

Chapter 10

¹Le Murung Artazekzes tig daggah a njeh ni a muri alah kunsalang ni nongha kunsalang magula agh. ²Agikunna le gulo le kwa ni masso, kpaɓni gi nyonglina le gulo le Modekai beni murung logshi ya, a nyonglina yang a gibomteng le agipagna le nongmurung le amurung le Mediya ni Persiya.³Modekai ɓa Yahuda ni pag ma ɓahri a gulo kpah tye murung Murung Artazekzes. Ini ɓayong magula a ntiri ɓa Yahuda ni ɗum dumposhina a nji bin amuna tehri ɓa Yahuda, ate alla gi ɗigna maɓonna le ɓɓwa le ni waɓtenana ate kum ololo le ɓɓwa le kwa.

Job

Chapter 1

¹Bwah ngha nghan a nje Uz lulli ih Job; yangha gerenteng, ɓayong mabwagh ni beni ki bangkulli ya, ih nya ni pag gimashira agh. ²A ɓil yi amunabuna tombari ni amunangalang taro. ³Yangha ni anju worotongno lum tombari, aloganha worotongno lum taro, asashina ndah worotongno tongno, ni mbuljeng worotongno tongno ni ɓapagtummo dudug. Ini pag beni wor ɓayong ma njinakuli kwa agh.⁴Muna buna ni kwa ni kara ni piya Ih pagyi njibuno a liye. Aka tashi bang a gora amingalung le yang kwa taro aligiri anugiri niyang. ⁵Akara njibuno mal le, Ayuba ki tashiyang bang a zu le ih ka tigyang sa. Ih ka logni beri sub ih pah dara pishina le muna ni kwa agh. Te yangha ih na "Golle amuna pagna gimashira ni sang Kulli a yeyang". Ayuba ngha ki pagga kunbangni kwa agh.⁶Le kara ngha nghan kunbang ni amuna Kulli zuni a dumuyang a dum Yahweh agh, Satan oso zuni yang. ⁷Yahweh wabi Satan "Apuye ka zu?" Le Satan pila wabi Yahweh le na "Npura ghala a ngunga, pura kene ni nyere a muri" ⁸Yahweh wabi Satan" A tigne Ayuba guro lang murung le? Ate bwah nya mwoh ninga ini a ngungjah agh ba garenteng, bayong mabwagh, ba bang Kulli, Ih nya ih pag gimashira agh"⁹Le Satan piyi Yahweh le na, "Ayuba ki bang Kulli ningho tekushi nya le ? ¹⁰Na vangiri a kangnini, akangni liye, akangni ga kumma akanda bakwa agh le ? a moshina ga pag ni bi ya na agiluole meshiye a njeye kwa. ¹¹Keminiya non buwo nibeni a dog ga kwa pag mamiya ashina ngha ni nyomo a kudumoa agh" ¹²Yahweh wabi Satan"Shina gakwa yangha niya ngha abuo, kanagiri ni mwoh na nonghi buo agh" le Satan magmuri dum Yahweh woro. ¹³Ayangha nghan a kara ngha nghan, amuna buna na amuna ngalang le ngha ki ligiri ki nu muru inabi a liye nyeyang magula. ¹⁴Ba kuntumo zu abin Ayuba le wabi,"A dennda ngha kijuggiri abuhjeng ngha te ki leleh a kariyang. ¹⁵Le abasabiya zu sobariyang ponyang wori aguro agh a wara akoriyang ni garabuo mini mwoh n'abba nzu agh dumo ni"¹⁶Yangha muri nateng le mabi ye zu le wabi "Gishe le Kulli sula a Kulli le pishi aju na aguro kwa. Mini mwoh n'abba nzu agh dumo ni." ¹⁷Yangha muri nateng le mabi ye zu le wabi "Abasabiya koriyi taro, zuyi aba ngolba ni lua le ponyang wori. A guro teya a wol luoyang ni garabuo mini mwoh n'abba nzu agh dumo."¹⁸Yangha muri nateng le mabi ye zu le wabi "Amuna abunalo na amuna ngalanglo ngha muri ligiri ni nu muru inabi a liye nyeyang magula. ¹⁹Ghu matenna logha lusung zu nyaghi kanna kwa ine. Ma sulo a muri amuna ghe le a wu kwa. Mini mwoh n'abba nzu agh duma"²⁰Le Ayuba logho saniyi dagra le, nwa muri, vula nje ni kundumi gushi Kulli. ²¹Na "Ni tesalang ini puri yeh ngiyang ni tesalang ni deshi ngha nyengni bogwa. Yahweh ni piye Yahweh deshi ye toli wori. Ih bah moshi luli Yahweh." ²²Ni ga kwaniya, Ayuba ni pag gimashira agh. Ni deshi tighi Kulli temashira agh.

Chapter 2

¹Le nga ni ba kara nga amuna Kulli zuni a dum muyang a dum Yahweh ya. Setan osso zu ni yang ate dum muri a dum Yahweh. ²Yahweh nah yi Setan, "Yebang ni a pur nghan?" Le Setan pil yi Yahweh le nah, "Mpura a gangla a ngunjah, ngi ka ni nyerre a muri." ³Yahweh nah yi Setan, "A shinna guro lang Ayuba? Ate mama bwa nyah ninga ini a ngunjah agh, ma gerenteng ni ma bonna, bwa mwoh nyha bang Kulli ni bang pag gimashihra. Yang nga ih bol muri, ko ke boshi nang a muri, ate juhri tekushi nyha." ⁴Setan pil yi Yahweh le nah, "Nguɓnirung ate nguɓngirung, nijteng nga; bwa ka pah ga kwa yang nga ni ya ate usulo le. ⁵Keminiya keni boh niɓeni le a dog amuh ni nyamma le, a shina nga ni nyommo a njioh a agh." ⁶Yahweh na yi Setan, "Shina, yang nga a boh, usulo le ni mwoh digha aka dagha." ⁷Le Setan dag kundum Yahweh woro. Nyim Ayuba ni amori ma konbang logho a bakushi kena a muri. ⁸Ayuba tol kagla kinye te wahyini ngiri ni, le digha njahli a batubu. ⁹Le mahmi nah yi, "A wa uwo a bolmuro? Nyom Kulli le a wuh." ¹⁰Keminiya nah yi, "A nahteng ninga bamah ma nangna. Shi agna gimaɓonna bin Kulli le ni shi ag mashihra agh?" Ayuba ni pag gimashihra ni ngotokuni ya. ¹¹Niɓeniya nga abih Ayuba tahro ogni gimashihra ni kwa kpah muri ni ya, beni kwa agh pura bangle zu: Elifaz ba Teman, Bildad ba Shuhi, ni Zofar ba Naaman. A tig kunbang ni a zuni a gono nini ni pashi yahli ya. ¹²Nga a logshina njih yang a dunna agh, ni yeri ya. A logshi giyang a buah; beni kwa agh sahniyi dagra le ni soɓ tubu gung ni ba muri. ¹³Le a digha njahli ma akara tonɓahri ni aduh tonɓahri. Bwa mwoh nyha waɓ tenana ri ya, ate a shina gana le gogna.

Chapter 3

¹A njum gah agh, Ayuba logshi kunni ke nyom kara billa le. ²Ih nah, ³deh ih kara ni a billang nga bi jurro, ke duh ni nah, 'A kumna yong munabun. ⁴deh ihbi kara ye ih bolpinna! Ke ihbi Kulli ganshiri amuri ya, ko poshibang ih tuhbang amuri ya. ⁵deh ihbi pinna ni milim luoh ibbi aghi ate miyang nga. deh ihbi nlagiri nongha amuri; deh agah pag kara pingha njiteng nga ih pag ngobong. ⁶Ke duh teya, deh pinna matenana ihbi bolli. deh ihbi pag binmurubang a ntiri akara bogho; ni zu a gowo le ashienri ya. ⁷Nshinna, deh duh ih tankobi; ke ihbi gihyong binmurubang ih zu a yeh agh. ⁸Abeni nyom kara agh deh bah a nyommi, abeni nyeri pagha ni alogshi ni Leviathan agh. ⁹deh amunashienri ma kara bang tuniya ihbi pinna. deh kara ye ihbi shin poshibang, keminiya ni akumma; alle deh ka nshin ngongo nji tuh le bang nga, ¹⁰Atema na gir akunkangna le yeh ngih yang nga, atema ni songri gigangshina a nji yong nga. ¹¹Mag paghi ke ni wuh nga puri a yeh ngih yang nga? Mag paghi ke ni jurro nga bil lang nga? Mag pahi ke nkuni ginsang? ¹²Mag paghi ke kihre agha ate ma ih nuh yi? ¹³Ate nibeniya ke miyang nongha njahli jeyi. Miyang nongha ngi usulo ni ¹⁴amurung ni abagilteng ni ngunnjah, beni bag ankiliya ate muryang nga nibeni abiyina. ¹⁵Ko miyang nongha njahli ni amunamurung beni kanna ni gifungna mayinyilling, beni dungshi alah yang ni gifungna maposhina. ¹⁶Ko ke miyang ninsa abillang nga, ninga muna ni ninsang shin poshibang nga agh. ¹⁷Beh ya abatemashihra tangna agigangshina; beh ya meshe nga ni usulo. ¹⁸Beh ya abeni-akurwa nga a usulo binmona; ni a og gih aba lella aguro. ¹⁹Abayong makyena ni amagula kwa nga beh; ke guro nga sagli abih telelah le beh. ²⁰Mang paghi ke aka pih bagana poshibang? Mang paghi ke aka pih ba yahlulla usulo, ²¹te beni yom luoh kikara ke ih nyha zu nga nhang; te beni tughibang ate tebi wor te gimabona ni asogri ya? ²²Mang pagh ke pih babinmurubang poshibang dudung ni ollo nga kum nkiliya agh? ²³Mang paghi ke aka pih ba songra agipagna le poshibang, beni Kulli wale gilbeya? ²⁴Ate gitiya lang ki pagha atekushi lihgi; ke nuyikun lang ki sobbo ninga muru. ²⁵Ate agah ngi bangha zuna amurang; gah ngi bang ngobong egh ya zuna a rang. ²⁶Nyha ni pyem agh, nyha ni polo agh, ni nyha ni usulo agh; agiganshina zuna tebi

Chapter 4

¹Le Eliyafaz ba Teman pilla le nah, ²nga bwa alla ka wafteng ro le, awo pashi yahlo a oghi ya, Keminiya yang shibi waftenana? ³Shina, a dumne abayong dudug njere; a tengshina abung ma wuhyina. ⁴Atenana lo angnina beni ki kpah agh, a wara a tengshi nkungnung ni wuhyiya. ⁵Kemini nibeniya, gangsa zuna bino, le iro malla; dog no, le awo nga ni gangsa. ⁶Ngobong lo ni pag tengshirung lang, le njere maonna lo ini pag tig yahlung lo. ⁷Dengsa muri ga, kukushi: Yang pa juhro nga ih nyha ni tengshihra a agh? Ko abayong ma gerenteng nga a tuhna yang? ⁸Billa ri ga nworonshin nga, abeni big gima nangna ni jam gigangshina agh ko kori kara. ⁹Nji ri usulo le Kulli ya a juhrina; ari logho le yehlulla le ya a wuhna. ¹⁰Aggishi le yim, gih le yim ma funna, mihli amuna yim- a bunna yang. ¹¹Yim ma yahyina juhro ate ni kum nyamma agh; amuna yim meshihna ba kwa agh. ¹²Nibeniya teng nga nghan a zuni binang nyengreng, le kirang ogna yalla a muri. ¹³Le dengse zu nghan a njiloro ni duh, nga ngih njitulo kpah muri bayong nga. ¹⁴Nga ni dug nga ngobong ni koshiyo kpahni rang nga, le amuh lang kwa jigraph. ¹⁵Le bongho duro a kundumang, le nyong ngirang logho tangha. ¹⁶Bongho egh tang njeh yi, keminiya ni gan yeri ga ih pur agh. Baghe nga a njiyang; bang polla, le n'og gih ni ki nah, ¹⁷"Bwa ni ki wuh agh ka gan digha yarata ka uwor Kulli, Bwa ka gan dig gerenten uwor beni gilli ya? ¹⁸Shina, nga Kulli ni tig agha ri guro le ya; nga tighi amalaika tele bobbo agh, ¹⁹buhro njiteng nghe ni yellang ri abeni digha a kangna sobbong, abeni tuhtinna yang a kikiri, beni a dengre ninga yahla agh ²⁰A ntiring le beri ni kapolla a juhrina yang; a juhro ha ke kene bwa nyha yeri yang nga. ²¹A gungri leyang ni ubbo a ntiri yang? A wuhna; a wuh yeriteng nyha.

Chapter 5

¹Gor bang niŋbeni; bwa nga nghan mwoh ka pil wo? Bin ma gerenteng ma yeni mwoh aka pil nghan. ²Ate yehlulla nga ki wol nluo bayong ma nangna; kiki tigna nluo le banga. ³Nshina bayong ma nangna kunboro, keminiya ni kara agh nyomna leh. ⁴Amuni nyha nga kukwo ni dɔgna ololo; a parihna yang a kunjere lahmagula. Bwa nyha ka ashi yang nga. ⁵Aba yalo lihna gissoro leyang ni a pon nga; a tolli ma a ntiri ajuweh. Ba og yole ki hala ate agikunna leyang. ⁶Ate gana nyha ki puro a njisallang nga; ko ke gi gangshina ka sahgha a njahli ya. ⁷Ngho te ya, bayong mashinshin nga a billi ate gi gangshina, ninga mama nyihba logho- ki wora nji bikuli. ⁸Keminiya ate murang nga, nga nyera bin Kulli kanangiri; a bini ni nga pah gigangshina lang nga- ⁹ini ŋeni ih pag gima gula ni ga ganbang a alla agh, agi maŋonna ni a bang nghan nga. ¹⁰Ih pah muru a ngunjah, ni tutti muru a babang. ¹¹Ih pag ga ate ih tigha aŋeni binjeh ya a bikuli; ih logsa aŋeni ki gon ih kani bin ma ololo. ¹²Yangha ih ŋun gilrung le aba yeriteng, nina agh ate abih yang ni ki kum boro agh. ¹³Yangha ih tam aba yeriteng a yeh gipagna yeri giri leyang; Gilrung le aba ariyikun nga ki kari kena a malla. ¹⁴A lungri ni pinna ni bakara, le aŋeni ni yeri ya agh bakara nga ninga duh. ¹⁵Keminiya ashina aba enna a ri garabwoh ni a kun yang ni aba alla a bih agara bayong. ¹⁶Nina agh ba enna nga ni tigyahlung, le shibi dum njiteng gumna kuni. ¹⁷Shina, Mossoni ni bwa ŋeni Kulli gilli ya; nga nina, ka jen gilla le Magula kwa. ¹⁸Ate yang nga ih tig pinye le ih babih; yang nga ih tig njipinye le ih bishi ni bih. ¹⁹Ih asso a yeh agi gangshina topurmwoh; a njiteng, a gigangsa tonbahri, gimashihra nyha ka dogho agh. ²⁰A yalo agh ih ashi kun yong ri nluo, ni a bih garabwoh a luwa. ²¹A songri yong a ri konbang le lessung; le ni nga bang ngobong le juhro nga zu agh. ²²Nga ol juhro- ni yalo, le ni nga bang ngobong le nyamshira le ngunjah agh. ²³Ate nga ogri yong ni atahli ni a babang leyang, ni anyam lusung ma babang ka dɔg ololo ni yong. ²⁴Nga yere ih agungri leyang nga bin ma polla; nga ka a ba lohnjuh leyang le ni nga boshi gubung. ²⁵Nye nga yere ih njigiri leyang ka gulo, ih aminkah yong ka dɔg ninga lusung ni a njahli ya. ²⁶Aka wora nkilli lo a dɔngso le bogho, ninga vare garagweh ni gulo a kunbang le ya. ²⁷Shina, shi billa tenana ni; nga ninga; nteshikiri yong ri, le nyeri ate kanangiri yong."

Chapter 6

¹Le Ayuba pilla le nah, ²"Oh, nga a logle a pyeshi binkonna lang nga; nga agi mashihra lang kwa a sof yang a gi pyeshi giri! ³Ate niŋbeniya ih dungro ih uwor njisallang le sallang magula. Ini nga paghi ke a tenana lang nga tariyi ya nyha. ⁴Ate amunih le Magula kwa nga a ngirang, bongho lang nuhna tunngang nghe; agi pah ngobong le Kulli wara tangshi a ri yang a murang. ⁵Ih mbuljeng lusung ka buah ate ngobong nga kum lusung nga? Ko ndah digdiya ka nogho ni yalo nga yangha ni lusung nga? ⁶Ga ni bor momo a agh a logle a lih muadolong nyha? ko gi bor momo nga nhang a bin ma poshina le nkih? ⁷Nshibina dog yang; a yangha ninga gilih ma jenna a binang. ⁸Oh, ih ke nga kum jimma lang; oh, ih Kulli ka peng ga ngi al agh; ⁹ih poshi yahli Kulli le ih gograng mbende mwoh, le ih tig bongri bih le kasang a ri usulo ni! ¹⁰Ih bi ga dig pashi yahlung lang- ko nga myang ni binkonna ni nyha ki ashi ya agh; ih ni gor atenana le ma Gerenteng Mwoh. ¹¹Mang ki pag masso lang, ih ke nga tang tigyong? Mang ki malla lang, ke nga nong usulo lang? ¹²Ih masso lang nga masso le tahli ni? Ko ngirang nga a gilli ni Taguwa? ¹³Njiteng ni ya ih nyha ni angnang a rang nga, le ih yeriteng nga a pushi ne rang? ¹⁴A bin beni ki wuhdana agh, ih abih bi bumi njiteng; ko a bin beni dag tele bang Magula kwa agh. ¹⁵Keminiya amuna ngyang pagna giri ni yiri binang ninga min banghamuru balusung, ninga min guguri ni duro ni kena bangbung nga agh, ¹⁶mama pinna ate muru njitahli vuliyina yang, le ate mansuri ni vulo kanangiri a yeh yang nga. ¹⁷Nga a yangli ya, a boro; nga bang pihn ya, a yangla a ba a woni nhang nga. ¹⁸Aloggħa ni tangsa ih a gingbiri ya a njere leyang nga kenghe ate muru; a gangla a njeh ma nangna le a wuh. ¹⁹Aloggħa ni tangsa pura Tema agh shina bang be, nga abih yang ni pura Sheba agh tigni yong be ya. ²⁰Gire kpahsihna yang ate a tolla ni a kum muru. A kena be, keminiya a tigna yang a iribiyina. ²¹Niŋbeniya aboh agh gubung ni a binang nga; a shina pagha lang gi ngobong le a bangna ngobong. ²²Ih nwaŋno, 'Peng gubung' ko 'Peng lihkun a ntir gikunna lo' ²³ko, Assang a bih ba shibi murang' ko, 'Nwahkunang a bih ba parrang'? ²⁴Alliyi nhang, le nga bol gung; tig nhang ih bi nyeri ba mbor nhang nga. ²⁵Konno ye ni yellang atenana ma bonna! Keminiya sagshirung lo agh, ni yellang ni a njiteng nga a sagna nhang? ²⁶A gilla ro a pura tele tenana lang, a wo paghi tenana le bwa ni ki pilpira- ninga gung? ²⁷A njiteng nga, a sofna nasumbuh ate minbawori, ni ariyi bwoh ninga ba maggiri. ²⁸Nga nina, niŋbeniya, kukushi shinang, ate a njiteng nga ni ngi pag yiri a kundumo agh. ²⁹Njim no, dag ta waŋ ga, ate buah lang nga yarata. ³⁰Ih gimashihra nga a lessang? Ih kunang ni logle tariyi agi juhri bang nga?

Chapter 7

¹Bwa nya ni tumo makonna a ngunja agh? Akalle nya ningha akalle beni atolo a tumo ngoshe agh? ²Ningha mama guro ki alli minling makapolla agh, ningha mama batumo ngoshe ki tighni nji te ngoso tumo le agh. ³Nina agh shinyeri duddu a panang tumo ma-nangna; a panang aduh mayong biyina. ⁴Kunbangni n'nongni nje agh, n'wabi murang "Niyebangni ngilogni le niyebangni bang ki kori? ma tang mindila akala ha bang kwara. ⁵Agoso ni mal ngirang njipiye vulinayang njipiye ni girangha yumoh le kulo ki bwa mure. ⁶Akalang kara wor gi sobnjinguri, a woro tigyong nya. ⁷Denshe Kulli dignalang ningha pon usolo, njang ni wa shin gimabwagh agh. ⁸Nji Kulli ni kishinang agh ni wa shinangha nji Kulli ki diyarang keminiya nya uwa nja agh. ⁹Ningha mama nlagiri nyalibang le boriya ini beni wa njimanjaliya nina ni waye pur agh. ¹⁰Ni wa ye nyera liye agh deshiya bang le ni wa yeriya. ¹¹Nina agh ningi gum kunang agh. Ngha wateng a yalunlulla ngha wab ga kikonan a yang ngha, ngha dum bwa agh lang ni yalung biyina. ¹²Mini nyam muru ka tigha a lelang? ¹³Kunbangni nani "Ngha usulo a ginongho langha agh, le gidina ki ashi bwagha lang le. ¹⁴Le aka lesang nji luoro ni agi magngobong a shin njung. ¹⁵Ha ngi tol kur murang a ngung ni wuh a muri digni njung. ¹⁶Npushi yalang, iran mala ni digna, ndaghang tekushi digni njung nya nghan agh. ¹⁷Bwah ni mang abino ka wo gushi le? mang pagiri ka wo shin gipangna le? ¹⁸Awongha ashini beri kwa agh, awongha aperi kunbang kwa agh. ¹⁹Ha niyebang ni ih digni adumo, tol njo rang a dumo nadanghang ni murang ha kubang ni ngha kumo ngha meltara agh? ²⁰Ko npagna gimashira le mang iso nghan awai beni ashina abwah agh? palang ka a tinghang njung ha ngipiyo gitolla? ²¹Mang pagiri kena langhang gimashira langha le atongha ga nipotiya agh? Ate ni beni agh ngha nongha anjali, a ka ahang keminiya nya a nja agh.

Chapter 8

¹Le Bildad ba-Shuhite agha ni nah, ²"Niyellang ni aka woro wab ni agah? Niyellang ni ateng ni akuno agh ka digni guh matenna? ³Ke Kulli nga ki kenshi njuoh le? ke bakwa nga ki kenshi anjiteng?"⁴Amuno pag gimashihra ari, shi yerina gah, ate ih pah yang abih aba gimashihra. ⁵Keminiya bolla a alla Kulli ni yarata ni al borore bakwa. ⁶Ngha awo nga gerenteng ni njiteng, fakat le ihka logho atemuro ni nyeso abin tangha lo. ⁷ke kunduna lo nga fitong kukolong, deshiya meshilikun pagha lo pag magulo.⁸Kukushi illi abi-billa makunduna, ni pah muryong ari gah akah alliyi ya.. ⁹(A bil sung kana ni shi yeri gumu agh atema kara lesung a ngunnjah milim ni). ¹⁰Ni alliyi yong ni wabbi yong nga? Na wab teng akunyahli yang nga?¹¹Ke papyrus ka gulo nga bang ni lipbah agh ke lusung nalongna ka gulo nga muru nyha agh? ¹²Ngha ayangha awa uwo bubutu ni sang akor njahli ya, A nyummo kedebang ashilla angung.¹³Nina'agh deshiya anjinjere abeni janshi ni Kull ya; dengeshe le abeni nyha ni Kulli ya ang ka jurro. ¹⁴Tigyong le ka gabba, le pah njiteng le ka nongha njeh ni gah liye lilara. ¹⁵Ih egha ri liye, keminiya ni tabbi ya, bolli yarata, keminiya ni tangha.¹⁶A njikara agh yangha bubutu, ke suwale wora bangha bang egh kwa. ¹⁷Amilli nga mara amuri atahli mama adamma; a shin bang te bang maonna a ntira atahli ¹⁸Keminiya nga beni ki girjahme abin tangha le, le beh ka sibbi ki nah, 'ni nye shinno agh.¹⁹Shinna, gah ni binmurubang le nja, a gipagna le abiye; a ngung babba ka lenghe a njere nijsallang ni mwoh agh abah. ²⁰Shinna, Kulli ni ki sibbi beni ni kwar agh; alle ih bol bih aba pag gimashihra agh.²¹Ni sang dungshi kunno ni ollo, ngotto kuno ni Jollo. ²²A beni sibbo agh a yiribiyina ka melyang; gunri le aba gimashihra ni owa."

Chapter 9

¹Le Job aghanah, ²Ah Jiteng gah nyehre ini ninah, keminiya ihpahniyelang ke buwah ka kunjinteng ah bin kulli?
³Ngha agha ih sakshiriyani ni kulli, Ni aghi Muwoh ah tirin wouro touno him tehbiha. ⁴Kulliya bah yehreni ah kunyion ni ritengna ahri gipahna; yang lohwole tengshi muhri rih kulli kimo lih? ⁵Behni ka tushihi Nkohn, bungyah yehriyani wabbiha bungha Ngha yiye luhlari yamgha ⁶Behni Jihri gumja bin tanghale ni tig gunjoughri Ngha ki jihrra. ⁷Kullini muwohni nahyi kahra kebiha taha, nite teha, ini yeshi vuhlihi a muhna siheri ⁸Behni ini nimuhri nounshi bah kuli gili gyanahle muhru muhri sahlan, ⁹Behni gill Bear, orion, bahpleiades, bin kpabbahle a muhna siheriji chanbah. ¹⁰Yngha pagha ahghima guhlina mama bung yah ka wawi billyah, na gihgohboungh mama na wahwi bangha. ¹¹Sinna, wohri meng, ni teh Nsinoha, duhran wohro keminiyani yehriha. ¹²Ngha tol gihri wohriya, yang ka teshi Nje? Yang ka nahyi, mang ah woh pagle? ¹³Kullini ki Yehshi yahhulahle ha, bah angni Rahab guhho tehyieh. ¹⁴Siy angni singra gah gi aghiha, ga tol teng te ginni ni? ¹⁵Digya myangni Njitengnih gi aghiha, Ngha jinmi ih ogmuhran rih Njohlang. ¹⁶Digha gohbangle yongha ahgha nigih pah Njitengniha yongha ocmeahlang. ¹⁷Ateh bungnang ni sakha, Nji piyemduk-duk te kushi yah. ¹⁸Ni daghahang- ih yeshi usulolang keminiyah dungsanni hanhsah. ¹⁹digha a Njijenle Ntengnale, tanghaje, Yangha duward Ngha a Njijenle Juhwohle, Yngka wahyikuhri? ²⁰Ininah myangni Njiteng, kuhnanni ka Kuhrang, ni desnelang behni yahni Njitenghani, tenanalang dunna kuhman kuhran bah pagh gimasira. ²¹Ih digna ba gimmasira, keminiya ni yeh bol muhrangha, nbihna giyahlang. ²²Ni dung ariha, mama pahyi ke nahni mesinang bahyou ma gimasira na bah gimasira ba muwoh a. ²³Ngha Ahgha ni bohtiha wohlang, johlan ah behnini yehri guhawaha. ²⁴Ah pahna Nsunja ah bihah bahyon masirah, kulli vuhlihi kundi abah wanjohle, Ngha ni pagninale, le ini yangnoh? ²⁵Kalulang wahra bahtshina ni mehre, kahlan bangna wohro, Ah sinna gimma buwah Nyah ba kwah. ²⁶Ah kahrina wohro ni fgah gisasa ni kuli ya ni mehrehni kahra ni gah kuhuki kahra za toh gihri. ²⁷Na nigih janshi ni ah gi wannalangle le, guh toll gahna kunduman gah dinni bi murbang. ²⁸Ga digni ngohboungh kwah arih yieh pihnanlang ate nyahra na tollang mihni bah pag gimasiraha. ²⁹Na ogha ha, teh mangile, mangki paghi ke ih wohko guh? ³⁰Nlack muhran ni gah muhru Njitahli ni gil beng lackri ni gamang. ³¹Kulli ka kahri yan a kohro, ni vmameng gilshina ah pihrini nimeng. ³²Ate kullih buwahniha, ni ga meng ni gi agwoh, mama Nja junni a kundim johha. ³³Njoh yah trinsun ah behnu ka pah ni ah musungha. ³⁴Ba wamjo yah uwoh behni ka tou gahrade kulli muhrangha, behni ka bishili ate pen gohboungha. ³⁵Le ga na terigni bang gohbounghela, keminiya, ni gah nibehni Nigi pahyiha.

Chapter 10

¹Irang malla ri usulo lang; nga waß buah lang sagli; nga waßtenana a yehlulla le minlim mang. ²Nga nah yi Kulli, 'Ka juhrang ningo agh; ðumang tekushi tig nghan teng. ³Bonna a bino ih bi a parrang, a jen tumo le aboh nga a muhrini ollo a muri gi ðengshina le ba gimashihra agh? ⁴Awo nga ni njiung le ngirung? Awo shinbang ninga shinbang bayong? ⁵Akara lo nga ninga akara le bayong mashinshin ko abogho lo nga ninga abogho le abayong, ⁶ih ke ihlibang te gima nangna lang ni al gimashihra lang, ⁷ko ke a yerina ih nyha ni gimashihra agh le bwa nyha logle assang a boh agh? ⁸Aboh ni gillang ni bag nghan kwa kangna, ngho kwa agh awo nga awo juhrang. ⁹Dengse, njim no, ih a bag nang ninga sobong; aka nyenni meng a tubu ðeshili? ¹⁰Ni a sob bang koh ninga kira agh ni babbang ninga murun nga? ¹¹A mella nghan ngubu ni ngirung le a sorrang binmona ni muh ni nkibi ya. ¹²A pah nang usulo ni ogrung njiteng; agnjiung lo billa ni bongho lang. ¹³Ngho te ya aga kwa ni ya a songrina yang a yahlo- nyerina ni ga ni awo dengse: ¹⁴ih nga pag gimshihra agh, aka yeri; ni awo dag nghan ri gima nangna lang nga. ¹⁵Ngha mpagna gimashihra agh, gi-ennani ni meng; le ko nga mpagna giri gerenteng le, ni ngan logshi murang, nga myang ndungshi ni iribiyina- shin binkonna lang! ¹⁶Ngha logshina murang nga, aka allang ninga yim; le ðeshiliya aka dum muro ri agipagna pah ngobong le gulo a murang. ¹⁷A zuna ni aba waßkun mapiyo a murang ni buhri yehlulla lo a murang; a zuna nghan ni luwa ni abaluwa mapiyo. ¹⁸Le pallang, ke a pussang a yong? n'alla ke nwuhna le njiung nyha pa woro shinang nga. ¹⁹Le ih bi mpag ninga ni mpa ndig ga agh; ke a wara a tollang a yong a keni nkilliya. ²⁰Akara lang nyha fittong nga? Le tangha njeh, le dag nghan ni murang, nina agh ate nga kum usulo fittong ²¹kedebang ih ndag ba nwo le nyere nyha, a njeh ma pinna ni ma minlim le nluo, ²²njuh egh ni ih nga ninga pinna le bapinna, njeh egh ni mami minlim le nluo ni ya, lagha nyha, a ba poshibang nga ninga bapinna agh."

Chapter 11

¹Le Zohar ba Naamathite aha na, ²Naten dudu pila yang in poshi so le? ³Hosomurong ke peh ka balgo le? Ololo ni po erinina le? ⁴Kulli nah, jalen gerenteng, ba ja gerenteng a bin yong. ⁵Keminiya Kulli ka wakuni a ro. ⁶Le e dumo tumoh babinah, yariten kini bari. Kulli edi giri fito a bino, te gimashira loh. ⁷A yara Kulli ni gipahna le ah, a lo le a yeri gipahna le kwah? ⁸Eh ah ni ga sabba baKulli, man a pa'ah? Limma ni ga Sheol man a pah? ⁹Nono le wara gojah, dahra le wara tekun ni solo. ¹⁰Digha looh ken le, yang ka gani, na a kwabba le yang kashiba? ¹¹Yara a ba yeri, shi gimashira le yerine. ¹²A bayalonn mashira ni yeri gi pah na le ah, yanigah bojah ni pah le ni pu bayong. ¹³Eh boh yen'oh in tel Kulli a kun yaloyong ni biyon bari. ¹⁴Ke pah gimashira ni biyong ah, e dahi ke ba pa gimashira e tiyah gungri. ¹⁵Le gi loshi muyong a kuli, ni wane shi yeribinah ah, gobon yan wa oh ah. ¹⁶Hi pah murobang, yeliyong ka posho ni ga ma muro ki ba'ah. ¹⁷Don poshina ni mumuribang bakara ni gi paa ko ni pinah in dini ga beri. ¹⁸In tiyong mwoh, in ki din yarter gi usolo ma yapera. ¹⁹In gi noah a jah, gi usolo, gobon yan wa oha. Lupanah le yong ki ahniyong. ²⁰A ba je mashira le yong ka kwaah bin volo yang, na a ko bi usolo ahg.

Chapter 12

¹Le Ayuba pilla ni nah, ²"keshiteng nyha nyong ni abayong; yeriteng ka wuh ni yong. ³Keminiya miyang ni yerigiri ninga mamoh; ni kyeshiya a ro agh. Ininiale, yang ni yeriya anjah gibaba agh?⁴Mini gumu agh ate beng bamurikala ka ollang-Meng, mini beni gi gor Kulli ni beni ki pil yi agh! Mini, ba gereteng nyha gimashihra agh-mini dig gi ollo. ⁵Ari dengshe bwa beni ngi diglyem, dumbiyina ate biyiboro; ih dengshe njere ni ki zuni biyiboro ari abeni kushi yang ki shengri ya. ⁶Gúnri le aminyibbi nga ki lihdum, ni abeni lushi yeh Kulli ogh ololo; Abih yang ni ki pag kulli leyang. ⁷Keminiya illi anyamma balusung, le aka alliyo giri; illa anya ni akuli ya, le aka wabbi yong. ⁸Alle ih nahteng a ngunnjah, le ika alliyo giri; a njih ni sallang nga wabbi yong. ⁹Nyamma balusung manyenni antiri amama ni yere ih bih Yahweh ni pag agh? ¹⁰Abih ni usulo le agi usulo kwa wusulo le abayong kwa. ¹¹Kirung ni ki mum teng ninga mama koro ki mum ni gilih ya? ¹²Ni aba bongho ki yeriteng; ni gowo le akará ki yerigiri. ¹³Ni Kulli ni yeriteng ni ritenna; yangha ni agila ni yerigiri. ¹⁴Shinna, ih wam giri njahli, le na gan banghe deshili ya; nga a gir bwa, beh ya na pangshi ya. ¹⁵Shina, nga bol amuru agh, a nyummo; nga maghi yang bung, ke vul ngunnjahli. ¹⁶Nini ya ritennani ni yeriteng; abayong ni asoriya ni aba'soribang a yangha kwa a dighamuribang. ¹⁷Ih billa abagilbang ni bakushi yang akukuwo ni yalungpinna; mpilla abatunjuoh gimanangna. ¹⁸Ih pushi ogrung le amurung; ih mari gikura abug yang. ¹⁹Ih billa amallah ni bakushi yang akukuwo ni yalungpinna ni sulla aba-ritenna. ²⁰Ih pushi tenana le abeni a aghni yangha ni tol yerigiri le abatenna. ²¹Ih sub dumbiyina amuri a amunamurung ni pagshi ngurigula le aba ritenna. ²²Ih dumma limma le a gah pinna ni zuni pinna shihra a poshibang. ²³Ih tigha abayong ritenna, deshiliya ni girjah yang; ih búra abayong, nini'agh ni billa yang ninga aguro. ²⁴Ih tol yerigiri le abatenna le abayong ni ngunnjah agh; pil yang agangla abalusung ba njinyere nyha nga nghan. ²⁵A moghibang a pinna poshibang nyha; tigh yang a gangla ninga beni bariya.

Chapter 13

¹Shina, jen shine kwa, kira oh ne in yare gire. ²Ha a yere, in yere neh, mini ba bon na ah, abin noah. ³Hi naten a bin murong Kulli, Kulli ka oh ah. ⁴Keminiya si yeri ni a bayong, saten mananah a kunyo. ⁵Eh din ololo, ine si pah yerigiri. ⁶Eh otelang, in jima ni kunyong. ⁷Ke pa ga yang girenten a bin Kulli ah, eh bonshi yarta. ⁸Ke pa kon bare ah, ke wa jo le Kulli ah. ⁹Hi panah le yong ki poshiyo? gi pa yere abin nah, ni ga ma gi pahi a mwahle? ¹⁰Laiyong ga poro eh pah kun bare ah. ¹¹Bongho le ki pa yong goboh, gi pahna gi yere amuyang. ¹²Denshen le ma ngohteng ka pi lubo ga ka ashiyong ki pih sobon. ¹³In de ololo, mini gi naten ga ki pah, eh pa siri. ¹⁴Ha kwah gi pah, in bola yang a baeh. ¹⁵Eh wolan le, yang pera, usolo ma gi ai jere ni ka posha abin ah. ¹⁶In ni pa jere le asha len, beni yan gi ban Kulli ni ka jo a kerari ah. ¹⁷Kulli ka oh telan in wabaah, boahala ka jo a bini. ¹⁸Shina, in gila lan a jare gi ah mura, in yara ni gi kwa'ah. ¹⁹Yang shi wa jo ni a court le? ah jole gi mawoh, le gi boko ma ki wo'oh. ²⁰Kulli pa ah giri bari, ni loee volo a kundo yong ah. ²¹Da te para ni bo a ran, ka a lesan ni gobon ah. ²²Horan ki ah gi natel a ro le a ah. ²³Gi mashira lan eliya? Doma gimashira ne pah. ²⁴Ka avvnah domo a bin na, in di ba woron lo ah. ²⁵A wawe pa bogiri in jiri le? Ko pa son ma yonah le? ²⁶A yongli gimashira a muran, a ti ah deshi gipahna la, ni muna lan. ²⁷A bil gosa ba kwa ingi ah, ni ba kwa pah ah. ²⁸In pila bayong manana ni ga dara ni a gigiri li ah.

Chapter 14

¹Bwa beni bamah bil agh, digha ma akara fittong le nga dungshi ni gi gangshina. ²Sahgha a njahli ninga possogiri le a kori a bug ko; bangha ninga minlim le ih nyha ih sashibang nga. ³A shina mwoh a ntiri aga? A zuni meng a tuhnuoh ni weh? ⁴Yang ka gan tig ga nyha kpanana agh ih bi dig kpanana? ⁵Bwa nyha mwoh agh. Akara le bwa agh a tigna yang. A gogho le ashienri le nga bino; A tigne njangni ni logle dur a agh. ⁶Tol njioh a riate ih ka usulo, nina agh ate ih ogboro bang le kara le ninga bwani a tollo nga ih gan paghi nina agh. ⁷Tignjiung nga nghan ri ngung; nga a kore njeh ya, logle sahgha deshili, nina agh gare ni shuwa agh ni ki bor agh. ⁸Ko ke milli ka gulo ka yahgha a njahli le dundule ka wuh a njeh, ⁹nghe te ya ngaog muru agh, ih shuwa le ih pushi bih ninga ngung. ¹⁰Keminiya bwa wuh; sungho; njiteng nga, bwa dag te usulo, le yang nga yebbang? ¹¹Ninga muru ki malla a guguri, le ninga banghamuru yummo, ¹²nina agh abayong nongha njeh le ni log deshiliya. Ha bakuli nyha ye uwo agh, ni a log ga ko a logshi yang a njitulo leyang nga. ¹³oh ih a songrang a nluo ari agi gangshina, le a gorrang sa ha sete yehlulla lo duro, ih aka tig nghan kunbang ate ndigha be le a dengshi ni meng! ¹⁴Ngha bwa wuh agh, ih ya ka dighi usulo deshili? Kunbang ma tumo lang kwa a be ya nga lelbang ha sete a dag nghan ih nzu. ¹⁵Aka gor bang, le nga agho. Aka pagni alla ate tumo le boh. ¹⁶Aka bangha ni konna te atolkusung lang; ni awo bang agipagna mashihra lang nga. ¹⁷A vulliyi gimashihra lang a kukwa lo; aka vulliyi agi ma nangna lang. ¹⁸Keminiya ko ankonno kpah le meshiye gubung ni ya; ko atahli shisa bin digha leyang; ¹⁹amuru lih ya atahli; wammamuru lag akikiri le njahli. Ninga ni, a juhrini tigyong le bwa. ²⁰Ha ke kene a ganakuni, le wuhna; a ariyi kundumi ni tutti ih bi wuh. ²¹Ngha amuni ya a gushina yang nga, ni yeri ya; le nga a sulina yang njahli ya, ni shini ya. ²²Konno le ngiri ni ih oghe, le ih buah kanangiri.

Chapter 15

¹Le Elifaz bateman pila le na, ²Digna ke ba njitena pil ni yeriteng manangna le dima ni ghu tebang? ³Digna ke nga denshi ni tema murenya nhang nga ko ni waba atengni ni ki pag mabwagh nga nhang?⁴Ini nina a bunshi na pih Kulli gulo; Awo nga agiji bayong zuwa dumi zu jimi. ⁵Ate gimashira lo ni ki pushi teng kuno; a tola awo nga ni lesung pag nsong. ⁶Kuno ki puwo ro, mameniya; ini nina ngoto kuno ni ki wakun amuro.⁷Awoni babura ni abil niduna agh? A zuni wai nidingna kaba adingli? ⁸A oga ga Kulli tolo ka pag agh? Awoni njitenna mala muro mwoh? ⁹Manga ayere ke ni shi yeriya le? yeriteng lo ni mang ke nishi oso kumma?¹⁰Sungha ni aba nbuh a muyang na abagula mayayina ni payi toro magula kukwo agh. ¹¹Agima le Kulli pag nawo fitong, atenana ni wabo yenure agh?¹²Mangpagiri ke yoh tolo wori sa ? palang ka awo tayi njo? ¹³Ate aka muona ri Kulli le a pushi atenana akuno? ¹⁴Bwah ni mang ke ka pag kpanana? Beni bamah bilya niyang ke ki pag bayong mabwagh?¹⁵Shina Kulli nima agni aba bongho ma gerenteng leya; inina baKulli ma agh nya kpanana a njiya. ¹⁶Kani beni ni yong mabara ni vurbang ni kpanana bwa ni ki nu gimashira ningha nu muru agh.¹⁷Ngha dumo; teshi kiro rang, nga wabo aga njiyang shingha, ¹⁸Aga abayong manjiteng ogha abin a teyang nga. Aga aka akayang ni songiri yangha. ¹⁹Akayang mama a payang nje ni agh, birih nya ina a tiriya nga. ²⁰Bayong mashira agh yangha agh gani aghkalle kwa, abogho ni aponghi ba pariya bang ih nu agh. ²¹Ih og agileshibang akiri, nga yangha a gikunna agh, ba zuribang ka sulo amuri. ²²Ni tigye aka puro a pina agh; a tigna garabuwo nga ki lelli ka wol lueh. ²³Ghala gibang duddu ate burodi ih waba'Ke kyele?' yara ih ma kara pina zuna. ²⁴Binkonna ni ganni ini pi ngobong; a kapaba muri ningha murung ni giri te lua agh. ²⁵Ate tane Kulli bi, ye loshiyi murung Kulli muri. ²⁶Bayong mashira ninya logneh Kulli ni tenshi meli ni tongho. ²⁷Ga agh njitenni, ni murung ni vuliyi kundumi ni murung ni tangha buni, ²⁸Ye digna lah magulina ni bun nya nga nhang nialah ni babura nya aye nibeniya agh mama ka dig akiding agh. ²⁹Ni ih dig ni kumo agh; gikuna le ni dig nja agh, ga yangha niya ni ki meshiya nje agh. ³⁰Ni pura atiri pina agh, gishe ka yunshi a muni, ni usulo ni pura kun Kulli agh ini wori. ³¹Ke ih tig ye ari agimanangna agh, ih soriyini muri agh; Ate agimanangna ni nwa ni. ³²Ih ka pag agh kaba kunbang le ka zu ih wu; bi ngung inabi le ni pin agh. ³³Ih ka puk bongri nji ngung njingung inabi ko ningha ngung zaitun ih ka sob pose ko ningha ngung zaitun. ³⁴Ate nguri abeni nya ki bang Kulli ya ka tang nkobi. Gishe ka pishe tara libung layang. ³⁵A tolla muna libang aka bil gimashira, bunnya nga ni muna yiri.

Chapter 16

¹Le Ayuba pillā le nah, ²"Nwara n'ogha ajah aga kikara; nyong ni aba pashi yahlung ma pa gani. ³Malla le atenana ma nangna nga nghan? Mang ki gangshi yong ke nga pil nghan ninga?"⁴Deshiliya nga waḅ tenana ninga mami yong, nga nyong nga a bin tangha lang nga, nga agha ni kpaḅa atenana a muyong ni jigri murang ri yong a jollo. ⁵Nga tengshingiri yong ni kunang, ni jigra le kunang ka zuni yong agna!⁶Nga waḅ tenana agh, gana lang ni ashi ya; mbol kunang ri waḅ tenana le, ni yellang ni angni nang? ⁷Kemini niḅeniya, Kulli, a tignang irang malla; a juhrina aba lyang kwa. ⁸A tignang nyummo, mama kanangiri ya waḅkun ni a murang nga; nyonno le ngirang logna nghan, le ḁumna a kundumang. ⁹Kulli pil lang a yehlulla le ni tig nghan gani; nunna milih a yehlulla; ḅa shiḅi murang tigna njih rang ninga ih sahnang ntiring nga. ¹⁰Abayong tuhna kun yang ḅugha ri arang; a yimnang a tehkyang ni jollang; a kpaḅna binmona a murang. ¹¹Kulli pahnang a biḅ abayong ni yeri Kulli ya agh, ni ḅug nghan a biḅ abayong mashihra. ¹²Myang a ḁigna ololo, le ḅunnang ntiring. A njiteng, nga, bollang mellang le wammang kushikushi; ninga ih nonghang pa agh. ¹³Aba tahntah le kangnang lungro; Kulli kagna nji gberre lang le ni ḁag nghan nga; sobna tiḅang a njahli. ¹⁴Wammang deshili ninga garrung; ḅangha rang ninga garaluwa ni pa agh. ¹⁵Nwara nsor teshili dagra a ngirang; nwara nshuwa njeme lang a njeh. ¹⁶Kundumang bangna ni ḅuah; pinna ma tenna ni a ngotonjiang, ¹⁷nga te ya, ni mpag gi monno agh, le jimma lang nga gerenteng. ¹⁸Njahli, ka vulliyi nkillā lang nga; le ke ih ḅi ḅuh lang kum bin usulo agh. ¹⁹Ko, niḅeni, shina, ḅa waḅkunang nga a ḅakuli; ḅeni ki tangha ate murang nga yangha a bikuli. ²⁰Abeng ki jol lang, keminiyanjiang sobna njimerung bin Kulli. ²¹Njimna ih ḅa waḅkun lang ni a ḅakuli ya ih sagshirung ate ḅeni ni Kulli ninga ḅwa ki pagni ni biḅ ḅa ḁigna agh! ²²Ate nga abogho fittong ḁuri ya, nga woro a bang ba ni nwa nyer a agh.

Chapter 17

¹Bongho lang bunna, le akara lang dura; nkiliya gilla ri ate murang. ²Njiteng nga aba jolbang nga ni meng; digna njiang ka shin tig yehlulla. ³Pah murung nibeni, a dig tangha ate murang kanangiro; yang nghan sa beni ka angnang nga? ⁴Ate muro, Kulli, a tigna yahli yang kukwo a yerigiri; nga nina agh, ni awo gushi yang a murang nga. ⁵Beni shibi bih ate ngosse ya, njih amuni ka bihya. ⁶Keminiya tig nang mpil gi wab kunshege le bayong; a tabtara a kundumang. ⁷Njiang deshiliya nga ki gungho ate yahlung gana; angirang kwa nga syal ninga aminlim. ⁸Abayong ma gerenteng nga tahbi ka kpah ri yang ari ga; beni nyha ni tengshihra a agh ka pag yehlulla ri abeni nyha ki bang Kulli a agh. ⁹Bayong ma gerenteng ka tangha ri njinjere le; beni te bih kpanana agh ka gulo a masso kena a masso. ¹⁰Keminiya ate muyong kwa agh, nzu nibeni; ni ngi kum ba yeriteng a ntiri yong nga. ¹¹Akara lang dura; a dengse lang meshihna, le nina ni agha le yahlang. ¹²Abayong ni ya ba jolbang ni, ariyi duh zu a kara; poshibang nga zu a kahri pinna. ¹³Ngha lah ni mwoh ntig yalang temuri ya ini pag ba anluo pag nghan; le nga bug ginongna lang a pinna agh; ¹⁴le nga nah yi tuhli, 'Awo ni a pag tehrang,' le a ri angosso, 'Awo ni a pag ngyang ko mingalang,' ¹⁵le nji yebbang ni tigyong lang pag nghan? A te muri tigyong lang, yang ka gan shini? ¹⁶Ih tigyong lang ka wor ni meng kena a kunjere le anluo nga shi suhlo a kikkiri ya?"

Chapter 18

¹Bildad bah Shuihi ahgah nahyi yang, ²Ni yebbang ni ngah dah teng son nguri ni wayiteng? Denshe ni zummogah shi nanang teng. ³A teng mang keh ngah pishung nigah a ngah, nyongali ngih shi sung ni ngah agizenna. ⁴Keh ngah a nulah ni muroh a yanlula'ah

, a dah ngunjah a teh murole, A shishih tali teh a bing dinnaleh.

⁵Ai poshibang ley bah yung mashira lashiy gishebe lehya, ishinri tubang. ⁶Poshibang ni a bing dinna leyah i bohpinah, tubang ni muriyah i bwarari. ⁷Ngayah leh ni masole yah i asha, gah tolalaliya'a i kwahshi. ⁸Gihya leh kah kani moh a yeh yarey. I giah a muriya varey. ⁹Nguriy ka boli a muri giah, a gire ka bolliyi. ¹⁰A sonrineh gih bohbang ah gung jeh, a tiney ngurih a jehleh. ¹¹Lesai ki mayiy ngobboh a bah kwa'ah, in ni kanni bi giah leh. ¹²Yaloh ka oh masoh leh, sangiri ngah kih lehli ka shin teh puraleh. ¹³Gah bolli ngungirih yah i len njalleh nloh, ilih ngun girih. ¹⁴A bin dinnah leyah benni tiyaliriya a toli, a keni a bin murum bah mang ngobong. ¹⁵Gah maminiyah kah diyah leey? A wayyih nkala gishe a bin ndinnah leh. ¹⁶Sabbah ley yah, i sula njeh, ngoshi biya i nyummah bi Kulli. ¹⁷Denshai leh yah ibora njeh, ni dah luhli a bang gah. ¹⁸Poshibang leh yah ah piriyih ibiy wara pina, ah toli, ah pussah ngun njah. ¹⁹I kah borah munni, nah min kayi nah a bah ley, bwa yah ka diyah a bin dinna leh yah. ²⁰A muwih ni njim maKulli yah, a oh gipanna ni kummiyah nah abwayon ni njimma njeh yah ah koshi oh aten muriy. ²¹Gaah inni ka kung abah sangiri, ni yah ki shin gih an na'ah, in ni ka kum ma benni ni yeri Kulli ya gah.

Chapter 19

¹Le Ayuba pilla le nah, ²"Ha ni yebbang ni a tig nang a gani ni wolngirang ni atenana?"³Mbende lum ni ya sang nang; ni a pag iribiyina ih a pag na nghanh giri ni mono. ⁴Ngha njiteng ni ih mbwara agh, boro lang digna ga konang ngha. ⁵Ngha a njiteng aka gushi muro uwor rang ngha le pagtumo ni gana lang a murang, ⁶le aka yere ih Kulli pagna nghanh ga ni bottiya agh ni bolang a nguri le. ⁷Shina, mbuah na, "Bayong ka wol nluyang!" keminiya ni kum angna agh. Ngora bang ate angna, keminiya dumnjiteng nyha. ⁸Vangna njinjere lang nina agh ni nlogle dur agh, le tigna pinna a njerkusung lang. ⁹Agna gusso lang, ni tol jenghe ni a murang ngha. ¹⁰Wara bunni nghanh njahli a nji ba kwa agh, le nwara nworo; ubna tigyong lang ninga ngung. ¹¹Logshina yehlulla le deshili a murang; pil lang ninga mwoh a ntiri aba shibi. ¹²Aba pagluwa le kpaabna murang. A kangni na gungri lang ni gilri yang ate a log nghanh ni luwa. ¹³Tigna amuna ngyang kukwo ni meng; abeng kwa agh a pushina yang a binang. ¹⁴Abwalang dag nang; abeng ma kahrang jangshina ni meng. ¹⁵Abeni pa digha a lyang ninga abiri ya ni aguro lang mangalang ngha pil lang ninga bayong ma sa; mini biri a shina leyang. ¹⁶Ngora guro lang, keminiya ni pil nghanh ngha ko ke n'alla kumboro le ni kunanag. ¹⁷Usulo lang ma agh ngha ki pih mahmang yehlulla; mini gi shibina a bin abayong ni ngyang bil agh. ¹⁸Ko amuna makyena ma agh jen nang; ngha nlogho nga nahteng ngha, a sanghang. ¹⁹Abeng ni kwa nyeriya a dag nang; a bayong abeni agnji yang ngha pilla nghanh nzum yang. ²⁰Muh lang kpangna ri ngub ngirang ni a ri nyam mang; n'abba a nji ri ngubu le mihlang. ²¹Shin gi-enna lang, shin gi-enna lang, a beng, ate mama bih Kulli dog nang. ²²Pallang ke nga pir rang ninga mama Kulli pagni ya? Ga gan bimma ni nyam mang? ²³Oh, ih ke atenana lang ngha a nyonglina yang! Oh, ih ke a ishina yang a gibomteng! ²⁴Oh, ih ke ni gi nyongli giri ma ndolong ni gi sher giri ni a nyonglini a muri tahli ha ke kene! ²⁵Keminiya a temurang ngha, nyerina ni Ba Assang ngha ni usulo, le ni nzumo agh ih ka tangha a muri ngunjah; ²⁶a nzum ngub ngirang, ngirung ni, bihyina, le a yam ngirang nga shin Kulli. ²⁷Nga shini ni njiang- a meng, le bwa sa ni ya. Yahlang bug nang ko. ²⁸Ngha a nah, 'Ni yellang ni pahni gani! Tina gana le ngha a ri,' ²⁹le bang ngobong le garabwoh, ate yehlulla ki zuni fungso le garabwoh, nina agh ate a yere ih tuhnjuoh ngha nghanh."

Chapter 20

¹Le Zofar ba Naamanpilla le nah, ²"Dengse lang tig nang a pilla ni kahra ate gangsa ni rang nga. ³N'og sahghani ni gussang nga agh, keminiya bongho ni ri yerigiri pil nghan. ⁴Ni a yeri ga logha ri njah le akah agh, nga Kulli tigni bwa a ngunjah agh: ⁵ganbang le bayong mashihra agh nga ndul, le binmurubang le beni nyha ki bangKulli ya agh ki malla a kunbang fittong?⁶Ngho te ya saba le kena a bakuli, le muri dogna ba nlagiri, ⁷nghe te kwa agh jah beni ih juhro ha ke kene ninga tibih; abeni shini ya ka nah, 'Yang nghe?'⁸Ih ka logho ih wor ninga loro le ni a kumi ya; njiteng nga, aka piri ninga njiloro le duh. ⁹Njiung ni shini ya ni wa ye buhri shini ya; bang le ni wa ye shini. ¹⁰Amuni ka pontubu bin aba enna; bih ka nyenni gikunna le ka pah. ¹¹Amuh le nga dungshi ni masso le basadeng, keminiya ih nong nini a kikiri. ¹²Ko ke gimashihra bonna a kuni, ko ke songri a tina leshi, ¹³ko ke bolli be le ni daghi wor agh keminiya bolli a kuni- ¹⁴nuh ni a bume ya pilla lullo; ih dig tun nang le bamma a yeh. ¹⁵Mella akumo, keminiya ih ka nyenni yang koh deshili; Kulli ka pushi yang a yeh. ¹⁶Ih ka nuh tun nang le bamma; leshi bamma ka wol nlue. ¹⁷Ni ih og boro le aguguri ya, ngih buah le nyih ni murun nga. ¹⁸Ih nyenni njingung le gana le ih pah le ni logle melli ya; ni ih og boro le gikunna le ni kumma a nji bin magha ni kuro agh. ¹⁹Ate mama pariyina ni jangshi aba enna; ni monno ni agni alahni ni bag ga agh. ²⁰Ate ni woro yeri dimma a yeh ya, ni logle ashi ga ih poshi yahli ri ya. ²¹Gubung nyha mwoh uwo ni lih ya agh; nga nina agh gikunna le ni ki dig njah agh. ²²A dungso le gogho le ih ingna a gana; bih beni kwa gan nga ka zu a muri. ²³Nga yang nga ih ka dungshi yeh ya, Kulli ka tutti ngih funno yehlulla a muri; Kulli ka sobihne a muri nga ih lih gilih ya. ²⁴Ko ke bogho ka banghi giburra ndolong nghe, ntah ma tagulla ka tye. ²⁵Pushi a ba nzumi, le bin ma tebna ni ka puro a kunyahli. Gi ngobong zuna muri. ²⁶Duh ma pinna nga a tigha ate agikunna le; gung ni ya gishe ni ka lih; ih ka lih ga uwo a gungri le ya. ²⁷Bakuli ka dum gimashihra le, le ngunjah ka logho a muri ninga wabkun. ²⁸Gikunna ma baleh ka meshiye; dumposhina le ka logho ka woro a kara yehlulla le Kulli. ²⁹Ga ni pag ngosse le bayong mashihra a bin Kulli, giberre gigilla ate muri a nji bin Kulli."

Chapter 21

¹Le Ayuba pilla le nah, ²"Nteshi kiri yong yarata ri tenana lang, le ga ih bi dig pashiyahlung ni nga peng nga. ³Ndig ni meng, le nga osso nga wafteng; nzumi ni nwabna teng nga, njol lang. ⁴A temurang nga, - buah lang nga bin bwa? Ni yellang ni nga gimni yahlang? ⁵Shin nang le ngo bong bollo, le a gum kuno. ⁶Ngha ndengshini gana lang nga, ngo bong wol lang, le koshiyo bol lang. ⁷Pallang ke abayong mashihra ki digha, ki yahgha, ki gulo yararta? ⁸A shinna amuna yang a kahri yang, le aminkah yi yang gulo a njiyang. ⁹Alah yang polla ngo bong nyha; ko fungso le Kulli a muyang nga. ¹⁰Ademndah leyang ki lelle; a nyha a shingra a pag nina agh; andah leyang ki bil muna le nyha ki sohyi muna agh. ¹¹A tutti amuna ma kyena leyang a dalla, le amuna tahngwang. ¹²A tuhngyah ri kun ngwangtah ni mollo ni binmurubang ri buah le dindwara. ¹³A lihna akra leyang a kumboro, le a woro a nluo ololo. ¹⁴A nah yi Kulli, 'Dag bin sung ate shi nyha sa alla sa yeri anjinjere lo agh. ¹⁵Mang ki pag Magula kwa, ih ke sa gushi? Buhri mang sa kumo nga sa jimma bini ya?' ¹⁶Nshina, kunbuhro nga nghan a bih yang? Nyha ni ga nga pag ni gi wabna le abayong mashihra agh. ¹⁷Ni yellang ni kashindah le abayong mashihra ki limni tebi tebi? ko agi gangshina ki zuni a muyang? Ni yellang ni ih pagni nga Kulli a yehlulla le gabni gana a muyang? ¹⁸Ni yellang ni gung ni pon yang wori ninga lusungbah ko nk wahgiri ni gungmuru ki wori ya? ¹⁹A nah, 'Kulli ki tig gimashihra le bwa a muri ate muri amuni.' Ih bi nweh kanangiri, nina agh ate ih yeri. ²⁰Ih bi nji shin juhro le, le ih bi nuh yehlulla le Magula kwa. ²¹Ate mang kona tebi a muri abaleh a nzumo nga akara le ya a kashine ya? ²²Bwa nga nghan logle aliya Kulli yerigiri, logni ih wabni njuoh le a beni ma a bikuli ya? ²³Bwa mwuh wuh a dungso masso le, nga bang polli ya a ololo. ²⁴Ngiri nga dungso ni kira, ni murun le muh le libna. ²⁵Bwa mabi wuh ni yahlung konna, beni ni pa mom gubung mabonna a agh. ²⁶A nongha njahli a kikiri ga mwuh agh; angosso lihna yang kwa. ²⁷Shina, nyerina dengshe lo, ni anjinjere lo ate pag gi mona rang. ²⁸Ate a nah, 'Nji yebbang ni nibeni leh muna murung? Gungri mama bayong mashihra dig nghan kana agh nghe?' ²⁹Ni pa a ihli aba gingbiri ya? Ni a yere gi dunna ni a logle a wab ba, ³⁰ih bayong mashihra agh a tigne a ri kara le gi gangshina, ih le a bolle a wori a kara le yehlulla agh? ³¹Yang ka juhri njinjere le bayong mashihra a nji? Yang ka nweh ate ga woro pag ga? ³²Ngho te kwa agh a filli ki ka a nkiliya; abuna ka lel nkiliya egh. ³³A kpaba le nlagiri ma ba njonglong ka boro a bini; abayong kwa ka pir titye, abayong ni gogho a dumi ya. ³⁴Ni yellang ni nga pashini yahlang ni teng ma nangna, logha ri pil tenana agh gubung nyha keminiya kun yiri?"

Chapter 22

¹Le Elifaz ba Teman pilla le nah, ²"Bwa logle dig gimaonna bin Kulli? Ba yeriteng logle dig gimaonna a bini? ³Ih gi poshi yahlung ni a bin Magula Kwa nga a wo nga gerenteng nga? Ih buhro ni bini nga a tigha anjinjere lo gerenteng nga? ⁴Ih ate pah gusso 4lo ni a bini ke sahgho ni tollo keni bin tuhnjuoh? ⁵Ih gimshihra lo ni gul agh? Ih malla nyha ri agimashihra lo agh? ⁶Ate a alla tangha te tangma a bin muna ngwoh tekushi nyha, ni pushi gikurra a ri ba tessallang. ⁷Ni a pah muru bin abeni iri yang mal agh ih bi a nuh agh; a bolla brodi ni a pih abayong ni ki og yahlo agh ⁸ko ke, bwa magula kumna ngunjah, ko ke a woni, ba gushina, digha a yeh. ⁹A tutti na amaberre ni bongri bung; a pahra abih aminbawori. ¹⁰Ngha nina agh, a tamna giri kangno kwa, le ni sashibang nga bang gana kpahna ro. ¹¹Pinna nga nhang, nina agh ni a logle a shibang nga; muru ma gogna mello. ¹²Ih Kulli ni a bidongkuli le bakuli ya? Shin bidongkuli le amuna shienri, bidongkuli ye ni yellang! ¹³A nah, 'Mang Kulli yere? Ih logle wabnjuo a pinna ma tenna? ¹⁴Anlagiri ma tenna nga ki gberri, nina agh ih le ni ih shin sung nga; yangha ih ginya a bin ma gihra a bakuli. ¹⁵Aka bol njere ma yahyina ni abayong mashihra bil nhang nga- ¹⁶abeni a ib yang kedebang kunbang leyang, abeni tinna yang wara lagha ninga banghamuru, ¹⁷abeni nah yi Kulli, 'Dag bin sung'; abeni nah, 'Mang magula kwa ka pag yi sung? ¹⁸Ngho te ya dungshina alah yang ni agi maonna; gi gil la le abayong mashihra nga kukwo ni meng. ¹⁹Abayong ma gerenteng shinna bin tangha leyang le a pagna binmurubang; abeni nyha ni tengshihra a agh ol yang. ²⁰A nah, 'Njiteng nga abeni loghi sung a kashina yang a bug ko; gishe lihna agi kunna leyang. ²¹Nibeniya n'ogri yong ni Kulli le ndig ololo nini; a njinjere wo agh, gimaonna ka zu yi yong. ²²Jimna yong, n'ag gibilla ni pura kuni ya; ntigha atenana le a yahli yong. ²³Ngha nyera bin Magula kwa agh, nga ntig ga nyha gerenteng nga kukwo ni agungri yong nga, a ye a gil yong be. ²⁴Ntigha agikunna leyang njeh a kikiri, zinariya le Ofir a ntiri atahli le ba njonglong, ²⁵le Magula kwa ka dig gikumo leyang, azurfa maonna a bin yong. ²⁶Ate le nga kum poshi yahlung a ri Magula kwa; nga logshi kundum yong bin Kulli. ²⁷Nga pah jimma leyang a bini, le ih ka og yong; nga pah akaniyi giri leyang a bini. ²⁸Deshiliya nga wab ga kwa agh, le ih ka tang nina ate muyong; poshibang ka tuhbang a muri njerekusung leyang. ²⁹Kulli ki nongshi aba gushimurung njeh, ni ashi beni ki nongsh muyang njeh ya. ³⁰Ih ka ashi ko beni ma ni tengshihra agh; beni ih ka assa a nji bin kunwar le abih ya."

Chapter 23

¹Ayuba pilla le nah, ²"Ko ni kyari buah lang nga tolmurung ni; beng nga dungrina ate immah lang.³Oh ih ke nyerina ba nga kumi nghanh nga! Oh, ih ke nga zu a bini? ⁴Nga tangshi a jimma lang a dumi ni dungshi kunang ni sagshirung. ⁵Nga alliya ri atenana ni ika pil nghanh nga le nga yeri ga ih wab bang nga.⁶Ih ka sagshi ri rang a ngihgulo le gulo le? Nyha nina agh, ih ka teshi kiri rang. ⁷Be ya bayong magerenteng ka gan sagshirung nini. A njinjere nini nga kumni murang ha ke kene a ri wabnjuo lang.⁸Shina, kene nji manjeh, keminiya ih nyha a be ya, ni nji makuli, keminiya ni ngan kumi ya. ⁹Nkena nji ebbe, ba ih pagtumo nghanh nga, keminiya ni ngan shini ya, le kena a nji gangrah, ba songri ri nghanh nga nina agh ni ngi gan shini ya.¹⁰Keminiya yerina njere ni ntol agh; nga mom nang nga, nga pur ninga zinariya. ¹¹Kusang bolla yarata ri tolkusung le; mbolla njinjere le, le kenghe nyha. ¹²Ni nyerre ndag alagbang le kuni ya; ntigna atenana le kuni uwor bonno gilih lang.¹³Keminiya ini jah bwa, yang ka gan pilli? Ga tol agh, ini pag ga. ¹⁴Ate pagna tumo ni gigilla le a murang; baba nga nghanh dudug ninga yang.¹⁵Ngha nina agh, ngobong wol lang a kundumi; nga dengshini mo agh, myang ngi bang ngobong le. ¹⁶Ate Kulli gilla yahlang nyha ni tengkurung nga; Magula kwa wara tig nghanh ngobong. ¹⁷Ni a zuni meng a malla le a nji ri pinna agh, ate mama duh ma tenna ni vulliyi dum kpahna le kundumang nga.

Chapter 24

¹Mang pag yi ke magula kwa ni tig kunbang te wabih aba gimashihra njuoh agh? Mang pag yi ke abayong ni ni njiteng nga ni shina akara le njuoh egh zu agh?²Abayong mashihra nga nghan abeni ki shishi agi dum njang; abayong mashihra nga nghan abeni ki ponna agiluwo a tenne le a tigha a bin lella amami yang.³A yangha a ibba ambuljeng le abeni nyha ni tehrung nga agh; a yangha a tola ndah digdiya le mahbere tangma.⁴A yangha tigha abeni ki al agh a tenne ih bi a dag njere; aba enna ni kwa a ngunjah agh ki songri muyang ri yang.⁵Nshina, aba enna ni puro ki woro a tumo leyang ninga ambuljeng lusung ni a balusung nga, a lelmuyang ri gilihna leyang; gor le Arabah ka pah yang gilih ate amuna yang.⁶A ponno a babang ni mami yang ni ya agh; a ponno a babang njingung le bayong mashihra.⁷A nong ni tessalang ni duh kwa gi mella rung nyha; a nyha gi vulliyi rung a tahbi ya.⁸A yangha a libbah ni muru ngonno; a nongha kushi tahli magula ate a nyha ni bindigna agh.⁹A agha aminbawori a kun kira, le a ag tangma a muri aba enna.¹⁰Keminiya aba enna ki gangla ni tessalang gikura nyha; ko ke a wor ni yalo, a tol nkunli gweh ni pag mami anshile ya.¹¹Aba enna ki gammurun a yeh garrung le abayong mashihra; a yangha a gammuru njingung a bang le abayong mashihra, keminiya yang kanangiri yang nga yolle wol yang nga.¹²A ntiri lah magula agh immah le abeni ki wuh agh ni abeni ni pinye ya ki buah ate angna. Keminiya Kulli ni bol bwa mwoh ate pagna ga ni bottiya agh.¹³Baba le abayong mashihra ni tolmuyang a muri poshibang; ni a yeri anjinjere le, ke a digha a njerkusung le ya.¹⁴Kedebang tuhle bang ba wolnluo logna le wolnluo ba-enna ni ba alla; ni duh agh yangha ninga manyibi.¹⁵Deshiliya, njih ba pag njah ki lelle ate ih pinna bollo; ih nah, 'Njiung nyha ka shinang nga.' Ariyi kundumi.¹⁶A yeh pinna agh a tumtuhli a yeh alah; keminiya a gir muyang kanangiri yang ni bakara; gubung nyha kon yang ri poshibang nga.¹⁷Ate kwa leyang nga, pinna ma tenna nga ni beri ; ate a yangni abihyong ni agi ngobong le pinna ma tenna agh.¹⁸A dur ni mere, nina te kwa agh, ninga fufu ni muri amuru agh ni, bang leyang a njahli ya nyomne; bwa nyha mwoh ki ka a pagtumo a babang njingung leyang nga.¹⁹Ninga tanghamuru ni pihn ki yanglini mansuhri ki pil muru agh, nina agh Banluo ki tolli abeni pagna gimashihra agh.²⁰Yong ni billi ya ka jangshi nimo; angosso ni ka ogboro lih; ni a wa dengshini mo agh; a njinjere ni, a bun bayong mashihra ninga ngung.²¹Abayong mashihra ki lih ankobbi beni ni filla amuna a agh; ih nyha ih paghi mahbere gimaonna agh.²²Ngho te ya Kulli ki nonna amagula nji ri gulo le; logho le ni tengshi a ri digna le ya.²³Kulli pahne ga ih alla ate digna ololo agh, le a angnine, keminiya anjih nga anjinjere le.²⁴Abayong ni ya a gushina yang, deshili, a yeh munkunbang, aka woro; a njiteng nga, aka suhli yang njahli; le aka kpaß yang ninga anshile kwa; aka kashi yang ninga muri akiri gweh.²⁵Ngha nyha nina a agh, yang ka dumo ih mini ba yiri; yang logle tig gi wabna lang ni ken gubung nga?"

Chapter 25

¹Le Bildad ba Shuhi pillā le nah, ²"Dighamuribang ni ngobong ngha nini; yang ngha ih lagha a bang le ni bikuli le bakuli ya. ³Malla le bangha le aba tahlūwa le ngha nghan? A muri yang poshibang le ni tuhbang nghan ngha? ⁴Ni yelang ni bwa ka digni ni njiteng a bin Kulli? Ni yelang ni beni a billa nji bin bamah agh ka digni kunwar, ni kum agha bini? ⁵Shina, ko shienri nyha ni tuhbang bini ya; amuna nyha gerenteng a nji ya. ⁶Buhro egh ni yelang ni bwa, beni ngosso- muna bwa, beni ngosso ni ya!"

Chapter 26

¹Ngha Ayuba pilla le nah, ²"Niyellang ih aghni ni beni nyha ni dighamuribang! Niyellang ni ih ashi ni bung ni nyha ni yirungtenna agh! ³Niyellang ih algila ni beni nyha ni yeriteng ni wahteng ri yeriteng maonna! ⁴Ni agha le yang ni anah ni a teng ni yeriteng? Bongho le yang pura ro? ⁵Ke aluoh teya ayanha tigyang a koshiyo, abeni binnjeh le amuru ni abeni kwa nongha ni yang. ⁶Sheol ngha ni tesallang adung Kulli; gumu nyha vulliyi girjahbang ari ya. ⁷Ih goshi amuru a nlangiri matenna, keminiya ke anlangiri ya ni a tuhyi binnjeh le ya. ⁸Vulliyi muri shienri le bug nlangiri le amuri. ⁹Nyongli na njang makangnina amuri amuru ninga njang ni ntiri poshibang ni pinna agh. ¹⁰Ke ngbatahli bikuli ngha ki koshiyo le ngobong bolyang ngha fung ngha. ¹¹Tig sallang olollo ni dighamuribang le; ni yerigiri le meshiyi Rahab. ¹²Njiri usulo le ni pag bakuli kwar; bih ni kag yuoh. ¹³¹⁴Shinna, agah ni keminiy agbara ni njinjere le; niyellang min yahliteng sunga shi oghi! Yang logle yerigiri sagha le dighamuribang le?" Shinni, gah ni keminya ke girjera anjinjere le; Ni yellang ni ogso makyena le! Yang gi yerigiri ni sagha le irritenna le?"

Chapter 27

¹Ayuba tangna a nahteng le, le nah, ²A njiteng ni digna le Kulli kwa, beni tol dumnjiteng lang, Magula kwa, beni tig usulo lang ke lul agh, ³nga usulo lang wa uwo ni rang nga, le usulo ni pura bin Kulli ya ni a lullang, ga ni nga pagha. ⁴Ngotto kunang ni ki wab gimashihra agh, ko lessang ka wab yiri ya; ⁵ni ngi waba ih a wo nga yarata agh, sete nwuh, ni ngi shibi bolmurung lang nga. ⁶Mbolla dumnjiteng lang kukotro le ni ngi daghi ih wor agh; dengse lang ni ki tig nghanh teng a kunbang digna lang kwa. ⁷Ih bi ba shibi murang bi dig ninga bayong mashihra, le ih bi beni kwa log nghanh nga bi dig ninga beni nyha gerenteng nga agh. ⁸Ate mang ki pag tigyang le beni nyha ki bangKulli ya agh nga Kulli pushi, nga Kulli tol usulo le ya? ⁹Kulli ka og buah le nga gi gangshina zu a muri ya? ¹⁰Ih binmurubang le kanangiri a Magula kwa ni gor lulli Kulli a kunbang ni kwa agh? ¹¹Nga aliya yo giri a muri bih Kulli; ni ngi songri diengse le Magula kwa agh. ¹²Nshina, nyong nga kwa agh nshinna ga ni njih yong ; pallang ke mpilla nyong nga kwa agi ma nangna? ¹³Ga ni pag bang le bayong mashihra ni Kulli, giberre le ba parbang ni ih ka agha bin Magula kwa ni; ¹⁴nga amuni buhri ya, nga ate le garabwoh; aminkahyi ni ki kum gilih ni ka pyeri yang nga. ¹⁵Abeni abba a lingshi yang nji bin binkonna, le amahberre leyang ni ki buah nluo yang nga. ¹⁶Ko ke bayong mashihra damna azurfa ninga kikiri, le damna adagrah ninga sobbong, ¹⁷logle dam adagrah, keminiya aba gerenteng ka melli ri yang, le abayong ni nyha ni tengshihra a agh ka gab azurfa egh a ntiri yang. ¹⁸Gilla leh ninga ninnara, ninga duli kangna ni aba lelbang gil agh. ¹⁹Nongha njahli a alla ma kumo, keminiya ni bol paghi nina agh; logshi njih, le ga kwa agh wara. ²⁰Agi ngobong duri ninga amuru; gungmuru tolli wori ni duh. ²¹Gung tehbang tolli wori, le woro; ganghih pushi a bang le. ²²Sobmuri a ri le ni tangha njeh ya; pagha ih bangha a bih. ²³Wol babih a ri ni songshi ni pura bini ya.

Chapter 28

¹Fakat- bang nga nghan bin tum gifungna maposhina, bah a kóshi gifungna mayinyiling agh nga. ²Ndollo agh akumi a njahli; gifungna mabangna agh a yangli ari tahli. ³Bwa tighi pinna njang le alliyi har bin ma sanna ke tahli abin pinna ma pinna. ⁴Ih wam bang te logshi njere a kukuwo ni bah abayong nongha nga bah kushi beni kwa'agh zangshi ya. Ih gere kukuwo ni abayong; ih wulo kenne ni nyere. ⁵Ate ngunnjahli, brodi pura ayeh, ih pilliya abinjeh ninga ni gishe. ⁶A tahli le ni a kum Sapphire nghan, le kikiri le ni ni gifungna mayinyiling. ⁷Minyah ni ki bolgiri ni yeri njinjere ni ki ka ri'agh, ke kpitiri nya ki shini ya. ⁸Anyamma ballusung ni ki logshi muryang nga nya ginya za njinjere ya, ko ke yim mafunna ki bolla beh ya. ⁹Bwa mag bih ri tahli matenna; ih velliya ankonno ni amili yang. ¹⁰Kora anjinjere antiri atahli, njih shiniyi agimabonna ni kwa yarata abeh ya. ¹¹Kuriyi amin banghamuru ate ke muru bang nga; gah vulla abeh ya apushi nji poshibang. ¹²Yebangni a kum yeriteng nghan? Yebang ni pag bi yeritenana? ¹³Bwa ni yeri kúre ya; ke aka kumi a njeh le aba usulo agh. ¹⁴Amuru malimna a binnjah le ngunnjahli nah, 'Nya a yang nga'; ke sallang nah, 'ih nya a binang nga. ¹⁵Na kumi ari gifungna mayinyiling agh; ke gifungna maposhina ki dungro ka dur kúre ya. ¹⁶Ni a gan pag kúre ni gifungna mayinyiling ma Ophir agh, ni agi maboriyina ma onyx ko Sapphire agh. ¹⁷Gifungna mayinyiling ni crystal ni gane pyera ri kúre agh; ni a logle ariyi ni ajilang ma gifungna mayinyiling. ¹⁸Ni kenne ke awabte gilli coral ko jasper agh; Nina'agh, kúro le yeriteng wara rubies. ¹⁹Ke topaz ma Cush ni pyeri ni ya; ke aka pag kúre ri gifungna mayinyiling mabonna. ²⁰Logha yebang, le, yeriteng zuni? Yebang ni ki pah bing yeritenana? ²¹Asongri na yeriteng a njih aba usulo kwa ni asongra ri aminya ni akulli ya. ²²Girjabang ni nluoh nah, 'Shi ogna teng ningho ogh amuri ni kiri sung agh. ²³Kulli yerina njinjere ni ri'ag; yeri na beh. ²⁴Ate yangha ih shin kenna malla le ngunnjah ni shing agah kwa binje re abakulli ya. ²⁵Ini pag masso le guh ni kuro amuru njiri pyeshe. ²⁶Pagha agi awabba ate murukuli ni a tigha anjinjere le sagha. ²⁷Le shin yeriteng ni nahteng egh; ini tigh, ninale, ni shingiri. ²⁸Ari abayong ih nah, 'Shin, ni ngobong le Magula nga ni pag yeriteng; te kegha ri gimashira ni yertenana."

Chapter 29

¹Ayuba nyera a nahteng ni nah, ²"Oho, ke miyang ninga mama pa wonini ya ashienri dur agh nga Kulli ki konni te murang agh, ³Nga kashidah le ki poshinibang a murang nga, ni nga ngi ginna apinna njiri poshibang le. ⁴Oho, ke miyang ninga mama akarani ngi logni ya nga biyong lang ni Kulli nga a gunri lang, ⁵Nga Ba-dighamuribang nya sang ni mengha, ni amunang nga kangna, ⁶Nga njinjere lang nga a vulliyo ni murun, le tahli nga ngi sob bang bangha le murun! ⁷Nga mpuro nwara kunjere lahmagula agh, nga digha abin digna lang murinjere,, ⁸Nga adena shinnang nga a tangjak a peng gulo, ni abatenna logho tangha ate murang. ⁹Ke amunamurung dag te nahteng nga nzu agh; aka tig bih yang a akun yang. ¹⁰Ke agih abayong ni ni gulo nga ki bolguh ke a leshi yang kpangna bikuli le abakun yang. ¹¹Ate njummo ni akiri yang oghang nga, le ayangha aka mossang; ni njummo anjih yang shinang nga, le aka wabkun amurang ni agha ni meng ¹²Atema ih ashina mwoh ni ba enna ni'agh nga buwa'agh, abeni mwoh nya terrung nga ih nya ni beni mwoh ki aghni nya. ¹³Moshibang le beni ki log juro agh zuna rang; ih tig yahli mambere ih tuh nya binmurubang. ¹⁴Ih ishina gerenteng, le ishi nga dagra; njiteng lang nga ninga dagra masanna ni nvulle. ¹⁵Mini njung le aba-njiwaghina; mini kusung aba-kusung. ¹⁶Mini terrung le aba-gienna; nga tuhyiteng ri njuoh alle mami beni ni nyeri ya agh. ¹⁷Mbugna garakung aba gimashihra; mpushi beni giri bol'agh a ntira a millung. ¹⁸Le ih nah, 'nga wuh andah lang; nga buri akara lang niniga nji sallang. ¹⁹Amillang meshiyina kyena ri amuru, ke tirima nongha abih ngung ni duh kwa. ²⁰Kara ni kwa'agh gulo ni rang nga nga bibutu, ke kara ni kwa'agh ntah le masso lang nga mapiyo ni abeng. ²¹Abuna ki teshikiri yang rang; a lellang; adig jiyeyi ate ogh agilla lang. ²²Njummo atenana lang le pag ni'agh, na nya nahteng nga; tenana lang kpa ninga muru amuryang. ²³Kara ni kwa'agh alellang ninga aba lel murukuli; a logshi kunyang gerere ten uh atenana lang, ninga mama pa apaghi tumuru agh. ²⁴Ih olla riyang nga ni adeshiya agh; na shibbi poshibang le kundumang nga. ²⁵Ih tariyi njere le yang le dig ninga murung le yang; I nong ninga murung a ntiri abaluah, ninga beni ki gimma aba buwa'agh.

Chapter 30

¹Nibeniya abeni fitong ni meng nga nyha ni gumu nga keminiya jol lang—amin abuna ni a teryang ke shibbina dag yang a pag tumo anjiri aminlara le a giluwo lang. ²Ininina,, tenne bung le ater yang, ni pallang ni ihka agni nang-abuna ni yirungtenna gulo bogho le yang biyina? ³A nyomna a enna ni yahlo; a hala njahli makotturo a pinna balusung ni bambú. ⁴A tuyi mbúhayo ni mbugiri; ni milli ngungbang gilihna le yang ni ⁵A piriya na yang antira abayong abeni maghi yang jollo ta yang ninga tiye manyibbi ya. ⁶Nibeniya a yangha nongha banjollong banghmuru, a tuhli njahli ni ma atahli. ⁷Ntiri balusung a buwa'agh ninga amburijeng ni kpabba binmona a tinna ndah. ⁸Adigna amuna manangna, ininina, amuna Abayong ni nyha ni lulling nghan nga! a pira yang njeh ni abatagiri. ⁹Keniniya nibeniya mpilla gi tuh nya le yang maoyikunbang; ndigna gi wabna le yang. ¹⁰A jen nang ni tangha kukuwo ni meng; na dagte tayitarra kundumang nga. ¹¹Ate kulli panshina nguri ntah lang ni maghagiri rang, a beni jen nang nga ki tol muryang kundumang. ¹²Anjiri bengmalih ni logho lke sagbang; a pusan abúkuwo. Adama rang a kangna ninga digli ¹³A meshiyi njinjere lang; a tutah tegula a rang, abuna ni nyha ni beni ka bol yang njum nga. ¹⁴A logha rang ninga abaluah anji tesho ma ni ngarung lahmagula agh; a ntiri girjah a hala a pura rang. ¹⁵Awolrung nga ngi pilla murang; abungna gulo lang kuwo ninga njiri guh; gikumna rang ki wori ninga nlagiri. ¹⁶Nibeniya osulo lang nga sogli ko rang; kará gana dudung magna bih rang. ¹⁷Ni dúh le amuh ni rang nga ngi suwa nga; ke koniyó ni ki shengha nghan nyha ki usuli ya. ¹⁸Gulo ritenna le Kulli aghna dagra lang; mara rang ninga meldagra rang. ¹⁹Bug nang a puporo; mpilla ninga kikiri ni tubú. ²⁰Buwa'agh ro, Kulli, keminiya na agh nga nghan; ih tang ni kusang, a Shinnang ni gowo. ²¹A ariyina apilla bayong mashihra rang; ni ritenna le buoh a pah nang gani. ²²A logshi nang kuli a guh ni tighi ate ihbi tolling bih; a bug nga njummo ni dum a guh. ²³Ate ma nyerina aka kani meng a luoh, a ri lah ni a tigha ate aba usulo kwa'agh. ²⁴Nana'agh, ke bwa ki pigri bih ate abah a aghni ngah kpa agh? Ke bwa ni a gani yak i gor bang abah aghni? ²⁵Ni buwa ate muri beni nga kará manangna agh? Ke ni pag yahlulla ate ba enna agh? ²⁶Nga miyang ngi tig yàng ate gimabonna, le mashira zuna; nga miyang ngi lelmuri poshibang, le pinna zuna tukushi. ²⁷Kunyah lang nga ki gangshiri ni ushiliya; kará maghi ri zuna murang. ²⁸Nwara a gangla ninga beni dígha a pinna, keminiya te kará ni nya; miyang ntangha abin kpabba ni buwa ate a aghna. ²⁹Mini munaterra anvashi, abih andaw. ³⁰Nguñ ngirang pinna-pinna ni kpa rang; amuh lang pína ni yigra. ³¹Ninale mpilla giwolla díg nya buwa'agh, dunduwarang lang ate tuhngya le beni ki buwayi ya.

Chapter 31

¹Ntighna ogrung ni anjiyang; niyellang ni nga shinni nsari ni og yole? ²Ate mag ki pag mami kulli ni akuli ya, gibere abin bakwa ni a kuli ya? ³Miyang ngi dengshi pah gimashihra agh mami abeni nyha gereteng nga, ke teshihra agh ate abeni gi paggiri ninga abayong mashihra. ⁴Ke Kulli nyha ki shin njinjere lang ni bang ginya lang nga? ⁵Ngha ke gingna a njiteng nga, Ngha Kusang Karina te soriyi bang, ⁶Deh aba pyerang a gipyerigiri ih Kulli bi shin njiteng lang. ⁷Ngha kusang kegna njinjere, ate kunyahllang pira tiye njang, nga pye digna beng, ⁸Le ihbi jamgiri, deh bwa sa ih lih, deh a ub gah jamma. ⁹Ngha Kunyahllang sorrang ari bahma, Ngha nonghna ngi lel beng bamurikalalah a kunkal le, ¹⁰Le deh mahmang ihbi goyi bwa masa njigiri, le deh ababba a gungha njeh. ¹¹Ate nga ka dig tegula gimashihra, ih ka dig gimashihra ih batunjuoh ihbi fungso. ¹²Ngha ma agh gishe ni ka lih ha nonno kenna Abaddon, Ini ihka pinshi gisoro lang kwa ha milli. ¹³Ngha ngi shibbi jimma te njuoh abin guro mabuna lang ko guro mangallang nga asakshi riyang rang nga, ¹⁴Le mang nga pagha nga Kulli logho ki tigha teng? Ngha zu ih za tunjuoh, niyellani nga, pilliyi ni? ¹⁵Ke beni gillang a yong nga ni pag yang deshiliya? Ke beni mmoh agh bang sung kwa a yong nga? ¹⁶Ngha nshibine ba enna dengshele yang, ko ate tigna njih amahbere ih bolpinna a buwa, ¹⁷Ko nga nlih gilih ngoshi nnuh ni murang ni aghi abeni nyha ni terrung a lih deshili- ¹⁸Atema aba dengla nga aminbawori gul ni meng ninga ni terrung, miyang ngi billa ngih, mahbere, a yeh ngih yang. ¹⁹Ngha nshinna beni kwa juriya ate ih nyha ni dagra agh, ko ate ih nshinna ba enna nyha dagra; ²⁰Ngha kunyahli ni mossang atema na pinshi ni nyong njuh, ²¹Ngha logshi beng ari aminbawori atema ih nshinna aghna akunjere lahmagula, le a zuni njuoh a rang! ²²Ngha ih pag agah, le deh ngorang ihbi kpa ri ngori buwo, deh beng ihbi bunno akore. ²³Ate girjah mashihra pura bin Kulli; atema gulole, ni logle pagha gowo agh. ²⁴Ngha ngi pag gifungna mayinyilling dig dengshe lang, ni ke nahyi gifungna mayinyilling makoshina, 'A wonni a pag beni tigyanglang ri'; ²⁵Ngha pag binmurubang atema gikumna lang gula, atema beng kumna a gikumna lang dudung, le zuni njuoh ari meng. ²⁶Ngha nshinna kará nga ih tuhbang, ko shienri ki ginya gulole, ²⁷Ni nga kunyahlang nga sorbang asongro, ninale kunnang nuh beng a guso yang- ²⁸Ninale gah ka pag gimashihra ni batunjuoh ka fungshi ya, ate miyang ngi gorteng ri Kulli ni akuli ya. ²⁹Ngha pagna binmurubang a girjah le beni kwa ki shibbang nga ko kin pagha makampah nga gimashihra wor murang nga, le zuni njuoh a murang! ³⁰Ininina, ni logle dag kunnang te gimashihra ari illi bang ate usulo le ni nyommo. ³¹Ngha a beni a liyang gunri lang ni pa nah, 'yang ka kum beni ni dimma ni gilih le Ayuba agh?' ³²(alle abiri ma ni pa nongha amurinjere, atema kará ni kwa'agh miyang ngi logshi abiri kunnjere lang), digha nyha nina agh le, le nga zuni njuoh a murang! ³³Ngha, ninga abayongmashing, ih songrina gimashihra lang njiri songri temanshihira a yang ³⁴(atema miyang gi bangn ngobong gowole bayong, atema dungbiyina le abwalung pah nang ngobong, nina'agh miyang ngi bolguh ni nyha ngi pura njibang nga)-. ³⁵Oho, nga miyang ni bwani ka ogha nga! nshina tigbug lang nga; deh bakwa ih aghang! nga miyang ni bollo ni bashibbang nyonglo a murang nga! ³⁶Fakat nga tolli a ngorang a beng; nga kuri murang ninga nvullemurung. ³⁷Miyang ngi dummi agipagna ma ginya lang; ninga munamurung ni tuhye'agh nga wora abini. ³⁸Ngha njeh lang buwa na pah arang, ni kpaabba wab buwa'agh, ³⁹Ngha nlihna gisoro ni wangha agh ko tigna atele a aba wuh. ⁴⁰Le deh juye ihbi gulo atukushi kikaya ni alusung tekushi njidiglang." Ke tenanale Ayuba malla.

Chapter 32

¹NiBehniha abuhnani tahroni a teshi aghi Job, ate ini bah njiteng ahjiyan. ²Le yahlulale Elihu muhna Barakel bah, Buzite loho, ma billahle Ram, yanghani gihehna;sin gi ehna Job³Yahlulale Elihu yeh lowohri abihni tahroni nga ate na kun gi wannan ari Job ah, Digha a yangha a wah sibi Job. ⁴NiBehniya Elihu nga ki leh natengle Job ate a sihle abuhna guhla wohri. ⁵Pangni yellang, nga Elihu sinni gi pillah nyah kuna a buhnani tahro nigha, yahlulale yehmuhri lowoh.⁶Le Elihu muhna Barakel bah Buzite wababah ni nah, mihni bisan deng weha a yahyina. Ini pahyi ke yehra juhmo nibang ngonbong wahbi yong denselang. ⁷Nnah, sahbahle ni ka wababah;gouhole bouho ka ahlihi yehri gihi. ⁸Keminiya bouhole buwah ha; usuloni mahsula pih yehri gihri. ⁹Ni dig abahyon ma guhlina ni pag abah yehritengha, nyahle a behni bouhole yang gouhoni yehri njoha, ¹⁰Nghani nale myangi wabbi yon yehrelan. ¹¹Sina, nleh ngi og tehnanahle you; nteshin kihran ngi oho sagshiriyon nga ngi allitenanaha. ¹²Ini ni nah, nmak kihran ri yon, keminiya, sina, guhmuyah buwah mwah ka ganshi Job nyahle behni ka agtehnanale ha. ¹³Nsinbang yantah ke nnatengha, nji kunnan yehri gihri! Kullini ka gan Job, buwah ni ki wahwiha. ¹⁴Mami Job a ni dun tehnanale a buhnangha, ni gi pih! tehnanale yonha. ¹⁵Ah buhnani tahroni na yehri ga a wababaha na yah wabte guhmuhari Job ha, Ayahni ga ahja wababah. ¹⁶Nga lehyang ate na wa gihri ba, ate a tangna na wate guhmuha, na pih tehnana ha buhri a. ¹⁷Nyah, meng dishi ngi aghi yon nji bunang nyeh gi wabbi yan yehrelan. ¹⁸Myangni dungsole tehnanalana bouhoni gihranha mohsinan. ¹⁹Sina kun yiangha ki lowah yian ni ga lowohle mbah, mama yah ni bin puhrole guha, ni gah ma piyoh nguh mbah, mama ki logha. ²⁰Gi nateng ate ngah dig mapiyo, ga lohsi losan ni agha. ²¹Ni gih dung agjungha; nyahle ndung pah guhlo sisah arih buwah. Nyara ni yehri njere pah guhloni sisah arih buwah. ²²Nyara yehri njere pah a guhloni ha; Ngha pahni nahle behni pusang ka kahri wohri meng.

Chapter 33

¹Niḃeni nina agh, Ayuba, njimno, og gi waḃna lang; teshikiro ri atenana lang kwa. ²Shina niḃeni, nwara nlogshina kunang; lessang wara waḃa a kunang. ³Atenana lang pura a yahlung ni yarata agh; ngotto kunang waḃ yerigiri ma gerenteng. ⁴Bongho le Kulli ni gillang; usulo le Magula kwa pah nang usulo. ⁵A gani le, pil nghan ni; tigha atenana lo yarata a dumang le a logho a tangha. ⁶Shina, myang ninga weh a njih Kulli; d'eshiliya a gillang ni sobḃong. ⁷Shina, gi ngobong lang ni ki tighoh ngobong ngha; ke ga ki kang nghan ngha ka dungro a muro agh. ⁸A njiteng ngha a waḃne a ogcho lang; n'ogna gih le tenana lo ki nah, ⁹Myang gerenteng le gimashihra nyha; nyha ni tengshihra agh, le gimashihra nyha a rang ngha. ¹⁰Shina, Kulli alla njinjere te log nghan; Pil lang ninga ḃa shiḃi muri. ¹¹Tigna kusang a kuro; njih ngha ri anjerkusung lang. ¹²Shina, a yeh ga agh ni a paghi yarata agh- nga pil wo ni, ate Kulli ya gula uwor ḃwa. ¹³Pallang ke sahnii ri ro? Ni waḃ gubung a ntiri agi pagna le. ¹⁴Ate Kulli waḃna tenana mbende mwoh- eh, mbende ḃahri, ko ke ḃwa ni yeri ya. ¹⁵A loro, a njiloro le duh, ngha ngih njintullo kpah muri ḃwa agh, a gettiyi njintullo a muri ala- ¹⁶le Kulli logshi kiri abayong, le pah yang ngobong ni lagha, ¹⁷ate ih tig ḃwa ih ḃi ariyi gipagna le, ni pushi gushimurung ri ḃwa. ¹⁸Kulli tigna usulo le ḃwa ri kpah a tuhli, usulo le ri ḃuro kena a nluo. ¹⁹A fungshina ḃwa d'eshili ni kono a muri ala, ni nonni rung a yeh amuh le, ²⁰nina agh usulo le shi ḃi gilihna, le minlimi shiḃi agilihna maḃonna. ²¹Ngiri ya a pingshine nina agh ih ke a logle a shini ya; amuh le, mbende mwoh ni a shini ya, niḃeniya pura beng. ²²A pagha agh, minlimi zuna gyaḃ ni tuhli, usulo le bin aḃeni alla ka juhri ya. ²³Keminiya malaika ngha nghan ḃeni ka ingna ntiring ate muri ya, mwoh a ntiri worotongno lum, te waḃih ḃwa ga pag yarata agh ate muri ya, ²⁴ka ḃumḃoro bini le nah, 'Ashi ḃeni a ri wora njeh a tuhli; nwara nkum nwahkun ate muri. ²⁵Le ngiri ka nyere ḃubolag uwor mami basadeng; a nyenane ri akara ni ih ogni ri basadeng ngha. ²⁶Ih jimma bin Kulli, le Kulli ka ḃum ḃor yahlung ri, nina agh ate ih shin kundum Kulli ni binmurubang. Kulli ka nyeni ḃeh ḃumgerenteng le. ²⁷Le bogho agh ih tuhngyah a kundum amshile abayong ni nah, 'Mpagna gimashihra ni dag ga mama maḃonna agh, keminiya ni a fungshi gimashira lang ngha. ²⁸Kulli wara ashi minlim mang a ri woro njeh a tuhli; usulo lang ka tangha shin poshibang. ²⁹Shina, Kulli pagha aga kwa ni ya ni ḃwa, mbende ḃahri, eh, ko kunbang ma tahro, ³⁰ate tig minlimi a woro a tuhli, nina agh, ate a tuhnjih ni poshibang le usulo. ³¹Teshikiro, Ayuba, le teshikiro rang; bol gung le nga waḃteng. ³²A wo ngha ni gubung a waḃa, pil nghan; waḃtenana, ate ntolla nga ḃumo njiteng. ³³Nyha nina agh le, teshikiro rang, ih bang polla muro, le nga alliyi wo yeriteng."

Chapter 34

¹Buhro muri ya, Elihu tangha a wabtenana: ²"Teshikiro ri atenana lang, a weh ba yeriteng; og nghan, a yong abeni ni yerigiri ya. ³Ate kirung nghan ki mom atenana ninga mama kun ki momni gilihna agh. ⁴Le ih bi shi tol yi kanangiri sung ga nghan yarata agh; le ih bi shi shina a ntir sung ga bor agh. ⁵Ate Ayuba nah, 'Myang gerenteng, keminiya Kulli tolla nghan yarata lang. ⁶Nyha ate yarata lang nghan, a tig nghan ninga ba yiri. Njipinye lang nyha ki bil agh ko ke nyha ni gimashihra agh. ⁷Bwa mang ninga Ayuba, beni nuhna jollo ninga muru agh, ⁸beni gingna a ntiri abih yong abeni ki pag agi mashihra agh, ni abeni ki gingni abayong mahihra agh? ⁹Ate nah na, 'Ih boro ye nyha a bin bwa agh nghan ih tol poshiyahlung ri pag ga Kulli ki al agh. ¹⁰Nina agh nteshikiri yong rang, a yong abuna ba yerigiri: ih bi dig kukwo ni Kulli ih ini ih pag gimashihra; ih bi dig kukwo ni Magula kwa ih ini ika pag gimashihra. ¹¹Ate yang nghan ih nwah tumo le bwa; ih tig beni kwa agh ki zu a ri ngosse le anjinjere le. ¹²A pagha agh, Kulli nyha ki pag gimashihra agh ke Magula kwa ka kenghi dum njiteng nghan. ¹³Yang tighi a magula a muri ngunjah? Beni tig ngunjah kwa a bih ya? ¹⁴Ih nghan pa tigna adengshe le ate kanangiri, ni ih nghan pa kpaana kwa a bini bongho le ni usulo le, ¹⁵le abayong kwa ka wuh a binmona; bwa ma shinshin ka nyera kikiri deshili. ¹⁶Nghan nibeniya a wo nghan ni yerigiri ya, teshikiro ri ga; teshikiro ri gih le tenana lang. ¹⁷Ih bwa beni shibi dumnjiteng nghan ih nongmurung? Aka nah Kulli ni pag yarata agh, beni ini gerenteng ni gulo agh? ¹⁸Kulli, beni nah yi murung, 'A wo ni gima nangna' ko nah yi ba gushina, 'A wo ni bayong mashihra'? ¹⁹Kulli, beni nyha ki dum agnjiung ri amagula a agh le ih nyha ih yeri bakumo a muri ba enna agh, ate a yangha kwa agh atumo le abih ni. ²⁰A kunbang fittong a wuh; ni ntiri duh agh abayong ki koshiyo le wuh; agara abayong nghan a tol yang, keminiya nyha a nji bih bwa agh. ²¹Ate njih Kulli nghan a muri anjinjere le bwa.; yang nghan ih shin atolkushi kwa. ²²Pinna nyha nghan nghan le limma minlim egh nyha ba abeni pag gimashihra agh logle vul nghan kanangiri yang nghan. ²³Ate Kulli ni alla ih buhri shinni bwa agh; tekushi ye nyha mama bwa ka kani dumi a tuhnjuoh agh. ²⁴Bunna agara abuna kushikushi ate anjinjere ni alla buhri biltekushi nyha nghan nghan; tigna ababa a bang leyang. ²⁵A njinjere ni yerina agi pagna leyang; pushi yang ni duh, le pariya yang. ²⁶A beng a njih anshile, wol nluo yang ate agi mashihra leyang ninga aba tengshihra ²⁷ate a pilla nzum yang ri pirtye ni shibi agni anjinjere le. ²⁸A njinjere ni ya, a tigna buah le aba enna zu bini; oga buah le abayong ni a pariya ya. ²⁹Nghan digha bang polla muri ya, yang ka nah ni pag yarata agh? nghan songri kundumi ya, yang logle shini? Ih nongmurung muri anjeh ni abayong mwah, ³⁰nina agh beni ni yeri Kulli ya agh ni ki nongmurung nghan, ate mama bwa nyha ka digha ka tamma abayong nghan. ³¹A nah ih bwa nah yi Kulli, 'Njiteng nghan myang ni tengshihra, keminiya ni nwa ye pag gi bihi bang deshiliya; ³²alliyi nghan ga ni nlogle nshin nghan agh; mpagna gimashihra, keminiya ni nwa ye paghi deshiliya.' ³³Nghan ri dengse lo ih digna ih Kulli fungshi bogho? Ate a shibina ga! Digna aka tollo, mini nyha. Nina agh wab ga ih a yeri ya. ³⁴Abuna ba yerigiri ka nah nghan- a pagha agh, ba yeriteng ni kwa og nghan nghan ka nah, ³⁵Ayuba wabna teng nyha a yerigiri ya; atenana le ya yeriteng nyha a yeh ya. ³⁶Nghan a tigna Ayuba a mommo a yeh buhri tenana fittong muri buah le ate nahteng ninga bayong mashihra. ³⁷Ate buhrina tolmurung ri gimashihra le; wol bih a jollo a ntiri sung; damna atenana a muri Kulli."

Chapter 35

¹Buhro muri ya Elihu tangha, ki nah, ²"A dengse ih ga ngha nieh ngha a waḥ ni ya, 'myang yarata a dum Kulli'? ³Ate a ihlina bang, 'Mang pag tumo le binang?' le 'Th ḥor nghanh ngha mpagna gimashihra agh?'⁴Nga pil wo ni, a weh kpaḥni aḥwo. ⁵Logshi njioh a ḥakuli le a shini; shin ḥakuli, mama saḥna uworo agh. ⁶Ngha a pagna gimashihra agh, mang pag pinye ni a tighi Kulli ya? Ngha agimashihra lo gogna agh, mang a pag yi? ⁷Ngha a wo ngha gerenteng ngha, mang a logle a pih? Mang ih ka agha boh? ⁸Gimashihra lo ka kon ḥwa, ninga mama a wo ni ḥwa agh, le gima gerenteng lo ka angni muna ḥayong. ⁹Ate agi pagna dudug ma par bang, aḥayong ḥuah ; a gor bang ate angna ni pura bin agara abuna agh. ¹⁰Keminiya ḥwa nyha mwoh nah, 'Yebbang ni Kulli ḥeni gillang ngha pag nghanh, ḥeni ki pah angyah ni duh agh, ¹¹ḥeni ki aliya sung agiri dudug uwor mama ih aliya anyam lusung le ngunjah agh, le ḥeni gil sung ni yeriteng uwor mami aminya ḥakuli ya?'¹²Be ni a ḥuah nghanh, keminiya Kulli ni pil yi yang ni ya ate gushimurung le aḥa gimashihra. ¹³Kulli ni ki og ḥuah ma nangna agh; Magula kwa agh ni ki teshi kiri ri ya. ¹⁴Ni yellang ni ih pil li wo ngha a nah ih ni a shini ya agh, ih gi alla lo ngha a dumi, le a wo ngha awo lelli!¹⁵Niḥeniya a nah ih yehlulla le nyha ki fungshi, le ih nyha ko fittong ih yeri gimashihra agh. ¹⁶Nina agh Ayuba logshina kuni waḥ gima nangna; ih ḥujri bishili teng nyha a yere le ya."

Chapter 36

¹Elihu woro wo nah, ²Ngin yahlo a rang ma kunbang fitong, le nga dummi yong agiri ate miyang fitong nga wabba agbere le Kulli. ³Nga kun yerigiri aduna kukuwo; nga aghni njiteng mami ba gillang ni. ⁴Ate ininina le, atenana lang ni ki dig yiriya; beni gulo a yerigiri nga ni weh. ⁵Shinna, Kulli ni gulo, ni paghe kwa bwa nyha; yangha ni gulo ni yirungtenna mayerigiri. ⁶Ih nyha ih gilbin usulo le abayong mashihra keminiya pah njiteng ri a beni ki gana agh. ⁷Ih nyha ih tol ni ri abayong mabwa agh keminiya tig yang amuri ngungmurung ni amurung ha kikene, ayangha logshi yang kuli. ⁸Nga ayangha anguri kuro ni kpangha anguri gana, ⁹le ih dummi yang gipagna le yang, ni gimashihra le logshi muryang. ¹⁰deshiliya ih logshi kiri yang ri og agiwabna, ni alagha yang adag gimashihra le yang. ¹¹digha a oghi ni gushi le, a kara le yang kwa ka digha ni mosso, bogho le yang antiri borro. ¹²deshiliya, digha, ni a ogha nga, aka jurro njiri garabuwo; aka wuh tema niya yerigiri ya. ¹³A beni ni yeri Kulli ya agh yahlulla ni atigha ayahli yang; A nyha abuw'agh te aghna agh nga Kulli kuri yang nga. ¹⁴A wuh abasa adena; Usulo le yang ki malla antira aba pagnja matenna. ¹⁵Kulli ashi abeni gikonina ari agikonina le yang; ih logshi kiri yang ari gana le yang. ¹⁶Ininina, tola ih ka pushi yong agana keni abin magula ni nyha ni konno agh ni bah ihka tig deshile lo ni agilih na ka dungshi mi amurun nga. ¹⁷Keminiya ih dungshi na kashinjuoh amura aba temashihra; Kashinjuoh ni njiteng bolla lo. ¹⁸Ke ihbi adag yahlulla lo ih tig yo jolbang, ko nwaso magula ihbi pillo giribang nga. ¹⁹Ke agikumna lo logle puso, ate na awa digha ganshi ro agh, ke amasso yirungtenna lo logle aghno? ²⁰Ke I ogborro le duh agh, te pag gimashihra ri ariyong, nga abolla abwa a bang ieyang. ²¹Ih diglyem ate ke ihbi mpilla gimashihra atema a pyeshi no ni gana atele a digjak ni gimashihra agh. ²²Shinna, agushi na Kulli adigmuribang le, ba-alliyigiri yang ninga ini? ²³beni ni giwabna ri amuri njnjere le? beni pah ki nahyi, 'apagna njiteng ni ya agh?' ²⁴dengshe a bongshi agipagna le, mama abayong tuh agh. ²⁵Abayong kwa shinna agipagna ye, keminiya a shinna agipagne aduna kukuwo ni ngowo. ²⁶Shinna, Kulli ya magula ni, keminiya shi nyha ni yeri yarata agh' gowo le bogho le ya na gan banghi ya. ²⁷Ate ih dakli muru ni ki da'agh nga ih sushiyo ninga murukuli ari logha, ²⁸Mama nlagiri sobba njahli ni da'agh, dudung amuri aba-pinna. ²⁹Ininina, yang gan yeri meshiye le nlagiri ni sakgha le muru a bin digna le? ³⁰Shinna, meshiyi poshibang le kangna ni vuliyi milli sallang. ³¹Ri njnjere ni ih kashini anjuoh ri abayong ni pah gilihna le ni gowo. ³²Ih dungshi abih ni poshibang kedebang ih laghi ihbi wol Yonglo le. ³³Sakgha le ki lagha a guh, ke ninnale andah ka oghi ih zu.

Chapter 37

¹A pagha agh, yahlang koshiyina ri ga; shishina bin digna le. ²Ogho, oh, og jollo le gih, jollo ni ki puro a kuni ya. ³Pushi a binjeh le bakuli, le ih pushi poshibang kena a malla le ngunjah. ⁴Jollo le gih ki pir tye; gih le gi murung le ni ih sagni; ih nyha ih bol poshibang nga a ogna gih ya. ⁵Kulli sagna ni gih gi magtabi; yangha ih pagha agi magulani ni shi logle shi yeri ya agh. ⁶Ate yangha nah yi mansuri, 'Kpah a ngunjah; le a ri murukuli nyah, 'Tengshiro. ⁷Yangha ih teshi bih bwa ni kwa agh a ri pag tumo, nina agh ih abayong abeni gil agh ka shina agipagna magula le. ⁸Le anyamshihra wora vulo le digha a gunang leyang. ⁹Gungmuru logho a bin digna le a nji gangrah le tahbi pura ri gung ni meshiya nji ebbe ya. ¹⁰Nji ri usulo le Kulli ni murunjitahli ki kumni ri; nongho le muru ki gbangla ninga ndolong. ¹¹A pagha agh, ih dungri nlagiri ni tirma; ih meshiyi poshibang le a nji bin anlagiri. ¹²Ih piliyi anlagiri kangna a nji ri billa le, nina agh ate a pag ga kwa ih lagni yang a muri ngubnjahli ya. ¹³Tigha aga kwa ni ya a pagha; bin baba ih pagha ate gilbang, bin baba ate njahli le, le bin baba agh ninga agipagna le ogrung njiteng le. ¹⁴Ntenshi kiri yong ri ga, Ayuba; tangha njeh le a dengse a muri agi magtahbi le Kulli. ¹⁵A yerina pagha ni Kulli tigni anlagiri ni tig poshibang kura ri tuhbang a yeh yang nga? ¹⁶A yerina nongho le anlagiri, agipagna magtahbi le Kulli, beni nga yarata kwa a yerigiri ya? ¹⁷A yerina ni yellang ni adagrah ma sabna lo pihn nga njahli wa uwo ate gung ki pura nji gangrah? ¹⁸A logle a nongshi bakuli ninga mama ih pag ga-bakuli, mama tenne le ninga ndolong ni a sob ba? ¹⁹Aliyi sung ga sa wabih ya, ate ni sa yeri tangshi asagshirung lesung nga ate pinna le yahli sung. ²⁰Ih a wabih ih shi sung nga sa alla sa waftenana ri? Ih bwa ki alla ih bi a melli? ²¹Nibeniya, abayong ni logle shin kara nga ih tah a kuli ni nzumo ni gung duhri le anlagiri gangna agh. ²²A nji ebbe ni zinariya gi bor shina pur nghan- Kulli murung gi banga. ²³A temuri Magula kwa agh, ni shi logle shi kumi ya! Yangha ni gih gusso a gulo, ih nyha ih par dum njiteng ni dungso gerenteng le ya. ²⁴Ngha nina agh, abayong ki banghi. Ih nyha ih teshikiri ri abeni ki shina a yangha ni yeriteng a dengse leyang nga."

Chapter 38

¹Le Yahweh gor Ayuba a ntiri ngih gungmuru ma funna le nah, ²"Yang ga beni ki zuni pinna ate gil ri a nji ri atenana ni yerigiri nyha nghanh nga? ³Nibeniya kur bunno ninga babura ate nga ihlo a'ihlibang, le digna aka pil nghanh.⁴Nji yebbang ni a woni nghanh nga nongshini atina ngunjah? Wab bang, nga a wo nga ni yerigiri.⁵Yang dum apyeshe le? Wab bang, nga a yerine ya. Yang nong sahna ma pyeshe a muri?⁶A muri mang a nongshini tinne? Yang nongshi agbingrah le ⁷nga amuna shienri lelberi kpaBa tuhngyah le amuna Kulli kwa magjollo ate binmurubang?⁸Yang girkun sallang magula ni kunkangna nga wamma, ninga puro a yong nga-⁹nga ngilli anlagiri vuliyo le, ni ngih pinna ma tenna ni ih mahri ya?¹⁰Ih kunbang nghe ni tigni njang lang ate sallang, le nga ntigni angung gangrah ni akunkangna, ¹¹le nga nah yi, 'A logle a zu ha ba, keminiya duro nyha; ba ni nga tig njang ri gulo le velliye muru.¹²A wara a pah gipagna bin beri, ko tig durbang bi yeri bang le, ¹³nina agh ih ate ika bol malla le ngunjah ni jigri ate pushi aba gimashihra a yeh?¹⁴Ngunjah ariyi na a puro ninga sobbong ni a para ni gi tigbung nga;Aga kwa a muri ya ka pur kunwar ninga minkanda gikurra ni akar agh. ¹⁵A bin abayong mashihra agh a tolla poshibang; dumbung logshina leyang nga a bunne. ¹⁶A kena pa bin murusagna le sallang magula? A gingna pa a binjah le bin ma limna? ¹⁷A dumnoh kunjere le nluo pa? A shinna kunjere le minlim le nluo? ¹⁸A yerina ngunjah a nonno le? Wab bang nga a yeri ne kwa agh.¹⁹Yebbang ni ki pag njinjere bin usulo le poshibang- ninga ate pinna agh, yebbang ni ki pag bang le? ²⁰A logle a billi poshibang ni pinna a keni bin tumo leyang? A logle a al yi yang njinjere alah yang ate muyang? ²¹Piliyi yahlung nyha a yerine, ate a fillo a kunbang nghe; bangha le akara gogna!²²A ingnina a kangna tigha agiri ate mansuri, ko a shina akangna tig muru njitahli, ²³aga agh ntig yang ate akunbang le gigangshina, ate akara le luwa? ²⁴Mang ki pag njerkusung le ba a kuriyi poshibang nga a gab yang nga agh ko a ba a meshiye gung ni pura manjah a muri ngunjah agh?²⁵Yang gil anjere ate awamma le murukuli, ko yang gil njerkusung ate sahgha le muru, ²⁶te tighi ih nyah a muri njahli ba bwa nyha nghanh nga, ni a muri balusung, a ba bwa mwoh nyha nghanh nga, ²⁷ate dingshi ba a dagha le bihyina agh, le ate tig neh egh ih bi pushi lusung?²⁸Ih murukuli nga ni tehruung ko yang pag teh sobo le tirma?²⁹A ntiri ba yeh ni murunjitahli ki pur nghanh? Yang bil tahbi ma poshina ni puro a kuli ya? ³⁰Amuru songri ri yang le pil ninga tahli; muri limma digna gbangla.³¹A logle a kur nyeh ni bol amuna shienri binmona a kpaBa le amuna shienri? ³²A logle a billi kpaBa le amuna shienri a puro a kunbang ni pag ga? A logle a lel akpaBa le amuna shienri magula ni ama kyenina? ³³A yerina aga ki gingni bakuli ya? A logle a tig gibilli bakuli a muri ngunjah?³⁴A logle a logshi gih yo ih kene a nlagiri, nina agh ate gogho le murukuli ka sofa a muro? ³⁵A logle a tutti kuro le poshibang ih a puro, ih le a nah wo, 'Shi sung nga ba'?³⁶Yang tig yeriteng a yeh anlagiri ko pah yerigiri bin daghamuru? ³⁷Yang logle bang anlagiri a ri yere? Yang logle nyahshi muru ni ngubu le bakuli ya ³⁸nga kikiri logho dudug le anlagiri kpangha binmona?³⁹A logle a al yi ngih yim gilih ko dingshi yolle le amuna yim ⁴⁰nga a yang nga a vulo a gunang ni bin digna leyang a nong ga a bol agh?⁴¹Yang ki pih agahlah ga a bol agh nga amuna yang ki buah ni bin Kulli le ki gettiye ate gilih nyha a agh?

Chapter 39

¹A yerina a kunbang ma nyeni ambul lusung ni a ngonno agh ki billi amuna yang? A logle a shina nga njah ki billi amuna yang? ²A logle a bang nga anshienri ni a pagha ke a tolli muna agh? A yerina kunbang ni nga a billi ama kyenina leyang nga? ³A bamma njahli le a bil amuna yang, le a meshili konnomuna leyang. ⁴Amuna gulo ni massa a bang a beng; a woro le ni a nyera bin yang nga. ⁵Yang pushi mbulnjeng lusung nieh? Yang pangshi kuro le ma yeri mere, ⁶mama leh nga ngilla a Arabah, leh a njeh muahdolong nga? ⁷Olo a keshi ajollo ni a lahmagula agh; ih nyha ih og jollo le beni ki kog yang nga. ⁸Ih gangla a muri ankonno bin gilih le; be ya ih al lusung ma langsamuru ate lih. ⁹Ih bang ko bor yi ndah lusung ate pagho tumo? Ih ka agni digha a luwo lo? ¹⁰A logle a pag tumo ni anguri a bolli ndah lusung a tereh? Ih sahniyi ba njonglong ninga mama ih piri tyo agh? ¹¹Aka agni mo ate yang nga ni massa magula? Aka daghi tumo lo ih bi pagha? ¹²Awo lella ri ih bi zuni wo njigiri lo lah, ih kpafo njigiri ate bin tangsa wolgiri? ¹³Akpatiri ndau ki wollo ni gusso, keminiya a nyha ni agnjiung le amuna yang nga? ¹⁴Ate yang nga ih dag nkih le a njahli, ni dag yang a dandi ri yang a kikiri; ¹⁵jangshina ih kusung logle par yang ko nyamlusung logle pariya yang. ¹⁶Yang nga pag gi guguru ni ama kyenina le ninga a mami ni ya agh; ih nyha ih bang ngobong ih gana le ka wora gung nga, ¹⁷ate Kulli gittine yeriteng le ni pih yerigiri fittong nga. ¹⁸Nga ih bang ngihmere ya, ih ollo ma kyeshi bang a ri piri ni ba kog yi. ¹⁹A pahne piri massa le? a yerina melli ni nongho le nyongmelli? ²⁰A tigne pah ih tah ninga mankwari? Buah le ma murung nga gi ngobong ni. ²¹Sahn kushi njahli a gulo ni binmurubang ri massa le; bang mere ika a lungri ni giburra. ²²Jol ngobong le ni wolngiri ya; ih nyha ih pil nzumi ya ri garabwoh agh. ²³Bama ki meshiya girikahri, kpafo tuhbang le kunwoh. ²⁴Ih gir njeh ni yehlulla ni funno; a ri buah le njemnuh, ni logle tang nga binmona agh. ²⁵Kunbang ni kwa njemnuh vuah ni ya, nah, 'Aha!' Ih og dum luwa a duna kukwo- ngih sahga jollo le amagula baluwa ni jollo le abaluwa. ²⁶Nji ri yeriteng lo ni ih kpitiri ki logni kuli, ih sahri akpatire ate nji gangrah? ²⁷Ih a ri lagha lo ni nghan ki logni le gil ndah le a bikuli? ²⁸Ih digha a muri ankonno ma sabna le ih gil leh a bidongkuli le ankonno, bin mama kangni ya. ²⁹Logha be ya ih alli ya ih bol agh; njih ki shin yang a duna kukwo. ³⁰A ma kyena le osso ki nuh nkilli; ba anluo bayong pag nghan nga, be ni woni nghan."

Chapter 40

¹Yahweh tangha a waftenana ri Ayuba; nah, ²"Ih bwa ni kwa tollo ka sagshirung ngha alla ka gil Magula kwa? Beni ki sagshiri ni Kulli ya, ih fi pilla."³Le Ayuba pil yi Yahweh le nah, ⁴"Shina, mini gubung ngha; ni yellang ni nga pil wo? Ngumna kunang ni beng. ⁵Nwaftenana mbende mwoh, le ni ngi pil agh; a pagha agh, mbende bahri, keminiya ni ngi buhri wora duna agh."⁶Le Yahweh pil yi Ayuba a ntiri ngih gung funno le nah, ⁷"Nibeniya kur buno ninga babura, ate nga ihlo a'ihlibang, le digna aka pil nghan ni. ⁸A logle a nah ih ni pag ga yarata agh? Aka nah ni mpag ga yarata le aka dumo ih a wo ni yarata? ⁹A wo ngha ni dumbung ninga Kulli, le a logle a sagha ni giho ninga mami?¹⁰Nibeniya mel yi kanangiro gusso ni bolmurung; gil ro a gusso ni ma murung. ¹¹Dum yehlulla lo ih kangno; shin beni kwa ni gushimurung ngha le a suhli njahli.¹²Shin beni kwa ni gushimurung ngha le a suhli njahli; pariya abayong mashihra a ba tang nghan ngha. ¹³Lingshi yang a njahli binmona, vuliyi kundum yang a bin songro. ¹⁴Le ih be ni nga yere a muro ih bwoh malih logle asso. ¹⁵Shina nibeni, njura, mama ngila ngha ngil lo agh- ih lih lusung ninga demndah. ¹⁶Shina nibeni, masso le ngha a funni, le gulo le ngha ri yeh. ¹⁷Gilla ngile ninga seda; a nyanbeli kpaana ri binmona. ¹⁸Amuh le ngha ninga gitulla ni tagulla; akushi ngha ninga agara ndolong. ¹⁹Ini pag murung le aga Kulli gil agh. Kulli ni mwoh, beni gili ya, logle gankuni. ²⁰Ate adingli ngha ki pih gilih, anyamlusung ma babang ngha ki dalla kahri. ²¹Ih nongha tinna ngung magula a bin digna a yeh akagli, a yeh ami muna ngung. ²²Angung magula ye vuliyi ni minlim leyang; angung willo ngha kwa kangni. ²³Shina, banghamuru wamma dingli le, ih nyha ih koshihya; yangha ni tengkurung, ko ke Urdu dungso bolli a kuni. ²⁴Bwa ngha nghan logle bolli ni ngallung, ko shuwe a lulli osso ni gi tamgiri?

Chapter 41

¹Ah kangni Levia ni gih bol ngjile? nyahle a nohni ni nkohmoh le ? ²Ah tig guhri a luhli, Nyahle a buh nili kahla kushi ni gahlum? ³I jilino duk-duk buhnole? I wahteng mah ohlolo rowle? ⁴I juhni ohrun buhno, ate a tolli i dig denla buhno kunbang mahlale yah? ⁵Ah dalni nih nigah mami muhyahle? Ah kuhri ate a muhna angahlan denlalo? ⁶Kpabhale a bah bol ngji sohne nda boh? Ah gah bi tihri a magihri? ⁷Ah dunshi gulbuh muhnile nyahle kun muhni bol nglile ni kuwoh? ⁸Tighbuhwoh a muhri nde muwoh, ahya dershini luhwa ni na wahye pagha. ⁹Shina, kumole puhbohle buwahha dinna yihri; bung yah a tuhla nje ka nauha nje ni yehriha? ¹⁰Nyah ka wahni pag kunyion tangha Muhra Leviathan yanghawoh, Le, ihni tangha kudumang? ¹¹Yang acduna pen gihri mama nbi weha ga kuwa a bijehle bahKullih mameng ni. ¹²Nihgi pollha ga, kun Leviathan kushiha, Nyahle muhri rih tengnale Nyahle muhri gihla ngihri. ¹³Yang ka pushi larson ma guhlale? Yang ka wahivisuwa giri kyahri gihri? ¹⁴Yang ka lowshi kunkanna kundunule mama mihli sohrina a bih ma pah gouho bong? ¹⁵Ah bag nji juhni ni a nguhri danshirun, Ah kuhrihi ba muwoha ni gah bahdi asohriya a rujan. ¹⁶Bahni muwoha nga kahra mabih mama guhniki inna tihri yangha. ¹⁷Ah sohrina riyan; ah kpahna ba muwoha, mama gulmiya ka gahyangha. ¹⁸Tehsehle nga pushi nlehle a luhli; Bah nji nga ni ga bah nji poshibangle tuhle bang, ¹⁹Gihleha ki puhra a kuhni, lihle gihle nga wolli ka meshibang. ²⁰Nlehle nga wohro puhra a luhli niga muhruni ki bahyi a kohri gihleha mama pihha. ²¹Usolele nga niga nkahlan gihle ni ki lowehi nlehleha; Gihle wohro puhra a kuhni. ²²Mehli tengna, ah bah gan tah ngwangha duhmi. ²³Kahriya nyan ngihri nkbinina ba muwoha; ah yengna gihri, Na wahni pushiyanha. ²⁴Kunyahle tengne nigah tahli inini nah, tengnig a tahli gougihri makehna. ²⁵Nga losinni muhri Kuliya, ah Kulli ngunni a gihliya bang ngoubong ate sahle a yehni njunyang. Kohnele gahrabouho, Nyah ki pagyi guluwah ²⁶ke kuworha, a muhni, nyahle gihpurah mapihyan-pihyan.- ²⁷Densini iron ni gimanannah, nah bronze ni gah a gun ma dunna. ²⁸Muhni yah ki tighi i bangha, bihniha tahli ni ga ntangso ni duhno abihni, ²⁹Gahra bangalah bihniah ni gah duhnoni bini ohlari kuworh nga ogkahre ya. ³⁰Gasuhla bihjeha kohli nari ni ga kun kuwori; Nong nguh yiebjehle niga gituhyi giri wohro tuhyi nje. ³¹Yangha tung luma muhru ni gah muhru ki bahha a kohri, Yangha tig sahlan ki yehni ga nkohri murunga. ³²Yangha tig poshibang njumi nga worha buhwah ka tol nigah njimurungma galyiri. ³³Ah ngunja bungyah pehrininiha, behni ka digha ni bang njoubongha. ³⁴Sinna gukuwah nugagi gushi murunya ini pag murung muhmale a bah bonghiri.

Chapter 42

¹Le Ayuba pil yi Yahweh le nah, ²"Yerina ni a logle a pag ga kwa agh, ih tekushi lo nyha ka tangha njeh ya. ³Yang ga beni nyha ni yeri gi songrina dengse?" A njiteng, nwara nwaŋa aga ni nyeri ya agh, agi ma dungrina ih bi nyere, mama ni nyeri gubung muri ya. ⁴A nah na nghan, "Teshikiro, niŋeni, le nga waŋteng; nga ihlo agiri, le aka waŋang ni." ⁵Nwara n'ogho a muro a nji ri oghe le kirang, kemini niŋeniya njiang shinno. ⁶Nina agh nkeshina murang; mponna tubu a kikiri ni ŋatubu." ⁷Gire pagha ih ni nzumo waŋni atenana ni bin Ayuba agh, Yahweh nah yi Elifaz ŋa Teman, "Yehlulla lang logna a muro ni muri aŋoh ŋahri, ate ni a waŋtenana murang ga yarata agh, ninga mama guro lang Ayuba woro pag ga. ⁸Niŋeni nina agh, tolla ademndah tonŋahri ni agamnjuh tonŋahri ate muro, wora bin guro lang Ayuba, le a pah d'ahra pingsa ate kanangiro. Guro lang Ayuba ka jimma te muro, le nga og jimma le, nina agh le ni ngi fungso muri yiri lo. Ni a waŋ ga nghan yarata a murang nghan, ninga mama guro lang Ayuba woro pag ga." ⁹Nina agh Elifaz ŋa Teman, Bildad ŋa Shuhi, ni Zofar ŋa Naaman woro ke pag ninga mama Yahweh woro lagni yang nghan, le Yahweh og jimma le Ayuba. ¹⁰Nghan Ayuba jimni ate aŋih ya, Yahweh nyenni iritenna ni kumo le. Yahweh pahne mbende ŋahri ŋuhro gikunna le ni pa kikara agh. ¹¹Le amuna ngih Ayuba ni amingali, ni aŋeni kwa yeri kikara agh zu a bini ni lih gilih nini a leh. A dumi shin gi-enna ni pashi yahli a muri agi gangshina ni Yahweh zuni a muri ya, le beni kwa agh ntir yang nghan pih kanda azurfa ni muna nyeh ma zinariya. ¹²Yahweh moshi meshile mal usulo le Ayuba uwor makunduna; yangha ni anjuh worotongno lum lumpur ihne, alogha worotongno lum topurmwoh, andah d'igdiya worotongno lum, ni ambuljeng ma ngalang worotongno lum. ¹³Deshiliya kumna amuna buna tonŋahri ni amuna ngalang tahro. ¹⁴Gor lulli muni ma ngalang ma kunduna Jemimah, ma ŋahri Keziyah, ni ma tahro Keren- Hapuk. ¹⁵A njeh egh kwa agh amenah nyha a kumo ŋora ansahra ninga amuna ngalang le Ayuba agh. Tehyang pah yang giberre kpaŋni aminbura yang. ¹⁶A nzum ga agh Ayuba d'igna abogho 140; shinna amuna buna le ni amuna buna le amuni, ha kena njah ma ihne. ¹⁷Le Ayuba wuh, a yahgha ni d'ungshini akara.

Psalms

Chapter 1

¹Mosoni niŋeni nya ki agtele ŋayong mashira agh, ko ki kpanjere ni bapag gimashira agh, ko diya ba abajolbang damangha. ²Keminiya binmurubang le agh nghan a gigilla le Yahweh, muri gigilla eh ni ih denshe duh ni kira. ³Ih dig ningha ngung ni apana jun bangha muru agh. Nghan ki tolo ni kunbang leya. Anbuye nya ki hammiya; ga te kwa ih pag agh gire ka buro (ka moro) ⁴Abayong mashira nya nina agh keminiya a yangha ningha nkawah giri ni guh kipono kiworiya. ⁵Ninah agh abayong mashira ni ki tanghi njo agh ko aba pag gimashira a bin kpaba le abayong mabwagh agh. ⁶Ate Yahweh agna njinjere le abayong mabwugh. Keminiya njinjere le abayong mashira ki juro.

Chapter 2

¹Ate mang ka anje ki toliyi muyang, ate mang ka abayong ki kuriyi teng niyeh? ²A murung ni a ngungnjah agh kpaba tangha kushi mona ni abadiya muribang kpakuyang ri shibi muri Yahweh ni shibi muri Almasihu aworo nah, ³"Deshi tuyi ga akurisungha shi sob nyeh leyang ko"⁴Beni diya aKulliya ka jen shinyang murung Kulli ka jol yang. ⁵Le ih ka wabi yang a yalunlula le ih ka kariyiyang ni naniyang ni funo. ⁶Kana ngirang agh wara ntesh murung lang a muri Zion nkono magerenteng lang. ⁷Ngha ham gigilla le Yahweh. Nah nghan "Awoni munang! Ah kara niya ndigna tero. ⁸Jimang ngha le ngha puwo aje dudduh ni abin mala le ngunjah ih dig mamoh. ⁹Aka wolyang ni gara gitulla; Ningha duh sobong aka wanghi yang kikasag. ¹⁰Nina agh nibeniya nyong ni amurung agh nyeriteng nariya nyong ni abawan njo ni ngungnjaniya. ¹¹Ngushi Yahweh ni ngobong le npag mumurbang ni koshiyo. ¹²N'ag munanyanina agh le yeh ki gani ki yong le ngha wu njere ni yelula le pi ni agh akunbang fitong. Moso ni na a Beni al vulo a bini agh.

Chapter 3

¹Yahweh, Niyellang ni gowo le aba shibbang! Dudung logna rang. ²Dudung wabna amurang, "Assa nyha ate muri abin Kulli ya." Selah³Keminiya weh ya, Yahweh, awani tongho ni kangni meng nga, gulo lang, ni beni logshi murang bikuli. ⁴Yanghang ih logshi gih yang abin Yahweh, le pilngha anjiri nkonno ma gerenteng. Selah⁵Miyang nongha njahli ngi nongtuhli; ate Yahweh nga ki ngba rang. ⁶Nya ngi bang ngobong gowo le abayong ni tig muryang rang a nji bah kwa agh.⁷Hala njahli, Yahweh! assang, Kulli lang! Ate aka nyima ab shibbang kwa akun yang; aka buniyi amilla abayong mashihra. ⁸Asshibang ki pura bing Yahweh. deh a mosso lo ihbi digha amura abayong. Selah

Chapter 4

¹Ag nghanh nga ngoro agh, Kullini ma gerenteng lang; abuwa land agh, peng bang nga agbenghang agh. Shin gienna lang le a og jimma lang. ²Yong gabayong, ih woro ka yebang nghanh pilla gullo lang a giyiribiya na agh? Ih ka ka yebang nga gimanangna ka boyi yong agh le nga pilli ni ayiri agh? ³Keminiya ih yeri na ih Yahweh tarina abeni ki bonghi Kulli agh tigha muri Yahweh ka og nghanh nga ngori ya. ⁴Koshiyo a ngobong, keminiya ke pag gimashihra! Bolli a yahlo a muri alla lo abolguh. Selah ⁵pah gipahna ma gerenteng ni tig yahlo ri Yahweh. ⁶Dudung nah, "yang ka dummi sung gah kwa'agh?" Yahweh, logshi poshibang ma kundumo ari sung. ⁷A pahne kunhalang binmubang wora mama anshille nga njigiri ni mbah mapiyo le yang pagha. ⁸A olollo ni nga nongni njahli nga wuh, ate muro kunkolong, Yahweh, peg assa ni dig pyem.

Chapter 5

¹Teshi kiro rang Yahweh, Denshi n bwa'agh lang. ²Og gih gobang lang murung lang ni Kulli lang, Ate jimma lang ki ka abino. ³Yahweh, nibeni og buwa lang, niberi le nga juni giganshina lang abino le nga lel waba lo. ⁴Jitengha awoni Kulli ni bang nya ki bogho ri mashira agh, Abayong mashiri ni log le zu abino agh. ⁵Ba gushi murung ni log le tangha dumo agh. A shibina abayong mabara. ⁶Aka gir jama aba pag yiri. Yahweh shibina aba bol nkila ni ba sorbang. ⁷Keminiya ih meng nga, atema gulo le ogrung matigyahlung, ningi zu a liyo agh; ni pahgulo nga gungha njeh njiri binbangkulli magerenteng. ⁸Oh Magula, billi meng a njteng lo atele abashibang; gil njere lo swap akundum mang. ⁹Ate jiteng nya akunyangha, Bayaliyang agh bara bayong ni. Nkulli meyang agh nkiliya mama nongha riya ni. A jolbang ni leshiyang. ¹⁰Ih bi njo lo ih kuryang, Kulli ga ih bi gipagna le yang ih dig kpa layang. Pushiyang a njibang ate gogho gimashira le yang. Ate a shibina muro ¹¹Keminiya de abeni kwa al vula ro agh a pag bimurubang. De kunbang ni kwa agh aloshibang ni bimurubang ate a tangna muyang. De bang ih boyi yang ro, abeni agnji lulo agh. ¹²Ate aka moshi abagimabwagh Yahweh; Aka kangniyang ni boro ningha tongho.

Chapter 6

¹Yahweh, ke a fungna a yahlula lo agh ke te wolang ate lulo le yahlo agh. ²Shin gienna lang, Yahweh ate nyani; masso agh; pag nghan ndig kukoturo, ate amuh ngira nghan ki kushiyo. ³Dengshi gha giri gagshira Yahlang. Keminiya weh, Yahweh-gah ka woro ka malla nya le? ⁴Nyere, Yahweh! asang. Asang ate ogrung manjiteng lo! ⁵Ate a logha dengshe te muro nya. A njimanjeh gha yang ka pagho makampa? ⁶Yerang malla nigha nbwa dudung ih lih kala lang ni njimeung; ih lib ngungmurung lang ni njimerung. ⁷Shinbang le anjang asa abih bwa; na shinbang kenne ninga mama pagha ate abeng manjuoh ni kwa agh ⁸Nwaro ih dangha, nyangha kwa aba paggiri mashiha; ate Yahweh ogna bwa lang. ⁹Yahweh ogna njibang lang ate a asang; Yahweh agna njibang lang. ¹⁰A beng banjuoh kwa ka og yeribina le giri ka gangshiyang dudung. Aka pih ni njung yang le min bang fitong, le apayang yeribang.

Chapter 7

¹Yahweh Kulli lang, nvulla a bino! Assang ri abeni kwa ki pirrang nga, le assang. ²Nyha nina agh le, aka sahnih nghanh a ntiring ninga yim, tuh nghanh lushilushi le bwa nyha sa ka gan zuni meng a abba agh. ³Yahweh Kulli lang, nga nworu mpagna ga agh, le dum njiteng nyha a beng nga- ⁴nga nwara mpaghi beni nga a digna ololo ni meng gimashihra agh, ko tighi ba shibi murang pinye tekushi nyha nghanh nga- ⁵le ih bi ba shibi murang al usulo lang ni kum mang; leih bi par usulo lang a njahli ni nongshi gusso lang a tubu. Selah ⁶Logho, Yahweh, a yehlulla lo; logho tangha a ri funno le aba shibi murang; logho ate murang le a dum njiteng gigilla lo ni a woro a lagni ate muyang nga. ⁷Abayong kpaɓna kwa kangno; tol bin tangha lo deshili a muyang. ⁸Yahweh, tuhyi anjeh njoh; dum njiteng lang, Yahweh, ate mini ma gerenteng le tengshihra nyha rang nga. Magula Kwa. ⁹Ih bi gipagna mashihra le bayong mashihra ih zu a malla le, keminya tigha abayong ma gerenteng, Kulli ma njiteng, a weh beni ki shin yahlung ni dengse ya. ¹⁰Ntongho lang nga pura bin Kulli, beni mwoh ki ashi beni ni njiteng a yahli ya. ¹¹Kulli ya ba tuhnjoh njiteng ni, kyari kwa agh Kulli nga ki fungshi aba gimashihra. ¹²Ngha bwa ni pontubu a agh, Kulli ka koglikun garabwoh le ni gil ntah le ate luwa. ¹³Gilla ri ih pagtumo ni giburra ma tunnang a muri; gilla kun munni le pag nlelleh. ¹⁴Dengshi ni beni dungshina ni gimashihra agh, beni tola njere juhri giri, beni ki bil yiri mashihra agh. ¹⁵Tumna tuhli ni waghih le kpah a yeh tuhli ni tum ma. ¹⁶Njere juhri le nyenna a muri, ate mohno le nyenna a muri kanangiri. ¹⁷Nga pag makampa bin Yahweh ate njiteng le; Nga tuhngyah bongshi lulli Yahweh Magula Kwa.

Chapter 8

¹Yahweh MurungKulli lesung, gullo le lullo a ngunjah kwa ngha ni yellang, a weh beni a dum gusso lo a kuli bikuli ya. ²A kun amuna ni aminbangna ni a tigni bongso ate muri aba shibi muro, Nina agh ate aka gumkun ba shibi murung ni ba nwahtangma. ³Ngha nlogshi njiang a bakuli lo agh, tumo le amuna bwoh, shienri ni amuna shienri, mama a tigha a bang leyang ngha. ⁴Boro le bayong ma shimshin ih mang ke dengshi ni yang, ko bwa ke a teshi kiro ri yang? ⁵Ngho kwa agh a gilla yang a binjah le amalaika le a tigne yang gullo ni gusso. ⁶A tingne hi nongmurung a muri atumo abwoh; a tigna ga kwa agh a kushi. ⁷anjah kwa ni andah, ni anyamshira ni a balusung ngha, ⁸aminyah ni a bakuli ya, ni anjah ma sallang, ga kwa ki lammuru a sallang ngha. ⁹Yahweh MurungKulli lesung, gusso le lullo ni yellang a ngunjah kwa!

Chapter 9

¹Nga paghi Yahweh makampa ni yahlang kwa: nga wabteng muri agipagna magula lo kwa. ²Nga pag binmurubang le bang ka bor nghan ro; nga tuhngyah bongso ri lullo, Magula Kwa!³Ngha aba Shibi pilli ya, a engkushi yang le a juhro a dumo. ⁴Ate a tangna ate njiteng lang; a digna muri ngungmurung murung lo, ba tuhnjoh ma njiteng. ⁵A sagne anjeh; a juhri bayong mashihra; a bishilina lulli yang ha ke kene. ⁶Ba shibi murung wangha bururu nga a agni lah magula leyang nga. Dengse ate muyang kwa juhrina. ⁷Keminiya Yahweh digna ha ke kene; tigna nongmurung le ate njiteng. ⁸Ih wabih ngunjah njoh ni njiteng yarata, le ih ka pah tuhnjoh ate anjeh ni njiteng yarata. ⁹Deshiliya Yahweh ni ka pag vulo abeni a pariya ya, bin vulo a kunbang ma gigangshina. ¹⁰Abeni yeri lullo agh pahna njiteng ro, ate weh, Yahweh, ni a dagha abeni pah njiteng ro. ¹¹Tuhngyah bongso bin Yahweh, beni ki nongmurung a Sihiyona agh; wabih anjeh agipagna le. ¹²Ate Kulli beni ki nwahtangma sof nkillan jeh ya dengshina; ni jangshi ni buah le abeni a pahriya ya. ¹³Shin gi-enna lang, Yahweh; shin ganna lang bin abeni shibang nga, a weh beni ka gan ag nghan a kunjere le nluo. ¹⁴Oh, ate nga wab bongso lo kwa. A kunjere le muna ngalang le Sihiyona, nga pag binmurubang a ashibang lo! ¹⁵Anjeh bulla a tulli ni a woro a tum ma; akushi yang kpangna a nguri ni songriya. ¹⁶Yahweh kanangiri ya tigna a yeri; pahna tuhnjoh; a tamna ba gimashihra ari agipagna le. Selah ¹⁷Abayong mashihra pilla nzum yang le a tuttina yang a nluo, anjehni kwa jangshi ni Kulli ya. ¹⁸Ate abeni ki alla kyari kwa agh ni a jangshi ni yang nga, ko tigyahlung le abeni a pahriya ya ka wora gung nga. ¹⁹Logho, Yahweh; ka dag bwa ih bi ganno agh; ih bi a wabi anjeh njoh a kundumo. ²⁰Pah yang ngobong, Yahweh; ih bi anjeh yere ih a yang abayong mashimshin. Selah

Chapter 10

¹Pallang, Yahweh, a tangna kukwo? Pallang ke songri ro a kunbang ma gigangshina? ²A tele tolmurung leyang, abayong mashihra pirra abeni a pahriyi ya; keminiya kukushi ih bi aba gimashihra ih kpah a tahma ni a giliyi ya. ³Ate bayong mashihra wolla kikili ri gi alla le ma limna; moshina ba shiggiri le sangna Yahweh. ⁴Aba gimashihra a gushimurung le kundumi ya ni al Kulli ya. Dengse le kwa agh ih Kulli nyha. ⁵Kumna bin vulo a kunbang ni kwa agh, keminiya gigilla njiteng lo ngha a bikuli ni mo; yangha ih jolla aba shibi muri. ⁶Nah a yahli, "Ni ngi kpah agh; a yeh anjah kwa ni ngi lungri ni ba shibi murung ngha." ⁷Kuni dungshina ni ayommo ni yiri ni parbang; a tina leshi ya yiri ni gimashihra ni. ⁸Nonghi a kahri minlah; a binma songrina ni ih wol nluo abeni nyha ni tengshihra a agh; nji ki shinbang te abeni nyha ni ba angna a agh. ⁹Vulo ih langshi kuni ninga yim ni a waragiri ya; nongho ni lelle ih bol beni a par agh. Bol beni a par agh ngha sobni nguri le ya. ¹⁰Ih gogro ni wol beni kpah a bih ya; a kpah anguri ma tenna le. ¹¹Nah a yahli, "Kulli jangshina; vulla kundumi; ni ih gan shini ya." ¹²Logho, Yahweh! Logshi boh, Kulli! Ka jangshi abeni a par agh. ¹³Mang pag yi ke bayong mashihra shibi Kulli le nah a yahli, "Ni a wo bollang te ga mpag ga"? ¹⁴A wara a yere, ate kunbang ni kwa agh a wo ngha a shin beni ki tig gigangshina ni gi enna. Abayong ni nyha ni ba angna agh tig yahli yang ro; ashi aminbawori. ¹⁵Bum bih bayong mashihra ni ba gimashihra. Tighi ih bi bang agipagna mashihra le, mama tollo ih ni a wo yeri ya agh. ¹⁶Yahweh ni murung ha ke kene; piriya na anjah a njahli le. ¹⁷Yahweh, a ogna agi alla le abeni a par agh; a tengshina yahli yang, a teshina kiro ri jimma leyang. ¹⁸A wo tanghah aminbawori ni abeni a pariya ya nina agh ate bwa nyha a ngunjah ka tig ngobong deshiliya.

Chapter 100

¹Nmagjollo binmurubang bin Yahweh, ngunjah kwa. ²Ngushi Yahweh ni binmurubang; nzu a dumi ni ngyah binmurubang. ³Nyere ih Yahweh ya Kulli ni; gilla sung, le shi sung ni amami. Shi sung ni aḅayong le ni anjuh le bin lelle le. ⁴N'ingna akunjere le ni pag makampa le ḅaleh ni ḅongso. Mpag yi makampa ni moshi lulli. ⁵Ate Yahweh ḅonna; ogrung njiteng le dīgna ha ke kene le njiteng le ngha ntiri anjah kwa.

Chapter 101

¹Nga tuhngyah le ogrung njiteng ni dum yarata; a bino, Yahweh, nga tuhngyah bongso.²Nga tigmurang ri njinjere le bolmurung. Oh, ni yebbang ni aka zuni binang? Nga ginya a bolmurung le yahlung a ba lyang. ³Ni ngi tig pag ga ni bottiya agh a dumang nga; nshibina gimashihra ma nangna; ni ih kpah nga rang nga.⁴Yahlung ni nyha ni njiteng nga agh ka dag nghan; ni pah murung bin gimashihra agh. ⁵Nga girjah beni kwa songro ki bihyi bih ba digna agh. Ni ngi agni beni ki pir njiung ni yahlung gusso murung nga. ⁶Nga shinbang bin aba njiteng ni a njeh ya ih bi a digha kahrang. Abeni ki ginya a njinjere bolmurung nga ka pag nghan tumo.⁷Aba soriyi bang ni ki digha a lyang nga; ni a agha aba yiri a njiang nga. ⁸Beri ni beri nga girjah aba gimashihra ni a njeh ya; nga pushi abeni kwa gipagna leyang mashihra ni ya a lah magula le Yahweh.

Chapter 102

¹Og jimma lang, Yahweh; og bua lang a bino. ²Ka songri kundumo a rang a kunbang le gigangshina agh. Teshi kiro rang. Ngha gor bang bino agh, pil nghan ni kahra. ³Ate akara lang nga ki d'ur ninga nlleleh, le amuh lang lih ninga gishe. ⁴Yahlang gogrina, le myang ninga lusung ni woro nyinli ya. Njangshi lih gilih ni kwa agh. ⁵Ni tang immah lang tebi, mpilla siyal. ⁶Myang ninga minyakunmuru le balusung; mpilla ninga ihhim ni juhri ya. ⁷N'nongna ni njiang ninga minya ni ni muri ya, ni murang a bidongkuli le kangna. ⁸Aba shibi murang sangnang a kara kwa; abeni ki jollang nga pagna tumo ni lullang ri nyommoh. ⁹Lihna tuhbu ninga brodi le mkpabna gi nuh lang ni njimerung. ¹⁰A temuri funno yehlulla lo, a fah nang bikuli a wolla njahli. ¹¹Akara lang nga ninga minlim ni ki bishili ya, le nyinlina ninga lusung. ¹²Keminiya a weh, Yahweh, digha ha ke kene, ni yerro nga a temuri anjah kwa. ¹³Aka logho le a shin gi-enna le Sihiyona. Nibeniya kunbang ma shin gi-enna le ni; kunbang ni tig ga zuna. ¹⁴Ate aguro lo bolla atahli le ni shin gi-enna a temuri kikiri juhro le. ¹⁵Abayong ka gushi lullo, Yahweh, ni amurung le ngunjah kwa ka gushi gullo lo. ¹⁶Yahweh ye ka bag Sihiyona le ih ka pilla nyere a gusso le. ¹⁷A kunbang ngho agh, ih ka ag jimma abeni nyha lah a agh; ni ih shibi jimma leyang nga. ¹⁸Ga a nyongli ate anjah ni ki zu agh, ni ih abayong ni ni sang a gil a agh ka bongshi Yahweh. ¹⁹Ate yangha a bikuli ma gerenteng shina nzali; le a bakuli ya Yahweh shinna ngunjah, ²⁰ate og immah le abeni a kur agh, ni mag yi abeni a tigha a girja yang a nluo agh bung. ²¹Le abuna ka wab lulli Yahweh a Sihiyona ni bongso le a Urushelima ²²nga abayong ni adighamuribang kpaba binmona ate gushi lulli Yahweh. ²³Wara tol masso lang a ntiring le usulo lang. Wara ashi akara lang. ²⁴N'nah, "Kulli lang ka tollang a ntiring le usulo agh, A wo nga ba a ntiri anjah kwa. ²⁵A kunbang le akah a tigna ngunjah; abakuliya atumo le aboh ni. ²⁶Aka juhro, keminiya weh ya a wo nga a uwo; a yangha kwa a yahgha ninga adagrah magula; ninga agi kura, aka pushi yang, le aka bor ro. ²⁷Keminiya a woni mwoh, le abogho lo nyha ni malla le ya. ²⁸Amuna aguro lo agh ka digha, le aminkah yang ka dogha a kundumo."

Chapter 103

¹Nga pah bongso bin Yahweh ni usulo lang kwa, ga kwa a rang nga, nga pah bongso ri lulli ma gerenteng. ²Nga pih Yahweh bongso ni usulo lang kwa, le nga dengshini agipagna le maonna kwa. ³Tolla agimashihra leyong kwa; pahne yong iritenna ri akonno. ⁴Ashina usulo leyong ri tuhli; tigna yong ni ogrung njiteng le ni agipagna shin gi-enna. ⁵Dingshina usulo leyong ni agi maonna nina agh ih amakyena leyong ka kum massa ninga nghan. ⁶Yahweh pagna ga yarata agh ni pagha agipagna ma njiteng a temuri abeni kwa a pariya ya. ⁷Tigna Musa yeri anjinjere le, agipagna le bin aminkah Israila. ⁸Yahweh nga ni shin gi-enna ni pah nieh; ih nyha ni kahra yehlulla agh le yang nga ni agnjiung ma njiteng. ⁹Ni ih fungso ha ke kene ya; ni ih pag yehlulla kna njimanjeh ya. ¹⁰Ni ih pag yi sung ninga mama pera ri agimashihra lesung nga ko nwah sung ate ga gimashihra lesung al agh. ¹¹Ate abakuli nga bikuli a muri ngunjah, nin agh gullo ni ni ogrung njiteng ri abeni ki gushi ya. ¹²Ninga sabah le tehbang ri makuli, ini nina sabah le gimashihra lesung ni pushi ya ni bin sung. ¹³Ninga mama tehruung ki shinni gi-enna muri amunih ya, nina ni Yahweh shinni gi-enna a muri abeni ki gushi ya. ¹⁴Ate yerina pagha ni a gilli sung nga; yerina ih shi sung ni kikiri. ¹⁵A temuri bwa agh, akara le nga ninga lusung; ih tah ninga posso giri ni a bang nga. ¹⁶Gung bwa billa muri, le a borro, le bwa nyha logle waah ba gul nghan nga. ¹⁷Keminiya ogrung njiteng le Yahweh ya logha ri malla le nyha kena ri malla le nyha a muri abeni ki gushi ya. Gerenteng le kena bin aminkahyi. ¹⁸Bolla ogrung le ni dengshini bil alagbang le. ¹⁹Yahweh tigna ngungmurung murung le a kuli, le dighamuribang le nongmurung muri beni kwa agh. ²⁰Mpih Yahweh bongso, a yong amalaika le, a yong amagula abeni ni massa ni bil tenana le ya, ni og gih le tenana le ya. ²¹Mpih Yahweh bongso, a yong aba luwa le kwa, aguro le abeni ki pag ga yahli tol agh. ²²Mpih Yahweh bongso, a yong aga gil agh, a yeh aba kwa nongmurung nghan nga. Nga paghi Yahweh makampa ni usulo lang kwa.

Chapter 104

¹Mpahne Yahweh bongso ni usulo lang kwa, Yahweh Kulli, a woni magula; a vulliyina ro ni gi maßonna ni ma murung. ²A vulliyina ro ni poshibang ninga dagrah; a nongshina abakuli ninga kanda gwerigiri a gungri. ³A nongshina bindigna lo a muri anlagiri; a plla anlagiri anye gwoh piri lo; a ginya a muri akpatri gung. ⁴Tigna agung aba kuntumo le, aleshi gishe ni aguro le. ⁵Nongshina tinna ngunjah, nina agh ni ih shishi ya ha ke kene malle nyha. ⁶A vulliyina ngunjah ni muru ninga dagrah; muru vulliyina ankonno. ⁷A ri sagha lo agh amuru nyenni nzum yang; a ri saghamuru a kahri ginya. ⁸Ankonno logho le abanjonglong suhlo a ba a tigha te muyang nga. ⁹A tigna njang ate muyang le ih ni a ðuri ya; ni a vulliyi ngunjah ðeshiliya. ¹⁰Tigna amuru ma saghanjahli bangha billa aba njonglong; amin banghamuru bangha billa ntiri ankonno. ¹¹A pih agi usulo kwa muru, ambuljeng lusung ate njemuri leyang. ¹²A kun banghamuru agh aminya gilla andah leyang; a tuhngyah a muri a bih angung. ¹³Ih pih ankonno muru ni pura bin ðigna le muru bakuli. ¹⁴Tigna alusung gulo a temuri andah ni agissoro ate fwa ih ðiya, nina agh fwa ka pushi gilih a njahli. ¹⁵Gilla muru njingung ate bang ih bor yi fwa, murun ih tig kundumi fwa ih tuhbang, ni gilihna ate ih bol usulo le. ¹⁶Angung ni Yahweh pushi ya kum murukuli dudug; Angung seda le Lebanon ni panniya. ¹⁷A muri ni aminya gilla andah leyang nhang. Aminya maguliyina ki gil lah yang a muri Sypress. ¹⁸Ambullusung ki ðigha a muri ankonno; bikuli le ankonno agh bin vullo le anyamlusung makyena. ¹⁹Tigna shienri ih bi ðum akunbang; kara yerina kunbang ingna le. ²⁰A tigna pinna le duh nga anyamlusung ni kwa a bangung puro. ²¹Amuna yim aggishi ate nyamma leyang ni al gilihna leyang bin Kulli. ²²A nyere a ke nongha njeh a gunnang leyang, nga kara ki tah agh. ²³A munkunbang fittong nga, abayong woro a pag tumo leyang ha ni kapolla. ²⁴Yahweh, shiyang ni ni shisa le atumo lo! Ni yeriteng ni a gilli yang kwa; ngunjah ðungshina ni atumo lo. ²⁵A bogho agh salang magula, limma ni dahra, kpaba agi usulo dudug, makyena ni magula kwa. ²⁶Agissasa muru ki ginya a muri, ni nyamshihra nga a be, a kpaß dallah a salang magula. ²⁷Aga kwa ni ya ki shino a tigyhlang ih a pah yang gilihna leyang a perre le kunbang. ²⁸Nga a pah yang nga le a kpaba; nga a logshi boh agh, a ðim na. ²⁹Nga a songri kundumo agh, a ganah; nga a tol usulo leyang nga, a wuh ni nyera a kikiri. ³⁰Nga a tutti bongho lo agh, a gilla yang, le a ye tengshi ngußnjahli. ³¹Ih bi gusso le Yahweh ðigha ha ke kene; ih Yahweh og boro le ga gil agh. ³²Shina ngunjah, le ih jigrah; ih dogna ankonno, le a pushi nlelle. ³³Nga tuhngyah bin Yahweh a usulo lang kwa; nga tuhngyah bongso bin Kulli lang a kunbang usulo lang kwa. ³⁴Ih bi ðengse lang ih bor yi; nga pag binmurubang a ri Yahweh. ³⁵Ih bi aba gimashihra borrah ngunjah, le bayong mashihra ni wa ye uwo agh. Nga pih Yahweh bongso ni usulo lang kwa. Pih Yahweh bongso.

Chapter 105

¹Ngor lulli Yahweh, mpag yi makampa; ntigha ih bi a yeri agipagna le a ntiri abayong. ²Ntuhayi ngyah, ngyah bongso; nwaɓ tenana le agi pah ngoɓong le. ³Ngushi muyong ri lulli ma gerenteng; ih bi yahli aɓeni al Yahweh ya ih pag binmurubang. ⁴N'al Yahweh ni masso le; n'al kundumi tebi tebi. ⁵Dengshini agi pah ngoɓong le ni woro pag ga, agi magtahbi ni agigilla ni pura kuni ya, a yong aminkah Ibrahim guro le, ⁶a yong abayong le Yakubu, ma tolla le mwoh. ⁷Ini pag Yahweh, Kulli lesung. Agigilla le nga a muri ngunjah kwa. ⁸Tigna ogrung le a yahlung ha kek kene, tenana ni lagni a temuri anjah worotongno lum ma. ⁹Dengshina ni ogrung le ni a kur ni Ibrahim agh le kaninyi giri le bin Ishaku. ¹⁰Ga ni pag ga ye tangha muri bin Yakubu ih gigilla le a bin Israila ninga ogrung ma ha ke kene. ¹¹Nah, "Nga poh njeh Kan'ana i dig giberre mamo." ¹²Wabna ga kunbang ni a wa uwo ni fittong nga, nina fittong, le a yangni abiri a njeh egh ya. ¹³A wora njeh njeh le a ri dighamuribang kena ri dighamuribang. ¹⁴Ni dag bung par yang nga; sagneh amurung a te muyang. ¹⁵Nah, "Ke ih bi ndog ama tolla lang, le ke ih bi ntighi aba agkuntumo lang ganni ya." ¹⁶Tuttina yalo a muri njeh egh; ni dagte pah brodi. ¹⁷Tuttina bwa a dum yang; a magna Yusufu ninga guro. ¹⁸A kura kushi ni nguri gitulla; a melliya ndolong ni a tig yi, ¹⁹ha sete ga waɓ ba zu pag ga. Tenana le Yahweh momne. ²⁰Murung tutti aguro le ih bi a mag yi bung, murung le abayong magne bung. ²¹Tigne a muri baleh ninga murung muri agikunna le, ²²ih lagha amuna murung ninga mama yahli tol agh ni alliye yang yeriteng le aba tenna. ²³Le Israila zuna Masar, ni Yakubu digha ma kunbang a njeh Ham. ²⁴Yahweh tigna abayong le a buhro, ni tig yang ni masso uwor aba shibi muyang. ²⁵Tigna aba shibi muyang shibi abayong le, a pariye aguro le. ²⁶Tuttina Musa, guro le, ni Haruna beni tol agh. ²⁷A pagna agi dunna a ntiri a ba Masar, agi pah ngoɓong le a njeh Ham. ²⁸Tuttina ɓapinna ni tig njeh egh bol pinna, le ni a tol muyang ri alagha le ya. ²⁹Pilla muru leyang nkilli le wolla anjih leyang. ³⁰Njeh leyang dungshi ni adollong, ha ba kangna le murung leyang. ³¹Waɓ tenana, le bunno le anguih ni aminkunwa zuna a njeh leyang kwa. ³²Pilla muru leyang dig murunjitahli, ni gishe a njeh egh kwa. ³³Juhrina angung inabi ni angung gorih leyang. Bunniye na angung leyang a njeh egh kwa. ³⁴Wabna tenana, le akukkoro puro, akukkoro dudug. ³⁵Akukkoro egh lihna ga kwa ni mbweh a njeh egh ya. A lihna agissoror ni kwa a njahli ya. ³⁶Wolla nluo minballa ni kwa a njeh egh ya, anjingung makunduna le masso leyang kwa. ³⁷Pushina aba Israila ni azurfa ni zinariya; mwoh nyha a ntiri akunburi le engkushi yang a njere ya. ³⁸Masar pagna binmurubang nga wori ya, ate aba Masar ɓangna ngoɓong leyang. ³⁹Nongshina nlagiri ate vulliyi kara ni tig gishe ih bi poshibang ni duh. ⁴⁰Aba Israila ihli na bang te gilihna, le zuni yang amunanya le dingshi yang ni brodi ni puro a kuli ya. ⁴¹Sagshina tahli, le muru puro a yeh; ɓangha a ɓalusung ninga ɓanghamuru. ⁴²Ate dengshina ni ogrung ma gerenteng ni pag yi Ibrahim nga. ⁴³Billa ni abayong le ni binmurubang, ama tariyina le ni jollo gankunbang. ⁴⁴Pahne yang anjeh le abayong; a agna a bol gi maɓonna le ganna le abayong ⁴⁵nina agh ate aka bol agibilla le ni agigilla le. Mpah Yahweh bongso.

Chapter 106

¹Mpih Yahweh bongso. Mpih Yahweh bongso, ate ini ya bonna, ate ogrung njiteng le digna ha ke kene. ²Yang logle bangha agipagna maguliyina le Yahweh ko waɓ bongso ni kwa perari agipagna le ya? ³Mossoni ni abeni ki pag ga mabonna ni ya, abeni agipagna leyang nga yarata agh. ⁴Dengse, Yahweh, ni kunbang ni aka dumi abayong boro agh; angnang nga a ashi yang nga. ⁵Le nga shin kumbuhro le ama tariyina lo, binmurubang a ogboro bang le abayong lo gusso a ri giberre lo. ⁶Shi pagna gimashihra ninga akahsung; shi pagna ga ni bottiya agh, le shi pagna gimashihra. ⁷Akahsung ni tig muyang ri agipagna pah ngobong lo a Masar agh; a purra tele agipagna dudug le ogrung njiteng lo; a tolla muyang a bin salang magula, Salang magula le Kagli. ⁸Ngho te kwa agh, Ashina yang a temuri lulli nina agh ate ih dum gullo le. ⁹Sagne Salang magula le Kagli, le nyummo. Le billa ni yang a ntiri alimma, ninga mama a ntiri balusung nga. ¹⁰Ashina yang a bih abeni shibi yang nga, ni ashi yang a bih ba shibi murung. ¹¹Keminiya amure mella aba shibi muyang; le mwoh leyang nyha ab agh. ¹²Le a pah njiteng ni atenana le, ni tuh ngyah bongso le. ¹³Keminiya a kahri jangshi ni agipagna le; ni a lel agibilla le ya. ¹⁴A sagshi ri yang ri Kulli a balusung ate a yangha a alla aga yahli yang to agh. ¹⁵Nina agh pahne yang ga a jimmah, eminiya tutti konno mashihra a muyang. ¹⁶A pagna kiki ri Musa ni Haruna malah ma gerenteng a bin damma leyang. ¹⁷Njahli logshi kuni mel Dathan ni lingshi Abiram ni abaleh. ¹⁸Gishe puro lih abayong mashihra leyang. ¹⁹A gilla muna ndah a Horeb ni gushi minlim gitulla. ²⁰A ariyina gusso le Kulli ate minlim le ndah ni ki lih lusung nga. ²¹A jangshina ni Kulli ba Ashi yang, beni pagna agi magula a Masar agh. ²²Pagna agi magtahbi a njeh Ham ni agipagna pah ngobong a Salang magula le Kagli. ²³Nina agh nah, ih ka girjah yang- nga Musa ni, ma tolla le mwoh ni, tangha te tolmurung leyang a dumi ya, ariyina yehlulla le a ri girjah yang. ²⁴Le a jen njeh mabonna egh; ni a pah njiteng ni ogrung le ya, ²⁵keminiya a vungri teng a gungri leyang, le ni a ogy yi Yahweh bang nga. ²⁶Ngha nina agh logshina bih kaniyi yang giri ih ih ka dag yang a wuh a balusung, ²⁷meshiyi aminkah yang a ntiri abayong, ni meshiyi yang a yeh anjeh ma sa. ²⁸A gushina Baal a Peyor ni lih dahra ni a pih anluo agh. ²⁹A tigna Yahweh a pag yehlulla ri agipagna leyang, le binkonna kpaɓ a ntiri yang. ³⁰Le Finehas tangha le ingna ntiri yang, le binkonna egh pariya ya. ³¹A bangne ni ih gipagna ma gerenteng ni bin anjah kwa ha ke kene. ³²A pahne Yahweh yehlulla a bin amuru Meribah, le musa ganna ate myang. ³³A tigna bongho le a yehlulla, le pushi ga ni dengshi ya agh waɓ ba. ³⁴Ni a girjah abayong nghe ninga mama Yahweh woro lagni yang nga, ³⁵keminiya a kpaɓna ni abayong nghe le a aliya agipagna leyang, ³⁶ni gushi afillang leyang, ga dighi yang gi tamna agh. ³⁷A dahrina ni amuna buna leyang ni amuna ngalang leyang a bin agi matenna. ³⁸A soɓ nkilli le abeni nyha ni tengshira a agh, ankilli le amuna yang mama a dahrin agillang le Kan'ana agh, a bihyina njeh egh ni nkilli. ³⁹A bihyina muyang nji ri agipagna leyang; a pagha leyang ninga amanjah. ⁴⁰Nina agh Yahweh pagna yehlulla ni abayong le, le shibi giberre le. ⁴¹Pahna yang a bih abeni shibina yang nga nongmurung muyang. ⁴²Aba shibi muyang parina yang, le a zuna ni yang a tumoguro a njeh leyang. ⁴³Akunbang dudug zuna zu angni yang, keminiya a tolla muyang nji ri dengse leyang ni nyera njeh nji ri gi mashihra leyang. ⁴⁴Ngho na kwa agh, tigna muri ri gigangshina leyang nga ogyang a bua ate anga agh. ⁴⁵Dengshi ni ogrung le ni yang le ariya yahli ate agnjiung ma tenna le. ⁴⁶Tigna aba bol yang shin gi-enna leyang. ⁴⁷Ashi sung, Yahweh, Kulli lesung. Kpaɓ sung a ntiri abayong nina agh ate sa pag makampa ri lullo ma gerenteng ni gusso a bongso lo. ⁴⁸Ih bi Yahweh, Kulli le Israila, bi kum bongso malla le nyha ke kene. Abayong kwa nah, "Ihbidighana." Mpih Yahweh bongso.

Chapter 107

¹Mpah makampa a bin Yahweh, ate ini ya bonna, le ogrung njiteng le digna ha ke kene. ²Ih bi ama ashina le Yahweh bi logshi kun yang, abeni assa a bih ba shibi murung nga. ³Kpabna yang kwa pusso anjeh ma sa, pura nji tehsang ni nji makuli, le pura nji ebbe ni nji gangrah. ⁴A gangla a balusung a muri njere balusung le ni a kum lah magula ni a digha a yeh ya. ⁵Ate yahlo nga ki wol yang ni njimuru, a pagna tele nluo ate iri malla. ⁶Le a gor lulli Yahweh a gigangshina leyang, le ashina yang a yeh gigangshina. ⁷Billa ni yang a njinjere ma huwar nina agh ate aka wora lah magula a dig nhang. ⁸Oh ih ke abayong ka bongshi Yahweh ate ogrung njiteng le ni ate agi ma magtahbi ni woro pag yi abayong nga! ⁹Ate dingshina njimuru le abeni ki al agh, ni agi tolla yahlung le abeni ki og yahlo pahne yang agi mabonna. ¹⁰Ababa digha a pinna le a minlim le nluo, abeni a kurro a binkonna ni anguri gitulla agh. ¹¹Ga nga ate a tolla muyang ri tenana le Kulli ni shibi gibilla le Magula Kwa. ¹²Nongshina yahli yang njahli a nji ri gani; a kpahna agana le bwa nyha ka angni yang nga. ¹³Le a gorra Yahweh a yeh gigangshina leyang, le ashina yang a yeh le ashina yang a ganna leyang. ¹⁴Pushina yang a pinna le pangshina kurro leyang. ¹⁵Oh ih ke abayong ka bongshi Yahweh ate ogrung njiteng le ni agi magtahbi le ni woro pag yi bayong nga! ¹⁶Ate bunnih na akunjere ma tagulla ni kashiyi angung gangrah ma ndollong. ¹⁷A pagna gi bahngaha ri anjinjere tolmurung leyang ni gana a temuri agi mashihra leyang. ¹⁸Minlim yang shibina agilihna kwa, le a zuna kahri kunjere le nluo. ¹⁹Le a gorra Yahweh a yeh gigangshina leyang, le ashina yang a yeh gana leyang. ²⁰Tuttina tenana le, le pahna yang iritenna, ni ashi yang a yeh tuhlini mama a tam yang nga. ²¹Oh ih ke abayong ka bongshi Yahweh ate ogrung njiteng le ni ate agi ma magtahbi ni woro pag yi abayong nga! ²²Ih bi a pah dahra ma makampa ni wab agipagna le ni jollo binmurubang. ²³Ababa ginya muri salangmagula a gissasamuru ni pagha agi magha-kuro a njeh ma sa. ²⁴Ashinna agipagna le Yahweh ni agi pah ngobong le muri slang magula. ²⁵Ate lagna le gungmuru logha a salang magula. ²⁶A kena bikuli; a woro a limma njeh. A'usulo leyang nyangla ri gigangshina. ²⁷A gindilla ni enniyeh ninga aba bahrah le ni a yeri ga a pag ga. ²⁸Le a gorra Yahweh a yeh gigangshina leyang, le ashina yang a yeh gana leyang. ²⁹Pariyina gungmure njahli, le velliymuru tangha njahli. ³⁰Le a pag binmurubang ate salang magula pariyina, le zuna ni yang a kunsalang ba a tol agh. ³¹Oh ih ke abayong ka bongshi Yahweh ate ogrung njiteng le ni agi magtahbi le ni woro pag yi bayong nga! ³²Ih bi a gushih a kpabba le abayong ni bongshi a kpabba le aba tenna. ³³Pilla banghamuru balusung, sahghamuru njahli pil njahli ma yunna, ³⁴ni njahli ni ki bishi giri ya pil njahli ni nyha ki bishi gubung nga a temuri gimashihra le abayong le. ³⁵Pilla balusung muru ni nongna nga ni pil njahli ma yunna sahmuru njahli. ³⁶Zuna ni aba og yalo, le a bag lah magula te dig nhang. ³⁷A jamma ababang ni pannah ababang njingung ni billa a pongissoro dudug agh. ³⁸Moshi yang nina agh le a gogho keminang. Ni dagha agiluwo leyang assa a ri gogho leyang nga. ³⁹A yangha a assa ni nyera njeh a ri pariya, gigangshina, ni gana. ⁴⁰Zuni bihya a muri amagula ni tig yang a gangla a balusung, a ba anjinjere nyha nhang nga. ⁴¹Keminiya lella aba al angna a ri binkonna ni kona te baleh ninga anjuh. ⁴²Abu yahlung kunwar ka shini ni pag binmurubang, le aba gimashihra ka gumkun yang. ⁴³Beni kwa nga ni yeriteng nga ih bi yeri aga ni dengsa muri agipagna le ogrung njiteng le Yahweh.

Chapter 108

¹Ntigna yahlang, Kulli! Nga tuhngyah, eh, nga tuhngyah bongso ni gusso lang kwa. ²Logho, mollo ni ngwangntah; nga logni durubang. ³Nga pag makampa a bino, Yahweh, a ntiri abayong; nga tuh wo ngyah a ntiri abayong. ⁴Ate ogrung njiteng lo gulla a bikuli le abakuli; ni agi njiteng lo ki bilbang a kuli. ⁵A gusso, Kulli, a muri a abakuli, le gulo lo ih gushi ri a muri ngunjah. ⁶Nina agh ate a ashi abeni a agnji yang nga, ashi sung ni boh malih le a ag nghan. ⁷Kulli wabna a gerenteng le; "Bang ka bor nghan; nga koriyi Shechem ni gab ba njonglong le Sukkot. ⁸Gileyad agh mameng ni, le Manasseh ya mameng ni; Ifraimu deshiliya nvule-gbar murung lang ni; Judah agh gara murung lang ni. ⁹Mowab agh koro lag giri lang ni; a muri Edom ni nga bug kura lang nghan; nga bwakana lihluwa ate Filistiya. ¹⁰Yang ka zuni meng a lah magula ma kangni na? Yang ka bollang ka kahni Edom?" ¹¹Kulli, ni a shibi sung nga? Ni a kena a luwa ni aba tuh-luwa lesung nga. ¹²Pah sung angna a ri ba shibi murung, ate angna le bwa agh nga gung. ¹³Sa ganbang ni angna le Kulli; ih ka pariya aba shii musung a nzali.

Chapter 109

¹Kulli beni mbongshi ya, ka bolgung nga. ²Ate aba gimashihra ni soriyi bang logna nghan; a wabna yiri a murang. ³A kangnin nang ni wab agi shibi murung, sa log nghan tekushi nyha. ⁴A nyenni nghan tigteng a temuri agnjiung lang, keminiya njimna ate muyang. ⁵A nwah gosso mabonna lang ni gimashihra, ni shibang a temuri agnjiung lang. ⁶Tig bayong mashihra a muri jah ba shibi murung ninga aba shibi murung ni; tig ba tigteng ih tangha a bung malih le. ⁷Ngha a wabih njuo agh, ih bi a kumi ni tengshira; ih bi a shin jimma le gimashihra ni. ⁸Ih bi akara le bi dig fittong; ih bwa mabi ih tol bang le. ⁹Ih bi amuni a dig mbawori, le mahmi ih bi dig mahberre. ¹⁰Ih bi amuni ih gangla ni jim giri, ki al gilihna a kukwo ni lah yang ni juhri ya. ¹¹Ih bi abeni tangma leyang muri ya bi ag ga kwa pag mami ya; ih bi abiri pon gikumna gana le. ¹²Ke ih bi bwa ih dum kumboro bini ya; ke ih bi bwa ih dum shin gi- enna muri amuni ni nyha ni tehrung nga. ¹³Ih bi a kahshi aminkahyi; ih vi a gogri lulli yang a njah ni ki zu agh. ¹⁴Ih bi a dengshi agi mashihra le akahyi a dum Yahweh; ke ih bi a jangshi gimashihra le ngih ya. ¹⁵Ih bi agi mashihra leyang kyari kwa agh bi digha dum Yahweh; le ih bi kashi dengse leyang a ngunjah. ¹⁶Ih bi Yahweh pag ga, ate bogho ni pa gangshi ri ih dum ogrung njiteng nga, keminiya yangha gangshi abeni a par agh, aba al angna, ni abeni yahli yang tuhna ka wuh agh. ¹⁷Yangha ih agnijih nyommo; ih b di nyerra muri. Ih shibina mosso; ih bi dig kukwo ni mo. ¹⁸Ih mel yi kanangiri nyommo ninga dagrah magula, le nyommo ingna ngiri ninga muru, ninga murung a yeh amuh le. ¹⁹Ih bi anyommo le bi dig ninga adagrah ni melle vulliyi ngiri ya, ninga nguri kurbung ni ih kuro kyari kwa agh. ²⁰Ih bi ga ih dig ngosse le aba tig nghan teng ni pura bin Yahweh ya, mami abeni ki wab agi mashihra a murang nga. ²¹Yahweh MurungKulli lang, dumang boro lo a temuri lullo. Ate ogrung gigilla lo agh bonna, assang. ²²Ate a parrang le ngi al angna, yahlang kumna pinye a rang. ²³Myang ngi bishila ninga minlim le kapolla; Myang ngi jigra ninga kukoro. ²⁴Ankungnangwuhya ri gono; girrang pilli siyal le murun nyha ri ya. ²⁵Mpilla gi jollo a bin aba tig nghan teng; nga a shinnang nga, a wuhli muyang. ²⁶Angnang, Yahweh Kulli lang; assang nji ri ogrung njiteng lo. ²⁷Ih bi a yere ih ga agh boh ni, ih weh, Yahweh, wara pag ga. ²⁸A yombang, keminiya a mosso; nga a logni wolrung nga, ih bi a tig yang a iribihyina, keminiya ih bi guro lo ih pag binmurubang. ²⁹Ih bi aba shibang ih bi vulliyi ri yang ni iribihyina; ih bi a mel iribihyina leyang ninga dagrah magula. ³⁰Nga pag makampa ma gula a bin Yahweh ni kunang; nga bongshi a ntiri buno bayong. ³¹Ate ih tangha nji bung malih le beni ki al angna agh, ate ashi ri abeni tuhne njuo nluo agh.

Chapter 11

¹Vullo a bin Yahweh, ni yelang ni aka nah nghan, "Bangha ninga minya, a wora ngonno"? ²Ate shina, ba gimashira gilla antah leyang a bugna amunih leyang a ntah aka tah aba yahlung kpanana a pinna. ³Ate atinne juhrina, mang aba njateng ka pagha? ⁴Yahweh nghan a bin gushi ma gerenteng, anjih ki shinsbang, anjih nghan ki fashi amuna bayong ma shinshim. ⁵Yahweh nghan ki fashi bayong ma njiteng ni bayong mashira kwa, keminiya yangha ih shibi abeni ki pag gi mahno agh. ⁶Ih ka sobih aba gimashihra akalang gishe ni gishe ma poshina; gung ma pinna ni aka pag ga aka kumo a ntiri minkoro le ya! ⁷Ata Yahweh ya ba njiteng ni, le yangha ih agrijih dum njiteng, aba yahlung kpanana ka shin kundumi.

Chapter 110

¹Gi wabna le Yahweh a bin magula lang: "Digha beng malih sete ntigha aba shibi muro ngnungmurung tig kuso."²Yahweh ka bol gara murung le masso pushi a Sihiyona; nongmurung a ntiri aba shibi muro. ³Abayong lo ka kuratyo a dagrah magula ma gerenteng a agha le yang a kara gullo lo; logha ri yahli durubang amuna ka pagha bino ninga tirima.⁴Yahweh kaniyina giri le ni ih ariyi yahli ya: "A woni ha ke kene, ninga mami Melkizedek."⁵Murung Kulli ngha a boh malih, ih ka wol nluo amurung a kara yehlulla le. ⁶Ih ka wabih abayong njuo; ih dungshi nzaliluwa ni anluo; ih ka wol nluo amagula ni anjeh dudug agh.⁷Ih ka nuhmuru le aguguri ni a gata njere ya, le ih ka logshi muri kuli a nzum lihluwa.

Chapter 111

¹Mpih Yahweh bongso. Nga pah yi Yahweh makampa ni yahlang kwa a yeh kpaba le aba yahlung-bonna , a kpaba leyang. ²Atumo le Yahweh ya a gulla, abeni ki alli ya nongna alli. ³Tumo le ya ma murung ni ni gi gushina, le njiteng le ya digna he ke kene. ⁴Ih pag agi magtahbi ni aka dengshi ya; Yahweh nga ni pahboro ni shin gi-enna. ⁵Ih pah gilih a bin aba kuratye ni njiteng. Ih ka dengshini ogrung le a kunbang ni kwa. ⁶Dumna agullo le atumo le a bin abayong le a ri pah yang giberre le abayong. ⁷Atumo le abih ya a aghani ni njiteng; agibilla le kwa agh nga ni tangha yarata. ⁸A tigna yang ha ke kene, a billi a njiteng ni yarata. ⁹Tuttina assa le bin abayong le; tigna ogrung le ha ke kene; gerenteng ni maonna ni lulli. ¹⁰A gushi Yahweh ya ini pag tinna yeriteng; abeni ki bil gigilla le ya nga ni yerigiri. Bongso le digna ha ke kene.

Chapter 112

¹Pih Yahweh bongso. Mosso ni ni beni ki bang Yahweh, beni poshibang le nga ri agigilla le ya. ²Aminkahyi ka gullo a ngunjah; aminkahyi babang Kulli ya ka kum mosso. ³Gikunna ni kumo agh nga a leh; gerenteng le digha ha ke kene. ⁴Poshibang tuhbang a pinna a temuri ba bang Kulli; yang nga nieh, shin gi-enna, ni njiteng. ⁵Ih ka ging yarata a temuri bwa beni pag giri ni nieh ni pah tangma bolo, beni ki pag giri le a njiteng. ⁶Ate ni ih shishi ya; a dengshi ni bayong ma gerenteng ha ke kene. ⁷Ih nyha ih bang kuntumo mashihra agh; yang nga ni tengkurung, pah njiteng ri Yahweh. ⁸Yahli nga a ololo, ngobong nyha, sete shin gankun bang a muri aba shibi. ⁹Ih pah nieh a bin aba enna, gerenteng digna ha ke kene; ni gullo ni a gushini njeme le. ¹⁰Bayong mashihra ka shin ga ni pag yehlulla; ih sheg milih a funno le ih ka nyangla; gi alla le abayong mashihra ka juhro.

Chapter 113

¹Pih Yahweh bongso. Mbongshi, a yong aguro le Yahweh; mbongshi lulli Yahweh. ²Mosso bi digha ri lulli Yahweh, logni beni ha ke kene. ³Logha ri puro le kara kena a suhlo le, lulli Yahweh ni ka kum bongso. ⁴A gushina Yahweh a muri abayong kwa, le gusso le kena bikuli le bakuli. ⁵Yang ninga Yahweh Kulli lesung, beni ni gi digna le bikuli, ⁶beni nongshina muri njeh a bakuli ni a ngunjah agh? ⁷Ih logshi aba enna a dahbi ni pushi aba alla a yeh adingli tuhbu, ⁸nina agh ate ih tig yang ni amuna murung, ni amuna murung le abayong. ⁹Ih pah lah a bin nkoɓɓih, ih tig yi ih dig ngih amuna ni bang bor yi ya. Mpih Yahweh bongso!

Chapter 114

¹Ngha Israila dāgni Masar agh, leh Yakubu a bin abayong abayong ni ki wab kunburi ma sa agh, ²Judah pilla bin ma gerenteng le, dīghamuribang le Israila. ³Salang magula shinna le bangha; Urdu nyenna ni nzuni. ⁴Ankonno tah ninga agamnjuh, adingli ninga anjuh. ⁵Pallang ke a bangha salang magula? Urdu, pallang ke a nyenni nzumo? ⁶Ankonno, pallang ke a tah ninga agamnjuh? A yong amindingli, pallang ke a tah ninga amuna njuh? ⁷Ngunjah koshiyo, a dum MurungKulli, a kundum Kulli le Yakubu. ⁸Pilla tahli pil guguri le muru, tahli ma tenna pilla muru ma sagha njahli.

Chapter 115

¹A bin sung nga, Yahweh, a bin sung nga Yahweh, keminiya zuni gusso ri lullo, a temuri ogrung njiteng lo ni a temuri d'um gi njiteng lo. ²Pallang ke abayong ka nah, "Kulli le yang nghe?"³Kulli lesung nga a kuli; ih pag ga poshi yahli ya. ⁴Aggillang le abayong nga a zinariya ni azurfa ni, tumo le abih abayong ni.⁵Aggillang ngho nga ni akun, keminiya ni a wafteng ni ya; a yangha anjiung, keminiya ni a shibang ni ya; ⁶a yangha ni akirung, keminiya ni a ogne ya; a yangha ni alullung, keminiya ni a d'ungshi giri ni ya.⁷Aggillang nga ni abung, keminiya a nyha a dog gubung nga, a yangha ni kusung, keminiya a nyha a gingne ya; ke a nahteng ni kunyang nga. ⁸Abeni gil yang nga, n'nga ninga yang, ini deshili beni kwa ki pah njiteng ri yang nga.⁹Israila pah njiteng ri Yahweh; ini ih pag angna lo ni ntongho lo. ¹⁰Leh Haruna, pah njiteng ri Yahweh; ini ih pag angna lo ni ntongho lo. ¹¹Nyongni abeni nga gushi Yahweh ya, mpah njiteng a ri; ini ih pag angna leyong ni ntongho leyong.¹²Yahweh yerina sung le *ih moshi sung; ih ka moshi baleh Israila; ih ka moshi baleh Haruna. ¹³Ih ka moshi abeni gushi ya, kpañni makyena ni magula. ¹⁴Ih Yahweh buhri gogho leyong dudug, mamo ni mami aminkah wo'. ¹⁵Ih bi Yahweh moshi weh, beni gil bakuli ni njahli ya. ¹⁶Abakuli ya mami Yahweh ni; keminiya ngunjah agh pahne bayong ni. ¹⁷Anluo nyha ki bongshi Yahweh ya, ke bwa beni woro a tuhli bang pol agh; ¹⁸Keminiya sa bongshi Yahweh, niñeni ni ha ke kene. Mpih Yahweh bongso!

Chapter 116

¹N'agnji Yahweh ate ogna gih yang ni jimma lang ate shin gi-enna. ²Ate teshina kiri rang, nga gor lulli a kunbang d'igna lang kwa. ³Nguri le nluo kangni nang, le agi tahma le nkilliya pura nghan; n'ogna konno ni gana. ⁴Le ngora lulli Yahweh; "Njim no, yahweh, ashi usulo lang." ⁵Yahweh nga ni pahboro ni njiteng; Kulli lesung nga ni shin gi-enna. ⁶Yahweh angni abeni nyha ni angna a agh; a suhli nang njahli, le ashi nang. ⁷Minlimang logle nyera bin usulo le, ate Yahweh pagna nghan gi ma'bonna. ⁸Ate a ashina usulo lang ri nluo. Njiang ri njimerung, ni kusang ri emmih. ⁹Nga gushi Yahweh a njeh le aba usulo. ¹⁰Mpahna njiteng a ri, ko ke n'nah, "Nkumna binkonna magula." ¹¹A yeh gangsa lang nga n'nah, "Abayong kwa agh ba yiri ni." ¹²Ni yellang ni nga nwah ni Yahweh ate akunboro le kwa a binang? ¹³Nga logshi minkoro- le ashibang, ni gor lulli Yahweh. ¹⁴Nga pag akaniyi gir lang bin Yahweh a kundum abayong le kwa. ¹⁵Gi ma'bonna a kundum Yahweh ya ini pag wuh le abayong ma njiteng le. ¹⁶Yahweh, a pagha agh mini guro lo; mini guro lo, muna ma guro lo; a tolla nghan akuro. ¹⁷Nga pah d'ahra pag makampa le nga gor lulli Yahweh. ¹⁸Nga pag akaniyi giri lang bin Yahweh a kundum abayong le, ¹⁹a balah le leh Yahweh, a ntiring yong, Urushelima. Pih Yahweh bongso!

Chapter 117

¹Mbongshi Yahweh, a yong abayong kwa; ngushi, a yong abayong kwa. ²Ate ogrung njiteng ya magula ni bin sung, le agi njiteng le Yahweh dīgna ha ke kene. Mpih Yahweh bongso!

Chapter 118

¹Mpag makampa bin Yahweh, ate ini ya bonna, ogrung njiteng le ya dīgna ha ke kene. ²Ih bi Israila nah, "Ogrung njiteng dīgna ha ke kene." ³Ḃ Ih bi Ḃaleh le Haruna ih nah, "Ogrung njiteng le dīgna ha ke kene." ⁴Ih bi aba pahmurung kuratye Yahweh a nah, "Ogrung njiteng le bi dīgha ha ke kene." ⁵A gigangshina lang ngorra Yahweh; Yahweh ag nghan le a tig nghan a bang maḃonna. ⁶Yahweh nghan a binang; ni ngi ḃang ngoḃong; mang ḃwa logle pag nghan? ⁷Yahweh nghan a nji binang ini ḃa angnang, nga shina aba shiḃang a yeh gankun yang. ⁸Bonna ih ḃwa ih tig bin dīgna le ri Yahweh a muri tigyahlung ri ḃwa. ⁹Bonna ih ḃwa ih tig bin vullo ri Yahweh a muri tig pah njiteng ri amuna murung. ¹⁰Abayong kwa kangni nang; ni lulli Yahweh ni meshiyi ni yang. ¹¹A kangni nang; eh, a kangni nang; ni lulli Yahweh ni meshiyi ni yang. ¹²A kangni nang ninga angung; a meshiye ni kahra ninga gishe a yeh ajuweh; ni lulli Yahweh ni meshiyi ni yang. ¹³"A log nghan ni luwa a wol lang, keminya Yahweh angni nang. ¹⁴Yahweh ni pag masso lang ni binmurubang, le ini pag ḃeni mwoh assang nghan. ¹⁵Binmurubang jollo le lihlua agh a ogne a agungri le aba gerenteng; bung malih le Yahweh gannakun bang. ¹⁶A gushina bung malih le Yahweh; bung malih le Yahweh gannakun bang. ¹⁷Ni ngi wuh agh, keminiya nga dīgha ni waḃ ga Yahweh woro pag ga. ¹⁸Yahweh fungshi nang dudug, keminiya ni pih yang a bin nlua agh. ¹⁹Logshi nghan kunjere le gerenteng; nga ingna a yeh le nga pag makampa bin Yahweh. ²⁰Kunjere le Yahweh ini ga; aba gerenteng ki ingna ri. ²¹Nga pag makampa a bino, ate a agna nghan, le a dīg ashibang lang. ²²Tahli ni aba ḃag giri shiḃi ya pilla dīg gbingrah. ²³Gipagna le Yahweh ni ga, le gi magtahḃi ni a njih sung. ²⁴A yeh kara ni ni Yahweh pagni giri; sa pag binmurubang ni og ḃoro le. ²⁵Shi jimno, Yahweh, kukushi pah sung gankun bang! Shi jimno, Yahweh, kukushi pah sung kumḃoro! ²⁶Mosso ni ni ḃeni ki zu a ntiri lulli Yahweh ya; sa ḃongso a ḃaleh Yahweh. ²⁷Yahweh ya Kulli ni, le pahne sung poshibang; kurra ḃahra ni nguri a ri njeme bin deshile ḃahra. ²⁸A woni Kulli lang, le nga pag makampa a bino; a woni Kulli lang; nga gusso. ²⁹Oh, mpih Yahweh makampa, ate ini ya bonna, ate ogrung njiteng le dīgna ha ke kene.

Chapter 119

¹Mossoni ni abeni anjinjere leyang nga gerenteng nga, beni ki ginya a yeh gigilla le Yahweh ya. ²Mosso ni yang abeni ki bol alagbang le ya, abeni ki alli ni yahli yang kwa agh. ³A nyha a pag ga ni bottiya agh; a ginya anjinjere le. ⁴A tigna sung ih bi shi billa alagbang lo nina agh ate sa tig musung ri bil yang yarata. ⁵Oh, ih ke nga tang kukotro ri bil agigilla lo! ⁶Le ke ni a tig nhang a iribihyina agh nga ndengshi ni alagbang lo kwa agh. ⁷Nga pah makampa a bino ni yahlung ma kunwar nga nyerini gigilla gerenteng lo agh. ⁸Nga bil agibilla lo; ka dag nhang ni murang nga. ⁹Ni yellang ni bayong makyena ka tigni njinjere le gerenteng? ¹⁰A ri ogbang ri tenana lo. Ni yahlang kwa nga allo. Ka dag nhang nken nga ri alagbang lo agh. ¹⁰¹Mpushina kussang ari njinjere gimashihra kwa nina agh ate nga bil tenana lo. ¹⁰²Ni mpilla nji bin ma sa a ni agigilla gerenteng lo agh, ate a wara a lag nhang. ¹⁰³Boro le atenana lo nga ni yellang a momoh lang, eh, boro a kun uwor nyih! ¹⁰⁴A ri agibilla lo ni nkumni yeriteng; nga nina agh nshibina njinjere ma yiri ni kwa agh. ¹⁰⁵Tenana lo agh kashindah ni a kussang le poshibang ni a njinjere lang. ¹⁰⁶Nwara kaniyi giri le ntangna a muri, ih nga bil gigilla gerenteng lo. ¹⁰⁷Myang ni binkonna; tig nhang ni usulo, Yahweh, ninga mama a ogni ro a ri tenana lo agh. ¹⁰⁸Kukushi Yahweh, ag gipahna bor yahlung le kunnang, le a alliyi nhang gigilla gerenteng lo. ¹⁰⁹Usulo lang kyari kwa agh nga a beng, ngho te ya ni njangshi ni gigilla lo agh. ¹¹⁰Bayong mashihra tigna gi tammah ate murang, keminiya ni nken nga ri agibilla lo agh. ¹¹¹Mbolla atenana lo a yahlang ate ke ih bi mpag wo gimashihra agh. ¹¹²Mossoni ni weh Yahweh; alliyi nhang agigilla lo. ¹¹³N'agna gigilla ogrung lo ni pag giberre lang ha ke kene, ate a yang ni a pag binmurubang le yahlang. ¹¹⁴Ntigna yahlang a ri bil agigilla lo ha ke kene a kun malle. ¹¹⁵Nshibina abayong ni ni yahlung bahri ya, keminiya n'agna nji gigilla lo. ¹¹⁶A woni bin vulo lang ni ntongho lang; ntigna yahlang ri tenana lo. ¹¹⁷Shisa binang ba pag gimashihra, nina agh ate nga bil alagbang le Kulli lang. ¹¹⁸Bollang a nji ri tenana lo ate nga dig ga le ni ngi og iribihyina le tig yong lang nga. ¹¹⁹Agnang le nga dig ololo; nga dengsa muri agigilla lo kyari kwa agh. ¹²⁰Ashibina abeni kwa ken nga ri agigilla lo agh, ate soriyi bang leyang nga a gung. ¹²¹A pushina abayong mashihra ni kwa a ngunjah agh ninga dahbi; nga nina agh n'agna nji alagha lo. ¹²²Ngurang ki koshihyo ate ngobong lo, le myang ngi bang ngobong le gigilla gerenteng lo. ¹²³Ngi pag ga njiteng ni ni yarata agh; ka dag nhang a bih aba parrang nga. ¹²⁴Tig guro lo a digna maonna; ka dag ba gushimurung ih bi parrang nga. ¹²⁵Nlella ashibang lo ni tenana ma gerenteng lo ha irrang malla a lelli. ¹²⁶Dumih guro lo ogrung njiteng lo, le a alliyi agigilla lo. ¹²⁷Mini guro lo,; peng yerigiri nina agh ate nga yeri alagha njiteng lo. ¹²⁸Kunbang ni mama pagha ke Yahweh log ga, ate abayong bunna gigilla lo. ¹²⁹A njiteng nga n'agna nji alagbang lo uwor zinariya, uwor zinariya maonna. ¹³⁰Ngha nina agh myang ngi ginya ri agibilla lo yarata, le myang ngi shibi njinjere yiri ni kwa agh. ¹³¹Alagha lo agh a bonna yarata, ini nga pag yi ke ngi bil yang. ¹³²Pangsa le atenana lo ki pah poshibang; ih pah yeriteng bin beni ni a alliyi ya agh. ¹³³Ni kunnang ni nwa'ni gigilla gerenteng ni dum mang kwa agh. ¹³⁴Mpagna binmurubang a ri njinjere le ogrung gigilla lo uwor akumo kwa. ¹³⁵Nlogshina kunang mbugha ri, ate ngi al alagbang lo. ¹³⁶Pilla binang le a shin gi- enna lang, ninga mama awo pag yi abeni ki agnjih lullo agh. ¹³⁷Billi atolkusung lang a nji ri tenana lo; ka dag bayong mashihra ih bi nongmurung a murang nga. ¹³⁸Assang a ri pariya le bayong nina agh ate nga ginya ri agibilla lo. ¹³⁹Dag kundumo ih bi poshibang bin guro lo, le a alliyi nhang agigilla lo. ¹⁴⁰Myang ngi sof njimerung ate abayong shibina bil gigilla lo. ¹⁴¹A woni gerenteng, Yahweh, le agigilla lo agh pagna yarata. ¹⁴²A wara a pah alagbang lo ma gerenteng ni njiteng. ¹⁴³Kiki juhri nang a te aba shibang jangshina ni tenana lo. ¹⁴⁴A momna tenana lo yarata, le guro lo ogna boro le. ¹⁴⁵Mini gubung nga le a keshi nang, ngo kwa agh ni njangshini agibilla lo agh. ¹⁴⁶Dum njiteng lo agh ha ke kene dum njiteng ni, le gigilla lo agh ma njiteng ni. ¹⁴⁷Ko ke gigangshina ni gani kum nang, alagbang lo ni wa uwo poshibang lang. ¹⁴⁸Ogrung njiteng lo agh nga gerenteng ha ke kene; peng yerigiri ate ih bi ndigha. ¹⁴⁹Mbua na ni yahlang kwa, "Ag nhang, Yahweh, nga bol agigilla lo. ¹⁵⁰Ngor ro; assang, le nga bil alagbang njiteng lo." ¹⁵¹Nlogni dudurbang le mbua ate angna. Ntigna yahlang ri atenana lo. ¹⁵²Njiang nga logshi ri ni duh kwa ate nga dengsa muri tenana lo. ¹⁵³Og gih lang a ri ogrung njiteng lo; tig nhang ni usulo Yahweh, ninga mama a ogni ro a yeh ogrung njiteng lo agh. ¹⁵⁴Abeni ki peng gani ya nga ki zu a kahrang gyab, keminiya a yangha kukwo ni gigilla lo. ¹⁵⁵Nga dengsa muri alagbang lo ni pah murang a ri anjinjere lo. ¹⁵⁶Mposhina lang nga a ri agigilla lo. Ni ngi jangshi ni tenana lo agh. ¹⁵⁷A wo nga gyab, Yahweh, le agigilla lo kwa agh a ma njiteng ni. ¹⁵⁸Kunbang agh kikara n'alliyina giri ri anjiteng lagha ni a woro a tigha ha ke kene agh. ¹⁵⁹Shinna abin konna lang le a angngang, ate ni njangshi ni gigilla lo agh. ¹⁶⁰Jimmah a temurang; tig nhang ni usulo a ri tenana lo. ¹⁶¹Ashibang nga kukwo ni ba gimashihra, ate ni a agnji agigilla lo agh. ¹⁶²Shin gi- enna lo agh a pagha magula ni, Yahweh; tig nhang ni usulo, ninga mama a wo pagni kyari kwa agh. ¹⁶³Aba tig nhang ganni ni aba shibi murang nga a gogna, ngho kwa agh ni nken nga ri ogrung gigilla lo agh. ¹⁶⁴Ngha nshina abeni nyha ki pag gi njiteng nhang nga, gire ki lushi yahlang ate ni a bol tenana lo agh. ¹⁶⁵Shin pagha ni n'agnia nji a agibilla lo agh; tig nhang ni usulo Yahweh, ninga mama a tanghamuri a nji ri ogrung njiteng lo agh. ¹⁶⁶Tekushi tenana lo agh njiteng ni; mama kwa a ntiri

agigilla gerenteng lo agh tangna ha ke kene.¹⁶¹Amuna murung tigna nghan gani tekushi nyha, keminiya yahlang tangna yarata ri tenana lo.¹⁶²Bang bonna nghan a ri tenana lo ninga beni kum gi ponna dudug agh.¹⁶³Nshibina ni jen gi yiri, keminiya n'agna nji gigilla lo.¹⁶⁴Nga bongso a kara mbende tonpur bahri ate gigilla njiteng lo.¹⁶⁵Abeni agnjih gigilla lo agh, a yang nghan ni ololo magula; gubung nyha ka tig yang a kpah agh.¹⁶⁶Ntigna yahlang ate assa leyong, Yahweh myang ngi bol alagbang lo.¹⁶⁷Mbilla alagha lo yarata, le n'agna nji yang dudug.¹⁶⁸Mbolla agibilla lo ni alagha lo, ate a yerina ga kwa ngo pag ga.¹⁶⁹Teshi kiro ri bua lang ate angna, Yahweh; peng yerigiri i yeh tenana lo.¹⁷⁰Ih bi jimma lang ih zu a dumo; angngang a ri tenana lo.¹⁷¹Dum boro lo bin guro lo nina agh ate nga vigha ni bol tenana lo.¹⁷²Logshi njiang ate nga shin agi magtahbi ni a gigilla lo agh.¹⁷³Ih bi ngoto kunang, ate a alliyina nghan gigilla lo.¹⁷⁴Ih bi lessang ih tuhngyah a muri tenana lo, ate alagbang lo kwa nghan yarata.¹⁷⁵Ih bi boh ih angngang, ate ntolla agibilla lo.¹⁷⁶N'alla ashibang lo, Yahweh, le gigilla lo agh poshi yahlung lang ni.¹⁷⁷Le ih bi ndigha ni bongso, le ih bi gigilla gerenteng lo ih bi angngang.¹⁷⁸Nwara ngangla ninga njuh ni bor agh; al guro lo, ate ni njangshini alagbang lo agh.¹⁷⁹Mini ba kunburi sa a ngeh egh; ka songri alagbang lo a rang nghan.¹⁸⁰Agi-tolla yahlang ki gan nang a ri alla nga yeri algbang gerenteng lo a kunbang ni kwa agh.¹⁸¹A sagne ba gushimurung, beni a nyomma, beni dag alagbang lo agh.¹⁸²Assang ri gi iribihyina ni ollo, ate n'ogna alagha lo.¹⁸³Ko ke amurung kura kunyang ni wahteng nzumang, guro lo ki dengsa muri agigilla lo.¹⁸⁴Alagha lo agh a gi poshi yahlang ni, le a yangni a pag ba peng gi wabna.¹⁸⁵Usulo lang kpang ri kikiri! Peng usulo a nji ri tenana lo.¹⁸⁶Nwabnoh anjinjere lang, le agna nang; alliyi nghan agigilla lo.¹⁸⁷Tig nghan ih bi nyeri anjinjere le gibilla lo, nina agh ate nga dengsa muri agi alliyina lo ma magtahbi.¹⁸⁸Gana mel lang! peng iritenna a nji ri tenana lo.¹⁸⁹Pussang a njinjere le soriyibang; alliyi nghan gigilla lo a boro.¹⁹⁰Nwara tol njinjere le njiteng; a kunbang ni kwa agh myang ngi tig gigilla gerenteng lo a dummang.¹⁹¹Mkpangna ri ogrung gigilla lo; ka dag nghan ih b'og iribihyina agh.¹⁹²Nga billa njinjere le alagbang lo, ate a dahra yahlang ih bi mpaghi.¹⁹³Alliyi nghan Yahweh, njinjere le gigilla lo, le nga bol yang kene a malla.¹⁹⁴Peng yerigiri, le nga bol gigilla lo; nga billi ni yahlang kwa.¹⁹⁵Lel lang a ri njinjere le alagbang lo, ate mposhina yahlang a ginya ri.¹⁹⁶Tig yahlang a ri ogrung gigilla lo ni pussang ri gi buhri bang ni nyha gerenteng nghan agh.¹⁹⁷Pil njiang a ri shina agi ma nangna; nyeni nghan a ri njinjere lo.¹⁹⁸Pag yi guro lo tenana ni a pih abeni ki gusso agh.¹⁹⁹Tol iribihyina ni ngi bang nghan, ate tuhnuo lo agh nghan yarata.²⁰⁰Shina, nlella agibilla lo; nyeni nghan massa a ri gerenteng lo.²⁰¹Peng agnjiung lo ni nyha ki kpah a agh- ashibang lo a nji ri tenana lo; ²⁰²le nga pil yi beni jol lang nghan< ate mpahna njiteng ri tenana lo.²⁰³Ka tol tenana njiteng a kunnang nghan, ate tigyahlung lang nghan a ri ogrung njiteng lo.²⁰⁴Nga bil gigillalo tebi tebi, ha ke kene malle nyha.²⁰⁵Nga ginya a ololo, ate n'alla agibilla lo.²⁰⁶Nga wab tele alagha njiteng lo a dum amurung le ni ngi og iribihyina agh.²⁰⁷Poshi yahlang nghan ri alagbang lo, mama ngi agnji dudug agh.²⁰⁸Nga logshi beng ri alagbang lo, mama ngi agnji dudug agh; nga dengsa muri agigilla lo.²⁰⁹Dengshini tenana lo bin guro ate a pah nang tig yahlung.²¹⁰Ga ni pag pashi yahlung lang: ih tenana lo tig nang ni usulo.²¹¹Aba gushimurung jen nang, ngho te ya ni nken nghan ri agigilla lo agh.²¹²Ndengshina a muri agigilla njiteng lo ni logha njah le akah agh, Yahweh, le pashina yahlang.²¹³Ndunshina ni yehlulla mashihra ate bayong mashihra ni shibi gigilla lo agh.²¹⁴Agibilla lo digna ngyah lang a lah ma ngeh biri lang.²¹⁵Dengshina a muri lullo ni duh, Yahweh, le mbolla gigilla lo.²¹⁶Ga ni pag gipagna lang ate myang ngi bil alagbang lo.²¹⁷Yahweh ni pag bang lang; ntolla nga bil atenana lo.²¹⁸A njiteng nghan njimna boro lo ni yahlang kwa; shin gi- enna lang a ri tenana lang.²¹⁹Ntigna njiang a ri anjinjere lang ni nyenni kusang bin alagbang lo ma njiteng.²²⁰Nkahrina le ni tenghibang ri bol alagbang lo agh.²²¹Nguri le abayong mashihra bollang; ni jangshini agigilla lo agh.²²²Ni ntiring duh agh nga logho ate pag wo makampa a temuri ogrung njiteng lo.²²³Mini bihyong bin abeni ki gusso agh, bin abeni kwa ki bil agibilla lo agh.²²⁴Yahweh, ngunjah dunghina ni ogrung njiteng lo; alliyi nghan agigilla lo.²²⁵A pagne guro lo gi mabonna, yahweh, a nji ri tenana lo.²²⁶Alliyi nghan yeriteng ni yerigiri mabonna, ate mpahna njiteng ri alagbang lo.²²⁷Ndagna njinjere kedebang nkum gani, kemini nibeniya mbilla atenana lo.²²⁸A weh ya a bonna, le a woni beni ki pag gimabonna agh; alliyi nghan agigilla lo.²²⁹Aba gushimurung wabna yiri a murang, keminiya mbolla gibilla lo ni yahlang kwa.²³⁰A tengshina yahli yang, keminiya poshina yahlang ri gigilla lo.²³¹Bonna nghan ih bi ngana ate ih n'alliyi agigilla lo.²³²Agibilla ni pura kuno agh bonna uwor zinariya ni azurfa worotongno alum.²³³Abob gil lang ni nyonglang; peng yerigiri nina agh ate nga alliyi alagbang lo.²³⁴Abeni gusso agh ka pag binmurubang nghan a shinang kumna tigyahlung ri tenana lo agh.²³⁵Nyerina Yahweh, ih agigilla lo agh a yangha yarata, le a muri njiteng ni a tigna nghan gana.²³⁶Ih bi ogrung njiteng lo ih pashi yahlang, a nji bin tenana lo bin guro lo.²³⁷Dum mang shi gi- enna ate nga digha, ate poshi yahlung lang nghan gigilla lo ni.²³⁸Ih bi a tigha aba gushimurung a iribihyina, ate a bihyina lullang; keminiya nga dengshini muri agibilla lo.²³⁹Ih bi abeni ki gusso agh a nyera binang, abeni yeri alagha ma njiteng lo agh.²⁴⁰Ih bi yahlang ih dig gerenteng ni gushi agigilla lo nina agh ate ni tig nghan a iribihyina agh.²⁴¹Mpagna tele nluo ate ngi alla ih bi a assang! Tigyahlung a ri tenana lo.²⁴²Anjiang lella tenana lo; ni yebbang ni aka pashini yahlang?²⁴³Ate mpilla ninga duh muru njingung a yeh nlelle; ni jangshini agigilla lo agh.²⁴⁴Ha ni yebbang ni guro lo ka gimni yahli ni ga; ni yebbang ni aka wabnih aba tig nghan gani njuo?²⁴⁵Aba gushimurung tumna tuhli a temurang, a shibi gigilla lo.²⁴⁶Alagbang lo kwa agh a tangna; abayong ngho tigna

nghang gani ningo nieh; angnang.⁸⁷ Fittong ni shingra ke a tigna malla lang a ngunjah ni.⁸⁸ A nji bin agnjiung lo, a tignang ni usulo, nina agh ate nga bil alagha njiteng ni pura kuno agh.⁸⁹ Yahweh, atenana lo tangna ha ke kene; tenana lo agh a tigne a bakuli.⁹⁰ Njiteng lo nga a ri anjah kwa; a tigna ngunjah, le digna.⁹¹ Aga kwa agh digna ha zu ni kyari, ninga mama a wabbah agigilla gerenteng lo agh, ate aga kwa agh a yang ni aguro lo.⁹² Ngha gigilla lo ni poshi yahlang nga agh, ke nwara njuhro a yeh gana lang.⁹³ Ni ngi jangshini agibilla lo agh, ate a nji bin yang ni a tigni usulo lang.⁹⁴ Mini mamoh; assang, ate n'alla agibilla lo.⁹⁵ Bayong mashihra tolla ka gir jamang, keminiya nga al yere le alagha njiteng lo.⁹⁶ Agi mabonna yarata ni kwa shin nga, nga ni malla le; keminiya alagha lo agh dahra malle nyha.⁹⁷ Oh ni yellang ni n'agni nji gigilla lo! gi dengse lang ni a yeh kara kwa.⁹⁸ Alagbang lo tig nang mbuhri yeriteng uwor aba shibi murang, ate alagbang lo nga binang kyari kwa agh.⁹⁹ Nyha ni yerigiri uwor aba alliyi nghang giri ya, ate dengshina a muri ogrung gigilla.¹⁰⁰ Nyerina uwor abeni tenne uwor rang nga; ag nga ate mbolla agibilla lo.

Chapter 12

¹Angna Yahweh, ate ama njiteng meshiyina; a Beni ni bol muyang nga bwara a ntiri amuna bayong.²Beni kwa agh ki wabih bih ba digna yiri, Beni kwa agh ki wabteng ni lesung jolbang ni yahlung bahra. ³Yahweh pushi aba lesung jolbang, lesung ni kwa agh ki waba agi ma gula. ⁴Abayongni ni pag a Beni nah, "Ni kunsung nahteng nga, yang ka dig magula a musung?"⁵Ate mohna ri aba enna, ate buah agh le aba alla, nga logho, "Yahweh nah, "Nga pah digna ololo ate a Beni ki alli ya"⁶Atenana le Yahweh ya atenana ma gerenteng ni, ninga azurfa ni adangla gishe a njahli, a lagha mbende tonbahri. ⁷Awo ni Yahweh! a tigna yang. A bolla aba bangKulli ari njah mashira ni, ni ha ke kene. ⁸Aba gimashira ki ginya nji ba kwa agh nga a gushi gimashira a ntiri amuna bayong ma shinshim nga.

Chapter 120

¹A gigangshina lang ngha ngorra Yahweh, le agna nghan. ²Ashi usulo lang Yahweh, a ri abeni ki pag yiri ni ngoto kunyang ni soriyi bang ni leshi yan ngha. ³Ni yellang ni ih ka fungshini yong, le buhro mang ih paghi yong, a yong aba lessung yiri? ⁴Ih ka fungshi yong ni amunih le garaluwa ni a wolkuni a nkalang gishe ya. ⁵Gi-enna lang ate ndigna a Meshak ma kunbang fittong; ndigna kanah a ntiri agungri le Kedar. ⁶Ate kunbang kikara agh ndigna ni abayong ni shibi digna ololo agh. ⁷Myang ate digna ololo, keminiya kunbang ni kwa nwaɓni tebi, a all luwa.

Chapter 121

¹Nga logshi njiang bin ankonno. Nji yebbang angna lang ka pur nghan? ²Angna lang ka pura bin Yahweh, beni gil bakuli ni ngunjah agh. ³Ni ih dag kuso ki shengri ya; ini beni ki lello agh ni ih gettiyi njitullo agh. ⁴Shina, beni ki lel Israila ih nyha ih gettiyi njitullo ko nongtullo. ⁵Yahweh ni pag ba lello; Yahweh ni pag minlim a boh malih. ⁶Kara ni ki pingso ni bakara, ke shienri ni duh agh. ⁷Yahweh ka lello a ri gi tig pihnye, le ih ka lel usulo lo. ⁸Yahweh ka lello a yeh ga kwa a wo pag ga logni ni beni ha ke kene.

Chapter 122

¹Mpagna binmurubang ngh a nahna nghang, "Ih bi shi kah a baleh Yahweh." ²Urushelima, shi sung ngha shi tangni kushi sung a akunjere lo! ³Urushelima, lah magula ni a bagha yarata agh! ⁴Akunburi wora Urushelima-akunburi le Yahweh- ninga waɓkun a temuri Israila, a pag makampa ri lulli Yahweh. ⁵A tigna angungmurung waɓnjuo leyang, angungmurung murung le leh Dauda. ⁶Njimma ate ololo le Urushelima! "Ih bi abeni agnjih Urushelima agh ih kumbuhro. ⁷Ih bi ololo diɓha a yeh agarrung ni gwerro agh, le ih bi a kum ololo a yeh lah magula ma kangnina." ⁸A temuri amuna ngyang ni abeng nga nah, "Ih bi ololo ih diɓha a yoh." ⁹A temuri baleh Yahweh le Kulli lesung, nga al gi maɓonna a temuro.

Chapter 123

¹Gi logshi njiang a bino, a weh beni dīgha a ngumurung murung a kuli ya. ²Shina, ninga mama njih guro ki shin ni bih telelah leyang ngha, ninga mama njih guro ma ngalang ki shin ni bih ngih lah leyang ngha, ini nina njih sung ki shinni Yahweh Kulli lesung sete shin gi- enna lesung. ³Yahweh shin gi- enna lesung, shin gi- enna lesung, ate shi dūngshina ni nongshinurung njeh. ⁴Shi uwara dūngso le jollo le gussomurung ni sanngaha le ba gushimurung.

Chapter 124

¹"Ngha Yahweh nyha ni sung nga agh," ih Israila bi nah, ²"Ngha ke Yahweh ni ni sung nga agh, nga abayong logni sung ni luwa agh, ³le ke a mella sung ni usulo nga yehlulla leyang logni a musung nga. ⁴Ke muru ponna sung wori; ke muru ma veliyina mella sung. ⁵Le ke funno le muru ponna sung." ⁶Mosso ni ni Yahweh, beni ni dag yang ih bi a numsung ni amilih yang nga agh. ⁷Shi abna ninga minya a ri gitamgiri le ba bolli; gitamgiri bunna, le shi abna. ⁸Angna lesung nga a ri lulli Yahweh, beni gil bakuli ni njahli ya.

Chapter 125

¹Abeni pah njiteng ri Yahweh ya ngha ninga Nkonno Sihiyona, ih nyha ih shishi ya, ih digha ha ke kene. ²Ninga mama ankonno egh kangnini Urushelima agh, ini nina Yahweh kangnini abayong le logho nibeni ha ke kene.

³Digna ih aba gimashihra ni ki nongmurung a ba tig yi aba gerenteng ngha. Nyha nina agh le aba gerenteng logle pag ga ni botti ya agh. ⁴Pag maabonna, Yahweh, a bin abeni ki pag gimaabonna agh ni bin abeni yahli yang kunwar agh. ⁵Keminiya a bin abeni pil muyang sa a ri pag agi anjinjere mashihra agh, Yahweh ka billi yang ka wori ni abeni gipagna leyang ngha mashihra ni ya. Ih bi ololo digha muri Israila.

Chapter 126

¹Shi sung ngha ninga aBeni ki lorih

²Le akunsung dungshina ni ollo le aleshi sung ni jollo binmurubang. Le a nah yi abayong, "Yahweh pagne yang agi maguliyi na." ³Yahweh pagna agi maguliyina ate musung; Shi sung ngha ni binmurubang magula!⁴Yahweh, nyenni sung, ninga amin banghamuruni a Negev agh. ⁵ABeni jammah ni njimerung ngha ka ponno a jollo binmurubang. ⁶Ini Beni tol nijammah ka jammah, woro bua agh, ka nyerre ni jollo binmurubang, ih nyenni akungli gweh a bih.

Chapter 127

¹Sete Yahweh ßag lah, a ßaghi a gung, sete Yahweh lel lahmagula, nyha nina agh le tumo le aßa lelli ngha gung.

²Ngha a gung ßwa puro ni durubang, le nyera lah ni duh, ko ate lih brodi le gana tumo le, ate Yahweh ki pih aßeni agnji yang ngha a nongni ntullo agh. ³Shina, amuna agh giberre ni pura bin Yahweh ya ni, le gipahna ni nieh pura bini. ⁴Ninga amunih a bih garaluwa, ini nina amuna a bin ßayong ma kyena. ⁵Mosso egh ni yellang a bin ßeni kum yang dudug agh. Ni a tighi a irißihyina agh ngha lungri ni aßa shißi muri a kunjere agh.

Chapter 128

¹Mossoni ni beni kwa gushi Yahweh ya, beni ginya anjinjere le ya. ²Ih og boro le tumo ni pag ni bih ya; aka mosso le a kunbuhro. ³Mahmo ka dig ninga ngung ni ki bil njih ya a liyo; amuno ka dig ninga ngung zetun ngha a digha a kangno agh. ⁴Eh, a paghe ya, a moshi beni ki gushi Yahweh ya. ⁵Ih bi Yahweh mosso a Sihiyona; ih bi a shin kumbuhro le Urushelima a yeh akara usulo lo kwa. ⁶Ih bi a digha a shina aminkahwo. Ih bi ololo digha muri Urushelima.

Chapter 129

¹"Mbende shiyangni ke logho lang ngha a zuna nghanngni luwa. ²"Mbende shiyangni ke logho lang ngha a zuna nghanngni luwa. Ngho kwa agh ni a lih nghanng ni luwa agh. ³A saniyina ba nzumang ninga ba digdiya ni jugbang ngha. ⁴Yahweh ngha gerenteng; wara tuh anguri le aba gimashihra." ⁵Ih bi a tig yang kwa a iribihyina, abeni ki shibi Sihiyona. ⁶Ih bi a dig ninga lusung ni a muri kangna ki nyinla kedebang ih gul agh, ⁷ih nyha ih dungshi bih ba pongissoro ko kikil beni kuhri binmona agh. ⁸Ke ih bi abeni ki dur agh nah, "Ih bi mosso le Yahweh bi digha muro; shi moshino a ntiri lulli Yahweh."

Chapter 13

¹Ha ni yebbang ni aka jangshi nang Yahweh? Ha ni yebbang ni aka songrini kundumo a rang? ²Ha ni yebbang ni nga gimni yahlang a gana ni a yahlang nga kyari kwa agh? Ha ni yebbang ni aba shibi murang ka kumni dumposhina a murang?³Shinang le a og nghan Yahweh Kulli lang! pih njiang poshibang, ko nga wuh. ⁴Ka dagha aba shibi murang ih bi a nah, "Gan na kuni, "Ate ba shibang ni ki nah,"Ganna ba shibang nga", nyha nina agh aba shibi murang ka pag binmurubang nga mkpah agh.⁵Keminiya agna ni ogrung njiteng lo; yahlang pagna binmurubang a ashibang lo. ⁶Nga tuhyi Yahweh ngajah ate pagna nghan gima bona.

Chapter 130

¹A yeh tuhli m̃buana a bino, Yahweh. ²MurungKulli, og gih yang; teshi kiro a ri jimma lang ate shin gi-enna.³Ngha a weh Yahweh, ka bang gimashihra agh, MurungKulli yang logle tangha? ⁴Keminiya tol gimashihra ngha nghan a ro, ate a gusso.⁵Nlëlla Yahweh, minlimang lëllö, le a ri tenana lo ni tigyahlang ngha. ⁶Minlimang lëlla murungKulli uwor ßa lëlgiri ni ki lël beri ya.⁷Israila, tigyahlo ri Yahweh. Yahweh ya ßa shin gi-enna, le a bini ya ashibang magula ni. ⁸Ini ih ka ashi Israila a ri agi mashihra le kwa.

Chapter 131

¹Yahweh ni ngushi murang ko njiang ko njiang pilpira agh. Ni tigyang ri agi gangshina lang ko gangshi murang ni aga ka gannang a pag ga.²A paghe ya ntangna jeyi le bang polla muri minlimang ninga muna ni ngih tuh agh, minlimang a rang ngha ninga muna ni a tuh agh. ³Israila tigyahlo ri Yahweh nibeni ni ha ke kene.

Chapter 132

¹Yahweh, a temuri Dauda dengshi ni abinkonna lang. ²Dengshi ni pagha ni Dauda kaniyi ni Yahweh giri ya, pagha ni kaniyi ni giri bin Magula Mwoh le Yakubu. ³Nah, "Ni ngi ingna a gungri le ba lyang ko nongna muri alla lang nga, ⁴ni ngi pih njiang njitullo ko usuli ngongho njiang nga ⁵sete mbag bang ate Yahweh, tahra ate Magula Mwoh le Yakubu." ⁶Shinna, shi ogna tebi a Ifrathah; shi kumne a babang le Jayar agh. ⁷Sa ka a tahra le Kulli; sa gungha kushi sa gushi. ⁸Logho Yahweh, kena bin usulo lo, a weh ni doroshi le masso lo! ⁹Ih bi amalah lo a vulliyi ri yang ni bolmurung; ih bi ama njiteng lo bi magjollo binmurubang. ¹⁰A temuri guro lo Dauda, ka pil nzumo ri murung lo ni a dahri ya. ¹¹Yahweh kaniyine Dauda giri, Kaniyi giri ni tangna ariya nyha nghan nga: "Nga tig mwoh a ntiri aminkah wo a muri ngungmurung murung lo. ¹²Ngha amuno bol ogrung lang nga ni alagbang lang ni nga aliya yang, amuna yang nga, le amuna yang ka digha muri ngungmurung murung lo ha ke kene." ¹³Njiteng nga Yahweh tolla Sihiyona, tolle yahli ih dig ngungmurung le. ¹⁴"Ba ni pag bin usulo lang ha ke kene. Nga digha ba, ate ntolle yahlang. ¹⁵Nga moshi yang ni agilih dudug. Nga dingshi aba enna leyang ni brodi. ¹⁶Nga vulyi amalah le ni ashibang, ama njiteng le ya ka magjollo bororo ate binmurubang. ¹⁷A be ya njeme ka pur nghan a temuri Dauda ni tig kashindah a temuri ma dahrina mwoh lang. ¹⁸Nga vulyi aba shibi muri ni iribihyina, keminiya a muri ya jenghe ka poshibang."

Chapter 133

¹Shinna, borreh ni yellang le poshi yahlung nghe ni yellang ngha amuna tehrung kpaba digha binmona agh!

²Ngha ninga murun maɓonna ni a sobah a muri Haruna ɓanngaha suhla nyongkuni ya, le suhla mel dagrah magula le ya. ³Ngha ninga tirma le Hermon mama ki sobah muri nkonno Sihiyona agh. Ate a be ni tigni mosso - usulo ha ke kene.

Chapter 134

¹Zu, pih Yahweh kumboro, yong abapag tumo le Yahweh kwa, yong ni ngi pagtumo ni duh a liye Yahweh agh.

²Logshi buwo a pih Yahweh kumboro.³Le Yahweh ih pah yong kumboro logho a Zion, beni gil bakuli ni ngunjah agh.

Chapter 135

¹Pih Yahweh bongso! Bongshi lulli Yahweh. Bongshi, yong ba pagtumo le Yahweh. ²Yong ni ntangha a liye Yahweh agh, a abalah leh le Kulli lesung. ³Mpih Yahweh, ate ini ya bonna; ntuh ngyah bongso ri lulli, ate gi poshi yahlung ni a pag yi nina. ⁴Ate Yahweh tolla Yakubu ate kanangiri, Israila ninga gikunna mami. ⁵Nyerina ni Yahweh gulla, ih MurunKulli lesung nga a muri anshile akuli kwa. ⁶Ga kwa Yahweh tolla yahli ya, ih pag yi a kuli, a ngunjah, a ba muru ni a yeh alimma le salang magula. ⁷Zuna ni nlagiri pura kukwo, ih tig tuhbang kpaɓni murukuli le ih pushi gung a bin tigha le. ⁸Wolla nluo aminballa le Masar, mami bayong kpaɓni agiluwo. ⁹Tuttina gidunna ni gi pah ngobong a ntiri yong, Masar, a muri Fir'auna ni aguro le kwa. ¹⁰Kehna ni luwa muri anjeh dudug ni wol nluo amurung maguliya, ¹¹Sihon murung le aba Amori ni Og murung Bashan ni anshile anjehmurung le Kan'ana. ¹²Pahne sung njeh leyang giberre, giberre bin Israila abayong le. ¹³Lullo Yahweh, bi digha ha ke kene, lullo ni a yerine ya Yahwe, ih digh ha ke kene a ntiri anjah kwa. ¹⁴Ate Yahweh nga ki lella abayong le, le yangha ni shin gi-enna a muri aguro le. ¹⁵Agillang le abayong nga a azurfa ni zinariya ni, tumo bih abayong. ¹⁶Agillang ngho nga ni kun, keminiya ni a nahteng nga; a yangha ni njiung, keminiya ni a shinbang nga; ¹⁷a yangha ni akirrun, keminiya ni a ogbang ni ya, ke usulo ka pagha a kunyang nga. ¹⁸Abeni gil yang nga, n'nga ninga yang, ini beni pah njiteng ri yang nga nina. ¹⁹Aminkah Israila, nmoshi Yahweh; aminkah Haruna, nmoshi Yahweh. ²⁰Aminkah Lawi, nmoshi Yahweh; nyongni abeni ki gushi Yahweh ya, nmoshi Yahweh. ²¹Mossoni ni Yahweh a Sihiyona, a yong abeni digha Urushelima agh. Mpih Yahweh bongso.

Chapter 136

¹Mpag yi Yahweh makampa, ate ini ya bonna. (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ³Mpag makampa bin Kulli le akuli. (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ²Mpag makampa bin MurungKulli le amagula; (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ⁴a bini beni mwoh pagha agi pah ngobong magulina; (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ⁵a bin beni nji ri yeriteng le ni gilli abakuli; (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ⁶a bin beni nongshina ngunjah a muri amuru agh; (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ⁷a bin beni gil poshibang ngha. (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ⁸a bin beni pih kara ih pag tumo ni bakara agh, (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ⁹shienri ni amuna shienri pag tumo ni duh agh; (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ¹⁰a bin beni wolnluo minballa le Masar agh (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ¹¹ni pushi Israila a ntiri yang (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ¹²ni bung ma masso ni logshi dumbung; (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ¹³a bin beni salang magula le Kagli ya (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ¹⁴le tigna Israila billa a ba ntiring le (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ¹⁵Keminiya bugna Fir'auna ni aba tahlua le a Salang magula le Kagli; (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ¹⁶a bin beni billa ni abayong le a ntiring balusung ngha (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ¹⁷a bin beni wolnluo amurung maguliyina agh (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ¹⁸a bin beni wolnluo murung magula (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ¹⁹Sihon murung le aba Ammon agh (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ²⁰ni Og murung le Bashan; (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ²¹a bin beni pahne yang njeh giberre ya, (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ²²giberre bin Israila guro le (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ²³a bin beni dengshina ni sung le angnina sung a nongshi murung lesung; (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ²⁴a bin beni ashi sung a bih aba shibi musung ngha, (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ²⁵a bin beni pah gilihna bin agi usulo kwa agh (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.) ²⁶mpag makampa a bin Kulli le bakuli; (Ogrung njiteng le digna ha ke kene.)

Chapter 137

¹A kun sallang Babilon ni dīgha njahli le shi bua ngha shi dengshini ni Sihiyona agh. ²A be a muri angung kahn ni shi gyerra agwang ntah lesung nhang. ³A be ya aba bolsung alla angyah a bin sung, le abeni ki jolsung ngha alla binmurubang bin sung, ki nah, "Ntuh yi sung ngyah le Sihiyona mwoh." ⁴Pallang ke sa tuh ngyah le Yahweh a njeh ma sa? ⁵Ngha njangshi ni dengshi ni weh ya, Urushelima, ih bi beng malih ih jangshi tumobung lang. ⁶Ih bi lessang kpangha a kunnang ngha ni nye dengshi weh ya agh, ngha ni ntol urushelima uwor gi poshi yahlang magula ni kwa agh. ⁷Dengshe Yahweh, ga Edom pagha a karenī Urushelima kpahni ya. A nah, "Nyanghi njahli, nyanghi njahli kena tinne." ⁸Muna ma ngalang le Babila, aka girjah mo ni ih sashibang ngha- ih bi a moshi beh, beni kwa nwoh ga a pag yi sung ngha. ⁹Ih bi beh kum mosso, beni kwa tolla amakyena leying le nyim yang ri tahli ya.

Chapter 138

¹Ate nga pag wo makampa ni yahlang kwa; nga tuhngyah bongso a dum akuli. ²Nga gungha njahli ki shin bin gusso ma gerenteng ni pih lullo makampa ate ogrung njiteng lo ni njitenna lo. Atigna tenana lo ni lullo boro uwor ga kwa agh. ³A kare ya ngorro, a agna nghan; a tignang ntengkuring ni tengshi minlimang. ⁴Amurung le ngunjah kwa ka pag wo makampa, Yahweh, ate aka ogha atenana ye a kuno. ⁵A pagha agh, a tuhngyah muri agipagna le Yahweh, ate gulloni gusso le Yahweh. ⁶Ate Yahweh ngha a kuli, ngho kwa agh yangha ih konna te aba nongshimurung, keminiya aba gushi murung ngha kukwo ni mo. ⁷Ko ginya a ntiring le agi gangshina le, aka tig usulo lang; aka kani boh a muri yehlulla le aba shibi murang, le boh malih ka assang. ⁸Yahweh ngha ni meng kenna a malle; Yahweh, ogrung njiterng digna ha ke kene. Ka dag atumo le boh agh.

Chapter 139

¹Yahweh a fashinang, le ayeri nang. ²A yerina kunbang ni ngi digni njahli ni kunbang ni ngi logni ya; a yerina dengse lang logha kukwo. ³A shinna njere lang ni nongho lang njeh; a yerina agipagna lang. ⁴Ate kedebang tenana ka pura a lessang nga, a yerine kwa, Yahweh. ⁵Dumang ni nzumang kwa a kangni nang ni tig boh a murang. ⁶Jah yerigiri ni ya ni nlogle yeri ya; nga bikuli dudug; le ni nlogle mbilbang ri ya. ⁷Nji yebbang ni nga vulla ri bongho lo nghan? Nji yebbang ni nga logha kuli nga wor nghan? ⁸N'ebbeh abakuli le, a wo nga be; ngil binnongho lang a nkilliya le, shinna, a wo nga be. ⁹Nlogni kpatrang ni durubang le dur salang magula a bang kukwo, ¹⁰a ma agh boh ka gingni meng, boh malih ka bollang. ¹¹Ngha nah, "Njiteng nga ih pinna vulliyi nghan, le poshibang ni ka pil duh a binang," ¹²ko ngih pinna ni dig pinna a bino agh. Duh ka tuhbang ninga kara, ate duh ni kara agh giri mwoh ni a bino. ¹³A gilla aga a rang nga; a gil lang a yeh ngyang. ¹⁴Nga bongso ate gilla lang nga gi bangha ni magtahbi ni. Atumo lo agh agi magtahbi ni. Minlimang yerina ga yarata. ¹⁵Amuh lang ni songri ri yang bino agh nga a gil lang ni murang nga, nga a kpaɓna gi gilla lang nga a yeh alimma le njahli ya. ¹⁶A shin nang a yong; a nyonglina akara ni kwa a tig nghan nga a gibomteng kedebang makunda pag ri. ¹⁷Ni yellang ni boro le adengse lo binang, Kulli! Gogho le ni yellang! ¹⁸Mpagha nga banghi, gogho leyang uwara njisalang. Nga nlog ga, myang nwa uwo ni weh. ¹⁹Kulli, nga aka wolnlue abayong mashihra agh; ndag binang, a weh ba soɓ nkilli. ²⁰A tolmuYang ro ni pag gi soriyi bang; aba shibi murung lo ki waɓ yiri. ²¹Yahweh, ih ni shibi abeni shibo agh? ni jenna abeni tolmuYang a ro agh? ²²Nshibina yang kwa; a pilla aba shibi murung lang. ²³Kulli, fah sang, le a yeri yahlang, mohmang le a yeri dengse lang. ²⁴Shini ko njinjere mashihra nga nghan a rang, le a billi meng a njinjere ni malla le nyha nga agh.

Chapter 14

¹Bayonma nagna waba jiba yee, Kulli nya, A yagha a pag gima shira ni aghaleyang, bwa ya moh pag gimabonna la.²Yahweh shin iye ni baKulli a murah muna ni pere ka shina nga bwa gha ghang ni dense ka shimbang te muri ya. ³A ping juyang kwah. A yagha kwa'a a dig ba igri bwah ya mwoh pag gima bwa'ga ya, ya mwohiwa.⁴Nah yeri tengha, a abenni ginyang wu'u wa abeni ki liya beyong nigha ma a sheni brodi ya, keminiya abeni ya ki gor Yahweh ya.⁵Aka jibi ni gri koshina ate Kulli gha ki ging na bah pahjiteng kwah. ⁶A agha awo tigha a bah eng, temamah Yahweh ni bah banghi yang luwa.⁷Oh, ate ashinbang juna biya Israila i suna a sihiyona nga Yahweh tenna a muni a tumo guro, le Yakubu ko og binmurubang a Israila yaliyang ka posso.

Chapter 140

¹Yahweh assang a ri bayyong mashihra; bollang pusso a ri a mohno. ²A kurra gimashihra a yahli yang; a tig luwa kyari kwa agh. ³Aleshi yang ki tig pinye ninga bammah; tunngang le gwaffun a ngoto kun yang. Selah⁴Yahweh bollang a ri bih ba gimashihra, assang ri ba mohno beni gilla ka tuttang ih bi kpah ri tolkusung nga. ⁵Aba gushimurung tigna gi tammah ate murang; a sobna nguri; a tigna gi tammah a temurang. Selah⁶Nah yi Yahweh, "A woni Kulli lang; tig kiro ri gih le ajimma lang." ⁷Yahweh MurungKulli lang, a wo nga ni gulo ka gan ashibang nga; ntongho murung lang a kara luwa. ⁸Yahweh, ka pih ba gimashihra ga tolla yahli ya; ka dag kurkun mashihra leyang ih lih ya. Selah⁹Abeni kangnang nga logna nhang; ih bi ga a kuri ngoto kunyang nga ih vul yang. ¹⁰Ih bi kallang gishe ih kpah a muyang; sof yang a gishe, a tinna tuhli, ba ni a gan logshi muyang nhang nga deshili. ¹¹Ke ih bi abayong ba kun dig ololo a ngunjah ni ya; ih bi gimashihra ih pir bayong mashihra ate wol nlue. ¹²Nyerina ni Yahweh ka wabnjuo ni ka ba binkonna, le ih pah njiteng a bin ba al angna. ¹³Njiteng nga abayong ma gerenteng ka pag makampa ri lullo; abeni yahli yang kunwar agh ka digha kundumo.

Chapter 141

¹Yahweh, myang ngi bua a bino; zu ni kahra a binang. Tig kiro ri gih yang nga ngor bang bino agh. ²Ih bi jimma lang dig ninga gi ma susunang a dumo; ih bi beng ni nlogshi ya ih dig ninga dahra ma kapolla. ³Lel kun nang, Yahweh; lel angoto kun nang. ⁴Ka dag yahlang ih bi tol gimashihra ko ishi murung a pag gimashihra ni abeni gipagna leyang nga mashihra ni ya. Ke ih bi nlih gi sorbang leyang nga ⁵Ih bi ba gerenteng ih nyim mang; ih dig kumboro a binang. Ih bi gillang; ih ka dig ninga murung ni a soboh a murang nga; ke ih bi murang ih shibi aghi ya. Keminiya jimma lang karenia kwa agh nga a muri gipagna mashihra leyang. ⁶Aba wabnjo leyang nga a tutti yang a bidongkuli le ngonno a kpah; a oghe ih atenana lang nga a bonna oghe. ⁷Le aka nah, "Ninga mama bwa ki jugni njahli ni wanghih ya, ini nina amuh lesung meshiyini a kun nkiliya." ⁸Njiteng nga njiang nga a muro, Yahweh, MurungKulli; a bino ni nvul nghan. ka dag minlimang lalle nyha nghan nga. ⁹Lellang ri gi tamgiri ni tigha a temurang nga, a ri gi tamma le abeni gipagna leyang nga mashihra ni ya. ¹⁰Ih bi ba gimshihra ih kpah a nguri nga le ih bi n'abba.

Chapter 142

¹Ni gih yang ni ngori bang bin Yahweh; ni gih yang ni njimni ate kumboro le Yahweh. ²Nwaɓna ɓua lang a dumi; nwaɓi agi gangshina lang. ³Ngha bongho ni rang ngha ni tengkurung ngha agh, a yerina njinjere lang ngha. A songrina gi tamgiri a temurang a njinjere ni ngi ging nghang ngha. ⁴Nshinbang nji malih lang le nshina ɓwa nyha mwoh konna te murang ngha. Aɓɓa nyha nghang ngha ate murang; ɓwa nyha konna te usulo lang ngha. ⁵Ngorra bang bino, Yahweh; nah, "A woni bin vulo lang, ni tangha lang a njeh le aɓa usulo. ⁶Teshi kiro ri ɓua lang, ate a suhli nang najhli; assang a ri aɓa tig nghang gani, ate a yangha ni masso uwor rang. ⁷Pushi minlimang a bin kuro nina agh ate nga pag makampa ri lullo. Aɓa gerenteng ka kpaba ka kangnang ate a pagna nghang gi maɓonna."

Chapter 143

¹Og jimma lang, Yahweh; pah kiro ri bua lang. A temuri njiteng lo ni gerenteng, ag nghan! ²Ka ingna a wabnjuo ni guro lo agh, ate bwa mwoh nyha gerenteng a njioh agh. ³Ba shibi murung alla minlimang; pah rang ha njahli; tig nang ndigha a pinna ninga abeni woro wuh kunbang kikara agh. ⁴Ngirang wuhna a bongho; pah nang ngobong a yahlang. ⁵Ndengshina ni akara ni dur agh; mbilla yahlang a muri agipagna lo, shinna agi magula ni a woro pag ga. ⁶Nlogshina beng a bino; minlimang kang allo a balusung. Selah ⁷Ag nghan ni kahra, Yahweh, ate bongho lang ngha ki wuh. Ka songri kundumo a rang ngha, ko nga pil ninga beni woro a tuhli ya. ⁸Le ih bi n'og ogrung njiteng lo ni beri, ate mpahna njiteng a ro. Dumang njinjere ni nga ging nghan ngha, ate nlogshina minlimang a bino. ⁹Assang a bin aba shibi murang, Yahweh; bangha nzu a bino ate vulo. ¹⁰Alliyi nghan ih bi mpag ga yahlo tol agh, ate a woni Kulli lang. Ih bi Bongho mabonna bi gingni meng a njeh le aba yahlung kunwar. ¹¹Yahweh, a temuri lullo, tig nghan ni usulo; a gerenteng lo agh pussang a yeh gigangshina. ¹²A ri ogrung njiteng lo agh, pushi aba shibi murang le a girjah aba shibi usulo lang kwa, ate mini guro lo.

Chapter 144

¹Mossoni ni Yahweh, nkonno lang, beni alliyi beng ate luwa agh ni amuna beng ate pag luwa. ²A woni ogrung njiteng lang ni lah ma kangnina lang, gbingrah ma sabna lang ni beni mwoh assang nga, ntongho lang ni beni mwoh a bini ni nvul nghan nga, beni mwoh pah abayong a beng nga. ³Yahweh, bwa ni mang ke a yeri ko muna bayong ih ke a dengse a muri? ⁴Bwa nga ninga usulo; akara le nga ninga minlim ni ki dur agh. ⁵Yahweh, a gabna bakuli le a suhla nje; a dogha ankonno le a pushi nlele. ⁶Tutti tuhbang le nyihba le a meshiyi aba shibi murang; tah amunih lo le a piriya yang a nyere a gindilla. ⁷Keni boh ni puro a kuli bikuli ya; assang a ntiri amuru dudug, a ri bih bayong ma sa. ⁸Akuniyang ki wab yiri, le bih yang malih ya agi yiri ni. ⁹Nga tuh wo nya mapiyo, Kulli; mollo ni ni aguri lum agh, nga tuh wo nya bongso, ¹⁰beni pah ashibang le binmurung ngh, beni ashi Dauda guro lo a ri garabwoh mashihra agh. ¹¹Assang ni pussang a bih abayong ma sa. Akuniyang ki wab yiri, le bih yang malih agi ma yiri ni. ¹²Ih bi amuna buna lesung bi dig ninga agissoro mama gulo dungshi ya le amuna ma ngalang lesung sherreh le gbinna agbingrah, a giliya ninga ma lah murung. ¹³Ih akangna tigha agiri lesung bi dungso ni jah gidigna kwa, le ih bi anjuh lesung ih billa aworotongno alum le aworotongno lum alum a babang lesung. ¹⁴Le andah digdiya lesung ka kumma akyenina dudug. Bwa mwoh nya ka bun agarrung lesung nga; bangha dag nje nya le kpah bua nya a muri anjinjere lesung nga. ¹⁵Mosso ni ni abayong ni kum jah amosso ni ya; binmurubang ni ni abayong abeni Kulli leyang nga Yahweh ni ya.

Chapter 145

¹Nga gusso, Kulli lang, Murung; nga moshi lullo ha ke kene le malle nyha. ²Kareni kwa agh nga mosso; nga bongshi lullo ha ke kene le malle nyha. ³Yahweh ya gula le bongso le ka gulo; gulo le ya ma alla ni ya. ⁴Njah mwoh ka bongshi agipagna lo ha kena ri mama kpah nghan nga ni wab agipagna lo magulih na. ⁵Nga dengsa muri agimurung le gusso lo ni agiapgna ma magtahbi. ⁶Aka wabte gulo le agipagna ma magtahbi lo, le nga wabtele gullo lo. ⁷Aka wabtele agi mavonna lo, le aka magjollo binmurubang a muri agi gerenteng lo. ⁸Yahweh nga ni pahboro ni shin gi-enna, tenghibang a pag yehlulla ni gulo a ri agnjiung ma tenna. ⁹Yahweh bonna a bin beni kwa agh; dum shin gi-enna le nga muri atumo le kwa. ¹⁰Atumo lo kwa ka pag wo makampa, Yahweh; ama njiteng lo ka mosso. ¹¹A wabtele gusso le dighamuribang lo, le aka wabtele gullo lo. ¹²A wabtele agipagna magula le Kulli a bin bayong ni agi gushina maonna le dighamuribang le. ¹³Dighamuribang lo agh malla le nyha, le dumgullo le digna a ntiri anjah kwa. ¹⁴Yahweh ki tabbah abeni kwa ki kpah agh le ih logshi abeni kwa neng nga. ¹⁵Anjiung kwa ki lella ro; a wo pahyang gilih leyang perari kunbang. ¹⁶A logshina boh ni dingshi gi tolla yahlung le ga kwa ni usulo agh. ¹⁷Yahweh nga ni gerenteng a yeh anjinjere le ni njiteng a yehn agipagna le kwa. ¹⁸Yahweh nga gyaab ni abeni gorih ya, a bin abeni gorih a njiteng nga. ¹⁹Ih pah gi yahlung-tolla le abeni ki gushi ya; ih og bua leyang le ashi yang. ²⁰Yahweh ki lel abeni ki agnji ya. Keminiya ih girjah aba gimashihra kwa. ²¹Kunnang ka wab bongso le Yahweh; ih bi abayong moshi lulli ma gerenteng ha ke kene malle nyha.

Chapter 146

¹Pih Yahweh bongso. Bongshi Yahweh, minlim mang. ²Mpahna bongso bin Yahweh ni usulo lang kwa; nga tuhngyah bongso bin Kulli lang a kunbang digna lang kwa. ³Ka tig yahlo ri amuna murung ko bayong nga, ri abeni ashibang nyha nghan nga. ⁴Ngha usulo le bwa tangha njeh ya, ih nyera a njahli; a kare ya ga tolla yahli ya malla. ⁵Mosso ni ni beni nga ni Kulli le Yakubu ba angna le ya, beni tig yahlung le nga ri Yahweh Kulli le ya. ⁶Yahweh gilla bakuli ni ngunjah, salangmagula, ni aga kwa a yahli yang nga; ih shin pah njiteng ha ke kene. ⁷A pagna njiteng a temuri beni a par agh ni pah gilihna bin ba ogyalo. Yahweh magne beni a kur agh bung; ⁸Yahweh logshina njih ma njiungwaghina; Yahweh logshina abeni kpah njahli; Yahweh ki agnji abayong ma gerenteng. ⁹Yahweh lella bayong ma sa a njeh egh; yangha ih angni aminbawori ni amahberre, yangha ih shibi ba gimashihra. ¹⁰Yahweh nongna murung ha ke kene, Kulli lejong, Sihiyona, a temuri anjah kwa. Mpih Yahweh bongso.

Chapter 147

¹Pih Yahweh bongso, ate bonna a tuhngyah bongso a bin Kulli lesung; gi poshi yahlung ni, le bongso ye bonna.
²Yahweh ye bagna Urushelima; ih kpaɓna binmona abayong le Israila ni meshiye ya. ³Ih pih aba yahlung ubna iritenna ni mahri pinye leyang. ⁴Ih bangha amuna shienri; ih pah yang lullung a yangha kwa. ⁵Magula ni MurungKulli lesung ni gi maɓonna a gullo le; yerigiri le ya ni a logle a pyeri ya. ⁶Yahweh nga ki angni beni a par agh; ih suhli bayong mashihra ha njahli. ⁷Tuhngyah bin Yahweh ni pag makampa; tuhngyah bongso bin Kulli lesung ni ngwangntah. ⁸Vuliyina bakuli ni nlagiri ni tig murukuli a temuri ngunjah, ki tigha alusung ki gullo a muri ankonno. ⁹Ih pah gilihna bin agiluwo ni binmuna gangla nga bua agh. ¹⁰Ih nyha ih kum poshi yahlung a ri masso le piri ya; ih nyha Ih kum poshi yahlung tenne le akushi bwa agh. ¹¹Yahweh ki poshi yahli ri beni ki gushi ya, beni tigyahli ri ogrung njiteng le ya. ¹²Bongshi Yahweh, Urushelima; bongshi Kulli lo, Sihiyona. ¹³Ate ini tengshi angung gangrah le akunjere lo; moshina amuna yong a ntiri yong. ¹⁴Zuni buhro a yeh anjang leyong; dingshina yong ni kikaya maɓonna. ¹⁵Tutti na alagbang le a ngunjah; lagha le bangna lilibih. ¹⁶Tigna mansuhri ninga njinguri; meshiyina tahbi ninga tuhbu. ¹⁷Ih pah murunjitahli ninga gi bonni yo; yang logle tanghah tahbi ni tutti ya? ¹⁸Tutti lagha le a nyangli yang; tigna gung ih bi buah le muru ih bi bangha. ¹⁹Wabna tenana le bin Yakubu, agigilla le ni gi wabna billa le bin Israila. ²⁰Ni pag ga ni bayong ma sa agh, le a temuri gi wabna billa le ya, ni a yeri yang nga. Pih Yahweh bongso. ate ih bonna ih bi a tuhngyah bongso bin Kulli lesung;

Chapter 148

¹Pih Yahweh bongso. Bongshi Yahweh, a yong ni a bakuli ya, a yong ni a bikuli. ²Bongshi, a yong amalaika le kwa, mbongshi, a yong aba luwa le kwa. ³Mbongshi, kara ni shienri; mbongshi, a yong kwa amuna shienri ni ki poshibang nga. ⁴Mbongshi, bakuli bikuli ni a yong amuru ni a kuli ya. ⁵Ih bi a bongshi lulli Yahweh, ate tigna, le a gilla yang. ⁶Deshiliya tigna yang ha ke kene malle nyha; pahna gibilla mama ni ki ariyi ya agh. ⁷Mbongshi a ngunjah, a yong anyam bamuru magula ni amama kwa a ngih alimma le sallang magula agh, ⁸gishe ni muru njitahli, mansuhri ni anlagiri, agungmuru ki dungshi tenana le. ⁹Mbongshi, ankonno ni adingli kwa, anjingung ni aseda kwa, ¹⁰Anyam lusung ni agiluwo kwa, agi usulo ni ki sungi ya ni aminya ni ni akpatrung nga. ¹¹Mbongshi Yahweh, a yong amurung le ngunjah ni abayong kwa, a yong amuna murung, ni a yong aba wabnjuo ngunjah, ¹²kpaɓni basa adennah ni ansahra, abagula ni amuna. ¹³Ih bi a yangha kwa a bongshi lulli Yahweh, ate lulli ni mwoh ni gusso le gusso le billa bang a ngunjah ni abakuli. ¹⁴Wara logshi njeme le abayong le a temuri bongso ni pura bin ama njiteng le ya, abayong le Israila, abayong ni gyaɓ ni mo agh. Mpih Yahweh bongso.

Chapter 149

¹Pih Yahweh bongso! Tuhngyah mapiyo a bin Yahweh; tuhngyah bongso le a kpaba le ama njiteng.²Ih bi Israila pag binmurubang ri beni mwoh gil yang ngha; ih bi abayong le Sihiyona ih pag binmurubang a ri murung leyang.³Ih bi a bongshi lulli ni tah ngwang; ih bi a bongshi ni kyaglah ni ngwangntah.⁴Ate Yahweh ngha ki poshi yahli a ri abayong le; ih gushi aba nongshi muyang njahli ni ashibang;⁵Ih bi ama njiteng le ih pag binmurubang a gusso ni; ih bi a tuhngyah ate binmurubang a muri a alla leyang.⁶Ih bi bongso le Kulli ih digha a kun ni garabwoh ma kunbahri a bih yang⁷ate nwah ngossomurung a muri abayong ni agipagna fungshibang a muri abayong.⁸A kur amurung leyang ni anguri gitulla le amagula leyang ni binkuro ma ndolong.⁹Aka pag tuhnjuoh ni a woro a nyongli ya. Ga ka dig gusso a temuri ama njiteng le kwa. Pih Yahweh bongso.

Chapter 15

¹Yahweh, beni ka tagha abin dahra loh, benni ka diya bin ma gerenteng. ²Abeni ki gya kwar, ki pagima mwah ki wanjiteng kunyali. ³Njih wa kun shira'a, ni biyi luli bwa'a ni sang biba murikala'a. ⁴Ni jeng bwa ni ji ya, keminiya i pah gullo a biyah beni ki bang Yahweh ya i wan jiteng a gipangna ma shira, ni yenni ga wabɓah. ⁵Ni furi giri a muri tagma bollo ni agha ni agbollo i wan joh yiri a muri bah jiteng gha. Benni pag gireya ni bang gobong gha.

Chapter 150

¹Pih Yahweh bongso! Bongshi Kulli a binma gerenteng le; bongshi a gullo le abakuli. ²Bongshi a remuri agipagna magulina le; bongshi ate uwara agullo kwa. ³Bonghi ni tong njeme; bongshi ni akyaglah ni ngwangntah. ⁴Bongshi ni kukyag ni ngwang; bongshi ni agi ngwang ma anguri ni ama ndundwara. ⁵Bongshi ni jollo le anyingyang; bongshi ni ngih jollo le anyingyang. ⁶Ih bi ga kwa ni usulo agh ih bongshi Yahweh! Pih Yahweh bongso!

Chapter 16

¹Asang, Kulli ate in ponna tubu a bino. ²In nayi Yahweh a woni, Kullilang, gima bonna langha gubun niya, ngha bino. ³Ngha a bayong ma gerengteng ni nguja gha a bah jiteng ni bomurung, yalang poshina riyang. ⁴Giganshina leyang ki buro, abeni ki soghate Kulli ma bi sa, Nigi dahri Kulli leyang ni killa ko luliyang ki pura kunnangha. ⁵Yahweh a woni in tollo a yalang ki koro lang. A ballang meshina. ⁶A perina gang jang ni pak mamengha abin ma bonna, jiteng gi byere mabonna mamenni. ⁷Ngha bonshi Yahweh, ni wabang jitengha, ko ni duh yalangha ki wabang. ⁸Ngha tig Yahweh a karang a kubang in kwalah, ate nighi shisa a bimah li ya. ⁹Nina agh kunyalang poshina, kerani kwa'a mung gi shin gakwa'ah gerenteng. ¹⁰Ate nawoh agha gi ingna a Kuliya nawa daghang abah pa jitenglo gi shing kphalowa. ¹¹A alinaghang digna gunja a dagna bin murubang loh, poshibang igha boro ma lee kekene.

Chapter 17

¹Teshi kiro jima ate ganjoh, Yahweh, og bwalang a agnang, teshi kiro ni jima ni ki pura kunangha nigi soriyowa.

²De pushimurung lang bi zuwa dumo, De pushimurunglang i zuwa dumo, De joh i shing ga bowa.³Teh a billa yalang teh a juna binand ni du'u, aka laghang na kun gimashira in binangha, kunang nigi pa gipana, mashira'a.

⁴Ni gipagnah le bayong, ini ate tenana ni pura kunangha ate in bolla murang ei jiyereni ni botiya'a. ⁵Gyanlangha a jijetlo; kusang ni shishiya.⁶Ngoro a og gordang, Kulli; teshi kiro rang a og tenana gi wabbah. ⁷Dumang njiteng a njere ma bwah, a woni a asang a buwo ma lee, a biya ban nujei sung.⁸Lellang ningha lel njoh ni a shingha, vullighang a milling loh. ⁹A nji a bayong ma shira Abeni ki teng muyang a binangha beni ni actelangha nga kannan intiring. ¹⁰Any a shin giengle beyongha, kuyang watteng ni gushimurung. ¹¹A kangnang ntring, Ate tig njiyang rang a bughang nje. ¹²A yangha nigha yim ni ki funo ko bolgri ya ningha muna yim ni ki bagha ka vula piya gri ya. ¹³Logho Yahweh, A terih kuyang, A soyang ko a dung Abeni ki allang a dung a shira ni gi bura loh.

¹⁴Asang a biyang ni buloh, Yahweh, a biya Abeni guhnja Abeni ni gikunna nga gunjani ni muyang. Payang gani ni a tiya temuyangha, tigha a munayang i periyang, i gani layang i asa a kuma mikawun. ¹⁵A binangha nga shin kundumo ni njiteng nga dima, nga nlogho ni binmurubang a bino.

Chapter 18

¹Yang tolo Yahweh tenkurung lang. ²Yahweh ni talilang bin tabalang, beni zuni yang abin aba agh; ini Kulli lang, tali lang, nkun aba abini. Ini tongho lang, njeme abalang ni ba gbarang. ³Ngha gor Yahweh beni pere ka abonshiya; le ngha abbi aba shibi murang. ⁴Nguri nluo kuriyi nang, bangha le muru manangna gana kunang. ⁵Nguri nluo kuriyi nang, gitamna le nluo bollang. ⁶A gani langha ngor Yahweh. Ngor Kulli lang ih angnang. Onga goro lang a kangna banghi. Bua lang te a angnang bila bang bini bilabang a kiri. ⁷Le ngungjah jigra koshiyo; tina ankunno deshiya jigra. Le koshiyo ate ye Kulli lulla. ⁸Nlelle uba a luli le leshe gishe pura akuni. Goti gishe ri nkalang. ⁹Lushi baKulli le sula nje. Ni pina magula akushe. ¹⁰Diya muri cherub le logho, woro a kpetiri nguh. ¹¹pag pina dig gumri kangni ni nlagiri nyashi muru akuli. ¹²Muru njitali ni nkalangishi kpa ni nyiba le muru a dumi. ¹³Yahweh shagha aKuli. Nghi beni worbang ni gulo kwa agh loshi bang. ¹⁴Ta munile meshiyi aba shibi muri. Njikogiri muru duddu meshiyang. ¹⁵Le nji muru puro le tina ngung nja nong gerenteng ni funo le Yahweh passateng ni kura tiye mami aba Yahuda ni ma septuagint malni a jum jolo agh muru njitali ni nkalang gishe a ri usulo ni pura alulo agh. ¹⁶Sula aKulli zu bolang puso a muru malimna. ¹⁷Assan abi abashibinmurang ni woran ni tenkurung ngha, ni abeni ni agjang ngha agh ate a worang ni tengkurang duddu. ¹⁸A zu nghan a kara ni miya a gani agh. Keminiya Yahweh ni agnang. ¹⁹Pusang agani manghang bung; assang ate bang boneh arang. Ate beni ngha kpanana. ²⁰Yahweh nwanan ate gimabwagh lang yangha ih mosan ate ben ngha kpanana. ²¹Ate nbola njinjere le Yahweh ni deshi dak Kullilang gbikpak agh. ²²Ate agilla mabona le ngha dumang teya nbola gigilla le kwa nin kenshirang agh. ²³Miya kpanana a dumi, nin deshi agh npayi gimashira agh. ²⁴Nina agh Yahweh moshi nang ate gibonalang, ate ben ngha kpanana a shinale. ²⁵Beni ni njiteng ngha a dumi njitenglo ari beni yarata agh aka dumi awo ngha yarata. ²⁶Ari beni garenteng. Keminiya beni ni gimashira agh ngha wabi njuo. ²⁷Ate a ashina abeni ni gani. Agh keminiya a gungshi aba gulomurun na beni ki lushi jiyang gha. ²⁸Ate a pana poshibang ari kashi ndah lang; Yahweh Kullilang poshina nghan bang a pina lang. ²⁹Ate ni wai ninga bangni nga duri ga dumang ngha; Ni Kulli lang ga ta ga duri muri gibangna. ³⁰Ate Kulli ya njinjere le yarata! tele Yahweh agh ngha garenteng! ini pag tongho le abeni al vulo abini agh. ³¹Ate yang pag Kulli sete Yahweh? Yang pag tali stet Kulli le sung? ³²Kulli ni tig maso rang ningha ngurigulla, beni tig agh abayong ma buagh a njijere le agh. ³³Pag kusang liliki ningha ngaya ni tinghang a muri dingli. ³⁴Aliyi beng pag lua ni dumbeng te non nta ma gifungna. ³⁵A panang tongho ma ashibanglo. Buwa mali angninang. Ni dum bona lo panghang ngulo. ³⁶A panang bang ma dara a kusang ate ke kusang senriya. ³⁷Npira aba shibi murang le nbolyang, nin npil njang njumangha sete jamyang mala. ³⁸Ndemri yang sete na gang logho agh; a somna a kusang. Ate a angninang ni gang logho agh; a somna a kusang. ³⁹Ate a angninang ni maso pag lua. Abeni log nghan agh a tigna yang a bem. ⁴⁰A pah nan njum mel. Abashibi murang, ngangna kun abeni ni agnjang agh. ⁴¹A gorbang a agniyang keminiya bong nya ashiyang agh; A gor Yahweh keminiya ni aghi yang agh. ⁴²Nwolyang lulushi ningha kikiri a guh. Nsoyang ko ningha puporo a agata njere. ⁴³A ashinang ri njuo ni bayong, A tingha murung a muri anjali; Abeni nin yeriya agh dig aguro lang. ⁴⁴Agama oghang le a peng gulo, A tig abiri guwa dumang. ⁴⁵Abiri zu ni koshiwo abin digna leyang. ⁴⁶Yahweh ngha ninjung; Abonshi tali lang. De Kulli ba asang a gushi. ⁴⁷Ini pag Kulli ni ki agkunang agh. Ini gana a nje a beng. ⁴⁸A magnanghang bung ri aba shibi murang, ininina a loshinang amuri. Abeni loghang agh, a shinang abin abuna mafunna. ⁴⁹Nina agh ngi pahwo makampa, Yahweh, a tiri abeni ni nje agh kwa; ngha tu ngiya bonshi lulo. ⁵⁰Kulli pah ne murung le gang kunbang yangha ih dumi beni dariya ogrung ma gula abin Dauda ni aminkayi kene.

Chapter 19

¹Bakuli wabna gusso le Kulli, le bikuli dumna tumo le abih! ²Kara a nzum kara tenana ki sobri; duh a nzum duh dumna yerigiri. ³Gi wabna ko atenana ma wabna nyha; agih yang nga ni a oghi ya. ⁴Ngho te ya atenana leyang wara a ngunjah kwa, ni gi wabna leyang kena a malla le ngunjah. Tigna tahra le ate kara a ntiri yang. ⁵Kara nga ninga buramah ki puro a kangna digna le, le ninga bayong ma masso beni bang bor yi nga bangni mere le ya. ⁶Kara logha gibang mwoh le dur bakuli kena ri mamona; gubung nyha abba ri pihn le ya. ⁷Gigilla le Yahweh nga tangha yarata, ih pah iritenna le minlim; wabkun le Yahweh ya nga ih tangha, ih pagha aba nongshimurung yeriteng. ⁸Agibilla le Yahweh ya nga yarata, ki tig yahlung pag binmurubang; lagbang le Yahweh ya nga gerenteng, ki zuni poshibang a ri njiung. ⁹Bang ngobong le Yahweh ya nga gerenteng, ki digha ha ke kene; Agigilla maonna le Yahweh ya a njiung ni le angha kwa yarata! ¹⁰A yang nga ni egnjiung dudug uwor zinariya; a boro uwor nyih ni muru nyih ni ki suhriyo ri hagtille ya. ¹¹Eh, a nji bin yang ni a lagni guro lo; a oghi yang bang nga ngosse magula nga nghan. ¹²Yang logle yeri ba bor nghan nga kwa? Lag nghan ri tengshihra ma songrina lang. ¹³Bol guro deshili ri pag gimashihra gushimurung; ke ih bi nongmurung a murang nga. Le nga tangha yarata, le nga digha tengshihra nyha a ri agimashihra dudug. ¹⁴Ih bi atenana le kunang ni dengse le yahlang ih kum agha a kundumo, Yahweh, nkonno lang ni ba assang.

Chapter 20

¹Ih bi Yahweh angni weh a yeh kara gana lo; ih bi lulli Kulli le Yakubu lello ²le tuttiwo angna ni pura bin ma gerenteng ate angna ni pura Sihiyona agh. ³Ih bi dengshi niagipahna lo ni ag adahra pingsa lo. Selah ⁴Ih bi poh ga yahlo ki al agh ni dungshi adengse lo kwa. ⁵Le sa pag binmurubang a ri dumphosina lo, ni a yeh lulli Kulli lesung, sa logshi kandagiri. Ih bi Yahweh poh ajimma lo kwa. ⁶Nibeniya nyerina ih Yahweh ka ashi ma danglina le mwoh; ih ka oghi a bakuli le ma gerenteng ni masso ashibang le bung ma lih le. ⁷Bayong baba ki pah njiteng ri nyeh-gwoh piri le baba ri apiri, keminiya shi pahna njiteng ni lulli Yahweh Kulli lesung. ⁸Aka zuni yang njahli le a kpah, keminiya sa logho ni tangha suwap! ⁹Yahweh, ashi murung; angni sung ngha shi gor bang.

Chapter 21

¹Murung pagna binmurubang a yeh masso lo, Yahweh! Ni yellang ni pagni ngih binmurubang a ashibang lo ni pag ga! ²A pahne gi alla le yahli le ni a shibih ihla le ngoto kuni ya. Selah³Ate a zunanih yi amosso kumo; a tigne a muri jenghe ma zinariya maBonna. ⁴Thli no ate usulo; a pahne ni; a pahne saba le akara le ha ke kene.⁵Gusso gula ate ganbang lo; a tigna a muri gimaBonna ni ma murung. ⁶Ate a pahne mosso ni nyha ki mal a agh; a tigne bangboyi ni binmurubang le kundumo.⁷Ate murung pahna njiteng ni Yahweh; a nji bin ogrung njiteng le Murung Magula kwa ni ih shishi ya. ⁸Bwoh ka bol aba shibi muro kwa; bwoh malih ka bolla abeni shibo agh. ⁹A kunbang ma yehlulla lo, aka pingshi yang ninga a ba nkalang gishe. Yahweh ka pingshi yang a yehlulla le, le gishe ye ka lih yang kwa. ¹⁰Aka juhri amuna yang a ngunjah ni aminkah yang a ntiri abayong ma shimshin.¹¹Ate a tolla gimashihra a yahli yang a muro; a dengshina kurkun mama ni a kumni dumposhina a agh! ¹²Ate aka pil yang; ala non ntah lo a dum yang. ¹³Ih bi a gusso, Yahweh, a yeh masso lo; sa tuhngyah ni bongshi gulo lo.

Chapter 22

¹Kulli lang, Kulli lang, kepalang ka abunghang ko, Kepalang ka tang kukuwo abin asang zag ni kun bwa agh lang?
²Kulli lang nbwa ni bakara, keminiya na pinghang agh, ni duh agh ninibol ngu agh.³Nin ngowo kwa agh awongha gerenteng; a dig ningha murung ni bonshi bang le aba Israila. ⁴Akasung tig yeyang ro; A tig yeyang ro le a ashiyang. ⁵A bwanawo a ashinayang, a tig yaliyang ro na te a kpa agh. ⁶Keminiya mini ngoso mini bwa agh, gimanangna le bayong mashishingni ni gijenne le abwagh. ⁷Abeni kwa shinangha a dumang, a jolang, wuli nghanang muyang. ⁸A na "Tigyali ri Yahweh de Yahweh abi ashi. De ih bi ashi ate bang nga ki boyi ri"⁹Ate awani a pusa ayong, A tig nga ih tig yalang ro nga miya kun kira ngiyang agh. ¹⁰A pano meng le miya a yong a wani Kulli lang. Le miya sang nwa uwoh a yali ngiyang!¹¹Kabi a dig kukuwo ni meng agh ate giganshin nga giyah; Bwah nya mwoh ka agnibang. ¹²A sassashina ndah kangni nang. A sasshina ndah matenna ma bashan kangni nang. ¹³A loshi nghanang kuyang gagshaka ningha yim ki imma ri ga bol agh. ¹⁴Ngha a sobang ko ningha muru, a muh ngirang kwa nugtili na. Kunyalang ningha miyang; Ih nyangla a yalang. ¹⁵Iritena lang yumna ningha kanda nkori (Kinyeh)a(Ndoshi kinyeh); Lesang kpangna a kunang maKulli. A bugnang a kikiri le nluo. ¹⁶Ate aminlara kangni nang, Aba pag gimashira lunrinang a kagna babeng ni bakusang. ¹⁷Nlog le nbangha amuh ngirang kwa. A loshi njiyang ashinang gbanghu. ¹⁸A gaba adagra lang a njiyang. A gorkung ari agi kura lang. ¹⁹Ka dig kukuwo agh, Yahweh; Kukushi kara a aghnang iri tenna lang!²⁰Ashi usulolang ri garabuo, mala ngirang a kaglabi aminlara lusung. ²¹Asang a kun yim, asang a njeme ndah lusung. ²²Nga ham lullo a bin amuna ngyang; A tirin bin kpaba, nga bongso. ²³A yong ni abeni ki bang ngobong le Yahweh ya, bongshi! Nyong nga kwa aminkah Yakubu, ngushi! Ntang ni ngobong le, a yong aminkah Israila kwa. ²⁴Ate ni keshi ko pura tele gana le aba gigangshina agh; Yahweh ni songri kundumi a bini ya; nga ba gigangshina bua yi, ogne. ²⁵Bongso lang ka pagh ate muro a ngih kpaba; nga dfungshi kaniyi giri lang a dum abeni ki banghi ya. ²⁶Abeni a pariya ya ka lih le ka dimma; abeni ki al Yahweh ya ka bongshi. Ih bi yahlo digha ha ke kene. ²⁷Abayong ni ngunjah kwa agh ka dengse le ka nyera bin Yahweh; baleh anjah kwa ka gungha a dumo. ²⁸Ate dighamuribang le Yahweh ni; ini ih nongmurung a muri anjah. ²⁹Aba dumposhina ni kwa a ngunjah agh ka pag njibuno le ka gushi; abayong ni kwa ki suhlo a tubu agh ka gungha dumi, abayongni ni ki gan tig usulo leyang kanangiri yang ni usulo agh. ³⁰Njah ni ki zu agh ka paghi tumo; a wabih njah mama ki pah nghanang nga tele MurungKulli. ³¹A zu le a wab tele dum njiteng le; a wabi a bin abayongni ni sang a bil a agh ga woro pag ga

Chapter 23

¹Yahweh ni pag ba lellang, ni ngi shingri guɓung nga. ²Tignang nongha njahli a bin maɓonna; ih billi meng a kahri muru ni nyha ki ɓang nghanh nga. ³Nyenna nghanh ni usulo lang; ih billi meng a njinjere mama yarata agh a temuri lulli. ⁴Ko ke ngi ginya a pinna ba njonglong, ni ngi ɓang ngobong le pinye ya, ate awo nga binang; gara lo nga ki pashi yahlang. ⁵Gilla nghanh gilih a dum aɓa shibi murang; ɗahrina murang ni murun; minkoro lang ɗungshin ki ɓunkoh. ⁶Njiteng nga gimabonna ni ogrung njiteng le ka pir tyang a yeh akara usuo lang kwa; le nga ɗigha a leh Yahweh a gogho akara lang kwa!

Chapter 24

¹²Ngunjah agh mami Yahweh ni, ni dungso le, ngunjeh, ni a Beni kwa digha a yeh ya. ²Ate ini tigtinne a muri asallang magula ni tighi muri abanghamuru. ³Yang ka ebbah a nkonno le Yahweh? Yang ka tangha a bin ma gerenteng le? ⁴Beni abih nga kpanana le yahli gerenteng nga; Beni ni logshi bih ri gima yiri ya agh, le ni kaniyi giri ate ih soriyi bang nga agh. ⁵Ih ka ag mosso le bin Yahweh ni gimaɓonna pura bin Kulli ma ashibang le. ⁶Jah njah le a Beni ki alli ya, a Beni ki al kundum Kulli le Yakubu agh. Selah ⁷Nlogshi amuyong, yong akunjere; ih bi a logshi yang, akunjere ni malle nyha nhang agh, nina agh ate gusso le Murung ka zu a yeh! ⁸Yang ki pag Murung ma gushina? Yahweh, ma masso ni gulo kwa; Yahwe, magula a luwa kwa. ⁹Nlogshi amuyong, yong akunjere; ih bi a logshi yang, akunjere ni malle nyha nhang agh, nina agh ate gusso le Murung ka zu a yeh! ¹⁰Yang ki pag Murung ma gushina? Yahweh, magula le baluwa. ini pag Murung le gusso. Selah.

Chapter 25

¹Ah buhno, Yahweh ga lowshin usuloha! ²Kullilang, npahna njiteng buhno. Ka aghang nog yiluri binaha, Ka agh i ah behni shibi nji yangha bin muhwban ah muhrangha. ³Bung yah ka tig yiehro ko ka ogyihri bihnaha; Ah behni ki nahlulung tehkusiyah ah og yihri bihng!⁴Duhmang ntijerendo, Yahweh alliyi nghan nji jere loh. ⁵Gingni meng a nji jere moßonna ni alliha ni ate a wohi Kulli ma ashinbang; Myang i dense arow kehreni kwah.⁶Gohrang ni dense, Yahweh gi pangnaloh ki kahkaraha a yangha ha; Ah yangha diyan kunbang ni kwah. ⁷Ka denshi ni ah muhri gimashira ma muhna laugha nyale gohran ni yiong ndense gihma buwaho, Yahweh.⁸Yahweh bogha kehreni kwah, nghani nahle alline sun njerene a bah paggimashira. ⁹Ih, billiyah behni bolmuyah ha ah njiejeleh ni alliyang anjengleh.¹⁰Njengle Yahweh bohla muhri agjung nji pah njiteng ahri a baliyonni tig gi ohri nale ni kahnihi laghele. ¹¹Ahteh gushi luhlo Yahweh laghang gimashira lang, guhla nyah fiton ha.¹²Yang pag behni ni bang Yahweh ha? murung Kulli ka duhmi njerehni ka tolha. ¹³Usulole ka wohi mah buwah; Yehdung na ah mihkahyi ka toll gihbehre ni njehye.¹⁴Bihyonden ni Yahweh ha nghan ni ah behni gushiha; ni dung gi othrinale binyan.¹⁵Njughangha kahreni kwah bin Yahweh ih ashin kusang ri ndahbo. ¹⁶Pillah nji buhnan ni oh murang; myang ni murung ni gahna fitonha. ¹⁷Gi ganshingle yiang gowna idahra, pushsan a gahnanlang, ¹⁸Bill gahnalan ninuh gahnehe sin gahnalan ni ehnanlan langhan gimashira lan. ¹⁹Sin abah sibih njuyan, ah gohnah, ah sibihnang ni sibah ma tengnah.²⁰Leh lan a assauri yan, ka agha n'og ribihnaha, nvuhlarow. ²¹Le mahlalang ni bohran ih bi bohlan, ntingna kumohlan bihno.²²Assan ah Israila, Kulli njiba gahnale yan puhhan kuwah.

Chapter 26

¹Wab̃ bang njoh, Yahweh, nginha yartah, npahna njiteng ri Yahweh ngoubong nyah gi ocha. ²Sihniya, Yahweh, ni momang; peshi lina bah yiang ni denselang kunujian! ³Ohrunlo mamuwah nga dum njiyan, nginna wuri njitenglo. ⁴Ni kpa kungnia bahton mah nannaha nyahle a bah kpamuhribangha. ⁵Nsibihna a bah pag gimashira, niyeh digna bahyon maciraha. ⁶Nghagben dig muhni bahyon macira ha, myangi ka bin gunribang Kullilo, Yahweh. ⁷Ke gatuh ngiya ni mehlani bi Kuli njiya ma bongsohni ma pang ngoubong. ⁸Yahweh, nagha na njun liyoh ba a dighahan ba a bah bongsho digha ha. ⁹Ka gahang kowha ari abah pag gimashira ha, nyale nkillalan bin abah sohn nkillala low. ¹⁰Ah bung ma ini abah pag gimashira, ni bung, mahli ma ini dun ci ni gun kun. ¹¹Keminiya mamenha, ngah gyah tihri bolmurun, sin gi ehnanan ah assan. ¹²Ah kussangha tansha ni sisiha, atihri buhno bahyon bongshi Yahweh.

Chapter 27

¹Yahweh ni poshibanglan ni bah assan, Yang gah bangle? Yahweh ni bin vul usulolan yang ga bangha?²Ngha a bah pag gimashira longni rangha ate a ceh yamanglanha, a bah sibih njiya ka enkushiya, ka kpah. ³Digha kpaßbahle a bah kuhyion kanninan, kunyian ni ki bang ngoubong ha, Digha luwah lowaran, ngah dig-dig nalang ohlolo. ⁴Gihri mwoh ini ihlini Yahweh, ini yehgi sinban tibih, ini i digha a liyeh Yahweh kena kunbang usulolang. Nsin bohrole Yahweh ni al densele a bin bang Kulli. ⁵Juwah kahra gansirun ngah vuhlah a kahle; bin vulohle gunrile itigha bi Kulile nkohno. ⁶Le muhran ka lowa Kuli muhri abah sibih njiyan kan nimeng kuwa, Le gah pah gi pinshina mah binmurunbangle a gunri ngha tuh ngiya bin Yahweh! ⁷Oghang, Yahweh mehleng ngha buwahoha! Assan, ni aghan! ⁸Kuniyan wannan teng a muhrow, "Alduhni! "N'allah duhmo, Yahweh! ⁹Ka songri kundumo rawgha, ka yehshi yahlulalo arih denlaloha! Ah wohni bah annan; ka bunggha kowha nyahle ah sibangha, Kulli ma assibanglan! ¹⁰Digha ngha tehran ni gyan sibangha, Yahweh ka isan yieh. ¹¹Ah lihang njeloh, Yahweh! aghan duhna ri njere ate abah sibih njiyan. ¹²Ka pahyan njere abah sibih njiyangha, Ah bah sin njun pag jihri a lohang ni ganshin. ¹³Mang ki pag gihri ni meng nghan ni pah njiteng ga sin gima buwahle Yahweh ah njeni digha ha? ¹⁴Lel Yahweh; tangi gan, leh kunyio tehno! Lel Yahweh.

Chapter 28

¹Abuhno, Yahweh, nbuwayiyo; Tahlilan, ka dagha ba, nga na pihli rangha; Ngah kuwon abehni juhla nje a tuhliha. ²Ogbuwah jimalang nga goroh ah an ni nangha, nga losihni ben Kuli wohra nji bin mah buwahlo. ³Ka suhang a buwa tihrih apag gimashira ha, Abehni densele yangha gimashira, ni abehni nateng ohlolon abah muhri kahla, densele yangha gimashira ni ah kunyalian. ⁴Dah yan gah pagha dunga ni waha yangah gimashira le yan duha a biyang ni tig yan a wah ngode. ⁵Ate na yehri gi pahnale Yahweh ya nyahle tumoh bung, i buhniyan njeh niyeh losihyan biyeha. ⁶Mossoh le Yahweh ate oga bawaha jimalang! ⁷Yahweh ni apag ri tehnanan ni tohomgla yang, pahna, njiteng ahri, yeh anninang kunjian pahna bin muhrunbang nyanh titong ha, yehga bongshi ni tuhngiya. ⁸Yahweh ni pag tehnele a buwahle, ini pag bin assibangle abehni bangha a bihsian mwaha. ⁹Assih a buwahlo ni mossi gih behre loh. Dig bah leyang ni tollian wohri kunbangni makha.

Chapter 29

¹Mpih Yahweh, a yong amuna Kulli, mpih Yahweh gusso ni masso! ²Mpih Yahweh gusso ni perre ke lulli kum ma. Ngungaha dum Yahweh a boro le gerenteng le! ³Gih Yahweh ya a ogne a muri amuru; Kulli le gusso sahagna, Yahweh sahagna a muri amuru dudug. ⁴Gih Yahweh nga ni gulo; gih Yahweh ya ma murung ni. ⁵Gih Yahweh yang nga ih bun ceda; Yahweh bunna ceda ma Lebanon lushilushi. ⁶Tigna Lebanon tah ninga muna ndah ni Siriyon ninga muna demndah. ⁷Gih Yahweh nga ki pushi leshi gishe. ⁸Gih Yahweh ki jigrih balusung; Yahweh jigrihna balusung le Kadesh. ⁹Gih Yahweh tigna ngung oak pigra ni gang ba ngung kpanana. Beni kwa bin gushi ya nah, "Gusso!" ¹⁰Yahweh dig ninga murung a muri wammamuru; Yahweh digna ninga murung ha ke kene. ¹¹Yahweh pahna masso bin abwale; Yahweh mashi abwale ni ololo.

Chapter 30

¹Ngha guhso, Yahweh, ate a loshina Kuli na dag a bah sibi njun pag bin muhrunbang a muhrangha. ²Yahweh Kullilang, nbawah gohrow a annang, a wohni bilisililan. ³Yahweh, ahjuna ni usulolang bin abehni wuha, ah tigna tirin abehni abbah ani abehni ki wohra tuhliya. ⁴Ntuh ngiya bongsi Yahweh, nyongni abah pah njitengle; Npah guhlo ngha ndenshini gehretengle. ⁵Yahlulale ngha ni abehni; keminiyah agjungle ma kunban dignani. Buwah njuhwa ni duh, keminiya bin muhrubang juhni behri. ⁶Nounhole kuniyangni nah, "Ni gih cohsiha. ⁷Yahweh, ari agjunglo ini a tinnan dig ngouno ma duhrina; Keminiya ngha a songri kundumo, nganshina ran. ⁸Nbuwahna ngourou, Yahweh, ni kun agjun bin murung Kulliyang! ⁹Mang buhriyan guhnuha a nkillah ngha Nnouha nje a nKulliya? Kihkiri an ka bongsole? I wahni gahwoh njiteng niyelodeh? ¹⁰Oghan, Yahweh, ni ohmuhran! Yahweh, dig bah annang. ¹¹Ah pillah gounorlan wohra tahro giwang, Ah pushinang dagra yion pina yehra dagra ma yion poshina. ¹²Ngha ni behniya bongsolan ka tuho ngiya bongsoh ni gi polha; Yahweh Kullilan, gi pahwo makanpah wohra kunbangni gi makha.

Chapter 31

¹Yahweh, aro, ihni vul nghanh ke adaghi apeng yiribina. Asang adig garenteng loh. ²Og nghanh; asang ni karra dig nkono ma vulo lang, ba miyang ni maso ma asang agh. ³Ate awoni awo pag nkono bing vulo lang; ini paghi ke ate lulo, bil le adumang njinjere. ⁴Pusang a nguri ni asobo a songro arang agh, ate awoni apag bing vulo lang. ⁵Ihni tig minlimang a abwo; aka pusang, Yahweh; Kulli ni atig yong muri agh. ⁶Ihg njen a abeni pih gihlang ma nangna gulo agh, keminiya ihg tig na yallang amuri Yahweh. ⁷Dumang ka poso le nga pag binmurbang a ogrung ma njiteng, ate ashina kuno lang; a yerri na gah ki gangshina yalang agh. ⁸Na abolang aka pah a bih abanjo lang agh. A teshi na kusang aba dar agh. ⁹Shing gih ena lang, Yahweh, ate gah ki ganghi yalang agh; yiri anjang mala abih bwa ena yalang ni ngirang. ¹⁰Ate diya nja lang agh yiri mala ni bwaa ni bongho lang ma lih agh. Maso lang ni keng aga ate gih ma keshe lang le amuh ngira nga ki biya. ¹¹Ate muri abeng manjo, ihg pila gih jene; pagha lang pih abeng ba muri kalla gih yiri bina, nga abeni yerang agh payang ngobong. Abeni shinang agata njere agh bangha arang. ¹²A zangshina ni meng ninga beni wu agh beni bung nya wa jengsa teh muri agh. Miyang ninga nkeri ni wam agh. ¹³Ate ihg og na yaliteng le abeni duduk agh, tenana ma pah ngobong ni ju ajibang kwa nga akuri ni agiri amurang agh. Akurina aka wol nluwang. ¹⁴Keminiya ihg tigna yalang amuro, Yahweh, igh na, "Awoni awo pag Kulli lang?" ¹⁵Gogho diya lang nga abwo. Asang apusang a abih abeng ba wanjo ni abeni puro diya tyang ki pirang agh. ¹⁶Pag kundumo ih poshibang ari dengla lo, asang aye ogrung ma njiteng lo. ¹⁷Ke adaghi ih apeng yiribina agh, Yahweh, ate ngorabang aro! Deh ihba pih bayong mashira yiribina! Deh ihba dig jye anjimaje. ¹⁸Deh kung ma pag yiri ni pura tongha ki nateng ni loshi murung ni zengbang agh ihbi bolgung. ¹⁹Shing gogho gihmabona ni tighi abayong ni po gulo agh, mama a paghi abayong manshini kwa agh! ²⁰Aye minlim ma bawoni nga agh, ini a songriyang agh ari gah abwa kuriyi agh. A songriyang aminlim ari yombang le lesung. ²¹Amoshina Yahweh, ate duna nghanh orgrung manjiteng nga niyang lah magula ni akangni ni luwa agh. ²²Ke nga teh a ngobong la nna na, "Njo nya ki shinang agh", nga teh agambarg a o bwaa igng ate a angnang. ²³Ntol Yahweh ni yalung moh, nyongha kwa abayahing manjiteng. Yahweh nga ki ashi beni yali moh agh, keminiya nga ih nwa benni loshi muri tya Kulli agh. ²⁴Tang dwal le ih yalo ih pag mabuna, nyong ni abeni kwa tig yaliyong aye Yahweh ate angnibang agh.

Chapter 32

¹Amoshina bwa ni apilnjum ari gah ni pag yarata agh agh, beni a vul gimashira le agh. ²Amoshina beni Yahweh ni ye bang gah pagha ni boti agh agh le soriyibang nya a minlim agh agh. ³Bang ni kwa ndig ni jyeyi agh, a muh ngirang agh ki biya nga miyang ngi ihma ni beri ki ka kapola. ⁴Ate du ni bakora bwo nga dungro amurang. Masolang ki asa ninga yunmo le bahbogho. ⁵Le njung ag gimashira ni pag agh a binoj ni teh nyeng songri agah npagha ni boti agh agh a bino agh. Ihgna, "Nga pushi a gihjene mama ihg pag agh abing Yahweh," Le aka pilnjumo ari konbang le gihmashira lang. ⁶Ate gah le a beni kwa ki soghatyo ni yalliyang moh agh ka jimo a bang ni kwa giri gongshi ni yang duduk agh. Bang ni kwa muru ghe ni ki bilbang byang agh. ⁷Awoni a pag bing vulo lang; aka lehmurang agah ki gangshibang agh. Aka kangnang ni angya ma lih luwa. ⁸Nga wabo le nga aliyi gho njinyere ni aka bolo aworo agh. Nga bilo ni tenana ni njang amuro. ⁹Ke ihba dig ninga piri ko mburje, mama nya ni yeriteng agh, ni nguri ni a isa kuni agh ihni a pilini gya le yang ihba wara ba atolo ihba wo agh agh. ¹⁰Bayong mashira agh yagha ni bwa ena duduk, keminiya agrung magerenteng le Yahweh ka kangni beni tig yalli abini agh. ¹¹Deh yalo ih poso ari Yahweh, le apag bihmurbang, awe beni yalo moh agh; ihg magjolo ni bihmurbang, yang ni abeni kwa ni yalung mafona agh.

Chapter 33

¹Deh yalo ih poso a yeh Yahweh, awe beni yalo kwar agh, gah boro ke a paghi beni pag gile kwar agh bongso ni.
²Paghi Yahweh makampa ni ngwang tah; tu ghi ngya bongso ni ngwantah mama ni njuri lum agh. ³Tu ghi ngya mapiyo; woli ni yereghe le a magjolo ni posoyong. ⁴Ate tenana le Yahweh nga kwar; le kwa nga nijiteng. ⁵Yalli tola pag gerenteng ni njiteng. Njunjah ni dungso ni ogrung ma njiteng le Yahweh. ⁶Ni tenana le Yahweh ni baKulli pag ni, le amunasherri kwa agh olso ma kunni ni pagni yang. ⁷Dan amuri ni a abangamuru magulina na agh ting ninga Kulligiri; pona abanghamuru magulina tigha abah. ⁸Leh ngunja kwa ihba bon-ngobong le Yahweh; leh abayong ni mal njunjah agh kwa agh ihba tangha ni ngobong le. ⁹Ate nateng, le apag gireh; pa tigha, le gireh tangha ba atighi kpakung le anje magulina, ariyi agah abayong tigha ka pag agh. ¹⁰Agah Yahweh tigha pag agh atengna mala nya; agah tigha ka pagha ayalli agh amuri aminka ki ka aminka. ¹¹Amoshina nje magula ni kwa ¹²Yahweh ni ki pag Kulli le agh, abayong ni tariya tigha abeni ki pag gih bere le agh. ¹³Yahweh ki shimbang pura Kulli; yongho ih shing bayong kwa. ¹⁴Longha ba dig nga agh, shimbang nje amuri abeni kwa dya ngunja agh. ¹⁵Ihni beni monli yalli yang kwa agh yongho ih shing gah apag agh. ¹⁶Murung nya gogho le abataluwa le ni ashi agh, tene maso le bataluwa ni ashi agh. ¹⁷Piri agh tig lih luwa mayiri ni; ni tene maso le kwa; ni ih ashibang agh. ¹⁸Shina, nji Yahweh nga muri abeni bang ngobongle agh, amuri ogrung manjiteng le agh. ¹⁹Ate ihbi pushiyang a nlo le ihbi tig yang ni njung nga yalo kpa agh. ²⁰Shi lehang teh Yahweh; ihni ih pag ba aggnisung ni tongho le sung. ²¹Yalli sung nga ki poso a ini; ate shi tigna yalli sung aye luli ni gerenteng agha. ²²Deh ih ogrung manjiteng lo, Yahweh, ihbi dig ni bung nga shi tig ni yalli sung amuro agh.

Chapter 34

¹Bang ni kwa agh bongshi Yahweh, bongshi ka diya kunang bang ni kwa agh. ²Nga bongshi Yahweh! Deh abeni apariyi agh oghe le yalli yang poso. ³Bongshi Yahweh ni meng, deh shi kpaba shi loshi lulli biKulli. ⁴Ihg al Yahweh le aghang, le peng lihlwa amuri agobong lang. ⁵Abeni tol njiyang tya ri agh ayangha aposhibang, le yiri fina nya a akundungyang agh. ⁶Beni aparpara ni agh bwa le Yahweh oghe le ashi a aga ki gongshi agh. ⁷⁸⁹Denglah le Yahweh bola lah kangni abeni ki baghi agh le ih ashi yang. ¹⁰Kara baba le amuna yim nya ni ihliha gha le yalo wolyang, Keminiya abeni al Yahweh gha gima bona ni gang kunyang agh. ¹¹Ihg ju, amunang, ihg oghang. Nga aliyi yong ban ngobong le Yahweh. ¹²Bwa mayeni ki og boro dya ngunja le tig ye teh ih pag akara duduk agh, ate ih shing gih ma bona? ¹³Le ke lehso kwab gihmashira agh le ke ngotokuno ih wab yiri agh. ¹⁴Pila dag gihmashira le pag gima bona. Al ololo le soghatye. ¹⁵Anji Yahweh nga muri abanjiteng le akiri pila ajiba bwa leyang panghang agh. ¹⁶Kundung Yahweh pila dag abeni ki pag gihmahshira agh, ihbi kashi dengsa ate muyang agunja. ¹⁷Abanjiteng bwa le Yahweh oghe le ashiyang abih agah ki gangshiyang agh. ¹⁸Yahweh nga gyab ni abeni ni kum gah a al agh agh, le ih ashi abeni gangsa gog ne minlim yang agha. ¹⁹Agah ki ganshi abeni yaliyang moh agh gog na, keminiya Yahweh ka pushi yang ayeh yang kwa. ²⁰Ihni ih bol amuh ngiriyang, moh leyang ni ki bung nga. ²¹Gihmashira ka wol nlo abayong mashira. Ashibi tenana le abeni bol tenana le abanjiteng yalli yang agh. ²²Yahweh nga ki ashi adenglah le. Bung nya bangha ju vula bini ke ashibi agh.

Chapter 35

¹Yahweh, pag tumo ari abeni ki pagtumo arang agh, wohrung ni abeni ki wohrung arang agh. ²Fa tongho makena lo ni tongho magula lo, log ni kuso le ah ang nang. ³Pag tumo ni kwoh ni kohgiri ma luwa lo ari abeni ki prang agh, nayi yalang, "Mini ngi pag ba aso". ⁴Deh abeni tolo kig gir jamang agh ihbi kum yiribina ni ashi gullo. Deh abeni gilina njere kumang bang agh ihba pir yang a yenni le a payang yiribina. ⁵Deh ihba dig ninga nfun gli giri adum guh; ngha denglah le Yahweh piriyang aworo agh. ⁶Deh ihbi njinjere le yang ihbi dig ni pina ni shengre, ngha denglah le Yahweh piriyand aworo agh. ⁷A song nguri ate murang tehkushi nya; a tung tuli ate gir jamang te kushi nya. ⁸Deh ih gir nja ihbi pura dunyang ke ayer tebi. Deh nguri ni a sob agh ihbi bol yang. Deh ihbi a kpa ayeh, kena gir janyang. ⁹Keminiya yallang ka poso a Yahweh le nga pag bingmurbang a ashibang le. ¹⁰A muh ni ngirang kwa agh ka na, "Yahweh, yang ninga weh, yang ki ashi abeni a par agh a bih abeni; logho ka ihbih yang giri agh?". ¹¹Abeni ki wa gah ashin agh ma yiri longna ki kushi yang; a tighang njo ma yeri. ¹²A nwa nang ni gimashira ate gihma bona. Myang ngi bwa ena. ¹³Meng teh agh, a tol kono le, teshiligiri giri ininisa; ngono ate muyang, le jim Kulli lang nyera yallang. ¹⁴Ba kwa nwonghang agh miyang a bwa ena ninga ate munaterang; ngun ghen a nje a bwa nlo ninga ate ngyang. ¹⁵Keminiya ihg eng kusang le, apag binmurbang le kpaba bah moh agh; a kpaba bah moh agh arang, le apag na gah ni ihg tolo aka pag agh agh. ¹⁶A saninghang tengha nje nya. Ayangha kwa a olang na peng gulo agh; a sheg miliyang arang a yalula le yang. ¹⁷Kulli, ihni aworo shin yang mala nya le? Ashi yallang ahbi luwa ma girjabang le yang, dya lang agunja ni moh agh abih ayim ghe. ¹⁸Le nga pagho makampa abah bayong kpabang duduk agh; ihg nga bongso antiri abayong. ¹⁹Ke ihba dagha abeeng bahjo ih yalli yang ih poso a murang agh, ke adag yang ihba pag agihmashira ni a kuriyi agh. ²⁰Ate a nya a wateng ma dig ololo agh, keminiya ayangha gillyi tenana, ma sohriyibong amuri abeni dig ololo a njeh le sung agh. ²¹A loshi akunya gerere amurang; a na, "Aha, Aha, anji sung shina greh". ²²Yahweh, a shina greh, ka abolguh agh; Kulli, ke a dig kukuloni meng agh. ²³Loshi muro ni muro le a logha njitulo atangha murang; Kulli lang ni telang, tangha ate muri tenana lang. ²⁴Tangha murang, Yahweh Kulli lang, ate muri njiteng lo; Ke adag yang yalli yang poso ate murang agh. ²⁵Ke adag yang ana ayalli yang, "Aha, shi kuna gah shi al agh" Ke adag yang ihba na, "Shi shengne shi mala". ²⁶Deh ihba tig yang a yiri bina le deh ihba pushi tye abeni loshi muyang ate murang agh ihba og yiribina ni ashi gullo. ²⁷Deh abeni tola yalliyang ihbi telang ihbi bor agh ih yalli yang poso ni bihmurbang; deh ihba woro na tebi-tebi, "Ihba bongshi Yahweh, beni kunboro le denglah le boyi agh! ²⁸Le nga wa tele pag kwar lo ni bongso logha beri kika kapola.

Chapter 36

¹Bayon mashira nateng muri gihmashira le pura a lima bayalli, bang ngobong le Kulli nya a onji agh. ²Ate giliyi muri tenana, ih dengse ih na aja yeri gihmashira le agh le ashibi agh. ³Atenana ni akuni agh mashira ni yiri ni; ni ih al njinyere yeriteng ni pag gihmaḃona agh. ⁴Nnon kwa a kala le, ih dengse pagha ni ih pag ni gimashira agh; ih nya ih shibi gihmashira agh. ⁵Ogrung ma njiteng lo, Yahweh, bilabang a Kulli; njiteng lo bilabang a nlahgiri. ⁶Njiteng lo nga ningha ankono le Kulli; awan njo lo nga ninga limma magula. Yahweh, awoni ashi ḃayong manshini ni agihloh kwa. ⁷Ogrung lo ma njiteng ḃobang duduk, Kulli. ḃayong manshini vuloamilim kihkaḃo. ⁸A lih gihi ayeh agihlina ni dama alyo agh; a dog yang anuhgiri pura abanghamuru nina bingmurbang lo. ⁹Abino ni tumuru dya -ngunja panghang, aposhibang lo ihni shi shini. ¹⁰Meshi ogrung ma njiteng lo abing aḃeni yero agh, tangha muribang lo abing aḃeni yalliyang kwar agh. Ke a dag kushi ḃeni ki loshi muri agh ihbi ju gyap ni meng agh. ¹¹Ke a dag bih ḃayong mashira tutang wori agh. ¹²Anji bogho ini aḃeni pag ni mashira kpa nghang; a tuti na yang nyali le na wawi log ni kushiyang bngaha.

Chapter 37

¹Keh ihba aganshimuro ate muri abapag gihmashira agh; ke apap kaja le aba pag gihmashira agh. ²Ate ni ih o agh aka yumo ninga lusung le aka aka ham ma ninga lusung ma nlangsa muru. ³Tig yallo ari Yahweh le pag gihmaḃona; al bang adingghang le a lelala gihlwo ni njiteng. ⁴Le ih Yahweh ih pag gihḃona lo, le ihka pwo agah kwa yallo tol agh. ⁵Pih Yahweh anjinjere lo, tig yallo ari, le ihka pag tumo ate muro. ⁶Ihka dum njiteng lo ninga poshibang le bahkara ni pag kwar lo ninga kara amurung. ⁷Tang jyei adum Yahweh le alelari ololo. Ke apag yalula nga bwa pag tumo le ni ih pag agh yarata agh, le wale ih guriyi gihmashira ayalli. ⁸Ke apag yalula a gangshi muro agh. Ke ih gangso agh. Gah agh ih juni gangshibang ten. ⁹Aka kashi aba pag gihmashira aḃugko, keminiya aḃeni ki lel Yahweh agh aka tol bere nje ghe. ¹⁰Nih ih o agh bapag gihmashira ka ḃoro; aka shimbang aba tanghang agh, keminiya wara. ¹¹Keminiya aḃeni suli muyang nje agh aka tol bere nje ghe le kumo le yang ni duduk agh ka boyiyang. ¹²Beni ni yallung mashira agh kuriyi, agiri ayalli amuri beni yalli gerenteng agh le sheg mili ayalula ari. ¹³Kulli oli, ate shina kara le nga ki ju. ¹⁴Beni ni yallung mashira agh pushi agarabwo le le non anta le ika ḃug beni aparanje agh ni beni ki al agh, ate ihbi wol nlo aḃeni dya gerenteng agh. ¹⁵Agarabwo le yang ka kagaminduh yaliyang, le antah leyang ka ḃuniyo. ¹⁶Fitong le beni yalli gerenteng agh wara duduk le abayong ni duduk ni yallung mashira agh. ¹⁷Ate agihḃura le aḃeni ni yallung mashira agh aka ḃuniyi, keminiya, Yahweh nga ki agni aḃeni yaliyang gerenteng agh. ¹⁸Yahweh nga ki lel muri aḃeni na atighi yang njo agh agh, le gih kunna le yang ka dya mala nya. Nih a og yereḃena agh nga bang mashira kapa agh. ¹⁹Nga yalo kpa agh, aka kum gihlina ni ka periyang agh. ²⁰Keminiya a ginja abapag gihmashira. Abayong ma njo le Yahweh ka dig ninga gah atolo ni gulo abing lele le agihlwo agh; aka lih yang le aḃoro a nleleh. ²¹Ba pag gihmashira ag tangma le nya ih nwa agh, keminiya ḃah pag gerenteng agh yangha ni angnibang ni pah. ²²Aḃeni Kulli moshi agh aka tol bere nje ghe. Aḃeni nahli agh aka kashiyang aḃugko. ²³Yahweh ni ki pag toliyi kushi ḃwa ki tangha, beni pagha le dḃig gih ḃongso a shina le Yahweh agh. ²⁴Ke eng kushi ma, ni ih kpa nje agh, ate Yahweh nga ki ḃoli ni ḃih. ²⁵Myang kana ni muna le nibeyini agh nyanina; ni myedi nshin ba aḃug beni yalli gerenteng ko nghan agna ko amuni kih jinghi bang ate brodi agh. ²⁶Bang ni kwa agh yangha ih ḃoboro ni pah tangma, amuni agh moshibang ni. ²⁷Pil njumo ari gihmashira le a pag gah ḃo agh; le gubung nya ka kumo agh mala nya. ²⁸Ate Yahweh pag njiteng ayalli le ni teh ih dag aḃeni ki pag gerenteng agh. Le a ashinayang mala nya, keminiya aka kashi aminkayi bapag gihmashira aḃug ko. ²⁹Ba pag gerenteng ka tol bere nje ghe le ka dya mala nya. ³⁰Kung ba dḃig gerenteng ih wab gih yeribang le ḃuri pag gerenteng. ³¹Tigha le Kulli nga ayalli, akushi ni ki shengri agh. ³²Beni ki pag gihmashira agh peg bapag gerenteng le al njere wol nluwe. ³³Yahweh ni ki daghi aḃih bapag gimashira agha ko shibi tele nga awabi njo agh. ³⁴Lehbang ari Yahweh le abol njinjere le, le ihka loso nje ghe pag ma mo. Aka shini nga bang pagha akashi abapag gihmashira aḃug ko agh. ³⁵Ihg nshina bapag gihmashira ni beni ngobong kariyi agh gagha ninga ngun ma muru nlongsa muru anje le akayi. ³⁶Keminiya nyeng nyere nje ngi wor deshi le, ih nya bye agha. Nshingbang teh muri, keminiya nin kuni agha. ³⁷Fashi beni pih muri gulo agh; le tig nyong long ari beni pag gile gerenteng agh; ba dḃig ololo agh gihmaḃona agh ki ju adumi. ³⁸A gir nja le aba pag katanni; agh akashine aḃugko. ³⁹Ashibang le bapag gerenteng agh pura bing Yahweh; ihni ih pag bing vulo le yang nga bang ma gangshiba ju agh. ⁴⁰Yahweh ni ki agniyang le ki ashiyang. Ihni ih ashiyang aḃih abayong mashira le ashiyang ate aja vula abini.

Chapter 38

¹²Yahweh, ke a velarang a yallula lo agh; ke a gil pagha lang a funo lo agh, Ate amuni lo oshi na rang, le bwo parang nje³Ngirang nya dwalagh ate yallula lo; amuh ngirang nya kukotro age ate gimashira lang. ⁴Ate agah nin pag yarata agh agh pangna nghan dukduk, a digna gih dungrina arang.⁵⁶Anjipyee lang buri na ni kuno le ki dumo ate gihbangha le agihmashira lang. ⁶Ihg kogrina le apeng yiribina kara ni kwa agh; ngi gangla ngi bwa nlo ni beri kena kapola.⁷Ate ameng agh, ndugshina ni pisa; nyamang ngirang nya kukotro agh. ⁸Ngrang ni ye og gubung agh le awaghinang kwa; Ihg ihma ate kombang ni a yallang agh.⁹Kulli, ayeribnalagah yang tola a lima le yallang agh, le songri a ihmalang ar o agh. ¹⁰minduh bayang nghan ki wolo, maso lang ki asa, ni poso le njang, mabye ma nya wa o ni meng agh.¹¹Abeng ni beng bagya pih njuyang rang ate pagha lang, a beng bamuri kala tang kukwo ni meng. ¹²Abeni tolo ka girjamang agh sona nguri ate bolang. Abeni tolo ka kumang bang agh kunshira ni awaba le tenana ma sohriyibang akunyang ni beri ki ka kapolla.¹³Keminiya meng, myang ni nga ma kiri giriya le ni n'og gubung nghan; myang ni nga ba lesung tabna beni ni wab gubung nghan agh. ¹⁴Myang ni nga bwa ni nyha ki og ga agh le nyha ni gi pillu a agh.¹⁵Njiteng nghan nga lello, Yahweh; aka ogbo, MurungKulli Kulli lang. ¹⁶Ngi wab ga nina agh ate aba shibi murang ni ki pag binmurubang murang nghan. Nghan kusang shengri ya, aka pag nghan gimashihra.¹⁷Ate myang nga engkusang, le tangna a yeh gani. ¹⁸Nwabna tengshihra lang; myang ni gangsa a muri gimashihra lang.¹⁹Keminiya aba shibi murang nghan dudug; abeni ki shibang ningo nieh ya gogna. ²⁰A nwiayang ni gimashihra ate gimabonna; a tig nghan tenana a tene keminiya myang ngi pir ga gima bonna ni ya.²¹Ka dag nghan nghan, Yahweh; Kulli lang, ka tangha kukwo ni meng nghan. ²²Zu ni kara a angnang, MurungKulli, ashibang lang.

Chapter 39

¹Igh tolle, "Ngha tariyi gah nga wab agh ate ke ihg pag gihmashira ni lessang agh. Nga ishi nguri kunang ngha myang adum bayong mashira agh;²Mbolaguh; ihg shibina nateng wale tehmaɓona ni, te bing kona lang ye buro,³Yalang pag gburu; ngha ihg ndenshine amuri agah agh, pihsang ninga gihshe. Le nnateng ni njumo."⁴"Yahweh panghang ihbi nyeri malale dya ngunjah lang ni saba le akara lang. Dumang fitong le abogho lang. ⁵Shimbang, apangna akara lang ninga duhra le beng, le bang lang angunja nya ninga guhbung adumo agh. Ferkat beni kwa agh ihni gor uslo moh.⁶Fakat beni kwa agh ih gangla ninka minlim. Fakat beni kwa agh ki kara ateh ih dam gihkumo ke ngha teh na yeri yang ka agyi agh. ⁷Nibyeniya, Kulli, vmang ngi lebang tebi le? Awoni awo pag beni ntig yallang muro gha tal.⁸Asang abih agihmashira lang; ke a pangha ih dig gih olo le abayong ni nihyeriteng agh. ⁹Mbolaguh le ningi loshi kunang agh, ate awoni apaghi.¹⁰Dag teh tigghang pyeh; wolbang lo ni bung waranghang bang. ¹¹Bang ni kwa a gihli pagha le abwa ate agihmashira agh, alih agah boyiyang agh ninga gihihkara; fakat abayong kwa ayangni gubung agh keminiya nlelemuru ni.¹²Og jimbang lang, Yahweh, mag kiro og bwalang ate angnibang; ke adig mahkirina ari ajimerung lang agh! Ate myang ninga biri abino, beni jol ni ju ninga mama kahnghang pag ni agh. ¹³Pil ni shimbang lo amurang ate ihbi ihg muriolo deshi njum le ihg wuh.

Chapter 40

¹Nlebang jeyi ari Yahweh; mag kiro rang le a og fwa lang. ²Pusang atuli ma pa ngobong, a sobong ni ki bolyi kusang agh; Le teshi kusang a muri talli le pag toliyi akusang bol nje. ³Tingna ngya mapiyo a kunang, bongsihi Kulli le sung. Abwa duduk ka shing gireh le ka pih gulo le ka tig yalli yang aye Yahweh. ⁴Amoshi na beni kwa tig Yahweh ni pag beni tig yalli ari agto le ni gushi abeni ki loshi muyang ni abeni pil njunyang ari ate ayiri agh agh. ⁵Agogna, Yahweh Kulli lang, a sangiri niama apag agh, ke agah adengsa te musung agh nan wawi bang yang agh; Ihg pushiyang nwaba le nwab teleyang le, agho a wo gah aka bang agh. ⁶Dahra nighpa ini boti abino agh; Keminiya alosi na akirang; ni a albang ate dahra ma pisa ni gihpa ate gihmashira agh. ⁷Le ihg na, "Shina, njun na; anyonglina lulang agihbomteng ma gih tig tenana ghe. ⁸Ihg ngho ih bongha ihbing pag gah tig agh, Kulli lang. Agihgilla lo ngha ayallang. ⁹"Igh npura igh wa tenana mabona lo ni ju amuri pag gerenteng lo a kpaba le bayong magula; Yahweh, ayerina ih kunang ni dag pag gah agh. ¹⁰Nih nsongri gerenteng lo a yallang agh; ihg npura ihg wab pag njiteng ni ashibang lo; nih nsongri orgrung ma gerenteng ni pag giri kwar lo akpaba magula agh. ¹¹Ke agitang pagha lo ma ashibang agh, Yahweh; deh orgrung ma gerenteng ni ma pag kwar ihba a bolang. ¹²Agih gangshibang ni na wawi bang agh agh kangni nang; agab ning pag yarata agh agh ju kunang paghi nya wa shing gubung agh, agho a wor njimurung ni a murang agh; le yallang wol ngirang. ¹³Deh yallo ih poso aranging; Yahweh, ih asang; ka ara ju angnang, Yahweh. ¹⁴Deh abeni kolla ki al gir nja lang agh ihba og yiri bina le ih dunyang ih kpa. Deh ihbi a pil duyung le a ashiyang gulo, abeni pag gah ki konang ngha ki boyiyang agh. ¹⁵Deh abeni kina nghanh ih; "Aba aha" agh; ih yibibana le yang ih pag yang ajeng muyang!" ¹⁶Keminiya deh abeni kwa alo agh ihba pag bimurbang le yalli yang poso aro; deh beni kwa tol ashibang lo yalli agh ihbi woro na atebi-tebi, "Deh nji bongshi Yahweh" ¹⁷Myang a ena ni ala; Kulli ngha ki dengsa teh murang teh. Awoni apag baangnang le aju aji asang; ke alehbang agh, Kulli lang.

Chapter 41

¹Mosso ni beni bieyi yali a bin beni shinriya, a kara Yahweh ka ashi. ²Yahweh ka deyi in digjah, a i ka mosso a gunja, Yahweh nigi in digjah, yeshi a muri a bah shibiya. ³Yahweh ka angni a bin og ganni, A' ka dig gi nogho le ba kono abin gi nogho le ba dual. ⁴Ke ninah Yahweh, shin gani lang, apeg maso girung ate in pagna gimashira a bino. ⁵A bah shibang wanna teng na shira a murang ana i wu'u ni yebang ke luli ka boro. ⁶Nga abeni ni ang jiyangha juh ate shinang, a nah gima nangna, kunyali shingrina ni muri, nga magni muri a binanghi, ke wabi bayong tenaneh. ⁷A beni kwa shibangha kpabah ki nah lulang, A dense ate ga ka kumang bangha. ⁸Le anah, kono ma shiraa bolle agah kurighi nibeniya ate nongna je, niwa log deshiya. ⁹Nna miɓeng ni gyap ni mengha, ɓe inangha, ɓenni shiye buro di lagha, ini tagha ki wateng nimeng. ¹⁰Keminiya Yahweh shin gi enalang a logsang ate in wayang. ¹¹Nibeniya in yara ate a juna ni poshibang a binang, ate a bah shibi njyang nighi dengse temurangha. ¹²A binangha, A angninang a gipangna lang a tigang a kundumo kikara. ¹³Aweh Yahweh, Kulli le abah Israila, a bonsoh har malale gunja, ibidiyana, ibidiyana.

Chapter 42

¹Ninga njah ki koshiyi ate abanghamuru, ini nina ngi og njemuru ate muro, Kulli. ²Ngi al Kulli, ate Kulli ma usulo, ni yebbang ni nga zuni ni pura dumo Kulli?³Njimerung ni pag gilihna lang duh ni kara, nga aba shibi murang ki nah nghan, "Kulli lo nghe?" ⁴Ndengshina aga nga ngi sobni minlimang nga: pagha ni nworu ni buno bayong le kena ni yang a leh Kulli ni gih ma binmurubang ni bongso, ngih buno ki pag njibuno.⁵Mang pag yi ke a gungha njahli, minlimang? Mang pag yi ke a gangshiro a rang? Tigyong ri Kulli, ate nga bongshi deshili beni ini pag ashibang lang. ⁶Kulli lang, minlimang nga ni gangsa a rang, nga nina agh ndengshina ni weh a njeh le Urdu, a ri ankonno ma sabna le Nkonno Hermon, le a ri dingli le Mizar.⁷Gor bang ma limna kene a lima le amuru ba nkonno lo; aveliye muru lo kwa ni awammamuru lo billa murang. ⁸Ngho kwa agh Yahweh ka tig njiteng ogrung le ni bakara; ni duh agh ngyah le ka dig ni meng, jimma a bin Kulli le usulo lang.⁹Nga nah yi Kulli, nkonno lang, "Pallang ke a jangsang? Pallang ke nworu ngi gono ate pariya le ba shibi murang?" ¹⁰Ninga ni garabwoh a muh lang, aba shibang sagna nghan, nga kunbang ni kwa agh a nah nghan, "Kulli lo nghe?"¹¹Minlimang, palang ke a gungha njahli? Pallang ke a gangshiro a rang? Tigyong ri Kulli, ate nye nga bongshi beni ini pag ashibang lang ni Kulli lang.

Chapter 43

¹Gabang njo murung Kulli, njinno a muri a bayong ni ni wanjiteng gha. Asang a bi abah sonrigibang na bah jo yiri. ²Ate a woni Kulli ma ashibang, Temang ke a shibang? Temang ke gi woro gi gono ate aba shiban nga ki alang. ³Oh, tashi poshibang ni jiteng lo a dumang jere. A dumang jere lo a dinglih ma gerenteng ni bin dinalo. ⁴Le nga kena bin dara le Kulli, bin Kulli ni binmurubang nga bonso ni gi pangna lang, Kulli, Kulli lang. ⁵Palang ke a gugha je, kuntalang, palang ke yalo ki lularang? Dense lang bin Kulli, ate nga bonso.

Chapter 44

¹Shi onгна ni kirisung Kulli le a tesung waf, sung i tumomang a pagha a karaleyang, a karama yayina. ²A pushi gunja ni buwoh, keminiya a jannah a bayong, a gushina a bayong, keminiya a jannah a bayong, gushina a bayong keminiya a meshina a bayong jibang a nje lo. ³Ate na girja bayong ni gi buragha, niteh a tolg gi burah nika ashiyangha, keminiya bwoh ma lee, ni gibura lo, ni poshibang ni kundumowa, ate a agninayang. ⁴Kulli a woni murung lang, waba a liluwa ate Jacob. ⁵Ni ikoloni shi ganni a bisung bah luwa ate a wagha a tirisung ngha shi ganna a beni loghi sunga. ⁶Keminiya ni pah jiteng ni intalangha, ke garabwoh ni ka assangha. ⁷Keminiya a ashinasung, a pana abah shibisung iribiyina. ⁸Sa bonshi lulo kerani kwa'a, sa payo makampah, sa gushiluloh. ⁹Keminiya nibyeniya a shibinasung, a pasung yiribiyina, na logha a ging na abah kurung lesung. ¹⁰A dagsu ashi yara a biya abisung ma njo a pon gi kunna lesung. ¹¹A dagsung nigha a gilow na kashigiya. A meshina sung a ngunja. ¹²A magha a bayong nye, na buri gi kunna a gipagna gha. ¹³A bisung bah muri kalla, ki olsung ate muro a dung a bayong. ¹⁴A dagsung a sagsung a ngunja. A jigri muyang a dung a bayong. ¹⁵Kara duduk na pasung gullowa, a paggi yiri biyina a kun dumang. ¹⁶Keminiya kana le beni tighan teng, saghang ate a shibimurang ni a tagha. ¹⁷A zuwa bisung kwa ni shi janshiya a pangna yiri ni kaniyalo. ¹⁸Kunyalo ni pilya, gyalo ni bil gejeya. ¹⁹Harnibye ni bunisung a bin dala a vulisung ni miling le nloh. ²⁰Ngha shi janshina ni luli Kulli lesung ko shimeshiye a bung- le kullima sa. ²¹Ke Kulli ni shin gireya'a ate yara ga a vula kunyalowa. ²²Nghateye ate muro a wollasung kwa kikara shi digniga a guloni a tumiyang bwo wa. ²³Logah palang ke a noutulo, Kulli? Logho ka shibinsung kwa'ah. ²⁴Palang ke a songri kundumo, ni a janshi ni ganilesung ni myre lesung? ²⁵Ate shi ingnina a kikiri, ngirisung bara a kunyalisung. ²⁶Logo a angnisung ate muri kaniyalo ngha gerenteng.

Chapter 45

¹Kunyahlang nga ki bunkoh a muri teng maɓonna; Atenana ni kpaba a muri murung nga nga billi bororo; lessang ni pag gi nyongli giri le beni gil ri ka nyongli giri ya. ²A pagne yarata uwor amuna bayong; a pahne ngotokuno nieh; nga nina agh shi yerina ih Kulli moshino ha ke kene. ³Kur garabwoh lo bunno, gara babura, a gusso lo ni ma murung lo. ⁴A gi maurung lo agh kog wo ni ganluwa ate agni bang, nongshimurung, ni gi gerenteng; boh malih ka aliya wo agi ngoɓong. ⁵Amunih lo tebna; abayong kpahna a kuso; amunih lo nga a yahli aba shibimuri murung. ⁶Ngungmurung murung lo agh nga ha ke kene le malle nyha, gara ma njiteng lo agh ini pag gara ma dighamuribang lo. ⁷A agna njih gi gerenteng ni shibi gimashihra; nga nina agh Kulli awo ni Kulli, dahri no ni murung le binmurubang uwor aboh kwa. ⁸Adagrah magula lo nga ni susunang le mir, alo, ni kassiya; agi ngwang ni lahmurung nga tigno a pag binmurubang. ⁹Muna ma ngalang le murung nga a ntiri amenah ma gushina; a boh mahli ya mamurung nga tang nhang mel dagrah ma zinariya le Ofir. ¹⁰Teshikiro, muna ngalang, shini ni pah kiro yarata; jangshi ni abwalo ni baleh tehro. ¹¹A njinjere nini murung ka alli digna ni weh ate bor nsahri lo; ini telelah lo; gushi. ¹²Muna ngalang le Taya ka pagha be ni gipahna; aba kumo a ntiri abayong ka jimmo ate kumboro. ¹³Amuna ngalang ma lahmurung nga ni agusso; agi mella le ya a tumoni ni zinariya. ¹⁴A keni mo bin murung a dagrah ma nyonglina; bata nsahri, aih ka kuratye, a juni mo bino. ¹⁵A zuni yang ni binmurubang; aka ingna a ba lahmurung. ¹⁶A tuhkushi atehro agh amuno ka dig nhang, abeni aka tigha amuna murung a ngunjah kwa agh. ¹⁷Nga tig lullo ih bi a dengshi a yeh anjah kwa; nga nina agh abayong ka pag wo makampa ha ke kene malle nyha.

Chapter 46

¹Kulli ni pag bin vulo ni masso lesung, angna mama a kunbang le gigangshina agh. ²Ngha nina agh ni sa bang ngobong ngha, ko ke ngunjah ariyi le, ko ke anonno ki jigra a ntiri asallang magula, ³ko ke amuru ki pag mabuna ni funno, ni ko ke ankonno ki koshiyo a moro leyang. Selah⁴Banghamuru ngha nghang mama aguguri le ki tig lah magula le Kulli pag binmurubang, bin ma gerenteng ba Kulli Magula Kwa ki dig nghang ngha. ⁵Kulli ngha a ntiring le, ni ih shishi ya; Kulli ka angni, le ih pag yi ni durubang. ⁶Anjeh funno ni adighamuribang jigrina,; logshina gih, le ngunjah nyanglina. ⁷Yahweh magula luwa ngha ni sung; Kulli le Yakubu ini pag bin vulo le sung. Selah⁸Nzu, nshina agi pagna le Yahweh, beni tig gi pah ngobong a ngunjah agh. ⁹Ih tig aluwa ki tangha njeh ha malla le ngunjah; ih bun ntah ni koriyi kunwoh lushilushi; ih pingshi atongho. ¹⁰Bol gung ni yere ih mini Kulli; nga gusso a ntiri anjeh; nga gusso a ngunjah. ¹¹Yahweh magula luwa ngha ni sung; Kulli le Yakubi ni pag bin vulo lesung. Selah

Chapter 47

¹Nwol bihyong, a yong abayong kwa; nmag jollo bin Kulli ni gih ma pag njibuno. ²Ate Yahweh Magula Kwa agh gi pah ngoɓong ni; ini Murung magula a muri ngunjah kwa. ³Tigna sung a gankun abayong ni binsung nga ni njeh a kushi sung. ⁴Tariyina giberre ate musung, gushimurung le Yakubu beni agna njih ya. Selah ⁵Kulli wara ni jollo, Yahweh ni gih le njemenjuh. ⁶Ntuhngyah ɓongso a bin Kulli, ntungyah ɓongso; ntuhngyah ɓongso bin Murung lesung, ntuhngyah ɓongso. ⁷Ate Kulli ya Murung ni a muri ngunjah kwa; ntuhngyah ɓongso ni yerigiri. ⁸Kulli nongnamurung a muri anjeh; Kulli nga ki diɓha a muri ngungmurung murung le. ⁹Amuna murung le abayong kpaɓna binmona a bin abayong le Kulli le Ibrahim; date antongho ma ngunjah kwa agh mami Kulli ni, yang nga gusso magula.

Chapter 48

¹Yahweh ya gulla le bongso le ka gulo, a lahmagula le Kulli lesung ni a muri nkonno ma gerenteng nga. ²Logho le bikuli bor shina, binmurubang le ngunjah kwa, Nkonno Sihiyona ni, a nji ebbé, lahmagula le Murung magula. ³Kulli tigna muri a yeri a yeh alahmaurung le bin vulo. ⁴Ate, shina, amurung kpaɓna muyang; a ke duri kushimona. ⁵A shine, le gire mag yi yang tahɓi; ngiri yang wuhna, le a kahri woro. ⁶Koshiyo bolla yang be, konne nga ninga ɓamah ni ka ɓilmuna agh. ⁷Ni gung ma tehbang ni a wamni agissasa muru le Tarshish. ⁸Ninga nga shi ogni ya, nina agh shi shinna a lahmagula le Yahweh le magula luwa, a yeh lahmagula le Kulli lesung; Kulli ka tighi ha ke kene. Selah ⁹Shi dengshina a muri ogrung njiteng lo, Kulli, a ntiring le bin gusso. ¹⁰Ninga mama lullo ni, Kulli ya, nina ni bongso lo keni tina ngunjah; boh mahli dungshina ni dum njiteng. ¹¹Ih ɓi Nkonno Sihiyona pag binmurubang, ih ɓi bang bor yi amuna ngalang le Judah ate gigilla njiteng lo. ¹²Ginya kangni Nkonno Sihiyona, ginya kangni lungro; bangha agbingrah, ¹³fahshi agarrung le yarata, le a shin alahmurung le nina agh ate aka wabih njah ni ki zu agh ni. ¹⁴Ate Kulli ni ya Kulli lesung ni ha ke kene malle nyha; ini ih lelsung ha kena nluo.

Chapter 49

¹N'og ga, yong abayong kwa; nteshikirung, a yong kwa aba d'igna ngunjah, ²kpa'ni ma kyena ni ma gula, ba kumo ni ba enna. ³Kunang ka wab yoriteng le dengshe le yahlang ka dig ma yerigiri. ⁴Nga tig kirang ri nguliteng; nga ingna a wab nguliteng ni ngwangtah. ⁵Pallang ke nga bang ngobong le akara mashihra, nga agi ma nangna kangni nang a dingli ba kusang? ⁶Pallang ke nga bang ngobong le abeni pah njiteng a ri gikunna leyang nga ni wol kilil yang a muri bangh le akumo le yang nga? ⁷Njiteng ih bwa nyha logle ashi muna ngih ko pih Kulli nwahkun ate muri, ⁸Ate assa le usulo le bwa agh konna dudug, le bwa nyha logle nwah tangma ga a musung nga. ⁹Bwa nyha mwoh ka d'igha ha ke kene nina agh ate ni ih shin tuhli ya. ¹⁰Ate ih ka shin d'umo. Ba yoriteng wuh; bayong ma bangha ni bayong ma nangna nina ki wuh le dag gikunna leyang nzumo bin anshile. ¹¹Ih dengse leyang kukwo agh ih aba lah yang ka d'igha ha ke kene, ni ba a dig nhang nga, bin anjah kwa. A gor anjahli leyang ni alulli yang. ¹²Keminiya bwa, kumna gikunna, le ni dig ni usulo agh; yang nga ninga nyamlusung ni wuh agh. ¹³Ga, anjinjere leyang nga, gi bangha leyang ni, ngho kwa agh a nzum nga, abwa agna ni agi wabna leyang. Selah ¹⁴Ninga njuh a tolla yang ate banluo, le nluo ka dig lelgiri leyang. Aba yahlung bonna ka nongmurung a muyang ni beri, le angiri yang ka juhro a ba nluo, le bang nyha ate muyang a dig nhang nga. ¹⁵Keminiya Kulli ka ashi usulo lang a ri gulo le ba nluo; ih ka ag nhang. Selah ¹⁶Ka bang ngobong nga bwa dig bakumo agh, le gusso le baleh buhro agh, ¹⁷Ate nga wuh agh ni ih tol gubung bih ya; gusso le ni ki wora njeh a nzumi ya. ¹⁸Moshina minlimi nga uwoni ni usulo- le beh bongso nga a d'igha te kanangiro agh- ¹⁹ih wora bin anjah le atehri le ni uwa ye shin poshibang d'eshiliya. ²⁰Beni ni gikunna le yerigiri nyha nhang agh yangha ninga giluwu ni juhri ya.

Chapter 50

¹Magula Mwuh, Kulli, Yahweh, wara wab tenana ni gor ngunjah logha ri puro le kara ni ingna le. ²A Sihiyona, gima bonna yarata, Kulli tuhna bang. ³Kulli lesung zu le ni dig ololo agh; gishe lih a dumi, ni ngih gungmuru ni kangni. ⁴Gora bakuli bikuli ni a ngunjah nina agh ate ih wabih abayong njuoh. ⁵Kpaba am njiteng lang binmona a binang, abeni tigna ogrung ni meng a ri dahra agh. ⁶Abakuli ka wab agi njiteng le, ate Kulli kanangiri ya ini ba wabnjuo. Selah ⁷Ogho, abayong lang, le nga wabtenana, Israila, le nga wabkun a muyong. Mini Kulli, Kulli leyong. ⁸Ni ngi sahghi yong ate adahra leyong nga; agipahna ma pingsa leyong a dumang kunbang ni kwa agh. ⁹Ni ngi tol demndah a lah yong ko borombul a yeh luwo leyong nga. ¹⁰Ate nyamlusung ni kwa agh mameng ni, ni andah ni a muri ankonno worotongno lum ma. ¹¹Nyerina aminyah ni kwa a nkonno agh, ni ayamshihra ni a bang nga amameng ni. ¹²Ngha ngi og yalo agh, ni ngi wabih yong nga; ate ngunjeh ya mameng ni, ni ga kwa a yeh ya. ¹³Nga lih ngiri ademndah ko nuh nkilli le ambul? ¹⁴Mpih Kulli dahra ma pag makampa, ni pah akaniyi giri leyong bin Magula Kwa. ¹⁵Ngor rang a kara le gi gangsa; nga ashi yong, le nga gussang. ¹⁶Keminiya a bin aba gimashihra agh Kulli nah, "Mang nga pag ni wabah alagbang lang, ke ih mbol ogrung lang a kun yong, ¹⁷nga te ya nshibina alagha ni bugha atenana lang ko? ¹⁸Ngha a shin manyibih ya, a agna ni mo; a kpaana muro ni aba pag njah. ¹⁹A pahna muro ri gimashihra, le lessa wabna sohriyi yo. ²⁰A digha le a wab tenana a muri muna ngwoh; a bihi na lulli muna ni gwuh bil agh. ²¹A pagna aga kwa, keminiya mbol la gung, a dengse ih mini bwa ninga weh. Keminiya nga sagho ni tigho teng, a kundumo, aga kwa a pag ga. ²²Pih ga shina maabonna, a yong ni abeni jangshi ni Kulli ya, nyha nina agh le nga sahno lushilushi, le bwa nyha mwuh ka zu a angno agh! ²³Beni mwuh pah dahra le makampa bongsang nga, ni bin beni kwa gilla njere billa le a pagha maabonna agh ini nga dumi ashibang le Kulli."

Chapter 51

¹Shin gi-enna lang, Kulli, ate ogrung njiteng lo; ate temuri adudug le agipagna shin gi-enna lo, bishili agi mashihra lang. ²Lang nghan yarata ri gi ma nangna lang ni gogri gimashihra lang. ³Ate nyerina agi mashihra lang, le gimashihra lang nga dumang kyari kwa agh. ⁴A ro, weh mwoh, mpagno gimashihra ni pag ga mashihra ni ya a dumo; a wo nga kunwar nga a nahteng nga; a wo nga gerenteng nga wabnjuoh agh. ⁵Shina, a billang a gimashihra; a kunbang ni ngyang kum nang a yahli ya, myang a gimashihra. ⁶Shina, a alla gi njiteng a ngirung; ni alliyi nghan yeriteng a bin ma songrina a yeh. ⁷Tig nghan kunwar ni mbuhgiri, le nga dig kunwar, lag nghan, le nga posso nga uwor mansuhri. ⁸Tig nghan ih bi bang bor nghan ni binmurubang nina agh ate amuh lang ni a bunnih ya ka pag binmurubang. ⁹Songri kundumo ri agimashihra lang le gogri agi ma nangna lang kwa. ¹⁰Gilla a rang yahlung ma kunwar, Kulli, le nyeni nghan bongho ma yarata rang. ¹¹Ka piri nghan a kundumo agh, le ka tol Bongho ma gerenteng lo a binang nga. ¹²Nyen ni nghan binmurubang le ashibang lo, ni tig nghan ni bongho ma agha. ¹³Le nga alliyi ba pag gimashihra a njinjere lo, le aba pag gimashihra ka ariya ka nyera bino. ¹⁴Tol nghan gimashihra lang ate sof nkilli, le nga mag jollo binmurubang ate agi njiteng lo. ¹⁵MurungKulli, logshi ngoto kunang, kunang ka wab bongso lo. ¹⁶Ate a nyha a poshi yahlo ri dahra, ko nga peh; a nyha ni poshi yahlung ri adahra pingsa agh. ¹⁷Adahra ni Kulli agni ya ini pag suhli murung ni al pontubu. A weh, Kulli, ni ki jen yahlung ni shina shingrah le ya. ¹⁸Pag yi Sihiyona gima bonna a posso le yahlo; ye bag garrung le Urushelima. ¹⁹Le aka poshi yahlo a dahra ma gi gerenteng, a dahra pingsa, ni gipahna pingsa kwa; le abayong lesung ka pah andah a muri deshile dahra lo.

Chapter 52

¹Mang pag yi ke a gushimuro ri gangshibang, a weh gara bwa? Ogrung njiteng le Kulli zuna kyari kwa agh. ²Lesso gilla bihiyi giri ninga nkommo ma tebna, ki pag tumo soriyi bang. ³A agnji gimashihra uwor maɓonna le yiri a muri waɓ gi njiteng. Selah⁴A agna nji atenana ni ki lih anshile ya, a weh lessung sohriyi bang. ⁵Njiteng nga Kulli ka juhro ha ke kene; ih ka tolo le ih pusso a yeh gungri lo ni ubboh a njeh le aba usulo. Selah⁶Deshiliya ɓa gerenteng ka shini ni ngoɓong; aka olli le aka nah, ⁷"Nshina, ɓeni ni pag bwa ni shibi pil Kulli bin vulo le ya, keminiya agna ni gogho le gikunna le, le yang nga ni masso nga juhri ni anshile ya."⁸Keminiya a temurang, myang ni nga ngung zaitun a leh Kulli; nga agni ogrung njiteng le Kulli ke kene malla le nyha. ⁹Nga pag wo makampa ha ke kene ate ga a woro a pag ga. Nga lel lullo, ate ɓonna, a kundum aɓeni ni njiteng nga.

Chapter 53

¹Bangha nah a yahli, "Ih Kulli nyha." A bihyi na ni pag gi jenna mashihra; bwa mwoh nyha ki pag gi maɓonna agh. ²Kulli shinbang a kuli a muri amuna bayong ate shinako bwa nga nghan yerigiri, beni ki alli ya. ³A pilla nzum yang kwa. A kpaɓna kwa a bihya. Bwa nyha mwoh beni ki pag gi maɓonna agh,ko mwoh nyha. ⁴Ih aɓeni ki pag ga mashihra ni ya a nyha ni yerigiri ya- aɓeni ki lih aɓayong lang ninga brodi ni a lih ya le ni a gor lulli Kulli ya? ⁵A yangha be, a ngih ngoɓong, ba guɓung nyha ka tig yang a bang ngoɓong nga; ate Kulli ka meshiyi amuh le aɓeni damma a muro agh; a tigna yang a iriɓihyina, ate Kulli shibi na yang. ⁶Oh, rih ashibang le Israila ka puro a Sihiyona! Nga Kulli pushi aɓayong le ba a pon yang nghan nga a nyenni ya, le bang ka ɓor yi Yakubu le Israila ka pag binmurubang!

Chapter 54

¹Assang, Kulli, a nji ri lullo, le wab bang njuoh a gulo lo. ²Og jimma lang, Kulli; tig kiro ri atenana le kunang. ³Ate abiri logshina muyang a murang, le abayong mashihra alla usulo lang; ni a tig Kulli a dum yang nga. Selah⁴Shina, Kulli ni pag ba angnang; MurungKulli ni pag beni bollang nga. ⁵Ih ka nwah aba shihbi murung ni gimashihra; a yrh njiteng lo agh, juhri yang!⁶Nga pah dahra bino ni gipahna yahlung agna; nga pag makampa ri lullo, Yahweh, ate bonna. ⁷Ate ashinang a ri gigangsa ni kwa agh; njiang shina gankun aba shibi murung lang.

Chapter 55

¹Tig kiro ri jimma lang, Kulli; le ka songri ro ri jimma lang nga. ²Teshi muro rang le a pil nghan; yahlang ni nongha njeh a ri agi gangshina lang nga ³ate gih le ba shibi murang, ate pariya ya le bayong mashihra; ate a zuna ni gigangshina a murang, a yang nga a mohna rang ni gimashihra ni yehlulla. ⁴Yahlang 7koshinna rang, le ngobong le nluo kpahna murang. ⁵Ngobong ni koshihyo zuna murang, lle gi bangna vuliya nang. ⁶Nah, "Oh, nga ke myang ni kpatrung ninga kulla agh! Le ke nlogna kuli nwo ro le ih nkum usulo. ⁷Shina, ke nga wora duna kukwo; Nga digha a balusung. Selah ⁸Nga kara a kena bin digha a ri ngih gungmuru ni gung nyamuru."

⁹MurungKulli, juhri yang, le a koriya leshi yang; ate nshina mohno ni nuhngi rung a lah magula. ¹⁰Duh ni bakara kwa a gangla ri agarrung le; gimashihra ni agi gangshina ni a ntiri le. ¹¹Gimashihra ni a ntiring le; parbang ni soriya bang ni dag anjinjere leyang nga. ¹²Ate ba shibi murang ni sag nghan nga, ke nga gan bolli ya; ko beni shibang le logshi bih rang nga, ke nga vula ri ya. ¹³Keminiya a wo ni, beni pyeri ni meng nga, beni shi sung nga nini ni beng ma gya. ¹⁴Shi kumna kpa murung binmona ma bonna, shi ginya a leh Kulli a buno. ¹⁵Ih bi nluo zu a muyan a soriya yo; a wora njeh a nluo ni usulo, ate gimashihra agh be ni a dig nghan, be a ntiri yang. ¹⁶A temurang nga, nga gor Kulli, le Yahweh ka assang. ¹⁷Ni kapolla, beri, ni bakara mbuah yi ni imah; ih ka og gih yang. ¹⁸A ololo ih ashi usulo lang ri luwa ni a murang nga, ate abeni ki wolrung ni meng nga a gogna. ¹⁹Kulli, beni mwoh ki nongmurung malla le nyha nghan nga, ka og yang ni pah yang iribihyina. Selah A nyha a ariya ya, le ni a bang ngobong le Kulli ya. ²⁰Beng logshina bih a muri abeni ki dig ololo nini ya; ni pih ogrung leyang ni a tig ga gulo agh. ²¹Kuni nga belele ninga murun, keminiya a yahli ya mohno ni; atenana le nga ololo ninga murun, ngho kwa agh a njiteng nga garabwoh ni a pushiya ni. ²²Tig gitolla lo a muri Yahweh, le ih ka bollo; ni ih dag bwa ma gerenteng ki kpah agh. ²³Keminiya a weh, Kulli, ka zuni bayong mashihra a tuhli le juhro; aba sof nkilli ni aba soriyibang ni ki digha kanda le nonno abogho le anshile ya, keminiya agh lang nga a ro.

Chapter 56

¹Shin gi-enna lang, Kulli, ate abuna nga log nhang ni luwa! Saba le kara kwa a beni ki wol rung rang nga pah rang. ²Aba shibi murang nhang kara kwa; ate abayong nga nhang dudug ki wolrung rang. ³Nga ngobong ki wollang nga, nga tig agha lang ro. ⁴Ri Kulli, beni ngi bongshi tenana le ya- bin Kulli ni ntig agha lang nga; ni ngi bang ngobong nga; mang bwa logle pag nhang? ⁵Ni kara kwa a ariyi atenana lang; dendse le yang kwa nga a murang ate gimashihra. ⁶A kpa bna muyang binmona, a songri muyang, le a tignjih yang ri atolkusung lang, ninga pagha ni a lelli usulo lang nga. ⁷Ka dag yang ih bi a pag yi gima nangna agh. Suhli abayong nghe njahli a yehlulla lo, Kulli. ⁸A bangna agangla lang ni tig njimerung lang a yeh minduh lo; a nyha a gi bomteng lo agh? ⁹Le aba shibi murang ka pillu njum yang a kara ni ngoro aagh; ga yerina,, ih Kulli nga ate murang. ¹⁰A ri Kulli beni tenana le ni ngi bongshi ya, ri Yahweh- beni tenana le ni ngi bongshi ya, ri ¹¹Kulli ni ntig agha lang nga, ni ngi bang ngobong nga. Mang bwa logle pag nhang? ¹²Tumo ma dungshi akaniyi giri lang bino agh nga murang, Kulli; nga pah gipahna ma makampa bino. ¹³Ate a ashina usulo lang a ri nluo; a bolla kusung a ri emmih, nina agh ih ate nga ginya a dum Kulli a poshibang le digha.

Chapter 57

¹Shin gi-enna rang, Kulli, shin gi-enna rang, ate ntolla bin vulo a ro sete agi gangshina ni duro. Ndigna a tinna akpatiro ate gwere sete juhro ni malla.²Nga buah a bin Kulli Muru Magula kwa, bin Kulli, beni pagha agiri kwa ate murang nga. ³Ih tutti angna ka puro a bakuli ka assang, sagneh abeni ki pirrang kikiri ya. Selah Kulli ka tutti nghan agnjiung le ma tenna ni gi njiteng le.⁴Usulo lang nga a ntiri ayim; myang a ntiri abeni gilla ri yang ka lih nghan nga. myang ntiri abayong abeni millih yang nga akunwohni ni amunih, le leshi yang nga agarabwoh ma tebna ni. ⁵Kum gusso, Kulli, a muri aba kuli; ih bi gusso lo bi digha muri ngujah.⁶A sobna nguri ate akussang; a gunghi nang njahli. A tumna tuhli a dumang. A yang kanangiri yang nga a kpahna a ntiring ba yeh! Selah⁷Ntigna yahlang, Kulli, ntigna yahlang; nga tuh nyah, eh, nga tuh nyah bongso. ⁸Logho, gusso lang! Logho, molo ni ngwang ntah! Bga logni durubang!⁹Nga pah makampa a bino, MurungKulli, a ntir abayong; nga tuh nyah bongso a ntiri anjeh. ¹⁰Ate agnjiung lo ni nyha ki kpah a agh magula ni, ih bilbang a bakuli; le gi njiteng lo kena a nlagiri. ¹¹Kum gusso, Kulli, a muri abakuli, ih bi gusso lo kum bongso a muri ngunjah.

Chapter 58

¹A yong aba nongmurung nga wab njiteng ? Nga wabnjuoh yarata, yong abayong? ²Oh oh, nga pag gimashihra a yahli yong; nga gab mohno a njuh kwa ni bih yong. ³Abayong mashihra ki wor sa ko nga a yangnga a yong nga; a wor sa logha ri billa, a wab yiri. ⁴Atunnang leyang nga ninga tunang le ayoh; a yangha ninga bamma ma kirigirih na ni logshi kiri, ⁵ni teshi kiri ri gih le beni ki soriya ya, ko ni yellang ni a yerini sor yang. ⁶Meshiye le milih yang a kunyang, Kulli; ngih milih amuna yim, Yahweh. ⁷Ih bi a nyangla ninga muru ni bangha wor agh; nga a tah amunih leyang, ih bi a dig ninga a nyha ni ba a kah nhang nga. ⁸Ih bi a nyangla nninga ngih ntonglong ni wuh agh, ninga minbangna ni a billa ni shin poshibang le kara agh. ⁹Kedebang ankorih lonka og juweh ki billa, ih ka tol yang ni bokoboko, ajuweh ma langsamuru ni ajuweh ni ki pih ya a pyere. ¹⁰Bayong ma gerenteng ka pag binmurubang nga shin nwah tangma le; ih ka lag kushi Kulli a yeh nkilli le abayong mashihra, ¹¹nina agh ih abayong ka nah, "Njiteng nga, nwah nga nhang ate bayong ma gerenteng; njiteng nga Kulli nga nga beni ki wabih ngunjah njuo agh."

Chapter 59

¹Assang a bih aba shibi murang, Kulli lang; tig nghan a muri njinjere magula a ri abeni logshi muyang a murang nghan. ²Tig nghan ololo a ri abeni gi pagna leyang nghan mashihra ni ya, le assang a bih aba sobnkill. ³Ate, shina, a nongho a lelle a tol usulo lang. Abayong ma funna kpaß muyang binmona a murang, keminiya nyha ate tengshihra lang ko gimashihra lang nghan, Yahweh. ⁴Ate a gilla ri yang a bangha rang a muri gimashihra ni nyha ne ya agh; logho angnang le a shina. ⁵A weh, Yahweh Kulli le baluwa, Kulli le Israila, logho le fungshi anjeh kwa; a shin gi-enna le ba pag gimashihra agh. Selah ⁶A nyer ni kapolla, a langshi ninga aminnahra le a ganglah kangi lahmagula. ⁷Shina, a langshi kunyang; agarabwoh ni a ngoto kunyang, ate a nah, "Yang og sung?" ⁸Keminiya a weh, Yahweh, olla yang, a jolla anjeh kwa. ⁹Kulli, masso lang, nga teshi kirang a bino; a woni gbingrah lang ma sabna. ¹⁰Kulli lang ka kum mang ni ogrung njiteng le; Kulli ka dag nghan ih bi nshin gi alla lang a muri a ba shibi murang. ¹¹Ka wol nluo yang nghan, ko abwalang ka jangsa. Meshiyi yang a nji bin gulo lo ni tig yang a kpah, MurungKulli lang tongho lesung. ¹²Ate agimashihra le kunyang ni atenana le ngoto kunyang, ih bi a bol yang a gulo murung leyang, ni ate anyommo ni yiri ni a wab ba. ¹³Juhri yang ri yehlulla lo, juhri yang nina agh ni a wa ye uwo agh; ih bi a yere ih Kulli nongna murung a Yakubu ni kena tinna ngunjah. Selah ¹⁴A nyer ni kapolla, a langshi ninga aminnahra le a ganglah kangni lahmagula. ¹⁵A gangla a al gilih le ni a kum ma le a nyashi teng ninga aminlara. ¹⁶Keminiya nga tuh ngyah a muri masso lo, le ni beri ya nga bongshi agnjiung ma tenna lo! Ate a digna gbingrah ma sabna lang ni bin vulo a yeh kara ma gi gangshina. ¹⁷A bino, masso lang, nga tuh ngyah bongso; ate Kulli ni gbingrah ma sabna lang, Kulli le ogrung njiteng.

Chapter 60

¹Kulli a shibi na sung; a bunna tangha lesung; a pagna yehlulla ni sung; nyeni sung a tenne lesung deshili.²A tigna njahli jigraph; le a sanne ntiring; pih sagsa le iritenna, ate yangha ih jigraph. ³A tigna abwalo shin gima gan bang; a tigna sung shi muru nji ngung le enniye.⁴Ate abeni ki gusso agh, a tigna kandagiri ate a dūmo a muri abeni tol ntah agh. Selah ⁵Nina agh abeni a agnjih yang nga a ashi yang, ashi sung ni bung malih lo ni pil yi sung.⁶Kulli wabna tenana a yeh gerenteng le, "Nga pag binmurubang; nga gab Shechem ni pah a ntiri Njonglong Sukkoth. ⁷Gilejad agh mameng ni, le Manasseh agh mameng ni; Ifraimu deshiliya nvule koro lang ni; Judah ni garamurung lang. ⁸Mowab agh koro laggiri lang ni; a muri Edom ni nga sob kurah lang nghan; nga magjollo ganluwa ate Filistiya." ⁹Yang ka zuni meng a yeh lahmagula ma tenna? Yangka tollang ka kani Edom?¹⁰Keminiya a weh, Kulli, ni a shibi sung nga? A nyha awo ka a luwa ni aba tahlua lesung nga. ¹¹Pah sung angna a muri a ba shibi sung, ate angna le bwa agh n'nga gung. ¹²Ni agna le Kulli ya sa ganluwa; ih ka pariya aba shibi sung.

Chapter 61

¹Og buah lang, Kulli; ag jimma lang. ²Logha ri tinna ngunjah ini nga gorro ngha yahlang ki wuh danna; keni meng bin nkonno ni sabah uwor rang ngha. ³Ate a dīgna bin vulo ate murang, gbingrah ma tenna bin ba shibi murang. ⁴Ih bi ndīgha a tahra lo ha ke kene! Ih bi ntig bin vulo lang a tinna minlim le akpatiro. Selah ⁵Ate a weh, Kulli, wara og akaniyi giri lang, a pah nang giberre le aheni gushi lullo agh. ⁶Aka non usulo le murung; bogho le ka dīg ninga mami anjah dudug. ⁷Ih nongmurung a dum Kulli ha ke kene; tig agnjiung ma tangha lo ni njiteng ih bi a lel lang. ⁸Nga tuh ngyah bongso ri lullo ha ke kene nina agh ate nga pag akaniyi giri lang kyari kwa agh.

Chapter 62

¹Ate Kulli ni mwoh nga lelle a pollo; ashibang lang ki pura bini. ²Ini mwoh ngonno lang ni ashibang; ini gbingrah ma sabna; ni ngi shishi ya. ³Ha ni yebbang, nyongha kwa nga loghi fwa ni luwa, ih ate nga wolnluo, ninga garrung ni enghih ya ko kwago ma jigrina. ⁴A ihli mwoh ate a suhli moh njahli ri bin ma gushina le; a agnji wab yiri; a moshi nia kun yang, keminiya a yahli yang nga a nyommi. Selah ⁵Kulli ni mwoh ngi lelle ni polo lang; ate tigyahlung lang nga a muri. ⁶Ini mwoh ngonno lang ni ashibang lang; ini ih pag gbingrah ma sabna lang; ni ngi shishi ya. ⁷Ni Kulli ni ashibang lang ni gusso lang; ngonno le masso lang ni bin vulo lang nga a bin Kulli. ⁸Tigayahlo a bini kunbang ni kwa agh, yong abayong; nwaß yahli yong a dumi; Kulli ni pag bin vulo ate musung. Selah ⁹Njiteng nga abeni nyha ni tangha maßonna a agh gung ni, le abeni ni bin tangha bikuli ya a yiri ni, ni a kum dungro agh nga a pyeshi yang nga, a kpaß yang kwa le ni a ken gubung nga. ¹⁰Ka agni pariya bang ko ibgiri ya; le ka tig yahlo ri kumo ma nangna agh, ate ni a bil njih yang nga. ka tig yahlo a muyang nga. ¹¹Kulli wabna teng mbende mwoh, ma bahri n'ogna ga: gulo agh mami Kulli ni. ¹²Deshiliya bino ogrung njiteng pag nghan, MurungKulli, ate a wo nga a wo nwaß beni kwa agh ngosso ga woro pag ga.

Chapter 63

¹Kulli, a wo ni Kulli lang! myang ngi allo ni njiteng, minlimang ogna yolo, le ngirang nga ki allo, a njeh ma nyumna ni iri malla ba muru nyha nghan nga. ²Nina agh ngi tig njiang ro a bin ma gerenteng, ate shin gulo lo ni gusso lo. ³Ate ogrung njietang lo uwora usulo, ngoto kunang kabongso. ⁴Nina agh nga mosso nga uwo a usuli ya; nga logshi beng a ri lullo. ⁵Ih ka dig ninga nga nlihna gilih ni murun; ni ngoto kun binmurubang ni kunang ka bongshi no, ⁶nga ndengshini weh a muri alla lang le ndengsa muro ni duh kwa. ⁷Ate a wo ni angna lang, le a minlim le kpatitro ngi pag binmurubang. ⁸Mkpang na ro; boh malih taɓ nang. ⁹Keminiya aɓeni alla ka juhri usulo lang nga ka wora tinna nguɓ njeh le ngunjah; ¹⁰a pah yang a bin aɓeni bih yang ki pag tumo ni garabwoh agh, le aka pil gilih le aminlara. ¹¹Keminiya murung ka pag binmurubang ri Kulli; ɓeni kwa kaniyi giri nimo agh ka gushi muyang ri, keminiya kun aɓeni waɓ yiri ya ka tangha njeh.

Chapter 64

¹Og gih yang, Kulli, teshikiro ri buah lang; bol usulo lang a ri ngobong le aba shibi murang. ²Song rang a ri kurkun le aba gimashihra ni a songri ya, a ri mohno le abeni gi pagna leyang nga gimashihra ni ya. ³Akoglina aleshi yang ninga agarabwoh; a pyeshina amunih leyang, atenana ma lulla, ⁴nina agh le a bin songro leyang a tah beni nyha ni tengshihra a agh; le a tahne ni bang ngobong gubung nga. ⁵A tengshina a ri yang a kurkun yang pag gimashihra; a ihli a ri yang yengreh ate sof nguri; a nah, "Yang ka shin sung?" ⁶A kpahna pag ga ni bottiya agh; "Shi malla," a nah, "kurkun maonna." Adengse ni ayahli bwa agh limna. ⁷Keminiya Kulli ka tah yang; ni kahra a kum pinye ri munih le. ⁸A tig yang a engkushi yang, gan aleshi yang nga muyang nga; beni kwa shin yang nga wuhli muyang. ⁹Abayong kwa ka bang ngobong ni wab agipagna le Kulli. Aka dengsa a muri ga woro pag ga ni yeriteng. ¹⁰Aba gerenteng ka pag binmurubang ni Yahweh ni vulo a bini; abayong ma kunwar a yahlung ka gushi muyang a ri.

Chapter 65

¹Ate weh, Kulli ngha a Sihiyona, bongso le sung lellabang; akaniyi giri lesung ngha sa paghi a bino. ²A weh beni ki og jimma agh, bino ni agirung kwa ki zu nghan. ³Agimashihra ki gankusung; a te agi mashihra lesung ngha, a tol yi sung ni. ⁴Mosso ni ni bwa beni a tollo aka zuni kahro gyaß nina agh ate ih ka digha a ba liyo. Sa dimma ni agi maonna le baliyo, bin gusso ma gerenteng. ⁵A gi ma gerenteng aka og nghan nji ri pag agipagna mag tabi, Kulli le ashibang lesung; a woni a pag tigyahtung le tinna ngunjah kwa ni a Beni kukwo a duro le salang magula agh. ⁶Ate a wo ni a gil ankonno kukotro, a weh beni a kura ro ni masso agh. ⁷A wo ni a gum kun funno le salang magula, funno le veliye leyang ni mohno le abayong. ⁸Abeni digha a muri ngunjah agh bangna ngobong le gidunna le agipagna lo; a tigna nji tehsang ni nji makuli pag binmurubang. ⁹A zu a angni ngunjah; a pah ne muru; a tigne buhro; a banghamuru le Kulli dungshi ni muru; a pahne bwa njigiri ngha a gilli ngunjah agh. ¹⁰A pahna muru dudug ri asahna diya; a nongshina asahna diya; a tigna yang bururu ni murukuli; a moshina ga sagha a ntiri yang ngha. ¹¹A tigna pahna bogho egh ni agi maonna, le anyeh-gwoh piri lo ngha ki bunko ni gogho. ¹²A bin lelgiri ni a balusung ki suhro ni tirma, le adingli kura ri yang ni binmurubang. ¹³Bin lelgiri dungshina ni agiluwa; a ba njonglong vuliyi na ni anjigiri, a magna jollo ma binmurubang ni tuhngyah.

Chapter 66

¹Nmagjollo bororo bin Kulli, ngunjah kwa; ²ntuhngyah gusso le lulli; tig bongso le gusso. ³Nah yi Kulli, "Agipagna lo agh ni yellang ni agi ngobong ni! A nji ri ngih gulo lo ni aba shifo ka pahni muyang bino. ⁴Ngunjah kwa ka gusso ni tuhngyah bino; a tuhngyah bongso lullo. Selah ⁵Zu le a shin atumo le Kulli; ini gi ngobong a tumo le binamuna bayong. ⁶Tigna salang magula pil njahli ma yunna; a billa ntiring ba banghamuru ni kushih yang; be ni a pag binmurubang nga a ri. ⁷Ih nongmrung ha ke kene a ri gulo le; nji nga ki fashih a njeh; ke ih bi aba tolmurung gushi muyang nga. Selah ⁸Pah mosso bin Kulli, a yong abayong, ih bi a og jollo bongshi. ⁹Tigna sung a ntiri aba usulo, le ni dag kushi sung bi shengri ya. ¹⁰A temuro, Kulli, a momna sun; a momna sung ninga mommo le azurfa. ¹¹A zuna ni sung a yeh nguri; a tigne sung gima dungrina a nzum sung. ¹²A tigha abwa pariya sung a musung; shi billa ntiri gisheh ni muru, keminiya a zuna ni sung a bin ma pol la. ¹³Nga zu a liyo ni gipahna pingsa; nga nwah akaniyi giri lang ¹⁴mama ngoto kunang tol agh le kunang wabtenana nga myang a gigangshina agh. ¹⁵Nga pah bahra pingsa le giluwo ma nennah ni dumo ma sunsunang le Anjuh; nga pah andah ni ambul. ¹⁶Nzu le n'og nghan, a yong kwa abeni ki bang Kulli ya, le nga wab ga pag nghan ate minlimang nga. ¹⁷Mbuah na ni kunang a bini, le lessang bongshine. ¹⁸Nga nshina gimashihra a yahlang nga, ke MurungKulli ni ki teshikiri rang nga. ¹⁹Kemini ni njiteng Kulli ognang; teshina kiri ri gih jimma lang. ²⁰Mossoni ni Kulli, beni ni pil nzumi ri jimma lang ko ogrung njiteng le rang nga agh.

Chapter 67

¹Ih bi Kulli shin gi-enna lesung le ih moshi sung le ih tig kundumi bi tuhbang ri sung Selah ²nina agh ate anjinjere lo agh a yeri yang a ngunjah, le ashibang lo antiri anjeh. ³Ih bi abayong bongso, Kulli; ih bi abayong kwa bi bongso. ⁴Oh, ih bang bor yi anjeh kwa ni tuhngyah ate binmurubang, ate a wabih abayong njuoh ni njiteng ni nongmurung muri anjeh. Selah ⁵Ih bi abayong bongso, Kulli; le ih bi abayong kwa bongso. ⁶Njahli pushina agi billa le ni Kulli, Kulli lesung, wara moshi sung. ⁷Kulli moshina sung, le tinna ngunjah kwa bi gushi.

Chapter 68

¹Th bi Kulli logho; le ih bi afshibi muri meshiye; le ih bi abeni osso shibi ya a bangha a dumi. ²Ninga mama nlelle ki logni ya; ninga miyang ki yangla a dum gishe ya, nina agh ih bi abayong mashihra ih bi juhro a kundum Kulli. ³Keminiya ih bi bayong ma gerenteng bi pag binmurubang; ih bi bang bor yi yang a kundum Kulli; le ih bi bang bor yi yang ni binmurubang. ⁴Ntuhngyah a bin Kulli! Ntuhngyah bongso ri lulli! Mbongshi beni mwoh kogna a ntiri kahti le ba Njonglong Banghamuru Urdu agh! Yah ni ki pag lulli! Mpag binmurubang a dumi! ⁵Tehrung le aminbawohri, ba wabnjuoh le amaberre, ih Kulli nga a binma gerenteng ba ih dig nhang nga. ⁶Kulli pahne aba liyong bin abeni nyha ne ka digni yang nga agh; pushina abeni a kur agh ni tuhngyah; keminiya aba tolmurung digna a njrh ma yumna. ⁷Kulli, nga a puro a dura dum abayong lo agh, nga a gingni a ntiri balusung nga, Selah ⁸ngunjah jigrah; bakuli osso sogli murukuli a kundum Kulli, a kundum Kulli nga zuni a Sinai ya, a kundum Kulli, Kulli le Israila. ⁹A weh, Kulli, tuttina murukuli dudug; a tengshina giberre lo nga ih meshih ni ya. ¹⁰Abayong lo digna a yeh; a weh, Kulli, a pahna gi mabonna lo bin aba enna. ¹¹MurungKulli pahna tenana, le abeni hammi ya agara abaluwa ni. ¹²Amurung le aba tahlua bangha, a bangha, le amenah ni ki lelbang lah agh gab ba agi ponnah; ¹³akpatri gugwun agh a vulliyina yang ni azurfa, ambweh ni zinariya ma tuhbang. Ngho kwa agh baba leyang abayong nogha njahli a luwo njuh. ¹⁴Magula kwa meshihy amurung be, nga ninga ih mansuhri ni a muri Nkonno Zalmon. ¹⁵Ngih nkonno magula ini pag dingli njeh le Bashan; nkonno ma sabna ini pag dingli njeh le Bashan. ¹⁶Pallang ke a shinbang ni kiki, a weh dingli njeh, a ri nkonno mama Kulli tolla ba ih dig nhang nga? A pagha agh, Yahweh ka digha a yeh ha ke kene. ¹⁷Anyeh-gwoh piri le Kulli nga worotongno lum lum bahri, aworotongno lum muri aworotongno lum; MurungKulli nga a ntiri yang a bin ma gerenteng, ninga mama a Sinai ya. ¹⁸A ebna a bikuli; a ponna abeni a bol agh a wori; a agna gipahna nieh a ntiri abayong, ko a ntiri aba tolmurung, nina agh ih Yah, Kulli, ka digha be. ¹⁹Mossoni ni MurungKulli, beni ki tol agi ma dungrina lesung, Kulli beni ini pag ashibang lesung nga. Selah ²⁰Kulli lesung nga ini Kulli beni ki ashibang nga; Yahweh MurungKulli ini pag beni mwoh gan ashi sung a nluo agh. ²¹Keminiya Kulli ka wam muri aba shibi muri, nji ri njimurung ma sabna le abeni ki ginya a gimashihra agh. ²²MurungKulli nah, "Nga pusso a Bashan nga nyeni aba shibi murung lang,; nga pushi yang a limma le salalng magula nga nyen ni, ²³nina agh ate aka gogri aba shibi murung lo, ishi kusso a nkilla, le nina agh le leshih aminlara lo ka kum mami yang ri aba shibi muro." ²⁴A shinna atangsa lo, Kulli, tangsa le Kulli lang, Murung lang, a ingna bin ma gerenteng. ²⁵Aba tuhngyah wor sang ni duna, aba wol garaya kpah tah yang, le a ntiring nga ansahra ni ni bang wula ni ya ni ki dalli nkiyang. ²⁶Moshi Kulli a yeh akpaba; bongshi Yahweh, a weh beni pura ri Israila agh. ²⁷Banyamin nga nhang, kunburi ma kyena, ki nongmurung muyang, le amagula le Judah ni ngih gogho leyang, amagula le Zebulun ni amagula le Naftali. ²⁸Kulli lo, Israila, wara wab massa lo; dumi h sung gulo lo, Kulli, ninga mama a dum kikara agh. ²⁹Dum gulo lo bin sung a bin gusso a Urushelima, ba amurung ki zunih wo gusso agh. ³⁰Saghi nyamshihra a yeh kagli, a muri bayong, ademndah ma gogna ni amuna ndah. Pah yang iribihyina le a tig yang a zuni wo azurfa; meshiyi abayong abeni agna nji pag luwa agh. ³¹Amuna murung ka pura Masar; Kush ka kahri pirih bih bin Kulli. ³²Tuhngyah bin Kulli, yong adighamuribang le ngunjah. Selah Tuhngyah bongso a bin MurungKulli, ³³bin beni ki ebba muri bakuli le abakuli ya, nga digha logha ri njah le akah agh; shina, logshina gih ni gulo. ³⁴Masso agh mami Kulli ni; gi murung le nga a muri Israila, le massa le nga a bakuli. ³⁵Kulli, a wo ni gi ngo bong a bin ma gerenteng lo; Kulli le Israila- ini ih pah massa ni gulo bin abayong le. Mossoni ni Kulli.

Chapter 69

¹Assang, Kulli; ate amuru tigna usulo lang a ²Nmbulla a pupporo ma limna, ba bin tangha nyha; nwara nzu a muru ma limna, ba bunno muru egh billa murang nga. ³Irrang malla ri buah lang; mellang myumna; njiang ni shibang nga, nga ngi lelli Kulli lang nga. ⁴Abeni ki shibang tekushi nyha nghan nga a uwora anyong murang; abeni ka pussang nga, a digna aba shibi murang ate tekushi ma yiri, a gula; ga ni ib a agh, nga nyen ni. ⁵Kulli, a yerina gi bangha lang, le agimashihra lang bni songri ri a bino agh. ⁶Ke ih bi abeni tigyong ro agh bi nuh iribihyina ate murang nga, MurungKulli Yahweh le aba luwa; ke ih bi abeni ki allo agh a zuni yang gusso nyha ate murang, Kulli le Israila. ⁷Nkumna fungso ate muro; iribihyina vuliyi na kundum mang. ⁸Mpilla biri a bin amuna tehrang, bayong ma sa a bin amuna ngyang. ⁹Ate kiki le liyo mel lang, le fungso le abeni fungso agh kpahna murang. ¹⁰Ngha buah ni gon nga, digna nga gim yahlang ri gima nangna. ¹¹Ngha nmel teshili giri ya, mpilla gi ollo bin yang. ¹²Abeni digha a kunjere lahmagula wahtenana a murang; mini ngyah le aba bahra. ¹³Keminiya a temurang nga, jimma lang nga a bino, Yahweh, a kunbang ni aka aghi ya; pil nghan a agha le ashibang lo. ¹⁴Pussang a yeh pupporo, le ka dag nghan ih mbul agh; ih bi a pussang a bin abeni ki shibi murang nga ni assang a muru ma limna. ¹⁵Ka dag bunnomuru mellang nga, ko bin ma limna bi boshi murang nga. Ka dag tuhli ih girkuni a murang nga. ¹⁶Pil nghan, Yahweh, ate ogrung njiteng lo agh bonna; ate shin gi- enna a murang nga gogna, pilla binang. ¹⁷Ka songri kundumo a ri guro lo agh, ate myang a gana; pil nghan ni kahra. ¹⁸Zu a binang le a assang. Ate aba shibi murang nga, nwah murang. ¹⁹A yerina fungso lang, gi iribihyina lang, ni shibi gusso lang, aba shibi murang nga kwa a dumang. ²⁰Fungso ushina yahlang; ndfungshina ni dungro; shinna bang te beni ka shin gi-enna lang, keminiya bwa nyha. ²¹A peng tunnang ate gilihna lang; a peng muru njingung ma hangna a og njimuru lang. ²²Ih bi deshile ni dum yang nga bi pil gi tambang; nga a dengshini ih a yang nga bang ma polla agh, le ih bi pil gi tambang. ²³Ih bi njih yang bol pinna nina agh le ni a logle a shinbang nga; ni tig abun yang jigraph kyari kwa agh. ²⁴Dum yehlulla lo a muyang, le a dag funno yehlulla lo ih mel yang. ²⁵Le ih bi bin digna leyang ih digha bwa nyha; ke ih bi bung digha a gungri leyang nga. ²⁶Ate a tigne beni a fungshi ya gani. A buhri bang konno le abeni a tighi yang pinye ya. ²⁷A tighih yang teng a pag gimashihra nzum gimashihra; ka dag yang a zu a gangluwa ma gerenteng lo agh. ²⁸Ih bi a bishili yang a Gibomteng le Usulo le ke a nyongli yang kpañni aba gerenteng nga. ²⁹Keminiya mini ba enna le a konno; Ih bi ashibang, Kulli, tig nghan a bikuli. ³⁰Nga bongshi lulli Kulli ni ngyah le nga gushi ni pag makampah. ³¹Gire ni ka poshiyahli Yahweh uwor ndah ko demndahni ni anjeme ni adumkusung. ³²Aba nongshimurung shinne le pagna binmurubang; a yong abeni ki al Kulli ya, ih bi yahli yong digha. ³³Ate Yahweh ki og aba alla le ni jen ama kura le ya. ³⁴Ih bi bakuli ni njahli bongshi, asalng magula ni aga ki ginya a yeh ya. ³⁵Ate Kulli ka ashi Sihiyona ni ye bag lahmagula le Judah; abayong ka digha be ni bolli giumna. ³⁶Aminkah aguro le ka tolli giberre; le abeni ki agnji ya ka digha be.

Chapter 70

¹Assang Kulli! Yahweh, zu ni kara le a angnang. ²Dagha abeni alla ka tol usulo lang ngha ih bi og iribbihiyina ni sulla njahli; le ih bi a pilla le a zu gusso nyha, abeni bang ki boyi yang ri gana lang ngha. ³Le ih bo a pilla ate iribbihiyina leyang, abeni nah,"Daboi, daboi."⁴Le ih bi abeni allo agh pag binmurubang ni poshi yahlung a ro. Le ih bi abeni agnji ashibang lo kyari kwa agh bi nah, "Ih bi a bongshi Kulli. ⁵Keminiya mini ba-enna ni ba alla; awo ni angna lang le ashinang' Yahweh, ka tenghibang ngha.

Chapter 71

¹A ro, Yahweh, ni vul nghan; ke ih ba a dag nghan nuh iriihyina agh. ²Assang ni tig nghan bin ma ololo a gerenteng lo; tig kiro rang le a assang. ³Dig nkonno binang ate vulo a ba nga ka nghan kyari kwa agh; a pahna lagha ih assang, ate a wo ni nkonno lang ni lah ma kangni na lang. ⁴Assang Kulli lang, a bih abayong mashihra, a bih abeni nyha gerenteng nghan nga ni ni ba gimashihra. ⁵Ate a wo ni a pag tigyong lang, MurungKulli Yahweh. N'agna ni weh ke logho lang muna ma kyena agh. ⁶A nji bino nkumna taba nghan logha a yong; a wo ni ini beni pussang a yeh gyang nga; bongso lang kunbang ni kwa agh ka pagha a muri. ⁷Mini gi mag tahbi bin abayong dudug; a wo ni bin vulo lang magula. ⁸Kunang ka dungso ni bongso lo, kara kwa ni guso lo. ⁹Ka bug nghan ko a kunbang ma yahyina lang nga; ka dag nghan nga masso lang shibi ya. ¹⁰Ate aba shibi murang nga wabteng a murang; abeni ki al usulo lang nga, nga ki kurkun yang binmona. ¹¹A nah, "Kulli dag ne; mpiri le mbolli, ate bwa nyha ka ashi ya." ¹²Kulli, ka dig kukwo ni meng nga; kahra ate ag nang. ¹³Ih bi a tig yang a iribihyina ni juhri abeni nga ki funno a ri usulo lang nga; ih bi a vuliyi yang ni fungso ni shingri gusso, abeni alla ka konang nga. ¹⁴Keminiya nga tig yahlang ro a kunbang ni kwa agh ni bongso tebi tebi. ¹⁵Kunang ka wab teng a muri gi ma gerenteng lo ni ashibang lo a kara kwa, ko ke ni ngi gan yeri ya. ¹⁶Nga zu ni a ngih gipagna ma gula le MurungKulli Yahweh; nga bang agi ma gerenteng lo, mamu mwoh. ¹⁷Kulli, a alliyina nghan logho lang basadeng; ke nibeniya ngi wabah agi magtahbi lo. ¹⁸A pagha agh, ko nyahyi le ni mbuh a murang, Kulli, ka dag nghan nga, ninga mama ngi wabni masso lo bin njah mama ki zu agh, gulo lo bin beni kwa ka zu agh. ¹⁹Agi gerenteng lo deshiliya, Kulli, nga bikuli dudug; a weh ya a pagna agi magula, Kulli, yang ninga weh? ²⁰A weh beni tig nghan a shina agana dudug agh ka nyen ni sung be ni pushi sung deshili a limma le njahli. ²¹Le ih a buhri gussang; pil deshili le a pashi yahlang. ²²Deshiliya nga pag makampa a bino ni ngwangntah ate gi agna lo, Kulli lang; bino ni nga tuhngyah bongso nghan ni ngwangntah, Magerenteng Mwoh le Israila. ²³Ngoto kunang ka magjollo ate binmurubnag nga ntuhngyah bongso agh- ko minlimang, mama a ashi ya. ²⁴Deshiliya lessang ka nahteng a muri agi gerenteng lo a saba le kara kwa; ate a tigna yang a iribihyina ni borro, abeni ki al konno lang nga.

Chapter 72

¹Pih murung gigilla njiteng lo, Kulli, njiteng lo bin muna murung. ²Le ih bi wabih abayong lo njuoh ni njiteng le aba enna lo ni dum njiteng. ³Ih bi ankonno lo pah ololo ate abayong; ih bi adingli pushi njiteng. ⁴Ih bi a wabih aba enna le abayong lo; ih bi a ashi amuna aba alla ni bunna aba parbang. ⁵Ih bi a gusso nga kara uwo agh, le ni kunbang digna le shienri a yeh anjah kwa. ⁶Ih bi zu a njeh ninga murukuli a muri amuna lusung, ninga dahgha le muri ni ki lib njahli ya. ⁷Ih bi ba gerenteng kumburo a yeh akara le, le ih bi digna ololo dudug bi pag nghan ha malla le shienri. ⁸Ih bi kum dighamuribang logha salang magula kena salang magula, ni logha ri banghamuru kena ri tina ngunjah. ⁹Ih bi abayong ni digha a balusung nga a gungha dumi; ih bi aba shibi muri langshi kikiri. ¹⁰Ih bi amurung le Tarshish ni a mami akunsalang pah gulo; ih bi amurung le Sheba ni Seba pah agipahna. ¹¹A pagha agh, ih bi amurung kwa ih kpah dumi; ih bi anjah kwa bi pag yi tumo. ¹²Ate yangha ih angni ba alla beni buah yi ni ba enna beni nyha ni ba angna mabi ya. ¹³Yangha ni shin gi-enna ri aba enna ni aba alla, le ih ashi usulo le abayong ni ki al agh. ¹⁴Ashina usulo leyang ri ba parbang ni bayong mashihra, le ankilli leyang nga gi mabonna ni a nji. ¹⁵Ih bi digha! Ih bi a pah zinariya le Sheba a bini. Ih bi abayong a kunbang ni kwa agh ih jimma ate muri; Kulli bi moshimo kunbang ni kwa agh. ¹⁶Ih bi gogho le njigiri bi pagha a njeh; a muri ankonno ih bi agissoro leyang jigra. Ih bi njih ih pag ninga Lebanon; ih bi abayong kumburo a lah magula ninga lusung ni a bang nga. ¹⁷Ih bi lulli digha ha ke kene; ih bi lulli tangha ninga digna le kara; ih bi abayong kum mosso ri; ih bi anjah ih gorih mosso. ¹⁸Ih bi Yahweh Kulli, Kulli le Israila, ih kum mosso, beni ini mwoh pagha agi magtahbi ya. ¹⁹Ih bi lulli ma gushina ih kum mosso ha ke kene, le ih bi ngunjah kwa bi dungso ni gusso le. Ihbidiyana le Ihbidiyana. ²⁰Ajimma le Dauda muna Jesse ya a malla.

Chapter 73

¹Njiteng nga Kulli bonna a bin Israila, abayongni ni yahlung ma gerenteng nga. ²Keminiya a temurang nga, fittong ke kussang ki shengreh a rang ³ate mpagna kiki ri aba gushimurung nga shinni yang a kumburo le aba gimashihra agh. ⁴Ate a nyha konno agh se nluo leyang, keminiya a yangha ni massa ni lih dimma. ⁵A nyha a gangsa ninga anshile abayong nga; a nyha ni bin konna ninga anshile abayong nga. ⁶Gushimurung digne yang ninga njilang mellung a mel yang; mohno vuliyi na yang ninga dagrah magula. ⁷A ri jah njiung waghina ni gimashihra ki zuni; dengse le gimashihra ni ki dura a yahli yang. ⁸A jolbang ni wab gimashihra; a gushimurung leyang nga a yang nga pih abeni a pariya ya ngobong. ⁹A tigna kunyang a muri bakuli, ni aleshi yang ki ginya a ngunjah. ¹⁰Ngha nina agh abayong le pilla ri yang le amuru ma gogna nyummo. ¹¹A nah, "Ni yellang ni Kulli yerini? Ih yerigiri nga ri Magula Kwa?" ¹²Yeri ga: abeni ni ya abayong mashihra ni; a nongshina yahli yang njahli, a pilla aba kumo. ¹³Njiteng ni nga a gung ih nlella yahlang ni lag beng a ga tengshihra nyha nghan agh. ¹⁴Ate ni kara kwa myang ngi kum binkonna ni fungso beri ni kwa agh. ¹⁵Ngha nwara nah, "Nga wabna aga," le ke nmagna njah le amuno ni. ¹⁶Ko ke n'alla nga yeri aga, tenna dudug a binang. ¹⁷Le nworu a bin ma gerenteng le nzu nyeri ga aka ingna a yeh ya. ¹⁸Njiteng nga tig yang a bin ma shengrina; a sob yang njahli a juhro. ¹⁹Ni yellang ni a pilli balusung a min kunbang fittong! A zuna a malla le ni meshili agi pah ngobong. ²⁰A yang nga ninga loro ni ni nzumo ni bwa logni njitullo agh; MurungKulli, nga a log ga, aka keshi minlimi. ²¹Ate yahlang gan nang, le n'ogna pinye nga nghan a yeh. ²²Ndigna a pinna le ni nyeri muri gubung nga; myang ninga bangha giluwoni ni yeri ga dumi ya agh. ²³Ngho kwa agh myang ni weh; a bolla beng ma lih. ²⁴A billa ni meng ni agi wabna lo le nzumi ya ag nghan a gusso lo. ²⁵Yang myang ni a bakuli keminiya a weh? Bwa nyha mwoh a ngunjah ih ngi al agh keminiya weh. ²⁶Ngirang ni yahlang nga ki yahgha, keminiya Kulli ni pag massa le yahlang ni bang lang ha ke kene. ²⁷Abeni kukwo ni weh xya ka juhro; aka wol yang kwa a abeni nyha ni njiteng a bino a agh. ²⁸Keminiya a temurang nga, ga kwa ngi alla nga pag ga ini ih kum Kulli. Nwara tig MurungKulli Yahweh bin vulo lang. Nga wabba agi pagna lo.

Chapter 74

¹Kulli, pallang ke a shibi sung ha ke kene? Pallang ke yehlulla lo ki veliye a muri anjuh lo ni a luwo agh? ²Dengshi abayong lo, abeni a kuro a njah le akah agh, kunburi mama a ashi ya ih bi a dig giberre lo agh, ni Nkonno Sihiyona, ba a dig nghanh nga. ³Zu shin juhro ni mala le nyha nghanh nga, ni bihiy agiri ni aba shibi murung pagha a bin ma gerenteng nga. ⁴Aba shibi muro agnagishi a ntiring le bang lo ni a tol agh; a tigna kanda giri luwa leyang. ⁵A korina agi nyonglo ninga ba ngung. ⁶A wolla ni bunna agi nyonglina; a bun yang ni agi kog giri. ⁷A tigne bin gusso gishe, a nyanghi njeh; a bihiyina bin digna le lullo. ⁸A nah a yahli yang, "Sa juhri yang kwa." A pingshina a bin kpaba kwa mami Kulli a njeh egh. ⁹Ni ye shi buhri shin agidunna; ba agkuntumo nyha ye uwo agh, le bwa mwoh nyha a ntiri sung yeri ni yebbang ni ga ka mali ya. ¹⁰Ha ni yebbang, Kulli, ih ba shibi bang ka sang no? Ih ba shibi bang ka bihiy lullo ha ke kene? ¹¹Pallang ke bang polla muro, boh malih? Pushi boh malih a yeh dagrah lo le a juhri yang. ¹²Nghe kwa agh Kulli ni pag murung lang logha ri kunbang le akah, ki zuni ashibang le a muri ngunjah. ¹³A gabna salang magula nji ri masso lo; a wamna amuri anyamshihra ni a muru agh. ¹⁴A wanghina amuri amurung; a lihna ni yang abeni ki digha a balusung nga. ¹⁵A tumna amuru ma sagna ni a minbangha muru; a tigna banghamuru yum mo. ¹⁶Kara agh mamu ni, le duh agh mamu ni dshili; a tigna poshibang ni kara a bang leyang. ¹⁷A wara a tigha anjang le ngunjah; a tigna biyang ni ba bogho. ¹⁸Dengshini pagha ni ba shibi murung subno asangha agh, Yahweh, le ih abangnga abayong ki bihiyini lullo agh. ¹⁹Ka pah usulo le kuhla lo a bin nyamshihra agh. Ka jangshini usulo le abeni a para ha ke kene ya. ²⁰Dengsh ni ogrung lo, ate pinna le akasanjahli dungshina bang ni mohno. ²¹Ka dag beni a par agh pilla a iribihyina agh; ih bi ba enna ni beni a par agh bongshi lullo. ²²Logho, Kulli; tangha temuro ni abwalo; dengse paghani abangnga ki olli sung kara kwa agh. ²³Ka jangshini gih le aba shiboh ko aggishi abeni tangha a jenna agh.

Chapter 75

¹Shi pahna makampa a bino, Kulli; shi pagna makampa, ate lullo nga gyaḅ; aD d f ḅ bayong waḅ tele agi pah ngoḅong lo. ²A kunbang ni a tig ga nga waḅ njuoh yarata. ³Ko ke ngunjah ni aḅayong ni kwa ḁgha a yeh ya koshiyo ni ngoḅong, ntigna agbingrah le ngunjah tangha. Selah⁴Nah yi aḅa gushimurung, "Ke ngushi muyong nga," le a ri aḅayong mashihra, ⁵"Ke ih ḅi nlogshi njeme leyong nga. Ke ih ḅi nlogshi njeme leyong a bikuli ya; ke ih ḅi nahteng ni mel ma gushimurung nga." ⁶Gushibang nyha a nji teḅbang ko pura nji makuli, le ko ih puro a ḅalusung nga. ⁷Keminiya Kulli ni pag ḅa waḅnjuoh; Ih suhla njeh ni logsa kuli. ⁸Ate Yahweh bolla a biḅ minkoro le muru njingung ni ki log ga, mama a kpaḅni gi shih ya, le a soḅ ko. Njiteng nga aḅa gimashihra ni kwa a ngunjah agh ka nuh yi kena suhro ma nzumo. ⁹Keminiya nga tang waḅ ga a woro a pag ga. Nga tuhngyah ḅongso bin Kulli le Yakubu. ¹⁰Nah, "Nga kashiyi anjeme le aḅa gimashihra, keminiya anjeme le aḅa gerenteng nga a logshi."

Chapter 76

¹Kulli tigna ih bi a yeri a Judah; lulli gulla a Israila. ²Tahra le nga a Salem; bin digna le nga a Sihiyona. ³A be ni bun munnih le ntah, ntongho, garabwoh, ni anshile agi luwa nghan. Selah⁴A tuhna bang gerenteng ni ma murung nga a wo suhlini muri ankonno agh, ba a wol nluo abeni kunkun yang nga. ⁵A ponna aba teng yahlung; a nongna ntullo. Angna nyha yi agaraluwa agh.⁶A ri fungso lo, Kulli le Yakubu, ba kog nyeh-gwoh piri ni piri nongna ntullo. ⁷A weh, eh a weh, a bang ngobong lo; yang ka tangha a dumo nga a pag yehlulla agh?⁸A bakuli a tigha a og tuhnjuoh lo; ngobong wolla ngunjah le bol gung⁹nga weh, Kulli, logho ate tuhnjuo ni ashi abeni a para a ngunjah agh. Selah¹⁰Njiteng nga tuhnjuoh lo ma yehlulla a muri bayong nga ka zuni wo bongso; a kura ro ni nshile yehlulla lo.¹¹Nkaniyi giri bin Yahweh Kulli leyong ni bol yang. Ih bi abeni kwa kangni ya ih zunih pahgulo beni a bang ngobong le ya. ¹²Kashina bongho le amuna murung; amurung le ngunjah bang na ngobong le.

Chapter 77

¹Nga gorbang ni gih yang bin Kulli; ngora bang ni gih yang a bin Kulli, le Kulli ka tig kiri rang.²A yeh kara le gigangshina lang n'alla MurungKulli, ni duh agh nlogshina beng, le iriyang ni ki mal agh. Minlimang shibina og gima. ³Ngha ngi bua ni ya ndengshina ni Kulli; ndengshina a muri ngha ngi wuhni dahna agh. Selah⁴A bolla njiang ni ngan gumi ya; gigangshina dudug ni ngan wabi ya. ⁵Ndengshina ni akara ma yahyina, a muri abogho ni dur agh. ⁶D A kunbang ma duh agh dengshina ni ngyah ni kana ntuh agh. Ndengshine yarata le n'alla nga yeri ga pag giri ya. ⁷Ih MurungKulli ka shibang ha ke kene? Ih ni uwa ye dumang dumphoshina agh ha ke kene?⁸Ih ogrung njiteng le wara ha ke kene? Ih waba le kpahna ko ha ke kene? ⁹Kulli jangshina shin gi-enna le? Yehlulla le gira shi gi-enna le? Selah¹⁰Nah, "Gigangshina lang ni ga; ariya le bung malih le Magula Kwa a rang." ¹¹Keminiya nga dengshini agipagna le Yahweh; nga dengshini agipah ngobong le ni kikara dur agh. ¹²Nga bil yahlang ri agipagna ni bil yang. ¹³Njinjere lo, Kulli, ngha gerenteng; mang ki pag kuli ke a pyeshi ni Kulli magula lesung? ¹⁴A wo ni Kulli ni ki pag agi ngobong ngha; a dumna masso lo a ntiri abayong. ¹⁵A pahne abayong lo gankunbang a nji ri ngih gulo lo- aminkah Yakubu ni Yusufu. Selah¹⁶Amuru shin no, Kulli; amuru shin no, le ngobong wolla yang; alimmah le koshiyoh. ¹⁷Anlagiri sobna murukuli; anlagiri bakuli logshi na gih yang; amunih logna gangla. ¹⁸Sahgah le ngih yo agh a ogne a gung; ih poshina bang a ngunjah; njahli jigra ni nyingha. ¹⁹Njer kusung lo billa a ntiring sallang magula ni njere lo billa a ntiri amuru ma veliyi na, keminiya, keminiya nyonglo le kuso agh ni a shini ya. ²⁰A billa ni abayong lo ninga agiluwo a nji bih Musa ni Haruna.

Chapter 78

¹Og alliyi giri lang, abayong lang, nteshi kiri ri atenana le kunang. ²Nga logshi kunang a ngulli tenana; nga tuhngnyah a muri agi songrina ni dur agh. ³Ag a ni shi woro shi ogho ni alliyi ya, aga akah sung alliyi wabih sung nga. ⁴Ni sa songri ri aminkah yang nga. Sa wabih njah ni ki zu agh a muri agi pyeri bongso le Yahweh, masso le, ni agi magtahbi le ni woro pag ga. ⁵Ate tigna gigilla ogrung a Yakubu ni tol gigilla a Israila. Lagna akahsung ih aka alliyi amuna yang ni. ⁶Tigna ga ih nina agh njah ni ka zu agh ka yeri gigilla le, amuna ni ni sang a bil a agh

⁷Le aka tig yahli yang ri Kulli le ni a jangshi agipagna le ya keminiya a bol alagbang le. ⁸Le ni a dig ninga akahyang nga, abeni njah ma tengmurung ni tolmurung, njahni yahli yang nyha yarata a agh, abieni abongho leyang ni pah muyang ni dum njiteng bin Kulli ya agh. ⁹Aba Ifraimu kura ri yang ni antah, keminiya a pil nzum yang a kara luwa. ¹⁰Ni a bol ogrung ni Kulli ya, le a shibina bil gigilla. ¹¹A jangshina ni agipagna le, agi magtahbi ni woro dumi yang nga. ¹²A jangshina agi pah ngobong ni pagha a njih atehyang a njeh Masar agh, a njeh Zowan. ¹³A gabna salang magula ni billi yang a duri; tigna muru tangha ningha agarrung. ¹⁴A bakara agh billa ni yang ni nlagiri le ni duh kwa agh ni poshibang le gishe. ¹⁵Wamna tahli a balusung, ni pah yang muru ma gogna, dudug ni ka dungshi salang magula agh. ¹⁶Tigna guguri puro a ngonno ni tig mure bangha ninga banghamuru. ¹⁷Keminiya a tangha a pag gimashihra ri, a tolmuyang kwa a muri Magula Kwa a balusung. ¹⁸A sagshiri yang ri Kulli a yahli yang nji ri ihli ate gilihna ni ka pyeri yolle leyang nga. ¹⁹A wabtenana a muri Kulli; a nah, "Kulli logle tig gilihna a dum sung a balusung ni?" ²⁰Nshina, nga nyimni tahli ya, muru puro le aguguri bunno. Keminiya logle pah brodi dshili? Ih gan pah nyamma ate abayong?" ²¹Ngha Yahweh ogni ga agh, pagna yehlulla; nina agh yehlulla le logho a muri Yakubu, le yehlulla le logha ri Israila, ²²ate ni a pah njiteng ri Kulli ni agni ashibang le ya. ²³Ngho te ya tigna bakuli bikuli le logshi akunkangna le bakuli. ²⁴Nyashina manna ate ih bi a lih, le pah yang njigiri ni puro a kuli ya. ²⁵Abayong lihna brodi le amalaika. Tutti yang gilihna dudug. ²⁶Tigna gung tehbang bi buah a kuli, le a nji ri gulo le a billa ni gung nji gangrah. ²⁷Nyashina nyamma a muyang ni kikiri, aminyah dudug ninga njisalang le salang magula. ²⁸A kpah a ntiring damma leyang, kwa kangni agungri leyang. ²⁹Nina agh a lih a dimma. Pahna yang ga a al agh. ³⁰Keminiya ha ni beni ni a dimma; a gilihna leyang nga wa uwo a akunyang. ³¹Le yehlulla le Kulli wol yang ni wol nluo aba masso leyang. Suhli na basa adenah le Israila a njahli. ³²Ngho te kwa agh, a tangha a pag gimashihra ni shibi pah njiteng ni agi magtahbi le ya. ³³Ngha nina agh Kulli ashina akara leyang; abogho leyang dungshi ni agi ngobong. ³⁴Kunbang ni kwa Kulli wolli nluo yang nga, le a ingna a alli, ni nyere, le a alli a njiteng. ³⁵A dengse ih Kulli ni pag ngonno leyang le Kulli Magula Kwa ni pag ba ashi yang. ³⁶Keminiya a jolli ni kunyang ni paghi yiri ni atenana leyang. ³⁷Ate ni a tig ayahli yang a ri yarata agh, le ni a bol njiteng ri ogrung le ya. ³⁸Ngho kwa agh, ni shi gi-enna, tol leyang gimashihra le ni juhri yang nga. Eh, akunbang dudug agh bolla yehlulla le, le ni pil funno le ya. ³⁹Dengshina ih a gil yang a girung, gung ni ki duro le nyha ki nyer a agh. ⁴⁰Ha ni yebbang ni a tolli muyang ri a balusung ni kon yahli ni njeh ni nyha ki bil gubung nga nga! ⁴¹Deshili ya a sagshina ri yang ri Kulli ni pag yi Ma Gerenteng mwoh le Israila gimashihra. ⁴²Ni a dengshi ni gulo le ya, pagha ni ashini yang a bih shibi murung. ⁴³Ngha dumni agi pah ngobong le a Masar ni agi magtahbi a nji njeh Zowan nga. ⁴⁴Pilla abanghamuru le aba Masar nkilli nina agh ate ke a gan nuh muru le aguguri leyang nga. ⁴⁵Tutti abuno le angih ni num yang nga ni adolong ni juhri yang nga. ⁴⁶Pahne amankwarung agissoro leyang ni tumo leyang bin akukoro. ⁴⁷Juhrina angung leyang ni angung sikamo leyang ni muru njitahli. ⁴⁸Nyahshina muru njitahli a muri andah leyang ni asagha muru a muri agiluwo leyang. ⁴⁹Funno le yehlulla le sobna a muyang. Tuttina yehlulla, funno, ni gana ninga amalaika beni zuni juhro agh. ⁵⁰Gangna njinjere ate yehlulla le; ni ashi yang ri nluo agh keminiya pah yang a yeh binkonna. ⁵¹Wolla nluo aminballa a Masar, aminballa ma masso leyang a yeh agungri le Ham. ⁵²Pushina abayong le ninga anjuh ni billi yang a ntiring balusung ninga anjuh. ⁵³Billa ni yang ololo le ngobong nyha, keminiya salang magula ponna aba shibi muyang. ⁵⁴Le zuni yang a njang le njeh ma gerenteng le, a bin ngonno ni agni bih malih ya. ⁵⁵Piriya abayong ni a dum yang nga ni pah yang giberre leyang. Tigna akunvarre le Israila a yeh agungri leyang. ⁵⁶Ngho kwa agh a sagshi ri yang ni tolmuyang ri Kulli Magula Kwa le ni a bol alagha le ma njiteng nga. ⁵⁷Ni a bol njiteng nga le a pagna gi bungshi murung ninga akahyang; ni a logle a tigyahlung ri yang nga ninga ntah ma bunna. ⁵⁸Ate a tigne a pag yehlulla ni abin gillang leyang ni logshi yehlulla kiki ri agillang leyang. ⁵⁹Ngha Kulli ogni ga agh, pagna yehlulla ni shibi Israila kwa. ⁶⁰Dagna bin ma gerenteng le Shiloh, gungri ba ih dig nhang a ntiri abayong nga. ⁶¹Dagna ih bi a bol masso le ni pah gusso le a bih aba shibi murung. ⁶²Pahna abayong le garabwoh, ni pag yehlulla ri giberre le. ⁶³Gishe lihna basa adenah leyang, le bata ansahra leyang nyha ni angyah njiwula agh. ⁶⁴Amalah leyang kpahna a nji ri garabwoh, le amaberre le yang ni gan buah agh. ⁶⁵Le MurungKulli 9logshi yang ninga a ri njitullo, ninga garaluwa ni magjollo ate muru njingung nga. ⁶⁶Pirih na aba shibi muri; tigna tang a iribihyina ma ha ke kene. ⁶⁷Shibina gungri le Yusufu, le ni tol kunburi le Ifraimu agh.

⁶⁸Tolla kunburi le Judah ni Nkonno Sihiyona ni agnji ya. ⁶⁹Bagna bin ma gerenteng le ninga abakuli, ninga ngunjah ni ih a tigha ha ke kene ya. ⁷⁰A tolla Dauda, guro le, le a tolli a ri luwonjuh. ⁷¹Tolli ri pirtye amuna njuh ni ama kyena leyang, le zuni mo ih dig lelgiri le Yakubu, abayong le, ni Israila, giberre le. ⁷²Dauda lella yang ni bol yahlung le, ni bil yang ni yere le abih.

Chapter 79

¹Kulli, abayong ma sa zuna a yeh giberre lo; a bihyina bin gusso ma gerenteng; a pilla Urushelima bin dam dahbi. ²A pahna nluo ngiri aguro lo gilihna bin aminya ma bakuli, ngiri ama njiteng lo a bin anyamlusung le ngunjah. ³A sobna nkilli leyang ninga muru kangni Urushelima, le bwa mwoh nyha ka lingfshi yang nga. ⁴Shi pilla gi jenna a bin abinsung ba digna, ki olsung ni gi jollo bin abeni kangni sung. ⁵Ha ni yebbang, Yahweh? Aka digni yehlulla ha ke kene? Ha ni yebbang ni yehlulla kiki lo ka pihn ni ninga gishe? ⁶Sob yehlulla lo a muri abayong ni ni yero a agh ni a muri adighamuribang ni nyha ki gor lullo a agh. ⁷Ate lihna Yakubu ni bihyi aminlah le. ⁸Ka bol gimashihra le akahyi sung a msung nga; ih bi agipagna shin gi-enna a binsung, ate ni shi tengkurung nga. ⁹Angni sung, Kulli le ashibang lesung, ate temuri gusso le lullo; ashi sung ni tolyi sung gimashihra lesung ate temuri lullo. ¹⁰Pallang ke abayong nah, "Kulli leysng nghe?" Ih bi nkilli le aguro lo ni a sob ba bi nwah ri a muri abayong a nji sung. ¹¹Ih bi buah le abeni a kur agh bi zu a dumo; ni bgih gulo lo tigha amuna anluo ni usulo. ¹²Nwah anjeh abinsung ba digna a belyang mbende tonbahri buhro muri jenne mama a olli sung nga, MurungKulli. ¹³Nina agh sung abayong lo ni anjuh ma ba luwo lo ka pagho makampa ha ke kene. Sa wab abongso lo bin anjah kwa.

Chapter 80

¹Pah kiro, Ielgiri le Israila, a weh beni billi Yusufu ninga anjuh agh; a weh beni digha bikuli le cheribim agh, tuhbang a musung! ²A nji Ifraimu ni Banyamin ni Manasseh, nyighi gulo lo; zu ni ashisung. ³Kulli, nyeni sung, tig kundumo bi tuhbang a musung, le sa abba. ⁴Yahweh Kulli le ba luwa, ha ni yebbang ni a pagni yehlulla ri abayong lo nga a jimmo agh? ⁵A lihna ni yang ni brodi le njimerung ni pah yang njimerung dudug ih bi a nuh. ⁶A tigna sung gi sagshirung ate abihsung ba digna, le aba shibi musung olla ma jolbang a musung a ntiri yang. ⁷Kulli le baluwa, nyeni sung be; tig kundmo ih bi tuhbang a musung, le sa abba. ⁸A pushina angung a Masar; a piriya na abayong ni le a pahn yang. ⁹A gilliyi na njahli a temuri; ishina milih dungshi njeh egh. ¹⁰A vulihna ankonno ni aminlim yang, ceda le Kulli nji ri abih. ¹¹Tuttih na abih kukwo ha salang magula ni avagha le kena Banghamuru Yuferitus. ¹²Pallang ke wanghih agarrung le nina agh abeni kwa ki dura njinjere ya tuh njih? ¹³Anyamlara ni puro a balusung nga bihi ne ni anyamlusung ki lih. ¹⁴Pil nzumo, Kulli le ba luwa; shinbang njahli le a yeri ni kona te ngung lo. ¹⁵Ga ni pag millung ni boh malih pan nga, muna ni a tengshe ate kanangiro agh. ¹⁶A korihne njahli ni pingshi; a juhrina ate pingsa lo. ¹⁷Ih bi boh digha muri bayong le bung malih lo, a muri muna bayong ni a tengshiri ate kanangiro agh. ¹⁸Le ni sa pil nzum sung a ro agh; nyenni sung a be, le sa gor lullo. ¹⁹Yahweh Kulli le baluwa, nyeshi sung a be; tig kundumo ih bi tuhbang a musung, le sa abba.

Chapter 81

¹Nmagjollo ni binmurubang bin Kulli le masso lesung; nmagjollo ate binmurubang bin Kulli le Yakubu. ²Ntuh ngyah ni kpyalah, ngwang ntah ni mollo. ³Ntong njemnuh a kara ma shienri mapiyo, a muri kara ma dungshina le shienri, nga kara njibuno lesung log agh. ⁴Ate gigilla ni a temuri Israila, waba ni nji bin Kulli le Yakubu. ⁵Pahne ih gi billa ni a Yusufu nga lognih njeh Masar, ba n'og gih ni ni nyeri ya agh. ⁶"Mpushina gitolla ni a gogreh ya; bih nga bongri a bol gwoh. ⁷A yeh gangsa lo agh a gora bang, le n'angni no; N'agna wo a ri saghamuru le nlagiri ma pinna. Nmom no a bin muru le Meribah. Selah ⁸Nteshi kiri yong, abayong lang, ate nlagno, Israila, nga aka teshi kiro a rang nga! ⁹Digna ni nga bol kuli ma sa a ntiri yong nga; digna ni nga gushi kuli ma sa agh. ¹⁰Mini Yahweh Kulli leyang, beni pushi yong a njeh Masar agh. Nlogshi kunyong yarata, le nga dungshi. ¹¹Keminiya abayong lang ni teshi kiri yang rang nga; Israila ni og nghan nga. ¹²Nina agh mpah na yang a njinjere tengmurung leyang ate a bil ga a kur agh. ¹³Oh, ih ke abayong lang ka teshi kiri yang rang; oh, ih ke abayong lang ka ginya a njinjere lang. ¹⁴Le nga gankun aba shibi muyang ni kahra le pil beng a muri aba par yang. ¹⁵Ih bi abeni shibi Yahweh nyeni ngobong a dumi! Ih bi a pah yang iribihyina ha ke kene. ¹⁶Nga lishi Israila ni nji lusung mabonna; nga dingshi yong ni nyih ni puro ankonno agh."

Chapter 82

¹Kulli tangha a bin kpaba ma gerenteng; a ntiring akuli ni pagh tuhnjuo le. ²Ha ni yebbang ni a wabni njuo njiteng nyha le a dum agmurung bin abayong mashihra? Selah³Pah njiteng a bin aba enna ni aminbawori; bol kunmurung le aba binkonna ni aba al angna. ⁴Ashi aba enna ni aba al angna; pushi yang a bih bayong mashihra. ⁵Ni a yere ko a yeri ya; a gangla a kangna a pinna; atigtinna le ngunjah kwa wanghi na. ⁶Nnah, "A wo ni akuli, le nyong nga kwa amuna Magula Kwa. ⁷Nghe te kwa agh aka wuh ninga abayong ni kpah ninga mwoh le amuna murung." ⁸Logho, Kulli, wabih ngunjah njuoh, ate a wo nga ni giberre a ntiri abayong kwa.

Chapter 83

¹Kulli, ka bol gung ngha! Ka puro a tele sung ngha le ka nyinghi ya, Kulli. ²Shina, afa shibi muro ngha ki mohno, le aheni ki shiboh agh logshina amuyang. ³A kurkun yang a muri abayong lo ni kurkun binmona a muri aheni a lel agh. ⁴A wara a nah, "Nzu shi girja yang a digha ninga njeh. Le ni a wa ye dengshi ni lulli Israila agh." ⁵A kpaɓ muyang a njinjere mwoh; a alla abih yang a muro-⁶agungri le Edom ni afa Ishmail, Mowab, ni afa Hagri, ⁷Bibilos, Ammon, Amalek; ni Filistiya deshili ni afa digha Taya. ⁸Assyriya kpaɓna ni yang deshili; a pilla dumbung a temuri aminkah Lot. Selah⁹Pag yi yang ninga mama a pag yi Midiya agh, ninga mama a pag yi Sisera ni a ri Jabin a Banghamuru Kishon ngha. ¹⁰A juhro a Endor ni pil ninga tibgiri a njahli. ¹¹Pag yi afa nongmurung leyang ninga Oreb ni Zib, ni amuna murung leyang kwa ninga Zebah ni Zalmuna. ¹²A nah, "Ih bi shi tollo ate musung njeh le Kulli." ¹³Kulli lang, tig yang ninga kikiri gung nyamuru, ninga nkwah a dum gung, ¹⁴ninga gishe ni ki pingshi ba ngung, le ninga leshi gishe ni a tigha a muri ngonno agh. ¹⁵Pir yang ni gung ma tenna lo, ni pah yang ngobong ni gumgmuru lo. ¹⁶Dungshi kundum yang ni iribihyina nina agh ate aka al lullo. ¹⁷Ih bi a tig yang a iribihyina ni ngobong ha ke kene. Ih bi a juhro a iribihyina. ¹⁸Le a yere ih a wo ni mwoh, beni lullo ih Yahweh, Magula Kwa a muri ngunjah.

Chapter 84

¹Boro le ba a dīg nghanh nga ni yellang, Yahweh le ba luwa! ²Nlella ate baleh Yahweh; yolle lang tig nang irrang malla. Yahlang ni dīgna lang kwa magjollo binmurubang bin Kulli ma usulo. ³Ko aminyah kumne muyang andah ni lah ate kanangiri yang ba ih sofa amuna yang nghanh a kahri bin dahri wo nghanh nga, Yahweh le ba luwa, Murung lang, ni Kulli lang. ⁴Mossoni ni abeni digha a liyo agh, a tang bongso tebi. Selah ⁵Mosso ni bwa beni mosso le nga a ro agh, beni a yahli ya njere magula ni ki ka a Sihiyona agh. ⁶Ngha a billi a ntiri ba Njonglong le Njimerung nga a bilbang a ba ni saghamuru pag nghanh nga. Amuru ma kunduna ki vulyi ni mosso. ⁷A logha ri massa kena ri massa; beni kwa a ntiri yang nga tangha dum Kulli a Sihiyona. ⁸Yahweh Kulli le ba luwa, og jimma lang; tig kiro, Kulli le Yakubu! Selah ⁹Kulli, lel ntongho lesung; dum konna te aba tarihna lo. ¹⁰Ate kara mwoh a ba liyo agh uwara worotongno lum a bin ma sa. Nga alla ih bi ndig ba lel kunjere a leh Kulli lang, ke digha a ntiri agungri le abayong mashihra. ¹¹Ate Yahweh Kulli ni kara lesung ni ntongho; Yahweh ka pah sung nieh ni gusso. Ih nyha ih bol gima bona a pih abeni ki ginya a bolmurung nga. ¹²Yahweh le ba luwa, mossoni ni beni pah njiteng ro agh.

Chapter 85

¹Yahweh, a dūmna boro lo bin njeh lo; a nyenna ni gi dīgna le Yakubu. ²A tolla gimashihra le abayong lo; a vulliyina agimashihra leyang. Selah³A wara a tol yehlulla lo kwa; a dāgna yehlulla lo ma funna, ⁴Nyenni sung, Kulli le ashibang lesung, dag gigangshina lo ri sung ih- bi woro. ⁵A pag yehlulla ri sung ha ke kene? A wa uwo ni yehlulla a yeh anjah ni ki zu agh kwa?⁶Ni a wo pah sung iritenna deshili ya? Le abayong lo ka pag binmurubang a ro. ⁷Dumi sung ogrung njiteng lo; pah sung ashibang lo.⁸Nga teshi kirang ri ga Yahweh Kulli ki waḅ ḅa, ate ih ka tig ololo le ni abayong le, ama njiteng le. Ngho kwa agh dīgna ni a pil dēshili ri anjinjere gi ḅangha. ⁹Njiteng nga ashibang le nga kahri abeni ki ḅanghi ya; le gusso ka dīgha njeh lesung.¹⁰Agnjiung ma tangna ni njiteng kpaḅna binmona; gerenteng ni ololo kpahna ri ari yang. ¹¹Agni bang sagna a njahli, le gerenteng shina njahli.¹²Eh, Yahweh ka pah amosso le maḅonna, le njeh lesung ka pushi gissoro yarata. ¹³Gerenteng ka wora dumi ni gil njere a temuri atolkusun le.

Chapter 86

¹Teshi kiro, Yahweh, le a pil ngang, ate mini ba enna ni ba alla. ²Lel lang, ate myang ni njiteng; Kulli lang, ashi guro lo beni pahna njiteng ro agh. ³Shin gi- enna lang, MurungKulli, ate ngora bang bino a kara kwa. ⁴Tig guro lo ih pag binmurubang, ate bino ni, MurungKulli, ng pah minlimang nghan. ⁵A weh, MurungKulli, a bonna, ni gil rung te tol gimashihra, ki tangha a agnjung ma bonna bin abeni kwa buah wo agh. ⁶Tig kiro, Yahweh, ri jimma lang; og gih jimma lang. ⁷A yeh kara gigangshina lang ngwa ro, ate aka pil nghan. ⁸Bwa nyha nghan mwoh a pyeshi ni weh a ntiri akuli ya, MurungKulli. Agipagna nyha nghan ninga agipagna lo agh. ⁹Abayong ni kwa a gil agh ka zu a gungha dumo, MurungKulli. A gushi lullo. ¹⁰Ate a gulla ni pag agi magtahbi; A wo ni mwoh Kulli. ¹¹Alliyi nghan anjinjere lo, Yahweh. Le nga ginya a njiteng lo. Kpaɓ yahlang te ih pih lullo gusso. ¹²MurungKulli, Kulli lang, nga bongso ni yahlang kwa; nga gushi lullo ha ke kene. ¹³Ate ogrung njiteng lo gulla a binang; a ashina usulo lang ri limma le nkilliya. Aɓa gushimurung logna nghan. ¹⁴Kulli, kpaɓ murung le aɓa mohno ki al usulo lang. Ni a shino ninga gubung nga. ¹⁵Keminiya a weh, MurungKulli, ba shin gi- enna ni Kulli ma pah nieh, tenghibang ri pag yehlulla, ni digha a agnjiung le maɓonna ni njiteng. ¹⁶Pilla nji binang le a shin gi- enna lang; pah masso lo bin guro lo; ashi muna guro ma ngalang lo. ¹⁷Dumang gi dunna le kumboro lo. Le abeni ki shibang nga ka shini le ka pag iribihyina ate muro, Yahweh, a angni nang ni gim yahlang.

Chapter 87

¹Lah magula ni tigtinne ya tangna a muri nkonno ma gerenteng; ²Yahweh agna njih akunjere le Sihiyona uwor agungri le Yakubu kwa. ³Agi ma gushina ni a waba a muri, lahmagula le Kulli. Selah⁴"Ngora Rahab ni Babila bin aba kura tyang. Nshina, Filistiya ngha nghang, ni Taya, kpaɓ ni Kush- ka nah, 'Mama mwoh ni ya a billi be,'" ⁵A muri Sihiyona agh ih waɓ ri, "Beni kwa a ntiri a mama agh a billi a yeh; le Magula Kwa kanangiri ka tighi." ⁶Yahweh nyonglo a gibomteng ɓangha le abayong, "Beni ya a billi a bog go." Selah⁷Nina ɗeshili ya aba tuhngyah ni aba tahngwang ka nah kushi mona, "Anjinjere mosso lang kwa ngha a ro."

Chapter 88

¹Yahweh, Kulli le ashi bang lang, mbua a dumo duh ni kara. ²Teshi kiro ri jimma lang; tigmuro ri bua lang. ³Ate ndungshina ni agi gangshina, le usulo lang kena a nkilliya. ⁴Abwa pag nghan giri ninga abeni wora njeh a tuhli ya; mini bua ni nyha ni massa a agh. ⁵Myang ningnang a ntiri anluo; myang ninga nluo ni beni nongho a nkilliya agh, a muri beni ni a buhri gangshi ro a agh ate a pushina yang ri gulo lo. ⁶A tig nang a tinna binje le tuhli, a yeh oinna ni a bin ma limna. ⁷Ngih yehlulla lo suhli na ni gulo a murang, ni avelliye muru lo wamna a murang. Selah ⁸Ate muro, beng bag nang, a tig nang gi shibina a bin yang. A tig nang a kuro le ni gan abba agh. ⁹Anjiyang wuhyi na a ri gana; A kara kwa ngwara bang bino, Yahweh; nsahrina abeng a bino. ¹⁰Ih a pag agi ngobong ate anluo? Ih abeni wuh agh ka logho ka bongso? Selah ¹¹Ih a wab te ogrung njiteng lo a nkilliya, njiteng a bin anluo? ¹²Ih agipagna magtahbi lo agh a yeri yang a pinna, ko gi gerenteng lo a bin ma jangshina? ¹³Keminiya mbua- na a bino, Yahweh; ni beri ya bua lang nga ki zu dumo. ¹⁴Yahweh, palang ke a shibang? Palang ke a songri kundumo a rang? ¹⁵Kunbang ni kwa agh myang ni binkonna le myang a kun nluo logho lang basadeng. Nganna a ri agi pah ngobong lo; ngirang wuhna. ¹⁶Funno yehlulla lo dura a murang, le agipagna pah ngobong lo juhri nang. ¹⁷A kangnang ninga muru a kara kwa; a tangna a kangni nang kwa. ¹⁸A pushina bihyong ni beng ni kwa agh a rang. Beng kunkolong nga pinna ni.

Chapter 89

¹Nga tuhngyah ate agipagna ogrung njiteng le Yahweh ha ke kene. Nga wab gi njiteng lo a bin njah ni ki zu agh. ²Ate nwabna, "A tigna ogrung njiteng ha ke kene; gi njiteng lo agh a wara a tighi a bakuli." ³A nah, "Nwara tig ogrung ni beni mwoh ntol agh, nwara kaniyi giri bin gur lang Dauda; ⁴Nga tigha aminkah wo ha ke kene, le nga tig ngungmurung murung le a yeh anjah kwa." ⁵Selah ⁶Abakuli bongshina agi magtahbi lo, Yahweh; gi njiteng lo agh a bongshine a kpaba le ama gerenteng. ⁷Ate yang a bakuli a logle a pyere ni weh Yahweh? Yang a ntiri amuna akuli ninga Yahweh? ⁸Ini Kulli beni a gusso dudug a kpaba le ama gerenteng ni maonna a ntiri abeni kwa kangni ya. ⁹Yahweh Kulli le ba luwa, yang ni massa ninga Yahweh? Gi njiteng lo kangni no. ¹⁰A wo nongmurung muri salang magula ma funna; nga avelliye muru log le, a woni a pari njahli. ¹¹A gogrina Rahab ninga beni a wolla nlue ya. A meshihna aba shibi muro ni dumbung ma tenna. ¹²Abakuli ya mamoni, ni ngunjah deshili. A gilla ngunjah ni aga kwa a yeh ya. ¹³A gilla ni ebb ni njigangrah. Tabor ni Hermon pag binmurubang a ri lullo. ¹⁴A wo nga ni ngih gara dumbung ni bung ma tenna, le boh malih nga bikuli. ¹⁵Gerenteng ni njiteng ni pag tinna ngungmurung murung lo. Agnjiung lo ma tenna ni dum njiteng zuna a dumo. ¹⁶Mosso ni ni abayong ni yeri gih binmurubang nga! Yahweh, a ginya a poshibang le kundumo. ¹⁷Bang ki bor yi yang a ri lullo a kara kwa, le a yeh dum njiteng lo a gusso. ¹⁸A woni usso le massa leyang, le a ni bin kumboro lo agh a gushina njeme lesung. ¹⁹Ate ntongho lesung nga mami Yahweh ni; murung lesung nga mami ma Gerenteng Mwoh le Israila ni. ²⁰Kunbang ma sabna ni dur agh a wabna tenana a njiloro a ri ama njiteng lo; a nah, "Ntigna jenghe a muri garaluwa mwoh." Nlogshi na mwoh ma tola lang a ntir abayong. ²¹Ntolla Dauda guro lang; ni murun ma gerenteng ni ndahri ni. ²²Beng ka tabi; dumbeng ka tengshih ri. ²³Ba shibi murung nyha ka sorih ya; muna gimashihra nyha ka pari ya. ²⁴Nga gogri aba shibi muri a dumi; nga wol nluo beni shibi ya. ²⁵Njiteng lang ni ogrung njiteng lang ka gingni ni; a ni ri lullang ni aka gushini njeme le. ²⁶Nga tig bih a muri salang magula ni bih malih a muri abanghamuru. ²⁷Ih ka gor bang binang, 'A woni tehlang, Kulli lang, ni nkonno le ashibang lang. ²⁸Deshiliya nga tighi ninga munang minballa, ma gushina uwor bang le amurung ngunjah. ²⁹Nga keni ogrung njiteng lang a bini ha ke kene; le ogrung lang nini ya ka tangha. ³⁰Nga tigha aminkahyi ka digha ha ke kene le ngungmurung murung le ninga digna le bakuli bikuli. ³¹Nga amuni dag gigilla lang le ni ginya a yeh alagbang lang, ³²nga a bun gibilla lang le ni a bol alagbang nga agh, ³³le nga fungshi tolmurung le yang ni gatagiri ndolong le agimashihra leyang ni nyimma. ³⁴Keminiya ni ngi tol agnjiung ma bonna lang a ri ya ko ni dum njiteng ri ogrung lang nga. ³⁵Ni ngi bun ogrung lang ko ariyi atenana le ngoto kunang nga. ³⁶Mbende mwoh ni ga kwa kaniyi ya ni gerenteng lang nga- ni ngi paghi Dauda yiri ya: ³⁷ha ke kene aminkah yi ka tangha le ngungmurung murung le ninga kunbang digha le kara a dumang. ³⁸Nga tighi ha ke kene ninga shienri, njiteng wabkun a bakuli." ³⁹Selah ⁴⁰Keminiya a shibina ni shibi; a pagna yehlulla ni murung ni a dahri ya. ⁴¹A bunna ogrung ni guro lo. A bugna jenghe le a kikiri. ⁴²A wanghina agarrung le. A bihyina alah ma kangni na le. ⁴³Abeni kwa ki dur agh agna giri beng. Pilla dig gi sangha le abih ba digna. ⁴⁴A logshina bung malih le aba shibi muri; a tigna aba shibi muri kwa pag binmurubang. ⁴⁵A pilla ni kun garabwoh le, le ni a tighi tang yarata nga a luwa agh. ⁴⁶A zuna ni gi maonna le a malla; a suhlina ngungmurung murung le a njahli. ⁴⁷A ashina akara digna le basadeng. A vulliyi ne ni iribihyina. ⁴⁸Selah ⁴⁹Ha ni yebbang ni, Yahweh? Ih aka songri ro ha ke kene? Ha ni yebbang ni yehlulla lo ka pihni ninga gishe? ⁵⁰Oh, bengse a muri kunbang lang ni ngulung nga, le mang a gung a gilla ni amuna bayong! ⁵¹Yang ka digha le ni ki wuh agh, ko ashi usulo le a bih nkilliya? ⁵²Selah ⁵³MurungKulli, agipagna ogrung njiteng lo ni kana agh nghe, nga a kaniyi Dauda giri a njitena lo agh? ⁵⁴Dengse ni, MurungKulli, jollo ni a magha a muri aguro lo ni pagha ni mbolli a yahlang asangha ni pura bin abayong nga. ⁵⁵Aba shibi muro sangna kun, Yahweh; a jolla atolkusung mama a tol agh. ⁵⁶Mosso ni ni Yahweh ha kek kene. Ibidighana ni Ibidighana.

Chapter 90

¹MurungKulli, a dīgna bin vulo a yeh anjah kwa. ²Kedebang a gil ankonno ko a gil njahli ni ngunjah, logha malla le nyha kena a malla le nyha, a wo ni Kulli. ³A nyena ni bwa a kikiri, le a nah, "Nyere, a weh minkah bayong." ⁴Ate abogho worotongno lum nga a njioh ninga nyinno nga dūra agh, le ninga lelle le duh mwoh. ⁵A gangna yang a wori ninga ni wammamuru le a nongna ntulo; ni beri ya a yangha ninga alusung ni saghi ya. ⁶Ni beri ya a tagna yarata le a gulo; ni kapolla agh ih nyingla le nyummo. ⁷Njiteng nga, yehlulla lo lihna sung, le a funno lo agh ngobong wolla sung. ⁸A tigna agi mashihra lesung a dumo, gimashihra songrina lesung a poshibang kundumo. ⁹A usulo lesung ki dūra tina yehlulla lo; abogho lesung ki kahri duro ninga eshigogrung. ¹⁰Abogho lesung woro bahri pur lum ni ko woro ihne nga shi kumna iritenna agh; keminiya ko abogho mabonna lesung a dungso ni gigangshina ni gana. Eh a dur ni kahra, le shi logha kuli shi woro. ¹¹Yang yeri gulo le yehlulla lo, ni funno lo ni peri ni bang ngobong lo agh? ¹²Nina agh alliyi sung ih bi shinari usulo sung nina agh ate sa kum yahlung le yeriteng. ¹³Pilla, Yahweh! Ha ni yebbang ni ih ka dīgni? Shin gi- enna le aguro lo. ¹⁴Dingshi sung ni beri ni ogrung njiteng lo nina agh ate bang ka for yi sung ni pag binmurubang a yeh akara lesung. ¹⁵Tig sung ih shi pag binmurubang perari akara ni a tigni sung binkonna agh, ni abogho ni shi kumni agi gangshina agh. ¹⁶Ih bi aguro lo ih shi tumo lo, le ih amuna sung shingi murung lo. ¹⁷Ih bi kunboro le MurungKulli Kulli lesung bi dīg mami sung; Moshi tumo le abihsung; a pagha agh, moshi tumo le abihsung.

Chapter 91

¹Beni digha a lelle le Murung Kulli ya ka digha a minlim le Magula Kwa. ²Nga nah yi Yahweh, "Ini pag bin vulo lang ni lah ma kangnina lang, Kulli lang, beni ngi pah njiteng ri ya." ³Ate ih asso a ri gi tamna le aba alla ni a ri konno ma juhri bang. ⁴Th ka vulliyo ni akpatre, le a tinna akpatre ni aka kum bin vulo nghan. Njiteng le ya ini pag tongho ni konnate bang. ⁵Ni a wo bang ngo bong le gi pah ngo bong ni duh, ko munih ni ki gangla ni bakara agh, ⁶ko binkonna ni ki kpah ri bang a pinna agh ko juhro ni ki kpah ri bayong ni bakara agh. ⁷Worotongno lum logle kpah a nji boh ma kattang le worotongno lum lum a boh malih, keminiya ni ih bilbang bino agh. ⁸Aka fashi le a shin fungso le abayong mashihra. ⁹Ate Yahweh ni pag bin vulo lang! Tig MurungKulli magula kwa bin vulo lo ¹⁰Gimashihra nyha ka ganno agh; binkonna nyha ka zu a kahri gungri lo agh. ¹¹Ate ih igha amalaika le a muro, ih bi a lello a yeh anjinjere lo kwa. ¹²A bollo bikuli ni bih yang nina agh ate ke a nyim kuso muri tahli ya. ¹³Aka para ayim ni abamma a kuso; aka ginya a muri amuna yim ni ayuoh. ¹⁴Ate poshi yahli nghan a rang, nga ashi. nga lelli ate dumna yeri na lullang. ¹⁵Ngha gor bang binang nghan, nga aghi. Nga gingni ni a gigangsa; nga pih ganbang le ih ka gussang. ¹⁶Nga dingshi ni nonno le akara le, ni dumi ashibang lang.

Chapter 92

¹Gi maɓonna ni a pih yah Yahweh makampa ni tuhngyah ɓongshi lulli, Magula MurungKulli, ²a wab te ogrung njiteng lo ni beri ni gi njiteng lo duh ni kwa agh, ³ni garraya ni ngure lum ma ni ngwang ntah ma imma. ⁴A temuro agh, Yahweh, tig nang a pag binmurubang a ntiri agipagna lo. Nga tuhngyah ate bang ɓonna nghan temuri agipagna le aboh. ⁵Ni yellang ni gulo le agipagna lo, Yahweh! adengse le limna dudug. ⁶Bayong mashihra ni yeri ya, ko ɓayong ma nangna ni yeri ya: ⁷Ngha ɓayong mashihra logho ninga lusung, le ngha aɓeni kwa gipagna leyang ngha mashihra ki tuhyi ri yang ngha, a uwo ate juhra ni malla le nyha nghan ngha ⁸Keminiya a weh, Yahweh, ka nongmurung ha ke kene. ⁹A pagha agh, shina aɓa shibi murung lo. A ka juhro! Aɓeni kwa agipagna leyang ngha mashihra ni ya aka meshiyi yang. ¹⁰A logshina njeme lang ninga njeme le ndah lusung; a ɗahri nang ni murun mapiyo. ¹¹Njyang shina kpah le aɓa shibi murang; kirang ogha gana le aɓeng mashihra. ¹²Aɓa gerenteng ka tah ninga ngung nkah; aka gul ninga ceda le Lebanon. ¹³A panna yang a leh Yahweh; a tah a ɓaleh Kulli lesung. ¹⁴A yangha a ɓil njih ko ngha a yahyi ya; a yang ngha a tah yarata, ¹⁵a wabah ih Yahweh ya njiteng ni. Ini nkonno lang, le ga njiteng ni ya agh nyha ri ya.

Chapter 93

¹Yahweh ki nongmurung; Mella dagrah ma murung; Yahweh mella ni kur ri ni masso. A tigna ngunjah yarata; ni ih shishi ya. ²Ngungmurung murung lo digna logha ri kunbang le akah; a wo ngha nghang malla le nyha. ³Asalang magula logna, Yahweh; a logshina a gih yang; avelliye le asalang magula ni jollo. ⁴A muri bunniyo le avelliye,, magula ba kashi salang magula, Yahweh ni a bikuli ya ini magula. ⁵Alagbang lo agh a ma njiteng ni; gerenteng ni pag boro le liyo, Yahweh, a nonno kunbang le akara lo.

Chapter 94

¹Yahweh, Kulli beni ki nwahkun nga, Kulli beni ki nwahkun ngh, poshibang a musung. ²Logho, wabih ngunjah njou, pih aba gushimurung ga perra ri yang nga. ³Ha ni yebbang ni aba gimashihra, Yahweh, ha ni yebbang ni aba gimashihra ka pagni binmurubang? ⁴A yang nga a sof atenana gushimurung leyang; abeni kwa gipagna leyang nga mashihra gusso le murung. ⁵A parih ya abayong lo, Yahweh; a tigna giberre lo a gana. ⁶A wolla nluo mahbere ni abayong ma sa ni digha njeh leyang nga, ni wol nluo aminbawori. ⁷A nah, "Yahweh nyha ki shinbang nga; Kulli le Yakubu ni yeri te bi ya." ⁸Ntेशi kiri yong, a yong abayong ma nangna! a yong abahngah, ni yebbang ni nga kumni yerigiri? ⁹Ini beni gil kurrung nga, ih nyha ih og ga? Ini beni gil njiung nga, ih nyha ih shinbang nga? ¹⁰Ini beni ki fungshi abayong nga, ni ih gilbang nga? Ini ih pag beni ki pah yerigiri bin bwa agh. ¹¹Yahweh yerina adengse le abayong, ih gung ni. ¹²Mossoni ni beni Yahweh ki dumi gipagna agh, beni a alliyi a yeh gigilla lo agh. ¹³A pahne usulo a kunbang ma gigangshina ha sete a tumna tuhli a temuri aba gimashihra. ¹⁴Ate Yahweh ni ki dag abayong le ko dag giberre le ya. ¹⁵Ate tuhnjuo le ka pag ni gerenteng; le abeni kwa yahli yang nga kunwar agh ka pirtye. ¹⁶Yang ka logho ka tang nghan a muri aba pag gimashihra? Yang ka logho ka tang nghan a muri abeni gipagna leyang nga mashihra ni ya? ¹⁷Yahweh drigna angna lang, ke wuhna susuh nongha ba bang polla nghng nga. ¹⁸Ngha nah ni, "Kusang nga ki shengre," Ogrung njiteng lo, Yahweh, tig nang. ¹⁹Ngha aga ngi konna tebi ya ogona, gimyahlung lo poshina minlimang. ²⁰Ih ngungmurung le juhro logle kpaɓmurung ni weh, beni mwoh tig gigangsa a nji bin gigilla? ²¹A kpaɓna kunyang binmona a tol usulo le aba gerenteng ni wabah ih nkilla le abeni tengshira nyha ri yang nga agh gimashihra. ²²Keminiya Yahweh digha gbingrah lang, le Kulli lang digha nkonno bin vulo lang. ²³Ih ka zuni a muyang agimashihra leyang ni bol yang a yeh gimashihra leyang. Yahweh, Kulli lesung ka pushi yang.

Chapter 95

¹Oh nzu, ih bi shi tuhyi Yahweh ngyah; ih bi shi magjollo binmurubang a bin nkonno le ashibang lesung. ²Ih bi shi kena kundumi ni pag makampa; Ih bi shi magjollo binmurubang a bini ni angyah bongso. ³Ate Yahweh ya Kulli magula ni le murung magula ni uwor akuli kwa. ⁴A bih ya alimma le ngunjah ni; logho kuli le ankonno agh mami ni. ⁵Salang magula agh mami ni, ate ini gilli, le abih ni gil yang a njahli ma yunna. ⁶Oh nzu, ih bi shi gushi ni gungha njeh; ih bi shi gungho ni nkungnung a dum Yahweh, ba gilsung: ⁷Ate ini Kulli lesung, le shi sung ni abayong le bin lelgiri le ni anjuh a bih. Ni kyari - oh, ih ke a og gih! ⁸Ke ih ntengshi yahli yong ngha, ninga mama a Meribah agh, ko mama a kara ma Massah a balusung ngha, ⁹ba akahyong mohmang nghang ngha; a tig nghang a mohmo, ko ke a shina agipagna lang. ¹⁰Abogho woro bahri mpagna yehlulla ni njah wo le n'nah, 'Abayong ni ya yahli yang wara sa; ni a yeri anjinjere lang ngha.' ¹¹Ngha nina agh kaniyina giri a yehlulla lang ih ni a ingna a bin usulo agh."

Chapter 96

¹Oh, ntuh yi Yahweh nyah mapiyo; ntuh yi Yahweh ngyah, ngunjah kwa. ²Ntuh yi Yahweh ngyah, nmoshi lulli; nham ashibang le kara a nzum kara. ³Nwab gusso le a ntiri abayong, agipagna le ma magtahbi a ntiri abayong kwa. ⁴Ate Yahweh ya gula le bongso le ka gulo. Ini a bang ngobong le uwor anshile akuli kwa. ⁵Ate akuli le abayong kwa agh agillang ni, keminiya Yahweh ni ini gil abakuli. ⁶Gi mabonna ni ma murung ni a kundumi. Masso ni bor shina ni a bin ma gerenteng le. ⁷Mpah a bin Yahweh, a yong akunvarre le abayong, mpah a bin Yahweh ate gusso le ni masso. ⁸Mpih Yahweh gusso ni peri ni lulli ya. Nzuni gipahna le nzu a baleh. ⁹Ngungha njeh a bin Yahweh a boro le gerenteng; koshiyo a dumi, ngunjah kwa. ¹⁰Wabah a ntiri abayong, "Yahweh nongna murung." Ngunjah deshili ya a tigne; ni ih nyinghi ya. Ih wabih abayong njuo yarata. ¹¹Ih bi abakuli pag binmurubang, le ih bang bor yi ngunjah. ih bi salang magula ih pag mabuna ni aga dungshi bayeh ya a magjollo ni binmurubang. ¹²Ih bi ababang ni aga kwa a yeh ya a pag binmurubang. Ih bi angung ni a bangung a magjollo te binmurubang a ¹³dum Yahweh, ate yangha ih zu. Yangha ih zu te wabih ngunjah njuo. Ih wabih ngunjah njuo ni gerenteng ni abayong ni njiteng le.

Chapter 97

¹Yahweh nongmurung, ih bang bi bor yi ngunjah; ih bi akunsalang pag binmurubang. ²Nlagiri ni pinna kangni ne. Gerenteng ni njiteng ni pag tinna ngungmurung murung le. ³Gishe ki wora dumi ni lih aba shibi muri nji ba kwa agh. ⁴Poshibang le ntuhna bang ngunjah; ngunjah shine le koshihyo. ⁵Ankonno yangla ninga miyang a dum Yahweh, MurungKulli le ngunjah kwa. ⁶Abakuli wabna njiteng le, le abayong kwa shina gusso le. ⁷Abeni kwa ki gushi minlim ma sherrah agh ka og iribihyina, abeni ki wol kikel yang ri gillang ma nangna agh- gungha dumi, a yong kwa akuli! ⁸Sihiyona ogna ni pag binmurubang, le alah le Judah pagna binmurubang a temuri gigilla njiteng lo, Yahweh. ⁹A temuro, Yahweh, ni magula kwa a muri ngunjah. A gushino kukwo a muri akuli kwa. ¹⁰A yong abeni agnji Yahweh ya, nshibi gimashihra! Ih lelmuri ama njiteng le, ni pushi yang a bih aba gimashihra. ¹¹Jamna poshibang a temuri aba gerenteng ni binmurubang a temuri abeni ni ayahlung njiteng ngha. ¹²Mpag binmurubang ri Yahweh, ba gerenteng; ni pag yi makampa ngha ndengshi ni gerenteng le.

Chapter 98

¹Oh, ntuhngyah mapiyo a bin Yahweh, ate pagna agi magtahbi; bih malih ni dumbih ma gerenteng pahne gankun bang. ²Yahweh tigna a yeri ashibang le; dumna njiteng le a bin abayong kwa a beng. ³Dengshina ni agnjiung maonna le ni njiteng a temuri leh Israila; tinna ngunjah kwa ka shin ganbang le Kulli lesung. ⁴Magjollo ate binmurubang a bin Yahweh, ngunjah kwa; Nmag kun yong a ngyah, ntuhngyah ate binmurubang, ni tuhngyah bongso. ⁵Ntuhngyah bongso a bin Yahweh ni ngwangtah, ni ngwangtah ni ngyah maonna. ⁶Ni mjemegula ni gih njeme, nmagjollo binmurubang a dum Murung, Yahweh. ⁷Ih bi salang magula magjollo ni ga kwa a yeh ya, ngunjah ni abeni digha a yeh ya!. ⁸Ih bi abanghamuru wol bih yang, le ih bi ankonno magjollo ate binmurubang. ⁹Yahweh nga ki zu ate wabih ngunjah njuo; ih wabih ngunjah njuo ni gerenteng le abayong yarata.

Chapter 99

¹Yahweh nongmurung; ih bi abayong kosihyo. Digna murung le nga a bikuli le cherubim; ngunjah jigra.
²Yahweh ya magula ni a Sihiyona; a gushine a muri abayong kwa. ³Ih bi a bongshi gulo lo ni boro lullo; yangha gerengteng. ⁴Murung nga ni masso, le agna ji njiteng. A tigna pagha yarata; a pagna gi gerenteng ni njiteng a Yakubu. ⁵Bongshi Yahweh Kulli lesung ni gushi a bin gi tigkushi. Yangha gerenteng. ⁶Musa ni Haruna nga a ntiri amalah, le Samaila nga a ntiri abeni ki gor lullang nga. A gorra Yahweh, le agne yang. ⁷Nahteng ri yang a ntiri gbingrah le nlagiri. Bolla alagbang njiteng le ni agigilla ni pah yang nga. ⁸A pille yang, Yahweh Kulli lesung. A woni Kulli ma tol gimashihra a bin yang, keminiya ni ba nwah agipagna gimashihra leyang. ⁹Mbongshi Yahweh Kulli lesung, ni gushi a dingli ma gerenteng le, ate Yahweh Kulli lesung nga gerenteng.

Proverbs

Chapter 1

¹Ngulitenana le Solomon muna David murung le aba Israel. ²Angulitenana ni ya a mama ka aliya njitenna ni a pag agh, ni aliya atenana ma tuh njiung nga, ³nga aka agni gi wabna a njinjere ma bona, ni pag gimabona, tuhnjuo ma bona, ni tangha a njiteng. ⁴Angulitenana ni deshili ya ihka pih beni ni yeriteng nga agh yeri teng, ni pih amuna ni log agh yerigiri ni yeri gipangna. ⁵Ihbi aba njitenna teshikiri yang ni kum buro a aliya giri leyang, deshili ya, ih aba tangha a njiteng, ⁶kum yeriteng, ni yeri anguliteng, a kumburiteng na atenana le abayeriteng ni a anjingli. ⁷Bang Yahweh ni pag makunduna le yerigiri - abahnga ni ag ni yeriteng ni agiwabna ya. ⁸Munang, og giwabna le tero deshili ya ka dag alagbang le ngwo agh; ⁹aka gil paghalo ihka dig ninga agi gilrung ni aka mara muro ni gyera mello agh. ¹⁰Munang, nga aba pag gimashira alla ka nuhmuro a gimashira agh leyang nga, ka agha a kura tahyang nga. ¹¹Nga a nah, "Kura tahsung, ihbi shi nongho te lel nkila le, ih shi vulo shi loghi aba njiteng ni logho ni tekushi nhang agh; ¹²Ihbi shi mel yang ni usulo, ninga nkiliya ki mel abeni kukotro agh, ye shi pag yang ninga aba wora tuli ya; ¹³sa dumshi alahsung ni agi nieh ni shi pon nga. ¹⁴Zu, kpabmuro ri sung, le sa gaba agi nyibi ni weh" ¹⁵Munang, ka ongshi ni yang a njijere wo agh; ka agha ih kuso dog ba a gin nhang nga; ¹⁶Kushi yang ki bangha, ki ka a gimashira deshiliya a kahra sof nkila koh. ¹⁷Ate gimanangna ni a sof nguri a nji aminya. ¹⁸Abayong ni ya nkila le yang ni a nongho a lelle ake nongbang ate nkila le yang. ¹⁹Ini njere le beni kwa kum buhro a njinjere mashihra agh; buhro a njinjere mashihra nga ki tol usulo le abeni tanghari ki pag agh. ²⁰Yeriteng ki bua ni jola a njegula, logshi gih a dahbeng; ²¹a muri njegula agh ih bua, le a nkunjere ntiri lah agh ih wab agi wabna le, ²²Ha ni yebang, yong aba singri yeriteng, nga agni ni singri yeriteng? Ha ni yebangni, a yong aba jol bang, nga pagni bin murubang, yong abayong manangna, nga shibi ni yeriteng? ²³Npila ri gila ningiliyang nga; nga sobiyong bongho lang; nga tigha ih nyeri tenana lang. ²⁴nguarabang, le nshibi teshi kiriyong; nonna beng, keminiya bwa nyha og agh. ²⁵Keminiya nshibina aga kwa nwabiyong nga deshiliya ni n'ag ni gila ni ngiliyong nga. ²⁶Nga olla ri gi juribang le yong, nga jol yong nga giri kpah muyong nga ²⁷nga agi ngobong leyong ni ninga gungmuru ni gimashira gang yong ninga gung matenna agh, nga gimashira ni ganni kunyong nga. ²⁸Le aka gorang, le ni gi pil yi yang nga; aka allang ni tengshirung, keminiya na kumang nga. ²⁹Ate a shibi yerigiri deshiliya ni a tol bang Yahweh ya, ³⁰ni a bil ga nwabi yang nga, deshiliya a jen agila lang ni ngiliyang nga kwa. ³¹Aka lih ngoso njinjere leyang, deshiliya ni ngoso gipagna leyang ni aka dungshini yang ³²Ate aba shingri yeriteng ki wuh ate a shibina njitenna, deshiliya kumo le abayong ma nangna agh aka juri yang. ³³Keminiya beni kwa ognhang agh ih ka dig kukotro deshiliya ika nong ni usulo, ngobong juhro nyha"

Chapter 2

¹Munang, nga aka ag atenana lang ni tig a lagbang lang a bino agh, ²a teshi kiro ri yeriteng le a ya bol yerigiri a yahlo.³nga a tangha a nongshi muro ri yerigiri, a logshi giho ate al yeriteng, ⁴nga a alli ninga al a silva agh, a alli ninga mama a alli gikuna ni a songriya: ⁵Le aka yeri bang Yahweh ni kum yeri. Kulli.⁶Ate Yahweh nga ki pah yeriteng: a kuni ni yeriteng ni yerigiri pur nga. ⁷Tig yeriteng ma yarata ate ba pah njiteng; aba tangha muribang ni a bin aba njiteng; ⁸Ba tangha muribang a njijere le aba njuo ni tangha muri abeni gerenteng nga.⁹Le aka yeri gibonna, njuo, ni tol bayong kwa mwoh, ni njere maonna ni kwa agh. ¹⁰Le yeriteng ka digha kunyahlo, deshiliya yerigiri ka boyi usulo lo¹¹Yeriteng ka lel muro; yerigiri ka lelo. ¹²Aka asso a njinjere mashihra, abin abeni ki wab atenana mashihra agh, ¹³abeni dag anjinjere maonna ye ginya a njinjere le pinna agh.¹⁴A pag mashihra le bang boyi yang, ni binmurubang, ni a pag gimashira. ¹⁵A bol anjinjere mashira, ni paghi yiri ate songri agimashira le yang.¹⁶Yeriteng ni pag gimabonna ka asso a bin pag njah, a bin bamah ma pag gimashira ni tenana ma jol bang le.¹⁷Dag, ongshi ni abih ni a log niyang nga ni jangshi ogrung le Kulli le.¹⁸Ate leh nga ki sulo ki ka a nluo, anjinjere le ka ka ni we a bin a beni a nkiliya, agh. ¹⁹Abeni kwa kena bini ya ni ki nyer deshiliya, deshiliya ni a ka a anjinjere ma usulo agh.²⁰Nina agh aka ginya a njinjere le abayong ma onna ni bil njinjere le aba pag gimabonna.²¹Ate, aba pag gimabonna ka digha a nje ye, ni aba bol riyang ka digha a yeh. ²²Keminiya aka shiba aba pag gimashira dingna a nje ye, deshiliya aka pushi aba shingri pah njiteng a ri.

Chapter 3

¹Munang, ka jangshi ni aliyigiri lang nga, deshiliya bol alagbang lang a yahlo, ²ate sabale a kara ni abogho usulo, a ka buhri yo ololo. ³Ka agha agjiung ni njiteng dagwo agh, kuryang bin mona a mello; yongliyang a muri giyongligiri le kunyahlo. ⁴Le aka kum dumposhina ni lulung maonna a dung Kulli ni bayong. ⁵Pah njiteng ri Yahweh ni yahlo kwa deshiliya ka tig yahlo ri yerigiri lo agh. ⁶a anjinjere lo kwa, wabtél le, ih ka tig anjinjere lo yarata. ⁷Ka shin muro ninga bayeriteng nga; bang Yahweh le a pil njumo ri gimashira. ⁸Ih ka dig iritenna ari nyamngiro ni gilla a muhngiro. ⁹Gushi Yahweh ni gikuna lo ni makunduna le gisoro lo, ¹⁰.le abah lo ka dungso, deshiliya agi sob agi nuhlo ka dungso ka bunkok ni mba mapiyo. ¹¹Munang, ka jen aliyigiri le Yahweh ya, deshiliya ka shibi sagha le ya. ¹²Ate Yahweh ka saghi abeni agnji yang nga, ninga mama terung ki pag ni muni ni bang boyi ri ya. ¹³Mosso ni abin beni kum yeriteng nga; ih ye kum yerigiri. ¹⁴Buro ni a kumo ri yeriteng nga uwor ga silva ka puwo tebi ya, deshiliya puro ni a muriya uwora gold. ¹⁵Yeriteng uwora jiwel deshiliya gubung nyha aka alla aka piyera ri ya. ¹⁶Yangha ni saba le akara a bihmali; a bih ma katang nga gi, kuna ni gusso. ¹⁷Anjinjere le ya anjinjere ma bonna ni, deshiliya anjinjere le ya ololo ni. ¹⁸Ini ngung ma usulo abin abeni kumi ya; abeni kumi ya a yangha ni binmurubang a yahli yang. ¹⁹Ari yeriteng ni Yahweh tingni gunjah, ni yerigiri ni ini gilli aba Kuli. ²⁰Ni yerele ni, alimma logshi kuni, le a nlagiri sob tirima. ²¹Munang ke a agha aga dag njioh agh: lel muro ri yeriteng ma bonna ni digna maonna. ²²Aka dig usulo ari minlim lo ni njilang ma nieh ni aka kura melo agh. ²³Le aka bil njinjere lo kukoturo, deshiliya na wo engkuso agh; ²⁴A nongha nje le, ni awo og ngobong nga, a nongha nje le, njintulo lo ka boro. ²⁵Ka bang ngobong gi pah ngobong ni zu le bayong mashihra agh, nga zu agh, ²⁶ate Yahweh ka digha kahro, deshiliya ihka tig kuso ke kpah a nguri ya. ²⁷Ka gita abayong borna a paghi yang gimaonna agh, nga a kunbang ni nga a gulo lo aka paghi ya. ²⁸Ka nahyi boh bamurikala, "Woro anyere deshili ya, le kabari le nga peh ya," nga a wangha ni bolo ye ya. ²⁹Ka pag njinjereni aka pangni yi boh bamurikala gimashira beni dig ololo ni weh ya. ³⁰Ka a sagshirung ni fwa tekushi nyha nhang agh, nga ni pag ga ka kumo bang nga. ³¹Ka pag kikil ri ba gimashihra agh ko a tol mwoh a ntirin agipangna le ya. ³²Ate bayong ma vurbang nga gi jenenen a bin Yahweh, keminiya bayong ma bonna agh zuniyi ni agha. ³³Nyonbang le Yahweh ya nga a muri leh bayong mashihra, keminiya mosso ni a leh aba pag gimaonna. ³⁴Ih jolla aba jolbang, keminiya pah nieh a bin abeni nongshi muyang nga. ³⁵Aba yeriteng ka kum gusso, keminiya abayong manangna agh aka logshi yang kuli a iribiyina le yang.

Chapter 4

¹Nteshi amunang ari wabale terung, nshina ate nga yeri ga pag yerigiri ya. ²Aliyigiri maonna ngi pahyong; ke ndag aliyigiri lang. ³Ngha mini muna tarung nga muna ma mwoh le ngiyang nga, ⁴aliyi nga giri ye nah nghan, “Ih yahlo bol tenana lang; bol lagbang lang aka abba. ⁵Kun yeriteng ni yerigiri; ka jangshi ya, deshiliya ka shibi tenana ni pura kunang agh nghan; ⁶Ka dag yeri teng nga le ika le l muro, ag ne le ika asso. ⁷Yeriteng ni ga or bang kwa agh, nina agh kum yeriteng, deshiliya a boshi ga kwa a wangha ni ya ate kum yerigiri. ⁸Gushi yeriteng le ika logso; ika guso nga a aghi ya. ⁹Ika tiyo gigushi bang a muro; Ika puwo janghe ma bonsari.” ¹⁰Teshi kiro, munang, a ag tenana lang, le aka kum bogho dudug a usulo lo. ¹¹Ngi aliyi yo giri ate njinjere yeriteng; miyang ngi kani we a njinjere maonna ¹²nga a gingham, bung nga ka kaso a njinjere lo agh, deshiliya a bang le, na awo eng kuso agh. ¹³Bol aliyigiri, ka agha ih wor agh, tanghari, ate ini usulo lo. ¹⁴Ka bil njinjere le aba gimashihra agh, deshiliya ka bil njinjere le abeni ki pag gimashihra agh. ¹⁵Kengshi, ka ingna a ye agh, dagyang a bol njinjere ma sah. ¹⁶Ate nag an nongntulo agh, se te a pag gimashihra, deshiliya na nongntulo agh se te a tig bwa eng kushi. ¹⁷Ate burodi ma gimashihra ina a lih ni nuh mba pag gimashihra. ¹⁸keminiya njinjere bayo ma onna agh nga ninga gishe makunduna ki tuh bang nga; ih tuh bang tebi-tebi se te bang tuh. ¹⁹Njinjere ba pag gimashihra agh nga ninga pina-na yeri ya a eng kushiyang. ²⁰Munang, tangha ri tenana lang; teshi kiro ri agi wanna lang. ²¹Ka agha a dag njiyo agh: bol yang a yahlo. ²²Ate a tenana lang nga usulo ni a bin abeni kumi ya, deshiliya kukoturo, a ngiriyang kwa. ²³Bol yahlo a leli oga kwa agh; ate bini ni usulo pur nga. ²⁴Dag tenana mashihra ni tenana ma juribang kukoh. ²⁵Ih njiyo shin dung, deshiliya a shin dumo. ²⁶Gil njinjere ate kuso; ate agipangna lo ka digha. ²⁷Ka kenghe a nji bung ma li ko ma katang tol kuso ri gimashihra.

Chapter 5

¹Ka kenghe a nji bung ma li ko ma katang tol kuso ri gimashihra. ²ate aka aliya bol muro, deshili ngoto kuno ka bol yerigiri. ³Ate kun amanjah agh ih sofo ni murun, ⁴Keminiya a male ya lulo ningo ngoso-ngung, ki kashi giri ninga garabwo ma tebna. ⁵A kushi ki sulo a nluo; aginya le kika jinjere nkiliya. ⁶Ni yeri njinjere usulo agh. Gipangna nyha ki tangha ba mwoh agh; ni yeri ba ih ka ngha agh. ⁷Nibiyeni ya, munang teshi kiro rang, ka dag te teshi kiro ri a tenana ni kunang ngha. ⁸Ih ginya lo pag kukoh ni mo, deshiliya ka zu gyab ni kunkala leh ya. ⁹Njinjere ni awo bug gulo lo a bin a nshile ya ko a bogho usulo le abin abayong mashihra agh.. ¹⁰aba kunburi ma sa ni ki lih ari maso ngiro agh; tumole niki ingna a liya abiri ya. ¹¹A mallo le usulo, lo agh a ku imam ngha yam ngiro ni ngiro wara dagwo agh. ¹²aka nah, "Pagha nshibi ni aliyigiri deshiliya yah lang shibi gila agh!" ¹³Nin teshi kirang ri aba dumang giri ya. ¹⁴Fitong ni wa uwo ke njuri na a ntiri gimashihra, a ntiri kpaba le abayong." ¹⁵Nuh muru a bang lo deshiliya nuh muru ni ki bang ngba a tumuru lo. ¹⁶Pangna ke tumuru lo bunu a ba kwa agh, deshiliya tumuru lo bangha a bin kpabah? ¹⁷Ihbi a digha ate muro mwoh nyha tele a biri nyongha ni yang ngha. ¹⁸Ih ba muru le ki pur ngha agh ih kum mosso deshiliya a pag binmurubang ari bamoh logho lo; ¹⁹ate ini mbama makunyahlung deshiliya ninga nsong mangalang ma bor shina. Ihbi kire piyeri kunbang ni kwa agh; ihbi a bara ni koshiya ri ate agha le kunbang ni kwa agh, ²⁰Ate mang weh, munang, aka koshiya ri manjah? Mang paghi ke aka kpa ri kira manjah? ²¹Yahweh ngha ki shin ga kwa bwa pag agh deshiliya ih shin njinjere le ni kwa tol agh. ²²Bayong mashihra agh ika kur muri ni gimashihra le; nguri gimashihra le ka kuri gingang. ²³Ika wuh ate ni kum aliyigiri ya. Wara juro ate gibangha le.

Chapter 6

¹Munang, nga a tig bolo lo sah ate tangha muri tangma ni bwo bamurikala ag agh, nga a agh waba ni kuno ate tangha muri beni ni a yeri ya agh, ²le a sonneh muro nguri ni ga a wabbah deshiliya a bollo ni tenana ni pura kuno agha. ³Ngha a bolo a ri tenana lo agh, munang, pag ga le a ashi muro, nga a wara a kpa abi bwo bamurikala agh, kene ke nongshi muro nje a jim bwo bamurikala, ⁴Ka pih muro njintulo agh deshili ya ke nijiyo ih getiyi ya. ⁵Ashi muro ninga mbama a bi ba tah ayama lusung, ningha minya abi be bol aminya. ⁶Shin nkwa, weh bandongho, a shin gipangna le, le a yeriteng. ⁷Ih nyha ni magula, ko magula ni duniya ko murung nga. ⁸ni ngoho te kwa agh al gilina le ni ba bogho, deshinya ni kunbang tol gi soro agh gilbi ga ika lih ya. ⁹Ni yebang aka nongni, bayong ma bonna? Ni yebong ni aka logni njintulo? ¹⁰"Njintulo mafitong, getiyintulo mafitong, kur bung binmona ate usulo"- ¹¹Le ena lo ka zu ningha manyibi, deshiliya aga awo al agh ka dig ningha a ba tahlua ni gilri ya. ¹²Bayong mananagna -bayong mashihra-ki gingni tenana mashihra ni kuni ya, ¹³ki kabi njih ki nahteng ni kushi ni tah bih. ¹⁴Al pah gimashihra ni dengse mashihra a yahli, kunbang ni kwa agh ih logshi salala. ¹⁵Nina agh pag gi mashihra le ka kpa muri a kunbang fitong; a kunbang fitong ni ika kun buniyiyo mama iritenna nyha a agh. ¹⁶Agiri nga nghanh tobmurmwho mama Yahweh shibi ih, tompurbariya gi mbeyina ni a bini. ¹⁷Njih ba tol murung, kung ni pag yiri ya, abung ni sob nkila le abeni nyha ni gimashihra a agh, ¹⁸yong ni denhshi gimashihra agh, kusung ni bang ni kara ate pag gimashihra, ¹⁹ba wabkung ni pag yiri ni ba jam mouono a ntira amuna giyong nga. ²⁰Munang, bol lagbang le tero deshiliya ka dag aliyigiri le ngo agh. ²¹Kuryang gingang a kunyahlo, geryang a mello ²²Awo ging le, aka duma njere; nongha nje le, aka lel muro desshiliya alo le aka aliyiya giri. ²³Ate alagbang nga akashindah ni deshiliya aliyigire ya tuhbang, agilbang ni zu a giwabna agh a njinjere ma usulo ni. ²⁴Ihka asso abi bama mashihra, a bin tenana ma gbu-gbug ni pura kun bama mashihra agh. ²⁵Ka tol te pang njah a yahlo ate bonsari le ya, deshiliya ka agha nuhmuro ni ngila nji ya. ²⁶Kuro makara nja agh nghoso burodi ni, keminiya mah le bwa sa a ih al juri usulo maonna. ²⁷Bwa log le gan tol gishe a kikili ni ih pingshi dagra le ya? ²⁸Bwa log le gan ginya a muri nkalang gishe ni ih pinshi ya? ²⁹Ini ni nah ni beni ingna a njimuri male bi ba murikala agh, beni doyi ya, ni wor ningoho niye ya. ³⁰Ni a jen manyibi nga ibgiri ate ika dimshi muri nga oa yalo agh. ³¹Ni ngowo te ya a bolli le, ika nwah nbende tompurbahra a muri ga ibba; ih ka pah ga kwa ennjiung a leh ya. ³²Beni pang njah ri bamah agh ih nyha ni yeriteng nga; beni paghi ya juri na muri. ³³A njipinye ni iribiyina boro ke kumo, deshiliya gi iribiyina le ni ki songri ya. ³⁴Ate kilig tig bwa pag yalilula; ni ih shin gi-enna a kunbang ni ih nwahni ni ga a paggi ya. ³⁵Ni ih agha ni ga aka pih ate ngoso ga a paghi ya, deshiliya ni a niel ni a pih ya, ko mpah gi nieh dudug.

Chapter 7

¹Munang, bol atenana lang a ya tig a lagbang lang a bino. ²Bol alaglang lang ah abba, d'eshiliya bol aliyigiri lang ninga nkuli njiyo. ³Kuryang a amunabwo; yongli yang amuri yongh giri a kun yahlo. ⁴Nahyi njiteng, "A woni mingalang", d'eshiliya gor yerigiri muna tero, ⁵Ate a kengshi ro bin mahnja, abin bamah mashihra nga pag tenana le gbu-bug agh. ⁶A kun igna le gung liyang ngah nworu shin bin ebe. ⁷Nshin aba shingri yeriteng, le shinna a ntrira amunafenna, bisadeng nyha ni yeriteng nga agh. ⁸Basadengho ya bolla njergula gyah ni gbinra leh, le kena nji leh. ⁹Ni kara vahm, ni kara polla, ni kunbang duh ni pina. ¹⁰Beni bamah kumi nga, melngiri ri ninga ma karanja, ni kunyahlang teng njiung. ¹¹Ma tolmurung ni ni teng murung, kushi nyha ki d'gha lah agh. ¹²Nibiyeni ya a muri anjinre magula, ni bin kuro ni magha, d'eshiliya ni gbingra ni kwa agh, ih vulo ni lellang. ¹³Ma bolli le kpa ri, ni kundung ma tenna nah yi, ¹⁴Mpagna dunposhina ma ololo lang nikiyari, ndunshi na ga yah lang tol agh, ¹⁵Nina agh mpuro ate nkumo ni koshiyi shin kundumo le nkunno. ¹⁶ngilla muri alla lang ni kandagiri ma yinyinli ma masar. ¹⁷Nsobso murun Myrrh, ni ales ni krifa. ¹⁸Zu, ih shi nuh agnjiung madungshina se te bangkwara; shi pih musung gimabanna ni agjiung ¹⁹Ate batelelah lang nga ih nyha a leh ya; gingna biri ma kukoh. ²⁰Tolla luru bolo a bih; ih ka zuwa lah a kara dungso le shiyeri" ²¹Ni boro kuni ma nuh muri, ni gbu-bug le nkokotuni gankuni. ²²Biyeni ma kuratiye ninga nsari ndah ki ka bin tumbwo, d'eshiliya ninga bangha ni a pih ganni ni nye kurbang nga. ²³ha muni kag kunyahli yangha ninga minya ni ki saniyari ki ka a nguri ya te usulo leya. ²⁴Nibiyeniya amunang, nteshi kriyong rang n'og atenana ni pura kunang nga. ²⁵Ke ih yahliyang nyere ari agipangna le ya; ke n'boro nkene a anjinjere le ya ²⁶Tingna a bayong dudug kpah kpipasa; abeni wolnluo yang nga gongna. ²⁷Liye nga njinjere nkiliya; amama kika a pina kangna nluo agh.

Chapter 8

¹Njiteng nyha ki gorɓang nga? Yerigiri ni logshi gih nga? ²A muri nkono, a kari njinjere aba anjinjere koriyi nghan agh njitena tolla bin tangha le. ³A akunkala ingna a lah magula agh a kunjere ingna a lah a lah magula agh, yangh ih logshi gih. ⁴Nyongni, abayong ni ngoro giyang nga ate amuna bayong. ⁵Yong abeni ni yeriteng nga agh n'liyi yeriteng; ni yongni abangha nga, ding na ngakun yong ma yerigiri. ⁶Nteshikiri yong, ate nga wabba agi magula, deshili ya nga nlogshi kunang agh nga duni agi ma bonna. ⁷Ate kunang ka web ga a ag ni ya, deshiliya gimashihra agh gi shibani a ngoto kunang. ⁸Atenana ni pura kunang kwa agha ma njiteng ni; ni yang nga guman nyha' kenghi ko songri ya. ⁹A yangha abeng abin ba yeri teng atenan lang nga a yangha yara tah abin abeni al yere ya. ¹⁰Ag aliyi gilang or azurfa; kun yere or zinariya ma a tollo warɓong nga. ¹¹Ate njitenna or ra lu'u lu'ai gumung nyha aka kpahi ni ni ya. ¹²Meng, njitenna, nding ni yeriteng, deshili ya nkun yere ni pag gi njiteng. ¹³Bang Yahweh ya, shibi gimashihra ni. Nshibi tolmurburi ni hunhoro, njinjere mashihra, ni kunburi mashihra. Nshibina yang. ¹⁴Mini al gil teng ni njitenna ma bonna; Mini yeri gi pangna; maso ngirung nga mamen ni. ¹⁵Njibinang ni amurung ki nongni murung, deshiliya aba wab njuo ki pag ni agigilla ni kashi njuo. ¹⁶Nji binang ni aba nongmurung ki nongni murung, amagula ma gilgiri, deshiliya abeni kwa ki kashi njuo ni njiteng nga. ¹⁷Myang ngi agnji abeni ki agnjiyang nga, ni abeni dig muyang ki alang nga, nga ki kunmang. ¹⁸Binang ni ni kumo ni gulo, gi kunna ma dig njah ni pag gima bonna. ¹⁹Gikuma lang or ra zinnariya, ai or ra zinariya maonna, aga ngi kumnga or ra azurfa ma bonna. ²⁰Nji ginya a njinjere maona a ntiri a njinjere ma njuo. ²¹A malle ya, ih ntig abeni ki ag njiyang nga a kun gibiyere gikuna; nga dunshi yang bin tig gikuna le yong. ²²Yahweh gilang ni kunduna, makunda na le aga pag kikara agh. ²³Anjah ni kikara agh ini a pushinang-ni kunduna, ari tina ngungjih. ²⁴Kede bang nga ina alima muru, a bilang-kede bang a bangha muru ni ni muru agh. ²⁵Kedebang a tigha ankono magula deshili ni adingliya, a billang. ²⁶A billang kedebang Yahweh gil ngunjah ko a bang, ko ma kikiri makunduna ni a ngunjah agh. ²⁷Miyang nga pushi ni abakuliya, nga gil li kangna amuri lima nje ya. ²⁸Myang nga, nga pushi ni anlagiri abiKuli deshiliya nga aBangha muru ma limna dig gingang nga. ²⁹Miyang nga, nga tingni amuru magula bin tangha le yang nga, ate ke amuru meshiye dur ba a tig yang nga, deshiliya nga tig ni tina ajali ma yunna na agh. ³⁰Miyang a giri-kahri ba yeri pag tumo; mini pashi yahlung le kara ni kwa agh, ni binmurubang kunbangni kwa a kundumi. ³¹Ngil pag binmurubang a njah le kwa deshiliya binmurubang lang nga, nga a ngiya le bayong. ³²Nibiyeni ya, amunang, nteshi kiriyong rang, ate abeni bol njinjere lang nga aka mossi yan. ³³Nteshi aliyigilang le ndigha aba yeriteng; ke nshibi ya. ³⁴Beni teshi kiri yang nga, aka mossi ih ka wo lelband kara ni kwa agh a akun kala lang, ih lelband a kari an gung akunkala lang. ³⁵Ate beni kwa kumong nga, kunna usulo, deshiliya ika kun dungposhina le Yahweh. ³⁶Keminiya beni shibi ya, juri na usulo le; abeni kwa shibang nga nluo ni a ag ni

Chapter 9

¹Njitena gilla liye; kangna agi gbarbang ari tahli. ²Tuhyina agi luo le bwa, jalla mba le, ye gilla muri deshili lih gilina le. ³Tashi na anshari lah le; gorbang a ntiri lah ma gula. ⁴Yang ba yeriteng in ya? ih kengha ba!" I nahteng ri beni ni yeriteng nga. ⁵"Zu, a lih gilina lang, a ya nuh mba mbah ni njaliya ya. ⁶Dag gipang na shingriteng lo a le abba; ginya a njinjere ma yeriteng. ⁷Beni kwa funshi bajolbang nga ka alle muri iribiyina, deshiliya benite kwa saghi bayong mashihra agh sangkung. ⁸Ka gil bajolbang nga, ko ika shibo; gil ba yeriteng, le ika ag njiyo. ⁹Pih ba yeriteng, le ikaa dig bayeriteng yaratah; aliya ba pag gima bona, le ika buhriya aliya gile. ¹⁰Bang Yahweh agh magtiye njitena ni, ni yeriteng yerigiri le ba mwoh kunkolong. ¹¹Ate njibinang ni akara lo ka buri ni, le aka buri yo a bogho ma usulo lo. ¹²A yeriteng le, a yeriteng te kana ngiro, deshiliya a jolbang le kanangiro agh a tolli. ¹³Bamah manangna agh ni yeri ya; ni a aliyigiri ya deshiliya ni yerigumung nga. ¹⁴Digha a kun kalah liye, a muri ngunmurung abin ennjiung ni a ntiri lah agh. ¹⁵Ih gora abayong ki wara njinjere ya, abayong ki worworo le yang bwar agh. ¹⁶"Ih beni ni yeriteng nga ih pila ba" nahyi abeni nyha ni murung nga agh. ¹⁷"Amuru ma ibna agh a yangha piyehm, deshiliya burodi ma songrina agh nga mumurag". ¹⁸Keminiya ni yere ih a nluo nga nghan agh, ih abiri le nga a nkiliya ma limna agh.

Chapter 10

¹Angulliteng le Solomon. Muna ma yeriteng tig teri pag binmurubang keminiya muna manangna ki zuni yahlung biyina a bin ngih. ²Gikumna ni ah kpaɓɓa a njere mashihra agh nyha kip ah ɓuro agh, keminiya pag ga yarata agh ki ashibang bih nluoh. ³Yahweh ni ki ɗag yahli ɓa pag njiteng ni yahlo agh, keminiya gangshi agi agjung le ɓa gimashihra. ⁴Bwa ma sugna ka tig ɓwa a enna, keminiya bih ɓa pag giri ɗikiki ɓuri kummo. ⁵Muna ma yeriteng kpaɓ njigiri ni kuntaɓi, keminiya gi iriɓina ni a bin ni ki nongtulo a kunbang tolgisoro. ⁶Mosso ni puro a bin kulli agh nga a muri ɓa pag njiteng, keminiya kun ɓa gimashihra vulliyi velle. ⁷ɓa pag njiteng tig abeni ɗengshi ni ya yahli yang psso, keminiya lulli ɓa gimashihra ka ɗum koh. ⁸Yahlung yeriteng ag gibilla, keminiya bayong manangna ma nahyiteng ka zu a juhro. ⁹Beni ginya a njiteng agh ginya a aɓɓa, keminiya beni tig njere le ɗig manangna agh a kummi. ¹⁰Beni kabi njung agh ka tig yahlung biyina, keminiya bayong manangna ma nahyiteng ka zu a juhro. ¹¹Kun ɓa pag njiteng agh tuhmuro usulo ni, keminiya kun ɓa gimashihra ki vulliyi velle. ¹²Shibi muribang ka lagshi akunɓwayina, keminiya agnjung ka vulliyi agimashihra kwa. ¹³Ah kum yeriteng a kun ɓa yerigiri, keminiya gara agh mami njum bayong manangna ni. ¹⁴Bayeriteng songri yerigiri, keminiya kun ɓwa manangna ka zuni juhribang gyaɓ. ¹⁵Gikumna le ɓakummo agh lah magulla ma kangnina le ni, enna le ɓa enna agh juhro le ni. ¹⁶Nwah le ɓa pag njiteng ki ka a usulo, nwah le ɓa gimashihra ki ka ni yang a gimashihra

¹⁷Njere kenne a usulo nga nghan abih beni ki bil giri ikiki agh, keminiya shiɓɓi gilla agh ah tighi ih ɓoro. ¹⁸Beni kwa songri shibi bang nga, nga ni ngotokun yiri, beni te kwa meshiyi bihiy lullung agh bayong manangna ni. ¹⁹Atenana nga nghan dudung le, ni ah shingri gimashihra agh, keminiya beni ki tignjung ri aga ih waɓɓa, ɓa yeriteng ni. ²⁰Leshi ɓa pag njiteng agh gifugna ma poshina ma gerenteng ni, yahli ɓa gimashihra ni enjung agh. ²¹Ngotokun ɓa pag njiteng nga ki moshi bayong dudung, keminiya abayong manangna wuh ate shingri yeriteng le yang. ²²Mosso le Yahweh zuni gikumna, ni ye ɓuri gikonna ari ya. ²³Gimashihra agh dalla ni bayong manangna ki dal agh ni, keminiya yeriteng giyahlung poshina ni abin ɓa yerigiri. ²⁴Ngoɓɓong le ɓa gimashihra ka zun a worri, keminiya aka pih aba pag njiteng agnjung le yang. ²⁵Aba gimashihra nga ninga gungmuru ni ki ɗur agh, le ah nuha, keminiya ɓa pag njiteng agh magtyegiri ma ha kikenne ni. ²⁶Ninga murun nji ngung a millung ni nlelle a njung, ini ɓasugho nina abin abeni tashi ya. ²⁷Bang Yahweh, nga ki non ɗigna-usulo, keminiya abongho le aba gimashihra ka pag ndul. ²⁸Tigyahlung le abayong manjiteng agh gi binmurubang le yang ni, keminiya a girjah tigyahlung le aba gimashihra. ²⁹Njere le Yahweh agh gibolla matenna le aba njiteng ni, keminiya juhro ni abin abeni ki paghi giri a njere gimashihra agh. ³⁰Ni ah sulli ɓa pag njiteng pa agh, keminiya ɓa gimashihra ni wa ɗigha a nje agh. ³¹A kun ɓa pag njiteng ni njigung ma yeriteng ki pur nghan, keminiya a kashi leshi ɓa gimashihra koh. ³²Ngotokun ɓa pag njiteng yerina ga ka ɓuri agnjung agh, keminiya kun ɓa gimashihra, ah yerina ga agh gimashihra ni ya.

Chapter 11

¹Gipyerigiri mayiri gigilla ni abin Yahweh, keminiya yahli ki posso ari dfungso ma yarata. ²Tolmurung zu le, le pah iribina ka zu, keminiya bolrung ka zuni yeriteng. ³Gipagna manjiteng le aba pag njiteng ka woro dumi yang njere, keminiya anjere manangna le aba gimashihra ka juhri yang. ⁴Gikumna niki ennjung a kara ma yahlung pinyina agh, keminiya pag ga yarata ka asso a kun nluoh. ⁵Gipagna ma yarata le beni ni a logle a tigteng agh a ka kpah ate gimashihra leyang. ⁶Gipagna ma yarata le ba njiteng ka tig yang a abba, keminiya aba yiri ka bollo a nguri agnjung le yang. ⁷Bayong mashihra wuh le, tigyahlun le juhro le tigyahlung ni ari terrung le agh ni zu gumu agh. ⁸A asshi ba pag njiteng ari giganshina, le ihka sullo amuri ba gimashihra a ngosomuri. ⁹Ni kunni ni nyha ki bangkulli ya agh ka juhri ni bibamurikalla, keminiya a njere yerigiri ni a tigni aba pag njiteng a abba. ¹⁰Ngha aba pag njiteng mosso agh, lahmagulla ka pag binmurubang; ngha ba gimashihra juhri ya, jollo ma binmurubang ngha nghan. ¹¹A nji amosso le ba pag njiteng ni lahmagulla ka kumni gullo; a kun bagimashihra ni lahmagulla; a ka kpani koh. ¹²Bwa ni ngha ni jenne ari bi aghnya ni dengle agh, keminiya bwa ni ni yerigiri ya ka bol kunni. ¹³Beni kwa ki gahla ki biyilullung agh ka bushiyi agi songrina, keminiya beni a agna ni a bongho agh ka bol tenana a vuliyo egh. ¹⁴Ba lagbang nyha nghan agh, nje magulla ka kpa, keminiya lihmurung ki zu a njibin aba lagbang dudung. ¹⁵Beni kwa tagha muri tangma Atemuri biri ya ka kum yahlung biyina, keminiya beni yahlisibbi pah kaniya a jah ogrung ogh agh ka abba. ¹⁶Bamah ma nieh ka kum gusso, keminiya bayong ma yahlulla ki bollo ate gikumna. ¹⁷Ba shingienna ka kummi muri buro, keminiya ba yahlungpinna ka kon muri. ¹⁸Bagimashihra pagyiri ate kum nwah le keminiya beni jam ga yarata agh ka kor nwah ma njiteng. ¹⁹Ba njiteng ni pag ga yarata ka digni-usulo, keminiya beni ki al gimashihra agh ka wuh. ²⁰Aba yahlung mashihra agh gigilla abin Yahweh, keminiya yahli ki posso ari abeni ni ah logle a tighi yangteng agh ah. ²¹Yere ih njiteng ni bagimashihra ni ki woro ni ah fungshi ya, keminiya ah ka tig aminkah aba pag njiteng a abba. ²²Ninga munanyeh gifugna ma yinyiling ni a kun lulli fishiligiri-lah, agh, ni bamah ma bor nsari yahlung agha nyha. ²³Agi agnjung le abayong manjiteng ka pil boro, keminiya aba gimashihra ka tigyahli yang ate yahlung konna. ²⁴Beni ki meshiyi ya ngha nghan -ihka kpab ha dudung; mabi ki bol ga manjiteng ni ya-ihka zu a enna. ²⁵Ba bor boro ka kum bro, ni beni pih ababa muru agh ka kummi muri muru. ²⁶Abayong nyom beni shibbi mag njigiri ya, keminiya pah boro ka dig jenghe amuri beni ki maghi ya. ²⁷Beni ki aloro liye agh ngha ki osso ki al dumposhina, keminiya beni ki al gimashihra agh ka kummi. ²⁸Abeni yahli yang digha ari agikumna leyang agh ka kppah, keminiya ninga mbugiri egh, abayong ma pag njiteng ka kum buro. ²⁹Beni zuni gigangshina a muri liye agh ka kum gibere gung, ni bayong manangna ka pil bapagtumo le ba yahlung yeriteng. ³⁰Njitengung le ba pag njiteng agh ngung digna-usulo, keminiya velle ka tol digna-usulo. Ininina! ³¹Aka pih ba njiteng nwah le a ngunnjah; ke mami baggimashihara ni ba temshihra dudung niyellang.

Chapter 12

¹Beni kwa agnjih fungso agh agnanjih yeriteng, keminkiya beni yahlishibbi gilla agh, bayong manangna ni.
²Yahweh ki pah agnjung abin bwa maborna, keminiya shibbi bwa ni ki pyeri agipagna mashihra agh.³Bwa ni ki kumdigna a njiri gimashihra agh, keminiya bayong ma pag njiteng ni ki ubri ya.⁴Bamah maborna agh jenghe le buri ni, keminiya bamah ni ki zu ni iribiyina agh nyha ninga konno ni ki dumshi muh le agh.⁵Aga ba pag njiteng kurro ih pag agh maborna ni, keminiya tenana le aba gimashihra agh giyiri ni.⁶Atenana le abayong mashihra agh ga vullo ki lelband ate sobnkilli ni, keminiya atenana le bayong ma yarata agh ki ashi yang.⁷Ah yangha a sulli bayong mashihra le a wuhna, keminiya liye bayong ma njiteng agh ka tangha.⁸A bongshi bwa ate bol ngotokun ni, keminiya kunyahlung mashihra agh ah jenni.⁹Borna orr yi bayong ni ni gul agh ah le ngha ni bapagtumo le ke beni gushi muri keminiya nyha ni gilihna agh.¹⁰Bayong ma pag njiteng gangshi yahli ate aga yahli gilusung le tol agh, keminiya ko shingienna le bagimashihra agh gimashihra ni.¹¹Beni pagtumo a bang le agh kum gilihna keminang, keminiya beni kwa ki bangha atye agi pagna manangna agh nyha niyellang agh.¹²Yahli bayong mashihra ngha ki tol gikumna le bagimashihra, keminiya mihlungung le ba pag njiteng ka dignjah.¹³Ah bol bayong mashihra ni pag gimashihra le ngotokun ni, keminiya ba pag njiteng ka abba abih gigangshina.¹⁴Ari ga ki puro atenana le agh ni bwa ki dungshini ni agiri maborna, ninga mama tumo bih ki nwah ni ya.¹⁵Njere le bayong manangna ngha yarata a njih, keminiya ba yeriteng ngha ki og tenanan le bayong.¹⁶Bayong manangna dum yahlulla le a biye, keminiya beni tolnjih ari sangkun agh ngha ni yeriteng.¹⁷Beni wab njiteng agh ngha ki wab ga yarata agh, keminiya bawabkun mayiri, ki soriyi bang.¹⁸Tenana le beni ki wabkunshihra agh ngha ninga sua le garabuwo, keminiya leshi ba yeriteng ka zuni kum yirungtenna.¹⁹Ngotokun manjiteng ka digha ha kikenne, keminiya lesung ma pag yiri agh kunbang fitong ni.²⁰Soriyi bangngha nghan a yahli abeni kur te pag gimashihra agh, keminiya binmurubang ka zu abin abeni nahteng ate digna-olollo agh.²¹Gimashihra nyha ki zu amuri ba pag njiteng agh, keminiya aba gimashihra dungshi ni yahlung koniyina.²²Ngotokun ma pag yiri agh gigilla ni abin Yahweh, keminiya abeni digha a njiteng agh yahlu poshina le ni.²³Bayong ma yarata songri yeriteng le, keminiya kunyahli bayong manangna magjollo manangna.²⁴Bih bayong ma dikiki ka nongmurung, keminiya bayong ma sughna agh a tighi a tumo ma yahlung shibbina.²⁵Koshiyirung a kunuahli bwa ka dungro ari, keminiya tenana maborna ka poshi yahli.²⁶Ba njiteng agh ba dum njere le bih ni, keminiya njere le bagimashihra ka borshi yang.²⁷Bayong ma sughna ni ki ton ga tah alla agh, keminiya ba dikiki ka kum gikumna ma tolnjung.²⁸Ah beni ginya a njere ma yarata aghkum digna usulo, ni a njere egh agh nluoh nyha.

Chapter 13

¹Munabuna ma yeriteng ka og ga teri nah ih pag agh, keminiya muna ma'biyina ni ki og shage agh. ²Ari ga pura akunni ya bwa ka ogboro agi maborna, keminiya og yol giri le ba soriyibang agh gi mohno ni. ³Beni bol kunni ya gbara digna-usulo le, keminiya beni logshi ngotokunni gerere ya ka jugri muri. ⁴Og yol giri le ba sugho agh ni agnjung keminiya ni kum gubung agh, keminiya og yol giri le ba dikiki ka dim kikir. ⁵Yahli ba pag njiteng shibi atenana ma soriyibang, keminiya bagimashihra tig muri gi jenne, ih pag ga irribina ni ya. ⁶Pag njiteng ki lelmuri abeni ni agh gan tighi yang teng nga agh a njere leyang, keminiya pag gimashihra ki biyi abeni pag gimashihra agh. ⁷Bwa nga nhang ki pih muri gikumna, keminiya nyha ni gubung ko fitong agh, ni bwa nga nhang te ki pah ga kwa agh, nga teya yangha ni gikumna dudung. ⁸Nwa murung le digna-usulo le bakumo agh gikumna le ni, keminiya ba'enna nyha ki og ih ah logho ari ya. ⁹Tuhbang le ba pag njiteng nga ki pag binmurubang, keminiya ah ka lingshi gituhbang le abagimashihra. ¹⁰Tolmurung nga kunbuwayina ni mwoh ih zuni, keminiya abeni te ki og tenana maborna agh yeriteng nga nhang. ¹¹Gikumna nga ki ash koh nga gimangna nga nhang dudung agh, keminiya beni kikum bolo a njere pagtumo ni bih agh ka tih bolo le ka gullo. ¹²Nga ah nyeshi tigya lung agh, ih bun kunyahlung, keminiya yahlungtigna ma dungshina agh ngung digna-usulo ni. ¹³Beni kwa ki jen ga ah nah a pagha ki zuni juribang amuri, keminiya beni te ki biltenana le gibilla agh ah ka pih ngoshe. ¹⁴Aliyigiri le ba yeriteng agh tuh digna-usulo ni, ki pillo a dag agi nluoh. ¹⁵Tignjung maborna ki lihmurung agnjung, keminiya njere le ba soriyibang agh gikumkun. ¹⁶Bayong ma yarata paggiri puro ari yeriteng a kurtenana kwa agh, keminiya bayong manangna dum gimanangna le a beng. ¹⁷Bakuntumo mashihra kpa a giganshina, keminiya bakuntumo ma pah njiteng zuni pah yirungtenna. ¹⁸Abeni ni tignjih ari ga ah nah ah pah agh ah ka kum enna ni yirungtenna, keminiya pahgullo ka zu yi beni ki aliya ari gilbang agh. ¹⁹Tigya lung nu dungshi ya nga piem ari yual giri, keminiya pilnjam ari gimashihra agh gigilla ni abin abayong manangna. ²⁰Ging ni abayong ma yeriteng le aka yeriteng, keminiya bol biyong ni abayong manangna ka zuni gikonrung. ²¹Gikumkun ka bangha tiye aba gimashihra, keminiya ah ka pih abayong manjiteng ngoshe ni boro. ²²Abayong maborna ka dighi aminkah yi gibere, keminiya gikumna le bagimashihra agh ah kpa'ba ah tighi ba pag njiteng ni. ²³Babang le ba'enna ni ni ah dig ni andah agh ah logle pushi gilihna dudung, keminiya ah ganghi koh ni shingri njuoh njiteng. ²⁴Beni nyha ki pagtumo ni batagiri ya agh yahli ki shobbi muni mabuna, keminiya beni agnjih muni mabuna agh nga liye ni aliya ga ih pag agh. ²⁵Ba pag njiteng lih sete dimni yual giri le, keminiya bum bagimashihra nga ni yahlo kunbang ni kwa agh.

Chapter 14

¹Bamah ma yeriteng gil liye, keminiya bamah manangna saniyi nzali ni bih. ²Beni ki ginya yarata ki bang Yahweh, keminiya beni nyha ni pag njiteng a njere le ya ki jenni. ³A kum bayong manangna ni gora ki zu nghan ate banjum mi, keminiya angotokun aba pag njiteng ka tig yang. ⁴Ba andah nyha nghan agh, duh-gilihna le ogilusung nghan kpanana, keminiya gosoro dudung ki zu ari yirungtenna le ndah digdiya. ⁵Bawaɓkun ma pah njiteng nyha ki pag yiri agh, keminiya bawaɓkun mayiri ushili ayiri. ⁶Bajolbang al yeriteng le nyha, keminiya yeriteng ki zu pipal abin abin beni ki yerigiri ya. ⁷Woro dag bayong manangna, ate ni a kum yeriteng angotokun ni ya. ⁸Yeriteng le ba yarata agh ih yeri njere le, keminiya gimanangna le abayong manangna agh soriyi bang ni. ⁹Bayong manangna ki jolbang nghan ah dahri pah ate gimashihra agh, keminiya a ntiri aba pag yarata agh agnjung gaɓ ri. ¹⁰Kunyahlung yerina lullo le, biri nyha te ka kum gaɓ binmurubang le ya. ¹¹Ah ka wamghi liye abayong mashihra, keminiya gungri le ba pag yarata ka gullo. ¹²Njere nghan nghan a shinna le bwa agh nghan yarata, keminiya malla le agh kenibang a nluoh ni mwoh. ¹³Kunyahlung ka gan ollo keminiya nghan kunyahlung mapye agh ihka wamghi bongho. ¹⁴Abeni pah njiteng nyha a kunyahli yang agh ah ka kum ga pyere ari anjere le agh, keminiya bayong maborna ka ga mami ni ya. ¹⁵Ba yahlung pilliyina ki agni ga kwa agh, ¹⁶Ba yereteng ki bangha ye ki pilnjum mi ari gimashihra, keminiya bayong manangna piriya laghang ni njungtenna. ¹⁷Ba kari pag yahlulla ki pag agi manangna, ni beni ki kur pag gimashihra agh ah shibinne. ¹⁸Ba yahlung ariyina tol gibere pag gimanangna, keminiya bayong ma pag yarata ah tighi yang jenghe yeriteng a mur yang. ¹⁹Aba gimashihra ka gungho a dum abayong maborna le abagimashihra gungaha nzali a kunnjere le ba pag njiteng. ²⁰Ba enna ah shibbi ha ni abi ma ginya, keminiya abakumo nghan ni abayong dudung. ²¹Beni ki dum jenne ari bih bamurikalla agh nghan ki pag gimashihra, keminiya beni ki dum agnjung ari aba enna agh kumna boro. ²²Abeni ki kur pag gimashihra agh nyha ki bor njere agh? Keminiya abeni kur pag gimaborna agh ka kum agnjung ma dignjah ni pah njiteng. ²³Ari pagtumo ni yirungtenna ni buro ki zu nghan, keminiya nahteng ni mwoh le, ih kahnibang a enna. ²⁴Jenghe aba pag njiteng agh gikumna le yang ni, keminiya gimanangna le abayong manangna nghan ki zu ni ya yang buro gimanangna. ²⁵Bawaɓkun ma nkteng ki ashi adigna-usulo, keminiya beni ushili ayiri koh agjh ki zu ni bungshi murung. ²⁶A bang Yahweh agh njiteng tenna matenna nghan nghan; ih dig binvulo le amuni. ²⁷Bang Yahweh agh tuh digna-usulo ni, ate bwa ka pil njum mi ari agipagna ma nluoh. ²⁸Gusso le murung agh a kum mi a gullo gogho le abayong le, keminiya bayong nyha le munamurung jugri na. ²⁹Bayong ma pashi yahlung nghan ni yerigiri magulla, keminiya ba pag yahlulla ni kahra nghan ki gushi gimanangna. ³⁰Kunyahlung ma nongshina agh digna-usulo le ngirung ni, keminiya kikki dungshi amuh. ³¹Beni ki pariya aba enna agh nghan ki sang beni gilliya, keminiya beni dum agnjung ari aba al agh nghan ki gushi. ³²Ah sullina bayong mashihra nzali ari agipagna ma gimashihra le, keminiya ba pag njiteng nghan ni binvulo ha a nluoh. ³³Yeriteng ki usulo a kunyahli ba yerigiri, keminiya ha a ntiri abayong manangna agh dag muri ah yere. ³⁴Pag ga yarata agh nghan ki gushi njemurung, keminiya gimashihra agh gi yirung biyina ni abin bayong ni kwa'agh. ³⁵Dumposhina le murung nghan ri ba pagtumo ni ki paggiri yarata agh, keminiya yahlulla le agh mami beni ki pag agi yirung biyina ni.

Chapter 15

¹Pilteng ma dikiki nga ki tig yahlulla ki pilnjum mi, keminiya tenana kunshihra nga ki logshi yahlulla. ²Leshi abayong ma yeriteng nga ki buri yeriteng, keminkiya kun abayong manangna nga ki sof gimanangna koh. ³Njih Yahweh nga ba kwa'agh, ki lelmuribang amuri gimashihra ni ma borna. ⁴Lesung ma pah yirung tenna agh ngung ma digna-usulo ni, keminiya lesung ma soriyibang nga ki wamghi bongho. ⁵Bayong manangna nga ni jenga teri nah ih pag agh, keminiya beni aliyigiri ari gilbang agh nga yarata. ⁶A liye ba pag njiteng agh gikumna magulla nga nhang, keminiya kumo le bayong mashihra agh nga ih pah gani. ⁷Leshi aba yeriteng ki meshiyi yerigiri, keminiya nyha nina ri bayong ma nangna agh. ⁸Dahra le bayong mashihra agh gigilla ni abin Yahweh, keminiya jimma le bayong ma yarata agh poshiyahlung le ni. ⁹Njere le bayong mashihra agh gigilla ni abin yahweh, keminiya jimma le beni ki al ga yarata agh ini pag poshi yahlung le. ¹⁰Fungshibang matenna nga ki lel beni kwa dag njere egh agh, ni beni yahli ki shibbi gilla agh ka wuh. ¹¹Sheol ni wamghibang agh ah logshi ne a dum Yahweh; ke gowo niyellang a kunyahlung le amunabuna le bayong mashinshin? ¹²Yahli bajolbang ni tol beni ki gilli ya; ni ihka abin ba yeriteng agh. ¹³Kunyahlung ma binmurubang ki tig kundum ni binmurubang, keminiya a njibin kunyahlung ni ni pinye ya bongho bunni. ¹⁴Kunyahlung ma yarata ki al yerigiri, keminiya kun bahngaha ki lih ni gi manangna. ¹⁵Akara le abeni kumkun yang agh nga ni kenniyi bang, keminkiya kunyahlung ma binmurubang nga ni njibunno lihgiri ni nyha ki mal agh ah. ¹⁶Borna orro fitong ni bang Yahweh ke gikumna magulla ni agigangshina ari. ¹⁷Borna orro gilihna ni mbusongho bah agnjung nga nhang agh ke munandah ma lishina ni ah pah ni shibbi murung agh. ¹⁸Ba yahlulla ki logshi mwono, keminiya beni yahlung nyha ni kahra agh ah ka nongshi mwono a nzali. ¹⁹Njere le ba sungo nga ninga bang ni ni damma juye agh, keminiya njere le ba pag yarata agh njere-gulla ni ah gil agh ni. ²⁰Muna ma yeriteng zuni binmurubang abin terri, keminiya bayong manangna ki jen ngih. ²¹Gimanangna ki poshiyahli beni bayong ma ngeleng ni ya agh, keminiya beni nga ni yerigiri ya ki ginya a njere ma huwar. ²²Ga ah kurro ah pag agh nga nyha ki pag nina'agh a bah pah tenana nyha nhang agh, keminiya ni aba pah tenana kemina ah ka kum dumposhina. ²³Bwa ka kum binmurubang nga pah pilteng maborna agh; tenana ni pyere ni kunbang le agh bor niyellang! ²⁴Njere digna-usulo kikhanni bang ,akuli abin abayong ma yarata, ate ah pil njum yang a njimanjahli agh. ²⁵Yahweh saniyi liye ba tolmurung a nzali, keminiya lemuri agille amahbere. ²⁶Adengshe le bagimashihra agh agigilla ni abin Yahweh, keminkiya atenana ma poshiyahlung nga gereteng. ²⁷Beni kumburo mami njiteng nyha ari ya agh ki zuni gigangshina ari aba liye, keminiya beni yahli shibbi pahbung ma sorkun agh ka dignjah. ²⁸Kunyahli bayong ma pag njiteng ki pilliya kedebang ih pilteng, keminiya kun bayong mashihra ki sof agimashihra le kwa koh. ²⁹Yahweh nga dunna ari bayong mashihra, keminiya ih og jimma le bayong ma pag njiteng. ³⁰Tuhbang le njung ki zuni binmurubang abin kunyahlung ni kuntumo maborna agh yirungtenna ni abin ngirung. ³¹Kirung ni ki og sagha ma pah digna-usulo agh ka digha a ntiri abayong ma yeriteng. ³²Beni ki shibbi dungso agh ki jen muri, keminiya beni ki og gilla agh ka buhri ni yerigiri. ³³Bang yahweh ki aliyigiri a yeriteng, ni bolmurung ki zu kedebang pah gullo.

Chapter 16

¹Agiyalung kurrah mami bwa ni, keminiya pilteng ni ngotokun ni ya zu abin Yahweh. ²A njere le bwa kwa'agh nga gerenteng a shinna le, keminiya Yahweh ki pyeri bongho. ³Pih Yahweh atumo lo le aga a kuro aka pag agh ka kum lihmurung. ⁴Yahweh gilla ga kwa'agh atekushi, ha ni bagimashihra ate kara gigangshina. ⁵Kunyahlung ni kwa'agh a gushi ya gigilla ni abin Yahweh, keminiya yere ih ga agh njiteng ni, ni ah woro fungso nyha agh ah. ⁶A nji agnjung ma dignjah ni pah njiteng ni ah nwah ni gimashihra, ni njibin bang Yahweh ni bayong ki pilli njum yang ari gimashihra. ⁷Anjere le bwa bor yi Yahweh le, ih tig ha bashibbi muri bwa egh ki dig digna-ololo ni ni. ⁸Borna orro fitong ni ga yarata agh, ke tumo magulla ni shingri pag gi njiteng. ⁹A yahli ni bwa ki kurri le, keminiya Yahweh ni ki billi atukushi. ¹⁰Ah tangha muri teng ma yarata nga ngotokun murung; ke kunni ih sogli tuhnjuoh-manjiteng agh. ¹¹Agipyeshigiri manjiteng Zu abin Yahweh; agipyeshi dungro le giri kwa a lugri agh tumo le ni. ¹²Pag gimashihra agh gigilla abin amurung, ate ngungmurung-murung ka digha a njere pag ga yarata agh. ¹³Angotokun manjiteng agh giposhi yahlung le murung ni, ni yahli ye tolla beh ki wab atenana ma yarata agh. ¹⁴Yahlulla le murung agh bakuntumo le nluoh ni, keminkiya bwa ma yeriteng ka tangha ate pariya yahlulla le nzali. ¹⁵A tuhbnag le kundum murung agh digna-usulo ni, ni agnjung le nga ninga nlagiri ni ki zuni muru-kuli ma timuru agh. ¹⁶Boro orbang niyellang ih ah kum yeriteng orr gifugna mayiyilling. Ah tol yerigiri orr gifugna maposhina. ¹⁷Njere-gulla le ba yarata pil-njum mi ari gimashihraa; beni ki lelmuri njere le agh ki tig digna-usulo. ¹⁸Gushimurung zu kedebang juhribang, ni bongho ma gushi muri kedebang kpa nzali. ¹⁹Boro orbang ih a dig ni bongho ma bolri a ntiri bayong ba'enna ke a gab giponna ni bayong ma tolmuryang. ²⁰Beni kwa ki bilyahlung ari ga ah aliya ya ka kum ga bor agh, ni beni tigyahlung ari Yahweh agh ka kum mosso. ²¹Beni ni yeriteng a kunyahli agh ah gori ih yerigiri, ni piem le wabtenana ki buri gan bang giri. ²²Yerigiri ya tuh digna-usulo ni a bin beni nga ne agh, keminiya ga ah nah ah pag agh mami abayong manangna agh gimanangna ni. ²³Kunyahli ba yeriteng ki pah yerigiri abin kunni le buri angotokun ni nongho ari bang. ²⁴Atenana ma poshi yahlung agh hatila njih ni-piem abin minlim ni pah yirungtenna ari amuh. ²⁵Njere nga nghan yarata a shinna le bwa, keminiya malla le agh njere kenne a nluoh ni. ²⁶Og yual giri le ba pagtumo ki paghi tumo; og yahlo le ki toghi ih woro pagha. ²⁷Bayong manangna ki tumtulli ah kpa nghan, ni wab tenana le agh nga ninga gishe malihna. ²⁸Bayong mashihra ki logshi kunbwayina, ni nahlullung ate koriya muri abih yong ni gya bwa agh. ²⁹Bwa ma tig kunbwayina ki paghi bibamurikalla yiri le billi ni a njere ni ni bor agh ah. ³⁰Beni kabi njung agh nga ki kur agimashihra; abeni gum angotokun agh ka zuni gimashihra ih pagha. ³¹Mbuh-nyongmurung agh jenghe pah gusso ni; ah buri ne a digna njere ma yarata. ³²Borna orro ih ke a kohri yahlulla agh ke a dig gum batahluah, ni beni ki nongmurung amuri bongho le agh nga ni yirungtenna orr beni lihluah amuri lahmagulla agh. ³³Ah nuh nlayi a bel, keminiya tangha muri tenana agh nga abin Yahweh.

Chapter 17

¹Borna orro a kum bangpolla ni fah brodi manyumnna ke lah ni dungshi ni njibunnolihgiri ni ni sallala agh. ²Bapagtumo ma yeriteng ka nongmurung amuri munabuna ni ki pag agi irribina agh, le ih kum gaba le gibere ninga mwoh le amunateri. ³Nkori tongiri ya ma gifugna maposhina ni, ni tuhnkalagishe agh ma gifugna mayinyilling ni, keminiya Yahweh ki mom kunyahlung. ⁴Ba pag gimashihra tignjih ari angotokun mashihra; ba pag yiri ki tig kiri ari lesung ma juhribang. ⁵Beni kwa ki jol ba'enna agh nga ki sang beni gilli ya, ni beni ki pag binmurubang ari giganshina agh ni ki woro ni ah fungshi ya agh. ⁶Aminkah agh jenghe le abeni yayiya ni, ni ababilla zuni pah gullo abin amuna yang. ⁷Wabtenana ma yarata ni bor ni bayong manangna agh; fitong dudung ni angotokun ma pagyiri pyere ari muna murung. ⁸Pah lihbung nga ninga tahli gipilliyi murung abin beni peh agh; bah kwa pil nghanh nga, ih lihmurung. ⁹Beni kwa ki banghi gimashihra ih al agnjung, keminiya beni ki bishilli tenana agh ka piriya abig gyaß ni ni agh. ¹⁰Sagha ki ingni ri bwa ni ni yerigiri ya kikir orr ingna ni wollo worotongno ni ki ingni ri bayong manangna agh. ¹¹Velle ni mwoh ba temashihra ki alla, ini paghi ke a tashi yini ni bakuntumo mafunna. ¹²Borna orro a kum (bear) ah ib amuni ya ke a kum bayong manangna a gimanangna le. ¹³Ngha bwa nyeshi gimashihra a mburikushi gimaborna agh, gimashihra ni wa dag liye agh. ¹⁴Kpa pagha le kunbuwayina nga ninga beni bunmuru bah kwa'agh, ininina le woro dag kunbuwayina egh kedebang log pagha. ¹⁵Beni wabnjuoh maghi bagimashihra buwa agh ni beni wabnjuoh kur ba njiteng agh, kwa agh gigilla ni abin Yahweh. ¹⁶Mang paghi ke bayong manangna pah bollo ate aliya yeriteng nga ih nyha ngeleng agh ah? ¹⁷Biyong nga ni agnjung kunbang ni kwa agh ni ah bil munaterung ate akunbang gigangshina. ¹⁸Bwa ni nyha ngeleng agh ah ki pag a ogrung ma kurbang le ka dig batangha muri atangma le bibamurikalla. ¹⁹Beni kwa yahli kitol kunbwayina agh yahli ki tol pag gimashihra; beni kwa gushi kunkangna le agh ki al jugribang. ²⁰Beni ni kunyahlung manangna agh gubung nyha ih kumo ih borna agh; beni ni lesung mashihra agh ka kpa a gikonyong. ²¹Beni kwa babil bayong manangna ni ya ka zuni yi muri yahlung konniyina, ni ter bayong manangna nyha ni binmurubang agh. ²²Kunyahlung ma binmurubang agh buri maborna ni, keminiya bongho ma waghina ki nyumshi amuh. ²³Bayong mashihra ki ag pahlihkun masongrina ate ih ariya njere le tuhjuoh njiteng. ²⁴Beni nga ni yerigiri ya tig kundum mi a njibin yeriteng, keminiya njih bayong manangna nga ri amalla le ngunnjah. ²⁵Munabuna manangna agh yahlungbiyina ni abin terri ni lullo yahlung abin bamah ni billi ya. ²⁶Deshiliya, ni pah boro ke ah fungshi ba pag njiteng agh; ko ke ih boro ah wol babolri ate digna maborna leyang. ²⁷Beni ni yeriteng agh ki pagtumo ni atenana fitong, ni beni ni bongho ma polla agh, nga ni yerigiri. ²⁸Ko bayong manangna ma agh ah dengshe yangha ni yeriteng nga bolguh agh; nga bolkunni ya, ah tollo ih yerina teng.

Chapter 18

¹Beni dīg ni muri ya ki al gi agnjung le, ih mwono ni yeriteng ma yarata ni kwa agh. ²Bayong manangna ni kum poshiyahlung a yerigiri ya, keminiya a dum ga a yahli agh ni mwoh. ³Bayong mashihra zu le, jenbang zu ni ni – kpaḅni irriḅina ni pah-irriḅina. ⁴Atenana ma kun ḅwa agh limma a muru; tuh yeriteng agh guguri ni ki ḅang agh ni. ⁵Ni ḅoro ke waḅkun yiri ari ḅayong mashihra agh, ke a shiḅḅi yi ḅayong ma njiteng tuhnjuoh njiteng agh. ⁶Ngotokun ḅayong manangna zu ni yi kunḅuwayina, le kunni ki gor wollo. ⁷Kun ḅayong manangna agh juhro le ni, le juhri muri ni kunni. ⁸Atenana le kahrikun agh nga ninga fahnuh maḅorna, ah ingna nzali a yeh ma tehnikahri le ngirung. ⁹Deshiliya ḅeni mbondo ni a tumo le agh munater ḅeni ki juhri bang orrbang kwa agh ni. ¹⁰Lulli Yahweh agh dongtengha matenna ni; ḅayong ma pag njiteng ḅangha kenna bin aḅḅa. ¹¹Gikumna le ḅakumo agh ini ki pag lahmagulla ma vangna le, a dēngshe le agh nga ninga ngarung mama logho a kuli agh. ¹²Kedebang kpah le agh kunyahli ḅwa nga ni tolmurung, keminiya bolrung zu kedebang pah gullo. ¹³Beni ki pilteng kedebang ki og agh-gimanangna na le ni ni irriḅina. ¹⁴Bongho le ḅwa ka gimyahlung ri konno, keminiya yang ka gan gimyahlung bongho ni wanghi ya? ¹⁵Kunyahli ḅa yerigiri ki al yeriteng ni oghe le ḅa yeriteng alli koh. ¹⁶Gipahna le ḅwa ka logshi yi njere le ka zuni a dum aḅayong magulla. ¹⁷Makundunna jim tenana njuoh le ka dīg ninga yangha ni njiteng agh sete ḅeni ah waḅnjuoh ni ni ya zu alliyi. ¹⁸Nuh nlayi nga ki ingna ntiri mwono, le gaḅ aḅayong ni nyha ki ogriyang nga agh. ¹⁹Munaterung ni a lushi yahli agh ki kon ni lihmuri orr lah magulla matenna, mwono nga ninga ogrung kangna-magulla. ²⁰Ni njingung ma kunni ni bum ḅwa ki dūngshi ni; ni pongisoro ma angotokun ni ni ih dīm ni. ²¹Lesung ni ki bol nluoh ni dīgna-usulo, aḅeni yahli yang tol lesung agh ka lih njingung le. ²²Beni kum ḅamah agh kumna gimaḅorna le ki kumḅoro abin Yahweh. ²³Ba’enna ki jim shingi’enna, keminiya bakumo ki pilteng ni kunshihra. ²⁴Beni ih yangha ni aḅayong dudung agh ah zu ni a juhro njibin yang, keminiya ḅiyong nga nghanh ki zu gyab orr munaterung.

Chapter 19

¹Borna orr ba'enna ni ki ginya a pag ginjiteng le agh ke beni ni ki wab kun manangna agh deshiliya bayong manangna ni. ²Deshiliya, ni boro ke a kum agnjung yeriteng nyha agh, beni ki bang batamere ka bor njere. ³Gimanangna le bwa ka biyi digna-usulo le, le kunyahli ka funno ari Yahweh. ⁴Gikumna ka buhri abiyong dudung, keminiya ba'enna ka tuh ni abi. ⁵Bawaɓkun mayiri ni ki woro fungso nyha agh ah, beni ushili ayiri koh agh ni ki abba. ⁶Dudung ka illibang ate kumboro abin baɓorɓoro, ni beni kwa agh bi beni ki pah agipahna agh ni. ⁷Amunater ba'enna kwa ki shiɓɓi muri; ke buro dudung egh niyellang ni abi ni woro kukwoh ni ni ya ka pag ni! ih al yang ni atenana, keminiya ah wara. ⁸Beni kum yeriteng agh agnjih digna-usulo le; beni bol yerigiri ya ka kum ga bor agh. ⁹Bawaɓkun mayiri ni ki woro ni ah funshi ya agh, keminiya beni ushili yiri koh agh ak juhro. ¹⁰Ni pur bayong manangna dig digna ogboro agh fitong, fufung ke guro nongmurung amuri amunamurung. ¹¹Ga yahlung tol agh ki tig bwa ni ki kahri yahlulla agh, pah gusso le ni nga ponyi gimashihra tubu agh. ¹²Yahlulla le murung agh nga ninga imma le yim makenna, keminiya kumboro le aghnga ninga tirima ari lusung. ¹³Munabuna manangna agh juhro ni abin terri ni bamah ma mwono agh nga ninga muru ni woro suriyo agh. ¹⁴Lah ni gikumna agh gibere ni abin ababilo, keminiya bamah ma yarata agh puro abin Yahweh. ¹⁵Sungho ka tutti bwa ka bgho a ngi njitullo, keminiya beni yahli ni tol pagtumo agh ka dig ni yahlo. ¹⁶Beni ki bol gibilla agh nga ki lelmuri digna-usulo le, keminiya beni ki jen anjere le agh ka wuh. ¹⁷Beni kwa ni pah nieh abin ab'enna agh ki pih Yahweh tangma, le ih ka nwah bwa egh ate ga pag agh. ¹⁸Fungshi munabuna lo nga tigiyahlung nga wa uwo agh, ni ke agnjung lo ih amuri tighi ih wuh agh. ¹⁹Beni ni yahlulla mashihra aghka gimyahli ri ngoshe; a ashi le, digna aka paghi deshili mbende ma bahri. ²⁰Og tenana gilbang le a ag agah ah nah a pag agh, ate aka dig ni yeriteng a malla le digna-usulo lo. ²¹Agi tolla a yahlung nga nhang dudung a kunyahli bwa, keminiya ga Yahweh tol agh ni ka tangha. ²²Tangha tiye bang ni bwa agnjih ya, ba'enna orra ba pagyiri. ²³Pih Yahweh gullo ki kahni bayong a digna-usulo; beni kwa nga ne agh ka usulo a dimma, gikonna ni ki gangshi ya. ²⁴Ba'sungho ka lingshi bi a korogifugna; ni ma ih nyer ne zuni kuli a kun ni ya. ²⁵Tah bajolbang, le ba yahlupilliyina ka dig yarata; fungshi beni ni yerigiri ya, le ih ka buhro yeriteng. ²⁶Beni ib gille terri ya le tutti ngih ih wor agh munabuna ni ki zuni irribina ni pah irribina agh ni. ²⁷A dagte og ga ah nah ah pag agh, munabuna lang, aka sanna ari atenana yeriteng. ²⁸Bawaɓkun ma lihbung ki jol tuhnjuoh njiteng, kun ba gimashihra ki mel pag gimashihra. ²⁹Atuahnjuoh gilla riyang ate abajolbang ni wolbang ate njum bayong manangna.

Chapter 20

¹Mba-njingung agh ni, ni ginuhna matenna agh gibari bang ni; beni kwa ginuhna tighi bor njere ya ni yeriteng agh. ²Bang murung agh nga ninga bang yim makyenna ni ki imma agh; beni tighi yahli lul'agh boro digna-usulo le. ³Pah gullo abin beni kwa bang kunbuwayina agh, keminiya bayong manangna ni kwa agh tah kpah a sagshirung. ⁴Bayong ma sunghe ni digdiya ni biyam agh; ih al gisoro a kunbang tolgisoro keminiya ih kum gubung agh. ⁵Ga bwa tollo a yahli agh nga ninga muru ma limna, keminiya beni ni yerigiri ya ka toghi. ⁶Bayong dudung wabba ih yangha ih tangha tiyong, keminiya yang ka kum beni ni pah njiteng agh? ⁷Ba pag njiteng ginya a giapgna ma njiteng le, ni amunabuna le ni ki soghatiye agh ka kum mosso. ⁸Murung ni digha a muri ngungmurung-murung ki pagtumo le ba wabnjuoh agh nga ki sari agimashihra ni kwa dummi ya ni njih. ⁹Yang ka nah, "Ntigna kunyahlang gerenteng; miyang kunwar ari gimashihra lang"? ¹⁰Gipyeri dungro sissa ni pyerigiri ni ni pyeri ya agh-kwa bari ya agigilla abin Yahweh. ¹¹Ko basadeng agh ah yeri no agipagna le, ni ko gipagna le nga gerenteng ni yarata. ¹²Akirung ni ki og agh ni anjung ni ki shin agh- Yahweh ni gil yang kwa. ¹³Ke yahlo ih tol nongtulo agh nyha nina'agh le aka ingna a enna; logshi njung wo l e aka kum kemina ni aka lih agh. ¹⁴"Ni bor agh! Ni bor agh!" ba kur giri ki nah, keminiya wor le wol kikel li. ¹⁵Gifugna mayinyilling nga nhang ni dudung le anjitulo mama kure kon agh, keminiya angotokun ma yeriteng agh gibwamel ma ennjung ni. ¹⁶Tol dagra le beni tangha lelmuri biri ya, le a logshi a kaniya nga tangha lelmuri bamah mahnjah agh. ¹⁷Brodi ah kumo a njere soriyibang agh ki mom pyem, keminiya njummi ya kunni ka dungso ni njitahli. ¹⁸Ga ah kuro ah pag agh ah tighi ni pah tenana gilbang, ni lelmurung ma yeriteng ni mwoh aka logni tahluah. ¹⁹Biyilullung ki dum agisongrina, ini paghi ke a kpa murung ni beni ki nahyiteng agh. ²⁰Nga bwa nyom terri ko ngih, ah lingshi gituhbang le a ntiri pinna. ²¹Gibere ni ah kum nikohra agh a kpa-paggiri agh ni ah pih agnjung a malla egh agh. ²²Ka nah, "Nga nwah wo ote ga ni mpag yarata ni ya agh!" Lel Yahweh le ih ka asso. ²³Gipyeri dungso ni ni pyeri ya agh gigilla ni abin Yahweh, ni agipyerigiri masoriyibang ni bor agh. ²⁴Atukushi bwa agh Yahweh ni ki billi yang; ke niyellang ni ih yerini njere le? ²⁵Gi soribang ke bwa nah ni kunshihra, "Ga nga gerenteng," le tol dengshe amuri tekushi nga wara kaniyina giri le agh. ²⁶Murung ma yeriteng sori bagimashihra le pil gipariyi njigiri ebbe a muryang. ²⁷Bongho le bwa agh gituhbang le Yahweh ni, ki al a koriyo ngiri ni tenkari le ngiri ya. ²⁸Agnjung ma dignjah ni ph njiteng ka tig murung; tig ngung-murung le tenne ni agnjung. ²⁹Gusso le abassa adenna agh yirungtenna le yang ni, ni pah gullo le abayong ni yaghi agh nyongmurung-mbuh le yang ni. ³⁰Awollo a kirung ni tig pinye lag gimashihra koh ni awollo pag akoriyo ma tenkari le ngirung mama orrbang kwa agh.

Chapter 21

¹Dense le murung nga njele muru ni abi Yahweh; yangha ih pili njiba kwa boghiya. ²Njele beni kwa agh nga yarata a shinale kemini ya Yahweh ni ki peri ba yalung. (dense)³Pag ga yarata boragh ina wor agha bin Yahweh ni dara. ⁴Njung jenbang ni gulo murung akikashi ndah le bayong mashira ni. ⁵Girung le babolriya ini mwoh ki kahni a gikumna keminiya beni kwa pag giri gbugburu ni karah agh enna ni mwoh ih ka zu nghan ⁶Al gibung nijjere yiriya zuh agh le mala ni luo⁷Pag njuo le mayong mashira agh ih ka nonni ih wori ko ate shibina pag ga yarata agh. ⁸Nji njere le beni nya ni njitengha agh ni tangha keminiya beni nga agh ih pag giri yarata⁹Diya a gbirang kanna wara kpab lah nib amah manyashi teng. ¹⁰Beni ni botiya agh gimashira ni ih pag yole bi bamurikala agh ni agnjiya. ¹¹Kunbang ni a funshi ba gulomurung nga beni nya ni denshi tengha agh ih ka tenjung le kunbang ni a aliyi ni ba njitenna giri agh bol yerigiri ¹²Bayong ma bwagh agh yangha ih shin liye bayong mashira; zuniyi abayong mashira luo. ¹³Beni giriya kiri ri bwagha le ba enna agh mami teya ih oso ih bwagh keminiya na oghi ya. ¹⁴Songri gipahna nga ki pashi yalun lulla ni ga a vuliyo a pah agh hgha ih yong matenna. ¹⁵Kunbang ni njiteng pag ri agh zuyi bayong mabwagh bin murubang, keminiya zu yi aba tumo mashira yalung lulla. ¹⁶Beni dag nijjere mayeri tangha ih ka usulo abin kpaba le abbeni wu agh. ¹⁷Beni kwa tol liboro agh ih ka pil ba enna beni tol nba ni murung nga ni dig bakumo agh. ¹⁸Gani ni abayong mashira tolo ka noghi abayong mabuagh ni abasoriya ka noghi aba njiteng nga ih ka year amuyang. ¹⁹Digna alusung banegh digni bamah ma mwono ni pag yalung lulla. ²⁰Agima buagh ni murung nga liye banjitenna keminiya bayong mananna agh gile ni koni mal agh. ²¹Beni pag gimabuagh ni boro agh, biye ki kum digna mabuagh ni boron i gulo ²²Ba njitenna ih peril ah magula le aba masorong le ih liyang ni lua ni ga a tig yaliyang ri ya. ²³Beni kwa kona te kuni ni leshi agh ashina muri a gimashira. ²⁴Bagushi murung nib a dunri kunyong. “Jolbang” ini pag lulli – pag giri ni jenbang ni gushi murung. ²⁵Ga ba ndongho tol agh in wol lueh, ate abi shibina tumo. ²⁶Ashi kara yangho ah denshi kun giri keminiya bayong mabuagh pah bung ni shiriya. ²⁷Dara le bayong mashira agh gi shiba ni: nga deshi ih buri shiba kunbang ni zune ni deshe mashira agh. ²⁸Ba wabkun ma yiriya ih ka wu, keminiya beni teshi kiri riya ih ka nateng iri ka mala. ²⁹Bayong mashira agh pag kundumi tene keminiya beni yarata agh nyara njele. ³⁰Njitenna nya, yerigiri nya le tushi njung nya ki tanghi Yahweh agh. ³¹A giyi piri te karalua keminiya li lua agh mami Yahweh ni

Chapter 22

¹Tol lullung mabuagh wara gikunna ma goghna, dum poshina wara dana ni gifugna. ²Aba gikunna ni aba enna ayangha ni giri mwoh Yahweh ni pag bagilyang. ³Ba njitenna shin gi ganshina le vulo keminiya ba bobo agh woro ka a gani atebi. ⁴Ngoso nongshimurung ni bang Kulliya gikunna ni gulo ni usulo. ⁵Juye ni gitamna nga nongha njele abayong mashira: beni ki konna te usulo le agh ka bol kukuoh ni yang. ⁶Aliyi muna njere ni ih ka bol agh kunbang gulliya ni ih dag njere ni a aliyi agh. ⁷Abagikunna agh murung le aba enna ni beni te agtangma agh guro le bap ah tang ma ni. ⁸Beni jam njuo mashira agh ih ka kor gi gangshina le gara funo le ka work o. ⁹Beni nji ni tariyi bangha nga aka moshi ate gab buro di le ni ba enna. ¹⁰Piriyi ba bongshi muri le njuo wara; le shinri ogrung ni shinri gushi bang ka woro. ¹¹Beni tol yong ma gerenteng agh ni tenana mabuagh agh ihka bolbiyong ni murung. ¹²Nji Yahweh nga a muri banjiteng keminiya ni agni tele bayiri agh. ¹³Ba ndongho na 'yim nga gata njere a wol luan a dabeng. ¹⁴Kun manja agh tuli malimna ni, nye Yahweh nga ki gani ri abeni ka kpa aye tule agh. ¹⁵Gibangha nga aye muna keminiya gara funso ni ka pushi ki wori duna. ¹⁶Beni pariya aba enna te buri kumole agh, ko pi aba gikumna giri agh ih ina a enna. ¹⁷Teshi kiro a og tele abanjitenna le tig yalo ri yeriteng lang. ¹⁸Ate ih ka bowoh nga aboli yalo agh. Nga ayang nga kwa a diya ngoto kuno agh. ¹⁹Ate agha lo ih diya ri Yahweh, n'alino ni nikiyari ko wai. ²⁰Nin nyong liyo agi wanna n'aliyo ni yerigiri wura mwoh purl um agh. ²¹Ate aliyo njiteng a nkuli teng mabuah ate a pil tenana mabuagh ri abeni taso agh? ²²Ka gber gile ba enna ate yangha ni enna agh ko wol luo beni nya ni agh a kun kala agh. ²³Ate Yahweh ki og njuo leyang le ih ka woliyi luo abeni gbeyang agh. ²⁴Ka bol biyong ni beni ki nong murung ni yalung lulla agh le ka ongshi pag yong lulla agh. ²⁵Ate aka aliya gipagna le a ishi muro a gitamna. ²⁶Ka dig ba ishi buwo a tol gipagna agh ko a tanghi ba ag tanma agh. ²⁷Ngha na kum ginwa agh mang ki teshi be a tol alah nongho lo agh? ²⁸Ka tushiyi tali njang mayayina ni a tero tig agh. ²⁹Ka shin yeri gipagna le bwa a bin tumo le agh. Ih tangha dum a murung ni tangha dum abayong kenina agh.

Chapter 23

¹Kunbang ni a dig ni nje aka lini giri ni murung agh, tig njuo yarata ari ga dumo agh ²Le a tig nji buo a melo ngha awani ba agte ligiri duddu agh. ³Ka pag yol li gimabona le agh, ate gili le ayiri ni. ⁴Ka pag tumo ih wor bang ate gikunna agh. Dig ni njitenna yarata a yeri kunbang ni a tangni nje agh. ⁵Aka agha a njio poshibang a muri? Ih ka woro, ate ih ka pur nbu ninga gbitiri le ilogho ih wara kulli. ⁶Ka li gilina le beni ni njung mashira agh, le ka pag yol boro gile agh. ⁷Ate ini nja Babura ni ki bang kuro gilina le agh. Ih nawo “le a nu” keminiya yali nya ro agh. ⁸Aka turiyi ga a li fitongha ko. Le awara abiyi paghi makampah lo. ⁹Ka nateng a kiri bahnggha agh, ate ih ka keshi n kunli teng njitenna lo. ¹⁰Ka tushiyi njang tali ma yayina agh, ko a dura buli le abawari agh. ¹¹Ate ba ashiyang ngha bamasorung ni le ih ka ili murung a muro. ¹²Tig yalo ari ga a aliyo agh. Ni akiro ri nkunli teng yerigiri. ¹³Ka dak te funshi muna agh, ate a woli ni gara le ni ih wua agh. ¹⁴Awoni a dig beni ka woli ni gara le. Ashine a gishe ¹⁵Munang, bahyo ngha ni njitenna lah ini yalang te agh ka poshini (pahri). ¹⁶Tahlang ka pag bin murubang ngha kuna wab njitenna. ¹⁷Ka agha ih yalo pag kiki ri aba pag gimashira agh. Keminiya woro bang Yahweh a kara kwa. ¹⁸Ini nina kunbang ngha nghan le ga a tig yalo riya ni worko agh. ¹⁹Ogho wai munang le a dig ni njitenna le a tig yalo muri njinjere. ²⁰Ka bol biyong ni abeni ki nu nba duddu agh ko ni aba li nyama duddu agh. ²¹Ate aba bari nba ni abba li giri duddu ki dig ba enna le nbuo nji tulo ka vuliyi yang ni teshili giri. ²²Teshi kiro ri tero ni billo agh le ka jeng nguh ngha yayihya. ²³Kur njiteng keminiya ka maghiya kur njitenna aliyo giri ni yeri giri. ²⁴Teh Bayong mabona agh ih ka pag bin murubang duddu, le beni bil muna manjitenna agh bang ka boryi ri. ²⁵Le tero ni nguh ih bang ih boiyang ni beni billo agh ih pag binmurubang. ²⁶Munan peng yalo le agha ih njuo ih ishin a njijere lang (agipagna lang). ²⁷Ate mah njah agh tuli malimna ni. Ni beni yiyiri agh tul muru magbengna ni. ²⁸Ih nong bang ningha man yibi le woro buri gogho le aba yiri a tiri abayong. ²⁹Yang ni gani? Yang ni gi enna? Yang ni njuo? Yang ki nyashi teng? Yang ni apinye tekushi nya? Yang abanji bangha? ³⁰. Abeni ki ighala te muru ina biya ni. Abeni ki aliyo nu muru innabi majaliyina agh ni. ³¹Ka ashin muru innabi akumbang ni bangniya. Ngha ih logha min koro agh le suli yeng re agh. ³²Nin jumo agh numbing ningha gbafung le tabang (konbang) ningha kpani koro. ³³A njuo ka shiniyi giri le yalo wayiyo agiyiri. ³⁴Aka dig ningha beni ki nongtulo a salang magula agh ko nongha a muri tara ma dangna. ³⁵Aka na “Anyim nang” keminiya na tinghang pinyeh agh. A wol lang keminiya nin oghiya kunbang mayeni krang kacagni? Ga ali ginuna mabih!

Chapter 24

¹Ke ihbi a pag kiki ri aba temashihra agh, alle atig yahlo ti kpamurung le yang nga, ²ate kunyahli yang ki dengshi tuntunbang ni ngotokun yang ki wab giganshina. ³Njiri njtenna ni ih bangni aliye ni njiri yerigiri ni atigni. ⁴Njiri yerigiri akangna ki dungshi ni ni agikumna maborna ni ma enjung. ⁵Garababura ma yeriteng nga ni yirungtenna, ni babura ma yerigiri buri irritenna; ⁶ate ni dungjere ni aka puri luah lo ni abatunjuo dudung le alihmurung. ⁷Yeriteng wara muri bayong manangna; a kunjere ni logshi kunni nyha. ⁸Bwa nghan nghan mwoh ki dengshi pag temashihra-abwa ki gori bayeri kpagiri. ⁹Giliyigiri le bayong manangna agh gimashihra ni le jolbang nga gijenna ni abin abwa. ¹⁰Ngha ngobbong wol ngiro agh akara giganshina agh, le massongiro nga fitong. ¹¹Ashi abeni aponno te wuh agh ni bolla abeni ki tiyenghe kika atungbuwo agh. ¹²Ngha a nah, “Nshinna, ni shi yeri gubung amuri ga agh,” ke beni ki pyeri kunyahlung ni njitenna ri mang anah ni ya? Ke beni mwoh ki lelmuri ususlo agh, le ni yeri ya? ke Kulli ni pih beni kwa agh ga ih al agh? ¹³Munabuna lang, lih iyih atemuri ih borna, atema suriyo le ngihiyih nga piem a momo agh. ¹⁴Mama ni pag yeriteng ate ususlo lo-nga a kummi ya’agh, le dung nga nghan ni tigyahlung ni ni ki kashi ya’ agh. ¹⁵Ka nong bang ninga bayong mashihra ni ki kpar liye abayong maborna agh. Ka girnjah liye agh! ¹⁶Ate bayong ma borna agh ka kpa nzali dey tonbahri ni nye logh deshili, keminiya bwa mashihra enkushi ri gimashihra. ¹⁷Ke pag binmurubang nga nga abashibbo kpa agh le ke ihbi kunyahlo posso nga a enkushi yang nga. ¹⁸Alle Yahweh ka shinna le shibba le ih pil fungso le amur yong. ¹⁹Ka pag yahlulla atema abatemashihra agh, le ka nya tol kiki ni abayong mateshihira agh, ²⁰ate batemashihra nyha dunna agh ke kashinda le abatemashihra ka limma. ²¹Munabuna lang, bang Yahweh, ni bang ngobbong le murung; ka kpamuro ni abeni ki lowari yang nga. ²²Ate nisasshibang nga tegula ka zu, le yang yeri gowo le juhro ni ka zu ari yang kwa agh? ²³Aga ni pag angulliteng le bayeriteng. Agmurung a ri wabnuh ni gigilla ni botiya. ²⁴Beni kwa nahyi batemashihra, “Awoni bayong maborna,” abwa ka nyommi ni jenne njibin abayong. ²⁵Keminiya abeni fungsa abatemashihra agh ka kum binmurubang ni agipahna maborna ka zu yi yang. ²⁶Ke beni pil tenana huwar agh ih kum kparung ni kun. ²⁷Giliyi tumo kunkallah lo, ni giliyi bang kwa ih dig yarata ate muru a bang; ni njummo agh, bang liyo. ²⁸Ka wabkun amuri bobamurikalla tekushi nyha agh nga ni ka soriyi bang ni ngotokun no agh. ²⁹Ka nah, “Nga paghi ga pag nghan nga;” ³⁰Nga nwah yi agah pag nghan nga. “Nbilla nji babang le bandogho, dura bang njingung le abura ni nyha ni yeriteng nghan nga. ³¹Ajuye gullina abah kwa’agh, nzali ye vullina ni agiri, ni ngarung tahli le wamghina nzali. ³²Le shinna ni dengshi ni, Nshinna ni a agibilla. ³³Njitulo fitong, getiye fitong, kariyi bung fitong te usulo- ³⁴Ni enna zu ki tangsa amuro, ni a nkunno ninga abatahluah ni gil riyang nga.

Chapter 25

¹Mama ni pagha abba le angulliteng le Solomon, abuna le Hezekiah, murung Judah nyongli ya. ²Ke gulole Kulli ni ihbi shi songri tenana, keminiya ke gulole murung ni alli puso. ³Ninga mama bakuli sab ni ya ni nzali limni ya, ini kunyahli murung gi alla ni ya. ⁴Pushi dabi ari gifugna maposhina ni mantul ki gan pagtumo gifugna maposhina a tulgiri. ⁵Ke nga nina agh pushi abayong mashihra a dum murung le ngungmurung murung ka tangha ri pag ga bor agh. ⁶Ka gushi muro a kundum murung nga ni tangha ba atigha ate abayong magulina agh. ⁷Borna ke anah wo, “zu a bah,” ke ih nyenso nje adum abayong magullina. Mang ashinna, -⁸ka kara a zuni a juoh agh. Ate mang aka pagha a malla le nga bobamurikalla tigho ayiribina agh? ⁹Ih sagshi tenana ntiri yong ni bobamurikalla ni muri ka dum tesallang le ariyong nga, ¹⁰alle beni ki og yong ka zuni wo yiribina le temashihra amuro ni ki pol agh. ¹¹Nji gifugna mayiyiliing agiliyi gifugna maposhina ih ni pag teng ni awabba ari pagha maborna. ¹²Muna nyeh gifugna mayiyilling ko anjilang mama a gilli nigifugna mayiyilling sagha maborna te kirung ni ki og bang nga. ¹³Ninga pollo murunjitali akunbang tolgisoro ini bakuntumo manjiteng ate abeni tashi ya; ih pyeshi usulo le amgula le. ¹⁴Nlagiri ni guh muru nyha ini ih pag beni ki gushi mur yang amuri agipahna ni pah nga agh. ¹⁵Ni gimyong niya le anuh muri murung le lesung ma bululu logle bug muh. ¹⁶Nga a kum nyih agh, lih yarata-nyaninale, gowo wor bang le, aka nyenne koh. ¹⁷Ka tig kuso a liye bobamurikallah tebitebi ya; irri kamala ro le ihka shibbo. ¹⁸Beni wabkun yiri amuri bibamurikallah agh yangha ninga gara ni pag luah agh, ko garabuwo, ko muni makomna. ¹⁹A tig yo ri beni nya ni njiteng agh a kunbang maganshina agh nga ninga milung konna ko kusung ma segrina. ²⁰Ninga beni pushi dagra abinpolla agh ko ninga muru innabi ni asobba ri muru ma hangna agh. Ninga beni ki tuhyi beni ni yong biyina agh nya. ²¹Nga yalo ki wol bashimuru le pih gilihna ihbi lih le njemuru ki wolli le pih muru ih nuh. ²²Nina‘agh a dammi nkalang gishe a muru le Yahweh ka nwiyo²³Ninga ma guh tebang ki zuni ni muru agh ininina lesung makarikun ka zuni yahlulla akundum abayong. ²⁴digha adugli kangna borne digha alahmwoh ni bamah ma njuoh. ²⁵Ninga muru polla abin banjemuru ini temabwa a nje masabna. ²⁶Ninga banghamuru mabara ko tumuru ma tunang ini bayong maborna a dum abayong mashihra. ²⁷Ni boto ka a lih nyih dudung agh, nga ninga al gullo a muri gullo. ²⁸beni ni gan yeh aghnga ninga lahmagulla ni na kanni ni agarung agh.

Chapter 26

¹Nigha masurudu ni biyan ko muru a kubang pong gi soro, ini bayong ma nangna na pi gulo agh. ²Nigha mama mindulsoro ki wolli kpatiriye agh ke swallow. "ki teshi muri ngha logha kulli agh, ini yombang ma nangna nya ki tang agh. ³Batagiri mami piri ni, nyeh piri mami bwjeng ni muna gara mami bajung a boyong ma nangna. ⁴Aka aghi bayong ma nangna ni gima nangna le agh, ko aka dig nigha ini. ⁵Aghi bayong nangna le akura tiye ni gima nangna le, ate ni dig ba yeriteng aji agh. ⁶Beni kwa tashi bang ni giri abi bayong ma nangna agh kashina a kushi ni nu'uh gimassira. ⁷Nigha kushi beni wu'uh agh ngha gega nje buritengni akung abayong ma nangna. ⁸Nigha kur tali a natangso awo pa gullo ari bayong ma nangna. ⁹Nigha jueh ni ingha abi bara agh kungburiteng bakung abayong ma nangna. ¹⁰Nigha bahtagiri tig pinyeh ari abeni kangni kwa agh ini tol bayong ma nangna ko tol beni ki wor woro le agh. ¹¹Nigha mama minlara ki nyeni ri turwo le agha, ini bayong ma nangna ni, ki bisli gima nangna le agh. ¹²A sina bwa ngha ni yeriteng aji agh? Tig yalung ngha wa uwo atin beni nya ni yeriteng ke ini. ¹³Ba ndogho nah, "Yim ngha njjirere! Yim ngha intiring a dabeng!" ¹⁴Nigha mama kung kangna ki pilyini a nkobe age, ini ba pagh ndogho nina abin nogho le. ¹⁵Bah pagh ndogho ishi bih a koro, nigoteya i nya ni iri tenna ka kane akuni agh. ¹⁶Bah pagh ndogho yeriteng a nji wor abayong tombahri ni singiri yarata agh. ¹⁷Nigha beni bol a kiri minlara ngha nigha beni yollilulo ate giganshina ni mamini agh. ¹⁸Nigha bahngaha ki pugha ngngishe agh, amuni ni nlu'o. ¹⁹Nigha nigha beni shoriyi bi ba murikala le nah, "Nne nya wab kung bah la le?" ²⁰Ate wara nya, ke gishe limma; bah ba nalulung nya agh, salala mala. ²¹Nigha mama nkalang ate pinishi coals wara ate gishe, inni bah mwono ate logshi mwono. ²²Atenana le ba nalulung nigha morsels mabwha; a nje intiri a ngiri fwa. ²³Nigha murung nongha muri nkori, ini a lesung ma pina ni yalung mashira. ²⁴Beni ni agh nji abayong agh, ariyi oghole ni ngoto kuni le sob yiri kena ngiri. ²⁵Ih nateng yarata, kemuniya aka pahjiteng ari agh; ate a gimishira tombahri a yali. ²⁶Bambana le agh fuliyi ni yiri, gimashira le agh aka pushi a intiri kpaabah. ²⁷Bani kwa tuntuli agh ihka kpah ayali ke tali egh ka digra ka nyera ri beni tuti agh. ²⁸Lesung ma yiri ni agh muri abeni ih waghi agh ni kung ma wab kun cheghe zuni giganshina.

Chapter 27

¹Aka tig yalo ate kaberi agh, ate na nyeri ga kara ka zuni agh. ²Nde fwa sa ih bongso nya ni kuno agh; ih biri ni ke pura a ngotokuno agh. ³Sin dunro le tahli ni dunro le njisalang-ndankung le beni ni yeriteng agh wara yang kwa. ⁴Yalula mashira nghan ni bunu yalung ganna, keminiya yang logle tagha a kundung kiki. ⁵Lagbang- ma yarata aka shini beng wor agnjiung. ⁶Jiteng ni pinghe fwo tigho agh, keminiya dudug ni nongshi murung le ba shibi murung. ⁷Beni lihigiri dim agh ka shibi hotili nyi'i, keminiya abin ba yahlo agh, gima lulla ni kwa nga piyem. ⁸Ngha niga minya ni ki nghala a kari ndahle agh nga niga beni borari ba digha nga. ⁹Gima sungsunang ni lele ma sungsunang tig kunyalung poshina, keminiya piyem le gilbang ma jiteng le fwo. ¹⁰Aka dagh fwo ni teh fwo agh, aka kena a liye muna ngwo a kara biyina agh. Ba murikala ma fwagh nga giyap agh wara muna ngwoh ni kukwo agh. ¹¹Nyeriteng, munang, a paghi yalo bimurubang; le nga nyeni oh tenana le beni ki wabang kun gbonlo agh. ¹²Ba yeriteng sing gimashina le shongri ri, keminiya beni nya ni yeriteng nga agh ingna nu gani atebi. ¹³Tol gimella le beni wara tig ba lel ate biri agh, ni bol tenana egh nga tigna lelle ate manjah agh. ¹⁴Bene kwa piyi biyi bamurikala mosso ni gih jolo nikunberi agh, mosso egh agh a tighi ihbi dig nigha nyommo! ¹⁵Bahma ma mwono naha nigha muru ni ki da'agh a kara muru ni ki nya agh; girkuni nga nigha ¹⁶girkuni nga nigha girkun ngu'u, ke nigha al bol murung a fwo ma li'ih. ¹⁷Gifungna koli gifungna, nigha, fwoni koli bi agh. ¹⁸Beni boliyi ngung goriyi agh ihka lih nji'ih, beni te lil magula agh aka gushi. ¹⁹Nigha mama muri ki dungni kundung fwa agh, ini te yali fwa dum nina. ²⁰Nigha mama te njimanjali ni ba gishe nya ni dumsho agh, ini te banji fwa ni ki dumshi agh. ²¹Crucible agh ate gifungna silver gishe te agh ate gifungna gold; fwa te agh a momi kunbang ni a bongshini agh. ²²Ko a sagtili beni ni yeriteng ni muna kingni-ni nji giri-nigote agh shibi yeriteng le ni daghi agh. ²³Dig ni yeri paghale agiluwo lo, a ye dengshi na agiluwo agh, ²⁴ate gikuna ni dig nigha kekene agh. Nfule murang nga ki digha ate aka'ah kwa le? ²⁵Le ayeri kunbang hay wori agh ke mapiyo ki puri agh, ni kunbangni a umni lusungni muri abura agh. ²⁶A nju'u og ka pu'oh gimela abul te a pu'o kuro njali. ²⁷Kira abul ka dig gili lo-gili ate aba liyo-ni gil ngirung le a nshari lahlo.

Chapter 28

¹Abayong mashira bangha kunbangni bwa nya ki pir yang agh, keminiya abayong ma gerenteng nga ni tenshirung nigha muna yim. ²Ate gimashira lebang, ya nga ni a murung d'ud'g, keminiya ni bwani ni yeriteng ni yerigiri, ihka tol kunbang ni kashashibang agh. ³Bayong ma gani ni ki ganshi abayong ma gani agh nga nigha muru ma wolbang ni dag gili agh. ⁴Abeni dag gigila agh bongshi abayong mashira, keminiya abeni bol gigila agh worung ri yang. ⁵Abayong mashira ni yeri njiteng agh, keminiya abeni ki al Yahweh yeri gakwa agh. ⁶Uwara ate ba gani ni ginya a intiri bolri agh ke bakuna ni njijere le ni boto a intiri njijere le agh. ⁷Beni bol gigila agh muna ni ni yeriteng nga ni, keminiya beni ba ging na aba lihgiri shira agh ka pi'ih teri iribiyina. ⁸Beni ki kum gikuna ni buro ni koshiyo agh kum gikuna le ate bwa ni ka shing gi enna le abeni nya nikumo agh. ⁹Bwa tol kiri ari gigila le, ko jima le agh gi aghani agh. ¹⁰Beni kwa shoriyibeni yarata agh a njijere mashira agh ka kpah a tuli le, keminiya beni nya gimashira agh ka kum gibiyere ma mwhagh. ¹¹Bakumu ka shina nji nigha yerna teng agh, keminiya bayong ma enna nga ni yeri giri ka pushi beng. ¹²Kunbang lidum le beni gerenteng, gullo magula nga nhang; keminiya kunbang ni bagimashira logni agh, a tariyi abayong bengd. ¹³Beni shonri agimashira ni ki lidun agh, keminiya beni wabba ama mi agh ke dagh yangha aka shin gi enna le. ¹⁴Beni ki dig ni gusho agh a mossi ne, keminiya beni tengshi kunyali agh ihka ingna intiring gi ganshina. ¹⁵Nigha yim ma ima ko bear ma albang, ini murung mashira a muri aba enna. ¹⁶Murung nya ni yeriteng agh bayong mafunna ma digha murubang, keminya beni ni aghni kumo mashira agh ka buri akara le. ¹⁷Beni gangshiri ni nkila le bwa agh, ihka dig nigha beni bagha dagh lah agh ha kara nluo bwa nyha ka aghni agh. ¹⁸Beni ginya a intiri bolri agh aka boli yarata, keminiya beni njijere le ni tangha ihka kpah. ¹⁹Beni gil babang le agh ka kum gili dudug, keminiya beni kwa bil njere ma nangna agh ka kum enna dudug. ²⁰Bwa ni pah njiteng nga ihka kuma mosso dudug, keminiya beni kum gi kuna ni kara agh ni ki woro na kuri agh. ²¹Ni boto ka dum pil giri agh, keminiya ate kanda burodi bwa ka pagh ga ni boti agh. ²²Bayong mashirina kara a tiye kumo, keminiya ni yere enna ka zu'a muri agh. ²³Beni kwa fungshi bwa agh, ih kumboro a bini ni nzumo uwor beni ki jolli ni kun nga. ²⁴Beni kwa ag giri le tehri ni ngih le nah, "Gimashihra ni ya," ini ih pag bih ba juhri giri. ²⁵Ba shiggiri ki logshi mohno, keminiya beni ki pah njiteng ri Yahweh ya ka kumbuhro. ²⁶Beni ki pah njiteng ri yahli ya bayong manangna ni, keminiya beni kwa ki ginya ri yeriteng nga a ashi. ²⁷Beni ki pih aba enna agh ni ki shingri gubung nga, keminiya beni kwa gunghi ri yang nga ka kum anyommoh, ²⁸Ngha bayong mashihra log ga, abayong ki vulla ri; keminiya nga juhrini ya, aba gerenteng ka buhro.

Chapter 29

¹Beni nga agha a lagha agh keminiya beni tengshi meli agh ihka buna a kunbang ni wor gila agh. ²Kunbang ni abayong ma gerenteng buri ni agh, a bwa pagh bimurubang, keminiya kunbang ni bayong mashira ki nongni murung agh, a bayong ka piliyi yaliyang. ³Beni kwa agh ni yeriteng agh paghi teri bimuru bang, keminiya, beni ki ongshi na manjah agh ih biyi gikuna le ⁴Murung gil nje ni gigila, keminiya beni ki al pahbung bughi a nje. ⁵Beni paghi ba murikala le muribung agh ki mesiyi gi tama ari akushi. ⁶Intiri gimashira le beni ni boti agh gi tabnani, keminiya bayong ma gereteng tungiya ni bimurubang ni. ⁷Bayong ma gerenteng yerina njiteng le aba enna; bayong mashira ni yeri za'a yeri gire agh. ⁸Aba pagh yiri ka tig gishe a bang, keminiya abeni ni yeriteng agh ashi ga ka logha. ⁹Kunbangni bayong ma gerenteng nga ni nju'oh ma mwa ni beni ni yeribang nga agh, logho ni olo, le usulo nya ¹⁰Aba sob nkila ni agh beni na tighi teng nga agh ka al njijere le a beni yarata agh. ¹¹Beni yeriteng nga agh zuni bongho le kwa, keminiya ba yeriteng nyeni a njumo. ¹²Beni ki nong murung agh teshi kiri ari yiri le, a makushi kwa ka digha abayong mashira. ¹³Bayong ma enna ni beni digha muri agh nga kwa mwoh, ate Yahweh pah poshibang ajiyang kwa. ¹⁴Nga murung ka wabi aba enna nju'oh ni njiteng agh, murung le ka digha ka kekene. ¹⁵Muna gara ni gilbang pah yeriteng, keminiya muna ni dagha na gili agh tig ngi'ih a iribiyina. ¹⁶Kunbangni abayong mashira nga ki nong murung agh agi mashira ka go'oh, keminiya abayong ma mwa ka shing kpah le abayong mashira egh. ¹⁷Gil muno le ihka pu'oh usulo; ihka zuni yalung poshina a intiri digha lo. ¹⁸Ba njere lagbang nya nhang agh a bayong ka dig ni funo, keminiya beni ka bil gigila agh ka kum mosso. ¹⁹Nguro agh ni kum gila ni atenana agh, ko nyagha ih yere, agha ni pagh agh. ²⁰A sinna bwa ni kikara a tenana le egh? Tig yalung nga ngaug ari beni yeriteng nga agh ke ini. ²¹Beni ki shoriyi guro le amuna agh, male agh ihka kum gigashina. ²²Ba yalung lulla logshi luwa, beni magula logshi giri pagh gimashira dudug. ²³Ba logshi murung agh nga ih suli nje, keminiya beni ni nongshi murung agh aka pih gulo. ²⁴Beni gabgiri ni mayibi agh ni agh muri agh; i og yommoh ni wab gubung agh. ²⁵Ngobong le bwa dighi gi tamgiri, keminiya beni pah njiteng ari Yahweh agh ihka lelli. ²⁶Dudug ni ki al kundung murung, keminiya bin Yahweh gigila ni. abin bwa. ²⁷Beni nya ni njiteng agh digna gimashira abin a bayong ma kwarr, keminiya beni njijere le yarata egh digna gimashira abin abayong mashira.

Chapter 30

¹Tenana le Agur muna Jakeh- ba dungro. Pansiya Ithiel, bin Ithiel ni Ucal: ²ininina miyang nigha giluh don bwa ni kwa agh, nya ni yeriteng nigha mi bayong agh. ³Nin al yerteng agh, ko yeri mwo ma kwarr og agh. ⁴Yang kena Kulli ye nyera nje? yang kpah ngu'u abi? Yang Karr a muru a dagra? Yang gil ba ngunjah mal nigha agh? Luli ih mang, luli muni ih mang? Ayerina ininina! ⁵Tenana le Kulli kwa agh nigha amomi; ini logho abin ab eni fulo beni agh. ⁶Aka mura ari atenana le agh, ko ihka logho, aka tighe ih ba yiri ni. ⁷Giri bahri ni ala ro; aka shingri nghani kedebang nwu'u agh. ⁸Bugh gulomurung ni yiri kukwo ni weh. Aka peng enna ko kumo agh, daghang ihbi li gili pagh mameng agh. ⁹Ate miyang ni dudug le, nigha shibo le nigha nah, "Yangmi Yahweh le?" Ke ih pil ba enna, nigha ibgiri giri ni biyi luli le Kulli lang. ¹⁰Aka paghi guro yiri akundung tele agh, ko ihka yommoh le aka bolo ni nigha ni boti agh. ¹¹Aminka'ah nigha nhang yommoh a teyang ni mossi agiyang agh. ¹²Aminka'ah nigha nhang gerenteng a njiyang, nigoteya na lagh yang ate gimashira le yang agh. ¹³Aminka'ah nigha nhang tigha ajiyang a kulli, ni yalang logho le ngoho injiyang! ¹⁴Aminka'ah nigha nhang a miliyang garaowo ni, amu'u garakunyang nigha aji bwo ni, ate aka li aba enna agunjah ni abah ala a intiri abayong. ¹⁵labitere nigha na muna ngalang bahri: "Pah ni pah," a bu'ah. A giri nigha tahro nya ki ogha, inne ni nya ki na, "Piyerina": ¹⁶Njimanjali; nkobi bin bil muna; njali nya ki piyerini ni muru agh; ni gishe ni nya ki nah, "Piyerina!" ¹⁷Njung ni keshi terung ni keshi nongshi murung ari ngi'ih agh a pushi a njonglong le a ghala le a koratibi ni ka li. ¹⁸A giri tahro ni nigha mangha tahbi agh, inne ni niyeri agh: ¹⁹njjere le ngbang ni a kuli; njijere le yuoh a muri tali; njijere le ship a intiri yali sea; njijere le ba bura ari bama ma kena. ²⁰Njjere le manjah nigha: ihka li ni gori kuni leih nah, "Ni pagh ga ni boliya." ²¹Muri giri tahro ke ngunjah jigra, a muri giri inne ni logle ken agh: ²²gura dig murung le; beni ni yeriteng dim ni gili; ²³ba ma ni na aghji agh bangwula le; guro muna ngalang kunbangni aghbanle ngilale le agh. ²⁴A giri inne a ngunjah nigha fitong, nigoteya a yaghani yeriteng: ²⁵a yala agi usulo ni nya ni iritenna ni, keminiya a al gili le yang ni ba bogho; ²⁶a ngobo agh agi usulo magula ni agh, keminiya a gil layang a ntiri a nkono. ²⁷A mangkparung nya ni murung agh, keminiya aginya ni gulo. ²⁸Nigha mami kukoso agh, a logle a boli ni boh bahri, nigoteya nigha a kumi a lah murung. ²⁹Agiri nigha tahro nigha ki bil nongkusung le yong ni inne ni ki bil giya le yang agh: ³⁰yim agh, ba iritenna ntiri a nyanglusung-nya ih nyeni njumi ari ga kwa agh; ³¹ndeng ngubu ni ngahli agh; mbul; ni murung ni aba kurung le nigha kari agh. ³²A nya ni yeriteng agh, a logshi muro, ko awongha pah a pagh gimashira-tig boh akuno. ³³Kira mapolla pagh murun nigha mama lulung le bwa ka pushini nkila nigha a gogri agh, ini gah apagh ni yalula agh ihka logshi mohno.

Chapter 31

¹Atenana le Murung Lemuel-ni tene ni ngih aliyini giri. ²Mang, munang? mang ngah, muna bin bila lang? Mang awo ala, muna adengse lang? ³Aka pah iritenna lo ari a mena agh, ko ajiere lo abin abeni ki biyi amurung agh, ⁴mami a murung ni agh, Lemuel, mami a murung a nuh murung njingung, ko a murung ih al ginuna matena agh, ⁵ate kunbang a nuni agh, aka jangshi nigha a woro wab agh, le aka ariyi jiteng abeni ni giganshina agh. ⁶Pah gi nuh ma tenna abin beni ni giganshina agh ni murung njingung abin abeni gigangshina mashira agh. ⁷Ihka nuh le ihka janshi ni enna le ni ye dengshi ni gigangshina agh. ⁸Nahteng ate muri abeni ni logle nahteng agh, ate gipangna le abeni ni giganshina agh. ⁹Waba beng a wab njoh a nijere ni yarata agh ni taghi aba enna ni abayong ni al agh. ¹⁰yang ka al ba ma ma yarata? Borole wara a jewels kukwoh. ¹¹Yali buri nga ari, ni ye dig ba enna agh. ¹²Ih paghi agima mwa kara le kwa agh nya ih paghi gimashira agh. ¹³Shiniyi bang ate ulu ni flax ni atumo ni bimurubang le abi. ¹⁴Ya nga niga gissasamuru le aba mag giri, zuni gili le a kukwo. ¹⁵Ih logho ni duh le pih ba liye gili, ye pih a nsari lahle ma miyang. ¹⁶Dengshi ni bang ye kuri; ni gikumo le bi ni panni babang inabi. ¹⁷Kuri ri iritena ye tengshi bih ngigang. ¹⁸Yerina ga ka buhriyi kumo agh, ni duh kwa agh kikaya le lim agh. ¹⁹Tig abi a muri gi sorgiri, le abi bol njinguri ni ki piliyi agh. ²⁰Ngha ih pahbung abin aba enna; ye nona abi abin aba ala. ²¹Ngobong ni woli ni mangsurudu ate aba liye agh, ate aba liye kwa mella gi bang tahbi. ²²Gila agi fuliyi muri bin nongho le, ye mel agikura ma linen. ²³A yerina buri a kunjere, kunbang ni digni na abagula nje agh. ²⁴Ih gila agi mele le mag'a, ye zuni a shashes abin aba magha giri. ²⁵Kuri ni iritena, ni gulo, le olo ate ga ka zu agh. ²⁶Logshi kuni ni yeriteng ni gigila ma mwa a leshi. ²⁷Ih nga ih lel nijere le aba liye ni ye li burodi ma dig wag agh. ²⁸A muni logho le gori ih mosso, buri ye wo bongshi, ki nah, ²⁹A mena dudug paghna yarata, keminiya a wor yang kwa. ³⁰Gilirung sorbang, bongsari giworoni, keminiya ba ma ni ki bang Yahweh agh aka bongshi. ³¹Pih gi paghna le abi.

Ecclesiastes

Chapter 1

¹Ah gahni pag tenanale bah ahlihi gihri, bih billale David ni murung a Jerusalem. ²""Mahnannani! Mahnannahni! wababale ba ahli gihri. ""Inininah mahnanna ni! Ga kuwa mahnannani!"" ³Mangah buwah buhri ni nga ni tuhmole ni pag kuwa tehyie kahra? ⁴Bihla mwah ka gihra mahla, bihla mahbi ka juh, nguja nga diya bihye. ⁵Kahra nga ki puhro yangha wohra njeh ni kahra yeh ke puhra ba puh nga gha. ⁶Guh puhra ni Gangrah juh kanni, pihliya yehre ni Ebbe, keminiya kwa wohro kahni ni ba njire le digha yeh yehe juh deshi. ⁷Ah sahang magula kuwah bongha inna a bangmuru, ni gowoha, sahang magulla ni dunshiha. Nji ba salang ki wohangha, ni behni ahga wohangh. ⁸Ga kuwa ha ri ma allah, bung yah teh ka wahwi wagihri a muhri agha. Njum ni din ni ga sing agha. n yahle kihrun d unshini ga og agh. ⁹Ga wohro ki pagha ini pag gah ki pagha, ni gah wohro pagha ini pag gah pagha. Gihma piyoh yah a pagha bin jehle kahra agh. / ¹⁰Gihri nga ntangha ah ya wabbah, mama dumo ma piyoni agh? Ga wohro digha, dinna kunbangwo woh ari kunbangle sun. ¹¹Bung yah sin ga kunbangho woh agh nya lo densheni kunbanghwoha ni gah pag gihri ma gouna njung mama ka pushi ga dingha nyahle a dense agha. ¹²Mihni bah alihi gihri, nyeh nounna murung muhri a Israila a Jerusalem. ¹³Ntig yang nbihla ni ahlihi yehriteng ga kuwah ayagha a Kulli agh. Bihlibi gouwo kunga gangshina kulli arih pi muhna bayong masin-sin ih gangshiri ni. ¹⁴Nshinna gi pagnani kwa a pagha buehla 4kahraha nyeh sinah, ah gihma nannani regnihli guhni. ¹⁵Nghani gahna a teshiya a puriha! Ga wohanawahye banghingha. ¹⁶Nnateng ni kunyian, nnahni ""Sinah, nallah gihrun ma yeriteng duhra a beni a aghan dungnga a Jerusalem kunyian sinna guhlole gipanna ni yeriteng." ¹⁷Nibehniya ntonleh kunyian ih yehri gihri, ih dig bah hag ni nboloh juhwa a yehre ninah a dun lih guhni ¹⁸Gohwohle yehri gihri dug-dug gahnale nga hang, ni behni kun yehri ha buhrina ni yong mapinna.

Chapter 2

¹N'nahyi kunyahlang, "zu ni beni, Nga pyero ni binmurubang. Ninani og boro." Keminiya nshinna, mama deshiya manangnani. ²N'nah amuri ollo, "tolli banghani," ni amuri boro, "Mang pag tekushi?" ³Mbilliyi kunyahlang niyellang Ngi gullo murang ni mbah. Mini ndang dengshe lang ihbi billi meng ni yeriteng teya miyang nwa bolla boriyo. Miyang ngi alla gi maborna ate amuna abamashinshin te pagha anji kara ari akunbang dignjah le yang. ⁴Ngi malla agimagullina. N'bangha alah ate murang ni paniya anjingung te murang. ⁵Mbaghi murang babang ni abin-usulo, mpaniya anjah anjingung ni kwa agha yeh. ⁶Ngiliya aguguri ma muru ate pah muru amuringung bah angung ki gulli nga nghan. ⁷N'nkura aguro abuna ni aguro amehna; Miyang ni aguro ni abilla aliyang nga. Miyang deshili ni agiluwo luwondah ni luwo anjuh, mama gowo orr amurung ni kwa nongmurung a dummang a Jerusalem nga. ⁸Miyang deshili nkpa bbi murang agifugna maposhina ni mayiyilling, agikumna ma murung ni kasanje. Miyang ni abatungya, kpa bna abuna ni amehna, ni ansarilah, ni binmurubang le amuna abayong. ⁹Ninani n'digni magulla ni bakumo nworu abeni kwa adummang a Jerusalem agh, le yeriteng lang uwo arang. ¹⁰Agah kwa ntig njiang riya, ni ngiti yang niya. Ni ngitiyi kunyahlang boro agh, atema kunyahlang pag binmurubangari atumo lang kwa ke boro ni pag nwah ate atumo lang kwa. ¹¹Le nshinna agipagna bung lang ni kwa mal agh, le amuri atumo ni pag nga, kemini deshiliya ga kwa agh manangnani-ninga pir gung. buhro nya anjikara a yeh agh. ¹²Le mpilla te shinari yeriteng, deshiya ni bangha ni boriyo. Ate mang uwo beni ki nongmurung ka agh ka pag ka wor ga murung woro pagha? ¹³Le Miyang gi log te yere yeriteng wara boriyo, ninga mama te poshibang osso wara pinna. ¹⁴Ke bayeriteng ki pag tumo ni njih ni amuri yak i shinni bah ih ka nghan nga, keminya bayong manangna agh ih ginya apinna, teya ih yerina njah gipagna egh ni ki pagha ri yang kwa. ¹⁵Le Ngi nah a kunyahlang, "mang ngi pag bayong manangna, deshiya ihka pag nga. Ninani mang ihka ariya nga miyang ni yeriteng dudung agh?" le meshili a kunyahlang, "mama deshiya manangnani." ¹⁶Ate bayeriteng agh, ninga bayong manangna, a nyha a deshiniya a kunbang masanna agh. Ari akunbang ni ki zu a ga kwa agh ajangshi ne kikara. Ke bayeriteng wuh ninga wuh le bayong manangna. ¹⁷Ninani n'jenni usulo atema atumo ni kwa pagha anji kara agh temashihra ni a rang. Atema aga kwa niya manangnani-ninga pir guh. ¹⁸N'shibbi na agana ki kwa gani anji kara atema Ihbi dagha a jum mang ate beni kwa ka zu a njum mang agh. ¹⁹Ate yang yere ko ihka dig bayeriteng alle bayong manangna? Deh ihka digmagulla amura aga kwa anji kara nga tumo ni yeriteng lang gil agh. Mama deshiya manangnani. ²⁰Ninani Ngi logna tig kunyahlang te jenna atumo ni kwa pagha anji kara agh. ²¹Ate ma bwa nga nghan pag tumo ni yeriteng, yerigiri, ni yeritumo, keminiya ihka dagha aga kwa agh te beni ni pag gumu antire ya agh. Mama deshiya manangnani-buniyikusung magulla ni. ²²Mang ki pag buhro ni bwa ki kumo ari atumo ni kwa ni ari wol kunyong ni pagni atumo anji kara agh? ²³Kara ni kwa agh tumo le nga ni konno ni gani, ninani ni duh agh usulo le ni kum wusulo agh. Mama deshiya manangnani. ²⁴Gumu nyha ye worryi bwa ihbi lih ni nuh ni kumboro ari tumo le ya. Miyang ngi shin ninga njiteng ni ya pura abih Kulli. ²⁵Ate beni gan lih ko beni gan kumma ajah boro niya se bin Kulli? ²⁶Ate te beni kpakunyah ya, Kulli pah yeriteng ni yerigiri ni binmurubang. Teya, ke abagimashihra ih pah atumo kpa bba ni gilbingiri atema ihka pih beni kpakunyah Kulli agh. Mama deshiya manangnani-ninga pir gung.

Chapter 3

¹Ate aga kwa agh kunbang le ni tighi ya nga nghan, kunbang ate tenana ni kwa tinna bakuli. ²Kunbang nga nghan te billa ni kunbang te wuh, kunbang te jamma ni kunbang te uwa angung. ³Kunbang te wollo ni kunbang te irritenna, kunbang te saniya ni kunbang te bagha, ⁴Kunbang nga nghan te buwa ni kunbang te ollo, kunbang te buwa'agh ni kunbang te tangwan,

⁵Kunbang te bug tahli koh ni kunbang te kpaɓɓa atahli, kunbang te agha abayong baɓɓa ni kunbang te bang ag bang. ⁶Kunbang nga nghan te shin bang ate giri ni kunbang te dag shinsbang, kunbang te bol giri ni kunbang te bug agiri koh, ⁷kunbang te saniyi gi'ishina ni kunbang te sor gi'ishina, kunbang te bolgung ni kunbang te nahteng. ⁸Kunbang nga nghan te agnjung ni kunbang te shibimurung, kunbang te luah ni kunbang te digpyem. ⁹Buhro mang batumo ki kummo ari tumo le? ¹⁰Nshinna tumo ni Kulli pih bamashinshin ihbi meshiliya. ¹¹Kullipagna ga bor agh kwa ari akunbang le. Nye tigna kikenne a kunyahli yang. Keminiya bayang mashinshin ni logle yeri agipagna ni Kulli pagha, logha ri kundunna le yang ha kenna nijere malla le kwa. ¹²Meng nga yerina gumu nyha ki bor yi bwa wor binmurubang ni pag gimaɓorna a dig njah le kwa. ¹³Ke beni kwa agh ka lih ni nuh, ni yeri niyellang ih kumni binmurubang ari atumo le agh. Mama pag gipahna le Kulli abin bayong mashinshin. ¹⁴Meng nga nyerina ga kwa Kulli pag nga ka dig ha kikene. Gumu nyha a logle abuhro ari alle a tol koh, atema ih Kulli ni paghi atele bwa ka purari nya ni gullo agh. ¹⁵Agah kwa nga nghan agh wale pagha; agah kwa nga nghan agh wale pagha. Kulli ni pag abayong mashinshin al agi songrina. ¹⁶Meng nga nshinna temashhra ni a nji kara, bah njiteng nga nghan agh, ni bah njiteng, temashhra nghan nga. ¹⁷Miyang ngi nah yi kunyahlang, "Kulli ka wabnjuoh ke banjiteng ni batesihra a kunbang maɓwaate tenana ni kwa ni agipagna ni kwa agh." ¹⁸Miyang ngi nah yi kunyahlang, "Kulli pyershi abayong mashinshin te ihbi dummi yang ih le a yangha ninga agiluwo." ¹⁹Ate tigyong le amuna bayong mashinshin ni tigyong le giluwo nga mwoh. ke wuh mwoh nga ning wuh mamona. Ponusulo nga mwoh ari yang kwa. Ga kwa agh manangna ni. Gah kwa agh akah bah mwoh agh. ²⁰Ga kwa agh pura atubu, le ga kwa agh ki nyera atubu. ²¹Yang beh yere ille bongho le bayong mashinshin ki wora kuli ke bongho le giluwo ki wora anzali ba ngunjeh agh? ²²Ninani deshili Ngi yerini ihle gumu nyha wor yi bwa keni ogboro tumo le, ate ihni pag gipagne. Nyang ka gan yeshi te ih nji shin ga gipagha a njummi ya?

Chapter 4

¹N'dey mwoh deshiya Miyang ngi dengshi ni pariya ni kwa ki pag ri anjikara agh. Nshinna, ke buwa le abeni a para, le bwa nyha ka gim yang agh! dighamuribang nga abih abaparbang, le bwa nyha ka gim yang agh!²Ninani Ngi tolla abeni wale wuh agh so wora abeni uwo, beni wa dig njah agh. ³Ngho teya, nye wor yang kwa agh beni ni sang dignjah agh ni, beni ni sang shin agi temashihra ni a pagha a kara agh. ⁴Miyang ngi shinna agipagna tumo ni kwa tumobung ni ya nye digna gi kiki bamurikallah. Mama deshiya manangnani-ninga pir gung. ⁵bayong manangna agh nyang bih nyha ki pag tumo agh, ninani gilih le nga ayeh nyam ngiri.

⁶Keminiya borna ke buhro ni a bung nga ke tumo ma olollo le ni bung bahri ni tumo ki al ate lel gung agh.

⁷Mpilla Ngi shin gimanagngani a kara agh.

⁸Njah bwa nghanh nga ni muri kunkolong. Ih nyha biyong, ke muna alle munterung nga, keminiya atumo le kwa agh malla le nya nga nghanh, ke anjih a dim ni alla agikumna agh. Ih gahla, "Ate yang ih gana tebi ni gitiyi murang boro?" Mama deshiya manangnani-bang mashihra. ⁹Abwa bahri pag tumo yarata wor mwoh; kpaaba le yang ka kummi yang tumo nwah maborna. ¹⁰Ate nga mwoh kpah agh, mamona ka logshi bih. Teya, who ni beni mwoh kukolong ke kpah agh nga bwa nyha ka logshi ya. ¹¹Ngha bahri nongha binmona, aka pag tuntun, keminiya niyellang ni mwoh ka pag tuntun kukolong?¹²Bwa mwoh kukolong aka gani, keminiya bahri logle tagyi wollo, ke nguri apigri tahro-tahro agh ni tuh ningo agh. ¹³Borna ke a dig ba enna keminiya basadeng ma yeriteng ke bagulla ni murung manangnanga ni ye yeri teshikiri ri lagha agh. ¹⁴Mama njiteng nga basadeng nongmurung a binkuro, alle nga ma abilli ni enna a njemurung le ya. ¹⁵N'shinna beni kwa ki dignjah le ye nga ki ginya anjikara agh, kpaaba basadeng ni ka logho te ag bang le ya. ¹⁶Malla nyha te abeni kwa ki tollo ka og tele murung mapiyo agh, keminiya awo ka le dudung le yang ni wa bongshi ya. Njiteng mama deshiya manangnani-ninga pir gung.

Chapter 5

¹Lel ginya longha awo kah a liye Kulli ya. ken gyaß te teshikiro osso wara pah ðahra le ðayong manangna, ðeni ni yere agah ah pagha maßwa ni ya agh. ²Ka ðig ða kahri nahteng ni kunno agh, le ka aya ðag kunyahlo ihbi kahri zuni tenana ni kwa'agh akundum Kulli ya. Kulli nga a akuli, keminiya awo nga angunnjah, ninale ðey ateng lo a ðig fitong.

³Ngha awo nga ni agiri dudung apagha ni gangshi ro amur yang nga, alogle a lori loro mani botiya agh. Ateng dudung ni awo wabba, ih pagha ateng manangna ni aka wabba. ⁴Ngha akaniyi te kulli ya, ka tol kunbang paghi ya, te Kulli nya ki ogboro le abayong manangna agh. Pag gah akniyigiri aka pagha. ⁵ßorna ke na kaniyigiri ya ke akaniyi gah ni awo pagha agh. ⁶Ka ðag kunno ihbi tig ngiro agimashihra agh. Ka nahyi bakuntumo le mallah, "Th aßoriyo ke ah kaniyigiri." Atemang ke a tig Kulli a yahlulla njiri kaniyi yiri, alushi ni yeh Kulli ihbi girnjah atumo abuwo? ⁷Ate nga aloro gogwo ni ateng gogwo, agi manangnani. Teßiya, ðang Kulli! ⁸Ngha a shin ða'enna apara ni waßbi njuoh ni billa ma yarata ah kassanje lo, ke ihbi ðig wo gi ngoßbong ninga ðwa nyha yeriya agh, atema aßwa nga nghan ni ðighamuribang ni ki shinna aßeni binje leyang nga, aßaßba nga a bikuli amur yang. ⁹A buhre' ya, ga nzalibishiya mami ðeni kwa agh ni, ke murung ma ni muriya ih tol gah nzalibishiya ah ðabang. ¹⁰Beni kwa'agh ki agnjih ni gifugnaposhina agh ni ih ðimma ni gifugnaposhina agh, alle ðeni ki agnjih ni gikumna agh ni ðimma ni kumo agh. Mama, ðeshiya, manangnani. ¹¹Ngha gikumna buhriya, ninani ðeshili aßeni ki lih ya. Buhro mang ni gikumna abin tele ate ihbi shinni ni gowo ni anjih? ¹²Ke njituhlo le ðatumo nga piem, alle lih fitong ko dudung, keminiya gikumna le ðakumo ni ðagyi ihbi nongtuhlo yarata. ¹³Gimashihra nga nghan N'shinna njihkara. Gikumna ni tele sogriya, pil yi gani. ¹⁴Ngha gikumna le ðakumo ðoro anjere mashihra, muni ya, mama mwoh ih pag terri yaa ðagne gumu nyha abih ya. ¹⁵Ninga mama ðwa puri ayeh ngih ya, ninani ðeshili ihka wori ni tesallang. Ni ih tol ngoso tumo le abih ya. ¹⁶Gimashihra maßiya ihni, nga ðwa zuni ya, ihni ihka wora na. Ninani buhro mang nga temuri ðeni paghi gung tumo agh? ¹⁷Ari akunbang le ya ih lih ni pinna ni a gani magulla ni konno ni yahlulla. ¹⁸Nshinna, nga nshinna ðoro ni yarata agh ihni ate ðwa lih ni nuh ih kum binmurubangari atumo nga ih paghi atumo anjihkara ari akunbang ma ðignjah le ni Kulli pih ya. Ate mama ni pag gipagna le ðwa. ¹⁹Beni kwa te Kulli pih akumo ni agikumna ni irritenna agha ngoshe ni binmurubang ari tumo le agh-gipahna mama abin kulli. ²⁰Ate ni osso ðengshi a yahli karani kwa'agh akara ðignjah le, atema Kulli tigne ih wagri ri ni agah ih ogbore ya.

Chapter 6

¹Batemashihra nga nghanh shinna anjihkara, ni ki dugro amura abayong. ²Kulli ni pah akumo, agikumna, ni gussa abwa ate ihbi kum ga yeh tol'agh atemuri, keminiya Kulli ni pih irritenna ni ihka ogni bore le yang nga. Tebiya, biri ni ogbore. Mama manangnani ni agikonna ma funna. ³Ngha bwa pag ter amuna woro-tongnotogno ni dignjah abogho dudung, ninani akara bogho le gowo ni, keminiya nga kunyahli ni dimma ni agimaborna le ni alingshi ya, le ih nah muna ah billa lueh ya wara beni nga nghanh agh. ⁴Njah muna wo agh tekushi nya ni wora apinna, le lulli a vulle a pinna. ⁵Teya munani nya ni shin njihkara ko yeri gubung nga, ushilina ko ke beh nyha. ⁶Ko ke bwa ka dignjah bogho gweh bahri keminiya ni aliyi ogboro agah agh, ihka nji bah mwoh beni kwa agh ki kah nghanh nga. ⁷Atumo le bwa kwa'agh ate kunni ni, keminiya ayual le ni ki dungshi ya. ⁸Ninani, buhro mang bayeriteng nga ni amuri bayong manangna? buhro mang bayong manangna nga ni nga yerina niyellang ni agipagna akundum abayong babba? ⁹Aga njung shin agh wara ga yahlung ki alla. Mama manangnani-ninga pir gung. ¹⁰Agah kwa nga nghanh agh a wara apih lulling, ga kwa bayong mashinshin nga ninga awale ayeri. Ninani digna temangna ate ih mwono ni beni mwoh ni irritenna wori. ¹¹Ke ateng dudung abeh ya, manangnani aka pilli. buhro mang abin bwa? ¹²Ate yang nyere ga ki boryi bwa njahni, ari min ntira akara ni akara manangnani ki duhro ninga minlim agh? Yang logle wabbi ih bwa mang ki pagha anjihkara anjummo ni wori ya.

Chapter 7

¹Bayong maborna wara muru bolo ni dudug agh, ni kara wuh wara kara filla. ²Borna ke woro lah buwa'agh wor lah njibunno, ate buwa'agh ah ki zu ari avayong kwa akara malla le usulo le yang, ninani abayong ni njah agh ka tig gah akunyahli yang. ³Buwa'agh wara lollo, ate njum yahlulla kundum agh binmurubang ma kunyahlung ka zu.

⁴Ke kunyahli bayeriteng nga lah buwa'agh ni, keminiya kunyahli bayong manangna nga lah njibunno ni. ⁵Borna ke ateshikiro ri lagha le bayeriteng wor teshikirung ri nya le bayong manangna. ⁶Ate ninga wagha le ajuye ni ki ag gishe atitiye nkori ya, ninani deshili lollo le bayong manangna. Mama deshiya manangnani. ⁷Njiteng agh gusso nga ki tig bayeriteng manangna, le lihkun nga ki biyi kunyahlung. ⁸Malla teng wara tinne; Gimyong le abayong abongho wara gullomurung a bongho. ⁹Ka dig ba kahri yahlulla a bongho lo agh, ate yahlulla digha a kunyahli abayong manangna. ¹⁰Ka nah, "atemang ke akara mayayina wora aga?" Atema te yeriteng ni paghi ke a illi bang ni ya. ¹¹Yeriteng, ninga gibere, borna. Ih buhra abeni ki shin kara agh. ¹²Ate yeriteng ki pah gbara ninga bolo ki gan pahni gbara agh, keminiya buhro le yerigiri ihni ni yeriteng ki pah usulo ri beni kwa ni ya. ¹³Shinnari agipagna le Kulli: yang ka gan non ga kwa woro gilla kogriya? ¹⁴Ngha kunbang borna agh, dig ni binmurubang a bore, keminoiya ngha kunbang ni botiya agh, shinnari mama: Kulli dagne yang kwa te dignjah rung ni rung. Ate tekushi mama agh, mwoh nyha ka og tebi ya gah kwa ki zu anjumi nya. ¹⁵Ayeh manangna lang anjah agh nshinna agah kwa ni ya. Banjiteng ngha nghan nga juhro ni njiteng le kwa, batemashihra ngha nghan beni dignjah ni agitemashihra le. ¹⁶Ka dig banjiteng ni muro agh, yeriteng ngha anjioh. Atemang ke abiyi muro? ¹⁷Ka dig batemashihra agh ko bayong manangna agh. Atemang ke awuh kedebang kunabng lo? ¹⁸Borna ke abol yeriteng ni, ni te awo adag yerieng. Ate le abeni kwa ki bang Kulli ya aka pag atumo le kwa. ¹⁹Yeriteng ngha dighamuribang ni abin bayeriteng, wor amurung lum ni alahmagulla agh. ²⁰Ba gerenteng nyha a ngunnjah agh beni pag gi maborna ni pag giamshihra agh. ²¹Ka tig kiro gi teng ni kwa awabba, atema aka og guro lo ki nyommo. ²²Ate akunbang dudung, kunyah lo yerina, ko dey a nyommo ababba. ²³Agah kwa ni ya ndumne njiriyeriteng. Mini nah, "Mengha nga dig bayeriteng," keminiya wara gal ogle pagha. ²⁴Yeriteng ngha dunna kukoh ni limma kikir. Yang logle kumi? ²⁵Mpilla kunyah lang te aliyigiri ni tignjung ni al yerteng ni pagsa anjiteng, ni yere ih temashihra gimanangna ni boriyo agh banghani. ²⁶Nkumna wara luoh dudung ihni ni bamah ni kwa agh beni kunyahli dungshi ni atamma ni adambo, ni beni abih ya ngha ah nguriya. Beni te kwa poshi yeh Kulli ya ihka kum abbah ari, keminiya abagimashihra Akashi yang a yeh. ²⁷Shinnari gah ndoshiya, "Awabba le ba'aliyigiri. "Miyang ngi buhri agimapiyo aribih ate kummo pagshi anjiteng. ²⁸Mama pag ga nwa shin bang tebi ya, keminiya ni kummi ya. Ni kum banjiteng mwoh antira gwew ya, keminiya bamah antira abeh kwa agh ni kum agh. ²⁹Gimapiyo ni kuma kukolong,: keminiya awara a shin bang ke agima gani dudung ."

Chapter 8

¹Yang ki pag bayeriteng? beni ki yeri apagha ni njah ki dumma? Yeriteng bwani ni tig kundumi ki tuhbang aha ni, ni tenele kundung ih ariya.²Miyang ngi poh gila aba teshikiro ri lagha le Murung atema Kulli kaniyinagiri ihka gbar yang.³Ka kahra apura adag kundumi ya, ka a tangha awo kurtiye ga ni botiya agh ate murung ki pag borghi ya.⁴Ke murung ka nongmurung, yang ka nah yi, “Mang awo pagha?”⁵Beni kwa agh boll agha le murung nga bangne piye. Kunyahli bayeriteng nga ih yeri ga kip agha ni kunbang ma logho.⁶Ate tenana ni kwa agh yangha ni pilla mabwa ni kunbang ma pille, atema agiganshina le bwa agowo.⁷Bwa nyha yeri ga ka ki zu agh. Yang ki gan wab ga ki zu agh?⁸bwa mwoh nyha ki dighamuribang amuri gung ihbi tagha njeh ya, ninani, bwa nyha ni dighamuribang amuri kara wuh le ya. Bwa nyha magyibung antira abatahluah akara luah agh, abatemashihra ni ki ashi abeni aguro le ni ya.⁹Nyeri na agah kwa niya; ntigna kunyahlangari anjah tumo ni kwa apagha anjikara agh. Kunbang nga nhang bwa ki dumni dighamuribang amura anshille abayong ihbi kon bowo.¹⁰Ninani Nshinna alingshi batemashihra abeng.a tol yang abin magerenteng alingsa aya abayong ki bongshiya alahmagulla ni pag atemashihra le yang agh. Mama deshiya manangnani.¹¹Ngha njuoh ni kur batemashihra ni ah kasha ni kara agh, le ih tigh yahli abayong mashinshin ihba pag temashihra.¹²Ko ke bagimashihra pag temashihra mbende woro-tongno-tongno ni ye tol kunbang ah njah, teya ih nyerina boryi abeni ki pih Kulli gulo agh, ate abeni ki tangha akundumi ki dummi gulo agh.¹³Keminiya ni ih wor olollo ni abtemashihra ; ni ih dignjah agh. Akara le nga ninga minlim atema ih nyha ih gushi Kulli ya.¹⁴Gumu nga nhang deshi manangnani nga a pagha ngunnjah agh: abayong mabwa nga nhang ki kum ga mami abatemashihra, le abayong mashihra nga nhang te ki kum ga mami abyong mabwa ni ya. Miyang ngi nah mama deshiya manangnani.¹⁵Ninani osso nahni ogboro, atema bwa nyha gimaborna anjikara ye wor lih ni nuh ni pag binmurubang agh. Agipagna ni ka tighi ari tumo ni kwa ih pagha akara ni kwa Kulli pih anjikara agh.¹⁶Ngha ngi tigni kunyahlang te yeri yeriteng ni te yerigiri tumo ni apagha a ngunnjah ni ya, tumo ni a pagha njituhlo nyha nga agh ari njung ni duh ko ni bakara agh,¹⁷le nshinariagipagna le Kulli kwa, nga bwa ni logle yerigiri ni tumo ni apagha anjikara. Ke niyellang fote bwa ki pagni tumo ki kumni tekushi, ni kummi yang nga. Ko ke bayeriteng ka tollo ih yerina, nit e yeri gumu agh.

Chapter 9

¹Ninani agah kwa agh nah yi kunyahlang, te tig kunwar, le Ngi meshille ih le abanjiteng ni abayeriteng, ni agah kwa apag agh, nga abih Kulli, keminiya bwa nyha nyere le agnjung ko shibba ki lelli.²Abayong kwa' agh tigyong le yang mwoh, Tigyong ni mwoh agh ni lella abanjiteng ni abatemashihra, maborna, aba-kunwar ni abagibene, ni abeni ki dahra ni abeni nyha ki dahri ya agh. Ninga mama abayong ki wuh ni ya, ninani deshili ni abagimashihra. Ninga mama beni kaniyigiri ki wuh ni ya, ninani deshili bwa ni ki bang ngobbong kaniyigiri ya.

³Tigyong mashihra nga nhang ate ga kwa anjikara agh, agipagna ni mwoh agh ni ki pag yang kwa. Ke kunyahli abayong mashinshin dungshi ni gimashira, yahli yang nga bagha ni nga ayagha njah agh. Ni njummo agh a wora anluoh.⁴Beni kwa kpañni dignjah agh nga ni tigyahlung-ko minlara ni njah agh wara luoh yim. ⁵Ate abeni anjah agh yerina aka wuh, keminiya luoh ni ki yeri gumu agh. A nya awa uwo ni nwas agh atema dengshe le yang wara.⁶Agnjung le yang, shibbi, ni kil wale woro kikara. A nya awa uwo ni bang nga deshiliya ari agah apagha anjikara agh. ⁷Wor-woro lo, lih brodi lo ni binmurubang, ni nuh mbah lo ni yahlung poshina, ate Kulli agna ni agipagna lo. ⁸Dey dagra ihbiposso karani ke a'agh ni dahro.⁹Ogboro njah lo ni bamah ni ah agnjih ya a ri akara manangnani kwa Kulli poh anjikara agh-akara manangna lo kwa. Ate ihni pag nwas lo anjah ate atumo gani ni pagha anjikara agh. ¹⁰Gah kwa boh kumo ki pagha, paghi ni irrtenna lo, atema tumo nyha ko pagshiteng ko yerigiri ko yeriteng ni Sheol, ba awo ka nhang nga¹¹Deshiya nye nshinna: Miyere nyha te abeni lilibi ya, alle luah te aba irrtenna agh, alle gilihna zu te abayeriteng, alle kumo te aba bamurung agh, alle kumboro te abeni ni yergiri agh, keminiya kunbang ariyina ih pagha te yang kwa. ¹²Njiteng, bwa nyha yerii zu le kunbang ni ya, Abolla anjih ayeh ndambo mawuhna, ko abolla aminya ayeh gitamma, kunbang mashihra ponna amuna bayong mashinshin nga makpah amur yang nibiyeni.¹³Nye nshinna yeriteng anjikara anjinjere ni gullo ashinarang nga. ¹⁴Minlah magulla nga nhang ni abayong fitong ayeh, le murung magulla zu ari, kangni kwa keminiya woro lih ni luah. ¹⁵Nibiyeni ya alahmagulle ya akumna ba' enna, bayeriteng, beni njiri yeriteng le agh ashi lahmagulle. Ni njummo deshila, bwa nyha ye dengshini ba'enna agh.¹⁶Ninani Ngi meshilini, „Yeriteng wara irrtenna, keminiya a jenna yeriteng le ba'enna ye, na ogha ateng le ya.“¹⁷Ke ateng le abayeriteng ni wab olollo ah oghi dudung wor jollo le murung ni kwa'agh antira abayong manangna. ¹⁸Yeriteng wara gibura luah, keminiya bayong mashihra mwoh logle biyi maborna dudung.

Chapter 10

¹Ninga mama luoh ngiyi ki tigni murun ki dum ma, ninani boriyo fitong ki gani yeriteng ni gullo. ²Ke kunyahli bayeriteng nga njiri malih, keminiya kunyahli baboriyo nga njiri makatang. ³Nga bahnga ki ginya muri njirere ya, dengshele shingrina, ki dummi beni kwa'agh ih ini bahnga. ⁴Nga pagha le gmurung logha ari yong agh, ka dag tumo lo agh. Olollo ki gan nongshi yahlula magulla. ⁵Gimashihra nga nghan nshinna anjikara, anjah boriyo ni ki pura abin amurung agha: ⁶Ayanga apih abahnga agkunduna magulla, deshiya abakumo teya apah yang gullo makyenina. ⁷Nshinna aguro ki kogwa apiri, ni amunamurung ki ginya anzali ninga aguro. ⁸Ke beni mwoh tuntuli ya ki ka kpah ayeh, ni beni kwa kag tisho agh yuoh ka nummi. ⁹Beni ki wam atahli ya ihka tighi piye, ni beni te koriyi ngung nga ih tig muri a gani ri. ¹⁰Nga ndollong ni tebba'agh, le bwa ni wol kunni ya agh, le dig ihka pag tumo niiritena dudung. Keminiya yeriteng ki zuni buhro ate lihdung. ¹¹Nga yuoh numbang kedebang apag muhburi, le buhro ni mang ari muhburi ye, keminiya ngotokun baboriyo ka lih bang. ¹²Atenana kun bayeriteng nga ni boro, keminiya ngotokun bahngani ka wolli. ¹³Ninga mama bahnga ki sobni tenana agh, teng manangna ki pur ghang, le ni nzumo le teng mashihra ki pur nghan. ¹⁴Bahnga ki tangshi atenana, keminiya bwa nyha yeri ga ki zu agh. Yang gire wo yeri ga ki zu a njummo agh? ¹⁵Ke gani le ababoriyo ki ganshi yang, ninani ni ayeri njinjere ki igna lah agh. ¹⁶Gi- enna ni ni weh, nga murung le yong nga mun kyena ni ya, le nga abakundunna le yong logshi pag njibunno ni beri! ¹⁷Keminiya mosso ni ni weh, nzali, nga murung le yong nga muna bayong magulla ni ya, le nga abakundunna le yong lih akunbang mabwa agh, ate irritenna, nyha te mbahra agh! ¹⁸Atema bihzuh ni ke muri kagni ki sulla ayeh, le atema bung ni nyha ki pagtumo agh ah ke kangna ki surro. ¹⁹Abayong pag gilih te olollo, mbah ki zuni binmurubang te usulo, le bolo ki dungshi alla ni kwa'agh. ²⁰Ka nyom murung nga, ko ayahlo agh, ka nyomma abakumo ayeh binnongho log agh. Ate minya ni akuliya ka tol ateng lo; ba kwa gung nga nghan agh ihka meshiyi atenana.

Chapter 11

¹Ntuttii brodi lo amuri amuru, ate aka kumi dēshili anjum akara dudung, ²Gabi ni abwa tongbahri ko tongbitahro, ate ma ni yeri agikonna ni ki zu amuri ngunnjah. ³Ngha nlagiri dungshi ni murukuli, le asugli mur yang angunnjah, le ngha ngungkpah nji-eḥḥe ko njigangra, bah kwa ngungkpah ngha agh, beh ni ihka nongha. ⁴Beni ki shinari gung agh ni ih jamgiri ya, ke beni ki shinari nlagiri ya ni tolgisoro agh. ⁵Ninga mama ni ayerini njele gung ngha agh, alle niyellang ni muh le muna ki gulli ayeh ngih ya, ninani dēshili na awo yerini tumo le Kulli ya, beni pagha agiri kwa'agh. ⁶Ni berile jamma anjijamma lo; ha kenna akapolla, pag tumo nib oh ninga mama ah alla, ate ni yere manyeni ki pagha, allle ma beri ko ma kapolla, ko mama ko mamowo, ko alle kwa le yang ka pag mabwa. ⁷Njteng agh poshibang ngha piem, gimaborna ni ate njung ka shin kara. ⁸Ngha bwa dignjah abogho dudung agh, dey ihbi pag binmurubang ari yang kwa, keminiyadey ih dēngshe amuri zu le akara ma pinna, ate ma aka gowo. Ga kwa ki zu agh manangnani. ⁹Mpag binmurubang, yong abasadena, a logho le yong, dey kunyahli yong ihbi pag binmurubang ari akara ma logho le yong. Al agiamborna ni kunyah lo tol agh, ni agah kwa anjioh ka shin ngha. Teya, yere ihle Kulli ka zu ni weh anjuoh ate agah kwa ni ya. ¹⁰Piriyi yahlulla akunyah lo, ni jen konno ni kwa agiro agh, atema adenna ni irritena le ya manangnani.

Chapter 12

¹Deshiya dengshini Bapagwo ari akara basadeng lo, kedebang akara ma gani ki zu, ni kedebang abogho ki zu wo mama aka nah, “Nya ngi og bore ya”; ²pag ga anji poshibang le kara ni shienri ni amunashienri ki ingna, ni nlagiri ma pinna ki year anjum murukuli. ³Ini ki pag kunbang ni abalel lahmurung ka koshiyo, ni aba irritenna ka kogro, ke amehna ki goggiri ya ka kassa atema ayangha fitong, ni abeni ki shin bang ri gbele ni ki shin bang yarata agh. ⁴Ini ka pag kunbang nga akunkangna agira amuri njijere, ni gih goggiri ka tangha njeh, nga abuna ki koshiyo ari buwa minya, ke tuhngya le amunangallang ka pollo. ⁵Ini ka pag kunbang nga abuna ka bang ngobbbong le adingli ni agingobbbong amuri njinjere, nga ngung almond pagna aposse, ni nga makparung non yang ari, nga tollo kpah agh. Le bwa wara a liye ma kikenne le aba buwa agh ki woro ginya amuri anjjijere. ⁶Dengshini Bagillo kedebang nguri gifugna poshina ki kassa, ko koro gifugna yiyilling ki wamma, ko kubih ki meshe a mapiyo le, ko nguri togmuru kit uh atumuru, ⁷kedebang kikiri ki nyere amuri ngunnjah abah pur nga nghan, ke bongho ki yere abin Kulli ni pih ye agh. ⁸“Manangnani! manangnani! nah le ba’aliyigiri. “gah kwa’agh manangnani! ⁹Ke ba’aliyigiri nga ni yeriteng ni aliyi abwa yerigiri. I billiyi ni tuntegiri ni tigha njere ma angulliteng dudung. ¹⁰Ke ba’aliyigiri al te nyonglo ni pag tummo kpanana, ateng yarata ma njiteng. ¹¹Ke ateng le abayeriteng nga ninga agnibang. Ninga akusa ni ingni ki limma ihni ateng le amagulla ari kpaabba angulliteng le yang. Mama lelgiri mwoh wabba. ¹²Munang, diglyem ari agiri dudung, ke pagha ni agibomteng dudung nyha malla agh, ke billiyigiri dudung ki zuni mashi rung. ¹³Ke malla le atenana ni nummo ni ga kwa’agh awara a oghi ya, ille dfgna aka bang Kulli ni bol alaghale, ate ga ni pag tumo le bayong mashinshin. ¹⁴Ate Kulli ka zu agipagna ni kwa agh a njuoh, kpaabni ga kwa asongriya, alle maborna ko mashihra.

Song of Solomon

Chapter 1

¹Ngya le angya, mamam mami Solomon niagh. ²Og yongho ika nu kun nang na anuwo ma kumni, ate agnjung lowa wara muru inabini boro. ³Murun dahra lo ah boro niga sunsuna ; lulo agh nga niga murun ni ki bangha, ate a mena makena ibih agnjuwo. ⁴Tollang abinno, ate ba bangha. Muru zuna nimem aye akangna le. Shipagna bi murabang; shipagna binmurubang ate muro; le shi bonshi agnjung lo; wara muran mabi. Bouna ke anshile a mena agryuwo. ⁵Npina keminiya angjibang du duk, nghoni a mena ni a Jerusalem agh-npina niga a gungri balusung, agnjung niga agha a tika kum kagnale Solomon agh. ⁶Kebi alonghangha ate npina, ate kara pishinang. Amunagyang nga yaliyang nga ki lularang; a pillang nleng babang nji gung, keminiya babang nji gum langha bongha ka leliya. ⁷Wabbbang, awo Beni yalo lang anji agh, yebang awo lela agiluwo lo nga le? Yebang agiluwo lo ki usoiungha ni tiri bakara le? Pallang ke nga digniga beni ki nghalah anji giri kari agiluwo niga abeni kpaabmuyangha. ⁸Ngha nayeriya ah, benibonsari kwah atiring amena agh ika bol njere le agiluwo, le ibi tika amuna bull le gyaab ni gungri le balelgiri. ⁹Nperi no, ni agjung, ngi manana atiri a piri luwa le Pharaoh. ¹⁰Balimuro bonna lole zuni a tekiro; sula melo niga lu’ulu ai ¹¹Aka gil ngi funna ma bwa mel mama agil ni gold agh. ¹²Ngha muru nongha adeshile agh yongho og binmurubang ni du mole gi loshi nlele. ¹³Beni gi agnji diya binang niga doroshi ma mur nga biyi du kwa nongha muri yangha. ¹⁴Beni ag njiyangha diya binnang niga posogiri alusung a bang nji gun inabi a En Gedi. ¹⁵Ogngha, abouna deng, agazuwo; ognghang, a bonna dengi nzuwo niga a kulla. ¹⁶Ogngha, abonna deng, beni agnji agh, a bollaro. A lusung ini ki pag allala sung. ¹⁷Aga shi tini tina lahsung ayangm cedars a gum ni a muri kanna agh a yangni firs.

Chapter 2

¹Mini poso giri ma Sharon, poso giri mama soko atiya kara agh a ba nyonglong. ²Niga poso giri mama ki sokatiye karo agh aye a zuwe, ate ini agnjuhlanga a bin amenna ma kena. ³Niga gun apricot a tiring aguni a lusung nga, ate ini agjunlang ninah abin abunna ma kenna. ⁴Zuni mem a lah ma muru inabi, agjung ni pagima gulla le abinang. ⁵Lih ni yang ni waina le apricots ngirang yarata, ate ngirana, dugina ari agjung lo. ⁶Bima katang nga abinje le murang, ni bi mali ini tohlang. ⁷In tollah ne ibi a kanigiri ayong a munangalang ni Jerusalem agh nga kanigiri ni bareyi na agha a lusung nga, ate niga logso ko loko agnjung mama kakah boyi ah. ⁸Zolo lang ma agnjung! Ogko bani izu nghan, ibolo amuna akono itaba al amura adinglih. ⁹Agnju langha nga niga mba ma ko muna kishimi; shinah yahngno tangha a zum gbra lahsung ishinibang anji window, yohngho ishima anji bin asa bari. ¹⁰Agnjlang nateng rang anji bina le nah, "Loho, agnjung lang, amali bonalang, nzu kwah anji bina. ¹¹Shina, kunta bi wara; muru kulli nya ki nya ah wara ¹²Amuna ngung pura anje; kunbang ma ashi ni tugya le aminya zuna, ni gieakula agh a ogne anje lasung. ¹³Agoriyi nga billa ari lynghe le goriyi ni lenghe ngum mabi agh ngho susunang. Loko, agnjun lang, amma bodenlang I nzu anji ba. ¹⁴Kulla lang, awongha adiya a gunmang ma sanna lelang insin kundumo. Le ibi ogiyong, giyong boro, ate kundumo agh gi agnjuni." ¹⁵Inbongha agbigbani nga ki biyi abobang inabi agh ate ababang mabi lang sungha nga ipa poshe. ¹⁶Agnjun langha ma meni, mini the mami; lelle antiri a poso giri ni bamurubang. ¹⁷Woko bowo agnjung lang, kedabang karo puro le pinna ma woro. Woko bowo; digniga mbama ko niga muna ngofo a muri nkono.

Chapter 3

¹Ni duh agh amuri alle lang nga miya shin njere ate muri beni usulo lang ki aggi agh; unshibang ate muri, keminiya ni kumiah. ²Inwabe murang, "ngah loko ngah igna la magula, ari anyiyere ngbalah na aba a kagniya; Ngha shinbang ate muri beni yalang agnyiah. "Nshinbang temuri, keminiya ni kuni agh. ³Abeni ki lelah agh kumang nga ayangha a galini abin muna agh a lah magula agh heiliyang, "inshina beni yalang agnyi agh le?" ⁴Ni sashibangha le ingha woriyang le ngi kumi beni usulang agnyiah. Le mankpari ni agki iye worwa kedebang shi zu nini a leye ngyangi ayiye deshile Beni billangha. ⁵Intollaibi nkaniyi giri amuna galang ni a Urushalima agh, ni batsiyoyi ate kenloshi ko inloko ni agnjing lang kene beyiyong. ⁶Mangongho ki zuwa a lusung niga nlele, dungso na agima nunna shisa, niga muh in aba gala magriya le? ⁷Shina, deshile Sulemanu ni, abe luwa wuro taro ni kagni-amagula le Israila. ⁸A yang kwa agilariyang ni garabo ni yeri pag luwa. Beni kwa yangha garabo le akari, agiriya ale nga ka longni duh. ⁹Murun Sulemanu pagi muri ngimum mama agil ni ngun ah anye Lebanon. ¹⁰Angiri ah a dari ni gifungna; njumi a giliyi zinariya, ni kikura mama ki toli nju nga. Aye ah a nyoline ni agnjung lea managalang ni Urushalima agha. ¹¹Inpura beng a minagalang ni a Sihiyona, ate inshin muru Sulemanu, nga ni zangha ni ngi vuyi akara ndewula Leah, akara bin murubang mayong.

Chapter 4

¹Oh, a bonna nsahri, ma kunyahlang; a bonna nsahri. Anjioh nga ninga mami kuhlalah. Nyongmuru nga buno anjuh ni ki suhla muri Nkonno Gileyad agh. ²Mihlo nga ninga amuna njuh ni a nwah nyom yang ni piyoh ki pura bin lagha agh. Mama kwa agh bamma ni bih le mabih nyha ni muri ya. ³Angoto kuno nga ninga nguri ma bangna; kuno bonna. Tehkinyo nga ninga kanda rummam a nji nzumo. ⁴Nmello nga ninga gbingrah le leh Dauda a tangsa le tahli, ni antongho ni gyerra ri ya worotongno lum, antongho ye kwa agh mami aba tahlua. ⁵Akihiro nga ninga amuna mbamma bahri, a passa le mbamma, ki lella a ntiri posso giri. ⁶Kedebang tuh le bang le aminlim egh wor agh, nga ka a nkonno ma mirr ni dingli le miyang ma susunang. ⁷A bonna nsahri a njinjere ni kwa agh, ma kunyahlung lang le pinye nyha a ro agh. ⁸Zu ni meng a Lebanon, mah njiwula lag. Zu ni meng a Lebanon; zu ni meng a ba muri Amana, a ba muri Senir ni Hermon, a ba gunnang le ayim, a muri nkonno ba gunning le aminhari. ⁹A ibna kunyahlang, mingalang, ma njiwula lang, a ibna kunyahlang ni shina mwoh, ni njillang mello mwoh. ¹⁰Ni yelling ni boro le agnjiung lo, mingalang, mah njiwula lang! Ni yelling ni boro agnjiung lo uwora muru njingung, le gi susunang uwor agi songho. ¹¹Mah njiwula lang, ngoto kuno agh, nga ninga muru nyih; nyih ni kihra a lessa; muru susunang le adagrah lo agh nga ninga ag susunang le Lebanon. ¹²Mingalang, mah njiwula lang babang njingung ni a vangha, babang njingung ni a vangha, murusagna njahli ni a songri ya. ¹³A woni abih ngung rummam mama nji mabonna agh, ni mami hena ni lusung ma muru susunang, ¹⁴ngung safron, kalamus ni sinamon, ni angung ma susunang, mirr ni alu kpabni agi susunang ma bonna ni kwa agh. ¹⁵A woni njimuru ni a sagha a bang njingung nga, tuhmuru mabonna, min banghamuru ni pura Lebanon agh. ¹⁶Logho, gung nji ebbe; zu, gung nji gangra; bua a babang nji ngung lang nina agh ate agisongho ka pushi susunang leyang. Ih bi ma kunyahlang ih zu a babang njingung le ih lih anjingung mabonna le.

Chapter 5

¹Nzuna a babang njingung lang, mingalang, mahnjiwula lang; kpaɓna amirr lang ni agisonghoh lang. Nwara nlih nyih lang ni hagtille; mbahrina ni muru njingung lang ni kihra. Abeng nlih, n'nuh ni bahra ni agnjiung.²Myang a njitullo, keminiya yahlang ni nongha njeh. Ate gih ma kunyahlang ki yim kunkangna le ki nah, "Logshi nghan ni mingalang, ma kunyahlang, kuhlalah lang, ma yarata lang mwoh, ate murang libna ni tirma, nyong murung ni tirma duh."³Mpushina dagrah murung lang; nye nga ishi ngirang deshili? Nlagna kussang; digna nye nga bashih?⁴Ma kunyahlang ishina bih a tishoh le kunkangna, le yahlang vella ih yang nga a yeh.⁵Nlogho bnga logshiyi makunyahlang kunjere; beng ki suhro ni mirr, amuna beng ni tirma le mirr, a binbollo le kunjere.⁶Nlogshinamkunjere a temuri makunyahlung lang, keminiya makunyhlung lang pil nzumi woro. Yahlang gan nang nga ngi nahteng nga. N'alla bang a temuri, keminiya ni nkumi ya; ngorih, keminiya ni ag nghan nga.⁷Aba lel lah kumnang nga ganglini ya a kangni lah magula agh. A nyim nang a tig nghan pinye; aba lel lah ni muri garrung nga agna dagrah magula lang a beng.⁸Myang ngi alla nga kaniyi giri, amuna ngalang le Urushelima, ih nga nkum ma kunyahlang - Mang nga wabi- ih ni ntengjiung ni agnjiung nga.⁹Ni yellang ni ma kunyahlung lo uwor ma kunyahlung le fwa mabi, beni bonna nsahri uwor bang a ntiri amenah agh? Ni yellang ni ma kunyahlung lo uwori ma kunyahlung le fwa mabi, ke a tig sung a tol kaniyi giri?¹⁰Ma kunyahlung lang nga bonna deng ni iritenna, pur sa a ntiri worotongno lum.¹¹Muri bonna ninga zinariya ma gerenteng; nyongmuri pinna ye karihya ninga mami ganglah.¹²Anjih nga ninga mami akuhlalah a kahri banghamuru, ih susso a kihra, le sof anjilang mel.¹³Atekih nga ninga a alla le agisongho, ki pushi fumo ma bonna. Angoto kuni ya aposso giri ni, ki sof mirr¹⁴Adumbih ya zinariya ma kilillu ni a tig ni njilang nga ni; bunni ya milih juhra ni a vulliyi ni saffir agh.¹⁵Akushi ya agbingrah le tahli ma bonna ni, a tigha ri kushi ma zinariya agh; puro le ninga Lebanon, ma tariyina ninga seda¹⁶Kuni bonna uwor bang; nga kwa agh bonna. Ma kunyahlung lang ni ga, beng ni ga, amuna ngalang le Urushelima.

Chapter 6

¹Yebbang ni ba agnjiung lo wor nghan, bamah ma uwor bang ni borsahri a ntiri amenah? A nji yebbang ni ma agnjiung lo wor nghan, nina agh ate sa alli ni weh?²Ma agnjiung lang wara a ba bang njingung, a bin alla le agi ma susunang, ih gangla a ba bang njingung ni kpaba posso. ³Mini mami ma kunyahlang, le ma agnjiung lang nghan mameng ni; ni poshi yahlung ni ih gangli ni a ntiri posso giri.⁴A bonna nsahri nghan Tirzah, ma agnjiung lang, boro nghan Urushelima, ih bor shina nghan kandagiri le aba tahlua.⁵Tol njioh a rang, ate a vullinang. Nyongmuru nghan nghan buno le ambul ni ki kah a njonglong le Gileyad agh. ⁶Amilloh nghan nghan buno le amuna njuh ni pura bin lag giri ya. Mama kwa agh nghan ni passa, le mabi nyha a ntiri yang ni yahlung dungrina agh. ⁷Tekinyoh nghan nghan kanda rummam a nzum gi bugna ro. ⁸Amahmurung nghan nghan woro tahro, ansahri lah woro ihne, ni amenah ma kyena dudug. ⁹Kullalah lang, ma bonna yarata, ini mwoh; ini muna ma ngalang le ngih mwoh; ini muna ma gerenteng le bamah beni billi ya. Amenah makyena shinni le gorih ih mosso; ama murung ni ansahri leh ya shinne deshili le a bongshi. ¹⁰Yang ga beni puro nghan durubang nghan, bor nsahri le nghan shienri, gerenteng nghan kara, ih bor shina nghan kandagiri le aba tahlua?"¹¹Nwora a babang njingung ni ni njih ya a te shin gulo le a njonglong, ate shina ko ko abih shuwa na, le ko rummam egh tahna yarata. ¹²Ni nyeri kunbang ni minlimang tig nang a muri nyeh-gwoh piri le a bayong ma gushina lang nghan. ¹³Nyere ni nzumo, a weh ba Shulam, nyeni nzumo! Nyenni nzumo, nyeni nzumo nina agh ate sa shino! Palang ke nghan shin ba Shulam, nghan tah ngwang le Mahanayim?

Chapter 7

¹Palang ke kuso bongsari a sandals, i oni, muna ngalang le muna murung! Gbiniya a belo nigha agifugna, tumo le abi ba sergiri. ²Tongho nigha koro ma gundulung; ke bi digha mixed inabi nya a ye agh. Yalo nigha tali magula le wheat lusung lilies kangni. ³A kiro nigha a nkamo bahri, a passa le njah. ⁴Melo nigha mili njulusung; a ju'oh agh nigha abin suso ni Heshbon kari kunjere ma Bath Rabbim agh. Lulo nigha tower ni Lebanon nigha tagha njikari Damascus agh. ⁵Muro nigha vo nigha Carmel; nyong na muro nigha pina purple. Murung bolla agung le. ⁶Palang bongsari lo ni borolo beni tol agh, ni bimirubang agh! ⁷Sabalo nigha ngung debino, ni a kiro nigha bagha le njigung. ⁸Nah, "Agha lang nigha ihbi ebb ngung palm tree ogh; nigha bola a passa egh." Dai a kiro ihbi dig nigha bagha le ngung inabi, dai dumo leba lulo ihbi pagh nigha apricots. ⁹Dai bakuno ihbi dig nigha muru inabi ma mwa, ki bang yenre ari beni intol agh, ki ngala akun a beni ki nongtulo agh. ¹⁰Mini beni ntol agh, ih ngho te tolang kunyali. ¹¹Zu'u, ma kunyalang, ihbi shi wora beng a nzung lah; ihbi shi ke dig sheri ni du'u kwa a minlah. ¹²Ihbi log ni beri abin agung inabi; ihbi shi sina le inabi paghna ntongseh le, le paghna posseh le, le pomegranates nigha posseh le. Biyeni nigha pu'oh tol yalung lang agh. ¹³A gung mandrakes pah dumo le yang, ari akun kangna ni shi digha agh ajigung kwa a tariya, mapiyo ni ma yayina, nigha tigha mama yalung tol agh

Chapter 8

¹In tolla ke a wogha nigha muna gyang, nigha nu kira ngiyang agh. Le kiyari nkuno a beng agh; nigha nu'u kuno, le bung nya ki jeneng agh. ²Ngha bolo nigha zuni weh a liye ngiyang - beni ali nghanh giri agh/ Ngha pu'oh mbah ma funna ihbi a nu'u na muru pomegranates lang. ³Bi makatang nigha binje le murang, bi ma li bol lang. ⁴Ntola ihbi kang kuno, amuna ngalang le aba Jerusalem, ke nigha logshi ko in logshi love sete agha. ⁵Yang ngoh ki pura lusung, ki egha beni tol agh? In logso a tina ngung apricot; ngiya le angiya ba ngwo tolo yali nigha agh, beni bilo nghanh, ke bilo. ⁶Tigha nigha gi fuliyo amuri kunyalang, nigha gi kura a gara bwo, ate love nigha ni iritenna nigha nluo. Shibi murung nigha nigha gi dungrina nigha njimanjali; gishe le pura beng; leshe gishe mashira, leshe gishe ni wor gishe mama kwa agh. ⁷Muru ki bang agh ni linshi love agh, ke buno muru ka ganyi agh. Ih nigha bwa pah gikuna ni lieh agh ate love agh, pah egh ka dig gi jene. ⁸Shisungha ni minghalung makena, kire nisang guli agh. Mause pagha ate Mungalisung ni a kara ni a zuni giri muri agh? ⁹Ngha yangha nigha gigiri kangna, sa bagha muri tower ma gifugna silver. Ini kun kagna, sa giliyi ni boards ma cedar. ¹⁰Mini ngiri kangna kikara, a kirang nigha gah tab towers agh; miyang te aji nigha beni ki zuni ololo agh. ¹¹Solomon ni babang inabi a Baal Hamon. Ke pah babang inabi egh abin abeni ka wo sini agh. Beni kwa agh ka zuni shekels ma gifugna silver woro toghno lum ate aji gung egh. ¹²Babang inabi lang, mameng, nigha dumang; a shekels woro toghno lum a mamwoni, Solomon, ni shekels woro toghno bahri mami abeni ki sina aji gungye agh. ¹³In yong ni abeni ki digha abangye agh, abem nigha ki og nih yong; dai in oghi. ¹⁴Kara, beni ntol yalang, a dig nigha mbahma ko muna nkamo a muri nkono mashira

Isaiah

Chapter 1

¹Njiloro le Ishaya muna Amoz, ni shina a muri Judah ni Urushelima agh, a yeh akara le Uzziya, Jotham, Ahaz, ni Hezekiyah, murung le Hudah. ²N'ogho, abakuli, nteshi kiri yong, ngunjah; ate Yahweh wabna teng; "Nlishina yang ni gushi yang, keminiya a tolla muyang a rang. ³Ndah digdiya yerina telle, le mbuljeng bin koro gilihna le, keminiya Israila ni yeri ya." ⁴Gi- enna! ni abayong, aba gimashihra, abayong ni gimashihra magna yang nigha, amingkah aba gimashihra, amuna abeni pag gi ma juhribang nigha! A dagna Yahweh, a jenna ma Gerenteng Mwoh le Israila, a tigna muyang kukwo nimo. ⁵Palang ke a wa fungshi yong? Palang ke nwa buhri tolmuyong tebi? Murung kwa ki nongkonno le, yahlung kwa ni ki pag ni iritenna aghn. ⁶Logha bakusung kena murung iritenna nyha; njipinye ni mwohy, ni agogro, ni fah anjipinye mapiyo; ni a vulliyi, a laghi, a kuri, ke a tig yi murun nigha. ⁷Njeh leyong bihiyina: a pingshina alah magula leyong; abiri ka bihiy ababang leyong a njih yong- le ih ka digha bwa nyha nghanh nigha, abiri ka ag yi. ⁸Muna ngalang le Sihiyona ni a dagha ninga mindulli kangna a babang njingung, ninga minlim ni a babang kahtagye, ninga lah magula ni a kenni luwa agh. ⁹Ngha Yahweh le ba luwa ni dag yi sung abeni abba fittong nigha agh, ke shi digna ninga Sodom, ke shi digna ninga Gomorrah. ¹⁰N'og tenana le Yahweh, a yong amurung le Sodom; nteshi kiri yong ri agibilla le Kulli lesung, a yong aba Gomorrah: ¹¹Yahweh nah "Mang pag tekushi adahra leyong dudug a binang?" "Myang ni adahra pingsa dudug ma agamnjuh, ni ademndah ma lihshina; le a yeh nkilli le ademndah, anjuh, ko ambul ni mposhi yahlang nigha. ¹²Ngha nga pura kundummang nigha, yang ki al ga a bin yong, a te par balyang? ¹³Ke mbuhri zuni nghanh agipahna ma nangna; logshi nlelle ma susunang nigha gi shibina ni binang; akpaba leyong ma shienri mapiyo ni ma kara usulo - ni uwa ye agni akpaba mashihra agh. ¹⁴Nshibina anshienri mapiyo leyong ni anjibunno leyong ni ntig ga; agitolla ni a binang; irrang mahla a og yang. ¹⁵Nina agh nigha nlogshi bihyong nga jimma, nvulliyina njiang ri yong; ko ke mpahna ajimma dudug, ni ngi teshi kirang nigha; abih yong dungshina ni nkilli. ¹⁶Nlag muyong; mpushi agipagna le gimashihra leyog a dummang; ndag pag gimashihra; nalliyi pag gi mabonna; ¹⁷n'alliyi dum njiteng, ndag te pariya bang, mpah njiteng bin aminbawori, tangha a te amaberre." ¹⁸Nzu nifeni, le ih bi shi ogri sung mwoh, Yahweh nah, "ko agimashihra leyong nigha ninga nshimmi, aka pil ninga mansuhri; ko a bangha ninga nkilli aka pil niga njinguri. ¹⁹Ngha nga n'agna ni ogbang nigha, nga lih gimabonna le njahli, ²⁰keminiya nigha nshiba ni tolmuyong nigha, garabwoh ka lih yong," Ate Yahweh wabne ni kuni. ²¹Ni yellang ni lahmagula ma njiteng pilli ma njah! Ini beni dungshina ni dum njiteng nigha- dungshina ni gerenteng, keminiya dungshina ni aba wolnluo. ²²Azurfa leyong ni dig gerenteng nigha, muru njingung leyong jalla ni muru. ²³Amuna murung leyong nigha aba tolmurung ni ni abih aba ibgiri; beni kwa agh agna lihkun le bangha a nzum nwah. Ni a tangha temuri aminbawori ya, ke jimma le amahberre muri ga pag mami yang nigha ka zu a dum yang. ²⁴Ngha nina agh gi wabna

le MurungKulli Yahweh magula le abaluwa, Magula Mwoh le Israila: "Gi- enna leyang! Nga pashi yahlang a muri aba shibang ni ihli ngosso murang a muri aba shibi murang. ²⁵Nga logshi beng a muyong, nga lagha agi ma nangna leyang ni muah, le nga tig yong kunwar ri agi manangna leyang. ²⁶Nga nyenni amurung leyang ninga mama ni kunduna agh, le aba pah gi wabna agh ninga mama a tollo tine ya; nzu gire ya aka gor yong ih lahmagula ma gerenteng , lah njiteng." ²⁷Nji bin njiteng ni aka ashini Sihiyona, le amama pontubu agh a nji ri gerenteng. ²⁸Aba tolmurung ni aba gimashihra agh a wolli yang binmona, le a pushi abeni dag Yahweh ya. ²⁹Ate nga og iribihyina le ngung oak ni ntollo be nga gerenteng nga, le iribihyina ka bolyong a ri babang njingung ni ntahrihyi ya. ³⁰Ate nga dig ninga oak ni mbweh nyinli ya, le ninga babang njingung ni nyha ni muru a agh. ³¹Ba masso ka dig ninga ngung ma nyumna, le tumo le ninga gotigishe; a kpaß kwa a mpihn ya binmona, le fwa nyha ka lingshi yang nga."

Chapter 2

¹Agah Ishaya muna Amos shina a nji lorro agh, a muri Juhuda ni Urushalima agh. ²I pagha ma jumo nga nkono ni a leh Yahweh ka d'eg nkono mama logho worbang kwa agh, d'eshiya ika logho ika wor mura d'ingli kwa, d'eshiliya aba gunja kwa ka zu abini. ³Bayong d'udug ka zu jah nah "in zu shi ebb nkono le Yahweh, shi ka a leh lalli le Yakubu ate ibi akyi sung giya ma bwa le, d'eshiliya ibi shi giya a nji-njeke le." Ate Sihiyona ni a gigila panghang tenana le Kulli teya, nga Urushalima. ⁴Ika wab juo atira aba gunja d'eshiliya ika tuyi abayong njuo d'udug; Aka pila a garabwoleyang ika d'igha a duh, d'eshiliya a kunwo leyang kadigha a njiwwo korgung; a bah gunja ni waye tolyi abiyang gara bwo agh, ke ma aka loghi ariyang luwa agh. ⁵Le Yakub, zu, shi giya poshibang le Yahweh. ⁶Ate a d'ungshina a gunje na agilang ni a zuni a nji-nanjeh agh, d'eshiya in aliyina wol nje ninga a Philistiyawa, d'eshiliya in yongha ngi bolla riyong biyong ni a muna a biri. ⁷Layang d'unshina ni Zinariya ni a azurfa d'eshiya mala le gi-kunna leyang nya njeh leyang d'eshiya d'ungshini a biri, mala le a nye-gwo le biri nya. ⁸Njeh leyagha d'eshiliya d'ungshini a gilang; A yangha a gushi aga a gil ni biyang aga muna biyang gil agh. ⁹A bayong gungha njeh d'eshiya a buna biyi muyang, in gha in nah ka loshi yang a kulliya. ¹⁰In wara a pya a nkono in ke vulo a njeh ari yalula le Yahweh d'eshiya ari gulo le abin d'igna le. ¹¹Shibang jenbang le bwa ka mala d'eshiliya gushi murung le bwa ka sule njeh, Yahweh ni mwoh d'eshi aka guso a kare. ¹²Ate kara le Yahweh nga ki zu ari abayong niki gushi muyang ye ki loshi muyang nga, d'eshiliya ari beni kwa nya ki ogbang nga agh d'eshiliya aka jenni. ¹³Deshiliya ari a gung ni kwa a lebnon nga logho worbang kwa, d'eshiya ari a gung Oaks ni kwa a Bashan agh. ¹⁴Kara le Yahweh magula ki loghi a nkono ma longna kwa d'eshiya ki loghi a d'ingli kwa loshiya. ¹⁵Deshiya ika logha ri gi-bangna ma longna, d'eshiya ika logha ri agarung mama tabbang nga. ¹⁶Ika loghari a gisasa ma Tarshish d'eshiliya ika logha ri a kenye leyang kwa ngi og boreya. ¹⁷Gushi murung le bwa a sule njeh d'eshiya gullo murung le bwa aka jinni, Yahweh ni mwoh inika guso a kare. ¹⁸Aka buniyi a gilang leyang kwa. ¹⁹Bayong ka ingna a pya nkono d'eshiya ni tuli ni a njeh ya ari yalula le Yahweh d'eshiliya ni gulo le bin d'igna le nga logho ika payi gunja gi mag tabbi ya. ²⁰A kara ya bayong ka saba a gilang lyang lo ma zinariya ni ma azurfa nga gila ate aka gushi ya aka bughi a bile ni a tongho ni. ²¹A bayong ka ingna a pya bangha murung le nkono, a pya a tali ni waghinya ari yalula le Yahweh d'eshiya ni gulo le bin d'igna le nga logho ika payi gunjah gi-mag tabiya. ²²Dagte pahjiteng ari bwa beni usulo le d'igha a kun luli ya, ate many ika buro?

Chapter 3

¹Shina, magula Yahweh ni ba kwa agh nga a muri ka pushi bi ari Urushalila ni Yuhuda ari angna ni gara le: ika agha buridi ni a muru ni ipayangha, ²Bayong magula ni gara babua, ba wabjuo ni a agkuntumo le Kulli, beni kwa aliyi wa njeh deshiya ni batena agh. ³Magula tah luwa le abayong worro bari pur lum, aba njeh ni a gushi ya, aba nong kirung abayong yeri gil giri ya deshiliya ni abayong ni yere worbang nga. ⁴Nga tigha a bassa a dena ibi a digha a magula leyang, deshiya a bassa adena ni ka digha muyang. ⁵Bayong ka pih ariyang gani, deshiya beni kwa agh ni bih ba muri kala; muna ni ki oghe magula bang nga, deshiya abayong ni ajengha ka loghi abayong ni agushiya. ⁶Bwa ke tol muna ngi a le a le teri ki nah `a wongha ni gi bung dig murung le sung deshiliya le ibi a gani ni ibi apagha a boh. ⁷A kara ya ika loshi gil ni jollo ika na, 'ni ngi dig ba pa iri tenna agh, nya ni burodi ya ko gi-ishinah agh, ni ngh, 'tinghang ibi dig murung le abayong.' ⁸Ate Urushilima ebb na kushi, Yahuda kpanah, ate tenana leyang ni gipangna leyang ni kurte Yahweh agh, i vele an gulo le. ⁹shibang leyang wabna kung shibba ariyang wabba le gimashira leyang nga ninga mami Somdoms; nah songri ya. Gi enna ni niyong! ate a malla gha ki juri yangha ni muyang. ¹⁰Wabbi abah njiteng imah ika dighiyang yarata ate a yangni aka lih ngoso tamo leyang. ¹¹Giennni ni bayong mashira ni, ging ni ni yarata agh, ate ga bi kumah ini aka paghi. ¹²Aba leyang-amuna ni ki payang gani deshiya amena ni kum digha muru bang a muyang, aba leyang abayong ni ki dumi yong nji-njere ya ayangha a tig yong ngi boro deshiya ayangha a pil a pil yere leyong a nji-njere masa. ¹³Yahweh bogho tangni ni kushi ate sangha yatangha ika bayong. ¹⁴Yahweh ka zu ni njuo ari a batenna lea bayong ni amagulayayang, "a juri na babili, gi-kuna le ba-ena nga a layong. ¹⁵Atemang keng dengi bayong a njeh deshiya in gog kunding aba ena?" Ga ni magula Yahweh ni ba kwa wabba. ¹⁶Yahweh nah ate a mina Siyona nga ki gushi muyang, giya wo sashi meyang ni njing majeng bang, wo giya woro toliyi kushiyang, sob njiyang ni woro mag jolo a kushiyang agha. ¹⁷Nga ninah agha magula ka nwah ba muri abata a nsara le Sihiyona, deshiya Yahweh ka tig bamuyang ka dig bullo. ¹⁸A kareya magula ka pushi agi ishina maonna leyang, agi kuriya a murung, ni agi masusunang leyang. ¹⁹Agi te ki rung, agi bwa mel ni agi vuliya bamuyang. ²⁰A vuliya ba muning, a nyeh kusung agi kura bung, ni a duh gima susunang ni agilang leyang. ²¹Ika pushi njeh bung ni a njeh ba lulung. ²²A gi-sa ma njibonno, agi vuliya rung, agi vuliya bamurung ni a luru leyang. ²³Agi shibang, linen ma bonna agi isa a kirung ni agi-kura. ²⁴I digha aka dum gima susungng keminiya a dum viti-vih idigha a yangha ni gi kur bung maonna keminiya guri ni idigha a yangha ni nyong maonna keminiya bullo ni, idigha ke guri ni keminiya a tashili-giri ni, deshiya gima bonna keminiya gima nangna. ²⁵A wol nlo a buna leyang ni gara buwo deshiya a buna ni ki ogriyang ni maso rungha ka wuh a luwa. ²⁶Kun njere Urushalima ki gonno deshiya ki dig ni yalung pinna deshiya ika dig ni muri ika digha ajajli.

Chapter 4

¹A kara wo agh amenah tonbahri ka zu a bin babura mwoh ka nah, "Sa lih ni musung, sa kur yi musung gikura. Keminiya agha a gor sung ni lullo ate pushi iribihyina ri sung." ²A kara wo agh bih Yahweh ka bor shina ni gi gushina, le njingung njahli ye agh ka dig gushimurung ni poshiyahlung le Israila ni abba uwo agh. ³Ih ka digha ih beni a dagha a Sihiyona ni beni wa uwo a Urushelima agh a gor yang gerenteng, beni kwa a nyongline wa digha a Urushelima agh. ⁴Ga ka pag ri ngha MurungKulli lag nshile gimashihra le amuna ngalang le Sihiyona, le ih a gogrina nkilli ni kpangha antiri Urushelima agh a njinjere le bongho le tuhnjuo ni bongho le leshi gishe. ⁵A muri Nkonno Sihiyona kwa ni a muri bin kpaɓa, Yahweh gilla nlagiri ni nlelle ni bakara, le tuhbang le leshi gishe ni duh; ih vulliyi muri gusso le kwa. ⁶Ih dig tahra ate minlim ni bakara a ri kara, ni bin vullo, ni ate vulla ri gungmuru ni murukuli.

Chapter 5

¹Dag nghanh ih bi ntuhyi ma kunyahlang ngyah, ngyah le ma kunyahlang a muri babang njingung. Ma kunyahlang nghanh ni babang njingung a bin mabonna dingli. ²Jugna be ni shishi atahli, le panna angung mabonna jah mama kwa agh. Bagna gbingrah a ntiring babang, le ye bag bin gamnjih. Lelle ih bi bil njih, keminiya billa anjih ma tunnang. ³Nibeniya, abeni nongha Jerusalem ni abuna ma Judah, kashinjuoh ntiri babangnjingung lang ni meng. ⁴Mang wa uwo ka pag yi babangnjigung lang, Nga ni pag agh? Nghanh Ngi shinni ate ihbi tolli njih ya, atemang ke tol njih mashihra? ⁵Nibeninya nga waboh ga nga pag yi babang njingung lang nghanh: nga meshiyi vangha le, nga pilli bin lella agiluwo, nga wanghih garrung le, ⁶Ih ka nongho, le ni agilliyi ko bungshi ya. Ngho nina agh ajweh ka puro. Nga tigha ke ih bi nlagiri pah muru ri ya. ⁷Ate babang njingung le Yahweh basulabiri ihni liye Israel, ni abuna ma Judah borro ga njamma; ih lel njiteng, keminiya tukushiya, wolliyi nluoh ni; ate maborna, keminiya, tukushiya, jollo ate agna. ⁸Gi- enna le abeni kpaß lah ni lah, abeni kpaß babang ni babang, ha sete bang nyha uwo a agh, le ini mwoh ih digha njeh egh! ⁹Yahweh magula le aba luwa wabna nghanh, alah dudug ka dig bongri, ko amagulina ni amabonna, abayong nyha a yeh ya. ¹⁰Ate babang njingung ni andah digdiya lum dig ga pushi bang mwoh, le homer mwoh ka pushi ifah mwoh. ¹¹Gi- enna le abeni logni duru bang nuh gi ma tenna, abeni ki digha bin gi nuhna ki enniyeh ha sete mbah puro a muyang nghanh. ¹²A yangha ni ngwangntah ni mollo, kyaglah, ndundwarah, ni muru njingung a bin njibuno leyang, keminiya ni a gushi ga Yahweh woro pagha ko gushi tumo le abih ya. ¹³Ngha nina agh abwa lang wara guro ate ni a yeri ya; aba gushina leyang nghanh yalo bolla yang, Id anshile abayong nghanh gubung nyha a nuh agh. ¹⁴Ngha nina agh njimanjahli angshina kuni gerere ki alla abeni ih mel agh, aba yeriteng leyang, abayong, amagula leyang, ni aba pangshi agipagna ni abeni bang ji boyi yang a ntiri yang nghanh, wara nji manjahli. ¹⁵Abwa juliya njeh, le abuna sulli muryang, ke anjih aba logshi murung nghanh aka sulli. ¹⁶Aka gushi Yahweh basulabiri ni njiten, le Kulli ma gerenteng ni mwoh agh ka dum muri gerenteng a njiri borro le. ¹⁷Le a njuh ka lih ninga a yang nghanh abin lelle le yang nghanh, le abambu, anjuh ka lelle ning abiri. ¹⁸Woh ari abeni ki noniyi temashihra ni nguri manangna agh le beni ki noniyi gimashihra ninga anguri nyeh guwo agh. ¹⁹Woh ari abeni nah, "Dey Kulli kahra, dey ih pag tumo ni lilibi, nina'agh shi shin ih pagha; le dey ih anjere Ba Gerenteng ma Israel bi zu,,ate le shi yeri yang." ²⁰Woh ni abeni ki gor gimashihra ih maborna, le maborna ih gimashihra agh; beni ki tig pinna ninga/f tubang, le tubang ninga pinna beni tig lullo ninga piem, le piem ninga lullo! ²¹Woh ari abeni ashi nang le yang nghanh a yeri na teng, le pagnjiteng ayerigiri le yang nghanh! ²²Woh ni abeni agarbuna ni nuh mbah agh, le atelelah ni a zaliyi muru mbah malulla agh; ²³beni ki pih aba temashihra lihkun, le gittah aba njiteng gah pag njiteng agh! ²⁴Niana'ghle ninga lelshi giche ki pinsa agaragiri ya, le ninga akwa ki wori a giche agh, nina'agh ni a nilli yang ka dumni ya, le posse yang ka suß koh ninga kikiri. Mama ka pagha atema a shibbi na gigilla le Yahweh basulabiri, le atema a jenna teng le Mwoh Gerenteng ma Israel ²⁵Nina'aghle yahlulla le Yahweh ki agni ari abwa le. Nonna bih ari yang le ih fugshi yang. Ke ankonno jigra, le anluoh yang ninga dabi amuri anjinjere. B A ntri agah kwa ni ya, yahlulla le ni ashi ya; abih nghanh wa nonno. ²⁶Ihka logshi kandagiri ki dum abayong ni kuko agh le ihka tonggiri ate abeni atinna ngunnjah agh. Nshinna, aka zuni kahra ni nibeni. ²⁷Irri malla nyha ke egkusung antiri yang; getiyi njitulo ko njitulo nyha. Aghle ke nguri ka pagshi ya, ko ke nguri kura ka tuh agh. ²⁸Amunni le yang kunkolong le atah le yang kwa negna; Akushi apiri le ninga njiwolgiche, le anyeh-guwo-piri le yang nghanh ninga gungnyamuru 'BDbd ²⁹A jollo le yang ka pag ninga yim; aka jollo ninga amuna ayim. Aka kunno ni bol nyamma le a nonni awori, ni bwa nyha ka ashi yang agh. ³⁰Amuri kara ye aka jollo ari anyamma ninga ajollo le sallang. Nghanh beni kwa'agh shin bang amuri nzali, ih ka shin pinna ni gani; ke tubang ka pinna ate anlagiri.

Chapter 6

¹A yeh bogho ni Murung Uzziyah wuhni ya, nshina MurungKulli digha ngungmurung murung; yangha a bikuli, le kun dagrah magula le dungshina bin gushi. ²Abikuli le ya aserafim ni; mama kwa agh nga ni akpatre; ni akpatre bahri ni vulliyi ni kundumi, bahri vulliyi kushi, le logha kuli ni bahri. ³Mama kwa agh gor bih le nah, "Gerenteng, gerenteng, gerenteng, ni Yahweh magula le aba luwa! Ngunjah kwa dungshina ni gusso le." ⁴Agih magjollo leyang nga ki tig tina bin tangha a bin bangKulli ya jigrah, le baleh dungshi ni nlelle. ⁵Le n'na, "Gi- ennani ni meng! Njuhrina, ate mini bwa ni ngotokuni nyha gerenteng nga, le myang ngi digha a ntiri abayong ni ngotokun yang nyha gerenteng nga, ate njiang shina Murung, Yahweh, Yahweh magula le aba tahlua!" ⁶Le mwoh a ntiri aserim logho zu a binang; yangha ni nkallang gishe a bih, mama tollo ni mbangso a bin deshile dahra agh. ⁷Dog ngotokun nang ni le nah, "Shina, ga dogna ngotokuno; a tollo wo tengshihra lo, ni nwah gimashihra lo." ⁸N'ogna gih MurungKulli nah, "Yang nga tassa; yang ka ka ate musung?" Le nah, "Myang nga; tas sang" ⁹Nah, "Kene le a wabi abayong ni, 'Ogho agh, nga ogho, keminiya ni nga yeri yeri ya; shina agh, nga shina, keminiya ni nga yeri ya." ¹⁰Tig yahli abayong ni ke ih bi a konna te gubung nga, le tolkiirung, anjiung wanghina leyang. Nyha nina agh le a shini ni njih yang, og yi ni kirri yang, ni yeri ni yahli yang, le a nyere a kum iritenna." ¹¹Le nah, "Ha ni yebbang MurungKulli?" Pilla, "Sete alah magula juhro le abayong nyha a yeh ya, ni aleh ya abayong nyha doigha a yeh agh, le njeh egh digha bongri bihya, ¹²le sete Yahweh meshiyi abayong nghe kwa kukwo, le njeh egh kwa agh a dagne." ¹³Ko ke lum le abayong nghe ni uwo a yeh, deshiliya aka juhri; ninga mama a korri ngung oak le dundulle ki uwo agh, njih ma gerenteng nga a ri dundulle."

Chapter 7

¹A kunbang le Ahaziya muna Jotan, muna Uzziah murung Yuhuda, Rezin murung le aba Syria ni pekah muna Remaliah murung le aBe Israila, wora Urushalima ika ta luwa na yang, keminiya na ganyang gha. ²Kuntumo zu a le Dauda ima i Syria kpabna kuni ni Afraimu. Kunyali jigra ni kunyali aba leh ninga mama guh ki wolli abu gung nga. ³Le Yahweh nayi Ishaya "puro woro yongha ni muno Shear-Jashub in lungro Ahaziya a malla le kum muru, a muri nji-njere aba lagha agiri panghang nga. ⁴Nayi idig liem, ibi b?olri, ke ibi bang ngobong nga agle ika gangshiriya ni akashinda ni bari niya, ate yelula le Rezin ni Syria deshiya ni Pekah muna Remaliah. ⁵Syria, Afraimu ni muna Remaliah kura gimashihra a muro a nah. ⁶"Le ibi shi ta luwa ni Yahuda deshiya ibi shi pih ngobong, deshiya ibi shi ingna a leg atenne ibi tig murung lesung a beg, muna Tabeel." ⁷Mugula Yahweh nah, ni tangha ni te i pag agh. ⁸Ate muri Syria agh Dimaswka Rezin ni, aye bogho woro taro wa, Afraimu ka mashiye deshiya na waye digha a bayong nga. ⁹Muri Afraimu te ya Samariya ni, deshiya muri Samaria te ya muna Remaliah ni. Ni a dig ni maso ri-tenne a nji-teng nga, njiteng ni na wo magro wa. ¹⁰Le Yahweh ye nayi Ahaz deshi, ¹¹"Al gi perina le Yahweh Kulli lo; al mama wara a njeh ya ko mama a bikuliya." ¹²Keminiya Ahaz nah, "ni ngi al agh, ke ma ngi peri Yahweh ya. ¹³Ngha ni nah, Ishaya pila na onghang le Dauda, ni periyong ibi mom gimyalung le a bayong nga? ye nga momo gimyalung le Kulli lang? ¹⁴Ngha ni nah, Kulli kana giri ki payong gi-perina; nshina, nshina muna ki kpa a ye mina galang, ika bila deshiya ako gor luli Immanuel. ¹⁵Ika nuh kira ni murung nyi a kubangni yeri ika shibbi ni gimashihre ika tolli gima bona agh. ¹⁶Ate kare ni muna shibini gimashihra a tolli gima bonna agh njeh ni murung le bari a wo bang nga ka dig bule (nie). ¹⁷Yahweh ka juniwo, ni aba leyo deshiya ni le tero kara mama Afraimu ni zuniya agh nga tuyini ni Yahuda agh, ika juni wo murung Assyria." ¹⁸A kubanghe ni Yahweh ka tong ni giri ari a agi ni ginin salang masaragh ni a nyi ma tahbang ni a njeh Assyria agh. ¹⁹Aka zu kwa a ja digha ba kwa agh a ye a min bangha muru, ni a pya tali ni ba juye ni ba a lel gi loh nghanha. ²⁰A kubang ni ni magula ka nwani ni nkomo ga a tola gini salang Eufiratis agh, murung nga ni bah ate Syria kpabna kunyang ni Afraimu ha Syria suli na abin Afraimu ni Assyria ika nwa nyong kushi; deshiya ika nwa nyong kuni kwa. ²¹A kare ya, bwa ka tig muna nda ni a muna nju bari ni usulo, ²²Deshiya ate kira ma dudug ni pah agh, ika nuh kira ma bola, beni kwa a njeh ya ika nuh kira ma bolla ni murung nyi. ^{23,24}A kunbanghe ni, ba a gung inabi kena woro tongno lum ngweh mwoh agh, nga kena ke a kuri a zurfa woro tongno lum ngweh mwoh agh gubang nya, ka o nghanha keminiya a lusung ni juye. ²⁵Aka tangha kukko ni a dingli ni a dig ni soro wa, ate ngobong le a lusung ni a juye; keminiya ika dig ba nda ni a nju ki le nghanha.

Chapter 8

¹Yahweh nah nghan, "Tol tahli magula le a nyonla muri, 'Maher-Shalal-Hash-Baz.' ²Ngha gor abeni ni njiteng agh a tighang njiteng ate meng, Uriah mallah, ni Zachariah muna Jebrekhiah. ³"In kena abin ma aghkuntumo le Kulli, tol muna bil muna buna. Ke Yahweh na nghan, "Gor luli Maher-Shalal-Hash-Baz. ⁴Ate ke mune ka yeri bu'ah, "Terang, 'ni 'Ngiyang' agi kumo le Damascus ni giponna le Samaria agh, murung Assyria ka poni kwa. ⁵"Yahweh nateng rang deshili, ⁶"Ate abayong ni shibina a muru ma ololo ni Shiloah ye pagh bi murubang amuri Rezin ni muna Remaliah, ⁷nina agh murung Kulli nghan ye ka zunin a muru bangha muru a muyang, gullo ni goghe, le murung Assyria ni gullo le kwa. Ihka zu'ah ari ajiere le kwa ni bagha a gerebang le kwa. ⁸Mbagha muru egh ka pong bang ntiri Judah, ki bangha ka wo woro, sete bilbang a melo. A gangsa le kpatire ka dumshi dara le nje lo, Immanuel. ⁹"Abwa lo ka buni'oh wangri wangri. Oghe, nyongni a nje ma kukuwo agh: in kuriyong in bunu wangri wangri, in kuriyong in bunu wangri wangri. ¹⁰In pagh njere, keminya na boli a beng agh; wab gigila, keminiya na boli agh, ate Kulli nghan ni sung. ¹¹Yahweh wabbang, ni bi ma tenna arang, ke laghang in ke ngiya a- njijere le abayong ni agh. ¹²Aka gor kpaabkung nghan ga abayong ni gor kpaabkung agh, na wo bang ngobong ga abang ngbong agh, ke ihbi usi yalo agh. ¹³Yahweh ni a kuli agh ini guso gereteng; ini aka bang ngobong le, ni beni aka pi gullo agh. ¹⁴Ihka dig bin guso; keminiya ihka dig tali ma wolbang, ni tali ma enkusung-ate liye aba Israila, ihka dig gitama ni nguri ari aba Urushelima. ¹⁵Dudug ka engnari ka kpah ka buniya, ka bala nguri aka bolyang. ¹⁶Kur teng ni wab agh, kur a tenana ma mwa agh, a pi ih a dengla lang. ¹⁷Ngha lel Yahweh, nghan songri kundumi abin liye Yakub agh; nghan pah njiteng ari. ¹⁸Sina, mem ni amuna ni Yahweh peng agh ate agipangna ni agi mag tahbi ni Israila abin Yahweh ni akulli agh, nghan digha a muri Nkono Zion agh. ¹⁹Aka na oh, "Kuma aba pagh gi mag tahbi na ba bongho mashihra," abeni ki mu'riteng ni jollo ni a tenna ni muri nyaghang ma mag tahbi agh. Keminiya abayong ni ki nyera al kulli le yang agh? A al abeni wu'u agh ate muri abeni ni usulo agh? ²⁰Abin gigila ni abin tenana! Nghan na wab ajagiriye agh, ate anya ni tubang mo ber agh. ²¹Aka woro ntirin nje ni gani magula ni yalo. Kubang ni a ogni yalo agh, yaliyang ka lulo aka yom murung le yang ni kulli le yang, nghan ayeni ni akundumyang bikuli agh. ²²Aka shing ngunjah ni shing gani, pinna, ni yalung ni ki pagh nayibang agh. Aka piriya yang a pinna ma pinna.

Chapter 9

¹Yalula egh ka nyera ari beni nigha ntiri nayibang agh. Ni kunbang makunduna ini paghi aba Zebulun gi iribina ni nje Naphtali, keminiya ni kumbang fitong paghi gullo, a nijere ni ki ka Salang magula agh, ajung Urdun, Galilee le abayong. ²Abeni ginya a pinna shinna poshi bang magula; abeni digha a njali le minlim nlu'oh agh, poshibang egh tuna bang a muyang. ³In burina abayong, in burina bimirubang le yang. A pagh bimirubang akundumyong nigha bimirubang kunbang kor gisoro, nigha abuna ki pagh bimirubang nigha abuna ki gab ga a pona kunluwa agh. ⁴Ate gara dunro gitolla, ganra le a kpatira, gara le ba paghi ganni, a bunine nwangri nwangri a kara le Midian. ⁵Ate kusung ni ki ginya bin salala agh niagi mele ni a bula nkila aka pinshi murun ate gishe egh. ⁶Ate bisung nigha a billa muna, a bisung nigha a pana muna; digha murubang ka digha kpatire egh; aka gor luli ba gilbang ma mag tahbi, Kulli magula, terung ma kekene, muna muring ma ololo. ⁷A muri buro le digha murubang le, ni ololo male nyah, nigha ih nongni murung a tumurung le Dauda agh, amuri bin nong murung le, ihbi gili ni boli ni njiteng ni yalung gerenteng loghni kubang ni kekene. Pag le Yahweh ma bakuli ka pagh ga. ⁸Murung Kulli tashibang ni tenana amuri Yakub, ke kpah muri Israila. ⁹Abayong kwa ka ogho, ko Ephraim na beni digha Samaria agh, nigha nah ni logshi murung ni yalung ten murung, ¹⁰"Agi baghna kpana, keminiya sa bagh giri ni tali ni a kashi agh, agung sycamores a koriyine nje, keminiya sa tigha agung cedars abiye." ¹¹Ke Yahweh ka logha a muri Rezin, aba mwono le ka logshi abeni ni agh inji agh, ¹²aba Arameans a nji wama kara, aba Philistine a nji bin ihna kara. Aka li Israila ni bakunyang. Ntiri agha kwa ni agh, yalula le ni nongha nje agh; bi nigha wa nona beng. ¹³Nigote agh, abayong ni ke nyere abin beni wolyang agh, ko ka al Yahweh ma bakuli. ¹⁴Ninale Yahweh ka kashiyang murung ni ngila tiyong abin Israila, a passa ngung palm ni ngung reed, a kara mwoh. ¹⁵Bagulla ni ba nongshi murung ni magulla; ni ba aghkuntumo ni aliyi yiri ini ngila tiyong. ¹⁶A beni ki billi abayong ni agh bil ni yang njere ma nangna ni abeni a bil ni yang agh a mella yang. ¹⁷Ninale murung Kulli ni pagh bimirubang amura abuna makena le yang agh, ke dum enna a muri abeni leyang nyah ni aboro, ate beni kwa agh ni bang kuli agh ni pagh gimashihra na akun ni ki wab agima nangna agh. Ari aga kwa agh, yalula le ni nongha nje agh; deshile agh bi nigha nona beng. ¹⁸Gimashihra pinyi nigha gishe; i a hagra giri ni a juye; nigha ma ih pinshi waragiri ni aboli agh, nigha ki logho nigha mlele ma kinyar. I ¹⁹Ntiri yalula le Yahweh ma bakuli njali nigha ki pinyi, na abayong nigha murun ma gishe agh bung nyah ki dagh muna ngi agh. ²⁰Aka bol gili abung ma li keminiya nigha ogh- yalo; aka li giri abung ma katang keminiya na dim agh. Yang kwa le ka li nyama ma garabi. ²¹manasseh ka li Ephraim, Ephraim, Manasseh; a kpaß kwa aka ka ni luwa ri Yahuda. A ntiri ga kwa ni agh, yalula le ni nongha nje agh; bi nigha a nona beng egh.

Chapter 10

¹Gi- enna ni ni abeni ki wab alagha ni nyha yarata agh ni gigilla ni njiteng nyha a ri ya agh. ²A gittih abeni ki al njiteng nga njiteng, a pon gile aba enna le abayong lang ga mami yang ni ya, a ag gile amahberre, ni tigha aminbawori gi bolla! ³Mang nga pagha a kara tuhnjuo nga juhribang pura kukwo zu agh? Yang nga bangha nga ka bini ate angna, nji yebbang ni aka tig gikunna lo nghan? ⁴Gubung nyha uwo agh, le a gungha njahli a ntiri abeni a kur agh ko kpah ntiri abeni a wol nluo yang nga. A yeh aga kwa ni ya, yehlulla le ni sang suhli ya, bih nga wa uwo a logso. ⁵Gi- enna le Assyriya, gara yehlulla le, garamurung le nji ri mama ngi dumni yehlulla lang! ⁶Ntutti ne a muri abayong ni ni yeri Kulli ya agh ni abayong ni yehlulla lang ki bunkoh a muyang nga. Ntigne ih bi tol giponna, tol gibolla, ni pariya nina sobong a muri njinjere. ⁷Keminiya ga ni tolla yahli ya, ko dengshi nina agh. Nga a dengse le ih juhri ni- gogrih anjah dudug. ⁸Ate nah, "Amuna murung lang kwa agh amurung ni ya? ⁹Ih kalno nina Kalshimish? Ih Hamath nina Arfad? Ih Samariya nyha nina Damaska? ¹⁰Ninga mama beng ganni anjemurung ma gushi gillang, abeni minlim gi sherreh leyang a gulla a uwor mami Urushelima ni Samariya, ¹¹ninga mama mpagni bin Samariya ni agillang manangna le ya, nina ni nga pagni bin Urushelima ni agillang le. ¹²Ngha Kulli malli tumo le a muri Nkonno Sihiyona ni a Urushelima agh, nga fungshi kunyahlung gushimurung le murung le Assyriya ni shinbang gushimurung le. ¹³Ate nah, "A nji ri masso lang ni nji ri yeriteng lang ni mpag ni. Myang ni yeriteng. Myang ni yerigiri, le nshihshina anjang le abayong. N'ibna a bin tig agikunna leyang, le nina demndah nmeshiyina aba digna le. ¹⁴Nkehna ni beng ri ndahminya, agikunna le abayong, nina beni kpaba ankih a dag ga, mkpabna ngunjah kwa. Mwoh nyha wol kpatreh ko logshi kuni ya. ¹⁵Gikoggiri ka gushimuri kanangiri uwor beni pagtumo ne ya? Gikashigiri ka gushimuri uwor beni kashigiri ne ya? Nga nina gara logle logshi beni bolli ko gara logle logshi bwa kuli. ¹⁶Ngha nina agh MurungKulli Yahweh magula kwa ka tutti nyonno a ntiri agaraluwa; le nina gishe ni ki pingshi ya aka pushi gusso le. ¹⁷Poshibang le Israila ka pil gishe, le ma Gerenteng le Mwoh nina leshigishe; ih ka pihn ne lih ajuweh le a kara mwoh. ¹⁸Yahweh ka juhri gusso le bangung le ni njeh ma njeh ma bishigiri, kpabni minlim ni ngirung; ih ka pag nina nga bakonno ki juhri ya. ¹⁹Anshile angung le bangung le ka dig fittong, mama muna logle bang nga. ²⁰A kara wo agh, anshile Israila ni uwo agh, baleh Yakubu ni woro abba ni uwa ye tigyahli yang ri beni gankun yang nga, keminiya a pagha agh a tigyahli yang a bin Yahweh, ma Gerenteng Mwoh le Israila. ²¹Anshile abayong le Yakubu ni uwo agh ka nyerra bin magula Kulli. ²²Ko ke abayong lo Israila, nga nina njisalang kun salalngmagula, fitong leyang ni uwo ni ka nyerre. Ninga mama gerenteng magula al agh a wabna te juhribang. ²³Ate mama MurungKulli Yahweh magula le abaluwa nga zuni juhro mama ka pagha a njeh kwa agh. ²⁴Ngha nina agh MurungKulli Yahweh magula le aba luwa nah, "Abayong lang ka digha a Sihiyona, ka bang ngobong le Assyriya agh. Ih ka nyimmoh ni garandolong le ih logshi garamurung le a muro, nina mama Masar pag ni ya. ²⁵Ka bang ngobong le ya, ate a munkunbang fittong nga yehlulla lang a muro ka malla, le yehlulla lang ka zuni juhri bang. ²⁶Le Yahweh magula le abaluwa ka wol yang batagiri, nina mama ganni kun Midiyang a bin nkonno Oreb agh. Ih ka logshi garandolong le a muri salangmagula nina mama pagni a Masar agh. ²⁷A kara wo agh, a ag yi gitolla le ni gogreh ya le ni gidungrina ni a mellih ya, le gidungrina egh ya aka juhri ate nenneh le. ²⁸Ba shibimurung zuna a Aiyat le dura a ntiri Migron; tigna aglilih a Mikmash. ²⁹A dura le a ke nongha a Geba. Ramah koshiyina le Gibeyah le Saul bangna. ³⁰Magjollo bororo, muna ngalang le Gallim! Pah muro Laishah! Ag yi, Anatot! ³¹Madmenah nga ki bangha, le aba digna le Gebim bangna vulo. ³²A kara ni ya ih ka tangha a Nob le ih ka jigri gumobih a bin nkonno le amuna ngallang le Sihiyona, adingli le Urushelima. ³³Shina, MurungKulli Yahweh magula le aba luwa ka janghi ni nyima ma pah ngobong, le angung masabna mabonna ka kpah njahli. ³⁴Ih kor bangung ni gikorgiri, le gimurung le Lebanon ka kpah.

Chapter 11

¹Giri ka puro ari ndunduligung le Jesse, le passe ni mili agh ka pagh nji. ²Bongho le Yahweh ka digha muri, bongho yeritengni yere, bongho wabba ni gullo magula, bongho yeriteng ni ma bang Yahweh. ³Bimurubang le agh ka dig ma bang murung Kulli; ni wah njuoh nigha nji shing agh, ko pagh ga a kiri ogh agh. ⁴Nina agh, ih ka wabba aba enna njuoh ni njiteng ni pagh giri dikiki ate abeni nongshi muyang ngunjah. Ihka wol ngunjah ni gara ni kuni agh, ni usulo ma ngolo kuni ihka wol aba gimashihra. ⁵Njiteng ni ka pagh nguri kura bung le, ni njiteng le nguri a buni. ⁶Minghari ka dig ni nju'u, minbuni ka nongni a muna mbul; muna ndah, ni muna keni ka lel yang. ⁷Ndah ni bear ka lel kwa, ni a muna yang ka nogha nje kwa. Yim ka li lusung nigha den ndah. ⁸Min bangna ka dal ari tuli yuoh asp, muna ni atu agh ka tig bi a gunang le ghafun. ⁹Na tig piye ko biyi giri amuri nkono ma gerenteng lang; ate ih ngunjah dumshi ni salang magula agh. ¹⁰A kara egh agh, njintye bila le Jesse ka tangh nigha flag ate abayong. Abayong ka ali beng, bing usulo le ka dig ni gusso. A ¹¹kara agh, murung Kulli ye ka nong bi ka nyeni ashile a bayong le ngha wa uwo Assyria, Masar, Pathros Cush, Elam, Shinar, Hamath ni anje ni sallang kangri agh. ¹²Ihka tigh signal flag ate abayong ih ye ka kpaba abayong na buko ma Israila ni abeni mesiye ma Judah ari goshiyo inne ma ngunjah. ¹³Ihka ariyi banbang le Ephraim, ni gimashihra le Judah aka kashi. Ephraim niwa ban Judah agh, Judah ni wa dumi Ephraim gimashihra agh. ¹⁴Nina agh aka nogha nje ari abura Philistine a nji ba kara ki kpah nghang agh, ayangha kwa aka pona abayong nji ba kara ki wamang agh. Edom ni Moab ka dig mamiyang aba Ammon ka agh ni yang. ¹⁵Yahweh ka biyi kun gere sallang ma Masar. Ni nguleh mashihra ihka logshi bi amuri bangha muru Euprates ihka gab a guguri egh nde tombhri, ate a duri ni akura. ¹⁶Njere magula ngha nghang ate ashile abayong le nyere Assyria, ngha mama ngha nghang ate Israila ni nyere leyang a nje le aba Masar.

Chapter 12

¹A kara egh agh aka nah, "Ngha pagh oh makampah Yahweh. Ate awogha ni yalula ni mem, ayena ni yalula ni mem, oyena ni yalula, ngha boang yarata. ²shina, Kulli ni pagh ba ashibang lang; Ngha pajiteng ni nji banghobong, ateyah, ih Yahweh ni tengshirung ni ngiya lang. Pilla ba ashibang lang."³Ni bimirubang aka toghni muru a tumru ma ashibang. ⁴Aka nah a kara egh, "Pih Yahweh makampah le a goe lulli; waɓɓa agipangna le intiri abayong, hamma ih lulli ni aka gila.⁵Bongshi Yahweh ni ngiya ate paghua agima gulla; Deh ih ba yere a ngunjah kwa. ⁶Bwa ɓororo ni jolo ate bimuru bang nyongni abeni digha Zion agh, "Yah agh lulung ma ngulung le Yhaweh ni ate gullo le nghe intiri ɓa gerenteng le Israila.

Chapter 13

¹Gi wabna a muri Babila, mama Ishaya muna Amoz ag ga: ²a bamuri nkonno ntig kandagiri gi dumna, bua bororo a bin yang, logshi yang boh ih bi a ingna a kunjere lah le abagushina. ³"Nwara tigha amama ntig sa agh; ngorra agara-abuna ih bi a dum yehlulla leyang abeni ki pag binmurubang ari dumposhina lang nga. ⁴Gih le adudug a muri nkonno, ninga mami abayong dudug! Gih salalah le anjemurung ninga mami anjeh dudug kpaba binmona! Yahweh magula le aba luwa ki nah yi aba tahlua te luwa. ⁵A pura njeh kukwo, dunna kukwo ni binsung. Yahweh ni ni gitummo fungshibang le, ate juhri njahli ye kwa. ⁶Mbua'agh ate kara le Yahweh zuna gyaß; ih zuni girjah bang le Magula kwa. ⁷Ngha nina agh abung kwa a gyerre, ni yahlung a nyangla. ⁸A tig yang a ngobong; binkonna ni gani ka bol yang, ninga bamah ni ka bilmuna agh. A shina ari yang ni koshiyi rung, kundum yang ka dum ngobong. ⁹Nshina, kara le Yahweh nga ki zuni fungso mashihra ni yehlulla ki bunkoh, ki tig njeh egh bayong nyha ni pushi aba gimashihra a yeh. ¹⁰Amunashienri le bakuli ni kpaba leyang ni ki pah poshibang nga leyang nga. Kara ka bol pinna logni ni beri, le shienri ni ki tah agh. ¹¹Nga fungshi ngunjah ate gimashihra le ni abayong mashihra a muri gimashihra leyang. Nga tig gushimurung le aba tolmurung ih bi malla, le gushimurung le abayong mashihra. ¹²Nga tig bayong ni ki gog ga ninga zinariya ni bayong mashinshin a gana a kumo uwor zinariya mabonna le Ofir. ¹³Ngha nina agh nga tig bakuli ih koshiyo, le ih ngunjah ih jigrah bin tangha le, a ri funno le Yahweh magula le abaluwa, le a kara le funno yehlulla le. ¹⁴Ninga njah ni a pir agh ko njuh ni bwa nyha ka kpabyang binmona a agh, beni kwa agh ka nyera nji bin abayong le, ni bangha wora njeh le. ¹⁵Beni kwa a kum ma a shuwe, le beni kwa a shuwa agh ih wuh a nji ri garabwoh. ¹⁶A sahani amakyenina leyang lushilushi a njahli a nji yang. Alah yang nga a ponni ni nongni amah yang. ¹⁷Shina, myang a muri nga tig Medis ih kehni yang luwa, abeni ni ki gangshi ri yang a muri azurfa a agh, ko zinariya poshi yahli yang ri zinariya a agh. ¹⁸Antah leyang ka shuwa basa adenah leyang; ni a shin gi- enna le amuna ni a bil agh, le a shibang ni gi- enna agh. ¹⁹Le Babila, njemuru mabonna, gi bor nsahri le gushimurung Chaldiya, Kulli ka suhli ninga Sodom ni Gomora. ²⁰Ni a uwa ye digha a yeh deshiliya logha a njah kenna a njah. Aba Arab ni ki gil gungri leyang be ya, ke alelgiri ka dag agiluwo leyang ih usula be ya. ²¹Keminiya anyam lusung le balusung ka nongha be. alah yang ka dungshini a'ihhin; andau ni ambullusung ka lella be. ²²Anyih ka bua alah ma vangna leyang, avanshi a lahmurung mabonna leyang. kunbang le zuna gyaß, le akara ni ki tenghibang nga.

Chapter 14

¹Yahweh ka shin gie-nna le Jacob; ih ye ka tol Israel ni nyeni yang a nje le yang. Abiri za kpaɓ ni yang a nje le yang ka tig muyang ari liye Jacob. ²Abayong ka zuni niyang a bang le yang. Ke liye Israel ka tol yang a nje le Yahweh nigha aguro buna ni aguro amena. Aka bola abeni kana bolyang agh, aka nong murung amuri abeni ki payang gani agh. ³Kara ni Yahweh ka pahno usulo ate gani lo ni yalula lo, ni gani tumo lo ni kana aka pagh, ⁴nga tu nya ma ngulteng amuri murung le aba Babylon, "Palang ke ba digha muribang nyere tang nigha, yalula le ba tol murung tangna!" ⁵Yahweh buna gara le abayong mashira, aba agna beni ki nong murung agh, ⁶ngha wol abayong ntiri yalula ni wolo atefi agh, ngha nong murung le abayong ni yalula, ni wolbang ni nya ki tigha nje agh. ⁷Ngunjah ngha muri usulo ni ololo; a logshi bimirubang ni tu nya. ⁸Ko a ngung Cypress og bimirubang a muryong na Cedar ni Libanon agh; a nah, 'Ate a nongna nje agh, ba kashi ngung nya za kashi sung nje agh! ⁹Njimanjali ngha ki lel lo ngha kena biye agh. Ihka logshi wo abeni wu'u agh, amagulla ngunjah kwa, ih tig yang a logho abin nong murung le yang, a murung le abayong kwa. ¹⁰A yangha kwa aka nateng aka nah og, 'A digha ololo nigha sung. A digha nigha sung. ¹¹Logshi murung lo zuna ni ma a njimajali ni a gimashihra lo. A ngoso ni muro kwa, ashana ni vulyo. ¹²Palang ka gbah a kuli, muna sheinri ma beri, muna ma durbang! Palang ka koro nje, awe beni a tigha abayong ololo agh! ¹³A wabna a yalo, 'Ngha logho ngha wora kuli, ngha logshi nong murung lang amuri amuna sheinri le kulli, ngha digha a muri nkono ma kpaɓa, a bing ma kukwo le North. ¹⁴Nga logho amuri abing ma sagna le a nlagiri; ngha tig murung nigha Kulli Magulla. ¹⁵Nigoteya ayena ni ma a njimajali abin ama lima le tuli. ¹⁶Abeni shino agh teshi njiyang aro le aka teshi kiriyang aro. Aka nah, 'Beni ini tig ngunjah koshiyo, ngha jigra abayong, ¹⁷ngha tig ngunjah nigha balusung, ngha biya alah ni tigha a prisoners le wora lah agh?' Amurung le abayong kwa, aya ngha kwa a nongha nji abongso, beni kwa a nkiliya le. ¹⁸Amurung le abayong kwa, a yangha kwa agh a wuh a gusso, beni kwa agh ni nkiliya le. ¹⁹Keminiya a pushino a nkiliya lo ninga bih ngung ma shibina. Abeni a wol nluo yang ngha, ngha ninga adagrah, abeni a shuwa ni nkwoh agh, abeni woro a tuhtahli ninga anlwo ni a pariya ya. ²⁰Ni awo kpaɓni yang a lingsa agh, ate a wara juhri njeh lo ni wolnluo abayong lo. Amuna bagimashihra agh ni a uwa ye gori ya. ²¹Gilro ate tuhmi amuni bwoh, ate agimashihra le akahyang, nina agh ni a logho a ag njahli ke a dungshi ngunjah ni alahmagula agh. ²²"Nga loghi yang- ga ni Yahweh magula le aba luwa waba. ²³Nga pussa ri lulli Babilon, aminkah, ni kumboro- gi wabna le Yahweh ni ga. Nga pilla gikunna le ankuhn, nonghomuru, le nga ganghi ni ganbang ma juhribang- gi wabna le Yahweh magula le aba tahlwa wabna. ²⁴Yahweh magula le aba luwa kaniya na giri, "Njiteng ngha, ninga mama ntolli ya, ini nina ih ka pagha, le ninga mama ntigni ya, ini ih ka dig nina; ²⁵nga bun Asiriya a njeh lang, le nga pariya yang a muri nkono lang. Le aka tol yi yang gidungrina leyang a muyang le gitolla a melyang. ²⁶Ga ni a kuro a tigha ate ngunjah kwa, le bung ni ni a logsa amuri abayong kwa. ²⁷Ate Yahweh magula le aba luwa tigna ga; yang ka teshi njahli? Logshina bih, le yang ka suhli njahli? ²⁸Gi wabna ni zu a yeh bogho ni murung Ahaz wuhni ya. ²⁹Ke ih bi a pag binmurubang ngha, a yong aba filisti, ih gahra ni nyimyong ngha bunna. Ate a ri billa le ayohu agh gbafun ka gul nghan, le amuni ka dig ayohu ma funno loghakuli. ³⁰Minballa le ba enna agh ih lella anjung a bin lellagiluwo lang, le aba alla ka nongha njahli ololo. Nga wol bibilla leyang ni yallo mama ka tigha abeni uwo agh a nluo. ³¹Bua, kunjere; bua, lahmagula; nyongha kwa nga nyangla, ate nlagiri le nlelleh ngha pura nji ebbeh, le ba tah luwa nyha ka pyeri muri ri ya. ³²Ni yelang ni aka pilli bakuntumo le abayong? Yahweh tinna Siyona, le a yeh aba binkonna ka kum vulo nghan.

Chapter 15

¹Gi wabna a muri Mowab. A pagha agh, a duh mwoh ni Ar le Mowab ka juhrini; a pagha agh, a duh mwoh ni Kir le Mowab ka juhrini. ²A wara bin gushi Kulli, abayong le Dibon wara a dingli ate bua; Mowab bua na a muri Nebo ni a muri Medeba. A nwahna muyang kwa kotro ni nwah nyom kunyang. ³A mella ateshili gir a muri anjinjere leyang, a muri kangna bikuli ni a bin kpaɓa a ntiri lah beni kwa ki bua, njimerung ni ki suhla njeh. ⁴Heshbon ni Eleyaleh gorra bang ate angna; a Jahaz ni duna kukwo agh a ogna gih yang. Nina agh aba tahluya le Mowab bua na ate angna; a koshiyo kanangiri yang. ⁵Yahlang bua ate muri Mowab; a bangha a wora Zoyar ni a Eglat Shelishiyah. A logho ni bua a kun Luhit; a muri njinjere Horonayim a magjollo gigangshina a muri juhro leyang. ⁶A dagna amuru l Nimrim; lusung nyingla; ambuggiri nyummo; le lusung nyha uwo agh. ⁷Agi dagna leyang ni a dammah a ponne a wori a ba njonglong le angung kahn. ⁸Bua ye kangnina kasanjeh le Mowab; jollo egh wara kukwo ha Iglayim ni Beyer Elim. ⁹Ate amuru le Dimon agh dungshina ni nkilli; keminiya nga buhri zuni mabi a muri Dimon. Nyim ka bolla abeni bangha a Mowab agh deshili ni anshile ni uwo a njeh egh ya.

Chapter 16

¹Ntutti agamnuh a bin amagula njeh Selah ni a balusung nga, a nkonno le muna mangalang le Sihiyona. ²Ninga minya ni ki ganglah, ninga ndahminya ni meshiye ya, ini nina amenah le Mowab a kungerabang le Banghamuru Armon. ³"Pah gibilla, tuh njiteng; a pah minlim ninga dyh a ntiring le bakara; songri amama a bugkoh agh; ka bungshi muri beni ki al bin vulo agh. ⁴Ih bi a digha ntiri yong, beni a bugkoh pura Mowab agh; ndig bin vulo leyang ari aba girjah yang." Ate parbang nghe a tangha njahli le juhrigiri ka malla, abeni ki parbang nga ka borro a njeh egh. ⁵A tig ngungmurung murung a ogrung njiteng; le mwoh a ntiri gungri le Dauda ka digha muri ni njiteng. Ih wabnjuo nga ih alli dumnjiteng ni pag gi gerenteng nga. ⁶Shi ogna tele gushimurung le Mowab, tolmurung le, wolkikil le, ni yehlulla le. Keminiya wolkikil nga gung. ⁷Nina agh Mowab bua ate Mowab- kwa a bua! Ngonno, a yong kwa abeni a girjah yang nga, ate gikangna miyang le Hareset. ⁸Ababang le Heshon wara nyummoh ini nina babang njingung le Sibnah. Amurung le abayong agna ababang njingung maonna ni kena ha Jazer le nongho wora balusung nga. Abih vahghah wora kukwo; a woro a bur salang. ⁹A pagha agh nga angni Jazer bua a temuri babang njingung le Sibnah. Nga bua ate muyong, Heshbon ni Eleyaleh. Ate muri ababang le njingung biyang ni pongissoro nkaashina jollo ma binmurubang. ¹⁰Binmurubang ni boro le bang dagna njingung; le tuhngyah nyha, ko jollo a babang njingung. Bwa nyha gammuru njingung, ate nkaashina jollo le beni ki gammi ya. ¹¹Nina agh yahlang imnah ninga ngwangntah le Mowab, ni minlimang a temuri Kir Hareset. ¹²Nga iri Mowab malli a bin gushi gillang nga ni ingna bin ma gerenteng ate jimmah agh, jimmah le ni ki buhri gubung nga. ¹³Ga ni pag tenana ni Yahweh waba ni zumo a muri Mowab agh. ¹⁴Yahweh ye nah deshili, "A ntiri abogho yahro, gusso le Mowab ka meshiye; ngho kwa ni abayong le ni dudug agh, amama ka uwo agh ka pag fittong le gubung ni ya."

Chapter 17

¹Gi wabna a muri Dimaska. Shina, a pushina Dimaska a digha lah magula, le ih ka dig gi bihi na ni kpah agh.

²Alah magula le Aroyer agh a dag yang. Ih dig ba agiluwo ka dig nhang nga, le bwa nyha ka pah yang ngobong nga. ³Alah ma kangnina ka borra ri Ifraimu, dighamuribang ni pura Dimaska, ni anshile mami Aram- aka dig ninga gusso le abayong le Israila- ga ni Yahweh magula le aba luwa waba. ⁴Gire [ka pagha ih a kare ya gusso le Yakubu pil siyal, le nenneh le ngiri ka pil kpangrang. ⁵Ngha ninga kunbang ni ba pongissoro kpañni agaragweh ni tang nga, le ponna kikili amuri gweh ni kum ma. Ih ka pag ninga beni ganglah doshihyo giri gweh a Njonglong le Refayim. ⁶A dag aliya kunkoro, nongo te ya nga ninga zaitun ni bahri ko tahro vulla a mbweh bikuli nga a jigri ni ngweh ya, le ihne ko tongno nga a bih ma sabna le ngung nghe- ga ni pag gi wabna le Yahweh, Kulli le Israila. ⁷A kara wo agh abayong ka shin ni bin Ba gil yang, le anjih yang ka shin ni bin ma Gerenteng Mwoh le Israila. ⁸Ni a shin adeshile dahra, tumo le abih yang nga, ke aka shin ga amuna bih yang gilli ya, angung Asherah ko aminlim kara. ⁹A kara wo agh alah maguliyina ma tenna leyang ka dig ninga ba wara ni a dagha a muri dingli nga abayong le Israila keni yang ni luwa agh, be ya bayong nyha wa dig nhang nga. ¹⁰Ate a jangshina ni Kulli le ashbang lo, ni puro a tele tahli bin vullo lo. Nina agh pan gissoro mama li poshi yahlo agh, le a tigha abih ngung ni a agha bin abiri ya. ¹¹Keminiya ko ke a kara wo ni a panni yang ni vanghih. le ko ni beri ni nijamma lo sahyini, pongissoro ka kpah a kara gigangshina ni gani ¹²Gi- enna ni! Aggishi le abayong dudug, abeni aggishi ninga gishi le salang magula, ni ngih kara le abayong, abeni ki kara ninga amuru magula! ¹³Abayong ka aggishi ninga velliye le amuru! Keminiya ih ka saghih yang le aka bangha a wor kukwo, a pir yang ni gung ninga ankwahgiri a muri ankonno, le ninga lusung a dum gungmuru. ¹⁴Ni kapolla agh, shina, gi ngobong! Kedebang ni beri ya a wara! Ga ni pag gikumna le abeni pon gillesung nga, gikumna le beni ibbah agikumna lesung.

Chapter 18

¹Gi- enna le njeh le aminlim le akpatrung, mama a kun banghamuru le Kush; ²beni ki tutti aba kuntumo a nji ri salang magula, a gissasa le Papirus a muri amuru agh. Nworo a yong aba kuntumo ma kahra, a bin beni sabna ni bululu, abayong kukwo ni gyaɓ, abayong ma massa ni abeni a pariya njeh ya, abeni abanghamuru gabna njeh leyang, ³A yong aba digna ngunjah kwa ni a yong abeni digha muri nguɓnjahli ya, ngha a logshi kanda gi dumna a muri ankonno le, shinbang; le ngha a tong njeme njuh agh, yeshi kiro. ⁴Nga ni Yahweh wabɓang, "Nga vulla a lyang nga fashi, ninga nlelle pingshi bang le kara, ninga nlagiri le tirma a kunbang pinshi bang le pongissoro. ⁵Kedebang pongissoro, ngha kunbang tah le giri duri, le possogiri ki pilli njih ya, ih ka kashi ashuwa le nshingri, le ih kashi ni tolla abih ngung nghe wori. ⁶A dag yang binmona a temuri aminya ma muri ankonno ni anyam lusung ni njahli ya. Aminya ni ki al gilih ka saniyi yang ni biyang, le anyan lusung ka lih yang a kunbang pongissoro. ⁷A kunbang ngho agh abayong ma sabna ni ma bululu, abayong kukwo ni gyaɓ, abayong ma massa ni abeni a pariya njeh ya, abeni abanghamuru gabna njeh leyang, a ba ni lulli Yahweh magula le aba luwa, a muri Nkonno Zaitun ni aka zunih pah gusso bin Yahweh magula le aba luwa.

Chapter 19

¹Gi wabna a muri Masar. Shina, Yahweh ki zu a Masar a muri nlagiri ni ki bangmere ya; Agillang le masar koshiya dumi, le ayahli aba Masar nyangla ri yang. ²"Nga logshi aba Masar a muri aba Masar: 'Bwa ka wolrung ni munangih, le bwa mabi ka wolrung ni bihbadigna; lahmagula a muri lahmagula, le njehmurung a muri njehmurung.' Bongho le Masar ni ki kum masso a ri ya. Nga girjah pah giwabna le, ngho te ya a al giwabna bin agillang, bongho le anluo, aba bangna, ni aba pagtumo ni abongho. ⁴Nga pah Masar a bih telelah mashihra, le murung ma masso ka nongmurung muyang- ga ni pag giwabna le MurungKulli Yahweh magula le aba luwa." ⁵Amuru ni asalangmagula agh ka songso, le banghamuru ka songso ni dig bongri. ⁶Abanghamuru ni ki zuni muru agh; aguguri le Masar ka gindilla ni nyummo; akagli ni anshile alusung ka nyinla. d' b' ⁷Akagli ni a kun banghamuru Nile, a kun Nile ni babang ni kwa a diyah kahri ya ka nyummo, le ni wa ye pag ga, a pon yang a wori, le ni a wa ye pag ga. ⁸Aba bolnjih ka bua ni gonno, le abeni ki sob ngallung a Nile agh ka gonno, le abeni ki sob nguri muri muru agh ka juhro. ⁹Aba pagtumo njinguri ni aba tahnjinguri sor dagrah ka nyonnoh. ¹⁰Aba sor dagrah le Masar ka wuh; abeni kwa ki pagtuomo ate ngosse ya ka kum gigangsa kanangiri yang. ¹¹Amuna murung le Zoyan agh abahngah ni kwa. Giwabna le beni uworbang ni yeriteng mami Fir'auna agh pagna bayong manangna. Ni yellang ni aka nah yi Fir'auna, "Mini muna ba yeriteng, muna murung le akah?" ¹²Le nibeniya aba yeriteng leyong nghe? Ih bi a wabi yong ni dumi yong ga Yahweh magula kwa kuroh tigha ate muri Masar agh. ¹³Amuna murung le Zoyan pilla abahngah, a sohra amuna murung le Memfis; a tigna Masar borro, beni digha agbingrah le akunburi le ya. ¹⁴Yahweh tigne yang bongho juhrigiri a ntiri yang, le a borshina Masar a teh aga kwa ih pag ga, ninga babahra ni shengreh a yeh ga nyennikoh agh. ¹⁵Gubung nyha bwa ka gan paghi Masar agh, aghle murung ko ngilleh, bih ngungkahn ko kagli. ¹⁶A kara wo agh, aba Masar ka pil ninga amenah. A koshiyo ni ngobong le bih Yahweh magula kwa ni logsa muyang nga. ¹⁷Njah Judah ka dig gi tighang ennihyeh a bin Masar. Kunbang ni kwa bwa dengshini yang ne ya, a dang ngobong, ate ga kwa Yahweh magula kwa kura itgha ate muyang nga, ¹⁸A yeh kara wo agh alahmagula tongno ka pagha a njeh Masar abeni ka wab kun Kan'ana agh ni kaniyigiri pah muyang a bin Yahweh magula kwa. Mwoh a ntiri yang nga a gorih ih Lahmagula le Kara. ¹⁹A yeh kara wo agh a gil yi Yahweh deshile dahra a ntiring le njeh Masar, ni gbingrah tahli a njang le bin Yahweh. ²⁰Ih dig gidumna ni wabkun bin Yahweh magula kwa a njeh Masar. Ngha bua yi Yahweh ate aba parihyang nga, ih ka tutti yang ba ashibang ni ba tangha temuyang, le ih ashi yang. ²¹A yeri Yahweh a Masar, le aba Masar ka agni Yahweh a kara wo. Aka gushi ni adahra ni agipahna, le a kanniyigiri bin Yahweh ni paghe. ²²Yahweh ka pih Masar iritenna a nzumo ni tignih binkonna agh. Aka nyera bin Yahweh; ih ka og jimma leyang ni pahyang iritenna. ²³A ntiri kara wo agh njergula nga nhang ka pura Masar kena Assyriya, le Assyriya ka zu a Masar, le aba Masar bin Assyriya, le aba Masar ka gushikulli ni aba Assyriya. ²⁴A ntiri kara wo agh, Israila ni ka dig bihyong ma tahro ni Masar, ni Assyriya, ih dig mosso a ntiri ngunjah kwa; ²⁵Yahweh magula kwa ka moshi yang ni nah, "Mossoni ni Masar, abayong lang; Assyriya tumo abeng; le Israila agh, giberre lang."

Chapter 20

¹A yie bouho ni Tartan juhni Ashdod, ngha Sargon murung Assyria tashiniha, wohrun ni Ashdod ni tollihi. ²A kunbangho Yahweh nahtengri Isaiah muhna Amoz nina "Wohro ke pushi tesili ga a kuhra tiyo ha, ni pushi kuhra a kuso" Pagha nina ginni tesalan ni bah kusi. ³Yahweh nah, "Ni ga mama denlalan Isaiah ginni ni tesalan ni ba kushiha ma bouho tahro dunna gi pahna ni ga gouɓong ga wohro nji bin Egypt ni ga wohro njibin Cush- ⁴A jin jereniha murung Assyria ka agɗuna wohro guhrow Egypt, ni baugha, ked digha a Cush, muhna ni ba guhla, ni nang ni bah kusun, ni dahratiyo daben, gi yihri binale Egypt. ⁵A kosiyo ni yihri bina, ate Cush pubohle yan ni Egypt gi kunnale yan. ⁶A beni a billah njeha ki na kere "inininah, gani pag bin tig pubolesungha, ba ja baugha ja al assah bin murung Assyria.

Chapter 21

¹Ga a waba a muri balusung ni a kun salangmagula agh. Ninga mama gungmuru ki duri ntiri Negev agh, ih dura a ntiri balusung, pura njeh gi pah ngo bong. ²A wara a peng njoloro: ba gimashihra ki pag gimashihra, le ba juhro ki juhri. Nworo nkeni ni luwa, Elam, nkangni Mediya ni luwa; nga kashi immah le kwa. ³Ngha nina agh bunnang dungshina ni binkonna; konno ninga bamah ni ni konnobilla le bollang ngha; ngunghina najhli ri ga n'og ga; le ga shin ngha gangshinang. ⁴Yahlang ubna; nkoshiyina ni ngo bong. Kapolla ni ntigha yahlang, keminiya zuna nghan ni gi bangha. ⁵A gilla bin lihgilih, a sahri kalah njahli le a lih ni nuh; logho, amuna murung, nsobih ntongho leyong murun. ⁶Ate ga ni murungKulli wab bang, "Woro, tig ba lelkunjere, le ih pah kuntumo ga shin ngha. ⁷Ngha shin nyeh-gwoh piri ya, a gbahyiya apiri, aba kogyi muri mbuljeng ngha, ni aba kogyi muri loggah agh, le digna ih teshikiri ni digha a gilrung." ⁸Ba lelkunjere magjollo, "MurungKulli, a muri gbingrah lengheshina ni tang nghan kara kwa, kyari kwa agh, le a bin tangha lang ni duh kwa."

⁹Bwa ngha ki zu agh ni nyeh-gwoh piri ni agbahgha le ba kogpiri. Ih gorbang, Babila kpahna, kpahna, le aminlima ma shehrah le akuli le wanghina njahli. ¹⁰Ama gilliya ni sahra lang, amuna binsahri giri lang! Mang n'ogha bin Yahweh magula kwa, Kulli le Israila, nwabno ne. ¹¹Nwab a muri Dumah. Beni gorrang a Seyir, "Ba lelkunjere, Mang uwo ate duh?" ¹²Ba lelkunjere nah, "Beri ka zu le duh deshili. Ngha a alla a ihli bangha ngha, le ihlibang; le nyer deshili." ¹³Ga a waba a muri Arabiya agh. Mpagna duh a balusung le Arabiya, atangha logghah le aba Dedan. ¹⁴Nzuni muri ate njemuru; aba digna njeh Tema, nlugri ni aba bangluwa ni brodi. ¹⁵Ate a bangneh garabwoh, ri garabwoh ni pushi ya, a ri ntah ni a nonneh ya, ni a ri dungro le luwa. ¹⁶Ate ga ni Yahweh wab bang, "A ntir bogho agh, aba pagtumo ni a tollo a nwah a bogho agh a shini, gusso le Kedar kwa ka malla. ¹⁷Fittong a ntiri aba tahmunih, agaraluwa le Kedar ni ka uwo," Ate Yahweh, Kulli le Israila wara wab bah.

Chapter 22

¹Tenana a muri Junlo Sinbang: Mang pagyi ke a ebb muri lah? ²Ate og lah magulla ni lah ma kena ni dunshi ni jolo. Nloh le yong agh na wolyang ni garabwo, na wuh a luwa agh. ³A magula le yong kwa baghan woro, keminiya na bol yang ni ntah agh; a bol yang kwa, ni bangha gibang kukwoh. ⁴Ninale nah, "Ken nshinang agh, nga buwah meshin; ken agha n'poshili yang agh bolari bilia mangalan le a bayong." ⁵Kahra koshirun, ni pahni ya jeh, na gangshirun bin Murung Kulli Yahweh ma gouna, a Jonlo Sinbang, buhniyi yole ndah, ni buwale a bayong a muri an nkono. ⁶Elam tol bahma, ni yehguwo le abuhna na bah ebb pihri, na Kir nounha lowosi tohon. ⁷I juhwari muri aghalo ba jonlo ka dunshi na yeh gwogh, na ba koh pihri ah tol bangle yang a kunjere. ⁸Tol lah gi assi bangle Judah; le a sinba a kara wo ri gihluwa ni a hakragiri. ⁹A shin suhriyole lah magula David, ate a gouna biyeh, ni kpaaba a muru a binje. ¹⁰Bagha lah ni Jerusalem, Inwayinanje a lah te ga tensi gahrundah. ¹¹A tunna tuhli ntirin gahrundah bahri ri muru ma yayina. Keminiya ni ishi a beni gil lah magula agh, Abeni giliyi kunban masangna ni wo agh. ¹²Murung Kulli Yahweh magouna gwara bang a kahre buwa, ri gounoh, ni jihri murung, ni kur teshiligiri bung. ¹³Keminiya, sinbang, pag njibuhno nga ni posibang, wohla an ndah ni tuhmi an nju, li ni nu'ah mbah: "Le nji li nji nu, kahberi le nji wuh. ¹⁴Ga Yahweh magulla wabba a kiran agh: "Nji tengni gimashihra nagma bisili yonna, digha nga nwuh agh," Wabale murung Kulli Yahweh ma gouna. ¹⁵Murung Kulli Yahweh ma gouna, wabba na, "Nkena bin kpa gih kunale murung, a bin Shebna, beni a muri lah agh, a nayi, ¹⁶"Mang awoh pagha ba yang puho njere abin kashi mum nkiliya ni muro agh, ih serihi muri nkiliya a kuli bin usulo a nkono?" ¹⁷Sina, Yahweh nga ka bugyon, buwah ma tenna, ngi buh yon nje; ngi kuryon yarata. ¹⁸I wuli yon kanna ni kanna, ninga buyong nigah nkulikoroh an nje ma gouna. Beyeni nga wuh, nga beyeni ngehguwoh, ga og yiribina ari telelah leyong! ¹⁹"Nga pushi yon bin digna leyon ni juhliyon jeri bin digna kuntumo. ²⁰A kahrawo agh, ga goh denla lan Eliakim muna Hilkiyah. ²¹Ngvuhliyi ni lahrangsong le yon, nga kuryong ri buhni ni agha guhlole yonga yesa abih gah digha tehrun ni ga digha Jerusalem lah ni Judah agh. ²²Ye ngi tig buwa gogre, ihka logshi kun kangna le David; ihka logshi bun nya ka giri agh, ih giri le yang ka logshi. ni ini giri, yang ka logshi. ²³Ga kahrini moh, ni gadung diligun tangha je agh, Ih yere dig gigulo gushi tehri. ²⁴A gehri kahrundunrole jan kwa ma leh tehri, a minka, amin kawun ah pushi yang, gima gihre low ari njipehse nuh muru. ²⁵A kahra woh agh-wabale Murung Kulli ma gouna-a kashiyen akpa nje ni gi tollah ni a muri a kasile-wabale Murung Kulli Yahweh.

Chapter 23

¹Ga a waba a muri Taya agh: Bua, a yong agissasamuru le Tarshish; Taya juhrina, lah nyha ke bin tangha ka pag ga; logha njeh Cyrus agh a dumne yang ni. ²Mbol gung, a yong aba digna a kunsalang; aba magha-kuro le Sidon, abeni ki ginya muri salangmagula agh dungshina yong. ³Anjigiri le Shihor nga a muri amuru maguliyina, pongissoro le Nile ni pag gidigna le; le digna bin magh-kuro le anjeh. ⁴N'og iribihyina, Sidon, ate salangmagula wabna tenana, kangna le salangmagula. Nah, "Ni a konmuna ke a bil agh, ko a gushina adenah ke aka logshi amena makyena agh." ⁵Ngha kuntumo egh zuni Masar agh, yahli yang ka ganyang a temuri Taya. ⁶Nduro kena Tahrshish; mbua, a yong aba digna a kunsalang magula. ⁷Wara kpah ri yong, lahmagula ma binmurubang, abeni tuhkushi yang pura kunbang le akah, abeni kushi yang tol yang a kena anjeh ma sa ba a dig nghanh nga? ⁸Yang kur ga a muri Taya, ba pah ajenghe, abeni aba magha-kuro leyang nga amuna murung, aba maggri leyang nga abayong ma gushina ni a ngunjah? ⁹Yahweh magula kwa ini tig ga ate ih pushi gushi murung le ni agusso kwa, ih pih ama gushina le ngunjah. ¹⁰Njug njahli leyang, ninga beni ki jug Nile, muna ngalang le Tarshish. Bin magha-kuro nyha wa uwo a Taya agh. ¹¹Yahweh logshina bih a muri salangmagula, le jigrina adighamuribang; pahna alagha a muri Fonikiya, ate juhri alahmagula ma kangnina leyang. ¹²Nah, "Ni nga pag binmurubang deshiliya, muna ngalang le Sidon ni a par ag; logho duro kena Cyprus; keminiya be ma agh ni awo kum usulo agh." ¹³Shin njeh le aba Chaldiya. Abayong ni malla kwa; aba Assyriya pilla yang balusung ate anyamlusung. A tigna agbingrah kangni; a bihyina alahmurung leyang; a pilli bin dam dahbi. ¹⁴Mbua, a yong agissasamuru le Tarshish; ate a juhrina bin vulo leyang. ¹⁵A yeh kara wo agh, a jangshi Taya ma abogho woro bahri pur lum, ninga akara le murung. A malla le abogho woro bahri pur lum egh ya gubung ka pag giri a Taya ninga ginya le manjah. ¹⁶Tol ngwantah, a ginya a kangni lahmagula egh, a weh manjah ni jangshi ya; wolli yarata, tuh angyah dudug, nina agh ate aka dengshini weh. ¹⁷Gire ka pagha a nzum abogho woro bahri pur lum agh, Yahweh ka angni Taya, le ih ka ingna a kum ngosso pagnjah le deshili a ri pagtumo njah le, le ih ka pag tumo njah a bin adighamuribang ni kwa ngunjah agh. ¹⁸Angosso ni abuhro le ma pagnjah agh a tig yi sa te Yahweh. Ni a tighi a bin tig gikunna agh, ate abuhro egh ya a pih abeni ki digha a dum Yahweh ya ni, le a pagtumo ni a ri kuryi yang gilihna dudug le a ye kum adagrah mabonna yarata.

Chapter 24

¹Shina, Yahweh nga ki dag nje ka dig nieh, i dig nbuh, meshihi a beni digha yieh agh. ²I juh agh, niga niya abuwa, ini ni amala; niga denla, niga tehle liye; ni ga nsarilah, inimi ga ngilah, niga ba kuhro, ini ni ga bah magha; niga bah pah tamma, ini ni ga bah ag tamma, niga bah agha ni muru, ini ni ga bah pahni muru. ³Nje ka dig gima nanna ni biye kwa; Yahweh ni wab tenanani. ⁴Nje nga- ki gouno ni yumo, ngunja ki hansa bi kuli ni yumo, abeni yehre a nje agh nga ki hansa ki woh ko. ⁵Nje biyina na abeni d'igha yieh agh ate a duhra gigillah ni ah wannale, a buniyi gi ogrun ni malale nya. ⁶Digha ninale yomo bi suhla nje, ni abeni diya han akumo ni gimashihra. Abeni digha nje agh a pinshi yang ni a buwa fiton ni a dagha. ⁷Mbah mapiyo ki gono, nji gun mbah nga ki gansiri aba og bin murubangh ki tig yahlung. ⁸Woliyi giri ma bin murubang tambourines tananje, lowshikiriban le a ba bin murubang tan nanje bin murubang a bah qwantah tannaje. ⁹Tuh ngiya ni nuh mbah nya wa ogha, nuhyi mbah luhla a kun abah nuhye. ¹⁰Tirin lah bin mayigiri buhnina sofa nje; lah ni kwa a girine bung nya agh. ¹¹Buwa ni muri njere ate mbah; bin murubang bohla pihna jolo nje wahra. ¹²Tirin lah noho gumu nya, ni kun kanna bunina dagbang. ¹³Ga ki pag giri a nje hani ntirin a buwa kwa, niga nga ngun olive a woli agh niga aliya bah bang nga mallah ponneh. ¹⁴A logshi meyan kuli ni jolo magulla ni Yahweh, ni jolo bin murubang salang magulla. ¹⁵Deshiliya a jitebang gushi Yahweh, ni kun bang muru nga bongshi luhli yahweh, kulli le abah Israila. ¹⁶Logha bin ma nonna nje nji onna ngiya, "Gi panna nga bin ba njiteng mwoh!" keminiya nayi, "Inbiyina ran kow, gi enna ni men! Abah na lulu nga na lulun. ¹⁷Aba ganshibang, bag tuhli, nga logwaro abeni digha ngunja agh. ¹⁸Beni bangha ri juh le a aba ganshibang i kpa tuli, ni beni juh agh dabeng ntiri ba tuhli agh a boli abberanbang. Teso bah kuli lonna, ni tina dina le jeh ka jigra. ¹⁹Nje ka buhni kwa, nje yingna ni njiteng. ²⁰Nje ka bahri ni na bah nuh mbah, ni bahkone ni yehre niga ndabo, gimashihra ka dunro a muri i ka kpane bing yah ka logshi deshiliya. ²¹Akakra wo Yahweh ka usi ba shibi bang kuli ah kulli, ni murung nje a nje. ²²A kpayang ba mwoh agh, aba digha la milim un ka digha a tuli, agi kunyan a lah milimum, se te tol kara duk-duk ka logshi yang. ²³Le Shenri ka og iribina, ni kara ni kum nong, ate Yahweh ma suglibang ka nong yeni ni gushi.

Chapter 25

¹Yahweh, a wohni Kullilan; ga guso, ga bonshi luloh; ate a pahna gi pah goufong, ga a gila a tiya bouhoni wohha, ni mabuwah ni njiteng. ²A tinna ntirin lah dig dinli nsalani; lah mama yah ki kpaɓah bin sulole a biri ni yeh dig lahha; nawa ye ye-baghiha. ³Nghani a bahyon ma tenna ka fongso; lah masihra a 'ɓuwah ka ɓaugho. ⁴A digna bang ma assa ɓehni ɓa enna, kal lah le ɓuwah mwah behni aɓa lah a gahnaleha, kahla riguh ni mihlimri pinshiban. Ngha usulo ma nanna niga guhri nda kannu. ⁵Ni pinshiban a nje ni yunha, ini a yehshi joulole a ɓihri, ni ga pinshiban ki suhlini minlim a nlagiri, ngiya le a ɓah lesisunggha na aghiha. ⁶A muhri kohno ni Yahweh magula ka suhli a muwah a jibulno gilina ma murun, nyama, njibuhno ma ga yio tolha, yama ni koce, ni muru mba ni koce mama agilha. ⁷I meshiyan a muhri konno ni mama vuhli muhri a buwah kwaha, gi vuhlili kundun a buwa kwa. ⁸I ka mel nluwo malale kunɓang yah, muhri kulli Yahweh ka gouri njimeruna kundun kwa; ka yeshi guhlo a ɓah le i tohli a gunja kwa, ga Yahweh waɓɓahni. ⁹A kahrawoha, 'sina, kullile sun; ga njileleh, ini ija assi sun. Ini pag Yahweh; nji leleh, nji pag bin murubang ni assi sun" ¹⁰A muhri kono ni bi Yahweh ka usulihang; ni Moab a pahri nje bin dinale, niga mama a pahrini kidinha. ¹¹A musihi biyan a ntirin ni ga mama bah owih muru ki mesinibi ngha, owiha. Keminiya Yahweh ka juhli ni guhlo muhrum a rih gipaghnaale biyan. ¹²A gibanna ma guhlina i suhli yan nje, i peshi yan, i nongyang a kpa nje, a kihkiri.

Chapter 26

¹A kara wo agh ngyah ni akak tuhyi a njeh Judah: Shi sung nga ni lahmagula ma tenna; Kulli tigna ashibang ate muri. ²Nlogshi akunjere, le abayong ma gerenteng ni bol pah njiteng nga ka ingna a yeh. ³Yahkung ni a tigha a ro agh, aka tig yi a ololo maɓonna, ate pahna njiteng ro. ⁴Pah njiteng ri Yahweh ha ke kene; Ate a ri Yahweh ini tahli ni malla le nyha nghan nga. ⁵Ate ih ka suhli abeni ki digha a bin ma gushina agh, lahmagula maɓonna. Ih ka juhri yang ha najhli; ih ka tig yang a kpah a kikiri. ⁶Aba enna ni abeni ki al angna agh ka pariya yang ni kusung a njahli. ⁷Njinjere le ba gerenteng nga mgha huwar, ma Gerenteng Mwoh; a tigna njinjere le aba gerenteng huwar. ⁸Eh, a njinjere le tuhnjuo lo, Yahweh shi sung nga sa lello; lullo ni gipagna lo ni pil gi tolla yahlung lesung. ⁹Nllo ni duh kwa; Eh, bongho lang allo ni njiteng. Ate nga tuhnjuo zu a ngunjah agh, aba bigna a ngunjah kwa ka yeri gi gerenteng lo. ¹⁰Ih bi a dum kumboro lo a bin abayong mashihra, keminiya ni ih alliyi gi gerenteng lo agh. A njeh ma dum agipagna njiteng le ni shin nongmurung le Yahweh ya agh. ¹¹Yahweh, a logshina boh, keminiya ni yeri ya. Keminiya a shin kiki lo ate muri bayong le a nuh iribihyina, ate gishe le bashiboh ka lih yang. ¹²Yahweh aka tig ololo a temusung; ate a pagha agh, a wara a pagha atumo kwa a temusung. ¹³Yahweh Kulli lesung, anshile atelelah nongnamurung a musung; keminiya shi bongshina lullo mwoh. ¹⁴A wuhna, ni a diga ga; a muh yang ni, ni a loag ga. A pagha agh, a zuna a tuhnjuo lo ni girjah yang, le a tig dengse ni kwa a temuyang nga ih bi juhri. ¹⁵A buhrina abayong, Yahweh, a buhrina abayong; a gushino; a buhrina anjang le njahli ye. ¹⁶Yahweh, a gana le yang nga a logshina nji yang ro; a yahlina jimma leyang nga a fungshini yang nga. ¹⁷Ninga bamah ni ni muna yeh ya le konno le muna tolla dig gyaɓ, le ih magjollo nga ih bil muna agh, ini shi sung nga nina a dum MurungKulli. ¹⁸Shi kumna muna yahli sung, shi sung nga sa bilmuna, keminiya nga ninga shi wara shi bil gung nga. Ni shi zuni ashibang a ngunjah agh, le aba digna ngunjah kpah na. ¹⁹Anluo le abayong lo ye ka logho ka digha. Logho le a tuhngyah binmurubang, a weh beni ki digha a kikiri ya; ate tirma lo agh tirma le poshibang ni le njahli ka pushi abeni lih ya. ²⁰Nworo, abayong lang, n'ingna a yeh akangna leyang ni gir kunkangna nzum yong; nvulo ma kunbang fittong, sete gi kon yahlung ni duro. ²¹Ate nshina, Yahweh nga ka pura bin digna le ate fungshi aba digna ngunjah a temuri gimashihra leyang; Njahli ka nyenni nkilla ni nuh agh koh, le ni logle vulliyi abeni wol nluo yang nga.

Chapter 27

¹A kara wo agh, Yahweh ni garabwoh ma tenna, magulla ni ma funnah le ih fungshi gima tenna ngih yuoh ma nahlibang, gima tenna ma mindilla, le ih wol nluo ngih gima tenna ni a salang magula agh. ²A kara wo agh; Ababang njingung,ka tuhngyah muri. ³Meng Yahweh, ba lelband; ngi pih muru a kunbang ni kwa agh. Ngi bil le duh ni kara nina agh bwa nyha ka tig yi pinye agh. ⁴Ni pag yahlula, a wahra gihri na juweh! A luwa nga wohro nka kpa yan; yeh ga pishiyah kwa ba mwoh ha; ⁵tehma nannani a tol bola aba baugha a kum dina ohlolo ni meng; leh al dina ohlolo ni meng. ⁶Kahra mama ki juha, Jacob ka tol mihli Israel dina, ka pag poce ka liye e a dunshi gunja ni njin gung. ⁷Yahweh lunri na ni Jacob ni Israel ni ga mama lunrini na abuwani lunri yanle? Jacob ni Israel a wohla yan ni ga mama a wohl a beni woh yan? ⁸A tirin pece a bikuli-kuli tashini Jacob ni Israel. Sulhli yan sokow ni usuloni kahre ni guh tebang. ⁹Nga nji jereniha, gimahihra le Jabob a gahine ate i dunsini njin gun ma pushi gimashihra; ih yeshi tahli gunri ni ga chalk ni buniya n lusi-lusi, gun Asherah nyahle gima dunna tuh ma peseh ni yeh ki tangha. ¹⁰Lah ma lunrina ka digha bunr lah, a beni digha a dagha yehre dig balusung. Beiyeni muhna nju ki lehan, biyeni i nonghan ni li a nbuwe. ¹¹Ngha a bi oh kahriniah, a buhniyan. A mehna ka zu ja"afu giche ni yang, naye digha abahyongni ni yeritengha. Digha ninale behni giyangha ni waye dumi yan boroha. ¹²I juwa muhri kahra oh Yahweh ka sari lowa kun muru Euphates zuwa bangha muru Egypt ni we, a bah Israel, a dosiyan a kpaba mwoh ni mwoh. ¹³A kahra oh njen juh magula ini a tonho; a beni kun loha ajeh Assyria ka ju, na beni asibiha ngha nje Egypt. A gushi Yahweh a muhri kono magerenteng ni Jerusalem.

Chapter 28

¹Enna yele bah gullo murnle aba nuh mbah mama a vulili agh bah nuh mbah kwa ni Ephraim, na poso gun ni ki harri agh ni boro bueh, mama muri nkono ni a gili lah a murilush ari abeni mbah wol agh. ²Ntanga, Murung Kulli tassina buwa beni guhla ni tengirung agh; Niga gumum njitali gumuhru ma bili giri, niga a muru magullani mamaka sohli yeh gullo muru ka sofa weh. ³Nyeh gullo murungle aba nuh mba ni le Ephraim agh uyiyan a pahri agh. ⁴A poso gunni ni borole ma guso, mama nuhri tahli ma murung yehre digni ga gorey ke bouho, ka kohro, le buwah nga shini le nga i yah a biha, i meli-njeh. ⁵A kahra wo agh Yahweh ma gouna ih yere vuh nye vuhle ma buwah ni nshile a buwah le digha, ⁶bongho ma njoh njiteng beni nga, i wabi njoh, ni tehnele bin abeni yeshi yang jung aba shibi njun a kun jere. ⁷Abeni digni yan kahra ni kwa agh bin nuh mbah agh, ni bin nuh gi bahrina agh. A amala ni prophet kenna, a yangha getiye, a dunshina ni mbah wab yehri ga a denshi agh. ⁸Miyang gi wabbiyon njiteng, a gimurung digna kwa a vuhline ni turiyo, bin digna ma buwa nya wa og agh. ⁹Bin yan ih aliya yeryang, ni bin yang ih wabi buwa kuntumo? Abeni atuwa kunkihra agh nyale abeni wa nuh kihra agh?

¹⁰Tenana le Yahweh ka yehri bin yan haghani muri lagha, lagha muri lagha; bohlo, muri bohlo, bah fiton, bouho fiton, ate a woro agh kpakwo ni nju yan ni buhniyo. ¹¹Inini nah, ni lesung ma jolibang na bihri lesung ini ih naniteng ri a buwa. ¹²Kunbangni woh agh wabbi yan "Ga ni pak nshile, npi usulo ri beni ki al usulo agh; Ini ki pag gun ma muwa," keminiya a na ogbanga. ¹³Tenana le Kulli ka digha bin yang lagha muri lagha, lagha muri lagha, murung muri murung, bah fiton, bouho fiton ate aka woro aka kpa ni junyang ni buhni yo ni bohyant. ¹⁴N'og tenana le Yahweh, n'yongni abeni gi joli angh, n'yong ni abeni bohla buwa le abeni Jerusalem. ¹⁵Ga gi pag giri ate n'nah, "Nji tigna ohrun ri nloh, ni sheol ni billa bang. Teh nga gimashihra juh kehehane juhwa bi sunga, ji wara ni pag yihri bin vuhlilo le sun. Shi tol kahla bin yihle sun ma vuhlo." ¹⁶Keminiya Murung Kulli Yahweh nah, "Shina, nga nouha Zion a tuhli tahli, tahli ma momna, ma buwahni a tigha neha banga tangha ma buwah. Beni kwa pa njitengni mo agha ni og iribina agh. ¹⁷Ga tig wanjo ni pese muna gara, ni pah njiteng ma pesi muru. Muru ka gan abah jihri ka wohri bangle muru ka billa muri abeni vuhli agh kwa bin vuhlole yang. ¹⁸Ohrunle yon ni nluwo ka pansa, na ohrun ni Sheol ni ki tangha. Nga muru bilibang juhwa, ke ga nuh pahriya ari. ¹⁹Kunbang ni ih duhri kwa, i ponyon, ni behri ni behri ini i wohri yon ba kahra ni duh i juh. Nga kuntumo le ohnaha, i noun yon kosirun. ²⁰Alah nounah nga dulleh ari bayong ma sanahle, ni bottihi sahriha. La vuhlina ka pahyi fiton ri vuhliri a yieh. ²¹Yahweh ka logho a nkono Perazim; ih logho ni muri ni ga mama a jolon Gibeon i pagni tumole agh, ri tenana leni pag tumo, ni dun tengirun nuri pahye. ²²Ni beni agh ken jolo, ate ke ih buhri kuhri yong agh. N'oh nan ni kiran bin Murung Kulli Yahweh ma gouna, tola ih bishili ngunja kwa. ²³In teshi kiriyon og mehlani; in tang yaratah ni og tenana lang. ²⁴Bah dig diya agh nga ka jag ban a kahra ka jama ni jag nje? Ih woro buhni ni juli bah bang? ²⁵Nga giliyi ba banga, i meshili ni dim nlan sa. Nijah cumin, sobah ni dinlan a guhra yau na barley bin so jan, ni shile kahri jan. ²⁶Ga kulli le wabbi; aliya ni yarata. ²⁷Buhro wohrohe, ja dinlan na sahriha ni kuni, nyale ayah le, anya pihliyi gun muri ni tangha; kemin yadin lan a woli ni wollo ni muna gahra, a wol cumin ni gahra le batura. ²⁸Burodi ni giriha a gohini gouho, keminiya beni ki gor yi ni sinni yan kwa agh. Le ni wohro gouhi agh. ²⁹Mama deshi juhwa bin Yahweh magouna, beni pah gi goubong digna ni yehri teng lo guhla agh.

Chapter 29

¹Gi ena le Ariel, Ariel, lah magula ba David boh diyanni! Buhri bouho muri bouho, le nji buhro ih kanna juh.

²Keminiya, ga pi Ariel gana fiton agh, a gohni birweh nya fiton agh; ih digha bina ni ga Ariel.³Ga kan- noni gi lua gi tumo kuh lua, gi logsiyo gi buhra ma lua. ⁴A yeshi guhlo njumo ni nateng nje; waß tenana lo ka yehra nji jeh jeh. boho lo kanatent niga nje ga bah o nibangle ci ha ni. ⁵Ma gouna pihnalo ka yehre ka digni ga makena kihkiri, gouhole abah poh ngobong ka yehni ga abah wahyibang ni ki logha. Pagni beni, kumbang ni ki sahßahi. ⁶Yahweh ma gouna ka suhla le gunje, gouhle jolo, ni guh ma tenna le muru ni gileni ki liyangha. ⁷Ih dig ni ga lohro, sinbang ma duh: gouhole bahgha wohmuri Ariel a yehre a digni ga lohro a muri. ⁸I digni ga bah og yahlo lohro ih yangha ligiri, Keminiya i logle, yieh agh guh mu agh. ⁹In digni koshirun ni ngobong; nguhyi njiyon ih dig a mah jawayina! A nuhna abahra ni mba, a yangha gehtye, agh ni nuh ma tenna. ¹⁰Yahweh sohne yon bougho nji tuhlo ma limna. guhliyina nji yon, a bah agkuntumo, vuhlina muyon, abah sindunna. ¹¹A bah pansilohro singbang yehna a biyonni ga gihbongtenni a dansi kuhni agh, mama a pahyonka pih buwah aliha. "Wabßa bill gah," yeh nah, nigi wahwi agh, a danshina" ¹²Ngha a pih beni ni ki wahwi bili agh, wabßah, "Bill gah," nah, "Ni nigi wahwi agh. ¹³Murung Kulli na, "A buwah juwa buhna ni gohto kuyang ni guhsanni lesi yang, keminiya kun nyan nga kuhkwihin meng. Pah guhlole yang binanagh binangha ni ga gi gillah le ab wah ni mama a aliya yangha. ¹⁴Ninale, shina, nga duhro ni pagyan gi goubong ntiri abuwa, Gi goubong ni goubong, yehrele abah yehritenle yang ka bihya, yehri gir ka bihya ka dagyan. ¹⁵Gi enale abeni al vuhliyi kundunyan g jeri kulliah ri dignale yangha. Gi paghna ma yihni a pihna. Mama nahn "Yang shingsungha, Ni yehri sungha?" ¹⁶Npillah a gihri ariya! A pill bah bagnkori ka dig sohßong, ga a gilha ka nahyi beni gili agh, "Ni gilangha, "Nyahle beni gihlo agh a nahyi, "Ni yehritengha ma yehni gihriha. ¹⁷Kunbang fiton wa uwoh, ke Labanon ka yehre a binban li nji gunle yang. Bah bang njigun ka yehre ka digni ga bah kohßong. ¹⁸A kahrawo ma kiri girina ka og bang ri tenana ma bougteng, nji mahji wahina ka shinßang ri ga a pihna. ¹⁹Abah kunjion ma buwa ka buhri pag bin murubang ri Yahweh Kulli le yan, abah ena ni ntiri a muah ka pag bin murubang ri ma gerenteng mwoh le abah Israila. ²⁰Bah pa ngobong digna gima nan nah, ni ba kesiban mala. Kwa ni abah pag gimashihra nje, ²¹beni ni ri tenana le yang ki yeshi buwa. Ki dig bah gimashihra ni tig gi tanna te bohla abah nahyi yang teng ma nau nah. ²²Keminya ga Yahweh wabßa na assibang le Abraham, bohlari leh Jacob, "Jacob ni wayi og yihribina, kundun ni wayi kahri agh. ²³ke nga shina a muni agh, tumoh bung le ni in ntiriyang, a yehre ih luh lang ni gah. A yehri ma buwah ma gerenteng le mwoh le Jacob ni tangha ni goubong ri. Yahweh Murung Kulli le abah Israila. ²⁴Abeni kenhe ntirin bougho le a yehri a beni gonoh ka ag gi teshinale"

Chapter 30

¹"Gi ena le muna ba ganshibang-tenana le Yahweh ni wab ba nga-A'alihina ga a pagha, keminiya ni menni agh; a ka kpa kungya na bayong sa, keminya na og denshe langha, a buhri gimashihra buhri gimashihra. ²A tig gyah wohra Egypt, keminiya- na illang ba aka wohangh agh. A al tanrun bin Pharaoh ni denshe a vuhlo mimlim le Egypt. ³Nina le tanrun le Pharaoh ih dig yiribina le yon, ni bangha vuhla minlim Egypt agh, ih dig yon ganshirun, ⁴ih digha a murung le Zoan, na ba kun tumoh la yan a juhna Hanes. ⁵A og iribina kwa ate a buwa ni ki angniyang agh, abeni anna yahle tumo le yang agh, keminiya iribina, na pah guhlo agh se sankun. ⁶Tenana- a muri a nyahma ni Negev: wora nje ma gahna ni nuh gahna, ba a yim man-ngalang na mah buna, nikpani-koro nah a yoh ma logha kuli, a tol gi kungle yan a njun abuljen, nagi kunah gowri a logho-gyah, bin a muah ni ki angni yangha. ⁷Anna le Egypt agh wohko guh ni niye; digha nina le ga gohri Rahab, beni digha wohri agh. ⁸Nibeniya kene, yongli yan a kundun yan muri gi tablet, ih digha ate kahra ni dun agh, bi kenenina bi digha nina. ⁹A buwah agh aba logshibang ni, a muna ba pag yiri, a muna ni nya ki og giwannale Yahweh. ¹⁰A nayi a ba shinduna, "Nya gi shinban agha; "Bin aba pah kuntumole kulli, "Ken wab njiteng ari sun agh; nwab ga za ogni bin murubang gha, wab gishina ma kpa murubang. ¹¹Ndag nijere nboh sa, keng nboh nijere agh; nyom ma gerenten le aba Israila i tol wab tenana a kundumi. ¹²Ngha nina le ga ma gerenteng le a Israila na, "Ate nshibi tenana ni angni pohnigile a buwa ni soribang ini ntig yehyong ri. ¹³Gimashihra ka dighi yon niga bangni buhno ka tolloh ka kpa kwa agh, mama ki mohro ka kpa agh. ¹⁴Ih wanyi niga nkori ni a bagha; nga ni waha gi ena agh. Na kun mama a tolli gishe agh nyahle niga mama a yehri muru. ¹⁵Ga Murung Kulli Yahweh, magerenteng le a Israila wabah nga, "Ari yehre ni usuli agh ga abbah; ari pollo ni agha aka tengirun. keminiya na agha. ¹⁶A nah, nja bangha muri gi logshi a piri, 'ndunna ga beni ki al yongha ka kunyon. ¹⁷Wouro touno lum ka bangha nga og sahle buwa mwah agh; ni og sahale a buwah touno a shile yon ka bangha a dagyon ni ga dundili gunni tangha muri nkono agh, agh le ni ga teshili giri ni dinh agh. ¹⁸Ngha nina le murung Kulli Yahweh ki leh paghale kulli bin yon, nga nina le pushina muri bin dumi yon og muryon. Murung Kulli ni pag kulli ma njoh. A bah mossoh ni pagha beni lelli agh. ¹⁹Nina a buwah ni Zion nga digha Jerusalem ni wa uwah agh. Njiteng na i gahiyon nji merun le yon nga ogha ih aghi yon. ²⁰Digna Kulli ka pahyon gilina ma gana, ni muru ma mashihrun, nho kwa bah aliyigiri ni waye vuhlaro agh. ²¹Keminiya kihro ka og tenana a juhmo ki nah, "Beni pag njiteng, giya yieh," nga a pihla ma lih le a pihla bung ma kahtang. ²²Le ga tigha a silver ni a vuhliyi nisehri agh pahriya na gold, gi mesiyi yang mya a gima nannah. ihka nayi yang, "Nwora ba!" ²³Ih nyeshi muru ni nji jama mama njama njeh agh, na nji giri, puhra nje agh, mama ka pil gi kunna ma pahni agh. A kahrawo ndah le yon ka lehle a lusung ma gouna, ²⁴A ndah na muna bull-jeh ka lehle ka og binmurubang mama a gouhro ni shovel ni fork agh. ²⁵a muri nkono ni muri dingli magula ni sabah, a kuma a salang ni a bangmuru ni ki inih a kahra le a wohliyi nloh, ke a dah kanna ma sahina aka kpahni. ²⁶A juhni posibang le shengri ka digni niga posibanle kahra, posibang kahra yehka digni ga posibangle kahra deh ton bahri, niga posibangle kahra tonbahri, A kahra ni nga Murung Kulli ka kugri nji piye le a buwa agh, ni masi nji piye mama a wohli tangha. ²⁷Shina, luli Yahweh murung Kulli puhra kukwoh, nga ki pinshi ban ni yalula, ni pina ma dunrina ki loghni lehle, A gohto kuni dunsini yalulah, leshi nga dunshini gishe ki liha. ²⁸Usulo le ni ga muru bunkow, mama a kuhri ni bayong, kosi yan ma bishiliban, m nyekuni mama tigha ma bihyi bangni mama ka digha bin kunbulo agh. ²⁹Ga tungiya ma gerenteng ni duh, nga gipahna bolri agh; ni bin muruban ku yiou, niga beni tig min duwa ni ka kahni a ngonole Kulli Yahweh, nkono le Israila. ³⁰yahweh ka tig a og mehli gusi, i yeh tig- a shin bih ni ki suhli agh ma yalula. Ih suhli ni yalula mafunna le ni lesi gishe le mama ki li na nlagiri mama ki suhli ni muru. guh ni muru nji tahli. ³¹Mel Yahweh ka tig, assyria ganshiri yan; ni gahra murungle ini i wohliya i soba njeh. ³²Kungbangni i wohli yangha ni gahra lagha kunbangni i wohli yangha ni bih ma tenna le, a buwah le worh wohliyi giri aqwantah na gih gwang. ³³Kih kahra a a wara a gil gishe, agila tuh gishe te murung, murung Kuli tuhna tuli ma limna na guhlo le. A dunshine ni gun ishe ma gouna, usulo le Yahweh, ka mosi gishe, usulo le ni ga kihkoro gishe ma dunna ni.

Chapter 31

¹Gi ennale a beni ki wohro Egypt ate annah ni tig ya yan muhri ah a pihri le yan, agha ni nyeh guwole yang, (ate a gogna) ni muhri a pihri a bulma (ate ama guhlinani). Keminiya na denshini ma gerenteng mwoh ni a- Israel agh, yahle a al Yahweh! ²Yangha wa yeriteng, i yeh juhnri gimashihra ni yeh arih tehnaleha. I lowari a lah mashihra ni ri abeni ki anni a bah pag gimashihra. ³Egypt agh buwani kullini agh, a pihri le yangha denseni agh. Ngha Yahweh billi bang ni bi a, kpahna a beni anni banha a veliye, ni a beni a anni agh a kpa; yang kwa a kun ganah. ⁴Ga Yahweh magula nahang, "Ni ga mama nyim, yahle muhra nyim, ki agni gishi muhri ga kummah, ngha a len gihri kpa a gohyanri keminiya ni pigoubong ni jouole yangha, nyahle koshiyo ri mag joulle yangha; gowoni Yahweh magula kasula muhri kono Zion, ka wohrun, a muhri kono o. ⁵Ni ga minya ki lowa kuli, ninah Yahweh magula i assih Jerusalem; i assih ni kumi bola bi kulile ni kumi. ⁶Nyere abini beni nyere limna nyere biyeha, a ba Israel. ⁷A ntirin kahra woha beni kwa ka buk gilangni usulo nyari agh ma silver ni ma gold mama bihyon gila dig gimashihra. ⁸Assyria ka kpa kun garabou, garabou ni buwahni giliya ini ka le, ibahyi garabouye, a pohna a bulma a wohri a pag tumoh ma dunrina. ⁹Yehrele yan ka bohro ate aba lowshibang, ni a murung wor bang gobong ni teshihani-mama gice ni Zion ni ma nkohri gice ni a Jerusalem'.

Chapter 32

¹Nshina murung ka nongmurung ni njiteng, le amunamurung ka nongmurung a dumnjiteng. ²Beni kwa agh ka dig ninga bin digna a ri ngung le bin vullo a ri gungmuru, ninga min banghamuru ni a bin ma nyumna agh, ninga minlim le ngih tahli a njeh ma nyumna. ³Le njih abeni shini ya ni ki gunghih ya, le akiri abeni ki og yi ya ka teshikiri yang. ⁴Aba kahra ka dengshi yarata ni yerigiri, le aba enniyih nahteng ka wabi kunwar gana nyha. ⁵Ni a uwa ye gor bayong manangna ih ma gushina, ke ba soriyi bang ih ba gipagna maonna agh. ⁶Ate bayong mananga ki wab kun bahngah, le yahli ki kur aga mashihra ni agpagna mami beni ni yeri Kulli ya agh, le ih wab ga ini ya agh a muri Yahweh. Ih tigha aba yalo ki dig bongri, le aba njemuru ke ih bi akum muru agh. ⁷Anjinjere le ba soriyi bang nga mashihra ni. Ih kuriyi anjinjere ni hi giri jah aba enna ni atenana yiri ya, ko nga ba enna wabna ga nga yarata agh. ⁸Keminiya abayong ma gushina ki kur agi maonna; ate agipagna ma gushina le ka tangha. ⁹Nlogho, a yong amenah abeni gigangshina nyha a agh, le nteshikiri yong ri gih yang; a yong amangalang ni ni konna te gubung nga agh, mpah kiri yong ri tenana lang. ¹⁰Ate a munkunbang fittong uwor bogho mwoh agh, tigyahlung leyong ri angjingung ka kassa le pongissoro ka kpah, gi kpaabna nyha ka zu agh. ¹¹Nkoshiyo, a yong amenah ni nyha ni gigangshina a agh, nganshi ri yong, a yong ni nyha ni gi konna a agh, mpushi adagrah leyong, ni dag ngiri yong ningnang, nmella ateshli dagrah. ¹²Nga bua ate ababang ma poshi yahlung leyong ate anjih. ¹³Ajuweh ni gulo a njahli le abayong lang, ha ni abalah ma binmurubang ni a lahmagula ma pag njibuno agh. ¹⁴Ate aka dag lahmurung, lah ni dungshi ni bayong ka dig bongri; adingli ni gbingrah tanghlel bang ka pil gunnang ha ke kene, binmurubang le mbuljeng balusung, bin lella agiluwo, ¹⁵sete bongho puro a kuli soba musung, le balusung pushi gi digna, le ababang pil bangung. ¹⁶Le dum njiteng ka digha a balusung; le bayong ma gerenteng ka digha babang ma bil njih. ¹⁷Tumo le aba gerenteng ka dig ololo; le boro le dum njiteng nga, bolgung ni tigyahlung ha ke kene. ¹⁸Abayong lang ka kum bin digna ma ololo, a lah ma kangnina, ni a bin usulo ma ololo. ¹⁹Ko ke murunjitahli juhrina bangung ni lah magula kwa agh wanghina, ²⁰A ka kum mosso nga a jam babang lo a kun gere muru agh le a dag akushi ndah ni mbuljeng ih ginya yarata.

Chapter 33

¹Gi- enna leyong, aba bihiy giri ni ni a woro a juhri ya! Gi- enna le ba bungshimuri bang beni ni a bungshi muri ya agh! Ngha a dag te juhri giri ya, aka juhro. Ngha a dag te bungshimuri bang ngha, aka bungshi muro.²Yahweh, pahsung nieh lo; sa lello; dig dumbihung ni beri ni kwa agh, ashibang lesung a kunbang gigangshina.³Abayong bangha a ri jollo ni bororo agh; ngha a logni ya, avayong meshiye. ⁴Agiponna lo agh a kpaɓna yang ninga akukoro ki kpaɓa ki tah, abuna ki tah a ri.⁵A gushina Yahweh. Ih digha a bakuli. Ih dungshi Sihiyona ni njiteng ni gerenteng. Ini ka dig tangha a kunbang lo, ashibang ma gogna, yeriteng, ni yerigiri; ngobong le Yahweh ya ni pag gikunna le.⁷Shina, abakuntumo leyang ki bua a gatanjere; aba kuntassa ate digna ololo agh buana dudug. ⁸A dagna anjergula; aba gingbiri nyha uwo agh. A bunna a'ogrun, a jenna wabkun, le bayong ni kum gusso agh. ⁹Njahli ngha ki gonno ni meshiye; Lebanon ogna iribihyina le a nyinlah; Sharon ngha ninga beng ma balusung; le Bashan ni Kamel jigrina mbuhyang.¹⁰"Nibeni ni nga logni," Yahweh nah; "nibeniya a gussang, ni logsang kuli. ¹¹Nkumna nkawahgiri, le nga bil tinagiri; ponusulo leyong ngha gisheni ka lih yong ngha ni. ¹²Abayong ka pihn ninga ngungjuweh ni a koro a pingshi ya,¹³ A yong abeni kukwo agh, og ga nworu mpag ga; ni a yong abeni gyaɓ ba, n'ag ni masso lang." ¹⁴Aba gimashihra ni aSihiyona agh bangna ngobong; koshiyo bolla abeni nyha ki bang Kulli ya agh. Yang a ntir sung ka gingbiri ni gishe ma funna? Yang a ntir sung ka gingbiri ni pingsa ni malle nyha nghanh ngha?¹⁵Ini beni ki ginya gerenteng ni wab njiteng ngha; beni ki shibi buhro le pariya bang ngha, beni lagna bih ni ki ag lihkun ngha agh, beni gira kiri a ri og tele sobnkilla agh, ni beni gum nji a ri shin gimashihra agh- ¹⁶beni ni ka pag bwa ni ka digha a bikuli ya, bin vullo le ka digha a ba kangni ya a ntiri ankonno, gilihna le ya a pye, le muru le ya a tangha zunih yi ne. ¹⁷Njioh ka shin murung a borshina le; a shin njeh egh a kukwo. ¹⁸Yahlo ka dengshi agi pah ngobong; ba nyongligiri nghe, beni ki bang bollo agh nghe? beni ki bang agbingrah agh nghe? ¹⁹Ni a uwa ye shin abayong ma tolmurung ngha, abayong ni ki jollo a kunburini ni a yeri ya agh. ²⁰Shin Sihiyona, lahmagula le anjibuno lesung; anjih yong ka shin Urushelima bin digna ma ololo, gungri ni ni a shishi ya agh, abeni ga a tig ga ni a tutti a bugkoh ke a kashih gure ya. ²¹Yahweh agi murung le ka billi sung, a ba ni muru ma dahra ni aminbanghamuru. Ba gissasa ma luwa nyha nghanh ngha, le gissasa magula ni ki bil nghanh ngha. ²²Ate Yahweh ni pag ba wabnjuo lesung, Yahweh ni pag ba pahsung gigilla, Yahweh ni pag murung lesung; ih ka ashi sung. ²³Agikurina leyang sungrina, ni logle bol yarata agh; bilmuri muru ni logle pag ga; ngha a gab giponna le ga a bol agh, ko ma kusungkura ka kum dudug le giponna. ²⁴Aba digna be ni ki nah, "Myang ngi nongkonno," abayong ni ka digha be ya a tol yi yang gimashihra leyang.

Chapter 34

¹Nzu gyab, a yong abayong, ni teshikirung; ntig muyong, a yong abayong! Ngubnjeh kwa ni ga dungshi ya a teshikiri yang, ngunjah kwa ni aga ih pushiya. ²Ate Yahweh pagna yehlulla ni abayong kwa, ni funno le amuri aba tahlua kwa; girajah yang kwa, pahna yang ih bi a wol nluo yang. ³A sobba anluo leyang koh. Le dummo le anluo egh ka pagha ba kwa agh; le ankonno ni ka nuh nkilli leyang. ⁴Aba tahlua ma bakukulli ka meshiye kwa, le a kar bakuli ninga gibomteng, le amuna shienri kwa ka borihyo, ninga mbuhgiri ki tuhni a ri ngung ki kpah agh, le ninga mama gorih mabilla yarata ki tuhni ri ngweh ya. ⁵Ngha garabwoh lang mal juhrini aga a bakuli ya; le ih ka suhla muri Edom, a muri abayong ni ntigna sa ate girjah yang ngha. ⁶Garabwoh le Yahweh ngha ki suhriyo ni nkilli le murung vulline, ih suhriyo nkilli le amuna anjuh ni ambul, vullina ni amurun le njigberre le anjuh. Ate Yahweh dahrina a Bozrah ni wolnluo dudug a njeh le Edom. ⁷Andahlung ka kpah nini, le amindemdah ni amagula. Njeh leyang ka nuh nkilli le kikiri ka vulliyo ni murun. ⁸Ate a karenia Yahweh ka ihlini ngosomurung le bongho ni ih ka nwahni ga a pag yi Sihiyona agh. ⁹Aminbanghamuru le Edom ka pil atuhli, kikiri le ka pil murugishe, ni njeh le ka pil tuhpingshi giri. ¹⁰Ih pihn ni duh ni kara kwa; nlelle le ka logho malle le nyha, logha a njah kenna a njah mabi njeh bihyina; bwa nyha mwah bil nghanh ngha ha ke kenne, malle nyha. ¹¹Keminiya aminyalung ni anyamlung ka dig mghanh; a n'ihhin ni agangla ka gil lahyanh be. Ih nonno a muri peshe njah bihya ni gilla juhro. ¹²Amagula leyang ni ki uwo ni gubung a gorih njehmurung ngha, le amunamurung leyang ni ki pagni gubung ngha. ¹³Ajuweh ni ka gullo a lahmurung leyang, ajuwehtunnang ni ka gulla muri givangna le. Ih pill leh avanshi ni andau. ¹⁴Anyamshihra ma balung ni anyih ni ki kpa ba be, ni ambullung ki buayi amuyang. Anyamduh ka kumi muyang bin usulo ni lah nghanh. ¹⁵A n'ihhin ka gil lah, soboh ni sagshi amuna nghanh. Eh, awohjah ka kpa bang, mama kwa agh ni bih. ¹⁶Alliyibang a yeh gibomteng le Yahweh; gubung nyha a yeh aga ki bor agh. Mabi nyha ka shingri kum bihyong ngha; ate kuni wafne, le bongho le kpa ba kenna anjah aka dig nghanh. ¹⁷Sobna nasumbuh ate abang leyang, le bih peshine yang ni ni nguri. Aka kumi ha ke kene; logha a njah kenna anjah aka dig nghanh.

Chapter 35

¹Balusung ni Arabah ka pag binmurubang; le bang ka bor yi njeh ma nyumna. Ninga possogiri. ²Ih ka tah dudug ni boro le bang ni jollo; binmurubang; a pih gusso le Lebanon, borshina le Kamel ni Sharon; a shin gusso le Yahweh, borshina le Kulli lesung. ³Tengshi abung ni ki sunghi ya, le a teshi nkunnung ni ki koshiyi ya. ⁴Nah yi abeni ni yahlung ngo bong nga, "Ntengsh ri yong, ke n'bang ngo bong nga! nshina, Kulli leyong ka zu ni ihlimurung, ni nwahbang le Kulli. Ih zu le ih ashi yong." ⁵Le anjih manjiunwaghina ka shinbang, le akirung ni giriya ka ogbang. ⁶Le aba kusung kuhra ka tah ninga korong, le aba lessungtabna ka amgjollo ate binmurubang, ate murung bunna a Arabah, le pil aminbanghamuru a balusung. ⁷Njisalang mapihna ka pil guguri, le muru ka sagha a njahli ma nyumna. A ba anvahshi ki dig nghan, a bin usulo leyang nga, ka dig lusung kagli ni amunangung. ⁸Njergula ka pag nghan a gorih ih Njere ma Gerenteng Nghe. Abeni nyha gerenteng nga ni ki billi ya. Keminiya ih digha ate beni ki ginya a muri ya. Bayong manangna nyha ka billa muri ya. ⁹Yim nyha a be ya, anyamshihra nyha nghan nga; ni a kum yang be ya, abeni a ashi ya ni ka ginya muri. ¹⁰Ama ashina le Yahweh ka nyera ni ngyah a Sihiyona, binmurubang ni malla le nyha a muyang nga; borobang ni binmurubang ka dur yang; gana ni tumyong ka bangha a bin yang.

Chapter 36

¹A yeh bogho ma lumpur ihne le Murung Hezekiyah, Sennacherib murung le Assyriya, kehni alahmagula ma kangnina le Judah kwa ni luwa le bol yang. ²Le murung le Assyriya tahshi magula aba tahlua pura Lachish kena Urushelima bin Murung Hezekiyah ni buno aba tahlua. Ngha billibang gyaß ni njere le muruguri, ni a tummah, a muri njergula ni ki ka babang ni a laggiri nghanh ngha, tangha kahri. ³Amagula le Israila ni ki puro a lahmagula agh ate nahteng ri yang ngha ini Hilkiyah muna Eliyakim, magula balahmurung, Shebna ba nyongligiri le murung, ni Asaf muna Joyah, beni nyongli giwabna le murung ngha. ⁴Magula tahlua nah yi yang, "Nwabih Hezekiyah ih murung magula, murung le Assyriya, nah, "Mang pag tuhkushi tengkurung leyong? ⁵Tenana manangna ni ga a wab mwoh agh, ki nah, Gi ihlina ni masso ngha ate luwa tahlua. Nibeniya yang awo tigyahlo ri? Yang ki poh tengshirung ke awo tolmurung rang? ⁶Shina, awo ngha tigyahlo ri Masar, akagli ma buhnina wo a pagni garaginya wo agh, keminiya bwa ehngari le, ih shuwe a bih ni ossoh. Ga ni ki pag murung Masar a bin beni tigyahlung ri ya. ⁷Keminiya ngha a nah nghanh, Shi sung ngha sa pahnjiteng ri Yahweh Kulli lesung," ini ih pag beni bin gusso le adeshile dahra le Hezekiyah a ponno a worih ya, ni wabi Judah ni Urushelima, "Digna nga gushi a dum deshile dahrani a Urushelima"? ⁸Ngha nibeniya, ntolla nga pah yong njinjere mabonna ni pura bin magula lang murung le Assyriya agh. Nga poh apiri worotongno lum bahri, ngha aka gan kumi yang aba kogho agh. ⁹Pallang ke aka shibih magula luwa makyena a ntiri aguro le telelah lang? A tigna yahlo ri Masar ate anye-gwoh piri ni aba kogpiri! ¹⁰Le nibeniya, gingna nzu ha ba le Yahweh nyha ate pagluwa ni njehni ka juhri ya? Yahweh nah nghanh, "Kehni yang ni luwa le a girjah yang." ¹¹Le Eliyakim muna Hilkiyah, ni Shebnah, ni Joyah nah yi magula le aba tahlua, "Kukushi bnahteng ri guro lo a kun Aram, kun Aram ni sa oghe. Ka wahtenana ri sung ni kun Judah a ri akiri abeni a muri garrung ngha." ¹²Keminiya magula le aba luwa nah, "Ih telelah lang tahsang bin telelah leyong ni a bin yong ih bi nwabah atenana ni? Ih ni tahsang bin abuna ni digha muri garrung ngha, abeni ka lih tibih leyang ni nuh sangsah leyang deshili ni yong ngha?" ¹³Le magula le aba luwa tangha le magjollo ni gih bororo a kunburi le Judah, ki nah, "Ntshikiri yong atenana le magula murung, murung le Assyriya. Murung nah, ¹⁴Ke ih bi ndag Hezekiyah soriyi yong ngha, ate ni ih logle ih ashi yong ngha. ¹⁵Ke ih bi ndag Hezekiyah tig yong ntigyahli yong ri Yahweh, ki nah, "Ni njiteng Yahweh ka ashisung; lahmagula ni ya ni a peh a bih murung le Assyriya agh." ¹⁶Ke ih bi ntshikiri yong ri Hezekiyah agh, ate ga ni murung le Assyriyah wabah: 'N'inga a ololo ni meng, le nzu a binang. Le beni kwa a ntiri yong ngha ka lih a ntiri njingung le ni a ri ngunggorih le, le ih ka nuh murung ni a tuhli le ya. ¹⁷Nga pag ga ha sete nzu le mponyong kehni a njeh ni ngha ninga mami yong ngha, a njeh njigiri ni muru njingung mapiyo, njeh le brodi ni babang njingung. ¹⁸Ki ih bi ndag Hezekiyah ih borshi yong, ki nah, 'Yahweh ka ashisung.' Ih akuli le abayong ngha nghanh ashi yang a bih murung le Assyriyah? ¹⁹Akuli le Hamath ni Arfad nghe? Akuli le Sefavayim nghe? A ashina Samariya a ri gullo lang? ²⁰A ntiri akuli le anjehni kwa ni ya, ih kuli ngha nghanh gan ashi njeh a ri gullo lang, ninga Yahweh ka gan ashi Urushelima a ri gullo lang ngha?" ²¹Keminiya abayong bolgung- le ni pilyi gubung ngha, ate murung lagna ih, "Ke ih bi mpil yi gubung ngha." ²²Le Eliyakim muna Hilkiyah, beni a muri balah agh, Shebna ba nyongligiri, ni Joyah muna Asaf, ba pongi wabna, zu a bin hezekiyah ni dagrah leyang sahnina ri, ni pah kuntumo bini atenana le magula le abaluwa.

Chapter 37

¹Gire pagha nga Murung Hezekiyah ogni kuntumo leyang nga, sahiyi adagrah le, le mel ateshilidagrah le woro a leh Yahweh. ²Tahshi Eliyakim, beni ini a muri balah agh, ni Shebna ba nyongligiri, ni aba tenna le amalah, a mel ateshiligiri, a kena bin Ishaya muna Amoz, ba agkuntumo le Kulli. ³A nah yi, "Hezekiyah nah, 'Kara ni ya kara gigangshina ni, sahghah, ni iribihyina, ninga muna gilla ri ih bi a billi, keminiya ngih nyha ni masso ni ka billi ya. ⁴Ih ka pagha Yahweh Kulli lo ogna atenana le magula le abaluwa, beni murung le Assyriya telelah le tahshini ih bi jenni Kulli ma usulo agh, ni sahghi atenana mama Yahweh Kulli lo ogna agh. Nibeniya logshi jimma lo a temuri anshile ni uwo a ba agh. ⁵Nina agh aguro le Murung Hezekiyah zu a bin Ishaya, ⁶le Ishaya nah yi yang, "Nah yi telelah leyong: 'Yahweh nah, "Ka bang ngo bong le atenana ni a og ga, mama guro le murung le Assyriya sangnang nga. ⁷Shina, nga tig yi bongho, le ih ka og tenana le ih nyere ih wora njeh le. Le nga tigha a wolnlue ni garabwoh a njeh le. ⁸Le magula le aba tahlua nyere le kum murung le Assyriya ki wolrung ni Libnah, ate ogna ih murung pura dag Lachish. ⁹Le Sennacherib ogno ih Tirhakah murung le Kush ni Masar kpa bna ri yang ka pagluwa a muri, nina agh tahshi aba kuntumo a bin Hezekiyah deshili. ¹⁰"N'nah yi Hezekiyah, murung le Judah, 'Ka dag Kulli lo ni awo pah njiteng ri ya ih soro agh, ki nah, "Urushelima agh ni a peh a bih murung le Assyriyah agh. ¹¹Shina, a ogna ga murung le Assyriya woro pag yi anjeh kwa agh a ri girjah yang kwa. Nina agh a asso le? ¹²Akuli le anjeh ashina yang, anjehni tehrang girjah yang nga: Gozan, Haran, Razep, ni abayong le Eden a Tel Assar agh? ¹³Murung le Hamath nghe, murung le Afad nghe, murung le alahmagula le Sefavayim, le Hena, ni Ivah?" ¹⁴Hezekiyah ag kuntumo egh a bih aba kuntumo tahsa le billi. Le woro a leh Yahweh le njahli a dumi. ¹⁵Hezekiyah jim Yahweh: ¹⁶"Yahweh magula le abaluwa, Kulli le Israila, a weh a digha bikuli le cherubim, a woni Kulli mwoh a muri adighamuribang le ngunjah kwa. A gilla bakuli ni ngunjah. ¹⁷Pil kiro, Yahweh, le a teshikiro. Logshi anjioh, yahweh ni shina, og atenana le Sennacherib, mama tutto ih jenni Kulli ma usulo agh. ¹⁸Njiteng ni, Yahweh, amurung le Assyriya girajah abayong kwa ni anjeh leyang. ¹⁹A sobna akuli leyang a gishe, ate akuli ni ya, keminiya atumo bung le abayong ni, angung ni atahli. Nina agh Assyriyah girajah yang. ²⁰Nina nibeniya, Yahweh Kulli lesung, ashisung a ri gullo le, nina agh ate anjehmurung le ngunjah ka yere ih a woni mwoh Yahweh. ²¹Le Ishaya tutti kuntumo bin Hezekiyah, ki nah, "Yahweh, Kulli le Israila nah, 'Ate a jim nang a muri Sennacherib murung le Assyriya, ²²tenana ni Yahweh waba a muri ya ni ga: "Batansahri muna ngalang le Sihiyona keshino ni jollo; muna ngalang le Urushelima wullina muri ro. ²³Beni a jenne le a sanghih ya? Beni a gushina gih yo a muri ni logshi njioh a gushimurung nga? A muri ma Gerenteng Mwoh le Israila. ²⁴A nji bin guro lo agh a keshina Murung Kulli ni nah, 'Ni gogho le anyeh-gwoh piri lang n'ebna bikuli le ankonno, ni bin ma sabna le ankonno le Lebanon. Nga korra angung sedda le ma sabna ni angung cypress ma bonna, le nlogle kehna a bin ma logna kuli uworbang le abangung nga. ²⁵Ntumna atuhmuru le nuhna mure; nyumshina abanghamuru le Masar ni bakusang. ²⁶Ni a og pagha ni nwo ro ntigni kunbang kikara ni wor agh ni paghi a kunbang njah le akah agh? Nibeniya myang nga tighi ih pagha. A wo nga ba aka ashi adungso le juhro le alahmagula. ²⁷Abeni ki digha a yeh ya, minmasso fittong, ngo bong ni iribihyina. Ambuhgiri ni a babang, lusung ma langsamuru, lusung ni a muri kangna ko a babang, kedebang gungtehang ki zu agh. ²⁸Keminiya nyerina digna njeh lo, ni puro lo, ni nyere lo, ni logho le yehlulla lo a murang. ²⁹Ate logho le yehlulla lo a murang, ni ate tolmurung lo a rang kehna a kirrang, Nga ishih ngalluna lang a lullo, ni njillang lang a kuno; nga pillo a nji ba a pur nhang nga. ³⁰Ga ni ka dig gidunna bin yong: A bogho ni ya aka lih ga gulo a lusung nga, le a bogho ma bahri ya ga gulla be ya. Keminiya a yeh bogho ma tahro agh digna aka jamma ni pongissoro, a pan ngung le a lih njih. ³¹³²Abeni uwo a baleh Judah ab ba ye ka gulo ni buhro. A ri Urushelima agh abeni uwo agh ka puro; a Nkonno Sihiyona, abeni uwo ab ba. Kiki le Yahweh magula le abaluwa ka pag ga. ³³Nga nina agh Yahweh wabna ga a muri murung le Assyriya: "Ni ih zu a lahmagula ni ya le ni ih tah muni a ba agh. Ni ih zu a ba ni ntongho ko baggiri kangni ya. ³⁴Njinjere nji ri mama zuni ya, njinjere egh ni ih ka nyere ih woro; ni ih ingna a lahmagula ni ya- gi wabna le Yahweh ni ga. ³⁵Nga lel lahmagula ni, ni ashi ate kanangirang, ni a temuri Dauda guro lang. ³⁶Le malaika le Yahweh woro ke wolla aba tahlua le Assyriya a ba a damma nhang nga, wolnlua aba tahlua 185,000. Nga abeh logni niberi sub agh, anluo ni ba kwa agh. ³⁷Nina agh Sennacherib murung le Assyriya dag Israila woro lah le digha a Ninevah. ³⁸Ni nzumo agh nga ih gushini Nisrok kuli le leh ya, amuna buna le Adrammelek ni Sharezer wolnlue ni garabwoh. Le a bangha a wora njeh Ararat. Le Esarhadon muni ma buna nongmurung a tuhkushi.

Chapter 38

¹Akunbanghni worah muru Hezekiya nghe ki nongkon kunshiluwole uwo fitong. Ate Ishaya muna Amoz, bagkumtumo bin Kulli, zu abinni, le nahyi "Yahweh nah, gilbaliyo yarata; ate aka wuh, nawo dignja'ah." ²Le Hezekiya ma pil kundumi agiri kangna le jin Yahweh. ³Pilla nah, "Kukushi, Yahweh, injinno, goro amyí yahlung niga mama ngini a kudumo gerenteng nga ni yalang kwaah, d'eshiah in pagna ga borwa anji binno". Le Hezekiya ma bwa bororo. ⁴Le tenanale Yahweh zu abin Ishaya, nahyi, ⁵Woro ake nahyi Hezekiya, magula le aba liyang, bahni Yahweh Kulli le Dauda akayiyong, nah: In ogno jimalo, nye shinanjin merunlo. Shena intolla nga buriyo bako humputonno ari bokolo agunjah. ⁶Le nga ashso ni lahmagula ni abieh murun Assureya, ninanh nga ashi lahmagulani. ⁷Ate gahniki pag gidumna anji Yahweh, ate nga pagngaha nwuro wabba. ⁸Shina nga pag pino a muri akanale Ahaz ibi nyeni njuni kusung lum. Ate minlimi ka nyeni njumi kusung lumamuri akanna aba longha nga. ⁹Ate gi nyolina niya ma Kulli le Hezekiya ni muru le aba Judah, nga nonni kono le massó ngiri nyere abeye kikituro agh: ¹⁰"Nah wauwo kande antiri usulang le nga woro ari akunjere na Sheol; Atahina biye ate usulo a boko lang. ¹¹Nah ate ni wa ye shin Yah ah, yah anje le aba asullo; Ni waye shin bayong mashishi ni agh, ko abayong ni a gunjah agh. ¹²Bangi digngha nga aponna nghani awori niga ba le giri ni a fayi gugri le agh; Nikara usulolang niga ba tah njigungri; awongha akasong niga ga akashiya; nga ri kara nidu agh awongha awo Meshili usulolang. ¹³Nbuwa loko kene ni ben; nigo yim bumna a muh kusangha. Atiring kara ni duh agh awongha a meshili usulolang. ¹⁴Ningha ga melgri mwó agh, inpari niha kulla; yiri anjiyang ashinnabg abi Kulli, murungKulli magula, anyeshinang nje agnang. ¹⁵Temang nga wabba? tangha agh nanateng arang, le ye pagne; naha lyem ari abola lang nga ate usulo lang- nga lullah. ¹⁶Murung Kulli magula, gangni a tutiya banna nga ibidigka anyem usulo lang binang; a nyeshina usulo lang agirang yarata. ¹⁷Ate b uro langni ke ogh gani niga. Ate a sonna agi mashihra lang kwah a njumo. ¹⁸Ate nji manjahli ni pag wo makampa agh, anluo te ya ni bongso agh; abeni woro a nje a nkiliya a nyha a tigyahli yang a ri njiteng lo agh. ¹⁹Abeni ni usulo agh, beni ni usulo agh, ini pag beni pag wo makampa agh, ninga mama mpag ni kyari ya; tehrung tigna amuna yeri gi njiteng lo. ²⁰Yahweh tolla ka assang, le sa pag binmurubang ni gwang a yeh akara usulo lesung a leh Yahweh." ²¹Nibeniya Ishaya nah, "Ih bi a tol hagrah ngung gorih le a tighi muri mohri, le ih billa be." ²²Hezekiyah nah deshili, "Mang ka dig gi dumna ih nga ka a baleh Yahweh deshili?"

Chapter 39

¹Ari kunbangha agh Merodak-Baladan muna Balladan, murun Babila tashibang na age nyoliah ni gipano kene abin Hezekiya; ate ogha a Hezekiya nongna kono ye kuna mahsongiri abiye kikuturo. ²Hezekiya bang boyi ari agah a zuniya; le dumi aba kuntumo lah gikuna mama na agimabona-niga danang gifuna ni gibori moshigiri ni muru zaitun ma bonna kpaɓni bin tiya agi luwa le ah, ni kalah ga kwah a kumo a lah songri agh. Gubon nya dīgka a liye ni dumi yanghni agh nah mama njele agh, ke Hezekiya ni dumi yanghnga. ³Le Ishaya aba agkuntumo bin kulli zu a bin murung Hezekiya illi, "Mang abayoni waɓɓa le? Njebang apungha le? Hezekiya nah, "Azu abina abin ma bonna lah magula le aba Babila." ⁴Ishaya ilibang, "Mang ashina a liyong le?" Hezekiya pilla nah, "A shina ga kwa ah a liyangha. Gubung nya tira agina bonna lang ke ni dumi yanggha. ⁵Le Ishaya nahyi Hezekiya, "Oghenana le Yahweh ma gulale a pag luwa. ⁶Shina akunbang ngah kazu ngha ga kwaah akangnaleah, nah aga akahwo gibe agh loko zu ari kara ni nikyariyah, aka ponni a wuri a Babila. Gubung nya aka dagka, waɓɓa le Yahweh ⁷Aka panna aminkah wo, mama aka pagniga teru le aka pila a digniga aba paktumo a liye murung Babila" ⁸Le Hezekiya nahyi Ishaya, tenana le Yahweh ni a waɓɓa maɓonna ni." Ate dēnshinah ololo ni agimabona ari akara lang."

Chapter 40

¹Ingiyaliyong, ingiyaliyong aba liyang" wabba le Kulli. ²"Wabbteng sakli ari aba Urushalima; le a dunni ni luwa ah malah, ate gimashihra leya a lagne ate kuna nbande bani abinbiel Yahweh ate agimashihra le"³Gienh buwa puro "a lusung ingil nijere le Yahweh; inpagki ibi tangha yarata ate Kulli lasung". ⁴Aba njonglong kwoah aka loshiyang abi Kulli, a nkono kwaoah na a dinglih agh aka nyeniyang anjije, anje ma gigota ah aka giliyang yarata, nah aba ni taliya aka wangiyanng bururu; ⁵Ate bongho Yahweh aka duni beni kwah kashini ni riyang; Anshile kumbule ababora ma yayina agh mama apilah kinah giebuwa poru alusung ate Yahweh ni wabbi ni kunni⁶Gieh nah, buwa, mabi pila nah, 'Ate mang kenga buwa? "Gungiru kwah lusungni ayangha kwah ogru lahyang ma kwar agh nga niga posogiri ni a dabangnga. ⁷Lusung nyumo a posogiri kuko nga usulo le Yahweh bola a muyang nga; njitengni bayong mahshin shiniya lusungni. ⁸Lusung nyumo, a posogiri te agh a kukko keminiya tenana le Kulli lasu ka tangha malale nya." ⁹Woro a muri nkono ma sanna, Urushalima. Beni tenana mapiyo abiah. Magjolo bororo Urushalima. Awo beni zuni tenana ma bona ah, loshi melo ke ngobong woloah. Nayi a lah magulina le aba Yahuza, Kulli layong nga. ¹⁰Shina, murung Kulli magula Yahweh zuh niga beni woro li luwa ah, ni bien makikoturo ni kipagtumo ate mori. Shina, neih lengha binni gipana le woro kedabang. ¹¹Ika pi agi luwa le gi lih niga mama ba lelgiriki pagka, ika kpaba a njuh le a bi, ika tolyang gyab a kunye agiyong teya ika ginyang jiyer jiye ate a yungaha api a muna kira. ¹²Yang ka gan peri muru ni a salang magula ni babile, ko peri bakulli ni babi ko ika kpaba akikiri ma ngunjah a guwo, ye peri a konno ni giposhi giri ko adinglih ka tangha yarata le? ¹³Yang logle yeri yeh Yahweh, ko kapi atenana? ¹⁴Abin yang a tolo a kun lakbangha le? Yang aliya nijere mabona mapaka a gin le aliya yeri giri, ko dumi nijere ma yen gin le? ¹⁵Shina, abayong njeh ah ayangnga ki suro a boketi, aya shinyang niga inbu agi peri giri; shina, ye peri isles niga speck. ¹⁶Lebanon ni peri petur agh, ka agi luwo langyang kwah ni peri gippahna ma pingsa ah. ¹⁷Abayong njeh kwahagh na peri guoung akundumang aghi abina agh yonggho shinyang agubin niya ayangha bih lotti. ¹⁸A nji bin yang le ni nga peri ni Kulli? za gilang mayaniki puri le? ¹⁹Ngilang! Ba shergiri ni gili agh: Ba tulidanang banshi ngiri ni danang ye goluli tiya agtuna ma nye yirinate muri. ²⁰Nji bini pak gipahna ari gah atolo nguni agh nga ki tunagh; al ba gilgiri mama ka giyi yang gillangni niki makshiyangha. ²¹Ni a yeri ya? Ni a og agh? Ni a wabba ni kundunna agh? Ni a yere a logho le tinna ngunnjah agh? ²²Ini ih pag beni mwoh digha a gibang le Ngunnjah; le abeni nongha beh ya nga ninga akukoro a dum mi. Ih sabbi ahkuli ninga kandagiri kunkangna ni asari yang ninga gunri a nongha ayeh ya. ²³Ih ashiyi amurung a pil nyha le pagha amurung ngunnjah hototo. ²⁴A tolla aka pan yang, atolla aka jamma, a gara yang tolla ka ishi milli yang a ngunnjah, nga fug yang nga le a nyummo, le gung pon yang koh ninga nkwa. ²⁵"Yang le aka pyerang ri, yang Ngi puro?" Mwoh Magerenteng nah. ²⁶Shin bang bakuli! yang gilliyi agah amunashienri kwa ni ya? Ih billi tanga le yang le gor yang kwa ni lullung. Njiri gullo ma gullole ni njiri irritenna ma dighamuribang, nyha mwoh borwa. ²⁷Atemang ke a nah, Jacob ih wabba, Israel, "Njere lang vulla ari Yahweh, le Kulli lang ni ki shinari assang nga"? ²⁸Ni a yeri ya? Ni a og agh? Ke Kulli ma ha kekene, Yahweh, Bagil tinna ngunnjah, ke yilo ihbi malla ko a saniyi ya; yerigiri le ya malla le nyha. ²⁹Ih pah irritenna ari abayiri malla; abi abeni nyah ni gullo wa agh ih pah dighamuribang. ³⁰Ko ke adenna ni yiri malla ni saniyi ya, le adenna egkushung ni kpa: ³¹keminiya abeni ki lel Yahweh aka kum irritenna mapiyo; aka logni akpatirung ninga agbang; akar ubmyere ni asaniyi ya; aka ginya ni a wuhdana agh.

Chapter 41

¹Intenshi kiriyung kedabang inbolgun, uyong abeni akungna salang nga, abayong njeh kwah agni yang yarata ibi a zu gyab le a nahteng; ibi shi zu kwah aba mwoah ke shi sasah ari atetngunje. ²Yang loshi buwa mwoh a nyinaje ki gori bayong maonna ari tumo le? Ye kpaba abayong njeh kwahanyi bin ye agni diya muri a murung mama gun ki meshini agni nibuwa le agh. ³Piri yang ye woro kikituro, ni boli ammi bang monglang mama ma kushi ni lole dogka agh. Yang payi ke aga pagri le? ⁴Yang kpaba a bayong agunjah kwah ni kunduna le? mini, Yahweh, makunduna ni ma meshilikum. ⁵Abuwa shine le ngobonna kparyang; mahle ngunjah agh mashinri le apuro a zuh. ⁶Beni kwah agh angni muna giel le beni kwah agh nahyi bi, intenshiriyong. ⁷Ate ibi kapinta ibi tenshiri aba gil gi bangshina nibeni ki pagtumo ni hanma agh tenshin beni ki babgiri nigi babgirieh, wabble ba welela, 'Bonna, 'Akuri ni kursa ate ke ibi kpahagh. ⁸Keminiya aweh, Israila, guro lang, Ismaila beni yang tolwa aminkahyi Ibrahim benni, ⁹In tollo a malale ngunjah kenje ngoro anje masana, ngi nawo, 'Awoniguro lang.' In tollo ni deshili inshibo agh. ¹⁰Ke ngobong ibi kparo agh, ate miya abino. Ke ibi a denshini gubungaha, ate mini Kulli lo. Nga tenshiro nye nga auno, nga lokso nibeni maonna ma lieh. ¹¹Shina, aka digni yiri biyina ni giganshina, aben kwah yaliyang lularo agh; aka dgka agubuniya iye kaworo, abeni ngh nima agh. ¹²Nga alla ni nga kum abeni ki alla ka tangni yong nga; abeni ki pag luwa ni yong nga ka dig ninga gubung ni ya, gubung nyha. ¹³Ate Meng, Yahweh Kulli lo, ka bol boh malih, nga nah wo, 'Ka bang ngobong nga; Myang ngi angno. ¹⁴Ke ngobong wolo agh, Ismaila a langno, inyongni aba Israila agh; nga aniyong gahni pak waba le Yahweh, ba ashiyong ba gereteng le aba Israila. ¹⁵Shina nga gilyong niga garaboni kunni bari ki lih, mapiyo kunnibari nga sari akono lenga wagnyi yang; nga paka a dingh niga sarinah. ¹⁶Nga sariyang le gun ka ponyang ka wori; gun ka meshiyang. Bang ka boyi yong ari Yahweh, nga pag bin muru bang ari ba gereteng ma mwoh le aba Israila. ¹⁷Abeni ki gan nga na abeni ki a lla shinbang ate muru, keminiya na kumma, melyang yumna ate nje muru; A mem Yahweh nga og jima layang, mini Kulli le aba Israila, ni ngi dag yang nga. ¹⁸Ngha pag ka a mangha muru ibi bangha nje ni gigota agh, le nji ka bolo antiring le a ba njonglong nga pag balusung ibi muru goko aye, nah agunje ni koturo agh ka dig nji muru. ¹⁹Ngha balusungaha nga tika agun al'ul gung nkparang, ni gun Myrtle ni gun zaitun. Nga tik balusung ibi kpana nah, ni aji gung ka dig nga wagraginni na agng nga. ²⁰Ngha pag angha ate a bayong ibi sinni aligiri ibi yere le akun yeriteng kwah, ate bi Yahweh pagna gire, ate be gereteng mwoh le aba Israil gillagire. ²¹Npushi tenan la yong, 'Yahweh nah, in pushi sasshirung maonna layong ate muri agi lang layong, ibi wobb le murung Ismaila. ²²Ndagyang ibi zuni sung agha asashina bangha ndayang a pura dum le iba wabbi sung mang ka pagin le ate sa yeri a gire yarata. Ibi a wabbi sung amura a ga woro a wayiyah ate sa bolla muhyang sa yere le adunshiniya. ²³In wabba agiri a muri kunbangni ki zuwa, ate sa yere ate yongni a Kulli; in pagi ma bona ko gimashihra, ate sa bangho bong ni bonshibang. ²⁴Shina, nyong ni agillang nga nyongni a gubangha ni gipana lah yong ma gubaniya; beni tol yong nga agi zene ni. ²⁵In pushina buwa mwuol ate bang, ika zu; aji bin puro le kara initigni beni ki gorbang ni lulang nga, ika tayi a murung niga sobong, niga ba gil nkoriyi beni ki tayi piporo agh. ²⁶Yang wabbgah ni kunduna le, ate sa yere? Kedebang ari kubangni ate sa nah, 'Yangha ajiere maonna le? Nigo kwaah mwouh langang ni puro dumgubu nga, inina, bunya og atenana lo ah. ²⁷Ni kundunaah nahyi aba Urushalima, in shina bani apangha! Intashi bakuntumo a Urushalima. ²⁸Ngha shin bangha, bunya mwuoh agh, ko mwuol antiriyang beni ka wab gima bona, yangho, nga li bangha, ka gan agka ni tanana. ²⁹Shina, a yangha kwah ah agubuniya, agi pana layangha gubuniya, agi pana yangha ma gifuna ma bangha agunni ni bibotti.

Chapter 42

¹Nshin guro lang, beni ntig ga; mwoh ma tarina lang, a ri ni ngi poshi yahlang nga. Ntigna bongho lang a muri; ih zuni dum njiteng a bin abayong. ²Ni ih buah ko magjollo agh, ke a og gih a njinjere ya. ³Ni ih fun abeni nyha ni tengkurrung nga, ko ih lingshi tigyahlung le ama kyenna agh; ih zuni dum njiteng a bin abeni a pagne yang ga ni bottiya agh. ⁴Iri ni ki malla ke a wol ngiri ya ha sete tigna njiteng a ngunjah; le akunsalang nga ki lel gigilla le. ⁵Ga ni Yahweh waba- beni mwoh gil bakuli ni nongshi yang nga, beni mwoh gil ngunjah ni aga kwa ih bishi ya, beni mwoh ki pah pon-usulo bin abayong abeni a ngunjah agh le usulo bin abeni digha a yeh ya; ⁶"A meng Yahweh, gorra yong a gerenteng le ih ka bol bih yong. Nga bol yong ni tig yong ninga ogrung ate abayong, ninga poshibang ate abeni ni yeri Kulli ya agh, ⁷ate logshi anjih ama njiunwanghina, ate mag yi abeni a kur agh bung, ni abeni digha a pinna a lah bin kuro agh. ⁸Mini Yahweh, ini pag lullang; le gusso lang nga ni sa angni ni fwa ke bongso lang ni gillang ni sher agh. ⁹Shina, aga kikara agh dungshina, nibeniya mzyang muri nga wab gi mapiyo. Kedebang a logshi pag ri yang, nga wabi yong a muyang. ¹⁰Ntuh yi Yahweh ngyah mapiyo, le mbongshi logha tinna ngunjah; a yong abeni ki ka salang magula agh, ni aga kwa a yeh ya, akunsalang ni abeni kwa digha a yeh ya. ¹¹Ih bi balusung ni alah magula a magjollo, aminlah ba Kedar dig nhang nga, a magjollo ate binmurubang! Ih bi aba digna Sela tuhngyah; ih bi a magjollo a bamuri ankonno. ¹²Ih bi a pih Yahweh gusso ni wab bongso le akunsalang. ¹³Yahweh ka pur ninga garaluwa; ninga bayong baluwa ih ka logshi kiki le. Ih ka magjollo, eh, ih ka aggishi le jollo luwa le; ih dumi aba shibi muri gullo le. ¹⁴Mbolla gung ma kunbang dudug; le ntangna dong ni bol murang; nibeniya nga buah ninga bamah ki konmuna agh; nga pon usulo ni alla. ¹⁵Nga bihi ankonno ni adingli bni yumshi ambuhgiri leyang; le nga pilla abanghamuru njahli ni nyumshi amuna ngung. ¹⁶Nga zuni ama njiungwaghina a nji ri njere ni ni a yeri ya agh; i njinjere ni ni a yeri ya agh ini nga billi yang nga. Nga pil pinna bi vig poshibang a dum yang, ni tig anjinjere leyang huwar. Aga agh nga pag yi, le ni ngi dag yang nga. ¹⁷Aka nyenni nzum yang, a tig yang a iribihna kwa, abeni ki pah njiteng ri asherre minlim agh, abeni ki nah yi aminlim ma ndolong, Nyong ni akuli lesung. ¹⁸Teshi kiro, a weh ma kirigiriyina; le shinbang ma njiungwaghina ate aka shinbang. ¹⁹Yang ma njungwaghina ni keminiya guro lang ni? ko ma kurrung giriyina ninga guro lang ni tashih ya? Yang ma njiungwaghina ninga beng ba ogrung, ko guro le Yahweh ma njiungwaghina? ²⁰Nshinna agiri dudug, keminiya ni nyeri ya; akirrun logshina ri yang, keminiya mwoh nyha ogbang nga. ²¹Poshina yahli Yahweh ih bi a bongshi dum njiteng le ni tigha a gushi gigilla le. ²²Keminiya abayong nini a ibba ni ponghi yang giri; a kpahna kwa a tuhli, a bolyang aguro binkurro; a pilla gilih le fwa mwoh nyha ka ashi yang nga, le fwa nyha nah, "Nyen ni yang nga!" ²³Yang a ntiri yong teshina kiri ri ga? Yang ka teshi kiri ni oghe a dum? ²⁴Yang pah Yakubu bin ama nyibih, le Israila a bin pongiri? Ih Yahweh ni ya, beni a pag yi gimashihra agh, beni njinjere le ya a shibi bil agh, le gigilla le ya a shibi bollo. ²⁵Ngha nina agh sobne yang pihn le yehlulla le mohno le luwa le, aleshi gihe kangnina yang, ngho te kwa agh ni a yeri ya; ngirra jah yang, keminiya ni a bolli yahli yang nga.

Chapter 43

¹Kemini nibeniya ga ni Yahweh waba, beni gillo agh Yakubu, le ini beni kpafo agh, Israila: “Ka bang ngobong nga, ate n’ashino; nwara ngorro ni lulling, a woni mameng.²Ngha nga nduhri ntiri amuru agh, nga gingni yong; le a ntiri abanghamuru, ni a mel yong nga. Ngha nginya a ntiri gishe ya ni a pingshi yong nga le leshigishe ni ki girjah yong nga.³Ate Mini Yahweh, Kulli leyong Magerenteng Mwoh le Israila, ba ashi yong. Mpahna Masar gi nwah ngoso muyong. Kush ni Seba a ariya ate yong.⁴Ate yong ni agi maonna a njiang, n’angna njih yong. Ngha nina agh nga pah abayong ate muyong, le abayong mabi ate usulo leyong.⁵Ke ih bi mbang ngobong nga, ate myang ni yong. Nga pushi amuna yong a nji tehang nga zuni, le nga kpafo yang a pura nji makuli.⁶Nga nah yi nji ebbeh, ‘Peng yang;’ le a bin gangrah, ‘Ke ih bi mbol yang nga;’ Pushi amunang kukwo a zuni, le amuna ngalang lang a kasanjeh le ngunjah,⁷beni kwa a gor ni lullang, beni ngilla ate gusso lang nga, beni mkpaba, eh, beni ngil agh.⁸Pushi abayong nghe a zuni ko ke a yangha ni anjiung, le ama kurrung giriya, ko ke a yangha ni akurrung.⁹Anjeh kwa kpaba binmona, le abayong damma binmona. Yang a ntiri yang pagha ke wabna ni hammi sung agipagna ma kunduna? Ih bi a zuni aba wabkun leyong ate aka lag muyang; ih bi a teshi kiri yang le a nah; eh, ‘Ini nina.’¹⁰Yahweh wabna- nyong ni aba wabkunang, le aguro lang abeni nworo tariyi ya, nina agh ate nga yere nip ah njiteng rang, ni yere ih Mini ini. Kedebang meng nga Kulli mabi nyha a gil agh, le mabi deshili a nzumang nga.¹¹Mini, Mini Yahweh, le ba ashibang mabi nyha se meng.¹²Nwara nwaba, n’ashina, ni hamma, le kuli mabi nyha a ntiri yong nga. Nyongni aba wabkunang- ga ni Yahweh waba- Mini Kulli.¹³Logho a kara ni wor agh Mini ini, le bwa nyha logle ashi bung a beng nga. Gipagna lang nga yang ka ariyi?¹⁴Ga ni Yahweh ba ashi yong, ma Gerenteng Mwoh le Israila; “Ate muyong ni ntutti ni aba Chaldiya a kehni Babila luwa mama tig nyah binmurubang le aba Babila pil nyah bua nluo.¹⁵Mini Yahweh, ma Gerenteng Mwoh leyong, ba gilla le Israila, Murung leyong.”¹⁶Ga ni Yahweh waba, beni logshi njere a ntiring salang magula ni minjinjere a yeh amuru magula,¹⁷abeni ki kog nyeh-gwoh piri ni apiri, aba tahlua ni agara abuna. Kpah kwa kushimona; le ni a log deshiliya; a wara muru kwa.¹⁸“Ke ih bi ndengshi aga woro dur agh, ke nga shina aga woro wor kikara agh.¹⁹Shina, myang a muri nga pag gi mapiyo; tola ih pagri nibeni, ni ih nyeri ya? Nga gil njere a balusung ni minbangha muru.”²⁰Anyam lusung ma babang ka gussang, anyamshihra ni andaw, ate pahna muru a balusung, ni abanghamuru a balusung, ate a ma tariyina lang bi nuh,²¹abayong ni ngilla a temurang nga, ih ate a ye a bang bongso lang.²²keminiya ni a gorrang nga Yakubu; irro mahla rang, Israila.²³Ni a zuni nhang ko njuh ih gipahna dahra pingsa agh, ko gussang ni dahra leyong nga. Ni gangshi yong ni tele agipahna njigiri ni mashi ri yong ni al nlele ma susunang nga.²⁴Ni nkur nhang gara maonna ma susunang ni bolo agh, ke nga dahri nhang ni ama lishina leyong; keminiya ndungrina nhang ni agimashihra leyong, ntig nang irrang mala ni agipagna mashihra leyong.²⁵. Eh, Mini mbishili agi mashihra leyong a temurang, le ni uwa ye buhri dengshi ni agimashihra leyong nga.²⁶Ndengshi nhang ga pag giri ya. Ih bi shi sashiri sung binmona. Mpah gi wabna leyong, mama ka fumo nyongha ni njiteng.²⁷Akayong pagna gimashihra, le aba aliya giri leyong pagna gimashihra a murang.²⁸Ngha nina agh nga bihi amagula ba gerenteng; nga pah Yakubu ate a juhri kwa, le Israila a iribihna mashihra.”

Chapter 44

¹Niḃeniya teshi kiro, Yakubu guro lang, ni Israila, ḃeni ntol agh. ²Ga ni Yahweh wabba, ini ḃeni gillo ni kpabboh a yeh ngwoh agh le ini ḃeni angno agh; "Ka ḃang ngobong ngha, Yakubu guro lang; ni weh Jeshurun, ḃeni nworo ntol agh. ³Ate nga soḃ muru muri njahli ni ki alli ya, ni min ḃanghamuru a muri njeh ma yumna; nga soḃ bongho lang a muri amuno ni mosso lang a muri aminkah wo. ⁴A sahgha a ntiri alusung, ninga amuna ngung a kun min ḃanghamuru. ⁵Bwa ka nah, 'Mini mami Yahweh,' ni mamona ka gor bang ni lulli Yakubu, le mabi ka nyongli giri a bih 'Mami yahweh ni,' le ih gor lulli kanangiri nji ri lulli Israila." ⁶Ga ni Yahweh waba- Murung le Israila ni ḃa Ashi, Yahweh Magula le aba luwa: "Mini ma kunduna, le mini meshile le; le Kulli nyha nghanh ngha keminiya meng. ⁷Yang ninga meng? Ih ḃi hammi ni bang nghanh ni agipagna ni pag ri logha ri abayong lang ntigha ḃehri kikara agh, le ih ḃi a waba agipagna ni ka zu agh. ⁸Ka ḃang ngobong ngha. N'ni nwaboh ni kikara agh, ni hammi ya? A woni awabkun lang: Kulli mabi ngha nghanh? Tahli mabi nyha; mwoh nyha nyeri ya. ⁹Abeni kwa gilla agillang ngha gubung ni ya; aga a poshi yahli yang ri ya agi ma nangna; awabkun leyang ni logle shinbang ko yeri gubung ngha, le aka tig yang a iribihna. ¹⁰Yang ka gil kuli ko soḃ gillang ni ma nangna ni ya? ¹¹Shina, abih kwa ka og iribihna; aba tulgiri ya abayong ni. Ih ḃi a kpaba binmona; ih ḃi a logho; aka koshiyo ni og iribihna. ¹²Ma ntuh ki pag tumo ni agi tumo le, ki kpabi, ki pag tumo ni nkallang gishe. Ih nenghi ni ndolong ni dum bung. Ih og yalo le masso le malla, ni nuh muru agh le ih ka wuh. ¹³Bagilgiri ni ngung ki pyeshi ngung ni nguri, le saniyi ni nkalang. Ih sherrih ni gishergiri le, nyongli ni gidumgiri. Gilli minlim le bwa, ninga bayong ma gushina, nina agh ate ih ka digha a lah. ¹⁴Koriyi cedar, ko tariyi ngung cypress ko ngung oak. Tigna yang ah gullo a ntiri angung ni a lusung ngha ate kanangiri. Pannah ngung fir le murukuli tigne gullo. ¹⁵Le bwa pagtumone a gishe damdih ri. Eh, gotti gishe le ton brodi. Baghi ih pil kuli le gungha dumi; gil gillang le gungha dumi. ¹⁶Pingshi baba le ngung nghe a gishe, ih tonni nyamma. Lihna dimma. Damdih ri ni nah, "Ndamdina rang, nshina gishe." ¹⁷Ni nshile ngung nghe ni gilli kuli, sherrih minlim; gungha dumi ni gushi, ih jimmi, ki nah, "Assang, ate a woni kuli lang." ¹⁸Ni a yere, ke a yerigiri ya, ate anjih yang wanghina le nyha ki shinbang ngha, yahli yang ni logle kum yere ya. ¹⁹Bwa mwoh nyha yahli dengshi ya, le mwoh nyha ni yerigiri ya, mwoh nyha ni yere ka nah, "Pingshina baba le ngung nghe a gishe; eh nye tonna brodi a muri nkalle deshili. Ntonna nyamma a muri nkalle nlih. Niḃeniya nga tig baba le ngung nghe gi shibina? Ih ḃi ngungha njahli bin duduli ngung?" ²⁰Ngha ninga ih lih tubu agh, yahlung sorra le ki ḃorshi. Ni logle ashi muri, ke ih nah, "Ga a beng ni ya kuli ma yiri ni." ²¹Dengsa muri aga Jacob, ni Israel, ate a woni guro lang: Ngil lo; a woni guro lang: Israel, ni ngi jangso agh. ²²Ninga nlagiri ma pinna, ngogrina agipagna tolmurung lo, le ninga nlagiri agimashihra lo nyenna binang, ate nwara n'asso. ²³Abakuli, ntuhngyah ate Yahweh pagna ga; alimma le njahli, nmag jollo ate binmurubang. Nmag kunyong a jollo ma binmurubang, a yong ankonno, a yong bangung ni angung ni kwa a yeh ya; ate Yahweh ashina Jacob le ih ka dum gusso le a Israel. ²⁴Ga ni Yahweh nah, Ba'asso, ini ḃeni gilo a yong ngha: "Mini Yahweh, ḃeni gil ga kwa agh, ḃeni mwoh nongshina abakuli ya, ḃeni mwoh gilla ngunjah agh. ²⁵Mini ḃeni njuhri loro le aba nahteng gung, ḃeni pih aba wabtekushi loro iribihyina agh; le ntig gi wabna leyang manangna. ²⁶Meng, Yahweh, ḃeni tigna atenana le guro le nina agh- ni tig giwabna le abakuntumo zu a dungso le, abeni nah yi Urushelima, 'Abayong ka dig nghanh,' le a bin alah Judah agh, 'A ye a bag yang deshili, le nga logshi juhro leyang'; ²⁷ḃeni nah yi alimma le salangmagula, 'Nyummoh, le nga nyumshi bangha lo.' ²⁸Yahweh ini pag ḃeni mwoh wabteng a muri Cyrus, 'Ini lelgiri lang, ih pag nghanh ga yahlang tol agh; gibilla a muri Urushelima ni ga, 'Th ye ih ka baghih,' le a muri binbangKulli ya, 'Th ḃi a tig tinne.'"

Chapter 45

¹Ga ni Yahweh wabi Cyrus beni dariyah, beni bol bi malih ateh i nong murung muri bayong i pushi gulo le a murung aeshiya i logshi kun kangnah a dumi ateh a kun jeren i logho. ²"Sa gingni neh deshiya in nagha a nkonnoh; Ngha nagha a kun kangna fungna nga koriya a a ndolong ma fungna ni gankun bangha. ³Deshina nga poh gi kunna ma ba pina ni gi kunna ni na shingha gha, na ni aka yerini ni mini Yahweh, beni goro ni inlowah Kulli le a ba Israila. ⁴Ate muri Jacob gurolong ni Israila ni yanlang tol gha, npoh goro ni luloh npoh gulo nga teyah na yerangha. ⁵Mini npag Yahweh Kulli ma bi nyah, mini mwoh. Ngha poh masorong, nga teyah na yerangha; ⁶a bayongho wah ka yere logha ri tina agungjah ni kena ri ma mogho, Kulli ma bi nyah mini mwoh: Mini Yahweh ma ba nyah. ⁷Ntig pina ntig pushibang, ntig mono ntig ogrung, mini Yahweh beni pagha agha kwagha. Aweh ba Kulli sof muruh njali! De bi bakulli sof muruh nyiteng. ⁸De bi ngujah aghi aka kun muyang ni njiteng, meng Yahweh ni ka tigha agha kwaniya ka pagha. ⁹Gienna ni ni beni saghiri ni ba bigayah beni bini ya yagha ni nga ngori sobong ntriah nkori kwah! Ngha le sobong ili sobong bag giri mang awoh bag le? mamoh nyah a turmo niyah. ¹⁰Gienna ni beni wabi tei mang a woh pag terung ri? agha le ngiyong, ateh mang ke nbillang ni nga? ¹¹Ga ni Yahweh waba, ba gerenteng le Israila beni billangha. Ate mag ke nga illibang teh gha nga pagha ateh munangha, a dunnagha gah nga pagha? ¹²Nbang ngujah, nibag bwah intigha tumoh lang ni non bakulli ntigha shienri na muna shienri. ¹³Ntig Cyrus a muri njiteng deshiya nga teshi gi pagna ne huwar, ika bag njelang ika yeshi abayong ni ginagha alah nya ntiri nwagha, mini nwabi Yahweh telebang. ¹⁴Ga ni Yahweh waba, gi kunna le masar ni mami cush na abayong ma sanna le yang ka dig mamiyong. Aka dig mamiyong. aka kura tayong a kuro nguri. Aka gwadung yong aka jima a nah, "njeteng ni Kulli nga ni weh bwa nyah sagha ini mwoh. ¹⁵Njiteng ni a woni Kull ni songri muriyah Kulli le a ba Israila, ba asshibang. ¹⁶Ayagha kwa aka nu irung bighina, a bayong ni tig a gima shiragha ka nu irungbiyina. ¹⁷Kemiya Israila ka abah, abah ni mala le nyaghagha a bin Kulli. Deshiya ni nwah ye mi irungbiyina ko jene gha. ¹⁸Ga ni Yahweh a waba, yang bag bakulli; Kullima njiteng ni bag nguyagha ke tiggha beni pushi gha, nyah ateh ibi biyiyah, ateh aghi usulole. Mini Yehweh bisa nyah. ¹⁹Nin nsongri gi wanna langha, ni nsongri deshila. Ni nwabi bibilla le Jacob a allang nieh yah! "Mini Yahweh beni ki wanjiteng nga, miyang ngi wabga a muri njitengha. ²⁰Nkpaß muyong njuh! mkpaba bang mwoh, nyongni ni a bayong luwa li yah, ni a yeri gumi gha a yangni a beni tol gigilla a jimmi Kulli ni nyah ki agniyangha, ²¹Nju a kangrang nwabang ni, nwabang njiteng de bi a kpabmuyang, beni dunggha kikaragha! Beni wab te bi yah? Mini yahnehgha, Kulli nyah mini mwoh, Kulli ba'ashibang, bwa nyah deshiyah mini mwoh. ²²Nzu a binang in kun abah, mala le ngunyah kwah mini Kulli bung nyah deshiliyah. ²³Ni kana ngirang nkanigiri ni kpa nje yah abinang nkungung ne kwagha ka guwoh, lesung ni kwagha ka kaniyi. ²⁴A waba murang " a bin Yahweh ni mwoh na njiteng ni masohrung" "Aka mi irungbiyina kwah a beni ki pag yalung lulla ni mengha. ²⁵A ri Yahweh ni bi billa le Israila ka kunni agha aka gushi riyang ri.

Chapter 46

¹Bel gugha njali, Nebo gugho. A gimashira leyang pariyina a gilo to tolyangha d̥eshiliyah a d̥ighi gani muri a gilo ni niyang malagha. ²Ayagha kwah a pungro a guwoh na a ya gan ashi muyangha, a yagha ni miyangha a irigna gani. ³Teshi kiro le Jacob, a nshile a bayong le a ba Israila a beni nbonggha logha ri billa le ayagha yong. ⁴Ni yagha leyang, mini Kulli leyang kekene hake mpumbu nga agyong. N̄bagyong d̥eshiliya nga agyong, nga tolyong nga ashiyong. ⁵Ya beni nga pere ni meng, yang nga tolo shi purisung nini mama aka perini sunga? "Bayong pushi gi d̄enna leyang a liri ki sang gima yinyiling. A jinn kila ibi toghi yang Kulli a guggho a gushi. ⁷A toli melyang, a wori a bin d̄inale d̄eshiliya tagha bin d̄enale, a bwagha a gori kemiya ni ogh bwaga leyangha agle ashi bwa mwoh a gani leyah. ⁸Ndeshi na agha mpagha nyongni abah gima shira, ken in bin njangshi niyangha. ⁹Ndenshi na a gah ni kundunagha, a kunbang ni duwa kwah mini Kulli bwa sa nyah, mini Kulli bwah nyah ni ngah mamengha. ¹⁰Miyang nghi waftenana le meshilikulli ni kunduna d̄eshiliya kikara nwanna ga ka pagga, nnanih, "Gi tola lang ka pagha, d̄eshiya nga pag ni nga mama ntolgha". ¹¹Ngor mb̄gang a nji ma njeh, beni yalang tolwah a lah bin sannagha, mininah nwannah d̄eshiya nga paghi, miyang ni te kushi, nga paghi. ¹²Teshi kiro rang, nyongni ba tolkirung a beni sashi iyang ri pag gima bwagha njiteng. ¹³Miyang ngi juni njilenglang gyap, ni sashibangha ashibang kongha nga pah ashibang Sihiyona d̄eshiya ni gulo lang a Israila.

Chapter 47

¹Sulo digha kikiri munag Nsarilah lang le Babylon; sulo a muri gulo lo a digha ngun njali, nawa goro gima bwagha aghale ga aka na te muriyah. ²Tol tali goggiri a gog muh, pushi gi bonna lo a pushi gi shina ma bwah loh ka vulli ghi kuso gha a dur guguri. ³Tesalang loh ka vulli yoh, inininah aka shin liyongpura loh nga agkunno ninghi dag bwagha. ⁴Ba ashisung, Yahweh lesung ini pag luli bagerenteng le Israila. ⁵Dig jeji a pina, na wa goro mamurung le a bayonggha muna ngalang le babilah. ⁶Yalang inila ri a bayong lang. Nshibi yang ningha a girang niyah npayang a boh mamu teyeh na shin giena leyangha. A tighi a ba tenna te yang gani. ⁷Anah, "ngha digha muyang mala le nyah ma mamurung" na tol a ga kun yalowah, ke aka deshi ni mala leyah. ⁸Teshi kiro, nyongni ba al binmurubang, nyogha nga waba a yaliyong, "Ngulla bwah nyah ningha mengha. Ni ngi dighingha mabere yah agha le a munang ka wuh gha. ⁹Keminiya ga mwoh niyah ka kumoh ka baba nloh le a munah agha le dig mabere; digna aka ju a muro ni yeri bila loh ni gi billa loh ¹⁰A tingna yola ri gima shira loh, a nah, bung nyah shinagham yere loh ni njetena loh boshi noh keminiya anah a yalo "Ndigha njah bwa nyah ninga mamengha. ¹¹Gima shira ka kpa muro; ni awo logho le a piri a bugha bin mashiragha. Gi bighina a kpa muro; na wo gan toli buko gha, gangshina ka kumo susu, ngha ne yere logha. ¹²Bol yere mashira loh na buri loh mama a pah njiteng muri de a wongha a oh muna gha; ke a wongha te a woh kun tekushi a gi pangne le aka leshi njere. ¹³A gi wanna ni kwa a kumma ka mashi roh de bi a bayong nga puro aso, a beni ki nateng ni ba Kulli ki shindung a ri a muna shieni, a bayong ni pushi shieni ma piyong gha, de bi a aso ri a gha kwa ka kumo gha. ¹⁴Shina, aka dig ni ngha lusung bah, gishe ka pingshi yang. Na logle a ashi muyang a bi gishe yah. A nyah ni gima pinnah aka wargha gishe nyah aka digha kuniyah! ¹⁵Ga ni aka digha a bayong ni npag tumoh niyang, nkuro in magha niyang de a wongha a oh muna gha, a aka woro a boh a pughangha bwa nyah ka aso gha.

Chapter 48

¹Oggah bibilla le Jacob, beni a gori Israila дешilya pura nji bin muru Jada gha; beni kanigiri ni luli Yahweh nga dumo nyongha nga gushi Kulli le Israila, nygh ntiri njeteng ni gusso gha. ²A gushi muyang a nah a yagha ye ma gerenteng nga pahnjiteng ni Kulli le Israila beni hili ih Yahweh telebang³Nwanna a ga kekara, a pura kunang, ntigha a gire pagiri pag njiteng. ⁴Ateh nyara ndunna a yonyoni ba lolkirung nyogha nga kur giri nga ndolong. ⁵Ninaga nwanna agha kikara, kedebang aka pagha nwanne yong, aleh ke ibin nah a gilang le sung ni pahhi yah a ba tenna leyong ni paga agha. ⁶In ognah agha, nshina a gi pangna ni nga agha ni gha nwabba njiteng ni, ga long ni kyari yah, miyang ngi dumyong a gima piyoh a ga ninyeriyah. ⁷Ni beni ni nghi tingni agha ki pagha juni ni kyari yah ni orga gi pangneyah ni in logho le nwabiyah, inininah, nyerina a gire. ⁸Na oggha, na yeri yah, aga ga na ingha a kiriyong kekara gha, nyerina a suara mama tiga in diga aba gima shira logho ari bila leyong. ⁹Ate muri gulo lulunglang, nga par yalung lullalang дешили ni gulo lang ni ngi gir joyongha. ¹⁰Shini, nperi na yong nyah ninga gi tungna gha ndarina yong keminiya gumung yah riyongha. ¹¹Ateh murang, ni teh murang nga pilrang ningi dagha inlang ke biyanyah, ni ngi pah gulolang bin bungha. ¹²Mag kerorang Jacob ni Israila, a beni ngor gha, mini ini kunduna ni malale. ¹³Ini nina, beng ni mag teh nguajah, beng malih mal bahkulli, kunbang ni ngoriyangha a logho kushi mwohnah. ¹⁴In kpaб muyong nyogha kwah дешиya in mag kiriyong ! yang a tayoh wabaga? Yahweh ni ka gan wabi Babylon tekushi ga, ika pag ga ntigi ibi pagga. ¹⁵Mamergha nwanna, minina, ngware njuna moh ika kum lihmurung. ¹⁶Ju a kyrang bah a og giwanna lang, ni kumdunagha ni wab tenana a bongreyah, niyang nghi dungshi gipang na lang. Ni beni ya Yahweh pag nag diya murubang дешиya tashinang. ¹⁷Ga ni Yahweh ba ashibang magerenteng le Israila waba; "mini Yahweh Kulli loh, beni alighi yoh al buro gha, ini dumo nji jere ni aka bil gha. ¹⁸In teshi na kiri yong a ri agi wanna lang? le dina ololo ni buno leyong ka bang ninga bagha muruh, дешиya lih dung le yong ningha velliye muruh. ¹⁹Bibilla loh ka dunshi bang ningha nji salang gi billa loh ka gogo ningha njisalang, ni nghni dagha inli yang ki borgha. ²⁰Puro a Babylon! wor sagli ni binmurubang ni ngiyah mag jolo bonro bayon ibi yere a ngunjah kwah, "Yahweh ashina gurole Jacob. ²¹Kunbang ni Kulli pushi ni a baleh agunje ma tennagha na og yolmuru gha, tig muru pura a muri tali ateh muyang ibi a nuh. ²²Murung Kulli nah "dina ololo nyah ri ba gima shiragha.

Chapter 49

¹Teshi kiro rang, nyongni aba coastlands! ni beniyah mag kiro nyong ni a bini kuko gha, Yahweh gorang de ni sang a billangha tolang ibi ndig guro leh. ²Tingna giwanna lang ibi lih ningha gara boh songrang a milibi tingha ntebe ningha muni a bama. ³Wabhang "a woni girolang Israila beni ndumi gulolang." ⁴Npilla nah, nmashirang tekushi nyah ngo te kwagha njiteng lang nga bin Yahweh deshiya nwalang nga bin Kulli. ⁵Ni beniyah Yahweh nah, beni ntolo de ni sang a biliyah i dig guro le, i ashi Jacob, i ashi Israila i kpaɓ muyang ni meshiyah ateh gulli gushinang deshiya Kullilang ini pag masorang. ⁶Le nah, "pangna fitong a dig guro lang ateh a yeshi kunvare le Jacob ateh a yashi dina le Israila a nshile ni ohgha, nga tigho aka dig poshibang abing a bayong, mama aka digni gurolang kena mala le ngunjha." ⁷Ga ni Yahweh waba ba gerenteng ba ashibang le Israila beni a beyong shiba a bighi hilli guro lo a ba lelbang. "Amurung ka shino ka guso, a magula ka shino ka gi og dumo ateh muri Yahweh ba njiteng ba gerenteng le Israila na a tol gha. ⁸Yahweh nah, "kumbang ni nga dumyong boro ngah og yong nga dumiyon boroh, nga ashi yong nga kona te muyong ningha a bayong ni a yeshi a nje leyang ma gibereyah. ⁹Nga wabi a beni a kurga, 'npuroh nmagne yong bung" in dim muyong aka dig ningha a njuh ni ki lele a dingli yah. ¹⁰Na og yallo ko yolmurugha, na og pi lebang le ba lussungha, ate beni dig ba kuna teh muyangha ka ashi yang. Ika leyang keki bin muruh. ¹¹Nga tig nijijere magula a nkonoh ateh a bayong ibi bila. ¹²Shina, abayon ka ju a bin sama, a bayong baba njimale ni njig abayon baba nji lah sinimi. ¹³Ntu ngiya bakulli npag binmurubang ngunjah, a nkono kpa ngiya njeh, ateh Yahweh bah nonshi yahung a ba leh i go yang i toyang ni. ¹⁴Keminiyah Zion nah, Yahweh bungnanng koh murungKulli janshina ni meng. ¹⁵Ngimuna ka shibi mini beni kikiliyah ateh ni agnji mune yah muni ni bidgha, aka jangsa keminiya mamengha ninghi jangshiyah. ¹⁶Shina, nyonglina lulo a beng nin gi jangshiya. ¹⁷A munoh nga ki yere ni kara a bayong ni meshiyongha nga ki messe. ¹⁸Logshi njoh a shina, aygha a kpaba aju a bino, njiteng mini Kulli ma usulo giwanna le Yahweh ni, aka wol kikilo ni yang deshiya aka melyang ngiro ningha gi ishina le manjiwula. ¹⁹Ngha teyah a meshina leh digni nga nibula nga paghi a bayong ni ki yere ka dighagha fitong, a bayong ni bighyong teyah aka meshiyang. ²⁰Abayong ni a billa a kumbang monogha ka wabo behpangna fitong, baghi sung kangnah mama sa digha ayeigha. ²¹Le aka waba yalo yang bigha a muna ni? ntangna nkwabia shibang yang billa munani? a daghang ni murung, njebangni a muna ni pughang?" ²²Yahweh wabi a bayong nga dun borolang a bin a bayong, nga dun gi pangna lang bin abayong aka yeshi a munayong lah aka tol amunayong mangalang mel. ²³A murung ka dig nmgha a teyong a ma murung ka dig ningha a ngiyong, aka gwa dunyo aka gushiyong aka gwa dun yong aka gang kikiri kunshiyong nga yere mini Yahweh beni kwa gi le agnah le Kulli yah ni nuh iribiyinagha. ²⁴Nlog le nga abayong ni a boni a luwa gha abi aba tah luwa a biyang agha le, ni pushi a beni abin kurbangha abi aba kurbang? ²⁵Ga ni Yahweh waba a pushi abayong ni bin kurbangha, nga tah luwa ni abayong ni ki tah luwa niyongha nga assa munoh. ²⁶Nga tigha a bayong ni ki shibi muyonggha ka wala riyang, aka bara ni nkila ni mbah. Le a bayonk kwa ka yere mini Kulli mini ba ashiyong ba pushi yong, aka yere mini Kulli le Jacob.

Chapter 50

¹Ga ni Yahweh waba, "Gibomteng tuhnjiwulla nghe mama ntuhni ni ngih yong nga? A buhro mayenni magni yong? Nshina, a mag yong ate gimashihra leyong ni ate tolmurung leyong ni a tutti ni ngih yong woro.²Mang pag yi ke nzu le bwa nyha a be ya? Mang pag yi ke ngorbang le bwa nyha ag nghan nga? Beng shingrina a nwagossomurung? Ih nyha ni gullo ni nga ashini yong nga? Nshina, ni sagha lang ni nyumshini salangmagula; ni tig banghamuru pil balusung; anjih leyang wuhd ummo ate muru nyha. ³Nvulliyina bakuli ni pinna; nvulliyine ni ni teshiligiri."⁴MurungKulli Yahweh pahnang lessung ninga mami abeni a alliyine yang giri ya, nina agh ate nga wabtenana ni ga tang nga- bin aba ngirungwuhna; ih logsang ni beri ni kwa agh, ih logshi kirang ih bi n'ogho ninga abeni a alliyi yang nga.⁵MurungKulli logshina kirang, le ni ntolmurung, ke nga pil nzumang nga. ⁶Mpahna nzumang bin abeni ki wollang nga, ni tehkin yang bin abeni ki ubyi nyonkunnang nga; ni vulliyi kundumang ari iribihyina ni tabtakra agh.⁷Ate MurungKulli Yahweh ka angnang; nga nina agh ni n'og iribihna agh; nina agh ntigna njiang ri gana kwa, ate nyerina ni ngi og iribihna agh.⁸Beni ka tanghang nga tyang gya. Yang ka sagshiri rang. Ih bi puro tangha ih bi shi lungro. Yang ki tig nghan teng? Ih bi zu a kahrang. ⁹Nshina, MurungKulli Yahweh ka angnang. Yang ka wabab ih myang ni tengshihra? Nshina, iriyang ka malla ninga dagrah; anghigiri ka muri yang.¹⁰Yang a ntiri yong ki bang Yahweh? Yang ki bil gih le guro le? Yang ki ginya a ngih limma pinna poshibang nyha? Ih bi pah njiteng ri lulli Yahweh ni ehngari Kulli.¹¹Nghina, nyogni abeni monshigishe kwa agh, abeni gilri yang bol kashindah agh: nginya a poshibang le gishe leyong ni a leshigishe ni ih tig ga. Ga ni n'agha a binang: nga nongha njahli a bin konna.

Chapter 51

¹Ntेशikiri yong rang, a yong abene ki al serenteng ngha, a yong abeni ki al Yahweh ya: nshi tahli ni a pushi yong ri le ni gogroh mama a pushini yong ngha.²Nshin Ibrahim, tehyong, ni Saratu, bene bil yong ngha, ate ngha yangha ni muri ya, ngorre. Nmoshine ni tighi dudug.³Eh, Yahweh ka pashi Sihiyona; ih ka pashi a abang le ni juhri ya; ih pil balusung le ninga Eden, le bengbalusung le ni kahri banjonglong Urdu agh ninga babang njingung le Yahweh; borobang ni binmurubang ka kum ri be, pag makampa, ni gih ginya.⁴ Mpah muyong binang, abayong lang; le ntेशikiri yong rang, abayong lang! Ate nga pah gigilla le nga tig dumnjiteng lang ih dig poshibang ate abayong. ⁵Gerenteng lang ngha gyaб; ashibang lang ka puro, le dum bung lang ka wabih abayong njuoh; akunsallang magula ka lellang; ate dumbeng aka lellang.⁶Nlogshi njih yong a bakuli, ni shin njahli binjeh, ate bakuli ka boro ninga nlagiri, le njahli ka sahnिया ninga dagrah, le abeni digha a yeh ya ka wuh ninga aminkunwa. Keminiya ashibang lang ka tangha ha ke keni, le gi gerenteng lang ni ki tangha njahli ya.⁷Ntेशikiri yong rang, a yong ni yeri gi mabonna agh, abeni ni gigilla lang a kunyahli yang: ke ih bi bang ngobong jollo le bayong ngha, ko wolngiri yong a ri sangbang leyang ngha. ⁸Ate ngihgiri ka muri yang ni dagrah le angosso ka lih yang nigra njinguri; keminiya gi gerenteng lang ka kah malle nyha, ni ashibang a ri anjah kwa.⁹Nlogho, nlogho, gil ri yong ni masso, abih Yahweh. Nlogho ninga a yeh akara ni kikara agh, a njah le akah. A woni a juhri Rahab agh, a weh bene sahn gimashihra ma muru agh? ¹⁰Ni a nyumshi salangmagula agh, angihmuru ma limna, ni magnjerre a ngih limma le salangmagula ate ama ashina lo bil agh?¹¹Ma ashina le Yahweh ka nyera ka zu a Sihiyona ni jollo binmurubang le bang boryi yang a muyang ha ke kene; binmurubang nghe ka gog yi yang, le konyahlung ni bua'agh ka dag yang.¹²Mini, Mini, mini pag beni pashi yong ngha. Mang pag yi ke nga bang ngobong le abayong, abeni ka wuh agh, amuna bayong mashinshin, abeni a gil yang ninga alusung ngha?¹³Mang pag yi ke njangshini Yahweh beni gil yong ngha, beni nongshi bakuli ni tigtinna ngunjah agh? Ntangna a bang kyari kwa agh ate yehlulla ma funna le pariya bang nga tolla ih juhri yong ngha. Funno le ba pariya bang nghe?¹⁴Beni gungha njahli ya, Yahweh ka kair logshi; ni ih wuh agh, ni woro a tuhli ya, ke ih shingra kum brodi ya. ¹⁵Ate mini Yahweh Kulli leyang, beni ki gindili salangmagula ate velliye le ka ihmah- Yahweh magula le baluwa ni pag lulli.¹⁶Ntigna atenana lang a kuno, le vullo ni minlim le beng, ate nga pan bakuli, tigha le tinna ngunjah, ni nah yi Sihiyona, ' A woni abayong lang,¹⁷Logho, logho, tangha ni kuso, Urushelima, a yong ni ndungshina koro le yehlulla a bih Yahweh ya, a yong ni ndungshina koro ha ni ehniyeh ya. ¹⁸Mwoh nyha a ntiri amuna ni billiya ka billi mo agh, mwoh nyha a ntiri amuna ni billiya kwa ka bolli bih ni logshi ya.¹⁹Agi gangshina ni bahri ni ya kumno- yang ka bua wo konne ya? juhro ni bihya , ni yalo ni garabwoh. Yang ka gimo mo? ²⁰Amunabuna lo wuhna dahna; a nongha muri njinjere ni kwa agh, ninga njah a nguri; a dungshina yehlulla le Yahweh, sahgha le Kulli leyang.²¹Kemini nibeniya, og ga, a weh beni a par agh ni a weh ni bahrina agh, keminiya bahra ma mbaah ni ya. ²²MurungKulli lo Yahweh, Kulli lo, beni ki tangha temuri abayong le ya, wabna ga, "Shina, n'agna minkoro bahri a boh-koro le yehlulla lang- nina ate ni a nuhyi deshiliya.²³Nga tigha a bih ba poh gani, abeni nah wo, 'Nongha njahli aka pariya yo agh'; a gilla nzumo ninga njahli le ninga njinjere ate ih bi a billa."

Chapter 52

¹Logho, logho, a tengshi ro, Sihiyona, mel dagrah maonna lo, Urushelima, lah magula ma gerenteng; ate aba shuwangubu ni abeni nyha kunwar a agh ni uwa ye zu a bino agh.²Kur kikiri ni a ro agh; logho le a digha njeh, Urushelima; pushi anyeh ni mello ma njeh guro agh, muna ngalang le Sihiyona. ³Ate ga ni Yahweh wabah, "A magna yong ningo nieh, le a ashi yong nyha ni bollo agh."⁴Ate ga ni Yahweh MurungKulli waba, "Ni kunduna agh abayong lang woro ke digha a Masar ma kunbang fittong; le aba Assiriya pahra yang tekushi maonna nyha.⁵Ke nibeniya mang nkuma ba- gi wabna le Yahweh ni ga- ih shini ih a ponna abayong le a wori tekushi nyha? Abeni nongmurung muyang nga jolla yang- gi wabna le Yahweh ni ga- le a bihyina lullang tebi tebi a kara kwa. ⁶Ngha nina agh abayong lang ka yeri lullang; a yere a kara wo ih mini beni nah, "Eh, ih Mini!"⁷Boro egh ni yellang a muri ankonno akushi aba kuntumo abeni zuni kuntumo maonna agh, abeni ham ololo, abeni zuni kuntumo ma onna, abeni hamma muri ashibang, abeni nah yi Sihiyona, "Kulli leyang ni ki nongmurung!" ⁸Nteshi kiri yong, aba lelmuyong logshina agih yang, binmona ni jollo binmurubang, ate aka shina, ni anjih yang kwa, Yahweh nyenna Sihiyona.⁹Nmag kunyong a tuhngyah binmurubang binmona, a weh juhro le Urushelima; ate Yahweh pashina yahli abayong le; wara ashi Urushelima. ¹⁰Yahweh dumna dumbih ma gerenteng a nji abayong kwa; ngunjah kwa ka shin ashibang le Kulli lesung.¹¹Ndag bogho, nworro; ke ih bi ndog gubung ni nyha kunwar; ndag ntiri yang; ntig muyang gerenteng, a yong ni abeni ki tol sgi yumo le Yahweh. ¹²Ate ni nga kahri puro ke nga dag be ni ngobong nga; ate Yahweh ka ginya a dum yong; le Kulli le Israila ka lel nzum yong.¹³Shina, guro lang, ka pag giri ni yeriteng; ih digha bikuli, a logshi, le ih kum gusso. ¹⁴Ni gogho le abeni ngobong bol yang- puro le ka bihya uwor mami bwa mabi, le gilla le ni uwa ye pur ninga mami bayong nga. ¹⁵Ngha nina agh, guro lang ka wahyi abayong dudug le amurung ka bol gung a temuri. Ate ga mama ni a wabi yang nga agh, aka shina, le mama ni ka og ga agh, aka yeri.

Chapter 53

¹Yang pah njiteng ni kuntumo lesung, le a bin yang ni a dum dumbih Yahweh nghan? ²Ate gulla dum Yahweh ninga munagiri, le ninga sagha le giri a njeh ma nyumna; ih nyha ni puro maonna yarata agh; nga shi shinni ya, gubung nyha boro ernjisung a ri ya. ³Abayong keshine le shibbi; bayong ma ganna ni a yeri ni binkonna agh. Ninga beni abayong ki songri kundum yang ri ya, a jenneh; ni pilli ini gubung nga. ⁴Keminiya tolla abinkonna lesung nit olla again lesung; ngho te ya shi tollo ih Kulli ni ki fungshi, Kulli nyimne, ni tighi binkonna. ⁵Keminiya a shuwa ate agipagna tolmurung lesung; a pariyi ne ate agimashihra lesung. Fungso ate digna ololo lesung nga a muri, le a ri njipinye le ni shi kumni iritenna. ⁶Shi sung nga ninga anjuh ni woro bor agh; le mama kwa agh bolla njinjere le, le Yahweh tigna a muri agimashihra lesung kwa. ⁷A pare; ngho kwa agh nongshina muri njahli, ni logshi kuni ya; ninga muna njuh ni a bin tummi bwoh agh, le ninga njuh ni a dum a tuhmi bwoh agh bolli gung nga, nina agh ni logshi kuni ya. ⁸A tenne ni tuhnjuoh ni a worri nimo. A temuri njah ni, abeni ki ki tollo ih a bolli njeh le aba usulo agh, ko ih a fungshine ate gimashihra le abayong lang? ⁹A tigna nkilliya le ni mami abayong mashihra, a lingshi a nkilliya le ba kumo, ngho te ya ni pag gi mohno agh ke soriyi bang nga nghan pura kuni ya. ¹⁰Ngho te ya agha le Yahweh ih wol nlue le tig yi binkonna. Nga tigni usulo le gipahna ate gimashihra agh, ih shina aminkahyi, ih ka non akara le, le Yahweh ka dungshi ga yahli tol agh a nji bini. ¹¹A nzum gana le usulo le ya, ih ka poshibang ni dimma a nji bin yerigiri le. Guro lang ma gerenteng ka ashi dudug; ih ka tol agimashihra leyang. ¹²Nga nina agh nga pih bang a ntiri a dudug, le ih ka gab giponna le a dudug, ate pahna muri bin nlue le a bangne a ntiri aba gimashihra. Tolla gimashihra le a dudug le ingnina ntiring ate aba gimashihra.

Chapter 54

¹Tuhngyah, nkoβih bamah, a weh beni ni pa bilmuna a agh; beni ni pa mom konno muna a agh. Ate bamah ni nyha ni muna a agh kumna amuna uwor bamah ni billa ni bangna wula agh,” Yahweh wabna.²Gil gungri lo ih dahra le a sahri akanda gwerigiri lo ih wora duna kona teβi nyha; tigha anguri lo ih sabah le a tengshi ngung tumma njuh lo. ³Ate aka sahri kena nji bung ma lih ni nji bung ma kahtang, le aminkah wo ka agnjeh le abayong ni digha alah magula ni bayong nyha nghanh nga.⁴Ka bang ngobong nga ate iribihna ni ki bollo agh. Ke ih βi ngiro wuh agh ate ni a tigho a iribihna agh; aka jangshini iribihna ma nsahri lo, le ni a uwo a buhri dengshi ni iribihna digha nkoβi lo.⁵Ate ba gillo ni pag buro; Yahweh magula le aba luwa ini pag lulli. Ma gerenteng Mwoh le Israila ni pag ba asso; a gorih ih Kulli le ngunjah kwa. ⁶Ate Yahweh wara goro ih βi a nyere ninga bamah ni a dagha le nga ni binkonna a bongho le ya, ninga bamah ma kyena ni a tigha lah le a shibi ya,” Kulli lo wabna.⁷Ate ma kunbang fittong nga mpura a tenana lo, keminiya ni shin gi-enna magula nga nyenni weh. ⁸A yehlulla le bunno muru nsongri na kundum mang ma kunbang fittong; keminiya ni ogrung njiteng ni nyha ki mal a agh nga shin gi- enna lo- Yahweh beni asso agh, wabna ga.⁹Ninga muru le Nuhu a binang; ninga mama nkaniyi ni giri ih muru le Nuhu ni wa ye wam ngunjah agh, nwara kaniyi giri ih ni nwa ye pag yehlulla ro ko sagho agh. ¹⁰Ko ankonno ka kpah le adingli ka nyingha. Ngho te ya agnjiung lang ma njiteng ni ki ariyi ya a ro agh, ke ogrung ololo lang ka nyinghi ya- Yahweh beni shina gi- enna lang nga wabna.¹¹Mama ni binkonna, gungmuru- gindiliya le ni kum pasha yahlung nga agh, shinna, nye nga bagho ni a nyonglo shisa, ni tig tinne ni agi jargina. ¹²Nga gilla agbingrah lo ni agi ma bangna le akunjere lo ni atahli ma nyinyiling, ni garrung lo a njibang nga ni atahli mabonna.¹³Le amuno kwa agh Yahweh ni ka alliyi yang giri; le ololo le amuno ka gulo. ¹⁴A tigho a gerenteng, le a dig kukwo ri pariya, ate ni awo bang ngobong nga; le a dig kukwo a ri gi pah ngobong, ate ni ih zu a kahro agh.¹⁵Shina, nga bwa logshi njuoh agh, ni ih pura a binang nga; beni kwa logshi mohno ni weh ya ini aka ganna. ¹⁶Shina, ngilla ba tumo bung, beni ki fug nkallang gishe le kpaβ giburra ini pag tumo le ya, le ngilla ba bihiyi giri ih βi juhri.¹⁷Giburra nyha a kpaβa a muro le ka lih ya; le aka girjah beni kwa tigho teng nga. Ga ni pag giberre le aguro le Yahweh ni pushimurung leyang a binang- gi wabna le Yahweh ni ga.”

Chapter 55

¹"In shina! be kwa ki og timuwa, ih zuwa kun muru ha ni beni inya ni mbolo gaga, in zu, in karo in li! in zu, in kun muru inabi ni kira nieh nwa nyah.²Ate mang inga peshi ga gali niya le, Ate mang ke awo gama temuri ga niki zuni dima gaga? In teshi kiri yong binang yarata in li gima bwa, ih bih usuloleyong ih bih og boroye ni nene.³In teshi kiriyong in zuwa kangrang in oh, ate in aba! inga kur ogru mama niki malgaga a intirisung ni yong beni aghni, intagha muri agh njung ni shi ogni risung ni Dawuda gha. ⁴Shini, intigne gi wabkung a bin a muna gunja, ba giya ninga ba diya muri bang magulale a muna gunja.⁵Shini, aka buri a bayong ni na yeri gaga na bayong ni ni yero wa ga aka zuwa bino ate Yahweh Kullilo, ate ma gereteng le ba Israila, mama guso ga."⁶In al Yahweh a kun bangni a kunni yai in gorbang kun bangni yanga gyaba. ⁷Ba gimashihra ih bih dah jije gimashihrale, beni ki denshi gimashihra ga, ih bih nyara bin Yahweh ini ih ka ag muri, ni bin Kullilesung, ih ka ponyi sung tubu dugdug.⁸Denshe langha denshe le young niya, gi pangna langa gi pangna le yong niga gi wabnale Yahweh ni.⁹Ninga mama ba Kulli sabni ni ngung njaga, ini gi pagna lang wari mamiyong ni sab denshe lang deshiya wara ma miyong.¹⁰Nga mama muru Kulli ki nyaniya ni muru inji taliki sulini a kuliya ni wa ye nyera be deshiya kemiya yangha ih pi gungja bin polla nghe tigha ih pa muna ih leyeghe ih pa zama abi ba zam giri gilina deshiya abin ba li gili. ¹¹Ini nina deshi tenna lang mama ki pura kunga ka diya na ni ih nyara binang neyeya, kemiya ih ka dungshi ga in wabba.¹²Ate aka pur ni binmurubang le aka billi weh ni ololo, ankonno ni adingli ka magjollo binmurubang a dumo, le angung ni kwa a bang ngha ka wol bihyang. ¹³A tuhkushi a waragiri ya cipress ni ka gul nghan; a tuhkushi ajuweh ma tebna agh mitile ni ka gulla be, le ih ka pagha ate Yahweh, ate lulli, gidumna ni malle nyha nghan ngha.

Chapter 56

¹Ga ni Yahweh waba, "Mbil ga yarata, le mpag ga bor agh; ate ashibang nga gyab, le gi gerenteng lang myang nga dumi. ²Mosso ni ni beni ki pag ga agh, le beni ki bolli yarata agh. Yangha ih bil Sabbath, ih nyha ih bihi ya, le ih nyha ih tig bih ri gimashihra agh." ³Ke ih bi biri bwa ni pil ki pirtye Yahweh ih nah, "A njiteng nga Yahweh ka pussang a ntiri abayong le." Ba pagtumo le njeh ih nah, "Nshina, mini ngung ma nyumna." ⁴Ate ga ni Yahweh wabah, "A bin ba pagtumo le njeh beni ki bil Sabbath le alla ka pag ga pashi yahlang nga, le ih bol ogrung lang, ⁵a bin yang nga nga tig ba lyang le a yeh ngarrung lang nga gi dengshina ni uwor amuna buna ni amuna ngallang. Nga pag yang gi dengshina ni malla le nyha le ni a tuhyi ya. ⁶Deshiliya abiri ni kpaɓmuyang bin Yahweh,- ate pag yi tumo, le agnaji lulli Yahweh, ih bi a dig aguro le, beni kwa ki bil Sabbath le ye bol yang ri bih yi, le ni beni bol ogrung lang- ⁷nga zuni nkonno ma gerenteng lang ni tighi yang binmurubang a lyang bin jimma; agipahna pingsa ni adahra leyang nga a aghi a muri deshile dahra. Ate lyang nga a gorih ih lah bin jimma ate abayong kwa. ⁸ga ni pag gi wabna le MurungKulli Yahweh, beni ki kpaɓa abeni a bukkoh a Israila agh- nga buhri kpaɓa anshile nga buhra ri yang." ⁹A yong kwa anyamshihra, nzu le nlih anyamlusung ni a balusung! ¹⁰Abalel bang nga njiyang wanghina, ni a yeri ya. Aminlahra ni ki gan- jol a agh. A loro, ni nongho a agnji njitullo. ¹¹Aminlahra nga ni pag yolle dudug; ni a logle a kumo peri ya; a yangni alelgiri ni nyha ni yeriteng nga agh; a pilli a njinjere leyang, beni kwa agh ki shiggiri ni nyha yarata agh. ¹²"Nzu," a nah, "Ih bi kum mbah njingung ni nuh dudug le mbah njingung ma tenna. Kaberi ka dig ninga ni kyari, ngih kara magula ni uwor pyeshe ya."

Chapter 57

¹Bah yalung ma bwa nga ki wa, bwanayaganga tiyi murunga niga puBa aBa shin gi ena bwa inyagnag, tig muriya en aBa gerengter nga panna yang bin a bayong mashira. ²Yangha ih inna intiri ololo, a usulo bini tuloleyong beni kwa ga ki wara intiri dina boyalungle. ³Keminiya in zuwa ba, amuna ba vulnjung, a ba pag deng na ma nja. ⁴Yang nga ngh d'alli? ya nga jolo nga pusshiyi leshiyong? in yong na muna ma zurina, bale ba yiri. ⁵Nyongna beni nga sor muyong ni gilang nga, amilim ngung ni kwa ga, in yonga inga wola a muna a guguri, atite ah tahi ma loggna. ⁶A ntiri a gima babuk ma guguri ini kumo lo paggang. Ini pag kuno lo. Ini sobi dara ma nu la pa bung. Aka jinang te ja gi gi pagnani? ⁷A muri a tali tali ma sabna; ini in sob ala le yongang piyeni in ehBang te pa dara. ⁸A zum kunkagna ni gung kunkala initum a gillang le yong ngang, i tuwi na mem inn kara alleyoung in yong nga aBe inga dari in agna ariyong intiriyong ni yang in youniga ag nji alla le yang, in shina te salang leyang. ⁹In iworu abin Molek ni murun ni gi sunsung shisa. In tshana bwa duna bogho; ate kena bin Molek ga in sulo in wara injiman jale. ¹⁰Yiri yona mal a giga ma sabna, keminiya nin "na tekushi nya" in usulo le yong a biyong; Ini payi ke nin iri logga. ¹¹Yang awo ganshiro temuri? yang awo bagha? nin derishi ni mem aghle, in kona temurung inga ? ate ma ingunnaya in bol gung in sashibang ini payi ke inin in bagganga? ¹²Niya waB tenan yahung maBwa le yong ni gi pagna le yong, keminiya ni ih agniyonga. ¹³Nga in bwaniya, le ih bih kpaBa le agilang tenyong ih bi a ashiyong. ang ka pon yang usulo leyang ka wori yang ko, keminiya beni vula bmangha ihni ishika diya muri njeye ih agh nkono ma gerengteng. ¹⁴Ika nah, in baga, 'baga! in jire in shishi ga ka em kusang nga a jijele ba liyang" ¹⁵Ininina beni a kuliya, beni a gushiya, beni a gori be gerenteng nah, " Miyang diya bogo a Kuli a bin ma kpanana, na a boyongni ni yalung pontubu a ba shin gi enah, ate ih bih ntenshi bogho le a ba shin gi ena, ih teshi kun yali a ba pon tubu. ¹⁶Ate ni ngi tighoteng ha ke kene ya, ke nga pag yehlull, ate bongho le bwa ka wugdanah a dumang, usulo ni nworu ngil ya. ¹⁷Ate gimashihra le bayong mashihra, mpagna yehlulla, le fungshine; songrina kundumang ni yehlulla, keminiya, nyenna ni nzumi ih bil yahli. ¹⁸Nshinna anjinjere le, keminiya nga pih iritenna, nga billi mo ni pashiyahli abeni ki bua'agh temuri ya, ¹⁹le nga gil njingung le ngotokuni. Ololo, ololo, a bin abeni a kukwo agh ni a bin abeni gyaB agh- Yahweh waBna- nga pah yang iritenna. ²⁰Keminiya abayong mashihra agh nga ninga gindilla le salangmagula, mama ni logle usuli ya agh, le amuru le juhri ni apupporo. ²¹Ololo nyha nghan ate amashihra agh- Kulli ki waBah."

Chapter 58

¹Mbua bororo; ke ih bi ntangha njeh ya. Nlogshi gih yong ninga njemnuh. Nkumama abayong lang ni tolmurung leyang, le leh Jacob ni agimashihra. ²Ngho kwa agh ah allang kyari kwa agh ni poshi yahli yang a yerigiri le anjinjere lang, ninga abayong ni ki pag gimaonna le ni a dag gigilla le Kulli leyang nga. A ihlang ate tuhnjuo mabonna; A poshi yahli yang a ri dengse le Kulli ki zu gyab. ³Atemang ke shi gonno', ah nah, keminiya nah ah shinni ya?' Atemang ke sa sulli mursung, 'kemiya ni nyeriya? Nshinna, ah kara gonno le yong agh nga kumma aborro le yong le nga para abatumo le yong. ⁴Nshina, nga gonno a mohno ni salala, ate nyimma amuna bihyong ma gimashihra; ni ngonni kyari ate a og gih yong a bikuli ya. ⁵A njiteng nga ga ni pag jah gonno ni ngi al agh: Kara ni beni kwa agh ka nongshini muri njahli ya, ate jul muri njahli ninga kagli, ni sob teshiligiri ni tubu a ri? Njiteng nga nga gor ga ih gonno a kara ni ih pashini yahli Yahweh ya? ⁶Ih ga ni pag gonno ni ntol agh: A te akuro gimashihra, ni pangshi nguri le gitolla, ate mag yi abeni a pariya ya bung nieh, ni bun gidungrina ni kwa agh? ⁷Ih nyha ate bun yalo leyong ni brodi ya, ate zuni aba enna ni abeni nyha ni bin digna a agh a liyo agh, ate melyi aba tessalang gikura nga a shin yang nga, le nyha ate songri muro ri abwalo agh? ⁸Le poshibang leyong ka puro ninga logho le kara, ni iritenna leyong ka kahri tah; agimaonna leyong ka ginya dumyong, le gusso le Yahweh ka dig gi lelnzum yong. ⁹Nga gorbang le Yahweh ka aghi yong; nga bua ate angna, le ih ka nah, 'Myang ba.' Nga mpushi gidungrina a ntiri yong, amunabung tigteng, ni atenana mashihra, ¹⁰nga a yong kanangiri yong pih abeni ni yalo agh, le nga dingshi alla le ada gigangshina; le poshibang leyong ka logho a pinna, le duh leyong ka pil ninga ntiri bakara. ¹¹Le Yahweh ka tang billi yong ni dingshi yong a kasnjeh leyong ba muru nyha nhang nga, ni tengshi amuh leyong. Nga pil ninga babang njingung ni pih muru agh, le ninga tuhmuru ma sagna, mama muru le nyha mal a agh. ¹²Ababa leyong ye ka bag gima juhrina ma yahyina; nga logshi ajuhro le anjah dudug; a gor yong, 'Aba ye gil garrung,' 'Aba ye gil agatanjere pil mabonna. ¹³A nah ih n'usulina kushi yong ri gingbiri a kara Sabbath, ni a ri pagha agi poshi yahli yong a kara magerenteng lang. A nah ngora Sabbath gi poshi yahlung, le ngora atenana le Yahweh gerenteng ni gushina. A nah ih ngushina Sabbath a ri dagha atumo leyong, le ni ih n'al gi poshina le yahli yong ni nji ri waba atenana leyong. ¹⁴Le nga kum poshi yahlung a ri Yahweh; ni tig yong ih bi nkogha abikuli le ngunjah; nga lihni yong a ntiri giberre le Jacob tehyong- ate kun Yahweh ni wabih.

Chapter 59

¹Nshina, bih Yahweh ni shingra ke ni logle ashibang nga agh; ke kiri ka giriya ya, ni logle ogbang nhgha. ²Ngho te ya gimashihra leyong koriyina ntiri yong ni Kulli, le agimashihra leyong tigne songri kundumi a ri yong ni a ri og yong. ³Ate abih yong bolla nkillla le amuna bih yong a gimashihra. Angoto kunyong wab yiri le aleshiyong ki wab gi manangna. ⁴Bwa nyha gorbang a gerenteng nga, le bwa nyha jimma a te njiteng nga. Agni bang nghe ya atenana kun ni, ni ayiri; a tolla gigangshina le a bil gimashihra. ⁵A sagshi ankih le gbaffun, ni leh ninlahra. Beni kwa lih ankih leyang nga ka wuh, le nga wam nkih ya, ih sagshi bamah. ⁶Ni a logle a pagtumo ni leh ninlahra ninga agi mella aghg, ke a gan vulliyi ngiri yang ni atumo bihyang. Atumo leyang nga atumo le gimashihra ni, le agipagna ma mohno ni a bih yang. ⁷Akushi yang bangha ki kah a gimashihra, le a sof nkillla le abeni nyha ni tengshihra a agh. Adengse leyang nga mashihra ni; mohno ni juhrigiri ni pag njere leyang. ⁸Njere le ololo agh ni a yeri ya, le dum njiteng nyha a njinjere leyang nga. A tigna anjinjere leyang kukondang, le beni kwa ki ginya njinjere ye ya ni ki kum ololo agh. ⁹Ngha nina agh dumnjiteng nga kukwo ri sung, gerenteng ni kumsung nga. Sa lel poshibang, keminiya shi shin pinna; shi shinbang te tuhbang, keminiya shi ginya a pinna. ¹⁰Sa tallih ngiri garrung ninga ma njiungwanghina, ninga abeni nyha ki shinbang nga agh. Sa engkushi sung ni bakara; a ntiri aba masso agh shi sung nga ninga anluo bayong. ¹¹Sa nyanghikun sung ninga anyamshihra ni immah ninga agugwun; shi lella dumnjiteng, keminiya nyha; ka ashibang nga, Keminiya nga kukwo ni sung. ¹²Ate agimashihra lesung dudug nga a dumo, le agimashihra lesung ki wabkun a musung; ate agimashihra lesung nga ri sung, le shi yerina agimashihra lesung. ¹³Shi tolla musung sa gorkun yeri Yahweh ni pil nzumsung ri kuratye Kulli lesung. Shi wabna tele aggiri le bayong ni pilsa, sa dungshi ni bua ni pura a yahlung ni atenana ma yiri ya. ¹⁴Dum njiteng nyenna ni nzumi, le gi gerenteng tangha kukwo; ate njiteng engnakushi a ntiri bin damma, le gi mayarata ni logle zu gyab agh. ¹⁵Gi agnini bwa wara, le beni tolmuri ri gimashihra agh pilla gibollo. Yahli Yahweh ni possa ri ya ate shinna ih njiteng nyha. ¹⁶Shinna ih bwa nyha, gire konne ih bwa nyha ka ishi kuni ya. Ngha nina agh dumbih zuna ni ashibang ate muri, le gerenteng le tigne. ¹⁷Tigna gerenteng ninga gi gwerkikil, le korogwermurung le ashibang nga a muri. Mella dagrah ihlimuri bang ni ishi gadrah magula le kiki. ¹⁸Nwahna yang ate agipagna leyang, fungso a muri aba shibimurung le, fungshi a bin aba shibimuri; ih fungshi akunsalang. ¹⁹Ate a bang lulli Yahweh logha nji gangrahi gusso le a ri logho le kara; ate ih ka zu ninga zu le banghamuru, ni Yahweh ki tutti ni ponusulo le ya. ²⁰Ba ashibang ka zu a Urushelima ni a bin abeni dag tolmurung leyang a Yakubu agh- Ga ni Yahweh wabba. ²¹A temurang nga, ga ni pag Ogrung lang ni yang- Yahweh waba- bongho lang nga a muro, le atenana lang mama ntigha a kuno agh, ni ki dag kuno, ko pura kun amunoagh, ko pura kun aminkah wo agh- Yahweh wabah ke logni nibieniya ha ke kene."

Chapter 60

¹Lowo, poshiban; poshiban lo juhna, ni gushibangle Yahweh logna muro.²Digha pihna ka vuhliyi nje, ni pihna ma pinna le abayong; uwoh Yahweh ka logha muro, ni gi gushibanle a shini ro.³Abayong ka juwari poshibanglo, na murung ka juwari poshibang mabuwahlo ki logha.⁴Shinna kahro kwa ni shina. A kpah na muyang kwa a juhwa bihno. A muno ka ju kukwoh, na muna ngalang lo ka boyan a kah biyan.⁵Le a shinbang ni poshibang lo na kunyio ki pag bin murubang ni bungkow, ate gouhole muru ka bahang gihro, gi kunale abayong ka juhwa buhno.

⁶Gouhole a logho gyah ka vuhli o, a muna logho gyah ma Midian ni Ephah; a yangha kwa a juhwa Sheba; ajuhni a gold na frankincense, ni juni tehma buwa mabonsi Yahweh.⁷A gi luwoh kwa ma kedar a kpa yan ba mwoh agh, nju ni Nebaioth gi pagha ga a alha; A ag gipahnalo a muri deshile dahra; ni ga gushi gushiyaulan liyan.⁸a yang ga ki logwa kuli ni ga nlahgiri ni ga a- kuhla ri lahyah? ⁹A kum muru ngha ki Shina ran, na gi sahsama Tarshish agduna, ka juhni a muna yon kuhkwo, a silver le yang na gold le yauri yang, te luhli Yahweh Kulli le yon, ni mwoh ma buwah ma Israila, ate gushino.¹⁰A muna bihri ka yehre ka bag ndah leyon, na murungle yan ka gushi yon; digha a yalula lang ga lagyon, uwohri agjun lang ga tol assibang muyon.¹¹Kun kahle yon ma ka digha losihri kunbangni kwa; na gihri agh bah kahra ni duh, te gi kunnale bayong a juhne, kpahna murungle yang ki agduna.¹²Inininah, bayong na gibangni ki gusoha a lag yan; a bayong ka bihya.¹³Gushibang le Lebanon ka juhwa biyong, ngun Cypress, ngun fir, na guwoh cypress, tahro kwa, te gillah bouhomi woh; yeg ga gushi ba in pahri agh.¹⁴A muna abeni pahwo gimashihra kwa agh a juh a ja guha duhmo; ni beni jeno agh a guh kuso jeh; a gohro lah magula le murung Kulli Zion ma mwoh gerentengle Israila.¹⁵Digha a sibihno ah buhno kow bung agh wohra nji buhno agh, ga tigho a dig gishinna malale agh, binmurubang bouho ni bouho.¹⁶Ngah nuh kihra le abayong, ngah sonshi gi kuhna le a murung; ga yehre mini Yahweh ba assibang ni.¹⁷Yahweh tigna dagra njiteng yehre dighi ga dagra gold, tukusi iron ga juhni silver; tukusi wood, bronze, tukusi tahli, iron. Nga tig pohlo ih digha ro, gima buwahlo ih noun murung a muro.¹⁸Na yan og a pahyi gihri ni logshi dense a, Na nye juhni njelo gimashihra, a goh kahrin assibang, kun kalo agh a bongso.¹⁹Kahra ni ye ki buhri puho poshibang, behani bah kahra, le shenri ka poh poshibangle ni duh agh; Yahweh ka dig poshibang lo mahlale agh. Kulliloni ka dig gushibanglo.²⁰Poshibang ni ki dag poshibang le a muro agh; poshibangni woh ma kahra ni Shenri deshini nounha. Yahweh ka dig poshibang lo mahla le agh, bunban yion pinalo mala.²¹Abayong kwa ka dig abah gima buwah; a digha a bol jeh mala le yang, abayong ngha kpatIru ni mama npah agh, tumo bung agh, ate a meshi guhlo le.²²Bah lah ma mallah a liyo ini ka dig bihlah, mama pag ma kohna agh ini ka dig bayong ma tenna.; meng, Yahweh ni wabfi, ni kahra ga tig gah kunbang ni bo agh.

Chapter 61

¹Bouho le murung Kulli Yahweh ngha muran, ate Yahweh bissinang murun a murun nke waß tenana ma bwua bin aßeni kuhr agh. Tashina nke panshi kohno ro ßeni kunyayian buhni agh, nwabteng panshi aßeni a kuhro lah minlimha.²Tashina nwaßß bouho ni Yahweh ka agniñi abuwa agh, ni kahrani Kulli ka pahni ßeni kwa ngouh agh, ngim yieh aßeni gi gouha.³Tashinan-bin aßeni ki gouno a Zion-npayang bin leheg tu kushi muah binmurubang tukushi gonou, ih gor yan oaks le a ßah njiteng, pahna le Yahweh, mama a gushi agh.⁴A yehre a bay ßah- buhni kakahra; ate yehre a logshi a buh kahna so kow ha ni billa kahwun. ⁵A biri ka tangha kapih a gilow le yang gihna muna a bihri ka digha a di ðiya leyon ni na bah pag tumo aban ngun.⁶A gor a amalah le Yahweh; a gor yon a denlale Kuli le yan. Ga lih gi kunnale a ßayong, nga nun murun ni ßah gikunna. ⁷Tukushi yihri bihnale yongha a buhri yon ni tukushi buk glo le yongha a pag bin murubang muri gabale yan. le a kun buhro a muhni jeh le yang; bin murubang ka ðig miyan.⁸Te mameng, Yahweh, agna ji njiteng, yeh shibi na pohni gihle bauwa ni pag ga njiteng yehri agh.Gi pag jiteng gi yeshi yangni yeh gi tig ohrun mama ni ki mal agh ni yan. ⁹A bibillahle yangha a yehri yan ntirin aßayong, niah mi kawun-mi kawun a ntirin a buwa. Beni kwa shin yangha ka yehri yan, a yauni a buwahni aßeni Yahweh mossi agh.¹⁰Ngah og bin murubang nyah fiton agh ari Yahweh Kulli; ngah pag bin murubang, teh vuhliyan ni ðagra ma assibang, vuhliyang na ðagra ma masahna ma njiteng, ni gah buhra ma bungri ni gi buhrun, nga ðeshi manduwula gilirina jihlang.kiri na ¹¹Ngha ni gamama njuh ki pushini a gi puhrale agh, nigah mama ðeshi a ßah bihli ki pushini agi jahna le agh. ini teh murung Kulli Yahweh ka nounng njitengle nina ni bougsi a gi pushina bin ßayong.

Chapter 62

¹Teh Zion ni gi pol agh, teh Jerusalem ni gih bolgun agh, sete njitengle buh kpananah, ni assibangle pih niga torch.
²A bayong ka shin njiteng, ni ah murung ka gushi. Agoh yong ni luhlum, a goh yon ni luhlum mapiyo ni Yahweh tolli yong agh.³A yah yeh bohro abi Yahweh, ni vuhli gi murung ah bi Kulli leyong. ⁴Na wahye b uhri wab tehlo agh, "Gihra"; nyah le njelo yah wa uwoh agh wa b a le nah, pushini, "Inininah, A gohro "Bangwuhla" Yahweh assina poshibang le ro, jehlo ka bangwuhla.⁵A jin teng, niga mama buhna tigni munang-ngalang lah, ini a muhna buhnalo ka tigwoh lah, ni ga agh mama buhra mah ki pagni binmurubang muhri mah ni, Kulli lo ka pag bin murubang muhro.⁶Ntigna bah shin bang muhri ndah Jerusalem; ni tighi bin bongsi agunje. ⁷Ken aghi ih usuli agh sete yeh bag Jerusalem ni tigh bin bongsoh a ngunja.⁸Yahweh kahnina gihri, ni bih mali jibung ma tennale, "Njitengni ni wahye pahyon nji gihle yon a dig gihlina bin bah shibi jhyong agh. Ah beni ki nuh muhru ma piyo mama in pag tumole agh. ⁹Bin a beni teng giri agh a li gihre ni bongsi Yahweh, abeni kpa b gi muna a nuh a kundung liyan ma gerenteng."¹⁰Njuwa nji biye, njuwa nji kunkahla! Ngilliya njere te a buwah! Nbaghi, nbaghi i wohra kuli nkpa bah tahli! Nloshi gi dun bi kuli te bayong!¹¹Shinbang, Yahweh hanna wohrari mahlale ngunja, "wabi a muna ngalanle Zion: Shinbang bah assibang le yong ki juh! Shina, ngole agh ri ni goso tumole ngha dumi.
¹²A gohro, "A buwah ma gerenteng; a beni Yahweh assih agh," aya gohro- "Lahni na; gih agh."

Chapter 63

¹Yang beni juh puhra Edom, mel dagra ma banghna, puhra Bozrah? Yangha, mehli gih suwara gihri, gyah ntirin guhlo ni ritengnale? "Bun nya mini, nahteng ni njitengna, ni tehnerun assibang. ²Mang pahyi ke dagra lo bangha, mang yeh pahyi ke a dagra lo shin niga behni pahyi a jin gun mbah?" ³Myanni muhran ke pahriya abayong bung nyah ntirin bayong annan'ah agh npahrina ntiri yahlulang, nkarina yang tirin yieh lulan. Nkila le yang mesina ri dagra lang. Tinna a ishina lang ni dig gishina agh. ⁴Kahra wah gi panna a juhna a kun yian, ni bouho asabil laban. ⁵Nshinaban, bung ya nga anniha. Npanna yion pihna ate bung nya kuhra tiyang agh. Keminiya abend juhna agh gankunbang ran, ni yahlula langni annan. ⁶A ntiri yahlula ini pahni ni abayong, ntiri yahlula ma funna lan tiya a bahra, nsohna kille yan kow nje nkillu usulo le yang. ⁷Gi wabbi yang gi pannale Yahweh ma olrun ma njiteng bongshi bang Yahweh. Gi wabbi yang ga Yahweh a paghi sun kwa agh, ni gouhole ga paghari lieh Israila. Ga assah ni duhnisungha te agmusun ni gi pannale ma gouna ma olrun ma njiten. ⁸Ate nah, "Ngha kahna abuwalang ni, a muhnani sorribang agh. " Yehre dig ba assihyang. ⁹Ari gahnale yang, gahna fiton agh, na bouho le kullini dumyang assi yang. Arih agjunle ni agmurun assina yang, ni logshi yan bi kuli ni tohyang a kunbang ma yahyina ni behri agh. ¹⁰Ni gouho kwa a lone ngonor bouhole kulli ma gerenteng. Yehre dig bihyang njoh shibi jun ni mohno ri yang. ¹¹A buwah le nanateng a muhri kunbang ma yahyina le Moses. Ni beni agh. Ahn nah, "Kulli nhe, beni tig bouho ma gerenteng a ntiri yangha?" ¹²Kulli yhe, beni tig bongsole guhlo wohri bungma lile Moses, ni gab muru dunyan, tig luhluni ki makhari muhri? ¹³Yangha ne beni billi yang a ntirin muru agh? Niga mama ih digni pihri ih bangni mehre a dahbengha ini Yahweh billi a buwahale ninah, na enkushiyangha. ¹⁴Ni ga mama a billini ndah a jonlo ma lusung, ate ih li gilina gahna yahha, ini Bongho le Yahweh billi a buwale ni na ate i juhni luhli guhso. ¹⁵Yahweh lan, shinsun bi kuli a shina, bihno ni ma gerenteng ni guso ma buwaha. Tenkurun lon nyhe ni dun a wohni ke? Dun kun yio ni shin gihena a musun nyhe? Pushiyang kahrisu a msun. ¹⁶Ni gouhoha a wohni a pag magulale sun, nitighale kahyisun Abraham ni yehrisun'a mahgula Yahweh, a wohni magulale sun behri a wohni a assisung ba assiban. ¹⁷yahweh magula ma gouna ate mang ke a tigsun si kehe nji jerenlo? Ate mang ka tenshi kunyioh risun te ji shibi ogtenana lo ni goubonglo? Yehre juhwa bisung te njisunni a denlaloh, teshi sungni billahlo. ¹⁸A bunah ma gerenteng nghani bin ma buwah a bunggho ni kunbang fiton, keni beni ya a bah shibi njisung pahri ne wohri njeh. ¹⁹Nji yenna nji digni ga beni na mong noun murung bibnsungha."

Chapter 64

¹minah, a sahsi ßah ni suhla nje! A nkono ka jirri riyen a kundumo, ²Niga mama gishe lini a bata gunha, yahle gishe pinshi muhru vehlihe. Ninah, luhloh ka yehre abin aßah shiðoh, aßayong ka ehhe a kundumo! ³Niga mama paha ngha a pahni gi goubong agh, nga nisi nah ki pag giri, Ah suhlina je, na nkono jihinariyan a dumoh. ⁴Wohra kun bangho ßung yah oh yahle ohbang, njun nya shin Kulli ma ßihha wohro agh, ßeni tol gipahnani ðiya ki lehliha. ⁵A juh aja anni aßeni pag bin murubang ni gimaßuwa ni a pagha, aßeni ðenshini weh ari njenloha. A pahna yahlula ni sun ate shi pahna gimahihra kunbang ma sahna. Nja pahni yahlan ke ja aßbah? ⁶Nji pahna nji ðigni ßeni ni suhsiha. A gimaßuwah nji pagha yehna na ga turihi giri kow. Nji yunna kwa ni ga nbuh giri, gimashihra lesung, niga guh ponsu wohri. ⁷Bung yah goh luhloha, ßeni mohno ka bohloha. A vuhlina kundun ri sun ntig sun hi bihiha aßung gimashirale sun. ⁸Uwoh, Yahweh, a wohni pag tehsun; njisunni sohßon, A wohni ßa ßaghe; njisungha kwa tumo ßungloni. ⁹Ka pag yahlula mashinha, Yahweh, nyah le ðenshi ni gimashihra a musung wohri kun banghoha. Nji jinno shin sun kwa ah ßuwalo. ¹⁰Lah mabuwa magerenteng lo pillah ðig bahlusung: Zion yehna- ðig bahlusun. Ashibi na Jerusalem. ¹¹Ma gerentenglesun ni bin ßang Kulli ma ßuwahle sun, ßa a tehsun ßongsoh ngha, gishe lina biye, a gima ßuwani biye yah. ¹²A pagni yahlanke a shin njumoh, Yahweh? A pande ke abol guh ni wohro pasu gahne?"

Chapter 65

¹Ngilla ran ga loghri abeni ni uangha; ngilaran ga kumo bin abeni ni shinbang temurangha. Nnah, 'Myan tangha! Myang tangha!' bin a bayong ni ni goh luhlangha. ²Nmesihina ben kehreni kwa bin abeni yah ki ogbanga, abeni gyah jijereni ni bottiha abeni gyahri d' ensele yan ni ga tigha a pagha! ³A uwahni ki dankunang kehreni kwahani, a yangha pah gi pahna ma pinsa a bang le yan, ni pinshi gi dunna muhri soh bon ma yokna. ⁴A digha ntirin nkilliya ni shinibang ni duh, a lih a bihhsiligiri na muhri sohlo ma jenna a kyehele yang. ⁵Ah nah, "Tangha bowoh, ka juwa kahran gha, nwahro ni gerenteng." A ja kwahniha a lehleni a luhlang, gilani pinshina ni kahra ma sannah. ⁶Shinbang, A yongline ko meng: ni gi bohguha, Gi yeshi yangni; ga yeshi yang kiki yan, ⁷Ate gimashihra le tehyan kwa, "wabba le Yahweh." "Ngah yeshi yang gima dumna mapinshina le yan muhri nkono ni jollangni a pagha a dingliha. Ga pesi gi pahnale yang mama duha a kiki yan." ⁸Ga Yahweh wabba ni, "Niga nga mbah ma piyo ki kumnini akira ndah agh, nga mwah nah, ke ndai yiha, mabuwaha ri, 'ga gi pahyi denlangni: niga dag yan ni gowohha kwah agh. ⁹Ga juhni bibillah bin Jacob, ni bin Judah beni ka mesihi nkono. A mamenni tarihiha ka digha jehe, a denlalan ka dighang. ¹⁰Sharon ki yehre bin lehle a gih luwuh, na bah jonlo Achor bin usulole a lehgiluwuh, abeni al langha ni. ¹¹Keminiya nbuk Yahweh kow, beni zanshi nkono magerenteng, beni gil gihmurunte gad ni dunshi mbah glasses kpahni mbah ma dunana. ¹²Ga duhmi yon garabouh, nyongha kwa ga noungha jeh ri tuhiyon boh, teh nga gorha, na agha agha; natengha, na oghanha, keminiya a pag gah ni bottiha a jijan ni tollo pag ga ni bottiha." ¹³Ga murung Kulli Yahweh wabba agh, "Shinbang, denla lan kali mamyongha, ga og yahlo; shingbang, adenla lan ka nuh, keminiya ka og Jeh muhru; shinbang, a denlalan ka pag binmurubang, mamiyonha a tigyon a yihribina. ¹⁴Shinbang, denlalan ka isi kunyan jolo ni binmurubang ate posinale kun yieh, keminiya mamiyonha ga noungha koho kun yion, njaso jolo ate bukniyole bouho. ¹⁵Ga dag nju luhli yon ri yohna ri a beni tahri ka natengha; meng, murung Kullile Yahweh, nga wol yon; ga go denlalan ni luhli ma bih yo. ¹⁶Beni jim mossoh agh ajehe ih tig mossoh ni luhli Kulli ma pag mabuwaha. Mama kahniha gihri a jehe, Ih kahniyi gihri ni luhli Kulli ma pag mabuwah. Ah zanshi agi ganshina mama bahriya a vuhlina ajiyan. ¹⁷wabba le Yahweh ni "shina miyangi tig bahkuli piyo!; na wahye denshini ga woh agh behriha, densele yunni ki juyi a buwaha. ¹⁸Keminiya npag bin murubang ni yion poshina mahlale ah muhri ga gi pagha, nga gil Jerusalem ih bih dig bin pag binmurubang, a buwaha lan deshiliha ah dig gi poshi yahlang. ¹⁹Ga pag binmurubang a muhri Jerusalem. nga og binmurubang muhri a buwaha lan na wahye og mel buwaha a biyeha. Yahle jolo buwaha gahna a yieha. ²⁰A kunban ni agha na wahye kun min banna mama ka digha ni usulo gouhoha, nyale bah guhlani ni dunshi bouhole agh. Keminiya beni wuh yanghani bouho wouro touno lumha, a nahnimo beni a yonha ni. ²¹A kunbangniha, a buwaha ka gilla a lah, a digha yieh, a jan giri bah bang njin gun inabi, ali tumole yang. ²²Na bagh giri, buwa sa juh ki digha yieh agh, na jan bahbang, buwa sa juh gili g sohroheya. Niga mama bowhole gunha, ini bouhole a buwaha a ka digha nina. A buwaha a ni tarihiha a dig jah a yangha og bin murubang tumo bungle yan. ²³Na pag tumo ni yeha, nyahle a billaha muhna a nuh ganneha. Keminiya a dig billahle Yahweh ntinne yan mossoh. A yangha na min kahian. ²⁴Ke a gohbangle gu aghi yan, ayangha tiri nateng, nga oggan. ²⁵Min gahri ni muna nju ah gi lima ba mwah agh. Yim ka lilusung ni gu dah, keminiya yohha gilina le ji salanni bunya ka dok buwaha, a muhri Zion dingli lang ma gereteng wabba le Yahweh.

Chapter 66

¹ga Yahweh wabba ni, "Bah kuliha gih muhrun lanni, ngunja bin pavalannni. Yehbang deshi yeh ga baghan lah han? Yeh bang ni ba ga usulini agh?" Beng ni gillah aga kwahni agh; aga kwah niha ini paggah a ga digniha- Ga Yahweh wabba ni beni agh buwah ni beni agni mohha, bah tena muhrunila ni bah kahra pon tubu, ni bah gushi tehnana lang. ³Beni tuhmi ndah bouha wohla nluweh buwah, beni pah nguh gi pahna agh pahna min lahra mehli: beni pah nji giri ma pahna agh, pahna nkilli bisiligiri, beni pah gi dunna ah sonneye a pag gimashihra mossoh. A tolleh yan muhyang ji jore, ni tohyi muhyang og gimabuwa ri gi shibi nah. ⁴A jijere muwuh agh ga tarihi yan gi leshian; nga juhniyan a bangha, ate nga gorbangle, bung yah agha; nga nateng le bung yah ohahan agh. A pag ga ni botti agha jiyen, ni pag gah ni botti agh. ⁵"Oh tenana le Yahweh, nyongni abeni gishibi tenanalang. "A yengyong ni shibi ni pushi yon te luhlang agh. Yahweh lang in guso, le ngashin murubang lo, keminiya a tigyan a yiri bihna. ⁶N'oh jolo luwahni puhra lah magula ki juh ni jolo ri kanna bangkulli, kahnale Yahweh ni abi abah shibi njiha. ⁷Ko i wohra bin bihmunale, ih bih muhna; ke kohne ka juwa muhri, i bih muhna. ⁸Yangh oh ja gihre? Yang shin ja gah? Abih je kahra mwuh le? Pushi bayong kunbang muwuh? Uwo ni beni ni ni beni Zion ka wohra a kon muhna, bihla a muhni. ⁹Gi juhni min banna bin billah puhro ni yah ki'gni muhna ke a bihli?-Ihli Yahweh. Nyahle gi juhni muhna a kunbang pusole ni yehsi juhmo?-N'illi Kulli yon. ¹⁰Npag bin murubang ni Jerusalem ni poshibangri beni agji kwaha; npag bin murubang ni moh nyongni a behni gonouh a muhna! ¹¹Ga yuhli ni dinne; ni kihre ni agiliyon; ga muhyang ni gouho bongsole. ¹²Ga Yahweh wabbh ni, "Myan gi meshi buhro muhri nga sahang ni gi kunnale bayong ni gabhnole banghamuhru gi yuhliyang kanda bung, bohyang a kahyan. ¹³Niga ngiyong ni nahli muhni agh ini ga nahiyon ninah, a nahliyon a Jerusalem. ¹⁴Nga shini, ni kunyayon ka pag bin murubang, amuh giriyan ka tenne ni ga lusun ma tennah. Bih Yahweh ka dunri bin a denlaleh, keminiya ih dun yahlulale ari abah shibi nji. ¹⁵Wohro Shinbang, Yahweh nga ki juhni gishe, na nyeh guwo pirile nga ni gulo muru niki juhni kohno yahlula ni lesing yan ni kun leshi gishe. ¹⁶Yahweh ka wabbi a buwah njoh ni gishe ni gahra bouhle abeni a wol lahyang bin Yahweh agh gouna. ¹⁷Abeni gillih muhyang ni tig muhyang yarata agh, le a inna bangni Kulli yah ki usuloh agh bila wohri muwuh ni a tirinha abeni li yan bisiligiri mahgonah na ga na agha liha niga bihle. ¹⁸Nyahra gi pahnale yang ni densele yan. Kunbangha ki juh nga ga kpahni abayong kwa ni kun buhle yang. A juh aja shin gusan. ¹⁹Ga tig gi dunna ntiriyang. Le gah tuti abah shinbang ka wohra ri yan na bayong: Bin Tarshish, abah Libyans na abah Lydians, abeni nong ntah, kehni Tubal, Greece, na bin salan kunsalan mama ni shi og kahre a ran yahle shin gushibanglan. A tol wab luhlan ntirin a bayong. ²⁰A yehni a yenyon kwa ntiri abayong, ni ga gi pahna bi Yahweh. A juhwa muhri ha pihrig gya ri nkono ma gerenteng a Jerusalem-wabbahle Yahweh. Bin a buwahni Israila agh a juhni nji giri ma pahna a kohro ligiri ma buwah a lieh Yahweh ni. ²¹Nsible agiri ga tarihi niga amala na levites wabbahle Yahweh. ²²Digni ga mama bah kuli ma piyo ni ngunja ma piyo mama ga gilha ka digha dumang-gah Yahweh wabbah-a bibillahle yon ki digha ni luhli yon ka digha. ²³Logwari kunbang Shengri muwuh wohrari bih, ni loghwari Sabbath muwuh wohrari bih, abunah kwa ja guhha je bin an-wabbahle Yahweh. ²⁴A puhro le aka shin anluoh abayong ni tolmuyang rang nga, ate angosso ni lih yang nga mi ki wuh agh, le gishe ni pingshi yang nga ni ki limmah; le gi shibina ni a bin abayong kwa."

Jeremiah

Chapter 1

¹Atenana le Jeremiah munabuna le Hilkiyah ni nga, mwuh le amallah ni Anathoth a nje le Benjamin. ²Tenana le Yahweh zu a binni a kara le Josiah munabuna le Amon, murung Judah, a bogho ma lum-pur-tahro ma nongmrung le. ³Ye osso zu a akara le Jehoiakim munabuna le Josiah, murung Judah, ste ha jongho ma tongno le bogho ma lum-pur-mwuh Zedekiah munabuna le Josiah, murung Judah, ngho wori ni aba Jerusalem ninga abeni ah kur agh. ⁴Tenana le Yahweh zu a binnang, ki nah, ⁵"Kedebang nga gillo a yong nga, ntol lo; kedebang aka puro a yong agh ntig no jag; Ntigho bakundum le anje." ⁶"Ah, magulla Yahweh!" N'nah, "Ni nyeri nahteng nga, ate ni sang ngul agh." ⁷Keminiya Yahweh nah nhang, ke a nah, 'Ni sang ngul agh.' Digna aka kah ba kwa ntasso nhang agh, ni digna aka wab ga n'nah a wabba! ⁸Ke a bang yang nga, ate miyang ni weh ate assoga ni Yahweh wabba. ⁹Ke Yahweh non bih, dog kun nang, le nah nhang, ¹⁰"Nibiye ni ya ntigna tenana lang a kun no. Miyang ngi tigho nikiyari amuri anje ni amuri anjemurung, ate ubbo ni buniyo a nzali, ate juhro ni sullo amuri nongmurung, ate gilla ni panna." ¹¹Tenana le Yahweh zu a bin nang, ki nah, "Mang gire a shinna, Jeremiah?"

¹²Yahweh nah nghan, “A shinna yarata, ate miyang ngi lelmuri tenana lang ih paghi.”¹³Tenana le Yahweh ye zu a bin nang mbende ma bahri, ki nah, “Miyang gire a shinna ?” N’nah, “Nshin passangung almond.” Nnah, “Nshin nkori ni ah tigha a giche agh, ngha muri ki pushi nlelle agh, ki gangra ki dag njigangra.” ¹⁴Yahweh nah nghan, “Gijuhribang ka logshi kunni a njigangra amuri abeni kwa digha a nje ni ya.”¹⁵Ate miyang ngi gora akunburi ma njemurung njigangra- ga ni Yahweh wabba. Aka zu, le beni kwa katig ngungmurung akunjere ingna Jerusalem, ari a ngarung ni kwa kangniya, le ari alahmagulla ni kwa a Judah agh. ¹⁶Nga ham tuhnjuoh a mur yang ate agimashihra le yang kwa ma daghang, ma pingshi yi a minkuli gisunsunang, ma pih agitumo bih yang gullo. ¹⁷Kur bunno! logho tangha anzali le a nah yi yang ga kwa nwa bo agh. Ke a wamghi ro a kundum yang agh. Ko nga wamgho a kundum yang! ¹⁸Nshinna! Nikyari ya ntigna lahmagulla ma ngarung, ngungtabgiri ma gitulla, ni ngarung ma gifugna mabangna ari nje kwa- ari murung Judah, abayong magulla le, amallah le, ni abayong ma nje egh.- ¹⁹Ahka wolrung ari yong, keminiya ni ah lihmurung a mur yong ngha, ate nga dig ni yong ate ashi yong- ga ni Yahweh wabba.“

Chapter 2

¹Tenana le Yahweh zu abin nang, ki nah, ²“kenne ki hamma a oghe le Jerusalem, nah, Yahweh ki nahga:! Mbilla yahlang a mburikushi yong ogrung manjiteng ma bassadeng le yong, agnjung le yong a kunbang ni ah tigni sung atumo agh, ngha nkurrityang a lasung agh, nje ni ni ah jam ma agh. ³Yahweh tigna Isreal njag, anjingung makunduna le tolgisoro le! Abeni kwa lih ari anjingung makunduna egh agh ah bol yang ih ah pagna gimashihra; gijuhribang zu a mur yang-ga ni Yahweh wabba. ⁴“Og tenana le Yahweh, liye Jacob, yong a kunvarre ma liye Isreal. ⁵Yahweh ki nah ga, “Mang gire ater yong kum ni beni mang agh, ke ah wor kukwo ni soghatyang? Ke ah bangha ri allah manangna le ah pil gimanang ni mur yang? ⁶Ni ah nah, “Yahweh nghe, yang pushi sung nje Egypt zuni? Yahweh nghe, beni billi sung kenni a lusung agh, ingni ni a nje Arabah ni atulli, a nje ni muru nyha ki nyah nghanh ngha, ni a pinna mashihra, nje ni bwa nya ki gan dur nghanh agh ni bah bung nyha ki dig nghanh agh? ⁷Keminya nzu ni yong a nje Loggah, ate lih anjingung le ni anshille agimaborna! Nghate ya ngha nzuni ya, njuhri nje lang, ntig gibere lang gigilla! ⁸Mallah ni nah, ‘Yahweh nghe?’ ni abeni ni yerigiri ma gibilla agh ni gangshiri yang ate mur rang agh! Abalelgiri pag nghanh gimashihra. Aba‘agkuntumo bin Kulli wab kuntumo ma Baal le tig nji yang ari aga nyani buhro agh ah. ⁹Inipaghi ke nga tig wo teng te-ga ni Yahweh wabba- ni nga tighi amuna amuna yang teng. ¹⁰Ate ndurro nkenne a kunsallang magulla ma Cyprus le nshinna. Ntutti aba pah kuntumo a ke dar le nyere le nshin ko gubung ngha nghanh pa ninga le. ¹¹Nje ariyina aminkuli a riyang le, ko ke aminkuli ni ya? keminiya abayong lang ariyina ariyang gusso leyang ate ga ni ki angni yang agh ah. ¹²Ih maghi yong tabi; abakuli, ate ga, Nkoshiyo ni dagrung kikir- ga ni Yahweh wabba. ¹³Ate abayong lang pagna nghanh agimashihra bahri: Ah pilla njum yang ari anjimuru ma muru digna-usulo, ah gilla yi mur yang baghamuru, baghamuru ma wamghina ni ni ki bol muru agh ah. ¹⁴Isreal agh guro ni? Ah billi a liye batellelah le? ke mang paghi ke pil baponiyigiri? ¹⁵Amungayim imma ari. Ah maghi jollo keminang le ah tig nje le gi ngobong. Ah wamghi alah magulla le bung nya ki dighang agh. ¹⁶Deshiliya, aba Memphis ni Tahpanhes ka nwamuri koromurro. ¹⁷Ni mpaghi mur yong ga agh ngha mpilli njum yong ari Yahweh Kulli le yong, ngha ih billini yong a njere agh? ¹⁸Inipaghi nibeniya, mang gire paghi ke ntol njinjere kenne Egypt le nnuh amuru Shihor? Mang gire paghi ke ntol njinjere kenne Assyria le nnuh amuru Sallang Euphrates? ¹⁹Gimashihra le yang sagne yong, ni agipagna ma jenbang fugshi yong. Ininina le ndengshe ni le njere ih gimashihra ni ni lullo ngha mpil njum yong ari Yahweh Kulli le yong agh, le nnya ni banghang agh, ga ni pag ga Murung Kulli Yahweh basulabiri wabba. ²⁰Ate akara le akah agh mbunno giganshina le yong; Ntuyina anyeh kur yong ari yong. Nghate kwa agh nnah, ‘Ni ngi pagtumo agh!’ A muri dingling massanna ni kwa agh ni binje le ngung ma mbuue ni kwa agh nnongho a nzali ninga mahnjah. ²¹Mpan yong ninga njihnung ma agnjung, ni dngso agh ari njigiri magerenteng. Ke niyellang ni n’ariyini mur yong mpil njingung mama biya nyani enjiung agh ah? ²²Ate ko ke nlag mur yong kunwar a Sallang ko nlagni gisusso matenna, gimashihra le yong agh gibiyina ni kundum mang-ga ni Magulla Yahweh wabba. ²³Nga gan nah niyellang, ‘Ni mbiyi agh! Ni nkuratiye a Baal agh?’ Nshin ga mpagha a luwi agh! Ndengshini ga mpag agh – nyong ni loggah’ mangallang ma bang battamere ni ki bangha ba ni ba wo agh, ²⁴Mburijeng ma balusung ni yerina gahla a lusung agh, a binpinyina le dungshi guh! yang ki gan tab karanjah le? Nyamwoh a ntiri amabuna ka tol gangshiri yang ki piriya tiye agh; a jongho le agh aka kummi. ²⁵Digna mtab kushi yong ari digha kura nya nimel yong ari og njimuru. Keminiya nnahna, ‘Tigyahlung nya! oh ho, agnanjiang abiri le ngi al yang!’ ²⁶Ninga irrbiina le manyibi ngha ah bolli ya, ini ah tig liye Ireal a irribina nina-yang, amurung le yang, amunamurung le yang, ni amallah le yang ni aba‘agkuntumo bin Kulli! ²⁷Ah mama ni nahyi ngung, ‘Awoni ter rang.’ ni nah yi atahli, ‘Awoni a bil lang.’ Ate njum yang ngha nji dum mang, “Kundum yong ni ya. Nghate kwa agh, ah wabba a kunbang agigangshina, ‘Logho ashi sung!’ ²⁸Nghate ya aminkulli ni ngil yi mur yong nghe? Le ah logho ngha agnanjung ashi yong a kunbang ma agigangshina le yong agh, ate allah leyang pyerini alahmagulla le yong ni gowo, Judah! ²⁹Ke mang paghi ke ntighang te pag ga nya yarata agh ah? Yong kwa agh mpagna nghanh gimashihra-ga ni Yahweh wabba. ³⁰Nfungshina abayong le yong tekushi nya. Ni ah agni fungso agh. Agarabuwu le yong wolliiyina aba‘agkuntumo le yong ninga yim ma saniyi bang! ³¹Yong ni aba bibilla ni ni ya! Ntigkirung ari tenana lang, tenana le Yahweh. Nfigna yi Isreal balusung? Ko nje mapinna bunbulung? Mang gire paghi ke abayong lang ki nah, ‘Le shi gahla, nishi uwo a kenne a binno agh?’ ³²Batsari logle jangshi gibugho a melli manduwulla ni gikurrah le? Nghate kwa agh abayong lang jangshi nang ha akara dudung ni ni ah logle a bang agh ah! ³³Nga gil njere le yong niyellang ate al agnjung. Ha n’aliyi ne amehna mashihra anjere le yong. ³⁴Nkilla ni digna-usulo le banjiteng, ba’enna ah kumne ari adagra le yang. Abayong ni ya ni ah kum yang agipagna wamghigiri ibgiri agh. ³⁵Nghate kwa agh nnah ‘Miyang ni njiteng, ininina agnjung le pilla njummi a rang! Keminiya shinna! Nga zuni tuhnjuoh nzali a mur yong ate nnah, ‘Ni mpag gimashihra agh!’ ³⁶Mang gire paghi ke ntol ariya anjere le yong ni ni njum bih yong? Nga osso nga kum yahlungbiyina njibin Egypt, ninga mama nkumo abin Assyria agh. ³⁷Nga

osso nga puro a biye a shibina, ni abiyong a mur yong, ate Yahweh Shibina abeni agnjiang yang agh, ini paghi ke ni ah angni yong agh.“

Chapter 3

¹Bwa piriya mahmi le bamah woro daghi le pil mah le bwa sa, babura egh ka nyer deshili abini? Nje woh ni ki juhro kikir agh? Ndigna ninga mahnjah ni ni abeni agnjiang dudung agh; le nga nyere a jbin nang? Ga ni Yahweh wabba. ²Nlogshi nji yong kuli le asabba ni gubung nyha gbar yang agh ah le nshinna! Bang nga nghan ba ni n'agmeng mama ni bil njere agh ah? A agiginjinjere ndigha ngi lel abeni yahli yang tol agh, ninga ba Arabia a lusung. Njuhrina nje ni pagnjah le yong ni yahlumashihra. ³Inipaghi ke a bol muru ni muru matimuru ni zu agh; nghate agh nyong agh ni kundum mahnjah; nshibi og irribina. ⁴Ni ngor rang nibiyeni ya: Ter rang! Beng ni gyaß ni mang agh ha a ligho ari basadeng lang! ⁵Ih pag yahlulla kunbang ni kwa agh? Ih agnjiang le kunbang ni kwa agh ha kenne a malla? Shinna, Ga ni pag ga nwabba, keminoiya mpag agimashihra ni kwa nga gan pagho agh! ⁶Ke Yahweh nah nghan a akara le Josiah murung, "A shinna ga bashibi tenana le Kulli Ireal pag agh? Logna kuli amuri a dingli masabna ni kwa agh ni binje le ngung ma mbuwe ni kwa agh, le biye ni pag ninga mahnjah nghan. ⁷Nnah, 'Anjum pag aga kwa agh, ihka nyere a bin nang; keminiya ni nyer agh. Ke minyem mi mangallang mama njteng nya ari ya agh, Judah, shin aga. ⁸Inipaghi ke nshin gire, a njere ni anjenni Isreal pagninjah agh le ntutini wor agh, le mpah ginyonglina ma piriya mah amuri ya, munaterri mangallang ma Judah nyha ni njiteng nga ni bang ngobong agh; osso puro woro ki pag ninga mahnjah. ⁹Pagnjah le agh gubung ni abin ya; juhri nje, le pagnjah ni atahli ni angung. ¹⁰Le a njum ga kwa agh, munateri mangallang Judah nyere abin nang, ni kunyahli kwa agh, keminiya ni yiri-ya ni Yahweh wabba." ¹¹Le Yahweh nah nghan, "Bashibi tenana le Kulli Isreal nga ni pag njiteng orr Judah ni pah njiteng nyha ari ya agh! ¹²Woro ki ham atenana ni a njenakattang. Nah, 'Nyere, ba shibi tenana le Kulli Isreal'-ga ni Yahweh wabba-yahlang ni ki lullo aro kunbang ni kwa agh. Ke miyang ni pahnjiteng agh- ga ni Yahweh wabba- Ni ngi dighi yahlulla ha ki kenne agh. ¹³Agni pag gimashihra lo, ate a pagne yi Yahweh Kulli lo gimashihra; a gabna anjere lo ni abinia teh ngung ma mbuwe ni kwa agh! Ate ni a og gih yang agh!-ga ni Yahweh wabba. ¹⁴Nyere, bayong ni njiteng nyha ari yang agh ah! -ga ni Yahweh wabba-Mini burah yong! Nga og yong, mwah a lahmagulla ni bari a lah, le nga zuni yong Zion! ¹⁵Nga pah yong alelgiri ma kunyalang, le ah lel yong ni yeriteng ni yerigiri. ¹⁶Le ihka pagha ih nga buhro nga bil njingung a nje egh akara wo-ga ni Yahweh wabba-ni ah wa nah, "Doroshi ma ogrung le Yahweh! Tenana ni ni uwo a logho a kunyali yang agh ko ke a dengshina agh; ni ah buwa temuri ya, ni ni ah gilmabi ya. ¹⁷A kunbangmwo agh ahka hamteng amuri Jerusalem, 'Ngungmurung-nongmurung le yahweh ni ga; le anshile anje ka kpaßa a Jerusalemma, a lulli yahweh. Ni ah wa ginya a tenkirung le a kunyahlang mashihra le yang agh. ¹⁸A akara wo agh, liye Judah ka gingni liye Isreal. Ahka zu kushimona puro a nje njinakattang zu a nje ni mpih akah yang ninga gibere agh. ¹⁹Ninga mameng agh, nnah, 'Nga bollo niyellang ninga munabunna lang el mpuwo nje ma poshiyahlung, gibere ni borsari orr ga anje masah ni kwa agh! ke nnahna ih, 'Aka gor rang "Ter rang." Ke nnahna ni awo pil njum mo ari sowata yang agh. ²⁰Keminiya ninga bamah ni nyha ni pahnjiteng ari buhri ya agh, a bungshi muri, liye aba-Israel ga ni Yahweh wabba." ²¹Ah ogha agih ah abeng, ke bwah'ah ni jimma le aba-Israel! Ate a ariyina anjinnjere le yang; a njangshina Yahweh Kulli le yang. ²²Nyere, abeni nyha ni njiteng ya agh! Nga pag yong irritenna ari a jenne le yong!" " Keminiya! Shin zu abin no, ate awoni Yahweh Kulli le sung! ²³Njiteng yiri pura ari adingli, salala ma ganshi bang ari ankonno; njiteng Yahweh Kulli le sung ihni ashibang le Israel. ²⁴Keminiya logho ari abasadenna lesung agh agillang ma irribina lihna tumo le akah yi sung-anzu leyang ni andah, a amunabunna leyang ni amunangallang. ²⁵Le shi nongho a nzali a irribina. Ih paghi ih irribina lesung ih vulliyi sung, ate shi pagne Yahweh Kulli lesung gimashihra! Sung ni mursung ni akah sung, logho ari kunbang abasadenna lesung zu ari kara ni nibiyeni ya, ni ah ogha gih Yahweh Kulli lesung agh!"

Chapter 4

¹“A nyer le, Isreal- ga ni Yahweh waḅḅa- le ih dīgha a bin nang ih a nyerna. A pushi aga ni ḅor mommo a kun no agh a kundum mang ni a gahla a ḁag bin nang deshiliya, ²ni nga awo nga awo pag njiteng pag gi yarata, ni pagnjiteng nga a kaniyigiri ih; Yahweh nga wa dīghanjah le. Le anje ka pih mur yang kumboro ari, ni ari ni ahka gushini mur yang.” ³Ate Yahweh nah ga ari ḅeni kwa a Judah ni Jerusalem agh: Dig ḅabang lo, ni ke a jamgiri a yeh ajuye agh. ⁴Njaḅ mur yang abin Yahweh, le mpushi angubu madum le kunyahli yang, abunna ma Judah ni aḅeni dīgha a Jerusalem agh, nyanina agh le funno lang ka kpah ninga gishe, le ka pinyi ḅung nya ka lingshi ya, ate yahlung mashihra le agipagna le yong. ⁵Nwaḅḅa a Judah le le ah aghna a Jerusalem. Nah “Tong njemme nzu a nje egh.” Hamma, “Nkpabḅa binmona, le shi woro aalhmagulla ma ngarung.” ⁶Logho kukurah ḁumgiri kuli le a tighi a njibin Zion, le a ḅangha ate aḅḅa! ka tang nga, ate miyang ngi zuni gijuhri bang puro a njinakattang ni ni wamgha ma kikir. ⁷Yim nga ki puro a waragiri le ni ḅeni ka juhri njeh agh nga ki puro a beng. Yangha ih ḁag bang le ate zuni yi anjeh le yang agi ngobḅong, ate ih pil alahmagulla l eyang ma wamghina, ba ḅwa nyha ka dīgha nga agh. ⁸Ate ga, nkur mur yong ni ḁgra-pontubu, nwaḅ kunyong le mḅwa. Ate gullo le yahlulla le Yahweh ni pil njum mi ari sung agh. ⁹Le ihka paggiri ayeh kara wo-ga ni Yahweh waḅḅa-ihle kunyahli murung ni amagulla le ka wuh. Amallahk ka dīg gi jenne, ni aḅa’agkuntumo gire ka maghi yang tabi.” ¹⁰Ke nnah, “Ah, Magulla Yahweh. Njiteng ni a soriyina abayong kwa ni Jerusalem ni nah, “Digna-olollo nga nhang ate mur yong. ‘Nghate ya garabuwo ka ki koriyibang ari dīgna –usulo le yang.” ¹¹A kunbang wo agh ahka nah amuri abayong ni ni Jerusalem, “Guh ni ki pinyi a beng-bang ma ḅalusung ka pag njere le ma zu abin amunangallang le abayong lang. Ni ih fuwo kw ihka gogri yang kunwar agh. ¹²Guh ni ma tenne orr gogho agh ka zu ari waḅḅa lang, le ni ngi tuhyi yang njuoh agh. ¹³Shinna, ih zu ninga anlagiri ni anyehguwo piri leyang nga ninga guhmuru. Apiri le ḅangha orr amgbang. Yahlang pinna a bin sung, ate a juhri sung! ¹⁴Oh Jerusalem, gogri kunyahlo ih dīg kunwar ari yahlung mashihra, ate ah logle ah asso. Kunbang masabna niyellangni adengshi atenana mashihra ka dīgni a yahli yong? ¹⁵Ate gih nga ki zuni kuntumo puro abin Dan ni waḅ gipagna ma gigangshina puro a ankonno Ephraim. ¹⁶Tig anje ah dengshi ga: hammi Jerusalem ih aḅa’agnje nga ki zu logho a nje masabna ate magjollo luoh ari alahmagulla le Judah. ¹⁷Ahka pag ninga abinna ni ki lel ḅabang ni ah dīg agh ari yang kangni kwa, ke vella a rang ‘agh-ga ni Yahweh waḅḅa- ¹⁸nḅilli mur yong ni agipagna l eyong pagne yong aga. Ga ni ka pag fungso le yong. Ih lullo niyellang! ih suwa kunyahlo. ¹⁹Kunyahlang! Kunyahlang! Ni yang a yahlung biyina a kunyahlang. Kunyahlan velliya a rang. Ni ngi gan bolguh agha ate n’ogna gih njemme egh, gidum luah. ²⁰Gijuhri bang sowatye gijuhribang; ate anjeh kwa aḅambu ni. Ni sashibang nga agunri lang biyina, akandagbarbang lang ni biyeni. ²¹Ni sashibang nga le ah biyi agungri lang, akukurah kurro a kunkangna a kunbang egh. Nga og gih njemme egh? ²²Ate gimanangna le abayong lang-ni ah yer rang agh. Amuna manangna ni, ah anya te ni yerigiri ya. biyang fahna ari pag gimashihra, keminiya ni ah yeri pagni ah pagni ḅoro agh. ²³Nshinna nje egh. Ininina! nya ni pyere agh, nga kpatira. Ate tuhbang, ah yangha ah koshiyo, ²⁴Min yang ngi shin bang a nkonno. Nshinna, ayangha a jigra, ni adingli kwa nga ki jigra ri yang. ²⁵In shin bang, Nshinna, ḅwa nyha, ni aminya ni a ḅakuli ya logna. ²⁶In shin bang, Nshinna, nje ma tolgisoro agh ḅalusung ni, ni alahmagullakwa ah wamghine yang nzali a dum Yahweh, kedebang funno le yahlulla le.” ²⁷Ga ni Yahweh ki nah, “Anje kwa ka pil gijuhri, keminiya ni ngi wamghi kwa agh. ²⁸Ate pagha ni ya, ah njeh ka dīg ni yahlubiyina, ni ḅakuli ni a kuli ya ka pinna. Ate nwaḅna ga yahlang tigha mpag agh; ni ngi nyere ni njum mang agh; ni ngi pil njum mang ari tol yang nga. ²⁹Lahmagulla ni kwa agh ka ḅang yi gih le ḅa kogpiri ni batahtah ni ni tah agh; ahka ḅangha ah angna a ngung ḅawamgiri. Lahmagulla ni kwa agh ka eḅḅe a kuli a batahli. Ah ḁag alahmagulla, ate ḅwa nyha ka dīg agh. ³⁰Niḅeniya ni ah juhrina yong agh, mang gire nga pagha? Ko ke ḅugwo kandagiri maposhibang ro, ni ko a ḅung gibughamel magifugna mayiyilling ni ko ke a pag njih wo ninga gulla agh ni nshimmi, awo tig murro ḅornsari tukushi nyha nhang agh. Abunna ni yahli yang ki tolla niḅiyeni ya ka shiḅḅo. Ah yangha a tol wol nluoh. ³¹Ke n’og imma le konngirung, yahlung konna ninga ḅil munama kunduna, gih munangallang le Zion. Yangha ih pon usulo. Sahri abi, gikon yahlung ni bin nang! Miyang ngi wuh dahna ate aḅa wol nluoh ni.”

Chapter 5

¹“Nkahra a anjinjere Jerusalem; n’ala abinkpaba ma lah magulla le, d’eshili. Le nshinna nye ndengshi ni ga: nga gan kum bwa ko beni kwa agh nga ki paggiri yarata le nga ki tol pag giri a pahniteng, le nga ponghi Jerusalem tubu. ²Ko ke ah nah, ‘Yahweh nga wa dig ni usulo le’ nghate kwa agh ah yangha ah kaniyigiri yiri.” ³Yahweh, njung wo nya ki shibang ate pahnjiteng agh? A sua abayong egh keminiya ni ah og konno agh. A lihna mur yang kwa, keminiya ah shibi ag fungso te. Ah tig akundum yang tenne orr tahli, ate ah shibbina pontubu. ⁴Ke nnah, “Njiteng ni abayong ma enna ni nga. Abayong manangna, ate ni ah yeri anjere le Yahweh agh ke agibilla le Kulli le yang. ⁵Nga woro abin abayong maborna le nga wab akuntumo le Kulli abin yang, ke ah yerina anjere le Yahweh le le fitong agh, agibilla le Kulli le yang.” Keminiya yang kwa agh ah buniyi agikonno le yang binmona yang kwa agh ah saniyi angurigifugna ni kur yang bin Kulli ya. ⁶Inipaghi ke yim ni puro a waragiri ya ka legho ari yang. Gbigbah ni logho a Arabah agh ka moshiyi yang. Mimburi nga ki shin alahmagulla le yang. Beni kwa puro a lahmagulla le agh aka saniyi. Ate agipagna ma gimashihra le yang buhro. Agipagna ma jenne nga keminang. ⁷Mang gire paghi ke nga ponghi abayong tubu? Amunabuna le yang pilla yong tong le kaniyina agiri ni aga aminkulli ni ya agh. Ndimshina yang kikir keminiya ah pagnjah le ah ginya ni gosho dudung a aliye amahnjah. ⁸Ah yang ni apiri ni njisua yang ki log agh. Ah gahla yahli yang ki tol ebbe amuri amangallang. Babura ni kwa agh kahri mah le bibamurikalla. ⁹Ke ni ngi fungshi yang –ga ni Yahweh wabba- ni ke n’illi ngosomurang amuri nje ni ninga agh? ¹⁰Nworo a aterre le ababang njingung le yang le nbiyi. Keminiya ke nbiyi yang kwa agh. Nkoriyi bih angung njingung le yang, ke angung njingung agh ni puro abin Yahweh agh. ¹¹Ate aliye Isreal ni Judah kwa ni riyang bungshina mur rang- ga ni Yahweh wabba. ¹²Ah wabba yiri amuri Yahweh le ah nah, Ni ih pag gubung agh; gigangshi- bang nya ka zu a mur sung agh, le ni shi shin garabuwo ke yhalo agh. ¹³Aba’agkuntumo ka pil yang, tenana nya ari yang agh, ininina le ga ah wabba ah paghi yang ni.” ¹⁴Inipaghi Yahweh, Murung Kulli ki nah ga , „Ate ah wabna ga, shinna, miyang ngipilrang nga tigtenanan akum no. Ihka dig ninga gishe, ni abayong ka pil ninga ngung ma nyumna! “Ate ihka lih yang. ¹⁵Ininina! Mpilla rang nga zuni nje ni dunna agh ari yang, liye Isreal- ga ni Yahweh wabba-nje ma dignjah ni, nje le akah! nje ni ni nyeri kunburi le yang agh ah, ke nga yeri ga ah wabba. ¹⁶Bamah le nga ninga nkiliya ni kunni nongho ari ya. Abatahluah ni kwa. ¹⁷Ahka lih agisoro leyang kwa ni gilina le yang kwa ahka lih amunabuna ni amunangallang le yong kwa. Ah ka lih anzuh ni andah le yong kwa. Akah lih anjingung ni angung goriyi leyang kwa. Ah ka wamghi alahmagulla ma ngarung ni ntig yahli yong ari ya nje ni garabuwo. ¹⁸Keminiya ko a kara wo agh –ga ni Yahweh wabba- yahlang ni tol juhri yong kwa agh. ¹⁹Ngha yong, Isreal ni Judah, nah, Mang paghi ke Yahweh Kulli lesung paghi sung aga kwa? ‘le weh, Jeremiah ka nah yi yang, ,Ninga mama mpilli njum yong ari Yahweh le paghi aminkah ma nje sa tumo a nje leyang agh, ininina digna nga osso nga paghi ahri tumo a nje ni mami yong ni ya agh. ²⁰Mpah kuntumo a liye Jacob le le ah ogbi a Judah. Nah, ²¹‘N’nah’ ga yong abayong manangna ni nya yerigiri ya agh; nyongha ni anjiung keminiya ni ngi gan shin agh, ni nyongha ni akirung keminiya ni ngi gan ogbang agh. ²²N’nya ngi banghang agh-ga ni Yahweh wabba-ko nkoshiyo a kundum mang agh? Ntigna njang ma njisallang ari Sallang magulla gibilla ni nibiyeni ni ih dur agh ah-ko ke Sallang magulla ki logho ki kpah, nghate kwa agh ni ih duriya. Ko ke abimuru imma, ni ah duri ya. ²³Keminiya abayong ni nga ni kunyahlung manangna ni velle. Ah pilla sa le ah warra kukuwo ²⁴Ate ni ah wabba a kunyahli yang, “Le shi bang Yahweh Kulli lesung, beni ki zuni murukuli agh-murukuli makunduna ni murukuli ma njummo-a kunbang ma yarata le yang, ki bol akara ma tigna ma ponggisoro ate mur sung.” ²⁵Agimashihra le yang bol aga ari paggiri. Agimashihra le yong teshina boro nje ari zu a bin yong. ²⁶Ate ah kumna aba yahlung mashihra ni abayong lang. Ah tighi yang nga bwa ki kungni ni ka bolli aminya agh; ah sof nguri le ah bol bayong. ²⁷Ninga kare ni dungshi ni aminya agh, alah yang dungshina ni soriyibang. Ke ah gullo kirim le ah pil bakumo. ²⁸Ah nenna; ah poshibang ni digna maborna. Ah duhra agikurbang kwa ma yahlung mashihra. Ni ah jimma ate muri bayong agh, ko ate muri aminbawori. Ah buhri kumo ko ke ni ah pih abeni ki al agh tuhnjuoh manjiteng agh. ²⁹Ke nfungshi yang ate aga agh-ga ni Yahweh wabba- ni ke n’illingosom murung amuri nje ni ninga agh? ³⁰Gimagtabi ni gipah ngobbong pagna a njeh egh. ³¹Aba’agkuntumo pahkuntumo ni soriyi bang, ni amallah nongmurung ni gullo leyang. Abayong agnjung anjere ni, keminiya mang ka paggire a malla le?”

Chapter 6

¹Kum abba, ba Benjamin, ni dag Jerusalem. Ntong njeme le gannzu a Tekoa. Nlogshi gidumna Kuli amuri Beth Hakkerem, ke yalungmashihra nga ki pushimuri logho a njinakatang; wangha ma kikir nga ki zu.

²Munanngallang le Zion, bamah maonnnsari ki dikiki, ahka juhri. ³Alelgiri ni agiluwo leyang ka woro a bin yang; ah ka tig agungri ari ka kangni kwa; baburah ni kwa agh ka lelgiri ni bi. ⁴"Mpah mu yong a bin aminkulli ate luwa egh. Nlogho, le shi log wolrung ni kara a muwng. Gibiyiyalung a bin sung! Ate tuhbang kara nga ki limma risung ni aminlim ma kapolla nga ki kpah. ⁵Keminiya le shi logwolrung ni duh le shi wanghi abinvullo le." ⁶Ate Murung Kulli Yahweh ki na ga: kashi angungle, dam atumo ma ghere a kuli amuri Jerusalem. Lah ni yarata ah logho ari ni nga, ate dungshina ni pariyibang. ⁷Ninga mama tuhmuru ki pushini muru maonnnsari ko agh, ini lah magulla ni woro pushini yalungmashihra. Ah ogna mwono ni wanghigiri a ri; nongkonno ni apinye nga tebi tebi a kundum mang. ⁸Agni fungso, Jerusalem, ko nga pil njum mang ro le nga tigho a biya, nje ni ah nya ah dighang agh ah. ⁹Murung Kulli Yahweh ki nah ga, "Njiteng ni ah ka dengri anshile Isreal ninga babang njingung. Kenne deshili ni bu wo ate tuh njingung grapes a ngung njingung. ¹⁰A bin yang nga wabba le nga lagbang ate ah oghe? Shinna! Ah yangha a ni tenkirung; ni ah gan pah dengse leyang agh! Shinna! Tenana le Yahweh zuna a bin yang ate gil yang, keminiya yali yang ni tolli ya." ¹¹Keminiya ndungshina ni funno le Yahweh. Irrang malla ni bolli a yang. Nah, nghan, "Sobi koh amuri amuna ni a anjinjere agh ni angurah abassadenna. Ate baburah ni kwa agh ahka tolli ah worri ni mahmi; ni bayong mayayina dungrini a bogho agh. ¹²Ah nyeshi alah yong a bi abayong ma sah, kpaeni abayong leyang ni amah yang binmona. Ate nga logwolrung ari abeni digha a nje egh agh ni beng-ga ni Yahweh wabba. ¹³Ahweh wabba ih logho ari makenna ni orbang agh zu ari magulla ni orrbang agh, yang kwa nga ki shigiri ate buhro mama njiteng nya ri ya agh. Logho ari ba'agkuntumo zu ari mallah, ayangha kwa ah pagha agisoriyibang. ¹⁴Ah pahne funiyo le abayong lang irritenna pipal, ah nah, 'digna-ololo, digna-ololo, nga digna-ololo nya agh ah. ¹⁵Ah ogna irribina nga ah pagni agigilla agh? Ni ah og irribina, agh; ni ah yeri pagha ni giri ki gangshini bang agh! Ini paghi ke ah kpah a ntiri abeni wara kpa agh; ah suhli yang nzali nga ah fungshi yang agh, Yahweh ki nah. ¹⁶Yahweh ki nah ga, "Ntanga a duro njinjere le nshinna; ni'illibang ate njere le akah. "Njere maborina ni ni nghe?" Le nwordo a muri nkum ni muryong bin usulo. Keminiya abayong egh nah, 'Ni shi wor agh. ¹⁷Ntigna yong ate aba lel muribang leyang ih magkiri yang ate njeme le gannzu. Keminiya ah nah, 'Ni shi magkiri sung agh. ¹⁸Nina agh, anje, n'magkiri yong! Nshinna, yong aba wab kun, ga ka paggiri ri yang agh. ¹⁹Ogho, ngunjah! Shinna, ngilla rang nga zune gijuhribang abin abayong ni, njingung le adengse leyang, ate ni ah tig kiriyong ari tenana lang agh ni ah shibina gibilla lang. ²⁰Mang gisunsunang ni ki logho a kuli puro a shoba ka paghang ko a gidummo ma piem ni puro a nje ni kukwo agh? Agipahna mapingshina leyang agh gi agha ni bin nang agh, ke agipahna leyang. ²¹Ke Yahweh ki nah ga, 'Shinna, ngilla rang nga tig gi'enkusung a dum abayong ni. Ah enkushi yang ari-terrunng ni amunabunna binmona. Abeni ki dighang agh ni abayong bamurikalla ka osso ka kum yang. ²²Yahweh ki nah ga, 'Shina, bayong nga ki zu puro a njinakatang, ah ishine nje magulla teng puro a ni aba kukwo kwa orrbang ma ngunjah agh. ²³Ah tol antah ni a kunwo. Aba yalungmashihra ni ah nya ni shingi'enna agh. Gih leyang nga ninga bimma le sallang magula, ni ah yangha ah kog apiri, ni gilrung yarata ninga abunna ni ki kah a luwa agh, ari yong, munangallang le Zion!" ²⁴Shi ogna apahkuntumo a mur yang le bi sung kpa risung a yalungbiyina. Nuhyikun bol sung ninga bamah ni ki bilmuna agh. ²⁵Ke nwordo a ababang agh, ni ke nginya amuri anjinjere agh, ate garabuo le bashibimuribang ni ginluo nga kwa kangna. ²⁶Munangallang le abayong lang, nkur riyong ni dagra pontubu le nbulo a tubu; ndigni yalungbiyina ni ngirungwuhna ma konna ninga ate munabunna ni mwoh kolong-kolong agh, ate bahuhrigiri ka zu ari sung gilrung nya. ²⁷"Ngil lo, Jeremiah, beni ki mom abayong lang ninga mama ah momni gitulla agh, ini paghi ke aka shinna ni mom anjere leyang. ²⁸Ah yang ni kwa abayong ma tenkirung ni orrbang agh, ni ki gahla ki biyilulli anshile agh. Yang kwa agh gifugna broze ni gitulla ni, ki pag agimanangna. ²⁹A jug agitulla ni giche ni ki lih ari yang agh; gifugna ka pinyi a leshi-giche. Giche ka woro pagha a ntiri yang, keminiya gimanangna ni, ate ni ah pushi gimashihra agh. ³⁰Ah gor yang gifugna silver ma shibina, ate Yahweh shibina yang."

Chapter 7

¹Tenana ni zu abin Jeremiah puro abin Yahweh agh, ki nah. ²“Tangha a kun njere liye Yahweh le a ham tenana ni! Nah, N’og tenana le Yahweh, yong ni kwa Judah agh, yong ni ngi ingna a kunnjere ni ate pih Yahweh gusso agh. ³Murung Kulli Yahweh, Kulli le Isreal, ki nah ga: Ngil anjere leyong ni og pagha ih boro, le nga dag yong ih nwooro digha a ba. ⁴Ke mpah mur yong ri atenana mayiri le nnah, “Kangna-bangkulli le Yahweh! Kangnabangkulli le Yahweh! ⁵Kangnabangkulli le Yahweh. Ate ngil anjere leyong ni agipagna ah boro ni njiteng, ntuh njuo manjiteng a ntiri bwa ni bi bamurikalla yarata- ⁶nga ni mpariyi biri, minbawori, ko mahbere, ni ni nsof nkilli le banjiteng koh a ba agh, ni nkuratiye aminkulli baba a kumkun yong ⁷agh-le nga dag yong ih ndigha a ba, a nje ni mpih akah yong a kunbang le akah ha ki kenne. Ininina! ⁸Nyongha ngi pah mur yong ri atenana mayiri ni ni ki angni yong agh ah. ⁹Awo ibbgiri, wolnluo, ni pagnjah? Awo kaniyigiri masoriyibang ni pih Baal gisunsunang ni soghatiye aminkulli ma sah mama ni a yeri agh ogh ah? ¹⁰Le awo zu le a tangha kundum mang a lah ni ah gor ni lullang agh le a nah, “Shi abna,“ ate a pag agigilla ni kwa ni ya? ¹¹Lah ni ni, nga a gor ni lullang agh binkpaba le amanibi magiburah a nji yong? Keminiya ininina, nshinne ga ni Yahweh wabba- ¹²Nga nina le woro a bang lang ni a Shiloh agh, ba ndag lullang ih ndighang agh ni kunduna agh, le nshin ga mpaghi ate yalungmashihra le abayong lang Israel. ¹³Ke nibiyeniya, amuri dummo ih nyongha ngi pag aga kwa agh-ga ni Yahweh wabba – nnahnateng ri yong kunbang ni kunbang deshili, keminiya ni n’og agh. Ngor yong, keminiya ni n’ag agh. ¹⁴Nina le, ga mpaghi shile, nga osso nga paghi lah ni ni nga ah gor ni lullang agh, lah ni ntigna yalung ri agh, ba ni mpah yong ni akah yong agh. ¹⁵Ate nga piriya yong a dum mang ninga mama mpiriyini amunater yong kwa aagh, abibilla le Ephraim kwa! te nje agh ka pil mbulah ma wanghina. ¹⁶“Wah te agh, Jeremiah, ka jimmi abayong ni Kulli ya, ka nonkunno a bwah bwa yalungbiyina ko nah jimma a ngoso mur yang, ka jim mang agh, ate ni ngi og wo agh. ¹⁷Ni a shin ga ah pagha alah magulla ma Judah ni a anjinjere ma Jerusalem agh. ¹⁸Amuna nga ki kpaß awara le aterung ki fug giche! Amena ki gog muh ate paghi mah murung ma bakuli kek ni sobbi yi aminkulli masah agipahna ma nuhna ate ah lushi yallang. ¹⁹Ah yangha aha lushiyalang ni njiteng?-Gani Yahweh wabba-muriyang ni ah lushiyali agh, ate irribina nga mur yang agh? ²⁰Nina le Magulla Yahweh ki nah ga, ‘Shinna, yalunglulla-lang ni funno ka bun koh amuri ba, amuri kpaßni baburah ni agilusung, amuri ngung ni a babang agh ni njingung ni a nzali agh. Ihka pinyi ni wa lingshi ya! ²¹Yahweh Murung Kulli, Kulli le Israel ki nah ga: mbuhri agipahna ma pingshina leyong ari agipahna leyong le nlhi nyama egh. ²²Ate nga mpushini akah yong ah dag nje Egypt agh, ni n’al gubung a bi yang agh. Ni mpah yang gibilla amuri atenana ma gipahna ma pingshina ni agipahna agh. ²³Gibilla ni mwoh mpah yang, “Ntig kiri yong ari gih lang, le nga dig kulli leyong le nga dig abayong lang. Nga nina le nginya a anjinjere ni ngi logni yong agh, ate ih paghi yong yarata. ²⁴“Keminiya ni ah ogho ke ah teshikiri yang agh. Ah dig d’na le aga ah kuriyo a yaliyang ma tenkirung le kunyalung mashihra le yong, ke ah woro njinjummo, nji dum agh. ²⁵Logho ari kara ni nga akah yong puri dag nje Egypt ha a kara ni, ntashina abapagtumo lang ni kwa agh, aba’ag kuntumo lang, a bin yong. Ntangni tashi yang. ²⁶Keminiya ni ah oghang agh ko tigkiri yang agh. A mburikushi ya, ah tengshi amel yang. Ah orr akah yang ni yalungmashihra. ²⁷Nina agh hammi yang atenana ni kwa, keminiya ni ah ogh wo agh. Hammi yang aga, keminiya ni ah pil wo teng agh. ²⁸Nah yi yang: nje ni nya ki tigkiri ari gih Yahweh Kulli le agh ni nga, ni ye ag fungso agh. Ah juhrina njiteng le ah kashi koh a kun yang. ²⁹-Kashiya nyong muro le a nwha nyong kunno, le a sof nyong lo koh. Tuhngya yalungbiyina a dabeng. Ate Yahweh shibina ye dag ah bibilla ni a yalunglulla le. ³⁰Ate amunabunna le Judah pagna gimashihra a nji ang- gani Yahweh wabba-ah tigna agimanangna a lah ni ah gor ni lullang agh, ate ah biyi. ³¹klpKe ah bag bang massanna ma Topheth nga a baluwi ma Ben Hinnom agh. Ah pag ga ate pingshi amunabunna ni amunangallang leyong a giche-gani nah ah pag agh ah, ke ka ingna a yallang agh. ³²Nina le shinna, akara nga ki zu-ga ni Yahweh wabba-nga ni ah wa gorri ih Topheth ko baluwi ma Ben Hinnom agh ah. Ihka dig baluwi tombuo; ah lingshi anlao a Topheth sete bang nya wa uwo agh. ³³Anlao abayong ni ka dig gilina le aminya ni a kuli ya ni agilusung ma ngunjah, ni bung nya ka leshi yang ah bang agh. ³⁴Nga zuni malla le alah magulla ma Judah ni anjijere ma Jerusalem, gih binmurubang ni gih yalung poshina, ni gih burah mandiwulla ni gih mandiwulla, ate ih ka digha bwa nya.

Chapter 8

¹“A kunbang wo agh-ga ni Yahweh waḅḅa-ah pushi amuh le amurung Judah ni amagulla leyang a ankiliya, amuh le amallah ni aba’ag kuntumo, ni amuh le abeni digha a Jerusalem agh. ²Le ahka angshi yang kara ni tuhbang le shienri ni amunashienri ma abakuli; aga a kuli nga ah soghatiye ah pih gullo agh, nga ah ginya tebi ah alla, ni nga ah pahne gullo agh. Ni aba wa kpaḅḅi ke lingshi deshiliya. Ah pil ninga tibgiri amuri ngunjah. ³Ba kwa mpiriya yang nhang agh, yalung ka tol nluo a ngosomuri digna-usulo ah beni kwa wa uwo puro ari abalah mashihra ni ya ga ni Yahweh Murung Kulli waḅḅa. ⁴Nina le nah yi yang, ‘Yahweh ki nah ga: bwa nga nhang kpah ni log agh? bwa nga nhang boro ni al njere agh? ⁵Mang gire paghi ke abayong ni, Jerusalem, pil njum yang ari bang kulli mama nya ki mal agh ah? Ah kur riyang ri sorriya bang le ah shibi pontubu. ⁶Ntigkirung le n’ogho, keminiya ni ah nahteng yarata agh; bung nya pontubu ari yalungmashihra le agh, bung nya ki nah, “Mang mpagha?” Ah yang kwa agh ah woro a ba yali yang tol agh, ninga piri ni ki kahra ki kah njibin tahlua agh. ⁷Ko akunwo ni a kuli ya yerina akunbang maḅonna; ni akuhla, akukku ni a cranes. Ah woro a abunlah leyang a kunbang ni yarata agh, keminiya abayong lang ni yeri agibilla le Yahweh agh. ⁸Ah ka gan nah niyellang, “shi tenna njiung, ate agibilla nga ni sung?” Ininina, shinna! Ginyong ligiri ma mure ma soriyibang le abanyongligiri gilla soriyibang. ⁹Aba tennjiung ka og irribina. Ngiri yang ka wuh ah gbengre. Ininina! ah shibi tenana le Yahweh, ke mang pag boro le tennjiung leyang? ¹⁰Ini paghi ke nga pih abayong masah amah yang, ni ababang le a bi abeni ka ag, yang agh, ate logho ari makenna ni orr bang kwa agh kenne ari magulla ni orrbang kwa agh, ah yangha kwa ah shiggiri ate buhro mama njiteng nya ri ya agh! Logho ari ba’agkuntumo kenne ari mallah, ah yangha kwa ah pag agi soriyibang. ¹¹Ah pahne buniyo le abayong lang irritenna pipal, ah nah, “digna-usulo,” nga digna-usulo nya agh ah. Ah ogna irribina nga ah pani agigilla agh? ¹²Ni ah og irribina agh; ni ah yeri pagha ni ih giri ki gangshibang agh! Ini paghi ke ah kpah a ntiri abeni woro kpah agh; ah sulliyang nzali nga ah fungshi yang agh, Yahweh ki nah. ¹³Nga pushi yang kwa-ga ni Yahweh waḅḅa-bongshhina ni ki dagha ri ngungbongshhina agh ke a ka digha ari angung goriya agh. Ate mbugiri egh ka nyummo, niga mpah yang agh ka wor koh. ¹⁴Mang paghi ke shi digha a ba? Nzu, binmona; le shi kenne a alah magulla ma vangna, le sa bolgung biye a nluo. Ate Yahweh Kulli lesung ka tig sung sa bolgung. Ih ka tig sung sa nuh tunngang, ke shi pagne yi gimashihra agh. ¹⁵Sungha shi tigyalung ate digna-ololo, keminiya guḅung nya ki bor ogh. Sungha shi tig yalung ate kunbang ma pah’irritenna, keminiya a shinna gikonyalung ka pagha. ¹⁶Ngunjah kwa ka jigra ni gih dig gyap le a piri matenna le. Tongho le apiri mangallang le agh ahka ogi puro a Dan. Ate ahka zu le ah lih nje agh kwa ni agikumna, lah magulla ni beni ki digha a yeh agh. ¹⁷Ate shinna, miyong ngi tutti ayuo a ntiri yong, gbafung ni ngi gan sor agh ah. Ah ka num yong-ga ni Yahweh waḅḅa. ¹⁸Yalung biyina lang nya ni mala agh ni kunyallang nga ki nong konno. ¹⁹Ininina! bwah ate angna mami munangallang le abayong lang puro a nje ma kukwoh! Yahweh nya Zion agh? Murung le nya wa uwo a biye agh? Ke mang paghi ke ah agdang kun nang keme a yalunglulla ni agisere leyang ni agillang ma-nangna ma nje masah? ²⁰Pongisoro wara kuntabi malla. Keminiya ni ah ashi sung agh. ²¹N’ognabin konna ate ogbin konna le munangallang le abayong lang. Ndigni yalung konna ari agimashihra ni paghi ya; ngirang wuhna. buri nya a Gilead agh? ²²Ba pah buri nya nhang agh? Mang paghi ke pah’irritenna le munangallang le abayong lang ni pag agh?

Chapter 9

¹Ngha ini mwoh murrang ka pushi muru agh, ni nji ang ka dig tuh nji mehrung! Ate yallang tolla nga bwah ba kara ni duh ate abeni a ntiri amunangallang be abayong lang ni ah wolnluo yang agh. ²Ngha ini mwoh bwa ka peng bang le abiri a lusung ih ndighang, ba nga kah nghan ate dag abayong lang agh. ngha ini mwoh nlogle ndag yang, ke yang kwa agh aba pagnjah ni ya, abaginga ni ababungshimurung! ³Ah kondi aleshi yang ninga antah leyang ate a yiri, ni nya ate pahnjiteng mama kwa leyang ke ah gullo ni nginingtenna amuri ngunjah. Ate ah woro pura ari gipagna ma yalungmashihra mwoh kenne ari mabi. Ni ah yer rang agh. “Ga ni Yahweh wabba. ⁴beni kwa ntiri yang agh digni lel muribang ari biyong ba murikalla ni ke a tigyalung ari muna-terung mama kwa agh. Ate njiteng ni munaterung ni kwa agh basoriyibang ni, biyong ba murikallah ni kwa agh ki ginya a biyilullung. ⁵baburah ni kwa agh ki jol bi bamurikalla ye nya ki wab njiteng agh. Aleshi yang ki aliya bayong agi soriyibang. Irriyang malla ari pag gimashihra. ⁶Bin digna lo ngha ntiring le soriya bang; a soriya bang leyang agh ah shibi agni meng-ga ni Yahweh wabba. ⁷“Shinna, ngilla rang nga tig yang kunwarr le nga mom yang, ate mang mwoh nga gan pagha, ate ga abayong lang pag agh? ⁸Aleshi yang agh amuni ma tignluo ni; ah wab soriyibang. Ni kun yang ni ah hamni digna-ololo ni abi-yang bamurikallah, keminiya ni akunyali yang ni ah nongni yang. ⁹Ke ni ngi fungshi yang ate oga agh-ga-ni yahweh wabba- ni ki n’illingosomur rang amuri nje ni ngha ninga agh? ¹⁰Nga tuhngya yalungbiyina ni bwah ate ankonno, ni ah tummi abin digna a lusung tuhli a lusung. Ate ah tigna yang bung nya ki dighang agh ni bung nya ka gan duro a ntiri yang agh, ni ah og bwah le andah agh. Aminya ni a kuli ya ni agilusung kwa bangna woro. ¹¹Ini paghi ke nga pil Jerusalem ih dig damma le agi biyina binvullo le anvahshih. Nga tig alah magulla le Judah abang mabiyina ni nya ni aba dighang agh. ¹²ba burah manyeni dungshi ni tennjiung ate yeri ga? Abin yang kun Yahweh nahn teng, le ih ka hammi? Mang paghi ke nje juhro ni ah tighi bung nya nghan agh ninga balusung ni bung nya ka gan bol nghan agh? ¹³Yahweh ki nah, “Ininina ate ah dagna gibilla lang ni ntigha a dum yang agh, ate ni ah tigkirung ri gih lang ko ging niya. ¹⁴Ininina ate ah gingna billa ri a kunyalung ma tenkirung leyang ni sognatiye a Baals ninga mama ater yong aliya yang ah pag agh. ¹⁵Nina le Yahweh Murung Kulli, Kulli le Israel, ki nah ga, ‘Shina, ngilla rang nga tig abayong ni ah lih ngosongung ni nuh muru ma tunngang. ¹⁶Le nga meshiya yang a ntiri anje ni ah yeri ga agh, ke yang ke akah yang. Nga tashi garabuo ri yang sete nuhrina yang kwa. ¹⁷Yahweh murung Kulli ki nah ga, “dengshi ni ga: Gor aba tuhngya bin nluo; le ah zu. Tashibang ri amena ni biyan fa ri bwahyibang; le ah zu. ¹⁸Le ah kahra ah tuhngya digna yalung biyina a mur sung, ate ih pagha anjih sung ka bang ni anjimehrung niangotonjih sung ka bang ni muru. ¹⁹Ate ah ogna gih bwah a Zion, ‘Shi juhrina niyellang. Shi ogna irribina kikir, ate shi dagna nje logho ari kunbang ni ah wanghni alah sung nzali ya. ²⁰Ini paghi ke yong amena, n’og tenana le Yahweh; ntignjiung ri akuntumo ni zu puro a kun ni ya. Le n’aliya amunangallang leyang nya ma digna yalung-biyina ni bamah ma biyong amurikala ngyah buanluo. ²¹Ate nluo billa akirikangna lesung zu; in woro a alahmurung lesung. Ih girjah amuna a nji dabeng, ni bassa a’denna a abinkpabba ma lah magulla. ²²Ham ga, Ga ni Yahweh wabba- an luu abunna ka kpah ninga tabbi a aba bang, ni ninga agaragweh a n’jum aba kashiyi, le bung nya ka kpa yang agh. ²³Yahweh ki nah ga, “Ke ndag ba tennjiung tolmurung ri yeriteng le agh, ko gara batah lua ri ngirung-tenna le. Ke ndag bakumo tolmurung ri agi kumna le agh. ²⁴Ate ngha bwa tolmurung ri ga kwa agh, le ih pagha a ga, ih le ih yangha ni yeregiri ni ih yeri nang. Ate mini Yahweh, beni ki pagha ni ogrung ma soghatyong, tohnjuo manjiteng ni pag oginjiteng a ngunjah. Ate a yeh aga ni ngi tolli yalung poshina.-gani Yahweh wabba. ²⁵“Shinna, akara ngha ki zu-ga ni Yahweh wabba-ngha nga a fungshi ni abeni kwa ah jab agh abeni nina a ngiri yang ni mwoh agh. ²⁶Nga fungshi Egypt ni Judah, Edom, aba Ammon, Moab, ni aba bakatti-Pumpurom ni kashiyi nyong ni a anjikanda mur yang dig ndul kikir agh. Ate anje ni kwa agh ni ah jab yang agh, ni agh alah le Israel kwa ngha ni dungro kunyalung.”

Chapter 10

¹“N’og tenana ni Yahweh ki hammi yong agh, lah Israel. ²Yahweh ki nah ga, ‘Ke n’aliyi anjere le anje agh, ni ke ih ngiriyong ih wuh ari agi dumna ni a kuli ya, ate ngiri anje wuhna ari aga. ³Ate agipagna le abayong ni enjiung agh. bwa ki kor ngung nzali a lusung woragiri. Tumo a bi batul giri ni ki pagtumo ni kunwogiri. ⁴Le ah buhribonnsari le ni gifugna silver ni golg. Le ah tungshi ni ndolong ni azue gifugna ate ni ih kpah koh agh. ⁵Ga ah gil ni biyang agh ngha ninga scarecrows a bang katagweh, ate yang, te agh, ni ki gan wab gubang agh, le sete ah tol yang ate ni ah gan ginya agh. Ke nbang yang agh, ate ni ah gan zuni pagha le gimashihra agh, ke ah logle ah pag ga kwa bor agh. ⁶“bung nya ninga weh agh, Yahweh. Awo ngha ni gullo, ni lullo ngha ni pah gusso a gullo. ⁷Yang nya ki bang wo agh, murung le anje? Ate ga ni purro, ate bung nya ninga weh a ntirin abunna ma tennjiung kwa ma anje ko anje murung ma soghatyong leyang kwa. ⁸Ayangha kwa bari ya shingi enna nya riyang agh ni pag gimanangna. Afungshibang mama ngoshe nya nhang agh leyang-gubung nya keminya warra. ⁹Ah zuni gifugna silver mama ah wolli ndolong agh puro a Tarshish, ni gifugna gold puro a Uphaz ngha abagilgiri gil agh, abi a batiggiri dig yarata. Akan dagiri leyang agh nlangsamuru-nlangsamuru ni, ni kandagiri purple. Abunna ma pagtumo leyang ni biyang agh ni gil aga kwa agh. ¹⁰Keminiya Yahweh ni Kulli manjiteng. Ini Kulli ni ki digni usullo agh ni murung ngunjah. Ngunjah ki jigra ari yalunglulla le, ni anje ni ki gan gimyalung ari yalunglulla le agh. ¹¹Aka nahteng riyang ninga ninga, “Aminkulli ni gil abakuli ni ngunjah agh ah ka ah girjah yang a ngunjah ni binje le aba kuli ni. ¹²“Keminiya beni gil ngunjah ari gullo le agh ni, ye tig ngunjah ari tennjiung le, ni ari yerigiri le ni non ri abakuli. ¹³Gih ki tig imma le amuru a bakuli, ye zuni tirima puro a amalla le ngunjah. Gil poshibang, ate muru-kuli le tutti gung puro a lahtig giri le. ¹⁴beni kwa agh pilla bayong manangna, yeriteng nya. bapagtumo gitulla ni kwa agh ah tighi a irribina ari agillang le. Ate agipurbang ma gitulla le agh agisoriyibang ni; digna-usulo nya ri yang agh. ¹⁵Agimanangna ni, tumo le abajolbang; ah girjah yang a kunbang ma fungso leyang. ¹⁶Keminiya Kulli, koriyo le gabba le Jacob, nya ninga aga agh, ate ini ba bag ga kwa agh. Israel ni kunburi ma gi bere le; Yahweh Murung Kulli ni lulli. ¹⁷Nkpabba agikuriyo leyang le ndag nie egh, yong abayong ni ki digha a kangnibang agh. ¹⁸Ate Yahweh ki nah ga, “Nshinna mpilla rang nga piriya abeni ki digha a nje egh agh a kunbang ni. Nga paghi yang yalung biyina, le ah ka kum mi ih ininina. ¹⁹“Yalungkenna a bin nang! Ate amuh lang ma buniyina, pinye le kumna konno. Ke nnah, “Njiteng ni ga ni yalung kenna, keminiya digna nga gim yalang ari. ²⁰“Ah meshiyina gungri lang, ni anguri kuriyi gungri lang kwa agh ah kashiyine bari. Ah tolla amurang ah wori a beng, le ah nya awa uwo agh. bung nya wa uwo ka pangshi nhang gungri lang agh ko ka logshi a kukurah kuro a gungri lang kuli ya. ²¹Ate alelgiri ya abayong manangna ni, ni ah al kundum Yahweh agh; ini paghi ke ni ah buhri kumo agh, ni ah meshiyina anzu leyang kwa. ²²Pahkuntumo le atenana billa bang, “Shinna! Ngha ih zu jigrinje magulla ngha ki zu puro a nje ma nji ma kattang ate tig alah magulla le Judah a abiya, binvullo le anvahshi. ²³“Nyerina, Yahweh, ih njere le bwa puro ari zu agh. bung nya ki ging le ki billiyi atukushi njere agh. ²⁴Fung sang, Yahweh, ni tuhnjuo njiteng, a yalung-lulla lo agh le aka juh rang. ²⁵So6 funno le amuri anje ni yero agh, ni abalah ni nya ki gor lullo agh. Ate ah lihna Jacob kwa ni lih ate juhri kwa ni wanghi bin digna le.

Chapter 11

¹Tenana pura bin Yahweh zuwa bin Jeremiah, ki nah, ²"Og atenana ma ogrung ni, le a wabi beni kwa a Yahuda ni abayongni digha urushalima agh. ³Wabiyang, ih ga ni Yahweh, Kulli le aba Isra'ila wabba: Yommoh ni ni beni kwa ni og atenana ogrung ni ya agh. ⁴Ogrung ni, ni nlagi akahyong a bollo a kara, ni mpushiyang a nje Masar, ari gishe ndolong nga. Nnah, "N'og gihyang le mpagha aga kwa ni ya ninga ma ma nwabiyong nga, ate nga digha aba liyang deshili ya nga dig Kulli le yong." ⁵N'og nghan ate nga tangha muri o'grung ni nkaniyi akahyong, o'grung ni ih nga payong njali ni ki sob muru kihra ni muru nyih, ba ndingha ni kiyari ya." Le meng, Irimiya, pilla le nnah, "Ihbi dighana, Yahweh!" ⁶Yahweh nahngang, "Wabba aga kwa a muri a njegula ni a Yahuda ni a njinjere ni a Urushalima agh. A nah, "N'og atenana ma ogrung ni le mbol yang. ⁷Ate miyang ngi pih akahyong alagbang ma tenna logha ri kara ni mpushi yang a njali Masar zuni kunbang ni ni biyeni ya, a muri lagyang ni nah, "N'og gihyang" ⁸Keminiya na oghang ke a teshikiri yang nga. Beni kwa agh ki ginye a tolkirung yahlung pag gimashihra le. Nina agh nzuyi yang ni ayombang ni a ogrung ni nlag yang a bil ya, keminiya ni ngowo te ya abayong ni billi ya. ⁹Deshiliya- Yahweh nah nghan, "A kunna aba kpaɓ muyang muribang a ntiri abayong a Yahuda ni abeni digha a Urushalima agh. ¹⁰A yenna ri agimahihra le a kahyang abeni shibi og tenana lang nga. a kurate a kulli ma sa ate aka gushi yang. Liye Isra'ila ni liye Yahuda bunna ogrung lang ni nkuro na a kahyang nga. ¹¹Nina agh, ga ni Yahweh wabba, 'Shina, ndingna gyab ni zuniyang ni juro, juro ni agan abba a yeh ya agh. Le aka bua a gorang, keminiya ni ngi ogyang nga. ¹²Alah magula ni a Yahuda na abayongni digha Urushalima ka woro ka gor akuli le yang ni a payang pahbung nga, keminiya na kun abba a biyang a kunbang juro le yang nga. ¹³A weh Yahuda, gogho le akuli lo buri na ninga gogho le alah magula lo. A bangna adeshile dahra ma iribiyina a Urushalima, agilogshi nlele a muri deshile ate Baal, piyeri ni gogho le ninga a njijere le. ¹⁴Nina agh wh, kanangiro, Irimiya, ka jimma ate mura abayongni ya. Ka bua agh ate angna ko jimma ate muyang nga, Ate ni gi ogyang nga nga a gorang ate juro le yang nga. ¹⁵Yahweh nah, "Digha muribang mayeni beni agnjiyang nga, ni beni ni dengshe mashira a liyang yamma ma pahbung lo ni ki agno agh. A pag binmurubang ate a gipangna mashihra lo. ¹⁶Ngha beri ya Yahweh goro ih mbu ngun Olive, bonsari ni nji bonna, keminiya iko goti gishe a ri iha magjolo ninga gung muru; agbate ka buniye, "Le shi juri ngung ni nji! Le shi kori njali usulo ate na awa dengshi ni ya." ¹⁷Ate Yahweh tele lah, beni ini panno agh, wara tig juro a muro ate gimashihra liye Isra'ila ni liye Yahuda pag agh- a lushi na yalang ate pih Baal pahbung. ¹⁸Yahweh panghang nyeri aga kwa, nina ngh nyeri na yang. Weh, Yahweh, panghang shin agipangna ni. ¹⁹Miyang ninga njuh nyha ki fun nghan agh ni a kani bin tumbwo agh. Ni nyere ih a kpana teng a murang nga. ²⁰Ni ngoho te kwa agh, Yahweh telelah fa wab njoh maɓona ni beni shin giri a yahlini dengshe ya. Nga tangha ate ngoso illi muro a muyang, ate ndunowo tenana lang. ²¹Nina agh Yahweh wab ga ate abayong ni a Anathoth beni ki al usulo lo agh, "A nah, "Dingna aka wab kuntumo a ntiri luli Yahweh, ke aka wuh, a bisung." ²²Nina agh Yahweh tele lah wab ga, 'Shinna, miyang gyab ni paghi yang gan ni. Abasa adena ma tenkurung le yang nga nga wol nlo yang ni garaboh. Amuna buna le yang ni amangalang nga nga wol loh yang ni yahlo. ²³Nshileyang nga ka dig ya, ate nga zu yi abayong ni a Anathoth agh boho ma gan ni le yang."

Chapter 12

¹A woni bayong mbonna, Yahweh, kunbang ni kwa nzuni ni shingri ogrung a bino agh. Diggna nga wabbo te kushi giganshina lang: Palang ke anjinjere le ba gimashihra ki kun lihdung? Abasoriyibang kwa dig ololo. ²A panna yang a tangha. A yangha a tol njiyang. A nangha gyab ni yang, keminiya ya kukoh ni bayaliyang. ³Ni ngowo te kwa agh weh, Yahweh, a yeri- nang. A shinang deshiliya a perina yahlang aro. Non yang ninga anjuh ni a ka tumi yang boh agh, deshiliya tig yang ate kara tumbuh! ⁴Ha ni yebang ni njali ka bua ni deshiliya a lusung ni njaliya ka yinli ni? Ate abayong digha a yahli ya aba gimashihra ni, agi loh ni aminya a wuh na ate abayong nah "ni ih shin ga pag sung nga." ⁵Yahweh nah, ini ninah, nga weh, Irimiya, a bangna ni aba tahlua ma kusung deshiliya a ya mashi na ro, ni yelang ni ake pangni na apirih? Deshiliya nga a njali ma ololo agh, aka pang ni yelang a waragiri ni a Urdu agh? ⁶Ate ke amuna ngo ni liye tero ma bongshi muro ye magwo jollo. Ka ag ni yang nga, ko a wabo atenana mabonna. ⁷Nshibi na liyang; Nshibina gibiyere a bih aba shibi muri. ⁸Gibiyere lang digha binang ninga yim a waragiri; logha murang ni gih, nina agh nshibi ne. ⁹Gikuna lang ni ini dig minya ni piye ri ya, nga anshile aminya logho muri kwa agh? Kene ke kpaba ayam shihrah a ja boli. ¹⁰Alelgiri dudug biyina babang inabi lang. A pariyina ga dig mameng nga dig bin balusung manangna. ¹¹A tingne dig bambur. Miyang ngi buwa ate muri; A dangne. Nje kwa a ting na bamburi; ate bung nyha yahli ganshi ri ga agh. ¹²Aba bihi giri longna a muri bin manangna ni a lusung nga, ate garabwo le Yahweh mgha ki lih ga longni ri malale nje zuwa a malale ya. Abba nyha yi ga ni usulo agh a nje ya. ¹³A janna nji kikaya, keminiya a tollah agisoro ajuwe. A pahne muyang ganni ari tumo, keminiya na kun buro gumung nga. Nina agh n'og iribiyene bura le yong ate yahlilula le Yahweh." ¹⁴Yahweh wab ga a mura a beng ma murikala, abayong mashihra ni dog gikuna ntigha aba Isra'ila abah liyang kuni a gibiyere ya, "Shina, mini mpag beni nga abiyang a njali le yang nga, deshiliya nga ub liye Yahuda a ntiri yang. ¹⁵Ihka- pagha nga ubba abayong ngho agh, nga nyere nga shin gi enna le yang nga nyeshi yang; nga nyeshiyang-beni kwa agh ari gibiyere le ni nje le. ¹⁶Ika digha ih nga abayong ngho tig muyang aliyi agipangna le abaliyang, kannigiri ni lulang 'Ih Yahweh nga nhang' ninga mama a aliyih abaliyang a kanni giri ni Baal, le aka kun dingna a ntira abaliyang. ¹⁷Keminiya a shibi og le, le nga ubba abayong ngho. Dingna aka uh yang ni wol nloh yang-ga ni Yahweh wabbah."

Chapter 13

¹Ga ni Yahweh wabbbang, "Kene a kur gi isha tiyong ma linen le a kuri, a bu bunu, keminya ka ishi a muru ni dung agh." ²Le nkur gi-isha tiyong ari wabba le Yahweh, le n'ishi a bunang. ³Le tenana ma bari le Yahweh, zuwa binang, ki nah, ⁴"Tol gi-isha tiyong ni a kuro a kura tiyo agh, logho a woro nibiyeni a Perath. A songri ngha a piya tahli." ⁵Le nworu ke songri a Perath, ninga mama Yahweh wabbbang ngha. ⁶Njung akara dudu le Yahweh nah nghang, "Logho a nyere a Perath. Tol gi-isha tiyong ni nwabba a songri ya." ⁷Le nyere nwara Perath le ntun ba nsongri ya ngha, le shina, biyina ye dig gimanangna. ⁸Le tenana le Yahweh zuwo bi nang, ki nah, ⁹ga ni Yahweh wabba: Njinjere ni ni nga biyini tolmurang le Yahuda ni tolmurung gula le Urushalima. ¹⁰Abayong mashihra ni shibi og tenana lang ngha, ngha ki ginya a dungri yahli yang ngha abeni kuratiye akuli ma sa ki gushi yang ni gunyi yang ngha-n ka dig ninga gi-isha tiyong ni dig gimanangna agh. ¹¹Ate ninga mama gi-isha tiyong ni kpangni a bung bwa agh, ini ntiri liye Isra'ila kwa ni liye Yahuda kpangha rang nina-ga ni Yahweh wabb-zuwa bin aba liyang, ate aka gusang, ni bongso, deshiliya ni guso. Keminiya na oghang ngha. ¹²Ate digna aka wabbiyang tenana ni, "Yahweh, Kulli le Isra'ila, wabba: Nkori ni kwa agh aka dungshini mba. Aka wabba, 'Ni shi yere ih nkori ni kwa agh aka dungshini mba agh?' ¹³Le aka nahyi yang, ga ni Yahweh wabba: Shina, miyang nga dungshih beni kwa digha nje ni ya ni bara, amurung ngha digha a muri ngunmurung le Dauda agh, amalah, aba ag kuntumo bin Kulli, na abayong ni kwa digha a nje Urushalima agh. ¹⁴Le nga kpaɓ muri beni kwa agh ni bih, aterung na amuna bin-mono-ga ni wabba le Yahweh- ni ngi shin gi enna le yang ko nga og yang ngha, deshiliya ningi ashi yang a juro agh." ¹⁵Teshi kiro a, oghang, ka tengshi murung ngha, ate Yahweh nah na teng. ¹⁶Gushi Yahweh Kulli lo kedebang pinna pag agh deshiliya kedebang ke a eng kuso ri atahli a pinna agh. Ate a wongha awo tig yahlo ri tuhbang, keminiya ika pilli ih dig pina mulimna mi ariyi ih dig pina mashinshin. ¹⁷Nina agh ngha nshibi og agh, nga bua,, ni murang ate tolmurung le yong. Anjiyang ka bua bua ma tenna ni ni ni sobo le njimiyerung, ate a tolla loh le Yahweh guro. ¹⁸Wabbi murung ni ngih mamurang, 'Nnongshi muyong! Ndigna nje! Ate janghe mabona leyong pura muyong kpah; ¹⁹Alah magula le yong ni a Negev ya aka giriyyang, ni bung nyha ka logshi yang ngha. Aka worri Yahuda kwa a guro, kwa a worri yang guro. ²⁰Logshi njiyo a shina abeni pura nji na kuli ya. Luo ni puwo a ngha nghe luo ma bowo nsari? ²¹Mang aka pagha ngha Kulli logshi abayong tigha muro, abayong ni kanagiro a aliiyang a logho agh? ²²Le aka wabba a yahlo, 'Mang pag yi ke aga ki kpah rang?' Ih ka digha ate gogho le agimashihra leyong ni ke aba shibi muyong ka logshi agikurra le amah yang ka nongni yang. ²³Ih aba Kush logle ariyi nguɓ ngiri yang, ko minburi logle ariyi nyonglo le? Ngha nina agh a yong kanangiri yong ngha gimashihra digne yong ngirung, nga gan pag gi ma bonna. ²⁴Nina agh nga meshiyi yang ninga nkwa giri ni gung balusung bihi ya. ²⁵Ga ni nworu mpah yang, bang ni nworu ntiggha te muyong ngha- gi wabna le Yahweh ni ga ate njangshina ni meng le mpah njiteng ri soriyibang. ²⁶Nina agh meng kanangirang ka fahyi agikurra leyong, le a shin tesallang leyong. ²⁷Nshina pag njah lo ni gi nbehne, gimashihra le karanjahlo a muri dingli ni a beng, le nye nshinna agi shibina! Gi- enna ni ni weh, Urushelima! Ni yebbang ni aka gillo le aka dig kunwar deshili. ?

Chapter 14

¹Tenana le Yahweh ni ni zuwa bin Irmia ate tangha le muru, ²Ih Yahuda buagh, ih akunkala le bihya. A yangha a buagh ate nje buagh le yang ate Urushalima wara bikulli. ³Amagula le yang tashi na adenglah le yang a tongmuru. Ngha a keng a atumuru agh, na gan kun maru agh. A nyer kwa na abongri nkori; a iribina vuliyi muyang ni shingri pa gulo. ⁴Ate ga ni njali sagsah, ate muru nyha a nje ya. Afa digdiya nuh iribiyina ye vuliyi mujang. ⁵Ko mbama ma dagha amuri a lusung ate lusung nyha. ⁶Aburje balusung tangha a muri tahli deshiliya a tuh kunyang abua ri a gung ninga Jackals. Njiyang nyha ki shin bang ngha, ate a ngubg nyha. ⁷Ko ke a gimashihra lesung pushina tahsung le, Yahweh, pag tuno ate lulo. Ate agi pangwa, le sung burina; shi panno wo gimashihra. ⁸A woni Israila tig yahli a ro, beni ashi a kunbang ma ganni ya, palang ke aka dig ninga biri a nje ninga ba kunburi ma sah ni ki gangla beni gil bin nongho ma duh mwoh agh? ⁹Palang ke awongha ninga beni ni gigangshina, ko ninga batah, lua ni nyha ni tenkurung ma ashi bang ngha? A wangha a ntiri sung Yahweh, deshiliya a gor sung ni lulo. ka dag sung ngha! ¹⁰Yahweh wab ga ari abayong ni: "Ngha a ag ni ni gangla agh, na a yer ni kushi yang a njumo ate pagha nina agh." Bang ni boyi Yahweh ari yang ngha. Nibeniya dengshi ni temashihra le yang ye pana yang ngoso agi mashihra le yang. ¹¹Yahweh nah ngha, "Ka jimma ate gimabona ate mura abayong ni ya. ¹²Ko ke a gono, nin ngi og bua agh le yang ngha, deshiliya ngha a peng pahbung ma pinsa ni pahbung ma njigiri, bang ni ki bonghang ri yang ngha. Ate nga meshili yang ni garabuwo, yaloh ni kono mashihra." ¹³Le nnah, "O, magula Yahweh! shina! Afa ag kuntumo ngha ki nahyi: abayong, 'Ni nga shin garaɓwo ye ya; yaloh nyha yi yong ngha ate nga payong alolo ma njitena a ba.'" ¹⁴Yahweh nah nghan, "Kuntumo le aba kuntumo sorbang ni lulang. Ni ntashi yang, ke nga payang giwanna ko nahteng ri yang ngha, Keminiya anjiloro ma yiri ni shinduna mayiri deshiliya sorbang ma kunyahli yang: Ini pag wab kuntumo le Kulli a paghi yang ngha." ¹⁵Nina agh Yahweh wab ga, "A mura aba wab kuntumo le Kulli ni aba ag kuntumo bin Kulli ni lulang ngha keminiya abeni nin tashi ya agh-abeni ki nah ih garabuwo ni yaloh nyha a nje ya agh: Afa kuntumo bin Kulli ni ya aka wuh ni garabuwo ni yaloh. ¹⁶Abayongni a yangni a wabiyang kuntumo agh aka sobyang ko a muri a njinjere ni a Urushalima agh, ate yaloh nigaraɓwo, ate bung nyha ka lingshi yang nghan yang amamyang, amuna buna le yang, ko a munangalang le yang ate nga sob gimshihra le yang a muyang." ¹⁷Wabiyang tenana ni: 'Ih njiyang sob njimiyeung duh ni bakara. Ka agha a dag tebe ya, ate batansai le aba liyang ka buniyi bunu magula njipinye magula deshiliya mama ni ki bil ya agha. ¹⁸Ngha mpuo nwara a lusung abwa ngha nghan abeni awol nluo yang ni garaɓwo ye ya! Ngha zu a ntiri lah agh, akono ngha ngɓang yaloh ni zuni yang. Ba ag kuntumo kpaɓni malah ki gangla a nje, le ni te ayeri ya.'" ¹⁹A wara a shibi Yahuda? A shibina muri shiyona? Mang paghi ki a tighisung ganni ngha iritna nyah yi sung ngha, Shi tig yahlisung ate ololo keminiya gumun nyha ɓor agh-deshiliya ate kunbang iritenna, keminiya shina, se ngoɓong ni mwoh. ²⁰Shi agnah, Yahweh, njoh mashihra le sung gimashihra le a kabsung! Ate shi pangna wo gimashihra. ²¹Ka shibi sung ngha! Ate lulo, ka pag gulo ngunmurung lo gi iribi yi na agh. Dengse deshiliya ka bun ogrung lo ni sung ngha. ²²Akunli manangna le abayong ki zuni muu Kulli? ko kanangirilaba Kuli ka nyayisung muru? A woni ya, Yahweh Kulli le sung? sa lello ate a woni beni pagha ga kwa ni ya.

Chapter 15

¹Le Yahweh nah nghan, a ko Musa ko Samaila tangha a kundunang, ni ngho kwa agh ni ngi paghi abayong ni gima bona agh. Piriyyong a kundumong, ate ihbi a woro. ²Ika pagha aka wabbo, "Yebong nisa wor nghan? Le dingna aka nahyi yang, 'Yahweh ni wab ga: Abeni a tigha te nluo agh ka wara a nluo; abeni a tigha te garabuwo agh ka wara a garabuwo. Abeni a tigha te yalo agh ka wara a yalo, deshiliya abeni a tigha a guro agh aka wara guro.³Ate nga tig yang ngure ihne ga ni wabba le Yahweh garabuwo ka tumah ababa buwo, aminlara ka piriya ababa ko, aminya ni a Kulli ya ni a nyanshira ni a njaliya ka shegya ababa ni wolnluo abba. ⁴Nga pag yang a dig agi ngobong abin digha murunbang ngunjah, ate ga Manasseh muna Hezekiah, murung Yahuda pagha a Urushalima agh.⁵Ate yang ka shin gi gienna lo, Urushalima? Yang ka buyo? ⁶A shibi nang wabba le Yahweh ni ga-a yenna njumo a rang. ⁷Ni na agh nga wollo ni beng deshili ya nga wol nlouh. Yiran mallah ni gin yahlung. Ni na agh nga sahrayang ni gishira giri a akunkala le nje ye. Nga piriyyang. Nga wol nluo abaliyang ate ashibi na eag agipangna le yang.⁸Nga tigha amanbiyere leyang ka gowo ka wor njisalang ni a salang magula agh. Nyha ni agha le angiya amuna buna agh nga tashi aba wolnluo ni ntiri bakara. Nga tig gi pah ngobong ni gi koshiyibang ka kpa muyang. ⁹Ngiyong billa amuna tompur Bariya ka dig gimanagna. Ika hingha. Kara ka ingna nga bakara nga wa uwo agh. Ihka nuh iribiyina ni yahlilullah, ate nga pih garaabuwo abeni wa uwo agha kun dung abiyang ba njoh wab le Yahweh nin ga."¹⁰Gienna ni ni meng ngiyang! Ate a billang, meng benni bayong ma ba noniyirung ni sa gshirung a nje kwa. Nin pah tangma ke bwa ka peng tangma agh, keminiya a yomanang kwa. ¹¹Yahweh nah: "Ni ngi asho ate ginabona, agh? Dingna nga tigha abuwo ba njuo ka jimma ate a agni yang a kunbang mashihra ni ganni. ¹²Buwa logle bun ndolong? ninga ndolong ni nji nakuli ni a kpa ni ndolang ma bangna agh?"¹³Nga pih abuwa banjuo, gikuna lo ni kumo lo ninga nieh ni a pono a lua agh. Nga pag ga ate agimashihra lo ni kwa a pagha a ba kwa awangha nghan nga. ¹⁴Ge nga tigho aka paghi abuwa ba njuo tumo a nje ni na yeri ya agh ate a goshi gishe ni yahli lula lang a muro."¹⁵Yahweh, a yerina, dengshi ni meng a ya angnang. Ihli ngoso murang a mura abeni pen ganni ya. Awongha ni gimiyahlung, keminiya, yere ih nuna kunmashihra ate muro. ¹⁶Nkuna tenan lo, deshili ya nlih ne. Tenana lo dingna nga binmurubang ni poshikun yahlang ate lulo ni ntolo, Yahweh Kullile a tele lah.¹⁷Nin digha a ntiri a beni ki tolriyang a njibuno ko ki pag binmurbang bgha. Ndig ni murang ate bung magulah lo, ate a dungsang ni yahli lulah. ¹⁸Dalang paghi, ke bin kona lang ate bi bi deshiliya njipinghe lang nga ma billa ni ni ya, shibi iritenna? Aka ding ninga amuru ma sorbang, amuru ma yumah?"¹⁹Nina agh Yahweh wab ga, "Apontubu le, Irmiya, le nga nyeso le aka tangha dumang deshiliya aka pangha tumo; Ate ngh a koriyi agimanangna ari agi mabona le aka dig ninga kunang. Abayong ka nyere a bino, keminiya weh kunangiro agh ni a wa ye nyere a binyang nga. ²⁰Nga tigwo ninga ndolong mabangna garun nigiri ni logle ingnari ya agh abin abayong ni, deshiliya aka logho ni lua. Keminiya na pontigo agh, ate miyang ni weh nga asho ni pusho wabba le Yahweh nin ga. ²¹Ate nga ashoabih a bayong mashihra deshili ya nga asho a bih abayong ninyha ki shin gienna a agha"

Chapter 16

¹Le tenana le Yahweh zuwa binang kinah, ²"Ka tih mah lah, d'eshiliya ka kumi muro amunabana ko amunang alang aba agh. ³Ate Yahweh waɓ ga, rih a munauna na amunangalang ni a ɓila a ɓa agh, ari angiyong ni, biyang nga, d'eshiliya na a terung ni paghi ke a ɓilyang a nje ni ya. ⁴Aka wuh nluo kono. Na bua yang ko a lingshi yang nga, Aka diɓ nginga a tib gi luo a nje. Aka zuwa mala a nji ri garaɓuwo ni yaloh d'eshiliya anluoyang ka diɓ gilina le aminya ni a kuli ya ni anyamana ni a njali ya. ⁵Ate tenana le Yahweh zuwa binang, ki nah 'Ka ingna a lah ni a bua nghanɓ, ɓa a ɓuayi nghanɓ agha ka ke bua ko shin gienna le yang nga, ate nwara ntol ololo abin a ɓanyong ni waɓɓa le Yahweh nginga d'eshiliya agnjiung lang ni shingi enna. ⁶Ama gielah, na amakiyena ka wuh a nje ni. Na lingshi yang nga, d'eshiliya ɓung nyha ka buo ate muyang ko ka kashi kanangiri yang nwayiyang muyang nga. ⁷ɓung nyha ka gaɓ ja gilina a bua agh ate pashi yahli yand ate a nluo agh, d'eshiliya ke ɓung pih teri ko ngih njipiyete pashi yahlung ate pashi yahli yang nga. ⁸Dingna ka kena a lah njihuno ate ke diɓha nje te lih ko nuh agh.' ⁹Ate Yahweh tele lah, Kulli le aba Israila, ni waɓ ga, 'shinna a njiyo, a kara le yong d'eshiliya a ɓa nga meshili jolo le manduwuhla. ¹⁰Le ika pagha aka waɓɓah abayang ni kwa le aka nahwo, 'Palang ke Yahweh waɓɓah atenana majuribang ni a musung? mang pag agimanangna ni agimashihra ni shi paghi Yahweh Kulli le sung?' ¹¹Le a nahyi yang, 'Ate akyong dagnang waɓɓa le Yahweh nin ga d'eshiliya a kura te akuli, gushi yang ni gungha ung yang. A danga d'eshiliya na ɓol gigila lang nga. ¹²Keminiya yong kanangiri yong nzuna na agimashihra or mami akayong, ate shinna, ɓeni kwa agh nga ki ginna a d'ungri yahlung mashihra le, ɓung nyha ki teshi kiri rang nga. ¹³Nina agh nga ɓugyang ko, a nje ni kena a nje ni na yeri ya agh, ko yang ke akayong nga, d'eshiliya nga gushi akali, ni biye ya, duh ni ɓakara ate ni ngi ag njiyong nga. ¹⁴Nina agh, shinna akara nga zu, waɓɓa le Yahweh nin ga nga na wa ye nah, nga Yahweh nghanɓ nga, ɓeni ini pusha a ɓa Israila a nje Masar agh. ¹⁵Keminiya nga Yahweh nga nghanɓ, ɓeni ini pushi aba Israila a nje nagkuli ni anje ni meshiya yang nga nghanɓ, Ate nga nyenni yang a nje ni npih akayang nga. ¹⁶'shinna! nga tashibang ari aɓabol njih dugdag waɓɓa le Yahweh nin ya le aka pusha aɓayong beng. Njum ga agh nga tashibang ate aba bang alla, ate aka bang alla te muyang a ntiri a kono ni a ɓuhhra ni aɗingli. ¹⁷Ate njiyang ri agipangna leyang na a songro a binang nga. Agimanangna le yang ni ki vuliya a njiyang nga. ¹⁸Ate ni duna agh nga nwayang ken ɓari ate guna nangna ni gimashihra le yang. A juri na nje lang. A d'ungshi na gibiyere ni anluo akuli manangna le yang ni agimanangna leyang.' ¹⁹Yahweh awoni teng kurunlang ni bin, vulo lang, bin aɓɓa lang a kara ganni, aɓayong ka bino logha tina ngunjah le ka nab, "Nina ni akasung tolla gibiyeri soriyibang. A yangha bibotli, ɓubro nyha ri yang nga. ²⁰Bayong ka gilgi muyang akuli? Keminiya ayangni akutiya. ²¹Ni na agh shinna! nga pag yang a yere a kunbang ni, nga pagyang ih a yeri beng d'eshiliya ni diɓha muruɓang lang, le aka yere ih Yahweh ya lusung ni.

Chapter 17

¹"Gimashihra le Yahweh agh a yongli ni giyongiri ma ndolong ni ni kun diamond. A ishi amuri alla le kunyali yang dëshiliya a muri a njeme bin dahra lo, ²Ko amunayang dengshi na ni bin dahra le yang ni angung Asherah ni kari a ngung ma minlim amuri abuhra agh. ³Nkono lang ni a beng nga, dëshiliya gikunna lo ni, kumo, lo agh nga pah yang ninga ginieh ni a ponah, a alah agh, ate agimashihra lo ni a pagha a aba a d'inghang nga. ⁴Aka, ate gipangna lo, aka bor a gikunna lo ni mpuwo agh. Nga tigho guro, abin a buwo ma njuo a nje ni ni ayeri ya agh, ate a goshi na gishe a yahlihila tang, nga ka, pih ha ke kene ya. ⁵Yahweh nah, "Beni tig yahli ri bayong nga a tigneu teng; tig tengkurung le ri ngirung kemini ya kunyahli pil njumi ri Yahweh. ⁶Ate ika dig ninga balushi ma kiyena ni a Arabah dëshiliya ni ihshin gimabona ni ki zu a agh. Ika d'igha a njitahli a lusung, nje ni bung nyha nghanh nga agh. ⁷Keminiya beni tig yahli rih Yahweh mosso ni, ate Yahweh ni tekushi tig yahlung. ⁸Ate ika dig nanga ngung ni a panna a kunmura agh, a mihli meshiye a kunmuru. Ni ih pang ngobong binpina nga zu agh, ate ambuwe shin shin kunbang ni kwa agh. Ni koshiyi ri a boho tangha le muru agh, dëshiliya ni ih dag te tol nji ya. ⁹Yahlung oa ga kwa ni sorbang. Yangha ni kono; yang ka yeri? ¹⁰Mini Yahweh, beni yeri dengse, moni yahlung, ngi pih beni kwa agh ari gipangna. Le, ari ngoso agipangna le. ¹¹Ndua sagshi nkih ni ni sob a agh. Bwa ka dig ba kikuna a njinjere mashihra, keminiya gangshi ntiri aboho le mel le, agikunna wo ka dagha, dëshiliya malle agh ih ka dig bahnga. ¹²Bin bangkulli le sung nga bin magula ni ni kunduna ni a logshi ni. ¹³Yahweh ni Israila tig yahli ri. Abeni kwa dagwo agh aka nuh iibiyina, abeni a nje ini pil njuyang ro agh a ka yongli yang a njali, ate a dangna Yhaweh, ma pushi muru usulo. ¹⁴Peng iritenna, Yahweh le nga kun iritenna, Ashang le nga kun asha. Ate awoni ngiyo ma bongshibang. ¹⁵Shinna a yangha a nahngang. "tenana le Yahweh nga yebang? Ih bi zu! ¹⁶Ma meng nga, ni mbangha ri lelgiri kuratiyo agh. Ni dig kukwo ate kara mashihra agh. A yerina wabba ni puo kunang nga. A wabbi a kundumo. ¹⁷Ka dig gi ngobong a binang nga. A woni bin vulo lang a kara mashihra. ¹⁸Ih abeni ki piyang nga nah iriibiyina, keminiya ka agha ih nuh iriibiyina agh. Ihbi dungyang kpah, keminiya ka agha ih dumang kpah agh. Pih kara mashihra le yang a muyang ni meshiyyang bende juro bari. ¹⁹Yahweh wabbang ga "kene ke tangha a koinkala le a abayong a ba amurung le aba Yahuda ki ingni nga, agh ni ba ayangha nghanh, le ni a nshile akunkala Israila kwa. ²⁰Nahyi gang, "N'og tenana le Yahweh, amurung le aba Yahuda ni yong aba Yahuda kwa, ni beni kwa d'igha a Urushalima nga ingna a nji a kunkala ni ya. ²¹ga ni Yahweh wabba, "Ndig liye ate usulo le yong dëshiliya ke ntol gitola aka usulo nzuni a akunkala Urushalima agh. ²²Ke mpushi gitola a lah yong a kara usulo agh. Ke mpag tumo gumung nga, keminiya ntikara usulo, ninga mama nlagi akayong a pag agh. ²³Ni a teshi kiriyang ko a oghang nga, keminiya a noni melyang ate na oghang ke a ag ni tungso agh. ²⁴Ika d'igha nga ateshi kiro rang a njiteng nga wabba le yahweh niga dëshiliya ka zuni gitola a akunkala lah magulah a kara usulo agh keminiya ke ih pag le tig kara usulo sah dëshiliya ka pag tumo gumung a kare ya. ²⁵Le amurung, amuna murung, ni abayong d'igha a muri ngumu rung le Dauda agh ka zua akunkala lah magulah ni abakog piri lua na apiri, yang na a magulah leyang, abuna ni a Yahuda na abeni diggaha a Urushalima agh, le lah magulah ni ka dig ni abayong ha ke kene. ²⁶Aka zu a alah magulah ni a Yahuda dëshiliya kangni Urushalima, nje Benjamin ni a bajonglo ni, ankono dëshiliya ni Negev, aka zuni pahbung ma pinsa na adahra, pahbung ma makampah a liye Yahweh. ²⁷Keminiya nga ni a teshi kiro rang nga agh a tig sah kara usulo agh dëshiliya ni tol agi tola a ingni ni a akun Urushalima akara usulo le nga goshi gishe a akunka lah ye dëshiliya ika pinshi a bin vulo ni a Urushalima agh, dëshiliya na gan linshi ya."

Chapter 18

¹Tanana ni pura bin Yahweh zuwa bin Irmia, ki nah, ²"Logho le a kena leh lang bang nkori, ate nga tigho a og tenana lang biye" ³Le mpuronkona leh babang nkori, le shinma! Babang nkori nga ki pag tumo a muri kushi nkori. ⁴Keminiya nkori ni ih ih bag ni sobong nga wamna a bi babang nkori, le kpah sobong nghe pile bang nkori mabi ne, deshiliya pag nkori ye dig gibor shina a njih. ⁵Le tenana le Yahweh zuwa binang, kinah ⁶"Ni nlogle mpag ninga babang nkori ni weh leh Israila agh? wabba le Yahweh nin ga. Shinna! ninga sobong a bih ba bangnkori ini a wongha a beng nina, leh Israila. ⁷A kunbang mwoh nga wabgiri a muri abayong ko dighamurubang, ni nga piriya, shanni a nje ko woli. ⁸Keminiya nga abayong ni nwaß ga a muyang nga dag gimashihra le yang, le nga dag tegulah ni ntolo nga zuni a muyang nga. ⁹A kunbang mabi ya, nga wabgiri a muri abayong ko digha; muribang ni nga bagha or nga panni ya. ¹⁰Keminiya nga pag gimashihra a njiyang ni teshi kiri ri giyang nga agh, le nga ariya denghe yahlang rih gimabona nworo nwabbah nga paghi nang nga. ¹¹Le nibiyeni ya, nahteng ri abuna le aba Yahuda na abeni digha a Urushalima agh le a nah "Ga ni Yahweh wabbah: Shinna, miyang nga zuwa tegulah a muro. Pontubu, Beni kwa agha ngiri njinjere gimashihra le, ate njinjere lo ni gipangna lo ka zuni yo gimabona. ¹²Keminiya aka nah, "Ga agh tekushi nyha. Sa pag ninga mama shi tollo sa pag agh. Beni kwa intiri sung nga ka pag ga gimashihra, yahlung dungrina le tol agh. ¹³Nina agh ga ni Yahweh wabbah, 'I li abayong, 'Yang pa og ga nin ga? Bata nsari Israila pangna ga ni boti pagha agh. ¹⁴Mansuridu ni aa Lebanon agh nga pa ki dag muri tahli nkono? A muru ni ki mang a duna a muri nkona agh nga pag pa le bihya a mangha muru ma pollo wo? ¹⁵Ningoho kwa agh aba liyang zanshina ni meng. A pangna a pahbung ari akuli manangna deshili a engkushi yang a anjinjere le yang; a dangna a njinjere mayayina ni ginya a njinjere ma fitong. ¹⁶Nje le yang ka dig gingobong; gi nengkung ni ni ki mala agh. Beni kwa bolla biye ya gire ka ngobong ka kpari ni jigri muri. ¹⁷Nga meshiyiyang a dung abiyang ba njuo ninga gung njitebang. Nga dunmiyang njumang, keminiya kundumang nga, akara tegulah le yang. ¹⁸Le abayong nah, "zu, shi piyeri teng a muri Irmia nga gigilla niki bihya abin amallah agh, ko laybang abin abayeriteng ko tenana abin aba ag kuntumo abin Kulli ya. Zu, ate shi loghi na atenana le sung deshiliya ke shi tig kiri sung ri ga ih wabbah." ¹⁹Oghang, Yahweh, deshiliya a teshi kiro ri abeng ba njuo. ²⁰Tegulah le yang ka nwaß gimabona lang ni paghi yang nga? Ate a tuna nga tali. Dengshi ni tangha ni ntangni a kundumo ngi nahteng ate lihdung le yang, deshiliya ih ntoyiyang yahlilula lo, ni a muyang nga. ²¹Nina pih amunayang yalo deshiliya pahyang a bih abeni ki pag tumo ni garabuwo agh. Le ihbi amanyang digha ankobi ni amanbiyere, deshiliya a wol nluo abuna leyang, ni abisa adena leyang a wolnlua yang ni garabuwo a lua. ²²Ihbi a og olo mashihra alahyang, nga a zunih yang ni aba lua a muyang nga. Ate a tuna tuli ate aka bollang deshiliya a yangha ni a nguri ma songrina ate akunsang. ²³Keminiya weh, Yahweh a yeri na nongbang a murung aka wol luang. Ka janshi ni temashihra le yang nga, ka bishili gimashihra le yang a bino agh. Ih a toltahyang a kundumo. Logho a muyang a kunbang yahlilula lo.

Chapter 19

¹Ga ni Yahweh wabba, "kene ke kur minnkori duh sobong nga a wongha na abatenna le abayong na amalla agh. ²Le a kena kun banga muru Ben Hinnom a kun kala nkori mawanna, le a beh ya wab tenana ni nga wabo agh. ³Nah, 'Og tenana le Yahweh, a murung le aba Yahuda na abeni digha a Urushalima agh! Yahweh le a telelah, Kulli le Israila ga ni wabba, 'Shinna, miyang nga zuni tegulah, aba, le le kiri beni kwa oghe ya ka tiye. ⁴Nga pag ga ate a shibi nang ni biyi ba. A ba ni a pah a pahbung nga ari akuli ni na a yeri ya agh. Yang, akayang na a murung le aba Yahuda dungshi na ba ni nkila le abayong ni nyha na ateng mashihra a agh. ⁵A bag abin bang Baal ate pinshi amuna buno leyang a gishe ninga pahbung ma pinsha a bini ga ni lagbangni konwabba ke ka ingna a dengeshe lang nga. ⁶Nina agh, Shinna, akara nga ka zu wabb le Yahweh ninga nga na wa ye gor ba ih Topheth, ko ba tahli le Ben Hinaon agh, ate ihka dig ba tahli tumbuwo. ⁷A ba agh nga tig ga aba Yahuda denshe aka pag agh ka dig gimanangna. Nga tig yang aka kpah a nji ri garabuwo a dung abiyang ba njuo deshiliya abih abeni ki al usulo le yang nga; Le nga pah a nluo yang ninga gilina le aminya ni a Kuli ya na nyan balusung ni a njali ya. ⁸Le, nga pag lah magulah ni ih dig gi juro nigineng kung, ate beni kwa ki wara beh ya ka koshiya deshiliya ke nengkuni ate a juno le. ⁹Nga tig yang ih a lih nyang amuna buna le yang na amuna ngalang le yang, babura ni kwa agh ka lih nyam bih bamurikala a kun luu deshiliya a ganni nga a biyang ba njuo na abeni ki al usulo le yang palyang ganni. ¹⁰Le aka wam minduh sobong ni a kundung abuna ni wor ni yang nga. ¹¹Aka nahyi yang, 'Yahweh le atelelah ga ni wabbah: Ga mwah ni agh ni nga paghi abayong ni a lah magulah ni ya wabba le Yahweh ninga ninga mam Irmia wamni min duh sobong ate na wa ya gili desshiliya agn. Abayong ka limsa a nluo a Topheth se te bong nyha uwo ate mabi ya. ¹²Ga ni nga paghi ba ni abani digha nhang nga, nga pag lahmagulah ni ninga Topheth ya wabba le, Yahweh ninga. ¹³Le a lah ni a Urushalima na amami amurung le aba Yahuda agh ka dig ninga Topheth a lah ni kwa amuri ndah le yang abayong ni nyha kwar a agh ki gusa amushieri akuliya ya sob ginuh pahbung ari a nshile akuli. ¹⁴Le Irmia wara Topheth a ba Yahweh tashi nga ih ke pah kuntumo agh. Ke digha a bin wannjuo leh Yahweh deshiliya nahli abayong kwa. ¹⁵"Yahweh le a telelah, Kulli le Isriala ni wab gi. Shina, miyang nga juni tegulah a muri lah magulah ni deshiliya na alah maguliyina le a tegular nwabb a muri ya, pagha ni a nunshina melyang ashibi teshi kiriyang ri tenana lang nga."

Chapter 20

¹Pashhur muna Immer mallah-ini magulah le amagula – og Jeremiah ki wab kuntumo le Kulli atenana ni a kun leh Yahweh. ²Le Pashhur wol Jeremiah ba ag kuntumo bin Kulli le tighi a bin tigha agiri ni a kunkala a bikuli leh Benjamin a leh Yahweh ya. ³Ngha bang kwariya Pashhur pushi Jeremiah a bin tigha agiri. Le Jeremiah nahyi, “Yahweh ni gor lulo ih Pashhur agh, keminiya a woni Magor Missabib. ⁴Ate Yahweh wab ga, “Shinna nga tigho a dig gingobong, weh ni aba agnjiyo, ate aka kpa a njiri garabuwo le abuo ba njuo deshiliya njiyo ka shini. Nga pah Judah kwa a bih murung Babylon. Ihka tig yang aguro a Babylon ko loghi yang ni garabuwo. ⁵Nga pi gikunna ni kwa a lah magulah ni ya ni kumo le kwa, agima bona le, na a kumo le amurung Judag kwa. Nga pah aga kwa ni ya a bih a buwo ba njuo, deshiliya aka messhiyyang aka agyang le aka zuniyang a Babylon. ⁶Keminiya weh, Pashhur, na abeni digha a liyo agh ka wara guro. Aka wara Babylon le a wuh a beh. Weh na aba agnjiyo, abeni a wabiyang a kuntuma sorbang ngha aka lingshi yong beh.” ⁷“Yahweh, a soriyi-nang, deshiliya a sorrang. A orrang ni tenne ngirung, deshiliya a gannakunang. Ndigna gi ollo kara dudug, beni kwa agh jollang. ⁸Ate kunbang ni kwa nnahteng, mpura beng ye wab teng, ‘mashihra ni juri giri.’ Nina agh tenana le Yahweh zuna nghan ni sankun ni jolbang kara ni kwa agh. ⁹Ngha nnah, ‘Nin wa ye denshi ni Yahweh deshili ya. Nin nwa ye nwaftenana ni luli ya.’ Le nga ning gishe ni ki pih a kunyahlang ngha, kpaba ri amuh ngirang. Le ntuyirang ate ih ngim yahlang kemini ya ni ngan paghe ya. ¹⁰N’ogna kuntumo ma pah ngobang abin a bayong ni kangni bang ngha. ‘Wab kuntumo! Digna sa wabbi!’ Beni kwa a ntiri abayong ma ololo lang ngha nga ki shina nga nga kpa agh. ‘Th pagha aka gan sorri. Ngha nina agh, sa gan gang kuni le sa ihli ngoso musung a muri.’ ¹¹Keminiya Yahweh nga ni meng ninga ba tahlua ma pah ngobong, le abeni ki pirang ngha ka geti ye ni ngobong. Na tol tiyang ngha. Aka nuh iribiyina dudug, ate na kun nga. Aka kun iribiyina mala le nyha a agh, ni a jangshi ni ya. ¹²Keminiya Yahweh magulah le a tele lah ba yerah abayong ma bona ni shin dengshe ni kunyahlung. Ihbi nshin ihli ngoso murung lo a muyang ate ndan ngnowo ga kwa agh a bino. ¹³Tuhyi Yahweh ngiya! Bongshi Yahweh! Ate ashina usulo le abeni a pah yang ganni a bih aba pag gimashihra agh. ¹⁴Th a yom kara ni abillung ngha ka agha a mossi kara ni ngiyang billang ngha agh. ¹⁵Ih babura ni zunih tarang kuntumo ma binmurubang ngha kun juro, beni ini nah, ‘A billowo muna buna agh,’ zuni binmurubang magulah agh. ¹⁶Ih babureh dig ninga alah maguliyina Yahweh suhla njali ya deshiliya ni shin gi-enna le yang ngha. Ihbi og buah ma al angnibang ni beri, buah ma lua ni ntiri bakara, ¹⁷ate ni wol nluang a yong ngha, ih tih ngiyang nkiliya lang, ba yong ni tolmuna ha ke kenne ya. ¹⁸Mang paghi ke mpura a yong ate shin yong konna ni ganni ate a akara lang dungshi ni iribihna?”

Chapter 21

¹Tehnana juwa bin Jeremiah purah bin Yahweh nga murung Zedekiah tashini pashhur malkijah ni Zephaniah muhna ma aseiah mahla bini, Ah nah. ²"Al gilla puhra bin Yahweh ate kushisun murung Nebuchadnezzar ma Babylon yangha aliluwa amuh sun. Idighanina Yahweh ka pag gi ngobong ni sun, ninga mama kunbang wor agh, ni puhra ntirinsu"³Nga Jeremiah nahyi yang, "Ga ni ki wabbi Zedekiah, "Yahweh, Kulli le aba Israila, wab ga; shina, myang ga pi ran ka yengni agi luwahni abohoha, mama a who pahni luwa ri murung Babylon ni ya abah Chaldons mama bamarow adabeng ghirin kannah! Ga kpa yan kwa ntirin lah maguhla. ⁵Le myangni muhran ga wohrun row lowsu bung nibung matennah. Ni yahlula matenna ini ga pangni. ⁶Nga luhri abehni digha jena lah ma guhleha, kpahna a buwa na gihluwo. A wuhni gimasirani juha. ⁷Nzum-Tenana le Yahweh ni wab bangha-Zedekiah murung Judah, Adenlale, Abuwah, na behni wa uwaa lah maguhla njun gimasira ha, Gara bouho, Yahlow, nga pa yanni kwah abih Nebuchadnezzar murung Babylon, ni babi abehni ci bi njiyan gha, ni bah bi a behni ki al usulole yangha. Le Ih wol nluo yang ni leshigahrabouh. Ni ih shin gi enna leyang nga, Ih tuhyan ba anni yan yah. ⁸Le abuwaha ga a wabbi yan nga, "Yahweh wannaga! Shina, myan ga tig gatunyon njere usulo ni njere nluoh. ⁹Behni digha a lah maguhla niha Ih wuh ni garabouh, Yahlo, ni gimasira; Keminiya behni puhra dabengha soh nkunni dum Chaldeans nga gi yonri yanha ga digha. Usulole ka dig masin. ¹⁰Nwaha tig kun dumang ri lah maguhlani ga zu ni yang gimashira sisa gima buwa yah ga juhni ha, -Ga Yahweh wabba nga. A wahra afeh abi murung Babylon ih ye pingshi; ¹¹Mamarileh murung Judah, nteshin kiri yonri tehnanale Yahweh. ¹²Leh David, Yahweh nah, Njuhni njiteng ni fehri, N'assi abehni a pohnou bi abah ponbangha, Nyahle yahlula ka puhri ga gishe ni ki pinshi bangha, bungyah ka abbah, ate gimashihra ni a alliyi ya. ¹³Shina, abehni digha a njonloha! Ni agtelloha, tahli dabeng-Tehnanale Yahweh ni wabba nga-nyahtye behni ni wabbah, "Yangka suhla jeh ka lunrinisun? "Nyahle yang ka"inna a lahsun?" ¹⁴Ntinna a nji gunni n'aliha alowah row in ga Yahweh wabba nga -yeh gi moshihi gilen ihka pinshi gu kanniha kwa".

Chapter 22

¹Ga Yahweh wabba nga,”Nsuhla jehri leh murung Judah ni dun tehnana biyeh. ²Nah, ‘Murung Judah, ogtenanale Yahweh nyon ni a behni digha muhri ngi muhrun murung David-weh, ni a denlalo, na buwahlo juhwa kunjereha. ³Yahweh ni wab ga, n’alilu tuh ngitengni njiteng, behni kwa abolha-N’assi bi abah bolbang, ken ih duhmi a bihri, gahraha ajeh le yonha, Nyahle behni tehri wuhha nyahle buhri n sob nkillla abeni ni yehri gumuha aviyon ba. ⁴Npag ga ni njitengle, murungni digha muhri gi muhrun le David ha li inna kin jere lah ni koh nyeh guwoh ni muhri a pihri-yangha, adenalale, ni a buwahle! ⁵Keminiya ni ogtenanale, N kahni yi gihri ni muhran-tenanani Yahweh wabba nga lah murung ni ga dig bin bihya”⁶Yahweh ni wag ah bohriri leh murung Judah, ‘Nyong nga ninga Gileyad, ko ninga ankonno le Lebanon. Ngho kwa agh nga pil yong balusung, a lah magula ni bwa nyha nghanh nga. ⁷Ate nwarra tig ba girjah yong ih zu a muyong! A buhna ni agibuhra leyang ka kashik mabonna Cedars leyang le a sobih a gishe. ⁸Le a bayong ka duhra ri lah magula. Behni kwah ka nahyi beni kyahriya, “mang paghi ke Yahweh paghi gah aji njere ni wohrari lah magula ni. ⁹Le a sihle ka agha,”ate a shibina ohrunle Yahweh Kulli leyang ni gu-nghih aKulini ni gushi yang.”¹⁰“Ke mbua te muri bwa beni wuh agh ko gonna temuri ya, keminiya mbuah kikiri ate muri beni wor agh ate ni ih nyer ya ke nga shin nej billah le deshiliya. ¹¹Yahweh wanna ga a muri Shallum muna Josiah murung Judah, behni pag tumo tu kushi murung Josiah tehriha, ‘wahra dag biye ni waye yehha. ¹²Ih ka wuh ha biye ba a bohli guhlu guhro nga, ni uwa ye shin njehni deshaha. ¹³Gi enale beni bag liyeh ni njiteng yah, bi kulile kannale ni wanjo njiteng yah, beni tig gebah muhri kalah pag tumoh yah, ni deshi pi ngole tumoleha; ¹⁴Nah, ‘Nga baghi muhran nka lah ni a kanna maguhlina. Kasihi a Tesohri, vuhlilina gun Cedar, ni bangsini gi mabangna. ¹⁵Ini pag ga tiho ke a dig murung ma buwah, la wangha al kabi na Cedars?A tehyon nyah ki li ni nuh, uwoh ni beni pag yeh ma njiteng ni pag njiteng? Le a giri wahra yaratah a bini. ¹⁶Wan joh ni agjun ri a ba enna ni beni alha, songna teh. Ga ni ih denshiha te yehra ha? Ga Yahweh wabba nga. ¹⁷Keminiya gumuyah ajuwoh ni kun yioha who gansirow ate njiten yahri gi kuhna ni so nkillla a beni ni yehri gumuha. ¹⁸Nga ni nale ga Yahweh wabba arih Jehoiakim muhna Josiah, murung Judah; Ni gi buwah te muhriha, nahyin, Gi enalo, Ayeman! Nyahle gienalo, a nugahlan!Na buwah te muhriha, nayi, gienaloa tele lah, Nyahle, gi enalo magula!. ¹⁹A linsi ni ga linsi nballjen. A moungyan abukow a jun kunjere Jerusalem.”²⁰Nwohra nkohno Lebanon gun kunyon, Nlowsi mehyon Kulli a Bashan. Nlowshibang a kohno Abarim, yon na abiyon a meshiyan. ²¹Nwanne yonni nga in abniha, Keminiya innah, ni gi ogha.’Ini pag gi pannaleyen ke! dig niha ni muhna loha, Na teshi kiro rang nga. ²²Guh kar teg a bah legiri kow kwa, ahbihyon ka wahro lah guro. Le ni tol kunbangha ga ogiribina ni kosihirun ari gimashira ni pagha. ²³Nyongni abehni in digha jeh Lebanon, a mama ndar Cedar bagha, A shini yahlan nga gana konohe zu a murowha. Kono ni ga mama bah ma ki konni muna agh!²⁴“Niga mama ndigniha- ini Yahweh wabba ni na- Digha we Jehoiachi muhna Jehoak in, murung Judah, bay eh bengma li, nga sahni hi kow. ²⁵Nwahra puwo a bih beni ki al, usuloh, ni babi abeni a bang goubangle yang-ha, diya abi Nebuchadnezzar murung Babila ni Chaldeans. ²⁶Nga sob yong ni angih yong abeni bil yong nga a njeh mabi sa. A gibangni jeh ni na bil yong nga, beni ga wuh nghanh. ²⁷A muhri gibanni mama a alla a nyer nghanh, Ni a nyehre ba’agh.’ ²⁸Ga agh jenne ni ko koro ni maeshiyi ya Ih Jehoiyashin ninga beni nyha ki poshi yahli bwa a agh? Mang pag yi ke a bughi koh na billahle kwa, na dahrihi yan a giban ni bung ni yehri yangha?²⁹Njeh, Njeh, Njeh! N’og tenanale Yahweh! ³⁰Yahweh ni wab gah,’Yonghi a muhri buwa Jehoichin; I dig muhna. Ni wohra dunna tiring kalleha, bung yah a tiring bi billahle ka kun gipanna mabuwaha,yahle digha muhri ginuhnin murungle David ni bol Judah agh!!!

Chapter 23

¹Ga, enale yon a leng gi luwo ni ki mesihi a njuh abin lehle yangha, -Ga ni Yahweh wab tenana a muhri. ²“Nga ni nale Yahweh, Kullile abah Israila wab ga bohlari a lehgi ni ki lehle abuwaha, “Nmesihina, a gi lowah lan ni kpa yan ba muwoh, ha ni densini yangha, Nga ni nale mulan gi leshi yon a muhri gimashirale yon ni in aliha-Ga Yahweh wabba ha. ³Myanni muhran nga kpaba a gihluwo lanni mesiha aji ba kwa adigha jeha, nga yeshiyan ba a kun gi lina gha, ba abilla a buhri ri yangha. ⁴Le ga lows i leng giluwoh muyan beni ka lehl yanna waye bang gonbongleha, Nyah tirin yanka boha-Ga Yahweh wabani. ⁵Shina, kahra nga ki juh-ga Yahweh wabani nga galowshini David bahyon ma buwah. Ih noun murung; Ih pag ga boha ni gill njiteng joh a jehkwa. ⁶Akunbanniha Jud aka abbah, ni Israila ka digha a lehle. Le ga ni ka dig luhli ni a gohriha, Yahweh ni bah njitengle sun. ⁷Ninale sina, Kahra nga ki juh-Ga Yahweh wabba nga-Nga na waye nah, Niga mama Yahweh digni, beni pusa a muhna Israila alah guhro Egypt! Mamano anah, ⁸Niga mama Yahweh digni ha, beni pushisun ni agdunana nin kahunrilah Israila aji jehle a ebbeh ni jehni kwa mpushi yongha; Le a digha jehni punsha ha. ⁹Yehrari abah agkuntumoh bin Kulli, Kunyian tuhra ran, ni a muhni gihran gha ki kosiwoh. Npila digni ga beni nuh gi bahrina, Niga buwa ni gi nuhna wahra wohriha, ate Yahweh ni a tenana ma gerentengle. ¹⁰Njeh dunshina ma ba alla mehna ni ba goura a buhna, Ate gi pahnowo nje nga ki goura. A leng giluwoh ni alusung ha nga ki yumoh. Njijehle a bahagkuntumo bin Kullih ma buwa niha; ritehnae yan niye uwo yaratah. ¹¹“Ate amalaha kpabni aba agkuntumole Kulli bihyina, Nkunna gimashira yan a liyani-Ga Yahweh wabba nga. ¹²Nga ni nale njijerele yang digna bin Cenribang apihna. A suhliyan jeh, Akpaha a yie. Gi tashiban na gimashira abouhoni aleshini yangha-Ga Yahweh wabba nga. ¹³Ate nshinna abah agkuntumoni a Samariya ki pagyi gani botiha ni lulli Kulli, A yangha wabkuntumo le Baal le a borshi abayong. ¹⁴A ntirin abah agkuntumole Kulli ni a Jerusalem nshina gi yiri bina ni tumo manannah; A yangha alihi goura a buhna na mehna ni gyah ri galni yah. ¹⁵Ninaha Yahweh mahsula nah gabohlari a bah agkuntumohle Kulli a beni singiri wabba ha. Ayangha agduna ni ‘yon,’ sina, myan ki tigyan a ceh ngoso ngun ni nuh muhru buhri, Bang Kulli mabuwa yeh wa uwa kun aba hag kuntumole Kulli nyah jeh Jerusalem kwah. ¹⁶Yahweh magula le abaluwa wabna ga, “Ne ih bi nteshikiri yon ri abah pah kuntumo yiriha a beni ki wabboh a ayangha wohri yon bin mashira! A yangha wab njiloro ni pura a kun yahli yangha, Nyah kun Yahweh ha. ¹⁷A tangna muhri a beni ni gushisangha beni kwa nga ki gyah tiring tene kunyia kinah, Gimashira ni gyah ki juwa binoha. ¹⁸Hahni beni yan wah tangha bin kpaba ogban Yahweh? Yang sshina ni yanoh tenanale? Yang teshi kiriri tenanale ni ohni? ¹⁹Shina, guh muhru ki juwa bin Yahweh! Yahlulale nga ki pura dabeng, Ih wama muhri a ba kwah. Ih gyah muhri; Ih kanni abah pag gimashira. ²⁰Yahlula Yahweh ni ki yehre biyeha sete tollo juhni kunyie ga ih pagha. A mahlale kahreha, ga yehri. ²¹Ni tashi abah agkuntumo ni ha, Keminiya abang ha. Ni densiyang gumuha, Keminiya a ya nga teh a uwo a wab kuntumo yiri. ²²Na tangha abin kpaba wabtenana lang nga, ke a tigha abuwa ogtenanalan, Ayangha pag yan a pihlari gimashira yan ni a alihiha. ²³Mini pag Kullini giyahle-Ga Yahweh wabba nyahle Kullini ki kowuhni? ²⁴Buwah nga ha ka vuhlo a gibing keni gi sini ha? -Ga Yahweh wabba nga-Nyahle ni dunshi ba Kulli ni jeha? Ga Yahweh wabba nga. ²⁵N’ohna ga abah agkuntumo lan wabba, Abeni ki sorryiban ni luhlangha, Anah, Nlohrina! Nlohrina! ²⁶Ha ni yebbang ni ga ka woro pagni ri, Aba agkuntumo pa kuntumo yiri akunya yian, na beni wah kuntumo yiri kun ya ylang? ²⁷A yangha denshi tigha abuwa adag luhlan ni lohro ni ajuhniha, beni kwa ri bah muhri lah, ni ga mama abeni punshiya zansi ni ni luhlangha wahra ri agri luhli Baal. ²⁸Bah agkuntumo ni lohriha, ibi juh wab kuntumo lohrehe. Keminiya beni duhni ga ih pagha, Ih juh paghi tenana ni njiteng. Mang lusibah ia’pagni nji dinlan? Ga Yahweh wabba nga. ²⁹Tehnanalan ih yahni ga gisheha? -Ga Yahweh-wa bba nga-niga muhna bungno ni a wahni yini atahliha? Nibenih ³⁰shina, Nyahni abah agkuntumole Kullih-Ga Yahweh wabba nga- beni ibb tehna ari buwa sah ni nah tenana ye pura binang. ³¹Shina, Nyahni abah agkuntumole Kullih-Ga Yahweh wabba nga- beni pagtumo ni leshi yan te wabkuntumo a ni tashini yangha. ³²Shina, Nshibina aba agkuntum abeni ki lohri sorriyibang- Ga Yahweh wabba nga-ni denshi le a boshi ni abayong ni gi yir ni gushimurung leyang, nshiina yang! Wohri abuwa lan ni sorriyan. Myan gi wohrun ni yan, Ni tashiyang a ouhha nyahle tashi yang. Digna na anni bwa uwaha- ³³Nga abwa ni, ko aba agkuntumo le Kulli, ni amalaha ni ihli yong, ‘Mang pag gi tollale Yahweh?’ Nga nah yi Yang, ‘Nyongni mpag gi tolla ye, le nga sob yong koh- Ga ni Yahweh wabba. ³⁴Amuri aba agkuntumole Kulli, amahla, ni bwa ni ki nah, ‘Gah gi tollale Yahweh ni ya’ nga fungshi beh ni leh. ³⁵Ntangna a wabba, beni kwa agh a ri bih ni bihbamurikalla, ‘Mang Yahweh pilli?’ le ‘Mang Yahweh wabah?’ ³⁶Keminiya digna ni nga waba a muri ih ‘gitollale Yahweh ya’, ate gi tolla ye agh tenana mami beni kwa agh, Le nshibina tenana le Kulli ma usulo. Yahweh magula kwa, Kulli lesung. ³⁷Ga ni aba wabbi aba agkuntumo le Kulli nga. ‘Mang Yahweh pil yo?’ Ko mang Yahweh nah?’ ³⁸Keminiya nga a nah, ‘Gi tolla le Yahweh,’ Ga Yahweh wabani; Ate a wab tenanan ih, Gi tolla le Yahweh, nga ntashino bang,’ ki nah, ‘Ni awo nah “Gi tolla le Yahweh ya.”’ ³⁹Nga ni na, Shina, myang a muri nga tollah ni

bugho kukwo ni meng, kpani lah magula ni ga poh ni akahwo agh. ⁴⁰Le nga tig yiri bihna mallale nya, iribihna ni ni a jangshine ya agh."

Chapter 24

¹Yahweh dunangha gihri. Tangha nje, lewoh bahri mavarey a tigha kundunbin bang Yahweh.⁹Sin njilohro nigha pag gihri njun Nebuchadnezzar, murung Babila, wohra nguhro Jehoyachin muhna Jehoiakim, murung Judah, A magulina njunle Judah, A bah tumo bung nabah wol puhra Jerusalem ngha Juhni Babilaha.) ²Guwoh mwoh magohrey bongha, niga ma billah le gohrey, keminiya guwoh ma gohrey ni muwoh ni boliha mama na liha. ³Yahweh nangha, "mang a sina, Jeremiah?" Nah, Ngung gohri. Gohri mabonna yarata agh ni gohri mama ni botto a logle a lih ya." ⁴Le tehnale Yahweh juhwa binan, Nah, ⁵Yahweh, Kullile a Israila, wab gah; Gahsin abeni guhno ha abeni tasa abarah wohra jeh Chaldea. ⁶Ngah tig jiyen muyan ma buwah ni logshi yan ajehni. Ga bagyan biye ni gi sahni yanha. Ga pahniyan, ni gi uyiyanha. ⁷Le nga pahyan kunyong ibi a yerang, mini Yahweh. Adigha abuwah lan ka dig Kullile yan, A yehran binang ni kunyahli yang kwa. ⁸Keminiya ni ga gun gohrey ma nannah mama ni boli liha-Ga Yahweh wabba ngha-ga pihiy Zedekiah njere, murung Judah, ni a maguhlina sin junle, ni nsihle abah Jerusalem abeni digha a jehni yahle wohno ke digha ajeh Masar. ⁹Ngah pihiyan adigha gi sinban te gimashira yan. A ji a gibing kwah a ngunja, suhli guhlo ni muhri ah guhni teng, gi so guhlo koh, ni gi yohmo ba kwah ga mesiyangha. ¹⁰Ga tashi gahra bouh, Yahlo, nag i pahyinari yan, sete a meshiyan ajehni pahyan na minkayangha."

Chapter 25

¹Tehnanani zu a bin Jeremiah muhri abuwah ni Judah ha, Ga pag giri ri bogho ma ihne kundunale Nebuchadnezzar, murung Babylon. ²Jeremiah ba agkuntumole Kulli wanna ga bin abuwah ni Judah na beni digha Urushelima agh. ³Nah, "Ma abogho woromwoh pur tahro, logha ri bogho ma lumpur tahro le Josiah muna Amon, murung Judah zu a kunbang ni, Tenanale Yahweh nga ki juwah buhnan yeh wannewo, na ogha. ⁴Yahweh tashina adenlale abah agkuntumo bi yang, biyong, keminiya ni ogbang ha nyah nkpah kiri yong ri kiriyaon. ⁵Abah agkuntumohe nah; Ih beni kwa yehre dag gimashirale ni ih alihia ih yehre jeh nga Yahweh pah ri gunjawo behri ha ri akawunni we, ah pah mamahla yah. ⁶Nibeniya ke so nginya ari kulini yahni usulo agh, ngushi yang nga ko le ngungyi yangha, ndang kunang ni tumo abih yong ka konang. ⁷Keminiya ni oh hangha-Ga Yahweh wabani Ndanna kunnan ni tumoh bung mama ka suwa yangha. ⁸Nibeniya Yahweh magula wab ga, Ateh na teshin kirori tenana langha. ⁹Shina, myan gi piranga tashi ban nil agha ih kpabah a buwah njeh Santali -Ga Yahweh wabani-ni Nebuchadnezzar den lalan, murung Babila ka zuni a muri abeni digha yeh ya, ni abwa ni yeh kwa kang ni yong nga. Te ga tigya sa ate mesibang. Nga tig yang sa ate juhro. nga pil yang gi ngobong, gi songshigiri ni digha bwa nyha nhang nga. ¹⁰Ga tig mahlale jolo le buhra mami jolole bahma, joulale tahlil goughiri ni poshibang le ka sindahi. ¹¹Le bang kwa ka dig ba ashibiha ba buh ni gigorbong, A bayong, a bayon ka gushi murung Babila ma bogho woro-tahro puhra muhri lum. ¹²Le ih ja wohro nga bogho woro tahro lum dunshina, mama ga leshini murung Babila ni abuwah, nje le a Chaldeans- Ga Yahweh wabani, ari gimashirale yan ni tig mahlale noug buhli yali. ¹³Le nga pagha aga kwa nworon tollo wabba kwa, Ni ga yongli na a gibomteng ni Jeremiah wabni kuntumo a muhri bayong. ¹⁴Nina deshi bayong duk-duk ni a murung ma guhlina a dig guhro a tiring bayonni. Gi yehre gi wahyan ari gi pagnale yan ni tumo bungle yan. ¹⁵Ga-Yahweh, Kulli le a Israila, wabang nga ni, "Tol ndepese muhri mgah yahlula a beng ke pi abayongni gutaso riyang kwa ih bah nuhyi. ¹⁶Ah nuhyi ah bahra ni tollih bagha ke gahrabou ni ga tasha tiring yan. ¹⁷Le hag ndipese muhrue bi Yahweh, ke wohro nkpah abayong ni gag a Yahweh tasina lah nuha. ¹⁸Jerusalem, lah magula le Judah na murung le na maguhlina sin junle-nga piyan a dig gima nan nah. Nitumo yahri yangha, ah dig gi ke ce ni gi yohmo ni ga mama a yangha zu a kara ni ni kyari ya. ¹⁹Sihle bayong deshika nuhyi; Firauna murung masar na denlale; A magulinala na buwah kwahi. ²⁰A buwah kunware sisa kpabah na murung leh Uz; A murung jeh Filistiyawa kwa-Ashkelon, Gaza Ekron, ni a sihle Ashdod: ²¹Edom ni Moab ni aba Ammon: ²²A murung Tyre ni Sidon, A murung ni kun gere muhruha ni sihle gibing. ²³Dedan, Tema, ni Buz kpana mama kasihi gihi kyahri ni myan ndul ni sabah, mami yang ma agh a nuh ne. ²⁴A murung jeh Arabia kwa ni a murung abuwah kpabah nga digha lusungha: ²⁵A murung jeh zimri kwa, A murung jeh Elam kwa, na murung ni jeh Medes ah; ²⁶A murung jeh Santali, a mama kahri yan na mama kuhkuwoha- beni kwaha ni yeni na gibang ni kwa gunjaha nga digha kundum jeha, A yangha kwa a nuh muhru a dipese muhrule Yahweh. Malale ya, murung Babila ka nuh a dipeseh. ²⁷Yahweh nah nghan, "Nibeniya wabbi yan; Yahweh maguhla, Kullile abah Israila, wab ga: N'nuh nyeh bahra, le ntirih nkpah jeh, ke nlohwa ke garabohni gi tasha ntiring yong nga. ²⁸Le Ih pagha nga a shibiha tol ndipese nuh muhrule a bohle, wabbi yan, 'Yahweh magula wab ga: Digna a muhiyi. ²⁹Nshinbang, myang nga zuhni gi bihiyibang a muri lahmagula ni a gor ni lullang, le nga digha ni kum murung, ate myang nga zuni garabwoh a muri aba digna a njeh egh! ga agh gi wabna le Yahweh magula le aba luwa. ³⁰Wabbi yan tenana ga gi pagha ka kunyangha. Yeh buhri wabbi yanni, 'Yahweh ka gohho, biKulli ni saghi yan mehli abin mabuwahni digha nga gerentengha, ih lowyiyanni ni yahlulari a giluwole, ih saghi yan, Ni gah mama a beni digha njehha. ³¹Bwale luwa ka lowoh joulo ka wohrari mahlale njeh, Yahweh juhni gi pahyina ri bayon, yehjuhna ninjoh rig a ki usuliya, abeni pag gimashira atig yan kun garabouh-tenanale Yahweh ni wabani. ³²Yahweh magula le aba luwa wabna ga, 'Shina, gi pahyina mashira ka wohro bin bayong ni bayong, Guh muhru magula ka lowah bin sannah ni ban bung njeh. ³³Le abeni a wol nluoyan bin Yahweh ha a kahrawo ha ka buhri mwoh wohrari mahlale jeh kana mabih; Na gounyanha, a kpayan, yahle a linsiyani. Adig ninga tubndah atubuh. ³⁴Nmagijollo, A lel giluwoh, N'albah anna! Nubula atubuh, Nubula a muwah tuhgi a leg giluwoh kahra tuhyi you bouhjuhna; A mesiyi yon gi kpa ni ga gohrey. ³⁵Bin vuhlo nyah ate alal giluwoh, Bin abba nyah ate ama gushina le alal giluwoh a. ³⁶N'ogjolo buwah le alal giluwohni jolole a magula leg giluwoh, Yahweh nga ki mesiyiyan bin lehle. ³⁷Lehle mabuwahle a giluwoh nga tahriyan ate yahlulale Yahweh lonna. ³⁸Ninga yim niki logha, Dagna bin tuhlale ate gi pagoubong jeh ka digha banghari yahlulale, ate yahlula le ni logho agh.

Chapter 26

¹A kunbang mwoh murungle Jehoiakim muna Josiah, munang Judah, tenananiha puhabin Yahweh, nahyi.

²"Yahweh wab gah: Lowo tangha tiring lah bin pah goubong wab tenana a muhri leh Judah beni juh za gusan a liyan. Nateng a wabbiya ga kuwa nawo nap agha a wabiyan. Ka kasi tenanani wabbo ha.!"³Ih digha leh ogle, ih beni kwa ih dag gimashirale, myan gi densini gi pagna mashira ga tutah miyan ate gimashirale yan ni apagha.

⁴Nibeniya ke wabbi yanni ninah, 'Gah Yahweh wabbani gah: Ni ogha ha ate ga giyah arih gi gillah lanni tigha dum yonha. ⁵Ngha ni nteshi kiri yong ri denlalan ngha ba agkuntumolangha, beni ini gitasari you kehre ni kwa keminiya ni oghi ya! ⁶Le ga pil lahni niga Shiloh; Ga pill lah magulani nyohmo a nji abayon ni digha ngnjah agh. ⁷"A mahla, A ba agkuntumole Kulli, nabuwah kwa a ogna ga Jeremiah hangni tenana a liye Yahweh. ⁸Ini pagna nina ngha Jeremiah mahli hamah tenana ni Yahweh lagni ih wabbi a buwa kwah, amahla, abah agkuntumole Kulli, ni ah bwah kwah shibihi ni nah, "Awoni aka wuh! ⁹Mang ki pagyi ka wab gi sinna ni luhli Yahweh ni na le lahni ih yehra ih digni ga Shiloh nil ah magula ka digha bung yah, a billah yah? "A bwah kpahna ba muwoh na ri Jeremiah a liye Yahweh. ¹⁰Le a magula ni a Judah og tenanani lowoh wohro liye murung ri leh Yahweh, Adig ha jeh kunjere kunkala ma piyo mamari liye Yahweh. ¹¹A mahla na bah agkuntumole Kulli nahteng ri a magulina na buwah kwah. Anah, "Bougna ke beni wuh, te wanna gishina ga ka kun lah magulani, Niga mama n'ogni kiri you nibeniya. ¹²Ngha Jeremiah wabni a magulina ni a buwah kwah ni nah, "Yahweh tasinan in wabbi a buwa ga nsinha ari lahni nil lah magulani, Nwabna tenana ni n'ogha. ¹³Ngha ni beniya, Ndum njelo yon ni ga ni alilihna, ni nteshikiri youri mel Yahweh Kullile yong ate ke ih bi tuti yong a gimashirani ni ih paghi yong ngha. ¹⁴A meng kanangirang ngha -nshina- myang a boh. Pag nghan ga a shina pagna le ye bonna bino agh. ¹⁵Keminiya yere ih a wol nluyang le a wo ngha aka zuni nkillale beni nyha ni tengshihra a agh a muro ni a muri lahmagula ni, ni abeni digha a yeh ya, ate a njiteng ngha Yahweh tahshinang a binyong ih bi nwabih yong atenana ih bi n'ogho. ¹⁶Le amagula ni abayong kwa nah yi amalal ni ba agkuntumo, "Ni foro ke beni wuh agh, ate yang ngha ih wabih sung tenana ni lulli Yahweh Kulli lesung. ¹⁷Le abuna aba tenna ni njeh egh ya logho nahteng ri kpaba le abayong. ¹⁸A nah, "Mikah le Moreshet ngha ki wabkuntumo a yeh akara le Hezekiyah murung le Judah.

Wabtenana a ri abayong le Judah kwa le nah, 'Yahweh magula le abaluwa wabna ga: Sihiyona ka pil babang ni a jug ga, Urushelima ka pil ninga damma le dahbi. le dingli le bin bangkulli ya ka pil bangung.' ¹⁹A wol nluo Hezekiyah murung le Judah ni nshile Judah kwa? Ni bang ngobong le Yahweh nina ate ih al kundumi le ih ariyi yahli muri juhro ni waba muyang ngha? Nina agh sa pag gimashihra magula a ri kanangiri sung ngha?"²⁰wab gag i pag giri muhri lah magulani gibanghe, aghna ni ga Jeremiah wabba kwah. Keminiya ngha murung Jehoiakim na bah kuhyonle na magulina ogni tenniha, Le murung agna ih wol luweh, ²¹keminiya Uriah oh bang goubong, mawohra mereh wohra Masar. Zion ka dig bang matenana, Jerusalem ka yehra ka digna fuh-fuh, na kohnole bin bang Kulli kaseh. ²²Le murung Jehoiakim tashi a buhna a wohra Masar-Elnathan muhna Akbor na buhna ka wohra Masar njun Uriah. ²³Aka bol Uriah a pusa Masar ah juhni bin murung Jehoiakim. Le Jehoiakim wol luwe ni garabouh ni tashibang ni luweh a wohri nkilliyale abuwah manannah. ²⁴Keminiya bi Ahikam muhna Shaphan ngha bin Jeremiah, Na peh bi abuwa a wol nlue.

Chapter 27

¹Ni kunduna noung murungle Zedekiah muhna Josiah, murung Judah, tenanani juwa bin Jeremiah bin Yahweh.

²Ga Yahweh waɓɓan nga, tighi muhro tongho ge yan mehlo. ³Le tashibang ri murung Edom, ni murung Moab, ni murungle abuwani Ammonha, ni murung Tyre, ni murungni Sidonha. Tashiyan njibin a murungni. Abah diya jeh masate jehle yan abeni juwa Jerusalem bin Zedekiah murung Judah. ⁴Pah yang lag bin abah magula le yang ni nah, Yahweh magula, Kullil e Israila, nah; Ga ni nga waɓɓi atelega leyong. ⁵“Myanni murang gill gunje ni tengne magulani bend le nlogshi na dumbeng. Yeh gihla abuwa na giluwoni gunjeha, pihye bin beni paghan juyangha. ⁶Ngha nibeniya, mengni muhra myangi pag bang abi Nebuchadnezzar, murung Babila, denlalang. Deshi, myangi gi pa a gi usulo aje te ih guso. ⁷Ngha kwaha bayong ka guso, Amuhni, na ni kahyi kehna kunbangni bangle ki zuni ya. Le abayong duɗug na murung magulana ka gankuni. ⁸Ding na abayong ni gibangni ni gusi Nebuchadnezzar, murung Babila ha, ni ye suhli me yan ri murung Babila ha-Ga leshi bayon he ni garabouh, ni yahlo, ni ah gi biyije-Ga Yahweh waɓɓa nga- sete ngirjah yang ni beng. ⁹Nghaninale ko ogha bah agkuntumole Kulli ha, na bah wol je, na lohroleyon, Abah kuh-kwah, na abah vuhlihi jun. A beni ki natengri yonki nah, ke ngushi murung Babila. ¹⁰Ate ayangha waɓ yihri gisinna ri yon ate a wohri kuhkwo in dagjeleton. Ga pushiyon ka sokoro, yeh ga wuh. ¹¹Keminiya bahyoni tig melli ari tonhole murung Babila ni gushiha, nga agyi ih usulo a ba digha jehle- ga Yahweh waɓɓa nga-a bunshi ni tig lah yang a be.” ¹²Nanatengri Zedekiah murung Judah ni pih kuntumole, “Ntig mehyonri ibijele tonhole Babila ni gushi ni ah buwahle, le ga digha. ¹³Mang pahyi keg a wuh-We na buwalo-ri garabouh ni yahlo, na gimashira ni a tashini bangha. Ni ga mama Yahweh wohno waɓɓah amuhri bahyouni sibi gushi murung Babila?, ¹⁴Ke n’ogtenana le abah agkuntumole Kulli mama a waɓɓiyong a nah, Ka gushi murung Babila, worku-kuwohri yan ate ayangha waɓ gishina yihri ri yon. ¹⁵Nitashiyan nga-Ga Yahweh waɓɓa nga-Aja pag yiri ni luhlan te a sorihi abuwa ni pushiyan ke pinshiyon, Ni yon kpahni abah agkuntumole abeni ki waɓɓi yong nga. ¹⁶Nwannan tenanani ri bah agkuntumo na buwah Nnah;” Yahweh waɓ ga; ke teshi kiriyon ri tehnale abah agkuntumoha abeni juhki wabiyon ki nah, sinbang! Ga lie Yahweh a tolha a yehne bin Babila ni beni! yihri a waɓɓiyon. ¹⁷Ke ih bi n’og yang nga. Ngushi murung Babila ndigha. Mang payi ke lah magula ka dig bah buh? ¹⁸Ngha a yangni agkuntumo, ni nga njitenni tenanale Yahweh nga ki juwa bin yang, lah abin Yahweh magula ke tashiban ri Babila ri guwa ohwa a liye Yahweh, liye murung Judah, ni Jerusalem. ¹⁹Yahweh magula waɓteng a muhri pasa nkuh ni kye malenderang” Salang magula” naki duhrina gi tollah. Na sihle ga wa owoh ah tiring magula. ²⁰A gi tollahni Nebuchadnezzar murung Babila ni tolla nga tolli Jehoiachin muhna Jehoiakim, murung Judah, awohri je guhoha puhra Jerusalem zuwa Babila na bah yehre ni Judah ni Jerusalem. ²¹Yahweh ma gouna, Kullile abah Israila, waɓ ga muhri gi tolla ni uwoha a lie Yahweh, Lie murung Judah ni Jerusalem. ²²“Ah juhne a Babila, biyeni a dighan wohra kunbangni tiha ga juhni yan-Ga Yahweh waɓɓa nga le ga juhni yan bi Kulli ni yeh logshi yang juwah ba.”

Chapter 28

¹Ga pag giri ri bouhe hani,ni kundunahari bouho murungle Zedekiah murung Judah,ari bouho malne ni ma touno, Hananiah muhna Azzur bah agkuntumoh, Behni yangha Gibeon,nateng ran a lie Yahweh akundun a mahla na buwa kwa.Ih nah, ²“Yahweh magula, Kulli le abah Israila waß ga; Nbunna gitolla ni murung Babila tig ga. ³A ntiri abogho bahri ya nga nyenni a ba agitumo ni kwa ma baleh Yahweh ni murung Nebuchadnezzar le Babila tolloh wori yan Babila. ⁴Le nga yenni a ba Jehoiachin muna Jehoiakim, murung Judah,ni aheni a ponno a wori guro ni Judah kwa ngha tutoh Babylon agh- Ga ni Yahweh waßbah.- nga bun gitolla le murung le Babila.”⁵Leh Jeremiah bah agkuntumo natengri Hananiah bah agkuntumo a kundun a mahla nia abwa kwa ngha tangha a lie Yahweh. ⁶Jeremiah bah agkuntumo nah,” Ih bih digha nina! Yahweh lanteshine ni na tenana he nisinna waßbah yehre juhni bag a tolha a lie Yahweh ni mama guhro Babila. ⁷Panni yalan,N’ogtenanani gi waßbiyon a kiriyonha ari oghe le abwa kwa. ⁸A bah agkuntumoni who behri ke mengha ni we bouhoni who kuh kwoh a a wanna tenana a muhri. Bahyonri gibansa magula, A muhri luwa,yahlo,na gimashira. ⁹Abah agkuntumo wabteng ohha kun digha ma buwa ngha-tenanale digha njitengle,leh a yehre nina inininah bah agkuntumoni a tasha bin Yahweh, agh ni. ¹⁰Keminiya Hananiah I ba agkuntumo tol tonho a mel Jeremiah bah agkuntumo buhni. ¹¹Le Hananiah waß ga kundun a buwah kwa ni nah,”Yahweh waßna ga: Ninga mama, a tirin bogho bahri ih buhnihi kwa a meh a bayon tonhole yauri Nebuchadnezzar murung Babila.”Le Jeremiah bah agkuntumo who woroe. ¹²Njun Hananiah bah agkuntumo buhni touho a meh Jeremiah ha bah agkuntumo, Tenanale Yahweh juwa bin Jeremiah ki nah, ¹³“Wohro ke natengri Hananiah ni nayi, Yahweh ni waß ga: A buhnihi tonho gun,ni bin tanghale yan a gill tonho iron. ¹⁴Ga Yahweh magouna,Kullile abah Israila, waß ga: Ntinna tonho ma iron a mel abahyonni kwaniha a gushi Nebuchadnezzar murung Babila aja guso kwa,Nye pahne a yamba lusung ih bih nongmurung muyan,”¹⁵Yeh wohro Jeremiah bah agkuntumo”oghan Hanania! Yahweh ni tasoha,keminiya a wonini muhro a nouyi buwa a pah njiteng ni yihri. ¹⁶Ga Yahweh waßba ngha: Shinbang,myan ga puso dabeng a ngunje.A wuh ni bah,Nde a wannan ga ni gi ohni ri yon ni Yahweh” ¹⁷A tiring shienri ma toni pur bahri ari bouhoni muwoha, Hananiah bah agkuntumo wuhni.

Chapter 29

¹Ga ni pag tenana Jeremiah bah agkuntumo tashini bang a Urshalima zuwa bin asihle bah tenani tiring lah guhro kena bin a mahla, bah agkuntumo, ni ah buwa kwa Nebuchadnezzar wohrilah guhno a Urshalima bin Babila.

²Gireh njuh Jeholachim murung, Ngi murung bahmah, ni a magulina bi Kulliha, abah tumo bung atshina yan a Jerusalem. ³Tashi aga digri ha bih Elasa muhna Shapan na Gemariah muhna Hilkiyah behni Zedekiah, murung Judah, ngaha tasa bin Nebuchadnezzar murung Babila. ⁴Ba kun no nah, "Yahweh magouna, Kullile a bah Israila, wag a bin abehni lah guhro mama nyomha wa ga bin abehni lah guhro mama nyomha alah guhro lowah Urshalima wohra Babila; ⁵Nbag lah in digha yieh, Npahni gi gun nli. ⁶olla a mehna nbillihiya amuhna bulma na munagalang ih le ntolla a mehnari a muhna yon a muhna, buhna, npa a muhna gahlale yon lehbuhra, ih bah billa a muhna. Buhna na munagalang ni dunshibang nyashibang ke ndig fitonha. ⁷N'al digna ma buwa lah magula ba nyom yon wohriyon lah guhro, ni inna buhnan a tukushi nde digna ohlolo ari yonha in dig ohlolo. ⁸Yahweh magula lema, Kullile abah Israila, waɓ ga; Ken agha ah bah agkuntumo abehni tirinyonha ni behni pushiyonha sorryonha ke ye og lohnole yanha mama ka tensiriyon ri lohreha. ⁹Teh ayangha waɓ ga ki sorriyon ni luhlangha. Ni tashi yangha –Ga Yahweh waɓba ni! ¹⁰Yahweh nanna gihre; Ngaha Babila nounng ni murung muhyonha ma bouho wouro tahro-puhra muhri lum, Ngaha anniyon ngah pohnah teg ma buralang ateh in yehre a ba. ¹¹Teh meng ni muhranha nyahra denseni gu tollahri yongha-Ga Yahweh waɓba ni-Njere di yohlolo nyahma gimashira, ih bih pahyon wohra dung ni tigkumo. ¹²Le ngah gohra, ni wohro ke jiman, nga og yong. ¹³Nga allang nga kum mang, digna ngaha allang ni kunyahli yong kwa agh. ¹⁴Le nga kum yong, -Ga Yahweh waɓbah ni nga nyeni lah nguho; Ngah kpab yong ba ndigha jehle bayong ni bah a meshiyi yong ngaha ngaha -Ga Yahweh waɓbah ni-ate nga nyeni yong a ba ntig yong nworu a tumo guro nghan ngaha. ¹⁵Nde nnanle Yahweh lohina abah agkuntumo risun a Babila. ¹⁶Yahweh wanna gari murung behni digha muhri gimuhrunle David na nsile a buwah abehni tangha-lah ma guhlaha, Amuhna tehyonni wohri yon a lah guhroha. ¹⁷Yahweh magounani waɓ ga, shina, myan gi tashibang ni tenana, Yahlo, na gimashirayong. Teh ga tigyan niga gohrey ma dunna ngaha ni bottiha na liha. ¹⁸Le gah alyan ni garaboh, Yahlo, na gimashira ni tig gi pah ngoubong rig i bang muhri nje-ke kahra, a gi yomoh, nag i goubong, nag i ogyihri bina atirin bayong kwa abah meshiya yangha. ¹⁹Ga paghi ya ni a og a tenana lang ngaha -Ga Yahweh waɓbahni-Ini tashi bangriyan ah nji bin denlalang abah agkuntumo. Yeh buhrina tashi yan, keminiha ni nga ogha-Ga ni Yahweh waɓbah. ²⁰Mami yong ni muyong ngaha n'ogtenanale Yahweh, nyonni abehni nwohra lah guhro abehni tutah Urshalima juwa Babilaha. ²¹Yahweh magula, Kullile abah Israila, waɓ ga a muhri Ahab muhna Kolaiah ni Zedekiah muhna Maaseiah, behni waɓteng ma yihri buhno atirin luhlan: Shina, myan gi pahyan a bih Nebuchadnezzar murung ni Babilaha. Ih wol nlahyan ajiwah. ²²Le a yohno ka nateng a muhri beni lah guhro ha bohlari Judah ni Babila, Yohno ka nah: "Yahweh lan tigna yon ni ga Zedekiah ni Ahab, behni murung Babila torna gishe ha." ²³Ga aka pagha ate bukow aga apagha Israilaha ngaha abahyini njiya na bah muhri, Lah a mangyanha ni waɓ yihri tenana ni luhlan, Ga ni agha nap agha waɓbaha. The mihni yehri ga yeriha. Muhni ba kuhtiyon-Ga Yahweh waɓbahni. ²⁴A muhri Shemaiah bah Nehelamite, waɓ ga: ²⁵"Yahweh magouna, Kullile abah Israila waɓ ga: Ate a atashina bang ni kuntumoni luhlo bin abuwa kwa ni Urshalima juwa Zephaniah muhna Ma'aseiah mahla, ni a mahla kwa, ni nah. ²⁶Yahweh tigno mahla tukushi Jehoiada mahla, teh adig bah shinjurilie Yahweh. A wohni ni gakwa abohri abuwaahni yeshi tig muhyan abah agkuntumo. Ke tigyan a kannani yeh. ²⁷Ni beniya, mang pahyi ken i a yeshi Jeremiah ni Anathoth, behni tig muhri ari abah agkuntumoroha? Teh ²⁸tashina bangri suna Babila ni nah, ih tol kunbang masahna. Nbag lah in digha yieh, Nipahnihi gun in liji. ²⁹"Zephaniah mahla bill ga a yohliha akiri Jeremiah bah agkuntumo. ³⁰Le tenanale Yahweh zu a bin Jeremiah, ki nahyi, ³¹"Tashi tenana a waɓbi a beni guhroha kwa nahyi yan, 'Yahweh waɓ ga a muhri Shemaiah bah Nehelamite: Ate Shemaiah waɓteng bin yon ngaha meng ni muhra ni tashi ya, Yeh nonna yoni tigyahyonri abah pag yihri. ³²Keminiy Yahweh waɓ ga: Shinbang myangi muhri gi lag Shemaiah bah Nehelamite na bibiladle kwa. Bang yah bung ka tangha tiring a buwa. Ni sin gima buwahni ga pahyi a buwaha –Ga Yahweh waɓbahni-wahra waɓbi a muhri abeni ki loghari Yahweh ha.

Chapter 30

¹Tenanani juwabin Jeremiah puhra Yahweh mahyi, ²Gah Yahweh wabbbah nga,Kullile a bah Israila,nah,Nyonli a yie ga tenana in wabboha. ³Shinbang, kahra nga ki juh-Ga Yahweh wabbahni nga gi yehni ni abehni wohra guhwaha,abuwah, Israila ni Judah,meng,Yahweh,nwanna gah:Ga yehni yan jehni pih a behni juhni yan a kahyan. Ah kumi.””⁴Tenanani Yahweh wabba muhri Judah ni Israila ni. ⁵Ate Yahweh wanna ga. N’illibang nshina nga bua ka bih muna agh.⁶N’ihli bang le nshina nga babura kwa ni bilmuna a buhni ni ga bah mahni muhna ki konha? Mang pahyille kundung yan yehre nurow/kahriha? ⁷Gi ena! Ari kahra mahgulawo, yahni ga kahreha ih dig kahra gansirun bin Yakubu,keminiya a asshih ri.⁸Ih digha kahrawo-Ga Yahweh magouna wabbahni-Ga bung tonhoni me yonha,ni tuhyi yieh,A bin abihri nawahye boh yon guhoha. ⁹Keminiya a gushi Yahweh Kullile yan ni pi David murungle yang gulo. Behni gu tighi murung muyang nga. ¹⁰Mam yong te ya, dengla le Yakubu, ka bang ngobong -wabbbah le Yahweh ni-ke ngobong wolli, ogha,Israila.Nshinna bang,Myan ga pushiyon gibing kuhkwoh namih kahyiyon aje guhro,Yakubu ka yehre ka dig guhnu yah. Ih usuloh lehle,A bah gansiban yah deshi. ¹¹Myang ni yonng, Ga-Yahweh wabbahni-the assi yon.Le ga juhni mahlale bin bayong kwah ba meshiyi yan nga. Keminiya nga tig malle a bin yong nga, digha myang ngi fungshi yong fitong ni gi dag yong lagha yang nga. ¹²Yahrehi wabga,Nuhtulole yon ni malha,nji piyele yon kunnari. ¹³Bung yah ka jim gi pahnale yong jima yah ri pihnye le yongha te ih malla. ¹⁴A beni ki agji yon a zanciniyon, Nashinbang te muyonha,Ntigne yan piyele a beni shibi njiyonha ni lag a maguhlina lah te gimashirale yon ma gouho gimashirale yon. ¹⁵Mang pahyike gi goubongri nutulole yon?Bin kohnale yon niki magha. Ate gouho gimashirale yon,gimashirale yon gouna,Npag aga te muyon. Digha beni meh yonha ga mehlihi,A beni ni agjiyoha a wohra lah guhro. ¹⁶A behni meshiyi yong nga a meshiyi yang, le aba shibi muyong kwa agh a woro a tumo guro. Ate abeni pon agi leyong nga a ponghi yang nina, le nga tig amama ki bihyi yong nga a bihya. ¹⁷Ate nga zuni yi yong iritenna, nga bishi a njipinye leyong-ga Yahweh wabbbah ni- nga pag ga ate a gora yong: abeni a buhkoh agh. Bang yah densini gaha Zion.””¹⁸Yahweh wanna ga,”Shina,myan pilla gi zu ni gunrile Yakubu ni suhli ohrun a muhri lieh.Le lah maguhla ka bagria muhri tinli bunyon,abah tenana ka digniga mama kahna a bah ih pag tumo nga. ¹⁹Le a ngya bongso ka loghoh ni kahna pagbin murubang ka wohra biyan, ga buhri nonyan na dig fitonha. Ga gushi yan ni dagyan a dig gi bihyaha.²⁰Le abwa leyoang ka nyeni ninga mama kahna agh, ni bin kpabbah le yang nga a gihlihi duman nga lag a sihleni wa lowsi yangha. ²¹Behni ka bohyan ka puhra tirin yan, beni a billah jehani nga ginonno gyah ni nga nateng ran ha. Ni pag gahle,yang ka agha ka juwa bunnan?-Ga Yahweh wabbahni. ²²Le ga digha abuwalan, Mengma ga dig Kullile yon.²³Shina, yahlulale Yahweh,Guh muhrule,wahra kow, digna mahlale yahlulale yah. Ih suhlini yahlulale a muhni a bah pag gimashira. Yahlulale ²⁴Yahweh ni gi yehha sete tol agah zuni ya kun yieh tighi ri. A mahlale kahrawo ga yehri.

Chapter 31

¹“A kunbang wo- ga ni Yahweh wabba- Nga dig Kulli le akumvarre kwa ma Israel, le ahka dig abayong lang.”

²Yahweh ki nah ga, “Abayong ni abbi garabuo agh kumna agnjiung a lusung; nga woro nga pih usulo abin Israel.”

³Yahweh pura a rang a kunbang ni wor agh le nah, “Yalang tolla, Israel, ni yalung tolla ma ha ki kenne. Ini paghi ke nshisa nzuni kahrang ni ogrung ma pahnjiteng.” Nga gillo kuli dshili le ag gil lo, battansari Israel. Aka tol tambourine lo dshili le le aka puro a dabeng ni atah-ngwang ma yalungposhina. ⁵Aka pan ababang ni ngung dshili amuri ankonno Samaria; aba digdiya ka panna le ka tig njingung egh a gipagna mabonna. ⁶Ate kara ngha ka zu ngha aba lel muribang ni a ankonno Ephraim agh ka hamma, ‘Nlogho, le shi kenne a Zion abin Yahweh Kulli lesung.’ ⁷Ate Yahweh ki na ga, “Mmagjollo binmurubang amuri Jacob! Mmagjollo a yalungposhina ate murung bayong le anje! Le ah og bongso. Nnah, ‘Yahweh ashina abayong le, anshile Israel.’ ⁸Shinna, ngilla rang nga zu ni yang puro a anje njinakatang, Nga kpaß yang puro abeng ma kukwo ni orrbang kwa ma akariyo le ngunjah. Manjiung waghina ni ma kusung-buniyina ka pagha a ntiri yang; amena ni amuna a yali yang agh ni abeni bilmuna leyang digna gyap agh ka pag ni yang. Kpaßba le abayong magulla ka nyere a ba. ⁹Ah zu ni bwah; nga billi yang ngha ah pagni ajimma leyang agh. Nga tig yang ah ginbiri ah kah a abanghamuru a muri njinjere ma hu ar. Ni ah enkusung ari ya, ate nga dig Terung abin Israel, ni Ephraim ka dig minbalah lang.” ¹⁰“N’og tenana le Yahweh, anje. Mpah kuntumo amuri a kunsallang ni kukwoh agh. Yong anje digna nga nah, “beni meshiyi agh ngha ki kpaßba kuli ni tighi ninga mama lel giri ki bolli nzu le agh.” ¹¹Ate Yahweh nwahna ngosomuri Jacob ni ashine a bi bung ni tenne yi agh. ¹²Le ahka zu ah pagbinmurubang amuri abinsabna le Zion. A kundum yang ka poshibang ate bir boro le Yahweh, amuri njigiri ni mba mapiyo, amuri nurun ni amuna anzu ni andah. Ate a digna-usulo leyang ka pil ninga babang njingung ni ah pahne muru agh, ni awa og giyalungbiyina dshili ya. ¹³A batta ansara leyang ka pag bimmurubang ni tanngwang, ni abassa adenna ni abagulla ka pagha binmona. Ate nga ariyi digna yalungbiyina leyang ka dig pagbinmurubang. Nga pashi yali yang ni pah yang binmurubang ate yalungbiyina leyang. ¹⁴Le nga dungshi digna-usulo le amallah ni gikumna ma kemina. Abayong lang ka dimshi mur yang ni borboro lang-ga ni Yahweh wabba. ¹⁵Yahweh ki nah ga, “Ah ogna gih a Ramah, bwagha ni bwah mashiha. Rachel ni ki bwah ate amuni. Shibi pashiyalung a mur yang, ate ah nya ah wa uwo ni digna-usulo agh.” ¹⁶Yahweh ki nah, “Nyeshi gih la njumo ari bwah ni anjih wo ari anjimerung; ngoso tumolo ngha nhang-ga ni Yahweh wabba-amuna yong ka nyere puro a nje le bashibinmurung. ¹⁷Tig yalung ngha nhang ari digna-dum leyang-ga ni Yahweh wabba-aminkah yong ka nyere a yeh kassa njang leyang. ¹⁸“N’ogna Ephraim ni njiteng ki bwagha, ‘A fung sang, le ah fungshi nang ninga munandah ni ah aliya digdiya agh. Nyer sang zuni le ah zuni meng, ate awani Yahweh Kulli lang. ¹⁹Ate a njum nyere lang binno agh, mponnatubu a njum aliya nhang giri ya, nwol bel lang. N’ogna irribina ni pah irribina, ate mpingshina gi’irribiyina ma bassa denna lang.’ ²⁰Ephraim ni muna makunyalang agh? Ini yalungtolla lang, mtunabunna ma yalung poshina lang agh? Ate kunbang ni kwa nnahniteng amuri ya, nye ni njiteng ndengshi a yalungtolla lang. A njere ni ya kunyalang ki lelbang ate muri. Njiteng ni nga shingi enna le-ga ni Yahweh wabba. ²¹Ntig agi dumo ate mur yong. Ntig agi dum njere mabonna, njere ni nga tol agh. Nyere nzu, batta nsari Israel! nyere zu ah magulla lo. ²²Ha kunbang masabna manyeni nga tenghibang, munangallang mama pahnjiteng nya ari ya agh? Ate Yahweh gilla giri mapiyo a ngunjah-bamah kangni baburah ma ngirungtenna. ²³Yahweh Murung Kulli, Kulli le Israel, ki nah ga, “Ngha nyeshi bollaguro leyang njama agh, ah ka wab ga a nje Judah ni alah magulla le, ‘Ih paghi Yahweh ih puwo kunboro, weh bang manjiteng ni ih dighang agh, weh nkonno ma gerengteng.’ ²⁴Ate Judah ni alah magulla le kwa ka digha binmona a biye, ninga mama aba digdiya ni abeni ki lel anzu agh. ²⁵Ate nga tig abeni ni yahlo agh ah nuh gidungshina leyang, le nga dungshi abeni ni yalung ma belele agh.” ²⁶A njum ga agh nlogho a njintullo, le nyere ih njintullo lang nongshina ngirang. ²⁷Shinna, akara ngha ki zu-ga ni Yahweh wabba-ngha nga jamni alah Israel ni Judah ni njigiri bayong ni anjigiri agihung. ²⁸A kunbang ni wor agh, ntig yang a le murung ate ubb yang ni sanyi yang nzali, ate agnongmurung, wangha, ni zuni yang gikonna. Keminiya a kara ni ki zu agh, nga lel mur yang, ate gil yang ah gullo ni jam yang-ga ni Yahweh wabba. ²⁹A akara wo agh bung nya wa nah, ‘Aterung lihna abongshinang ma hangna, keminiya amihli amuna wihna.’ ³⁰Ate beni kwa agh ka wuh a yeh gimashihra le; beni kwa lih bongshina ma hang na agh, mihli ka wuh. ³¹Shinna akara ngha ki zu-ga ni Yahweh wabba-ngha nga tigni ogrung mapiyo ni lah Israel ni lah Judah. ³²Ni ih pag ninga ogrung ni ntigha ni akah yang a kara ni ngha ntolli yang ni bi yang ate pushi yang dabeng puro a nje Egypt agh, ate ah bunna ogrung lang, nghate ya mini bura mah abin yang-ga ni Yahweh wabba. ³³Ogrung mapiyo ni nga tigha ni lah Israel a njum akara ni-ga ni Yahweh wabba. Nga tig gibilla lang a ntiri yang le nga nyongli a kunyalang yang, ate nga dig Kulli leyang, le ahka dig abayong lang. ³⁴Le beni kwa agh ni wa aliya bi bamurikalla giri ya ke bwa ka aliya munateri giri le nah, ‘Yeri Yahweh’ Ate yang kwa agh ah yer rang, logho ari magulla leyang ni orrbang agh-ga ni Yahweh wabba-ate nga tol yi gimashihra leyang le ni

nwa ye dengshini gimashihra leyang ngha.³⁵Yahweh ki nah ga, beni ki pah kara ate tuhbang a kara ni ogrung ma shienri ni amuna sheinri ate tuhbang ni duh agh ni. Ini beni ki tig sallang magulla ih bang agh ate abimuru le imma- Yahweh Murung Kulli ni lulli. ³⁶“Ngha ini mwoh ih agi dignjah ni ka nyanglibang ka boro a jiang agh-ga ni Yahweh wabba- ke aminkah Israel ka dag dig nje a kundumang.”³⁷Yahweh ki nah ga, “Ngha ini mwoh abakulli ni sabba orrbang kwa agh ah gan pyeri, ni, ngha ini mwoh ih magtyegiri le ngunjah ni binje agh ah gan kum ni, ke yalang ka shibi ni aminkah Israel kwa ate aga kwa ah pag ga ni Yahweh wabba.”³⁸“Shinna, kara ngha ki zu-ga ni Yahweh wabba ngha ah ye ah ba ni nghan lah magulla egh agh, logho ari Dong-tagha ma Hananel zu a kunlah Gbingra. ³⁹Le nijjere pyerigiri ka nonno ka woro kukwoh deshili, kenne a dingling Gareb ni kangni Goyah. ⁴⁰Abaluwi ma anluo kwa ni atubu, ni ababang ni ah digni andah ki puro ki kah a baluwi Kidron nonno kenne ari abingra le kunlah piri anjinakuli, ah tighi Yahweh ni sah. Ni ah wa wonghi lah magulla egh ko aghabung deshiliya, ha ki kenne.”

Chapter 32

¹Tenana ni zu abin Jeremiah pura abin Yahweh a bogho malum le Zedekiah murung Judah, bogho malum purretombitaro le Nebuchadnezzar. ²A kunbang wo agh, abatahlua le murung Babylon ngha ki kangni Jerusalem, ni Jeremiah ba'agtumo agh kur re a balah-njum kangna le balalmuribang a liye murung Judah. ³Zedekiah murung Judah kur re le nah, "Mang paghi ke a wab shinduna le a nah, 'Yahweh ki nah ga: shinna, Ngilla rang nga pah lah magulla ni a bi murung Babylon, le Ihka lih ni lua. ⁴Zedekiah murung Judah ni abba a bi aba Chaldean agh, ate njiteng ni ah pih a bi murung Babylon. Kun ni ka nahteng ari kun murung, ni njih ka shin njih murung. ⁵Ih ka tol Zedekiah ih wori a Babylon, ihka woro digha biye sete mpagna ni ni-ga ni Yahweh wabba. Ko ke a wolrung ari aba Chaldaea, ni awo lihmurung agh." ⁶Jeremiah nah, "Tenana le Yahweh zu abin nang, ki nah, ⁷Shinna, Hanamel munabunna le Shallum terro makenna ngha ki zu a binno le ka nah, "Kur yi mur ro babang lang ni Anathoth agh, ate awoni a pag beni ah dungri yi kunduna agh." ⁸Le, ninga mama Yahweh wab ba, Hanamel, munabunna le terrang makenna, zu a bin nang a bang ni njum kangna le balalmuribang, le nah nhang, "Kur babang lang ni a Anathoth a nje Benjamin agh, ate ag tol gibere agh mamoh ni, ni awo ni a pagbeni ah dungri yi ne ni kunduna agh. Kur yi muro ni." Le nyere ih tenana le Yahweh ni nga. ⁹Ke nkur babang ni a Anathoth agh a bi Hanamel, munabunna le Ter rang makenna, le mpyeri yi dungro le gifugna silver egh, "Shekel lum purre tombari ni dungro. ¹⁰Le nyonglo a gibomteng makarra le ntigbung muri, ni nkum abawabkun shin ga pag giri ya. Ke mpyeri a gifugna silver a agipyerigiri. ¹¹Mama ki kuratiye agh ntol gibomteng gi dumkuro ni ntigna beng a muri ya, ki bil ga ah nah ah pag agh ni agibilla, kpaɓni gibomteng gi dumkuro ni ni ah tigna bung amuri ya agh. ¹²Mpah gibomteng gidumkuro mama ah tigna bung amuri ya a bi Baruch munabunna le Neriah munabunna le Mahseiah a dum Hanamel, munabunna le ter rang makenna, ni abawabkun ni nyonglinagiri a yeh gibomteng makarra ni ah tigna bung amuri ya, ni a dum aba Jew ni digha a bang njum kangna le balal muribang agh. ¹³Ke nlag Baruch a dum yang. Nnah, ¹⁴"Yahweh le bunno bayong, Kulli le Israel, ki nah ga: Tol agibomtenana ni, kpaɓni gidummalkurro ni ah tigna bung amuri ni amama ni ah tig bung amuri ya agh, le a bughi a nkori sobbong ate ah dignjah. ¹⁵Ate Yahweh le bunnobayong, Kulli le Israel, ki nah ga: Alah, ababang, ni ababang njingung agh ah ye ah kur yang a nje ni." ¹⁶Ngha mpahni Baruch munabunna le Neriah gidummalkuro le kurro egh agh, njim Yahweh le nnah, ¹⁸Gikonyalung, Murung Kulli Yahweh! Shinna! Awoni ni mur ro a gil bakuli ni ngunjah ari ngirungtenna magulla lo ni buwo ni logho a kuli ya. Guɓung nya a wabba ke ih konna wo pagha agh. ¹⁷A dum yalung tolla manjiteng abin a worotonglum le a sof agi mashihra le aterung a abel amuna yang a njum yang: Awoni Kulli magulla ma daghamuribung; Yahweh le bunnobayong ni lullo. ¹⁹Awo ngha ni gullo a wabi bayong gi tennjiung ni dighamuribang a agipagna, ate njih wo nogho ari anjere le abayong kwa, ate pih bwa agh pyere ari gipagna ni agi paghina le. ²⁰A pag agidumna ni agi njiworoshi anje Egypt. Ih ari kara ni nibiyeni ba a Israel agh ni a ntiri abayong mashinshin kwa a tigna ah yeri lullo ba kwa agh. ²¹Ate a pushi abayong lo Israel a nje Egypt ni agidumna ni agi njiworoshi, ni bung matenna, ni bung ni ah logshina kuli ya, ni ngoɓong ma kikir. ²²Ke a pah yang nje ni-mama a kaniyinagiri abin akah yang a pah yang agh-nje ni murukihra ni murunyah ki anghang agh. ²³Ke ah ingna ah aghi ah dighang. Keminiya ni ah bil gih lo agh ko ah digha a bil gibilla lo agh. Ni ah pag guɓung ri ga ah lag yang ah pag agh, ke a zun agikonyalung a mur yang. ²⁴Shinna! Bunno kangnibang ma lua billabang a lah magulla ate lih ni lua. Ke ate garabuo , yahlo, ni agikonyalung, ah pahna lah magulla abi aba Chaldean abeni ki wolrung ari ya. Ate ga ah wabba ka pag agh ngha ki paggiri ni shinna awongha a shinna. ²⁵Ke weh, Murung Kulli Yahweh, nah nhang, "Kur yi murro babang ni gifugna silver le ah kum aba wabkun ah wab kunyang ari, ko ke pahna lah magulla ni a bi aba Chaldean." ²⁶Tenana le Yahweh zu abin Jeremiah, ki nah, ²⁷"Shinna! Mini Yahweh, Kulli le abayong mashishin kwa. Guɓung ngha nhang ka kon nhang duduk a pagha? ²⁸Nina agh Yahweh ki nah ga, 'Shinna, ngilla rang nga pah lah magulla ni a bi aba Chaldean ni Nebuchadnezzar murung babylon. Ihka lih ni lua. ²⁹Aba Chaldean ni ki wolrung ari lah magulla ni ya ka zu le ka tighi lah magulla ni giche le ka pingshi, kpaɓ ni alah ni muri kangna ni abayong pih Baal gullo nhang agh ni sobbiyi amin kulli baba pahbung ma ginuhna ate agɗangkun nang. ³⁰Ate aba Israel ni Judah digna aba pag gimashihra ni njiteng a njiang logho ari bassadeng leyang. Aba Israel agnaɗangkun nang n'ingna a yalunglulla ni njiteng ni agipagna ma bung leyang-ga ni Yahweh wabba. ³¹Yahweh ki wabba ih lah magulla ni digna gi'agɗangkun yalunglulla lang ni funno logho ari kara ni ah gil li ya. digna nina ha zu ari kara ni nikyari ya. Ini paghi ke nga pushi a kundum nang. ³²Ate agimashihra kwa le aba Israel ni Judah, aga ah pagha ate agɗangkun nang agh-yang amurung leyang, amuna murung, amallah, aba'agkuntumo, ni beni kwa a Judah agh ni abeni digha a Jerusalem agh. ³³Ah pil anjum yang nji bin nang a ngosomuri kundum yang. Ko ke n'aliyina yang giri tebi tebi, mwoh leyang nya tignakirung ate ag funso agh. ³⁴Ah tig agilang leyang ma gilla a lah ni ah gor ni lullang agh, ate biyi. ³⁵Ah gil adongbang ate Baal a baluwi ma Ben Hinnom ate ah bug yi Molech amunabunna leyang ni amunangallang a giche. Ninnah yi yang ah paghi ya. Kara

nya ingnini a yalang ih ah pag gitibyakun ni le tig Judah ih pag gimashihra agh.³⁶Ke nibiyeni te ya, Meng, Yahweh, Kulli le Israel, nah ga amuri lah magulla ni, lah magulla ni ngi nah amuri ih, 'Ah pahne a bi murung Babylon a njere garabuo, yahlo ni gikonyalung.'³⁷Shinna, ngilla rang nga kpaß yang puro a nje ni kwa mpir yang ah wor nghan a yalunglulla lang, funno, ni lullo yalung lang ma ðungshina. Ngilla rang nga nyer ni yang a ba, ni tig yang ah ðigha a ðigna lel murung.³⁸Le ahka ðig abayong lang, le nga ðig Kulli leyang.³⁹Nga pah yang kunyalung mwoh ni njere mwoh ate peng gusso kara ni kwa agh ate ih bor yi yang ni aminkah yang a njum yang.⁴⁰Le nga pag ogrung ma ha ki kenne ni yang, ih ni ngi pil njum mang ari paghi yang boro agh. Nga tig peng gusso akunyali yang, ate ni ah wa pil njum yang rang agh.⁴¹Le nga pag binmurubang ari paghi yang boro. Ni pahnjiteng nga pan yang a nje ni kunyalang kwa ni ðigna-usulo lang kwa.⁴²Ate Yahweh ki nah ga, 'Ninga mama nzuni ni gikonyalung madungrina ni kwa amuri abayong ni ya, ke nga zuni a mur yang agi maßonna ni kwa nwabba nga paghi yang agh.⁴³Ke ah kur ababang a nje ni, nga ngi nah amuri, "Nje mabiyina ni nga nga nya ni ko bwa ke gilung agh. Ah pahne a bi aba Chaldean."⁴⁴Ahka kur ababang ni gifugna silver ni nyongligiri a agibomteng makahra ni ah tignabung amuri ya. Ah kpaß aba wabkun a nje le Benjamin, Kangni Jerusalem kwa ni alah magulla le Judah, a alah magulla a nje dingling ni a anje baluwi, ni a alah magulla ma Negev. Ate nga nyeshi bollaguro leyang ni njum mi-ga ni Yahweh wabba."

Chapter 33

¹Le tenana le yahweh zu abin Jeremiah mbende mafari, nga yangha wa digha a njum lah bindigha le balelmuribang agh ki nah, ²“Yahweh bagilla, ki nah ga-Yahweh, nga ki gilla ate tigha-Yahweh ni lulli, ³Gor rang, le nga pil wo. Nga ogi magulla abin no, agimagtabi ni ni ah yeri ya agh.” ⁴Ate yahweh, Kulli le Israel, ki nah ga amuri alah ni a lah magulla ni ya ni a liye amurung le Judah nga ah wangha nzali ate kangnibang ni garabuo, ⁵Aba Chaldean nga ki a wolrung ni dungshi alah ni anluo abayong ni ga wolnluo yang a yalunglulla lang ni funno agh, nga songrini kundum mang ari lah magulla ni ate ayalungmashihra leyang kwa agh. ⁶Keminiya nshinna, ngilla rang nga zuni pah’irritenna ni gi tig konno mala, ate nga pah yang irritenna le nga zuni yang gikumna ma kemina, digna-ololo, ni pahnjiteng. ⁷Ate nga nyeshi bolloguro le Judah ni Israel njumo; Nga gil yang ih ahgullo ninga mama a toltinne agh. ⁸Le nga tig yang ah dig kunwarr ari gimashihra kwa ni paghang agh. Nga ponghi agimashihra le yang ni ah paghang kwa agh tubu, ni anjere ni ah velli rang kwa agh. ⁹Ate lah magulla ni ka dighang lullung ma binmurubang, nya ma bongso ni pah gullo le anje ngunjah kwa ni ka ogteng amuri agi maborna ni kwa nga paghi ya. Le ahka bangngobong ni kashiyo ate agi mabornra ni kwa agh ni digna-ololo ni nga pih ya. ¹⁰“Yahweh ki nah ga, ‘A ba ni nibiyeni awo nahni, ‘bung nya nhang agh, bang ni ko bwa ke gilusung ka paghang agh,” a alah magulla Judah, ni a amuri njinjere Jerusalem ni bung nya nhang ah, nya ni ko bwa ke gilusung agh, biye agh ahka og dshili. ¹¹Gih binmurubang ni gih yalung poshina, gih burah mandiwulla ni gih mandiwulla, gih abeni nah, nga ah zuni ni ogipahna ma makampah a liye Yahweh, Yahweh ki nah. ¹²Yahweh Murung Kulli ki nah ga: ‘A ba ni bung nya nhang ni ya agh, ba nibiyeni ko bwa ke gilusung nya nhang agh-a alah magulla ni kwa agh alelgilusung ka ye ka pagha ba alegiri ka ushili anzumleyang nhang agh. ¹³A yeh alah magulla ni nje dingling agh, aba luwi ni Negev, a nje le Benjamin ni kangni Jerusalem kwa, ni a alah magulla Judah, anzu ka ye bollo binje le abi abeni ki bang yang agh,” ¹⁴Nshinna, Akara nga ki zu-ga ni Yahweh wabba-nga nga pagni ga n’ogrunng ri ate lah Israel ni lah Judah. ¹⁵A akara wo ni a kunbang wo nga gil passa ngung manjiteng gul yi david, le ihka tuhnjuo njiteng ni pag ginjiteng a nje egh. ¹⁶A akarawo agh Judah ka abba, ni Jerusalem ka digha a lelmuribang, ate ah gori ninga, “Yahweh ni pag giriteng lesung.” ¹⁷Ate Yahweh ki na ga: ‘baburah ni puro ari bibilla le David agh ni wa pag enna digha muri ngungmurung-nongmurung ma liye Israel agh, ¹⁸Ke ah pag enna baburah a ntiri amallah Levi ni ka logshi a babbung dahra ma pingshina a dum mang agh, nga ka pinshi apahbung ma njigiri ya, ni ka pag adahra kunbang ni kwa agh.” ¹⁹Tenana le Yahweh zu abin Jeremiah, ki nah, ²⁰“Yahweh ki nah ga: ‘A gan bun ogrung lang ni bakara ni dug ate bakara ke duh ni uwo a kunbang ma yarata leyang, ²¹Le a logle a bun ogrung lang ni David bapagtumo lang, ate ni wa kum minkah wung ni ka nongmurung amuri ngungmurung-nongmurung le agh, ni ogrung lang ni amallah ma Levi, abapagtumo lang. ²²Ninga mama abayong le Kulli ni a bakuli ya ni ah gan bang yang nga agh, ni ninga mama anjisallang ni kunsallang magulla ni ah gan pyeri yang nga agh, ininina nga buhri aminkahwung le David bapagtumo lang ni aba Levi ni ki pagtumo a kundum mang agh.” ²³Tenana le Yahweh zu abin Jeremiah, ki nah, ²⁴Ni a dengshini ga abayong ni ham agh nga ah nahni, ‘Abalah ni bari Yahweh tol agh, nibiyeni ya shibina yang’? A njere ni ah jen abayong lang ah nah ah nya wa uwo nje a shinna leyang. ²⁵Meng, Yahweh, nah ga, ‘Ni ntig ogrung ma bakara ni duh agh, ni nga ni ntig agibilla le bakuli ni ngunjah agh. ²⁶Le nga shibi aminkahwung le Jacob ni David bapagtumo lang ni ni zuni a ntiri yang bwa ni ka nongmurung amuri aminkahwung le Abraham, Isaac, ni Jacob. Ate nga nyeshi bolloguro leyang le nga dummi yang shingi’enna.”

Chapter 34

¹Tenana ni zu abin Jeremiah puro abin Yahweh agh nga Nebuchadnezzar murung Babylon ni abalahlua kwa, kpaɓni anje murung ni gunjah agh, abang ni nje le murung le ya, ni abayong le kwa nga ki tahlua ari Jerusalem ni alah magulla le kwa ki nah: ²“Yahweh, Kulli le Israel, ki nah ga: Woro ki nahteng ari Zedekiah murung Judah le a nah yi, Yahweh ki nah ga: Shinna, ngilla nga pah lah magulla ni a bi murung Babylon. Ihka pinshi. ³Ni awo abba bi ya, ate njiteng ni ah bollo le ah pih a bi. Njih wo ka shin njih murung Babylon; ihka nateng ro ni kuni nga a kenne a Babylon agh. ⁴Og tenana le Yahweh, Zedekiah murung Judah! Yahweh ki waɓ ga a mur ro, ‘Ni a wuh a bi garabuo agh. ⁵Aka wuh a digna-ololo. Ni a ɓwahnluo pinshi akah wo agh, amurung ni nongmurung ke debang weh agh, ah pinshi ngiro. Ahka nah, “Giyalungbiyina, magulla!” Ah ɓwah temun. Nibiyeni ya nnahna teng-ga ni Yahweh waɓba. ⁶Ke Jeremiah ɓa’agkuntumo hammi Zedekiah murung Judah atenana ni kwa a Jerusalem. ⁷Batahlua le murung Babylon logshi lua ari Jerusalem ni anshile alah magulla le Judah kwa: Lachish ni Azekah. Alah magulla le Judah ni digha alah magulla ma vangna. ⁸Tenana zu abin Jeremiah puro abin Yahweh a njum nga murung Zedekiah pagni ogrung ni abayong ni kwa a Jerusalem, ate hammi yang kummurung, ⁹ih ɓaburah ni kwa agh digna ih maghi aguro Hebrew le bu, kpaɓni mabunna ni mangallang, ih ɓwa nya ka tig ɓa Hebrew guro agh, beni munaterri ni ya. ¹⁰Ke amagulla ni abayong ingna a ogrung egh ih beni kwa agh ka maghi aguro mabunna ni mangallang le yang bu ate ni ah uwo a tig yang guro deshili ya. Ah agni tenana egh le ah maghi yang bu. ¹¹Keminiya anjum ga agh ah ariyi yali yang. Ah nyeshi aguro ni ah maghi yang bu. Ah tig yang ni tenne a pil aguro deshili. ¹²Ke tenana le Yahweh zu abin Jeremiah, ki nah, ¹³“Yahweh, Kulli le Israel, ki nah ga, ‘Meng ni kanangirang pag ogrung ni akah yong a karo ni mpushini yang a nje Egypt agh, puro a lah dig guro. Kunbang nghe ni nahni, ¹⁴“A njum abogho tomɓari ni kwa agh, digna ɓaburah ni kwa agh ka dag munaterri ih woro, ɓi ɓa Hebrew beni maghna muri a binno le pagna wo tumo ɓogho topurmwoh. Tutti ih woro a kummurung. ¹⁵“Keminiya akah yong ni oghang agh ke ka tig kiriyang rang agh. ¹⁶Nibiyeni ya yong ni mur yong ponnatubu le kpaɓ pag ga yarata agh a njiang. Nham kummurung, ɓwa ni kwa agh abin ɓi ɓa murikalla, le mpag ogrung a dum mang a lah ni ah gor ni lullang agh. ¹⁷Keminiya le mpilla le njuhri lullang; ntig ɓaburah ni kwa agh ih nyer ni aguro mabunna ni mangallang le, ah mama nmaghi yang bu ni kummurung agh. Ntig yang ni tenne ah pil aguro leyong deshili. ¹⁸Nina le Yahweh ki nah ga, ‘Yong ni kanangiri yong agh ni n’oghang agh. ke nham kummurung, beni kwa ntiri yong, abin amunater yong ni abiyong ɓa Israel. Nina agh nshinna! Ngilla rang nga hammi yong kummurung- ga ni Yahweh waɓba-kummurung ri garabuo, agbiyiyalung, ni digna-yahlo, ate miyang nga gilli yong gi pahngobong a njih nje murung ni kwa ngunjah agh. ¹⁹Le nga fungshi abayong ni ɓun ogrung lang agh, abeni ni bol atenana le ogrung egh nga ah tigha a kundum mang agh nga ah kashini dɛndah ntiring ɓari ya ²⁰le ah ginya ntiri a koriyo egh agh, le amagulla Judah ni Jerusalem, abakarungwuhna ni amallah, ni abayong ni nje egh kwa agh gingna ntiring akoriyo le dɛndah agh. ²¹Nga pah yang ɓi abashibimurung le yong ni a bi abeni ki al wolnlua yang agh. Nluo yang ka dig gilina le aminya ni a kuli ya ni agilusung ni ngunjah agh. ²²Ke nga pah Zedekiah murung Judah ni amagulla le a bi abashibimurung leyang ni a bi abeni ki al wolnlua yang agh, ni a’bi abatahlua le murung Babylon ni logna ari yong agh. ²³Nshinna, gilla rang nga pah ga ah pag agh- ga ni Yahweh waɓba- le nga nyeshi yang nga zuni a lah magulla ni ate ah tahlua ari le ah oghi, le ah pingshi. Ate nga pil alah magulla le Judah ka pil abang ma waghina nga aba digna a yeh ni paghang agh ah.”

Chapter 35

¹Tenana ni zu abin Jermiah puro abin Yahweh akara le Jehoiakim muna Josiah murung Judah, ki nah, ²“Woro abin ba liye aba Recab le a nahteng ni yang. Le a zuni yang a liyang a mwoh akangna ni biye agh, le a pah mbah ah nuh.”³Ke ntol Jaazaniah munabunna le Habazziniah ni amunateri, amunabunna le kwa, ni aba liye Recab kwa. ⁴Ntol yang nka a liye Yahweh, akangna le amunabunna le Hanan munabunna Igdaliah, bwale Kulli. Akangna ni ya nga kahri kangna le amagulla, nga muri kangna le Maaseiah munabunna le Shallum, batangha kunlah.⁵Le ntig a koro ni a kofi dungshi ni mba a dum aba Recab le nnah yi yang, “Nnuh min mba.”⁶Keminiya ah nah, “Mba nya sa nuh agh, ate kah sung, Jonadab munaabunna le Recab lagna sung, ‘Mba nya nga nuh agh, ko yong ko aminkah yong, ha ki kenne.”⁷Deshiliya, alah nya nga bag agh, ke nga jam anjigiri gbang agh ko n’pan “babang njingung gubung agh; ga agh mamiyang ni ya. Ate digna nga Digha agungri a akara leyong ni kwa agh, ate nga kum dig digna-usulo akara duduk a nje ni ngi dighang ninga abiri ya.”⁸Shi billa gih Jonadab munabunna le Recab, kah sung, a aga kwa lagni sung agh, ih mba ih ingna kunsung a kara lesung kwa, sung, amah sung, amunabunna lesung, ni amunangallang lesung.⁹Ni shi uwo a bag alah ate digha a yeh agh, ni babang njingung nya pag, babang, ko njigiri a bi sung agh.¹⁰Shi digna a agungri ni shi bolla ye shi pagna aga kwa Jonadab kah sung lagni sung agh.¹¹Keminiya nga Nebuchadnezzar murung Babylon logni yi nje ni lua agh, shi nah, ‘Nzu, digna sa woro a Jerusalem ate abba a bi abatahlua le Chaldean ni Aramean.’ Ini paghi ki sunga shi digha a Jerusalem.”¹²La tenana le Yahweh zu abin Jeremiah, ki nah ¹³“Yahweh Murung Kulli, Kulli le Israel, ki nah ga, ‘Woro le a nah yi abunna Judah ni beni ki digha a Jerusalem agh, “Ni ngi ag gilbang le ntig kiri yong ri atenana lang agh?-ga ni Yahweh wabba.”¹⁴Atenana le Jonadab munabung le Recab ni pih amunabunna le ninga lagbang, ih ke ah nuh ko jah mba manyeni ya billari ha a kara mama ni. Ah bollo lagbang le kah yang. Keminiya ke meng agh, meng ni kanangirang nga ki pag hamma tebi-tebi abin yong, keminiya ni n’oghang nga.”¹⁵A tebi- tebi ntashi yong bang ni aba pagtumo lang kwa, aba agkuntumo, ki nah ‘Le beni kwa agh ih pil njumi ari njere mayalungmashihra le, le pag agi mabor na; Le bung ih ye soghatiye aminkulli masah le pah yang gullo agh. Le nga dig digna-usulo a nje ni pah yong ni akah yong agh: Keminiya ni ntigkiri yong ni n’oghang agh.”¹⁶Ate aminkah Jonadab munabunna le Recab bolla alagbang le kah yang nga lagni yang agh, keminiya abayong ni ki shibi oghang,”¹⁷Ke Yahweh, Murung Kulli ni Kulli le Israel, ki nah ga, ‘Nshina, miyang ngi zuni amuri judah ni amuri beni kwa ki digha a Jerusalem agh, agi juhribang ni kwa nhamma ari yang ate nnahnateng ri yang, keminiya ni ah og agh; ngor yang, keminiya ni ah pil agh.”¹⁸Jeremiah nah yi aba liye aba Recab, “yahweh Murung Kulli, Kulli le Israel, ki nah ga: N’ogha alagbang le Jonadab kah yong le mbolla yang kwa-mbilla aga kwa lagni yong ih mpag agh-”¹⁹Ke Yahweh murung Kulli, Kulli le Israel, ki nah ga, ‘Bwa ngba nghan kunbang ni kwa agh minkah Jonadab munabunna le Recab ka paghang

Chapter 36

¹Zu ari bogho ma ihne le Jehoiakim muna Josiah murung Judah, nga teng pura bin Yahweh zu abin Jeremiah, ih nah, ²"Tol gibomteng ate muro le anyongla amuri ateng ni kwa Nga wabba agh amuri Israel ni Judah, ni abayong ni kwa'agh, pagha a gah kwa wabba logha ri akara le Josiah ha zuni kara. ³Teminiya aba Judah ka teshikiri yang ri agiganshina Nga tollo nga zuni amur yong nga. Teminiya beni kwa agh ka pil njum mi ari anjinjere temashihra, nina'agh Nga tol yi yang temashihra ni gimashihra le yang." ⁴Le Jeremiah gor Baruch muna Neriah, le Baruch nyongli a gibomteng, ninga mama Jeremiah wabba, Ateng le Yahweh ni klwa wabbi ya. ⁵Mamabilla Jeremiah lag Baruch. Ih nah, "Min yang a kurro nin logle kenna a liye Yahweh ya. ⁶Nina'agh digna nga aka bil gibomteng agah wabba a nyongli ya. A muri kara gonno, digna aka bil ateng Yahweh, abwa a og aliye, le deshiliya a oghe le aba Israel abeni pura alahmagulla le yang zu agh. Wabba ateng ri yang. ⁷Teya jimma le ate aba shin gi'enna le yang nga ka zu a dum Yahweh. teya beni kwa'agh ka dag temashihra le yang ka pilla, ate awabna tenne le yahlulla ni fugno le Yahweh a mur yang." ⁸Nina'agh Baruch muna Neriah pag ga kwa Jeremiah ba'agkuntumo le Kulli lagni ihbi pagha. Bil ateng le Yahweh ni anyongla a gibomteng agh ni jollo a liye Yahweh. ⁹Zu amuri bogho matongno ni shienri tombi'ihne le Jehoiakim muna Josiah, murung ma Judah, ih aba Jerusalem kwa ni abwa ni zu a Jerusalem a pura alahmagulla ni Judah wabbi yang te gonno a dum Yahweh. ¹⁰Baruch bil ateng le Jeremiah ni a gibomteng ni jollo a liye Yahweh, logha a kangna le Gemariah muna Shaphan banyongligiri, ah lah ma bikuli, njiri kunjere ingna a liye Yahweh. Pag nga a oghe le abwa kwa. ¹¹Ni'beniya Micaiah muna Gemariah muna Shaphan ogha ateng Yahweh ni a gibomteng agh. ¹²Wora a liye murung, akangna le bayongligiri. Nshinna, a magulina na kwa digha beh: Elishama bayongligiri, Delaiah muna Shemaiah, Elnathan muna Akbor, Gemariah muna Shaphan, ni Zedekiah muna Hananiah, ni amagulina kwa. ¹³Le Micaiah wabbi yang ateng ni kwa Baruch billa a gibomteng ni jollo ah oghe le abwa agh. ¹⁴Nina'agh amagulina ye kwa le tashi jehudi muna Nethaniah muna Shelemiah muna Cushi, ari Baruch. Jehudi nah yi Baruch. "Tol gibomteng abuh, a gibomteng ni a billa abwa ogha, le a zu." Nina'agh ni Baruch muna Neriah tolli gibomteng abih ke kumni amagulina. ¹⁵Le ah nah yi, "Digha nzali le biliyi ga a kirisung." Nina'agh ni Baruch billi gibomteng egh. ¹⁶Nghate ah ogni ya ateng nghe kwa'agh, beni kwa'agh pilli ngobong ari bih kahri ya le nah yi Baruch, "Digna shi kenni ateng ni [kwa abin murung." ¹⁷Le a ili Baruch, "Wabbi sung, Niyellang ni anyongli ni ateng ni kwa Jeremiah wabba?" ¹⁸Baruch mah yi yang, "Ih woro wabbang ateng ni kwa, le N'woro nyongli yang nshimi a gibomteng ni." ¹⁹Le amagulina ye nah yo Baruch, "Woro, ih ke vullo weh, ni Jeremiah, deshi. Ke dag bwa ihbi yeri bin yong nga." ²⁰Nina'agh atig gibomteng ye a kangna le Elishama bayongligiri, le a wora bin murung a balah le wabbi murung agah kwa ogha. ²¹Le murung tashi Jehudi te zuni gibomteng ye. Juhudi ke tolli a kangna le Elishama bayongligiri, Le billi murung oghi ni amagulina le ni kwa tangha a beh girikahriya. ²²Ni'beniya murung nga tangha a lah ma kuntahbi a shienri ma tombi'ihne, le giche nga ki agha adum mi. ²³Ke pagha nga Jehudi billi anjang tahro ko ma ihne ya, ke murung kashi ni buwo le bugha a giche ha ke gibomteng egh pih kwa ke malla. ²⁴Keminuyaaghle murung ke adenlag le mamona ni ogha ateng ni ya koshiyo, aghle ke aka sang dangra le yang agh. ²⁵Elnathan, Delaiah, ni Gemariah jimna murung ke ihbi pinshi gibomteng ye aya, keminiya ni teshikiri yang nga. ²⁶Le murung lag Jerahmeel, baliye, Seraiah muna Azriel, ni Shelemiah muna Abdeel ah bol Baruch banyongligiri ni Jeremiah ba'agkuntumo le Kulli, Keminiya Yahweh songri yang. ²⁷Le ateng le Yahweh zu abin Jeremiah ni njumo ni murung pinshini gibomteng ni atenana ni Baruch woro nyonglo ari wabba le Jeremiah agh, ki nah, ²⁸Nyeni njumo a tol yi muro gibomteng mamona, le anyongla ayeh ateng ni kwa a gibomteng makundunna agh, mama Jehoiakim murung Judah pinshi ya. ²⁹Le digna aka wabbi Jehoiakim murung Judah agah; 'A pinshina gibomteng, nah ni, "Atemang ke anyongli giri ayeh gibomteng ye, 'Njiteng agh Murung Babylon ka zu nja biyi njeh ni, ate ihka wol abwa ni agiluwo kwa ayeh'?" ³⁰Nina'aghle Yahweh wab gah amuro, Jehoiakim murung Judah: "Bwa mwoh nyha abibilla lo ka nong murung angungmurung le David ya. Ate weh ya, aka bug luoh lo a giche kara le tirima ni duh. ³¹Ate ma Nga fugso abibilla lo, ni adenlah lo ate temashihra le yong kwa. Nga zuni agikonna mama Nga gangshi ni yong agh amuro, amuri abeni 'nongha Jerusalem kwa'agh, ni beni kwa a Judah agh-keminiya ih teshikiri yong." ³²Nina'agh Jeremiah tol gibomteng mabih pih Baruch muna Neriah banyongligiri. Baruch nyongla ateng ni kwa Jeremiah wabba ayeh gibomteng ni Jehoiakim murung Judah pinshi ya. Deshiliya, ateng nga nhang ki purari yang dudung abuhra ri gibomteng ni.

Chapter 37

¹Niḇeni agh Zedekiah muna Josiah nong murung a nburkushi Jehoiachin muna Jehoiakim. Nebuchadnezzar murung Babylon wara tig Zedkiah murung nje Judah. ²Keminiya Zedekiah, a guro le na aḇa njali ni agh ntenana le Yahweh nga waḇḇa abi Jeremiah ba agkuntumo le Kulli. ⁴³Ke Zedekiah, Jehukal muna Shelemiah, and Zephaniah muna Maaseiah mallah tashibang ni tenana abin Jeremiah ḇa agkuntumo le Kulli. Ke a nah, "Jim Yahweh Kulli lesung ate musung."

⁵Aḇa taluwa le Pharaoh pura a Egypt, ni a Chaldeans nga ki al worung ni Jerusalem agh oghni a tenana a muyong agh, ḇagh Jerusalem. ⁶Ke tenana le Yahweh zua bin Jeremiah ḇa agkuntumo le Kulli, ki nah, ⁷Yahweh, Kulli le aḇa Israel, nah nigha: Ga aka waḇḇi murung Judah, niga ate tashina a al teng abinang agh, 'Shina, aḇa taluwa le Pharaoh nga zu a aghno nga ka nyere ka wora Egypt, nje le. ⁸Aḇa Chaldeans ka nyere. Aka worung ari lah ni, aka li, aka pinshi. ⁹Yahweh ni nah teng ni: Aka soriyi muro agh ni nah, 'Nina aḇa Chaldeans ka ḇagh sung,' na wor agh. ¹⁰Ko ke a ganna aḇa taluwa le a Chaldeans ni ki worung ro agh, ni abuna ni kum pinye ni ḇagha gunri agh, aka logho aka pinshi lah ni. ¹¹Ini nga aḇa taluwa le a Chaldeans ḇagni Jerusalem nga aḇa taluwa le Pharaoh ki zu ni agh, ¹²ke Jeremiah pura beng a Jerusalem ki ka a nje Benjamin. Tolla ihka agh minbang a biye ntiri aḇa liye. ¹³Nga yangha a kunjere Benjamin agh, Murung le a lel bang nga biye. Lulli ih Irijah muna Shelemiah muna Hananiah. Bol Jeremiah ba agkuntumo le Kulli ke nah, "In yongha nga meshiye abin a Chaldeans. ¹⁴Keminiya Jeremiah nah, "Nya nina agh. Nyha ngi meshiye abin a Chaldeans agh." Keminiya Irijah ni aghi agh. Ke tol Jeremiah ki zu ni abin aḇayong magulla. ¹⁵Bang ni botiyi a magulla ari Jeremiah agh. Ah wolli a ḇughi abin bolbang, nga ḇig liye Jonathan ḇa waḇ njuo, ate a tigna biye bin bol bang. ¹⁶Ke a tig Jeremiah a ngunang, ke ḇigha biye akara dudug. ¹⁷Ke murung Zedekiah tashi ḇwa ke zu ni a lah murung. A liye, murung ili ni muri, "Tenana nga nghan abin Yahweh?" Jeremiah agha, "Tenana nga nghan: Aka puoh abi murung le aḇa Babylon. ¹⁸Ke Jeremiah nahyi murung Zedekiah, "Ni yalang ni in paghni oh gimashihra, aguro lo, ko aḇayong ke a ḇughang abin bol bang? ¹⁹Aḇa agkuntumo lo nghe, aḇeni ki agh kuntumo lo agh, ke nah ih murung le aḇa Babylon ni zu a muro ko nje ni agh? ²⁰Keminiya ogh ni ḇeni, magulla lang murung! Deh jima ate agh zung ihḇi zu a bino. Aka nyeni mem a liye Jonathan ba waḇ njuo agh, ate nga wu abiye. ²¹Ke murung Zedekiah pah tenana. Aguro le tig Jeremiah abin ḇigha le aḇa lel bang. A pi kanda burodi kyari kwa ajjele aḇa pag burodi, sete a burodi ni le wa a lah mal kwa. Ke Jeremiah ḇigha abin ḇigha le aḇa lel bang.

Chapter 38

¹Shaphatiahmuna Mattan, Gedaliah muna Pashhur, Jehukal muna Shelemiah, ni Pashhur muna Malkijah og ateng le Jeremiah a wabbi abwa kwa'agh. Ih nah le, ²Yahweh nah ma: Beni kwa digha alahmagulla ni nyha awolnluh ni garabuwu, yahlo ni agikonna. Keminya beni kwa te wora bin aba-Chaldean ka abbah. Usulo ka pag gi ponna le, keminiya ihka abbah. ³Yahweh wab ga: Apah lahmagulla abih abatahluah le murung Babylon, le ihka bolli. ⁴Nina'agh amugulina nah yi murung, "Iey ih beni bi wuh, ate ninga ni ih wolli ngiri abawolrung ni wa owa alahmagula ni ya, ni ri abwa kwa. Yangha ih wab ateng ni, ate beni nyha ki digna olollo le abwa agh, keminiya agikonna." ⁵Nina'agh murung Zedekiah nah, "nshinna, yangha abih yong teya ke murung nya logle gan yong nga," ⁶Le abol Jeremiah a bug yi a tumuru mami Malkijah, muna murung. Tumuru ye nga baliye aba lelbang. A sulli Jeremiah ayeh ni anguri. Muru nyha ayeh tumuru ye ya, keminiya sobbong ni, le ingna njeh asubbong egh. ⁷Nibeniya beni jashiya nga a liye murung ba-Cush lulli Ebek-Melek. Ih oghe le ah ishina Jeremiah tumuru. Nibeniya murung nga digha kunjere ma Benjamuin. ⁸Nina'agh Ebek-Melek kenna bin ah liye murung le nahteng ri murung. Ih nah, ⁹Magulla murung lang, abwa ni ya ah pagna gimashihra ari njinjere ni a pagni ni Jeremiah ba'agkuntumo le Kulli ya. A bug yi a tumuru ate ihbi wuh ni yahlo, atema gilihna nyha alah ni ya agh. ¹⁰Le murung lag Ebed-Melek ba-Cush. Ih nah, "Lagha abwa woro-mwoh-pur-lum abah ih ke pushi Jeremiah aba'agkuntumo le Kulli a tumuru kedebang ih wuh." ¹¹Nina'agh Edeb-Melek tlla abwa le wora aliye murung, akangna gilbingiri ate dagra ni a liye ya. Logha beh ya tolla ateshili dagra ni sanniya le kun nguri ri yang le nonno a tumuru a bug Jeremiah nga nghan. ¹²Edeb-Melek ba-Cush nah yi Jeremiah, ishi teshiligiri ni adagra masannina a kikabo amuri anguri." Ke Jeremiah pag nina. ¹³Le non Jeremiah ni angure. Ihni a pushi ni a tumuru ye. ¹⁴Nina'agh Jeremiah digha aliye balah le abalelbang. ¹⁵Le murung Zedekiah tashi bang ri Jeremiah ba'agkuntumo le Kulli ihbi zu abinni, njiri bin ingna ma tahro a liye Yahweh. Ke murung nah yi Jeremiah, "Min yang gi illo te giri. Ka songri nga gumu agh." ¹⁶Jeremiah nah yi Zedekiah, "Nga agho agh, ni awo wol nluoh nga? Keminiya nga nahteng ro agh, ni awo teshikiro rang agh." ¹⁷Keminiya murung Zedekiah kaniyi Jeremiah giri a yang ni kunkolong le nah, "Ninga mama Yahweh nga Njah, beni gil sung nga, Nin ngi wol nluoh agh ko puoh abih beni ki al usulo agh." ¹⁸Nina'agh Jeremiah nah yi Zedekiah, "Yahweh, Kulli basulabiri, Kulli le Israel, nah ma: Nga ha a puro a kenna abin amagulina le aba-Babylon le aka dignjah, le nah pinshi njeh ni ya. Weh ni liyo kw aka dignjah. ¹⁹Keminiya nga ni a puro kenna bin amagulina le murung Babylon nga agh, le njeh ni nga abih aba-Chaldean. Aka pinshi, le ni awo abbah abih yang nga." ²⁰Murung Zedekiah nah yi Jeremiah, "Keminiya min yang ngi bangha aba-Jew ni woro dagha a Chaldean agh, Atema aka magha abih yang, ate aba pen gani dudung." ²¹Jeremiah nah, "Ni magho bi yang nga. Teshikiro ri tenana ni pura bin Yahweh nga min yang ngi wabbo, nina'agh agiri ga wori weh yarata, ate aka dignjah. ²²Keminiya ashibi puro kenne le, mama ni pag gah Yahweh dum mang nga. ²³Nshinna! Amehna ni kwa wa uwo a liyo agh, murung Judah, aka zuni ni abin murung Babylon. Amehna ni ka nah wo, 'Aba-digna-olollo le yong soriyi na yong; ajuhri na yong. Akushi yong nibeni ki ingna apupporo, le abih yong ka pilla ka dag yong." ²⁴Shina! Amenah ni kwa uwo a liyo agh murung le Judah, a zuni yang bin aba pagtumo le murung Babylon. Amenahni ka nah wo, 'Abuna ba ololo lo wara sohro; ah juhri no. Akusso ingnina a gigangshina, le aboh pilla nzum yang ro." ²⁵Ate a pushi amahmo ni amuno kwa a dum a Chaldean, le a weh kanangiro agh ni awo abbah a bih yang nga. Murung Babylon ni ka bollo ni bih, le lahmagula ni aka pingshi. ²⁶Ate amahmo ni amuno kwa aka zuni yang abin aba-Chaldean, le weh ni muro agh ni awo abbah abih yang nga. Aka bollo ni bih murung ma Babylon, le aka pinshi njeh ni." ²⁷Le Zedekiah nah yi Jeremiah, "Ka wabbi bwa mwoh atenana ni ya, atema ke a wuh agh. ²⁸Nga amagulina oghe ih nah nahteng ro, le zu ah illo, "Wabbi sung ga awabbi murung nga le ka songri sung gummu agh, ko sa wol nluoh," ²⁹le digna aka nah yi yang, 'Njimna akundum murung le ka ihbi anyeni meng a liye Jonathan ih wuh abeh ya." ³⁰Ala amagulina kwa zu abin Jeremiah ki illi, nina'agh ih aghi yang ninga mama murung lagni ya. Nina'agh a dagte nah teng ri, atema ni ah oghe tenana ni a ntiri yang ni murung nga. ³¹Nina'agh Jeremiah woro digha abalah le abalelbang ha zuni a kara ni ah bolli Jerusalem agh.

Chapter 39

¹A ntiri bogho ma tombu-inne ni shineri ma lum le Zedekiah murung Judah, Nebuchadnezzar murung Babylon zu ni aba tahluwa le ari Jerusalem le kangni. ²A ntiri bogho ma lum-pure mwo ni shienri ma nine le Zedekiah, a kara ma tombur-inne le sheri egh, lah egh agh a buni a igna a yali. ³Le a magula kwa le murung Babylon zu digha a ntiri kunjere: Nergal– Sharezer ma Samgar, Nebo – Sarsekim magula ma mwa, ni Nebo – Sarsekim magula ni wobang agh, ni a nshile magula le murung Babylon. ⁴Gire pagha nga Zedekiah, murung Judah ni aba worung sin yang, abangha. A wora beng ni duh a leh. Aburi duh a lieh akari babang le murung, ntiri nijere ni ntiri kangna bahri agh. Murung egh bura beng a nji Arabah. ⁵Keminiya aba tahluwa le Chaldeans piryang le kuma Zedekiah a beng ari bangha muru bajonlong kari Jericho. A boli le azune abn Nebuchadnezzar, murung Babylon a njeh Hamath a Riblah, ba Nebuchadnezzar tuhnjuo muri nhang nga. ⁶Murung le Babilon tummih muna Zedekiyah bwoh a nji a Riblah. Ye tummih amagula le Judah kwa. ⁷Ke pushiyi nji Zedekiah kwa ke kuri ni nyeh tagulla ate ihka wore Babylon. ⁸Ke a Chaldeans pingshi lieh murung ni lieh abayong. Aye waghi a kangna le Jerusalem. ⁹Nebuzaradan, magula le abeni ki lel murung agh, pona ashile abayong ni dagha ntiri lah agh wori Babylon. Gire kpaß na beni wora bin Chaldeans agh na nshule abayong ni a dagha ntiri lah agh. ¹⁰Keminiya Nebuzaradan magula le aba lel murung agh dagha aba enna nga nya ni gubung a nje Judah agh. Pahyang babang njingung ni ababang a

yeh karení mwoh agh.

¹¹Nebuchadnezzar murung Babylon wara wafteng amuri Jeremiah ari Nebuzaradan magula aba lel murung wara nah, ¹²“Toli le akona te muri. Aka daghi agh. Paghi ga kwa wabba agh. ¹³Ke Nebuzaradan magula aba lel murung, Nebushazban ba shua gano magula, Nergal–Sharezer bayong magula ni abayong magula le murung Babylon tasha abuna beng. ¹⁴Abuna le yang tol Jeremiah a bing wab nju’o le a lel bang pi Gedaliah muna Ahikam muna Shaphan, ihbi toli ih keni lah, ke Jeremiah dighang a ntiri abayong. ¹⁵Ni beni agh tenana le Yahweh zua bin Jeremiah nga a kuri abin wab nju’o aba lel bang, nahyi, ¹⁶Nateng ri Ebed–Melek ba Cushite a nah, “Yahweh Murung Kulli, Kulli le aba Israel, nah nigha; Shina, Miyang nga tol a tenana lang amuri nje ni ate gimashihra nga ate gima mwa agh. Ate aya nga kwa aka zu ni jiteng akun dumo a kara egh. ¹⁷Keminiya nga ashi yong a kara egh – tenana ni Yahweh wabba ni – le na pah yong abi abuna ninga bang ngofo yang agh. ¹⁸Ate digna nga ashi yong. Niga kpah ari garabuwa agh. Usulo le yong ka dig ga in pong nga ate ih pana jiteng arang – ini pagh tenana le Yahweh.”

Chapter 40

¹Tenana egh zua bin Jeremiah abin Yahweh ajung Nebuzaradan magula kurung le aheni ki lel murung ni bushi a Ramah. Kunna Jeremiah a kura ni anyeh a ntiri aheni a bol a Jerusalem ni Judah nga a pono a wori a Babylon agh. ²Murung lelle tol Jeremiah ke nayi, "Yahweh Kulli lo ini pagh gimashira ni ate bah. ³Ke Yahweh zuni aba. Pagh nigha mama wabba agh, ate yong agh in paghne gimashira ni oghi giiahbang agh. Ini paghi ke ga pagh yong. ⁴Keminiya ni kunbangni Shina! Ih daghna yong ni kiyari ari anyeh nga abiyong agh. Nga bonna a njiyong ih bi nzu ni mem a Babylon, zu'u, nga bolo. Keminiya digha ni boto a nju'o a zu ni mem a Babylon agh, le aka paghi agh. Shina a njali a dumo agh. Kena bah bora nga yarata a nju'o aka ka agh. ⁵Ngha Jeremiah ni aghni agh, Nebuzaradan nah, "Kena abin Gedaliah muna Ahikam muna Shaphan, nga murung Babylon tigha amuri a lah ma Judah agh. Dig nini a ntiri abayong ko a woro akwa boro aju'o ka ka agh. "Ba kurung magula nga ki lel murung pih gili ni gi nieh, ke daghi ih woro. ⁶Ke Jeremiah wora bin Gedaliah muna ahikam, a Mizpah. Ke dig nini a ntiri abayong ni a dagha a nzumo a njeh ya. ⁷Nibeni agh aba magula kurung le aba tah luwa le Judean nga wa nwo azung lah – ayong na buna le yang – ogho le murung Babylon tigna Gedaliah muna Ahikam magula, bol nje kwa. Aye oghna ih le tigne amuri abuna, amena, na muna nga digha aba enna le abayong a nje egh, aheni na pono kena Babylon agh. ⁸Ke a wora abin Gedaliah a Mizpah. Abune agh aba Ishmael muna Nethaniah; Johanan ni Jonathan, amuna Kareah; Seraiah muna Tanhumeth; amuna Ephai ba Netophathite; ni Jaazaniah muna ba Maaka – yang ni abuna le yang. ⁹Gedaliah muna Ahikam muna Shaphan ingna agha ni abuna le yang le nahyi yang. "Ke ngobong wol yong a paghi a mugala le a Chaldean tumo agh. Ih digha a nje egh in paghi murung le aba Babylon tumo, le ih dighi yong yarata. ¹⁰Shina, miyang ngi digha Mizpah sa kpa'ni a Chaldeans nga zua binsu nga. Ke tu'u inabi, ni njigung ma biyang ni murun a tig yang a giri. Ih digha a lah ni agh agh. ¹¹Le aba Yahuda ni Mowab a ntiri aba Ammon, ni Edom, ni njeh ni kwa agh ogho ih murung le Babylon wara dagha aheni uwo a Judah agh ah digha, ih tolla Gedaliah muna Ahikam muna Shaphan a muyang. ¹²Nina agh aba Judah pura ba kwa a meshiyi nga nghan. Ah nyera a njeh Judah, bin Gedaliah a Mizpah. Ah pongissoro le muru njingung ni njingung byang dudug. ¹³Johanan muna Kareah ni amagula le aba tahlua kwa ni njeh ya zuna bin Gedaliah a Mizpah. ¹⁴Ah nah yi, "A yerina ni Baalis murung le aba Ammon tuttina Ismael muna Nethaniah ih wolnluo?" Keminiya Gedaliah muna Ahikim ni agni tele yang nga. ¹⁵Nina agh Johanan muna Kareah wabtenana ri gedaliah ni muri a Mizpah le nah, "Dag nghan ih nke wolnluo Ishmael muna Nethaniah. Bwa nyha ka tig nghan teng nga. Mang pag yi ih ka wolnluo? Pallang ke a dag Judah ni kpaba bino agh a meshiye, ni anshile judah ih juhro?" ¹⁶Keminiya gedaliah muna Ahikam nah yi Johanan muna Kareah, "Ka pag ga agh, ate a wo wabang yiri a muri Ishmael."

Chapter 41

¹Keminiya ari shienri matombahri le pagha Ishmael muna Nethaniah muna Elishama, a kunkalle amunamurung, ni amagulla le murung, abwa lum-zu ni ni-abin Gedaliah muna Ahikam, a Mizpah. Alih gilih kushimona at Mizpah. ²Keminiya Ishmael muna Nethaniah, ni abeni lum ni ni ya logho le purari Gedaliah muna Ahikam muna Shaphan, ni garabuwu. Ishmael wol nlueh Gedaliah, benu murung Babylon tigha ihbi shin nje ya. ³Le Ishmael wol nloeh aba-Jew ni ni Gedaliah kwa a Mizpah ni aba wolrung le aba-Chaldean ni ah kumma beh ya. ⁴Le bwa mwoh nyha yeriya, keminiya amuri kara mabahri ni wolli -nlueh Gedaliah agh. ⁵Abwa babih pura Shechem, a Shiloh, ni Samaria-abwa woro-ihne ni nwa nyong kun yang ngha, saniyi dangra le yang, le a tenniye muryang -ni gilih ma gipahna ma sunsunang abih yang akah liye Yahweh. ⁶Nina'agh Ishmael muna Nethaniah dag mizpah te kum yang ngha a wori ya, ah ginya aworo bwah. Le pagha ngha kum ni yang le nah yi yang, "Nzu abin Gedaliah muna Ahikam!" ⁷Le pagha ari kunbang ni ah *ingni ri lahmagulla agh, Ishmael muna Nethaniah tugyi yang buwo kwa le sub yang a tuhli, ihni ni abeni a yangha ni ni agh. ⁸Keminiya abwa ngha nghang lum antira yang abeni nah yi Ishmael, "Ka wol nluoh sung agh, ate sunga ni agiri ababili:Kikaya ni njilusung, murun ni nyih," Nina'agh ni wol nluoh yang ngha ni abeni ki tig yang ngha. ⁹Ke tumuru ni Ishmael sub anluoh ni wol agh, tumuru magulla ni murung Asa tummo ate ihbi gbari ari murung Baashan ma Israel. Ishmael muna Nethaniah dungshi ni ah nluoh. ¹⁰Deshiya Ishmael bol ashille abwa ni kwa wa uwo a Mizpah agh, amunangallang le murung ni abeni kwa adagha a Mizpah Abeni balelmuribang magulla Nebuzaradan tigha ri Gedaliah muna Ahikam. Nina'agh Ishmael muna Nethaniah bol yang ki durri aba-Ammon. ¹¹Keminiya Johanan muna Kareah ni a magulla le aba taluwa nini agh og gimashihra ni Ismael muna Nethaniah pag agh. ¹²Ke a pona abuna le yang kwa a wori a worung ari Ishmael muna Nethaniah. Ke a kumi ari bin dama le muru ma Gibeon. ¹³Le pagha ngha abwa ni kwa ni Ishmael shinni Johanan muna Kareah le abalagbang le abatahluah kwa ngha ni ni agh, apag binmurubang. ¹⁴Nina'agh abwa ni kwa Ishmael bolla a Mizpah pilla le wora bin Johanan muna Kareah. ¹⁵Keminiya muna Nethaniah bang ni abwa tombitahro abin Johanan. Le wora abin aba-Ammon. ¹⁶Johanan muna Kareah ni abalagbang le abatahluah nini agh tolla abwa ni kwa assa a Mizpah abih Ishmael muna Nethaniah. Gah ngha njumo ni Ishmael wolli nlueh Gedaliah muna Ahikam agh. Abani ni Johanan tolla abuna ni irritenna aghm aba wolrung, Amehna ni amuna, ni ajasaabuna ni assa a Gibeon agh. ¹⁷Le aka dig fitong a Geruth Kimham, mama gyab ni Bethlehem agh. Ayang ngha aka Egypt ¹⁸atema aba-chaldean. Ayang ngha abang ngobong le yang tema Ishmael muna Nethaniah wolla nlueh Gedaliah muna Ahikam, benu murung Babylon tigha ihbi shin nje ya.

Chapter 42

¹Ke abalagbang le abtahluah kwa ni Johanan muna Kareah, Jezaniah muna Hoshaiiah, ni abwa kwa logha mura amakyena 9kenni mura amagulla tollodighi Jeremiah ba'agkuntumo le Kulli. ²A nah yi, "dey jimma le sung ihbi kumboro zu kundum mo. Jim mi sung Yahweh Kulli lo ate anshille abwa teya shi sung nga fitong a gowo, ninga mama a shin agh. ³Ili Yahweh Kulli lo te ihbi wabbi sung bah shi wor nga nghan ni ga shi pag nga." ⁴Niana'agh Jeremiah ba'agkuntumo le Kulli nah yi yang, "Ih oga yong. Nshinna, Nga jim Yahweh Kulli le yong ninga mama ih al agh. Ga kwa Yahweh pilla, Nga wabbi yong, Nin ngi songri gumu ri yong agh." ⁵Anah yi Jeremiah, "Dey yahweh dig njiteng ni pahnjiteng ihbi d.ig wabkun amur sung, ⁶Ko ke ma'borna ni ko ma shihra ra ni, shie teshikiri sung ri gih Yahweh Kulli le sung, beni shi tahso bin ni nyha. nina'agh ihka dig yarata ni sung nga shi teshikiri sung ri gih le Yahweh Kulli le sung agh." ⁷Ah malla le kara ma lum agh, teng Yahweh zu abin Jeremiah. ⁸Nina'agh Jeremiah gor Johanan muna Kareah ni abalagbang le abtahluah ni niniagh, le abwa kwa logha muri amakyena kenna amagulla. ⁹Le nah yi xyang, "Ga ni pag ga Yahweh, Kulli ma Israel-beni ih tahsang ri ate ihbi kenni jimma le yong akudum mi-nah, ¹⁰Nga nyere ih digha a njeh ni ya, le Nga gil yong ningi saniyi yong koh nga; Nga pan yong le ningi nonni yong koh agh, ate Nin ngi tangha shin gikoniya ni ih zuni ari yong nga." ¹¹Ke ih bang ngobong le murung Babylon agh, ni nga bangha. Ke mbanghi ya-gah ni wabba le Yahweh-teya min yang ni yong Nga ashi yong ashi yong abih. ¹²Ate Nga shin gi'enna le yong, Nga shin gi'enna le yong, le nga nyeni yong a njeh le yong. ¹³Keminiya ko ke ih nah, "Ni shi digha a njeh ni ya"-nga ni teshikiri yong ari gih lang gih le Yahweh Kulli le yong. ¹⁴Ko ke ih nah, "Owo! Shi wora Egypt, bah ninga shin luah agh, bah niga og jollo njemme njuh nga agh, le ni shi og yahlo ate gilih ya. Shi digha abeh." ¹⁵Nibeniya nteshikiri yong ri teng le Yahweh, a nshille yong ni Judah. Yahweh basulabiri, Kulli le Israel, nah ma, 'Nga ih logho ni njiteng nga kah Egypt, nga digha a beh. ¹⁶le garabuwo ni nga bangha ka kum yong ah njeh Egypt. Ke yahlo ni boh ih tollo ki pir yong ki wori Egypt agh, le nga wuh a beh. ¹⁷nina'agh le ihka pagha abuna ni kwa puro ki kah a Egypt ka digha beh ka wuh a njiri garabuwo, yahlo, ko gikonna. Bwa nyha ka dig njah agh, mwoh nyha ka abba ri gikonna ni nihka zu ni ari yang nga. ¹⁸Ate Yahweh basulabiri, Kulli ma Israel nah ma,

¹⁹Le Jeremiah nah, "Yahweh wabna teng ari yong-a nshille aba Judah. Ke wora a Egypt! Ih yerina nikyariya digna ba wabkun amur yong. ²⁰Ate ih soriya na mur yongdudung nga ih tashi nang ri Yahweh Kulli le yong ni nah, 'Jimmi sung Yahweh Kulli le sung ate mur yong. Ga kwa Yahweh Kulli le sung wabba, wabbi sung, le sa paghi,'

²¹Ate nkenna ni telle yong nikyari, keminkiya ni teshikiri yong ri gih le Yahweh Kulli le yong ko ari agah tashinang abin yong nga. ²²Nina'agh nibeniya, nma yerina te nga wuh a njiri garabuwo, yahlo, ni gikonna abah yahli yong ngi kah nga digha nga."

Chapter 43

¹Ke gire pagha ke Jeremiah mal wabbi abayong kwa a tenana le Yahweh Kulli le yang ih Yahweh Kulli le yang wab ne ga ihka wab agh. ²Azariah muna Hoshaiah, Johanan muna Kareah, na abuna ma tol murung nahyi Jeremiah, "Awo pagh yiri Yahweh Murung Kulli lesung ni taso aba nah, 'Ken kena Egypt nga digha agh.' ³Ate Baruch muna Neriah nga ki isi yong a musung ate ihka pasung abi a Chaldeans, ate aba zuni njere wu'u le sung ih ye shi digha a guro a Babylon." ⁴Ke Johanan muna Kareah, amuna murung ma luwa kwa, ni abayong kwa shibi og gihi Yahweh a digha a nje Judah. ⁵Johanan muna Kaeah ni magula luwa kwa pona ashile aba Judah nga nyere abin abayong bah a mesiyi yang a digha a nje Judah. ⁶A pona abuna ni amena, amuna ni amuna ngalang le murung, ni beni kwa Nebuzaradan, magula le aba lel murung, ni adagha nshile ni Gedaliah muna Ahikam muna Shaphan. A tol Jeremiaiah ba kuntumo le Kulli ni Baruch muna Neriah. ⁷A wara nje le aba Egypt, a Tahpanhes, ate no teshi kiriyang ri gih Yahweh agh. ⁸Le tenana le Yahweh zua bin Jeremiah a Tahpanhes, ki nah, ⁹"Tolla a tali magula a buwo, le a nji abuna le aba Jewish, songri yang a kingni ajiere a bin igna le lieh Pharaoh a Tahpanhes agh." ¹⁰Le a nahyi yang, "Yahweh Murung Kuli, Kulli le aba Israel, nah nigha, "Shina, zu'u le nga tashi aba kuntumo a zuni Nebuchadnezzar murung Babylon, guro lang. Nga tig bing nong murung le amuri a tali aweh, Jeremiah, a linshi agh. Nebuchadnezzar ka tig a tara a muyang. ¹¹Ate ihka zu'u ta luwa ma nje le aba Egypt. Beni kwa a tigha ka wu'u agh aka piih nlu'o ni beni kwa a tig bolguro aka toli guro. Beni kwa tigha ari garabwo agh. ¹²Le nga tig gishe abin bang kuli le aba Egypt. Nebuchadnezzar ka pinshi yang ko ka pong yang. Ihka gangha beng nje Egypt nigha ma aba lel gilua ki pushiyi ankuubah ari a kukura agh. Ihka wora beng aba lidum nghan agh. ¹³Ihka bung a tali gbingrah ni a Heliopolis a nje Egypt agh. Ihka pinshi abin bang kuli le aba Egypt."

Chapter 44

¹Ke tenana le Yahweh zu abin Jeremiah atele aba-Jew ni digha njeh Egypt ya, a mama nongha a Migdol, Tahpanhes, Memphis, ni bikuli le Egypt ya: ²“Yahweh basulabiri, Kulli le Israel, nah, ‘Nyong ni ur yong nga ih shinna agikonna ni nzuni amuri Jerusalem ni alahmagulla ni Judah agh. Shinna, a digna bambu nikyari. Bwa nyha ki digha a beh ya. ³A tele temashihra le yang ni a pagha atig nang a yahlulla njiri pinsa gisunsunang ni gushi akulli mabih. Akulli ni ni aghle yang ni mur yang, aghle nyong, aghle akahyong yeriya’Nina’agh Min yang te woro tashi aguro lang aba’agkuntumo le Kulli abin yong. Mini tashi yang a nah, ‘Ih dagte pag agimajenne ni nshibbi ya.’ ⁴Keminiya ni ah teshikiri yang, ‘ah shibbi teshikiri yang ko dag temashihra le yang ma pinshi gima sunsunang te akulli mabih. ⁵Nina’agh funno lang ni yahlulla lang subbo ag giche alahmagulla ma Judah ni anjinjere ma Jerusalem. Le a bambu ni biyiya, ha ke zuni nikyari.’ ⁶Nina’agh nibeniya Yahweh, Kulli basulabiri ni Kulli le Israel, nah ma, atemang ke awo pag temashihra magulla amuro? Atemang awo tig muro abbaah jangshi ni weh antiri Judah-abuna ni amehna, amuna ni aminbangna? Anshille yong nyha ka owa. ⁸Ari atemashihra le yong ih tignang yahlulla ni agipagna bih yong, njiri pinshi gima sunsunang te akulli mabih a njeh Egypt, bah ihke dig nhang nga. Ih wara beh ate a girnjah yong, atele nga dig gi nyommo ni jenne antira abayong ni ngunnjah agh kwa. ⁹Ih jangshina ni atemashihra akahyong pagha ni atemashihra ni amurung ma Judah ni amah yang? Ih jangshina ni atemashihra ih pag ni mur yong ni amah yong ah njeh Judah ni anjinjere ni Jerusalem agh? ¹⁰Ha ke zuni nikyari, ni anyenshi mur yang nga. Ni a gushi gibilla aghle awabba ni tigha dum yong ni akahyong agh aghle ih ginya ayeh ya. ¹¹Nina’agh nibeniya Yahweh, Kulli basulabiri ni Kulli le Israel, nah ma, Shinna, min yang muri tig kundum mang ari yong nga zuni agikonna ari yong te girnjah Judah kwa. ¹²Ate Nga tolla anshille ni Judah ni puro ki kah digha anjeh Egypt ya. Nga pag gah atele a juhro anjeh Egypt. Aka kpa njiri garabuwo ni yahlo. Logha ri a makyenina kenna ri amagulina aka wuh njiri garabuwo ni yahlo. Aka wuh ni dig gi jenna ni gi ngobong-ni nyombang ni sagkun. ¹³Ninga mama Ih fugshi ni Jerusalem ni garabuwo, ni yahlo, ni agikponna agh inite Nga fugshi abeni ki nongha njeh Egypt, ¹⁴nina’agh nyha ari anshille aba-Judah nga wora digha a njeh Egypt ya ka bangha ko abbaah ko nyera njeh Judah, mama ah tollo te nyere ni digha agh; le mamona le yang nyha nyere se abeni fitong bangha dag beh ya.” ¹⁵Le abuna ni kwa yere ih amah yang nga ki pinshi gima sunsunang te akulli mabih ya, ni amehna ni kwa abin kpaabba magulla, ni abeni kwa ki nongha ah binnjeh ko bikuli le Egypt ya, aghi Jeremiah. ¹⁶A nah, “Amuri ateng ni awabbi sung alulli Yahweh ya-ni shi oghe agh. ¹⁷Ate njiteng agh shi pag agah kwa shi nah shi pag nga-pinshi gima sunsunang te mahmurung bakuli ni sub gipahna manuhna temuri ninga mama sung, akah sung, amurung le sung, ni amagulla le sung ni lahmagulla ni Judah agh ni anjinjere ni Jerusalem ya. Le shi dungshi ni gilihna le sa buhro, lugri ni agikonina nyha. ¹⁸Ngha shi dagte pag yi agah agh, ni ship ah gima sunsunang te mahmurung bakuli ni sub gipahna manuhna temuri, le sung nga kwa shi pag enna le sung nga shi wuh njiri garabuwo ni yahlo.” ¹⁹Ke amehna nah, “Ngha shi pagni gipahna ma sunsunang a dum mahmurung bakuli ni sub gipahna manuhna temuri, abura sung ni aghi sung ihbi shi paghi ya, pag gikagna ninga mgbale ni sub gipahna manuhna temuri?” ²⁰Le Jeremiah nah yi abwa kwa-ar abuna ni amehna, ni abwa ni kwa aghi ya-ih wabba ni nah, ²¹“Ih Yahweh ni denshini ni gima sunsunang ni nga pinsa alhmagulla Judah ni anjinjere ma Jerusalem-yong ni akah yong, amurung ni amagulla le yong, ni abwa ni kwa njeh ya? Ate Yahweh dengshi agah a yahli; zu a dengshe le. ²²Le ih nyha wa og yong nga atele atemashihra le yong nin nga pagha nga, atele agijenna ih pagha. Le abih yong biyiya, gi ngobong, ni nyommo le ha nikyari abwa nyha wa nongha beh ya. ²³Atema nga pinshi gima sunsunang ni pag gimashihra ari Yahweh, le ate ni ih teshikiri yong ri gih, gigilla le, awabba le, ko awabba ma ogrung, ha nikyari agikonina ni riyong nga wa pagha,” ²⁴Le Jeremiah nah yi abeni kwa ni amehna kwa, “Og teng le Yahweh, Judah kwa abeni anjeh Egypt ya. ²⁵Yahweh basulabiri, Kulli le Israel, nah ma, ‘Yong ni amah yong kwa nah ni kun yong ni tol ni bih yong gah ih wabba, “Shi tolla ni njiteng nga pag ga ih kaniyi ya nga gushi mahmurungbakuli, ni sub gipahna manuhna temuri.” Nibeniya ih dungshi akaniyigiri le yong, ih pag yang.” ²⁶Nina’agh le, og tele Yahweh, aba Judah ni kwa digha a njeh Egypt ya, ‘Shinna, Ih kaniyi na giri ni gullo lullang-nah Yahweh. Ni awa og lullang a kun ah abuna ni Judah a njeh Egypt kwa’agh, yong ih nah nibeniya, “Ninga mama murungkulli Yahweh digni ya.” ²⁷Shinna, min yang ngi tignjiang ari agikonina ate ma borna ni nyha. Beni kwa ba Judah ni anjeh Egypt ya ka juhro njiri garabuwo ni yhalo se te a malla kwa. ²⁸Le abeni abbaah ari garabuwo agh ka nyere Egypt zu a njeh Judah, fitong le yang ni kunkolong. Nina’agh anshille aba Judah ni kwa wora a njeh Egypt ka digha beh ya ka yere garabuwo le yang ka tangha-mamiyang ko mameng. ²⁹Gah ni ka pag kundunna le yong-gah ni Yahweh wabba-ih min yang ngi tigha amur yong a bah, nina’agh nga yere ih garabuwo ka wol yong ni agikonina ni njiteng.” ³⁰Yahweh nah ma, ‘Nshinna, Min yang ngi pih Pharaoh Hophra murung Egypt abih abashibbi ni abih abeni ki alli ki wol nluoh. Le ihka pagha ninga mama pahni Zedekiah murung ma Judah abih Nebuchadnezzar murung Babylon, abeni ki al usulo le ya.”

Chapter 45

¹Tenana ni Jeremiah ba kuntumo le Kulli wabi Baruch muna Neriah agh. Ngire pagha a kunbang ni nyongli a gi bong tenana a tenana pura kun Jeremiah a bogho woro bahri le Jehoiakim muna Josiah murung Judah agh. Ke nah, ²"Yahweh, Kulli le aba Israel, wabo tenana ni, Baruch: ³A nah na, 'Gi- enna lo, ate Yahweh ye buhrina gani ri binkona lang. Bwa lang panang iri malla; Ni kum bi usulo agh. ⁴Ga ni digha aka wabi: 'Yahweh wabna ga: Shina, ga mbag ga, myang ngi wanghi nibeni. Nga pannga, myang nibeni ngi ub yi- nga pag ga a ngunjah kwa. ⁵Keminiya awo nga awo tigyahlo ate agimagula a temuro? Ka tigyahlo ate agire ya. Ate shina, juhro nga ki zu a bin abayong mashinshin kwa- ga ni Yahweh wabah- Keminiya myang nga poh usulo lo ninga gi ibnah a ba kah nghanh nga."

Chapter 46

¹Yahweh nateng ri Irmia ba agkumo le Kulli amuri anje. ²Ate Masar: A muri aba ta lua le Firauna neko, murung Masar ni karkemish a kun bangha muru Yuferetis agh. Aba talua ni murung Babila Nebukadnezzar li sa lua a bogho ma ine le Yehoyakim muna Yosiya murung Yahuda: ³Ngiriyong ni atongho makena ni atongho magula nwara kun lua. ⁴Nsobi a piri nye kunyang n'eb yang nke tamgha ni nvule gitulla muyong nkogli kun kuon leyong nmel dagra nye bolo. ⁵Mang ngi shina bani? Ngobon wollayang a yangha a bangha ate abatalua le yangha lua meshiyi nayang kpikpasang. Ayangha abangha a al bin vulo anya apil njiyang njunyangha. Ngobang ngha njiba kwa agh, ngha ni Yahweh waba. ⁶Aba miyere ni ki abba ni abatalua na a logle a abba. Añeni nji gangra agh a enkushiyang akpa akun ngere muru Yufiretis. ⁷Yangha ki logho ninga bangha muru nilu agh ngha amule ki logho le sulo nigha a bangha muru agh? ⁸Masar log ninga bangha muru nilu ninga amuru ni bangha muru logle suliya. Ba Masar na "Nga logho le ngha vula muri ngungjah. Ngha meshiya ala magula na añeni ye agh kwa. ⁹Apiri nlogho npil bahnggha apiri nyeh guwo. De aba talua ih wara njibang aba Habasha ni Abafut¹⁰Kare agh kara ilimurung le Kulli Yahweh ni. Ih ka ilimuri a muri aba shibimuri. Gara buwo ka nu nkila ka peri. Ih ka dima ni kila leyang. Ate dara ngha nghanh aka pi Kulli Yahweh ba buno a nje gangra a kari bangha muru Yufiretis. ¹¹Amuna ngalang ma Masar nwara Gilead nke ag buri, niye ni ngi sobni buri muyong, ningi kum iruntenna agh. ¹²A nje kwa ogna gi irunbiyina le yong ngung njah kwa ogna buagh iribiyina le yong ate ba talua ka ema ri bi batalua akpaba soko. ¹³Yahweh wabi Irmia ba agkumo binKulli a kunbang ni murung Babila Nebukadnezzar zuni ni lua a Masar agh: ¹⁴"Hamma a Masar waba a migdol ni Memfis ni Tafanes ntangha ngiriyong ate garabugh ngha ka li aben kanniyong agh; ¹⁵Mang pag giri ka agilang le yong nongho vula nje? Na log agh ate Yahweh ni tuti yang pugh agh nje. ¹⁶Ini gogshi añeni ki eme ariyang aba talua kpah ki bih. Aworo na logho shi ka lah. De shi nyere abin aba lah sung a nje ni a bilsung ngha le ishi dang bin garnbuo le aba pah ganni! ¹⁷A waba biye murung Masar Firauna ba lohibang mwoh, beni dag kundum le senre wor agh. ¹⁸Murung na miya ngung njah, mina Yahweh tale bang bwah ngha mwoh ka zu ninga nkono Tabor ni nkono karmel a nji salang. ¹⁹Nyong añeni ndiya Masar agh nkpaba a gitolla leyong nwara nje guro. Ate Memfis ka pil kiding aka pishi le bwah nya ka dighang agh. ²⁰Masar agh nsari ndah ma bonsari ni keminiya ngi manumbang ka zu a njiganra yangho ih zu. ²¹Aba talua ma ngose ni a tiri yangha ayangha ninga a den ndah ma lishina, keminiya mamiyang te agh aka pila aka bangha a woro. Na kpaba a tang ni yang agh. Ate kara luu le yang ni ki zu a muyang, kunbang funshi yang ni. ²²Masar buagh ningha yoh sungho woro ate aba shibi muyang ngha tolo ki zuyi yang. A yangha a zuyi yang ninga ba kor ngung ni akohgiri. ²³Aka kor kobong ni nyimba le kwa ini Yahweh waba na ate aba shibi murung ngha a gowo a war a kukoro mabangha niya. ²⁴Bama ni Masar agh ka nu iribiyina. Aka piye abih añeni nji gangra agh. ²⁵Yahweh tele bang, Kulli le Israila, na "Nshina miya ngha funsh Amon le Thebes (Nod) Firauna, Masar na agilang le yang, amurung le yang a Firauna ni añeni tig yaliyang biyangha ²⁶ha.Miya ngi payang a bih añeni ka al usulo le yang ngha, ni babi Nebukadnezzar murung Babila ni aguro le, Le ni njumo le Masar ye ka dunso ni abayong ningha mah kana agh, Yahweh ni watenni. ²⁷Keminiya awai guro lang Yakubu ke ngobong ih woro agh. Ke tabi kparo agh Israila ate shina miya ngha ashiyong abin masabna ni abibilla le yong aba a keniyang nghanh ngha a nje guro agh. Yakubu ka nyere ka zu a dig yengre, ih ka usulo ni ganni nya wa pag agh. ²⁸Wai guro lang Yakubu ka bang ngobong ngha. Yahweh ni wabteng ni ate miya bino ni na agh ngha meshiyi a nje ni kwa nmeshiyi nong nghanh ngha. Nin gogho kwa agh ngha funshi yong a njiteng, le anjiteng ngha ni ngi dag yong nin funshi yong ngha agh.

Chapter 47

¹Ga ni Yahweh wabi Irmia ba agkuntumo bin Kulli a muri aba Filistiyawa. Wabi ni kaba Firauna keni lua a Gaza.
²"Yahweh na nshina, amuru nga tola a nji ganra (Dulun) ki zu. Aka buno a dunshi nje ni ga wa ayaliya, alah magula le ni aga diya ayali yang nga! Ni na agh beni kwa agh ka magjolo ate a agni le abeni kwa a nje agh ka magjolo.³Ari akushi piri matinina ni jolo le nye guoh le piri ni buah le kushiyang, Atemuna ni ki agni amuna yang ate masoriya ni teng nga. ⁴Ate kara ka zu nga ka girjama aba Filistiyawa kwa agh, ih kashi taya ni Sidon beni abba na ih ka agni yang agh. Ate Yahweh nga ka girjama aba Filistiyawa abeni uwo akun muru Kattor agh.
⁵Yalung biyina ka kuma aba Gaza. Ashkelon agh zamyang gira. Nyong ni ashile ni uwo a njolong le yang nga ni yebang ni nga dagni kashiyi ngiri yong? ⁶Oh garabuwo le Yahweh ni yebang ni a ka usulini, Tangha nje a nyere wara a ndanle lo a dig jiyeh. ⁷Ih ka usuli ni yalang nga Yahweh ni tighiya, nga wara pi kundun ih ke wala aba Ashkelon ni nje kun ginisalang nga.

Chapter 48

¹Ga ni Yahweh tele bang Kulli ke Israila waba amuri Moab na, "Gi ennani ni Nebo, ate a wara bihya. Kiriathaim ta yim lua wara li. Vanrung le yang nga a wanghine. ²Gulo le Moab nya og agh. Amashibi muri ni Heshbon kura gimahihra a muri. A na, 'Nzu shi gir jamyang ke uwo nje agh. A ba angh ma agh ih gira. Garabuo-ka diya tiyo. ³Teshi kiro! Gi bua nga ki zu a Horonaim, ba a biyigiri nghan dudu agh. ⁴Moab a wara a wanghi. A ogna jolo buagh le amuna yang. ⁵A ebna dingli Luhith ni buag, ate a yang nga muri ginya kena Horonaim, aog buagh ate gani. ⁶Nbangha n'ashi usulo layong le npila ninga abuje balusung a lusung. ⁷Ate tig yalung ri gipagna leyong nigikunna leyong mami yong te agh aka li yong ni lua. Le Chemosh ka wara guro kpani amalah le na amurung le. ⁸Ate ba wol nluo ka bola lah magula kwa; lah magula nya ka abba. Nina agh bonrong bang ni ba njonlong ka bayi kwa ninga waba le Yahweh. ⁹Npi Moab anbu ate dig na ih ka logho ih woro. Alah magula le ka dig nbuh. Ba buwa nya ki dig nghan agh. ¹⁰De beni kwa ni ndongho payi Yahweh tumo agh a yommi. De beni kwa bol garabuo le shibi sof nkila ko agh a yommi. ¹¹Loho le Moab ni muna le agh. Yang ngho dig agh gubung nya ganshiya. Yangha ninga muru inabi le ni a nya a sobi a nkori le ye tusa nkori biya. Ni san kena guro agh, Ni na ih ka boro nya ba gyabba nin miyag le ni ariya. ¹²Shina akara ka zu-ga Yahweh waba-ni kunbang ni nigha tashiyo bang ni abuagh a zu agh tuti a bang muru inabi ka soko ka wagh bang nghe. ¹³Le Chemosh ka pi Moab iribiyina ninga mama Bethel, ni aba Israila tig yaliyang riya. pani yang iribiyina nga. ¹⁴Pag ni yalang ke ngi na, "Sung ni aba talua ni agara abuna na worung"? ¹⁵Beni ka li Moab ni alah maulina le nga ka zu. Ate amuna abuna maborina le wara aba aka tughi yang buo nghan agh. Ina pag ga murung wabba! Yahweh telebang ni pag luli. ¹⁶Ganni le Moab tola dig giya; jurole nga ki zu ni kara. ¹⁷Nyong ni abeni kwa nkanni Moab agh; nbuagh ni nyong ni abeni kwa yeri gulo le agh, 'Nmag jolo, i gi enna gara murung matenna gara ni agushi agh bung na. ¹⁸Sulo abin digna magula lo le diya nje ma yunna nyong, ni abeni diya Dibon agh. Ate beni ka li Moab ka- zu yi yong, ih ka biyi alah magula le yong. ¹⁹Ntanga a njijere in shibang nyong ni abayong ni Aroer. Agh ili abeni ki bangha te abba agh. Nina, 'Mang pag giri le? ²⁰A pane Moab iribiyina, ate a waghine ni yalang. Le nbuagh nmag jolo; ate a angni yong. Nwabi abeni kun bangha muru Arnon agh ihmah a pishina Moab. ²¹Ni beni agh funshibang zuna abin abeni a dabeng nga, a Holon, Jahzah, ni Mephaath, ²²A Dibon, Nebo, ni Beth Diblathaim, ²³ni Kiriathaim, Beth Gamul, ni Beth Meon, ²⁴zu'a Kerioth ni Bozrah, ni alah maguliliya ni kwa a nje Moab agh-lah magula ni kukuwo agh ni ma gya agh. ²⁵A bunna njeme le Moab, bih bunna ina pag wabba le Yahweh. ²⁶Ntig Moab ih bara ate pagna gushi murung shibi Yahweh. De Moab ih bulo a ga yenni ko agh le ih dig gijolo le abwagh. ²⁷Israila ni dig gi olo le yong agh le? A kunne a ntiri amanyibi ke ngi wuli muyong ri a kunbang ni ngi nani amuriya? ²⁸Ndag alah magula ni bin kpaba ni a piya taliya bin digna le aba Moab. Ndig ninga kula ni ki gil ndah le akun tuli-taliya. ²⁹Shi ogna gulo murung le Moab tenmurung: le ni njeng bang le ni loshi muri ni gushi ri ni dunri kunyong le. ³⁰Ga ni Yahweh waba-a meng muri men ni kana ngirang nyara tenana tenmurung, le nga kwa agh, nga niye ninga gipagna le. ³¹Nina agh nga ham buagh ate muri Moab, le nga mag jolo ni giena ate muri aga Moab kwa. Nga buagh ate muri abayong ni a Kir Hareth agh. ³²Nga buagh muyong ka wor buagh ni buagh ni ate muri aba Jazer, ngung inabi ma Sibmah! Biyong wara dur salang muagh tolong ha tola kena Jazer. Ba wolbang wara biyi nji ngung ma biyang ni nji njimurung le yong. ³³Nina agh njibuno ni binmurubang a wara a tolli ri njingung ni njeh Mowab. Nwara nteshi muru njingung ni a kuma a bin gammuru njingung leyang. Ni awa ye gammi ni jollo binmurubang nga. Jollo ni uwa ye dig ma binmurubang nga. ³⁴Logha ri jollo ni a Heshbon kena kukwo ha Eleyaleh, gih yang nga a ogne a Jahaz, logha Zoyar kena Horonayim ni Eglath Shelishiyah, ko ke amuru le Nimrim nga a dagne. ³⁵Ate bwa nya a Mowab ye ka pah dahra a bin gushi gillang ni logshi nlelle bin akuli ya- gi wabna le yahweh ni ga. ³⁶Nina agh kun yalang nga ki buagh te Moab ninga dingduara ate muri abayong ni kir-Heres agh, Agikunna le mahla. ³⁷Yang kwa le nwana muri ni nyong kuni. A teniyi biyang ni gikura buhu bunyang. ³⁸Ba kwa yalung biyina ni a muri kangna le abaMoab ni banbenda le abaMoab. Ate a wanghina Moab a ninga duli nkori-ini Yahweh waba na. ³⁹Ni pag agh ni a biyini yang nga ni jolo ni a buagh niya! Moab pil njumi ni iribiyina nina agh Moab ka dig gite olo ni gi ngobong abin abeni kangniya kwa. ⁴⁰Yahweh watenana na "shina aba shibi murung ka logha Kulli ka zu ninga gbittiri, ih pangshi kpattire a muri Moab. ⁴¹A lina Keriyot, A agna a lah magula le kwa. Ate kare agh kunyali aba talua ka pag ninga kunyali bama'ni muna ki kong agh. ⁴²Nina agh a wanghi Moab le na uwo abuagh agh ate ini magula shibi Yahweh. ⁴³Ate ngobong ni tuli ni gitamna nga ki zu a muyong abeni diya Moab agh- ini Yahweh waba na. ⁴⁴Beni kwa bangha ate ngobong agh ih ka kpa a tuli le beni dashi pura tuliya ih ka boli a gitama, Ate nga zuni ga a muyang abayong ni Moab agh a bogho ilimurung lang a muyong ini-Yahweh waba na. ⁴⁵Beni bangha ka tangha miling Heshbon mason ngirung nya riya. Ate gishe ka uba Heshbon leshi gishe ka pura tiri Sihon. Ih ka pishi kun dum Moab ni koro muri ababayong ni ki gushi muyang agh. ⁴⁶Gi enna ni yong Moab! Aba

Kemosh jurina ate a ponna amunabuna ni amuna ngalang leyong a lua awori. ⁴⁷Keminiya ngha ariyi pono ni poni
aba Moab agh kara babba -Gi wab na le Yahweh ninga. Njuo le Moab mala a ba.

Chapter 49

¹Yahweh ni wateng ni amuri bayong ni a Amon agh. "Israila nya ni amuna agh le ? Bwa nya mwoh ki tol gibiyere kubung a Israila agh? Mang pagiri ka abeni ki gushi Milkon zu ag ba Gad dinghang agh dinghang Abayong dig agh a lah magunina le yang? ²Yahweh waba na nshina akara nga ki zu. Kungbang ni nga tig njeme ih gor lua amuri Rabbah abayong ni a tiri aba Ammon agh ih bi oghe ate ih pil nbu lah le nga mag gishe ri amin lahyang. Ate Israila ka diya muri abeni diya muyang agh" Yahweh ni wabi. ³Nsob jolo ni buagh aba Heshbon ate ai ka pil nbu lah. Nsob jolo amangalang le Rabbah. Nkuriyong ni gikura buku (nguri gulla) Nbuagh nbangha ih kushiyong ta ate Milkon nga ka wara guro ni amalah ni amurung le. ⁴Palang ke nga gushi muyong ni njonlong le yong, Njonlong le yong ni a nji ngung yara ta agh aba shiri panjiteng? Nyong ni abeni tig yaliyang ri gikuna le na 'yang ka zuyi sung ni lua?' ⁵Nshina nmiya ga zuyi yong ni ngobong ini pag ga murung Kulli Yahweh pura bin abeni kanniyong agh kwa beni kwa ntiri yong nga ka meshe tebi. Buagh nya mwoh log le kpaba abeni ki bang nga agh. ⁶Keminya ni njumo agh nga nyeshi gikunna le aba Ammon ni a pono a wori agh ini ga Yahweh waba. ⁷Amuri Edom Yahweh tele bang na "Njitenna nya uwo mwoh akuma teman agh? Tushi njung bwara (mala) ri abeni yeri giri agh? Njitenna le yang zurina? ⁸Aba Dedan, nbangha, npila nvula a tuli a nje, ate nmiya ga zuni gani amuri Isuwa a kunbang ni nga funshini agh. ⁹"Nga aba tu njigung inabi zu a binyong nga, na dag mwoh - mwoh a Kulli (Njumo) agh le ? Nga amanyibi zuni duh agh na ib ga ka peri tolo le yang nga? (Boyi) ¹⁰Keminiya ntana giri tiye Isuwa. Nduna bin vuliyo le yang kwa. Nina agh ni log le ke vul agh. Amuni, amuna ngi, abi bamurikala njanyang gira le wara te. ¹¹"Ndag agh abawari le yong njumo nga lel muyang ni aman bere leyong a tig yaliyang rang" ¹²Ate Yahweh na "Abeni ma ni pag gubung nga kunna kunyang kanni yong ngi shin ninga na funshi yong nhang agh? Ninga abbi funso agh nga nu ganni. ¹³Ate Yahweh wara kaniyi giri ni gulo le na-Bozara ka dig gi ngobong ni gi olo ni banbu ni gi yommo, alah magula le kwa ka pil banbu ke kene. ¹⁴N'ogna gipagna abin Yahweh ni bakuntumo nga a tasa ri a nje 'Nkpab muyong ih kenghi yang ni lua. Ngiriyong te talua; ¹⁵Ate nshina, npag na yong ndig fito nga a periyong ni anje biya, abayong ki jen yong. ¹⁶Nde a abang yong agh gulo muyong mo soriyi yong abeni diya piya nkono agh, nyong ni abeni ndiya a nkono ma sabna agh ate nga gil lah abiKulli ninga gbitiri. Nga suliyong abe nje- ini Yahweh waba. ¹⁷Edom ka dig gi pangobong ari ben kwa mwoh ki bola njibe agh. Ja be ka piliyi yali ka songshigiri ate wangha ni a wanghiniya. ¹⁸Ninga pisa ni a pishini saduma ni gwamrata ni alah ni a kariyang gyab agh Yahweh na buagh nya ka dig nhang nga bung nya ka suli nhang nga. ¹⁹Shina ih ka puro ninga yim ki pura a kobong urdu ki ka bin lela lusung. Ate nga tig Edom ih dag biye susu ni miyere le nga tig buagh mwoh beni atolo ka kona te biye agh. Ate yang ninga mem, ni yang ka gorang a njuo? Nlel giri manyeni ka gankunang. ²⁰Nina agh nteshi kiriyong riga Yahweh giri tolo ih ka payi Edom agh. Girung ni woro pag agh a mura abayong ni Teman agh. A njiteng agh aka woriyang kwa ni luo makena. Bin lel giluo le yang ka pil bakati. ²¹Ni og kpa leyang agh ngunjah jigra a og ghi buagh magienna a salang magulah. ²²Nshina buagh nga nhang mwoh ka zuni lua ninga kpitiri le ka limma nje ka panshi kpatire a muri Bozara. Le kare agh yali aba pag lua le Edom ki pil ninga yali beni muna ki kon agh. ²³Amuri dimashku ni "Hamat ni Arfad iribiyina ka bol yang ate a og na gi ganshibang. A yangla a wori; Yong una le yang agh salang ni. Ni dig Jeyya. ²⁴Dimashkus pila nya ni masongirung agh. Pila uih ka banghang; Ngobong boli yalung biyina ni yong kona bole. Ninga binkona le bama a bin bilmuna. ²⁵Ni yalang ni ke lah magula ni a pongshiya na daghiya, lah bin murbang lang? ²⁶Nina agh amuna buna ka kpa abin digna leyang ni abuna talua ka wu a kare. Ini pag ga Yahweh tele bang wabba. ²⁷"Ate nga goti gishe a muri gibagna le dimashkus le ih ka pishi lah ma tenna le Ben-hadad" ²⁸Amuri kedar ni amurung le Hazer, Yahweh na yi Nebukadnezzar logho keni lua a kedar le a gir jama bayong ni tebang nga. ²⁹A gumri leyang na agiluo leyang na aga a dangha ri gumri agh na agitume kwa a ponyang; Nwori alogha le yang le abuna ka maghiyang jolo "Ngobong nga njikanda ba kwa agh. ³⁰Nbangha! Ngali kukuwo! Ndiya nje a tuli abayong ni Hazer agh-ina Yahweh waba nina-ate Nebukadnezzar murung Babila kura giri a muyong. Nbangha: Npila jumo. ³¹Nlogho nwoliyi yang olo abeni diya bin aba agh "Ini Yahweh waba nina. A nya ni kunkala agh ni agitulla akuyang agh. A be dig ni muyang. ³²Ate alogha leyang ka pag gipona alua ni agikunna ni agileyang kwa agh ngoso lua ni. Le nga meshiyi yang a gugh ni kwa agh abeni kashiyi nyong muyang a kanda muyang ngbulung agh nga zuni gani muyang a njiranda ba kwa agh- ini Yahweh waba na. ³³Hazer ka dig nbula le a nvashi ha ke kene. Bung nya dig nhang nga bayong ma shishinni ni ki diya be agh. ³⁴Ga ni pag tenana le Yahweh ni zu abin Irmia ba ag kuntumo le Kulli a muri Elam agh. Ga dig agh a kuduna diya muribangle Zedekiah murung Yahuda, le na. ³⁵"Yahweh telebang wab ga na: Nshina miya giyab bung aba nta le Elam ga ini pag gidiya muribang le yang nga. ³⁶Ate nga zuni a gugh ni ine a kanda bang ni a Kulli le nga meshiyi aba Elam a gughoi kwa, kasa nje nya abeni nmeshiye a Elam agh ni ki ka nhang nga. ³⁷Nina agh nga shaniya Elam a dum aba shibi muyang ni abeni ki al usulo le yang nga. Ate nga zuni gani a muyang ni gishe yalung lula lang- ini

Yahweh waba nina. Le nga tashi bang ni gara buwo lang a tayi sete malyang. ³⁸Le nga tig diya muribang lang a Elam le nga wala murung le yang ni amagula le yang a biye- ini Yahweh waba na. ³⁹Le ih pagha a kara ma njumo ni nga yeshi gikuna le yang agh-Yahweh ni wabteng ni.

Chapter 50

¹Ga Yahweh wabi Irmia ba agkuntumo bin Kulli amuri Babila ni nje le Bakaldiya ninga; ²Wabi anje le tigyang ih bi a teshi kiri yang. Loshi giri le ih bi A teshi kiriyang. Ka sonriya na Babila agh a line ni lua. A pane bel iribiyina. Merodak agh a wanghi ne. A gilang leyang ogna iribiyina, a wanghina agilang. ³Nje ngha ka zuyi ni lua a njigangra. Ih ka biyi nje. Buagh mwoh niki dig nhang agh. Abuna na aguluo ki bangha ka woro. ⁴A kare ni kunbanghe agh, Yahweh na “Abayong ni a Yahuda agh a zu zgh kpaba a ongso ni buagh le al Yahweh Kulli le yang. ⁵A ili bang te nijjere kena Sihiyona le ka aka shua be ni giya. Aka na shika kum Yahweh ni ogrung mama ni mal agh ni deshi a jashiya. ⁶A bayong lang agh a bwara ninga luu. Anleyang wara ni yang ke bosa ankono. A pil yang a ghalini a kani ni bang logha dingli kena dingli. A woro aka jangshini bin usulo le yang. ⁷Beni kwa kena binyang le ke liyang ni lua. Abashibi muyang na.” Nishi pag ga ni botiya agh ate a pag ne Yahweh gimashira, lah ma njiteng le yang Yahweh, Gi tig yalung le akayang” ⁸Ndak ntiri aba Babila, npuro ndak nje le aba kadiya; Ih dig ninga nbu mabuna ni dak bang ke anshile kura tayang. ⁹Ate nshina, miya gyab ni tol giri a muyang ngha loshi abuno abuagh a nji gangra a zuyi Babila ni lua. Aka giriya a zuyi yang, aka li Babila ni lua be. A muni le yang agh ngha ninga ba yiri nta ni nyera lah ni bongri bi agh. ¹⁰Kaldiya ka pil gipono alua. Abeni kwa ponying ngha ka dima. Ga Yahweh wabi ni. ¹¹Npag bin murubang, Npag njibuno pon gilua ni gibere lang, Nta gigirak ninga muna ndah ki ta abin leleh, Nhamma ninga kwapiri matenna. ¹²Nina agh nguo ka og Iribiyina duddu beni bilo agh bi ki sobari. Shina ih ka dig makena le anje, Balusung nje mayunna ni ba muru nya nhang agh. ¹³Ate yalung lulla le Yahweh Babila agh gubung ni wa dighang agh. Keminiya ih dig nbulah. Beni kwa bola nji be agh ngobong ka woli ate muri Babila le ih ka songshi giri ate biya ni biyini agh. ¹⁴Ngiriyong nkang ni Babila ni lua. Beni kwa ni nta agh ih tiye. Ke bih nkona te muniya ate pag ne Yahweh gimashira. ¹⁵Mbua kana nkanni yang! pah na bi. Akanna mamuri bi soglini a sulins garu le. Ate Yahweh ki ili muri. N’ili murung a muri npayi ga iso pag agh. ¹⁶Nwola anluo beni jam giriya ni beni kwa agh pag tumo ni shingri a kunbang pongissoro agh. Ih bi beni kwa agh ih nyera bin abayong le ih dag garabwoh le ba parbang; a bangha a wora njeh leyang. ¹⁷Israila agh yang ngha ninga anjum ni yim meshiya. Ni kunduna murung assuriya ini zu liyang nin nzumo agh Nebukadnezzar murung Babila ini zu wanh. mueh. ¹⁸Nina agh ga ni Yahweh tale bang, Kulli le Israila waba nshina miya ga funshi murung Babila ni nje le, - Ninga mama nfunshini murung assuriya agh. ¹⁹Nga nyeshi Israila a nje le. Ih ka lela agiluo le a karmel ni bashan. Le ih kun gili a dingli le Afraimu ni Gileyad. ²⁰A kare agh ni kunbang agh Yahweh nag a nibotiya agh aka abi a Israila keminiya na akuma. Nga al gimashira le Yahuda keminiya ningi kuma ate ngha tol gimashira le a shile ni dag agh. ²¹Nlogho nkenghi nje meratayim, nkenghi ni abeni diya Fikod agh. Nwol luo yang kwa ni garabuo ngirjamya ga Yahweh wabba ni. Mpag ga kwa ngi tigyong ni bi ih npag agh. ²²Jolo lua ni wol luo magula ngha a nje eh. ²³Ih pag paghani ndolong ni gankun a nje kwa a kasha a wol luo eh. Ga pag Babila ke dig gi ngobong a tiri a nje ni. ²⁴Ntamno gire bollo te Babila le a ponyong nit e a yeriya; A kunna yong a pono ate a tangna nkunsung ri Yahweh. ²⁵Yahweh loshi na kun gibura le yangha ih pushiyi a gibura le a beng ate ke pasha yalung lula le. Murung Kulli Yahweh tele bang ngha ni tumo a nje le aba Kaldiya. ²⁶Nlogha gibang kukuwo ni lua ih zuni. Nloshi abah le yang le ndem yam amuri bi ningha Gisor. Ntig yang jag nvoli luo yang. Ken dag buag mwoh ih abba. ²⁷Nwol luo a den ndah le yang kwa. Ntashibang ni yang aba aku tumiyang bugh nhang ngha. Gi enna ni niyang ate kalleyang zuna-kunbang funshi yang. ²⁸Jol le abeni ki bangha ngha nhang abeni abba a nje Babila agh. A gire ki pag gipangna ilimurung le Yahweh Kulli le sung ate Sihiyona ni ilimurung ate kangni bang Kulli magula le aba Israila. ²⁹”Ngoriyi aba ntah a kenghi Babila abeni kwa yeri nta agh. Ndama nkenghi le ke dag buagh mwoh ih sangha. Nwayang ate ga a pag agh. Npag yang ni koro peshigiri ni a pagni tumo agh. Ate a pag na giri ni tol kirung ri Yahweh-Ari beni mwoh gerenteng le Israila agh. ³⁰Nina agh abasa adena leyang ka wu a bin kpaba a tiri lah le abantah lua. Le yang agh aka gir jamya a kare ini pag ga Yahweh wabba. ³¹Shina miya gi shibi muro ba gushi murung-ini pag ga murung Kulli Yahweh telebang wabba-nje kale yong zuna ba gushi murung kunbang ni ngha funshi no agh. ³²Nina agh aba gulo murung ka enkushi yang ka kpa. buag nya mwoh ka loshi yang ngha, ngha bug gishe ri lah yang. Ih ka pinshi ga kwa kanniya. ³³Telebang Yahweh ni waf teng ni. Aba Israila agh a panayan ganni kpani aba Yahuda. Abayong ni kwa ponying agh ngha wa boyang. Ashibina maghiyang bua ih bi a woro. ³⁴Beni ki ashiyang agh yang ngha ni masorong. Luliyang Yahweh telebang ni. A njiteng ngha ini ih ka tol tele yang ate juni digna ma ololo a nje eh le ih ka zuni aba Babila gangshirung. ³⁵Garabuo logna yi Kaldiya-ga Yahweh wabba ni-ni muri aba Babila, amagula leyang ni aba njitenna leyang. ³⁶Garabuo a ri aba waf temanangna! Aka pila a bangha! Ari aba tahlua le! Aka dunshiyang ni ngobong. ³⁷Garabuo ngha ki zuyi piri ni nyeh guo le yang. Ni abayong ni kwa a tiri Babila nina agh ara pila ninga amena. Garabuo ngha ki zuyi a kangna tig giliyan, Le aka poniya yang. ³⁸Tanghan le muri a muruleyang le aka songso. Ate iniya, nje agilang manangna ni. Ni ayangha a pag giri ninga abeni muyang pila agilang ma pah ngobong agh. ³⁹Nina agh a yam nje mayunna ni avashi ini ka dighang ni amuna ndau. Ate

kunbang ni kwa agh ni wa kun buagh dighang agh. Log agh Babila kena bibilla na. Dig agh a yeya. ⁴⁰Ninga mama Kulli pishi Sodom ni Gomora ni abiyang ba muri kala agh-ga Yahweh waba ni. Buagh nya ka dig nghanh nga bayong ni dig agh a yaliya. ⁴¹Nshina abuagh nga ka zu a njigangra; nje magula ni amurung duddu a ishi na yang abin masanna le ngunjah. ⁴²Aka pon antah ni akuon. Jolo le yang ninga jolo salang magula ayang nga muri apiri a tangsa a gureyang ninga abuna. Ate lua a zuyi yong ba Babila. Murung Babila oga te zu le yang. ⁴³Murung Babylon oga kuntumo a muyang le bih wuhwo ate gigangshina. Binkonna bolli ninga bamah ni ki bilmuna agh. ⁴⁴Shini! Kulli pura ninga yim njingle kariyi bang A Urdun ki ka bin lelle. Nina ih pag yang a pura ayali susu ni miyere le nga tig buagh ih konate be. Ate yang ninga mem? Ni yang ka magang a njuo? Nle giri mayeni log le tang nghanh? ⁴⁵Nina agh nteshi kiri yong ri ga Yahweh tolo denshe ih ka pag agh amuri Babila agh ni ga tolo ih ka pag agh a nje le aba Kaldiya agh. A njeng nga aka ponying a wori ko luu makena leyang, bin lelgiri leyang ka pil nje manangna. ⁴⁶Ari jolo ni lini Babila agh ngungjah jigra, le jolo gienna leyang agh a nje oghe duddu.

Chapter 51

¹Yahweh wabba aga; Shina, in tolla kunbangni nga loshinigung ma juhro girjah bang na aba Babila ni abeni kwa dig ka anje, Kalidiyaah. ²Nga tasa abiri Babila. Aka meshiyi njeye ate aka zuh ni sung ni luwa anyi ba kwaah kannibang nga ari kara mabiyinah. ³Ke bin dag ka aba tahgiri a pundi anta lang yangha; Keh dag yang atig gilua ari yangha. Keh dag ka amuna yangha; inpusa aba kuhru lah yang ate nga woli nluwo yang. ⁴Ate abayong ateh yang; abeni atunghiya ka kpa ananjiyere lahyang. ⁵Ate Israila ni Yahuza Kulli lahyang ni dag yangha, bin Yahweh magula, ninate agh nje lahyang dunshina nah tashi agimashira anji bin beni mwuoh gereteng le aba Israila. ⁶Inpuro atira aba Babila; Le beni kwah ibi ashi kanaangiri. Keh binwuh ate gimashira lah yangha. Ate kunbang le Yahweh ni ma ihli murung. Ih ka nyani ga kwa ah abinyang. ⁷Babila korobang gifunna abi Yahweh ate ini pag ngungjah bara; abayong nje nuh mbah lahyang pila digka abangha. ⁸Babila ka kpa nibeyeni le aka girjah yang. Inbwa ate muyang. Inpayang bun ate bin konna lahyang; Ko ika kun usolo le. ⁹Shi tollah sa pi Babila tenshe maso ngiru; Keminiya inya kun tenne maso ngiru agh. Le ibi deyi ishi woro, anje lahsung. Ate gimashira le bilabang Kulli; ye saba niga balahgiri. ¹⁰Yahweh zuna ni lih murung lasung inzuh, le ibi shi wab! ga kwah a Urushalima gipangna le Yahweh Kulli lahsung. ¹¹Inkolli kun amuni le intola abaina lahyong. Yahweh nga ki loshi bongho le murung le aba mediya wa anjijire ni ika girjah aba Babila agh. Ate gani ihli murung le Yahweh, ihli murung ate ihka juri binbang Kulli magula le aba Yahuda. ¹²In loshi tituwa amuri birale Babila, intika aba lelgiri kikoturo; inpusa aba lelgiri; in gilyang mavulo puraribang; ate magula ka pak ga woro wabba bola muri abeni diya nje Babila agh. ¹³Nyong nah abeni indigka anji kun salang ni ni muru agh, Inyong ni abayong ni mahli le usu layong zuno a mala. ¹⁴Yahweh magula kanina giri ni usolo le, nga dunshi yong na abuwa, niga gokole a kikoro, le aka loshi zolo ma luwa a ari yong. ¹⁵Ini gil ngungje ni digka muribang le, ini nah ibi ngunja digka ni yeri gile. Anji bin yeri gileni magni aba Kulli. ¹⁶Nga saka ah, a muru ni a Kulli veliye ate zuni kpafe aba ngungjah mal nga nga. Paka agi nyibi bang ate nuru nitasa agin alah ba a tig yangha. ¹⁷Beni kwah digna bayong mah nana, nya ni denshe agh. Beni kwah ki pagtumo ma gifuna a pana yang hiri biyina na agilang yang. Ate gifuna ma gilang nga anna nana ni, Usulo nya a yehyang nga. ¹⁸Agima nangna ni, gipanale aba dangkunni, aka mala ari kubang ni aka nuhni gani agh. ¹⁹Keminiya Kulli, te muri Ismaila, nya niga ah, ate ini ibaka aga kwah. Israila ayangni aba tolgibere; Yahweh magula ini pak luli. ²⁰A woni guduma ma luwa lang, gi luwa lang ate luwa. Ni wenni ini nwan abayong njeh nye girjah bang na anje murung. ²¹Ni wenni nga wagni apiri ni aba kogyang; ni wenni nga wagni a piri nye na aba lannyang. ²²Ni wenni nga wagni ba bura ni bamma; ni wenni nga wagni aba gulla naa munna. Ni wenni nga wagni amuna abuna na muna ngalang. ²³Ni wenni nga wagni alengiri na agiluwo lah yang; ni weh ni nga wagni aba digdiya na ashilayang. Ni wehni nga wagni a governos na amma gula. ²⁴Ate nji bino ni kengha nwah aba Babila na abeni kwah dig ka njeh le aba kaldiya agh ate gimashira apaka a Urshalima agh-gah ni Yahweh wabba. ²⁵Shina, nya ni ma agh, akonno ma girjah bang gahni Yahweh wabba nga girjah gunjah kwaah. Nga tah bem arro, nga karo nje amuri nkono, le nga pilo niga nkononi apieshiya. ²⁶Ate kebi a toltahli abino agh mama aka tolli tina kagna agh ari tah ma guhre ko mamagtiye kangna agh; ate a pila ka dig gani aibangha malle nyah-gahni pak wabba le Yahweh. ²⁷Inlosi dumgiri nituhta amori gunjah. Ntong njeme gangzua mura abayong njeh ingora abayong njeh a kenieh ni luwa; aliye amurung le aba Ararat, Minni ni Ashkenaz. In tig magula le aba kun luwa ikenyi, aka zuniga goko le akikoro. ²⁸In lagka abayong njeh a keni niluwa; Murung Mediyawa na governo le na amagulina le na anjah kwah dig ka munya nga. ²⁹Ate njeh agh ika jigra le ka digni ngobong, ate nga Yahweh tolka nga wa ginya amuri Babila, ika pag njeh Babila njeh manangna ate bung nya anjah agh. ³⁰Aba kuhrun ni a Babila agh ateshina luwa anjah a digka aye atulayang. Tenshiru lahyang mahla; apila digka amena-lahyong nga gishe nga nhang, agah agilli kunjere lahyang nga a bugnine. ³¹Bah kuntumo bangha ka wabi bi bahkuntumo le ba bangha ibi kenni kuntumo abin murung Babila ate lah magula le agh a totle ari mala le akeni a malale. ³²Ate a dolong ni a muru sabang nga abolaguhni abiyang ba luwa agh a pishi ne abangha muni, le aba luwa a bunna gire korina muyang. ³³Ate Yahweh magula, Kulli le aba Israila, wabba gah; Amenani a Babila ayangha niga bin sarigina kubang pagna aka suliyang njeh. Wa uwo fietong le kubangma tol gi soro ka zuh abinyang. ³⁴Nebuchadnezzar murung Babila shibi nang, kori na denshe lang digniga nkoriyi ni gubung nya aye agh. Niga salang magula ni shinang le ma malang, ye dunshina yeh ni gihlang mabonna le matiriyang adabeni. ³⁵Benidiya Urshalima kanah, anateng ni kwah apakarangha ni guhgirang nga ika nyere a muri Babila, Urshalima ka nah, ibi nyere amuri aba digna anjah kalidiya. ³⁶Nina agh Yahweh wabba agah; Shino, miya ngi tolo ari teleyong nga nga euni ate nga ihli murung yong. Ate nga nyunshi amuru ni a Babila ni a salang lahyang ka nyumo. ³⁷Babila ka pila kadig kiding bin digna le abinlara, gizenne, gizola, ni bah gubung nya nga agh, ba abuwa nya nga agh. ³⁸Aba Babylon ka aggishi kushimona ninga amuna yim, ah agmabuna ninga amuna yim, ³⁹nga shiggiri ki kon yang nga, nga tig njibuno lihgilih a temuyang; ni tig yang a

bahra ni pag binmurubang le a nongtulo- nongtulo ni malla le nyha, ni a logha agh- gi wabna le Yahweh ni ga-
⁴⁰nga tutti yang ninga anjuh ni a bin tumbwoh agh, ninga gamnjuh ni borombul.⁴¹Ni yellang ni a bolli Babylon!
 Nina agh bongso le ngunjah kwa agh a agne. Ni yellang ni Babylon digni a ntiri abayong ma juhrina.

⁴²Salangmagula mella Babylon! Jollo le velliye muru vulliyi ne.⁴³Alahmagula le pilla abayong nyha a yeh ya, njeh
 ma nyumna ni balusung, njahli ni nyha ni beni ka digha a yeh ya, le bayong nyha ka duro a yeh ya. ⁴⁴Nina agh
 nga fungshi Bel a Babylon; nga pussa kuni ga mel agh, le anjeh ni wa ye zu a bini ni agipahna leyang nga.
 Agarrung le Babylon ka kpah.⁴⁵Mpuro a ntiring le, abayong lang. Ih bi beni kwa agh ashi usulo le a ri funno le
 yehlulla lang. ⁴⁶Ke ih bi yahli yong digni ngo bong ko bang ngo bong kuntumo egh ni a oghe a njeh egh ya, ate
 kuntumo egh ka zu bogho mwah. Le a bogho mama ki kpah nghanzumi ya kuntumo ka pagha, le salala ka
 pagha a njeh ye. Murung ka loghi murung.⁴⁷Ngha nina agh nshina, akara nga ki zu nga nga fungshini agillang
 ma sherrah le Babylon nga. Njeh le kwa ka og iribihyina le amami ni kwa a wol agh ka kpah a yeh. ⁴⁸Le ngunjah
 ni bakuli ni aga kwa a yeh yang nga ka pag binmurubang muri Babylon. Ate aba juhri ka pura nji ebbeh ka zu a
 temuri- gi wabna le Yahweh ni ga. ⁴⁹Ninga mama Babylon tigni kpah le Israel agh, nina agh a mami ni kwa a wol
 agh ka kpah a yeh Babylon.⁵⁰Abeni abah ri garabwoh agh, nworo! Ke ih bi ntang jehyi ya. Ndengshi ni Yahweh a
 kukwo; ih bi Jerusalem dengshi. ⁵¹Shi oga iribihyina ate a sangna sung; iribihyina vulliyi na kundum sung, ate
 abiri ingni na a bin magerenteng le baleh Yahweh.⁵²Ngha nina agh, nshina akara nga ki zu- ga ni Yahweh
 wabna- nga nga fungshini agillang ma sherrah le, ni tighi abayong ni ki immah a njeh ya kwa pinye. ⁵³Ate ko
 nga Babylon wara abakuli ko kangnina alah ma kangnina le, aba juhrini pura binang nga ka kah a bini- ga ni
 Yahweh waba. ⁵⁴Bua gigangshina pura a Babylon, juhro magula pura a njeh le aba Chaldiya. ⁵⁵Ate Yahweh nga ki
 juhri Babylon. Yangha ih bihiy gih ni bororo agh. Aba shibimuri aggishi ninga avelliye le amuru; jollo le gula.
⁵⁶Ate aba juhri zune- zuneh Babylon!- le bolla agara luwa le. Antah leyang meshiyina, ate Yahweh ya Kulli ma
 ihlimuri bang ni; a njiteng nga ih pag nwah ye.⁵⁷Nga tigha amunamurung le ni aba yeriteng le bahra, ini nina
 aba bolnjeh le, amagula leyang, ni aba tahlua le. Le aka nongtulo mama ni log a agh- gi wabna le murung ni ga:
 Yahweh Magula Kwa ni pag lulli. ⁵⁸Yahweh Magula Kwa wabna ga: Agarrung ma nennah le Babylon kwa agh ka
 bihya, le a pingshi akunjere le. Abayong ni ki zu ka angni ya ka pag gi manangna; aga kwa abayong ka pagha a
 temuri ya a pingshi.⁵⁹Ga ni pag tenana ni Jeremiah ba agkuntumo lagni Seraiah muna Neriah muna Mahseiah
 nga a wori ni Zedekiah murung le Judah a Babylon a bogho ma ihne le nongmurung le ya. Nibeniya Seraiah ni
 pag magula le aba pagtumo. ⁶⁰Ate Jeremiah wara nyonglo a gibomteng a muri atemashihra ni ka zu a muri
 Babylon- atenana ni kwa ni ya a nyongline a muri Babylon. ⁶¹Jeremiah nah yi Seraiah, "Ngha a kehna Babylon
 nga aka shini le aka billa atenana bororo. ⁶²Le aka nah, 'Yahweh, a weh kanangiro wabna ga ih aka juhri ba, ih le
 bwa nyha ko giluwo ka dig nghanzumi ya yeh ya, le ih ka digha abayong nyha ha ke kene. d b ⁶³Le nga a malli billi
 gibomteng ni ya, kur tahli ri le a bugyi a ntiring Euphrates. ⁶⁴Nah, 'Babylon ka bullo ni ga. Ni ih loggha ate
 gimashihra ni ngi tutta a muri ya, le ah ka kpah.'" Atenana le Jeremiah malla ba.

Chapter 52

¹Zadakiya nga boko wura mwoh nga nongni murung agh; nong murung a Urushalima ni boko lumpuri mwoh. Luli ngihagh Hamutal; ini munanghalang letrimiya anjeh Libnah. ²Pakgah ni botiya aji bin Yahweh; pagka aga kwah nibotiya niga mama Jehoiakim munung pagka. ³Anji bin yelula Yahweh, agah kwahniya pagka anji Urushalima ni Yahuza, kedabang pusshiya akundum. Le zedakya keni murung Babila ni luwah. ⁴Gire pagiri ngah aboko ma tombiene a nong murung le Zadakiya, ashengri ma lum, akara ma lum le shengri agh, Nebukadnezzar, Murung Babila, zuhni aba kuhrung le kwah ka pagluwa nah Urushalima. A kpaɓɓi na anji giri kari, le a ɓag gbra a kanini. ⁵Ate lah magula aleine ni luwa loko kene ahengri ma lumpuri mwoh mama murung Zadakiya ari nong murung le. ⁶Ari kara tombi ine ma shengri inne agh alo nga nhang dɗɗuk a lah magula ate gilih nya ate muri abayong anjeh agh. ⁷Le lah magula ama wagiya a inna, aba luwa kwah ma puro woro dag lahmagula ni dɗh ari nijere niantira agbrira ni ɓanri agh, anji ɓa bang le murung, nigoko te kwah agha kaldiyawa kahmina lah magula agh. ate a woro anyiba apariyang nga a Arabah. ⁸Keminiya aba kuhrunleakal diyawa ma pir murung le anima bol Zadakiya a dahbeng gyaɓ ni salang Jeriko gyaɓ ni Zedekiah. Aba kuhru le kwah meshiyina woro daiyi. ⁹A bol murung le a wori abin murung Babila a Riblah anje le aba Hamat, biyeni a wabbi njuwo nhang. ¹⁰Murung Babila tumi muna Zadakiya ɓuwo anjih nga Ribla yi tunyi amagula le aba Yahuza ɓuwo. ¹¹Le pushiyi anji Zadakiya, a kuriyi ni nyeh ma kurba, lea wori moha Babila Murung Babila ishi a pursina loko kene ari kara ni ika wuniya. ¹²Nebeniya ashenri ma tonno, akara lum leshenye ini kipag boko ma lumpure tombi inne a nog murung le Nebukadnezzar, murung Babila, Nebukadnezzar zuhni a Urushalima. Ini pag magula le aba luwa mama kilel murung nga miguro le murung Babila. ¹³Ye pieshi liye Yahweh, lah murung ni a lahni a Urushalima kwah agh, ate akangna ma ɓonna agh a lah magula apishina yang. ¹⁴Ate aybra ni kagni Urushalima agh, aba luwa le aba kalodiyawa abeni ni magula luwa le aba lel murung ayangha waro tongno puhlum bandefari pura muri woro tongno ngweh inne ni mwoh Irmiya woliyang kwah. ¹⁵Anjibin aba innah agh, ashile atayong a daka alah magula agh, abeni ɓaggnga woro abin murung Babila agh, nah arishile aba gilgri ma bung Nebuzaradan, magula le aba luwa mami abeni ki lelbang nga, ponna anshile wori aguro. ¹⁶keminiya Zebuzaradan, magula le aba luwa ni ki lelbang nga, da ka anshile aba ennah anyih ye agh a pagtumo abeng inabi ni dahbeng. ¹⁷Ate gifunna mama tangigan nga ma a tiya a lihye Yahweh agh, nima tangna ni gifunna yerere gisobmuru agori "Salang magula" ate ayang kwah ayangha a liye Yahweh, aba kaldiyawa waghiyang ɓururu aponyang anyeni Babila. ¹⁸Ah nkoreyi, ki kaya daro, nah aga kwah apagnitumo ari gifunna mama amalah ki pagni tumo abin bang Kulli magula le aba Yahuda agh, a kalduyawa ponyakwah wori. ¹⁹Amintabo ma kenina nataratin mama a lochini nlele gha, nah dahro, ankori bin tangha le kikaya, napans, na aga giliyah ni gifuna, na amama apagni gifuna magula kun luwa ponna yang kwah worigile. ²⁰Agi tagri ni ɓaru niya, adahro mayi yerere lule le "Salang magula," nah anda mabuna lum pu ɓari mama gil ni gifuna agh nga tehye aga a teshi agh murung Sulemanu gillah ate ɓa liyeh Yahweh agh, kpani agifuna mama nah yeri dɗgro leagh. ²¹Saba le agi pikanna teshru nga kena kusung lumpure tombitaro mwoh, mwoh lang yangh, asanigiri nga kangni ɓeni kwah mwoh agh pesheah kusung lumpubari. Beni kwah mwoh agh yangha nah a munabang 'nne amamagulibolo agh. ²²Gifunna madungrina magula nga abikulile. Madunrina agh kena kusung tongno a sabɓa, ni doroshi na tah agh na nghagila niga rumman magifunna kanni ngiri. Ngun tara maɓari maah ini nina ni aga ki pur rummangha. ²³Ate a minlin rumman kena woro tonguo guweh tombi inne pure topurmoh anyibin maduruna lah yang kwah, ni woro tongno mah minlim abikuli kangna niakangni agh. ²⁴Magula leaba luwa leabeni ke lebangha tol purusuna saraiya malah magula, kpani Zafniya, malah ma ɓani, ni abuwa taru nga ki lelakunjere agh. ²⁵Ngha a lah magula agh tol purusuna magula ɓeni ki lelah aba kuhru agh, nah abuwa tombari abeni kipi murung anjijere agh, ngh wa uwo a lah magula ah. Ye pona apurasuna murung leasojah magula pi tumo ibi ponban a luwa kpani abuwa woro taro abayang maɓona anje abeni a lah magula agh. ²⁶Le Nebuzaradan, magula le aba luwa mama ki lele aba luwa agh, ponyang kemiyanga bin murung Babila a Ribla. ²⁷Murung Babila woliyi nluwoyang a Ribla anje Hamat. Anjijere ni nini Yahuza dagni nje wori guro. ²⁸Abayongni ini Nebukadnezzar wori guro. ²⁹A kunbang nah 2402 Irmiya nga ni boko lumpure tombi taro le Nebukadnezzar. ³⁰Akoko ma wuromoh pu taro Nebukadnezzar agh, Nebuzaradan. ³¹Gire pagri zumoh aboko ni wurmoh pu lumpure tombari mah guro le yekoniya, murung leaba Yahuza, asheri ma wuramoh, a kara mah wuramoh pu tongno lesheriagh, ate Awel-Marduk, murung ɓAbila pushi yekoniya murung le aba Yahuza apurusuna. Gah pagiri akunbangni Awel-Marduk kinong ni murung agh. ³²Natang ari yiriri le pieh deshile abonna wara anshile a murung mama a yangha ni yang a Babila agh. ³³Ewil-Merodak pushiyi yekoniya dgra pursuna, le yakaniya ki ligiri karani kwah agh amuri deshile le murung ke tolo wori nga wa ushiliya. ³⁴Kara ni kwah agh murung Babila nga kipi bolo mah gili kara ni kwah agh ari dɗnale ngunjah tolo kene a wuhle.

Lamentations

Chapter 1

¹Ke alahmagula nipa d'ungshi ni abwa agh nibenyina nga kwa dig nimuri kukolong. Ye pilla ninga mahbere, teya bayong ma irritenna. Ini amuna ngallang le murung antira abayong, keminya nibeniya atenne pilla guro. ²Ih buwa gigih ni duh, ni njimerung vulliyi ni tekiah. ba'agnjiang nyha gimmang nga abih kwa bugshinamuri. A pilla aba shibbi. ³Judah wara njeguro anjum agikonna ni tuma gani. Ih digha antira abayong ni kum usulo agh. Abeni kwa ki piriya bol le agana le. ⁴Ke njere Zion ki buwa atema bwa nyha zu anjibunno le ni atigha. Akunnjere le yang kwa biyina. amallah le yang magjollo, agikonna bolla ansara, mami teya, lule ye. ⁵Abeni ni agijh ya agh pilla magulla le; abashibbi ki buhro. Yahweh bugne agikonna atele agimashihra le ni dudung. Amuni ni fitong nga wara njeguro abin aba shibbi yang. ⁶Gulole wara munangallang ma Zion. Amunamurung le pilla ninga njah nga ni kum binlelle ya agh ni ginya irritenna nyha riyang nga adum aba piryang. ⁷Antiri akara agikonna ni lah nyha ni lah agh ah, Jerusal ka d'eshiya agikumna maborina le yang kwa nga yangha ni nya akara wo kana agh. Nga abwa le kpah njeh le abashibbi ya, bwa nyha agni ya. Ke abashibbi yang shinni le jolli ari juro le. ⁸Jerusalem pag gimashihra dudung, nina'agh, pilla ngi jenne ninga ga teshile ni ya. Abeni kwa ki gushi ya, jenne ate a ashinna tesallang le ni magjollo ni alla te pilla. ⁹digna ma gibene a njidimashe le. Ni ye dengshi ni dunmi ya. kpah le ya gingobhong ni. Bwa nyha ka gimmi nya. Ih buwa, "Shinari agikonna lang, Yahweh, ate abashibbang gog wo na dudung!" ¹⁰ke abashibbang ishina bih ari agikumna maborna lang kwa. Nshinna abayong ingna akangna egh, ko ke a lagna bang ih digna ka aba ingna abin kpabba agh. ¹¹Abwa le kwa magjollo nga alli brodi ya. Apahna agikumna maborna le yang ate gilih te a yenni usulo le yang. Nshinna, Yahweh, ni dengshini meng, ate mpilla manangna. ¹²Gubung ni binno agh, yong ni kwa dura bah agh? Nshinna ni tignjoh nga buwa'agh le nga nhang agh ninga buwa'agh ni agikonna a rang, logha ri gani ni yahweh peg agh ari akara yahlulla mafugna le. ¹³Abikuli ni tashini bang ni gishe ayeh amuh lang, nye lih na yang. Nye bugna ndambo ate kusang ni yensang jum. Tignang abiya ni wuh le ngirang kyari kwa'agh. ¹⁴Ke gitolla ma gimashihra lang bih ni kuhri binmona. A goshine binmona atigha a mellang. Tigna irritenna lang kpah. Ke Murungkulli pah nang abih yang, miyang ni gan tangha agh. ¹⁵Ke Murungkulli kegshina ri aba irritenna ni kwa gankun nang. Ye gora kpabba atemur rang te degri aba irritenna lang. Ke Murungkulli para nsari munangallang ma Judah aye gigambah. ¹⁶Ate agah N'buwa, njiang sub njimerung ate bagimmang nga dunna ni meng, beni ki nyenshi usulo lang agh. Amuna juhrina atema abshibbang tolla tiyang. ¹⁷Zion meshiyina abih dahra; ke nyha ka gimmi ya. Yahweh lagna ih abeni gya' ni Jacob agh ka digha abashibbi. Jerusalem gi gibene ni biyang. ¹⁸Yahweh njiteng ni, ate lowari alagha le. Og, yong ni abwa kwa, ni shin gana lang. Ansahra lang ni aba irritenna lang wara njeguro. ¹⁹Miyang ngi gorbang te bagnjiang, keminiya aba bugshimurang ni. Amallah lang ni abatenna lang juhrina alahmagulla nga ah alli gilih te nyenshi usulo le yang nga. ²⁰Nshinna, yahweh ate miyang a gani; yang kuhrang, kunyahlang ki ganshi ri a rang, ate digna te lowari bang, anjibang, garbuwo ki wora riyang; ayeh balah agh aluoh ni kukolong. ²¹A oga magjollo nllang, keminiya bwa nyah ka gimmang nga. Abashibbang kwa oga te gana lang, a yangha ni binmurubang ih a pagne. A zuna ni kara ni a wab tebiya; nnibeniya dey aba dig ni ga meng. ²²Dey agimashihra le yang kwa ihbi zu akundum mo. Pag ni yang ninga mama a pagni ni meng agh atema ari agimashihra lang kwa magjollo lang gowo nga kunyah lang ni wuhdana.

Chapter 2

¹Murungkulli vulliyina munangallang le Zion aye nlagiri ma yahlulla. Bugna gulole Isreal koh akuli zu wa ngunjeh. Ni ye dengshi tukushi ya ari akara yahlulla le ya. ²Ke Murungkulliwale mello ih nyha wa uwo ni gi'enna amuri a aliye Jacoh kwa agh. Aye kara ma yahlulla le yah bug nang njeh ngarung alahmagulla mani munangallang ma Judah; aye biyiya ni zuni nzali anjemurung ni amurung le. ³Ni yahlulla mafugna kashina njemme ma Isreal kwa. Pushina bih malih ari abashibbo. pinshina Jacob ninga gishe mafugna ni ki lih ga kwa kariya. ⁴Pilla ntah le njiri sung ninga bashibbi sung, mag na bih malih ni bashibbi sung. Tugne abeni pah ki oghe ya buwo kwa aye gugri le munangallang le Zion; subna yahlulla mafugna le ninga gishe. ⁵Ke Murungkulli digna ninga bashibbi sung. Mella Isreal. Mella alahmurung le kwa. Girajah abindugrina le. Buhri na buwa ni buwa'agh antira munangallang le Judah. ⁶Wolla tahra bin dahra ninga babang. Girajah abin kpaaba magerenteng. Yahweh tigna abin kpaaba magerenteng ni Karabang kulli le aba-Yahuda dig gi zansa a Zion, ate jenna murrung ni mallah kwa afungno yahlulla le. ⁷Ke Murungkulli shibina deshile le jen liye. Pah ngarung ma alahmurung le bih abashibbi. A logna ah magjollo a liye Yahweh, ninga a kara pag njibunno. ⁸Yahweh wale tollo ki girnjah ngarung lahmagulla le munangallang le Zion. Nonna nguri peribang ni ye tol bih ari giriynjah ngarung. Ini pagha alah ni vangha ni ah ngarung te buwa'agh; akushimona ajuhri koh. ⁹A kakunjere le ingni na nzali; ke giranjah ni buniyi angungara ma kakunjere. Murung ni amunamurung le ayanha ntira abayong, njuoh ni uwa ni aba'agkuntumo le yang nyha wa shin njiloro abin Yahweh ya. ¹⁰Ke abatenna le munangallang Zion dogha nzali bangpollo. A subna tubu amur yang ni gbar ngiriyang ni teshilidagra. Ke Ansara ma Jerusalem julina amur yang a nzali. ¹¹Njiang kpahna ate njmerung le yang; yahyang kpaaba abih; anguri yang subna koh nzali atema girnjah munangallang le abwa lang; amuna ni aminbangna wuhdana ah anjinjere ma lahmagulla.

¹²Anahyi angih yang, “njigiri nimbah nghe?” nga awuhni dana ninga beni ni piye agh amuri anjinjere lahmagulla, ususlo le yang subna koh akikili angih yang. ¹³Mang nga dingshi te weh? Mang nga pyeri no, munangallang ma Jerusalem? Mang nga tollo, te Nga gimno nsari munangallang ma zion? Piye lo gullo ninga sallang. Yang ka bishi yon i?

¹⁴Aba'agkuntumo shinna njiloro manangna ni mashihra te yong. Ni a pushitye temashihra le yong agh te nyeshi njeguro le yong, keminiya te yong awabna ateng manangna ni ma boshibang. ¹⁵Abeni kwa ki ginya a njere ya wol bihyang a ro. A songshigiri ni jigri amuryang ari munangallang ma Jerusalem ni nah, “Mama ni ki paglahmagulla agori ‘Ke'gbarale ma bornsari,’ ‘Ke Binmurubang le Ngungjeh Kwa?’” ¹⁶Abashibbi yong kwa logshi kunyang ari yong. A dungshi ni sheng miliyang afungno ni nah, “Shi mella yang! mama ni pag ni shi lel agh! shi digna shi shinni!” ¹⁷Yahweh pagna ga tollo ihka pagha. dungshina atenana le, mama lagni bang akara ni wor agh. Sulli no ni shin gi'enna, te dagna abashibbo apag binmurubang amuro; logshina njeme le abashibbo. ¹⁸Kunyahli yang buwa te murungkulli, ngarung le munangallang ma Zion! pag njimerung lo ihbi sulla njeh ninga banghamuru kara ni duh. Ka pih muru usulo agh, njioh usulo agh. ¹⁹Logho, buwa ni duh, ari kunbang le balellah ni duh! suh kunyahlo koh ninga muru akundum Murungkulli. Logshi aboh kuli apih ate usulo le amunno ni wuhdana ni yahlo a ngbina njinjere ni kwa'agh. ²⁰Shinna, Yahweh, ni shinari abeni pag yang ninga agh, ke amehna lih njingung yahyang, amuna ni abeni ki lelmur yong? Ke tummi mallah ni aba'agkuntumo buwo ah liye Murungkulli? ²¹Amuna ni abagulla kwa nongha aye kikiri ma anjinjere. Ansari lang ni amundena lang kpana njiri garabuwo; atummi ne yang buwo a kara yahlulla le yang ko na shin gi'enna le yang. ²²Akpaaba, aka gor abwa te kara bunno, ngobong lang anji bah kwa'agh. Amuri kara yahlulla le Yahweh bwa nyha bangha ko abba; abeni nlelle ni gushi ya, abashibbang agiranjah.

Chapter 3

¹Mini bwa beni shinna agikonna aghari gara funno le Yahweh. ²Piriyi nang koh ni tigha ihbi ginya apinna amuri poshibang. ³Njiteng ni pilla bih arang dshili ni dshili, akara kwa. ⁴Tigna nyammang ni nguḃu lang juhri koh; bunna amuh lang. ⁵Logshi pon tumo liyang arang, ni kangna ni lullo ni gana. ⁶Tigha nongha apinna, ninga abeniwuh kikara agh. ⁷Bang ngarung kangna nil ogle bangha. Tigha anguri ni beng nga dungro. ⁸Ke gorbang ni buwa te agna, gir jimma lang koh. ⁹Girnjere lang ni ngarung tahli ni kasha ya; tig njere lang gogta. ¹⁰Yangha ninga nyamma lusung ki lelle ka bol lang nga, yim ni vullo; ¹¹Pilla anjinjere lang girikari, tigna juhro. ¹²Gbigna ntah le tig munni njibin nang. ¹³Shuwana njigbhere lang ni amunni ni abama le. ¹⁴Mpilla gi olollo abin abayong dudung, nya soribang le yang kara ni kwa agh. ¹⁵Dung sang ni mbugiri malulla tig atenne ihbi nuh mure. ¹⁶Tigna amillang ih gog atahli, ni tigha vulliyi murang ni atubu. ¹⁷Agiti nang digna olollo lang; Njangshi na mag ki pag buhro. ¹⁸Ninani Ngi nah, “Gimyahlung lang juhrina le ini tigyahlung lang nina.” ¹⁹dengshini agikonna lang ni agahla lang, ke murungung ni lullo. ²⁰Nworo dengshi ni le kunyah lang gugwa njeh arang. ²¹Keminiya ndengshi ni agah le nina’agh miyang ni tigyong. ²²Ke agnjung ma kikenne le Yahweh niwa kasha ya ni gi’enna le malla le nyha, ²³Amapiyoni ni beri ni kwa’agh: pahnjiteng lo agh ma gulla ni.

²⁴“Yahweh ni pag gibere lang,” kunyah lanh nah, nina’agh Nga tigyang ri. ²⁵Yahweh ya maḃwa ni te abeni ki lelli ya, te kunyah li abeni ki alli ya. ²⁶Borna ke lelle a olollo ate assa le Yahweh. ²⁷Borna ate bwa ihb tol ngung alogho le. ²⁸Dey ihbi digha bam nga anonshi amuro agh. ²⁹Dey ihbi tig kunni a yeh tubu-beni ay aka tigyong. ³⁰Dey ihbi pah tekhi abin beni woli ya, le dey ihbi dungshi ni dungso ni asangkun. ³¹Ate Murungkulli ni ki jen sung ha kikenne agh, ³²Keminiya ke tig na sung a yahlulla agh, ihka shin gi’enna pyerari agowo le agnjung ma kikenne. ³³Ate ih nyha ih konniyi sung ayahli ya ko pih amuna abayong mashinshin gani ya. ³⁴Te pariya akusung abeni akuhro agh kwa a gunnjah, ³⁵te gitiyi bwa njiteng a dum Magulla Kwa, ³⁶te gitiyi bwa njiteng a muri njuoh le- ke Murungkulli ni ki agni zah agire ya! ³⁷Yang waḃteng ke gire njinpagha, se te Murungkulli waḃba? ³⁸Nyha akun Magulla Kwa nga gikonno ni maḃwa kwa ki zu? Niyellang ni bwa ni njah ki nyashiteng? ³⁹Niyellang bwa ki nyashiniteng amuri fugso ate gimashihra? ⁴⁰Dey ih shi billa anjinjere ihbi shi mom yang, dey shi year bin Yahweh. ⁴¹Dey ihbi logshi kunyahli sung ni abih sung bin Kulli ni a kuli ya: ⁴²“Shi pag gimashihra ni tolmurung, le ni ih jangshi ya, ⁴³A vulliyina ro ni yahlulla awo pir sung, awolla luoh ni a dag nga. ⁴⁴A vulliyina ro ni nlagiri ninani jimma nyha ka ḃur wa. ⁴⁵A tigna sung ninga teshili giri ni dabi antira aḃwa. ⁴⁶Abashiḃi sung kwa nyomna sung, ⁴⁷koshiyo ni atuhli kpana ri sung, biya ni girnjah. ⁴⁸Anjiang suriyi ni njimerung ninga min banghamuru atema girnjah aḃwa lang. ⁴⁹Njiang ka suḃ njimerung kassa nyha usulo nyha, ⁵⁰Kedebang Yahweh akuli ki shin njeh ki shin nang. ⁵¹Anjiang tig kunyah lang ayahlulla atema ni amunangallang ma lahmagulla lang kwa. ⁵²Ah allang ninga minya njiri abeni aḃashiḃbang; ah allang tekushi nyha. ⁵³A kasshi usulo lang atuhli, ni bug tahli amurang, ⁵⁴le a tig muru bunno, vulliyi murang Ih nah, ‘a jangshi nang koh!’ ⁵⁵Ngor lullo, Yahweh, a limma le tuhli. ⁵⁶A og gih yang nga ngi anh, ‘ka gir kiro ri buwa lang te agna agh.’ ⁵⁷A zu gyaḃ ah kara ni Ngoro agh; ah nah, ‘ka bang ngobḃong nga. ⁵⁸Murungkulli, atangha te njuoh kunyahlang, a ashina usulo lang! ⁵⁹Yahweh, ashinna gimashihra ni apagh nga; aḃbi yang njuoh. ⁶⁰Ashinna illingosomurung le yang kwa, agah kwa akuriya amurang nga. ⁶¹Ah oga sangkun le yang, Yahweh, agah kwa akuriya amurang agh. ⁶²Ke angotokun yang ni waḃgiriyaḃlung le aḃashiḃbang sulla amurang kara ni kwa’agh. ⁶³Nshinna niyellang ni adigni le a logni kuli; a jollang ni angyah le yang. ⁶⁴Nyenni pah yang ga ngoshe miyang ni nya, Yahweh, pyerari agipagna ma abih yang. ⁶⁵Aka dag kunyahli yang a yiribina! Dey juhro lo ihbi nyera amuro! ⁶⁶A pir yang ni yahlulla ni girjah yanga tinna ḃakuli, Yahweh!”

Chapter 4

¹Ke gifugna yiyilling biyina; niyellang gifugnayiyilling maɓorna ariyini! Ke atahli magerenteng meshiyina agbira le njinjere ni kwa'agh. ²Ke maɓorna amunabuna ma Zion wara pyere le yang a gifugnayiyilling maɓorna, keminiya niɓeniya atoll yang ninga duh soɓɓog, tumo bung le ɓaɓangha ankori ni! ³Ke amingari nga kip ah kier ate gusa amuni, keminiya munangallang le abayong pilla ɓashihra, ninga ndaw ni a ɓalusung. ⁴Ke leshi muna ni ayuliya kpagna akunni ni njemuru; ke amuna ki illi bang te gilihna, keminiya nyha temuryang nga. ⁵Aɓeni pag ki lih gimaborna agh niɓeniya amura anjinjere. Aɓeni zuni ni ishi kandagiri mabangna agh nga niɓiyeni nongha kidding tubu. ⁶Ke gimashihra le munangallang le abayong lang gullo orr gimashihra le Sodom, mama awormuri niɓeniya ni abung nyha aɓangla temuri ya. ⁷Amunamurung le nga ninga murunjitali, posso orrr kiera; agiri yang ɓornsari ninga tahli mabangna, gilla le yang nga ninga atahlinbilu. ⁸Apuro le yang niɓiyeni pinna orr nkalanggishe; ni aya yeri yang nga amuri anjinjere agh. Aguɓ ngiri yangkpaga ri amuh le yan; ah pilla ayummo ninga ngung. ⁹Aɓeni awol ni garabuwo agh wara aɓeni yahlo wol agh, aɓeni biyi koh agh suwa niri tolgisoro nyha abilli ya agh. ¹⁰Ke abih ɓamah ma shin gi'enna lamna amuna yang; apilla agilihna ari akunbang nga a girnjah munangallang le aɓwa agh. ¹¹Yahweh dumna Yahlulla le; subna yahlulla mafunna le koh. N'goti gishe a Zion ni lih tinne ya. ¹²Ke amurung ngunnjeh ni agha, ke ebayong ni nongha angunnjah mwoh agha, ih aɓashiɓ bang ni aɓashiɓimurung gan ingna kakunjere ma Jerusalem. ¹³Gah pagha ate agimashihra le aba'agkumtumo ni temashihra le amallah le aɓeni sub nkilli le abanjiteng antiri yang. ¹⁴Agahla, njiwamghina, amura anjinjere. Abara ate nkilli ni ɓwa nyha logle dog adagra le yang agh. ¹⁵“Njibang! gibene!” aɓwa ki ɓuwa ri yang. “Njibang! Njibang! Ke doghi ya!” Ninani aworo gahlini; aɓwa nahyi a ntira abayong, “Ni alogle aɗigha abah agh deshilya,” ¹⁶Yahweh ni meshi yang ni muri; ih nyha ye lelm muryang deshiliya. A nya wa gushi amallah agh, ni dum kumboro abin abatenna. ¹⁷Anjih sung shinrina, ki al bang gung ate agna; a muri agbingrah shi shinbang te abayong ni ni ki ashi sung nga agh. ¹⁸Abil tollo le kushi sung, ni shi logle shi ginya amuri anjinjere le sung nga. Malla le sung dɗigna gyaɓ ni akara le sung a bangne, malla le sung zu na. ¹⁹Aɓapir sung kikara wor mgbang ni akuli ya. Apir sung a kenni ankonno ni nongsung abalusung. ²⁰Aponusulo luli sung-ɓeni Yahweh dahri ya-ihni pag ɓeni abollo atuhli le yang nga; ɓeni aya nah ni, “Atinna minlim le ni sa nongha antira abayong.” ²¹Pag binmurubang ni ollo, munangallang le Edom, yong ni ih nongha nzali Uz agh. Keminiya nji binno ni minkoro ye ka dɗug nga; aka ɓara ni pushi dɗag tesallang. ²²Muna ngallang le Zion, fugso lo ka zu a malla; ni ih ɓuhri dɗigna lo njeguro agh. muna ngallang le Edom, ihka fugshi temashihra lo; ih logsa agimashihra lo.

Chapter 5

¹Dengshe, Yahwehmang pag sung ni; shinna ni shin velli sung. ²Agibere lesung pilla mami abiri; alah sung te abiri. ³Shi pilla aminbawori, terrung nyha, ni angih sung ninga amahbere. ⁴digna shi pah gifugnaposhina ate muru ni shi nuh agh, le digna shi pah gifugnaposhina ate warra. ⁵Abeni ki zu njum sung agh a digna gyab ni sung; shi sung nga shi saniya ni shi kum usulo agh. ⁶Shi pah mur sung abin a aba Egypt ni Assyria te kum gilihna dudung. Ateh sung pah gimashihra, aya wa uwo agh, ⁷sung nga shi nuh gani temashihra le yang. pah yahlulla ni sung mama a gan pyeri ya agh. ⁸Aguro ki nongmurung amur sung, bwa nyha ka ashi sung abih yang nga. ⁹Shi kum brodi lesung kukolong njiri tig mur sung ategulla, atema garabuwo ni abalusung. ¹⁰Ngub ngiri sung tola tugishe ate yahlo ni ki pinsang nga. ¹¹Anong ni amehna atenne a Zion, ni ansara alahmagulla Judah. ¹²Amunamurng gere njiri abih yang, Ni gullo nyha adummi abatenna agh. ¹³Atigha amunadenna atenne a gog njigiri ni tahli goggiri, ni amunabuna ki ghetiye atiye gitolla wara madungrina. ¹⁴Ke abatenna dagna kunjere lahmagulla, ni amunadenna dagna agi ngwang le yang. ¹⁵Ke binmurubang kunyahli sung kashina ni agwang le sung pilla bua'agh. Ke jenghe pura mur sung kpah; gi- enna le sung, ate shi pagna gimashihra! ¹⁷Ate kunyahli sung nga ki nong konno, ate gah anjisung ki wuh. ¹⁸Ate nkonno Zion juhri na, ni mingari ki gangla beh. ¹⁹Keminiya weh, Yahweh, nongmurung ha kikenne, le aka digha amuri ngungmurung nong murung logha njah kenna njah. ²⁰Atemang ke ah jangshi sung ha kikenne? Mang ke adag sung ate nonno le akara ro? ²¹Nyeshi sung abinno, Yahweh, le shi nyere. Pil akara le sung mapiyo ninga mama kikara wor agh- ²²Se te apushi boh ashibbi sung le awo nga awo

Ezekiel

Chapter 1

¹Aboko ma wuromoh pu lum agh, ari shenri mah inne agh ari akara wah tongno lehenri agh, zuwa a kunbangni miya ni digna antira abayong ni abol ni guro agh gyab ni salang kebar. Abakulli ma loko le inshina agipangna lekulli. ²Ari kara ma tongnole shenri boko ma tongno ma gurole murung yekoniya. ³tenana le Yahweh zuh abin Izikiyel muna Buzi malah, anjeh leaba kaldiyawa akunsalang Kebar le bieh Yahweh nga a muri abiye. ⁴Le inshibang, ate gung muru nga ki anjina kuli nlahgiri mah dungrina nigishe woro tahyiri ayeh ni poshibang kangni anjibaye paka le gishe agh niga gifunna aye nlahgre agh. ⁵Ngha ntiring ngaagiri nga nghan ki pura agi usulo. Ini apuranan: Ayang nga apur buwa, ⁶keminya kundu yang inne, inne beni kwahagh, aminkwaye agh beni kwahagh yanghni kpetine inne. ⁷Akushiyang nga sariyarata, keminiya a kagla kunshiyangha nga mami muna nda nyinyiling niga gifuna ni agoriya. ⁸Nigo kwah biyang niga mami bayong abiyele abiyang anji ba kwah inne niya. Ate inne ni kwa agh akunduyang nah kpeteriyang ayangha niga: ⁹A kpetiriyang dokariyang. Anya apilla nga a gingha; beni kwah agh wuro sawap ni dumi. ¹⁰A kunduyangha nga niga mami bawah. Ayangha inne agh kunduyang niga mami. Heinanji bung malieh, ashile ni inne agh kunduyang niga mami ihi anji bung ma katang. Inne lah yangha kunduyang nigo mami kpitiri. ¹¹A kunduyang nigoko, a kpetiri yang nga ameshiyi a bikuli, ate aminichere agh mwah lah yang nga yangni kpetiru mabimamah ki dag kpetiri minhere mabi ni kpetiriye agh, ni a kpetiru mabi nga nghan mama vule angiriyang nga. ¹²Beni kwah ah woro suwab adunyang, ate ba kwah bongho tiyangha ini aka wongha a woro pila nga. ¹³Ate purung ledigna le amunhere agh, appuro lahyang nga niga pie lenkalang gishe niga puro le poshibang. ¹⁴Anchere ma usulo lole agh ayangha a ginya yarata njiju moh ni nji dung, a yangha ni puro le poshibang. ¹⁵Le nshina agi usulo; ni kusung mwah a njahli kahri agi usulo egh ni kwa ni anjiung ihne ya. ¹⁶Gilla ni puro le akusung nghe ni ga: kushini kwa agh nga ninga beryl, le ihne kwa ki pura ari yang, tumobung ni puro leyang dumna kusung nghe dogyina ni kusung mabi. ¹⁷Ngha a ging nga, ah yangha ah ingna a njigiri ba kwa agh le yang, le nga gingni ya pillla nyha. ¹⁸Amuhkushi yang te ya logna kuli ni pah ngo bong, ate a yangha ni anjiung kangni yang. ¹⁹Kunbang ni kwa agi usulo egh ki shishini ya, akusung nghe ki shishi kahri yang. Ngha agi usulo egh ki logni kushi yang nga, akusung nghe osso ki logho. ²⁰Ba kwa bongho ki kah nghan nga, a woro ni akusung nghe kahri yang, ate bongho le agi usulo egh nga ri akusung nghe. ²¹Ga kwa agi usulo egh paggha ini akushi ye ka pagha,, agi usulo egh tangha njahli le akushi ka tangha njahli, ah shishi le, a osso ah shisa, ate bongho le agi usulo egh nga ri akushi. ²²A bikuli le agi usulo ye ki pur ngih kandakoro; ki pur ngih nongso crystal a bikuli a muyang gi pah ngo bong. ²³A tinna ngih kandakoro ye ya, kpatiri gi usulo ni kwa agh sahrina ke dog kpatiri bih. Gi usulo egh ni kwa agh nga ni akpatirung bahri ate

vulliyi ri; mama kwa agh ngha ni bahri ate vulliyi ngiri.²⁴Le n'ogna gih akpatiri yang ninga jollo le amuru dudug. Ninga gih Magula kwa a ba ken nghanh ngha. Ninga gih murunjitahli. Ninga gih aba tahluya a kunbang ni kwa ah tangni njeyi ya, ah suhli akpatiri yang njahli.²⁵Le gihyong ka pura bikuli le ngih kandakoro ye ni a muyang a kunbang ni kwa a tangni jeyi ni suhli akpatiri yang njahli ya.²⁶A muri ngih kandakoro ni muyang ngha ngungmurung murung ngha nghanh ki pur tahli sapphire, le a muri ga ki pur ngungmurung murung nghe ya minlim ni ki pur bayong.²⁷Nshina minlim ki pur ndolong ni gishe logha bunnih wora kuli; nshina logha bunnih suhla njahli ki pur gishe ni ki tuhbang kangni ya.²⁸Ninga gangrih a nlagiri a kara nyah le muru, ini tuhbang le poshibang ni kangni ya nina. Minlim egh ki pur gulo le yahweh. ngha nshinni ya, nvul kundumang njahli, le n'og gihyong ki wabtenana.

Chapter 2

¹Nah nghan, "Muha bahyong, tangni kusohi lengha nahteng ahro." ²Le, nga nahnî teng arangha, bonghoma inna rang ye tesang ni kusang, le inohyi inateng rang. ³Nahnghan, "Muna bahyong, miya ngi tahso abin aba Israila, abinabayong nje ma yahlilula nga yahyang lulo rangha kwah bari yang ni a kahiyang apagna gimashihra abinang loko keni ari karani!" ⁴A minkah yangha ayangha ni bunduhyang ni yalung tennah. Miya ngi taso ari yang aka nayi yang, "Agahin murung Kulli Yahweh wabba." ⁵Kola aka ogko ko na ogka. Ayangni lah mayah lulah keminiya ko mangho kaha yere agh aba agkuntumo lekulli nga digka antiring yangnghan. ⁶Aweh, muna bayongi ka bang ngobong lahyangha ko teleyang nga. Ika bang ngobongha, nigo ah a vangno na azuwe nigo ah a digni a giye. Kah bangobo teleyang nga ko yero ka biyo ari akundunya nga, ate ayangni aba lah mayalun lulo. ⁷Keminiya aka wab telang abiyang, ko agka ogko ko nah ogka, ate aba yalum tenna ni duduk. ⁸Keminiya aweh, muna bayong, ogha nga wabba agh kebi yalo lunlo niga mami aba yalung luhla ma lah agh. Anshi kunno a lih gah intolo nga puwo agh!" ⁹Le nshinbang, bung nga nonno ki zuh abinang; nga aye agh gi nyolina mah bomtengnghan. ¹⁰Pangshi kwah nji bang kedabang meni; a nyolikwah berikum dumi ninyi njumi agah a nyohya atenana ma yalun gienna, ni denshe, ni kaito.

Chapter 3

¹Nah nghan, "Muna bayong, mang a kumo, lih. Lih gibomteng nghe, le a woro a ke wa bih baleh Israila. ²Nina agh nlogshi kunang, le peng gibomteng nghe kunang. ³Nah nghan, "Muna bayong, lih yi ba yoh, le a dungshi yoh ni gibomteng ni nworo mpoh agh." Nina agh nlih ni og boro egh a kunnang ninga nyih. ⁴Le nah nghan, Muna bayong, kenne a leh Israila le a wabi yang atenana lang. ⁵Ate ni a tahso a bin a biri ko kunburi ma tenna agh, keminiya a baleh Israila- ⁶nyha a bin abayong dudug abiri ya ko kunburi ni ki gankun bang nha, abeni atenana leyang nha ni a logle a yeri ya agh. Ni njiteng nha ntahhino a bin yang, le ke a tehshina kiri yang ro. ⁷Keminiya baleh Israila ni ki agha ki tehshi kiri yang ro agh, ate ni a tollo a tehshi kiri yang a rang nha. Nina agh baleh Israila kwa nha ni tolmurung ni tengshi yahlung. ⁸Shina! nwara ntigho aka tengmurung ninga tengmurung leyang, le kundumo tenna ninga mami yang. ⁹Ntigna ngongho njoh ninga tahli ma tenna! Ka bang ngobong leyang ko wolngiro- a ri akundum yang nha, ate a yangni balah ma tolmurung." ¹⁰Le nah nghan, "Muna bayong, atenana ni kwa hamma bino ni ya- bol yang a yahlo le a og yang ni kiro! ¹¹Le kena bin abayong ni a pon nha, a bin abayong lo, le a wabih ri yang. Nah yi yang, 'Ga ni MurungKulli Yahweh wabah, 'Gor le a teshi kiri yang ko a shiba." ¹²Le Bongho tol lang kuli, le n'og ngih imma le jigranjeh- a nzumang: "Mosso ni ni gusso le Yahweh a bin digna le!" ¹³Gih akpatri agi usulo ni, nha a dogni a ri yang nha, ni gih akussung ni ri yang nha ni. le ngih imma le jigraph njeh magula ni ¹⁴Bongho logsang le tol lang wori, le nwor ni yehlulla a bongho lang, le dumbung le Yahweh ma masso nha a murang. ¹⁵Nina agh le nwora bin abeni a ponno aguro agh a Tel Aviv abeni digha kun njere le muru ni a Kebar Kanal, le ndigha be a ntiri yang ma akara tonpur bahri, ndungshina ni agi magtahbi. ¹⁶Le gire pagha a nzum akara tonpur bahri ya, tenana le Yahweh zu a binang ki nah, ¹⁷"Muna bayong, nwara ntigho ba lella abayong le baleh Israila, nina agh teshi kiro ri atenana ni pura kun nang nha, le a pih lagbang. ¹⁸Ngha nwaabni ba gimashihra ih, "Ni njiteng aka wuh' le ni a laghi ko wab lagbang bin ba gimashihra a muri agipagna mashihra le nina agh ate ih ka digha- ba gimashihra ka wuh ate gimashihra le, keminiya nga al nkilli le a boh. ¹⁹Keminiya nha a lagna bayong mashihra, le ni ariyi ya dag gimashihra le ko ari agipagna mashihra le ya, le ih ka wuh a gimashihra le, keminiya ke a ashina usulo le. ²⁰Ngha bayong ma gerenteng ken nha ri njinjere ma gerenteng le ni pag ga ni bottiya agh, le ntighi gi engkussung a dumi, ih ka wuh. Ate ni a laghi ya, ih ka wuh a gimashihra le, le ni te ngi dengshini agipagna ma gerenteng ni pag ga, ²¹keminiya nha a lagna ba gerenteng ih bi dag pag gimashihra, nina agh le ni ye pag gimashihra agh, a njiteng nha ih digha ate a lagbne; le a ashina usulo le. ²²Nina agh bih Yahweh nha a murang a be, le nah nghan, "Logho! puro wora beng, le nga nahteng ro a be!" ²³Nlogho le mpura beng, le gusso le Yahweh nha a be, ninga gusso ni nworo nshina kahri Kebar Kanal; nina agh mvul ni kundumang njahli. ²⁴Bongho egh zu log sang ntangha muri kusang; le waftenana rang, nah, "Woro ke gir muro a liyo, ²⁵ate nibeni, muna bayong, a zuni nguri a kuhro nina agh ate ke ih bi a pura ntiri yang nha. ²⁶Nga tig lessa ih bi dungshi kuno, nina agh ate ni a logle a nahteng, ke a gan sagha agh, ate abayong nghe ya aba tolmurung ni. ²⁷Keminiya nha nahteng ro agh, nga pangshi lessa nina ate aka nah yi yang, 'Ga ni MurungKulli Yahweh wabba.' Beni ka oghi ya ih bi ogho; beni ni ki teshi kiri ya ke ih bi teshi ya, ate balah ma tolmurung ni!"

Chapter 4

¹"Keminiya a weh, muna bayong, tol sobong ni a kashiya a tigha dumo. Le a bag lahmagula le Urushelima a muri.
²Le a bag garrung a kangni ni. Le a bag dingli a kangnini le a tig damma le aba tahlawa kangni. Tig ga gwer keni luwa agh ih kangni. ³Tol yi muro koro ndolong le a tighi ninga garrung ma ndolong a ntiri yong ni lahmagula egh, tang shin minlim lahmagula egh, ate aka kangni, a tighi ninga a kangni ne. Ga ni ka dumo ga ka pag giri ya.
⁴Nongha nji ma kahtang le a tig gimashihra le baleh Israila a muro; aka tol gimashihra leyang perari akara ni a nongni njahli a muri baleh Israila agh. ⁵Meng kanangirang nga, ntig no ih kara mwoh ka tangha tuhkushi bogho mwoh ma funso leyang: akara 390! A njinjere nini aka tolgi gimashihra le Israila. ⁶Ngha a malla akara ni ya, le a ye aka nong nina a nji boh malih, ate aka tol gimashihra le baleh Judah ma akara woro bahri. Myang ngi tig wo ih kara mwoh tuhkushi bogho mwoh. ⁷Tig kundumi ih shin Urushelima ni a kangna ni luwa agh, le ni dumbah aka wabkuntumo a muri. ⁸Ate shina! Myang nga kuro nina agh ate ni awo pil a agh ha sete a malla akara lo ni a tigho agh. ⁹Tol yi kanangiro kikaya, bahli, wam, wam ma penlang, mar, ni jah njigiri ni kwa agh; a sof yang a koro le a ton brodi ate muro perari gogho le akara ni aka nongni nji giri kahro mwoh. Akara 390 ni aka lihni. ¹⁰Gilihna ni aka lih ya pyeshe le ka pag shekel woromwoh a kara mwoh. Le aka lih yi a kunbang ni a tigha kyari kwa agh. ¹¹Le aka nuh muru duh mwoh a kara a kunbang ni a tigha aka nuh ni ya. ¹²Aka lih bahli ni a kang nga, keminiya aka kang ngih a muri tibih a yangha a shina!" ¹³Ate Yahweh nah, "Ga ki dumo ih brodi ni abayong le Israila ka lih ya ih nyha gerenteng nga, be ni nga meshiyi yang a ntiri abayong." ¹⁴Keminiya n'nah, "A malle agh, MurungKulli Yahweh! ni pa nlili ga nyha gerenteng nga! Ni pa nlili giluwu ni wuh ni muri ko bih giluwu shuwe ya, ke logho lang basadeng ha zuni nibeni, le nyamma ni a jenne ya ni pa ingna a kunang nga!" ¹⁵Nina agh nah nghan, "Shina! mpahno tibndah a tuhkushi tib bayong nina agh ate aka tong brodi lo muri." ¹⁶Deshiliya ye nah nghan, "Muna bayong! Shina! Myang nga tuh njere brodi a urushelima, Le aka lih brodi ni pyeshe le a konna tebi, le a pyeshi muru kedebang a nuh yi a ngobong. ¹⁷Ate a nyha ni brodi ni muru agh, beni kwa agh yahli ka konni a ri muna ngih, le a woro juhro ate gimashihra leyang."

Chapter 5

¹"Le a weh, muna bayong tol garabwoh ma tebna ninga gi nwahmurung ate kanangiro, le a nwah nyongmuro ni nyongkuno, tol nyongmuro a peshi le a gabbi tahro. ²Pingshi mwoh le tahro egh a ntiring lahmagula nga akara ma kangnini ni luwa malla agh, le a tol mwoh le tahro le nyongmuro mabi a koriyi ni garabwoh a kangnini lahmagula egh. Nshile nyongmuro mamona agh meshiyi gung, le nga pushi garabwoh nga piri abayong. ³Keminiya tol fittong a ntiri nyongmuro egh le a kuri le a kari a yeh dagrah magula lo. 'Le a tol d' buhro le nyongmuro egh a sobbah ntiring gishe; a pingshi le gishe ka pura be ka ingna leh Israila kwa." ⁴MurungKulli Yahweh wabna ga, "Urushelima ni ga a ntiring le abayong, ba ntig yi nghanh nga, a ba anshile anjeh kangnine ya. ⁵Keminiya tola muri a ri agi wabba lang anjeh, a yang nga ni gimashihra ni uwor anshile abayong nga, ni agigilla lang uwor mami anshile anjeh. Abayong le shibina agi wabba lang le ni a ginya ri agigilla lang nga." ⁶Nga nina agh MurungKulli Yahweh wabna ga, "Te nyong ni aba alnjuoh uwor abayong ni kangni yong nga, le ni nginya a ri agigilla lang ko apg giri billa ri agibilla, ko pag giri billa ri agibilla le abayong ni kangni yong nga," ⁷nga nina agh MurungKulli Yahweh nah, "Nshina! kanangirang ni ka pag giri ni yong. Nga tuhnjuoh lang a ntiri yong ate abayong shina. ⁸Nga pag yi yong ga ni pa mpag yi yong nga agh le ninga mama ni nwa ye pag yi yong nga agh, ate agipagna ma konyahlung leyong. ⁹Nga nina agh atehrung ka lih amuna yang a ntiri yong, le amuna ka lih atehyang, nga tuhnjuoh lang a muyong, le nga tigha anshile ni ka uwo agh a meshiya ba kwa agh. ¹⁰Ga ni MurungKulli Yahweh wabba- ni digna lang kwa ate mbihyi na bin digna lang ma gerenteng ni agi mbyehne leyong ni ma agipagna kunyahlung leyong, ih meng kanangirang ka ashi gogho leyong; ni ngi shin gienna leyong ni ashi yong nga. ¹¹Mwoh a ntiri tahro leyong ka wuh a ri binkonna, le yalo ka wolnuo yang a ntir yong. Mwoh le tahro leyong ka wuh a nji ri agarabwoh ni kangni yong nga. Le nga meshiyi anshile a nji ba kwa agh, nga pushi garabwoh nga digni tahyang deshili. ¹²Le yehlulla lang ka dungso, le nga tig funno lang a muyang ih usulo. Nga pashi yahlang le aka yere ih Meng, Yahweh, wabna tenana ni kiki nga ndum funno lang a muyang nga. ¹³Nga tig yong gi juhrina ni gi te ollo a bin abayong ni kangni yong nga, ni a njih beni kwa ki dur agh. ¹⁴Nina agh Urushelima ka pil gubung a bin abayong ma sa a jolli ni olli, laghani ni gi bangha a bin abayong ni kangni yong nga. Nga tuhnjuo lang a muyong ni yehlulla ni funno, le nga saghi yong ni funno- a Meng, Yahweh wabna ga! ¹⁵Nga tutti yalo mashihra a muyong ate ih dig njinjere ni nga giri jah yong nga. Ate nga buhri yalo muyong ni kashi njer kum brodi leyong. ¹⁶Ni nga billa amuna agh ate yalo ma tenna ni gi juhrina ni nga tutti yong nga. Binkonna ni nkilla ka dura ntiri yong, le nga zuni garabwoh a muyong- a Meng, Yahweh wabna ga."

Chapter 6

¹Tenana le Yahweh zu a binang ki nah, ²"Muna bayong, tig kundumo ki shin ankonno le Israila le a wabkuntumo ri yang. ³Nah, 'Nteshi kiri yong a ri tenana le Yahweh ankonno le Israila! MurungKulli Yahweh wabna ga a ri ankonno ni adingli, abanghamuru, ni aba njonglong: Nshina! Myang ngi zuni garabwoh a muyong, le nga juhri a bingushi agillang leyong. ⁴Le adenshile dahra leyong ka nong bongri le aka bihiy agbingra leyong, nga sobbah anluo leyong njahli a dum agillang leyong. ⁵Nga sobbah anluo abayong le Israila a dum agillang leyang, ni meshiyi- amuh leyong kangni adeshile dahra leyong. ⁶Ba kwa ndig nghanh nga, a bihiy alahmagula egh ni juhri a bin gushi agillang leyong, nina agh le adeshile dahra leyong ka bihya ni nong bongri. Le aka buhniyi agillang leyong ni meshiyi yang, a wanghih agbingra leyong njahli le atumo ka wora gung. ⁷Nluo ka kpah a ntiri yong le nga yere ih Mini Yahweh. ⁸Keminiya nga tigha anshile a ntiri yong, le ababa nga nghanh abbah ri garabwoh a ntiri abayong, nga nmeshiye a anjeh kwa agh. ⁹Le abeni abbah ka dengshini meng a ntiri abayong ba a bol yang aguro nghanh nga, ih beh konnang a ri yahlung njah leyong ni tulumuri rang nga, le ni njih yang ni a pagni njah ri agillang leyang. Le akundum yang ka dum yahlung bihyina ate agimashihra ni na jenna ni a woro a pag ga. ¹⁰Nina agh a yere ih Mini Yahweh. A temuri ga ni pag yi ke n'nah nga zuni gimashihra ni a muyang. ¹¹MurungKulli Yahweh wab ga: Wol boh ni wol kuso njahli! Nah, 'A malle' ate agi jenna gimashihra le leh Israila kwa! Ate a wuh a nji ri garabwoh, yalo, ni binkonna. ¹²Beni kukwo agh ka wuh a ri binkonna, le beni gyaab ba ka wuh a nji ri garabwoh. Abeni uwo le abbah ka wuh a nji ri yalo. A njinjere nini nga dungshini funno le yehlulla lang a muyang. ¹³Le nga yere ih Mini Yahweh, nga anluo leyang nongha a ntiri agillang leyang, kangni adeshile dahra leyang nga, a muri dingli ma sabna ni kwa agh- a muri abidongkuli le ankonno kwa, ni a tinna ngung ma tahna ni oak ma nennah- ba a pingshi agillang leyang nlelleh ma susunang nghanh nga. ¹⁴Nga wol nluo yang ni beng le nga tig njeh leyang ih bihya ni dig bongri, logha ri balusung kena Diblah, a aba a dig nghanh kwa agh. Le aka yere ih Mini Yahweh."

Chapter 7

¹Tenana le Yahweh zu a binang, ki nah, ²"A weh muna bayong- MurungKulli wabna ga ri njeh le Israila." "Malle! Malle wara zu a bin anjang le njeh egh ni ihne ya.³Nibeniya malle zuna a muyong, ate myang ngi tutti funno lang a muyong, le nga wabi yong njuoh a nji ri anjinjere leyang; le nga zuni agi manangna leyang kwa a muyong, ⁴Ate njiang ni ki shin gi- enna leyang nga, le ni ngi ashi yong nga. Nina agh, nga zuni anjinjere leyang a muyong ni agi manangna leyang ka digha a ntiri yong. Le nga yere ih Mini Yahweh.⁵MurungKulli Yahweh wabna ga: Juhro! Juhro mashihra! Nshina, nga ih zu. ⁶A njiteng nga malle nga ki zu. Malle logna ate muyong. Nshina, ngi ih zu! ⁷Juhro leyang nga ki zu a yeong aba digna njeh egh. Kunbang nghe zuna; kare tolla dig gyaß- sallala le jollo binmurubang ni a muri nkonno agh.⁸Nibeniya kedebang ih tol kunbang nga nga soß funo lang a muyong ni dungshi yehlulla lang nga nwabi yong njuoh a nji ri anjinjere leyang ni zuni agimashihra leyang a muyong. ⁹Ate njiang ni ki dum shin gi- enna, ni ngi dag yong nga. Ninga mama pag ga, ini a pag yi yong nina; le agimashihra leyang ka digha ntiri yong nina agh nga yere ih Mini Yahweh, beni ki fungshi yong nga.¹⁰Nshina, kare! Nshina, nga ih zu! juhro wara puro! Garandolong tahna, gussomurung shuwa na! ¹¹Gimashihra gulla kena a gara le gimashihra- mwoh nyha ntiri yang nga, le mwoh nyha mhang a ntiri adudug leyang nga, mwoh nyha a ntiri gikunna leyang nga, le mwoh nyha a ntiri amaßonna ka tah kara agh!¹²Kunbang nghe nga ki zu; kare zuna gyaß. Ke ih bi aba kuhro leyang pag binmurubang nga ke aba magha ka gonno, nga yehlulla lang nga a muri gogho le bayong kwa agh! ¹³Ate ba magha ni ki nyere a njeh egh ih magho nga a yangha kwa a dig ga, ate njiloro konna gogho le yang kwa ni a daghi ya; le ate gimashihra leyang , mwoh nyha aka tengshi ya!¹⁴A wara a fug njemegula le ga kwa agh gilla ri, keminiya bwa nyha ginya ki ka kunluwa agh; nga yehlulla lang nga a muri agogho kwa. ¹⁵Garabwoh ubna ri, le binkonna ni yallo nga a kangna. Aßeni a babang nga ka wuh a nji ri garabwoh, le binkonna ni yalo ka lih aßeni a lahmagula agh. ¹⁶Keminiya aßaba ni ka uwo agh ka aßbah a ntiri yang, le aka woro a nkonno ninga gughun a ba njonglong, a yangha kwa agh a immah- ßeni kwa agh ate gimashihra le.¹⁷Bung ni kwa ni pag yarata a agh ni nkunnung ka uwhwo ninga muru, ¹⁸le aka kur gi mayahyina, le koshiyo ka vulliyi yang, ni iribihna ka digha kundum yang, ni ganghamuru a muyang kwa. ¹⁹A soßbah a azurfa leyang a gatanjere ni azinariya leyang ka pil ga nyha kunwar a agh. A azinariya leyang ni azinariya leyang ni logle ashi yang a kara yehlulla le Yahweh ya. A usulo leyang nga ni a ashi ya, le ni a dingshi yalo leyang nga, ate agimashihra leyang pilla gi engkusung.²⁰A gushimurung leyang nga a tolla anyeh maßonna, leyang, le a gil minlim ga a gil agh ni ma jenna. Nga nina agh, myang ngi pil aga ih bi a digha a nyha gerenteng nga. ²¹Le nga pah ago wo a bin abiri giponna ni a bin abayong mashihra le ngunjah agh giponna, le aka bihi yang. ²²Le nga pil kundumang sa ri yang nga a bihiyini bin ma yahlung tolla lang; amahnyibi ka ingna ni bihi yang.²³Ngil anye, ate njeh egh dungshina ni tuhnjuoh nkilli, le lahmagula dungshinani mohno. ²⁴Nina agh nga zuni abayong ni uworbang ni gi mashihra agh, le aka ag alah yang, le nga zuni gushimurung le agara abuna a malla, ate a bin magerenteng leyang ka bihya! ²⁵Ngobong ka zu! Aka al digna ololo, keminiya ni a kumi ya.²⁶Juhro a muri juhro ka zu, le a og te juhro tebi tebi. A al njiloro bin ba agkuntumo, keminiya gigilla ka bihya a ri almalh ni giwabna pura bin aba tenna. ²⁷Murung ka gonno ni amuna murung ka mel dagrah a ngobong, le abih abayong ni njeh egh ya ka koshiyo ate ngobong. A nji ri njinjere leyang nga pag yi yang ga! Nga wabi yang njuoh perrari yang sete a yere ih Mini Yahweh."

Chapter 8

¹Nina agh gire pagha a ntiri bogho ma topurmwoh, a yeh kara ma tongno le shienri ye, nga myang digha a lyang nga le aba tenna le Judah digha dumang nga, ih bih MurungKulli Yahweh dog nghan a be. ²Nina agh nshinbang, le nshina, minlim nga nghan ki pur bayong. A puro le ya logha bunnih suhla njahli ya gishe ni. Le logha bunnih wora kuli ya ih pur gubung ki poshibang, ninga ndolong ma nyinyilling. ³Le kenni ga ki pur bung nga bol nyongmurang logsang; Bongho logsang keni ntiring le ngunjah ni bakuli, le a njiloro ni pura bin Kulli ya, zuni meng a urushelima, a bin ingna le ba yeh kunjere ni ebbheh, a ba gillang ni tig ngih yehlulla agh nga tang nghan. ⁴Le nshina, gusso le Kulli le Israila nga be, a ni ri njiloro ni nshina a beng nga. ⁵Le nah nghan, “Muna bayong, logshi njioh a ni ebbheh.” Nina agh nlogshi njiang a ni ebbheh, a ni ebbheh le kunjere ni ki ka bin deshile dahra agh, le a bin ingne ya, gillang ma kiki ni. ⁶Nina agh le nah nghan, “Muna bayong, a shinna ga a yangha a pag ga? Agi shivina magula ni ga leh Israila kip agha ba ni ya, a tig nghan ih bi nwor kukwo ni bin digna lang. Keminiya aka pilla le a shin agi shibina mama uwor bang nga.” ⁷Le zuni meng a njere ma puro le balah, le nshinbang, le tehshoh nga nghan ri garrung. ⁸Nah nghan, “Muna bayong, kag tuhli ri garrung ni.” Nina agh nkag tuhli ri garrung, le kunjere nga nghan. ⁹Le nah nghan, “Kehne le a shin gi shibina mashihra ni a pagha ba agh.” ¹⁰Nina agh ingna le nshina anyonglo a ri garrung kwa jah ma ki pur agi demma njahli ni agiluwo ni a gilla yang nga, ni agillang le baleh Israila. ¹¹A be ya aba tenna le baleh Israila nga woro tahro purlum tangha, ni Jaazaniya muna Shafan nga tangha a ntiring leyang. A yangha a tangha a dum minlim nghe, le beni kwa agh bolla gi logshi nlelle a bih, nina agh dummoh le nlelle le gi susunang wara kuli. ¹²Nah nghan, “Muna bayong, a shinna ga aba tenna le baleh Israila kip agha a pinna agh? A yangha kwa a pag ga a ba a songri agillang leyang nghan nga, ate a nah, Yahweh nyha ki shin sung nga! Yahweh dagna njeh egh.” ¹³Le nah nghan, “Pil deshili le a shin gi mbyenneh magula mabi ni a pag yay a.” ¹⁴Ki kpah nghan nga zuni meng a bin ingna le kunjere le baleh Yahweh ni a ni ebbheh ya, le nshins! bamah nga digha ki bua a temuri Tammuz. ¹⁵Nina agh le nah nghan, “A shina ga, muna bayong? Pil deshili le a shin gi mbyenneh ni uwor bang ni gullo agh.” ¹⁶Zuni meng a ntiring balah le leh Yahweh, le shina! A kunjere ingna bin gushi Yahweh, batadra le ni deshile dahra, abayong nga nghan woromwoh pur tongno pilla nzum yang ni bin gushi Yahweh, le akundum yang ki shin ni tehbang, le a yangha a gushi kara. ¹⁷Nah nghan, “A shina ga, muna bayong? Ih gi ma kyena ni ih leh Judah ih bi pag agi mbyenneh ni pagha ba ni ya. Ate a dungshina njahli ni mohno ni pilla tig nghan a pag yehlulla, a tigha ambuh giri a kunlulli yang. ¹⁸Nina agh nga pag giri a ntiri yang; njiang ni ki shin gi- enna agh, le ni ngi dag yang nga. Ko a bua a kirrang ni gih bororo, ni ngi og yang nga.”

Chapter 9

¹Le bwah in oggho ni jolo, le na "De kurung bi juwa a lah magula beni kwa agh ni gih bura ni ka waghigiriya."

²Shina! A buna topurmo a jinjere a kunjere ma logna ni gi shing njimajiye agh, beni kwa ni gihbura ni ka kashiya giriya a biyang. Ma buna ngha ntiriyang mel dahra linen ni gi pagtumo a girkari. Le a kene a tangha ri bronze altar ni kariyangha. ³Le bonshibangle Kulli lah bah Israila wara bin cherubim abah kana'a ni gi tumoh a grikari.

⁴Yahweh nayi yang, "In woro a bila ntiring nje magulla-a ntiri Jerusalem a yongli giri a kundung a beni tig tenana le a yangha abeni ki biyi yaliyang ate gimashihra ni pagha a ntirin nje magula agh. ⁵Le wabi a shile in oggho, in igna ntirin lah magula in sogha tayang in woliyang. Ken nshing giena leyang agha, ken dag bwah mwah agh. ⁶In woliyang kwa, abah gulla na muna, a muna ngalangni ni yeri babura agha, na muna ma kenina ko a mena.

Keminiya, ndagha abeni yongli giri a kun dunyangha. In igna a bin ma gerenteng le adogah a bagula ni diya kun kala agh. ⁷Nayi yang in dunshi lahyang in balah ni an nlow. nkene! A gir nje magula. ⁸Ngha a longni yan, in shin myang ni murang ngha in kpah in dumang in bwah in nah, "Ah, murung Kulli Yahweh, aka pushitiya a beni diya Israila ni yalula ni a woh soba a Jerusalem. ⁹Nahghang, "Gimashihra lah abah Israila ni abah Yahuda gulla dudug, nje dunshina ni nkila nje magula leyang dunshina ni nguliteng, ngha a wabba, 'Yahweh janshina ni nje ni Yahweh nigi shiniya. ¹⁰Keminiya abinang agha, njang ningi shin gi enna leyang agh, ningi dagh yang agh, ngha yenni yang ni tuna ma shira leyang a muyang. ¹¹Shina! Beni ishi dagra linen ya abeni ni tig gi luwa a kariyang agha ka yere. Ka nale, in pagna ga kwa a wabang in pagha."

Chapter 10

¹Ngha in shimbang gipangna ni a mura aʔbeni cherubim; giri purah a muyang nigha sapphire purole nigha throne. ²Le Yahweh wabi ʔbeni mel dagra linen nayang, "In ingna ntirin a wheels ki pihliya a ntirin cherubim, a ʔungshi ʔwuh kwa ni nkala gishe a ntiri cherubim a meshiyi a ntiri nje magula." Le ʔe woro nigha ma in shing agh. ³Le cherubim tangha a ʔung ma lee le lah nigha ʔeh woriya le mahgiri ʔunshi ntirin ʔalah. ⁴Le ʔonshibang le Yahweh logho tangha a cherubim le tangha a njang le lah le ʔunshi lah ni lahgi le ʔalah ʔunshi ni poshibang le Yahweh magula. ⁵Le mag jolo le gun ni cherubim in owyi kukwoh nigha nji ʔah lah. Nigha jolo le murung Kulli kwah nigha ki nateng. ⁶Ju nigha, nigha gigilah le Kulli, a ʔbeni mel dagra linen nigha nah, "Tol gishe a ntirin kushi wheel ni ntirin cherubim le ʔwah woro nigha tolli a girikari kushi wheel. ⁷Le cherubim nug ʔih a ntirin cherubim, le logshi kuli, le tighi a ʔih ʔbeni ishi dagra linen le ʔih tolli nigha yeni juni. ⁸In shin cherubim giri nigha ʔih ʔwah a le kpatriyang. ⁹Le nshina bang, in taghaje! Kushi wheel ine nigha a muri cherubim-wheel mwuh a muri cherubim ni purole wheel nigha beryl tali. ¹⁰Prole yangha nigha momogh kwa inne ya, nigha wheel ngangshi wheel. ¹¹Ngha a giya a wara mamoh ine binworo, ni pil juyangha nigha a woriya, keminiya ʔeshiya bin woro leyang nigha dunyang, a bitang yang na yenni juyangha nigha a woriya. ¹²Ngiriyang kwa ni juyang, ni biyang kpatriyang- a vulyang in jung, le jiyang vulyi ni wheels ine kangniyang. ¹³Ingha in teshini kirangha, a wheel kushi ni gorwa, "Whirling." ¹⁴A yagha ni kundung ine, ma mwuh agh kundung cherub, ma ʔhari agh kundung ʔwah ni, ma tahro agh kundung yim ni, ma ine agh kundung wojeri ni. ¹⁵Le cherubim-ga a gil masogirung nigha ni in shina a Kebar Canal-longna. ¹⁶Ngha teya le cherubim shisa, le wheels ka wara kariyang ni nghate cherubim logshi ta anje ni kpaturun ni logni a kuli, kushi wheel nigi piliya. A tangha kariyang. ¹⁷Ngha cherubim tang swapha, kushi ka tang swap, nigha tangni ya, a kushi wheel logni yang ate bogho ma gerenteng ni pilya nigha a kushi. ¹⁸Le gullo le Yahweh wara biliya a muri layang, le tangha a muri cherubim. ¹⁹Le cherubim logho tanghna ni kpatriyang le logha kuli a jiyang nigha woriya kushi wheel pag niga ma kara a kariya. Le a tangha abin igna ma jimanje ye ley Yahweh, le gullo le Kulli le Israila juwa muyang a kuli. ²⁰Ga a gil ni usulo ni inshina a binje le Kulli lah Israila i a Kebar Canal, le in yara a yangni cherubim. ²¹A yangha ni kundun ine ʔbeni kwa, ni kpaturung ine le agha le ʔayong agha a be beyong ma usulo a nje kpatire, ²²ni agha kundung nigha nigha kundung ni in shina jiloro a Kebar Canal ni ʔbeni kwa'a wor kwa a bini.

Chapter 11

¹Le bogho logsang kuli le juni

²Kulli wabban, "Muna bwah, a buna gha ghang abeni pag gimashihra ni abeni ka d'enshi gipangna mashihra a nje agh. ³A yangha a na, kunbang ma kpaɓ laɓ ya ni beniya, nje magula ni pag bangle sungni shi pagh nyama. ⁴Ninale aɓa shingɗung a muyang. Shindung, muna bwah. ⁵Le bogho le Yahweh kpa murang le wabɓang inna ga Yahweh wabɓa, ini pagha a wabɓa laɓ Israel, ate in yara ga a muro agh. ⁶A kpanna muri a mwani wala a nje magula niya a dunshini gatanjere myang. ⁷Ninale Kulli Yahweh na: A bayong ni waliyi ngha a loleyang a sobah a ntirin la Jerusalem, a yamani, le nje magula ni pag ɓang. Le aka puso a ntirin nje magula. ⁸In bangna garabwoh, le nga juni garabwoh a muyong- tenanani murung Kulli Yahweh wabɓa ni. ⁹Nga juni ma a ntiring nje magula, nga tiyo a biya biri le nga wanjo a muro. ¹⁰Garabwoh ni ka buwanje, ngha waboh njo a jang je la Israila la aka yerang mini Yahweh. ¹¹Nje magula kap nkori langri lo aka d'ig nyama a ntiriyang. Ngha waboh njo a njang je la Israila. ¹²Le aka yere mini Yahweh, beni ni ginya a yeh gigilla le ni gigila le ni a billi ya agh. Ngho nina agh a billa gigilla le a beni kangno agh. ¹³Nzu nigha mah in shina a muri Pelatiah muna Beniah, wuna.. Ngha in kpah ni kun duma nbwah ni jolo, in na, "Alas, Murung Yahweh, in meshili meshiya a beni a Israila?"¹⁴Tenana le Yahweh zuwa binang nah, ¹⁵"Muna bayong, a munan ngo! A munang ngo! A muna tero a le beni kwa a Israila agh! A yangha kwa a yangni a wabi a beni diya Jerusalem, a yeng na kukwoh ni Yahweh! Njeni agh pahnesung ni gi kunghna. ¹⁶Ninale, na, Murung Yahweh na nimah: Ate in pushinayang kukwoh a ntirin nje ni, ate in meshina nayang a ntirin nje magula, ha ni biyeni ngha d'ig ɓingɗigya a biyang ate kara fiton a nje ni a waghangha. ¹⁷Ninale ina, "Murung Yahweh nah: "Ngha kpayong a ntirin a bayong, ga kpayong ɓin mona a nje ni in meshiya, nga payong nje Israila. ¹⁸Le a wara biye a pushi gha ni batiya ni gimashihra ni a pagha je ya. ¹⁹Nga payong kunyalun mwah, nga payang bogho mapiyo a ntiriyang.. 'Nga toyiyang kunyalung ma tenna a griyang, nga payang kunyalun ma mwah. ²⁰Ate aka gya a tenana lang, aka toh gibilah a pagha. Le a d'igha a bayong lang, nga d'ig Kulli leyang. ²¹Keminiya a beni ki giya ni gipagna le yang agh ni gimashihra leyang, ngha yenni gipa-ngna leyang a muyang- tenana ni Yahweh wabɓah agh."²²Le cherubim logshi akpatri yang le a kushi yang ngha kari gusso le Kulli le Israila ngha bikuli a muyang. ²³Le gusso le Yahweh ki billa ntiri a laɓ magula, le suhla muri nkono ni a nji manjeh ni laɓ magula egh. ²⁴Le Bongho log sang zuni a Kaldiya, a bin abeni a pon guro agh, a njiloro ni pura bin Bongho le Kulli ya, le Bongho ni shin ngha d'ag nghang. ²⁵Le wabɓi abeni a ponguro agh aga Yahweh d'um mang ngha.

Chapter 12

¹Tenana le Yahweh zu a binang, ki nah, ²"Muna bayong, a digha a ntiring lah ma tolmurung, mama nga ni njiung ka shini nang keminiya ni ah shimbang ne ya; ah yangha ni akirung te ogbang keminiya ni ah ogbang, ate ah yang lah ma tolmurung. ³Ngha nina a temuro agh, muna bayong, gilla agilo ate dag nje lo, log ginya ni bakara a njih yang, ate nga tollo a nje ye nga wori bang mabi sa a njih yang. Gor le ah ka shino, ko ke ah yang ni lah ma tolmurung. ⁴Aka pushi agilo ni bakara a njih yang ate dag nje lo; pur ni kapolla a njih yang, a njinjere ni beni kwa agh ka dagni nje le ya. ⁵Tum tuhli a ri garrung a njih yang le a bil nghan. Tolla agilo a gogroh a njih yang, le pushi yang ni duh. Vulli yi kundumo, ate digna ni awo shin nje ya, ate nwara tigho gidumna bin leh Israel. ⁷Nina agh mpagna ga ninga mama a lagnang nga. Mpushina agi biri lang ni bakara, le ni kapolla agh ntumna tuhli ngiri garrung ni bung. Mpushina agillang a pinna, le ntol yang a gograng a njih yang. ⁸Le tenana le Yahweh zu a binang niberi, ki nah, ⁹"Muna bayong, ih leh Israel agh lah ma tolmurung, ihlibang ni ya, 'Mang awo pagha?' ¹⁰Nah yi yang, 'MurungKulli Yahweh wabna ga: gipagna wabkuntumo ni ya konna munamurung a Jerusalem, ni leh Israel ni kwa ah yangha a yeh ya. ¹¹Nah, 'Mini gidumna bin yong.' Ninga mama mpag agh, ini nina a pag yi yang; a ponyang ah dagnje leyang ni wora guro. ¹²Munamurung ni a ntiri yang nga ka tolla agilo a gogreh a pinna, le ka billa nji tehsho garrung. Ah tumtuhli ri garrung le ah pushi yi agiri leyang. Ih vulli yi kundumi ate ke ih shin nje ye n njih ya. ¹³Nga sof nguri lang a muri ni bolli a yeh gitamna lang le aka kpah a yeh; le nga zuni yang a Babylon, nje le aba Chaldean, keminiya ni ih shini ya, ate ih wuh a be. ¹⁴Deshiliya nga meshi yi a beni kwa kahri ki angni, ni aba tahlua le, nga tutti garabwoh tahyang. ¹⁵Le aka yere ih Mini Yahweh, nga meshi yi yang a ntiri abayong ni ntiri anje kwa agh. ¹⁶Keminiya nga ashi abayong baba a ntiri yang a ri garabwoh, yalo, ni binkonna, nina agh ate a nyongli agi shibina leyang ni a nje kehni yang nghan nga, ate a yere ih Mini Yahweh. ¹⁷Tenana le Yahweh zu a binang, ki nah, ¹⁸"Muna bayong, lih brodi ni ngo bong, ni nuh muru lo ni koshiyoh. ¹⁹Le nah yi aba nje egh, 'MurungKulli Yahweh wabna ga a muri aba digna a Jerusalem, ni nje Israel, ah ka lih brodi leyang ni koshiyo, le ah nuh muru leyang ni ngo bong, a pushi yi aga kwa dungsa njrh ya a temuri salala le abayong ni bigha a yeh ya. ²⁰Nina agh lahmagula ni abayong dig nghan nga ki pil bongri, ni nje egh ka pil nje ma juhrina; nina agh nga yere ih Mini Yahweh. ²¹Deshiliya tenana le Yahweh zu a binang, ki nah, ²²"Muna bayong, mang ki pag ngullitenana ni nyongha ni a nje Israel ki nah, 'Njiloro ni kwa agh kpahna ate akara egh nonna'? ²³Ngha nina agh nah yi yang, 'MurungKulli Yahweh wabna ga: nga tig malla le ngullitenana ni, le abayong le Israel ni uwa ye pagtumo ne ya.' nah yi yang, 'Akara ye zuna gya b nga njiloro ye ka dungshini ya. ²⁴Ate njiloro ma yiri ni uwa ye pagri ko wolnje ma agmuri bang a leh Israel agh. ²⁵Ate Mini Yahweh! Nahna teng, le atenana lang ka pagri yang. Tenana ye ni uwa ye tenghibang nga. Ate nga wabtenana ni a yeh akara leyang, lah ma tolmurung, le nga pag yi!- ga ni MurungKulli Yahweh wabah. ²⁶Deshiliya tenana le Yahweh zu a binang, ki nah, ²⁷"Muna bayong! Shina, baleh Israel wara nah, 'Njiloro ye ni shin nga, nga ate kunbang le akara ni zu agh, le ih wabkuntumo ate akunbang ni kukwo agh. ²⁸Ngha nina agh, nah yi yang, 'MurungKulli Yahweh nah na: Atenana lang ni uwa ye tenghibang nga, keminiya tenana ni nwabab ka pagri- ga ni MurungKulli Yahweh wabah."

Chapter 13

¹Deshiliyah, tenangna leh Yahweh zu a binang, ki nah, A weh ²"Muna bwah, wabkuntumo a biya a bah ken i kuntumo ah Israila, a wabiyah abeni ki pah kuntumo ni denshe leyang nga, makiro ri tena leh Yahweh. ³Yahweh wabah nah; nshinah ghani leh yong aba wang kuntumo ni denshe leh yang, amah nah shin gubung nga! ⁴Israila, ba kuntumo a yangha nigha ba dal ni yiri aba ni pang nga bima shira. ⁵Ni sang akene ri ngwali kangna ah a leh ba Israila a temah akeh gilah a gil luwa a kaleh Yahweh. ⁶A mwah shinna njoiloro ma yiri, ke tashi kuntumo yiri, abeni ki nah, "Mama ninga. Yahweh ni wabi." Yahweh ni tashi yang nga, amah adungna kuntumo nji tengni. ⁷Ngha nah ni wang yiri yah, nga nah, mama ni mama Yahweh ni "nmeng nga ni waba?" ⁸Deshiyah Yahweh kinah, temama ni shin nga nwang yiri-deshiliya murum Yahweh wane. ⁹Beng nga ari beni kip ah kuntumo yiri ah ayah ntiriyah a murung, luliyang nyah ntiri Israila ah; nah ka a nje Israila ah. Ate nga yereh ni mini Yahweh! ¹⁰Temah, a boshinah bwah a nah," dingna ogrung!" ¹¹deshiyah ogrung nyah, a bang kannah ni a bishi girnah poshina nga. ¹²Wabi abayong ni bishi gimah poshina ri kangna nga, eh ka kpa; murowh ka nyah, murowh nlah giri, nga tashi gung murowh ni gung mashira ni murowh nji tali. ¹³Ke mnga ngwali kannah kpa niyah a mwah ni ka iliyong nga, Ke gimah poshina I tah a ngiri yah? ¹⁴Ni nga mamah, murum Yahweh nah; ni yangni lullah nga gangshiyong ni gung mashira ni murowh nji tali. ¹⁵Ngha wang kangne eh bi ding ngwa ngleh mama eh dansah ni gimah poshina nga nga wami ni weh mah, deshiliyah a yere mini murum. ¹⁶Ni gha mama nga dung yalung lullah lang a muri gi bangna ni abeni danshi gima poshina nga, nga wabi yong. "nga angli kannah kpanah ni wa lung gha nah beni tah sabong mah poshina ri yah. ¹⁷Ba kuntumo leh Israila nip ah kuntumo kenah Urshalima ah ni denshe yong poshina nga deshiliyah nyah," ¹⁸Ni beniyah muna babura ling njorah a munah ngalang leh bah li yoh ni ke tashi kuntumowa ni denshe leyang nga ting kuntumo riyang. ¹⁹Ga ni Yahweh wabah; nshina ghani loh bamani shur gi yiri kuriyo pi abayong ²⁰A jen nang ntiri bayong biyong dunshina ni ngoshi ni nji giri, ki wal nloh abayong ni ken eke wuwah, woshoh tiah abeni ka wuah abah ta yiri ni a ogha. ²¹Ni nga mama Yahweh waba nah; ni ogrung ni yiri yah mama ih peyi bayong nga, deshiliyah, nga pushiyang, Abayong. ²²Ngha sang gi kurah leh yong nga asah a munang a biyong, temamah ni wah boyang nga. nga yere mini Yahweh. ²³Te mama nghan shina ba yalung poshina ni yiri, a bayong ni biyi denshe leh yang nga. Dung shi yang ni gimashira temama ke biya pontubu ah eh bah kun usuloh, ²⁴Nibeniyah denshi yiri yak pa yiri pang gha. Nghan ashiah a munang a biyong nka yere mini Yahweh."

Chapter 14

¹Aba tenna le Israel baɓa zu a binang le ɗiɓha a dumang. ²Le tenana le Yahweh zu a binang, ki nah, ³"Muna bayong, abayong ni bolla agillang leyang a yahli yang ni tig gi-engkusung le agimashihra leyang a dum yang. Aka ihlang ate guɓung?"⁴Ngha nina agh hammi yang ga ni nah yi yang, 'MurungKulli Yahweh nah: Beni kwa a leh Israel tol gillang le a yahli, ko tig gi-engkusung le gimashihra le a dumi ya, ke zu a bin a bin ba-agkuntumo agh- a Meng Yahweh, ka pil yi nina perari gogho le agillang le. ⁵Nga pag ga nina ate nga ag leh Israel a yahli yang, ah yang ni wora kukwo rang a nji ri agillang leyang ngha. ⁶Ngha nina agh nah yi le Israel, 'MurungKulli Yahweh waɓna ga: Mpontubu ni ɗag agillang leyong! Mpil nzum yong ndag agi shibina leyong kwa. ⁷Ate beni kwa puro a leh Israel ni bayong ma sa ni kwa ki ɗiɓha a Israel ɗag nghan, le tol gillang le a yahli ni tig gi-engkusung le gimashihra le a dumi, le ye zu a bin ba-agkuntumo ate allang- a Meng Yahweh, ka pil yi kanangirang. ⁸Nina agh nga pil nzumang ri beh ni tighi gi ɗumna ni ngulliteng, nga pushi a ntiri abayong lang, le nga yere ih Mini Yahweh. ⁹Ngha a soriyi ba-agkuntumo le waɓ kuntumo agh, le a Meng Yahweh, ka soriyi ba-agkuntumo; nga kani beng a muri ni juhri a ntiri abayong lang Israel. ¹⁰Ah tolla agimashihra leyang muyang; gimashihra le ba-agkuntumo agh ih ka peri ni gimashihra le beni ihli ya. ¹¹A temuri ga agh, leh Israel ni uwa ye ɗag binang ngha ke ah bihi ngiri yang deshili a nji ri agimashihra leyang ngha. Ah ɗig abayong lang le nga ɗig Kulli leyang- ga ni MurungKulli wabah. ¹²Le tenana le Yahweh zu a binang, ki nah, ¹³"Muna bayong, ngha njeh pag nghan gimashihra nji ri shingri pah njiteng, nina agh nlogshina beng a muyang ni ɗagte pah yang brodi, le ntuttiyi yang yalo ni pushi abayong ni agiluwo a ɗigna njeh egh; ¹⁴le ko abuna ni tahro ni ya- Noah, Daniel, ni Job- ngha a ntiri njeh egh, ni a logle a ashi usulo leyang kanangiri yang a nji ri pag gimabonna leyang ngha- ga ni Yahweh MurungKulli wabah. ¹⁵Ngha ntutti nyamlusung mashihra a njeh ni tighi bwa nyha nghan ngha ih pil njeh ma juhrina mama bwa ni ki billa a yeh ya ate nyamlusung nghe, ¹⁶le ko ngha abuna ni tahro ni ya ngha ɗiɓha a yeh- ni ɗigna lang kwa, MurungKulli Yahweh waɓna ih ni ah logle ah ashi amuna yang kanangiri yang ngha, keminiya njeh egh ka ɗig njeh ma juhrina. ¹⁷Ko nga zuni garabwoh a muri njeh wo ni nah, 'Garabwoh, ingna njeh egh le a kor beni kwa agh kpaɓni giluwo', ¹⁸le ko ngha abuna ni tahro ni ya ngha a ntiri njeh egh- ni ɗigna lang kwa, ni ah logle ah ashi amuna yang kanangiri yang ngha; usulo leyang ni mwah ah assa. Yahweh ni wabi. ¹⁹Ko nga ntutti binkonna a njeh ni ya ni sob funno lang muri nji ri sobnkilli ate nga juhro bayong ni agiluwo, ²⁰le ko Noah, Daniel, ni Job ngha a njeh egh- ni ɗigna lang kwa- ni ah logle ah ashi amuyang ngha; kanangiri yang ni mwah ah assa a nji ri pag gimabonna-MurungKulli Yahweh ni wabi. ²¹Ate MurungKulli Yahweh waɓna ga: njiteng ngha nga tutti atuhnjuoh lang ihne nji ri mama nga tigni agiri ka kong ngha- yalo, garabwoh, anyamshihra, ni binkonna a muri Jerusalem ate girjah bayong ni agiluwo kwa. ²²Nghoteya, nshina! Aɓeni uwo abbah ka ɗiɓha a yeh, aɓeni abbah ka pur ni amuna yang. Nshina! A wora binyong, le nga shini ih anjinjere leyang ni agipagna leyong, le nga pashi yahli yong a muri fungso ni ntuttiyi Jerusalem, ni a muri ga kwa ntutto a njeh ya. ²³Aɓeni abbah ka pashi yahli yong ngha nshina anjinjere leyang ni agipagna leyang ngha, nina ni nga yerini ih aga kwa ni ya mpagne ni, le ni mpag yang a gung ngha!- ga ni Yahweh murungKulli wabah."

Chapter 15

¹Le tenana le Yahweh zu a binang, ki nah, ²"Muna bayong, ni yellang ni bihgung uwori angung ni ni abihyang a ntiri angung nga? ³Abayong nga ki tol angung ri bih ate gil gubung? ko ah gil ngungtuhmo ri ate gyer gubung? ⁴Shina! a bughi a gishe le kuni ni titye, kpaɓni ntiring kwa pihn, gimaɓonna ni dešhili? ⁵Shina! nga mal agh, ih gil gubung, njiteng nga, nga gishe pihna, le dešhiliya ni ih gil gimaɓonna. ⁶Nga nina agh MurungKulli Yahweh waɓna ga: nyha ninga angung ni a ɓalusung, mpahna abihgung gi pingshina a gishe; nga pag yi aba dɔgna Jerusalem giri a njinjere ni mwoh agh. ⁷Ate nga loghi yang. Ko ke a puro a gishe, ngho kwa agh gisheni ka lih yang; nina agh nga yere ih mini Yahweh nga nloghi yong nga. ⁸Nga tig njeh ka dɔg ninga ma juhrina ni daggha ate ni a dɔm njiteng nga- ga ni pag gi waɓna le Yahweh."

Chapter 16

¹Le tenana le Magula Yahweh zu'a binang ki nah, ²"Muna bwa tigha a ba Jerusalem ihbi yeri ginbene leyang ³le a wabba, 'I Magula Yahweh ni wab agh a muri Jerusalem: puro lo ni bila lo pura a njeh Cannan, Tero agh 'Ba-Amoriya ni, deshiya, Ngho wa ba-Hatiya ni. ⁴A kara bila lo agh, ngha ni kashi ntongho agh, ke ihka ⁵daglo ni muru agh, ag le ika bishi wo mwatolong agh ko ihka ishi wo dagra a ngiro wa. Njung ma girnna nya ki pagha agh temuro agh, ke ka shin gienna lo agh, a kara ni a bilo agh, a shibi usulo lo a bogho ko a lusung. ⁶Keminiya nbila giri karo, le nshino a wongha awo piliya a nkila lo le wabba a nkila lo, "dig ni usulo" wabba a nkila lo, "dig ni usulo." ⁷Ntigho ihbi a gulo ninga agi panna a lusung, a gogshi muro a ya gullo deshiya ihbi a dig girung (jewel) a miri gigirung kiro guliyo nyong muro teniye ningho te kwa agh a wongha ni tesalang nighowo. ⁸Ye dura giri karo deshi, le nshino, shina! Kunbang agjung zu wo le vuliyi tesalang lo ni gi-kura kedebang nkaniyo giro le zuni wey abing ogrung-gi-wabna le Magula Yahweh ni, le a dig mameng. ⁹Ni nah, nlangho ni muru deshiya ngori-wo nkila ni ro agh, le ndsro ni murung, ¹⁰ishiyi agi-ishina ma toliyi njung deshiya ishiyo kura ma bol kusung a kuso, nkuro ni gi-kura ma linen ma bonna, ¹¹deshiya vuliyi ni tagulla mama buri nghanha ngi woro ni gi-girung shisa, deshiya ishi wo nye a bwo, ni nye mel a melo. ¹²Ishi wo nye ba- nlung a tuh-nulo ni nye kirung a tekiro ni jenghe ma bonna. ¹³A pagno nsahri ni zinariya ni azurfa ni a dagra girung ma bonna a li nnuh ma bonna, murung nyi, ni murung deshiya a bona nsari koti deshiya a pil mah-murung. ¹⁴Lulo wara ba kwa agh a bayong ate bonnsari lo. Ate gima bonna ni a lah murung ni puwo-ga ni ki pag gi wabna le Magula Yahweh. ¹⁵Keminiya a agna ni bonnsari lo deshiya a pag na ninga a mah-njah ate lulo, beni dura karo wa yara te njah lo ate bonnsari lo pila mami. ¹⁶Le a ponna a gi-ishina lo a wara bang masa aka gilro a kala (color) ma shisa, beni a pag ninga mah-njah ni pagha, ga ni boro ke pagiri ni nah, ke jame ki digha njah agh. ¹⁷A tol a gi-girung ma bonna ma azurfa ni ma zinariya mama mpo wa, a pilyang ninga gi-ishina le a buna, le a pag yang ninga a mah-njah ki pagniya. ¹⁸A tol gi-ishina ma girung a vuliyi ni muro deshiya a tol murung lang ni gi fugna masun sung a tigha a dung yang. ¹⁹Burodi ni mpo a gil ni muh ma bonna agh, murung, ni murung nyi ni a tigha a dung gyang ate gima sunsung, ate ga ni pagha pagha-ga ni pag gi-wabna le Magula Yahweh. ²⁰Deshiya, a tola a muna buna lo ni a muna ngalang ni a bil nghanha a pih a gilang meh a li nnuh niyang. A shina a gi pangna njah loagh tenana makena ni? ²¹A tumi a munang bwo a pih a gilang deshiliya a tig yang a dura a gishe. ²²A gibene lo kwa ni gi pangna njah loh ni a dense a kunbang ni a wo logni bata nsari ya, a kunbang ni a wongha ni tesah ngha deshiya a bogho ningho wo a nkila lo. ²³Gienna ni Gienna ni we-ga ni pag agh Magula Yahweh wabba agh ngha ni na a buro a mura a gima shirra ni kwa ni ya, ²⁴a baghi muro gima logna a digha a bikuli le beni kwa agh. ²⁵A baghi muro giri a bikuli le a mura njinjere deshiya a tig bonnsari lo dig gi nbene, a loshi kuso ari beni kwa dura karowa deshiya a ya gogshina njah lo. ²⁶A pagna njah ni a ba Egypt, a boh ba-muri kala a ba Kog njah, deshiya a pagna a njah shisa, a panghang ingna a yelula. ²⁷Shina! Nga wolo ni beng deshiya nga kashi wo nnuh loh. Ngi pah usulo lo a bih aba-shibi muro a muna ngalang le a Philistian a bayong ni ki og iribiyina gipangna lo agh. ²⁸A pagna njah ni a ba Assyria ate ni a dim ma agh, a pagna njah deshiya ni a dim ma agh. ²⁹A pagna njah shisa a njeh bin kuro magha mami a kaldiya agha kwa niya ni a dim ma agh. Ke palang kunyalo wuh ninga ga ni ³⁰Magula Yahweh wabba i ma palang ke awo pagha agha kwa niya pag njah mama bayong shibi ya? ³¹A baghi muro bin digna a mura nji-njere, a digha a bikuli beni kwa dur agh ngha ki shino, ni gho te kwa a wani mah-njah, agh ate a wongha wo keshi bollo. ³²A weh mah-njah, a wongha awo agh a biri a anji buro. ³³A bayong ki pah bolo ate muri mah-njah ni kwa agh, keminiya awo pah bolo lo bin beni kwa tollo a yali ya, awo nongyang ni gi bung ate a zu a bino a za nong ni weh. ³⁴Ni na, awongha shisa ni a nshile a mena a pag njah leyang. Buna nya poh bolo ihbi a pag njah agh mamonga sa, awoni awo pah yang bolo deshiya bung nya ki poh agh. ³⁵Ngha ni nah mah-njah, og tenana le Yahweh. ³⁶Magula Yahweh ni wab gha: Ate a pushina kog njah lo a dahbeng deshiya ni a vuliyi tesalang lowa a nji bin pag njah ni a bayong yalo tolagh deshiya ni a gillang mama a shibiya deshiya ate a pahneyang nkila le a muno, ³⁷Ngha ninah, shini, ngi kpaaba abayong ni yalo tollo in lungri nayangha, abayong ni kwa yalo tol agh deshiya ni a bayong ni yalo shibiya, deshiya ngi kpaab yang a zu wo anji ba kwa agh ngha teso ni tesalang, a yangha kwa agh ihbi ashin tesalang lo. ³⁸Ate nga fungso ate njah deshiya ni sob nkila njeh, deshiya nga zuni wo nkila yelula ni kikil lang. ³⁹Nga poh a biyang ate ihbi a tutiya a gi-bangna lo deshiya ihbi a wanga a bin dina mama bikuliya deshiya aka pussa a gi-shina lo aka ponna agi-girung lo aka dagho ni tesalangho. ⁴⁰Kedebang aka tol jenghe ni nya temuro agh le aka buwo ni tali, deshiya aka kaso ntiri bari ni garabuwo leyang. ⁴¹Aka pingshi loh deshiya aka kashi njuo shisa a kundung a mena dudug, ate nga zuni malale njah lo, deshiya ni uwa nwa a bayong ni yalo tol agh. ⁴²Le nga nongshi yelula lang njeh a muro, kikil lang ki dagho, ate yallang para, yallang ni uwa lul agh. ⁴³Ate ni a dengshi ni kunbang bata nsari lo wa deshiya apanghang pag yelula ate agha kwa niya, nga ninah, shini! Meng ni kana girang nga nga kashi wo njuo ate ga a pag agh, ga ni pag ga Magula Yahweh wab agh. Ni a buri njah a muri agi

pangna lo kwa agh?⁴⁴Shini, beni kwa wab nguli tenana a muro ki nah, “Ninga mama ngiyong pag niya, ini te muna pagha nah.”⁴⁵A woni awo pag muna ngalang le ngwo, beni shibi buri deshiya ni a muni ya deshiya awoni awo pag muna ngalang le a muna ngalang nga shibi a bura yangha deshiya ni a munayang nga. Ngwo wa ba-Hitiya ni deshiya, tero wa ba Amoriya ni.⁴⁶Muna ngalang magula lo agh ba Samaria ni deshiya a muna ngalang le mwoh digha a nji-gangra, deshiya a muna ngalang lo ni mwoh a nji-ebbe lo, ini pag Sodom ni amuna ngalang le.⁴⁷Ni a dura kundung yang ni muri ke a pagha a gi ma nang na niya, keminiya a nji-jere lo kwa ini a pagni a gimashihra ni wor yang.⁴⁸Kanina giri, gha ni gha ni Magula Yahweh wabba, muna ngalang lo Sodom ni a muna magalang, ni a pag gimashihra ninga mama weh ni a muna ngalang lo pag agh.⁴⁹Shinna! Ga ni ki pag gimashihra le migalo Sodom, ate yamgha ni gushi murung a kunbang dima le, gubung nya konighang ari giri ya, Nya i tengshi bi a ba enna ni abayong ni ki al agh.⁵⁰Yangha ni gushi murung deshiya iye pagha a gimashihra a kundumang, ni nah mponyang tigha giri bang ninga mama a shinni ya.⁵¹Samaria ni pag gimashihra ke ni weh ya, a pagna gimashihra dudug wor yang deshiya a tigha a mingalo a ba pag gima bonna worro ate gimashira ni kwa a pagha.⁵²Digni iribiyina lo ate a ashina njun le a mingalo, ate a gimashihra lo nga a pagha gi jenna agh, a tigha a mingalo digha abayong ma bonna worro, nga ni nah, og iri biriyi deshiya a digni iribiyina lo ate a tigna a mingalo abayong ma-gerenteng.⁵³Ate ye nga nyeshiyong a guro, guro le Sodom ni a muni deshiya aba aka bolyong a guro ki pagha a ntiring yong.⁵⁴A kara njuo wa aka duma a a gi-iribiyina lo, aka kashiyo njuo a mura agha kwa a pagha, a nji-njere ni aka digni ba pashi yalung a binyang.⁵⁵Ni nah, mingalo Sodom ni a munangalang le ya aka nyeshi yang a dinna le yang, deshiya Samaria ni a munangalang leya aka nyeshiyang a pagha leyang. Kedebang weh ni amuna ngalang lo wa aka nyeshi yong a digna le yong ngho kana agh.⁵⁶Sodom luli mingalo wa ni ma gori ni kunno agh a kara ni a wo gushi ni muro agh.⁵⁷Kedebang gimashira lo ki pur agh. Nibeni ya a munangalang le Edom ka janno, deshiya ni a muna ngalang le aba Philistia kwa nga kagno agh-abayong ni kwa kangno agh ka jenno.⁵⁸Aka duma a iribiyina lo ni a gimashihra lo,-Gani Yahweh wabba.⁵⁹Magula Yahweh wabna ga, a tukushi Edom agh Aram ka poh gani ninga mama bor agh, awe beni a jeng kanigilo agh a bung ogrung agh.⁶⁰Keminiya meng ni kana gira nga nga denshe ni ogrung ni shi pagha nga awa oh ni a bata nsari lowa, deshiya nga tig ogrung mama mala le nya nghangha ni weh.⁶¹Le aka denshe ihbi digni bol nji-njere ma bonna deshiya aya og iribiyina nga a agni a mingalo magula ni a mingalo ma kenina agh. Nga pahyang bino ninga a muna ngalang, keminiya nya a temuri ogrung lo agh.⁶²Meng ni kana girang nga nga tig ogrung a ntiri sung ni nenh deshiya aka yere ni mini Yahweh.⁶³Ate a ga aka gora a ga kwa le aka og iribiyina, ni nah, ni awa ye loshi kuno nahteng nga ate iribiyina lo, Nga tol wo gimashihra ni kwa a panghangha-ga ni Magula Yahweh wabba.“

Chapter 17

¹Tenana le Yahweh zu a binang ki nah, ²“Muna bwa, waɓ gulliteng le waɓ gi perina ni le aba Israel. ³Nah, Magula Yahweh ni waɓ ga: Gbang magula ni kpatirung magula ni ngotokung ma sanna ɗungshi nyong shisa zu na a Labanon le zu sulo a muri a ngung cedar. ⁴A kashiyi ɓa muri a bih ngung nghe le a tolli a wori a njeh Kan’ana ka panyang a lah magula le aba maggiri. ⁵Ye tolla a nji ɓaba panna a njali ma ɓonna. Panyang a kari ba muru magogna panghangha ningha ngung willow. ⁶Le gullo ɗeshiya meshiyi bih a nji ɓinje, a bih kariya ki zu a nji bini le mili gulliyo a binje le, Ni nah, ɗig ngung magula ɗeshiya pushiya a bih ɗuɗug. ⁷Keminiya gbang magula mabi nghanhang ni kpatirung magula ɗungshi ni a nyong. Shina! ngung ni pila a mili suwa a njiri gbang nghe, ɗeshiya meshiyi bih a njiri gbang nghe a nji ba a peni nghangha sete a pih muru. ⁸A panne a nje ma ɓonna a kari muru magula ate ihɓi pushiyi a bi ihɓi tol nji ihɓi ɗig ngung ma gushina. ⁹Waɓɓi a ɓayong, ‘Magula Yahweh, ni waɓ ga: ihka Mor le (albarka)? Ni logle a ubi a koriyi nji a ɓukko wa ate ihɓi nyilla ni a mɓweh mapiyo nyilli kwa agh? Bung ma iritenna ko abayong nya ki ubi ni tineya: ¹⁰Ni nah shina! Nzumo ni a panni ya, ihka gullo? Ni nyilla nghan ngung ma-tebang wolli ya. Ihka nyilli kwa a a ɓabili njingung ba a panni nghan ha. ¹¹Denshiya tenana Yahweh zu’a binang ki nah, ¹²“Nahteng ari leh aba wolrung, ni yeri tukushi a ga agh? Nshina! Murung le aba Babylon zu a Jerusalem zu bol murung ni muna ngalang le murung le zuni a Babylon. ¹³Le tol guro a le murung tighi a ogri yang nini, tighi ɓogho kani giri, tolla agara ɓuna ni a njeh ya, ¹⁴Ate lah murung ihɓi ɗigha nya ni masoritenna agh ɗeshiya ɓung nya ki loshi ya, a nji bin bol ogrung njeh ka aɓɓa. ¹⁵Keminiya murung Jerusalem pag mabuna ari le tuta aba kuntumo le Egypt ihɓi a payang a piri ni aba tah luwa, ihka ganyang le? Beni ki pag ga agh ihka aɓɓa? Bung ogrung le ihka aɓɓa? ¹⁶Kanina giri-ga ni Magula Yahweh waɓɓa-njitengni ihka wuh a njeh le murung ni pih murung nghan, murung ni jeng kani gile ya, beni ɓung ogrung leya, ihka wuh a ntiri lah Babylon. ¹⁷Pharoah ni a gara aba tah luwa ni kpaɓɓa le abayong le ni logle agni a nluwe ya. Agle a ɓag giri a kagni ni njeh leyang ate aka woliyi nluo ɗuɗug. ¹⁸Ate murung jenna Kani gile, ɓung ogrung leyang. Shina, ko logshi ɓi a kuli agha i ogrung nghanhang ye pagha a ga kwa niya, ni aɓɓa. ¹⁹Ngha ni nah Magula Yahweh ni waɓ ga: kani na giri, ne kani gilang ni jenne ɗeshiya ye ɓung ogrung lang? Ni nah nga waɓɓi njuo, njuye ka yere a muri. Nga ²⁰ɓug ndambo lang a muri le ihka bolla a guri gangla lang, le nga zu a Babylon le nga kashi njuo abeh a muri njiteng ni nya ne a agh nghan ɓungshi ni murangha. ²¹Abayong ni ɗigha abin aba tah luwa le ya aka wol yang ni garabwo, ɗeshiya aɓeni wa owa aka meshiyang a bakwa, le aka yere mini Yahweh waɓɓa ga, ihka pagha.” ²²Magula Yahweh ni waɓ ga, ‘Ni nah’ Mameng kanagirang nga tol bih ngung Cedar nga pana, nga ɓung bih ngung ni lenghi ya le Meng kanagirang nga pana a muri nkono ma logna. ²³Nga pani a muri nkono Israel ate ihɓi pag pashe ihɓi tol nji ɗeshiya ihka ɗig ngung ma er njung ate miya ihɓi ɗigha a kulle ihɓi a gil lah a bih ngung nghe. ²⁴Le a ngung kwa a beh agh ka yere mini Yahweh, nga yeshi ngung ma sabɓa a nje nga logshi ngung mama ni sabɓa agh a bikuli. Nga tig ngung ni a pih muru agh ka nyilla nga tig ngung ni yum agh ka lyenghe. Mini Yahweh, waɓɓa ka ki pagha ɗeshiya nwara paghi.

Chapter 18

¹Tenana le Yahweh ye zu a binang deshi ki nah, ²"Mang ngi dengshi, yongni abayong ni ngi pag tumo ni ngulliteng ngi le innah, 'A tesung lih nji ngung ma hangna, le amili amuna wuh?'³Kaninagiri – ga ni magula Yahweh wabba – kunbang nji bunno nya ate muyong nga ngi wabni ngullitenana a Israel agh. ⁴Nshina, usulo ni kwa agh mamengni, usulo le terung kabni usulo le muna buna, mamengni! Beni kwa pag gimashihra beh ni ka wuh agh!⁵Mang aka wabba a muri ba njiteng deshiya beni kit uh njiteng ni gerenteng nga. ⁶Ngha ni lih giri a nkona ko logshi nji shina a gilang nil ah Israel deshiya ni biyi mahle bi-bamuri kala agh, ko kena bin bamah ni ki bil shieri le ya, ini babura ma gerenteng?⁷Mang aka wabba a muri babura ni ni pa par bung nga agh, beni ki nwah tagma agh deshiya beni ni ag bolo bih bayong a tenne agh keminiya ki pih aba yahlo nnu le ya deshiya ye vuliyi tesalang ni a dagra - ba gerenteng ni le?⁸Mang aka wabba a muri beni kip ah tagma nya ki ag muru amuri ko ki ag buro agh keminiya ki bil njiteng agh? A yangha nahyi yangha I pag njiteng deshiya yangha I pag njiteng a ntiri abayong. ⁹Ngha bungni ginya a kundumang ni yahlung bonna deshiya ye bol gigilalang a njiteng nga le ogrung ni a muri bah njiteng niya ni nga: njiteng ni ika digni usulo-ga ni magula Yahweh wabba.¹⁰Keminiya nga yangha ni muna buna sob nkila ag le pag mwoh a ntiri aga a wab-wabba ni ya, ¹¹nyere I teri ni pag mwoh a ntiri ga lih na giri a nkono deshiya ye biyina mah le bi-bah muri kala. Mang aka wabba a muri beh?¹²Pahne aba enna ga ni ni a beni ki al agh, vura bayong ag bolo leyang deshiya ni nwah tagma agh, deshiya gushi na a gilang le yap agha gimashihra mama a songre ya, ¹³deshiya yangha I pah bolo ni muru le yangha wo ag buro, beh ka abba? Njiteng ni ni abba! anjitengha ika wuh deshiya nkila le ka nyera muri ate pangna aga kwa ngi shibiya.¹⁴Keminiya nshina! Ngha bwa nga nhang bil muna buna agh deshiya mune shin gimashihra ni ter pag agh le year I shine keminiya nip agha a gire ya. ¹⁵Mune ni lih giri a nkono agh, deshiya ni gushi a gilangni a lah Israel agh deshiya ni biyi mahle bi-ba murikala agh, mang aka wabba a muri?¹⁶Muna wo ni par bung nga, ko al tangma, ko ibgiri, keminiya nina agh ih pah gilih bin aba ogyalo ni melyi abeni ni tessalang nga dagrah. ¹⁷Muna wo agh ni par bwa ko ag atngma bollo ate muri ko ag buhro agh, keminiya pag gigilla lang ni ginya ari agibilla lang; Muna wo agh ni ih wuh agh ate muri gimashihra le tehri ya: Keminiya ih digha!¹⁸Tehri pariya anshile nji ri ponno ni ag gile amuna ngih, le pagni ga ni bottiya agh a ntiri abayong le- shina, ih ka wuh a gimashihra le.¹⁹Keminiya nnah na, 'Palang ke muna ka tol gimashihra le tehri le? Ate mune bolla dumna njiteng ni pag gimabonna ni bolla agigilla lang kwa; ih pag yang. Njiteng nga ih ka digha! ²⁰Beni pag gimashihra agh, ini mwoh ih ka wuh. Muna ni ki tol gimashihra le tehri ya, le tehruing ni ki tol gimashihra le muna agh. Gimabonna le beni pag ga yarata agh ka digha a muri, le gimashihra le bayong mashihra ka digha a muri.²¹Keminiya nga bayong mashihra dag agimashihra le paggha, ni bil gigilla lang ni dum njiteng ni gimabonna, le ni ih wuh agh keminiya ih digha. ²²Ni a dengshini agimashihra le ni kwa woro paggha. Ih ka digha nji ri gimabonna ni ih paggha.²³Ih ngi pag binmurubang muri wuh le bayong mashihra - ga ni Yahweh wabah- le nyha a ri dag gipagna le nina ate ih ka dig ni usulo agh?²⁴Keminiya nga ba pag gimabonna pilla dag gipahna le mabonna ni pag gimashihra ni bil agi shibina ninga agishibina ni kwa abayong mashihra ki pag ga, ih ka dig le? Ni a dengshini agi mabonna le ni woro paggha nga bungshini murang a njere yiri ya. Nina agh ih ka wuh a yeh gimashihra ni woro paggha.²⁵Keminiya nnah, 'Gipagna le Yahweh nyha yarata agh!' Leh Israel nteshi kiri yong! Ah gipagna lang nyha yarata agh, ih agipagna leyang ni nyha yarata agh? ²⁶Ngha ba pag gimabonna pil nzumi ri pag gimabonna, le pag gimashihra agh le wuh a tebi, le ih ka wuh a gimashihra ni nworo pag agh.²⁷Keminiya nga bayong mashihra dag gimashihra le ni woro paggha le pag gi njiteng ni mabonna, le ih ka ashii usulo le. ²⁸Ate shinna ni dag gimashihra ni woro pag agh. Njiteng nga ih ka digha le ni ih wuh agh.²⁹Keminiya leh Israel nah, 'Njere le MurungKulli nyha yarata agh!' Ni yellang ni gipagna lang nyha yarata agh, leh Israel? Ih gipagna leyang ni nyha yarata agh. ³⁰Ngha nina agh nga wabih beni kwa a ntiri yong nga njuoh perari gipagna le, leh Israel!- ga ni MurungKulli Yahweh wabah. Mpontubu ni dag gimashihra leyang nina agh ate ni nga dig tahli engkushi le gimashihra leyang nga.³¹Nsoba agimashihra leyang ni nworo paggha koh; tig yi muyang yahlung mapiyo ni bongho mapiyo. Palang ke nga wuh leh Israel? ³²Ate nyha ngi poshiyang ri wuh le beni wuh agh- ga ni MurungKulli Yahweh wabah- nina agh mpontubu le nga digha!"

Chapter 19

¹NiBeniya, bua a muri amagula le Israel ²ni nah, 'Yang pag ngwoh? Ngihyim, ih dig ni muna yim, a ntiri ayim makyenina, ih gushi muni. ³Ih ni gushi mwoh a ntiri amuni ke pil yim makyena, yim alliyi sahniyi ga bol agh, le ih lih bayong. ⁴Anjeh oga tenana le, le a bolli a nguri leyang, ni tolli ri ngallung zuni a njeh Egypt. ⁵Le ih shinni ga ko ke lella nyere le le, tigyahlung le wara gung, nina agh ye tol mwoh a ntiri amuni le gushi pil yim makyenna. ⁶Yim makyenna ni ganglah a ntiri ayim. Ih ni yim makyenna le alliyi sahniyi ga ih bol agh; ih lih bayong. ⁷Ih bolla amahbere leyang ni juhri alahmagula leyang. Tigna njeh ni aga dungshi ya pilla bihbotti ate gih le immah le. ⁸Keminiya anjeh ni kangni ya zuni yi ni luwa; ah nongshi nguri leyang ate muri. A bolle a nguri leyang. ⁹Le ni ngallung ni ah bolli ah zuni bin murung le Babylon. Ah zuni mo a lahmagula ma kangnina nina ate ni a uwa ye og gih a muri ankonno le Israel agh. ¹⁰Ngwoh nga ninga bihngung ni a pannah a nkilli lo a girikahri muru agh. ¹¹Pushina abih dudug ni bil njih ate gogho le amuru. Yangha ni abih matenna ni amurung pagni tumo' agaramurung, ni agiliyi ya nga ni gusso uwor abih, le nonno le ya a shini nji ri gullo le mbuweh. ¹²Keminiya a yehlulla agh a ubna a vahgha egh a sobyang njahli, le gung ma nji tehbang nyumshina njih. A bunnina abih ma tenna ni nyinglah le gishe pingshina yang. ¹³NiBeni nina agh a panna yang a balusung, a njeh ni muru ki tang nghanh ni njimuru agh. ¹⁴Ate gishe pura a bih magula le lihna anjih. Bih matenna nyha uwo a ri ya, garamurung nyha ka nongmurung nga.' Ga agh bua'agh ni le a tuhyi ih bua'agh."

Chapter 20

¹A bogho ma tom bur bari, a kara ma lum le shieri ma tongno ini maguliyina le ba Israila zuni zalli yeri le Yahweh le digha a dumang.²Le tenana le Yahweh zu a binang ki nah, ³muna bwa, wabbi a maguliyina le ba Israila le a nahyi yang, magula Yahweh ni wab ga; In zu a al yere lang? Nka nina giri, ni ngi agha ngi al yere lang, nga, ga ni magula Yahweh wabba.⁴Ngì wabbi yang njuo le ?, Nga wabbi muna bwa njuo le ?deh ibi a yeri agi jenna ni a teryang pag agh. ⁵Nahyi yang, magula Yahweh ni wab ga, A kara ni tolle Israila deshiya nloshi beng Kulli nkaniyi giri a kundung a minka billa le Yakubu deshiya ntigha a yerang a njeh Masar, Ngha nloshini beng Kulli nkaniyi giri a kundung yangha, nah, "Mini Yahweh murung Kullilohi." ⁶A kare nloshi beng Kulli nkaniyi giri a Kundung yang ima nga pushiyang a njeh le aba Israila a njeh ni ntollo ate muyang ha. Ngha muru kira ni murung nyi ki banghangha, a njeh ni agi-gilrung ma bonna worbang kwa agh pangha nga.⁷Nahiyang, "deh beni kwa agh ibi bugyha agi jenna ni bih ya ko a kundumi deshiya ni agilang le bah Masar. Ke ibi bashi muyong nga mini, Yahweh murung Kulli leyang"⁸Keminiya alonghang mabuna deshiya ni a agha aka onghang mabuna deshiya ni a agha aka onghangha, beni kwa agh ni buggha agi-jenna le ko agh ke aka tuh ni agilang le bah Masar agh, ninah, ntolla nga sobbiyang yelula lang ate nga pashiyallang atiri njeh Masar. ⁹N'aglulang ate ke ibi biyiya a nji a bayong ni adig na yangha, In tig gha a yerang nga pushiniyang a njeh Masar agh. ¹⁰Ni nah pushiyang a njeh Masar le njuniyang a lusung. ¹¹Leh pahyang agigilang deshiya tigyang a yeri aga shibiya, nga bwa bil le ka dig jah agh. ¹²Ye pahyang kara ma tombur bari i dig gi perina abinang ni yang ate ibi a yere mini Yahweh ni tig kare gereteng agh. ¹³Keminiya leh Israila longhang mabuna a lusung, Ni a bil gigila lang nga, aniye ya, a shibbi agigila lang nga bwa bil le ka dig jah agh, deshiya abiyi kara ma tombur bari lang, Ni nah, nah, nga sobbiyang yelula lang a lusung ate ibi jahyang ibi gira. ¹⁴Keminiya n'ag lulang ate ke ibi biya a laundung abah ngunjah agh, a nji abayong ni shinna nga pushini yang a njeh Masar agh. ¹⁵Ni nah, nloshi beng nkaniyi yang giri a lusung ni ngi zuniyang a njeh ni nga pahyang nga, a njeh muni kira ni murung nyi ki banghang worra a njeh kwa agh. ¹⁶Nkaniyi na ga ate a shibbi na a gigila lang ni deshiya a bil yangha deshiya aya biyina kara tombur bari lang, Ki kara agh yalliyang nga ri agilang leyang. ¹⁷Keminiya, njiyang nga ki shiri gienna leyang ate ke ibi gir jah yangha deshiya ni te gir jahyang kwa a lusung nga. ¹⁸Nahyi a muna yang a lusung, ke ibi in bil nje-njere le a teryongha, agle nga billa agigila leyangha ko nga biyi munyong ni agidang leyangha. ¹⁹Mini Yahweh murung Kulli leyang, in bil agigila lang, in tig yang deshiya inipahyang gullo. ²⁰In tig kara tombur bari lang gereteng ate ibi dig gi perina a tiri sung ni a yong, ate ibi yere nini Yahweh murung Kulli leyang. ²¹Keminiya amuna buna ni a muna ngalang leyang longhang mabuna; Ni a bil agigila lang nga ke aka tig yangha nga bwa pih gullo le ka dig jah agh. A biyi kara tombur bari lang, Ni nah ntolla nga sobbiyang yelulalang ate ibi yallang ibi para a muryang a lusung. ²²Keminiya, nyeshi beng deshiya agha ate lulang ninghowo, ate ke ih biya a nji abah ngunjah nga shinna in pushina abah Israila agh. ²³Meng kanagirangha ye nloshibeng a Kulli nka niyi yang giri a lusung ima nga meshiyi yang a ngunjah deshiya nga meshiyang a njeh shisa. ²⁴Ntolla ngi paggha ate ni a gushi agigila lang le aya biyi kara tombur bari lang. Njiyang digna ari agilang le a teryang. ²⁵Le meng teya in osso pahyang agigila mama ni botiya agh ni a agi billa mama ni a dig ni njah ah agh. ²⁶Nwabbnayang ni a dig kwanr ari agipahna leyangha-ayangha a dahra ni muna ma kunduna ni a bil agh deshiya ayangha tigghi i dura a gishe ate ibi mpilli gima nang na le aka yere mini Yahweh! ²⁷Ngha ni nah, muna bwa, nahteng ari leh Israila le a nahyang "Magula Yahweh ni wab ga; Ninga ni deshiya teryong biyini lulang nga ni a pangni nhang gimabonna agh. ²⁸Ngha zuni ni yang a njeh ni nkaniyi giri nga pahyangha, deshiya kunbang ni kwa a shinni nkono ko a ngung ni ni mbwe ya, le a dahra a dangi kunang ni dahra leyang, deshiya a beni a pingshi gima sunsung yang. Layang le a meshi muru dahra leyang. ²⁹Le nwabbi yang "Mang ki pag tukushi dahra ni nkono niya?" Ni nah ibi a gor luli. I Bamah ha nikyari; ³⁰Ngha ni nah wabbi le Israila, 'Magula Yahweh ni wab ga; Atemang ke ngi biyi muryong ni nji-njerele a teryong? Atemang ke ngi pag ninga ama njah ni pah agh ngi aliyi a gima nang na? ³¹Ngha mpahnih bung leyangha-nga ntigni a muna buna leyang dura a gishe ya zuni ni kyari ya ini in biyini muryong ni a gilang leyang, Ni nah atemang ke ngi dag yong ibi n'allang lah Israila? Nkani nayong giri, ga ni pag ga magula Yahweh wab agh-Ni nga agha ibi n'allang nga. ³²Ga ngi dense a yeyongha ni ki pag agh N'nah le ibi shi dig ninga a nshile abah ngunjah, Ninga bih billa ni a njeh mabi ya nga ki gushi a ngung ni a taliya. ³³Nkanina giri ga ni magula Yahweh wabba, Ngha dig murung a muryong ni bung ma digha muribang, ngi loshi a gibura ni yelula ni ngi sobba a muryong nga. ³⁴Nga pushiyong a tiri abayong shisa deshiya nga kpaß yong a njeh ni kana meshiyong nga nga, nga pag ga ni bung ma digha muri bang deshiya ni yelula ni nga sobbi yongha. ³⁵Le nga zuni yong a lusung le abayong abeni nga wabbi njuo njung ni njung. ³⁶Ninga pagha ni wabniyi a teryong njuo a lusung ni njeh Masar agh, Ini nga wabbiyong njuo ni nah, ga ni pag ga magula Yahweh wab agh. ³⁷Nga tigyong ibi ngushi dungso le ogrung lang. ³⁸Nga koshiyi abayong ni pahngang mabuna agh deshiya ni a bayong ni loggha rangha, nga piri yang a njeh ni a

dig nghanh ninga a biriya, Keminiya ni a ingna a njeh Israila agh.³⁹ Ni nah abinyong, leh Israila, magula Yahweh ni wab ga, beni kwa agh nga nshibbi o'nghangha, Keminiya ni uwaye biyi lulung ma gereteng langha ni a dahra leyong ni a gilang leyong.⁴⁰ Ate a muri nkono ma gereteng lang, a muri nkono ma longnale abah Israila, ga ni pag ga magula Yahweh wab agh leh Israila kwab ka gusang abeh a njeh. Nga pag bin muribang ate nga al angna leyang abeh deshiya ni nji ngung ma kunduna leyong ni a gima gereteng leyong.⁴¹ Nga agyong ninga gima sunsunang, nga pushiyong a tiri abayong deshiya kpabyong a njeh ni nmeshiyi nghanha. Nga dum murang i miyang gereteng a tiriyong ate ingunjah ibi shinna.⁴² Le, nga zuniyong a njeh Israila agh a njeh ni nloshi beng Kulli nkaniyi giri nga pih a teryong nga, nga yere mini Yahweh.⁴³ Beh ni nga bol riyong ni a gipangna manangna leyong nga nbiiini muryong nga, deshiya nga keshi muryong anjiyong ni a gipangna mashira ni mpag agh.⁴⁴ Ni nah nga yeri i mini Yahweh nga paghiyong aga agh ate ibi ag lulang, deshiya nya ate gipangna mashira leyong nga, nya deshi ate gipangna mabiyi bang leyongha leh Israila-gani magula Yahweh wabba."⁴⁵ deshiya tenana le Yahweh ye zu abinang kinah,⁴⁶ Muna bwa, tig kundumo a nji-ebbe a wabteng a muri nji ebbe, wabtenana le Kulli a muri bah lusung le Negef.⁴⁷ Wabbiyi bah lusung le Negef, gani Yahweh wabba; Magula Yahweh ni wab ga; Shina, nga bughiyong gishe ika pingshi ngung mama nsonna ni ngung ma yonina ni kwa atiri yongha, leshi gishe ni ki lim agh,, Kundumi ni kwa a nji ebbe ni nji gangra agh ka pinyi.⁴⁸ Le nguɔ ngirung ni kwa agh ka shina i mini Yahweh nga ngotti gisheya, deshiya ni lini agh"⁴⁹ Le nah,"Gi bangha! Magula Yahweh ni a gwarang" giperina ni a dum nin gowa?"

Chapter 21

¹Le tenana le magula Yahweh zua abinang ki nah, ²"Muna bwa, tig kundumo a Urshalima le a waɓteng a muri bin magereteng, waɓ tenana le Kulli a muri lah Israila. ³Nahyi njeh Israila, 'Yahweh ni waɓ ga; shina! nshibbino! nga pushi gara bwo lang a dagle nga korri bah njiteng deshiya ni bayong mashiralo. ⁴digha a binang nga kor bar njiteng deshiya ni bah gimashira lo le, gara bwo lang ka pura andangle a muri ngirung ni kwa a nji ebbe ni nji gangra agh. ⁵Le a ngirung kwa ka yere meng Yahweh, mpushina gara bwo lang andangle ni waye yer ni jumo agh. ⁶Abino agh muna bwa, tun yallo ninga kunyo ki tuh agh, ni yallung pinna tun yallo a kundunyang! Le ika paggha a illo, 'atemang ke awo tun yallo?' ⁷Le aka kun yallung ni kwa agh ka nyangla, deshiya bung ni kwa agh ka dig bubuh! bongho ni kwa agh ka wuh dahna deshiya nkungnung ni kwa agh ka bangha ninga muru. Shina! yangha i zu deshiya ika dig ninga mama-ga ni magula Yahweh waɓba. ⁸"Le tenana Yahweh zu a abinang ki nah, ⁹"Muna bwa, waɓ tenana le Kulli a nah, 'Magula ni waɓ ga; gara bwo! gara bwo! aka kogli deshiya aka gogri. ¹⁰Aka kogli ate ika ingna a tumo tumɓwo magula! Aka gogri ika dig ninga gi tol njung! Sa pag bin muru bang ni gara le munang? Gara bwo ni ki zuwa shibina gara ni kwa agh. ¹¹Ninah, aka pah gara bwoye ibi a gogri deshiya ibi a baghi ni bung! a kogli na gara bwoye deshiya a gogri nedeshiya ake peh abih bah wol nluo! ¹²Gorɓang te angna a wo bwa, muna bwa! ate garaɓwo wa zu a muri abah leyang, nga amuri a maguliyina le ba Israila, A bug neyang ari garaɓwo ye ni a bahleyang nga ninah wol bello! ¹³Ate njuo nghanhang, keminiya ke nga gara ni ki jen bangha ni dig njah ah agh-ga ni magula Yahweh waɓba. ¹⁴Nibeniya aweh, muna bwa, waɓtenana le Kulli le a kpaɓ bwo bari abin monna, ate garaɓwoye ka kpaɓ ri bayong kushi ma taro! garaɓwo ate beni aka tumi abayong dufug bwo wa ni, I kayiyang aba kwa agh! ¹⁵Ate ika nyalli kunyalliyang deshiya ika gogshi kpa leyang, nwara tig garaɓwo ma tumɓwo a kunjere leyang kwa. Wi! A gili ninga gi-tol njung ni pa agh, a baghi ate tumɓwo. ¹⁶A bolli ni kara a njibung ma lih, a bolli anjibung ma katang! Woro a njiba kwa kundumo pil nghanhang. ¹⁷Ate nga osso nga kpaɓ beng bari abin monna le nga zuni yelulalang ibi usulo! Meng Yahweh waɓna ga! ¹⁸Tenana le Yahweh ye zua binang deshi ki nah, ¹⁹Nibeniya aweh, muna bwa, peri nji-njere bari ate garaɓwo le murung Babila ibi zu. Aka tol te nji-njere bariye a njeh ni mwoh agh le giperina mwoh ka fumo ini ki kah a lah magula. ²⁰dum nji-njere mwoh ate gara bwo ibi zu a Rabbah, a lah magula le Ammonawa. Tig mabi ibi dumi abah tah luwa nji-njere ki ka Yahuda ni lah magula Urshalima nga a kangni ni garung agh. ²¹Ate murung le abah Babila a muri koriyoh le nji njere, abin tangha, ate ka aliyi wol njeh, ika jigri a muni deshiya ika al bin billa abin agilang deshiya ika peri akunyong. ²²A bih malih wol njeh nghanhang a muri Urshalima, Ika tigha a ngboli ngung maguliyina ate muri, ate ibi loshi kunni ibi pah diya muriɓang wol nluo, ibi mag jollo nluwa, ibi tiggha a ngbali ngung a kunjere le ibi bag giri deshiya ibi kangni ni gibagna ma logna. ²³Ika dig ninga wol njeh mayiri a njiyang nga, abayong ni kaniyi abah giriya! Keminiya murung ni ki agni yang ate gimashira ni a paggha ari kangniyang ha. ²⁴Ngha ni nah ah, magula Yahweh ni waɓ ga; Ate pagna gimashira lo dig gi dense, a tiggha agi tepura lo pura dabeng, ate aye gipangna lo kwa agh aka shin gimashira lo-ate apang na aga ah aka bollo a bung. ²⁵Abino agh, biya ni murung mashira le abah Israila, beni kara njuo le zuna agh, deshiya beni kara pag gimashira le malla agh. ²⁶Magula Yahweh waɓ na ga aro; pushi nvule murung deshiya aya pushi zenghe. Giri ni waye pere ninga mamu kana agh! Ngushi manjeh deshiya nyeshi muryong njeh ari beni a gushiya. ²⁷Wollo! Wollo! nga tigghi ibi wuh ni ngi nyeshiyang a beya se te beh zu beni a tiggha ki za waɓ njuo agh. ²⁸Ninah weh, Muna bwa, waɓ tenana le lailli a nah, 'Magula Yahweh ni waɓ ga abin abah Ammon amuri zu le kara biya leyang, garaɓwo, garaɓwo ub na ri! a kogli ne ate tumɓwo ate ika sheg bang le i ka dig ninga gi tol njung. ²⁹Ngha bah agkuntumo bin Kulli shinghi nji loro nie agh, Ngha a aliyi ni wolli njeh ate aka pag gho yiri agh garaɓwo niya ika diggha mel bayong mashira ni aka wol nlue agh, beni kara njuo le zuna agh deshiya kunɓang gimashira zuna a mala agh. ³⁰Nyeshi garaɓwo a ndangle, a ba a billo nga nga, a tul njeh lo, nga waɓbo njuo. ³¹Nga soɓ yallun pinna lang a muro nga gotti gishe ma yelula lang a muro le nga buggho a bi abayong mashira, abah gir jah bayong. ³²Aka pil murung ni a fugni gishe ya, nkila lo ki pagha a tiri njeh, ni a denshini weh agh, mini Yahweh ke waɓ ga."

Chapter 22

¹Ke tenana le Yahweh juah binang, nah, ²nibeniya a weh muna bayong, aka wab njoh? aka wab njoh ri lah magula ni ki sof nkila agh? Tig yang a yeri gi jennaleyang. ³Aka wabiyang magulla Yahweh nah; lah magulla ni ki sof nkila a ntirinyang gha ni lah ni ki pag gilang ki biyi muyang kal leyang juna. ⁴A digna ba pag gimasihra ate nkila ni a sof agh, aya biyina ro ate gilang ni a tigha a ntirinyong agh. A tigna kara lo gyap, bowoh lo juna gyap. Ninale, ngha tigwo dig ninga gi sayina ni gi olla abin bayong kwah agh. ⁵Abeni bino gyap na abeni duna ga aka owoh, a weh lah magulla ni biyi muro agh ni lulang ni a yerino a bori agh. ⁶Nshina, a magulla le aba Israel, beni kwa ni gullo le tolla jua bino ate sof nkila. ⁷A ntirinyong agh, a bayong agh ni gushi a teyang na a ngiyang gha, a ntiriyong deshiliya in dunne a bin gani, i ye ndunne abauri ni abeni burayang agh gani. ⁸A biyina a gima gerenteng lang ni kara usulo lang. ⁹Aba biyibang agh jua ntiring ni denshe ju sof nkila, bin lih gileyang agh a nkono. Ba pag gimasihra ni a ntiriyong. ¹⁰Aba ta giri teh a te yang agh a ntiriyong a bayong agh ni non na mena ni ki shin kalle yang agh. ¹¹A bayong agh nghan non na male aba muri kalleyang, aba ba gha ghan non na male a munayang, aba ba ghan a ntiriyong biyi a mingaliyang ni teyang biyang ni yang agh. ¹²A ntiriyang agh, a agna gi poshi yalung ate a sof nkila, a aghna nbollo ni muru a muri, deshiliya i yen kwara kushi aba muri lalleyong yaliyong janshina ni meng; Yahweh ni wabba ni nah. ¹³Shina! Ni beng ni nyimni buhro ma yiri ni a woro a kum ma, ni sobnkilla a pagha a ntiri yong ngha. ¹⁴Yahli yong ka tangha, ih bih yong ka tenna a yeh kara ni meng kanangirang ka pagni yong giri ya? Meng Yahweh, myang ngi wab ga le nga pag yi. ¹⁵Nina agh nga meshiyi yong a ntir abayong a yeh anjeh kwa. A njinjere nini nga pushini dahbi ri yong. ¹⁶Nina agh ate nga digha nyha kunwar agh a nji abayong. Le nga yere ih Mini Yahweh. ¹⁷Tenana le Yahweh mabi ye zu a binang, ki nah, ¹⁸"Muna bayong, baleh Israila pilla gi mabakra a binang. A yangha kwa agh anshile tagulla ni uwo agh ni ni tahli, ni ndolong shisa a ntiri yong. Ih ka dig ninga gi mabakra le azurfa a yeh gishe leyang. ¹⁹Ngha nina agh Yahweh wabna ga, 'Ate nyong ngha kwa agh mpilla ninga agi mabakra agh, nshina! myang a muri nga kpaß yong a ntiring le Urushelima. ²⁰Ninga mama abuna ki damni azurfa, tagulla, ndolong ni anshile atahli le a sof yang a gishe ih bi a nyangli ya, le a gilgishe ri ya ate ih bi nyangli ya, ini nina nga kpaßni yong a ntiri yehlulla lang, ni tig yong be ih bi nyangla. ²¹Nga kpaß yong le nga fug yi yong gishe le yehlulla lang, le nga yangla a yeh. ²²Ninga mama a nyangli ni azurfa a gishe ya, le nga yere ih Mini, Yahweh, nsofna yehlulla lang a muyong! ²³Tenana le Yahweh zu a binang, ki nah, ²⁴"Muna bayong, nah yi, 'A woni njahli ni ni pur kunwar a agh. Murukuli nyha nghan a kara yehlulla lang ngha! ²⁵Aba agkuntumo le ngha ni kiki a yeh, ninga yim ni ki aggishi ya, ki sahniyi ga bol agh. A lihna usulo ni tol gikunna mabonna; a tigha amahberre gogho a yeh! ²⁶Amalah le pagna mohno ri gigilla lang, le a bihiyi agi magerenteng lang. Ni a gan yere a ntiri gima gerenteng ni ama bihiyibang ngha, le ni alliyi yang a yeri agi magerenteng ni amama nyha gerenteng ngha. A gumna njih yang ri akara usulo lang nina agh nina agh ih myang ngi bihiyi ntiri yang. ²⁷Amuna murung a ntiri yang ngha ninga gigbah ki sahniyi gibolla leyang. A sobnkilli ni girjah usulo tekushi nyha. ²⁸Aba agkuntumo vulliyi na yang ni gi maposhina- aba shinduna leyang lorina yiri ni aba wolnjeh ki pag yiri. A nah, "MurungKulli Yahweh wabna ga" Ngha Yahweh wabteng ngha, ²⁹Abayong ni njeh ya pariyina bang a nji ri agha ni ponna agiri le bayong ni ibbah, la a pag yi aba enna ni abeni ki al angna agh ga ni bottiya agh, le a para abayong ma sa njiteng nyha. ³⁰Nina agh n'alla bwa a ntiri yang beni ka bag garrung le ye ka tangha ate ingna ntiri sung nyha nina agh nga juhri njeh egh, keminiya ni nkum mwoh agh. ³¹Nina agh nga sof yehlulla lang a muyang. Nga malli yang ni gishe le yehlulla lang ni njere leyang a muyang- ga ni Yahweh wabah."

Chapter 23

¹Ke teng le Yahweh zu abin nang, ki nah, ²"Muna bwa, amehna nga nhang bahri, amunangallang ngih yang mwoh. ³A pag ninga amahnjah a Egypt ari kunbang ni a logni ya. A pag ninga amahnjah a beh. Kiere yang hamina le akunkirera nsari le yang nga a doayne beh. ⁴Lulli nagula ih Oholah-le nakyena ih Oholibah. A dig mameng le abilla amunabuna ni amunangallang. Alulli yang ki tangha te: Oholah ni ki pag Samaria, le Oholibah ni ki pag Jerusalem⁵Keminiya Oholah pagnjah teya wa uwo mameng; Ih al pirnjiung ri aba agnjih, ate aba-Assyrian ni ki digha amuri, ⁶ate aba-bolnjuh ishi gima nleghe, ni amagulina le, abeni ni irritenna ni boradenna agh, abuna ni kwa ki kog piri. ⁷ke tig muri a pagnjah, abin abuna maborna ni Assyria agh, le tig muri agi mbenne ni beni kwa ki jangra tye-ahlah le yang kwa. ⁸Ate ni dag tenjah le njummo a Egypt ya, nga yang nga amin munangalla le ya a nongna ni ni, nga a doyni shiera min nsari le ya le a sub jangra le yang aye. ⁹Nina'aghle mpah ne abih aba agnjih, abih aba-Assyria abeni ki jangra tya yang. ¹⁰A fahyi tesallang le, ponna amunabuna le ni amunangallang, wolnluh yang ni garabuwo, le ki dig ba tolkirung antira amehna, le a kashi njuoh amuri. ¹¹Muna ngih Oholibah shin gah, keminiya jangra le wor mami muna ngih, le njah le wor bang. ¹²Ih jangra tye aba-Assyria, aba bolnjuh ni amagulina ni ki ishi gimaborna, abeni ki kogha apiri nyha. Ayang nga kwa ni irritenna, ni boradenna. ¹³Ih shinna tigna muri agibenne. Gipagna le yang mwoh kwa. ¹⁴Le nye buhri pag njah dudung. Ih shinna abuna ni agilla ri ngarung agh, amgbaligiri mi aba-Chaldean abisa ban bangha agh, ¹⁵kur ngurigulla abung yang, ni muryang ni amara sulla njeh ya. Puro le yang ninga amagulina ni ki kog nyeh-guwo-piri ya, ke apura amuna aba-Babylon, Njuh le yang nga Chaldea ni. ¹⁶Ngha te ih magni njih ri yang nga, ki jangra ri yang, le ih tanshi abakuntumo ri yang a Chaldea. ¹⁷Le aba-Babylon zu abin ni ah ala jangra le, ni tighi a gibenne pagnjah le yang. Ari gah pagha digna gibenne, le pil muri ri yang ih vullo. ¹⁸Ngha dummi te pagnjah le ya ni logshi tesallang le ya, Mpil njummang ri, ninga mama mpilli njummang ri muna ngih ya. ¹⁹Le buhri pagnjah nga dengshi ni akara ni ih logni ya, nga ih ni mahnjah a njeh Egypt ya. ²⁰Le ih jangra ri aba agnjih, beni bapyeri nga ninga mami amburijeng beni njere filmuna subgiri le nga ninga mami apriri. ²¹a logho lo agh ninani apag ni sgi yiribina, nga aba-Egypt doyni kunkiero le hamini kiera nsari lo agh. ²²Nina'aghle, Oholibah, Murungkulli Yahweh wab gah, 'Nshinna! Nga pilla aba agnjiuh amuro. Abeni a pil njummo ri yang nga, Nga njun ni yang amuro a njibah kwa'agh. ²³aba-Babylon ni aba-Chaldean kwa, Pekoh, Shoa, ni Koa, ni aba-Assyria ni yang, irritenna, boradenna, ababolnjuh, ni amagulina, amagulina ni kwa le yang ni abuna ni ni gullo agh, ayangha kwa a kog apiri. ²⁴Aka zu aro ni agibura, ni anyeh-guwo-piri ni anyehguwo, ni abunno bayong. Aka tig tongho magulla, ni tongho makyena, ni anvullekoro kangni yong kwa. Nga pah yang bung a fugshi yong, aka kashi yong njouh pyerari wab njouh le yang. ²⁵Nga tig kikel yahlulla lang amur yong, le aka pah yong gani ma yahlulla. Aka kashi alulli yong ni akiri yong, le abeni abba ka kpa njiri garabuwo. Aka ponna amunabuna le yong ni amunangallang le yong, ni abeni abba giche ka lih yang. ²⁶Aka pushi yo gi'ishina aro le aka tolla anjilang maborna lo awori. ²⁷Nina'agh Nga pushi pagha yiribina aro ni agipagna ma pagnjah lo anjeh Egypt. Ni a logle alogshi anjiuh njiri yang ni dengshe, le nin wa dengshini ni Egypt deshi ya. ²⁸Ate Murungkulli Yahweh wab gah, 'Nshinna! Nga pah yong abih beni ni agnjih yong nga agh, le a yeni yang abih abeni ih mpil yang njummo agh. ²⁹A pah yong gani dudung; aka ponna agitumobung le yong le adag yong ni bogri bihyong. Ke aka logshi tesallang pagnjah le yong-le ni agipagna mashihra lo ni pagnjah lo. ³⁰Agah agh apag yi yong ni apagha njah lo, jangra ari abayong njibin yang ni a digni gibenne ni allah le yang nga. ³¹A gingna a njinjere le munangouh, le nga tig kof fugso abih yong. ³²Ke Murungkulli Yahweh wab gah, "Aka nuh kof le muna nguoh ni limma ni gullo agh. Aka pil gi ollo ni gi jollo- gah a kof ni ya gogna. ³³Aka dungshi ni bahra ni yahlibiyina, kof ngobong ni juhro; kof le muna nguoh Samaria. ³⁴Aka nuh ni songshi kwa; le aka meshiyi ni sanniyi kiero kikasha. Ate ih wabne-gah ni Murungkulli Yahweh wabba. ³⁵Nina'agh le, Murungkulli Yahweh wab gah, 'Atema a jangshi nang le njibin nang a njummang kukuwo, deshiliya aka tol ngoso gipagna yiribiyina ni pagha njah le. ³⁶'Yahweh nah nhang, "Muna babura, aka wabbi Oholah ni Oholibah njuoh? Dummi yang agimashihra le yang ni apagha, ³⁷keminiya apagna njah agh, le abih yang nga nkillah ni. A pagna njah niallah, aya tigna amunabuna le yang abilla agiche, ninga gilihna le allah le yang. ³⁸Le awo pag gah arang: A tigna liyang gibenne, le ah kare ya a juhri Kara usulo le aba-Jew lang. ³⁹Ate nga atunni amuna yang buwo ate allah le yang, le a zu a liyang amuri kara ye te juhri! Nshinna! Agah ni pagha antiri ba liyang. ⁴⁰A tashi bang te abuna lohha dunna kukuwo, abeni atashi abakuntumo ri yang nganibeniya shinna. Ninani a zuni, abeni a sushi nyha, abishi njih yang, le agili ri yang ni anjilang. ⁴¹Abeni a digha a ala ma bonsari le amuri deshile ya agilina kedebang a tigha gillele ni murun lang. ⁴²Le jollo le abwa nga kangna, kpabna anjah abwa ni kwa'agh, ko ke aba-Sabea a zuni yang a lusung le a ishi anyeh abih yang ni bonsari jenghe a muryang. ⁴³Le Nga nah yi beni yiri malla apagnjah, 'Nibeniya aka pagnjah ri, le ini ni yang. ⁴⁴A kenna abin ni ninga abuna ki ka bin mahnjah. Ninani a kenni bin Oholah ni Oholibah, amah njah. ⁴⁵Keminiya abayong

maborna ka wabnjouh ni fugshi yang ninga amahnjah, le aka fugshi yang ni njouh ni a Beni ki suŋ nkillah agh, atema amahnjah ni nkillah abih yang.⁴⁶ Nina'agh Murungkulli Yahweh wab gah: Nga logha ri yang le dag yang abih abayong mashihra ni pon yang.⁴⁷ Le abwa ka buyi yang ni atahli le a kori yang ni agarabuwo. Aka wol nlueh amunabuna ni amunangallang yang ni pinshi alah yang.⁴⁸ Ate nga pushi apagha yiribina a njeh ni fugsah amehna kwa ate ni awa pag ninga mahnjah agh.⁴⁹ Le aka tig apagha yiribina lo amuro. Aka tol temashihra ma agimashihra lo ni allah lo, ari njere ni ni aka yerini ih Mini Murungkulli Yahweh."

Chapter 24

¹Tenana le Yahweh jua binang a ntiri bowo ma tombahri ine, a nsheri ma lum, ni kara ma lum, ki nah, ²"Muna bayong, yongli kara ni ate muro, kara mama ni kyari agh. ate kara mama ni kyari agh ni murung Babylon junu yi Jerusalem ni lua. ³Nina agh wab gulliteng a muri lah, ma tol muru ni. Nayi yang, 'Magulla Yahweh nah: A tig nkori lang giri gishe in tiyi le in soḡ muru a yeh. ⁴Ih bin kwaḡa a nshille gilina ma ḡonna ni kwah agh a yeh, a bel ni gogre le ih ndunshi ni muh ma ḡonna. ⁵Tol nju ma ḡonna ni a loh agh, a kwaḡa a muh ye a tine a dayi ih bila yarata. ⁶Ngha ni nale magulla Yahweh nah: Gienna le lah magulla ma soḡ nkila, nkori lan gili ni ḡunna agh, le ḡumme ni ki pura ni gha. Tol goshe a njun goshe keminiya, ke aḡa tariya agh. ⁷Ate nkila ni soḡ agh, ngha ri soḡ ne a muri tahli, ya a njah ni kikiri ka vuhliyi agh; ninah gha, ⁸ih juni funo le wah goshe ni perari agh. Ih tigna nkila le a muri tahli ate ke aḡa vuhliya. ⁹Ninah gha, magulla Yahweh wabna ga: Giena ni ni lah magulla ma soḡ nkila, meng ma nga buh kwaḡ gishe. ¹⁰Kwaḡa a ngun- a tig gishe a lam nyamei yarata le a soḡa agi sowo, a ḡagha a muh ye a ḡa pih. ¹¹Le a tig nkori a muh kala gishe ḡonri, ate ih pih ih ḡagha, ate gi tenna le ih yangla a yeh, le ḡumole bi biya. ¹²Tigna yiri mala a tuhyi ni. Keminiya ḡummo le ni pura ri a njin gishe agh. ¹³Gi iribiyina lo ngha a gijennalo ate in tolla nga gilo. Keminiya a shibina agh gila ri gijennalo. Na waye gilo ḡeshiya se te in suli yalula lang a muro. ¹⁴A meng Yahweh, in wara in wabḡa. Le nga pagyi, ni ngi ḡagyi gha, ni ngi usulo agh. Ninga mama a njinjere leyong ni a gi payinale yong pagni gha, aka wabḡi yong njoh!- gi wanna le Yahweh ni nga. ¹⁵Le tenana le Yahweh zu a binang, ki nah, ¹⁶"Muna bayong! Shina, myang ngi tol poshibang le anjih yong ni a binkonna, keminiya ḡigna ni nga bua ko gonno agh, le ke ih bi njimerung leyong ih soḡkoh agh. ¹⁷Digna bang ka polla muyong. Ki ih bi mpag gipagna lingshi anluo agh. Nkur gimaramurung leyong, n'ishi kura a kushi yong, keminiya ke ih bi mvulliyi kundum yong kwa ko lih brodi le bayong aḡeni ki gonno ate amahyang wuhna agh. ¹⁸"Nina agh nwaḡ tenana ri abayong ni beri, le mahmang wuh ni kapolla. Ni beri ya mpagna ga a tig nghanh ih bi mpag ga. ¹⁹Abayong nghe ihlang, "Ni awo wabi sung mang aga ki ḡumma, aga ih awo pag ga?" ²⁰Nina agh nah yi yang, "Tenana le Yahweh zu binang, ki nah, ²¹Wabiḡ ḡaleh Israila, MurungKulli Yahweh wabna ga: Nshina! Nga bihiyi bin ma gerenteng-gusso le gullo leyong, poshibang le njih yong, ni gi alla le minlim yong, le amuna buna ni amuna ngalang leyong aḡeni ndagha nzumo agh ka kpah ri garabwoh. ²²Le nga paghi ninga mama mpag ga yarata; ni nga vuliyi kundum yong kwa agh, ko lih brodi le aḡa bua gono agh! ²³Ngho kwa agh maramurung leyang ka ḡigha muyong, le akurra leyong a kushi yong, ni nga gonno ko bua agh, ate ni nga ḡummo a yeh gimashihra leyong ngha, le ḡeni kwa agh ka immah ate muna ngih. ²⁴Nina agh Ezekiyel ka ḡig ḡidunna a bin yong, ninga mama kwa pag ga ini nga pag yi nina ngha kunbang ga zu agh. Le nga yere ih Mini MurungKulli Yahweh! ²⁵"Keminiya a weh, muna bayong, a yeh kara ni mbolli alahmagula ma kangnina agh, ḡoro binmurubang leyang, ni poshibang le njih yang ni agitolla le minlim yang, amuna buna leyang ni amuna ngalang leyang, ²⁶a kara wo agh, ḡa ḡangluwa ka zu a bin yang ni kuntumo! ²⁷A kare ya nga logshi kun yong ri ḡabang luwa egh ni nahteng- ni uwa ye bol gung ngha. Aka ḡig ḡidunna a binyang nina agh ate a yere ih Mini Yahweh."

Chapter 25

¹Tenana le Yahweh jua binang kinah, ²"Muna bwah tig dumo a nji bin a ba Ammon le a wab kuntumo le Kulli a biyang"³Waba a ba Ammon, lenana le Yahweh nga. Ga ni magula Yahweh waba: ateh in nana ni digna" a kunbangni a pangni a gi jenna a kangnah bankulli langha, ni kunbangni njeh Israila dingni mbulla gha, ni kunbangni a keni ni Jadah a la vullo gha, ⁴Ninagha, nga magshiyong a bi a bayong ni nji tebangha aka tig kpabmurung ni ka piyongha aka gil guri a ntiriyong. Aka li a njigung leyong aka nuh kira leyong. ⁵Nga tig Rabba ba lellah logha, nga pilla njele a Ammon loh a mbul ni a nuh ninani nga yerini mini Yahweh. ⁶Magula Yahweh nah, nwonah biyong nwol kushiyong npag binmurubang atengha dung shibi muri la Israila. ⁷Ninagha ntang jeyi nga non beng nga bighiyong a nje kwah ibin njuroh, nga koryong nga gir jayong a ntiri a bayong nina ni nga yerini mini Yahweh. ⁸Magula Yahweh wab gha. 'Ateh Moab ni seir nah, "ntang jeyei le Judah nga ningha lah ni kwagha." ⁹Ninagha tang jeyi nga logshi kunjere ingna le Moab longni ba kwaga kika njangje mama ini ki pag ma bwagha ma Beth Jeshimoth, Baal Meon d'eshi ni kiriathaim. ¹⁰Nga phyang a bi a bananje a beni ki shibi nji Ammon gha ateh ke ibi jayang tagha a ntiri a bayongha. ¹¹Ninagha nga wabi Moab njoh ninagha aka yere mini Yahweh. ¹²Magula Yahweh nah pangna Edom yeshine le Judah ga pighiyah d'eshiliyah pangna gima shira gha. ¹³Ninagha magula Yahweh nah, nga wol Edom ni beng nga gir jah a bayong na a gilo ni beyah nga tig yang aka dig bambulla, aka wol yang ni garaboh longni a teman keni Dedan. ¹⁴Abah Israila ka yeshi gima shira a muri Edom aka paghi Edom ningha mama yalang lulliyah ni bundung lang, aka yeri yeshi njoh lang, magula Yahweh ni wabi. ¹⁵Magula Yahweh nah, ninagha a ba Filistiyan yeshina gima shira ni d'engshe ma shira ki alla ka gir jah Judah kara ni kwaga, ¹⁶Ga ni magula Yahweh waba tong jeji. Nga ka ni beng a muri a ba Filistiya d'eshiliyah nga gir ja kerethite ni a nshile a bayong ni njinajeyah. ¹⁷Nga yeshi yang ni yalung biyinah a muyang mama ka dig ni nga leshibanggha, nina ni aka yerini mini Yahweh nga yeshiyang njoh muyangha.

Chapter 26

¹Ngha a bogha ma lum-purumwoh a kara ma kunduna ma shieri ini tenana le Yahweh juni a binang ki nah.

²Muna bwah, ate Tyre wabna tenana a muri Urushalima gha, digna; kunjere le a bayong logna Urushalima jurina nga loggoh nga gulo ateh digna ba mballa.³Ninagha magula Yahweh nah, tang jeyi miyang ngi shibi muroh, Tyre ngu juni a bayong ka shibi ninga mama salang ma gula ki velliniyah.⁴Aka gir jayong Tyre aka wangha garuntang. Ngah gori kikiri nga tighi ika dig ninga njisalang.⁵Ika dig bin angsa a ndaboh a ntiri salang gani magula Yahweh waba deshiliya ika diggi ponna a bin a bayong.⁶A muna mangalang le ni digha a beng gheyah aka wol yang ni garaboh ninagha aka yere mini Yahweh.⁷Ga ni magula Yahweh waba, in tang jeji a nji gangrah, miyang ngi juni yong Nebuchanezzar murung Babila, murung le a murung a muri Tyre na piri na ba taluwa na ba kogpiri ni buno a bayong.⁸Ika wol munayong mangalang a bayongni digha gun jeyah ni garaboh, ika kang niyong ni buno luwa ika baggha garung ika vulliyoh ni ntogho.⁹Ika waghi garung loh ika sanighi ntogho loh.¹⁰A piri le ka goggo mama kikiri leyang ka vulliyoh. Garung loh ka jigra ningha mama abah kog piri ki bwani yah ni a ba kog nyegopiri a kunbangni i ingnini a kun kalagha. Ika ju ningha mama a buna ki juni la magula mama a waghi garung le yah.¹¹Kushi a piri yeh ka parigi njijere ge kwah. Ika girjoh a bayong loh ni garabot a tali ma bol gi bangna lo ka wagha njeh.¹²Aka wagha bin tig gikunna lo ika pon gikunna loh. Aka wagha a garung loh aka bighi a lah ma bonna lohi aka pona a tali ngungkangna na nshile a giri aka soba muru.¹³Nga teshi tungiya ni wol garaya le a munnayong njeh.¹⁴Nga tigho garung bin angsa ndaboh na wa bagho wa, mini magula Kullilo nwaba.¹⁵Magula Yahweh wab ga a bin Tyre, kun bangni ngunje jiggriringya a teh kpa logha deshili ni ima mama a beni ogriyangha kunbangni a wolli a nloh a ntiri yong ngha.¹⁶Nina ni a murung kun sallang magula ka solini a muri ngung murung leyang aka pushi dagra leyang leyang ni a dagra yongli rung leyang mama a gayini riyangha Ngiriyang ka koshiyoh, aka digha ngun jali aka koshiyoh kunbangni kwagha, aka banghobang a teh muroh.¹⁷Aka gono ye muroh aka wabo, ngah tig gusso a muri njeni a dighagha.¹⁸Ni beniyah njang njeh ka koshoiyoh a kara kpaloh. A kun salang ka koshoiyoh ateh a nyah ohwah njagha.¹⁹Magula Yahweh nah, nyeso ningha mbulla ningha la ni abayong ni dighagha kunbangni nbungno a ntiri salang magulagha.²⁰Nina ni ngha juni nje a rije manjali a bing abeni ngha tigyon niyangha a bayong ni wora njali yah, ateh ngha tigho aka nje ba dig mbulla gha, nina gha na wa yere dig na ba usulo gha.²¹Nga tigho gimashihra deshiliyah a nya oh wa. Aka alo na shino wah magula Yahweh ni wab ga "Pag ni yalang ke a gir jah beni a nje le a ba kuro-magha. La ma tenna ni beni ya wara muru. A beni digha ki pa ngobong gha a bin a boni digha kari yangha.

Chapter 27

¹Deshili tenna le Yahweh jua bina kinah, ²Nibeniyah muna bayong tol le gono a tunmri Tyre, ³deshili a waBa Tyre ini bene diya kun jere salangha bani kili lumo ni a bayong ni kun gere salangha, magula Yahweh ni waBa: Mameng Tyre nbonna nsari yarala. ⁴A salang magula kangnina njangneh lessung; a ba bago gilla bonbari yarala. ⁵A gilla gi paraloh kwah ni ngung fir ma senir; A lor ngung Cedar a Lebanon ateh aka giyoh gissasa muru. ⁶A gil gisassa loh ni ngung Oaks ari Oaks ma Bashan, a gil decks loh ari ngung Cypress a bin Cyrus, deshili le a pari ni ngung njura. ⁷Agi, lam muru loh wuh a gili ni linen ma mure a Egypt mama dig ningha gidunnagha; a gili ni mure ma blue ni purple a kun salang Elisha in a yonglini gisassa loh. ⁸A bayong ni digha Sidon ni Arvad ni ki lami; a ba yeriteng le Tyre nga ntiriyong a yangni a pagha a gikongna. ⁹A ba tennah le Byblos nga kangriyong nga ki tol aba kuro maga leyong ateh kuro maga. ¹⁰A ba Peesia Lydia ni Libya nga ntiring a ba tahlua loh ateh aka tawoh luwa a tol ntogho ninvule luwa a ntiri yong ateh a gushi yong. A ¹¹buna le a Arvad ni Helek ni a ntiri a ba tah luwa nga kun gera yong ke kona te riyong deshili ni a ba Gammad nga ke kona te nkono luwa leyong. A giriya a ntogho leyang a ri ngaru kangni yong! A mallah boro loh. ¹²Tarshish a boh ba kuro maga ni a teh a gi kunna leyong ni ndagga: Silver, iron tin ni lead. A kuro a maga a gikunna leyong! ¹³A ba Greece, Tubal ni Mesheck pag kuro maga leyang ni a bayong ni gi fungna. A kona teh kuro maga. ¹⁴A ba Togarmah teyah a kura gilayong ni a piri na piri luwa na ngeloba. ¹⁵A buna le Rhodes a biyong ba kuro magani kuro maga ma miyong ni, a nwah yong ni horn, ivory ni ebony. ¹⁶Aram gha bo ba kuro maga ni ateh a gi kura ma sissa ni ma gikuna leyong; a ala tali denna ma mure purple, gi ishina ma mure ma bonna a maga ini dig gi kuro maga lyang. ¹⁷Judah ni nje Israila nga ki kuro ki maga niyong a gi kura leyang nga ni minnith, ni nji gori ni nyih ni murung nini a bugiri ma sunsunang. ¹⁸Dimascus tiyah a digha a biyong ba kuro maga na a giri sissa ma gi kunna leyang, a kur a giri ni maru inabi Helbon ni iji nguri ma Poshina. ¹⁹Dan ni Javan a Izal juni a gikura leyang a gi fungna na Mbu gi ma sunsunang ini pag gi kuro maga leyang. ²⁰Dedan ni pag ba maga kandagiri bwarung ni gi bwa muri ubuljeng. ²¹A ba Arabia na magula le a ba Kedar teyah a biyong ma kuro magani; A magiyong kikashinda, a njuh ni a mbul²² A ba kuro maga le sheba ni Raamah a ju a ja mag mbugiri ma sunsunang ma bwah sissa gima yinyiling na tali ma tolnjung. ²³Haran kanneh ni Eden a biyong ba kuro maga ni sheba, Asur ni Kilmad. ²⁴A ba magiyong giri ni a mag neyong a giri sissa ma bollo a gi ishina ma yonglina ma tol njung ma mure sissa. ²⁵A gi sassa Tarshish ni ki pona a gi kuro maga! Nina ga a dungshina a kuna gulo a muri salang. ²⁶A ba kogo kena niwe a ntirin salang gung ma tebang meshina yong ntiriyang. ²⁷A gikunna leyong a gi magna leyang a ba maggiri a ba gi kongna ni a ba kuro maga ni a buna a bayong ni nyogha niyangha kwah nga bullo a ntiri salang a kara logo le ngu njah. ²⁸Ateh bwagha le a ba nonyong ngunjuh ka jigra. ²⁹A bayong ni ki lam muru kwa ga ka sulo, a ka magjolo aka sulo a ngun jali. ³⁰A ka magjolo aka bwah; aka gogri kikiri muyang, aka bulo a mwah. ³¹A ka nwah muyang a teh muroh aka tol te gono, aka bwah yarata ateh muro. ³²Aka loshi giyang bororoh a gono leyang a nah yang ni ninga Tyre le, beni bang pola muri a ntiring sallang? ³³Kunbangni gi kuro maga leyang wori a gini salangha a pane a bayon boro a tigna a murung ngunjuh kwah dig ba gikunna ni a gikunna loh. ³⁴Ni beniyah salang meshinoh ni muru ma limna a gikunna lo na gi kuro maga limna! ³⁵A bayong kwa ignina gani ateh gani ni a igna Yehgha. A murung le yang kwah ngobong kpana riyang. ³⁶A ba kuro maga a ntiri bayong nga ki jolo ateh a digna ba ngobong, dishiyah a nya a oh a nja ga."

Chapter 28

¹Yahweh wabang tenana nah, ²Muna bwa wabi Murung Tyie, magula Yahweh nah, kun yalo dungrina! a nahni "mini murung Kulli! nga diya muri ngungmrung le Kulli nga diya ntiri salang; Nana teya awoni bayong a woni kulliyah, atig muroh ninga murung Kulli; ³Awo tolo a yeriteng a wor Daniel gumung nyah songro arogha!"Yeriteng lo tingno a kumi muro gikuna deshiliyah a kunna gima yinyiling ne gi tolnju a bin tig gikuna loh! ⁵Ni njitenna loh ni kuro-maga loh a burina gikunna loh, kunnyalo tena ateh gikunna loh. ⁶Ninaga magula Yahweh nah, ateh a tingna kungalo ninga mami murungkulli. ⁷ninagha nga juni yoh abiri abuna ma pah ngobong a nje masa ni. Aka ju wo ni garaboh muri yeriteng loh aka biyi guloloh. ⁸Aka bugoatuli aka wuh wuh le abayong ni wah a ntiring salangha. ⁹Njiteng aka nah "Mini Kulli a dung a bayong ni wollo wah? Awoni bayong murung Kulli niyah, deshiyah aka diya abi abayong ni bnjogha. ¹⁰Aka wuh nlo ma nangna abi a biri "ate meng magula Kulli loh nwanna"¹¹Yahweh wabang tenana nah, ¹²Muna bwa gono ate muri murung Tyre le a wabi, magula Yahweh nah; awoni bayong ma bonna beni dungshi ni yeritengha. ¹³Awogha a Eden ba bangle Kulli. A vulligi noh ni tali ma bonna ni kwaga:ruby, topaz emerald, chrysolite, onyx, jasper, sapphire, turquoise ni beryl. Dina loh na nkonoh a gilyang ri gama yinyiling. Kere ni a billo gha ini a puri njah. ¹⁴Ntigo a muri nkono ma gerenteng le Kulli ate a dig ba kona te a bayong, aka gyah a ntiring a tali ma gishe. ¹⁵A wogha ni gusso longni kere ni a billogha tiga a kara ni a kunno ni gima shiragha, ¹⁶A bin pag kuro-maga loh, a pag gima shira dudug ninaga nbungno koh a bin nkono le Kulli ninga beni a shibiyah, deshiyah nye gira jamo npuso a nkono gishe a we ba kona te bayong. ¹⁷Kunyalo dungrina ni bono loh, a biyana yeriteng loh nji ri gushi muro. Nbung no ko a ngun jali. Npushi na tyo a bin a murung ateh ibi a shino. ¹⁸Ateh gimashihra loh ni njiteng ni a nya a wo waba bin kuro-maga ga, a jurina a bin dina ma gerenteng loh. Ninagha ntirigna gishe ibi puro a roh ibe pingso. Nga pilo mwah a nguja a bayon ni kwa ki shino gha. ¹⁹"A bayong ni kwa yero a ntiri bayongha, gire ka gangshiyah (Koshiyo) ateh gani ni a ingna yehgha ninagha na oh a njagha. ²⁰Ninagha Yahweh wabang nah ²¹"Muna bwali tig dumo a njibin sidon le a wab kuntumo le Kulli a muyang. ²²A nah magula Yahweh nah, tang jeyih miyang ngi sagshitang roh sidon! Ateh akagussang a ntiriyong, aka yere mini Yahweh nga nkashi njoh a muyangha ndunna gulolang gerenteng ari yang. ²³Nga sobi yang gini ni nkila a muri njinjere deshili ni a beni aka tighi yang pyeh ni garaboh ka kpah a ntiri yang, aka logiyang ni garabo a nji ba kwaga ke aka yere ih mini Yahweh. ²⁴Ninagha na wa digiyang jiwe swayina a muri le Israila a bin a bayon ni kangniyang ki shibiyangha, ninaga aka yere ih mini magula Yahweh ²⁵Magula Yahweh nah, kun bangni nkpanni a ba Israila a ntiri a bayong ni meshigha deshiyah ndig gerenteng a ntiri yang le aka digha a kah ni npi gurolang Jacob aka shini. ²⁶Aka dig kukoturo a ntiriyang aka bag a lah, aka dig babang deshiya aka dig kukoturo kunbangni nkashini a bayong ni ki shibiyangha njoh nji ba kwaga, ninani aka yerini mini Yahweh Kulli le yang.

Chapter 29

¹A bogo ma lum, a ntiri shinri ma lumpare bari ma kara lumpure bari, Tenana Yahweh jua binang ki nah, ²Muna bwa, tig dūmo a ri Pharoah murung Masar, Wab kuntumoh le Kulli a muyang ni muri Masar. ³Waba a nah, magula Yahweh wab ga, Tang jeyi miyang ngi shibi muro murung le Masar, lilusung ma yalung piinni ma gula mama ki nogha ntiri muruh salangha, beni kinah, "Salanglangha mamenni, ngili ateh murang."⁴Nga sob ngalung a kuyong deshili a nji ka bolo ri nga nono a ntiri muru salangghe na nji ni kwa a salanghe mama boloa ri yah. ⁵Nga puso njibang a lusung ni a nji ni kwa a muru wah. Nga kpa a beng ningha kpabba nga tigo aka dig gilna le a yama ba lusung ni a minya ni ki ogo a Kuliyah. ⁶Ninani a bayong ni kwa Masar ga ka yerini ih mini Yahweh ateh a digi ba Israila gara lele. Kunbang ni a bollo wah, a bunigi biyang a sanigi yang, ⁷kunbang ni a nangni roh wah a bunigi kushiyang ke ih bi tangha. ⁸Ninaga magula Yahweh nah, tang jeyih nga ju woh ni garaboh nga wola a bayong loh ni a gi loh kwa. ⁹La Masar ka dig mbulla mama tekushi nyagha ninani aka yerini ih mini Yahweh ateh anah, "Salang gheyah mamenni, mini ngili." ¹⁰Ninaga tang jeyi Nshibina muyong ni a salang leyong, nga pil nje Masar mbulla yarata mama tekushi nyagha, logni a migdol kika a syene ni njang njeh le Cush. ¹¹Bwah ko yama ba lusung ni ki bila a beh ya ika dig mbulla bogo woro-bari ¹²Nga tig nje Masar ka dig mbulla wor nshile a nje kwah, lah magula leyang ka dig mbulla wor nshile a lah-magula bogo woro-bari nga meshiyi a ba Masar ara a nshile a bayong. ¹³Magula Yahweh wabna nju bogo woro-bari nga kpab Israila a ntiri a bayong ni a mashiye nghagha. ¹⁴Nga yeshi aba Masar nga juniyang a nje Fatron, a lah balla leyang, aka dig ni diyamumbang ni nitengghagha. ¹⁵Ih ka dig diyamumbang makena kwa nawa logshuya a ntiri bayongha, nga tigyang aka dig fitong mama nawa diyamuri abayongha. ¹⁶Ni awa dig gi tig yalung abin a ba Masar gha, ninaga aka deshe ni gimashihra ni Israila paga nga a yenni Masar a alli angna ga. Ninani aka yerini ih mini magula Yahweh. ¹⁷A kara ma kunduna shieri ma kunduna ma bogo wura-mwoh putobur-bari ini tanana le Yahweh juni a binang ki nah. ¹⁸Muna bayong Nebuchanezzar murung Babylon tiga a ba tah luwa le ari Tyre Murung ni kwagha ibi posso, kika bung ni kwaga ih bi tene nina kwaga ini ni a ba tah luwa le kwa ni kun ngoso gani leyangha ¹⁹Ninaga magula Yahweh nah, Tang jeji nga pi Nebuchanezzar murung Babylon ika pon gikuna leyang ika jmeshigi gikuna ge nieh ih ka ngoso yani le ba tah luwa. ²⁰Mpi nje Masar ateh gani ni nuh gha ateh murangha, magnla Yahweh ni wabi ²¹A kareyah, nga pi bwa mwoh murung a bi billa le Dauda idig murung magula, deshiyah nga logshi kuna a ntiriyang ninani aka yerini ih mini Yahweh.

Chapter 30

¹Tenana le Yahweh waɓang nah, ²Muna bayong we kuntumo le Kulli anh magula Yahweh nah, ɓwa anah, "Gienna ni ni kara ni ki juwa. ³Kara juna gyap, karale Yahweh juna gyap. Kara le anlagiri ni, kara girja a bayong. ⁴Garaboh ka juwa muri Masar, gani nghanhang a muri Cush aka wolnyoh bayong a Masar aka pon gikuna leyang lah ka dig mbullah, a bayong ni ki agkung Masar ga ka kpa gulo leyang ka kpako. ⁵Cush ni Put Lydia ni Arabia kwa ni a bayong ni a kpaɓ muyang ni yangha luwa ka liyang ni garaboh. ⁶Yahweh nah: abayongni ki agkung Masar ga ka kpa, masorung ni a wolli kikiliyangha ka mala aka girjoyang ni garaboh longni a migdol kika syenen. ⁷Ika dig mbulla wor nshile a nje kwa a lah mugnlina leyang ka did mbulla mama tekushi nyaghagha. ⁸Ninani aka yere ih mini Yahweh nga nbug ishe muri Masar deshi nga ngir jah abayong ni ki angni yang kwaga. ⁹Akare yah, a ɓa kuntumoh ma karina ka ka pura binang a jisassa muru, ka leshi Cush, gani a sulo a muyang a kara girjah Masar, kare juna! ¹⁰Magula Yahweh nah, nga tig gikuna le Masar ka mala a nji ning Nebuchanezzar murung Babylon. ¹¹Inih ni abayonle, a ɓa tah luwa a bayong ni a ɓangha a ntiri bayongha, aka pushi garaboh le a muri Masar, aka ja niyang ateh a gir jah Masar, a ɗungshi njeɓ ni a nluoh. ¹²Nga yungshi salangle deshiyah nga pah nje a bi aba gimashihra, nga tig nje ih biyah ni aga kwa a nje yah a bi a biri, meng Yahweh nwanna. ¹³Magula Yahweh nah, nga girjah a gilang ni a ɓa tenna a memfisn nga teshi a gilang mama ni kenghagha, ninaga nga tig ngobong a nje Masar. ¹⁴Nga tig Pathrons mbulla, nga ɓugi Zoan gishe, nga kashi njoh muri Thebes. ¹⁵Nga sob yalung lulla lang a muri pelusium bin matenna le Masar, nga mishigi abayong le Thebes. ¹⁶Le nga bug gishe muri Masar, pelusium ka nu gani ma shira, Thebes leyah aka gangshiyang ni memphis ka lungro ni aɓeni ni agnji yah kere ni kwaga. ¹⁷A muna buna a Heliopolis ni Bubastis aka gir jahyang ni garaboh, a ɓah nje teyah a wora guro. ¹⁸A Tahpanhes kara ka bol pinna kunnbangni nbunni gulo le Masar gha mama gushini rih yah ka mala, aka bola a munangalang leyang guro. ¹⁹"Nga kashi njoh a muri Masar, ninani aka yarini ih mini Yahweh" ²⁰A kara ma tombur ɓari ma shieri ma kunduna a bogo ma lumpurumwoh, tenana Yahweh juwa binang kinah, ²¹Muna ɓwa nbunna bih firauna murung Masar, ni a kurbunghe yah ateh ke ih kung masorung mama ika bolli garaboh wah. ²²Ninaga magula Yahweh nah, ninn agriji Firauna murung Masar ga, nga ɓun bi kwa ɓari mama kukoturo wa ni mama nbungha nga tig garaboh ka kpa bi. ²³Le nga meshigi Masar a ntiri a nshile a bayong deshiya nga mishigi yang a nshile ɓang a ngunjah. ²⁴Nga tengshi bi murung Babylon nga pi garaboh lang a bi ateh nga bun bi Firauna. Ika bonig usulo a ɗung murung Babylon usulo ma nluoh. ²⁵Nga tengshi bi murung Babylon keminiya bi Fiirauna ka sebe, ninani aka yerini ih mini Yahweh, kunbangni npahni garaboh lang a bi murung Babylon gha; ateh mami teyah aka pir nje masarni. ²⁶Nga meshigi njih Masar a ntiri nshile a bayong, nga meshigi yang a ngujah ninani aka yere ih mini Yahweh.

Chapter 31

¹Le zu amuri bogho ma lumpur-ḥahri, a shienri ma tahro, akara ma kunduna ma shienri nga teng le Yahwehzu abin nang, nahnî, ²“Munabuna le ḥabura, nahyi Pharaoh, murung Egypt, ni abayong magogna ni kahri ya, 'A gullo lo agh, yang ninga weh?”³Shinna! Assyria ini cedar a Lebanon ni abih ma ḥornsari, pih muringung millim, ni ma sabḥa kuli, ni abih pagh ḥa muringung. ⁴Amuru dudung paghi sabḥa; muru ni alimma agh paghi sabḥa. Amuru sullo kangni kwa abah a panni ngha agh, ate anjere le ya nonno kenne ari angung ni kwa abang agh. ⁵Gullo le kuli wara ashille angung ni abang agh, ni abih pag dudung; a abih gullo sangha atema gowo amuru paghi agullo. ⁶Aminya ni kwa akuli ya ni nda ari abih, ke agi-usulo ni kwa ababang agh ḥilla amuni ayeḥ ambugiri. Ni gowo le abayong kwa digha a minlim le. ⁷Ate ḥorna nsari a gullole ni sabḥa le abih, ate amili dudung ngha amuru. ⁸Cedars abang le Yahweh ni logle pyera ri ya. nyha antiri angung cypress pyeri ni abih ya ni ngung ma huwar ni logle pyeri ni ambuye. Ngung ma ḥih nyha abang le Kulli ninga ini aboro agh. ⁹Miyang ngi gilli ḥor nsari ni abbih dudung ni angung kwa a Eden ni aye ḥabang le Kulli ngi pag kikil. ¹⁰Nina'agh Murungkulli Yahwehwaḥ mama: atema sabna ah kuli, ni tig ḥa muringung antiri abih, ih logsa akunyeḥ atema sabḥa le. ¹¹Mpane abih abairritenna le abayong, te ih pagni ninga mama abatemashihra tolla. Ih ḥugne koh. ¹²Abiri ni pag gingobḥong le abayong kwakashi koh ni dag yi ih wuh. Abih kpah amuri ankonno ni aba njonglong kwa, ni ambuye ni subkoh a kunmuru ni nzali ya. le abayong ni ngunnjeh kwa agh puro atinna minlim aworo adag beh. ¹³Aminya ni kwa akuliya usulo abih ngung ni kpah agh ni nyam lusung zu abih. ¹⁴Ga pagha ate angung ma ḥih nyha gullo njiri amuru ka logshi ambuye bikuli le ngung ma sabna, le angung maḥih nyha gullo njikari amuru ka ken sabḥa wo. Ayangha kwa'agh a tigne yang a luoh, atinna ngunnjeh, antira amuna abayong mashinshin, ni abeni wora njeh a tuhli. ¹⁵Ke Murungkulli Yahweh waḥ ga: Amuri kara ni cedar wori nzali a Sheol ih zuni ḥuwa agha ngunnjah. Ih vulliyi limma le muru amuri, le nye bol amuru sallangmagulla. Nye tig amuru magulla, Nzuni ḥuwa agh a Lebanon temuri. Ninani angung ni kwa abang agh ḥuwa agh ate muri. ¹⁶Nzuni koshiyo ari abayong ari gih kpah nzali, ngha mbugni nzali te Sheol agh ni abeni wora nzali atugli ya. Ninaningim angung ni kwa a Eden a tinna ngunnjeh agh. Ih ni pag mama atollo angung maḥorna ni Lebanon agh; angung ni nuḥ amuru agh. ¹⁷Ate ayah wara nzali a Sheol, abin abeni woro awol agh njiri garabuwo agh. Amama ni ki pag biḥ matenna, abayong ni nongha aminlim le ya.

¹⁸Angung ma nyeni a Eden pyeri ni weh a gullole ni gullo? Ate aka zuni weh nzali ni angung Eden atinna ngunnjeh antira asuwanguḥu; aka nongha nzali ni abeni a wol luoh yang njiri garabuwo. 'Pharaoh ni ga ni buno bayong le- ga ni Yahweh woro waḥah."

Chapter 32

¹Le zu amuri shienri ma lumpur bahri bogho ma lumpur-bahri, akara ma kunduna nga teng le Yahwehzu abin nang, nahn, ²Muna ba bura, logshi buwa'agh amuri Pharaoh murung Egypt, nah yi. Ke Murungkulli Yahwehna ma: awo nga ninga muna yim antira abayong, keminiyaawo nga ninga nyahmurung ni asallang agh; ih juhri muru, ih juhri amuru ni kushi yong ni amuru pupporo. ³Nina'agh mini nga meshiyi ndambo amur yong a bin kpaaba le abwa le aka logso kuli ayeh ndambo lang. ⁴Myang nga dagho a nzali. Mini gna bugho koh a babang ni tigha aminyah ni kwa abakuli a digha amuro; ke yahlo le anyamma ni kwa ngunnjah agh ka dimma njibi no. ⁵Ate Mini ngatig ngiro amuri nkonno, Mini nga dugsa aba njonglong ni ngoso luoh. ⁶Le Mini nga sub nkilli lo amuri nkonno, ni binnongho ni guguri ka dugshi ni nkilli lo. ⁷Le nga Mini linshi yong, Mini nga vulli abakuli ni tigha amunashienri le yong ah pinna; Mini nga vulliyi kara ni anlagiri, shienri ni ki tubang ni poshibang le agh. ⁸Atubang poshibang ni kwa akuli ya Mini nga tighi pinna amur yong, le Mini nga tig pinna amuri njeh le yong-mama ni pag wabba le Yahweh Murungkulli. ⁹Nina'agh Mini nga leshe kunyahli abwa dudung ah anzali ni ni nyeri ya agh, nga Mini zuni girnjah bang le yong antira abayong, antira anzali ni ni nyeri ya agh. ¹⁰Mini nga pagha abwa dudung a koshiyo ate muryong. Kunbang ni kwa'agh beni kwa agh ka koshiyo ate yong, amuri kara juhro le yong. ¹¹Ate Murungkulli Yahweh nah ma: ke garabuwo le murung Babylon ka zu amur yong. ¹²Mini nga tig abwa leyong a kpaah njiri garabuwo le agarabuna - agarabuna ni kwa'agh ngobong le abayong ni. Agarabuna ni ka biyi logshi murung le Egypt ni girjah aba gowo le yang kwa. ¹³Ate Mini nga girnjah andah le yang kwa njigirikari amuru magowo nah; ke kushi bwa ni wa juhri amuru agh, alle akushi ndah ka juhri yang agh. ¹⁴Le Mini tigha amuru a nongha jeyi ni apagha abanghamuru le yang bangha ninga murun-mama ni pag wabba le Murungkulli Yahweh. ¹⁵Mgha Mini tig nzali Egypt mbuli, nga nzali ye digni mbuli ni dungso le kwa, nga Minin wol abwa ni kwa nongha ayeh kwa'agh le aka yere Mini Yahweh. ¹⁶Digna bua'agh nga nhang; ke amunangallang le abayong ka buwa'agh amuro; aka bua'agh amuri Egypt, amuri abwa le aka buwa'agh- mama ni pag wabba le Murungkulli Yahweh. ¹⁷Le pagha ayeh bogho ma lumpur-bahri, amuri kara ma lumpur-tongno ma shienri ye, nga ke teng le Yahweh zu abinnang, nahn, ¹⁸Muna bwa, buwa ate abwa le Egypt ni zuni yang njeh-ini ni amuna ngallang le amagulla le abayong-zu arimakya ah ngunnjah ni abeni wora nzali atuhli ya. ¹⁹Awo shin ninga abornsari a wora abeni kwa'agh? Woro a ki nongha nzali ni suwangubu. ²⁰Aka kpaah antira abwa ni awol luye yang ni garabuwo. Ke apushi na garabuwo! awale apih garabuwo weh; aka bolli ni abwa na le. ²¹Ke aba-irritenna le agarabuna ni Sheol ka wabba amuri Egypt ni abeni tiye'agh, 'A zu na bah! Aka nongha nzali ni aba suwangubu, ni abeni a wolnuo yang njiri garabuwo. ²²Assyria nga beh ni binkpaaba le yang kwa. Ankiliya le yang; awol luye yang kwa njiri garabuwo. ²³Abeni ankiliya le yang bangni abin atuli ni beh ya, ni akpaaba le yang kwa. Ankiliya kangni abeni kwa awol luye yang agh, beni kpaah njiri garabuwo agh, abeni zu gingobong amuri njeh la aba usulo. ²⁴Elam nga beh kwa ni abwa le yang. Ankiliya kang ni; awolla luye yang kwa- abeni kpaah njiri garabuwo agh, beni wora nzali ni suwangubu kenni abinjah le ngunnjah, beni zu ni gingobong amuri njeh le aba usulo nga tol iribiyina, kushimona ni abeni wora njeh atuhli ya. ²⁵Antira abeni awol luye yang agh, agil binnongho ate muri, ni abwa ni kwa kangni nkiliya le ya. Ayangha kwa'agh suwangubu ni, asuwa ni garabuwo, atema a zuna ni agingobong amuri nzali le aba usulo. Nina'agh atolla iribiyina ni abeni wora nzali a tuhli ya; anongshi yang antira abeni awol agh. ²⁶Meshech, Tubal, ni abwa le yang kwa nga beh! Ankiliya le yang kang ni yang. Asuwangubu ni kwa, awol luye yang ni garabuwo, atema a zuna ni agingobong amuri njeh le aba usulo. ²⁷Ni a nongha nzali ya ni abeni kpaah ni agarabuna le aba shuwangubu abeni wora njeh Sheol ni agibura luah le yang, ni agarabuwo le yang anongsa amuryang ni gimashihra le yang amuri amuh le yang. Ate ayang ni agingobong le agarabuna ni njeh le aba usulo agh. ²⁸Nina'agh weh, Egypt, shi ingna antira aba suwangubu! aka nongha agirikari abeni asuwa ni garabuwo agh. ²⁹Edom nga beh ni ni amurung ni atenna le yang kwa. Atig na yang a irritenna ni abeni awol luye yang njiri garabuwo agh. Anong ni aba suwangubu, ni abeni wale wora nzali ni atuhli ya. ³⁰Ke amunamurung ma njigangra nga beh-ayngah kwa ni aba-Sidon abeni wora nzali kwa ni abeni asuwa agh. Ayangha ni dighamuribang ni pih ashille ngobong, keminiya ayangha anongha abeh ni yiribina, aba suwangubu ni abeni kwa suwa ni garabuwo agh. A tolla iribiyina le yang, kushimona ni abeni ki wora nzali a tuhli ya. ³¹Pharaoh nga shinna apih gimma amuri abwa beni asuwa njiri garabuwo agh- Pharaoh ni abakurung le kwa-mama ni Murungkulli Yahweh wabba. ³²Mini tighi ninga ba pah koshiyo lang anjah la aba usulo, keminiya ihka woro nongha njeh ni aba suwangubu, ntira abeni asuwa njiri garabuwo agh, Pharaoh ni abwa le kwa-mama ni pa wabba le Murungkulli yahweh."

Chapter 33

¹Le teng Yahweh zu abib nang, ki nah, ²“Muna babura, wab gah abin abwa; nay yi yang, ‘ngha zuni garabuwo amuri njeh ni kwa’agh, le abwa ni njeh ya tol bwa mwoh antira yang le tighi bashinbang. ³Th shin bang ate garabuwo ari zu le ah njeh, le tong njemme te lagha abwa! ⁴Ngha abwa og gih njemme keminiya ni tig mur yang ri ya, le ngha garabuwo zu nji wol luye yang, le nkillla le beni kwa’aghnga amuri. ⁵Ngha bwa og gih njemme le ni atig mur yang ri ya, le nkillla le nga amuri,; keminiya ngha atig mur yang ri agh, ihka ashi usulo le. ⁶Nghote ya, ngha bashinbang shin garabuwo ngh ih zu a, keminiya ngha ni tog njemme ya, ate muri lagha abwa agh, le ngha garabuwo zu nji tol usulo le beni kwa’agh, le bwe wuh temashihra, keminiya Mini nga al nkillla le amuri bashinbang. ⁷“Nibiyei yong ni mur yong, muna babura! Mini tigho bashinbang ate liye Israel; nga og ateng akunnang nil agha yang ate murang. ⁸Ngha Mini nah ya aba temashihra, ‘Aba temashihra, fakat ngha duh!’ keminiya ngha ni awab gah te lag bang aba temashihra amuri njinjere le, le beni ba temashihra ni ya ihka wuh a temashihra, keminiya Mini nga al nkillla le abih yong! ⁹Keminiya weh, ngha lagha aba temashihra amuri njinjere le, nina’agh dey ihka pilla njummi ari le, le nga ni pil njummi ari njinjere le ya, le ihka wuh a gimashihra le, keminiya yong ni muryong ke ashi na usulo le lo. ¹⁰“Nina’agh yong, muna babura, nah yi aliye Israel, ‘awo nga awo wab ga, ‘Atemashihra le sung ni agimashihra sung ngha amur sung, le sunga shi dummo ayeh yang! Niyellang ni sa digninjah!’” ¹¹Na yi yang, ‘Ni dignjah lang-mama ni pag wabba le Murungkulli Yahweh- Nya ngi og boro ri luoh le batemashihra agh, ate ngha batemashihra nponrubu ri anjinjere le ya, le ihka dignjah! Npontubu! Npontubu ari anjinjere mashihra lo! Atemang te nga wuh, liye Israel?’ ¹²Nina’agh nibeniya yong, muna babura, nah yi abwa lo, ‘ke njiteng le abanjiteng ni ki ashi ya agimashihra le ya! Ke temashihra le abatemashihra ni ki tighi ih juhri ya ngha nponrubu ri atemashihra le ya! Ate abanjiteng ni logle dignjah ate njiteng lo agh ngha apag gimashihra agh. ¹³Ngha anah yi abanjiteng, ‘Njiteng ngha nga dignjah!’ le nga pag njiteng ri njiteng le ya le pag ga nibotiya agh, Meng nga ni ngi dengshi ni njitrng le ya. Ihka wuh te gimashihra ni pagha. ¹⁴Nina’agh ngha Mini nah yi aba temashihra, ‘Njiteng ngha aka wuh, „ keminiya ngha ye pontubu ari agimashihra le ya ni pag gah bor’agh ni yarata agh- ¹⁵nga nyeshi tangma ni apih ngha alli ni teshihra, ko nga ihka yeni agah ibbah, le ngha ginya ari awabba ni ki pah usulo agh ni ni ye wa pag gah ni botiya agh-le fakat ihka dignjah. Ni wuh agh. ¹⁶Na wa dengshi ni agimashihra le ni pagha. Pagna gimaborna ni ma njiteng, ni nina’agh, njiteng ngha ihka dignjah!’ ¹⁷Keminiya abwa lo nah, ‘Ke njinjere le Murungkulli nyha yarata agh!’ keminiya anjinjere lo ni nyha yarata agh! ¹⁸Ngha abanjiteng pil njum yang ari njiteng ni pag ga nibotoya agh, le ihka wuh ayeh! ¹⁹Ngha aba temashihra dag gimashihra ni pag gah bor’agh ni njiteng agh, ihka dignjah ate agowo! ²⁰Keminiya yong abwa nah, ‘Ke anjinjere le Murungkulli nyha yarata agh!’ Mini nga wabbi yong njuoh beni kwa’agh pyera ri anjinjere le, liye Israel!’ ²¹Pagha a bogho ma lum-pur-bahri, amuri kara ma tongno a shienri ma lum mama sugha njeguro agh, le abayong manangna pura Jerusalem ni nah, ‘Ke awara alih lahmagulla!’ ²²Ke bih Yahweh nga amurang ni kapolla kedebang abayong manangna zu, le ba kunnang logna ari kunbang ni zuni binnang atuhle bang agh. Nina’agh kunnang logna; nyha wa bolgung agh! ²³Le teng le Yahweh zu abinnang, ki nah,

²⁴“Muna babura, abeni nongha abah biyiya a njeh le Israel ki nahteng ni nah, ‘Abraham agh bwa mwoh ni, ke tolgibere njeh ni, keminiya sunga dudung! apagna sung njeh egh atih dig mamisung.’” ²⁵Nina’aghle nah yi yang, ‘Le Murungkulli Yahweh nah ma: Nlih nkillla, nlogshi njih yong kuli njiri allah, le ih sub nkillla le abwa koh. Nga ponna njeh njiteng?’ ²⁶Ntig na yahliyong ri agarabuwo ni pag agimbene; babura ni kwa juhri na mahle bibamurikalla. Nga ponna njeh njiteng?’ ²⁷Nga wabbi yang agah ngi nah, ‘Ke Murungkulli nah ma: Ninga mama digni ya, fakat beni ah mbu agh ka kpa njiri garabuwo, Mini nga pah abeni abang agh abih agiusulo gilih, ni abeni angarung ni bagunang aghki wuh ari agikonno. ²⁸Le Mini nga pil njeh ihbi dig mbu ni ngobhong, le logshimurung le aba irritenna ka mallah, ate aka digha ankonno ma Israel, le bwa ngha nyha ki billa nji beh ya.’ ²⁹Nina’agh ninga yerini Mini Yahweh, ngha Mini gil njeh mbu ni biyi ya atema agi ginbene ni a pag agh.

³⁰“Nina’agh yong nibeniya, muna babura-abwa lo nga ni nahteng amuro njiri ngarung ni kakunjere ma alah, le beni kwa nah yi mamona- babura ni kwa’agh ari munateri, ‘dey ihbi shi kenne ih shi og teng aba’agkuntumo ni ki zu abin Yahweh!’” ³¹Nina’agh abwa lang ka zu abinno, ninga mama pa apagha, ni digha a dum yong ni og ateng lo, keminiya ni ah ogi ya. Ateng mabwa ngha akun yang, keminiya kunyahli yang ngha ki wora ari aga niki buhri bang ngha agh. ³²Ate awo nga ninga ngya ma agnjung abin yang, gih ma bornsari ni wolla amuri gi wolla ma njinguri ya, nina’agh aka og ateng lo, keminiya mabih nyha ka oghibang agh. ³³Nina’agh ngha agah pagni kwa’agh-nshinna! ihka pagha!-le aka yere ab’agkuntumo ngha nghan antiri yang agh.”

Chapter 34

¹Le tenana le Yahweh zu abin nang, ki nah, ²“Muna babura, wabkundung amuri abalellla a Israel. Wabkuntumo a nah yi yang, ‘Murungkulli Yahweh wab ga ari abalella: Woh te abalella Israel abeni ki lel muryang nga. Ih balelgiri ni ki lelmuri anjung? ³Yong ngi lih bin madungrina ni mel ngubeh. Nyong ni nga wolla jung magulla manenna. Ayah ni balelgiri ya ko fitong. ⁴Ni a tenshi irri abeni ngiri yang ni teng nga agh, alle aapih abeni ni konno agh irritenna. Ni akur piye le abeni bug agh, le ni nyensa abeni apiriya ko abeni bor’agh. Tebiya, anongmurung amur yang ni irritenna ni wolrung. ⁵Le ameshiye ayah ni balelgiri ya. le a dig gilihna ate agilusung ni alusung, ni njummo ni a meshiniya. ⁶Anjung lang boriyo kwa amuri ankonno ni muri adingli ma logna kwa, le ameshiye amura ngunnjeh kwa. Deshiya mamona nyha ki al yang agh. ⁷Nina’aghle, abalelgiri, og teng le Yahweh.

⁸Anjah lang kwa-mama ni pag ga Yahweh wabba-atema anjung lo pilla giponna ni gilihna te agilusung ni kwa alusung agh, atema balelgiri nyha le balelgiri lang alla anjung lang, keminiya abalelgiri lel amuryang le ni alella anjung lang agh. ⁹Nina’aghle, abalelgiri, og teng le Yahweh. ¹⁰Ke murungkulli Yahweh nah ma; Nshinna! Min yang amuri abalelgiri, le Nga al njung lang abih yang. Le Nga piriya alella njung; alle abalelgiri ni wa lella mur yang ate Min yang nga ihka tolla le njung akun yang, nina’aghnjung lang ni wa dig gilihna le yang agh. ¹¹Ate Murungkulli Yahweh nah ma: Nshinna! Min yang ni murang nga alla njung ni Min yang nga lel muryang, ¹²ninga balelgiri ki alli njung le ya, le Nga ashi yang abah kwa a meshiya nga nhang amuri kara anlagiri ni pinna. ¹³Le Min yang nga pushi yang antira abwa; Min yang nga kpaß yang a njeh ni zuni yang a njeh le yang. Min yang ngi tig yang abinlelle agirikara muri nkonno Israel, njiri anguguri, le abin nongho ni kwa’agh njeh ya. ¹⁴Min yang ngi tig binlelle maborna; ankonno ma logna Israel ka dig bin lelle le yang. Aka nongha nzali beh abin maborna ma binlelle, abin lelgiri magonna, le aka lelle amuri ankonno ma Israel. ¹⁵Meng kanangirang nga lella anjung, mini ni murung nga pag yang anongha njeh-mama ni pag wabba Murungkulli- ¹⁶Mini nga ala abeni bor’agh ni nyensa abeni apiriya. Mini nga kur piye le yang njung ni buga ni pih njung ni ki nong nkonno agh irritenna, keminiya manenna ni a mamasso Mini nga girnjah yang. Mini nga lelgiri ni njiteng. ¹⁷Nina’aghyong nibeniya, njung lang-mamapag wabba le Murungkulli Yahweh-nshinna, Mini nga dig bakashinjuoh antira njung ni njung ni ntira agamnjung ni aborombu. ¹⁸Ni pyere ke lih abin lelle ma borna agh, nga digna nga para nzali akushi yong ashille abinlelle; ni te nuh ari amuru ma bornsari, nga digna nga juhru banghamuru ni kusso? ¹⁹Digna ke anjung lang ka lih ga a para nikusso agh, ni nuh ga a pag pupporo ni kusso agh? ²⁰Nina’aghle Murungkulli Yahweh nah yi yang: Nshinna! Mini ni murung nga kashinjuoh ntira njung manenna ni amama nyonno agh, ²¹ate atutina yang a agirika ro agogro, weh ya atutuna amama nyha ni irritenna agh ni anjemme kedebang ameshi yang koh ah njeh. ²²Mini nga ashi njung lang le ni awa pon yang agh, le Mini nga kashinjuoh ntira njung mwah ni mamona! ²³Mini nga tig balelgiri a mur yang, guro lang David. Ihka lella njung yang, ihka lih ni yang, le ihka dig balel yang. ²⁴Ate Mini, Yahweh, nga pag Kulli le yang, le guro lang David ka dig munamurung amur yang- Mini, Yahweh wabna ga. ²⁵Le Mini nga tig ogrung ma olollo ni yang ni pusa anyamma mashihra anjeh egh, nina’agh ni aka digni piem abalusung ni nongha amuringung kukoturo. ²⁶Mini nga zuni amosso amur yang ni mura abah kangni burang, ate Mini nga tutih daghimuru ari kunbang. Mama ka dig daghimuru ma mosso. ²⁷Le angung ma babang ka billa anjungung le yang, le ngunnjah ka bishi gi billa. Njugnlang ka dig olollo a njeh le yang; le akak Mini Yahweh, Nga mbunna angunggangra amel yang agh, nga ashi yang abih abeni tig yang aguro agh. ²⁸Ni awa pon yang abin abayong agh. Le anyamma mashihra ni abalusung agh ni wa bol yang. Ate aka dig piem, bwa nyha ka leshi yang agh. ²⁹Ate pah yang babang maborna; nina’agh na wa digha ayahlo agh a njeh ya, ni awa kun sangha le abayong agh. ³⁰Le aka yere ih Mini, Yahweh Kulli le yang, miyang ni yang. Abwa lang ni, liye Israel-mama ni pag wabba le Murungkulli Yahweh. ³¹Ate nyong ni anjung lang, anjung bin lelle lang, ni abwa lang, Mini Kulli le yang- mama ni pag wabba le Murungkulli Yahweh.”

Chapter 35

¹Le tenana le Yahweh zu abin nang, ki nah,

²“Muna babura, tig kundum mo ari nkonno Seir le awabkundunna ari. ³Nah yi, ‘Le Murungkulli Yahweh nah ma: Nshinna! Mini ari ro, Nkonno Seir, Mini nga wollo ni beng ni tigho bambu ni biyiya. ⁴Mini nga tig lahmagulla le yong ih biyiya’ le yong ni mur yong agh nga dig bambu; le nga yere ih Mini Yahweh. ⁵Ate mama digna te fugno ari aba Israel, ni atema asubne yang koh abih garabuwo ari kunbang gana le yang, ari kunbang fugso le yang agh magulla. ⁶Nina’agh, nga mama digni njah agh,-mama ni pag wabba le Murungkulli Yahweh-Mini nga gil yong ate sub nkilli, ni sub nkilli pir ro! ate ni ashibbi sub nkilli agh, sub nkilli ka pir ro. ⁷Mini nga tig Nkonno Seir ma digna bambu kwa nga non kusung ri le beni kwa billa beh ni yere deshili ya. ⁸Mini nga dungshi ankonno abeni wuh agh; amuri a burra malogna ni banjonglong amin nguguri le yong kwa abeni a wolnlueh yang ni garabuwo agh. ⁹Mini nga tig yong mbu malla le ya ah agh. Na adigha ah alahmagulla le yong agh, keminiya nyerina Mini Yahweh. ¹⁰Anah na, “Abayong ni bahri ni anjah ni bahri ka dig mameng le sa pag tele yang, „ko ke ih nga Yahweh nga ni yang agh. ¹¹Nina’agh, nga mama digni njah agh,-mama ni pag wabba le Murungkulli Yahweh-nina’agh Mini nga pagha ninga Yahlulla lo, ni ninga kilil lo ni awo nga nini ari Israel agh, ni Mini nga dum murangabin yang nga Mini nkashi yong njuoh. ¹²Nina’agh aka yere Mini Yahweh. Mini ogha asangkun ni kwa ih wabba amuri nkonno ma Israel, nga a nah, „ a giranjah yong; apahne sung a girjah yang.“ ¹³A gushina muro rang ari aga a wabba, ni buhri ateng ni awabba amur rang; Ih ogne yang kwa. ¹⁴Ke Murungkulli nah ma: Mini nga tigho bambu, ke ngunnjah kwa pag abinmurubang. ¹⁵Ninga mama pagni binmurubang amuri gibere le ab Israel atema digna bambu agh, Mini nga pag yong njamme. Nga dig bambu, Nkonno Seir, ni Edom kwa-yang kwa! Le aka yere ka ih Mini Yahweh.”“

Chapter 36

¹A weh, muna fwa, wab kun a muri nkonno le bab Israila a nah, a kono le ba Israila, nteshi kiriyong ari le nanale Yahweh. ²Murun Kulli Yahweh inni wab nah: abenna ki shibih muyona ki nah, "Ah hap!" A dingli le yong ngah dinna mamisung. ³Inni nina la wab kunno anah, murunKulli Yahweh nah, ndeh atignayong ni ga bullaga a kaannina yong aba kwaga, nga yere nga digga abiya abayongji nga dig gi tenana a kun abayong. ⁴Ngha nina agh, ankonno le Israel, nteshikiri yong ri tenana le MurungKulli Yahweh: MurungKulli Yahweh wabna atenana ni ri ankonno ni adingli, ari ahbanghamuru ni ahnjonglong, ni bin digna ni a dag agh, ni alahmagula ni a dagha pil giponna ni gi jollo a bin abayong ni kangni yang ngha. ⁵Ngha nina agh MurungKulli Yahweh wabna ga: A njiteng nwabna ga a ntiri funno kiki lang a muri anshile abayong, a muri Edom ni abeni kwa ag njeh lang gikunna ate muyang, ni a muri abeni kwa ngha ni binmurubang a yahli yang ni shiba a bongho leyang, ninga mama a agni njeh lang ate aka dumo ih njeh lelgiluwo leyang ni. ⁶Ngha nina agh wabkun tumo ri njeh Israel a nah yi ankonno ni adingli, ni ri ahnjonglong ni ahbanghamuru, 'Ga ni murungKulli Yahweh wabah,' Nshina! a yehlulla ni kiki ni ngi wabni ga, ih ntolla sangkun le abayong. ⁷Ngha nina agh, MurungKulli Yahweh wabna ga: Meng kanangirang ka logshi beng ate kaniyigiri ih abayong ni kangni yong ngha ka ag iribihyina leyang ni njiteng. ⁸Keminiya a yong ahnkonno le Israel, nga gullo ni pah njih a temuri a bayong lang Israel, nga digna a zu a bin yong ni ih sashibang nghanh ngha. ⁹Nshina, myang ate muyong, gipagna lang ri yong ngha dumboro, a jugyong ni jam ni njigiri. ¹⁰Nina agh nga buhri gogho le abayong leyang, ko leh Israel kwa. Alahmagula ka kuma aba digna le a bag ba juhriya. ¹¹Le nga buhri abayong leyang ni agiluwo a muri ankonno lo, nina agh ah buhri nyahshibang. Nga tig yong nga dig ninga mama pa kikara agh. Nga pag yi yong gimabonna uwor mama dur agh, le nga yere ih Mini Yahweh. ¹²Nga zuni abayong ni aba Israel ih bi a ginya muyong, ah ponyong le nga pil gibere leyang, le ni n'uwa ye tigha amuna yang ih a wuh agh. ¹³MurungKulli Yahweh wabna ga: Ate ah yangha ah nah yi yong, "Nlih abayong, ni kon yahli abayong ate amuna yang," ¹⁴nga nina agh ni nwa ye juhri bayong deshiliya, ni ye tigha adayong leyang bua'agh ate ahnlwo leyang ngha. Ga ni MurungKulli Yahweh wabah. ¹⁵Ke nga dag yong ih bi nnuh sangkun leyang deshiliya; Ni n'uwa ye nuh jolbang le abayong ngha, ko tig abayong leyang ih bi a kpah agh- ga ni MurungKulli Yahweh wabah. ¹⁶Le tenana le Yahweh zu a binang ki nah, ¹⁷Muna bayong, nga leh Israel ag bin digna a njeh leyang ngha, le a bihiy ni gipagna leyang. Agipagna leyang ngha ninga agidahbi le ga nyha kunwar agh a dumanh. ¹⁸Nina agh nsofna yehlulla lang a muyang ate sobnkilli ni a sobah njahli ni bihiy giri ni a nji ri ah gillang leyang ngha. ¹⁹Nmeshina yang a ntiri abayong; ah meshiyina anjeh kwa. Nwabne yang njuo a nji ri agipagna leyang. ²⁰Le ah wora bin anjeh, ba kwa a wor nghanh ngha, ah bihiyina lullang ma gerenteng ngha abayong nah yi yang, 'Njiteng ngha abayong le Yahweh ni ga? Ate pushina yang a njeh le.' ²¹Keminiya ndumna shin gi-enna ate lullang ma gerenteng mama leh Israel bihya a ntiri abayong, ngha a kehni be ya. ²²Ngha nina agh nah yi leh Israel, 'MurungKulli Yahweh wabna ga: Nyha ngi pag ga ate muyong- leh Israel agh keminiya ate lullang ma gerenteng mama mbihya a ntiri abayong ni kwa nken nghanh ngha. ²³Ate nga tig lullang magula gerenteng, mama mbihya a ntiri abayong- a ntiri anjeh mbihy ne. Le ah njeh ka yere ih Mini Yahweh- ga ni MurungKulli Yahweh wabah- ngha nshinni ih Myang gerenteng ngha. ²⁴Nga pushi yong ri abayong ni kpaab yong a njahli ni kwa agh, nga zuni yong a njeh leyang. ²⁵Nga sobih yong muru ma gerenteng ate nga pur kunwar; A tig yong gerenteng a ri dahbi ni kwa agh, ni pushi yong gerenteng a ri agillang ni kwa agh. ²⁶Nga pahyong yahlung mapiyo ni bongho ni bongho mapiyo a kunyahli yong, nga tol kunyahlung le tahli a ngiri yong. Ate nga pah yong yahlung le ngirung. ²⁷Nga tig bongho lang a muyong ih angni yong ginya a gigilla lang ni bol agi wabna lang, nina agh ate nga pag yang. ²⁸Le nga digha njeh ni mpih akahyong ngha; nga digha abayong lang le nga dig Kulli leyang. ²⁹Ate nga ashi yong a ri ahdahbi leyang. Nga pah njigiri ni buhri. Ni n'uwa ye tig yalo a muyong ngha. ³⁰Nga buhri moshi ahnjungung ni ah gissor leyang ate ni n'uwa ye nuh iribihyina ate yalo a ntiri anjeh ya. ³¹Le nga dengshini agipagna leyang mashihra, ni amama ni botiya agh, le nga dum yahlung bahra a kundum yong ate agimashihra leyang ni agipagna leyang ma konyong. ³²Nyha ngi pag ga a temuyong ngha- ga ni MurungKulli Yahweh wabah- ih bi nyeri ga. Nina agh leh Israel ih n'og ni pag iribihyina a temuri agipagna leyang. ³³MurungKulli Yahweh wabna ga: a karani ntig ni yong gerenteng a ri agimashihra leyang ngha, nga tig yong ih bi nbigha a yeh alahmagula ni ye bagha aba juhri ya. ³⁴Ate nga jug njahli ma bihiyina ha sete ni ih ye biha a njih a abeni ki dura kahri ya. ³⁵Le aka nah, "Njeh ni ngha bongri, keminiya pilla ninga babang Eden; alahmagula ni bongri ya ni binma juhrina ni a wangha njahli ya pilla ma kangnina ni bin digna." ³⁶Le abayongni kangni yong ngha ka yere ih Mini Yahweh, nye mbagna gima bihiyina ni ni ba a dag agh. Mini Yahweh nwara nwabih le nga pag yi. ³⁷MurungKulli Yahweh wabna ga: Deshiliya leh Israel ka nah ih bi mpag ga a temuyang, mbuhri yang ninga giluwu le abayong. ³⁸Ninga agiluwo ni a tigma ate dahra agh, ninga agiluwo a Jerusalem a kunbang njibunno le nia tig agh, ini alahmagula ni juhri ya ka dungso ni abayong nina le aka yere ih Mini Yahweh."

Chapter 37

¹Bih yahweh nga amurang, le pusang koh a njiri bongho le Yahweh le tig yang nzali a ntiri bajonglong; dungshi ni amuh. ²Le tigha nworokangni yang ni kangna. Nshinna! Bunno gogwo le yang nga a njonglong. Nshinna! A nyumna dudung. ³Ih nah nghan, 'Muna bwa, amuh ni ka dignjah d'eshili?' Le Ih nah, "Murungkulli Yahweh, amini kunkolong a yere. ⁴Le ih nah nghan, "Wabkundunna amuri amuh ni le wabbi yang, 'Amuh ma nyumna. Teshikiro ri teng le Yahweh. ⁵Ke Murungkulli Yahweh wab gah ari amuh: Nshinna! Myang muri ishi yang usulo ari yang, le aka dignjah. ⁶Myang ngi tig akibbi ari yong ni nyamma ari yong. Myang ngi vulli yong ni ngubu ni usulo aro ate a dignjah. Le nga nyere ih Mini Yahweh." ⁷Le N'wabkundunna nga Myang ngi lagni nya; Nga ngi wab ni kundunna agh, nshinna, le jollo zu, ma jigra. Le amuh ye zu abin mona-muh ari muh. ⁸N'shinna nshinna, akibbi nga nibeni ari yang, le ngirung gullo ni ngubu vulli yang. keminiya deshiya usulo nyha ri yang nga. ⁹Le Yahweh nah nghan, "Wabkundunna te usulo, wabkundunna, muna bwa, le wabbi usulo, 'Ke Murungkulli Yahweh wab gah: Usuli, pura njiri angbira ihne nya, le a usula ari abeni a wolnuoh ye nga. ate aba dignjah.'" ¹⁰Le N'wabkundunna ninga mama alagna nga; le usulo zu ingna ri yang le a dignjah. Le a tangha amuri akushi yang, abatuhluah gogna. ¹¹Le Yahweh nah nghan, "Muna bwa, amuhni kwa ni abaliye Israel ni. Nshinna! A yang nga a nah, 'Amuh le sung nyumna, le tigyalung lesung wara. A dagna yang.' ¹²Nina'agh le wabkundunna le wabbi yang, 'Ke murungkulli Yahweh wab gah; Nshinna! myang nga logshi akiliya le yong le mpushi yong a yeh, abwa lang. Mini nga nyeni yong anjeh Israel. ¹³Le nga nyere in Mini Yahweh, nga myang ngi logshi akiliya le yong le mpushi yong a yeh, abwa lang. ¹⁴Myang ngi tig bongho lang ari yong ate ihbi dignjah, le nga tig yong ih wusulo a njeh le yong nga ih nyere ih Mini Yahweh ya. Mini wabba le nga pag yi-gah ni Yahweh wabba.'" ¹⁵Le tenanale Yahweh zu a bin nang, ki nah, ¹⁶"Weh nibeni ya, muna bwa, tol gara mwoh atemuro le a nyongla ari, 'Ate Judah ni te aba-Israel, abihyang, 'Ye tol gara mabih le a nyongla ari, 'Ate Joseph, minbih Ephraim, ni ate aba-Israel kwa, abihyang ni.' ¹⁷Zu ni yang binmona a munagara mwoh, ate aba dig mwoh abuoh. ¹⁸Ngha abalah yong wabteng ro ki nah, 'Ni awo wabbi sung, a agah ki dummo le? ¹⁹Le shi nah yi yang, 'Ke Murungkulli wab gah: Nshinna! Myang ngi tol gara le Joseph mama abih Ephraim ni akunbiri le Israel abihyang le kpaabi ni gara Judah, ate aka dig gara mwoh, le aka digha abouh mwoh.' ²⁰Bolli gara ni a nyongli giri anjiang nga a bouh. ²¹Wabbi yang, "Ke Murungkulli Yahweh wab gah: Nshinna! Myang muri tolaaba-Israel antiri abayong bah akeng nga nghan. Nga kpaab yang kwa anjeh ni kangni nya Nga zu ni yang a njeh ni. ²²Nga tig yang bayong mwoh a njeh, amuri nkonno Israel, le murung mwoh ni ki pag nongmurung a muryang kwa, ni awa dig abayong bahri ya. Ni awa koriyo a njehmurung bahri ya. ²³Le ni awa juhri mur yang ni allah agh, agi jenna le yang, aghle ga woni agimashihra le yang nga. Ate myang nga ashi yang ari shingri pahnjiteng le yang mama apagni gimashihra agh, le Nga dagli yang, le aka digha abayong lang le Mini Kulli le yang. ²⁴David Gurolang ka nongmurung amur yang, le balelgiri mwoh amur yang kwale akak ginya ayeh awabba lang le aka bol agibilla ni og yang. ²⁵Aka digha a njeh ni ngi pih deng lang Jacob, bah ter ro digha nghan. Akak digha ayeh har kekenne--aka, amuna yang ni aminkah yang, ate David guro lang ka dig murung le yang ha kekenne. ²⁶Mini nga tig ogrung ma digna-olollo. ihka dig ogrung ma kekenne ni yang. Ngha tig yang abuhri yang ni tig bin ma gerenteng lang antiri yang ha kekenne. ²⁷Bindigna lang ka pag ni yang; Mini nga pag Kulli le yang, le aka pagha abwa lang. ²⁸Le abayong ka yere ih Mini Yahweh beni tig Israel sa, nga bin ma gerenteng lang nga ntiri yang ha ke kene ya."

Chapter 38

¹Ke tenana le Yahweh zu a abin nang, ki nah, ²Muna bwa, tig dummo a nji Gog, njeh Magog, magulla munamurung ma Meshech ni Tubal; le wabkundunna amuri. ³Nah, 'Murungkulli Yahweh wab gah: Nshinna! Myang amuro, Kulli magulla munamurung ma Meshech ni Tubal. ⁴Le nga piliyo nga kangna le nga ishi yo gibang a ndorokunno; Nga pushi yong kwa ni abatahluah le yong, apiri, abapiri, a ishi giluah ari yang kwa, abihyang dudung ni antongho magulina ni antongho mkyenina, a bol agarabuwo kwa! ⁵Persia, Cush Libya nga ni yang, a yang nga kwa ni antongho ani vullekoro! ⁶Gomer ni abatahluah le kwa, ni Beth Togarmah, logha dunna nji-gangra, ni abatahluah le! abwa dudung nga ni ni! ⁷Gil ri yong! Eh, ngil riyong ni abatahluah le yong a kpaaba ri yong, le a dig balagbang. ⁸a ka gor yong a njum kara dudung, ni njum abogho dudung le nga wora a njeh ni ki kun irritenna ari garabuwo ni akpaaba ri abwa dudung nga, nkpaaba ri ankonno le Israel mama wa dig bambu agh. Keminiya a nyeshi aba njeh abin abwa, le aka digpiem, a yang nga kwa! ⁹Le a wori ninga woro le gung; akak dig ninga nlagiri ni vulliyi nzali ya, yong ni abatahluah le yong kwa, no gogwo le batahluah kwa ni ni. ¹⁰Ke Murungkulli Yahweh wab gah: ihka pagha amuri kare nga dengshe a njere a kunyahli yong, le nga al njere kuriyi atemashihra. ¹¹Le nga nah, 'Nga wora a beng; Nga wora abin aba-olollo digpiem nga, a yang nga kwa nongha bah angarung ko agara nyha nhang nga beh ya akunjere lahmagulla nyha. ¹²Nga pon gi ponna ni ibba giponna, ate ihbi zuni beng amuri abambu ni a nongha ni piyo agh, le amuri abwa ni kpaaba ari abayong nga, abwa ni ki kumma agiluwo ni agikumna agh, abeni nongha antiri ngunnjah agh. ¹³Sheba ni Dedan, ni abamagiri ma Tarshish ihni ni muri ni agara adenna ka nah wo, 'A zu na a pon giponna? A kpaaba abihyong te tol giponna, te tolla danna ni gifugna-mayinyilling, te tolla agiluwo ni agikumna ni kuriyi gitol ma giponna awori? ¹⁴Nina'agh le wabkundunna, muna bwa, le anh yi Gog, 'Ke Murungkulli Yahweh wab gah: a kara wo, nga abwa lang Israel nga ki digpiem, ni awo aliyigiri amur yang nga? ¹⁵Aka pura abin no ni kukuwo a nji gangra ni abatahluah dudung, a yang nga kwa a kog apiri, abihyang magogna, abatahluah agogna. ¹⁶Aka purari abwa lang Israel ninga nlagiri ni vulliyi nzali ya, Nga zu ni yong amuri nzali ni a kara ni ki zu agh, le abayong ka ye rang nga dum murang aro agh, Gog, dig gerenteng anjiang. ¹⁷Ke Murungkulli Yahweh wab gah: A mini akara ogh kana wabteng lo anjiri bih denlah lang, aba'agkuntumo le Kulli ma Israel, abeni wabkundunna ari akunbang le yang a bogho ke nga zuni yong amur yang nga? ¹⁸Ke ihka pag nga amuri kara ni Gog purari njeh Israel-agah Murungkulli Yahweh wabba-- yahlulla lang ka kpaaba ka dig yahlulla alang. ¹⁹BD¹⁹A tollo lang ni pih giche yahlulla lang, Nwabna amuri kara wo ngunnjah nga ki jigra na njeh Israel. ²⁰Aka koshiyo a dum mang-anjih ni a sallang ni aminya ni a bakuli ya, anyamshihra ni alusung nga, ni agiusulo ni kwaki kuna a ngunnjahni abeni kwa ngun nzali ya. Aka bug nkonno koh le adognkonno ka kpah, ha ke ah ngarung kwa kpah ni nzali. ²¹Nga gora agarabuwo lang amuri ari ankonno lang kwa-gah ni Yahweh wabba-garabuwo beni kwa ari muna ngih. ²²Agikonno ni ankilla ka ingna anjuoh ni ni, Nga sulli yang amur yang ni muri abatahluoh- ni muri abayong dudung ni ni-muru magulla ni murunjitahli, giche ni kallanggiche ²³Ate nga dum gullo lang ni gerenteng lang le nga pag murang a nyerang njih abayong dudung, le aka yere ih Mini Yahweh."

Chapter 39

¹Weh nibeniya, muna bwa, wabkun amuri Gog a nah, 'Ke Murungkulli Yahweh wab gah: Nshinna! Myang a muro, Gog, Murung Meshech ni Tbal. ²nga pilla ka digha muro; Nga zuni yong a nji-ganra kukuwo ni zuni yong ari ankonno ma Israel. ³Le Nga wol ntah le yong abih yong makatang ni tig amunni a subkoh abih yong malih. ⁴Aka kpah amuri nkonno Israel-weh ni gogwo le yong ni abatahluah ni ni agh. Nga pah yong abih aminya ma bolbang ni anyamshihra balusung te gilih. ⁵Nga kpah abeng balusung, ate Mini wabbi-gah ni Yahweh- wabba. ⁶Le Nga sub giche a Magog ni muri abeni digpiem akunmuru agh, le aka yere ih Mini Yahweh. ⁷Ate Nga pag gerenteng lang ihbi kun yere antiri abwa lang Israel, le ni wa dagha a biyi lullang ma gerenteng agh; Abayong ka yere ih Mini Yahweh, Ma gerentegn Mwoh le Israel. ⁸Nshinna! Ke kara nga ki zu, ih zu a pagha-gah ni Murung Yahweh wabba. ⁹Ke mwoh ni digha alahmagulla ma Israel ka puro le aka pag tumo ni agibura ni ngoti ni pag giche ni pinshi yang-antongho makyena, antongho, antah, amunni, agara ni akuoh; aka pag giche ni yang bogho tombahri. ¹⁰Ni awa nyangwarra a lusung ko kohra angung amurungung agh, ate aka fug giche ni agibura le yang; aka tolla abin abeni ka tolla abin yang nga; apon agiponna abin abeni ki al ponna bi yang nga-gah ni Murungkulli Yahweh wabba." ¹¹Le ihka pag nga a kara wo le Nga pag bang beh te Gog-nkiliya aIsrael, banjonglong le abeni ginbiri nji-tebang le sallang agh. Ihka gbara abeni tollo ka dur agh. Beh ni aka lingshi Gog nga ni a bunno le. Aka gori ih banjonglong le Hamon Gog. ¹²Aka lingshi liye Israel shienri tombahri ate dagli njuh ye. ¹³Ate beni kwa anjuh ya ka lingshi yang; ihka dig kara magulla abin yang nga a gussang nga-gah ni Murungkulli Yahweh wabba. ¹⁴Le aka tigha abwa ni ka woro billi njuh ya, ate ala abeni ki gingbiri ayeh agh, keminiya beni wuh ke luoh le wa uwo a nzali ya, le aka lingshi ate atig njuh kunwar. A malla le shienri tombahri ya a log aliyibang. ¹⁵Nga abenidurra anjuh ya, nga ashin muh bwa agh, aka tig gidumgiri ri, ha we te abatum nkiliya zu lingshi a banjonglong le Hamon Gog. ¹⁶Lahmagulla nga beh ni lulliHamonah. Ninani aka dagli ninjuh ye. ¹⁷Weh nibeniya, muna bwa, Murungkulli Yahweh wab gah: Wabbi a minya ni kwa a gung agh ni anyamshihra ni kwa lusung agh, 'kpaaba binmona, le nzu. Nkpaaba abah kwa kangni nya te gipahna ma Mini ni murang ngi pah yi yong nga, gipahna magulla amuri nkonno ma Israel, ate le aka lih nyamma ni nuh nkila. ¹⁸Aka lih ngira agarabuna ni nuh nkila le amunamurugma ngunnjah; aka dig anjuh, ambul, ni andah, alishi yang kwa a Bashan. ¹⁹Le aka dim ni lih murun; aka bari ni nuh nkila; gah ni ki pag gipahna ni Nga tuhmibuwo ate mur yong nga. ²⁰Aka dim ni piri, anyeh-guwo-piri, agarabuna, abatahluah ni kwa agh a muri deshile lang-gah ni Murungkulli Yahweh wabba. ²¹Myang nga tig guso lang antira abayong, le abayong kwa ka shinwabnjuih lang ni pagha ni beng ni tigha amur yang nga. ²²Ke liye Israel ka yere ih Mini Yahweh Kulli le yong logha kare woro. ²³Ke abayong ka yere ih liye Israel wora njuhguero atema giamashihra le yang ni njiri bugshimurung, le nvul kundum mang ari yang le mpah yang abih abashibbi ate a yang nga kwa'agh a kpah njiri garabuwo. ²⁴Mpag yang pyera ri gibenne ni agimashihra le ayng, Nga nvul kundum mang ari yang nga. ²⁵Nina'agh le Murungkulli Yahweh wab gah: Nibeni ya nga nyeni aguro le Jacob, le nga pag ni abiyong aliye Israel kwa, nga paggiri ni kikil ate lulli Magereng mwoh agh. ²⁶Le aka pag yiribina ni bugshimurung ni kwa ni bugsh ini murang nga. Aka njangsa aga kwa ni ya nga a wusula anjuh ni digpiem, bwa nyha ka leshi yang nga. ²⁷Nga nyeshi yang abin abwa ni kpaab yang anjuh le abashibbi mur yang agh, Nga dum murang magerenteng anjih abayong dudung. ²⁸Le aka yere ih Mini Yahweh Kulli le yang, ate ntutti yang a njuhguero anitra abayong, keminiya Nga nyeni yang a njuh le yang. Nin ngi dag mwoh le yang antira abayong nga. ²⁹Nin wa songri murang ri yang nga Nga subBongho la koh amuri liye Israel agh-gah ni Murungkulli Yahweh wabba."

Chapter 40

¹A bogho ma wura-mwoh-pur-tongno ma njehguro ari tinna bogho amuri kara lum ma shienri, a yeh bogho ma lum-pur-ihne ni njummo abolli ni lahmagulla a kare ya, bih Yahweh nga amurang le tollang kenni beh. ²Njiloro le Kulli zuni nghan anjeh Israel. ni sullang amuri nkonno ma sanna; te ni ebbe mama ki dum ninga bangha lahmagulla agh. ³Le zuni mem abeh. Nshinna! bwa! puro le nga ninga purole gifugna mabangna. Ngurii linen ni munagara pyerigiri nga bih, le tangha akunjere lahmagulla. ⁴Ke bwa nah nghan, 'Muna b.wa, shin ni njiuh lea ogni kiro, le a tig yahlo ari agah kwa Ngi dummo agh, ate a zuni weh abah te ihbi dummo agah. Wabba agah kwa ashin nga aliye Israel. ⁵A ngarung nga nghan kangni binbangkulli magulla. Nonno le gara pyere ni abih biye agh kenna abung topurmwoh. Bung ma sanna ni kwa'agh nga ni bung mwoh ni nshille. Le pyeri ngarung, le sabbag pyere nenne ni sabba le gara mwoh. ⁶Le wora kunjere binbangkulli ni ki shin ni-ebbe nya. Le ebbeh ni pyeshi kunjere binjeh le ingna-gara mwoh a limma le. ⁷Ke baliye balelgiri ya sabba le gara mwoh le dahra le gara mwoh; bung tongno ni antira balah ni bahri kwa'agh, le binnjeh kunjere binbangkulli njiri portico agh limma le gara mwoh. ⁸Le pyeshi portico ma kunjere; le sabba le gara mwoh. ⁹Pyeshi portico ma kunjere. nenne le gara mwoh. Ke ngung kunkangna dahra bung bahri. Ini pag portico ma kunjere ni ki shin binbangkulli ya. ¹⁰Balah le abaleljang tahro ni njigiri kahri kunjere ma njitebang le a yang nga kwa'agh a pyere, ngarung ni koriyi yang nga pyere le yang mwoh. ¹¹Le bwa ye pyeshi dahra le kunjere ingna ye-bunglum; le pyeshi sabba le kunjere ingna ye-bung woro-bahri-pur-lum. ¹²Le pyeshi ngarung ni kpabni abalah agh-logho le bung mwoh. Ke balah pyeshi bung topurmwoh anji bah kwa'agh. ¹³Le pyeshi kunjere logha ri muri balah mwoh ke na ri mamona-abung woro-pur-tongno logha ri bin ingna ma balah makunduna kenna ri ma bahri. ¹⁴Le pyeshi ngarung ni ni ntiri le balieh abaleljang-nonno le bung woro tahro; Pyeshi ha tollo kenni a kunjere portico. ¹⁵Ke bin ingna logho kenna kunjere ha ari mamona kunjere portico nga bung woro-bahri-pur-lum. ¹⁶A gbele ni girra njiri abalah ni njiri a jouri ri le yang ri akunjere kangni nya; le ininina ri amboroh. A gbele ni kangni ba yeh, le binkpabba a giliyi ni angung nkah. ¹⁷Le bwa ye zu ni mem a njum balah inbangkulli. Nshinna, akangna nga nghan ni chenri na baleh ni atahli, ni akangna woro-pur-lum kahri bah achenri ni atahli ya. ¹⁸Ke abah achenri ni atahli ya woro ha ba yeh akunjere, ni dahra nga mwoh ni nonno le akunjere. Mama ni ki pag bah achenri ni atahli ma binjeh agh. ¹⁹Le bwa ye pyeshi nonno le logha kunjere mabinjeh kenna ri kunjere ma ayeh agh; abung woro-tongnoanjiri njitebang, le ininina te a ni-gangra. ²⁰Le ih pyeshi nonno ni dahra le kunjere ni ni-gangra pura njbang agh. ²¹A balah tahro anjigiri kahri kunjere, le kunjere ni portico le pyere ninga kunjere magulla-gogwo le nonno le woro-bahri-pur-lum ni dahra abung woro-pur-tongno. ²²Agbele, portico, abalah, ni angung nkah ki purariyang ni kunjere ni ki shin ni-tebang ya. Bin para tombahri wora kuli ar ni abin portico. ²³Kunjere nga nghan a yeh balah a dum kunjere ni ki shin ni-gangra agh, ninga mama deshili kunjere nga anji-tebang agh; ke bwa ye pyeshi logha ri kunjere kenna ri mamona kunjere-nonno le abung woro-tongno. ²⁴Ma kikipah nga nghan bwa ye zu ni mem a kunjere ma ni nonno ni-ebbe ya, a ngarung le ni portico pyere ninga mama njibang agh. ²⁵Agbele ni a giri nya ni njikunjere ni portico ninga kunjere. Ke kunjer ni-ebbe ni portico pyeri ni nonno abung woro-bahri-pur-lum ni dahra abung woro-pur-tongno. ²⁶Abinpara tombahri ki kah kuli kunjere ni portico, le chere angung nkah ni ari ngarung anji girikahri. ²⁷Kunjere nga nghan ki ka ayeh balah a girikari ni-ebbe, le bwa ye pyeshi logha kunjere ki ka kunjere ni ki nigina a ni-ebbe ya nonno abung woro-tongno. ²⁸Le bwa ye zuni mem a yeh balah njiri njijere ni ni-ebbe ya. ²⁹Abalah, ngarung, ni portico pyeri ni mama kunjere ya; agbele ni kangni portico kwa. Ke pyeri kunjere ma banyeh ni portico nonno abung woro-pur-lum ni dahra abung woro-pur-tongno. ³⁰A portico nga nghan kangni bah yeh ngarung nghe deshili; nonno abung woro-pur-lum ni dahra abung tongno. ³¹Portico ki shin njum balah ni ngung nkah ni chenre a ri angarung ni binpara ni tombitahro ki wora ayeh kuli ya. ³²Le bwa ye zuni mem a yeh balah njiri njijere ni ni-tebang agh le pyeri kunjere, mama ninga akunjere mamona. ³³Aba kangna, angarung, ni portico pyeri ni mama kunjere mamona agh; agbele ni kangni kwa. Ke pyeri kunjere ma banyeh ni portico nonno abung woro-bahri-pur-lum ni dahra abung woro-pur-tongno. ³⁴A portico ki shin njum balah; ni ngung nkah njirikahri ni abinpara ni tombitahro ki wora ayeh kuli ya. ³⁵Ma kikipah nga nghan bwa ye zu ni mem a kunjere ma ni nonno ni-gangra ya, a pyeri nga mwoh ninga kunjere mamona. ³⁶Abakangna, angarung le ni portico pyere ninga kunjere mamona. Ke kunjere ni portico pyeri ni nonno abung woro-bahri-pur-lum ni dahra abung woro-pur-tongno. ³⁷Portico ki shin njum balah; yangha ni ngung nkah a njirikahri ni kwa'agh ni binpara ni tombitahro ki wora ayeh kuli ya. ³⁸Kangna nga nghan ni kunkangna a njiri akunjere ma ba yeh. Bah ni alogshi agipahna pinshi na agh. ³⁹A deshile nga nghan bahri anjiri portico ni kwa, amuri ni a wolli gipahna ma pinshina, le ni gipahna na giamshihra ni gipahna ma temashihra. ⁴⁰Njiri ngarung le balah, ki wora ari kunjere anji-gangra, adeshile nga nghan bahri. a njirikahri mamona agh adeshile bahri a ri kunjere portico. ⁴¹Adeshile nga nghan ihne a njirikahri kunjere ni kwa'agh; a wolla anyamma amuri adeshile

tombitahro agh.⁴² Adeshile ihne ni kassa ari tahli ate gipahna ma pinshina, nonno le bung mwoh ni nshile, dahra le bung mwoh ni nshile, sabba le bung mwoh. amuri ni atigha agipagtumo ni atumni giluwo buwo agh gpahna ma pinshina ma dahra.⁴³ Agiger nyamma bahri nonno le yang nshile bung ni a kura ri portico kangni kwa, le nyamma ma gipahna a tighi amuri adeshile.⁴⁴ Ari njinjam ba yeh kunjere ya ayeh balah, kangna le batuhngya, mwoh anji-gangra ni ki shin nji-ebbe ya, le mamona anji-ebbe ki shin nji-gangra.⁴⁵ Le bwa ye nah nghan, "Kangna ni ki shin nji-ebbe ate amallah abeni atumo binbangkulli ya.⁴⁶ Kangna ni shin nji-gangra ate amallah ni atumo ari deshile dahra. Amunabuna le Zadok abeni zu gyaɓ ni Yahweh ki pag yi tumo agh; a yang nga a ntira amunabuna le Levi."⁴⁷ Ki kuratye ya ih pyeshi balah-nonno bung woro-tongno ni dahra abung woro-tongno mgbira ihne, ni deshile dahra a dun liye egh.⁴⁸ Ke bwa ye zuni mem ari portico ma lah le pyeshi garakunkangna-nenne le yang abung tongno agirikahri ni kwa. Kunjere ni muri ya dahra le abung lum pur ihne, le ngarung ni kwa girikahri dahra le abung tahro.⁴⁹ Ke nonno le portico nga abung wura mwoh, limma le abung lum-pur mwoh. abinpara wora kuli ni ajouri ni tangha nji-girikah ni kwa; agh.

Chapter 41

¹Beh zuni meng a bin ma gerenteng le bin bangkulli ni pyeshi ngungtuhmo le kunjere-dahra le nonobung topurmwoh ni ba kwa agh. ²Dahra le kunjere egh nonobung lum; sabah le garrung nghe ni ba kwa agh nga nonobung tongno. Le beh nyongli apyeshe le bin ma gerenteng nghe- sabah le nonobung worobahri ni dahra le nonobung woromwoh. ³Beh wora bin ma gerenteng uwor bang le pyeshi ngungtuhmo le kunjere- nonobung bahri le dahra le kunjere ye nonobung topurmwoh. Dahra le garrung a ni ba kwa nga nonobung tonbahri. ⁴Le pyeshi sabah le bakangna nonobung woromwoh, dahra le woromwoh a dum kangna dammah le bin bangkulli. Le nah nghan, "Ba ni pag ma gerenteng uwor bang." ⁵Le beh pyeshi garrung le lah ye- nenneh le nonobung topurmwoh. Dahrale kangna ni kwa girikahri kangni leh ya nonobung ihne. ⁶Akangna ma girikahri ya nga ngure yang tahro, kangna mwoh muri mamona, akangna wormwoh purlum a ngure yang kwa agh Minmuri akangne nga nghan kangni garrung le leh, ate tahba aminkangne, ate gi tab garrung le leh nyha. ⁷Nina agh akangna girikahri ye dahra, kangni, wora bikuli, ate leh logna bikuli kwa kangna; akangne buhri dahra nga leh ki logni bikuli ya, le njere le akangne dura angure ma ntiring. ⁸Le nshina bin ma logshina kangni leh, le pyeshe le tinna kangnadigna ni girikahri ya nga nonobung topurmwoh. ⁹Dahra le ngiri kangna le akangna ni girikahri a ni dahbeng- nga nonobung tongno. Beng nga nghan a ni dahben le akangne a bin ma gerenteng. ¹⁰Kangna ma njibang le amalah ni ni girikahri beng ni, dahra le beng nghe kwa kangni tahra ma gerenteng nga nonobung woromwoh. ¹¹Akunjere ingna a kangna girikahri nga nghan pura a ni beng mabi- kunkangna mwoh a ni ebbeh le mamona a ni gangrah. Dahra le beng mama kangni ya nga nonobung tongno. ¹²Gibagne ni ki shin balah a ni gangrah agh dahra le nga nonobung worotahro purlum. Nenneh le ngirikangne kwa kangni ya nonobung tongno, le sabah le nonobung woro ihne purlum. ¹³Le beh pyeshi tahra bin ma gerenteng sabah le nonobung worotongno. Sabah le koriyi yo le gibagna, agarrung le, ni abalah nga pyeshe nonobung worotongno. ¹⁴Dahra le dum balah a dum tahra bin ma gerenteng nga nonobung worotongno. ¹⁵Le beh pyeshi sabah le gibagna a ni nzum tahra, kakah ni gangrah, ni bin dammah a ni girikahri kwa agh - nga nonobung worotongno, ¹⁶bin ma gerenteng ni tahra kunkangna, ngirikangna a ni ba yeh ni ateshokangna, kpaabi ateshokangna makyenina, ni bin dammah kwa kangni ya nga a ngure leh ma tahro, agiliyi na yang anyonglong angung. ¹⁷A bikuli njere ingna bin tahra ni a ni ba yeh ya, ni bang ni girikahri agarrung a sahaniya nyonglong leyang nga a pyeshine. ¹⁸A nyonglina yang ni cherubim ni ngung kahn; ni angung kahn a ntiring le a cherubim, le cherubim ni kwa agh nga ni kundum bahri: ¹⁹kundum le bwa ki shin ngung kahn a ni bang mwoh, ni kundum muna yim ki shin ni bin ngung kahn ni ni bang mabi. Ah nyonglina yang kwa kangni leh. ²⁰Logha njeh kehna bikuli le kunjere, cherubim ni ngung kahn ni a nyonglo a ri garrung nghe a ni dahbeng. ²¹Ngungtuhmo le kunjere le bin ma gerenteng nga- nga ni gbingrah ihne. Minlim yang ki pur ²²deshile dahra ma ngung a dum bin ma gerenteng, mama logho le kuli nga nonobung tahro, ni nonobung bahri sabah le a ni ba kwa agh. Ngung gbingrah le, tinne ni gbagleh ya a gil yang ni ngung. Le beh nah nghan, "Ga agh deshile ni tangha a dum Yahweh ya ni." ²³Akunjere bahri, mwoh ate bin ma gerenteng le mamona ate bin ma gerenteng ni uwor bng nga. ²⁴Akunjere ni kpahnga ri a nkobeh bahri a ri mama kwa agh. ²⁵A sherah a ri akunjere le bin ma gerenteng cherubim ni ngung kahn, ninga mama a nyonglini ngiri garrung, le murikangna ma ngung ni a bikuli le tahra kunkangna a dum. ²⁶Amintesho kangna nga nghan ni ngung kahn a ni girikahri tahra kunkangna egh. Aga agh akangna ni girikahri leh ya ni, le ah yangha ni murikangna

ni gyerra muyang nga.

Chapter 42

¹Beni kpa teyeya pusa a ji bang a dabeng nji ganga zuni mem a kin kangna ma min kangna ma kenina nik shin nji gangra ²gha. A kangna yeya cubits wuro tongno kung dumi cubits ari goggo le. ³A kangna baba gha ih shi nji dabeng ma nji ba ye cubits wuramoh nono le ni a kangna ma kenina. A taro ngagang piyera. A mama bi kili yanlig dum yang nji nje ari amama a bi njeeyya a nogga ri yang, nji njer kusung nga gang, a kangna baba gha a shin nji dabeng. ⁴Piya bang cubits lum goggole cubets wuro tongno a saba le kwa a hin a kangna ye. A kangnaye a kunni ki shin nji Gangra. ⁵A kangna ma bi kuliya guliyya. A bin bila kusung goggo mama bi njeeyya ni gi bangna ma ntiring. ⁶Kangna ma taro a bi kuliya na kariyya, ninga mama nji da beng nga, mama na koriyiga. Loggo le ya a pag fitong a bi Kulli inga paye shiya na kangna ma biyi njeje ni montiring nga. ⁷Ngiri kangna kika nji dabeng nga, nji dabengni a dum a kangna yeya. Ngiri kangna yeya cutits woro bari pulum saba le. ⁸Saba le kangna ye a ji dabeng nga cubits woro bari pulum ni mama shin kangna jun kuliya cubits worotongno ni saba le. ⁹Bin inna gagga a kangna ma bi nje a airi kangri zuwa inji ba ye a nji dabengin inji ma nje. ¹⁰A ngiri kangna ye niji dab eng a nji manje a nji dabeng, a dum a kangna ina kenina gha a inji dabeng, a kangna inga gang. ¹¹Ni nji njere a dumyang a yangha ni dum kangnaye a inji Gangra. Saba le ni goggole a nje ni bin puro kwa pere ari tiyeye ni a kun kangna ye kwa moh. ¹²A nji ebe ya a kun kangnani ki ka a kangna ni mama piyeri ni mama inji gangra ga bin bolloh a nji ba yeya nga ni kun kangna a muri, bin bollo kena a shille a kangna ni a nji mahye ya kun kangna nghagang ma duro woro ri malaleya. ¹³Le biye na ngang, "A kangna ni nji Gangra ga ni kangna ma inji ehbeyaya mama dum pura nji dabeng nga a kangna ma gerenteng ni mama magula bin dara mama ki pag tumo kangi Yahweh ya inni ka gilima gerenteng, a liga a gima gerenteng biye pah bung ma gilima, pa bing ma gimashihra, ni pah bung ma ga bwa pagha ni botiyaga bagha bin ma gerengteng ni. ¹⁴Ngha magula dara inni gangha, pura bin ma gerenteng a yera nji dabeng nga, na pushi kanda giri ni riyang abwa nje yayah, nde a gire ya ma gerengteng ni. Le aka mel kanda giri ma sa keri bang aka kangri a bwa," ¹⁵Beye meshile pe shi lahni a nji bayeya ke kun kala mama shin njimanje le peshi a nshile a ba kangniya. ¹⁶Peshi nji manje ni mina gara peshi giri cubits worotongno tongno ni mina gara peshi giri. ¹⁷Peshi nji ganra cubits woro tongno tongno ni mina gara peshi giri. ¹⁸Ye peshi nji ehbe cubits worotongno tongno ni muna gara peshi giri. ¹⁹Ye pila peshi nji makuli cubits worotontongno tongno ni muna gara peshi giri. ²⁰Peshi kande ihne kwa. Yang ni ngiri kangna kangni cubits worotongno tongno kangni mama cubits woro tongno tongno saba le, ni cubit woro tongno tongno goggo le, mama koriyi bin ma gerengteng ni nshile bang.

Chapter 43

¹Beh zuni meng a kunjere ni a logso a nji tehsang nga. ²Shina! gusso le Kulli le Israel nga pura nji tehsang; gih nga ninga jollo le amuru dudug, ni gusso le tuhsang a ngunjah. ³Ih perini ga njiloro ni shin nga bum agh, a ri njiloro ya shina kunbang ni zuni ate juhri lahmagule ya, le njiloro nga ninga mama nshina a Kebar Canal- le mkpah vulla njahli ya. ⁴Nina agh gusso le Yahweh zu a leh a nji ri kunjere ni a logsa nji tehsang nga. ⁵Le Bonghe logsang zuni a ntiring baleh. Nshina, gusso le Yahweh nga ki dungshi leh ye. ⁶Beh nga tangha kahrang, le n'og bwa sa ki nahteng rang a leh. ⁷Ih nah nhang, "Muna bayong, bin ngungmurung muurng lang ni ga, ba a temuri bakusang nga, nga dig nhang a ntiri aba Israel ha ke kene. Baleh Israel ni uwa ye bihiy lullang ma gerenteng nga- a yang ko amurung leyang- ari shingri pah njiteng ko ni anlue le amurung leyang a bin ma gushina leyang. ⁸Ni ah uwa ye bihiy lullang ma gerenteng a nji ri tig bin sahrigiri leyang kahri bin sahrigiri lang, ni ah ngung tuhnggho kunjere leyang gyaß ni mameng nga, keminiya garrung ni ka digha ntiri sung ni yang. Ah bihiyina lullang ma gerenteng ni agipagna ma konyahlung leyang, nina agh njuhrina yang ni yehlulla lang. ⁹Nißeniya ih bi a pushi shingri pah njiteng leyang ni anlue le amurung leyang a dumang, le digha a ntiri yang ha ke kene. ¹⁰Muna bayong, a weh kanangiro agh digna aka wabih leh Israel a muri lah ni ate ah ka pag iribihyina le agimashihra leyang. Ah dengsa muri gi pyeshina ni. ¹¹Ate nga ah pagna iribihyina le aga kwa a paggha, le dumi yang nyonglo le lah ni, digna le ni ga kwa agh, akunjere le, ni anyonglo leyang, agigilla le kwa ni agibilla le. Nyongli ga a njih yang ate ah ka bolli ari nyonglo le ni agibilla le kwa, ate billi. ¹²Ga agh gigilla ni ate leh ye: Logha ri bidongkuli le dingli suhla kena ah njang ni kangni ya, ih ka dig ma gerenteng uworbang. Shina! gigilla ni ga ate baleh. ¹³Ga ni ka pag pyeshe le deshile dahra a nonobung-ih nonobung mama pa agh ni dahra le muri a nono. Nina agh njang billa le muru ni kangni deshile dahra agh limmah nonobung mwoh, ni dahra le nonobung mwoh. Kuni ni kangni ya kena pyeshe kusung mwoh. Ga n ka pag tinna deshile dahre. ¹⁴Logha ri njang le muru ni njeh ya wora bikuli a mel deshile ya nga nonobung bahri ni, le dahra le melli ya nonnobung mwoh. Le logha ri melli makyena kena ri magula agh, nonobung ihne ni, le melli magula agh dahra le nonobung mwoh ni. ¹⁵Yeh muri deshile dahra ate gipahna pingsa agh nga nonobung ihne, ni anjeme nga nhang ihne ki shin bikuli a yeh egh, ¹⁶Nono le yeh nga nonobung lumpur bahri, ini deshile dahra le agbinna ihne nina, ¹⁷nono le kuni nga nonobung lumpur ihne, le dahra le njigiri kahri agbinna le ihne ya nga lumpur ihne, le dahra minkuni ya kanda nonobung ni. Njang le muru agh nonobung mwoh kwa kangna ni abinpara ki shin tehsang. ¹⁸Deshiliya nah nhang, "Muna bayong, MurungKulli Yahweh wabna ga: Aga ni pagha agigilla le deshile dahra a kara ni a gilli ya, ate pah gipahna pingsa ni sobnkilli muri. ¹⁹A pah mindem ndah a ntiri agiluwo ih dig gipahna lag gimashihra ate amalah aßeni aminkah yi Zadok, aßeni zu gyaß ni meng ate pag nhang tumo agh- ga ni Yahweh wabah. ²⁰Le a tol baßa le nkille a tighi muri anjeme ni muri deshile ihne ya, aka lagha ni nwah ate a njigiri kuni ni kwa ihne kangni ya. ²¹Le a tol demndah ni ate dahra lag gimashihra agh a pingshi aba a tigha a lah le bin ma gerenteng nga. ²²Le a kara ma bahri ya aka pah borombul ni nyha ni pinye ri ya agh a ntiri ambul lo ih dig gipahna lag gimashihra; malah ka lag deshile dahra ninga mama pagni ni demndah agh. ²³Nga a malla laghe ya, pah demndah ni nyha ni pinye ya a ntiri luwo lo, ni gamnjuh ni nyha ni pinye a ntiri anjuh lo. ²⁴Pah yang a dum Yahweh; amalah ka sob muah ri yang le ka logshi yang bikuli bin Yahweh- gipahna pingsa. ²⁵Digna aka gil borombul ih dig dahra lag gimashihra ha akara tonbahri kyari kwa agh, deshiliya digna amalah ka gil ademndah ni nyha ni pinye ya a ntiri agiluwo, ni njuh ni nyha ni pinye ya a ntiri anjuh. ²⁶Ah tig deshile dahre gerenteng ni nwah, le a njinjere nini aka tigni sa. ²⁷Digna aka meshili akara tonbahri ni, le a kara ma tonpur tahro wor agh ih pagha amalah ka gil dahra pinsa leyong ni agipahna ololo leyong a muri deshile dahra, le nga ag yong- ga ni Yahweh wabah."

Chapter 44

¹Beh nyeni meng bin kunjere tahrani a dabeng nji tehbang ngha; a gire tau. ²Yahweh nah nghan, "Kunjere ye ya a gire, ni a logshi ya. Bwa nyha ka bil nghan ngha ate Yahweh, Kulli le Israel billa nghan, nina agh a gire tau. ³Murung le Israel ka Vigha a yeh ni lih gilihna a dum Yahweh. Ih ka ingna a nji ri kunjere tahr kunnkangna le ih pura njere ni mwoh agh. ⁴Le billi meng a nji ri njere le ebbheh ni dum bin banngKulli ya. le nshinbang le nshina gusso le Yahweh dungshina leh Yahweh, le nvul kundumang njahli. ⁵Le Yahweh nah nghan, "Muna bayong, tig yahlo le a shinbang ni njoh ni teshikiro ri aga kwa ngi waboh agh, agibilla kwa ma baleh Yahweh, ni agigilla le. Dengshini kunjere ni njere pura bin ma gerenteng. ⁶Le nah yi ama tolmurung- leh Israel, 'MurungKulli Yahweh wabna ga: Ih bi agipagna leyong ma konyahlung ih pere nina, leh Israel- ⁷ih nzuna ni abayong ma sa mama ni a jab kunyahli yang ni shuwangubu ngirung bi digha a tahr ma gerenteng lang, ki bihi lyang, ngha nga pahnang gilihna agh, murun ni nkilla- mbunna ogrung lang a nji ri agipagna konyong leyong. ⁸Ni mpag tumo ni muyong bolli ri agima gerenteng lang ngha, keminiya ntolla abayong ih bi oa pag atumo leyong, le ntigna yang ih bi ah konna te bin ma gerenteng. ⁹MurungKulli Yahweh wabna ga: Biri nyha, shuwangubu a yahlung ni ngirung, a ntiri abeni kwa digha a ntiri aba Israel, ka ingna bin ma gerenteng lang ngha. ¹⁰Nghoteya aba Levi wara kukwo ni meng-a pira tye agillang leyang ah dag nghan- keminiya aka nwah gimashihra leyang. ¹¹Aba pag nghan tumo ni a bin ma gerenteng lang, ki lel akunjere lah ni pagtumo a lah, ni tuhmi agipahna pingsa bwoh le abayong dahra, le a tangha dum abayong ni pag yi yang tumo. ¹²Keminiya ate ah dahri agillang leyang, ah pilla tahl engkusung ate gimashihra a leh Israel. Ngha nina agh nga logshi beng ni kaniyi giri a muyang- ga ni Yahweh wabah- aka ag fungso leyang. ¹³Ni ah zu a kahrang ate pag nghan tuma ninga amalaha ko zu a kahri agima gerenteng lang, a bin ama gerenteng uworbang ngha, ngho te kwa agh aka tol iribihyina leyang ni agipagna konyahlung ni a woro ah pag agh. ¹⁴Keminiya nga tig yang ninga aba lel tumo a lah, ate atumo kwa ni aga kwa a pagha a yeh ya. ¹⁵Le amalaha ba Levi ni aminkah Zadok ka d ungshi atumo ni a bin ma gerenteng lang ngha abayong le Israel dag nang ngha, ¹⁶aka zu gya a binang ate pag nghan tumo; ah tangha dumang ate dahri ma lihshina ni nkilla- ga ni Yahweh wabah. Ah zu a tahr magerenteng lang, ah zu a kahri deshile lang ate gussang ni pagha atumo leyang a binang. ¹⁷Le ih ka pagh ngha ah zu a kunjere le ntiring balah agh, digna aka mel dagrah linen, ate digna ni ah ingna a kunjere le balah ni leh ah mella dagrah njinguri ya. ¹⁸Ah mahri muyang ni linen ni ishi dagrah linen makyena ni ki bilbang sagshiyang ngha. Digna ni a kur bunyang a dagrah ni ka tig yang a lihngiya. ¹⁹Ngha a pura nji bang le balah, a balah a nji bang ngha ate wora bin abayong ngha, digna ah pushi dagrah ni a melle ngha a pagni tumo agh; ah pushi yang a bugho a kangna ma gerenteng, nina agh ate ke ah tigha anshila abayong gerenteng a nji ri dog yang ni dagrah ma sa egh. ²⁰Deshiliya digna ni ah kashiyi muyang ke a daghi warara agh, keminiya ah ka giliyi nyonmuyang yarata. ²¹Malah nyha ka nuh murunjingung ngha ingna a balah ma ntiring ngha, ²²ko tol mahbere ko bamah ni dag leh buhri ya ate kanangiri ya, keminiya se batansahri ni abibilla le baleh Israel, ko mahbere ni woro bangwula bin malah pa agh. ²³Ate aka alliyi abayong lang ih bi ah yeri ntiri gerenteng ni gi bihyina; ah tig yang a yeri ntiri ga nyha kunwar agh a ri kunwar. ²⁴A muri mohno agh ah tangha ate wabnjuoh ni gigilla lang, ni pag yi yarata. Aka bol gigilla lang ni agibilla lang a njibunno ni kwa agh, le ah pag njibunno ri sabbath ma gerenteng lang. ²⁵Digna ni ah bihi ngiri yang nji ri kena kahri nluo bayong ngha; nghoteya, ngha beni wuh agh tehrini ko ngih, muna buna ko muna ngalang, muna ngyong ko mingalung ni ni bangwula a agh, le ah ka bihi kanangiri yang. ²⁶Ni nzumo ni malah ni dig kunwar a agh, ah ka bangha akara tonbahri a temuri. ²⁷A kara ni ingni ni bin ma gerenteng ngha, a ntiring balah ate pagtumo bin ma gerenteng ngha, digna ih ka zuni gipahna lag gimashihra ate kanangiri- ga ni MurungKulli Yahweh wabah. ²⁸Ga ni ka pag giberre leyang: Mini giberre leyang, le ni nga pahyang gikunna a Israel agh; nga dig gikunna leyang! ²⁹Ah lih gipahna gilih, agipahna lag gimashihra, agipahna tengshihra, ni ga kwa a tigha ate Yahweh a Israel agh ka dig mami yang. ³⁰Ah mabonna le makunduna le njih ga kwa agh ni gi dah-nghina kwa, ga kwa nkumo a ri agi dah-nghina leyong ngha ka pag mami amalaha, le nga pah makunduna le gi yogna leyong bin amalaha nina agh ate mosso ka suhlo a lah yong. ³¹Amalah ni ki lih nluogiri ko giluwu ni nyamlusung bol agh, ko minya ko nyamshihra agh.

Chapter 45

¹Ngha nga softariyi ya ate gaß njeh ye giberre ya, digna nga pag gipahna bin Yahweh; gipahna ni ka dig bin ma gerenteng le njeh ye, sabah le kehna nonobung worotongno lum lum bahri pur tongno ni dahra le nonobung worotongno lum lum. Be kwa kangni ya ka dig gerenteng. ²Logha be ya nonobung worotongno lum tongno ni nonobung worotongno lum tongno kangni bin ma gerenteng nghe, ba ki pag njang kangniya nonobung worobahri purlum a dahra. ³Logha ri ba agh nga pyeshi bang ni sabah le kehna nonobung worotongno lum lum bahri pur tongno ni dahra le nonobung worotongno lum lum; ih ka dig bin ma gerenteng, ma gereneng ni uwor bang ngha. ⁴Ih ka dig njeh ma gerenteng ate amalah aßeni ki pag yi Yahweh tumo, aßeni ki zu gyaß ni Yahweh te pag yi tumo agh. Ih ka dig bang ate alahyang ni njeh ma gerenteng ate bang ma gerenteng. ⁵Nina agh ih ka digha sabah le nonobung worotongno lum lum bahri pur tongno ni dahra le worotongno lum lum, ih ka dig alah mami aba Levi ni ka pagtumo a balah. ⁶Nga tig bang ate lahmagula, dahra le nonobung worotongno lum tongno, le sabahle worotongno lum lum bahri pur tongno, ba ni kahri ba a dagha ate binma gerenteng ngha; lahmagula ni ka dig mami leh Israel kwa. ⁷Njah le amunamurung ka digha bji giri kahri ba a tigha ate bin ma gerenteng ngha ni gikunna le lahmagule. Ih ka digha nji gangrah ni nji tehbang leyang. Sabah le ka perari sabah le mwoh le abang ngho, logha nji gangrah kehna nji tehbang. ⁸Njahni ka dig gikunna ate munamurung a Israel. Amunamurung lang ni uwa ye pariya abayong lang; ngho te ya, ah pah njeh binleh Israel a temuri akuburi leyang. ⁹MurungKulli Yahweh wabna ga: Ih perina yong, amunamurung le Israel! Mpushi salala ni mohn; mpag gi njiteng ni gimabonna! Ndag te pushi abaong lang!- Ga ni MurungKulli Yahweh wabah. ¹⁰Digna nga pagtumo ni agi pyeshigiri mabonna, ephah mwoh, minbang mwoh! ¹¹Ephah ni minbang ka pyere, nina agh aminbang lum ni ka perini ngihbang mwoh; homer lum ni perini ephah. Pyeshe leyang ka perini homer mwoh. ¹²Gerah woromwoh ni pag shekel, le shekel worotahro ni ka pag mina a temuyong. ¹³Ga ni pag gi dah-nghih nani nga kpaß ba: Ephah ma topurmwoh le muh kikaya, ni ephah ma topurmwoh le muh barley. ¹⁴Gibilla muri gipahna le murun ka dig ma lum le minbang ni kwa agh ko mami ngih bang ni kwa agh. Ate ngih bang ni kwa agh aminbang lum ni a yeh ya. ¹⁵A tol mbul mwoh ko njuh mwoh a temuri agiluwo ni woro tongno bahri- ri tuhmuru ni ni muru yarata a njeh Israel agh. A pagtumo ni ga a temuri gipahna njigiri, gipahna pingsa, ni gipahna ololo ate nwah temuri abayong- ga ni MurungKulli Yahweh wabah. ¹⁶Abayong ni kwa a njeh ya ka pah gi dah-nghih bin munamurung a Israel. ¹⁷Ih tumo le munamurung ni ih pah giluwo ate dahra pingsa, gipahna njigiri, ni gipahna nuhna a bin anjibunno ni abinmurubang le shienri mapiyo, ni akara sabbath- a yeh anjibunno mama a tigha a leh Israel agh. Ih ka pah ate agipahna lag gimashihra, gipahna njigiri, gipahna pingsa, ni gipahna ololo ate nwah temuri leh Israel. ¹⁸MurungKulli wabna ga: A kara makunduna le shienri mapiyo agh, aka tol demndah ni nyha ni pinye a luwo le a pah dahra lag gimashihra a bin ma gerenteng. ¹⁹Malah ka tol nkilli le gipahna lag gimashihra ka gograh kunjere lah ni a muri agbingrah ihne le kun deshile dahra, ni a muri kunkangna le kunjere ntiring balah. ²⁰A pag ga a yeh shienri ma tonbahri ate gimashihra le ßeni kwa agh ko yere ko ni yeri ya; a njere nini aka nwahni ate binbangKulli. ²¹A kara ma lumpur ihne le shienri makunduna agh, passover ka pagha ate muyong- njibunno ma akara tonbahri. ²²A kara wo agh, munamurung ka gilla ate kanangiri ni ate abayong ni njeh ya demndah ninga gipahna lag gimashihra. ²³A yeh akara tonbahri ma njibuno agh, munamurung ka gil gipahna pingsa ate Yahweh, Ah demndah tonbahri ni agamnjuh ni nyha ni pinye ya tonbahri kyari kwa agh ma akara tonbahri, ni borombul mwoh kyari kwa agh ate gipahna lag gimashihra. ²⁴Le munamurung ka pah ephah ate gipahna gilih ate demndah ni kwa agh, ni ephah ate gamnjuh ni kwa agh ni minduh murun ate ephah ni kwa agh. ²⁵A kara ma lumpur tongno le shienri ma tonbahri ya, a njibunno agh, munamurung ka pah agipahna a yeh akara tonbahri ye: Agipahna lag gimashihra , agipahna pingsa, agipahna gilihna, ni agipahna le murun.

Chapter 46

¹Murung Kulli Yahweh ki nah ga: Kunlah le bang njum kangna ma nji bayeh, ki shin nji nakuli, ah girri ate akara topurmwoh ma tumo, keminiya a kara Sabbath agh ah logshi ni a kara ni shienri sag ni ya ah logshi. ²Muna murung ka ingna bang njum-kangna ma nji njummo a nji kunlah ni njere ma vulliyina le a nji dabeng, le ih tangha a kunkangna le kunlah ma nji ba yeh nga amallah ki pagni dahra ma pahbung ma gipinshina ni pahbung ma digna-ololo. Le ihka gushi Kulli a kun kunlah ma nji ba yeh be ih puro ih woro, keminiya ni ah gir kunlah egh agh sete kapolla. ³Abayong ni nje egh ka osso ka pah gusso a dum Yahweh a ingna le kunlah ni a kara Sabbath ni ashienri mapiyo. ⁴Pahbung mapingsa ni munamurung pih yahweh a kara sabbath agh ih dig amunanzu topurmwoh ni gubung ni biya ri yang agh ah ni gannzu ni gubung ni biya ri ya agh. ⁵Pahbung ma njigiri ni gannzu egh agh ka dig ephah, mwoh, ni pahbung ma njigiri ni amunanzu agh ka dig ga yali tollo ih pah agh, ni gallon mwoh ni nshile ma murun ni ephah ma njigiri ni kwa agh. ⁶A kara ni shienri sag ni ya digna ih pahbung ma dendah a luwo mwoh, amunanzu topurmwoh, ni gannzu ni gubung ni biyi ya agh. ⁷Digna ih pahbung ma njigiri ma ephah mwoh ate dendah egh ni ephah mwoh ate gannzu, ni ga yali tollo ih pah ate gannzu egh agh, ni gallon mwoh ni nshile ma murun ate ephah ma njigiri ni kwa agh. ⁸Ngha munamurung ingna a nji njere ma kunlah ni njere ma vulliyina le, digna ihka dag biye ari njere ni mwoh agh. ⁹Keminiya nga abayong ni nje egh agh zu a dum Yahweh a kunbang ma anjibunno mama ah tig agh beni kwa ki ingna a nji kunlah ma nji nakatang agh ate pah gusso agh digna ihka dag biye a nji kunlah ma njinalih; ni beni kwa ki ingna a nji kunlah ma njinalih agh digna ih dag biye a nji kunlah ma njina kattang. bung nya logle nyer ni njum mi a nji kunlah ni ingni nghan agh, ate digna ih puro ih woro huarr nji dum mi. ¹⁰Digna munamurung ka pagha ntiri yang; nga ah ingni ni ya digna ih ingna, ni nga a magmur yang agh, digna ih mag mur ri. ¹¹A anji bunno egh, pahbung ma njigiri ka dig ephah mwoh ma njigiri ate dendah egh ni ephah mwoh ma njigiri ate gannzu egh, ni ga kwa yali tollo ih pah ni amuna nzu agh, ni gallon mwoh ni nshile ma murun ate ephah ni kwa a agh. ¹²Ngha munamurung ki pah pahbung ma yalung tolla agh, ko pahbung ma gipingshina ko pahbung ma digna-ololo abin Yahweh agh, kunlah nji njinakuli ya ah ka logshi yi ne. Ihka pah pahbung ma gipingshina le ko pahbung ma digna-ololo le ninga pagha ni ih pagni a kara Sabbath agh. Le digna ih puro ih woro, a njummi ni wara pura woro agh ah gir kunlah. ¹³Buhro egh agh, aka pah munanzu ni bogho le mwoh gubung ni biyi ya agh ninga pahbung ma gipingshina abin Yahweh kara ni kwa agh; nga pag ga beri a njum beri ni nga pag ni ga. ¹⁴Nga pah pahbung ma njigiri a ri beri a njum beri, topurmwoh le koriyo mwoh le ephah ni taro le koriyo mwoh le gallon mwoh ninshile le murun ate ih lib kusumu le pahbung ma njigiri ate Yahweh, pyere ari gibilla ma dignjah. ¹⁵Ahka gil munanzu egh, pahbung ma njigiri egh, ni murun egh beri a njum beri, pahbung ma gipingshina ma ki kenne. ¹⁶Murung Kulli Yahweh ki nah ga: Ngha munamurung ki pih mwoh le amunabunna le gipahna, gibere le ni. Ih osso ih dig mami aminkah yi. Gille yang ni a njere gibere. ¹⁷Keminiya pih mwoh le abapagtumo le gipahna ari gibere le, le ihka dig mami bapagtumo egh sete bogho kummurung, le ihka njere a bi munamurung egh. Njiteng ni gibere le ka dig mami amunabunna le. ¹⁸Munamurung ni ki tol gibere abayong agh, ki pariya yang nji ag giri leyang; digna ihka kum mi amunabunna ari agiri le ate abayong lang ni ki meshiyi ya, bwa ni kwa agh ari gikumna le. ¹⁹Mama kuratiye agh, bwa egh bolli meng anji ingna a kunlah le a kangna magerenteng le amallah ni nji njinakatang agh le biye ni! Bang nga nghan ki gangra njinanje. ²⁰Nah nghan, “Ba ni ba digna amallah ka lam pahbung ate ga ni bor agh ah ni pahbung ate pag gimashihra ni ba digna ahka kang pahbung ma njigiri nghan agh. digna ke ah zuni a pahbung egh a yeh bang njum kangna ma nji njumo agh, le ah abayong dig gerenteng.” ²¹Le zuni meng a bang njum kangna ma nji njumo le billi meng ndur agbinra ihne le bangnjum kangna egh, le nshinna ih a gbinra ma bangnjum kangna ni kwa agh bang mabi nga nghan. ²²A gbinah ihne le bangnjum kangna ma njumo egh agh a bangnjum kangna makenna nga nghan ihne, Sabba bung woro ihne ni bung wuramwoh pulum a gerere. A bangnjum kangna ihne egh agh gullo leyang kwa mwoh. ²³Gibagna ma tahli nga nonno ari yang kwa ihne, ni abin lamgiri a binje le gibagna ma tahli ma nonna egh. ²⁴Bwa egh nah nghan, “Aba abapagtumo bin bang Kulli ka lam a dahra le abayong nghan agh ni ga.”

Chapter 47

¹Le bwa egh bollang nyer ni a kun ingna a kangna bangkulli, le muru nga ki bangha ki puro a binje le lah ni ba kangna bangkulli tanghang agh ki kah njina kuli-ate ni dūm kangna bangkulli ke shin njinakuli-le muru egh nga ki bangha nzali njinalih le kangna bangkulli, ni bung malih le deshile-dāhra. ²Ke pur sang a ni kunlah manjinakattang le bolli meng gahli ni a ni kunlah ni ki shin njinakuli ya, a biye agh muru nga ki bangha puro a kunlah ni a njimalih le. ³Ngha bwa egh ki wori a njinakuli agh, nguri pyere sabba le giri nga bi; pyeri bung worotongnolum le zuni meng a njibin bayeh muru egh kenni a muru ni pyere a garakusung agh. ⁴Le pyeri bung worotongnolum deshili le billi meng a bayeh muru egh kenni a muru ni pyere a nkungnu agh; le ye pyeri bung worotongnolum mabi le zuni meng a muru ni bolbang bung agh. ⁵Mama ki soghatiye agh, ye pyeri bung worotongnolum mabi, keminiya sallang ni ni gan duro agh ni ate muru dūngshina le limna mama pyeri ohgho agh-sallang ni ni ah gan duro agh ni. ⁶Bwa egh nah nghan, “Muna bwa, a shinna ga?” Le pur sang le tighang nyere ni ginya a kunsallang. ⁷Ngha ngingni nyer ni ya, biye agh kunsallang egh nga ni angung a ni ba ni ni ba wo deshili. ⁸Bwa egh nah nghan, “Muru ni ki bangha ki kah kasanje ma njinakuli ki woro kakah Araba; muru ni ki bangha ki ingna a Salangmagula ma Muah le ka tighi yarata. ⁹Ih ka pagha ih ga kwa ki usulo ki bangha a muru agh ka digha ba muru egh kakah nghan agh; anjih duduk ka pagha, ate muru ni ki banghang. Ih ka tig muru mwatollong egh yarata. Ga kwa agh ka digha ba kennghang agh. ¹⁰Le ihka pagh ih ababolnjih ma En Gedi ka tangha kun muru agh, ni bang nga nghan ma angshi “ndambo ari En Eglaim. Anjih ma shisa ka paghang a Salt Sea, ninga anjih ni a Great Sea agh ate kemina leyang. ¹¹Keminiya abin muru ni abin guguri le Salt Sea agh ni ah tighi ih dīg yarata agh; aka digha ate kum mwatollong. ¹²A kahri sallang ni a akunni yē akun kahrikwa bari, angung shisa ka gullo nga k a pah gilina agh. Ambu yang ni ki wuh agh ni njingung leyang ni ki dagte gullo. Shienri ni kwa agh angung egh ka pag njih, ate muru ni puro a binbangkulli ya nga ki bangha a yeh yang. Njingung leyang ka digha ate gilina, niambu yang ka digha ate pah’irritenna. ¹³Murung Kulli yahweh ki nah ga: Njere ni aka gab ni yi akunburi le israel ni lum pubari ya nje egh ni nga: Joseph ka kum akoriyo bari. ¹⁴Aka gabi pyere a muri bang ga nlogshi beng le nkaniyigiri ih nga pih ater yong agh. Nje ni ka zu yi yong ninga gibere. ¹⁵Ga ni ka pag njang nje le nje ni njinakattang agh puro a ni Great Sea a ni Hethlon, le kenne a Zedad. ¹⁶Le njang nje egh ka kah Berothah, ka kah Siibraim, nga ntiri Damascus ni Hamath agh, le ih kenne a Hazar Hattikon, nga kahri njang nje ma Hauran Agh. ¹⁷Le njang nje egh ka woro ka dag sallang magulla ka kah Hazar Enan ni amuri kasanje ni Damascus ni Hamath a njinakattang agh. ba ni ka pag ma njinakattang. ¹⁸A njinakuli ya njang nje egh ka logho a ntiri hauran ni Damascus, billa ari sallang Jordan ntiri Gilead ni nje Israel. Aka pyeri puro ari kasa nje kenne ari sallang magulla ma njinakuli. Ba ni ka pag kasa nje ma njinakuli. ¹⁹Le a njinalih agh njang nje egh ka logho puro ari Tamar ha kenne ari amuru Meribah Kadesh, le billa ari tumuru Egypt kenne a Great Sea. Ba ni ka pag njang nje ma njinalih. ²⁰Le njang nje ma njinanje agh Great sea ni kenne ari bang ni ni bung gypap Lebo Hamath. Ba ni ka pag njimanje. ²¹A njere ni aka gabni yi mur yong nje ni, pyere ari akunburi ma Israel. ²²Ini nga gab agibere egh a mur yong ni a muri abiri ni ntiri yong agh nina, abeni billa amuna a ntiri yong nga ni yong ninga abayong ma Israel ni ah bil agh. Nga sof yabi amuri agibere a ntiri akunburi ma Israel. ²³Le ihka pagha ih biri ka dīgni akunburi ni ih digha a ntiri yang agh. dīgna nga pih gibere-ga ni Murung Kulli wabba.”

Chapter 48

¹Alulli akunburi egh ni nga. Kunburi le Dan ka og koriyo mwoh le nje egh; njang nje le ka logho bolla ari njang nje ma njinakattang le Israel a nji njinjere Hethlon ni Lebo Hamath. Njang nje ka woro ka kenne a Hazar Enan ni billa ari kasa nje ni Damascus ki kah njinakattang agh, leih kenne ha Hamath. ²Njang nje le Dan ka logho puro a njinakuli ba ka billa ka kah a Great Sea. Ki billa ari kasa nje le Manasseh puro a nji njinakuli kenne a njinanje, Asher ka kum koriyo mwoh. ³Ki billa ari kasa nje le Asher puro a nji njinakuli kenne a njinanje, Naphtali ka kum koriyo mwoh. ⁴Ki billa ari kasa nje le Naphtali puro a nji njinakuli kenne a njinanje, Manasseh ka kum koriyo mwoh. ⁵Ki billa ari kasa nje le Manasseh puro a nji njinakuli kenne a njinanje, Ephraim ka kum koriyo mwoh. ⁶Ki billa ari kasa nje le Ephraim puro a nji njinakuli kenne a njinanje, Reuben ka kum koriyo mwoh. ⁷Ki billa ari kasa nje le Reuben puro a nji njinakuli kenne a njinanje, Judah ka kum koriyo mwoh. ⁸Pah nje ni nga pag agh, ka billa ari kasa nje ni Judah agh le ka nonno puro a nji njinakuli kenne a nji njinanje; ih ka pag bung worotongnolum wuramwoh putongno a gerere. Nonno le ka pyeri ni koriyo gabba le kunburi mwoh puro a nji njinakuli kenne a nji njinanje le kangnabangkulli ka digha a ntiring le. ⁹Nje ni nga pih Yahweh ka pag bung worotongnolum wuramwoh putongno a nonno ni bung worotongnolum lum a gerere. ¹⁰A pah ni nga pagha ni koriyo gabba nje ni ya ni nga: Amalah ka kum nje ni aka pah yang agh ka pyeri bung worotongnolum wuramwoh putongno a nonno amuri nji njinakattang; bung worotongnolum lum a gerere amuri nji njimanje; bung worotongnolum lum a gerere amuri nji njinakuli; ni bung worotongnolum wuramwoh putongno nonno a nji njinalih, ni bin gerengteng le Yahweh a ntiring le. ¹¹Ga ka digha ate dahri amallah le bibilla le Zadok, beni pagna nghan tumo ni pahnjiteng agh, beni ni kengshi njere agh ah nga aba Israel kengshi ni njere agh, ninga mama Afa Levi pag agh. ¹²Ba ah pah yang agh ka dig koriyo gabba le nje mama orrbang ni gerengteng ni ya, ki nonno ki kah a kasa nje le aba Levi. ¹³Nje le aba Levi billa ari kasa nje ni nje le amallah agh ka pag bung worotongnolum wuramwoh putongno a nonno ni bung worotongnolum lum a gerere. Nonno le a billa le anje kwa bari ya ka pag bung worotongnolum wuramwoh-putongno a nonno ni bung worotongnolum wuramwoh a gerere. ¹⁴Digna ni ah maghi ke ah ariyi ya; digna ih mwoh le anjingung makunduna le nje le Israel nya ah wa koriyo ari abilla le nje ni ya, ate nga kwa agh gerengteng ni abin Yahweh. ¹⁵Nshile nje egh, bung worotongnolum tongno a gerere ni bung worotongnolum wuramwoh a nonno, ka digha ate pagtumo le lah magulla, alah egh, ni bin lel agiluwo; lah magulla egh ka digha a ntiring le. ¹⁶Aga ni ka pag pyere le lah magulla egh: Nji nakattang ka pag bung 4,500 a nonno; njinalih ka pag bung 4,500 a nonno; nji njinakuli ka pag bung 4,500 a nonno; ni nji nanje ka pag bung 4,500 ni nonno, ¹⁷Bin lel agiluwa ka pagha ate lah magulla a nji njinakattang, bung 250 ni limma; nji njinalih, bung 250 ni limma; a njinakuli, bung 250 ni limma; ni nji njinanje, bung 250 ni limma. ¹⁸Nshile bang ma pahbung magerengteng ka nonno ha bung worotongnolum lum a nji njina kuli ni bung worotongnolum lum a nji njinanje. Ihka billa ari kasa nje le pahbung magerengteng, ni gisoro le ya ka digha ate gilina le abeni ki pagtumo a lah magulla agh. ¹⁹Abayong ki pagtumo a lah magulla agh, puro ari a kunburi ma Israel kwa, ka digdiya a nje egh. ²⁰A pahbung ma nje kwa ka pyere ni bung worotangnolum wuramwoh putongno ni bung worotongnolum wuramwoh putongno. A nyere ni nga pag pahbung magerengteng ma nje kpañni nje ma lah magulla. ²¹Nshile nje ni amuri kun kahri pahbung magerengteng kwa bari ni bang lah magulla ka digha ate munamurung. Billa le nje le munamurung a nji njinakuli ka nonno ha bung worotongnolum wuramwoh putongno logho ari njang nje le pahbung magerengteng kenne la kas nje ma nji nakuli- ni billa le a nji njinanje ka nonno ha bung worotongnolum wuramwoh putongno kenne a nji kasa nje ma nji nanje. Pahbung magerengteng ka digha a ntiring le, ni bang magerengteng le kangnabangkulli ka digha a ntiring le. ²²Nje ni ki nonno puro ari agiri le aba Levi ni bangle lah magulla ni a ntiring le agh ka digha a ntiri kasa nje ma Judah ni kasa nje ma Benjamin-nje ni ka dig mami munamurung. ²³Anshile a kunburi te agh, koriyo gabba leyang ka osso ka logha ari nji njinakuli kenne a nji njinanje. Benjamin ka kum koriyo gabba mwoh. ²⁴Ki billa ari kasa nje le puro a nji njinakuli kenne a njinanje, Simeon ka kum koriyo gabba mwoh. ²⁵Ki billa ari kasa nje le Simeon puro anjinakuli kenne a njinanje, Issachar ka kum koriyo gabba mwoh. ²⁶Ki billa ari kasa nje le Issachar puro a nji njinakuli kenne a njinanje, Zebulun ka kum koriyo gabba mwoh. ²⁷A nji njinalih le njang nje le Zebulun, logho puro a nji njinakuli kenne a nji njinanje, ka dig nje Gad-koriyo gabba mwoh. ²⁸Nyang nje ma njinalih le Gad ka nonno logho a Tamar kenne a amuna le Meribah Kadesh, le woro ha kenne a tumuru ma Egypt, le kenne a Great Sea. ²⁹Nje ni nga sob yabi amuri; ihka dig gibere le akunburi ma Israel. Akoriyo gabba leyang ni ga. Ga ni Murung Kulli Yahweh wabba. ³⁰Aga ni ka pag abin puro dagbang ma puro a lah magulla; Amuri nji nji nakatteng, nga ka pyere bung 4,500 a nonno, ³¹Ka dig akunlah taro, ah log yi yang lullung ari a kunburi ma Israel: Kunlah mwoh mami Reuben, kunlah mwoh mami Judah, ni kunlah mwoh mami Levi. ³²Amuri nji njinakuli, nga ka pyere bung 4,500 a nonno, ka pagni a kuunlah taro: kunlah mwoh mami Joseph, kunlah mwoh mami Benjamin, ni kunlah mwoh mami Dan. ³³Amuri nji njinalih, nga

bung 4,500 anonno agh aka pag ni a kunlah taro: kunlah mwoh mami Simeon, kunlah mwoh mami Issachar, ni kunlah mwoh mami Zebulun. ³⁴Amuri nji njinanje nga ka pyere bung 4,500 agh, ka pag ni akunlah taro: kunlah mwoh mami Gad, kunlah mwoh mami Asher, ni kunlah mwoh mami Naphtali. ³⁵Kangna pilliya ari lah magulla egh ah ka pag bung worotongnolum lumpurre tombitaro; logho ari kara wo worri ya, lulli lah magulla egh ka dig “Yahweh Ngha Biye.”

Daniel

Chapter 1

¹A yeh bogho ma tahro le nongmurung le Jehoiyakim murung njeh Judah, Nebukaniza murung njeh Babila, zu a lah Urushelima, le kangni ate ih girnjere ishi agiri. ²Kulli pahne Nebukaniza lihluwa a muri Jehoiyakim murung le Judah, le pih aga ih pah yang gulo a leh Kulli ya. Pon yang zuni a njeh Babila, a leh kuli le, le tigha agi ma gerenteng nghe a bin tig gikunna baleh kuli le. ³Murung nahteng a ri Ashpenaz, magula le abeni ki pag yi tumo agh, zuni abwa a ntiri aba Israila, kpaß yang a ntiri abeni a lahmurung nghan, ni abeni a pah yang gullo agh-
⁴abuna ni gubung nyha bihya ri yang nga agh, a bordeng shina, ni shinbang a yeriteng kwa, dungso ni yeribang ni yerigiri ha kena abeni ki pagtumo a lahmurung nga. Ih ka alliyi yang pagha ni a wabni kunburi le aba Chaldiyan agh. ⁵Murung pushi yang tigha a ntiri ki pih murung agilih maßonna ni nuh amuru njingung ni a pih karani kwa agh. Aks alliyi abuna egh giri ma abogho tahro, le a nzumi ya a zu a pag yi murung tumo. ⁶A ntiri abeh ya, Daniyel, Hananiya, Misheal, ni Azuriyah nga nghan abeni a ntiri aba Judah agh. ⁷Magula le aba pagtumo pah yang alullung: Daniyel agh a gorih ih Beltesazar, Hananiyah agh a gorih ih Meshach, le Azariyah agh a gorih ih Abednego. ⁸Daniyel wara tolo a yahli ih ni ih bihyi gerenteng le a temuri gilihna maßonna le murung ni amuru anjingung ni ih nuh agh. Ngha mini jimbang a bin magula le abeni ki pag yi murung tumo agh ate ke ih bi bihyi gerenteng le ya. ⁹Nißeniya Kulli pahne Daniyel agnjiung ni shin gi-enna a ri gipagna gulo ni magula le aba pagtumo agh. ¹⁰Magula le aba pagtumo egh nah yi Daniyel, “Myang ngi bang ngobong le telelah lang murung. Tigna ga nga lih ni nuh agh. Mang ka pag yi ke ih za shin yong ninga ni nken adenah abihyong deng nga le? Murung ka almurang ate muyong.” ¹¹Le Daniyel nahteng a ri ba konna te gilihna mama magula le aba pagtumo a muri Daniyel Hananiya, Mishael ni azariyah agh. ¹²Nah, “Kukushi pyeri sung adenglah lo a yeh kara lum. Pah sung ambuhgiri sa sheghe ni muru ih bi shi nuh. ¹³Le a za pyeri pagha ni a shinni sung ni mama a osso a shinni pagha le abeni ki lih agilihna maßonna le murung nga, a muri aga ni a shinni sung.” ¹⁴Ngha ba konna te gilihna egh agha a muri ga, le pyeri yang akara lum. ¹⁵Ngha akara lum zuni n’nga a shinni yang nga, a yangha dwal, le a dignina a uwora adenah ni ki lih gilihna maßonna le murung. ¹⁶Ngha bakonna temuri agilihna maßonna egh ni agi nuhna ma muru njingung nghe woro pah yang mbuhgiri. ¹⁷Adenah ni ihne ni ya Kulli pahne yang yeriteng ni shinduna ni pagha a yeribang, nga Daniyel yeri ashinduna shisa ni alohro. ¹⁸Ngha kunbang ni murung tigha ih bi a zuni ni yang, magula le aba pagtumo zuni yang a kundum murung Nebukanizah. ¹⁹Murung nahteng a ri yang, le a ntir abeni a tariyi kwa agh bwa nyha a kpaßa ni Daniyel, Hananiyah, Mishael, ni Azariya agh. A gilri yang a tangha dum murung aka pag yi tumo. ²⁰Aihlibang ni kwa murung ihli ni yang nga a muri yeriteng ni yeribang nga, kun yang yerine kena bang lum uwora ababangna ni abeni ki nah a yangha a nahteng a ri abeni wuh agh, abeni anjeh magula le murung nga. ²¹Daniyel nga be kena a kunbang bogho makunduna le murung Cyrus.

Chapter 2

¹A bogho ma bari ma nong murung agh, a lohro ju yi. Gireh gangshina dufug, le ni nong tulo agh. ²Le murung tashibang ri ababangna ni abeni na a yangha a nateng ri bayong ni wuh agh. Yeh bugtyeh gor abeni ki pag tumo ni akukwa agh ni abeni yerigiri agh. Tolla ihba wabi a lohro le. Ngha a ingna le a tangha dum murung. ³Murung nayi yang, "ing lohri na, ngha yang ki ubo ate ihbi yeri tekushi lohro ghe." ⁴Le abeni yeri giri agh nateng ari murung ni kumburi Aramaic, "Murung, ke nja le ih mal agh! Wabi sung lohro, le sa pushi tekushi sa wabo." ⁵Keminiya murung pila nayi- abeni yeri giri agh, "Gag agh shi wanne shi mala. Ning ihbi pushi lohro egh ni tekushi ihbi wabang agh le, a saniyi agiri yong atiko shisa le aka pag alah yong ka pag ki dig ri tang agh. ⁶Keminiya ihbi wabbang lohro egh ni tekushi le, nga kum agih paghna abinang, nwabang, ni gushibang magula. Nwabang lohro egh ni tekushi mini. ⁷Aye abug tayang le a pila ana, "Le ih murung wabbi sung, a deng lah le, lohro le sa wabbi tekushi." ⁸Murung pig yang, "Nyerina iyangha ngi idi ebi payong kunbang ate in shing telang ngha magula nga tolla amuri. ⁹Keminiya nin wabbang lohro ni agh le, ngi soba tenana mwo ni ate muyong. Ntola nga kpa b yiri ni gah nya gerenteng agh nga agha muri le nga wabbang ate ih dag tenana egh. Ngha mini, ihbi wabbang lohro egh, le ngi yere ih nga wawi wab tekushi." ¹⁰Aba yerigiri ye oila ari murung, "Bwa nya a ngunjah ni a a kene ka pag gah murung al ala ni agh. Murung magula nya amuri bayong ngha al ja ga abin babangna le moh aghy, ¹¹4ko abin beni nah ih yongho ih nateng na beni wuh agh, ko abin bayeri giri agh. ¹²Ga murung ki al ala ni agh, ganna kunbang, bung nya teh gi wawi wabbi murung gireh agh sai kulli, le ni pa teh a diya a ntiri abayong agh." ¹³Gire pih murung yalula ni funo, le tig bang ihba gir nja le aba yeri giri ni nje Babylon agh kwa. ¹⁴Ngha a pushi wabba gibila woro ihba wol nlo aba yeriteng agh, le atashibang ihba shibang teh Daniel ni a bih ate a wol nlo yang. ¹⁵Le Daniel pila ni yerteng ni pah gulo ari Arioch magula le aba tahluwa ni ki konate murung, beni ju ka ja wol nlo aba yeriteng ni nje Babylon kwa agh. ¹⁶Daniel ihli magula le aba tahluwa le murung, "Mang pag tekushi kara le wabba le murung ni le?" Le Arioch wabbi Daniel ga pagiri agh. ¹⁷Le Daniel ingna aye le jimbang teh pura dum murung ate ihbi wabbi murung tekushi lohro le. ¹⁸Keminiya Daniel wara lye ke banghi abeni ih digni yang agh Hananiah, Mishael, ni Azariah ga pag giri agh. ¹⁹Jim yang ihba al ashibang abin Murung Kulli ni a kulli agh ate shangah ate ke ogri nja le Daniel na abi kpana ashile abayeri teng le nje Babylon agh. ²⁰Ni dur egh le a pushi sangre adumi Daniel anjilohro, Le Daniel bongshi Kulli ni a kuli agh. ²¹Le Daniel "Bongshi luli Kuli mala nya le logho kene, ate yerteng ni gulo ama mini. ²²Thni ih ariyi abong makumbang; ih pushi a murung ni tig a murung ni tig a murung amuri karwa. Yangha ih aba niyeriteng ni yerigiri a bing abeni ngha ni yeribang agh. ²³Thni puso duna agah lima ni amama- asongri agh ate yerina gah apina agh, le poshi poshiyang dig nini. ²⁴Kulli le akasung, npagno makampa ie nbongso ate yeriteng ni gullo ni a peng agh. Nibeni agh apangnang nyeri gah shi alo tebi agh; a dunna sung ga ju murung agh. ²⁵Le Daniel woro ke shing Arioch (beni murung pih tumo ihbi wol nlo aba yeriteng ni kwa anje Babylon agh). Kene ke nayi, "Ke a giri nja abayeriteng ri a nje Babylon agh. Bolang keni a bin murung le nga dumi murung tekushi lohro le." ²⁶Le Arioch kara juni Faniel ingnini a dum murung le na, "A ntiri abeni bangha dag layang nje Judah agh nkuna babura ni ka wab tekushi lohro le murung agh. ²⁷Murung nayi Daniel (beni luli a gor Belteshazzar), "Aka wayi wabbang lohro lang ni ih shing agh ni tekushi le?" ²⁸Daniel pihyi wabbi murung le na, "Sangha murung ilibang tebi ni agha ni a pushi adu abayeriteng agh, ko abeni na a yangha anateng ari abeni wuh agh, ko ababangna agh, ni aba shing gah a kuli agh. ²⁹Kemiya, Kulli ni diya a kuli ngha nhang, beni ki pushi asangiri ku dum agh, le nga dum nogho wey murung Nebuchadnezza, gah ka pag giri a akara ni ki ju agh. Agireh ni aye lohro ni anjilohro ni a muro nga anongni amuri kala agh. ³⁰Awh teh agh, murung, denshe lo nga anongni amur kala aga a yangha muri agah ka ju agh, le beni pushi a sangreh dumo agh dun nogho gah tola ju ka pag agh. ³¹Meng teh agh, ni a dumang sangah ate muri yerteng ni miyani nawo bayong manshini mama ninjung agh. A pushi sanga a dumang ate weh, murung, ihba yeri tekushi, le ate a yeri agah a denshe lo a nluro agh. ³²Murung, a shimbang bikuli le ashing ga abagha ninga bwa agh magula. Ga a bagha ninga bwa ni gigh, mama gulah ni bodden dufuk agh, tangha adumo. Poshibang le agh pana ngobong. ³³Muri gah abagha bi bwa ghe gha agili ni gih fugna ma gold. Kihre ni a bih agh ma gih fugna ma silver ni. Ntirig le ni a belli agha agili ni gih fugna ma bronze, ³⁴le a kushi agh agili ni gih fugna ma iron. Abakushi agili baba ni sobong. ³⁵Ashinbang bikuli, le tahli nga akasa a puso, keminiya ni bih bwa ni gigh, le ju kpa ari bakusung ni ni gig fugna ma ni sobong agh, le wanghi yang. ³⁶Le gih fugna ma iron ni sobong, gih fugna ma bronze, gih fugna ma silver, ni gih fugna ma gold wangha aba mwoh meshiye fiton-fitong le pila niga fufu giri ni a tangsa wol ngun gwe in bogho agh. Gung bwa nonyang wori le gubung nya dagha bye agh. Keminiya tahli ni kpa ari gah abagha ni bwa ghe agh bila ninga nkono magula le dungshi ngunjah kwa. ³⁷Gah ni pag lohro ghe. Nibeyiniya sa wabbi murung tekushi. ³⁸Weh, murung, awoni a pag murung le a murung mama Kulli ni a kuli agh pih anjeh magulina agh, ni dya muri bang, ni moso, ke ni guloh. ³⁹Pahne a bwo bah bayong manshi dinghang agh. Pahna

abwo agihlo ni a lusung agh ni a minya ni a kuli agh, le pag no adiya a muyang kwa. Awoni a pag muri gah abagha ninga bwa ni gih fugna ma gold.³⁹ A jumo agh, nje murung mabi ka logho mama ni keno agh agh, le ni nje murung mataro mama ni gihtulla mapinna agh ka dya muri ngunja kwa.⁴⁰ Nje muru ma ihne nghanghang ka ju, tenne ninga gihtulla, ate gihtulla wanghi anshile giri fitong-fitong le wanghi gah kwa agh. Ihka wanghi aga kwa le ihka goghi yang.⁴¹ Ninga mama teh ashing agh akushi ni amuna kushi agh bing baba agh agili ni sobong ni atong agh le bing baba agili ni gihtulla, le nje murung ghe aghi ihka gaba tenne le gihtulla ka pagha aye, ninga mama teh ashini ajalini gihtulla ni sobong ni ni teng agh agh.⁴² Ninga mama amuna kushi kusung ghe agh agilh bin babba ni gitulla le bin babba agilih ni sobong ni ni teng agh, ini njemurung ghe ka dig bin babba tenne le bin babba meshiye.⁴³ Ninga mama ashinni gitulla a nzali ya, ni sobong ni teng aghang, ini abayong ghe ka dig anzali ni yang; nadigha binmona agh, ninga teh gitulla ni jalla ni sobong agh.⁴⁴ Akara le amurung gho, Kulli akuliya ka tig njemurung mama ni teh na logho a meshiyi agh, ke abwa nyha ka gang kun yang nga ni luah agh. ihka bunni yi anjemurung babba fitong - fitong , le zu ni malla le yang, le ihka digha malla nyha.⁴⁵ Ninga mama te ashin nga, akshi mintahli ari ngonno, keminiya ni abih ni ya. Wanghi gitulla, gitulla mapinna, sobong, gitulla maposhina (danna), ni gitulla mabangna fitong-fitong. Kulli magulla pag no ayere weh, murung, gah ka pag giri anjum gah agh. Loro ghe agh njiteng ni le tekushi agh gah apagni tumo agh ni."⁴⁶ Murung Nebuchadnezzar kpa nzali ni kun dum mi adum Daniel le pih gullo; le togha ihbi pag pagiri le apih gipinsa.⁴⁷ Murung nah yi Daniel, "Ni njiteng Kulli lo ni ki pag Kulli le akulli, Kulli le amurung, le beni pushi asanggiri dum agh, ate akenna apushi sangah adummo."⁴⁸ Le murung pagha agushi Daniel le pih agipagna maborna. Tighi magulla nji kasanje ma nje Babylon. Daniel zu dig gomna magulla amuri aba yeriteng ma nje Babylon kwa.⁴⁹ Daniel jim bang abin murung, le murung tol Shadrach, Meshach, Abednego adig amagulla anjikasa nje Babylon. Keminiya Daniel abeni ki dig ni murung minnjah agh.

Chapter 3

¹Murung Nebukadnezzar gil gal abagha ninga bwa agh mama saba bihkuli le, saba bung yongh dahra le sabbabung topurmo agh. Teshi adabeng ni nog pyar agh a njedura mama nji kasa njuh Babila agh. ²Le tashi bang woro ih a kpaß bang abamwoh agh agomna ma nji kasa njuh, ni agomna makening kpaba ni abapih teng, ababol mbolo, aba wahnjo, aba kasha njo, ni amagulna bing tumo kwa mama nji kasa njuh agh ihba ju ate puso dum gah murung bagha ninga bwa le puso teshi ash. ³Le agomna ma nji kasa njuh a gomna makushiyang, ni agomna ma kenina ke kpaba n abapih teng, ababol mbolo, abawanjo, abakashi njo ni amagulina nji kasa nje dama abamwoh agh ate pushi teshe gah abagha ninga bwa mama murung bagha agh. Atangha a dumi. ⁴Le awaß gah ka pag giri agh ni jolo, "A tingne yong, abayong anjeh ni kumburi, ⁵Ju pag bang ih og ni abwa anjenme anjinduara, azi teng angwangtah, ni anjeme gulahni agih ngwang kwa agh digna nga kpa njuh ngah pih pag ninga bwa mama Nebukadnezzar bagha puso tig agh guloh. ⁶Beni kwa ni kpa njuh le pih guloh, aming bang gho aghagh, aka bung; a ntiri bakangna gishe ni lih agh. ⁷Ngha bang pagha bayong kwa og bwa le anjeme njindwara azither, angwantah ni anjeme, gulah, ni angwatang ni agih ngwang kwa, abayong kpa anjeh ni akumbari kpa njuh le pih gah ninga bwa murung Nebuchadnezzar bagha puso teshi agh. ⁸Ni byeniya bang ni ju ki pag le aba chald ju le juni tehnjo amuri aba Yahuda. ⁹A naji murung Nebuchadnezzar, "Murung dya nihnjung mala nya! ¹⁰Weh murung, apangna wabba ih, beni kwa og ajeme, anjindwara azither, anjwangtah, ni anjeme gulah, ni agih ngwang kwa agh, digna ih kpa nje le ihbi pih gah abagha ninga bwa agh. ¹¹Beni ni kpa njuh le pah guloh agha digna ihba bughi antirig bakangna gishe ni ki lih agh. ¹²Keminiya aba Yahuda ngha ngha nghan abeni atolo atigha ihba bol agah ki payisiri anji kasa nje Babila agh; alu liyang ih Shadrach, Meshach ni Abednego. Abuna ni ogh, murung anya a ogtello agh. Na abil akulli lo agh ke niteh apih gilo ni abagha ninga bwa ni a puso aka teshi agh. ¹³Le Nebuchadnezzar, dungso ni Yalula ni funo tigbang ate aka juni Shadrach, Meshach ni Abednego adumi. Ngha ake juni abuna ghe adum murung. ¹⁴Nebuchadnezzar nayi yang, "Ihg tol le ayalli yong le, Shadrach, Meshach ni Abednego, ih niga bil akulli lang ni pih gilong ni ihg bagha ninga bwa ihg ni puso ihg tig agh le? ¹⁵Nigbyeniya ngha ihg gha riyong agh bang pagha ihg og bwa le anjeme, anjindirara azither jang wana tali ni anjemegula ni agih agwang kwa le ihg kpa njuh le ih pih gah ihg bogha iniga bwah ni agh lo, gah kwa agh ka woro dihkiki. Keminiya ning pih gulo agh le likiliki aka bug yong antiri bakangna gishe ni lih agh. Yang pag Kulli ka keng pushi yong abeng agh?" ¹⁶Shadrach, Meshach ni Abednego agha ari murung, "Nebuchadnezzar, tekushi pil tenana aro nya abisung amuri gah agh. ¹⁷Gi wabna ngha nghan le, ini ih Kulli lesung beni shi gushi ya logle ashi sung ari kinkalang le gishe, le ih ka ashisung a boh, murung ¹⁸Keminiya, nyha nina agh le, ih bi a yeri, murung, ih ni sa gushi akuli lo, le ni sa gushi minlim gol lo ni a tig agh. ¹⁹Le Nebuchadnezzar dungshi ni yehlulla; le shina le kundumi ariyi ya a ri Shadrach, Meshach, ni Abednego. Lagha ih bi a buhri kinkallang le gishe egh ih pihn kussang tonbahri uwor mama pagle a pihngshini ya. ²⁰Le lagha aba masso baba a ntiri aba tahlua ih a kur Shdrach, Meshach, ni Abednego ni bug yang a kinkalang pihn le gishe egh. ²¹A wara akuryang ngure uwo a ri yang, adagramurung, amaramurung, anshile agi mella leyang, le a bug yang a ntiring le kinkalang le gishe ye. ²²Ate a billa lagha le murung yarata, a buhrina kinkalang le pihn le gishe egh uworbang, leshi gishe egh wolnluo abeni bug Shadrach, Meshach, ni Abegno a gishe ya. ²³Abuna ni tahro, Shadrach, Meshach, ni Abednego, kpah a ntiring kinkalang le gishe ngha a kuri yang ngha. ²⁴Le gire maghi Nebuchadnezzar murung tahbi logho tangni kushi. Ihli aba pih gi wabna, "Ni shi buggha abuna tahro abeni a kuriyi ya gishe ya? A pil yi murung, "Njiteng ni murung." ²⁵Nah, "Keminiya shin abuna ihne abeni ni a kur a agh ki ginya a gishe, le ni a pihn ya. Tuhbang le ma ihne ngha ninga muna akuli." ²⁶Le Nebuchadnezzar zu gyab ni kunkangna le gishe ma kinkallang nghe le gor bang, "Shadrach, Meshach, ni Abednego, aguro le Murung Kulli Magula Kwa, mpuro! Nzu a ba!" Le Shadrach, Meshach, ni Abednego puro a ntiring gishe ye. ²⁷Amagula le akasanjeh, amagula le agibang, ni amagula baba, ni aba pih murung giwabna abeni kpaba binmona shina abuna ni. Gishe ye ni tig pinye a ngiri yang ngha; anyong muyang ni yigriya; adagrah magula leyang ni pihn ya; ni nlelle gishe egh ni duma ri yang ngha. ²⁸Nebuchadnezzar nah, "Ih bi shi bongshi Kulli le Shadrach, Meshach, ni Abednego, beni tutti bakuntumo ate ih ashi aguro le abeni pah njiteng ni mo agh, le tigna sa alagha le murung, ni pah ngiri yang a muri pagtumo ko gushi kuli ma sa agh, se Kulli leyang. ²⁹Ngha nina agh mpahna gi wabna ih abayong, njuh, ko kunburi ni wab gubung a muri Kulli le Shadrach, Meshach, ni Abednego agh digna aka saniyi yang, le digna alah yang ka pil dingli dahbi ate Kulli nyha nghan sa beni logle ashibang ninga agh." ³⁰Le murung tigha shadrach, Meshach, ni Abednego kunbuhro a kasa njuh le Babylon.

Chapter 4

¹Murung Nebudkaniza, tutti gibilla ni bin abayong kwa, anjeh, ni akunburi ni digha ngunjah agh: Ih bi ololo leying ih buhro. ²Nshine bonna nghanh ih nwabi yong a muri agidunna ni gimagtahbi ni Magula Kulli Kwa pag nghanh nga. ³Ni yellang ni gullo le agidunna le, le gullo le agimagtahbi le ni yellang! Dighamuribang le ya malla le nyha, le gulodigna le logna ri njah kenna ri njah. ⁴Mini, Nebuchadnezzar, digni yahlungposhina a liyang, le min yang ni ogboro gikumna ah lahmurung lang. ⁵Keminiya loro ni loriniya tigna angobong. Nga nongni neh ya, Mgbaligiri ni shing nga ni anjiloro ni ayang nga ganshi nang. ⁶Nina'agh ntigna awabba azuni aba-yeriteng ni Babylon nga ate a pangshi nghanh loro lang. ⁷Le ababangna zu, abeni ki shin ninga ah logle a nahteng ni anluoh agh, abuna bayerigiri, ababilla munashienri. Mini wabbi yang loro, keminiya ni a gan pangshi nghanh ni ya. ⁸Keminiya ni njum agh Daniel ingna-beni a gori Belteshazzar atukushi lulli kulli lang, le ni bongho ma gereng le akulli nga ri hya-le nwabbi loro ye. ⁹"Belteshazzar, murung le ababangna, Ih nyerina ih bongho ma gerenteng le akulli nga ro le gimasongri na nyha ki gano agh. Wabang pagha le loro rang le a pangshi nga ni. ¹⁰Agah ni pagha agah nshinna ayahlang nga nga nongni amuri ala lang nga: Ngi shin bang, le ngung nga nghanh a ntiri ngunnjah, sabba le gullo dudung. ¹¹Ke n gung ye gullo kum irritenna. muri kenna ahkuli, le ah logle a shini ha tinna ngunnjah kwa. ¹²A mbuye borsari, a njih nga keminang, le ari ya agilih nga nghanh ate kwa. Ke nyam balusung ki kum minlim a tinne, le aminya ni ahkuli ya kinongha abih. Agi'usulo kwa ki lih ari. ¹³N'shinna a yang nga nongni amuri ala lang nga, ni bashin bang, ba gerengeng sulla ahkuli zu a nzali. ¹⁴Ih magjollo ih nah, 'Korngung ye le a gotiyi abih ri, oshiya ambuye, le meshiyi anjih. Dey anyamma a dag tinne le aminya a logha abih aworo. ¹⁵Ndag dundule a milli a nzali, ih kuriyi ni nguri ndolong ni gifugna mabangna, a ntiri amin lusung ni abang nga. Dey tirima ni ahkuli ya ihbi libbi. Dey ihbi digna anyamma antira angung a nzali. ¹⁶Dey kunyeh ihbi ariya akunyeh bwa, dey ihbi apih kunyeh anyamma ha bogho tonbahri ihbi durro. ¹⁷Njuoh ni ya nga njiri wabba le abashibang, gah te abeni gerenteng tol agh, ate abeni ni njiung agh ka yere ih Magulla Kwa ihni pag murung amuri anjemurung le bayong le pih beni kwa yahli tol agh ihbi digha muryang, walle beni ni shin muri ninga ihni gumu agh. ¹⁸Mini, murung Nebuchadnezzar, nloro. Keminiya weh, Belteshazzar, wabang tekushi, ate nyha antira aba yeriteng ni njemurung lang gan pangshi nghanh ni ya. Keminiya alogle a pag yi, atema bongho ma gerenteng le akulli nga ayoh. ¹⁹Le Daniel beni a logyi lullung ih Belteshazzar agh, gire gangshi a min kunbang fitong, le ga zu a dengshe le agh pih ngobong. Murung nah, "Belteshazzar, ke adag loro egh ko tekushi ihbi poh ngobong agh. Belteshazzar pilla nah, "Telelah lang, ihbi loro ye ih pagha temuri abeni ki banno agh; deh ih tekushi ih pagha temuri abashibbi muro. ²⁰Ngung ni ashing nga, murung mama gullo ni irritenna agh, le mama muri bilbang ke ahkuli ya, le mama logle a shinna angunnajh kwa'agh. ²¹Mama a mbuye borshina agh, mama anjihngung ye nga dudung agh, ini pag yi ke pag gilihna kwa'agh, le atne ni anyamma ni alusung mgha kum millim ngh, le beni a yeh ni aminya ni ahkuli ya digha. ²²ngung ni agh awoni, murung, aweh beni gullo ni irritenna. Gullo lo zu buhro le bilbang ahkuli, le dighamuribang lo kenna tinna ngunnjah kwa. ²³Weh, murung, asinna bashibang, beni gerenteng agh ahkuli ki sulla nzali le ki nah, "Ih 'Korngung ye nzali le girnjamme, Keminiya ndag dundule a milli a nzali, ih kuriyi ni nguri ndolong ni gifugna mabangna, a ntiri amin lusung ni abang nga. Dey tirima ni ahkuli ya ihbi libbi. Dey ihbi digna anyamma antira babang ha bogho tonbahri ihbi durro. ²⁴

²⁵Aka piriyo aka puso antira abwa, le aka dign ninga nyam balusung. Aka lihba ni tirima ni sulla ahkuli ya, le bogho tonbahri zu a woro kedebang a agha ih Murung Kwa nongnamurung auri anjemurung le; abwa le pih beni kwa yahli tol agh. ²⁶Ninga mama awabba ihbi dag ndundule milli ngung egh, ninani njemurung lo ka nyeni a buohari kunbang ni ah yerini bakuli ki nongmurung agh. ²⁷Ini pag yi, murung, ke dey tegilbang lang ihbi borwo. Dag tele pag gimashihra le apag gi ma gerenteng. pill dag agimanangna lo le adum shin gi'enna le beni a dighamuryang agh, leh ihka kenne le abuhri gowo. ²⁸Agah kwa ni ya pagha ri Murung Nebuchadnezzar. ²⁹Adum shienri Lum pur bahri le yangha ih ginya amuri kangna lahmurung ni Babylon agh, ³⁰le nah, "Njeh Babylon ni gulla agh ninnga agh le, mama bangha pag lah ningmurung, njiri irritenna le dighamuribang le ni gusso ma mullo lang?" ³¹Ngha atenana ye nga wa uwo a kun murung nga, gihyong puro a kuli: "Murung, Nebuchadnezzar a hamno ne ih njehmurung lo agh a agne a boh. ³²A puso a ntiri abayong, le loh ka digni anyam balusung. A tigwo a lih lusung ninga andah. Abogho tonbahri ha sete a agha ih MurungKulli Magula ni a muri adighamuribang le bayong le ih pih ye a bin beni yahli tol agh. ³³Gi wabna a muri Nebuchadnezzar a pagne ni kahra. A pushine a ntiring abayong. Lihna lusung ninga ndah, le ngiri libna ni tirima ni puro a kuli ya. Anyong muri saba ninga akpatiri gbang, le akaglakushi pilla ninga mami kaglakushi aminya. ³⁴A malla le akara agh, Meng Nebuchadnezzar, logshina njiang a nji bakuli, le a pahnang minlimang a ri. Mbongshi MurungKulli Magula kwa,

ni gushi ini beni mwoh digha ha ke kene ya. Ate dighamuribang le ya dighamuribang ni malla le nyha nghan
 ngha ni, le dignamurung le digna logha njah kene a njah.³⁵Ih shina abeni kwa digha ngunjah agh ninga gubung ni
 ya agh; ih pagha a ntiri aba tahlua ma bakuli ni aba digna a ngunjah ga kwa bor yi ya. Bwa nyha logle teshi
 njeh ko sagshirung ri ya. Bwa nyha ka nah yi, 'Mang pag yi ke a pag ga?'³⁶A kunbang ni mwoh agh minlimang
 nyenna rang, gimurung lang ni boro nyenna rang ate gusso le dighamuribang lang. Aba peng giwabna lang ni
 amagula alla dumposhina a binang. A nyenna ni meng a muri ngungmurung murung lang, ni buhri gullo a peng.
³⁷Nibeniya, Meng, Nebuchadnezzar, bongso, logso, ni gushi Murung le bakuli, ate agipagna le ya njiteng ni, le
 anjinjere le ya ngha yarata. Ih suhli abeni ki ginya a njinjere gushimurung le ya.

Chapter 5

¹Murung Belshazzar paghi abunna magulla le worotongnolum njibunno ligiri magulla le nnuh mba-njingung a dum a worotongnolum egh. ²Ngha Belshazzar momni mba-njingung egh ah nah ah zuni aginuhgiri ma gifugna gola ni silver ni teri Nebuchadnezzar tollo a kangnabangkulli a Jerusalem agh, ngha ini murung, abunna magulla le, ni amah mi ni ansara le ka nuhni giri ya. ³Abapagtumo le zuni aginuhgiri ma gifugna gold ngha ah tollo a kangnabangkulli ya, liye Kulli, a Jerusalem. Murung egh, abunna magulla le, ni amah mi ni ansara le nuh giri ni a gire. ⁴Ah nuh mba-njingung le ah pih agillang leyang ni a gil ni gifugna gold ni silver, bronze, gitulla, ngung, ni tahli ya. ⁵A kunbang egh agh amunabung bayong puro a dum gitig-gimashigiche le nyong ligiri a ngiri kangna masengrina a liye murung. Murung ga shin baba le bung egh ngha ih nyonglinigiri agh. ⁶Le kundum murung ariya le adenase le pih ngobong; ni gan tangha amuri kushi ya, ni a nkungni ki wollo a bi. ⁷Murung magjollo nah ah zuni abeni ki nah ih ah yangha ah gan nahteng ni anluo agh, abeni aliyina giri dugdug agh, ni abeni ki yeri agiri ma bakuli ya. Murung nahyi abatennjung ma Babylon, 'beni kwa bil ginyonglina ni le pangshi nghanh ga ih wabba ba ahka mel yi dagra ma nlengheh ye ka kum gibwamel ma gifugna gold a melli. Ihka kum digha muribang pyeri ni gullo le munang ma gullo ma taro ma nje-murung ni. ⁸Ke aba tennjung le murung kwa zu, keminiya ni ah gan bil ginyonglina egh ke ahka pangshi ga ih wab agh abin murung agh. ⁹Ke ngobong kpah ari murung Belshazzar kikir le kundum mi ariya. Gire gangshi abunna magulla le. ¹⁰Nibiyeni ya Mahmurung zu a lah njibunno ligiri egh ate ga murung ni abunna magulla le wab agh. Mahmurung egh nah, "Murung, digha ha ki kenne! Ke a agha adengse lo gangso agh. Ka tig kundum mo ariyi ya. ¹¹Bwa ngha nghanh a nje-murung lo ngha ni bongho le aminkulli magerenteng. A kunbang le terro agh, tuhbang ni yerigiri ni tennjiung ninga tennjiung le aminakulli ah kunne ari. Murung Nebuchadnezzar terro murung, tighi dig magulla le aba wolnje, ha ni magulla abeni ki nahteng ari nluo agh, ni abunna ni aliyigiri kikir agh, ni mami abeni kiyeri aga a bakuli agh. ¹²Bongho maborna ni orrbang kwa agh, yerteng, yerigiri, ki pangshi tekushi alohro, ni pangshi angulliteng ni gilliyi agigangshina-agimaborna ni ya ah kumne ari bwa ni Daniel, ngha murung pahne lilung ih Belteshazzar agh. Nibiyeni agh nah ah gor Daniel le ihka wab bo tekushi. ¹³Le ah zuni Daniel a kundum murung. Murung nah yi, "Awo ni Daniel woh, mwoh le abeni dag Judah agh, beni ter rang murung pusso a Judah zuni ya. ¹⁴N'ogna teng a mur ro, ih bongho le aminkulli ngha ro, ni ih tuhbang ni yerigiri ni tennjiung mama orrbang kwa agh ah kumo a ro. ¹⁵Nibiyeni ya abunna ma tennjiung ni abeni ki nah ih ah yangha ah nahteng ni nluo agh ah zuna ni yang a dum mang ate ah bil gi nyonglina ni leah pangshi nghanh tekushi, keminiya ni ah gan pangshi nghanh tekushi kuntumo egh ah. ¹⁶N'ogna ih awo ngha a gan pah atekushi giri ni gilliyi agigangshina. Nibeyeni ya a gan bil ginyonglina egh le a pangshi nghanh tekushi, ah ishi wo dagra ma purple ni kum gifugna ma gold ma nguri ah tigha a mel lo, ni a kum dighamurungbang le murung ma taro ni gullo orrbang kwa a nje-murung ni. ¹⁷Le Daniel pilteng a kundum murung, "Le agipahna lo ih dig mamoh, le a pih bwa masah angoshe lo. Nghate kwa agh, nga bil wo ginyonglina egh, murung le nga wab bo tekushi. ¹⁸Ate weh agh, Murung Kulli pih te ro Nebuchadnezzar nje-murung egh, gullo, gusso, ni gullo murung. ¹⁹Ate gullo ni Kulli pih agh, abayong kwa, anje, ni a kunburi koshiyo le bangne. Wollanlue abeni yalitolla ah wuh agh, ni tigna abeni yalitolla ah digni usulo agh. Logshina abeni yali tol agh, ni sullina muri abeni yali tol agh. ²⁰Keminiya ngha kunyali nya ki ognibang agh ah, ni bongho le tennikirung ki pag ga yali tol agh, ah sulli amuri ngungmurung nonmurung le, le ah tol yi gusso le ah worri. ²¹Ah piriya dag bayong mashinshin, kum yalung le gilung, le digni amburinje ma balusung. Lih lusung ninga an dah. Ngiri libna ni tirima ni puro a bakuli ya sete yerina ih Murung Kulli ngha ki nongmurung amuri anje-murung le abayong ni ih tighi yang beni kwa yali ki tol agh a mur yang. ²²Weh munabunna le, Belshazzar, ni a sulli kunyalo agh, ko ke a yerina ga kwa. ²³A logshina mur ro ari Magulla le bakuli. Puro liye ni ah zuni wo aginuhgiri ni weh, abunna magulla le, amah mo ni ansara lo nuh mba-njingung ni ya, ni a bongstina agillang mama ah gil ni gifugna ma gold ni silver, bronze, gitulla, ngung manyunna, ni tahli ya-agillang ni nya ki shinbang, ogbang, ke yeri gubung agh. Ni a pih Kulli ni ki bol usulo lo ni beni anjere lo kwa agh gullo agh. ²⁴Ke Kulli tutti bung puro a binni le ginydina ni nyonglina ri. ²⁵Ga ni pag ginyolina ni pag agh: 'Mene, Mene, Tekel, ni Pharsin.' ²⁶Tekushi kuntumo agh ni ga: 'Mene,' 'Kulli bangna nje-murung lo le zuna ne a malla.' ²⁷'Tekel,' 'a pyeri no a agi-pyeri-giri e ah kumna ni dungshi ya.' ²⁸'Peres,' 'oh koriyina nje-murung lo, ah pahne aba Mede ni aba Persian ni.' ²⁹Le Belshazzar wab tenana, le ah mel yi Daniel dagra purple. Ah bughi gifugna gold ma nguri a melli, le murung hamma a muri ih ka kun dighamuribang le magulla ma taro ni orrbang kwa ogh a nje-murung agh. ³⁰Duh egh ni Belshazzar, murung Babylon, ah wollinlue, ³¹le Darius ba Mede agni nje-murung egh ngha bogho billa le tolli dig worotaro pubari agh.

Chapter 6

¹Borna yi Darius ih tig angonna 120 amuri nje-murung, abeni ka non murung amuri nje-murung egh kwa agh. ²A mur yang agh amagulla nonmurung ngha nghan taro, Daniel agh mwoh ni a ntiri yang. Amagulla nonmurung ni ya ah tig yang ate awo tignjung ri gipagna le angonna egh, ate murung ni ki ingna a gibiyina agh. ³Ah gushi Daniel orr anshile amagulla nonmurung ni angonna egh ate yangha ni bongho ma magtabi. Murung ki tollo ka tighi amuri nje-murung egh kwa. ⁴Le anshile amagulla nonmurung ni angonna egh shinbang ate aga ni pag yarata agh ah ari tumo ni Daniel paghi nje-murung egh agh, keminiya ni ah kum gimanangna ko shingri pag giri a tumo le agh ate yangha ni pahnjiteng. Aga ni pag yarata agh ah ko shingri pag giri nya ah kumo ari ya. ⁵Ke abunna ni nah, “Ni shi kum mwoh ga pahi mama sa nyashiniteng amuri Daniel ni ya sete shi kum gubung ari amuri gibilla le Kulli le.” ⁶Ke amagulla nonmurung ni angonna zuni tengkuhra a dum murung. Ah nah yi, “Murung Darius, le adigha ha ki kenne! ⁷Amagulla nonmurung ma nje-murung ni kwa, angonna ma region, ni angonna ma province, aba pahtenana maborna, ni angonna nahnateng ariyang le agha ih weh, murung, ih pah gigilla le ih tig dag pagha, ate beni jim kulli masah ko bwa ha kara wuramwoh pulum, sete a bin no, murung, bwa egh agh digna ah bughi a gunnang le anyih. ⁸Nibiyeni ya, Murung, pah dag pagha egh le a tigbung ri ginyonglina egh ate ni ah logle ah ariyi ya, ninga mama gibilla le aba Medes ni aba Persian dum ma, ate ni ah gan sulli koh agh.” ⁹Ke murung Darius tigbung amuri ginyonlina egh, gidag pagha egh. ¹⁰Ngha Daniel yeri ni ih ginyonglina egh agh ah tignabung ri pil gibilla agh, woro a liye (nibiyeni ya akirikangna le agh ah logshine a kangnamakuli ni nji Jerusalem agh), le woro a nzali a muri nkungni, ninga mama ih pagha mbende taro a kara agh, le jimma le pah amakampah dum Kulli le, ninga mama pag kikara agh. ¹¹Le abunna abeni kur kurteng egh binmona agh shin Daniel ki jimma ni al kumnieh a bin Kulli. ¹²Le ah zu abin murung le ah nahteng ri amuri agidagpagha le: Ni a tig gidagpagha ih beni kwa ki jimma abin Kulli ni kwa agh ko bayong mashinshin a akara ni dum wuramwoh pulum ni ya, sete a bi no, murung, ah ka bughi a gunnangle ayim agh?” “Ah malla tenana egh, ninga mama gibilla le aba Medes ni aba Persian dum ma; ni ah gan sulli koh agh.” ¹³Le ah pil yi murung, “bwa wo Daniel, mwoh le abayong ni dag Judah agh, ni tigmurung a ro agh, murung, ko ni gidagpagha ni a tignabung amuri ya. Ih jim Kulli le mbende taro a kara.” ¹⁴Ngha murung ogni ga agh, gangshineng kikir, le nahteng ri yali ih ashi Daniel ari tuhnjuo ni. Woro pagha ha kenne a ingna le kara ate ih ashi Daniel. ¹⁵Abunna ni kur kurteng ni ya kpaaba binmona ni murung le nah yi, “Yere, murung, ih gibilla le aba Medes ni aba Persian ni, ih gidagpagha ko gibilla nya murung ki pah ah gan ariyi agh.” ¹⁶Le murung pah tenana, le ah zuni Daniel le ah bughi a gunnang le ayim. Murung nahyi daniel, “Ih digha Kulli lo, beni awo paghi tumo tebi-tebi ga, asso.” ¹⁷Ah zuni tahlia kun gunnang egh, le murung tigbung ari ni munanyeh matigbung le ni amunanyeh ma tigbung le abunna magulla le ate gubung nya aka ariya amuri Daniel agh. ¹⁸Le murung woro a lah murung le, le ingna a gonno a duh egh. Gilina nya ah zuni a dum mi ya, le njintullo shibi nji. ¹⁹Le bangkwara agh murung logho le woro a gunnang le ayim egh ni kahra. ²⁰Ngha zuni gyap ni gunnang egh agh, murung nonkun ni gor Daniel ni gih ma yalungbiyina, ki nah yi Daniel, “Daniel, bapag-tumo le Kulli ni usulo agh, Kulli lo, beni awo paghi tumo tabi tabi agh, ganna asso abi ayim egh?” ²¹Le Daniel nah yi murung, “Murung dig ha ki kenne! ²²Kulli lang tuttina bakuntumo le, le girra a kun ayim egh, ni ah tig hang pinye agh. Ate ah kum nang gitigteng nya a dum mi ni dum ma deshili, murung, ni mpag wo gyalungkonno agh.” ²³Le bang bor yi murung. Le nah ih ah pushi Daniel a gunnang egh. Ni ah kum pi nye ari ya, ate tigna yalung ari Kulli le. ²⁴Murung pah tenana, le ah zuni abeni tighi Daniel teng agh, le bug yang a gunnang le ayim-yang, amuna yang, ni amah yang. Kedebang ah bilbang nzali ya, ayim egh sullo a mur yang le buniyi amuh leyang lushi-lushi. ²⁵Le murung Darius nyongli yi abayong kwa, anje, ni akunburi ni digha a ngunjah kwa agh: “Ih digha ih digna-ololo ih buri yong.” ²⁶Miyang mini ngi tig gibilla ih a bendighamurung le nje-murung lang kwa abunna koshiyo ni banggobong a dum Kulli le Daniel, ate ini Kulli ni ki digni usulo agh ni digna ma ha ki kenne, ni dighamurbang le ni ki juhri ya; dighamurbang le ka dignjah ha a malla. ²⁷Pag sung abba ni ashi sung, ni ih pag agidumna ni aginjiworoshi a kuli ni a ngunjah; tigna Daniel abba ari tenrung le ayim.” ²⁸Ke Daniel kunburo a njahnongmurung le Darius ni njahnongmurung le Cyrus ba Persian.

Chapter 7

¹A bogho mamwoh le Belshazzer murung Babylon, Daniel lohro ni ashinduna a yali nga ih nongni amuri alla le ya. Le nyongli ga shinna a lohro egh agh nzali. Nyonglo a nzali agi pagna ma ennjiung: ²Daniel pangshi tenana, “A shindunna lang ni duh agh nshin ih agung tongno ma bakuli nga ki logshi sallang magulla. ³Agilusung magulla ihne, mama kwa agh sah ni mamona, puro a sallang magulla egh. ⁴Ma mwoh egh agh nga ninga yim keminiya yangha ni akpatiri ngbang. Nga ngi shinni ya akpatire buniyo le a logshi kuli ah tighi tangha a muri kushi bari, ninga bwa. Ah pih yali bwa. ⁵Le gilusung ma bari nga nghan, ninga bear, le yangha wo gungha nje; yangha ni muhnhjikahrung taro a ntiri mihli a kunni. Ah wabbi, ‘Logho le a saniyi abayong dudug. ⁶A njun ga agh nye shibang deshili. Gilusung nga nghan, mama ki pur mimburi ya. Amuri njum mi ya yangha ni kpatirung ihne ninga kpatira minya, yangha ni amirung ihne deshili. A pahne dighamuribang ih nonmurung. ⁷A njum ga agh nshinna a ashindunna ma duh egh gilusung ma ihne, ki kariyibang, ki pah ngobong, ni tenrung kikir. Yangha ni mih lung gitulla magulla; ih saniya, buniyi lushi-lushi, ni pariya ni kusung ga wa uwo agh. Yangha sah ni anshile agilusung egh yangha ni anjeme lum deshili. ⁸Ngha nworo shinni anjeme egh agh, nshinbang le nshin njeme mabi ye gulla a ntiri yang, njeme makenna. Taro le anjeme mamoh agh ah uhyi ke ari a tinne. Nshinna a njeme ni anjium ninga anjih bayong ni kun ni ki wol kikir amuri agiri magulla agh. ⁹Keminiya mbol aga a yalang. “ ah tig angungmurung nonmurung a bin digna le Akara le Akah tol bindigna le. dagra le nga pupwat ninga manshri, ni nyong ni muri ya nga ninga njinguri magerenteng. Ngungmurung nongmurung le agh nlele giche ni, ni kushi ya giche ni pinyi ya ni. ¹⁰Banghamuri giche bangha puro a dum mi; a worotongno woratongnolum gushine, ni worotongno lum-worotongno nga ki tangha a kundumi. Binwabnjuo nga ki wab njuo, ni ah logshina agibomteng. ¹¹Nworo shinbang ate gih atenana wolkikil ni njeme wab agh. Nshinne nga ah wollinluo gilusung egh agh, ni ah girjah ngiri, le ah pahne ate ah pingshi kwa. ¹²Mami anshile agilusung ni te ihne agh, dighamuribang ma nonmurung leyang agh ah aghi ah worri, keminiya digna-usulo leyang agh ah nonni kenne a kunbang mabi. ¹³A shinduna lang a duh wo agh, nshin bwa ki zu ni nlagiri ma bakuli ninga muna bwa; zu abin Akara le Akah le dum mi a dum mi. ¹⁴Gullo ate nonmurung ni gusso ni dighamuribang ma murung agh ah pihne ate abayong kwa, anje, ni akunburi ka pih gullo. Gullo nonmurung le agh gullo ma ha ki kenne ni ni mal agh ah ni, dighamuribang le agh mama ni ah girjah me ya agh ni. ¹⁵Mameng te ya, Daniel, yali bongho lang biyina a yalang, ni ashinduna ni nshinna a yalang agh gangshi nang. ¹⁶Nkum mwoh leyang ni tangha a biye agh le n'illi ih dum mang tekushi aga. ¹⁷Agilusung magulla ni ya, ihne ni gogho, amurung ihne ni ka logho a ngunjah agh ni.

¹⁸Keminiya abayong magerenteng le Murung Kulli ka ag nje-murung egh, le ih pilmami yang ha ki kenne! ¹⁹Le yalang tol yeri teng amuri gilusung ma ihne egh-nga sah kikir ni anshile ni gi ngobong kikir ni mihli gitulla le ni akag lakusung ma gifugna bronze; ih saniya, buniyo lushi-lushi, ni pariya ni kusung a muri ga wa uwo agh ni kushi. ²⁰Yalang tol yeri giri amuri anjeme ni lum a muriya, ni amuri njeme ni gul agh, nga a dum mi ni anjeme taro kpa ni nzali ya. Yalang tol yeri giri amuri njeme ni ni anjiung agh ni amuri kun ni wolkikil ate agiri magulla agh ni ninga gullo orr amama ah yangha ni yang agh. ²¹Ngha nshinnibang agh, njeme ni logshina lua ari abayong magerenteng le nga ki lihmurung ari yang. ²²Sete nga Akara le zuni ya le ah pih abayong magerenteng le Murung Kulli tuhnjuo ma njiteng. Le kunbang zu nga abayong ma gerenteng agni nje-murung dig mami yang agh. ²³Ga ni bwa wo wabba, ‘Gilusung ma ihne te ya, ihka dig nje-murung ma ihne a ngunjah nga ka pag sah ni anshile anje-murung kwa. Ihka saniyi ngunjah kwa, le ih pariya nzali le ih buniyi lushi-lushi. ²⁴Mami anjeme lum egh te ya puro ari nje-murung ni amurung lum ka logho, ni mabi ka logho a njum yang. Ih ka pag sah ni ama njumo, ih ka dighamuri amurung taro egh. ²⁵Ihka wab atenana manangna amuri Murug Kulli le ih pariya abayong magerenteng le Murung Kulli. Ihka moru ariyi anjibunno ni gi gibilla. Aga agh ah pihne bi ma bogho mwoh, bogho bari, ni koriyo bari le bogho mwoh. ²⁶Keminiya bin wabnjuo ka tol wabnjuo, le ah tol gullo murung le ah worri ate lih ni juhro a malla. ²⁷Nje-murung ni dighamuribang, ni gullo le anje-murung ni bi bakuli kwa agh, ah ka pih abayong mami abayong magerenteng le Murung Kulli. dighamuribang le agh dighamuribang ma ha ki kenne ni, ni anshile adighamuribang ka gushi ni og/bil tenana le. ²⁸Malla le tenana egh nga. Mameng te ya, Daniel, agidenshina lang ushina yalang ni kundum mang ariyina a shinna.

Chapter 8

¹A bogho ma tahro le nongmurung le Murung Belshazah agh, A meng, Daniyel, kumna njiloro ni pura rang (A nzum mama pura rang ni kunduna agh). ²Nshinna a njiloro egh, nga ngi shinni bang le, ih myang a lahni ma vangna le Susa ni kasanjeh le Elam nga. Nshina a njiloro egh ih myang kahri Njerlemuru Ulai. ³Nlogshi njiang le nshina a dummang gamnjuh ni anjeme bahri, tangha kahri njerlemuru egh. Njeme mwoh saba uwor mamona, keminiya ma sabne ki gullo nyengreng nyengreng ha mandul zu uwori a nonno. ⁴Nshina gamnjuh ki tutto ki kah a nji-makuli, le nji-ebbbeh, le nji- gangrah; giluwo mabi nyha logle tangha dumi ya. Mwoh nyha gan ashi bung a bih ya. Pagna ga kwa yahli tol agh, le gullo. ⁵Ngha myang ngi dengsa muri ga agh, shinna borombul pura njimakuli, le woro a muri ngunjah kwa, ni merreh lilibi, ih nyha ih dog njahli ya. Mbul egh nga ngih njeme magula a ntiring le anjih. ⁶Zu a bin njuh ni ni anjeme bahri ya- shinna njuh egh nga tangha a kun njere le muru- le mbul egh shuwa njuh egh ni ngih funno yehlulla. ⁷Nshina mbul egh zu gyaß a kahri njuh egh. Pagna yehlulla dudug a ri gamnjuh egh, le nyim njuh egh le bunniyi anjemeh bahri. Njuh egh nyha ni masso tangha dumi ya. Mbul egh nyimmi bukko njahli pariyi. Bwa nyha gan ashi njuh egh ri gullo le mbul agh. ⁸Le mbul egh nenneh. Keminiya nga pagni ni masso agh, ngih njeme magula egh bunno, le a tuhle ya anjeme magulina ihne mabi gulo a be shuwa nji bin agung ihne le abakuli. ⁹A ri mwoh le anjeme egh ya njeme mabi ye puro fittong ni kunduna, keminiya mama gullo uworbang ki shin nji gangrah, nji manjeh, ni nji njeh mabonna. ¹⁰Gullo nenneh ha kena pag luwa ni abaluwa ma bakuli. Aba tahlua babu ni amunashienri kpahna njahli, le pariyi yang. ¹¹Tigna muri a gullo ha ninga magula le aba tahlua. Agna dahra pingsa ni pah agh, ni tig bin digna le ma gerenteng bihya. ¹²Ate tolmurung, a pah aba tahlua a bin njeme le mbul egh, le a dag te pah dahra pingsa. Njeme egh ka tutti njiteng ka bugha njahli, le ih ka kum dumposhina ri ga ih pag ga. ¹³Le n'og ma gerenteng mwoh ki nahteng le ma gerenteng mwoh mabi ki agh, Ha ni yebbang ni ga ka malli, njiloro ni a muri gipahna pingsa, gimashihra ni ki zuni juhribang, pah le bin digna ma gerenteng, ni aba tahlua bakuli ni pariyi ya?" ¹⁴Nah nghan, "Ih ka malla akapolla 2,300 ni aberi. A nzumi ya bin digna ma gerenteng ka ka gil ri." ¹⁵Ngha a Meng, Daniyel, shinni njiloro agh, mpagha nga yeri. Le nga tangha dummang ninga bwa. ¹⁶N'ogna gih beh ki gorbang a ntiring Njeremuru le Ulai. Nah, "Gabirel, dumi babura ni ih yeri tekushi njiloro ni." ¹⁷Nina agh le zu gyaß ni ba tangha nghan. Nga zuni ya, ngobong wol lang le mkpah vulla njahli. Keminiya nah nghan, muna bayong yere, ih njiloro ni ya nga ate malla le kunbang. ¹⁸Ngha wabni tenana rang nga, nwora njitullo ma tenna ni kundumang a njahli. Le dog nghan ni tig nghan ih bi ntangni kussang. ¹⁹Nah nghan, "Shina, nga tig wo a yeri aga ka pag giri a dum kara a kunbang yehlulla lang nga, ate njiloro ni a tighi ate malale kunbang. ²⁰A temuri gamnjuh ni a shin nga, mama ni anjeme bahri ya- a yangni amurung le Mediya ni Persiya. ²¹Borombul ni pag murung le Greece. Njeme magula ni a ntiring le anjiung nga ini pag murung makunduna. ²²A temuri njemem mama a bun nga, a ba a mabi pur nghan ihne ya- adighmuribang ihne ka purari njeh le, keminiya a nyha ni gullo le ya. ²³Ni nzumo le adighmuribang ngho agh, nga agimashihra dura njang nga, murung ni kahriyi kundumi ya, beni yerina teng dudug agh, ka logho. ²⁴Gullo le ka dig magula uworbang kwa- keminiya nyha nji ri gullo le ya. Ga ih ka juhri ya ka magtahbi; ih pag giri ni kum dumposhina. Ih ka juhri amagulina ni ama gerenteng. ²⁵A nji ri nahla le ih ka tig soriyibang ka kum dumposhina a bih. Ih ka gullo a yahli. Ih ka girjah abayong dudug mama ni a tig yahlung nga agh. Ih ka logshi muri ri Munamurung le amunamurung, le aka bunni, keminiya bih bwa ni ya. ²⁶Njiloro mama a mur beri ni kapola ni a wabba njiteng ni. Keminiya vulliyi njiloro egh, ate ih dum akara ni dudug a dum ma." ²⁷Le a Meng, Daniyel, n'ongna njahli akara dudug ate ngirang wuhna ri gogho le agire. Le nlogho ingna a tumo le murung. Keminiya njiloro egh gangshinang, le bwa nyha mwoh yeri ya.

Chapter 9

¹A bogho mamwoh le Darius munabunna le Ahasuerus- minkah yi aba Medes, ngha ah tigha murung amuri nje-murung le aba Chaldean- ²a bogho mamwoh ma nongmurung le Darius, Meng, Daniel, ngha ki bil agibomteng ni ni atenana le Yahweh a yeh agh, tenana ni zu abin Jeremiah ba'agkuntumo agh. Ntignanjiung ih bogho worotaro purlum ka pagha kedebang agijuhribang le Jerusalem ka malla.³Nyerna ni kundum mang abin Magulla Kulli, ate alli ni jimma ni jimbang ma nonmurung, ni gonno, mel dagra-pontubu, ni digha a tubu. ⁴Njimna Yahweh Kulli lang, le nwaɓkun ate apaggimashihra lesung. Nnah, "Njin no, Magulla-awo ni Kulli magulla ni ma magtabi-awo ni beni ki bol ogrung agh,ni ngha ni pahnjiteng ate yalungtolla ari abeni yali yang tollo ye bol agibilla lo agh.⁵Shi pagnagimashihra ni pagna ga nya yarata agh ah. Shi pagnagiri ni yalungmashihra ye shi vella, shi pil sah ari agibilla lo ni agigilla. ⁶Ni shi tigkirung ari abapagtumo lo, aba'agkuntumo ni nahnateng ari amurung lesung ni lullo agh, amagulla lesung akahsung, ni bin abayong ni nje ni ya.⁷A binno, Magulla ni pagnjiteng paghang. A bin sung nikyari ya, nghate ya, ni irribina paghang a kundum sung-ate aba Judah ni abeni digha a Jerusalem agh, ni abin Israel kwa. Ga kpabni abeni gyap agh ni abeni kukwoh a anje kwa a ba a meshiyi yang nghang agh. Ga ni ate agipagna mama pahnjiteng nya ari ya ngha shi pag wo agh. ⁸Abin sung agh, Yahweh, ini irribina paghang a kundumsung-ari amurung lesung, ari amagulla lesung, ni ari akah sung-Ate shi pagna wo gimashihra.⁹Abin Magulla Kulli lesung ini shingi enna paghang ni ponyibangtubu, ate shi vella ari. ¹⁰Ni shi bil gih Yahweh kulli lesung ni ginya a agibilla le ni pah sung a njibin abapagtumo le ba'agkuntumo agh. ¹¹Israel kwa bunna gibilla lo ye pilla tang jag, ki shibi bil gih lo. Nyonbang ni tol kaniyigiri ni ah nyong lo agibilla le Moses agh, ɓapagtumo le Kulli, ah sobne koh a mur sung ate shi pagne gimashihra.¹²Yahweh dunna atenana waɓɓa a mur sung agh ih njiteng ni, a njere zuni giyalungkonna magulla a mur sung. Ate binje le ɓakuli kwa agh nipa ah pag gubung ni ka pyere ni ga ah paghi Jerusalemngh. ¹³Ninga mama ah nyonglina a gibilla le Moses agh, agi-yalungkonna ni kwa suhlina a mur sung, nghate kwa agh ni shi jimma ate shingi'enna abin Yahweh Kulli lesung ni pil njum sung ari agimashihra lesung ni tignjiung ri njiteng to agh. ¹⁴Nina le Yahweh gilla ri giyalungkonna le zuna ne a mur sun, ate Yahweh Kulli lesung ngha ni njiteng a pag agipagna ni ih pag agh, nghate kwa agh ni shi bil gih ya.¹⁵Nibiyeni ya Magulla Kulli lesung a pushi abayong lo a nje Egypt ni bung magulla, ni a pagneyilmuro lullang mama ah yere a gibang kwa agh, ninga mama a kara ni nibiyeni ya. Keminiya shi paggimashihra deshili; shi pagna agi yalungmashihra. ¹⁶Murung Kulli, ate agipagna manjiteng lo, le yalunglulla lo ni lushi yalung lo pil njum mi ari lah magulla lo Jerusalem, nkonno magerenteng lo. Ate a paggimashihra lesung, ni ate agimashihra le akah sung. Jerusalem ni abayong lo pilla ni jollo abin abeni kangni sung kwa agh.¹⁷Nibiyeni, Kulli lesung, og jimma le ɓapagtumo lo ni ajimbang ma nongshi murung le; ate mu ro, Magulla, tig kundum mo ih poshibang amuri kangna ɓangkuli le ni ah dag agh. ¹⁸Kulli lang, teshi kiro le a ogbang; loghi njih wo le a shinna. Ah juhrina sung kikir; shin lah magulla ni ah gor ni lullo agh. Ni shi zuni jimbang lesung ma nongshi murung a bin no ate pag njiteng lesung agh, keminiya ate shingi'enna magulla lo. ¹⁹Magulla, ogbang! Magulla ponyi bangtubu! Magulla, tignjiung le a tol gipagna! Ate mur ro, ka tyenghibang agh, Kulli lang, ate lah magulla le ni abayong lo agh ah gor yang ni lullo."²⁰Ngha, nwa uwo a nahniteng agh-ngi jimma ni waɓkun ari paggimashihra lang ni pag gimashihra le abayong lang Israel agh ni zuni dum Yahweh Kulli lang jimbang ma nongshimurung lang nte muri nkonno magerenteng le Kulli. ²¹Ngha nwa uwo a jimma agh ɓwa egh Gabriel, beni shinna a shinduna ni kunduna agh, logho'a kuli sullo a nzali ni logho'a kuli makahra, a kunbang ma dahra ma kapola.²²Peng yeriteng le nah nghang, "Daniel, mpura nibiyeni nzu ate puwo yeriteng. ²³Ngha a tolli tenna dum ajimbang lo na nongshimurung agh, ah pahna tenana ke nzuna ate waɓ ɓo pilteng egh, ate a wongha a wo ennjiung. Nina le tignjiung ri tenana ni le a yeri pangshi egh.²⁴A worotaro pulum purre tombari ya ah gille abayong lo ni ni lah magulla magerenteng lo ate zuni malla le gimashihra ni tig mala le pag gimashihra, ate nwoh ngosomuri yalungmashihra ate zuni pag njiteng ma ha ki kenne, ate tol pag shinduna egh ni waɓ kuntumo, ni ate dahri bang magerenteng ni orrbang kwa ²⁵Yere ni yeriteng ih puro ari pah tenana ate nyeshe ni ye gil Jerusalem kenne ari zu le beni ah dahri ya (beni ka dig magulla agh), tombari atombari ngha nghang ni worotaro pubari atombari. Ah ye ah gil Jerusalem ni anjinjere ni gahrung, ko a kunbang ma yalungbiyina.²⁶A njum worotaro pubari atombari ya, ah girjah beni ah dahri ya le ih nya ni gubung bi ya. Abatahlua le murung ni ka zu agh ka wanghi lah magulla egh ni bang magerenteng. Malla le ka zu ni bunnomuru, ni lua ka pagha ha kenne a malla. Bang wanghina agh ah tigna ih pagha.²⁷Ihka dum njiteng le ogrung ni dudug a mwoh tombari. A ntiri tombari egh agh ih zuni malla le dahra ni pahbung egh. Amuri kpitara agigilla agh ɓwa ngha nghang ka zu beni ka tig bung nya nghang agh ah sete wangha kwa ni wahra ah waɓ ɓa ah sobbi koh amuri beni pag bang wanghina egh.'

Chapter 10

¹A ntiring bogho ma tahro le Cyrus murung le Persiya agh, a dumi Daniyel tenana, beni a gorih ih Beltashazah agh. Tenana ni ya njiteng ni. Ngha a muri wolrung magula. Daniyel yeri tenana egh nga kumni muri njiloro egh ya.²A kara wo agh a Meng, Daniyel, nga ki gonno ma akara woromwoh pure mwoh.³Lih gi maonna nyha, lih nyamma nyha, nuh muru njingung nyha, le nyha ngi bishi murun nga sete nmalla akara woromwoh pure mwoh.⁴A muri kara ma woromwoh- pur ihne le nshienri makuduna agh, nga tangni kun banghamuru magula (ini ki pag Tigris),⁵Nlogshi njiang le nshi bwa nga mel dagrah linen, kur nguribung ma zinariya maonna le Ufaz.⁶Ngiri ninga tahli maonna, le kundumi ninga poshibang. Anjih nga ninga gisheni a tah agh, le abih ni akushi nga ninga tagulla ma gogrina. Tenana le gih nga ninga gih buno bayong.⁷A meng, Daniyel, ni murang mwoh shinna njiloro, ate abeni ni meng nga ni shinni ya. Ngho te ya ngih ngobong kpahna ri yang, le a bangha a ke vullo.⁸Nina agh a dag nghan ni murang le nshina njiloro magula egh. Masso nyha ye uwo a rang nga; borshina lang pilla ninga ga juhriya, le masso nyha uwo a rang nga.⁹Le n'ogna atenana- le nga ngi ogni yang, mkpahni kundumang njahli a njitullo kundumang vulla njeh.¹⁰Bung dog nghan, le tig nghan nkoshiyo a nkunnang ni babeng.¹¹Malaika nah nghan, "Danyel, bayong maonna, yeri atenana ni ngi waboh agh, tang yarata, ate a tahshinang a bino." Ngha wabni tenana ni rang nga, ntangha ngi koshiyo.¹²Le nah nghan, "Ka bang ngobong nga, Daniyel. Ate logha ri kara ma kunduna a tigni muro a yeri ni nongshimuro njahli a dum Kulli ya, a oga atenana lo, le nzuna a temuri atenana lo.¹³Munamurung le Persiya shibina nghan, le a tig nang be ni amurung le Persiya ma akara woromwoh pure mwoh. Keminiya Mikail, mwoh a ntiri amunamurung magula, zu ate angnang.¹⁴Nibeniya nzuna a angno ih bi a yeri ga ka kuma abayong lo a malla le kara agh. Ate njiloro ni ya nga ate akara ni zu agh."¹⁵Ngha yangha uwo a nahteng rang ni atenana ni ya, mpil kundumang njahli ni ngan wabtenana agh.¹⁶Beni mwoh ninga amuna bayong nga dog ngotokunang, le nlogshi kunang nahteng ri beni tangha dumang nga: "Magula lang, myang a gana a temuri njiloro; nyha ni nshile masso uwo agh."¹⁷Mini guro lo. Ni yellang ni nga nahni teng ri magula lang?Ate nyha ni masso agh, le ponusulo nyha uwo a rang nga."¹⁸Deshiliya beni ki pur bayong nga dog nghan le peng tengshirang.¹⁹Nah, "Ka bang ngobong nga, bayong maonna lang. Ih bi ololo digha bino! Tengshiro nibeni, tengshiro!" Ngha yangha uwo a nahteng rang nga, nkumna tengshirung. Nah, "Ih bi magul lang nahteng, ate a tengshinang."²⁰Nah, "A yerina ga pag yi ke nzu a bino agh? Ni ih sashibang nga nyerre ate pag luwa ni munamurung le Persiya. Ngha nwor agh, munamurung le Greece ka zu.²¹Keminiya nga wabbo ga a nyonglo a Gibomteng le Njiteng nga. Bwa nyha nghan ka dum muri ih yangha ni masso ni ih tangni ni meng nga, se Mikail munamurung lo.

Chapter 11

¹A ntiri bogho makunduna le Dariyus ba Medi, a meng kanangirang zu ate angna ni lel Mikail. ²Nibeniya nga wabbo njiteng. Amurung tahro ka pura Persiya, le ma ihne ka uwor anshile ni kumo. Ngha kumni gullo a nji ri kumo le ya, ih ka tig beni kwa a wolrung ni dighamuribang le Greece. ³Garamurung ka logho beni ka nongmurung a muri njehmurung magula agh, le agipagna le ka billa ri ga yahli tol agh. ⁴Ngha log ga, a koriyi dighamuribang ni gabih bin angung ihne ma bakuli, keminiya nyha a bin aminkah yi ya, le nyha a ri gullo ni yangha ni ngha ih nongni murung ngha. Ate a ub dighamuribang ate abayong ma sa aminkahyi ni ya. ⁵Murung le nji gangrah ka gullo ni masso, keminiya mwoh a ntiri amagula la abaluwa ka gullo ni masso uwori, le ih kum dighamuribang. ⁶A nzum abogho fittong, ngha kunbang pag ga, a kpaɓmuryang. Muna mangalang le murung le gangrah ka zu a bin murung le ebbeh ate a kur ogrung. Keminiya ni ih dum masso le ya, ke ih tangha, ko dumbih ya. Aka dag yi- ini ni abeni kehni mo agh, ni tehri, ni abeni angni a kunbang ngho agh. ⁷Keminiya bih ni a ri ka logho a tuhkushi. Ih ka kehni yang luwa ni ingna a lahmagula ma vangna le murung le Ebbeh. Ih wolrung ni yang, ni lihluwa muyang. ⁸Ih ka bol akuli leyang kpaɓni minlim ma tulla ni agi ponggiri leyang ma zinariya ni azurfa mabonna, ni ponyang wori Masar. Ma abogho dudug ni ih kpaɓmuri ni murung le Ebbeh ya. ⁹Le murung le Ebbeh ka ag njemurung le murung le Gangrah, keminiya ihn nyere njeh le. ¹⁰Muni mabuna ka gilri ni kpaɓa aba tahlua dudug. A tang zu ni gan ga kwa agh; a duro a lahmagula ma kangnina. ¹¹Le murung le Gangrah ka pag yehlulla; ih woro ih ka pag luwa ni, murung le Ebbeh. Murung le Ebbeh ka log yi ngih buno aba tahlua, keminiya a pah aba tahlua a bih. ¹²A ponna aba tahlua a wori, le yahli murung le Gangrah ka gulo, le ih tig alum le aworotongno lum a kpah, keminiya ni ih lihluwa agh. ¹³Le murung le Ebbeh ka logshi aba tahlua deshili, gulo uwor makunduna. A nzum abogho agh, murung le Ebbeh a njiteng ngha ka zu ni ngih buno aba tahlua ni agiluwa ni kwa agh. ¹⁴A yeh akara wo agh dudug ka logho a muri murung le Gangrah. Amuna aba mohno ni a ntiri abayong leyang ngha ka tigmuyang ate dungshi njiloro, keminiya aka kpah. ¹⁵Murung le Ebbeh ka zu, ka dam njisalang ri garrung ni a vang ngha, a wammi le a bolli. Aba tahlua le Gangrah ni logle tang ngha, ko ama yeri luwa leyang ngha. Masso nyha aka tangni ya. ¹⁶Beni zu yi ni luwa agh ka pag ga yahli tol agh, le fwa nyha ka tangha njinjere le ya. Ih tangha a Njeh Maborshina, le juhro ka digha a bih. ¹⁷Murung le Ebbeh ka tig dumi ate zu ni masso le njemurung le kwa, le a bih ya ih zuni ogrung ni a tig ni murung le Gangrah agh. Ih ka pih muna bamah a njiwulla ate ih bihi njemurung le Gangrah. Keminiya ga a kur agh ni ki lih ya ko angni ya. ¹⁸A nzum ga agh, murung le Ebbeh ka tigmuri bin akunsalang, le ka bol dudug leyang. Keminiya magula le aba tahlua ka teshi bihya le njeh, ni tig bihi le ih bi nyerra muri. ¹⁹Le ih tigmuri bin alahmagula ma vangna ni a njeh le ya, keminiya ih engkushi ih kpah; ni a kumi ya. ²⁰Le fwa ka logho a tuhkushi beni ka tig ba ag daggha ka ih zuni agi maborshina le njemurung nghe. Keminiya bang kor le a bunni, nyha a aluwa ko yehlulla agh. ²¹A bang le ya fwa ni a keshe, beni abayong ni ki pih gusso le gullo lahmurung ngha; ih zu nyha a yere ya, le ih ka ag njemurung nghe nji ri nnahlibang. ²²Aba tahlua ni aka ponno ninga bunnomuru a dumi. Aba tahlua ni amagula le ogrung ngha a juhri yang. ²³Logha ri kunbang ni kpaɓ bihyong pagni ya, gipagna le ya ih soriyi bang; ni min abayong fittong ni ih ka kumni gullo. ²⁴Ih ka zu a nji bin mabonna le njeh lagha nyha, le ih pag ga ko tehri ko teh tehri pag ga. Ih sobih aba kuratye agiponna, ni agikunna. Ih kurkun ate ag lahmagula ma vangna, keminiya ma minkunbang. ²⁵Ih ka logshi gullo le ni yahli a muri murung le Gangrah ni buno aba tahlua. Murung le Gangrah ka pag luwa ni ngih gogho ni agaraluwa aba tahlua, keminiya ni ih tangha ate anshile ka kurkun a muri. ²⁶Abeni ma ki lih gilih mabonna agh ka alla ka juhri. A ponna aba tahlua le a wori ninga bunnomuru, le dudug leyang ka wuh. ²⁷Amurung nghe kwa ngha ni yahlung mashihra ri ari yang, keminiya a digha binmona a lih ni pag yi ari yang yiri, ga boro le nyha nhang agh. Ate malle ka zu a kunbang ni a tig ga. ²⁸Le murung le Ebbeh ka nyerra njeh le ni agikunna dudug, ni tig yahli sa a ri ogrung ma gerenteng. Ih ka pag gir le ih nyerra njeh le. ²⁹A kunbang ni a tig ga ih ka zu ni luwa a muri Gangrah deshili. Keminiya a kunbang niya ni ih dig ninga mama ni dunna agh. ³⁰Ate agissasamuru le Kittim ka zu yi, le ih ka bang ngobong. Ih ka nyerre ni pag yehlulla ri ogrung ma gerenteng, le ih pag giri. Ih nyerre ni dum kunboro a bin abeni dag ogrung ma gerenteng ngha. ³¹Aba luwa le ka logho ni bihi bin digha ma gerenteng. A zuni pah dahra ni pa agh a malla le, ni tig gi shibina ni ka zuni be ka digha bayong nyha. ³²A temuri abeni ki pag gimashihra agh ri ogrung ngha, ih ka soriyi yang ni bihi yang. Keminiya abayong abeni yeri Kulli leyang ngha ka tangha ni logha ri gipagna. ³³Abeni a ntiri abayong shingire ya ka tig dudug ih bi a yere. Keminiya a kpah nji ri garabwoh ni leshigishe; a kpah a tumoguro ni agha agi leyang ma akara. ³⁴A yeh kpah leyang ngha, aka angni yang fittong. A kunbaha dudug ka kpaɓmuyang ni yang. ³⁵Baba le abeni shingire ya ka kpah nina agh ate yegilla ni ka kum yang, ni tig kunwar, ni tigha gerenteng, ha malla le kunbang. Ate kunbang ni a tig ga ni sang zu agh. ³⁶Murung ka pag giri perari ga yahli tol agh. Ih ka gushimuri ni logshimuri bikuli muri kuli ni kwa agh. A muri Kulli le akuli ih ka wab agi magtahbi, ate ih kum dumposhina ha

sete yehlulla egh malla. Ate ga a wabbah ini ka pagha. ³⁷Ni ih shin kuli le akahyi ninga gubung ngha, ko kuli ni amenah ki agnji ya, k ih ye shin kuli mabi gubung ngha, keminiya ih gushi muri a muyang kwa. ³⁸Ih ka gushi kuli le lahmagula ma vangna a tukushi mama. Ih kuli mama atehri ni yere ih ka gusso ni azurfa ni zinariya, ni atahli mabonna ni anshile agi mabonna agh. ³⁹Ih ka kehni lahmagula ma vangna luwa ni angna le kuli le njeh ma sa. Beni kwa agni ya, yangha ih pih gusso magula. Ih ka tig yang aba nongmurung muri abayong dudug, le ih gab njeh egh ninga nwahbang. ⁴⁰A kunbang le malla agh, murung le Gangrah ka kehni luwa. Murung le Ebbeh ya ka pur yi ni anyeh-gwoh piri ni aba kogpiri, ni agisassamuru. Ih pag luwa a muri anjeh, ih wam yang ih duro. ⁴¹Ih ka kah a Njeh Maorshina, le alum le aworotongno lum le aba Israila ka kpah. Keminiya aga ka aba a bih: Edom, Mowab, ni anshile aba Ammon. ⁴²Ih kahni bih a yeh anjeh; le njeh Masar ni ki abbah. ⁴³Ih ka bolmuri a bin tiggikunna le zinariya ni azurfa, ni agi mabonna ni kwa Masar agh; Aba Libiya ni aba Kush ka dig atolkushi. ⁴⁴Keminiya kuntumo ni pura nji manjeh ni nji ebbeh ya ka pih ngobong, le ih pur ni ngi yehlulla ih juhro ni tig dudug ate girjah yang kwa. ⁴⁵Ih ka gil gungri ate lahmurung le a ntiring asalangmagula ni ankonno ma bonna le gerenteng. Ih ka zu a malla le, le ba angni nyha.

Chapter 12

¹Ni kun bange agh muna murung ma tenna ni ke lel abwaleyonga ka log kahrit. Kara ma beyina nga ngan mama ni kana paga agh ni log le kunbang sai ni kunbangni ya. Ni kunbange agh abwaleyong ka aba beni kwa a kun kuli a gi bum teng agh. ²Dudduk ni wuh nonga jah agh ka logo ni babbah ka diga ken kene babba hile dig ni iri biyina ni ki mala agh. ³Abeni ni shin duna agh ka dig ninga poshi bang ni a Kulli agh kidebang abeni pila abayon kene bin ma bonna agh ayanga ninga a muna shinyeri kare ni kwa agh. ⁴Keminiya a weh Daniel, giruya a tenanani, gum kun gi bom tenana be kara mala le kun bang. Dudduk ka banga ka kah bogo, deshiliya yerigi ka buro. ⁵Ke mem, Daniel nshin bang, le abwahn bani nga tanga. Mwo tanga ginisala mama mamona tanga gini ma monga. ⁶Beni mwo wabi beni mal gim pushina agh, a beni taga duna a ji ba muru agh “Ni kunbang mayeni ga ka malni gai pagne?” ⁷Ni og beni melgi ma poshina agh, nga tanga duna a muru agh logshi abili ma lih ni makatang a Kulli le kemiya ni beni dingang ken kenne agh ni ika tol kumbang, kumbang ni nshile kum kunbang. A amal biyi tenkurung le a ba young gerenteng le, ga kwa agh ka malla. ⁸N’og amma ni yere agh. Ke alibang, “Meng ki pag tekushi ga kwa agh niya?” ⁹Nah ngana, kenken lo Daniel, a girra tennana a gummo se kaza mala le kumbange. ¹⁰Dudduk ni aka laga a pushi gerenteng ke miniya aba gimashihra ka pag gimashihra. Nya antiri a ba shirra ka yeriya se abeni ni shin duna agh. ¹¹Log ri kunabang ni a gir ri dahra ma pinshi giri agh, ni a gi payina mashihra ni zuni meshiye agh I ken akara 1290. ¹²Ba kun niye le Kulli agh se beni le malale akara 1,335 ¹³Dig na a kene log zuwa malle, le aka usulo. Aka logo aba a tigo nganga ari akarang malla.

Hosea

Chapter 1

¹Ga agh tenana le Yahweh ni zu a bin Hoseya muna Beri a yeh akara le Uzziyah, Jotham, Ahaz ni Hezekiyah, amurung Judah, ni a yeh akara le Jerobowam muna Joyash, murung le Israila. ²Ngha Yahweh wabni tenana ri ni kunduna a nji bin Hoseya agh, nah yi, “Woro ke tol yi muro bamah mah njah. Ih kumo amuna a nji ri pag njah le. Ate njeh egh pagna njah magula a nji ri dag Yahweh.” ³Nina agh Hosea woro ke tig Gomer muna ngalang le Diblayim lah, le kum muna yeh bil yi muna buna. ⁴Yahweh nah yi Hoseya, “Gor lulli ih Jezirel. Ate a min kunbang fittong ngha, nga fungshi, nga fungshi baleh Jezirel ate sob nkilli ni a Jezirel agh, le nga zuni a malla le bin dighamuribang le baleh Israila. ⁵Ih pagha a kara wo ih nga bun ntah le Israila a njolong le Jezirel.” ⁶Gomer ye kum muna yeh le bil muna ma ngalang. Le Yahweh nah yi Hoseya, “Gor lulli ih Lo-Ruhamah, ate ni nwa ye dum shin gi-enna a muri leh Israila, ih ke nga tol yi gimashihra le kwa. ⁷Ngho kwa agh nga dum shin gi-enna muri leh Judah, le nga ashi yang kanangirang ngha, Yahweh Kulli leyang ni ki ashi yang ngha a nji bin nyah, garabwoh, apiri, ko aba kogpiri ya.” ⁸Nibeniya gomer tuhna lo-ruhamah, ye kum muna yeh le bil muna buna. ⁹Le Yahweh nah, “Gor lulli ih Lo-Ammin, ate nyong ni abayong lang ngha, le mini Kulli leyong ngha. ¹⁰Ngho kwa agh gogho le aba Israila ka pag ninga njisalang le kunsalang magula, mama ni a logle a pyeshi ko bangha a agh. Ih ka digha ih ba a wabi yang, ‘Nyong ni abayong lang ngha,’ a nah yi yang ni, ‘Nyongni abayong le Kulli ma usulo.’ ¹¹Abayong le Judah ni abayong le Israila ka kpaba binmona. Aka tig murung mwoh ate muyang, le aka puro a yeh anjeh, ate gulloni ni kara le Jezirel.

Chapter 2

¹Nah yi amuna ngwoh, 'Abwa lang!' le a bin a amingalo, 'A dumne yong shin gi-enna.'"²Nzuni tenjuoh le yong a muri ngih yong, nzuni tenjuoh ate ini mahmang nga, ke nga dig buri ya. Le ih bi pushi te pag njah ni a dumi ya, ni agipagna kogajah le ni ri kihre ya. ³Nyha nina agh le nga pangshi gikurra le, ni dum tehsalang le ninga mama a kara billa le ya. Nga tighi ninga balusung, njahli ma nyumna, nga tighi ih wuh ni njimuru. ⁴Ni ngi shin gi-enna le amuni ya, ate a yang ni amuna mah njah. ⁵Ate ngih yang digna mah njah le beni bil yang nga pagna gi iribihna. Nah, "Nga pir tye aba agnjiang, ate a yangha a peng brodi lang ni muru, agi mella ngirang, murun lang ni gi nuhna."⁶Ngha nina agh nga vang njinjere le ni juweh. Nga bag garrung nga kangni ni nina agh ni ih kum njere le ya. ⁷Ih bangha tye aba agnji keminiya ni ih kum yang nga. Ih al yang keminiya ni ih kum yang nga. Le ih ka nah, "Nga nyerra bin burang ma kunduna, ate bonna nhang uwor mama nibeniya,"⁸Ate ni yere ih mini mpih njigiri, muru njingung mapiyo ni murun ni beni ki pih azurfa ni zinariya, mama a pagni Baal tumo agh. ⁹Nina agh nga ag njigiri le a kunbang pongissoro, ni muru njingung lang a kunbang le. Nga ag agi mella rung lang ni miyang ni a vulliyini tehsalang le ya. ¹⁰Le nga pangshi gikurra le a ntiri aba agnji, le bwa nyha ka aghi a beng nga. ¹¹Nga teshi bang ni ki bor yi ya a njeh- anjibuno le, anjibuno le shienri mapiyo le, ni anjibuno le ni tig ga. ¹²Nga juhri ababang njingung le ni angung gorih le, mama nah, 'Angosse ni aba agnjiang peng nga, nga pil yang bangung, le anyamlusung ni a bang nga ka lih yang. ¹³Nga fungshi ate akara njibuno le Baal, nga pingshini yang nlelle ma susunang nga. Ngha pagni nsahri ishi amuna nyehbung, ni ama mel, le pir tye aba agnji le jangsang nga- ga ni Yahweh wabba."¹⁴Nina agh myang nga sohri. Nga zuni mo a balusung ni wabih kun ma pasha yahlung ri. ¹⁵Nga pih babang njingung le, le ba njonglong le Akor agh ka dig kunjere tigylung. Ih ka ag nhang ninga mama pagha a yeh akara logsahri le ya, ninga mama a yeh akara ni puri a njeh Masar agh. ¹⁶Waba le Yahweh ni ga, "Ih digha a ntiri kara wo agh- ih aka gor rang ih, 'Bur rang,' le ni awa ye gor rang ih, 'Baal lang n nga.' ¹⁷Ate nga pushi lulli Baal a kuni; ni a wa ye dengshi ni alulli yang nga. ¹⁸A kara wo agh nga tig ogrung ate muyang ni anyamlusung, aminya bakuli, ni agi kungna njahli. Nga pushi ntah, garabwoh, ni luwa a njeh egh, ni tig yong ih bi nongha njahli ololo. ¹⁹Nga agha nga agha nga dig buro ha ke kene. Ntolla nga dig buro a gerenteng, dum njiteng, ogrung njiteng, ni shin gi-enna. ²⁰Nga pah murang bino a njiteng, le aka yeri Yahweh. ²¹A kara wo agh, nga ag wo- Yahweh wabna ga- Nga ag wo a bakuli, le aka ag wo ni a ngunjah. ²²Ngunjah ka aghi njigiri, muru njingung mapiyo, ni murun, le aka ag yi Jezirel. ²³Nga pannih ate kanangirang, le nga shin gi-enna muri Lo- ruhamah. Nga nah yi Lo-Ammi, 'Nyong ni abayong lang,' le aka nah nhang, 'A woni kulli lesung.'"

Chapter 3

¹Yahweh nah nghan, “Wor deshile, ke nyenni mamah le a agnji ko ke ini ma njah. Agnji ninga mama meng, Yahweh agni nji aba Israila agh, ko ke a pilla bin akuli ma sa ni pah yang dahra maonna.” ²Nina agh nkure a temurang ni azurfa lumpur tongno, ni homa mwoh, ni pyeshe mbah. ³Nah yi, “Digna aka digni meng ma akara dudug. Ni a wa ye dig ma njah ko dig mami babura mabi ya. A njinjere ni mwoh, nga dig ni weh.” ⁴Ate aba Israila ka digha ma kara dudug murung nyh, muna murung, dahra, gbingrah tahli, efod ko gillang balah agh. ⁵A nzumi ya aba Israila ka nyere ni al Yahweh Kulli leyang ni Dauda murung leyong, le a yeh akara ma nzumo agh, a zu a koshiyo a dum Yahweh ni gi maonna le.

Chapter 4

¹N'og tenana le Yahweh, a yong abayong le Israila. Yahweh nga ni tenjuoh a muri aba d'igna a njeh egh, ate gi njiteng nyha ko ogrung njiteng, yeri Kulli nyha a njeh egh ya. ²Nyommo nga nghan, soriyibang, wolnluo, i'bgiri, ni pagnjah. Abayong dura anjang kwa, le so'bnkilla muri so'bnkilla. ³Nina agh njeh gonna, le nina agh beni kwa d'igha a yeh ya nga ki juhro; anyamlusung ni aminya bakuli, ni anjih ni a salang magula agh, a ponna yang. ⁴Keminiya ke ih bi n'agha bwa zuni tenjuo agh; ke ih bi n'agha bung tigteng a muri bwa agh. Ate a yong, amalah ni, abeni ngi tig yi yang teng nga. ⁵A yong amalah nga kpah ni bakara; aba agkuntumo le Kulli ka kpah ni, le nga girjah ngih yong. ⁶Abayong lang nga ki juhro ate yerigiri nyha. Ate a yong amalah shibina yerigiri, nga pushi yong a dig amalah binang. Ate n8jangshina ni agigilla lang, ko ke mini Kulli leyang, meng te ya nga jangshi amuna yong. ⁷Nga amalah buhri ya, le ini nina gimashihra ki vuhri ni. A ariyina gusso leyang ni iribihyina. ⁸A lih ni gimashihra le abayong; a yangha a pilpira a muri buhri pag gimashihra. ⁹Ih dig fungso mwoh bin abayong ni amalah kwa: Nga fungshi yang ate agipagna leyang; nga nwah yang ate agipagna leyang. ¹⁰A lih keminiya ni ih pyeri yang nga; a pag njah keminiya ni ih buhri yang nga, ate a d'agna te teshi kiri yang ri Yahweh. ¹¹Pag njah, muru njingung, ni muru njingung mapiyo tolla dengse leyang. ¹²Abayong lang ihli na agillang le agara ginya leyang wabne yang kun. Bongho pag njah boshina yang, le a pagna giri ninga manjah a temuri d'igna njiteng ri Kulli. ¹³A dahra a muri ankonno ni logshinlelle ma susunang a muri dingli, a tina ngung oak, kahn ni mgbendah, ate a minlim le yang bonna. Ate amuna ngalang leyang ki pag njah, le ankil yong kog njah. ¹⁴Ni ngi fungshi amuna ngalang leyang ate a tolla a pagnjah, ko ankil yong ma ngalang ate kog njah agh. Ate abuna ni ki kah ni yang a pag njah, le a pah adahra nina agh a pagna njah ri agillang. Abayong ni ni yere a juhri yang nga. ¹⁵Ko ke Israila pagna njah, ke ih Judah kum tengshihra agh. Ke ih bi nwora Gilgal agh, a yong abayong; ke ih bi nwora Beth Aven, ke ih bi ih nkaniyi giri, ki nah, "Ni d'igna le Yahweh kwa." ¹⁶Israila pagna giri ni tengmurung, ninga ndah ma tengmurung. Ni yellang ni Yahweh ka zuni ni yang a bin lelle ninga anjuh? ¹⁷Ifraimu kabna muri ni agillang; ndag yi ni muri. ¹⁸Ko nga agi nuhna ma tenna leyang malli ya, a tangha a pag njah; amurung leyang ki agnji a gi iribihyina. ¹⁹Gung ka ponyang a kpatre ka wori; le a og iribihyina ate adahra leyang.

Chapter 5

¹N'og ga, amalah! Mpah muyong, baleh Israila! Nteshi kiri yong, baleh murung! Ate tuhnjuo nga ki zu a muyong kwa. Ndigna gi tamma a mizpah le nguri ni soboh a muri Tabor agh. ²Aba tolmurung ingni na dudug a gi mashihra, keminiya nga fungshi yang kwa. ³Nyerina Ifraimu le Israila ni songra rang nga. Ifraimu nibeniya pill amah njah; Israila bihyina. ⁴Agipagna leyang ni ki dag yang ih bi a nyera bin Kulli ya, ate yahlung njah a ri yang, le ni a yeri Yahweh ya. ⁵Gushimurung le Israila wabna kun a muri; nina agh Israila ni Ifraimu ka kpah a ri gimashihra leyang; le Judah ma agh ka kpah ni yang. ⁶A kah ni anjuh leyang ni andah ate al Yahweh, keminiya ni kumi ya, ate dagna yang. ⁷Ni a dum njiteng bin Yahweh ya, ate a billa amuna gung. Nibeniya anjibuno shienri mapiyo ka lih yang ni ababang leyang. ⁸Ntong njeme njuh a Gibeyah, ni njemegula a Ramah. Jollo gishi luwa a Beth Aven: 'Sa pir tyo, Banyamin!' ⁹Ifraimu ka digha bayong nyha a kara fungso. Nwabna ga ka pag giri a ntiri akunburi le Israila agh. ¹⁰Amagula le Judah nga ninga abeni shishi tahli kunjang nga. Nga suhli yehlulla lang muyang ninga muru. ¹¹A pahra Ifraimu; a pahrine a tuhnjuo ate ni agha le ya gushina agillang. ¹²Nina agh nga dig ninga ngihgiri bin Ifraimu, ninga gi ma dunna a bin baleh Judah. ¹³Nga Ifraimu shinni njipinye le, le Judah shinni pinye le ya, le Ifraimu wora bin Assyriya, keminiya ni gan pih abayong buhri ko bishi pinye le agh. ¹⁴Nina agh nga dig ninga yim a bin Ifraimu, le ninga muna yim a bin baleh Judah. A meng kanangirang nga sahni yi yang le nga pon yang nga wori, le bwa nyha ka ashi yang nga. ¹⁵Nga woro le nga nyerra bang lang ha sete a yeri gimashihra leyang le a al kundumang, ha sete a al kundumang ni njiteng a gana leyang."

Chapter 6

¹Nzu, ih bi shi nyera bin Yahweh. Ate sahna sung a ntiring, keminiya ih pah sung iritenna; tigne sung pinye, keminiya ih kur yi sung ni. ²A nzum akara bahri ya, ih ka nyenni sung

Le ih ka logshi sung a yeh kara ma tahro, le sa digha dumi.

³Ih bi shi yeri Yahweh, ih bi shi gbem musung ate yeri Yahweh. Puro le ya a njiteng, nga ninga durubang; ih zu a binsung ninga dahghamuru, ninga muru ma ssagna njahli ni lib njahli ya.”⁴Ifraimu mang nga pag wo? Judah, mang nga pag wo? Agnjiung lo nga ninga nlagiri beri,ninga tirma ni meshiye ni kahra agh. ⁵Nina agh nmeshiyina yang kusihkushi a nji bin aba agkuntumo; nwolla nluo yang ni garbwoh le kunang. Atuhnjuo lo nga ninga poshibang ni ki tuhbang nga. ⁶Ate mposhina yahlang ri ogrung njiteng lo, dahra ni ya, le yeri kulli uwor gipahna pingsa. ⁷Ninga Adamu a bunna ogrung; a nyha ni a dum njiteng a binang nga. ⁸Gileyad agh lah magula le abeni ki pag gimashihra agh ni, ni nyonglo le nkilli. ⁹Akpaba le amanyibih lella bwa, nina agh amalaha kpaɓna murung ni yang ate wol nluo a muri njere Shechem, a pagna gimashihra pah iribihna. ¹⁰A baleh Israila agh nshinna gi pah ngobong; pag njah le Ifraimu agh nga ba, le Israila nyha gerenteng nga. ¹¹A temuro deshili, Judah a tigna kunbang pongissoro nga nga nyenni ni abayong lang ni wora guro agh.

Chapter 7

¹Kunbang ni kwa ntollo nga pih Israila iritenna agh, gimashihra le Ifraimu ki pura beng, deshili ninga agipagna mashihra le Samariya, ate a yangha a pag gi soriyi bang; manyibih ingna le aba kpar bayong wolla abayong ngatanjere. ²Ni a yere a yahli yang ih myang ngi dengshi ni agipagna mashihra leyang. Nibeniya agipagna leyang kangni na yang; a yangha a kundumang. ³Ni gimashihra leyang ni a tigni bang bor yi murung, le amagula agh a nji ri yiri. ⁴Aba pagnjah nga ninga gi tonggiri ni ba tonggiri tigha gishe bangha, ni sang mal yog ga ih kang nga agh. ⁵A kara le murung lesung amagula tigna muyang a nongkonno ri gogho le muru njingung. Le a kpaɓna ni murung a jol lang. ⁶A kpaɓna kurkun ma yiri a yahli yang ninga gi ton brodi. A ɗungshina ni yehlulla ni duh kwa; ih pihn ni beri ninga leshi gishe. ⁷A yangha kwa a pihn ninga gi ton brodi, le a lih amurung leyang. Amurung leyang kwa kpahna; mwoh leyang nyha gorrang nga. ⁸Ifraimu kpaɓna muri a ntiri abayong nghe. Ifraimu agh gi kangna ma pyagtilla ni ni a pil a agh ni. ⁹Abiri lihna masso le, keminiya ni yeri ya. Ambuh pura a ba muri kwa, keminiya ni yeri ya. ¹⁰Gushimurung le Israila waɓna kun a muri; ngho te ya ni a nyerra bin Yahweh Kulli leyang, koalli ya, a muri aga kwa ni ya. ¹¹Ifraimu nga ninga kulla, ih nyha ni yeriteng nga, ih gor Masar, le logna wora bin Assyriya. ¹²Ngha a wor ni ya, nga soɓ nguri lang a muyang; nga yon yang njahli ninga aminya ɓakuli. Nga fungshi yang ate ginya leyang mwoh. ¹³Gi- enna ni ni yang! Ate a kengna a rang. Juhro nga ki zu yi yang! A tolla murung rang! ke nga ashi yang, keminiya a waɓ yiri a murang. ¹⁴Ni a bua a binang ni yahli yang kwa agh, a bua a muri alla leyang. A kpaba binmona ate njigiri ni muru njingung mapiyo, le a tolla muyang rang. ¹⁵Ko ke n'alliyi na yang ni tengshi adumbih yang, a yangha nibeni a kur gimashihra a murang. ¹⁶A nyenna, keminiya ni a nyera binang nga, Magula Kwa. A yangha ninga ntah ma nyonglina. Amagula leyang ka wuh a nji ri garabwoh ate tenana mashihra ni pura kunyang ngh. Ga ni ka ɗig jollo leyang a njeh Masar.

Chapter 8

¹"Tig njemenjuh a kuno! Gbang nga ki zu a baleh Yahweh ate abayong bunna ogrung lang ni tolmuyang ri gigilla lang. ²A bua na a binang, 'Kulli lang, shi yeri no a Israila.' ³Keminiya Israila shibina gi maonna, le ba shibi murung ka piri. ⁴A tigna amurung, keminiya nyha a nji binang nga. A tigna amuna murung, keminiya nyha a yere lang nga. Ni zinariya ni azurfa leyang ni a gilli agillang ate kanangiri yang, keminiya nga nina ate a tuh yang." ⁵Samariya a shibina muna ndah lo. Yehlulla lang nga ki velliye a muri abayong ni. Ate ha ni yebbang ni ni a dumo a yangha ni tengshihra agh? ⁶Ate gillang ni ya pura Israila; ba tumo gille; Kulli ni ya! Muna ndah le Samariya agh a wanghi njahli bururu. ⁷Ate abayong jamna gung le kor gung nyamuru. Gweh ni tang nga nyha ni njih ya; ni pushi muh agh. Nga ni sang tol nji ya agh, abayong ma sa ka juhri. ⁸A mella Israila; nibeniya a nongna a ntiri abayong ninga nkorih ma nangna. ⁹Ate kehna bin Assyriya ninga mbuljeng lusung ni muri mwah. Ifraimu tolla aba agnjiung kanangiri. ¹⁰Ko ke a tolla aba agnjiung a ntiri abayong, nga kpaß yang nibeni binmona. Le a ingna a juhro ate agitolla le murung. ¹¹Ate Ifraimu nga ni adeshile dahra lag gimashihra dudug, keminiya a pilla adeshile dahra binpag gimashihra. ¹²Nga gan nyongli yang agigilla lang mbende worotongno lum lum, keminiya a shinni ninga gi mapiyo ni bin yang nga. ¹³A temuri agipahna dahra lang nga, a dahri nyamma le a lih, keminiya a meng, Yahweh, ni ag yang nga. Nibeniya nga dengshi ni agi tengshihra leyang le nga fungshi gimashihra leyang. Aka nyera Masar. ¹⁴Israila jangshi nang, ba Gillih, le bagna alahmurung. Judah bagna alah maguliyi na, keminiya nga tutti gishe a murialahmagula le; ih ka girjah alahmagulina ni kangni ya.

Chapter 9

¹Ke ih bang ih bor wo agh Israila, ni binmurubang ni anshile abayong nga. Ate a nyha a wo dum njiteng nga, awo dag Kulli lo. A alla nwah ngosse ni ma njah alla a muri tangsa sahri njigiri. ²Keminiya bin sahri njigiri ni ma gammuru njingung ni ki lihni yang nga; ate muru njingung mapiyo ni ki pur agh. ³Ni a tangha a digha a njeh le Yahweh ya; a tebi ya Ifraimu ka nyerra Masar, le kara mwoh a lih gilihna ni nyha gerenteng nga a Assyria. ⁴Ni a pah dahra bin Yahweh ko ate a pashi yahli ya. Adahra leyang a digha bin yang ninga gilihna le aba gonno; abeni kwa lih ya ih bihi yang. Ate gilihna leyang ka digha ate kanangiri yang ni muyang; ni ih zu a leh Yahweh ya. ⁵Mang aka pagha a kara ni a tigha ma njibunno agh, a yeh kara le njibuno le Yahweh? ⁶Ate shinna, a abba ri juhro le, Masar ka kpaß yang le Memfis ka lingshi yang. A temuri agi mabonna leyang agi azurfa - ajuweh ma tebna ni ka ag yang, le ajuweh d'ungshi agungri leyang. ⁷Akara fungshi bang nga ki zu; akara nwah ngosoo murung nga ki zu. Ih bi Israila yeri aga kwa ni ya. Ba agkuntumo agh bahnga ni, le ba gushina agh muri nyha mwoh agh, ate gogho le gimashihra leyang ni mohno magula. ⁸Ba agkuntumo agh ini ba lelbang ate Kulli lang a muri Ifraimu. Keminiya gi tam minya nga muri anjinjere le kwa, le mohno ni ri a leh Kulli le. ⁹A bihi na muyang a yeh akara le Gibeyah. Kulli ka dengshi ni agi mashihra leyang le ka fungshi a temuri agimashira leyang. ¹⁰Yahweh nah, "Nga nkumni Israila agh, nga ninga al njingung a balusung. Ninga njingung makunduna le kunbang a muri ngung gorih, nkumna akah yong. Keminiya a wora bin Baal Peyor, le a tigna muyang ri gillang ma iribihyina wo. A pilla gi shibina ninga gillang ni a agnji ya. ¹¹A temuri Ifraimu te ya, gusso le ka logho ka woro ninga minya. Tolmuna nyha, kum muna yong nyha, le bilmuna nyha nhang nga. ¹²Ko ke a gushina amuna, nga tig yi yang yahlung gana kwa. Gi -enna ni ni yang nga mpil nzumang ri yang nga! ¹³Nshina Ifraimu, ninga Taya, a pannih a tirma, keminiya Ifraimu ka zuni amuni a bin beni ka wol nluo yang nga." ¹⁴Mang aka pah yang, Yahweh- pah yang ni? Pah yang sohyimuna ni kihra ni nyha ni mure a agh. ¹⁵"A temuri agimashihra leyang kwa a Gilgal, ini pag ba nlogshi shibi yang nga agh. Ate agipagna leyang mashihra, Nga pushiyang a ba lyang. Ni nwa ye buhri agnji yang nga; amagula leyang kwa agh aba tolmurung ni. ¹⁶Ifraimu nga ni binkonna, le tinne nyumna; ih nyha ih bil nji ya. Ko ke a yangha ni amuna, nga tigha amuna ama bonna ni a yahli yang nga ih bi a wuh." ¹⁷Kulli lang ka shibi yang ate ni a oghi bang nga. A pilla aba ganglah a ntiri abayong.

Chapter 10

¹Isreal agh bagurigiri magogna ni ki bil njih ya ni. Ngha njih buriya, ih buri bagha adeshile. Ngha ngunnzali le ki buri bishigiri ya, ih bossa agbira le. ²Kunyahlung yiri ni riyang; nibeniya digna aka gani gimashihra le yang. Yahweh ka wamghi adeshile le yang; ihka wamghi agbira le yang. ³Ate le aka nah, “Sung nyha ni murung ngha, ate ni shi bang Yahweh ya, ni murung agh-Mang ke ihka paghi sung?” ⁴A wab yi ateng ni gogho ni kaniyi ogrung ma yiri. Ninani njiteng puri ninga lusung tunang ah babang ni a jug wa. ⁵Ke ngobbong ka kpari aba nongha a Samaria atema amunandah ma Beth Aven. A bwa egh buwa’agh ate mur yang, kpaɓni amallah tenjah abeni pag binmurubang amur yang ni borro le yang, keminiya a nyha wa uwa a beh ya. ⁶Aka pon yang awori Assyria ninga gipahna ate murung magulla. Ephraim ka nuh yiribina ka, Isreal ka nuh yiribina ni agillang le. ⁷Aka girjah Murung Samaria ka, ninga ngung gishe amuri muru. ⁸Ke abin magushina teshihra a wamghi. Mama ni pag gimashihra le Isreal! Ajuye ni agubudo aka mal mura adeshile egh. Ke abwa ka nahyi ankonno, “vulliyi sung!” ni abuhra teya, “Kpa mur sung!” ⁹“Isreal, apagna gimashihra logha ri akunbang le Gilbeah; beh ni ah uwo ngha. A luah ni lih amuna ma bornjere a Gieah ya agh?” ¹⁰Ngha og yolle le, Nga fungshi yang. Abwa ka kpaɓɓa binmona ate mur yang ni tig yang gani ate mbende temashihra le yang. ¹¹Ephraim munandah woro aliyi ya ni nga agnjung te wol njihgiri, Ninale nga tig ngungsoro a melli ni yarata ni ya. Nga tig ngungsoro a mel Ephraim; Judah ka juggiri; Jacob ka bol sorojuggiri ni muri. ¹²Jam gimaborna ate muro, ni tuhyi njingung ma ogrung mapahnjiteng. Wamghi nzali ni jug ri ya agh, ate kunbang ma al Yahweh ni, kedebang ihka zu zah nyashi njiteng a mur yong. ¹³A digna gimashihra aka kor temashira. A lih nah njihngung soriyi bang ate a pahna njiteng ri njinjebilla ni abatahluwa le ni dudung ngha. ¹⁴Ninani jollo luah ka logha antira abwa le yong, ihka pagni ninga mama Shalman girinjah Beth Arbel a kara luah agh, ngha meshiyi angihyong kikassa ni amuna yang ngha. ¹⁵Ninani agh pagha ri yong, Bethel, atema te gulo temashihra le yong. Ni durubang murung ma Isreal aka teshini njeh.”

Chapter 11

¹“Ngha Isreal ya basadeng ni ya n’angnanjih, Nga gorri munang pusa Egypt. ²Digha buhri gor yang le a ya buhri bangha. A dahri Baal ni logshi lelle ri agillang. ³Deshiya Mini te aliyi Ephraim ginya. Mini te beni nbol abih yang nlogso, keminiya ni te ayere Mini pah yang irritenna. ⁴Mbilla ni yang ni agara ma bamashinshin ni ngure agnjung. Mini nga dighi yang ninga beni tol yi yang gitolla ni a muhtekihn ngha, le nga gungha njahli le lih ni ya. ⁵Na nya nyere a njeh Egypta agh? Ke Assyria ni ki nongmurung a mur yang angha atema ashibina nyera bin nang? ⁶Ke garabuwo ka kpa mura almagulla le yang ni girnjah angunggagra ma akunjere le yang; ihla girnjah yang atema anjebilla. ⁷Aɔwa lang tola ka pil jum yang rang. Ko ni gor Magulla Kwa, bwa nyha ka angni yang ngha. ⁸Niyellang ni Nga dag ni yong, Ephraim? Niyellang ni Nga mag ni yong bung, Isreal? Niyellang ni Nga gilli yong ninga Admah? Niyellang ni Nga gilli yong ninga Zeboyim? Kunyahlang ariyina a rang; gi’enna lang kwa logna. ⁹Nin wa dum fun funno lang ngha; Ni nwa girnjah Ephraim deshiliya. Ate Mini Kulli mini bwa agh; Mini ma Gerenteng Mwoh a ntiri yong, Ni nwa zuni funno lang ngha. ¹⁰Aka kuratye Yahweh; ni imma ninga yim ngha. Ngha imma, muni ka zu ni koshiyo a nji-nakuli. ¹¹Aka zuni koshiyo ninga minya ni logha a Egypt agh ninga kuhla logha njeh Assyria agh. Nga tig yang a nongha a lah yang-mama ni pag wabba le Yahweh. ¹²Ephraim kang nang ni teyiri, ni liye Isreal ni soriyo. Keminiya Judah ngha wa wori Kulli ni pahnjiteng ri ma Gerenteng Mwoh.”

Chapter 12

¹Ephraim ki lih a guh ni kuratye guh nji-tebang. Ih woro buhri yiri no wolrung. Aka pag ogrung ni Assyria ni ponna murun olive a Egypt. ²Yahweh ni deshili ni tenjuoh amuri Judah le ih fungshi Jacob ate nga pag ga; Aka nweh ri agipagna le. ³A nyong Jacob bag kushi munateri, le nga pagni babura agh nonniyi ri ari Kulli. ⁴Nonniyi ri ari maleka ki lihmuru. Ih buwa ni jimma ate kumboro. Kum Kulli a Bethel; Kulli nahteng ri a be. ⁵Mama ni pag Yahweh, Kulli basulabiri; "Yahweh" ini ni lulli te aba woro gori. ⁶Nina agh pilla bin Kulli le yong. Bol ogrung njiteng ni njuoh, ni ate lel Kulli le yong. ⁷Ke bamaggiri nga ni gipyerigiri ma soriyi bang ah bih yang; a agnjih sorbang. ⁸Ephraim nah, "Njiteng nga Min yang ngi pil bakumo; nkunne murang ngi kumna. Ayeh atumo lang kwa na ya kum temashihra a rang nga, Gah kwa ka pag gimashihra agh." ⁹Mini Yahweh Kulli le yong logha njeh Egypt. Deshiya Nga tig yong ih nongha agunri, ninga ari akara ni atigha ma bunno agh. ¹⁰Mini nahteng ri aba agkuntumo bin Kulli, Mini pah yang njiloro ate yong. Njiri bih aba'agkuntumo bin Kulli Mini pah yang kunburiteng. ¹¹Nga teshihra nga nghan a Gilead agh, njiteng abayong manangna ni. A Gilgal a dahri adendah; adeshile le yang ka dig ninga athali ni adamma ababang ni a jugga. ¹²Jacob bangha wora anjeh Aram; Isreal pagtumo atele ihbi kum bamah; ¹³Yahweh pushi Isreal ajeh Egypt njiri aba'agkuntumo bin Kulli, ni njibin aba'agkuntumo bin Kulli ni lelli mur yang. ¹⁴Ephraim lulshi na yeh Yahweh gighi. Ninani magula ka dag nkulla le amuri le ihka nyera amuri ni yibiyina.

Chapter 13

¹“Ngha Ephraim nahteng ngha, le koshiyo ngha nghang. Ih logshi muri a Isreal, keminiya ye pag temashihra atema gushina Baal, le wuh.

²Niḃeniya aya buhri pag gimashihra ni pagha. Ah ya tul gitulla gipurbang ni gifugnaposhina, allah ninga tumobung ni pagha, kwa le yang ngha tumo le abatumobung ni. Aḃwa ki nah ni yang, ‘aḃayong ni ḃahra ye kpari amunandah.³Nina‘agh aka ḃigni ninga nlagiri beri, ninga nkawah ni guh ki tol agh ki wori koh logha atangsa wol gweh agh, le ninga nlelle ki pura muri kangna agh.⁴Keminiya Mini Yahweh Kulli le yong logha njeh Egypt. Nga agha ih kulli nyha keminiya meng; ḃigna nga agha mini ya le, ḃa ashi bang maḃi nyha. ⁵Mini nyeri yong aḃalusung, a njeh ni nyummo dudung agh. ⁶Ngha nyong ngha ni binlelle agh, le yong ngha ih ḃimna; le ih ḃim le, le nga logshi kunyahli yong kuli. Ate mama agh nga jangshi meng.⁷Nga ḃig ninga yim ari yang; ninga minburi Nga lel njere. ⁸Nga bol yang ninga nyamlahra ni a ponna amuni ya. Nga wol akikili yang nga logso, beh ni Nga sheng yang ngha ninga yim, ninga nyamlusung ka sanniyi yang lushilushi.⁹Nga girnjah yong, Isreal; yang logle angno?¹⁰Yebang ni niḃiyeni murung lo ngha nghang, te ihka ashi yong ah alahmagulla le yong kwa? Yebang ni aḃanongmurung ngha nghang, aḃeni ih nah ngha, ‘Pah sung murung ni amunamurung?’¹¹Ih pah yong murung a yahlulla lang.¹²Nye ntolli koh ni yahlulla. Gimashihra le Ephraim kura ri; a ḃanna gimashihra bimona. ¹³Konno ḃilmuna ka zu yi, keminiya muna ma yeriteng ni ya, ate ngha kunbang ḃille pag ni ya, ni pura a yong ngha.¹⁴Ihḃi ashi yang abih Sheol? Ihḃi ashi a luoh? Yebang, luoh, agikonna lo nghe? Yebang, Sheol, girnjah bang lo nghe? Gi‘enna vulla anjiuh.”¹⁵Ke Ephraim buhrina antira a munateri, guh nji-tebang ka zu; guh le Yahweh ka logha ḃalusung ni buwa. Anjihmuru ma Ephraim ka nyummo, le muru ni ki pagha a tuhmuru le ya. Aḃa shiḃḃi ka punnieh ni agimaḃorna ni kwa a kangna giḃḃingiri le agh.¹⁶Samaria ka pag temashihra, atema logna ari Kulli le. Aka kpa anjiri garabuwo; amuna makyena le yang ka meshiye lulushi, ke amehna ni yong ngha aka buwa yeh yang.

Chapter 14

¹Isreal, yera bin Yahweh Kulli yong, ate a egnakusung atema temashihra le yang. ²Tol ateng aboh a yera bin Yahweh. Nah yi, “Tol temashihra le yong kwa koh le ih ag gah bor wa, nina’agh shi pah no anjihngung ngotokun yang. ³Assyria ni ki ashi sung ngha; ni kog piri ke shi keni luah agh. Alle ke shi wa nah yi atumo bung, ‘Nyong ni ngi pagha allah,’ ate nyong ni aminbawori ni ih kun gi’enna agh.” ⁴Nga bishi jenbang le yong; Nga agnjih yang sagli, ate yahlulla lang malla ri. ⁵Nga dig ninga tirima te Isreal; ihka poshi ninga aposogiri ni ishi millung ninga cedar ma Lebanon. ⁶A bihngung ka leghe ri; bornsari le ka dig ninga angung olive ni murun susunang ninga seda le Lebanon. ⁷Ke abwa ni digha aminlim le ya ka nyere; aka logh ninga njigiri ni posso ninga agurigiri. Gullo le ka dig ninga mbah ma Lebanon. ⁸Ephraim, mang uwo Nga pag yi allah lo? Nga agh yi ni lel te muri. Miyang ninga cypress ni ambuye bubutu kara ni kwa agh; logha ranf zu ri anjingung le yong. ⁹“Yang ni yeriteng te ka yera agah? Yang yeri agah nina’agh ihka yerini yang? Ate nijiere le Yahweh ngha yarata, ke abayarata ka ginya ri yang. Keminiya abalowerung ka egnakushi ri yang.

Joel

Chapter 1

¹Mama ni pag tenana le Yahweh ni zu abin Joel muna Pethuel agh. ²Abatenna n’ogh, nteshiri yong, nyong na aba-digha njeh kwa. A ri kunbang le yong ngha gumu pagna pah ninga le, ko ri kunbang le akah yong? ³Nwabbi amuna yong amuri, ke amuna yong aba wabbi amuna yang, ke amuna yang aba wabbi aba kunbang ni ki zu agh. ⁴Gah a buno kukoro dagha, akukoro magulina lih ne; nga akukoro magulina dagha, mankparu lih ne; nga mankparu dagha, ngoso lih ne. ⁵Nlogho, yong aba-bara, ni buwa! magjollo, yong ni ba nuh mbah kwa, atema teshina mbah ma pyem a biyong. ⁶Ate abayong sullina a muri njahli lang, ogrung ni gowo dudung. Mili ya mili yim ni, yangha ni mili yim mangallang. ⁷Pilla babang njingung ba mbu ye unna ngung gorri. Ye bwayi na ngote bukko; ke avagha ma poshi te. ⁸Buwa’agh ninga nsari bom ri ateshiligiri ate wuh le min basadeng le ni ih bangwula ni ni ya. ⁹Ke njigiri pahna ni ginuh pahna kashina a lieh Yahweh. Ke mallah, gurole Yahweh, buwangha. ¹⁰Babang biyina; njahli ngha buwangha atema njigiri wale juro. Mbah mapiyo sonshina; murun shigrina. ¹¹Ihbi yirungbiyina, yong aba-dingdiya, mbuwangha, yong ni aba-ding njingung, ate kikaya ni anjigiri. Ate tolgisoro babang biyina. ¹²Ababang njingung nyumna ngung gorri nyumna; ke ngung gibangna, nina’agh ngung ka, ni ngung apple-angung ni kwa abang ngha yumna. Ate binmurubang malla logha ri aminkah bayong. ¹³Ih kur muryong ni teshiligiri ni buwangha, yong ni amallah! magjollo, yong ni a gurole deshile. Nzu, n’ongha ateshiligiri ni duh kwa, yong ni gurole Kulli lang. Ate njigi gipahna ni murun gipahna a tol le a liye Kulli leyong. ¹⁴N’gor gonno magerenteng, ni gor kpabba magerenteng. Kpabba aba-tenna ni abayong ni kwa digha a njahli a liye Yahweh Kulli leyong, ni buwa ri Yahweh. ¹⁵Hay ate kara egh! ate kara le Yahweh billabang bah. Nina’agh juro logha bin ba kwa. ¹⁶Na tol yi yong gilih anji yong ngha, ni binmurubang ni yahlu poshina a liye kulli le yong agh? ¹⁷Anji jamma dunna a yeh, alahgilbingiri nongna buili, abba teya waghina njahli, ate njigiri meshiyina. ¹⁸A ndah ki buwa niyella! agiluwo le yang ki tolliyi bangha ki gangla atema a nyha ni bin lelle ya. Ko aluwo njuh ma’agh ki gana. ¹⁹Mbuwa yi yo, Yahweh. Ate giche lihna binlelle ni balusung ngha, leshigishe teya yigri na angung ni kwa ababang ngha. ²⁰Anyam babang ma’agh ki pon-usulo, ate muru ni a boli ya yumna, gishe wale lih binlelle balusung.

Chapter 2

¹Tog njemme njuh a Zion, ni jollo gipagna a muri nkonno ma gerenteng lang! Deh ihbi ngobong kpa ri abayong ni kwa nongha a njeh, ate kará le Yahweh zuna; nina'agh, digna gyab. ²Kará ma boppinna ni pinna, kará anlagirini ni pinna matenna. Ninga meshiye le túlebang a muri nkonno, gowo le abaluah ma yirutenna tolla dingha. Na ya pag abaluah ninga yang ngha, ni te aya kum ninga yang ngha, har jum abibilla dudung. ³Gishe ngha lih gah kwa a dummi ya, a jummi ya leshi gishe ki agha. Ke njahli ye ngha ninga babang Eden a dummi, keminya jummi ya balusung ni pihya ni. Nina'agh gumu nyha ki kum abba abini ya. ⁴Ke purole abalueh ngha ninga apiri, ni myere ninga aba-piri. ⁵Atah ni jollo ninga anyeguwo-piri a muri ankonno, ninga imma le leshigishe ma pah ngobong ni lih waragirya, ninga abaluah ma yirutenna ni pur luah agh. ⁶A beh ya abayong gangshi riyang ni akundung yang kwa kariya. ⁷A bang ninga agarabuna ma yirungtenna; a ebb ngarung ninga abaluah; a ginya, beni kwa'agh a kushi mona, ni a keghe ari tangsa agh. ⁸Alle mwoh tuti manona agirikarung ngha; a ginya, beni kwa'agh ngha muri njinjere; a meshiye ri vang kun-luah teya na pura ri tangsa agh. ⁹A kára ri lahmagula, a bangha ri ngarung, a ebbe alah, ni pura njiri gbele ninga abayibi. ¹⁰Ngung-njahli jigra a dum yang, bakuli kariya, ke kará ni shienri bol pinna, ni munashienri dag te poshibang. ¹¹Yahweh losgshi gih a dum abaluah le, ate agarabuna le nga dudung; ate ayangha ni yirutenna, amama ki pag asangha le ya. Ate kará le Yahweh inga ni gulo ni pah kariya bang. Yang loghle gitikunyong? ¹²"Ni biyeni teya"- mama ni pag wabba le Yahweh- "Ih nyera binang ni yahli yong kwa, ngonno, nbuwa, ni nbuwa'agh." ¹³Ih tuyi kunyahli yong dagra le yong ni kunkolong ngha, Ih nyera bin Yahweh Kulli le yong. Ate ba niehni ni gienna, bajinjing ni a pag yahlula ni aghnjung magowna matangna nya ih kari ni fungso agh. ¹⁴Yang yere? Kote ikah pilla ih dig jinjing, ni dag mosso a nji njummi, njigi gipahna ni murun gipahna ate Yahweh Kulli leyong? ¹⁵Tog njemme njuh a Zion, n'gor gonno magerenteng, ni gor kpabba magerenteng. ¹⁶Kpabba abayong; gor kpabba magerenteng. Kpabba aba- tenna; kpabba amuna ni amuna a yuli ya. Deh aburamanjuwulla apura a ndá leyang ni amanjuwulla a pura a tarah juwulla leyang. ¹⁷Deh amallah, aguro le Yahweh, abuwa .a mintiri toghkangna ni deshile. Deh aba nah, "Assa abayong lo, Yahweh, ke ihbi pil agibere le yong ih pag gi jenna agh, ke abayong ki olyong. Temang ke aka nah a ntira abayong. 'Kulli leyong kye" ¹⁸Le Yahweh nga ni aghnji njeh le nye shin gienna le aba liye. ¹⁹Yahweh aghi abalieh, "Nshinna, nga tashi yong bang ni njigiri, mbah mapiyo, ni murun, Ihkah digshi yong, ni wa pah yong yirubiya antira abayong ngha. ²⁰Nga pusa abawolyong ni nji-gangra, nga piriya nga wori njeh ma yumna ni adagha. Abaluah kundung le yang ngha a wora sallang ma nji-tebang ke ama njummo teya a sallang ma nji-nakuli. Dúmo ka logho." Nina'agh, pagna agimaguliyina. ²¹Ke bang ngobong ngha, njahli; ih ollo ih pag binmurubang, ate Yahweh ki pag agima guliya. ²²Ke bang ngobong ngha, a nyam balusung! ate abinlelle ni balusung ka saghá, a ngung nga bil nji, ni ngung gorri ni babang njingung ni babilli kaa bil gisoro. ²³Pag binmurubang, aba Zion, ni binmurubang ri Yahweh Kulli le yong. Ate ihka pah yong tu-muru kuli te assa ni sulli yong da'agh muru ate muryong, ke tu-muru ni nji-muru kuli ninga mama woro pagha. ²⁴Tangsá wolgiri ki dungshi ni kikaya, ke a duh ka woro bungko ni mbah mapiyo ni murun. ²⁵Nga nyeni yong abogho anjigiri mama buno kukoro lih ya- ke kukoro magulina, ke kukoro wambang, ke kukoro girnjahbang, abaluah yirutenna lang inga ntasa a ntiri yong agh. ²⁶Nga lih magogna nga dimma, ni bongshi lulli Yahweh Kulli le yong, beni pag gi njiworoshi a ntiri yong ngha, teya ni wa ye zuni yong giyirung biyina muri abalieh ngha. ²⁷Nga yere ih miyang antiri Israel, mini Yahweh Kulli le yong, nyha deshiliya, ni wa zuni giyirung biyina muri abalieh ngha. ²⁸Ihkah zu ka ni jummo ke nga sof bongho lang a muri abayong kwa, ni amunabuna le yong ni amunangallang le yongka wabkundung. Aba-gulla le yong ka lorri alorro, abuna le yong ka shinna anjilorro. ²⁹Deshiya amuri aguro ni aguro amehna, antiri kara wogha, nga sof bongho lang. ³⁰Nga dumma agi njiworoshi ni a bakuli ni muri ngungnjahli ya, nkilli, gishe, ni tagha nléle. ³¹Ke kará ki pilla pinna ni shienri ki pilla nkilli, kika ri kará magula ni ma koshibang le Yahweh ni ki zu'agh. ³²Ihka tig beni kwa gor lulli Yahweh ya ih kum abba. Ate a muri nkonno Zion ni Jerusalem beh ya kum abba ngha nhang, ninga mama Yahweh wabba, ni ntira aba-abba, abeni Yahweh gor agh.

Chapter 3

¹Nshinna, akara wogha ni kunbang egh ya, nga nga nyeni ni aguro ma Judah ni ma Jerusalem, ²Nga kpaɓɓa abayong kwa, ni zuni yang a ɓanjonglong le Jehoshaphat. Nga waɓɓi yang njuoh a biye, atele abayong lang ni gibere lang Israel, aɓeni a meshiye antira abayong nga, ni atema a koriyi na njuh lang. ³A soɓ lāyi ate abayong lang, magha amin munabuna ate njá, ni magha amin munangallang ate mbah ate gi nuhna. ⁴Niɓeniya, niyella ni yahli yong ki lulla rang, Tyre, Sidon ni akasa njuh Philistia? Nga nwiyang? Ke nga nwiyang ma, nga nyeni yong nwah egh amuryong ni susú. ⁵Ate ih mponna azurfa ni azinariya lang, ni zuna ni agikumna maɓonna lang a bin bangkulli le yong. ⁶Ih magha abayong ni Judah ni Jerusalem abin aba-Greek, ate ih tuti kukuwo ni nje le yang. ⁷Nshinna, miyang nga logshi jigri yang, pushi yang aba ih mag yang nga nghan, nga nyeni nwah egh a muryong. ⁸Nga magha amunabuna le yong ni amunangallang le yong, njiri bih abayong ni Judah agh. A ka mag yang abih a Sabeans, abin abayong ni duna kukuwo agh, ate yahweh waɓna teng. ⁹Waɓ nga antira abayong: "Ih gil riyong ate luah; nlogsa abuna ama yirutenna; deɓ aba zu gyaɓ; deɓ abuna maluah kwa a puro. ¹⁰Wol sorro dɔngɗiya mpilli garabuwo ni buwo pangiri mpilli kuoh, Deɓ abayong nyha ni yirung tenna a nah, 'Miyang ni yirungtenna. ¹¹Nkára ni nzu nyong ni abayong kwa nje ni gyaɓ; nkpaɓɓa muryong binmona. Yahweh, nzuna a agarabuna ma yirungtenna. ¹²Deɓ abayong kwa aba logsa ariyang a zu ɓanjonglong le Jehoshaphat. Ate ɓeni nga dɔgha a waɓnjuoh nga anjuh ni kwa kangni ya. ¹³Tig nshiri, ate gisoro billa. Nzu, ih waghi anjingung, ate ngubu teshi mbah dɔngshina. Ke dɔh nga ki ɓungko, ate gimashihra le yang gulla. ¹⁴Velliye nga nghan, velliye a ɓanjonglong waɓnjuoh. Ke kará le Yahweh dɔgha gyaɓ a ɓanjonglong waɓnjuoh. ¹⁵Ke kará ni shienri pilla pinna, ke amunashienri dɔgha te poshibang. ¹⁶Yahweh ka imma Zion, ni logsh giɓ a Jerusalem. Ke ɓakuli ni ngungnjahli ka jingra, keminiya Yahweh ka dɔg millin ate abayong le, ni ngarung ate abayong le Israel. ¹⁷"Ninani ihka yerini ih mini Yahweh Kulli le yong ɓeni dɔgha a Zion, nkonno ma gerenteng lang. Le jerusalem ih pag gerenteng, abiri ni wa billa njiri beh dɔshiliya. ¹⁸Ihkah zu a muri kará wo nga nkonno ki woro sushiyi ni mbah a pyem, ke aɓúra ka woro soɓ kára, aɓóli ni kwa Judah agh ka woro soɓ muru, ni Njimuru ka zu a liyeh Yahweh ka pah mur a ɓanjonglong ma Shittim. ¹⁹Egypt ka dɔg gijuribang ni adagha, ni Edom ka dɔg ɓalusung adagha, atema gimashira ni apaghi abayong ni Judah agh, atema a sonna nkilli abakwar a njuh le yang. ²⁰Keminiya Judah ka nongho har kikene, ni Jerusalem ka nongo logha ri ɓiɓilla kena ɓiɓilla. ²¹Nga illitagma nkilli le yang ni sang a illitagma ya nga ate Yahweh dɔgha a Zion."

Amos

Chapter 1

¹Amama ni ki pag a tenana le Amos, ɓeni a ntira a lelgiri ni a Tekoa agh, mama shinna amuri Israel a ntiri akará le Uziah murung Judah, dɔshiliya a ntiri akará Jeroboam son Joash murung Israel, bongho ɓahri kedebang jingra le ngunnjah. ²Ih nah, "Yahweh imma a Zion; ih ka logsh giɓ a Jerusalem. Ke binlelle le alelgiri ka ɓuwa'agh; muri Carmel ka yummo. ³Gah ni Yahweh waɓɓa: "Ate gimashihra tahro le Damascus, har ni ma ihne, ningi tol fungso agh, atema a sárina Gilead ni gara ndolong sárigiri ma teɓna. ⁴Nga tuti gishe a liye Hazael, ihka pigshi ngarung le Ben-hadad. ⁵Nga ɓunniyi ngungngara ma Damascus nga teshi ɓabura ni nong murung amuri ɓanjonglong Aven, ninale ɓabura ni ki bol gara ni Beth Eden. Ke abayong Aram nga ka wora guro a Kir," Yahweh ni waɓɓi. ⁶Gah ni Yahweh waɓɓa: "Ate gimashihra tahro ni Gaza agh, har ni ma ihne, ningi tol fungso agh, atema a ponna abayong guro kwa awori, a ka pih aba Edom. ⁷Nga tuti gishe ari ngarung Gaza, ihka pigshi ngarung ye. ⁸Nga teshi ɓabura ni nong dɔgha a Ashdod ninale ɓabura ni ki bol gara ni Ashkelon agh. Nga pil beng a ri Ekron, ke nshile a Philistine ka juro, "Magula Yahweh ni waɓɓi. ⁹Gah ni Yahweh waɓɓa: "Ate gimashihra tahro ni Tyre agh, har ni ma ihne, ningi tol fungso agh, atema pahna abayong kwa a Edom, Ke a ya ɓunna ogrung le amunateriyang. ¹⁰Nga tuti gishe ari ngarung Tyre, ihka pigshi ngarung le. ¹¹Gah ni Yahweh waɓɓa: "Ate gimashihra tahro ni Edom agh, har ni ma ihne, ningi tol fungso agh, atema a pirra munateri ni garabuwo ni soɓ gienne koh. Yahlula le woro saniyang kikasa, ni yahlulla le ka dɔgha ha kikene. ¹²Nga tuti gishe amuri ari Teman, ihka pigshi lahmurung le Bozrah. ¹³Gah ni Yahweh waɓɓa, "Ate gimashihra tahro le abayong ni Ammon, har ni ma ihne, ningi tol fungso agh, Ate ih ɓuwana amehna ni muna yahli yang a Gilead, ate le inga ɓuri njang le yang. ¹⁴Nga boshi gishe ari ngarung Rabbah, ihka pigshi alahmurung, ni jollo a kará luah, ke wolrung a kara nguhnyamuru. ¹⁵Amurung le yang wa wora guro agh, ihni ni amakushi," Yahweh ni nah.

Chapter 2

¹Gah ni Yahweh wabba: "Ate gimashihra tahro le Moab, har ni ma ihne, ningi tol fungso agh, Atema pinshina muh le murung Edom pil tuŋu. ²Nga tuti gishe a Moab, ihka pigshi ngarung Kerioth. Moab ka wuh aimma, ni jollo ni kung njemme njuh. ³Nga meshiya abakashi njuoh le, nga wol lueh amuna murung nini agh," Yahweh ni wabbi. ⁴Gah ni Yahweh wabba, "Ate gimashihra tahro le Judah, har ni ma ihne, ningi tol fungso agh, Atema a shibina njuoh le Yahweh ni nya bol awabba le. Yiri leyang pangna yang a borro, mama ateryang bil nga. ⁵Nga tuti gishe a Judah, ihka pigshi ngarung Jerusalem." ⁶Gah ni Yahweh wabba: "Atema mag na abakwar ate azurfa ni abagani ate asandal kusung bahri. ⁷Ih parra amura aba-enna ninga abayong ki parriya njisallang njahli; a tashitekori abayong ni a parriya koh. Babura ni terri ki ingna bin munangallang ni mwoh agh ninani a juri ni bin lullang magerenteng. ⁸A nongha girikari Deshile ni kwa'agh a dagra ni agha muringosso agh, ni a liye Kulli leyang a nuh mbah le abeni a tigha atenne a pah nwsa agh. ⁹Deshiliya ih ye njuri na Amorite a nji yong, mama logho leyang kena logho le acedar; yirungtenna le ninga Oaks. Deshiliya ih ye njuri na njingung leyang a kuli ni amili njeh. ¹⁰Nina'agh, ih mpushi yong a nje Egypt ni billi yong bogho woro-bahri a balusung te pon nje Amorite. ¹¹Nlogsa aba-agkunto a ntiri amuna yong no Anazirite a ntira amuna buna le yong. Nyha nina agh le, aba-Israel?- mama ni pag wabba le Yahweh. ¹²Keminiya ih sorra anazirite a nuh mbah ni saghi aba-agkuntumo ka wab kunduna agh. ¹³Nshinna, nga dengri yong, ninga nyeguwo ni dungshi ni njigiri ki dengri ni bwa agh. ¹⁴Ba bangha nguh ni ka juri; ke aba yirungtenna ni logh le buri muri yirungtenna agh; alle aba ogrung ki ashi muryang. ¹⁵Aba ni ki gan tangha njeh ya; ke aba kari myere ka bangha; alle aba kogpiri ki ashi muryang. ¹⁶Har ma ni agag agaraabuna ka bang ni tesallang a kara wo- mama ni pag wabba le Yahweh."

Chapter 3

¹Ih og tenena ni Yahweh wabba a muryong nga, ab-Israel, a muri aba liye ni kwa pussa a nje Egypt agh: ²"Ih ntaro ni muro kunkolong a ntira alah ni kwa ngunnjah agh. "Ninale nga funso ate a gimashihra lo."³Bahri logle ginya riyang ha na a ogriyang nga? ⁴Yim ka imma muringung nga ni shing gi bolla agh? Muna yim ka agh gishi a gunang nga ni bol gumu nga nhang?⁵Miya ka kpa agitamna a njahli nga na tammi nyha? Gitamna ga logha a njahli nga ni bol gumu nga nhang? ⁶Ngha njemme njuh buwa a ntiri lahmagula, ke abayong ni ki koshi ya? Ngha gimashihra agh lahmagula, ke Yahweh ni tuti ya agh?⁷Njiteng ni Magula Yahweh ni ki pag gumu ke ni ih dummi gurole ba agkuntumo le ga ihka pag nga.⁸Ke yim im le; yang ni ki bang ngobong nga?⁹Wab gah a ngarung Ashdod, ni ngarung nje Egypt; nah, "nkpaß muryong a muri ngonno Samaria ni shing koshiyo magula mang a yeh, ni temashihra ni ki pagri a yeh agh. ¹⁰Ate na yeri pagha ni a pagni gimabonna agh- mama ni pag wabba le Yahweh- A dungshina ngarung ni mwono ni biya bang."¹¹Ngha ninale, mama ni pag wabba le magula Yahweh: Aba shibi yong ka kangni njeh egh, a meshiyi vangkunluah le yang ni pongiri a ngarung egh." ¹²Mama ni pag wabba le Yahweh: ninga mama lelgiri ki ashi ni kusung bahri kunkolong, ko gi kiri njuh a kung yim nga; ninani aka ashi ni aba Israel ni digha a Samaria agh; a dag yang ni gbingra gidigna ko agugushe alla."¹³¹⁴Og ni wabkung a muri liye Jacob- mama ni pag wabba le Magula Yahweh, Kulli basulabiri. "Ate a kara ni nga funshi ni gimashihra le Israel, Nye nga funshi deshile ma Bethel. Ke njemme le deshile ka buo ka kpa a njahli. ¹⁵Nga meshiyi lah ma bina ni lah ma kunabi. ke alah ni agiliyi ni njemme njuhlusung ka juro, ni alah maguliyina ka boro- mama ni pag wabba le Magula Yahweh."

Chapter 4

¹Nteshikiri yong ri teng ni, nyong na andah ma Bashan, nyong ni abeni a nkonno Samaria agh, nyong ni abeni nga pariya aba gienna, yong abeni dengre aba'ala agh, nyong ni ih nahyi abura yong, "Nzuni sung gi anuhna." ²Ke magula Yahweh kaniyina giri ni gerenteng le, "Nshinna, kará ka zu a muryong nga aka tol yong ko ni agibbang, ma meshile le yong nga ni gibbang ma bol nji." ³Nga pura njibang a njiri teshow le ngarung lahmagula, beni kwa wora njiri beh huwar, aka bug yong ko anji bin Harmon- mama ni pag wabba le Yahweh. ⁴"Nwora Bethel nghe pag gimashihra, ni Gilgal nke buri temashihra, nzuni dahra le ni beri ni kwa agh, ni gipahna le yong a ri kará tahro ni kwa'agh. ⁵Mpah gipahna dahra ma makampa ni brodi; wabteng agha pah gipahna sagli; wab tebi, ate nga ni agnjung a pagha, nyong ni aba Israel- mama ni pag wabba le Magula Yahweh. ⁶Nga pah yong milung mkwar alahmagula le yong kwa ningi pah yong brodi abi yong kwa. Deshiliya ni nyera a binang nga- mama ni pag wabba le Yahweh. ⁷Nye ntol yiyong murukuli nga wa uwo shienri tahro ni tolgisoro. Ngi nyashi murukuli a muri lahmagula mamona, Njahli manona murukuli nyana a muri, keminiya njahla mama murukuli ni nya a muri ya agh ih nyummo. ⁸Lahmagula bahri ko tahro ka bariginya ki ka lahmagula mamona ate muru ma nuhna, keminiya ni a dimma. Deshiliya ni nyera a binang nga- mama ni pag wabba le Yahweh. ⁹Ngi magyi yong gikonna ni kukkú. Ke gowo le babang le yong, ¹⁰Ntuta agikonina ari yong a Egypt. Nwol lueh aminabuna ni garabuwo, kpana ni aguro apiri le yong, ni pag batangna le yong ihbi dummo a lulli yong. Deshiliya ni nyera a binang nga- mama ni pag wabba le Yahweh. ¹¹Nwamma alahmagulina a ntiri yong, ninga mama Kulli wamni Sodom ni Gomorrah. Nyongha ninga garagiri ni ki pihi a gishe apusa gishe ya. Deshiliya ni nyera a binang nga- mama ni pag wabba le Yahweh. ¹²Ninale nga paghi yong temashihra, Israel; ni atema nga paghi yong temashihra, ngil riyong ih lugri ni Kulli le yong, Israel! ¹³Ate, nshinna, ihni beni pag nkonno agh deshiya ihni pag guh, pushiyi abayong dengshe ni, pag bangkwara pil dú ni ginya amuri abin m logna a ngunnjah. Yahweh, Kulli basulabiri, lulli ni."

Chapter 5

¹N'ogh teng nga ntolli buwa agh a muryong, Liye Israel. ²Ke Israel nsari kpana; ni wa logha deshiliya; a dagne njuh le; buwa nyha mwoh ka logshi ya. ³Ate gah ni Magula Yahweh wabba: Ke lahmagula puro wori gwesh agh ka kum worotongno ka digha, ke beni puro wori worotongno agh ka kum lum ka digha ate liye Israel. "Allang le a dignjah!" ⁴Ate mama ni pag wabba le Yahweh ari liye Israel: "ih alla ih abba!" ⁵Ke ihbi al Bethel agh; alle ingna Gilgal agh; ke ginbiri ih nken Beersheba agh. Ate Gilgal ka wora guro fakat, le Bethel ka pil gimanangna, ⁶Al Yahweh a dignjah, ko ihka meshe ninga gishe a liye Jacob. Ihka lih, ke bung nyha ka lingshi a Bethel agh. ⁷Abayong ni ngi pil njuoh gima lulla ni bug maabonna ko a njahli!" ⁸Kulli ni gil Pleiades ni Orion; ih pil pinna matenna kenna a beri; ih pag kara mapinna ni du ni gora amuru Sallang; ih sobbi a amuri ngunnjahli. Lulli ih Yahweh! ⁹Ih zuni juro nikara aba yirungtena ate ma juro egh ihbi sulla amuri ngarung. ¹⁰A shibbi tele beni kwa ni aghni tele yang a akunjere lahmagule ye agh ni a jen beni kwa ki wab njiteng nga. ¹¹Atema nyong nga nga pariya aba gienna ni ag dakka kikaya a biyang-teya ih gilla alah ma tumo tahli, ninga digha a yeh yang nga. Ih digna ababang njingung a tolnjung, ninga nuh amuru mbah ya. ¹²Ate nyerina gowo la agimashihra le yong ni niyellang ni guliyo le agimashihra le yong. Yonng ni aba juri njiteng, ag lihkun, ni pilla aba enna agirikari yong a kunjere lagmagula. ¹³Ninale beni kwa ni yriteng nga agira kun yang ari kunbang egh, ate kunbang mashihra ni. ¹⁴Al gimabonna ka al mashihra agh, ate le a kum dignjah. Ninale Yahweh, Kulli basulabiri, ka dig ni yong ni njiteng, ninga mama ih nah ni ini nya. ¹⁵Shibbi gimashihra, agh gimabonna, tigh njiteng a kunnjere lagmagula. Alle Yahweh, Kulli basulabiri, ka dum nieh le ari ashille Joseph. ¹⁶Ninale, mama ni pag wabba le Yahweh, Kulli basulabiri, Magula, "Magjollo ka tagha agbinainne, le aka nah a mura njinjere kwa, 'woh! Woh!' Aka gora aba digdiya a buwaagh ni abayong yeri buwaagh a ba wo mang jollo. ¹⁷Ababang njingung kwaagh jollo ka tagha, ate ihka billa ntiri yong," Yahweh ni nah. ¹⁸Woh le yong abayong agh kara le Yahweh! mang paghi te nga tigh yahli yong ari kara le Yahweh? Ihka pinna ni tubang nga, ¹⁹Ninga ma buwa ki bagna yim nga le ki luri ni bear, ko ingna a lah le ke tig bih ri ngarung le yuoh num mi. ²⁰Ih kara le Yahweh ka pinna ni tubang nga? Yukuta ni poshibang nga? ²¹Ih shibbi na, ih jenna anjibuno le yong, bang nyha ki bongha ari kpaaba le yong nga pag ni njiteng nga. ²²Ate nyongha ngi peng gipahna mapinshina ni gipahna manjigiri, ningi agh yang nga alle nga shin gipahna a ogrung ma agiluwo manennina le yong. ²³Mpushi a jollo a giyah le yong a binang; ningi teshikirang Imma le dindura le yong nga. ²⁴Tebiya, deh ih njuoh sulli ninga muru, ni gereteng ninga bangha le muru kara ni kwa'agh. ²⁵Nzuna nga ni adahra ni agipahna a balusung bogho worobahri, liye Israel? ²⁶Nlogshi na nduli Sikkuth a kuli, murung le yong ni Kaiwan, kulli muna shienri le yong, mama mpaghi muryong nga. ²⁷Ninale nga wori yong njeguro ka dur Damascus," Yahweh nah ni, beni ih lulli ih Kulli basulabiri.

Chapter 6

¹Woh ari abeni ni diglyem a Zion nga, ni abani vullo a lah nkonno Samaria agh, abayong mabwa ma anjeh mabonna, abeni liye a Israel zu ate a aghni ya! ²Aba magula le yong nah, "Nwora Kalneh ke nshinna; logha beh ya wora Hamath, lah magula; le nsulla Gath ma Philistines. A wora njemurung le yong ni bahri ya? Njang le yang gulo wor njang le yong?" ³Woh a ri abeni ishi kará mashihra ni gil ngungmurung mwono zuni gya. ⁴A nongha a alla ma njemme njuhlusung ni digha mura angungmurung leyang. A lih ya a njuh ba luwo ni amuna ndah ni a luwo agh. ⁵Atuyi a ngya ma nangna a dunduara; A lla giguwang ninga mama David pagha. ⁶A nuh mbah a yeh ankóri ni dahri muryang ni murun mabwa, keminiya yahliyang ni koni yang ate juro le Joseph agh. ⁷Nina'agh ayang nga aka wora njeguro ni aguro ma kunduna, ke anjibuno le abeni dig kwa'agh ki malla. ⁸"Mini, Magula yahweh, nkaniyina giri ri kanangiri- mama ni pag wabba le Yahweh, Kulli basulabiri, Nshibina logshimurung le Jacob; Nshibina ngarung le. Ninale nga pah lahmagula egh ni abeni kwa ayeh agh. ⁹"Ihka zu a kunbang ni a bwa lum uwa a lah mwoh agh, a ka wuh kwa. ¹⁰Ngha abaliye ko beni pinshi ya tol muh a liye ya-ngha wabbi beni a yeh kangna ni aliye ya, "a wongha ni bwa abino? beh ki nah, "ko mwoh." "Bol guh, ate digha sete shi gor lulli Yahweh agh." ¹¹Ate, Nshinna, Yahweh ka pah lagha, ke lahmagula ka wagha ka pag kande, ke lah makyena ka pag lulushi. ¹²Apiri ki bang pa amuri ngowo tahli? Mamona nga nghan bowo ki digdiya ni dendah? deshiliya mpilla njuoh ih pag tunngang ke njingung ma gerenteng pilla lulululo- ¹³Nyong ni abeni ngi pag binmurubang amuri Lo Debar, beni nah, "ni shi tol Karnaim njiri yirungtenna le yang?" ¹⁴"Keminiya nshinna, nga logshi yong abayong deshili, liye Israel- mama ni pag wabba le Yahweh, Kulli basulabiri. Aka magyi yong logha Lebo Hamath kenna abóli ma Arabah."

Chapter 7

¹Gah ni pag gah Magula Yahweh dummang. Nshinna, ihni gilla abuno kukoro nga njigiri tumuru log puro agh, ni, nshinna, ini pag njigiri meshilikun jummo ni murung toligisoro agh. ²Ngha amalli lihni abugiri ni njeh agh, le ngi nah, "Magula Yahweh, kukushi ponatubu; niyellang ni Jacob ka tangni? Ate yangha fitong." ³Yahweh nga njijing ari gah. "Ni pagha," ih nah. ⁴Gah ni pag gah Magula Yahweh dummang: Nshinna, ke Magula Yahweh gor gishe nzu wabnjuoh. Ih yumshi bunbolo, limma muru a tina ngunnjah nye ka lih njahli deshili. ⁵Keminkiya ngi nah, "Magula Yahweh, Kukushi tangjeyi; niyellang ni Jacob ka tangni? Ate yangha fitong." ⁶Yahweh nga njijing ari gah. "ninale gah ni ki pagha," Magula Yahweh ni nah. ⁷Gah ni pag gah dummang nga: Nshinna, ke Magula tagha njiri ngarung, ni nguri baggiri a bih. Yahweh nah nga, ⁸"Amos, mang a shina?" n'nah, "Nguri baggiri." Le Magula nah, "Nshinna, nga tig nguri baggiri a ntira abayong lang Israel. Ninwa shin gienna le yang nga. ⁹Ke bin maguliyina le Isaac ki wangha, ke binbang kulli le Israel ki juro, ke nga logha muri liye Jeroboam ni garabuwo." ¹⁰Le Amaziah, mallah Bethel, tashi kuntumo ri Jeroboam, murung Israel: "Amos kpannakun amuryong a ntiri lah Israel. Le njahli wa gimye ari ateng le ni kwa'agh. ¹¹Ate gah ni pag gah Amos wabba, 'garabuwo ni ka wol Jeroboam, Israel ka wora njeguro bin masanna ni njeh leyang ni niiteng." ¹²Amaziah nahyi Amos, "Bashunduna, woro, bangha a nyera njeh Judah, lih brodi ni awabkundung a beh. ¹³Keminiya ka wabkundung deshili aba Bethel ya, ate babenda murung ni lahmurung." ¹⁴Le Amos nahyi Amaziah, "Mini bakuntumo le Kulli ya alle muna bakuntumo le Kulli ya. Mini ba lelgiri, ni lel sycamore angung gori. ¹⁵Keminiya Yahwehtolla abin lelnjuh le nah nga, 'woro, wabkundung abin aba liyang Israel." ¹⁶Nibeniya, ogh teng le Yahweh. A nah, ke ihbi wabkunduna a muri Israel, ni ke wabteng amuri liye Isaac." ¹⁷Nina'agh mamani pag wabba le Yahweh, 'Amah yong ki pag njah a lahmagula; amunabuna le yong ni amunangallang le yong akpa njiri garabuwo; aka pyeri njeh le yong aka gabba; nga wuh a njeh ma ginbene, le Israel ka dag njeni ka wora njeguro ni njiteng."

Chapter 8

¹Gah ni pag gah Magula Yahweh dummang. Nshinna, ni guwo njingung kuntahbi! ²Ih nah, "Mang a shinna, Amos? N'nah, "guwo njingung kuntahbi" Le Yahweh nah nga, "Malla le aba Israel zuna; Ninwa shin gienna le yang nga. ³Ke angya ni binbankulli ya ka pil jollo akará egh- mama ni pag wabba le Magula Yahweh-aluoh dudung, nga bogha bakwa'agh! mpollo!"⁴Ntेशikiri yong ri gah, nyong ni abeni ngi pariya aba gienna agh ni pusa aba-enna ni njeh agh. ⁵Ke anah, "Niyebang ni shienri mapiyo ki malli, ninale sa mag njigiri deshili? Niyebang ni kará usulo le aba-yahuda ki malli, ninale sa mag kikaya? Sa tig koro pyerigiri fitong kong le sa búri kúre, te sa lihyang gipyerigiri ma shihra. ⁶Ngah nina sa mag kikaya ma nibotiya agh, kúra aba-enna ni azurfa, ni aba genna ni kuhra kusung bahri." Yahweh wale kaniyigiri ritolmurung le Jacob, "Njiteng nga ningi janshi ni agipagna le yang nga." ⁸Njah ni kijingra ate gah, ni abeni kwa dígha ayeh agh gi buwa'agh? Kwa'agh ka logho ninga Kumuru Nile, ni ki wollabi le bullo deshili, ninga Kumuru ma Egypt.⁹Ihka zu a kará egh-mama ni pag wabba le Magula Yahweh-ih nga tig kará ihbi igna amurung, ni tig pinna angungnjah ni bakara. ¹⁰Nga pil anjibuno leyong a jollo ni angya le yong a buwa'agh. Nga kuyiyong teshiligiri ateyeh yong ni mbúla amuri beni kwa'agh. Nga paghi ninga buwa munabuna ma kunkolong, kará egh ka hagngha har kena malla le.¹¹Nshinna, akará nga ki zu-mama ni pag wabba le Magula Yahweh-nga nga tashi yong yahlo a njahli, yahlo ma brodi ni nya, alle njemuru ma muru agh, keminiya ate ogh atenana le Yahweh. ¹²Aka ginya logha sallang kena sallang; aka bangha logha njigangra kena njitebang te all tenana le Yahweh, keminiya ni nga kummi nya.¹³A kará wo agh ansara maboriyina ni amunadena ka wuhdana ate njemuru. ¹⁴Abayong kaniyigiri njiri gimashihra ma Samaria ni nah, 'Ni kulli le yong kwa, Dan,' ni, 'ninga njere Beersheba dígni ya,' aka kpa na wa logh deshiliya,"

Chapter 9

¹Nshina Magula tagha a girikari deshile, le nah, "wol muri angbatahli atele tagsa-sárigiri ihbi jingra, wamghi yang kikipasha amuryang kwa, le inga wol lueh ma jummo ni garabuwo. Manona le yang nyha ka bangnga. Manona le yang nyha ka abba. ²Ke nga a tummo a Sheol, behni beng ka kani yang nga. Ke nga a ebba akuli ya, behni beng ka zuni yang njahli. ³Ke nga vulla amuri Carmel, behni nga alla nga tol yong nga. Ke aynggha a vulla rang a tinna Sallang, behni nga tig yuoh, ihbi num yang. ⁴Ke abashibi yang piri yang anji yang wori njeguro, beh ya nga tig garabuwo, ihbi wol nlueh yang. Nga tig njang ari yang ate kumkung nyha te mabwa agh. ⁵Magula Yahweh basulabiri dog njahli ihbi nyangla; abeni kwa digha a yeh buwa'agh; ayangha kwa alogho ninga Kunmuru, ni limma ninga kunmuru Egypt. ⁶Ihni beni bag abinpara ni akuli ya, ni teshi bingibingiri amuri ngunnjah. Nye gora amuru sallang, lulli ih Yahweh. ⁷Ih nya ninga aba Cush abinang, aba Israel-mama ni pag wabba le Yahweh-nin pusa abaisrael anjeh Egypt, Philistines a Crete ni aba Aramean a Kir ya? ⁸Nshinna, njih Magula Yahweh nga amura anjemurung ma gimashihra, nga meshiyi logha kundum ngunnjah, sete nite meshiya kikipashak agh liye Jacob-mama ni pag wabba le Yahweh. ⁹Nshinna, nga tigha, ni nga jingri liye Israel antira abayong kwa, ninga mama bwa ki jingri ni njigiri a yáhra, ninale ke ihbi tahli makyena ki kpa njahli ya. ¹⁰Aba gimashihra ni kwa abaliyang ni agh ki wuh njiri garabuwo, abeni ki nah, "Tegula ni kikung sung alle ki wor sung nga. ¹¹A kará wo aghnga logshi nguri le David ni woro kpa agh, ni giriya abih. Nga logshi juro le, ni yebaghi ninga ajah la akah agh, ¹²Ate le aka pon nshille ni Edom, ni abayong ni kwa ki gorang ni lullang nga-mama ni pag wabba le Yahweh-ihni pag gah. ¹³Nshinna, kará nga ki zu-mama ni pag wabba le Yahweh- nga ba-digdiya ka dur ba-korro, ke ba-giliyi njingung ka dur beni ki jam njigiri ya. Ke nkonno ka susshi mbah pyem, ni digli kwa ka subbe nga. ¹⁴Nga yeni aba liyang Israel ni njeguro agh. Aka bagha lahmaguliya ni juri ya anong nga, aka jam ababang njingung ni nuh murun mbah, aka pag babang alih anjingung egh. ¹⁵Nga jam yang amuri nje leyang, ke deshiliya na wa ubyi anjeh ni pah yang nga," Yahweh Kulli le yong ni wabbi.

Obadiah

Chapter 1

¹Njilorro le Obadiah. Ke Magula Yahweh wabba amuri Edom: Shi ogh na kuntumo abin Yahweh ni tashi bataghatukushi antira abayong, nahni, "logho! deh ihbi shi logho ari ate luah!" ²Nshinna, Miyang ngi tig yong makyena antira abayong; aka jen yong dudung. ³Tol yahli yong swara yong, nyong ni abeni ih digha a ngowo tahli ya, amin lah yong; abeni nah a uyahliyang, "Yang ka sullang njahli" ⁴Ke a loghakuli bidondong ninga Mgbang ke a tig ndah a ntira amunashienri, abeh ya bga sullo njahli-mama ni pag wabba le Yahweh. ⁵Ngha ba-ibhgiri zu a binno, nga mayibbi zuni duh agh-niyellang ni aka biyini-na ibbga kwa atollo aka ibbagh? Ngha ba-kpab njingung zu a binno agh, na adag njahle ya? ⁶Niyellang ni kaka meshiyi ni Esau, ponna gisongrina le! ⁷Abeyong ni kwa nkpaakun yong ni yang nga ka piriyo ka keni njang. Ke abayong ni nyongha olollo agh ka soro ka logha ro. Ke abeni ki lih brodi lo agh ka tigho mbóya abin njelo. Yerigiri nyha yi ya. ⁸Ningi pagha a kará ogh-mama ni pag wabba le Yahweh- "girjah aba yeriteng ma Edom ni aba yerigiri amuri nkonno Esau? ⁹Aba yirungtenna ka koshiyo, Teman, ninale aka kashi beni kwa'agh amuri nkonno Esau anjiri tumbuwo. ¹⁰Atema wolrinarung ari amunaterri Jacob, yirungbiyina ka melyang le aka kashi yang ha kikenne. ¹¹Akará egh ya aka tang ni muro, a kará ni bwa-masa ka ponni gikumna le, ni abiri ka ingna kunjere le, ni nuh layi amuri Jerusalem, nyong ninga mamona le yang. ¹²Keminiya a ollo amuri kará le munaterro agh, akará le nibiyi agh, ke aba pag binmurubang amuri abeni judah a kará juro le yang nga; ka logshi muro akará gana leyang nga. ¹³Ka ingna kunjere le abaliyang a kará gimashih leyang nga; ka ollo amuri gah kpari yang nga akará ni biyi yang nga, ¹⁴Ke ihbi pon gikumna le yang akará juro le yang nga. ke tangha muri njinjere duro fgi tughi aba bangha buwo, ni pah aba abba a kará gana le yang. ¹⁵Ate kará le Yahweh digna gyaab amura abayong kwa. Nga mama mpagha, a paghi nyong nina; agipagna le yong ka nyera amuryong. ¹⁶Ate ma mbarina a nkonno ma gerenteng lang, ninani abayong kwa ka woro nuhni. Aka nuh ni melle ninga ni pah a dig njah agh. ¹⁷Keminiya a nkonno Zion abwa nga nhang kum abba, ihka dig gerenteng, ke liye Jacob ka pon agiponna le yang. ¹⁸Ke liye Jacob ka dig gishe, ni liye Joseph a gishe, ni liye Esau ka gulo, le ihka pih, ni lih yang. Nyha ka abba a liye Esau, ate Yahweh wabne. ¹⁹Abeni a Negev agh ka pon nkonno le Esau ni abeni a lahbinjeh agh ka pon njeh le a Philistine aka pon njeh Ephraim ni njeh Samaria, ni Benjamin ka pon Gilead. ²⁰Ke ababangha abaluah le aba Israel ka pon njeh Canaan tollo kenna

Zarephath. Ke abaŋgha ma Jerusalem, abeni Sepharad, ka pon alhmagula ni Negev. ²¹ Aŋa-ashibang ka wora muri nkonno Zion a nongmurung amura alah dŋgli le Esau, ni njemurung ka dŋg mami Yahweh.

Jonah

Chapter 1

¹Niŋbeniya tenana le Yahweh zua bin Yunana muna Amittai, nahn, ²Logho wora a Nineveh, lah magula wo, ki nahteng amuri, atema temashihra le yang logna zu a kundumang." ³Keminiya Yunana logho ki ŋangha a kundum Yahweh ki ka a Tarshish. Ih wora Joppa ke kum gisassa muru ki kah Tarshish. Nina'agh le pah bolo ebb gisassa ih kkah ni yang a Tarshish, kukuwo kundum Yahweh. ⁴Keminiya Yahweh tashi guh magula amuri sallang ni dŋg guh matenna amuri sallang. Nisashibang nŋha le gisassa ki pagha ka wamma. ⁵Le ngoŋong kpai abalame dudung le ŋeni kwa'agh ŋuwa gor kuli le. A sowa agibiri le yang ko muru ih gisassa egh ihŋi dŋg holokong, Keminiya Yunana ke ignina sulla ayeh ntiri gisassa, ke nongna nŋeh ih nongtuhlo matenna. ⁶Nina'agh aabalame gisassa zu abinni ki nahyi, "Mang awo nongtuhlo? Logho! gor Kulli lo! ngolle kuli lo ka shin sung le nishi jurri ya." ⁷Beni kwa nahyi biyi, "zu, dŋh ih shi soŋ nlayi, nina'agh le shi yere yang pag temashihra ke gah ki pag sung nŋga." ninala'gh le soŋ anlayi, le nlayi ke bol Yunana. ⁸Le a nahyi Yunana, "kukushi waŋŋi sung pag temashihra ke gah ki pag sung nŋga. Mang ki pag tumo lo, ni a pura nyebang? mang ki pag nŋhlo ni a woni ŋa nyebang?" ⁹Yunana nahyi yang, "Mini ŋa-Hebrew; ni mini ŋa ŋang Yahweh, Kulli ni akuliya, ŋeni gil sallang ni njahli ma yumna agh." ¹⁰Le ngoŋong kpa ri abune ni nahyi Yunana, "Mang gah apag pagha ni ya?" Ate abune yerina ih ŋangha akundum Yahweh, atema waŋne yang. ¹¹Le anahyi Yunana, "Mang sa pag wo te poshi sung sallang ni?" Ate guh ni a sallang ki ŋuri tenna riyang. ¹²Yunana nahyi yang, "ih tollang ih ŋugha a sallang. Le sallang nŋhe le ŋang ka pol yi yong, atema nyerina te murang ni guh magula ni ki pag yong." ¹³Ninangha, a ŋeh lam gisassa ni kahra ate aŋa kumo a pura muri sallang, keminiya na gan paghe ya atema sallang nŋha ŋuri velliye ate muryang. ¹⁴Nina'agh a ŋuwa agor Yahweh ni nah, "Shi jim no, Yahweh shi jim no, ka dŋg sung ih shi jurri ya atemuri usulo le ŋeni ya, ka tig nkila le ŋakuwar amur sung nŋha, ate weh, Yahweh, pagna nŋga mama ŋoyiya." ¹⁵Nina'agh atol Yunana aŋughi a sallang, le sallang dŋgte aggishi. ¹⁶Le ngoŋong le Yahweh kpa ri abune dudung. A pah dŋhra abin Yahweh ni kaniyigiri. ¹⁷Niŋbeniya Yahweh tigna nŋi magula te ih mel Yunana, le Yunana nŋha ayeh nŋi akara tahro ni aduh tahro.

Chapter 2

¹Le Yunana jim Yahweh Kulli le ayeh nji. ²Ih nah, "Ngor Yahweh amuri gana lang le agha; ayeh Sheol buwa gor agna! A og gih yang. ³A bug nang abin malimna, ayahli asallang, ke avelliye muru ni kangnang; avelliye muru ni anji muru ki wora amurang. ⁴Mini nah, 'Miyang ngi dang shin njoh; keminiya nye nga shin bang nji bin angkulli ma gerenteng lo. ⁵Amuru melang ha zu a mellang; limma ni kwa kangnang; alusung sallang mari murang. ⁶Nwara tinna ankonno; ngunnjah ni ngunggara vulli nga ha kikene. Keminiya a pushina usulo lang atuhli, Yahweh, Kulli lang! ⁷Ngha ngitiya usulo agh, N'gor Yahweh a yahlang; le jimma ma lang zu abinno, njiri binbangkulli ma gerenteng lo. ⁸Ateshiki yang ri akulli manangna teya a dagna ogrung tigyahlung ⁹Keminiya ate meng nga, Miyang ngi dahri yo ni gih yang ma pag makampa; Nga dugshi a kaniyigiri lang. Ashibang zu a abin Yahweh!" ¹⁰Le Yahweh nahteng ri nji, le ki nyeni Yunana a njeh ma nyumna.

Chapter 3

¹Ke tenana le Yahweh zu a bin Yunana ari kunbang maḅahri ki nah, ²"Logho, wora Nineveh, Lah magula wo, ke waḅte le kuntumo ni nlag no a pah agh." ³Nina'agh Yunana logho wora Nineveh, ari teng le Yahweh. Niḅeniya Nineveh agh lah magula ni, mamaka pag ginya kara tahro agh. ⁴Yunana logshi ingna njeh egh ni njum ginya kara tahro le hamma ih nah, "A ntiri kara woroḅahri ḅahri aka girjah Nineveh." ⁵Le aḅayong ni Nineveh agh pah njiteng ri Kulli le atig gonno. A ishi teshiligiri, logha muri amagula le yang sulla muri makyena le yang. ⁶Nisashibang nghakuntumo bilbang bin murung Nineveh. Le logho amuri ngungmurung, pushi ḁagra ri, vulliyi muri teshiligiri, ni ḁigha a yeh tuḅu. ⁷Le tashi bang ni kuntumo gi nah, "A Nineveh, njiri ḁighamuribang le murung ni amakushi: 'Ke ih ḁag ḅwa ko giluwo, ndah ko njuh, ih mum gumu agh. Ke a lih gilih, alle anuh muru agh.' ⁸Keminiya ḁeh aḅwa ni agiluwo avulliyi ri yang ni teshiligiri ni ḅuwa ni jollo abin Kulli. ḁeh ḅeni kwa agh ihḅi ḁag njinjere teshihra le ni mwono ni abih yang ngha. ⁹Yang yere? ko Kulli ka sashibang ni ariyi yahli ni pillā ḁag yahlulla mafunna ate ke ihḅi shi juriya." ¹⁰Kulli shin pagha le yang, ngha a pilli a ḁagni temashihra le yang. Nina'agh le Kulli ariyi yeh amuri fungso ni waḅḅa ihka paghi yangha le ni ye paghi ya.

Chapter 4

¹Keminiya Yunana yeh lullo gani. ²Nina'agh Yunana jim Yahweh ni nah, "Ah, Yahweh, nga ni pag gah wabba agh nga yera a njeh lang nga? Ini paghi ke pag mama ni kunduna ni al bangha ngi ka Tashish-atema nyerina a woni Kulli ma nieh, shingienna, a nya akari pag yahlula agh ni ogrung agnjung makikenne, ni bol tuhti tegula. ³Nina'agh niBeniya, Yahweh, miyang ngi jimmo, tol usulo lang arang, ate wara nga ihbi wuh ke digha njah."⁴Yahweh nah, "bonna ke awo pag yahlula?" ⁵Le Yunana dag njeh yek ke digha njimanje le lah magule. Beh ni ke gil tarah le digha a tye minlim egh ate ihka shin gah ga kum lah magule ya.⁶Yahweh tigna mbugiri le apghi gulo amuri Yunana atele ihbi paghi minlim amuri ih ashiyi yirung malla. Yunana pag binmurubang ate mbugiri ye. ⁷Keminiya Kulli tig ngoso ni akoro le bang mabih ni kunyakara. Ke wol mbugire le mbugiri ye nyummo.⁸Le zu a kunbang ni kara ebni akara ni kpagha nga, Kulli tig guh mapihna a njitebang. deshiya, kara ye wol Yunana amuri ha ke gitiya. Le Yunana alla ihbi wuh ma. Le nahyi muri, "wara nga ihbi wuh ke dig njah." ⁹Le Kulli nahyi Yunana, "bonna ke a pag yahlula amuri mbugiri ye?" Le Yunana nah, "bonna ke pag yahlula ha ma kena luoh."¹⁰Yahweh nah, "awogha ashin gienna le mbugiri ye, ate mama ni a pag tumo ye agh, alle a tighi ihbi gul agh. Guli duh le wuh ni duh. ¹¹Nina'agh ate meng, nya ni si=hin gienna le Nineveh, lah magula, ayeh abwa worotogno ni woramwoh nga ni yeri bih malih ni makatang nga, ni agiluwo magogna?"

Micah

Chapter 1

¹Mana ni pag teng le Yahweh ni zu a bin Micah ni Moresheth a kara le Jotham, Ahaz, ni Hezekiah, amurung Judah, mama shinna amuri Samaria ni Jerusalem agh²Nmagkiri yong nyongna abayong kwa. Nmagkiri yong, ngunnjah, ni agah kwa ayeh ya. Deh Magula Yahweh ihbi dig wabkun aro, ke Magula abinbangkulli magerenteng. ³Nshinna, Yahweh pura abang le; ihka sullo ih ginya amura abin malogna ni ngunnjah agh. ⁴Ke ankonno ki yangla a kushi; ke abanjonglong ka wam bahri, ninga myang ari gishe, ninga muru a sogla anjonglong agh.⁵Agah kwa ni ya atele gimashihra le Jacob, ni ate gimashiohra le liye Israel. Mang pah gimashihra le Jacob? Samaria ni ya? Mang pag bin malogna le Judah? Jerusalem ni ya?⁶Nga pil Samaria kiddina agah biyiya a bang, bah diya anjingung nga, nga sogla atahli ko abanjonglong le nga meshiyi atukushi. ⁷agisherre le yang kwa ka wamghi lulushi, ni agipahna ni kwa'agh agha ka pih ni gishe, le tigha akulli le kwa bambu. Atema damma agipahna mama anwah ni pagnjiya, A ka pil nwah aba pagnjiya deshili."⁸Ate tekushi ga nga buwa'agh ni jollo; miyang ngi ginya ni bakusang ni tesallang; Minyang Nga jollo ninga angigbah ni buwa'agh ninga aghi. ⁹Atema pye le ya ma malla ni ya, ate le zuna ri Judah. Billabang akunjere abayong lang, ka Jerusalem. ¹⁰Ka wab tebba a Gath; ka buwa'agh ko kong. A Beth Leaphrah nga bula a tubu.¹¹Duro njibah, abeninongha a Shaphir, a tesallang ni yiribiyina. Ke abeninongha Zaana ke purgha. Beth Ezel ki buwa'agh, ate atolla gbara le yang. ¹²Ate aba nongha a Maroth nga koshiyi kuntumo mabwa, atema gimashira logha bin Yahweh sula akunjere Jerusalem.¹³Kpaba ayeguwo ari apiri, abeninongha Lachish, ini pag tinna gimashihra amunangallang le Zion, ate agimashihra le Israel akum yang abinno. ¹⁴nina'agh aka pah gipahna binmurubang abin Moresheth Gath; liye Akzib ka biyimuri amurung Israel.¹⁵Miyang deshili nga zu ni alihluah a ro, abanongha Moreshah, ke borrole Israel ka zu aAdullam. ¹⁶Nwa muro ni kashiyi nyong lo ate amuno ma kunyahlo. Ntig muro koturo ninga nghan, ate amuno ka bangha ro ka woro.

Chapter 2

¹Woh ri abeni ki alpag gimashihra agh, ri abeni nongha a allah le ki alpag gimashihra agh. A koro le bang le apaghi atema ayangha ni dighamuribang. ²A ag riyang ni bang magula; a ag riyang ni ponna alah. A par bwa ni liye, bwa ni gibere le. ³Nina'agh Yahweh nah ni, "Nshinna, miyang ngi al zuni tegula ari kunvare ni, mama ni awo gan pushi amello agh. Na wo ginya ninga na yeriya agh, ate ih ka dig kunbang mashihra. ⁴A kara wo abayong ka tungya kunshihra amuryong, ni buwa'agh ni jollo buwa'agh. Aka Tungya, "Sung ni abaIsrael agh shi juri na pupu; Yahweh ariyi goshe le aba liyang Niyellang ni ih ka pushi ni arang? A koriyi goshe bang amuri ababiyibang!" ⁵Nina'agh, nyong ni abakumo ni kuma aminkahwun ni ka koriyi kasanjeh ni nlayi akpabba le Yahweh. ⁶"Ka wab kunduna agh," kunduna leyang nah. "Ke awab kunduna ari agoh agh; yiribina ni ki wor mursung nga." ⁷Ini aka wabbi ninah, liye Jacob, "Ke Bongho le Yahweh nyha ni gimyong nga? Agah ni gi pagha agipagna le ma njiteng?" A tenana lang ni paghi bwa ni ginya a njiteng agh? ⁸Meshili kung nga abayong lang longna ninga aba shibbang. A pushi giishina, ni dangra, ate abeni ki dur na tighi yang njung nga nhang, ninga nyere le abaluah a luah te ga a dingshe ni oollo. ⁹A nonna amehna le abayong lang aboro alah yang; a tol gulo lang ari amuna makyena le yang ha kikene. ¹⁰Logho dagbah, ate bah agh bin usulo ni nyha, atema gibene ni; a girjah yang ni girjah bang. ¹¹Ngha bwa zu a binno ni bongho ma shihra ni yiri ni nah, "Miyang ni wabkundung aro amuri mbah ni ginuhna matenna," a ka tolli ih ba-wabkundung abin abayong. ¹²Fakat nga kpabba yong kwa, Jacob. Fakat nga kpabba a nshille aba Israel. Miyang ngi zu ni yang binmona ninga a njuh ba luwo, ninga anjuh abin lellel leyang. Jollo matenna ka tagha ate gowo le abayong. ¹³Beni wamma logshi njere leyang ate muryang ka wora dumyang. A pura njiri kunjere ni woro; murung leyang ka dura dumyang. Yahweh ka pagha amuryang.

Chapter 3

¹Miyang ngi nah, "nibeniya teshikiro, nyong ni a abakunduna le Jacob ni amurung le aba liye Israel: Ni bowo agh ni yerigiri njiteng? ²Nyong ni abeni inshibbi temabwa ni anjung temashihra, nyong ni abeni isaniyi ngung ngiri yang, nyamgiri yang ari amuh leyang- ³nyong abeni lih nyam abayong lang, saniyi ngungiri yang nga, buniyi amuh leyang, ni kashi yi yang lulushi, ninga nyamma ni alama ankori ya, ninga nyamma ni atigha bin poshigiri ya.⁴Le abanong murung ka buwa yi Yahweh, keminiya ni aghi yong nga. ika vulliyi kundummi ari yong a kunbang egh, atema ih pagna agipagna temashiha."⁵Yahweh wab gah, "Ate bawabkundum beni ki bossa aba liyang. Nga bwa pah yang giri alih ya, a wabba, 'Olollo.' Keminiya nga ni ishi gumu akunyang nga, a tig muyang te purluah ari. ⁶Nina'agh, ih pag duh binno njiloro nyha ate muro agh; ika bol pinna ke ni awo shin wolnkeh ya. Ke kara ka ingna njeh amuri bawabkuntumo le kulli, le kara ye ka pag pinna amuryong. ⁷Ke abashiduna ni ki tigha a yiribiyina, ni abawolkeh ka og yiribiyina. A yangha kwa'agh aka vulliyi angotokun yang, ate Kulli ni aghi yang nga."⁸Keminiya ate meng nga, miyang dungshi ni dighamuribang njiri Bongho le Yahweh, miyang ni dungso ni njiteng ni yirungtenna, te wabbi Jacob a gimashihra le, ni Israel gimashihra le. ⁹Nibeniya teshikiro ari agah, yong ni abakunduna le aba liye Jacob, ni nongmurung le liye Israel. nyong ni abayong ni shibbi njiteng, ni kenshi ga kwa yarata agh. ¹⁰Ih gil Zion ni nkila le Jerusalem ni gimashihra. ¹¹Nyong ni abakunduna le yong kashinjuoh ni lihlulung, amallah le yong aliyigiri ate ngoshe, abawabluntumo le kulli le yong ki wolkeh ate bolo. Keminiya ih tabba ri yahweh ni nah, "Yahweh Nyha ri sung nga? Temashihra nyha ka zu a mur sung nga."¹²Nina'agh, ate muro, Zion ka dig bin digdiya, Jerusalem ka dig kidding ndabi, ni digli binbangkulli ka dig bikuli le alusung.

Chapter 4

¹Keminiya a mala le kara agh ihka zu nga nkonno liye Yahweh ka tagha ninga murung amura ashille ankonno. Aka logshi amuri adigli, le abayong ka zu abeh.²Abayong dudung woro ni nah, "zu, deh ishi kena nkonno le Yahweh, aliye Kulli le Jacob. Ihka alli sung njinjere, le shi ginya ari anjijere le."Ate logha Zion njuoh ka puro, ni teng le Yahweh logha Jerusalem.³Ihka kashinjuoh antira abayong dudung ih ye ka dengshe atemuri abayong dudung ni duna agh. Aka wol garabuwo leyang apilli sorjugirir ni akuoh leyang apilli agibang. Abayong ni ki logshi garabuwo ari abayong nga, alle aka alli pag luah deshiliya.⁴Ninale, aka tig beni kwa'agh atiye abang le apebba ngung ngori le. Bwa nyha tig yang a ngo'B'Bong nga, ate kun Yahweh basulabiri wabna.⁵Ate abayong kwa ginya, beni kwa'agh alulli kulli le yang. Keminiya shi ginya alulli Yahweh Kulli lesung ha kikenne.⁶"A kara wo"-mama ni pag wabba le yahweh- "Miyang ngi kpaaba abakusung kura ni kpaaba abeni ashibiya, abeni maghi yang giriya.⁷Miyang ngi pilla aba kusung kura min shille, ni abeni piriya aba yirungtenna, le Miyang, yahweh, nga nong murung amuri nkonno Zion, nibeni ha kikene.⁸Ate muro agh, binleleshinbang ate njuh, dingli le munangallang le Zion- njibinno no nga zuni, dighamuribang mayayina ka nyera ro, dighamuribang mami munangallang le Jerusalem.⁹Nibeniya, mang paghi ke ih magjollo ni jollo? Murung nyha antiri yong nga le? Afa gilbang le yong wuhna?¹⁰Digha agani ni konno bil muna, munangallang le Zion, ninga bamah ni muna ki konngha. Ate nibeniya ninga pura nje niya, nongha a bang, ni wora Babylon.Behni nga ab nga. Beh ya Yahweh ka ashi yong abih aba shibbi yong.¹¹Nibeniya abayong dudung kwa kpaaba muro; le anah, "Deh aba abiyi; deh ih njoh bi tagha ri Zion,"¹²Ke na yeri dengshe le Yahweh agh, alle na yeri gilrung le ya, ate ma kpaaba yang ninga akpa kuro guweh mama agilla te wola atansa agh.¹³Logho nonro, munangallang le Zion, ate miyang ngi gil njemme lo ma ndolong, nga gil wo nkohkusung ma gifungna mabangna. Aka pariya abayong dudung ni biyi kumo mashihra leyang njibin Yahweh, gikumna leyang abin Magula ngunnjah kwa."

Chapter 5

¹NiBeniya nzu tangsa kunluah abinmona, amunangallang le abatahluah! A logshi na luah ri sung! Ni agara ni awolli abatuhnjuoh ma Israel atekiyang.²Keminya weh, Bethlehem Ephrathah, deh awogha fitong antira akunvare a Judah, abinno mwoh ka zu njah nong murung a Israel, beni tinne logha kunbang le akah, logha kikenne. ³Nina'agh Kulli ka pah yang, kedebang kunbang ni beni muna kikon nga ki bil muna, le ashille amunateri ki yera ri abayong ni Israel agh.⁴Ih tagha ka lel anjuh le ni yirungtenna le Yahweh, a gulole lulli Yahweh Kulli le. Aka digha, ate le ihka gulo ha malla le ngunnjah. ⁵Ihka pah sung olollo. Ngha aba Assyria zuni anjeh le sung, le nga aginya ri angarung le sung, le shi logha ari yang alelgiri tombahri ni abakunduna tombitahro amura abuna.⁶Aka lelgiri anjeh Assyria ni garabuwo, ni ke le Nimrod a kunjere le. Ihka ashi sung abih aba-Assyria, nga a zuni a njeh lang, nga aginya anjang le sung agh. ⁷Ke ashille Jacob ka pagha a ntira abayong dudung, ninga tirima abin Yahweh, ninga da'agh muru amuri lusung, ni nyha kil lel bung nga, le a nyha alella amuna bayong nga.⁸Ashille Jacob ka pagha antira abayong, antira abayong dudung, ninga muna yim antira anyam balusung, ninga muna yim antira aluwo njuh. Ngha ih wora ntiri yang nghan, ihka pariya yang ni saniyi yang lulushi, ni bwa nyha ka ashi yang nghan. ⁹Buh ka logha ri aba shibbo, ni girjah yang.¹⁰"Ihka pagha a kaa wo"-mama ni pag wabba le Yahweh-"ngha miyang nga girjah apiri le yang logha ntiri yong ni wamnga anyeguwo. ¹¹Nga girjah alahmagulina ni njeh leyang ni bugha njeh abindugrina le yang.¹²Miyang ngi girjah akukuwa abih yong, le ninwa pagni abawoljeh ya. ¹³Miyang ngi girjah agi shere le yong ni agyira tahli le yong antiri yong. Ninwa gushi atumobung le yong nga, ¹⁴Miyang ngi ubba ngung Asherah le yongantiri yong, ni miyang ngi girjah alahmagulina le yong. ¹⁵Miyang ngi nwah tangma ni yahlula ni funno amura abayong ni nyha ki og nga nghan."

Chapter 6

¹Niḃeniya ih teshikiri yong ri gah Yahweh waḃḃa, "Logho aḃangha atenana lo akundum ankonno; deh a ḃigli og gih yong. ²Og, nyong ni ankonno, Yahweh tigne yong teng, yong ni tinna ngunnjah ni ki ḃignjah agh. Ate Yahweh nga ni njuoh ni aḃwa le, ih wolrung aminjah ari Israel. ³Aḃwa lang, mang paghi yong? Niyellang ni unni yong? Ih agh nga! ⁴Ate Mini pushi yong a njeh Egypt ni ashi ni yong alah gani ya. Mini tashi Moses, Aaron ni Miriam ari yong. ⁵Aḃwa lang, ndengshe mang Balak murung ma Moab alliyong, niyellang ni Balaam muna Beor agni yi nga ih wori Shittim kenna Gilgal agh, nina; agh ni nga yerini tumo njiteng le Yahweh." ⁶Mang nga zuni yi bin Yahweh, nga ngungha njeh abin Kulli a bikuli ya? Ihḃi zu abinni ni agipahna ma pinshina. ni munandah nini bogho mwoh agh? ⁷Yahweh ka pag binmurubang ni anjuh angweh, ko ni ḃanghamuru ngweh lum ma murun? Ihḃi pah minbala lang ate gimashihra lang, njingung ma ngirang ate gimashihra le yahlang? ⁸Ih waḃno wo, ḃabura, mang pa maḃonna, ni mang Yahweh ki alla ro: Pag tumo njiteng, agnjih olollo, ni ginya ḃikiki ni Kulli lo. ⁹Ke gih Yahweh nga ki waḃteng ri alahmagula-kw mayeriteng nga ḃang ngoḃḃong le lullo: "Teshikiro ri gara, ni ḃeni teshi abin tagha le ya. ¹⁰Gikumna nga nghan aliye ḃatemashihra ni nuha ni njiteng nga nghan, ni pyeri giri mashihra li ajennga. ¹¹Ihḃi tig ḃwa ihḃi pag kuwar nga pagna tuno gipyeri giri mashihra, ni luru pyerigiri ma soriyi bang? ¹²Ke aḃa kumo agh dungshi ni ḃiyibang, aḃanjeh waḃna ayiri, ni aleshi yang akunyang ma soriyi bang. ¹³Nina'aghle miyang nga tig ḃinkonna, nga ḃug yong njahli, nga tigyong ḃambu ate gimashihra le yong. ¹⁴Ngha lih keminiya ninga ḃimma; ḃayahli yong ka nong hototo. Nga giḃḃin agiri aduna keminiya ni aḃḃa. ¹⁵Ngha jamma keminiya ni tolgisoro agh; nga pag gimagma ni murun olive keminiya ni ḃahri muryong ni murung nga; nga teshi anjingung keminiya ninga nuh mure ya. ¹⁶Ntigna njiyong ri ngḃalegire Omri, ni atumo ḃung le liye Ahab kwa. Agingna a teleyang. Nina'aghle nga puwo abih juro ni aḃanjeh le yong a jenno, le aka og jenne le aḃwa lo.

Chapter 7

¹Woh te murang! mpilla binga njingung kuntabi ni a kpabba, ninga anjingung ninga alliyi njale ya; kpabba le njingungnyha alih ya, ngori nyha billa yahlang bolwa. ²Ke ba pah njiteng mala anjahli; bayong mabwa nyha wa owa ari abayong nga. A yangha anong sub nkila; beni kwa'agh nouni muna teri ni dambo. ³Abih yang ki bor pag gikonna; ke murung ki illi bang te bolo, ke aba kashijnjuoh gillariyang te ag lihkun, ni ba dighamuribang nga ki wabbi abayong gah tolla yahli ya. Teya akpa kunyang. ⁴Ke ma bonna le yang nga ninga waragiri, ke ba njiteng ni wor juye ya. Ih pag kara ni bashinbang wab tebi ya, kara wabnjuoh lo Nibeniya kunbang ni muryang ni ki tangha nga ni. ⁵Ka tigyahlo ri bamurikala agh; ka tigyahlo ri biyong nga. Logha ri bahma ma nongha kunyahlo agh. ⁶Ate amuna ni nyha ki og terri, munangallang logha ri ngih, ni munangallang ki logha ri nkilli mangallang. A shibbi bwa nga abayong ni alah yang ni. ⁷Keminiya ate meng nga, miyang ngi shinna ri Yahweh. Nga lel Kulli ate assa lang; Kulli lang ka og nga. ⁸Ke pag binmurubang arang nga. aba shibbang. Njummo ni kpa niya, nga logho, Nga digha a pinna agh, Yahweh ka pag poshibang lang. ⁹Atema pagna gimashihra ari Yahweh, miyang ngi lugri ni funno le kedebang ih njim njuoh lang ni kashijnjuoh ate murang. Ihka zuni meng a poshibang, le nga shin njiteng le. ¹⁰Le aba shibbang ka shinni, le yirung biyina ka pag yang beni nah nghan, "Njebang Yahweh Kulli lo nghe?" Njang ka shinni; aka pariya ninga sobbong a njijere. ¹¹Kara ni nga bangni angarung le yong nga ka zu; akare ya njang ka nonno kika dunna kukuwo. ¹²Aka kara wo agh abayong lo ka zu abinno, logha Assyria ni lahmagula in Egypt, logha Egypt kenna Banghamuru, logha sallang kenna sallang ni logha nkonno kenna nkonno. ¹³Keminiya njahli nong bulli atema abayong abeni nga nongha beh, atema ngoso apagha le yang. ¹⁴Lella abayong lo ni gara, anjuh gibere lo. A nong muryang abah yibba, antira bin lelgiluwo. Deh aba lella a Bashan ni Gilead ninga akara ma yayina. ¹⁵Ninga mama akara ni ih puri njeh Egypt ya, miyang ngi dummi yang agi njiworoshi. ¹⁶Ke abayong ka shinna ni pag yirung biyina le dighamuribang le yang kwa. Aka tig bih yang akunyang; aka digha ama kirungirina. ¹⁷Aka langshi kikiri ninga yuoh, ninga gah kikuno ni muriye ya a ngunnjahli ya. Aka pura angarung le yang ni ngobong; aka zuni ngobong a binno, Yahweh Kulli leyong, le aka bang ngobong ate muro. ¹⁸Yang ki pag Kulli ninga weh-beni ki tol gimashihra agh, beni dagha agimashihra le ashille a aba gibere le? Ih nyha tig yahlula le ha kikene atema yangha ih ogboro le ogrung ma tigyong. ¹⁹Deshiliya a ya ka shin gienna le sung; aka paiyi temashiha lesung a piya kushi yong. Aka bugha agimashihra lesung kwa koh abin malimna a sallang. ²⁰Aka pih Jacob njiteng ni ogrung tigyong ri Abraham, ninga mama akaniyi ni akah sung giri akara wo beriya.

Nahum

Chapter 1

¹Ke awabba ni amuri Nineveh. Ke bomteng njiloro le Nahum, ba-Elkoshite. ²Yahweh agh Kulli ba kikil ni pilbung; Pilbung le Yahweh ki dungshi ni yahlulla; Yahweh ki pilbung ari abashibo, le woro pag yahlulla ri abashibbi. ³Yahweh nyha ki yahlulla ni kahra agh ni gulo adighamuribang; ni ih dagha. Yahweh ki mag njere le a guhnyamuru ni guhmuru, anlagiri ya kikiri ni kushi. ⁴Ih saghi sallang le tighi ih nyummo; nyumshi abanghamuru kwa. Bashan nyinlina, ni Loggah deshili; ke poshgiri ni Lebanon nyinlina. ⁵Ke ankonno ki jigra adummi, le adigli ki yangla; ke ngunnjah suglo a dummi, ninale, ke ngunnjah ni abayong ni digha ayeh kwa'agh. ⁶Yang logle tangha dum yahlulla le? Yang logle gan funno le yahlulla le? Yahlulla le ki sub ninga gishe, ni ayahli ki gagshi nji bini. ⁷Yahweh bonna, bintenna ni a kara gani; le ih agha abeni ki vulla abini ya. ⁸Keminiya ih ka zuni abashibbi amalla ni bunomuru matenna; ihka pir yang ih keni apinna. ⁹Mag nyong ni abayong nga tolla muri Yahweh? ih ka zuni abashibbi amalla le; gani ni wa log a kunbang mabahri ya. ¹⁰Ninga juye la'abih ya ninga ginuh le aba-bara, aka pih ninga gima nyumna ni kpa'agh. ¹¹Logha ro, Nineveh, pura njibang beni ki tol temashihra amuro agh Yahweh, bagilteng mashihra. ¹²Gah ni pag gah Yahweh wabba, "deh nga yirungtenna le yang ni gowo le yang, deshiliya aka nwa; abayong le yang ki malla. Keminiya weh, Judah: Keminiya magne yong giri, Ni wa magyi yong giri deshiliya. ¹³Nibeniyangha bunna a ngung ni mel abayong ni ariyong nga; Miyang tuhyi a nyeh lo." ¹⁴Yahweh tig lagha amuro, Nineveh: a minkah nyha wa pag lullo agh. Miyang ngi koriya agishere ni nangha aliye akuli le yong nga. Miynag ngi tah ankiliya le yong, ate pagne yong. ¹⁵Shinna, amura ankonno akushi bwa nga nghan nga ki zuni akutumo mabwa, beni ki ham te olollo agh! Ih pagha anjibuno, Judah, le ni dungshi gah akaniyi ya, ate ba temashihra ni wa wam yong deshiya; a girajah yang kwa.

Chapter 2

¹Ke beni meshiya yangha ih zu a riyong. Ih lelmuri ngarung lahmagula, ih shin njere, intenshi teyeh yong, ih kpaɓ yirung tenna le yong binmona. ²Ate Yahweh nga ngi nyeni gullr Jacob, ninga gulole Israel, koke aɓa pongile bayong biyina na yang ni girjah abih njigung le yang. ³Antongho le agara abuna bangna, ni aɓatahluah mella dagra mabangna; ke anyeguwo ki tuhbang ni agitullah le yang amuri kara ni agilli riyang nga, ni kuoh ma ngungtah ni alogsa kuli, ⁴Ke anyeguwo ɓagha amuri anjinjere; a kahra ɗung ni jummo anjinjere ma gerere. A pura akashinda, ni ɓangha ninga nyiɓɓa. ⁵Ih ɗengshi ni amagulina le; a ginya le yang a enkusung ariyang; akahra azu a wol ngarung lagmagula. Ke ntongho magula agilla ɗigha ka gbar aɓa wolbang nghe. ⁶Ke akunjere ni nji bangha alogshi neyang atenne, le lahmurung kpayina. ⁷Apushi ne Huzzab giri ri atolli awori; a tsari gurole buwa'agh ninga kuhla, awolla akikil yang nga. ⁸Nineveh nga ninga nongho muru ni ki suro'agh, ni aɓayong le ki ɓangha ninga bangha le muru. Aɓaɓa magjollo, "Tanghanjeh, tanghanjeh," keminiya ɓung nyha pil njum nga. ⁹Tol azurfa ma ponnieh, tol zinariya ma ponnieh, ate malla nyha nga ri gikumne agh, te ke ni gulole Nineveh kwa ni agi alla. ¹⁰Nineveh nga hototo; hototo ni biyiya. Yahli beni kwa'agh ki nyangla, nkuni beni kwa'agh ki wolla abih, ni gani ateyeh beni kwa'agh; kundum yang karina kwa. ¹¹Njebangni niɓeni ni tugunang le yim, bah alihna amuna yim nghanh nga, bah a yim ni ngihyim ki ging nghanh nga, ni amunayim, bah anyha aɓang ngoɓɓong nghanh nga? ¹²Yim saniyi gah bolwa lulushi te amuni; ih pigrimel gah bolwa te angihyim, ni ɗungshi atugunang le agah bolwa, tugunang le ni amuh luohgiri. ¹³"Nshinna, Miyang wora lo-mama ni pag waɓɓa le Yahweh ɓasulabiri. Nga pinsa anyeguwo le yong a lelle, ni garabuwo ka girjah amuna ayim. Miyang ngi kassa agilih yong anjeh le yong, ni agih aɓakutumo leyong no wa oghi ya."

Chapter 3

¹Woh ari lahmagula ni dʒungshi ni nkillah agh! dʒungshi kwa ni yiri ni agah aibba; agah abolwa nga kara ni kwa'agh aye² Keminiya ni beniya kung garagiri nga nhang ni jollo le piliya le kushi gikogn, poniyo leapiri, ni tagha le anyehguwo.³ Abapiri ki poniyo, garabuwo kitolnjung ni poshibang le kuoh! damma le aluoh, agirung ni na logle abangha nga-aba wolyang ki emme ri agirung. ⁴Aga ngi pagha atele pag njangra le abanjiya mabara ansara, abayeri pag temashihra, abeni ki mag nje⁵ njiri njiya le ya, ni abayong njiri pag tele kukuwa. ⁶Nshinna, Miyang ni yahlo-mama ni pag wabba le Yahweh basulabiri Miyang nga logshi nlarra leyong ihbi vulliyi kundum yong ni dum tesallang leyong abi abayong. ngi yiribiyina le abin anjemurung. ⁷Miyang nga buyi dabi majenna aro ni tigha ashibbo; Miyang ngi tgho gishinna. ⁸Ihka zu a kunbang ni beni kwa mag njih ro agh ih bangho ni nah, "Nineveh ya a giranjamme ; yang ka buwa yi?" Yebang ni ngi ka nga ke nga kum beni ka gimmang nga?"⁹ Nineveh, a wara Thebes, nga nongha amuri Banghamur Nile ya, nga muru ni kangni ya, nga sallang ni gbari ya le, ke a sallang ni ki pag ngarung le? ¹⁰Cush ni Egypt ni ki pagha amasso le, ni malla le nyha nhang nga; Put ni Libya abakurtiye ni. ¹¹Deshiya Thebes ya atolle awori, wora njeguro; Amuna ki logha bih ya a meshi yang ko lulushi amura njiiere; abashibbi yang bug nlayi amura abayong mabwa le yang, ni abayong magulina le yangha akuro ni anyeh. ¹²Weh teya aka bahra; aka mum vullo, ni al bin digna ri abashibbo. ¹³A ngarung lo kwa adig ninga ngung gorri ni ki tol billa agh: Nga a jigri ya, a kpa akun aba lih ye. ¹⁴Shinnam abayong ni ntiri yong nga amehna ni; ke alogshina akunjere nje¹⁵ le yong nga gerere ate mura abashibbi yong; gishe lihna angungagra le yang. ¹⁶Ih ke tug muru ate bolbang; iih tenshi ngarung le yong, ih ingna asobbong ih tagha; mpon sobbong egh te wol atabali. ¹⁷Gishe a pinshi yong abeh, ni garabuwo ka girjah yong . Ih ka girjah yong ninga mama amuna kukoro ki girjah gah kwa'agh. Mpag muryong ngowo ninga amuna kukoro, ni gowo ninga akukoro magulina. ¹⁸Burina abapagkuro ninga amuna shienri ni akuli ya; keminiya a yangha ninga amuna akukoro: abiyi nje¹⁹ le logho awoworo le yang. ²⁰AMunamurnung le yong nga ninga gowo le akukoro, ni abalagbang le yong nga ninga akukoro ni kpaaba ri angarung akara tahbi ya. Keminiya nga kara pur alogh aworo, le wora bah ni yeri nya agh. ²¹Murung le Assyria, lelgiri lo nga ki nongtulo; Abayong lo nga meshiye a mura ankonno, ni fwa nyha ki kpaab yang nga. ²²Gumu nyha logle bishi apye le agh. Apye lo nga nhang dudung. Beni kwa ogha a tenana ni ya wolbi²³ yang ni binmurbang amuro. Amuri yang temashihra nyha ki ginya kara ni kwa'agh?

Habakkuk

Chapter 1

¹Ke njiloro ni Habakkuk baagkutuno le Kulli shinna. ²Yahweh, niyellang ni nga buwa ni te agna, ke ni awo oghan nga? Nga buwa yi yo. 'pagani!' keminiya na awo abba. ³Mang paghi te a tig ngi shin teshihra ni pagha ngi kona temuri gimanangna? Girjahbang ni pagani nga dummang; mwongho nga nhang, le nonnirung logna. ⁴Ninale gigilla pagna olollo, njuoh nyha ki tol kunbang gumu agh. Ate aba temashihra kangnina aba njiteng; ninale pigri njuoh pura njibang. ⁵Shinna abayong le a tignjoh riyang; pag njiworoshi ni magtahbi! Ate fakat miyang muri pagiri akara lo mama ni awo pah njiteng nga nga awabbo kuntumo egh ya. ⁶Ate shinna! Miyang muri logsa aba Chaldean -nga ni funno ni nje⁷ ma tenmurung-ayangha aginya aye dara le nje⁸ te aghatene allah ni mami yang niya. ⁹Ayangha akoshiyo ni ngobong ri yang; anjuoh leyang ni gulole yang wora riyang. ¹⁰Deshiya apiri leyang lilibih wora aminburi. kahra wora amingari kapolla. Nina'agh apiri leyang kirap, ni abapiri leyang pura bin ma sanna-alogha kuli ninga ngbang kikahra ka lih. ¹¹Aya zu te pagani; Gowo leyang ki wor ninga guh katti, le kpaaba aguro ninga njisallang. ¹²Nina'agh a olla amurung, ni aba nongmurung digna gi ollo le yang. A olla bindugrina ni kwa'agh, ate a damma ngunnjahli ni bollatene. ¹³Le ke guh ki buwa muri; ih woro ih duro-abatemashihra, abeni yirungtenna le yang nga akuli leyang ni. ¹⁴A nyha akunbang le akah agh, Yahweh Kulli lang, Magerenteng lang mwoh. Yahweh tigna yang abatunjuoh, ni weh, Tahli, teshina yang ate gilbang. ¹⁵Njoh nga gerenteng a shin gimashihra, le ni agan shin pag gimanangna ni nieh ya; mang ke a agnjih aba bugshimurung? mang ke abolguh teya aba temashihra girjah abeni wor yang ni njiteng nga? ¹⁶A pagha abayong ninga anjih in sallang nga, ninga agah gikunanjeh nyha ni murung amuryang nga. ¹⁷Ih zuni yang kwa ni ngalung bol njih; ih nonna abuna ko ni ndambo bol njih; ih kpaab yang binmona andambo le; nina'agh ih pag binmurubang ni ollo. ¹⁸Ninale, ih dahri ndambo le ni logshi lelle masunsunang ari ndambo, ate njiri ndambo ye ni i digni binmabwa, ni gilihna le ya njah mabonna ni. ¹⁹Nina'agh ih ka tig mbogri ndambo le, ih ka woro wolla abayong gienna nyha?"

Chapter 2

¹Ngha tagha bin le; muribang lang ni teshi murang ngowotahli tignjung, le ngha tignjang yarata te shin nga ihka wabbbang niyellang ni nga pilli ri nyashiteng lang ngha. ²Yahweh agha ni nah, 'Nyongli njiloro ni, ni nyongli kpanana amuri ginyongligiri ate beni ki billi ya logle bangha. ³Ate njiloro niya kunbang ye nisang pagha ih ka wabkun ni kpa agh. Ke ih tari, lelli, Ate fakat ihka zu ni tari ya. ⁴Shinna! Ke beni tollayeh nyha ni njiteng ari ya agh afuyi ko. Keminiya banjiteng ka digni tigyong. ⁵Ininina, ninga mbah ginjiteng ni ya agh, ha nina'agh bayong manangna ni pa digha lah agh. Pagna temelli gugururu ninga mami Sheol; ninga wuh, ni nyha pa ih dimma. Kpana binmona abayong kwa, ni kpaabba abini abayong kwa. ⁶A bgha kwa ni ya ni bol bgulliteng ni jolbang, ajigling amuri, nahn, 'Woh ari beni buri gah mami ni nyha agh! Ate niyellang aka woro burini dugro le kaniya ni atol agh?' ⁷Ke abeni ki nuyi yo aghlogna susu, ni beni ki poh ngobbong ngha halla? Aka dig gibolla le yang. ⁸Atema aponna abayong dudung atenne, ashille abayong kwa ka pon yong atenne. Ate a sobna nkila bayong ni pagiri ni pagani ari njeh, ke alahmagula, ni abayong ni kwa digha ayeh ya. ⁹Woh ari beni kun buro anjere temashihra a ri liye, nina'agh ih ka tig nda a kuli ate ihbi ashi abih gimashihra.' ¹⁰A alla njere yiribina ate liyo njiri dagha abayong dudung, ni pag gimashihra ari usulo lo. ¹¹Ate atahli ka buwa ari ngarung, ke angung sobbo ma katako ka pilyi yong, ¹²Woh ni ni beni bang lah ni nkila agh, ni beni teshi lah ni temashihra agh.' ¹³Nyha bin Yahweh basulabiri nga abayong ki pag tumo te gishe, ni abayong ki mashi riyang ngowo? ¹⁴Deshiya njeh ki dungshi ni yerigiri gulo le Yahweh ninga amuru ni vulliyi sallang ngha. ¹⁵Woh ari beni tig bihbamurikala atenne ihbi nuh -a dungna yahlula lo amuri ni tigha abahra atema ashin tesallang le yang.' ¹⁶Ih nga dungshi ni yiribina agoshe gulole. Nibeniya pilla muro! Nuh, le aka dum suwa ngubuh! Ke minkoro ni abung malih le Yahweh ngha ki zu aro, ni giyibiyina ka vulliyi gulo lo. ¹⁷Ke pagani ni dummi Lebanon ka wormuro ni biyi anyamma ka poh ngobbong. Ate asonna nkila, bwa le aya pagna pagdni ari njeh, ke alah ni abayong kwa digha ayeh agh. ¹⁸Buro mang ri gah asher ngha? Ate bashergiri shere! Ko ga atul ngha, baalliyigiri le aba yiri? Ate ba gile pahna njiteng ri gahgilya nga gilli nduligiri manangna agh. ¹⁹Woh aei beni ki nahyi ndulingung, logho! Ko ri tahli nong dong ngha, Logho! Agah nga ki alliyigiri? Shinna, agiliyi ne ni zinariya ni azurfa, keminiya usulo nyha ri yang ngha. ²⁰Keminiya Yahweh nga aliye magerenteng! Ih bolguh akundum mi njeh kwa."

Chapter 3

¹Ke Jimma le Habakkuk ba-agkuntumo bin Kulli: ²Yahweh, Ih ogna kuntumo lo, miyang ni bang ngoɓɓong. Yahweh, logshi tumo lo antira akunbang ni; antira abogho ni aba nyeri; d'engshe te ni shin gienna s yahlulla lo. ³Kulli pura Teman, ni ba gerenteng logha Nkonno Paran. Selah gulo Le, vulliyi abakuli, ke ngunnjahli teya dungshi ni bongsho. ⁴Ni tubang ninga poshibang, anji poshibang-bahri tubang abih; le behni sogri d'ighamuribang le nga. ⁵Konno ma wolnuoh dura dummi, ke agikonina pura akushi. ⁶Ih tangha ni pyeshi ngunnjahli; ih shinne ni jigri abayong. ha ni ankonno ni njibang nga meshina, ke adingli ma kikene gugha njahli. Njiere Le ya ma kikenne ni. ⁷Meng nga nshinna agunri le aba Cush ni amagyigiri ya, ni njinguri ma agunri ni njeh Midian ki koshiyo. ⁸Yahweh ki pag yahlulla ni abanghamuru? Ke yahlulla lo logna amuri abanghamuru, ko funno lo amuri sallang, nga awo kog apiri lo ni anyehguwo ma toltiyong? ⁹A pushina ntah lo ni na vulli ya agh; a mag munni a ntah! Selah Weh ya a korina ngunnjahli ni abanghamuru. ¹⁰Ke ankonno shinno ma kariya abinkonna. Nyah le muru dura muryang; Limma le sallang logshi jollo. logshi abih bikuli. ¹¹Ke kara ni shienri tang dong abi kuli ki tubang ri amunni ni ki logha, ari poshibang le kuoh lo ni ki tubang nga. ¹²Ngingna amuri ngunnjahli ni yahlulla. Ni funno ni a sarini abayong. ¹³A puro ate assa aba liyong, ate assa le beni adahriya. A meshiyi muri liye aba temashihra te nongni tesallang logha ri tinne ha kenna mel. Selah ¹⁴A kangna mura agara abuna ni kuoh le nga azuni ninga guhmuru te meshi sung nghal imma leyang nga ninga beni ki girjah aba enna abin vullo leyang. ¹⁵A gingna mura a sallang ni apiri, ni kpaɓɓa amuru magulina. ¹⁶N'ogna, le bayang koshiyo! ngoto kunang ki koshiyo ari jollo. Amuh lang ki dummo, ni bakusang ki koshiyo nga ngi lelli bang jiyeyi ate kara gani ni ki zu amura abayong ni girjah sung nga. ¹⁷Ke ngung gori ni pag poshe ke babang njingung ni tolwa agh; le ke tollo le ngung olive pahna yiribina ke babang ni bishi gilih ya; ni ke anjuh kashina aluwo andah nyha wa oh abin luwo agh, mama pag nga nga pag nga. ¹⁸Deshiya, miyang ngi pag binmurubang ri Yahweh. Mini ni d'igni binmurubang atema Kulli lang ba assang. ¹⁹Ke Murungkulli Yahweh ni ki pag masso lang ye tig kusang ninga mama njah. Ih tigha ngi wora dung abin ma logna lang.- Te babilli nginya, amuri njiguri agiwolla lang.

Zephaniah

Chapter 1

¹Mama ni pag teng le Yahweh ni zu abin Zaphaniah muna Cushi muna Gedaliah muna Amariah muna Hezekiah, A kara ni Josiah muna Amon, murung Judah. ²"Miyang ihka girjah abeyong ni kwa amuri ngunnjahli ya- mama Yahweh wabɓa. ³Miyang ka girjah abwa ni ayamma; miynag ka girjah aminya ni akuli ya ni anjih ni a sallang nga, aka juri kwa ni aba teshihra. Ate nga kassa abayong amuri ngunnjahli-mama Yahweh wabɓa. ⁴Miyang nga non beng amuri Judah ni abayong nongha a Jerusalem nga. Miyang nga kassa anshille Baal abeh ni lullung aba pagnjah antira amallah, ⁵ke abayong ni amuri alah agh a gushi agah akuliya, ke abayong ni ki guso ni kaniyigiri te Yahweh keminiya abeni d'eshi kaniyi njiri murung le yang nga. ⁶Miyang ngi kassa abeni piljum yang ri kuratye Yahweh ya, abeni nite al Yahweh alle alli ate agna le. ⁷"Mpollo adum Magula Yahweh! Ate kara le Yahweh d'igna gyab, Yahweh gilla gidahra le ni tighi ate abiri le. ⁸"Ih ka zu a kara dahra le Yahweh, nga nga funshi ni amamurung ni amunamurung, ni abeni kwa ki ishi adagra manjeh masa. ⁹A kara wo agh nga funshi abeni kwa damgiri atangsa agh, abeni peri liye atele lah leyang ni wolrung and sorribang agh. ¹⁰Nina'agh ihka pagha akara wo-mama ni Yahweh wabɓa- nga buwa magani ka pura Kunjere Njih, buwa'agh ka logha a nje mabahri, le gih wamma a gula a gingli. ¹¹Buwa'agh, abeni nongha a Nje Maggiri, ate abayong ni kwa Canaan ka juro; abeni kwa ki pyeshi a azurfa agh ka kassa. ¹²Ihka zu akunbang ni nka aliya Jerusalem ni kashinda te fungnsa d'igha ambah leyang le ki nah a yahli yang, 'Yahweh niki pag gumu agh, alle mabwa ko mashihra, ¹³Aka pon gikumna le yang, alah yang ka d'ig bambu ni biyi ya! Aka bangha alah keminiya anongha ayeh ya, ni d'ingha anjingung keminiya na anuh ambah ya. ¹⁴Ke kara magula le Yahweh d'igna gyab, gyab ni kahra sussy! Ke gih le kara le Yahweh ka pagni ninga garababura ni ki buwa dudung agh! ¹⁵Kara wo agh ih d'ig kara funno, kara gani ni koniyo, ni kara guhnuru ni biyiya, kara pinna nii tuhbang, kara nlagiri ni pinna matenna. ¹⁶Ih ka pag kara ni njemme le njuh ni jollo ari ngarung alahmagula ni angarung ma logna. ¹⁷Ate nga zuni gani abayong mapinna, nina'agh aka ginya ninga aamanjung wagiyina giama apag gimashihra ari Yahweh. Nkila leyang ka suɓ ninga kikiri, ni baye yang ninga tibbi. ¹⁸Alle azurfa leyang ko zinariya ni logle asshi yang akara le funno Yahweh ya. A gishe kikil le ngunnjah kwa ka pih, ate ihka zuni kwa, malla a gani ari abayong ni ngunnjah a kwa."

Chapter 2

¹Nginya ariyong binmona ni kpaɓɓa, abayong nyha ni iribiyina agh- ²kedebang awaɓɓa ki pagha le nga kara ki duri ninga a nkwa, kedebang funno yahlula le Yahweh ki zuni amuro. ³Al Yahweh, nyong aɓa nyeshi murjong ni ngunnjah aɓeni ogha awaɓɓa le ya! Al maɓonna le. Al sulimurung, alle inga kum gbara akara yahlulla le Yahweh⁴Ate Gaza aka dɔgyi, ni Ashkelon ka pil bah juriya. Aka piriya aɓa Ashdod ni ɓakara, ke aka up Ekron! ⁵Woh ari aɓeni nongha akunsallang ngha, njeh le aɓa- Kereth! Yahweh waɓna teng amuryong, Canaan, njeh le aɓa-Philistine. Nga girjah yong kedebang aɓa nongha nyha wo agh. ⁶Nina'agh ke kunsallang ka pil bin lella anjuh ni ate aluwo njuh. ⁷Ke akasanjeh ni kunsallang ka dɔg anshille aɓaliye Judah, yang ka lella anjuh le biye. Abayong leyang ka nongha njeh ni kapolla aliye Ashkelon, ate Yahweh Kulli le yang ka lel yang ni nyeshi njeguro le yang. ⁸"Th ogna sankung le Moab ke ni sankung le aɓa Ammon ngha asanbang abayong lang ni pagha durnjah leyang. ⁹Niana'aghle, nga dɔgni ya-mama ni pag waɓɓa le Yahweh ɓasulaɓiri, Kulli le Israel-Moab ka dɔg ninga Sodom, ke aɓa Ammon ninga Gomorrah; bin andah ni tuh muwatolo, katti ha kikenne. Keminiya anshille abayong lang ka pon yang, ke anshille abayong lang ka pon yang."¹⁰Mama ka pagha aɓa Moab ni Ammon atele logshimurung, ate asanbang ni pilla abayon manangna ari abayong le Yahweh ɓasulaɓiri. ¹¹Le Yahweh ka yah ngoɓɓong, ate ihka girjah akulli ni ngunnjah kwa'agh. Beni kwa'agh ka gungngi njeh, beni kwa'agh a bang le, logha kunsallang le abayong kwa.¹²Nyong Cush nina'agh aka suoh ni garabuwo, ¹³bi Kulli ka wol njigangra ni girjah Assyrian, nina'agh Nineveh ka pil ɓambulang ni ɓiyyi, ni yummo ninga katti. ¹⁴Le agiluwo ka nongha njeh beh, agiluwo ni kwa anjeh ya; kpaɓna a ihi katti ni ihi maɓuwa'agh usula amuri agyira ni tangsa agh. Gorbang ka tuh ri agɓele; wamngaha ka pagha akunnjere; Angung ngara ma cedar ni aserra ka shinni. ¹⁵Mama ni pag lahmagula ma binnurubang ni nongho ngoɓɓong nyha agh, nga ki nah ayahli, "Mini, gumu nyha pyeri ni meng ngha," Niyellang ni dɔgni gingoɓɓong, bin nongho le nyamshira. Beni kwa dura beh ya sete songshigiri ni wuli bih ari.

Chapter 3

¹Woh ari njuh mabungmurung! Njuh ma wolrung jurina. ²Ni teshikiri ri gih Kulli ya, alle ag gila abin Yahweh agh. Ni pah njiteng ri Yahweh agh ni zu akahri Kulli ya. ³Amunamurung le nga ki aggishi ninga ayim antiri yang. Abatunjuoh le ya amingari kapolla ni nyha ki daggumu ni a sheyi ni beri ya. ⁴Aba-agkutumo le Kulli le yang nga ni gushimurung ni bugshimuri abayong. Aba-agkutumo le Kulli le yang aba-temashihra ri gah gerenteng ni pahna gani ri gigilla. ⁵Yahweh ya njitenf a ntiri. Nyha ih pag gah ni botiyi ya agh. Beri ni beri ihka wab njuoh le! Ni ih sogro a poshibang nga, deshiya abeni nyha ni njiteng nghan nga na yeri yiribina agh. ⁶Ngiranjah abayong; a ngarung leyang biyina. Nbiyina anjinjere le yang, atema bwa nyha ki ginya amuri ya. Njah a lahmagulina leyang gira nina'agh abwa nyha digha aye ya. ⁷Miyang ki nah, 'Fakat nga bang ngobong lang. Ag fungso ate ka bah jangshi weh alah yong nga atele agah kwa ntolo nga pagho agh.' Keminiya a jangrina ihbi bang ih kwo ri yang ni tele pagte lihkun ari agipagna le yang kwa. ⁸Nina'aghle lellang-mama ni pag wabba-kedebang kara ningi logni a ponna agibolla. Ate dengshe lang nga ihbi kpaaba abayong, te kpaaba anjemurung, te subbi yang Yahlulla lang-Yahlulla ni kwa ki aggishe ya; ate a gishe kikki lang ke ngunnjah kwa ka pih. ⁹Keminiya le nga dahri ngoto kun abayong, nga ayangha kwa aka gor lulli Yahweh ni paghi tumo gorung ni gorung. ¹⁰Ate a dung banghamuru ma Cush abagusang -abaliyang ni meshiyi ya-ka zuni agipahna ni mameng ni ya. ¹¹Aka kara wo agh na tigyong a yibiyina ate agipagna le yong ni kwa ih logni rang nga, ari a kunbang egh ya nga pusa abayong ni antii yong abeni ki logshi muryang agh ni atema na ya pag gitemanangna agh amura ankonno magerenteng lang. ¹²Keminiya nga dagha antiri yong abeni binnjah ya ni aba gienna, le aka kum binvullo a yeh lulli Yahweh. ¹³A nshille aba Israel ni wa pagha ni botiya alle wab yiri yam, ni awa kum lesung ma soriya bang akung yang nga; nina'agh le aka nongha njahli a sub njihyang, ni bwa nyha wa tigyong a ngobong nga. ¹⁴Tungya, munangallang le Zion! Magjollo, Israel. Pag ollo ni binmurubang ni kunyahlo kwa, munangallang le Jerusalem. ¹⁵Yahweh tolla funso lo; pilla aba shibbo! Yahweh ih ni murung le Israel antiri yong. Ninwa bang ngobdong temashihra deshiliya! ¹⁶A kara wo agh anahyi Jerusalem, "Ke nbang ngobong agh, Zion. Ke adag abuwo ihbi nongha njuh ya. ¹⁷Yahweh Kulli leyang nga ntiti yong, bamasso mwoh te paghi yong tumo. Ih ka pag bunno amuryong ni binmurubang; ih ka bolguh amuryong a ari agnjung le; ih ka ollo amuryong ni magjollo binmurubang. ¹⁸Nga kpaaba a yongdugrina, abeni ni logle kum pagha ri bunno ni atigha, nina'agh niwa pag ngi yiribina ari ya. ¹⁹Nshinna, Miyang muri pih aba pariyong kwa gani. A kunbang ogh wa, Miyang ngi ashi abakusung kura ni kpaaba abeni a jen nga. Nga tig yang ninga bongso, nga ariyi gi yiribina kenna agishinna angunnjah kwa. ²⁰A kunbang ogh wa nga billi yong; a kunbang ogh wa nga kpaab yong binmona. Nga pah yong gishinna ni bongso antira abayong kwa ngunnjah nga nyeshi ari njeguro leyang anjih yong," Yahweh ni nah.

Haggai

Chapter 1

¹A ntiri bogho mabahri le murung Darius, a ye shienri ma topurmwoh, a kara ma kunduna ma shienri, tenana le Yahweh zu a njibin Haggai ba-agkuntumo bin Kulli abin gomna ma Judah, Zerubbabel muna Shealtiel, ni magula malah Joshua muna Jozadak, nah ni, ²"Yahweh basulabiri nah ni: Abayong ni nah, 'Kunbang ni sang pagha ke sa zu ko sa bang liye Yahweh.' ³Le tenana le Yahweh zu a nji bih Haggai ba-agkuntumo bin Kulli, ki nah, ⁴"Kunbang le yong ni muryong ihbi nongha a lah yong ni ih malla, deshiliya liyang ninga wa nongha? ⁵Nibeniya teya Yahweh basulabiri nah ni: nshina anjere le yong! ⁶Ih jamna a njijamma dudung, keminiya ih zuni fitong; ih lih keminiya ni dimma; ih nuh keminiya ninga bariya. Ih ishina dangra keminiya ni pinshi ngiri yong nga, ni aba ag bollo nga ki agh bollo teya a sobbi a jiba ni atuli ni kwa'agh! ⁷"Yahweh basulabiri nah ni:" nshina anjere le yong! ⁸Nwara nkonno, nzuni katako, ngilli nga lah; le nga pag binmurubang a yeh, le nga kum gulo!- ih ogh Yahweh." ⁹"Nyong nga al dudung, nshinna keminiya! nyongha fitong ni nga zuni lah, atemang nfunng yi koh!" mama ni pag wabba le Yahweh basulabiri. "Atema liyang nga nongho biya, teya beni kwa'agh bangna igna a liye. ¹⁰"Atema bakuli bolla tirima ate muryong, ke ngunnjah ke bolla gibishina. ¹¹Mini ngor taghamuru amuri njahli ni muri ankonno, muri anjigiri ni mba mapiyo, ni muri murun ni muri a mang ngunnjah ki puso ya, muri abayong ni muri anyamma, ni muri atumo bung le yong!" ¹²Le Zerubbabel muna Shealtiel, ni magula mallah Joshua muna Jozadak, ni ashile abayong kwa, teshikiri yang ri ngih Yahweh Kulli le yang ni a tenana le Haggai baagkuntumo bin Kulli, atema Yahweh Kulli le yang tashi ne ke abayong bang kundung Yahweh. ¹³Le Haggai,

ƒakuntumo le Yahweh, waƒ kuntumo le Yahweh abin abayong ke nah, "Miyang ni yong!- mama ni pag waƒƒa le Yahweh!"¹⁴Nina'agh Yahweh dog na bongho le gomna ma Judah, Zerubbabel muna Shealtiel ni bongho le magula mallah Joshua muna Jozadak, ni bongho le ashile abayong kwa, nina'agh ni a wora a ke pag tumo ari lieh Yahweh ƒasulabiri, Kulli le yang ¹⁵A kara ma wuramwohpur-inne ma shienri ma tompurmwoh, a yeh bogho ma ƒahri le murung Darius.

Chapter 2

¹A ntiri shienri ma tombahri a kara ma wuramwohpurumwoh ma shienri, tenana le Yahweh zu a njiri bih Haggai ba agkuntumo bin Kulli, ki nah, ²"nahteng ri gomna ma Judah Zerubbabel muna Shealtiel, ni magula mallah Joshua muna Jozadak, ni ashile abayong kwa. Nah, ³Yang tayong uwa njah shin lah ni agulole ma kana'ah? Nibeniya nye shini ni yellang? Nyha ninga gumu nga a nji yong nga? ⁴Nibeniya, tenshiro, Zerubbabel!- mama ni pag wabba le Yahweh-ni tenshiro, magula mallah Joshua muna Jozadak ntenshirung, yong ni ashile abayong ni njeh ya!- mama ni pag wabba le Yahweh-npag tumo, ate miyang niyong!- mama ni pag wabba le Yahweh basulabiri. ⁵Mama ni pag ogrung ningi tigha a ntiri sung nga mpuri Egypt ni Bongho lang tangha a ntiri yong. Ke bang ngobong nga! ⁶Ate Yahweh basulabiri nah ni: A ntiri min kunbang fitong miyang nye nga jigri bakuli ni ngunnjah deshili, sallang ni njahli manyunna! ⁷Miyang nga jigri nje ni kwa'ah, ke nje ni kwa'ah ka zuni agima borina le yang a binang, ke nga dugshi lah ni gulole, Yahweh basulabiri nah ni. ⁸A azurfa ni zinariya nga mamenni!-mama ni pag wabba le Yahweh basulabiri. ⁹Ke gulole lah ni ka gula a dung ka wor ma kunduna, Yahweh basulabiri ni wabbi, nga pah olollo a bah! mama ni pag wabba le Yahweh basulabiri. ¹⁰A muri kara ma wuramwohpur-enne ari shienri ma tombi-enne a ntiri bogho ma bahri le Darius, tenana le Yahweh zu a njibin Haggai ba-agkuntumo bin Kulli, ki nah, ¹¹Yahweh basulabiri nah ni, ih illa amallah atenanale njuoh, le nah, ¹²"Nga bwa tol nyamma ni tigh sa'agh temuri Yahweh a kun dangra le, ke dog brodi ko deresongho, mba ko murun alle njah gilih ni kwa'agh, le digna gerenteng?" Ke mallah pilla ni nah, "nyha." ¹³Le Haggai nah, "nga bwa dig ba-gibene atele luoh agh dog mamona le agah agh, le a pilla gijenna?" Baagkuntumo bin Kulli pilla nah "ih, digna aba-gibene." ¹⁴Nina'agh Haggai agha ni nah, "nina'agh ini nina ni abayong ni a nje ni dum yong nga!- Yahweh ni wab mama- nina'agh ini nina ni atumo bung le yang. Mang kwa mpeng le gibene ni! ¹⁵Nina'agh nibeniya, ndenshe a yahli yong amuri a gah duro agh ke billa zu pera ri kara nikyari ya. Kedebang a tig tahli muri bi tahli a ri binbangkulli magula le Yahweh, ¹⁶Yang nga niyella le? Nga nzuni muri nongho wuramwoh pere njigiri, a yangha lum kunkolong; ke nga nzuni du mbah nga pushini pere worabahri pur lum, a yangha wuramwoh kunkolong. ¹⁷Ngi magyi yong gikonna ni kukku ni a tumo bung le yong kwa, keminiya nisang ih pilla binang- mama ni pag wabba le Yahweh. ¹⁸Nshinari kunbang ni wora dum, logha ri kara wuramwohpur-inne a shienri ma tombi-inne, logha ri kara ni a tigni magtiye binbangkulli le Yahweh. Nshinnari! ¹⁹Njigiri wa oh a lahgingbiringi? babang njingung, ngung gorri, gibangna ni ngung olive na pih nyha! keminiya logha ri akara ni nya nga moshi yong!" ²⁰Le tenana le Yahweh ma bahri zu a njibin Haggai ba-agkuntumo bin Kulli a muri kara ma wuramwohpur-inne ma shienri ye ki nah, ²¹"Nahteng ri gomna ma Judah, Zerubbabel, a nah, ²²Ate nga pil ngungmurung anjemurung ni meshi maso ri anjemurung ma a nje! Nga meshi yi anyeguwo-piri ni aba kog yang; ke apiri ni aba kog yang ngi kpa njahli, beni kwa'agh atele garabuwo munangih. ²³A muri kara ni nya- mama ni pag wabba le Yahweh basulabiri.-miyang ngi tol lo, Zerubbabel muna Shealtiel, ninga guro lang- Yahweh ni wab mama. Miyang nga yenso ninga munanyeh tigbung, ate nwale tolo!- mama ni pag wabba le Yahweh basulabiri.

Zechariah

Chapter 1

¹Aka shienri tomtahro bogho ma bahri ma nongmurung le Darius, Teng le Yahweh zu a bin Zechariah muna Berekiah muna Iddo, ba agkuntumobinkulli ki nah, ²"Yhaweh nga ki pag yahlulla ri ater yong! ³Nah yi yang, 'Yahweh basulabiri wab gah; Mpilla bin nang!-mama ni pag wabba le Yahweh basulabiri-le nga pilla ri yong, wabba le Yahweh basulabiri. ⁴Ke ih dig ninga ater yong abeni abakuntumolekulli magni jollo kikara agh, nahni, "Yahweh basulabiri wab gah: Ndang jere temashihra ni pag gimashihra le yong!" Keminiya na ogha ni te ateshikiri yang rang nga-mama ni pag wabba le Yahweh. ⁵Ater yong-nghe? Ni abakuntumolekulli-a digna njah ha kikenne? ⁶Keminiya atenanana lang ni agibilla ni ngi lagni aguro abakuntumo lang, ni aghi ater yong duna agh? ⁷Amuri kaa ma wuramwohpur-ihne a shienri ma lumpurumwoh mama shienri ma Shebat, a bogho ma bahri ma nogmurung le Darius, Teng le Yahweh zu abin Zechariah muna Berekiah muna Iddo, bakuntumolekulli, ki nah, ⁸"Nshina ni duh, ni, shinna! bwa nga ki kog piri ma bangna, le yang nga ntiraangung myrtle ni banjonglong; le jummi ya apiri ma bangna, mamuru-ngunnje, ni maposhina." ⁹N'nah, "amang nga, Magula?" Le maleka nini meng nga nah nga, " Nga dummo a mang nga." ¹⁰Le babura ni tagha ntira angung myrtle agha nah, "Abeni

Yahweh tuto a ka woro gangla a ngunnjah kwa." ¹¹A pil yi maleka le Yahweh ni tagha ntira agung myrtle; a nah yi, "Sung nga su woro gangla a gunnjah kwa; shinna, ngunnjah kwa d'igna pyem ni olollo." ¹²Le maleka le Yahweh agha nah, Yahweh basulabiri, Ha niyellang ni nawo dum Jerusalem ni alahmagulina ni Judah gienna agh, mama awo pag yahlulla ni a ntira abogho ni worotahro pur lumni agh?" ¹³Yahweh aghi maleka ni ki nahteng ni meng nga, ni ateng ma'bonna, ateng ma gimyong. ¹⁴Ninale maleka ni ki nahteng rang nah nga, "gorbang ni nah, 'Yahweh basulabiri nah: Miyang ngi pag kil ri Jerusalem ni ri Zion ni kil magula! ¹⁵Miyang ngi pag yahlula ni abayong ni bang polla riyang nga. Nga miyang te ngi yahlula fitong ri yang, awo nga a tigha agingobong ki yonlo. ¹⁶Nina'agh Yahweh basulabiri nah: miyang ngi yera ri jerusalem ni gienna. A bang liyang a ntire-mama ni pag wabba le Yahweh basulabiri-ke nguri pyerigiri ka billa amuri Jerusalem!" ¹⁷Gor bang deshili, nah, 'Yahweh basulabiri nah: Alahmagulina lang ye ka dungshi ni agimaborina deshili, Yahweh ye ka gimyeh Zion deshili, le deshiliya ihka tol Jerusalem." ¹⁸Le logshi njang kuli le shin anjemme ihne! ¹⁹N'nah teng ri maleka beni nahteng rang nga, "A mang gah?" Le agha, "Agah ni gi pagha a njemme ihne ni meshiye a Judah, Israel, ni Jerusalem agh." ²⁰Le Yahweh dummi abashergiri ihne. ²¹Miyang ngi nah, "Mang abayong ni ki zu a pagha?" Ke agha, ni nah, "Agah ni gi pagha a njemme ihne ni meshiye a Judah atele bwa nyha ka gan logshi muri ya. Keminiya abatuh zuna a pah yang ngobong, te a wam anjemme le abayong ni logshi njemme amuri njeh Judah a meshi yang."

Chapter 2

¹Makpaghangha, ih logshi njang kuli le shin fwa ni guri pyerigiri abih. ²Ih nah, "Yebang ni awo ka?" nina'agh ih nah nga, "Te pyeri Jerusalem, te yeri dara le ni nonno le."³Le ke maleka ni ki nah teng rang nga woro le maleka mabi puro ke kummang. ⁴Ke maleka mababri nah nga, "Bangha a nahteng ri basadeng wo; nah, 'Jerusalem ka digha a beng atema abwa ni aagiluwo ni ayeh agh. ⁵Ate Meng-mama Yahweh wabba-ihka zu yi ni ngarung gishe ih kangni ni, le miyang nga dig gulole antiri yang. ⁶Logho! Logho! Bangha njeh ni njigangra agh-mama ni Yahweh wabba-ate ih meshiyina nyong ari ngiyira ihne ma bakuli!-Mama ni Yahweh wabba. ⁷Logho! Bangha wora Zion, Nyong ni abeni ih digni a munangallang ma Babylon agh!"⁸Ate jumni Yahweh basulabiri gushi nang le tasang ri abayong ni pon yong nga-ate beni kwa dogyi yong nga, dogyi na njih Kulli!-njummo Yahweh pag gah, ih nah, ⁹Miyang ni kanagirang nga njigri beng a muryang, le aka pon yang ate a guro le yang." Le nga yere ih Yahweh basulabiri ni tasang.¹⁰"Tuhngya ate binmurubang ni ye pag yongposhina, munangallang le Zion, ate Meng kanagirang miyang muri zu nji digha ntiri yong!-mama ni Yahweh wabba." ¹¹Le abayong magula ka kpaß muryang ri Yahweh a kare. Ih nah, "Le nga digha bayong lang; ate miyang digha a ntiri yong," le nga yere ih le Yahweh basulabiri tashi nang ri yong.¹²Ate Yahweh ka tol gibere ni Judah ninga ngosho mami anjeh magerenteng le deshiliya ih ye ka tariyi Jerusalem ate kanangiri. ¹³Ih bolguh, agirung kwa, a kundum Yahweh, ate logna puro abin ma gerenteng le!

Chapter 3

¹Le Yahweh dummang Joshua mallah magula tangha kundum maleka le Yahweh le setan nga tangha a bih malih te tigteng ri ate gimashiha le. ²Ke maleka le Yahweh nahyi Setan, "Deh Yahweh ihbi gbeso, Setan; deh Yahweh, beni tar Jerusalem agh, ih gbeso! mama ni pag njagiri mama apusa a gishe ya?" ³Joshua mella dangra masanina nga tagni kundum maleka agh. ⁴Le maleka wahteng ni nahteng ri abeni tangha a kundumi ya, "Mpushi dangra masanina ni ri ya," Le nah yi Joshua, "Shinna! Ntingna temashihra lo ihbi dura ro le Miyang nga mel wo adangra magula." ⁵Le mini nah, "Deh aba ishi wo nvulle mabonsari amuro!" Ninani a tingni nvulle mabonsari amuri Joshua ni ishi yi dangra mabonsari, deshaya maleka le Yahweh nga tagha a njikari. ⁶Ke maleka mamona le Yahweh ye lag Joshua ni nah, ⁷"Yahweh basulabiri wab gah: Ngha aka ginya a nijjere lang nga, ni nga aka bol agi gigilla, le aka digha muri liyang aya a lelmuri balah lang. ate nga dag wo aka kenne ni nyerea ntira abeni tagha akundum mang agh. ⁸Mangkiro, Joshua mallah magula, weh ni aboni ih digni yang nga! Ate abeyond ni ya gidumna ni, ate meng kanagirang nga zuni guro lang Bihngung. ⁹Nibeniya shinna ri tahli ni ntesa kundum Joshua agh. A njung tombahri ni ari tahli, ni nga nyongli giri-mama ni pag wabba le Yahweh basulabiri- miyang nga pushi temashihra a njeh ni akara mwoh. ¹⁰A kara wo agh-mama ni pag wabba le Yahweh basulabiri- beni kwa'agh ka gor bihamurikalla ihbi digha a bangnjingung le a milling le ngung gori."

Chapter 4

¹Le maleka ni ki nateng rang nga pilla kangnang ninga beni logha njintulo agh. ²Ih nah nga, "Mang a shinna?" Ih nah, "nshinna bintig kashinda ni a gilli zinariya agh, ni koro a muri. Yangha ni a kashinda ari ni bindogishe tombahri amuri kashinda ni kwa'agh. ³Angung olive nga girikari, mwoh anji malih le koro ni mamona a ni makatang."⁴Ninale nye waɓteng ri maleka ni ki nahteng rang nga, Ih nah, "Mang agah ki d'ummo, magula lang?"⁵Ke maleka ni ki nahteng rang nga agha ni nah nga, "Ni ayere mang agah ki d'umma?" n'nah, "Oho, magula lang."⁶Ninale ih nah nga, "Gah ni pag teng le Yahweh ari Zerubbabel: Nyha njiri masso alle njiri Yirungtenna agh, keminiya njiri Bongho lang, ih ogh Yahweh ɓasulabiri. ⁷A woni yang, nkonno magula? Adum Zerubbabel aka pil beng, ihka pushi tahli mabidogdog ih magjollo 'Nieh! Nieh ari!'"⁸Ke teng le Yahweh zu abinnabg, ki nah, ⁹"Ke abih Zerubbabel wale mang tinne lah nile bih ka zuni a malle." Le nga yere ih le Yahweh ɓasulabiri ni tasang rang ro. ¹⁰Yang ki shiɓɓi kara agi makyenna? Aɓeh ya apag binmurubang ni nga shin tahli teshe nga abih Zerubbabel. (Akashinda ni tombahri ri ya anjih Yahweh ki shinni yi bang ngunnjah kwa'agh ni.) ¹¹Le nga illi ni maleka, "Mang ni angung olive ni ɓahri tangha a nji makatang ni malih le bintig kashinda ɓɗ"¹²Nye illi deshili, "Mang ni abih olive ni ɓahri nji kahri a afu ma zinariya ɓahri ni ki sugli murun ma zinariya koh?" ¹³Le ih naheng rang, "Ni ayeri mang ni agah agh?" Le nah, "Oho, magula lang."¹⁴Ninale ih nah, "Agah ni ki pagha amuna murun olive mapiyo ni tangha adum Magula ma ngunnjah kwa."

Chapter 5

¹Le mpilla n'logshi njang kuli, le nshin, nshinna, gibomteng logha kuli ²Ke maleka nah nga, "Mang a shinna?" n'agha, "N'shinna gibomteng ki logha kuli, npnnp le bung wuramwoh ni dahra le bung lum." ³Le ih nah nga, "Gah ni pag yommo ni puro kika a muri ngunnjahli kwa. Ate manyibbi ni kwa'agh aka kashi ari gah wabba a njigiri bang wo, ni beni kwa tol kaniyi yiri ya aka kashi ari gah wabba a njigini mamona. ⁴"Miyang ngi tashi ko-mama ni pag wabba le Yahweh basulabiri-ninale ihka ingna a liye amanyibbi ni liye beni kaniyi yiri njiri lullang. Ihka digni a liye ni lih ngung ni atahli." ⁵Le maleka ni ki nahteng rang nga puro ke nah nga, "Logshi njoh le a shin mang ki zu!" ⁶Ngi nah, "Mang gah?" "Mama ni pag guwo ni kpaabba ephah ni ki zu'agh. Ih le a temashihra le njunjah kwa." ⁷Le a logshi givulgiri muri guwo le bamah nga nhang digha a yeh! ⁸Le maleka nah, "Temashihra ninga!" Le nyeni bugha a yeh guwo ye beh, ni bug givulgiri a kunni. ⁹N'logshi njang le shinna amenah bahri ki zu nji binnang, ni guh ari ambu yang-ate ayangha ni ambu ninga geriye ambu. A logshi guwo ye kuli ntiring le ngungjahli ni bakuli. ¹⁰Ninale n'nahyi maleka ni ki nahteng rang nga, "Yebbang akani guwo ni tol agh?" ¹¹Ih nah nga, "Te bang bin bangkulli a njeh Shinar a tebi, ninale nga bin bangkulli pagha, le atig guwo ye a ttinne ni a gil ya.

Chapter 6

¹Le mpilla logshi njang le ih shinna anyehguwo ihne ki pura ntira a ngonno bahri; le a ngonno ye bahri a gilyang ni tagula. ²Ke nyehguwo makunduna agh nga ni apiri mabangna, ke nyehguwo mabahri ya bga ni apiri mapinna, ³Ke nyehguwo matahro agh nga ni apiri ma poshina ke nyehguwo maihne agh nga ni apiri matongtong matubu. ⁴Mpilla le nah maleka ni ki nahteng rang nga, Mang ni gah, magula lang?"⁵Ke maleka pilla nah nga, "Gah ni pagha a mbu ihne ni akuli ke puro a dag bah a tangha akundum murungkulli le ngunnjah kwa. ⁶ke mana mwoh ni apiri mapinna nga ki wora a nji nje ngara; ke maposhina nga ki wora nji nanje, ke apiri matotong matubu agh nga kika anji nje nji-makuli."⁷Apiri ma masso ye al woro ngala a ngunnjah kwa, ninale maleka nah, "Woro ke ngala a ngunnjah kwa!" le a wora a ngunnjah kwa. ⁸Le ih gorang le nahteng rang ih nah, "Shinna ri abeni ki wora a nji nje ma ngara; aka pashi bongho lang atele nje nji ngara." ⁹Ninale teng le Yahweh zuna abinnag, ki nah, ¹⁰Tol gipahna ari aba bangha ri Heldai, Tobijah, ni Jedaiah- a wori akara ye a tolli a keni a liye Josiah munabuna le Zephaniah, beni nyera a Babylon nga. ¹¹Le taol azurfa ni zinariya, gil vullemurung a ishi muri joshua munabuna le Jozadak, magula mallah. ¹²N'nahteng ri a nah, 'Yahweh basulabiri wabna gahL Beni ya lulli ih Bihngung! Ih ka gulo bakwa tangha nga le beh aka bang binbangkulli Yahweh nga! ¹³Ihni ih pag ba bang binbangkulli Yahweh, le ihka ishi dagra ni gulole amurung, le ihka digha ih nongmurung a muri ngungmurung le. Ih ka dig mallah a muri ngungmurung le, le ihka wab tele olollo a ntira a bahri. ¹⁴Ke pih Heldai, Tobijah, Jedaiah, ni Hen muna Zahaniah vulemurung ninga gidengshe abin bangkulli le Yahweh. ¹⁵Le abeni duna'agh ka zu za bang binbangkulli le Yahweh, ninale nga yere ih Yahweh basulabiri tashi nanggri yong; ate gah ka pagha nga ih teshikiri yong ri gih le Yahweh Kulli le yong!"

Chapter 7

¹Ngha murung Darius ki nongni murung bogho ihne ya, amuri kara ihne le Kislev (mama ki pag shienri tombi'ihne ya), tenanale Yahwehzu agh abin Zechariah. ²A bayong ni a Bethel ya tashina Sharezer ni Regem-Melek ni abuna leyang ate ihbi jimmi akundum Yahweh. ³Ke anahteng ri amallah ni a liye Yahweh basulabiri ni ba'agkuntumo; le anah, 'Ihbi buwa'agh a shienri matongno njiri gonno, ninga mama pagha ari abogho ni ya?"⁴Ninale ke tenanale Yahweh basulabirizu abinnang ih nahn, ⁵Nahteng ri abayong ni nje ni amallah a nah, "Ngha ih ngonno ni buwa'agh a shienri matongno ni matombahri aye bogho ni worotahrolum ni ya, le ih yongha gi gonni njiteng ate murang? ⁶Ngha ih lih ih nuh, nyha ngi lih ngi nuh ate muryong ngha? ⁷A njah a teng ni kana ih Yahweh wabba a njiri bih aba'agkuntumo ni kunduna agh, ngha Jerusalem ni anjeh ni kangni ya nongha abeh ya ngha gikumburo, ni Negev ni nji bajonglong ni nji manjeh a nongna ngha?"⁸Ke teng le Yahweh zu abin Zechariah, nahn, ⁹"Yahweh basulabiri wabba agah, 'Wabnjuoh ni njiteng mabonna, tigyahlung ma ogrung gienna. Deh beni kwa'agh ihbi paghi muna teri agah. ¹⁰Amura boro ni minbawori, ni abiri, ni aba enna-ke ih pari yang ngha, ke mamona le yong ihbi tolla a yahli ihka tighi bih pye."¹¹Keminiya a shibbi teshi kiri yang ni logshi gogri yang ni tenmurung. A giriya kiri yang atema ke aba ogha. ¹²A tengshi kunyahli yang ninga tahli atema ke aba ogh gigilla ko ateng le Yahweh basulabiri. Ih tashi bang ni kuntumo ni ari abayong njiri Bongho ni kunbang ma kunduna agh, njiri kun aba'agkuntumo. Keminiya abayong shibbi teshi kiri yang, ninale Yahweh basulabiri pag yahlulla ni yang.¹³Ih pagna nga a gori bang ngga, na ogha. Ari njinjere ni mwoh agh," Yahweh basulabiri nah, " aka gorang, keminiya ningi ogh yang ngha. ¹⁴Ate miyang ngi meshi yang ni guhnyamuru ri abayong kwa ngha ni a yeriya agh, le njeh ki nong bulli a jum yang. Ate bwa nyha ka billa njeh ko nyera ri atema abayong pilla njeh mabonna le yang njeh manangna."

Chapter 8

¹Ke teng le Yahweh basulabir zu a binnang, ki nah, ²Yahweh basulabiri waɓ gah: Miyang ni kikil ate Zion ni kikil magula, ih tolle ni yahlulla matenna! ³Yahweh basulabiri waɓ gah" Miyang ngi yera Zion ni digha a ntiri Jerusalem, ate agor Jerusalem Lahmagula Njiteng ke nkonno le Yahweh basulabiri ya agori Nkonno Magerenteng!⁴Yahweh basulabiri waɓ gah: Abuna mayayina ni amehna mayayina ye ka pagha amuri njinjere a Jerusalem deshili, ke beni kwa'agh ka all mungara a bihatema ih yayina dudung. ⁵Ke anjinjere lahmagule ka dungso ni amunabuna ni amunangallang ki dalla aye. ⁶Yahweh basulabiri waɓ gah: Ngha giri digha ni pagriya a anjih a nshilla abayong a yeh akara wo, le ihka dig ninga ni pagriya a njang le?-gah ni Yahweh waɓɓa. ⁷Yahweh basulabiri waɓ gah: Shinna. Miyang dig gyaɓ ni ashi abayong lang a njeh logho le kara kena njeh bin igna le kara! ⁸Ate miyang nga yeni ni yang, le aka nongha antiri Jerusalem, ninale aka digha abwa lang deshili, le miyang ngi dig Kulli ni njiteng ni gereteng!⁹Yahweh basulabiri waɓ gah: Nyong ni a beni ih wa ogh a njah ateng ni pura akun aba'agkuntumo nga amming tinna liyang agh-aliyang ni, Yaheh basulabiri: Nunshi bih yong atema bin bangkulli ka bang ri. ¹⁰Ate ni kunduna akara wo agh njigiri nyha a kpaɓɓa nji bin bung nga, kumburo nyha ate bwa ko giluwo agh, digha olollo nyha ri abashiɓɓi yong ate bwa ki puro alle ki igni nyha. Mini tig beni kwa'agh ari bamurikalah le. ¹¹Keminiya ni beniya ni wa dig ninga mama akara ni wor agh, Miyang ngi dig ni anshille abayong ni-mama ni pag waɓɓa le Yahweh basulabiri. ¹²Ate aka jam njah olollo; njingung ma ngure ka tol njih ke ngunnjah ka bissagilih ; ke bakuli ka pah tirima le yang, ate miyang ngi pag anshille abayong ni ka tol gibere ni agah kwa ni ya. ¹³Nyong ni nga pagha momoh ate abayong baɓɓa a nyom nga, Liye Judah ni liye Israel. Ninale mini nga ashi yong le nga dig mosso. Ke ihɓi bang ngoɓɓong nga; deh ih abih yong bi nungso! ¹⁴Ate Yahweh basulabiri waɓna gah: Ninga mama n'tollo nga tighi yong piye agh nga akah yong lushi ni yahlang ngah-waɓɓa le Yahweh basulabiri-ih nyha ye sisshi ya, ¹⁵ninale deshile miyang ngi tolo akara wo agh nye nga pag gimaɓonna te Jerusalem ni liye Judah! Ka bang ngoɓɓong nga!¹⁶Agah ni pagha gah digha aka pagha: Waɓ njiteng, beni kwa'agh ri bih bamurikalah. Kashinjuoh ni njiteng, njuohmaɓwa, ni olollo ri akunjere le yong. ¹⁷Ka tolo apag temashihra a yahlo ari ayong nga, ke a nyha agnjih kaniyi soribang nga-ate agah ni n'shiɓɓa!-mama ni pag waɓɓa le Yahweh."¹⁸Le ke teng Yahweh basulabiri zu a binnang.ki nah, ¹⁹Yahweh basulabiri waɓ gah: Ke gonno shienri maihne, ke matogno, ke shienri matomɓahri, ke shienri malum ka dig kunbang ma binmurubang, yongposhina, ni binmurubang anjibuno te liye Judah! Nina'aghle agnjih njiteng ni olollo!²⁰Yahweh basulabiri waɓ gah: Abwa ka zu deshili, ha ni abeni ki nongha alahmagula dudung sissa agh. ²¹Ke abanongha alahmagula mwoh agh ka woro lahmagula mamona ni nah, Deh shi kahra shi ke jimma akundum Yahweh ni al Yahweh basulabiri! Sung ma nu mursung nga shika nga.' ²²Abwa dudung ni abayong mayirungtenna ka zu a al Yahweh basulabiri a Jerusalem ni jimmi boro le Yahweh!²³Yahweh basulabiri waɓ gah: A kara wo agh abuna lum a kunbiri ni kwa'agh ni abayong ka bol kun dagra le a Jew ni nah, "Deh ihɓi shi wori yong, ate shi ogna ih Kulli nga ni yong!"

Chapter 9

¹“Mama ni pag waḅḅa le Yahweh teng kon nje Hadrak ni Damascus, bin usullo le; ate njih abayong kwa ni akunbiri ma Israel nga njibin Yahweh. ²A waḅḅa dešhiloŷa konna Hamath, mantiri njang ni Damascus, ni ye konna Tyre ni Sidon, ate a yangha ni yeriteng. ³Tyre ḅangne muri bindugrina ni digli ma azurfa ninga tubu ni zinariya matulla ninga soḅḅong a muri njinjere. ⁴Shinna! Ke Murungkulli ka meshi yi ni girjah yirungtenna le a sallang, ninale gishe ka lih. ⁵Ashkelon ka shinna ka ḅang ngoḅḅong! Gaza dešhiliya ka koshiyo kukpak! Ekron, tigyong ka nuhyiriḅina! Ke murung ka jurro logha Gaza, ni Ashkelon ni ki uwowa. ⁶Abiri ka nong lah yang a Ashdod, ni nga teshi gushimurung le a Philistines. ⁷Ate miyang ngi pushi nkilli le yang a kunyang ni agijenna a ntira amilli yang. Le aka digate Kulli lesung ninga akunvarre Judah, le Ekron ka pilli ninga Jebusite. ⁸Miyang nga nong gurra nga kangni njeh lang atemuri abaluah le ḅashiḅḅi yong, ninale ḅwa nyha logle dura ko yere agh, ate ḅaparbang ka gang yang nga, ate niḅeniya miyang ngi shin ni njang! ⁹Pag binmurubang dudung, munangallang le Zion! magjollo, munangallang le Jerusalem! Nshinna! Murung le yong nga ki zu. Yang nga njiteng ni toltiyong. Yangha ni nongshimurung ni kog mburijeng, amuri muna mburijeng. ¹⁰Le nga kashi nyeguwo ni logha Ephraim ni piri ni logha Jerusalem nga, ni atah ka kassa a luah; ate nga waḅ tele olollo ri abayong, ni gulole ka logha ri sallang kenna sallang, ni logha Banghamuru kenna mallale ngunnjah! ¹¹Te mamoh teya, atema nkilli ogrung rang ni weh, Miyang ngi tig abakuro sagli a tulli bah muru nyha nga nghan. ¹²Nyera a bindugrina, abakuro ni ni tigyalung nga! Ha nikyari Miyang ngi nahni miyang ngi nyeni kure ḅahri te muro, ¹³Ate n’nengna Judah ninga garantah lang. Ndungshina ḅamma lang ni Ephraim. N’logshina munabuna lang, Zion, ari muna buna lo, Greece, ni ngillo, Zion ninga garabuwo le garababura!“¹⁴Yahweh ka pura ri yang, le munni le ka tabang ninga poshibang! Ate magula lang Yahweh ka tong njemme njuh le nga agduna ni guhnyamuru logha Teman. ¹⁵Yahweh ḅasulabiri ka gbar yang, le aka lih yang ni gang atahli antangso, Le aka nuh a magjollo ninga abuna ni ḅari ni mba agh, le aka dungshi ni mba ninga akoro, ninga agbina le dešhile. ¹⁶Ninale Yahweh Kulli le yang ka ashi yang amuri kara wo, ninga luwo abayong le. A yang ni anjilang ari vulle ni ki tubang a njeh le ya. ¹⁷Maḅonna nga niyellang ḅonsari le nga niyellang! Ke aminadenna ka ḅuri ninga njigiri ni a nsara amuri mba mapyem!“

Chapter 10

¹Th al murukuli abin Yahweh a ri kunbang le tumuru kuli-Yahweh ki pag saghamuru- le ih pah murukuli ki nyah ari beni kwa'agh ni bugiri ni lusung. ²Ate agilah ma balah nga gi wab gimashihra; ke bangnah ki shin yiri; a wab loro gisoriyi bang ni bogri gimbang, ninale aka ngala ninga njuh ni gani atema lelgir nyha. ³Fungno lang ki pih amura alelgiri; ke aboro mbul ni- ke ba'akunduna- ninga funshi ya. Yahweh basulabiri ye ka tagha ri a njuh le, liye Judah, le pag yang ninga piriluah a kunluah! ⁴A Judah ni tahlingyina ka pur nga; ri ni amkongho lum ka pur nga: binni ni ntah luah ka pur nga; binni ni ba nongmurung ni kwa'agh ka pur nga kushimona. ⁵Aka dig ninga agarabuna ni ki pariya bashibbi yang a yeh subbong njinjere in kunluah; Aka pag luah; ate Yahweh nga ni yang, le aka pih abeni ki kog apiriluah agh yiribina. ⁶Miyang nga tenshiri liye Judah ni ashi liye Joseph, ate miyang nga nyeshi yang ni shi gienna le yang. Aka dig ninga ni shibbi yang nhang nga, ate Mini Yahweh Kulli le yang, le nga aghi yang. ⁷Le Ephraim ka dig ninga garababura, le akunyahli yang ka pag binmurubang ninga nin mbah agh; amuna yang ka shinna ka pag binmurubang. Kunyahli yang ka pag binmurubang rang! ⁸Miynag nga togyi yang giri ni kpaß yang, ate nga ashi yang, le aya ka digni ni gulo ninga mama kana kikara agh! ⁹Mini jam yang antira abayong, keminiya aka dengshi ni meng a nje masanna, ninale yang ni muna yang ka digjah ka nyere. ¹⁰Ate miyang nga pushi yang a nje Egypt ni kpaß yang logha Assyria. Miyang nga zuni yang a nje Gilead ni Lebabob kedebang akangna nyha uwo temur yang nga. ¹¹Miyang nga billa a yeh sallang agikonina le yangl Miyang wol veliye sallang le limma le Nile kwa ka nyummo. Ke gulole Assyria ka sulla nje, ke garamurung ma Egypt ka dag bih aba-Egypt. ¹²Miyang ngi tenshiyang arang, le aka ginya a yeh lullang-mama ni pag wabba le Yahweh."

Chapter 11

¹Ih logshi akunkangna le yong, Lebanon, gishe ka pinshi cedar le yong! ²Buwa'agh, angung Cypress, ate angung cedar subnako! Mang gima gula niya biyina! Buwa'agh, yong oaks ma Bashan, ate muringung ni nyibba subna njahli. ³Ke gih lelgiri ki buwa'agh, ate agiranjah gulo le yang! Ke gih amuna yim nga ki ag gishi, ate logshmurung le Banghamuru Judah ye biyina! ⁴Gah ni pag waɓɓa le Yahweh Kulli lang, "Ninga lelgiri, tignjih ri a giluwo ni togha te tumbuwo! ⁵(Abeni kur yang nga tummi yang buwo le na pag gimashihra agh, abeni mag yang nah, 'Mosso nini Yahweh! N'digna ɓakumo!' ate alelgiri ni ki paghi ate anjuh tumo agh nyha ni gienna ari yang nga.) ⁶Ate nyha wa uwo ni gienna abeni nongha a njeh ya!-gah ni pag waɓɓa le Yahweh. Shinna! Meng ni murang miyang muri pil beni kwa'agh kenni abih ɓamuikalah le ni kenni a bih murung le, le aka girjah njeh le ɓwa nyha ka ashi yang abeng nga." ⁷Ninale nga ɗig lel giluwo mama atabung ri tumbuwo ate abeni ki pagtumo anjuh agh. Nga tol agara ɓahri; gar mwoh n'gori "Nieh" ke mamona agh n'gori "kpaɓmurung." A njijere ni ngi lelli agiluwo. ⁸A shienri mwoh ni girinjah alelgiri tahro. Ni ye mbol yahlang ri yang nga, ɗeshiya ashiɓ bang. ⁹Le N'nah yi ate, " Ni ngi wa pag tumo ninga lelgiri lo agh. Ke alelgiri nga ki wuh-ɗeh ɓa wuh; ke anjuh ni a girnjah yang nga-ɗeh ɓa girnjah yang. Deh ashille anjuh owa a shengha ariyang ma kwa'agh minbih." ¹⁰Ninani n'tolli gara lang "Nieh" wamma ihbi wam ogrung ni pagna ɓwa kwa. ¹¹Amuri kara wo ogrung wamna, ke abeni ki pagiri ni ajuh ni abeni ki shin nang nga yerina ih Yahweh waɓna teng. ¹²Mini ngi nah yi yang, "Nga ih pag maɓonna te yong, nwah nga angosotumo lang. Keminiya nyha nina agh le ka paghi ya." Ninale aka pyeri angosotumo lang-azurfa wura mwoh purlum. ¹³Le Yahweh nah ngang, "Tig azurfa a bingibingiri, ke ngoshe maɓonna mama kuro ka bol nga!" Ninale n'tol azurfa wura mwoh purlum ni tighi a bingibingiri ni a liye Yahweh ya, ¹⁴Le mbung muna gara maɓahi, "Kpamurung," te gaɓ munaterung ntiri Judah ni Israel. ¹⁵Yahwehnah nga, "Deshiliya, tol gitumo le lelgiri manangna ate muro, ¹⁶Ate shinna, Miyang muri tig lelgiri a njeh. Ni ganshi ri te njuh ni ki juriya. Ni te ih al njuh ni bor'agh, alle ih pih njuh ni ɓugha yirungtenna agh. Ni te ih pih anjuh gilih mama ka gil yang nga, keminiya ihka sheng anjuh manenna ni saniyi ankohkushi yang koh. ¹⁷Woh ari lelgiri manangna beni a ɗagha njuh! Deh ihbi garabuwo zu ari bihnni njih malih! Deh ih bih ɓi yummo ɗeh njih malih ihbi wamma!"

Chapter 12

¹Mama ni pag wabba le Yahweh teng ni konna Israel- wabba le Yahweh, beni non bakuli ni tig tinna ngunnjah agh, beni gil bongho le bapinna ari bwa agh, ²Shinna, Miyang muri te gil Jerusalem kenna kopi tigha abwa ni kangni ya kwa a bahra. Ninale ih ye ka pag ninga ate Judah ari kunbang ni alih Jerusalem agh. ³Amuri kara wo, Nga tig Jerusalem ihbi dig tahli gana ate abwa kwa. Beni kwa alla te tol tahli ih tig muri pye magogna, ke abayong kwa a ngunnjah ka kpaaba amuri lahmagula wo. ⁴Amuri kara wo-mama ni pag wabba le Yahweh-Miyang nga wol piri ni kwa'agh ni pil mur yang ni bangah kpaaba aba kog yang. Akuli liye Judah nga logshi njang, keminiya piri le abwa kwa Nga wol yang ni njihwamyina. ⁵Le ke amurung ma Judah ka nah a yahli yang, 'Ke aba nongha Jerusalem ni ki nungshi su risung atema Yahweh basulabiri, Kulli le yang. ⁶Amuri kara wo agh nga pag amurung ma Judah ninga ankorigishe anitra ngung ninga leshi gishe kashinda ntira ngungweh ni tangkusung, ate aka lih abwa ni kwa kangni yang anjih malih ni ma katang yang. Jerusalem ye ka nongha abang le ni kwa'agh. ⁷Yahweh ka ashi anguri le Judah ni kunduna, ninale ihka gushi liye David ni gushi abeni nongha a Jerusalem ni ki gulo ki wora ashille ma Judah agh. ⁸Amuri kara wo Yahweh ka dig bagbara abeni nongha a Jerusalem, ni amuri kara wo abeni nyha ri yirungtenna a ntiri yang nga ka dig ninga David, deshiya ke liye David ka dig ninga Kulli, ninga maleka le Yahweh a dum yang. ⁹Amuri kara wo nga logshi girjah abayong ni kwa logha ri Jerusalem nga. ¹⁰Keminiya nga sub bongho ma shingienna ni jimma amuri liye David ni abeni nongha ma Jerusalem, ninale aka al lang, beni a suwa agh. Aka buwa'agh ate meng, ninga beni ki buwa' agh ate munabuna ma kunkolong le ya; aka gihi buwa'agh ate muri ninga abeni ki buwa'agh te luoh le munabuna makunduna agh. ¹¹Amuri kara buwa'agh Hadad Rimmon in beng ma Megiddo agh. ¹²Ke njahli ki buwa'agh, kunvare ni kwa'agh korina muri ri ashille akunvare. Ke kunvare ma liye David ka koriyo ni amehna leyang ka koriyo ni abuna. Ke kunvare ma liye Nathan ka koriyo ni amehna leyang ka koriyo ni abuna. ¹³Ke kunvare ma liye Levi ka koriyo ni amehna leyang ka koriyo ni abuna. Ke kunvare ma liye Shimeite ka koriyo ni amehna leyang ka koriyo ni abuna. ¹⁴Kunvare ni kwa'agh ma ashille akunvare ya-kunvare ni kwa'agh ka koriyo ni amehna leyang ka koriyo ni abuna."

Chapter 13

¹"Amuri kara wo njimuru ka logho ate liye David ni nongha Jerusalem agh, ate gimashihra ni tedabi. ²Amuri kara wo-mama ni pag wabba le Yahweh basulabiri-Nga teshi lulli agiyalo a njeh le ni awa dengshitele ya. Nga pushi abaagkuntumo le ke bongho ma dabih a njeh ye.³Ngha bwa ngha nghan digha te wabkunduna, le terri ni ngih ni billi ya ka wabbi, 'Na awo dig njah agh, ate a wabna yiri ni lulli Yahweh!' Le ke terri ni ngih ni billi ya ka suwe ngha ih wabkunduna agh.⁴Amuri kara wo baagkuntumo ka og yiribina ri njiloro le ngha yangha muri ihka wabba. Aabaagkuntumo ni wa ishi dagra ma nyonghe ya, ate a soriyi abwa. ⁵Ate beni kwa'agh ka nah, 'Mini baagkuntumo agh! Mini babura ni ki pagtumo njahli ya, ate njahli pilla tumo lang ngha wa uwo ni min babura agh!' ⁶Keminiya bwa ka nah ngha, 'Mang ni anjipyie antira abung?' le ihka agha, N'kum pye abin abogho a liye abengha.⁷'Garabuwo! Logshi ro ari lelgiri lang, babura ni tangha kahrang gyaab agh-mama ni pag wabba le Yahweh basulabiri. Wol lelgiri, le anjuh ka meshe! Ate Nga pil beng ari ama kyenina.⁸Le ihka zu a pagha a njeh kwa-mama pag wabba le Yahweh-ke aka kashi bahri-le matahro Abwa wo agh ka jurro; mwoh-le matahro ni kunkolo ka uwo. ⁹Nga zu matahro njiri gishe ni tulli yang ninga azurfa ni atulla

Chapter 14

¹Nshinna! Kara le Yahweh nga ki zu nga nga a ponnieh le yong a gabba a ntiri yong. ²Ate miyang ngi kpaɓɓa abayong ni kwa'agh amuri Jerusalem ate luah le aka bol lahmagula. Ke a ponnieh ni alah ni nongna amehna atenne. Gyal lahmagule ka wora anjeguro, keminiya ashille abayong ni ki kassa a lahmagule ya. ³Keminya Yahweh ka pura njibang ni pag luah ari abayong ninga ih pag luah akara luah agh. ⁴Amuri kara wo agh kushi ka tagha a muri ngonno Olives, mama njikari Jerusalem ni tebbang. Ke Nkonno Olives ka koriyi bahri ni kande ntiri ni-tebbang ni ni-nakullinjiri banjonglong magula ni kanda ngonno ka wora ni-gangra ni kande ni-ebbe. ⁵Le nga bangha a banjonglong ni ntiri ankonno ki ka a Azel. Nga bangha ninga nga ih bangni njingungnjeh ya akara le Uziah, murung Judah. Le Yahweh Kulli lang ka zu ni a bagerenteng kwa ka digni ni. ⁶Amuri kara wo agh poshibang nyha, keminiya tabih nyha alle ke tirima agh. ⁷Amuri kara wo agh, kara ni Yahweh ni kunkolong yeriya, kara nyha wa oh agh ko duh agh, ate kapolla ka dig kunbang ma poshibang. ⁸Amuri kara muru ma usulo ka pura a Jerusalem. nshille yang ka bangha kika sallang ni-tebbang ni a nshille ki kaka sallang ni-nakuli, kunbipinna ni kuntabi. ⁹Yahweh ka dig murung amuri ngunnjah kwa. Amuri kara wo agh Yahweh nga nhang, Kulli mwoh, lulli ni kunkolong. ¹⁰A njahli kwa ka pag ninga Arabah, logha Geba kenna Rimmon njiebbe le Jerusalem. Jerusalem ka dig logho ha ka pagha bin digna le, logha Kunjere Benjamin kenna bah kunjere ma kunduna pagha nga, kenna Kunjere Gbinna, ni logha Tongngarung le Hananel kenna ri bin teshimurng njingung le murung. ¹¹Ke abayong ka digha a Jerusalem le girjabang kyang nyha wa oh agh abin Kulli amuryong. Jerusalem ka diglyem. ¹²Gah ni ka pag gikonno mama Yahweh ka wolli abayong ni kwa pur luah ri Jerusalem agh A ngiriyang ka dummo a tagha le yang ni kushi yang. A njiyang ka dummo a tulle ni aleshi yang ka dummo akun yang. ¹³Amuri kara magula wo koshiyo abin Yahweh ka zuni a mur yang. Beni kwa;agh ka bol bih amamona, le bung mamona ka logha kuli ari bih amamona. ¹⁴Judah ka pag luah ri Jerusalem. Aka kpaɓɓa agikumna le abayong ni kwa kangni yang nga-zinariya, azurfa, ni dagra magulina maborina ni gogwo. ¹⁵Gikonno ye ka pagha ri apiri ni alfadari, loggah ni amburijeng, ni ri anyamma ni a agurra ye agh ye ka gana ari gikonno ni mwoh agh. ¹⁶Le ihka pag nshila abani ni kwa uwo a ntira abayong zu amuri Jerusalem ka digha bogho ni bogho a gushi murung, Yahweh basulabiri, ni bol Njibuno ma Millin. ¹⁷Ihka pagha nga mwoh a ntira abayong ni kwa angunnjeh ya ni kena Jerusalem te gushi murung nga, Yahweh basulabiri, le Yahweh ningi zuni murukuli a mur yang nga. ¹⁸Nga abayong ni Egypt ni ken nga, le ni a kum murukuli ya. Gikonno abin Yahweh ih wolli abayong ni ni kenna a pag Njibuno ma Millin ya. ¹⁹Mama ka fungso ate Egypt ni fungso le abayong ni kwa ni kena aNjibuno ma Millin nga agh. ²⁰Keminiya akare ya, ke ankyang le apiri ka nah, "Tigsah te Yahweh," ni koro ni liye Yahweh ka dig kor a kundum deshile. ²¹Ate nkori ni Jerusalem ni Judah aka tighi sah te Yahweh basulabiri ni beni kwa zuni gipahna ka lih ayeh yang ni lammi a yeh. Amuri kara wo agh abamagiri ni wa pagha a liye Yahweh basulabiri ya.

Malachi

Chapter 1

¹Ke dungro teng le Yahweh abin a Israel njiri bih Malachi. ²"N'agna njihyong," Yahweh Nah. Keminiya ih nah, "Niyellang ni ih agninjang?" "Esau ni pag munater Jacob agh? Wabba le Yahweh. "Deshiya n'agnanjih Jacob. ³keminiya n'shibbi Esau. Ih tigna ankonno ni bambu mabiyina, nye tigna gibere le abah a vashi ma balusung. ⁴"Nga Edom nah, "A wolla sung njeh, keminiya sa nyere su za bang agah biyi ya," Yahweh basulabiri ki nah, "Alogle a banggiri, keminiya nga songli deshili. Abba ka gor yang 'Ke nje le aba temashihra' ni 'Ke abayong ni Yahweh ki pag yahlulla ni yang ha kikenne.' ⁵Anjih yong ka shin gah, le nga nah, 'gulo le Yahweh dura njang le Israel.' ⁶"Ninga mama muna ki gushi ni terri ya, ni guro ki gushi ni telelah le ya. Nga miyang, le, mini terrung, ke gulo lang nghe? Nga mini telelah agh, ke gulo lang nghe?" wabba le Yahweh basulabiri ariyong amallah, yang ki biyi lullang. "Keminiya ih nah, 'Niyellang ni shi juri ni lullo le?' ⁷Njiri gipah brodi mabiyina amuri deshile. Keminiya ih nah, 'Niyellang ni shi jurini?' Nah njiri deshile le Yahweh ni juri ya. ⁸Nga mpah giluwo ma njih waghina te d'ahra, le temashihra ni nya? Nga mpah ma kusung kura ni makonno, le temashihra ni nya? Nga mpah a gomna! Ihka agyi yong ni ko inka logshi kundung yong?" wabba le Yahweh basulabiri. ⁹Nibeniya ih kang te al kundung Kulli, ate ihbi dighi sung ba nieh. Keminiya Yahweh basulabiri nah ni jah agipahna ni abih yong, ihka logshi kundung yong? ¹⁰"Oh, nga ha mwoh le yong nga nhang ka gir akunjere bin bangkulli, nina'agh

atema nga fung agishe amuri deshile nigho niye! Nyha ni borro a ro agh," Yahweh basulabiri ni nah, " ningi ag gipahna abih yong nga. ¹¹Ate logha ri puro le kara ke a kpa le lullang ni ka wor dig ni gulo a ntira abayong ni bah kwa'agh lelle masusunang ni njigiri mabwa aka pah ayeh lullang. Ate lullang ka wor dig ni gulo a ntira abayong," Yahweh basulabiri ni nah. ¹²"Keminiya a jenne nga a nah deshile le magula jurina, ni agh njingung, ni gilih, aka dig gi jenni. ¹³Nina'agh a ya nah, 'Niyellang yirumallan ini ga,' le a dugshi," Yahweh basulabiri ni nah. "A zuni gah wale saniya ko kur agh alle ni binkonna agh; Ini nga zuni ih gipahna. Ihbi agha aga abih yong?" Yahweh nah. ¹⁴"Deh ihbi ayom ba soribang beni ni njuh mabuna aluwo le ni kaniyi gir ihka pen ni, deshiya dahri nga ni, ke magula, mang biyi ya! Ate mini murung magula," Yahweh basulabiri ni nah, "lullang a dig giguso a ntira abayong."

Chapter 2

¹Niḃeniya nyong na amallah, lagha niya mami yong ni. ²Ngha ogha le, ngha ninga tighi a kunyahli yong te pah gulo ri lullang." Waḃḃa le Yahweh ḃasulabiri, "le ngha tashi yong bang ni nyom a murjong, Mini ngha nyom amosso le yong. Ininina, Mini worro nyom yang, atema nin nongshi lagha lang a lunyalli yong ngha.³Shinna, Miyang muri gbesa aminkah woh, ni miyang meshiyi tiḃḃi akundum yong logha ri a njibunno le yong, le ihka tol yong kwa nini. ⁴Ngha yeri le ih tashina lagha ari yong, nga ogrung lang ka woro ḃig ni Levi," waḃḃa le Yahweh ḃasulabiri.⁵Ogrung lang ni ni ma usulo ni ollolo ni, miyang pih ni; miyang ngi pih ngoḃḃong, le ih ḃang ngoḃḃong lang, no halla ri lullang. ⁶Gibilla ma njiteng ngha akunni, ke yiri nyha akumma angotokun ni ya. Ih ginya ni meng a ollolo ni njiteng ni pilla ḃag gimashihra le. ⁷Ate ngotokun ka bol yerigiri ni abayong ka al gibilla anjiri kun ni, ate ini ḃa kuntumo le Yahweh ḃasulabiri.⁸Keminiya a pilla ḃag njele njiteng . a tig dudung kpa ri gigilla. A ḃiyina ogrung le Levi," waḃḃa le Yahweh ḃasulabiri. ⁹Nina'agh, miyang ngi tigho ri og ḃorro ni peranje abin abayong kwa atema ni a bol njijere lang ngha, keminiya tekushya aḃunna shinjung ari agah bolla agigilla agh."¹⁰Ih terrung nyha ate mur sung kwa'agh? Ke Kulli mwoh ni gilsung agh? Mang ke pahniteng le sung shigra ḃeni kwa'agh ari muna minbih, ki ḃiyi ogrung le ter sung? ¹¹Judah nyha pahnjiteng agh. a pagna agi jenne a Israel ni Jerusalem. Ate Judah ḃiyina bin ma gerenteng le Yahweh mama ki pag agnjung, ni pag njuwula ni amunangallang le kulli ma njemasa. ¹²Deh ih Yahweh ḃi kasshi kusung a gunri le Jacob ḃeni pag gah agh, ḃeni ḃig ni njih le ke agha, alle ihḃi zuni agipahna abin Yahweh ḃasulabiri.¹³Nina'agh aka pag gah: A vulliyi deshile le Yahweh ni njimerung, ni buwa'agh ni ihgha, atema ni ye pilla ri gipahna ko agha ni nieh aboh.¹⁴Keminya a nah, "Niyellang ni ke ni pag?" Atema Yahweh ni ḃif waḃkun a ntiri yong ni mahmo ma basadeng lo, ari ni a nyha ni a yahlo agh, ke ih ni pag ḃoh ḃaginya ni mahmo njiri ogrung. ¹⁵Ni pag yang mwoh agh ni agiri bonghoi le agh? Le niyellang ni pag ni yong mwoh? Atema yangha ih all amuna abin Kulli. Nina'agh lel muro a bongho lo, ka ḃig ḃeni ni tol mahma ma basadengle a yahli ya. ¹⁶"Ate i jenna tuwo,' Yahweh ni nah, Kulli le a Israel, " ke ni ḃeni vulliyi dangra le ni worung ngha," waḃḃa le Yahweh ḃasulabiri. " Nina'agh le muro a bongho lo ka ḃig ḃeni nyha ni njiteng ngha."¹⁷Ih ngha shi na Yahweh ni ateng le yong. Keminiya a nah, " Niyallang ni ngi gashi le?" Njiri nah, "Beni kwa Pah temashihra yangha ni orro akundum Yahweh, ni i pag binmurubang ni yang," ko "Yebangni ni njuoh Kulli ngha?"

ḃḃ

Chapter 3

¹Shinna, Miyang muri tashi bakuntumo lang, le ihka gil njere kundum mo. Le ke Magula, beni ih alla ke ihka zu ni kara abin bang Kulli magula. Ke bakuntumo ma ogrung beni awoh pag binmurubang, shinna, ihka zu," wabba le Yahweh basulabiri. ²Keminiya yang logle tagha akara ni ki zu agh? Ate yang logle tagha nga dummuri? Ate ihka dig ninga gishe ntuh ninga ninga muwa langiri. ³Ih ka dig ninga mantuh ni gidahri azurfa, le ih dahra amunabuna le Levi. Ihka ntuli yang ninga zinariya ni azurfa, le aka zuni agipahna magerenteng te Yahweh. ⁴Le agipahna le Judah ni Jerusalem ka boryi Yahweh, ninga a kara mayayina agh, ninga abogho le akah. ⁵"Le nga purari yong ni njuoh. Miyang nga dig ba wabkung nikahra amuri abawolnje, abapagnjah, abeni kaniyigiri te soriyibang, ni amuri abeni para abapagtumo nwah ni a alla, abeni para aboro ni aminbawori, amura abeni pil njumyang ri biri ya, ni amura abeni ni peg," wabba le Yahweh basulabiri. ⁶Ate Meng, Yahweh, nin ariyiya; Nina'agh yong aminkah Jacob na lih yong. ⁷Logha ri kunbang le ater yong mpilla njum yong ri awabba ni bolyang nga. Mpilla bin nang, le nga pilla ri yong , " wabba le Yahweh basulabiri. "Keminkiya ih nah, 'Niyellang ni sa pilli?' ⁸Ke bugwa logle ibgiri ri Kulli? Deshiya, nyong nga nga ibgiri rang. Keminiya nga nah, 'Niyellang ni sa ib nowo giri?' Ari jakka ni agipahna. ⁹A nyomno ni nyommo, ate nyong nga ngi ibbangiri, abayong kwa. ¹⁰Nzuni dungdo jakka abin alahtigiri, ninale agilihna nga nhang a liyang, ni pye sang nibiyeni amuri gah," wabba le Yahweh basulabiri, "nga ningi logshi gbele bakuli ngi sogling mosso a muryong , ha ke akangna nyha uwo te le kwa'agh. ¹¹Nga saghi abeni kwa girjah anjigiri ya, ninale na wa girjah gisoro ni njeh le yong nga. Ababang njingung le yong ni ki bor njiyang nga," wabba le Yahweh basulabiri. ¹²Abayong kwa ka goro ih mosso, ate aka dig njahli ma yongposhina," wabba le Yahweh basulabiri. ¹³"Ateng lo amurang nga dunrina," wabba le Yahweh. "Kemonoya ih nah, 'Mangshi wabba arisung amuro?' ¹⁴Nyong ni ih nah, 'tumo le Kulli ya temanangna ni. Mang a kumang nga shi bolla agibilla ni ko ginya ni buwa'agh akundum Yahweh basulabiri? ¹⁵ninale shi gora aba temashihra ih mosso. Abatemashihra agh a nyha kum buro mwoh agh, keminiya a ya pyeshi Kulli le bangha." ¹⁶Le abeni ni ngobong le Yahweh ya nahteng ri ariyang. Yahweh teshikiri ni ogbang, le gibomteng mama adengshi niya a yongli kundumi amura abeni ni ngobong le Yahweh ni gushi lulli ya. ¹⁷"Aka digha amameng," wabba le Yahweh basulabiri, "babolla agikumna lang, amuri kara ni ngi logni ya. Nga shin gienna le yang, ninga mama babura ki shinni gienna le amunabuna le ni ki paghi tumo agh. ¹⁸Le deshiya le aka koriyi ntiri mabonna ni mashihra, ntiri ba gushi Kulli ni beni nyha ki gushi ya agh.

Chapter 4

¹Ate shinna, kara nga ki zu, ki pih ninga gishe, niyebang ni atenangna ni kwa ni abatemashihra ni kwa'agh kpa ni. Ke kara ni zu agh ka pinshi yang kwa," wabba Yahweh basulabiri, "nina'agh ih ka dag yang alle milih ko gbate. ²Keminiya ate abeni ki bang ngobong lullang nga, ke kara ma njiteng ka logho ni pah yirungtena a kpatire. Nnga pura njibang, ni tagha ninga munandah ni a luwo agh. ³A kara wo agh nga pariya aba teshihra, ate aka pil tubu aba kushi yong akara ni ngi logni ya," wabba le Yahweh basulabiri. ⁴Dengshi ni agigilla guro lang Moses nga lagha a Horeb ate aba Israel, agibilla ni awabba. ⁵Shinna, Mi yang ngi tashi Elijah ba agkuntumo bin Kulli kedebang zu le kara magula ni ma ngobong le Yahweh. ⁶Ihka pil kunyahli aterung ari amuna, ke kunyeh amuna ari ateryang, nina'agh ate ni zu a wol njeh ni girjah me ya."

Matthew

Chapter 1

¹Bomteng le bilah le Yesu Ba'ashibang Muna Dauda, muna Ibrahim. ²Ibrahim ni ter Ishaku, Ishaku ni ter Yakubu, Yakubu ni ter Yahuza ni ah munangih. ³Yahuza pagh ter Farisa ni Zera ni mah mi ni ah gori Tamar agh, Farisa ni ter Hasruna, Hasruna ni ter Aram. ⁴Aram ni ter Amminada, Amminadab ni ter Nashon, Nashon ni ter Salmon. ⁵Salmon ni ter Bo'aza ni mahmi ni a gori Rahab agh, Bo'aza ter Obida ni ter Mah mi ni ah gori Ruth agh. Obida ni ter Yesse, ⁶Yesse ni ter murung Dauda. Murung Dauda ni ter Sulaimanu ni bil li mah le Uriya agh. ⁷Sulaimanu ni ter Rehobo'am, Rehobo'am ni ter Abija, Abija ni ter Asa. ⁸Asa ni ter Yehoshafat, Yehoshafat ni ter Yoram, Yoram ni ter Uziya. ⁹Uziya ni ter Yotam, Yotam ni ter Ahaz, Ahaz ni ter Hezekiya. ¹⁰Hezekiya ni ter Manassa, Manassa ni ter Amon, ke Amon ni ter Yosiya. ¹¹Yosiya ni kah Yekoniya ni ah munangih, pera ri kunbang ni ah ponni yang a wori a nje Babila agh. ¹²Nnga a njum ponno ni ah ponni yang ah kyeni a nje Babila agh, Yekoniya ni ter sheyaltiyel, sheyaltiyel ni kah Zarubabel. ¹³Zarubabel ni ter Abilhudu, Abilhudu ni ter Eliyakim, ni Eliyakim ni ter Azuru. ¹⁴Azuru ni ter Sadiku, Sadiku ni ter Akimu, Akimu ni te ter Aliyuda. ¹⁵Aliyuda ni ter Ali'azara, Ali'azara ni ter Matana, Matana ni te ter Yakubu. ¹⁶Yakubu ni ter Yusufu burah maryamu, beni nji bini nih a billi Yesu, beni a gori Ba'ashibang nga. ¹⁷Ga logho abin a bibilla le Ibrahim ke zuni a muri bibilla le Dauda agh, ah bibilla Lum pu ihne ni. Ga logh te a muri Dauda ke zu ari kunbang ni ah ponni yang a kyeni a nje Babila agh, ah bibilla kyena lum pu ihne. Ga te logho ari kunbang ni a ponni yang a zu ni a nje Babila ke zu ari Ba'ashibang nga, kyena bibilla lum pu ihne. ¹⁸Billa le Yesu Ba'ashibang pagh ni nga: Ngih, Maryamu, nga ih logh ni nsari ya, ini Yusufu ke shehri, ni sang ah pagh nduwula agh le ah kumi ni muna a yeh ari gipaghna le bongho le Kuli. ¹⁹Buri, Yusufu, bayong ma njiteng ni, ni agha ih pih iribiyina a nji ah bayong nga, ke dengse a yali ika puro a telle nyengreng ke ba yeri tebi ya. ²⁰Yang nga a muri dengshi gire le bakuntumo le Magula ni a Kulli ya zu a njiloro ke nah yi ni mah; "Yusufu, muna Dauda, ke ibi ngobong ih wolo a tigh Maryamu lah agh, ate beni kpa a yali ni agh bongho le Kulli ni toghi ne. ²¹Ibil munabuna, aka loghi lulung ih Yesu, ate ini ika ashi bayong a bin ah gimashira le yang. ²²Ah ga kwa pagh giri ate dungso le tengnahna ni puro a kun Magulla a nji bin Ba-shinduna agh, ki nah, 23 "Ini ni na, munangalang ni ni yeri babura agh agh tolla muna ka billa, aka gor lulli ih Emmanuel" - tekushi, "Kuli nga ni sung. ²⁴Yusufu Logho a njintulo ma pagh ni nga ma ma Bakuntumo le Magula zu wabi a njiloro agh. Ma tigh Maryamu lah. ²⁵Nnga te agh kalla ni kpa ni Maryamu agh sete nga billi muna agh. Le loghi lulung ih Yesu.

Chapter 2

¹Ngha ah bil li Yesu a Baitalami ni a nje Yahudiya agh, a ri kunbang ni Murung Hirudus ngha a murung ngha, a ba yerigiri purah tebang zu a Urushalima, zu nah, ²"Beni a billa Murung le a ba Yahuda agh ngha yebang le? Shi shinna muna shienri le atebang ke shi zu a pih gullo. ³Ngha murung Hirudus ogh ni teng nghe agh, bang ni botih agh, ni a ba Urushalima kwa. ⁴Hirudus gor ah magula ni kuntumo le Kulli agh ni a ba nyonligiri le ah bayong, le ili yang, "yebang ni aka bil Ba'ashibang nghan?" ⁵ Ah nah yi, "A Baitalami ma Yahudiya ni, ni nga mama Bashinduna woro nyonglo, ⁶A weh te, Baitalami, ngha nje Yahudiya agh, awo ni ma fitong a ntiri ah magula Yahudiya agh, ate bino ni Murung ka pur nghan, beni ka digh ba lel muri a ba Isra'ila agh". ⁷Ke Hirudus ni songrirung gor ah ba yerigiri egh ate ika iliyang pyeri kunbang manyeni Muna shienri egh puri. ⁸Tahshiyang a Baitalami, nah yi yang, "Nkene nke albang te muna egh yarata. Nkumi le nyere nzu nwabang, ate mameng ma agh nga pih gullo." ⁹Ngha ah ogh ni ga Murung wab agh, ah wor woro le yang, le munashienri ni te ah shinna tebang ngha ginya a dung yang, ha kenne zu tang ni abiKuli ba ah bil muna nghan ngha. ¹⁰Ngha ah shini munashienri agh, ah pagh binmurubang dudug. ¹¹A ingna a lah a shin muna ni ngih, Maryamu. Ah gungha dumi ah gushi. Le ah pangshi gitolla le yang ah pih ah gifungna maonna ni ma ma kuratiye ni boro agh, ni mama deshi kuratayang ni boro kwa agh, ninyeh. ¹²Kuli lagh yang a njiloro, ih ke ah nyere ah bolla a bin murung Hirudus agh, ke ah bol njinjere ma sa ah nyera nje leyang. ¹³Njumo ni ah wori ya, bakuntumo le Magula zu a bin Yusufu a njiloro le nah yi, "Logho, ah tol muna ni ngih, ah bangha ah woro a nje Masar, digha a biye sete nwa bo tengnahna, ate Hirudus ka al minbangna ni ka wol nlue." ¹⁴Ni duh egh ni Yusufu tollo muna ni ngih ah wori a nje Masar. ¹⁵Digha biye mwohhh ha wu le Hirudus. Ga dungshi tengnahna le Magula ni wabba kun Bashinduna agh. "A nje Masar ni ngori munang." ¹⁶Ngha Hirudus shin ni ih ah bayerigiri soriyi ne agh, yali lullo dudug. Tashibang ah wol nlue ah munabuna ni ah billa a Baitalami bogho bari zu a nje agh pyera ri kunbang ni ah bayerigiri wab ni yi tengnahna agh. ¹⁷Kunbang nghe ni ah dungshi ni tengnahna ni Irimiya bashinduna wabba, ¹⁸"Ah ogh jollo a Rama, bwahgha ni bannayalung, Rahila ni ki bwahgha ate muri ah muni, shibi pashiyalung, ate ah nya a wa uwo agh. ¹⁹Ngha Hirudus wuh ni nya, ini ni na, bakuntumo le Magula zu abin Yusufu a Masar njiloro, nah yi, ²⁰Logho ah tol muna ni ngih ah kyeni a nje Isra'ila, ate ah beni tollo ka wol nlue agh wuh na." ²¹Yusufu Logho tol muna ni ngih zu ni nje Isra'ila. ²²Ama ngha ogh ni ile Arkilayus ngha ki nong ni murung Yahudiya njum teri Hirudus agh, ngobong kenne a biye wolli. Ngha Kulli non ni kiri a njiloro agh, kenghe ma wara a nje Galili. ²³Kenne ke digha a nje ni ah gori Nazarat agh. Ga ni dungshi ga ah wabba a kun bashinduna ile, aka gori Ba-Nazarat.

Chapter 3

¹A ntiri Ah kara wo agh Yohanna Ba'ishibang zu ni tengnahna le Kulli a lusung ni a nje Yahudiya agh, ki nah, ²"Npontubu ate dighamurubang le Kulli zu na gyab." ³Ini pagh beni bashinduna, Ishaya wab tengnahna a muri agh, ki nah, "Gih Hama le bwa ki gorbang lusung, "ngil njinjere le murung Kulli, ngil ah minnjinjere le huwarr". ⁴Ngha nibiyeni agh Yohanna mella dagra ma nyong loganha ni lara. Gilina le agh kukoro ni ni nyi. ⁵Ke ah ba Urushalima, ah ba Yahuda kwa, ni ah bayong ni kwa a kun salang Urdun agh pur kwa zu a bini. ⁶Ah Kum Ishibang a salang Urdu ngha awo wab ni gimashihra le yang ngha. ⁷Ama Ngha buni nji shin ni ah ba Farisa ni ah ba Sadukiya ngha ki zu ni a bini ate ibi Ishi yang ngha, nah yi yang, "Ah yong, ah muna yuo ma tunang, yang biye lagh yong, ih nbang ngih yalilulla ni ki zu agh? ⁸Ndum gipaghna le yong ni ka dumo npona tubu agh. ⁹Keh ndense a yali yong eh ma, 'Ibrahim ni pagh tesung.' Ate miyang ngi wabi yong ille Kulli logh le loghshiyi Ibrahim ah muna ko ari ah tahli ni. ¹⁰Ah wara ah tigh kunghogiri ari ah tina'ngung. Ngha nina le ngung ni kwa ni bil nji ngung maonna agh agh ah kori ah bughi a gishe. ¹¹Ngi Ishiyong ni muru ma pontubu. Ama beni ka zu a nzumang ngha, orrang ni gulo, ni logh le ntol kura le agh. Ika Ishi yong ni bongho le Kulli ni gishe. ¹²Koro sari gile ngha bi ika sari ni ga ah wol agh, ika kpaba kikaya maonna le ika sofo a bah le, ah nkunwagiri agh ika pingshi yang a gishe ni nya ki lim ma agh. ¹³Le Yesu puro a nje Galili zu a kun banghamuru Urdu a bin Yohana ate ibi Ishi. ¹⁴Ama Yohana ki ganghibang ki nah, "mini ngha jimmo ibi a isang, le a woni a zu a binnang ibi n'iso le? ¹⁵Ke Yesu pilla nah yi, "deghe ibi pagha ni na, ate gipaghna maonna ibi dungshi ri." Biye ni Yohanna agh tengnahna le nghan. ¹⁶Ngha ah ishi ni agh, Yesu puro a muru, le baKuli tuh wang. Le shin bongho le Kuli ngha ki sulo a muri ni nga Kuhla. ¹⁷Ini ni na, Le Hama puro a kuli ki nah, muna ma kunyallang ni nga, yallang poshina dudug ri"

Chapter 4

¹Le bongho tol Yesu wori a lusung ate basoriyibang ibi pyeri.² Gon na kara woro bari duh ni kara le ogh yalo.

³Basoriyibang zu a bini zu wabi ni ma, "Awo ni bo nbang Muna Kulli le, saghi ah tahli ni ibi ah pil gilina." ⁴Le Yesu pila nah yi, "Ah wara ah nyonglo, "Gilina ni mwoh ka tigh bwa ke ika abb agh, se ni tengnahna ni puro a bin Kulli agh." ⁵Le basoriyibang ye toli kenni a ntiri lah magula, ke teshi a bikuli le kangnabangKuli, le wabi ni mah, ⁶"Awo ni bo nbang Muna Kulli le, tah kpa njali, ate ah wara ah nyonglo, "ika saghi ah bakuntumo le ibi ah lel muro,' "Aka bollo a biyang, ate ke a engkuso ari tahli agh." ⁷Yesu pilla nah yi, "Ah nyonglina deshili, "ke ba pyeri murung Kulli lo agh." ⁸Deshili agh, basoriyibang tolli kenni a muri nkono masanna, le dumi ah gikumna ni kwa a ngunjah ni agh ni boro le yang. ⁹Le nah yi, "ah ga kwa ni ya nga poh yang, ngha ah gungha dumang ah peng gulo agh." ¹⁰Le Yesu pilla nah yi, "Woko bo gho, basoriyibang! Ah wara ah nyonglo, Murung Kulli lo ni aka gungha kushi, ini mwoh a ka guso." ¹¹Biye ni basoriyibang puro a tele nghan, le ah bakuntumo le Kuli zu gushi. ¹²Ngha Yesu ogh ni ih ah bol la Yahaya agh, le logho woro a nje Galili. ¹³Dagh nje Nazarat woro ke digha a Kafarnahum a kunsalang Galili ngha a ntiri nje Zabaluna ni nje Naftali agh. ¹⁴Gire pagha ate ibi ah dungshi tengnahna ni Ishaya bashinduna wab agh, ¹⁵"Nje Zabaluna ni nje Naftali, a kunsalang magulla ni a ginisalang Urdun a Galili le ah beni ni yeri Kulli ya agh! ¹⁶Ah bayong ni digha a pinna agh kum na poshibang, ah bayong ni te digha a nje ni minlim le nluo agh poshibang kum na yang." ¹⁷Kunbang egh ni Yesu ingni ni a wab tengnahna le Kulli, nah, "Npontubu, ndag gimashirah le yong, muru le Kulli zu na gyab." ¹⁸Ngha ih ging ni a kunsalang Galili agh, shin na ah munangiyong bari, Siman beni ah gori Bitrus agh, ni munangih Andarawas, ah yang ngha ah bug yahrabolnji, ate aba talla ni. ¹⁹Yesu nah yi yang, "nzu nkuratiyang, nga pilyong nga digha aba bol bayong." ²⁰Biye ni ama dagh yahrabolnji le yang nghan ama kuratiye. ²¹Ngha Yesu woro wori ya, ye shinna ah munangihyong bari, Yakubu muna Zabadi ni munangih Yohanna, ah yang ngha a gisasa muru ah gil yahrabolnji ni ter yang, Zabadi. Ke gor yang, ²²a dagh yahrabolnji ni ter yang, Zabadi, a kuratiye. ²³Yesu billa a nje Galili kwa ki aliyigiri, ki wab tengnahna le Kuli ni muru le Kulli, ni pushi ah jah ah kono ni kwa ari ah bakono agh. ²⁴Tengnahna gipaghna le ma woro a ba kwa agh a nje Suriya, ah bayong ye zu ni ah bakono sissa ni ngirungkoniya, ni ah beni gimatenna ingna ari yang ngha, ni abakono fade ni abakono shebe ni aba kusung nyha. Yesu pagh yang ah pilla ah digh yarata. ²⁵Buno bayong ni a Galili, ni Dikafolis, ni Urushalima, ni nje Yahudiya agh kpaß ni ah beni a ginnisalang Urdun agh zu kuratiye.

Chapter 5

¹Ngha Yesu buni nji shin ni ah buno bayong agh le ma ebe woro a muri nkono. Ngha digh ni a njali agh, a denglah le zu a bini. ²Ke logh shi kunni aliya yang tengnahna le Kulli, wabi yang ni mah, ³kumboro ni a bin a beni digh ni enna le bongho a yali yang ngha, ate muru le Kulli agh ma mi yang ni. ⁴kumboro ni a bin ah beni ki bwahyi agh, ate aka pashi yali yang. ⁵kumboro ni a bin ah bayong ni nongshi muyang njali agh, ah yang ni ah ka kum ngunjah. ⁶kumboro ni a bin ah beni digh ni yalo ye ki pagh kikil ate njiteng ngha, aka dingshi yang. ⁷kumboro ni a bin ah beni ki shin gi'enna agh, ah shin gi'enna le yang te. ⁸Kumboro ni a bin ah beni ni yalung mabonna agh, aka shin Kulli ⁹kumboro ni a bin ah beni ki al dighna ma ololo agh, aka gor yang ah muna Kulli ¹⁰kumboro ni a bin ah beni gana ate njiteng ngha, muru le Kuli agh ma mi yang ni. ¹¹Nyong ni ba kumboro ngha ah bwa ki sang yong ni pah yong gani, ki wab ah tengnahna mashira sissa ma yiri a muyong ate murang ngha. ¹²Npagh binmurubang ni yalung poshina, ate ngoso gani le yong ngha ma goghna ni a Kuli. Ni na ni ah bayong pih ah bashinduna ni aghi yong duna agh gani. ¹³Nyong ni ah nmuatolong le ngunjah. Ngha nmuatolong ni tebba agh, ih pagh niyelang ke aka nyeni tebe le? Ni wa boro a ri gubung ngha, aka sobi ko, ate bayong ih pariya ni kushi yang. ¹⁴Nyong ni poshibang le ngunjah. Lah magula ni dingli agh ni songri ya. ¹⁵Bayong ni pa gotti gishe tigha pya giri ya, a geri bikuli ate ah bayong bi kumo ibi shin bang a lah. ¹⁶Ibi poshibang le yong ibi tuhbang a bin a bayong, ate a shin gipaghna mabonna le yong, ah gushi Teyong ni a Kulli ya. ¹⁷Ke ndengse ih nzu ate biyi gigilla ni ga ah bashinduna wab agh. Ni nzu ate biyi yang ngha, nzu ate aba kumo ah dungso. ¹⁸Njiteng ni ngi wabi yong ke ngunjah ni bakuli ka mal agh, ko fitong nya a tengnahna gigilla ka ashi ri agh, sei ga kwa agh pagh ri. ¹⁹Ngha ni na le beni kwa shiba ni bil makena a ntiri gigila ni nya agh, ye aliya ah bwa ibi ah pagha ni na agh, aka toli ika digh gima fitong a muru le Kulli. Beni te bil gigilla kwa, ye aliya ah bwa ibi ah gilli agh, ika kum gulo magulla a muru le Kuli. ²⁰Ate miyang ngi wabi yong ih gipaghna mabonna le yong ni orr ma mi ah banyongligiri ni ah ba Farisa agh le, njinjere nya nga kum ni muru le Kuli agh. ²¹N'oghna ah nah yi ah bayong ni beri agh, 'ke a wol nluo agh', ni, 'Beni te kwa wol nluo agh bwe ka ingna a njuo mashihra. ²²Miyang ngi wabi yong, kala beni kwa pagh yalula ni munangih agh, ika ingna a gimashira le njuo; beni kwa nah yi munangih 'Awo ni bayong manangna!' yang ngha a gimashira le ah ba wab njuo, beni kwa nah yi munangih, 'Aweh mbondo!' ika ingna a gishe. ²³Ngha ni na le, a zu ni gipahna lo a kangnabangKulli le a dengse ih tengnahna ngha nghan a ntiriyong ni munangwo le, ²⁴a dagh gire, a nyere a ki Kumi ibi n'oghriyong, kedebang a nyere a zu pah gipahna lo. ²⁵N'oghriyong ni bwo ba'njuo kedebang nbilbang a bin ba wab njuo ate ke njuo kuro ah tuto a bin ah ba kurbang ngha, ah beni ka giro a kangnakurbang. ²⁶Njiteng ni ngi wabbi yong, na wo puro a kangnakurbang nghe agh sete a nwah tangma le ni kwa a muro agh. ²⁷N'ogh na ah nah, 'ih ke ngor mah agh.' ²⁸Ama miyang ngi wabbi yong, beni kwa shin bamah ni dengse ma sa ni agh, bwe wara nong ne a yali. ²⁹Njo ma li ka tigho aka engkuso le, a lugri a pushi a bugh ko. Bonna ke passa ngiro biya ke nkulli ngiro kwa pih a gishe. ³⁰Ko buwo ma li ni ma ka pagho aka engkuso le, a kashi a bugh ko. Bonna ke passa ngiro biya ke nkuli ngiro kwa ingna a gishe. ³¹Ah ya wab na ah nah, 'Beni kwa piriya mahmi agh, ibi pih gibomteng ma tuyi nduwula. ³²Miyang osso ngi wabbi yong, beni kwa piriya mahmi, nya muri te njah agh agh, pille ma njah. Beni te tigh bamah egh a lah ngha a tuyi ni agh bwe paghna njah. ³³Nye n'oghna a nja le akah sung ah nah, 'Ke ibi nkaniyigiri a muri yiri agh, bonna a tol kaniyigiri lo a keni a bin murung Kulli.' ³⁴Ama miyang n'osso ngi wabbi yong, ke nkaniyigiri ma agh, ko ni baKuli, ko ni ngungmurung le Kulli; ³⁵Ko ni ngunja agh, ate ini pagh bin logshi kushi, ko ma ni Urshalima, ate lah magula le Murung magulla ni. ³⁶Ka kaniyigiri ni muro agh, ate na logh le a pil nyongmuro mwoh pinna ko poshi agh, ³⁷Le tengnahna lo ibi digh 'eh, eh,' ko 'oh, oh.' Gah orr ma ma agh, puro a bin bayong mashihra. ³⁸Nye n'ogh na ah nah, 'njung ate njung, mihlung ate mihlung.' ³⁹Ama miyang ngi wabbi yong, ke nsanniyi ri yong ni bayong mashira agh. Bonna beni kwa wolo a kiro ma li agh, pil yi kiro ma katang ⁴⁰Beni tollo ika ka ni yong a njuo ate ika agh dagra le yong ngha, n'pih givulirung le yong ma. ⁴¹Beni tigho a tenne ih nka mel mwoh agh, nken ni ni mel bari. ⁴²Pih beni kwa jimo agh, ka giti beni kwa al tangma a bino agh. ⁴³N'ogh na ah nah, 'Aghnji buwo ba dighna, a shibi beni nya ki aghnjoh agh agh.' ⁴⁴Ama miyang te ngi wabbi yong, aghnji beni ni aghnjoh agh agh a ya jim Kulli ate muri ah beni ki pagho gani agh, ⁴⁵pih ah beni nyomo agh kumboro, paghi ah beni shibo agh gimabonna, ate ndigha ah muna teyong ni a kuli agh. Ate yang ngha ih tigh kara ki tah muri bayong mashira ni bayong ma bonna, deshili ya yang ngha ih nyashi muru a muri bayong ma bonna ni bayong mashira. ⁴⁶Ngha a aghnji ah beni ki aghnjoh agh le, ngoso mang aka kumo? A ba agh dagha ma agh ne ini ah pagha ni na? ⁴⁷Deshili ya ah munangihyong ni mwoh nga maghi yang Kung le, mang npagha n'orri ah nshile? A beni ma ni yeri Kulli ya agh ne ini ah pagha ni na? ⁴⁸Ngha ni na le, ndigh dighna ma gerenteng, ni nga mama teyong ni a kuli agh digh ni gerenteng agh.

Chapter 6

¹Ndigh liyem, kebi npagh gipaghna mabonna le yong a kundung bayong a shin nga, npagh ni na le, ni nga kum ngose abin teyong ni a kuli agh. ²Nga pah ninyeh le, ke ntong njeme ni ni nga ma ma ah ba kunbara ki pagha a binbangkulli ni muri njinjere, ate ah bayong ibi bongshi yang. Njiteng ni ngi wabbi yong, ah wara ah kum ngoso gipaghna le yang. ³Ama nga pah ninyeh le, ke n'agh bi yong ma katang ibi yeri ga ma li ki pagh agh. ⁴Ate ih pah ninyeh le yong ibi songri ri. Le teyong ni ki shin ga ah pagha a songro agh ka pah yong ngose. ⁵Nga jim Kulli le, kebi npagh ni nga ah bakunbara agh, ate yali yang tolla ni tangha binbangkulli ni gatta njere, ate bayong ih shin yang. Njiteng ni ngi wabbi yong, ah wara ah agh ngoso gipaghna le yang. ⁶Ama nga jim Kulli le n'ingna a kangna. Ngir kunkangna le njim teyong ni songri ri ya. Le teyong ni ki shin gisongrina agh ka pah yong ngose. ⁷Ngi jim kulli le, ke nbishili tengnahna ma nangna ni nga ah beni ni yeri kulli ya agh, ate ah yang nga ah dengse ah ogh yang ate tengnahna ma goghna. ⁸Ngha ni na le ke ndigh ni nga yang nga, ate teyong yeri na ga ngi al agh kende bang nga jimi agh. ⁹Ngha ni na le njim Kulli ni nga: 'Awe tesung ni a kuli agh, ah gushi lulo ¹⁰Ih dighamuribang lo ih zu, ih gipaghna lo ih pagha a ngunjah ni ni nga ma ma ah pagha a Kuli agh, ¹¹Pah sung gilina ma kara ni kwa agh ¹²Tol yi sung tangma le sung ni nga ma ma shi tol yi ah ba tangma le sung nga. ¹³Ka kenni sung a bin soriyibang nga, ama ashi sung a bi ba gimashira. Dighamuribang nga ma mo ni gullo ha ke kenne. Ibi dighana. ¹⁴Ate ntol yi ah bayong gimashira le yang le, teyong ni a kuli agh ka tol yi yong gimashira le yong. ¹⁵Ama ni ntol yi ah bayong gimashira le yang nga le, teyong ni a kuli agh ni ki tol yi yong ah gimashira le yong nga. ¹⁶Deshili ya, ngi gon le ke nkur kundung yong ni nga ma ma ah ba kunbara ki pagh agh, ah kur kundung yang ate ah bwa ibi yere ah yang nga ah gono. Miyang ngi wabbi yong njiteng ah wara ah agh ngoso gipaghna le yang. ¹⁷Ama ma mi yong nga, ngi gon le, nlagh ni yong nbishi murung, ¹⁸ate ke ah bwa ibi yere ih nyong nga ngi gon nga, ama se teyong ni a songrirung nga; teyong ni te yeri ga songriri agh ka pah yong ngose. ¹⁹kebi ntighi kpabi muyong gikumna a ngunjah agh, a ba ah ngigiri ni ba bwahyalo ka biyi agh, deshili ni ba ah manyibi ka wamma ka ib agh. ²⁰Ngha ni na le, tighi muro gikumna a kuli, a ba ngigiri, ko ba bwahyalo, ni ba ah manyibi ni ki wamma ki ibb nhang nga. ²¹Ate ba gikumna lo panghang nga biye ni kunyalo ka digh nhang. ²²Njung ni pagh poshibang le ngirung. Ngha ni na le, njoh nga yarata le, ngiro kwa ka dungshi ni poshibang. ²³Ama njoh ni boti ya le, ngiro kwa agh ih dungshi ni pinna. Ngha ni na le, poshibang ni ngiro agh pinna ni le, pinna egh gullo niyellang? ²⁴Bwa nya ki pagh denglah le a bwa bari ya, sei ih shibi mwoh ih aghnji mamona, nya ni na agh le ih pah muri abin mamona ih dagh mamona. Na kpa b bangkulli ni gikumna agh. ²⁵Miyang te ngi wabbi yong, ke nbi ngangshi ri yong ate ga nga li ni ga nga nuh agh - ko, ate ngiriyong, ga nga mel agh. Ate usulo ni orr gili ya, le deshili ya ngirung orr gikura agh? ²⁶Nshina aminya ni a nlagiri ya. Ah nya ah jamgiri ya, ah nya ah pongisoro agh ko a sobba bah agh, ni na te kwa agh teyong ni a kuli agh nga ki li ni yang. Ni n'orr yang dungshi njung nga le? ²⁷Yang ntiri yong ate gigangshina le logh le buri gogho bogho le a ngunjah le? ²⁸Temang ke ngi gangshi ri yong dudug ate gikura le? Ndense ni ah posso'ngung ni a lusung agh, ni njere gullo le yang. Na bol tumo agh, ni te ah tahnjinguri ya ²⁹Ama miyang ngi wabbi yong, ko Sulemanu ni gullo le kwa agh ni mel gimabonna ni nga yang nga. ³⁰Ngha kulli ki ishi yi lusung ni a lusung nga gikura agh, ma ma nikyari le nga nhang ama kabari le ah pingshi ne agh, orr yang niyellang ni ih ishi ni yong gikurah, nyong ni aba njiteng ma fitong? ³¹Ngha ni na le, ke ngangshi ri yong le nnah, 'mang sa li ?' ko, 'mang sa nuh le?' ko, 'gikura mang sa mel le?' ³²Ate ah beni ni yeri kulli ya agh nga ki aliya ah gire, teyong ni te a kuli agh yeri na ih nyong nga nga al ah gire. ³³Ama n'al muru le kulli ni njiteng le sang le ah ga kwa ni ya aka pah yong ni. ³⁴Ni na le, ke ngangshi ri yong te kaberi agh, kaberi ka gangshi ri ni muri. kara ni kwa agh yang nga ni gimashira ni pyera ri ya.

Chapter 7

¹Ke nwaḅ njuo agh ate ke ibi ah waḅḅi yong njuo agh. ²Ate jah njuo ni nwaḅ agh, ini aka waḅḅi yong ni na, ḁeshili ya jah gipyerigiri gifughna ni nga pyeri ni giri ya, ini te ah pyeri ni yong giri ni na. ³Mang paghi ke awo shin njika ni a nji munanguwo agh, ke ni a ḁengshi ni ndundunli ngung ni a njoh agh le? ⁴A palang ke ah nah yi munanguwo le ibi npushi wo njika ni a njoh agh, nga te agh ndunduli ngung nga a njoh agh le? ⁵Ba kunḅara, pushi ndunduli ngung ni a njoh agh sang, ate a kumo a shin bang gerenteng ke aka gan pushi njika ni a nji munanguwo agh. ⁶Ke npih ah minlara gima gerenteng nga, ke nḅughi ah ḁishiligiri lah gifugna agh. Nya ni na agh le ah ka pariya a kushi yang, le ah ye ah pilla ah sanniyi yong lulushi. ⁷Jima, ah puwo. Alla aka kumo. Wol kunkangna ah ka logshi yo ni. ⁸Ate ḁeni kwa jim agh ka agha, ḁeni te kwa al agh, ka kumo; ḁeni te kwa wol kunkangna agh, ah ka loghshi yi ne. ⁹Ko yang ntiri yong, muni jim fwa nnu le ka pih tahli le? ¹⁰Ko jim nji le ih pih yuo le? ¹¹Ngha, nyong ah ḁayong mashira, nyeri pih ah muna yong gimabonna agh, ke ih pallang ke teyong ni a kuli ya ni ki pih ah ḁeni jimmi agh gimabonna agh le? ¹²Ngha ni na le, ga a tolo a yalo ah ḁwa ah pagho agh, paghi yang ni na, ate ini pagh laghbang ni ah ḁashinduna. ¹³N'ingna kunkangna ma monlang. Ate kunjere gerere ni njinjere magulla ni pa ki kah ni bang a nluo, ah ḁwa dudug ni ki bolli. ¹⁴Ama kunjere egh monlang njinjere te agh konna nga ki kah ni bang bin usulo agh, ah ḁwa fitong ni kumi. ¹⁵Ntigh nji yong ri ḁashinduna yiri, nga ki zu a biyong a nyong nju, ama a njiteng agh mingari mashira ni. ¹⁶Nga yeri yang ari gipaghna le yang. Bayong ka tu ḁongshinang ari ngung jue le? ko nji goriya ari jue kobong le? ¹⁷Ini te ni na, ngung maḁonna ki tol nji maḁonna, ngung mashira te ya, nji ngung mashira ni ih puso. ¹⁸Ngung maḁonna ni ki tol njingung mashira agh ko ngung mashira ki tol njingung maḁonna agh. ¹⁹Ngung ni kwa ni tol njimaḁonna agh agh ah ka koriya ah ḁugho a gishe. ²⁰Ini paghi, ke nga yeri yang ni gipaghna le yang. ²¹Beni kwa ki gorang ih 'Magulla, Magulla,' agh ni ki ka a ḁighamuribang le kulli agh se ḁeni pagh ga yali terang ni a kuli agh tol agh. ²²Ah ḁwa dudug ni ki nah nghanḁ kara egh, 'Magulla, Magulla, ni shi waḅ ga ka pagh giri duna agh a lulo agh, a ntiri lulo shi pushiya ah gimashira agh, shi pagh ah gimagulliyina dudug ni lulo agh le? ²³Ke nga waḅḅi yang a dabeng ni nyeri yong nga! nvoko, ah ḁa pagh gimashira. ²⁴Ni na le, ḁeni kwa ogh tengnahna lang ye bili ya yang nga ni nga ḁa yeriteng ni ḁagh liye a muri tahli agh. ²⁵Ngha muru nya, ḁunomuru zu, gung ḁwah zu wol lah egh, le ni sogli ya, ate ah ḁagh ne a muri tahli. ²⁶Ama ḁeni te kwa ogh teng lang ni bolli ya agh pyeri ni nbondo ḁwa ni ḁagh liye a muri njisallang nga. ²⁷Muru nya, ḁunomuru zu, ḁeshili ya gung ḁwah zu wol lah egh, ma soglo meshiye kpikpasag. ²⁸Ngha Yesu malli waḅ ni ah teng ni agh, ngoḁong kpa ri buno bayong ari aliya giri le. ²⁹Ate aliya yang giri ni nga ḁeni ni ḁighamuribang nga, nya ni nga ah ḁa nyongligiri le yang nga.

Chapter 8

¹Ngha Yesu suli ni a nkono agh, ah buno bayong soghatiye. ² Le, ba yirishira zu a bini zu gungha dumi, nah, "Magulla, a agh le, aka pilang ibi ndig kunwarr". ³Yesu kyeni bi ke doghi, nah, "n'agh na. Digh kunwarr" A biye ni te yirishira le ma mal nghan ma digh kunwarr. ⁴Yesu nah yi " ka wabi bung nga. Woro, ke dum muro a bin ah ba pagh tumo binbangkulli a pah ga Musa nah ah pah agh, ate ah ba yere". ⁵Ngha Yesu ingni ni nje kafarnahum nga, Magulla le ah bakuhung ni ah tigha a muri ah ba kurung woro tongno agh, zu a bini zu jimi, ⁶ ki nah yi, " Magulla, denglah lang nga nongho ni kono shebe, yang nga ih ogh gani mashira. ⁷Yesu nah yi, "ngi kah pih tenne masongirung". ⁸Magulla le ah ba kuhung pilla nah yi, "Magulla, ni npyere ke a zu a liyang nga, nah teng nyeri na ni a nah teng le masongiri denglah lang ka tenne. ⁹ Ate meng ma agh miyang ni dighamuribang le ah ba kuhung. Nnah yi mamona, 'woro,' le woro, ma bi 'zu,' le zu, gurolang, 'pagh ga,' le paghi." ¹⁰Ngha Yesu oghni tengnahna ni nya, gire pih njiworoshi ke nah yi ah beni ki soghatiye agh, "Miyang ngi wabbi yong njiteng, ni nkum bwa ni jah njiteng ni a nje Isra'ila agh. ¹¹Miyang ngi wabbi yong, dudug ki puro a nji nanje ni nji nakuli, zu a kpa biyang a koro ni Ibrahim, Ishaku, ni Yakubu, a muru le Kulli. ¹²

¹³Yesu nah yi Magulla le aba kuhung nghe, "Woro! Ni nga ma ma a pah ni njiteng nga, ibi digho ni na." A kunbang nghe agh, maso ngiri denglah le ma tenne. ¹⁴Ngha Yesu zu ni a liye Bitrus agh, shin nkil Bitrus ma ngalang nongho a njali ni iripaghna. ¹⁵Yesu dogh bi, iripaghna egh ma dagh yi. Le logho suli yang. ¹⁶Ngha kara poli agh, ah bayong zu a bin Yesu ni ah beni ah gimatenna ri yang nga. Pushi yang ah bongho mashira egh ni tengnahna ye pih ah bakono tenne masongirung ¹⁷Njinjere ni zu ni dungso le ga Ishaya bashinduna wab agh, nah, "Ini tol binkono le sung ni ah kono le sung." ¹⁸Ngha Yesu shin ni bunno bayong a bini agh nah yi yang ah duro a ginisallang Galili. ¹⁹Le banyongligiri zu nah yi, "Ba'aliyigiri, ngi soghatiyo a ba kwa a kah nghan nga" ²⁰Yesu pila nah yi" Ah gbigbha nga ni tuli le yang, ah minya ni a nlagiri ya nga ni nda le yang, ama Muna Bwa nya ni ba ih nongshi muri nghan nga. ²¹Denglah le mabi nah yi, "Magulla, dagh nghan nke lingshi terang" ²²Ama Yesu nah yi, "soghatiyang, a dagh ah nluo ah lingsa ah nluo le yang." ²³Ngha Yesu ingni ni a gisasa agh, ah denglah le soghatiye aye gisasa egh. ²⁴Gung nyammuru magula logho a gisasa, ha gisasa ki dungso. Ama Yesu nga ki nongtulo. ²⁵Ah denglah le zu loghshi, nah yi, "Ashi sung, Magulla; sung nga sa wuh!" ²⁶Yesu nah yi yang, "ke palang ke ngi bang ngobong le, ah beni ni njiteng makena agh?". Ma logho saghi gung nyammuru ni salang. Bang ma pollo. ²⁷Ah bayong bang ngobong ha nah, "jah bayong manyeni nga le, ha gung ni salang ki oghibang le?" ²⁸Ngha Yesu duro kenni nje ni ah gori Gaderene agh, ah bwa bari ah beni ah gimashira ingna ri yang nga lungri ni ni. Ah puro a nkilliya ah pagh giri ni nga ah bangha, a gir jere ha ah bwa nya ki bol njinjere ya. ²⁹Ah shin ni agh le, ah magh jolo ah nah, "Mang sa pagh ni weh le, Muna Kulli? Ah zu a ba a zu a paghi sung gani nga kara ni sang pagh agh le?" ³⁰A biye agh ah bishiligiri lah nga dudug ki lele, gyap ni yang. ³¹Ah gimashira egh ma tang jim Yesu ki nah, " a pushi sung le, tuti sung a yali ah bishiligiri lah gho." ³²Yesu nah yi yang, "Nworo!". Ah gimashira egh puro ke ingna ri ah bishiligiri lah; le, ah ma bangha ah woro a tinna nkono ah sullo a salang ah ka wuh a muru. ³³Ah beni ki lel ah bishiligiri lah egh agh bangha ingna ngbalah ke wab ga kwa pagh giri ya, nya ma ni nga ga pagh ah beni gimashira ingna ri yang nga. ³⁴Ah beni a ntiri lah kwa agh puro zu kum Yesu. Ngha ah shin ni ya, ah jimi ibi dagh nje le yang.

Chapter 9

¹Yesu ingna a gisasa, duro, zu a nje le yang. ²A biye agh, ah zu ni bakono shebe nga nongho a kala agh. Shin njiteng le yang nga, Yesu nah yi bakono egh, dahni, pagh binmurubang, a lagh na wo gimashira lo. ³Ah banyonligiri baba nah teng a ri yang ih le, "Beni nga ki biyi luli kulli." ⁴Yesu yeri dengse le yang le nah, "ke palang ngi dengshi gimashira a yali yong?" ⁵Manyeni ni kono a wabba agh, 'ah lagh na wo gimashira lo,' ko ah nah, 'Logho ginya?' ⁶Ama ate nyere ih Muna Bwa nga ni dighamuribang a ngunjah ki lagh gimashira, ..." nah yi bakono shebe egh, "Logho, tol kalla lo, a woro a liyo." ⁷Bwe ma logh te woro a liye. ⁸Ngha bunno bayong shin ni gire agh, le njiworoshi bol yang, ah bongshi Kulli ni pah jah dighamuribang ni a bin bayong. ⁹Ngha Yesu duri a biye agh, shin beni a gori Matta, nga ki digha a tarah bin agh dagha agh. Nah yi, "kuratiyang." Logho ma kuratiye. ¹⁰Yesu ke digha bin ligiri a lah, le, ah ba agh dagha dudug ni ah ba gimashira zu ki li gili ni ni ah denglah le. ¹¹Ngha Ah ba Farisa shin ni gire agh, ah nah yi ah denglah le, "ke palang ke ba'aliyigiri le yong ki ligiri ni ah ba agh dagha ni ah ba pagh gimashira?" ¹²Ngha Yesu ogh ni teng egh agh, nah, ah beni nya ki nongkono agh agh nya ki al baburi ya, sei ah bakono. ¹³Nken n'aliyi ga tengnahna ni ki dum agh, 'gi'enna ni ngi alla, dahra ni nya.' Ate ni nzu telle gor ah ba pah njiteng ah pontubu agh, ama ah ba gimashira. ¹⁴Ah denglah le Yohanna zu a bini zu nah yi, "Mang paghi ke sung ni Ah ba Farisa ki gonno a tebi ke ah denglah lo nya ki gon agh?" ¹⁵Yesu pilla nah yi yang, "Bi bura manduwula ka pagh yalula nga bura manduwula nga bini ya le? Ama kara ka zu nga a tolli bura manduwula bin yang nga, le aka gonno. ¹⁶Bwa nya ki tigh gikura ma piyo a muri dagra ma yayina ki sor agh, ika san sana mashira. ¹⁷Bayong ni pa tigh mbah ma piyo a mbila ma yayina agh. Ah tigh le, ih san mbila, mbah egh ki sob ko, le mbila egh ka biya. Ini paghi ke ah tigh mbah ma piyo a mbila ma piyo, le ah yang nga kwa bari agh ah digha. ¹⁸Yesu nga wa wabbi yang gire le, bayong magulla zu gungha dumi. Nah yi, "Munang mangalang digha wuh nibiyeni, ama zu doghi ni bu wo, le ika abba." ¹⁹Le Yesu ma logho soghatiye ni ah denglah le. ²⁰Le, bamah ni ki bil shienri nkila mashira ki wamma ri ha bogho lum pu bari agh, zu a njinjumi zu dogh kun dagra le. ²¹Wara wabi muri nah, "ndogh dagra le le nkila lang ka tangha nje." ²²Ama Yesu pila shin ni, le nah, munangalang, tengkurung, njiteng lo pah no tenne masongirung. Bamah egh ma kum tenne masongirung a kunbang egh. ²³Ngha Yesu zu ni a liye magula egh agh, shin ah ba tong ndiduara ni ah bunno bayong ki mayi jollo dudug. ²⁴Nah, "npuro, munangalang egh ni wuh agh, ama ih nongtulo." Ama a wo olli ma jenbang. ²⁵Ngha ah bunno bayong egh puri dabeng nga, ingna a kangna egh ki bol muna egh a bi, le muna egh ma logho. ²⁶Tengnahna egh ma agh kasa nje egh kwa. ²⁷Ngha Yesu ki duri biye agh, ah manjungwaghina bari soghatiye. Ah woro ishi kun yang jolo ah nah, "shin gi'enna le sung Muna Dauda!" ²⁸Ngha Yesu zu ni a liye agh, ah manjungwaghina egh zu a bini. Yesu nah yi yang, "Npah na njiteng nlogh le npagh ga le? Ah nah yi, "Eh, Magulla." ²⁹Yesu dogh nji yang le nah yi yang, "Ibi pagh yong pyera ri pah njiteng le yong," ³⁰le nji yang ma logho. Le Yesu lagh yang nah yi yang, "ke bung ih yeri tebi agh." ³¹Ama ah buna bari egh woro ke meshiyi teng nghe kasa nje egh kwa. ³²Ngha ah buna bari egh ki wori ya, le, ah zu ni beni nya ki nateng nga gimatenna ye ingni na ri ya a bin Yesu. ³³Ngha gimatenna egh puri ya, beni nya pa ki nateng nga agh nateng. Ah bunno ah bwa agh ogh njiworoshi le nah, "Ga ni pa pagh giri a Israila agh!" ³⁴Ama ah ba Farisa ki nah, "Ni murung le ah gimatenna ni ih pushi ni ah gimatenna." ³⁵Yesu ginya ari ah lah makena ni ah lah magulla. Woro aliyi yang giri a kangnabangkulli, ih wab teng ma'bonna le Kulli ma muru le Kulli, ih pah masongirung ri kono ni kwa agh. ³⁶Ngha shin ni ah bunno bayong nga, shin gi'enna le yang, ate ngiriyang wuh na agh. Ah yang nga ni nga ah nju ni nya ni lel agh agh. ³⁷Nah yi ah denglah le, "Tumo pongisoro nga nghang dudug ama ah ba pagh tumo nga fitong. ³⁸Njim Kulli pongisoro ni kahra, ate ih tashi ah ba pagh tumo a bin pongisoro le."

Chapter 10

¹Yesu gor ah denglah le a ba mwoh agh le pah yang dighamuribang ari ah bongho mashira, ibi ah pir yang, ah par biyang a ri ah kono ni kwa agh ni pah kum masongirung.²Nibiyeni ya, lulli ah denglah le ni lum pu bari nga. Maduna agh, Saminu (ini deshili ah gori Bitrus), ni Andarawus muna ngih, ni Yakubu muna Zabadi, ni muna ngih Yahaya; ³Filibus, ni Bartalamawu; Toma ni Matiyu ba agh dagha; Yakubu muna Halfa, ni Taddawus; ⁴Saminu Bahkoshiyibang, ni Yahuza Iskariyoti, beni ka maghi ya.⁵Ah yang ngha lum pu bari ni ya ni Yesu tasa. Ishiyi yang teng nah, "Ke nkenne a ba ah beni ni yeri kulli ya agh digh nghanh ngha, deshili ya ke n'ingna liye ah ba Samariya agh. ⁶Se de nkenne abin ah nju le ba Israi'la ni bor agh. ⁷Deshili ya, nken le nwaß ah teng le kulli nnah, "Dighamuribang le ni a kulli ya digh na gyap."⁸Npar bi yong a ri ah bakono, nloghshi nluo, ah ba yirishira agh npushi yang kunwarr ni piriya ah kukwah. Nkumi ninyeh, npeh ninyeh. ⁹Ke nbol tahli fugnah zinariya ko azurfa ko tagull a kukwa le yong ngha. ¹⁰Ke ntol lugru ging biri agh ko dagra bari, ko kura, ko gara, ate bonna ba pagh tumo kum gilina le.¹¹Lah magulla ni lah makenna ni n'ingni ni nghanh kwa agh, n'al beni ki aghni bang ngha, ndigha bini kena kara ni nga logh ni ya. ¹²Nkenne nga ingna a lah le, nmagkung kunkalla. ¹³Balah egh agh bwa ngha nghanh agh yong le, ibi ololo le yong ih digha a ri. Nya te agh le, nbol gung nyere jehyi.¹⁴Ah bayong ni shibi yong ko shibi ogh yong ngha, nga puro a kun lah magulla ko kun lah makenna egh karra le, nkur kikiri ni a kushi yong ngha. ¹⁵A njiteng ngha miyang ngi nah yi yong, kara njuo agh ah ka shin gi'enna le nje Saduma ni Gwamrata orr ah lah egh.¹⁶Shinna, ntashi yong ni nga ah nju a ntiri ah gbigbha, ntenjung ni nga yuo', deshili ya nbomri yong ni nga ah kuhla. ¹⁷Ntigh nji yong ri bayong! Ah ka magh yong dung ah magulla, ah ka wol yong a bin jim kulli le yang. ¹⁸Ah kah ni yong dung ah magulla ni ah murung te murang, ate ibi ah yeri gipaghna le yong a dung ah magulla egh ni ah beni ni yeri kulli ya agh.¹⁹Ngha ah kenni yong dung ngha, ke ndengshi ni ga nga pagh agh ni ga nga waß agh, ate ga nga waß agh nga kumi a kunbang egh. ²⁰Nyong ni nga waß teng ngha, ama Bongho le Teyong ni ka nah teng ri yong.²¹Munangihyong ka pah munangih ah wol nlue, terung te agh muni. Ah muna ka logho a muri ah babilyang, ka pagha ah wol nluo yang.²²Beni kwa agh ka shibi yong ate lulang. Ama beni gim yali kenne a mala le ya, bwe ka abba. ²³Ah paghi yong gani a lah magulla ma ma le, nbangha nworu a ma bi, deshili ya njiteng ni ngi wabbi yong, ni nga mal ginya a ah lah le ah ba Israi'la agh ngha ke muna bwa zu na agh. ²⁴Ba'aliyigiri ni orr beni ki aliyigiri agh, ko denglah ma ni orr tele lah le agh. ²⁵Bonna ke ba'aliyigiri pyeri ni beni ki aliyigiri ya, ni denglah osso pyeri ni tele lah le. Ama ngi gor tele lah ih Ba'alzabuba agh, ke ah lulung mang ah gori ah beni a liye agh!²⁶Ngha ni na le, ke nbang ngobong le yang ngha, ate gubung nya ah vullo ke ni ki dungri ya agh, ni gubung nya songro ke na yeri ya agh. ²⁷Ga nwaßbi yong a njipinna agh, nga wabbi yong a kara, ni ga n'ogh ah yahla a kiri yong ngha, nwaßbi a ah tongho lah.²⁸Ke nbang ngobong le a bah wol ngirung ni logh le wol minlim ngha agh. Bonna nbang ba wol ngirung ni minlim a gishe.²⁹Ni ah magh ah minya bari bolo penne ya le? Ai mwoh nya ka kpa njali nya a yere le tesung ngha agh. ³⁰Ai ko nyongmurung le yong ngha ah bang ne. ³¹Ke nbang ngobong ngha. N'orra ah minya ni gullo dudug.³²Ngha ni na agh beni kwa wabkung tengnahna lang bin bayong ngha, meng ma agh nga dum biye bin Terang ni a kuli agh. ³³Ama beni shibang kundung bayong ngha, meng te ya nga shibi kundung Terang ni a kuli ya.³⁴Ke ntolo nzuni dighna ololo a ngunjah ni ya. Ni nzuni pah dighna ololo agh, ama garabuo. ³⁵Nzu a tigh banna a ntiri bwa ni teri, ni munangalang ni ngih, bamah ni ngih buri. ³⁶Ih digha ah ba banna le bwa agh ah beni a liye agh ni.³⁷Beni kwa tol teri ko ngi orrang ngha biye ni uwo ni meng ngha; ni beni deshili tol muni mabuna ko muni mangalang ye orrang ngha ni uwo ni meng ngha. ³⁸Beni deshili ni tol ngung pangha le sogh ni tiyang ngha agh, ni uwo mameng ngha. ³⁹Beni kwa tollo ih al usulo le ya, ika fori. Beni te pah muri ika ganna te murang ngha ika abba.⁴⁰Beni agh yong ngha agh nang, beni te agh nghanh ngha biye agh na beni tasang ngha. ⁴¹Beni agh bakuntumo le kulli ate bakuntumo le kulli ni ya, ika kum nwah le bakuntumo le kulli, ni beni agh ba yalungposhina ate ba yalungposhina ni nya ika kum nwah le ba yalungposhina.⁴²Ko yang pih ah minmuna ni, ko muru polla a minkorobang ibi nuh, ate ini bakuntumo lang, njiteng ni ngi wabi yong, biye ni wa bor ngose ya.

Chapter 11

¹Ngha Yesu malli lagha a denlah le ni lum purbari agh, ma dag biye wara ngbalah ike aliya tenana le Kulli. ²Ngha Yohanna ni abin kuro agh oghna tumo ni Yesu ki pagha, le tashi a denlah le ni kuntumo. ³Le a nahyi "awoni beni ki zu agh le, ko ishi tig njisung ari bwa sa le"? ⁴Yesu nahyi yang, "inken wabbi Yohanna, ga nshin nga ni mama in og agh. ⁵Ama njung wanghina nga ki kum shinbang, aba kusung goshiyina nga ki ginya, aba yirishira kunna iritenna, ama kirung giriya nga ki oghbang, a yangha a logshi a beni wuh agh, a beni ki al tenana le agh, a yangha a wabbiyang tenana mabwa le Kulli. ⁶Bakum boroni beni nya ki enkushi ate murang nga agh." ⁷Ngha a bayong wori agh, Yesu ingna a wabbi abayong tenana a muri Yohanna, nah, mang gire npuro nwara a lusung nga shinna, lusung mama gung ki jigriya nile? ⁸Mang in puro nga shinna-beni ni mel gikura ma bubul agh le? Ini ninah a beni ki mel gikura ma bubul agh a kunyang a lah murung. ⁹Mang in puro nga shina-ba shinduna ni le? Eh, miyang ngi wabbiyong, wara ba shinduna. ¹⁰Ini pag beni a nyongli giri a muri agh. Shinna, miyang ngi tashi aba kuntumo lang a binno, beni ka giyo ni njere a dumo agh. ¹¹Miyang ngi wabbi yong njiteng, ntiri a beni a menna bil agh, bung nya gullo wor Yohanna ba ishibang nga. Ama bayong ma kena ni a muru le Kulli agh gullo wori ¹²Ga bolli nzah le Yohanna ba ishibang ke zuni ni beniya, mulle Kulli nuh na ganni na agipayina, abayong ma pah ganni tolli a tenne. ¹³Aba shinduna kwa ni gigilla wanna ga pagha ha zuwa kunbang le Yohanna; ¹⁴Ke ntolla nga aghi le, ini pag Iliya ni ki zu agh. ¹⁵Beni ni kirung nga ibi ogho. ¹⁶Ni mang nga pyeri ni nzah ni? nga ninga dalla le a muna abin maggiri, a beni digha ki gora ariyang nga. ¹⁷A nah shi tong ndunduwara, ni tah ngwang. Shi buwa nluo ni buwa agh. ¹⁸Yohanna zu nyha ki ligiri ya, nyha ki nuh agi nuhyina agh, le a nah eh ini nyanmuru; ¹⁹Muna bayong zu nga ki nuh ki lih le a nah, nshina, ini ba yalo ba nuh yi giri, abih agh aba ag dagha na aba-pag gimashira! Ama yeriteng nga ni gipangna mabwa le ni a yerini gipangna ni agh" ²⁰Ngha le Yesu saghi a lah ma magulliyi na, ba pagha a gipangna le dudug agh, ate ashibi na pontubu. ²¹Gi enna ni weh, korosinu! A gi enna ni ni weh Batsaida! A gi njiworoshi pagna ri ninah a Taya ni sidon le ke a pona tubu kikkara, ke a bugna kandagiri ariyang ni sof tubu ariyang. ²²Ama idig pipal amuri Taya ni Sidon a kara njuo a muri mamiyong. ²³Aweh, Kafarnahum, awo denshe a guso kena a Kulli le? Nya nina agh kena abin abeni wuh agh ni. A gi njiworoshi ni a paghiyong nga, a pangne boh a Sodom le ke a yagha nghan ni beni. ²⁴Ngha na le miyang ngi wabbiyong idig pipal a bi agh aba Sidon a kara njuo amuri mami yong" ²⁵A kare agh, Yesu nah "Miyang ngi bongso, terang Magulla bakulli ni njali, a te a songrina aga ari aba yeriteng na aba yeri gipayina ni a dumi a beni ni yeri giriya, ni nga a muna ma kena agh. ²⁶Ei, terang mama ni pag ma bonna a binno. ²⁷Ga kwa agh terang pahnang ni, bung nya yeri muna agh se Terung, bung nya te yeri Terung nghe se muna, beni muna tolo ka dummi ni agh. ²⁸Nzuwa binang kwa, nyongna aba ganna na aba tol gi dungrina nga payong Usulo. ²⁹Ntol ganni lang amuyong, in alliyi giri rang, ate mini ba nongshi murung ni ba yalung ma bonna, le nga kum Usulo a yaliyong. ³⁰Ganni lang nga ni dungriya, gi tola lang te agh nga hau.

Chapter 12

¹kunbang nghe agh, yesu wara kara usulo bola a bang gwe, adenlah le ki ogh yalo le a ingna ahariyi kiri gwe ashe.

²Ngha aba gushi muyang shini yangha, a nahyi yesu, "shina adenlah lo ngha ki pag ga ni botiya agh a kara usulo, a aghiyang"³Le yesu nahyi yang, nin nbil ga Dauda pagha ngha oghni yalo agh le, ni abeni yang ngha ni yangha le? ⁴Ngha ingni ni a liye kulliia lih gilina ni a biye ni botto ke lih ya ni abeni a yangha ni yang ngha, a magulla bin bang kulli ni aghiyang ke lih giline agh"⁵Nin nbil ga gigilla wabba le, ngha nah, kara usulo agh a magulla bin bang kulli le aba Yahuda ni bil gigilla ma kara usulo agh, ngha na pag gimashira agh?⁶Miyang ngi wabbiyong beni wor bin bang kulliia ngha ba.⁷Ke nyerina ga a wabba" ngi al shin gi enna, dahra ni agh, na wo wabbi a beni nya ni gimashira njuo agh.⁸muna Bayong ni pag magulla le kara usulo.⁹Le Yesu dag biye ke ingna bin bang kulli le aba yahuda.¹⁰Le bwa ngha biye bih sebbe. A ba Farisa illi Yesu, "Bonna ka pah iritenna kara usulo le?" Ate a tighi teng pag gimashira.¹¹Yesu wabbiyang, "yang a ntiriyong, beni njuh le mwoh, ke kpag atulli ma limna kara usulo le, ke nika bolli ki pushi agh?"¹²Ni yalang ni a pyeri ni gushi bang le bayong ni njuh! Nina le bonna ke a pag gima bonna a kara usulo"¹³Le yesu wabbi babure "pigri boh" ma nong bunghe, le bunghe nyere digha biye yarata ninga mamona.¹⁴Ama aba Farisa ma pura dabeng ki al nji njere ni aka wolli agh.¹⁵Ke Yesu yeri agh, ma songri ma dag biyang. A bayong dudug kura tiye pahyang iritenna.¹⁶Lag yang i ke a dumi abin bayong ngha.¹⁷Ate ibi dig njiteng, ga a wabba a kun ba shinduna Ishaya, i ma,¹⁸"Shin, guro lang mama ntariyi ya, mama yalang tol agh, mama ki pashi yalang ngha. Nga tig bongho lang a muri, i ham njuo mura a abayong ni ni yeri Kulliia agh."¹⁹Ni noniyi ri ke i logshi ngih agh, ke buwa ko a ogh kuni a njegulla agh;²⁰Ni i bun njissa ma kogrina agh ni linshi nlelle gi-mongshi gishe mama gyap ni limma agh, se te njuo lihri.²¹A ntiri lulli aba shibi tenana le Kulli agh ka tig yaliyang.²²Le bwa ni nji wanghi ya ni kiri giriya na agh, kukwa ingni na ri, ah zu ni a bin Yesu. Tolghi gani le, kum nahteng ni shinbang.²³Ah bunno bayong kwa agh njiworoshi bol yang, le ah nah, "Beni ka pagh Muna Dauda le?"²⁴Ama ke aba Farisa ogh ni te gipaghna ni agh, ah nah, "Beni agh ih nya ih pushi kukwa ni ngogho agh se ni Baalzebuba, murung le ah kukwa."²⁵Ama Yesu yeri na dengse le yang, le nah yi yang, "Dighamuribang ni kwa gangshi ri agh ni ki tang ngha, deshili ya ah lah magulla ko lah ni kwa gangshi ri agh ni ki tang ngha."²⁶Ngha kukwa pushi bi kukwa agh, gangshina ri. Ke dighamuribang le ka tang niyelang le?²⁷Ngha miyang ngi pushi ah kukwa nji bi Ba'alzabuba agh, ke nji bi yang ah muna yong ki pushi ni yang? Ngha ni na le ah yang ni ah ka wabbi yong njuo.²⁸Ama ngi pushi ah kukwa ni Bongho le kulli le, dum na dighamuribang le kulli zu na bin yong.²⁹Niyelang ni bwa ka ingni ni a liye gara babura ka ibbi giri, ne sete kuriyi gara babura egh sang? kedebang ih ibbi giri a liye.³⁰Beni nya ni meng ngha agh tigh nang dumi, beni te nya ki kpag ni meng ngha agh ka meshiye.³¹Ni na le miyang ngi wabbi yong, gimashira ni kwa agh ni biyi luli kulli ah laghi ah bwa ne, ama biyi lulli bongho agh na laghi ya.³²Beni kwa wab teng mashira a muri Muna Bwa agh, ah laghi ne. Ama beni kwa wab teng mashira a muri Bongho Ma gereteng ngha, na laghi ne agh, ko ngunjah ni, ko a ma ma ki zu agh.³³Pagh ngung ih digh mabonna le ih pah nji mabonna, ko a pagh ngung digh manangna le ih pah nji manangna, ate ah yeri ngung ari nji.³⁴Yong ah muna ah gbafung, ke nyong ni ah bayong mashira agh, niyelang ni teng mabonna ka puri kunyong? Ate ntiri gimagoghna ni bayalung ngha ni kun ki wabba.³⁵Bayong mabonna agh ngha ki pushi gimabonna ari ah gimabonna ni kpaaba a yali agh, bayong mashira te agh ngha ki pushi gimanangna ari ah gimanangna ni kpaaba a yali agh.³⁶Miyang ngi wabbi yong ih kara njuo agh ah bwa ka bang teng manangna ni kwa pa ah wab agh.³⁷Ate ari wab tenana leyong, aka kun assa, deshiliya ari wab tenana leyong a zuri yang,³⁸Aba yongligiri na abaFarisa baba nahyi Yesu, "Ba aliyigiri sungha shi al gi njiworoshi a bino."³⁹ke Yesu pilla nah yiyang, "ngunja mashira ni ngunja ma pag njah, a yangha a al shin gi njiworoshi. Ama gi pag njiworoshi nya aka dumiyong ngha, se mami ba-shinduna Yunana.⁴⁰Ni nga mama Yunana pag ni kara tahro ni duh tahro a yeh njih magulla agh, ini ni na muna bayong ka pag kara tahro ni duh tahro a nje.⁴¹Aba-Nineba ka tangha a kara njuo na a njah ni le ka zuri yang. A pon tubu ate a oghna hamma le Yunana, nshinna beni wor Yunana agh ngha ba.⁴²Ma murung nji chamba ka logha kara njuo na bayong mal ngunja ni ka wol nluo yang pura ari malla le ngunja ate ogh yeriteng le Sulaimanu deshili agh nshinna beni wor Sulaimanu ni gulo agh yangha ba.⁴³Ngha bongho ma-shira puro dangni biye agh, i ganla i al bin muru te usulo, ama ni kunma.⁴⁴Le ika nah, nga nyera lah ni npur nghanh ngha." Njum nyere le agh, i kum ba liye gang nari kpanana.⁴⁵Le nyere ke zu ni a bongho ma mashira mabi tom pur bari a mama wori agh, le azu kwa a zah digha biye. Le pagha le biye agh ma nzumo ka wor ma kunduna ni shira. ini ika pagha nina ni ngunja mashira ni.⁴⁶Yesu ngha muri wabi a bayong tenana le, ngi na amuna ngi zu tangna njibang, ki alli ka nahteng ri.⁴⁷Le bwa nahyi, "shinna, ngwo na muna ngwo ngha tangha njibang, a yangha a alla a nahteng ro,"⁴⁸Le Yesu pilla illi beni wabbi agh, "yang ki pang, ngiyang ni amuna ngiyang?"⁴⁹Le logshi bih a nji bin a denlah le nah, "shinna, a ngiyang na amuna ngiyang ngha!"⁵⁰Beni kwa pag gima bonna le tehrang ni a Kulli agh, ini pag muna tehrang ni muna ngiyang ni mingallang ni ngiyang."

Chapter 13

¹A kara egh agh Yesu puro a lah ke digha kun geresalang magula. ²Ah bayong dudug kpaba kangni, le logho ingna digha a gisasa, ah bunno bayong kwa tang ni kushi yang a kunsallang. ³Le Yesu wabbi yang giri dudug a kunburiteng, le nah, "Ba dighdiya woro a jam nijama. ⁴Ngha Jam ni agh ah nijama baba kpa gatanjere, le ah minyah zu melliya. ⁵Ah nijama baba kpa a tangsa, ba na kum njisalang nhang ngha. Nijama kahri puro, ate njisalang ni gogh agh. ⁶Ngha kara tah ni agh, ah ma nyillah ate mili yang ni bol njali agh, ah ma nyillah ah nyumo. ⁷Ah nijama baba kpa a juwe. Ah juwe gullo le sanniyi yang. ⁸Ah nijama baba kpa njali mabonna bila, ma bi pagh nji nbende woro tongno ni gogho, baba woro taro, baba wuramwoh pu lum. ⁹Beni ni kirung oghbang ngha, ibi ogho." ¹⁰Ah denglah le Yesu zu a bini le nah yi, "Temang ke a nateng ri ah bayong ni kunburiteng?" ¹¹Yesu pilla nah yi yang, "Ah pah ne yong kum yeri gisongrina le dighamuribang le bakuli, ama ngha bin yang ngha na pah yang ngha. ¹²Ate beni ne ya, ah burii ne. Ama beni kwah nya ne ya agh, ga bi ma agh aka aghi. ¹³Ini paghi ke ngi wabbi yang tengnahna ni kunburiteng: Ko ke ah yang ngha ah shinbang, ni ah shin ngha; ni ko ke ah yang ngha te ah oghbang, ni ah ogh, ko yeri gubung ngha. ¹⁴Bin yang ni gishinduna le Ishaya dungshi nhang, ngha ki nah, 'ngha ngi ogh ni ya nga ogho, ama njinjere nya nga yeri ni ya; ngha ngi shin ni ya ngi shin ni, ama ni ngi yeri ga ngi shin ngha. ¹⁵Yali bayong ni ya bolla pinna, kunyalayang dungri na ri oghbang, ah gunghi na nji yang, ate ma ke ah shin bang ni nji yang ngha, ko ah oghbang ni kiri yang ngha, ko ah yere ni ah yaliyang ngha, ate ma ah ka nyere kara, le nga pah yang ngirung tenna. ¹⁶Ah njuwo agh ah kum na boro, ate ah yang ngha ah shinbang; ni ah kiro, ate ah yang ngha ah oghbang. ¹⁷JNjiteng ni ngi wabbi yong ih ah bashinduna dudug ni ah ba pagh gimabonna koshiyi na ka shin ah ga nshin agh, na kum shin ni ni ya. Ah koshiyi na ke ah ogh na ah ga n'ogh agh, na oghi ya. ¹⁸N'ogh kunburiteng le badighdiya ngha jam njigiri le agh. ¹⁹Ngha bwa ogh tengnahna dighamuribang ama ni yeri ya, le basoriyibang zu le zu fah wori ga ah jama a yali agh. Ini pagh nijama ni ah jama gatanjere ya. ²⁰Ma ma ah jama a tahli ya ini pagh beni ogh tengnahna le Kulli le ma aghi ni binmurubang ngha, ²¹nga te agh mili ni bol njali ya ni te ih tah kara agh. Ngha gani ko pah gani logho ate tengnahna le kulli ya, ma karra kpa ko. ²²Ma ma ah jama a juwe agh, ini pagh beni ogh tengnahna le Kulli, le dengshi gi ngunjah ni soriyibang le gikumna suaghi tengnahna le Kulli ni ogh agh, le ni ye pagh nji ya. ²³Ma ma ah jama njali mabonna agh, ini pagh beni ogh tengnahna le Kulli le yeri ga ah wab agh. Bwe ni pagh nji ha digh gisoro, nbende worotongno le ma ma ah jam agh, baba worotaro, baba gogho nbende wuramwoh pu lum. ²⁴Yesu ye zu ni yang ni kunburiteng. Nah, "Muru le Kulli ya ngha ni nga beni ke jam nijama mabonna a bang le agh. ²⁵Ngha ah bayong nongni ntulo agh, beni ni aghnji ya agh zu jam haba a kikaya le ma woro. ²⁶Ngha nijama puri ha sag ni kwa agh haba osso pur te. ²⁷Ah denglah le ba telle babang zu nah yi, "Ba telle lah, ne nijama mabonna ni ah jama a bang lo? Mang paghi ke nibiyeni nya ah haba pura ntire? ²⁸Nah yi yang, "beni ni aghnjang ngha agh ni paghi." Ah denglah le nah yi, 'Ah agh na ih shi ka uyi yang le? ²⁹Ba tele babang nah, 'Oh oh. Ate ke nga uyi haba le, nlog le nkpabi ni kikaya. ³⁰Ndagh yang kwa ah gullo kenne a kunbang tol gisoro. A kunbang tol gisoro agh nga nah yi ah ba pongisoro, "N'uyi haba egh ni kunduna nkuriyi yang a ngunghe ate pingsa, ama nkpaba ah kikaya nsoba bah lang" ³¹Yesu ye buri wabbi yang kunburiteng ma bi. Nah, "Muru le Kulli ya ngha ni nga nji nbormo ma ma bwa tollo ke jama a bang le agh. ³²Jah nijama egh agh ini pagh njigiri ma fitong le ah njigiri ni kwa agh. Ama gul le, gulo orr ah nshile ah nbugiri ni a bang ngha. Ika digh ngung, ate ah minya ni a kuli ya ka zu ka gil ndah ari ah pasa ngung egh. ³³Yesu ye wabbi yang kunburiteng mabi. "Muru le Kulli agh aka pyere ni nga gimoshigiri ni bamah tolo logri ni kasimuh a gipyerigiri taro kenne ari moro le agh". ³⁴Ah ga kwa ni ya Yesu wabbi bunno bayong nghe ni kunburiteng; gubung nya wabbi yang ke nya a kunburiteng ngha agh. ³⁵Ini digh ni na ate ga ah wabba a nji bin bashinduna agh ibi digh njiteng, ngha nah ni, "Nga loghshi kunnang a ah kunburiteng. Nga wab a ga ah songro logho a kara tigh tinna ngunjah agh". ³⁶Le Yesu dagha ah bayong ingna a lah. Ah denglah le zu a bini le nah, "Pangshi sung kunburiteng ah lussung ni a bang ngha." ³⁷Yesu pilla nah, "Beni jam nijama mabonna agh ini Muna Bwa. ³⁸Babang ngha ngunjah ni; nijama mabonna agh, ah yang ni ah muna dighamuribang. Ah lussung ngha ah yang ni ah muna basoriyibang, ³⁹beni ni aghnjung ngha jam haba agh basoriyibang ni. Tol gisoro agh ini ki pagh malla le ngunjah, ah ba pongisoro agh ah ba kuntumo le Kulli ni. ⁴⁰Ah lussung ni ah kpabba ah pingshi ya, ini ki digh ni nga malla le ngunja. ⁴¹Muna Bwa ki tashi ah bakuntumo le, ah kpa ah ga ki zu ni gimashira agh a dighamuribang le kwa agh, ni ah bayong ni pagh gimashira agh. ⁴²Ah bugh yang a gishe ma funna, ba ah ka bwah ni she mili yang nhang ngha. ⁴³Le ah beni pah njiteng ngha ka poshibang ni nga kara a dighamuribang le Teyang. Beni ni kirung oghbang ngha, le ibi oghbang. ⁴⁴Dighamuribang le Kulli ya ngha ni nga gikumna ni ah songro a bang ngha. Bwa kumi le songri. A binmurubang le ma worro, magh ah ga kwa yang ngha ne agh, ke kur babang nghe. ⁴⁵Deshili ya, dighamuribang le Kulli ya ngha ni nga bakumo ni ki shin bang te ah gifugnah agh. ⁴⁶Ngha kum ni gifugnah mwah mabonna agh, woro ke magh ah ga kwa yang ngha ne agh le ki kuri. ⁴⁷Deshili ya, dighamuribang le Kulli ya ngha ni nga gibolnji ni ah bugho a

muru magulla agh, ngha kpaba ah gi'usulo sissa agh. ⁴⁸Ngha dungshi ni ya, ah ba bolnji nonni kenni kun geremuru. Le ah digha njali ah kpaba mabonna ah soŋŋo ah duh bolnji, ama ah ma ma ni botiya agh ah soŋ yang ko. ⁴⁹Ini ih digha ni na a malla le ngunjah. Ah bakuntumo le Kulli ki zu jah koriyi ah bayong mashira ni ah ba pahnjiteng. ⁵⁰Ah soŋ yang a gishe mafugna, ba ah ka bwah ni sheyi milli yang nghanh ngha. ⁵¹Nyeri na ah ga kwa le?" Ah denglah le nah yi, "Ini ni na". ⁵²Le Yesu nah yi yang, "Ngha ni na le ba nyongligiri ni kwa pil denglah le dighamuribang le kulli ya yang ngha ni nga batele lah, beni pushi ah gimayayina ni ah mapiyo a bin tigh gikunnah le agh". ⁵³Ngha biye agh ke Yesu malli ah tengnahna kunburiteng ni agh, woro dagh biye. ⁵⁴Le Yesu ingna kasa nje le ki aliyi ah bwa giri a binbangkulli le yang. Ngha pagh ni ni na agh njiworoshi bol yang le ah nah, "Yebang beni kum yeriteng le ni ah gi njiworoshi ni nghanh?" ⁵⁵Beni ya ne muna basergiri ni le? Ngih ni ah gori Maryamu agh? Ne ah munangih ni Yakubu, Yusufu, Siman, Yahuda le? ⁵⁶Ne ah mingali ni nga kwa a bin sung ni ya? Yebang ni kuma a ga kwa nghanh?" ⁵⁷Ah pagh yalula ri. Le Yesu nah yi yang, "Bashinduna ngha ni gulo sei a nje le yang ni bin ah balah yang." ⁵⁸Ni pagh ah gi njiworoshi dudug a biyang ngha ate na pah njiteng ngha.

Chapter 14

¹Ngha ni kunbang nghe agh, murung Hiridus ogh na kuntumo a muri Yesu. ² Le nah yi ah guro le, "Beni ya Yahaya ba Ishibang ni; wuh na pa logho nbende mwoh. Ini paghi ke dighamuribang ki pagh tumo ri"³Ga paghi ya Hiridus bolla Yahaya kuroh, ngha deshili gir kuni ate Hirudiya, mah le Filibus, munangih. ⁴Ate Yohanna wab ne yi, "Ni botto ke a tolli ibi digh mah mo agh." ⁵ ke Hiridus wolle kikarah, ama ngobong le bayong ngha ki gani, ate ah tolle ni nga bashinduna. ⁶Ama kara ni ah billi Hiridus agh ye pilla zu, munangalang le Hirudiya tah ngwang ha bang boghi Hiridus. ⁷Le kaniyigiri nah yi ibi jim ga kwa boghi ya, tolla ika pih ne. ⁸Ngha oghni kunmburi le ngih ya pilla nah, "Peng muri Yahaya ba Ishibang a koroh." ⁹Yali murung gani ni ga jim agh, ama ate wara kaniyigiri agh, ni nji ah bayong ni njibuno nghe agh, ma tigh kuntumo pagh gire. ¹⁰Tashi bang ah ka kashi muri Yahaya a ba a girkun bang nhang ngha. ¹¹Muri ni ah kashi ya ah zu ne ah pih munangalang nghe a koroh, osso tollo kehni bin ngih. ¹² Le ah denglah le zu tol nluo ke lingsa. Njumi ya ah kene aka wabbi Yesu. ¹³Ngha Yesu ogh ni ga agh, puro a gisassa woro a ba ah bayong nya nhang ngha agh. Ngha ah bunno bayong ogh ni ya, ah puro a ntiri lah ni kushiyang ah soghatiye. ¹⁴Ke Yesu puro a dung yang shin ah bunno bayong, ke gi'enna le yang wolli, ke par bi a muri ah bakonno ni ntiri yang ngha, nyeshi yang masongiri yang. ¹⁵Ngha kapolla pagh ni ya, ah denglah le zu a bini zu nah, "Ba lusung ni nga, duh sungi na. Maghi ah bunno bayong ni bu ah bah woro a ntiri lah, ah ka kuriyi munyang gilina. ¹⁶Ke Yesu nah yi yang, "Tehkushi woro le yang nya, npah yang gili ni ah ka li ya." ¹⁷ Ah pilla ah nah yi, "Ga bisung ngha fah nnu tongno ni ah njih bari titi ni." ¹⁸ Yesu nah, "Nzu npeng yang." ¹⁹Ke Yesu wabbi ah bunno bayong ibi ah digha njali a muri lusung. Tol ah fah nnu tongno ni ah njih bari. Loghshi muri a kuli, jim kulli ke bohniyi ah fah nnu egh pih ah denglah le. Ah denglah le gabi ah bunno bayong. ²⁰Ah yang ngha kwa ah li ah dimma. Tekoro gilli ni ah kpaß agh, dungshi guwo lum pu bari. ²¹Ah bunno bayong ni a dingshi ni gili egh ya, ah buna woro tongno lum tongno ni, ni ah ishi ah mena ni ah muna a ntiri egh ya. ²²Ni ye gungshi bang ngha ma tigh ah denglah le ah ingna a gisassa ah duro kandah muru, kedebang le ika sogha tayang, ini peti meshiyi ni a bunno bayong. ²³Ngha meshiyi ni ah bunno bayong ngha, ebbe a muri ngonno ate ika jim kulli. Duh kumi a biye, yang ngha ni muri. ²⁴Ama nibiyeni ya gisassa egh non na ni kunsallang, ate gung tuttiyi ne wori, ke gung ngha ki bwah ki tutti yang ni njumo agh. ²⁵Ni dudurbang gulah Yesu ginya muri muru dahmah ah denglah le. ²⁶ Ngha ah denglah le shinni ih ging ni a muri muru agh, ah koshiyo ah wo nah, "Nyammuru ni," ah ma ishi kun yang jollo ni ngobong. ²⁷Ke Yesu logshi kun ni nahteng ri yang ni kahra nah, "Ngim kunyali yong! Mini! ke nbang ngobong ngha." ²⁸Bitrus pilla nah yi, "Magulla, diggha a mini le, tigha ibi nginya a muri muru nkene a bin no." ²⁹ Yesu nah, "Zu." Le Bitrus ma sullo a gisassa ki ginya a muri muru ki ka a bin Yesu. ³⁰Ngha Bitrus shin ni gung ngha, ngobong kpa ri. Shin na yang ngha ih limma, ke logshi gih a kuli nah, "Magulla, assang!" ³¹Yesu kahra non bi bol Bitrus le nah yi, "Weh ba njiteng ma kenna, mang paghi ke a ariyi dengse lo?" ³²Ngha Yesu ni Bitrus ingni ni a gisassa agh, gung ma kassa. ³³Ah denglah le ni a gisassa agh gushi Yesu wo nah, "Njiteng ni awo ni muna kulli." ³⁴Duro le yang ngha ah ingna a nje Ganisarata. ³⁵Ngha ah bayong ni biye agh yerini ih Yesu ni ya, ah tashi kuntumo a ri ah nshile yang ni a gibang ni nje ya, ah zu ni ah bakono kwa. ³⁶Ah jimi ate ibi aghi yang ibi ah dogh kun dagra le, ah bayong ni kwa dogh kun dagra le agh kum na masongiriyang.

Chapter 15

¹Ke ah ba Farisa ni ah ba nyongligiri ni puro a Urushalima agh zu a bin Yesu. Ah ili ah nah, ²"Mang paghi ke ah denglah lo ki bugh gipaghna le ah bagulla ko? Ate ah nya ah lagh bi yang ke ah li gili ya." ³Yesu pilla nah yi yang, "Yong ma agh mang paghi ke nga bugh gigilla le Kulli ko ate ah gipaghna le yong?" ⁴Ate Kulli nah, "Gushi tero ni nguwo," ni 'beni kwa wab tengmashira a muri teri ko ngih agh, njiteng ni ika wuh. ⁵Ama nnah, 'beni kwa nah yi teri ni ngih "Aghna ni kwa aka kummo a binang nga nibiyeni ya ga nga pih kulli ya ni," ⁶bwe ya sete tol gushi ba billi ya. Ah njinjere ni ya npilla telle kulli digh gimanangna ate ah gipaghna le yong. ⁷Yong ah ba kunbara! Tengnahna shinduna le Ishaya ni wabba a muyong nga bolla njere nga nah ni, ⁸"Ah bayong ni ya, ni kun yang ni ah gushi nang mwoh, ama yali yang pagh na jak ni meng. ⁹Ninyeh ni ah gushi nang, ate ah yang nga ah aliya gipaghna le yang ni nga gigilla le bayong." ¹⁰Ke gor ah a bunno bayong bini ya nah yi yang, "Nmag kiri yong n'ogho le nyere - ¹¹Ga ingna ah kun nga ni ki biyi bang nga. Se ga ki puro a kun nga, ah ga ni ki biyi bwa." ¹²Ke ah denglah le zu nah yi Yesu, "A yerina ni yali ah ba Yahuda ni posso a ro ni teng ni a wab agh?" ¹³Yesu pilla nah yi yang, "Gi jam na ni kwa terang ni a kuli ya ni jamma agh aka ubbi. ¹⁴Npuro a tele yang, ah manjungwanghina ni ki non gara. Manjungwanghina non yi bi manjungwanghina gara le, yang kwa agh ah ka kpa a tulli." ¹⁵Bitrus pilla nah yi Yesu, "Bwaghi sung ngulliteng ni." ¹⁶Yesu nah, "Nyong ma agh ha nibiyeni ya nya ni yeriteng nga le ?" ¹⁷Ko ni nshin ni le ga kwa ingna kun agh wara a bum ih ka pilla ih puro a nji bin tuah agh ?" ¹⁸Ama ah ga ki puro a kun nga ba yalung ni ah pur nghan. Ah gire ni ki bungshi bwa. ¹⁹Ate ah dengse mashira agh ba yalung ni ah pur nghan, wol nluo, njah, ibgiri, wabkung yiri, biyi luli kulli. ²⁰Ah ga ni ki bungshi bwa. Ama li gilina ni bung dahbi ni ki biyi bwa agh." ²¹Ke Yesu maghmuri biye woro a nje Taya ni Sidon. ²²Ke mah Kan'ana logho a kasa nje egh zu. Logshi gih magh jollo nah, "Shin gi'enna lang, Magulla, Muna Dauda! Muna mangalang lang nga a gani a bi gimmatenna." ²³Ngha te kwa agh Yesu ni wabbi teng gubung nga. Ke ah denglah le zu jimi woro nah, "Magh yi bu ih woro, ate yang nga ih bil tasung ni jollo." ²⁴Yesu pilla nah, "Ni ah tasang a bin bung sah agh sei bin ah nju ma boriyina ni a liye Isra'ala agh." ²⁵Ke zu gungha dumi woro nah, "Magulla, agh nghan." ²⁶Pilla nah yi, "Ni botto ke a tol nnu le ah muna a sobbi ah munanlara agh." ²⁷Ke nah, "Eh, Magulla, ko ah munanlara ma agh ah yang nga ah li ah ngoshi mintana ni ki soko njali a bin li gilina le telelah agh." ²⁸Ke Yesu pilla nah yi, "Bamah, awo nga ni pah njiteng ma gulla. Ibi digh ni na a bin no ni nga ga awo al agh." Ngha ri kunbang nghe agh ini muni mangalang nghe kum ni tenemasongiri. ²⁹Le Yesu dagh biye ye woro gyap ni sallang Galili. Ke ye ebbe a muri bungrang ke digh nghan. ³⁰Ah bunno bayong zu a bini. Ah zu ni ah bayong ni kushi yang wuh agh, ni ba njungwanghina, ah beni nya ki nateng nga agh, ah beni goshiyi ya, ni ah bayong baba ni ngiri yang ki gangshi yang nga. Ah zu ni yang abin Yesu ke tengshi masongiri yang ³¹Le ngiri ah bunno bayong koshiyi yang nga ah shin ni ah bayong ni kun yang kuriyi ya nah ni teng nga, ah ba goshiyina kum tenne masongiri yang, ah beni kushi yang wuh agh ki ginya ni ah manjungwanghina shin ni bang nga. Ah gushi kulli le ba Isra'i'ala. ³²Yesu gor ah denglah le ke nah yi yang, "Nshin na gi'enna le ah bunno bayong ni ate ah yang nga a binnang kara taro ah nya ni ga ah ka li ya. Ni ntollo nga maghi yang bu ni yalo agh ate ginya ka gan yang. ³³Ah denglah le nah yi, "Yebang ni sa kum ah fah nnu ni ka pyeri ah bunno bayong ni a lusung ni le?" ³⁴Yesu illi yang, fah nnu shiang ni a bi yong?" Ah pilla ah nah, "Tombari ni ah minnjih fittong." ³⁵Ke Yesu saghi ah bunno bayong ibi ah digha njali. ³⁶Ngha tolli fah nnu tombari ni ah minnjih fittong nga, paghi kulli makampah, ke boniyi pih ah denglah le, ah denglah le gabbi a bunno bayong. ³⁷Ah yang nga kwa ah li gili ha ah dimma ha ah kpa tekoro dungshi ah guwo maguliyina tombari. ³⁸Ah bunno bayong ni li gili egh agh, ah buna woro tongno ihne, ni ah ishi ah mena ni ah muna ntire ya. ³⁹Le Yesu meshiyi ah bunno bayong, ma ingna a gisassa woro a nji kasa nje le ah ba Magadan.

Chapter 16

¹Ke ah ba Farisa ni Sadukiya zu a bini ate ah ka pyeri ni ili ate ibi dummi yang gidumna a nlagiri ²Ke nah yi yang, "kara polla pagh le, ngi nah, 'kumbang ka boro ate nlagiri bangha bangha.' ³Beri pagh le, nye nah, 'kumbang ni ki boti ya, ate nlagiri bangna ye vuliyo.' Nyeri na pangshi gipaghna le nlagiri, ama ni nyeri pangshi gidumna le kumbang nga. ⁴Bibilla mashira ni ma pagh njah ni ki al gidumna a kuli ya, ama gidumna nya aka dummi yang nga se gidumna le Yunusa." Le Yesu dagh yang wor woro le. ⁵Ngha ah denglah le kenni gini ma mogho agh, ah Jangsa na tol nnu bi yang nga. ⁶Yesu nah yi yang, "Ndigh liem ni bol muyong ari gimoshigiri le ah ba Farisa ni Sadukiya." ⁷Ke ah denglah le nahteng ari yang le nah, "Ate ni shi zu ni nnu bi sung nga." ⁸Yesu yeri na ga ke nah, "Nyong ah ba pah njiteng ma fitong, mang pagh giri ke ngi nahteng a ri yong ngi nah ate ni nbol gilina bi yong nga?" ⁹Ni sang ndengshi ni fah nnu tongno ni li ni ah bayong woro tongno lum tongno agh, ni ah guwo shiang ni nkpa agh le? ¹⁰Ko fah nnu tombari le ah bayong woro tongno lum ihne, ni ah guwo shiang ni nkpa agh le? ¹¹Ke mang pagh giri ke ni nyere ih nya ngi nahteng a muri nnu agh? Ntang nginghang ni tigh njung ari gimoshigiri le aba Farisa ni aba Sadukiya." ¹²Ke ah yere ih nya ih nahteng a muri gimoshigiri ma nnu agh, ama ibi ah tigh njiyang a ri aliyigiri le aba Farisa ni Sadukiya. ¹³Ngha Yesu zu ni a nje kaisariya Filibbi agh, ili ah denglah le, nah yi yang, "Muna Bwa agh ah bwa ki nah ini yang?" ¹⁴Ah nah, "ah bayong baba nah Yohanna ba Ishibang; baba, Iliya; ni baba, Irmiya, ko mwoh le aba Shinduna." ¹⁵Nah yi yang, "Ama yang te ngi nah mini mi?" ¹⁶Agha le ya, Siman Bitrus nah, "Awo ni Ba'ashibang, Muna Kulli ni ki usulo agh. ¹⁷Yesu pilla nah yi, "Awo ni ba kumboro, Siman muna Yunana, ate ngirung ni nKilla ni ki dummo ga agh, ama Terang ni a kuli agh. ¹⁸Miyang deshili ngi nah wo ih awo ni Saminu, a muri tahli ni nga bagh binbangkulli lang nghan. Kun kangna Njimanjali ni ki kum dighamuribang a muri ya. ¹⁹Nga puwo giloghshi kunnjere Muru le Kulli. Ga kwa a kuro a ngunjah agh ah ka kuri a kuli, ga te ah pangsa a ngunjah agh ah pangshi a Kuli." ²⁰Ke Yesu lagh ah denglah le ki ibi ah wabbi ah bwa ih ini Ba'ashibang nga. ²¹Logho a kumbang nghe ya Yesu wabbi ah denglah le ih ka woro a Urushalima, ih ka nuh gani a bin ah magulla ni ah magulla binbangkulli ni aba nyongligiri, ah wol nlue, ke ih ka logh ni usulo a kara ma taro. ²²Ke Bitrus non ni jak saghi, ki nah, " ke ga ih zu a bino agh, Magulla, ki ih ga ih pagho agh." ²³Ke Yesu pilla wabbi Bitrus, "Nyere a njumang, basoriyibang! Awo ni tahli ma engkusung a bin nang, ate na tigh yalo ri ah giri le Kulli ya, a tigh yalo ri ah giri le bayong." ²⁴Ke Yesu nah yi ah denglah le, beni kwa tollo ih ka sogha tiyang nga, ibi shibbi muri, ih tol ngung pangha le, ih sogha tiyang. ²⁵Beni kwa tollo ih ka ashi muri ya ih ka bori, ni beni kwa te bor muri ate murang nga ih ka kummi. ²⁶Mang ih ka buri bwa nga kum ngunjah kwa ama bor usulo le agh? Mang bwa ka ariyi ni Usulo le? ²⁷Ate Muna Bwa ka zu ni gullo le Teri ni ah bakuntumo le. ke ih ka nwah beni kwa agh ngoso gipaghna le. ²⁸Njiteng ni ngi wabbi yong, baba nga tangha a ntiri yong ba, nga ni ki shin nluo agh agh sete ah shin Muna Bwa ki zu a dighamuribang le.

Chapter 17

¹Kara topurmwoh ni njumi ya Yesu tol Bitrus bi, Yakubu, ni Yohanna minyemi, ke zu ni yang a muri nkono ma sanna. ²Ke ngiri pillu dum yang. Kundumi ki tolliyi bang ni nga kara, kukura le poshi pupwat. ³Ke Musa ni Iliya puro ki nahteng ri yang. ⁴Bitrus pillu nah yi Yesu, "Magulla, bonna ke sung nga ba. A agh le, nga gil ah jouri taro a ba - mwoh ate muro, ni mwoh ate muri Musa, ni ma mona ate Iliya." ⁵Ngha yang nga muri nahteng nga, le, nlagiri ma poshina logho vulliyi yang, le, ogh gih a nlagiri, ki nah, "Munang ma kunyalung lang ni nga, ini ntigh kunyalang temuri. N'ogh tele." ⁶Ngha ah denglah le ogh ni ya, ah vulla njali ni kundum yang ni ngobong. ⁷Ke Yesu zu dogh yang le nah, "Nlogho ke n'bang ngobong nga." ⁸Ke ah loghshi muyang Kuli ni ah shin bung nga se Yesu ni mwoh. ⁹Ngha ah wa sulini a nkono agh, Yesu lagh yang, ki nah, "ke nwabbi bung gishinna ni ya ha sete kara ni Muna Bwa logh ni nkiliya agh. ¹⁰Ah denglah le ili, ki nah, "Ke mang paghi ke ah ba nyongligiri nah Iliya ni ka zu ni kunduna?" ¹¹Yesu pillu nah, "Njiteng ni Iliya ka zu za nyeshi ga kwa agh biye. ¹²Ama miyang ngi nah yi yong, Iliya wara zu, ke na yeri ya. Ngha ni na agh, ah paghi ga kwa yali yang tol agh. Jah njinjere ni ni, Muna Bwa ka ogh ni gani a bi yang." ¹³Ke ah denglah le yere ih wab teng a muri Yahaya Ba'ishibang. ¹⁴Ngha ah billibang a bin ah bunno bayong agh, bwa zu a bini, gungha dummi, le nah, ¹⁵"Magula, shin gi'enna le munang, ate yang nga ih wuh dahna ih nu gani dudug. Ate kara ni kwa agh yang nga ih pagh te kpa a gishe ko muru. ¹⁶Nzu ni a bin ah denglah lo, na gan pih masongiri ya." ¹⁷Yesu pillu nah, "Bibilla ma ma nya ki pah njiteng nga agh ni ba yalung manangna, bogho shiang ni nga digh ni ni yong? kunbang nonna shiang ni dighna nga gim ni kunyang ri yong? Nzu ni a bin nang. ¹⁸Yesu saghi gimashira egh, ke pura ri, le muna ma kum masongiri a kunbang nghe. ¹⁹Ke ah denglah le Yesu zu a bini ni songrirung le nah yi, "Mang paghi ke ni shi gan pushi ah gimashira egh agh?" ²⁰Yesu pillu nah yi yang, "Ate pah njiteng le yong pagh na fittong. Njiteng ni ngi wabbi yong, nyong nga ni pah njiteng ko fittong ni nga nji mustad, nga nah yi nkono ni, 'sissa ba a woro a bagho,' le ika sissi te gubbung nya ka gan yong nga. ²¹Ah jah ah gimashira ni ya ah nya ah puro a ngiri bayong ni ngogho agh se ni jim kulli ni gonno." ²²Ngha ah digh ni Galili ya, Yesu nah yi ah denglah le, "Ah pah Muna Bwa a bi ah bayong, ²³le ah ka wol nlue, ah ka loghshi a kara ma taro." Ah denglah le ma pagh yalula. ²⁴Ngha ah zu ni a Kafarnahum agh, ah ba agh dagha ma mwoh le koriyo bari ma shekel zu a bin Bitrus ke nah. "Ba'aliyi yong giri ni ki nwah mwoh le koriyo bari ma shekel dagha agh?" ²⁵Nah, "Eh." Ama nga Bitrus ingni ni a lah egh agh, Yesu nahteng ri ni kunduna le nah, "Mang pagh dengse lo, Saminu? Ah murung ni a ngunjah ni ya, a bin yang ni ah agh dagha ko ngoso nje nghan? A bi ah beni ah nongmurung muyang nga ko a bi ah biri?" ²⁶Ngha Bitrus nah ni, "A bi ah biri," agh Yesu nah yi, "Le ah beni ah nongmurung muyang nga ni ki nwah agh. ²⁷Ama ate ke ibi shi tigh ah ba agh dagha ah pagh gimashira agh, kenne a salang magulla, a bugh gibolnjih, a pushi njih ni zu kwa ni kunduna agh. A loghshi kuni le, a ka kum shekel. Tolli pih ah ba agh dagha te murang ni te muro."

Chapter 18

¹Pyere ari kara egh le ah denglah le Yesu zu a bin ni le nah, "Yang orr bang kwa ni gullo a dighamuribang le kulli?" ²Yesu gor muna ma kenna, le tighi ntiri yang, ³Le nah, "njiteng ni ngi wabbi yong, ni npilla ndigh ni nga ah muna ma kenna agh le, njinjere nya nga ingni ni a muru le Kulli ya. ⁴Ngha ni na le, beni kwa nongshi muri ni nga muna ma kenna ni ya, ini orr bang kwa ni gullo a muru le Kulli. ⁵Beni kwa gingshi muna ma kenna ni nga ma ma agh a ntiri lullang ngha agh nang. ⁶Ama beni te tigh mwoh le ah muna ma kenna ni pah njiteng ni meng ngha ah pagh gimashira agh, boro ke ah kur tahli goggiri melli, ah tutti ah bugho a sallang magulla. ⁷Miyang ngi shin gi'enna le ngunjah ate kara engkusung! Ate ga digha ka pagh giri ya kara le ni pa wor agh, gi'enna le beni ate muri ni kara gho ka zu ni ya! ⁸Ko buwo ni ko kuso ni ka tigho engkusung, kashi bugh ko. Bonna a ingna a muru le kulli ni bung kashina ni kusung kashina ke ah tutto ah gishe le kulli ni nya ki mal agh agh ni bung bari ko kusung bari. ⁹Njoh ka pagho aka engkuso le, kashi bugh ko. Ih boro a ingna a muru le Kulli ni njung mwoh ke ah bugho a gishe le Kulli ni nya ki mal agh agh ni njung bari. ¹⁰Ke n'agh njenna ah muna ma kenna agh. Ate ngha a Kuli ya kara ni kwa agh aba pagh tumo le Kulli le yang ngha ki logshi njiyang ki shin Terang ni a Kulli ya. ¹¹(Muna Kulli zu ate ih ka ashi ga bor agh) ¹²Mang ngi dengse? Ngha bwa ngha ni nju worotongno le mwoh ntiri yang bor agh, ni ih dagh woro ihne pulum puramuri tombi'ihne amuri nkono ih ka al mwoh ni bor agh? ¹³Kumi le, njiteng ni ngi wabbi yong, ih ogh binmurubang ka orr ma ma muri woro'ihne pu lum pura muri tombi'ihne ni ni bor agh agh. ¹⁴Ini ni na te, dengse le Teyong ni a Kulli ya ni ih ki mwoh le ah muna ni ih woro a gishe agh. ¹⁵Munanguwo pagho gimashira le, kenne a ki wabbi gimashira le a ntiri yong bari. Oggho le a tigh ne njinjere mabonna. ¹⁶Ni te oggho agh le, a gor ah bwa bari ko taro a kenni bin ni. Tegnahna le ah ba tangha temuri teng bari ko taro ni pa ah tu ni teng. ¹⁷Ye shibi ogh yang te le, kenni teng nghe a binbangkulli. Ye shibi ogh yang le, le digh ni nga ah beni ni yeri kulli ya agh ni ba agh dagha. ¹⁸Njiteng ni ngi wabbi yong, ga kwa nkuro a ngunjah ni ya, gire kura ri a kuli. Ga te kwa npangsa a ngunjah ni ya, gire pangshi na ri a kuli. ¹⁹Le nye nwabbi yong, ah bwa a ntiri yong bari ngunjah ni agha a muri ga kwa nga jim agh le, Terang ni a kuli ya ka paghi yang ni. ²⁰Ba kwa te ah bwa bari ko taro kpaß bang a ntiri lullang ngha, nga pagh a ntiri yang". ²¹Le Bitrus zu ji nah yi Yesu, "Magulla, nbende shiang ni munaterang ka pagh ni gimashira rang ki nga tol yi ne? Tombari le?" ²²Yesu nah yi, "Ni nnah wo nbende tombari ya, ama nbende worotaro pu lum ha tombari. ²³Ngha ni na le dighamuribang le Kulli pyere ni murung ni tol gil te tangma ni ntiri yang ni ah ba paghi tumo agh. ²⁴Ngha tolli tinna gil teng nghe agh, ah zu ni yi ba paghi tumo mwoh ngha ni tangma le a muri ken talent woro tongno lum lum agh. ²⁵Ama ate ih nya ni njere nwah tangma egh agh ba tele lah nah ah maghi ni mah mi ni ah muni, ni gikumna le kwa ah nwah ni tangma egh. ²⁶Le ba pagh tumo egh kpakushi njali, le nah, "Telelah, gim yuo ni meng, le nga nwah wo ga kwa agh". ²⁷Le telelah le ba pagh tummo egh, ate shin na gi'enna le ya, maghi bu ye tol yi tangma egh. ²⁸Le ba pagh tumo egh woro ki kum bi ba pagh tumo, ngha ni tangma le muri dinari worotongno agh. Bolli a nkulimelli, le nah, nwah tangma lang ni a muro agh! ²⁹Le bi ba pagh tummo kpa kushi njali jimmi, nah, 'gim yalo ni meng, nga nwah wo. ³⁰Ama ba pagh tumo makunduna egh shiba. Le wori ni ah ka bughi a Lah kurbang sete kara ni nwah ni tangma le agh. ³¹Ngha ah bi ba pagh tumo shin ni ga pagh giri ya yali yang lullu. Ah nyere ah ja wabbi telelah le yang ga kwa pagh giri ya. ³²Telelah le ba pagh tumo wo gori, le nah yi, 'A weh ba pagh tumo mashira, ntollo wo tangma lo kwa ate a jim nang. ³³Mang paghi ke na tol yi buwo ba pagh tumo gimashira le ni nga ma ma ntollo wo gimashira lo agh? ³⁴Yali ba telelah le ba pagh tumo egh lullo, bolli pih ah ba pah gani sete nwah tangma le kwa. ³⁵Ini te Tehrang ni a kuli ya ka paghi yong, ngha ma mona leyong ni maghi yali bu a ri munangih ni bolo a yali ya agh."

Chapter 19

¹Pyeri ni kara ni Yesu malli wabba ah tengnahna ni nya magh muri Galili zu a nje Yahudiya nga ginisallang Urdur agh. ²Ah bwa dudug sogha tiye, tol yi yang bin konna le yang a biye ³Ah ba Farisa zu a binni, ki mommi, le nah yi, "Bonna ki babura maghi mah mi bu ate gipaghna gubung le?" ⁴Yesu pilla nah yi yang, "Ni nbil ginyonglina ni nah beni pushiyang ngunjah agh pushiyang ma buna ni ma ngallang nga?" ⁵Beni pushi yang ngunjah agh ye nah, a tefi ya babura ka dagh teri ni ngih ka ja kpab ni mah mi, le ah yang nga bari egh agh ah ka pil ngirung mwoh agh? ⁶Ngha ni na le ah nya a wa uwo bari ya, ah pilla ngirung mwoh. Ini ni na le ga kwa Kulli woro kpabba ba mwoh agh ke bwa ih tuyi agh." ⁷Le ah nah yi, "Ki mang paghi ke Musa nah yi sung ishi pah ginyonglina ma tu nduwula, le ishi maghi bu?" ⁸Nah yi yang, dungro yali yong ni paghi ke Musa dagh yong ih npiriyi ah mah yong, ama nga ni kundunna agh ini ni na agh. ⁹Miyang ngi nah yi yong, beni kwa piriya mah mi a muri teng ma bi sa ni ni kpab ni teng njah agh agh, ye woro ki tigh mah ma bi sa lah agh, pagh na njah; babura ni tigh bamah ni tuyi ni buri ya, pagh na njah." ¹⁰Ah denglah le Yesu nah yi, "Ini ntiri babura ni mah mi ni na le, ni foto ki bwa tigh mah lah agh." ¹¹Ama Yesu pilla nah yi yang, "beni kwa agh ni ki agh tengnahna gi aliyina ni nya. ¹²Ah bwa nga nhang ah bil ni suawuhna, ah bwa nga nhang ah bayong ni tighi yang suawuhna, ah ba suawuhna nga nhang ma te tighi muyang suawuhna ate muru le Kulli. Beni kwa tollo ih ka agh gi aliyina ni nya, ih biye bi aghi." ¹³Ah zu ni ah muna ma kenna a bin ni ibi par bi a muyang ih jim mi yang Kulli, le ah denglah le Yesu piriya yang. ¹⁴Le Yesu nah, "ndagha ah muna ma kenina egh, ke npiriyi yang ih ka zu a bin nang nga agh, ate muru le Kulli digha ate muyang." ¹⁵Par bi a muri ah muna egh, le magh muri biye. ¹⁶Le, babura ma bi sa zu a bin Yesu le nah, "Ba aliyigiri, gimabonna ma nyeni nga pagha ki nga kum muru le Kulli ni nya ki mal agh agh?" ¹⁷Yesu nah yi, "Mang paghi ki a wo ilang ate ga bor agh? Giri mwoh ni boro, a tollo aka ingna a muru le Kulli le bang gigilla. ¹⁸Bwe nah yi, "Ah gigilla manyeni? Yesu nah, "ka wol nluo agh, ka gor mah le bwa agh, ka ibgiri agh, ka pagh ba tangha tiye njuo ma yiri agh, ¹⁹gushi tero ni nguwo, le yalo ibi tol bwo bamurikalla ni nga ma ma a tolli muro agh." ²⁰Basadeng egh nah yi, "Ga kwa ni nya nbil le. Mang wa uwo nga pagha?" ²¹Yesu nah yi, "a tol digh ba gerenteng le, woro, magha ga kwa buwo agh, le a pih ah ba'enna ne, le aka kum gikumna bakuli; le a zu, a soghatiyang". ²²Ki basadeng nghe ogh ni ga Yesu wab agh ma woro ni yallung biyina ate yang nga ni gikumna dudug. ²³Yesu nah yi ah denglah le, "njiteng ni ngi wabbi yong, ih konno ki bakumo ki ingna a muru le Kulli. ²⁴Miyang ye ngi nah yi yong, ingna le loggah a tu nlemo ni ki kon ni nga ingna le bakumo a muru le Kulli ya." ²⁵Ngha ah denglah le Yesu ogh ni tengnahna ni nya njiworoshi bol yang, ah nah, "ki yang ki abba?" ²⁶Yesu pilla shin yang le nah, "nga bin ah bwa agh gi paghna egh konna, nga te a bin Kulli agh ga kwa agh gi paghna ni." ²⁷Le Bitrus pilla nah yi, "shin na, shi dagh na ga kwa agh shi pir tiyo. ke mang sa kumo?" ²⁸Yesu nah yi yang, "Njiteng ni ngi wabbi yong, nga ngunjah ma piyo agh, nga Muna Kulli ka digh ni muri ntongho ma gulla le agh, nyong ni ah beni nkuratayang nga nga digha muri ah ntongho lum pu bari nga wabbi ah kumburi lum pu bari le ah ba Israila njuo. ²⁹Beni kwa dagh ah lah, ah munangih, ah mingali, Terung, Ngiyong, ah muna, ko babang ate murang nga, ih ka kum buro nbende woro tongno lum, ih kum muru le Kulli ni nya ki mal agh agh. ³⁰Ngha ni na le ah bwa dudug ni ki pagh ah ba kunduna agh ah ka pil ah ba gingnjumo, ah ba gingnjumo ka pilla ah ba kundunna.

Chapter 20

¹Muru le Kulli agh nga ni nga tele babang ni woro ni beri sup ka al ah beni ka paghi tumo a bang le ya. ²Ngha ah agh ni ni ah ba paghi tumo ibi nwah yang dinari mwoh a kara agh tuti yang a bang le. ³Pyere pilla le kara ma taro le puro, le shin ah ba pagh tumo tangha kun bin Magh giri, tumo ni ah ka pagh agh nya. ⁴Le nah yi yang, 'nmiyong ma agh, nworo ngi pagh tumo a bang lang, ga bor agh nga pah yong ni.' Le ah woro ah pagh tumo. ⁵Le ye puro a pyere pilla le kara ma topurmwoh, ni ma tombi'ihne, ye pagha ni na. ⁶Ni na deshili ya pyere pilla le kara ma lum pur mwoh agh ki kum ah ba pagh tumo ma bi tang ninyeh. Nah yi yang, 'Mang paghi ki ntangha ba ninyeh kara ki kpa yong?' ⁷Ah nah yi, 'ga paghi ya bung nya tol sung a tumo agh. Nah yi yang, 'n'osso nworo ngi pagh tumo a bang lang.' ⁸Ki kara polla pagh ni ya tele babang nah yi ba shin yi babang, 'gor ah ba pagh tumo ah nwah yang ngoso tumo le yang logh a ri muri ah beni ken ni njumo agh kenne a muri ah beni ken ni kundunna agh. ⁹Ngha ah ba pagh tumo ni ah tollo a pilla le kara ma lum pur mwoh zu ni ya beni kwa ntiri yang nga agh dinari mwoh. ¹⁰Ngha ah ba pagh tumo ma kunduna zu ni ya ah tol ni nga ah ka kum buro agh, ama ah agh dinari mwoh beni kwa agh. ¹¹Ke ah agh ni nwah tumo le yang nga, ah vungriteng a muri tele babang. ¹²Ah nah, ah ba tumo ma njumo ni nya pilla le kara mwoh ni ah pagha a billi nga ah nwah yang pyeri ni sung ni pagh tumo a gani ntiri bakara agh. ¹³Tele babang pilla nah yi ma mona le yang, 'Beng, ni npagh wo gimashira agh. Ni shi agh ni weh ih dinari mwoh a kara agh?' ¹⁴N'agh ga pagh ma mi yong nga nbol njere le yong. Mi ni ntollo a yalang nga nwah ah ba tumo ma njumo ni nga ma mi yong. ¹⁵Nya ni njere ni nga pagh ga ntollo a yalang ni gikumna lang nga? ko ngi pagh kilil ate miyang ngi boboro?' ¹⁶Ngha ni na le ba njumo ka digh ba kundunna, le ba kunduna ka digh ba njumo. Dudug ni ah ka goro ama fitong ni ah ka tollo. ¹⁷Ngha Yesu ka wori Urushalima agh tol ah lum pu bari egh bi, nah yi yang a njinjere, ¹⁸Nshin na, shi sung nga shi ka Urushalima, ah bol Muna Bwa ah ka pih ah magula binbangkulli ni ah ba nyongligiri a kangnabangkulli. Ah ka tu yi njuo ah wol nlue ¹⁹ah ka pih bi ah beni ni ni yeri Kulli ya agh ibi ah olli, ah wolli, ah panghi ngung. Ama ih ka logho a kara ma taro. ²⁰Le ngih ah muna Zabadi zu a bin Yesu ni ah muni. Kpa kushi njali le jim giri bin ni. ²¹Yesu nah yi, "mang yalo tollo?" Nah yi, "Nah ibi ah munang ni bari ni ya ah digha, mwoh a buwo ma li mwoh a buwo ma kattang a dighamuribang lo." ²²Le Yesu pilla nah, "Na yeri ga a wo jim agh. Nlogh le nnuh a koro ni nga nuh agh a min ntiri kara ni ka zu agh?". Ah nah yi, "shi logh le shi nuh". ²³Nah yi yang, "a koro ni nga nuh agh njiteng ni nlogh le nnuh. Ama ate digha beng ma li ni ma kattang nga ma meng ni ngi pah agh ama ma mi ah beni Terang woro giliyi yang biye ya ni." ²⁴Ngha ah nshile denglah le Yesu lum egh ogh ni teng nghe agh yali yang lullo ari ah munangihyong ngho bari wo agh. ²⁵Ama Yesu gor yang a bin ni le nah, "Nyeri na ah murung le ah bayong ni ni yeri Kulli ya agh pil yang ni nga ah guro, ah bayong ma gulliyina le yang te agh nga ki digha muyang. ²⁶Ama ke ih pagha ni na a ntiri yong nga. Ibi digha, beni kwa tollo ika digh magulla a ntiri yong nga ih digh ba paghi yong tumo, ²⁷beni kwa ye tollo ih ini ih ka digh ma kunduna a ntiri yong nga ibi digh ba paghi yong tumo, ²⁸ni nga ma ma Muna Kulli ni zu ibi ah paghi tumo agh ama ate ih pagh tumo, ih ka pah usulo le ate abba le ah bwa dudug." ²⁹Ngha ah dagh ni Yariko agh ah bwa dudug soghatayang. ³⁰Ah manjiwanghina bari nga digha girinjere egh, ke ah manjiwanghina egh ogh ni ih Yesu ni ki woro a njere ya, ah magh jollo, "Magula, Muna Dauda, shin gi'enna le sung". ³¹Ah bwa ni biye agh saghi yang, nah yi yang ah bolgung, le ah furi ishi kunyang jollo, "Magula, Muna Dauda, shin gi'enna le sung". ³²Le Yesu tangha biye ship, gor yang le nah, "mang ntollo ih npaghi yong?" ³³Ah nah yi, "Magula, le njisung ibi bwagha." ³⁴Le Yesu, shin ni gi'enna le yang nga, dogh nji yang. Ah ma kum shin bang le ah kuratiye.

Chapter 21

¹Ngha Yesu ni ah denglah le digh ni gyap ni Urushalima agh ah zu a Betafaji a kahri nkonno Jaitun, le Yesu tashi ah denglah le bari, ²ki nah yi yang, "Nkenne lah ni dung yong ngha, le nga kum nburinje ah kuro a ngung biye, ni muna nburinje ri. Npangshi yang nzu ni bin nang. ³Bung ili yong le, nga nah, 'Magulla ni nah ih shi kenni ne,' le biye ka nah ih nwori yang mini." ⁴Ga pagh giri ate tengnahna ni ah wabba kun bashinduna agh ka dungso. Nah, ⁵"Nwabbi munangallang Sihiyona, 'shina, murung lo nga ki zu a bin no, ni gushi muri agh ye digha muri nburinje - muri munanburinje, ni gidigha murinbunne." ⁶Le ah denglah le Yesu egh kenne ki pagh ni nga ma ma Yesu Wabbi yang ngha. ⁷Ah zu ni nburinje ni munanburinje egh le ah bugh ah dahra le yang a muri, Yesu ebbe digha muri ah dahra egh. ⁸Ah fwa dudug ni biye ya nongshi ah dagra le yang a muri njinjere, ah baba te ya ah kor nbugiri ah nongsa njinjere. ⁹Le ah bunno bayong ni woro a dung Yesu agh ni ah ma ma njinji ya woro magh jollo, "Hosanna a bin muna Dauda! Bakumboro ni beni zu ni lulli Magulla agh! Hosanna a Kuli!" ¹⁰Ngha Yesu zu ni Urushalima agh njiworoshi bol ah bayong ni a ntiri lah agh ah nah, "Yang nga?" ¹¹Ah bunno bayong pilla nah, "Beni ni Yesu bashinduna ni puro a najarat ni Galili ya." ¹²Le Yesu ingna a kangnabangkulli. Piriya ah ba pagh kuro ni magha ni a kangna egh agh, tuto vul deshile le ah ba ariya bolo ni ngung murung ma dighna le ah ba magh ah kuhla. ¹³Nah yi yang, "Ah nyongli na, 'Aka gor baliyang bin jim Kulli,' ama npili baliye ah manyibi." ¹⁴Le ah manjiwanghina ni ah bakusungbuniyina zu a bin ni a kangnabangkulli egh, tol yi yang kono le yang kwa. ¹⁵Ke ah ba pagh tumo binbangkulli ni ah ba nyongligiri a kangnabangkulli shin ni ah gi njiworoshi ni pagh agh, ni ngha ah ogh ni ah muna ni a kangnabangkulli ya ki magh ni jollo ki nah ni, "Hosanna a bin Muna Dauda," agh, yali yang lullo dudug. ¹⁶Ah nah yi, "A ogh na ga ah muna ni ki wab agh?" Yesu nah yi yang, "Eh! Ama ni pa nbil ginyonglina ni nah, "A kun ah muna ma kena ni ah muna ni ki nuh kira agh ah pagh ni nya bongso lo ka pur gerenteng ngha?" ¹⁷Yesu ma dagh yang ma puro a lah egh woro a Betaniya ki nongho a biye. ¹⁸Ngha bangkori ki nyenni lah egh ya, yalo nga ki wolli. ¹⁹Ki shin ni ngung goriya a girinjere agh ma woro a biye le ki kum gubung nya ri ya se ah mbu ye. Le nah yi ngung nghe, "ke njingung ih ye tolo a ro deshili ya ha kenne," le ngung egh ma nyummo. ²⁰Ngha ah denglah le Yesu shinni ga pagh giri agh, gire ganshi yang le ah nah, "pagh niyellang ki ngung goriya ni ma nyumo ni nga?" ²¹Yesu pilla nah yi yang, "Njiteng ni ngi wabbi yong, a wo nga ni pah njiteng ni a koriya yalo bari ya le, ga a paghi ngung ni nya ni mwoh a yeri pagh egh ya, a logh le a nah yi nkono ni ibi ubo ibi kpa a sallang Magulla, le ika pagh te ni na. ²²Ga kwa a alla a ntiri jim Kulli ya, ni pah njiteng ngha, ah ka kumi." ²³Ngha Yesu zu ni a kangnabangkulli ya, ah ba pagh tumo binbangkulli ni ah magulla le ah bayong zu ni bin ni ngha ih aliya ni ah bayong giri agh le ah nah, "Ni dighamuribang le yang a wo pagh ni ah ga, yang puwo dighamuribang ni?" ²⁴Yesu pilla nah yi yang, "Le n'osso n'ili yong teng mwoh. Nwab bang ni le nga wabbi yong ni dighamuribang le yang ngi pagh ni ah gipaghna ni. ²⁵Ishibang le Yohanna - puro a njebang? Puro a kuli le ko bin bayong?" A nah teng a ri yang, ah nah, "shi nah, 'puro a Kuli le,' ih ka nah yi sung, 'ke mang paghi ke ni npah njiteng ri ya?' ²⁶Ama shi nah te, 'Bin bayong,' le sung ngha shi bang ah bunno ah fwa ni, nyeri na ah shin Yohanna ni nga bashindunna ni ya." ²⁷Le ah pilla ah wabbi Yesu, ah nah, "Ni shi yeri ya." Osso nah yi yang "Meng te ya ni ngi wabbi yong ni dighamuribang le yang ni ngi pagh ni ah gipaghna ni ya. ²⁸Ama mang ngi dengse? Bwa nga ni ah munabuna bari. Kenne a bin ma mona, nah yi, 'Munang, woro ki pagh tumo nikyari a billi.' ²⁹Muni egh pilla nah, 'Ni ngi ka agh,' ama ni njumo le ariya yali le woro. ³⁰Le fwa egh woro a bin muna ma bari egh, nah yi te ni na. Muna egh pilla nah, 'Nga ka, Dah,' ama shibi kenne. ³¹A ntiri ah munabuna ni bari ni ya manyeni pagh ga teri tolo ih pagh agh?" Ah nah, "Ma kunduna." Yesu nah yi yang, "Njiteng ni ngi wabbi yong, ah ba agh dagha ni ah mah njah ka ingna a muru le Kulli ka dagh yong. ³²Yohanna zu a bin yong ni njinjere ma njiteng, ni n'agh tele ya. Ah ba agh dagha ni ah mah njah pah njiteng ri. Ama yong, nga ma nshin ni gire ya, ni npontubu npah njiteng ri ya. ³³N'ogh nguliteng ma bi. Bwa nga nghan, tele babang. Jam babang njingung le vanghi, tum tuli gam muru njingung, gil tara masanna ma tangha shin dunna, le pih ah beni ka bolli ka pih ngoso nje ya ni. Le woro a nje ma sa. ³⁴Ki pyere ri kunbang pongisoro njingung le nghe pagh ni ya, tashi ah ba paghi tumo a bin ah beni ki bol babang nghe ya ah ka aghi njingung. ³⁵Le ah beni ki bol babang nghe ya bol ah ba paghi tumo egh, ah wol ma mona, ah wol nlue ma bi, le a bugh ma bi deshili ni tahli. ³⁶Le, tele babang ye tashi ah ba paghi tumo ma bi sa, gogho orr ah ma ma tashi ni kunduna agh, ama ah beni ki bol babang egh agh ye paghi yang ni nga ma mi ah nshile. ³⁷Ni njumo egh ya, le tele babang tashi muni mabuna ri yang, ki nah, 'Ah ka leng munang.' ³⁸Ama nga ah beni ki bol babang nghe shin ni muni ya, ah wabbi a ri yang, 'Ba tol gibere le ni nga. Nzu, le shi wol nlue le shi digha muri gibere egh.' ³⁹Le ah bolli ah pushi a bang nghe ah wol nlue. ⁴⁰Ngha tele babang zu agh, mang nshin mwoh ih ka paghi ah beni ki bol babang nghe ya?" ⁴¹Ah nah yi, "Ih ka wol ah bayong manangna egh a njinjere mashira, le ih ka pah babang nghe a bi ah ba pagh tumo ma bi sa ni kaberi le ka pih ngoso babang le nga njingung bil agh." ⁴²Yesu nah yi yang, "Ni pa nbil ah ginyonglina, 'Tahli ni ah ba baghgiri shibi ya ah pille

ngbangtahli. Ga agh ngha bin Magulla, gi njiworoshi ni a nji sung"?⁴³ Ngha ni na le miyang ngi nah yi yong, ah ka agh dighamuribang le Kulli a bi yong ah pilla ah pih ah ba nje ma bi sa ni ka paghi ih ka bil ah njingung le ya.

⁴⁴Beni kwa kpa ri tahli ni ya ka buniyi lulushi. Ama beni te kwa tahli egh kpa muri ya aka dengri."⁴⁵Ke ah magulla le ah magulla binbangkulli ni ah ba Farisa ogh ni nguliteng le ya, ama yere ih wabbi ri yang. ⁴⁶Ah alla ah ka bolli le ah wo bang ngoɓong le ah bunno bayong ni biye ya, ate ah bwa tol le ni nga bashindunna.

Chapter 22

¹Yesu ye wabbi yang teng a nguliteng, ki nah, ²"Dighamuribang le Kulli nga ni nga murung ni gor njibuno nduwula ligiri ate muni ya. ³Tashi ah bakuntumo le ah ka gor ah beni tashiyi yang bang nga ah zu a njibuno nduwula ligiri agh, le ah shibi zu. ⁴Deshili ya murung egh tashi ah bakuntumo le baba, ki nah 'Nwabbi ah beni ngor agh, "Nshina, Nmalla lam gilina. Nwol la ah nda kpaɓ ni malishina, ga kwa agh digh na yarata. Nzu a bin njibuno nduwula ligiri egh." ⁵"Le na tighi murung nga ah wor woro le yang, mwoh a billi, ma bi a kuntumo le yang. ⁶Ah baba le yang bol ah ba pagh tumo le murung, wol yang pah yang iribina, le wol nluo yang. ⁷Yali murung lullo le tutti ah ba tah lua le, le ah wol nluo ah ba wol nluo mashira egh, ah pingshi lah magulla le yang. ⁸Le nah yi ah ba pagh tumo le, 'Ga kwa agh gilla ri ate nduwula egh, ama ah beni ah gor agh ni ah kenne ke ah gor yang nga. ⁹Ngha ni na le nworo a gatanjere ngor ah bwa dudug ni nga kum nga ah zu a njibunno nduwula ligiri egh.' ¹⁰Ah ba paghtumo le woro a gatanjere le gor ah bwa ni ah kum nga, ah bayong ma bonna ni ma nangna kwa. Le kangna nduwula egh dungso ni ah biri. ¹¹Ama nga murung egh zu ni ka shin ni ah biri ya, shin bwa a biye nga nya ni dagra nduwula ri ya agh. ¹²Murung egh nah yi, 'Beng, a pagh niyellang ke a zu a ba a nya ni dagra nduwula ro agh?' Le biye ni yeri ga ih waɓ agh. ¹³Le murung egh nah yi ah ba paghtumo le, 'Nkur bi ni kushi, nbughi ko njibang a pinna, ba ih ka bwah ih ka num kuni nghanh nga. ¹⁴Ate ah bwa dudug ni ah ka goro ama fitong ni ah tariya. ¹⁵Le ah ba Farisa woro ki kur kunyang a muri njere ni ah ka bolli ni tengnahna le ya. ¹⁶Le ah tuttiyi ah denlah le yang, ni ah ba Herodiya. Ah nah yi Yesu, "Ba aliyigiri, shi yeri na a wo nga ni njiteng, a wo aliyi ah bwa njere le Kulli yarata. Gi waɓ na le bwa ni gangso agh, a nya a wo shibi muri bung nga. ¹⁷Nibiyeni ya wabbi sung, mang a shin na? Billa njere gigilla ki shi nwah dagha a bin Kaisaira le ko ni bil agh?" ¹⁸Ama Yesu wara yeri gimashira le yang le nah, "Mang paghi ki ngi mom mang, ah ba kunbara?" ¹⁹Ndumang bollo nwah dagha." Le ah zu ni yi bollo Dinari. ²⁰Yesu nah yi yang, "Minlim ni lulli yang nga?" ²¹Ah nah yi, "Ma mi Kaisaira." Le Yesu nah yi yang, "Le npih Kaisaira ga pagh ma mi Kaisaira agh, npih Kulli ga pagh ma mi Kulli ya." ²²Ngha ah ogh ni ga agh, njiworoshi bol yang. Le ah degi ah wor woro le yang. ²³A kara egh agh ah baba le ah banyongligiri a binbangkulli, nga nah logho le nluo a nkiliya nya agh agh, zu a bin ni. Ah illi, ²⁴ah nah, "Ba aliyigiri, Musa nah, Ngha bwa wuh agh, nya ni ah muna agh, le digh na munangih ka tigh mah mi lah ate ih kum mi ah muna. ²⁵Ah munangihyong nga nghanh tombari. Ma kunduna tigh mah lah le wuh. Ate ih nya ni muna agh agh, degi munangih mah mi. ²⁶Le Munangih ma bari pagh jah gire, le ma tahro, ini ni na kenne a muri munangihyong ma tombari. ²⁷Ngha njum yang kwa agh, bamah egh wuh. ²⁸Nibiyeni ya a kara logho le ah nluo a nkiliya agh, mah le yang a ntiri ah munangiyong ni tombari ni ya? Ate ah tigh ne lah kwa." ²⁹Ama Yesu pillah nah yi yang, "Nbora, ate ni nyeri bomteng ko dighamuribang le Kulli ya. ³⁰Ate a kara logho le ah nluo agh tighrung lah nya. Ama, ah yang nga ni nga ah ba paghtumo le Kulli a Kuli. ³¹Ama ate logho le ah nluo a nkiliya agh, ni nbil ga Kulli wabbi yong nga, ki nah, ³²Mi ni Kulli le Ibrahim, Kulli le Ishaku, ni Kulli le Yakubu agh? Kulli ya kulli le ah nluo ni nya ama Kulli le ah beni ki usulo agh ni." ³³Ngha ah bunno bayong ogh ni ga agh, njiworoshi bol yang a ri aliyigiri le. ³⁴Ama nga ah ba Farisa ogh ni ih Yesu ganna kun ah banyongligiri a binbangkulli ya, ah kpaɓba ba mwoh agh. ³⁵Mwoh ntiri yang, ba yeri gigilla, illi ni tengnahna mwoh, ki mom mi - ³⁶"Ba'aliyigiri, gigilla manyeni ki pagh magulla?" ³⁷Yesu nah yi, "'Tol Kulli lo ni yalo mwoh, ni minlim mo, ni dengse lo kwa.' ³⁸Ma ma ni ki pagh magulla ni ma kunduna gigilla. ³⁹Ma bari le ki puri - 'Tol bamurikalla lo ni nga muro.' ⁴⁰A muri ah gigilla ni bari ni ya ni ah gigilla kwa ni ah bashinduna tangha muri." ⁴¹Ngha ah ba Farisa wa kpaɓ ni ba mwoh agh, Yesu illi yang tengnahna mwoh. ⁴²Nah, "Mang n'dense a muri 'Ba'ashibang? Muna yang?" Ah nah yi, "Muna Dauda." ⁴³Yesu nah yi yang, "Ke mang paghi ki Dauda a bongho le gori ih magulla, ki nah, ⁴⁴'Magulla nah yi magulla lang, "Digha beng ma li, ha kara ni nga pilli ah ba shibi teng lo ka digh ni ngungmurung tigh kuso agh?" ⁴⁵Ngha Dauda ki gor 'Ba'ashibang 'Magulla' agh, pagh niyellang ki digh muna Dauda?" ⁴⁶Bung nya ye pil teng gubung nga, bung nya te gan illi tengnahna ma bi ya a kara egh ha ki woro.

Chapter 23

¹ke Yesu waf teng ri ah bunno bayong ni ah denglah le. ² Nah, "Ah ba nyongligiri ni ah ba Farisa digha bin dighna le Musa. ³Ini ni nah le ga kwa ah tigh yong ih npagh agh, npagh gire le ntigh nji yong ri. Ama ke nbil ah gipaghna le yang nga, ate ah yang nga ah waf ah giri ama ah nya ah paghi ya. ⁴Eh, ah kur ah gittola ma dungrina nga ki kon tol agh, le ah tighi ah bayong ni a gog ri yang. Ama ah yang ma agh ni ah logh le ah loghshi muna bi yang ate ah tollyi ya. ⁵Ah pagh ah gi paghna le yang kwa ate ah bayong ih shin yang. Ah yangh nga ah soriyi ah luwa ma gulliyina ni ah buro a kun dagrah le yang ate ibbi sabba. ⁶Ah tol bin digha magulla a ah njibunno ligiri ni bin dighna magulliyi na ah binbangkulli, ⁷ni maghkung ma bonna a bin magh giri, ni ih bayong ibi gor yang 'Ba'aliyigiri. ⁸Ama ke ibi digha ah gor yong ih 'Ba'aliyigiri' ya, ate nyong nga ni ba'alliyigiri mwoh, nyong te ya ah munangihyong ni. ⁹Ke nyeh ngor bung te a ngunjah ni ih teyong nga, ate teyong nga mwoh ni, yang nga te a kuli. ¹⁰Ibi digha ke ah gor yong te 'ba'aliyigiri' ya, ate nyong nga ni ba'alliyigiri mwoh, Ba'ashibang. ¹¹Ama beni te digh magulla kwa a ntiri yong nga, ini ih digh guro le yong. ¹²Beni kwa loghshi muri ya, ah ka nongshiyi muri. Beni te kwa nongshi muri ya, ah ka loghshi. ¹³Ama gi'enna leyong, aba nyongligiri ni ah ba Farisa, ba kunbarah! N'gihra dighamuribang le kulli a muri bayong. Ate yong ma agh ni n'ingni ya, ni te ndagh ah bayong ni ka ingni ya ah ingni ya. ¹⁴Gi'enna le yong, ba nyongligiri, ni ah ba Farisa, ah ba kunbarah! Ate nyong nga ngi ginya liye ah mena ni burah yang wuh agh, nyong nga te ngi dum ah jim kulli ma kunbang sab na. Nga kum pah gani magulla." ¹⁵Gi'enna le yong, ah ba nyongligiri ni ah ba Farisa, ba kunbarah! Ate nyong nga nga ka muri muru ni nje ate tigh bwa ingna a pagh njah, digh ba pagh njah le, ntighi ih digh nbende bari muna ba gishe ni nga yong. ¹⁶Gi'enna le yong, yong ah manjiwaghina ba dum bang, nyong ni nnah, "Beni kwa kanniyigiri ni binbangkulli ya, gubung ni nya. Ama beni kwa kanniyigiri ni gifughna ni binbangkulli ya, kura muri ni ga kanniyi ya." ¹⁷Ah yong ah manjiwaghina ma nangnah! Manyenni orro, gifughna ko binbangkulli ni tigh gifughna gerengteng nga? ¹⁸Ni, "Beni kwa kanniyigiri ni bin gullo ni ah binbangkulli ya, gubung ni nya. Ama beni kwa kanniyigiri ni gipahna ni a muri ya, kura ri ni kanniyi gire." ¹⁹Nyong ah bayong manjiwanghina! Manyenni orro, gipahna ko bin gullo ni a binbangkulli ni tigh gipahna egh pur gerengteng nga? ²⁰Ini ni na le, beni kwa kanniyigiri ni bin gullo ni a binbangkulli ya, kanniyi na giri ni ni ga kwa muri ya. ²¹Beni te kanniyigiri ni binbangkulli ya, kanniyi na giri ni ni ni beni te digha a yeh agh, ²²ni beni kanniyigiri ni bakuli ya, kanniyi na giri ni ntongho le kulli ni beni digha a muri ya. ²³Gi'enna le yong, ba nyongligiri ni ba Farisa, ba kunbarah! Ate nyong nga ngi pah Zaka a muri ah giri dudug, ama ndagh na pagh ah gima dungrina le gigilla - njuo ni shin gi'enna ni pah njiteng. Ama ah ga ni bonna ke npagh ne ke ni ndagh baba ni pagh ri ya agh. ²⁴Nyong ah manjiwanghina ba dum bang, nyong nga nga shin kwa ama nga mel loggah. ²⁵Gi'enna le yong, ba nyongligiri ni ba Farisa, ba kunbarah! Ate nyong nga nga lagh njum korobang ni koro fughna gillina, ama ba yali yang nga dungshi ni yalung shirgiri ni gyalung soriyina. ²⁶Nyong ah ba Farisa ah manjiwanghina! N'lagh bah yeh korobang ni bah korofungna gillina, ate njinjumi ka pur kunwarr. ²⁷Gi'enna le yong, ba nyongligiri ni ba Farisa, ba kunbarah! Ate nyong nga ni nga ah nkilliya ni ah dahra posso-posso agh, ma ma bor shin na njinjam yang nga, ama ba yali yang nga muh nluo bayong ni dungshi yang ni ah ga nya kunwarr agh agh. ²⁸Ni na te ya, ndum mo a dabeng bin bayong nyong nga ni pah njiteng, ama a nji ba yali yong nga ndungshi na ni kunbarah ni gimashira. ²⁹Gi'enna le yong, ba nyongligiri ni ba Farisa, ba kunbarah! Ate nyong nga nga bagh ah nkilliya le ah bashinduna ni gilliyi ah nkilliya le ah beni ki pah njiteng nga. ³⁰Nnah, ke shi dighna bo njah le ah tesung le, ke ni shi agh ni yang sa sof nkilli le ah bashinduna agh. ³¹Ni na le nyong ni nwa ni kunyong ih le nyong ni ah muna bayong ngho wol nluo ah bashinduna agh. ³²Deshili ya nye ndungshi na gipyeri ah teyong. ³³Yong ah gbafung ah minkah ah yuo tunang, nga pagh niyelang ke nga abbi njuo ba gishe? ³⁴Ni na agh, nshin na, miyang ngi tutti yong ah bashinduna ni ah ba yeriteng ni ah ba nyongligiri. Babba le yang nga nga wol nluo yang ni pangha ngung; babba te ya nga wol yang ah kangnabangkulli le yong nga piriya yang logho a ri lah magulla Kenne a ri lah magulla. ³⁵Ga ka pirtiye ya nkilli le ah ba pah njiteng ni kwa ah wollo a ngunjah ni ya ka digha muyong, logho a muri nkilli le Habila ni nya ni gimashira agh agh, ke bolli nkilli le Zakariya muna Barakiya, beni nwol nlue a ntiri bin gushi kulli ni bin magulla ni binbangkulli agh. ³⁶Njiteng ni ngi wabbi yong, ah ga kwa ni ya ka sullo a muri bibilla ni. ³⁷Urushalima, Urushalima, a weh ni wol nluo ah bashinduna ni bughu ah beni ah tassa bino agh! Tebi tebi niyellang ni nga dengshi ni tol kpaaba ah muno ba mwoh agh, ni nga ma ma ngubu ki kpaab ni ah muni a kpattireh agh, ama ni n'agh agh. ³⁸Nshin na, ah lah yong digh na mbulah bi yong. ³⁹Ke nnah wo ni ma, ke logh ni nikyari ya na wa shin nang nga sete ah nah, "Bakumboro ni beni zu a lulli Kulli ya."

Chapter 24

¹Yesu puro a binbangkulli ki wor worro le. Ah denglah le zu ki dum mi ah bagh kangna a binbangkulli. ²Ama pilla nah yi yang, "Ni nshin ga kwa ni nya le? Miyang ngi wabbi yong njiteng, tahli nya mwoh ah ka dagha ih digha muri bi ni ah bugh ko agh agh." ³Ke nga digh ni muri nkono Zaitun nga, ah denglah le zu a bin ni, nya a yere le bayong nga, ke ki illi ni ma, "Wabbi sung, kunbang manyeni ah ga ka paghi ni giri le? Mang ka dum zu lo ni malla le ngunjah le?" ⁴Yesu aghi yang ni mah, "N'lagh muyong ke bung boshi yong nga. ⁵Ate ah bwa dudug ka zu ni lulang. Aka nah, 'Mi ni ngi pagh 'Ba'ashibang,' le ah boshi ah bwa dudug. ⁶Nga ogh telle lua ni kuntumo lua. Shin na ke ibi nganshi ri yong nga, ate ah ga kwa ni ya dighna ka paghyi giri; ama malla le kara ni sang zu agh. ⁷Ate bayong ka loghi ah bayong, nje ka loghi nje. Yalo ka pagh giri ni saksa le ngunjah a bang dudug. ⁸Ama ah ga kwa ni ya nga ni nga leribang le kono bil muna. ⁹Le ah pah yong a bin nuh gani ni wol nluo yong. Ngunjah kwa ka shibi yong ate lulang. ¹⁰Ah bwa dudug ka kpa, ah baba ka magh a ri yang ye ka shibi a ri yang. ¹¹Ah bashinduna ma yiri ka pur dudug, ka boshi ah bwa dudug. ¹²Ate gimashira ka nyashibang, aghnjung le ah bayong dudug ka pollo. ¹³Ama beni tang nginghang nga le, ini ka abba. ¹⁴Tengnahna mabonna le dighamuribang le ni ya ah ka wabbi ih ngunjah kwa ibi oghi ate ih digh gi wabna a bin ah nje kwa. Le malla le ga kwa agh ka zu. ¹⁵Ni na le, nshin ah gima nangna ni a konyongni, ni nga ga Daniel ba shindunna wabba, nga tangni a bin gerenteng nga" (le ba bil nyongligiri ih yere), ¹⁶"le ah beni kwa a Yahudiya agh ah bangha ah woro a nkonno, ¹⁷le beni te ah muri kangna agh ke ibi sulloh ih ingna a lah ih ka tol gubung nga, ¹⁸ni ke ih beni te a babang nga ih nyere ih ka tol gi vullirung le ya. ¹⁹Ama gi'enna le ah bayong ni ni ah muna agh, ni ah bayong ni ki pih ah minbangna kihra a kare ya! ²⁰Njim ma ke ibi nginya tolo ni kun tabi ko kara ussulo bangkulli ya. ²¹Ate ma gani magulla ki zu, jah ma ma ni pagh giri ke gilla le ngunjah se nibiyeni ya, oh oh, ni wa ye pagh ri te ya. ²²Ngirung nya ka abba, nga ah kara ni ni ashi ya agh. Ama ate a muri ah beni ah tariyi ya, ah kara wo ka assa. ²³Beni kwa nah yi yong, 'Nshina, 'Ba'ashibang nga!' ko, 'Ba'ashibang ngho!' ke ibi npah njiteng ni ya. ²⁴Ate ah ba'ashibang ma yiri ni ah bashinduna ma yiri ka zu ka dum ah gipaghna le yang ma ngobong ni koshiyi rung, ate ah non ah bayong dudug ni ah beni ma ah tariyi ya. ²⁵Nshin na, nwara n'wabbi yong ni kahra. ²⁶Nga ni na le, ah wabbi yong ih le, 'Nshin ni, 'Ba'ashibang nga a lusung,' le ke ibi nworu a lusung nga. Ko, 'Nshin ni, yang nga a yeh kangna,' ke ibi npah njiteng nga. ²⁷Ni nga ma ma nyiba le muru ki nyibi ni ki tuyi ni bang nji tehbang zu a nji makuli ya, ini zu le Muna Bwa ki pagh ni na. ²⁸Ba kwa nluo giluwo panghang nga, biye ni ah koratibi ki kpa bang. ²⁹Ama gani ni beri ya mal le, kara ka bol pinna, shienri te ya ni ki poshibang nga, ah muna shienri ka kpa, ah dighamuribang ma bakuli ka jigra. ³⁰Le gidummo le Muna Bwa ka puro a kuli, le ah kunburi ni kwa ngunjah ni ya ka digh ni yalung dungrina. Ah shin Muna Bwa ki zu a nlagiri ni a kuli ya ni gullo ni dighamuribang le. ³¹Ih tashi ah bakuntumo le ni bwah njeme gulla, le ah ka kpa ba ah beni a woro ah tariyi ya ngunjah kwa, logho a ri malla le bakuli kene a ri ma bi. ³²N'aliyigiri a ri ngung goriyi. Nga bi goriyi gullo ni ah mbuyeh ya, nyerina kunbang tolla digh gyap. ³³Ini ni na deshili, nshin ah ga kwa ni ya le, n'yerina zu le tolla digh gyap, yang nga ma kunkala. ³⁴Njiteng ni ngi wabbi yong, nja ni ni ki dur agh, se te ah ga kwa ni ya pagh giri. ³⁵Bakuli ni ngunjah ka duro, ama tengnahna lang ni ki dur agh. ³⁶Ate kara wo agh, bung nya yeri ya, ko ah bakuntumo ni a kuli ya, ko muni, ama se Teri ni mwoh. ³⁷Ni nga ma ma kara le Nuhu digh ni ya, ini te zu le Muna Bwa ka digha ni na. ³⁸Ni nga ma ma a kara wo kana agh ke bunomuru a ngunjah agh, ah bwah nga ki li ki nuh, ah yang nga ah paghyi nduwula ni tigh mah lah, kene a kara ni Nuhu ingni ni a gisassa agh, ³⁹ni te ah yeri gubung nga ha ke bunomuru wo pon yang kwa wori - ini te zuh le Muna Bwa ka pagh ni na. ⁴⁰Le ah kum ah buna bari a babang - ah tol mwoh, ah dagh mwoh. ⁴¹Ah mena bari ki goggiri a tahli, ah tol mwoh, a dagh mwoh. ⁴²Ini ni na le ngil ri yong ate ni nyeri kara ni Magulla le yong ka zu ni ya. ⁴³Ama nyeri ga, ih le batele lah yeri na kunbang ma duh ni manyibi ki zu ni ya le, ke gilla ri ni dagh liye ah ingni nhang nga. ⁴⁴Ini ni na le ngil ri yong, ate ni nyeri kara zu le Muna Bwa agh, ika zu a kara ni ni ntigh nji yong ri ya agh. ⁴⁵Ke yang ki pagh denglah le ma njiteng ni yeriteng ma ma tele lah le tighi a muri lah ate ih pah yang gilina a kunbang mabonna le? ⁴⁶Denglah ma kumboro ma ma tele lah le ka kumi yang nga ih pagh tumo ni pih ya. ⁴⁷Njiteng ni ngi wabbi yong ih tele lah le ka tighi muri ga kwa agh. ⁴⁸Nga denglah mashira tolo a yali, 'Tele lah lang ni ki nyer gyap agh,' ⁴⁹le ma ingna a wol ah bi denglah, ni li giri ni nuh giri ni ah ba bahrigiri; ⁵⁰le tele lah le denglah egh ka zu a kara ni denglah ni tigha ih ka zu ni ya agh. ⁵¹Tele lah le ka logho ka koriyi lushilushi ka tigh malla le ka digh ni nga ma mi ah ba kunbarra, a ba bwah ni she milung nga nhang nga.

Chapter 25

¹Muru le kulli ki digh ni nga ah munangallang lum ni ni yeri ah buna agh agh ni tol gishe leyang woro a jehyi bura mahnduwula agh. ²Tongno le yang nga ah nbondoh ni, tongno deshili ya ah ba yeriteng ni. ³Ngha ah nbondoh munangallang egh tolli gishe le yang nga, na tol murung bi yang nga. ⁴Ama ah munangallang mah yeriteng tol ah gitigh murung ni gishe le yang. ⁵Ngha bura mahnduwula ni zu gyap agh agh, njitulloh ma bol yang ama woro a nongtulloh kwa. ⁶Ni ntiri duh le ah ogh maghjollo, 'Nshin na, buramahnduwula egh! Npuro njehehi. ⁷Le ah munangallang egh logho kwa ki gil gishe le yang. ⁸Ah nbondoh egh nah yi ah ma yeriteng egh, 'Npah sung murung le yong fitong ate gishe le sung nga ki limma. ⁹Ama ah ma yeriteng pilla nah, " ke digh na murung ni bi sung nga ni ki pyeri sung ni yong kwa agh agh, nkene a bin ah beni ki magh agh nkur ma miyong. ¹⁰Ngha ah wori a kuro agh, buramahnduwula ma zu, ah bayong ni gil ri yang nga woro ni ah njibunno nduwula ligiri, le ah ma gir kunkangna. ¹¹Ke ni njumo le ah nshille ah munangallang ni ni yeri babura agh egh osso nyere zu ki nah, 'Tele lah, tele lah, logh shi yi sung kunkangna. ¹²Ke pilla wabbi yang nah, 'Njiteng ni ngi wabbi yong, ni nyeri yong nga. ¹³Ngha ni na le ndigh dikikih, ate ni nyeri kara ko kunbang egh agh. ¹⁴Ngha ni nga kunbang ni bwa ki wori a nje ma sa agh. Ini gor ah denglah le ke pah yang gikumna le. ¹⁵Mwoh le yang nga, pih gikumna tongno, ma bi ya pih bari, ma mona deshili ya pih mwoh. Beni kwa agh agha pyere a ri pagha le, ke bwe ma woro a biri le. ¹⁶Beni kum gikumna egh tongno agh woro ni kahra ke pagh tumo ni ye kum buro gikumna tongno a muri ya. ¹⁷Ini te ni na beni agh gikumna bari ya kum buro bari ma bi. ¹⁸Ama denglah ni agh gikumna mwoh agh woro, ki tum tulli njali, songri bolo le tele lah le. ¹⁹Ni njumo kunbang ma sanna le tele lah le ah denglah egh nyere le zu ki bil tumo le ah denglah le. ²⁰Denglah ni agh gikumna tongno agh zu ni buro gikumna tongno a muri ma ma ah pih ya. Nah, 'Tele lah, a peng gikumna tongno. Shin na, Nkum na bi tongno a muri. ²¹Tele lah le nah yi, 'Makampah, denglah maonna ni ma njiteng! A pagh na njiteng a muri ah gima fitong. Nga tigho a muri ah giri dudug. Ingna a binmurubang le tele lah lo. ²²Denglah ni agh gikumna bari ya zu nah, 'Tele lah, a peng gikumna bari. Shin na, Nkum na bi bari a muri. ²³Tele lah le nah yi, 'Makampah, denglah maonna ni ma njiteng! A pagh na njiteng a muri gima fitong. Ngiti tigho a muri ah giri dudug. Ingna a binmurubang le tele lah lo. ²⁴Le denglah ma ma agh gikumna mwoh agh zu nah, 'Tele lah, nyeri na awo ni bayong ma konna. A wo nga a koro a ba na jam ma nhang nga, a wo nga te a dahma a ba na meshiyi ya nga. ²⁵N'bang na ngobong, nga nke songri gikumna lo a tulli. Shin na, gi lo nga. ²⁶Ke tele lah le pilla wabbi nah yi, awo ni denglah mashira ni ma nangnah, a yeri na miyang ngi koro a ba ni jam ma nhang nga, ngi dahma a ba ni meshiyi ya nga. ²⁷Ngha ni na le ke a tigh na bolo lang a bin tigh bolo, ate nyer le nga agh gillang ni buro a muri. ²⁸Ngha ni na le n'agh gikumna ni bin ni npih denglah ni ni gikumna lum agh. ²⁹Ate bin beni kwa ni gikumna agh, ah buri ma ma dudug agh. Ama beni te nya ni gubung nga agh, ko ma ma ma pagh ma mi ya ah aghi bi. ³⁰Nbug denglah ma nangna egh a pinna ma lim na, ba bwah ni sheyi milung nga nhang nga. ³¹Kunbang ni Muna Bwa ka zu ni a ntiri gullo le ni ah bakuntumole le kulli kwa agh, le ih ka digha muri ntongho ma gullo le. ³²Ah bayong ni ah nje kwa agh ka dahma kun dumi, le ih koriyi ah bwa mwoh mwoh ni nga ma ma ba lel ah giluwo ki koriyi ni ah nju ni ah mbul agh. ³³Ih tigh ah nju a bi ma li, ah mbul te agh a bi ma katang. ³⁴Ke Murung ki wabbi ah beni a nji bi ma li ya, 'Nzu, nyong ni ah beni terang pah yong kumboro agh, n'agh gibere dighamuribang ni woro tigha ate muyong logho a ri tinna ngunjah agh. ³⁵Ate n'ogh na yalo le npeng gilina; njimuru wollang le npeng ginuhna; Ngha mi ni biri ya nsullang; ³⁶Nya ni gi'isarung nga ni ninang npeng kukura; Nnongkono nkona te murang; Miyang binkurbang ke nzu a bin nang. ³⁷Le ah ba pah njiteng ka pilla ka nah, 'Magulla, niyebang ni shi shin no ni yalo ke shi puwo gilina? Ko ni njimuru ke shi puwo muru? ³⁸Niyebang ni shi shin no buri ke shi sullo? Ko ni tesalang ke shi puwo gi'isarung? ³⁹Niyebang ni shi shin no a nong ni kono, ko a binkurbang, ke shi kene a bino? ⁴⁰Biye ni Murung ki pilla ki wabbi yang, 'Njiteng ni ngi wabbi yong, ga kwa npaghi beni digh makena a ntiri ah muna nah agh, mini npagh nhang ni. ⁴¹Kedebang ih wabbi ah beni bi ma katang nga, 'Nshisa kah rang, ah beni ah woro ah juhri ya, n'ingna a gishe njimanjeh ni ah woro ah gilla ate basoriyibang ni ah bakuntumo le ya, ⁴²ate n'ogh na yalo, ni npeng gilina agh; n'ogh na njimuru, ama ni npeng ginuhna agh; ⁴³Ndigh na biri, ama ni nsullang nga; ni tesalang, ama ni npeng gi'isarung nga; nnongkono ni a bin kurbang, ama ni nkona te murang nga. ⁴⁴Ke ah pilla ah nah, 'Magulla, niyebang ni shi shin no ni yalo, ko ni njimuru, ko biri, ko ni tesalang, ko a nongkono, ko ah kuro, ke ni shi pagho tumo agh? ⁴⁵Le ih ka pilla ih nah, 'Njiteng ni ngi wabbi yong, ga ni npaghi mwoh le ah beni ya agh, ni npagh nhang ni ya. ⁴⁶Ah beni ka woro ka ingna a gani ni nya ki mal agh agh ama ah beni te nya ni gimashira agh agh ka ingna a muru le kulli."

Chapter 26

¹Ngha Yesu malli wab ni ah tengnahna ni kwa agh, wabbi ah denglah le, ²Nyeri na njum kara bari ya njibuno duro nga ki zu, le ah ka bol Muna Bwa ah ka pah ah ka panghi. ³Ke ah magulla binbangKulli ni ah batenna le ah bayong kpaba bin mona a kunnjere binbangkulli ni ah gori Kayafa agh. ⁴Ah al njinjere ni ah ka bolli Yesu nya ni yere le bayong nga agh ah ka wol nlue. ⁵Ah yang nga ah nah, "ke ih pagha a njibuno agh ate ke salala ibi pagha a ntiri bayong nga." ⁶Ngha Yesu nga a Baita'anya a liye Siman ba irishira agh, ⁷nga digh ni gyap ni ngung murung li giri ya, ke bamah nga nhang zu ni duh murung bishina ma ma kure kon nga zu sobi Yesu ni a muri. ⁸Ama nga ah denglah le shin ni gire ya, yali yang lulo ah nah, "Mang pagh tekushi biyi ga le? ⁹Ke ah magh na murung ni ni bolo dudug ah gabi ah ba'enna." ¹⁰Ama Yesu, ke yeri na dengse le yang nga, le nah yi yang, "Temang ke nga gangshi bamah ni? Pagh na gimabonna ate murang. ¹¹Nyong nga ni ah ba'enna kara ni kwa agh, ama nya ni meng kara ni kwa agh. ¹²Ngha sob ni murung ni a ngirang nga, paghi ate lingsang. ¹³Njiteng ni ngi wabbi yong, ba kwa ah wab tengnahna le Kulli ni a ngunjah ni ya, ga bamah ni pagh agh ah ka dengshi ni ni." ¹⁴Le mwoh a ntiri ah lum pu bari, beni ah gori Yahuza Iskariyoti ya, woro a bin ah magulla le ah mahgula binbangKulli, ¹⁵le nah, "Mang ntolo nga peng nga nbolli npah yong nga?" Ah pyeshi bolo wuramwoh pu lum ah pih. ¹⁶Biye ni al njinjere ni ih ka boli ih ka pah yang nga. ¹⁷Kara ma kunduna le njibuno duro agh ah denglah le Yesu zu a bini le nah, "Yebang ni sa gil wo bin li gilina njibuno duro nhang?" ¹⁸Nah, "n'ingna a ntiri lah nga kum bwa le nwabbi, 'ba'aliiyigiri nah, "kumbang lang pagh na. Nga li gilina duro a liyo ni ah denglah lang." ¹⁹Ah denglah le pagh ni nga ma ma Yesu wabbi yang nga, a paghi gilina njibuno duro. ²⁰Ngha kara polla pagh ni ya, digha njali ih ka li gilina ni ah denglah le ni lum pu bari ya. ²¹Ngha ah li ni giri ya, nah, "Njiteng ni ngi wabbi yong ih mwoh a ntiri yong ka bollang ka pah." ²²Yali yang gan yang ah ingna ili mwoh, mwoh, "Nyeri na ni mi ni ya, nya ni na agh, magulla?" ²³Pilla nah, "Beni ki ishi bi a koro mwoh ni meng nga ini ih ka bollang ih ka pah. ²⁴Muna Bwa ka woro ni nga ma ma ah nyonglo a muri ya. Gi'enna ni ni beni nji bini ni ah ka pah ni Muna Bwa agh! Bonna ke ni ah bil bwe ya." ²⁵Yahuza, beni ka boli ka pah agh nah, "Ba'aliiyigiri, mi ni le?" Nah yi, "A wab ne ni kun no." ²⁶Ngha ah li ni giri ya, Yesu tol nnu, paghi Kulli Makampah, le boniyi. Pih ah denglah le le nah, "N'agha, nli. Ngirang ni nga." ²⁷ke tol ginuhna paghi Kulli makampah, le pah yang le nah, "Nnuh, nyong nga kwa. ²⁸Ate nkila lang ni a woro ah tollo ah sobbo ate lagh gimashira le ah bayong dudug agh ni. ²⁹Miyang ngi wabbi yong, ni nwa ye nuh muru innabi deshili ya se kara ni nga nuh ni ni piyo le ni yong a dighamuribang le Terang nga." ³⁰Ngha a tuh ni ngya agh ah puro ah woro ah ngonno Zaitun. ³¹ke Yesu wabbi yang, "Nyong nga kwa agh nga engkushi yong ni duh ni ate murang, ate ah wara ah nyonglo, 'Nga wol nluo lelgiri le nju le ah giluwu ka meshiye.' ³²Ama Njum logho lang nga, nga aghi yong dunna ni woro a Galili." ³³Ama Bitrus nah yi, "ke ah bwa kwa ka kpa ate muro le ma meng nga ni ngi kpa agh." ³⁴Yesu pilla nah yi, njiteng ni ngi wab bo, ni duh ni ya ke ngubung ka tong le aka goro ni na yerang nga nbende taro." ³⁵Bitrus nah yi, "ko digha nga wuh ni weh le ni ngi gorteng ih ni nyero agh agh. Leh a nshile ah denglah le osso wabba ni na. ³⁶Ngha wori ni yang a ba ah gori Getsaimani ya le nah yi ah denglah le, "Ndigha ba le ih nkene a bo ghonka jim Kulli." ³⁷Tol Bitrus ni ah muna Zabadi bari bi le ingna a dengse ma gi'enna ni yalung gangshina. ³⁸Le nah yi yang, "Usullo lang nga a gani dudug, ki ka a nluo. Ndigha ba ni tigh njung ni meng. ³⁹Le ginya kenne a dum, ke kpa njali ni kundumi jim Kulli. Nah, "A weh Dah, ih ka pagh le, le ih bi gani ni ih bi dur rang. Nga te kwa agh dengse lang ni aka bil agh, ih bi digh ma mo." ⁴⁰Nyere zu kum ah denglah le ah yang nga ah nongtullo, ke nah yi Bitrus, "Mang, ni nlogh le ntigh nji yong ni meng kumbang mwoh agh? ⁴¹Ntigh nji yong nye njim Kulli ke ih bi n'ingna a soriyibang nga. Bongho agh na te, ama ngungngirung ni ten nga." ⁴²Le nyere woro ma bari ke jim Kulli. Nah, "Dah, digha gani ni ni ki wor agh se te nnuh yi le, ibi dengse lo ih bi dungso" ⁴³Ye nyere kum yang ah yang nga ah nongtulo, ate nji yang dungri na. ⁴⁴Le dagh yang deshili, woro ke jim kulli ma taro, bishili ah tengnahna ni mwoh agh. ⁴⁵Le Yesu nyere a bin ah denglah le nah yi yang, "Ha nibiyeni nwa nongntulo nga usullo? Nshin na, kumbang tolla digh gyab, ah bungshi na Muri Muna Bwa a bin ah ba pagh gimashira. ⁴⁶Nlogho, shi ka. Nshin na, beni ki bungshi murang nga zu na gyab." ⁴⁷Yang nga muri wab tengnahna le, Yahuza, mwoh a ntiri lum pu bari egh, le zu. Ongshi ni ah bunno bayong ni puro a bin ah magula binbangkulli agh ni ah batenna le ah bayong. Ah pon na ah gara buwo ni ah munagara a bi yang. ⁴⁸Beni ki bungshi muri Yesu agh wara dumi yang ga ih ka pagh agh, ih le, "Beni kwa nkpa ri ya, ini. Nbolli." ⁴⁹Ini ma zu ni a bin Yesu le nah, "Nmagh na wo kun, 'Ba'aliiyigiri!" Le kpa ri. ⁵⁰Yesu nah yi, "Beng, pagh ga a zu a pagh agh." ke ah zu, ah bol Yesu. ⁵¹Biyeni, mwoh a ntiri ah beni ongshi ni Yesu agh non bi, le uo gara buwo le, ma kor denglah le magula le ah magulla binbangkulli, kashi kiri ko. ⁵²Le Yesu nah yi, "Ishi garo buwo lo biye, ate beni kwa ki tol gara buwo agh ka wuh a nji bi gara buwo. ⁵³Awo shin ni nga ni nlogh le ngor Dah agh le, ni ih ka tuti ah bakuntumo le ni orr lum pu bari ya le? ⁵⁴Ama njinjere manyeni mi tengnahna le Kulli ka dungshi ni, ih digh na ga ka pagh giri?" ⁵⁵Kumbang egh ni Yesu wabbi ah buno bayong, "Npuro ni ah gara buwo ni ah munagara nzu a bol lang ni nga manyibi le? kara ni

kwa agh miyang ngi digha a kangnabangkulli ngi aliyigiri, ni nbol lang ngha. ⁵⁶Ama ah ga kwa pagh giri ate ah dungshi ah ga ah bashinduna nyongli ya." Le ah denglah le kwa bangha degghi. ⁵⁷Ah beni bol Yesu agh woro ne a bin Kayafa magula le ah magulla binbangkulli, ba ah ba nyongligiri ni ah batenna kpabang ngha. ⁵⁸Ama Bitrus kuratiye kukwoh kenne a bin wab njuo le magulla le ah magulla binbangkulli egh. Ingna digha njali ni ah ba kuhrung ih ka shin ga ka pagh giri ya. ⁵⁹Nibiyeni agh magula le ah Magula binbangkulli ni ah ba wab njuo ngha ki al njinjere yiri ni ah ka wabba a muri Yesu agh, ate ah ka wol nlue. ⁶⁰Ni ah kum gubung ngha, ni yiri ni kwa ah zu ni a muri ya. Ni njumo agh ah bwa bari zu a dum ⁶¹le nah, "Beni nah, 'Nga wam kangnabangkulli nye nga baghi a ntiri kara taro." ⁶²Le magulla le ah magulla binbangkulli logh ni kushi nah yi, "A nya ni teng ni aka pil agh? Mang ga ah wabba a muro ni ya?" ⁶³Ama Yesu bolgung. Magulla le ah magulla binbangkulli nah yi, "Miyang ngi lagh wo ni luli Kulli ma usullo, wabbi sung, ko a wo ni 'Ba'ashibang, Muna Kulli." ⁶⁴Yesu pilla nah yi, "A wab ne ni kun no. Ama miyang ngi wabbi yong, ga logh nibiyeni ya nga shin Muna Bwa digha a bu ma li le dighamuribang, ki zu a nlagiri baKuli." ⁶⁵Ke magulla le ah magulla binbangkulli sanniyi ah dagra le le nah, "Wab na biyiluliKulli! Mang paghi ke shi wa al ba wabkung? Nshin na, nibiyeni ya n'ogh na biyilulikulli egh. ⁶⁶Mang nga dengse?" Ah pilla ah nah, "bonna ke wuh na." ⁶⁷ke ah tahyi tarra a kundumi ah wolli, ah nyimi ni ba bi yang, ⁶⁸le ah nah, "Wabbi sung ga ka pagh agh, weh 'Ba'ashibang. Yang nyim mo?" ⁶⁹Nibiyeni ya Bitrus ngha digha a dahbeng a bin wab njuo, ke nsarilah zu a bin ni le nah, "A wo ngha ni Yesu ma Galili." ⁷⁰Ama gorteng a dum yang kwa, ih nah, "Ni nyeri ga a wo wab teng a muri ya." ⁷¹Ngha puri a kun garung lah agh, nsarilah ma bi shin ni, le nah yi ah beni biye agh, "Beni ma agh yang ngha ni Yesu ba Nazaret." ⁷²Le ye gorteng deshili ha ni kaniyigiri, "Ni nyeri bwe agh!" ⁷³Ni njumo agh ah bayong ni tang jak agh zu le nah yi Bitrus, "njiteng ni a wo ngha ntiri yang, ate nah teng lo bollo." ⁷⁴Ke ingna a nyongbang ni kaniyigiri, "Ni nyeri bwe agh, " ni sashibang ngha le ngubung ma tongho. ⁷⁵Bitrus dengshi ni teng ni Yesu wabba, ih kedebang ngubung ka tong le aka gorteng yerang nbende taro." ke puro a dabeng ke togri bwah.

Chapter 27

¹Ngha bang tuh ni ya, ah magulla le ah magulla binbangkulli ni ah batenna le ah bayong kpaß kun yang ari njinjere ni ah wolli nluo Yesu agh. ² Ah kuri, ah wori, ah bin murung nje Bilatus. ³Ke Yahuza, beni bungshi muri ya, shin ni ah waß ne Yesu njuo ma nluo agh, pontubu le nyenni bolo ma fughna ni wura mwoh pu lum a bin magulla le ah magulla binbangkulli ni ah batenna, ⁴ke nah, "Npagh na gimashira ke nmagh ba njiteng." Ama ah nah, "Mang kon sung nhang? Oghi ni muro." ⁵Le soß bolo ma fughna egh ah njali binbangkulli, le magmuri, woro ke ger muri. ⁶Magulla le ah magulla binbangkulli tol bolo ma fughna egh nah, "Ah gilla tol bolo ni tigha a bin tigh bolo, ate bolo nkila ni." ⁷Ah kagli tengnahna egh ntiri yang le ah tol bolo egh ah kuri nje babang nkori te lingshi ah biri. ⁸Ini paghi ke njali egh agh a wa gori "Njali Nkila" ha nibiyeni. ⁹Le ga bashinduna le Kulli Irmiya wabba dungshi ri, ki nah "Ah tol bolo ma fughna wuramwoh pu lum egh, kure ni ah ba Isra'ila tigha muri ya, ¹⁰ke ah pah bolo egh ate kur njali le ba bangnkori, ni nga ma ma Magulla tigh nhang nga. ¹¹Nibiyeni ya Yesu tangha a kundum murung nje, le murung nje ili, "Ah wo ni Murung le ah ba Yahuda le? "Yesu agh yi, "A waß na ni na." ¹²Ama nga magulla le ah magulla binbangkulli ni ah batenna tigh ni yi teng nga, ni waß te gubung nga. ¹³Le Bilatus nah yi, "Ni a ogh ah teng ni kwa ah wabba muro agh le?" ¹⁴Ama ni te pil yi ko teng mwoh agh, ke gire tighi Murung nje njiworoshi. ¹⁵Nibiyeni a njibunno gilina egh agh gikahwung ni ih murung nje ih pushi bwa mwoh a ntiri ah beni ah kur agh ma ma ah bwa tol agh. ¹⁶A kara egh agh ah yang nga ni bwa ma tenmurung ni ah tigha ah bin kurbang ah gori Barabbas agh. ¹⁷Ke ah kpaß ni ba mwoh agh, Bilatus nah yi yang, "yang ntollo nmaghi bu? Barabbas, ko Yesu beni ah gori Ba'ashibang nga?" ¹⁸Ate yeri na ah zu ni Yesu ah bin ni ate kikki. ¹⁹Ngha wa digh ni a muri ngungmurung waß njuo agh, le mah mi tashibang ri nah, "Ke gubung ih kpaß bo ni ba njiteng ngho agh. Ate ngan na dudug ni duh ni ah njiloro a muri." ²⁰Nibiyeni te agh magulla le ah magulla binbangkulli ni ah batenna nuh na muri ah bunno bayong ni biye agh ah nah ah maghi Barnabas bu, ah tigha ah wol nluo Yesu. ²¹Murung nje egh ili yang, "Ntiri yang bari ya manyeni ntollo nmaghi bu?" Ah nah, "Barnabas." ²²Bilatus nah yi yang, "Mang ih npaghi Yesu beni ah gori Ba'ashibang nga?" Ah pil kwa ah nah, "Panghi." ²³Ke nah, "Ate mang, gimashira mang pagha?" Ama ah buri ishi kun yang jollo, "Panghi." ²⁴Ke Bilatus shin ni gubung nya logh le pagh agh agh, ama salala nga ki tol pagh ri ya, le tol muru, lagh bi a kundum ah bunno bayong egh, le nah, "Nya ni gimashira a ri nkila le ba njiteng ni ya. Npaghi ga yali yong tol agh." ²⁵Ah bwa kwa nah, "Ih nkila le ih digha musung ni ah muna sung." ²⁶Le maghi yang Barnabas bu, ama wol Yesu ke pah yang ni ate ah panghi. ²⁷Le ah ba tah lua le murung nje tol Yesu kyeni a ntiri lah nje magulla, le kpaßba ah bunno ah ba tah lua. ²⁸Ah pangshi gikura le ah bughi dagra ma bangna magulla. ²⁹Ah gil yi janghe ma ah juwe a muri, ah pih gara a bi ma li. Ah gungha dumi ah jolli, ah nah yi, "Ih Kulli gusso, Murung le ba Yahuda!" ³⁰Ah tayi tarra, ah agh gara ni bi ya ah nyim mi a muri tebi tebi. ³¹Ngha ah jolli ah mal li ya, ah pushi dagra magulla ni ah bugha ri ya le ah ishiyi ma mi, ah bolli ah wori ba ah ka panghi nhang nga. ³²Ngha ah puri dabeng nga, le ah kum bwa ba Kurame nga ah gori Saminu agh, benni a tighi a tenne wori yang nga ate ih tol yi ngung pangha. ³³Ah kenne a ba ah gori Golgota agh, tekushi ih "Bin koromurung." ³⁴Ah pih muru mba ni ah jalli ni gimalulla agh. Ngha mom ni ya le shißbi nuh. ³⁵Ngha ah pang ni a ngung nga, ah gabba dagra le a njinjere warwara bolo, ³⁶ah digha njali ah tigh njung ri. ³⁷Ah bikuli muri ya ah nyongli ga ah bolli tibi ya, "Yesu ni nga, murung le ah ba Yahuda." ³⁸Ah panghi a ngung ni ah manyibi bari, mwoh a bi ma li le mwoh a bi ma katang. ³⁹Ah bwa ni ki wor ah ki sanghi, ah jigri muyang ⁴⁰ah nah, " Ah weh beni ah nah a wam binbangkulli aka baghi a kara taro agh, ah asshi muro le mang? Ke a wo ni Muna Kulli le, sullo a ngung pangha!" ⁴¹Ni na te ma agh magulla le ah magulla binbangkulli ma agh wo jolli, kpaß ni ah ba nyongligiri ni ah batenna, ah nah, ⁴²"Ashi na ah bwa baba, ama ni logh le ashii muri ya. Ini Murung le ba Isra'ila. Le ih sullo a muri ngung pangha, le sa pah njiteng a ri. ⁴³Pah njiteng ri Kulli, ih bi Kulli ashii nibiyeni mi ni, nga Kulli ka agha ka ashii ya. Ate nah na, "Mini Muna Kulli." ⁴⁴Ni na ma agh ah manyibi ni a pangha ngung ni Yesu agh osso ki sahnghi. ⁴⁵Logho a kunbang ma topurmwoh agh pinna zu gir biye ha kenni a kunbang ma tombi'ihne. ⁴⁶Ah kunbang ma tombi'ihne agh, Yesu bwah ni gih matenna le nah, "Eli, Eli lama sabaktani?" tekushi ih, "Kulli lang, Kulli lang, mang paghi ke a jangsang?" ⁴⁷ke ah bwa ni tangha biye agh ogh ni ya, ah nah, "yang nga ih gor Iliya." ⁴⁸Biyeni bwa mwoh bangha ke tol lushi nlayi, ah ishi a muru mba ma hangna, ah tigha muri gibang, ah pih ih nuh. ⁴⁹Ah nshille nah, "Ndaghi ni muri. Shi shin ni ko Iliya ka zu a ashii le." ⁵⁰Le Yesu bwah deshili ni gih matenna le ma maghi usulo le bu. ⁵¹Le, kanda gikura ni ah kuro a bin tangha le magulla a binbangkulli ya san bari bikuli zu a binje, ngunjah jigra, ah tahli wangha. ⁵²Ah nkiliya logho, le ah ngiri ah ba pah njiteng dudug ni woro wuh agh logho ⁵³Ah puro a nkiliya njumi ni logh ni nkiliya agh, ah ingna ntiri lah ma gerengteng ah dum muyang a bin ah bwa dudug. ⁵⁴Ke magula le ah ba tah lua ni ah bayong ni ki shin Yesu ah shin ni jigra le njali ni ga pagh giri ya, ngobong bolyang ah nah, "Njiteng ni beni ya Muna Kulli ni." ⁵⁵Ah mena ni dudug kuratiye Yesu puro a Galili ate aghni ya tang kukwo ki shin bang. ⁵⁶Ntiri yang nga ah Maryamu Magadaliya,

Maryamu ngih Yakubu ni Yusufu, ni ngih ah muna Zabadi.⁵⁷ Ngha ni kara polla agh, bakumo ba Armatiya zu, lulli ih Yusufu, beni ma ini denglah le Yesu agh. ⁵⁸Kenne a bin Bilatus jim ngiri Yesu. Ke Bilatus wabba ah pih ni. ⁵⁹Yusufu tol ngiri egh, vuliyi ni gilingsa ma bonsari, ⁶⁰ke ishi ah nkiliya ma piyo le ni sere a tahli ya. Ke digri tahli magulla tigha a kun nkiliya egh le woro. ⁶¹Maryamu Magadaliya ni ma mona Maryamu ngha biye, ah digha a njali a girikahri nkiliya egh. ⁶²Bang kor agh, kara ni a njum kara girung ngha, ah magulla le ah magulla binbangkulli ni ah ba Farisa kpa ba bin mona a bin Bilatus. ⁶³Ah nah, "Magulla, shi dengshi na ngha basoriyibang ngho ngha ni njung ngha, nah, 'Njum kara taro agh nga logh deshili.' ⁶⁴ke ni na agh wabbisung ishi lel nkiliya egh ma kara taro. Nya ni na agh le ke ah denglah le zu ibbi le wabbi ah bwa, 'Logh na a bin ah nluo,' le soriyibang ma njummo ka orr makunduna bin yang." ⁶⁵Bilatus wabbi yang, "Ntol ba kuhrung. Nkenne ngi lel li ni nga ma ma nga gan ngha." ⁶⁶Ah woro ah ka lel nkiliya egh, ni dangshi tahli egh ni tigh ba kuhrung.

Chapter 28

¹Ngha ni kara polla Kara usullo le ah ba Yahuda agh, ngha duduribang ki pagh ni ya kenne a ri kara makunduna, Maryamu Magadaliya ni Maryamu ma mona zu a shin nkiliya.²Le njali jigri jigra magula, ate bakuntumo le Kulli suli na a kuli, zu digri tahli egh, digha muri.³Pagha le ngha ni nga poshibang, dagra le poshi kikebeng.⁴Aba kuhrung bang ngobong nyumo tenne ni nga nluo.⁵Bakuntumo le Kulli nah yi ah mena egh, "ke nbang ngobong ngha, ate nyeri na ngi al Yesu beni ah pangha ngung ngha. ⁶Ih nya ba agh, ama logh na, ni nga ma ma wabba. Nzu nshin ba Muna Kulli nong nghanh ngha. ⁷Nkahra nken wabbi ah denglah le, 'logh na a nkiliya nbende mwoh. Nshin na, wara dum yong ih ka Galili. Biye ni nga shin ni nghanh. Nshin na, nwab ne yong."⁸Ah mena egh dagh nkiliya ni kahra, ni ngobong ni binmurubang magulla, ah bangha ah ka wabbi ah denglah le. ⁹Le, Yesu kum yang le nah yi yang, "Nmagh ne yong kung!" Ah mena egh zu, kpa kushi pih gullo. ¹⁰Le Yesu nah yi yang, "Ke nbang ngobong ngha. Nke nwabbi ah munangihyang ah woro a Galili. Biye ni ah shin nang nghanh."¹¹Ngha ah mena egh ki wori ya, le ah baba le ah ba kuhrung ingna ntiri lah magulla wabbi ah magulla le ah magulla binbangkulli ah ga kwa pagh giri ya. ¹²Ngha ah magulla binbangkulli kpa ni ni ah batenna ah wab tengnahna egh ni yang ngha, ah pih ah ba kuhrung bolo dudug ¹³ah nah yi yang, "Nnah yi ah nshile, ih ah denglah le Yesu zu ni duh zu ib ngiri ngha shi nong ni ntulo agh."¹⁴Tengnahna ni kenne a bin murung nje le, sa soriyi ni tengnahna sa nah yi ke ih paghi yong gubung ngha." ¹⁵Le ah ba tah lua egh agh bolo egh pagh ni nga ma ma ah wabbi yang ngha. Tengnahna meshiye a ba kwa a ntiri ah ba Yahuda le zu ha a kara ni. ¹⁶Ama ah nshile ah denglah le lum pur mwoh woro a Galili, a ngonno ni Yesu dum mi yang ngha. ¹⁷Ngha ah shin ni ya ah pih gullo, ama ah baba piliyi yali yang. ¹⁸Yesu zu a bin yang le nahteng ri yang nah, "Dighamuribang ni kwa a Kuli ni njali ya ah pah nang ni. ¹⁹Nworo nke wab tengnahna lang ngunjah kwa. N'ishi yang a ntiri lulli Terung, ni Muna, ni Bongho ma gerenteng. ²⁰N'aliyi yang ah bil ga kwa nwabbi yong ngha. Nshin na, miyang bin yong kara ni kwa agh, ha malla le ngunjah."

Mark

Chapter 1YOHANNA BA ISHIBANG GANG NJERE

¹Mama ni pag tina tenana mabwa le Muna Kulli ni a gori Yesu agh. ²Ni nga mama ba shinduna Ishaku nyonliya, miyang ngi tashi ba kuntumo lang bino, beni ki gang njere ya". ³Ngih ngha a oghe a lusung "Ngil nji njere le Magulla ibi tang suwap. ⁴Yohanna zuna, nghe ki wabbi bayong tenana le Magula, ni ishibang ma pontubu ni lag gimashira. ⁵Aba Yahuda ni Urushalima ngha ki zuwa bini. I laghi yang gimashira a bangha muru Urdu, a woro wab gimashira leyang. ⁶Yohanna bungna nlarah nlongah ni kur bunni ngubu, gilli le agh, a kukoro ni ni Nyih. ⁷Ye nah a beni ki zuwa nzumang ngha uwarang ni gullo, ni ma nloghe npangshi nguri kura le agh. ⁸Meng ngha ngi laghiyong gima shira ni muru, zulle i laghi yongne ni bongho le Kulli. ISHIBANG NI TAMMAH NI A TAMNI YESU AGH ⁹Digna a kare agh, Yesu zuna a Nazarat a nje Galili le Yohanna ishi a muru Urdu. ¹⁰Puro le Yesu a Muru agh ba kuli shagsa le bongho le kulli sulo a muri ninga kuhla. ¹¹Gih tenana pura Kulli ki nah, "Awoni munang ma kun yalang, yalang poshi na ro." ¹²Le bongho nonni wori a lusung. ¹³Yangha a lusung kara woro bari, le ba soriyibang zu ki soriyi, yangha lusung na nyam ba lusung le aba kuntumo le Kulli woro leli. ¹⁴Ngha a bolli Yohanna agh, Yesu zu agh Galili ki wab tenana le Kulli. ¹⁵Ki nah "kunbang pagna, zule dighamuribang le Kulli tola dig gyap, npon tubu in npah njiteng ni tenana le Kulli. GOROH LE A DENLAH MA KUNDUNA ¹⁶Ngha ingni ni kun salang Galili agh le shin Siman ni Muna ngih Andarawus ki bol njih. ¹⁷Goryang iba dag bol njih a sogha tiye a bolla bayong. ¹⁸A oghni nina agh a dag gi bol njih leyang akura tiye. ¹⁹Dag biye ye kuma amuna Zabadi, Yakubu ni Yohanna ki gil gi bol njih leyang. ²⁰Gor yang, asogha tiye, a dag Teyang na adenlah le a gi sasa, a sogha tiye. YESU PUSHI GIMATENNA ²¹A zuwa Kafatnahum a kara usulo, Yesu ingna bin bang Kulli leyang ki aliyi yang giri. ²²Maghi yang ngobong ni aliyi gile, aliyang ni nga beni ni dighamuribang, nya ni nga aba aliyi giri agh. ²³A bin bang Kulli leyang ngha bwa ngha nghan gima tenna ingnari, ma ishi kuni jollo. ²⁴Ki nah, ma Kpasung ni weh le Yesu ba Nazarat? A zah woliyi sung le? nyaro. Awoni mwoh ma gerenteng le Kulli. ²⁵Yesu saghi, gimatenne nahyi "Bol gung a pura ri!". ²⁶Gima tenne fiye wola nje mag jollo ma puro. ²⁷Gire maghi abayong ni kwa biye agh ngobong a ili ariyang" sang manga le?. Aliyi giri ma piyo ni digha muribang? i loghi a gima tenna aya oghi". ²⁸Tenana le wara ba kwa agh a nje Galili. YESU PIH ABA KONNO DUDUG IRITENNA ²⁹A dag bin bang Kulli le aba Yahuda, ye a ingna liye Siman ni Andarawus na Yakubu ni Yohanna. ³⁰Aka pulle nkil Simon ngha nogha nje ki nong konno. A wabbi Yesu te konno ghe. ³¹Ingna ha ke bolli bih logshi, konne ma daghi logho pahyi yang gili. ³²Ni kapollah, Ngha kara kpaniya a zuna aba konno na abeni ni gimatenne ingna riyang ngha. ³³Abeni ngbaleh ya kwa pura kpa kun kalla ³⁴Pih abwa dudug iri tenna ri nshila akonno shisa, ni pushi a gima tenna ni ingna ri bangha, ama ni pah yang njere a nahteng ngha ate ayeri

ne.YESU JIM KULLI ABIN SONGRI NA³⁵Log ni beri, ni durbang, puro wora aba abwa yanghan ngha ke jim Kulli.
³⁶Siman na abeni ayangha ni yang ngha ali. ³⁷A kumi le anahyi "beni kwa ngho ki allo".³⁸"Nahyi yang a wora
gibang, a nshile alah ni kangni yang ngha, ate ake wab tenana le Kulli biye. ini pag ga zuni yang ngha"³⁹Ingna nje
Galili kwa i wab tenana le Kulli abin bang Kulli leyang i pusa gima tenna.BWA NI IRISHIRA⁴⁰Ba yirishira zu abini.
Gungha nje ki jimi " A agh le a lag nghan".⁴¹Shin gi enna le, keni bih ki doghi nah, in aghna iba dig gerenteng".
⁴²Biye ni yirishira ma dag ni ma dig gerenteng.⁴³Muna Kulli laghi nahyi ibi kene.⁴⁴Nahyi "ke a wabbi bungha, ke
dum muro abin Magulla bin bang Kulli, i dahra i lagni muyong, ga Musa nah i dig wabkum a biyang.⁴⁵Dag biye
agh, ma ingna a wabbi abayong tenana mabwa aba kwa agh, ha Yesu ma dag ntiri lah ke songri muri, a bwa gang
bang kura tiye.

Chapter 2

¹Ngha pagni kara fitongha, nyere a Kafanahum. Ngha a oghni i yangha lah agh. ²Abwa dudug kpaba biye, bin ingna kun kala nya, le Yesu nahteng riyang.YESU PIH BENI GOSHIYI AGH IRITENNA³Le abwa inne zu ni beni kushi wuh agh a bini.⁴Na kumo a ingniya te gogho le bayong, ake fahyi muri kangna a suli ba kono ni kallah ni nongha amuri agh adung Yesu.⁵Shin njiteng le yangha, nahyi ba konno "Muna a lagnoh gimashihra loh". ⁶Aba yongli giri ni aba Yahuda ni biye agh denshe a yaliyang. ⁷Palang ke "beni ki wab ninga? i biyi lulung! yang log le lag gimashira, Kulli ni mwoh kunkolong".⁸A yangha ntiri pagha ni na, le Yesu a bongho le yerina ga a denshiya ke iliyang " npalang ke gi denshi ga a yaliyong le? ⁹Mayeni wor le a nahyi ba konno shebe" a lag nogho gimashihra lo, ko a nahyi logho a tol kalla lo a wor le?".¹⁰Ate ibi nyere i muna bayong ngha ni dighamuribang a ngunja ni ika lag gimashihra. Ngha nahyi ba konno ni sheba. ¹¹"Logho tol kalloh a wor agh" ¹²Ma logho tol kalle a kundung beni kwa agh wora liye. A shini iwole gire maghi yang tahbi, a gushi kulli, anah, "ke shi digni agh ni shishin zah ga agh".¹³Ye wora guguri, abayong kura tiye le aliyang giri deshili.GORO LE LEVI¹⁴Ngha i duri agh le shin Levi muna Alfa digha bin agh daggah, nahyi "sogha tiyang " ma logho sogha tiye¹⁵Yesu ingna a liye Livi lih gilina na aba agh daggah na ba gimashira na a denlah le, a bwa dudug ni kura tiye.¹⁶Ngha aba yonli giri ni aba Farisa shin Yesu ki ligiri na aba gimashira na aba agh daggah agh, a nahyi a denlah le "ke pallang ke ili giri ni aba agh daggah na aba gimashira le?".¹⁷Ngha Yesu oghni yangha "nahyi yang beni nya ki nong konno gha agh, ni al ba buriya, ba konno ni ki al baburi; zuwa ate aba pag gimashira".YESU ILIBANG AMURI GONO¹⁸A denlah le Yohanna na aba Farisa ngha ki gonno. A bayong baba zu ili " i mang pag giri ke a denlah le Yohanna na aba Farisa ki gonno, ke a mamuwo nya ki gon ngha le?" ¹⁹Yesu iliyang I bih burama ki gonno ngha bura ma njuwala ngha kangri agh le? A yangha binmonna le ni gon ngha.²⁰Kun bang ngha ki zu, a tol bura ma njuwula biyang, ini peti a gonni. ²¹Ni pa a kpaß kanda giri ma piyo ni ma yayina a sor ga, ate ma piyo ka san ma yayina.²²Na soß mbah ma piyo a mbila ma yayina agh, I sanni le mbah ghe k sokko ini paghi ke a soß mbah ma piyo.MAGULA LE KARA USULO²³Kara usolo le aba Yahuda ni, Yesu puro ginya a bang guwe, na denlah le. Adenlah le ki harighi kiri guwe ki sheg. ²⁴Le aba Farisa nahyi, "I shina, mang paghi ke adenlah le ki pag ga ni bottiya agh a kara usulo le?"²⁵Pila nahyi yang, ni nbil ga ayongli agh le, ga Dauda pagha, ngha yallo wolli na a beni a ongshi niyang ngha. ²⁶Ngha ingni ni a bin bang kulli agh le, ngha Abiata ba bol bin bang Kulli magulah ingna tol gilina bin bang Kulli, mama nah aghi beni kwa agh ibi lih agh, se ba pag tumo le Kulli magulla, pih a beni ongshi niyang ngha.²⁷Yesu nah yiyang, i kara usulo agh apaghi te bwa, na pag bwa ate usulo agh.²⁸Ini paghi ke muna bayong ni pag magulla le kara usulo.

Chapter 3

¹Deshili ya, Yesu ingna abin jim Kulli le afa Yahuda shin bwa nga biye bih shebeh. ²Abayong baba ki fashi gi pangna le ate a nonghi a kumo a boli. ³Yesu wabbi ba bih shebna, "logho tangha ntiri bayong." ⁴Le wabbi a bayong, bonna a pag gimabonna ko gimashihra, " ko ashibang ko wol nluo a kara usulo le?. ama bang polla muyang. ⁵Pilla shinyang ni yalung lulla, le yali ganni ate dungri kunyong leyang, nahyi biye, "Nong bwoh" le nong bih, bih egh ma nyara biye. ⁶Afa Farisa ma pur ni kara ke kpaß kunyang ni Hiridu ate a wol nluo egh. ABUNO BAYONG SOWATIYE YESU ⁷Le Yesu, ni a denlah le, wara sallang magulla, a bunno bayong ni a Galili ni Yahuda agh kura tiye. ⁸Ni a Urushalima, Edom , ni njung muru Urdu na a lah ni kangni Taya ni Sidon nga. Ngha a oghni ga pag giri agh bayong dudug zu a bini. ⁹Nahyi a denlah le a zu ni gisassa makena ate ke bunno bayong gbenghi agh. ¹⁰Afa konno dudug kunah iritenna, a ba konno zu agh bini ate aka doghi. ¹¹Kunbang ni kwa a gimatenna shini agh, a kpah nje a dumi, a ishi kunyang jollo a nah" A woni Muna Kulli. " ¹²nong kiri yang ke a pagha abayong yeri agh. ¹³le wora muri nkonno, gora a beni yali tol agh, a zuwa bini le azu. ¹⁴Tariya a bwa lum pur bari (goryong aba kutumo), ate a dig nini, I tashiyang a wab tenana le Kulli, ¹⁵a kum dighamuribang ni pusa agima tenna. TOLLAH A DENLAH NI LUM PUR BARI AGH ¹⁶ke tariya a lum pur bari egh ; siman beni agori Bitrus agh. ¹⁷Yakubu muna Zabadi, ni Yohanna muna ngih Yakubu, muna beni apih lulung Bonaji ini amuna Sagha le muru, ¹⁸Andarawus, Filibus, Bartalamawus, Matta , Toma, Yakubu muna Alfa, ¹⁹Ni Yahuda Iskariyoti beni bungsh muri agh. ²⁰Ke wora lah, le bunno bayong sowa tiye nima kumo lih gilina agh. ²¹Ngha a ba liye ogni agh, aka boli a nah i muri pilla". ²²Afa nyonligiri pura Urushalima nah, " gimashira ni agori Belzabuba agh ingni na ri, "ni murung la agima tenna ni i pushina gima tenna". YESU NI GIMATENNA ²³Yesu gor yang bini wabbiyang kunburiteng, " Basoriyibang ka pushi basoriyibang le? ²⁴dighamuribang ni koriyi ri agh, ni tang nga. ²⁵Lah ni te koriyi ri bari agh ni tang nga. AMURI PURO LE NJI JAMMA ²⁶ba soriyibang loghi muri le, korina ri ni logle tangha, ama malla le zuna. ²⁷Ama bwa nya ka ingna a liye gara babura ka pon gile agh, ni ki kuriyi sang kedebang pong liye agh. ²⁸Miyang ngi wabbiyong ni njiteng, gimashira ni bayong pag kwa agh, aka laghi yang ni, ni biyi luli Kulli ni a biyiya. ²⁹Ama beni kwa biyi luli bongho le kulliya, na laghi gimashira le agh, digna gimashira ni nya ki mal gha agh". ³⁰Yesu wab tenana ni ate a yang nga anah "yagha ni bongho mashira". ³¹Le ngih ni amuna ngih zu tangha a dabeng. tashi bang a gori. ³²A bunno a bwa nga kangni, ke wabbi i ngwo ni muna ngwo nga nji bang ki allo. ³³Pilla nahyi yang, a yang pag ngiyang ni amuna ngiyang?". ³⁴Shina abeni kangniya le nahyi yang "shina, abeni pag ngiyang ni amuna ngiyang nga! ³⁵abeni kwa pag ga kulli agha muri agh, beni pag muna ngiyang ni a mingalang ni ngiyang.

Chapter 4NGULITENG AMURI BA JAM NJI JAMMA

¹Deshili ya, I aliya giri a kun salang ma gulla, bunno bayong kangni, le ingna agi sassa dighan, bunno bayong kwa ngha a kun salang magulla.²Aliya yang giri dudug ni ngulliteng, a aliya giri le agh wabbiyang.³Nmag kiri yong, ba dig diya wora abili ki jam nji giri.⁴Ngha i jam ni giri ya, nji jama baba kpah amuri nji njere, a minya zu melighi yang.⁵Nji jama baba kpah a nji talli ba nji salang nya nghan dudug a agh. pur ni kara ate nji salang ni gogha ngha.⁶Ngha Kara ma tah ni agh, ma nyingli yang ama awuh ate miliyang ni ingna nje agh, a nyumo.⁷Nji jama baba kpah a juwe, juwe gulo ma sanighi yang, na bil agh.⁸Nji jama baba kpah nje mabonna, sagha, gullo bila pag nji dudug, baba wura mwoh pur lum, baba woro-taro, baba woro tongno".⁹Ke ye nah, " beni kwa ni kirung ogh tenana agh, le ibi ogho!"¹⁰Ngha Yesu ngha ni muri agh, abeni gyap ni moh agh nah a denlah le lum pur bari ili a muri a nguliteng¹¹Nahyi yang, " nyongni a pah yong yeri gipangna le Kulli. Abeni dabeng ngha, ga kwa agh ngha a nguliteng,¹²ate ashin bang le eh ashinbang ama na shingha, ate a oghle a oghna ama na yeri gubungha, le a nyere Kulli ka laghi yang gimashira leyang"¹³Nahyi yang, ni nyeri nguli tenana ni agh? ke nga palang ke nga yeri a nshile nguli tenana le? ¹⁴ba dig diya ni jam giri ya, tenana le Kulli ni jama.¹⁵A mama kpah nji njere agh, ini pag abeni ogh tenana le Kulli ke ba soryibang zu ni kara zu tol tenana a yali yang.¹⁶A mama kpah a njitali agh, ayangni a ogh tenana le Kulli, a aghi ni bin murubang ni kara.¹⁷A nya ni millung riyang ngha, ama a gim yaliyang ma kunbang fitong. Ate tenana le Kulli, ganni zu le na tangha, a ma kpah.¹⁸A baba agh amama kpah a juwe ya ni, a oghna tenana.¹⁹Ama agi ngunja ni soriiyang ni al gikunna ngunja pon yang, na gi baba saniyang ni a bil njiya.²⁰A mama a jamma a nje mabonna agh, a yangni a ogh tenana, a agha, a pangni tumo a bil nji baba wura mwoh pur lum, woro taro, a baba bende woro tongno le ga a jamma.GI-TUHBANG AMURI GA A TIGHI MURI AGH²¹Yesu nahyi yang, "bwa ki mongshi gishe ki tigha tina gwo ko teye ala le? A zune a kangna a tighi muri giri ba i poshibang nghan agh.²²Gubung nya a songro kena yeri ya agh, deshili ya gubung nya avuliyo ke ni ki pura bengha agh. ²³beni ni kirung ogha, ibi ogho"²⁴Nahyi yang, "nteshi kiriyong riga n'ogha, ate ga npyeri ni giriya ini aka npyerini yong, ini aka burihyong.²⁵Ate beni kwa ngha ni agh ini aka buriyi, le beni te nya ni ya agh, ini aka tol mama yagha ni agh.²⁶Ye nah, "mule Kulli ngha ninga bwa ni jam giri njali agh.²⁷Nong ni duh, log le ni bankwara agh le nji jamma le sagha, gulo ni yeri pagha ni pag ni agh. ²⁸Njali pushi nji giri ni muri, ni kunduna agh nbuwe, bomo, sag nkwa. ²⁹Ngha billa mal agh, a tuta aba tumo ni shingri ate kunbang pon gi soro pagna.NGULITENG AMURI NJI KIKAYA³⁰Ye nah, "ni mang sa pyeri ni mule kulli le, ko guli tenana ma yeni sa pangshini le? ³¹Ngha ninga nji kikaya, ngha a jammi agh, Ini dig ma kehna a ntira a nji jamma ni ngunja agh. ³²Ama a jammi le, i gulo, i wora a nshile amuna ngun le vagha a minya ki gil ndah leyang a minling le".YESU TESHIGUNG MURU NJE³³Ni a nguli tenana ninga ini wabbiyang tenana dudug mama aka gan yeri agh.³⁴Te gubung nya wabbiyang nya a nguli tenana agh. Ama ngha yagha ni muri agh, wabbi a denlah le ga kwa agh.³⁵A kare, ngha ka polla pag ni agh, nahyi yang "shika ginni muru mamogho" ³⁶Le a dagha abunno bayong a tol Yesu ni yang ninga mama yang ngha gisassa agh. A gisassa baba ngha nghan ki dur ni yang.³⁷A yangha nghan le, gung yam muru logho, le muru ki ingna a gisassa ha ka dungshi.³⁸Ama Yesu ngha ki nongtulo a muri gi digna. A logshi, anahyi, "ba aliya giri ni gangso su sungha sa wuh agh le?." ³⁹Logho, saghi gung nahyi salang magulah "pollo! tang jeyi!" le gung ma tangha, bang ma pollo.⁴⁰Pilla nahyi yang, "mang nga bang ngobong tebi? ha ni beni nga nya ni njiteng ngha le?"⁴¹Ngobong wol yang, a wabbi ariyang, "zah mang ga le, ate gung ni salang magula ki oghi?".

Chapter 5KUM IRITENNA LE BENI GIMATENNA INGNA RI AGH

¹A zu a ginni salang magulla mama a nje le aba Garasina agh. ²Ngha Yesu ki sulini a gisassa agh, le bwa nga nghan ni gimatenna ari pura nkiliya zu agh a bini. ³Biye digha nkiliya. Bung nga logle gani agh, ko a kuri ni nguri gi tullah. ⁴Kunbang dudug a yang nga a kuriyi ni a nguri ma gitullah, Le tuh yiyang sokko. Ha bung nya ni masso ngirung ma gan kuri agh. ⁵Duh ni kara yangha nkiliya ni a nkonno agh, woro mag jollo ni saniyi ngiri ni tahli ma tebna. ⁶Ngha sinni Yesu a dunagha, bangha zu agh bini le gungha dumi. ⁷Ishi kunni jollo nah, "Mang konna nghan ro, Yesu, muna Kulli magulla kwa? Miyang ngi jimo ni Kulli kwa ka peng ganni agh." ⁸Ate yangha woro wabbi, "Pura ri beni a weh gimatenna ni." ⁹Ili, "lulo mang?" pila nahyi, "lulang i kiding ate sunga dudug." ¹⁰Jimi ate bi. ate bi ke ibi piriya a nje agh. ¹¹Nibeni agh, loh a bishili giri lah nga nghan kil lelle a biye a kushi nkonno, ¹²Le a jimi, anah, "tutisung ari a bishili giri lah ni ibi shi ingna riyang." ¹³Le dagyang; a gimatenna puro ingna ri a bishili giri lah, ama bangha, a sulah a muru sallang magulla, dudug leyang ma wuh a muru, mama pangna woro tongno lum pur bari agh. ¹⁴Le a lel lah a bishili giri lah bangha ingna ntiri lah ni ngbalah a wab ga pagiri agh, a bayong puro keki shin ga pagha. ¹⁵A zu a bin Yesu, le a shin beni gimatenna ingna ri agh, nga digha nje biye nyenna a dengshe le ma bonna le ngobong ma kpah riyong. ¹⁶A beni pa shin ga pag beni gimatenna ingna ri agh, banghi yang ga pagri agh kwa ni mami a bishili giri lah. ¹⁷Ama a tang jimi ibi dag nje leyang. ¹⁸Ngha i ingni ni a gisassa muru agh, beni boh a gimatenna ingna ari agh jimi ika kura tiye. ¹⁹Ama Yesu ni aghi ya, nahyi, "Wara lah abin aba liyo aka wabbi yang ga Magulla pagho agh, ni gi mabwa ni kummo agh." ²⁰Woro ingna a Dekapoli i wab gima bonna ni Yesu paghi agh, gire maghi beni kwa agh tabi. ²¹Ngha Yesu ye duri ginni muru mamona agh a gisassa muru agh, a bunno bayong kpaaba kangni, a kun muru egh. MUNA NGALANG NI WUH AGH NI BAMA NI KI NONG KONNO AGH ²²Le bwa mwoh a ntiri a magulla bin bang Kulli nga agori Yayirus agh, zu a bini, nga shinni agh, ma kpah kushi. ²³Ma tangha a jimi tebi-tebi, nah "Muna Mangalang ma kenna nga kun nluo, miyang ngi jimo zu par buwo a muri ibi kun iritenna i abba." ²⁴Le a wor nini, a bunno bayong sogha tayang ababa woro gbenghi. ²⁵Bama nga nghan biye beni nkila ki sobbani bogho lum pur bari agh. ²⁶Nuna ganni dudug, gingna abin aba buri dudug, wolla gi kunna le kwa ama konna woro buri ni buro. ²⁷Ngha oghni gipangne le agh, bila jumi a ntiri bunno bayong zu dogh dagra le. ²⁸Ate nah, "N'dogh dagrale le nga kum iritenna." ²⁹Ngha dogni agh bunno nkila ma kasa, le ogha ngiri kunna gung. ³⁰Biye ni Yesu ye ogh a ngiri i dighamuribang pura ri. Pilla ri abunno bayong nah, "yang dogh dagra lang?" ³¹A denlah le nahyi, "Shin bunno abayong ni kangno kwa ni agh, le a nah" "yang dogh nghan le?" ³²Ama Yesu pilli ki shinbang ate beni pag gire agh. ³³Ke bamaye yara ga kumi agh, zu ni ngobong ni koshiyo kpah kushi wabbi njiteng ga kwa pag agh. ³⁴Nahyi, "Munang mangalang, njiteng lo pah no iritenna, woro ni yong poshina ni kum iritenna ri konno lo. ³⁵Ngha wa nahni teng ari bameh agh le abwa nga pura le magulla bin bang Kulli zu nah, muna mangalang lo wuhna. Mang paghi ke awa gangshi ba aliya giri le?" ³⁶Ngha Yesu oghni ga a wabba, nahyi magulla bin bang Kulli le aba Yahuda, ka bang ngobong nga pah njiteng." ³⁷Ni agha i bung ongshi nini agh se Bitrus, Yakubu ni Yohanna muna ngih Yakubu. ³⁸A zu a liye magula bin bangkulli le ashina abwa nga ki buwa kikiri ni jollo. ³⁹Ngha ingni ni a liye agh, nahyi yang, "Mang pag giri ke nga gangshi riyong ni buwa le? Mune ni wuh agh, njituloh ni i nongho" ⁴⁰Le a olli, ama pushiyang dabeng kwa, gor teh mune ni ngih mune nah abeni ki gingni ni agh, a ingna ba muna panghan nga. ⁴¹Bol bih mune nahyi, "Talitha, koum", "Tekushi i ma, "muna ngalang, logho." ⁴²Beni muna ma log nghan ginya, (bogho le lum pur bari). A shin muna logna agh, njiworoshi bol yang. ⁴³Lag yang ike a wabbi bung nga, ye nahyi yang apih gilina i lih.

Chapter 6BA SHINDUNA NI NYA NI GULLO A AGH

¹Logha biye ye wora nje le, a denlah le sogha tiye. ²Ngha kara usulo zuni agh, aliya yang giri abin bangkulli le aba Yahuda. Abwa dudug oghi le ngobong wol yang. Anah, "yebang ni kun aliya ga nghan?" "zah yeriteng ma yeni nga apih pah ni agh le?" "zah gi pah ngobong ma yeni nga i pagha bih ni agh le?" ³Beni agh ne ba giliya giri ni ngun ni baggha le, muna Mariyamu, muna ngih Yakubu, Yosi ni Yahuja ni Siman? Ne a mingali ninga a bisung ba agh le?" A pag yalula ni Yesu. ⁴Yesu nahyi yang, "Ba shinduna nya ni gullo a nje le agh, ni bin abwale ni abeni a liye agh." ⁵Ni ye pagtumo gi ngobong abiye agh, aba konno fitong ni par bung a kun iritenna. ⁶Ate na pah njiteng nghan, gire maghi tabi. Le wara a ngbalah ke aliya giri. YESU TASHI A LUM PUR BARI EGH ⁷Gora a denlah le lum pur bari tashiyang bari bari, pah yang dighamuribang a muri a gima tenna, ⁸lag yang ke a tol gubung biyang ate gin biriya, se muna gara; ken ntol gilina agh, ken ntol luru agh, ken ntol bolo a kukuwa leyang nghan. ⁹Ama a ishi kura maguri, Ke a mel dagra bari agh. ¹⁰Nahyi yang, "lah ni kwa in ingni nghan nghan, in digha biye ha kara ni nga dagni biye agh." ¹¹Lah ni kwa ni aghyong nghan agh, ko ni ogh yong nghan, nga dag biye le, in kur kikiri ni kushiyong nghan ate ibi dig wabkung ni ndaghi yang nghan. ¹²A puro a hammi a bayong ibi a pon tubu a dag gimashira leyang. ¹³A pusa a gima tenna dudug ari a bayong, a dahri aba konno ni murung a pah yang yang iritenna. A KASHI MURI YOHANNA BA ISHIBANG ¹⁴Murung Hiridus ogha, ate luli Yesu aghna bang kwa. Ababa ki nah, "Yohanna ba wab tenana le kulli logna nkiliya, ini paghi ke i pag gi pah ngobong." ¹⁵A bayong baba nah "Iliya ni." A baba te agh anah, "Ba shinduna, ninga mwah a ntiri ba shinduna ni a nzah la akah agh ni." ¹⁶Ngha Hiridus oghni agh nah, "Yohanna, ni nkashi muriya, logna." ¹⁷Hiridus wara tashibang a bol Yohanna ate mahle muna teri, (Filibus) ni a gori Herodiya agh. ¹⁸Ate Yohanna wanne Hiridus, "Ni boro ke a bol mahle muna tero agh." ¹⁹Ama Herodiya pag yalula ni mo ha ala ka wolli, ni kun njere agh, ²⁰Ate Hiridus nghan ki bang Yohanna, yara i ba njitengni, ni bangkulli, ini paghi ke ni agha i gubung doghi agh. Oghi agh nghan ki pih yalung lula, yangha i oghi ni bin murubang. ²¹Le njere kum na ri nghan Hiridus ki paghi bin murubang kara billa le agh, le lam gili goriya a magula kun tumo le, ni magulla le aba kurung ni abeni ki bol nje Galili agh. ²²Muna ngallan le Herodiya zuwa biye zu tah ngwang, bang boyi Hiridus ni a biri le. Murung nahyi muna ngallang nghe, "Jim ga kwa yalo tol agh, nga pwo ni. ²³kaniyi giri nah, "ga kwa a jimma bengha, nghan puwo ni, ko kanda nje lang." ²⁴Ma puro ke nahyi ngi, "Mang nga jimma bih le?" Ngi nahyi, "Muri Yohanna ba ishibang." ²⁵Ma yenni kara zuwa bin murung, jimma, nah, "Miyang ngi jimmo ni beni a peng muri Yohanna ba ishibang a koro ma fungna. ²⁶Gire kon Murung, ama gubung nya i pagha ate wara kan kunni ri ate abiri le. ²⁷Murung ma tashi ba kurung a ntiri abeni ki leli ya, ike zuni muri Yohanna. Ba kurunghe kene ke kashi muri Yohanna aba a kuri nghan nghan. ²⁸zuni muri Yohanna a koro fungna zu pih muna ngallanghe, muna ngallanghe nyenne pih ngih. ²⁹Ngha a denlah le oghni agh, azu tol ngiri ake lingsa a nkiliya. ³⁰A denlah le Yesu nyere zu wabbi ga pagha ni ga aliya agh. ³¹Le nahyi yang, "In wora ba abwa nya nghan nghan, nken usulo fitong, "Ate a bwa nghan ki zu ki woro, na kumo a lih gili agh. YESU LIH NI ABAYONG WORO TONGNO LUM TONGNO ³²Ama woro a gisasa aba abwa nya nghan nghan. ³³Ama abwa dudug shinyang pura bang shisa ni mere aghi yang duna bilbang biye. ³⁴Azah pura kun sallang le, shin bunno bayong le shin gie nna leyang ate ayang nghan ninga a njuh ni nya ni lelle yang nghan agh. Ye ingna a aliya yang giri dudug. ³⁵Ngha ka polla pang ni agh, a denlah le zu nahyi, "Bagha ba lusungni kunbang pagna. ³⁶Dagyang a woro a ntiri lah ni ngbalah aka al gilihna. ³⁷Pilla nahyi yang, "Npah yang gilihna a lih. A nahyi, i shike kur gilihna kun woro tongno lum bari ishi pah yang a lih le?" ³⁸Nahyi yang, "Fah nuh shiyang ni biyong le? Nken nshinbang" a shinbang le, anah, "Fah nuh tongno ni njih bari ni." ³⁹Wabbi yang kwa ibi a digha nje a gunro a muri lusung ma-masona. ⁴⁰A digha gunro, gunro ma woro tongno ni ma woro bari pur lum. ⁴¹Tol fah nuh tongno ni njih bari, le logshi njih shin ba Kuli bongshi Kulli, le gangsa afah nuh ye pih a denlah le ibi a pih abayong. Ye gabiyang a njih ni bari agh. ⁴²A yang kwa agh, alih ha a dimma. ⁴³A kpa ba tekoro akum gwo lum pur bari ni nshile a njih. ⁴⁴A bayong ni lih gilina egh agh, a yangha woro tongno lum tongno. YESU GINYA AMURI MURU ⁴⁵Ma nahyi a denlah le a ingna a gisasa a wara dumi a ginni muru, mama a gori Baisaida agh, tangha zumo nahyi a bwa a meshiye. ⁴⁶Ngha a wori agh, wara a konno ke jim Kulli. ⁴⁷Ngha kapola paghi agh, Gisasa nghan peti ntiri sallang magula le, yangha kun dingli ni muri. ⁴⁸Shin le veliye muru nghan ki ganshi yang, ate gung nghan ki buwa. Ni durubang le zuwa biyang, i ginya a muri muru, tolla i duryang. ⁴⁹Ama nghan a shini ginni muri agh, a denshe i yanmuru ni, a mag jollo. ⁵⁰ate nghan a shini agh ngobong wol yang. Le ma nahteng riyang nahyi yang, "Ngim yali yong! Mini! Ken nbang ngobong nghan. ⁵¹Ingna a gisasa ni yang, gung kassa. Gire maghi yang tabi. ⁵²Ate na yeri tekushi a fah nuh egg agh, Nina agh yali yang dungri na. ⁵³Ngha a duriya, aka sula Genesarita le a kur Gisasa biye. ⁵⁴Ngha a sulini a Gisasa agh abwa ma yeri. ⁵⁵A bangha a nje egh kwa azu ni aba konno a kallah abini aba kwa panghan nghan. ⁵⁶Ba kwa ingni nghan nghan alah makena, ni lah magula ni a nje egh agh, a nongshi aba konno abin mag giri. A jimmi ibi a dog kun dagra le, a beni kwa doghi agh kunna iritenna.

Chapter 7KPANANA NI DAHBI

¹Aba farisa ni aba-nyongligiri ni logho a urushelima agh zu kangni yesu a ntiring.²A zah shinna a ntira a denlah le agh nga ki ligiri ni bung dahbi.³(Nga bin aba Yahuda ni aba Farisa agh a nya alih gilina; na lag bih yang nga agh, ate a yangha a bol gipangna le aba tenna leyang.⁴Nga abin aba Farisa agh, bwa nyera bin kugiri le, ika suso kedebang ika lih gilina. A nshile a gipangna le yang nga, nga abilli, ninga lag koro bang, nkori, na gifungna na alag ni giliya, ni kangna lih gilina.)⁵Aba Farisa na aba nyonli giri ili Yesu, "Mang pag giri ke adenlah lo nya ki bil gipangna le aba tenna agh, ke ki lih giri ni bung dahbi le?"⁶Yesu piyi yang tenana nah, "Ishaya shinduna a muyong aba kunbarah. Ke nyonglo, "Abayong ni agh a gusang ni ngoto-kunyang, ama yaliyang nga kukwo abinang.⁷A gusang a ngoto-kunyang, a aliyi gipangna le bayong."⁸Ndag gipagna le Kulli nyere ntangha ri gipangna le abayong.⁹Ye nahiyang nima, "Bonne yong nshibi gigila le Kulli nyera ri gipagna le abayong.¹⁰I Musa nah, "Gushi ba gula lo ni mangula lo, "ye nah, "beni ni kwa wab teng mashira a muri teri ko ngiya ka wuh."¹¹Ama nnah, nga bwa nahyi teri ko ngih I "ga bo nga aghni no agh, pahne Kulli ni."¹²Ni nye aghi ibi paghi a teri ko ngih gubung nga.¹³Nyongha nga pil gigila le Kulli."Idig gima nangna ate gipangna le akahyi yong. Ga ni a nshile agi baba ni nga pagha."¹⁴Ye gora abunno bayong nahyi yang, "Nteshi kiriyong kwa ri tenana lang le nyere.¹⁵Gubung nya pura dabeng ingna a kun bwa bihiya ya, mama pura a yaliya ni bihiya."¹⁶Beni ni kirung oghbang nga ibi ogho."¹⁷Nga Yesu dagni abunno bayong nyere ingna alah agh, a denlah le ili ate tekushi ngulliteng nghe.¹⁸Ke Yesu nah, "Nyong ma agh n'nya ni yeriteng nga le? Ni nshin ninga ga pura dabeng ingna a kun bwa agh ini ki bihiya ya.¹⁹Ate ni ingna a yali agh, ama ingna a bumme kedebang ika pura a tuwah. Tenana ni Yesu wabba dunna gilina ni kwa nga kpanana.²⁰Nah ma, "Ga pura a kun bwa wabba, ini bihiya."²¹Ga pura kun bwa a yali ya ini pushi dengshe-mashira, njah, ibgiri, wol nluo.²²Njangrang, soriyibang, kikil, biyi lulung, gushi murung.²³A gimashira ni kwa ni agh a pura a yalung, a yangni a bihiya bwa."NJITENG LE MA SUROFINIKI²⁴Logni a biye agh wara a nje Sur ni Sida. Biye ni ingna a lah nghan, ni agha a yere i yangha nghan nga, nga teya ni gan song riri a biye agh.²⁵Ama ni shashibang nga le bama ni gimatenna ingnari muni mangalang ogh tele agh, bangha zu kpaah kushi.²⁶Bame yah muna Girka ni a nje Tonishiya. Ke jimi ibi pushi gimatenna ni ingnari muni agh,²⁷Ke nahyi, "Daghi iba pih a muna lah gilina sang. Ni boro ke atol gilina le a muna lah a bughi a minlara agh."²⁸Ke bame ye pilla nahyi, "In aghna, magula a minlara ma agh, a yangha alih gilina ni sokko a kun amuna agh."²⁹Yesu pilla nahyi, "Ate tenana ni a wabba, npahno njere woro. Gimatenna pura ari muno."³⁰Nyere le lah agh zu kum muni nga nongha muri alla, gimatenna pura ri.MA KIRI GIRIYINA NI NYA KI NAHTENG NGHA AGH KUM IRITENNA³¹Ke ye puro dag nje Sur bola a nji Sidon ni kika a kun muru Galili a nje Dikafolis.³²A zuni ma kiri-giriyi na ni nya ki gan nahteng nga agh, a zune ibi par bih a muri 'aya jimi i boli.³³Pushi a ntiri bayong, ishiya a munabi a kiri, tatara, dogni leshi.³⁴Longshi nji a Kuli, gor usulo ke nahyi "I fatha," Tekushiya "Logho,"³⁵Biye ni kun oghbang nghan ga tab leshiya mangneyi bung, ma nateng yarata.³⁶Ke Yesu lag yang ike a wabb i bung nga. Ni lagha ni lagni yangha, na dag te wabbi abayong ga pag giri agh.³⁷Ga pag giri agh maghi yang tabi, anah, "Pagna ga kwa agh yarata. Tigha a makiri-girina oghbang, na abeni leshiyang tabba, a gan nahteng."

Chapter 8YESU LIH NI ABAYONG WORO TONGNO LUM INNE

¹Ngha beri agh, a bunno bayong kpaba bini a nya ni gilina ni aka lih agh. Muna Kulli gora adenlah le, wabbiyang nimah, ²"Nshina gi enna le abayong ni shi dig niyang kara taro gilina nya aka lih agh. ³Shi nah iba a wora lah yang, gilina nya le aka kpah a njere. Baba pura duna kukwo." ⁴Adenlah le ili nimah, "njebang ni sa kum gilina a lusung ni ngha ka pyeri a bunno bayong ni agh le?" ⁵Ke iliyang, "fah nuh shiyang ni abiyong le." Anah, "tom bari." ⁶Ke wabbi a bunno bayong iba digha njali. ke tol fah nuh ni tom bari agh, pag makampa, ke boniyi. Pih adenlah le ibi a gabi abayong ni digha njali agh. ⁷Ayangha ni a njih makenna fitong, aghi ke pag makampa a muri, ke pih adenlah le ibi a gabi abayong deshili. ⁸A bunno bayong lih gilina pyeri yang, a pon nshile tekoro ni digha a gwo maguliyi na tom bari. ⁹Bayong ni kpaba biye kwa agh kenna woro-tongno-lum inne. kede bang nahyi yang iba aworo. ¹⁰Biye ni ingna a gisasa muru, wara a nje Dalmanuta. ¹¹Ke Aba Farisa zu a bini zu ki shagshi riyang ri. A alla ibi dum gipangna le Kulli ate a pyeri. ¹²Tun yali a bongho le, ke nah "palang ke bayong ni njah ni agh ki al gipangna le Kulli le? Njiteng ni ngi wabbiyang, gipagna le Kulli nya aka dumi abayong ni njah ni agh." ¹³Ke dag yang ngha, ingna a gisasa-muru deshili ke dura ginna muru. ¹⁴Nibeni agh adenlah le jangshina ni tol gilina a biyang ngha. A nya ni ga wor fah nuh mwoh a biyang a gisasa agh. ¹⁵Lag yang le nah, "ntig njiyong nlel gipangna le aba Farisa ni Hiridus." ¹⁶Adenlah le nahteng a njiyang, "ate shi nya ni fan nuh agh." ¹⁷Yesu yerina tenana ni a wabba a njiyangha, ke nahyi yang, "palang ke nga wab teng ate nga nya ni fah nuh agh le? Ha nibeni njiyong ni tuh agh le? Nin nyeri agh le? Yaliyong bola pinna le?" ¹⁸Nyongha ni a njung, nga nya nga shin bang ngha le? Nyongha ni kirung, nga nya nga ogh bangha le? Nga nya nga denshi agh le?" ¹⁹Ngha nbonni ni fah nuh tom bari a gabi abayong woro-tongno-lum tongno agh, nshile tekoro gwo shiyang ni nponle?" ke anahyi, "Lum pur bari." ²⁰"Ngha nbonni ni fah nuh tom bari a gabi a bayong woro-tongno-lum ngweh inne agh, tekoro gwo shiyang ni nponle?" A nahyi, "tom bari." ²¹Nahyi yang"ha ni beni ni nyeri agh le?" MA NJI WANGHINA NI A BAISAIDA KUM IRITENNA ²²A zuwa Baitsaida. Abayong ni biye agh zuni ma njiwanghina abin Yesu, jimi ibi doghi. ²³Yesu bol ma nji wanghina a bih pushi a njung lah. Ngha tari tara a nje agh, ye par bih a muri ke ili, ashina gubung le?" ²⁴Ke ma njiwanghina logshi muri Kuli shinbang le nah, "miyang gi shina abwa ninga a ngun ni ki ging ngha." ²⁵Le par bih a nji, le ma nji wanghina logshi nji, ke kun shin bang gerenteng. ²⁶Ke Yesu nahyi ibi wora liye, ke ye nahyi, "ka ingna a intiri lah agh." BITRUS WAB BENI I YESU NI AGH ²⁷Yesu ni adenlah le a ingna a ntiri alah makena ni nje kaisariya a Filibi agh. A yangha njere le ili a denlah le, "Abayong ki nah i mini yangho le?" ²⁸A pil yi tenana anahyi Yohanna ba ishibang ni muru. Baba nah, 'Iliya', ababa osso nah, "mamona a ntiri aba shinduna". ²⁹Ke iliyang, "ke mami yongha, 'nnah ni mini yang?' Bitrus pila nah, "a woni ba-ashibang". ³⁰Yesu lag yang ike a wabbi bung gubung a muri agh. YESU WAB KUN NLUO LE ³¹Ke aliyang giri nahyi yang, digna muna bayong ka gana a mura agiri dudug, aba-tenna, amagula-bin bang Kulli ka shibi, a wol nluo ye, pag kara taro le ika logho. ³²Ngha wab ni tenana ni agh, ini Bitrus gori, ashisha a dagha a nshile, ke nahyi teng a muri ga wabba. ³³Ama Yesu pila shina a denglah le, ke shaghi Bitrus, nah, "wokko bogho, ba soriyibang! . Denshe lo nya ri gipangna le Kulli agh, ama ngha ri gipangna le abayong," ³⁴Le gora a denglah le ni abayong nahyi yang, "Beni kwa tollo ika kura tiyang ngha, ika shibi muri, i tol ngung pangha le i kura tiyang. ³⁵Ate beni kwa tollo ika ashi muriya, ibor shi, beni deshahi pah muri ate murang ni tenana mabwa le Kulli agh, ika abba. ³⁶Mang Iburi yi bwa ngha kun ngunja ni kwa, ni kun mulle Kulli agh? ³⁷Mang bwa ka pah, ke ka ariyi ni usulo le le?" ³⁸Beni kwa ki pag iribiyina lang ni tenana lang ngha, a kunbang ma njahni ni gimashira agh, muna bayong ka pag iribiyina le kera ni yenni na aba kuntumo le agulole agh".

Chapter 9

¹Nahyi yang, "Njiteng ni ngi wabbiyong, abwa nga ntiriyong niki wuh agh kedabang ashin mulle Kulli ni gulole agh." PILLA MA BONGHO²Ni kara topur mwoh le, Yesu tol Bitrus ni Yakubu, ni Yohanna a ebba a muri nkono ma sannah, ayangha ni muyang. Le ngiri Yesu ariya a riyang.³Gah mella ngirya pil kikebeng , pupwat, posho wor gima poshina ni kwa a ngunja agh.⁴Biye ni Iliya ni Musa pura riyang annahteng ni Yesu. ⁵Le Bitrus wabbi Yesu nah "magula, bonna ke su sungha ba, aghisung ishi gil gungiri taro, mwoh, ma moh, mwoh mami Musa, mwoh mami Iliya." ⁶(Ate ni yeri ga i wabba, ate gire mang ne yang ngobong)⁷Nlagiri zu vuliyang. le gih pura a nlagiri ye, ki nah, " Muna makun yalunlang ninga. n'ogh tenana le."⁸Ngha biye agh a pila ashin bang le, na shin bung nga, ama Yesu ni tang ni muri.MUNABUNA NI GIMATENNA INGNA RI AGH KUM IRITENNA⁹Ngha a sulini a muri nkono agh lagyang i ka wabbi bung ga ashingha se te Muna bayong logha a nkiliya.¹⁰Abol tenana egh a yaliyang, a ila ariyang, mang pag tekushi logha a nkiliya."¹¹A ya ili, " palang ke aba yongli giri nah Iliya ni ka zuh ni duna?"¹²Ke pila nahyi yang, Iliya zu ni duna ate i gilah a ga kwa agh. ke mang paghi ke a yonglo i muna Bayong ka gana ate a giri dudug, a pili ninga bayong ma nangna ni agh le?¹³Ama miyang ngi wabbiyong ni Iliya zuna, apangne ga yaliyang tollo a paghiya, ninga mama tenana le Kulli wabba a muri agh."¹⁴Ngha a yenni a biya a denlah le agh, a bunno bayong na aba yongli giri ki sagshiriyang.¹⁵Ke a bunni njiyang, a shini Yesu agh, ngobong kpah riyang abangha a zu a maghi kun. ¹⁶Ke ili adenlah le, " mang nga shashi riyong tebi le?"¹⁷Bwa a ntiri abuno bayong pila nah, ba aliyigiri, nzuna ni munang a bino. Gimatenna ni nongha riya ni aghi ibi nahteng nga.¹⁸Le, toli buwa nje le fufuh pura kuni, sheg mili, le nonno. Njimma a denlah lo ibi a pushiyi ne, ke gan kunyang,"¹⁹Pills nahyi yang nyong na aba njah ni nya ki pah njitengha agh, ni yebbang ni sa dingni ni yong le? Ni yebbang ni nga gim ni yalang ni yong le? nzu nimo binang.²⁰A zuni mune a bini. Ngha gimatenne shinni Yesu agh, ma fah mune wolla nje, wo gitiyi usulo, fufuh wo pura kuni, ma nonno. ²¹Yesu ili teri, "ni yebbang ni gire kunni le?" teri pila nah,"ni muna le. ²²Log le buyi a gishe ko ba muru ate i woli. gubung nga a log le a paghi agh le, shin gi enna lesung a aghni sung."²³Yesu wabbi, "a logle a pag le? ga kwa agh ka pagha abin beni pah njitengha."²⁴Biye ni temune logshi gih "npah na njiteng! aghnang ni shingiri pah njiteng lang." ²⁵Ngha Yesu shini abuno bayong bangha ki zu a biyangha, ma shaghi gima-tenna egh nahyi, " A weh bongho mashira ma kur lesung ni kirung giriyina, pura ri, kah a nyere, a ingna ri agh,"²⁶Gimatenna egh magjollo, non muna ma purari. Muna nongho ninga beni wuh agh, bayong dudug tollo i "wuh na"²⁷Yesu ma bol muna a bih logshi kuli, muna ma logho tangha nje.²⁸Ngha Yesu yenni a lagha, a denlah le agh, kumi ni muri ili, i mang pag giri keni shi gan pushi gimatenna agh le?"²⁹Ke nahyi yang, "zah aga agh, ni ga ganni agh, se ni jim kulli."YANG WORBANG NI GULO ?³⁰A puro a bila a nje Galili. Ni agha i bung ibi yeri ba yangha nghan agh,³¹Ate yangh i aliya a denlah le giri. ke wabbiyang, "karangha ka zu, muna bayong ka ingna abih abwa, aka wol nluo ye. Wuh ni kara taro le ika logho." ³²Ngha teya na yeri tenana ni i wabba, le ngobong wolyang a ili.³³Le a zuwa a Kafarnahum nga ingni ni a lah agh, iliyang, "tenana ma yeni nga wabba a nijjere le?"³⁴A bol gung. Ate a yangha a sagshiriyang a muri yang ka dig magula leyang kwa.³⁵Ngha digni nje agh, gora a denlah le ni lumpur bari agh a bin mona, le nahyi yang, beni kwa tollo ka agh duna agh, i dig ba nzumo ni guro le a nshile kwa."³⁶Ke tol muna makena, tessa a ntiriyang. Ke bolli a kabbi.³⁷"Beni kwa agh zah muna ni, ni lulang nga, aghnang, bwa aghang te le, ni aghang ni murangha, aghnang kwa ni beni tassang nga."BENI KWA NI SHIBI SUNGHA NGHAGH, MAMISUNG NI³⁸Yohana nahyi, "ba aliya abwa giri, shi shinna bwa ki pushi gimatenna ari abwa ni luloh keshi ganyibang ate in nya tahsungha." ³⁹Ama Yesu nahyi yang, " ke i ngangyi bangha, bung nya ka pag gima gula a ntirin lulang, le ka wab temashira a murangha."⁴⁰Beni kwa ni tigsung dungha nga agh, yangha tasung.⁴¹Beni kwa pah yong muru ibi i nuh ate nyong ni mami ba ashibangha, njiteng ni ngi wabbi yong, ika kun ngoshe.TIGHA A PAG GIMASHIRA⁴²Beni kwa tig mwoh a ntira a muna ni pah njiteng ni meng kpah agh, i boro ke atol tali ma goggiri, a kuyi a melli a buyi a salang magula.⁴³Digha buwo ni ka tigho a engkuso le, kashi a bughi ko. Bonna ke a ingna a mulle Kulli ni bung mwoh, ni ingna agishe ni nya ki mal gha agh ni buwo bari. ⁴⁴" Aba gishe ni ki limma agh"⁴⁵Digha Kuso ni ma ka pagho a engkuso le, kashi bughi ko. Bonna ka ingna a mulle Kulli ni kusung mwoh, ni ingna a gishe ni kusung bari. ⁴⁶"A ba ngosho niki wuh agh ni ba gishe ni ki limmagha"⁴⁷Digha njoh ni ki tigho a engkuso le, pushi bughi ko. Bonna a ingna a mulle Kulli ni njoh mwoh, ni ingna a gishe ni njung bari. ⁴⁸A ba a ngosho ni ki wuh a, ni ba gishe ni ki limmagha. ⁴⁹Beni kwa agh, a mom tumo le ni gishe.⁵⁰Muatolong bonna, nga boro le muatolong mal agh, mang aka paghi ke boro le ka nyera biye le? le bonna i ndig lololo ni beni kwa agh."

Chapter 10TUH NJUWULA

¹Yesu dag biye wara nje yahuda, a nji ginna salang Urdu, a bunno bayong zu kumi deshi. Ingna a aliya yang giri ninga mama pa ipag pah agh. ²Le aba Farisa zuwa bini, ki tammi ni ilibang, "Bonna. Ke babura maghi mahmi buh le?" ³Ke pilla nahyi yang ni mah, "Mang Musa lag ni yong le?" ⁴Ke a nahyi, "Musa aghna i babura ibi yongli gibomteng ma tuh njuwula ni mahmi, le mahmi ibi woro." ⁵"Ate dungro le yaliyong ni payi ke nyongli yong gigilla. "Yesu wabbiyang nimah. ⁶"Ama logha ri tina ngunja agh, 'Kulli gil babura ni bahma. ⁷Ate nina agh, babura ka dag teri ni ngih, ka kpaɓ mwoh ni mahmi. ⁸A yangha bari agh a dig ngirung mwoh. Le a nya awa uwo bari agh, ama ngirung mwoh. ⁹Ngha nina le, ga Kulli kpaba bin mona agh, ke bwa ibi tuh yi agh, ¹⁰Ngha ayangha a lah agh, a denlah le ili deshi amuri tenana ni. ¹¹Ke wabbiyang "Beni kwa maghi mahmi buh agh, ke tig bahma masa a lah agh, biye pangna njah nimo. ¹²Bahma ni te osso tuh yi ni buri ke bang wula abin babura ma sa agh, bahme pangna njah."AMUNA MAKENNA NI YESU¹³Azuni a muna makenna a bini, ibi par bih a muyang, ke a denlah le saghi yang. ¹⁴Ngha Yesu yeri ni agh, bang ni boyi agh. Ke wabbiyang, "Ndagha a muna makenna ibi a zuwa binang, ke nsaghi yang ngha, ate mulle Kulli agh mami abayong ni ninga zah yangha ni. ¹⁵Njiteng ni ngi wabbiyong, beni kwa ni agh mulle Kulli ninga muna makenna agh, ni i ingna a mulle kulli agh. ¹⁶Ke ye tol a muna makenna a bih, par bih a muyang dahri yang.BISADENG BA KUMO¹⁷Ngha logni ging biri agh, bwa bangha zu gung ngha dumi ili, "Ba aliya giri ma bonna, mang nga pag le ke nga kum mulle Kulli le?" ¹⁸Yesu wabbi, "Palang ke a gorang maɓonna le? Bung nya mwoh dig bonna agh, se Kulli ni muri mwoh. ¹⁹A yerina lag bang le Kulli; 'ka wol nluo agh, ka pag njah agh, ka ibgiri agh, ka wabkun ma yiri agh, ka lih bangha, gushi tero ni ngwo. ²⁰Ke biye nahyi, "Ba aliya giri aga kwa ni agh, npangna yang kwa nlogni ni muna lang." ²¹Yesu pilla shini ni aghjung. Nahyi, "Giri mwoh ni shingri yo. Ke mag gikunna lo kwa, a gabi aba enna, le aka kun ngoshe a Kuli. Le azu kura tiyang." ²²Ate tenana ni agh ma pag yali lula, nyere woro ni dung kpah na, ate yangha ni a gikunna dudug. ²³Ke Yesu pilla shingbang nahyi a denlah le, "I konna ke aba kumo ka ingna a mulle Kulli." ²⁴Tenana le maghi a denlah le ngobong. Ke Yesu ye wabbiyang, "A muna, lina a mulle Kulli agh konna! ²⁵Ni konno ni ingna le logah a tul nlomo agh ni mama bakumo ka ingni ni a mulle Kulli agh. ²⁶Tenana maghi yang ngobong, le a wabba ariyang, "Ke ngha nina le yang ka abba?" ²⁷Yesu shinyang le nahyi yang, ngha abin bayong ngha konno, ama abin Kulli agh ni kongha. Ga kwa agh ni konna abin Kulli agh," ²⁸Bitrus nahyi, "Shina, shi dagna ga kwa agh, shi kura tiyo." ²⁹Yesu nahyi, "Njiteng ni ngi wabbi, bwa nya dag lah, amin bura, amingalung, ngiyong, terung, amuna, a babang, atemurang ni te tenana maɓwa le Kulli. ³⁰Ke ni ki kum buro woro tongno mama ka wor ma yangha ne a ngunja agh: a lah, ni a minbura, ni a mingalung, ni a ngiyong, ni a muna, ni ababang, ni ganni, ni mulle Kulli, usulo ni nya ni mal agh gha. ³¹Ama dudug ma kunduna agh aka dig ma nzumo, a ma nzumo te agh ama kunduna."YESU YE WAB KUN NLUO LE DENSILI³²Ngha ayangha nji njere, a ka Urushalima agh, Yesu agneyang duna. Gire pih adenlah le nji woroshi, ngobong ye wolla abeni ki kura tayang ngha. Le Yesu gora a lum-pur bari ni muyang deshili le wabbiyang ga ka paghi nya ni sashibang ngha agh. ³³"Nshina, sunga sa ka a Urushalima, le aka pah muna bayong a bih a magula bin bang Kulli le aba Yahuda, ni aba yongli giri. A wabbi njuo ma nluo kedebang a pih abeni nya ki bang Kulli ya agh. ³⁴Aka wabbi kun seghe, a tayi tara, a wolle, a wol nluo egh. Ama njung kara taro agh ika logho."JIMA LE A YAKUBU NI YOHANNA³⁵Yakubu ni Yahaya, a muna Zabadi zuwa bini, anahyi, "Ba'aliya giri, sunga sa ala a paghisung ga kwa sa jimma bino agh." ³⁶Ke iliyang, "Mang yaliyong tollo nga alla npagyi-yong le?" ³⁷A wabi nimah, aghi sung ibi shi digni weh a gulo lo, mwoh a bung mahli lo, mamona a bung makatang lo." ³⁸Ke yesu pilla nahyi yang, "Nin nyeri ga nga jimma agh, nlogle ngan nuh minkoro ni nga nuh agh le ko nga gim yaliyong a ishibang ni a ishi nang agh le?" ³⁹A nahyi, "Sa ganni "Ke Yesu ye wabbiyang, "Minkoro ni nga nuh agh, nga nuh yi, le ni ishibang ni aka ishinang ngha, a osso a ishiyong. ⁴⁰Ama ate beni ka diya a beng mahli ko a beng ma katang ngha, ma menni ke nga pah agh, ama mami a beni a woro a gili ate muyang ngha ni." ⁴¹Ngha a nshile a denlah le ni lum ogni tenana ni agh, yaliyang ma lula ari Yakubu ni Yahaya. ⁴²Yesu goryang abini nah, "Nyerina a beni ntollo diya amagulla le abeni nya ki bang Kulli ya agh, ngha ki diya muyang, le a magulla leyang ngha ki dum gulo a muyang. ⁴³Ama ke ibi pagha na a ntiriyong ngha. Beni kwa tollo ka dig magula a ntiriyong ngha ibi dig guro leyang. ⁴⁴Beni kwa tollo ka agh duna a ntiriyong ngha ibi dig guro le abayong kwa. ⁴⁵Ate muna bayong ni zu ibi a paghi tumo agh, ama ate paghi a bayong tumo ni pah Usulo le ate ashi a bayong dudug."MA NJUNGWANGHINA BARTIMAWUS KUNNA SHINBANG⁴⁶A zuwa Jeriko. Ngha a dangni Jeriko ni adenlah le ni a bunno bayong ngha, muna Timawus, Bartimawus, ma njiwanghina, ba jim giri, ngha diya giri njere. ⁴⁷Ngha ogni i Yesu ba Nazare ni agh, ke mag jolo nah, Yesu, muna Dauda, shin gi enna lang!" ⁴⁸Abayong dudug shaghi ma njiwanghina egh, wabbi i bol gung. Ama ye buri mag jolo, "Muna Dauda, shin gi enna lang!" ⁴⁹Yesu tangha nje wabbiyang, ibi a gori. Ke a gor ma njiwanghina egh, "A nahyi, Gim yalo! logho! yang ngha i goro." ⁵⁰Pushi ga bwari agh buko, logho, le zuwa a

bin Yesu⁵¹Yesu pilla nahyi, "Mang gire a tollo ibi npagho? "Ma njiwanghina nahyi, "Magulla, ibi nkum shinbang."
⁵²Ke Yesu nahyi, "Woro, njiteng lo pahno iritenna, "Biye ni te kun shin bang deshili, ke kura tiye Yesu a njere."

Chapter 11INGNA MA DIYAMURIBANG

¹Ni beni agh, ngha a zuni Urushelima agh, ayongha kari Betafaji ni Batenya agh, a ngonno zaitun, le Yesu tashi bari a ntiri a denlah le ²le wabbiyang, "nkenna a lah makena wo kanda mamogho. Nga ingni ni ga le, nga shin muna nburiyeh mama na ebba agh, mpangshi, nzu ni." ³Beni kwa illi yong, "i palang ke nga pag ni na le?", Nnahyi, 'Magulla ni nah ibi shi pangshi, malle, i yenni ne.' ⁴"A wor te, aka kum muna nburiye, a kura kun kannu, a njer gulla, amah pangshi." ⁵Abwa ni tangha biye agh, illi yang, "mang nga pagle, nga pangshi muna nburiye?" ⁶A wabbiyang ninga mama Yesu wabbiyang ngha, le abiye dag yang, awore. ⁷A denlah le ni bari ni agh zuni muna nburiye egh abin Yesu, a gil bin digna a muri nburiye ate ibi Yesu ebbe. ⁸A bwa dudug sahri gikura le yang a muri njin njere, ababa hariyi nbuh giri sobbo. ⁹Abeni wora a dumi agh ni abeni zumi agh, a magjolo, i "Hossana baboro ni beni ki zu a antiri lulli Magulla agh" ¹⁰Boro ni pag zu le diya-murunbang le tesung Dawuda! Hossana a kuli!" ¹¹Le Yesu ingna a urushelima, ingna bin bangkulli le aba Yahuda, le shina aga kwa biye agh. Ngha kunbang ki wor agh, pura biye wora a Betanya ni a denglah le lump pur bari agh. YESU MESHIIYI A GIMA NANGNA A BIN BANG KULLI ¹²Ngha bang kori, ayenni a Betanya agh, yangha i ogh yalo. ¹³Ke shin ni ngung goriyi ni mbuye ri adunna agh, ma woro ke shin bang ko i kun nji ri le, ke pulleh, nbuwe ni ri kwa, nji nyah, ate kumbang tole ni pag agh. ¹⁴Nah teng ari ngun gori, "i bwa nya ye ka lih njoh agh ha ke kenne." A denglah le ogh na kwa. ¹⁵A bilbang a Urushelima agh, le ingna abin bangkulli, ma tang na piriyi aba magha ni kuro ni abin bang Kulli agh. Veliyi a deshile le aba ariyi bolo ni gidina le aba magha akulla lah. ¹⁶Ni dag bung tol gi magna ingni ni a kangna bangkulli agh. ¹⁷Aliyi yang giri le nah, "Na yongli agh, Liyang ngha a gori lah jim Kulli ate a nje kwa agh? ama npille gunnang le a mah nyibi." ¹⁸A magula bin bangkulli le aba Yahuda na aba yongli giri ogni ga wabba, a ma al njere ni awoli agh. A zu bang ngobong le ate gogho le abayong ni kpaaba ki teshi kiriyang ari aga i aliyiyang ngha ni binmurubang. ¹⁹Ngha kappola pag ni agh, a dag biye. NGUN GORIYI MA YUNNAH ²⁰Ngha awori ni beri agh, a shin ngun gori egh yinlina loga bi kuli zuwa tine. ²¹Bitrus denshi ni gire ma nah, "Ba aliyi giri, shina, ngun gori egh ni ayomma, yinlina," ²²Yesu agha, nahyi yang ima, "npah njiteng a bin Kulli le." ²³Njitengni ngi wabbiyong, beni kwa watteng ari ngonno ni, 'logho ke kpah a muru sallang magula ni pilliyi yeh agh ama pah njiteng ga wabba ki pagha nina, ga ni pag ga Kulli ka pag agh. ²⁴Ni beni agh, miyang ngi wabbiyong, ga kwa in jimma ni alla agh, npah njiteng i. nkunne, le i dig mamiyong. ²⁵Beni kwa logho ki jim agh, i toyi beni kwa payi gimashira agh, ate tero ni a kuli agh ka tolgho gimashira lo. ²⁶Ama na tolyi abwa gimashira leyang ngha le, tero ni a kuli ya ni te osso ki tolgho gimashira lo agh. ILIBANG AMURI BA YESU KUM DIYAMURIBANG LE NGHA AGH ²⁷A nyera Urushelima deshili. Ngha Yesu ki ginya a bin bangkulli le aba Yahuda agh, a magulla, aba yongligiri ni aba tenna zuwa binni. ²⁸A ili, "Ni diyamuribang ma yenni awo pagni ni a gi pagna ni le? Yang poh diyamurubang awo pagni agire le?" ²⁹Yesu nahyiyang, "Nga illi yong mwoh. Nwabbang ne le, nga osso nga wabbiyong ba nkum diya muribang ni ngi pagni aga agh. ³⁰Ishibang le Yohanna agh, pura a kuli le ko pura abin a bayong le? In aghan" ³¹A nahteng ariyang, a sagshiriyang le anah, "Shi nah, 'Pura a kuli le,' i nah, pahlang ke ni shi pah njiteng abini agh le?" ³²Ama shi nah te pura abin bayong le, 'A yangha abang ngobong le abwa, ate a beni kwa agh pahna njiteng Yohanna agh ba shinduna ni. ³³Le, apilla a aghi Yesu a nah, "Ni shi yeri agh." Yesu pilla nahyi yang ima, "Meng te agh ni ngi wabbiyong beni peng diyamuribang ni ngi pagni aga agh."

Chapter 12NGULITENG AMURI BA BOL LAH

¹Ke Yesu ingna a aliya yang giri ni nguliteng ke nah, bwa ni dig babang nji-ngung, ha vangkuni, ye tung ba aka gam-muru nji ngung nghe nga nghan. Bag kangna masanna a yeh ate lel giri, ke tol babang nghe pih a bayong ni ka woro lelli agh. Le wora biri. ²kunbang ji pyeri agh, tashi guro le abin aba lel babang ibi aka aghi nji ngung ni a kuma a banghe agh. ³Le a bolli, a woli vivagti, a piriya ni ba bih biboti. ⁴Ye bug tiye tashi guro le, a tighi pinye amuri aya dumi ganni ma yiri-biyina. ⁵Ye bug tiye tashi mabi deshili, mama agh a boli a wol nluo egh. Aworo paghi a nshile a guro nina, baba agh a dumi yang gani baba te agh a girjanyang. ⁶Le yangha uwo ni bwa mwoh mama ika tashi agh, muni ni tig yali temuri agh ni. ini pag bayong ma-nzumo ni tashiyi yang nga. ke wab teng nah, "A ka shin gulo le munang kara." ⁷Aba lel babang wabbi ariyang, Ba tol gibere le ninga. nzu, shi wol nluo egh, ate gibere kwa ka dig mamisung. ⁸Aboli, awolli, a bug nluo egh a lusung. ⁹Ni beni agh, mang tele-babang ni za paghi aba tumo le le? Ika zu ika girzah aba pagtumo ni pahyang babang nga kedebang ika yenni babanghe i pih abwa sa. ¹⁰Nin nbil tele Kulli agh le? "Tali ni aba bag giri shibi agh, ini a tigha a dogro-kangna." ¹¹Ga agh logho abin Kulli, ate Gimma gulla ni a njisung" ¹²A alla aka bol Yesu, ke kpaba le abayong pahyang ngobong ate a yara ngullitenana ni wabba nga a muyang. Ini pagghi ke adaghi woro. NWAH YI KAISAR DAGHA ¹³Le a tutih aba Farisa ni a Heridiya abini iba tammi ni tenana. ¹⁴zu leyang nga, a nahyi, "ba alliyigiri, shi yerina na tighi tele bwa murung nga, ni deshili a dung agnjung bang nga, awoh aliya abayong tenana mabwa le Kulli ni njiteng. Digna giglla a pih Kaisar dagha le ko Ini ni nah agh? Ibi shi pah le ko ke ibi shi pah agh le? ¹⁵Nde Yesu yerina kun bara leyang nga, le nahyi yang, "Mang paghi ke nga tammang le? Npeng dinari ibi shinna" ¹⁶Apih Yesu mwoh. ke nahyi yang, " minling ni yongli giri leyang ari le? ke ah pila anah, "mami Kaisar ni." ¹⁷Yesu pilla nahyi yang, "npih Kaisar ga dig mami Kaisar agh, le mama te dig mami Kulli agh, in npih Kulli ne." Gire maghi yang tabi. NJUWULA ARI LOGHA NKILIYA ¹⁸Aba Sadukiya, ni nah i logha nkiliya nya nga agh, zu a bini. A illi, anah, ¹⁹"Ba aliya giri, "Musa nyongli sung nah, 'I muna ngih bwa wuh le dag bama a nzumo, muna nya ntiriyang nga le, muna ngih ka bol mah bere ni bama egh, le ka bil yi muna ngih egh amuna. ²⁰A muna ngiyong nga nghan tombari ; ma kunduna tig bamah lah le wuh ni kum muna agh. ²¹Le beni sowa tiye agh bol bama egh ye wuh, muna nya ntiri yang nga, ma taro ke pag nina, muna nya ²²Ma tom bari ma agh wuh ni kun muna agh. Ni nzumo kwa agh, bama egh osso wuh. ²³A logha nkiliya agh, nga a log agh, mahle yang ika dig agh? ate a muna ngiyong egh kwa tombari agh tigne lah. ²⁴Yesu nah, " Ne ga ni dung tekushi boriyo leyang nga, ate ni nyeri tele Kulli ni diyamuribang le agh ²⁵Ate nga a logha nkiliya agh, tele njuwula nya ke tig mah lah ka panghan nga, ama a yangha kwa agh a dig ninga a bakun-tumole Kulli a kuli. ²⁶Ama tele abayong ni woro log a nkiliya agh, ni mbil gi bomteng le Musa agh, ga pagha a lusung nga, nga Kulli nahteng ari nah, 'mini Kulli le Ibrahim ni Kulli le Ishaku ni Kulli le Yakubu agh le? ²⁷Ini Kulli le a nluo agh, ama mami aba usullo ni." Nbwara ni njiteng. GIGLLA NI WOR BANG NGHA ²⁸Mamona le aba-nyongli giri zu ogh tenana leyang; shini i Yesu pille yang teng yarata agh. Le ili Yesu, "A gigilla agh ma yenni worryang kwa le?" ²⁹Ke Yesu pilla nah, "Mama worryang kwa agh," n'ogho, aba Isra'ila, Magulla Kulli lesung Magulla mwoh ni. ³⁰Agnji Magulla Kulli lo ni kunyalo kwa, ni minlimo kwa, ni denshe lo kwa, ni tenne-ngiro kwa. ³¹Gigilla ma bari agh ini nga, " Agnji bwo ba murikalla ninga muro. gigilla mabi nya ye wora a mama agh." ³²Ba-nyongli giri nah, "ba-aliya giri mabwa a wanna njiteng, Kulli ni mwoh, i nya ni ma-bari agh. ³³Agnji ni kunyalo kwa ni yere lo kwa, ni tenne ngiro kwa ni agnji buwo ba murikalla ninga muro, a wara gipahna ma pinshina ni a dahra." ³⁴Ngha Yesu shina pilla teng mabwa agh, nah "Awo nga gyap ni mulle-kulli. Logha nzumi agh, bung nya ye illi ni teng mabi agh. YESU AGH MUNA YONGHO ³⁵Yesu piya yang, nga i aliya ni giri abin bang-kulli agh, i nah; pagni yallang ke aba-nyongli giri nah i Yesu agh muna Dauda ni le? ³⁶Dauda ma agh, a bongho le Kulli agh, nah, 'Magulla wabbi magulla lang digha beng mahli se te tigha abuwu ba shibi muro agi para a kuso? ³⁷Dauda gori i 'Magula', le pagni yellang ke ba ashibang dig muna Dauda le? A buno bayong teshi kiriyang ri ni binmurubang. ³⁸A ntiri alliyi giri agh Yesu nah, "nlag muyong ari aba nyongli giri, ni ki mellah a dagra ma gulliyi na le nga ki al mag kun ma gulla abin pag kuro. ³⁹A yangha a al bin digna mabonna a bin bangkulli ni abin njibuno ⁴⁰A lih ni liye a mambere, a jim Kulli masanna ate ibi bayong i shinna. A bayong ni agh aka agh ngoshe ma jurina. PAHBUNG LE MAHBERE ⁴¹Ke Yesu digha dung gwo pahbung a bin bangkulli, i shin pagha ni abayong ki pahni bung nga. Aba kumo dudug zu ki pahbung ni enjung nga. ⁴²Ke mambere ma enna zu sob bollo ma kenna bari a gwo. ⁴³Ke pilla nahyi adenlah le i ga mambere ni pag agh wara mami a nshile kwa. ⁴⁴Ate beni kwa agh pahbung a ntiri ga dudug a damma, mambere ni te agh ga wa uwo a bih agh ni pah kwa.

Chapter 13AGA KA DUMO NGUNJA ZUNA A MALLA LE AGH

¹Ngha, Yesu ki dāgni bin bangkulli agh, mamona a ntira adenlah le nahyi, "Ba aliyi giri, shin tali maḃonna ni a lah ma ḃonna!" ²Nahyi, "A shinna alah magulliyi na ni? Tali bih nya ka diya muri bih na ḃuyi koh wa agh." ³Ngha ebni a muri nkono zaitun ni ki shin riyang ni bin bang Kulli agh, Bitrus, ni Yakubu, ni Yohana, ni Andarawos vullo ili. "⁴Wabḃisung, ni yebbang ni aga ka pangni le? Mang ka dūmo a gire ka pag le?" ⁵Yesu nahyi yang, ken n'agha i bung soriyi yong ngha. ⁶Dudug ka zu ni lulang ka nah, 'mini ini,' aka ḃoshi abayong dudug. ⁷Ngha ogh luwa ni te luwa le, ken ganshi riyong ngha; ga kwa ni agh ka pagha, ama malla le ni sang zu agh. ⁸Nje ka loghi nje, bang ka loghi bang. Nje ka jigra a bang shisha, ni yalo. Ga kwa ni agh ma kunduna konno billa ni. ⁹Ngil riyong. Aka kah ni yong a bin wan njuo. Le a wolyong abin bang Kulli. Ngha tangha dung aba bol nje ni a murung ate lulang. ¹⁰Ama se te tenana le muna Kulli mal a nje kwa. ¹¹Ama abayong bol yong ke pah le. Ken nganshiriyong ngha ate ga nga waḃḃa. A kunbanghe agh apah yong ga nga waḃḃa, i digha nyong ni nga nahteng ngha, ama bongho le Kulli. ¹²Muna ngiyong ka pah muna ngiyong a wol nluo egh, le terung ka pah muna. Amuna ka loghi aba ḃilyang aka tigha awol nluoyang. ¹³Bayong kwa ka shibiyong ate lulang. Ama ḃeni gim yali kenna a malla le agh, ḃiye ka aḃḃa. ¹⁴Ngha nshinna a gimashira tangni ba ni ḃoto ke a tanghan ngha (le I ḃa bang gibom teng i yere), le ibi a ḃeni a yahudiya agh, a ḃangha a wora nkono. ¹⁵Ke ḃeni a muri kangna agh ke ḃi sulo ingna i tol giri a lah agh. ¹⁶Ke ḃeni a billi agh inyere i tol gi vuliri agh. ¹⁷Gi enna le a ngimuna ni aḃeni ki pih a muna kira agh. ¹⁸Njim Kulli ke ibi pagha a kuntabi agh. ¹⁹Ate ganni magulla ngha nghan kare, zah mama ni pagri ni kunduna, ngha Kulli gilli ngunja agh, zuni ni ḃeni agh, nya wa ye pagri ḃenshili agh. ²⁰Kulli ni ashi kare agh le, ḃwa nya ka aḃḃa. Ama ate aba bang Kulli ya, ḃeni a tariyi agh a ashi na kara egh. ²¹Anahyi yong nshina, ḃa ashibang ngha ba' ko 'shinbang, yongho, le ken npah njiteng ri agh. ²²Ate ḃa ashibang ma yiri, ni aba shinduna ma yiri ka puro ka ḃung billa ni gi njiworoshi ate a soriyibang, i pag ma le; ni aḃeni teriyi agh. ²³In ngil riyong! Nwanne yong aga kwa ka pagha. ²⁴Ama njung ganni ni kwa akara wo agh, kara ka bol pinna, shenri ni ki poshibang ngha. ²⁵A muna shenri ka pura a Kuli ka kpah nje, le agullo ni a Kuli agh ka jigra. ²⁶Le aka shin muna ḃayong ki zu a nlagiri ni gullo le ni diyamuribang. ²⁷Le i ka tashi aba kuntumo le Kulli, aka kpaba a ḃeni a tariyi ya abinni a gbinah ngunja ni inne kenna kasa ḃa Kuli. ²⁸In aliyi giri ari ngun goriyi. Bi ngunghe gullo, pushi nbuye le, in nyara ni biyang pangnah. ²⁹Ini ninah, nshina aga ki payile, nyere i juhle digha gyap ngha kun kala. ³⁰In wanne yong njiteng, ngunja niya ni ma ngha se te aga kwaniya pag giri. ³¹Ba kuli ni ngunja ka duro, ama tenana langha ni wara gun ngha. BUNG NYA YERI KUNBANG EGH AGH ³²Ama tele kare ni kunbang, bung nya logle yeri ya, ko aba kuntumo le ni a kuliya ko muni, se terung. ³³Ngil riyong! Nshin bang, in jim Kulli te ni nyeri kareya. ³⁴Ngha ni ga ḃwa ni gim biri agh; dāg liye le tiya adenlah le a shinghi liye, ḃeni kwa agh ni tumo le. Le nah yi ḃa lel lah i woro shinbang. ³⁵Nina agh ngil riyong! Ate ni nyeri karani telelah egh ka zuni agh, ika pag ni kapola, ni ntiri duh, ko ngha nguḃu ki tongha ko niberi. ³⁶Kparyong zu le, ke ibi kunyong nyongha a nongntulo agh. ³⁷Ga waḃḃiyong ngha, nwane ḃeni kwa agh: ngil riyong!

Chapter 14A DAHRI YESU A BAITANYA

¹Wa uwo kara bari ke a pag njibuno ma duro ni ma gilihna ni nji bongho nya ri agh. Amagula bin bangkulli le aba Yahuda ni Aba-nyongligiri al njere ni aka wolli Yesu yengreng agh.²Ayangha anah, "Ni i pagha a njibuno ni agh, ate ika logshi mohno a ntiri abayong."³Yesu nga Betanya a liye Saminu ba Irishira agh, nga yangh i digha i lih gilina agh, le bama zu abini ni mindu murun Albasta mama bole gogna agh, wam mindu egh le dahri murung nghe a muri.⁴Ama abayong baba ni a biye agh yaliyang ganyang. Anahteng ariyang anah, "Mang pag tekushi biyi murung ni?"⁵I murung ma sunsunang ni agh a log le a maghi bolo dinairi woro tongno taro le a gabi aba-enna "ke a jolli."⁶Ama Yesu nah, "npura a tele, pallang ke nga gangshi le? pagna nghan gi maonna.⁷Kara ni kwa agh nyong nga na aba enna, kunbang ni kwa ntol agh nga paghi yang gi maonna, ama mameng nga nya biyong kare ni kwa agh.⁸Pagna nghan ga i gan paghe agh: Dahri na ngirang ate lingsa lang.⁹Miyang ngi wabbiyong njiteng, ba kwa a wab tenana le Kulli nghan a ngunja ni agh, ga bama ni pag agh a wab tebi ate a denshi nimo".¹⁰Le Yahuda Iskariyoti mwoh a ntira a denlah le, wara bin amagulla bin bang Kulli ate ika bungshi muri. ¹¹Ngha a magulla bin bang Kulli ogni agh, a pag binmurubang, a agha aka pih bolo. ke al njereni i bunshi ni muri abiyang nga.MESHILE LIH GILIHNA LE YESU NI A DENLAH LE¹²Kara ma kunduna ma njibuno ma n'nuh ni nji bongho nya ri agh, nga a dahrini ni muna njuh ma duro agh, a denlah le nahyi, "njebang ni sa ka gilla, ate aka lih gilli ma duro nghan le?"¹³Tashi Adenlah le bari le nahyi yang, "n'ingna a intiri lah,le bwa ni bang muru ka kun yong. in sowa tiye. ¹⁴Ba kwa ingni nghan a lah agh, in sowa tiye in nahyi tele liye, "Ba aliya giri nah, " kangna le abiri nghe nga nga lih gilina ma duro ni adenlah lang nga nghe?"¹⁵Ika dumi yong kangna ma gulla ni a giliyi agh a bikuli ini. Giliyi na ga kwa a biye agh ate musung,¹⁶Adenlah le mag muyang ingna a ntiri lah. aka kun ga kwa agh a biye ninga mama wabbiyang nga, le agil gi lihna ma duro nghan.¹⁷Kapolla ki pagha le zu na adenlah le lum-pur bari. ¹⁸Ngha abin lih giri egh agh, Yesu nah, "miyang ngi wabbiyong njiteng, mamona leyang ni ki lih giri ni meng nga ka bungshi murang." ¹⁹Gire pahyang gi enna, ha beni kwa agh pilla ki nah, nyerina ni mini agh?"²⁰Yesu pilla le nahyi yang, "bwa mwoh a ntiriyong ni lum pur bari ni agh, beni nibeni ki ishi bih a koro mwoh ni mengha.²¹Ate muna bayong ka woro a nji njere ni ninga mama tele Kulli wabba amuri agh. Ama gie nna le beni ki zuni ni nji njere ni a bungshi muna bayong nga! bonna ke ni ma a bili agh."²²Ngha alih ni giri agh, yesu tol fah nuh, moshi, le boniyi. Pah yangne le nah, " in agha. Ngirang ninga."²³Tol minkoro fungna, pag makampa, ke pahyang ni, le ayangha kwa anuh.²⁴Nahyi yang, " nkillang ninga ma ogrungni, nkillang ni asobbo ate muri abayong dudug agh."²⁵Njiteng ni ngi wabbiyong, ni wah nuh muru ma piyem ni agh se kare ni nga nuhni mapiyo le a mulle Kulli agh."²⁶Ngha amalli tuh ngyah agh, a wora nkono zaitun.YESU WAB GOR YERI NI BITRUS KA PAG AGH²⁷Ke Yesu nahyi yang, " nyongha kwa agh nga kpah, ate a yongline, "Nga wol nlel giri le a njuh ka meshiye".²⁸Ama nga nlog agh le, nga wora dung yong a ntiri Galili.²⁹Bitrus nahyi, " ko a nshile kwa kpah, ni ngi kpah agh."³⁰Yesu pilla nahyi, "njiteng ni ngi wabba, duh ni agh, a ka gogkung yerang kuso taro kedebang deng nguubu ka tongho kuni bari."³¹Bitrus pilla nah,"ko nga wuh ni weh, ni ngi gorkung yero agh." A yangha kwa agh a tangha muri ogrung nghe.ABA BANG NJI NGUN GAM MURUNG³²Aka pura ba agori Getsamani agh, le Yesu nahyi a denlah le, "ndigha ba ate nga jim Kulli."³³Ke bol Bitrus, ni Yakubu ni Yohanna a tiye le Yesu og ganni dudug ni gangsa magula ³⁴Ke nahyi yang, " minlimang pura rang, ninga ga wuh agh. Ndigha ba le nworu shimbang."³⁵Yesu ye kena dung fittong, kpah nje, le jim Kulli ate i pagle i kunbangni ibi duro.³⁶Logshi kuni nah, "Dah, terang, ga kwa agh ka kun pagri abino, tol nghan gani ni kwa, tollo lang ni agh, ama mamoni.³⁸Nlel bang ni jim Kulli ate ken ingna a soriyibang nga, bongho agna, ngung-ngirung ni tenkurung nga. ³⁹Bug tiye woro ke jim Kulli, ye bishili a teng egh desh. ⁴⁰Ye zu le kunyang a njitulo, njiyang kwa dungri na nah yeri ga aka wabbi agh.⁴¹Zu ma taro agh le nahyi yang, "Ha nibeni nyong nga nga nongtulo ni usulo? pyara nina! kungbang zuna. Nshinna! A bungshi na muna bayong abih aba gimashira. ⁴²Nlogho; shika. shina, beni ki bungshi murangha nga gyap."A BOLLA YESU⁴³Yang nga sang wa natteng le, Yahuda Iskarioti, mwoh a ntiri a lum-pur bari, bilbang, ni abuno -bayong nini ni agibura, pura bin magulla bin bang Kulli le aba Yahuda ni aba nyongligiri, ni aba tenna ⁴⁴Ni beni agh, ba bungshi muri duneyang, nah, " Beni kwa nkpah ri agh, ini. Nbolli nwori." ⁴⁵Ngha Yahuda Iskarioti billibang nga ma zu abin Yesu le nah, "Ba aliya giri, ke kpah ri vup. ⁴⁶Ke a mang biyang ari le a bolli.⁴⁷Ma mona leyang ni tangha biye agh pushi garabuwo le jangni kiri denlah le magulla bin bang Kulli. ⁴⁸Yesu pilla nahyi yang, "mpuro, ninga abeni za bol ma nyibi agh, ni agarabuwo ni gara ate bollang le? ⁴⁹Ngha miyang niyong kareni kwa agh le ngi aliya giri abin bang Kulli, nin bollangha. Ama mama pag giri ate tenana le Kulli ka dungso." ⁵⁰Abeni kwa ni Yesu agh bangha dayi. ⁵¹Bisadeng, nga nghan ki pitiye Yesu ni kanda giri ni vulini ri. Ngha a biye bolli agh. ⁵²Bangha bug gi vuliya rung le koh le bang ni tesalang.A KUNDUN BIN WAB NJUO LE ABA YAHUDA⁵³A wori Yesu abin magulla bin bang Kulli. Abwa damma bini kwa ni a magulla bin bang Kulli, ni aba tenna ni aba yongli giri. ⁵⁴Bitrus sowa tiye a dunna, ha kun kalle magulah bin bang Kulli egh. Diya ntiri aba lel bin

bangkulli, abeni ki war gishe agh.⁵⁵ Nibeni agh magulla bin bang Kulli le aba Yahuda ni a makushi nga ki al a tenana ni awabba amuri Yesu ate mama akumo a wol nluo egh. Ama na kuma.⁵⁶ Abwa dudug zuni wab kun ma yiri a muri, ama wab kun leyang ni ma zu mwoh agh.⁵⁷ A baba logho tangha nje le zuni wabkun ma yiri a muri; anah,⁵⁸ "Shi ogne nah, nga wam bin bang Kulli ni a bag ni bungaha, le a ntiri kara taro le i bag mabi ni ni bung ni a agh" ⁵⁹Kwa te agh wabkun leyang ni agh ni riyang nga.⁶⁰ Magulla bin bangkulli logho tangha ntiriyang le ili Yesu, "Na pilli agh le? aga abayong ni ki wab ni kun a muro agh le?"⁶¹ Ama bol gung ni pil te gubung agh. Deshiliya magulla bin bankulli ili le nah " a woni ba ashibang, muna beni a bongshiya le?" ⁶²Yesu nah "mini; le nga shin muna bayong nga diya bung mahli le ba diyamuribang ki sulla akuli ni nlagiri."⁶³ Magulla bin bangkulli san dagrale le nah, "susu nga sa al ba wab kun deshili le?"⁶⁴ n'ogna biyi lulung ni wabba. mang nga wab le?" A yangha kwa anah pagna ga kene a wol nluo agh.⁶⁵ Ababa ma tangha tayi tara, a vulyi ni, awoli, le anah, "wabbi sung shinduna lo." Aba kurung egh boli woli. BITRUS GOR YERI YESU⁶⁶ Nga Bitrus a digni binje a lah agh, mamona ntira a guro mangalang le magulla bin bang Kulli zuwa bini,⁶⁷ Shin Bitrus nga tangni i war gishe agh, le fashi yarata. Le nah, " A wongha ni ba Nazara, Yesu", ⁶⁸ Ama goro, nah, "ni yeri ga a wab teng a muri agh le pura aliye wora njibang.⁶⁹ Le guro ma mangalang egh shine le nahyi yang abeni tang nga biye agh! Beni agh mwoh ni a ntiri yang.⁷⁰ Ama ye gor deshili, zu fitong nga le a beni tangha biye ki nahyi Bitrus, "ni njiteng kwa awongha ntiriyang, ate a woni ba Galili!"⁷¹ Le ma tang yom bang ni kaniyi giri, "nin yeri beni nga wab teng a muri agh"⁷² Le deng ngubu ma tongho ma bari. Le Bitrus denshi ni tenana ni Yesu wabbi agh; "Kedebang deng ngubu ka tong ma bari le, a gor yer rang nbende taro" Le ma denshe ma kag buwa.

Chapter 15

¹Ni durubang le, a magulla bin bang Kulli kpaɓ ni aba tenna, ni aba yongli giri ni a nshile aba Yahuda magulliye na. Le akur Yesu aboli awori. A ke pih Murung Bilatus. YESU A DUNG BILATUS²Bilatus illi, "A woni murung le aba Yahuda le?" Piyi imah, "Ninga mama a wabɓa." ³A magulla bin bang Kulli nga te ki zu ni atig teng shisa a muri Yesu.⁴Bilatus ye illi. "Na agha a wab teng nga le? Shina a tenana ni a kpaba muro agh! ⁵Yesu ni ye pil teng akun Murung Bilatus agh, gire maghi tabi.⁶Kara nji buno pag le, Bilatus nga ki pushi bwa mwoh, a ntiri abeni akur agh, beni abwa agha a mayi bu agh. ⁷Abin kur bang nga, aba logshi njuo, aba tolkirung, aba wol nluo, ama nyibi na kur agh, a ntiri yang nga, beni a gori Barabas agh, yangha aye. ⁸Abayong zu abin Bilatus ke jimmi ibi paghiyang ninga mama pa ipayi yangha⁹Bilatus agha le nah, 'In aghna nmaghi murung le aba Yahuda bu le?" ¹⁰Yara ate kiki ni, a magulle zuni ni Yesu a bini. ¹¹A magulliye ne ishiyi abwa kung a magjolo le a maghi Barabas bung.¹²Bilatus ye illi yang, "Mang ni beni nga paghi murung le aba Yahuda le?" ¹³A mag jollo deshili, "A panghi!"¹⁴Bilatus illi yang, "Gimashira ma yeni pag le?" A ye teshi jollo dudug, 'A panghi."¹⁵Le Bilatus tola ka pashi kunyali yangha, pushi yang Barabbas. Wol Yesu peti le, payang ni aka panghi.ABA KURUNG MA LUAH JOL YESU¹⁶Aba kurung tolli kenni abin wanjo le yang, ama gora aba kurung kwa. ¹⁷A meyi dagra muna murung ma leghe, le a bali juweh ninga jenghe muna murung avuyi a muri. ¹⁸Ah ma gushi a nah, "A puwo gullo, murung le aba Yahuda!"¹⁹A woli muri ni gara, a tayi tara. A gungha dumi ninga agushi agh. ²⁰A jenni a malle, a pushi dagra muna murung, a meyi mami, le a pushi a wori, a ka panghi. ²¹A bol bwa gata njere a tighi a tenne i tol ngung pangha le Yesu. Nga te agh pura nje ma sa, a gori Saminu ma Bakairawani, teh Alizanda ni Rufus.PANGHE²²Aba kurung zuni Yesu aba a gori Golgota agh, (te kushi, bin koro murung)²³. A pih muru nji ngun ma hangna, shibi nuh. ²⁴A panghi ngun le a gaɓ dagra le ni nuh nlayi ate ga beni kwa ka tol agh. ²⁵Ni kun yali karani a pangni ngun. ²⁶Ate dumiya, a yonglo ari ngun egh, "Murung le aba Yahuda ni." ²⁷A panghi ngun ni a ma nyibi bari, mwoh abi mahli, mamona abi mahkatan.²⁸Ate tenana le Kulli dung shina nga nah, A panghi a ntiri aba pag gimashira²⁹Abeni ki dur agh, ki sanghi, woro wuli muyang ki nah, "Woh, i nah le, i wanghi bin bangkulli, le i gili biye a ntiri kara taro, ³⁰ashi muro a sulo muri ngun panghe egh!"³¹Ini te, amagulla ni aba yongli giri ki jenni nina, ki nah, "ashi abayong, ama ni gan ashi muri agh.³²Le ibi ba ashibang egh, murung le aba Yahuda, ibi sulo muri ngun panghe, ate sa shina, sa pah njiteng.' A beni ma a pang yang nini agh, nga woro sanghi.WUH LE YESU³³Kunbang ma topur-mwoh le, pinna bollo, kenna kunbang ma tombi ihnne.³⁴Kunbang ma tombi ihnne le, Yesu logshi gih, ki nah, "Eloi, Eloi, lama sabachthani?" tekushi imah, "Kullilang, Kullilang, mang paghi ke a danghan le?" ³⁵A beni tangha biye agh ogna teng nghe, le ma nah, shini, yangha i gor Iliya."³⁶Bung bangha ke tol gara ishi lushi nlayi ri, soɓ muru nji ngun ma hangna pih i nuh. Biye ye nah, le shi shina, ko Iliya ka zu ja sulli le."³⁷Yesu ye logshi gih, le wuh. ³⁸Akanda giri ni a kangna bangkulli agh, san bari, logha kuli zuwa nje.³⁹Magulla le aba kurung ni tangha ki shin wuh le Yesu agh, nah, "Njitengni, beni agh muna Kulli ni."⁴⁰Amenna ni tangha kukwo ki shin bang nga, a ntiriyang nga Mariyamu Magdaliya, Mariyamu (ngi Yakub ni Yusufu), ni Solomi. ⁴¹Nga yangha a Galili agh, a yangni a pir tiye, a paghi tumo. Amenna dudug te sowa tiye kenna Urushelima.LINGSHA LE YESU⁴²Nga Kapola pagni agh ate kara usulo ngirung ni, a yangha te a payi a tumo shisa, ate bang kor le kara bang kullini ni kara usullo le yang ni. ⁴³Yusufu ni a Armatiya zuwa biye. Ayangha a pih gullo abin bangkulli, beni ki lel mulle Kulli agh. Ini log huwar ingna bin Bilatus jimi te ngiri Yesu.⁴⁴Ngobong wol Bilatus ate awanne egh Yesu wara wuh; Ke gor magulla le aba kurung illi ko Yesu wuhna le.⁴⁵Nga Bilatus ogni njiteng abin magulla le aba kurung i Yesu wara wuh agh, pih Yusufu nluo egh. ⁴⁶Yusufu wara kur gilinsa. Ke sulli nluo egh ari ngun pangha, buyi gilinsa ri, ke lingshi a nkiliya mami ni tummo a tali agh. Le digri tali ma magulla gir kun nkiliya egh. ⁴⁷Mariyamu Magdaliya ni Mariyamu ngih Yakub shina ba a lingshi Yesu nga agh.

Chapter 16LOGHA NKILIYA

¹Ngha kara bang Kulli le aba Yahuda duriya, Maryamu Magadaliya ni Maryamu ngih Yakubu, ni salomi, kur murung ma bishina, ni sunsunang ngha a kani a nkiliya aka bishi ngiri Yesu'. ²A kashibang ni dudurbang a kara ma kunduna le kara ma tombari, a wara nkiliya ari wamma le kara. ³A nahteng a njiyang, "Yangbe ka digriyi sung tali ni a kun nkiliya le?" ⁴A logshi njiyang le, a shin taliye digrinari, ate taliye gulla. ⁵Ingna le yang a nkiliya agh a shin bisadeng mel gima poshina, ngha digha a nji bung mahli, gire maghiyang tabi. ⁶Logshi kuni nahyi yang, "Ke n'bang ngobong ngha. Yesu ba Nazare, ni nga alla, beni a pangha a ngung ngha. Logna! I nya a bagha. Nshin ba a nogshingha nghan. ⁷Nworo, nke wabbi a denlah le ni Bitrus wara woro a Galili. biye ni nga shini ngha, ninga mama woro wabbiyong ngha." ⁸A pura nkiliye ni mere; aworo koshiyo, ate ngobong kariyi nayang. Na alogshi kunyang ari bung ngha ate ngobong ni ki wolyang ngha. ⁹Ni beri, a kara ma kunduna le kara ma tombari, ngha logni agh, dum muri ni duna a bin Maryamu Magadaliya, bama ni a pushi a gimatenna a ri agh. ¹⁰Osso woro ke wabbi a bayong ni ayanga ni yang ngha ki gono woro buwayi ya. ¹¹A oghe i logna agh, Maryamu Magadaliya shine, ama ashibi pah injiteng. ¹²Ngha ga kwa malliya, dun muru ni kundung masa a bin abwa bari ni ki nginya a nji njere agh. ¹³Ake wabbi adenlah le ama na pah njitengha. ¹⁴Ni nzumo agh, Yesu dum-muri abin adenlah le lumpur-mwoh ngha a lih giriya. Loghiyang ate na pah injiteng ngha ni dungri kunyong leyang, ate na pah njiteng ni abayong ni shini ngha logni a nkiliya agh. ¹⁵Wabbiyang, "Nworo a ngunja nke nwa tele Kulli abin abayong kwa. ¹⁶Beni kwa pah njiteng ngha ah ishiya I abba, beni shibi pah njitengha aka juri. ¹⁷A gipangna ni ka kun digna abin abayong ni pah njiteng ngha: a ntiri lulang aka pushi a gimatenna. Aka nahteng ni a kunburi mapiyo. ¹⁸Aka bolla ayuoh ni biyang, a nuh tunang gubung nya ika paghiyang ngha. A par biyang a muri aba-kono le aka kun iritenna." ¹⁹Ngha magula malli nahteng niyang ngha, a tolli a wori a Kuli aba ke dig nghan a bung-malih le Kuli agh. ²⁰Adenlah le masiye aba kwa agh, ki wab tele Kulli. Murung Kulli ngha ki ging niyang, yangha i agha ni pag tumo ni tenana ni a gipangna le Kulli ni ki gingniyang ngha.

Luke

Chapter 1

¹Dudung tolla ka watenana a muri agha pagha ntirisungha. ²ni ngha mama a dagyisungha, ari niduna agha yang shing nga na guro le tenana. ³A binnangha nshini ngha bonna i bil-tekushi in nyeri tekushi a tinne - i nyongli tekushi kwar ate yere lo, bayong Magulla Tiyofilas. ⁴Ini ninana ate a yeri njiteng le gha a'aliyogha. ⁵A njahle Hirudus murung ma Yahudiya, ba pag tumo le Kulli Magulla nghanan a gori Zakariya, a nji njela Abija. Mami ngha ntira a muna nghanangle Haruna, a gori e Alisabatu. ⁶A yangha kwa bahri gerenteng abin Kulli, a pah muyang ri lagbang ni gipangna le Magula. ⁷Ama a nyani muna gha, ate Alisabatu gha nkobini, ayangha te kwa bahri ya a yayina a kunbang eh. ⁸Kara nghanan Zakariya ngha kundung Kulli, ki pag tumo le Kulli nigha mama aganiyangha. ⁹Ni gha mah gipanglayang agha a tolli Magulla ni pag tumo agh, nlayi wara tolli ibi ingna bin bangkulli le Magulla logshi nlele ma sungsunang. ¹⁰A bunno bayong kwa ngha tangha dabeng ki jin Kulli ngha a logshi nlele ma sungsunang. ¹¹Nibeyani agh ba kuntumole Murung kulli purari le tangha bung malih bin logshi nlele ma sungsunang. ¹²Ngha Zakariya shinnya, koshiyo ngobong ma woli. ¹³Ama ba kuntumole murung kulli nayi, "ka bang ngobongha, Zakariya, ate Kulli ogna jimalo, Alisabatu mamu ka biyo muna mabuna. Aka gori i Yohanna. ¹⁴A ka pag bin murbang ni yahlung poshinah, dudug ka pag binmurubang ri billale. ¹⁵Ate i gulo akundung Murung kulli. ke ibi nu mbah ni gi baribangha, a dunshi ni bonghole Kulli aye ngi. ¹⁶Aba Israila dudug ka nyera bin Murung kulli, Kulli leyang. ¹⁷I kah gya kundung Murung kulli a ntiri bongho ni gullo le Iliya. I kah pag gah ate i pil kunyahli a terung arih a muna, munayang ate aba togkirung ka ngiya a yeriteng le aba njiteng i gilla a bwa ate Murung kulli. ¹⁸Zakariya nayi ba kuntumo le Kulli, "Ngha palang ki ngi ngha yere? Ate nyayina mamam te agh yayina". ¹⁹Bakuntumo le kulli pila nayi "mini Jibrailu beni tangha akundung Kulli. A tasang nji nateng ro, ibi nwofo tenana mabwani. ²⁰Shinnah! kunno ka dangsa, na wa nateng ngha, ha karani agire pagni nya. Nghani na ate na pa njiteng ri telang ngha, mama ka pangha kunbang ma bonna agh ngha. ²¹Ni biyeni agh abwagha te ki lel Zakariya. Yaliyang unna ate oh le abin bang Kulli. ²²Ama ngha puriya, ni logle nah teng riyang ngha. Ama ayere i shinna njilohroh ngha abin bang Kulli agh. Woh nateng ni bi ate kuni danshina. ²³Ngha kara tumole malliya nyera a liye. ²⁴Njung karani agh mahmi Alisabatu kun muna aye le songri muri shieri tongno. Na, ²⁵Ga ni pag gha Magula panghangha ngha shinni gi ennalang ate pussang a iribiyina akundung bayong." ²⁶A shieri ma topurmwoh le, Kulli tashi ba kuntumo le ni agori Jibrailu gha a nghbala ni a gori Nazarat a Galiliya, ²⁷A bin (muna ngalang) ni Yusufu purariya. Yangha bi-billa le a Dauda, luli muna ngale i Maryamu. ²⁸Juh a bini ji nah

"Magnowo kun, beni a ag nji agh Murung Kulli ngha ni weh".²⁹ Ama tenana le, mag yi tahbi le gire gangshi, ja magkun mayeni ngha le?³⁰ Ba kuntumole Kulli nayi, "ka bang ngobong ngha, Maryamu, Kulli bongshino." ³¹Shina, muna ka bagha a yo le aka bil muna buna, a gor luli i 'Yesu' ³²I gullo deshiliya a gori i muna Magulla kwa. Murung Kulli Ka pi ngunmurung murung le kahyi Dauda. ³³i nong marung a muri liye Yakubu ha malla le gunja, digha muribang le ni ki malgha. ³⁴Maryamu Pila nayi ba kuntumole Kulli, "Gire ki pagni yelangle, ngha ni yeri baburaghale? ³⁵Bakuntumole Kulli pila nayi "Bongho le Kulli ki juwa muro, deshiliya gulole Magula kwa ka vuliyo. Le ba poshibang na bilgha a gori muna Kulli. ³⁶Shina, boh-mingalo Alisabatu ni yaghale kwa yaghani muna a yeh. Shieri ma topurmwah le ninga, beni kanah a gori nkobi. ³⁷Abin Kulli'a gubun nya ni ki pagha gha" ³⁸Maryamu na, "shina, mini guro le Magulla. Ibi tenanalo dig njiteng." Le ba-kuntumo Kulli dayi. ³⁹Maryamu ma logho a ntira a kara wora nje nkonno, a ntiri lah Yahudiya. ⁴⁰Woro aleh Zakariya ke magyi Alisabatu kun. ⁴¹Ngha Alisabatu ogni Magkunle Maryamu gha, muna ni a pila, le Alisabatu dungshi ni bongho le Kulli ⁴²Logshi kih ni jolo nah, "Kulli bongshino a ntira a mena, deshi agh bona shibang ni ari muna ni ah yahlo agh. ⁴³Mang pagiri ke ngi Magulalang ki juwa binnangle? ⁴⁴Shina, inagha magkunlo kpani a kirangha, muna ni ayangha pilla ate binmurubang. ⁴⁵Bongshibang ni beni pah njiteng ni gah Murung Kulli wabbi agh ka dungso" ⁴⁶Maryamu nah, "minlimang bongshina Murung Kulli, ⁴⁷deshi agh bongho lang pagna binmurubang ari Kulli ba-ashibang lang. ⁴⁸Ate shina paghale guro le. Shinna ga logho ki kah agh bayong kwa goran i bonghso. ⁴⁹Ate beni ki pag Magulla agh pangna nghan gimagulla, luli gerenteng. ⁵⁰Shin gih enna le dingna ri bila kehna ri bila ate abeni ki gushi aghngyi ya'a. ⁵¹Dunna tenkurung le ni bi. meshiyina a beni ki gushi muyang ni denshe kun yaliyangha. ⁵²Sulina a muna murung a muri gun murung Murung leyang deshiliya longshi na abayong ni gumung niagh ngha. ⁵³Dingshina a ba yalo ni gimabwa, Ama aba kumo pirayang ni biyang biboti. ⁵⁴Agnina a gurole ba Israila, ate a denshe a shin gi enna ⁵⁵(ninga mama wabi atesungha) bin Ibrahim na minka'ayi kehna mallale ngunjah" ⁵⁶Maryamu digni Alisabatu shieri tahro ke nyara leh. ⁵⁷Ni beni kunbang perini mama Alisabatu ki billi munagha ma bil muna mabunna. ⁵⁸A bi ma murikala na abaliye ni og ni i Murung Kulli Magulla dunne eh gi enna agh, apag binmuribang ni moh ⁵⁹Ngha mune pagni kara tonbir taro gha juh aja jabbi. Ke aka gori ni luli teri "Zakariya." ⁶⁰Ama ke ngi pila na " nyaninagha. A gori i Yohanna. ⁶¹Anayi, "Bung nya a ntira baloh a gori lulungheyah." ⁶²N'nateng ri teri ni biyang ate lulungni a loghiya. ⁶³Teri ilibang ate gi nyonli giri ngha nyonglo "Luli i Yohanna." Gire magyi yang ngobong. ⁶⁴A beh agh kunni ma logho, leh leshi pangsa. Nateng ye bongshi Kulli. ⁶⁵Ngobong wala abeni dinggha beya'a. Tenana na meshiye a nkonno njeh Yahudiya. ⁶⁶Abeni kwa ogyang ngha bol tenana a yahliyang, na, "ke mang mini munani ka digle" Ate bi Kulli ngha muri. ⁶⁷Bonghole Kulli dungshi teri Zakariya le wab tenana ma shinduna ina. ⁶⁸Shi bongshi Murung Kulli, la Israila. ate juh ija angni bang ni pag tumo ashibang le aba le. ⁶⁹Longshine sung njeme ashibang ale gurole Dauda, ⁷⁰ni ngha mama waba akun abashinduna ma gerenteng kikaragha. ⁷¹i juni ashibang abi abisung ma njuwo ni bi abani shibisungha. ⁷²ipag giri ate i dumi atesung gi enna, deshiliya i denshi ni ogrung le ma gerenteng. ⁷³kani giri ni wabbi Ibrahim tesungha. ⁷⁴kanna kuni ipasung, ashisung a abisung ba njowo, ngobong nyha. ⁷⁵a poshibang ni pa njiteng kara ni kwagha. ⁷⁶Eh, weh teya, muna, aka goro ba shinduna le Magulla, ate aka kah kundung Magulla a giyi anjjere, a gilla abwagha te jule. ⁷⁷i pa yeriteng ma ashibang la ari lagyi yang gimmashira. ⁷⁸Ga ki pagri ate gi enna le Kulli lesung ate poshibang le kara ni a kulli ya ka agnisung, ⁷⁹Ikah tuhbang a mura a bayong ni diya apinnagha ari minling nluwo. i payi ate ibi leh kushi sung ibi bil njijere ma pollah. ⁸⁰Ni biyeni agh muna gullo ye tengkurung a bongho, digha a lusung ha kara ni dumni muri abin a Israila gha.

Chapter 2

¹A nje agh, tenana pura bin murung Kaisar Augustas ni lagbang ibi a bangha a bayong kwa a ngunjah. ²Mahni ki pag bangbang ma kunduna a kunbangni Magula nje, Kiriniyus ki boli njali Suriya agh. ³Beni kwa agh wara nje le ate a nyongli luli ate bagh bang. ⁴Yusufu osso dag Nazarat ni a nje Galili agh woro a Baitalami ntiri le Dauda ni a nje Yahuda agh, ate ini minkah Dauda. ⁵Wara beh ate aba nyongli luli ni mami Maryamu ni ni Muna Yahli agh. ⁶Ni beni agh nga a yangha shang biye agh kunbang le pangna ika bil muna. ⁷Bil min malla le, bomi yaratah a teshili giri, nongshi a gi pia agh agiloh gilina, ate a nyha ni bin sulo agh. ⁸A leg giri nga nghan a njeh ki nongha beng, ki lelah a gilo le yang ni duh. ⁹Ba-kuntumo le Kulli dun muri a biyang, le poshibang le murung Kulli tuhbang wang a biyang, le ngobong kpah riyang. ¹⁰Le Ba-kuntumo le kulli nah yi yang, "kebi ngobong woyongha, ate nju naiyong ni tenana ma bonna ni ka junih ni binmurubang magula abin a bayong kwa agh. ¹¹Ni kyari agh a bille yong ba-ashibang a ntiri lah magulla le Dauda! Ini pag magulla ba-ashibang. ¹²Ga ni dung ga aka payong nga: nga shin minbangna a bomo ateshili giri a nongso a ga apih agilo gilina agh. ¹³Le bunu ba lua le kulli ni bakuntumo ju ki bongshi Kulli ki nah, ¹⁴"Poshibang le Kulli magula, ibi di ololo a ngunjah a ntiri a bayong ni pag binmurubang ni yang agh, ¹⁵"Nga aba kuntumo le Kulli nyenni wori agh, aba leg-giri wabba a njiyang, "Nji logho nji kah a Baitalami, nji ka shin ga pag giri agh, nga murung Kulli dumi sungha." ¹⁶A kahra a wara beh, aka kun Maryamu ni Yusufu, ashin minbangne nong agh agi pah gilina le agiloh. ¹⁷Nga a shinni agh, a duma a bayong ga a wabiyang a muri muna ni agh. ¹⁸A bayong ni kwa ogh tenane agh, gire mayiyang tahbi ari ga aleg giri wabiyang nga. ¹⁹Maryamu woro dengshe ni bol tenana ni ogh agh a yahli. ²⁰A leg giri nyere, ki gushi luli kulli ni bonshi ate ga kwa a ogh ayah shin nga, ninga mama awabiyang nga. ²¹Nga rih malale kara ma tombitahro agh, nga a janni agh, a loghi lulung egh Yesu, lulung ni aba kuntumo le Kulli woro pih kedebang kpa a yongh nga. ²²Nga kara ma lag gilayang ni a tigha malli agh, ari gigilla le Musa, Yusufu ni Maryamu juh ne a bin bang Kulli ni a Urushalima agh ate aka dumi Kulli ni. ²³Ninga mama a nyonglo a gigila le murung Kulli agh. "muna bunna ni kwa a bil ni kundun agh, aka tiyi mami Murung. kulli ni." ²⁴A juh dahrah ninga mama a wabba a gigilla le Murung kulli agh, "a kuhla bahri ko a guguh lah bahri." ²⁵Bwa nga nghan a Urushalima a gori Siman, ba pah njiteng ni bol tenana le Kulli. Yang nga ni Bongho le Kulli i'al beni ka pashi yahli aba Isra'ila agh. ²⁶Bongho le Kulli wara dumi ini ni iwuh agh she te shin Magulla ba-ashibang. ²⁷Bongho le kulli tol Siman juh ni a bin bang kulli. Nga aba bil Yesu juh ni nimoh ayeh a paying ninga mama gipangna le gigila wab agh. ²⁸le agyi bola bih le payi Kulli makampa le nah, ²⁹"Nifeni agha dag gurolo ibi woro a ntiri ololoh, Murung Kulli, ari tenana loh. ³⁰Ate njang shinna ashibang loh, ³¹Mama a woro a gilah adun bayong kwa agh: ³²Poshibang ate njiloro mura a beni ni yeri Kulli agha, ni gushi abuwalo aba Isra'ila." ³³A gha a wabba a muri muna ni agh mayi a teri ni ngi tahbi. ³⁴Siman bongshiyang le neh ngi Maryamu, 'ogh yaratah, muna ni agh ika dig tekushi kpah ni logho le bayong dudug a Isra'ila ate gidunna ni ashibi agh. ³⁵Le Gahra bwo ka shagshi yahloh - ate dengshe le bayong dudug ka dum rih. ³⁶Bamah nga nghan ba-shinduna a gori Annatu a biyeh. Muna Fanuyila ba kunburi le Ashiru ni. Yayina dudug. Dingna ni buri bogwo tompurbahri, ³⁷Ye dingna man behre bogho woro-enne-pur-enne. Ni dag bin bang Kulli agh, ama yangho ipayi Kulli tumo ni gono ni jim Kulli du ni bakara kwa. ³⁸Ni kun banghe agh juh a kariyang woro payi Kulli makampa ni wabbi beni kwa agh tenana le muna ni alele ka ashi Urushalima agh. ³⁹Nga a malli agha kwa aka pagha ari bil gigila le Murung Kulli agh, a nyera lahyang Nazarat a nje galili. ⁴⁰Mune guloh ni masho ngirung ni yeriteng, nieh le kulli nga a muri. ⁴¹Bongho ni kwa agh, aba bili kene a Urushalima ate nji bunu duro. ⁴²Nga pangni bogho Lum pur bahri agh, aya woro deshe ate kunbang ma nji bunu. ⁴³Nga a malli a kara nji bunu agh, a nyere lah. Le mune, Yehsu tangha njumo a Urushalima a ba bili ni yeri agh. ⁴⁴A tollo yangha nah a beni a ongshi niyang nga, le a giah ma kara mwoh. Le a ingna a alli abin a ba lahyang ni a biyang. ⁴⁵Nga nah shinni agh, a nyere aUrushalima a woro shiniyi bang te muri a beh. ⁴⁶Nga a shinni bang kara tahro agh, a kumi a Ndah bang Kulli, diya a ntira a ba alliyi giri, iteshi kiri ogh yang woro iliyang. ⁴⁷A beni kwa oghi agh, gire mayiyang tahbi ari yeriteng ni pil atenana le. ⁴⁸Nga a shinni agh, gire gangshiyang, ngi nayih, "muna, mang payi ke a pyi sung ningah? Teshi kiro, meng ni tehro shi allo ni koshirung." ⁴⁹Nah yiyang, "temang ke nga allang? Nin nyere dingna nga diya ale Dah agh le?" ⁵⁰Nah yeri tenana ni i wabiyang nga. ⁵¹Le yenni yang a Nazarat, i pahyang gulo. Ngil bola a tenana ni kwa a yahli woro dengshe a muyang. ⁵²Le Yehsu woro gulo ni yeriteng ni masho ngirung, egh kum agha le Kulli ni abayong.

Chapter 3

¹A ntiri bogho lum pu tongno a nong murung le Tibariyus Kaisar agh, Bilatus Babunti teya ini bol Yahudiya, Hirudus ni ki nong murung a Galili muna ngih Filibus ini ki nong murung a nje Ituiya ni Tira konitis, Lisaniyas te ya ini ih nong murung a nje Abiliya. ²A kunbang ni Hanana ni kayafa ki pagh ni a Magulla a binbangkulli ya - tenana le Kulli zu a bin Yohanna muna Zakariya, a lusung. ³Ginya malla ah nje ni kangni salang Urdu agh, Ih waḅ tenana ishibang ma lagh gimashihra. ⁴Ni nga ma ma ah nyonglo a gi nyonglina le Ishaya bashinduna agh, Gih hama nga puro a lusung ki nah" Gil nijjere le Murung Kulli, ih bi tang yarata. ⁵Ba njonglo ni kwa agh ah ka dungshi, дешили ya ah wanghi nkono ni buhra, ah ka teshi ah nijjere ni ni tang nga agh, ah dungshi nijjere ni gigogtah agh, ⁶ḅayong ni kwa agh ka shin ashibang le Kulli. ⁷"Le Yohanna ye ḅuri waḅbi ḅuno ḅayong ni ki zu a bini ate ih bi ah ishiyang nga. Nyong ah muna gbaffung yang be lagh yong ih bi nḅang yalula ni ka zu agh? ⁸Npagh gi maḅonna ni ka ḅum pontubu le yong nga, ke nwaḅa a njiyong, "Ni Ibrahim ni ki pagh tesung." Ate miyang ngi waḅbi yong Kulli logh le pushiyi Ibrahim ah muna ari a tahli ni. ⁹Ko nibiye ni a wara ah tigh kohgiri ari a tinna ngung. Nga ni na le ngung ni kwa ni ḅil nji ngung maḅonna agh ah kori a ḅuyi a gishe. ¹⁰Le ḅuno ḅayong ma tangha a ili, ki nah, "ke mang sa pagh le?" ¹¹Pilla nah yi yang, "Bwa nga ni dagra ḅari le, ih gabi ni ḅeni nya ne ya agh, ḅeni te ni gili agh ih bi pagh ni na. ¹²Ah ḅa ag dagha zu ih bi ishiyang, ah nah yi, "Ba aliyigiri, mang shi pagh le?" ¹³Nah yi yang, "keḅi n'ag bolo ni orr ma ma a waḅbi yong ih bi n'ag agh. ¹⁴Ah ḅa kuhruno oso ili, nah, " ke sung te agh le? mang shi pagh le?" Nah yi yang, "ken n'ag bolo bi ḅwa a tene agh, дешили ya ken nkashi yiri a muri ḅwa agh, npagh makampah ni ga ah nwaḅ ni yong nga. ¹⁵Nga ah ḅwa ki leli zu le 'Ba'ashibang nga ḅeni kwa agh woro dḅengshe a yali ate muri Yohanna ih ko 'Ba'ashibang nga ni le? ¹⁶Yohanna pilla nah yi yang kwa, "Meng nga, ngi ishi yong ni muru, ama ḅeni ki zu agh orrang ama meng ma agh ni pyeri pangshi nguri kura le agh. Ih ishi yong ni Bongho ma Gerenteng ni gishe. ¹⁷Koro sari giri le nga a bi gilla ri ih ka gang tangsa ate pon nji giri maḅonna ih wori a bah, nkwaḅ te ya ih pingshi ni gishe ma ma nya ki lim ma agh. ¹⁸Ni ah tenana ma tenshirung dudug ni waḅbi yang, Yohanna waḅ tenana maḅonna le Kulli a bin ḅayong. ¹⁹Yohanna funghi Hirudus ate tigh na Hirudaya mah le munangih lah ye funghi ate a muri a giri mashihra ni pagh agh, ²⁰Hiridus kpa ḅa ah gire ri kwa ke ki gir Yohanna a bin kurbang. ²¹Nga ah ishi ni ḅeni kwa agh, ah osso ah ishi Yesu, yang nga ih jim Kulli le ḅa Kulli ma tu wang. ²²Le Bongho ma Gerenteng, nga ki pur kula lah agh ki sulah a muri, le gih puro a kuli, "A wo ni munang ma ma yalang tol agh. Yalang poshina ro. ²³Nga Yesu toli tinna tumo le agh, yang nga ni bogho wuramwoh pu lum. Ini muna Yusuf (Ni nga ma ma ḅayong ki tigh agh) ²⁴muna Heli, muna Matat, muna Lawi, muna Malki, muna Yanna, muna Yusufu. ²⁵Muna Matatiya, muna Amos, muna Nahum, muna Hasli, muna Najjaya, ²⁶muna ma'ata, muna Matatiya, muna Shimeya, muna Yuseka, muna Yoda. ²⁷Muna Yowana, muna Resa, muna Zarubabula, muna Shiyaltiyeh, muna Niri ²⁸Muna Malki, muna Addi, muna Kasama, muna Almadam, muna Er, ²⁹muna Yosi, muna Aliyeza, muna Yorima, muna Matat, muna Lawi, ³⁰Lawi ni muna Saminu, muna Yahuda, muna Yusuf, muna Yohanna, muna Aliyakima, ³¹muna Malaya, muna Mainana muna Matata, muna Natan, muna Dauda ³²muna Yesse, muna Obida, muna Bu'aza, muna Salmon, muna Nashon. ³³Nashon ni muna Amminadah, muna Aimi muna Arama, muna Hezrouna, muna Feresa muna Yahuda. ³⁴muna Yakubu, muna Ishaku, muna Ibrahim, muna Tera, muna Nahor, ³⁵muna Serung, muna Reyu, muna Feleg, muna Abiru, muna Shela. ³⁶Shela ni te muna Kainana, muna Arfashada, muna Shem, muna Nuhu, muna Lamek, ³⁷muna metujela, muna Anuhu, muna Yaret, muna Mahalel, muna Kainana ³⁸muna Enosh, muna Shitti, muna Adamu, muna Kulli.

Chapter 4Le Yesu, dungshi ni ni Bongho ma Gerengteng nga, nyere a sallang Urdun, le Bongho tolli keni a lusung 2 ba basoriyibang momi nghan ha kara woro bari ya. Ni li gubung a kara ghe agh, a malla le kara the agh ogh yahlo.

Chapter 4Le Yesu, dungshi ni ni Bongho ma Gerengteng nga, nyere a sallang Urdun, le Bongho tolli keni a lusung 2 ba basoriyibang momi nghan ha kara woro bari ya. Ni li gubung a kara ghe agh, a malla le kara the agh ogh yahlo.

³Basoriyibang nah yi, "A wo ni muna Kulli le, sakyi tahli ni ih digh Fah nnu." ⁴Yesu pilla nah yi, "Ah nyonglina, bwa ni ki digha ate gili mwoh agh." ⁵Le basoriyibang toli keni a bidong kuli le dum mi gullo le ngunja ni boro le kwa a kunbang fitong. ⁶Basoriyibang nah yi, Nga puwo dighamuribang ni kwa ni boro le, ate ah pah nang ni, nlogh le npih beni kwa yang tol agh. ⁷Ngha ni na le, a gungho a dumang a gusang le ih digh ma moh." ⁸Ama Yesu pila nah yi, 'Ah nyonglina, 'a gushi Magulla kulli lo, ini mwoh a ka bongso.'" ⁹Le basoriyibang billi Yesu keni Urushalima ke tighi a muri kangnabangkulli, le nah yi, "A wo ni muna Kulli bo le tah kpa njali, ¹⁰Ate ah nyongli na, 'ih saghi ah bakuntumo le ah gbaro,' ¹¹le ah ka agh wo a bi yang, ate ka wol kuso ri tahli ya." ¹²Yesu pilla nah yi, "Ah wab na, ka pyeri Magulla Kulli lo agh." ¹³Ngha basoriyibang malli peri Yesu agh daghi woro sete kunbang ma bi. ¹⁴Le Yesu nyere zu a Galili a dighamuribang le Bongho, le tenana gipaghna le aghbang kwa a kasa nje ghe. ¹⁵Le ma tang aliyigiri a kangnabangkulli, ah bwa kwa bongshi. ¹⁶Zu a Nazarat, a ba gul nghan nga, ni nga gipaghna le ni pa ih pagha a binbangkulli kara Usulo agh le logho tangha nje ih bil ga ah nyongli ya bororo. ¹⁷Ah tol gi bomteng le bashinduna Ishaya ah pih. Le loghshi ke kum ba ah nyonglo, Bongho le Kulli nga murang, ate dahri nang nwab tenana maonna le a bin ah ba'enna. Tashi nang nwab te kum murung le ah beni ah bol agh, ni kum shinbang le ah manjiwanghina, npih ah beni ah pah yang gani ya bu, ¹⁹ndum bogho kum boro le kulli." ²⁰Le kar gi bomteng le kulli, nyeni pih beni ki aghni bang a binbang kulli ya, nyere digha njali, nji ah beni kwa a binbangkulli ya nyere ari. ²¹Le nahteng ri yang, "Nikyari ya gi nyonglina ni dungshi na a kiri yong." ²²Beni kwa biye agh bongshi ye ogh njiworoshi ri tenana ninyeh le Kulli ni ki pura kunni ya, le ah ilibang, "Muna Yusufu ni nga agh le?" ²³Nah yi nyang, "Njiteng agh nga wabang ngulliteng ni, 'Ba pah buri, pih muro buri sang. Ah ga kwa shi ogho a pagha Kafarnahum agh, pagh ni na a nje lo.'" ²⁴Ama nah, "Miyang ngi wabbi yong njiteng, bashinduna nya ah guso a nje le ya. ²⁵Ama a njiteng nga, a nja le Iliya agh ah mahbere nga nghan dudug a nje Isra'ila, nga ah gir ni ba nlahgiri bogho taro ni shienri topurmwoh agh, yahlo magulla kpa nje ghe. ²⁶Ama ni ah tashi Iliya ri ma mona le yang nga sei bin mahbere ni digha a Zarifat a nje Sidon nga. ²⁷Ah ba Yirishira nga nghan dudug a nje Isra'ila a nja le bashinduna Elisha, ama bung nya ntiriyang ah pih tenne maso ngiri ya se Na'aman ba Suriya." ²⁸Ah beni kwa a binbangkulli ya pagh yalula nga ah oghni ah tenana ghe ya. ²⁹Ah logho ah nonni yi ah pushi a ntiri lah, ah keni a muri dingli ni ah bagh lah yang nghan nga, ate ah tuti koh. ³⁰Ama ingna ntiri yang puro woro a nje Masa. ³¹Le woro a nje Kafarnahum, lah magulla a Galili, le ke logh aliya yang giri kara usulo. ³²Njiworoshi wol yang ri aliyigiri le, ate nateng ni dighamuribang. ³³A kangnabangkulli ghe agh bwa nga nghan ni bongho mashihra ari, ishi kunni jollo, ³⁴"Wee! Mang kon sung ro le, Yesu ba Nazarat? A zu a gir ja sung le? Nyeri na beni awo ni ya - Ma gerenteng le Murung Kulli!" ³⁵Yesu saghi gimatenna ghe, nah yi, "ka nahteng nga, puro ari! Nga gimatenna ghe fah ni biye wollo a njali a ntiri yang nga, ma puro ari ni paghi gubung nga ko fitong. ³⁶Ah beni biye kwa agh njiworoshi kpa ri yang, a woro wab teng a njiyang. Ah nah "Ja ah tenana mang ga? saghi ah gimatenna ghe ni dighamuribang le ah ma pur te." ³⁷Ke tenana le aghbnag a kasa nje ghe kwa. ³⁸Yesu dagh binbangkulli le ingna a liye Siman. Kunbang nghe agh nkil Siman ma ngalang nga nongho a njali ni iripaghna mashihra, ah jim mi ate muri. ³⁹Le tangha a muri saghi iripaghna, iripaghna ma daghi. Biye ni ma logho ma ingna a suli yang. ⁴⁰Ngha kara ki kpa ni ya, ah bayong zu ni ah bakono shisa a bin Yesu. Par bi muyang le pah yang tenne maso ngirung. ⁴¹Ah gima tenna puro ari ah bwa dudug, ki magh jollo ki nah, "Awo ni muna Kulli!" Yesu saghi ah gima tenne ni dagh yang ah nahteng nga, ate ah yeri na ih ini Ba'ashibang. ⁴²Ngha bang kor ri ya, puro woro a ba bung nya nghan nga. Ah bunno bayong ki ali ha zu kum ba panghang nga ate ah jim mi ke dagh yang nga. ⁴³Ama nah yi yang, "Digh na ngi wab tenana maonna le Kulli a nje Shisa, ate tebi ni ah tashi nang ba." ⁴⁴Le ingna a wab tenana maonna le Kulli a binbangKulli le ah lah shisha ni a nje Yahudiya agh.

Chapter 5

¹Digha nga ah bayong kpaɓ ni bin Yesu ki onghni tenana le Kulli ya yang nga dɛshili tangha a kun guhguri Janisarata. ²Shin ah gisasa muru bari tangha a kun guhguri. Ah ɓa talla puro a yeh gisasa ki lagh yahra bol njih le yang. ³Yesu ingna a gisasa ma mona ni pagh ma mi Siman agh, ke tighi ih ɓi shishi gisasa ghe a kungerebang fitong ih keni a muru. Ke digha njali a gisasa ih aliya ah ɓwa giri. ⁴Ngha malli nahteng nga, nah yi Simon, "Keni gisasa lo a bin ma limna a ɓugh yahra loh ate bol njih." ⁵Siman pilla nah, "Tele lah, shi paghna tumo duhku duhku ni shi bol gubung nga, ama ate wabɓa lo, nga ɓugh yahra ghe." ⁶Ngha ah paghni ni na agh, ah bol njih dudug, ha yahra bol nji le yang ki saniya. ⁷Le ah gor ah ɓi yang ni a gisasa ma mona agh ah zu ah aghni yang. Ah zu ah dɛngshi ah gisasa ghe kwa bari ni ah njih ha ah pagha ah ka limma. ⁸Ama nga Siman Bitrus shin ni ni na agh kpa kushi Yesu, ih nah, "Dagh nghan Magulla, ate mini ɓa gimashira." ⁹Ate gire magh ne tahɓi ni ah bayong ni kwa a biye agh ate gogho njih ni ah bol agh. ¹⁰Ga kpaɓ ni ah Yakubu ni Yahaya ah muna Zabadi ah ɓa paghtumo ni Siman. Ke Yesu nah yi Siman, "ka ɓang ngobong nga ate ga logh nibiyeni ya a ka bol ah bayong." ¹¹Ngha ah pushi ni ah gisasa le yang a dabeng nga ah dagh ga kwa agh a kuratiye. ¹²Ngha yang nga ntiri lah magula ma mona agh, ɓa yirishira nga nghan biye. Ngha shin ni Yesu agh kpa kushi njali jim mi ih nah, "Magulla, a agh le a ka pilang ih ɓi ndigh kunwarr." ¹³Yesu non bi doghi, nah, "N'agh na, digh kunwarr. Biye ni yirishira ghe malli." ¹⁴Laghi ih ke ih wabɓi ɓung nga, ama nah yi, "woro ki dɛm muro a bin magulla binɓangkulli kedebang a dahra ate kunwarr lo, ni nga ma ma Musa wabɓa ate a digh kpanana a binyang." ¹⁵Ama tenana le meshiye wor kukwoh, ha buno bayong zu a bini ate ogh ga ih'aliya ya ni pagh yang ah kum iritenna. ¹⁶Ama bin ɓaɓa le kengshiri woro a ɓa ɓung nya nga nghan nga ki jim Kulli. ¹⁷ke digha kunbang ni ih aliya ni giri ya, ah ɓa bol gigilla le Musa ni ah ɓa aliya gigilla nga digha njali a bin ah bayong ni zu a ah min lah ni kangni Galili ni Yahudiya ni lah Magulla Urshalima. Dighamuribang le Murung Kulli nga ari ate pah iritenna. ¹⁸Ngha ni kunbang nghe ya ah buna nga nghan zu ni ɓakono sheɓe ah tolli a kala, ah al njere ni ah ka kum ni ingni ni a nongshi ni a dum Yesu agh. ¹⁹Ate gogho le bayong, ni ah kum bin ingni ya, ke ah eɓɓe a bikuli lah ghe, ah suli a tong kangna ghe a kalla ah keni ntiri bayong a dum Yesu. ²⁰Ngha shin ni pah njiteng le yang nga, Yesu nah, "Tele lah, ah lagh na wo gimashihra lo." ²¹Ah ɓa nyongli giri ni ah ɓa Farisa tighi teng nah, "Yang ki ɓiyi luli Kulli ni? Yang logh le laghi ɓwa gimashihra ne se Kulli?" ²²Ama nga Yesu yeri ni ga ah dɛngshi ya, ke pilla nah yi yang, "Mang paghi ke nga tigh tenana ni a yali yong le?" ²³Manyeni ni kon wabɓa agh, 'Ah lagh na wo gimashira' ko ah nah, 'Logho a Ginya?' ²⁴Ama ate a yere Muna Bwa nga ni dighamuribang ma lagh gimashihra a ngunjah, Nnah wo, 'Loggho, tol kalla lo a woro a liyo.'" ²⁵Biye ni logh nghan a ntiri yang tol kalla le ni nonghang nga, woro a liye ih gushi Kulli. ²⁶Gire maghi ɓeni kwa agh tahɓi, ah gushi Kulli. Ngobong kpa ri yang ah nah, "Nikyari ya shi shin na gi njiworoshi." ²⁷A njum mi ni ah ga pagh ni giri ya, Yesu pura biye shin ɓa agh dagha ni ah gori Lawi ya digha a gungri le ɓa agh daggha. Nah yi, "kuratiyang." ²⁸Le Lawi dagh ga kwa agh logho kuratiye. ²⁹Le Lawi gor Yesu njibuno ligiri magulla a liye. Ah ɓa agh dagga nga biye dɛshili dudug ni nshile ah ɓwa ki li gili ni yang. ³⁰Yesu pilla nah yi yang, "Ah bayong ni kukoturo agh ni pa al ɓa pah ɓuri ya, ah ɓakono ni mwoh ki al ɓa pah ɓuri. ³²Ni nzu ate muri ah ɓa pagh njiteng nga, ama nzu ate muri ah ɓa gimashihra ah pontufu." ³³Ah nah yi, "Ah denglah le Yohana nga ki gono ni jim Kulli kwa, dɛshili ya ah denglah le ah ɓa Farisa nga ki pagh ni na. Ama ah denglah lo nga ki li ki nuh." ³⁴Yesu nah yi yang, "Bwa nga nghan ka tigh ah ɓi bura manduwulah a gono nga bura manduwulah nga sang ni yang nga le?" ³⁵Ama kara nga ki zu nga ah ka tol li bura Manduwulah a bin yang nga, kara ghe ni ah ka gon ni." ³⁶Ke Yesu ye wabɓi yang ngulliteng. "Bwa nya ka san kandagiri ari gikura ma piyo le tollo ki soro ari gikura ma yayina agh. Paghi ni na le ih ka san gikura ma piyo, le kanda gikura ma piyo ni ki ɓor ni kanda gikura ma yayina agh." ³⁷Deshili ya ɓwa nya ka soɓ muru innabi a bang ma yayina agh. Pagha ni na le, muru innabi egh ka san bang egh, muru innabi egh ka soko a bang egh ka ɓiya. ³⁸Ama a ka sob muru innabi ma piyo a bang ma piyo. ³⁹Bwa nya ka koshiyi nuh muru innabi ma piyo nga wara nuh ma yayina agh, ate ih ka nah ih ma yayina egh wara ma piyo egh.

Chapter 6

¹Kara usulo nga nhang Yesu bolio a bang guwe ah denglah le ki hariyi kiri guwe ki biya a bi yang ki she ²Ah nshile ah ba Farisa nah, "Atemang ke ngi pagh ga ni foti ya agh a kara usulo?"³Yesu pilla, nah yi yang, "Ni nbil ga Dauda pagh agh nga oghni yalo agh, ini ni ah buna ni yang nga ni yang nga le?"⁴Ngha ingni ni a KangnabangKulli ya tol gilina ma gilla, li, tollo pih ah buna ni yang nga ni yang nga ah li, gilina egh agh ah tighi te muri ah Magulla ni a binbangKulli ya".⁵Le nah yi yang, "Muna Bwa agh Magula le kara usulo ni".⁶A kara usulo ma bi ya, woro ke ingna a binbangkulli aliyi ah bwa giri a biye. Bwa nga biye bi ma li sheb na.⁷Ah ba nyongli giri ni ba Farisa ki shinni ko ih pih bwa iritenna a kara usulo a te ah kum ga ah bungshi ni muri ya.⁸ Wara yeri ga ah dengshi ya le nah yi beni bi sheb agh, "Logho, tang ni kuso a tiri ah bayong." Le bwe ma logho tangha biye.⁹Yesu nayiyang, "miya ngi iliyong, bonna a kara usulo kea pag gimabwa ko gimashira, ko a ashibang aka wol nluwo le?"¹⁰Le shiniyang kwa, nayi biye "Nogbuwo" Le pagha nah, le kung tenne maso ngirung.¹¹A og yallung Lula, a waba ariyang a muri agh a ka payi Yesu agh.¹²Digna a kungbang ni wor agh, wara a nkono ke njing Kulli jin Kulli duku duku.¹³Ngha bang tuni agh, gora a denale a binni tari lumpufari a ntiriyang, a beni gori a bah kun tumo agh.¹⁴Luli a ba tumogh agh a yagni Siman (beni a gori Bitrus ah) ni muna ngi Andrawus, Yakubu, Yohanna, Filibus, Bartalamawus,¹⁵Matta, Toma, Yakubu muna Haifa, Siman, ni a gori Zaloti,¹⁶Yahuda muna Yakubu ni Yahuda muna Iskariyoti beni bungshi muri agh.¹⁷Ngha Yesu sulini nkono niyang nga, tangnga dabeng a denale duduk ni abayong duduk ni pura Yahudiya ni Urushalima, ni beni a kun gere muru Taya ni Sidon nga.¹⁸A zu ate oggi ni te kun tene maso ngiriyang ari kononi ki ganshiyangha kwah agh. A bayongni ni gimashira ignariyang nga a kunna tene maso.¹⁹A buno bayong ni biye kwagha, alla ka doggho dogi ate digha muribang pa tene maso ngirung nga ri.²⁰Le shina a denlale, nah, "A ba kun foro ni niyong ate digga muribang le Kulli agh mamiyong ni ²¹Boroni abinyong ba yalo nibiyeni' agh ate a ka dinshiyong. Boroni a biyong aba bwa nibiyeni ate nga olo²²Boroni abinyong niyong nga bayong shibiyongha, pushiyongha, sanyiyong a te muna bayong.²³Ngha digni yalun poshina a kare nga woro tah te bimurubang, ate nga kun ngoshe ma gullah Kulli, ini akah - akah ana pagni na a bashinduna ninah²⁴Gi ena ni ni layong yong a ba gikunna, ate nwara n'agh pashi kunyalu.²⁵Gi ena layong yongni a beni indin ni byeni agh, ngah oh yalo ni njimo. Gi ena layong nyongna a beni nghah ol nibiyeniah, nga didingna gi ena ni bwa'a ni njimerung.²⁶Gi ena layong, nyongni abeni a bwa kwa ki waptemabwa a miyong ah, ni yong nga bayong ki bongshi yong nga, ate ini aka a kayiyang paghi agh a ba shinduna ma yiri ni nah.²⁷Miyang ngi wabiyong nyonghi a beni ngah ognghang nga, in anji a beni ki shiri tenana leyong nga, in anji a biyong banjuo, in payi a beni ki shibi telayong nga gima bwa'a.²⁸Bongshi a beni ki sang yong nga, in jin Kulli teh mura a beni ki payong gani.²⁹Beni wolo a te kiro mama'a, piyi mamona. Beni tol gi vulirung loh ah, ka giti darah lo ah.³⁰Pi beni kwa jimo agh. Beni kwa tol gilo agh ka ili in nyeni agh.³¹Gah kuwa a tolo a bwa'a i paggo agh paggi yang ninah.³²A anji a beni ki anjoah mwoh ahle, mang buriyole? A ba pah gimashira magha a yang nga a anjiariyang.³³A pagghi a beni ki paggho gima bwa'a mwoh ohle mang iburiyo leh? A ba pag gimashira magha ini a paggha na.³⁴Ngha nga bwa'a tangma ate ni njumo le a nwayong nga mang le? A ba pagimashira magha a yangnga a pi a biyang a ba pag gimashira tangma, ate a nwayang.³⁵In anji a beni in pagghi yang gima bwa. In pahyang tangma ke tig yaliyong aka nyeshi agh ngoshe ah nga duduk nga diya a muna Kuli, ate ini magha ba shin gi enna le a beni nyah ki pag makampa ah na ba pag gimashira.³⁶In dig a ba shin gi enna ate teg teyong nga ba shin gi enna ni³⁷Ke wanjo nwan njo agh, nite a wabiyong njo agh. Ke nshiri teng agh nite shiri tele agh yong. Ntoyi a bwa gimashira leyang aka toyi mam³⁸Npah aka payong giperigiri ka dungso ha ka so ko. Ate giperigiri ni npangni tumo agh ini aka periyong giri."³⁹Le ye wabiyang kunburiteng nah a majiwayina ka dumi majiwayina njere le"? Pagha nah le, a yangha kuwa aka ba a tuli nya ni nah ah le? ⁴⁰Beni a aliyi giri ah ni ne or beni ki aliyi giri agh, ama beni aka a aliyi giri yarata agh i di ninga ba aliyi giri⁴¹A temang ka a shin kika ni a nji muna gwo ah, ke na shin dunduligun ni njoah le? ⁴²Pang niyelang ke a wabi munagwo, munagyang le ibi pushiyo kika ni a njo agh' we te agh na shin dundulingun ni a njo agh le? Weh bakunbara pushi! dudulingang ni njijo agh sana, ate aka shinbang yarata ate a kumo a pushi kika ni munagwo agh.⁴³Ngun mabwa ni ki tol nji madunnah ah, ngun madunnah te ah ni tol nji mabwa ah.⁴⁴A yeri ngun ari nji ni tol agh. Bayong ni tuh nji goriyi a ri Jue ah, nah tu nji bongshina a ri jue poshina ah⁴⁵Bayong mabwa'ah gima bwa ni a ye ah ini ki pa ga bowa, bayong mashira'ah gimashira ni a ye ah ini ki pa ga shiriya. Ate ga aye ah ini ki pura kuni.⁴⁶Ateman ke ngagoran, I murum Kulli Murum Kuli ke nin; ogbang ni ga wabbah le? ⁴⁷Beni kwa juwa binnangha og tenanalangha ye bili agh, ngawabiyong dignale. Yangha ni nga beni ki bag lah'ah tung tuli luma⁴⁸Yohanna ni nga beni ki bag lah'ah, tung tuli lima njali mag tina leh a muri tali Ngha muru bunni ju wami ni leh agh, ni jiri agh ate bangne yarata.⁴⁹Beni te oh tenanalangha ni ogha gh yangha ni ngah beni bag lah a muri njisalang nga ni tuntuli ke mag tine agh, Ngha muru bunni zu wamma ri leh agh leh ma wamma, biya le le agh gongna.

Chapter 7

¹Ngha Yesu malli wabga kwa'ah a kiri a bayong ngha, le igna Kafarnahum²Guro le Magulla bataluwa ni ye tol ah, ngh, ni ngirun tennah agh, yang ngha a kun nluo. ³Ngha Magulla bataluwa ogni kara Yesu ah, tasa a Magulla le a aba Yahuda bini, a jing Yesu ibiju ibi gurole ashi a kun nluo. ⁴Ngha a juni bi Yesu ah, a jimi ni njiteng, a nah, "perina ke a paggine, ⁵ate yang ngha i agjisu, ini bagggisung bin ban Kulli le". ⁶Yesu woh-nayang. Ngha juni kari liye agh, Magulla taluwa tashi a bih a nayi "Magulla, ka ganshi ro'ah, ate ni periya ke a juwa liyang ngha. ⁷Inni paghi ke nna ni pyeri juwa binno ah, wat tenana gurolang ka kum ngirung tenna. ⁸Mini bwa ni gullo, na bataluwa a binje lang. Miyang ngi naghi beni ih "woro" leh woro, nye wabi; "ih zu le zu, nwabi leh gurolang ih pagga le paggire". ⁹Ngha Yesu ogni tenone yah gire pih tabi, leh pilla bin ah bunno bayong ni sowate ah nah, "miyang ngi wabbi yong, ni kun ba pa njiteng Israila ningha benni agh". ¹⁰Ngha a benni atashiya nyenni liah agh, ke kun gure kunna tene maso ngirung. ¹¹In ngha njumi agh, Yesu worra lah ni a gori Na'im agh, adenlah leh na bunno bayong. ¹²Inngha juni gyap ni kun kala leh agh, leh bwa ngha wuh ah tollo, inni mwoh a bi ngih, (benni buri wuh agh), a bunno bayong ni leh agh ngha kikirare. ¹³Ngha Murum kulli shinni agh, shin gih enna leh, nayi, "ka bua ah". ¹⁴Leh kenne ke dog gi tol nluwo, le aba tol nluwe eh tangha nje. Leh nah, "bisadeng, mya ngi nahwo, loggho". ¹⁵Nluwe loggho ki nahteng, le Yesu pih ngihni. ¹⁶Beni ngobong ma boyang kwa, a ma wara gushi Kulli, a nah, "a loshina bashinduna magulla an tiri sung "Deshili agh, Kulli shina a bayong le". ¹⁷Tenanani a muri Yesu agh meshiyina a je Yahudiya na a nje ni kangni agh. ¹⁸A denlale Yohanna wne eha ga pagiri kwa agh. ¹⁹Le Yohanna gora a denlale bari tashiyang abin Magulla a nah, awoni APA bani ka juwa le, ko i shi shinbang ate the bwa sa le?". ²⁰Ngha juni bin Yesu gyap agh, a dengle nah, "Yohanna ba- lagimashira ni tashi sung a bino I shi ilo, a woni a pa beni ka Ju agh le, ko ibi shi shiribana ate bwa sa le?". ²¹A beni pi aba kona maso girun tenah na ba gani na beni a gima tenna ingna riyang agh, aba nji wayina Kum shimba. ²²Yesu pila nah iyang, " nkenle nwabi Yohanna ga nshingha ni ma n'og agh. a ma nji wayina ngha ki Kun shinbang, a bani kushiyan nyamuyangha ngha ki giyan, a bay irishirah kuna a giriyang a biye a, ma kirun girna ngha ki oh bang, a bani wuah a loshinayang, a bani ni oh tenanale Kulliya a ya ngha wabiyang. ²³Bani tangha muri ji tengle agh a muri gi pagnalang ngha ikun dung poshina." ²⁴Ngha abeni Yohanna tashiya woriah, Yesu wara wabi a bayong telenah "Mang nwara a kati a shinnah? Lesun ni gun ki piliya le? ²⁵Mah woron ke ai shinle? Beni tangha ni gi bwa ngirung ma bonna ma bull le? shinah, a bayong ni mel gi mabwa' a yangn gha ntiri dingna boro a yangni a diya liya murung. ²⁶Mah nworon nkeng nga shinle? Ba shin durale? eh, miyana gi wabi yong nwara bashinduna. ²⁷Beni ni a yonligiri a muri "shinah, myang gi tashi ba kun tumohlang a dumo, bani ka giyo njijereagh. ²⁸miyang gi wabiyong, ntira a bani a mana bilagh bung nya or Yohanna ni guloagh Nina te agh. Beni pa makena a mule Kulliya ware ni gulo! ²⁹(Ngha bayong kwa oh niah, kpana a ba ag dagha, a wabai Kulliya ba jitengni, a yangha ntiri a beni Yahonna Ishi agh. ³⁰A ba bol gigilla ni aba yeri gigilla le aba Yahuda shibi ag Kulli ate Yohanna ni Ishiyang ngha) ³¹Ni mah, ngi peri a bayong ni a njah ni agh? A yangha ni yalangle? ³²A yangha ni nga a munani ki dala a bin magiri, a bani diya ki gorariyang ki nah, "shi tonyi yong njindua, nshibi tahngwan. shi tuyong ngiya gi nluo nin nbwa agha. ³³Yohanna ba Ishiyang ju nya ki ligiriya nyan ki nuh gi nuna agh, "yangha ini nyamuru. ³⁴Muna bayong ju ki ligiri ki nuh gi nuna agh, "shini, ba ongso ligiri ni ba nuhyigiri, bi aba aga dagha ni a ba pag gimashira!" ³⁶kara ngha nghan ba Farisa jin Yesu iji li gilina a liah. Ngha Yesu ignini a liah agh, diya muri ngi murung ligilina. ³⁷Le bahma ba pa gimashira pura tiri la, ngha ohni i Yesu ngha aliah ba bolgigila'ah, juni murung ma susuna ni agori albasta gha. ³⁸Tangha kari Yesu gyap ni kushi. I bwa, jimerunle lik kushi Yesu, i gori kushi Yesu ni ji-muri, le keni kuni a kushi Yesu le bishi murung masusunag. ³⁹Ngha ba farisa gori Yesu a leah shini ba meah, denshe a yali, nah, "beni agh ba shinduna ni le ke yerina za bama ni ki doyi ni agh, ba gimashira ni." ⁴⁰Yesu pila nayi Siman, miyang niga gi wabbo agh." Le nah, "wabbi, ba aliya bayong giri!" ⁴¹Yesu nah, "ba pa tangma pane a bwa bari tangma bolo, beni mwoh agh tangma bolo woro tongno, mabi agh tangma bolo woro bari pu-lum. ⁴²Ngha a yani ga aka nwaniya gha, deyiyang tangma agh kwa bari. Ntiriya bariya yan, worbi ni ag njiBa pa tangmale?". ⁴³Siman piyi tenana nah, "beni a daggi bolo dudu agh ni." Yesu nayi, "a kashiba njuo yarata." ⁴⁴Yesu pila bin bama agh nayi Siman, "a shinah bamani, ngha ingnini a lioh, na peng muru nlag kusungha, sona jimerule a kuang gori ni jimuri. ⁴⁵Na keni kuno a dunshi kusangha, ngha ingnini a lioh agh dagte dungshi ni kusangha. ⁴⁶Na so murun a murang, ngha ama miya sonangha murung masusun'a kusang. ⁴⁷Miyang ngi wabbo, a gimashira le ni duduk agh a lagne ni ate ag njung le duduk. Ama beni a laggi gimashira le fitong ngha, ag njung le fitong. ⁴⁸Le nayi a lagno wo gimashira lo." ⁴⁹A beni dig ni Yesu agh nayi ariyang, "yangha ke ki lag gimashira le?" ⁵⁰Le Yesu nayi bama agh, "pag njiteng lo ashino. Ken mini ololo.

Chapter 8

¹Nzum fitong Yesu na dennale lumpur bari ki gya ntiri lah Magulla ni alah makyena shissa, ki wat tenanale Kulli ni ham teng mabwa a muri diyamuribang le Kulli. ²A menna baba duduk nga Yesu pushi yang gima bongho mashira ni payang tegne maso ngiriyang yangni Maryamu beni ah gori magadaliya benni pushi iyi ah kukwa tombari yah. ³Nih Yuwana maleh kuza ma kushi Hirudus, nih suzanatu nah mena duduk. Ntiri gah biyang nga, inni ah angni niyang. ⁴Kara nga ghan a bunno bayong kpaba ah puro duduk ah lah Magulla shissa, ate a ka shin Yesu. Wabiyang ngulliteng nah. ⁵Bajangiri pura ka jangiri. Nga i meshini njigiri ya, njigiri baba kpa amuri njinjere. A bwa pariya ni kushiyang a minnya yeh dashiyang lih, ⁶Ah baba yeh kpa a muri tali ba njisalang nya duduk ah, ke a puri yah ma yillang ate bin polla nyabe ya. ⁷A njizamma baba kpa ah zwe gul ni yang, le a zwe'e sanniyang. ⁸Ama njiamma baba kpa ah nje mabuah, a puro ah gullo ah kun nji'i war mama sobba nje yah, "ke Yesu wanni ah tenana niya logshi ghii wabiyang, @Benni ni kirung og bang nga, ih teshi kiri ih ow." ⁹Ke ah denna le illi i dumiyang tekushi ngulli tenana aghi. ¹⁰Wabiyang, "Nyongni a payong njere yeri ghi songrina madigna le diyamuribang le Kulli . ama a nshille abayong gha, ngi nahteng riyong na ngulliteng ' ate a shingiri leh na yerriyah, deshaya a og giri le na boli a yaliyang nga." ¹¹Nibeniya tekushi ngullitenane ningha: Nji zama'a tenana le Kulli ni? ¹²Nji zama'a mama kpa a jinnjere yah ah yangni ah bwai og telle Kulli ke ninnjumo leh Basoribang ju tol tenane ah yaliyang ate ke ah panjiteng ah kum abba ah. ¹³Mama ah muri tali yah ah yangni abwani, og tenana, ah ag ni binmuribang. Ama na jigha nje ya, ah panjiteng ma kora fitong kara pyeshibang ju leh ah kpa. ¹⁴Ah njigiri mama kpa ah zwe ah, ah yangni abwa ni og tenana, njum dingna fitong leh, ah gingunja, ningha gikunna ni boro ngunja ki wor maso layang, leh na pa amuna mama gulwah. ¹⁵Njigiri mama kpa ah nje mabonna ah, a biyeni og tenana agghi ni njiteng yong mwoh, boli ngi-ngang ahwo gimyalung ni pa amuna. ¹⁶bwa'nya ka mongshi gishe, leh ka vulli ni kyehe ye ko ka isshi je le alla ah. Ama ntighi bikulli ate benni kwa ingni yah ka ahin poshibang le.. ¹⁷Gih pangna nya ka songri yah mama nah logle ah pushi yah, ke gih vulina nya ki pura njibang nah yeri nga. ¹⁸In bolriyong ni ga ngi og ah ate beni kwa ni giri ash oh inni ah buriyini, deshi benni nyani nya ah, fitong nih ih dense yangha ni yah ah tolyini. ¹⁹Le ngi Yesu na amunangi juwo binni, ama nah kum juh gyap ah binni yah ate bunno bayong. ²⁰Bwa ke wabbi, "Ngo na amunango ingha tangha njibang ki al shino." ²¹Yesu agha wabbi yang, "Ngiyang na amuna nah a yangni abeni ki og tenana leh Kulli agh, ki pagtumo ni agh." ²²Kara mwoh nga nga Yesu na a dennale le ingna a gisassa muru. Wabbi yang, "Nji ka kande muru giri ginimuru ngimuru nguguri magulla," A logshi gya ate a dur ngugure. ²³Ke a yangha a muri gya le Yesu wara njitulo, le gung matenna logho a ngimuru egh, pag gisassa ki dunshi ni muru, a yangha ntiri gana magulla. ²⁴Ke a denlah le Yesu le logshi a njitulo. A nna, telelah! telelah! sunga sa wuh!" ma logho sagyi gung ni gombog muru, le a kasa, bang ke pollo. ²⁵Beni ni wabbiyang, "pahnjteng langyong kyar?" Le ngobong kpa riyang, miniyang tabi ni gha pagha. A illi ahriyang "yang beh, beni lole sagyi gung ni muru ke ka ohyi agh?" ²⁶A kenna njali Garasina, mama gyap ni Galili agh. ²⁷Nga Yesu sulina njali agh, bwan nga njaliye ke kumi. Bwea yangha ni gima tennah ri Bwe kikara nya i ishi giri ariya agh, deshi in nya i diya a lah a so diya bin nkiliya. ²⁸Nga shinni Yesu agh, ishi kuni njollo, ma kpa jeh a dummi wab teng ni ngih magulla nah, "mang ngi pag ni we, Yesu, muna Kulli Magulla? minyang ngi jimmo, ka peng ganni agh!" ²⁹Ate Yesu sagne bongho mashira agh i pura ngiri. Kunbang duduk, yangha i ingnari, ko a kurri ni a ngurigifulla a lelli, tuhiyang, le gimatenna ka pushi ka worri a lusung. ³⁰Le Yesu illi, "Lullo e mang? Pilla nah, "Lullang duduk,' ate agimatenna " dudduk inni ingnari. ³¹A gimatenna agh woro jim Yesu egh ke tutiyang a ingna a tulli ma limna agh. ³²A bunno bisiligiri-loh i nga nga ki lelle a muri burrah gyap ni biye. A gimatenna jimmi i dangyang a ingna riyang, le aghyi ayng. ³³A gimatenna purrari ke ingnari a bisiligiri-lah, le a bunno bisiligiri-lah woro ye sullo bil kushi nkono ke kpa a guguri magulla, a bullo a wuh. ³⁴Ke a beni ki le lah bisiligiri-lah shingha pagha, a bangha, a ka wag gha paggiriya a ntirin a lah ni nshille jeh. ³⁵Le a bayongn puro ke shingha pagha, le kenne bi Yesu a kum benni a gimatenna purori agh. Ya nga diya kushi Yesu mella dangra, yangha a ntiri dense le, lengobong wolyang. ³⁶Bayong ni shingha pagha, wabi yang paghani benni a gimatenna ingnari agh kum gung agh. ³⁷Le abayong ni kwa njali Garasina ni a beni a kariyang nga, jim Yesu i pura a njali leyang, ate ngobong ma tenna. Biye ni Yesu na a denlah le ma ingna a gisassa muru a nyere. ³⁸Beni a gimatenna purari agh, jim Yesu nna "Daghang ishi wori we!" Yesu nyeshi nayi, ³⁹"nyere lah a ke wabbi abalayong a gimagulla ni Kulli pagho agh." Biyeni beh woro ke ki wabi a bayong lah ga kwa Yesu paghi agh. ⁴⁰Ke Yesu nyenni agh, abwa gingshi, ate a ya agh kwa a lelli. ⁴¹Le, beni lulli Yayirus, ma mwoh na ni ntiri a magulla kangna bang kulli, zu gyap ni Yesu ji kpa njali a kushi, jimmi egh bi kenna agh leh. ⁴²Ate muni mangalang ma mwoh, ma bowo le Lum pur bahri njah agh ki wuh. Ingha Yesu ka worri agh, a bunno bayong nga ki gbenghi. ⁴³Bamah nghaghan pag bogwo lumpurbari nkila ki sokkori. Wolla bollole kwa a bin aba buri, ate i kum ghuh, ama bung nya ganni agh. ⁴⁴Ke bolla jum Yesu ke dog kun dagra le. Biyeni sonnikila le ma tangha. ⁴⁵Yesu nah, "yahbiye doghon le?" A benni kangni

agh, benni kwa a gohro. Bitrus nah, "Magulla, abayong duduk kpanna kangno ngi gbengho." ⁴⁶Ama Yesu nah, In nyerina, bwa dognang, ate in ogna gullo pura a ngirang." ⁴⁷Ngha bamma egh nyerini ni log le songriya, puro zuwa bini ni ngobong. Zu dumo a kundum Yesu waba a kundum abwa ga paggiri ke dogyi yah ni pagha ni kumni ghu oh. ⁴⁸Le nayi, "munangalang lang, pah njiteng loh panno ghu. Woro ah ntiri alollo." ⁴⁹Yangha a ntiri nahteng le, bwa pura a leh magulla bin bangkulli, zu nah muno mangalang wara wuh, ka gangshi ba aliyigiri agh." ⁵⁰Ke Yesu ogni nina agh, wabi Yayirus, "kabang ngobong ngha. Pa njiteng i kum agba gung." ⁵¹Ngha kyezu aghbaleya ni agha kebwa ingna te yah, se Bitrus ni Yohanna ni ⁵²Yakubu, ni ngimuna ni termuna. A bayong ni kwa a biye yah ki bua ni tenne ate wu leh konna yang. Ama Yesu wabiyang, "in dagte bua! Ni wu agh! i nong ntulo" ⁵³Ama bayong olli majembang, ate a yerina i wuna. ⁵⁴Ama bolbi, gorbang nah, "muna, logho!" ⁵⁵Minlim muna nyerari, le logho. Wabiyang a pi gubung illi. ⁵⁶Ababilli dunshi ni gi ngobong, ke nongkiri yang ke a wabi bung ga paggha.

Chapter 9

¹Gorah a denlah le lum-pu-bahri, pah yang diagh-muribang ahabah pussah ajah a gung -mashira ni kwa agh, ehbi apushighi a kon a ngiri bayong ²Tahshi yang, ehbi akah hamteng di agh-muribang le Kulli, ni pangshi mahso ngiri bahkono ate kun usullo. ³Ke nahghiyang, ken nbol gubung biyong ate gingbiri niyah. Ken ntol ghara agh, koh lurugimbiri, koh gilina, koh mbollo kenmah ntol dagrah bahri ya. ⁴Lah ni n'suhli nghan kwah gha ndignghan hah ju ari loggho le yong ni nghan dagni njeigha ⁵Ah beni kwah shibbi gingshi yong nghan dag, kunbang ni nghan dagni ya nje agh a nkur kikiri kushiyong nghan ate ibi dig ghi wabkung a muyang ⁶Behni ah lah, a woh ham tele Kulli, ni nyehshi mahso a ngiri bayong a bah kwa aghi ⁷Ah yangnghan nghan le Hiridus, murung, ogna gha ki pagghiri ya, ke gire magghi tabi, ate bayong wanne i Yohanna ba lshibang yeh lognah nkiliya, ⁸A bayong babah deshi woh nah egh Iliya ba-shinduna ye dunnah muri ni njung. Deshiliya a babah ma muna le bashinduna ni ki kara agh ye longna nah, ⁹Hiridus nah, "Ni ipaggha Yohanna ni nghan nkashi muri. To, "ke yangha nghi ogha a gtenanani muri le? behni al shini agh. ¹⁰Nyere le a bah kuntumo a biriya, a wabbi Yesu gha a pag agh kwah. Behni Bohyang nghan jeh a ongso a wara lah ni agori Baisaida agh. ¹¹Ngha a bunno bayong yerini bah Yesu woh nghan-ngha, a sogha tiye beh. Ke gingshi yang, wabbi yang tenana dignah-muribang le Kulli, Ye pag agh a ba konno tene maso ngirung. ¹²Le adenah le bil telle paggha nnah, a bwah kwah diggha njali. ¹³Tol fyah nnuh tongno, ni inji bahri, logshi muri Kulli jim Kulli, ke bonniyi giliye, pi adenlah ba gabbi a bwah. ¹⁴Ayangnghan kwah a li a adima. Adenlah le kpa te koro guwoh Lum-pur-bahri. ¹⁵Ke kara babah Yesu ki jim Kulli ni muri, ke a denlah le zu ili yang, " a bayong ki nah i mini yang le?, ¹⁶A pilla a nah, bayong babah nghan ki nah, Yohanna ba lshibang, babah nah a mini Iliya ba-shidunah, ha ni beniya a babah nghan ki nah a mini bwah a ntiri a bah-shidunah ni beri agh ini nlogho. ¹⁷Iliyang, ke yong agh le? nga nah ni mini yang le? Bitrus pilla nahyi, "A mini bah-ashibang behni pura bin Kulli agh." ¹⁸Ke Yesu lagyang nah, ike a ba wabba bung teng agh sang agh. ¹⁹i nah, "Muna-bayong ka nuh gani ri a gibaba dudng; a tenna nah a magula bin bang Kulli le a ba Yahuda ni a ba nyongligiri, ka shibi le aka wol nlueh. Ari kara ma tahro agh a logshi". ²⁰Ke nahyi yang, "Behni kwa tollo ka soagh tyang agh, dignah ika shibi muri, ika tol ngung-pannah le kerani kwa agh, ibi soagh tyang. ²¹Behni kwa tollo i ka ashi muri agh, i ka bori, ama behni kwa pah muri a teh murang agh, i ka ashi muri. ²²Ngosho mang bwah ka kumo nghan kung ngunjah kwa agh nghan bor usulo le agh? ²³Behni kwa og yiribiyina lang ni tenana lang nghan, muna bayong ka og yiribiyina le, nghan ika nyere a ntiri gulole le ni gulo le Tehri ni abakuntumo le Kulli ma kwar agh. ²⁴Ama miyang ngi wabbiyong njiteng, a bayong babah nghan tangagh a ntiriyong ni, nah a wuh agh sei te a shin diyamuribang le Kulli. ²⁵A njung kara tombitahro ni Yesu wanni tenana ni agh, tol Bitrus ni Yohanna ni Yakubu, ehba muri nkono ate ika jim Kulli. ²⁶Ngha i jim ni Kulli agh, pag agh le kundumi ariya, kega mellah riya poshi kinkebeng. ²⁷Beni a bwah bahri nghan ki nahteng ari, Musa ni Iliya. ²⁸A pilla, poshibang kangni yang, a nahteng ari Yesu a muri woro lenghe ika juni ari mallale a Urushalima agh. ²⁹Bitrus ni adenlah ni yangnghan ni yangnghan ngi njintullo bolayang. Nghan a longniya njintullogha, a shin gullo le Yesu, a yah shina a bwa bahri tangnghan bini. ³⁰Ngha Musa ni Iliya ki gilriyang ka Magni muyang bin Yesu agh, Bitrus nah 'A weh magulla agh, bona ke shi sung nghan bah, ika boro ke shi gil gungri tahro, mwah ate muro, mwah ate Musa, mwah agh ate Iliya". Ama njiteng na yeri agh i wabba agh. ³¹Ngha i wanni teng agh nlahgiri zu vuliyang. Le ngohong kpa riyang nghan nlahgiri vuliyi niyang agh. ³²Ke ngiteng a nlahgiri nah "Munang ni nga mama nyol agh, n'mag kiriyong ri" ³³Ngha ngiteng malli tenana agh, Yesu ni a beh ni muri mwah . Bang polla muyang, nah ke wab teng a murah ga a shinna a karawo agh. ³⁴Ngha bang kwari a sulini muri nkono agh, a bunno bayong dudung zu a bini. ³⁵Beni bwah nghan nghan a ntira a bunno bayong egh nateng ni jollo, nah, a "Bayongligiri, njim no, shinga muna ni ate ini beng mwah ³⁶Gimatenna ingna ri le mag jollo. Digleh jigri kpakaah woh pagyi, fufu woro purah kuni. Ni agh te pura ri ya, nghan deshi i tigyi piyeh mashira nghan deyi agh. ³⁷Njim a denlah lo ibi a sangyi ibi puro ama nah gani agh. ³⁸Yesu, pilla nah, ayong a ba njah ma enigiyinah ni nya ni pah njiteng agh, kumbang ma yenni nga digni niyong ha nga wo gim yalang ni yong le? "zu ni muno a bah" ³⁹Ngha muna ki zu niya, gima tenna logshi muna wallah njeh, jigri kikasak ke Yesu sangyi gima ttenne egh pi muna maso ngiri beh. Ye yenni muna pi teri. ⁴⁰Kahra nghan nghan, ah denlah le ki sangshi a riyang ate yaabngweh ka dig magula le yang kwa agh le. ⁴¹Bahnde Yesu nghan ki yehri gha a dengah a yahliyang agh, juh ni muna ma-kehna juh tangha bini gyaab, ⁴²Ke nahghi yang, "diggha beh tol muna ma-kehnani ni kun yahlung mwah ate murang le, nghan mwah nghan agnang nghan. Diggha gbwah yeh tollang deshi le, tollah behni tahsang agh. Behni pag ma-kehna antiri yong kwa aghm ini dig magulla. ⁴³Ke Yhanna pilla nah, "Ahweh Magulla agh, shi shinna bwah ki pushi a ghuh-mashira a ngiri bayong a ntiri luhlo. Ke shi gangnghi bang ate i nyah ntiri sung nghan. ⁴⁴Le Yesu nah, "ke egh ibi gangshi bang agh, ate behni kwah ni pag kiki ni yong agh ni yong. ⁴⁵Ngha kara digni gyaab ke ika logho i wohri a Kulli agh, tolla ika kah a Urushalima ⁴⁶Ke tahshi a bah-kuntumo a bah ka gihyi bang ke ika kah. A ingna a ntiri mi-lah anjeh Samariya bah aka gihyi bang agh agh. Ah beni behgha ni ⁴⁷agghi yah

ate dunnah Urushalima ni ikah nghan.⁵⁴ Ngha a dehnah le bahri, Yakubu ni Yohanna shinni nah gha, ah illi bang, "Murung-Kulli, a agnah ibi shi tig gishe ibi suhlah a kuli ibi ghir janyang le?"⁵⁵ Le ke pillah loghi yang.⁵⁶ Ke a wahra a min-lah ma bih sah.⁵⁷ A yang agh muri gyaß a njinjere le bung nahyi, "ngha sogha tyoh bah kwah ah khangha ngha,"⁵⁸ Yesu pillah nahyi, "A kisuwanghe agh ni tuli ni aka ingni gha agh, a miyah ni a Kulli agh ngha ni bah-dah, ke muna bwah nyah ni bin-ntullo agh."⁵⁹ Ke Yesu nayi bwah sah deshi, 'sogha tyang.' Le bweh nah "Murung-Kulli, "Dehyi ibi nyera lah ibi ghe lingshi bah-gullah lang sang,⁶⁰ Le Yesu nayi dagha a nluoh a lingshi a riyang; le wehya woro ke ham teng dingna -muribang le Kulli a bah kwah agh.⁶¹ Bwah deshi sah ye nah, "murung Kulli ngha kurah tyoh, ama dangha ibi ke nayi a bah lah shikara sang,"⁶² Yesu pillah nayi, Beni kwah bol sohle ndah ki digni nyah agh ke pillah shi njumi agh, ni pehri ingna a mulle Kulli agh.

Chapter 10

¹Njung a ghah agh, Murung kulli tiggha a bwah deshi woro-taro pum lump tashi yang bari bari ate ah wara intir lah ni kwagha ni bah tollo ika kahngghang nga.² Nayi yang, "Tumo tol-gisoro gogna, ama a bah tumo shingrina. Ngha nnah jim Murung Kulli tol-gisohro, ate ibi tuta a ba tumo a bangle.³Nworo. Nshina, ntahshi yong ni nga a muna njuh a intiri a mingari. ⁴Ken ntol luru bollo, ko luru gingbiri, ko kura, ken mahghi bwah kung a njinjere gha.⁵Lah ni ingni nga nga, injimiyang digna mabwapagha a lalai." ⁶Diggha bayong ma ololo nga a laghe le, ololo loh ka billah muri, nyah teh n'nahghale ika nyera binoh. ⁷Ndiggha laghe, nlih nuuh gha a pah yong nga. Nwale bah tumo nga muri njinjere. Keng ngyah a muri lah nga.⁸Lah magullah ni kwah nkeng ingna gha agyong nga, nlih gha kwah a payong nga. ⁹Npi aba konnoiriten maso ngirungang. Nayiyang, "Diggha muribang le Kulli tolla dig gyap. ¹⁰Ama lah magulah ni kwah in ingni nga, na agyong nga le, npura njinjere magulina le yang, n'nah,¹¹ "Ko kikiri layong ni dangngha kushi sung nga, shi kuriyang ni ate i dig gi wahkunyong a muyong! Ama nyere e bakulli le? juna gyap." ¹²Nwah neh yong, kara njoh gha Saduma ka woh lah magulla ni kun ahsah.¹³Gih ehna lo, Korasinu! Gih ehna lo, Baitsaida! A gipagnah ma guhlinah ni a pagha a binyong nga, a pagne yang a ntiri Taya ni Sidon le, ke a ponnah tubu gishe kikarah, adigya njali tubu ni dagrah gonnoh. ¹⁴Ama kara njuoh gha Taya ni Sidon ka kun usullo ni woh mahmiyong nga.¹⁵Weh teh gha, Kafarnahum, a deshe aka gussule? Nya, aka digro njonglong ha kena a njima njahli. ¹⁶Behni mag kiri ogyong nga beh ognah, behni shibbi yong nga, shibbi nang, deshi ya behni shibbang nga, shibbina behni tahsang nga. ¹⁷A bah kuntumo ghe woro taro pur lumpghe nyere ni bin murubang, woh nah, "Murung kulli, hah ma a gimatenna nga ki pahsung gullo, a intiri lullo." ¹⁸Ke Yesu nahghi, "Nshinana bah soribang ki kpah njali ni nga muru ni ki nyibi gha." ¹⁹Nshina, npane yong gullo parighi a yuoh na giye, ni muri gullo le ah gimashira kwah, ni log le juni gha ka ganshiyong nga ko fittong. ²⁰Ngha te kwagha, ke in pag bin murubang gah mwoh niya, nga nah ah gima tenna nga ki ogghiyong bang, ama in pag bin murubang ate luhli yong nyonglina ri a kulli. ²¹Ngha ni kunbang ni ya, pah bin murubang dudduk a intiri bongho le kulli, nah, "Npahno gullo, aweh Dah, murung kulli bah kulli ni njahli, gah teh pagghi ya a vulighi na a gibaba abin ah ba yeriteng, a dunyang abin a bayong ni yeri giri ya gha ni nga a muna mahkyehna. Eh, Dah ini teh paggha boggho ah. ²²Gah kwah gha, Dah pagnah yang a binang, deshiya bung nyah yeri munaghe a, se terung, bung nyah teh yeri terung nga se mune a, ni beni mune tollo dumi terung nghe a bini ya. ²³Ke pilla bin a denla le, nayi yang ni muyang, "A bayong poshinnah ni nga shin agha ngi nshing nga. ²⁴Nwane yong, a ba shinduna dudduk, ni a murung dudduk a tollah ke a shinna gha gi nshing nga, ama nah shin a gire nga. A tollah deshi ke a ognah ni nga oggha, amma nah ogyang nga?" ²⁵Leh bah aliya giri ma njuoh le aba Yahuda, juh ji momi ke nah, "Bah-ahliyigiri, mang nga paggha ke nga kun usullo mama ni ki malgha le?" ²⁶Ke Yesu nahghi, "Mang a nyongloh a intiri njuoh le? Ni yahlang ni a woh bangni le?" ²⁷Ke pilla nah, "Toh Murun kulli ni kun yahloh kwah, ni usullo loh kwah, ni mahsoh ngiroh kwah, ni denshe loh kwah ni bah muri kallah loh ni nga muroh." ²⁸Yesu nahghi, "A pilla tenghe yahrata. Paggha n'nah aka ahbbah." ²⁹Ama bah aliya giri ye duhmoh i yang nga kwahr, ke nahghi Yesu, "Yahbwah ki pag bah murikallalang le?" ³⁰Yesu pilla nah, "Bwah ni logghah Urushelima ki kah a Yariko. Ke kpah a bih a mahnyibi, ah sohrighi giri ari, ah ahyi gha bi ya kwah, ah wohli ah gbukko ni nga nluoh. ³¹Ke diggha mah gullah bin bang kulli le a Yahudawa nga ki bollah a njinjere ghe, shini ya, kennghe abin mahsah wohro. ³²Bah lawi osso juh teh, nga shinni ya, billah wohro. ³³Ama, bah Samariye ni ki bol njeh nga juh tuhla ri bwah. Juh shin gi-ehnahle. ³⁴Kene lehghi nji-pyeh ni ngiriya, bihshi murum beh ni muru mah pyehm. Ke tolli a muri gih-luhoh le kyehni abin ntullo ke nohnggha ri. ³⁵Tuhle bang nga, pushi dinari bari pih bah-bin-ntullo, ke ye nahghi, "Bolli yahrata, ah bohshi nga wori ya le nga nwuhyo nga nyehghe. ³⁶A ntiri a beni tahro nigha, yang awoh shin ni ga bah muri-khalle behni a mahnyibi tigghi pyeh gha le?" ³⁷Ke bah aliya giri yeh nah, "Beni agni ya." Yesu pilla nahghi, "kene ke paggha nah." ³⁸Ngha a wori ya, ke ingna a intiri min la, ke bama ni a gori Martha sali a liye. ³⁹Muna ngi nga nghanh luli Maryamu, beni ke diggha kushi Magulla njeh ki og teh gha i wabbah. ⁴⁰Ama Martha ingna a pag tumo balah. Ke juh a bin Yesu juh nah, "Magulla, nah gangshi so ghah muna ngi yang dangnghang ngi pag tumo ni murangle? Nayi ibi agnang." ⁴¹Ama Magulla pihghi teh nah, "Martha, a miya a woh gangshi ro a muri agiri dudduk, ⁴²giri mwoh ni dig ghi pagnah. Mariyamu tahra gi mah bwah gha na logle a ag-gha bi ya gha."

Chapter 11

¹Kara nga-nghang Yesu ki jim Kulli a gibang, ke denlah le mamona nahyi, murung-kulli, ah lighi sung jim Kulli ni nga mama Yohanna aliyi a denlah leh agh.²Yesu nayi yang, "nga jimni Kulli le n'nah, 'Dah abah gusshi lulloh. Diggha muribang lo i ju.³Pah sung gha sa li kere ni kwagha. ⁴Toghi sun gimashira leh sung ni nga mah sa toghi a behni ki paggyi sung gyi mashira agh. ka keni sung bin soriyi bangnga."⁵Yesu naghiyang, "yah-bweh a intiri ni bi ki ka a bini ni intiri-du ka nayi, "Beng peng tangma fwah nnu taro, ⁶beng juna binang ni beniya, nyah ni gha gha pi ika li ghah; ⁷ke beni a yegha,ki pilla ki nah, 'ka gangsang nga. Nwaha ngir kung kangna lang, shi wara shi ingna kangna na a munang. Ni ngi gang loggho puwo gili ya. ⁸Nwaneghe yang, ni mah loggho puwo a fwah nnu gha, ate a mini bi ya, iribighina ni paggho gha, a gbehngi ni jima, ika loggho i puwo a fwah nnuh ni kwa ahwo a al agh.⁹Miyang deshi ngi wabbiyong, n'njima aka payong; n'alla nga kumoh; n'wol kunkangna aka logshiyong ni ¹⁰Ba jima kwagha a ika pi; Beni kwa ki al agh ika kumo; beni deshi ki wol-kunkangna gha aka logshiyi ni. ¹¹Tehrung ma nyeni a ntiri yong, muni jim nji a bi le, ka pi yuho a tebi le? ¹²Nyah teh ale ka jim nki le, ika pi gye le? ¹³To, ke nghani nyong ni a bayong mashira agh nyerini pi a muna yong gi mbonna. pallang ki teyong ni a Kulli ya, ni ika pi a beni jimiya bongho ma kwahr?¹⁴kara nga-nghang, Yesu ki pushi gimatena ni nya ki nateng nga-nghang. Nghah gimatene puriya, biye nahteng Gire maghi a buno bayong tabi! ¹⁵Ama, a bayong baba a intiriyang nah, "Ni gullo le Ba'alzabuba murung le a gimatenna ni i pushi ni a gimatenna."¹⁶Abayong baba peshi ki alla i dumiyang gi pagna a Kulli. ¹⁷Ngha Yesu yerini dengshe le yang-ngha, nahgi yang, "Naiyang diggha-muribang ni kwah koriri ate kiki agh ika meshiye, deshiliya lah ni koriri ki pag kiki ni muri ariyang agha ika kphah¹⁸Ngha bahsorighi bang korighi bari ye ki pag kiki a muriya pag ni muri, ni yahlang ni murung le ka digni njah? N'nah ni miyang ngi pushi gimatenna ni paggale Ba'alzabuba. ¹⁹Npushi gimatenna a njibin Ba'alzabuba le, nji bin yang ni a behni ki kura tahyong nga ki pushi ni miyang le?. Ngha n'nahle, a yangni aka digha a ba wabbi yong njuo. ²⁰Ama njibin Kulli ni ngi pushini a gimatenna le digga muribang le Kulli zuna biyong.²¹Diggha bah tenkirying ni ni giburah gha lehl liheh le, gi kunna le ka ahbah. ²²Gara babura mama gberi ka ag gi bura le a bin gara babura agh ka pon gikuna le kwah. ²³Beni ni kpamuri ni meng nga agh ba bana lang ni, beni nya ki kpagiri ni meng nga-ngha, i meshiyi giri. ²⁴Ngha gima tenna puri ari beh agh, billah njeh ma koturo alli bin usullo. Ni kumma, nah le. 'lelang in nyera lah ma ndaagh. ²⁵Ngha nyeni agh, ji kum baleh gangna ri kpanana, a giliyine yarata. ²⁶Le kene ke ponnah a bongho babah tompurbahri nga wori ni gimashira agh, a zu digha abeh. Malah le beh agh wara lowo le ni gima nangna. ²⁷kumbang ni i wabni teng ni nga, bama nga-nghang logshi ngih a bi-kulli a ntiri a bunno bayong wabteng muri nah, "Boroni ni billo agh ni kira, ni a nuh gha." ²⁸Le nah, "A beni ni boro agh ni og tenana le Kulli le billi. ²⁹Ngha bunno bayong buri ni agh Yesu nah, "Njah niya, njah mashira ni. Ngha i al gi njiworoshi kemini agh gi njiworoshi nyah aka dumma sei jah mami Yunana. ³⁰A te ni nga mama Yunana digni gi njiworoshi a bin a bah Neneba agh, ini teh muna bayong ka dig gi njiworoshi a njah ni³¹Ma Murung nji-chamba ka tang nga ka wab njuoh nah abah njah ni, ika gir njah nyang deshi, ate pura duna kuko ate ika tehshi kiri ika og yeri teng le Sulaimanu. Deshiya beni wor Sulaimanu agha nga bah.³²Ah bah Neneba, ka dig agh njuoh na a bah njah ni, a ka gir njah nyang deshi. Ate a ponna tubu ari hama le Yunana. Shinna beni te wor Yunana agh nga ba deshi.³³Bwah nya ka dog gishe ari gi-mongshi gishe ka songroh ko nyah le ka tiagh a binjeh le ndeshi-kyeh agh, ama ika tiyi a bin dinah le ate beni kwa ingni agh le ika shin poshibang ³⁴njiyong nga ini pag gi-mongshi gishe ma ngiriyong. Njiyong yarata le, ngiriyong ka dungshi ni poshibang. Ama njiyong nyah yarata, ngiriyong ka bol pinah. ³⁵Ndi lieh, ate ke poshibang ni a bin yong nga ibi pil pinah agh. ³⁶Digha ngiriyong kwa agh dungshina ni poshibang le, pinah nya ko fitong, nga le ngiriyong kwa ka digni ninga gi-mongshi gishe ni ki poshibang gereteng nga muyong. ³⁷Ngha mali wab teng nga leh Bafarise nga-nghang naghi i ju a lieh ibi lih gilina, ke Yesu ingna digga njali ³⁸ke Bafarise agh shini ligiri ni lag bih agh ha gire magghi tabi. ³⁹Ama Magulla naghi, nyongni aba Farisa agh nyongho nga lag njung koro ama ba yali agh dabi ni tangnghan ni gimashira. ⁴⁰Nyongni a bayong ni ngi nya ni dengshe ah gha, beni pag njibang nga, ne ini pag ba yali le? ⁴¹Npi a ba ena gha a yali ya, gha kwa gha ka digghi yong kwahr.⁴²Ama nshinna gi ehna le yong aba Farisa, nyongho nga ag jakka, ni a mbu-songnho, ama nbugna njiteng le Kulli ko ni ag nji Kulli. Digne yong nina nga buri gima bwah ni ag njikulli ama ken njangshi pagga a gibaba deshiliya.⁴³Nshinna gi ena leyang aba Farisa, ate nyongnho nga tollo a payong bin digna ma bwah a bin bang Kulli, le aba Yahuda ni magkung gushi bang ni a paghi yong a bin maggiri agh. ⁴⁴Gi ena ni biyong, ate nyongho nga purah nkiliya ni a fishili mburkushi yang nga, a bwah ki gyah a muyang nyah a yere leh yang nga.⁴⁵Ba aliyi aliyigiri leh aba Yahuda nga-nghang pighi teng nah, "Ba aliyi a bwah giri, a lushina yali sung ni ga a osso a wabbaah." ⁴⁶ke Yesu nah, "Gi ena ni a binyong a bah-wanjuo! Ngha teyah ntigneh a bwah gitolla ma dungrinah a muyang nga gangyang a tollo. Ama mamiyong ko dog ni muna bung nga nyah nga doggi ni muna biyong nga.⁴⁷Gi ena ni biyong, nyongho nga bayih a ghi dengshi a nkiliya le bah shinduna, nga teh gha

a kah a kah yongni ini gir jan nyang. ⁴⁸Dignah te in nyerina gi pagna le a kah-a ka yong, ate a yangni a gir jah a bah shinduna ni ngha dengshi ni yang ngha. Ini paghi ke tenana ma bwah le Kulli nah, "ngha tashi a ba shinduna ni ngha dengshi ni yang ni yang ngha. ⁴⁹Ini paghi ke tehnana ma bwah le Kulli nah, "ngha tahshi a ba kuntumo ni a bah shinduna a bin yong, deshiya aka duhmiyang ghani ha ma aka wol nluoh a baba a intiri yang. ⁵⁰Ah bah njani ni tegullah nkillah le a bah shinduna ni a woli kwagha a muyang gha loggha ri digna le ngunjah gha. ⁵¹Galoggha ri inkilla le Habila ha kena ri mami Zakariya, beni a wonlueh a intiri bin digna le ba pag tumo le Kulli ni ba bongho magenteng ki dig ngha ngha. Nwannei yong aka al nkila leh yang abin njah ni ⁵²Gi ena ni biyong a bah aliyigiri bin njuoh le aba-Yahuda, ate ntolla gi logshi kunkangna yerigiri, nyingha ni muyong ngha ni ingni agh, deshiya ngitiyine a bah ingna bang ni a kumo a ingni ni agh. ⁵³Ngha Yesu dagni beya, abayongli giri ni aba-Farisa pag kiki ari, a noniyi riyang ari a gibaba dudug ⁵⁴A pagha aka sonighi nguri ate aka bolli a ntiri a tenana ni i wababah.

Chapter 12

¹Kunbang bunno, a beyong kpaɓ dudug ki pariya ariyang, ke nateng ra adenla le. Ndenshi ni yisti le a Ba-Farisa, ina pag kunbara.²Gumung nya a vuliyo ke na pusha beng nga, gumung nya a songro ke yeriya agh.³Ga kwa'agh in wabɓa a pinna agh ipura njibang, ga vullo a kangna wabɓa kirung nga aka hamte aba kwa'agh.⁴Miyang gi wabɓiyong a beng keng bang ngobong a beni ka wol ngungiriyong nga, ni Jummo agh gumung nya aka pagha.⁵De ibi lagyong a muri beni nga bang ngobong le beni wol nluoh yong ye ka bugyong a gishe agh. Eh miyang ngi wabɓiyong, nbang ngobong le.⁶A nya mag a muna nya tongno a muri bollo bahri agh le? nghaninagha Kulli ni ki janshi ni mwoh a ntiriyang agh.⁷Ha ma njimurung a muyo nga yara gowo leyang, ke nbang ngobong agh. In warra a miya a binang.⁸Miyang ngi nayiyong beni gushi lulang a bin bayong nga, muna bayong ka gushi luli abin a ba kumtumole Kulli.⁹Beni shibang a bin bayong agh nga shibi abin aba kumtumole Kulli.¹⁰Beni kwa'agh wab tenana manangna a muri muna bayong nga toyi gimashira le, ama beni biyi luli le Kulli agh, nah lagyi gimashira le agh.¹¹A zuni yong abin bang kulli ko kundung murung, ni a ba njuoh ke ibi ngangshi riyong agh, riga nga wabɓa nga pushi muyang nga.¹²Bongho le Kulli ka aliyong ga nga wabɓa kunbang egh agh.¹³Ke bung nga a ntiri bunno bayong nah yi, ba'aliyigiri, nahyi muna ngiyang ibi gaɓ gibere ni meng.¹⁴Yesu nayi, babura, yabe tingha ba wab njuoh le? ko beni ka ingna ntiriyong agh?¹⁵Ke nah yiyang, "ntangigang ke ibin dig agh shig gi gulla agh, ate gi kuna le bwa dudug ni wor usulole agh.¹⁶Ke Yesu wabɓi yang ngulliteng, nah, "ba bang le bwa'agh nga nghanang pushi gi soro yarata,¹⁷ke denshe nah mang nga ni ba nga tiya agi soro lang nga nghanang?¹⁸Ke nah gani nga pag agh, nga wamma aba lang nga bag magullina nga tiagh a gisollang na gibɓaba.¹⁹Ngha nah yi usulo lang, "usulo lang, awo agh ni agiri dudug nga a tiya temuro agh usullo yarata, ali a nuh, apag binmurubang."²⁰Ke Kulli nah yi, bayong manangna, ni duniagh nga al'usullolo abino, ga a kpaɓa, ika dig miyang?²¹Ini nah beni kpaɓ gikunna ate muri agh iyani kumo abin Kulli agh.²²Yesu nahyi adenlah le, "miyang ginayong, ke in gangshi riyong agh ate usulo leyang agh - ate ga nga lih, ate giriyong ga nga mel agh.²³Usulo wara gilina, girung teya wara gibwa ngirung.²⁴In shina a ganglah, anya a jang giri agh, anya kogiriya, nyah ni baagh ke kangna tigiri agh, ama Kulli nga ki lih niyang ke yong ni i wara amiya!²⁵Yang a ntiriyong deshi logle buri kara usulole le?²⁶Ngha nigan pagyi muyong gima kena ni a guli agh le mang ke nga gangshi riyong ari a gibaba?²⁷In shina a poson ngung ni a guli agh nah pagtumo agh mbuyang nya te ki sob agh, miyang ngi wabiyono Sulaimanu ni gulole ni gil gi bwa ngirung mabwa ninga mamiyang nga.²⁸Ngha Kulli meyi alusung gibwa ngirung magbwa agh, nga ha nga nghanang le ka beri le a buyi ni kyariya nghan a gishe agh mang ki payi keni mayiyong gi bwa ngirung agh, nyong na aba njiteng mafitong.²⁹Ke ibin ganshiriyong agh ate ga nga lih agh, ko ga nga nuagh, ke ibin tig yaliyong bahri agh.³⁰A bayong ni ngu njah agh a alla aga, Teyong te agh yara nyong agh ga alla agire kwa.³¹N' al mulle Kulli, aga kwani agh aka buriyongni.³²Ke ibin ngobong wolyong agh nyong na a muna mma kenina, ni bin teyong ka payong mulle. (boro).³³Nmag gi kunna leyang pi aba ena, ngiyi muyong luru niki biyiya agh, ngibiye a kulli aba gire ya ki malagh aba a manyibi niki ka nghanang niba a minkwa ni ki biyiyah.³⁴Ate ba ati gikunnalo nghanang, beni kun yalo ka dingha.³⁵N' ashi saba gibwa ngirung leyang nkur bungyong gi moshi gishe leyang itubang kyari kwaagh.³⁶I dig nigah abeyong ni ki le telelah le yangha nga nyera abin nduwula agh ate zu wol kunkangna le iba loshiyi ne ni kara.³⁷A ba kun boroni ni a guroni telelah teyang kunyang ayang nga a lel zule. njiteng ni gi wabɓiyong, ika kuhri itiyang a diya njeh ipayang gilina ni bih.³⁸Ko Telelah leyang zuni duh, ko ni bakara, nji kunyang a gilrariyang le aba kunboro ni na agure.³⁹Deshili agh nkumo yere i telelah yara kunbang ni mayibi ka zuni agh, keni dag lieh a wamma a ingni agh.⁴⁰Nyeng ngiriyong ate ni yeri kunbang ni muna bayong ka zuni agh."⁴¹Ke Bitrus nahyi, "Magulla, susungni a wabɓi sung ngulliteng ni le, ko a wabɓi bayong kwa'agh le?⁴²Ke Magulla nah, "yang ka pag magula ma njiteng ni ba yeritengmama Telelah le ka pi a guro abi ate ibi lele, ipayang gilina leying a kunbang ma bonna.⁴³Ba kunboroni ni guroni telelah ja kumi yangho ipag ga atiyi ipagha.⁴⁴Njiteng ni ngi wabeyong ika dayi gi kunna le kwa a abi.⁴⁵Ke nga guro nah aye, 'Magullalang tenghina bang ni zu le ingna walla abi aguro a buna na mana, ingna lih ni nuh ni bara,⁴⁶Magulla le guroye ka zu a kunbang ni niyeriagh ni karani ni denshiagh, ika kashiyi lushi lushi ke ika pi bang abin abeni nya ni njiteng nga.⁴⁷Guro ni yeri pagha le Magullale, ke ni pag ga Magullale tollo ipag agh ka kun wolo dudug ni batagiri.⁴⁸Ama beni ni yeri ya'agh, ke pag ga kene a wolo agh ni kun wollo dudug agh. Beni a pi giri dudug agh a al dudug bini. Beni te a tig giri bini dudug agh a ag dudug a bini.⁴⁹Nju ate mag gishe a ngunjah, ntolla ke wara bolo.⁵⁰Miyang ni ishibang aka ishinang nga nkoshiyi na ke a pang ne!⁵¹Ndenshe nzua ngunjah te digna ma ololo le? Nyanina agh ama koriyi murung.⁵²Ga log ni biyeni agh a kuma abayong ntongno a lah mwoh muyang ka koriyo, abeyong ni taro agh muyang ka shibi bari, bari ka shibi taro.⁵³Aka koriyo terung ka shibi muna, muna ka shibi terung ngiyong kashibi muni, mangalang, muna mangalang ka shibi ngi a shibi ngi, nkil mangalang ka shibi male muni, male muni ka shibi nkili.⁵⁴Yesu, nayi bono bayong, "Inshing muro pingni ka pullale man nah muru ka nyah, ini te ipagah nah.⁵⁵In og gung ki bwa a nji nakulli le nah

I binpina ka pagha, le inite pagha nah. bakum bara nyerina pagha le ngunjah ni bakuli, pangni yelang ke nin nyeri ga ki pag giri ni beni agh le?⁵⁷Mang pag giri ke ni yeriga ga ka agni yong agh? ⁵⁸Nga ka a kundung ni buoh ba njuoh le n'og riyong a njiaali ka abin wan njo ni bo ba njo, pagah n ogriyong a njiyong ate ke ikeni ma abin ba wan njuoh agh. Ate ke a ba wab njuoh ke ni ma abin ba kurband ni a bin kurband agh, ate ba lel bin kurband ngha ate ba bin kurband ibi buyong abin kurband agh. ⁵⁹Miyang ngi wabbo. Ni apuagh shete a nwagh tangma ni a muro agh kwa?

Chapter 13

¹ Ngha kunbang egh agh, abwa agh biye wabi teng a muri aba Galili nga Bilatus jaliyi nkila le yang ni a dara le yang. ² Yesu pilla nah yiyang, "nshin ni nga aba Galili ni nya a ba pag gimashira ni a nshile ba Galili ni ate a ganna ni nga le?" ³ Nya ni nga miyang ngi wabi yong, Ni npontubu te ya le, nyong nga kwa agh nga kun kunyong ni na. ⁴ Ko amungha lum pure tombitaro ni a siliwam nga kangna ma sanna kpa muyang wo yang nga, nshin ni nga a yang ni a pagh gimashira or a nshile amungha ni Urushalima gha le? ⁵ Miyang ngi wabi yong, nya ni na gha. Ama ni te npontubu agh le, nyong nga kwa agh nga kum kunyong". ⁶ Yesu wab ngulitenana ni, bwa nga nghan pan ngung goriyi a bang le, le ju ji shin bang te njingung a ri le ni kum ma. ⁷ Biye nna yi ba giliyi babang nghe, 'shina, kehna bogho taro nga ngi juni ngi shinbang te njingung ri ngung goriyi ni nya ngi kumma gha. Koriyi njiye. Mang paghi ke a deghe e biyi bang?" ⁸ Ba giliyi bang nghe pilla nna, 'tol njuwo ri a bogho ni le n-njug njiye n-nkangni le n-sobi tigiluwu. ⁹ Tol nji giberi le, bonna; ni te tol gha le, koriyi njiye!" ¹⁰ Ngha Yesu ki aliya ni giri a kangnabang kulli a kara ussulo le a bah Yahuda, ¹¹ Le bamah nga nghan ni gimatenang ma wol ngirung ken bogho lum pure tombitaro a ri ya, gunnang, ni logh le tangh ni kushi yararta gha. ¹² Ke Yesu shin ni nya, gori nna yi, "bamah ni, a tollo gho ngirung wu na lo." ¹³ Pab bi a muri, le ngiri ma nonri le bongshi Kulli. ¹⁴ Le Magulla kangnabangkulli yeh lullo ate Yesu pagne tene nghe a kara ussulo le aba Yahuda le Magulla kangnabangkulli ghe pilla nna yi a bunno bayong ni biye gha, "kara topur mwoh nga nghan ate pagh tummo. Nju a ja toghi yong konno le yong a kare ndagh kara ussulo le aba Yahuda." ¹⁵ Magulla pilla nah yi, "abakunbara! Ntiri yong nga yang nya ki pangshi nburinge ko ndah le a luwo le kehni bin nu muru kara ussulo le aba Yahuda le?" ¹⁶ Ngha te ya le munangallang le Ibrahim ni, nga basoribang kuro bogho lum pure tombitaro gha, ke a pangshi kuro le kara ussulo le aba Yahuda ale?" ¹⁷ Ngha wab ni a teng ni nya, a beni kwa shibi tele ya iribina bol yang, amma a bunno bayong ghe kwa gha a woro pagh binmurubang ate a gimagulla ni pagh gha. ¹⁸ Le Yesu nah, "diya muribang le Kulli nga ni yellang, ni mang nga peri ni?" ¹⁹ Ngha ni nga nji ngung mastad ni bwa tollo le bugho a bang le ya, le gullo digh ngung Magulla, le aminya ni a Kulli gha gil ndah le yang a gbata ghe. ²⁰ Ke ye nah, "ni mang nga peri ni diyamuribang le Kulli le?" ²¹ Ngha ni nga njibongho ni bamah tollo ki jaliyi ni kasumu gipyerigiri taro gha ha ika moshi ni kasumu nghe yarata gha". ²² Yesu gingbiri kenna a lah ni kwa a njinjere ni ki ka Urushalima gha ki aliya amungha giri. ²³ Bung nna yi, "Magulla, amungha fitong ni ka able? Le nna yi, ²⁴ tang ngingang ate a ingna a nji kunkangna ma monlang, ate, miyang ngi wabi yong, duduk ka tollo yali yang a ka ingna, amma ni te a long le a ingni nya. ²⁵ Deshi ya batelelah logho giriya kunkangna le, nga tangha dabeng le nga wol kunkangna nga nna, 'magulla, magulla, dagh sung ishi ingna' I ka ²⁶ pilla e nna yi yong, Meng nga ni nyeri yong nga ni ba npunghang nga? Le nga nna, 'shi li shi nu a kundummo a ya aliya amungha giri a muri nghalah le sung'. ²⁷ Amma i pilla e nna, miyang ngi wabi yong ni nyeri ba npunghang nga. Nshisa binag, abagimashira!" ²⁸ Le buwa ni che milung nga nghan kara ni nga shin ni Ibrahim, ni Ishaku, ni Yakubu ni a bashindunna kwa ni a muru le Kulli ya, mamiyong nga a ka bugh yong ko dabeng. ²⁹ A ka ju nji chamba, nji-dullung, njina Kulli ni njimanjiye, le a ja diya muri tebur a diyamuribang le Kulli. ³⁰ Nyeri ga, a beni na gushi ya gha ka pagha a bakundunna, a beni te a gushi ya ka pil a bbanjummo." ³¹ Ni non gha le, Afarisawa juwa binni le nna yi, "woro magmuro ba te Hiridus ka wo nluwo". ³² Yesu nna yi yang, "nworog ngi wabi gbigbha gho, shina, npushiyi ne amungha kukwa ri yang nye nga tol yi amungha konno ni kari ni kaberi, kara ma taro le nga mal tummo lang. ³³ Ko mang ka pagh giri le, bonna ki nworog npagh tummo lang ni kari, kaberi, ni gerimogho, ate ni bangsanna ni Urushalima gha. ³⁴ Urushalima, Urushalima, aba wo uluwo a bashindunna, ni a ba buyi a beni a tasa ri yang nga ni tali. Nde chang ni ntol kpaba amuna yong ni nga mama ngingubung ki kpa ni amuni kpatire gha, le yali yong ni tolli ya. ³⁵ Shina, lah yong pilla mbulah. Miyang ngi nna yi yong, ni nwa shinnang nga sai te nna 'bakun boro ni beni ju ni lulli Magulla gha".

Chapter 14

¹Gire ye pagh giri a kara sati ma bi, nga kehni a liye mwoh ntiri a magulla le a Farisawa i ka lih giri ya, le a yang nga a wo fashi. ²Ngha dummi nya, bwa ni bah nongkonno fara. ³Yesu illi a bah yeriteng gilagbang le a Yahudawa ni a Farisawa, "Bonnah ke a tol konno kara sati le ko ni boti ya?" ⁴Le a bol gung. Le Yesu bolli tol yi konno le, le tutti teh kori. ⁵Nahghi yang, "Yang a ntiri yong nga muni ko dendah le kpah a tu muru kara sati ke ni ki kahra ki pushi ya le?" ⁶Na kummo a pil a tenana ghe ya. ⁷Ke Yesu shinni nga a beni a tashi yang kuntumo njibuno ghe ki tahri ni abin diggnah ma gushibang nga, wab ngulitenana, nah yi yang, ⁸"Kara ni a tashi ni yong kuntumo njibuno ligi njuwula gha, ke digha bin dighna gushibang nga, ate epeghe bung nga nhang a osso a tashi bang kuntumo nga a gusso oro gha." ⁹Ngha beni tashi yong bang kwah bari ya juh gha, ika nah wo, "Pi beni bang loh," le ni iribina ni a ka wori a tol bin dignah ma nangnah. ¹⁰Amma kara ni a tashi no kuntumo gha, woro ki digha njali a bin dighna mah nangnah, ate nga beni tashi yong bang kuntumo gha juh le, logle nah wo, "Beng, juh digha bikulli. Le a beni kwah ndigha muri gidighnah na yang nga ka poh gullo. ¹¹Beni kwah gushi muri ya, aka nongshiyi gushi murun, beni teh nongshi muri ya, aka gushi." Yesu osso nna yi beni tashiyi kuntumo gha, "Kara ni a pagni ni njibuno lihgiri ya, ka tashi kuntumo ri abwoh, ko a muna nghiyon, ko a bwalo, ko a bah muri kahlla loh, a bah kummo, ate a osso a tashi wo bang jah kuntumo nghe, le a nwagha no." ¹³Amma kara ni a pagh ni njibuno lihgiri ya, tashi kuntumo ari a ba-enna, a bah kusung kuruwo, bah kusung bunna ni a bah njung waghina, ¹⁴le a ka kum borro, ate na logh le a nwunyo gha. Ate a ka nwunyo a kara logho le a bah pah njiteng. ¹⁵Ngha ma mona le yang ni digha muri tebur ni Yesu gha oghni tenani nya, nah yi, "Bah yalung poshinna ni beni ka lih giri a mule kulli ya!" ¹⁶Le Yesu pilla nahghi, "Bwah ni pagh njibuno ma lih giri magulla ke tashi kuntumo ari a muwa dudduk. ¹⁷Ngha a malli lam gire gha, tashi a denlahle a nahyi a beni a gor gha, "Njuh, ga kwah gha gilla ri. ¹⁸A yang nga kwah te ya, a ya nga a wah ga paghi ke na ju wo gha. Ma kunduna nahghi, "Nkura babang, nga woro nga shinni. Miyang ngi jimmo, ni ngi kum kundung nga." ¹⁹Ma bi ye nah, "Nkura a ndah digdiya lum, miyang nga ahliiyang dighdiya. Miyang ngi jimmo, ni ngi kum kundung nga." ²⁰Le bwah ma bi osso nah, "Ntigh na mah lah ni piyo, ni log le njuh gha." ²¹Denlahle juh ji wabbi telelahle a teng kwah. Le yali telelah ghe lullo le nahghi denleh, "Woro ni kahra a gatah njere ni a nji njere ni a ntiri lah ngah, a ka juhni a bah ennah, bah kusung kariya, bah njung waghina ni bah kusung kashina." ²²Denleh nah, "Bah telelah ,ga a na epagha, npagne, ha ni beni,nshile bang nga wa uwo." ²³Bah telelah nahyi denleh, "Woro njeregulla ni njere ma kyenina a ki tangha ri a muwa gha a juh, ate bang dungso. ²⁴Miyang ngi wabi yong, bwa nya a ntiri a beni ngor ni dungna gha ka mom gilina lang nga, ²⁵Le abunno bayong woro ongso ni ni, le pilla nahyi yang, ²⁶"Beni kwah juwa binnang nga ni shibi teri, nghi,mahmi, amuni, amunanghi, na amingali,ha, ni usullo le ma gha, ni digh denlah lang nga. ²⁷Beni kwah ni tol ngunpagh nahle juh kura tyang nga, ni digh denlah lang nga. ²⁸Ke yang ntiri yong, nga tollo e-bagh lah bi Kulli na, ni ka digh sang njeh, le bang ga i ka boshiyi ya, ate iyere ko bollo ni ga ka mal tumo ghe nya? ²⁹ke i digha magh tinne le ni kummo e malli ya, a beni kwah shin gipaghne ngaha ka olli, ³⁰aka ki nah, "Beni tolla bagh kangna ngah ni malli ya." ³¹Ko murung mang ni ki digha njiye ka illibang sang ko logh le ke tah luwa ni a bah tahlua worotonghno ngunghe lum ni murung ni na a bah tahlua worotonghno lum ngunghe wuramwoh gha? ³²Ni nganiyale le, nga a bah tahlua mamogho nga sang dunna gha, e tashi a bah kuntasa njeh a ka illi ko aka ogri tang. ³³ini ma ni nah, beni kwah ntiri yong nga ni dagh ki kunnale ya, ni e pagh denlah lang nga. ³⁴Nmunwatollong bonna, amma tebbele nga nmunwa tollong malle, e pah ni yallang ki e bor borole nmunwatollong deshi le? ³⁵Pillah gima nangnah a bin njiye ko kiding. A sorbi ko. Beni ni kirung ogh gha, e bi ogho."

Chapter 15

¹Ngha le a ba agh daggha kwa ni nshile a ba pagh gimashira woro ju wa bin Yesu ki oghi. ²Afarisawa kwa ni a bah nyongligiri a kangna bangkulli nyanshiteng a riyang, n'na, "Beni ki agha a ba pagh gimashira, ye ki li giri ni yang." ³Yesu wabi yang ngulitenana ni nah, ⁴"Yang ntiri yong, ngha yangha ni a nju woro tongno ke mwoh ntiri yang boro, ni ki dagh woro inne pur lum pure tombi inne a bin lelgiri, i ka al mama bor gha ha ika kummi nya?" ⁵Kummi le i ka gangri melli e pagh binmurubang. ⁶Ngha juwa lah gha i ka gora abi, ni a bi bamurikalla, e nna yi yang, "Nji pagh binmurubang, nkunna nju lang ni bor gha." ⁷Myang ngi wabi yong ini ni na te, binmurubang ngha nghan a kulli ate ba paghgimashira ni mwoh puntubu ngha, or abayong ma pahnjiteng ni woro enne pur lum pure tombi enne ni gerenteng ngha ni puntubu ngah. ⁸ko bamah mang ngha ni bolo azurfa lum ma, ngha mwoh bor a ntire ya, ni moshi giche, i ka gangbang, i albang ni le ha e kummi nya? ⁹kummi le i ka gor a bi ni a biba murikalla bin monna ika nna yang, noagh binmurubang ni meng, nkunna bolo lang ni bor gha? ¹⁰ini te nina, miyang ngi wabi yong, bin murubang ngha a muri a ba pagh tummo le kulli a ba pagh gimashira mwoh ni pontubu gha". ¹¹Le yesu nah, bwa ngha nghan na amunabuna bari, ¹²le makyena le yang nah yi teri, 'Dah, peng gi kunnalo ni pagh mameng ngha'. Le gabi yang gikunna ghe. ¹³Ni pagh kara bari ya le, ma kyene ghe kpa bba gikunna le kwa wora a njiye ma sanna, a beni biyi gikunna le a njere dighna ma nangna. ¹⁴Ngha biyini gi kunale kwa gha, yalo ma shira ingna njiye ghe, le in nah a ganni. ¹⁵woro ki pah muri abin bwa a njiye ika payi tummo, le tashi a bang i bi woro pi a bishiligiri-lah gilina. ¹⁶Le bang boyi ate gilina le abashiligiri lah ni nkumo e lighe, ate bung nya ki pi gumung e li ya. ¹⁷Ama ngha dengse muna makena nyenni ri agh, nah aba pagh a guro le Dah chiangni ni gilina ni pyeri Dangna ngha miyang diya ba, ngi wu ni yalo! ¹⁸nga dag ba nga woro a bin Dah, le nga na yi, "Dah, npag ne kulli gimashira, npag ne nowo ga ni botiya agh. ¹⁹Ni npyere ke a ya gor rang muno agh: pilang ni nga a ntiri a guro le". ²⁰le muna ma kyena ghe mangmuri nyere a bin teri. ngha wa dunna gha, kukwo agh teri shini, shing gi ennale, bangha, ke kpari. ²¹Muna ghe na yi, 'Dah npag ne ghe kulli gimashira nye npag nogho ga ni boti ya gha. Ni npyere a gor rang i muno agh! ²²Teri na yi a ba payi a guro le, njuni dagra mama boro orbang gha ni kara, n-mayi, n-ishiye muna nye abi, ni kura a kushi. ²³Le njuni dendah ma lishina ntumi buwo. nji pag binmurubang njibuno maligri. ²⁴Ate munang wu na, ni beniya yang ngha ni usulo. Bwara kana, ni beniya a kunne! Le a ma ingna a pa binmurubang. ²⁵Nibiyeni muni wara a billi. ngha juni gyap ni lah agh, og nya ni ugwang. ²⁶Gor mwoh a ntira a gure ili mang ki pag girile. ²⁷Gure ghe na yi, "minyemmo nyenna lah ngha tero wol dendah ma lishina, ate nyenna kukoturo"! ²⁸Yeh muna magulla ghe lullo, shi bi ingna lah, le teri pura dabeng, jimmi. ²⁹Le muna magulla ye pilli na yi teri, 'shina, a bogho ni wor duduk ni nya npag ne oh tummo guro, ni te nbun gigilla lo agh, ama ni ko kara mwoh nah bol nbul min boro ma kyenaa ate npag ni binmurubang na a beng ngha ³⁰ama ngha muno juni agh, beni biyi gikunna lo na amah njah agh, a wol yi dendah ma lishina! ³¹Teri ghe na yi, 'munang, kara ni kwa agh a wo ngha binnang, ga te pag mameng ngha ni. ³²ama bonna ke shi pag shi pag binmurubang, ni poshiyalung ate munangwo ni wu na kara pa, ama ni beni ni agh yang ngha ni usulo; bwara kana ama akunne ni biyeni"

Chapter 16

¹Yesu ye nayi a denglale, e"ba kummo ngha nga ni ba legghi kunna le, ke aja wabbi e'ba legghi kunna le ngha ki biyi gikkunna ²le ba kummo gorri ke nayi nima, mang ngi ogho a murro ni? banghan ga allela, ate nawa dig ba leghiri'a. ³ba leghire nayi murri, mang ni beni nga pagha ngha telela lang nga ga tol tummo leghilang ngha? nya te ni masso tungiri'a, myang te ni iribiyina jim giri ⁴Nyerina ga ngha pagha, ke a pusang a tummo legilang le, abwa ka aghang allayang. ⁵ke ba legghi kunna'e gorra aba tamma le telelale,le illi mwoh ma, shangni tamma le telelalang a murro? ⁶ke na 'duh murung zaitun worro tongno, nayima, digga nje a'yongli wurramo bari pur lum ini pag tammalo. ⁷ke ba legire ye gor mamuna illi 'tammalo shang? ke na, 'kurro nji lusung worro tongno. ba legire nayi, 'bishili tammalo a nyongli wurramo ingne. ⁸ke telela bongshi ba legiri ni nya ki dun njiteng agha, ate kashina njoh ma bonna. Nghan temama, a'muna ngunja ni ki kashi na njoh a gipayina leyang na bwalayang nya nigha a'muna poshna le bang ⁹myang ngi nayiyong, nboyi muyang abiyong ngha i'kun bollo ni nya a njere ma bonna agha,ate mama bolle malle, aka agyong indig niyang. ¹⁰beni kwa dun njiteng ari gimma fiton ngha ika dumma ari gimma ngongna, ke beni kwa te ni dun njiteng ari gimma fitong ngha ni i'dumma ari gimma gogna'a ¹¹nga na dun njiteng ari pag tummo ni bollongni a kumo nya njere ma bonna agha, nyang ka dagho bollon ma njere ma bonna le? ¹²Ngha na dun njiteng ari pag tummo ni bollong la amu'alle, nyang be ka poh bollong i'dig mammu'o? Denglah nya ka payi a'telela bari tuimmo'a, nghan ate i'shibi mwoh le tol mamuna,ke nina ghale i'pa muri ari mwoh le keshi mamuna. Na wo kwa bang kulli ni gi kunna'a ¹⁴Aba farisa ba bol bollo tigha kun yallung, ogha oga kwaniya le wabbi kun shege. ¹⁵Le nayiyang, nyong ni aba dung bayong am Kulli yarra yaliyong, mama a gusho bin bayonggha, ini ngha Kulli ki shibbi'a. ¹⁶a gi gilla, na aba shinduna pag na tummo juwa njah le yahaya. ke ki tollo ju gha, a wab na tele mulle kulli, ke beni kwagha tayi tye ki ignah ¹⁷ama idig ololo ba kulli ni ngunjah ka durro,ke kommo yonglina le gi-gilla ki dig managna.beni kwa tuwo ni mami ki tig bama mabi lagha, i'pag njah nimo, beni kwa te oso tig bama ni tuyi ni buri'a pag na njah nimo. ²⁰¹⁹ ba kummo ngha nghan ki mella adagra magullina na ma'bonina, ngha ki borro gi kunna le ²⁰le ba njingiri ni a'gorri Liyazaru ngha ki nogha kun kalle, a'nji piyeni ri kwa ²¹e'lel mintana ni ba kummo ki sokko'a nghale a'minlarra ki ju ki langshi anjipiye le. ²²Bang pagha ba njingiri'e wu le ba kuntummo tolli keni kari Ibrahim. ba kummo'e oso wu alingsha. ²³i'nu gani, a hadis le, logshi nji le shing Ibrahim kukwo ni Lazaru a'karike bwa e'ma dah Ibrahim, shingi ena lang,attashi Lazaru idog muru kun munabi i'bughang nlibni tu melang ate mama myang gi gana a gishe ni. ²⁵Ama Ibrahim nayi, muna, dengshi njah lo akunna a gima bonna, ke Lazaru teya nigha mamuo a gima shira. ke ni beniya kunna yallung para le mamu'o teya agana. ²⁶nina maghale, tulli ma linna ngha attiga, ate abwa niki dura ba ki ka bogho'a, le bung nya te bogho ki duro ki ju abisung bagha ²⁷ama ba kummo'e na, 'njinno dah ibrahim tashi mini a leh terang. ²⁸ate myangni amuna terang tongno ate ikibi lagyang a'bang gobbbong ju abin gana ni. ²⁹ama ibrahim nayima, a'yangha ni musa na aba shinduna, e'bi a ogyang. ³⁰Ba kummo'e pilla nayi, o'oh da ibrahim ama bung kaka a ntring abeni wu ghale, apon tubu. ³¹ama ibrahim nayima, ngha na ogtelle musa na aba shinduna ghale, le bung nya ka nu muyangha ko be logha ntiri alu'o.

Chapter 17

¹yesu wabbi a denglah le,"dingna a giri duduk nga ka tig sung a pag gimashira, ama gi enna ni ni beni a ju'a nji bini agh! ²Ika boro nga a'kuyi tali goggiri melli a bughu a muru sallang nga, ke mama ika tigni mwoh le a'makeni kpa agh. ³In'lel muyong, muna ngo pag gimashira le, shagi, pon tubu le, atoyi gimashirale⁴pagwo gimashira kushi tombari a kara, ke ye pilla juwa bino kushi tombari na,"npontubu, bonna a toyi gimashirale.⁵Le aba kuntumo nayi magulla, "Buhri sung njiteng le sung."⁶Magulla na,"nyongha ni njiteng ningha nji mastad le, ke nga nayi ngun minyilong, uboh, ake tangha a sallang,' le ika og teleyong.⁷Ama yang ntiriyong, beni ni guro le ni ki dighi diyya ko ki leghi a'nju, nyere le ni yenni a lusungle agh ka wabbi, kara ju digha njeh ali gillina le?⁸nika wabbi, "lamang gubbung in nli, le aka kur funno apa nghantummo ha ke nga mal li-gilli ni nuh na. Ke ni njumole aka li a nuh agh le?⁹ni payi denglale makampah ate pagna a'ga a tighi i'payi agh, i paghani na le? ¹⁰Ini ninate, nga in-bila aga kwa a tighiyong ibi pagha, "su sungni a guro ma nangnah. shi pagna ga digha sa pagha?"¹¹ke digha nga i'gingni biri i wara Urushalima gha, ini le bila a njang Samariya ni Galili.¹²Ngha igni ni min lah gha, beni lungri na aba kusung kashigna lum. le a'ttang kukwo nimo le ¹³A mag jollo a'na"yesu, telelah, shing gi ena lesung."¹⁴Ngha shinniyang nga, wabbiyang nima, ""I'bi woro i dun muyong a bin magulla bin bang kulli." nga a'wori'a ama lag kwar.¹⁵Ngha mamuna leyang shina kunna masso ngiri gha, le nyere ni joolo i'bongshi kulli.¹⁶ke gungha kushi yesu, i payi makampa. ini ba samariya.¹⁷ke yesu nama," abayong lum ni a'lag kwar'ale? tongpur ine nghe?¹⁸Aba yaba nyah nyere ka pi kulli gullo gha sei biri ni le?" ¹⁹Ke wabbi nima,"logho woro pa njiteng lo pagna a kun masso ngirro."²⁰Ngha a Farisawa illini bang ndei ni mulle kulli ka junni le, Yesu pilla wabbiyang nima,"mulle kulli ni ki ju ni tig njung yarata gha"²¹ko ke aka nale, shina, yangha!?"ko 'yang mwoh!' ate mulle kulle nga ntirriyong"²²wabbi a denglale, a karra nga ka ju nga ga tolla a yaliyong e'bin shin mwoh a' ntiri a kara le muna kulli ke ni nga shing nga.²³le aka nayiyong nima, 'nshin bogho!, nshin ba!? ke e'bi pugha ko n'bangha tayang nga,²⁴Niga mama nyiba ki poshinibang gerenteng nga i'tuyi ni bang logha nji bang mwoh ma ba kulli juwa nji gibang mamuna gha, inite muna kulli ka digha na a'kal le."²⁵Ama ni kun dunna gha,ika gana ari agiri duduk, le njahni nibeya ka shibi. ²⁶ngha mama pagni a kara le Nuhu gha, ini te ika pagha a'kara le muna kulli. ²⁷alih, anu, atig mah lah na payi nduwulla, nha kere ni ingni ni a gissasa,ke funno le muru ju wol yang kwa.²⁸Inite nigha mama pagni a'kalle lotu'a a'yangha alli ni nuh,kuriyo ni magha, jama ni bagha.²⁹Ama a'karani Lotu purri a sodom'a gishe purra a kulli sobariyang wol yang kwa.³⁰Ke ni jumo le inite ka paghana a kara ni muna kulli ka dunni riya.³¹a'kara wo'a ke beni a muri nkangna ibi sullo ika tolla agiri a'la gha. le ke ibi dag beni a bangha yeh gha.³²ndenshi ni male Lotu.³³Beni kwa tolo ka ashi usulo le'a ka boshi, ke beni te boshi usulo le'a ika ashi.³⁴Myang ngi wabbiyong a'duwo gha a bwa bari nongha a kala mwoh'a. a'tol mwoh, a dag mamuna ³⁵a kuma a mena bari ki goghiri. a'tol mwoh le a'dag mamuna" ³⁶A kuma a'mwa bari abang a'tol mwoh a dag mamuna.³⁷a illi nima, "a yebanghole, magulla?" ke wabbiyang nima, "ba nloh giri woni nga'a,beni kwattifi ki pangha"

Chapter 18

¹Ke wabing ngunlitebng riyang a muri yadda ni a jin kyare kwa'a, ke ibi ngiriyang wu gha.²Nima," ba wabjoh nga nghan a njeh bangbun inye bang kulli'a nya te ipi abwa gullo gha.³ke digha mani biyere nga nghan njeh'e, woro ju a'bini ki wabi eh ibi angni ipi njitengle abin a beni a yangha a njoh ni no agh⁴kikarra'a ni tola ayali i angni bamme'a, ke ni njumole dengshe ayali, 'ko ke nya ngi bang kulli'a ni pi bayong gullo agh ghale,⁵Ni gogho kwa'a ate bammani dingna dinyna gangshang nga ngo angni ibi kun njiteng le ibi nkum usulo nijule binang"⁶ke magulla,"i og ga ba wanjoh ma shirani wabba⁷Nibeniya, ke kullini ni ki juni njiteng abin abeni tariya nga ki bwa ki gorri duh ni ba kara le? i thenghi bang a'angniyang? ⁸Myang ngi wabbiyong ika juniyang njiteng ni kara mina agh, kara ju le muna kulli agh i'ja kuma a pa njiteng a ngunjani le?⁹ke ye wab ngullitengni ari abwa ni tollo miyang a'nyha ni gimashiragha ayangha gereteng le a jenah a nshile bayong. ¹⁰"Abwa bari ingna a kangna njin kulli, jim kulli-mwoh agh ba farise mamona tegha ba ag daggha ni. ¹¹"Ba farise'e tangha jim kulli amurri a gipangna le "kulli npangno makampa nya ningha abayong baba agh a manyibi, aba gimashira, ba alla amena- ko niga ba ag dagha nya. ¹²myang ngi gonno nde bari a kara tombari, myang ngi pa mwoh le lum amuri angni kunnalang. ¹³Ama ba ag dagha'a nga tang kukwo, ni agha logshi muri Kulli agh, a'kikili, wol ina, 'kulli shingi enna lang mini ba pag gimashira?"¹⁴myangi wabiyong, beni agh wara lah ni yong poshina ate a'tolle gimashira le, nya ninga mamona legha, ate benikwa gushi murri agh aka sulli njeh ama beni te sulli murri njeh'a aka gushi. ¹⁵"Ke abayong ki junni ammuna makenina ate ibi pag bi a'muyang, le adenglale ki shagiyang. ¹⁶Ke Yesu goryang wabbiyang nima ' ken shagiyang nga, ndagha amuna ma kenina a'ju, ate mama mulle kulli nga bin amuna'a. ¹⁷myangi wabiyong njiteng, beni kwa ni ag mulle kulli niga a muna makenina agha, niki ingniya. ¹⁸Ke magulla njeh illi nima, ba allighi giri mabbwa, mang nga pagha ke nga kun mulle kulli?" ¹⁹Yesu nayima,"ate mang ka goran mabwa? mabwa nya ko mwoh, sei kulli ni murri mwoh ²⁰"A yenah lagbang le kulli- ka all malle bwa'a, ka wol lu'o gha, ka iggiriya, ka wab yirigha, pi tero ni ngwo gullo" ²¹magulla nje nama, "aga kwaniya nbillayang kikara nga owni amuna langha"²²Ngha Yesu ogniya, le nayima "giri mwoh ni ow nisang a pagha. magha aga kwa bo'a, a'gabbi aba enna, ni abeni nya nigubungha'a, le atingna gi kunnalo a kulli- le a'ju kura tiyang."²³Ama ke ma njeh goni aga kwaniya, ma bun dummi mashim ate yangha ni gi kunna duduk. ²⁴Ngha Yesu shina bunna dummi mashim'a ke nama, ika digni ni ganna ke ba kummo ka ingna a'mulle kulli!"²⁵Ate ika dig ololo ke ngoloba ki ingna a'tul lommo ke ba kummo ka ingna a'mulle kulli. ²⁶Abayongni ki oghi'a nale,"nghan ninale yang ka aba?"²⁷Yesu ppilla nama,"a ga ni ki pagha bin abwa'agha, bin kulli gha ma pagna ni"²⁸Bitrus nama"nga te shidagna ga kwa pag mamisung nga shi kura tiyo" ²⁹Yesu wabbiyang nima,"njitengni ngi wabbi yong, bwa nya ntiriyongka dag lah, ko mami, ko amuna teri, ko aba billi, ko amuni ate mulle kulli. ³⁰ke ni ki kun buro a ngunjah ni, ngunjah ni ka ju'a, ni usulo ni nya ki mal'agha"³¹Ngha kpani lumpur bari abini agh, le wabbiyang ima,"nshina, susungha sa ka Urushalima, ka ga kwa aba shinduna yonglo a'muri muna bayong agh ka dungso. ³²Ate aka piye abi abeni ni yeri kulli'agha, awabbi kun sheghe, a payi ganni le attighi i'og iribiyina, ke attayi tara. ³³A wolle a, wol lu'e, kara mataro le ika logho desh"³⁴Gumu, nya a'yera mwoh a ntiri aga kwaniya, ate tenana ni vulligna ariyang, ni te a'yeri aga a wabba. ³⁵pag ninah nga, Yesu tola dig gyab ni Yeriko, agh ma njiwaghina nga dighagiri njere ki jim giri. ³⁶ke ogni bunno le bayong ki woro agh illi bang mang ki paggiri le. ³⁷A wabbi, Yesu ba Nazarat ni ki woro ³⁸Ke ma njiwaghina'e logshi nijolo nah, "Yesu, muna Dauda, shingi enalang" ³⁹le a beni ag duna agh shaggi ma njiwaghina'e ibi bol gung. Ama ke buri logshi ghi gobbang ni jollo nah , "muna Dauda, shingi enalang"⁴⁰Yesu nga nje, le na i ba junni be a'binni. gha ma njiwaghina'e bil-libang kari'a, Yesu illi, ⁴¹"mang ebi pag ghole?" ke na, "magulla ibi kung shingbang. "⁴²Yesu nayi kun shingbang, njiteng lokuno wolritenna"⁴³A beni te kunni shinbang le kurate, i'fongshi kulli. Bayong kwa'ah, nga a'shinni ga pag giriya,a'fongshi kulli.

Chapter 19

¹Yesu ina Jeriko ki woro.² Le buwa nga nghan a gori Zakka. Magula le a ba agdagha ni, ba gikunna ni dēshi³Yangha tui ke nga shin beni a gori Yesu wah, ningoh kwah ni kumo shini yah, ate abwah, dēshi yah yangha tunshili.⁴Ma bangha wara duna ke ebe kuli gori tebi ikun shini, nde Yesu ki bol njere ah.⁵Ngha Yesu juni biye ah, loshi nji kuli nahghi, "Zakka suli susu, ake ngi sula liyu ni kyari."⁶Ma kari sulo aghi ni yeposhina.⁷Ngha abwah shini gire ah, a ma wara a nyashiteng a nah, "I sulina bin ba paggimashira."⁸Zakka ma logha na yi Murung kulli, "Shinna, Murung kulli, ngi piya a ba enna kanda gikunna lang, ni liyi bwa gubunle ngi nweh nde inne.⁹Yesu niye, "Ni kyariyah ashifang juna a lahni, ate inima muna Ibrahim ni.¹⁰Nde muna bwa juna ate ala ni ashi a beni bowah."¹¹Ke a ogna atenanaye kwah, ye wara wabiyang tenana ke wabiyang nguliteng ate tola digyab ni Urushalima, le a shin ningha diya murifang le kulli maka ju susu wah.¹²Le nayang, "Bwa nghanhang muna murunni tola ika wara njiye masanna ate ka almurun ke ka nyere."¹³Gora a gurole lum, ke payang bolo lum, le nayang "Nworo nke kuggiri nworo magha kaba nyere."¹⁴Ningoh kwah abaliye shibi, tashi kuntumo atiye i-ba nayi, "Nishi agha a pag murun lasungha."¹⁵Nde ke kun murun nga, nyette, ke tashi bang aba gora a guroleo kana pa yang bolo wah i-ba zu ate ikumo iyeri gah a kuma muri bolowoh kana payang i-ba piliyah.¹⁶Ma kundunna ma zu nayi, "Murung kulli, bololoh kunna bolo muri lum."¹⁷Ke muna murun niye, "Makampah guro mabwah. Nde a pagna njiteng a muri giri fitokongha, aka diya muri alah lum."¹⁸Ma bari ma zu nayi, "Bololoh, Murung kulli, kunna bolo tongno."¹⁹Muna murun niye, "Diya muri alah tongno."²⁰Mabi ye zu nayi, "Murung kulli, bololoh kana, nga nken gibbiye a gikura."²¹Hakke ngi bangho, ate a wani bayong ma funna. A wangha a togah na tigha nje ah, dēshi ah a wangha a koggah a mini a jamma ah."²²Muna murun niye, "Ni tenanalo ni nga waniyo njuo, a wai guro mashira. A yara mini bayong ma funna, ngi togha nin tigha nje ah, dēshi ah ni kogga nin jamma ah."²³Ke palang na ka tig bololang a banki ah, ate nyekkale nju kpabi ni buro ni muri ah?"²⁴Ke muna murun niye abani biye ah, "N'ag bolo ni bi ah, npi bani ni bolo lum ah."²⁵Le a niye, "Murung kulli, yangha ni bolo lum."²⁶Myang gi wabbiyongni, beni kwa ni giri ah ini aka buriyi, amma beni nyani ah, min mama bi ah a aghi a wori.²⁷Amma a ba nananh niya, abeni ni ah ibi nnong murun layang ah, in zuniya ba intughiyang buwoh a dumang."²⁸Ngha waniyang tengni kwah, ma agduna ika urushelima.²⁹Worokah le a tola a diggiyap ni Baitafaji ni Baitanya, a muri bura ni a gori Zaitun nga, le tashi a denlahle bari,³⁰ nayang, "Nkena minlah dunyong. Ngini inininghale, ngi shin muna piri-burijen ni bwa ni san diya muriyah, npanshi nzuni binang."³¹Bung ili yong, "Mang paggiri ke gi panshile?" nahghi, murung kulli nga ki alli."³²Abeni a tashiya ken te ke kun muna burejen ningha ma Yesu wabbiyangha.³³Ayangha a panshi muna burije le ba tele nayang, "Mang paggiri ke ngi panshi muna burijeh eh?"³⁴Le a nah, "Murung kulli nga ki alli."³⁵A zuni bin Yesu, a pushi a dagra layang a buwa muri burije eh a tigh Yesu muri.³⁶Yangha iwolle, a wo meshiyi a dagra muri nji njere.³⁷Ngha toli diggiyap ni b'ba bura zaitu jungha ah, a denlahle kwah ma loshi binmuribang wo bonshi kulli ni zolo ma gulla ate atumo ma gullina ni pagha a shingha,³⁸ a worona, "Poshibangle ni muruni ki zuni ntiri lulli murung kulli nga! Polole ni a kulli ni gullo ma wobang kwah!"³⁹A magulale a Farisawa ni a ntiri a bayongha niye, "Ba aliyigiri, shaghi a denaloni."⁴⁰Yesu pila nahyang, "Miya ngi wabbiyong, ko bang polamuyang ma, a tali ki ishi kunyang njolo."⁴¹Ngha Yesu zuni lah gyap ah, bua temuri,⁴² n'na, "Ko ke ayara karani ko yong inyara a gah ki zuniyong ni digni ololo ah! Ama ni biyeniah gire vula a njiyong."⁴³Hake kara nga ka zuwa muro, aba banno za bagiri ki kanino, aka logho jibakwah.⁴⁴Aka koro a sulo njiye na baluwah. Na dak tali a muribiyah, ate na tig njiwoh ri kubangni murung kulli tuiniri ki asowah."⁴⁵Yesu ina a kangna bangkulli ma wara piriya aba maggiri,⁴⁶ woh nayang, "A nyonline liyangha ika digha bin jinkulli," amma npille gunang le a manyibi."Yesu nga nghan te woro aliyang giri kiyari kwah a kangna bangkuli. ningo kwah, a magulla b'bin bangkulli na ba nyonligiri na murunjiye nga ki al wo nlue, ningo kwah, na kun njere pagheya, ate abwagh dudduk ki ogelle yata.

Chapter 20ILIBANG AMURI DIYARIBANG LE YESU

¹ Ke kara mwoh, nga Yesu ki aliya ni a bayong giri ni wab tenana ma bonna le Kulli a kangna Bangkulli, a magulla bin bangkulli ni aba nyongli giri ni aba tenna zuwa bini. ² A wab tenana a nah, "wabbi sung, ni diyamuribang ma yeni awo pangni a gipangna ni le? ko yang biye puwodiyamuribang ni?"³ Ke pila nahyi yang, ma meng ma agh, "nga osso nga iliyong. Wabbang a muri, ⁴ Ishibang le Yohanna agh. pura a kuli ko pura a bin bayong le?"⁵ Le a wabi ariyang, a nah, Nga ghshi nah, 'pura a kuli le', ika nah, 'Te mang ke nin npah njiteng ari agh?' ⁶ Ye shi nah, 'pura a bin bayong le', a bayong ni kwa ni agh ka buyi sung ni atali, ate a yerina a yaliyang i Yahanna agh ba shinduna ni".⁷ Ke a pila a nahyi, ni shi yeri ba pur nghan nga. ⁸ Yesu nahyi yang, "Ni te ngi wabiyong ba nkundiyamuribang ni ngi pang ni aga kwa ni agh. NGULITENG A MURI ABA LEL BABANG"⁹ Wabi yang nguli-tenana, "Bwa ni pang a nji ngun (inabi) a bangle, ke pih abwa aba lelli ni, le gingbiri wara a nje ma sa ni ki dig nghan sashibang ¹⁰ Nga kunbang bila le njigung pag ni agh, tashigurole ike agh nji ngung abih a beni ki lel babang ate a pih a ntira a nji gung ni a kuma, le aba lel babang egh wol guro egh, apiriyi ni babi buboti."¹¹ Ke ye tashi guro ma bih, le a woli a pih iribiyina a tuti ni a pih gubung nga. ¹² Le tashi guro ma tahro, a ye a woli a tiyi piye, a pushi a buyi ko a kun lusung.¹³ Ke batele babang egh, 'mang nga pagle? Nga tahshi muna makun yalung le agh. Gol le aka shin gulo le, BA ASHIBANG NGHA MUNA YANG?"¹⁴ Nghe aba leh babang shini muneh agh, a wabba a njiyang a nah, "Ba tol gibiere le nga deh shi wol nluo ate babang biere ibi dig ma misung."¹⁵ A pushi abuyi dahbeng, a wol nluye. Mang gire batelle babang ka payi yang? ¹⁶ Ingha juh ika woliyi nluo aba lel babang egh, ika yenni babang egh ika pih a bayong masa." Nga a ogni tenananigha, a nah, "ke Kulli ibi payi nina agh!"¹⁷ Ke Yesu shinyang, nah "mang pag tekushi ga a nyong li agh le: "Tali ni aba bag giri shibi agh pilla dig dore-kangna" ¹⁸ Beni kwa kpah njieng a muri tali egha, ika buniyo lulushi. Beni te tali eghkpa muru agh, ika shaktili."¹⁹ Le aba yongli giri ni a Magulla bin bang Kulli tola aka boli a kunbang egh, ate ayeri na i wab nguli tenana ni a muyang. ama abang ngobong a bayong. NWAH DAGHA ABIN KAISAR"²⁰ Woro pegyi a shinari ginya le, aba aba lenghe shin gipagna ma dum muyang ninga aba njiteng, ate a kumi ni teng mashira, le a kani mo a njuo ni a bin ba bol nje. ²¹ A illi, a nah, "Ba alliyi giri, shi yerina ga a wabna ga ni alliyi giri ni njiteng, le bung nya te ki ishiyo kun nga, ama awo aliya njiteng amuri njel le Kulli. ²² Gigilla ni i shi pah dagha abin Kaiser ko nya Nina agh?"²³ Ama Yesu yeri na yalung kumbara le yang, le nahyi yang, ²⁴ "Ndumang dinari. Minlim ni luliyang a muri?" A nah, "mami Kaiser ni."²⁵ Le nahyi yang, "Npih Kaiser a ga mami Kaiser ni agh, le npih Kulli a ga mami Kulli ni agh."²⁶ Na kumo teng mashihra ari ga waba a dung a bayong nga, le ama bol gung ari tenana le egh ate njiworoshi. ²⁷ Nga baba le aba Saduki zu ni bini agh, a beni ki nah logha nkiliya nya nga nghan, ²⁸ a ili, a nah, "Ba aliyigiri, Musa yongliyi sung nah, nga muna ngih bwa wuh agh, yangha ni bama, ama muna nya agh, le biye ka bol mahle muna ngih egh, ate i kumi muna ngih muna. ³¹ NgunTeng 21"³⁴ Yesu nahyi yang "A muna ngunja ni nga ki pag nduwula le aya a tig yang a nduwula. ³⁵ A bayong ni dig dingna ma bonna a bogho agh nga ka kum logha nkiliya agh ni ki pag nduwula ke a ka tig yang nduwula agh. ³⁶ Ni te ma a wa wuh agh, ate a pyeri nah aba kun tumo le Kulli le ayang ni a muna Kulli, le a yangni a muna logha nkiliya. ³⁷ Ama ari logha nkiliya agh, Musa agh, dunne, aba lusung nga, aba gor Magulla Murum Kulli le Ibrahim ni Kulli le Ishaku ni Kulli le Yakubu. ³⁸ Ni biyeni agh ini Kulli le nluo agh, ama Kulli le aba usulo, ate ayangha kwa ni digna bini ni usulo."⁴⁰⁴⁵ Nga bayong nga ki teshi kiriyang, nayi a denlah le, ⁴⁶ Neh muyong ni a ba yongligiri a bin bang Kuli, a beni ki gushi muyang ni mel dara magula agh, ni agha ni eba mayiyang kum a bin kuggiri, ye ki al dingna a ngun murung Magula a bin bang Kulli ni bin njibuno agh. ⁴⁷ A ya agha alah abi a mana ni a barayang wuh agh, aya tol muyang ni jim Kuli a tenana dudug. Jah a begha, njo ka kuyang. ⁴¹ Yesu nahyi yang, "palang ke anah le, Ba-ashibang nga muna Dauda ni le? ⁴² Ate Dauda kana ngiri agh nah, a gi-nyongli na le Zabura, Murung Kulli wabbi murung Kulli lang, "Digha a beng mahli, ⁴³ ha se te npilla a beni ni agh njoh a agh a pilla agi para kusung lo. ⁴⁴ Dauda teya gor Ba-ashibang i magulla, ke i pang ni yelang ke dig muna Dauda le?"⁴⁵ A bayong kwa nga ki oghi nahyi adenlah le, ⁴⁶ I nlel muyong ni aba yongli giri, a beni ki gushi muyang ni mel dara magula agh, ni agh a magkun ma engnjung a bin mag giri, ni bin digna a ngun murung Magulla a bin bang Kulli ni bin magulliyi na a bin njibuno agh. ⁴⁷ A yangh a meshiyi aliye a mahbere, ni ate dum muyang a jim Kulli ma sanna. Nzah abeni agh, ka agh ngoshe ma jurina."

Chapter 21PAHBUNG LE MAMBERE

¹ Yesu logshi nji ni shina aba kumo ni zu ki pah bu leyang abin tig bollo agh. ² Ke shin mah enna niburi wuh agh ki sof bollo le bari. ³ Ke nah, "Njiteng ni ngi wabbiyong, mah-enna ni buri wuh aghsof na ga wor mami beni kwa agh. ⁴ Abwa sofbo a ntiri gikunna leyang ni dudug agh. Ama mahenna ni agh, sofba a ntiri enna le, sof ga kwa digha temuri agh." AGI DUNNAH ARI MALLA LE NGUNJA ⁵ Ninga mama abayong baba ki wafni teng a muri bin bang Kulli agh, ni giliya ni a giliyi ni ni a tahli mafonna ni a gipahna, nah, ⁶ "A ga kwa a shin shina ni agh, kara nga ka zu nga ko tahli mwoh ni ki diya a muri bih mama ni a sulli a nje a agh." ⁷ Ke a ili, anah, "Ba aliyi giri, ni yebang ni a ga kwa ni agh ka pag ni? Mang ka fumo a ga kwa ni agh nga ka pag le?" ⁸ Yesu pilla nahyi yang imah, "Nlel muyang ke eba a soriyi yong nga. Ate a bayong dudug ka zu ni lulang, ki nah 'MINI ini,' le, 'kunbang digna gyap,' ken nkura tayang nga. ⁹ Nga n'ogh te luwa ni mohno le, ke bin nkoshiyi agh, ate digna a ga kwa ni agh ka pagri ni duna, ama malla le agh nima ki pangha nzumi gyap agh. ¹⁰ Ke ye wabiyang, nah, "Nje ka loghi nje, murung ngunja ka loghi murung ngunja ¹¹ A jigra ngunje magulliyi na, abang shisa yaloh ni a kono ka paghan. A gipah ngobong ka pagha, a gipang na ka dummo a Kuli. ¹² Gi enna ni a abeni ni amuna a yaliyang nga, ni a beni ki pih a muna kira agh a kara wo! Ate nuh ganni magula nga a muri njali, ni yalula zuwa bin abayong ni. ¹³ A kpah ni tebe le kun garabwo, le a ponyang a guro wora a nje ni kwa agh, le abeni ni yeri Kulli ya agh ka parighi Urishalima, se te kunbang le a beni ni yeri Kulli ya agh dungso. ¹⁴ Nga ninah le, ntolo a yaliyong ken ngiriyong ate ga nga tangha kedebang kunbang nga, ¹⁵ Ate nga pahyong tenana ni yeriteng, nga a beni kwa ni agh njiyong nga agh ni logle shiba koshagshirung niyong nga. ¹⁶ Ama deshili agh, aba bil yong kpah muyong, a muna ngiyong, ni aba lahyong ni a biyong le a wol nluo a baba leyang. ¹⁷ A bayong kwa ka shibiyong ate lulang. ¹⁸ Ama nyong nya mwoh a muyong ka npih agh. ¹⁹ Ari gim yaliyong nga ashi usulo leyang. ²⁰ Nga nshina a kangni na Urishalima ni aba luwa agh, le nyere ni juro le zuna gyap. ²¹ Le a beni a Yahudiya ibi a bangha a ebba nkono, le abeni a ntiri lah agh a daghi, le a beni a alah ni kun gerebang nga ke a ingna a yeh agh. ²² Ate a kara ni agh, a kara nwah ni, ate a ga kwa a nyongli agh ka dungso. ²³ Gi enna ni a abeni ni amuna a yaliyang nga, ni a beni ki pih a muna kira agh a kara wo! Ate nuh ganni magula nga a muri njali, ni yalula zuwa bin abayong ni. ²⁴ A kpah ni tebe le kun garabwo, le a ponyang a guro wora a nje ni kwa agh, le abeni ni yeri Kulli ya agh ka parighi Urishalima, se te kunbang le a beni ni yeri Kulli ya agh dungso. ²⁵ A gi pahyina ka fumo a kara, ni shieri, ni a muna shenri, ni ngunja egh. A nje ka dig ni ngobong ni koshiyo ari yalula ni veliye le muru salang nga. ²⁶ A bayong ka wuh dahna ate ngobong ari a ga a tig njung ka zu a muri ngunja agh. A gulo ni a Kulli agh ka jigra. ²⁷ A ka shin muna bayong ka zu a nlagiri ni gullo ni gushirung magulla. ²⁸ Ama nga a ga kwa ni agh ki pagha, ntang ngingang, nloshi muyong Kuli ate ba ashiyong nga ki zu gyab." ²⁹ Yesu wabiyang nguli tenana, "Nshin ngung-gori, ni a nshile ngung kwa. ³⁰ A lenghi mbuyang, i nshina le yere ni kun biyang zuna gyab. ³¹ Inite ninah, nga nshina a ga kwa ni agh ki pagle, nyerini mulle kulli zuna gyap. ³² Njiteng ni ngi wabbi yong, nja niya, niki mal agh, se a ga kwa ni agh pagha. ³³ Bakuli ni ngunja ka duro, ama tenana lang niki dur agh. ³⁴ Nga a bayong ni tangha a kari Yesu agh buni njiyang shinni ga ki pag giri ya, nah, Magulla, ibi shi koriyang ni garabuo le?" ³⁵ Le mwoh a ntiri yang ubb garabuo ma jang kiri malih le denlah lemagula bin bang Kulli ³⁶ Yesu nah, "piyara" Dog kiri, kiri ma nyere ma diya a biye. ³⁷ Ama ntang leh a kunbang ni kwa agh, ga jimma ate nkun tengshi rung ari a ga ka pagha, ate nga tangha a kundung Muna bayong." ³⁸ Ni a ba kara le yangha i alliyi giri a kangna bang Kulli, ni duh le woro a ngonno Zaitun. ³⁹ A bwa kwa zu a bini ni beri, zu ki ogh tenana le a kangna bang kulli.

Chapter 22YAHUDA AGHA KA 'BUNGSHI MURI YESU

¹Kumbang njibuno ni a gori njibuno duro agh digna nyap, mama a gori duro agh. ² A magulla bin bang Kulli ni aba yongli giri kpaɓ kunyang ate a al njere ni aka wolli nluo Yesu agh, ate a yangha abang ngobong a bayong. ³ Ke Ba soriyibang ingna ri Yahuda Iskariyoti, mwoh a ntiri adenlah le ni lum pur bari agh. ⁴Yahuda ke kunnah a murung magulla bin bang Kulli ni a magulla tah luwa waɓteng niyang amurinjere ni ika bungshi muri Yesu agh. ⁵ Bang boyiyang, a agha aka pih boloh ⁶ Agna nina, le al njere ni ika kumo ika bolli ipayang a ntiri a bunno bayong nga. ⁷MESHILE GILINA MA KUKURA ⁷ Kara njibunno fah nuh ni njibongho nya ri a agh zunna, nga a tiya aka tummiyi njuh bwo agh. ⁸Yesu tashi Bitrus ni Yahanna, nahyi yang, "nworo nke ngiyi sung gilina ma duro ate sa lih. ⁹ A ili, yebang ni a tollo ibi shi gila?" ¹⁰ Ke pila nahyi yang, "n'ogho, nga i ingna a ntiri lah agh, nga kum bwa ni muru muri. Nsowatiye a lah ni ingni nghan nga. ¹¹ Le n'wabi tele lah egh, "Ba aliya gira nah "yebang ni pag kangna sulli abiri ba sa lih gilina duro ni adenlah lang nga?" ¹² Ika dumiyong kangna magula ni abi-Kuli ni agilina ba yeh agh. Ngil bang a biye." ¹³ Ke a woro aka kun ga kwa agh ninga mama wabiyang nga. Aka lang gilih ma duro a biye." ¹⁴ Nga kumbang pangni agh ke digna a denlah le. ¹⁵Ke wabiyang, "miyang ni kosiwirung dudug ma lih gilina ma duro ni niyong kadebang nga nuh ganni. ¹⁶ Miyang te ngi wabiyong, ni wa lih gili deshili agh, se te dungso a mulle Kulli." ¹⁷ Ke Yesu tol mi koro nga pangni makamph agh, nah, "N'agha ga, ngabi a ntiriyong. ¹⁸ Miyang ngi wabiyong, ni wa nuh muru nji ngung deshili agh, se te diyamurung bang le Kulli zu." ¹⁹ Ke tol fah nuh nga pangni makampah agh, boniyyi, pahyang, nah " ngirang ninga nga a pahtemuyong agh, n'pag nina ate ndengshi ni meng." ²⁰ Ye tol minkoro nga a malli gilina kukura agh, nahyi yang " minkoro ni agh ma ogrung mapiyo ma nkila lang, mama a shobo ate muyongnga. ²¹ Ntig njiyong, beni ka bungshi murang nga, yangha ni meng amuri deshile. ²² Ate muna bayong ka woro ni ga mama a tiya ka pagha. Ama gi enna ni ni beni ka bungshi muri agh." ²³ Ke a pila a ila ariyang, yang a ntiri yangni ka pag ga le. ²⁴ Ke mohno logho a ntiriyang ate beni a ntiri yang ka dig magulla agh. ²⁵ Wabiyang nah, "A murung le a beni ni yeri Kulli agh, a yangni a diya a telelah a muyang, a beni deshili ni gullo a muyangha, a pilla ninga a beni ki paghi a balah yang gima bonna agh. ²⁶ Ama ke ibi pag ni na ni yong nga. Nga ninale beni gullo worryong kwa agh ibi dig ninga ma kena, beni te worryong kwa ni gipangna agh ibi dig ninga ba pagtumo. ²⁷ Ke yang gullo worbang kwa, beni diya amuri deshile agh, ko beni ki pag tumo agh ni le? Beni diya a muri deshile agh ni agh le? Miyang a ntiri yong ama ninga beni ki paghi yong tumo agh. ²⁸ Ama nyongha, nyongni ntang ni meng a ntiri tamma lang. ²⁹ Npahne yong diyamurung bang mama Terang pahna diyamurung bang nga. ³⁰ Ate nga lih ni nuh amuri deshile lang a diyamuribang lang, le ga diya a muri a ngun murung waɓ njuo ate wabbi a kumburi le aba Israila ni lum pu bari agh. ³¹ Siman, Siman, yere, Ba soriyibang alla njere ni ika sahri no ninga nji kikaya agh. ³² Ama njimna ate muro, ate ke njiteng lo ibi kpaɓ agh. A yenni ni nzumo le a tengshi ngira a muna ngwo. ³³ Bitrus nahyi, " Telelah lang ntola nga kura tiyo a bin kurbang ni a njuo ko a nluo." ³⁴ Yesu pilla nahyi, "miyang ngi woɓo, Bitrus, kedebang deng ngubu ka tong ni kari agh aka gorkun ni na yerang bende tahro." ³⁵ Ke Yesu nahyi yang, "Nga ntashi yong ken ntol kukuwa ko luhru, ko kuhra, npang na enna guɓung le?" A pila a nah " Guɓung nyha" ³⁶ ke wabi yang, "ni beni agh, beni ni kukuwa agh, ibi toli, ni luhru. Beni nya ni gara-bwo agh ibi mag-gi bwa ngirung le ibi kur mwoh. ³⁷ Ate miyang ngi wabiyong, ga kwa a nyonglo a murang nga se te dungso." A tiyi ninga yangha ntira a beni nya ki bil gigilla agh. Ate ga a woro ashina a murang nga dungshi na." ³⁸ Ke a nah, " magula, shina! a garabuo nga bari." ke nahyi yang, piyara." ³⁹ Nga a malli gilina kukura agh, Yesu woro, ninga mama pa agh, a muri nkono Zaitun, le a denlah le sowa tiye. ⁴⁰ nga a billibang nga, wabiyang, "Njim Kulli ate ke ibi n'ingna a soribang nga." ⁴¹ Ke woro sissa a biyang fitong, soɓ nkungni a nje, jim Kulli. ⁴² I nah, 'Dah, nga a agha lo le tol minkoro ni a binang, ke bi dig dengshe lang ni agh, ibi ma moh ibi dungso." ⁴³ Le Ba-kuntumo le Kulli pura a Kuli zu a bini, zu ki tengshi. ⁴⁴ yangha ntiri ganni dudug, le ingna a jim Kulli, ha lingha ni ki pura ngiriya woro soɓa nje ninga nkila ma dungrina. ⁴⁵ Nga longni a muri jim Kuli le agh, nyere zu a bin adenlah le, zu kunyang a yangha a nong-ntulo ate yalung biyina. ⁴⁶ Ke iliyang, "Temang ke nga nong-ntulo? nlogho n'jim Kuli, ate ke ibin ingna abin soriyibang nga." ⁴⁷ Nga wa nahni teng nga, le a bunno bayong zu kpaɓ ni Yahuda, mamona le a denglah le ni lum pur bari agh, agh duna a zu a bini. Le shisha zu a kari Yesu ate ika kpahri, ⁴⁸ Ama Yesu nahyi, "Yahuda, aka bungshi muri Muna bayong ni kpaɓ ri le?" ⁴⁹ Nga a bayong ni tangha a kari Yesu agh buni njiyang shinni ga ki pag giri ya, nah, Magulla, ibi shi koriyang ni garabuo le?" ⁵⁰ Le mwoh a ntiri yang ubɓ garabuo ma jang kiri malih le denlah lemagula bin bang Kulli ⁵¹ Yesu nah, "piyara" Dog kiri, kiri ma nyere ma diya a biye. ⁵² Yesu nahyi a magulla bin bang Kuli, ni aba lel bin bang Kuli ni aba tenna ni zu jah boli agh, "Nzu nja bolang ni agarabuo ni a gara ninga ma nyibi le?" ⁵³ Nga kara ni kwa susunga ni yong a bin bang kulli agh nin ngan bolang nga. Kara leyang ni, ni gulo le pinna. ⁵⁴ A bolli, a wori a liye magulla bin bang Kuli le aba Yahuda. Ama Bitrus wo sowatiye duna kukwo. ⁵⁵ Nga a fugni gishe a ntiri bin waɓ njuo agh, a diya nje, Bitrus ingna diya ntiriyang. ⁵⁶ Nsari lah nga nghan shini a nji gishe, shinni a nji, le nah, "Beni agh, a yangha

ninih." ⁵⁷ Bitrus shiɓa, ma nah imah, "Bama, nin nyeri agh." ⁵⁸ Ni nzumo le, ɓwa sa ye shini ye nah, "A wongha a ntiriyang." Bitrus ye nah, " Babura, mini agh." ⁵⁹ A ya ɗiya a shashibang le, ɓwa sa gangbang ye nah, "Njiteng ni ngi wabiyong, ɓeni agh a yangha ninih, ate ini ɓa-Galili. ⁶⁰ Bitrus ye nah, "Babura, ni nyeri tenana ni awo waba agh. Yangha a ntiri waɓ tenana le deng nguɓu ma tongho. ⁶¹ Pila le agh le, Magula shin Bitrus a nji, le Bitrus ki ɗengshi tenana ni magulla wabi agh, "Deng nguɓu niki tongha, se te a for kun ni na a yerangha bende tahro." ⁶² Bitrus puro wara dabeng ke tongri ɓwa. ⁶³ Ke a ɓeni a tigha ke lelli agh wabi kun managna ye woli. ⁶⁴ Ngha a vuliyi ni nji agh, a ili, shin ɗuna, yang wolo le? ⁶⁵ A waɓ kum manangna, a ɓiyi ni luli Yesu. ⁶⁶ Ngha bang kori agh, a ɓa tenna kpaba bin monna, ni amagula bin ɓang Kuli le aɓa Yahuda ni a ɓa yongli giri. A keni moh abin kpaba leyang, a nah, ⁶⁷ Wabisung ngha a woni Ba-ashibang agh." ke wabi yang nmah, "Nwabiyong ma le, ninga pah njiteng ngha, ⁶⁸ Nye iliyong le, ninga pinghan ni agh. ⁶⁹ Ama ga logni nibiyeni agh, muna Bayong magula ka ɗiya abung ma lih le gulo le Kulli. ⁷⁰ A yangha kwa a nah, "ngha ninah le a woni muna Kulli." Yesu nahyi yang "nwanna ni mini." ⁷¹ A nah, "palang ke yeshi al ɓeni ka tangha tah sungha le? kana ngiri sungha shi wara shi ogho wanne ni kuni."

Chapter 23

¹Le a beni kpaba biye agh, logho, zuni Yesu abin Bilatus ²A ingna biyi luli ile, "shi kunna beni ki wab tenana ma biyi luli nje, ki nah ike ibi a pih Kaisar dagha agh, ye ki nah inih 'Ba-ashibang, murung."³Bilatus ili, nah, "A woni murung la aba Yahuda le?" Yesu pila nahyi, "Ini a wan ninah ⁴Le Bilatus wabi a magula bin bangkuli le aba Yahuda ni a buna bayong, "Ni nkun teng mashihra a muri beni agh."⁵ A wo gangbang a nah, "yongho ilushi yali bayong ni liyi giri a Yahudiya, logshi gire a Galili ni ba."⁶ Ngha Bilatus ogni ninah agh, ili ko ini ba Galili le. ⁷ Ngha yeri ni i yangha a nje gulo le Hirudus agh, ma tuti Yesu a bin Hirudus, ni ini ma agh, digna a Urushalima a kunbang ngho.⁸ Ngha Hirudus shin ni Yesu agh bangboyi, ate tolla ika kun shini kikara. Ogha teng a muri, tollo ika shin gi njiworoshi ni i pagha ⁹Hirudus ili Yesu a mura agiri dudug, ama Yesu ni pil agh. ¹⁰A murung magula bin bang Kuli ni aba yongli giri puro tangha ki saghi, ni tighi teng.¹¹Hirudus ni aba tah luwa le wabi kun manangna ye jolli le megghi dahra mabonna, le a nyer ni moh abin Bilatus. ¹² Hirudus ni Bilatus bol biyang koti, nya ninga mama pa kikara ni nah ogriyang ngha ngha.¹³Bilatus gora a murung magula bin bang Kulli na murung magula ni a bunu bayong, ¹⁴ Le wabiyang nmah "nzuni nghan beni ninga beni ag kunduna le a beni ka pag gima shihra agh, nshina, meng, n'ili ne shisha a njiyong, nin kum teng ma shihra a muri ninga mama nga waba agh."¹⁵Ini nina agh, Hirudus ma agh, yenna tuti a binang d'eshili, nshini agh le, gubung nya pagha ga ke nga ka kahni moh a nluo agh, ¹⁶ ngha ninah le ngha leshi, le ngha maghi buh. ¹⁷ [Digna, kengshe nya, Bilatus ka pushi bwa mwoh a ntira a beni njuo kur agh ka pih aba Yahuda nga njibuno pagha.]¹⁸ A yangha kwa ama magjolo ni riyang, nmah, " A wori beni, a maghi Barabbas bu!" ¹⁹ Barabbas agh njuo kuhre a muri ga pagha ka biyi digna ma bonna a ntiri lah agh, ni wol nluo.²⁰Bilatus ye kpaß yang ye wabiyang tenana, ate tollah ika maghi Yesu bu. ²¹A ya mag jolo. "A kpanghi, a kpanghi." ²² Le ye wabiyang ma tahro, " A te mang, Gima shihra ma yeni beni paghi yong le? Nin nkumi ni ga pangha mama ka kahni moh a nluo agh. Ngha ninah agh, nleshi nmal le, ngha maghjo bu."²³ A tang te ni jolo, a agna ibi a panghi. Le jolo le yang ma nongshi yali Bilatus. ²⁴ Le Bilatus ma agha ni ga yaliyang tol agh. ²⁵ Maghi yang bu, beni a ilibang tebi agh, beni njuo wara kuri, yangha a lah njuo ate ga pagha ka biyi digna ma bonna a ntiri lah ni wol nluo agh. Pahyang Yesu ari ga dengshe leyang tol agh.²⁶ Ngha a wori ni moh agh, a kun beni a gor luli i Siman Bakurane, pura ntiri lah, a tighi ngung kpangha a muri, sowa tiye yesu. ²⁷ A bunu bayong nah, ni amanah nga a yalung biyina ni buwa agh ate muri agh, nga ki kura tiye, ²⁸ Ama pilla riyang nga, Yesu nah, "Amuna ngallang ni Urushalima agh ke nbuwa te murangnga ama nbuwa te muryong ni amuna yong. ²⁹ Ate nshina, a kara nga ka zu aka nah , "Borro ni abin a nkobi ni a beni ni bil muna a agh, ni abeni ni a nuh kira yang agh nga." ³⁰ Ke aka nahyi a nkono, "N'kpah musung: ni a dingli, 'n'vulliyi sung, ³¹ Ngha a pag a ga kwa ni agh, nga ngung wa liyenghe agh, mang ka pag giri nga yumagh?"³² A bwa bari, aba gimashihra, a wori yang nini aka wol nluo yang.³³ Ngha a zuni aba a gori "koromurung" agh, biye ni a kpanghi nghan ni aba gimashira ni bahriagh-mwoh a bih ma lih, mwoh a bih ma katang. ³⁴ Yesu nah, "Dah, tolyi yang gimashihra le yang, ate na yeri ga a pag agh." A sof nlayi amuri gi- buwa ngirung le a gaba.³⁵ A bayong tangha ki shin ga ki pag giri agh, le a murung nje ngho ki wabi te ma nangna ni jen gi pangna le, ki nah, "I ashi na abayong baba ibi ashi muri nga ini 'Ba-ashibang le Kulli, beni a tar agh."³⁶ A ba tah-luwa osso ki oli zu a kahri, ki pihriyi muru ma hangna ³⁷ a nah, "A woni murung le aba Yahuda le, ashi muro." ³⁸ Giri nga a yonglo a ti agh abi Kuli, "Beni agh, murung le aba Yahuda ni."³⁹ Mwoh a ntira a ma nyibi ni bahri ni a pangnga, sanghi nah, "Awoni 'Ba-ashibang nga le? Ashi muro ni sung kwa." ⁴⁰ Le ma mona pila gbeshi, nah, " A nya awo bang Kulli agh, ate susu nga a ganni ni mwoh agh? ⁴¹ Sung nga ba ni tekushi ate sa agh ngoso gipangna le sung. Ama beni agh ni pag gima shihra agh."⁴² Le nah, "Yesu, dengshi nimeng nga a diya a mullo agh." ⁴³ Yesu nahyi, "Njiteng ni ngi wobo, ni kari agh awo nga ni meng a mulle Kuli."⁴⁴ Kunbang ma topur mwoh pangna, pinna bollo a ntiri nje kwa, ha kenna ri kunbang ma tempur ihne ⁴⁵ nga kara ni ye tah ni agh. Le a kanda giri ni a kura a kangna bang Kuli agh ma sanna a ntirin.⁴⁶ Yesu buwa ni jollo magulla. nah, "Dah, npahna bongho lang a buwo. Ngha, 'malli nahteng agh ma wuh. ⁴⁷ Ngha magula le aba tah luwa shini ga pag giri agh, bongshi kulli, inah, " ini ninah, beni agh ba njiteng ni."⁴⁸ Ngha a bunu bayong ni zu ate ka shin ga pag giri agh, a shin aga pag agh, a nyere a wol kiki yang. ⁴⁹ A beni kwa yeri agh, ni a mena ni kura tiye a Galili agh nga tangha duna kukwo, ki shina aga. ⁵⁰ Le bwa nga nghan a gori Yusufu, yang nga ntiri aba wat tenana abin kpaba. Bayong ma bonna ni, gerengteng. ⁵¹ Ini ni agha ni tenana ni a tang nga muri abin kpaba agh ni a gipagna le yang. Pura a Yahuda nje magula Arimatiya; yang ngho i al mulle Kulli. ⁵² Ini kena bin Bilatus ili ate ngiri Yesu. ⁵³ ke suhli nje, le mari ni gilingsa ma bonna, lingshi a nkiliya ni a tummo a tali agh, ba na lingshi bwa nga nghan agh. ⁵⁴ Kare agh, kara ngirung ni ate kara Usulo digna gyaß. ⁵⁵ A mena ni kura tiye Yesu agh nga a longni a Galili agh, shinna nkiliya, ni ngiri ni a lingshi agh. ⁵⁶ A nyere a gil riyang ni a murung ma susunang. A usulo a kara Usulo, ninga mama gigila wabba.

Chapter 24

¹ Ni beri sub a kara ma kunduna agh, a zu a nkiliya, ni gima susunang ma bonna ni a gil agh ² A zu kumo a wara a tuti tahli ni a giri kun nkiliya agh. ³ A ingna, nah shin ngiri Magulla Yesu agh. ⁴ Pangna nga gi pangne gangshi niyang nga, biye ni a bwa bari tangha dung yang a dagra ma poshina ma yinyiling. ⁵ Ke ngobong kpah ari a mena agh, a jul muyang nje, a nahyi a menna egh, "palang ke nga shinbang ate beni ni usulo agh a ntira a beni wuh agh le?" ⁶ I nya ba agh, long nah! ndengshe ni teng ni wabiyong nga nga yang nga wa uwo a Galili agh, ⁷ nah aka pah Muna Bayong a bih a bayong mashihra, aka panghi, kara tahro le ika logho deshili. ⁸ A mena dengshi ni tenana egh, ⁹ A yenna nkiliya a wabi a beni lum pur mwoh agh ni a nshile ga kwa pag giri agh. ¹⁰ A Maryamu Madaliya, ni Yunana ni Maryamu ngi Yakubu ni a nshile a mena ni a yangha ni yang agh wabi aba kuntumo le a ga pag giri agh. ¹¹ Tenana ni ni kpah yali aba kuntumo le agh, ate na pah njiteng ni a menna egh agh. ¹² Ni gire kwa agh, Bitrus logho, bangha wara nkiliya, ke gungho ishing ba yeh, shin gi buwa rung ma poshina ini nongha biye mwoh. Bitrus wara liye, ngobong woli ni ga pag giri agh. ¹³ Kara nga nghan, bari a ntiri yang logho kika a lah ma kena ni a gori Imawus nga saba le kena kusung woro taro ni Urushalima agh. ¹⁴ A yangha a wab tenana a njiyang a muri a ga pagiri agh. ¹⁵ Gire diya nga ayangha a wab tenana ni ili a a riyang nga, le kana ngiri Yesu shisha zu gyap, a ongshi ni yang. ¹⁶ Ama njiyang ni gan shin Yesu agh. ¹⁷ Yesu nahyi yang, "A mang nworu ginya nga wab tenana a muyang le?" A tangha be ni yalung biyi na. ¹⁸ Mwoh a ntiri yang, beni luli i Kiliyobas agh, pila nahyi, "A woni mwoh, beni a Urushalimani ogh aga pagiri a minkara ni wor agh le?" ¹⁹ Yesu wabiyang, "A mang gire le?" A pila a wabi, "a ga pagiri ni Yesu ba Nazarat, ba shinduna, ba pagha a gima gula ni tenana le Kulli ni a bayong kwa, ²⁰ ni pagha ni a magula bin bang Kulli ni amurung le sung boli pah a wabi njuo nluo, a ya panghi. ²¹ Shi tolla a dengshe la sung, ini pag beni ka ashi Isra'ila agh. Ini ni nah, a mura ga kwa agh, ni beni agh kara taro ni, nga aga kwa ni agh pangni giri agh. ²² Nga logho zuni ni biye ni agh, a mena baba ni ntiri sunga pahna sung ngobong nga a keni ni beri a nkiliya agh. ²³ Nga ni a kunni ngungiri a agh, a zu, a nah, yang ma agh, a shinna a njiloro a ba kuntumo le ni nahyi yang i yangha ni Usulo agh. ²⁴ A buna baba ni su sunga ni yang kena nkiliya, aka shinna ga a mena wabba. Ama ni a shini agh. ²⁵ Yesu wabiyang, "Nyong ni a bayong ma nangna ni shingri pah niieng ni a ba-shinduna wabba! ²⁶ Ni digha nina, i Ba-ashibang ka nuh ganni ari aga ate ka ingna a gulo le agh?" ²⁷ Le ga logho a muri Musa ni a Aba-shinduna agh, Yesu pang shine yang aga kwa ka pagiri a muri a gi nyongli na le Kulli agh. ²⁸ Nga a zuni gyap a lah makena ni a ka nghan nga, Yesu dumo ninga ika wara duna agh. ²⁹ Le a tang nga ri, a nah, "Diya bisung, ate kapola pangna, kara nga ki ingna." Le Yesu dig ni yang. ³⁰ Pangna, nga Yesu ka lih ni gi lihna agh, le tol fah nuh egh, pag makampa, boniyi, le gabi yang. ³¹ Nga njiyang tuhni, a yeri le bora riyang, ³² A waba a njiyang, "yalisung ni uba a njisung nga, nga i wani tenana a njijere agh, nga pangshi ne sung a gi nyongli na le Kuli agh?" ³³ A logha biye a kungbang egh a nyera Urushalima. A kuma a beni lum puru mwoh agh abin monna, ni abeni a yangha niyang nga, ³⁴ a nah, "Magula logna, ye duna muri abin Siman." ³⁵ Le a wab ga pagiri a njijere agh, ni pagha ni Yesu boniyi ni fah nuh agh. ³⁶ Nga a yangha wani a ga pagiri agh, Yesu tangha ntiri yang, le nah, "Ibi ololo zu a biyong." ³⁷ Le a koshiyo, ngobong ye wol yang, a tollo i bongho ni a shinna. ³⁸ Yesu nahyi yang, "mang paghi ke nga biyi yaliyong? palang ke a ilibang a yaliyong?" ³⁹ Nshin aba beng ni a kusang, mini kana ngirang. Ndonghi nshina. Ate Bongho nya ni ngirung ni muh agh, ninga mama miyang ni agh." ⁴⁰ Nga wanni tenana ni agh, dumi yang aba bih ni a kushi. ⁴¹ Ni te 'a' pah njiteng nga, ate binmurubang, gire ye maghi yang ngobong, Yesu nahyi yang, "Nyongha ni gi lina ni nga lih agh le?" ⁴² Le a pih ni ma tonna. ⁴³ Tolli sheghe adung yang. ⁴⁴ Nahyi yang, Nga miyang ni yongha, nwanne yong n a ga kwa a nyonglo a gigila le Musa agh ni aba-shinduna ni Zabura digna aka dungso. ⁴⁵ Le longshi yaliyang ate ibi a yeri a tenana le Kuli. ⁴⁶ Wabi yang, "a nyongli na," Ba-ashibang ka gana, ika logha nkiliya a kara ma taro. ⁴⁷ Pontubu ni tol gimashihra ini pag ga aka waba a ntiri lulia ngunja kwa, logha a Urushalima. ⁴⁸ Nyong ni aba wabkun a te le a ga kwa ni agh. ⁴⁹ Nshina miyang ngi tashi yong ni ga Dah agha muri agh. ndig sang a ntiri lah, se te ndungso ni gulo a kuli. ⁵⁰ Le Yesu wor niyang gyap ni Betanya. Le logshi bih sobiyang mulle. ⁵¹ Dingna, nga sobne yang mulle agh, dag yang, le a tolli wora a Kuli. ⁵² A Gushi, a nyere a Urushalima ni bin murubang dudug. ⁵³ A yang nga kangna bang Kulli a muri bi, a bongshi Kulli.

John

Chapter 1

¹ Ni kunduna agh tenana nga-nghang, Tenane nga ni Kulli, Tenane agh Kulli ni. ² Ini te ni kunduna agh nga ni Kulli. ³ Nji bini ni a gilli ga kwa agh, gubung nya a woro a pagha a ntiri aga a payiya, se ni Bini. ⁴ Bini agh usulo

ngha-nghang, usullo ye agh poshibang le bayong ni kwa.⁵Poshibang tubang a pinna, pinna egh ni vullighi ya.⁶ Bwa ngha nghan Kulli tassa, luli i Yohanna.

⁷Zu ninga ba wab kung a muri poshibang nghe, ate beni kwa agh ka pah njiteng a njibini. ⁸Kana ngiriyi, ini i pag poshibang ngha, ama zu ate ika wab kung poshibang nghe.⁹Poshibang ma njiteng ni, mama ki tubang ari abayong kwa agh, ngha ki zu a ngunja.¹⁰¹¹Zuwa abin a mami, ama a mami ni aghi agh.¹²Ama a beni kwa aghi agh, ye pah njiteng ni luli agh, pah neyang kunmurung ibi a digha a muna Kulli. ¹³A beni ni a billa a nji ri nkilli agh, ko ari denshe ma ngirung, ko nji bin d'engshe le bwa agh, ama a nji bin Kulli.¹⁴Tenana pilla dig ngirung, ye digha a bisung d'eshili. Shi shinna gullo le, zah gullo Muna billa mwoh ni pura bin teri agh, yang ngha ni dunshi pah niye ni njiteng d'eshili.¹⁵Yohanna wanna kuni a muri, yangng ha i loshi gih, i nah, "Beni ni pag beni ngi nah, ka zu a nzumang ngha, ate warrang, yangha ngha kikara le nya njah agh.¹⁶Dungsoh le ni shi aghni niye a muri niye. ¹⁷Ini gigilla kunri a njibin Musa. Niye ni njiteng a njibing Yesu Ba ashibang. ¹⁸Bwa nya kana shin kulliya, se beni, muni ma mwoh, beni ni muriya kullini, yangha kari tehri karani kwa agh, ini payi ke a yeri. ¹⁹Ga ni Yohanna wabba ngha aba Yahuda tashi ni a Magulla bin bang Kulli le ba Yahuda ni aba yeriteng ibi aka ili, "A mini yang le?"

²⁰Wabteng kwar, ni d'eshili gorkung ngha, pilla nahyi yang, "Mini ba ashibang ngha." ²¹Ke a ili, "Ke a mini yang le? A mini Iliya le? Pilla nahyi yang i, o'oh". ²²Ke a nahyi, "A mini yang le, ate sa kun ga sa wabbi beni tashi sung ngha? A woh gor muro ni yang le". ²³Ke nah, "mini gih, ni ki gorbang a lussung ki nah, 'I ngil nji njere le murung Kulli; ninga mama Ishaya ba shinduna wabba." ²⁴Le a tasha ababa a ntira aba Farisa, ²⁵ake a ili a nahyi, "A palang ke awo lag gimashira ngha a mini ba-ashibang ko Iliya ko ba shinduna agh le?" ²⁶Ke Yohanna pilla nahyi yang, "Ngi lag gimashira ni muru, ama a ntiriyong ngha bwa ngha nghan tang ngha beni nin nyeri ya agh, ²⁷beni ka zu a nzumang ngha, beni ko nguri kura le agh, ni nlog le ngan pangshi agh." ²⁸Aga pag giri a Baitanya, a gini muru Urdun, biye ni Yohanna ki ishibang ngha. ²⁹Ngha bang kwori agh Yohanna shin Yesu ki zu a bini ke nah, "shin muna njuh le Kulli beni ka tol gimashira le ngunja agh! ³⁰Beni agh ini nwabiyong, "Ini pag beni ka zu a nzumang ngha owarang, ate yang-ngha nghan kedebang meng. ³¹Nin nyeri agh, ama ate aka dumi bin Isra'ila ini paghi ke nzu ngi ishibang ni muru. ³²Yohanna wanna nah, "Nshinna bongho ka sulla a muri ninga Kula, i ye digha a muri. ³³Nin nyeri agh, ama beni tassang ibi ishibang ni muru agh wanna nghan nah, "Beni kwa ashin bongho sullo digha a muri agh, ini ipag ba-ashibang ni bongho ma kwar. ³⁴Nshinna, nye nwanne d'eshili ni beni agh muna Kulli ni. ³⁵Ngha bang kori d'eshili agh, Yohanna tangni ni a denlah le bari agh, ³⁶a shin Yesu zu ki woro, ke Yohanna nah, "nshin muna njuh le kulli ngha." ³⁷Ngha a denlah le bari ogni agh a sowa tiye Yesu. ³⁸Ngha Yesu pilla shinni ayang ngha a pir tiye agh, nahyi yang, "mang ntol le? "A pilla a nah, " Rabbi (i ba-alliyi giri) njehbang ni bin dingna lo pag nghan le?" ³⁹ke nahyi yang, "Nzu nshinna." Le a zu shin ba dingha nghan, a kare agh, a dingni ha kunbang ma lum. ⁴⁰Mwoh a ntiri a beni bari ogh tenana le Yohanna ke sowa tiye Yesu agh Andarawus muna ngih Siman Bitrus ni. ⁴¹Ni duna agh a muna ngih Siman nahyi, "shi kunna Ba-ashibang" (beni a gori Ba ashibang ngha). ⁴²Zu ne bin Yesu. Yesu shini ke nah, "A mini Siman muna Yahuza. Aka goro i Kefas (Tekushi, I Talli) ⁴³Bang koro, ngha Yesu ki gili biri ka kani Galili agh, kun Filibus, nahyi, "Kura tiyang." ⁴⁴Filibus muna njeh Baitsada ni, njeh le a Andarawus ni Bitrus. ⁴⁵Filibus kun Natanailu nayi, "shi kun ne, beni Musa nyongli giri amuri agi bomteng ni aba-shinduna agh: Yesu muna Yusufu, Banazarat." ⁴⁶Natanailu nahyi, "Gi ma'bonna ka pura a Nazarat le?" Filibus nahyi, zu shinna" ⁴⁷Yesu shin Natanailu ngha ki zu a bini ki nahteng a muri, "shin ba Israila ma njiteng beni yiri nya a yali a agh." ⁴⁸Natana'ilu nahyi, "a pag ni yelang ke a yerang?" ke Yesu pilla nahyi, "Ngha Filibus ni sang goro a agh, ne awo tiye ngung gori, nshinno." ⁴⁹Natanailu agha nah, "Rabbi, a mini muna Kulli! A mini murung Israila! ⁵⁰Yesu pilla nahyi, "Ate n'nah, 'Nshinno a tiye ngung gori agh,' ke a pah njiteng le? Aka shinna aga wor mama ni gullo agh." ⁵¹Ke nah, "njiteng, njiteng, miyang ngi wabba, aka shin bakuli ka tuh wang le aba-kuntumo le Kulli ka ebbe ka sullo a muri muna bayong."

Chapter 2

¹Njung kara taro agh, njuwula nga a nghan Kana ni Galili agh, ngih Yesu nga a biye. ²A pahne Yesu ni a denlah le kuntumo njuwula egh. ³Ngha mba ma-piyem malli agh, ngi Yesu nahyi, "a nya ni mba ma-piyem agh." ⁴Yesu nayi, "Bamma, mang pag tekushi zu lo a binang? kumbang lang ni sang pag agh. ⁵Ngih pilla nahyi aba kuntumo "Ga kwa wabbi yong nga i mpag agh, npaghi." ⁶Nibiye ni agh abang-muru ma talli nga nghan Topur mwoh a biye nga aba Yahuda ki pagni gillang ma kwar le yang nga, mama kwa agh gulo le kena ni bang magula. ⁷Yesu nahyi yang, "ndungshi abang nghe ni muru fufuh." ⁸ke nahyi aba pagtumo, "Nyehre i nge npih magula njibuno." Ama pag te nina. ⁹Magula njibuno mom muru ni pilla dig mba ma piyem agh, ama ni yeri ba pur nga-nghan (ama a ba-kuntumo ni zunni mure agh yerina). aka gor bura-mah ¹⁰le a nahyi, "Beni kwa agh ka gab mba bonna ma-piyem ni duna sang, kedebang mama ni botiya agh, ama a dag mabonna se ni beni." ¹¹Ga agh ini dig gipangna ma-kunduna ni Yesu pagha a Kana ma Galili agh, ye dung gulole, a denlah le pah njiteng a muri deshili. ¹²Ngha nzumi agh, Yesu, ni ngih, ni a muna ngih ni a denlah le wara Kafarnahum, a digha biye deshili kara fitong. ¹³Ngha, njibuno duro le aba Yahuda digni gyap agh, le Yesu wara a Urushelima. YESU PIRIYI BAYONG A KANGNA BANG KULLI ¹⁴Ke kuma aba magha a ndah ni a njuh na a kulla lah, ni aba ariyi bolo agh nga dig nghan. ¹⁵ke gil danglih-nguri pirighi yang kwa a kangna bang kulli. kpan na njuh na ndah kwa, ke meshighi a bolo ma-kpeng-kpeng le ba ariyi bolo ni deshile ni a tig bolo muri ya veliyi yang ko. ¹⁶Nahyi aba magha a kulla, "npushi aga aba. Ndag te pil liye Kulli ninga bin pag kuro." ¹⁷A denlah le dengshe a nyonglina, "Tengshi rung ate muri liyo ka oshi murang." ¹⁸ke a magula le aba yahuda pilla nahyi, "Gi pagna mang aka dumi sung, nga a miyang a woh pag aga le?" ¹⁹Yesu pilla nah, "nwanghi bin bang-kulli ni, a ntiri kara taro nga baghi biye." ²⁰ke a magula le aba Yahuda nah, "Bogho woro bari pure topurmwoh ni a pagha ke a bag bin bang Kulli ni, le a nah a baghi a ntiri kara taro le?" ²¹Ama bin bankulli ma ngirung ni i wab tebi. ²²Nzung logho le nkiliya ni, a denlah le denshe i wanna nina, a ya pah njiteng ni ngulliteng ni a tenana ni Yesu wabba. ²³Nibiye ni agh, nga yangha a Urushelima a bin njibuno duro agh, nga ri njibuno ye agh, a bwa dudug ni pah njiteng ni luli, nga a shinni a gipagna le agh. ²⁴Ama Yesu ni aghni yang nga ate yerina yang kwa, ²⁵Ga te paghi agh, ni tollo a bwa ibi wabbi teng a muri bwa agh, ate yerina ga a yali bwa agh.

Chapter 3

¹Ba Farisa nga-nghan a gori Nikodimu, magula ni a ntiri aba Yahuda ²biye zuwa bin Yesu ni duh ji nahyi, "Rabbi, shi yerina a mini ba aliyi giri ni purah a bin Kulli agh, fwa nya ka pagha agi pagna ni awo pagha, se te Kulli nga ki gingni ni." ³Yesu nahyi, "Njiteng, Njiteng kwa, ni a bug tiyong a bil fwa agh le, ni logle shin mulle Kulli agh." ⁴Nikodimu pilla nahyi, "Ni yalang ni a yah ka furi billi fwa nga wara yahyi agh le? Ni logle ingna a yali ngih ma bari ate a billi agh, ika gani le?" ⁵Yesu pilla nah, "Njiteng, Njiteng kwa, nah bil fwa ni muru ni bongho deshili agh le, ni gan ingna a mulle Kulli agh." ⁶Ga a billa a nkila agh, nkila ni, ga te a billa a bongho agh, bongho ni. ⁷Ke ibi magho tabi agh, ate nahwo ni, d'igna "se te a furi billo." ⁸Gung ki buwa kikh ba kwa foryi agh. Aka ogh buwa le, ama na yeri njiba pur-ngan ni njiba ikah nga-nghan. Ini kwa beni a billa a njiri bongho agh." nina. ⁹Nikodimu pilla nahyi, "Ni yelang ni nga pagni le?" ¹⁰Yesu pilla nahyi, "A mini ba aliyi bayong giri a Israila ama ni a yeri agi pagna ni agh le?" ¹¹Njiteng, ni njiteng, "miyang ngi nahwo, aga shi yeriya ini sa wabba, sung nga deshili sa wab ga sashing nga. Nga te agh, nin agni ga s wabbiyong nga." ¹²Nga wabba teng a muri aga ngunja agh ke na pah njiteng nga le, ni yelang ni aka pahni njiteng nga wabba teng amuri aga a kuli agh le? ¹³Bwa nya logho kenna a Kuli agh se beni sulla njeh a nji bin Kulli agh: beni pag muna kulli agh." ¹⁴Ninga mama Musa logshi ni yuoh a lusung nga, ini te aka logshi ni muna bayong kuli nina, ¹⁵ate a beni kwa pah njiteng amuriya ka kun Usulo mama ke kenne agh. ¹⁶Ke Kulli agnji ngunja, ke pah muni ma mwoh, ate beni kwa pah njiteng a muri agh, ibi kun usulo ma Kenne agh. ¹⁷Kulli ni tashi muni a ngunja ibi biyi ngunja agh, ama ate ngunja ibi abba a njibini ¹⁸Beni kwa pah njiteng a muri ya, na magshi ya, ama beni te kwa ni pah njiteng a muri ya agh, a wara a magshi, ate ni pah njiteng a muri lulung ni ini mwoh Muna Kulli agh. ¹⁹Ga ni pag tekushi njuo, ate poshibang zuna a ngunja, ama bayong tol pinna wor poshibang, nga ate gipagna le yang nga mashira ni. ²⁰Ate beni kwa pag gimashira agh shibina poshibang, deshili agh i nya i zuwa bin poshibang nga ate ke agipagna le pura beng nga. ²¹Beni kwa ki pag gi njiteng nga ka zu ari poshibang ate gipagna le ni i pagha ka pura beng. ²²Nga nzumiya, Yesu ni a denlah le wara a njeh Yahuda. A biye agh dig niyang ye lag gimashira leyang. ²³Yohanna nga ma ki ishibang a Ainon gyap ni Salim ate muru nga nongha biye nyiyang. A fwa ki zu a bini i ishiyang, ²⁴ate kumbang nghe agh, na sang a kur Yohanna agh. ²⁵ke sangshirung logha ntiri a denlah le Yohanna ni ba Yahuda amuri lagha ma njibuno. ²⁶A kena bin Yohanna aka nah, "Rabbi, beni kana a miyang ni ni a ginni-muru Urdu agh, beni a wab tenana a muri agh, shinna, yang nga i ishibang, abwa kwa nga ki zu a bini." ²⁷Yohanna nah, "biye ni logle kun gubbung nga se ga apih a Kuli ya." ²⁸Yong ma ni muyong nga, nga wabba nina 'Mini ba ashibang nga, ama d'igha nina le, 'a tasang kedebang ini' ²⁹Mah nduwula agh mami bura-mah ni. Nibeni ya bih bura-mah, beni tang nga ki lel muri ya, yang nga i pag bin murubang dudug ate bih bura-mah. Bin murubang lang dungshina ate muri ga ³⁰Digna i ka buro, meng te agh nga assah. ³¹Beni pura a Kuli ya wara beni kwa agh. Beni te pura ngunja ni, ma ngunja ni, deshiliya ga bola muri ngunja agh ini i wab teng a muri. Beni pura a Kulli ya yangnga bin-Kuli le bayong kwa ³²Wanna aga shina, ye ogh agh, ama, fwa nya agni wabba le agh ³³Beni kwa agh ni wabba le agh agnah Kulli agh njiteng ni. ³⁴Ate beni kwa Kulli tashiya ka wab tenana le Kulli. Nni pa bongho le Kulli ni peshiya ³⁵Terung agna nji muni, ye pahna a ga kwa agh a bih, ³⁶Beni pah njiteng a muri mune agh yangnga ni Usullo ma ke kenne, ama beni shibi sowa tiye mune agh ni i shin Usulo agh, ama yali lula le Kulli nga muri.

Chapter 4

¹Ngha Yesu yerina aba Farisa ogni i yangha i kuma a denlah agh, ni ishibang wor mami Yohanna agh ²nghe te agh yesu nya ki ishibang gha a denlah le ni ki ishibang. ³ke dag Yahuda ma nyere wara Galili d'eshili. ⁴Ye digne te ika billa Samariya. ⁵Ke bilbang a njeh Samariya ba a gori Sika, a kari bang ni Yakubu kurro pi muni Yusufu agh. ⁶Tu-muru le Yakubu nga beh. Yesu ke diya a kun tumuru ghe ate yiri mala a nya, nga ni ntiri bakara ⁷Mah Samariya juna na ja tog-muru ke Yesu nayi "peng muru nga nuu ⁸Ate a denlah le wara ntiri lah ka kur gilina ⁹Le mah-Samariya nayi "palang ke awoni bah Yahuda le a ilang mah-Samariya ate muru ma nuh le?" abah Yahuda nyah ni gipangna na aba Samariya agh. ¹⁰Yesu pilla nayi nima " ke ayeri na pahle kulli le, ni beni ki nawo i peng-muru i nuh agh le, ke a jinne ke pahno muru mah dig njah ¹¹Bame nayi, magula, a nya ni gi tong murugha, tu-mure te agh linna. jebang ni aka kun muru ma ding nja ghe nghan le? ¹²Na gullo awor tehsung Yakubu ni pasung tu-muruni agh, ini ma agh nuna mure,, Ini te na amunni na a ndenla? ¹³Yesu pilla nayi "beni kwa nuh muruniya njumuru nye ki wolli agh le?" ¹⁴Ama beni kwa nuh muru ni nga pih agh ni ogh njumuru agh, ate muru ni gi pih agh, digna nigha njimuru ni nya ki mal gha agh, ki kah a usullo ni nya ki mal gha agh". ¹⁵Bameh nahyi ma "magulla peng mure nghan ate ke nye ogh njimuru agh, ken yere njuh tong muru a ba agh. ¹⁶Yesu nahyi ma, "woro ke gor buro njunini." ¹⁷Bameh pilla nahyi "nya ni babura agh" Yesu agha "a wanna njiteng a nya ni babura agh" ¹⁸Ate a pangna abunna Togno, beni ma nyongha ninih agh buro ni agh, ga a wabba njitengni. ¹⁹Bameh nah ma, "magula nshin ninga a mini bah-shinduna agh" ²⁰A tehsung bang Kulli a muri nkono ni ke nah Urushalima ni pag ba bayong ka bang Kulli nga nghan. ²¹Yesu nahyi "Bameh, pah njiteng ni meng kunbang nga ki juh mama ninga bang Kulli a muri nkono ni agh ko a Urushalima agh. ²²Nyongha nga bang ga nin yeriya agh. shisung agh sunga shi bang ga shi yeri agh, ate mulle Kulli pura bin aba Yahuda. ²³Ninah le, kunbang ka juh, billa bang mama abeni ki bang Kulli ma bonna agh ka banghi a bongho ni njiteng. Ate Kulli nga ki alla a bayong ni ka diya aba banghi agh. ²⁴Kulli agh bongho ni, le abayong niki banghi agh, ibi a banghi a bongho ni njiteng" ²⁵Bameh nahyi ma " nyeri na ba ashibang nga ki juh, juh le ika pangshi sung ga kwa agh ²⁶Yesu nahyi "mini nga ngi nateng aro agh." ²⁷A mi ntirin nghe ni a denlah le yenni. le gire gangshiyang mang pagiri ke i nateng ri bamah ghe, ama na gan illi agh ko mang paghi ke nateng ari agh. ²⁸Ke bameh dag minbang muru le, wara ntiri lah, ke wabbi bayong. ²⁹"Njuh shing beni wabbang ga kwa npag agh. Beni agh ba ashibang ni, i diyi? ³⁰A dag ntiri lah a juh abini. ³¹A kunbang nye agh a denlah le jimi "magula lih giri. ³²Ama nayiyang ma "miyang ni gilina ni nin yeri gha agh?" ³³Ke a denlah le nahyi ariyang " bung nya junni gubung ibi lih agh, ko a juna ne?" ³⁴Yesu nahyi yang ma, "gilina lang nga ini pag pagtumo le beni tasang nga ni, le ibi mal tumo le. ³⁵Nya ngi nah " wa-oh sheri inne kedebang kun tahbi ki pag agh le? miyang ngi wabiyong, nloshi njiyong nshina aba bang, ate a wara abilla alel koro. ³⁶Beni te ki kor agh, ka agh ngoshe ni kpabba njigung ma usullo ni nya ki mal'agh, ate ma, beni ki jamah ni beni ki kor agh aka pag binmurubang kwa. ³⁷Ate ma a tenana ni le nah, 'mwoh ki jamah, le mabi ki koro' dunshina na. ³⁸Ntashi nayong ibi ngi kor ga nin pag tumo ghe agh. baba pagna tumo ghe ke i nju ingna a gani le yang. ³⁹Aba Samariya dudug a njeh agh pahna njiteng ari, ate muri kun tumo ni bameh keniyang ima "wanna nghan ga kwa npag agh. ⁴⁰Ke nga aba Samariya keni biniya, jimi ibi ding niyang, le ke dingniyang kara bari. ⁴¹A bayong dudug ye pah njiteng ate tenana le. ⁴²A nahyi bameh "ni yeshi pa njiteng ate ga a wabbi sung nga ama ate shi ogna ni kirisung, shi yerina i beni agh ini pag ba ashi ngunjah ni." ⁴³A njung kara bari gha dag beh wora Galili ⁴⁴Ate Yesu ni muri ma agh nah ba shiduna ni pa kung guloh a njeh leya. ⁴⁵Ngha junni a Galili agh, aba-Galili ginshi yarata. a shinna aga kwa pagha a Urushalima a njibuno agh, ate kana ngiriyang ma agh akena njibuno ghe. ⁴⁶Ngha le yeh kena a kana a njeh Galili, ba pil muru dig muru mpiyem agh le magula njeh agh muni nga nghan ki nong kono a Kafanahum. ⁴⁷Ke ogni Yesu pura Yahudiya nyere a Galili agh le kena bin Yesu ke jimi ibi juh pih tene maso ngirung, ate yangha i wuh. ⁴⁸Ke Yesu nahyi nima, "se nshin gi njiworoshi ni gi ngobong nga le ninga pah njiteng agh. ⁴⁹Ke magulla njeh nahyi ma Magulla juh munang nga ka wuh ⁵⁰Yesu nahyi ima, woro muna ni ki wuh agh" beh pah njiteng ari ga Yesu wabbi agh ma woro. ⁵¹Ngha i wori agh, a denlah le kumi nahyi muno kunna tene maso ngiri. ⁵²Le illiyang kungbang ma yenni kone ghe dag ni mune le. ke a nahyi nga yino ni ni kungbang ma tombari ini kone mangni bung. ⁵³Beni temuna ghe yerini i konno agh dag muna a kunbang ni Yesu wabni teng agh muni ni ki wu agh, le ini ni bah liye kwa pah njiteng. ⁵⁴Ma ni pag gipangna ma bari ni Yesu duma nga dagni Yahudiya keni Galili agh.

Chapter 5

¹Nzung mama agh, njibuno le aba Yahuda nga nghan, ke Yesu wora Urushalima. ²Ngha a Urushalima agh, muru nga nghan nong gha a kun luwo njung a gori Baitasda, ni kun Ibraniya aghori tara tongno ³Abwa nga beh dudug aba nong konno, ba njung wanghina, ba kussung kuriyina, na ba ngirung nuna kwa ki nongha beh. ⁴Ate mama ba kuntumo nga ki sullo ki juri mure, le ba konno ni tok kushi tigha a mure ni kunduna agh ka kun usulo ari konno le. ⁵Ke bwa nga nghan abe ki nong konno bowo wuramwoh pur-lum pure tombi taro. ⁶Ngha Yesu shini nongni njali agh yerina i yang nga be kikara, ke nayi ma, a aghna ibi akun usulo ri konno lo le?"Ba konne nah "magula, nya ni bwa ni ka tuttan a mure agh nga a juri agh, ngi juh kalle bung agna nghan duna" ⁸Yesu nayi, "logho, tol gi nongna lo a woro." ⁹Abeh te beh ma kun masso ngiri, le tol gi nongna le gya. nga teya kara usulo ni. ¹⁰Ngha le, aba Yahuda nahyi, beh "na awoh a tol kallo kara usulo agh" ¹¹Pila nayiyang, beni peng usulo agh nah nghan tol kallo a woro." ¹²A illi, 'yangi pag beni na 'tol kallo a wor agh" ¹³Ngha te ya, ba konne ni yeri beh agh ate mama Yesu wara woro nya yere agh ate buno bayong ni beh. ¹⁴Ni jumo agh Yesu kumi bin bang kulli le nayi "shina a kunna usulo ri konno ni! ke ibi aya pag gimashira agh ate mama wor mamo gha ye kumo agh. ¹⁵Beh kenne ki wabbi aba Yahuda i Yesu ni pi usullo. ¹⁶Le ate aga, aba Yahuda ingna a payi Yesu aga ni bottiya agh ate kara usulo ni. ¹⁷Yesu pilla nayiyang, tehlang nga ki pag tumo ni beni, meng te agh miyang gi pag tumo." ¹⁸Atebi, aba Yahuda al njeh wol nluo'ye ate bung kara usulo agh ama ate gora Kulli i tehri, tol muri peri ni Kulli. ¹⁹Yesu piyiyang ma, "njiteng, njiteng, muna nya ki pag gubung ni muri agh, se ga shina tehri gi pagha, le ga te kwa tehlang gi pagha ini te muni ki pagha. ²⁰Ate tehlang aghna ni muni kun yali, dumi aga I pagha, ye dumi gima gullina ni ki pah ngobong nga. ²¹Ni nga mama, tehlang ki loshini a nluo agh le ki payang usulo agh, inite muni ki pah usulo ri beni kwa agnji agh. ²²Ate terung nya ki wabbi bung njuo agh ama dagna a njuo kwa abin muni. ²³Ate mama beni kwa agh ibi pi mune gullo ninga mama a pani tehlang gullo agh, beni te ni pi mune gullo agh le nya ipi tehlang ni tashi ya gullo agh. ²⁴Njiteng, njiteng, beni ogh tehlang nga le pah njiteng ri beni tasang nga ka kun usulo ni nya ki mal gha agh le na mashiyang nga, le wara dur nluo juwa a usulo. ²⁵Njiteng, njiteng, kara nga ki juh, juhna nibeni, nga a nluo ka ogh gobbang le muna Kulli, abeni ogha le ka logho. ²⁶A te niga mama tehlang agh ni usulo agh ²⁷Ke Tehlang yeh pane mune digha muribang ibi wab njuo ate ma ini muna bayong. ²⁸Nkeng bang ngobong ri a gha agh, ate kunbang nga ki juh, beni kwa a nkilliya agh ke ogh gobbang le. ²⁹Le aka pura; abwa ni pag gima bonna agh ka logha usulo, a beni te pag gimashira agh ka logha njuo. ³⁰Ni logle pag giri ni murang nga. ninga mama ogha, ngi wab njuo, njuo lang teya njiteng ni ate mama nya ngi bil denshe lang nga, ama denshe le beni tasang nga. ³¹Ngha nga wabkun a muri ngirang agh le, teng lang ni ki dig njiteng nga. ³²Bwa-ngha nghan wabkun a murang le, nyerina tenana ni wabba a murang nga, njiteng ni. ³³Ate ntashina bang abin Yohanna ke wabiyong njiteng te. ³⁴Ama wabkun ni ngi al gha ni ye purra bin bayong nga, ngi wabbi yong gha ate ibin aba. ³⁵Yohanna digha mongshi gishe ni ki lih ni poshibang nga, ke pag binmurubang ni poshibang le ma kunbang fittong. ³⁶Ke ninah ma agh le, njiteng ni njuh niya wara mami Yohanna ate tumo ni tehlang peng nga ni npaghi mal agh, tumoni te ngi pagha agh ki fumo a murang tehlang tashi nang. ³⁷Tehlang ni tasang agh, wabna teng a murang, nin ogh ngi, ke nga shin a njame agh. ³⁸Teng le nya te wa'o ariyong agh, ate nya nga pag njiteng ari beni tashi agh. ³⁹Ngha alla a bughiri i tolo, ke beni nga kun usulo mama nya ki mal agh, ke bughiri ni boniya ni wabteng a murang. ⁴⁰Ni te agha nga juh a binang ate nga kun usulo agh. ⁴¹Nya ngi agh bongshibang bin bayong nga. ⁴²Ama nyerina nya ni tola kun agnjung le Kulli ariyong agh. ⁴³Njuhna a lulli tehlang, ke ni anghan agh ama ke bung ni logho njuh a lulli le, ke aghi agh. ⁴⁴Ngha pah njiteng ni yalang, yong ni nga agh bongso le ariyong agh ama nya nga al bongso ni ki pura bin Kulli mwoh agh? ⁴⁵Ke ibi shin ninga ni murang nga magyong bin tehlang agh beni ki magyong agh. Musa ni beni ni tig yaliyong ri agh. ⁴⁶Ke nga pah njiteng ni Musa le, i pah njiteng ni meng ate nyonglina giri a murang. ⁴⁷Ngha ni pah njiteng ni nyongli gire agh le nga pag ni yalang ke nga pah njiteng ri telang.

Chapter 6

1

²Bunno bayong ki pitiye ate ma a shinna aghi pagna ni i paghi bakonno agh ³Yesu ebba a muri nkono ke dig nghan ni a denlah le. ⁴Ngha teya njibunno le aba Yahuda ma Durro agh tolla dig gyap ⁵Ngha Yesu buni nji shinni bunno le bayong ki juni bini agh, le nayi Philip "njabang ni sa kum gilina nghan ke bayong ni ka li" ⁶Ama Yesu wab ga i pyeri Filibus, ate, wara yeri ga ika pagh agh. ⁷Filibus aghi ma, "ko ke dinari woro tongno bari ni ma akuri gilina le, nima, h peri beni kwa gha ki mum fitong ngha" ⁸Le Andarawus muna ngi Siman Bitrus mwoh a ntiri denlah le, Juh nayi Yesu ⁹"Muna ngha ba ni fah nuh tongno ni nji bari, ga gha mang i paghi bayong le?" ¹⁰Yesu nah ntigha abayong iba digha njeh' (beh agh lusung ngha nghan) le abunna digha njeh a bangha woro tongno lum tongno ¹¹le Yesu tol afah nuh ghe pag makampa le pi abayong ni digha njeh agh. le ye pag nina ni nji ghe ni ngha mama ka pyeri yang ngha. ¹²Ngha abayong lini dimma, nayi a denlah le a "kwabba a nshile mintana ni dig gha ate ke ibi biyi agh." ¹³A kwabba a nshile mintana ni dig agh guwo lum pu bari a ntiri fah nuh tongno ni a gabbi beni kwa li agh. ¹⁴ke ngha abayong shini gi pagna ni pagha, a nah" ga agh njiteng ni, beni ni pag ba-shinduna ni ka juh a ngunjah agh ¹⁵Ngha Yesu yerini a ja bolli attighi i dig murung ngha, ma songri ni muri wora a murri nkono. ¹⁶Ngha kappola pagni ya, a denlale wara kun salang. ¹⁷A ingna a gisasa, a durro a ka Kafarnahum, duh pagna te, Yesu ni sang te juh abiyang ngha ¹⁸Le gung ma tenna ki bwa, le salang ki velliye. ¹⁹Ngha a lam ni gisasa a kenne mile wuramwoh pu tongno kika wuramwoh pulum ngha, le a shing Yesu ki ginya muri muru ki ju gyap ni gisasa ghe agh, ngo bong wol yang ²⁰Ama nayi yang. "Mini, ke ibi bang ngo bong ngha. ²¹Le a aghi peti ibi ingna a gisasa, beni gisasa ghe ma bilbang aba a aka kanghang ngha. ²²Bang kor gha, a bayong ni tangha gini salang ngha shin le gisasa nya wa ogh, se ma-biye, Yesu nite ingna yeh ni a denlah le agh, ama a denlah le wori muyang. ²³Ama a gisasa ngha nghan pura Tiberiya gyap ni ba ali fah nuh ngha nghan, ngha Magula pag ni makampa agh. ²⁴Ngha bayong baba ji yerini Yesu ko a denla le nya biye gha agh a ingna a gisasa ni muyang awara Kafarnahum aka shingbang te muri Yesu. ²⁵Ngha a kenni agini salang mamona agh, ana "Ba aliyi giri ,Niyebang ni a juni ba?" ²⁶Yesu pilla nayiyang, "njiteng, njiteng ni. nyongha ngi allang nya ate gipagna agh ²⁷ken pag tumo ate gilina ni ki biyi agh, ama npag tummo ate gillina ni nya ki mal gha agh, mama muna bwa ka pah yong ngha ate Kulli tesung para bi amuri" ²⁸Ke anayi ma. "mang sa pa ke sa pag tumo le Kulli le?" ²⁹Yesu pilla nayiyang, "Tummo le Kulli ninga, npa njiteng ri beni tashiya" ³⁰Ke anayi "Gi pagna mayeni aka dumisung, ke sashina, sa pah njiteng aro mang aka pagha? ³¹A tesung lina mana alusung ninga mama a yongli agh, payang gili ni a Kulli agh alli" ³²Le Yesu pila nayiyang, "Njiteng, njiteng ni ngi wabbiyong, Musa ni payong gilina ni purra a Kulli ya, ama terangni, ini pag beni kipayong gilina ma bonna ni purra a Kulli ya ³³Ate gilina le Kulli agh, ini ki pag mama purra a Kulli le ki pah usulo a ngunja agh. ³⁴Ke anayi nima, "Magulla pasung gilina ni kara ni kwa agh. ³⁵Yesu nayi yang, "mini gilina ma usulo, beni kwa juh abinang agh ni og yallogha, beni kwa ki pah njiteng arang ngha ni wa og njimuru agh. ³⁶Ama nwab neyong ate nshinang nin npa njiteng ngha ³⁷Beni kwa te Dah peng ngha, ika juh abinang, le beni te juh abinang gha nite ngi buyi ko agh. ³⁸Npura a Kulli njuh nja pag agha yalang tol agh, ama agha te beni tasangha ni ³⁹Gani pag agha beni tasangha ate ke mwoh ibi kenghe a ntira amama peng ngha, ama ibi loshiyang akara mala le ngunja ⁴⁰Ate gani pag agha Dah, ile beni kwa shin muni agh, ye pah njiteng ari agh, ika kun usulo mama nya ki mal gha agh, meng te agh mala le kara agh ngha logshi. ⁴¹Le Aba Yahuda ki vuriteng amuri ate wanna, " mini ngi pag gilina ni purra a kulli agh ⁴²Anah" Yesu ni ya muna Yusufu ni agh le?, palang ke ika nah, 'i purra akulli?" ⁴³Yesu pila nayiyang" ken vuriteng a njiyong ngha. ⁴⁴Bwa nya ki ju abinang ngha se beni terang ni tasang ngha nono juni agh le ngha loshi akara malale ngunjah ⁴⁵A yongli na a gibumteng ile aba shinduna beni kwa agh Kulli ka alligiri beni kwa ogho ye aligiri abin Dah agh, ika juwa binang ⁴⁶Bwa nya shin Dah agh, se beni purra bin Kulli ya inni shin Dah. ⁴⁷Njiteng njiteng, beni pah njiteng ngha yangha ni usulo ni nya ki mal gha agh. ⁴⁸Mini pag gili ma usulo ⁴⁹Ateyong lina a wuna te ⁵⁰Mama ni pag gilina ni pura a Kulli agh ate beni kwa li a ntire gha ni wuh gha ⁵¹Mini ngi pag gili ma usulo ni purra a Kulli agh, beni kwa li a ntiring gilina ni agh ka tang ngbangtali (ni wuh agh) gilina ni nga pagha ngirang ni ate ashi ngunjah ⁵²Aba Yahuda pag yellula a njiyang ke logshi sagshiriyang anah "Ni Yalang ni beni ka panisung nyam ngiri ebi shi li" ⁵³Ke Yesu nayi yang. "Njiteng, njiteng se te nli nyam muna bwa le nye nuh nkillale, ni nga kung usulo agh. ⁵⁴Beni kwa li nyamang ngha le nu nkillang gha yangha ni usulo ni nya ki mal gha le, ngha logshi akara malla le ngunjah ⁵⁵ate nyamang ngha gillina ma njiteng ni, nkillalang te agh gi nuna ma njiteng ni ⁵⁶Beni kwa li nyamang ngha ye nuh nkillangha miyang a yali, yangha a yalang. ⁵⁷Ninga mama Dah ma usulo tashinang ngha, ninga mama ndigha ate Dah agh, inite beni kwa li yamangha ka kun aba ate murang ⁵⁸Mini pag gilina ni purra a Kulli agh, nya ninga mama ateyong li ke wuh agh. Beni kwa li gilina ni agh ika diya malla le nya. ⁵⁹Ama Yesu wabba atenana ni kangna bang Kulli ngha i aliyi ni giri a Karfarnahum agh. ⁶⁰Le dfudug a ntira a dengla le ni ogha aga agh anah." alligiri ma ndungrina ni gha, yang ka aghi

le?" ⁶¹Yesu, ate mama yerina ni a dengla le nga ki vuriteng amuri a tenana ni agh, Nayiyang ma, "nga lushi yaliyong le?" ⁶²Ke nga kara nga shing muna bwa ki worra kulli ba kana woni gha le? ⁶³Bongho ni ki pah usulo, ngirung ni buri gubung nga. Ateng ni ngi wabbi yong nga bongho ni, ni usulo. ⁶⁴Ngha kwa gha ababa leyongha a nya ni pah njitengha. Ate Yesu yerina ni dunna abeni ni niki pah njiteng gha agh, ni beni bungshi muriya. ⁶⁵Nayiyang nima, ini peghi ke nayi yong bung nya logle ju abinang nga, se nji bin Dah" ⁶⁶Ate tenana ni, a dengla le dudug wor worro leyang ni ye kura te agh ⁶⁷Ke Yesu nayi lum pur bariye "nin n'oso ntollo nga wor gha le? ko nga wor le? ⁶⁸Siman, Bitrus pila nayi, Magula, bin yang sa ka nghan? Awoni ni tenana usulo mama nyaki mal agha, ⁶⁹Sung te agh shi pahna njiteng, shi juh shi yerina awoni ma nkwar le Kulli". ⁷⁰Yesu nayiyang, "Mini ntariyi yong lum pur bari ke mwoh ntiriyong dig soribang nga le"? ⁷¹Ni beni agh, i wab tenanani amuri Yahuda muna Siman Iskariyoti, ate ini dig mwoh a ntirin lum pur bari ni ka bungshi muri agh.

Chapter 7

¹A njung aga agh le Yesu galla a ntiri Galili, ni tollo i wora Yahudiya gha ate a ba Yahuda nga ki alla ka woli.

²Njibuno le aba Yahuda dig na gyap. ³Le amunangi nahyi, "dag ba a wora Yahudiya, ate a denlah lo a shin gipagna lo "Bung nya ka songri ri ka pag giri ya nga tolla a yeri ya. Awo pagha ja ga le, dung muro ngunjah." ⁵A munangi ma gha na pah njiteng ni gipagna le agh. ⁶Le Yesu nahyi yang, "kumbang lang ni sang pagh agh, ama mamiyong nga kumbang ni kwa agh, kumbang le yong ni. ⁷Ngunjah ni logle shibi yong nga, ama shibi nang ate i nwan na gipagna le yang nga mashira ni. ⁸Nwora njibuno ye; mameng agh ni ngi ka njibuno ghe nya ate kumbang lang ni sang pag gha." ⁹Ngha malli wabi yang aga agh, digna a Galili. ¹⁰Ama nga amuna ngi wori a njibuno ghe agh, le pir tayang, nya nji beyong agh ama songri ri. ¹¹Aba Yahuda ye agh, nga ki alli a njibuno ye, a nah, "yang nghe?" ¹²A buno bayong wanna tenana dudug a muri a njibuno ye. Baba nah, "nya ni na agh, yang nga i boshi abwa."

¹³Ngha te ya bung nya puro wab teng amuri a beng nga ate ngobong le aba Yahuda. ¹⁴Ngha a yang nga ntiri njibuno agh, le Yesu wara bin bangKulli ki alliyi abwa giri. ¹⁵Le njiworoshi bolla aba Yahuda, a nah beni pag ni yellang ki yeri giri ni nga? Ni alliyi giri ya." ¹⁶Yesu pilla nahyi yang, alliyi gilang nga mameng ni nya, mami beni tasang agh ni. ¹⁷Beni kwa tollo i ka pag gipagna le ya, ika yeri alliyigiri ni, mami beni tasang agh ni. ¹⁸Beni kwa wabteng a dengshe le ya i al gushi muri, ama beni ki al gullo le beni tashi ya, ba njiteng ni, yang nga gereteng.

¹⁹Ne Musa pah ne yong gipagna? Ama bung nya bol gipagna ye agh. Mang paghi ke nga allang nga wol nluo-yang?" ²⁰A njibuno ye pilla nah, "awo nga ni gima tenna aro. Yang ki allo ka wol nluo wo?" ²¹Yesu pilla nahyi yang, "npagh giri mwoh, nyong agh kwa agh njiworoshi bol yong tefi. ²²Musa pah yong jabba, {Musa ni te kpe ya, ama pura bin akah}, le njab bwa karabille (sati). ²³Ngha bwa kum jabba a kara sati ate ka bun gigilla le Musa agh, mang paghi ke yali yong ki lullo ate ntig na bwa kum massongiri yarata a karabille (Sati)? ²⁴Ken wab njuo ate pagha le bwa agh, ama nwab njuo gerenteng." ²⁵A beyong baba a Urushalima nah, "ne beni nibiye ni a alla a ka wol agh ni gha? ²⁶Shina, yang nga i natteng a beng agh, na wabi te gubbung nga. Ni pagha i aba bol njiye ni yere i ba-ashibang ni gha agh, i pagha? ²⁷Ko bwa mwoh nya yeri ba beni pur nga agh. ²⁸Le Yesu pilla nah teng ni jollo, a binbangkulli, ki alliyi giri, ki nah, "nyong agh kwa agh nyara ba npur agh. Ni juh ni murang agh, beni tasang nga yang agh ni njiteng, ni te nyeri ya. ²⁹Nyeri ne ate bini ni npur nhang, ini tasang." ³⁰A pagha a bolli, ama bung nya tig bi ari ya ate kumbang le ni sang pag agh. ³¹Ama abwa dudug a njibuno agh pah-njiteng, a nah, "nga ba-ashibang juh agh, i ka pag duma aga wor mama beni ki pag agh?" ³²Aba Farisa ghe ogh ga a buno-bayong ki wabbi ariyang a muri Yesu agh, le a magula binbang kulli ni Aba Farisa tashi a bakurung a ka bolli. ³³Le Yesu nah, "miyang sang ni yong min kumbang ni fitong ni agh, le nga wora bin beni tasang nga. ³⁴Nga allang ama ni nga kumang agh; ba ngi ka nhang agh ni log le ken nga." ³⁵Aba Yahuda ghe wabi a riyang, "njang nibeni ki ka nhang ke ni shi log shi kumi agh? ko i ka wora njiye le a Helina ni meshiye agh i ka alliyi aba Helina giri le? ³⁶Teng mang i wabba i; nga allang ama ni nga kumang agh; ba ngi ka nhang ke ni log le ken nga agh?" ³⁷Ngha kara ma njumo, magula ma njibuno ghe, yesu logho tangha nah teng ni jollo, nah, "bwa nga nhang yol njumuru ki wol le i juh a binnang i nuh. ³⁸Beni pah-njiteng ni meng nga ni nga mama tenana le Kulli wabba, bangha muru usulo ka bangha yali." ³⁹Ama wabteng ni a muri bongho le Kulli, nga a beni pah-njiteng ri ya ka agh gha; ni sang a pah bongho le Kulli ya ate ni sang a gushi Yesu agh. ⁴⁰A bayong baba a ntiri abayong nghe, nga a ogh ni a teng ni ya, nah, "beni nya njiteng ni ba shinduna ni." ⁴¹A baba nah, "ba ashibang ni gha." Ama a baba nah, "ba ashinbang ka pura Galili? ⁴²Tenana le Kulli ni nah ba-ashibang ka pura nji bin a minkah Dauda a Baitalami, a Lah ni Dauda pur nga agh?" ⁴³Le koriyo logha ntiri abayong nghe ate muri. ⁴⁴Ke baba le yang bolle, ama bung nya tig bi ari agh. ⁴⁵Le a bakurung nyere juh a bin a magula binbang kulli ni Aba Farisa, a nahyi yang, "pallang ke nin njuh nimo agh?" ⁴⁶A bakurung pilla nah, "bung nya wab teng ni nga mama agh" ⁴⁷Le Aba Farisa pilla nahyi yang, "mami yong ma agh a soriyi na yong le? ⁴⁸Mwoh le amurung gha nhang pah-njiteng ri le, ko mwoh le Aba Farisa? ⁴⁹Ama abwa ni ni yeri gipagna gha agh, a yomna yang. ⁵⁰Nikodemus (mwoh le aba Farisa ni juh a bin Yesu ni kunduna agh) nahyi yang, ⁵¹ko gipagna le sung ki kashiyi bwa njuo sang ke ki ogh ga pag agh bini le ki yeri ga pag agh le? ⁵²A pilla a nahyi, "weh ma agh a pura Galili le? Billi shina, bashinduna nya pura Galili ya." ⁵³Le beni kwa agh i wora liye.

Chapter 8

¹Yesu wara ngonno Jaitun. ²Niberi kpi-kpi le ye juh a bin bang Kulli, le abayong kwa juh, diya njiye aliya yang giri ³Aba nyongligiri a bin bang Kulli ni Aba Farisa juh ni bamah ni a bol a tu njah agh. A tighi ntiring. ⁴Le a nahyi, "ba aliya-abwa giri, bamah ni ya a bolli a bin tu pag njah ⁵Nibiyeni agh a gigila agh, Musa nah yi sung, e shi bughi a ja beh; mang a wabba muri?" ⁶A wab ga ate tammi ate a kum ga a ka tigni yi teng nga, ama Yesu gungho nyongli giri a njiye ni munabi. ⁷Ngha a woro illi ni ya, logho tangha njiye le nahyi yang, "beni a ntiri yong nya ni gimashira agh i pag ba kunduna ni ka bughi ni tahli ya." ⁸Ye gungha njiye, le yongli giri njiye ni munabi. ⁹Ngha a ogh ni nya, a songriyang mwoh mwoh, logha ri magulla le yang. woro ken le a dag Yesu ni muri, ni bamah ni a tehsa ntiring nga. ¹⁰Yesu logho le nahyi, "bamah, a beni ki tigho teng agh nghe? Bung nya mwoh tu wo njuo agh?" ¹¹Nah, "bung nya magula." Yesu nah, meng ma agh ni tuwo njuo agh. woro, ke ibi a ya pag gimashira agh." ¹²Yesu ye nah tengri yang, nah, "mini ngi pag poshibang le ngunjah; beni kura tiyang agh ni ginya a pinna agh ama i kum poshibang le usulo." ¹³Aba Farisa ye nahyi, "A wo tanghi muro, tanga lo agh yiri ni." ¹⁴Yesu pilla le nahyi yang, ko ngi tanghi murang, tangha lang agh njiteng ni. nyara ba npur nhang agh ni ba ngi ka nhang agh, ama ni nyere ba npur nhang ko ba ngi ka nhang agh ¹⁵ngi tu njuo billa ri ngirung le yong. nya ngi tu yi bung njuo agh. ¹⁶Ama nga tu njuo le tu njuo lang agh yiri ni ya ate nya ni murang agh, ama shi sung agh ni terung ni tasagh agh. ¹⁷Ini ni na, nga a gipagna le yong agh a yonglina i teng ni abwa tangha a muriteng bahri ya njiteng ni. ¹⁸Mini npag beni ki tangha muri teng lang agh, ni terung ni tasang agh, nga ki tangha te murang. ¹⁹A nahyi, "tehro nghe?" Yesu pilla nah, "nin nyerang ko tehrah agh; nyeri nang bole, ke nyeri na terang d'eshi." ²⁰Wabba a teng ni a bin tigbolo nga i aliya abwa giri agh abin bang Kulli agh, ama bung nya bolli ya ate kunbang le nisang pag agh. ²¹Ke ye nahyi yang, 'miyang nga woro; nga alla, nga wu a gimashira le yong. Ba ngi ka nhang agh, ni log le ken nga." ²²Aba Yahuda ghe nah, i aka wol muri le? Ini paghi ke i nah, 'ba ngi ka nhang agh ni log le nken gha agh?" ²³Yesu nahyi yang, "npurah binjiye; npurah bi Kulli. Nyong na mami ngunjah; mini mami ngunjah agh. ²⁴Ini ni na le lang i nwabiyong, nga wuh a gimashira le yong. Ni npah njiteng i MINI ya, nga wuh a gimashira le yong." ²⁵Le a nahyi, "A woni yang ngho?" Yesu nah yi yang, "ga nwabi yong ni kunduna agh. ²⁶Miyang na giri dudug nga wabba nye nga wab ni njuo a muyong agh. Ama, beni tasang agh ba njiteng ni; aga n-ogha bini ya, a gire ni nwabi ngunjah." ²⁷Na yere i wabi yang tenana a muri Tehri agh. ²⁸Yesu nah, "karah ni a logshi muna kulli bikulli ya, ini nga yere i MINI, nya ngi pag gubbung ni murang agh. Ni nga mama Tehrah aliya nhang agh, ini ngi wabba atenana ni nina. ²⁹Beni tasang agh yang agnjang ni dag nhang ni murang agh ate miyang ngi pag ga ki poshi yali agh." ³⁰Ngha Yesu ki wab ni a tenana ni ya, a bwa dudug pah njiteng. ³¹Yesu nahyi aba Yahuda ni pah njiteng ri ya, "ndigha a teng lang le nyong ni a denlah lang ma njiteng. ³²Le nga yeri njiteng, njiteng egh ka ashi yong." ³³A pilla a nahyi, "shi sung ni a minkah Ibrahim ni te pa shi pagh guro le bung agh; a pallang ka a nah, 'a ka ashi yong?" ³⁴Yesu pilla nahyi yang, beni kwa pag gimashira agh guro le gimashira ni. ³⁵Guro ni pa digha a lah ha tollo ken nga; Muna ka digha ha ka tollo ka kenne. ³⁶Ngha ni na le muna Kulli ashi yong le, n-ab na abba ma bonna. ³⁷Nyara nyong ni a minkahyi Ibrahim; n-allang nga wol nluo-yang ate tenana lang nya ni bang a yali yong nga. ³⁸Ng i wab ga nshina bin Tehrah nga, yong te ya ngi pag ga n-ogha bin Tehyong agh." ³⁹A pilla a nahyi, "tesung agh Ibrahim ni." Yesu nahyi yang, "Nyong ni amuna Ibrahim le, nga pag gipagna le Ibrahim. ⁴⁰Ama nga nibiyeni nya nyong agh ngi allang nga wol nluo-yang, bwani wabbi yong njiteng ni ogha bin Kulli ya. Ibrahim ni pag ni nga agh. ⁴¹Nyong agh ngi pag gipaghna le Tehyong." A nahyi, "na bil sung a pag njah agh, sung agh ni terung mwoh: Kulli." ⁴²Yesu nahyi yang, "nga Kulli ni pagh Tehyong agh nga tollang yali yong, ate npura bin Kulli, miyang ba; ate ni njuh ni murang agh, ama ini tasang. ⁴³Mang paghi ke nin yeri a tenana lang agh? Ga paghi ya ni logh le n-ogh a tenana lang agh. ⁴⁴Nyong ni mami Tehyong, ba soriyibang, nga ngi tol gipaghna le tehnyong. Ni kunduna agh ini ba-wol nluo, e nya e tangha a njiteng nga ate njiteng nyaniya. Ngha kwa i wab ni yiri ya, i wabbi a gipaghna le ate ini ba pagh yiri ni teh a yiri. ⁴⁵Ama ate miyang ngi wab njiteng, ni npah njiteng ni meng agh. ⁴⁶Yang ntiri yong wabang njuo pagh gimashira? Ngha nwab njiteng agh, mang aghi ke ni npah njiteng ni meng agh?" ⁴⁷Beni mami Kulli ni ya ka ogh tenana le Kulli; nya ngi ogh tenana le Kulli ya ate nyong ni mami kulli ya." ⁴⁸Aba Yahuda pilla nahyi, "Ni shi nah e njiteng ni a woni ba samariya a wo nga d'eshi ni gimatenna ro agh?" ⁴⁹Yesu pilla nah, nya ni gimatenna rang nga, ama miyang ngi gushi tehrah, yong agh nya ngi gusang agh. ⁵⁰Nya ngi al gullo lang agh; bwa nga nhang ki alla ye ki wab njuo. ⁵¹Njiteng, njiteng, ni gi wabbi yong beni kwa bol tenana lang agh, ni wa shin nluo agh." ⁵²Aba yahuda ghe nahyi, "nibiyeni nye shi yara a wongha ni gimatenna. Ibrahim na aba shinduna wu na; ama a nah, 'beni kwa bol tenana lang nga ni wa mom nluo agh?" ⁵³Na gullo a orr Tehsung Ibrahim agh nga wu agh, a owa re? A bashinduna ma agh wu na. A pil muro i a woni yong nga?" ⁵⁴Yesu pilla nah, ngushi murang le gullo lang agh niye ni; Tehrah ni ka gusang a beni ngi nah i Kulli le yong ni nya. ⁵⁵Ni nyeri ya; nga digh ni nga yong, ba pagh yiri. Ama, nyeri ne, miyang d'eshi ngi bol tenana le. ⁵⁶Tehyong Ibrahim pagh bimurubang ni shin

kara lang; shini, le pagh binmurubang."⁵⁷ Afa Yahuda ghe nahyi, " nisang a ken bogho worobahri pulum agh, ama a shin na Ibrahim?"⁵⁸ Yesu nahyi yang, "Njiteng, njiteng miyang ngi nayi yong, ke a ka fil Ibrahim sang ngha MINI."⁵⁹ Le a ponna a Tahli aka bughi ni, ama Yesu songri ri pura kangnabangkulli egh.

Chapter 9

¹Ngha Yesu ki wori agh, le shin bwa ni a bil ni njung wanghina agh. ²A denlah le illi, "Ba-aliyi abwa giri, yang pagh gimashira, baburani ni ko a babilli, ke a billi ni njungwanghina?" ³Yesu pilla nah, "beni ko a babilli ni pagh gimashira agh, ama ate a ka dum gipagna le Kulli ri. ⁴Digh ni na le sa pagh tumo le beni tasang ngha ni nshile karah. Duh ngha ki juh ngha bung nya log le pagh tumo gha agh. ⁵Ngha miyang ngunjah agh, mini ngi pagh poshibang le ngunjah." ⁶Nga Yesu malli wab ni a ga agh, tat tara a njiye, lohri sobbong ni tara ghe, le bulli sobbong a nji ⁷Nayi, "woro ki laghi a tumuru Siloam (tekushi: tasa)." Le biye woro ki laghi, le nyere nji ki shinbang. ⁸Le a bamuri kalla le biye ni a beni shini pa kikara i jim giri ya nah, "beni pa ki digha ki jim giri ya ni nga agh?" ⁹Baba nah, "ini" Baba nah, oh oh, amma biye nga puri" ama nah, "mini." ¹⁰A nah yi, "ke pagh ni yellang ke njuwo bwa agh?" ¹¹Pilla nah, "beni a gori Yesu agh ni yogh sobbong bisa njiang le nah nghan, "woroSiliwan ki laghi." Ke nworogi laghi, le nkum shinbang." ¹²A nahyi "yang ngha?" pilla nahyi yang "ni nyeriya." ¹³A juh ni biye ni pa banjungwanghina ni nya a bin a Farisawa. ¹⁴Kara sati ni Yehsu yogh bi sobbong logshi ni njung egh. ¹⁵Le a Farisawa ye illi deshi e ni yellang ni kum ni shinbang. nahyi yang, "tigh sobbong a njiyang, nlaghi, ngha nibiyeni nya miyang ngi shinbang." ¹⁶A baba le a Farisawa egh nah, "beni nya ni pura bin Kulli ya ate nya e bol kara Sati ya." Baba nah, "pagh ni yellang ki bagimashira ka pagh a gi njiworoshi ni?" Koriyo ma ingna ntiri yang. ¹⁷Le a ya illi majiwanghina agh deshi, "mang a wabba muri, ke logshina njuwo agh?" ¹⁸ha nibiyeni a Farisawa ni tolla yali yang e nji wanghina ngha kum na shinbang ngha sai nga a gori a babilli beni kum shinbang egh agh. ¹⁹A illi a babilli egh, "muna yong ni nga ngha nah a billi ni njungwanghina agh? pagh ni yellang ke e shinbang nibiyeni?" ²⁰Le a babilla egh pilla nahyi yang, "shi yara e muna sung ni nga a billi ni njungwanghina. ²¹Pagh niyellang ki e shinbang nibiyeni, ni shi ueri yeri ya, yang logshi nji, ni shi yeri ya, n-illi, batenna ni. Logh le nah teng ni muri." ²²A babilli egh wabba a ga ate a yang ngha a bangngobong le a Yahudawa. A Yahudawa wara agha ri yang e beni kwa pah njiteng ini ba-ashibang ngha a ka piriya a kangnabang Kulli. ²³a tebi ni a babilli egh nah, "Ini batenna, n-illi." ²⁴Nde bahri a ya gor beni a bil ni njungwanghina nghe nya, a nahyi, "pi Kulli gullo. Shi yara e beni nya bagimashira ni." ²⁵Le biye pilla nahyi yang, "Nie nyere ko ini bagimashira agh. Giri mwoh ni nyere njiyang wonghina pa, nibiyeni nya miyang ngi shinbang." ²⁶Le a nahyi, "mang pagho? Logshi njuwo niyellang?" ²⁷Pilla nahyi, "nwara nwabi yong, amma ni ogh agh! Ate mang ke ngi tollo nga oghi deshi? Ni te ntollo nga digha denlah le ya, ntollo?" ²⁸A sanghi a nah, "A woni denlah le, amma shi sung ni a denlah le Musa, ²⁹Shi yara e Kulli nah na teng ri Musa, amma ni shi yeri ba mama pur nghan agh." ³⁰Biye pilla le nahyi yang, "nji woroshi ni nga, e ni nyeri ba pur nghan agh ngha te logshi na njiyang. ³¹Shi yeri nah e Kulli nya ki ogha bagimashira agh, amma bwa bolri le pagh ga nah apagh agh, ika oghi." ³⁴A pilla a nahyi, "A billa a ntiri a gimashira, le a wo aliya sung giri?" Le a pushi dabeng. ³⁵Yehsu ogho e a piriya ne a kangnabang Kulli ke kummi le nahyi, "A pahna njiteng ni muna Kulli?" ³⁶Pilla nah "Ini yang ngha Mahgula, ate npah njiteng ri agh?" ³⁷Yehsu nahyi, "A shinne, ini beni bgi nateng ni ni nya." ³⁸Biye nah, "Mahgula, npahna njiteng" le pi gullo. ³⁹Yehsu nah, ate tu njuo ni njuh ni a ngunjah ni ate beni nya ni ate a beni ki shinbang ngha ka pilla a-manjiwanghina." ⁴⁰A ⁴¹Yehsu nahyi yang "nyong ni amanjiwanghina le ki nya ni gimashira agh, amma nibiyeni nya nah, 'shi sung ngha shi shinbang,' ini paghi ki gimashira le yong wa nwa ri yong.

Chapter 10

¹Jitengni, gi wabiyong, beni ni inna a ji kunkala'a anjun nga, ke eba ajibang sa'a, be ah man yibi ni ni ma yibi ma taban ni bushiri. ²Beni inna aji kunjere ya ini ba lela a njun. ³Ba le kun kala ki loshiyi kun kala. A jun nga ki oh gah iwabba, yangha igora a junle ni luliyang le pushiyang kenah a lele⁴Ngha pushina a juleya, ag duna le a junye sowate ate a yara gun. ⁵Na sowate biriya a shin bwa sale a banhi, ate na yeri ghi ow biriya" ⁶Yesu wabiyang kun buriteng, le na yeri ga wabiyang a kun buritengha⁷Le Yesu ye nayiyang deshi, "jitengni, gi wabbi yong, mini kunkala le a jun nga ⁸Beni kwa angha duna'ah ma tibini ni mayibi ma ki tabang ni ji bushiriya ni nju ni ki oh yan nga⁹Mini kun kala, beni kwa bola jibina'ah, i ahba; i igna iburo i kun bi lelev

¹⁰Man yibi nyan ki juwaban neah, i juwabang ate igiri ni woluwo ni meshigiri ko. Me nga nju ate bayong ikun usulo, a kumi dudu. ¹¹Mini lehigiri mabwa legiri mabwaah ki pa usulole ate murah a junle. ¹²Denla ni awangha lehigiri lehigiri mabwa niyan ate a jun nga ma miniyang. Shina ayan lusung ki ju le ban nga da ah a jun ki fulu, le a mingori ji boyang mashiyang. ¹³Bangha woro ate inni legiri na wannga ni bila a jun yarata ah ¹⁴Mini lehigiri mabwa, iyara a mamen , a mamen yeri nang. ¹⁵Tarang yerinang, men ma ah nyara tarang, in panah usulolang ate murah a jun ¹⁶In yan na jun mabi sa ari a jun ni. Digna gi juniyang deshi, a oh giyan, ate iluo idi mwoh inlegiri ipa mwoh. ¹⁷Ini payi ke tarang ah jan; npa usulolang ate nye toli deshi. ¹⁸Bung yan toliya abinangha, gi payan ni agahlang. Nyan ni gulloni gi paniyan, Nyan ni guloni gi toliya. In ak tenane eh abin tarang. ¹⁹Koriyo ma bi paha a tiri a Yahudawa ate tenana ah²⁰ Dudu leyang nah, "gimashira nghari ni ba nga. Ate mah ke gi ohyi le"? ²¹Abayong ba ba nah, "tenane ah mami beni ni gimashira ah ni yan ba gimashira lole loshi ji ma ji wayinale?"²²Ngha kara ji buno pa murun a laha a gimashira a Urushalima²³Ni biyani, Yesu ke ki gala a kanah bankullile Solomon. ²⁴le a Yahudawa ji kanni nahyi "Ha ni yaban ni a boli sun a nteri denshile? a wani bah ashibangle, wabbi sung yarata." ²⁵Yesu piyang, "nahiyang, miya gi wobiyong, yong nga nin pa jiteng nga tumo ni gi paha gi paiyi a tiri luli tarang, agah npayiya tangna nga. ²⁶Ni paye kwanipa jiteng nga ate nyong nga nyong na aju lang nga. ²⁷A jun lang ngh ki oh giyan; men mah nyarayang, a yan nga sowatiyang²⁸Nyan gi payang usulo ni ki ma'ah: na ya wuah, bung nyan ki ayang a ben nga. ²⁹Tarang, ni pen yang, wara beni kwa ah, bung nyah lole ayang a bi terang nga ³⁰Men ni terang nga su sun nga mwoh." ³¹le a Yahudawa ye pong tali ki buyini. ³²Ysu piyang, "nduneyong a tumo ma bwa dudu a bin tarang. Ate tumo mayeni ke gi bungha le?"³³A Yahudawa piyi, "shi yan shi buwoh ate tumo ma bwa ah, ate biyi luli Kulli ni, a wani, bwah, a wo pil muro ngah Kulli. ³⁴Yesu piyang, "na yonglo a gihgillah leyang, "nnah, nyong na agilangle"? ³⁵Goyong a gilangle, a beni tenanale Kulli juwa biyang nga (le tenanale Kulli ni ki bungha). ³⁶Nyongha gi wabi beni tersung tolah kun ye mwoh tasa a gunja ah, 'a wa nga biyi luli Kulli, 'ate nah, mini muna Kulli le'? ³⁷Nyan gi pa tumole tarangha, ke pa jiteng a binangha. ³⁸In de, nyan gi pag gireya, ko ni npa njiteng ni me nga, npa jiteng ni tumo eh ate nyere taran nga yang nga a yang me nga nyan a ye taran". ³⁹A ya lowo a tagnga aka boli, deshi, le ma woworole pura a biyang. ⁴⁰Natanailu ahgha nah, "Rabbi, a mini muna Kulli! A mini murung Israila! ⁵⁰Yesu pilla nahghi, "Ate n'nah, 'In shinno a tyeh ngung ghoriyi,' ke a pah njiteng le? Aka shinna agha woh mama ni gullo." ⁵¹Ke nah, "njiteng, njiteng, miyang gi nahgho, aka shin bakulli ka log-wang a bah-tahsa le Kulli ki ehbeh ki suhlo a muri muna-gbwah."

Chapter 11

¹Bweh ni luri Liazaru agh ki nonkonno inni ba Baitanya, a leh a Maryamu ni muna gi a gori Matta agh. ²Maryamu ni sobi magulla murun gori kushi ni njimuri, beni mi bure Liazaru ki nonkonno agh. ³A muna ngi a menah tashibang ari Yesu, anah, "Magulla, shina, beni a ajiya nga ki nonkonno." ⁴Ngha Yesu ohniya, nah, "kononiya ma luniyan, ate gushi Kulli ni ate muna Kulli ikun gullo ate bi." ⁵Yesu nga ki ag ji Matta ni yemi ni Liazaru. ⁶Ngha ki nonkonno agh, Yesu diya a biye kara bahri a ba din nga agh. ⁷Njumiya, nahyi a denlah le "njika a Yahudiya desh." ⁸A denlah le wabi, "ba aliyigiri, ni beniya a Yahudawa nga ki bunop ni tahli, a wo yanra beh desh le?" ⁹Yesu piyang, "Ne a kun kara lum-pur-bahri ne a kara le? beni gini ba kara agh, ni enkushiya, ate ma ye nga shin poshibang le ngunjah." ¹⁰Beni gini du agh, i enkushi ate poshibang yaye agh. ¹¹Wabba a gire, a juh agh a giri, nahyi yang, "bisung Liazaru nga ki nontulo, miyang ngi kah nga logshi nji tulo." ¹²A denlah le wabi, "magula, i non tulo le, i ki logwo." ¹³Yesu wateng nah a muri wule, a denshe yan nga wateng mama a muri jin tulo ma usulo. ¹⁴Yesu wabi yang, "Liazaru wuhna." ¹⁵Miyang agh ni bi murubang, ate muyong, Miyang a biya ate pah njiteng. nji ka bini." ¹⁶To ma, beni a gori pasa agh nayi a bi a denlah, "nji ka ji wuh ni Yesu." ¹⁷Ngha Yesu Juh ni agh, ji kun Liazaru wara pa kara inne a kiliya. ¹⁸Baitanya nga kari Urushalima, gya ma gyap a ntiri yang. ¹⁹A Yahudawa duduk juh a bin Matta ni Maryamu, ate poshikunyalayang ate wule min burayang. ²⁰Ngha Matta, ohni Yesu nga ngi juh agh, woro ke kumi, Maryamu nga diya a lah. ²¹Matta nahyi Yesu, magula, a woh gha bo bale, ke muna ngiyang ni wuh agh. ²²Ko ni beni, nyara nga kwa a jima a bin Kulli, i poni." ²³Yesu nahyi, "muna ngoh ka logh desh." ²⁴Matta nahyi, "nyara ika logh desh ari logha kiliya kara mala le kara." ²⁵Yesu nahyi, "mini logh kiliya ni usulo; beni kwa pah njiteng bina agh, wuh ika logho, ika kun usulo; ²⁶Beni kwa ni usulo ni pah njiteng a bin agh ni wuh agh. A pah na njiteng ni gha?" ²⁷Nahyi, "egh, magula, npahna njiteng awani ba-ashibang, muna Kulli, beni ki juh agh a ngunjah agh." ²⁸Ngha wanni gireya, woro ki gor muna ngiy Maryamu ni muri, nahyi, "ba-aliyigiri agh ba yangha i goro." ²⁹Ngha ohni gire agh, logh ni kahra wora bini. ³⁰Yehsu ni san bilbang a ntiri lah agh, yagha ba Matta kumi nga agh. ³¹A yahudawa, ni digni ni ya logha na beni ki pashi kum yaliya, shin Maryamu loghni kahra pura dahbeh, a ma sowatye, a tollo ika kiliya ika bwa a beh. ³²Ngha maryamu gha ba Yehsu digh nga agh shiniya kpah kushi nahyi, "magula, nga bo bale ke munabura sung ni wuagh." ³³Ngha Yehsu shini i bwaah,, a bah-yahuda ni juh bini agh oso bwaah, Le gin kegh a bogho gire ganshi; ³⁴nna le, "njebang ni nogshi agh?" A nna yi, "magula, juh ji shinna." ³⁵Yehsu bwaah. ³⁶Le a ba-yahuda nna, shin tolla Liazaru mashin!" ³⁷amma a baba le yang nna, "namene beni ni, pag beni loghshi nji a ma njiwaghina, lole logshi beni wuh agh?" ³⁸Ngha Yehsu, gin kegh desh wara nkiliya. ni beniya tu gunang, agiri ni tahli. ³⁹Yahsu nna, "i shishi tahli egh." Matta, mingali Liazaru, beni wuh agh, nna yi Yehsu "magula, ni beniya ngiri wollah, pagna kara inne nga wuh agh." ⁴⁰Yehsu nna yi, "ni wabba agh a pah njiteng le aka shin gushibang le Kulli?" ⁴¹A shishi tahli ye, Yehsu logshi nji kulli nna, "Tehrang miyang ki pahwo makampa ate a wongha ohnnga. ⁴²Nyara a wogha ohnnga kara ni kwa agh, ate a buno bayang tangha kagnah ke ngi tenana ni a te a pah njiteng a woni a tasang." ⁴³Ni jumoh ni wab ni tenana ni agh, logshi kih ni jollo, "Liazaru puro juh!" ⁴⁴Le beni wuh agh logh puro, kushi ni bie a kurine ni gi ligshi nluo, kum dumi ma agh vuline ni gi lingshi nluo. Yehsu nna yi yang, "mpagshi e woro!" ⁴⁵A ba yahuda duduk juh agh bin Maryamua shin ga Yehsu pah nga, pah njiteng ni mem. ⁴⁶A shile wara bin Afarisawa wabi yang a gha Yehsu pag nga. ⁴⁷Murung magula bin bang Kulli la Afarisawa pah ba a magullina a bin mohna a nna, mag shi pah? Beni nga pag na a gi payina duduk. ⁴⁸Shi dayi ni muri ni nga le, bayong kwa ki pah shiteng ni mo; a ba-Roma tol njilah sung na a bwah. ⁴⁹nga ni gowo agh bwa nga ntiri yang, Kayafas beni magula le a magula a bin bang Kulli agh boghe, wabbi yang, "ni nyeri gubun agh. ⁵⁰Ni fashi gire ke bonna ke bwa mwoh wuh ate mura kwa wuh." ⁵¹Ni wabgire ate muri gha, Ate ini magula le a magulla bin bang kulli a boghe, wab gha ka pagha ke bonna Yehsu wuh te muri a bwah kwa. ⁵²Ngya te muri agh bwa kwa ni ngho agh, ate a kpaba a muna Kulli ni mesiya abin mohna. ⁵³Kara egh nga keni duna ah a alnjnje njere ni a wolli nluo Yehsu agh. ⁵⁴Logha kareya Yehsu ni ye gala agh dabeng a ntiri a ba Yahuda agh, njere wara woni bang gyap ni balusung a lah ni a gori Ifraimu agh, Digha beh nna a dehlah le, ⁵⁵Kpabba duro ne a ba-yahuda juh na gyap, abwah duduk pura njelah yang, wara Urushalima ke kpabba ma duro ate aka lag gimashira leyang. ⁵⁶A wara al Yehsu, a wabba riyang nga tag ni a kagna bang Kulli agh, "mag i denshi le? Ni juh agh a bin kpabba agh le?" ⁵⁷Murung magula bin bang Kulli na ba-farisa wabba beni kwa agh yeri ba Yehsu nga nga agh i njiwabba a boli.

Chapter 12

¹Uwo kara oh kedebang njibuno duhro, Yesu juh a Baitanya a ba Liazarus beni Yesu logsa nkiliya agh dingha agh.
²A pag yi gi lihna a beh Marta ni ki gah gilgh agh. amma Liazarus nga a ntiri a beni abin lih giri ni Yesu agh.
³Maryamu tol murung ma susunang ni a gil ni murung nard agh, gog ri Yesua kushi wo bulli kushi Yesu ni njimuri balah kwa dun sunsunang⁴Yahuza Iskarioti, mwoh a ntiri denlah le, beni ka bunshi muri agh nah, ⁵mang pagyi ke nah mag murung ma sunsunang ni bollo woro tongno tahro a pih a bayong ni biyang kpah gha le?
⁶wabba le ni duhmo i konna ate muri a bayong ni biyang kpah agh, amma ate ini manyibi: ini ba bol bollo leyang i ishi bih a kukwah bollo agh.⁷Yesu nah, "ndeyi i gih bin ga yang gha ne agh ate kara ni aka lingshi nang agh. ⁸Bah bung kpah na nga abiyong kara ni kwa agh, meng tehgha nyah ni yong karani kwa agh.⁹ Le a bunno bayong le a Yahudawa ogho i Yesu nga beh, ke a juh, nya ate muri Yesu ni muri ya, amma ate aka shin Liazarus ni a logsa nkiliya agh. ¹⁰Ke a murung magulla bin bang kulli kpa kunyang ate aka wal nluo egh Liazarus; ¹¹Temuri pag yi ke a Yahudawa dudug pah njiteng a bin Yesu.¹²Tuhle bang agh a bunno bayong juh a njibuno agh. Nga a ohgni i Yesu nga ki juh a Urushalima agh, ¹³A pong mbu khah a puhra a kashi a jehyi a nah, "Hossana! poshibang nga beni juh a ntiri luli magulla murung Isra'ila.¹⁴Yesu kung muna mburje dingha muri; ni nga mama a nyongli agh, ¹⁵Kah bang ngobong nga weh nsari lah sihiyona ; shina murung loh nga ki juh, a muri muna mburje."¹⁶A denlah le ni yeri gire ni duna agh, amma nga a gushini Yesu agh, a dengshe i a nyongli na giri a muri, A yeh a pag neghe a gire.¹⁷Ke a bunno bayong ni biye agh Yesu gohri Liazarus a nkiliya egh logshi a ntiri a beni wuh agh wab teng egh.
¹⁸Ini pag yi ke a bunno bayong juh ate aka kun shini nga a ohgni i pagna gih ngobong agh. ¹⁹A Farisawa nah yi ariyang 'Nshina, "Ni logle npag gubung agh; nshina ngunjah kwa kuhra tyeh"²⁰A Helinawa nga agh a ntiri a bayong ni ki ka bonshi Kulli a bin njibuno agh. ²¹Abweh kehna bin Filibus ba Betsaida ni a Galili agh, sung agh sa tollo sa shin Yesu," ²²Filibus ke wabbi Andrawus, Andrawus woni Filibus, ke a wabbi Yesu.²³Yesu pilla nah yi yang, 'Kunbang pagna aka gushi muna bayong. ²⁴Njiteng ni, njiteng ni, miyang nghi wabbi yong, nji gwesh ni kpah a njali wuh le, ika dig ni muri; amma, wuh le ika billa a muna dudug.²⁵Beni tol usulo le agh, ika bohri amma beni shibi usulo le a ngunjah ni agh ka boli ari mahla le ngunjah ²⁶Bwah nga nga ki pang nga tuhmo le ibi kuhra tyang; bah kwa npag nga nga, behni a guhro lang ka dig nghan. beni kwah ki pah nghanh tumo gha Dah ka gushi.
²⁷Ni bweh niya usulo lang kunna gang sah mang nga wabba le? 'Dah ahsang ri kunbang ni? Amma tehkushi ni ini njuh ni a kunbang ni. ²⁸Dah, gushi luli' ke gih hamma a kuhli nah, " Ngushi ne , ngah guhshi denshi ²⁹Le a bunno bayong ni tah agh behya ohg gih-hamma agh ke nah i muru sagnah. Babah nah "Bah kuntumo le Kulli nah na teng ari."³⁰Yesu pilla nah, "Gih-hamma ni ni juh ate murang agh, amma ate muyong."³¹Ni bweh niya aka wabbi ngunjah njuho: Ni bweh niya aka pih murung ngunjah ni. ³²A logsang bih kulli a ngunjah le ngah pohn bayong kwa kehna binang." ³³Wab gha ate idung jeh wuh ni ika wuh niya.³⁴A bunno bayong pilla nah yi, "shi ohgna gigila wab na ile bahashibang ka dingha kehna mahla le ngunjah. pahlang ke anah ni aka logshi muna bayong a bih Kulli le? ' yang ki pag muna bayong ni le?" ³⁵Yesu nah yiyang, " poshibang ka pagha biyong ngbulung Ngyah nga poshibang nga biyong agh, ke ibi pihna bola riyong agh. Beni ki gyah a pihna agh, ni ueri ba ika nga nga agh.
³⁶Npah njiteng ari poshibang nga yang agh ni yong agh ate ibi ndig a muna poshibang." Yesu wabba a gire ke bohrari yang.³⁷Ni gah Yesu pag kwa agh, na pah njiteng a muri agh. ³⁸Ate tenana le Ishaya bah shinduna ka dungsoh, nga nah ni, 'magulla, yang pah njiteng ari teh le sung le? njibin yang bih Kulli dungri nghan le?"³⁹Ini pag yi ke na pah njiteng agh, aih Ishaya yeh nah desh, ⁴⁰wab yina njiyang, yeh teng shina kun yahliyang, ate ke ibi a shin ni njiyang, ibi a yah bol gah a yehri ni yahliyang, ate ke ahba pihla binang i pahyang mahso ngirung agh."⁴¹Ishaya wabba a gihre ate shina guhlo le Yesu ke wab teng muri. ⁴²Ni pag yi kwa agh dudug a ntiri a mahgulla agh pah njiteng a bin Yesu; amma ate muri a Farisawa, nah dun muyang agh ate ke ibi a Pihrigiyang a bin bang Kulli a Yohudawa agh. ⁴³A yang gha a tol bongshibang le bayong wor mami kulli.⁴⁴Yesu nahteng bohroro nah, "Beni pah njiteng a binang agh, mini i pah njiteng a binang mwoh agh, amma yang agh i pah njiteng a bin beni tahsang agh. ⁴⁵Beni desh shinang agh, shina beni tahsang agh.⁴⁶Njuh a ngunjah ni agh poshibang, ate beni pah njiteng a binang agh, ni ki digha apih na agh. ⁴⁷Beni kwa ohg tenana lang ni teh pah njiteng nga agh, nyah nghi wabbi njuo agh; ate ni njuh a wabbi ngunjah njuo agh, amma ate in ahshi ngunjah."⁴⁸Beni shibang yeh shibi agh tenana lang agh, beni ka wabbi njuoh agh nga nghan. Teng ni nwabba ni ka wabbi njuoh a kara mahla le ngunjah. ⁴⁹Teng ni nghi wabba teh lang niya, amma Dah ni tahsang nga ini i tighang gah agh wabba ⁵⁰In yehrina ni lagbang le usulo ni nyah ki mahla agh ni, ate ini nnah ninah - nigha mama Dah wab bang nga, ini nghi wabba nah.

Chapter 13

¹ke njibunno duro agh Yesu yara kale njuna ih dag ngunja i worra bin Teri. Angna nji agh mamini a ngunja agh, ag njiyang kenna mala. ²Basoribang wara ingna a yeh Yahuza Iskariyoti muna Saminu, i mag Yesu. ³Yerina Teri pana gakwa'a agh bi, pura abin Kulli ika nyera bin Kulli ⁴Logha bin li ngilina pushi gimellale. Le tol kanda gikura kurari. ⁵ke sob muru a gisobmuru, worra lagkushi a denlale, i gogri ni kande gikura ni bughari yah. ⁶Juwa bin Simon Bitrus le Bitrus wabi, "Ba'ashibang, a ka lak kusang le?" ⁷Yesu pila nahyi, "Gah ngi pagha nawo yeri ni beniya, ama nin njumu le a ka yeri." ⁸Bitrus wabi, "Nawo lak kusang nga." Yesu piyi, "Nin lak kusu agh le a nya ni kuma a binang nga." ⁹Simon Bitrus nayi magula kusang ni aka lahga ni muriyah. kpabi ni beng ni murang" ¹⁰Yesu nahyi "Beni sushi agh ni al suso agh, seh kushi ni ah laghi, wara di kpanana, ama in digna kpanana, beni kwa'a niyah" ¹¹(Yesu yerina beni kah magyi yah; inni paghi ke nah, "in yongha kwa'a ni kpanana agh") ¹²Ingha Yesu lagni kushiyang agh, tol dagra le ye diya nje, nayi yang, "In nyerina ga npaghiyong ghale? ¹³In ngorang 'ba'aliyigiri ni magulla", in wanna njiteng, ate inni in diyana. ¹⁴Ingha mini magulla ni 'Ba aliyigiri, ke lag kushiyong, in osso lag kushariyong ¹⁵In dunne yong njinjere, ate in pag ningha mama in pagyi yong agh. ¹⁶Njiteng njiteng ni wanneyong, guro ni wor batele lah agh, ko batassa ni wor benni tashi yashi yah. ¹⁷In nyerina aga le, in nyongha ni boro le Kulli. ¹⁸Nyangi nahteng a muyong kwa agh, in nyerina a beni in tariya ate a tenana le Kulli i dungso, i "Benni lih gililangha longna nghan" ¹⁹Ngi wabiyong ga ni beni ke ka pagha ate pagleh, in pah njiteng mini. ²⁰Njiteng ni, njitengni, miya ngi wabiyong, beni ag beni ntashiya, agnang, benite aghang nga agna benni tasang nga." ²¹Ingha Yesu wanni gireya gangshina a bongho le. Wab kunni nah, "Njitengni njitengni ngi wabiyong eh mamona layong ki bungshi murang ²²Adenlale shinna riyang, ki denshe ko muri yang i watteng a murile?, ²³Mwoh a ntiri adenlale benni Yesu agji agh ingha bin gillina engha a kikel Yesu. ²⁴Siman Bitrus wabi denleh, "i yang i watteng a muri le?" ²⁵ke ye engha a kikel wabi, "magulla, ke yangbe le?" ²⁶Yesu piyi "Inni pag benni ngi bong gilina ngi piyah" Le ishi bi bong gilina pi Yahuza muna Siman Iskariyoti. ²⁷Ingha jum gilina agh, Ba soribang ingnaye le Yesu nahyi, "Mang awo pah le, pagyi ni karra." ²⁸Bung nya a bin gili yeriga pagyi ke wabi girre agh. ²⁹Ababa tollo e Yahuza ni ate inni ba bol bollo, Yesu wabi, "kur ga sa pangni njibunno agh, "ko i pag gubung gilina te aba enna. ³⁰Ingha Yahuza agni gilina agh ma puro ni duh ni. ³¹Ingha Yahuza worriyah Yesu nah, "Nibeniya a gushinna muna bayong, deshiliya a gushina kulli. ³²Kulli ka gushi ri,ika gushi kara. ³³Amuna makena miyang ni yong kun bang fitong, nga shingbang te murang, ni nga mama wabi aba Yahuda agh, "Ba ngi kanghan nga ni log le njuwa," Nibeni nya miyang ngiwabiyong. ³⁴Miyang ngi lagyong ni lagha mapiyo, ate in ag nji ariyong ninga mama in agni njiyong agh. yong ma a in agji ariyong. ³⁵Ningole benni kwa agh ka yere eh nyongni a denla lang, ingha ngi agji ariyong agh." ³⁶Siman Bitrus wabi, magulla yebang a kah nghan le?" Yesu pilyi, "Ba ngi ka nghan nga na gan tiyenibeniya, agh sowa tiyang kara," ³⁷Bitrus wabi, "magulla, mang ka pagyi ke ningi sowatiyo ni biyeniya leh? Ngi pah usulo lang ate muro." ³⁸Yesu pilyi, "A pa usulo lo ate murang le? njitengni njitengni ngi wabo, kedebang ngubu ka tongho le aka gor yerang kushi taro.

Chapter 14

¹"ke ibi nganshi yaliyong nga. In pah njiteng abin Kulli, in pah njiteng te abin nang. ²A liye Dah agh bin dingna nga aghan. Nya bo nina agh le, ke wanne yong, ate miyang ngi ka in kah giyiyong bang. ³In kene nke giyiyong bang le, ke nga yere deshili nga ag yong a binang, ate ba ndinghan nga nga oso nga dig nghan. ⁴In yara ba ngi ka nghan agh." ⁵Toma nayi Yesu, : "Magulla, nishi yeri ba aka ka'nghang nga, sa pagni yelang ke sa yeri njinjere le?" ⁶Yesu nahyi, "Mini pag jere, mini npag njiteng, mini pag usulo; bung nya ka zu abin Dah agh sete bolo a binang. ⁷In yarang le, ke in yara Dah deshili. Log nibeni agh in yare nye nshin ne." ⁸Filibus nahyi Yesu, "Magulla, dumisung Dah le pang nesung." ⁹Yesu nahyi, "In dingna niyong ki kara ha nibeni ni sang yerang nga le, Filibus? Beni kwa woro shinang aga wara shin Dah. Ke palang ke aka nah "Dumi sung Dah egh le?" ¹⁰Na pah njiteng ni miyang ni Dah, Dah te agh yangha ni meng agh le? A tenana ni ngi wabi yong nga ni wabi yong ni ni gullo lang nga, ama Dah ni ki dig nimeng nga ini ki pag tumo le. ¹¹Npah njiteng ni meng miyang aye Dah, Dah te agh ya nga nimeng, nya te nina agh le in pah njiteng a mura atumo egh. ¹²Njiteng njiteng, miyang ngi wabiyongni beni kwa pah njiteng a binang agh ka pag a tumo ni wor a mama agh ate miyang ngi ka abin Dah. ¹³Ga kwa njimma a intirin lulang nga, in ga paghi ate Dah ibi kun guso ari muni. ¹⁴Ga kwa njimma a binang agh a intirin lulang nga, nga paghi. ¹⁵Yaliyong tollang le, nga bol agigillah lang. ¹⁶le nga jim Dah, ika pah yong ba pashi yalung mabi ate ika dig niyong ha ke kenne. ¹⁷Bongho ma njiteng. Ngunja ni lo le agyi agh ate ni shini agh ni deshili yeri agh. ma miyong nga nyare, ate i digna ni yong nyong nga te nini. ¹⁸Ni ngi dag yong ni muyo agh, nga yera abin'yong. ¹⁹Ohkara fitong le ngunjani ni waye shinang nga, ma miyong nga nga shinang. Ate miyang ni usullo, yong te agh nga digni usullo teh. ²⁰A kare ya nga yere i miyang ni Dah, yong te agh nyongha ni meng, meng te agh miyang niyong. ²¹Beni ni a gigillah lang, ye boyang yaratah agh ini pah beni agnjang nga, beni ki agnjang nga Dah ka agnji. meng te agh nga agnji le nga dun murang a bini. ²²Yahuza (Iskariyoti) nahyi Yesu, "magulla, mang peyi ke aka dung muro abinsung ke ni aka dumi ngunja agh le?" ²³Yesu pilla wabbi, "beni te kwa tollang nga, ika bol tenana lang. Terang ka tolli, le sa zu abini sa digni ni. ²⁴Beni te ni tollang nga nghan beni te bol tenana lang nga. Tenana ni nga ogha ni pura abinang nga ama puro abin Terang ni tasang nga. ²⁵Nwane yong a tenana ni, nga miyang wa owo niyong nga

²⁷Ndag ne yong ololo, pah ne yong ololo lang. Nin pahyong ne ninga mama ngunja ki pah agh. Ke ibi nganshi yaliyong nga, ke ibi bang ngobong te agh. ²⁸In ogna nwane yong, 'miyang nga woro, nga nyera abiyong! ntollang le, nga pag bing muribang ate miyang ngi ka abin Dah, ate Terang nga wa rang ni gullo. ²⁹Nibeni agh nwanneyong kedebang gire ka pag agh, ate gire pagle, le npah njiteng. ³⁰Ni wa ye nahteng dudug ariyong nga, ate murung ngunja ni nga ki zu, ni log le panghan gubung nga, ³¹ate ibi ngunja bi yere in agna nji Terang, npa ninga mama Terang wabbang nga. Nji mag musung ba."

Chapter 15

¹Mini ngun ma njiteng, Dah ni ki pag tele babang. ²Bih ngun ni kwa arang nya ki bil nji ngun nga agh, a kashi a buko, ye hariyi bih ngun ni kwa ki bil agh, ate ibi buri bil nji dudug. ³Nwara ndig kpanana ate tenana ni nwabi yong nga. ⁴Ndig ni meng, nga dig ni yong. Ninga mama bi ngung ni logle bil nji ni muri agh, sete wa wa ari ngun egh, inite nyongha nina, sete ndig ni meng. ⁵Mini ngun, nyong ni a bih ngun. Beni kwa dig ni meng, n'osho dig ni mo agh, ika bil nji dudug, ate nya ni meng agh le ninga pag gubung nga. ⁶Beni kwa ni dig ni meng nga agh, aka buyi ko ninga bih ngun, ika yumo, aka kpaba a bin ngun aka sobba a gishe, aka pinshi yang. ⁷Ngha ndig ni meng le tenana lang dig niyong, i ala ga kwa yali yong tol agh, nga paghi yong ni. ⁸Dah kuna gulo ari ga, ate nbilla nji ngun dudug ni dumi i nyong a denglah lang. ⁹Ninga mama Dah tollang nga, ini te n'osho ntol yong ninah. N'diya a agnjung lang. ¹⁰Nbol a gigilla lang le, nga digha a agnjun lang, ninga mama nboli gigilla le Dah agh le ndiya a agnjun le. ¹¹Nwaneh yong a tenana ni kwa ate binmurubang lang ka dingni yong le binmuru bang leyong ibi dungso. ¹²Gigilla lang ninga, n'agnji ariyong ninga mama agni njiyong nga. ¹³Bung nya ni agnjun wor mama, le pah usulo le ate muri a bih. ¹⁴Nyong ni a beng nga nga pag ga nwabiyong nga. ¹⁵Nin ye wa goryong a guro agh, ate guro ni yeri ga batele lah ki pagha. Ngora rayong a beng, ate ga kwa n'ogh a bin Dah agh, nwara ndumi yong ni. ¹⁶Nin ntolang nga, mini ntolyong nye teshiyong ate nga woro nga a bil nji ngun, nji ngun leyong ka diya. Ini ninah ate ga kwa n'alla abin Dah ni lulang nga, ika pahyong ni. ¹⁷aga ni ngi wabiyong ate ibi agnji ari yong. ¹⁸Ngunja ni agnjiyong agh le, nyere te ni shibinang, kedebang shibi yong. ¹⁹Nyong ni mami ngunja le, ngunja ka ag njiyong ninga mami. Ama ate nyongni a ma ngunja agh, ate ntarina yong a ngunja, ini nina, ngunja shibina yong. ²⁰Ndengshi tengnahna ni nwaabbi yong nga, 'guro ni orr ba tele liye agh.' 'Ngha ah paghang gani ya, le ah paghi yong ganni te; ah ogh tellang le, ah ka ogh tele yong te. ²¹Ah ka paghi yong ah ga kwa ni ya ate lullang, ate ni ah yeri beni tasang nga. ²²Ngha ni nzu nateng ri yang nga agh, ke ni ah pagh gimashira agh, ama nga nibiyeni ya ah nya ni teng ate pagh gimashira agh. ²³Beni ni agnjang nga agh, ni te agnji Dah agh. ²⁴Ngha nin nworopagha a tumo ni bwa nya sang a ntiri yang pagha, me a nya ni gimashihra agh, aka nga nibiye ni agh, a shinna ni a agnjang ni Dah agh. ²⁵Ama ate ibi a dungshi ga a nyong lo a gigilla le yang nga, Ashibi murang tekushi nya. ²⁶Ngha ba pashi yalung, beni- nga pura bin Dah nga tasha riyong nga, Bongho ma njiteng nga puro a bin Dah zu le, ika watteng a murang. ²⁷Nyongha te nga wat tenana amurang ate sungha niyong ni duna.

Chapter 16

¹Nwane yong a tenana ni ate kebin nkpah agh ²Aka pushiyong dabeng a kangna bang Kuli. ama kunbang nga ka zu nga beni kwa wol nluo yong nga ika d'engshe i paghi Kulli tumo. ³Aka paghi yong aga kwa ni agh ate nah a yeri Dah ke aka yerang nga. ⁴Nwane yong a tenana ni ate kunbang le yang zu le nga d'engshe nin nwannei yong a mura agire. Nin wabiyong aga ni duna agh, ate miyang ni yong. ⁵Ni biyeni agh nwara bin beni tashang nga, ama mamona le yong ni te ilang, 'Yebangni awo kah nghan le?'. ⁶Ate wanne yong a tenana ni, yalung biyi na d'ungshi na yaliyong. ⁷Njiteng ni ngi wabiyong, bonne yong ke nwor. Ate nin wor a le, ba pashi yalung ni ki zu a biyong nga, nwor le, nga tashi a biyong. ⁸Ngha zu wa, ba pashi yalung ka dumi ngunja ile, bwara ate gimashihra, ate njiteng ni tele njuo- ⁹amuri gimashihra, ate na pah njiteng ni meng nga, ¹⁰Amuri njiteng, ate miyang ngi wara bin Dah, nin wa ye shinang nga; ¹¹Le amuri tele njuo, ate a wara a wabi murung ngunja njuo. ¹²Miyang na agiri dudug nga wabiyong, ama ninga yeri yang ni biyeni agh. ¹³Ama nga ini, bongho ma njiteng, zu le, ika dumi yong ga kwa ni njiteng nga, ate ni inah teng ni kana ngiri agh. Ika wat ga ogh agh, ika wabiyong aga ka zu agh. ¹⁴Ika gusang ate ika tol ga mameng ni agh ini te ika wabbi yong. ¹⁵Ga kwa d'ig mami Dah agh, mameng ni. Ngha nina le nnah Bongho ka tola binang ga ma meng ni agh, ini iye ka wabi yong. ¹⁶"Ni kunbang fitong le ninga wa ye shinang nga, nzumi agh ni kunbang fitong le nga shinang." ¹⁷Le a denlah le baba wabbi a riyang, "Mang gire ninga i wabi sung ni; A min kun bang fitong ninga wa ye shinang nga njumi agh kunbang fitong le nga shinang," 'Deshili agh ate nga wara bin Dah?' ¹⁸Le anah, mang ga i waba agh, 'Ni kunbang fitong le'? Ni shi yeri ga i wat teng a muri agh. ¹⁹Yesu shinna a tola aka ili, le wabiyang, "Ga ni nga ili ni a riyong, mang pag tekushi ga nwaBa, 'Ni kun bang fitong le, nin wa ye shinang nga, deshili agh ni kunbang fitong le nga shinang le,' ²⁰Njitengni, Njitengni, miyang ngi wabiyong nga buwa nga giti agh, ama bang ka boyi ngunja. Nga d'ungshi ni gi enna, ama buwa agh leyong ka pil binmurubang. ²¹Ngha bama ka bil muna agh d'ingna gi enna ate kunbang le zuna, ama nga woro billi muna agh, ni ye d'engshi ni ganni le agh, ate bin murubangni a billa muna a ngunja. ²²Ngha nina agh, nyongha ni biyi yalung ni biyeni, ama nga shin yong deshili, kun yaliyong ka para, deshiliya bung nya ka tol bin muru bang abiyong nga ²³Kare agh ninga ilang ate gubung nga. Njitengni, Njitengni ngi wabi yong, ga kwa njima abin Dah a ntiri lulang nga, ika payong ni ²⁴Logho zuni ni biyeni ni njim gubung a ntiri lulang nga, njima, aka pahyong ate bin murubang leyong ka dungso. ²⁵Nwabiyong atenana ni a nguli-teng, ama kun bang nga ka zu nin wa ye wat tenana niyong ni nguliteng nga, ama nga nina le nga wabiyong ni shaglich a muri Dah. ²⁶Kare agh nga jimma a ntiri lulang, ni nahyi yong nga jim Dah ate muyong nga. ²⁷Ate Dah ni muri agh agna njiyong ate n'agna njiang, ate npana njiteng ni npura bin Dah. ²⁸Npura bin Dah, nye nzuna ngunja. Deshili agh miyang nga dag ngunja nga wara bin Dah. ²⁹A denglah le nah, "Shina, ni biyeni agh a wangha awo wat tenana shaglich le a nya awo wab teng a nguliteng nga. ³⁰Ni biyeni agh shi yeri na a yeri na a ga kwa agh, ni deshili a al iba ilo agh. Ate ga agh, shi pahna njiteng ni a pura bin Kulli." ³¹Yesu pila nahyi yang, "Npahna njiteng ni biyeni?" ³²Shina, kun bang nga ki zu, eh, zunna te, nga aka meshiyi yong, beni kwa agh ka wara liye, nga d'anghan ni murang mwah. Ama nya te ni murang nga, ate Dah nga ni meng. ³³Nwara nwabiyong a ga ate nga kun pashi yalung ni meng. Ngha a ngunja agh nyong nga ni a gigangshina, ngim yaliyong, nwara ngan kun ngunja."

Chapter 17

¹Ngha Yesu malli wanni a tenana ni agh, logshi nji a Kuli le nah, Dah, kun bang pangna, bongshi muno ate muno ibi bongsho² Nin ga mama a pah ni diya muribang a muri bayong kwa agh ate ika pah usulo ni kika duna agh abin beni a woro a pih ne agh.³Ga ni pag usulo ni ki mal a agh, ate ibi a yero, Kulli mwoh ma njiteng, ni beni tashi agh, Yesu Ba-ashibang. ⁴Nbongshina lulo a ngunja, nmala tumo ni a peng ibi npag agha ⁵Ni biyeni agh, Dah, bongshang ni weh ni bongso nin kuma a bino kedebang a gil ngunja agh.⁶Nduna lulo abin bayong ni a peng ngujah agh. A yangni a mamoh, a pahna yang, aya bolla tenana lo. ⁷ Ni biyeni agh ayeri na iga kwa a peng ngha, pura bino, ⁸Npahna yang a tenana ni kwa a peng ngha. A agne, a njiteng ngha a yeri ni npura bino, ni awani a tasang.⁹Njima te muyang, nin njima ate ngunja agh, njima ate mura a beni a peng ngha, ate a yangni a mamoh. ¹⁰Ga kwa mameng ni agh, mamoh ni, mama te mamoh ni agh, mameng ni, nkuna bangso ni yang. ¹¹Nyah nwa uwo a ngunja agh, ama a bayong ni agh a yangha ngunja, miyang te ngi ka bino. Dah ma gerenteng bol yang a ntiri lulo ni a peng ngha ate aka dig mwoh ninga mama su sunga mwoh agh.¹²Ngha miyang ni yang ngha, nbol yang a ntiri lulo ni a peng ngha. Ntab yang, mamona leyang nyha mwoh a wol agh ama se ma jurina, ate tenana le Kulli ka dungso. ¹³Ni biyeni agh miyang ngi ka bino, ama miyang ngi waba a ga a ngunja ate bin murubang lang ka kum dungso a yaliyang. ¹⁴Npah ne yang tenana lo, ama ngunja ni agnji yang ngha, ate a yangni ama ngunja agh ninga mama mini ma ngunja agh.¹⁵Nin ala ibi a tol yang ngunja agh, ama a lel muyang abin ba gima shihra. ¹⁶A yangni ma ngunja agh, ninga mama mini ma ngunja a agh ¹⁷Tigyang jag ni muyang a njiteng. Tenana lo agh njiteng ni. ¹⁸Ninga mama a tashi nang a ngunja agh, ntashi na yang a ngunja, ¹⁹ate muyang ni npuri tangni, ate kana ngiri yang ngha a osso a tang jag a njiteng. ²⁰Nya ngi jima ate abeni ni muyang ngha, ama njima ate a beni ka pah njiteng ari tenana leyang ngha. ²¹Ate aka dig mwoh ninga a weh, Dah, ni meng, miyante ni weh. Ngi jimma ate a yang ngha ni sung ate ngunjah ka pag njiteng i a tashi nang. ²²Bangso ni a peng ngha, ini npayang, ate aka di mwoh ninga mama su sunga mwoh agh ²³Miyang ni yang, awo ngha te ni meng ate aka kpa muyang bin monna ate ngunjah ka yere a wani a tashang, a ya angna njiyang ninga mama a agni njang agh. ²⁴Dah, ntolla abeni a peng ngha ibi shi dig ni yang aba miyang ngha nghan, ibi a shin bongsho lang, bongso ni a peng ngha ate agna njang kedebang a gil ngunja. ²⁵Dah ma njiteng, ngunja ni yero agh, ama nyeri no: abiye yerina a woni a tasang. ²⁶Ndunneyang lulo, le nye nga paghi ibi a yero ate agha ni a agni njang ngha ka dig niyang, le ngha dig ni yang."

Chapter 18

¹Ngha Yesu wanni a tenana ni agh, le pur nah a denlah le aworo a sulo a njonglo a wara ginni kidiron, a ba babang nji ngun pag ngha nghan, ke ingnah ni a denlah le. ²Yahuda, beni ka bungshi agh yerina biye, ate Yesu ngha pa kika biye ni a denlah le. ³Le Yahuda, ponna aba kurung luwa, ni a magulla bin bangkulli, ni Aba Farisa, le a kena biye, a bola agi moshi gishe, ni agi bura abiyang. ⁴Le Yesu, beni yerina ga kwa ka pag giriya, pura dungyang ma illiyang, "Yang biye nga ala? ⁵Apilla a nahyi, " Yesu Banazare. " Yesu nahyi yang, "mini ." Yahuda, beni maghi agh, ngha tang gile ni aba kurung luwa. ⁶Ngha wabiyang, "Mini," a yeni njung yang kwa, a sobba njali. ⁷Le ye illi yang deshili, "Yang biye ngi ala?" Deshili ya a nah, "Yesu Banazare " ⁸Yesu pilla nah, "Nwane yong, ni mini." Ke mini nga al le, in dagha a beni a woro." ⁹Gire pagha ate a dungshi tenana ni wabba, "Ntiri a beni te a peng kwa agh, ko mwoh ni bor agh." ¹⁰Ke Siman Bitrus, beni ni garabuwo agh, ma ubbi ma jang kiri guro le magulla bin bangkulli, ma jang kiri ma lih le. Lulli gure i Malkus. ¹¹Yesu nah yi Bitrus, "Yeni garabuwo lo a ndagle. Ni ngi nuh giri a minkoro ni Dah pengha le ?" ¹²Le kpaba le a ba kurung luwa ni magula le yang, ni a magulla le aba Yahuda zu boli ma kuri. ¹³Ni duna agh, a keni mo abin Hanana, ini nkil Kayafa mabuna, beni magulla ni abin bangkulli a bogho egh agh. ¹⁴Kayafa ni pag beni lagha aba Yahuda, i-le bonna ke bwa mwoh i wuh ate muri abayong. ¹⁵Siman Bitrus woro kura tiye Yesu, ini te denlah mamona na pag nina. Denlah le ni ya, a yerine ha kundung magulla bin bangkulli, ingni ni Yesu abin wab njuo le magulla bin bangkulli. ¹⁶Ama Bitrus ngha tang gile a kun kangna a dabeng. Le denlah le mamona ngha magulla bin bangkulli yeri agh, puro a dabeng nahteng ari bama ma lel kun kalla, le ishing Bitrus a yeh. ¹⁷Le guro muna ngalang ba lel kun kangna, ili Bitrus, "A woni mamona le a denlah le beni agh le?" Pilla nah, "Mini agh." ¹⁸A guro ni a magulla ngha tangha biye agh, a funna gishe kallang, ate tabi ngha nghan a war gishe. Bitrus ngha te tangha a biye ki war gishe niyang. ¹⁹A Magulla bin bangkulli, illi Yesu ate muri a denlah le ni aliyi gile. ²⁰Yesu pila nahyi yang, "Nwane egh ngunja teng shagli. Karani kwa agh, miyang ngi alliyi giri abin kpaba le aba Yahuda, ni bin bangkulli. Ni watte gubung sa a pinna te agh ? ²¹Te mang ke nga illang? Ili a bayong ni ogh aga nwa agh. Shina, a bayong ni, yerina ga n'wabba." ²²Ngha Yesu wanni teng ni agh, bwa mwoh a ntiri a magulla ni tagha biye agh, yim Yesu le nah, "Ini a pil teng kun magulla bin bangkulli nina le ? ²³Yesu pila, nah, "N'wah na teng mashira le, dun teng mashira egh, ama ngha yarata le, palang ke a yimma?" ²⁴Le Hannana kuri tuti abin Kayafa, magulla bin bangkulli. ²⁵Siman Bitrus ngha te tang gile ki war gishe. A bwani biye agh nahyi, "A nya ntiri a denlah le agh le ? Goroh nah, "nya a ntiriyang agh." ²⁶Mwoh a ntiri a guro le magulla bin bangkulli, bwale beni Bitrus kashi kiriya, nah, "Ni shinno a bang nji ngun ni agh le ?" ²⁷Bitrus ye goroh, le deng ngubu ma tongho. ²⁸Ngha bin Kayafa agh, ama wori Yesu a lah magulla le ba bol njeh. Ngha ni beri agh, na ingna a lah magula le ba bol njeh agh, ate ke a pag gimashira agh, ate a lih gili ma duro. ²⁹Le Bilatus puro wora biyang, le nah, "tigteng mang in juni a muri beni le ?" ³⁰A pila a nahyi, "beni ni pa gimashira agh le, ke ni shi zuni a bino agh." ³¹Bilatus nahyi yang, "kana ngiri yong nbolli, le wabbi njuo ari gigilla le yong." Aba Yahuda nahyi, "gigilla ni aghi sung ibi shi wol nluo bwa agh." ³²A wab ga ate tenana le Yesu ni wabba ibi dungso, ngha dungni zah nluo ni ka wolli agh. ³³Bilatus ingna a lah magulla le ba bol njeh, le gor Yesu, nahyi, "A woni murung le aba Yahuda le ?" ³⁴Yesu aghi, "Tenana ni pura kuno le ko abung ni wabba teng a murang le ?" ³⁵Bilatus aghi, "Mini ba Yahuda agh, ko mini? A ba liyo ni a magula bin bangkulli ni magho a binang; Mang a pag le ?" ³⁶Yesu agha nah, "Diya muribang lang ngha, ma ngunja ni ni agh. Diya muribang lang ngha ma ngunja ni ni le, ke a denlah lang ka tah luwa ate ke a mangha abin aba Yahuda agh. Ama nibiye ni agh diya muribang lang ngha ni puro ba agh. ³⁷Bilatus pila nahyi, "A se a woni murung le ? Yesu pilla nah, "A wabna, ni mini murung." Ate mama agh, ini a billang, tebi ni paghi ke nzu a ngunja, ate ibi wabkun amuri njiteng. Beni kwa bin njitengha, i teshi kiri ri gih yang." ³⁸Bilatus nahyi, "Mang pag njiteng?" Ngha wani ga agh, ye puro wora abin aba Yahuda, nahyi yang, " Ni kum beni ni gima shihra agh. ³⁹Ama nyongha ni gilang le yong ni ngi pagha a nibunno duro agh, mama nga maghiyong bwa mwoh bu agh. Ko ntolla n'mayi murung le aba Yahuda bu le?" ⁴⁰A ya, teshi njollo, a woro nah, " O'oh beni ni agh, ama Barabbas ni." Barabbas te agh ma nyibi ni.

Chapter 19

¹Le Bilatus bol Yesu woli ²Aba kurung bali juwe jenghe. A vuyi ni muri a meghe dagra muna murung. ³A zuwa bini aji maghi kun anah "shi pahno gulo murung le aba Yahuda" le ayimi, ⁴Le Bilatus pura dabeng deshi nahyi yang, "nshina, miyang njah pahyong ne a beng ate nga yere ni kumi ni tema shira agh." ⁵Yesu pura dabeng, ni jenghe ma juweh ni dagra muna murung ni a meghe agh. Le Bilatus nahyi yang, "nshinya, biye ngha!" ⁶ke a Magula bin bangkulli ni a nshile a Magulla ni biye agh, shinni Yesu agh a ishi kunyang jolo a nah "npanghi panghi! le Bilatus nahyi yang, "ntoli kana ngiri yong npanghi, meng ngha ni kumi ni teng mashira agh!" ⁷le abaYahuda nahyi, "sungha ni gigilla, ari gigilla egh agh dig na ika wuh ate tolla muri i ini muna Kulli." ⁸Ngha Bilatus ogni tenana ni agh, ngo bong kpah ri, ⁹nyere ingna lah Magula nje egh deshili ke nahyi Yesu "Yebang a punghan?" Yesu ni pil tenane agh. ¹⁰Le Bilatus ili, "Na awo nahteng rang ngha? Na' yere i miyang ni diyamuri bang ngi magho bu ni pangho agh?" ¹¹Yesu pilla nahyi " a nya ni diyamuribang a murang ngha se ga a puwo a kuli agh. Ngha nina agh, beni manghang bino agh ini ni gimashira magulla." ¹²Ngha ogni tenana agh, Bilatus tolla ika maghi bu, ama abaYahuda ishi kunyang jolo ki nah, "Amaghi beni bu le a woni bih Kaisar agh. Beni kwa tol muri ini murungha i al njuo ri Kaisar! ¹³Ngha Bilatus ogni zah atenana ni agh, ma pushi Yesu a dabeng ama woro ke digha muri ngumurun wab njuo le ni agor ni kun Yahuda "Gabbatagha agh." ¹⁴Kare te agh ayangha agil riyang ate njibunno ma duro, a kunbang ma topurmo. Bilatus nahyi aba Yahuda, " nshina murung leyong ngha" ¹⁵A mag jolo a wori moh, a panghi". Bilatus nahyi yang "ibi npang murung leyong?. A Magulla bin bang Kulli. nahyi, " shin nya ni murung ngha se Kaisar." ¹⁶le Bilatus pah yang Yesu ibi a panghi. ¹⁷Le awori Yesu, puro tol ngun pangha le awori aba agori "bin koro murung ngha" ngha ni kunbule Aba Yahuda a gori " Golgata". ¹⁸A ka pang Yesu biye ni a abwa bari beni mwoh agh a bih malih ni bih ma katang ni Yesu a ntiring. ¹⁹Bilatus nyongli giri tigha a muri ngun pangha le. Nyongli ninga "Yesu BA NAZARET, MURUNG LE ABA YAHUDA. ²⁰Aba Yahuda dudug bang ga a nyongli agh ate ba apang Yesu nghan ngha ngha gyap ni ntirila. A nyonli gire ni kun Yahuda, ni kun Roma ni kun Hellenia." ²¹Le Magulla bin bang Kulli le aba Yahuda nahyi Bilatus "Ka a nyonglo i murung le aba Yahuda agh, ama"Beni nah "Mini murung le aba Yahuda" ²²Bilatus pila nahyi "Ga nyongli agh nyongli ne". ²³Ngha aba kurung pangni Yesu agh, a tol dagra le, a gabi ihne beni kwa tol mwoh. Dagra murung le agh ni a sori ni sorogha, atiyi ni tah lowa bikuli ha binje. ²⁴le wabi ariyang "ke shi sanighi agh ama shi sof nlayi le sa shinna yang ka toli le? Ga pagha nina ate tenana le Kulli ka dunso, ngha nah, "A gab dagra lang a ntiriyang, a sof nlayi a muri dagra muna murung lang. ini pag ga aba kurung pagha. ²⁵Ngih Yesu ni muna ngih, Maryamu male Kilofas ni Maryamu Magdaliya a yangni a pagha a menani tangha a kangri gun pangha le Yesu agh. ²⁶Ngha Yesu shinni ngih ni denlah le mama i agnji agh tangni kari agh, nahyi ngih "Bama shin muno!" ²⁷Le nahyi denlah egh"shin, ngwo!" Biye ni te denlah ma toli" woro a liye. ²⁸A nzumi agh, ngha yereni i ga kwa agh malla agh ate ga tenana le Kulli ka dungshiya, Yesu nah "miyang ngi ogh nje muru." ²⁹Gi sof muru ngha nghan dungshi ni mba ma hangna ngha a toli lushi nlayi a logshi a pih kunni. ³⁰Ngha Yesu moni mba ma hangne agh, le nah "malla" jul muri nje le maghi Bongho le bu. ³¹Le aba Yahuda ngha te ki gil riyang ate njibonno ni ya, ate ke nluo egh ibi digha a muri ngun pangha a kara usulo agh (ate kara usulo agh kara Magulla ni) a jim Bilatus ate abuniyi kushiyang a sulli nluo yang. ³²Le aba kurung zu ji bung kushi bayong ma kunduna ni ma bari, a beni a pangha ngun ni Yesu agh. ³³Azuwa muri Yesu le, a shini wara wuh, na ya bung a kushi agh. ³⁴Le mwoh a ntira aba kurung shuwe ni kunwo, le nkila ni muru soko ³⁵Beni shin gire agh wabkun, le wabkun le te agh njiteng ni. Yeri na i ga wabba njiteng ni ate weh ma agh a pah njiteng. ³⁶Aga kwa ni agh pagha ate tenana le Kulli i dungso, "ko muh le nya mwoh ka bungha" ³⁷Deshiliya, bang ngha nghan tenana le Kulli nah "Aka shin beni a shuwa agh". ³⁸A nzung a ga kwa agh, Yusufu ba Arimatiya, beni denlah le Yesu (ama ate ngo bong le aba Yahuda ni dung muri agh), jim Bilatus ibi daghi i tol nluo Yesu. Bilatus pih njere. le Yusufu tol nluo egh wori. ³⁹Nikodimu te ma agh oso zu, ngha ni kunduna agh zuwa bin Yesu ni duh. Juni a murung ni kpa shisa agh. Mama dungro le kenna woro tongno agh. ⁴⁰A tol ngiri Yesu a vuliyi ni kanda giri ma poshina ni murun ma susunang ate lingshi ninga mama gipagna le aba Yahuda ki pagha ari lingshi nluo agh. ⁴¹Aba te a panghi ngun nghan ngha aba bang nji ngun ni biye; bongri nkiliya ma piyo ngha biye mama na lingshi nluo ngha nghan agh. ⁴²Ate kara gil rung le aba Yahuda ni ate nkiliya egh ngha gyap niyang, a nongshi Yesu nghan.

Chapter 20

¹A kara ma kunduna, ni duduru bang nga, Maryamu Magadaliya zu a nkiliya, le shina a digrina talli ni a giri kun nkilliya agh. ²Nyere ni mere wara bin Siman Bitrus ni denlah mama Yesu ki agnji agh, nahyi yang, "a tolla Magulla a nkilliya, ni shi yeri ba a nongshi nga nghan". ³Le Bitrus ni denlah mamona puro wura nkilliya. ⁴A yangha kwa ama bangha, a nshile' a denlah bangha dur Bitrus ki bilbang a nkilliya ni duna. ⁵Le gung nga nje le shin gilinsa nga nongha biye, ama ni ingni agh. ⁶Siman Bitrus bilbang a nzunyang zu ingna nkilliya, le shing gilinsa nga nongha biye ⁷ni gikura ni a nji muriya, ni nongha abin mona ni gilinsagha ama a kar ri ni muri. ⁸Le denlah ma mona ni kenni kunduna a nkiliya agh oso ingna, shini agh le pah njiteng. ⁹ha kenna kunbanghe, ni san ayeri ga a tenana le kulli wabba ika logha nkilliya kushi mwoh agh. ¹⁰le adenlah egh nyara lah deshili. ¹¹Ama Maryamu nga tagha kun nkilliya ki buwa. Nga i buwa ni agh, gungha a nkilliya. ¹²Shina aba kuntumo le Kulli bari agi gima poshina digha nje, mwoh a njimuri, mamona a nji kushi ba a nongshi ngiri Yesu nga nghan. ¹³A nahyi, "Bamah mang pag giri k abuwa?" nahyi yang, "ate a tolla magulla lang, nin yeri ba a nongshi nga nghan. ¹⁴Ngha wanni ga agh, pilla shin Yesu nga tangha biye ama ni yere i Yesu ni agh. ¹⁵Yesu nahyi, "Bamah, mang pag giri ke abuwa? Yang awo shin bang te muri?" shin ninga ba pagtumo a bang nji ngun ni agh, le nahyi "Magulla, a tolle le dumang a nongshi nga nghan ate nga tolli nga wori." ¹⁶Yesu nahyi "Maryamu." pilla nahyi ni kun Arimaniyanci "Rabboni" ("ba aliya a buwa giri") ¹⁷Yesu nahyi, "ka donghan nga ate ni sang ebba bin terang nga, ama wora abin a muna ngiyang a wabi yang miyang nga ebba bin terang ni teyong, ni Kulli lang ni Kulli leyong." ¹⁸Maryamu Magadaliya zu ji wabbi a denlah, " nshina Magulla," wanna nghan aga. ¹⁹Ngha ka pollo pagni agh, a kare agh, a kara ma kunduna, a denlah le giriya kun kangna a muyang ate ngobong le aba Yahuda, Yesu zu tangha ntiriyang le nah, "ololo a ri yong." ²⁰Ngha wanni ga agh, dumiyang a bih ni njikari. A denlah le pag bin murubang nga a shini Magulla agh. ²¹Yesu ye nahyi yang, "ololo riyong Ninga mama terang tashi nang nga, miyang te ngi tashi yong. ²²Ngha Yesu malli wanni aga agh, fughiyang usulo nahyi yang, "I n'agh bongho le Kulli. ²³Beni kwa in nlag gimashira le agh, alangne ne; beni te kwa nin laghi gimashira le a agh, nin nlag agh." ²⁴Toma, denlah le ma mona a ntiriyang ni lum pur bari agh, ni a gori passa agh, nya ntiriyang nga nga Yesu zu ni agh. ²⁵A nshile a denlah nahyi "shi shinna Magulla" Nahyi yang, se te nshin babih nlele npiye gi tulla, nye ishi muna beng, le ntig beng a nji kari agh le ni ngi pah njiteng nga. ²⁶A zung kara tombi taro agh, adenlah le ye gir kunyang a kangna, Toma nga ntiriyang. Yesu zu nga agiri kun kangna tangha ntiriyang nah, "ololo ariyong." ²⁷le nahyi Toma, "zuni muna buwo a ishin le a shin a beng. pigri buwo a dog nji karang. ka dig ba shibi pah njiteng nga, ama pah njiteng." ²⁸Toma pilla nahyi, "Magulla lang ni Kulli lang." ²⁹Yesu nahyi "ate ashin nang a pah na njiteng. Mosso ni pag mami abeni ni shin nang nga agha, ama a pah na njiteng." ³⁰Ngha biye agh Yesu pagha agi pah ngobong dudug a dung a denlah le mama ni a nyongli a agh, ³¹ama a nyongli ga ate i npah njiteng i Yesu agh ba ashibang ni, muna Kullini ate a pah njiteng le nga kun usulo a ntiri luli.

Chapter 21

¹A zung aga kwa payi giriya, Yesu ye dug muri abin a denlah le a salang Magulla ma Tibariya. Dung muri ninga: ²Siman Bitrus nga ni Toma ni a gori passagha, Natanailu a Kana a nje Galili, a muna Zabadi, ni a denlah le mabi bari. ³Siman Bitrus nahyi yang, "miyang ngi wora bol njih, "Anahyi, "Sungma agh sa sowa tiyo." A woro a ingna a gi sassa, ama ni a bol gubung ni duh ye agh. ⁴Ngha bang ki tuni ni beriya, Yesu zu tangha akun sallang ama ni a yeri agh. ⁵Le Yesu nahyi yang, "a denah nyongha ni gili le?" a pilla a nahyi i "nya." ⁶Nahyi yang bug yara bol njih a nji bu mali le gisassa leyong nga kum njih." Le a bug yara bol njih leyang ha gan yang bin nono ate gogho le njih. ⁷Le denlah mama Yesu ki agnji agh nahyi Bitrus, "Magulla ni. Ngha Siman Bitrus ogni i Magulla ni agh, ma mel dagra le (ate yangni te sallang), tah kpah sallang magula. ⁸A 7 A nshile a denlah ingna a gi sassa (ate a nya kukwo ni kun dingliya, kusung wuro tongno bari), le a woro nong yara bol njih ni dungshi ni njih agh. ⁹Ngha a puri kun dingli agh ashin nkala gishe abiye ni njih nongha muri ni fah nuh. ¹⁰Yesu nahyi yang, "nzuni nji mama nbol ni beni ya." ¹¹Le Siman Bitrus woro ke nong yara bol njih pusa kun dingli ni a njih dudug; woro tongno pura muri woro bari pulum pur taro. Ama ni gogho le a njih agh yara bol njih ni sangha. ¹²Yesu nahyi yang, "nzu lih gili beri:" Bung nya a ntiri a denlah egh, ili a "awoniyang," A yara i Magulla ni. ¹³Yesu zu tol ngilina ye pah yang njih ma tonne. ¹⁴Mama ni pag ma taro ni Yesu dunni muri abin adenlah le agh. Ngha longni nkiliya agh. ¹⁵Ngha a malli lih gili beri ya, Yesu nahyi Siman Bitrus, "Siman muna Yohanna, awongha a agnjang wora abayong ni kwa le?" Bitrus nahyi, i Magulla, ayerina i miyang ngi agnjoh." Yesu nahyi, "lini a muna njuh lang." ¹⁶Ye nahyi ma bari, "Siman muna Yohanna awongha a agnjang?" Bitrus nahyi i Magulla, ayerina i miyang ngi agnjoh." Yesu nahyi, "Lela a njuh lang." ¹⁷Ye nahyi ma taro, "Siman muna Yohanna awongha a agnjang?" Bitrus ma pag yelula ate Yesu iline ha kunni taro, "awongha a agnjang?" Nahyi, Magulla, ayerina ga kwa agh, ayerina i miyang ngi agnjoh." Yesu nahyi, "Lini anjuh lang. ¹⁸Njitengni, njitengni ngi wabba nga a wo longni basadeng nga, awo giro aka ba kwa yalo tol agh, ama a yayil e, a pigri buwo bwa sa ka giyoro ki tolo ki kani ma aba yalo ni tol a agh," ¹⁹Nibeni ya Yesu wab ga ate dung zah nluo ni Bitrus ki gushi ni Kulliya. Ngha malli wab nina agh, nahyi Bitrus, "sowa tiyang." ²⁰Bitrus pilla shin denlah ni Yesu ki agnjiya ki sowa tayang, abeni enghari ni kapolla ni alih ni giriya, abeni nah, "Magulla yang ki pag beni ka magho agh le?" ²¹Bitrus shini le nahyi Yesu Magulla, mang beni ka pag le?" ²²Yesu nahyi, "Ntolo ibi digha ha kara zu lang le mang kono nghan?" sowa tiyang." ²³Tenane meshiye a ntiri aba pah njiteng, i denlah ye ni ki wuh agh. Ngha te agh Yesu ni wabbi Bitrus i denlaye ni ki wuh a agh, ama, "ntolo ibi digha ha kara zu lang le mang kono nghan?" ²⁴Beni ni pag denlah ni shin ga pag giriya, ke nyonli aga, ate shi yerina te i ga wabba njiteng ni. ²⁵A gi pagna mabi nga nghan Yesu pagha. A nyongli na yang kwa le, nshin ninga ko ngunja ni kwa ni tol ga a nyongliya.

Acts

Chapter 1

¹Gi nyonglina ni nyongli ni kunduna agh, Tiyyifilos, nwaab na ah ga Yesu pagh ni kunduna agh ni ga aliya ya, ²Ke ken a ri kara ni ah agh ni woro a Kulli ya, nga woro lagh a njibin bongho kene a bin ah bakuntumo le ni tariyi ya. ³Ngha woro gan ni yi, dum na muri yang nga wa uwo ni usulo a bin ah bayong ni ah gi pagh na shisa ni dum mo ih pagh na ni na agh. Kara woro bari yang ih dum muri a bi yang, ni lagh yang a tengnahna muru le Kulli. ⁴Ngha wa uwo ni ni yang nga lagh yang ih ke ba dagh Urushalima agh, ih bi ah lel tollo le Ter ri, nga, nah ni, "N'ogh na a bin nang, ⁵ih Yahaya lagh gimashira ni muru, ma mi yong nga, ah lagh gimashira le yong ni bongho le Kulli a ntiri kara ni wa uwo fitong nga." ⁶Ngha ah kpaab ni ba mwoh agh, ah ili, "Magulla, kunbang ni ni a ka nyenni ni gulo a ka pih ah ba Isra'ila le?" ⁷Le nah yi yang, "Ma mi yong ni ih nyeri Kunbang ni bogho ni Dah woro tigha ri dighamuribang le ya. ⁸Ama nga agh gulo, nga Bongho Kulli zu a muyong nga, nga digh ah beni ka tangha tiyang ka wab tengnahna lang a Urushlima ni Yahudiya kwa ni Samariya, ni woro a ri malla le ngunjah kwa agh." ⁹Ngha Magulla Yesu wab ni ah teng ni ya, nga ah loghshi ni muyang ah shin ni ba Kulli ya, ah tolli ah wori a Kuli, le nlagiri vuliyi njiyang ari. ¹⁰Ngha ah wa shin ni bang a Kuli ari woro le ya, le ah buna bari tang ni ah dagra ma poshina a dum yang. ¹¹Ah nah, "Nyong ni ah buna ni a Galili ya, mang ntang nga ba nga shin na a Kuli le? Yesu ni nshin na logho ki ka a Kuli agh, ini ih ka nyere a ngunjah ni ni nga ma ma nshin ni ih ka ni a Kuli ya." ¹²Le ah nyere a Urushalima a nkono Zaitun, gyap ni Urushalima, ginya ma kara usulo mwoh ni. ¹³Ngha ah billi bang nga, ah ingna a kangna bidong Kuli ba a digh nghan nga. A yang ni Bitrus, Yahaya, Yakubu, Andarawus, Filibus, Toma, Bartalamawus, Matiyu, Yakubu muna Alfa, Siman, ba yong tenna, ni Yahuza muna Yakubu. ¹⁴Ah yang kwa agh ah kpaab muyang bin mona, ni yalung mwoh ma jim Kulli. A ntiri ah mena ni ah yang nga ni yang

nga, Maryamu ngih Yesu, ni ah munangih.¹⁵ Nga a ntiri ah kara egh agh Bitrus logho tangha ntiri ah ba pah
 njiteng, ni ken woro tongno pura muri wura mwoh agh, le nah, ¹⁶"Ah munangihyang, digh na tengnahna le Kulli
 ka dungso, nga bongho le Kulli wab kikara puro a kun Dauda a muri Yahuda, beni agh kunduna le ah bayong ni
 bol Yesu agh.¹⁷ Ate yang nga a ntiri sung wara kum ngoso tumo le ni pagha ri tumor ni ya." ¹⁸(Beni ya, kura njali
 ni ga kumo ari gimashihra ni pagh agh, deshili ya kpa ni njibamuri, yali wam ma, ah bum me puro sokko. ¹⁹Ah
 bayong ni kwa digha a Urushalima agh ogh na teng ni, biye ni ah gor ni kumburi le yang, "Akeldama," ih "Njali
 Nkila.")²⁰"Ate ah nyonglina a Bomteng le Zabura, 'Ih bi njali le ih bi digh mbulah, Ke ih bi ndagh ko bwa mwoh ih
 bi digha a biye agh'; 'Ih bwa sa ih bi digha mburi kushi magulla le."²¹ Nga ni na le, digh na, mwoh a ntiri ah beni
 shi sunga ni yang nga logho a ri kara ni Magula Yesu ingni ni ni puro a ntiri sung nga, ²²logho a ri ishibang le
 Yahaya kenne a ri kara ni ah tolli bin sung ah wori a Kuli ya, ka digh ba wab teng murung ni sung a ri logho le."
²³Le ah tigh ah bwa bari, Yusufu, beni ah gori Barsabbas agh, ah ya gori deshili Justus, ni Matayas. ²⁴Ah jim Kulli ah
 nah, "Weh, Magulla, yeri na yali beni kwa agh, dumi sung beni a tollo a ntiri ah bayong ni bari ni ya ²⁵nga ka tol
 mburikushi Yahuza ni dagh kuntumo le ah bakuntumo wor woro le ya." ²⁶Ah sob nta a muri ah beni bari ni ya, le
 tolbang kpa muri Matayas, le ah banghi a ri ah nshile ah bakuntumo ni wa uwo lum pur mwoh agh.

Chapter 2

¹Ngha kara Pestecost zu ni ya, ah yang ngha kwa ah kpaɓa bin mona. ²Ah yang ngha nghan le, ah ogh gung matenna puro a kuli, le ðungshi ɓa kangna ni ah ðigh nghan ngha. ³Le leshi gishe puro a bin yang le ðigha muyang kwa. ⁴Ah yang ngha kwa ama ðungso ni Bongho le Kulli, le ah woro a nahteng ni kunburi shi-sa, ni nga ma ma bongho pah yang ah waɓ agh. ⁵kunbang egh agh ah ɓa-Yahuda ngha ðigha a Urushalima, ah ɓa ɓangkulli ni puro a njali ni shisa agh ni ngunjah kwa. ⁶Ngha ah ogh ni jollo agh, le ah bunno ɓayong kpaɓ kwa a bin mona le gire gangshi yang ate ah ogh na ɓeni kwa agh ngha ki nahteng a kunburi le. ⁷Gire maghi yang taɓi ye gangshi yang; ah nah, "Njiteng ngha, ah ɓayong ni kwa ki nateng ni ya ne ah ɓa Galili ni le?" ⁸Ke palang ke shi ogh yang, ɓeni kwa a ntiri yang ngha ki nahteng a kunburi ni ah ɓil li sung ngha? ⁹Ah ɓa Filisiya ni ah ɓa Mediyan ni Elima, ni ah ɓa Yahuda ni ah ɓa Kafadi, ni ah ɓeni Fontus ni Asiya, ¹⁰Firgiana ni Pampiliya, a Masar ni ah nje Libiya a nji Sur ni ah biri ni a Roma agh, ¹¹Ah ɓa Yahuda ni ah ɓeni pontuɓu nyere a njinjere le ah ɓa Yahuda ni ah ɓa Kireta ni ah ɓa Laraba, ah yang ngha kwa agh shi ogh na ah waɓ ah tengnahna ni ah kunburi le sung a muri ah gipagh na maguliyina le Kulli. ¹²Ah yang ngha kwa agh njiworoshi bol yang le ah koshiyo; le a waɓɓa a ri yang, "Mang pagh tekushi ga?" ¹³Ah ɓayong ɓaɓa ni ntiri yang ngha jol yang nah, "Mbah mapiyo ni ki ɓahri yang." ¹⁴Le Bitrus logho tang ni ah nshile ni Lum puri mwoh agh, loghshi kun ni nah yi yang, "Nyong ah ɓa Yahuda ni ah nshile yong ni kwa ðigha a Urushalima agh, nyeri ga; ntigh kiri yong ri tengnahna ni nga wabi yong ngha. ¹⁵Ah ɓeni ya mbah ni ki ɓahri yang ni nga ma ma nga ðengshi ya ate kunyali kara ni nga. ¹⁶Ama ga ah waɓɓa puro a kun Bashinduna ni ah gori Yowel agh: ¹⁷Kulli nah, 'Ini ih ka pagha ni na a malla le kara,' "Ngha soɓ bongho lang a muri ah ɓayong kwa, Ah munabuna ni ah munangalang le yong ka shinduna, a basadenah le yong ka shin njiloro, ah ɓagula le yong ka lori ah loro. ¹⁸Ngha ðeshili ya, a ntiri kara egh agh, nga soɓ bongho lang a muri ah guro lang ah buna ni ah mena ka shinduna. ¹⁹Nga ðum ah gi njiworoshi a kuli ni ah gi ðumna shisa a ngunjah, nkila, gishe, ni nlele gishe. ²⁰Kara ka pila ka ðigh pinna ni shienri ka ðigh nkila, kedebang kara magula le Magulla ka zu. ²¹Ih ka ðigha ɓeni kwa gor lulli Magulla agh, ih ka aɓɓa. ²²Ah ɓa Isra'ila, n'ogh ah teng ni: Yesu ɓa Nazarat, ɓeni Kulli ðum mi yong ɓa gerengteng ni ari ah gi ma guliyina, ni ah gi njiworoshi, ni ah gi ðumna ni Kulli pagha ri a ntiri yong ngha, ni nga ma ma nworo nyeri ya. ²³Beni ya Kulli wara pihye a yere le; ni yong, a bi ah bayong mashira, nwol nlue ni panghi ngung. nwol nluo egh. ²⁴Ama Kulli loghshi ne, ye ashi a bi kono le nluo, ate nluo ni logh le boli ya. ²⁵Ate Dauda waɓɓa amuri nah, 'Nshin na Magula lang kundumang kara ni kwa agh, ate yang ngha bu ma li lang ate ke ih ɓi nshishi ya. ²⁶Ngha ni na le yalang poshi na lesang ni binmurubang. ðeshili ya, nga ðigh ni tengshirung. ²⁷Ka jangshi usulo lang a Njimanjali ya, ni ðeshili a ðagh 'Ba gerengteng lo ki ðum ma. ²⁸A ðum na nghan njere usulo; a ka ðungsang ni binmurubang nikundumo. ²⁹Ah munangihyang, nga nahteng ri yong shaghi a muri kah sung Dauda: wuh ah lingshi, nkiliya le ngha wa uwo a bin sung logho zu nikyari. ³⁰Ngha ni na agh, ini bashinduna ye yere ih Kulli wara kaniyigiri, a ntira a minkayi agh mwoh ka ðigha a muri ngung murung ntongho le. ³¹Wara shin ga ke waɓ teng a muri logho le Ba'ashibang, 'Ni pa ah ðaghi a njimanje agh, ni ðeshili ah ðagh ngiri ðum ma. ³²Yesu ni ya, Kulli logshi ne a nkliliya, susungha kwa agh shi shin ne. ³³Ngha ah loghshi ni wori ke ðigha a bu ma li le Kulli ye agh Bongho le Kulli ni Teri pih ya, ini soɓo, ke nga shin na nga ogho. ³⁴Dauda ni ebe woro a Kulli agh, ama nah, 'Magulla waɓɓi Magula lang, "Digha a bu ma li lang, ³⁵Sete ntigh ah ɓeni ki pagh kiki ro agh ðigh gi pariya a kuso." ³⁶Ngha ni na le, nyong ah ɓa Isra'ila nyere ni Yesu ni npang ngha, Kulli wara paghi ðigh Magulla ni Ba'ashibang. ³⁷Ngha ah ogh ni nina agh, gire shua yang a yali yang, le a nah yi Bitrus ni ah nshile ah ɓa kuntumo, "Ah munangihyang, mang giresa pagha?" ³⁸Le Bitrus nah yi yang, "Npontuɓu, ah Ishi yong, ɓeni kwa agh, a ntiri lulli Yesu Ba'ashibang ate lagh gimashira le yong, le nga kum ninyeh le Bongho le Kulli. ³⁹Ate a wara a toll yi yong ni ah muna yong ni ah ɓeni kwa kukwo agh, ni ah ɓeni kwa Magula kulli le sung ka gor agh. ⁴⁰Ni ah nshile ah teng dudug waɓɓi yang ni tenshi ngiri yang; le nah, "N'ashi muyong a ri gipaghna le ngunjah mashira ni." ⁴¹Le ama agh ni tengnahna le, le ah ishi yang, a kara egh ya ah kum ɓuro le ah ɓeni pontuɓu agh a kenna woro tongno lum taro. ⁴²Ah ðigh ni pagh gi kuntumo le yang ni aliyi giri ni kpaɓ murung, ni li gilina le yang mwoh ni jim Kulli. ⁴³Ngobong kpa ri ɓeni kwa agh, ah ɓa kuntumo le pagha ah gi pah ngobong ni ah gi pangna shi sa. ⁴⁴Ah ɓeni kwa pah njiteng ngha ah kpaɓ muyang ba mwoh agh, ah pagh gipagh na le yang mwoh, ni ga kwa ah kum ma, ma mi ɓeni kwa agh ni, ⁴⁵ah ya magh gi kum na le yang, ah gabi ɓeni kwa agh ni nga ma ma ɓiye tol agh. ⁴⁶Kara ni kwa agh a kpaɓ muyong ni ðengse mwoh a kangnaɓang Kulli le ah li nnu a ri yang a liye ɓeni kwa agh, le a gaɓ gilina a ntiri yang ni binmurubang ni nongshi murung; ⁴⁷Ah ɓongshi Kulli, a ya kum ni agha a bin ah ɓayong kwa. kara ni kwa agh Magulla ɓuri gogho le yang ari ah ɓeni kum aɓɓa agh.

Chapter 3

¹Niḃiyeni ya Bitrus ni Yahaya ken a kangnaḃangKulli a kunḃang ma taro ma kapola ma jim kulli. ²Le ḃeni, ah ḃilla ni kushi kariyina agh a tolli ah ja tigha a kun njere ni ah gori Bonsari ya, ate ih ḃi jim giri a ḃi ah ḃeni ka ingna ka ḃangkulli agh. ³Ngha shin ni Bitrus ni Yahaya ki ingna a kangnaḃangkuli agh, le jim bolo biyang. ⁴Le Bitrus ni Yahaya ma sobi njung, le Bitrus nah "shin sung." ⁵Ba kusung kariyina loghshi nji shin yang ni dengse ih ka kum gubung a bi yang. ⁶Le Bitrus nah, "Gi fughna ma poshina ni ma nlenghe nya ni agh, ga miyang ni agh ini nga puwo. A ntiri Yesu Ba'ashibang Ba Najara, logho ginya." ⁷Bitrus bolli a bi ma li le loghshi kuli, le ah kushi ni ah maso dḃung kushi ma pangsa ma dḃigh kukoturo. ⁸Ba kushi kariyi na logh ni mongho ma tang shuab ni kushi ma ginya, le ingna kangnaḃangkulli ni Bitrus ni Yahaya, yang ngha ih ginya ih tah ih ḃongshi kulli. ⁹Ah ḃayong kwa agh shin ni yang ngha ih ginya ih ḃongshi kulli. ¹⁰Ah yerina ih ḃeni agh, ḃa kushi kariyi na ni dḃigha ki jim bolo a kun njere binḃangKulli ni ah gori Bonsari agh ni, le gire maghi yang ngobong ari ga pagh agh. ¹¹Ngha yang ngha a kari a Bitrus ni Yahaya agh, ah ḃayong ḃangha ma zu a kariyang, abin dḃigna le Sulemanu, ah wo ḃang ngobong. ¹²Ngha Bitrus shin ni gire ni na agh, pila nah yi ah ḃayong, "Nyong ah ḃa Israila, ate mang ke nga ḃang ngobong le? Ate mang ke nga sobi sung njung, ni nga shi sung ni shi tighi ih ḃi ginya ni gulo ni gi paghna le sung le?" ¹³Kulli le Ibrahim ni Ishaku ni Yakubu ni kulli le ah tesung gushi na ḃa pagh tumo le Yesu. Ini ḃeni nbollo npah nshibi a kundung Bilatus ni tollo ka maghi bung agh. ¹⁴Nshibi ḃa gerengteng, Ba njiteng ni ate ih ḃi ah maghi ḃa wol nluo bu. ¹⁵Nwol nluo ḃa pah usulo, ḃeni kulli loghso a nkilliya agh, sung ngha kwa agh, sung ngha ntiri ah ḃeni shin gire ni yeri ga pagh agh. ¹⁶Niḃiyeni ya, ari pah njiteng a ntiri lulli ḃeni nga shin na nwara nyeri agh - a ntiri lullung ni ini pih maso ngirung ngha. Pah njiteng a ntiri lulli Yesu ni tigh ḃeni ke kum maso ngiri a kun dung yong. ¹⁷Nyong ni ah muna nah, nyeri na npagh ga a shingri yeriteng, ni nga ma ma ah magula le yong pagh agh. ¹⁸Ah ga kwa Kulli woro waḃḃa a kun ah ḃashinduna le agh, ih le Ba'ashibang le ka gana, niḃiyeni ya dḃungshi ne. ¹⁹Ngha ni na le, npon tubu, nyere ate ḃa ah laghi yong gimashira le yong, ate kara oghrung ni murung Kulli zu na; ²⁰ih ye ka tashi yong ḃang ni Ba'ashibang Yesu ni woro tigh agh. ²¹Ini pagh ḃeni dḃighna ḃaKuli ka ag agh ha zu a ri kunḃang ni ah ga kwa agh ka nyere ka dḃigh ni yarata agh, a muri ah ga murung Kulli woro waḃ kikara a kun ah ḃashinduna ma gereteng le agh. ²²A njiteng ngha Musa nah, 'Murung Kulli ka logshi ḃashinduna ni nga meng a ntiri ah munangihyong. Nga teshi kiri yong nga ogh ga kwa ih ka waḃḃi yong ngha. ²³Ih ka pagha ḃeni kwa ni teshi kiri ogh tengnahna le ḃashinduna egh agh le, ah ka pushi a ntiri ah ḃa liye. ²⁴Eh, ni ah ḃashinduna ni a njah le Samaila agh ni ah ḃeni zu a njumi kwa agh, ah waḃ na ah ya hamna a muri ah kara ni. ²⁵Nyong ni npagh ah muna ah ḃashinduna ni ga murung Kulli wara agha a muri ni ah kahyong ngha, ni nga ma ma waḃḃi Ibrahim, 'A ntiri ah min kah wo ni ah ḃeni kwa a ngunjah agh ka kum ni ḃoro le Kulli.' ²⁶Ngha Kulli loghshi ḃa pagh tumo le agh, nyong ni tuti yong ni ni kunduna ate ih ḃi nkum ḃoro ni pil ḃeni kwa agh ari pagh gimashira le."

Chapter 4

¹Ngha Bitrus ni Yahaya ki nah ni teng ari ah bayong ngha, ah murung magula binbangKulli ni magula kuhrung ni a kangnaBangKulli ya ni ah beni ni pah njiteng ni logho a nkiliya agh zu ki funno a ri yang. ²Bang ni boghi yang ngha ate Bitrus ni Yahaya ngha ki aliyi ah bayong giri ni wab tengnahna a muri Yesu ari logho a nkiliya le ah bayong ni wuh agh. ³Ah bol yang, ah kur yang, kenne a bang kwara ate kapola wara pagha. ⁴Ama bayong dudug pah njiteng ari tengnahna ni ah ogh agh: gogho le ah bayong ni pon tubu pah njiteng ngha ken na woro tongno lum tongno. ⁵Ngha bang kwari agh, ah magula nje, ni ah ba tenna ni ah ba nyongligiri kpaBa bin mona a Urushalima. ⁶Anas magula binbangKulli ngha biye, ni Kayafas, ni Yahaya ni Iskandari, ni ah ba liye murung magula binbangKulli. ⁷Ngha a zu ni ni Bitrus ni Yahaya a ntiri yang ngha, le ah ili yang, 'Ni dighamuribang manyeni, Ko ni luli yang, ni nga pagh ni ga?' ⁸Le Bitrus, dungshi ni Bongho le Kulli, nah yi yang, "Nyong ni ah murung ni ah batenna le ah bayong, ⁹nga sung ni nikyari ah ila ate gi maBonna ni ah paghi bakono ni ya - pagh niyelang ki ah tolyi beni kono le? ¹⁰Ih bi yong kwa ni ah ba Isra'ila, nyeri ga, ari luli Yesu Ba'ashibang Ba Nazarat, beni npangha, ngha Kulli loghso a nkiliya agh - te muri ni beni tangha dung yong ni ya kum ni maso ngiri. ¹¹Yesu Ba'ashibang ni pagh tahli ni ah ba bagh giri shibi ya, ini ah pilla ah tighi digh ngbangtahli. ¹²Ashi bang nya a bin bung sa agh, ate lulung nya ah pah a ngunjah ni sa, ngha ah bayong ka ab ni ya. ¹³Ngha ah shin ni yalung tenna le Bitrus ni Yahaya agh, ah yere ah ba enna ni deshili ah beni ni aliyi giri ya agh, le gire pah yang ngobong, le a ya yeri na Bitrus ni Yahaya agh ah digh na ni Yesu. ¹⁴Ate ah shin na bakono ni kum maso ngiri ya nga tangha bin yang ngha, ah nya ni teng ni ah ka wabBa a muri ya. ¹⁵Ngha ah pushi ni ah ba kuntumo a bin wab njuo agh, a wab tengnahna a njiyang. ¹⁶Ah nah, "Mang sa paghi ah bayong ni? Njiteng ni ah gi ngobong pagh na ri a biyang ni yere le ah bayong ni kwa digha a Urushalima agh, shi nya ni njere ni sa shibi ni ya. ¹⁷Ngha ni na le ate ke bi tengnahna egh meshiye woro a bin bayong kwa agh, shi lagh yang ke ih ba wab tengnahna deshili ari bwa ni lulung ni ya. ¹⁸Le ah gor Bitrus ni Yahaya, ah lagh yang ih ke ah ba wab tengnahna ko aliyi giri ni luli Yesu agh. ¹⁹Le Bitrus ni Yahaya agha nah, "Ko Bonna a kundung Kulli ko tengnahna le yong ni sa ogho ko ma mi Kulli, nshin ga nghanh ngha. ²⁰Ni sa dagh wab tengnahna a muri ah ga shi ogho ye shi shin nga. ²¹Ngha ah ya lagh ni Bitrus ni Yahaya agh, ah maghi yang bu ah woro. Ate ni ah kum njinjere ni ah loghi yang tebi agh, ate ah bayong kwa nga ki bongshi Kulli ate ga pagh giri ya. ²²Bakono ni kum maso ngiri nyere a biye agh, bogho le orra woro bari. ²³Ngha ah mangni yang bu agh, Bitrus ni Yahaya nyere a bin ah beni ah yang ngha ni yang ngha, a wabbi yang ah ga kwa ah magula binbangKulli ni ah batenna wabbi yang ngha. ²⁴Ngha ah ogh ni gire agh, ah logh shi mel yang ah binbangKulli ah nah, "Murung Kulli, a weh beni a gil bakuli ni ngunjah ni sallang magula ni ah ga kwa a yali ya, ²⁵A nah teng a Bongho a kun ba pagh tumo lo, tesung Dauda, 'Mang paghi ke ah beni ni yeri kulli ya agh ki funno, ni ah bayong ki dengshia gi ma nangna?' ²⁶A nah, 'Ah murung ni ngunjah agh kpaB muyang bin mona, ah magula le yang kpaB na muyangate ah ka sakshirung niMagulla ni Ba'ashibang le. ²⁷Ini ni na, Hiridus ni Buntus Bilatus, ni ah beni ni yeri Kulli ya agh ni ah ba Isra'ila, ah kpaB na a ntiri lah ni ate ah ka sakshirung ri ba pagh tumo ma gereteng lo Yesu, beni a dari ya. ²⁸Ah kpaB na bin mona ate ah ka pagh ah ga kwa bu wo ni dengse lo wara tollo ka pagh agh. ²⁹Nibiyeni ya, Murung Kulli, shin laghbang le yang a pih ah ba pagh tumo lo tengirung ma wab tengnahna lo. ³⁰Nong buwo ate lagh kono, ni pagh gi ngobong ih bi ah pagha a ntiri luli ba pagh tumo lo ma gereteng Yesu. ³¹Ngha ah malli jim Kulli ya, ba ah kpaB bang ngha jigra, ah yang kwa agh ah dungshi ni Bongho le Kulli, a wab tengnahna le kulli ni tengshi ngirung. ³²Ah bayong dudug ni pah njiteng ngha ah kpaB muyang ni yali yang ni minlim mwoh. Bung nya a ntiri yang nah ih le gikumna le agh ma mi ni ya, ate ga kwa agh ah kpaBba muri. ³³Ni dighamuribang magula ni ah ba kuntumo le wab ni ah ga pagh giri ari logho le Magulla Yesu a nkiliya agh, le ninyeh magula le Kulli digha muyang kwa. ³⁴Bung nya ntiri yang digh ni enna agh, ate ah beni ni ah njali ko ni ah lah agh ah magh yang ah zu ni ah bolle kwa, ³⁵a juh na a bollo egh a bin ah ba kuntumo le Kulli, ah gabi beni kwa agh ari ga al agh. ³⁶Yusufu, ba Lawi, beni a Kubrus, ngha a ba kuntumo le Kulli goro ih Barnabas (Muna tenshi yalung), ³⁷magh njali le zu ni bollo egh kwa a bin ah ba kuntumo le Kulli egh.

Chapter 5

¹Le bwa nga nghanh ah gori Hananiya, ni mah mi Safiratu, magh fitong le njali le yang, ²le songri bolo a ntiri bolo ni magh ni njali le agh, (ni yere le mah mi), le zu ni nshile bolo egh a bin ah ba kuntumo le Kulli. ³Ama Bitrus nah, "Hananiya, mang paghi ke basoriyibang dungshi yalo a paghi Bongho le Kulli yiri, a songri bolo a ntiri ga a magh agh le? ⁴Ngha ni magh ri ya agh, ni digh ma mo agh le, nga deshili a magh ni ya ma mo ni ya le? Ate mang ke a dengshi ga a yalo? Ni a paghi bayong yiri agh, Kulli ni a paghi ni." ⁵Ari ogh tengnahna ni ya, Hananiya ma kpa njali usulo le ma malla, ngobong magula ma kpa ri ah bayong ni ogh tengnahna ni ya. ⁶Ah muna buna zu vuliyi, le tol nluo ke lingsa. ⁷Ngha kunbang ma taro pagh ni ya, mah mi logho zu ni yeri ga pagh giri agh. ⁸Bitrus nah yi, "Wab bang ko nmagh njali ni bolo dudug le." Le nah, "Eh, ni dudug ni." ⁹Le Bitrus nah yi, "Palang ke n'agha a njiyong nga mom Bongho le murung Kulli. Shin na, tukushi ah beni lingshi buro agh, ah yang nga a kunkalah, ah ka wo ri weh a dabeng." ¹⁰Biye ni kpa nghanh kushi a njali, gor usulo ma wuh. Ngha ah muna buna ingni ni ya, ah kumi wara wuh, ah tolli ah pushi dabeng ah ka lingshi a kari buri. ¹¹Ngobong kpa ri ah ba bangKuli nga ah ogh ni ah ga pagh giri ya. ¹²Ah gidumna ni ah gi njiworoshi pagh na giri dudug ntiri yang a bi ah ba kuntumo le Kulli. Ah yang nga ba mwoh agh a bin dighna le Sulaimanu. ¹³Ama bung nya ni yalung tenna ka kpa muri ni yang nga; nga te agh, ah bayong gushi na yang. ¹⁴Nibiyeni ya ah ba pah njiteng ah mena ni ah buna a bin kulli buri na, ¹⁵ha ah pon ah bakono ah keni kun njijere, ah nongshi yang a ala ni ah kukurah, ate Bitrus zu ki wor le ih bi minlimi bi dogh yang. ¹⁶Ah bwa dudug ni puro zu ah lah ni kangni Urushalima agh, ah zu ni ah ba kono ni ah beni giri ingna ri yang nga, ah kum maso ngiri yang kwa. ¹⁷Ama magula binbangKulli logho, ni ah beni kwa bini ya (ah beni ah gori ba Sadukiya agh); dungshi ni kiki magula ¹⁸le bol ah ba kuntumo le Kulli, ah bugh yang a lah njuo kurbang le abwa. ¹⁹Ngha ni duh agh, ba kuntumo le Murung Kulli zu loghshi ah kunnjere bin kurbang le pushi yang dabeng, le nah, ²⁰"Nkene ngi tang nga a kun kangna binbangkulli nwabi ah bayong tengnahna ma usulo ni." ²¹Ngha ah ogh ni ni na agh, ah ma woro a kun kangna binbangkulli ni dudurubang ah aliyi giri. Le magula binbangkulli zu ni ah beni ah yang nga ni yang nga, a gor kpa ba le ah ba wab njuo ni ah batenna le ah ba Isra'ila, le ah tashi bang a bin kuro ih ah zu ni ah ba kuntumo le kulli. ²²Ngha ah ba kuntumo keni ya ni ah kum yang a bin kuro agh, le ah nyere ah zu wab kuntumo. ²³Shi kum na kunkangna egh a girah ni ah ba lel bang nga te tangha a kunnjere egh, le shi ingna ni shi kum bung a yeh agh. ²⁴Ngha magula kuhrung binbangkulli ni ah maguliyina ogh ni ah teng ni ya, ah gire gangshi yang ari ga pagh tekushi ga agh. ²⁵Le bwa zu ki nah yi yang, "Ah beni nbollo a bin kuro agh ah yang nga ah tangha a kangna binbangkulli ah aliyi ah bayong giri." ²⁶Le magula le ah ba kuhrung kenne ni ah makushi ke zu ni yang a njinjere ma ololo, ate ah yang nga ah bang ngobong ah bayong ka buyi yang ni tahl. ²⁷Ngha ah zu ni ni yang nga, ah teshi yang a kundung njuo, magula kuntumo binbangKulli ili yang, ²⁸Ki nah, "Ni shi lagh yong ih ke bi n'aliyi giri ni lulung ni ya le, nibiyeni ma agh ndungshi na Urushalima ni aliyi giri le yong, ngi alla nga tigh nkila le beni ibi nyere a musung." ²⁹Ama Bitrus ni ah ba kuntumo le Kulli pilla nah, "Digh na sa ogh tengnahna le Kulli ni shi ogh ma mi bwa agh. ³⁰Kulli le ah tersung loghshi na Yesu, beni nwol nlue ari panghi ngung nga, ³¹Kulli gushi ne a bu ma li le ate ih bi digh murung ni ba'ashibang, ih pih ah ba Isra'ila pontubu ni tol ah gimashira le yang. ³²Sung te ya shi sung ni ah beni tangha ate ga pagh giri ya, ini ma ni na ni Bongho le kuli, nga Kulli pih ah beni pah njiteng a bini ya." ³³Ngha ah ba wab njuo ogh ni tengnahna ni ya, yali yang ma lullo, ah alla ah ka wol nluo ah ba kuntumo le Kulli. ³⁴Le ba bol gigilla ni ah gori Gamaliel agh, ba aliyi giri ni ah gigilla le ah ba Isra'ila, ah bayong nga te ki pih gulo, le logho tang ni kushi nah ah pushi ah bakuntumo le Kulli ni a dahbeng sang. ³⁵Le nah yi yang, "Nyong ah ba Isra'ila, ndigh liem ari ga ntollo a yali yong nga paghi ah bayong ni ya. ³⁶Ngha kana agh, bwa nga loghho ah gori Tudas tol muri ini bwa, ah bayong woro tongno ihne ni kuratiye. Ah wol nlue, ah beni ki aghnji ya meshiye pilla digh ah gi manangna. ³⁷A njum bwe le, bwa nga nghanh a Galili ah gori Yahuda nga logho a kunbang bang bayong nga zu soriyi ah bayong ah soghatiye. Kana ngiri ma agh ah wolla nlue, a beni kwa kuratiye ya ah meshiyi na. ³⁸Ngha ni na le miyang ngi nah yi yong npura a njinjere le ah bayong ni, gi paghna le yang ni tumo le yang nga ma mi bayong ni le ih ka biya. ³⁹Ma mi Kulli ni le ni nga gani ya, kebi digha ih nyong ni nga mwono ni Kulli ya." Ke yali yang nongha njali. ⁴⁰Le ah gor ah ba kuntumo le Kulli a kangna ah wol yang, ah lagh yang ih ke ba aliyi giri ni luli Yesu agh, ah dagh yang ah woro. ⁴¹Ah puro ni binmurubang ari gana ni ah ganni ate lulung ni ya. ⁴²Njumi ya kara ni kwa agh, a kangna binbangKulli ni lah ni lah, a wo aliyi giri ni wab tengnahna le Yesu ih ini Ba'ashibang.

Chapter 6

¹Niḡiyeni a ntiri ah kara ni, ngha gogho le ah denglah ngha ki buri ni ya, le vungriteng logho a bin ah ḡa Yahuda ni ḡgha a nje Helani agh a muri ah ḡa Yahuda mah Isra'ila, ate a ḡagh na ah mahmbere le yang a bin gaḡ gilli kara ni kwa agh. ²Ah ḡa kuntumo ni lum pu bari ni ya gor ah nshile ah denglah a bin yang nah yi yang, "Ni botto ngi ḡagh tengnahna le kulli ate gaḡ gilina agh. ³Ntariyi ah ḡwa tombari a ntiri yong, ah ḡeni ah ḡwa ngha ki pah yang gullo agh, ah ḡeni ḡungshi ni Bongho ni yeriteng ngha, ah ḡeni shi pah yang tumo agh. ⁴Sung te agh, shi pah musung ri jim kulli ni tumo waḡ tengnahna le." ⁵Tele yang ḡor yi bunno ḡayong. Le ah tol Istifanus, ḡeni ḡungshi ni njiteng ni Bongho ma gerengteng agh, ni Filibus, ni Birokoros, ni Nikanar, ni Timan, ni Barminas, ni Nikolas, ḡa Antakiya ni pontuḡu a Yahuda agh. ⁶Ah ḡa pah njiteng zu ni ah ḡiye a bin ah ḡa kuntumo, ah jim Kulli, ah par bi yang a muyang. ⁷Le tele Kulli woro ayi bang, gogho le ah denglah ni Urushalima agh buri dudug, ah ḡah pagh tumo binbangKulli dudug pah njiteng. ⁸Le Istifanus, ḡungshi ni ni ninyeh le Kulli ni ḡghamuribang, ngha ki pagh ah gi njiworoshi ni ah gi paghyina a ntiri ḡayong. ⁹Le ah ḡwa logho a binbangkulli ni ah gori bin ah ḡa Kuramiye ni ah ḡa Iskandari, ni ah ḡeni nje Kilikiya ni Asiya agh. Ah ḡiye agh, ah yang ngha ah sagshi riyang ni Istifanus. ¹⁰Ama na logh le ah gan kun Istifanus agh, ate yeriteng ni bongho ni ih nah ni teng ngha. ¹¹Le ah sor ah ḡwa ah nah, "shi ogh ne ih waḡḡi yang teng, ile ih ḡiye lulli Musa ni kulli." ¹²Le ah lushi yali bayong, ni ah ḡatenna, ni ah ḡa nyongli giri, ah zu kangni Istifanus, ah bolli, ah keni tuh minjah. ¹³Ah zu ni ah ḡa tigh teng yiri a muri ah nah, ḡeni nya ni ḡagh waḡ tengnahna a muri bin gerengteng ni gigilla agh. ¹⁴Ate shi ogh ne ih nah, Yesu ḡa Nazarat ka sogli ba ye ka ariyi gipagh na ni Musa ḡaghi sung ngha." ¹⁵Ah ḡeni ki ḡgha tuh minjah agh tigh njiyang ri le shin kundumi ni nga kundung ḡa kuntumo le murung Kulli.

Chapter 7

¹Le magula le ah magulla binbangKulli nah, "Ah ga agh njiteng ni le?" ²Le Istifanus pilla nah, "Ah munangihyang ni ah terang, nmag kiriyong a rang, murung Kulli ni gullo le dum muri a bin tehsung Ibrahim nga yang nga nje Mesofotamiya, kedebang ki digha nje Haran agh; ³Nah yi, dagh nje lo, ni ah ba liyo, a woro nje ni ngi dummo agh." ⁴Le dagh nje le ah ba Kaldiya ke digha nje Haran; nga agh, a njum wuh le teri ya, ke Kulli zu ne a nje ni, ba ndighang nibiyeni ya. ⁵Ama Kulli ni sang pi nje gibere agh, nya, ko bin par kusung agh. Ama tolla ko Ibrahim nya sang ni muna agh, ih pih nje gibere ma ma ki digh ma mi ni ah minkah yi ni njumi ya. ⁶Kulli ki nah teng ri ni nga, ah minkah yi ka digha ah biri a nje ma sa, ah ba nje egh ka bol yang a guro bogho woro tongno ihne. ⁷Nga wabbi ah nje le yang njuo, Kulli nah, 'njumi ya, ah puro a nje egh a jah gushi lulang a ba.' ⁸Kulli pi Ibrahim ogrung ma Jabba, nga Ibrahim billi Ishaku le Jabbi a kara ma tombi taro; Ishaku bil Yakubu, Yakubu te ya billah kum varre Lum pu bari le ah ba Isra'ila. ⁹Ah munangihyang ni tol kikil ari munangihyang, Yusufu, maghi guro a nje Masar. Ama bi Kulli nga a muri. ¹⁰Le ashi a gani le kwa. Kulli pih dungposhina ni yeriteng a kundung Fir'auna, Murung Masar. Fir'auna beni tighi magula nje a muri nje Masar ni gikumna le kwa agh. ¹¹Le yahlo magula kpa nje Masar ni Kan'ana kwa ni gani magulla, ah tesung ni kum ah gilina agh. ¹²Ama nga Yakubu ogh ni ih nji giri nga nghan a Masar agh, tashi ah tesung ari gingbiri ma kunduna. ¹³Nga ri kene le yang ma bari agh, Yusufu dum muri abin ah munangih, biye ni Fir'auna yeri ni ah ba liye Yusufu ni. ¹⁴Yusufu tashi ah munangih ah ka zu ni teryang a Masar, ni ah ba liye, ni ah gikumna le kwa, ah bwa worotar pu lum pu tongno ni zu. ¹⁵Yakubu woro a Masar, ke wuh ni ah tersung. ¹⁶Ah pon yang ah keni Shekem ah ka lingshi yang a nkiliya ni Ibrahim kuri bolo dudug a bi ah muna Hamor a Shekem nga. ¹⁷Nga kunbang oghrung tolli digh gyap agh, ogrung ni kulli paghi Ibrahim agh, ah bayong gogho wo buro a nje Masar, ¹⁸ha nga ah pah ni Murung ma bi a Masar beni ni yeri Yusufu agh agh. ¹⁹Murung nghe soriyi ah ba lah sung ah pih ah tersung gani, ah tigh ah tersung ah tene ah tesung ah tigh ah muna yang a gani, ate ke ah abba. ²⁰Nja egh ni ah billi Musa; Muna ma bordeng ni a kundung Kulli, ah songri a liye teri ha shienri taro. ²¹Nga a tigh ni dabeng nga, muna ngalang le Fir'auna tolli pilli muni. ²²Ah aliya ne Musa yeriteng le ba Masar, yang nga ni yeri nahteng ni ah gi paghyina. ²³Ama nga pagh ni bogho woro bari agh, dengse ih ka shin ah munangih, ah muna Isra'ila. ²⁴Le ih shin bwa ki pih ba Isra'ila gani, Musa aghkun ba Isra'ila ni a pih gani ya, wol ba Masar egh: ²⁵dengse ih ah munangih ki yere ih Kulli ni ki ashi yang, ama na yeri ya. ²⁶Bang kor agh shin ah ba Isra'ila ki worung a njiyang; tollo ih ka gab yang; nah yi yang; ah ba tenna, nyong ni ah munangihyang, palang ki ngi mono a njiyong le? ²⁷Ama beni dangkung bi ba muri kalla agh, tuti, nah yi, yang tigho magulla ni ba wab njuo a musung le? ²⁸A wolang, ni nga ma ma a wolli ba Masar nyino agh le? ²⁹Nga Musa ogh ni tengnahna egh agh ma bangha; woro a nje le ba Midina, ni nga biri. Biyeni bil ah muna buna bari nghan. ³⁰Nga ah bogho woro bari wori ya, ba kuntumo le Kulli puro ari a lusung a kahri nkono Sinai, a leshe gishe a lusung. ³¹Nga Musa shin ni gishe agh koshiyo, shi sa kene ate i shin ni, le ih ogh gih le Murung Kulli ki nah, ³²Mi ni Kulli le ah Tero, Kulli le Ibrahim, ni Ishaku ni Yakubu. Musa ye koshiyo, ni loghshi nji shin bang nga. ³³Murung Kulli nah yi, "Pushi kura lo, ate ba a tangha nga, bang ma gerengteng ni. ³⁴Nshin na gani ni ah ba liyang ki pagha a nje Masar agh, deshiliya n'ogh na bwah le yang, nzu na a ashi yang; nibiyeni ya zu, ngi taso Masar. ³⁵Musa ni ah shibi ya, nga ah nah ni, "Yang tigho Magulla ni ba wabbi sung njuo le? - Ini te Murung Kulli tasa ni nga magulla ni ba'ashibang a bin yang. kulli tashi a njibi bakuntumo le ni puro ari a lusung nga. ³⁶Nga paghyini ah gi njiworoshi ni ah gi dumna a nje Masar ni duro ni ah duri Sallang ma nkuhri ya, Musa pushiyang a nje Masar ni ba lusung nga ah gingni bogho woro bari ya. ³⁷Beni ni pagh Musa nga nah yi ah ba Isra'ila, 'Kulli ka loghshi yong bashinduna a ntiri ah munangihyang, bashinduna ni nga meng. ³⁸Beni ni pagh beni a bin kpaaba le yang a lusung nga ni ba kuntumo le Kulli ni nahteng ri a nkono Sinai agh. Beni ni ni ah tesung; beni ni kum tengnahna le kulli ke pah sung. ³⁹Beni ni ah tehsung shibi ogho; ah pushi ntiri yang, ah tollo a kunyali yang ah nyere a nje Masar. ⁴⁰A kunbang nghe agh ah nah yi Haruna, 'Gil yi sung ah gilang ni ki bil li sung ate nyere a nje Masar agh. Ate Musa ni pushi sung a nje Masar agh ni shi yeri ga paghi ya. ⁴¹Ah gil gilang ma muna ndah ah kunbang nghe ah teshi ah dari, ah pagh binmurubang ari ga a gil ni bi yang nga. ⁴²Ama Kulli tigh yang ah gushi ah muna shienri ni a nlagiri ya, ni nga ma ma ah nyonglo a gi bomteng le ah bashinduna agh, 'Ndari na nghan ni ah giluwu ni ntumi yang buo a lusung a ntiri bogho woro bari, nyong aba Isra'ila? ⁴³N'agh na ni binbangkulli le Molekni ah muna shienri le gillang le Rafem, ni ah gi baghna ni ngila ngi gushi ya: A tebbi ya, ngi wori yong ngi dur Babila. ⁴⁴Ah tesung nga ni binbangkulli ma wab tengnahna a lusung, ni nga ma ma kulli lagh ni yang nga wabbi Musa, ih gilli ni ga ma ma ah dum mi shin nga. ⁴⁵Gani pagh tara ni ah tersung tol agh, ah zu ni nje ni ni Joshua. A kundung ah tersung nga, gi kumna le ah ba nje ni Kulli piriya a nje egh agh, ah ponni ni nga ma mi yang. Tara egh digha bin yang ha nja le Dauda, ⁴⁶Kum na ninyeh a kundung Kulli le jimma ah pih bang ih baghi kulli le Yakubu bin digha. ⁴⁷Ama Solomon ni bagh liye Kulli. ⁴⁸Nga te ya, Murung Kulli nya ki digha a lah ni a gil ni

bung nga ni nga ma ma bashinduna wabba, ⁴⁹"Bakulli ya ntongho lang ni, ngunjah nipagh ngung murung tigh kusang. Ja lah manyeni ngi bagh nhang le? Murung Kulli ni na, ko mang pagh bin usulo lang le? ⁵⁰Ne beng ni gil ah ga kwa ni ya le?" ⁵¹Nyong, ah bayong ma tolkirung ni ah ba suangubu a yalung ni kirung, nyong nga ngi noni ri yong ni bongho le kulli; ngi pagh giri ni nga ma ma ah kah yong pagh agh. ⁵²Ah bashinduna manyeni ah kah yong ni dumi yang gani nya le? Ah wol nluo ah bashinduna ni zu ke zu le Ba Njiteng nga; deshili ya npilla ah ba soglibang ni ah ba wol nlue deshili, ⁵³nyong ni n'agh gigilla ma ma ah ba kuntumo le kulli tigh agh, ama nya ngi bolli ya. ⁵⁴Ama nga ah beni tuh minjah agh ogh ni ah teng ni ya, yali yang lulo ha ah sheyi mili yang ari Istifanus. ⁵⁵Ama ini ya, ke dungshi na ni Bongho le Kulli ya, loghshi nji kulli, shin gullo le Kulli, ye shin Yesu tangha bu ma li le Kulli. ⁵⁶Istifanus nah, "Nshin na, Nshin na ba Kuli logho, ni Muna Bwa tangha a bi Kulli ma li." ⁵⁷Ari ga agh, ah beni a tuh minjah agh giriya kiri yang, le ah loghshi gih yang ah magh ngih jollo, ah ma zu ah tumma ri. ⁵⁸Ah nonni ah pushi ah njum lah a buyi ni tahli, le ah ba wabkung nongshi ah dagra maguliyi na le yang a kushi basadeng ni ah gori Shawulu agh. ⁵⁹Nga ah yang nga ah buyi ni Istifanus agh, yang nga woro gor kulli le woro nah, "Magulla Yesu, agh usulo lang." ⁶⁰Gungha njali loghshi meli kulli gor bang nah, "Murung Kulli, ka bol gimashira ni a muyang nga." Nga wab ni teng ni ya, ma woro a njitulo.

Chapter 8

¹Shawulu agh na ni nluo le. A kara egh ya gani magula logh na a muri ah ba bangkulli ni a Urushalima agh; le ah ba bangkulli meshiye a nje Yahudiya ni Samariya, ah ba kuntumo ni mwoh ah dagha. ²Ah beni pah muyang nga lingshi Istifanus le ah digh dighna gi'enna ate muri. ³Ama shawulu pah na ah ba bangkulli gani dudug; ih biliyi lah ni lah ih pon ah buna ni ah mena, ih gir yang a bin kurbang. ⁴Ni na te ya ah ba bangkulli ni meshiye ya woro waɓ tengnahna le Kulli. ⁵Filibus woro a nje Samariya ki waɓbi yang tengnahna le Ba'ashibang. ⁶Ngha bunno bayong ogh ni ye shin ni ah gi pagh na ni Filibus ki pagh agh le ah teshi kiri yang ri ga ih waɓ agh. ⁷Ah bongho mashira pura ri ah beni ah ingna ri yang nga, ki ishi kun yang jollo magulla, le ah beni bi yang ni kushi yang wuh agh kum tenne ngiri yang. ⁸Le ah pagh binmurubang a ntiri lah. ⁹Ama bwa nga nhang a ntiri liye, ah gori Siman beni kikara ba pagh gillang ni ni bangna agh; yangha pa ih pagh gi njiworoshi a ntiri ah ba Samariya, ih dum muri ih yang nga ni gullo. ¹⁰Ah ba Samariya kwa, ah batenna ni ah muna, nga ki oghi; ah nah, "Beni ni ki pagh dighamuribang le Kulli ni ah gori Magulla agh." ¹¹Ah teshi kiri yang ri ate yang nga ih pagh ah gi njiworoshi ni bangna le pa kikara. ¹²Ngha ah pah ni njiteng a ri waɓ tengnahna le Kulli ni Filibus pagha a ri muru le Kulli ni luli Yesu Ba'ashibang nga, le ah ishi yang kwa ah buna ni ah mena. ¹³Ko Siman ma agh pah na njiteng, le nga njum ishi ya ma digh ni Filibus kara ni kwa agh. Ngha shin ni ah gi dumna ni ah gi pagh na agh, le njiworoshi bolli. ¹⁴Ngha ah ba kuntumo ni Urushalima ogh ni ih ah ba Samariya agh na tele Kulli ya, ah tashi Bitrus ni Yohanna a biyang. ¹⁵Ngha ah billi bang nga ah jim Kulli ate muyang ate ah kun bongho le Kulli. ¹⁶Ate ha kunbang nghe agh, Bongho le Kulli ni sang sullo a muri ma mona le yang nga; isha ni ah ishi ni yang mwoh a ntiri lulli Magulla Yesu. ¹⁷Ke Bitrus ni Yohanna par bi yang a muyang, ke ah agh Bongho le Kulli. ¹⁸Ngha Simon shin ni ah pah Bongho le Kulli ari par bi ah bakuntumo agh, le pah yang bolo. ¹⁹Nah, "Npeng dighamuribang ni, ate beni kwa npar beng muri ya ka agh Bongho le Kulli." ²⁰Ama Bitrus nah yi, le gifugh na lo, ih juhro ni weh kwa, ate a tolo a ka agh gipahna le Kulli ni bolo. ²¹A nya ni gubung a ga agh, ate yalo nya yarata ni Kulli ya. ²²Ngha ni na le pontufu ate gimashira lo ni, ye jim Kulli, ate golle ih tol wo gimashira lo ate dengse ni ah yalo agh. ²³Ate nyeri na a wo nga ni yalung lula mashira ni kunyong le gimashira. ²⁴Simon pilla nah, "Jim Kulli ate murang, ate ke gubung ih bi kumang ri teng ni a waɓ agh." ²⁵Ngha Bitrus ni Yohanna waɓ ni kun ni tele Kulli agh, ah nyere a Urushalima, a njere agh ah waɓ tele Kulli bin ah minlah ma Samariya dudug. ²⁶Nibiyeni ya, bakuntumo le Kulli waɓ teng ri Filibus nah, "Logho a woro a nji garah a njinjere ni logho a Urushalima kenne a Gaza agh." (Njinjere egh nga a kati.) ²⁷Logh te woro. Le bwa nga puro a Habasha, ba suawuhna ni dighamuribang magulla ma kushi Kandakatu, Mah le murung Habasha. Ini tigh ni Magula a muri ah gikumna le kwa. Zu a gushi kulli a Urushalima. ²⁸Ngha ih nyeni ya digha a nyeh-guwo piri, ih bil gi nyongli na le bashinduna Ishaya. ²⁹Bongho le Kulli nah yi Filibus, "Ken gyap ni nyeh-guwo ni." ³⁰Filibus bangha ke kumi, le ki oghi ih bil gi nyongli na le Ishaya bashinduna, le ili, "A yeri na ga awo bil agh le?" ³¹Ba Habasha egh nah, "Ngi yeri ni yelang, ne sete bung bil li meng?" Ke jim Filibus ih bi zu ingna a nyeh-guwo le piri le, ih digha kahri. ³²Nibiyeni ni ya ah teng ni a bomteng le kulli nga ba Habasha egh ki bil agh ni nga, "Yang nga ni nga nju ni a bolo a ka ni bin wol agh, ni nga muna nju a bi ba nwah nyong ni bol gung nga, le ni te loghshi kun ni ya." ³³A ogh iribina le ya, ah waɓbi njuo yiri. Yang logh le pyeri ah minkah yi yarata? Ate ah tol la usullo le a ngunjah. ³⁴Le ba suawuhna egh ili Filibus, le nah, "Miyang ngi jim mo, yang bashinduna ni ki nahteng a muri, ri muri, ko bung sa?" ³⁵Filibus ma tol nahteng, logho ari ga Ishaya nyongli ya, waɓbi tengnahna maɓonna a muri Yesu. ³⁶Ngha ah woro ka ni njinjere ya, ah bilbang a kun muru le ba suawuhna egh nah, "Shin na, muru nga ba, mang ka paghi ke ni a ishang nga?" ³⁷Filibus pilla nah, "A pah na njiteng ni yalo mwoh le, ah logh le ah isho." Ba Habasha egh pilla nah, "Npah na njiteng Yesu Ba'ashibang nga Muna Kulli ni." ³⁸Le ba Habasha egh saghi nyeh-guwo piri le ih tangha njali. Ah sulo ah ingna a muru ni Filibus, le Filibus paghi isha. ³⁹Ngha ah puri a muru agh, bongho le Kulli tol Filibus wori, le ba suawuhna egh ni ye shin ni ya, le wor woro le woro pagh binmurubang. ⁴⁰Ama Filibus ye puro a Azotu le biliya kasa nje egh, ki waɓ tengnahna le Kulli a ntiri ah lah maguguliyina ha ke keni Kaisariya.

Chapter 9

¹Ama shawulu, nga wa wab ni tengnahna ma pah ngobong ni ma wol nluo a muri ah denglah le Murung Kulli agh, kenne a bin magulla le ah magulla ni binbangkulli agh, ²le jimma ah pih kuntumo ma nyonlina kenne a binbangkulli ni Dimashku agh, ate ke kum ah beni ki bil njere ni ya le, babura ko bamah, le ih kuri ih zu ni Urushalima. ³Ngha yang nga njere ya a kari Dimashku agh, le poshibang magulla puro a kuli tubang kangni; ⁴ma kpa njali, le ogh gih ma sa ki nahteng a ri, "Shawulu, Shawulu, mang paghi ke a peng gani?" ⁵Shawulu pilla nah, "A wo ni yang, Magulla?" Le Magulla nah, "Mi ni Yesu beni awo paghi gani ya; ⁶ama logho a ingna a ntiri lah, ah wab bo ga a ka pagh agh." ⁷Ah beni ki ongshi ni Shawulu agh tangha ni nahteng nga, ah ogh na nahteng, ama na shin bung nga. ⁸Shawulu logho a njali, nga loghshi ni nji ya, ni logh le shin bang nga, le ah bolli a bi ah zu ni a Dimashku. ⁹Pagh kara taro ih nya ih shin bang nga, ni te li ko nuh gubung nga. ¹⁰Nibiyeni ya denglah nga nghan a Dimashku ah gori Hananiya. Murung kulli nahteng ri a njiloro, "Hananiya!" Nah, "Shinna, Miyang ba, Murung kulli." ¹¹Murung kulli nah yi, "Logho, a woro a gata njere ni ah gori Suab agh, a liye Yahuza ah ili bang ate muri ba Tarsus ni ah gori Shawulu agh, ate yang nga ih jim mang. ¹²Shin na a njiloro beni ah gori Hananiya agh nga ka ingna ka par bi muri, ate ih shin bang d'eshili." ¹³Ama Hananiya pilla nah yi, "Murung kulli, N'ogh na giri a muri dudug a bin ah bwa, ni ah gimashira ni paghi ah bwa lo ma gerenteng ni a Urushalima agh. ¹⁴Kum na njere a bin magulla binbangkulli ih ka kur ah beni ki gor lulo agh." ¹⁵Ama Murung Kulli nah yi, "Kenne, ate ntol le ih d'igh gi paghtumo lang, ih ka ni lulang a bin ah beni ni yeri kulli ya agh, ni ah murung ni ah muna Israila; ¹⁶ate ngi dumi ja gogho gani ni ih gan ni ate lulang nga." ¹⁷Hananiya woro, le ingna a lah egh. Tigh bi a muri ya, le nah, "Munangihyang Shawulu, Magulla Yesu, ni puro a ro a muri njinjere nga a wo zu ni ya, tashi nang a bin no ate a kum shin bang a d'ungshi ni Bongho le Ma gerenteng." ¹⁸Zuh te le gubung ni nga ngoto kpa ko a nji Shawulu, le kum shin bang; logho ah paghi ishibang; ¹⁹le li gili maso ngiri tenne. Digh ni ah denglah le Yesu kara dudug a Dimashku. ²⁰A biye agh ingna wab tele Yesu a ah binbangkulli, ih nah yi yang Yesu ni Muna Kulli. ²¹Ah beni kwa oghi ya koshiyo nah, "Ne beni ni ki wol nluo ah bayong ni a Urushalima ki gor lulung ni ya le? Zu a ba ate ih kuriyi yang ih ka pih ah magulla binbangkulli." ²²Ama Shawulu woro kum buri d'ighamuribang, ha ki zu ni gangsa a bin ah ba Yahuda ni a Dimashku agh ni dumi yang ih Yesu ni Ba'ashibang. ²³A njum ah kara dudug agh, ah ba Yahuda kpa kun yang ka wol nlue. ²⁴Ama Shawulu ogh na ga ah kur agh. Ah nonghi a kun njere garung lah duh ni kara ate ah wol nlue. ²⁵Ama ah denglah le tolli ni duh suli njum garung lah, ah suli a guwo. ²⁶Ngha bil li bang a Urushalima agh, Shawulu mom ingna a ntiri ah denglah le Yesu, ama ah yang nga kwa ah bang ngobong le, ni ah pah njiteng ih ini denglah le Yesu agh. ²⁷Le Barnabas tolli zu ni a bin ah ba kuntumo le kulli. Le wabbi yang shin na ni Shawulu shin ni Murung Kulli Yesu a njinjere ya, ni nga Murung Kulli nah ni teng ri ya, ni pagha ni Shawulu wab ni teng ni ngirung tenna a muri Yesu agh. ²⁸Lungri ni yang nga ah ingni ni a ya pur ri Urushalima agh. Wab teng ni ngirung tenna a ntiri lulli Murung Kulli Yesu ²⁹ye sagshiri ni ah ba Yahuda Helena; ama ah wo alli ah wol nlue. ³⁰Ngha ah ba bangkulli yeri ni ga agh, le ah zu ne a Kaisariya, ah tutti ih woro a Tarsus. ³¹Le ah ba bangkulli ni kwa nje Yahudiya, Galili, ni Samariya agh kum d'ighna ololo, a buro ni ah bwa dudug; ah d'igha a bangkulli ni pashi yong le Bongho Ma gerenteng, ba bangkulli buro dudug. ³²Ha tollo kyeni, nga Bitrus gingni a nje egh kwa agh, nyere a bin a ba pah njiteng ni d'igha a lah Lidda agh. ³³Biye ni kum bwa nghan ah gori Iniyasu, beni kushi ni bi wuh nongho a ala bogho tombitaro agh. ³⁴Bitrus nah yi, "Iniyasu, Yesu pah no mason ngirung. Logho a kar ala lo." Le ma logho. ³⁵Ngha ah beni kwa nje Lidda ni nje Sarona shin biye ya, ah pah njiteng. ³⁶Ngha Yafa agh, mah pah njiteng nga nghan ah gori Tabita, tekushi ih "Dokas." Ba mah egh ya yang nga ih pagh tumo ma'bonna ni shin gi'enna le ah ba enna. ³⁷Ngha tollo ken nga nongkono le wuh; nga ah sushi ni ya, ah nongshi a kangna ni bikuli ya. ³⁸Lidda nga gyap ni Yafa, nga ah ba bangkulli ogh ni ih Bitrus nga biye agh, ah tashi ah bwa bari kenne a bin ni ke jim mi, "zu a bin sung ka tiyeyi ro agh." ³⁹Bitrus logho pir tayang. Nga bil li bang nga, ah kyeni a kangna binbangkulli, le ah mahbere kwa tangha kahri ki bwah, ki dum mi ah kukura ni ah dagra ni Dokas sor yi yang nga, nga ah digni ni yang nga. ⁴⁰Bitrus pushi yang kwa a kangna egh, gungha njali, le jim kulli; le pilla ri nluo egh, nah, "Tabita, logho." Le loghshi nji, nga shin ni Bitrus agh logho d'igha njali. ⁴¹Bitrus nonghi bi le loghshi; le gor ah ba bangkulli ni ah mahbere, nonghi yang ni, yang nga ih usullo. ⁴²Tengnahna ni meshiye a gibang kwa a nje Yafa, le ah bwa dudug pah njiteng. ⁴³Le Bitrus d'igha kara dudug a Yafa a bin beni ah gori Siman ba pagh tumo ngubu.

Chapter 10

¹Nibiyeni ya bwa nga nhang a ntiri lah kaisariya, lulli ih Kamiliyas, magulla le ah ba kuhrung tah lua ni, yangha ma ih kpaß muri ni ah beni ah gori ba tah lua le ba Italiya agh. ²Ba bangkulli ni, kpaß ni ah beni a liye kwa agh; ba angni ah ba enna ni bolo, kara ni kwa agh yang nga ih jim kulli. ³Tollo ki ka ri kunbang ma tombi ihne ma kara agh, shinna a njiloro, ba kuntumo le kulli ki zu a bin ni. Ba kuntumo le kulli waßbi, "Kamiliyas!"⁴ Kamiliyas tayi nji a ri ba kuntumo le kulli ni ngobong nah, "Mang le, ba tele lah?" Ba kuntumo le kulli waßbi, "jim ma lo ni gi pahna lo a bin ah ba enna kehna ni nga dengshi gipahyina a kundung Kulli. ⁵Nibiyeni ya tashi ah bwa a ntiri lah Yafa ah zu ni beni lulli ih Saminu agh, nga ah gori Bitrus agh. ⁶Yang nga digh ni Saminu ba paghtumo nguþu, beni liye nga kun sallang magulla agh." ⁷Ngha ba kuntumo le kulli ni nahteng ri ya wori ya, Karniliyas gor ah denglah le bari, ni ba kuhrung mwoh, beni ki bangkulli ya, a ntiri ah beni ki paghi tumo agh. ⁸ Karniliyas waßbi yang ga pagh giri kwa agh, le tashi yang Yafa. ⁹Ngha bang kori ya a kunbang ma topurmwoh agh, nga ah yang nga muri ginya tollo zu ni gyap ni ntiri lah agh, Bitrus woro a muri lah ki jim kulli. ¹⁰Le ogh yahlo, al ga ih li ya, ama nga ah bwa ki lam ni giri ya, ah pih njiloro, ¹¹le shin bakuli tu bari le shin gi tighgiri ki sullo a njali, ni nga gi ma gerere ki sullo a ngunjah, ni ah giri kahri ihne. ¹²Ah yeh agh, ah nyam balusung shisa ma kusung ihne ni ah ma ma ki suhnggho a njali agh, ni ah minya ni ah kuli ya. ¹³Le ogh gih ki nahteng ari: "Logho, Bitrus, wollo a li." ¹⁴Le Bitrus nah, "Nya ni na agh, Murung kulli; nya ngi li gi ma nangna ni nya kunwarr agh." ¹⁵Le gih egh ye zu a bin ni ma bari: "Ga kulli pagh kunwarr agh, ka gori ih gi ma nangna agh." ¹⁶Gire pagh giri nbende taro; le biye ni ah ma tol gi tigh giri egh ah wori a kuli. ¹⁷Ngha Bitrus ingni ni a gangshi ri ni tekushi njiloro ni shin nga, le ah bayong ni Karniliyas tashi ya nga tangha kun kallah, nga ah woro ah ili ni bang ate njinjere ni ki ka a liye ya. ¹⁸Ah gor bang, ah ili bang ko Saminu ni ah gori Bitrus agh, suli na liye le. ¹⁹Ngha Bitrus nga ntiri dengse agh, a muri njiloro agh, bongho nah yi, "Shin na, ah bwa taro nga ki al lo. ²⁰Logho, a sulo ah soghatayang. ka tenghi soghatayang nga, ate mi ni tashi yang." ²¹Bitrus sulo kenne a bin yang nah, "Mi ni beni nga al agh. Mang paghi ke nzu?" ²²Ah nah, "Magulla le ah ba kuhrung ni ah gori Karniliyas, ba njiteng, ba bangkulli, yang nga ni lulung maþonna ah bin ah ba Yahuda, ini beni ba kuntumo le kulli nah yi ih tashi bang a bin no, ah kenne a liye, ih ogh tengnahna a bin no." ²³Bitrus gor yang a yeh ah zu ah digh ni ni. Ke bang kor agh logho wori yang, ah munangih ni Yafa agh ke tighi. ²⁴Ke bang kori ya ah zu a Kaisariya. Karniliyas nga ki lel yang; gor ah bwale ni ah bi ma gyap. ²⁵Ngha Bitrus ingni ni ya, Karniliyas kumi le gungho ni kushi ki gushi. ²⁶Bitrus boli loghshi, nahyi, logho tangha njali! "Meng ma agh mi ni bwa." ²⁷Ngha Bitrus ki nah ni teng ri ya, ingna kum ah bwa dudug kpaßba ba mwoh agh. ²⁸Waßbi yang, "Nyong ni muyong nga nyeri na ah gil le ke ba Yahuda kpaß muri ko kenne a bin ah ba kunburi ma sa. Ama kulli dum na nhang ih ke ngor bwa ih nya yarata ah ko nya kunwarr agh. ²⁹Ini paghi ke nzu nya ni sagshirung nga, nga ah tashi ni bang ih nzu agh. Ini paghi ke n'ili yong mang paghi ke ntashi bang rang." ³⁰Karniliyas nah, "Kara ihne ni wor agh ni nga kunbang ni nibiyeni ya, miyang ngi jim kulli a kunbang ma tombi ihne a liyang; le nshin bwa tangha a kun dumang ni dagra ma poshina. ³¹Nah, "Karniliyas, Murung Kulli ogh na jimma lo, ni pah bu ni a wo pih a ba enna agh dengshi ne Murung kulli te muro. ³²Tashi bwa a Yafa, ih gor wo Saminu ni ah gori Bitrus agh. Yang nga digha a liye Saminu ba pagh tumo nguþu, a kun sallang magulla. ³³Ini te ntashi ni bang a ro. zu lo þonna. Nibiyeni ya, sung nga a kundung kulli, ate shi ogh ga kwa Murung Kulli waß bo ah waßbi sung nga." ³⁴Le Bitrus loghshi kun ni nah, "Njiteng nga, nshin ni nga kulli ni pa tariyi bang nga. ³⁵Ni na le, a nje ni kwa agh, beni gushi ye ki pagh ah gi njiteng nga ih ka aghi. ³⁶A yeri na kuntumo ni tashiya ah ba Israila agh, nga ham ni yang tengnahna maþonna le ate dighna ololo ni a njibin Yesu Ba'ashibang, beni pagh Murung kulli kwa agh- ³⁷nyong ma ni muyong nga nyeri na ah ga pagh giri, nga pagha nje Yahudiya kwa agh, logho a Galili, a njum hamma ishibang le Yahaya; ³⁸ah gi pagh na ni te muri Yesu Banazare, ni pagha ni Kulli d'ari ni ni Bongho Ma gerengteng le ni digha muribang. Ginya gibang shisa woro pagh gi maþonna ni pangshi maso ngiri bayong ni basoriyibang kuriyi ya, ate Murung Kulli nga njum mi. ³⁹Sung ni ba waß kun a ri ah ga kwa Yesu pagh agh, a nje le ba Yahuda kpaß ni ntiri Urushalima. Ah wol nlue ari pangha a muri ngung pangha, ⁴⁰ama kulli loghshi a kara ma taro ye paghi ah shin ni, ⁴¹beni kwa agh ni shin ni ya, ama ah ba waß kun ni kulli woro tariya kikara agh - ni sung ni shi li ye shi nuh ni ni nga logh ni a nkiliya agh. ⁴²Lagh sung ishi waßbi bayong deshili ya ih shi dum mi yang ih beni ni Murung Kulli tollo ih digh ba waß njuo le ah beni ni usullo agh ni ah ma ma wuh agh. ⁴³Ini ah bashinduna ki waß tele, ate beni kwa pah njiteng ri ya ka kum lagh ah gimashira a ntiri lulli. ⁴⁴Ngha Bitrus ki waß ni ah teng ni ya, Bongho ma Gerengteng sulo a muri beni kwa ki ogh tengnahna le ya. ⁴⁵Ah ba pah njiteng ni te jabba - ah beni kwa zu ni Bitrus agh - njiworoshi bol yang, ate gi pahna ma Bongho ma Gerengteng osso suli na a muri ah beni ni yeri kulli ya agh. ⁴⁶Ate ah ogh na ah beni ni yeri kulli ya agh ki nahteng a kunburi shisa ki bongshi kulli. Le Bitrus agha, ⁴⁷"Bwa nga ba ka shiþbi pah muru ate ke ah beni ih kum ishibang nga le,

ah beni wara kum Bongho ma Gerenteng ni nga sung ngha?" ⁴⁸Le saghi yang ah ishi yang ntiri lulli Yesu Ba'ashibang. Le ah jim mi ih digh ni yang fitong.

Chapter 11

¹Ah bakuntumo ni ah munangihung ni Yahudiya agh oghe ih ah beni nya ki bangkulli ya agh agh na tengnahna le Kulli. ²Ngha Bitrus zu ni Urushalima agh, ah beni a Jabba agh ki sanghi. ³Ah nah, a kpaß na muro ni ah beni nya ki Jabba agh a wo li giri ni yang!"⁴Le Bitrus pangshi yang ni mwoh mwoh; nah, ⁵Miyang ngi jim Kulli a ntiri lah Yafa, le nshin na a njiloro giri ni nga gikurra magulla ki sullo a kuli. sulla dum mang. ⁶Nsoffi njang ndengse a muri. Nshin na ah nyamma ma kusung ihne a ngunjah, ah nyamma lusung mafunna ah ma ma ki damma njali ya, ni minya ni ki logho a kuli ya.⁷Le n'ogh gih nah nghan, "Logho, Bitrus; wollo a li," ⁸Nnah, "nya ni na agh, Magulla: gi ma nangnah nya ki ingna a kun nang agh," ⁹Le gih egh pilla a kuli nah, ah ga Kulli gilla kpanana agh, ka gori manangna agh." ¹⁰Gire pagh na ni na nbende taro, le ah gire kwa nyere woro a kulli. ¹¹Le susu agh, ah bwa ngha taro tangha kun kallah a ba shi tangha ngha; ah tashi yang a Kaisariya a bin nang. ¹²Le Bongho le Kulli wab bang ih shi wori yang, ke shi dumi yang koriyi murung ngha. Ah munangihung ni topurmwoh ni nya wori sung, le shi ingna a liye bwe. ¹³Wabbi sung ga pagha ni shin bakuntumo le Kulli ni shinna tangha a lah ki nah, "Tashi ah bwa a Yafa, ah zu ni Saminu beni ah gori Bitrus agh. ¹⁴Ih wabbi yong kuntasa ni nga kum ni abba agh - weh ni ah ba liyo." ¹⁵Ngha ngi nah ni teng ri yang ngha, Bongho le Kulli sulo ah muyang, ni nga ma ma suli ni a musung ni kunduna agh. ¹⁶Le ndengshi ni tengnahna le Magulla, ngha nah ni, "Njiteng ni Yahaya ishibang ni muru: Le yong ngha ah ka ishi yong ni Bongho le Kulli." ¹⁷Ke Kulli ni pah yang gi pah na le ni nga ma ma pah sung ngha ngha shi pah ni njiteng a muri magulla Yesu Ba'ashibang ngha, mi ni yang ke nga noniyi rang ni Kulli?" ¹⁸Ngha ah ogh ni ah gire ya, ni ah wab gubung ngha, le ah gushi Kulli ah nah, "Kulli pah na pontubu ate ah beni ni yeri kulli ya agh ah kum abba." ¹⁹Ah bayong ni meshiye ate gani ni logho ari nluo le Isifanus agh meshiye kwa kenne a Finikiya, Kuburus, ni Antakiya, ah wab tengnahna le kulli a muri Yesu a bin ah ba Yahuda mwoh. ²⁰Ah baba le yang, ah buna ni a Kuburus ni Kurane ni agh, ah zu a Antakiya ah wabbi a ba Hellena, ah wabbi yang tengnahna mabonna le Kulli a muri Magulla Yesu. ²¹Bi magulla ngha ni yang; ah bayong dudug pah njiteng nyere a bin Magulla Ba'ashibang. ²²Tengnahna a muyang kenne a kiri ah ba bangKulli ni a Urushalima agh, Le ah tashi Barnaba ih kenne a Antakiya. ²³Ngha zu ni ya ni shin gi paghna le Kulli, pagh binmurubang; tengshi ngiri yang kwa ah tangha bin Magulla Ba'ashibang ni yali yang kwa ²⁴Ate ini bayong mabonna ni dungso ni Bongho le Kulli ni njiteng ngha, ah bayong dudug bura bin Magulla Ba'ashinbang. ²⁵Le Barnaba woro a Tarsus ate shinbang te Shawulu. ²⁶Ngha kun ni ya ah zu ni ni a Antakiya. Digh na, bogho mwo ah yang ngha ah kpaßa ni ah ba bangkulli ah aliya ah bwa dudug giri. A Antakiya ni ah denglah le kulli kum ni lullung ih ah ba bangKulli ni kundunna. ²⁷A ntiri ah kara egh agh ah bashinduna puro a Urushalima kenne a Antakiya. ²⁸Mwoh a ntiri yang, beni lulli ih Agabus agh, logho tangha wab teng ni Bongho le Kulli ih yahlo ki pagha a ngunjah kwa. Gire pagh giri a nja le Kalaudiya. ²⁹Le, ah denglah le, wol kikili yang ni ga ah logh le ah pagh agh, ah tashi bang ni ah gi aghnibang a bin ah munangihyang ni a Yahuda agh. ³⁰Ah pagh gire; ah tashi Barnaba ni Shawulu ni bolo a bin ah batenna binbangkulli.

Chapter 12

¹A kunbang nghe agh murung Hiridus pih ah nshille ah ba bangkulli gani. ²Wol nluo Yakubu munangih Yohanna ni gara buo. ³Ngha shin ni gire bonna egh ah ba Yahuda agh, ye bol Bitrus. Ah pagh gire kara njibuno gilina ni na sob njibongho ri ya agh. ⁴Ngha ah boli ya ah tighi a kangna kurbang, ah tigh ah ba kuhrung ihne ah lel li; yang ngha ni dengse ih ka zu ni a kundung ah bwa ngha ah mal njibuno ma duro agh. ⁵Bitrus ngha a kangna kuro, ah munangih ah ba bangKulli jim kulli ate muri. ⁶Duh ni murung Hiridus ka pushi ni ka zu ni ah wabbi njuo agh, Bitrus ngha ki nongtulo a ntiri ah ba kuhrung bari, ah kuri ni nguri gitulla bari, ah ba kuhrung te agh ngha ki lel kunkangna kuro. ⁷Ngha le, Bakuntumo le Kulli ma puro ari, bakangna kuro ma tuhbang. Le dogh Bitrus loghshi nah, "logh ni kahra, "nguri gitulla ni ah kuri ya tu a bi soba njali. ⁸Bakuntumo le Kulli nah yi logho a ishi kura lo, le Bitrus pagh ni na. Bakuntumo le Kulli ye nah yi, "Bugh gi vulirung lo a ngiro a soghatiyang." ⁹Bitrus soghatiyeh Bakuntumo le Kulli ah puro a dabeng. Ni yere ih ga bakuntumo le Kulli ki pagh agh njiteng ni ya. Tollo nah njiloro ni. ¹⁰Ngha duri ya ah wor ah bakuhrung ma mwoh ni ma bari agh, ah kenne a kunkangna ma gitulla ma ma ki ingna ntiri lah agh; kunkangna egh ma logh ni muri. Ah puro ah bol njinjeregulla, biye ni bakuntumo le kulli ma daghi nhang. ¹¹Ngha Bitrus kum ni dengse le agh, nah, " nibiyeni agh nyeri na ih njiteng ni magulla ba'ashibang tashi na bakuntumo le Kulli ih assang a bi Hiridus, ni ah ga ah ba Yahuda ki dengshi ya." ¹²Ngha yeri ni gire agh, woro a liye Maryamu ngih Yohanna, beni ah gori Markus agh, ba ah bwa kpaß bang ki jim kulli ya. ¹³Ngha wolli kunnjere agh nsarilah ni ah gori Rohda agh zu a loghshi kunnjere. ¹⁴Ke yeri ni gih Bitrus agh binmurubang paghi ni loghshi kun kangna agh; Ni na le bangha wori ni mere a kangna; wabbi ah bwa ih Bitrus ngha tangha a kunkalla. ¹⁵Ah wabbi, " awo tol bangha le?" Ama tangha wabbi yang ih ini ni na. Ah nah, "bakuntumo le ni." ¹⁶Bitrus tang wol giri, ngha ah logshi ni kunnjere agh, ah shin ni ya gire pah yang ngoßong. ¹⁷Bitrus loghshi yang bu ah bolgung, ke wabbi yang pagha ni magulla ba'ashibang pushi ni a kangna kuro agh. Nah, "Nwabbi Yakubu ni ah munangihyang ga pagh giri ya." Ke dagh yang woro a bang sa. ¹⁸Ngha bang tu ni ya oghrung nya ntiri ah ba kuhrung ngha, ate ga pagh giri ni Bitrus agh. ¹⁹Ngha Hiridus al li ni kumi ya agh, ili ah ba kuhrung le wabba ah wol nluo yang. Ke woro a Yahudiya ni Kaisariya ke digha biye. ²⁰Hiridus pagh yalula ni ah ba Taya ni ah ba Sidon. A woro a bini kwa. A jim Bilastasa, makushi murung, ih agh ni yang. Le ah al ogrung ate nje le yang ki kum gilina a nje le murung. ²¹A kara ni ah tigha Hiridus mel li dagra murung le ki digha muri ngung murung murung ngha, le wabiyang tengnahna. ²²Ah bwa magh jollo, "Gih le kulli ni, ma mi bwa ni ya!" ²³Biye ni bakuntumo le Kulli gotti ate ni pih Kulli gullo le ya, biye ni ah ngosso ma li ma wuh. ²⁴Tengnahna le Kulli buro meshiye a ba kwa agh. ²⁵Ngha Barnabas ni Shawulu mal li tumo tengnahna le kulli agh ah nyere ah zu a Urushalima, ah zu ni ah Yohana, beni ah gori Markus agh.

Chapter 13

¹A ntiri ah ba bangKulli ni a Antakiya agh, ah ba kuntumo ni ah ba aliyigiri, Ah yang ni Barnabas, Saminu, (beni ah gori Pinna agh), ni Lukiya Bakurame ni Manayin (beni ah yuli ni murung Hiridus ba bol nje), ni Shawulu.

²Ngha a gushi ni magulla ni gonno agh, Bongho le Kulli nah, "Nkoriyi nghan Barnabas ni Shawulu ate tumo ni ngor yang tebi ya." ³Njum jim Kulli ni gonno le yang ngha, ah pari yi yang ah bu, ah maghi yang shikara. ⁴Le Shawulu ni Barnabas pah gullo a bin Bongho le Kulli a woro a Sulukiya; biye ni ah woro a Kuburus ni muru kangni ya. ⁵Ngha ah yang ngha a ntiri lah Salami ya, ah aliya tengnahna le Kulli a binbangKulli. Ah yang ngha ni Yohanna, ni Markus ba angni yang. ⁶Ngha ah bili ba muru kangni ya ah zu a Bafusa, ah kum ba bangna ba Yahuda ba yiri shinduna ni ah gori BarYeshua agh. ⁷Ba bangna egh agh kpaɓ muri ni makushi murung, Sarjus Bulus ba yeriteng. Biye gor Bulus ni Barnabas ate ih ogh tengnahna le Kulli. ⁸Elimas "ba bangna" (ini tekushi lulli ni na) sagshi rung ni yang; yang ngha ih alla ih pil makushi murung a muri pah njiteng le. ⁹Shawulu beni ah gori Bulus agh dungshina ni Bongho le Kulli, tigh na egh njung. ¹⁰Le nah, "Weh muna basoriyibang, a dungshina ni soriyibang ni dengse mashira. A wo ni ba banna a muri ga digh njiteng ngha. Nah wo dagh biyi ga pagh njinjere Mabonna le Magulla agh, a ka daghi le?" ¹¹Shin na, bi Magulla ngha a muro, a ka digh manjiwanghina. Ni sashibang ngha le nah wo shin kara agh." Biye ni pinna ni tubu ma vuliyi nji nghan igna ah al ah bwa ni ka dumi njinjere agh. ¹²Ke makushi murung shin ni ga pagha, pah njiteng, ate gi njiworoshi aliyigiri a muri Magulla Ba'ashibang. ¹³Bulus ni ah bi ingna a Gisasa muru a Bafusa kenne a Firjiya a Bamfiliya. Ama Yohanna dagh yang nyere a Urushalima. ¹⁴Bulus ni ah bi wara Firjiya kenne a Antakiya a nje Bisidiya. Biye ni ah ingna a binbangkulli a kara usulo le ah digha njali. ¹⁵Ngha ah mal li bil nji gigila ni ah bashinduna agh, ah magulla binbangkulli tashi yi yang tengnahna, ah nah, "Ah munangihyang, nyong ngha ni tengnahna ni ka tengshi ngiri bayong ngha le, nwaɓbi." ¹⁶Bulus logho loghshi yang bu; nah, "Ah ba Isra'ila ni ah beni ki gushi Kulli ya nteshi kiri yong. ¹⁷Kulli le ah ba Isra'ila tolla ah tersung ye moshi yang ah gogho ngha ah dighni nje Masar agh, ni bu ma tenna ni pushi ni yang. ¹⁸Gim kunyali ni yang bogho woroɓari a lusung. ¹⁹Ngha jugri ni ah kumburi tomɓari ni lua a nje kana'a agh, pih ah kah sung nje ih digh yang gibere. ²⁰Ah ga kwa ni ya pagh giri a ntiri bogho worotongno ihne pura muri woroɓari pu lum. Ngha a ga kwa ni ya duri ya, kulli pah yang ah ba waɓ njuo kenne a ri Samaila bashinduna. ²¹Ah bwa jim ma ah pah yang murung, Kulli pah yang Saul muna Kish, ba liye Binyamin, digh murung bogho woroɓari. ²²Kulli pushi a murung le loghshi Dauda pih murung ih digh murung le yang. A muri Dauda ni Kulli nah, "Nkum na Dauda muna Yessi beni kunyalang tol agh, beni ki pagh ga kunyalang tol agh." ²³Bin ah ba liye ni Kulli zu ni yi ah ba Isra'ila ba'ashibang, Yesu, ni nga ma ma waɓbi yang ih pagh agh. ²⁴Gire pagha, ke yesu zu, Yohanna ni ham ishibang pontubu a bin ah ba Isra'ila. ²⁵Ngha Yohanna mal li tumo le ya, nah, "mi ni yang ngho a dengse le yong? Mi ni biye agh in teshi kiri yong, bwa ka zu a njum mang, beni ni nlogh le npangshi nguri kura le ya agh." ²⁶Ah munangihyang, ah muna Ibrahim, ni ah beni ki bangKulli a ntiri yong ngha, ah beni waɓ ga pagh agh a bin ah bwa agh, te musung ni ah tuti ni tengnahna ma ashibang. ²⁷Ate ah beni digha Urushalima agh ni murung le yang, ni ah yeri ya, kara usulo ni kwa agh ah yang ngha ah bil ga ah bashinduna waɓba a muri wolle agh. ²⁸Ni nga kwa agh ni ah kum ga ka zu ni wuh le agh, ah jim Bilatus ih wol nluo egh. ²⁹Ngha ah mal li ga kwa ah nyonglo a muri ya, ah suli a ngung pangha ah ka lingshi a nkiliya. ³⁰Ama kulli loghshi a nkiliya kushi mwoh. ³¹A beni ah zu ni yang a Galili ni Urushalima shin ne kara dudug. Ah bwa ni ni pagh ba waɓ tele a bin bayong. ³²Shi zu ni yong ni tengnahna maɓonna le kulli ga waɓbi ah kawsung ngha. ³³Wara dungshi sung, ah muna yang, ni loghshi Yesu a nkiliya. Ni nga ma ma ah nyonglo a giyonglina Zabura ma bari ya, 'A mi ni munang, nikyari ya ndigna ter ro.' ³⁴Ni nga ma ma a loghshi nkiliya ate ke nluo le dum ma agh, Kulli waɓ teng ni nga, nga pah yong dumposhina ma ma ah waɓbi Dauda agh. ³⁵Ini paghi ke waɓ tengnahna a Zabura, 'Ni ah wo dagh poshibang lo ishin dummo agh.' ³⁶Ngha Dauda pagh ni yi Kulli tumo ni yali mwoh agh ni nga ma ma Kulli tol agh, nah le wuh: ah lingshi ni ah kah yi, ngiri deshili ya dum na. ³⁷Beni Kulli loghshi agh ni dum ma. ³⁸Ah munangihyang, ih digha a yere le yong a njibin beni ni ah waɓ ni tengnahna ma tol gimashira. ³⁹A bi ni ni beni kwa pah njiteng ngha ki kum aɓba a muri ga kwa ma ma gigila le Musa ni logh le ashi ya agh. ⁴⁰Ni na le nlel muyong ni ga ah bashinduna waɓba ka kum yong ngha. ⁴¹Shinna, yong ah ba jenbang, ni gi njiworoshi ni ka kum yong nga wuh agh, Ate miyang ngi paghtumo a muri ah kara le yong, Tumo ni ni nga agha, ko bwa waɓbi yong ni". ⁴²Ngha Bulus ni Barnabas puri ya, jim yang ate ah waɓ jah tengnahna egh a kara usulo ma ma ki zu agh. ⁴³Ngha ah malli kpaɓa a binbangkulli agh, dudug ni ah beni pah muyang ah ingna ah bang Kulli agh, ah soghatiye Bulus ni Barnabas, a lagyang a wo digha a ninyeh le Kulli. ⁴⁴Kara usulo ma bi agh, ah bwa dudug a ntiri lah egh kpaɓa ate ah ogh tengnahna le magulla Ba'ashibang. ⁴⁵Ngha ah ba Yahuda shini bunu le ah bwa agh ah pagh kikil, ah waɓ yiri a muri Bulus, ah ye ah waɓ teng a sanghi ni. ⁴⁶Bulus ni Barnabas waɓ teng ni mabuna nah, "dighna ke ah waɓbi yong tengnahna le Kulli ni kunduna. Ama nshibi na tengnahna le Kulli ni muyong, ni npyeri nga agh muru le

Kulli agh, nshinna, ni na le sa nyere a bin ah beni ni yeri kulli ya agh. ⁴⁷Ini paghi ke magulla Ba'ashibang waʔisung nah, ntigna yong ni nga poshibang a bin ah beni ni yeri Kulli ya agh, ate ih zu ni ashibang a ngunjah kwa."⁴⁸Ngha a beni ni yeri Kulli ya agh, ogni gire agh, ah pagh binmurubang a gushi tenana le magulla ʔa-ashibang. Ah beni kwa ah gilyang kum muru le Kulli a gipaghna njiteng ngha ponna tubu. ⁴⁹Tengnahna le magulla ʔa'ashibang meshiyi na a bang kwa.⁵⁰Ama ah ʔa yahuda ishiyi ah mena ʔaʔa ni ki ʔang Kulli agh kun, ni ah buna magulla ni a ntiri lah agh. Gire loghshi gani a muri Bulus ni Barnabas ha ah pushi yang a njum lah yang ⁵¹Bulus ni Barnabas kur kikiri ni a kushiyang ngha. A woro a ntiri lah Ikoniya. ⁵²Ama a denglah dungshi ni binmurubang ni Bongho le Kulli.

Chapter 14

¹v 1 Ngha Bulus ni Barnabas ingni ni a ikoniya agh ah ingna a binbangkulli le ah waß tele Kulli ha a bwa a ntiri ah ba Yahuda ni ah ba Hallina pah njiteng. ²Ama ah ba Yahuda ni ni agh agh, ah soriyi ah bwa ha ah pagh yalula ni ah munangihyang. ³Ah digha biye ha ah uwo, ah yang ngha a waß tengnahna le yang ni nji tenna ma dighamuribang le murung Kulli, yang ngha deshi ih waß kuntumo gi ninyeh le. Pagha ate gi paghna le ni gi ngobong a nji bin Bulus ni Barnabas. ⁴Ini paghi ke ah beni ntiri lah agh koriyi muyang: Ah baba le yang bil tengnahna le ah ba Yahuda, baba te ya ah bil ah ba kuntumo. ⁵Ah gbwah ni ntiri lah gha ni a Yahudawa ahlah aka nohng dengshe le a mah guhlah le yang, ate ah bah duhmi Bulus ni Barnabas ghahni, ah bah ghuhghi yang, ⁶Ngha a shinni n'nah gha a bang ngha a wahra ntiri lah Likoniya, Listira ni Darbe, ni a lahni kangni yang-ngha, ⁷Behni a wahß tele-kulli nghan⁸Gbwah ngha-nghan a listira diggha njahli ni loggho a muri kushi yah, ate bah ghohshi ghina ni ngha a billigha. ⁹Behgha ohgna Bulus ki nahteng. BULus tigghi njung, yehrina gbweh gha yang ngha ni njiteng mama aka pahni mahso nghirung ngha. ¹⁰ke logshi ghiih nahghi, "Loggho tang ni kuhso." ke gbweh tah bih-kulli gyah bihyeh. ¹¹Ngha a bahyong ni a lahgha ah shinni gha Bulus paggha, a logshi ghiih yang a nah ni kun Likoniya, "Ai ah Kulli suhli na a binsung ni ngha a gbwah." ¹²Ah gohr Barnabas i "Zafsa", Bulus tehgha a ghoi i "Hamisa" ate ini ohg ni nahteng. ¹³ke bah-pagtumo a lahgulla le a Yahudawa ni a ghoi Zafsa behni lahgulla le ingha a kunnjere lah-magulla gha; juh ni a dendah behri ni a possoh ngung ni a tah ni gha khara gha; Ini ni a gbwah le tolloh aka dahra. ¹⁴Ama, ngha a bah-kuntumo, Barnabas ni BULus, Ohg ni kuntumo ehgha, a sahnighi dagra le yang, a kahra a wahra bin a buhno bahyong. ¹⁵Ah wohna, n'hgho nyong ni a gbwah, mang pag tehkushi paggha le? SUngha a gbwah ni ni gha yong. Shi juhna eh yong ni tehnana ma gbwah, ehbi ndahgha agha nyah ni bohti yahgha nyehra bin Kulli ni ki Usilli yah, behniehni ghil bah-kulli ni njahli ni sahlang-mahgulla ni gha a yahliyang kwah gha. ¹⁶Ngha kikara gha dagna a gbwah a paggha a tolgha. ¹⁷v 17 NGha teh kwagha, ni dag muri ni gha pag ghi pagnale gha, ate yang ngho i pah aghi ma-gbwah yang ngho i nyahshiyong muri, ah kunbang manihyeh le Kulli, ehbi dingshi yong ni ghili ni binmurubang. ¹⁸Ngha ni atehnana kwah gha, Buus ni Barnabas gangngha mehshe ke kahshiyang a dahra ghe. ¹⁹Ama a Yahudawa bahbah a Antakiya ni abahbah a Ikoniya nohng dengshe le a buno bahyong. Ah bugghi BULus a nohni a pussah njung khala, a shin nigha wuhna gha. ²⁰Ngha teh kwah gha ngha adenlah le tangngha kangni nyah, ke loggho ingna a ntiri lah. Tuhle bang ngha, wahra Darba ni Barnabas. ²¹v 21 Njung tehnana le Kulli ni a waßba a lah mah-gulla gheh ayah kunnah adenlah deshi dudug, anyehre a Listira, ni ikoniya ni Antikiya. ²²Ah woh tengshi kun yahli adenlah leyang ehbi a bohl njiteng leyang, a wohri, a woh nahghi yang, "A teh ghir kun-yahlung sah ingna amuhle Kulli, ngha n'nah le dignah sa nuh ghani." ²³Ngha a tahrighi ni a mahgulla bin bang-kulli kwahgha, a jing Kulli ni gohmo, kedebang a pihriyang a bin Kulli, abin behni a pah njiteng a muri ya. ²⁴kedebang a bollah nji Bisidiya a kehna a Bamfiliya. ²⁵Ngha a wahni tehleyang a Biriya gha, a wohro hah Italiya. ²⁶Ah logni a behgha a ingna a ghi sahssah kehna Antikiya, behni a pahniyang bih Kulli ate tumo ni a meshili ni gbweh niya. ²⁷Bihbang le yang a Antakiya gha a kpahbah abahbang-kulli bah-mwoh gha, a wahk-kuntumo ghah Kulli pagha a njibiyang ngha. Ni njinjere ni bohlo ke loggshi ni kunkangna abin a behni ni yehri Kulli mah njiteng ngha-ngha. ²⁸Ah dig nah a denlah ghe khara dudug.

Chapter 15

¹A bwah pura Yahudiya juh a aliyiyang a muna ngiyong, illeh, Digha nah jahyong ni agh gi-gilla le Musa wabba le ni gha kun mulle Kulli agh. ²Ghire pag Bulus ni Barnabas a ingna a sagrisung ni yang. Bulus ni Barnabas ni ababa ni a ntiri yang agh wora Urushalima ate aka kum a ba-tuntumo ni aba gula ate ilibang egh³Bah nde a bah bang Kulli ni tashiyang agh, a billa nji Finikiya ni nji Samariya a hamte pontubu le a beni nui yeri Kulli yagha. juh na ni binmurubang abin a muna nnah. ⁴Njuh kehna leyang a Urushalima agh, ke abah bang kulli ni abah-kuntumo ni abah gulla, gishiyang, ke a wabbi yang gha Kulli paghi yang agh. ⁵bwah nga agh pah njiteng, gyah leyang mwah na Farisawa a logho a nah, Dignah aka jah yang a yah ka wabbi yang a bil tenana le Musa. ⁶Ke ah bah-kuntumo ni a bah-gulla kpahbah ate shin gipagna egh. ⁷Njung shashiring mah tenna ni pagiri ntiri yang agh, ke Butrus logho nah yiyang, "A muna nah, nyerina nga behri kikara agh, kulli tahrighina a babah a ntiri yong, i njibinang a beni ni yehri Kulli yah agh ka ohgni tehle Kulli, ka pah njiteng deshi. ⁸Kulli, ni yehri yalung nga wabi yang, yeh pahyang bongho le Kulli nigha mama paghi sung nga; ⁹ni deshi koriyi sung niyang agh, lag bah yaliyang ate pah njiteng. ¹⁰To, nga nah le mang paghiri ke nga pehri Kulli, ke nga par a denlah egh ni gi tolla a melyang agh, tehsung ni sung kwa ni shi ghan tolli agh le? ¹¹Ama shi pahna njiteng sa kun usullo ate kun niyeh le Kulli a njibin magulla Yesu, ni nga mama a dgni agh. A bunu bayong kwa dig dong nga a ohg ni kuntumo ma magtahbi gha Kulli pagha a njibin Bulus ni Barnabas a ntiri a beni ni yehri Kulli yah agh. ¹³Ngha a malli wab ni tenana agh, Yakubu pillah nah, 'A muna nah i tehshi kiriyong a rang. ¹⁴Saminu wab njere ni Kulli duhni tihna Ashibang a bin a bayongni ni yehri Kulli agh ate ika tolla ntiriyang a ntiri lulli. ¹⁵Tenana le a bah-kuntumo ahgna nah, nigha mama ah nyongli agh. ¹⁶Njumiya nga nyehre nga bag leh Dauda ni songloh njeh agh, in yeh baghi in ntehshi, ¹⁷ate a nshile a bayong a bah all kundung Kulli hah ni a bayongni ni yehri Kulli agh nga a gor ni lulang agh. ¹⁸Gah Kulli wabba ni beni pagha agh kana ayeheri kikara agh. ¹⁹Ngha nah le a shina lang agh ke ibi shi beh agh a bayongni ni yehri Kulli agh nga nyehri sogha tyeh Kulli agh; ²⁰Amma sa nyongli yang sa wabbi yang, aleg gillang, ni pag njah, ni barah, ni lih nluoh giri. ²¹Ngha beni kikara agha bwah nga nghan a lah magulla nga ki wab tele Kullib ni ni bang njigi nyongli na le Musa a bin bangKulli a kara usullo le a Yahudawa. ²²ghire boghi a bah-kuntumo na a bah-gulla ni a bah bang-Kulli ibi a tol Yahuza ni gulla bangKulli a tutiyang aAntakiya ni Bulus ni Barnbas. ²³Ke a nyongli kutumo "A bah-kuntumo ni a bah-gulla ni a muna nah, kena bin a muna teh a beni ni yehri Kulli agh aAntakiya ni Suriya ni Kilkiya; Makampa! ²⁴Shi ohgna i a bwah nga ntiri sung ni shi tashiya a pura ntiri sung a ahliri yong gha gangshi yong agh. ²⁵Bonna ke susungha kwa shi ahgna ni a beni sa tuta biyong nga kpah ni Bulus ni Barnabas. ²⁶A bayong ni pah muyang ate luli magulla le sung kwa Yesu bah-ashibang. ²⁷Shi tashina Yahuza ni Silas ah wabbi yong agha. ²⁸Ngha nah le bonne sung ni bongho le Kulli, ke ibi shi pah yong ni gha wara a gha agh. ²⁹In kengshiri yong ari dahri gilang, ken nlih agh wuh agh ken nuh ghibaribang agh ni njah, in gila agha le nga ding duah. In ding kukoturo. ³⁰nga a magniyang shikara agh, a wara a Antakiya. njun kpabba a bayong nga a pahyang kuntumo. ³¹Ngha a bili agh a pag binmurubang ate ngiriyang ni a tegshi agh. ³²Bah nde Yahuza ni Silas agh a bah-kuntumo ni agh, a tegshi ngiri a muna nah ni a tenana dudug. ³³Ngha a dingni be kara dudug agh, a maghiyang shikara a nyra bin a beni tashi yang agh. ³⁴Amma bonne egh Silas ke digha biyeh. ³⁵Amma Bulus ni Barnabas diggaha aAntakiya ni a muna nah ki ahliyi yang tenana le Kulli. ³⁶njun kara fitto agh, Bulus nah yi Barnabas, 'Shi nyara bin a muna nah ni shi wabbiyang tenana le Kulli agh, shi shin gyah leyang. ³⁷Barnabas nga ki tollo a ogshi ni Yahaya ni a gori Markus agh. ³⁸Ama Bulus dengshe ni pagha ke a ogshi ni Markus agh, ate dagne yang a Bamfiliya ni soghatayang agh. ³⁹Behni sahlala logha ntiri yang, hah a korighi njere ke Barnabas wor ni Markus a duhro a wara Kuburus. ⁴⁰Amma Bulus bol Silas a wori ni. nga a muna nah jim ni yang Kulli ibi niyeh le Kulli i lehyang. Bulus kena Suriya ni Kilikiya, ki tegshi ngiri a bah bang Kulli.

Chapter 16

¹Bulus yeh bibang d'eshi a Darbe ni Listra, bah denlah nga-nghang a biyeh luli Timoti, nghi yah mah-Yahudiya ni beni pah njiteng; teriya bah Heline ni. ²A muna n'nah nga ki bongshi a Listra ni Ikoniya. ³Bulus jaba Timoti, ate tola aka gingni ni, ate a aba-Yahuda ni bagha yerina teriya bah Heline ni. ⁴Inna le yang a ntiri lahghe gha a yang nga a laggha a bah bang kulli ate a nongshi muyang ri lagbang ni a bah kuntumo ni a ba gulla nyongla a Urushalima gha. ⁵Pah njiteng le ba bang kulli burina, nga a kun buro le a ba pah njiteng kara ni kwagha. ⁶Bulus ni abi bah kuntumo inna a njeh Firgiya ni Galitiya, nde bongho le kulli ni agyi yang a wab tele kulli a njeh Asiya a agh. ⁷A juh gyap ni Misiya, ni dengshe aka inna a Bitiniya, bongho le Yesu gaghi yang bang. ⁸Ngha a kehni a Misiya agh, a inna a lah mahgula Taruwasa. ⁹Bulus shin ni luohro ni duh, i bah Makidoniya nga tangha ki gori, ki nah, "Ju a Makidoniya, ju agni sung." ¹⁰Ngha Bulus shinni ni nah agh, bol njere wara a Makidoniya, ni dengshe kulli ni tollo ibi a keniyi a bah Makidoniya tehna le kulli. ¹¹Ngha a dagni Taruwasa agh, Bulus ni a beni ognshi ni yang nga inna a gisasa-muru kena a Samutaraki, nga bang tuniya a loggho a wora a Niyafolis. ¹²Loggha behni a wahra Filibi, lah-magula a Makidoniya, bin bwah ni a njeh ni a Roma ki bogha, bah shi d'ingha kara duduk agh. ¹³Kara usullo le aba Yahuda shi wara kun njere ni ki inna lahyegha a ni kun bang nga-muruni dengshe kum bin jimm kulli. Shi d'iggha njali shi nahteng ari a mena ni kpaaba begha. ¹⁴Bah mah nga nhang a gori Lidiya, mah kuro ni magha ni a nje Tiyatira, mah bang kulli ni, tehshina kiri ohgsung. Murung kulli loshi kun yahli, nongshi muri ari gha Bulus wab bah. ¹⁵Ngha a paghi ni baptisma ni a behni a lehgha, nahghi sung, "In tollang ni nga ba bang kulli le, nju ndiya aliyong." Ke noh dengshe le yang. ¹⁶Ngha kumbang nghe paghi agh, ke shi kani abin jim kulliya, agh muna nghalang nga nhang ni bongho shinduna lungri ni sung. A telelah le nga ki kun ghi-kunna ni ghi pagnah mashinduna le. ¹⁷Yangha i soggha tyeh Bulus, ni sung, yangha i wab ni nghe a tenineh nah, "A bayong niya, a guro le kulli mama a gushiya ni, a yangha a hamiyong njere abah." ¹⁸Ini woh paghana kara ni kwah gha. Ama Bulus, pag yalulah ni mo ke pilla na "Shagghi a ntiri luli Yesu, purari." Kema purari le. ¹⁹Ngha a telalah le shinni njere kumole yang girina agh a bo Bulus ni Silas, a nonoh a wori bin tuti abin a bah wan njuoh abin kuro. ²⁰Ngha kehni ni yang abin wan njuoh gha, a naghi yang, "Aba-Yahuda ni gha, a yangha a gangshi bang a njeh le sung. ²¹A yangha a aliyigah ni bo njijere ya agh, ni sungni aba Roma shiriya shi pagha gha." ²²Ke a bunno bayong kwah loggi Bulus ni Silas; a bah wan njuoh saniyi dagra le yang, ke a tiggha a wol Bulus ni Silas ni dangli. ²³Ngha a wohli yangha, aka gir kunya a kangna, a lag bah le biyeh ibi gir kunyang yarata, ate ke a bah bangha. ²⁴Ini paggha n'nah, ke sohbiyang nyeh a kushiyang, nigha mama a wabbi ya. ²⁵Ngha ni ntiri duh gha, Bulus ni Silas nga ki jin kulli woro tuyi ngyah bongshe Kulli, a beni a kuriya ni yang nga, nga woh ogyang. ²⁶Ni nga bin kunang niya, le ngunje jigra ha bol tina kangna, ni nga bin kunnang ni le a kunangna bin kurbang logho. Nyeh ni kushi a beni a kur agh tuwo. ²⁷Ba lel bin kur-bang logho ni ntulo, shina a kunkangna kuribang logna agh, uh gara busuoh, ika wol muri, a denshe le ya, a bayong ni a kurgah bangna. ²⁸Ama Bulus loggshi nghe a kulli, nah, "Ka wol muro gha ate shi sunngha ba kwah." ²⁹Ba le bin kur bang tashibang ibi a ju ni gishe, ingna a yeh ni khara ngiri woh koshiyo, kpah a kundung Bulus ni Silas, ³⁰pushi yang a dabeng nayi yang, "A ma gulla, mang nga paggha ke nga abah le?" ³¹Ke a wabi, "Pah njiteng a bin murung kulli Yesu, we ni a liyoh nga kun abah." ³²Bulus ni Silas wahbi tenana le murung kulli ni a ba lieh. ³³Ba le bin kur bang nghe boyang ni duye, lagghi yang a ni piyeh le yang, ke aka payi ishi ni a bah lieh kwa. ³⁴Keni Bulus ni Silas a lieh, ke pahyang gi lih, pag bin murubang ni a bah lieh kwah, ate pahna njiteng abin kulli. ³⁵Tule bang nga, a ba wan njuoh tig kuntumo a maghi Bulus ni Silas bung. ³⁶Bah lel bin kur bang wabi Bulus kuntumo ghe, ke nahghi Bulus, "In wo kukoturo." ³⁷Ama Bulus nayi yang, "A wol sung a beng a kundung a bwah, sungni shi paggha a Romawa nga, na wol nluoh sung nga, a yah ghir kunsung a bin kur bang; a yangha a pirighi sung jehi le? Nyah ni nahgha! N'dagyang a ju pushi sun ni muyang." ³⁸A bah lel bin kur bang nyeni kuntumo le Bulus abin a ba wan njuoh, gire pagyang ha yahliyang ubboh, inga a ogni i Bulus ni Silas gha a Roma ni agh. ³⁹A bah wan njuoh ju ni kushiyang ju jim Bulus ni Silas, nga a pushi ni yang a bin kur bang nga, a nahgyi Bulus ni Silas a dag lah magule ghe. ⁴⁰Ini pag njijere ni Bulus ni Silas puri bin kur bangha, a wara lieh Lidiya. Ngha Bulus ni Silas shinni a muna n'nah gha, a tengshi nghiriyang kedebang a dag lah mah gulla ghe.

Chapter 17

¹Ngha a dagni a njeh Amfibolis ni Abolaniya nga, a kena lah Tasalunika, begha kangna bang kulli le aba Yahuda nga nhang. ²Bulus, ni nga gha pah i paggha, wora binyang, keki nateng ni yang ha kara usullo le aba Yahuda tahro, a ntiri a ghi nyonglina. ³Bulus logshi a gi bonteng ke pangshi yang teng i digna ba ashibang ka nuh ganni, yeh ka loggha nkiliya d'eshi. Nah, "Yesu ni nghi wabiyong tibiya, ini ba ashibang." ⁴Aba Yahuda baba agnah, soggha tyeh Bulus ni Silas, ni aba Helina baba d'ud'duk, ni a magulla le a mena. ⁵Aba Yahuda ni ni pah njiteng nga, a d'ungshi ni kikil, a tolah a bah biyi bang bin kuro, a logshi salalah a ntiri lah, abwah d'ud'duk nga ki kura tahyang. A keni leh Yason ni mohono, a tolo aka pushi Bulus ni Silas a dung a bwah. ⁶Ama inga na kunniyang agh, a non Yason ni a nshileh a muna n'nah ni ki soggha tyeh kulli gha a wori yang bin a ba wa njuoh ni a lah ghe ya, a wo nah, "A bayongni ni ki pag a ba gangshibang, a yah june sung. ⁷A bihri ni Yason suhliya, a pahra ghi-ghilla le Kaiser; a nah i murung nga nhang luh i-Yesu." ⁸Ngha a bunu bayong, ni a ba wa njuoh ntiri lieh ogni ingha, gire gangshi yang. ⁹Ngah a aghni bohlo a bin Yason ni a nshileh a muna nghi yeh agh, a maghiyang buh. ¹⁰Duheh agh, a muna nah ni ki soggha tyeh kulli agh pushi Bulus ni Silas, a tuti yang a Biriya. Bibang le yang behgha, a wohra bin bang kulli le a Yahudawa. ¹¹A bah Biriya ghe agh a yangha sah ni a bah Tasalunika, a agna ni kuntumo le Bulus ni yahlung mwah, a yangha d'eshi a bil ghi bonleng kara ni kwagha, ate aka yeri te kuntumo le Bulus, ko njiteng ni le. ¹²Ngha nina agh, a bwah d'ud'dug a ntiri yang pah njiteng, ni a mehna le aba Helena baba ni yeriya ni a buna d'ud'dug. ¹³Ama nga aba Yahuda ni a Tasalunika gha, ogni i Bulus nga ki wab tele kulli a Biriya gha, a dunra biyeh aka gangshi bayong nhang. ¹⁴Ni nga bin kung nang ni ya, a bah soggha tyeh kulli ni Biriya gha, a tol Bulus a tashi salang ma gulla, a dag Silas ni Timoti a Biriya. ¹⁵A beni pushi Bulus, a keni kuko a lah magulla Atina. Bulus tashi yang ni kuntumo ebi a nagyi Silas ni Timoti a bah kara a kumi. ¹⁶Ngha Bulus ki lehli juh le Silas ni Timoti a Atina agh, pag yalula a bonghole, nga shinni leye d'ungshi ni a gilang nongha. ¹⁷A yangha na aba Yahuda agh aya gha nateng ariyang a bin bang kulli le, ni a beni ki jim kulli agh, ni a benni kumo kara ni kwagha a bin maggiri agh. ¹⁸Ama a babah le a bah Abikuriya ni a bah yerigiri ni ogha ariyang ni Bulus gha. Abayong baba nga ki nah, "Mang bayong ma nangnah ni ki wab le?" A baba yeh nah, "Ningha bah watele a kulli masah ni," ate yang nga i watele Yesu ni loggha a nkiliya. ¹⁹A tol Bulus a kyeni a dingli Arasa, a woh nah, "Ko aka hamisung agi attina ma piyoh lo ni le ? ²⁰A gha a woh wabba, dig ne sung gimma piyoh. Sung nga sa alah sa yeri tekushi." ²¹(Aba Atiniya ni a biri ni a ntiri yong nga, nga ki gung-shibang ate aka shin a gi ma piyoh ni wabba ri ni teshi kirung ari yang.) ²²Le shi bola muri muru shi bil bang bangkwara a ginimuru Kiyos. nga bangkwori'ah shi kenghe ginimuru Samos le nga bang ma bi ye kori ya shi bilbang njiye Militus. ²³Ate Bulus tola e ki dur Afisa ate ni biyi kara a Asiya ah; ate e kara ebbibbang Urushalima ate kara Fentekos, nga e pagha nina agh. ²⁴Kullini gil ngunja ni a ga a yali ya kwa, ba nde ini pag murung kulli ni gil ba kulli ni njali agh, i nya ni digna a bin bang kulli ni a bag ni bung nga. ²⁵I nya al agna le bwangha, bwa nya log le agni ya. Ini i pa minling, ni usullo ni gha kwah gha. ²⁶Nji bin bwa mwo ni gilli a bwah a ngunjah kwah, ke koriyi, ke tig beni kwa gha aba giliyi ya. ²⁷Ate a al kulli ko aka kun kena bini, nga tegha i nyah jak ni sung nga. ²⁸Bini ni sa kun digna nga, sa magrisung ni nga mama ba yerigiri a ntiriyong waba na, "Sungni a minkaye." ²⁹Shi sung ni a muna kulli le, ni boto ke shi peshi kulli ni atali ma yi yiling, ni atali, ni a ngung, ni a seriya. ³⁰Ngha ninaghale, kulli kengshina nja mama pina, bayong digni a ama gwara beni kwa a ngunjah agh ibi pontubu. ³¹Kara nga nhang ini tigha ika waniyi ngunja njuoh ma kwar a nji bin beni tol agh. Kulli dum bwa ni a bi beni kwa ngah ari loggho le a nkiliya. ³²Ngha a ba Atina ohgni te logha nkiliya agh, a baba joli, amma a baba nah, "sa teshi kirisung sa ogho d'eshi, a muri tenana ni." ³³Njumiya, Bulus dag yang. ³⁴Ama a buna baba a ntiri yang agna tenana le kulli, ye sowati a pahna njiteng, kpani Diyonisiyus ba wab njuo ma dingli Arasa ni bamah nga agha luli i Damaris ni a bayong baba ni a yang agh ni yang agh.

Chapter 18

¹Njung a gire agh Bulus wahra Antakiya, logha beya agh wahra Korinti. ²Behni lungri nghan ni bah Yahuda luli Akila, bah ngeh Buntus ni, ni tohl kara dudug ni juh le yah, pura a Italiya ni nghi lahle luli i Balkisu, ate kalaudiyas hamna i a ba-yahuda ibi dag ngeh Roma; ke Bulus kehna binyang. ³Tuhmo le yang mwoh, gil gungri. ⁴Ngha nah le Bulus nga ki kah bin bangkilli a kara usullo le aba-yahuda, paggha le agh ibi nona a ba-yahuda ni a ba-Heleni. ⁵Ama nga Sila ni Timoti bilibang a Makidoniya agh, bongho le Kulli gbeng Bulus ibi wabi a ba-yahuda Yesu agh ba ashibang ni ⁶Ngha a ba-yahuda logni ghi ki tigghi teng nga, Bulus kur dagra le a dunyang le nah, "ibi nkihla leyong i nyera a muyong; miyang kwahr. Nibeniya nga nyera abin a behni ni yeri Kulli agh gha. ⁷Ngha dag ni binyang nga, wahra a liyeh Titus Yustus beni ki gushi Kulli gha. liyeh nga gyap ni bin bang-Kulli ⁸Kritus mahgulla bin bang-Kulli, ini ni a behni a leyang kwah gha pah njiteng a muri mahgulla. A ba Koriti dudug og tehnana le Bulus pah njiteng, ke a laghiyang gi mashira leyang. ⁹Ni du agh murung killi wahbi Bulus a njiluoro, "ke ngobong kparo agh, ama nahteng ka bohl gu agh. ¹⁰Miyang nghi ging ni woh, bwah nyah ka doggho agh, ate miyang ni abwah dudug a ngeh ni." ¹¹Bulus diggha a biyeh bohgho mwoh ni shieri topurmuoh, i ahlighiyang tehnana le Kulli. ¹²Ama nga Galiyo digni mahgulla ngeh Akaya agh, a logghi Bulus ha nohni keni a kundung njuho. ¹³A nah beni agh yangnnga, "i ala ika nohna abayong a bil njere bang Kulli ni nyah mwoh ni mamiyang nga-ngha." ¹⁴Ngha teh agh Bulus ni sang logshi kuni agh le Galiyo nayi a ba-yahuda, "Nyongni a ba-yahuda gha, digha baba le yong nga ghimashira Magulla ni le ke nga kuri. ¹⁵Ama diggha muri a tenana ni aluhlung ni a gigila le yong le nwohro nke nghil tele yong. ¹⁶Galiyo pushiyang a kangna wah njuho. ¹⁷Ngha pagni nnah gha, a bol saseanisis leyang, magula bin bang Kulli wohli vivakti a kundung njuoh Ama Galiyo ni tigghi ga a paggha murung nga. ¹⁸Bulus teya nga digni ni yang sahshibang nga, daggha a muna ngi ingna a gi sahssa muru wahra a suriya, ni a Balkisu ni Akila. Ni sang dag bin tangha le a ghi sassa ni sankuriya gha le, wohro ate ika nwhamuri ate ika tohl kahniyi giri le Banazara. ¹⁹Ngha a billibang a Afisa gha, Bulus dag Balkisu ni Akila a biyeh. Ini teya ingna a bin bangkulli le a ba-yahuda a ogha ariyang. ²⁰A jim Bulus i diggha i sahshibang a binyang, ni aggha. ²¹Bo njele wohro dag yang, le nah "Kulli aghle nga nyera binyong kara babah." ke ingna a gisasa-muru dag Afisa. ²²Sulo le a Kaisariya gha, duro wara Urshelima ke maggi a bah bangkulli kung ke ghoti biyeh wara Antakiya ²³Ngha digni a biyeh juh agh, Bulus bol njere wara ngeh Galatiya ni Firijiya beni kene ke tengshi nghiri a denlah. ²⁴Ni beniya niya ba Yahudde nga-nghan luhli Afolos bah Iskandariya ni juh a Afisa. Bah yerighiri ni a tehnana le Kulli. ²⁵Afolos kungna ali i giri a tenanale Kulli bah teng kurung ni a ntirin tenanale Kulli yangnnga i wat tenanale Kulli ali i giri yarata a muru Yesu. Ama yerina te ishibang le Yohanna mwoh. ²⁶Afolos tol tina wab tele Kulli le ni yiritenna a bin bang Kulli. Ngha Balkisu ni Akila ogni agh a ma bol biyong ri a buri dummi tele Kulli ma Yarata. ²⁷Tolla ika wura a Akaya a muna n'nah tenshi ngiri, a yong li a dengla ni a Akaya gha, ate a agyi bung bari, ke billi beyah, ma tengshi ngiri a muna n'nah ni pah njiteng a ntiri gipangnale Kulli yah. ²⁸Afolos mayi a ba-yahuda ngobong ni gullole a ntiri tumo murungle, nigha mama ifumo a wab tele Yesu ni ba'ashibang.

Chapter 19

¹Ngha Afolos ngha a Koronti ya, Bulus gahla njiye bikulli le nju was njiye la Afisa, le Kumar and baba le a denlah le Yesu a biye. Bulus not yi Yang, ko n-aghna bongho ma gerenteng ngha le?" ²A pill nna, "oh oh, no of tele bongho ma gereteng ngha." ³Bulus nna, ntiri mang a page no yong baftismar?" A nna, "Antiri baftismar let Yahaya." ⁴Le Bulus pilla, "Yahaya paghi yong Baptisma ma pontubu. Nna you a mungha a pah njiteng ni beni k juwa njumang ngha, Yesu." ⁵Ngha amungha ogh ni ga ga, a paghi yang Baptisma a ntiri lulli mahgaula, Yesu." ⁶Le ngha Bulus tight ni bi muyang ngha, bongho ma gerenteng no kunburi sissa le a nnateng no kunburi sissa le a wab ga k pagha dun ga. ⁷A Yang ngha kwa lum pu barri. ⁸Bulus wora kangnabang kulli le wora aliya amungha giri ngobong nya shiernri taro, e wabi telle muru le kulli. ⁹Ngha a baba le a Yahudawa dungri ni kunyong ni toghkirung ngha, a ingna wayi amungha gimashira a muri njere le kulli, le Bulus dagh ni a beni pah njiteng ngha, woro aliya amungha giri a bin aliya giri ni a Taranus gha. ¹⁰Ini woro pagha na bogho bari ha a diya Asiya ogh telle kulli, a Yahudawa ni a Helenawa. ¹¹Kulli pagha a gi njiworoshi a nice bin Bulus, ¹²ha a ba nangkonno duduk kum masan-giriyang ni gimatenna pura ri a benii giri ingns ri yang ngha ngha a dogh ni gigogri kundung ni kanda gikuramel ni dogh Bulus gha. ¹³A ba wolnijiye le a Yahudawa ngha nghan ki wora nji biye, a gor lulli mahgula Yesu ate a kum diyamuribang ri a gimatenna le a nna, "Ni lulli Yesu ni Bulus ki wab telle ya, npuro." ¹⁴A beni ki pagh ga gha a yang ngha tombari amunbuna le mahgula binbangkulli le a Yahudawa ni a gori siba gha. ¹⁵Gimatenna pills nna you yang, "Yesu ga nyare, Bulus ghs nyare, keep nyang not yang?" ¹⁶Le gimatenna ri ri biye ya tah kpa muri a kunyan a wolnijiye ghe wol yang gan kunyang. Le a bangha a pura a lahye ni tehsallang ni Pinye ri yang. ¹⁷A Yahudawa ni a Helenawa ni kwa ki digha Afisa gha yara teng ni. Ngobong wol yang duduk, le a gushi lulli mahgula Yesu. ¹⁸Deshi ya a ba pah njiteng duduk ju pon tubu wab gimashira le yang ni a pagh gha. ¹⁹A bangna duduk ju ni gi woi njiye le ysng le pingsshi a nji amungha kwa. Ngha abang ni goghi le a ga a pingshi ya, kenna azurfa worotongno lum ngunghe worobari pu lum. ²⁰Le tele mahgula ayibang kwa a njere diyamuribang duduk. ²¹Ngha Bulus mall tumo le Kulli tighi a Afisa gha, bongho le Kulli tighi kenghe a Makidoniya ni Akiya ngha email wori Urushalima gha: Nna, "Nkenna bogho le a ga k Roma." ²²Bulus tashi a denlah le barini ki ngni nya Timoti no Irastus, a Kenna Makidoniya. A ma mi nya digha Asiya fitong. ²³Ngha kunbang nghe nya gangshibang nya a Asifisa ate njere le Kulli. ²⁴Ba-ntu Ngha nghan a gori Damatrayus, Ngha ki bagh gilang ni ki pur Dayana ngha, ngha ki ju ni yi a ma-ntu kumo duduk gha. ²⁵Le kpaba a ma-ntu nna yi yang, "A mahgula, nyara a tumo ni shi kum ni bolo duduk. ²⁶N-shin na n-nye n-ogh na, Afisa ni mwo hga, amma njiye Asiya kwa Bulus ni pilla amungha kwa. E nna, Kulli nya a gil ni bung ngha. ²⁷Tumo le sung ni mwoh ko kum kuni nya, amma binbang Kulli le gilang-ma ngalang ka digh gima nangna. Le e beni Asiya no ngunja kwa ki pi gullo gha. ²⁸Ngha a ogh ni ga gha, yali yang lullo le a magh jollo, a nna, "mahgula ni Dayana le a Afisa." ²⁹Mghala digh sallala, le abungha bangha wora bin kpaba. A bolla a bi Bulus ma gingbiri, Gayus ni Aristakas ni pura Makidoya ngha. ³⁰Bulus tollo ka ingna ntiri abuno, bungha, amma a denlah le piriya. ³¹Deshi ya baba le a bakurung ni njiye Asaya gha, tashiyi bang ni jima ma tenna e ke agha e ingna bin kpaba gha. ³²A bungha baba ki magh jollo ki wab mama, a baba ki wab ma mogho, ate abunno a bungha ngha a salala. A bugha duduk ntiri yang ni yeri ga paghi ka kpaba biye ya. ³³A baba le a njibuno nghe wabi Iskandari, beni a Yahudawa tigha dung ngha, le Iskadari loghshi bi ate e wabi yang ga ki pagh giri ya. ³⁴Amma ngha a yeti no email Ini ba-Yahuda gha, le a ishi kunyang Jollo kunbang bari, a nna, "Mahgula ni Dayana le a ba Afisa." ³⁵Ngha bayaonligiri lah ghe nongshi ni yali a bangha ngha, nna, "Nyong ni a ba Afisa yang ni yeri e lah Afisa gha ini ki Pagh kangnatigh yi a gilang le Dayana mahgula ni puri Kulli kpa njiye ya? ³⁶Ngha na tolla a ga email yiri no nya gha, npollo ate keep npagh gimung no kahra ga. ³⁷Ate nju na ni a beni a manyibi kangnabang Kulli ni nya ko a basang gillang le sung ni nya. ³⁸Ngha ni na le, Ngha Damatrayas no a mah-jong ni a yang Ngha ni muri bura le binwannjuo. Le a kyeni a riyang binwannjuo. ³⁹Amm a tenana baba ngha nghan sa le, a digha muru bin kpaba le sung. ⁴⁰Ate a tighi sung ten the salala ni nikyari ya. Amma nya juni salala ni nya, ni the shipping logh le shi wab teng muri ya." ⁴¹Ngha wab ni ga gha, meshiyi a bunno abungha.

Chapter 20

¹Ngha salala ghe malli ya, Bulus tashi bangri a denlah le, le wabi yang ga ka tengshi riyang ngha, mayi yang shikara wora Makidoniya. ²Ngha gali ni nya a anjiye gha wabi a ba pah njiteng tenana ni ki tengshi riyang ngha, le wora njiye Helena. ³Ngha digh ni shienri taro biye agh, a Yahudawa kurteng muri ngha e du ri muru e ka Suriya agh, le ariyi yeh nyara njiye Makidoniya. ⁴A beni pir tiye kenna ha Asiya agh a Sobatarus muna Burus ngha pura Biriya, Aristakus ni Sakundus, a yang ngha kwa ah a ba pah njiteng ni Tasalonika ni, Gayus ba Derbe; Timoti, ni Tikikus ni Trofinus ni pura Asiya agh. ⁵Amma a beyong ni ngha dung sung aka a lesung a Turawasa. ⁶Ngha shi ini a gisasa shi dagh ni Filipi agh, ngha kara nji banno ma li gilina ni a sob njibongho ri agh, le ntiri kara tongno shi juh a biyang a Turawasa. Shi digha biye kara tombahri. ⁷A kara makunduna le kara usulo, ngha shi kpan ni ate i gilriya, Bulus na teng ri a ba pa njiteng. Ate, tolla e ka wor a nah teng riyang ha ntiri duh. ⁸Ba a kpaba ngha a gi moshigishe nghan nghjang dudug. ⁹A kangna e nya munabuna ni a gor e Aftikos agh ngha digh abin bwa gung nghan. Ki nong tullo. Ngha Bulus ki wab ni telle kulli tol kunbang masanna munabuna eh ngha wo nongtullo, le kpa bi kulli kangna e le a tolli wu na. ¹⁰Amma Bulus sulla njiye le nongha muri kuri. Le nah, "ke yaliyong e ub ba yang agha wa usulo." ¹¹Le ye eba bikulliu kangna agag gilina a li. Ngha nah ni teng riyang kenna dudurubang ngha, le woro. ¹²A zu ni munae ki usulo, bang boyi yang. ¹³Amma shi wora dung Bulus a gisasa muru a muri muru shi kenna Asos, ba shi tigha sa tol Bulus a gisasamuru a. ga ni pag agh ga tollo e pagh a, ate tolla e wori kushi. ¹⁴Ngha kun nisung a Asos ah, shi tolli a gisasa muru shio wara a Militus. ¹⁵Le shi bola muri muru shi bil bang bangkwara a ginimuru Kiyos. ngha bangkwori'ah shi kenghe ginimuru Samos le ngha bang ma bi ye kori ya shi bilbang njiye Militus. ¹⁶Ate Bulus tolla e ki dur Afisa ate ni biyi kara a Asiya ah; ate e kara ebbibbang Urushalima ate kara Fentekos, ngha e pagha nina agh. ¹⁷A Militus agh tashi abwa agh a Afisa a gora a magulla kangna bangkulli. ¹⁸Ngha azu ni bini nya, nah yi yang, "yong agh nyara ngha zuh ni Asiya ni kunduna ah dingna ni ngi dingna ni yong ngha. ¹⁹Miyang ngi payi bangkulli tumo ni njimyerung ni gani ate kurkung le aba Yahuda. ²⁰Nyara ni nsongri yong wab gimabonna ah ni pagha ni ngi aliyi ni yong giri a dung abungna ni lah ni lah, ²¹ngi wabi aba Yahuda ni a Hellena ate pontubu a bin Kulli ni pah njiteng a ri magulla Yesu. ²²Ni biye nya nshina, miyang ngi wora Urushalima, bongho-le kulli tigna n'kenne, ni nyere ga ka kummang biye ah, ²³amma bongho-le kulli dung na nghan e kuro ni gani ngha ki lellang a njiye ni kwa agh. ²⁴Ni ntollo e usulo lang ngha gumung ni binnang agh, nga mal bangha eh, ni tumo le Kulli ni n'agha abin magulla Yesu agh, tenana ma bungna ma ninye le Kulli. ²⁵Ni biyeni nya nshina, nyara nyongah kwa a beni ngala ntiri yong ngi wabi yong telle mur-le kulli agh ni ye ki shinna ngha. ²⁶Ngha ni na le nwab neyong ni kyari, nlagh na beng ri gimashira le beni kwa agh. ²⁷Ate ni nsongri wabi yong gipangna le Kulli agh. ²⁸Ngha ni na le nbol riyong, ni a ba bangkulli ni bongho ma gerenteng tigh yong muyang agh. Immoles nleh la a ba bangkulli ni Yesu kuri nkila le ya. ²⁹Ngha nzu woro lang le a nvashi mashira ka zu antiriyong, na dagha a ba bangkulli ya. ³⁰Nyara ngha ntiri yong ngha a baba leyong ja wab yiri ate a pil muri a ba bangkulli a sogha tayang. ³¹Ngha ni na le ntang liye. ndengshe bogho taro myang ngi lagyong ni nji miyerung duh ni kara agh. ³²Nibiyeni nya miyang ngi tigyong bi kulli niteng ninye le, ngha logh le gushi yong ngha ka pah yong gibere a ntiri a beni ka kum muru-le Kulli agh. ³³Ni pag kikil gikunna le bwa agh ma gifughna, njidenghe ko gikura. ³⁴Yong ma nyara npaghna tumo ni beng ate murang ni a beni ngi pag tumo niyang agh. ³⁵Aga kwa agh ndigh ne yong gi alliya a njere ni nga angni ni a ba-enna agh, ni pagh timo ndengshi ni telle magulla Yesu, telle ni nah, "pa uwara agha." ³⁶Ngha malli wab ni tenana ni nya, gung' agh a njiye a jim Kulli. ³⁷A yang ngha kwa agh a kura riyang ni Bulus a bua. ³⁸bang ni boryi yang ngha ate nah neyang e na wa shini nya. Le ayang ngha kwa a ka tigy a bin gisasa-muru.

Chapter 21

¹Ngha shi dagh ni yang ngha shi bolla muri muru shi wora kos, le ngha bangkwari ya shi wora njiye Rodusa, a biye ya shi wora njiye Batara. ²Ngha shi kum ni gisasa-bamuru ni ki duro ki ka Fonisiya shi ingna shi billa muri muru. ³Ngha shi shinni kubrus gha shi dagghi bung ma katang, shi billa muri muru shi wora suriya, le shi sulla Taya ba gisasa bamuru ki sulli abungha nhang ngha. ⁴Ngha shi kum ni a denlah gha shi digha biye kara tombari. Adenlah nayri Bulus, a ntiri bongho le Kulli, ke kenna Urushalima gha. ⁵Ngha a kara lesung ni biye gha malli ya, shi dagh biye le shi woro, a yong ngha kwa ni amah-nyang ni amuna sogha tahsung ha njun lah. Le shi gungha nje a kunsallang shi jim Kulli, ⁶Le shi maghi risung shikara le shi ingna a gisasa-bamunu, le a nyara lah. ⁷Ngha shi malli ginya le sung a Taya ngha shi bibbang a Talamayas. Biye gha shi magh kun ni a babangkulli shi dig nhang kara mwoh. ⁸Ngha bang kwori ya shi dagh biye shi wora Kaisariya. Shi ingna liye Filibus, bawabstelle kulli, mamona le a beni tombari agh, shi digha binni. ⁹Biye ya yang ngha ni amuna ngallang inne ni ki shindunna gha. ¹⁰Ngha shi digh ni biye kara fitong ngha le bashiduna ni a gori Agabus a Yahudiya gha ju. ¹¹Juwa bisung le tol nguri-kurung le Bitrus kur kushi ni biyi le nna, "Bongho le Kulli ma gerenteng nna, "ini a ba Yahuda ni Urushalima gha ka kur beni ni nguri niah ni nina, a ka maghi a bi a beni ni yeri kulli ya gha." ¹²Ngha shi ogh ni ga gha, sung ngha kwa ni a beni digna njiye gha shi jim Bulus ke kenna Urushalima gha. ¹³Le Bulus pilla nna, "mang ngi pagha, ngi bua ngi tu kunyang le. Kuro nima ngil rang ri ni muri agh ha ni wu a Urushalima, ate lulli Mahgulla Yesu." ¹⁴Ate Bulus shibi na ke a numuri ya gha, shi dagh te jimmi le shi nna, "le pagha le Kulli ibi diya na." ¹⁵Njun a kara ni nya, shi ponna a gile-sung shi wora Urushalima. ¹⁶A babangkulli baba a Kaisariya pirtasung. Ajuni bwa ni a gori manason gha, babangkulli makunduna ni kuburus gha, beni sa diya bini nya. ¹⁷Ngha shi billibang a Urushalima gha, amuna-nah ag sung ni bimirubang. ¹⁸Ngha bangkwori agh Bulus wori sung a bing Bitrus, abagulla kwa ngha biye. ¹⁹Ngha malli maghi yang kun ngha, banghi yang mwoh mwoh a ga Kulli pagha a ntiri a beni ni nya ki bangkulli a njibi agh. ²⁰Ngha a ogh ni agh, a bongshi Kulli, le a nna yi, "A shin na le, muna-nah, abwah worotongno lum shang ni a ntiri a ba Yahuda pah njiteng. A tolla kwa a ka bil gigillah. ²¹A wabi ne yang tello, i a alliyi ne a ba Yahuda ni ki digha ntiri a beni nya ki bang Kulli ya gha a pura telle Musa, a wo nna yang ke a jabba amunayang ngha, ke a bil a gipaghna ma yayina gha. ²²Mang sa pagha? A ka ogh te a juna. ²³Ngha nina le pagh ga shi wobbo gha shi sung ngha ni abuna inne ngha kaniyi giri. ²⁴Tol yang le a ishi yang, a nwanyi yang ga kwa a boshiya ate a nwah muyang. Le beni kwa ka yere a ga a waba muro gha yiri ni. A ka yere a woni ba bil gigilla. ²⁵Ate a beni nya ki bangkulli ya nga pah njiteng ngha, shi nyongli ne yang shi wabiyang a pura telle a ga a wolla lahgulla gha, nkila, ni ga a pigrimelli ya, ni njah." ²⁶Le ngha bangkwori ya Bulus tolla abunna egh a ishi yang, a ingna a kangnabangkulli, ate a wab dungso le kara ishiyang, ha ngha abwah ka pah ni gibung ate muri beni kwa ntiri yang ngha. ²⁷Ngha kara ma tombari ghe ki malli ya, a baba le a ba Yahuda ni pura Asiya gha, ngha a shinni Bulus a binbangkulli ya, a ishiyi abunno abwah teng ni lushi yeh yang ngha, le a bolli. ²⁸A wo magh jollo, "a ba Isra'ila n-aghni sung. Beni ni ki aliyi abwah giri ba kwa gha a shibi balasung, gigilla, ni njiye ni. Deshiya ye ju ni aba Heleni a binbangkulli ye biyina bin magerenteng ni." ²⁹Ate a shin ne ni Tarofimas ba Afisa a ntiri lah, a toollo Bulus juna ni a binbangkulli. ³⁰Le ntiri lah digh salala, abwah bangha bol Bulus. A pushi a kangna bangkulli, a giriya kunkangna. ³¹Ngha a pagh ni a ka wolli nluo-ye ya le teng nghe bil bang a bin mahgulla le a bakurung e Urushalima ngha ntiri salala. ³²Ma tolla a bakurung ni a ba-lallah a bangha a wora bin a bunno abwah nghe. Ngha a biye shin ni mahgula le abakurung ni abakurung ngha, a dagh te wol Bulus. ³³Le Mahgula le abakurung ju bol Bulus le tigha a kuri ni ngurikurbang bari. Le illibang e ini yongho le, mang pagh le. ³⁴A beyong baba a ntiri abunno abwah nghe ki wayiteng sisa. Ngha Mahgula le abakurung nghe ni yere ga a wabba, ate jollo leyang, tigha a ju ni Bulus a bin diya le abakurung. ³⁵Ngha a puri kunkangna bangkulli ya, abakurung tolli ate yalula le abunno bayong. ³⁶Ate bunno a bayong sogha tayang woro magh jollo, "Nwol nluwe." ³⁷Ngha a juni ni Bulus gyap ni bin digha le a bakurung ngha, nnayi Mahgula le abakurung, "A aghna nna teng ro?" Mahgula le abakurung egh nna, "A wo ngha a wo wab kun Heleni le?" ³⁸Ngha ni nale a woni bamasar ni kanna tigha a loshi salala wori abwah worotongno lum ngunghe enne a lusung ngha?" ³⁹Bulus nna, "Mini ba Yahuda ngha pura njiye Tarsus ni kilikiya gha. Mini ba njiye Mahgula, aggha ni -nna teng ri abwah." ⁴⁰Ngha Mahgula le abakurung dagh ni i nna teng ngha, Bulus tangha bikulli le wuli abwah bi. Ngha bang polli ya, nna teng riyang ni kun Yahuda. Le nah,

Chapter 22

¹"A muna n'nah na a dah, n-og lag murang ni nga wobi yong nga." ²Ngha a bunno abwa nghe ogni Bulus nateng ri yang ni kun Yahuda gha, a pollo. Nna, ³v3 "Mini bah Yahude ni a billa a Tarsawa ma Kilikiya gha, amma a aliya nghanh giri a dung Gamaliya a njiye ni. A' aliya na nghanh giri yarata a njere gi-gilla le akasung. Miyang ngi tol bangkulli ni kililnga mamiyong ni kyari. ⁴Npah na ganni a muri njere ni ju wa nluo, n'kuriyi na amenna ni abunna kene bin kurbang, vg⁵ni nga mama magula bin bangkulli ni abah gulla kwa ka tangha murang nga. In agh tasa ma nyonglina a bin yang ate a bah bang kulli ni Dimashku aghle, nwora biye ate nyenni yang a Urushalima ate a pah yang ganni. ⁶Ngha ngi wori ya, nju ni gyap ni Dimashlu aghle, ni ntiri bakara le poshibang magulla pura kulli tubang a ba npanghang. ⁷Nkpa njiye le nog nghe bwah na nghanh, "Shawulu, Shawulu, mang paghi ke a wo peng ganni le?" ⁸Npilla nah, "A woni yang ngho le, murung kulli?" Nna nghanh, "Mini Yesu banazaret ni a wo pi ganni nya." ⁹A beni shi sung nga ni yang nga shinna poshibang nghe amma na yeri nghe ni nahteng rang nga. ¹⁰N'nah, "Mang nga pagh le, murung kulli?" Murung kulli nah nghanh, "Logha a woro a ntiri Dimashku, a biyeni a wabo ga a ka pagh agh." ¹¹ni logh le nshin bang nga ate tubang le poshibang nghe, a beni sung nga ni yang nga bollang bung shi ingna Dimashku. ¹²Biye ni nkum beni a gori Hananiya agh, ba bangkulli a njere gi-gilla, nga a Aba yahudawa ni digha biye kwa gha ki bongshi agh. ¹³Juwa binna nah, "Muna nah Shawulu, kum shibang." Le n'ma shinni, ¹⁴Le nah, "Kulli le a tesung tol lo a yeri pagha le, a shin bah njiteng ni, a ogn teng ni ki pura kunni nya. ¹⁵Ate a woni a ka tanghi a bin abwah a ka wab ga a shin nga ni ga a ogh nga. ¹⁶ni biyeni nya, mang a wo lel le? Logho a pagho 150, a lagh ghogimashira lo, a woro gor lulli." ¹⁷Ngha nyenni Urushalima agh, nga ngijim ni kulli a kangna bang kulli agh, le nkum shinduna. ¹⁸Le nshini e na nghanh, kara a dagh Urushalima ni biyeni, ate na ag ga a ka wabba a murang nga nga, ¹⁹Nna, "Murung kulli, yang man nga a yara nkura abwah nwol yang ate a pah na njiteng ro a kangna bang kulli le aba Yahuda ni kwa gha. ²⁰Ngha a sob ni nkila le Istifanus bah wab tello nga gha, miyang ntangha biye, ngi lel dagra le a beni wol nlu-ye gha." ²¹Le nah nghanh, "Woro, ate nga taso kukwo a bin a beni ni yeri kulli ya agh," ²²A deghe wal teng malla. Le a magh jollo a nah, "Nwol nlu-ye, ni borro ke diya ngunjah gha." ²³Ngha a magh ni jollo gha, a buyi a gikura le yang ko a loghshi kikiri, ²⁴magulla le a bah kurung gha, tigha a ju ni Bulus a bin digha le a bakurung. Tigha a wolli a illi, ate e yeri mang pagyi ke abwah ki maghi jollo ni nga. ²⁵Ngha a kurri ni nguri juwe gha, Bulus na yi a bakurung ni kariya, "Bonna ki nwol bwa ni bah Roma ni nya nga ni sang a wobi njuo gha le?" ²⁶Ngha bakurung nghe oghni nya, woro ki wabi magulla le a bakurung, nagyi, "Mang a tollo a pagha le? Ate beni ya bah Roma ni." ²⁷Magulla le a bakurung nghe ju na yi, "Wabbang, a woni bah Roma le?" Bulus na, "Ini ni na." ²⁸Mahgula le a bakurung nghe pilla na, "Ni bollo dudduk ni nkuri digh bah Roma." Le Bulus na, "A billang bah Roma," ²⁹Le a beni ju ja illi ya ma deyi. Ngobong wol magula le a bakurung nghe nga yeri ni e Bulus gha ba Roma ni nya, ate wara kuri. ³⁰Ngha bang kwari ya, magula le a bakurung nghe tollo ka yeri ga a Yahudawa kura muri Bulus agh. Le nna a pangshi, le gora a magula bin minjah kwa a kpaba. Le ju ni Bulus tigha ntiri le yang.

Chapter 23

¹Bulus tah yi a ba minjah njung le nah yi yang, 'Amuna-na, ndigh na te Kulli ni yalung mwoh na zu ni nikyari."

²Magulla le a ba-bangKulli ni a gori Hannaniya agh na yi a be Seni tangha kayri ya a wolli kuni. ³Le Bulus pilla nah yi, "Kulli wollo, ba-kunbara. A wo nga a digha a wabbang abwah nzuoh, le a nah a wollang, nya ri gigilla agh?"⁴A beni tangha biye agh na, ini a sang magulla binbangkulli ni nga?" ⁵Bulus na, "Ni nyeri ya, amuna-nah e inimagulla bin-bangkulli gha. Ate a nyonglina ni ngi wab gimashira a muri murung le yong agh."⁶Ngha Bulus shinni e a baba le yang agh a ba nyongligiri a bin bang ulli ni, a baba agh aba Farisa ni agh nah teng ni jollo a minjah, 'Amuna-nah, mini aba Farisa, muna aba Farisa. Ate n-aghna ni yallang mwoh muri logho le a beni wuh a nkiliya agh ini paghi ke ngi wabbang njuoh." ⁷Ngha wab ni ni na agh, sagshirung ingna ntiri aba Farisa ni a bah nyongligiri binbangkulli, le bunno awa agh egh koriyo. ⁸Ate a banyongligiri binbangkulli ni agni logho le a nluo a nkiliya agh, aba-kuntumo le Kulli nya, abongho nya, amma aba Farisa aghna a gire kwa nga aghan.⁹Le sagshirung matenna logho, le baba le a banyongligiri le aba Farisa logho nah, " Ni shi kum beni ni teng ma nangna agh ko fittong. Ki nga bongho ni ko ba-kuntumo le Kulli wab teng ri agh le?" ¹⁰Ngha sagshirung eghe tenni agh, magulla le aba kurung bang ngobong egh abwaghe ka sanniyi Bulus, le nah abakurung a kenne aka fyeh abi a baminjah, a wore bin digha le aba kurung.¹¹Duh ni kpatie mama a boli agh magulla Yesu tangha njimuri le nah yi, "ka bang ngobong agh, ni nga mama a wab ni tellang a Urushalima agh, ini a ka wabba ni na a Roma."¹²Ngha bang tuniya, a baba le aba yahuda kpaß muyang kaniyi giri e na li ko a nu gubung agh ha kara ni a wolli nluoh Bulus agh. ¹³Abeni ni kur kunyang amuri yoh uwara woroßari.¹⁴A kenne a bin a magulla bin bangkulli ni a ba-gulla le a nah, "shi kanna kusung, ni shi lih gubung agh, ni shi nu gubung agh hah kara nisa wolli nluo bulus agh. ¹⁵Nibiyeni nya, le minjah egh wabbi magulla le abakurung egh juh ne biyang ba, ni nga a tuyi njuo agh. Mamisung nga shi gilla risung sa wol nluoh debang ka bil bang ba.¹⁶Amma muna mingali Bulus mabuna ohgna le ayang agh a noghi njere, le kenne ki ingna bin digha le abakurung le wabi Bulus. ¹⁷Bulus gor mamuna le a ba kurung le nah yi, "wori muna buna ni a bin magulla le aba kurung, yangha ni ga i wobi agh."¹⁸Le bakurung egh tol munabuna egh kyeni a bin magulla leyang nah yi, "Bulus ni a kur agh, gorang nah ni njuh ni munabuna ni a binno. Yang nga ni ga i wabba." ¹⁹Magulla le a ba kurung egh boli a bi pilli bin sogri rung le illi, "Mang akumo a wabbang?"²⁰Munabuna egh nah, "Aba yahuda aghna a jimmo a zuh ni Bulus kaberi a minjah, ni nga a ya bil njuo le ya. ²¹ka ogh yang agh, ate amungha wara woro bahri nga ki nonghi njere. A kanna, na li ko nu gumu agh ha kara ni a wolli nluo agh. Ni biyeni ma agh a gilla riyang a le ga a ka wab agh."²²Le magulla le aba kurung e woro nga malli wabi tenana e agh, "ka wabi bung a wab na nghan ateng ni agh." ²³Le gora a ba kurung bari na yi yang, "Ntigha aba kurung worotongno, a ba kurung ma eb Piri woro-bari-pulum, ni aba kuwo woro-tongno-bahri a wora ha Kaisariya, ni dudurubang," ²⁴Ye nah yiyang, a alla a gilluwo ni Bulus ka digha muri agh, le ntol kukoturo nkyeni bin Filikus magulla njeh.²⁵Le nyongli kuntumo ma nyonglina ni nga: ²⁶"Mag kung logha abin Kuludiyas Lisiyas kenna bin Magulla njeh Magulla Filikus. ²⁷Beni agh aba Yahuda ni bolli ka wol nluo, nga njuh nkun niyang ni aba kurung shi ashi agh, ate n'og ini ba Roma agh."²⁸I alla nga yere mang a boli tebile, ke ntolli kyeni minjah. ²⁹nyera a tighi teng ate muri gigilla leyang, teng eghni te ken ma nluo ko kuro agh. ³⁰Le nji yere e kurkung nga amuri, ini paghi ki ntuti binno ni kara, nye nwabi a beni tigh teng muri agh a juh ni teleyang a binno. Shikara"³¹Le aba kurung egh bil ga a wabi yang agh. A tol Bulus ni duh a juh ni bin Antibatris. ³²Ngha bang-kwari agh, ababah le aba kurung dagha aba kurung ma piri a kyeni le a nyere a bin digha le a bakurung. ³³Ngha aba kurung ma Piri ke billi bang a Kaisariya agh apah tasa ma nyonglina a bin magulla njeh a ya nonyi Bulus. ³⁴Ngha magulla njeh billi tasa ma nyonglina agh, kasa -njeh ma nyeni Bulus pur nga. Ngha yeri ni i pura Kilikiya agh, ³⁵nah yi, 'ngha ogho yaratah nga a beni tigho teng nga zuh agh." Le nah a ka tighi a le Hiridus Magulla njeh.

Chapter 24

¹Kara tongno ni dūgha, le Ananiyas magulla le bah bol bin bangKulli, ba tenna, ni ba kumtenna ni a gori Tartillus wora beh. Abayong ni juh na tigteng a muri Bulus a dūng magulla njeh. ²Ngha Bulus tangni dūng magulla njeh agh, Tartillus logsa a tigteng a muri, le wabbi magulla njeh. Ate muro, susu agh shi dig ololo, shinduna lo juh na ni a' arigha ma bonna a' njeh le sung; ³nga le ni makampa ni shi agni agha kwa agh pagha njali la sung, magulla Filikus. ⁴Ate ke i nkuro deshi agh, miyang ngi jimma ogha agh fitong ⁵Ate shikunna beni ki biyibang, ki ishi agh a ba Yahuda kwa a ngunjah a shibi pah murung. Ini pag ma kunduna le a ba-Nazarat. ⁶Alla i gha biyi bin bang Kulli ke shi boli. ⁷Ke Lysias ba kurung juh pushi abisung. ⁸Ngha a illi Bulus a muri a tenana ni le, aka ogha a njuo ni shijuni a muriniya. ⁹A ba Yahuda oso i shi kunyang le njuo ni a juh ni a muri agh njiteng ni. ¹⁰Ama nga ba bol njeh nah yi Bulus i nateng agh, Bulus pilla nah, "nyerina a digna ba wab njuo a jeh ni bowo dudug. Ini pagyi ke nga bangho teng ni binmurubang. ¹¹A ka yere ni wor kara lum-pur-bahri ni beni aghnnga wori a bangni Kulli a Urushalima agh. ¹²Ngha a kunna bin bang Kulli agh ni sagshirang ni bunggh agh, nite lushiye bunno bayong a bin bangkulli agh Ba-Yahuda, ko a ntiri lah agh. ¹³Na logh la dūng kushi tigteng ni a juh ni amurang agh. ¹⁴Ama wab nowo, ate jah gha a gori bangKulli 'o agh, Ini te ngi bang kulli le a kah miyang ngi billa agh kwa a gi gilla na gi yonglina le aba shinduna. ¹⁵Tigna yang ri Kulli nigha a bayong ni te, le aba pah njiteng na aba gimashira ka logha nkiliya. ¹⁶n'tolla nga dig niyong poshina abin Kulli na abayong karni kwa agh ¹⁷Bowo dudug ni duwa, njuh ne ni njehlang angna ni pah bollo. ¹⁸Ngha pagni ga agh aba yahuda babah ni Asiya kunnang abin njibuno lag gimashira a bin bang Kulli nya na bunno bayong ko salala agh. ¹⁹Digna ka abayong ni juh na kun dummo ni kari, nga a yangha ni tigteng muran agh. ²⁰Nyha nina agh le abayong ni ibi a wab gimashira ni pa akunang agh karani kwa ntangni tu minja la Ayahuda agh, ²¹ake ate gha mwoh mangni jollo kareni ntangni ntiriyang agh, ate muri logha nkiliya ni tesang kundung njuo ni kariya agh. ²²Le Filikus beni yeri njere yaratah logshi njuo egh. Nah le, Ngha Lysias ba agkunduna nyera Urushalima le nga kashiyong njuo." ²³Ke ye lag ba kurung ibi tig njiri Bulus ama ipi gung ate abi ka kun shini ka agni. ²⁴A ntiri kara fitong, Filikus nyer ni mahmi Drusilla, mah Yahuda, le tashi bang ri Bulus i juh ke ogh tepah njiteng ri tele Yehsu ba-ashibang. ²⁵ke nga Bulus wabbi te pah njiteng, bol murung, ni njuo ni ki juh agh ngobong kpari Filikus na "shisa bah sang nkunbang kale nga tashibang ro."A ntiri nga kwaniya yangha tigye Bulus ka pih bollo, ma dingya tashibang ni nateng ri Bulus. ²⁷Ngha bowo bahri duri agh, Borkiyas Festa dig magulla bol njeh a jung Filikus, ama Filikus tola ki all agha abin abayahuda, ke dag Bulus i dig agh a kuro.

Chapter 25

¹Ingha Festus ingni ni a kasa njeh ya, jum kara taro, le dag Kasariya wora Urushalima. ²Murung magulla bin bang Kulli na a magulla le aba yahuda Juh ni tig teng a muri Bulus. ³Le a jmmi ibi agniyang i Bulus i juwa Urushalima ate mama aka wol nlue a njere agh. ⁴Le Festas pillu na Bulus gha a kuro a Kasariya, tol kara agh ika nyera beh. ⁵Nale abeni tollo gi kah agh ishi woriyang. Gimashira nga nshinari le nlogle le ntiginyi teng. ⁶"A ntiring kara tongbitahro kena lum agh Festas dag beh woro Kasariya bang kor agh puro digha minjah le tigha a juh ni bulus. ⁷Ngha billi bang agh, aba Yahuda ni pura Urushalima agh tang gyab ke juh ni atigteng ni tekushi nya agh. ⁸Bulus lag muri nah, "ni pagyi bung gimashira agh ko aba Yahuda, ko bin bang kulli, ko Kaisar agh" ⁹Le Festas tollo ka kun agha le a ba-Yahudawa, Ke illi Bulus nima, "A agna a wora Urushalima le i nwabbo njuo beh a muri a gha kwaniya? ¹⁰Bulus na, ntangna tu minjah le Kaisar ba te a wabbang njuo agh, nigha mama a yerini ni npayi aba Yahuda gimashira agh. ¹¹Ke npangna gimashira boh te le mamalog le kena a nluwole, ni shiba a woll nluyang agh. Ama tigteng layang yiri nile bwa nya ghan ka tolong ka payang nga, miya ngi jimma nga tol njolang nga kani bin Kaisar. ¹²Ngha Festas nani teng na a ba wab njuo agh, pillu na a jimma Kaisar, bin kaisar ni aka wori weh". ¹³Njum kara fitong, Murung Agaribas ni Barniki bilbang Kasariya a ja mahyi Festas kum. ¹⁴nga a pangni kara dudug beh agh Festas tol tenana le Bulus wabbi murung bwagha njo kuro nga Filikus dagha ah kangna kuro. ¹⁵Ngha miya Urushalima, a magulla bin bang Kulli, na ba tenna le aba Yahuda juh na ni tig teng le a abinang, le a alla a wonluwe. ¹⁶ke npiyi yang, ni ding gi pagna le aba Roma agh, apa bwa agh shin billa a kun ngere muru ni khari bura bamuru ni a gori kauda a, ni gani ini shi kuri gisasa ma kena ari magulla. ¹⁷Ngha a kpani a juh ni ba agh, ni sasshi bang nga, bang kor agh npuro ndingha minjah, le ntiagh a ba juh ni beh. ¹⁸Ngha aba tigteng e, logni ni tigteng agh, ni nyeri tekushi agh. ¹⁹Ga shin agh, shashirung ni ate njer bang Kulli ni te Yesu ni wuh agh Bulus ki na wa'o ni usulo agh. ²⁰Ni nyeri njereni agh billini teng agh, ke illi ika ka Urushalima aka wabbi njuo beh a murra tenane leh. ²¹Ke nga Bulus jimma a kuri ba nga ika wora le muruing magulla, ke ntigha a kuri juwa a karenina nga tuttini bin Kaisar agh! ²²Agaribas nateng ri Festas, "ke nga kun ogh beh" Festas na aka oghi kaberi" ²³Bang koragh Agaribas ni Barniki juh ni njibuno, a ingna akangna na magulla le a ba kurung, na a magulla njeh. Le Festas tashibang a juh ni Bulus. ²⁴Festas nah, "murung Agaribas, na abayong ni kwa ba'a, i nshina beni ale agh, buno aba Yahuda nanateng rang a Urushalima ni ba ni jollo ni boto ke a dag beni ni njung nga" ²⁵Nyerina nipag gha ki kani nluo agh ama, ate ingha nina le bayong in pag binmurubang. ²⁶Ama nya, ni tekushi ga nga nyongli murung magulla agh, ini pagyi ke juh ne abiyong. ni we murung Agaribas ate nga kun buro ga nga nyongla a muri njuo agh. ²⁷Ake ni botto i tutti guro ni nyongli amuri agh.

Chapter 26

¹Le Agaribas nah yi Bulus ibi lag muri "ke Bulus logshi bih ki lag muri. ²Murung Agaribas, npangna binmurubang ate a tig tengni aba Yahuda juh ni a murang ni kyari agh; ³Ngha mama, amini ba yeri gi pangna le aba Yahuda na illibang leyang agh. Ngha ninale miya ngi jimo ginyoh ateshi kiro rang. ⁴Njiteng agh, aba Yahudawa kwa agh a yerina logho lang a njeh lang Urushalima ⁵A yerinang ni kunduna aka agha, logh agh mini ba Farise, njer bang Kulli ma dungrina lasung. ⁶Ntang na kundung njuo ni beni ate miyang gi all ogrung ni Kulli kurro na tehsung agh. ⁷Ate ma ni pag ogrungi a tebah lumpurbahri le sung tig yaliyang aka kumo agh gushi Kulli ni njiteng duh ni kara agh. Ate tig yalung ni, murung Agaribas, aba Yahuda tinghan teng tebi ⁸Mang payi ke bwa ka denshe ni pa njiteng Kulli ka loshi nluo agh? ⁹kikara agh ndengshi na ni pagga ka biyini lulli Yesu ba-Nazarat agh. ¹⁰in pagno gha a Urushalima. nkura aba pa njiteng dudug ni dingha muribang ni agh abin magulla bin bangKulli peng agh. a wol nluo yang, malle miyang miya njuyang. ¹¹Npanayang gani abin bang Kulli le aba Yahuda ni ala nga tigyang ibi abiyi lulli Kulli. Ntingyang dung duduk, npayang gani ha anjeh lusung. ¹²Ngha ngi pangni girea in wara Dimaska ni agha le a magulla bin bang Kulli. ¹³Murung, ngha miyang njere agh ni ntiri ba kara, shing poshibang a Kulli tubang gerenteng arisung wor kara. ¹⁴Ngha shi kpani njeh agh, i ogh hamma ki nah agh ni kun Ibraneyawa 'Shawulu, Shawulu mang pagho ka a wo peg gani? konna ke a nyimka kinkolong agh" ¹⁵Ngha le nah amini yang' magulla? Magulla pilla 'mini Yesu na pih gani agh. ¹⁶Log ni beni a tang ni kusho; ate ga ni npuraro tebi, Ngha tolo a ding denlah ni ba wab aga a yera a murang nibeni agh na mama ngha dummo kara agh. ¹⁷Le ngha asso abin a bwa na aba yongni ni yeri Kulli agh, ngha tasso biyang agh. ¹⁸Ibi a logshi njiyang, le a pushiyang apinna juh a poshibang, pushiyang bin diyamuribang le ba soribang juh agh bin Kulli, ate a kun tol gimashira abin Kulli ni gibbere ni ngi pih a bayong ni a pushi gerenteng te pa njiteng rang. ¹⁹ini pagyi murung Agaribas nin tol kirung ri ngishinna ma ba Kulli agh ²⁰Abin ba Damaska ni duna, le a Urushalima, ni njeh Yahudiya kwa, tolo kena bin a beni ni yeri kulli agh wabbi yang tenana ni ate aba pontubu, a yera bin Kulli, a payi gima bonna ni ki dun pontub agh. ²¹A tebi ni aba Yahuda bolang kangna bang Kulli a alla a wollang. ²²Kulli agnang tolo juh ni kyari. KAte inbi nkumo tangha kun dung bayong ma kyena na magulla, in kabkun, a muri ga aba shinduna ni Musa waba ki pag agh. ²³I Bashibang ka nuh gani, le ika dig ba kunduna alogho le abwa ni wuh ka logha le ika ham poshibang ari aba Yahuda na abayong ni ni yeri Kulli agh. ²⁴Ngha Bulus ki malli lag muria agh, Festas wabba ni jollo "Bulus, a wongho a tol bangha; giri lo dudug tingno ba agh. ²⁵Le Bulus nah, "magulla Festas nya ngi pag ba gha agh; ama ni yiri tenna ni kunyong ndungrinah ²⁶ngi wab njiteng ate murung yerina a gha kwa inni poshi ke gi wab tenana huar, Ate nyara gubung nya ba ni vulla ari paghe agh ²⁷Murung Agaribas, a pana njiteng ari aba shinduna le? nyerina a pana njiteng." ²⁸Agaribas nah yi Bulus, "ah ntiri kunbang fitong agh aka nuh murang in dig ba pitteh Yesu le?" ²⁹Bulus nah, miya ngi jim Kulli, ko a kunbang fitong ko ma sanna a wonni, ni muro agh ama na beni kwa ki ogha ni kyari agh, ka dig nigha meng. ama nya ni niya ma kur bang ngha. ³⁰Le Murung logho, ni ba bol njeh, ni Barniki, na a beni kwa a dig niyang agh; ³¹nga a dangni bin fama agh, a waba ariyang anah, " beni agh ni pag ga ken kuro ni wollo agh. ³²Agribas nah yi Festas, "beni agh ka amangne bung ngha ni tol tenana le kenni bin Kaisar agh.

Chapter 27

¹nga a agni shi bil gisasa muru kenna Italiya agh, a ishi Bulus na shile a beni njuo kur agh abi magulla luwo na gori Yuliyas ba Luwa le Augustas agh. ²shi ingna a gisasa muru a Adramatiya, ma ka logho ki bika kun gere muru na Asiya agh. Le shi kenari muru magulla. Aristakus ba Tasalonika ni a Makidoyo worisung. ³a beh agh Yuliyas billi bulus yarata, pih njere ibi kena bin abhi a agni. ⁴Beh ni shi bil gisasa muru ni billa gyab ni digli muru Kabrus, ate gung agh ki gangshisu. ⁵Ngha shi duhri muru agh le sunga agh gyab ni kungerebang Kilikiya ni Bamfiliya agh, ma shi sulah Mira lah njeh Lisiya. ⁶Beh ni centurion kun gisasa ma Iskandariya ni gi ka Italiya agh ma ishi sung yeh. ⁷A ntiri kara dudug shi bill muru jeyi-jeyi ke shi ke bilbang kari Sinidus, a ntiri gani, biyeni gah ni ayisung ishi wor ag ma shi keng njere Karita, kari Salmina. ⁸Ni gani ni shi ke billi kungerebang, ke shi ke puri bah a gori bin sullo ma bonna agh, kari lah ni a gori Laiya. ⁹Shi tolla kunbang kara dudug, kunbang gonno le a bayahud warah, bil muru agh konna a giyah, Bulus lag yang. ¹⁰Ke nnamah 'bayong, a giri ga biyi sung dudug a gi birri na gisasa agh ni mwoh agh, ni sung kwa. ¹¹ke magulla luwa ma tang teshi kiri a ri magulla le nitelle gisasa wora gha kwa Bulus ki nateng a muriya. ¹²Ate dingna bin tangha le gisasa ni foti dingna ni kuntabi agh, ke a ba lang gisasa duduk laggha ariyang a dag beh, njinjere akun nga nhang kena lah Finikiya le a mal kuntabi biye. Finikiya agh bin tangha le a gisasa ni a Karita agh ni ki shin njidulung-pengri tebag ni njishamba-pemri tebang. ¹³Ngha gung njishamba ki bwa ni fitong -fitong agh, aba lang gisasa nah le akuna gha a alla. Le a ma noniyi nyeh gisasa muru a ma wora billiyi kungere sallang Karita. ¹⁴Kunbang fitong le gung nyamuru mah tenna ni a gori ma logshi wolsung a fura muru. ¹⁵Ngha gung magulla kun ni gisasa muru jurikilidon le sung gha le shi aworo bilba gung ki kanghan ghah. ¹⁶Agani nininashi billi muru jeh borro bang na gori Kauda. Ke shi ke kun ni gisasa ma ashibang agh. ¹⁷Ngha zah teshi ni gisasa makena agh a pag tumo na anguri le a kuri gisasa muru ate woro ke kpagha anji sallang Siritis agh, ke a sulli nyeh gisasa a muru a dag gisasa wo wori muri. ¹⁸Ngha shi tolli njere a ye gung mashire agh ha juh a kwarole bang agh shi ingna pushiyi gitolla shi sokko a muru. ¹⁹A kara ma tahro agh ba lang gisasa pushi a gitumo leyang soyiko muru ni biyang. ²⁰Ngha kunbang duduk, kara na muna sheri ni tubang ri sung agh. Gung muru mashira woro gangshi sung ma shi pushi yalisung ni shi wa abah. ²¹Ngha a wori duna agh gilina layang ke malla biyang, ke Bulus logho tangha ntiri a ba lang gisasa namah, ognang le ke ni dag Karita a ke ni sa kuma a gani na biyi giri ni agh. ²²Nibeniya Miyang ngi jimyong ke yaliyong ubba, muri bwah nya ki owa se gisasa nimwoh sa boro. ²³Ate duh niwor agh ba-kuntumo le Kulli lang ni gi gushi agh tangna girikarang. ²⁴na le ke ngobong i wollo agh Bulus, digna a ka tangha kundung Kaisar. Shina Kulli a ntiri shin gienna le poh no a bwa ni kwa ngi ging niyang agh. ²⁵ate npah nah njiteng ikah pag ni gha ma Kulli wabba agh. ^{26,27}Ngha duh ma lum-pu-enne pangni agh, gung wo gindili sung ba ni bowa a muru magulla Adriatic, ni ntiri duh le aba lang gisasa tollo a dingna gyap ni dingli. ²⁸A mom limma le muru le kena bung wuramwoh, juh le a ya momi muru, a kun limma le lum-pur-tongno. ²⁹Ngobong kpa riyang pa gisasa ka nyimma mari tahl, ama sulli a nyeh eene a njin jumoh ke a jim Kulli i bang kwori kahra. ³⁰A bah lang gisasa ki i njere aka dagni gisasa magulla agh le aka sabba a makena a muru magulla, ama. ³¹Ke Bulus nah yi Centurion na bah kurung, 'a bayong ni dig agh gisasa ni agh le ni gha ah abah. ³²Le a bah kurung ma tuyi a nguri le gisasa makena egh ndayi muru fah wori. ³³Ngha bang gi kwari agh, Bulus njiyang kwa a lih nuh, nah le kara ma lum-pur-ennenin nin lih gubung agh. ³⁴Nina ah miya ngi njim yong in lihgiri ate in kum abah. Ate bwa nya agh tayong mwoh ka bor njimuri agh. ³⁵Ngha wab ni teng ni agh, ma tol fah nuh pag yi Kulli makampa ke bonno wora lih. ³⁶Le a shinle kun tenne ngirung lih gilina. ³⁷Susung nga woro-tongno bahri pura muri woro tahro lum pure topurmwoh a gisasa. ³⁸Ngha a lih ni gilina yaratah agh, a soyi nji lusung muru ate dungro le gisasa bi assa. ³⁹Ngha bang kori agh na yeri njale agh le a shin pyabang a kundingli, le a wabi a riyang ko a lang gisasa a keni pya be. ⁴⁰Le ama kassah anyeh gisasa a dagha amuru, a mintiring, kunbang fitong a pangsa a nguri ni ki piliyi gisasa agh, aya logshi ginongung le gisasa ama suwa kundingli. ⁴¹Ngha a ko puri bah njimuru kpa bba gha, le gisasa kpangha a njisallang. Kundung gisasa ma kpangha be, ni logle yighi agh. Le jung gisasa ma tang buhno ate gung mashira. ⁴²A ba kurung alla ka wol nluo a benni a kuriya ate ke mamona leyang ilang muru ipuro bang agh. ⁴³Ama magula taluwa tolla ka le centurion kashiyang, ake ashi Bulus, le kashiyang nayi yang benni kwa yeri muru ah ih kpa amuru duhra. ⁴⁴Le ashile abuna akuhra tayang baba amuri kanda gisasa, baba a muri gitola ni a dingli gisasa. inni shi pagha na ke shi dura a dingli kwa.

Chapter 28

¹Ngha shi sulini kwa kukoturo agh, le yere a gor bura bamure egh Malita. ²A bayong ni njeh agh agsung bung bahri-bahri, fung na gishe i shi warah ate muru ni ngi nya ni tahbi agh. ³Le nga Bulus aliyini kuro hagrairi ke fug gishe agh, gafung ma ohg yigrah le gishe agh ma puro kara bih, ⁴nga a bayong ni njeh shini yoh kari bi agh, ama waba ariyang le, 'beni agh bah wol nluo ni ke abba a muru magulla, i nga te agh njuo ni danghi. i ahbah!⁵Le jigri nyoh a gishe, nyoh ni paghi gubung agh. ⁶A yang agh a densew ko biye ka i moro nogshi njali i kpah i wuh. Ama a ding juuh a shini gumu ya pahghi ya, le aka ariyi yaliyang a nah bweh agh gilangni. ⁷Magulla njali ni muru kagnia agh lulli Babiliya yangha ni a bang gyap ni bah a pang nga nga agh. Gingshi sung aghni sung ma kara tahro. ⁸A yangha nghon te Babiliyas nga gi nonkonno ripangna ni garung, Nga Bulus kehni bini agh jim Kulli tiyibung ke kum mahso ngiri. ⁹Ngha gha pagni agh, ashile a bwa ni a bura ba muru agh ki nonkonno agh juh kun mahso ngiriyang. ¹⁰A bwe pasunga gullo dudug, Nga shi girisung sa logni ya a pasung a gha shi alla. ¹¹Ngha lum sheri taro agh shi ingna a Iskandariya mama ni gisasa Iskondariya mama kuntahbi a njali ni muru kagni agh a nyongli ki pur passa a buno. ¹²Ngha shi ke sulini agh alah Sirakus shi dingha beh kara tahro. ¹³Beh ni ma shi bil salang shi bilbang lah Rigiyum. Njum kara mwoh agh gung matenna logha njishamba logho a ntiri kara bahri shi juh a lah Butiyoli. ¹⁴Beh ya shi kuma a muna tehsung a jimsung eshi dngniyang kara tombahri. Nji njere ni shi bilbang a Roma. ¹⁵Ngha beh ni a muna tehsung ohg te juh juh lasung a puro a jeyi sung a bin magiri ma Abiyas ni tarah tahro agh. Nga Bulus shinni yang agh gire tenshi ngiri paghi Kulli Makampa. ¹⁶Ngha shi ingniRoma agh, A dang Bulus ibi ding ni muri nah ba kurung ni ki leh muriya. ¹⁷Ngha a juh ni arigha a ntiri kara tahro Bulus gora a bayong ni pagha bah-Yahudawa ba mwoh agh. Njum kara taro agh Bulus gora amagulla le aba Yahuda kpaniya nahyni yang, 'a muna tehlang Ingha a. ¹⁸Ngha a malli ilang agh, a tolla aka magha bung ate nashing teng ni gika nimeng a nluoh agh. ¹⁹Ama nga aba Yahuda tangha muri dense layang ah, ini pagyi ke tol njuoh wori dung Kaisar nya le miya ni dense nga magha aba liyang agh. ²⁰Ate gireni pagyi ke al shiyong nga nahteng riyong. Tenteng yong le aba Israila nghe e nya inni paghi ke a kuron nyeni. ²¹Le a nah yi, ni shi kun ginyonglina pura Yahuda, ko a muna-tehsung juh ni kuntumo ko wab temashira a muro agh. ²²Ama sugha shi magkirisung sa ogha bino gha a denshe a mura abayong ni, ate shiyerina nga a bungshi muyang ba kwa'a. ²³Ngha a tigni kara agh abwah dudug juh kumia bin sulo le. tol tenana ne wabbi yang, le wab teng a muri diya muribang le Kulli. Alla ikah nuh muyang ate tenana le Yesu, kwa ni gigila le Musa na ba-shinduna loghni behri kena kapolla. ²⁴Nuhna murah babah, babah teya ni pa njiteng agh. ²⁵Ngha na oghriyang agh, a meshe nga Bulus wab niteng niya. "bongho ma gereteng nateng yaratah a njibin Ishaya ba-shinduna juwa bin a tehyong. ²⁶Nah kenda bin a bayong ate wabiyang ohgoya nga ohgho amma nigha yeriya; shinbang ghaga shina amma njiyong ni ki tuwa. ²⁷Ate kunye a bayong pagna bim agh, ni a kiriyang na ohg yaratah agh, ate a gugina njiyang. nya ni na le aka shinbang na a njiyang nyanina le ka shinban ni njiyang aka ogh ni kiriyang ni yeriteng a kung yaliyang ni pilla deshi, le nga toghi yang bin konna. ²⁸le nga nyere ni ashibang le Kulli ni agh a tushi ne bin a bayong ni niyeri Kulli agh, la agha ohgi, ²⁹Ngha wabbi yangha a gha'ah, a ba Yahuda bol njeleyang. Ate ntiri ariyang agh na ohgriyang agh ³⁰Bulus digha bowoh bahri a lah ni tollo i dingha a ye agh. Woro agha a bayong ni ki juh abini agh, ³¹yagha i ham teng mulle Kulli, ni aliyi agiri muri gi pangna le magulla Yesu krisiti ngobong nyah.. Bung ya teshi njeh agh.

Romans

Chapter 1

¹Bulus, guro le Yesu ba'ashi bang, beni a goro dig ba-kuntumo, beni ati agh ate tenanah mabwa le Kulli agh. ²Mama ni pag tenana le Kulli mama atol kikara a njibin a ba-shinduna a gi nyonglina le Kulli ma kwar. ³Ate muri muni, beni abilla a njibin a minka Dauda A njiri ngirung. ⁴Ate loggo le a bin a nlouh a pilli dig magulla muna Kulli, a jibin bongho le a ba bang Kulli ni kwar agh, Yesu ba'ashibang Magulla. ⁵Njibini ni shi agha borole ni pag tumo tassa ate pah murung ma njiteng a ntiria njeh, ate gullo le luli. ⁶A ntiri a njeh ni inna goro tebi ate dig mami Yesu ba'ashibang. Kun tumo ya nga bin a beni kwa'a antiri Roma gha, a ma kun yalong le Kulli, nga gowa a dig a beyong ma gerengteng. De boro le Kulli ibi ding ni yong, ni ololo abin Kulli tesung, ni magullah Yesu Ba'ashibang. ⁸Niduna agh miyang ngi paying Kulli lang makampa a jibin Yesu Ba'ashibang te muyong kwa, ate njiteng leyang ni a duma ngunjah kwa'agh. ⁹Kulli ni ba wab kunang, beni npayi tumo a ntiri bongho lang a ntiri tenana mamu agh le muni, niga mama kareni kwa'agh miyang ngi denshi ni yong. ¹⁰Kare ni kwa'agh miyang ngi jimma ari jimma lang, ate ko mang le njummo le in kundung poshina ni agha le Kulli ni julang biyong. ¹¹Miyang ngi koshiyi shin yong, ate in payong agi pahna le bongho ate ngiriyong ibi tenne. ¹²Le meng taya ibin kung ngirung tenna a

ntiriyong, a ntiri pah njiteng leyang kwa'agh. mamiyong ni mameng.¹³ Nibeni agh, nin agha in diya ni yeriteng agh, amuna nah, kare ni kwa'agh miyang ngi deshe, in kena biyong, (ama ni kun jere agh ha nibeni), ate in kuma a ba pontubu niga mama ngi kumo a ntiri a beni ni yeri Kulli agh. ¹⁴Mini ba tangma le ba Heleni ni a biri, ni yeriteng na abeni ni yeriteng agh. ¹⁵Meng teya ngil larang nga wab tele Kulli a biyong, nyongni a ba Roma.¹⁶ Ate ni ngi pah yiribiyina ari tenana le Kulli agh, ate diyamuribang le Kulli ka kumi abeni pah jiteng nga ashibang, ni duna ga aba Yahuda kedebang aba Helleni. ¹⁷Ate intire ni Kulli dunni muri a ntiri njiteng kena njiteng, ninga mama anyongli agh, "Aba pa jiteng ka digni njiteng."¹⁸ Ate yalulale Kulli ka sulla a binje a muri shingri bongshi kulli ni gima bwa le bayong, abeni ki par njiteng ari shingri pag gima bwa le yong. ¹⁹Gate paghi agh,ga boro ke a yere ari Kulli agh ni vuliyiri abin yang gha. Ate ga paghi agh Kulli dunnai yong ni gerenteng.²⁰ Ate gipangna le na logle shin nga agh a dunne nga aa gilli ngunja gha. A logle a yeriyang ari aga paggha. A gipagna ni kwa gha ayangni aga nya niki malgha gha ni gullo kulli le. Ngoshe agh a bayong ni nya ni teng ni aka wabba agh. ²¹Tekushi nya, ko ke a yangha oghe, a yerina Kulli, ama na pi gullo ninga kulli agh ko ma a bongshi. Ngha na le, a pilla bahngna a denshe leyang, dengshe leyang nga manangna ni, ni bolla a pinna.²² A dummo a yerina teng, ama a pilla a digha abeni ni yeriteng nga agh. ²³A ari gullo le Kulli ni nya ki mal gha, a peshe ni minling aga ki mal gha, ni nga bwah, a miyang, na agi lusung ni kushiyang inne ya na ma dama njeh.²⁴ Ngha nina le, Kulli tol yeyang tiya ari pinjung ari gi manangna gha, ate abiyi ngiriyang a njiyang. ²⁵A yangni a ariyi jiteng le Kulli ni yiri, deshiya a yang nga bongshi ni gushi ga a gil agh, a dag beni giliya, beni dig gi bonso ke kene, Ibidiana. ²⁶Ini pagghi ke Kulli pil yaliyang, ari agha a tola a kunyaliyang nga ma digna ma nangna ni pah gani, ha amanyang ariyi kpaba le babura ni bama nyerari kpaba le bama ni bama. ²⁷Inni te a buna leyang ari kpaba le bama ni babura nyerari kpaba le babura ni babura. Ayangha pag gi biyirung. abuna ki nongni abuna, a yang nga pag gimbene. A yangha a kor ngoso ga apaggha.²⁸ Ate na aghni Kulli ari gipayinale yangha piyang, payang yong manangna, ate apag a gima nangna ni.²⁹ Yaliyang wara dunso ni gimashira yalung manangna, pinjung, ni yong mashira, wol nluoni, ni denshi gimashira. ³⁰Aba nahlulung ni periteng. Aba bana le kulli, aba teng murung, ni abeni nyah ki gushi aba biyangha. ³¹Aba yalung pinna, abeni na agniyang nga agh, aba shibi muribang ni abeni ni shin gi enna gha agh. ³²A yerina ga Kulli wora tiggha i beni ki paggha a gire agh, nluo ni ka pag ngoshe ni aka kumma. agah ni apag mwoh gha, ha a yang nga a kurtye aba pagghe.

Chapter 2

¹Ngha nina le a nya ni mawabna gha, awe ba wanjo, ate njohni a wabba a muri bangha a wongha mag muro ni muro. Ate awe ba wanjo a wongha a pag gire. ²Ama shi yerina njohle Kulli ya billa muri njiteng ngha kpa muri a beni ki pag a gire agh. ³Ama shin gha, awe beh, ba wabi abeni ki pag agire ya, ate weh ma agh awo paghire. Aka abba ri njohle Kulli le? ⁴Ko awo jeng gowole pah niye ni tyengibang ni nwah ngoso gimashira ni popole? Na yere i borole ka kanima a pontubu agh le? ⁵Ama ate teng murunglo ni yalo ma shibi pontubu agh, a wongha a kpabi muro yelula a kara wab njoh mabwa le Kulli. ⁶Ika pi beni kwa agh ngosso tumole. ⁷Abeni tangha ki pagtumo ma bonna, le nyah ki pag ndongho agh gha, tolle ariyang bongshikulli, ni gushi Kulli, ni gerenteng, i payang usulo mama niki malgha agh. ⁸Ama a beni ki agmuyangha, ni agnjitengha ama ki agni a gima nangna, yalulla ni yalulla ma funna ka sula muyang. ⁹Kulli ka suli ganna ni yongbiyina ari a benni ki pag gimashira gha, abin aba Yahuda ni dunna kedebang aba Helina. ¹⁰Ama bongshibang, gushibang ni polo ka juwa bin beni kwah pag gima bwa gha, abin aba Yahuda ni dunna kedebang aba Helina. ¹¹Ate Kulli agh ba tariyi bang ni nyah. ¹²A beni pag gimashira nyate gigilla gha agh, a wuu te nya te gigilla gha, ama aba pag gimashira ate gigilla agh, a yangni a wabbi yang njoh ate gigilla. ¹³Abeni ki og njo kwa gha aba pa njiteng ni a dung Kulli agh, ama aba bil njo ni agh, a yangni aka abba. ¹⁴A beni ni yeri Kulli agh, a nya ni gigilla gha agh, a yangni a pag gigilla, a yangni gigilla ni muyang, ko ke a nya ni gigilla gha agh. ¹⁵Ningha a dunna gi pangna ni ah alla ari gigilla a nyongli nari a kun yaliyang. Denshe layang ka tang niyang, denshe layong deshiya ngha i wolyang ko i tabyang. ¹⁶Ngha deshi abin kulli agh, gire ka pagri a kara njuo le kulli, ngha aka wanniyi beni kwa agh njuo ari tenana le kulli a njibin Yesu ba ashibang. ¹⁷Ama digha a gormuro i Ba Yahuda, a diya muri gigilla ni gushimurung abin Kulli. ¹⁸A yeri denshe le, a agni gima bonnale kwa, aye kunna aliya a gigilla. ¹⁹Digha a tollo a yalo a wongha a billi a ma njungwaghina, ba poshibang abin a beni a pinna gha, ²⁰ba gil gipayina le a nbondo, ba aliya a muna kena giri, ari gigilla, a wongha ni yeri njiteng, ni yalangni gire ariyi digna loh ni yahlo? ²¹Nyongni a beni ki aliya a bwa agh, palang ke nin aliya muyong ngha? Nyongni ngha wab tele Kulli a muri igiri agh, a nya awo igiri ya le? ²²Awe beni awo nah i ke bwa i pag nja gha agh, a nya awo pag nja gha le? Nyongni abeni yalo shibi gilang ngha, a nya awo igiri a kangna bangkulli agh le? ²³Nyongni a beni ki pag bin muribang ni gushimurung ari gigilla, a nya awo jeng Kulli ni gimashira lo ni gigilla lo agh le? ²⁴Le, "a biyina luli Kulli a bin a bayongni ni yeri kulli agh gha ate muyong," ningha mama a woro a nongli ya. ²⁵Jabba agh gima bonna ni a biyong, ngha nbil gigilla agh, ama ni mbil gigilla agh le, jabba le yong ngha ni dig jabba agh. ²⁶Ke, ngha, beni ni jabba gha agh bil agi payina le gigilla, jabba ni na jahni agh gha, jabbe le niki dig jabba agh le? ²⁷Ke beni na jabba a nkilla gha agh, magshiyong, ngha bil gigilla a le? Ini diya na ate nyongha ni agi nyonglina le gigilla ni jabba, ama nyongha nye nga bun gigille! ²⁸Ate inni Ba yahuda a njibang ngha, inni ba jabba ni a kashi ngubu le agh. ²⁹Inni Ba yahuda ma bwah, ni jabba ma yalung a bongho nya ari gi nyongli gha. Bongshibang le ja beya nya a nji bin bayong mashin shing ngha, ama a nji bin Kulli.

Chapter 3

¹Ke mang pag gimabwa ni aba yahuda ka kuma le? Mang pag boro le jabba le?²Ni gullo ko nji njebang. Ni duna gha, aba Yahuda ni a payang nji lohro a bin Kulli³Ke mang aba Yahuda baba nya ni pa njiteng nga le? Shibi pah njiteng layong nga ki tig njiteng le Kulli niki pag tumo agh le?⁴Ni diya nina gha. Nga nale, i Kulli ibi dig ba njiteng, beni kwa agh bayiri ni. Ninga mama a nyongli ya. "Ate a dumo ba wab njiteng a ntiri tenana lo, ate a gan kunyang nga a kyeni weh a bin njoh agh."⁵Ama shingra le gimabwa lesung dunna gimabwa le Kulli, te mang sa wabba? Sa nah i Kulli ya bayong ma shira ni ate sullina yalulale a musung? (ju nateng ninga bayong ma shinshing)⁶Ni pag nina gha! Ini nina le, ni yalang ni Kulli ka wabi ngunja ni njuh le?⁷Nga njiteng le Kulli ka gowo a ntiri yiri ke ka juni gushi luli le, temang ke aka wabbang njoh ninga ba pag gimashira le?⁸Ke mang ka giti kun nah, ni nga mama a wabba ari yiri a musung, abayong baba tollo i shi wanna nah, "deh shi pag gimashira ate gi mabwa i ju le"? Njoh na muyang nga digna yarata.⁹Mang? ke sa pushi musung? ko fitong. Ate shi wara shi tiyi a ba yahuda ni aba hellina kwa, ile, a yangha ntiri gimashira¹⁰Ninga mama a nyongliya: "Bung nya ni njiteng nga, ko mwoh."¹¹Bung nya ni yeriteng nga. Bung nya ki al Kulli ya.¹²A yangha kwa a kengna njelayong. A yangha kwa a digna manangna. Bung nya ki pag gima bwa agh, ko nwoh.¹³Nkunlimeyangha longna ninga nkiliya. Leshiyangha ma soribang ni tunang le, yoh nga a ngoto kunyang.¹⁴Kunyang dunso ni nyonbang ni lulo.¹⁵Kushiyang ki karah ate song nkilla.¹⁶Gya leyang nga gani ni biyang¹⁷Abeni yeri njinjere ma dig piyem agh. ¹⁸Bang Kulli nya a njiyang nga.¹⁹Nibeniya shi yerina ga kwa gigilla wabba, i wabteng ri a beni ki bil gigilla gha. Ate a gunna kun ni kwa agh, ate ngunjah kwa ka agha a dung Kulli.²⁰Dumiya bung nya ka abba ari bil gigilla gha. Njiri gigilla ni gimashira juni.²¹Nibeniya, nya ni gigilla gha a dunna yeri gima bonnale Kulli, mama njuo le aba shinduna wabba a gigilla gha. ²²Gimabonna le Kulli bolla bin pah njiteng abin Yesu Ba ashibang bin abeni kwa ki pah njiteng nga. ²³Ate tari byi bang nyah: Ate a yangha nga kwa agh a pagna gimashira, aya shigrina ari gullole Kulli.²⁴Ni gi pangna le ma bwa ini nga ashinisung a ntiri ashibang ni bin Yesu Ba ashibang nga.²⁵Kulli pah Yesu Ba ashibang, beni pag dara ashibang a njibin pah njiteng a ntiri nkilla le. Pah Baashibang i tangha a njin njere ma gerenteng ate gimashira lesung ni a njumo gha.²⁶A ntiri gim kunyallung le. Ga kwa ni agh paghri ate a dum gimabonna a ngunja a kunbang le, ate a ba yere ba njiteng, deshiya duna pushina beni kwa gha gerenteng ate pah njiteng ni a paggha abin Yesu gha.²⁷Ke yebang ni gushimurung panghang? A pushi ne. A muri mang? Ate a tumo? Nya nina gha, ama ate pah njiteng.²⁸Shi malla ninah, a pushina bwah gerenteng ari pah njiteng, nya te tumo magulla gha. ²⁹Kulli ya, Kulli le aba Yahuda ni mwoh?. Ni pag Kulli le a beni ni yeriya agh?. Inima mami abeni ni yeri kulli ya kwa. ³⁰Ini nah Kulli mwoh le, i wabbi abeni jabba njuo ari pah njiteng leyang, ni beni te ni jabba gha agh ari pah njieng leyang.³¹Shi dagna gigilla ate njiteng le? Ni dig nina agh. Ate ninah le sunga sa gil gigilla.

Chapter 4

¹Mang ni beni sa wabba ni Ibrahim, kawsung ma ngirung, mang kunle? ²Ate ko Ibrahim kuna asha a nji bin a tumo gah, ke kuna te kushi logshi muri, ama nya a kundun Kullini agh. ³Te mang tenana le Kulli wab le? "Ibrahim pah na njiteng abin Kulli, ke abanghi ni ba njiteng ni" ⁴Ke ni beniya, beni pag tumo ke a nweh agh, na banghinnieh niya, ama ga mamini aghi. ⁵Beni te ni pag tumo gha agh ama pah na njiteng ari beni ashi abeni nya ki bang Kulli a,gh gha, njiteng le ya, a gori njiteng ma gerenteng. ⁶Dauda teya bongshi beni te Kulli gori ba njitengha, nite pag tumo le gha agh. ⁷Ke nah, "aba poshibang nga a lagne yang gimashira leyang nga ni abeni a vulyi gimashira leyang nga, ⁸poshibang nga ari beni Magulla ni shin gimashira le agh. ⁹Le bongshibang niya, a wabbi ate abeni nji bin jabba agh, ko amuri a beni ma ni jabba agh le? shi na, njitengni a gori Ibrahim gah, njiteng ma yarata ni. ¹⁰Te, a gori ni yalang? Ngah ni njum ni Ibrahim janiya ko nga ni janiya agh?" ¹¹Ibrahim agnah ga ki dum jabba agh. Nya a jabba gha ama ga na janni agh gha. Gani pag muna nye pah njiteng mabwani ari a gha ni sang janni agh gha. Tekushi njin njere ni digni teh abeni kwa pah njiteng nga. Ko nima jabba agh. Dunna njiteng ghe agh aka banghi a muri. ¹²Mama ye duna ashi Ibrahim, ye digna teh jabba ari abeni a jabba mwoh agh. ama ate abeni ki bil tekushi njiteng le tesung Ibrahim kedebang a jabbi agh. ¹³Ate ogrung kena bin Ibrahim na amin kahyi ate inni i tol gibiere le ngunja gha, ni juh a nji bin gigilla ama a njibin pah njiteng ma gerenteng ¹⁴Ate abeni ka diya a njibin gigilla gha, ni pag aba tol ngibierele, pah njitengha i nya ni gubung nga, ogrung ninga pila juwa. ¹⁵Gigilla te agh, nghe juni yalula, ama ba gigilla nya agh gha, gimashira nyate agh. ¹⁶Ini paghi ke nga ri pah njiteng nga, te ogrung ibi diya te nieh ni tangha te amin kahyi Ibrahim kwa, nya te abeni ki bil gigilla agh, ama abin abeni agha ni njitengle Ibrahim nga. I ini tesung kwa agh. ¹⁷Nga ma a yongli agh, "Nwara tigho a pag teh a njeh dudug." Ibrahim nga ni, beni agha ni agh, ini Kulli, beni ki pah ussulo ari abeni wuu ni gor aga nya ngunjah gha agh, adiggha. ¹⁸Na aga a shina beng kwa agh, Ibrahim woro pah njiteng ari Kulli ate kunbang ni ki juh agh. Ke dig teh a njeh dudug, ninga mama aworo a wabbi agh, "Ini ma amin kahwo ka diya na". ¹⁹Ni pollo a pah njiteng nga, Ibrahim yara ini wabilla amuna gha (ate bogole ke na woro togno tongno). Yara te mami saraya n'kobini. ²⁰Ama ate ogrung le Kulli, ni shibi pah njitengha. Nina agh le, kunna ngirung tenna ari njiteng le, nga nah le tenshi ri a njiteng, woro bonshi Kulli. ²¹Ma yarate, ga Kulli wabba i payi. ²²Nga nale a bangne ari pah njiteng. ²³Na yongli ate muri mwoh gha, nga a bangni aye agh. ²⁴A yongli ate musung kwa, sungni agoro a ba pa njitengha a muri beni logshi Yesu Magulla a nkiliya agh. ²⁵Beni ni a pa ate gimashira lesung ni aya logso ate abba le sung.

Chapter 5

¹Ate shi kunna ashibang a njiteng, su sunga ni ololo ni Kulli abin Magulla le sung Yesu ba ashibang. ²Ate muri ni shi kun ni ingna ni njiteng a nieh le, sa tangha muri ya. Shi pag bin muribang ni tengshirung ni Kulli pasung agh ate ga ka pag giri ya, tenshi ngirung ni sa ka diya aye ate gullo le Kulli agh. ³Ate mama ni mwoh agh, ama su sunga sa pag bin murunbang ni nu gani le sung. Shi yara ni gani ya ini ki zuni gimyong ⁴Gim kunyong nga ki zuni agha, ke agha ma agh nga ki pushi tenshirung ma kara kaberi. ⁵Tenshirung niya, ni pasung yalung biyina, ate anjung le Kulli sofne sung bongho le Kulli a yalisung a pasung nga ⁶Ngha su sunga a ngirung wuhna gha, a pyere kubang ni Ba ashibang wuhni ate muri beni ni pag gimabwa gha agh. ⁷Ikonno ke bwa ka wuh ate muri ba njiteng. Ini te na, ikonno ke bwa sa ka agha ka wuh ate muri bwah ma bonna. ⁸Ama Kulli dunna angnjung le a bisung, ko nga ma shi wa pagni gimashira gha, ba ashibang muh ate musung ⁹. Ngha ni beniya gha, a ashina sung ni nkilla le, sa kun abba ari yalula le Kulli. ¹⁰Ate nga shi wa shibi tenana le agh, a zuna ni ogrung ntirisung in Kulli abin muni, ke nga sa kun abba a nji bin usulo le. ¹¹Ini mwoh agh, sa dun bin murubang a bin Kulli a ntiri Magulla le sung Yesu ba ashibang, beni te muri ni shi kun ni ogrung gha. ¹²Ninga mama ate muri bwa mwoh ni gimashira zuni ngunjah gha, ini te nluo ingni ni abin abwa kuwa ate gimashira. ¹³Ke lagbang ka pag agh, gimashira nga gha a ngunjah ama na bang gimashira a ba njoh. ¹⁴Nina le, nluo enna muribang logha abin Adamu ha Musa, ha na abeni ni bang gimashira agh gha. ninga tolkirung le Adamu, nga ki pur beni ki zu a dunga. ¹⁵Ama ko nina agh, gipahyina nya ninga dur gigilla agh. ate tele dur gimashira le bwa mwoh ke abwa dudug wuh ni le, inima nieh le Kulli ni gipahnale a nji bin bwa mwoh niya, Yesu ba ashibang, ke gipahnale kena ba kwagha abin abayong dudug. ¹⁶Ate gipahna nya ninga ngoso le beni pag gimashira gha. Ate bin baba agh njuo gani zu ate dur gimashira le bwa mwoh. Abin babate agh pah ni dun zu a njung agimashira dudug. ¹⁷Ngha ate gimashira le bwa mwoh nini nluo ka malbang, ate bwa mwoh, inima nina abin beni kwa kum nieh le Kulli dudug agh, ini pag nieh ma njiteng a nji bin usulo le Yesu ba ashibang. ¹⁸Ha nina agh, ninga mama gimashira mwoh ye tigni ganni a muri beni kwa gha, inite tumo njiteng le mwoh ye ka zuni ni kun aba ni usulo abin bayong dudug. ¹⁹Ama te tolkirung le bwa mwoh ni tig a bayong dudug dig aba gimashira, ini nina ate tolkirung le bwa mwoh ni aka tigni abayong dudug ba pah njiteng. ²⁰Ama gigilla zu ate dur gimashira ka gogho. Ama nga gimashira gogha nieh le kulli ka gognghan ha ki orri. ²¹Ga pag giri ate ninga mama gimashira mallibang kena a nluo agh, ini te nieh le Kulli ka mallibang a nji njere ma njiteng ha kena a usulo mama nya ki mal agh gha a njibin Yesu Ba ashibang Magulla lesung.

Chapter 6

¹ Mang sa wan ni beni? sa diya sa woro pag gimashira ate nieh le Kulli gongna le? ² Ke bi pagha na agh. Sungna a beni shi wuh a ari gimashira gha, ye sa diya a yeh deshi le? ³ Nin nyere a boyong dudug ni a isha a ntiri luli Yesu Ba ashibang nga, a ishine a ntiri wuh le agh le? ⁴ A lingshi sung ninih ari wuh le ni lag gimashira gire pagha nina agh ate lowo le ni longni a nkiliya gha ate gushi luli Teri, nga nina le sa diya a gya mapiyo. ⁵ Nga shi kpanna nini agh, a ntirin wuh le agh, sa dig nini a logho le. ⁶ Shi yerina, ni mashira ma yayina le sungna, a wara a panghi ari, ate a pingshi ngirung ma pag gimashira. Pagha nah ate keshi diya a guro le gimashira agh. ⁷ Beni kwa wuh agh, a tolle, i miyah in nya ni gimashira agh. ⁸ Shi wuh na ni ba ashibang le, shi pahna njiteng sa log ninih. ⁹ Shi yerinah Ba ashibang longna a nkiliya kushi mwoh, nga nale ni ye digha nlogha. Nloh ni ye diya muriya. ¹⁰ Nga ari wuh le ni wuh gha ari gimashira ni agh, wuh nde mwoh, ate digha ni digniya, i dighate. ¹¹ Nga nina le ntol muyong ni nga wuh ari gimashira, ama nyongha ni usullo abin Kulli a ntiri luli Ba ashibang Yesu. ¹² Nga nina le, keng ndag gimashira ibi diya muyongha, ke ngi bil ga ngirung tolgha. ¹³ Keng agha npah ngiriyong ari pag tumo pag gimashira agh. Npah muyong abin Kulli, ninga abeni wuh ke wa uwo ni usulo agh. Npah ngiriyong ate a diya agi pag tumo ma bonna abin Kulli. ¹⁴ Keng ndag gimashira ibi digha muyongha. Ate gigilla nya a muyong nga, se nieh le Kulli. ¹⁵ Mang le? sa pag gimashira ate gigilla nya a musung nga, se nieh le Kulli? ke ibi pag nina agh. ¹⁶ Nin nyere beni kwa npah muri a binni ninga guro agh, beni nga og tenana le agh le? Nga nina le, njitengni nyongni aguro ari pag gimashira gha, nga ki kah niyong a nluwo agh, ko a guro ni dingni ogbang ni kaka niyang a pag gima bwa gha. ¹⁷ Makampah Kulli! Nga kanagha nyongna guro ma pag gimashira, nbille ni yaliyong mwoh ari aga a aliyiyongha. ¹⁸ A pushina yong ari pag gimashira, a pilli yong ndiya a guro ma pag gima bonna. ¹⁹ Ate shingra leyong ini payi ke nga natteng. Ninga mamah npani ngiriyong ninga a guro ari pag gimashira agh, ini te nina nibeni, npah ngiriyong ninga a guro ma pag gima bonna. ²⁰ Nga kana agh nyong ni a guro ma pag gimashira agh, pag gima bonna ni gangshi yong nga. ²¹ Ngh kanagha, mangire nkummo ari a tummo ni ki payong iribiyina agh? malla le aga kwagha, nluwo ni. ²² Nga ni beni agh, a shinayong a payi gimashira, npilla ndigha a guro le Kulli. Ga nga kumma dingna a gerenteng. Ngoshe agh, kun mulle Kulli ni. ²³ Ngosso pag gimashira agh, nluwo ni, pale Kulli ya, usulloni ni nya ki mal gha agh ni, a ntirin luli Yesu Ba ashibang Magullah le sung.

Chapter 7

¹A muna nah, ni nyeri ya (ate miyang ngi natteng ari abayong ni yeri gigilla gha), gigilla dingna muri bwa, nga wa uwo ni usulo agh le?²Gigilla kura bama ni buri wa uwo ni usulogha, buri wuh le, a pushi ne a gigilla ma nduwulah³Ngha nina le, buri wa owo a ngunjah, ke woro ke dingni babura massa le, a gori ma'njah. Buri wuh te le, purah a gigilla, nya wa owo ma'njah gha, nga ki dingni babura massa gha.⁴Ngha nina le, a muna nah, a pillayong deshi a bayong ni wuh agh ari gigilla ate ngiri Ba ashibang, pangna nina, ate iba kpa'byong ni beni logho a nkiliya gha ate sa payi Kulli tumo ma'bonna.⁵Ngha su sunga a ngirung nga, gigilla logshi nesung denghe ma pag gimashira ni kika' nisung a nluo gha.⁶Ni beni agh, a pushina sung a gigilla. Shi wuhna ari ga kursungha. Ngha nina, ate shi pag tumo mapiyo a bongho, nya nigah tumo mayayina le gigilla gha.⁷Ke mang sa walle? Gigillagha gima shira ni le?. Ni pag nina agh. Ngha nina le ke nima ngi yeri gimashira gha, nga tele gigilla ni nya gha agh, ke ni ngi yeri pin-njungha, nga gigilla nah, a ka pin-njungha,"⁸Ini payi ke gimashira kun njere ari lagbang le Kulli, ini juni agha ni pinjung. Gigilla nya agh le, gi mashira nya.⁹Ngha kana gigilla nya gha agh, miyang ngi bang pag gimashira, ama nga gimashira juni agh gimashira kunna bang a yang.¹⁰Lagbang ni boh ka peng usullogha, nyereh ding nluwo a binang.¹¹Ate gimashira kunna njere ari lagbang ye sori gha. Ari lagbang ni woli nliang.¹²Ngha nina le, gigilla gha poshi bang ni, lagbang deshi agh, poshi bang ni, ma gerenteng ni boroh.¹³Ini ninah le, gima bonna pilla nghan nloh le? ke ibi pagha ninagha. Ama gimashira ka dung muri ini gimashira ari ga bor agh juna nghan ni nloh. Ga pagha nina ate lagbang, gimashira ka dig gimashira ha ki ogbang.¹⁴Ate shi yerina gigilla gha gima gerenteng ni, ninga miyong ari gipangna le ngirung. A mangnang, ndig guro le gimashira.¹⁵Ate ga ngi pagha, nin yeri gire agh. Nga ntollo ga pagha, nin payiyah, ga te yalang shibi agh ini tollo ngi pagha.¹⁶Npag ga ma yalang ni tolgha le, angna ni gigilla gha bonna.¹⁷Ngha ni beni agh, minima ngi pag gire ya, gimashira ni diya a yalangha ni.¹⁸Ate nyarah ga a yalangha, ni ga ngirangha gima bonna nya nga-nghan. Miyang ni denshe ma pag gima bonna, ni logle npaiya.¹⁹Gima bonna ni ntollo ngah pagha nyah ngi paghiya, gimashira ni nshibiya, ini ngi pagha.²⁰Ni beni agh, npag ga yalang shibiya le, mini ngi paghi agh, ama gimashira ni diya a yalangha ni ki paghi.²¹Nkunnah njinjere a yalang, ntollo nga pag gima bonna. Ngha kwa gha gimashira gana bang digha a yalang.²²Ngha a yalangha miyang gi pag bin murubang ni gigilla le Kulli.²³Nshinne a njinjere shisa a ngirang. Ni angni a njijere ma piyo a denshe langha. Ntolla nga pag tumo guro a nji njere gimashira ni a ngirangha.²⁴Mini bayong ma ganna, Yang be ka assang ari ngirang ma nloh ni le?²⁵Makampah le Kulli a bin Magulla lesung Yesu ba ashibang. Ngha nina le, kana ngirangha miyang ngi bil gigilla le Kulli a denshe lang. Nina gha, a ngirangha miyang ngi bil nji njere gimashira.

Chapter 8

¹Ngha nina le, njoh ni kura a beni pah njiteng ni luli Ba ashibang Yesu agh. ²Njinjere le bongho ma bwa le Ba ashibang Yesu Mangnesung bung ari njinjere ma pag gimashira ni ki kena nluwo gha. ³Ga gigilla ni logle pagha ate i nya ni njinjere payi agh, Kulli pang ne. Tashi muni ibi ju a ngirung ma pag gimashira ate ibi dig gi dara muri gimashira, ke njoh biyi gimashira ni a ngirungha. ⁴Paghi nina, ate njinjere gigilla ibi kun d'ungso a ntiri sung, sungna abeni shin nya sa gya ari gipangna le ngirungha nga, se ni pagha le bongho. ⁵A bayong ni diyah ari gi pangna le ngirungha, tig yaliyang ari a gipangna le ngirung, ama abeni diya ari gipangna le bong agh, tig yaliyang ari a gipangna le bangho. ⁶Yalung ari gipagna le ngirungha nluwo ni, ama yalung ni te atiya ari gipangna le bongho, usuloni ni polo le Kulli. ⁷Ini nina, yalung ni ari gipangna le ngirungha ni angni Kulli ya, nya ibil gigilla le Kulli agh, ke ika paghi agh. ⁸A bayong ni diya a tumo le ngirungha, na a logle a poshi yahli Kulli agh. ⁹Ngha nina kwagha, nya ari tumo le ngirungha, nga njiteng ni agh, bongho le Kulli ni ki gingni yang. Ama, beni nya ni bongho le Ba ashibang nga, mamini agh. ¹⁰Ba ashibangha a yalo le tumo ngirunglo wuh na ari pag gimashira, ama bongho nga ki pag tumo ate gima bonna. ¹¹Ngha bongho ni loshi Yesu a nkiliya agh nga diya a yaliyong, nina le, beni logshi Ba ashibang nga wuh ni agh ika logshi ngiriyong ni wuh agh. ¹²Ini nina le, a muna nah, sungni a mami ngirung ni agh, ke sa d'igni ari gipangna le ngirungha. ¹³Ama diya ari gipangna le ngirung le, nga wuh, ama diya ari gipangna le bongho le, nwuh a ngun ngiriyong le nga aba. ¹⁴Abayong kwa bongho le Kulli ki gingn yangha, a yangni a muna Kulli. ¹⁵Ate na ag bongho ma guro agh, ate bang ngobong gha, ninah le, ni angni bongho ma dig muna, nga sa buwa shi gori, "Abba, Tesung!" ¹⁶Bongho le Kulli angna ni bongho le sung nga ki nah susung ni a muna Kulli. ¹⁷Susungni a muni le, susungna a muna biere, aba tol gibiere le Kulli. Shi kpanna ni Ba ashibang, shi d'ignah a muna biere, nga shi ganni nigha agh aka gushi sung nini. ¹⁸Ate nshinnah ganani a ngunjah ni agh, nah peshi ni gulo ni sa kumma. ¹⁹Aga Kulli gil kwa agh, nga ki koshiyo, ki le d'umo le a muna Kulli. ²⁰Ngha nye nshina aga Kulli giya pilla dig gima nangna, nya a agha leya, ama nga a denshe le beni nyeshiya. Ga Kulli woro tigha ka pagha ni. ²¹Ga Kulli gil agh ka pura a ganni nluwo, i juni kun murung ma gushi a muna Kulli. ²²Ate nyerina ga Kulli gil kwagha nga ki gimma ki ongni bin konna, ke tollo juni ni beni. ²³Gire ni ma mwoh agh, susung ma agh abeni kum bongho le Kulli ni duna agh, susung ma agh, sa gimma a yalisung, le agha le sung, ma ashi ngirisung. ²⁴Ate a ntiri gimma ni ashini sung. Ga shi tollo ka pagha, nisang shi shini agh, yang be ki tig yali ari ga woroh shin nga? ²⁵Sa tig yalisung ari ga nisang shi shingha agh, le shi leli ni gim yalisung. ²⁶Inite nina, bongho le Kulli nga ki angnisung ari shingra lesung. Ate ni shi yeri pagha ni sa jimnih Kulli agh, Bongho le Kulli nga ki jimma ate musung ni ganna ni shi logle shi yeriya. ²⁷Beni ki bil yalung nga, yara denshe le bongho ate yongho i jimma a murah aba pah njiteng ari aggha le Kuli. ²⁸Shi yara abeni agnji Kulli, yangho i payiyang gimma bonna abin abeni a goro ari denshe le agh. ²⁹Ate a beni woro yeriya, wara tigha aba d'ing ninga amuni, ate ika dig minmalah a ntira a muna ngiyong. ³⁰Abeni woro tigha, a yangni agoro, A beni gor agh, abeni asha. Abeni a ashiya, a yangni gushi yang. ³¹Ke mang sa wabba a mura aga le? Ngha Kulli nga ni sunga, yangbe ka ganbang le? ³²Ini beni ma ni giti muni agh, pah ne ate musung kwa, mang ka paghi ke ni i pasung ga kwa gha le? ³³Yangbe ka juni tenana mashira a mura abayong ni Kulli warah tol gha le? Kulli ni ki ashibang. ³⁴Yangbe ka wab njoh le? Ba ashibang ni wuh ate musung, ina ma mwo agh, a logshine a nkiliyah, yangho idiya muribang ni beni i jimma ate musung. ³⁵Yangbe ka tuyisung ari angjung le Ba ashibang? Ganni ni le, yalung ganna ni le, pah ganni ni le, yahloh ni le, tesalang ni le, aga ki kummi sung bang nga ni le, ko gibura ni le? ³⁶Ninga mama ayongli agh, "Te muro ni a wollini nluwo sung kare ni kwagha, A pilla sung ningha a njuh ni a tumiyang bogha." ³⁷A ntiri aga kwa ni agh, shi kuna masso ngirung a bin beni ki angnisung. ³⁸Nwara tigyang ko nluwo, ko usullo, ko aba kuntumo le Kulli, ko a gulo, ko agi pangna ni beni agh, ko agi pangna ni ka juh agh, diya murubang, ³⁹ko sabah, ko limmah, ko gima sah ni Kulli gil gha, na peri gasung ni angnjung le Kulli nga a ntirin lulli Magulla le sung Ba ashibang Yesu agh.

Chapter 9

¹Nwanna njiteng a ntiri ba ashibang. Yiri ni ngi pagha, minlibangh nga ki tangha murang a ntiri bongho le Kulli.

²Ngha binangha, miyangni gi enna ni ga ki konang a yalang dudug agh. ³Ntolla ke a jurang, ayah gabbbang ni Yesu ate abaliyang ma ngirung. ⁴Ayang ni aba Isra'ila. A kunna agha ni gulo ni ogrung, pah le gigilla, ni gushi Kulli na a ogrung kwa. ⁵Ngha nji bin a kah yang ni Ba ashibang junni ari nijere billa le bayong ma shin-shin. Beni Kulli ni a muri beni kwagha. Iba bongshi kare ni kwagha. Ibidiyana. ⁶Ni diya iga Kulli tollo ka pagha ganne agh. Ate aba Isra'ila ni kwagha ni ki pah njiteng agh. ⁷Amin kah Ibrahim kwa agh ini ki pagha a muni agh. "Ama agora a min kah woh a nji bin Ishaku" ⁸A muna ma ngirung nga, muna Kulli ni agh. "A muna Kulli woro tolla, a yangni a diya amin kahwung. ⁹Ga ni pag ogrung, Kulli wabba na "kumbang ni ngi juh ninga le, Saratu ka kun muna." ¹⁰Ga nima mwoh agh, nga Rifkatu kunni muna ayaliya abin buri Ishaku agh, ¹¹Nisang a billa a mune ke ayeri pag gima bonna ko gima shira agh, Kulli tolyang ate ga a pagha, paghi ate ini ba gobbbang gha. ¹²Ninga mama wabbi bameh agh. "Magulla ka dig guro le makena." ¹³Ninga mama a yangli agh: "Yakubu ni angnji, ama Isuwa agh nshibi ne." ¹⁴Ke mang sa wab le? Kulli pangna gimashira le? ko fitong. ¹⁵Ate nayi Musa, "Nga shin gi enna le beni ntollo nga shin gi enna le agh, nga shin gi enna a muri beni nga shin gi enna a muri agh." ¹⁶Ngha nina le, nya te beni ni denshe agh, ko beni ki tang nga, ama ate Kulli ni ki shin gi enna agh. ¹⁷Tenana le Kulli wabi Fir'auna, "gani gusso tebi ate ibi ndum gulolang a muro, ate lulang i kum wabba a ngunjah." ¹⁸Ngha nina le, Kulli shin gi enna le beni tol gha, ni beni tollo ika tengshi yali agh. ¹⁹Ke na le, " Ke mang pagyi ke bolsung a gumashira le? Yang be sang tangha a njinjere denshe le le? ²⁰ Ngha ma nina gha le, bwa ni mang ke ka aghi ni kalle le? Ga abagha logle wabbi beni baghi agh, " Mang paghi ka bangha ninga le?" ²¹ Ba bagiri nyani gullo a muri sobongni i baggha le? ne ga yeh tol gha ni ika bagle ?i bag gi baba ate tumo ma bonna, ababa te agh ate pag tumo balah kara ni kwa agh le?. ²²Ko anah, nga Kulli tollo ka dung yalula le, ni dung gulole agh, gim yeh, ni wayi yali yalula ma gongna ni ika biyini giri agh le? ²³Mang, nga pagyi ate ika dung gulo le mashin ni gi enna woro tiya ate dung gulo le agh le? ²⁴Ngha pag ga ate musung, su sungni abeni gor gha, nya a ntira aba Yahuda agh, ni abeni ni yeri Kulliya gha. ²⁵Ninga mama wabba a Hosea: "Nga gora aba liyang ni kana aba liyangni gha agh ni ama kun yahlang ni kana ama kun yahlangni gha agh. ²⁶Ngha nina le, aka diya ba kana a wabbiyang: "nyongna aba liyang nga", abeni aka goryang a muna Kulli agh. ²⁷Ishaya wab tenana a muri aba Isra'ila: "Ke gogho le a muna Isra'ila ki pang niga njisalang kunsalang magulla, fitong ni a ntiriyang ka abba. ²⁸Magulla ka dungshi tenana le a ngunjah kwa, nyah ni tenghibang nga. ²⁹Ninga mama Ishaya wab kana agh, " nga Magulla telelah ni dag sunga, su sungna amin kahyi agh le, ke sa ding ninga Sodoma, ke ye sa ding ninga Gomarata." ³⁰Ke mang sa wabba? A beni ni yeri Kulliya gha, a nya al pag gima bonna agh, a kunna gima bannah ari pah njiteng le yang. ³¹Abba Isra'ila ni, ni al gima bonna ari bil gigilla agh, na kumi agh, ³²Mang payi le? Ate na alli ni pah njitengha, a alli ri pag tumo, a engh kushiyang a muri tahli ma engh kusung. ³³Ninga mama a yongli agh " shina, miyang gi tig tahli engh kusung a muri Sihiyong ate kpah le yang. Beni pah njiteng ari agh ni ki og iribiyina agh."

Chapter 10

¹A muna nah, ga ntolla yalangha ini ngi alla a bin Kulli te muyangha, ate abba leyang. ²Ate nwanna a muyang ni a yangha ni yalung ma bang Kulli ni nya ari yeritengha agh. ³Ate na yeri gimmaɓwa le Kulli ya. Na pah muyang ari gima bonna le Kulli ya. ⁴Ba ashibang ni meshili gigilla ni kena a gima bonna gha ate beni kwa i pah njitengha. ⁵Musa yonglina gima bonnani ki kunri ari bil gigilla agh "Beni ki pag gima bonna ni gigilla dummah, ika diya ate gima bonne." ⁶Gima bonna ni juh ari pah njitengha nah, "ken nwaba a yaliyong, 'yang ki ebe ki ka a Kulli le." (Ate ibi sulli Ba'ashibang a njali) ⁷Ke ye nah, 'yang be ka sullo kena njali? "(Yang ka pushi Ba'ashibang a nkiliya le?) ⁸Ke mang i wabba? "Tenana le Kulli nya gyap ni weh a kuno ni yahlo." Tenana ma njiteng, mama sa wabba. ⁹Ate a wabni kuno aye a agha Yesu agh magulla ni aye pah njiteng a yahlo ni Kulli lohshine a nkiliya le aka abba. ¹⁰Ngha a yalung ke bwa ki pah njiteng ari gima bonna, kun ni deshi ye ki wabba kena abba. ¹¹Tenana le Kulli nah "Beni kwa pah njiteng a bini agh, ni nuh yiribiyinah agh." ¹²Ate koriyo nya ntiri aba bang kulli agh ni abeni nya ki bang kulli gha agh. Ate yangha ni gi enna ari beni kwa gori agh ¹³Beni kwa gor lulli magulla agh ika kun abba. ¹⁴Ngha nina le, a pangni yelang ke na pah njiteng ari agh le? A pangni yelang ke a pah njiteng ari beni na og tenana le agh? A pangni yelang ke a oghe nga ba wabbiyang tenana nya nga agh? ¹⁵A pang ni yelang ke a wab tenana le Kulli nga na tashiyangha agh le? Ninga mama a yongliya, "Ni mang sa peshi ni akusung maɓonna le a bayong ni ki wab tenana le a gima bonna agh!" ¹⁶A boyang ni kwa agh ni og tenana maɓwa le Kulli agh. Ngha Ishaya nah, "Magulla, yang pah njiteng ari tenana le sung?" ¹⁷Ngha nina le, njiteng juh ari oghe, oghe aga ari tenana le Ba'ashibang gha. ¹⁸Na nima, "Nah oghe le?" Iye oghe. "Nghe billabang a ngunjah kwa, tenana le yong deshi ya, kena ari malla le ngunjah." ¹⁹Ngha deshi ya, nah, "Ko aba Isra'ila ni yeri agh le. "Ni kun duna agh, Musa nah, "Nga tigyong ibi npag yahlula ni kikil ari abwa sa. Ga ngi denshiya, nga pag tumo na abeni ni yeritengha agh, ate nga lushi yahliyang." ²⁰Ishaya ni tengshirung na, "Abeni ni allang nga a kunnang. Njuh na abin a beni ni allang nga agh." ²¹A mura aba Isra'ila agh na, "Kere ni kwagha miyang ngi nonbeng ari a beni nya ki bil tenana lang nga agh, ate abayong ma tenmurung ni."

Chapter 11

¹Ngi nah, e Kulli shibina abwale le? Ni pagha. Ate meng ma gha mini ba israila, min kah Ibrahim a Kunbulle Bilyaminu. ²Kulli ni shibi abale agh, abeni yeri ki kara gha. Nin nyeri ga tenana le Kulli wabba a muri Iliya agh le?, ari jimma ni jimni Kulli ate mura aba israila le?. ³"Magulla, awolla aba shinduna lo, a waghina bin dingna le abeni ki bol bin bang Kulliya. Mini mwoh n'abba, ayangha a'alang a wol nluyang." ⁴Ama mang Kulli pila wabbi le? "Nting na a bwa woro tongno lum tombari abeni nya ki gunghi nkungniyang ari gilang ni gori Ba agh." ⁵Ko nibeni agh, a nshile nga wa uwo ate taribang ma nieh le Kulli. ⁶Ama nga ri niye le kulli le, nya deshili ari tumo gha. Nya nina agh le, niye le Kulli nya ye o'niye le Kulli agh. ⁷Mang? Aba Israila ki ala, na kumma, ama abeni atariya kunne, ashile yang nga kunyalayang dungri na. ⁸Nga ninga mama a nyongli agh; "Kulli pah neyang bongho ma nbondo, pah neyang njung ma waghina, ni kirung ate ogbong leyang, ha ni kiyari." ⁹Le Dauda nah, "I Deshile leyang ibidiya nguri ni gi tangbang. Tali eng kusung ni nwayang. ¹⁰Ibi njiyang bol pinna ke a shinbangha, i ba njuyang i neghe ha kara njima jali." ¹¹Nna te, "A engkushiyang ate a kpale?" Ke pagha nina gha. Nga nale, ari kpalayang nga, ashibang juna bin abeni ni yeri Kulliya agh ate alushi yaliyang apag kikil. ¹²Nibeni agh kpaleyang ni ki pag kumole ngunjah, nga aga a borgha ini pag kumole abeni ni yeri kulliya agh, gulole malla le yang ki pangni yelang le? ¹³Nibeni ya, miyang ngi nateng riyong abeni ni yeri Kulliya agh, nga mini te npag ba kuntumo la abeni ni yeri Kulliya, miyang ngi gushi murang ate tumolang. ¹⁴Nina le ngi lushi yeh aba liyang ate a pag kikil. Gole sa assa ababa a ntiriyang. ¹⁵Nga shibiyang dunna kpamarung le ngunjah agh, gyang ki pagni yelang ama usulo abin abeni wuh agh le? ¹⁶Nga atig njingung makunduna agh, le ini ngoshi le dere nina. Nga atig mili ngung nga ini te abi ngung ni na. ¹⁷Ama nga abi ngung baba buniya. nga weh bi ngung nkha, a dogri ri yangha, nga a gabbi ntiriyang nga, a mili ngung ma le ngung nkha, ¹⁸Ka gushi muro ari bi ngung nghe agh. Ama a gushi muro le, i awoni a tab mili ngung nghe agh, ama mili ngung nghe ni tabo. ¹⁹Anah te, "Abuniyi bi ngung ate dogriyang yeh." ²⁰Njiteng ni. Ate na pah njiteng nga, ke abuniyang, ama ntang ngigang ate njiteng leyang. Ka gushi muro dudug agh, ama bang ngobong. ²¹Nga Kulli ni dagha abi ngung gha le ni dagyongha. ²²Nshin gipangna le Kulli ma bonna ni gimma gani le. Abin baba gha, ganile ki juwa mura aba Yahuda ni kpabba. Abin baba deshili ya, borole Kulli juwa muyong, nga ndigha a borole agh. Nya te nina agh le, ishibi yong. ²³Na dag shingri pah njiteng le yangha, Kulli ka nyeshi yang. Ate kulli logle nyeshi yang. ²⁴Nga a pushino ari bi ngung Zaitun nga, ke aya kpobo ni bi ngung Zaitun ma bonna, I pag ni yelang ke aba Yahuda ni ayangni atina ngung Zaitun nga ke na nyeshi yong, ari Zaitun ma bonna gha le? ²⁵A muna nah, ntollo i ndigha a pinna arigha asongri ya, ate ken dung tennjung a denshe layong nga. Ga asongriya ini tolkirung ma lilip pangna abin aba Israila, se malala abeni nya ki bang Kulliya agh zu. ²⁶Nina ni kwa agh, aba Israila ka abba, ninga mama a nyongliya; "A ntiri shiyona ni ba ashibang ki purnghan i pushi gima shira bin Yakubu. ²⁷Ga ni ki pag ogrung ntirisung ni yang, nga nga langni gima- shira leyang nga. ²⁸Abin baba teya, ate tenana le kulli agh a yangni aba kikil ate muyong. Abin baba teya, nghari tariya le Kulli agh, a yangni ama kunyalung ate a kah. ²⁹Ate gipahna ni goro le Kulliya, i nya i ariya. ³⁰Nga kana gha, nyangni aba tolkirung abin Kulli, ama nibeni a nkunna enale Kulli ate tolkirung leyang. ³¹Ja njinjere deshili ya, aba Yahudawa tolla kirung. Mala le agh, ate gi ena n a dumi yangha akum shin gienna. ³²Kulli gira aga kwa gha ate tolkirung, ate ika dung gi enna ari beni kwa agh. ³³Lima kumyeriteng ni yeri Kulli nga ni yellang! njole wara mama bwa ki pyeri agh, a njele ma gha wara yere le bwa. ³⁴"Yang yeri denshe le magulla ko yang ki laghyi? ³⁵Ko yang pi Kulli giri ni kunduna ke Kulli ki nwe le? ³⁶Ate beni a nji bini ni kena bini ni ga kwa agh. Bini ni gullo mama ni pa mal gha agh. Ibidiana.

Chapter 12

¹Miyang ngi jimyong a muna nah, ni shin gienna le Kulli, npa ngiriyong ninga pah murung mabwa, ma gerenteng, mama Kulli ki agha. Ini pagtumo mabwa leyong. ²Ke ibi nbil ngunjani agh, ama npila ariya a denshe leyong. Npag ga ate i nyeri ga bor gha, ma aghna, ni gipagna le Kulli ni gerenteng nga. ³Miyang ngi nayi yong, ate nieh le Kulli ni peng nga, ke ibi bwa gushi muri or ba Kulli tighi nga nghan. Nina le, ndigni yeriteng, ninga mama Kulli pani beni kwa agh njiteng mama pyeri agh. ⁴Sungha ni dogho njirung shisa ama ngirung mwoh, ama a dogho girung kwa agh tumo leyang shisa. ⁵Inite nina, sungni dudug agh, sung nga a ngirung mwoh a ntiri ba ashibang, nga ate kwa agh sungna dogho gniri arisung. ⁶Sungha ni gipahna shisa ni pyeri ni nieh le Kulli ni pasung nga. Gipahna le bwa agh shinduna ni le, i paghi pyerari pah njiteng le. ⁷Gipahna le bwa agh pag tumo ni le, ibi pagtumo le. Bwa nga ni gipahna ma aliyigiri le, ibi aliyigiri. ⁸Gipahna le bwa agh, tengshirung ni le, ibi tengshirung. Gipahna le bwa agh pah giri ni le, le ibi pag giri yarata. Gipahna le bwa agh billa abwa ni le, ibi paghi liye. Gipahna le bwa gha shing gienna ni le, ibi paghi ni yong mwoh. ⁹Ken npag kunbara ari ngunja agh. Nshibi gimashira; Nbol gimabwa. ¹⁰Ate agnjung la amuna ngiyong agh, n'agnji ariyong. Ari pah gullo agh, npa ariyong gullo. ¹¹Juwa ari gipangna agh, ken nkariya. Juwa ari gi bongho le, npipira. Juwa ari magula le, npaghi tumo. ¹²Ate ga ki juwa npag bin murubangne ni yalung mwoh. Ngim yeyong a gani leyong. Nworo njim Kulli. ¹³N'agna aba pah njiteng. Ndigha aba sula abiri. ¹⁴Nbongsa abeni ki pag yiyong gani ya, ken njuriyang nga. ¹⁵Npag bin murubung na abeni ki pag bin murubangha. Nbuwa na abeni ki buwa agh. ¹⁶Ndigni denshe mwoh ari ariyong. Ke ibi ngushi muyong nga, N'agh aba'enna. Ke ibi ndun yeriteng a denshe leyong ni owara beni kwa agh. ¹⁷Ke ibi nwaß gimashira ni gimashira agh. Npag gima bwa a dung abwa kwa. ¹⁸Npag ga kwa agh ate ndig ololo ni beni kwa agh. ¹⁹Amuna na, ken ili ngoso gima shira gha, ndayi yalula le Kulli ni. Ate a nyongli ne, "nwa gha mamenni; magula na en nwa." ²⁰"Ama yalo ki wol buwo ba njoh le pi gilina. I og njemuru le, a pi muru i nuu, ate npag nina le, nga kpabi nkalla giche a muri." ²¹Ke gimashira bil yongha, nli gimashira ni tumo mabwa.

Chapter 13

¹Le beni kwa agh ibi pahgullo abin aba bol njeh, ate gullo nya ni pura bin Kulli ya agh. Afa bol njeh ni kwa gha Kulli ni tolyang. ²Ini nina le, beni kwa ni pah gullo ari aba bol nje agh le, shibi na gha Kulli wabba, abeni shibi pah gullo agh a wabbayang njoh. ³A gi ngobbon ni ya abin a pag gima bonna, ama abin abeni ki pag gimashira gha, agi ngobbon ni. atollo na wabang ngobbon le beni a muri ngunmurung agh le? Pag gimabwa, aka kum bongso le. ⁴Ate ini guro le Kulli a gimabwa leying. Ama apag gimashira le, nga bangyi, ate ni bol gara buwo ni tekushi nya nga agh. Ini guro le Kulli, ba nwa ngosso gimashira a muri ba gimashira. ⁵Ngha nina le, nga pah muyong, nya te yalung lula le agh, ama ate denshe leying. ⁶Tebi ni payi ke nga pa daggha. A murung nga a guro le Kulli ni, abeni ki pag tumo kare ni kwa agh. ⁷Pih beni kwa'a ga pag mamiyang nga, pa daggha abin abeni ki ag daggha agh, bolo muru abin ba ag bolo muru, ngobbon abin beni pyere a bangyi ya, gullo abin beni pyere a gushi agh. ⁸Ka lih tangma le bwa agh, se angnji ariyong. Ate beni angnji bi bamuri kala agh dungshi na gigilla. ⁹A laggha agh, "Ken ngor male bwa ahg, ken nwol nluo agh, ken ibi igiriya, ka pag yol gille bwa agh "Laggha mabi nga nghan le, a bangne a tenana ni; "Angnji bo bamuri kala ninga muro." ¹⁰Angnjung ni payi biyong bamuri kala gimashira agh, nga nina agh, angnjung ni ki pag dunso le lagbang. ¹¹Atebi ya, nyara, kunbang, pangna mama nga longni nji tulo gha. Ate nibeni agh, assa lesung pangna gyap orr mama kana shi pah ni njiteng ni kunduna agh. ¹²Duh wara, bang tunna. Shi dag tumo duh, shi tol ga ka juni poshibang nga. ¹³Shi ging gya mabwa, ninga abeni ki gya a kara gha, nya ninga abeni ki pag bin murubang mashira ni bara agh" Ke shi gya a pag njah agh, ni pinjung mashira, nya nga sagshirung ko kikel agh. ¹⁴Ama n'agh ni magulla Yesu ba'ashibang, ken daghi ngiriyong bang ibi pag ga tol gha.

Chapter 14

¹N'agh beni nya ki pah njiteng yarata gha agh, ken wabi njoh ni sagshirung nga. ²Bwa nga ni njiteng ari lih gha kwa aggh, bayong baba ni njiteng leyang ni tang yarata agh gha nbugiri ni a lih kwa agh. ³Ke beni ki lih ga kwa agh i jen beni nya ki lih ga kwa agh; ke beni nya ki lih ga kwa agh i wabbi beni ki lih ga kwa agh njoh agh. Ate Kulli agne. ⁴A woni yang ke a wabbi guro bwa njoh le. Kundung ba telle lah le ni kpanghang ko i tang nghan. Ama aka paghi i tanghan, ate magula longle tighi i tangha. ⁵Bwa nga nghan ka gushi kara mwoh ki or a nshile, bwa nga nghan ki gushi kara ni kwa agh i beni kwa gha i bil denshe le. ⁶Beni kwa ki bil kara gha bili te Magullah; beni te lih gha ginya li te Magullah, yangha i payi Kulli makampa. Beni shibi lih gha, shibi lih giri ate Magulla, yangha te ipi Kulli Makampa. ⁷Bung nya diya ate kana ngiri ya bwa nya te ki wuh ate kana giriya. ⁸shi able, shi abba te Magulla. dshiliya shi wuh le shi wuh ate magulla. ko shi abba ko shi wuh, sungna mami Magulla. ⁹Te gire ni ba ashibang wuh ye logho, ate i dig Magulla le abeni wuh gha na abeni ni wuh gha agh. ¹⁰Ama aweh ya, mang paghi ke a wabbi muna ngwo njoh le? aweh te agh mang paghi ka jen muna ngwo le? Sungha kwa sa tangha a kundung Kulli awabbi sung njoh. ¹¹Ate a nyongli na, "Ninga mama ndingniya," wabba le Magulla, "Nkungnun ni kwa gha ka gungho a dumi, ni lessung ni kwa gha ka bongshi Kulli". ¹²Ini nina le, beni kwa ki wab gha pagha a kundung Kulli. ¹³Ngha nina le, ke shi wabbi arisung njoh agh, ninale, ke ibi shi tig ga ka kpashi bwa agh, ko tam bi agh. ¹⁴Nyara nye aghna ni Magulla Yesu i gubung nya ni muri dig manangna agh. Se abin beni toli i ni pag kpanana agh gha. ¹⁵Ate gilinani ni muna ngwo ka pag yalula le anya aghi a angjungha. Ka biyi beni Yesu wuh ate muriya ni gililo agh. ¹⁶Ka agha ga atolo mabwa niya agh, a nateng amuri ninga gimashira agh. ¹⁷Ate muru le Kulli nya te gilli ni gi nuna gha, ama ate dingna mabwa, ni ololo, ni binmurubang a ntiri bongho le Kulli. ¹⁸Ate beni ki bang ba ashibang a nji njere ni agh, Kulli angne, abwa agne. ¹⁹Ini nina le, le shi bil ga ki juni dingna ma ololo gha ni ga ki gushi sunga. ²⁰Ken biyi tumole Kulli ate gillina gha. Ga kwa agh nga kpanana, ama gimashira ni abin beni lih le, paghi ke kpa gha. ²¹Ni boro ache nyama agh, ko anuh mbah ko ga kwa ka tig muna ngwo yali ka lul gha. ²²Njitenglo agh, boli ntiri lo ni Kulli lo. Ba kumboro ni beni ni jen muri a ga yeh agh gha. ²³Beni kwa ki piliyi yeh ari ga ili ya pagna gimashira ate nya a njiteng nga, ga kwa nya a njitengha agh gimashira ni.

Chapter 15

¹Niḃeni agh sungni ni ritenna agh ḃonna shi aghni aba ngirung wuhna, ke ibi shi pag ga ḃoyisung ni musung agh.

²I ḃeni kwa gha i payi ḃi ḃamurikala gi maḃwa, ate i gushi.³Ko ḃa ashibang ni ma pag ga ḃor yi ni muri agh. Ngha nina le, ninga mama a nyongli agh "sankung le aḃeni sangyong ngha nyenna murang"⁴Ate ga kwa a nyongli kikara ate lagsung, a ntiri gimyong ni a tengshirung le tenana le Kulli shi kum tengshirung.⁵Niḃeni agh, i Kulli ma gimyong, ni tengshirung i pag yong ndig ni yalung mwoh ariyong ate Yesu ḃa ashibang.⁶Ibi npag ga ate ni yalung mwoh nga ḃogshi ni kun mwoh nga ḃongshi Kulli tehsung ni Magulla lesung Yesu ḃa ashibang.⁷Ini nina le n'agha ariyong, ninga mama ḃa ashibang agniyong, ari ḃongshi Kulli.⁸Miyang ngi wabbiyong ni ḃa ashibang ngha a pille ninga gurole ḃeni a jaba a muri njiteng le Kulli, ate ḃun ogrung ni api a tehrung ngha.⁹Ate a ḃeni nya ki ḃang Kulli agh ka gushi Kulli ate gienna le. "Ngha ninga mama a nyongli agh, "Ini ni nale nga ḃongshi a ntira a ḃeni nya ki ḃang kulli agh, ni tu ngiya ḃongshi luli!"¹⁰Deshiliya a na, "npag bin murubang i nyong ni aḃeni ni yeri Kulli agh ni aḃwa le".¹¹Ngha nye na " nḃongshi Kulli aḃeni kwa ni yeri Kulli agh; Aḃwa kwa a ḃongshi".

¹²Deshiliya Ishaya na, Aka kun minlungung le Yessi ni ḃeni ki logho ki digha mura aḃeni nya ki ḃang kulli agh, aḃeni ni yeri kulli agh ka kun tengshirung a bini".¹³I Kulli ma tenshirung i ḃungshiyong ni bin murubang ni ololo le ate pah njiteng, le nga digha a tengshirung le, ni gullo le ḃongho le Kulli.¹⁴Meng ma ni kana ngirang ngha n'agh na a yallang ni yong, a muna na, n'aghna ni yong desh i ndungshi ni gimabwa, ni yerigiri a ga kwa agh. N'aghna a yallang nga lagha ariyong.¹⁵Miyang ngi yongli yong, ngi ushi yaliyong ate agi ḃaba desh, a gipahna ni Kulli peng ngha.¹⁶Gipahna ghe ni ibi dig guro le Yesu ḃa ashibang ni tasang abin aḃeni ni yeri Kulli agh, npag ninga magula murung bin ḃang kulli ḃa waḃ maḃwa le Kulli.¹⁷Bin murubang lang ngha, ngha abin Yesu ḃa ashibang a gipangna le Kulli.¹⁸Nin logle nwaḃ guḃḃung ni murang ngha, se ga ḃa ashibang pah a njibinang agh. Ate ogbang le aḃeni ni yeri Kulli agh. A ga ni pag riyang ate tenana ni tumo, ¹⁹a njibin dighamuribang le gipagna ni gi ngobbon ni diyamuribang, ni gulo le ḃongho le Kulli. Gire pagha ate logha Urushalima ni a njeh ni kangni kwa agh kene Ilirikum agh, ate nbol tumo le ḃa ashibang.²⁰A njinjere ni ya, ga yang tol agh i nwaḃ tenana maḃwa le Kulli, aba na yeri luli ḃa ashibang ngha agh ate ke nḃag giri amuri ga ḃwa wara mag tinne agh.²¹Ngha ninga mama a nyongli agh: " Aḃeni ni ogh tele pa agh gha a yeri:"²²Ngha nina agh agira nghan njere juwa biyong kunbang dudug.²³Ama ni ḃeni ya, nyani bang a njeni agh, miyang ngi pag yol juwa biyong bogho dudug.²⁴Kara ni kwa nkum kena Asbaniya le, nga kenghe nga shinyong, ate ngi tinghang nga dingni yong fitongha.²⁵Ama niḃeni agh miyang ngi ka urushalima nga pagh aba ḃankulli tumo.²⁶Ate ḃin murubangni a Makidonniya ni aḃeni Akaya agh, a dangha agiri ate aba enna ni ntiri aba ḃang kulli ni urushalima agh.²⁷Eh, gi bin murubang leyang ni, ate ngha ninga tamgma ni amuyong ngha. Ate aḃeni ni yeri Kulli agh digna niyang a tumo le dingna tamgma a muyang a agniyang ni gi digna ngunja.²⁸Ngha kara mal tumo agh, nyara ni a agh aga akpabi yang agh, nga woro Asbaniya le, nga ka binyong.²⁹Nyara ni juwa biyong le nga juni dungso le kunḃoro le ḃa ashibang.³⁰Niḃeni agh, njimna yong amuna na ate Magulla Yesu ḃa ashibang, ni angjung le ḃongho le Kulli, ntang ngingang ni jim Kulli ate murang.³¹Njima ate ibin aḃḃa a bi aḃeni nya ki ogbang a Yahudiya agh, i tumo lang a Urushalima ibi kun agha abin aba pah njiteng.³²Njima ibi nzu a binyong ni bin murubang a agha le Kulli, ate sung ni yong ngha sa kun usullo.³³I ololo le Kulli idig niyong kwa. Ibi diyana.

Chapter 16

¹Miyang ngi tanghi Fibi mingalisung, ni ba pagtumo abin aba bang Kulli ni kankiriya agh. ²Ate n'aghi a ntiri magulla. Npaghi ni ga a njinjere ni pur aba pah njiteng agh, n'aghi aga kwa log agh. Ate ini ma agh, agni na abwa dudug, ha ni meng kwa. ³Maghi Bilkisu kun, ni Akila abeng ba pagtumo a ntiri Yesu ba ashibang. ⁴Abeni ate murang, pah muyang gha. Npag neyong makampa, mini ni murang nga, ni bin bang Kulli le abeni nya ki bang kulliya agh. ⁵Maghi aba bang Kulli ni a layang kun. Maghi Abainitas beni yangtol agh, beni pontubu ni kunduna abin ba ashibang a Asiya agh. ⁶Maghi maryamu kun, abeni paghi yong tumo ni yali mwoh agh. ⁷Maghi Andaranikas ni Yaniyas, amuna terang, ni beng ma kuro. Ayerina yang a ntiri ba kuntumo, a yeri ba ashibang ki kara ke meng. ⁸Maghi Amfiliyas kun, beni yang tol a ntiri magulla agh. ⁹Maghi Urbanus kun, bisung ba pagtumo ntiri ba ashibang, ni Istakis beni yangtol agh. ¹⁰Maghi Abalis beni a agha a ba ashibang nga. Maghi abeni aleh Aristobulus agh kun. ¹¹Maghi Hirudiya kun, muna terang. Maghi abeni aleh Narkisa, abeni nji njere le magulla agh. ¹²Maghi Tarafina ni Tarafusa kun, abeni abeni ki paghi magulla tumo dudug agh. Maghi Barsisa kun beni yang tol agh, beni pagna tumo dudug a ntiri magulla agh. ¹³Maghi Rufas kun, abeni magulla tol agh, ni ngiyang. ¹⁴Maghi Asinkiritas ni Filigona ni Hamis ni Baturubas ni Hamisu ni amuna ngisungni ni yang nga. ¹⁵Maghi Filolugus ni Yulia ni Niriyas ni mingali, ni Ulumfas ni abeni ki pah njiteng ni abiyang nga. ¹⁶Imaghi ariyong kun ni kparung. Aba bang Kulli kwa, magne yong kun. ¹⁷Miyang ngi njimyong, a muna ngiyang, ntig njiyong ara abeni ki juni tuwo ni kpa agh. A nya abil ga a aliya agh, npil njuyong riyang. ¹⁸Ate abeni ni ga agh a nya abang magulla ba'ashibang nga, ama ba yaliyang. Ni kum boro leyong, ni nateng ma soriyibang ni, abiyi na denshe le abayong ni ki pag gimashira agh. ¹⁹Ate dingna ma pah muyong billa bin beni kwar, npag na bin murubang ate muyong, ama miyang ngi nayiyong, nyeriteng a gimabonna, nbol riyong ri gimashira. ²⁰Kulli ma pah ololo ka dengri basoribang a kushi yong. I nieh le magulla Yesu ba'ashibang ibi dingni yong. ²¹Timotawus beng ba pagtumo magne yong kun, na Lukiyas ni Yason ni Susibataras, a muna terang. ²²Meng tartiyas beni nyongli kuntumo ni agh magneyong kun a ntiri magulla. ²³Gayus beni sulang nga ni aba bang Kulli kwa agh mag neyong kun. Arastas ba bol bolo ma ngbala mag neyong kun, ni Kwartus ni amuna ngisung. ²⁴I nieh le Kulli le Magulla yesu ba'ashibang ibi digni yong kwa. Ibiidiana. ²⁵Nibeni ya, gullo i kene abin beni pag yong ken tangha ate tenana mabwa le Kulli ya ni wab tele Yesu ba'ashibang, beni bini a dung ga a songro ni ga a vulyo ki kara agh, ²⁶Ngha nibeni agh, a dunne ari nyonli giri le bashinduna ni a dumi nje ni kwa agh, ari lagha le Kulli mama ni ki mal gha agh ari pah murung le njiteng. ²⁷Abin Kulli ma yeriteng, abin Yesu ba'ashibang, ipa gullo ibi dig mami ha mala le ngunjah. Ibiidiana.

1 Corinthians

Chapter 1

¹Bulus, beni a goro a njibin yesu ba ashibang ate i dig bah- kuntumo ni agha le kulli, ni muna ngi sung Sastanis, ²kena bin aba bang kulli ni a korinti agh, kena bin a beni a goro a ntiri Yesu ba ashibang, a beni a goro ate a diggha abayong ma gerenteng. sung nga deshili sa nyongli a beni kwa ki gor lulli magullah le sung Yesu ba ashibang aba kwa gha, murung Kulli le yang ni mami sung. ³I nieh le Kulli ni ololo ibi diya a biyong a njibin kulli tesung ni magulla Yesu ba ashibang. ⁴Karani kwa gha miyang ngi paghi kullilang makampa ate muyong, ate nieh le kulli ni Yesu ba ashibang paghi yong nga. ⁵payong gi kunnah a njinjere sissa, a ntiri tenana ni yeri giri kwa. ⁶Ni nga mama Teng ma njiteng a muri ba ashibang digni njiteng a biyong nga. ⁷Ngha ninah le nin nshingri kum gipah na le bongho ma nieh le Kulli agh, nga nga kohshiya ni juh le magulla le sung Yesu ba ashibang. ⁸Ika tengshiriyong deshili juh a malla le, ate nga pur kwar a kara le magulla lesung Yesu ba ashibang. ⁹Kulli ya bah njiteng ni, ini gor yong ari kpaba ni muni Yesu ba ashibang murung kulli le sung. ¹⁰Miyang ngi jimyong, amuna nah a ntiri lulli murung kulli le sung Yesu ba ashibang, in agna a riyong, ke ibi koriya murung ibi pagha a ntiri yong nga. Miyang ngi jimyong kpaba ndigni yahlung mwoh ni dehshe mwoh. ¹¹Amuna nah abah Kulowi juna juh dumang kwar, i koriyo nga ntiriyong. ¹²Ga ngi wabba: beni kwa antiri yong nga ki nah, "I" miyang tiye Bulus, ko "I" miyang tiye Afollos, ko miyang tiye Kefas, ko "miyang tiye ba ashibang." ¹³Ba ashibang koriya na le ? A pangna Bulus a ngung ate muyong le ? ko a ishina yong a ntiri lulli Bulus le ? ¹⁴Npagne kulli makampa ate ni ishibang a ntiriyong nga se, Kirifus ni Gayus. ¹⁵Ga te payi ken npagha nina agh, ate ke bwah nah a ishinayong a ntiri lullang nga. ¹⁶(Nshinah a ba liyeh Sitifanas, njumi agh ni yere ni le ishina bunggha.) ¹⁷Ate ba ashibang ni tasang ibi ishibang nga, ama ate wab tenana le kulli agh. Ini tasang ibi wab tenana le kulli ni njiteng bayong nga, ate ken pang ngung le ba ashibang ni kum usulo le agh. ¹⁸Ate wab te pangna agh tema nangnah abin beni ki wuh agh. ama a ntiri abeni kulli ki ashiya, diggha muribang le kulli ni. ¹⁹Ate a nyonglina, Nga meshiyi yeriteng le

a bah yeriteng, nga juri yeri giri le abah yerigiri. ²⁰"Ba yeriteng kyele? ba yeri giri kyele ? ba yeri sagshirung ma ngunjah ni nghe le ? kulli ni pil yeriteng le ngunjah pilgima nangna agh le? ²¹Ate ngunjah a ntiri yeriteng le ni yeri kulli agh, bonneghe kulli a ntiri wat tema nangna le kulli ashi na aba pah njiteng. ²²Aba Yahuda nga ki al gi pah ngobbon, Aba Helina nga te ki al yeriteng. ²³Ama sung nga sa wat tenana le ba ashibang ni a pang nga, gi eng kusung bin aba Yahuda ni gi bangha bin aba Helina. ²⁴Ama a bin a beni Kulli gor agh, aba Yahuda ni aba Helina, sung nga sa wat tenana le ba ashibang a diya diya-muribang ni yeriteng le Kulli. ²⁵Ama tema nangna le Kulli agh wara yeriteng le a bayong, dëshiliya shungho le Kulli wara teng-kurung le bayong. ²⁶Nshin goro ni le yong, a muna nah. Nyongni ni kwa ni yeriteng nga a nji bayong nga. Nyongni kwa ni diya-muribang nga. Nyongni kwa a billa a lah murung nga, ²⁷Kulli tariyi a gi ma nagna ni ngunjah agh ate ipi a ba yeriteng yiribiyina. Kulli tariyi aga ni tenkurung nga ngunjah ni agh ate ipi aba tengkurung yiribiyina. ²⁸Kulli tariyi a gima nangna ni aga ajeneh a ngunjah agh. Ye tariyi aga a gushiya, ibi dig gubung nga, ate ke bi a tiya aga a gushiya murung nga ²⁹Pag gire ate ke ibi bwah kum tekushi eshi gohrung a dumi ya ³⁰Ate ga Kulli pagha, ni biyeni agh nyong nga a ntiri ba ashibang Yesu, beni diyi sung yeriteng abin kulli agh. Digna njiteng le sung ,ni murung le sung ni ba ashisung. ³¹Ini payi, ni nga mama tenana le Kulli wabbah, "Deh i beni ki eshi gogre ya, i eshi gogre a ntiri lulli kulli.

Chapter 2

¹Ngha njuh ni biyong ngha, a muna nah, nin njuh ni boro-ghan nateng ko yeriteng ngha in hamna a tenana ma bonna le kulli ngha ni wanni kunnang amuri kulli agh. ²Ate ntolla a yalang ni ngi yeri gubung ngha miyang a ntiri yongngha, se Yesu ba ashibang, beni a pangna ngung ngha. ³Miyang ni yong a ntiri shingra, ni ngobong, ni koshiyo dudug. ⁴Deshiliya, kuntumo lang ni hamte agh i nya mwoh ni a tenana yeriteng ni aka bungsang ari ya. Ngha na le, ajuh ni pagha le bongho ni diya muribang, ⁵ate ke ibi pah njiteng le yong i diya a ntiri yeriteng le bayong ngha, ama a ntiri diya muribang le kulli. ⁶Ni beniya sunngha sa wab yeriteng abin a beni kun tangha, ama yeriteng ma ngunjani niya, ko mami aba diya muribang ma njahni, a bayong ni k mal gha. ⁷Digha nina le, sungha sa wabte yeriteng le kulli ni songri njiteng ngha, yeriteng ni songri ri ngha kulli tigha kedebang njah gusso le sung. ⁸Abah diya muribang nya a njah ni ghan yeritenghe agh, ate a yerine a njah gho, ke na pang magulla gushi bang ngha. ⁹Ama, ni nga mama a yongli ya, Aga njung ni shing ngha agh, kurrung ogha, ga yalung ni dengshi agh na aga kulli tiyi a bayong ni ki agh nji ya. ¹⁰Aga ni kulli dumi sung a nji bin bongho. Ate bongho ngha ki alah ga kwagha, ha agi ma linah le kulli. ¹¹Yang beh yeri dengshe le bwa le, se bongho le kulli ngha ni mo. ¹²Inite ninah, bung nya yeri a gima limna le Kulli ya, se bongho le Kulli, ate ibi shi yeri aga a pasung nieh a njibin kulli agh. ¹³sungha sa wab tele aga ni yeriteng ni bwa ni ki ghan aliya agh, ama a mama bongho ki aliya sung ngha. Bongho ngha ki pangshi atenana ma bongho ni yeriteng ma bongho. ¹⁴Bwa nya ni bongho agh le, ni logle agha aga abin bongho le kulli agh, ate agi bangha ni a bini. Ni logle yeriyang a beng ngha. Ate bongho ni ki dum yang. ¹⁵Beni ni bongho agh ika wabi njuo ga kwa agh, ama ba wabi njuoh nya. ¹⁶Yang logle yeri yali murung kull, ke ka wabi ga ika pag agh le? Ama sungha ni yalung ja mami ba ashibang.

Chapter 3

¹Ama meng agh, a muna nah, ni ngi gan nahteng ariyong ni gha abayong ni ni bongho agh, ama ni ngha a bayong ni ni ngirung agh, niga a amuna a ntiri ba-ashibang. ²I agriyong ni kira nya ni gil lih madunrina agh, ate ni peri lih i lih agh, deshiliya ni i peri lih agh. ³Ha ni beni in yongni aba girung. Ate ba kikki ni sakshirung digna a ntiri yong, ngha, nemene ndigna ngirung ni le, i nya ngi gya ari shinale bayong agh le? ⁴Ngha bwa na miyang te Bulus, mamona ye nah "miyang te nah Afollos," le ndigna ma ngirung ni ngi pah, miyang a njung Bulus, njung ye nah, 'miyang njung Afollos," le, digna pag agh le? ⁵To Afollos ni yang le? yang deshi pag Bulus le? A guro ni ngi pah njiteng anji biyang agh, beni ntiri yang kwa'agh Kulli pah ne tumo ⁶Mini njang giri, Afollos ni pah muru, ama Kulli ni gushi. ⁷Ngha ninale, ni bah-jamma ni bah pah muru gumu nya. Ama Kulli ni pag gullo egh. ⁸ni bah jamma, ni bah pah muru, aya ngha kwa mwoh, deshiya beni kwa agh ka kung ngoshe perari tumo le. ⁹Ama shisungni abiyong ma tumo le Kulli. nyongni bah bil le Kulli, baagh le kulli deshi. ¹⁰Ate muri nieh le Kulli ni peng digni bah yeri bag-giri, magna tyeh kangna, bwa deshi sa ngha ki bag giri muru. Ngha nah le beni kwa'agh, ibi tig nji ari ga i bag agh. ¹¹Bwa nya ka gan mag tyeh kangna sa ni mama a woro a bag agh, dunna Yesu ba-ashibang. ¹²Ni beniya bwa bag giri a muri tyeh kangna ni agifungna ma poshina, ko gifungna ma kpanana, ko atahli ma yiyiling, ko ngung, ko lusung, ko lusungbah, ¹³tumole ni ki songriya, ate kahre eh ka tuntyeh. Aka dumi a gishe. Gishe ka pyeshi tumo mafwah ni beni kwa'agh pag agh. ¹⁴Beni kwah tumole tangha, ika kun ngoshe; ¹⁵Ama beni kwa tumole piha agh, temashira ka kumi, ini ni muriya ika ahba, ningha ahba a ntiri gishe agh. ¹⁶Ni nyere ni nyongni kangna bang Kulli gha le, bongho le Kulli ngha deshi dig agh ayaliyong agh le? ¹⁷Beni biyi kangna bangKulli agh, Kulli ka biyi. Kangna bangkulli agh bin makwar ni, ini deshi ndig agh na. ¹⁸Ke bwa sorigy i muri agh. Dig agh bwa ngha a ntiriyong ki tol muri ni ngha bah yeriteng a njah le deh ibi dig 'bagha" ate ibi dig bah-yeriteng. ¹⁹yeriteng mah ngunjah nya gi bagha ni bin Kulli. Ate a nyonglina, "yangha i bola abah yeriteng a ntiri pag n'song leyang." ²⁰Ha ni beh ni, Kulli yerina dengshe le a bah yeriteng ngha manangna ni. ²¹Ngha ninale, ke bwa eshi-gohre ni bayong ngha; Ate ga kwa'agh mamiyong ni, ²²Ko Bulus, ko Afollos, ko Kefas, ko ngunjah, ko usulo, ko nluoh, ko agha ni beh niagh, ko agha ki zuagh, Mamiyong ni kwa. ²³Yong, teagh mami ba-ashibang ni, Ba-ashibang teagh mami Kulli ni.

Chapter 4

¹Ni nga ni beni kwa agh ka tollo sung, ni nga a guro le ba ashibang ni aba bol njiteng ma songrina le kulli. ²Nibeni ya ga a alla ari aba pag tumo le Kulli agh, ibi a kunyang ni njiteng. ³Ama a binang nga, gi ma kena ni nga wabang njou ko a bin wan njou le a bayong. Ate nmeng nga ni wabi murang njou agh. ⁴Ni nyere a tenana ni a waba a tiya a murang nga, ama nin denshi dūmo miyang yarata agh. Murung kulli ni mwoh ini ka wabang njou. ⁵Ngha ni nale, ke ibi wan njou a muri gubung nga, ka debang kunbanghe pagha, nga murung kulli ka ju. Ika pushiyi a ga a songro a pinna agh abeng, ika dūmo agi payina ni ga kwa ye bwa agh. Le beni kwa gha ka bongshi abin kulli. ⁶Ni beniya, a muna nah, ntolla ja nji njere ni a murang ni Afollos ate muyong, ate nga alliya a bisung te kushi a tenana ni a wabwah, "Ke bin dūr ga a nyongli agh." Ini ni na, ate ke bwa a ntiri yong ibi logshi muri i yongho i tariyi bang i bwa nga nga wor bi agh. ⁷Yang ki shin korirung a ntiri yong na a nshile le? Mang nyonghani ke nye nkuni ya le? nkumi ye le, palang ke nga gushi murung ni nga ni pagha ni na agh le? ⁸Nwara nkun ga kwa nga al gha! Nwara i diya a bah kumo! Ntolla diyamuribang, a ga kwa ni agh nya ni sunga. Ini ni nale, agha langni i n'nong murung, ate sa nong murung ni yong. ⁹Ndenshe sungni a ba kuntumo agh, kulli tig sung ibi diya ma jumoh le a bayong ni a tigha ka kah a nluo gha. Shi dīga gi shinna a ngunja, abin a ba kuntumo le kulli, ni bin a bayong kwa. ¹⁰Ate muri ba ashibang, shi dīga a bayong ma nangnah, ama miyong nga, nyongni a ba tengjung abin ba ashibang. Su sungni a ba girung wuna, ama miyong nga a ba girung tenna. A yangha a payong gullo, ama ma misungha, a tolla sung a bayong ma nangna. ¹¹Ha ju wa kungbang ni ni beniya, yalo ni nji muru nga ki wol sung, shi nya ni kukura ma bonna agh, shi nuna wollo ma shira, shi nya te ni lah agh. ¹²Shi pag tumo ma kongna ni bisung dūdug. Ngha a tig ni sung tengha, shi bongshiyang. Ngha a pagni sung ganni agh, shi gim yalisung. ¹³Ngha a wab ni sung kun ma nangnagha, tenana ma bonna ni shi wabiyang. Shi pilli, a yangha te a shin sung ni gha kiding le ngunja na agi ma nangna ni a yeh agh. ¹⁴Ni nyongli aga ate in pah yong yiribiyina agh, ama ate ngilyong ninga a muna ni yalung tol gha. ¹⁵Ko nyongha ni a beni ki leyong nga, woro tongno nguwe lum-lum, ntiri ba ashibang, ga nya ni a terung dūdug agh. Ate ndīga teyong atiri ba ashibang Yesu, a nji bin tenana mabwa le kuli. ¹⁶Myang ngi jim yong, nganrang ni gipangna. ¹⁷Ini payi ke ntashi Timoti a biyong, beni yalang tol agh, muna ma njiteng abin murung kulli. Ini i usshi yaliyong ari nijere lang ari ba ashibang, ninga ma ma in alliyang ba kwagha ni bin bang kulli ni kwagha. ¹⁸Nibeni agh ababa le yong dīga a tol muyang, a pag giri ni nga nya ngi juwa bin yongha. ¹⁹Murung kulli ag le, ngi juwa bin yong gyap. Le nga yeri a tenana ma nangnan le a ba tol muyang gha, ama nga shin gullo leyang. ²⁰Ate diya murun le kulli ni diya te nateng nga ama ate diya murunbang le. ²¹Mang n'tolle? Ibi juwa bin yong ni muna gara le ko in ju ni yaluposhina, ni bongho ma ololo le?

Chapter 5

¹Shi ogna a nah le pag nja nga ntiriyong, ni ma aghni nja abin abeni ma ni yeri Kulli agh. Tenana egh i mamuna leyong nga ntirinyong ki nongni maleh teri. ²Nyong agh gi gushi muyong! Ni boto ke yaliyong ganyong agh? Beni pag gha agh i pushi ntirinyong. ³ko nya ma biyong a ngirung agh le miyang biyong a ntirin Bogho, i wara i wabbi njuoh ni ga mama nya abeh agh. ⁴I kpaba abin mona a ntiri luli Magulla lesung Yesu, bogho lang nga abiyong a ntiri gullo le Magulla Yesu, in wara wabbi bah beh ni njuoh. ⁵In pag gire ate ibi pah bah bura ni abin bah soribang ate ebi pinshi giri, ate bongho le ebi ahba akara le Magulla. ⁶Gushi murung leyong ni botiya. Ni nyeri agh le njibogho fiton agh ki biyi fwa nnuh kwa'agh le? ⁷In lag muyo kpananah a ntiri njibogho ma yayina ate ji dig fwa nnuhp ma piyo, fwa nnuh ni njibogho ya ari agh. A dari ni Ba-ashibang i dig muna nju ma njibunno. ⁸Ngha ninale, ji pag njibunno lesung ke shi kpab ni njibogho ma yayina agh, njibogho kpab ni gimashira ni yalun ma nangna. Ngha ninale, ji pag njibunno lesung ni njibogho ma gereteng ni njiteng. ⁹I nyongli neyong ntiri ga in nyongli yong agh ke ibi kpab muyong na bah pag njuoh agh. ¹⁰I nya gi denshe ari abah pag nja ma ngunjah agh, ko abeni gi mag giri agh, ko abah soribang, ko abeni gi bol gillang agh, ke nga tuni agire le nga pura a ngunjah agh. ¹¹Ngha ni beni agh miyang gi nyongli yong ke bi kpab muyong ni abeni gor muri i muna nah le ya nga diya a nja, ko abah yuwal, ko bah pag nja, ko abah sagbang, ko bah nuu mbah, ko bah soriyibang. Ke ibi lih gi lih na a nja beh agh. ¹²Ngha pag ni yelang ke ga wabbi a beni nya atiri abah bang Kulli agh njuoh le? Ngha ninale nyongni nga wabbi a beni ki bang Kulli agh njuoh le? ¹³Murung Kulli ni ka wab njuoh le abeni a daben agh. "I pushi bayong mashira ni a ntiri yong agh."

Chapter 6

¹Ngha bwa mwoh a ntiri yong ni sagsirung ni bi le, le ma wora abin wan njuo abiya abeni ni pah njiteng ngha agh, a boreh agh ke keni abin aba pa njiteng sang? ²Ni nyere i le abah pah njiteng ka wabi ngunjah njuo agh le? Ha, nyongni ga wabi ngunjah njuo agh, ni in logle ingan njuo ari a gima kena ma bonah agh le? ³Ni in nyere le nji su sungni sa wabi aba kuntumo le Kulli njuo agh le? Ha nina le, in logle in wan njuo amuri gipangna ma usulo agh? ⁴Ngha kare ni kwa agh nyong nga wan njuo amuri a gipagna lesung, ke mang ka payi ke nga kani ja mama a kun dun abeni nya ki bang Kulli agh le? ⁵Ngi wabiyong tengni ate ibi pah yong yiribina. Ba yeriteng nya a ntirin yong ka gan njuo ni abin amuna ngyong agh le? ⁶Ama ninga mama pagni agh, ba pah njiteng tol bi ba pah njiteng keni bin wan njuo a kundung ba wan njou ni ni pah njiteng ngha agh. ⁷Njiteng ni ogrung ni nya a ntiri a aba pah njiteng ngha agh duna gire gana kunyong. Mang payi ke nawo agha ate gimashira lo agh le? Mang payi ke na agha a lio agh? ⁸Ngha teya npagna gimashira le nye lia abayong, abe teya a muna ngiyong ni! ⁹Nin nyeri ile abeni nya ki pag gima bonna agha, na kun mule Kulli agh le? ke ibi pah njiteng ni yiriya. Aba pang nja, aba pa gilang, abuna ba pag nja na abuna ni alla amale a bayong ngha, na abuna ni ki nongni abiyang abuna agh. ¹⁰Na a mayibi na aba shigiri na aba nuyigiri, na aba sangkun, na aba para abwa nya a ntiri yang ka kum mule Kulli agh. ¹¹Ini baba a ntiri yong ninah. Ama ma miyong ngha nyongha kpananah, a dari nayong gerenteng, a pilla tana leying gigang a dun Kulli a ntiri lulli Magulla Yesu Ba-ashibang, ni nji bin Bongho le murung Kulli lesung. ¹²"Ga kwa agh gigilla ni abinang," ga te kwa gha ini ka angnang agh. "Ga kwa agh gigillah ni abinang," inite aga kwa diya murang ngha. ¹³"Gilina agh te bayong ni, bayong te agh te gilina ni," ama murung Kulli ka meshiyang kwa. Na tig ngirung te nja agh. Ngha ninah le ngirung ngha mami Kulli ni, Murung Kulli te agh ka ala ate ngirung. ¹⁴Murung Kulli lochina bayong magulla, iye logshisung kwa ni gullole. ¹⁵Nin nyeri ngiriyong ngha va'agh le Ba-ashibang ni agh? Nga tol va'agh giri Ba-ashibang ng pangni nja le? I murung Kulli ebi tol nghan ni! ¹⁶Nyeri ni le beni kwa kpan giri ni ma nja agh digna ngirung mwoh ni ma nja agh le? Ninga mama tenana le Kulli waba, "A yangha bari agh, aka dig nyama moh." ¹⁷Ama beni kpaß ni murung kulli agh a digna a Bongho mwoh ninah. ¹⁸I bang pag nja! Gimashira ni kwa bwa ki pag agh, ngho dabeng le ngirung, beni pag nja agh pagne ngiri gimashira. ¹⁹Ni nyeri a ngiriyong ngha binbang Kulli le Bongho mafwa, mama diya a yaliyong agh, mama nkuma bin Kulli agh? Nin nyeri a ngiriyong ngha ma miyong ni agh? ²⁰Kurayong ni konna. Ngha nina le, ngushi Kulli ni ngiriyong. Kurayong ni konna.

Chapter 7

¹Ate muri agha i nyongli agh, "bonna ke ba-bura i dog bamah agh." ²Ama ate ke yaliyong sogyong ri gipagna mashira agh, ba-bura kwa'agh i tig mah lah, bamah ni te kwa'agh ni buri. ³Ba-bura ni te kwa'agh i pi mahmi ngiri inite bamah ni na ari buri. ⁴Bamah nyani diyamuribang amuri ngiri agh, babura ni, inite nina, babura nya diyamuribang amuri ngiri agh, ama bamah ni. ⁵Ken ngita ariyong agh, se ni ogrung ma kunbang fittong. In pag gha ate in pah muyong ri njim Kulli. Le in kpab deshili, ate ke ba soribang i soyong ate ni yeri bol muyong agh. ⁶Ama ngi wabbiyong ga ninga dungri nya ninga lagbang agh. ⁷Aghga langha ke beni kwa agh yongha ni gha meng, Ama beni kwa agh ni Kulli pih ga agh. Baba nga ni gipangna mama, bayong baba te agh ni gipangna ma sa. ⁸Ari abeni ni tig ma lah agha na beni a bang wula agha, bonna ke a tig ariyang lah ni gha mameng. ⁹Ama na bol muyang agh le, atiyariyang lah, bonna ka tiyariyang lah. Ke a dig ni yolle agh. ¹⁰Ari a beni bang wula agh miyang ngi lagyong, mini agh ama murung Kulli ike bamah i tuyi ni buriya. ¹¹(Ama a tuyi ni buri le keye bang wula agh ko a ogriyang ni buri) babura te ya ke mayi mami bung agh. ¹²Ama ari ashile agh miyang ngi nah, murung Kulli niya, ba bangkulli ni kwa ni bamah ni nya ki pah njiteng nga le, aggha idingni nile, ke mayi bung agh. ¹³Bamah nga te ni baburi ni nya ki pah njiteng nga, aggha idigni nile, ke tuh nini agh. ¹⁴Ate babura ni nya ki pah njiteng agh i tabari mami inite nina, bamah ni nya ki pah njiteng agh ih taba ri buri. Nyani nagha le a munayong ka digha a nya gerenteng agh. ¹⁵Ama beni nyaki pah njiteng a ntiriyang nah i wor le, ibi woro, ja ma beya, babura ko bamah nyani nguri juwula a meliya, kulli gorsung ari dingna ma ololo. ¹⁶A we bamah agh, ko a yara awoni a ashi buro le' ko awoni a ashi mamo le? ¹⁷Le beni kwa idig dingna ni Kulli tigiya ninga mama Kulli goriya ini pag gigilla lang abin bangkulli kwa. ¹⁸Bwah agh jabba in nga a gori i pah njiteng le? kebi agha idig basuwa gubung agh. Bwah gha nghan Jabba nga a gori te pa njiteng? ke ibi jabba agh. ¹⁹Ate bwa Jabba ko ni jabba, nya ki ariyi gubung agh, Ga pag magula ga i pah murung ari gigila le kulli. ²⁰Beni kwa i digha ninga mama Kulli gori ke pah njiteng agh. ²¹A woni guro nga Kulli goro agh le? ka gangshiro tebi agh. Ama aka kun burole pagha. ²²Ate beni Kulli goro aye gurole, digna gurole Kulli ni kun muri agh. inite nina, beni kun muri ke Kulli goriya i pah njiteng a muri muna Kulli agh, guro le Yesu ni. ²³A kuro ni giri dudug, ke aya dig gurole bayong agh. ²⁴Amuna nah, ko ja digna mayeni ma mona lasung kun muri aye ka gorisung agh ishi pah njiteng agh, ibi shi dighana. ²⁵A bin abeni ni sang pag nduwula agha, nya ni gi lagban abin Kulli agh ate muyong agh, Ama miyang gi wab gha nshin gha, nigha beni murung Kulli shin gi enna langha ni agha. ²⁶Miyang gi denshe ate gani ki juh agh, bonna ke bwa dig ningha mama ndigni agh. ²⁷A tingna mahla le? ka ala ntuwi nini agh. Na tig bamah lah gha/ ka alla atig bamah lah gha. ²⁸Ama atig bamah lah le nah pag gimashira agh. Bamah ni ni bang wula agha bang wula le, ni pag gimashira agh. Nga te agh abeni pag nduwula agh kunna a gha ki gangshiyang shi sa ari dingna layang, telang nga ka ashi yong antira agire. ²⁹Ama miyang ngi wab gha a muna Dah: kunbang fitong nga. longni beniya, abeni na menna gha adigha nya agh. A beni ki bwa gha, apag ninga a nya abwa agh. ³⁰A beni ki bwah gha, a pag ninga a nya bwah agh, abeni ki pag bin murubang nga apag ninga a nya, na abeni ki kur giriya ningha a nya ni gubung nga. ³¹na abeni ki pag tumo ni ngunjah agh a tol ninga a yangha pag tummo ni denshe leyang, ate ngunjah ni paghale kwa ka juh a malla. ³²Miyang ngi nayiyong ken ngangshi muyong agh. A beni nya ni nduwula agh yangha i denshi tele tumole Kulli ate gha i pagha ke yeh ki poshiya. ³³Ama abeni ni nduwula agh i denshi ni gi ngunjah, ate gha ipagha ika poshi ni yeh mahmi agh. ³⁴korinari; Bamah ni ni bang wula gha ko munagalang ki tig yeh ari gille Kulli ari gha ipagha ke i bol muri ni bongho. Ama bamah ni bang wula agh ki denshi ate gi ngunjah ni ika poshini yeh buri agh. ³⁵Ng i wab gha ate boroleyong, nyate tigyong a ganniya. Nwab gha nga yarata, ate inpah muyong abin Kulli ke gubung ibi gangshi yong agh. ³⁶Ama bwa ki denshe i nya i payi nsari le gimabwa agh le, nha wara bogho ma banwulale nga inite nina gha, i pagyi gha boyiya. Nya i pag gimashira agh, A pag nduwula. ³⁷Ama tola aye ika tangha gubung nya ki gangshiya, i bol denshele ninga mama tola a kunyali agh, ika dig muna ngalang agh. pag na gimabwa. ³⁸Ngha ninale beni tig nsari lah agh pagna gimabwa, ama beni shibi nduwula agh ki wori. ³⁹Nguri nduwula le babura agh nga muri bamah, nga ohni njugha. Ama buri wule ngure tuna yangha sagli ika bangwula abin beni kwa yeh tol agh, ama ba bang Kulli. ⁴⁰A shina langha i boro idig dinnale. Miyang ngi denshe i miyang ni bongho le Kulli.

Chapter 8

¹Ni beni agh ate gilina ni a pi gillang nga. Shi yara i sungha kwa shi yerigiri. Yeri giri nga ki gushi murung, ama agnjung nga ki gilgiri. ²Beni kwa denshe i yara giri agh, biye ni sang yeri ga ika yeri yah. ³Ama beni ki agnji Kulliya ini yere. ⁴Ngha te agh gilina ni a wula a pih gilang a lahguh agh: shi yara i gilang a ngunjah ni ya gumuniyah, deshiliya Kulli bi nya se Kulli ni mwoh gha. ⁵Ko digna sa nah aga a gori a Kulli ma ngunjani nga nghan, ko a kulli ko a ngunjah, ninga mama a kulli nhga nghan agh na "tellelah" dudug a ngunjah ni. ⁶Ngha te bisungha, Kulli mwohni - tesung, binini aga kwagha, temuri te shi digha tebi, ni magula Yesu ba-ashibang, njibinini gha kwagha pu nghan, njibini te shi pu nghan. ⁷Ngha ni nateya , ja yeri girini beni kwagha ni agh, ini payi ke ababa ki bil gillang, deshiliya ali gilina ninga gilina ni a pih gilang nga. Denshe leyang jurina ate na tang ngingang nga. ⁸Ama gilini ki kenisung abin kulliyah, deshiliya ni sa juriya nga shi li agh ko bonna nga shi li agh. ⁹Ama i monle ke kun murum leyang dig nji njere engkusung le abeni ni tang ngigang nga. ¹⁰Shi tollo i beni nya ni njiteng matenna agh shino, awe beni a yeri giriya, ki li gilini a pih gilang agh le, na shin ningha denshile ni ki sori ili gilina ni pih gilang nga le? ¹¹Ate yeriteng lo a muri a gillang, abeni ni tang yarata agh, na munatero ni ba ashibang wu ate muyang, a jurina. ¹²A wuni a pag gimashira ri muna tero a biyi denshele yang ni fitong nga le, a pangne ba-ashibang gimashira. ¹³Ngha nina le a gili ka pag muna tero ika enkushile, nin waye li nyamagha ate ke i pag muna terang ibi pag agh.

Chapter 9

¹Meng nga ni kum murang agh le? Mini bah kuntumo agh le? Ni shin Yesu murung kulliyale? Nyongni impagha a bah kuntumo lang abin murung kulli ya le? ²Ngha bah kuntumo le kulli abin abayong nga mini te ba kuntumo a biyong. Ate nyongni nga dun tumolang abin murung kulli. ³Ga ni pag ga ki gbarang abin abeni ki tingha teng nga. ⁴Shi nya ni njere lih ni nuh agh le? ⁵Shina nya ni njere tol bamah ni pa njiteng nga, ninga ashile a bah kuntumo, a muna terung le murung kulli, ni kefas agh le? ⁶se Barnabas ni meng ni ka pag tumole? ⁷Yang ki pag tumo ninga bakurungni gi kunnale le? Yang ki pang ngung ni ki lih njiyale? ko Yang ki leg ngullo keni ki nnuh kire agh le? ⁸ Ngi wabba tenanani ni diya muri bang le bayong le? Gigila ni wabba ni nah agh le? ⁹A nyonglina a gigilla le Musa, "Ka dang kun ndah agh gha i nga i wol gwe yah." Nshin ninga ndah ni kulli ki watteng a muri le? ¹⁰Nyah i watteng a musung agh le? A nyongli te musung, ate beni ki dig diyagha, i digyi ni tigiyong, beni te ki wol gwe ya, i woli ni tig yong ate i kumo. ¹¹Shi jam gimma nbwa le kulli a ntiri yong, konna ke shi lih a ntiri gi kunna le yong le? ¹²Ngha a bayong baba ka kun njere lih giri a biyong le, ni foro ke misung ma agh sa kumma biyong dudug agh le? Ama ni shi pagh ni nagha. Le, shi gimyalisung ari ga kwa agh ate ke tumole ba ashibang i tangha njeya. ¹³Nin nyere abeni ki pag tumo a bin bang kulliya akun gilina leyang a bin bang kulliyale? Nin nyere abeni ki pag tumo a bin daragha a yangha a lih a ntiri ga a dariniyale? ¹⁴Ini te ni na murung kulli tigha a wab tenana mabwa le Yesu ka kun gi li layang ari wab tenana mabwa le Yesu ¹⁵Ama aga kwa ni te agh, ni tig yang riyang nga. Deshiliya nya ngi nyongli ga ate ibi peng gubungha. Bonna ibi wu nga bwa ka nah ngushi na murang ari gi pagnaniya. ¹⁶Ate wab tenana mabwa le Yesu agh, nya ni njere ni ngi gushi ni murang tebi yah, ate digna ngi payi. Gi enna ni nimeng, nga ni wab tenana mabwa le Yesu agh. ¹⁷Ate mpayi ni yang sagli le, miyang ni ngoshe. Ama payi ni vuriteng le, miya te ni tumo ni a dagha a bengha. ¹⁸Ke mang pag ngoshe ninga kuma agh le? Nwab na tenana le Kulli, ngi wabbi ate ngoshe ya, nga pah denshe lang ari wab tenana le Kulli ga. ¹⁹Ate ndigna ni kunmurum ari gha kwa agh, mini guro abin beni kwagha, ate i nonyang dudug. ²⁰Abin aba Yahuda nding ninga ba yahude ate in nonyang. Abin a beni bin gilang nga, nyeni murang ninga yang ate i nonyang. Npagha ni na ate ke nya ngi bil gilang gha. ²¹Abin abeni gigilla ni bila muyang agha, npil murang ninga yang, ama ni te mpura a muri gigilla le kulliya, ama miyang a muri gigilla le ba ashibang. Mpagha na ate in nona abeni gigilla nya muyangha. ²²Abin abeni ni teng kurungha ndig ninga beni ni teng kurungha agh ate in nonyang. Ndigna ga kwagha abin abayong kwa ate ibi in assa a baba. ²³Ngi pagha aga kwa agh ate tenana mabwa le kulli, in kun borole. ²⁴Nin nyere a mereya, beni kwa ki bang mere agh, bwah mwah ni ka ag ngoshe agh le? Ngha ni nale nbangha ate kun ngoshe. ²⁵Ba dalah ni kwa nga ki bol muri a ga kwa agh. A paghi ate a agh ngoshe ni ki biyiya agh. ²⁶Ini payi ke nya gi bangha ma nangna agh, ko wol gungungha. ²⁷Ama ngi pi girang ganni ngi pilli guro, ate ken wabbi abwah tele kulli le, a malla le ya a bughan ko a kara nji majaliya.

Chapter 10

¹Amuna nah. ntolla ibi nyere i le a tesung dingna a binjeh le nlagiri le a billa a sallang. ²A yangha kwa agh a langne yang gimashira nji bin Musa a nlagiriye ni sallang ye, ³Deshiya a yangha kwa agh a ya lih gilina ma bongho. ⁴A yangha kwa agh, a nuh na gi nuh na ma bongho ate a nuh na a nkonno ma bongho ni sogha tayangha, nkonnoye agh, ba-ashibang ni. ⁵Ama kulli ni pag bin murubang ni ababa le yangha. A nluoh leyang meshina a lusung.

⁷Ke ibi ndiya ninga aba pag gilang ninga mama a nshile yang ki pagha. Ga agh ninga mama a yongliya, "A bayong dingna njali ka lih nuh, ka logho ka dalah." ⁸Ke ibi ishi pag njah ninga mama dudug leyang ki pag agh. Atebi ni a bwah worotongno lum ngueh bahri pura muri tahro wuh a ntiri kara mwoh tebi. ⁹Ke ibi ishi tig ba ashibang a peshe ninga mama dudug leyang pagha ke a yoh wolli nluo yang nga. ¹⁰Inite nina ke ibi shi diya aba nyashitengha ninga mama dudug leyang pagha. Ke ba-kuntumo ma wol-nluo yanag nga. ¹¹Nibeniya, aga pag yang ni agh giri biyang ate ibi dig gi peshina a bisung. A nyongli yang ate lagsung, susungni abeni mallale ngunjah juh a bisung agh. ¹²Ngha ninale, beni kwa ki denshe i tang nga le ibi le muri ate ke ibi kpa agh. ¹³Peshe nya ka kunyo mama ka dig ma piyo bin bayong kwa agh. Ate kulli ya ba njiteng ni. Ni agha ibi shi igna a peshe ni sha ganiya agh. Ika payiyong nji njere pura a peshe ate ibi ngim yaliyong. ¹⁴Ngha ninale, a makunyalang, nbang pag gillang. ¹⁵Ngi nateng riyong ninga a bayongni ni yeriteng agh ate ibi wab njuo a muri tenana ni ngi wab agh. ¹⁶Min koro bongshibang ni shi bongshiya dunna shi kpanan musung ari gani le ba-ashibang. Fah nuh ni sa boniyi aghni dungna shi kpanna musung a ngiri ba-ashibang agh le? ¹⁷Ate fah nuh mwoh niya, ni gowo le sungha shi dingna ngirung mwoh. Susungha kwa agh, Fah nuh mwoh ni shi lih. ¹⁸Nshina a bah israila; a beni lih gi a wolla bin dara agh, ¹⁹Mang nga wab le? ni gilang agh giri nile/ ko gilina ni a pih gilang nga, giri ni le? ²⁰Ama ngi wab tenana a muri a abeni ni yeri Kulli ya ki pag agh, ile a pih a gima tenna le ama a pih kulli ni agh ninga i bi kpamuyong na gimatenna agh. ²¹Ni nga nuh aminkoro le murung kulli le nye nga nuh a minkor le a gimatenna agh. ni nga kpa muyong a muri deshili le murum kulli ni ma gimatenna agh. ²²Ko shi tolla sa tig murm kulli apag kikil le? shi ware ni tenne masso ngirung le? ²³"Ga kwa agh maonna ni" ama ga kwa agh ni ki buribang agh. 'Ga kwa agh maonna ni." ama ga kwa agh ni ki gil bayong agh ²⁴ke bwa ibi al ga ka boyi agh. Ibi al ga ka boyi beni kwa agh. ²⁵A log le a lih aga kwa agh a magha a bin mag giri agh, ilibang nya. ²⁶Ate " ngunjah ni ga kwa a ye agh, mami murum kulli ni." ²⁷Ngha beni ni pa njiteng ari Kulli agh goro akoro, ke a tolla aka ka le, lih ga kwah ashina dumo agh, ka ilibang nga. ²⁸Ama nga bwa wabbo ile, "gilina niya ma gilang niya," ka lih agh. Aka pagha na ate muri beni goro agh ni tele piliyi yalung. Ate ngunjah ni ga kwa a yeh nga mami Kulli ni. ²⁹Nya ngi nah a tele piliyi yalung niya, ama ate piliyi yalli bwa sa. ³⁰Ngha npa makampa kedebang nlih gire le, ate mang ke a sa'agh a muri ga npa makampa muri agh. ³¹Ngha ninale, ko awongha lih ko a nuh, ko ga kwa awo pagha, payi ate gushi Kulli. ³²Ka dig beni ka juni kpale ba Yahuda, ko aba Heleniya, ko a beni ki bang Kulli agh. ³³ntolla ibi nposhi yali a bayong kwa a ntiri ga kwa agh. Nya ngi ala ate buro langha, ama tele a bayong dudug npayi nina ate ababa kun assa.

Chapter 11

¹Ibi gangrang ni ga mamah ngangri ni ba ashifang nga.²Ni beniya, miya ngi bongshiyong ate ma nyongha nga denshi ni meng a ntiri ga kwagha. Myang ngi bongshiyong ate ma nbola gi panna ninga mama npayong nga.³Ni bena agh ntolla ke ibi nyere ile ba ashifang ni pag magula amura abuna kwa, ba bura ni te pag magula amuri bamah, ke kulli oso dig magula amuri ba ashifang.⁴Ba bura ni kwa vuliyi muri ke jim kulli agh, ko wab ga ka pagha le, ni pih magula le gullo agh.⁵Ama bamah ni kwa ni vuliyi muri ke jim kulli agh, ko wab ga ka pagha le, ni pih magula le gullo agh. Ate digna ninga nwana muri ya.⁶Digna bamah ni ki vuliyi muriya le, ibi ashi nji muri. Digna gi yiribiyina ni abin bamah ke ashi njimuri ko nwah nji muri le, ibi vuliyi muri.⁷Niboto ke, ba bura vuliyi muri ya, ate ini minlin ni gushifang le kulli. Ama bamah agh gushifang le ba bura ni⁸Ate na gil ba bura a ngiri bamah agh. Bamah ni mi a gila a ngiri ba bura.⁹Nite a gil ba bura ate bamah agh. Ni nale, a gil bamah ate ba bura.¹⁰Ini payi ke bamah ki dung diya muribang a muri, ate a bah kuntumo le kulli.¹¹Ngha nina le, a ntiri murung kulliya, bamah nya ni kum murun abin buriya, inite nina ba bura nya ni kum muri abin mamiya.¹²Ate mama bamah pura ri ba bura agh, ini te ba bura pura ri bamah nina. Le aga kwagha pura bin kulli.¹³Nwabi muyong njuo: Pagna ke bamah jim kulli ni vuliyi muriya le? ¹⁴Ke gipayina ma njeh ni aliyong gi yiribiyina ni ba bura i dag nji muri ibi log agh le? ¹⁵Ke gi payina ni aliyong, i gi gullo ni bin bamah nga dag nji muri log agh le? Ate njimuri digna gi vuliyi muri.¹⁶Ama nga bung tola ka shagshiri a muri ga le, shi nya ni gi pagna ma bi agh, inite abin aba bang kulli kwa nina.¹⁷Ama a ntiri agi lagbangniya, nin bongshiyong nga, kpaba leyong nya ate gima bonna agh, ama ate gimashira.¹⁸Ate ni dunna agh, i ogna ile nga nkpanni bin jim kulliya, koriyo ingni na a ntiriyong, le abin baba agh, npanang njiteng.¹⁹Ate digna te koriyo ki pagha a ntiriyong, ate a nyara a bayong ni angni yang nga a ntiri yong.²⁰Ate nga nkpaaba ba mwoh agh, ne gilina le murung kulli ni nga lih agh.²¹Ngha nga lih ya, beni kwah ni ki lih gilina kedebang a nshile ka lih mamiyang. Mwoh ki og yalo, le mamona nga ki bahra.²²Nyah ni a lah ni nga lih nga nuh agh le? Nga keshi bin jim kulli, ni jenna a bayong ni nya ni gubung agh le? Mang nga wabbiyong le? Ibi bongshi yongle? Ni ngi bongshi yong ate ga agh.²³Ate ga n'agha abin murung kulliya, inite oso ngi pa yong, illeh murung kulli Yesu, ni duh ni a magni agh, tol fah nuh.²⁴Ngha pagni makampa agh, boniyi le nah, "Ga agh ngirangni, ate muyong. Npag ga ate denshi ni meng."²⁵Inite nina, nga malli lini giriya tol min koro le nah, "Min koro niya, ini ki pag ogrung ma piyo ni nkil lang. Npag ga tebi nga nga nuh niya, ndenshi ni meng."²⁶Kareni kwah nga lini fah nuh niya, ni nuu a min koro niya, nyongha nga wab te wuhle murung kulli ha kara juhle.²⁷Ni nale, beni kwah lih fah nuh ni, ye nuu a min koro le murung kulli a nji njere mama ni pag agh, pangna gimashira ri ngirun ni nkillale le murung kulli.²⁸Le beni kwah i bil yalisang, le ibi lih fah nuhye ni nuu a min koroye.²⁹Ate beni lih ni nuu, ni dagha a gima ngirung agh, lihye ni nuuye njuo ni amuri.³⁰Ini payi ke dudug a ntiriyong nga ni girung wuhna ni konno, le a baba leyong nong nang ntullo.³¹Ama shi pyeshi musung le sa shin gha, na wabbi sung njuo agh.³²Ama nga murung kulli wabbi sung njuo a, i funshi sung, ate ke a kursung ni njuo ni ngunja agh.³³Ngha ni nale, a muna nah, nle lagriyong, nga nkpaaba bin mona nga lih giriya.³⁴Ngha bung ki og yalo le, ibi lih gilina a lah, ate ke njuh kpaba le, dig gi njuo agh. A muri agi baba ni nyongliya, njuh le nga dumi yong njin njere.

Chapter 12

¹A muri agi palle bongho, amuna nah ni ngi dagyong a pinna agh. ²In yerina nga nwa owni aba bil gillang nga, aboshina yong ari gillang ni nya ki nateng agh, a njere shisa ni muri nya nga nghan. ³Nga ninale, miyang ngi nah ibi nyere le bwa nya ki wabteng ni bongho le Kulli le ka nah, "Yesu agh kung" bolle nya te ka nah, "Yesu agh murung Kulli agh" se ni bongho ma gerenteng. ⁴Niben agh, a gi pahna nga shisa ama bongho mwoh ni. ⁵Abin kuntumo shisa, ama magulla mwoh. ⁶Le a tumo nga shisa, ama le Kulli mwoh ni ki dummi beni kwa agh ga i pagha. ⁷Nibeniya yang kwa le a pahne digha muribang dum gipangna le bongho dabeng angni beni kwa agh. ⁸Bongho nga nghan a pahne a nji bin bongho pahne yeriteng, mamona teya ma yerigiri a nji bin bongho ni mwoh agh. ⁹Beni mwoh agh a pane pah njiteng abin bongho ni mwoh agh, ari mamona a pahne tol konno a nji bongho ni mwoh agh. ¹⁰Mamuna a pane gipangna diya muribang, le mumuna teya ate shinduna. Ari mamona a pane yeriteng koriya abongho, ari mamona wabba akunburi shisa, le ari mamona ate pangsa a kunburi ma shisa. ¹¹Aga kwaniya tumo bongho mwoh ni, ki pag gipangna ari beni kwa agh ningha ma kunye tol agh. ¹²Ningha mama ngirung mwoh ga dowo ngirung shisa, a yangha te a ngirung mwoh le inite ri ba ashibang nina. ¹³Ate ari bongho mwoh, a ishinasang kwa ari girung mwoh, ke le ba Yahuda ko ba Helini, ko guro, ko beni kun muriya, a yangha kwa nuh ari bongho mwoh. ¹⁴Ate ngirung nga dowo mwoh ni agh ama dudug. ¹⁵Nga kusung nah, "ke mini bung nga agh, nya ri ngirung nga." le gubung nya kwabi ni ngirung agh. ¹⁶Le nga kirung ki na, ate mama mini njung nga, mameng nga nya ri ngirung agh" le gubung nya kwabang ni ngirung nga. ¹⁷Nga ngirung kwa ka dig njung nghala, nji jebangni bin ogbang ki dig nga? le nga ngirung kwa dig kirung agh nji njebang ni bin dungshi giri ki pang nghan? ¹⁸Ama Kulli tigha dowo ngirung ninga mama gilliyang agh. ¹⁹Nga ayangha kwa ngirung mwoh niya njebang ni ngirung ka pang nghan? ²⁰Niben dowo ngirung dudug ama ama ngirung mwoh ni. ²¹Njung niki nayi bung 'gubung nya nga pagni weh agh," inite murung ni ki nayi kusung, "gubung nya nga pagni weh agh. ²²Ama a gibang ni diya ni te agh a yangha ni borroleyang' ²³Dowo mama sa shin nninga ni bottiya agh shi payong gullo dudug, a dowo ngirung mmama bottiya ini nga ni gullo dudug. ²⁴Niben ya, a dowo ngirung mama ni gullo agh nya ki aggha a gushiyang nga, ate a yangha ni gullo kikara. Ama kulli kpab na a dowo ngirung kwa abin mona le pi a mama nya ni gullo agha gullo. ²⁵Pagyi nina ate ke koriyo i pagha ngirung agh, ama ate dowo ngirung kona te, ni agnjung mwoh. ²⁶Dowo ngirung mwoh nya agh le, a nshile dowo ngirung kwa ka ganna. ko nga dowo ngirung mwoh kun gullo agh, le a nshile kwa ka pag bin murubang. ²⁷Nibeniya, nyongni pag ngiri ba-ashibang le beni kwa agh dowo ngiri ni. ²⁸A bin bang kulli agh, kulli tariyi na aba-kuntumo ni duna, ma bahri agh ba shinduna, ma tahro aba aligiri, le a beni ki pagha a gimma gullina agh, le ba gipangna pa gung. abeni ki angni bangha, le aba pag tumo gingnibang, na abayong ni ki wabba akun buri shisa agh. ²⁹A yangha Kwa agh ba kuntumo ni le? aba shinduna ni kwa le? aba aligiri ni kwa le? Ayangha kwa agh aba pag gima gullina nile? ³⁰Ayangha kwa ni gipangna pah gung le? Ayangha kwa a wabba akunburi le? Ayangha kwa agh aba pilli a kunburi le? ³¹Npipira al gipangna magulla. ama nga dumiyong njere ma bonna.

Chapter 13

¹Ko ke nateng ni kunbule a bwa ni mi a abah-kuntumo le Kulli le ngyani ag njungha, miyang ninga ngwang ko nkyang ni a wolo ki bwa agh. ²Ko miyang ni gipangna ma shinduna ki pangha ni nyeri njiteng yeri girini kwa a songri agh, njiteng nga wabi ngonno ibi shishiya ama nya ni agh njungha le, mini gubung nga. ³Ko npa gi kunna langkwa a li na aba enna, ko npah ngirang a pingsa nya ni agnjung nga le gubung nya nga kumma. ⁴Agnjung nga gim yalung nibung ni pagima bwa. Agnjung nya ni kikki agh ko tol murungha, nya ni gushi murungha. ⁵Ahnjug nya ni dang kun agh. Nya i kari pag yalula agh, nya i bol gimashira a ye agh. ⁶Nya i pag binmurubang a muri gimashira agh. Nga nale, yongho i pah binmurubang ni njiteng. ⁷Agnjug nga ki gilga kwa agh, ki pah njiteng ari ga kwa agh, nga i agni ga kwa agh, nga ye gim yeh ni ga kwa agh. ⁸Agnjung ni malgha, wabba a ga ka pagha, a ka woro. kun buri mashira, aka boro. Yereteng nghanhan le, i ki woro. ⁹Sungha shi yereteng fitong, ngi wab ga ka pagha fitong fitong. ¹⁰Ngha dunshole ju agh, mama ni dunshiya ka woro. ¹¹Ngha mini muna agh, nateng ni nga muna, ndengshe ninga muna, gi wabba lang ninga muna. Nga digni bangulla agh dagna gi pagnale muna. ¹²Ni beni agh sa shingbang a gishingbang, ama kudung ni kudung. Nibeni agh nyerina fitong ama nga yeri dudug ninga mama a yerini dudug agh. ¹³Ngha ni beniya a ga taro niya dinga ni nah; pa njiteng, ni tigyong ari ga ka pagha, ni agnjung wabyang kwa agh.

Chapter 14

¹N'all agnjung ni koshiyirung ari pah le bongho, ate nga shin dunna. ²Ate beni ki nahteng ni lesung shisa agh nya i nah teng ari beyong nga ama i nahteng ri Kulli. Bung nya ki yeri ga i wabba ate e nah teng a gi sogrina a bongho. ³Ama beni ki wab gi shinduna agh i nahteng ri abayong ate i gushi yang, e tengshi giriyang, i ye pashi yaliyang a njeh. ⁴Beni ki wabteng a lesung shisa agh i gushi muri, ama beni ki shinduna agh i gushi a ba bangkulli. ⁵Nibeni ya denshelang ni kenyonng kwa agh, nga nahteng a kumburi shisa. Ama a muri aga kwa agh, denshelang ni kenyonng kwa agh. Beni ki shinduna agh uwara beni ki wabteng ni kumburi shisa agh (Se te bwa wab tekushi ate gushi a ba bangkulli). ⁶Ama nibeni agh, amuna nah, nga njuh a biyong nga wabteng ni kumburi shisa le, nga buriyong mang le? Ni ngi pag agh, se te nwaab teng riyong a njiluworo, ko yeriteng, ko shinduna, ko aliyi abwa giri. ⁷Ngha a gi wolla ni nya ni usulo agh ki bwah agh ninga njeme ko ngwang-ntah nga ni bwah shisa agh, ni yellang ni bwa ka yeri ni bwah le njeme ko ngwang-ntah? ⁸Ate nga a tong njeme gulla ni gima bisha, ni yellang ni bwa ka yeri ni niyebang ni e ka gilli ri ika lua agh le? ⁹Ini te nyong nga nina. Ngha nwaabteng ni muri nya nghan nga, bwa ka yeri teng ni nwaabba ni yellang? Nga woronah teng bwa nya te ki yeri ga ngi wabba. ¹⁰Njiteng ni kumburi shisa ni a ngunjah, mamona nya ni tekoshi nya nga agh. ¹¹Ama nga ni nyeri tekushi kumburi agh le, nga dig biri a binnang. ¹²Ini biyong nina. Ate nyong nga nga koshiyirung ni shin pagha le bongho agh, ntangha a gipagna ni ka gushi a babang kulli agh. ¹³Ngha nina le beni ki nahteng a kumburi shisa agh e jimma i yeri pil kumburi eh. ¹⁴Ate ngi njim Kulli a kumburi shisa le, bongho lang ni ki jim Kulli, ama yeriteng lang ni buri agh. ¹⁵Mang nga pagha? Nga jim Kulli a bongho lang, nye nga jim kulli ni dengshe lang. Nga tu nya ni bongho lang, nye nga tu nya ni dengshe lang. ¹⁶Nya nina agh le, nga bongshikulli a bongho le, abayong ka pah ni yellang ke ka nah, "idiya na" nga a wo paghi Kulli makampa ga nga na yeri ga a wabba agh? ¹⁷Ate a pah ne Kulli makampa yarata, ama beni nyong nga ni ni agh ni buri agh. ¹⁸Npag ne Kulli makampa ate nwara yong ni nahteng a kumburi shisa. ¹⁹Nina agh a bin bangkulli agh bonna a wabteng bongho a yeriteng lang ate nagha a nshile, ken nwaabteng woro tongno lum ngueh lum a kumburi shisa. ²⁰Amuna nah ken ndig ninga amuna a dengshe layong nga, ama, a muritumo, ndig ninga a minbangnah, ama a i denshe leyong idig mami aba tennah. ²¹A gigilla agh, a nyongli na, "a kun na yeri kumburi le yang nga agh ni ngotokun abiri, ri a beyong ni. Ngha te abeni kwa agh nite a ogh nghan nga," ini kulli wabba na. ²²Ate kumburi shisa agh gipayina ni nya, a bin abeni ki pah njiteng nga, ama abin beni ni pah njiteng nga agh. Ama shinduna agh gipayina ni, nya temuri abayongni ni pah njiteng nga agh, ama aba pah njiteng. ²³Ngha nina le, aba pah njiteng kwa kpaabba wabteng a kumburi shisa, le a biri ko a beni ni pah njiteng nga agh juh, le ka nah i nyongni a bahnga le? ²⁴Ama nga nyong kwa nga wabte shiduna agh, le biri ko beni ni pah njiteng nga agh juh, ika agh ni ga ogh kwa agh. A ka wabba njuo a muri tenana eh. ²⁵Ga songrari a yaliya ka pura beng. Nina le ika kpah njeh ika gushi Kulli. ika nah, i njiteng Kulli nga niyong. ²⁶Le Mang deshi, amuna nah? Nkpaab le beni kwagha ni nya, aliyi abwa giri, ko shin njiloro, wab kumburi shisa, ni pil kumburi. N'pag ga kwa agh ate ngushi aba bang kulli. ²⁷Bwa wabteng ni kumburi shisa le, le digha bahri gogh le tahro, mwoh mwoh, le i bwa i pil ga a wabba. ²⁸Ama bung nya ka pilli gire agh le, le a bol-gung kwa a bin bang kulli. Le i beni kwa agh i nahteng ri muri ni kulli. ²⁹Le aba-shinduna bahri ko tahro i nah teng, le a nshile a teshi kiri yang ni yeri teng ni a wab agh. ³⁰Ama a pi bwa yeri teng a bin bang Kulli a muri ga a wab agh, le beni ki nahteng nga i bol-gung. ³¹Nyong nga kwa agh nlogle nwaabte shinduna mwoh mwoh ate nga aliya aga tengshe ariyong nga. ³²Ate bongho le a bashinduna agh, nga bi a bashinduna. ³³Ate Kulli ya ini kulli salala agh, ama ma ololo ni. Gigilla ni agh nga a kangna bang kulli le aba pah njiteng kwa. ³⁴A menah i dig jehyi abin bang Kulli. Ate na agghi yang a nahteng nga. Nina le a nonghi muyang njeh ninga mama gigilla wab agh. ³⁵Giri nga nghan a tollo a ka aliyi le, a illi aburah yang a lah. Ate gi- iribiyina ni abi bamah nahteng a bin bang Kulli. ³⁶Telle Kulli juh a nji biyong le? Nyong ni mwoh bilbang biyong le? ³⁷Beni tol muri ini bashinduna ko yang nga a bongho nga, ibi yere a ga nyongli yong nga, a gigila le magulla ni. ³⁸Ama beni kwa ni aggh ni ga agh, ken agh ni beya agh. ³⁹Ngha nina le, amuna nah, n'al shinduna ni yali yong mwoh, ken ngiti bung nahteng ni kumburi shisa agh. ⁴⁰Le ga kwa agh a pagne a njinjere yarata.

Chapter 15

¹Nibeniya miyang ngi ushikunyali yong, amuna nah, amuri tenana ma bwah le yesu nin nwaŋi yong agh, nga aggh gha ni mama ntangha muri agh. ²Ni tenana ma bwah le Yesu ni ini n'aŋ ni, nga nbol tenana le Kulli ni nwaŋi yong yarata agh, nga npah njiteng nga. ³Ate nwaŋ neyong ninga mama ni kunduna n'ossoh n'agh agh: ate ba-ashibang wuh ate gimashira lesung ni nga mama a nyonglo a gĩbomo le Kulli agh, ⁴A lingshi ne, ye logho a kara ma tahro ninga mama a nyongli agh. ⁵Ba-ashibang purari Kefas, le ni lumpu baŋri egh; ⁶Le ye purari a ba pah njiteng worotongno ngueh tongno agh a kunbang mwoh. Dudug leyang nga wa uwo ni njung baŋa wara wuh. ⁷Le ye purari Yakubu, ni aba pag tumo le Kulli kwa. ⁸Ni njumo kwa agh, pura rang, ninga nbolli muna ni agh. ⁹Ate mini makyena le aba pag tumo le Kulli kwa. Ni npere a gorang i ba pagtumo le Kulli agh ate npagne a ba pag tumo le Kulli ganni. ¹⁰Ama, nieh le kulli, ini paghi ke ndĩg ni nga, ate nieh le a rang nga nya ninye agh. Nina gha npag na tumo madungrina n'or yang kwa. Ama d̄eshi ya miniya ama nieh le kulli ni a rang nga ni. ¹¹Nina le ko meng, ko yang, ini sa waŋteng le Kulli ni, na ini npa njiteng nina. ¹²Nibeniya nga waŋteng le ba-ashibang e logna nkiliya, le pallang ke dudug leyang, ki nah i logha nkiliya nya le. ¹³Ama logha nkiliya nya nga nghan, le ko ba-ashibang magha ni logh agh: ¹⁴Nga na logshi ba-ashibang nga agh le waŋteng le kulli lesung d̄igna manangna, le pah njiteng leyang nga d̄igna manangna. ¹⁵Deshi ya shi d̄ig na aba waŋ yiri a tenana le Kulli, ate shi waŋ na yiri a muri Kulli, shi nah i loshi nah Ba ashibang, nga teya nya nina agh. ¹⁶Ate nga na logshi a nluo gha agh, nite a logshi ba-ashibang nga. ¹⁷Nga nite a logshi ba-ashibang nga le pah njiteng leyang d̄igna manangna, nyong nga nwa uwo a gimashira leyang. ¹⁸Le a beni wuh a pah njiteng le ba-ashibang nghe agh, ingni na a gishe. ¹⁹Nga a d̄igna lesung a ngunjah ni agh shi tigna yong ari ba-ashibang, a ntira abayong kwa agh, gha shi d̄ingnai aba gi-ennah. ²⁰Ama nibeni agh, a logshi na ba-ashibang a nkiliya nde mwoh, njingung ma kunduna le a beni wuh agh. ²¹Ninga mama nluo ingni ni ngunjah ate bwa mwoh agh, te bwa mwoh d̄eshi ini logho le nluo nkiliya juh ni. ²²Ninga mama a njibin Adamu, abayong kwa wuh ni agh, ini d̄eshi ate ba-ashibang abayong kwa ki kun usulo. ²³Ama mama kwa ni billa le: Ba-ashibang, njingung ma dunna, nina le a beni mami ba-ashibang ni agh ka kum usulo a kara juh le. ²⁴Le malla le kara egh ka juh, nga ba-ashibang ka pah ni diyamuribang a bin kulli Tehri: kara egh ni i ka bishili ni gigilla, ni gullo, ni diyamuribang kwa. ²⁵A diyamuribang le ka gullo ha i ka pariya i ba shibi teng le. ²⁶Nluo ni ka pag ba banna ma njumo ni aka wol agh. ²⁷Ate " tigna ga kwa agh." Ama nga a nah "dunna gereteng i beni agh ni kpah ni ba diyamuribang nga. ²⁸Nga agha kwa agh nga abi agh, le muni ma agh ika d̄iggah binjele beni tig ga kwa abi agh. ga ka pagha ate murung Kulli ka d̄igh ga kwa agh a ntiri ga kwa agh. ²⁹Nga nina le mang a beni a isha ate nluo gha ka pag le? Nga a nluo ni ki logh gha agh mang paghi ke a ishiyang ate nluo le? ³⁰Mang paghi kesung nga akun nluo kunbang ni kwa agh. ³¹karani kwa agh, miyang ngi shin nluo! Nga waŋ ga a njere gushi murang riyong, nga miyang ni Yesu ba-ashibang magulla lesung agh. ³²Mang nga kumo, a shina le bayong, nga nwari-wara ni agilusung a Afisa gha, nga a nluo nya ki logh gha agh le? "Le shi li shi nuh, ate kaberi le sa wuh." ³³ke a soryong nga: "d̄ighni a bayong ma nangna nga ki biyi yalung ma bonna." ³⁴Nbol riyong! nd̄igha gereteng! ken pagh gimashira agh. Ate a baŋa leyang ni yeri kulli agh. Ngi waŋteng nghe ate in nuh yiribiyina agh. ³⁵Ama b̄ung ka nah, " a nluo ka logha nkiliya ni yellang? ja ngirung ma nyeni a ka logh ni le? ³⁶Nyong ni a nbwondo kikir! ga a jam agh ni ki saghi agh, nga ni wuh gha agh. ³⁷Ga a jam agh ni ki d̄igh ni giri agh, ama nji jamma ni, logh le d̄igh ki kaya ko gĩb̄bi sa. ³⁸Ama kulli ka pi ngirung mama tol gha, d̄eshi ya nji jamma ni kwa agh ni jah ngiri. ³⁹Jah ngirung ni kwa agh ni mwoh agh. Ama, ngirung le bayong ma shinshing nga nghan, ni ngirung ma bi mami giluwu, ni ngirung mabi mami a minya, ni mabi mami a njie. ⁴⁰A ngirung ma bakulli nga nghan ni ma ngunjah. Ama gullo le ngirung bakulli agh nga sa, d̄eshi gullo le ngirung ngunjah gha gi bisa ni. ⁴¹Gullo nga nghan mami kara, ni gullo mabi mami sheri, ni gullo mabi mami amuna-sheri. Ate muna-sheri baŋa nga nghan gullole sa ni muna-sheri baŋa. ⁴²Deshi ya ini logh le a nluo ankiliya nina. Ga a jamma logh le biya, d̄eshi ya ga a loshi ya ga ni ki biyiya gha ni. A jammi nya a pagh gullo gha; a logshi a pah gullo. ⁴³A jammi a shingra; a logshi a gullo. ⁴⁴A jammi a gbangli ngirung; a logshi a ngirung ma bongho. Gbangli Ngirung ma bonna nga nghan le, Ngirung ma bongho nga nghan te. ⁴⁵Ini a nyonglo nina d̄eshi, " Adamu ma kunduna d̄igna minlim ma usulo ni njung, " Adamu ma njummo pilla bongho ma pah usulo. ⁴⁶Ama ma bongho ni juh ni kunduna gha, se ma ngirung le, ke ma bongho. ⁴⁷Bwa ma kunduna ma ngunjah ni, a bagghi ni tubu. Bayong ma baŋri agh pura a Kulli. ⁴⁸Ninga beni a bag ni tubu agh, ini te a beni a bag ni tubu agh nina. Ni nga beni purah a kulli ya, ini te a beni a bakulli ya nina. ⁴⁹Ninga mama shi tolla ngirung ni a bag ni tubu agh, ini te sa tol ngiri beni pura a Kulli agh nina. ⁵⁰Ga agh nwaŋ ne, amuna ngiyang, i nyama ni nkila, ni ki ingna a mur le Kulli ya. Ini nina ga ka biyiya ni ki tol ga ni ki biyiya agh. ⁵¹Nshina! minyang ngi wabiyong njiteng ma songrina: ni shi wuh kwa gha, ama aka pilsung kwa. ⁵²A pil sung ni kahra ni nga kabi njung ari nyeme ma njumo; Ate a tong peripe, le a nluo ka logho ni ngirungni ni ki biyiya agh, le a ka pilsung. ⁵³Ate ngirung mabiyina ni nya d̄igna ika pil ngirung ni nya ki biyiya

gha, deshi agh ngirung ni ki wuh agh, dīgna ika pil ngirung ni nya ki wuh agh.⁵⁴ Ama ngha ngirung ni ka biyi agh, pil ngirung mama nya ki biyiya agh, ngha ngirung ki wuh agh ka pil ngirungni ni ki wuh agh, ini le ga a nyongliya ka dūngso "a mella nluo a li-lua."⁵⁵ "nluo, li-lua lo nghe? Nluo, tunang lo nghe?"⁵⁶ Tunang le nluo gha pagh gimashira ni, deshi ya dīyamuribang le pagh gimashira agh gigilla ni,⁵⁷ Ama makampa le Kulli ngha pah sung li-lua a ntiri mahgulla Yesu fa-ashibang!⁵⁸ Ngha nina le amuna a aggah lang, ntang jiyeyi ke nshishi ya. Ndigha a pagh tumo le mahgulla ate nyara tumo le mahgulla ni ngi pagh agh nya nieh agh.

Chapter 16

¹Nibiyeni ari pah bung le ababang kulli ya , ninga mama ntig ni a ba pahnjiteng ni a halatiya ki pag gha , ini nga paghana. ²Akara makunduna le kara tombari agh , beni kwa ntiri yong nga e songri gubung, le i kpabi ninga mama i gan nga .Npagha nina ate nju le pah bung nya. ³Nbillang le , beni kwa ntol agh , nga tashiyang ni gitashina ma bonteng ni pah bung le yong i kenni urushalima. ⁴Bonna nwor le , sa woriyang. ⁵Ama nga juh a biyong le nga billa makidoniya. Ate nga billa makidoniya . ⁶Golle, nga digha biyong ha nga mal biyang, ate ibi angnang ni gingbiri lang, ba kwa nga kah nghan nga . ⁷Ate ni tol shin yong ni kahra gha . Ate ntolla nga dig ni yong nga uwo, nga kulli aggha. ⁸Ama nga digha Afisus ha kara fentikos , ⁹Ate a loshinang nghan kun njere gerere, deshi ya aba banang nga nghan dudug . ¹⁰Ngha Timoti juh agh, aggha i maghri biyong , ate tumo le kulli ni i pagha ninga mama ngi pagha . ¹¹Ke bung i jenni nya .In agni maghi shikara ololo , ate i zu a binnang. Ate miyang ngi shin njere le ni a babangkulli. ¹²Niben yai nya a muri muna ngisung Afollos, ntengshinari i juwa biyong ni bin a babangkulli. Ama agha le ni nya e juni nibeni sang nga. Pagye kwa nga kara pyeri ya . ¹³Ken magriyong nga , Ntang kukoturo a muri njiteng le yong , npag giri ninga abuna, ntang nginghang. ¹⁴Le ga kwa nga pagh gha npaghi a yalung tola . ¹⁵Nyara ba liye Istifanas, ayangni a pontubu a Akaya ni kun dunna, a pahna muyang ate a paghi a ba pah njiteng tumo.Niben ya miyang ngi jim yong ,amuna-nah, ¹⁶in nonshi muyong njeh abin aja abeh ni a beni kwa ki angnibang a tumo ni abeni ki ganni sung nga. ¹⁷Npagna bin murubang ni ju le Istefanas , ni Fartunatas, ni Akaikas. A tola nghan dengse le yong. ¹⁸Ate a tengshi na ngiri bongho lang ni ma miyong. Ngha nina le ndengshi ni za bayong ni. ¹⁹A ba bang kulli ni a Asiya mangne yong kung. Akila ni Bilkisu ni aba bang kulli ni a Lah yang nga, mang ne yong kung a ntiri luli Mahgula Yesu. ²⁰A ba bangkulli kwa mangne yong kung. Nmaghi a riyong kung ni agha riyong ma gerenteng. ²¹Mini Bulus , nyongli ga ni beng. ²²Beni kwa ni agnji mahgula gha agh le bi a nyommi Mahgula ju! ²³Le nieh le Mahgula Yesu e dig ni yong. ²⁴Le agnjung lang e dig ni yong kwa a ntiri luli Yesu Ba-ashibang. Ibidiyana.

2 Corinthians

Chapter 1

¹Bulus, ba kuntumo le Ba ashibang Yesu, nga ri dengshe le Kulli ni Timoti muna ngisung kena biya aba bang Kuli ni a Korantus ni ababang Kulli ni kwa a nje Akaya agh. ²Ibi nieh le Kulli ding ni yong ni ololo le Kulli tesung ni a Kuli agh ni Magulah Yesu Ba ashibang. ³Ibi Kulli ni Magulah lesung Yesu Ba ashibang ibi kun bongso. Ini ipag Terung ma shin gi enna ni Kulli ma pashi yahlung ⁴Kulli nga ki pashi yahlisung a ntiri gani le sung ni kwa agh ate sa pashi yahli a beni kwa a gani agh. sa pashi yahli a nshile ninga mama Kulli ki pashi ni yahlisung agh ⁵Ninga mama Ba ashibang ganni ate musung agh, ini te ninah, pashi yahlisung juh a bin Ba ashibang. ⁶Sungha ma sha ganle, nga te pashi yahliyong ni ashibang leyang; ah pashi yahlisung le nga ate pashi yahliyong. pashi yahliyong ka pag tumo yaratah nga ingin yaliliyong ninga mama sa ganni agh. ⁷Yahlisungni shi tiya ariyong agh ini ninah, ate shi yerina ninga mama nga ganni ninga sung agh inite aka pashi kunyahli yong ninah ⁸Ate ni shi tollo i yeriteng shingrina riyong nga, amuna ngisung ate gani ni kunsung a asiya gha. Dengre ni a dengrini sung biye agh wara musung, ni shi dengshe sa dingni usulo agh. ⁹Ini ninah, a wanneh sung njoh ma nluo. Gire pagha ninah ate kebi shi tig yahlisung ari gipangna lesung nga, sei a bin Kulli, beni ka logshi a nluo a nkiliya agh. ¹⁰A ashina sung a muri gani le nluo, ika ashisung deshi. Shi tingna yahlisung ini ika ashisung deshi. ¹¹Ngah pag gah nga ossoh nga agni sung ni jim Kulli agh. Le dudug ka pag makampah ate musung ate nieh Magulla ni a pangsung ate jim Kulli le a bayong dudug. ¹²Sungha sa tol musung ate gah: ga yahlisung dung nghe Ngha ari dengshe ma bonna ni njiteng ni juh abin Kulli agh nih bolo ni shi boli musung a ngunjah agh. Shi pangna ga kwa dudug nihyong -nyah ari yeriteng ma ngunjah agh, nga ari nieh le Kulli. ¹³NI shi yongli yong gha ninga gah bila ni yere agh. Ini pag dengshe lang. ¹⁴Ninga mama nyerini sung ninah agh, sa dig tekushi tol muyong a kare leMagulah lesung Yesu, ninga mama nga dig tekushi tol musung agh. ¹⁵Ate ntingna yahlang te gah ntolla nga jua biyong ni duna ate nga kun ngoso giyah lesung ma bari agh. ¹⁶Ngilarang nga bolla biyong nga nga kah a Makidoniya agh, ate nga tahsang nga kara nga kahni a baYahuda agh. ¹⁷Ngha ngi pag ni ja dengshe ni agh gire marinang le gangshinang le?. Gi pag gipangna lang ni dengshe bayong ate nga nah "eh eh, ni "oh, oh" a muri tenana ni mwoh agh le? ¹⁸Ninga mama MURung Kulli agh Ba-njiteng ni agh, ni sa nah eh, ni oh a muriga mwoh agh. ¹⁹Ate muna Kuli Yesu Ba-ashibangnga beni Silbanus, ni Sila ni meng wabbiyong nga, ini "Eh" ni "oh" agh, ni agh Ngah ninah le "Eh" kara ni kwa agh. ²⁰Ga kwa Kulli waba ika pag agh "eh" ni a biini. Ini te a nji bini agh sha nah "Idiana" ari gulo le Kulli. ²¹Ni beni agh Kulli angna ni sung ni yong abin Ba-ashibang, wara tigsung. ²²para bi a

musung ni pasung bongho le a yahlisung ni agha ni gah ika pasung kara agh.²³ Ngha ninah le ngwara Kulli ibi tangha murang ate ga payi keni njuh a Korintis agh ate ibin ntangha ate muyong.²⁴ Ni shi tollo sha dumi yong paggha ni njiteng leyong ka dīngni agh. Ngha ninah le sungha shi pag tumo ni ate bin murubang leyong ni tangha ni ntangni a njiteng agh.

Chapter 2

¹Ngha ninah le ntolla a yahlang nin wa ye jua a biyongha a ntiri gani agh ²Ngha nlushi yahliyong ngha, yang ka tengsa le, se beni nlushi yahli agh le? ³Nyongliyong ninga mama npag agh, ate njuh a biyong le ke nkun yahlulla agh abin abeni ntollo ka poshi yahlang ngha. Miyang ni njiteng a muyong kwa ate binmurubang langha ninga mamiyong kwa. ⁴Ate nyongli neyong a ntiri gana ni yahlulla ni njimerung dudug. Nin ntollo nga lusshi yahliyong agh. Ngha ni ninah agh ntollo ibi nyeri tollo ni ntolliyong ni yahlang mwoh agh. ⁵Bwa ngha nghan lushi yahlung le, mini lushi yahlang ni murang agh, ama ate gibaba dudug, nya ate lushi yahlung dudug ariyong kwa agh. ⁶funso ni a bayong dudug funshi niya piyara. ⁷Ni beniya, funso ni ngi funshiniya e toyine npooshi yahli. Npayi nina ate ke yahli ibi dungshi ni gi-enna agh. ⁸Ngha nina le, miyang ngi tengshi ngiriyong ate ndung tolloni ntolliya a dahbeng. ⁹Ga ni pag tekushi yongloni nyongli yongha ate nperi yong ni yere nyongha nga pah gullo ari ga kwa agh. ¹⁰Beni kwa nponghi tubuh agh, meng ma'a nponghne biye tubuh. Ga kwa nponghi tubuh agh-ngha npongneh ga kwa tubuh agh, a pongne tubuh ate muyong a kundung Ba ashibang. ¹¹Inite ni nah ate ke ba-soribang bi sorihung agh. Ate shi yerinah agi pangna le. ¹²Murung Kulli logshinang njinjere ngha keni ngi wat tenana le Ba-ashibang a ntiri lah Tarwasa. ¹³Ninga te kwa agh, yahlang ni nongha nje agh, ate ni shin muna ngiyang Titus a biye agh. Le dagyang biyeh nyere a Makadoniya. ¹⁴Makampah le Kulli, beni a nji bin Ba-ashibang ini kenisung a kum dung poshina. Njibisung ni imeshiyini tenana ma bonno ma yeri aba kwa agh. ¹⁵Ate sung abin Kulli agh agi ma sussuna ma bonna le Ba-ashibang a ntira a beni a agshi agh ni abeni a pingshi agh. ¹⁶A bin a beni a pingshi agh agima sussuna wuh kenah awuh. Abin a beni ka kun abba agh, agi ma sussuna abba kenah abba. Ayang pere ka kuma a gire le? ¹⁷Sungha shi nyah ninga a nshile a bayong agh, a beni ki mag tenana le Kulli ate kum ngoshe. Ngha ninah ni yahlung ma knwar ini sa wani tenana a ntiri Ba-ashibang ninga mama Kulli tashi ni sungha a kundung Kulli agh.

Chapter 3

¹Ye shi toltina bongshi musung d'eshile? Ni shi al gi yonglina ma tang nga murung ni nga mami bayong nga, ke nya nina agh? ²Nyong ni muyong, nyong ni inpaggha a murung ni a nyonglo a kun yahlisung nga, mama bayong yere ka bil agh ³Ndunna nyongni a giyonglina ni pura a bin ba ashibang mama shi pahgha. Na yongli ni gi yongli giri agh a yongli ni bonghole Kulli. Na yongli muri taliya, a yongli a ye abwa. ⁴Mama ni pag njitengni susungha ni abin ba ashibang a kundun Kulli. ⁵shi nya ni yere mama ka dumo i gumu nga pura bisung nga, yere lesung nga nga bin kulli ⁶Kulli ni pagsung ishi diya a guro ma ogrung. Ogrung ni agh ma yongli giri ninyah ma bongho ni. Giyonglina ah gi woloni. Bongho ni ki pa usulo. ⁷Tumo ni juni nluo agh ni yongli giri a muri a tallih juwa ri gushibang ni a ba Israila ni logle shin kundung Musa agh. Ate pa gushibang ni a kundumi agh, gushibang mamalah. ⁸Mang ka pag gushibangle tumoni bongho ka paggha le? ⁹Digha tumo mama ni kani bwa a bin ashibang ni gushibang nga agh, perini tumo jitengni ma gushibang! ¹⁰Njiteng ni, ga a tolo dig gi gushibang kana agh, nya ni gullo agh, ate gulo ni oriya. ¹¹Ga kana woro wor agh, nga ni gushibang ke mama ni ki malga agh gushibang le ni yalang! ¹²Diggha shi sung nga ni yeri njiteng, shi wateng yarata. ¹³shi nya niga Musa agh, beni vulyi kun dumi, ate ke ibi aba Israila i shin kun dumi ni gullo le ni ki malgha. ¹⁴Ama dengshe leyang vulyi na, nha ni kyari gibwa-ngirung nga nghan. nga a bil gi-ogrun ma yayina agh. Na logshi agh, ate bin ba ashibang ni mwoh ini a shishi nghan. ¹⁵Ama nha ni kyari, kunbang ni kwa a billi gi yonglina le Musa gha gibwa ngirung nga yahliyang. ¹⁶Bwa ni pil dumi abin Magulla ah, a toleye bwa rung. ¹⁷Ni beni agh magula agh bonghno ni. Ba bonghole Magulla dig nga nga, kun murung nga nghan. ¹⁸Ni beni agh shi sunga kwa, ni kundung ni na vulya agh, shi shina gullo le murung kulli. Shi sung nga sa kun ariya kenari gushibang loggari gullo ni kenari mabbi, ni nga pura abin murung kulli, beni bongho ni agh.

Chapter 4

¹Ngha nina le, ate susungha ni tumoni, ningha mama sukuni abba ari gienna agh, dungsung ni kpa ah. ²Nina le, shi shibina a njinjere ma yiribiyina, ni ma songrina. Ni shi dingni sorbang ngha, ni shi bol tenane le Kuli ni njung bisungha. Ate dung njiteng, sungha sha pah musung a muri dense le benni kwa agh a dung Kulli. ³Ke tenana mabwa le Yesu lasung girra leh, girra abin abeni apinshiya. ⁴Agi pangna leyong agh, agilang ma ma ngunja ni wara vuliyi dense layang ma pah njiteng. Ngoshe a, na logle ashin posso le tenana mabwa le Yesu ni gushibangle, beni ni minlim Kulli. ⁵Ate shinya shi hamma temusung ngha, se 'Ba ashibang Yesu niga muna KULLi, sung teya shi digna a gurolayong temuri Yesu. ⁶Ate Kulli ni nah, "poshibang ka tubang a pinna," ih tunabang a yalisung, ate i pah posshibang ma yeri gullole Kulli a dung Yesu 'Ba ashibang. ⁷Ama susungha ni gikunna ni a bang sabong agh, ate dumo eleh gullo ma diya muribang agh mami Kulli ni mamisung ni agh. ⁸su sun ngha shi nu gani a njijere ni kwa agh, na li sung kwa agh. musung gangshina ni shi pushi yalisung ngha, a pahna sung ganni ama na meshisung ngha. ⁹A yangha a pasung ganni, ama na shibi sung agh. A wolsung ama ni shi biyinyah. ¹⁰kare ni kwa'a shi sungha shi tol nluwo le Yesu a ngirisung, ate shin dingnale Yesu a ngirisung desh. ¹¹susungni a beni ni usulo agh, kareni kwa'a susungha su tol nluwo le Yesu a ngirisung, ate digna le Yesu i dummo a ngirisung ma bayong. ¹²ke ninna agh, nluwo ngha gi pag tumo a ntirisung, ama usulo ngha ki pag tumo a yeyong. ¹³Susungha ni Bongho le Kulli niga miyong ma njiteng ningha mama a nyongliya: "In panna njiteng, in wabna." "Sung ma su pahna njiteng, inni shi waba nina. ¹⁴shi yerina beni logshi Magulla Yesu ah nkiliya agh, sungma i logshisung ni Yesu. Shi yerina i ka juhni sung niyong a kundumi. ¹⁵Ga kwa'a ate muyong ni, niye leh Kulli ibi meshiye a bin abwa duduk, pah makampa i buro te gullo le Kulli. ¹⁶Ngha nina le, yehsung ni ubba. ko ke sungha sa biya a dabeng, a yallisung, kareni kwa agh a yangha pilsung shi pag mapiyo. ¹⁷Ate minkarani ma ganni fitong ingha ki gilsung ki kani a dungro usulo mama niki mal agha, ni gushi lulli Kulli ni kwa wor piyeriya. ¹⁸Ate sun nya su shin aga a shingha, ama ate a gashingha. Ga su shingha a ma mala ni, ga ni shi shingha a ga niki mal aga ni.

Chapter 5

¹shi yerina i lah ngunja ni shi diya a ye agh meshina le, shi sungha ni lah ma bagnah a bin Kulli. Lah ni bibayong ni bagyi ya agh, lah mama male nya ngha, a Kulli. ²Ate lah ma ngirung niya sungha sa imma, sungha sa lele ah vulisung ni bin digha ma bakulli. ³sungha sa lel gire ate vuliyi sung na kunsung ni tesalang ngha ⁴A njitengha digha lasung a lah ma ngirung agh, sungha sa imma, sungha sa gbenghe. Ni agh dighi tessalang agh. Nina agh sungha sa agha a meyisung giri, ate i usulo i mel ngha wu agh. ⁵Beni giyisung gireya Kulli ni, beni pasung Bongho ni nah ki juwa. ⁶Ninnale shi digni tenshirung. In yere ingha sungha a lah girung ngha, shi dingna kukwo ni Magulla. ⁷shi gingni pahnjiteng, nya te shinbang nju agh. ⁸Ninale sungha ni tennengirung. shi tolla shi dag gipangna ngirung ate sa digni Magulla. ⁹Shi pilli i dig gipangna lasung, ko shi sungha a tumo ngirung ko shi nya a tumo ngirung agh, ishi paggah ka poshi ye agh. ¹⁰Dingna sungha kwa shi kpaba a kundung dingna njole Ba ashibang, ate beni kwa'a ki ag ngosso piyeri niga pagha a ntiri ngirung agh, ko ma bwagha ko shira. ¹¹ke ninna agh, ate yerina bang Magulla agh, sungha sa nonna abwa. Kulli ngha ki shin sung a dabeng. Gah shi digha Kulli warra shinni. In tingna yong digna gerengteng ari denselayang. ¹²Shin nya sa tangha sa nonyong deshi ate in shinsung ningha aba njiteng agh. Nina agh, sungha sa payong tekushi eshi gogrunng temusung, ate bi kum tengni agha a muri aba wol kikiliyang ate digha layang mama nyani ga yalung ngha agh. ¹³shi pura a denshe lasung le, ingha ate Kulli shi sungha a denshe lasung le shi ingha ate muyong ¹⁴Ate agjung le Ba-ashibang kpannasung tigha, shi yerina mabiye: eleh bwa mwoh wu ate abwa kwa, dingna bayong kwa wuna ¹⁵Ba-ashibang wu ate benni kwa'ah, ate abeni ni usulo ni ka dig digna muyang ngha. Nina le, a dig digna ate beni wu agh a logshi yah ¹⁶Ate mama le, log nibiyeniya, ni sa wah wabi beni kwa'a njo a muri gipangnale abayong agh, ko ke shi tolla Ba-ashibang nina. Nibiyeniya shi dagna wabi beni kwa'a ja nje. ¹⁷Ngha nina agh, beni kwa ni Ba ashibang bayong ma piyo ni. Aghipangna ma yayina warra, a dingna mapiyo ¹⁸Aga kwa'a ingha bin Kulli. Nonnasung ni ogrung ni bin Ba-ashibang, ye panasung tumo ogrung. ¹⁹A njibin Ba-ashibang ni, Kulli ki non ogrung ni ngunja ki juni bini, nya nibang gimashira mama muyang ngha. Yangha ih pasung gitashina ma kpab ogrung. ²⁰A tarina sung ishi tangha ningha aba mburikushi Ba-ashibang, ningha Kulli ki gorbang bila ni bisung. Sungha sa jimyong ate Ba-ashibang dig gi dara ate gimashira lasung. ²¹Ini pil ba ashibang dig dara lasung ni ogriyong ni kulli. Ini pag beni ni pag gimashira a paghi ate i shi diggha a ba njiteng a binni.

Chapter 6

¹Aging nini agh, susungha sa jim yong ke ibi agh nieh le kulli a gung ngha²Ate nah: "kunbang agh maonna ga ogha yong, le a kara ashibang angni na yong" shina, bang ma onna niga nibeni ya shina nibeniya ini pag kara ashibang.³Ni shi tig tali engkusung a dung fwa ke mwoh'a, ate ni sa dag kuntummo lesung dig gimma nang naga.⁴Tebeya, su sungha sa dung musung ari a'gipayina le sung kwa, e'la susungni sa diga a'gurro le, susungni a'gurro le ari gimyong, gani, bung sonna, gana,⁵awollo, akuro, gor worrung ni tummo ma konna, a'ddu nong ntullo nya, a'yallo⁶A kwar, a'yeriteng, a'patiyong, a'yeriteng, pati kunyalung, bobboro.aye bongho ma kwar, ni tolla kunyalung yarta⁷susungni a gurro le ate ma njiteng a muribang, le kulli. su sunghani gibura ma njiteng a nji bung ma li ni ma kattang.⁸shi payina atummo a pa gullo ni keshi bang, abiyi lulung ni bongshibang. atiyi sung teng e sunghni sa soribang. aga kwagha susunghani njiteng. ⁹shi pag tummo nigha na yerisung ngha'a, le ngha teya a yerina sung. shi pag tummo nigha sa wu agh, shina susungha shi digha. shi pag tummo nigha nu ganni ate gipagna lesung ama nya nigha mama a'kurro a'wol agh, ¹⁰shi pag tummo nigha ba gienna ama susunghani sa pag binmurubang kare ni kwagha. sa pag tummo nigha ba enna, ama susunghani shi pagha abwa a digha abakummo. shi pag tummo niga gubung nya ama sungha shi kumma a ga kwa'a¹¹shi wab neyong a'njitenghe kwate, ba korintus, ile shi logshina nkun yalisung wang.¹²Non risung a riyong agh, ama nyongni nongriyong ari dengshe layong.¹³Nibeni, ari tenana maonna-ni wabbiyong nigha ari amuna-nlogshi yaliyong Wang.¹⁴ke ebi nkpaß muyong ni abeni ni yeri kulliya gha. Ate gi pangna mang kpaß pa njiteng ni beni nya ki bil giggila agh le? Ate mang kpaß poshibang ni pinna le?¹⁵Ogrung mang ba ashibang nghane ni basoribang? ko mang kpaß bayong ma gerenteng ni nya gerenteng nghale? ¹⁶ke ogrung mang be a'ntiri bin bang kulli ni gillang? Ate susungni shi pag bin danna le kulli mama ni usulo gha, nigha mama kulli wabba: " Nga diya a'ntiriyang le nga nginya a'ntiriyang. Nga dig kulli yang le aka diya aba liyang."¹⁷Nighale, "In npura ntiriyang in'dig jak" magula ba kulli na. "Ke ibi ndog ga nya kpanana agh le agyong."¹⁸Nga dig terung abiyong, nga diga a munang abuna na amaganlang." magulla murung kulli ni wabbi.

Chapter 7

¹Ma kunyallung, nga ke su tollagha le ebi lagrisung ari aga kwa ka tigsung ni dabi a ngirisung ni bongho. ebi shi al gerenteng a bang kulli.²Ngilbang ate musung! ni shi payi ko mwoh ga ni botiya gha. Ni shi tiyi ko mwoh pienye ko pag tummo ni nya a agha.³Nya gi wab ga le ebi magshiyongha. ate nwara wabbiyong ni i'nyongha a yalisung ate mama sa digniyong sa wu niyong.⁴Miyang ni tigyong dudug ariyong, le miyang ngi tolirang ate muyong. Miyang ngi dungso ni par kunyalung. Miyang ngi bunko ni binmurubang aye ganni lesung kwa.⁵Ngha shi juni Makadoniya a ngirisung ni kun usulo agh. nina ma ghale, gangsa ni shi kumma bangni kwa'a ari a mono ni njibangha na ngobbong ni njibaye gha. ⁶Ama kulli ni ki pashi ba ngirung wunna'a, pashina sung ni bilbang le Titus.⁷Nyete bilbang le mwoh'a. ini Kulli pashini yahlisung. Ama ari pashi yahlung ni Titus kumma biyong nga wannesung, tolla kunyalung ma gongna ni gienna leyong, ni tuyiriyong ate murung, in pagna binmurubang dudug.⁸Ngha te agh ginyonglina lang lushi na yahliyong, ni na ngangshinarang agh. Ama ngangshinarang nga nshini ginyonglina lang lushina yahliyong agh. ama yali lulla leyong nga ma kunbang fitong ni,⁹Miyang ni binmurubang nibeni, nya te dungro le yaliyongha. ama ate yahlung lula leyong zune yongni pon tubu. nmonna gana yong le kulli, nga nina le nga boshi giri ate musung nga.¹⁰Ate yong gana le kulli ki juna pontubu nga ki meshili ashbang ni nigangshiya agha. yong gana ngunja teya nghe i zuni nluo.¹¹Nshin gipangna mabwa ni yong gana ni pura bin kulli ni pussa ntiriyong agh. Gulle ni yalang nga ntollariyong nga dummo n'nya ni gimashira gha. Niyalangni gulole yelulla leyong, ngobong layong, diya lele layong, pippira leyong, ni tollo layong nshina njiteng dunnari! aye aga kwaniya ndunna gimashira leyong nya a teng ni agh¹²ko ke nyongline yong le, ni nyonglo ate murri abeni ki pag ga ni botiya gha. Miyang ngi nyonglo ate tangha leyong amusung nga ka diya a yere layong akundung kulli.¹³Ate ga ni shi kunni ngirung tenna. A njung yahlung pashina lesung agh shi pag na binmurubang dudug ate yahlung pashina le Titus, Ate bongho le yenna ri ate muyong kwa. ¹⁴Ate mama agh nlogshina a bini ate muyong, ni ogh iribiyina gha. A'njer ma sagha, niga mama kwa shi wabbiyong agh njiteng ni, logshi musung abin Titus ate muyongha dunna njiteng.¹⁵Tolla yalung le ate muyong agh gulla. nga denshi pamurung layong kwa agh. pagha ni n'agh ni ngobong ni koshiyo agh. ¹⁶Npangna binmurubang ate miyang ni tig yong ariyong.

Chapter 8

¹Shi tolla ibi nyeri, a muna nah, amuri Nieh Kulli ni a pih ababang Kulli ni a Makidoniya agh. ²A kunbang ma mom ganna ma gulla, ni bin murubang Magulla ni enna ma shira leyang billeyang yong ma pah bung. ³Ate ntangna njuyang, a pah na bung dudug ni wor mama a tollo aka pah agh. A pah ye ni yahliyang shaglih. ⁴Ni jimma dudug a tangha eh bi pahyang njere ni aka kpañni muyang bin a babang Kulli agh. ⁵Gire ni pag ninga mama shi tol agh. Ngha nina agh a pila a pah muyang sang a bin murung Kulli. Le a pah muyang bisung a agha le Kulli. ⁶Le shi tengshi ngiri Titus, beni woro tol tina gipang ni agh, ate ibi meshili tumo pah bung ni a nji biyong. ⁷Nwara ntol ga kwa agh ni pah njiteng, ni nahteng, ni yerigiri ni pag tumo yarata, ni tollo nin ntolisung ngha. Ngha ninah le ntang ngingang ari nijere ma pah bungni. ⁸Nin wab tenana ni ate ngi tig yong a tene agh. Ngha nina agh nwabi ate nperi yong njiteng yalung tolla le yong a nji bin pyeri ni tangha nshile a bwa. ⁹Ate nyeri na nieh le Magulla Yesu ba ashibang. Ate ba kumo ni kana, nyenna dig ba enna, ate enna le nga diya aba kumo. ¹⁰Ari tenana ni agh, nga wabiyong tenana ni ka angniyong ngha. Bogho ni wor agh, tol tina giri ni muri ni ntol agh, nkoshihna nga paghi. ¹¹Ni beniya agh nmal li. Ninga mama kana ntol ni tangha ni koshihrung nga pagha ni kunbang nghe agh ntangha npaghi kenah a malle ni nga mama nga gan paghe agh. ¹²Nyongha ni koshiyirung pag tumo ni ninga mama ntol agh le, gi mabonna ni mama agha. Ibi diya ga bwa ngha ni agh ni, kebi diya ga bwa nya ni agh ah. ¹³Tumo ni agh kebi dig usulo ni abin abayong babah le dig gi gana a biyong agh. Ibi dig gi ogrung ni. ¹⁴Ga ni deshi ate gogho leyong ka pahyong ga yaliyang tol agh, ate ogrung ka pagri. ¹⁵Ini nigan mama a nyongli agh: "Beni ne dudug agh nye kum nshile ga wa oh agh, beni ne fitong ngha nye ih pagh enna agh." ¹⁶Ama makampa le Kulli, ngha pih Titus kunyong tangha murung ni agh mama miyang ne ate muyong ngha. ¹⁷Ate jima lesung ni agh ni muri agh, ama yangha deshi ni tangha muri gire. Ni ghale ni juni biyong. ¹⁸shi tahshi ni muna ngisung beni a bongso a ntira ababang Kuli ate wat- tenana le Kuli agh. ¹⁹Ate muri ga ni muri agh, ababang Kulli ni toli ibi ging nisung ari pag tumo ma angnibang ni sa pag agh. Ga agh ate gushi lulli kulli ni muri ni tangha lesung ma aghnibang. ²⁰Ni shi agha ni njinjere ni bwa ka nyashini teng ate pahbung ni shi pagh agh. ²¹Agha le sungni ishi pag gima bonna, a kudung Kulli ni mwoh agh, ama ate sa pagyi kudung bayong deshili. ²²Sungha deshi sa tashi muna ngisung niyang. shi pyeri ne shi shina yangha ni tangha ari agi paghna dudug. Ni beni deshi agh buhri ne pahmurung ate yangha ni tighyong magula biyong. ²³Nmi Titus agh, bisung ba ginya ni, beng ma pag tumo ate muyong ni. Ate a muna ngisung agh, ababang Kulli ni tashiya. A ba kun guloni abin Ba-ashibang. ²⁴Ate bi agh n'dumiyang aghjung le yong, ye ndumi ababang kulli ga paghi ke shi logshi musung ate muyong agh.

Chapter 9

¹Ate tumo muri aba pah njiteng nga, ni digha se nyongli yong nga. ²Nyara ga yaliyong toll gha, nga ngi torinirung niyong tebi a bin aba Makidoniya gha. Nwanne yang Akaya malla giriya a bogho ni wor gha, yong pag tumo leyong tig a ababa le yang dudug ki pag tumo. ³Nibiye ni nye ntashi na amuna ngisung ate ke gani lesung a muyong i dig nieh agh, ate nga gil riyong ninga mama nwaba nga pag gha. ⁴Nya nina gha le, ba makidoniya tig yale zu kumyong ni gil riyongha, le iribina ka pagsung ni wab gubung muyong nga ate ntig na yallang riyong ⁵Ini paghi nshina bonna a muna ngisung zuwa biyong ate ngil riyong ni kunbang ate pah gibung ni ntollo nga pah gha. Nga ni na ate ngili e dig ningha kumboro nya ni nga gi agh a'agha a tenne gha. ⁶Njiteng le teng nghe ini: beni zam fitong nga ka kum fitong, beni te zamma ate kum boro gha ka kum boro. ⁷le beni kwa gha e pah ni nga mama tolla yaliya ke pah te gi-enna ko ni nga a tighi ni tigha agh. Ate Kulli nga ki ogh boro le ba pah ni yallung mwah. ⁸Kulli logh le tigh kumboro lo buro, ate, kara ni kwa gha, a ga kwa gha, a ka kum ga yalo tol gha kwa. I pagha ni na ate a buro a gima bwah kwa. ⁹Ni nga mama a nyongli gha; "gayina gi kumna le pi a ba-enna Dighna gerenteng le tolla ke kenne."¹⁰Beni ki pi ba digdiyah njijamma agh ate gilina, e pih e ye buri njijama ate jam. Ika pag gerenteng leyong ka buro ¹¹Nga buro a njere ni kwa gha ate nga digha a ba pah bung. Gah ki juni makampah abin kulli a nji biyong. ¹²Ate pag za tumoniya, nya te aghni aba pah njiteng ni muyang agh, ate i buro a njinjere dudug mama ki juni payi kulli makampah agh. ¹³Ate perina yong a aghna ni tumo leyong, nga gushi Kulli a njere pah muyong ni wab teng ma bwale ba-ashibang. Nye nga gushi Kulli a njere pah bung le yong zu wa biyong ni a beni kwa gha. ¹⁴A yangha a koshiyote shinyong, jim Kulli ate muyong. A pagh ga ate nieh le Kulli Magulla ni a muyong nga. ¹⁵Makampah le Kulli ate pahle ni wor gi pahna ni kwa agh!

Chapter 10

¹Meng, Bulus, ni murang ngi jim ni yong, ni nongshimurung njiye ni bolrung le Ba-ashibang. Miyang ngi nongshi murang njiye ninga nmiyang ntiriyong nga, minyang te ni gushi murung nga nya biyong nga agh. ²Miyang ngi jimyong, ningha miyang biyong nga, ni ngi agha ngi digh kari tol-murung nga. ama nshin ninga gushi murung nga nghan, ngi nnateng muri a beni shin ni nga shi sunga sa dig dighna ngirung nga. ³Ate ke ibi shi ginya a ngirung nga, nga te agh shi nya sa tah lua njere le ngirung nga. ⁴Ate giburah ni sa tahni lua gha ma-ngirung ni nya. Ama giburah le Kulli ni, nga ni diyamuribang ma wanghi gipaghna le basoriyibang. A yang nga a zuni gi mangna ni sagshirung ma nangna. ⁵Shi sung te agh sa biyi ga kwa logha ri agh ni yeri Kulli agh. Shi sung nga te sa bol dengshe ni kwa ki zu a gushi ba ashibang nga. ⁶Shi gilla risung sa gab njuo a muri ga kwa ni juni pah gullo gha gha, nga pahgullo leyong dungshi agh. ⁷Nshin ga a tigh gerenteng dung yong nga. Beni kwa pah njiteng ini mami Ba-ashibang, le dengshe ma agh ni nga mami Ba-ashibang, mamisung ma gha ini sung nga ni na. ⁸Ate ko nga gushi murang fitong ate diyamuribang lesung, mama Kulli pahsung ate shi gushi yong nga, nya te shi wol nluo yong nga, ni ngi ogh iribina gha. ⁹ke digh ni nga miyang ngi pah yong ngobong ni kuntumo ni yongliyong nga. ¹⁰Ate a bayong baba nah, "a kuntumo yonglina le ya nghan ni diyamuribang ni pah ngobong, ama a shinne le nga ololo. Tenana le ni bor ogho gha." ¹¹Le ja a biye a yere e ga sa wabba a kuntumo tashina lesung nga nga shi nya ni biye gha agh, ini sa pagha nga shisung nga biye ya. ¹²mamisung nga ni sa kpaß musung ko sa piyeri musung na a beni ki bongshi muyang nga. Ama nga a tollo muyang a piyeri ariyang nga, na yeri teng nga. ¹³sung, te ya, ni sa gushi musung ki dur njang nga. Ama, sa paghi piyera ri ga Kulli tigha sa pagh gha, piyere ni kenna a riyong nga. ¹⁴Ate ni sa dur njang nga sa bilbang biyong nga. Susung ni a bakunduna ni kyeni yong teng ma bungba le Yesu Ba-ashibang nga. ¹⁵Ni shi gushi mursung dur njang ate tumo le abwa gha nga. Ama shi tigh na yalisung i pah njiteng leyong gullo le bin pagh tumo lesung ka buro dudug, deshi i ye piyere njang le. ¹⁶sa tigh yalisung ni nga, ate sa wab teng mabwa le Yesu a njiye ni a dung yong nga. Ni sa gushi musung ate tumo ni a pagha njeh ma sa gha. ¹⁷"Ama beni ka gushi muri ya, e gushi muri a ntiri mahgulla." ¹⁸Ate beni ki pah muri ya ini ka agh gha. Ama, se beni Mahgulla pah muri agh.

Chapter 11

¹Miyang ngi shina ndig nimeng a dengshe ma nangna lang. Ama nyong ngha ma ngi digh ni meng! ²Ate miyang ngi pagh kikil te muyong. Mi nyang ni kikil le Kulli te muyong, ate nwara tigh yong njiwula babura mwoh. Ntolla ngha pah yong ni nga muna ngallang ma gerenteng ni yeri babura gha a bin Ba-ashibang. ³Ama ngobong ngha ki wol lang deshi, ni nga mama yuo sori Hauwa'u ni yeriteng le agh, dengse leyong logh le kenghe ri yalung mwoh ni bangkulli ma-gereteng a bin Ba-ashibang. ⁴Le shi tollo e bwa ju wa biyong ji wabbiyong tele Yesu ma bi sa ni mama sa wabiyong ngha, ko ngha bongho sa ni mama agh. Ko a tenana mabwa le Kulli sa ni mama nworo agha. Agha ini pagha aga npyeri ya! ⁵Ate nshinna ninga i nya njummo a gha pyeri ni a beni a gorri a ba pagh tumo le Kulli magulla gha. ⁶Ama ko ni n-aliyigiri a wab tenana gha, aliyi na giri a yeri teng. A njere ni kwa agh, shi dung ne yong ga. ⁷Npagh na gimashira ni nongshi murang njiye ate a gushi yong? Ate nwab ne yong tele Kulli nieh. ⁸N'agyi na giri bin a babangkulli baba ate nkumo npaghi yong tumo. ⁹Ngha miyang biyong ngha miyang ngi alla, ni nganshi bung ngha. Ate a babangkulli ni pura Makidoniya pah nang ga ngi al gha. A ga kwa gha nshiba dighi yong gidungrina, nga woro pagha ni na. ¹⁰Ni nga mama njiteng le Ba-ashibang pagh ni rang ngha, gushi murung lang nya ngi dagh tibi ya a njeh Akaya. ¹¹ate mang? ate yallang ni tol yong ngha? Kulli yerina. ¹²Ama ga ngi pagha nga woro paghi, ate nga bishili tingle a ba sanghang ni wabba leyang ni a tollo a gushi ni muyang ngha-e a kum nayang a pag ja tumo ni sa pag gha. ¹³Ate ja a beyong ngho gha a ba pag tumo le Kulli ma yiri ni aba paghtumo ma soribang ni. A dum muyang ni nga a ba pag tumo le Kulli le Ba-ashibang. ¹⁴Deshi ya gi gobong nya, ate ko Ba-soribang ma agh songri na ri ninga Ba kun tumo le Kulli ma poshibang. ¹⁵Gi ngobong magulla nya ngha a bapagh tumo songri riyang ni nga ba pagtumoma gereteng ngha. Malla leyang ka pyeri ni ngoso tumo leyang. ¹⁶Nye nah; ke bung dengshe e mini nbondo gha. Ama ndegshe ni na le, ntollang ni nga mini nbondo agh ate ntoll murang fitong. ¹⁷Ga ngi wabba te tol murung ni agh nya ri agha le Magulla gha, ama ngi nateng ninga nbondo ¹⁸Ate abwa dudug ki tol muyang ate ngirung ngha, meng te ya nga tol murang. ¹⁹Ate nyong ngha ngi pagh bimurubang digna a nbondo, nyong ni a bayeriteng! ²⁰Ate nyong ngha ngi gim yaliyong ri beni ki tigh yong guro gha, ngha pahyong ganni nya, e pagh tumo niyong ate kumo le, i ntoll muri e warayong ngha, ko ngha wolyong a kiriyong ngha. ²¹Ngha wabba a iribina lesung, ni sa gan paghi yong ni na gha. Deshi ya nga bwa tol muri ya-ngi wabi teng ni ga nbondo meng magha nga tol murang. ²²Ayang ni ba Yahuda? Meng ma gha mini. A yang ni ba Isra'ila? Meng ma gha mini. A yang ni a minkah Ibrahim? Meng ma gha mini. ²³A yang ni aba pagh tumo le Ba-ashibang? (Ngi nna teng ni nga npura a dengse lang ngha.) Nwarayang. Npagh na tumo ma dungrina or yang, ingna bin kurbang or beni kwa gha, ni kum wollo mashira, a lungri ni njere nluo mashira sisa. ²⁴A bi aba Yahuda gha nnu na wollo nbende tongno ma "woro bari mwoh nya." ²⁵Nbende taro a wollang ni muna-gara. Nbende mwoh a bunghang ni tahli. Nbende taro gisasa wamma murang. Nnong na duh ni bakara a muri sallang Magulla. ²⁶Nnu na gingbiri, a gimashira le asallang, a gimashira le a manyibi makurung, a gimashira le a ba liyang, a gimashira le a beni ni yeri Kulli ya gha, a gimashira ni a ngbalah gha, a gimashira balusung, a gimashira le sallang Magulla, a gimashira le a ba pah njiteng le Kulli ma yiri. ²⁷Npagh na tumo mashira a ganni, a duh duduk njitulo nya, a yahlo ni njumuru, kara baba a gonno, a tabi ni tehsalang. ²⁸A muri ga kwa gha, gbenghe ngha nghan kara ni kwa agh a murang a muri a babangkulli kwa. ²⁹Yang shingra, ke ni shingri agh le? Yang a tigha en kushi, ke ni npinye ngha le? ³⁰Nga tol murang le nga tol murang ri ga dum shingra lang ngha. ³¹Kulli Dah Magula Yesu, beni a bongso ha tollo ke kenne agh, yeri na e nya ngi pagh yiri agh! ³²A Damasku, Magula njeh le Murung Aritas tigha a leh lah Damasku ate a bol lang. ³³Ama sullang guo a muri gbira ngblah, le n-abba a bi.

Chapter 12

¹Ngha eshi gograng ama gubung nya kumang agh. Ama ngha pag tumo ni bili gipagna nji loro abin murung Kulli.
²In yerina bwah a ntiri lulli ba ashibang, beni bongho lum-pu-hne ni wab ga ko a nghirung ngha, ko nyah
 nghirung ngha, Kulli yerina a tole a worri a Kulli ma taro.³Deshiliya nyerina bwah ko a ngirung ko nyah ntiri
 ngirung ngha, ni nyeriya, Kulli yerina ⁴a tolli a worri a mulle Kulli ke oggha a gi baba ngha bahong ni logle wabba
 gha. ⁵Ate muri beni nga logshini gograng. Ama ate murang ngha ni ngi logshi gograng ngha, se te shingra lang.
⁶Digha miyang ngi tollo nga gushi murang le ni dig bagha gha, ate njiteng ni nga worro wabba. Ama nga bang
 eshi gogrung, ate ke ibi bwah i tollang wor ga shinna ni ga oggha binang ngha. ⁷Nga kengshirang ari eshi gogrung
 ate a nji loro ma magtabi. Ate ke ibi ngushi murang ngha, a panang jughe a ngirang, ba kuntumo le ba soribang
 duna nghan gani ate ke ibi ngushi murang dudug gha.⁸Njim murung Kulli nde taro ate ibi tol nghan ni. ⁹Ama ke
 nah nghan, "Nieh lang piyerina a binno, ate digha muribang agh tengshirung ni binno." Ngha ninah le, ntolla
 nha eshi gograng ari shingra lang, ate diggha muribang le bah ashibang ka digharang. ¹⁰Ngha ninah le yang para
 ate bah-ashibang, a ntiri shingra lang ni jengbang, ko a ntiri agani, ko a soribang ko ganni deshi. Ate kara ni
 kwagha girang wuni agh ntenna kirung.¹¹Ndigna mbondo! Amm nyongni npag nghan ke ndigha nah, bonna ke
 nbongsang ate ni nshigri a beni a gori a bakuntumo ma gulina gha, ko ate mini gubung ngha. ¹²A gi dunna ma
 njiteng le a bah-kuntumo pagnari a ntiriyong, ni gimiyong a gi dunna ni a gi magtabi ni agi pagna ma gulina. ¹³Ni
 yellang ni digni jumo a ntiri a nshile a babang Kullil e?, Ate ni dig gi gitollah biyong agh, ntol nghan gimashira
 lang.¹⁴Nshinna! Ngilla rang nga ju a biyong juh ma taro. Ni ngi diggiyong gi tolla agh, Ni tigyang ari gi kunna
 leyong ngha. Ama ari yong. Ni diggha a muna ni ka agghi a bah-bilyang gi kunna gha. Bore gha a bah bilyang ni
 ka agghi a muna. ¹⁵Ngah pag bin-murubang te payiyong gi gangshile yong, ko nga pah murang ngha mini toyong
 yarata le. se mini aka tol fittong le?¹⁶Ama ni nga mama pagniya, ni ngi dighi yong gitolla agh, mini bah nonga
 ribang ngha, nbolayong ni soriyi bang. ¹⁷ko nkunneyong bang abin beni ntuta biyong ngha le? ¹⁸Jima langha i
 Titus ikena biyong, ke ntuti ayangngha ni muna ngisung mabi. KoTitus kunna yong bangle?, ko njere mwoh ni sa
 ging ngang ngha le? ko tukusung mwoh ni sa bol agh le?¹⁹Ngha shin ningha kanagha sunngha sa lag musung a
 dunyong le? A dung kulli a ntiri luli ba ashibang ni sa wab ni gha kwagha ate in kun masso ngirung.²⁰Ngobong
 nga ki wollang ate njuh le ni ngi kunyong ni gha mama ntigni yalang nghah. Miyang ngi bang ngobong ate ni
 nga kumang ni gha mamu ntig ni yaliyong nga, miyang ngi bang ngobong ate aka kum sagshirung, kikihi,
 yelulla shiggiri, nalulung, gushi - murung ni salalah. ²¹Miyang gibang ngobong nyere lang nga, Kulli lang ka
 nyesang nje a dungyong. Miyang gi bang ngobong ate yalang ka lulara abeni pag gimashira agh, na a beni kikara
 gha, a bayong ni pohn tubu a muri gimashira ni njah ni gi ngunjah a pagha.

Chapter 13

¹Zu lang ma tahro ni nga a biyong, "Tighteng ni kwa agh ka digha ari teng le abwa bahri ko tahro" ²Nwara nwaba a njumo ni a bayong ni pag gimashira gha ni a nshile baba nga biyong a zuh lang ma bahriya agh, miyang deshi ngi wabbi: Nyeh nju le, ni ngi shin gi-ehna le yang nga. ³Ngì wabiyong ne ate nyongha nga ahl ga ka dummo bah-ashibang nga ki nahteng a kunang. Ni nshingra biyong agh. Nga ninah le ba-diggha muribang ni a ntiriyong. ⁴Ate a kpangne a ngung a bin kuhro, ama yang nga ni njung a njibin diggha muribang le Kulli. Ate sung ma agh shi shingri na a nji bini, ama sa kun ahbaha ni nih a ntiri diggha-muribang le Kulli ni a yahli yong nga. ⁵Npyeri muyong nshina ko nyong nga a ntiri pah njiteng. Npyeri muyong nshinna nga Yesu bah-ashibang nga a yahliyong nga, se diggha agh ni yong nga ⁶Ama njiteng nga yehre ni nga shina a agna sung. ⁷Miyang ngi jim Kulli ke a kunyong ni gimashira agh. Ni njim Kulli ate ibi ndig ni nga nshile na pyere ni a paghisung nga. Nga ninah le, miyang ngi jim Kulli, ate npag gi ma bwah, ke shi pangna ni nga shi kpana pyere ni a pagghisung nga. ⁸Ate ni shi gan pag gubbung a murri ga ni foti agh gha. se ga sa paggha ate njiteng nga. ⁹Sung nga sa pag bin murubang nga bisung shingri na gha, yong teh gha nghiriyong ki tenne. Sung nga sa jim Kulli deshi ate ibi kun dungso. ¹⁰Nyongli yong aga a kunbang ni shi nya ni yong nga, ate ndig yong ba paghi yong ganni a pagh tumo. Tumo ni diggha muribang lang ni murung Kulli peng nga, ate ibi n'aghniyong, ama ke meshiyi yong nga. ¹¹A malle gha, a muna nnah, npag bin murubang! Npag tummo ate gil digna, ntengshiriyong, n'ohgh riyong, ndig pihiyem. Dehshiya, Kulli ma aghjung ni ma ololo ka dig ni yong. ¹²Nmaghi ariyong kung ni yahli pohshina. ¹³A bah bang Kulli kwah nga ki magghi yong kung. ¹⁴Dah pah nieh le Magulla lesung Yesu bah ashibang, ni aghnjung le Kulli ni kpaaba murung le bohnghe le Kulli i diggha ntiriyong kwa.

Galatians

Chapter 1

¹Bulus, ba kuntumole Kulli-tumole Kulli ni pagha mami bayong ni yah na abakuttayang nga ama mama billa a njibing Yesu Ba-ashibang ni Kulli beni pag tesung nga ingha logshi nkilliya ah. ²Na amuna nah ni miya ni yangha kena ba aba pangkulli pangha ah balatiya ah. ³Ibi nyeh ni pollo le murung-Kulli, ni tesung ni a kulliya ni magulah Yesu Kristi ibi ging niyong. ⁴Beni pah muri ate gimashira lasung ate ika ashisung ari kunbang ma shira, ni agha le tesung ni ah Kulliya. ⁵Ibbi gullo i dig mammo ke kene ibidiyana. ⁶In mangnagha tabi ar i kenghe layong a njelle beni goyong ate kung gima niye le Ba ashibang. Ngobong wollang ate nyongha ngah pil njuyong ari telle Kulli. ⁷Ni te dumo bangkulli ma sah nga nghangha, ate a bayong baba ni ki layiyang nga nga ki pag ga ki ariye tele Kulli le Bashibang nga. ⁸Ko digha sung ko abatasa le Kulli a Kulli ka wab tenana le Kulli sa ni mama shi woro shi wabiyong nga ibi kum bolli. ⁹Ningha mama kana shi woro shi wabiyong nga, ni biyeniya miya deshi ngi wabiyong ni, ha bwa hamiyong tele Kulli ma bi sah ni mama in nwaro in oggha i bi kum bolli" ¹⁰Nibeniya agha le bayong ni ngi alle ko mami Kulli? Ngì al njinjere ni nga bongshini a bwa'a le? Dingna nga tuyirang ate nga bongshi bayong le mini gurole ba ashibang nga. ¹¹Amuna nah inyere ni tele Kulli in ham tebi ya mami bayong niya. ¹²Nin aghyi a bin bwa ah bungnya allighi nga niya, in kumi a njinjere dum Yesu Baashibang. ¹³In ognah te logwo lang ah ntiri bang kulli le a ba Yahuda, gani ni indumi aba banykulli ni biyi tele kwa. ¹⁴In kunna gulo ni wo mami a beng kwa antiri bang kulli le a ba Yahuda, ha ni pangna le a tesung. ¹⁵Ama bonne kulli ke pusang a yali mangulla lang gorang ate gima buahle. ¹⁶Dum muni binang ate in ke ham tele a bin a bayong ni ni yeri kulli ah nin alnjiteng le bayong ah. ¹⁷Nite wara a Urushalima abiya a bayong ni diggha a batasa kebang mengha. Ke ninna ah in wara Arabia, in longni abiya nyera Damasku. ¹⁸Boghjo taro a njumiya in kena a Urushalima ate nga yeri Kefas, in dig nini kara lumpurtango. ¹⁹Ni shin bwa antiri aba tasale kulli nwo ah se Yakubu muna ngi Baashibang. ²⁰Antiri gha in nyongliyong ah a dung kulli yiri ni ngi paghiyong gha. ²¹Nlongni biye gha in logha biye ah in wara nje suriya ni kilikiya. ²²Ha bwa nya yerang ni kundumang abing aba bangkulli ni a Yahudiya a ntiri Ba ashibang gha. ²³Kuntumo kunyang ih beni kana ki dumiyang gani te ham tele kulli ya, ingha ki wab tele kulli ni kana meshiya. ²⁴A nyekoti a gushi luli kulli ate murang.

Chapter 2

¹Njung bogho lum-pu-inéh nyeh nyera a Urushalima ni Barnabas, nbol Titus a tyang. ²Nyere ate Kulli dunna in nyere, ndum tenana le ni wabbi abeni ni yeriya. In watteng jak abin abeni atol ningha amagulla ma dungriya, npaghana ate ing nyere ni bang mere ma mangnagha ko in bangna mere ma nangna³Ama ko Titus ni shi sunggha ni niya ba Helline bung nya tigghi ibi jabbah ⁴Tenana ni loggho ate a muna nah ma yiri ni bama ingnah intiri sunggha a shinna musung ni shi kuma a bin Yesu Ba ashibang nga. A tolla aka pissung a guro le gigilla. ⁵Bore ya ni shi pah musung sa ag telle yangngha ko kunbang mwoh ate njiteng ma tenana le Kulli ka digha a yahliyong. ⁶Abugha ni diggha a bayong mabugha a ni buri nghan gubungh nga. ⁷Ngha ninale a shina a pahngang wab tele kulli abin aba shua ngubu ni nga mama a pi Bitrus tele Kulli ih piya a beni jabba. ⁸Kulli ni pag tumo ni Bitrus ate kun tumo ibi kena abin aba jannah ini pag tumo arang ke kena bin abeni ni yeri Kulli ya gha. ⁹Ngha Yakubu, Kefas ni Yohanna abeni a shin ningha ka tangha tele Kulli ya, yerina niyeh le Kulli ni a pengngha, a pasung bung malih yahlung mwoh sunggha ni Barnabas. A pagghi nina ate ibi shi kena bin abeni ni yeri Kulli ya gha, ate a kumo a kena bin abeni jabba. ¹⁰Ah jimma ibi shi dengshi ni telle ba enah, gah nworro ntollo nga paggha. ¹¹Ngha Kefas keni a Antakiya gha ni ag telle gha ah nji ate inyani njiteng gha. ¹²Ngha abwa logni abin Yakubu gha a ju kun Kefas ki ligiri nah abeni ni yeri Kulli ya gha. Ju le abeyang loggho dag abeni ni yeri kulli ligiri ni yang nga. Ate yang nga i bang ngobong le a bayong ni nitele jabba a kunyahliyang nga. ¹³Ini te ah nshile ah ba Yahuda ni ah digni yang nga pilla ah kun bahra. Barnabas mahgha nga pilla soggha tayang ni kun bahre. ¹⁴Ke shinna anya a bil njiteng mama a tele Kulli ya gha, in wabi Kefas a kun dungyang "Digha a mini Bayahuda ke awo pag gha ninga a beni ni yeri Kulli ya gha, ni yahlang ni aka gbengni a beni ni yeri kulli ya ah dig digna le aba Yahuda le?" ¹⁵ungna a beni shi pag aba Yahuda ma a bil ah, ni shi diya a beni ni yeri Kulli agha ki pag gimashira agha" ¹⁶Inyere bung nya ka abba a jinjere njuwo ah ingha ninale a ashina yang ate pah njiteng a ntiri luli Yesu Ba ashibang. Ate sa kum abba ma njiteng abin Ba ashibang nya deshi ate gipangna le njuwo gha. Ate gipaghale juwo ah bwa nya ka kum abba ah. ¹⁷Diggha sa al Kulli ibi asshisung a intiri luli Ba-ashibang le, Sung mahgha shi digna abba pag gimashira, le Ba-ashibang digna bah gushi gimashira le? Nya ni nahgha! ¹⁸Diggha ngillah ga kana nbiyi ya le ndunna murang ni bol njele njuwo gha. ¹⁹Ngha ni njuwo agh nwu na a yeh njuwo ate ibi nkung abba abin Kulli. ²⁰Ah kpangnang ngung ni Ba-ashibang ni diggha a yahlang. Digh na ni nding ni biyeni ma ngirung agh n dig ni pah njiteng a ntiri luli muna Kulli, nga aghnjang ke pah muri ate murang nga. ²¹Ni ntab niyeh le Kulli sah gha nga gereteng ka kum ri njere njuwo le, Ba-ashibang wuna wu manangnah

Chapter 3

¹Nyongni aba Galatiya a bayong ma nangna! yang liyong le? Ne Yesu a kpangha a ngung gha ni a yong le? ²ga ni mwoh ngi alla nga oghe a binyong. In agna bongho le Kulli a ari gi gi pangna le, gigilla ko a ntiri pah njiteng ari ga in ogha le?. ³Bobo layong gongna ninga le? In tol tine ni bongho, ke ni biyeniya in malla a gi pagna le ngirung le? ⁴A giri duduk in ni ngana muyang ingoshe ngh le? ⁵Ingho ma n nga agh ini beni payong bongho le Kulli gha, na a gipangna ma a ntiri yong payi ni tumol gigilla ko ni ogho ari pili bjiteng le? ⁶Ninga mama Ibrahim "Pa njiteng a bin Kulli, a agh bangne ne d'eshi ate tengha te gimabwa." ⁷Njinjere ni in yeri a boyong ni pa njiteng nga a muna Ibrahim ni. ⁸Telle Kulli wara wabba, pa njiteng ni Kulli ka ashi a eni ni yeriya ga. A wara a hammi Ibrahim tenana Kulli. "A njibino ni abenni ni yeri Kulli a agh ka kum pongso." ⁹Diyani Haninah le a beni pa njiteng nga, a kum bongso ni Ibrahim, beni ba panjiteng ni agh. ¹⁰Yomo ka bola a beni tig yaliyang ni gi pangna le gigilla agh. Ate nyong-lina, "Bwa ka dig ba juro nga ni nongshi muri ari aga kwa a yonglo a gi bomna le gigilla agh." ¹¹Ni beniya ingha doheng, Kulli ni ki ashi fwa ate pagtumo ma gilla agh, ate aba gereteng ka abba nga a pah njiteng nga. ¹²Ama gillila agh nyha a muri pa njiteng nga 'Ini nah le, beni ki pag tumo ma gigilla agh ka diya ari bol gigilla." ¹³Ba ashibang ashisung a ntiri gigilla, nga dig juro ate musung nga," ate a yongli nah Juro nga beni muria kpangha a ngung agh." ¹⁴Ate bongso le Ibrahim ka juh a muri a benni ni yeri Kulli agh a ntiri luli Yesu Ba ashibang, ate shi kum bongho le Kulli a muri pah njiteng. ¹⁵A muna nah miya gi watteng a muri gipangna le a bayong. A buah ogrung a muri girile, bung nya ko shishi ko buri agh. ¹⁶Ni beniya, a wanna neh Ibrahim ogrung egh ni min kahyi. Ni nah, "a min kahyi agh Ama na min kahyi ni minkahwo "Ini dig ba ashibang. ¹⁷Ni beniya, ga ngi wabba ninga. Gigilla ni nga juh bogho woro-tongno a njumo,. Ni keg shi ogrung ni Kulli pag ni Ibrahim ngh. ¹⁸Diggha gibere ju atte gigillo le ke ni ju atte ogrung nga. Kulli pih Ibrahim ni nieh ari ogrung. ¹⁹Mang pagyi ke a tih gigilla le? A buri ate a gimma shira, ha aminkah Ibrahim ka ju abin beni a ogrung a muri agh. A logshi na diggha-muribang le gigilla abin aba kuntumo le- Kulli, ni beni ingna a intirin yana nga. ²⁰Ni beni agh ba tangha intiring agh duna i wara bwah mwoh, ni ingha teagh Kulli mwoh ni. ²¹Nga ninah gigilla ki sangshi riyang ni ogrungle Kulli le? Nyah! Nga a pah gigilla ate pah usulo agh le, ke njiteng juna a njibin gigilla ni. ²²Nde pagna nnagha, tenanale Kulli girah ga kwagha a binje le gimashira. Kulli pagga ate, ogrung le ma ashisung ari pah njiteng abin Yesu Ba'ashibang nga a apih abeni pa njiteng nga. ²³Boka Pah, njiteng ka ju agh , a girah kungsung a ya kursung ni gigilla ha kena a kunbangni njiteng juni agh. ²⁴Nga ninah agh loggah ba gigilla nga ki lesungse kunbang ni Ba ashibang juni agh, ate i shi kun abba a muri pah injiteng le sung. ²⁵Ama nga biyeni injiteng juni agh shi shi wa uoha lele le gigilla agh. ²⁶Nyongha kwa agh a muna Kulli ni ate pah njiteng abin ba ashibang Yesu. ²⁷Nyong ha abeni a ishiyang a luli ba ashibang nga in agnah Ba ashibang. ²⁸Ngongha kwah, tele Bayahude nyah ko ba Heleni agh, Guro ko muna lah nyha. Bahbura ko bahma agh, ate nyongha kwa mwoh a intiri Yesu, ba ashibang. ²⁹Diggha nyongni a mani Ba ashibang le nyong ni a min kah Ibrahim, aba tol gibere a intiri ogrung.

Chapter 4

¹ Miyang ngi wabiyong, ba tol ghibere ah, digna muna lah le, gumo nyah gayiyang ni guro ah, ini pag batele ghi bere kwah. ² Ama yangnha a dung a ba lelli ni abeni a ag ni yangha ha kara ni tehri tih agh aka pani gibiere agh. ³ Ngha sungnah a muna agh, a bolla sung a yuro ari agi pangna le ngunjah. ⁴ Ama ngha kunbang pangni agh, Kulli tashi muni bilale bahma, billa a gigilla. ⁵ Pag ga ate a sha abeni diga a gigilla agh ate aka agsung nijga a muna lah. ⁶ Ate nyonni a muni, Kulli tashi bang ni bongho le muni a yalisung, beni gor bang, "Dah, terang." ⁷ Na aya dih guro agh ama muna, ngho muna agh le a woni dishili ba-tol gibiere a nji bin Kulli. ⁸ Ngha te kwa agh, ngho nin nyeri Kulli ya agh, a tih yong a guro a bin a beni bol gillang mama a Kulli ma bonna niya agh. ⁹ Ama ni beyeni nyeri Kulli ko Kulli yara yong, ke mang payi ke nga yere ari agi pangna ma jumo ni nyha ki angni bang agh le? Ntolla nya nyere nga diya a guro deshili ninga kunduna le? ¹⁰ Nyongha nga billa a kara nah a shieri mapiyo ni a kunbang nah a bogho! ¹¹ Miyang gi bang yong ate tumo lang ni yongha, ka dig ma nangnah. ¹² Njim na yong a muna nah nding ninga meng ate ndingna ninga yong, Nin npangha gina shihra agh. ¹³ Ama nyerinah ate kono lang ini payi ken wat tenana le Kulli a biyong ni duna. ¹⁴ Ko kona lang tingna yong a piyeri yong, nite njenang ngha ke nga shibang ngha. Nina agh ngingsang ninga mini ba-kuntumo le Kulli agh, ninga mini Ba ashibang Yesu kana ngirih. ¹⁵ Nina agh yebangni binmurubang le yong dingha le? Ate nwannei yong, iborle ke npishinah a njiyong npeng. ¹⁶ Ngha nina le ndingna ba shibi muyong ate myang ngi wabiyong njiteng le? ¹⁷ A yangha a pag kikih aka nuh muyong, ama ni boyi yong ngha. A tollo aka giriyo kun njere ate nga pag kikil ni yang. ¹⁸ Bonna ke bwa pag kikil a muri gima bonna, ni diya se miyang ni yong ngha. ¹⁹ A munang makene, deshili agh miyang ntiri kono bilmuna ate muyang se Ba ashibang kun dingna a yahliyong. ²⁰ Ntolla ke miyang niyong nibiyeni ibi n'ariyi giyang niyong nibiyeni ibi n'ariyi giyang, ate miyang ngi gangshi rang ate muyong. ²¹ Nwabang, nyongnah abeni, nin nteshi kiri yong ari gigilla agh le? ²² A yonglinah i Ibrahim ngha nah a muna bahri, mwoh muna mahguro ni, mwoh teagh muna mahshieri. ²³ Ama mama a il ni mahguro agh ari pagha le ngirung ama mamona ni a bil ni mahshiera agh ngha ri ogrung. ²⁴ Aga kwa ni agh dumyang ninga agi piyere, ate a mama ni bahri ni agh a ding ninga a ogrung bahri. Mwoh a ntiri yang ngha purah a muri nkono Sinnye. Billa a muna ni diya aguro agh. Ini Hajaratu. ²⁵ Nibeyeni agh Hajaratu dih nkono Sinayi ni a are biya agh. Ding ninga Urushalima ni ni biyeni agh, ate yangha ntiri guro nah amuni. ²⁶ Ana Urushalima ni a Kulli agh ngha kwar ini ngisung. ²⁷ Ate a yonglina, "pag binmurubang, a weh mahnkobi ni a nyha awo bil muna a agh. Bwah a magjolo ate binmurubang a weh beni a nyha awo gani ate kono bil muna a agh. Ate amuna bahma ni a dag agh a gongna duduk wor bahma ni ni bahbura agh. ²⁸ Ni biyeni agh a muna Nah, ninga Ishaku, a yangni amuna ogrung. ²⁹ A kareh wo agh, beni a billa ari pagha le ngirung ngha nuhna ganni abin beni a billa ari pagha le bnggho agh. Ini ni nah ha juni ni biyeni. ³⁰ Ke mang tenana le Kulli wab le? "piriye nahguro ni ni muri. Ate muna mah-guro agh ni i gab gibiere ni munah mahshiere agh." ³¹ Ngha ninah le a muna Nah, sungni a muna mahguro agh, ama a munah mah-shiera.

Chapter 5

¹Ate 'kun murung ni ba'ashibang pah ni sung kunmurung. Ntang nginggang ke ibi nyere a tumo guro mama yah ki magha agh. ²Nshina, meng Bulus, miyang ngi nayi yongin agha a jayong le. Ba'ashibang ni ki dig ga ka agniyong nga agh. ³Ini payi, ke wabbi yong beni kwa a Jabba dina muri ika bil gigilla. ⁴Ngangshina riyong ari Ba ashibang nyong ni abeni gigilla bolla muyong nga, nkpana ari gima bwah. ⁵Ate njibin bongho ari pah njiteng sunga sa leh fungsho mabwah. ⁶A ntiri Ba ashibang Yesu jabba ko jabba nya duna giri ama pah njiteng ni gyah intiri ag njung. ⁷Nirang tenna ari magulla, ke ibi nteshi kiri yong ari gima sahgha. ⁸Bol muyong ni a bolgha, nya bin beni goyong nga. ⁹Njibongho fitong ni ki moshi giri duduk. ¹⁰Ngirang tenna ari magulla, ke ibi nteshi kiri yong ari gima sahgha. Beni ki gangshiyong nga, ika nwah gani ko ini yang. ¹¹A muna nnah, n uwa wab te jabba le, mang paghi ke nyongha nwah pa nghan ganni le? Ini nina le, tahli engkusung ngung kpana a shishi ne. ¹²A beni te ki gangshiyong nga, boro ghe ke ajashina muyang. ¹³A muna nah ate Kulli gwara yong ari kun muyong, ke ibi ogboro le kun muyong, npagtumo ni kun muyong ate nga kunni njiye mama nga biyi. ¹⁴Ate gigilla kwahgha dungshina ari gigilla; "tol ba muri kallo ni nga muro." ¹⁵Ama, nga numo nga mellah ariyo le, ntig njiyong ate ke ibi nlih ariyong nga. ¹⁶Ama nnah, ngiya a ntiri bongho, ni nga dungshi ga ngung ngirung ma pag gimashira paggha. ¹⁷Ate ngirung ni agriyang ni bongho gho, bongho tegha yangnga i aririyang ni ngirung. Ate a gire ni agni ariyang nga, ate na logle a pag gah a tollo aka paggha. ¹⁸Ama diggha bongho ni ki billi yong le, ngi nyah a bi njele gigilla gha. ¹⁹Ni beniya gipangha le ngirung nga dunna muri. A yang ni gipannah ma pag nja, ni na dig kwahrgha, ni pih njung. ²⁰gushi gilang vuliyi njung, dankun, nonirung, kiki, yalulah mashira, sagshirung, mwono, korigimurung, ²¹Kiki, bara, bara ni njo ni ashile a gibaba. miyang ngi lagyong, ni nga mama kana nlagi yong nga i abeni ki payi a ghire gha niki ingna a mule Kulli gha. ²²Ama njingung le bongho gha tollo ni bi murubang, ololo, gim yong, boroh, gimaonna njiteng. ²³Bolrung, ni bolmurung. Njo nyah ki sakshiri na gah kwani yah. ²⁴Abeni din mani Yesu ba'ashibangha kpana gipagna le ngirung ni kahra le. ²⁵Shi dig ni bongho le sa gyah a bongho. ²⁶Ke shi diggha aba gushi murung nghe, ko sa lushi yali arisung, ko banna arisung.

Chapter 6

¹A muno nnah, a bol bwah a intiri pag gimashira le nyong na abeni kpanana gha in ashi ebi nyere a pag ghi kpanana. pag gha bol njelo gha ate weh magha ke aba soro gha. ²TNtol ghi tolla le ariyong, ate nbil njuole Ba ashibang. ³Bwah dengshe e ini gubung le ini gubung nga agh sorighi na muri ⁴Beni kwagha i shin tumo le, gha pagghi ke wol kikili ya nga ari ni muri, nya ari wah sagha. ⁵Benikwagha ka tol ghitolla le. ⁶Beni kwah a aliya tenana gha ika gab ghima bwah ni beni ki aliya a bayong giriya. ⁷Ke aba soriyo gha Kulli ya na sori gha, gha kwah bwah jammah ini ika koro. ⁸Beni kwah jangiri agh gimashira le ni e jamma, ari gimashira le ni kor ghi ganni. Beni jam iri ah ntiri bongho le Kulli ya, ika kor usullo a ntiri bongho le Kulli. ⁹Ke ebi irisung mallah ni pag gimamuah gha, kumbang pag le sa kor gima-muah, nga ni shi bangha shi shishi ya gha ¹⁰Diggha shi kunna njere le, shi paghi a bayong kwah gima-muah, nya ni nga abayong ni pah njiteng nga. ¹¹In shin buno nyongli tenana ni nyongliyang ni bengnga. ¹²A beni ki al dun paggha le yong mamuah ma ngirung nga ini ki a jabba. A pag gire ate aka kengshiri yang ari ngung kpangha le Ba-ashibang. ¹³Ko abeni ma jabba ni bol gigilla gha, paggha le yangha ebi in jabba ate aka eshi gogriyang. ¹⁴Ebi diggha ke ebi ngushi murang nga she ari ngung knpangna le murung Kulli Yesu Ba-ashibang, beni injibini a kpangni ngunja ari ngung-kpangha abinang, meng tehya abiing ngunjah. ¹⁵Jabba ko shua-ngubu ni digngha gubung nga, ga dignghang giri agh ngirung mapiyo ni. ¹⁶A bayong ni kun dignah mamuagha ibi ololo ni shin gi enah i billa muyang, ha muri Israila le Kulli. ¹⁷Ga log ni beniya ke bwah ushighi kunangha, ate inji-nyonglo le Yesu nga rang. ¹⁸Ebi diggha ololo le murung Kulli Ysu Ba-ashibang ibi gingni bongho leyong, Amuna nnah, ibi diggha na.

Ephesians

Chapter 1

¹Bulus, bakuntumo le Ba'ashibang Yesu ni ah gipaghna le Kulli, a bin ah bayong ma gerenteng le Kulli ni a Afisa agh, ah beni nga ni njiteng a bin Ba'ashibang Yesu. ²Ninyeh le Kulli ih bi digha muyong ni pollo ni a bin Kulli tesung ni Magulla lesung Yesu Ba'ashibang. ³Bongso agh ma mi Kulli ni pagh tesung nga ni Magulla lesung Yesu Ba'ashibang, beni moshi sung ni gimaonna le kulli ni ah kuli ya a ntiri Ba'ashibang. ⁴Kulli tariyi sung a bini logho le tinna ngunja, ate shi digh gerenteng a bini. ⁵Kulli tariyi sung kikara ih bi shi digh ah muni a njibin Yesu Ba'ashibang, ate binmurubang le ni agha le. ⁶Agh sung ni nga ah muni, zu a te muri ah beni tol agh. ⁷Abin Yesu Ba'ashibang agh shi aghna te nkila le ni pontubu ate gi kumna ma ninye le Kulli ni dudug agh. ⁸Pah sung ninye ni yeriteng le ni yeri giri le. ⁹Kulli dum ne sung ga songro a tekusi agha le ya, ri ga boryi ya, nga dummo ari Ba'ashibang nga. ¹⁰Ni dengshe ngirung nga kumbang pagh agh, ate ih bi zu ni ga kwa a Kulli ni ngunja agh, a bin mona, te muri Ba'ashibang. ¹¹Ah tolla sung a tele Ba'ashibang, shi dighna a ba tol gibere. wara tol sung kikara ah gi paghna le ni nga ma ma yali tol agh. ¹²Kulli tolla sung ah ba li gibere ate ih bi shi digha ah bayong ma kunduna in tig yong a muri ashibang, ate digha gi bongshi gulole. ¹³Ate ba-ashibang, nyong te agh, nga oghni tenana ma njiteng, tenana mabwa le Kulli ma ashibang nga, npahna njiteng, a vulinayong ni bongho le Kulli. ¹⁴Beni pag ba tangha muri gibere ate shi kumi, ni bongshi gulole. ¹⁵Ate bi agh, nga oghni te njiteng a muri Yesu ba-ashibang ni aghjung ate muri aba pah njiteng ate muri aba bang Kulli. ¹⁶Ni ndagte payi Kulli makampa agh, nga ngi jimni Kulli te muyong nga. ¹⁷Miyang ngi jim Kulli le magulla le Yesu ba-ashibang, tesung ba poshibang, ika pah yong bongho ma yeriteng ni yeri kulli. ¹⁸Miyang ngi jimma nji kun yaliyong ibi logho ari goroni Kulli goriyang a gibere le agh. ¹⁹A jimma langha ngi jimma ibi nyeri gullo le Kulli ni gipangna le a bisung ni pah njiteng, ari tumo magulla le. ²⁰Ga ni pag tumo magulla ni Kulli pagha aye ba-ashibang, nga longshi ni a nkiliya agh ke tigni a bung mahli le a Kulli. ²¹Tig na ba-ashibang a muri a murung kwa, ni diyamuribang, gullo ni pariyibang, ni lulung ni kwa agor agh. Ba-ashibang ka diyamuyang, a ngunja ni ngunja mama ki zu agh. ²²Kulli tigna ga kwa agh a kushi ba-ashibang nga tighi dig murung ba bang Kulli i digmurung a muri agiri kwa agh. ²³Aba bang kulli ni pag ngiri dunso le dunshi ba kwa agh.

Chapter 2

¹Ate yong agh, nwuna kana agimanangna ni gimmashira layong. ²Ate gimmanangna ni gimmashira ngha in dīya ye beri ya a njele ngunjah ni nyangha ngi dīya ri gipangna le magulla ngunjah ni, bogho ni ki pag tumole abeni nya ki ogbang agh. ³Sung kana kwa shi digna ntiri yang, pagha agimashira ni ngirisung ni denshe lesung tol agh. Agirung agh, sungna muna ma gimashira nigha beni kwa'agh. ⁴Murung Kulli agh ba gi ennani agna njisung ni tollo magulla ni tollo sung agh. ⁵Ngha shi wuni a gimanangna agh pasung usullo ate Yesu-te nieh le Kulli shi anna. ⁶Murung Kulli logshi sung ni ba-ashibang, le murung Kulli pasung bin digna a kulli ni Yesu ba-ashibang. ⁷Ate ngunjah ni ki zu'agh ika dūmisung gipangna le magulla ni nieh le aye borole zu'agh bisung te Yesu ba-ashibang. ⁸Te nieh le Kulli ini ashiniyong ni njiteng, pagha leyong niya pale kullini. ⁹Nieh ya ate tumo le bunggh agh, ke gushi muri agh. ¹⁰Sungna agi tumole Kulli, gilla aye ba ashibang Yesu ate tumo ma bonna ni murung Kulli pyeri ki kara'agh a te musung agh, ate ishi gya aye. ¹¹Iye ndeshe kana agh nyong na abe ni yeri Kulli agh a ngirung. A goryong aba "swaguḅḅu" abiya abeni ki gor muyang a ba "Jaḅḅa" ni bung agh. ¹²Deshiya nkorina muyong abin ba-ashibang. Nyong na biri abin ḅa-Israila. Ngi yani tigyong ate dūnagha. Ndig agh nyani Kulli a ngunjah agh. ¹³Ni beni ate Yesu ba-ashibang, nyongha kana duna ni kulli, nkillale Yesu zuna niyong gyaḅ. ¹⁴Ini pag yalung polla lesung pagna ga ḅari-agh dīg mwoh. Ni ngiriya biyina bagrung ni koyisunggha. ¹⁵Ini biyina gigila manangna ni gibila ate pushi ḅayong ma piyo mwoh agiri, ate i juni ogrung. ¹⁶Ba-ashibang kpanna ḅayong kwa abin Kulli ate panale, ke bishili ni bagbang. ¹⁷Yesu ju waḅ te usulo abin a beni kukwo agh na abeni gyab agh. ¹⁸Te Yesu agh sukunna njere kena bin tesung a ḅongho mwoh. ¹⁹Ngha ninale, nyongna abeni ni yeri kulli agh nibeni agh nyong na muna njeh na amuna Kulli ma kwar, a muna lah abin Kulli. ²⁰A bagnayong a muri tuli le aba kuntumo le Kulli na ba-shinduna, Yesu ba-ashibang ni pag tali bol gbina kangna. ²¹Rini kangna kwa eghari, gullo ni gha bin bang Kulli. ²²Bini ni abagyong agh kwa nigha bin digna le Kulli a bongho.

Chapter 3

¹Ate ga ni meng, Bulus, mini ba kuro le Yesu ba ashibang ate muyong abeni ni yeri Kulliya agh. ²Ntollo ni nga oga te tumo nieh le kulli ni peng ate muyong agh. ³Myang ngi nyonglo ari njiloro n adumang ate muyongha. Ga ni pag njiteng ma songrina ni nyongliyong fitong nga. ⁴Ngha nyongligiri ate ga te agh, ng a yeri ga a wabba ate njiteng masongrina a muri Yesu agh. ⁵Bin abeni kana kikara agh na bwayi yang njitengni ya agh. Ama ni beni ya bongho le Kulli dunneya aba kuntumo le Kulli na aba shinduna ni tigha ate tumo ni agh. ⁶Njiteng ni songri ri ya ini ile abeni niyeri kulli ya abisung ma gibere ni, ni abisung ma ngirung mwoh, yang ma agh ayangha ntiri tangha abin Yesu ba ashibang ate tenana mabwa le Kulli. ⁷Ndingna guro ate tenana mabwa le Kulli ni ate pah le nieh le Kulli ni pengha ari tumu magulla le. ⁸Kulli ni peng gipahna ni, nga te ya mini pag makena a ntiri a bayong ma gerenteng le Kulli. Gipahna ghe ya, ini ibi wab tenana le Kulli abin abeni ni yeri Kulliya agh. ⁹Gi pannale Kulli abinang agh ini ki juni poshibang bin beni kwa agh ninga mama Kulli tiya ka pag agh. Ga Kulli tiya ika pagha songrine kikara, beni gil aga kwa agh. ¹⁰Ga tiya ika pagha dunne abin aba bangkulli ate amurung na aba diyamuribang a yeri gipangna ni yeriteng le Kulli. ¹¹Ga pag giri ate ga tig kikara nga dungso ate magulla le sung Yesu ba ashibang nga. ¹²A ntiri ba ashibang nga sunga ni kun yallung tenana ni njere, ni yong sagli ate ba pah njiteng lesung a muri. ¹³Ngha nina gha ken wol ngiriyong ate ganni ni ngi nuh ate muyong nga, ini pag gullo leyong. ¹⁴Tebi ni ngi gunghi nkunnang nje abin tesung, ¹⁵abin beni lah ni kwa'a a Kulli ni njali ki gor agh. ¹⁶Myang ngi jimma i payong, ate gogho gullo le, i tengshi ngiriyong ni diya muribang le ni a yaliyong agh. ¹⁷Myang ngi jimma i ba ashibang ibi diya a yaliyong ate pah njiteng, ni tangha ngingan, nbol njere agjung le. ¹⁸Ibi kun tenne maso ngirung ate nyere, ni aba pah njiteng kwa'a, mag pag nono, ni sabba binje ni sabba bikuli, ni lima, ¹⁹ate ngi yeri agnjung le ba ashibang, mama wor yeriteng kwa agh, ibi dungso ni pagha le Kulli kwa. ²⁰Ni beni agh abin beni logle pag gha wor mama shi illa ko shi denshiya, ate le gullo le ni ki pag tumo ntiri sung agh. ²¹Abinini gullo abin aba bangkulli ni abin Yesu ba ashibang kena ri abayong kwa ni kena logho le ngunja agh. Ibi diyana.

Chapter 4

¹Meng, d'eshiliya, ninga a beni a kuro ate magulla gha, ke nayiyong ibi ngya yarata ninga mama Kulli goriyong nga.² Myang ngi njimyong i nongshi muyong, ni bolyong, ni gimyong, ndig na ariyong ni agnjung.³ Npag gimma bonna ni ki kpa muyong agha a ntiri bongho ni ololo.⁴ Ngirung nga nghan mwoh ni bongho mwoh, ninga mama a goriyong nga, a goro ma tig yong agh.⁵ Ngha te ya magulla mwoh, pah njiteng mwoh ishibang mwoh, ⁶ni Kulli mwoh ni tesung kwa'a, beni amuri beni kwa'a, a njinjere ni kwa'a, a gha kwa'a.⁷ Beni kwa agh, apane nieh le Kulli perari gipahna le ba ashibang.⁸ Ni gha mama tenana le Kulli wabba, "nga ebba bi Kulli ya, billa a guro a tumo guroye pi bayong gi pahna."⁹ Mang, "ebba bi Kulli" ki dumle? nye sulina a binje le gunja?¹⁰ Beni suliya ini ye ebbe duna a muri ba Kulli kwa'a ate ibi dungshi ga kwa'a.¹¹ Ba ashibang tiya ababa a pag tumo le Kulli, ababa ninga abashinduna, ababa teya ninga aba wabtenana le Kulli, ababa teya ninga aba lela aba bankulliya ni aba aliyigiri.¹² Pah tumo ni ate gilla ba tumo ibi a pag tumo yarata, ate gushi aba yong le ba ashibang.¹³ Yang agh muri bag ngiri ha sungha kwa shi ken pah murung ma pah njiteng ni yeri muna Kulli, ate shi gullo ha shi kene a gullo le ni pere le ba ashibang.¹⁴ Ba ashibang gushi sung ate ke yeshi digha a muna ni a soriyi agh, ni aliyigiri ma nangha ni njere soriyibang leyang agh.¹⁵ Ngha nina le wab njiteng a ntiri agnjung, ishi gullo a njere ni kwa gha abeni ini ki pag murung:ini ba ashibang.¹⁶ Ba ashibang gilla ngiruung kwa, a kpane a bolla ba mwoh agh ni gbate ngirung, ninga koriyo ngirung ni kwa kpaba pag yumo agh, ika pag ngirung ibi gullo i ba muri agnjung.¹⁷ Ngha nina agh, miyang ngi wabbiyong nye buri nah, a ntiri ba ashibang i ken ye digha ninga abeni ni yeri Kulli agh, ni denshe manangna leyang.¹⁸ Denshe leyang nga ma pinna ni, a pura a digna le Kulli ate na yeriten gha, ni dungri kunyong leyang.¹⁹ A nya ni iribiyina gha a pana muyang ri teng manangna, a yangha karen i kwa agh apag gimashira, ni gi nbenda.²⁰ Ama ini a'aliyi tele ba ashibang nina gha.²¹ Ntollo n'ogna gubung amuri, ni aliyine yong tele, ni gha njiteng ni a ntiri Yesu agh.²² A aline yong in dag nji njere ma yayina, in dag dingna ma yayina. Dingna ma yayine ki biyiyong ni agi sorbang le.²³ A aliyine yong in ariyi yeyong a bongho ma denshe leyang.²⁴ I agyong ma piyo ni agila a milim Kulli ya a njiteng ma mafwa ni gerenteng.²⁵ Ini nina le, ndag te payiri, i beni kwa agh ibi wab njiteng ari bi ba murikala, ate sungha mwoh.²⁶ Npag yalula ama ken pag gimashira, ken agha i kara ibi igna yaliyong nga ki lul agh.²⁷ Ken pi basoribang njere ya.²⁸ Beni ki iggiriya keye iggiriya. i pag tumo, i pag tumo mafwa ni bi, ate i kum ga i agni na abeni nyane ya agh.²⁹ Ken agha tenana manangna ibi pura kunyong agh. Npag tumo ni tenanani ki gushi abwa agh, mama perari gi alla leyang nga, ate tenana leyang ka agna abeni ki ogyong nga.³⁰ Ke ibi nlushi yeh bongho le Kulli ya, ate muri ni a vuliyo juwa a kara ashibang.³¹ Nsof yong biyina kwa ko, ni vellaribang, ni yalung lulla, ni mono, no sangkung ni ja a gimashira ni kwa agh.³² In payi ariyong gimmafwa, ndig na yong ma belele, npon tubu ariyong, niga ma Kulli ate ba ashibang ponniyong tubungha.

Chapter 5

¹In diya aba gangri Kulli, ninga a muna ma agnjung.² In nya a agnjung niga mama ba ashibang agni njisungha, ye pah muri ate musung ninga darah ma sunsunang ni ka agru bin Kulli agh.³ Ke ndenshe tele nja agh, ni gimashira, ni dabi ko bashi giri ibi pagha ntiriyong ngha, ate ni boro a ntiri aba gerenteng le kulli ya.⁴ Ke gimabashi bang, ko kun manangna, ni dalla mashira, a yangha kwa agh na bottiya. Ngha ni nale, mpag makampa.⁵ In yere, ba pag nja, ba dabi, ko ba shigiri na aba pag gilang nya ka ina a mule ba ashibang nimi Kulli gha.⁶ Ke bung i soriyiyong ni tenana gha, ate jame ni yalula le Kulli ki juwa mura muni ni nya ki ogbang ngha agh.⁷ Ngha nina le, ken kpa muyong ni yangha,⁸ Nyongni kana a pinna ama ni beni ya nyongni poshibang a ntiri magulla, in nya ninga a muna poshibang.⁹ (Ate nji ngung ma poshibang ngha kpanna a gimabwa, gerenteng, ni njiteng)¹⁰ In alla aga ki pashi yali magulla agh.¹¹ Ken ibi ishi muyong a tumo mashira gha, ama in pushiyang beng.¹² Gi iri biyina ni ma ke a wab tegha pagha a gi pinna gha.¹³ Ama ga kwa juwa kundung poshibang ngha pura dabeng aka shini.¹⁴ Ga te kwa pura dabeng ngha poshibang ni. Ini payi ke na, "Logho, ba nongtullo, pura a ntiri a luo, ba ashibang ka poshibang amuro,"¹⁵ Shing bang yarata ni dinna lo nya ninga abeni ni yeriteng ngha agh, ama ninga ba yeriteng.¹⁶ Tig njiyong ari njin njere ni nga pag ni tumo ni kunbang ngha ate kara le abayong mashira ni.¹⁷ Ngha nina le, keibi ndig ni nga abeni ni yeri kulli gha agh. Ngha na le, nyeri denshe le magulla.¹⁸ Ken bara ni mbah agh, ate nghe juni gipagna ma nangna. Ngha nina, le ndungshi ni bongho le Kulli.¹⁹ Natteng ariyong a zabura, a ngiya ma bonghoni ki bongshi kulli gha ni yaliyong kwa,²⁰ Mpah makampa karani kwa gha ate ga kwa a luli magulla Yesu ba ashibang kena bin Kulli tesung;²¹ Mpah muyong a riyong ate gushi ba ashibang.²² A mena, mpah muyong abin aburayong, nigha magulla,²³ Ate babura ni pag muri mami ninga mama ba ashibang pangni muri aba bang kulliya, ini pag ba ashi,²⁴ Ama ninga mama aba bangkulli pahni muyang bin ba ashibang ngha. Ini te a mena ki pah muyang a bin a burayang a ntiri ga kwa agh.²⁵ A bunna, i aghnji a manyong, ni nga mama ba ashibang aghni nji aba banghi ya, ye pah muri te muyangha.²⁶ Ba ashibang pah muri ate abeni ki banghi ya ate i paghi a dig kwar, i lagsung ni muru lag giri ma tenana le,²⁷ Ate muri abin ababang Kulli ma gerenteng, le i dig kwar.²⁸ Deshilliya, a bunna i angji a manyong ninga ngiriyong. Beni kwa agh i angji mami ni nga angnji muri.²⁹ Ate bwa nya ka shibi ngiriya, ama i gili yarata, ni nga mama ba ashibang ki gilli aba bangkulli gha.³⁰ Ate sungni a gbata ngiri.³¹ Ate bini bwa ka dag teri ni ngi le i kpani mami, ayangha bariya a dig ngirung mwoh".³² Njiteng ni songri ri agh, gulla ama miyang ngi wab telle ba ashibang ni aba bangkulli.³³ Ngha tenana kwa agh beni kwa gha ntiriyon ngha ibi agnji mami ninga muri, i bama te ya ibi gushi buri.

Chapter 6

¹A muna, in ogha aba biyong a ntiri magulla, ate bonna.²"Gushi tero ni ngwo" (ini pagh lagbang ma kunduna ni ogrung),³"ate gha kwa agh ka digho yarata a ngunjani."⁴A terung, ke ibi nlushiya a muna yongha nga ninale, nboliyang a njin njere ma gilgiri magulla.⁵A guro, mpi atelle lah leyong gullo ma ngunjah ni ni ngobong ni yong mwoh ma njiteng, ngushi yang ni nga mama nga gushini ba ashibang nga.⁶Mpayang gullo nya te a yangha ashinyongha ama ate in poshi yaliyangha. Nga nina agh mpayang gullo ni nga a guro le ba ashibang, abeni ki pag gipangna le Kulli a yaliyong nga.⁷Mpag tumo ni yaliyong kwa, nigha nga payi Kulli tumo gha, bwa agh,⁸Ate shi yara i gimma bwa ni kwa bwa pagha, i kun ngoshe abin magulla, ko guro, ko guro agh.⁹A telelah mpaghi a guro leyang nina. Ken mpayang gani agh. Nyere i beni pag ba telelah leyong kwa gha Kulli, agnjung nya bini agh.¹⁰A malle ya, ntang ngingang a ntiri magulla ni a ntiri yeri tenana le magulla.¹¹Nbug tongho le Kulli a muyong kwa ate nkumo dangri gipagna le ba soribang.¹²Luah lesung nga nya ri nyama ni nkila gha. ama ni gullo ni diggha muribang ni aba wan njuo ma pinna njani ni a bunu pinna ma gimashira ni a kulli agh.¹³Ngha nina le, ntol gi bura le Kulli ni kwa gha, ate nkumo ntagha a kara mashira ni, nga npangna ga kwa agh, ntang ngingang.¹⁴Ini nina le, ntang ngingang npaghi nga kuri riyong a ntiri njiteng nbug tognggho ma njiteng ariyong.¹⁵Npag gha, nga nmalli kuriyi, kura a kushiyong ni gilrung keni tenana le kulli ma ololo.¹⁶A ntiri gha kwa gha ntol ntongho ma njiteng, mama nga woliyi ni a muni ma gishe ma pag gimashira.¹⁷Ntol nvule ma ashibang ni garabuwo ma bongho, ini pag tenana le Kulli.¹⁸N Kpani jima ni kwa gha ni jima nyongha nga njim Kulli a ntiri bongho kunbang ni kwa gha. Ni denshe ni yongha nga lel ga ni tenshi rung ni jima ate muri aba bangkulli ma gerenteng.¹⁹Njimang Kulli, ate in ag kuntumo a kunbang ni nlogshi ni kunnang nga. Njim kulli ni kum yeri tenana le kulli ma njiteng songri ri agh.²⁰Tele tenana mabwa le Kulli ni pagi ke ndig ba kuntumo ni a nguri agh ate nga wabbi yarata ninga mama nga wabba.²¹Tikikus muna nah, ni denlah ma bonna le magulla, ka wabbiyong gha kwa agh ate ibi nyeri gha ki gyah murang nga.²²Ga ni paghi ke ntashi abiyong, ate ibi yeri gipagna lesung, deshiya ate ibi nkun pashi kunyalung.²³Ibi ololo dig ni amuna nnah ni agnjung a njiteng le Kulli tesung ni Magulla Yesu ba ashibang.²⁴Le i nieh le Kulli i digha mura abeni ki agnji magulla Yesu ba ashibang ni angjung ni nya ki mal gha agh.

Philippians

Chapter 1

¹Bulus ni Timoti, agurole Yesu, ba ashibang, juwa bin abeni atariya ate ba ashibang Yesu, ni Filibi agh ni amagula na amakushiyang.²Ibi boro ni polo le Kulli ni pura bin Kulli, tesung, ni magulla Yesu ba ashibang gha bi dig mamiyong.³Myang ngi payi Kulli makampah kara ni kwa ndenshini yongha.⁴Antiring jin Kullilang te muyong kwagha ni bin murubang ni ngi jim Kulli.⁵Npangna makampah ni kpah murunglayong ni tenana le Kulli logha kun duna juni ni beni.⁶N agha ni gah, beni tol tinah tumo mabwa antiri yongha ka dig dingna payi she kara yenrele Yesu, ba ashibang.⁷Bonna ke ndengshi ninah te muyong, ate nyongha kun yaglang. nyong nah a beng a ntiri niye le Kulli ni kuro, ni tangha gbashindung te tenana mabwa le Kulli.⁸Kulli yerina ni dengeshe lang te muyong ni gi enna le Yesu, ba ashibang.⁹Myang ngi jima i agnjung layang ka buro a yeri giri ni yeriteng kwa.¹⁰Myang ngi jimma te gha, ate ngi agh gha yarata agh ate ngi digha aba njiteng le nyani gimashira a karale ba ashibang nga.¹¹Myang ngi jimma te nga kun dingso ni gi mabwa ni pura bin Yesu ba ashibang, juwa guloh ni bongshi Kulli.¹²Nibeniya nah ibi nyere, amuna nah, ga woro kummang nga ni mengha dunna kena duna le tenana mabwa le Kulli.¹³A te ninagha ganilang ate ba ashibang dunna poshibang abinya aba lellan murung na abeni kwa agh.¹⁴A muna nah duduk ini kun mahso ngirung ari tenana mabwa le Kulli ate ganni lang, na aya bang ngobang wat tenana le Kulli.¹⁵A bayong babah digni kikil ai monno a wat tenana ne Kulli, ababab wabba ni aghalayang.¹⁶A nshile wabbi ate anjung, ayera a tingha ba ate gbar tenana mabwa le Kulli.¹⁷A bayong babah wat telle ba ashibang ate ang muyang, a nya ni njitenggha. A dengeshe a kanang nga a kurangha.¹⁸Mang deshi? a, njijere ni kwa a bolla, ke njitengni, ka soriyibang ni, tenana le Kulli wara warri, nga nnah le, npanghna bin murubang. eh, nga pag bin murubang.¹⁹Nyara, jin Kullilayong ka pusang, ni agna le bongho le yesu ba ashibang.²⁰Dengeshe langni nitig yalang nigi nuh iribiyinagha, ni tengshi ngirung nigah mahpagha Kulli kagushiri ari wuhlang ni diggna lang.²¹Nga abinagha, dingnalangha ba ashibangni nluwo langha, buro ni²²Nga dingni usulo le, tumo ma bwani, ke mayeni nga tolo? ni nyeriya.²³Aga bari ningha, ganshinag. aghalangni, ibi nwuh, ibi nding ni ba ashibang,²⁴bonna ke dingni usulo ate muyong mama boro orbangha.²⁵inangna, nyerina ngah diya sa wo pag tumo niyong kwa ate buro ni binmuru bang a njiteng,²⁶Ate ni mengha nga kun tekushi touriyo ni ba ashibang. nga nyere ju a bihyongha.²⁷Nbol muyong a njijere ni bil tenana mabwa le ba ashibangha, ate nju, nja shinyong,

nima njuagh le, nga oh a muyong eleh ntang na gbing a bongho moh, a dengershe moh ni njiteng ari tenana le ba ashibang.²⁸ Ke ngobong woyong ari a beni ni anjiyongha agha. Dunaiyang njijere ni ka gi jayongha ate aba le yong gha pura abin Kulli.²⁹ A wara apayong ni ate ba ashibang, nya te pah njiteng a muri moh'a kpa ni gana ate muri, ja ganani nshina arangha ni mama in ogha te murangha.³⁰ Ja ganani nshina arangha ni mama ing ogha te murangha.

Chapter 2

¹Giri nga nghan, ka tenshi maso ngi rung ari BA ASHIBANG, giri angha nghan ka poshiyalisung ni anjun le, giri nga nghan ari kpa murung le BONGHO bongho, agiri nga nghan ka dung gi enna, ²Npag murubang lang ibi ding moh ni denshe leyong, angjung mwoh kpaba moh a bongho, ni moh a gipangna lesung, ³Keng pag ga kwa'a ate muyongha, ni tol murung nga na le, nnong shi muyong nje, ntola a nshile nigha a wara yongnha. ⁴Beni kwa ntiriyongha, ke ibi tol ga yali tol ni muri mwoh gha, ibi shingah yali a nshile tolgha ⁵Ibi denshe layong bi ding niga ma mi Yesu ba ashibang ⁶Wara ding ninga Kulli. ni peri muri ni Kulli-niga ga ika tangha muriyah. ⁷Ingha kwa'a, nongshi na muri anje, pila ding niga guro juh ningha a bayong a shini nigha bayong ma shinshin ⁸Nongshina muri nje ni bil tenana le ngho keni ni a nluoh oluoh pangha. ⁹Ini pyi ke murun Kulli gushi. Pi lulung ni wara a lulung kwagha. ¹⁰Pag gah ate a kungnu ni kwagha ka gungha dung Yesu, a kungna a beni a Kulliya ni mama ngunjah niya ni mama a njaliya. ¹¹Pag gire ate lesung ni kwagha ka pontubu, ka nah, Yesu ba ashibangha, Magullah ni, kene a gulole Kulli ni pag tesung agh. ¹²Ngha ninah le, a makunyalang, ningha mama nga ongnangha, ingha miyang biyongha, ni mama nya biyongha, npag tumo aba leyang ni ngobong ni koshiyirung ¹³Ate Kulli ni ki kpag tumo ni yong, a agha le ni bin murubang le. ¹⁴Gah kwa nga pagha, ken nyashiteng ni shashirungha. ¹⁵Npangi nga ate nding bayong mabonna ni njiteng, a muna Kulli ma bonna. Npagni nga nga ate ndiya aba poshibang a ngunjah, a ntiring ngunjah ma shira ni ma biyina. ¹⁶Nbol tenana le Kulli yaratah ate nga pag bin murubang a kara ju le ba ashibang. Ini nga yere, ni i bang menlang gani lang ni oghang rangha, ni te pag tumo manangnagha. ¹⁷Ko kah atollang apah ni gah dara ate muyong ate pah njiteng le yongle, nga pag bin murubang, nga buri pag bin murubang niyong kwa. ¹⁸Ninga mama npagha, ni osso npag binmurubang npag bin murubang ni meng ¹⁹Nting na yang antirin luli Magullah Yesu, nga tashi Timoti abiyong gyab a te mah nga kun tengshi ngirung nga ogh karayongha. ²⁰Ate nyan i bwah ni gipangnah lesung mwoh ni nigha, beni ki koshiyirung ni yongha ni njitengha. ²¹Ayanga kwagha, a al ga yaliyang tol-gha, yaliyang nyah ri tenana le Yesu, ba ashibangha. ²²Ama yerinah borole, ate ningha mama muna ki gushini teriya, ini igushang ninah an ntirin tenana mabwa le Kulli. ²³In tingn yalang nga tashi nga shingha kwa'a ging yaratah ni abini agh. ²⁴Npangna njiteng ni Magullah nga ju gyab. ²⁵Miyang ngi denshe, bonna ibi atashi Abafaroditus ibi nyarah biyong. Muna ngyang ni, ni beng ba tumoh ni beng ba tah lua ni bah kuntumoh leyong, ni gurolang. ²⁶Yangha ni koshiyirung ke yangha a biyong, ate ni ongna ngiri ni tengha. ²⁷Ngha njitengha, nongna konoh ningha ika wu'a. Kulli shinnah gi enah le, ini ni muriyah, ni meng kwa, ate ke ibi ndiya a gi enagha. ²⁸Ntollah nga tashi, ate nye nshini le nga pag bin murubang, meng te-gha nga mang-rang. ²⁹Ngin shi Abafaroditus ni bin murunbang an ntiri luli Magullah. N gushi ningha ashile. ³⁰O, nga fitongha le ika wuh ate tumo le ba ashibang. Pana muri ika pangha tumo ni dunshi ga nih loh le npangha nga-ngha.

Chapter 3

¹A malaya muna nah, npag bin murubang ni Magullah, yonghli yong agha deshiliya, gi gangshiru ba agh. a gire ka ashiyong² Nleng a minlara n leng aba pag gima shirah n leng nah aba jurigiri nloh. ³Ate shi sungni a beni a jabba sungna. sungni sa gushi Kulli a bongho le. Shi sungni shi pagha a ba tohrung a ri tenana le Yesu ba ashibang, a beni nitih yaliyang ari gipangna le ngirungna nga. ⁴Kana ngirangha, ke nga wog kikilang ate jabbah. Bwahngna ma dengshe ka wal kikili ate jabba le, nware ⁵A jabbang ka tomburtaro nah abillangha, ari gipangna le a Afa Yahuda, aba le Benjami, ba Israila le aba Israli agh nga billa ri gi gillale, ba Farisa. ⁶Ate kiki agh, in pagne agh nah aba bang Kulli; gani ate bil gigilla, ni pag gimashiragha⁷ Gah bo te kwa nga kummah, nshinnah agire, agi ma nangnah ni a binang ate ba ashibang. ⁸Ngha njitengha, nshinag ga kwa gima nangnah ni a binang ate yere ni nyeri ni Yesu ba ashibangha. ate muri, ndangna ya kwagha, nshinyang agi manangnah ni, ate nga kun ba ashibang⁹ Ni kun dingna bini ni kun dingna kwar ari gipangna le sungna, se kwar ni njiteng ni nkumo abin ba ashibangha; kwar ni kwa abin Kulli digha muri pah njiteng. ¹⁰Niben agh, ntolla nga yeri ni, ganile, ni guloh ma logho le nkiliya. Ni pagmurung a ganile in bol njijeri ni boloh ke wul niagh. ¹¹Ngha ninah le, pagye kwa'a kana ngirangha nga logho gha nkiliya ningah a nshile. ¹²Njitengni nisang mah nkumagha ga kwa ni agh, ke ngah dingni dungsogha, ama tangnah ate ngah kum gah Yesu ba ashibang woro pengha. ¹³Amuna nah, ni dengshe agiregha nwara njangshi gah kwa njumangha nyere ntangha ri ga a dumangha. ¹⁴Ntangnah njijere ni nga kum ngoshe ari gorole Kulli a ntiring luli ba ashibang Yesu agh. ¹⁵Shisugnah a beni ki yeritengha, ishi denshi nigha: Beni ndenshe gibi sa kwa ghale, Kulli ka tunshi njiyong ¹⁶A ntiring gah kwagha, gah shiwo ro shi kummah, shi tangha shi boli ninah. ¹⁷A muna nah, in aligi pangna lang, mworo shinari a giyale le abayong ni susungna ni yangha. ¹⁸Dudug ni ki giyah a beni nwo ro wabiyong tenana a muyangha, nga ni biyeni agh miyang ngi wobiyong ni nji-miyerung, aba bang pagha le ba ashibang ni. ¹⁹Malla le yangha, ganani, Yaliyang ni ki pag Kulli le yang, nah iribiyinah ate gushi muyong. Agi ngujah tollah denshe layang. ²⁰Ama muna lah le sungna nga a Kulli, bah shi diya sa leh ba ashibang, magullah Yesu agh. ²¹Ika ariyi ngirisung manangna ni, ka nyere a ngurung mah bongshi Kulli, ngirung ni a bagha ni gulo le ya, agah kwangujah nigha ka nyere ka diyah Kushi.

Chapter 4

¹Ngha nnah le, amunah nah mah kun yalilung lang, a beni ngi dēngshe ate muyang. Kikaragha, bin murubang langni ni guloh, ngha nina le, ntang ngiggang a ntiri luli Magullah, nyong nah abeng makun yahlung.²Miyana ngi jim Afodiya, miyang deshi ngi jim sintiki, a di aba yahlung mwoh a nji njere le Magullah.³Ini te ninah, miyang ngi jinyong, nyongnah a beng mah ganah ng angnah a menah ni. Ate shi gannah niyang ate wab tenana mabwa le Kulli ni Kilimas nah a nshile, a beng ma kuntumoh, a beni a yongli luliyong a Kulliya.⁴Npag binmurubang kara ni kwagha, a bin Kulli, miyong deshi ngi nayiyong npag bin murubang.⁵Le a bayong a ba yeri bol murun yong. Magullah tolla dig gyap.⁶Ken ngashiriyong ate gubunga. Ngha nah le, ntirih ga kwa agh in jimi kah ni makampah, ibi Kulli iyeri jim ma le yong,⁷ibi polole Kulli ngha bayong mah, shishin ni log le yeri malla le agh, be gingni yaliyong ni denshe le yong a ntiring luli Yesu ba ashibang.⁸A malle kwagha, a muna nah, agah kwa ka dig njitengha, a ga kwa dig gi gusho agh, a kwa dig yaratagha, a gah kwa dig kwar agh, agah kwa diggi anjungha, agah kwa ni tenana mabwagha, giri ngha ngha ma boro wobbang, giri ngha ngha aka bongsho, ndenshe a mura a gah a wawaba nigha.⁹A gah nworō n'aliyiah, gah n'agha, ni ga n'ogha, ni gah nshinarangha, npagha agire, leh murun Kulli ma pah ololo ka dingni yong.¹⁰Npangna bin murubang dudug abin magulah ate nwara ngil denshi leyong a muran. Kikaragha nkona te murang, se ama njijere ni nka nya gha angninangha.¹¹Nyah ngi wat tenanani ate nmiyang ngi algumu a biyongha. Ng-aliyina digna ntiri ga kwagha.¹²A njijere ni kwagha Nyaragah a gori ningna ni ennagha, yeng nyara ga a nah dingna ni kumo agha. Ni njijere ni kwagha, ni gah kwagha, nyara gah a gori li giri dimma ni ding ni yahloagh, ni kun gikunnah dudug ni.¹³ennah a gah kwa nigha, nga gan paye a nji bini beni peng mahsho ngirungha.

¹⁴In pag dung murung ag ati ganni lang.¹⁵Nyong nah aba Filibiya agh nyara nya tenana mabona le Kulli juni biyongha, nga dangi Makidoniya, aba bang Kulli nyah angnan ni peng gumungha se yong.¹⁶nga miyang a Tassalonika ngha, ntashinangha bang ni a gah ka angna-ngha, nyah karah mwoh gha.¹⁷Nyah te ate alla a gire a biyongha, gah ngi alla gah ku gushi yong ke nga kun ngosho tumo le yongha.¹⁸Nkunna ga kwagha, nkunna dudug. A ddungshinang. Nkunna gah kwa ntashi ni Abafaditus i ji pengha. A gimma dūmo ma piem, agi ton njung ni murum Kulli ki pag binmurubang ni agh.¹⁹Murun Kullilang ka payong gah kwa yaliyong tol-gha ari kumole ni gulole an ntiri luli ba ashibang Yesu.²⁰Nibeniya ibi gulole Murung Kulli ni Tesung ibe digha nih biyeni ni ke kenew. Ibiidiyana.²¹Meyi beni kwa pah njiteng ni luli Yesu ba ashibang. A muna nah ni a binangha, ngha ki mayiyong kun.²²A ba pah njiteng ni bahgha, ngha ki mayiyong kun, kpa nah a beni a le Kaisar gha.²³Ibi nieh le magulla Yesu ba ashibang ibi dingni bongho le yong. Ibiidiyana.

Colossians

Chapter 1

¹Bulus, ba kutumo le ba ashibang Yesu ate agha le Kulli, ni Timotawus muna Ngisung.²Kena bin aba bang Kulli ni aba pah njiteng a bin ba ashibang ni a Kolosi agh. Le niye ni ololo le Kulli Tesung ibi dighiyong.³Sungha shi pag makampa ni jimma ate muyong kareni kwa'agh abi te-tesung, ba'ashibang Yesu.⁴Shi oga njiteng leyong a muri ba'ashibang Yesu ni anjung leyong a bin aba bang Kulli agh.⁵Nyong ngha ni anjung ni, ate yong ni itigha, ari nga atiyong a mulle Kulli agh. Nwara n'ogh ate tiyong ni kirara, ari njiteng ni a tenana mabwa le Kulli.⁶nga zuwa bin yong ngha. Tenana mabwah le Kulli niya ngha ih pag nji, ih gullo ih mal ngunja kwa. Ini ma ih pag ni na a ntiri yong logha ri kara ni n'ogh ni agh n'aliyi ni niye le Kulli a njiteng agh.⁷Tenana, mabwah le Kulli ni ga mama n'aliya abin Abafaras, bisung ba pag tumo, ni yalisung tol agh, ba pag tumo mabwah le ba ashibang ate musung.⁸Abafaras wara dūmi sung ate anjung leyong a bogho.⁹Ate agnjung ni agh, logha kara ni shi oghni agh, ni shi dagte jimmi yong Kulli. Shi woro jimma ate ndungso ni yeri gipagna le a yeriteng kwa ni yerigiri.¹⁰Sung ngha shi woro jimma, n'ging ginya mabwah ni ki boyi magulla. Sungha shi woro jimma ate in buro ari gima bonna kwa n'gulo a ntiri yeri Kulli agh.¹¹Sungha shi jimma n'kum yalung tenna ari yiri gha kwa ate digha muribang, gullo le kena tangha ni gimyong ni ki mal ngha agh.¹²Su nga su jimma ate e payi tesung makampa ni yalung, boshibang, beni payi ke nkum gibere a mule Kulli le a ba bang Kulli.¹³Ini ashi sung abin mule abasoribang keni sun a mule muni mkakunya li.¹⁴Nji muni ni, shi kunabang, ni lagha a gimashira.¹⁵Muni ni milin le Kulli ni na shin ngha agh. Ini pag mimalla le a ga Kulli giliyi agh.¹⁶Ate nji bini nia giliyini a ga kwa agh, mama a Kulli agh ni mama ngunjah agh mama a shin agh ni a mama na shin ngha agh. Ko ngungmurung murung, ko pariyibang ko a murung lah magulla ko a dighamuribang, a ga kwa agh ini giliyi yang ate muri.¹⁷Yang ngha ke a ga kwa agh, bini ni aga kwa agh kpa bang.¹⁸Ini pag Murung le ngirung, binbangkulli Ini makunduna ni mamalla a ntiri a beni wuh agh, ate

yang ngha ni bang makunduna a ntiri ga kwa agh. ¹⁹Ate yali Kulli poshina ke dungso le kwa agh ih bi diya ri. ²⁰Ih kpaba a ga kwa agh a jini a nji bin muni. Kulli zuna ni ololo a nji bin nkilli pagha le. Kulli kpaɓna a ga kwa agh kyeni bini, ko a a ga ngunjah agh koa ga a Kulli²¹Ate ngha kana agh, nyong ma agh a biri ni abin Kulli, a ɓabani a yalung ni a gipagna ma nangna. ²²Ama ɓeniya juna ni ogrung atiri yong ate wuh le ma ngirung. paghi ni na ate ih pushi yong gerenteng, kwar, mama na kpateng a muroa kundumi ya agh. ²³Ngya a njiteng le, ni tangha ngigang, ni pil-njung yong ngha ari tigyong a muri tenana maɓwah le Kulli ni ogha agh. Ga ni pag tenana maɓwah le Kulli ni a ngi waɓɓa aɓeni kwa a bila ngunjah agh. Ga ni pag tenana maɓwah le kulli ni, meng, Bulus digh ngurole agh. ²⁴Nibiye ni agh miyang ngi pagbinmuribang ni gana lang ate muyong, ntolla ngirung nga meshili gana le ɓa'ashibang ni wa uwo agh ate ngiri ni dɔg binɓangkulli agh. ²⁵Ate aɓa bang Kulli ni ini idig ngurro ate tumo ni Kulli peng ngha ate muyong n'dungshi tenana le Kulli ²⁶Gani ni pag njiteng ma songrina ni a songri agh bogho ni a bogho ni jah ni jah. Nibiyeni agh a ɗunne aɓenni pah njiteng ni mohagh ni. ²⁷Biyang ni Kulli tolo ka ɗum go'o le gulo le njiteng masongri na ghe a ntiria ɓeni ni yeri Kulli ya agh. Dunna ini ɓa'ashibang ni a yali yong ngha, tig yong ari gulo le ni²⁸Beni ni pag ɓeni shi waɓ tele agh. Sungha shi lag ɓeni kwa agh, sungha shi aliya ɓeni kwa agh giri ni yeriteng teng kwa, ate sa ɗung ɓeni kwa agh ni ɗungso le a bin ɓa'ashibang. ²⁹Tebini ni ngi pag tumo ngi noniyi rang ate tenne masongirung le ni ki pag tumo a rang ngha ni dighamuribang

Chapter 2

¹Miyan ngi tolo, ibi n'yeri gana ni ngi ganni ate muyong ngha ate a abeni a Lawudikiya na Assile a nshile a bayong dudug nishang shi buri luri niyang ngha. ²Nganna ate yaliyang ibi tenne ate kpaɓ muyang ni anjung ari yang ni kum yeriteng gulo a yenana ma njiteng le Kulli, ni a songri ri agh, ini Yesu ba'ashibang. ³Abeni ni a yeriteng na yerigiri kwa ini fun ngha. ⁴Ngi waɓ biyong ga ate ke bung in ib soriyong ni a tenana ni ka tol denshe layong agh. ⁵Nyara, nya abi yong a ngurung agh, miyang te ni yong a bongho le Kulli. N'pangna binmurubang ni shinyong ni gimabwa ni nga pagha ni tagha a njiteng a ntiri luli ba'ashibang. ⁶Ninga mama in agni ba'ashibang magulla, ngiya a ye ninah. ⁷Ntag ngigang a muri, nbangha a muri, ntangha ari njiteng ni a aliyi yong agh, idig dingna pag makampa. ⁸Ntang yarata ate ke bung ibi soriyong ni nuh muyong ni yeriteng tenana mananang agh ari bil, njungha, nya ningha mami ba'ashibang agh. ⁹Bini ni gipangna le Kulli dung muri ngha a ngirung. ¹⁰Nyong te'agh ndungshina abini. Ini muru dighamuribang ni gullo kwa. ¹¹Abini ni ma a jaɓ-yong ngha, jah jaɓɓa ni abwa ki kashini ngubu ngiriyang, se jah jaɓɓa le ba'ashibang. ¹²A linshi nayong ninih ari lshibang deshiya, a loshiyong a pah njiteng a muri dighamuribang le Kulli, beni loshi a nkiliya agh. ¹³A kunbang ni n'wuh ni a ntiri agimashira leyong ngha asuangubu ma jaɓɓa ngirung ashina yong nini deshiliya tolyong gimashira leyong kwa. ¹⁴Bishilina, a tama ni ayonglo a muyong agh ni agipayina ni ki layi sunga. Uyina yong kwa panghi ari ngunpanna. ¹⁵Uyina a gulo ni a dighamuribang pushi yang beng dun dighamuribang le ari pagha le. ¹⁶Ininina le, ke ibi bung i-waɓɓi yong njuo ari gilina ko ginuna, ko ari kara njibunno ko saga le shieri ko ari a kara ussulo agh. ¹⁷Aga ni pagha a milin ga ki zuwa, aduna agh amma maɓone agh ba'ashibang ni. ¹⁸ke ndag beni ki nong shi muri nje agh ni gussa aba kuntumo le Kulli waɓɓiyong njuo, ni nkum ngosheya. Jah beya ini nah ingna agipagna ni i shingha, dig bagushi muri a denshele ma ngirung. ¹⁹Ni kpaɓ ni murungha, ari murun ni anshile ngirng na ga gbatta ngirung na a nkibi kpani agh bin mona; le yongho igullo ni gullo ni Murung Kulli ka pa agh. ²⁰Ngha in wuna ni ba'ashibang ari gipagna ngunjah agh, pallang ke nga dig ningha aba ngunjah le. ²¹"Ken n'bolgha, ken n'momo, ken n'dogha"? ²²A gha mala leyongngha juro ni ngha a yangha a pag tumo ni yang ari gipagna ni aliyi gila abayong ngha. ²³Aji njere lagbang niya ngha ni yeriteng ma ngirung ni gibilla ni kpani non shi murung ni pih ngirung ganni. Ama nya ni angnibang ari ga ngirung ag agh.

Chapter 3

¹Kulli nga a lochina yong ni ba'ashibang le, i tig njiyong ari ga a Kulli agh, ba'ashibang ki dig nga nghan, a bih Kulli ma lih. ²ndenshe na aga a kulli agh. Keng dengshi ni ma ngunjah. Ate ³n'wuh na, usullo leyong nga a songro abin ba'ashibang abin Kulli. ⁴Ba'ashibang ni mi pag usullo leyong jeh le. Nga osso nga dinani ni a poshibang le. ⁵Nsofa a gilayi bang ma ngunjah ni ko, ko njah ga nibotiya agh pin njung shigiri denshe mashira, ni koshiyigiri nga mwoh ni pag gillang. ⁶Te jah agani, yalilula le Kulli ki zu a muri abeni nya ki ogbang nga nghan. ⁷Jah aga ni kannan gi giah aye nga in digni aye agh. ⁸Ni beni agh, digna nga soba aga ko ishiba, yalula mashira, yalula, denshe mashira, sankun ni wayi teng managna ⁹Ke npayi ariyong yiriya, ate npona tubu, n'dagna njere ma yayina ni agipagna le ¹⁰Nishina bayong mapiyo ni yeriteng mapiyo a minlin beni giliya. ¹¹Ini payi ke Baheline ni Bayahuda, ni ba jabba, ni beni na jabba' nga, ni abeni ni yeriteng agh, ni Basikitiye, ni guro, ni beni guro ni nya agh, ate ba'ashibang ni pag ga kwa, agh ini te aye kwa. ¹²A digna leyong, a beni Kulli teriya, gereteng a ma kunyali ndiya aba shin gienna ba pag gima bonna, ni gi mabwa, ni nongshi murung, ni bol murung ni gimiyong. ¹³Ngim yalung ariyong. N'agn nji ariyong. Bwa nga ni teng ari bih le, ibi toyi gimashira eh nga mama magulla tolih yong gimashira agh. ¹⁴A muri aga kwa, n'agn nji ariyong, ini pag malale kwa. ¹⁵Ibi ololo le ba'ashibang ibi diya yaliyong kwa. Ate ololo le ni ni agoriyong a ngirug mwoh. N'pag makampa. ¹⁶Ibi ololo le tele ba'ashibang ibi diya ayaliyong dudug. Ni yeriteng kwa, in aliyigiri, ni lag agh ariyong ni Zabura, ni a giya ni a giya ma boshing Kulli. ntuh yang ni makampa a yahliyong abin Kulli. ¹⁷Ga kwa n'pagha, ari nateng ni gipagna, n'payi Kwa a ntiri luli magulla, Yesu. N'pag makampa abin Kulli tesung a nji bini. ¹⁸A mena, n'pah muyong a bin a bura yong, ninga mama boni Murung Kulli agh. ¹⁹A buna, n'agn nji a manyong, ke n'pag yalula ariyang agh. ²⁰A muna, n'og tenana le ababiyong ari ga kwa'agh, ate i pashiyali Murung Kulli. ²¹Aterung ke lushi yali amuna yongha, ate ke ngiriyang i wuh agh. ²²A guro, n'pah muyong abin a batele lah leyong a ntiri ga kwa'agh, ken n'payi ate a bongshi yong nga, n'payi ni yaliyong mwoh. n'bang Murung Kulli. ²³Ga kwa nga pagha, n'payi ni yaliyong mwoh ni nga ngi paghi magulla Murung Kulli agh i nya te a bayong agh. ²⁴Nyeri na nga kum ngoshe abin Murung Kulli ngoshe ma biere. Ate magulla Ba'ashibang ninga payini. ²⁵Beni pag kwa gimashira agh ika kun ngoso gimashira le ni pagha, nja itariyi nya nga nghan.

Chapter 4

¹A telelah n'pih a guro leyong, ga bor agh ye bil njijere agh ni ga bor'agh. nyara i te agh nyongha ni ba telelah a Kulli. ²Mpa muyong ari jim Kulli. Ntang ngigang ajim Kulli ni bonshi Kulli. Njimisung Kulli ibi logshi njijere ³I kpabba i jimmi sung Kulli nga kwa, ibi Kulli i logshi njijere ate muri tenana, ibi wab njiteng le ba'ashibang ni a songri agh. Te gani a kurang tebi. ⁴Njim Kulli n'payi yarata ni ga mama tollo nga wabba. ⁵Ngini yeriteng abin abeni nya a ntiri sung nga nga nye n'pag tumo ni kunbang. ⁶Ibi tenana leyong ibi dig ma bonna kareni kwa'agh. Ibi boro ogho, ate nyeri pagha ni nga pilli tenana beni kwa'agh. ⁷A tele aga miyang a ye'agh. Tikikus ka dumi yong yang ini muna ngiyong ni yalung tol agh, denlah ma njiteng, beng nguro tumole Murung Kulli. ⁸Ntashi abiyong ate le ga, ate nga yiri agh sunga a ye'agh, a te ntenshi yaliyong. ⁹Ntashi yang ni Onisinimus, ba njiteng, muna ngiyani yalang tol agh, mamona le yong. A wabbi yong ga kwa pag giri ba agh. ¹⁰Aristakus, beng ni akusung nini agh, ni Markus, muna ngi Barnabas (Abeni a ate muri ni nkuni kuntumo agh, zuwa biyong le in aghi). ¹¹ni Yesu, beni agori Yustus agh. Abeni ni mwoh a ntira abeni a jabba a beng ma pag tumo ate mulle Kulli agh. A yangni, apashi yalang. ¹²Abafaras mag neyong kun. Ma mona le yong, nguro le Yesu, ba'ashibang. Kareniwa, yangha n'jimmi yong Kulli ni yalung mwoh, ate ibi ntang yarata ni pag njiteng ari gipanag le Kulli. ¹³N'agna ni, ate yangha pag tumo ni yali mwoh ate muyong; ate abeni a Lawudikiya, ni a beni a Hirafolis agh. ¹⁴Luka, Ba pah buri, ma kunyalaug ni Dimas mag neyong kun. ¹⁵Maghi a muna ngisung ni a Lawudikiya kun, ni Nimfas, ni aba bang Kulli ni a le agh. ¹⁶Karani, abili giyonglina ni a ntiri yongha, nyeh n'bile abin bang Kulli ni a Lawudikiya agh, nyeh in bil giyonglina ni a Lamudikiya. ¹⁷N'nahyi Arkibas, ibi yeni muri ari tumo le magulla ni agha, ate ibi payi yarata. ¹⁸Mag kun ni'agh, mini nyongli ni beng-meng Bulus. Ndenshe ni kuro nia kurang nga. Borole Kulli ibi dig niyong.

1 Thessalonians

Chapter 1

¹Bulus, Silas ni Timoti juwa bin a ba bang kulli ni a Tasalonika agh a ntiri kulli tesung ni magulla Yesu ba ashibang. I nieh ni ololo le kull i digniyong. ²Sunga shi payi kulli makampah karani kwagha ninga mama shi gori luliyong a njim kulli lesunga. ³Ni shi dag denshi ni yong a kudun kulli tesung nga ni tumo pah njiteng leyong, tumo agnjung, ni bolrung ni tigyong a ntiri magulla Yesu ba ashibang. ⁴A muna nah, ni kulli agnjiyong, shi yara i tarinayong, ⁵ate tenana mabwa le kulli lesung ni juwa biyong a tenana ni nga owo agh, ama a digha muribang, a yeh bongho ma gerenteng, ni tigyong ma duddug. Nge deshili ya, nyara ja abeni sunga kana ntiri yong ate muyong nga. ⁶Ndigna abeni ki ganri sunga, ni murum kulli, ninga mama nga agni tenana a gani duddug agh, ni binmurubang abin bongho ma gerenteng. ⁷Ini payi, ken digha abeni a aliyigiri riyangha a nje Makidoniya ni Akaya nga pa njitengha. ⁸Ate biyongni tenana le kulli meshiye aba kwa agh, nya a nje Makidoniya ni Akaya mwoh agh. Ni nale, ha ko yabang le pah na njiteng abin kulli. Ninale, ni sa wabte gubungha. ⁹A yangha ni muyangha, a wanna ja juni sha juni biyongha. A wanna, pagha ni npilli ri bang kulli, in dag gilang ate bang kulli ma njitengni ni usullo agh. ¹⁰A wanna i nyongha, nga lel muni ni ka zuwa a kulliya, beni a logsa a nkiliya agh. Ini pag Yesu, beni ashisung ari yalula ni ka zu agh.

Chapter 2

¹Nyong ma ni muyong nghan nyara, a muna nah, i ju lasung biyong nya nieh agh. ²Nyara gani, ni gi yiribiyina ni a payisung a Filibiya agh. Sungha ni yeri teng a muri kulli lesung, ishi wabbbiyong tenana mabwa le kulli ni sanirung duddug. ³Tenana ma tenshirung lesungha, nya ari bongshibang, ko a muri a ga nii botiya agh. ⁴Ngha ninah agh, ninga mama kulli aghnisung ke panisung tenana leyah, inite shi nateng nina. Sa nateng, nya te poshi ye abwa agh, ama shi poshi ye kulli. Ini yeri yahlisung ⁵Ate kara nya shi bongshi niyong ni tenanagha, ninga mama nyeriya, ko nigha sungha shi nongha riyong ate gi kunna leyang, kulli ni yeri sung. ⁶Nite shi al-gullo abin abwa agh, ko a biyong, ko bin abwa sa. Ke shi ayina agi kunna ninga aba kuntumo le ba ashibang. ⁷Nina kwa agh, shi bollarisung a ntiriyong ninga mama ngiyong ki pashi ni yeh a muni ya. ⁸Ngha te agh shi agna njiyong, tenana mabwa le kulli ni mwoh shi wabbiyong, nghan ha ma ni kana ngirisung. Ate ndigna ama kunyalung lesung kwah. ⁹A muna nah, ndenshi tumo ni gani lasung. Duh ni bakara, sungha sa pag tumo ate ke shi mashiriyongha. A kunbanghe agh, shi wabbiyong tenana mabwa le kulli. ¹⁰Nyong ni aba wagkunsung ni kulli deshili, paghani shi sungha gerenteng, ni shi pag gimashira a ntiri yongha aba pah njiteng. ¹¹Nina deshiliya, nyara pagha ni shi pag ni yongha ninga mama terung ki pagni nah muni agh, ¹²Sungha sa njim yong ni tenshi riyong ni boriyi yong, in nya a njere le Kulli, beni goyong a mulle ni gullo le agh. ¹³Ate ini pahyi ke kikara kwah sungha sa payi Kulli makampa ate agna tenana le kulli abisung, nghan n'ogwo ken aggha nya ni nghan tenana le bayong agh. Ingha ninale nga yi ni nigha mama digniya, tele Kulli. Tenana ni nghan ki pag tumo a ntiriyong in pah njiteng agh. ¹⁴Ate muyong, amuna nah ngangri aba bang Kulli ni a Yahudiya a ntiri Yesu ba-ashibang agh. Ate yong mangha nganna ninga sung abin aba layong, ninga mama nganni abi aba Yahuda agh. ¹⁵Deshili, aba Yahuda ni wol magulla Yesu ni aba-ashibang deshili magha aba Yahuda ni piriysisung. Na pashi yeh Kulli agh, ayangha a mona ri beni kwa agh. ¹⁶Nah agha ishi nateng ari a beni ni yeri Kulli agh ate ka abba. Ngoshe a kara ni kwa agh aye a gimashira. Yalula ki juh a muyang a malla le ngunjah. ¹⁷A tunasung niyong a muna nah ma kunbang fitong, angirung nya kunyallung agh. Shi pagna aga kwa sa pagha niyong ntola sa shin kunndung nyong. ¹⁸Shi tola shi juh abiyong, meng, Bulus sang mwoh ni agh, ama ba-soribang gangshi na sung bang. ¹⁹Mang pag tiyong lesung ate dunale ko bin murubang, ko nje egh le muna murung adun magulla Yesu ari juh le? nyongni nghan a shite kwa agh le? ²⁰Ate nyong in pag gullo lesung ni binmurubang lesung

Chapter 3

¹Ngha dingna agh nishi logle shi gitti kun yalisung ngha, shi tolla bonna ke a dag sung sang a jumo Atina ni musung. ²Shi tashi Timoti muna ngisung ni bisung ba pag tumo le kulli a tenana mabwa le ba ashibang , ih tengshi yaliyong ni pashi kunyali yong a muri pa njiteng leyong. ³shi pag gire nina ate ke bung jigra agh a ganni agh. Ate yong ni muyong ma agh in yeri tegire ni agh gorsung tebi agh. ⁴Njitengni nga ngha su sunggha niyonggha, shi wanne yong sunggha gyap ninuh ganni, ini diyana, ningha mama in yeriya. ⁵Le ngha in nlogle gim yalung agh in tashibang ate in nyera ga a muri njiteng leyong ngha. ko dingna basoribong sorina yong, leh ganna lesung wara gung. ⁶Ama Timoti ni nyera biyong ngha junani tenana ma bwa le kulli amuri pa njiteng ni agnjung leyong. Wabba sung i nyonggha ni denshe ma bonna a musung, ninga mama in nyonggha ni koshiyi rungha a musung , sung ma agh, su sunggha ni koshiyi rung shinyong. ⁷Ate ga, amuna nah, a shina a kunyalisung abiyong ate njiteng layang, a ntiri yalibiyina ni ganni lasung. ⁸Nibeni ya sunggha ni ussulo ngha intang gingang agh bin murung Kulli agh. ⁹Le makampa ma yeni sa pi kulli ate muyong , ngha su sunggha ni bin muribang kwa kundung kulliya te muyong? ¹⁰Duh ni bakara sunggha sa jim kulli mashim ate shin kundum yong, ishi payong ga i nya ne a anjiteng layong ngha. ¹¹I kulli lasung ni Terung ni muri, ni magulla Yes, i dumisung njere kenna biyong. ¹²I murung Kulli payi in buro a dingna mwoh ni angjung amuna ngiyong na a nshile abayong ninga mama sa payiyong ngha. ¹³Ibi tenshi yaliyong , ate ke ndiya abenni a shini gimashira agh, ndig kpannana akun dung kulli ni tesung, ha kara juleh magulla Yesu na aba kpannana le kwa.

Chapter 4

¹Malleya, amuna nah sungha sa tenshi riyong ni lagyong a ntiri Magulla Yesu. Ningha mama in agni lagbang a bisung nga, a muri gyani ka boyi Kulli agh, deshiya in ngya njere, ate in pag mama ka worri agh. ²Ate in yerina lagbang ni shi payiyong a ntiri Magulla Yesu. ³Ate mama in pagha le Kulli, ndigna gerenteng leyong ate ndag te pag nja, ⁴benni kwa a in yeri dngna ni i dngni ni mami ni gerenteng ni gushiriyang agh, ⁵Nya ninga gipangna le aba pin-njung (ni yeri Kulli) ⁶ke bwa kenghe paghi muna ngi ga ni botiya a muri gire agh. Ate Magulla ni ka illimurung al muri a gire kwa, ninga mama a jumo shi non ni kiriyong agh. ⁷Ate Kulli nni gorsung ishi diya aba pag gimashira agh, ama ishi dig kwar. ⁸Ninna agh, benni shibi ga agh, abwa ni shibi agh, ama Kulli ni shiba, benni pa bongho ma gerenteng ni. ⁹Ari angjung ri amuna ngiyong agh ni boro ke bwa ye nyongli yong agh, in nyongha ni muyong agh Kulli aliya neyong agjung ariyong. ¹⁰Njiteng ni, in paggire a bin amunagiyong kwa ingha makidoniya agh. Ama sungha sa lagyong, amunanah, in buri paghe. ¹¹sungha sa lagyong deshi in dngni bolriyong, in lel muyong nigi pangna layong, in pag tumo ni biyong, ninga mama shi lagni yong agh. ¹²Ate in ging gya mabwa a kundung abenni dabeng nga ni pa njiteng nga. Ate ken nshingra a gubbung agh ¹³Nishi agha inte ken nshingra a gu Nishi agha in yong in dig mwoh na abenni ni pa njiteng nga agh, amunana, a mura abenni nongtulo a, ke in gangshi riyong agh ninga abenni ni yeri ga ki juwa dunna agh. ¹⁴Ate shi pa njiteng Yesu wuh agh log deshi, nboliyibang agh nina Kulli ka junni Yesu na benni nongtula agh ye agh. ¹⁵Ate ga ni shi wabiyong ah tenana le Magulla, eh sungna benni shi abba a dag'ah kenna jule Magulla ah, njiteng ni nisa kara sa dag'ah a benni nongtulo ah. ¹⁶Ate Magulla ni muri ka sulo Kulli. I juni ghe Magulla le Bakuntumo le Kulli, ni njemele Kulli. Abenni wu ah njinjelle Ba-ashibang ka longni dunna. ¹⁷ke shi sungna abenni ni usulo agh na abenni a dag agh, kpanni yang agh tolsung wara nlagiri, sa kpañni Magulla sa wara Kulli, ke biyeni sa dngni Magulla. ¹⁸ke ninna agh ni poshi yalung ariyong ni tenana le Kulli.

Chapter 5

¹Ni biyeni agh a muna nah, ate kara ni kunbang ni nga nyha ni kushi ni ibi a yong lihyong gumung agh. ²Ate kanah ngiriyong agh nyahrah kara juhle Murung Kulli agh, nga ninga juhle manyihbih ni duh. ³NGha a nah, "ololoh ni abba," le nluo ni nah denshi agh ka jua muyang. Ika ding ninga konmuna le bamahni ni muna yahli agh. A nyha ni njinjereni aka anni agh. ⁴Ama yong, amuna nah, nga nyha nga diya a pinnah agh ke kere ka kun yong ninga manyibih agh. ⁵Nyongnah amuna poshibang ni amuna ma bakarah, Sungnah amuna duh agh ko amuna bapinnah agh. ⁶Ngha ninah le, kebi shi nong ntulo ninga mama ashinle gipag agh. Ngha ninah le, ibi shi dingni gihlung ni lehmurung. ⁷Ate abeni nong ntulo agh, anonghi ni duh, abeni nuh ki bahri agh a nuhyi ni duh. ⁸Nde shi sungni amuna ma bakara agh, ibi di dingnah kummurung ni pah njiteng ni angjung ninga tongho, ni tihyong makun abba ni ashisung agh. ⁹Kulli ni tiyah ibi shi wuh agh, tiyah ate ibi shi kun abba abin Magullah lesung Yesu Ba-ashibang. ¹⁰Ini pag beni wuh ate musung agh, ko shisungna ni Usulo ko shi wuh nah, sha ding ni nih. ¹¹Ngha ninah le, inpashi kun yahli ariyong ni agnih ariyong ninga mama nga nworro nga pag agh. ¹²Sha jun yong, a muna nah, ngushah abeni ki pag tumo a ntiriyong agh ni a beni diya muyong a ntiri luli Magullah ni abeni ki fungshi yong agh. ¹³Sungna desh sha jim yong ibi tolyang ni angjung magulah ate tumo leyang. Ndi piem a njiyong. ¹⁴sungna sha lag yong, amuna nah, n'ong kirah abeni nyha ki oh ag, ntengshi yahli abeni ni tengha agh, ni angni abeni biyang kpah agh, nding ni gim yahliyong ari beni kwa agh. ¹⁵Ntangha ate ke bung ili murung ari bih ah. Ngha ninah le, n'al ga boh agh ate murah ariyong kwa. ¹⁶Npag binmurubang kara ni kwa'agh. ¹⁷Njim Kulli kara ni kwa'agh. ¹⁸A ntiri ga kwa agh npag makampah. Ate ini pag dengshe le Kulli niyong a ntiri luli Yesu Ba-ashibang. ¹⁹ke nshibi pag tumo le Bongho le Kulli a yahliyong agh. ²⁰ke njeng atenana mashin dunah agh. ²¹Nperih aga kwa agh, ntangha ari ga boh agh. ²²Nleng ga kwa ki juh nigi mashihra agh. ²³Ibi Kulli ma ololo ipayong yahlung yaratah. Ibi bongho leyang, ni yahliyong ni ngiriyong iba di kukoturo a nyha ni tema shihra agh, ate juh le Magulah lesung Yesu Ba-ashibang. ²⁴Ba-njiteng ni pag beni goyong agh, beni desh ka pagyi agh. ²⁵Amuna njim Kulli te musung. ²⁶Nmayi amuna nah kun kwa ni kparung ma ololo. ²⁷Myang ngi jimyong ate murung Kulli nbangyi a muna nah kwa ga nyongli agh. ²⁸Ibi nieh le Magulah lesung Yesu Ba-ashibang bi ningniyong.

2 Thessalonians

Chapter 1

¹Bulus ni Silbanus ni Timoti, kenah bing a ba bang Kulli ni a Tasalonika agh a ntiri Kulli ni Magulla lesung Yesu Ba-ashibang. ²Le nieh ibi dig niyong ni ololo le Tehsung Kulli ni Magulla Yesu Ba-ashibang. ³A muna nah, sa payi Kulli Makampah karani kwa agh ate muyong; Ate ga agh bonna, ate njiteng leyang nga ki buhri dudug, ni angjung le beni kwa agh nga ki buhroh a ntiri yong. ⁴Kana ngirisung agh shi natteng ni loshi murung ate muyong abin a ba bang Kulli le Murung Kulli. Sungna sa wab tenana ate gim yahlung leyang ni pah njiteng leyang a ntiri a gani leyang. Sungna sa wab tenana a muri a gan ni nga gim yaliyong riyang nga. ⁵Gire dunnah njuoh le Kulli ma njiteng. Malale agh ini aka tolliyong npyerinah kun muru le Kulli ni ngana tebi agh. ⁶Gerenteng ni abin Kulli ika yenni gani a mura abeni tighiyong gani agh, ⁷ni usulo binyong, nyong ni abeni ngan jah gani ni shi gana agh. Ika pag gire ari juh le Magulla Yesu ah Kulli ni aba kuntumo gulole. ⁸A gishe mama ki agh dudug agh, ika illi murung a murah abeni ni yeri Kulli agh, ni abeni ni agh ni tenana mabonna le magulla lesung Yesu Ba-ashibang nga agh. ⁹Aka gana, gana ni nya ki mal agh a kundung ba ashibang desh ni gullo ma diyamuribang le. ¹⁰Ika pag gah nga juh a kare agh ate aba liye ibi gushi ate i dig gi koshirung le abeni pah njiteng agh. Ate npahna njiteng ari a tenana ni shi wabiyong agh. ¹¹Ate ganni kara ni kwa agh su sungna sa jim Kulli ate muyong, sungna sa jim i Kulli lesung ibi tollo nperinah ari goro leyang. Sungna sa jimma ibi dungshi dengshe ma pag gima bonna kwa agh ni tumo ma njiteng ni kwa agh. ¹²Sa jimma a muri aga ate luli Magulla lesung Yesu ibi gushi ri a biyong. Sa jimma ibi gushiyong, ate nieh le Kulli lesung ni Magulla Yesu Ba-ashibang.

Chapter 2

¹Ni beniya ga digga te muri juh le magulla lesung Yesu, bah ashibang ni kpaɓɓa lesung mwoh ate dig ni ni; sungha sa jim yong a muna nah, ²ke ibi nkari gangshi riyong ko ibi yaliyong ubba ko njin njere le bongho, ko kuntumo ko kuntumo-manyonglina ni pag nigha mama pura bin sung ngha, mama ki nah i kara juh le magulla wara juh. ³ke i bwa soriyiyong a nji njere ni kwa agh. Ate ni zu agh se te nyer ni njumo juh, ngha a dun ni beni nya ki bil gigilla gha agh, ba soribang. ⁴Beni ni ki shibi agtele bwah, yang ngha deshi i gushi muri worr ga a gori Kulli ko gah a gushi agh. Ini paghi ke digha a bin bang Kulli ye tig muri ni nga Kulli. ⁵Ni ndengshe, ngha miyang niyong agh, nwaɓ nayiyong a ga le? ⁶Ni beniya, nyerina ga ki digshi agh, ate a dumi ni a kunbang ma bwa. ⁷Ni beniya gisongrina le shibi gigilla ngha ki pag tumo, ga pagiya bwah ngha ki dingshi nibeni ha kedebang a tolli. ⁸Kedebang aka dung bah soriyibang egh, beni magulla Yesu oshimuri ni usulo ni pura kuni agh. Magulla ka pilli ni nga ini gubung ngha ari dung juh le. ⁹Zu le ba shibi gigilla te agh, ka juh a muri tumole ba soriyibang ni gullo, a gi dunna, na a gipagna ma yiri, ¹⁰Ni soriyibang mama njiteng ni gha agh. Agire ka kum bayong ni muyang ki woh gha, ate na agh nji njiteng ni ka payang usulo agh. ¹¹Ini paghi ke Kulli tashiyang bang ni tumo yiri ate aba ag ni yiri. ¹²Ga ka paghi, a yang ngha kwah agh aka wabbi yang njuoh, abeni ni ag ni njiteng ngha agh, ngha deshi ki ogboro gi manangna agh. ¹³Ama sungha sa paghi Kulli makampa ate muyong amuna nah ni magulla aghnji yang agh. Magulla tol yong ni ngha a minballa ate assa a ntiri kunwarr ma bongho ni pah njiteng ni. ¹⁴Ga ni gor yong a njibin tebi a nji bin tenana le Kulli lesung ate i nkun gullo le Magulla lesung Yesu ba-ashibang. ¹⁵Ngha ninah le, a muna nah, ntang ngingang. nbol agipagna ni a aliyiyong ngha, ko ma tenan, ko ma kuntumo ma yonglina lesung. ¹⁶Ni beniya i magulla lesung Yesu ba ashibang ni muri, ni kulli Tehsung ni aghnji sung ye pasung pashiyong mama niki malga agh, ni tigyong mabwa ate duna a njibin nieh le Kulli, ¹⁷i pashi yaliyong, ni tengshi yaliyong a ntiri pag tumo ma bwah ni tenana.

Chapter 3

¹Ni beniya, a muna nah, njimisung Kulli ate tenana le Kulli ibi kari gushiri, ningha mama pagni a binyong nga.
²Njim Kulli ate ibi shi abba a bin aba pag gimashira, Beni kwa aghni ni pag njiteng nga. ³Ama murung Kulli agh ba njiteng ni, beni ka pan yong ni ashiyong ari gimashira. ⁴Susungha ni tigyong a muri Magulla ate muyong, nyongngho nga pagga, nye nga digne pag ga shi wabbiyong nga. ⁵Ibi murung kulli bili kunyaliyong kenari tollo le Kulli ni gimgyong le ba-ashibang ⁶Nibeni agh sungha sa lagyong amuna nah a ntiri luli Magulla lesung Yesu ba ashibang, npuratele muna nnah ni dig digna manangna agh, nga nya njijere ma gipagna le sungha nga. ⁷yong magha, in nyerina bonna ke in gangrisung. Ni shi diggha a ntiriyong ni nga a beni nya ni bolrung nga agh. ⁸Gili nya shi lih, ni shi nwah agh gha, amma shi pag tumo duh ni karah a intiri gani ate ke ibi shi para a bwah ni gih tolla gha ⁹shi paggi nyah te shi nyah ni digha muribang nhanggha, ama shi paggi ate sa dig gi aliya a biyong, ate ibi ngangri sung ¹⁰Ngha susungha niyong nga, shi lagnayong, "Beni ni ag pag tumo agh, ke ibi lih gili ya." ¹¹shi ogna ababa leyong shibina pag tumo. Na pag tumo agh se gangla. ¹²A jah bwah ni sa laggha ni tengshi ngiri yang a ntiri Magulla Yesu ba ashibang, ibi a pagtumo ni masso ngirung, a lih gillina leyang ¹³Ama yong a muna nah, ke ibi nwol yahliyong a pag gima bonna agh. ¹⁴Beni shibi bil ga shi wabba a kuntumo niya, in leli, ken in kpa gipangnani ni ya, ate ibi iribiyina i bolli. ¹⁵ken ntolli ni nga ba banna agh, ama nlagghi ninga muna ngyong. ¹⁶Ibi Magulla ma ololo ni muri i payong ololo kara ni kwa agh a njinjere ni kwa agh. Ibi Magulla lesung i dihi niyong kwa. ¹⁷Magkung lang ningha meng Bulus ni beng, in ngi yongli ninah. ¹⁸Le nieh le Magulla Yesu Ba-ashibang ibi dig niyong kwa.

1 Timothy

Chapter 1

¹Bulus, bakuntumo le Ba ashibang Yesu a muri lagbang le kulli Ba ashibang Yesu ma kun yalisung, ²kenna bin Timoti, muna ma bwah a ntiri pa njiteng: ni nieh le kulli, ni shin gi-enna ni pollo a bin kulli, terung, ni Ba ashibang Yesu magulla lasung. ³Ninga mama nworu wabbi yong nga, miyang ngi ka Makidoniya, ih lelang a Afisa a woro lagha abwa ke a alliyi giri sa agh. ⁴Ke a teshi kiriyang ari balla ajingli ni bang bi billa ni malale nya nga agh. A gire nga ki juni sagshirung mama ni ki agni ga kulli tigha ka pagha ni bin pah njiteng. ⁵Lagbang niya, agjung ni pura a yalung ma kwar, ni denshe mabonna, ni njiteng ma gerenteng. ⁶A bayong baba kegha a muri njiteng nga, gha le a pilli, a nyerari wagyi teng ma nangnah. ⁷A tolla aka digha a ba alliyi gigilla, ama a nya yeri aga a wab gha, ko ga a tangha muri ah. ⁸Ama shi yara te gigilla agh gima bwani nga a paghi a ni njere mabwa agh. ⁹Shi yara, gigilla ga na payi te ba njiteng nga, ama a payi ate a beni nya ki ogbangha nga, na a beni shibi ga a wabba ka pagha, ni a beni nya ki bang kulli agh, na a ba pag gimashira. A paghi ate a beni wollah a teyang na ngiyang gha, na a ba wol nluo, ¹⁰ate a ba pag nja, ni abeni ki nongni riyang a njiyangha, na a beni ki ibang ki pilli a guro agh, ni a ba pag yiri, ni a ba pa yiri a muri abwah, ni aga kwa deshi nya a ni njere ma njitengha. ¹¹Lagha niya, nga ni njere gushi tenana mabwale kulli ma bongshibang le kulli mama payongha. ¹²In pagne Ba ashibang Yesu, magulla lesung makampa. Ini beni tengshi mengha. ate tollang myang ni njiteng, le tignang a kuntumole. ¹³Mini ba biyi lulli kulli, ba pag ganni, ni ba tig salala. Ama in kunna gi enna le, ate ga npag gha nya ntiri yeri pah njitengha. ¹⁴Ama nieh le murung kulli lesung ni bunnah ni njiteng ni agjung ni a ntiri Ba ashibang Yesu. ¹⁵Tenana niya mabwani, ma bonna ni deshi ke beni kwagha aghi, ille Ba ashibang Yesu juna ngunja ate i ashi a ba gimashira. Ntiri yang nga, mini woyang ni gimashira. ¹⁶A tebi ni nkunni gi-enna, ate ni binangha, ba kun dunna ni Ba ashibang Yesu ki dung maghi yalu bungle kwa agh. Pagha ate i digha gi alliya le abin a beni ki pah njiteng ariya kena a usullo ni ki mal gha. ¹⁷Nibeni agh, murung ni malale nya gha, beni na bagha, beni na shin gha, a vuliya, ini kulli mwah, gushibang ni gullo mamoni ke kene, ha kara mala. Ibi diya nah. ¹⁸Miyang ngi tol lagbang a bino, Timoti, munang, ari ga a ba shidunna pagha a murong kanangha, ille a worung mabwa, ¹⁹nbol njiteng ni denshe mabwa. Ate shibbi gha, a baba bugna njiteng le yang koh. ²⁰Ni nga a Himinayus na bah Iskandari, abeni npayang wora abin basoribang ate a alliyiyang shibi biyi lulli kulli.

Chapter 2

¹Ni kunduna kwa agh, miyang ngi jim yong, njim kulli, njim kulli ate abayong, npag makampa ate a bayong kwa, ²ate a murung ni abayong ma gullina kwa, ate sa dig dignah ma piyem ni bolrung abin kulli ni gullo. ³Gima bwah ni, ni gi agha a kundun kulli ba ashibang lesung. ⁴Aghaleni ke beni kwa agh ibi aghbang kena a yeri njiteng⁵Kulli mwoh te, bwah mwoh ni te tangha ntiri kulli ni bayong, beni ba ashibang Yesu ni agh. ⁶Ini pag muri ate ashi sung kwa, ate wabkung a kubang yarata gha. ⁷Ate ga ni, meng, ni murang gha, in digha ba hamma le ni bah kuntumo le. Njitengni ngi wabba. Nya ngi pag yiri gha. Mini ba alliyi giri le a beni ni yeri kulli ntiri pah njiteng ni njiteng nga.⁸Ni nale, miyang ngi tollo a bunna ko yabang kwa, a jim kulli ni logshi biyong ma kwar a bin kulli, nyani yalulla ni sagshirung agh. ⁹Inite, miyang ngi tollo a mena gha a giriyang ni gi girung mabwa, ni yarata ni bol muyang. ke a bagli njimuru ni ngi fugnna, ko ni gi tolnjung, ko ni gi girung ni kure kon nga. ¹⁰Miyang ngi tollo a giriyang ni gi issa ma bonna ate a mena ni ki bang kulli ni tumo mabwah leyang nga.¹¹I bamah i alliyi giri ni bol muri ni pa muri. ¹²Ni aggha i bamah ibi alliyi giri ko dum gullo a muri bah bura agh, ama ih digya ni bol muri¹³Ate Adamu ni agil ni dunna kedebang Hawawu, ¹⁴Na a soriyi Adamu ah, ama bamah ni a soriyo a gimashira. ¹⁵Nin go kwa agh, i kum agbba a nji bin billa muna, nga a digya ntiri pah njiteng, ni aghjung, ni digna ma bol murung ni denshe mabwah.

Chapter 3

¹Tenana niya njiteng ni; bwa ingha ntiriyong ki koshiyi dig magulla le yang nga koshiyina pag tumo mabwah.

²Ninna le, digna magulla i dig na sangha agh, ni beni ni bamah mwoh agh. I dig beni ba bol muri, ni ba yeriteng ni beni ki agha abiri gha, dingna i dig ba yeri aliya giri. ³Ke dig ba nuh mba agh, ni dangkung agh, nina le i dig ba bolmuri, ni ololo. Ni dig ba yol bollo gha. ⁴I dig ba bol lieh yarata, a muni diya aba oghi ni pih gullo. ⁵Ate beni ni gan bol lieh agh, i palang ke i lella aba bang Kulli le? ⁶Ni botto ke dig ba pontubu ma piyo agh, ate ke dig ni gushi murung nga, ate ke kpa a njuo a paghi ba soribang nga. ⁷Dingna i dig bayong mabwah abin bayong ni dabeng nga, ate ke i kpa a gi yiri biyina ni kpah tamma le ba soribang nga. ⁸A magullina bin Kulli ma agh a digni yong mabwah, ke ibi a dig aba kunbahra agh. Ke a dig aba nuh mba dudug agh ko aba shiggiri agh. ⁹Aka bol tenana ma njiteng ni denshe mabwah. ¹⁰A agyang ni dunna ke a ingna a pag tumo ate ke a sangyang a muri ngi pagna agh. ¹¹A menna ma agh a digni yong mabwah. Ni borro ka digni yong nahlulung nga. A diya aba bolmurung ni pa njiteng a muri ga kwa agh. ¹²A magullina bin bang Kulli agh a digni amena mwoh mwoh. A yeri bola amunayang ni lahyang yarata. ¹³Ate a beni pag tumo yarata agh a kunna tangha mabwah ni tigyong a njiteng le ba-ashibang Yesu. ¹⁴Miyang ngi nyongli yong aga, ntigna yang nga ka biyong ni sashibang nga. ¹⁵Ntenghi bang le, nga nyonglo ate a yeri gyah ni aka ngingni a lieh Kulli agh, ini pag bin bang Kulli mama ni usulo agh, ngung ma bol njiteng. ¹⁶Gi goro niya, a dunna bang Kulli lesung ma njiteng nga ni gullo agh ni i "Dung muri a ngirung, Bongho ashi, aba kuntumo le Kulli shinne, a hamma luli a bin a bayong, a pa njiteng ari a ngunjah, kedebang a tollo a wori a Kulli ni gusso."

Chapter 4

¹Ngha bongho wanna a dabeng nah malla le ngunjah agh a bayong baba ka keng nghe a njere ma njiteng, aka teshi kiriyang a bongho ma soriyi bang, ni aliya giri manangna, ²a ntiri yiri ni pag kunbara. Ngiri yang ka wuh. ³A shibi agni nduwula ni gillina ni Kulli gil agh, ate gaba ni pag makampa a ntiri a bayong ni pah njiteng, ye yeri njiteng nghe agh. ⁴Ga kwa Kulli gil agh, gima bwani. Ga kwa agh i shi agghi ni pag makampa, ga ni boro ke shi shibbi ya. ⁵A lagne ni tenana le Kulli ni jim Kulli. ⁶A tigha a ga a dung a muna nah, aka dig aguro mabwah le Yesu ba ashibang. Ate ngha a tengshi ngiro a njibin pah njiteng ni aliya giri ma bwah ni a bol agh. ⁷Ama pil njumo ri a njingli ma ngunjah ni a magulla tolgha. Ngha ninale, aliya muro bangkulli. ⁸Jigri ngirung bonna fitong, ama aliya tigmurung ari bang Kulli agh gima bwah ni, ari ga kwah agh. Ngha teya ogrung ngha ari ate njahni ni mama ka juh agh. ⁹Tenana ni agh ma agna ni, pagna ke a agghi kwah. ¹⁰Ini paghi ke sa pag tumo karani kwah agh. Ate susungha ni tigyong a muri Kulli ba usulo, beni pag ba ashibang kwah agh, ni ngha aba pah njiteng. ¹¹Hamteng aya aliya aga. ¹²Ka aggha ibi bwah jeng logho lo agh. Ngha nah le, dig ga aba bang Kulli ka aliya agh, a ntiri tenana, pagha, tollo, njiteng ni digna kwar. ¹³Ha kedebang njuh, tengshiro ari bil gi nyonglina, ni wab tele Kulli ni aliya a bwah giri. ¹⁴Ka pil njumo ari pah ni a pwo a njiri shinduna ngha aba tenna pari biyang a muro agh. ¹⁵Lelah a gire, tengshirung ariyang ate buro lo i dig gi yerina a nji bayong kwah. ¹⁶Le muro ni aliya gillo. Woro pagha nah ari gya agh. Ate paghe ni aka ashini muro ni a beni ogtelo agh.

Chapter 5

¹Ka sagghi magulla agh. Ngha nah le laghi ni ngha terung. Lagha a munabuna ninga a muna nah. ²Lagha a mangula ninga a gyong, ni a muna ngallang ninga a mingalung antiri gi kwar kwah. ³Gushi a mambiere, a mambiere ma njiteng. ⁴Mambiere ni na amuna agh, ko a minkahwung ngha, a toltina pah gullo a ntiri a balah yang. Le ibi a pilla a paghi aba biyang gi ma bwah, ate ngha i poshi yahli kulli. ⁵Ama mambiere ma njiteng ni nya ni a muna agh gha, i tig yahli ari Kulli. Karani kwa agh yang ngha i jingiri ni jimkulli duh ni kara. ⁶Ama ni ki tol digna kemina ngha, wara wuh, ngha teya yangha wa uwo ni njung. ⁷Wabtele agha ate ke a dig gi nalulung ngha. ⁸Ama digha bwah ni gan tol gani le ba lieh, ninga a beni a lieh agh, ni agni njiteng ngha deshiya beni ni yeri Kulli agh wahre. ⁹Ngha atol bama ningha mambiere agh, ngha te agh bogho le ni shingri woro tahro agh gha, bama ni, ni babura mwoh gha. ¹⁰A yeri ni a gipagna mabwah, ko ari bollah a muni, ko aggha a biri, ko lag kushi a ba bang Kulli, ko agni a beni a dumiyang gani agh, ba kpanjang ri tumo ma bwah ni kwa agh. ¹¹Ama, a mambiere mama ni te aggh gha, ke a bangyang ngha. Ate a pilla aka og yoh abuna le aka wara nduwula. ¹²A nji njere ni muri riyang ki kwongi ni yang ate a pilla njuyang ari ogrung ma kunduna ni a pag gha. ¹³A dig digna ndongho, a gyah muri lah ni lah. Digna ndongho ni a pag mwoh agh, ama a digna aba muri kung, ba ishikung njeh, ba huhorong. A yang ngha a wabte gha ni bol njere agh gha. ¹⁴Ngha nah le, ntolla ibi a mambiere mama ni teng ngha agh a bang wula, a billa a muna, a bol lah, ate ke ibi a pih basoriyi bang njere ni aka tigniyi sung njung ari pag gimashira agh. ¹⁵A bayong baba wara keng egh tye ba soriyibang. ¹⁶Bama ma pah njiteng ngha nghan ni a mambiere le, ibi agni yang ate ke ibi a par a ba bang Kulli agh ate a logle a agni a mambiere ma njiteng. ¹⁷A bah tenna ni ki gingni a bayong yarata gha, kyena ke a gushiyang nde bahri, nya ninga a beni ki pag tumo ni tenana ni aliya a bwah giri. ¹⁸Tenana le Kulli nah, "ke ibi a dang kung ngha, ngha i wol gweh agh." "bonna ke a wab ba pag tumo gani le." ¹⁹Ka agni tengni a tigghi ba tenna agh, se te a ba wabkung keng bahri ko tahro. ²⁰Sagghi a ba gimashira a dung beni kwah agh ate a nshille ibi bang ngobong. ²¹Ntigno a kundung Kulli, ni Yesu ba-ashibang ni a ba-kuntumo le Kulli ni a tariya, ate billa a gigilla ni agh, nya ni piliyi yahlung ngha, ka pag ga ka dung tol murung ngha. ²²Ka kari par bung a muri beni kwa agh. Ka kpa muro ari gi mashira le bwah agh. Bol muro kwar. ²³Ka woro nuh muru agh. Ngha n'nah le, nuh muru nji ngung fitong ate yalong ni kono lo. ²⁴Gimashira le a bayong baba ngha dabeng, a tigyang dung zuwa a njuoh. Ama a bayong baba gha gimashira le yang pittayang ni njumo. ²⁵Ini ninah te, bayong baba agh tumo mabwah le yang ngha dabeng, ama baba teya nya ki songri riyang ngha.

Chapter 6

¹Ibi a beni pagha a guro adumi aba telelah le yangha agushiyang. Aka pagha ninan ate ke bi a biyi luli Kulli ni gah a aliya agh. ²Aguro ni aba telelah le yang nga aba pah njiteng ni agh, ke bih a jenyang agh ate a yangni a muna yang nga. Nga ninah le ibi a payi yang tumo ni yahlung mwoh. Ate atelelah le yang nga ki kun angnah ari tumole yang aba pah njiteng ni, ni a beni a aggh agh. Aliyah, aye a wabba agha kwa ni agh. ³Le bung nga nhang ka aliya gima sa niki agha ni njiteng ma bonna ni agh, pag tenana le magulla lesung Yesu Ba-ashibang. Nga nah agh, ni aliya giri ni nya ari nji njere bang Kulli agh. ⁴Beh agh bagushi murung ni, ni deshi yeri gumung agh. Yongho inong teng ni shagshirung amurah a tenana. A tenana ni agh ayangha juni kikel, moh-noh, sang kung, ni tigteng mashira, ⁵ni moh-noh nih a ntira a beni yahliyang warah wuh agh. A pilla a juni yang ari njiteng. A dengeshe ibang kulli agh nji njere ma kun gikunna ni. ⁶Nibiyeni agh, bang Kulli ni tigyong nga, nga ni ngoshe magula. ⁷Ni shi juh ni gubung a bisung a ngunjah ni agh. ke sa wori gubung a bisung nga. ⁸Nga ninah le, shi pag makampa ni gilina ni agi mella ngirung. ⁹Nibiyeni agh, abeni ki al gikunnah agh ayangha akpah a tammah, ni agitammah. Ayangha akpah a gima nangna ni al gi soribang mashira, ni a gha a paghi a bayong ka igna agah ka jurih yang agh. ¹⁰Tigyong ri bollo ini juh ni nji njere pag gimashira kwa. A bayong baba ni logho ate al bollo agh, ayangha a kenghe ari nji njere pah njiteng, aya alle eh muyang yalung pinna. ¹¹Aweh, ba bang Kulli, pil njumo ari ajah agha. Al njiteng ni dingna ma bonna, ni pah njiteng ni angjung ni gimyahlung ni bolrung. ¹²Mohnih mohnoh ma bonna, ma pah njiteng. Bol usulo ni ni ki mal agh, nga agoro tebi agh. Ate muri gah ni ini a wabi teng a kundung a beni ag tenana eh dudug agh ari gah boh agh. ¹³Miyang ngi lagwoh ni tenana ni a kundung Kulli, beni tig aga kwa a ngunjah agh ni aga kundung Ba-ashibang Yesu, beni wab njiteng a kundung Bilatus Babunti. ¹⁴Bol gigilla yarata, nya ni teng mashira, ke kehna rih juh le magulla lesung Yesu ba-ashibang. ¹⁵Kulli ka dung juh le a kunbang ma bonna, ma bongshina, beni gulole mwoh agh, murung ni nong murung nga, murung Kulli ni ke nong murung agh. ¹⁶Ini mwoh i nya i wuh agh, beni ki diya abin poshibangni nah kena be agha, bung nya ki shini agh, ke ka lenghe ka shini agh. Bini ni gushirung ni gulan nya ki mal agha, Ibi diana. ¹⁷Wabi aba kumoh ni ngunjah ni agh, ke bah tol muyang agh, kebi a tig yahliyang ari gi kunnah ma mallah agh. Nga ninah le, ibah tig yahliyang bin Kulli beni ki pah gikunna ma bonnah ate bin murubang lesung nga. ¹⁸Wabiyang ibih a pag gima bonnah, ni pag tumo ma bonnah, a pah bung ni yahlung mwoh, ni agha ma angnah ariyang. ¹⁹A nji njere agh, aka tigyi muyang tuhli tahli ma bonnah ate gah ka juh agh, ate a kun usulo ma bonnah. ²⁰Timoti, bol gah a poh agh gingang. dih kukoh ni tenana manangnah ni shagshirung ma yiri, nga agori yeriteng nga. ²¹A bayong babah ngho ki wab teleh agah, le a kengna ari pah njiteng. Ibi nieh le Kulli ibi ding ni mah

2 Timothy

Chapter 1

¹Bulus, ba kuntumo le ba'ashibang Yesu ari agha le Kulli, a muri ogrung ma usulo ni a ntiri Yesu ba'ashibang nga. ²kena bin Timoti, muna ma kunyalung: Nieh le Kulli, shin gi enna, ni ololo abin Kulli ni tesung ni ba'ashibang Yesu Magulla. ³Myang ngi pagyi Kulli Makampah, abeni ngi paghi tumo agh logha ri a kahngang, ni denshe ma bunggha, ni gha mama ngi denshi ni weh gha duh ni kara a jim Kulli lang. ⁴Ni gha mama ngi denshi ni ni nji merung lo gha, myang ngi koshiyi shinno ate i bin murubanglang i dungso. ⁵A ushi yang ate njiteng mabwah lo, ja mama digha ni kunduna aye kawo mangalang loyin ni nguwo Afiniki, nyara te ni digha a yoh deshi. ⁶Ga ni payi ke ngi ushi yo ate a kona te gipana le Kulli ni ayo agh a agha ari tig beng a muro gha. ⁷Ate Kulli ni pasung bongho ma ngobonggha ama ma diyamuribang ni ma bolrung. ⁸Nina ka pag iribina wab tenana a muri Magulla lesung nga, ko meng, Bulus, ba kuro le. Ini nina le tig muro a gani ate tenana mabwale Kulli peri digha muribang le Kulli. ⁹Kulli ashi sung, ini gorsung ni goro magereteng. Pag gire nina nya te tumo le sung nga, ama ari gila le ni nieh le. Pasung ga kwa aye Yesu ba'ashibang ke pagha le ngun nja. ¹⁰Ama ni beniyah, ashibang le Kulli juna bisung ari purole Yesu ba'ashibang lesung. Yesu ni gangkun nluo ke juni usulo ni nya ki mal gha gha ari tenana le Kulli mabwa gha. ¹¹Tebini, tig nang ba wab tenana le, ni ba kuntumo, ni ba'aliya giri abin a beni ni yeri Kulliyah agh. ¹²Te a ga ni ganna tebi. Ama nya gi og iribina gha, ate nyara beni npah njiteng muri yah, ntola te i bol gha npi a bi ya ha kare ka pagha. ¹³Dig ba aliya tenana ni ga mama a ogha a binnang agh, ni njiteng, ni agnjung ni aye Yesu ba-ashibang nga. ¹⁴Gimma fwa ni murung Kulli poh a buwo agh boli yarata a ntiri bongho le Kuli ni aye sung nga. ¹⁵A yara abeni kwa digha nje Asiya gha pilla njuyang rang a baba leyong nga, Figalan, ni Harmajanas nga nghan. ¹⁶I murung Kulli ibi shin giennale ba leh onisifaras, ate yangha i agnang nya i og iribina

kuro lang nga. ¹⁷ Ngha nina agh, nga yangha, a Roma gha allang ni njiteng, ha kumang. ¹⁸ I Kulli paghi ashin gi enna le a kun dung Kulli a kare. Njere ni kwa aghni nang a nje Afisa agh nyare yarata.

Chapter 2

¹A weh teya, munang, tenshiro aye niye ni aye Yesu ba-ashibang nga. ²A ga a ogha binnang a kun dung a bayong, oso pi a beni ni njiteng ni ki aliya a nshile niya. ³Nuh gani ni meng, ni ga bakurung mabwa le Yesu ba-ashibang. ⁴Bakurung nya ka ishi muri a gipagna magun njani keki pag tumo mabwa ha ye Magullale ki posa ri agh. ⁵Deshiliya, ba sagshirung ari mere ni ki kun ngoshe yah, nga ni bil gigilla mere gha. ⁶Bonna ke Ba pag tumo piplla kun ngoso tumole ni kunduna. ⁷Ndeshe a muri gha ngi wabba, ate Kulli a puwo yeriteng a ga kwa agh. ⁸Ndeshi ni Yesu ba-ashibang, pura nkillale le Dauda, beni a logsa nkilliyah agh. Ga ni nga tenana mabwa le Kulli lang. ⁹Mama ngi gana tebi ha kena kuro ni gha ba gimashira agh. Ama nah kur tenana le Kulli yah. ¹⁰Ini pagyi ke ngi gimyang ari gha kwa agh ate mura abeni a tariyi yah, ate a kum assa abin Yesu ba-ashibang, ni gulo mama ni ki mal agh gha. ¹¹Teng ni yah njiteng: "Shi wuh ninile shi dig nini te. ¹²Shi gimyesung le, shi nong murung nini, shi gogkunri le, i oso i gogkun risung. ¹³Shi nyah ni njiteng agh le, ika digni njiteng, ate ni gogkun muri yah. ¹⁴Nworo ushi yeyang ate a gire. Nlagyang a kundung Kulli, ke a mono amuri tenana agh. Ate jah agi reni ki juni girjah abeni ki teshi kiriyang nga. Nlagyang akundun Kulli. ¹⁵Pah muro ate a dun muro abin Kulli ni gah beni a agha, ba pagtumoni nya ki pag iribiyina agh, beni ki aliya abwah tele njiteng agh. ¹⁶Ndag kunburi ma nangna, mama ki pag bayong ka a nya abang kulli agh. ¹⁷Tenana lang nga ki meshiye ninga konnoni ki meshiya agh. A ntiri abwa ni Himinayus ni Filitus agh. ¹⁸A bayong niya ayang ni akenghi njiteng. Ana i logha nkiliya wara pagha. A wol njiteng le a bayong baba. ¹⁹Nina teya, tina tenana le Kulli tangna, ni ishi shiya, Yangha ni gi nyonlina ni; "Murung Kulli yara a mami"ni" beni kwah ki gor luli Kulli yah ki dag gimmashira" ²⁰Aleh bakumo gha gi tig gima fungna ni mama di deng ni mwoh gha. Agi tig gi pagtumo ma ngung nima sobong nga nhang. Ababa gha ate pag tumo mabwa ni ababa te agh ate tumo ma nangna nl. ²¹Nga bwah lagri gereteng ari gima nangna agh pila gi tumo mabwa. A kori a tig sa ate pag tumo mabwa le ba telelah, le agili te pagtumo mabwa kwa. ²²Nbang pin njung leh amuna. N'al tumo ma gerenteng, njiteng, agnjung, ni ololo ni abeni ki gor luli Kulli a yang ma sagliya. ²³Ama nshibi ilibang ma nangna ni ma nbondo. Yere i nga i bil sagshirung. ²⁴Ke gurole Kulli i moni gha. Ama i bol muri ri beni kwa gha, i yere yaliyigiri ni gimyoung. ²⁵Ni nongshi murung nje i aliya a beni ni agnji agh giri. Yang yere, le Kulli ki pagyang pon tubu ate njiteng ni i aliyan nga. ²⁶Le a ariya yahliyang a pontubu a gitamgile basoribang, nga boliyang ate agha le.

Chapter 3

¹Ama nyeri gah, ari malla le karah agh aka kun kunbang ma konna. ²Ate abayong ka diñ aba agnji muyang, ni aba al ðolloh, tolmurung, gushimurung, aba biyi luli Kulli, abeni nya ki ogha aba bilyang ngha, abeni nya ki pag makampah agh ni aba di ðingna manang nah. ³Aka diya a ðeni nya ki bol gipagna ma bonna agh, abeni ni agh ni diñ piem ni bung ngha agh, aba biyih lulung, abeni nya ki bol muyang ngha agh, abeni ni agh ni gi njiteng gha agh. ⁴Aka diya aba bungshi murung, ni aba teng murung, aba parbang, atol gi ngujah orr tenana le Kulli. ⁵Aka ðing niga ababang Kulli ni agh, ama nah agh ni gulole agh. Npurah a teleh bayong nih. ⁶Ate abuna babah ngha ntiri yang ki ingnah a leh a bwa ki soriyi a mena ni ni yeriteng ngha. A mena ni nih pagha a beni dungshi ni gimashira agh, a nyere ari ajinjere pagha a gima nangnah sissa. ⁷A mena ni ngha ki aliyi giri kara ni kwa agh, ama yahliyang ni kene ari yeriteng agh. ⁸Ninga mama Yannisu ni Yambrisu shibi agni tele Musa agh. Ini ninah aba aliyigiri ma yirih osso shibi ni njiteng. A bayong ni abiyi denshe leyang ngha ni, nah a agyi yang ni njiteng agh. ⁹Nah akah duna kukoh agh. Ate shingri yeriteng leyang ka purah beng a dung beni kwa agh, ninga mami a bayong ngho. ¹⁰Ma moh agh, abilah aliyi gilang, bolmurung lang, ðenshelang ni pah njiteng lang, gitti kunyong lang, ni angjung lang ni gim yahlung lang, ¹¹Ni pah gani lang, ni ganni lang, ni ga pagiri ni meng a Antakiya, ni Ikoniya ni Listra agh. Ngimna yahlung ari pah ganni lang. A ntiri yang kwa agh, Murung Kulli ashinang. ¹²A beni kwa tollo aka diya bang Kulli ari luli Ba-ashibang Yesu agh aka payang ganni. ¹³A bayong mashirah ni aba bangnah aka wo juhroh ma shirah. Aka boshi a bayong babah. Kana ngiri yang ngha aka boshiyang ¹⁴Ama mamoh agh, diyah a ntira agah a aliyi agh, ni gah a pah njiteng muri agh ni yahlung mwoh. A yara beni a aliyigiri bini agh. ¹⁵A yarah ngha a oh ni muna agh a wara a yeri agiyonglinah ma gillah. A gire ka tigho aka diñ ba-yeriteng ate ashibang a ntiri luli Ba-ashibang Yesu ¹⁶Tenana le Kulli kwa agh Kulli wara fuhyi. Ngoshe ngha agh ari gigillah, ate lagbang, ni gilbang ni aliyigiri a njiteng. ¹⁷Ini ninah ate babang Kulli ibi diñ yaratah, ni girung ma pag tumo ma bwah.

Chapter 4

¹Miyang ngi lagyong a kundung Kulli ni Yesu Ba-ashibang, beni ka wabi a abeni ni usullo agh ni abeni wuh agh njoh, ate juh le ni diyamurubang. ²Nwab tenana le Kulli. Gihro ko a kuna njere ko nah kun njere agh. fungso, shagha, a wab tenana le Kulli ni gim yahlung ni aliyi abayong giri. ³Ate kunbang ka zu nga a bayong ni wa ye gim yahliyang ari aliyigiri mafwa agh. Ngha ninah le, aka kpaba aba aliyigiri ni ka aliyang gah yahliyang tollo i kiri yang i ogh agh. ⁴Nah teshi kiriyang ari ogh njiteng nga, aka nyera ari a njingli manangnah. ⁵Awe agh, bolro ari aga kwa agh. Gimyahloh a gana, pag tumo le ba waftenana le Kulli, dungshi tumo loh. ⁶Ate awara a eshang a beng. kunbang woro lang pang nah. ⁷Nbang na miereh ma bonnah. Nmeshili nah miereh. Nbolla njiteng nghe. ⁸A tigh na nghanjenghe ma njiteng, nga murung Kulli Ba wab njoh ma bonnah ka peng a kare agh, mini ni murang nga, ni abeni agni juh le agh. ⁹Pag gah aka pag kwa agh a ju a binang ni kahrah ¹⁰Ate Dimas purah a tellang. Tollah gi ngunjahni, nga wara a Tassalonika. Kariskis wara a Galatiya, Titus osso wara Dalmatiya. ¹¹Luka ni mwoh a karang. Al Markus njuh ninah ate ika angnang ni tumo ni. ¹²Ntashina Tikikus a Afisus. ¹³Juni gi fuliyirung ni ndaga a Taruwasa abin Karbus agh aka juh leh a boli buwuh, ni agi nyongli na, nya ma ninga agah nyongli agh. ¹⁴Iskanda ri Mantu ma gih fungnah dunah agimashira a murang. Murung Kulli ka nweh ari gipangna le. ¹⁵Weh te agh osso lel muro ni moh, yangha ni shibi tenana lesung dudug ¹⁶Ngha ari pushi murang ma kundunah agh, bung nya tangha njuma agh. Ninah agh, beni kwa agh dag nang. Keh ibi a bang shinari gipangna ghe a muyang nga. ¹⁷Murung Kulli nga njumang ye tengshinah ngirang ate nji binnang ni agah aworo a wab agh ka dungso, ni abeni ni yeri Kulli agh ka oh. A asshinang a kun yim. ¹⁸Murung Kulli ka assang abi agimashirah ni kwa agh, ika assang ate muri Ba Kulli leh, Ibi gullo ibi digha abini ke keneh, Ibi dianah. ¹⁹Mayi Briskilla, Akila, ni leh Onisiforus. ²⁰Arastus nga a Korintus, ama ndangnah Turusimus ki nong kono a Militus. ²¹pag pagha ni aka pagni ke aka juh bokoh kun tahbi Yubulus nga ki magho kun, ini mah Budis ni Linus ni Kalafidiya nah a nshile a muna nah. ²²Ibi Murung Kulli bi dih ni bongho loh, ibi nieh ibi ding ni mah.

Titus

Chapter 1

¹Bulus, guro le Kulli, ni ba-kuntumo le Yesu ba-ashibang, ari pah njiteng le abeni Kulli tariya ni yeri njiteng ni agha, ni gipangna le kulli agh, ²Ni tigyong ari usulo ni nya ki mal agh, nga Kulli ni nya ki pag yiri agh tollo ka pagha kikara ke kunbang ni kwa ³A kunang mafwa agh dunna tenana le ari kuntumo ni tashinang in pah agh. I npaghi ni wabbale Kulli ba-ashibang lesung. ⁴Kena bin Titus, muna ma njiteng a njiteng lesung. Ninye le Kulli ni ololo abin Kulli lesung Yesu ba-ashibang. ⁵Ate a dagho tibi a Karita, ibi a gilla aga ni kana mal gha agh, le a tigha a magulla a nje ni kwa ni nga mama wabbo agh. ⁶Magulla agh ke pagha a tighi njungha, i digha beni ni bama mwuh agh, ni amuna ni ki pah njiteng nga, na a kun yang ni ga a tighi yang njung ni gimashira ko nya ki bol muyangha agh. ⁷Digneyi magulla ni ki bol bin bangkulli agh, a gullo le ma bol bin bangkulli agh, ibi dig gerenteng. ke dig ba nahteng nga, ko beni nya ki gimyeh ya. ke dig beni ki kari pag yalula agh, ke dig ba kun bara agh. ke dig ba al njuo agh, ni ke dig ba shig giri agh. ⁸Nina le ndig aba agha a biri, beni ki pag gimabwa agh. Ndig ba yeriteng, ba njiteng, ba bangkulli ni bol murung. ⁹I bol tenana ma njiteng ni a'alliyi yah gingang ate ika tengshi ri a nshile ni alliyi giri mafwa., le ngila abeni ki pag kikil ni teng le agh. ¹⁰Ate aba tol kurung nga nghan dudug, nya ma ninga a jabba agh. Tenana leyang nga, a teng ma nangna ni. a soriyi abayong, a boshiyang akani nji njere ma nangna. ¹¹Digna a teshiyang nje. A yangha a aliyi ga ni bottiya agh ate kumo ma nangna, le a meshi muri lah. ¹²Mwuh leyang ni, ki yeriteng a ntiri yang nah, "Aba kirawa agh aba yiri mashirani, a gullo mashira na ma nangna, aba ndongho ni aba ligiri dudug." ¹³Tenana ni ya njitengni, ngil yang yarata ate a tangha a muri njiteng. ¹⁴Ke teshi kiriyong ari a njingli le aba Yahuda wab agh, ko ri gigilla le abeni pil nzuyang ri njitengha. ¹⁴Ke teshi kiriyong ari a njingli le aba Yahuda wab agh, ko ri gigilla le abeni pil nzuyang ri njitengha. ¹⁵Abin abeni nkwar agh, ga kwa agh nga kwar. Ama abin abeni ni dabiya, a nya ni pah njiteng nga, gubung nya nkwar agh. Ate yaliyang ni denshe leyang wara barah. ¹⁶Anah a yara Kulli, ama gipang leyang ni dumo a yerine agh. A digna agi jenna na aba tolkurung. Na yeriyang ni tenana ma bwa agh.

Chapter 2

¹Ama weh, wab ga a alliyong ngha ni njiteng. ²Aba tenna agh a bol muyang, a bol gullo leyang, apagha abeni yeriteng agh, abeni tenkurung a njiteng ngha, aba agnjung ni gimyong. ³Nina te agh, a mangulla a bol riyang ni pih muyang gullo, ka digha aba nah lulung ngha. Ka pah muyang ri nuh mbah agh, a alliyi a bayong gima bonna. ⁴Ate a alliyi a menah makena a agnji a burayang ni a munayang ni yeriteng. ⁵A aliyi yang a digni yeriteng, ni yalung gerenteng ni bol lah yarata, a nongshi muyang abin abura yang. A pagha ngha, ate ke a jen tenana le Kulli agh. ⁶Nina dshiliya, tenshi ri abasa adena a yeriteng. ⁷Ari aga kwa agh, ndung muro ninga ba aliyi giri mabwa ni a alliyi giri, ari aga a aliyi abayong ngha, bolro ni gullo lo. ⁸Wab tenana mabwa mama na wab teng a muyongha ate aba kikil ni ki shibi tenana le kulli agh, a ogh iribiyina, ate nya ni gimashira ni i wabba a musungha. ⁹Ibi a guro a gusha a telelah leyang ari ga kwa agh, a poshi yali yang, ken sagshi riyong na yang ngha. ¹⁰ke ibi ifgiri ya, nina le, i dung pah njiteng mabwa a nji njere ni kwa agh, a gushi ga shi aliya a tele kulli ba-ashibang lesung. ¹¹Ate ninye le Kulli dfuna muri abin beni kwa agh. ¹²Yangha i aliyisung ishi shibi gimashira ni tol ngunja ma nangna. Aliyi nesung ishi digni yeriteng, ni pah njiteng ni bangKulli a ngunja ni. ¹³Ngha sa tigni njisung ari tig yong ma poshibang ni sa agha, a zule Kulli magulla lesung a gullo le ni Yesu ba-ashibang. ¹⁴Yesu pah muri ate musung i ashisung a gimashira ni kwa agh, le i tigsung nkwar ate muri, abayong ni atariya ngha ki pippira pag agi mabonna agh. ¹⁵Nahteng ni tenshi aga agh. Gil ga kwa biyiya ni diyamuribang. Ke bwa i jenno agh.

Chapter 3

¹Ushi yaliyang ibi a pah muyang abin a Murung leyang ni a murung nje, a ogh tenana leyang, a gil riyang ate pag tumo ma bonna ni kwa agh. ²Ushi yaliyang ke ibi a sang bung nga, ibi a dag sagshirung, a dagha a bayong a pag ga yaliyang tol agh, a nongshi muyang abin beni kwa agh. ³Ngha kana agh, i susung ma agh, shi nya ni denshe agh, shi nya deshi sa ogh bang nga. Shi kengna a nji njere shi digha a guroh ari bil gima bonna ni tol gi ngunja. Shi digha a gimashira ni kikil. Shi zurina, shi nya sa digha a aghnji arisung nga. ⁴Ama ni agha le Kulli ba ashibang lesung ni aghjung le, ni zu abin amuna ngunja dung ni agh, ⁵nya ate tumo ma bonna ni sa pag agh, ama ate shin gi enna le ni ashini sung. Ashisung ari lagha ni lagni sung ari billa mapiyo ni pilla le bongho ma gerenteng le Kulli. ⁶Murung Kulli sof nesung bongho ma gerenteng le a nji bin Yesu ba-ashibang lesung ninye. ⁷Pag ga ate shi kunna musung a nji bin ninye le, sa digha aba tol gibere ari tig yong ari usulo ni ni ki mal agh. ⁸Kuntumo ni agh ma njiteng ni, miyang ngi nahwo wab tenana ni kwa njiteng nga a muri aga, ate abayong ni pah njiteng abin Kulli agh ka tollo ka paghi a tumo ma bonna ni Murung Kulli payang nga. A ga kwa ni agh bonna a yangha ni ngoshe abin bayong dudug. ⁹Ka agha ni sagshirung ma nangna ni tungi te billa ni mohnno ni nonihlung ate gigilla. A ga kwa ni agh, na aghni bang nga, a nya deshi ni buro agh. ¹⁰Shibi beni kwa ki al koriyi murung a ntiri yong nga, nga a wara laghi kusung mwoh ko bari agh, ¹¹nKumo yere beni agh kengna a nji njere ma njiteng, yangho i pag gimashira ni wol muru. ¹²Ntashi Artimas ko Tikikus a bino le, akarah azu kumang a Nikobolis, ba ntollo ngi usulo nga nghan ni kun tahbi agh. ¹³Karah atutih Zinas, ba yeri gigilla, ni Afolos, a nji njere ni na ding ni enna a gubung nga agh. ¹⁴Bonna ke aba lahsung ingnah a pag tumo ma bonna ni ka aghni yang ni karah agh, ate ke a digha abayong ma nangna agh. ¹⁵A beni kwa a binang ba agh, ayangha a magho kun. Maghi a beni aghnjisung nga a ntiri njiteng, ibi ninye le Kulli ibi dig niyong kwa.

Philemon

Chapter 1

¹Bulus, beni a kuro te muri muna Kulli ba ashibang, ni muna ngyang, Timotawus kena bin Filimon, bisung bakun yalung ni ma tumo ²ni Afiya, mingalisung ni Arkifus, bisung kuntumo bwu luah le Kulli ni ba bang Kulli ni sa kpaba liyoh ³ni yangha ibi gipangna le murun Kulli ni poshibang le muni ibi diya a ntiriyong⁴npagneh Kulli makampah. Miyang deshi ngi jin kulli ate muyong. ⁵Nognah anjung le yong ni pah njiteng le yong a muri muna Kulli nah abah bang Kulli. ⁶Jimalangni a beni ki kura tayongha a digni yeriteng ni gimabwa ni kpasung bin muna Kulli⁷ Npangnai bin murubang ni anjung le yong ni yong poshina abah pah njiteng kuna gila binoh, muna nah. ⁸Ngha nga nnah le miyang gi laggho ni yalang mwoh, a ntiri luli muna Kulli pag gha bogha ⁹Ni pagghe kwahgha miyang ngi jimo, ni bowolang ni kuro na kurang tele muna Kulli gha. ¹⁰Myang ngi jimo temuri munang Onisimus beni ngusho nga a kurang nga. ¹¹Kanagha muna ma nangna ni a bino; ni beniya muna ma gbwah ni a binno ni binnang. ¹²Ntashine abinno ini pag kun yalang. ¹³Ntola ni bidiya binang i pan nghan tumo na a paghangha a dingnalang ba akurang ghingha; ate nanale Kulli¹⁴. ¹⁴Kebi, pagha na nya a yere lo gha. ate ke tumo ma gbwah pangha kebi diya nya a aghalowa ibi dig ni agghalo. ¹⁵Nshin nigha ini payi ke dawo makarong fitong ate nyelle a ba ayi mama niwa dawo har njima jali. ¹⁶Ni ye o gurowa, dingha muna lah, muna ngyong a binnang ni binno kwa angunja ni kundung Mahgulah. ¹⁷A agna, ni na bwoh ma tumo, aghi ngnah ¹⁸Pahno gimashira ko tammagni ma tiriyong, dayi kwah muran ¹⁹Bulus, mini yongli gah ni beng nyelle nga nwah. Ko njangsa we magha awoni nmeng ²⁰Agha, muna-nyang, a pah ngima bonna abin Kulli, peng ussulo kun yalang ate muna Magulla ni ba ashibang. ²¹Npahna njiteng ate ogbang lo, ke ngi yongliyo nyara agha pagha woh ngah injinma. ²²Payi kwah gighang bin tulo nyiri na jimale yongha ayeni meng abiyong. ²³Abafra, beni a kusung ni niyah nga ki maghiyong kun. ²⁴Markus, Aristarkus, Dimas ni Luka a beng ba tumo nga ki mayong kun. ²⁵Ebii Kulli pabbi a muyong. Ibi diyana.

Hebrews

Chapter 1

¹Ngha beriya Murung Kulli nateng ri a kahsung a njibin aba-shinduna kushi dudug a kunbang sissa ni a nji njere sissa. ²Ama ajah ma mala ni agh nah teng risung a nji bin muni, beni tigha ki tol gibere ga kwa agh, beni Nji bin ni ni Kulli gili ngunjah. ³Inni pag poshibang gushi Kulli, mama dung gullo le agh. Ini bol ga kwa agh a gulb tenana le Magulla. Junini lagni gimashira agh, diya a bih Kulli malih le Murung magulla ni a Kulli agh. ⁴Ding na ni gullo a

murah afa-kuntumo le Kulli, ninga lulung mama tollo gi biere agh bora wor luliyang.⁵ Ama fa-kuntumo mayeni Kulli wabbi, 'A wonni munang' Ni kyariya ndigna tehro, Deshiliya, nga dig Tehrung a bini, ini teya i dig muna a binang?⁶ Ngha deshiliya Kulli juh ni minbala a ngunjah, nah, "Afa-kuntumo le Kulli kwa agh ka gushi."⁷ A muri afa-kuntumo le Kulli agh nah, "Inni pilla afa-kuntumo le Kulli a dig a bongho, a guro le a leshi gishe ni."⁸ A muri muna agh, nah, "Ngun murung gullo lo, Kulli, ni ki mal agh. Gara murung lo agh, gara ma njiteng ni"⁹ A tolla bol njiteng a shibina gima shirah. Nina agh Kulli, Kulli lo dari noh ni murung binmurubang mama wor mami agh aboh fakuntumo."¹⁰ Niduna agh, murung kulli, a woni a tig tina ngunjah. afa kulliya a tumo bung lo ni.¹¹ Aka mala mammo agh aka ding njah. Ayangha kwa aka yah agh ninga a gikura.¹² Aka kariyi yang ninga agi vuliyi rung, aya ka ariyiyang ninga a gikurah. ama weh agh nawo ariyi ya, le a bogho lo agh nah mal agh"¹³ Ama yang a ntiri abakun tumole kulli nah a kunbang, "Diya beng malih, se kareni nga tiya afa banna lo ka dig ngunmurung tih kusung lo agh le?"¹⁴ Afa kuntumo le Kulli ni kwa bongho ah a beni Kulli ki tasa agh lella agh beni ki tol gibiere usulo agh le?

Chapter 2

¹Ninah a sa buri tig yalisung ari aga shi ogh agh ate ke shi keng nghe ari yang nha.²Ate tenana ni wabba anji bin aba wab kuntumo le Kulli tangna, aba tolkirung na aba pag gimashira ka kum ganni, ³ngha ninala sa palang ke sa abba nha sa shibi pah njiteng agh le? Mama ni pag ashibang ni a wab ni duna agh a bin Ba-ashibang agh, ma a dumisung agh bin a beni oghi agh. ⁴Dig deshiya kulli dumo ari agipayina na gi ngobong sissa matenna, ni gaba a gipangna le bongho le Kulli ari agh le. ⁵Ate a njibiya aba kuntumo le Kulli, ke Kulli pah gullo le ni ki juh a ngunjah agh, a muri ga sa wab agh. Ngha ninah. ⁶Ngha ninah, bwa nha waba a bang nah, "Bwa ni mang ke awo gangshiro ari le? ko muna bwa, ke awo lelleh le?" ⁷A pag bwa shingri gullo abin aba-kuntumo le kulli; a vuyi janghe a gushi a pi gullo. ⁸A tigne a muri agha kwa agh." Ate njibini ni Kulli pag ni a ga kwa agh. Gubung dagha nya njibini ya. Ama nha nibiye ni nya ni sang shi shin ga kwa a pagha a njibini agh. ⁹Ama shi shinna beni a tiya binnje le aba-kuntumo akun kara fitong agh; Yesu ni beni ate ga nale ni nluo le a vuyi janghe gullo ni gushi ke nibeniya, bonneye Kulli i Yesu i wuh ate muri beni kwa agh. ¹⁰Ate bonne Kulli, ate ga kwa pagha ate muri ni nji bini, ate i nju ni amuna dudug a kum guso. Ate bonneghe ibi tig magula ma ashibang le yang ibi dungso ari. ¹¹Ate beni ki lagha na a beni a lagha ba a pungha nha mwoh. Le nya ni yiribina goyang a muna nah agh. ¹²Nah, "nga wab tenana lo abin a muna nah nga tuh nya ni lulo a ntirin, kpaba leyang." ¹³Nga deshiliya, "nga pah njiteng nimoh." Deshiliya, "shina, miyang nah amuna ni Kulli peng nha." ¹⁴Ngha a muna Kulli kwa agh a yang agh ni nyama ni nkila agh, Yesu te agh tolla a ngirung ninah, ate nji bin nluo, ke wol nluo beni ni gullo nluo agh ini ba soribang. ¹⁵Ini ate ika ashi a beni ni ngobong nluo diya a guro agh. ¹⁶A njiteng nha tele aba-kuntumo le Kulli ni gangshiya, ama tele a Minkah Ibrahim ni gangshi. ¹⁷Ngha ninah le dingne ika ding ninga a muna ngi a njin njere ni kwa agh, Ate ika dig ba shingi enna ba njiteng magulla le a magulla bin bangKulli a gipayina le Kulli, ate i Juh ni pontubu le aba pag gimashira. ¹⁸Ate Yesu ni muriya nuna ganni nha a tamni agh, logle angna a beni a tam nha.

Chapter 3

¹Ngha ninah agh amuna nah ma gereteng, a bisung ni a gora a Kulli agh. In denshe a muri Yesu, Ba-kuntumo ni magulla le a magulla ma wab kum pah njiteng lasung. ²Yangha kwar a bin Kulli, beni pi tumo agh, ninga mama Musa kwar a le Kulli agh. ³Ate Yesu wara Musa ni gullo ma gushibang. Ate beni bag lah agh wara lah ni gullo. ⁴Lah ni kwa agh bwa ni bagyi, ama beni bag ga kwa agh Kulli ni. ⁵Deshiliya Musa digna guro ma kwar a le Kulli kwa. Inni wabkum a muri a ga a wabba ka juh a dunna agh. ⁶Ama ba-ashibang ni pag muna ni ati agh ki lel baleh Kulli agh. Shi sungni leh ngha shi bol tigyong ni yalisung kwa agh. ⁷Ke ninah agh ninga mama bongho le Kulli wabba. "Ni kyari agh, n'og ghi le, ⁸Ken tengshi yaliyong ngha ninga a abeni ki teng murung ngha a kunbang ma tembang a lusung ngha. ⁹Ga agh ngha kun bang ni a kahyong pagni salala temangha, a jum bogho woro bahri ni a yangha ashin gipangna langha. ¹⁰Ngha ninah agh npangna yalilula ni njaye. Ke nah, 'kareni kwa agh a yangha a boro a yaliyang. Na ayeri a njin njere lang ngha. ¹¹Ke nina agh nkanina giri a yalilula lang; 'na ingna usulo lang ngha." ¹²In dig liyen amuna nah ate ntiriyong agh ka kun bwa niyong mashira ni beni ny ni pagnjiteng ngha agh, ngha pil jummi ari kulli ma usulo agh. ¹³Ngha ninah le ntenshi ariyong kareni kwa agh, ngha shi sunga a kunbang ni agh." ke bwa a ntiriyong tolkirung ngha ate soriyi bang le gimashira agh. ¹⁴Ate shi dingna abiyong ma pagtumo ni Ba-ashibang, ngha shi tangha shi bol tigyong abini ni kunduna kena a malla le agh. ¹⁵A muri ga agh, a wanna, "Ni kyariya i og ghi le ke ntengshi yahliyong ngha, ninga abeni ki teng murung ngha." ¹⁶A yang og ghi kulli ke teng muyang le? ne a bayong ni Musa pusa a Masar agh ni agh le? ¹⁷A yang Kulli pag yalula niyang bogho worobahri le? Ne a beni pag gimashira agh ni le, a beni a nluoh ngiriyang messa a lusung agh le? ¹⁸A yang kulli kaniyi giri i nah ingna a usulo le yang agh le ? ne a beni ni ogyi bang ngha ni le? ¹⁹Shi shinna na gan ingna a usulo le agh ate shingra pah njiteng.

Chapter 4

¹Ngha ninale nji lelmusung ate ke bung a ntiriyong shingri ingna a usulo le kulli ni a wabiyong tibi kikara agh. ²A wab ne sung tenana mabwa le Kulli ninga mama a wabiyang ngha. Ama tenane ni angna a beni ni kpaaba a muri njiteng na abeni pah muyang ngha. ³Shi sungna a beni pah njiteng agh, shi sungni sa ingna usulo eh, ninga mama a wabba, "Ninga mama nkaniyi ni giri a yalilula langha, na a ingna usulo lang ngha." wab ni nah nidunna a malla tumo gil ngunjah. ⁴Ate wanna a bang a muri kara ma tombahri, "Kulli usulo a kara ma tombahri ari a tumole ni pag agh." ⁵"Ke ye nah, nah ingna a usulo lang ngha." ⁶Ate ninna agh, a tingna baba leyong a ingna a usulo le, ke a ba Isra'ila dudug ni og tenana ma bwa le kulli agh ni ingna agh ate tolkirung, ⁷Kulli ye tig kara ni a gori "Nikyariya" Jung kara dudug wab tenana a njigi bin Dauda, ninga mama a wanni dunna agh, "Nikyariya n'og ghi le, ke tengshi yaliyong ngha." ⁸Joshua panayang usulo le ke Kulli ni ye wabteng muri kara mabi agh. ⁹ke ninna agh, kara usulo ngha nhang a tig ya ate aba bang Kulli. ¹⁰Ate beni ingna a usulo le kulli agh, inima ni muri agh usulina ni tumole, ninga mama Kulli pah ni usulo le agh. ¹¹Ke nina agh ibi shi koshiyi ingna a usule, ate ke bung kpa a jah shibi ogbang ni a pagha. ¹²Tele Kulli agh njiteng ni ninga usulo tebe tebe ninga garabwo ni kuni bahri agh. I ingna a yong ni bongho, i ingna abin kpaba le muh. yang ngha i yeri denshe le yahlung ni ga bwa tollo ka pagha. ¹³Gubung nya a gilla songri ri abin Kulli agh. Gakwa agh ingha beng a nji beni ka wabbi sung njuo agh. ¹⁴Ninna le sungha ni magulla bin bang Kulli beni wora a Kulli agh, Yesu muna Kulli, shi bol njiteng lasung ngingang. ¹⁵Ate shi nya ni beni nya ki shin gienna a muri shingra lasung ngha ngha, ama beni sungha ni njin njere ni kwa agh a temne ninga sung. ¹⁶Ama ishi keni tengshi ari nieh le Kulli, ate sa kum gienna ni nieh le Kulli ni ka angni sung a kareni sa alli agh.

Chapter 5

¹Magulla le a Magulla kwa a bin bangKulli a tolli a ntiri a bwah, ini tangha ate muri a bayong ari gipagna le Kulli, ate ibi pah nieh ni dahra ate toll gimashira. ²Beni ka shin gi-enna le abayong ni ni yeriteng nga nga na a beni pura a nji njere ate ini magha yangni a gimashira ni kangni agh. ³Ngha nah le ini magha pangna ke dahra ate a gimashira le ningha mama i pagha ate gimashira le abayong nga. ⁴Bwah nya ka kah ni muri a bin tangha magulla ni agh, nga Kulli ni kyenimoh ninga mama gori Haruna agh. ⁵Deshiliya, ba-ashibang ni gushi muri ke dig magulla le a magulla bin bang kulli agh, Ngha nah agh, le beni ki nateng ariya nah, 'A mini munang, ni kyariya ndingna tehro,'" ⁶Ni nga mama a wabba agibang agh, "A mini magula abin bang Kulli ha kena mallale muri a gi pyeshina le Malkisadak." ⁷Ngha ba ashibang nga ngunjah agh, jim Kulli ni alla ni bua ni njimehrung abin Kulli, beni ni digyamuribang ka asshi a nluoh, ayangha a ogyi ate yangha i pah muri. ⁸Ngha dingna ini muna agh, aliyi nongshi murung njeh, ari a gani ni pagha. ⁹Ha kena a mal gah kwa agh, ye dig ma ate ashibang ma gbang-tahli abin a bayong ni ki og tele agh. ¹⁰Kulli gware i magulla le a magulla bin bang Kulli a muri gi pyeshina le Malkisadak. ¹¹Sungha ni a giri dudug ni sa wabba a muri Yesu agh, ama i kon wabba ate nga nyah ni yeriteng nga. ¹²Ngha nibeniya, dinga ke nyongni aba aliyi a bwa giri, dingna ke nyong nga alla bi bwa aliyi yong tina tenana le Kulli. Digna ke kirah ni aka payong, gili ma dungrina ni agh. ¹³Beni kwa kirah ni pag gilile agh, ni tengkirung ni tenana ma yarata agh, yangha ningha minbangnah. ¹⁴Amma gilina ma dungrina agh, mami aba tenna ni denshe leyang gilari kare ni kwa agh, ate aka koriyi gima bwah ni gimashira.

Chapter 6

¹Ngha ninah dēshi agh dāg tinna tenana le bā-ashibang ni shi shisa dung, ke i shi pilla shi aliya tinna pontubu abin a tumo manangna ni ma pa njiteng a bin Kulli, ²Ko tinna aliya ishibang, pah bung a murung, nlogha a nkiliya, ni wab njuo kara malla le ngunjah. ³Sa osso sa pag ga ngha Kulli agha. ⁴I konno abin abeni a tushi njiyang ngha, abeni mong gi pana ma nieh le Kulli agh, abeni gab bongho le Kulli agh, ⁵ni abeni mong tenana mabwah le Kulli ni gullo ma njah ni ka ju agh, ⁶ama ke yang kpako - I konno, ngha aka kun assa dēshi ari pontubu agh. Ga pagyi ya a pangna muna Kulli ni muyang dēshi, ni pi yiribina a ntiri bayong. ⁷Njali ni ma ki nuh muru ni ki nya amuri agh, ngha dēshi ki pushi a ngung ma agnibang ate muri abeni a dīgyang ate muyang agh, Kulli ngha ki sobiyong bongshibang. ⁸Ama dīgha a ngung nghe. agh ma ju eh ni karkidensa le, dīgha gimanangna, dīgha gyap ni wulo, malale agh pinsa ni. ⁹Ama shi angna ni a gima bonna ni a muyong ngha, aba-kunyalung, aga a njin njere ashibang. ¹⁰Ate Kulli ya bashibi pag gi mabwa ni agh, ke ka jangshi ni tumo le yong ni agnjung ni nga dūmo ate luliya, ate npangne abeni pah njitengha tumo, ha ni biyeni nyongha a muri pag yeh. ¹¹Shi tolla beni kwa a ntiriyong ngha i dūng gi pagna mabwa ma tig yong ari, kena a malla le. ¹²Digha nah le ke in dīgha aba ndongho agh, in nbi-nbur kushi abeni ag ogrung egh, ate pa h njiteng leyong ni gim yaliyong. ¹³Ngha Kulliu ogni riyang ni Ibrahim ngha, dīgha bung nya woriya ke ika kaniyi giri niya, ke kaniyi giri ni kana ngiri. ¹⁴Le nah, 'Digha, nga bongso deshiliya, ngha gushi a minkahwo,' ¹⁵Nina ni, ibrahim dīgha gimyong a lel dūngshi ogrung egh. ¹⁶Njiteng ni, a bwah ngha ki kaniyi giri ni ga woyang ngha. kaniyi giri teya ini pag ga ki dūng agni tengni kwa agh. ¹⁷Ngha Kulli ki tolli ka buri ni dūngshiyi bā tolgibiere ogrung egh agh, i dēngshe le ya ma ariyina ni agh, ke kpaḥi ni kaniyi giri. ¹⁸Pag ate a gimabwah ni bahri ni pa ariyina agh, amama ki dūmo i Kulli agh bā pag yiri niya, sungni abeni shi kun bin vulo agh, shi tengshi ri sung ate i shi kun nwah ari ga shi tigyalung tibiya. ¹⁹Sungha ni tigyong ninga mama sungha ni usulo agh i ingna ntiri njung kangdaga koribang egh agh. ²⁰Yesu ingna biyeh ninga bā kunduna lesung, ngha dīgha magulla le a magulla bin bangkulli ha a malla le ini kene a njung pagha le Malkisadak.

Chapter 7

¹Beni ni Malkisadak, murung salem, magulla bin bang Kulli, beni lungri ni Ibrahim nga i nyeni a tunghinyi a murung bwo, ke bongshi. ²Ibrahim pih mwoh a ntiri lum ma ga kah kuma a luah agh. Luli l "Malkisadak," Tekushi, "murung ma gerenteng" A nshile lulung murung le agh-"murung salem""murung ma ololo" ³l nya ni ngiyong agh, i nyani tehrung nga, i nya ni a kah agh, i nya nitol tye digna ko malla le usulo agh. Ini magulla bin bang kulli ke kene, ni nga muna Kulli. ⁴Shin ja gullo ni beni agh. kawsung Ibrahim pah mwoh a ntiri lum le aga pono a luah agh. ⁵A njere mwoh agh, amuna Lawi, a beni ag tumo le Magulla bin bangkulli agh kun saggha abin gigilla ibi a agha mwoh a ntiri lum a bi bayong, abiya amuna ngiyang, kana ngiriyang te magha a pura ngiri Ibrahim. ⁶Ama a njere mamona agh, Malkisadak beni nkila le kpani yang nga nga ag mwoh a ntiri lum abin Ibrahim le i bayong ma kenna ni ka ag bongshi bang abin bayong magulla. ⁷Sagshiru nya, bayong makyena ni ki ag bongshi bang abin bayong magulla. ⁸Nga nah le, a beni ka wuhah, ka ag mwoh a ntiri lum, ama a muri mamogho agh, dunna i yang agh wa uoh ni njung. ⁹Nga a gipagna le Lawi agh, beni ki ag mwoh a ntiri lum agh, ini ma agh pane Ibrahim mwoh a ntiri lum. ¹⁰Ate Lawi nga a ngiri a kahyi nga Malkisadak lungri ni Ibrahim nga. ¹¹Nibeniya, digha ga kwa agh ka pagri a ntiri tumo le a Magulla bin bang Kulli ma le a ba Lawi (ate njibini ni a bayong agni gi gilla), Mang pag bore egh nga magulla bin bang Kulli sah ka juh a muri gi pagna jah mami Malkisadak, ke na wab te gipagna le Haruna agh le? ¹²Nga a ariyini tumo bin bang Kulli agh, gi gilla magha aka ariyi ¹³Ate beni a wabba aga a muri agh, kunburi ma sah ni, a njiba bwah nya biyeh pag tumo a bin dahra agh. ¹⁴Ga ni songriri ya, Magulla le sung nga pura a nji bin Yahuza, kunburi ni Musa ni wabteng a muri a tumo bin bang Kulli agh. ¹⁵Ga sa wabba nga kwar, i digha magulla bin bang Kulli ka logho ni nga Malkisadak. ¹⁶Magula mapiyo bin bang kulli mapiyo niya ni logho a njin njere gipagna le ngirung nga, ama digna magulla bin bang kulli ma digna gullo ni nya ki mal agh. ¹⁷Ate wanna tenana le Kulli dudug a muri: "A mini magulla bin bang kulli ke kene ninga mami Malkisadak." ¹⁸Ga te paggi agh gigilla makunduna agh a tigne jag ate digna tema nangna. ¹⁹Ate gigilla agh i nya i mal ga kwa agh. Nga te agh, tigyong mabwah nhang agh a dung, nji bini ni sa kuni kena bin Kulli. ²⁰Gire ni paggri agh, se ni kaniyi giri. A njere mwoh agh, a babah digha a magulla bin bang Kulli ni kaniyi giri agh. ²¹A njere mamona agh, beni mwoh niya, Yesu digna magulla bin bang Kulli ni kaniyi giri le beni nah yi, "Magulla kanina giri ni te i ariyi dengshe le yali agh; 'A mini Magulla bin bang Kulli ke kene." ²²Nji biyeh ni Yesu pahni ogrung ma njiteng ni mabwah. ²³A njin njere mwoh agh njiteng ni, nluoh ni dagha a magulla bin bang kulli a pag tumo ke keng agh. ²⁴A njin njere ma sa agh Yesu digna ke kene agh, yang agh ni tumo magulla bin bang kulli ke kene. ²⁵Nga ninah le, yang agh ni digna muri bang ni ka ashi abayong ni ki juh abin Kulli a njibini agh, Ate kara ni kwa agh yangha digha i juh Kulli ate muyang. ²⁶Ate jah magulla le a magulla bin bang Kulli niya ini pyerari sung. nyah ni gimashira agh, yangha kwar, yarata, pusso jag a bin a ba-gimashira, yang nga bikulli le ba kulli. ²⁷Ni alla ika ding ninga a magula bin bang kulli ni ki dahra kare ni kwa agh ate gimashira le ni gimashira le bayong nga. ²⁸Ate gigilla tingna a magulla bin bang kulli ni shingri agh, ama kaniyi giri ni juwa a njung gigilla agh tingna muni gerenteng ke kene.

Chapter 8

¹Ni biyeni agh ga shi tollo sa wabba ninga: sunghani Magulla bin bang Kulli ni diya a bung mahli le Murung kulli ni a kuli agh. ²Ini guro abin gila Magulla a kangnah ma nji teng nga Kulli gil agh, nya a pagha le bayong nga. ³Magulla ni kwa a bin bang Kulli agh a tingne ibi pah bung ni dahrah. Ngha ninah le bonna a kun ga aka dahri ni agh. ⁴Ni biyeni agh anah noh Ba ashibang wa oh a ngunjah le, ke ni dig magulla bin bang Kulli agh ko fittong, ate a bwah nga nghanh ki dahrah ninga mama gigila wabbah. ⁵A pag tumo a kangnah bang Kulli ninga minlin aga a kulli agh. Ninga mama Murung Kulli lagni Musa ngho igihri ika bag kangnah bang kulli agh: Kulli nah; "pag ga kwa agh a njijere ni a dumoh a muri nkono agh." ⁶Ngha ni biyeni agh Baashibang agna tumo ma bonna ni wor mamiyang agh, kwa ini i pag ba ingna ntirung le aga a woro a ogrung a muyang nga. ⁷A nanoh i ogrung ma kunduna nya ni gimashira agh le ke nah, al ogrung ma bahri agh. ⁸Ngha Kulli kuni a bayongni ni gimashira agh nah, "a kara nga ka juh Murung Kulli nah nga tig ogrung mapiyoh ni liyah aba Isra'ila ni liyah aba Yahuza. ⁹Ni iding ninga ogrung ni ntiri sung nah a kahyang nga, a kara ni npushini yang nibeng a njeh Masar agh. Ni aya ding ag ogrunglang nga, imente agh npurah a teleyang ini Murung Kulli nah ninah. ¹⁰Mani ka pag ogrung nga nga ni liye aba Isra'ila a njung a kareh ini Murung Kulli nah ninah. Nga tig gigila lang a yahliyang. Nyeh nga nyongliyang a kun yahliyang. Nga dig Kulli leyang. aka digha aba liyang. ¹¹Bung nyha ka aliya muna ngi ko bih ma muri kalah gumung agh, kinah, 'yeri Murung Kulli. Ate amuna makyena nah abagullah kwa ka yerang. ¹²Ate nga shin gi enna ari gipangna mashira leyang. Nin wah ye dengshi ni gimashira leyang nga." ¹³Ni wabba "mapiyoh" wara tig ogrung makunduna dig ma yahyinah, ni ga a woro a jangshi ni mayayina tola ka borro.

Chapter 9

¹Nibiyeni agh ogrung ma kunduna ma agh yangha ni bin bang Kulli ni a njinjere bang kulli a ngunjah ni. ²A gillah bin bang Kulli. A biyeh agh, a kangna ma kunduna agh gishe tuhbang nga nghan, ni deshili ni fah n'nuh ni a tiya a bin gilla agh. ³A njung bah ata bah, kangna mabih nga nghan, mama agori bin gilla magulla agh. ⁴Yangha ni bin dahrah ni a gil ni gi fungna agh ni bin pinshih gi sungsunang. Yangha deshili ni bin tig gi ogrung nga a shengri ni gi fungnah agh. Aye agh nkori ma fungna ni a tig manna aye agh, ni gara ma lienghina le Haruna, ni a tahli ma ogrung. ⁵A muri gi tig gi ogrung agh, ni a minling aba kuntumo le kulli ma shin gi enna ma a vuliyi kunni agh, ma nishi logle shi wab tenana dudug a muri ni biyeni agh. ⁶Ngha agiliyini aga kwa a mal agh, le amaguliya bin bang Kulli kara ni kwa agh ingnah a kangna ma dahbeng ate pag tumo le yang. ⁷se magulla le a magulla bin bang Kulli ni ka ingnah a kangna ma bahri kushi mwoh a bogho, ye dingne eh ika ingnah ni nkila ma pontubu le, kedebang ika pag ma gimashira le ni mami abayong ni a pagha nya a agha leyang nghan. ⁸Bongho le Kulli dumoh ile ni njere ni ki kah a bin gilla ma gullah agh nishang a dumi agh nga kangna bin bang Kulli ma yahyina nga wa tang agh. ⁹Gire dungna gi dumo a kunbangni ni biyeni agh. Nieh ni dahrah ni kwa a pag ni beni agh nah a logle ariyi yahli ba bang Kulli agh. ¹⁰A tih yahliyang mwoh ari ga aka lih ni mama aka nuh agh ni lagha agiri sisa a njibunno. aga kwa ni agh ni njere ni a pagha ma ngirung se te a juh ni ni njere mapiyoh. ¹¹Ba-ashibang juh ninga Magulla le amagulla ate agima bonna ni juh agh. Ingna a kangna Magulla ni ma bonna ni bin bayong ni baghi agh, ma mamih ngunjah ni agh. ¹²Nya te nkila le a mbul nah nuh agh, ama nga ate nkila le ba-ashibang ni ingninih abin Gilla magulla kushi mwoh ate kumisung usullo ni ki mal agha. ¹³Ngho nkila le a mbul na a ndah ni meshiyi tubuh le nshari ndah amurah abayong ni pag gimashira agh langna yang abin Kulli a gimashira leyang, ¹⁴Ke ding ma niyalang ke nkila le ba-ashibang, beni a ni bin bongho ni agh ki panah muri i nya ni gimashira a kundung Kulli agh lagsung ari a gipangna ma yahyina ate shi payi Kulli ma usullo tumoh le. ¹⁵Ngha ninah le, ba-ashibang ini pag beni tangha ntiri sung a ogrung ma piyoh agh. Gani no nah agh ate, nluo le ashina a bayong ni diya a ogrung ma yahyina ni a gimashira le yang agh, a beni Kulli gor agh ka ag ogrung gibiere ni ni ki mal agha. ¹⁶Ba kwa bwa wab kuni dagha ke wuh agh digna a dum gire nah, ¹⁷ate wab kung nga ni pag nga bwa nga wa oh ni usulo agh, beh wuh le ga yongli agh ka pag tumoh. ¹⁸Ngha ninah le ogrung maduna ni ki pagri agh nga nkila nya agh. ¹⁹Ngha Musa pahni a bayong kwa gigilla agh, tol nkila le a muna nda na mbul, ni muru, ni ni nguri ma bangna, ni lushi inlayi, le meshiye a muri gi nyonglina gigila ni a bayong kwa. ²⁰le nah, "Nkila ma ogrung ni Kulli wabba a payong agh ni". ²¹Ini deshili pagha n'nah, meshiyi nkila amuri kangna bang Kulli na aga kwa a yeh a pangni tumo agh. ²²Ngha ri gigila agh ga kwa agh nkila ka laghi. Nah song nkila agh le lag gimashira ni ki pagri agh. ²³Ngha ninah le, dingna a minling le a ga kwa a kuh agh se te a lagyang ni dahrah giloh. Ngha ninah le a lagha aga a kulli agh ni dahra ma bonna. ²⁴Ba-ashibang ni ingnah a kangna gigila magulla ma a gil ni bung nga, mama minling ma bonna ni agh. Ngha n'nah agh ingnah a Kulli, ke tangha kundung Kulli ate musung. ²⁵Ni kene biye ate ke pah muri dudug ninga mama magulla bin bang kulli ki ingni ni bogho ni kwa agh abin bang Kulli Magulla ni kila le agiloh agh. ²⁶Ngha iniboh ninah agh, ke dingnah ika gana ate bih ari kundunah le ngunjah. Ngha ni biyeni agh kushi mwoh ari mala le kunbang ini dunni muri ni tol gimashira ni muri a ngung pangha. ²⁷Beni kwa agh a wara atiya ika wuh kushi mwoh njumeh agh se njuoh. ²⁸I nite ninah, Ba-ashibang, beni apah kushi mwoh ate ibi tol gimashira le a bayong dudug agh, ika juh ma bahri, nya ate tol gimashira agh, amma ate a beni gim yahliyang ki le juh le agh ka kun abba

Chapter 10

¹Gigilla agh minling le a gima bonna ni ka juh agh ni, ama a ngirung ma bonna le agire ni agh. Abeni ki juh a kari Kulli agh nah dih yarata ate a bahrah ni a Magulla bin bangkulli ki pagha te bih bogho ni bogho agh. ²Ngha ni nah le ibi a dag dahrah mini ya? Ini ninah le, nga akuna lagriyang kushi mwoh le ke aba bang kulli niki yeri gimashira agh. ³Ama a dahreh agh a digna gi ushi yahlung te gimashira bogho ni bongho ⁴Konna ke nkila ndah na a mbul ki lagha a gimashira. ⁵Ngha Ba-ashibang juni a ngunjah agh, nah, "na dahrah ni pahbung ini a pilpira aggh, nga nina le a gillang nga ngirung ate dahrah. ⁶A nya a pag binmurubang ni pahbung ni dahrah ma pingshina ate gimashira! ⁷Le nah, "shina, miyang nja pag ga dengshe lo tolgha ninga mama a yonglo a murang agi yonglina agh. ⁸Ni duna agh, nah, "A dahrah, ko a pah bung, ko a dahrah ma pingshina, ko a dahrah ma pingshina te gimashira ini awo al agh. A nya te a pag binmurubang ari yang nga." A ga ni ki pagha a dahrah ni a pah a njin njere gigila agh. ⁹Le nah, "shinnah, "miyang, nja pag ga a agha," Tolla gipangna ma kun dunah ate ika dig gipangna ma bari. ¹⁰Ni agha ni, a lagnah sung ari pah ngiri Yesu Ba-ashibang pagha kusung mwoh. ¹¹A nji njere masha agh, Magulah bin bang Kulli kwa agh tangha kara ni kwa agh ate pagyi Kulli tumo jah dahrah ni ipagha kare nite a lag gimashira kwa agh. ¹²A nji njere ma sa deshili agh, Ba-ashibang dahrah kusung mwoh ma tol gimashirah ke keneh, yangha diyah a bung malih le Kulli. ¹³Yangha ilele she te aba shibi pil agi pariya akushi. ¹⁴Dahrale mwoh wara mal aga kwa agh ke kene abeni a woro a lagha ¹⁵Bongho le Kulli ye dunneh sung. Niduna agh nah, ¹⁶Ga ni pag "Ogrung ni ngi pag ni yangha a njung a kareh, a wabba le kulli. Nga tig a gigilang a kun yahliyang yeh nga yonglih a denshe leyang. ¹⁷Nin wa ye dengshi ni a gimashira na a gima nangna leyang nga." ¹⁸Nibeyeni agh bah a lag gimashira nghan agh, dahrah te gimashihra nya ye oh agh. ¹⁹Ngha ninah le, amuna nah, shi tingnah yahlisung sa ingna abin ma bonna ma gerenteng a ntiri nkilla le Yesu. ²⁰Ma ni pag nji njere ma piyoh ni dingna ma ashibang ni logshi sungha ari gi barbang, ari njele ngiri ²¹Ate su sunghani Magullah bin bang Kulli a leh Kulli. ²²Le shi jua kahri ni yahlung poshinah ni ma pah njiteng, ni yahlisung ni alagha ari a dengshe manangna agh, ni ngirisung ma bong nsari ni a lagha ni muru ma kwar agh. ²³Nji bol njiteng lesung ngingang ni njiteng ma tih yahlung ni nya ni koshiyi ngirung agh, ate Kulli, beni woro wabba, Ba-njiteng ni. ²⁴Shi al njinjere ni sa tengshi ni ngirisung ari tollo na a tumo mabonna. ²⁵ke shi dag te kpaba bin monah ninga mama abayong babah pag agh. Ingha ni nah le, shi tengshi ngira arisung ate bih, amuri bih ate shi shinna kara tolla juh gyab. ²⁶Ngha shi dingnah pag gimashira a yerelesung agh ni njumo ni shi wara shi yeri njiteng agh, dahrah ma lag a gimashira nya ye wa og agh. ²⁷Ngha ninah le, se ngo bong ma shira ma njoh ni gishe ma konbang ni ka pingsha abayong ni shibi Kulli agh. ²⁸Beni kwa shibi gigilla le Musa agh, ika wuh nah shin gi enna le agh nga a bwa bari ko taro wat tenana a muri agh. ²⁹Njah njoh mashira ma yeni a shina kenne aka payi beni kwa jeng muna Kulli agh, nga kwa pil nkila ma ogrung dig gima nangna agh-nkila ni a lagni abin Kuli, aghna abeni lushi ye Bongho ma nieh agh. ³⁰Ate shi yahrah beni nah, i "ili murung agh mamengni, Ngha nwah." Deshiliya "Murung Kulli ka wabi aba leh njoh." ³¹Gi ngo bong ni ga a kpah a bih Kulli ma usuloagh! ³²Ndengshi ni a kara ni wo agh, a njumo ni a loshini nji yong agh, ninga mama ngimni yahliyong ari tangha leyang a ganna magullah agh. ³³A pana yong iribiyina a nji bayong ni jolyong, ni lushi yahliyong, ni "gani shisa nga nuh, ninga mama abayong woro nuh agh. ³⁴Ate nyongha ni shin gi enna amurah a bayong ni a kur agh, n'aghna ni bin murung ni gi kunna leyang ni a pong nga. Kana ngiriyong agh nyarah nkunna gi kunna ma bonna ni nya ki mal agh ate mama nshina gi enna lang nga a kurang nga. ³⁵Ngha ninah le ke ibin bung agha leyang koh agh mama ni ngoshe magullah agh. ³⁶N'al gim yahlung, ate nga kum gah Kulli wabba ika pah agh, nga npagna ga yahli tol agh. ³⁷Ate a ntiri kun bang fitong le, beni ka ju agh ika juh ni tenghi bang agh. ³⁸A bayong ma bonna lang ka dig ni njiteng. pil njumi le, bangni ki bonghang ri agh. ³⁹Shi nya a ntirah a beni pil njuh yang ki kah a gishe agh. Ngha ninah le su sungha ntira a bayong babah ni kun njiteng ate bol usulo lesung agh.

Chapter 11

¹Ni beniya pah njiteng agh, ini pah tig yalung ari ga ka pagha. Ini pah dung gipanna ni ni sang a shin nga nga. ²Ate gha ni a kawsung kun bongsho ate pah njiteng le yang. ³Ni pah njiteng ni shi yeri ni Kulli ni gil ngunja ni wbbale, ate ga a shing nga na gilli ri a ga sa shing nga. ⁴Ni pah njiteng ni Habila pa ni Kulli dahra ma bonna wori Kayinu, ini payi ke Kulli bongshi ate pa bung le, ni pag njiteng ni ha ni kyari Habila nga gi nateng, a njung wuhle. ⁵Te pah njiteng ni a tolili Anuhu wara a Kulli ate ke shin nluwo agh. "Na kumiya, ate Kulli tol le. Ate kedebang a toliliya, a wabna i poshina yali Kulli. ⁶Ikonno ke a poshi yali Kulli nga pa njiteng nya nga nghan. Ate digna beni kwa ka ju a bin Kulliya se te pah njiteng i Kulli nga nghan, a ini ba pah ngoshe abeni ki alliya. ⁷Ni pah njiteng ni Nuhu agni kuntumo abin Kulli a muri a ga ni sang ashingha, ni pi Kulli gullo, gil gisasa muru ate i ashi a baliye. Ni paghe nina agh, Kulli wang ngunja, dag Nuhu tol gibere ma gerenteng ate muri pah njiteng. ⁸Ni pah njiteng ni Ibrahim, ingha a goriya, ogbang le wara ba ika agha ga ki pag gibereya, mgha ma puro ni yeri ba ika gha nga. ⁹Ni pah njiteng ni dig nigha biri a nje ogrung. Digga a gunri ni Ishaku ni Yakubu, a bih ba tol gi bere. ¹⁰Yangha i tig yeh ri lah ni nga ni tine agh, lah ni ba gilli ni ba baggheya Kulli ni. ¹¹Ni pa njiteng ni, Ibrahim ni Saratu kung ni muna a ya'ah leyang, mami ma nkwa bi ni. Ate a agna ni beni pa ogrung ye gha ba njiteng ni. ¹²Ngha nina le, a nji bwah mwah ni, beni nga nloh niya, a billa a mwah dudug, a nyashibang ninga amuna sheri ni a Kulliya, a gowo ninga nji salang, salng magula na logle a bang nga. ¹³A muri pah njiteng ni, a yangha kwa wuh na aga a ogrung ri agh. Ninale, nga a shinni yang duna agh, a magiyang kung le a agha a yangni abiri na abah gimbiri a ngunja. ¹⁴Ate a beni wab jah agh, a pushi ne kwar a yangha a al bin digna leyang. ¹⁵Ngha a yang nga a denshe ni ni njeh ni a pur nga nghan le, ke aka kuna jere yereh. ¹⁶Ama nga ninah gha, a tolla ke a kuna njeh ma bwah, mama a Kulliya. Ini payi, Kulli ni og yiribiyina a gohri Kulli leyang gha, ate warra gil yang bin dignah. ¹⁷Ni pah njiteng ni Ibrahim, nga a peri niya, pah Ishaku, muni ni mwah agh, in beni agh wabba le Kulli agh. ¹⁸Ibrahim ni a wabbi, "Ni lulli Ishaku ni a gohri a minkahwo." ¹⁹Ibrahim panan njiteng i Kulli log le logshi Ishaku a ntirin a bayong ni wuh agh, le a ngulliteng gha, a biyang ni aghi nghan. ²⁰Ni pah njiteng ni deshiliya Ishaku bonshi Yakubu ni Isuwa. ²¹Ni pah njiteng ni nga Yakubu ki wuh niya, bongshi a muna Yusufu kwah. Yakubu gushi Kulli, karra ri muna galleh. ²²Ni pah njiteng ni Yusufu, nga ika wuh niya, wab teh puro le a muna Israila a njeh Masar, ke lagyang ate a muhle. ²³Ni pah njiteng ni Musa, nga a billiya, aba billaleh songri sheri taro ate a shinna Ini muna ma bor deng. A nya bang ngobong ga murung wabba. ²⁴Ni pa njiteng ni nga Musa gulliya, ni agha a gohri i muna munangalang le Fir'auna gha. ²⁵Ngha ninale, tolla i ganna na aba bang Kulli ni mama i ogni borole gimashira ma kunbang fitong. ²⁶Yahra i yiribiyina sogha teh ba-ashibang gha, kumo magullah ni wor kumo la aba Masar. Ate yangha i tig nji ri ngoso gah ika kuma dung nga. ²⁷Ni pa njiteng ni Musa dagni Masar ni bang Yalula le MUrung gha, amma gim yeh ningah ya nga i shin beni a nyah shin nga agh. ²⁸Ni pa njiteng ni pagni njibuno duro ni mashi nkilla ate ba wol nloh le a muna ma kung duna niki dog a muna ma kung duna le aba Israila agh. ²⁹Ni pa njitengni a duri salang Baha maliya ningah gyah muri njeh ma yungna. Nga aba Masar logni ki pagha ninah gha muru lihyang. ³⁰Ni pa njiteng ni ngarung le Yeriko kpahni njeh, nga a kangnini kusung tombariya. ³¹Ni pa njiteng ni Rahab mah njah ni wuh ni abeni nyah ki og bang gha, ate agnah aba shin teg purra njeh ololo gubung nya pagyang nga. ³²Mang ye ngah wabba" ate kunbangka paghang fitong nga ngi wab teleh amuri Gidiyon, Barak, Samson, Yefta, Dauda, Samaila ni aba shinduna. ³³Ni pa njiteng ni a lih a njeh, a pag tumo ma njiteng, a agha a ogrung. A gir kung ayim, ³⁴A lingshi gishe, a abbyi gi bura, a kung tene mason ngirung ari a konoh, a lih luwa ni gang kung aba luwa ma njeh ma sa ni. ³⁵A mena agha a nloh leyang ni usulo leyang. A baba agha a dumi yang ganni, na agha a mayiyang bung gha, ate a kun logha nje manjali ma bwah. ³⁶A baba agh, a jollayang ni wohlo ni kuro ni girah. ³⁷A buyinayong nitalli. A kashiyang ntiring. A wol nloyang ni gara buwo. A galili ni ngung nju ni ngu bbul. A nyah ni lah gha, a pariyang, a dumi yang ganni. ³⁸Ngunjah ni ma agh njiyang gha. A galina a lusung, nkonno, tuh sara ni a tulli ni a njeh agh. ³⁹Ngha teh gha, Kulli bongshinayang ate njiteng leyang, ogrung agh ni dungsa muyang gha. ⁴⁰Kulli gilla gih mabwah teh musung, ate shi nyahale, nah dungshi agh.

Chapter 12

¹Ini ninah le, ate aba wab gipangna dudug kangni na sung nga, le nji so gi tolla ma dungrina, ni a nshile gimashira ni ki kari kpangha ri sung agh. Le a ntirin dignah gim yahlung agh, ishi bang mere ni dunsung nga. ²Le nji tig njsung ri Yesu ni pag ma kunduna ni ba tenshi njiteng lesung. Ate bin murubang ni atiya dumiya, ginye a muri ngung pangha, shibi og irbiyina, le digha abung, ma li le ngung muru le Kulli. ³Ndenshe amuri, abeni ginye ri abeni shibi ki gimashira agh, ate ke iriyong e mala a yahliyong, ndag tebiya. ⁴Ni sang sa shibi ko nnoni rung ari gimmashira ha kena a nkila agh; ⁵Ko njanshina ni tenshirung ni langha ni lagniyong ninga amuna agh; "Munang, ka tol fungso le Magulla ni njung bung nga, ko iro malla nga fungso agh" ⁶Ate Magulla ki fungshi beni kwa yeh tolgha, e yeh i fungshi munani kwa agha. ⁷Nginyeyong ni gani fungso ni nkun muyong ayeh agh. Kulli ki pagyong ni gha amuni: muna mayeni teri nya ki fungshi agh? ⁸Ama a nya a fungshiyong agh le ni gha mama a fungshini abeni kwa agh le e nyongni a muna ba nguri kunbuye. ⁹Deshiliya, sunga na a terung ma ngunjani aba fungshibang, sunga shi gushiyang. Ninale nishi og tesung a bongho ate shi abb ale? ¹⁰Abin baba agh, a tesung ki fungshisung ma kara fitong nigha mama yeyang tolgha. Ama abin baba gha Kulli paghana ate ishi kum borole ngosso ma gerenteng le. ¹¹fungso nya ki boro akunbang ni a pag ni agh ama i konbang. Ni jumo le nga i agnibang ari pagtumole bongho ma gerenteng ate abeni a aliyang nga. ¹²Ngha nina le ntenshi biyong na a nkuniyong ni ki wu agh. ¹³Mpag injere layong i tang swap ate kushiyong, ate beni ki suriya ke nutili kushiyah, ama i kun tenne maso ngirung. ¹⁴In al digna ma ololo ni beni kwagha, deshiliya ni digna ma gerenteng mama nya nga le bung nya ki shin Kulli. ¹⁵Ndig liem ate ke bung a ntiri yong ni kun nieh le kulli agh, deshiliya ke gi yalilula i logha a ntiri yong mama ki juni ganshirung nga, ate ke biya a bwah dudug agh. ¹⁶Immolem ate ke a ba pag nja ko abeni nya ki bang Kulliyagha, nigha Isuwa beni ate gilina mag kusung mwoh mag gullo ma mibala le. ¹⁷Nyara te, njumi yah, nga longni i alli gullo ma min billale agh, agiti ate ni kun kunbang ma pon tubu agh, nga te alle ha ni nji murung. ¹⁸Ate nin njuwa ri nkonno ni aka dogha, nkonnoni ki ag gisheya, ni pinna, ni nlele ni gun muru ¹⁹Nin juwa ba a tong jeme gulla agh, ko aba ngyon ni ki nateng ki pi a beni ki ogyi ngobbon ha ajima anah ke aya nateng risungha. ²⁰Ate na gim yahliyang ari gigill agh: "ko gulo ni tog nkonno, abuyi ni tali, ko a tiye ni munni." ²¹Gi shina, gi ngobbonni ha Musa nah, "ngobbon wollang myang ngi koshiyo" ²²Ama ni beni nye njuna a nkonno Sihiyona ni, A ngbalale kulli ma usulo, Urushalima ni a Kulli, ni bunno le abakuntumo le Kulli ki pag bin murubang. ²³Njuna a kpabale a minbala a beni a nyonli luliyang a Kulli agh. Njuna bin Kulli beni ki wabbi beni kwah njuwo, ni ri bongho la aba pah njiteng pu geretengha. ²⁴Njuna bin Yesu, ba tangha ntirin ma ogrung mapiyo. Ni nkila ma meshina ni nateng wur nkillale Habila. ²⁵Immonlem, ken nshibi beni ki natengha. Ate nga na abb niya agh, nga a shibi beni ki langyang ngunjah niya, sung teya ni shi abba nga shi shibi og beni ki langsung a Kulliyah. ²⁶Kara baba nga nghan, nga i jigri ni ngunjah. Ama ni beni yah tolo nah "Ni beniya, ni ngi jigri ngunjah ni muriya, ama ni bakulli kwa." ²⁷Tenana ni "Ha ni kyari" funna pushiya la ga ka jigriya. a ga a woro a gilla, a ga te ni ki jigriya ka digha. ²⁸Ninale shi ag diya muribang ni ni k jigriyagha. Le shi pag makampah a njere ni ki gushi Kulli agh, ni pah gullo ni ngubbon ²⁹Ate Kullisung nga gishe ni ma pingshi bang.

Chapter 13

¹Ibi ngjung le a muna nah ikena dunah. ²ke bin njangshi bollah a birih agh. Ate njinjereni a bayong babah ki bollah aba kun tumo le Kulli nga na a yere leyang agh. ³Ndengshi ni abeni njoh kur agh, ninga nyong agh a gani niyang agh. Ndengshi ni abeni a ntiri ganni agh, ninga nyong agh niyang a ntiri ganni agh. ⁴Beni kwa agh ibi gushi nduwalah le. Ibi bin nongho nduwulah idih gerenteng, ate Kulli ka wabi aba pag njah njoh. ⁵Ibi gipangnah leyang bih pushi yong a nji njere al boloh. Npah Makampah nigah nyong agh ni agh, ate Kulli ni muri nah, "Nih ngi dagyong agh, ni te ngi buyong koh agh." ⁶Ibi shi angni gah sunga ni agh ate sha kun mahso ngirung sha nah, "Murung Kulli ni pag ba anganang, Ningi bang ngobong nga mang bwa ka pangha le?" ⁷Ndengshi nah a magula leyang, abeni ki wabiyong tenana le Kulli agh, le nyeh nshin malale dingna le gipangna leyang, N'aliyi pah njiteng leyang. ⁸Yesu Ba-ashibang ini noh, ni kyahrih, ni malla le ngunjah. ⁹ke aliyi giri manangnah ibi kengshi yong agh. Ate bonna ibi yahlung kun tenshirih ni nieh, nya ate agi liyinah ni nya ki agni abeni tig yaliyang ri agh bangha nga. ¹⁰Sunga ni bin dahrah ni abeni ki pag tumo abieh agh, a nya ni njere ni aka lih ni giri abieh agh. ¹¹Ate nkila le a giloh ni a wola ate gimashihra agh, magullah bin bang Kulli ni ki juh ni abin dahrah, le a nyama la yang agh a pingshi yang a dahbeng, bin kpaaba. ¹²Yesu osso ganna a kunkala nji dahbeng, ate ika lag bayong ni nkila le. ¹³Ngha ninah agh, ibi shi kenah bini a dahbeng bin kpaaba ni tolgi iribiyina le. ¹⁴Shinyha ni lah ni nyha ni malale aba agh, Ngha ni nah le, sunga sa al lah ni ka juh kara agh. ¹⁵Nji bininih, ini, le kara nikwa agh shi woro dahrah ma bongshi Kulli, bongsho ni ka dung ga pura kunsung agh ate gushi lulih. ¹⁶ke shi jangshi ni pag gima bonna ni angna arisung agh, ate a jah dahreh ni bang ki bonih Kulli ni yang ¹⁷N'ogh tenana n pah muyong abin amagulah leyang, ate a yang ni a leh muyong, ninga a beni ka wat tenana a muyong agh. N'og tenana le amagulah leyang ate aka pag tumo eh ni poshi yahlung, nyha ni nyhashi teng agh, ate a nyhashi teng le gire niki angniyong agh. ¹⁸Njimisung Kulli, ate shi angnah shi sunga ni yahlung maposhinah ma dingna a nji njere ma bonna a ga kwa agh. ¹⁹Myang ngi tengshi ngiriyong npag ninah, ate ibin nyerah biyong gya ²⁰Nibiyeni agh ibi Kulli ma ololoh beni logshi Magulah ba leggiri a nkiliya agh, Magulah Yesu, ni nkila ma ogrung ni nyha ki mal agh, ²¹wara tihyong ni pag gima bonna ni kwa agh ari dengshe le. Ibi pag tumo nisung niga ka pashi yahli agh, abin Yesu Ba-ashibang, nji bini ni gushirung ka ding nga malla le nya. Ibidiana. ²²Nibiyeni agh myang ngi teng shi ngiriyong, amuna nah, n'agni tenana ma tengshi ngiriyong ni nyongliyong nga. ²³Ntolla ni ibin nyere ni a mangne eg muna ngisung, Timoti bung juh gya le sa juh ninah shi jah shinyong ²⁴Nmayi amagulah leyang na aba pah njiteng kwa. A muna nah ni a Italiya agh nga ki mayi yong kun. ²⁵Ibi nieh le Kulli bih ding niyong kwa kum.

James

Chapter 1

¹Yakubu, guro le Kulli, ni Magula Yesu Ba-ashibang kena bin a kunburi lum pur bari nga meshi agh: miyang ngi maghi yong kun. ²Ntolli kwa ni binmurubang, a muna nah, nga a gana shisa agh. ³Nyeri pyeri pah njiteng le yong nga, nga ki zuni gimyalung. ⁴I gimyahlung ibi dungshi tumo le ate nga gullo a dungso, ate ken pag enna gubung nga. ⁵Bwa nga ntiri yong ki al yeriteng le, ibi alli abin Kulli, beni ki pah bung dudug nya ni sagha agh, beni kwa ki jimi agh, ika pih ne. ⁶Ibi biye i jimi ni njiteng, ke ibi ariyi yali agh, Beni kwa ariyi yali agh yangha ni nga veliyeh le muru salang magulla mama gung ki pira ki dogh ba kwa agh. ⁷Biye agh ke ibi dengshe ika kun gubung abin Murung Kulli agh. ⁸Zah biye agh yang nga ni Yahlung ariyinah, nya ibol muri ari agi pagna le agh. ⁹Ibi muna nah ba enna bi tol muri abin tangha le a magulla, ¹⁰ama bakumoh agh nyeshi shin bin tangha le, ate kumo le malla ni nga posho lusung ma fungna. ¹¹Ate kara wam ni pinshi bang le, pinshi lusung. Posso giri ka sokoh, boro le ka biya, ni nga mama bakumo kpah ni ntiri kumo le agh. ¹²Ba kum boroni beni ki gim yahli agh a pyere agh. Ngha gim yahli agh, ika kum jenghe ma usulo, nga a woro a tighi a beni aghni tenana le Kulli agh. ¹³A pyeri bwa le Ke ibi nah, "Kulli ni pyerang nga," Ate a nya a pyeri kulli ni gimashira agh, i nya te i pyeri bung nga. ¹⁴Beni kwa agh ki kum pyere ari gimashira ni tollo ika pag agh, nga ki nonih ki nuh muri agh. ¹⁵Gimashira ni idenshi agh, ini ka bil gimashira, gimashira gul le ika bil nluo. ¹⁶Ke iba asoriyi yong nga, amakun yahlung lang. ¹⁷Ninye ma bonna ni kwa agh ni ninye ma dungshina agh purah bin Kulli. Suloh abin Dah ma poshibang. Abini agh ariya nya ko pila ninga mama minlim ki pangni agh. ¹⁸Kulli tollo ka bilsung ari tenana ma njiteng ate ibi shi dig ninga a makunduna le aga a giloh ngunja ni agh. ¹⁹Nyarah ga, amuna nah makun yahlung: beni kwa agh ibi kari teshi kirih, ke ibi kahri nahteng nga, ke ibi kahri pah yahlulah agh. ²⁰Ate yahli lulah le bwa agh nya ipag tumo maonna le Kulli agh. ²¹Ngha nina le, ndag tumo mashira ni pag gimashira. A ntiri nongshi murung, n'agh tenana ni a jamma, nga ka ashi usulo le yong nga. ²²Ndiya aba pag tumo ni tenana, ke ibi ndiya aba ogho

ni muri agh, nga soriyi muyong nga. ²³Beni kwa dīg ɓa ogh tenana ama nya ki pag tumo ni agh, dīg na nga beni ki shin kundumi a gishinbang nga. ²⁴shin muri woro le jangshi ni kundumi ni shin nga. ²⁵Beni ki shin gigila ni ɓil nji njere ma kun murung, yangho ɗeshi i'ogh tenana agh, ni dīg ninga beni ogho yahli jangshi agh, ɓiye agh ika kum ɓoro le Kulli ari pagha le. ²⁶Beni ki tig yali agh ini ɓa ɓangkulli ama ni bol kuni agh le, yangha isoriyi muri, ɓangkulli le agh ma nangna ni. ²⁷ɓangkulli ni kpanana nya ni ɗahɓi a kundung kulli le sung ni Tehsung nga agh, ini ga i'aghni mbah wori na amambiere a ntiri gana le yang, ɓiye ye bol muri nya ni ɗahɓi ngunja ni agh.

Chapter 2

¹A muna nah, ken nbol njiteng le magulla Yesu ba-ashibang, magulla digha muribang, ni dum tariyibang a ntiri bayong nga. ²Shi tollo bwa zu ingna abin kpaba le yong, ishi muna nyeh ma gifungna, ni dagrah mabonna, le bayong mabi zuna ni dagrah ma bahra. ³A shin beni mel dagrah mabonna agh le anahyi, "digha bin mabonna, ama a nahyi ba enna, "weh yah, zu tangha boghoh," ko, digha kusang bah," ⁴Nya ngi wabbi ariyong njuo agh le? nin digha aba wab njuo ni a dengshe mashira agh le? ⁵Ntashi kiriyong amuna nah makun yalung, Kullini tolla aba enna ni ngunja ni adigha aba kumo a njiteng le, a digha aba tol gibere le digha muribang ni oghrung ni pih abeni aghnji agh? ⁶Ama in jenna aba enna! ne aba kumo ni ki pahyong gani le? A yangni a keni yong abin njuo agh le? ⁷A'nya abiyi lulung mabwa ni nyong nga ni agh le? ⁸Ngha te nina, in bil gigilla magulla ninga mama a nyongliya, "Aghnji buwo ba muri kala ninga a woni agh." A pagna yarata. ⁹Ama a aghnji abayong babale, awongha a pag gimashira, le njuo bollo ninga abeni nya ki bil gigilla agh. ¹⁰Ate beni kwa bil gigilla agh, le kpa mwoh a ntiriyang nga, le nga ni nga kpahna yang kwa agh, le pagna gimashira. ¹¹Ate beni nah, "ka pag njah agh," ini ye nah "ka wol nluo agh, Na pag njah agh, ama a wol nluo le, a digna beni ni bol gigilla agh. ¹²Nahteng a pag giri ninga abeni a wabbi yang njuo a nji njere le gigilla ma kunmurung nga. ¹³Ate wab njuo ki zu abin abeni nya ki shin gi enna agh. Ate gi enna ka digha muri njuo. ¹⁴Mang pag boro a muna nah, nga bwa nah yangha ni njiteng, ama i nya ni tumo agh? Njitenghe ka ashile? ¹⁵Shi tollo, i muna buna ko muna ngalang nya ni gi kura mabonna ko gillina akare agh. ¹⁶Shi tollo mamona leying nahyi, "ni kene a ololo, i ndig pihna nini ni dungso." Ni pag ga kana ngiriya agh le, mang pag boro le? ¹⁷Ini te nina, njiteng ni muri, tumo nya ri agh le, nluo ni. ¹⁸Deshili ya bwa ki nah, 'awongha ni njiteng, miyang te ni tumo." Dumang njiteng lo, tumo nya ni agh, kana ngirang te agh nga dumo njiteng lang ni tumolang. ¹⁹In pahna njiteng i Kulli nga nghan mwoh, in pag a gimabonna. Ama ko agima tenna pahna njiteng nina ha koshiyo. ²⁰Awongha a tollo aka yere, bayong ma nangna, ate njiteng ni kpa'ni tumo agh le, digna gima nangna ni. ²¹Nimi a ashi Ibrahim, ba bilsung ni tumole, nga pahni muni Ishaku ninga gi pahna bin dahrah agh le? ²²Shina, njiteng le pangna tumo, le ari tumole agh, njiteng le gullo. ²³Ga ayongliya dunshina ngho nah, "Ibrahim pah njiteng ari Kulli, ha atolli dig ba gerenteng" le agori i bih kulli. ²⁴Nshina ni tumoni a ashinibang, ni njiteng ni mwoh agh. ²⁵Nina deshiliya na ashi Rahab ma'njah ate tumo agh le, nga aghni ni a ba tassa lenghe shinbang, pushiyang a njere mabi sa agh le. ²⁶Nigha mama ngirung bongho nya agh le nluo ni ya, ini te nina, njiteng nya ni tumo agh le, nluo ni.

Chapter 3

¹A bwa dudug ni dīg a ba alliyi giri agh, amuna nah. Shi yerina ni aka wabbi sung njuo ma kpakaka. ²Ate su sungha sa eng kushi sung a nji njere shisa. Beni kwa ni eng kushi a ntiri tenana agh le, ini bayong mama kun tangha agh, beni ki gan bol ngiri kwa agh. ³Shi ishi nye a kun piri ate i sowa tasung le, sa gan bil ni ngiriyang kwa ⁴Ntig njiyong ari gi sasa, ni gullo le yang kwa agh, gung ma tenna nga ki gindili yang, ni gi tulla makenna ni ba lame ki pilli yang a nji ba yali tol agh. ⁵Ini te leshung nga min bangni fitong a ngirung, nga dēshi i tol muri ari agi ma gullina. Ntig njiyong ari njereni min gishe fitong ki pingshini balusung magula agh. ⁶Leshung ma agh gisheni a ntiri a kanda ngiri sung, ngunja le a gimashira ni a tigha a ntiri a kanda ngirisung. Nga i biyi ngirung kwa, nga nye tig dīgna le bayong ki bol gishe. Ini te ya lah gishe ni fughi. ⁷Ate zah nyam ba lusung kwa, aminya, ni ama sunghina, ni ama a muru, nga a lingshiyang. ⁸Bwa nga ma ki lingshiyang, ama leshungba bwa nya a ntiri abayong ka gan lingshi agh. Nga gimashira ni, bwa ni logle gani agh, nga ni tunang ma wol nluo. ⁹Ni leshung nghe ni sa bongshi ni murung kulli ni tesung, ini dēshi sa nyonni a bayong ni a gilla ni nga kulli agh. ¹⁰Kungni a bongshini bang nga, ini a nyonni bang dēshi. Amuna nah ke ga i pagha nina agh. ¹¹Nji muru mwoh agh logle pushi muru ma pyem ni ma lulla le? ¹²A muna nah, ngung gori logle pilla dīg ngung zaitun le? Ko babang nji ngung inabi pilla dīg gori le? Ini te muru ma muah ni logle pushi muru mabwa agh. ¹³Yang ki pag ba yeriteng ni yerigiri a ntiri yong le? Le ibi biye i dūng a tumo mabwa ni nongshi murung a yeriteng. ¹⁴Ama , nyongha ni kikil mashira ni tigyong mashira a yaliyong le, ke ntol muyong ni yiri ari njitengha. ¹⁵Yeriteng mama ni pura a kulli agh le. ma ngunja ni, i nya ni bongho agh, ma gimashira ni. ¹⁶Ba kikil ni tigyong mashira pagha nga, beni a kung salala ni a gimashira ni kwa agh. ¹⁷Ama yeriteng ni purah a kulli agh, nga ni dunna agh ma kwar ni, ni ma ololo, ni bol rung, ni nong shi murung nje, ma shin gi-enna ni pah nji ngung mabonna , ba tengrung ni ba njiteng dēshi. ¹⁸Deshili ya, a muna nji ngung ma njiteng ma gerenteng ni jamma a ntiri ololo ini dīgna ntiri a bayongni ki pah ololo.

Chapter 4

¹Mang ki zuni sagshirung ni mohno a ntiri yong le? Ne i pura a yalung koshiyi gimashira ni ki pura a yaliyong agh le? ²nyongha nga koshiyi giri, nin nkumma. Nyongha nga wol nluo, ni kikil, nin nlogle nkumma. Nyongha nga wolrung ni mohno. Ha ni kari, ni nkumma ate ni illi bangha. ³In jimma ni nkumma ate nyongha nga jimma a njin njereni ni botiya agh, ate nga pag tumo ni ate ga muyong tol agh. ⁴Nyong aba pag njah! Ko nin nyere pag bihyong ni ngunja agh, mohno ni ari kulliya le? Beni kwa te pag bihyong ni ngunja agh pilla muri ba shibi kulli. ⁵Ko ndenshi tenana le kulli ni wabba wara gung, "Bongho ni digha a yalisung nga, yangha ni kikil mashira agh le?" ⁶Ama kulli pah sung ninye le dufug, nga tenana le kulli nah, " Kulli nga ki shibi ba logshi muri, ama pah ninye le nga abin beni nongshi muriya." ⁷Ngha ni nale npah muyong bin kulli. Nshibi ba soribang, le i bangyong. ⁸Nzu gyap ni kulli, le i zu gyap ni yong. Nlag biyong, yong aba gimashira, nlag yaliyong, aba yalung bari. ⁹Ndig ni bwagha, ndig digna gi enna, ni bwa! I ollo leyong i nyera yali pinna, le bin murubang leyong i pil yali biyina. ¹⁰N'ongshi muyong a kundung murung kulli, le ini te ika logshi yong bi kulli. ¹¹Ken nahluli ari yongha, a muna nah. Beni nah lulli muna ngi ko wabbi njuo agh, ninah lulli gigilla agh, wanne gigilla njuo. A wabbi gigilla njuo le, a nya a bol gigilla agh, ama ba wab njuo. ¹²Bwa mwoh ni pah gigilla, ini te ba wab njuo. Ini pag beni log le ashibang ni wollo. Awoni yang le, ke a wabbi bwo ba murikalla njuo le? ¹³Niben agh magkiro, aweh beni awo nah, "Ni kyari ko kaberi agh sa ka ntiri lah mama, sa pag bogho a biye, sa magh giri sa kum buro." ¹⁴Yang yeri ga ka pag giri kaberi agh le, digna lo ka pagni yelang le? A wongha ninga tubu ni ki kpah'agh, njummi fitong le meshiye. ¹⁵Ngha ni nale, a nah, "Murung kulli agh le, sa digha sa pag ga, sa pag gogho." ¹⁶Ni biyeni ya, a wongha a gushi muro a muri gi payina ma biyina. Gushi murung ni kwa agh gimashira ni. ¹⁷Beni yeri gima bwa agh ke shibi paghe yah, digna gimashira a binni.

Chapter 5

¹Nzu ni beni, nyongna aba kumo, nbwagha ni magjollo ate gi yalula ni ki zuwa muyong nga. ²Gi kunna leying dunna, a ngigiri lina agi mella ngirung leying. ³Agid funna, na gi dig deng leying buwa ni yalo. Buwa yalo leyang ki wab kunyong. I pingshi giriyong ni gishe. Ntigna gi kunna leying ate kara njimajeh. ⁴Nshina, ngosso nwah le a ba pag tumo nga ki buwa, a nwah ni ingitiyi a beni pagha tumo a bili ya, deshiliya. buwa le a ba pagtumo billa bang a kiri murung kulli. ⁵Ndig na a ntiri foro a ngunja ni, in ishi na muyong. In lishi na kun yaliyong ate kara ma wolgiri. ⁶In zuri, nye wol nluo a ba gimabwa. Ni te ganghi yong bangha. ⁷Ini ni nale, i gim yaliyong, a muna nah, ha zule murung Kulli. Nshina, ba dig diya ki lel gi soro ni nje agh. Yangha i lalle ni gimyong ha i kun muru ma kunduna ni ma nzumo. ⁸Nyong te agh, i gimyalilyong. Ntenshi kun yaliyong ate zule murung kulli digna gyap. ⁹Ken nvuriteng nga, a muna nah, ari yongha, ate aka wabbiyong njuo. Nshina, ba wab njuo nga tangha kun kangna. ¹⁰A muna nah, nshina ari gani ni gimyong le a ba shinduna, abeni ki nahteng a ntiri luli kulli. ¹¹Nshina, sunga shi tigha abeni ki gimyalilyang nga ninga aba kum foro ni. In oghna te gimyong le Ayuba, nye yara denshi le murung kulli, ni pag ga ni i shini gi enna gha. ¹²Deshi kwa agh, a muna nah, ken nkaniyi giriya, ko ni ba kulli ko ni nje, ko zah kaniyigiri ma bi ya. Ni nale i "Ah" leying i dig "Ah" le "o-oh" leying i dig "o-oh", ate aka wabbi yong njuo ga. ¹³Bungha ni gana a ntiri yongle? Ibi jim kulli. Bungha nga ki pag bin murubang le? Ibi tuh nya bongshi kulli. ¹⁴Bwa nga a ntiri yong ki nong konnole? I gora a magulla bin bang kulli a jimmi kulli. A dahri ni murun a ntiri luli murung kulli. ¹⁵Jimma le ba njiteng ka tenshi mahso ngiri bakonno, kulli ka logshi. Pag na gimashira ma le, kulli ka laghine. ¹⁶In wabbi ariyong gimashira leying, njimmi ariyong kulli, ate nga kun tenshi masso ngirung. Jim kulli le bayong ma gerenteng nga tenne. ¹⁷Iliya ga, bwani ninga sung. Jim kulli ni yali mwoh ke muru ni nyagha, muru tangha a njeye ha bogho taro ni sheri topurmo. ¹⁸Le Iliya ye njim kulli. Ba kulli pah muru, le nje pushi gi soro. ¹⁹A muna nah, bwa nga a ntiri yong kpah a njin njere njiteng le, le bwa nyeshi njere, ²⁰i biye yere i beni kwa yeni ba gimashira ni kpah agh le, aka ashi a nluo, deshiliya a vuliyi gimashira dudug.

1 Peter

Chapter 1

¹Bitrus, ba-kuntumo le Yesu ba-ashibang, zuwa bin abeni a tollo digha abiri agh, ye meshiye a nje Buntus, Galatiya, Kappadokiya, Asiya ni Bitiniya. ²Kulli Dah wara yeri ga, tig bongho ma oghrung ni meshiyi nkila le Yesu Ba-ashibang. Ibi niye le Kulli ni ololo le i dingni yong, ibi buri yong. ³Ibi kulli ni Teh Magulla lesung Yesu ba-ashibang ibi kum bongso. Ari shin gi-enna magulla le, ini pasung billa mapiyo ni kena tig yong a kum usulo. Usulo ni agh kun ri ari logho le Yesu Ba-ashibang a nkiliya. ⁴Ga agh nga ate kun Usuloni ni ki malla ni deshili ki biyi agh, ni ye ki yayi agha. Mama a woro a tigha a Kulli ate muyong nga. ⁵Gullo le Kulli wara lelyong ari njiteng leying, ate assa ni diya ni aka dumiyong a malla le kara agh. ⁶Nyongha ni binmurubang a muri aga, le nye dingni yong, nga kun yahlung biyi na ari agi gangshina shisa. ⁷Ngha ate muri njiteng leying, njiteng wor gifungnah ni ka biyi agh ni boroh, ni momoh ni kwa a pinshini ni gishe agh. Ini nina ate pah njiteng leying ni ka kumi yong bongso ni gullo ni pah gullo ari zu le Yesu ba-ashibang. ⁸Nin nshinni agh, n'aghna nji. Ni nshinni nibiyeni agh, ama npahna njiteng ari, ni yong poshina mama kun ni ki wabba agh, ni binmurubang. ⁹Nyongho nga agh ngoso pah njiteng leying, njiteng ma ashi usulo leying. ¹⁰Aba-shinduna billa ye al Ba-ashibang ni ate niye ni ka dig mamiyong nga. ¹¹A alla aka yere ate yang ni Kunbang ma yeni bongho le Ba-ashibang ni niyang nga ki wabbi yang nga. Gire nga ki pagha nga i wabbiyang ni duna ate ganna le Ba-ashibang ni agima bonna ni ka bila nzumi agh. ¹²Adunne yang a yangni a paghi muyang tumo agh, nga te muyong, Ngha a wab teng a mura aga a wabbiyong nibiyeni agh, abin a beni Kulli tigha a wab tenana le ari yong ari bongho le Kulli ni tutoh a Kulli agh. ni aba-kuntumo le Kulli alla aka shinna. ¹³Ngha nina le nbol riyong. nkuriyong. Ntig yahliyong ari niye le Kulli ni ka zuiyong ari kara zu le Yesu ba-ashibang nga. ¹⁴Ninga a muna ma oghbang, ke n'aghi muyong ni agima nangna ni nbil kana agh, nga nyongha nwa uwo a pinna agh. ¹⁵Ninga mama beni goryong nga ba gerenteng ni agh, nyong te agh ndig gerenteng ari ga kwa nga pag agh. ¹⁶Ate a nyongli nah, " Ndig gerenteng ate miyang gerenteng," ¹⁷Ngha nyongha nga gorang "Dah" beni ka wab njuo nya ki tariyi bang nga agh, beni kwa ari tumo, ndig dingna biri leying ni ngobong ni pa gullo. ¹⁸Nyerinah ni gifungna ma bangnah ni ma lenghe ni nya ki biyi agh, ini a ashini niyong ari agima nangna ni nkumo a bin aba bilyong nga. ¹⁹Ngha ninah le, a ashina yong ni nkila ma bonna le Ba-ashibang, beni ninga njuh ni nya ni gimashira agh. ²⁰A wara a tol Ba-ashibang dabeng, ngunja gilri, nibiyeni agh a dunneyong ni ari malla le kunbang ni. ²¹Nji bini ni npah njiteng abin Kulli beni logshi a nkiliya agh, beni ni gullo ate pah njiteng leying ni tig yahliyong abin Kulli. ²²Ntig nah yahliyong gerenteng ari

ogh tenana ma njiteng. Ga agh, ngha ate aghnjung ma bonna le a muna nah, ntolla ariyong ni yahlung ma njiteng.
²³A billa yong, ma bari a nji ri zah billa ni nya ki dumma agh, ari tenana le Kulli ma usulo ni nya ki mal agha.²⁴Ate
"bayong kwa agha yangha ninga lusung gullo le kwa agh yangha ninga posho lusung. Lusung yum le poshe
sokko,²⁵ Ama tenana le Murung Kulli agh ningha ha kena ari mala le ngunja." Ini pag tenana ma bonna ni a
wabbiyong ngha,'

Chapter 2

¹Ngha ni nah le, ndag gimashira, kpikpak, soriyibang, kunbara, kikil ni a tenana ma nangna. ²Ninga a muna makena, a beni a bil ni piyoh agh, nkoshiyi kihra ma bonna le bongho, ate bini ni nga gullo kena assa nghan, ³Ngha nmonna i murung Kulli agh ba niye ni agh. ⁴Nzu a bin beni pag tahli ma usulo ni abayong shibi agh, beni kulli wara tollo gushi agh. ⁵Nyongha ninga a tahli ma usulinah ni abagha ki pag lah ma bongho agh, ate nga diya aba pag tumo ma bonna abin bangkulli, nga ka dahrih dahrah ma bongho ni Kulli ki agha a ntiri luli Yesu Ba-ashibang. ⁶Tele Kulli nah, "Shinbang, miyang gi nongshi ngbang tahli ma bonna ni a tol agh. Beni kwa pah njiteng ni luli agh ni i nuh iri biyinah agh." ⁷Gullo agh mamiyong ni abeni pah njiteng ngha. Ama, abeni shibi pah njiteng agh, "Tahli ni aba bag giri shibih agh, ini pilli dig ngbang-tahli." ⁸"ini tahli ma engkusng ni nkonno ma engkusung." A kpah ate ashibi na ogh tenana le Kulli ngha awo tigyang tebih agh. ⁹Nyongni a bayong ni a tariyi agh, aba tumo bin bang Kulli, a bayong ma gerenteng, mami Kulli, ate nwab tenana ma bonna le beni goryong a pinna keni yong a poshibang le agh. ¹⁰Ngho kana agh, nyong nah abwa agh, nibeni agh nyong nah abwa le Kulli. Ni kana nkun gi enna agh, ni biyeni agh, nkunna gi enna. ¹¹A makunyalung lang, miyang ngi jim yong ninga a bihri ni aba ganglah, npura a nji njere le ngirung ni ki wohrung ni usulo agh. ¹²Ndig dingnah ma bonna a ntira a beni ni yeri Kulli agh, ate nga atig yong ninga abeni ki pag gimashira agh le, aka shin tumo ma bonna leyong aka gushi luli Kulli a kara zu le. ¹³Ngusha amagulla ate murung Kulli. Ngusha amurung ninga abeni a muyong ngha, ¹⁴Ni a magulla nje, a beni a tigha ki fungshi a beni ki pag gimashira agh, ni bongsa abeni ki pag gima bonna agh. ¹⁵Dengshe le Kulli ni, ari pag gima bonna ni sa giri kun tenana mashira ni ki purah bin abayong ma nangnah agh. ¹⁶Ninga a beni a maghi yang bung ngha, ke npil magbung ni a maghi yong ni agh, idi nji njere ma pag gimashira agh, ama ndig ninga a guro le Kulli. ¹⁷Npih beni kwa agh gullo. N'agnji a muna ngiyong. n'bang Kulli. Ngushi murung. ¹⁸A guro, i n'ogh tenana le a telelah leyong ni pah muyong ari abeni ki pag gimabwa agh. I nonshi muyong mwoh aga, ama ni abeni ki pagha. ¹⁹Ate gi bongso ni ngha bwa gimiyali ari ganna ni atighi i nah agh ate yerinah Kulli. ²⁰Ngoshe ni mang ngha apag gimashira le a gim yahloh ngha a funso agh le? Ama npangna gima bonna ke a fungshi yong a muri le, beni agh gi bongso ni abin Kulli. ²¹Ate ga agori yong ate bi Ba-ashibang osso ganna ate muyong. Dangne yong njerene ngha bol agh. ²²Ni pag gimashira agh, nite a ogh tenana masoriyi bang a kuni agh. ²³Ngha a sangni agh, ni agh sang kun ngha. Ngho ganni agh, ni shibi agh, ama pah muri a bin ba wab njuo ma njiteng. ²⁴Ini kana ngiri agh tol gimashira lesung a ngiri, keni ri ngung pangha, ate ke ba kunsung ni gimashira agh, ate ndig dingna ma bonna. Ari a nji npiegh ni ngiri agh ini shi kunni iritenna. ²⁵nyongho kwa nbwura nga gangla ninga a njuh ni bor agh, ni biyeni agh nyenna abin ba lel giri ni beni ki leg usulo leyong ngha.

Chapter 3

¹Ini ni nah, yong te agh, a mena ni ni njuwula agh, in agni a burayong, ate digha baba nya ki agni tele Kulli agh. I gipangna le a mahyong i nuh muyang nya a tenana agh. ²Ate a shin digha ma njiteng ni pah gullo le yong. ³Ibi pagha ke ate gilrung le yong nga, bahli murung, a gifungna ko a gikura maonna. ⁴Ama le ibi girung nghe i dig ma bayong ma bayalung, ngirung egh i dig maonna ni, ni ki sobba agh, ma bol murung ni bongho ma ololo, mama gerenteng a kundung Kulli agh. ⁵Ini amena ma njiteng gil riyang nina. A tig yahliyang ari Kulli, ah aghni tele aburayang. ⁶Ini saratu aghni tele Ibrahim, gori i "Magulla." Nyong ni amuni agh, npag gimabwa, nga ni bang ngobong ganni agh gha. ⁷Ni nga mama nwabbi amena ni ni njuwula agh, ini abuna nina ma, ndigni a mahyong ni nyere aba ngiri tenna ni nya, ngushi yang abiyong ma tol gibere usulo. Nworo pag ga nina, ate jimma leyong ka kun agh. ⁸A malle agh, nyong ngho kwa agh nkpa muyong, ndigha aba shin gi enna, aba tol muyang ninga amuna ngiyong, aba yalung ma ololo ni nongshi murung nje. ⁹ke ibi n'illi muri gimashira ni gimashira agh, ko sangkung ni sangkung. Ngha ninah le, nworo bongshi bang, ate ini a goryong tebba, ibi ntol gibere ma poshibang. ¹⁰Beni kwa tollo ka ogh boro le digha ni shin njah maonna agh, ibi lel leshe ari pag gimashira, ni ngoto kuni abin wab teng ma soriyibang. ¹¹Le ibi pil jumi ari gimashira i pag gi maonna. Le al digha ololo i ye kura tiye. ¹²Nji magulla nga muri aba njiteng, kiri nga ki ogh jimma leyang. Ama kundung magulla ni pangsa ari aba pag gimashira agh. ¹³Yang log le kumiyong bang nga ndig digha pag gimabonna agh le? ¹⁴Ama, nyong nga ng nuh ganni ate njiteng le, nyong ni a ba poshibang. ke nbang ngobong le ga abang ngobong le agh. Ke ngangshi riyong nga. ¹⁵Ngha ninah le, ntig Magulla ninga gerenteng a yaliyong. Ndig ni gilrung ate pil telle aba iliyong, tekushi tig yaliyong abin Kulli. Ama npag nina ni nongshi murung ni gushi bang. ¹⁶ndig ni dingshe ma onna ate abayong ni ki tighi yong njung ari gimabonna leyong a ntiri ba ashibang nga, ibi iri biyina i bol yang ate a yang nga a sanghiyong ni nga nyongni abayong mashira agh. ¹⁷I boro nga a nuh ganni a muri tumo ma onna agh, nga pagha le Kulli ni agh, ni nuh ganni ate pag gimashira. ¹⁸Ba-ashibang nuhna ganni nbende mwoh ate agamashira, beni ba njiteng ni ya nuh ganni a musung ate ika zu ni sung abin kulli. A wol nluo ghe a ngirung, ama a logshi ne a ntiri bongho. ¹⁹Ntiri bongho ni ini ke wab tele Kulli abin a bongho ni a bin kur bang ni beni agh. ²⁰Na bil tele Kulli agh, nga gimyong le Kulli ki lelli yang a nzah le Nuhu nga i gilli gisasa agh, ke Kulli ashi abwa tombitahro a ntiri muru. ²¹Ga ni pyeshi ishibang ni ki ashiyong ni biyeni agh, nya ni ga lag dahbi a ngirung nga, ama ma jim Kulli ni denshe maonna ari logho le Yesu ba ashibang a nkiliya. ²²Wara a Kulli. yang nga digha bung malih le Kulli. Ba kuntumo le Kulli, ni digha muribang, ni a murung digha aka nongha kushi.

Chapter 4

¹Ngha ninah le, ke dīgna ɓa ashibang oghna ganni a ngirung ngha, sung ma agh shi kuri sung ni zah dēngshe egh. Ate pollaeni kwa nuh ganni a ngirung ngha ɗag na gimashira. ²Ama, zah ɓiye agh nshile kara le ma dīgna ngirung ngha, ni ye dīgha ate tollo le ɓayong ngha, ama ate agha le Kulli. ³Ate Kunbang wara pag ga, a ɓeni ni yeri Kulli agh tollo ki pag agh, ɓa pag gima nangna ni dēnshe leyang, ɓa tol ga kwa agh, ɓa ɓahra ni pil njung, ni nuhyi giri, ni gushi aga a gilli ɓung ngha. ⁴A dēngshe i gima piyo ni, ke nshibi kpaɓ murung ni yang nibiye ni ari pagha aga, ke a waɓ gimashira amuyong. ⁵Aka waɓ kung yang abin ɓeni gil ri ka waɓɓi aɓeni ni njung ni aɓeni wuh agh njuo agh. ⁶Ini paghi ke a waɓɓi a ɓeni wuh agh tenana le Kulli, ate ko ke, a waɓne yang njuo a ntiri ngirung ninga aɓayong, aka dīg ni nga Kulli a bongho. ⁷Malla le ga kwa agh ngha ki zu gyaɓ. Ngha ninah le, ndīg ni njiteng a ntiri dēngshe leyang ate jim Kulli. ⁸Amuri ga kwa agh, dīg ni aghnji ariyong, ate aghnjung nya ki tunghi tiye gimashira le ɓwa agh. ⁹Nsuli ariyong nya ni nyashiteng ngha. ¹⁰Ni nga mama ɓeni kwa a ntiri yong ngha kumni pah agh, npag tumo ni ariyong, ni nga a ɓeni a payang tumo nji bin a gi pahna niye le Kulli agh. ¹¹Ngha ɓeni kwa agh ki waɓ tele Kulli agh, le i dīg waɓ tele Kulli ni i waɓɓa. Bwa ki pag tumo le i paghi ni iritenna ni Kulli pih agh. Ate ntiri ga kwa agh i gushi Kulli a njibin Yesu ɓa ashibang. Dighamuribang ni gullo mami ni ke kene, ibi dīanah. ¹²A ma kunyalang, ke ibi ndēngshe i ganni ma kpakaka ni zu pyeshi yong ngha gima piyo ni nya, ninga gima piyo ni ki pag giri a bin yong. ¹³Ama ko nmom ganni le ɓa ashibang ni yellang le, npag bin murubang ni yalung poshina ngha aka dūnni dighamuribang le agh. ¹⁴A sang ate lulli ɓa ashibang le, nyong ni aɓa kum ɓoro, ate bongho ma dighamuribang ni bongho le Kulli dīgna muyong. ¹⁵Ama ke mamona leyang ibi nuh ganni ninga ɓa wol nluo, manyibi, ɓa pag gimashira, ko ɓa murikung. ¹⁶Ama ɓeni kwa kum ganni ate ini ɓa ɓangkulli agh le, ke ibi pag iri ɓiyina agh, ama ngha ninah le ibi gushi Kulli a ntiri lulung ni. ¹⁷Ate kunbang pagna, ngha njuo ka tol tinne abin aɓa liye Kulli. Ika tol tinne arisung te le, mang pag malla le aɓayong ni shibi bil tele Kulli agh le? ¹⁸Ngha dīgha, "ɓa pah njiteng ka kum ganni, ke ka kum aɓɓa agh le, ke mang ka pag giri ni ɓeni ni yeri Kulli ya agh ni ɓa gimashira le?" ¹⁹Ngha ninah le, ibi aɓeni ki nuh ganni ari pagha le Kulli agh, a pah muyang abin Kulli ma njiteng, a pag tumo ma ɓonna dēshi.

Chapter 5

¹Miyang ngi lagha a magulla ni ntiri yong ngha, mini muna ngiyong bagulla. Ba wabkung ganni le Ba-ashibang, deshi, meng ma agh miyang ntiri a beni aka gushiya ni aka dumma. ²Ni na le miyang ngi lagyong, aba gulla nlel a njuh le Kulli ni biyong ngha. Nlelyang, nya a tenne agh ama i dig ni nga yahlung tolla agh, a pagha le Kulli. Nlelyang nya ate kum bolo ngoshe ma njinjere ma nangna agh, ama ate i dig ni agha leyong. ³Ke ndig ni gullo a muri abeni abiyong ngha, Ama ndig abeni a alliya biyong ngha. ⁴Ngha karenia aka dunni murung lelgiri agh nga agh jenghe gullo ma bonna. ⁵Ini nina, yong ma agh amuna bunna npa muyong abin aba gulla ni na. Yongha kwa, nkur riyong ni nongshi muyong ni paghi ariyong tumo. Ate Kulli shibina aba logshi murung, ama yang ngha i pah niye le Kulli abin aba nongshi muyang nje. ⁶Nina le n'nongshi muyong abung ma tenna le kulli ate i logshi yong kulli akara ni ka zu agh. ⁷In nzu ni ga ki gangshi yong kwa agh binni, ate yali tolla yong. ⁸Nbol muyong, nworoshibang, ba shibi muyong, basoriyibang, ngha ki mag joll ni nga yim ki shibang ate beni ika bol agh. ⁹Ntang gingang, ke ibi aghi ya, ntangha a njiteng leyong kukoturo. Nyerina a muna ngiyong ma dingna a njiteng ngha ngunja agh, ngha ni gimyalayang amuri zah ganni egh. ¹⁰Njung nuh ganni leyong fitong ngha, Kulli ma pah niye ni kwa agh, beni goryong kena a njima nje agh, gushi ba-ashibang, ngha ki tig yong nkwar, i tig yong, i tengshi yong. ¹¹Dighamuribang ngha mami ni ha ke kenne. Ibi diana. ¹²Ntol Sila ni nga muna ngiyong ma njiteng ni, nyongli ne yong fittong a nji bini. Miyang ngi lagyong, miyang ngi wabiyong ga nyongli agh, a njiteng ngha niye le Kulli ni. Ntangha a yeh. ¹³Bamah ni a Babila agh, beni a tariya ni yong, ngha ki maghi yong kun, ni Markus munang ngha ki maghi yong kun. ¹⁴Nmaghi ariyong kun ni kurung aghnji ariyong. I dingna ma ololo i dig niyong, nyongni abeni ayeh Ba ashibang ngha.

2 Peter

Chapter 1

¹Siman Bitrus, guro ni bapagtumole Yesu Ba-ashibang, kenna bin a benni ag njiteng mabwa ningah misung nishi agha, njiteng ah ntiri gerenteng le Kulli lasung ni Ba-ashibang Yesu. ²Le niye le Kulli ni pollo ibi buri yerikulli layong ni Yesu Magulla lasung. ³Ga kwa ari gullole Kulli ya te usulo ni dingna ma kwar gha a panasung ni ah njibin yerri Kulli, benni gorsung ah njibin gushibang le ni gimma bwa agh. ⁴A gire gha pasung ogrung Mabwa ni gha aba kum ngoshe ah abin Kulli ni ga in aba a gima nangna ni a ngunja agh ate pin njung mashira. ⁵Ate ghagha, ngtang ngin nghan in muri gimabwa ari pag njitenlayong, ari gimabwa; yeriteng. ⁶Ate yeri teng layong in buri bol muyong, a ntiri bol muyong gha in buri gimyaliyong, ni ntiri gimyaliyong in buri dingna ma bang Kulli. ⁷Ntiri buri dingna bang Kulli yah, in muri agnji ma amuna ngiyong ntiri agnjung le a muna ngiyong ngha, in puri agnjung. ⁸Agha kwa niya ingha a yaliyong le gulo a yaliyong le, na kum nkobi enna a yeri Magulla lasung Yesu Ba-ashibang ngha. ⁹Ama benni nyani agireya ga gyap ni ashinna maji waghmani. Jangshina ni lagha a gimashira ma yayi nale. ¹⁰Asha ninna le, amuna nah, in ntang ngigang ari goro ni tariya layong ibi dumo inyong ni. In pagha a girele nin ngi en kushiyong ngha. ¹¹A njinje niya ngha kun njere mulle Magulla Ba-ashibang lasung Yesu ka yong ngha. ¹²Ninna ah, karenia kwa a nga dingni gihlung ngi usshi yaliyong a muri agire, ko ke nyerinyang, le ndugrina a ntiri njiteng ni biyeni. ¹³Miya ngi denshe bonna ke tengshiriyong nworosshi yaliyong a muri agire, ingha niyang ngirung ni yah. ¹⁴Ate nyara ni sashi bangha ngi dag ngirang ni, ninga mama Magulla Yesu Ba-ashibang dumang ngha. ¹⁵Nga pag gah in logle pag ah ate muyong ate in woro denshe a muri agire ingha nwoagh. ¹⁶Ate ni shi bil atenana ni a wab ningo a mama bwa kpagha mama shi wabiyong agh muri gullo ni jule Magulla Yesu Ba-ashibangha. Ate shi sungni aba wakun gullole. ¹⁷Ate agha bin Kulli terung guso ni gullo nga gye juni abin murung Kulli nayini, "benni nya munangni, makung alang ni ngi ogh bin murubang le yah." ¹⁸Shi ogna gye ni pura a Kulli yah ingha shi sungna ninni a muri ngonno a ¹⁹Shi sungna ni tenana shinduna mama njiteng ngha in pagna mabwa, Ingha ningha gipah poshibang ni ki poshibang a pinna a, ke bang tuh a ninga lebberi ni pura a kunyaliyongh. ²⁰In yeri ga ni duna, it tenana shinduna nya bwa'a tiple pillagha ²¹Ate tenana shinduna nya ju ari agha bwagha tolgha. Ate. Ate ninna le bongho le Kulli ni ki tig bayong ka wab tenana le Kulli.

Chapter 2

¹A bashinduna yiri juna bin a bayong, deshiliya aba aliyigiri ki juwa biyong. A songri riyang ajuni aliyi giri ma juribang, la a gog kun le Magula ni kuyang nga. A yangha a juni juro a muyang ni kara. ²A bayong dudugka bil desnshe mananglayang jibiyang njere njiteng ka juro. ³Ari yuwal layangha akumariyong ni nateng ma soribang. Juralang ni ki owogha; malla leyang nga layang⁴Ate Murung Kulli ni dagha abakuntumole ni pag gimmashiragha. Ama tutiyang abin pina mashira a njimajali uku a kuriyo sei kara wan njo. ⁵Deshiliya ni dagh ngun njah ma yayina gha, ninagha ashi Nuhu beni ki watenana mah njiteng, ni abwah tonbari, nga juni ni muru wam ngun nja abapag gimmashira ⁶Kulli ye pinshi Soduma ni Gwomrate ni gishe a pil tubung, i dung gha ki kuma abeni ki pag gimmashiragha⁷Ama Lutu ni gerenteng, beni gana bi a bah pag gimashiragha ate gimmashira layang Kulli ashi. ⁸Ama ba gerenteng ni digha intiriyang duni ba karagha, ye ki gani ate gha shinna ni mama ogha. ⁹Kulli yara pagni ika ashini a pag tumo ma bwah a peye layang gha, ni bolo ni i bolla abeni nya ki pah gerentenghaate fungshiyang kara wan njoh.¹⁰Gagha njiteng ni ari abeni digha gimmashira ni yaliyang tolgha ni jen diya muribang le Kulli. A ba tokirung ni pag gha yeyang tolgha. A nya abang gobbon biyi luli aba gerentengha. ¹¹Aba kuntumole Kulli owarayang ni tenkurung ni digha muribang, ama na njuni tenana mashira a munyan a kundung Kulli. ¹²Ama a gulloni nya ni densheyagha, agiyang te bolo wolo. Na yeri gha asangha gha. A pingshiyang. ¹³A kun ngoso gi pagna mashiralayang a shiniga digha boro a karagha bin muribangni. Biyang nga a inkila. A yangha a ogboro gipagna ma soriyibang nga ngilinigiri nayang a nji bunnogha. ¹⁴Ayangni pin njung are mah nja, Iriyang nyaki malla a pag gimmashiragha, asorabeni njiteng le ni tena a bang Kuliyah, deshiliya, kunyalayang wara aliyiting njungari gilla abwah. A yangni a muna ni a yangha. ¹⁵Adagna nji njere ma bwah. A bu wara a bolla njele Balamuni dan Ba'ar bani tolo ki agh ngoso gimmashiragha. ¹⁶Ama a sagneyi ate gimmashirale. Mbirinje ni ma nyaki nateng nga sagyi bashinduna ari gi baghani i pagha ni ghe le bayong. ¹⁷A bayong niya, ayangha ni gha bangha muri ni nyani murugha nga. Ayangha ni nga lagiri ni gun muru meshiya. Pinna mashira nga ki leyang. ¹⁸A nateng nigullo murung manangna. A yangha a sorabayong ari gi pagnale ngirung, ayangha sorabayong ni pah muyang ki dag gimmashira ate ashi muyangha. ¹⁹Anana apahyang kun murung ama ayang magha a gurole gimmashirani. Ate bwagha guro le gha kwa gangkuniyah ni. ²⁰Bani kwa aba nri gisoribang le ngun njagha ate yeri Magulla - Yesu ba-ashibang nga, ye nyerari gisoribanghe pagha layang ma njumo ki or maduna ²¹Bonna boma ke na yeri jere gerenteng nga ko ayeriaya pin njunyari lagha. ²²Ngunteniya njitengni a muyang. Milara nyena ki langshi turi yole. Bishiligiri lah ni a sushiya ye nyana a puporo

Chapter 3

¹Ni beniya, myang ngi nyongliyong, a ma kunyalang Kuntumo ma nyonglina ma bari ni ate ushiyi yeyong-ma mjiteng. ²Ate denshi a tenanani bashinduna ma gerenting wabbiyong ki karagha ni langbang le Magulla ba-ashibang ajibin a bakuntumo layong³Nyiri ghani kunduna, Mallale ngun nja le aba jolbang ka ju. A joyong a woro pangha yeyang tolgha. ⁴Kana, "ogrun ma nyere le ni a payiyong kele? Logha njala tesung ni malgha, ga kwagha wa ogwo nigha mama kanagha ni le ariyiyah, ari tena logwole tina ngun nja."⁵Ni yerelayang ni ajangshini i bakulli ni ngunja pura a muru ari muru, kikara, ari saghale Kulli ⁶Le ari a gireni ni payi le wam ngunja ma beriya ni muru. ⁷Ama dagna Bakulli ni ngunja ate gishe, ni lagbanghe deshili. A dagnayang ate kara wan nju ni juri abeni nya ki bankulliyagha. ⁸ken magriyong gha amakunyalang, i kara mwoh abin kulliya nigha ni kara woro tongno njunghe lum. te ya kara woro tongno ngunghe lumgha nghani nigha kara mwoh. ⁹Murung Kulli nya ki teghibang ate ogrung ma jule, nigha mama bayong ki tolli i yong i leghibang nigha. Ninale yongho i ginye riyong. Ni tola ye i mamona layong i wugha, ama i beni kwagha ibi kun njere pontubung.¹⁰Ninagha, ka-le Kulli ki juni nigha jule manyi bi: Bakulli ki malla ni jolo Magullo Aga kwagha ki pie ni gishe ni gun nja ni gi pagnale ki pura beng, ate i gishe pinshiyang.¹¹Ngha mini in nyara agha ka bol ngishe ninagha, ja bayong mani boro ke digle?. Ni ding gereteng ni yong bang Kulli ¹²Ntig yeyong in pag kara nyerele Kulli i juni kara. A kareya, a pingshi bakulli i gishe, le ga kwagha ki nyangla ¹³Ama ni gha ogrung leya, sunga shi lela a bakulli ni nje piyo, a bah njiteng ki dingha nigha.¹⁴Nghani nale ama kunyalang ate, nyongha ngi tigh njiyong a ra'a gire ni pag ga kwah ngi paggha a kunyong gereteng ni digna kwara dumi, a ololo. ¹⁵Deshiliya, ntol gimyong le Magulla leyong ni nigha ashibang, nigha mama muna ngisung Bulus nyongliyongha, a ntiri yerigirini a piyayah ¹⁶Bulus wannate agire agi nyolinale, a ntire ya a gibaba nghan konno a yere. A bondo ni abakunbara, nigha ki jurah agire, ni deshiliya a pagha na ari tenana mabwale Kulli, a juro lahyang.¹⁷Nibeniya makunyalang ate nyara a gireyah, monle ken nkeghe ate soribang le abah pag gimashiragha le nidag tumo mah njiteng leyongha. ¹⁸Ama ngulo a ntiri niye le Kulli ni yeritengle Magulla Yesu ba-ashibang. Le i gullo dig mami, ni beni ha mallale ngunja ibi diya na.

1 John

Chapter 1

¹Ga ni dunna mama shi og ah, ma shi shin ni njisung ah, mama shi shinna bisung dog agh, ingha agh muri tenana usulo. ²Deshiliyah usulo ah pangne shi yere shi shinne shi digna shi wab-kunni. Sunga sa hammiyong tenana usulo le Kulli, mama abin Terrung nigha, mama a dummi sung agh. ³Mama shi shinna, shi og agh, shi wanneyong, ate in kpab muyong nisung. kpab murung lesung nigha ingha ni Tersung ni muni, Yesu Ba-ashibang. ⁴Sunga sa nyongliyong a gire ate binmuribang lasung ibi dungso. ⁵Mama ni pag tenana ni shi ogha abinni yah ingha a hamma binyong nigha: Kulliya poshibang ni, ingha binniyah pinna nya ko fitong. ⁶Shi nah sunga shi kpab musung nih ni shi sunga ye sa gya a pinnale shi pangna yiri shi nya shi pag gimma njiteng nigha. ⁷Ama sunga sa gya a poshibang le ninga mama ini poshibang nigha, shi kpanna musung arisung, nkilale Yesu muni ka lagsung a gimashira kwa. ⁸Shi nah shi nyani gimashira ale, sunga sa soriyi musung, njiteng nya a yalisung nigha. ⁹Ama, shi wab gimashira lesung le, yang nigha ni njiteng gereteng i ponghi sung tubu a muri gimashira lasung, i lagsung a muri ga nyani njiteng nigha a agh ¹⁰Shi nah ni shi pag gimashira agh leh shi tingne bayiri, tenanale nya a yali sung nigha.

Chapter 2

¹Amuna, miyang ngi nyongliyong a gha ate ken pag gimashira a .Ama Bwah pag gimashira lesungha ni benni tangha ntirisung ni Tersung ngha, Yesu Ba-ashibang, benni ni njiteng ngha. ²Inni ika ashisunga gimashira lasung, mamisung nini musung a, ama ni ngunjja kwa. ³Ningha ni yera ishi yereshi yerini, ingha shi bol gigilla le agh. ⁴Benni nah, "i yara Kulli ya, "ama ni bol gi-gillale agh, bayiri ni, njiteng nya riya agh. ⁵Ama benni kwa bol tenana le agh, njiteng, ni, biye agh agnjung leh Kulli ngha yeh. Nin ngha ni shi yari ni shi sunga yeh. ⁶Benni kwa nah i yangha ye Kulli yah i ging ninga mama Yesu Ba-ashibang ki gingni agh. ⁷A benni ngi agnjiyong ngha, nyal ngi yongliyong gi-gilla ma piyo agh, ama mayayina ni in og ni dunna gha. Gigilla ma yayino agh tenana ni in oggho ni. ⁸Ha ni biyeni miya ngi yongliyong gi-gilla ma piyo ma njiteng ntiri Ba-ashibang ni yong, ate pina ngha ki woro, poshibang ma njiteng wara ki poshibang. ⁹Benni nah i yangha a poshibang ke ki shibi munangi agh ha nibeni yangha a pinna. ¹⁰Benni agnji munangi agh yangha ntiri poshibang, teg engkusung nyabinni yah. ¹¹Ama benni shibi munna ngi agh, yangha a pinna, yangha i gya a pinna; ni yeri ba i ikanghan ngha, ate pinna vulina nji¹²Minyang ngi yongliyong a munna makunyalang, ate a langna gimashira layong, ate luli. ¹³minya ngi yongliyong a terung, ate inyara benni ni dunna agh. Minya ngi yongliyong, abasa denna ate in ganna kun bayong mashira. Inyongli ne yong, a muna makena, ate in nyerina Terung. ¹⁴In nyongli ne yong, a terung, ate in yerina benni ni dunna agh. In yongli ne yong, abasa adenna, ate in yongha ni tenkurung, ate tenana leh Kulli ingha a yaliyong, ate in ganna kun gimashira. ¹⁵ke in angnji gunja agh ko agah a gunja agh. Benni agnji ngunja agh, agjung leh Terung nya aye agh. ¹⁶Ate gakwa a ngunja a-yuwa ma ngirung, yuwal manjung ni digna ma gushi murung nya abin Terung ngha, ama ngha ngunja. ¹⁷Gunja ni yuwal le ngha ki woro. Ama benni kwa pag ga Kulli aggha i digha kenna malale ngunja. ¹⁸Amuna makena, mallale kara ningha. Ningha mama in og gha, a basoribang ngha ka ju, nibeniya agh a abasoribang dudug juna, te gireni shi yerini kara malla. ¹⁹A pura a ntirisung, ate a nya ntirisung agh gha, ayangha nisung le kadingna nisung. Ama ngha a puri in dunna a nya nisung ahh. ²⁰Ama in kunna dara a bin abin murung Kulli, in yongha kwa'ah inyara njiteng gha. ²¹Niyongli yong agh ate nin nyeri njiteng agha. Ate in nyare, ate yiri nya abin njiteng ngha²²Ya biye pag ba ama bayiri benni gorro eh Yesu ba-ashibang bang ni le? Biye yah shi ba'ashibang ni, ate gorkung Terung ni muna. ²³Bwa nya ka shibi muna ka kum Terung agh. Benni kwa ag ni muna agh yangha ni Terung. ²⁴Ate yongha, ga in og ni dunna ash i diya ah yaliyong. Keh ga in og ni dunna ash diya ayaliyong le, yong magha ngha diya a yali muna ni Terung. ²⁵Ga ni agha muri i pasung ngha: Usulo ni ki malgha agh. ²⁶In nyongli nayong a ga kwa a muri a benni ka boshiyong gha. ²⁷Ninga yongha, dara ni in aggha bini yah ibi diya a yaliyong, Nial bung i alliyong giri a. Ngha ni ma darale alliyong ga kwa'a njiteng ni yiri ni agh ni, ngha mama alliyongha in digha aye. ²⁸Nibiyenigha, a muna makun yalang, indigha a yeh ate ngha ju agh, agh ga dig ni tenkurung ngha ni yiribina a kundumi ari jule ²⁹Ngha yerina ini ba njileng a, nyere, beni kwa'ah pa ga bowa a billi a bini.

Chapter 3

¹Shin jah tollo ni Kulli pahsung nga, ha ke a gosung amuna Kulli, ini shi diggaha nah. Ini pagghi ke ngunjah ni yeri sung nga, ate nayan agh.. ²Aba kunyalang ni beni agh su sungni amuna Kulli, deshiya na dumisung jah dignani sa digni agh, shi yerina nga ba'ashibang ka juniya, sa dig ni nga ini, ate sa shini ni nga mama digni agh ³Beni kwah ni tigyong amuri ga dun nga tigna a muri lag muri ni nga mama yang nga kwa gha. ⁴Beni kwa pag gimashira agh yang nga i paggha ni bil gi gilla agh gha; Ate gima shira agh ga na gil agh ni ⁵Nyerina a ju ni ba'ashibang ate lag a gimashira, i nya ni gimashira ari agh. ⁶Bwah nya ka digni ni ka wo pag gimashira agh. 'Bwah nya digga muri pag gimashira ye shini ko yeri agh. ⁷A muna ma kunyalang, ke ibi in agga i bwah boshi yong nga. Beni ki paggima bwah agh, ba gima bwah ni, ni nga mama ba-ashibang nga ba gima bwah ni agh. ⁸Beni pag gima shira agh pura bin ba soriyibang, ate ba soribang pagna gima shira ni kunduna. Ini pagghi ke muna Kulli ju, ate i biyi a tumo basoribang. ⁹Beni kwah a filla a binKulli agh ni dig-digna pag gima shira agh ate jali le Kulli nga ari. Ni dig-digna pag gima shira agh ate a filli a njibing Kulli¹⁰Nin gha ni a logle a yerini a muna Kulli ni a muna ba basoribang. Beni kwah ni pag gima bwah agh gha ni pura bin Kulli agh; ini beni ni angji muna ngih agh nah. ¹¹Ate gha ini pag kuntumo ni oggho ni duna agh: I shi agnji arisung ¹²Nya ni nga Kayinu ni dig mami ba soriyibang yeh wol nlueh muna ngi agh. Mang pagghi ke wol nlueh? Ate a gipagnale agh gimashira ni, mami muna ngi gerenteng. ¹³ke i pag yong gi gobbon agh amuna nah, nga ngunjah shibiyong nga. ¹⁴Shi yerina ni shi dura a nluoh kene a ntiri usullo, ate shi sungnga sa agnji a muna ngisung. Beni kwa ni nya ki agnjung bang nga agh, digha a nluwo ¹⁵Beni kwa ki shibi muna ngi agh, ba wol luwo ni. Nyerite ba wol-luwo ni usulo mama nya ki mal gha a ye gha. ¹⁶Biyeh ni shi yerini agnjung nghan ate ba'ashibang pah ni muri ate musung nga. Sung ma agh bonna ke shi pah musung ate muri a muna ngisung. ¹⁷Beni kwa ni gi kunna ngun nja agh, shin muna ngi a ena, ke ni shin gi ena le agh, ni yelangni agnjung le Kulli pagni a yali le? ¹⁸A muna ma kunyalung, ke shi dung angjung ma ngoto kung nga, amma agi pagna ni njiteng¹⁹Nji biyeh ni shi yerini shi sung ni aba njiteng, deshiliya shi agna ni yahlisung a kun dumi. ²⁰Diggaha kunyalisung magsung nga le, Kulli wara yalisung ni gullo, yerina ga kwahgha ²¹Aba kunyalang, yahlisung ni magsung nga le, sungaha ni tigyong a kundung Kulli. ²²Deshiliya gakwah shi alla agh, sa kumi abini, ate shisung nga sa bol agi gilla le, sungnga sa pag aga boyi agh. ²³Lagbang le ni agha i shi pah njiteng ari lulli muni Yesu ba'ashibang, ishi agnju risung ni nga mama pah nisung laggha ni agh. ²⁴Beni ki bil telle Kulli agh, yangnga a yali, Kulli nga deshi a yali bweh njibiyeni shi yerini i yangnga a yalisung, a njibin bongho ni pah sungnga.

Chapter 4

¹A makunyalang ke pah njiteng ari bongho ni kwah gha. Igha ninale npera a bongho ni kwah gha, nshina le mami Kulli ni le? Ate aba shinduna ma yiri dudug ignina ngunja. ²Niga ni, nga yerini bongho le Kulli, bongho ni kwah agha i Yesu ba'ashibang junia ngirung gha, mami Kulli ni ³Deshiliya, bongho ni kwah ni agni Yesu gha, agh mami Kulli niya. Bonghe gha, mami beni ki shibi ba-ashibang ni, mama in og ki juah, ni beniya, wara bilbang ma ngunja. ⁴A muna makunyalang, npura bin Kulli, nganna kuyang ate beni a yaliyongha wara beni ngunja gha. ⁵A yang ni ma ngunja; ga teh kwah a wab gha ma ngunjah ni, ngunja gha ki og yang. ⁶susungni mami Kulli. Beni kwah yeri Kulli, yang i ogsung. Beni kwah nyah bin Kulli ya, nyah ki ogsung gha. Niga ni shi yerini bongho ma njiteng ni bongho ma yiri ⁷A makunyalang shi agnji arisung ate agnjung gha, mami Kullini, beni kwah ki agnjung gha, a billi bin Kulli, deshiliya yara Kulli. ⁸Beni nyah ki agnjung gha, ni yeri Kulli ate Kulli gha, agnjung ni. ⁹Ate gani agnjung le ni Kulli dung muri a ntirisung Kulli tashi muni ni mwoh gha a ngunja ate i ashisung. ¹⁰A gha nga agnjungni, su sungni shi agnji Kulliyagh gha, amma ini agnjisung, tashi muni i dig ba toyisung gimashira lesung. ¹¹A makunyalang, Kulli agna njisungle, shi osso shi agn nji arisung. ¹²Bwah nyah shin Kulli. Shi agn nji arisungle, Kulli nga a yesung, le agnjungle gha diggna a yesung. ¹³Niga ni shi yerini i sugha a yeh, ya gha teh a yesung, ate panasung a ntiri bongho le. ¹⁴Deshiliya, shi shinna, shi yerina ile Terung tashi na muni ni dig ba'ashi ngunjali. ¹⁵Beni kwah agha i Yesu muna Kulli ni ya, Kulli gha digga a yeh, ya gha teh a yeh Kulli. ¹⁶Deshiliya, shi yara, shi panag njiteng ari agnjung ni gha ni ate musungha Kulli ya agnjung ni, beni kwah digga a agnjung niya, yangha digga a yeh Kulli, Kulli gha teh digga a yeh ¹⁷A tebi gha, agnjung ni digna gerenteng a ntirisung ate ngirisung ki tenne a kara njoh, ama niga ma yangha ghan gha, Ini teh sa paghana a ngunjani. ¹⁸Ngobong nyah ari agnjung gha. Ama agnjung ma bwah nha ki pushi ngobong, ate ngobong ki ka ni funshibang. Ama beni ki bang ngobong gha, nyah ni agnjung ma gereteng gha. ¹⁹Sa agnjung ate Kulli agna njisung ni duna ²⁰Ngha bwah nah, "i agna nji Kulli ama ni agn nji munang ngi ghale, ba payiri ni. Ate beni ni agnji munang ngi, ni i shin gha, ni ki agn nji Kulli beni ni shin gha agh. ²¹Deshiya, gigillah ni shi kuma bini gha niga: beni kwah agn nji Kulli, ka agn nji munang ngi

Chapter 5

¹Beni kwa pah njiteng i Yesu ini ba'ashibang a billi abin Kulli, ni beni kwa agnji Teri agh ika agnji muna ni a billa aji bini agh. ²Ini ninah le shi yahrah shi angna nji a muna Kulli; nga shi angji Kulli ni bila agigila le agh. ³Gah ni kipag agnju le Kulli: ishi bol agigila le. ⁴Deshiliya agh agigila le ni gangshibang agh. ⁵Ate beni kwa bila le Kulli ni agh ganah kun ngunjah. Ini pag ganah ni shi ganikun ngunjah agh njiteng lesung. ⁶Isang ni biyeh ni ka gang kun ngunjah? Beni pah njiteng i Yesu agh muna Kulli ni agh ni. ⁷Inai pag beni juh a njinje le muru ni nkila agh Yesu ba'ashibang. Ni juh ni muru ni muri agh, ama juh ni muru ni nkila. ⁸Tahroh ini tangha wab gah pag giri agh. ⁹Bongho, ni muru, ni nkileh. A gah tahro ni agh a onga riyang. [A tahro ni tangha a Kulli: Tehtung, tenana, ni Bongho le Kulli: a tahro ni agh a yangha mwoh. A tahro nga deshili tangha a ngunjah: Bongho, muru, ni nkila: a tahro ni agh ayangha mwoh.] ¹⁰Shi agha ni a tenana le bayong le, tenana le Kulli asso wahreh. Ate tenana le Kulli agh Ini ningah, i wara tangha wab tenana ate muri muni. ¹¹Beni kwa pah njiteng ni muna Kulli agh kunna agha ni muri. Beni kwa ni pah njiteng ni Kulli agh, tingne ba pag yiri, ate ni agha ni tenana ni Kulli pag a muri muni agh. ¹²Deshiliya wadkung nghe nin gah: Kulli pasung usulo ni niki mal agh, usulo ni agh nga abin muni. ¹³Beni kwa ni muneh agh yangha ni usulo agh Benin nyah ni muna Kulli agh nih kun usulo agh. ¹⁴Nyongli neiyong aga kwa niagh ate ni yere i nyongha ni usulo ni nyah ki mal agha abiyong a beni pah njiteng ni luli muna Kulli agh. ¹⁵Deshiliya agh, gah ni pag tenkurung ni shi sunga ni a kun dumi agh, ni nga shi jim ga kwa agh ari agha le agh, ika ogsung. ¹⁶Deshiliya agh, nga shi yera i yangha i ogsung le ga kwa shi jima a bini agh - shi yerinah ni shi kuna ga shi jima bini agh. ¹⁷Beni kwa shin muni ngi ki pag gimashira ni nikenah a nluoh agh, ibi jimi Kulli, Kulli ka pih usulo. Ngi wab teng a murah a beni gimashira leyang nikene a nluoh agh. Gimashira nga nhang kenah anluoh, ni nah ibi jim Kulli a muri agh. ¹⁸A ga kwa a njiteng nihga agh, gimashira ni, ama gimashira nga nhang ni kena a nluoh agh. ¹⁹Shi yerinah ni beni kwa mami Kulli giagh, ni pag gimashira agh. Ama beni te mami Kulli ni agh yongo i ashi, bayong mashira ni ki payi ga ka konni agh. ²⁰Shi yerinah shi sungni a mami Kulli, yeshi yerinah ni ngunjah kwa agh nga a bih bayong mashira. ²¹Ama shi yerinah ni muna Kulli jun, na pasung yeriteng ate ibi shi yere beni ni njiteng agh. Ini deshiliya ninah, shi yerina shi sunga bin beni ni njiteng agh, abin munih Yesu Ba'ashibang. Ini kulli ma njiteng ni usulo ni nyah ki mal agh. ²²Amuna, nleh muyong ari a lah gulah.

2 John

Chapter 1

¹A bin a magulla kena bin a beni a tanyiya mangalang ni a muni, nga ntolayang gha in pa jiteng a mu yang gha nyah ni murong gha, ni a beni kwa yen njitengha. ²Ate njiteng uwa risungha abini sunga ka diana har kara kaberi. ³Ibe gipangnale, giena, Ololo abi dia musung abin Kulli, tensung ni bin Yesu Kristi muno Teri, a ye ntolayangha ni agah. ⁴Miyang gi pang bin murubang ate kunna a munayong babba ni giyah a tolole yongha, ni ga mama shi aggha, a la'ah abin Terun. ⁵Ni beniya miyang gi jimo, bamani nyanigha gi yongliyo, laggah ma npiyowa, amma ni ga mama shi ogni kun dunagha a shi agji arisung. ⁶Agah ni gah, ate shi ginyah a njire langrung le. Langrung ni nigah, ni gah mama in ogni kun dunagha, ate in ngiyahaye. ⁷Ate a ba soribang duduk inni na ngungja, na agah Yesu Ba'ashibang nju a ngimurungha basonbany ni ni abini ni agah ba'ashibangha. ⁸Nshin muyong, ate ke bor gah sa pang tumomuri yah, ate in agah ngoshe magullah. ⁹Beni agduna ni diya gi aliya le Ba'ashipang le ni yeri Kulli yah, beni diggah a aliya gireya, bega ni Terung ni muna kwa. ¹⁰Bwa'a juwa binyong le ni juni gah a aliyongnigha, ke agji alayongha, ken mayi kungha. ¹¹Ate beni mayi kungha agnine a gimashira le. ¹²Miyangni giri duduk gah yonliyong, ni dollo gah yongli ni bengha, ammma ntengnayong ga juwa binyong gah nateng siyong dung ni dung, ate binmurubang le sung ibi dungso. ¹³A muna migaliyong ni ntol gha mangniyong kun.

3 John

Chapter 1

¹Amagula kena makun yalan Gayus, bani yanstogha a jitengha. ²A makun yalun nyang jimma ate in buro ari gakwa, ni dig ni yiritena, Gamama yong kile yong buriniya. ³Npana biri muruban diduh nga a muna giyong tegni temuyo ate sitenle yongha, nga mama agini a jitengha. ⁴Bin murubang ni oh mamah, nga nohni a munangha ki giya a jitengha. ⁵A makunyalen ndunteng a kare kwa'a a ritumo ni gipayi a muna giyongha na biri. ⁶Ngha,

tenyongha ate arijungloyongha a kun dung aba-bang Kulli. Npana gima bwa ke tashiyang aji jere mabwale Kulli. ⁷Ate lule ni putibi, na agh gumung abi abani ni yeri Kulliya. ⁸Ngha ni nagha, ji agha ja'abe, ate shi diya abiyong, patumonyang a muri jiteng. ¹⁰⁹Nyony liriagiri kena bin aba ban Kulli, amma Diyotariffis, beni ki gushi muriya ni aghasungha. ¹⁰Ngha ninale, njule, gi denshe nagha payiya, ni lulusung ni biya ni wayiten ma shira a munsuri. Gi payine ni pariya, nni ni muri ma'a ni agha a muna giya, abeni tele ki aghasunagha, shiba, ye piriya abiaba bankulli. ¹¹Amakunyalang, ke aliya pa gun mashira amma npagu mabwa. Beni pa gumabwa, nni mi Kulli, beni te pa gimashira'a ni yeri Kulli ya. ¹²Dimitiriyas ni tangha ari aga kwa ni jiteng, misuma'a shi tenne agha, nyarate tangha le surigha jitenni. ¹³Nyan na teng ke giyonglo, ama ni giyongliya ni bangha. ¹⁴Ama ntola gi shiyong ni beni, le ginate dun ni dun. ¹⁵Ded poshibang le kulli ebi diniyong. Abisung nga ki mayong kun, n mayi a biyong kun ni luliyang.

Jude

Chapter 1

¹Mini Yahuda, guro le Yesu Ba'ashibang, ni muna ngi Yakubu, juwa ra abeni a gor nha, a beni Kulli. Tesung tollo ke tihyi Yesu Ba'ashibang gha. ²Le shin gi ennah ni pololeh Kulli ni Angjung bi gowo a ntirinyong. ³A makung yalang, nga ntoli ngah yongli yong a muri a balasung nga, digna ibi nyongliyong, ibi tengshi ngiriyong, ibi ntagha ari pah njiteng ni a woro a pih a beni pah njiteng nga. ⁴Ate a bayong baba songrina riyang ingna intiring yong. Abeni ni a tigha njuoh ka kuro. A yangni a beni nya ki bang Kulli agh gha nga pil nieh le Kulli kene a pag gima nangna, abeni shibi magula ni murung Kullilesung Yesu, ba ashibang nga. ⁵Nibiyeni agh, ntola nga ushi yaliyong ko digna nwara nyerina, ihle murung Kulli ashina a bayong a nje Masar, ama ni njumo agh wollah abeni ni pah njiteng nga agh. ⁶Deshiya, a bakuntumo le Kulli ni bol gullo leyang nga-nga, ama dag bin digna mabungha le yang nga Kulli tignayang a nguri kena a malla le ngunja, a pihna mashira ate kara wab njuoh magula. ⁷Ngha ni nga Saduma ni Gwamarata ni a njuh ni kangni yang nga, abeni tig muyang ari pag nja ni bil gipagna le ngirung agh. A pil yang a dig gidumo le abeni a fungshi ni gishe mama ni ki mal agh agh. ⁸Ngha te ni nah agh aba lohro niya ayang nga a biyi ngiri yang. A nya a pih aba dighamuribang gullo agh, a wab teng ma shira a mura a ba gerenteng. Mikailu ni ma dig magula le a bakuntumo le ulli agh, nga i shagshiri ni nongri ni basoribang ate nluoh Musa agh, ni wab teng mashira a muri agh. ⁹Mikailu nima dig magullah le a bakuntumo le Kulli gha, nga i shagshiri ni nongri ni Ba'soribang ate le Musa agh, ni wab te mashira a muri agh. Ngha ninah le "nah a le kulli fungsho!" ¹⁰Ama a bayong ni agh, a biyi luli ga kwah na yeriya gha ni gha a yeri agh. Dengshe le yang ni nga dengshe le a gu luoh. Ini pag ga wohl yang nga. ¹¹Gi ennah leyang! Ate a bolla njinjere le Kayinu. A ishina muyang a njinjere mashira le Ba'amu ate a kun buhro. A wolla muyang a njinjere mashira le kora. ¹²A gah agh, agimashira ni a songri muyang a njibuno mamah yaliyong tolgha. A nyah ni iribina ni ngobang ari pag gi njibuno gha, a lih gili leyang ni muyang. A nlagiri mapinna ni muru nyah nga agh, mamah guh ki pong nga. A ngung ba bogho ni nya ki tolgha agh-ki wuh kushiyang bari, a pihl milli ngung a bikulli. ¹³A yangni veliye le muru mah yah lulla a sallang. A yang nga gushi muyang ari gi iribiyina ni a pag gha. A yang ni a muna sheri ni ki gahliya, nga a tig pinna mashinshin ni ate muyang nga. ¹⁴Anuhu, bayong ma tombari, logha ri Adamu, shinduna a muyang le nah, "shina!" murung Kulli ka juni aba gerenteng le dudug. ¹⁵Ate ijah wabbi abeni kwah agh njuoh. I jah wabbi abeni ni yeri Kulli agh njuoh a muri tumo leyang ni a pagha njere mashira gha, ni ate manangna ni kwah abeni ni yeri Kulli agh gha wabba a muri agh. ¹⁶Abayong ni agh, aba nyashiteng ni aba vuriteng, abeni ki pag gimashira ni yaliyang tol gha. A gushi muyang ate yaliyang tolo aka kung nga, le a sohra a nshille. ¹⁷Ama yong, aba kunyalung nga, ndengshi tenana ni aba pag tumo le Magulla Yesu Ba'ashibang wabbi yang kikara agh. ¹⁸Anayiyong, "kara malla agh, abba jobbang ka gowo, nga ka pag gimashira ni yaliyang tol gha. ¹⁹A Bayong ni agh, aba koriya muri bangni. Aba pag gi ngunjani, nyah ni bonghole Kulli agh. ²⁰Ama yong a makunyalang, ngushi riyong ari pah njiteng ma gerenteng, njing Kulli a bongho ma gerentengle Kulli. ²¹Ndiggha a angjung le Kulli, nlehl gi enna le magula Yesu Ba'ashibang nga juni usulo ni nyah ki mal gha agh. ²²Nshin gi ennah le a beni ni pah njiteng nga agh. ²³N'ashi a bayong baba a ingna a gishe. A baba agh, nshin gi ennah leyang ni ngobong, nshibi dagra ni biyi ni gimashira nga. ²⁴Nibeniya, abin beni logle angniyong ken kpa gha agh, ye ka angniyong ntang nga kundung magulla leh, nyah ni dabi agh, ni binmurubang magula, ²⁵Abin Kulli mwoh Ba'ashibang njibin Magula Yesu Ba'ashibang, njibin Magula Yesu Ba'ashibang, ni gullo, a diggha kyari kwah gha, ni beni ke kene. ibi diggha nah.

Revelation

Chapter 1

¹Gani pag njiloro le Yesu ba-ashibang ni Kulli pi i dumi a gurole aga ka pag giri ni beniyah. Dumi ari tashiba kuntumole abin gurole Yohanna. ²Yohanna na nateng a muri tenana le Kull ni ga a wabba amuri Yesu ba-ashibang nga, ni ga kwa shingha. ³Beroni ari beni bil mu mborni ni jollo agha, beni teshi kiri ari tenana na wabba, bil gha a nyonlayeye, ate kunbang tolla digha. ⁴Yohanna, zuwa a kangna bang Kulli tanbahri ni a nje Asiyaagh; Ibi nieh le Kulli, bi ding ni yong, ni ololo le beni ni biyeni agh ni beni beri agh ni beni ka zu kara agh, a nji biya a bongho tombari ni tangha kundumi agh ⁵ni bin Yesu ba-ashibang, ba wan njiteng, minmala le beni wugha, beni digha a mura a murung ma ngunjagha. A bin beni agnjisung ke ashisung a gimashira ni nkilaleyah ⁶Tignasung ishi digha aba digha muribang. Aba pag tumule Kulli ni teri bini ni gullo ma digha muribang ke kene Ibi diana. ⁷shin, yongho i zu ni nlagiri, njunni kwa agh ka shini, kpanna a beni sue agh. A kunburi ni kwa ngunnja agh ka buwagha ate muri ini ninah ibi diana. ⁸"Mini pag kunduna, mini njumo" Wabale murung Kulli, beni agh ni beni kannagha ni beni kajugha!! ba digha a muribang kwa. ⁹Meng Yohanna muna gyiyong beni ki gana ni yongha, ni digha murubang, ni gimyong nga a ye Yesu agh-beni a kasa muruni a gori Batmusa agh ate tenana le Kulli ni a awaba a muri Yesu agh. ¹⁰Myang a bogho a karale Murung Kulli, in og na juman a gih ninga buwale njeme-peripe. ¹¹Nah, "Nyonli ga a shina a gi banteng nga ntuti abin bangkulli tonburi abin aba Afisu, Simina, Birgamas, Tayatira, Sardisu, Filadalfiya ni aba landikiya." ¹²Pila ngi shin gih ni ki nateng rang nga nga pilli agh, ni Shin gi fungna ma moshi gishe tonburi. ¹³A ntiri a gi moshi gishe agh, fwa gha nghan niga muna bayong, mel dagra ma sanna ha juwa kushi nje, ni gi fungna kuhrung kangni kikili. ¹⁴muri ni nji muri posso ningah njinguri poso ninga muru njitali, ba nji ninga leshi gishe ¹⁵A kushi ninga gifungna-ma nshimi ni a koga a ntul agh gih ni nga jolo le muru ni ki veliyi agh. ¹⁶Yangha ni muna nsheri tonburi a bi mali, ni garabuwo ni a kogli kuni kwa bari agh, ki pura a kunni: kundumi nyi nyilin ninga kara ni ki tagha ¹⁷Ngha nshiniya mkpa kushi nje ntuwo, ninmga beni wuagh apar bi mali a murang le'nah, "ka bang ngobbongha; mini ma kunduna ni majumo, ¹⁸Ni beni digha, mwuna kana, ama shina, myang ni usulo ke kene. Myang ni gi logshi kun kangna nluwo ni nji ma njali ¹⁹Ni beniya nyongli ga a shingha, ga ni beni-nya, ni ga ka paggiri nzu ga'a. ²⁰Ate kushi amuna shieri asina a beng malih agh agi fungna ma moshi tonburi ni a shina beng maliya'a: A muna sheri tonburi, ni agha abakuntumo le Kulli ma kangna bang kullini agh agi, a fungna ma meshi gishe ni tonburi agh, a kangna bankulli tonburi ni. "

Chapter 2

¹"Juwa abin ba kuntumo le kulli ni Afisus agh nyonglo: "Ga no ki pag a tenana beni bola a muna shieri tonbari a bi mali ye ki giya a ntiri a gi fungna ma moshi gishe ni tombahri agh" ²Nyara ga a pagha ni tumo gani lo ni gimyahlo. Nyara a nya a agn abeni ki pag gimashiragha. Nyara a perina abeni ki gor muyang, abakuntumo agh, ama ini nina agh, a kunyang aba yirini. ³Nyara a wo nga ni gim yahlung ma dugrina, a ganna te murang duduk ate lulang, deshiliya iro ni mal agh ⁴Ama myang ni yalilu la a muro ate a dangna agnjung makundunalo ⁵Denshi ba a kpa nga gha. A pontubu a nyere a pagh agh aga kana a wo pag ni duna agh. Na pontubu agh le, ngi zuwa bino le nja tol gimoshi gishe lo abin digale. ⁶Ama a wongha ni ga; Ashiba a ga a ba Nikolatan pagha, nga meng ma agh nshibiya. ⁷Ibi beni ni kirungha i og ga bongho ki wabbi a kangna bang kulliya. Beni gang kun aga kwa ni agh, nga pih njere i li a ntiri ngun usullo, nga a mulle kulliya. ⁸"Zuwa biya a bah kuntumole Kulli ni abin bang Kulli ni a Samirna nyonglo: 'A ga ni pagha a tenanale beni ini pag kunduna ni ma njummo, agh benni kana wuh ke ye log deshiliya: ⁹"Nyara gani leyong ni enna leyong, amma nyongha ni kumo. Nyara a ba biyi luliyong abeni nah a yangni aba Yahuda agh, amma a yang ni agh, Ayangni kangna bin bang Kulli le basori bang. ¹⁰ken n'bang gani ni nga gangha. Nshina! basoribang nga ka tuta a bahbah le yong abin kuribang ate a ka tam yong, le nga gana ma kara lum. Npah njiteng ha kena nluo le nga payong jenghe ma usullo. ¹¹Beni kwa ni kirung oghbangha i ogga bongho ki wabbi a babang Kulliya. Beni gang kun bang nga ni nkun piyeh ari nluo ma bariya. ¹²"Zuwa bin abakuntumo le ababangkulli ni a Burgamus nyonglo: 'A ga ni ki pagha a tenana le beni ni garabuwo ni a kogli kunni bariya: ¹³"Nyara bah a digha nga, ba diya muribang le basoribang dingha nga. Nina te ya a bolla lulang ngigang. Nyara na shibi pah njiteng a murangha, ko a njale Antifus ba wattelang, ba njiteng lang, beni a woluwe a ntiriyongha, ba ba'asoribang dinghan nga. ¹⁴Ama myang ni agiri fitong a muro: nyongha na abeni bol gi alinale'Bal'aminu nginghan nga, bani aliyi Balak i bug tali eng kusung a dung a muna Israila, ate ali gilini wola alah gullagha le a pag njah. ¹⁵Nina deshiliya, nyongha na abeni bol aliyi gile aba Nikata ngingan nga. ¹⁶Nina le npontubu! nshibile nga zuwa bino ni kara, le nga ta luwa a muyang ni garabuwo a kunnan. ¹⁷I beni kwa ni kirung agh i ogga bogho ki wabbi ababangkulliya. Ni beni gan agh, nga pih mana ni a songriya, deshiliya nga pih tali ma poshina ni lulung ma piyo ni a nyongla mura, tali ehya lulung ni bung nyha yeri agh amase beni ariyiya" ¹⁸"Zuwa a bin bakuntumo le Kulli a Tiyatira nyonglo: 'A ga ni ki pag a tenanale muna Kulli, beni ni njung ninga leshi gisheya; ni a kushi ninga gifungna ma muri nshimi agh; ¹⁹Nyara ga a pagha; agnjunglo ni njitenglo, ni tumolo ni ginyahlo madungrina. In yara ga a pagha a ntiri kara no agh wars aga a pay no duna agh. ²⁰Ama myang niga a muro: awagha a teshi kiro ari bamani Jezebel, beni ki gor muri i bashindunagha. Ni aliyi gileya soriyi nah a gurolang ah pag njah le a lih gilina ni a woyi gilangha. ²¹In pi kumbang i pontubu ama ni agha ni pontubu a ri pag njah le agh. ²²shina! nga tigyi i nongkonno ni a beni pag njah nini agh a ingna a gani mashira, se te pontubu ni gipangna le. ²³Nga wol nluwo a muni, le ababangkulli ka yere i mini beni denshe ni kunye bwa. Ingi pi-beni kwa ntiri yong piyera ri gi pangna le. ²⁴Ama ai nshileyang ni a Tayatira, juwa bin beni kwa ni bol alliyi ga agh, ni te yeri gi pagnah ma dungrina le basoribang nga agh a biyongha, nah, ' Ni ntiyiyong gani ma sahni a muyong nga.' ²⁵Ngha ninale, ntang ngigang sete njuh. ²⁶Beni gang kun ga kwa agh ni beni pag ga npagha na kena a agh malale, ini ka nga diya murubang a njeh kwa ²⁷I digya muyang ni batagara gitula, nga buniyi yang lushi lushi ninga nkoriyi no wamma; ²⁸Ninga mama i agha abin tarangha, nga osso nga pih nsari benghe. ²⁹Le beni ni kirungha ibi ogga bongho ki wabbi a babangkulliya."

Chapter 3

¹"Zuwa bin ba kuntumo le Kulli ni a kangna bangkulli ni a Sardisu agh nyonglo; 'A ga ni pagha a tenana le beni bol bongho le Kulli tombahri a muna shipi tombahri. "Nyara ga a pagha. " A pangna lulung a woh nga ni ususollo ama a woni nluo. ²Logho a tenshi a shile ni wa oh agh nluo lo juna gyab, ate ni nshin gipangna lo dungso a kudung Kulli langha³Ngha ninah le denshe, ga agha, no mama a ogha. Oghi le, a pontubu. Ama na logha le, nga juwa binno ninga mayibi, le na a wo yeri kunbang ni nga juni a muro agh. ⁴Ama luli abwangha nghana fitong a Sardisu abeni ni bashi dagra le yangha agh. Sa giniyang, a dagra ma poshina, ate a perina.⁵Beni te gang kun agha, i ishi dagra ma poshina, ni te ngi bishili luli a gi nyonglina usullo agh le nga gor luli kudung terang ni aba kuntumo le. ⁶Le beni ni kirungha ibi ogga a bongho ki wabbi aba bangkulliya"⁷"Juwa bin aba kuntumo le Kulli ni a bin bangkulli ni a Filadelfiya agh nyonglo:- "Aga ni a tenana le beni ba gereteng ni njiteng nga ini bol gi loshi kun kangna le Dauda, loshi le bung ya ki giri agh, girinle bung nya ka loshi agh. ⁸Nyara ga a pagha. Shina, nloshi noh kun kangna a dumo mama bung nya ka giri agh. In yara a wo nga ni tenshirung fitong, ama a ogna telang nah agor yeri lulangha.⁹Shina! abeni a bin kpaba le ba basoriyi bangha, a beni nah a yangna aba Yahuda agh; amaayangni agh, Yiri no a pagha, Nga pagyang a ju agungha kusa, le ajah yere i yangtolo. ¹⁰Ate a bolla gi langnalang, ni gimyahlo, meng te agh nga bola a kunbang ma peribang ni ki juwa a ngunjah kwa, a peri abeni diya ngun njah agh. ¹¹Myang nga juni kahra. In bol ga biyong nga gigang ate ke bwa tol jeghe leyongha.¹²Nga pag beni gangkun agireya'a, idig ngun tan gha a kangna bin binbang Kullilang, le ni puro a ye agh. Nga nyongli luli Kullilang a muri, luli leh Kullilang "Urushalima ma piyo, nga pura a Kulli abin Kullilang nga," ni lulang ma piyo. ¹³Beni ni kirungha i ogga bongho ki waba ababankulliya!"¹⁴"Juwa bin aba kuntumo le Kulli no a bin bang Kulli ni a lawudikiya agh nyonglo: 'A tenana le Ibidiana agh ni mama a angni agh ni ma wat, njiteng, a mura aga ba digha muribang a Mira aga Kulli gil agh. ¹⁵"Nyara ga a pagha, ate na polgha nitea pith agh. Ntollah me a polla ko ken phihna na! ¹⁶Ate nyongha tuntun a Wang nga bim na phih agh nite a nbol agh-myang gha tarwoko¹⁷Ate a nah, 'minibakumo, myani aga kunna dudug, nyangi al gumbung nga! Ama na a yere ni gi enna ni ni weh agh, ba enna, manji wayina, le a wangha ni tesalang. ¹⁸og lagrung lang: kur gi fungna mama a pingsa gishe agh abi nang, ate a dig ba kumo, ni dagra ma poshina kinkebeng ate a fuliyi Rob ate ka dum tesalanglo agh ate irbina, bishimurung a njo ate a kumo a shinbang.¹⁹myang gi fungshi beni kwa yang tol agh, myang ngi aliyang pagha ni aka dingni agh. Ngha nina le, in dingni njiteng in pontubu. ²⁰shina, myang tangha kunkangna ngi wol kunkangna. Beni kwa og ngyang nga le logshi kunkan na agh, nga juwa aleh nga ligiri nini, ini te agh i ligiri ni meng.²¹Beni gankung agh nga pih njere i ding ni mena a muri ngun murun - murunglang, ninga mama ngani kun ga kwa agh ke nding ni terang a muri ngun murun - murung le agh. ²²Ibeni ni kirungha i ogga bongho ki wabbi aba bang Kulli agh.

Chapter 4

¹A jung a ga kwa agh, nshinnah le, shin kun kangna logshinari a kulli. Ngih ma kunduna ni ogha ki nateng rang nina jemme peripe, ka nah, "Juwa ba le nga dūmo gha ka pagha a jun agh aga agh." ² Le inana bongho, le shin ngung murun murung a be a kulli ni bwa dīgha muri. ³Beni dīgha muriya ngha ki pur Yasfa ni Yakuta. A gangri ngha nghang kangni ngung muru murung. A gangri ye pur njitali wol gishe⁴In ngha kangni ngung murun le murung ngha a ngun murun ngha nghang wura mwoh pur inne a muri a ngung murun le murung ni agh aba tenna wura mwoh pur inne dīgha muyang, a mel a dagra ma poshina ni jeghe ma fungna a muyang. ⁵Ari ngung murun le murung ngha ye nshin poshibang ki nyiyiba, ni jollo ninga a saghale muru. A gi moshi gishe tomgbari a dūng ngung murun le murung nghe a gishe a yangha a phih ma bongho tomgbari le kulli ni.⁶A dūng ngun murung ghe agh salang ma shin minlim ninga gishibang. A ntiri a ngun murunghe agh ni kangni agh a gilusung ihneh ngha nghang, a njung ni a dūng ni ni njijung ngha.⁷Gi lusung ma kunduna agh yang ngha ninga yim, ma bahri agh ni nga muna ndah, ma taro gi lusung ngha ni kundung ninga mi bayong, ma inne gi lusung nghe agh ninga kpigtiri ni ki ni logha. ⁸A gi lusung ni ihne ni agh ma kwa agh yangha ni kpatirung tomgpuri mwoh, dūngshi ni a njung a bikuli ni bi njeh. Duh ni bakara na dag te nah, "Gerenteng, Gerenteng, Gerenteng -Ini magulla murung kulli. Beni kana agh, Beni ni beni agh, ni Beni ka juwa agh."⁹Kunbang ni kwa agha gi lusunghe pani gullo, ni guso ni makampa ari beni dīgha a muri ngung murun le murungha, beni dīgha ha mallale ngunjah agh, ¹⁰a ba tenna ni wura mwoh pur ihne agh kpah njeh ni kundun yang a kushi beni dīgha a muri ngung murun le murungha. A gugha dūng beni dīgha ha malla le ngunjah agh, a bu agh jenghe leyang dūng ngung muru le murung , a nah, ¹¹"A kena, magulla lesung ni kulli lesung, ag pongso ni, guso, ni dīgha muriḃang. Ate a gilla aga kwa agh, ni agha lo, a yangha nghang a gilla yang."

Chapter 5

¹Le nshina abung ba lih le beni digya muri ngung murun murungha, ga a nyongli giri a gi bom teng a dumi ni njijumi. A gire ni a dangsa ni tig bung kana tombari. ²Nshinah ba kun tumole kulli ma teng kurung ki mag jolo ni gih magulla, "yang pere ki logshi gi bom teng ni bun ga a dangsa nmi tig ni ki bunno mina bung kana agh le?" ³Bung nya a kulli ko ngunjah ko atina rigna ngunja log le loshi gi bomteng bil ni klo ga a yehgha. ⁴Nbuwa duduk ate bung nya a kumo pere ka loshi gi bomteng ko ka billi agh. ⁵Ama mamona le a ba tenna na ngha, "ke ibi nbuwa agh. shina ! Nyim ma kum buri le aba Yahuzi , tina bibilla le Dauda, ganna gire. Ini logle loshi gi bomteng ni gi dangshina ale ni tomburbahri agh. ⁶Nshina muna nju tangha ntiri nguna muru murung ni agi lusung ihne antiri aba tenna. Yangha ni agh beni a wolgha. Yangha ni jemme toghwari mburbahri ni njung tambarbahri: a yang ni a bongho le kulli ni tombarhri ni tuta ngunja kwa agh. ⁷kene ke agh a gi bomteng ni a bung ma lih le beni diya muri ngun murung le murungha. ⁸Ngha muna nju toli gi bomteng ngha, agi lusung ni lhne agh na aba tenna wura nwoh pu ihne agh kpa kushi. Beni kwa a ntiriyang ngha nghani ngwan nta ni koro gifungna dungshini gi sunsunang! ini pag jima le aba pah njiteng. ⁹v 9 A tu nya mah piyo: "Aperina na tol gi. Ate a wollo, ni nkilalo a kureh Kulli a bayong, a kun buri shisa ni kwa agh, ni a nje kwa agh. ¹⁰Apagyang a dig gha muribang ni a magula binbang kulli apayi kulli lesung tumo le nong murung a ngun jah ¹¹Ke shin bang le ni og jollo le a bakun tumole kulli duduk kagni ngun murun - murung ni a gilushung na a batenna .Gogwo leyang ngha kwa nghakenna woro tongno ngweh lum, nbende woro tongno lum ngwe lum ni woro tongno ngwe lum woro tonngno a ngwe lum. ¹²Ana ni gih magulla, "Muna piyere ke a wol agh ate ag diya muribang, gi kunna yeriteng, ten kurung guso, gullo, ni bongso,, ¹³N' ogha ga kwa a gil agh a kulli ni gunjah ni tigna ba ngunja agh ni mama a muru magula agh ga kwa a yaliyang ngha nah, "juwa bin beni digha muri gun murun murung ngha ni bin muna nju, a bongshi a gushini gulo ni diya muribang i nong murung, fia malle le ngunjah . ¹⁴A gi lusung ihne ni agh nah , "Ibidiana,"le aba tenna kpa kushi nje, pi gullo.

Chapter 6

¹Miyang ngi shinbang le in shin munan njuh logshi gi tigbung mwoh ah ntiri tombari, in og mwoh a ntiri agi usulo ine nah gimatenna ninga soggha le muru, "juh!". ²In shinbang le, leh piri maposhina ingha, beni a muriya bol nta a bih, a pi janghe puro ninga baliluah ate i lih luah. ³Ingha munanju logshini gitigbung ma bahri agh, in og gi-usulo ma bahri nah, "juh!". ⁴Ke piri mabangna puro, a pi ba koyi njere i tol digna o grunga ngunjah, ate a bwa i wolla riyang. Ba koye ya a pahne garabuwo magulla. ⁵Ingha muna juh logshini gitigbung mataro a nah, "juh!". In shin piri ma pinna ni ba koye bol gi pyeri giri a bi ⁶In og ninga giha ntiri agiusulo ine, nah, "Gipyeshi kikaya mwoh a muri nwa bolo kara mwoh, gipyeshi guwe tahro bolo kara mwoh. Ama ke inbiyi murung ni muru inabi ah." ⁷Ngha muna njuh logshini gitigbung ma ine ah, i og ghi gi usulo ma ine nah, "juh!". ⁸Le nshing piri ma muru tubu. Ba ebiya a pi lullung nluoh, njimanje ngha sogghate. A payang gullo a muri kando mwoh le ine le ngunja a wolni garabo, yahlo na konno nah gi lusung mafunna a ngunjah. ⁹Ngha muna nju logshini gitigbung ma tongnoh ah, binje le bin tangha bin bang kulli ya in shing usulo le a beni a wolo ate tenana le Kulli ah ni wab kung ni ah boll ah. ¹⁰A bwah ni gih'u magulla, "ke ni yebang beni ki legmusung kwa agh, Bongho ni njiteng aka wabbi a bayong ni ngunjah agh njuoh, aka ag muri nkila lasung le?" ¹¹Beni kwa agh apane gi mella ma poshina, aya wabiyang a buri lebbang fitong ha se a biyang ma pag tuma nah muna ngiyang a buna na mena a beni a wol ah i dungso ngah mama a wolli yangha. ¹²Ngha muna nju logshini gitigbung ma topurmwoh ah, miya ngi shinbang le se jigra le ngunjah magulla. kara pil nigah gima pinnah shinshing ninga gikura mapinnah, sheri pila ni ngha nkila. ¹³Amunasheri ni Kulli ya saba njeh niga mama nji gori ni biya ki saba njeh ah ngha ngung magulla jigriya. ¹⁴Bakulli ma boro, ningha gibomtena ni a kargha, nkononi kwa ah ni bura bamuru ah a shishine bangle ¹⁵Le a murung ngunjah nah bayong magullina, na murung luah na ba kumo, nah aba diya muribang nah beni kwa ah, a guro na beni aguro niagh, a vulla a tuhtahli a nkono. ¹⁶A wabi a nkono na tahli, "in kpa musung! inulisung a kundung beni diyamurubang ah ni yalula le muna nju. ¹⁷Ate kara yalula magula juhna, Yang loghle tang le?"

Chapter 7

¹Ngha njumiya inshina a ba kuntumole Kulli ine ngha tagha a gbinna gunja ine magunja, a bol guh gunjah ine kukoturo ate ke guh bwa a ngunja'a ni muri murumagulla ko a mura ahgunni kwa'ah. ²Inshing ba kuntumo le kulli ma bi ki ju a tebang, beni ni gi tigbung le kulli ma usulo. Gobang ni ghi magulla a biya a ba kuntumo le kulli ni ine a beni a wabiyang a biyi gunja ni muru Magulla: ³ke biyi ngunja ni boglo muru Magulla ah, nah gung, ah se te shi tig gitigbung a kudung a guro le Kulli lasung."⁴Le og gowole a beni a tiyyang gi tigbunga: 144,000, a beni a tiyyang bung a kunburi le a bah Israila ah: ⁵Woro tognoh lumpufari a kunbule Yahuza, na tighiyang bungah, worotognoh lumpufari a kumbule Ra'abaine. Worotognoh lumpufari a kunbule Gad. ⁶Woro tognoh lumpufari a kunbule Ashiru, woro tognoh lumpufari a kunbule Noftali, woro tognoh lumpufari kunbule Manassa, ⁷woro tognoh lumpufari a kunbule Saminu, woro tognoh lumpufari a kumbule Lawi, woro tognoh lumpufari a kumbule Issaka, ⁸Woro tognoh lumpufari a kunbule Zabuluna, woro tognoh lumpufari a kunbule Yusufu, woro tognoh lumpufari a kunbule Bilyaminu a tiyyang gi tigbung.⁹Ngha njun a gireya in logshi njangle inshin kpaBa ma gulla mama bwa ni logle bangha ah - aba nje kwa'a, ni kunburi ni bayong nah ba kunburi ni tagha kundung Ngimurung gulla ni dung muna Nju. A mella gi kurah maposina a bol mbu kha a biyang, ¹⁰Ayangha gogbang ni ghiu Magulla: "Ashibang ngha bin Kulli lasung beni diya a murung ngi Murung gulo ah, ni bin muna Nju!"¹¹A ba tummo le Kulli kwa'a ngha tagha kagni gun Murun-gulo nah Magulla ni kagni nyah nah gima usullo ine, a noghanje ni muri yeyang ni kundungha a kun dung ngung murungula a gushi Kulli. ¹²A nah, "ibidiyana! Bongso, Gulolo, yeriteng, Makampa, Gullo, ni diya muribang, nitenne ngirung ah dig mami Kullilasung, ni mallale nya ikenne! ibidiyana!"¹³Le mwoh ntiri Magulle ilang," Ayangah, mel gimaposhina a ri yangniha, yebangni a pughan?"¹⁴In wabi, "Magulla, a yara," le wabang, "A beni ni pura bin gani Magulla. A lag gikuralayang a pilliyang a maposhina a ntiring nkila le muna Nju."¹⁵Ate gireya, ni ayangha kundung ngung murung gullo le Kulli, a gushi luli duh ni kara a bin bang Kulli le. Beni diya a muri ngun murung gulleya yi dig gunri a muyang. ¹⁶Na wah og yalo, ah nji muru ah, kara ni ki wolyangha ko ga ka tongbangha. ¹⁷Ate muna Nju ni a ntiring ngun Murung Magulla ah ka dig ba lelyang deshiliya ih bolliyang ih kaniyang ah nji muru usullo, Kulli ka bishili njimerulayang kwa'a a njiyan."

Chapter 8

¹Ngah muna Njue logshini gi tigbung ma tombariya, le bang pollo a Kulli mama tol nshile kungbangha. ²ke shina a ba tumole Kulli tombari a beni tagha kun dung Kulli ya a payang a njeme tombari³ke ba kun tumole Kulli mabi ju, bol koro ma fugna mama a tig gi logshi nlele ma susunnang a yeh ah tagha ba Magulla ki tagha ah a pishi gin lele masunsunang ah. A pih gi logshi leleh masunsuneh duduk ate bi piyeni jing Kulli le a ba pa njiteng kwa'ah a muri bin dara pinshi gi pah lelle masunsuna ma fugna a kundung ngunmurung gulole. ⁴Nlele le ginsunsuna nah a pinshi ah, ni jing Kulli le a ba pah njiteng, logha kulli kena kun dung Kulli a bi ba kuntumole Kulli. ⁵Ba kuntumole Kulli tol gi pinsa masunsunah a koro mafugnah dunshi ni nkalagishe a bin dara. Le buyi kena ngunjah, leh murusagha, Jigra, nyiba, ni Jigra le njeh. ⁶Aba kuntumo leh Kulli tombariya ah a beni ni njeme tombariya gillah riyang a tongyang. ⁷Ba kuntumole Kulli ma dunna tong njemele, muru njitali ni gishe kpan nkila. A buyi juwa gunjah le kande mwoh ntiri taro le ngunnja pih, kande mwoh ntiri le taro ah ngung pih nah lussung mah mahsonnah pih kwa'a⁸Ba kuntumole Kulli ma bari tong njemele, leh giri ningah ki pu tali magulla ni gishe a buyi a muru magulla. Kande mwoh ntiri taro le muru magulla pil nkila ⁹kande mwoh ntiri taro le a gima usullo ni ah muru ah wuh, mwoh ntiri taro le ah gih sassah a muru ah biya¹⁰Ba kuntumo le Kulli ma taro tong njeme leh, muna sheri magulla pura ah kulli ki lih ningha gi tah gishe, a muri kanda mwo ntiri taro le bangh salang muru ni. ¹¹Luli muna sheriyeh lulo kande mwo a ntiri taro mure ah lulloh, a bwa duduk wu ate mureya lulo-lulo. ¹²Ba kuntumole Kulli ma ine tong njeme le, kande mwo ntiri taro le kara kpanni kanda mwo ntiri taro le sheri kande mwo ntiri taro leyang kwa bol pinna kande mwo ntiri kara ni kande mwo ntiri taro le duh ni bangha¹³Nshina ih ognah kpitiri lowo ki gala ah ntiri lahagri, ki gogbang ni gih Magulla, "Gi enna, Gi enna, Gi enna, a bin bayongni diya gunjah ah, ate a shile bwale njeme le a ba kuntumo le Kulli taro ni uwo ka tong njeme ah."

Chapter 9

¹Ke bakuntumo le kulli ma tongno tong njemele ah. In shin muna sheri ma pura a kulli kpa ngunja a. ²Logshi kun tuli mama nya ni malla ah, se nlelle pura ah kun tulle ningha nlelle mama pura kun tuli gishe magulla. Kara ni guh pilla pinna ate nlelle ni ki pura ah kun tuli mama ni ki mal ah. ³Ah yeh nlelle ya a kukoro puro juwa ngunja, ah payang diya muribang ni nga a gyeah a ngunja. ⁴A wabiyang ke a biyi lusung ni ah bugiri ni gunja a ngunja ah, se abwah ni nya ni gi tigbung le kulli a kundung yangha. ⁵Na agyi yang a wol nluwo a be yah, se a payang ganni ma sheri tongno. Konbang layang d'igna ningah tabang le gye ingha ta bwa ah. ⁶A kareya abwah ki al nluo ke na kum nga. A al wuh, nluo ka bangha riyang ⁷A kukore ni nga a piri mama a gil yang ate luwa. A muyang nga giri nga ni nga janghe gi fungna, kundung yang ni nga mami abwah. ⁸Nji muyang ni nga nji muru le amena, milingyang ni nga mili yim. ⁹A yangha ni tongho kikil fungna, gih ki kobi yang ni nga gih gikongna ni a piro tollo bangni ki kani ah luwa ah. ¹⁰A yangha ni ngillatiyong ni nga nji muni le gyeah; a ngillatayang a yangha ni diyamuribang ni ah pani abwa gani ah ma sheri tongno. ¹¹Ah yangha ni bwa ninga murung a muyang, ba kuntumo le kulli ma tuli mama nya ni malla ah. Lulli ni kung Ibraniya, Abadon, ni kung Helena na a Afoliyon. ¹²Gi enna ma dunna ah warra. Shina! Jum ga ah a gimma konna ingha ow bari ka ju. ¹³Bakuntumo Kulli ma topurumwoh tong njemme le ke og ghi pura a njemme gifungna ma bin tangha le Magulla nga kundung Kulli yah. ¹⁴Gyong nahyi Bakuntumole Kulli ma topurumwoh benni ni njemme ah, "Magyi ah Batumole Kulli ni ine bung abenni ah kura kun salang Magulla a Yufiretis." ¹⁵Abakuntumo le Kulli ni ine ah benni giriyang ate kunbang, kareya, shiyere ah, ni boghe ya, ah pushiyang a wol nluwo mwo ah ntiri taro lebayong ¹⁶Gogwole abataluwa ni muri a piriyaah ayangha 200,000,000 in oga gogwo layang. ¹⁷Inni pagha in shinni a piri ah njiloro lang na abayongni ki kogyang nga: Tonghokikil layang nga ninga mama ni pin yarata ah, ni mamuru toriyi. Apiriye ah muyang nga ninga muri a yim. Ah kunyang ah gishe puro ni nlelle ni gishe ma poshina. ¹⁸Mwo antiri taro le ah bayong ah a wollayang na gikonna sissa taro: gishe, nlellegishe ni gishe maposhina ni ki pura ah kunyang nga. ¹⁹Ate diyamuribangle ah pire yah ingha ah kunyang ningilayang-ate ngillayang a, ah yanga ninga ahyoo, deshi a yangha na murung mama ah tingna abwa pinye ah. ²⁰Ashille abwa ni na wol ni agikonna ni ya, na pontubu ari gipangna layang ah, ko na dag gushi agimatenna ni agilang mafungna, ni bollo mafungna, na ashille agimafungna, ni tali nin gun-na aga nya ki shinsbang ogbang ko ki gin nga. ²¹Na pontubu ah muri wol nluwo ah, ni vuliyi njung ni pag nja ni ig giri.

Chapter 10

¹Le ye shin bakuntumole Kulli Magulla pura a Kulli ki juwa njeh. Nlagiri kangni, le angari nghaa muri kundumi ngha ni gha kara ni a kushi nigha tina gishe. ²Bol gi nyolina ni a karagh abi, tig kushi ma li a muri salang Magulla ni kushi ma katang a nje. ³Le mag jolo, ni ngye Magulla ni gha mi yim. Ngha maghni jolo gha le sagha le muru ma tombari nateng ni ngye yang. ⁴Ngha sangha le muru ma tongbari nani teng ngha, ntola ngi nyonlo, ama in ogh ngye a Kulli ki nah "songri gha sagsa muri ma tongbari wabba ka nyonli agh." ⁵Le ba kuntumo le Kulli ni nshina tangha njeh a muri salang ni njeh agh, logshi bi ma li a Kulli ⁶le kaniyigiri ni beni ki digha ha mallale ngun nja gha, beni gilbakulli ni a ga kwa'a ayeya, ngun nja ni gha kwah a muriya, ni salang Magulla ni gha kwah a ye agh le bakuntumole Kulli nah, "Tenghi bang nya wa awo agh, ⁷Ama akarani bakuntumole ma tombari ghe ki tong ni njeme le agh, kareni gha Kulli songriya ka dungso, pyeri ni mama wabbi a gurole aba shindunale agh." ⁸Ginye ni ogh a Kulli ya ye nateng rang deshili "woro ke ag ginyonglina ma kahra ni a logshi ya abi bakuntumole Kulli ni tangna muri salang Magulla ni njali ya." ⁹Le nwo a bin bakuntumole nke nayi i peng gi nyonlina makahra ma kenne. Le na nghan "Tol gi nyonlina ma kahra ghe a she. I pagho bayallo ki lulo, ama bakuno ki pag piem ni gha muru nyi." ¹⁰Ntol gi nyonlina ma kahra makene abi bakuntumole Kulli le nshe. Ngha piem ni gha muru nyi a kunnang ama ngha lini mal gha, bayallang lulo. ¹¹Le bayong ma bi na nghan, "ye wab ga a shin ngha deshili a muri a bayong dudug, njeh, kunburi, ni a murung ngha."

Chapter 11

¹A peng nkuri ni gha gara ma pyeri giri ana nghan "logho a pyeri kangna bin bang Kulli le Kulli ni bin dahrah, ni a beni ki gushi Kulli a ye gha. ²Ama ka pyeri bin wab njuo ni a dabeng le kangna bang Kulli ye gha, ate a pah ne ghe abeni nya ki bang Kulli ya ni. A pariya ntiri lah ma gerenteng ha shenri woro pur bahri. ³Ngi pi aba tangha muri tellang bahri diyamuribang aka shin duna ma kara 1,260 a mel teshiligiri." ⁴Aba tangha muri tellang ni agh ayang ni ngung kahn bahri ni gha a tigh gishe muri bari agh nitangha a kundung Kulli ngun njah gha, ⁵Beni kwah tollo ika kumiyang bang gha, gishe ki pura a kuni ki pingshi abeni ni agjiyang nghan agh. Beni pyeri ikumiyang bang nghan a wol nluoe ni gha. ⁶A ba tangha muri tellang ni ya nghan ni diyamuribang ka gir nlagiri ate ke muru ih nya gha a kunbang ni a shinni duna gha. A yang nghan ni diyamuribang ma pil muru dig nkila ni wol ngunjah ni a jah a gijuhribang ni kwah yaliyang tol gha. ⁷Nghan a malli wab gha a shin gha, gilusung ni pura a tuli ni na yeri mallale ya gha ki tah luah riyang. ika gang kunyang i wol nluoh yang. ⁸A ngiriyang ki nongha a muri njin njere ma lah Magulla. (mama ki dum soduma ni Masar) aba a pang magulla leyang nghan nghan. ⁹Kara tahro ni nshile bayong baba a bin abwa kwa, ni kunburi, ni kunburi ni a wabba, ni nje ka shin nluo yang. Nah agha a lingshi yang nghan. ¹⁰Abeni digha ngunjah agh ki pag binmurubang ye ki pag nji bunno ma binmurubang. A piya riyang giri ate a ba shinduna ni bahri ni agh pah abeni ngunjah gha gani ya. ¹¹Ama a njun kara tahro no nshile le usulo ki puro abin Kulli ki ingna riyang, le a tangni kushi yang. Ngobong magulla ki inga ri abeni shinyang nghan. ¹²Ke aka ogh ngye magulla a Kulli ki nayi yang, "N'eba bah," Le a woro a Kulli a n'lagiri, nghan a beni shibi muyang nghan ka tangha ki shin yang. ¹³A kunbang ghe ya, jigri njeh magulla ki pagri, le mwoh a ntiri lum le a lay Magule ghe ki soglo. A bayong woro tongno tongno ngueh lum tombahri ki wuh a jigra njeh ghe abeni Abba ki bang ngobong ki gushi. Killi ni a kulli ya. ¹⁴Agijugribang mah bahri wara. Nshina! gijugribang ma tahro nghan ki juh ni kahra. ¹⁵Le bakuntumo le Kulli mah tombahri ka tong njeme magula le, le ginye nateng a Kulli nah; Diyamuribang mah ngunjah pilla diyamuribang le Kulli ni mami muni Yesu ba-ashibang. Ika nog murung ha mallele ngunjah. ¹⁶Le aba tenna wura mwoh -pur ine ni digha a muri ngung murung akundung Kulli ya gungha nje ni kundung yang. Gushi Kulli. ¹⁷A nah, "Sung agh shi pagho makampa Murung Kulli magulla, beni nghan, nghan ni beni ya, nghan nghan kanna gha, ate a tolla diyamuribang lo a tolls tinna nog murung a muri beni kwa agh. ¹⁸A njeh funnah, Ama yalula lo juh na kunbang pagna mama a wab ni a nluo njuh ghani weh agh a nwah a guro lo ni aba shindunalo, abeni aba pah njiteng ni yah, a beni ki bang lulo gha, kwah ni abayong ma kenina ni abayong ma magulliyina. kunbang pag na agh a biyi a beni biyi ngunjah agh." ¹⁹Le bin bang kulli ni a Kulli ya logho ni bin tig gi-ogrunge le a shina a kangna bang Kulli. A nyiba le poshibang, nghan nghan, jollo, ni a sagha le muri, ni jigra le njali le ni muru njitahli magulla.

Chapter 12

¹A shinna gidunna magulla a Kulli: Bama vuliyi muri ni kara, nishiyeri a binje le kushi, ni janghe muna-shiyeri lumpu-bari a muri. ²Munangha ye, yang ngha i bwah ate muna ni ki konni agh, a ntiri gani bil muna. ³Le giduna mabi ngha a shinna a Kulli: shinna! yuoh magulla mabangna ni murung tombari ni njeme lum, deshiya janghe ngha nhang tombari a muri ⁴Ngille gang mwoh a ntiri tahro le a muna shiye a Kulli soh yang nje. Gima tenna eh tangha a dung bama ni muna ki kori ngha le ika sheghi. ⁵Ate bilmuna, beni ka dig murung a muri bayong kwah ni gara-gitulla. A fwah mune agh keni bin Kulli ni bindigna le, ⁶Ba ma agh te ya bang ngha wara lusung aba Kulli gilla ate lelli kara woro tongno ngueh lum pu bari pura muri woro taro(1260) ⁷Ni behni luah logna a Kulli. Mikailu ni aba kuntumo le ta luah ni gima tenna, ke gima tenna ni aba kuntumo le osso logga riyang ⁸Amma, gima tenna nya ni tenkirung ni ika ganniyang ngha. Ini paggi ke ini ni aba kuntumo le nya ni bang a kulli agh. ⁹ke a bug ngi gima tenna ni a ba kuntumo le a nje, yuoh mayayina ni a gori gimasira ko ba soriyibang beni ki soriyi ngunja kwahgha. ¹⁰ke n'og ghi magulla a Kulli: "Ni beniya ashibang juna, gullo ni digga muribang le Kulli lesung, ni digga muribangle ba-ashibang. A bugna ba bungshi muri a muna ngisung a nje, beni ki bunshi muyang a kundung Kulli duh ni ba kara agh. ¹¹Ali ni luah ni nkilli le muna njung agh ni wab tenana leyang, na agni usullo leyang ha kena nluo ¹²Nga n'nah le, Npag bin murubang a yong aba Kulli ni a bayong ni ngha ngha agh kwah. Amma giena le ngunja ni salang magulla ate basoribang sulina a biyong. Dunshi ni yalula ate yerina i kunbang le digna gyap ¹³Ngha gima tenna shinni a bugne nje agh, pi bama ni bil muna buna agh. ¹⁴Amma a pih bama eh kpatieung magullina le kpitiri bari ate ibi bang ngha i wara ba a giyi a lusung ngha. Beni aka leli ngha fittong, ni a kungbang ni a nshile kunbang ngha yuoh nya ni agh gha. ¹⁵Yuoh polli muruko a kunni ni ngha salang, ate i juni bunole muru ni ka poni agh ¹⁶Amma ngunje angni bama agh. Nje angshi kuni mel salang ni gima tenna ki sogliko a kuni agh. ¹⁷ke yali gima tenna gani ari bama eh, ke woro ke ta luah ari a nshile a ba liyeh, abeni bil gigilla le Kulli ngha deshi ki bol telle Yesu agh. ¹⁸ke gima tenna tan ngha a muri njisalang kun dingli muru magulla.

Chapter 13

¹Le nshin nyam balusung Magulla ki pura a salang Magulla. Yangnnga ni a njeme lum ni a murung tombari. A muri a njemele agh a jangnghe nga nghan lum a muri mama kwahnga biyi lulung nga nghan. ²Nyam balusung ni nshin nga i puh mimburi, a kushi nga ki puh mami nyam balusung ni a gori beyar agh, kunini nga mami yimh. Gima tenna ni agh pih tengkirung le, ni ngung-murung-murengle ni gullo le Magulla ma nogmurung. ³Murum a ntiri a murun nyam balusung agh pag nigah a wolla nlueh agh, amma piyeh mashira le agh billa. Ke gire maghi ngunja tabi nga a sogni tiyeh nyam balusung nghe agh. ⁴Yang ma agh a gushi gima tenna agh, ate pah ne nyam balusung agh gullo le. A gushi nyam balusung agh a nah, "yang ni nga nya balusung? Yang logle worunglile?" ⁵A angne nyam balusung eh kung ni logle wanni te ma tol murung ni biyi lulung. Kun njere ma kashi njuoh hah shiyeri woro-bari-pu-bari. ⁶Nyam balusung agh logshi kuni ki watteng ma biyi luli Kulli: yangnnga i biyi luli Kulli, ni bin digna le, ni abeni ni digna a Kulli agh. ⁷A aggi nyam balusung agh i tah luah ni ababang Kulli i yeh gan yang. A ya pahne diya muribang a muri a kunburi kwah, bayong, ni kunburi, ni njeh. ⁸A bayong ni digga ngunja kwahagh ka gushi, abeni kwah, loggari digna le ngunjah, na nyongli luliyang a ngi-nyonlina ma Usullo mami muna njung, beni a tumi buoh agh. ⁹Beni ni kirung nga, ibi ogbang. Beni kwah a tollo kena a guro agh, guro ni ika wonghang. ¹⁰Beni kwah aka wol ni gora bwo agh, ni gara bwo ni aka wolli nlueh. Mama gha gohr bang ma gimyong ni, ni pah njiteng abin a beni ni gerenteng nga. ¹¹ke nshi nyam balusung mabih ki pura a njeh. Yangnnga ni njeme bari ni nga mami muna njung, yeh nateng ni nga yuoh. ¹²Pag tumo ni diya muribang le nyam balusung ma kunduna a kundumi, ye tig ngunjah kwah ni a bayong ni a yeh agh, ibi a gushi nyam balusung ma kunduna, beni a bishi piyeh mashira le agh. ¹³pag a gima pah ngobong. Hah tig gishe sula nje a dung a bayong ¹⁴A njibin a gi dunna ni a aggi ibi pag agh, soriyi na a bayoni ngunjah agh. Nayiyang a gil milim nyam balusung ate gushi nyam balusungni ni piyeh gara bwah, amma nga te kwah agh ibi abah. ¹⁵A aggi i pih milim nyam balusung eh usullo ate i gire i nateng, i ye tigga a wol nlueh beni kwah shibi gushi nyani balusung agh. ¹⁶Yeh tig beni kwah agh, a makyena ni a Magulla, ate a logshi aba kumo ni aba enah, a beni kun muyang nga ni a guro, a ag nyonglo a bung ma lih ko a kundung. ¹⁷Ni agha, i bwah, kuro iye magha, se yang nga ni ayonglo le nyam balusung se a, gi dung giri ni digga ate luli, agh. Ga agh nga i tol yerigiri Bwah nga ni yeriteng le, ibi bang nga gi dunna le nyan balusung nghe. Gi dunne agh mami bayong ni. Gi dunna le agh 666.

Chapter 14

¹Nshinbangle nshin muna njung nga tangnga a muri nkonno Sihiyona. Yangha na a bayong woro tongno lum ngueh lum pur ihne pura muri woro tongno lum ngueh ihne, (144000) abeni a nyongli luli ni luli teri a kun dungyang nga. ²Ke n'og gih a kulli ni jollo ni nga muru salang ni ki bangha d'eshi ni sagga muru magulla. Gihni n'og agh nga ningha aba ngwang nta ni ki wol ngwang ntah le yang nga. ³A tuh nya mapiyo a kundung bin d'igna ngung muru le murung agh ni kundung agga ni njung ihne ni agh, ni a ba tenna eh. Bwah nya logle aliya nya ni agh she a bayong ni 144,000 agh abeni a assah a ngunja agh. ⁴A beni agh, a yangni na biyi muyang na amena agh, ate a kwara muyang kpanana ari kpakala. A beni ni ki sogga tyee muna njung a ba kwah wo nga nga. A ashiyang a ntiri bayong ate a dig nji ngung makunduna ate kulli ni muna njung agh. ⁵Na kun yiri a kunyong nga; gubung nya biyah ngiri yang nga. ⁶Nshin ba kuntumo mabi loggho ah kulli, beni ni kuntumo mabwah ni nya ki mah agh ate a wabbi a beni diggaha a ngunja agh-a nje kwah, ni a kunburi, ni a bayong. ⁷Gohr bang ni gih magulla, "Nbang ngobong le kulli, ngushi. Kum bangle ma wan njuoh juh na. Ngushi beni pag kulli ni njali, ni salang magulla, ni nji muru agh." ⁸Ke ba kuntumo le kulli nga nhang, ba kuntumo ma bari, sogga tye nah, "Kpa na, Kpa na Babila magulla, beni nuh muri a nje kwah ibi a nuh muru nji ngung ma piyem ma njahle." ⁹Ba kuntumo le kulli mabi-ma taro sogga tayang ni gih magulla woro nah, "Beni kwah gushi nyam ma ba lusung agh ni minlimi le, agna gi nyonglo a kundumi nya te ahle a bih, ¹⁰ini ma gha ika nuh ari muru nji ngung ma piyem ma yalula le kulli, muru nji ngung ma piyem ni na jahl agh gha ini a sobo a minkoro ma yalula le. Beni nuh agh aka d'umi gani ni gishe a dung a ba kuntumo le kulli ma njiteng ni muna njung" ¹¹Nlele ari gani le yang nga ki logga bi kulli ke kene, a nya ni usullo, duh ko kara-a, beni ki gushi nyam ba lusung ni minlimiah ni ab'beni kwah ag nyonglo luli ag. ¹²Mama ni pag gohr bang ate gin yong le a beni ni poshibang nga, abeni ki bil gi gilla le kulli agh ni pah njiteng a bin Yesu agh. ¹³N'og gih a kulli nah, "Nyongli ga: A ba kumboroni ni a beni wuh a ntiri luli kulli agh." Bongho le kulli nah, "Eh", ate a ushilina ari gani leyang, gi pangna le yang nga ki bil tayang. ¹⁴Nshin bang le nlagiri ma poshina nga. A muri nlagire agh, bwah nga nhang ni nga muna bayong. Yang nga ni jannghe gi fugna ma nlenghe a muri ni nshingri ma tebna a bih. ¹⁵Ke ba kuntumo le kulli mabi pura a bin bang kulli, gohr bang ni jollo ari beni digga a muri nlagire agh: "Tol nshinri lo a toltina ungiri, ate kunbang ung ngunja pagna." ¹⁶Le beni diga a muri nlagire agh bug nshingri le a muri ngunjah, ke a ung ngunjah. ¹⁷Ba kuntumo le kulli puro abin bang kulli a kulli, ini ma agh, yang nga ni nshinri ma tebna. ¹⁸Ke ba kuntumo le kulli mabi pura bin dahra, beni ni digga muribang a muri gishe agh. Gohr bang ni gih boron ari beni bol nshingri ma tebna agh gha, "Tol nshingri ma tebna lo a kpap nji ngung ma piyem ma ngunjah, ate nji ngung ma piyem agh billa." ¹⁹Ba kuntumo le kulli ma bug nshingri le a ngunjah, kpap nji ngung ma piyem ma ngunja ni bil agh. Sobi a koro magulla bin gam muru njingung ma piyem ma yalula le kulli. ²⁰A pariya bin gam muru nji ngung ma piyem a njun lah, nkila bangnga a bin gam muru nji ngung ma piyem agh, kena ni nga saba le nyeh piri a kung piri, ha mil woro tongno lum pura muri woro taro.

Chapter 15

¹ke nshingi ndiworoshi, ma gulla, a kulli ni gi ngobong: Afa kuntumo le Kulli nga nghan tombahri nga bola gima juribang tombahri ni ki nunbang nga, mama dig a gimashira ma njumo ni ki kunbang nga, ate ni yang ni yalula le Kulli ka dungshi ni.²In shinna ga puro n'gha salang magulla ma nyinyiling kpa ni gishe. Yangha kanda galangha ayangni a kun diya muri nyam balusu eh ni minlimini gha ki digha ate lulli agh. A yangha a bol a ngwang ntah ni kulli payang nga.³A yangnnga atuh ngiya le Musa,gurole Kulli, ni ngiya le muna njung: "Atumole agh a tumo ma gullani na agi ndiworoshi, magulla Kulli, ba diyamuribang, Gimabwah ni njitengha a njello ni, murung le a bayong. ⁴Yang ni ki bang ngobong lo, ni deshi ki gushi lulo agh le, magulla ? Ate a minin mwoh a pag gerenteng. A bayong kwah ka juh ah gushi lulo, Ate a dunna a tumo ma njiteng lo."⁵Ngha njung aga agh, nshin bang, a logshi bin bang kulli, mama ni tangnnga muribang ah Kulli. ⁶Logha abin magerenteng, afa kuntumo le Kulli tombahri, juh nga bol ag juribang tombahri. A mellah a dagra mabwah, ni ullu ma nyinyiling, a kuriyang ni gima nlenghe a kikili yang.⁷Mwoh a ntiri ineh le agha ki usuli agh, pih afa kuntumo le Kulli a koro-fugna ma nlenghe tombahri dungshi ni yalulale Kullini ni digah malale nyagha a. ⁸Bin bang Kulli agh dungshi ni nlele a bin diyamuribang ni gullo le Kulli.Bwah nya gan ingni nghanhang se nga agipagna tombahri le afa kuntumo le Kulli ni dungshi ni agh.

Chapter 16

¹N'og gih Magulla ki gobbang a bin bang Kulli ki nayi aba kuntumole Kulli tombari, "In kene nke nsof koro fugna tombari ma yalula le Kulli a muri ngunjah."²Ba kuntumo ma duna kene ke sof koro fugna le a muri ngunjah; a mbenghe mashira ni ki konbang ngha pura ngiri a beni ni nyonglo le nyam ba lusung agh, abeni ki gushi minlimi agh³Ba kuntumole Kulli ma bari sof koro fugna le a salang Magulla. Dig nkilli, ni ngha nkilli le beni wuh agh, ga kwah ki usullo a salang Magulla agh wuh.⁴Ba kuntumole Kulli ma taro sof koro fugna le a guguri ni nji muru, le a pilli a dig nkilli⁵N'og bakuntumo le a muru nah, "A mini ba njiteng-beni ni bweniya, beni deshi kana agh, ba gerenteng ni, ate a wanne agha njuoh.⁶Ate a sonna nkilli le a ba pah njiteng ni aba shinduna, a payang nkilli ibi a nuh; ini pag ga boro ka paggi yang ngha."⁷N'og bin dara aggah, "Eh, Magulla Kulli ba digga muribang kwah, a njuoh lo agh njiteng ni ni pah njiteng?"⁸Ba kuntumo le Kulli na ihne sof koro fugna le a muri kara, a ya aggi i pingshi bayong ni gishe.⁹A pigh ni toniyibang Magulla, a ya biyi luli Kulli beni ni digga muribang a muri a ga ki juriban ngha. Na pontubu agh ko a gushi agh.¹⁰ke bakuntumo le Kulli ma tongno sof koro fugna le a muri bin digna le nyan balusung, ke pina bola ri digga muribang le. A nuhghi kunyang ate gani.¹¹A biyi luli Kulli ate gani ni a nuh ni mbenghe leyang ngha, A shibi pontubu a muri ga a pag gha.¹²Bakuntumole Kullma topur mwoh sof koro fugna le a salang ma gulla, Yufiretis. Mure nyunna ate a gil njere ni a murung ka juh a nji tebang ngha.¹³Nshin a bohnghe mashira taro ki pura a dohlong ni ki pura a kung gima tenna ni bashinduna ma yiri¹⁴Yangnga a bongho mashirani ni aba pag gi dunnama magtabi. A pura aka abin a murung ngunjah kwah ate a kpayang aba mwoh agh ate luah a kara Magulla le Kulli ma digga muribang kwah.¹⁵("Shinbang! miyang nghi juh ni ngha ma nyibi! Ba kunboroni beni dig ni njih, beni melgiri ate ni pur ni ninang, a shin tesalang le agh.")¹⁶A juni yang kwa a ba a gori Armagiddon ni kung Ibraniya.¹⁷Ba kuntumo le Kulli ma tombari sof koro fugna le a gung Ke gih magulla pura a bin bangkulli ni bin digna agh, i, "A malla!"¹⁸MURu nyiba ni a jollo magulla, ni saggha ni jigrate ngunje magulla jigra ni wara a mama kwah pagri a njumo ngha bayong pagni a ngunjah agh, jigra le ngunje Magulla ni¹⁹Lah Magulla agh koriyi taro, leah bayong nghe wamma. Ke Kulli dengshi ni Babila Magulla, le pih lie agh minkoro dungshi ni muru nji ngung ma piyem mama a pagha ari yalula le ma funna agh.²⁰Bwa le muru ni kwahgha boro, ni deshi a kun ganshina a nkono agh.²¹A muru njitali magullinah mama ni dungro talanti agh kpa muri a bayong. A sang Kulli ate a gimajuribang ma muru njitali, ate a gimajuribaneh konna.

Chapter 17

¹Le mamona le a bakuntumole Kulli ni tongbari ah bol korefugna ji na nghan nju, ngi dumo ngoso gimashira le njah ma tenna ni ha muri a muru ah. ²A murung ni gun ja ah ki pag njah nini. Ni muru in abi njahleni abeni digha gun njah barini³Le bakuntumole Kulli tollang a bongho keni a lusung, le shin bama digha muri gilusung ngiri jerete dungshi ni biyilulung. Gi lusung engha ni murung tonbari wrun tongbliri ni jeme lum. ⁴Bameh giri ni gikura ma nlenghe ni njinguri ma bangna, giri ni gi fungna, ni jilang ma tali ni njitale ma dideng bol minkoro gifungna abi dungshini a gima nangna ni dabi njiyale ⁵A kundumiya a nyongli lulung ni a songri tekushiya," Babila mahagulla, ngi a mah nje ni agima nangna ni gun nja"⁶In shina bameh barina ni nkilale aba pah njiteng ni nkila a wol-nluwo ate Yesu. In Shinniya, ngobbong wolang dudug. ⁷Ama bakuntumole Kulli naghang, "ma payi ka bang ngobbon? Nga wabo tekushi bameh ni gilusungni tolliya, gilusung ni na murung tongbari ni njeme lum. ⁸Gilusung ni a shin kanagha nya owo ni beniya, ama ju le ika puro a tuli mani ni malah. Le iki njuwo. A beni digha ngunjah ah, abeni na nyongli luliyang a gibonteng ma usulo ah ari tina ngunjah a bang gobong ngha a shin gilusung ni kana nyani beniya, ama iye ju gyap.⁹Gha ngha ki al yeriteng. A murung ni tongbari niyah dingli lombari ni bame bameh digha ki diya muri. ¹⁰A murung tongbari ni deshiya, a murung tongno kpana, mwoh ngha nghan, mamona ni sang juwa; jule ih, digha kunbang fitong.¹¹Gilusung ni digha, ama nyani beniya, ini pag murung ma toburaro; ama yangha a ntiri a murung ni toburbariya, yongho ka nluwa.¹²A njeme lum ni a nshingha, a murung lum ni a benisang na payong digha muribangha, ama akun digha muribang ningha a murung kunbang mwoh ayangha ni gilusung. ¹³Denselayang mwoh, apah digha muribang layang ni gulolayang abin gilusung. ¹⁴A tah luwa ri muna nju. Ama muna nju ki gangkuyang ate Magulla le amagulla ni murung le a murung ni niya abeni a gorgha, abeni attariya, na aba pah njiteng."¹⁵Bakuntumole Kulli wabang, "Muru ni ashingha, ba mahnje digha ah abunno bwahni, nje ni a kunburi¹⁶A njeme lum ni ashingha-ayang ha ni gilusungha ashibitele mahnjah. Akajuri a daghi ni tesalang, a saniyi nyame, a pingshi ni gishe. ¹⁷Ate Kulli tigha a yeyang a pag gipagnale ni naghale ari agha le a pah digha muribang mahnong murung abin gilusung ha tenana le Kulli dungso.¹⁸Bamah ni a shingha ini pag lah Magullani ki nong murung amuri amurung gunjah."

Chapter 18

¹A njung agah kwa ni agh nshin bakuntumo le Kulli mabih a Kulli ki jua njeh. Yang ngha ni diyamuribang magulla, gullo le turbang a ngunjah kwa . ²Gor bang ni johloh magulla, inah, "kpanah, kpanah babile magulla kpanah! ' Beh dingna bin dingna le a gimashira, bin dingna le a bongho mashira, ni bin dingna le a minyha ni njen ngha ni a ma nangnah. ³Abayong ni ngunjah kwa agh nuh nah muru pag njah ma nangnah le. A murung ni ngunjah kwa agh pangnah njah ni ni. Afa kumo ni ngunjah agh a kuna gi kunah ari gullo ni gipangnah ma nangnah le" ⁴Leh n'og mel mahbih purah Kulli nah, "npurah binih, aba liyang, ate ken ipag jah gimashira le agh, ate ken nkun jah gi pagnah ma juribang leyang agh. ⁵A gimashira le kpanah ha logho ke dogh ba Kulli, Kulli dengshinah ni a gi paghnah ma mashirah leyang. ⁶Nweh ni ngha mama osso payi abayong agh, nwheh kusung bahri ningah mama pag agh; ni minkoro ni tobni giri agh, ntobi ninah kusung bahri. ⁷Ni ngha mama gushini muru ye diyah a foro agh, ntihiy a ganni ni Yahlung ma pinna. Ate nah a kung yeh, "ndingnah ningah maleh murung; ni te ngi agha ngi mini mang nkung kana agh dig digna gonno agh. ⁸Ngha ninah le a ntirin kara mwoh le juhro ma bin gonna le ka juh yih; nluoh, ni gonno ni yahloh. Le gishe ka pinshih, ate Murung Kulli agh Magulla ni, ini ika wabih njuoh. ⁹A murung ngunjah ni pagnjah ma nagnah, ke kenghe ni ni agh aka buah ni mag joloh ate murih ngha ashin nleleh gishe ni ki pinshi agh. ¹⁰A ka tang kukwoh, aka bang ngobong te ganna le, aka nah, "Gi enna, gienna ni lah magulla, Babila, lah magulla! Ate a ntiri kunbang mwoh kuro le njuoh ka juh oh. ¹¹Aba kummoh ma guliynah ni ngunjah agh aka buah ni bihiy yahlung ate muri, ate bung nya wa ye kurah a agi kuhra le agh. ¹²Agi fungnah ma poshinah, ma lengh ni atahli ma yinyengleng, akukura ma bonnah ni agi buah ngirung ma poshinah, ni a njingung, ni uhluh ni nji nguri ma bangnah ni a ngung ma sungsunang, ni a ngung ma nkori, ni a tahli ma piunnah ni ma ki kebeng, ¹³nih murung njig ngung ma dumo sunsunah, ni a muru ma mishinah ni a muru nji ngung ni muh, ni kikaya, ni adah ni a mbuh, a njuh, a pirih ni nyeh guo kog piri, ni a guroh ni a bayong duduk. ¹⁴Gih kunnah ni a tih yahloh riagh ni masung ngirung agh a dangnoh. aboroh loh kwa ni gullo loh a dangnoh, na wa yeh kun yang agh. ¹⁵Aba kuroh ni magha le a gi magha ni agh ngha a kunna agi kunnah agh, aka tang kukwoh ni bini, ate ngobong ganni ni yangha a yeh agh, ni buagh, ni johloh yahlung pinnah. ¹⁶Aka nah, 'Gi enna, gi enna le lah magulla ni a muhyi dahrah ma ulluh agh, ni a kukurah ma lenghe ni ama bangnah, ni tih aghagi fungnah rih ni atahli maboriyinah ni a nji ngungma sungsunanah! ¹⁷a ntiri kunbang mwoh agi kunnah ni kwa ni agh aka bihiyah, "Beni kwa di magulla gishashah muru agh, ni abeni a yeh agh, ni abeni ki lammi agh, ni a nshile a bayong ni ki kun gi dingna leyonga muce agh a tangha dunah kukuoh, ¹⁸A buah ngha ashinni nleleh gishe ni ki pinshi agh. A nah, "lah ma nyeni oh ningah lah magulla le? ¹⁹A meshiyi kihkirih a muyang, leh a buah ni johloh, buagh ni yahlung ma pinnah a nah, "Gi enna gi enna le lah magulla ni abayong ni ni gisasa muru a shalang magulla ngha pilah abah kumoh ari gikunnah le. Ari ntiri kunbang mwoh a pinshih ne." ²⁰"Npag binmurubang a murih, bah Kulli, Nyongnah abeni ki pah njiteng ngha, abakuntumo nah aba shidunah, ate Kulli junah ni wab njuoh a muri. ²¹Ba kuntumo magulla le Kulli tol tahlih ningah tahli gogiri le buh a muru, le nah, "A nji njere ni, Babila, lah magulla, aka buyi njalih ni mahso ngirung, nah wa yeh shinni deshiliya. ²²Mel aba wol ngwang tah, ni aba tuhngiyah, aba tong njemeh ni aba nje-magulla na wa yeh og karayang agh. Na wa yeh kuma aba tumoh shishani a ntiri yong agh. Nah wa yeh og gyehtahli goggiri a ntiri yong agh. ²³Poshibang le gishe ni wa yeh tuhbang a ntiro agh. Nah wa yeh og mel buramah ni manduwulah a ntiri yang, ate a ba kumo loh agh, a yang ni a pagha a murung a ngunjah, a soriyi ngunjah kwa ni yihri loh. ²⁴A yeh ini a kunni nkila le aba shidunah ni a ba pah njiteng, ni nkila le a beni kwa a woloh a ngunjah agh."

Chapter 19

¹A njung a ga agh n'og gih mag johlo ninga mel a bayong dudug a Kulli ki nah, "Binmurubang. Ashibang, gushibang, ni gullo amami magula Kulli lesung²A njuoh le agh njitengni ni dum njiteng, ae wanne eh manjah magulla ni bihyi ngunjah ni pag njah agh njoh. Nwah nah nkila le a guro le nga mahnjah ni sokko agh,"³A wab teng ma bahri: "Binmurubang! Nleleh le logho a bini ke kene." ⁴Aba tennah ni wurah mwoh pu ihne ni agh ni a gi lusung ni ki usulo ni ihne ni agh kpa kushi ki gushi Kulli ni dihya a ngun murun gulole ni a Kulli agh, Awo nah, "Ibidianah, Binmurubang!"⁵Le gih hamma purah a muri ngun mureh ki nah, "Nbongshi Kulli lesung, nyongho kwa a guro le, nyong nah abeni ki banghi agh, ni a beni ni gullo nih a benina tiyiyong murum nga agh." ⁶Le n'og joloh ninga joloh le a bayong ni goho agh, ninga velye le a muru, ninga shagha le muru, ki nah. "Binmurubang! Ate Murung Kulli nga ni diyah muribang, Kulli ni diya a muribang kwa agh." ⁷Ibi shi pag binmurubang ni poshi yahlung ni nikih mal agha, ni pih gullo ate nji bunu nduhwuhlah le muna njuh junnah, Manduwulah le gillarih. ⁸A agne eh ibi mel gima bonshari ni gima poshinah, gi bwa girung ma bonnah," (ate gi bwa ngirung ma bonnah ni ni tumo ma bonna abin a bayong ni yaratah agh.)⁹Ba kuntumo le Kulli nah nghanh imah, "Nyongli gah. Binmurubang ni abin abeni a gor a njibunoh njuwulah le Muna njuh." Yeh nah nghanh, "Atenana mafwa le Kulli ningah." ¹⁰ngungha a kushi ate nga gushi, le nahngah imah, "Ka pag ga agh! Muni guroh ninga weh ni a muna nguoh ni bol tenana ni a wabba a muri Yesu agh. Bongshi Kulli, ate tenana ni a muri Yesu agh ini pag bongho ma shindunah." ¹¹Le nshin baKulli a logshine, le shingbang le nshin piri ma poshinah. Beni ki koyi agh agori beni a ag ni agh njiteng. Ni njiteng ni iwani njuoh ni pag luah. ¹²Njih nga ninga leshe gishe, a muri agh a janghe dudug. yangha ni lulungni a nyonglah a ngiri agh nga bung ni logle yeriya agh, ini yerih kana ngirih. ¹³Yongho imel dahrah ni a ishah a nkila agh, a gor lulih i Tenana le Kulli. ¹⁴Aba kurung ni a Kulli agh nga ki kurate a murah a piri ma poshinah, a mel gima bonnah, ni gima poshinah ni ma bon nshahrih. ¹⁵Ga purah kuni agh garabuwo ma tebnah ni ikoriyah a bayong ni ngunjah agh, ika diya muyong ni gara ma tullah. Yang oghe bin pag muru jingung (inabi) ni yahli lulah le Murung Kulli. ¹⁶yangha ni lulung ni a yongloh a murih gah mel agh ni bellih. "Murung le a Murung ni Murung Kulli le a Mugulla." ¹⁷Nshinnah bakuntumo le Kulli tangha a karah. Gor bangni joloh abin a miyah ni kwa ki logha a Kulli agh," njuh, nkpaabah bin monnah ate njibunoh Magulla le Kulli. ¹⁸njuh lih nyam a murung, nyam a magulla kun luah, yam a pirih ni ayam aba kogyang, ni yam a bayong kwa, a beni a mayih yang buh agh ni a guro, a beni ni gulloh ni abeni nyha ni gullo agh. ¹⁹Nshinna nyam balusung ni a murung ma ngunjah ni aba tah luah le yang. A yangha a kpaba bin monnah aka kah ni luah a muri beni diya a murih pirih agh nih aba tah luah le. ²⁰A bolloh nyam balusung eh nih aba-shinduna ma yihrih nga dumah agipangnah ma yihrih a kun dumih. Nih a gipangna le ni agh ina soriyi ni abayong ni patih yang jah ngirih nyam balusung eh agh ni a beni gungho ki gushi minlim nyam lusung eh agh. A yangha kwa bahri agh sohyang ni usuloh a tuhlih ni ki phih ni gishe agh. ²¹A nshile agh a wol nluoh yang ni garabwoh ni ki pura a kun beni ki kog piri agh. A mih-nyha kwa lih nyam yang.

Chapter 20

¹Le nshin ba kuntumo le kulli ki suhloh a kulli. Yangha ni gi logshi kun njere tuli ni mallla le nyah agh, yangha ni nyeh magulah a bih. ²Bol gima tennah age, yoh ma yahyinah, ni ba basohribang, niya le kurih bogho woro tongno lum. ³Buyi a tuli ni malle nya nya agh, leh gih kunih le ti bih a kanna muri. Gire ninah ate kebih ye sorihyi a bayong nga, she njung bogho woro tongno lum. Njumi agh, ningnah aka mayi bung a min kunbang fitong. ⁴Leh nshinnah a ngun murung gulloh. A beni diyah muyangha a yangni a payang gulloh wan njoh. Nyeh shinnah a usullo le a beni a kashiyi muyang nga, ate tangha ni atangni temuri teh Yesu ate tenana le kulli. Na a gushi nyam ba lusung agh ko minlimi agh, ashibi tih injiyongloh le a kundung yang ko biyang. A ariyih gipangnah le yang, a diya muri bang ni Ba ashibang bogho woro tongno lum. ⁵A nshile a beni wuh agh nah yennih usullo agh se njung bogho woro tongno lum dungso. Mama ni ki pag logha a nkiliya ma kunduna. ⁶Boroleni ni gerentengle ari beni kun ngosho logha a nkiliya ma kunduna agh! Nluo ma bari nyah ni gulloh a muyang nga. A ka diya a magulah pag tumo bin bang kulli le Kulli ni Ba ashibang aka diya murubang ni ni bogho woro tongno lum. ⁷Bogho woro tongno lum mal le, aka mayi basoribang bung abin kuro le. ⁸Ika pura beng ate ika sorih abayong ni a gbingrah inne a ngunjah agh-Ika kpaba a Gog ni Magog ate luah. Goho le yang ka pang ninga nji shalang bangha muru magulah. ⁹A meshiya a ngunja a kangnih bin kpaba le aba pah njiteng, njeh makun yahlung, Le gishe puroh a kulli juh pinshiyang. ¹⁰Basoriyibang, beni sor yangha, a buyi a gishe ni ki pih agh, a ba aworo a buh nyam balusung agh ni a ba shindunna ma soriyibang nga. Aka nuh ganni duh ni bakara-ke kene. ¹¹Leh nshin ngun murung ma poshina magulla nga Kulli diya a muri agh. Ate ngobbong ngunjah ni bakulli ma bora kundumi, a nya ni ba aka kah nga nghan. ¹²Nshinah a beni wuh a- aba gulla nah a munah nga logoh tangha a kundung ba ngung muru agh, a logshi a gi bom teng. Le a logshi gi bom teng mabih-Gi Bom teng ma Usullo. A wabih a beni wuh agh njoh ari gah a nyongloh a gi bom teng agh ari gi pangnah leyang. ¹³Salang magula ka pushah a nluo ni a yeh agh. Nluo ni njimanjahli agh aka pushah a beni wuh a yeh yang nga, a wabiyang njoh ari aga a pagha. ¹⁴A bugha a nluo ni njimanjahli a tuli gishe. Mama ni ki pag nluo ma bari-a gishe magulla. ¹⁵Beni kwa na kung lulli a nyonglo A Gi Bom teng ma Usullo agh, a buhyi a gishe magula.

Chapter 21

¹Nshin bakulli ma piyoh ni ngunjah ma piyoh, ate ba kuli ma kundunah ni ngunjah ma kundunah warah woroh, salang magulla nyha ye og agh. ²Nshi lah magulla ma gerenteng, Urushalima ma piyoh, ngha purah a Kulli juh a nje abin Kulli ningah manduwulah ni agiliyi ri ki leh burih agh. ³N'ognah joloh magulla abin ngunmurung Magulla ni a Kulli agh nah, "Shinah bin dingnah le Kulli yang ngha ni abayong, ika dgha beh. Aka diya aba leh, Kulli ni murih ka dingnih yang, ika dihi Kulli leyang. ⁴Ika gang njimierung ni kwa a njitangha, nluoh nyha ye oh agh, ko yongbiyinah ko bwa agh ko ngiri koniyinah. A gima yaluyinah warah woroh. ⁵Beni dig agh a muri ngunmurung gha magulla nah, "Shinah, npagha agah kwa niagh dig agima piyoh." Ye nah, "Nyonglih gah ate a tenana ma agha ni ni njiteng." ⁶Nah ngha imah, "A gah kwa niagh a mallah nih yang! Minih Alpha ni Omega, kundunah ni mallah Beni ki oh njimuru agh ngha pih niye a tuhmuru ma usuloh. ⁷Beni dumi gangha agh, ika kun agah kwa niagh, kana ngirang agh nga dig Kulli le, ini te agh ika dig munang. ⁸Ama aba ngobung, abeni nyha ki pah njiteng agh, ni aba pag gima nangnah, ni aba wol nluo, ni aba pag njah, ni aba wol njeh, ni aba bil gilang, ni aba pag yirih, bin diggaha le yang ngha ka diya a gishe magulla ni ki phih ni gishe ma poshinah agh. Ini ipag nluo ma bahri." ⁹Mwoh a ntirah abah kuntumo lang ni tombaria agh juh a binang, beni tollah a koro fungna tombibahri ni dungshi ni agi kog yahlung tombibahri ma njumo, nah, "juh a bah. Nga fumo manduwula mahle muna Njuh." ¹⁰Le tollang a bongho keni meng a muri nkoko ma shanna le dumang lah magulla ma gerenteng, Urushalima, ngha ki suhlo a Kulli abin Murung Kulli. ¹¹Urushalima agh yangha ni gullo le Kulli poshibangle agh nghan yinyili, ninga tahli yasfa, gerenteng ninga karau. ¹²A vangiri ni gih vangha magulla ni shabbah ni a kunkala lum pu bahri, ni aba kuntumo le Kulli lum pu bahri a kunkalleh. A kunkalle gha a anyongli luli aba nje lum pu bahri a muna aba Isra'ila. ¹³A nji tebang ngha a kun kala ngha nghan tahro, a njidulung agh akunkala tahro, a njidulung agha kunkala tahro, a nji nahkulli jeh agh kun kala tahro. ¹⁴Gihvangnah ni a vangni lah ma gulle agh yangha ni magtine ma lum pu bahri, a muyang ngha a luli aba wab tenana le kulli lum pu bahri mami Muna njuh. ¹⁵Beni wabbang tenana agh yang ngha ni munagara pyeri giri ma gifungna ma lenghe ate ika pyeri lah magulla le, ni a kunkala, ni givangna. ¹⁶Lah magulle agh, Shabah le ni nonno le aga mwoh agh nih. pyeri lah magulle ni munagara pyeri giri, mel woro tongno lum ngueh lum pu bahri a tangha (nonno le, ni logho le) ni shabah le a yang mwoh kwah.) ¹⁷Ye pyeri vangha le garung nghe, Kusung woro tongno pura muri woro bahri pu inne, ari pyeri gile bayong (ini pyeri gile ba kuntumo le Kulli ninah.) ¹⁸A bag gi vanghe ni gifungna ma lenghe ni gifungna ma bangna mama ki puh gishibang ma gerenteng ngha. ¹⁹Magtye vanghe agh a tih teh ni a tahli ma yinyiling sissa, Makunduna agh gifungna ma lenghe, ma bahri agh saffir, ma tahro agh agat, ma ihne agh emerald, ²⁰ma tongno agh onis, ma topurmwoh agh sardiyas, ma tombibahri agh kirisokot, ma tombitahro agh beril, ma tombi ihne agh tofaz, ma lum agh kirsofaras, ma lum puru mwoh yakinta, ma lum pu bahri agh ametis. ²¹A kunkala lum pu bahri lu'u-lu'al ni lum pu bahri; mama kwa a ntiri a kunkale ngha ni lu'u-lu'u mwoh ini a pang ni. A nji njere ni ntiri lah magulle agh agilyong ni gifungna, a shinle anah i gishimbang ma shinduna ni. ²²Ni shin kangna bang Kulli a lah magulle agh, ate Murung kulli ni muna njuh ini pag kangna bang kulli te. ²³Lah magulle agh kara nya ngha ngha ko sheri ibi poshibang agh ate nieh le Kulli wara payang poshibang, ate gishe poshibang le aghMuna njuh ni. ²⁴A bayong ka gyah a poshibang le lah magulla ghe. A murung ni ngunjah agh ka juh ni a gi kunnah leyang a yeh. ²⁵Nah a girah a kunkalah ni bakara agh, duh nyha deshi a beh agh. ²⁶Aka juh ni gullo ni gikunnah ngunjah a lah magulla ghe. ²⁷Gima nangna nyha ye ka ingna a lah magulle agh, ko beni pag gi yiri biyinah ko pag yirih agh. A beni a nyongli luli yang aginyonglinah le Muna Njuh ma usulo gha ini ka ingna a lah magulla.

Chapter 22

¹Leh bakuntumo le Kulli dumang bangha muru ma muru ma usulo muru ma bonghari. Ipura a ngung murung Magulla le Kulli ni Muna Njuh. ²bolla a nji njere ni ntiri lah Magulla agh. A nji ginisalang eh agh ngung usulo nga nghan, ki bil a nji ngung sissa lum pu bahri, Ibi a nji shenri ni kwa agh. A nbu ngung eh agh, nga ki lagyi a bayong konno. ³Jugro nya wa uwo ka pagha dung agh. Ngungmuru le Kulli ni mami Muna Njuh ka diya a lah Magulla ghe, a guro le ka paghi tumo. ⁴Aka shin kundumi, luli ka di agh a kundung yang. ⁵Duh nyha ye wa og agh, nah wal al gishe poshibang ko tuhbang le kara agh ate Murung Kulli ka poshi yang bang. Aka dingni gullo ni nga a murungha ke kene. ⁶Ba-kuntumo le Kulli nah nghan ih ma, "A tenana ni agh a ma agha ni njitengni. Murung Kulli, Kulli le a bongho le a ba-shinduna, tahshi ba-kuntumo le ibi dumah a guro le ga ka pag giri gyab agh." ⁷Shinah, "Miyang nga juh gyab! Ba kunboro nibeni agh ni a tenana le aba-shindunah ma gi nyongli ni agh." ⁸Meng, Yahaya, mini beni kena ngirang n'og nye shin agah kwa ni agh. Nga n'ogh no bye nshini yang nga, le nongha a kushi ba-kuntumo ate ibi ngushi, ba-kuntumo le Kulliu ni dumang agah kwa niagh. ⁹Wabang ih ma, "ka pag ni nah agh! mini bwa guro ni nga weh, ni a muna nguoh aba-shindunah ni abeni agha ni tenana le a ginyonglinah ni agh. Gushi Kulli." ¹⁰Wabang ih ma, "ka gir kun a tenana ma shindunah ni a gi nyonglinah le Kulli ni agh, ate kunbang tola juh gyab. ¹¹Beni diya a pag gimashira agh ibi diya a pag gimashire ghe. Beni ki pag gima nangna agh ibi wo pag gima nangna ghe. Beni ki pag gimabonna agh ibi diya a pag gimabonna. Beni dig gerenteng agh ibi woro dig gerenteng." ¹²Shina! Miyang ngi juh gyab. Ngoso ga nga kumma nga a binang, ate nga nwah beni kwa ari tumo le ni pag agh. ¹³Mini Alpha ni Omega, makunduna ni ma mallah, madunah ni malla le. ¹⁴Kunboro ni abin abeni lag dahrah le yang ate aka kum agha ni aka lih ni njingung ma usulo ni ingnah ntiri Magula a nji kunkala. ¹⁵Ah dahbeng nga a monlara, aba wol nje, aba pag njah, ni aba wol nluo, aba bil gilang ni abeni kwa agnih pag yiri agh. ¹⁶Meng, Yesu, ntashi nah bakuntumo lang biyong ibi dumiyong a gah kwa ni agh ate aba bang Kulli. Mini makunduna billa ni minkah Dauda, le beri ni ki poshibang ate bang agh. ¹⁷ongho ni manduwulah nah, "Zu!" le beni kwa og agh ibi nah, 'zu!' Beni kwa ki og njimuru agh, ibi juh, ni beni kwa ki alli agh ika kum muru ma usulo nieh. ¹⁸Miyang ngi wabi beni kwa og tenana ma shindunah le ginyonglinah ni agh: Beni kwa buhri giri a muri agh, Murung Kulli ka buhrih a gani ni a nyongloh a gih nyonglinah ni agh. ¹⁹Beni kwate ye ashi giri a ntira atenana ni a nyongloh a gi nyongli giri ma shinduna agh, Murung Kulli ka ashi ngoso gah ika kumo a ntira a nji gun ma usulo a lah Magula ma gerenteng, agh nga a nyonglo a gi nyonglinah le aba shindunah agh (Kulli ka tol ga ika kumo ari nji ngung ni nga mama a nyongloh a gi nyonglina ni agh). ²⁰Beni wabba aga kwa ni agh nah, "eh! Miyang ngi juh gyap," Ibidiana! zuh, magulla Yesu! ²¹Ibi nieh le Magulla Yesu idih ni beni kwa agha ntiri yong agh. Ibidiana.